COLLEGIUM GRASSINIANUM

John Adams
Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF No.
Adams
12.3

Georgia

This copy of a 1549 edition of Strabo was given in 1657 as first prize in oratory to a student in the Collegium Grassinaeum of the Académie de Paris.

From the Library of John Adams.

Q.11.13
3-3
A.2a.1

EGO INFRA SCRIPTVS *Preſbyter & Collegij Graſſinorum in Academiâ Pariſienſi Primarius, teſtor* Ingenuum adoleſcentem Jo. Ludouicum de Garibal ſecundum gradu — *Orationis præmium in* prima *Claſſe iure merito conſecutum illoque donatum eſſe Die* 28. *Auguſti, Anni milleſimi ſexcenteſimi quinquageſimi* ſeptimj *in ſolemni præmiorum diſtributione, & frequenti Virorum Ordinum Omnium conſeſſu in cuius rei fidem hic chirographum apposui.*

Le Roux

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΙΖ'.

STRABONIS DE
SITV ORBIS LIBRI XVII.

Græcè & latinè simul iam, in eorum qui pariter & Geographiæ et utriusq; linguæ studiosi sunt, gratiam editi: olim quidem, ut putatur, à GVARINO Veronensi, & Gregorio Trifernate in latinum conuersi: ac deinde CONRADI Heresbachij opera ad eius generis autorum fidem recogniti: nunc uerò postremùm, eruditorum aliquot industria ac studio, quorum in Præfatione fit mentio, ab innumeris, quibus æquè & Græcum exemplar & Latina translatio scatebant, mendis repurgati.

ACCESSIT RERVM ET VERBORVM
memorabilium locupletiß. Index.

BASILEAE, PER HENRICHVM PEtri, An. M. D. XLIX. Mense Augusto.

AEGIDIO TSCHVDO CLARONENSI, VIRO APVD HELVETIOS CONSVLARI clariſsimo, Prætori Aquenſi integerrimo, Marcus Hopperus Baſilienſis S. P. D.

I ingrati habentur, & pij parum liberi, qui relictas ſibi à maioribus ſuis opes uel ſine ratione prorſus deſpiciunt, uel in uaniſsimos uſus turpiter profundunt, dilapidantq́; : quanta eorum erit ingratitudo, qui diuitias longè maiores, hoc eſt, ueterum ac prædeceſſorum ſuorum de rerum Naturæq́; partium diligenti ac multipharia conſideratione ζωτυπώματα καὶ ὑπομνήματα, quibus animus excolitur, ſibi ac poſteris relicta, nullius precij præ ſua pigritia & inertia ducunt? Eò uerò contrà laudanda magis eorum eſt probitas & gratitudo, quam ſua induſtria & ſtudio probant, qui eiuſmodi monumenta, rem ueluti dignam, iucundam, honeſtã, utilem, neceſſariam, & ſingulare ueluti Dei in uita humana donũ amplectuntur, exoſculantur, fouent, promouẽt, ab interitu fortiter uindicant, à corruptione reſtituunt, caſtigant, illuſtrant. Quod quidem hominum erat officium omnium, niſi corruptio prima hanc ſecum ruditatem induxiſſet. Noluit enim Deus ille Opt. Max. hominem pecudum inſtar uultu demiſſo deſpicere, & ignorare res illas, in quas uniuerſas dominiũ ei ſemel conceſsiſſet: ſed fronte erecta, & in omnes mundi Naturæq́; partes directa, ut ſuprema, infima & medioxuma omnia intueretur, perluſtraret atq́; cognoſceret: quibus inſpectis & cognitis, in maiores Dei laudes & ſapientiæ, eius qui eſt Chriſtus Ieſus, per quẽ omnia facta ſunt, raperetur, iugiter cũ ſancto Dauid ſpiritu exultante pſallendo: Magnus eſt Dominus noſter, & immenſa uirtus eius, ſapientiæ autẽ eius numerus non eſt. Quia uero ea mentibus humanis poſt lapſum obrepſit & inducta eſt cæcitas, ut rerum eas natura penitus latêret, adeoq́; nulla rerum incognitarum admiratione caperentur, uel ad Maieſtatem earum excitarentur: excitauit denuò Deus ſingularia quædam ingenia, quæ Naturæ uim abſconditæ imperitis eruerent. Quorſum uerò hæc? Vt, quemadmodum alios omnes eiuſmodi homines ingenioſos, & ſcripta eorũ colere, & ſuſpicere debemus, ita horũ quoq́;, Vir ornatiſsime, ſtudium & induſtria omnibus cõmendetur, quorum opera & beneficio hoc quoq́; præclarum de orbis terreſtris ſitu Opus, poſteritati relictum, conſeruatum, & in lucem, quantum fieri potuit integrum, purum & perfectum, editum eſt. Nam ut de ſcientia hac ipſa prius dicam, multæ ſunt res quæ commendare nobis eam debent: in primis uerò dignitas eius, utilitas, & mira iucunditas. Dignitatem quandam eximiam oſtendit ipſum ſtatim, circa quod uerſatur, ſubiectum. Id uerò eſt, non de animalibus, non de

plantis,non de gemmis uel metallis,aut alia eiuſmodi aliqua Naturæ parte, quarum quidem rerum contemplationes ſunt & pulcherrimę & utiliſsimæ: ſed totus eſt ille terrę orbis cum omni ornatu eius,qui, quæ diximus iam, uniuerſa in ſe continet, & ex ſe pleraq; progignit, unà cum uaſto illo Oceano & ſupereminentibus inſulis. Cõmendat quoq; dignitatem eius,artis præclariſsimæ affinitas,ea uidelicet quæ de cœleſtibus corporibus habetur diſciplina: quæ ut ſupremum ſortita eſt locũ, ita hæc proximè ei ac uelut ὑπαλλήλη ſubiungitur, unde quoq; ſuarum demonſtrationũ principia & firmamenta pleraq; petit. Hinc quoq; Ptolemęus,uerus huius diſciplinę artifex, utranq; in opere ſuo cõiunxit,quod circa orbes quaſi uerſentur cõcentricos, hæc quidem terreſtrem,illa uerò cœleſtem. De utilitate autem quid dicam? experiuntur eam haud exiguam inprimis, ſi eius periti ſunt, qui regnorum, ciuitatum & caſtrorum gubernaculis præfecti ſunt, præſertim ſi populorum & gentiũ mores, ritus, & conſuetudines, quarum demum obſeruatio prudentiam gignit, ipſis locorum deſcriptionibus adiũciantur: cuius noſter ille præ aliis ferè omnibus memor diligenter fuit. Sentiunt quoq; hinc ſuam cõmoditatem,qui mercibus cõmutandis, & in exteras longinquas regiones tranſportandis uitam agunt, dum terrarum ſitus, marium flexus, locorumq; omnium diſtãtias cognitas habent. Quæ autem ſtudioſi, & qui bonas profitentur literas,cõmoda hinc capiunt,præter illud quod nũc dicam, alia multa ſunt. Nam quem authorem, ſiue hiſtoricum ſiue poetam, uel ipſimet rectè intelligent,uel aliis interpretabuntur, niſi rerum geographicarum aliqua ſaltem mediocri cognitione inſtructi fuerint? Vt taceam,quod ad uniuerſam rem literariam habiliorẽ & idoneum magis hominem reddit. De iucunditate porrò, quam nobis parit hæc facultas, non eſt quòd multis diſputem: omnes quippe ſentimus,mirabili quadã animos noſtros affici ſuauitate, ſi uel unius alterius' ue gentis mores & uarios ritus,diuerſos paulo à noſtris,aliquis nobis referat: aut ſi quis maris aliqua monſtra,animaliũ quorundam incognitas nobis & inauditas formas & effigies narret: Aetnæ item montis conflagrationem perpetuam,uel Scyllæ, Charybdis' ue pericula ſi quis commemoret, admiratione magna ducimur. Quanto igitur maiorem nobis adferet uoluptatem, ſi totum ſimul hunc terrę orbem,& omnem ornatũ eius,regiones,montes,ualles,ſyluas, flumina,populos, regna, & urbes infinitas, unà cum Oceano omnia hæc ambiente magno,& quicquid in eo,perluſtrare contingat.Et eo certe magis,quòd citra periculorum metum,& ſumptũ immenſum, domi etiam apud noſtros manentes,diſcere hæc omnia poſsumus: quod iſtis qui hæc nobis monumẽta reliquerũt,uel qui ante eos fuerũt, fortaſsis non licebat. Quæ quidem quũ ita ſe habeant, in magno meritò nobis precio & chariſsima eſſe debent eiuſmodi uolumina & commentaria, quæ de hac re uiri ſapientes, & rerũ peritiſsimi nobis tradi-

bis tradiderunt. Quæ dixi hactenus, nolo ſeparent nobis chorographum à geographo, de quorum diſcrimine multis uerbis Ptolemæus initio ſuæ Geographiæ differit, huic quantitatem, illi uerò qualitatem curæ eſſe dicens. Quod ſi uerum eſt, ipſe ferè ſolus geographus eſt, proximè tamen ei accedet Plinius & Mela: chorographus magis hic noſter, & Dionyſius Afer. Verùm omiſſa hac differentia, ad noſtrum ueniamus, & de diligentia eius, & operis huius utilitate diſputemus: ibi longè alia fuerit conſideratio. Nemo certè Straboni hic noſtro eſt cõparandus: tanta cura, tanta animi perſpicuitate ille uniuerſa quæ in hoc habitabili orbe cõtingũt, ſub oculos ponit: tãto inde iudicio ſingulis ſua adfert ornamẽta locis, ut unus ille uerè totius orbis pictor Apelles uideri queat. Magnã terræ habitabilis partem ipſe peragrauit ac uidit, eo quidem tempore, cum tranquillitatem orbi feciſſet Auguſtus, & utcunq; adhuc retineret Tiberius. Porrò quæ non uidit, quanta diligentia inquiſiuit ab ijs qui uerè nouerant? Ac ut eius rei aliquod exemplum exhibeam, lectorem admonitum uolo, etiam atq; etiam conſideret, qua cura ille Alpinas genteis ſcripſerit, quas eum uidiſſe non puto, præcipue Rhætos, Salaſſos, Leopontios, ac alios quoſdam. Deinde Rhenũ, ac eius paludes, populos item adiacentes. Plinius ac Tacitus, oculati alias teſtes, quàm ieiunè hæc omnia: ut uehementer mirer, fuerint'ne Rheni catarractæ ijs noti, cum neuter eorum ne uerbo quidem meminerit. De Strabone, uiro Aſiatico, non mirum, eos eum non noſſe. At qui Germaniam & Gallias toties adiſſe memorantur, eos de tanta re nihil ſciſſe, planè mirabile eſt. Atqui Plinium tantæ curę fuiſſe exiſtimo, ut ſi nouiſſet, neutiquã taciturus fuiſſet. Strabo hic noſter longè accuratius de hiſce regionib. maximè quod ad Alpes attinet. De Aſia ac uniuerſa Gręcia, imò de uniuerſo habitabili orbe, quid eſt omnino quod illũ latuerit? Quis porrò eſt qui gentium ritus, principum genealogias, populorum origines, regionum qualitatem, nobiles uiros diligentius commemoret? Quapropter hic author ſtudioſis harum rerum omnibus cõmendatiſsimus eſſe meritò debet. Non certè quòd apud te, Vir Ornatiſsime, uel ſtudium hoc, uel Strabonem cõmendare uelim, quem rectius mihi & alijs omnibus poſſe ſcio, ſed aliorũ gratia hæc dicuntur. Nouimus quippe omnes, hoc tibi ſtudium cordi eſſe quàm maximè, & in eo te oblectari mirificè: tum etiam Strabonem hunc tibi eſſe notiſsimum, familiariſsimumq;. cui ſanè rei præter teſtes alios, tua quoq; illa lectu ſanè digniſsima, de Alpina Rhætia compoſitio, locuples teſtimonium perhibet. Hactenus igitur de ſtudio geographico, & authoris huius præſtantia, dicta ſufficiãt. Venio nũc ad editionem hanc, in qua quid præſtitum ſit, paucis referam. Adeò corruptus fuiſſe archetypus fertur (de Latino loquor) ut poſtquam ſuam ei caſtigando reſtituendoq; operam contuliſſent uiri undiquaq; doctiſsimi, prior quidem D. CONRADVS Heresbachius,

ſequenti uerò editioni D. HIERON. GEMVSAEVS, adhuc tamẽ erro res non certè leues deprehenſi ſint: quod non uirorũ horũ alicui oſcitantiæ, ſed Græco fortaſsis exemplari corrupto imputandũ eſt, quod etiam queritur in ſua præfatione Heresbachius. Eorum errorum aliquot ultra centum reſtituit Doctiſsimus uir et optimè de literis meritus, HENRICH. GLAREANVS, affinitate tibi iunctus, qui nobis ſui illius codicis pro ſuo cãdore copiã benignè fecit. Emendauit quoq; nõ paucos eruditione uir clarus, IO. HARTONGVS, Græcarum literarũ callentiſsimus. Græcum exemplar, quod ex Aldi officina prodijt, locis aliquibus ualde corruptum, ego obiter recognoui: errata, quæ deprehẽdere in eo potui, caſtigaui: quod tamẽ omnia deprehenderim, aut aduertere potuerim, non ſum dicere auſus. Ea enim eſt humana imbecillitas, ut licet quis ſit oculatiſsimus & acutiſsimus, multa tamẽ eum præterfugiant. Quapropter ſi quæ adhuc uitia inter legendum occurrẽt, quemadmodum occurſura oculatioribus non dubitamus, plurimum omnes rogamus, ut candidè id interpretari, & humanè in firmitati, uel potius temporis breuitati, quod nobis ei recognoſcendo ſolũ concedebatur, imputare uelint. Conuerto me totum nũc ad te Vir Clariſsime, ut cauſas breuiter dicã, cur te mihi præ alijs omnibus elegerim, cuius nomini editionem hanc inſcriberem. Prima mihi occaſio fuit, huius diſciplinæ ſtudiũ, & cognitio eximia, quam omnes in te prædicant, & tua eius rei monumenta doctiſsima abundè teſtantur. Non enim ulli putaui magis cõuenire huius autoris inſcriptionẽ, quàm uiro præter reliqua ornamẽta, ut ſunt conſulares & prætoriæ dignitates ampliſsimę, etiã huius profeſsionis ut peritiſsimo, doctiſsimoq;, ita fautori, & literatorum omnium Mecœnati unico. Acceſſit poſtea priori huic cauſæ altera quoq;, quæ in meo me proprofito confirmauit: nempe quòd gratũ quoq; id fore non dubitabam affini tuo GLAREANO, uiro in omni diſciplinarũ genere excellentiſsimo, ſi tibi eam nuncuparem. Vale, Vir ornatiſsime. Baſileæ, 26 die Auguſti, Anno Domini M. D. XLIX.

INDEX IN STRABONIS GEOGRAPHIÆ LIBROS.

Aba 639
abia 265
abæ 407
abantes 429
abaris 291.301
abas 415
abaſes 750
abdera 107.150.613.148
abeacus 486
abrj 286
abydus 117.564
abylyx 162
abiſari regio 663
ableti 596
aborigines 220
aboraca 475
aborras 710
abretanus Iuppiter 550
abretana ibid.
abrotanum ciuitas 791
abſyrtides 305
abſyrtus ibidem
abus 510
abydus 553.559.563
abydi aurum 450
acalander 271
aca 719
acamas 648
acantium 568
acara 208
acaria 363 (401.433
acarnanes 314.318.323.
acarnania unde 445
acerræ 243
acaceſium 290
aceſines 657.663
acheæ petræ 334
achæmenidæ 690
achçi. 122.355.353.417.369
achæium 569.577
achæus 369
acheorum genus 369
achaia 351.369
achaicarus 722
acharaca 618
achardeus 486.314.331
acheron 247.314.331
acheruſia palus 235
acheolus. 317.322.329.433
achilleum 42.45
achilleus curſus 297
achilli ſubdita ora 419
achillis templum 569
achillis uicus 300
achiui 355
acholla oppidum 788
acidon 334
acila 729
acyphas 40
accipitrum inſula 733
accipiter Æthiopicus. 775
aciris fluuius 254
aconites 216
acontius 400
acyphas 418
acuenum 229
acra 474
acræa Iuno 366
acræphium 397
acerræ 240
acritas 346.364
acrocorinthus 345
acroliſſus 306
acrolochias promont. 750
acryſius 404
acte 376
actij apollinis ludi 435
actium 435
ada 625
adadata 545
adæ 593
adepſum 409
adelphius 503
adiabena 588.593
adiatorix 522.535
adobogion 596
adonis 717
ador 508
adramyttinus ſinus 573
adramyttium 596.580.585
adrapſa 688
adraſtia Nemeſis 562
adraſtia 551.561
adraſtiæ campus 541
adria 206
adriæ terminus 312
adriaticus ſinus 116.203
adrius 305
adruma oppidum 791
aduas 196.204.
adua 200
aduallas 196
adula mons 205
æa 42
æacus 361
æaci genus 361
æas 262.306
æclus 430
ædificatori neceſſaria. 102
ædificiorũ cura apud Ro manos 227
æeta 42
ægeſta 262.245
ægeſtani 257
ægeſtanæ aquæ 265
ægletus Apollo 465
ægeus 377
ægina 116.355.361
æginæ celebritas 361
æginetæ ibidem
æginea mercatura ibidẽ
ægeum pelagus 372
ægienſes 383
ægæ 371.372
ægæus Neptunus 390
ægaleos 345
ægeæ 390
ægialia 358
ægimurus 268
ægioli 368
ægialium quid 336
ægialenſes 369
ægira 371
ægiræ ſitus 372
ægirum 588
ægium 324.371.372
ægroti in plateas exponũ tur 147
ægæum 116.313
æga 372
ægimerus 282
ægimurus 115
ægyptus ab Herodoto flu uij munus 28
ægyptus inſula 30
ægyptius portus 718
ægyptus 748
ægyptiorum uita 746
ægypti figura 748
ægyptus antiqua 750
ægyptus prouincia 755
ægypti tributa 756
ægyptiaca faba 758
ægypti aditus 761
ægyptiorum dij ibidem
ægyptus oleo caret 767
ægyptiorũ immũditia 781
ægypti præfecturæ 746
ælius Gallus 739.777.110
ælius Cato 293
æletani 148
æmilia uia 209
æmilianus 177
æmanabus 183
æmus 303.309
æneæ 220
ænianes 411
æneſius Iuppiter 439
æniani 510
ænianæ 488
ænianum interitus 412
æneæ ditio 497
ænarius 372
æneæ menſæ 576
æneæ fatum 575
æoles 616.513
æolus 19 (re.22
æolus uentorum rex qua
æoliæ inſulæ. 115.247.258
æoliarũ diſtantia inter ſe.
æolis. 122.556.560 (267
æpalius 411
æpea 345
æpea unde dicta 347
æpy 335
æpy oppidum 336
æquorum fluxus 51
aeria 177
aſcanius 220
æſculapij uicus 616
æſtuaria 132
æſtas aurea 255
æſtus maris commoditas.
æſis 209.218.232 (134.136
æſaris 216
æſium 219
æſernia 229
æſarus 252
æſchines 605
æſchylus 553
æſculapius 616
æſculapij templum 360
æſapus 550
æſyætæ 572
ætas quid 67 (674
ætas prudentia metitur.
æthiopes 2.28.31.123
æthiopes dupliciter diuiſi 29 (661
æthiopes cur nigriet criſpi
æthiopum uita 746
æthiopũ ſubiugatio. 777
æthiopum mores 779
æthiopia opponitur Ægypto 30
æthiopum mulieres 79
æthiopica loca 30
ætas quid 98
ætherij 112
ætuatij 184
æthalia regio 215.217
æthalicum ferrum 214
ætna 239.264.259.263
ætnæ ignes 263.264
æthalia 115
ætolus 343.344
ætoli 318.323.401
ætoli ſtatua 446
æthici 414
alexander fluuius 271
ætoliæ nomen 447
ætolia 343

ætoliæ diuiſio 432
æthices 418
æthinces 316
aex 586
æxones 383
africus 27
africum mare 115
afranius 153
africæ ſitus & figura 114
agamemnon 358
agamēnonis exercitus 9
agatha oppidum 174
agatharchides 624
agathocles 271.594.791
agathyrſum 256
agis 351
agides 362
agni cornu 760
agidus 637.649
agradatus 692
agrippa. 199.227.236.274
agrani 741
agræi 728
agrij 732
agricolæ 301
agrea 325
agrigentum 262
agilla 212
aiacis tumulus 568
aiacis interitus 573
aiacis clypeus 393
aiax Locrus 409
aila 720
alabanda 626.628
alabes piſcis 533
alæſa 257
alalcomenia Minerua 398
alalcomenæ 317.395.398.
alaniticus ſinus. 720 (310
alatrium 229
alazonius 480
alazia 528
alazonia 529
alba 220.222.229.231.232
alba acta 757
albanus mons 231
albanus lacus 231
albania 479
albani 481.482
albaniæ ingreſſus 480
albanorum ſacrificandi ritus 482
alpia 193
albia 303
albis fluuius 13.280.
albigaunus 193
albion ibid.
albium 194
albienſes 195
albicci 195
albulæ aquæ 230
subla 740
alceſtis 42
alcæi patria 588
alcæus 572
alcmæon 315.444
alcynonium mare 323
aleſa 262
aleſium 328
alex 251
alexander magnus 13.84. 634.679.84
alexander Lychnus 611
alexander Moloſſorū rex 747.271
alexāder Philoletes. 555
alexāder architectus. 610
alexander fluuius 271
alexandri ferula 568
alexandria. 496.570.575. 750.752
alexandro blandictes ſcriptores 654
alexādri exercitus per Gedroſiam 685
alexandri uiſum 686
alexander diuinos honores affectauit 703
alexandrium 724
alexandria agon 613
alexandria Troiana 556
alexander Ærolus 617
alexandriæ ſitus & figura
alexandri ſepul. 753 (752
alexander ad Ammonis oraculum 771
alexandriæ ſchola 640
algæ natura 187
algidum 228
algonus 56
allotriges 147
allife 229
alinda 625
aloneſus 420
alope 56.410.411.528
alopecia 473
allobroges 177.195
alorium 236
aloſa 671.779
alpes 202.120.168.193
alphei curſus mirus 261
alphei fons 262
alpheonia Diana 330
alpheus unde dictus 333
alphi quid ibid.
alpheus 257.265.523.326. 329.340
alphidna 381
alpis Ionia 333
alpia 193
apium beluæ 199
alpium cum Græcię montibus comparatio. 200
alterumbri ἀντίχθονες 128
alteus 591
althemenes 463
altinum 205
alyattes 405
alyattis tumulus 598
alyattis diuitiæ 647
alyba 527
alyzia 433.442
amaltheæ cornu 441
amari lacus 762
amanides portæ 643
amanus 491.500.514. 643.696
amarynthus 343.431
amarynceus 327
amardi 488.490
amarni 493
amaſia 280.526.537
amaſtris 519.522
amaſtrum 299
amathoeſſa 323.330.349
amathus 323
amathuſii 327
amatorum raptus 464
amaxia 637
amaxitani 547
amaxitus 573.574
amazones 484.528
ambaruale ſacrum 22
amblada 546
ambiani 186
ambracia 434
ambracium 433
ambracius ſinus 313.314
ambrones 175
ambryſus 407
ameria 219.534
amenanus 231
amiſum 257
aminſus 68.562
amiſena 562
amicleus 269
amiſeni 562
amiternum 233
ammonia 757
ammonis oraculum 771
ammonis templū 46.53
amnias flu. 583
amnius 331
amniſus 325
amorgus 468
amorius 551
ampelus 607
amphapalia 324
amphiala 580
amphiaraus 784
amphiarai ſacellum 389
amphictyonū conuentus 360
amphion 396
amphyctionū inſtit. 404
amphigenea 336
amphilochi 311.315.433. 445
amphilochi urbs. 148.433
amphilochus 315.643
amphinomus 259
amphion 396
amphiſſa 411
amphiſſæi 403
amphiſtratus 476
amphriſus 417.419
ampſani 282
amulius 221
amyclæ 349.350
amymone 355.357
amyntas 398.543
amyntor 422
amyzon 626
anabura 546
anacharſis 291.293
anacreon poeta 607
anactorium 433.435
anagnia 229
anagrana 742
anagyraſii 383
anancæus 602
anaitis 477
anandatus 477
anaphe 565
anaphlyſtij 363
anapias 259
anariacæ 487.488
anas flu. 130
anaſes 123.122.795
anaxenor 616
anaxagoras 615
anaximander 6.605
anaximenes. 563.605.615
anaxilaus 247
anaxyris 697
anaxyrides 505
anchiala 309.639
anchoe 391
anchora 543
ancon opp. 232.275
ancyra 179
andania 336.432
andizetij 304
andriacæ 493
andira 578.586
andirina deūm mater. 536
andremon 603
andriaca 309
andriclus 637
andretrium 305
andrius 575
androclus 603
androcopus ibid.
andromedæ fabula 40.
andros 466 (720
æneæ templum 546
anemolea 408
anemorea ibid.

anemu-

anemurium 637.638
anguigenæ 561
angidiſta 543
angyala 217
anger 333
anigriades nymphæ 333
animalia Indiæ 660
animalia Ægyptijs ſacra. 226.230 (770
annibalis p alpes traiect⁹
anniceris philoſ. 794 (218
anniceria philoſophia.
annibal apud Ca- (794
puam emollitus 242
annibal 209
anni digeſtio 764.774
antacæi 297
antæi ſepulchrum 786
antandria 578
antandrus 578.579
antenodorus 641.739
antenodori duo 641
antenor 580
antennæ populi 221
anthes. 360 anthea. 347
anthedon 390
anthemis 440
anthemus 607
anthemuſia 709
antropophagi 192
antiatium latrocinia 156
anticaſius 713
anticyrrha 418
anticinolis 523
anticita 474
anticragus 663
anticyra 401.403.282
antigonia 542.570.711.
antigon⁹ Apellis 625 (566
antimenis 588
antilibanus 704.716
antiochus 636.706.720
antiochorum Hierax. 715
antiochus Soter 496
antiochia 552.496.617.
711.712.601
antipater 360.641.719
antipater Derbenſis 381
antipater pirata 513
antiphellus 633
antiphili portus 732
antiphræ 757
antipodes 7
antirrhium. 373.411.442
antipolis 170.171.176
antiſſa 56
antitaurus 500
antium 222.223
antonij expeditio 503
antonius 651
antoni⁹ ubi ſuperat⁹. 754
antirrhodus inſula 521
antrum Emporicum. 783
antrum Nympharum. 333
antron 416
antronius aſinus 419
anubis dromus 763
anubis 770
aones Bœotij 311.386
aorſi. 336.344 aous 306
apæſus 393.395
apamia. 552.265.540.600.
711.713.504
apamiæ terræmotus 554
aparni 491
apaturum 475
apaturia Venus ibid.
apelles 611.13
apellicon 613.581
apellicon Teius 581
apenninus 120.193.198
apennini terminus 249
aphetæ 420
aphetor 405
aphnij 303
aphricæ incognita 795
aphrodiſias 552
aphrodiſiũ. 170.649.579
aphroditopolitana præfe
ctura 767
aphydna 383
apia 357
apiæ campus 587
apidanus 343.416
apidones 357
apis uicus 757
apis. 761 apis bos. 765
apobathra 564
apocopes uſus 350
apollo Didymæus 604
apollo Clarius 611
apollo Erythibius 585
apollo Pornopius 585
apollodorus 652
apollodorus gram. 629
apollodor. rhetor 643.
646.419
apollodoria ſecta 419
apollo Marmarinus 302
apollocrates 250
apollinis Actij tẽplũ 314
apollinis Actij ludi 315
apollinis arã cõtingentes
650
apollinis Coloſſus 389
apollinis reſponſum 301
apollinis geſta 285
apollinis urbs 773
apollinis miniſtri 451
apollo Phillæus 419
apollo 429.450.515.585
apollonis 419
apolloniũ promont. 789
apollonias 793.381.547
apollonia 126.550.306.
308.312.519.615.714.794
apolloniatis 504.695.699
apolloniaticus lacus 550
apollonius 614.623.629.
apolloni⁹ Stoic⁹ 619 (719
apollonius Argonautarũ
author 624
apollonius Cronus. 440
apollonius medicus 649
apollonius Mus 614
appaitæ 369
appia uia 224
aproſopitica præfect. 760
apſus 306
aptera 461
apuli 190.191
apulia 162.190.191
apurgiani 533
aqua 531
aqua Nili 660
aquæ copia 366
aquæ ſacrificium 695
aqua leuiſſima 698
aqua mutat in terrã 768
aquæ ductus 227
aquæ ſtadelæ 208
aquileia 144
aquilæ Iouis 404
aquilo 26
aquitani 168
aqua lapideſcens 600
arabaus 39
arabes 38.740.744
arabiæ initium 727
arabia fœlix 726.728
arabicus ſinus 93.114.720
arabum dij 703
araceuthus 496
arabia 36.764
arabon 340
arachoſia 495
arachoti 685.688.687
aradus 715.718.727.716
aradij 715.744
aræthyræa 257
aragus 345 arami 593
arammæi 39
aranearum morſus 482
arapheniæ aræ 430
arar 177
ararena 741 araſus. 382
aratus 96.639
aratus princeps 368.371
arattus. 315 arauſio. 177
araxena 488
araxes. 472.503.507.693.
508
araxinus campus. 67.507
araxus 323.324.373
arbela 488
arbelus 700
arbis 684
arbies ibid.
arbores Indicæ 659
arbor Gedroſiorum 686
arbores maris rubri 727
arborum minium 167
arboris mirum 190
arboris apud Gades mirũ
arborum lac. 167 (167
arborum habitatores. 527
arborum telæ 167
arcadici aſini 374
arcadia 322.373
archæanax 572
arceſilaus 13
archelaus 519.754.535
archelaus phyſicus 615
archedemus 641
archias 253.360.366
archilochus 440
architheorus 334
arconneſus 613.624
arcticus circulus 3
arctos uel plauſtrum 2
archytas Tarentinus. 270
arcturus 125
ardania 37.376.347
ardanaxes promont. 795
ardea oppidum 220.224
ardiæi 305
arduenna 186
aregontis picturæ 330
arecina templum 231
aretas 741 areta. 794
arelatæ 173
arena 335 arenæ 333
arethuſa 54.261.714
arethuſa Sampſiſerami.
aretium 218 (497
argæus mons 68.516
argantonius 143.540
argentum mons 140
argenum 614
argillæ 236
arginuſæ 586.580
argiſſa 423
argiua terra 322
argiua ora 355
argiui 354. 355
argi conditor 463
argolicus ſinus 354
argonautæ 42.420
argos Achai. 351. 362.356.
389.433
argos Pelaſgicum. 212.415
argos Oreſticum 316
argos Amphilochicũ 262.
argo⁹ port⁹. 215 (315.444
arguſa 423
argus caſtellum 515
argyria 529
argyrippa 274

aſia 67
ariani 39.122
ariana 654.683.687
arianæ fines 686
ariarathes 513.517
aridæi 753
arij 687
arietis frons 707
arietes pretioſi 136
aricomiſci 178
arimæi 744
arimaſpi 20
ariſmapia carmina 562
arimi. 554.712.744.597
ariminum 218
arimus rex 599
ariobarzanes 519
arion eiuſq; patria 414
arisba 563.564
arisbus 396
ariſtarcha 171
ariſtarchus 581
ariſteas Proconneſius. 20
ariſtidis tabulæ Dionyſii.
ariſtippus.794 (367
ariſtocles 624
ariſtobulus 693.723
ariſtocrates 348
ariſtonicus 35.615
ariſtodemus 619
ariſtocratia 9
ariſtæus 394
ariſton 383.626.749
ariſtonicꝰ grãmat. 27.433
ariſtotelis bibliotheca.581
ariſtoteles 432
ariſtotelis uxor 582
ariſtopatra 667
ariſtus 649
arithmetica 718.747
aritia 231
arius 495.497
arla 495 (381
armamentariũ Philonis.
armamentariũ regiũ. 673
armenia 502
armenij 38.122.744
armenius 282
armozica 341
armozus 726
arna 55.396.398
arnæ 597
arnarion 371
arnus 216
aroma 619
aromatifera 742
arotrebæ 145
arotria 431
arpi 274
arretium 152
arrichi 333
arſacæ 667
arſaces 492.537
arſacia 504
arſacij 710
arſenicum 690
arſenus 508
arſinoe Lyſiaca 633
arſinoe. 610.636.649.650
651.730.733.745.793
arſyſia.432 (748.767
arſinoetica præfectura.
arta.603 (509
artabaſdæ theſauri 508.
artabri 112.145
artabrorũ promont. 129
artaca mons 551.557
artacana 495
artacena 700
artageras 508
artanes Sophenus 358
artauaſdes 509
artaxata 508
artaxias 357.358
artaxiaſata 508
artemia 55
artemidorus 624.642
artemis unde 605
artemiſium 150.230.620
artemita 706
arundines Inditæ 675
artemiſia 625
aruacti 154
aruerni 82.185
arupenum 199
arupinus 304
aruſii 123
aſander 209
aſca oppidum 741
aſcalon 720
aſcania 647.541
aſcanius 154
aſcanius dux 541
aſcanius lacus ibid.
aſclepiades 148.542
aſcra 394.398
aſculum 232
aſia 61.114.118
aſia uicus 329
aſiæ termini 471
aſiæ partes ibid.
aſiarchæ 617
aſii 347
aſina urbs 345.346.349.
355.359 (297
aſinus frigoris impatiens
aſinus pro equo in bello.
aſini mãdibula.350 (690
aſinoenſes 598
aſius 564
aſopæi 311
aſopia.393 (396.412
aſopus 362.350.393.363.
396.412
aſpaneus 407
aſparagi 784
aſpendus 635
aſpides 770
aſpis 613
aſpis collis 791
aſpis locus 792
aſpis Ægyptia 539
aſpionia 496
aſpledon 400
aſpordenus 590
aſporena dea 590
aſpungitani 479
aſſacani 663
aſſerſia 409
aſſii 406
aſſus 556
aſſyrij 699.707
aſtaboras fluuiꝰ. 731.745
aſtacœni 663
aſtacœnus 540
aſtacus 540
aſtapas 731.745
aſtas 132
aſteria 55
aſteris ibid.
aſterium 423
aſtoſaba 743
aſtronomia 10
aſtyages Medus 693
aſtypalæa 383.624.626
aſtypalienſes 574
aſtyra 565.585.565
aſylum 610
aſylum Romanum 221
atabyris 623
atacis ortus 122
atalanta 380
atargata dea 709
atargata 744
atarna 583
atarnea 593
atarneus 389.407.412
atarnius 412
ateas.297 ateſinus.139
atella 240 (426
athamenes 311.316.412.
athara 744
athenæus 637
athenais 614
athenæũ 21.233.238.699
athenienſes 95.320.377
athenienſis Reip.partitio
athenocles 368
athon 430
athribes oppidum 760
athribitæ 526
athrulla oppidum 741
athymbrus 619
athymbradus ibid.
atintanes.218 Atlãta.266
atlas mons 540
atlanticum mare 4
atomorum dogmata. 718
attax 422.423
atrebati 131
atropatia 502
attalorũ regũ origo.594
attalia 634
attalus rex 595
attalus Philadelphus 611
attaſii 492
attea 407
attica unde 382
atticæ montes 269
atticæ appellatio 376
aturia 699
atys 211
audanij 268
auella.240 auenio.125
auernus 235.606
auernus perra 654
aues Diomedeæ 274
aues cerui magnitudine.
auga 412 (732
augiæ 350
auguſta 374
auguſta Cæſarea 153
auguſta Emerita 143
auguſti imperium 796
auguſtus 193
auia 574
auium oppidum 719
aula bouis 429
auletes 754
auletæ tributa 756
aulis 289.301 383
aulonia 262
auphidius 190
auphidus 224
auri liquefaciẽdi purgandiq; ratio 138
auſcij 129
auſonium mare 115.224
auſtri cornu 734
autariatæ 307
autolycus 423
autolyrus 524
automala 793
axenos 200.201
axaani.551 azamona.515
azanes 374
azara 507
azaritius 540 azorus 317
azenenſes 383
azotij 711
azotus 720

B

Abanonium 538
babylon 694.699.
705.765
babylonia 699.706
babylonis ſitus 700
babyloniorũ regio 489
babylonij 706

babyrſa 508.496
bactra 25.69.493
bactriani 490.687
bactriana 688.67
bacchus Ignigena 422
baculos geſtãdi mos. 742
badas 691
bacchiadæ 364
bacchides 524
bætulus 346
bætis fluuius 133.131
bætica regio 157
bænis 145
bagadania 68
bagrada fluuius 789
baiæ thermæ 218.235
bala 713
balanæa 715
balearides 623
baiæ unde appellatæ 236
balſami uiridarium. 724
balſamum 716.738
baleares inſulæ 159
balcares funditores 159
balearium ritus ibid.
balari 216
bambyca 709.712
bandobena 662
barbitos 453
barbariũ promõtoriũ.143
bardi 189
bardytæ 154
bardyali 154
barbari unde 62.630
barbariſmus 630
barcæ 793.794
bargaſa 624
bargoſa 683
bargyliæ 626
bargus 308
barium diuerſorium. 273
baris oppidum 271
baridis templum 358
barnithius 343
barnus 312
barutus 717
barutum 649
baſiſtani 131
aſilei 296
baſilius fluuius 709
baſoropeda 508
baſſus Cæcilius 714
baſtuli 131.148
baſtetanorum mores.147
baſtarnicæ 198
baſtarnæ 285.295.296
bata 476
bathra paludes 761
batiæ 314
baria 570
baton 304.524
battus 794
bebrices. 560.519.645.286
bela mons 784
bellerophon 601
belbina 361
belgæ populi 188.168.186.
belliaca 306
belloaci populi 186.188
belion 145 (183
bellum Troianum 18
belon oppidum & flu.131
benacus lacus 200
befiçi pro dijs habiti. 779
benemunitus.381 (241
beneuentũ oppidũ. 240.
berecyntes 555.451
berecynthia 555
berenice. 725.125.732.793
berræa 712
beronice 730
beryllus 739
beſa 342.410
besbicus 551
beſſa 410
besſi 308
beſſus 688
berarmones 455.492
bettis oppidum 95
bias 606
βίβλος 717.780
billari ſphæræ 524
bion 13
biſurgis 281
bithynij 550.286.513
bithynia 122.539
bituminis petra 306
bitumen 705
bitumen Iudææ 714
bitumluis uſus 725
bituminis fons 787
bituriges populi 181 182
biumbres ἀμφίονιοι 91
bizantiorum cornu 214
bizona 50
blaena 538
blaſco inſula 122
blaynum 543
blemmyes 745.776
bleſini oppidum 216
blerati oppidum 217
blittera oppidum 122
blutium oppidum 543
boagrius 56.410
bocalia 379
bocarus 265
bochus 785
bœotia 311.376
bœotiæ deſcriptio 385
bœum 457
bœbe 427
bœbeis 414.426
bœonoa 325
bœrebiſtas 293
boethus. 255.641.719.283.
bœula 619 (284
bogus 784.785
bogus rex 346
boium oppidum 411
boia 350
boij populi. 187.197.204
bolbiticum oſtium 759
bononia oppidum 208
booſura 650
borama 717
borſippa 702
borſippeni 701
boſmorus 658
borium 793
boryſthenes 58.69.280
boſgadariza 373
boſphorus popul. 283
boſphorꝰ Cimmeriꝰ. 300
boſphorus Thracius. 542
boſtra 717
botri magnitudo memoranda 496
boues Indici 732
bradyetæ populi 147
brachmanes 676
branchus 405
branchi & Apoll.amores.
branchidæ.604 (604
branchidarũ oppidũ.497
braſti lapides 174
brauron 583.384
brauronia 384
brauronia Diana 384
bregi 527
breges ibid.
breuci 304
bria.309 brias 382
briſamia 219
briſeis 583
briſeis ubi capta 558
britãnia regio 121.58.67. 69.108
britãniæ forma & ſitꝰ. 191
britannorum mores et ſtatura 191
britomartys 327
brixia oppidum 204
brunduſium oppidũ.225.
brũduſio unde nomẽ.273
brunduſiorũ portus 273
brutij populi 245.220.
brutiorũ appellatio (246
bryges populi 198
bubaſtus 763
bubulcorũ oppidum. 719
bubo Ægypti 781
bubo urbs 601
bubienum 280
buca oppidum 233
bucanus 276
bucephalus 664
bucephalia 664
buchetium 314
bucteri populi 280.281
budorus 419
bugei populi 269
bupraſium 327.343
bura 50.55.371
burdigalia oppidum 181
buſiris 760
buticus lacus 760
butones populi 281
butus oppidum 760
butrium caſtellum 205
butrotum 314
buxi optimi copia 366
byblus 499
bylliones 316
byrebiſtæ populi 288
byrchanis 281
byrſæ 317
byrſa arx 789
byſſus 659
byzares populi 527
byzantium oppidũ 301.59
C Abatanus 728
cabalinus fons 365
caballio oppidum 170. 177
cabalenſis ager & regio. 600.601
caberi populi 448.452
caberides 454
caberus mons ibid.
cabera ibid.
cabira 533.602
cabyllinum oppidũ 184
caces Ægyptij 781
cadauera in ſterquilinijs defoſſa 743
caddufii 493.490
cadena 516
cadi 551
cadmea 141.386.397
cadme 606
cadmia lapis 155
cadmi diuitiæ 647
cadmus 16.553
cadurci populi 129
καινοὶ 353
cæloſſa 368
cæretani populi 148
cæretana balnea ibid.
cæres origo ibid.
cæcubum oppidũ.223.225
cæſarea 788
cæſarium 753
cæta ſpelunca 353
cætulum 144
cæſar auguſta 143.148
caicus 539.586.587
caici campi 657
caiatta ſinus 228

calabria 272
calabri 268
calanus 679.680
calami prodigiosæ magnitudinis 784
calani mors 681
calachena 699
calatis 308
calapis fluuius 204.531
calasenna oppidum 170
calauria 116.355.359
calbis 620
calbium 60
calce oppidum 240
calcedon 378
calchantis sacellum 274
calchantis mors 612
calenum oppidum 229
calænus 554
caleti populi 131
callaici populi 144.154
callaici athici 156
callantes 429
callateria oppidum 240
calliarus 410
callyas 442.448.589
callidromus 412
callimachus 43.794
callini locus 603
callinus poeta 598.616
callipolis 563.263
callista 334.794
callisthenes 497
callinicus Seleucus 715
callydius 350.240
calpe mons 94
calpetani 132
calpas 521
calyba 301
calydnæ 576
calydium 166
calycadmus 637
calymna 620
calydonius aper 366
camare quid 476
camarina oppidum 178
cambala 509
cambysena 507
cambysis incendia & sacrilegia 763
cambyses 749
camelopardales. 735.784
camelorum pascua 726
camerte oppidum 153
camerina opp. 257.262
camelitæ 710
camirus 622.623
camisena 494
camisa 536
campani populi 242
campaniæ descriptio 233
campania uetus 242
campi oppidum 208
campsiani 281
cana promon. 586
cananita Stoicus 420
canæ 556.429.570
candauia 312.316
candace regina 777
candaria 625.664
canes sepulchrales 496
canes Indici 665
cannensis clades 276
canum mira mordacitas. 668
canusium.273 (
canere 16
canopicũ ostiũ. 746.750
canopus 759
canopi fossa 758
cantabri populi 148
cantabrorum mores 111
canethus 303
cantharium 608
cantium oppidum 59.185
cantores castigatores 14
caper fluuius 553.700
capedunum 308
cappadoces 522.635
cappadocia 68.122.696. 513.512
caphiæ 261
capnobatæ 286
cappionis turris 132
capreæ insulę 56.239.249
capria 115.635
capua oppidnm 234
capsa oppidum 788
capuæ 408
carax oppidum 216
caralis 216
carambis 117.290.5
carana 537
caranus 715
carcathiocerta 506
carchedonij lapilli 792
cardamyla 345
carda quid Persis 697
cardaces ibid.
carduchi 709
cares 311.356.513.629.583
cares barbarophoni quarefus 532.575 (re 629
cariatæ populi 497
caricæ Antiochicæ 601
caricum lorum 629
carica crista ibid.
carica lingua ibid.
carum barbaries 630
caria 61.122.552.599.619
carisena 404
carmala.362.363 (706
carmania 121.687.639.
carmanitarũ mores 690
carmanica uitis 690
carmelus 719
carmenta fatidica 222
carmo 133
carneades 794
carmylesus 633
carpasia 649
carpathus 332
carpathium mare 116
carpaneites 298
carna 728
carni populi 198.207
carnium abstinentia. 722
carpetani populi. 131.154.
carseoli opp. 1.229 (144
carta 489
cartheia 133.137.143
carthæa 467
carthago 59
carthago noua 148.150
carthaginensiũ imperium & res 789
cartij 503
carna 806
carura 631
caryanda 626
caryota palma 724.776
carystium uinum 302
carystus 302
cassandra 573
casia 742
casiani 714
casii montes 704
casii mira 719
casilinum opp. 229.240
casius mons 47.54
casiorum insulæ 720
caspij 493.496
caspiana regio 342
caspium mare 114.472
cassander 475
cassiteros 688.121
cassiterides insulę 112.167
cassiopa 314
cassopeius sinus 315
cassopenses 313
casthaneus uicus 427
castabala 513. 516
castaon 140
castores 155
castorium ibid.
casystes 613
catabanenses 728
catabathmus 750.757
catana oppidum 257
catanenses 372
catanensium agri fertilitas.259 (
catania.599 (
cataones 508
cataonius Apollo 361
catarractæ Danubij 294
cataractes 634
cathea 664
cathisci 282
cathyari populi 178
catonis iter 793
cathoriges populi 196
catopterius 408
catreus 206
caucasus 477.485.306.
caucũ flu. 328.331 (654
cauconia 324.328.332
caulonia oppidũ 175
cauni uirides 620
caunus 429. 620
cauconis 373
cauci 281
caulci ibid.
caystrus 420
cayster 657
cato 349
cebrenij 564
cebrinia regio 570
cebriones populi 570
cebrina 576
cebrini populi 578
celadon 330.334
celænæ 553.600.587
celendris 637
celia 273
celebritas in ciuitatib. unde 114
celtæ populi 31.168.129.
celtica regio 120
celtiberi populi 31.143.150
celtiberorum partes 154
celtiberorũ deus innominatus.110 (138.177
cemmenus mons 120.168
ceneum 410.428
cenerium 335
cenchreæ 355.362.655
cenchrius 609
cenomani populi 145
centoripa oppidum 262
centoriporum situs 264.
ceos 466
cephalas promont. 792
cephalus 435.439.443
cephalo Gergithius 563
cephallenes 436
cephalidium oppidũ. 257
cephisus 385.390.408
cephisis 395
cepi 735
cepus 770
ceramus 624
ceramienses 628
ceratus 458
cerasus 526
ceraunia 273.481.484.
cerberi spelunca.349 (373
cerbesia 555
cercaphus 622
cercesura oppidum 764.

cer-

certetæ 743.477
cerceteus mons 333
cercopithe. 664.967.674
cercinna insula 115
cerdonia 273
cereus 433
cereuisia 781
ceretani 153.211
cerinthus 302
ceruleanus lacus 508
ceſtries piſcis 173
ceſtrus fluuius 635
cetij populi 413.436
cetirizis 309
cetium oppidum 649
cetius 413
cetoeſſa Lacedæmon 353
cetorũ magnitudines 689
cetus mirę magnitud 127
cetra 486
ceutrones populi 196
chaa 334
chaala 742
chabax 526
chabria 721
chæanœtæ 436
chænicidæ 523
chæremon 764
chæronea 398
chalachana 358
chalcetor 605.626
chalcis 330. 337.388.411 412.430.431.434.442. 714.716
chalcia 333
chalcides 613
chalcidica 551.714
chalcedon 521.539
chaldæi 701.723
chalcedonij cæci 301
chalonixis 508
chalybes 27.645
chalybonium 693
chamanena 518
chanes fluuius 480
chaones 313
chaonetis 699
charadrus 637
charaxus 766
charax 554.793
charilaum 464
charmotas portus 737
charon 563
charondæ 518
charonia 553
charonium 618
charſuli oppidum 153
charybdis 40
chatti 281
chatuarij 281
chaubi 281
chazena 699
chaulotæi 723
chelidoniæ inſulæ 619.633
chelonatas 324.439
chelonophagi 733.321
cherroneſus 289 (643
cheroneſus an triquetra
cherroneſiæ Thraciæ nationes 644
cheromacrates 610
cherſiphron 610
cheruſci populi 281.282
chimæra 633
chimerium 314
chiliocomium 538
chlamydis formæ terram eſſe 11
chius 603.116.607
chij ambitus 614.432
chloris 332
choaſpes 44.662.691
choarina 688
chœrnus 639
chones unde 244
choraſmini 492
chordiraza 409
chorena 348
chorzena 356
chryſels ubi capta 559.410
chryſaoræus cõuentꝰ 628
chryſippus 639
chryſopolis oppidum 378
chryſorrhoas 716
chryſocolla 724
chryſa 576.543.584
chryſes 584
chryſoplyſia 138
chytrium 614
ciborum reliquiæ in lapides induratæ 766
cibotus 552.753
cibyratici 619
cibyra 601
cibyrei 601
cibyrenſis regio 600
cibyrenſes minores 635
cicades Locrenſes 251
cichyrus 217
cici 781
cidena 701
cirta 544
cilbianus campus 600
cilicum regio 560
cilices 122.583
cilicia 77.710
ciliciæ diuiſio 635
cillanus campus 600
cilla 584
cilleus Apollo 584
cillus 410
cimarus 320
cimbri populi 5281.24
cimbrorum mores 284
cimmerius pop. 284.299
ciminiꝰ Velſiniorũ lac. 812
cimmerij populi 19.141 474.491
cimmericum 474
cimolus 466(434
cinędicę orationis author
cinnamomifera plaga 66
cinnamomum 660.738
cinnamomum pro combuſtibili ligno 738
cindia 626
ciniata 539
ciniſtena 539
cinolis 523
cinyras 717
circeium oppidum 224
circes ſepulchrum 380
circuli paralleli 103
circumumbres περίοικοι 91
circunciſio 722.781
cirenius 382
cirphis 401.402
cirrha 789
ciſanius 327
ciſpadana regio 203.142
ciſſus 463 ciſſij 691
ciſsia 691 ciſthenæ 633
citharon 390.393.394
citharœdꝰ apud Iaſſũ 626
citharus piſcis 780
cithyrei 225
cius 540
ciuilis homo 12
cizara 537
clanes fluuius 199
clarus 612
claſtidium oppidum 208
claud. Pulcher 651
clauæ ferreis nodis 736
clazomenij 613
clazomenæ 54.603.613
clazomẽiorũ ſpeculę 474
cleanis fluuius 225.226
cleanthis pictura 330
cleanthes 582.589
cleandria 576
clenæum 420.255
cleobulus 623
cleon latro 550
cleomachus 617
cleonæ 363
cleopatra 91.535
cleopatræ mors 754
cleopatra cogno. luna 711
cleopatris opp. 740.762
cleophanes 542
cleonymus 271
cleua 390
clides inſulæ 648
climatum deſcriptio 6
climax 634.717
clines 330
clitor 374 (ta 14
clytemneſtræ cuſtos poe-
cliterna opp. 288
cluſium oppidum 211
clypea opa. 268
cnemides 410
cnoſſus 458
cnuphidis templum 774
coccas 753
coci immundi 736
codrus 378.603
codridæ 369
cœnoſus portus 314
cœloſyria 704.711.717
cœnandi prandẽdiq; tempus 673
cœnſium lex 332
coire in propatulo 674
colchis 122.478
colchi 473.477
coldui 280
coliadis Veneris tẽplũ 884
collatiæ pop. 154
coloena Diana 597
colonæ 563.576
colophon 611
colophonem addidit 612
colos 302
coloſſe 552.553
coloſſus 213
coloſſus Rhodius 621
colotiopus uic. 324
colous 420.421
columnæ in Corinthiaco Iſthmo inſcriptio 163
colyttus 60
comana 500.514.534.535
comarus 314 (550.534
comanorum ſacerdotium
comœdia 16.17
commagena 506.711.712
commiſena 506
cõitas rerũ omnium 292
comum opp. 184.204
concauus angulus 716
cordylion Stoicus 450
coniſalus 561
coniſtarſis oppidum 133
cononis aræ 731
conopa 443
concia urbs 102
coniaci populi 148.655
conuenæ populi 182
copais 392.395
copæ ibidem
cophes fluuius 662
copiæ oppidum 254
copiæ militares Alexandriæ 756
copria littus 259
copratas 692
coptus 741.742.772.124
cora 229
coracius mons 612
coraceſium 638

coracſi regio 731
coracinus piſcis 539
coralis 381
coralius 396
coralli 388
coraſiæ 333
coraxorum lanitium 136
corbilo oppidum 182
corcoras 210
corcyra inſula 260.305
corduba oppidum 133
corſinium oppidum 229
corſinium Italicum 233
corica criſta 442
cori campi 579
corinthꝰ 322.348.363.413 536.790
cornithiacus ſinus 116.323
corinthiorum ſtercus 365
coriſia 332
coriſſus 603.609
coriſcus 580
corn. Sylla 431
cornices nigræ 155
corinthiota promon. 442
cornua montes 380
cornu Byzantiorum 309
cornua fluuiorum 441
cornus uel coruus 281
corocondametis 474
corocondamæ uicus 337
corona 347
coronea 395.396.418
coronei 396
coronenſes 396
coropaſſus 631.381
corpus Alexandri 752
corſiæ 606
corſium 780
corſura inſula 115
corſica 215 (216
corſicæ appellatio & cultꝰ
coruorum auſpicium 771
corus 480
coruorum portus 190
coruus mons 401
corybantes 451
corybantium templũ 455
corybiſſa 455
corybum 349
corycæi 613
corycus 613.638.634
corycium antrum 401.638
corydalia tribus 380
corydalus 384.262
corycium 281
coryphaſium 240
coryphantis 407
coſas fluuius 228
coſcinia 619
coſentia oppidum 247
cos 625.607.116
coſſæi 501.502.706
coſſa oppidum 213
coſſura 790.115.268
cotes animal 783
cothon inſula 789
cottij ager 120.137
cotinæ 134
cottſcoliæ oppidum 219
cothis 429
cothus 430
cotuantij 198
cotyria 321
cotyi 785
cotys 321
cotys Sapæus 533
coryaium 551
cotylus 574
cragus 633
crambuſa inſula 634
crambuſæ 445
crana 384
cranai 382
crangus 637
cranij 438,439
crannon 325
craſſus 615
craſſi cædes 709
crates 3.642
craterſinus 233
crateri epiſtola 666
crat rus 685
cratippi filij 618
crathis fluuius 824
cremna 381.382
cremona oppidum 208
creo lulus 608
creophagi 732.733
creopolus 362
creſphontes 347
creta 456.461
cretæ inſtituta 459
cretæ urbes quot 327
cretenſes & eorũdem Reſ publica 462
cretenſis mare neſcit 463
cretenſium mores 329
cretenſium diæta 464
creticũ pelagus 46.116.313
creuſa 385.390
crinagoras 589
crinifſa oppidum 245
crineum 457
criſſa 401.402
criſæorum bellũ 403.365
criſſæus ſinus 323
crithota 442
critaſirus 294
criũ promontorium 117
criumetopon 456
crobyzi 308
crocus campus 417.419
crocodilos porcis abſt. 781
crocodilorum cultus 769
crocodilus exoſus 772
crocodilorum ciuitas 719 769.774
crocutas fera 735
crocyla 435
crœſi diuitiæ 647
cromnyon 366.650
cromyonia porca 366
crommyus 637.648
cromna 520.523
cronium oppidum 161
cronus Apollonius 794
croto oppidum 206
crotoniatarũ præſtãtia 253
crulij 309
cruni fons 330.337
crura Athenarum 381
cryſtallus 263
cryſtallina 719
ctheſiphon uicus 705
ctheſias 40.487.614
cthiſtæ 286
cthenus 298.302
cthypanſa 331
cuarius 396.419
cubi populi 182
cuculum oppidum 229
culmus qnũ cubitorũ 788
cumanus ager 556
cuma 557.528.592
cumæ 234
cumani fero ſapiunt 593
cumarum appellatio 235
cuneus 92
cuniculorum copia 136
cuniculorum mala 160
cupido Praxitelis 276
curalius 422
curetes unde dicti 448
curetes 311.413.445
curetes tibicines 453
cureticus ager 447
curetum ſedes 446
curetum alia nominis ratio 448
curias acte 649
curis oppidum 219
curium 650
curitus mons 448
curtorum lucus 732
cuſtodia oppidum 209
cyaneæ 19.142.309
cyaxaris 760
cybele 451.455
cybelia 614
cybe 452
cybeles ſtatua 544
cybiſtra 516
cybioſactes 754
cyborium 758
cychria 379
cychriodes 375
cyceſius 543
cyclades inſulæ 466
cyclopes 18.20.359
cyclopea opera 359
cyclopeæ ſpeluncæ 355.359
cydippe 622
cydiſa 356
cydiſtra 513
cydnꝰ fluuiꝰ 44.639.640
cydonia 458.462
cydon 460
cydones 457
cydrelus 603
cydriæ 317
cydnus 35
cyerus 419
cyllene 324.373.374
cymbrorum mos 197
cynætha 262
cynamolgi 732
cynia 442 (434
cynædicæ orationis autor
cynocephalorũ aũtio 734
cynocephali 735
cynoſpolis 760
cynopolis 770
cynocephalus 770
cynos cephale 299
cynoſſema 624.757.568
cynoſuria 362
cynthus 466
cynuria 356
cynus 56.409
cypariſſus 407
cypariſsina 335
cypariſsij 332
cypariſſeis 336
cypariſsia 336.350
cyphus 425.426
cypri ſitus 648
cypſelus 512.364.435
cyractica 305
cyra 497
cyrbantes ſacerdos 454
cyrbianæ 707
cyrenaica 457 cyrenea 349
cyrene 793 cyrenaici 757
cyrenaica oppida 547
cyrenaica philoſoph. 794
cyrcij 503.690
cyrnos inſula 216
cyrrha 401.402
cyrſilus 358
cyrus fluuiꝰ 479 481 692
cyrus rex 472.652
cyrus rex unde dictus 692
cyri campus 600
cyri ſepultura 693
cyri epitaphium 693
cyriſtica regio 712
cytherium 343

cythera 116.349.457
cytherus 383
cytinium 411
cytinum 457
cytorum 521.523
cytorus 526
cyzicus 550
cyziceni.102 (ria.551
cyzicenorum armamenta

D Acia 515
dáci 294
dacorum imperium. 295
dactyli 455
daæ 488
dædala 620.623.631
dæſitiatæ 304
damnium 305
dalion 331
dalmatæ 305
damaſia 198
damaſtes 557
damaſus Scombrus 618
damaſcus 717
damathus 603
danala 543
danae 233
danai 213.355.357
dandatia.475 (399
dandi accipiendiq; uices.
danthelitæ 308
danubius 294
daorizi 305
daphitas grammat. 616
daphnus 400.409.734
daphne 712
daraba urbs 732
darapſa 350
dardania 566.570
dardanij 305
dardaniorum gens 306
dardanium 568
dardanus ibid.
dariaces 744
darius 295.744.762
darius longimanus 697
darius ubi ſuperatus.700
darij epitaphium 693
darthо opp. 146
daruentius flu. 195
daſaretij 306.308
daſcylitic⁹ lacus 550.560.
daſcylium.550 (528
daſmeni 518
daſtacum 515
daſtir 533
datis Perſicus 384
daulis 401.407
daulia 407
daunia 233
daunij 274
daui 204
debæ 737
decæneas 288
decarchæ 797
decelea arx 382.363
decietæ 194
decima 672
defunctorũ uaticinia 235
degmenus 239
dei facies opp. 716
deianiræ habitus 256
deianiræ nuptiæ 311
deiotarus 525.539.543
delectatio diſcendi illecebra 17
delictorũ ſepulchra. 467
delium templum Apollinis.354.388 (180
delphici templi ſpoliatio.
delphi 401.402
delphinus portus 388
delphorum ſitus 402
delta Ægyptium 28.665.
666.774
delus 630
demaratus 211.364
demetrij dictum 348
demetrij ſpeculæ 731
demetrij ſtatuæ 383
demetrius 51.494.526
demetrius Phalereus. 383
demetrius Poliorceta 420
demetrius Rhateni 368
demetrius Pharius 305
demetrius Scepti⁹. 41.581
demetrius notatur 576
demetrias 420.709
demetreum 419
demigrationes aliorum aliunde 57
democratia 9
deorum portus 787
derbæ 513
derbicæ 493
derbicum mores 499
derceto 744
derdæ 670
dertoſſa 151
deſcenſus ad inferos 359
deucalion 409.416.419
deuriopus 316
deutorix 282
deus inuariatus 110
deus quid ſit 721
deus mortalis 779
dia 465.737
diabena 358
diacopenæ 538
diades 429
diaduella mons 184
dia dea 368
diana Elaæa 234
dianæ paluſtræ fanũ. 348
diana 269
diana Tauropola 514
diana Alpheonia 330
diana Perſica 362
diana Minthias 626
diana Pergæa 635
dianium opp. 150
diaſcones 304
diatesbes pop. 216
diſchoſtafiotica Alcæi.589
dicte 454.460.
dictæ⁹ Iuppiter.457.460
dictes 333
dicæarchia 24.206
dictinna 460
dictynnæum 461
didyma inſu. 161.267.616
dido 789
didymena 616.633
didyma opp. 616
dies horarum 70
dierum inæqualitas 125
dies continui 127
dij Perſarum 695
dij animalia 768
dilychnus 780
dindyma 550.544
dindymena. 550.451.144
diocharis 382
diodorus 495.719
diodorus Cronus 626
diodorus 642
diodorus dialecticus.794
diodorus Tryphon 635
diodorus grammat. 586
diodori duo oratores. 598
diogenes poeta 642
diogenes ſtoicus 680.706
diogenis patria 524
diogylis rex 419
diomedes 275.444
diomedeæ aues 190
diomedeæ inſu. 274
diomedis templum 206
diomedis honor apud Venetos 144
dion academicus 755
dionis aduerſus Dionyſium expeditio 246
dionyſides poeta 642
dionyſius 624
dionyſius hiſtoricus 624
dionyſiodorus.526 (542
dionyſius urbiũ ſcriptor.
dioyſius dialecticus 542
dionyſius Atticus 596
dionyſocles orator 618
diophanes 589
diopolis 151.534
dioſcurias.44.477 (773
dioſpolis. 760.763.772.
diotrephes ſoph. 601
diotimus 44
dipletlirum 512
diphilus 524
dira prom. 729.730.733
dirce 373
diſpontium 343
ditrachium 216
dittani 154
dium.429 (lis.405
diuitiarũ cuſtodia difficidocuſini 488
docimitis lapis 552
docimia 552
dodona 30.18.425
dodona Theſprotica 318
dodonæus Iuppiter 212
dodonæũ oraculũ.317.313
dœdalſus 540
dolicha 440
doliones 550.540 645
dolionia 647
dolopes 26.415.418
dolobella 615.713
dolopia 421
dolomena 699
domanetica 538
domitius Ænobarbus 183
doracta 727
dores 621.640
dorici 421
dorium 336
doricha meretrix 766
dorienſes 320.369.401.
dorylæum.551 (411.457
dorylaus 459.534
dos uxorũ apud Canta.
doſci 476 (157
dotius campus 426
drabus 304
dracanum 608
draconis facellum 244
dracones ſuper quib. herba innaſcitur 735.784
dracontium 784
dracones prodigioſę magnitudinis 663
drangæ 685.686
drangæ Perſizontes 688
dratiana 495
drecanum 625
drepanũ.322 drilo.306
drion opp. 274
drœſus 193.194
dromodarij cameli 688
dromichætes 292
druentum flu.& opp.232
druentia flu. 170.208
druidæ 189
druſi mors 281
druſus flu. 198
drynæmetus 543
dryopes 250.393
dubis flu. 178.183
dulci

dulcis portus.314 (440
dulichiũ 322.327.436.438
duodecim deorũ ara. 577
dura flu 99
durias flu. 144.153
duria flu. 195.208
duricortora opp. 186.328
dyma 324.327
dymæ 370.371.373
dyoſcurias 44
dyris mons 783
dyreutus 535

EAnes 410
eanis 410
eboſus 151
eburones pop. 185
ebuſus inſu. et opp. 159
ecbatana 503
echeas 346
echinus 56.419.46
echinades 116.322.337
ecliptic arum & climatum uſus & obſeruatio 6
edepſus 56.429.43
edui pop. 178.184
edeſa 433.709
egnatia opp. 273.312
egnatia uia 316
eginium 317
etones uicus 359
elæa Diana 336
elæa Pallas 374
elæa 731.593
elabotas 712
elatia 56
elaiticus ſinus 556.593
elaitica præfectura 759
elaiticus ager 383
elana urbs 729
elanitic⁹ ſinus 729
elatea 392.402.408
elatria 314
elea ora 342
elea opp. 243
eleapolis 586
electrum 138
elei 327.351
eleon 389.423
elephantũ uenatio 669. 731.732
elephãtophagi 732 (669
elephãtorũ manſuetudo.
elephantorũ partus 669
elephantes Libyci 670
elephantina 774
elephantia 746
elephas mons 734
elethia 325
eleus 345.624
eleuſin 380.758
eleuſina Ceres 380
eleuſa 384.514.516.620.
eleuteræ 361
eleutræ 396
eleuterius Iuppiter 396
eleuſinus ſinus 366
eleuthera 316
eleutherus flu. 715
elienſes 322.504
elimæi 699.504
elimiotæ 418
elij 708.731
elis 323.341.344.353.445
eliſſa 325
elona 424
eloqui 16
elpiæ 622
elui pop. 182.185
eluetij pop. 185.197
elymatica 706
elymæi 501.504.695
elyſius campus 2
emporium opp. 151.753
empedocles 264
emodus 655
emodi montes 663
emporicus ſinus 783
endera 731
endymionis ſepul. 605
enea 530
eneti 522.529
enchelij 218
eniconiæ opp. 216
enipeus 343.416
eniſpe 374
eniſiſpia inſula 757
enna opp. 262
ennius poeta 272
enopæ 345
enthuſiaſmos 450
enetocœti 675
enydra 715
eodaæ 490
epaminundas 374
epaphus 429
epei 323.327
epheſius campus 334
epheſus 604.528
epheſi conditor 603
epheſiæ Dianæ templum
ephialtes 9 (610
ephor⁹. 30.406.447.453
ephori 463
ephori patria 528
ephor⁹ notatur. 645.594
ephoras 318
ephyra 314.325
ephyri 299
epicnemidij 321.409
epicteton 434
epictetus 513.516.521.539.
epicurus.593.608 (540
epidaurus 355.360
epidamnus 273.409
epina 343
epirotarum urbes 312
epirus 302
epiſciruſis 379
epiſtrophus 558
epitalium 335
epiterpum opp. 206
epizephyrij Locri opp.
epomeũ op.239 (246.250
equæ Alexandri 714
equi excellentes 261
equi Iberorum 155
equi unicornes 755
equi Maurorum 541
eræa 374
erana 347
era ſinus flu.265. 357.374
eraſtus 407
eratoſthenis ſcripta expen duntur 13
eratoſthenis bibliotheca.
eratum opp.220. (64
eratyra 316
erembi 38.744
eremni 744
erena 335
ereſſus 418
eretria. 388.429.430.431
eretrici philoſophi 378
eretriẽſiũ Rho. 431
erginus 399
ergoſiani pop. 177
erichthonius 577
ericuſa inſula 267
erigon 317
erineus 400.401
erineum 411.418
eris flu. 225
erpha 631
erithyni 523
eruptio locus 720
euergetæ 688
eulæus 691
euphratis exundatio 409
erythræ 613.389.394
erythræa Athenais 772
erythras 739
erythræi 603
erythri 523
ἐρυθίβυ 585
erythia inſu. 161
erythræ ſepulchrum 727
erythræum mare ibid.
eryx 263.264
eſionenſes 598
eſopis opp. 250
eſtiæotia 414
eteocles 399
eteocretes 457
ethicia 317
euander 155
euæmon 197
eubœæ deſcriptio 423
eubœa 117.263.384.435
eubœa caua quæ ſit 428
eucarpia 552
eucratidia 496
eudielus 400
eudemus 623
eudorus ſcriptor 519
eudoxus 91.96.376.624
eudoxi habitatio.112.764
eudoxi nauigatio 91
euenus 317.442.434
eumenes 595
eumeniæ 552
eumolpus 453
eunomij ſtatua 251
eunoſti portus 751
euonyma 267
eupator 13.459.532
eupatorium 302
eupatoria 533 (702.429
euphrates flu. 74.500.
euripides 451. 615
euripi reciprocatio 388
euromus opp. 626
europum 504.
europus 317
europæ laudes 119
eurotas 265.329.424
eurichidia 333
eurycles 349
eurymedon 345
eurypyl⁹ 558.416.422.413
euryſthenides 352
euryſthei caput 363
euryſichei 443
euſebia 516
euthydanus 627
euthydemus 494
eutreſis 395
euxinus 48.114.117.289
euxynthetus 460
exceſſ⁹ ſuper exceſſum 20
exitana ſalſamenta 146
exitus deæ feſtũ. 534
exuſta regio 554.599
extra Taurum regio. 632

FAba Ægyptia 780
fabarum folia 758
fabrateria opp. 228
fabularum uſus 17
falerij opp. 218
faliſcum opp. 218
familiares cum rege commori 780
fannena 356
fauentia opp. 208
femur 653
feneſtræ opp. 346
ferentenum opp. 217
ferentium opp. 228
ferentanum opp. 235

ferentani 232
ferrum & æs qui primum exercuerint 622
ferri inuentores 455
feronia opp. & dea 218
feroniæ mirifica ſacra 218
feſti locus 221
ficulneus portus 309
fidenæ opp. 218
fideiuſſor pro lupo 207
fimbria 309
flaminea uia 209 (499
fluuiorũ impetus mirus
fluuiorum Indicorũ inundationes 658
fluminũ in Geographia partes 662
flumina aurifera 675
fodinæ auri & argẽti 139
folles foſſæ 293 (65
formicæ aurũ effodiẽtes
formicæ indicæ 667
formicarum pelles 670
fortunatæ inſulæ 2.142
fortunæ tẽplum 230.367
foruli petræ 219
forum Cornelium 208
forum Flaminij 219
forum Iulij opp. 176
forum Sempronij 219
frater 739
fregenia opp. 152 (nis 695
frondes miræ magnitudi
frumẽti ſeruãdi ratio 550
fruſinum opp. 228
fucinus lacus 231
fundarum exercitium 160
fundæ inuentio 344

GAbales pop. 129
gabadania 518
gabala 715
gabæ 691
gabij pop. 229
gabiana 491
gabinius 535.786
gabreta ſylua 283
gadaris 720
gades inſu. 160.121.132.140
gadilon 524
gadilonetica 524
gaditana opp. 133
gaditanorũ nauigatio 92
gaditana paſcua 161
gaditanæ portæ 162.163
gadium origo 161
gadium fons 164
gæreſtus 301.302
gæſetæ pop. 143
galatæ 57.187.517
galabrij 306
gallactophagi 286
galatia 543
galeotarum uenatio 22
galilæa 721
galleſius mons 611
gallia tripartita 69.163
gallia Ciſalpina 202
gallicæ arboris mirũ 134
galliæ magnitudo 191
galliæ termini priſci 218
gallia quadripartita 169
gallorum mores 187 (188
gallorũ habitus & arma
gallicus ſinus 120
gallorum reſponſum 292
gallinaria ſylua 235
gallogræcia 543
gallus fluuius 521
gallus Cornelius 777
gamabrini 281
gandaris 662
gandus 201
gangamæ 297
gangamela 700
ganges 656.667
gangis origo 683
ganges urbs 683
gangetis 709
gangra 539
ganymedes 561
garamantes 792.123
gareſthyra 381
garganum promon. 274
gargarus 557
gargara 557
garmanes 168
garſabora 544
garſaura 631
garus 151
gaza 503
gazæorum portus 720
gazæi 711
gazilotus ager 537
gaziura 525
gedroſia 687.122.684.686
gedroſini 687
gedroſij 708
gegenij equi 194
gela 263
gelæ 483.488
genetes 526
genneſareticus lacus 716
genua opp. 193
geographi 6
geographia 7
geographiæ uſus 10
gelophes 397
geometria 10
geometriæ inuentio 718.
geophyrus 277 (747
gephyrus 270
gephyriſmi 270
geranus 385
gerenius 853
gerennius Neſtor 346
gerenia 339
gergetha 587
gergithium 563
gergithi pop. 563
germania 13
germani pop. 280
germanicus 279.282
germanorum ſedes 281
geron 326
gerra 721.726
geranus 326
gerræ opp. 613
gerræi 736
gerraidæ 603
gerreni 290
gerenius fluuius 326
geryonis fabu. 161
getæ pop. 281.285.293
gingimus 218
getarum fines 291
getarum deſerta 295
getarum deus 723
getuli 783.787.123
gigartum 717
glandes marinæ 137
glandes curti 730
glaucus ſinus 620
glaucę Potniæ 304. 478
glaucopium 290
glycerium 395
glycerium 199
glyſans 397
gnidus 621.624
gnomon 71
gnopus 503
gobialus 603
gogarena 356
gomphi 421
goniades 343
gorbeus 544
gordys 712
gordyna 709
gordiæa 702.708
gordus 550
gordius 544
gordiæi 501.509.699
gorgiptia 475
gorgodylena 506
gorgones 17.289
gorgopia 475
gortyna 458
gorydales 662
græcia 302.301.427
græa 362.380.395
granicus 561
græci 629.57.63.356
græcorum errores 149
greges apud Cretẽſes 462
grius mons 605
grues 32
grynium 593
gunnus 424
gyaros 466
gyges 647
gygas 564
gygæus 564.597
gymnaſiæ inſulæ 151.623
gymnaſium Alexan. 734.
gymnetæ 682
gymnoſophiſtæ 723
gymneſiæ inſu. 115
gynæcopolis 761

HÆmonia 427
halchædamus 497
haleius campus 532
halenius campus 642
halienſes 383
halies 359
haliartus 392.396
haligenes 568
halicarnaſſ 360.621.624
halimuſij 383
haliſarna 625
halizones 648
halius 350
halium opp. 217
halizonium 576
halonneſus 614
halope 292
halus 416.419
halys 522.538
halyos oſtia 525
halyſius campus 577
halyzones 527.645
hamaxiti pop. 285
harma 389
harmenia 483.506
harmena 523
harpagia 561
harpalus 794
harpe Saturni 622
haruſpices 723
hebe 368
hebenum 668
hebrus flu. 312
hecantomni filij 624
hecatæus 16.613
hecatompolis 349
hecatompylos 494
hecatombæ 146.349
hecatos Apollo 590
hecubæ ſepulchrum 568
hectoris lucus 568
hedyoſmos 331
hediphon flu. 706
hegeſias orator 617
hela opp. 243.244
helice 370.371.384
helos uicus 391.396
helius 350
helena inſu. 384
heleſium 391
heliconius 370

helices deſtructio 370
helicon 365.392.394
heliopolis 714.764
heliopolitani 615
helixus 333
hellanicus 40.589
hellen 368.427
helleſpontus 58.557
helleſpontia 513
hellopia 317
hellt 317
heluetij 283
hemeroſcopeum 150
henetia 508
heniochi 122
heptachordi inuẽtor 589
heptacometæ 526
heraclea 343.412.494
heracleotica præfectura.
heracleum 458 (767
heraclides 91.519
heraclides Hierophilus.
heraclidiſententia 743(614
heraclitus 624
heraclia 255.519.520.575
heracium 712.713.795
heracleopolis opp. 254
heræum 606
hercynia ſylua 195.196
hercules 652
herculis balneum 409
hercules Conopius 585
hercules Troiã expugna-
herculis ſtola 654 (uit 569
herculis inſula 151
herculis ciuitas 770
herculis columnarum ſi-
tus & appellatio 162
herculis putei. 164 (194
herculis Monœci templũ
hercules in Capitolio æ-
reus 268
herculeum promontoriũ
herculanum. 526 (246
heretus 220
hermæa 789.791
hermagoras 593
hermatus 593
hermias 578
hermionica 346
hermionicus ſinus 322.
hermione. 355.359 (354
hermonaſſa 337.369
hermonactis uicus 296
hermodorus 611
hermontis ciuitas 774
hermopolis 760.761
hermopolitani 770
hermus 556.531.595
hernici pop. 220.222.229
herodes 667.725
herodotus 40.57
heroes peregrinante 7
heroum urbs 720.763.
793.77
heroſtratus 610
heorta 308
herpa 515.517
heſiodi opus de terræ am
bitu 292
heſiodi patria 394
heſperides 289
heſperij 784
heſtiæa Alexandrina. 572
hetruſci 211
hicenes geometra 526
hidrus opp. 272
hiera 633
hierpitua 457
hierapolis 600
hierocepia 65
hiericus 721
hiericuntis ſitus 724
hieron promon. 295.129
hieroſolymorũ ſolũ 722
hieroſolyma à Pompeio
hieroſtomũ. (capta. 723
humaonus 347
humera flu. 257.263
hipæſia 332
hippi inſula 613
hippobotæ 430
hippodromus 754
hippocrates 626
hipponiatis ſinus 245
hipparchus 72.84.542
hippoboton 504
hippocorona 454
hippomulgi 286
hipponax 611
hipponium opp. 247
hippones 789
hippothous 591
hippus 478
hira 345
hirci cum mulierib. coeũ-
tes. 760 (784
hirundines Mauritanicæ
hiſpanię figura 77.120
hiſpaniæ deſcriptio 128
hiſpaniæ opp. 131
hiſpanorum puerperç. 111
hiſpanorum toxicum. 157
hiſpania à Ro. diuiſa 112
hiſti ſtatio 608
hiſtoria 18.485
hiſtoriæ finis 23
holmia 366
holmos 637
homereum 615
homeridæ 614
homericus nummus 615
homeri patria 612.594
homeri laudes 1
homeri poeſis quid 23
homeri contẽptores. 149
homerum patrię nunquã
meminiſſe 28
homeri templum 615
homeri ſepulchrum 465
homero multa loca inco-
gnita 288
hominũ tria genera poſt
diluuium 565
hominũ miræ figurę. 675
homolium 426
homole 427
homonades 446 (704
hordei uberes prouentus
horizon 3
hormenium 420
hormiæ pop. 225
horneæ 561
horoſcopoia 112
hyalus 531
hyampolis 181
hyantes 311.386
hyarotis 659.663
hyblæ conditores 258
hybræas orator 601.627
hybrææ dictum 627
hybrianes 308
hydaſpes 663
hydara 532
hydarnus 511
hyde 392
hydra 357.443
hydraces 653
hydrelus 619
hydrienſes 645
hydrus 272
hyela opp. 243
hylas 540
hyle 392.393
hyllus 595
hylus 411
hymbres Indiæ 657
hymettus mons 384
hypana 331
hypanis 296.474.663
hypæpa 598
hypaſij 657.663
hypeleum 609
hyperea 415.423
hyperborei montes 198.
487.57.675
hypereſia 368
hypochalcis 434
hypophetæ 318
hypſois 336
hyrcanus 723
hyrcania 488
hyrcaniç fertilitas 67.489
hyrcanius campus 600
hyrcanum mare. 114.471
hyrmina 328
hyrrhia 389
hyſiæ 362.389
Iacetana opp. 153
iacetani pop. 153
iacyntus 793
ialyſus 622
iamblichi locus 714
iamites 347
iamnia 720
iapodes pop. 199
iapodes mons 193.199
iapodum fines 304
iapygia reg. 203.272
iardanus 334
ias 377
iaſides 357
iaſonia 43.505
iaſonis errores 19
iaſonis nauigatio 43
iaſonius mons 505
iaſonium prom. 526
iaſſus argos 356.357.626
iaxartes 487.497
iazyges 285.296
iberes 340
iberia 260.477.341
iberiæ cultores 480
iberiæ ſitus 157.112
iberorum arma 155
iberorum ritus 156
iberos 622
iberus flu. 151
iberi inundatio 113
ibernia inſula 193
ibes 734
ibidis figura 781
icaria 408.723
icarium pelagus 116
icarus 444.608
iceſius 555
ichnea Themis 419
ichna 419
ichneumon 770
ichthys 793
ichthyophagi. 89.123.684
iconium 708.733
iconij pop. 177
ictinus 380.381
icus 420
ida 556.573.454
idæ fontes 557.574
idæi dactyli 448.455
idæus mons 457
idanthyrſus Scytha 653
ideonni ager 195
ideſſa 429
idryeus 624
idubeda 152
idumæa 710
idumæi 711.721
iellia opp. 209
iglete 157

ignem

Ignes fugere feras præter elephantem 786
ignis uiolati pœna 695
ilaſarus 741
ilerda 153
ileoſca ibidem
ilergete ibidem
ilhbyrrhis flu. 173
ilipa opp. 133.166
iliſſus 385
ilium 567
ilium reſtauratum 567
ilium nouum 570
ilium uetus 572
illyricus tractus 302
ilus 566
imandes 769
imaus 655
imæus 122
imbraſus 440
imbarus 35
imbraſius flu. 616
imbrus 620.117
immundi 732
immundus ſinus 730
impatoris excellẽtiſsimi 8
inachus fluuius 262. 306. 316.356.357.315
india 59 122.65 (ces.65
indiæ deſcriptores mẽdaindiæ nauigatio 91
indiæ ſitus 31.655
indiæ magnitudo 72.656
indiæ fruges 656
indiæ fœcunditas 659
indorum colores 465
indorum mores 666
indiæ urbes 652.665
indi ad Auguſtum 652
indiæ miracula 667
indicæ gentis genera 668
indorum cultus 673.682
indorum diꝝ 682 (683
indorũ legati ad Auguſtũ
indus Sophiſta 652
indus 656.665. 667. 662. 654
indoctꝰ pueri 17
inferna monſtra 20
inopus 331
inſomniorum cupiendorum locus 759
inſubres pop. 204
inſulæ Europæ 121
intercatia opp. 154
interocrea 153
interamna opp. 219
interpres qd præſtet. 679
inundationũ pericula 134
inueſa 180
io 317.429
iol opp. 788
iolcus 200
iolaus 216
iolenſes pop. 216
ion Tragicus 614
iones 61.320.513.616
ionia 122.311.368
ioniæ deſcriptio 602
ioniæ longitudo 631
ionicarum urbium catalogus & authores 603
ioniꝰ os 306
ionius campus 396
ionum regia 603
ioppe 720
iordanis 716
ioſci pop. 181
iouis coloſſus 268
iouis ſeruatoris tẽplũ 381
iphicrates 375
iphigenia 513
ipnus 427
ipoctonus 411
ips uermiculus 411
iris flu. 535.537
irrha 316
iſaura 381
iſaurica 381
iſauria 381
iſauricus mons 638
iſaurienſes prætura 513
iſchopolis 526
iſidis templum 731
iſia 42
iſmandes 771
iſos 390
iſpalis opp. 133
iſpelum opp. 219
iſicus ſinus 44.514.632
iſſum 446
iſſus opp. 643 (308.667
iſter flu. 43. 53.279. 294.
iſtri fontes 199
iſtri oſtia 295
iſtiæi 421
iſthmi frontes dicti 4
iſthmius Neptuni 355
iſthmici ludi 364
iſtra 53
italia 5.201
italiæ partes 121
italiæ forma 201
italiæ laus 220.276
italia uetus 245
italiæ munimenta 276
italiæ longitudo 276
italiæ termini 304
ithaca 31.322
iton 419
itonium 419
ithomæ 345.347.421
iturum 219
ituræi 714.716
iuba 278.786
iudæa 711.717
iudæi 781
iudæorum ritus 722
iugurthinum bellum 788
iulia 133.132
iulis 332
iuliopolis 550
iulius Cæſar 567
iuncarius campus 152
iuppiter Caſietis 721
ius inſula 465 (130
iuraſſus mos ſiue œuraſiꝰ
ixia inſu. 623

L Abanæ aquæ 230
labienus 628
labranda 627
labyrinthi aulæ 517
labyrinthus 531
lacerta bicubitales 543
lacinium 252
laconica 322.349.351
laeonicæ partes 350
lacõicæ comeſſatiões 666
laconicus ſinus 349
lacones 354
lacterium 625
lada 605
ladon 56.375
læna lani genus 132
laertes opp. 637
lagaria 254
lagaritanum uinum 254
lagetes 459
lagina 628
laguſa 418
lamia 17.417
lamicus 418.605
laminæ fluitantes 50
lamponia 409
lampſacus 561
lampyrei 383
lana arborea 660
lanaſena 536
landi 282
laniaſina 518
lanigeræ arbores 659
lanuuium opp. 231
laodicæa 552.553.504.711
laothoe 416
lapathus 649
laperſæ 350
lapis ferreus 409
lapides dulces 668
lapis diſtantiarum atq; diuerticulorum 672
laranda 381
larimnum 738
lariſus 373
lariſſa 356.576.415.714
lariſſæ tres 591
lariſsius Iupp. 424
larius lacus 184.200
larolum opp. 219
larymna 273
las opp. 350
lateres natantes 586
lathon flu. 793
latinus tractus 210
latina regio 155
latina uia 228
latinorũ cũ Græcis hiſtoriographis collatio 158
latitudo & longitudo bifariàm ſumpta 78
latium opp. 220
latmus flu. 638
latonæ oraculum 760
latona 331
latonæ partus 466.609
latomiæ 731
latoniæ Tænari 246
latopolitana præfect. 765
latopolitani 770
latus piſcis 770,780
latopolis 774
latus quid dicatur 202
laus flu. 245
lauiniũ opp. 220. 221. 224
laurentum opp. 220. 224
lebenus 460
lebedum 603
lebinthus 333
lecanomantici 723
lecheum 365
lectum prom. 557
leda 444
legæ 484
leleges 558.559.311.389.629 578.582.583.
lelegia 213.311
lemothrices pop. 182
leonides 413
leonum urbs 717 (734
leones formicæ appellati
leonidas 623
leontopolis 760 (761
leõtopolitana præfectura
leordi 316
leonarius 543
leoſthenes 418
lepidotus piſcis 780
lepidum opp. 146
lepontij pop. 196.197
lepra acta 603
lepræum 329.331
leptis 792
leria 333
lernos 334
lerna 354.357
lero inſu. 176
lerus 468
lesbos 116. 556. 558. 590
lesbus 56

Iesbocles 589
Ieſtrigones 18
Iethæi plures 616
Iethæus 460.531
Icthe flu. 145
Ieuca opp. 272.350.424
Ieucaſia 115
Ieucaſpis portus 524
Ieucas 433.435.444
Ieucatas Apollo 436
Ieuci montes 185.457
Ieucimma 314
Ieuco 300
Ieucocomas 460
Ieucogium prom. 757
Ieucopetra promon. 203
Ieucophrys 405
Ieucophryena Diana 616
Ieucoſyri 521.522.699
Ieucoſia inſu. 243.249
Ieucotheæ phanum 478
Ieuctra 346.398
Ieuctrum 373
Ieus 614
Ieuterniį gigantes 272
Ieuternium littus ibidem
Iex 10
Iex Indorum 660
Iex Catheorum 664
Iexouiį pop. 186
Iibanus 704.716
Iiber pater 652
Iibes 795
Iibethrum 453
Iibophœnicum terra 792
Iibri huius fructus 12
Iibs 531
Iiburni 304
Iiburnides 305
Iibya 764
Iibya nũ tertia orbis pars
ſit 782 (782
Iibyę latitudo & lõgitudo
Iibycum pelagus 115.313
Iibys ſacerdos 282
Iichades 410
Iicatiį 198
Iicocolona 563
Iigures pop. 194.195
Iigurum mores ibidem
Iiguriæ deſcriptio 210
Iigyriſci 198
Iilandus 431.448
Iilybæũ promont. 256.257
Iimæa flu. 145
Iimenia ciuit. 650
Iimera 354
Iimia 316
Iimnæ opp. 605
Iimnęũ Dianę phanũ 224
Iimnotholaſſa 151
Iimnoſata inſu. 107
Iimyra 633
Iincaſiį pop. 178
Iindus 622
Iinguæ Græcorum 646
Iingurium electrum 194
Iinguarum differentiæ a-
pud Græcos 320
Iinum 200
Iinxopp. 783.786.562
Iiparææ inſu. 50
Iiparis inſu. 266
Iiſana 500
Iiſiodi 617
Iiſſus 306
Iiteræ Hiſpanorum 131
Iithrus 533
Iixus opp. 783.786
Iochias prom. 753
Iocorum imperitia 9
Iocri 250.321.401
Iocrum 311
Iocuſtarum eſus 733
Iocuſtellæ 671
Iogæus lapis 55
Iongæuitas Indorum 666
Iongæuitas Serum 667
Ioryma 620.624
Iorymus 633
Iopaduſa inſu. 791
Iotophagitis Syrtis 791
Iotos arbor 791
Iotophagi 786
Iucania 244
Iucanorũ origo 244.220
Iuca opp. 209
Iuceria 274
Iuciferi templum 132
Iucinæ ciuitas 774
Iucotoria opp. 186
Iucrinus ſinus 236.250.235
Iucumon 211
Iucullus 367
Iuerius 183
Iuetiį 284
Iugdunum opp. 168.183
Iugeum 211
Iuiį 281
Iunæ templum 482
Iuna urbs 213
Iunenſe marmor 216
Iupiæ 272
Iupias flu. 281
Iupiferæ equæ 207
Iuporum ciuitas 770
Iuſones pop. 154
Iuſitanorum ritus 146
Iuſitania 144
Iux dubia 132
Iycaon 213.559.591
Iycaones 122
Iycaonia 542
Iycaſtus 461
Iycæus mons 374
Iychnidus 316
Iychnidium 312
Iycia 619.122.541.631.632
Iyciorum laus 632
Iyciacus conuentus 632
Iycina 359
Iycirna 442
Iyciį 559.513.634
Iycon 384
Iycoria 402
Iycormas 317.434
Iycomedes 535
Iycurgus 351.463
Iycurgus Edonus 653
Iycurgi ſacellum 352
Iycurgium 362
Iycurgi leges 464.723
Iycus 552.377.508.525.401
700
Iyctus 325
Iydia 599
Iydi pop. 122.212.513.599
Iydium 647
Iydiæ portæ 411
Iyncistæ 316
Iyprobiį 308
Iyrneſſus 558.635.579
Iycius 356
Iyſias 552.714.724
Iyſimachia 443
Iyſimachus 292.295.594
Iyſiodi 434
Iyſis 617
Iyſippi leo 563
Iyttus 325

MAcaria ora 347
macedones 302.343
macedonia 316
macinia 434.442
maciſtia 330
maciſtus Hercules 334
macra flu. 258
macra campus 213.716
macras 716
macris 428
machæreus 405
macrones 526
macropogones 473
macynium 306
mæander 553.688
mæandri campus 617
mæander flexuoſus 554
mæcina 727
mænalus 374
mænace 148
mæotæ 474
mæonia 370
magades 455
magarſa 642
magi Chaldæi 155
magi 690.723
magna Græcia 244
magnetes 552.413.616
magneſia 554.416.606.616
magodi 616
magoſa 663
malacus 624
maliacus ſinus 410
malaca 148
malea 23.349.350
malia 579
malienſes 413
malli 666
mamaus 330
mamertinum uinum 259
mandanis 679.681
manes 294.410.530
manlius Aquilius 615
maones 644
maræotis 520
maroæticum uinum 758
mantiamus 508
mantinea 324.374.398
mantuæ opp. 204
martius campus 227
martiana 198
marſaus Aracynthus 434
maranitæ 736 (407
marathon 369. 384. 382.
marathonius taurus 384
marathonius campus 152
marcellus Octauiæ 642
marai 690
marathus 715
marcomanni 281
mardonius 396
mardi 487.504
mare ponte iunctum 594
mare animanti ſimile 49
mare glaciale 58
maris impetus 50
maris fons & mater 206
mariaba 728
margalæ 336
margaritæ 681
mariæ lacus 751.758
margiani 67.490.495
mariſus 294
mariandyni 286.331
margus 434
marmaridæ 757.123
marmarium 430
marmarinus Apollo 430
marmaletica 539
marſia 532
marſyabæ 741
marſyas 552.704
mars à Perſis colitur 690
martia aqua 231
martus 308
martyana 494
maſſagetæ 487
maſſabatica ,puincia 707

maſſu

maſſa ſylia 790
maſſę ſylij 132
maſetæ 362
maſius mõs 501.506.709
maſiani 663
maſsitia 59.789
maſsilię origo & ſitus 170
maſsilientium reſpublica & ritus 171
maſsilienſiũ ueſtis, mundus & dos 173
maſsilienſe, pmõtoriũ 173
maſsines 88
maſsimiſſa 790
maſta 786.133
maſyas 716
maſtaura 639
maſsylibes 786
matrum fœuitia 156
mauri ex India 785
maurorum cultus 789
mauritaniæ animalia & fructus 784
mauri 782.123
mauruſij 540
mauſoli ſepulchrum 624
matrodidactus 794
matiana 51.345
matrinus flu. 232
mauſoleum 168
mazaca 516.631
mazaceni 517
mazæi 304
mazena 727
meceſtus 551
mecona 368
medama opp. 247
medeon 277
media 501.503
medica herba 504
medica porta 505
medicus ſuccus 504
medicorum ſchola 555
mediolanũ opp. 181.204
mediomatrici pop. 185
medoacus portus 205
medoaci pop. 145
medobithyni 286
medon 340
medorum uxores 506
medualli pop. 195
medus 505.693.745.776
megabari 763
megalagyrus 667
megaſtenes 234.371
megalopolis 347
megalobyz 610
megara 258.377.378
megaræ conditores 258
megarici philoſophi 378
melæna 309.501.653.615
melas 614.721
melamphilus 440
melamborius uentus 174
melamphylus 607
melancrene 159
melanthij ſcopuli 606
melania 637
melanthius 378.608
melas flu. 371.517.392.412
meldi pop. 186
meletes 531
meletopolis 648
meleager 720
melibœa 300
meliagrides 730
meligunis 266
melinus portus 731
melibotus 543
melita opp. 60.267.454
melitea 418
melitina 500
melitini 512
mel acapniſton 385
mel furens 527
mel in arundine 462
mellaria 131
melos 237
melpis flu. 229
melſus flu. 158
memnon 691
memnon Rhodius 578
memnonis regia 771
memnonia 771
memnonium 691.773
memnonis uicus 393
memnonis ſepulchrũ 561
memphis 765
menander 608.287
menapolis 224
menapij pop. 185
mendes 766
mendeſium 759
mendeſij 770
mendidia 321 (468
mẽdacij præmiũ ſilẽtium
menecles 623.629
menecrates Elaita 592
menecrates 691
menelaus 28.358
menelaus ad Æthiopes 28
menelai errores 35.37
menelaus portus 37.795
menelaus opp. 761
meneſtheus portus 94
meneſthei oraculum 94
meneus 324.326
mennes 369
meninx 791
menipp⁹ Catocas 628.720
menodorus 618
menodotus 596
menſis Arceus 552
menſis Carus 555
menebria 214
mentum 359
menynge 149
meouania 219
mœotidis glacies 52
mercurius 774
meris 188
mermandalis 484
mermodas 484
meroe 30.58
merones 527
meroitarum mores 780
meretricis ſepultura inſi. 722.723
meropis 289 (766
meſapia inſu. 268.390
meſembria 309
meſſena opp. 257.240
meſſena expugnata 270
meſſenæ condi. 258
meſſenios bellum 187
meſſa 350
meſſenia 340.345
meſſenij 322
meſſenius ſinus 223
meſseis 416
meſola 347
meſopotamia 36.74.73. 506.699.780.122.500
meſopotamiçferilitas 709
metallica 134
metallum emp. 460
metalenſes 423
metabus 255
metagoniũ 162.784.786
metallorum in Turditania prouentus 137
metapontum 216.255
metaurus flu. 247.265
metellus Balaricus 139
methone 55.346.420
methana 360
methymnei 564
methydrium 374
metrodorus 563
metulum 199.304
micypſa 786
midas 57.294
midea 359
midia 55
migadi 473
mileſiorum murus 760
mileſiorum Coloniæ 605
miletus 553.602.604
miletopolis 550
militariũ collegium 672
milius 381
miliariorũ mẽſuratio 154
mithriades 309
miltiades 834
milya 602
milyas 382
milyes 645
mimallones 451
mimas 614
mimnermus 43.612
mimnermi locus 604
minæi 728
mindus 539
mineruæ fanum 271
minerua Cyriſtis 712
minius flu. 145.124
minium 136.690
minoa 354.377
minos Iouis familiaris 722.723
minos 142.45.458
minuos cœtus 520
minthes 330
mintius flu. 200
minyæ 324.332
minyeius 333
milenum 255.235
miſenum promont. 163
mithras 695
mithridaticum 543
mitropaſtes 727
mitylene 572
miurus 499
mius 602
mnaſalces 278
mnaſyrium 623
mneius 761
mneuis bos 763
moaſas 725
moageta 662
moaphernes 479.534
modræ 521
mœridos lacus 748
molochath flu. 784.786
molon 623.629
molonis oratio 620
moloſsi 311.313.316.
molycrea 411.434.435
molycrium 323
momemphis 761
momemphitæ 761
monariticum uinum 514
monarchia 9
monœcus portus 194
monetiũ oppidũ 199.304
monoxyla 147
mopſus 427.612
montes & campos commutari 768
mopſius 427
morbum metuentes com buruntur 680
mopſi domicilium 643
mopſiopia Attica uñ 390
morena 550
morgantium 248.260
morimena 516
morimeni 381
morini pop. 186.192

moro urbs 144
mors natiuitas 667
moſchi 477
moſchi excogitatio 718
moſchica 479
moſchici monte 473.501
moſes 721
moſis inſtitutum 723
moſyni 527
moſynœci 527
mugil piſcis 671.781.480
mugilones populi 281
mulcibris opera 38
muliadas fluuius 145
mulierum Aegyptiarũ fœcunditas 660
mulieres Indicæ 674
mulieres exciſæ 732 (736
mulieres pacẽ cõtiliantes
mummius 367
munda 133
mundi forma 10.103
munychia 381
munychia Diana 609
muridis lacus 767.768
muriũ copia apud Hiſpa.
muſarum loca 453 (157
muſæum Alexand. 752
muſarum miniſtri 319
muſæus 453.723
muſica 450
muſicana redio 660.666
muſmones arietes 217
mutina oppidum 208
mycale 606
mycaleſſus 389.395
mycenæ 554
myconij 333
myconus 466
mychos 394
mydaium 551
mydæ opes 647
mydas 383
mygdon 528
mygdones 150.286.709
myla oppidum 256
mylaſa 626
myndus 626
myonnenſus 613
mynetes 558.580
myra 632.633
myrrha 512
myræa 528
myriandrus 643
myrias quid 301
myrina 593
myrlea 540
myrleaticus lacus 528
myrlianus 148
myrmidones 361
myrmecius uicus 474
myrmecium 300
myrſinus 328
myrſilus 589
myrrhinuſa 269
myrtoum pelagus 313
myrtuntius 312
myrtuntium 328
myſclus 373
myſi 285. 286. 540. 599
myſia 343. 540. 541
599. 647
myſij 513
myſius fluuius 588
myus 554. 606

N
Abarca 345
nabatæa 737
nabatæi 725. 293
nabatæi Arabes 721. 736
nabatæorum mores 743
nabriſſa 135
nabla 322
nabiani 486
nabocodroſorus 615
nabraſis æſtuaria 94
nacolla 551
naburianus 701
naiades 451
namnitæ 181
nantuatæ 196
napata 778
nape 289
naphtha 700
naphthæ natura 705
naphthæ fons 705
napitinus ſinus 245
narbo opp. 120. 170. 173
narbonenſis ora 169
narbo portus 178
nacri oppidum 208
narciſsi monumentũ 389
nardus 660. 742
narna 219
nar fluuius 219. 226
narthecis 606
naro 305
narus 685
naſamones 123. 293. 795
nauale Troiæ 572
naualia Cæſaris 314
naualium arcana 621
nauclus 603
naucratis urbs 706
naucratis fluuius 761
naulochus 309
naupactus 411. 434
nauplia 354
nauplius 355
naupontus 303
naurus 420
nauſtathmum 795
naxus oppidum 466
naxi conditores 679
naxus 258
naandria 577
neandrini 578
neanthes Cyzicenus 42
neapolis 213. 537
neapolis cumanorum 237
neapolis ſeu Nea 113
neæthus fluuius 175
nebrides 477
necæa 289
necropolis 753
necyomantici 723
nedas fluuius 531
nedea 335
nedon 346
neduſia Minerua 346
negra 742
neius 437
nelia 420
neleus 323. 339
nelei filij 633
nemanſus opp. 170. 178.
301
nemeus leo 363
nemeſis Adaſtria 562
nemeſis ſtatua 382
nemoſus oppidum 129
neocles 608
neoptolemus 563. 297. 421
neoptolemi tumulus 405
neoptolemi turris 296
neon 207
nepherinus urbs 791
nepita oppidum 218
neptuni templum 54
neptunus Heliconius 370
nericus 55. 437
neritus 435. 436
nerium promontoriũ 145
neroaſſus 516
neruij populi 185
neruoſi montes 184
neſonis 414. 425. 427
neſtoris bellum 338
neſus 434
neſi tumulus 288
neſiphyra promont. 757
neſtorphiloſophꝰ 641. 642
netium 273
nibarus 507
nicator 504
nicatorius mons 700
nicæa 542. 410. 664
nicea oppidum 171
nicephonius lucus 595
niciæ uicus 758
nicias 626
niconia 296
nicomedia 521. 540
nicomedi reges 540
nicopolis 433 533. 643. 754
nigretes 541
nigri promont. 551
nileus 433
nili curſus 515
nili figura 745 nili inſ. 516
nilus 749
nilometrium 743
nilus 747
nilꝰ unde augetur 662. 667
nili oſtia 27
nili fœcunditas 660
ninus 699
niobe 241
niphates 567
niſa 390
niſæa 359. 377
niſæi equi 504. 506
niſibis 501
niſus 377. 411
niſyrus 624
nitiobriges populi 182
nitrariæ 762
noarus 304. 308
nœga oppidum 158
nola 238. 240. 301. 472
nomades 276. 29. 301.
472. 487. 290
nomadum tentoria 297
nomi 629
nora 516
norici populi 198. 283
noreia oppidum 244
nouitas 17
nouocomum oppidũ 143
nouus murus 592
nox cõtinuo ab occaſu 130
nubendi conſuetudo 678
nubæ 746. 776 (240
nuceria oppidum 219. 238
numantia oppidum 154
numa Pompilius 220. 222
numina 18
numidæ 790. 123
numidarum appellatio 123
numitor 221
nux montana 524
nymphæum 299
nymphæus locus 306
nymphæum ſpecu 713
nyſſa 618. 653
nyſæi 663

O
Bodas 740
obris fluuius 174
obſicella 149
obulco oppidum 108
oca 691
ocalea 395. 399
occidens 96
oceanus fluuius 4
oceani fluxus reciprocus 3
oceani partes 5
oceani motus 165
ocha 429
ochus 489. 497

odhyroma 623
ocra alpium 199
ocriculi oppidum 219
ocypodes 675
oda 16
odeſſus 309
odomantis 508
odore uictitantes 675
odryſſa 528
œchalia 325. 431
œchaliæ captiuitas 422.
œdipus 366 (608
œnas fluuius 683
œnoporas 713
œniadæ 212
œnoa 325.361.366.369
œnomaus 342
œnoandros 620
œnones ſepulchrum 570
œnotria 201.245
œnotriæ inſulæ 243.249
œus 56
ogdolapis fluuius 199
ogygia 274
ogygus 369
ogyius 289
olana 357
olbia oppidum 124.205
olbia 171.176.296.634
olbus ciuitas 639
olei fons 497
olenia petra 328
olenia capra 372
olenus 371.373.434
olenum 370
oleoſſon 424
olgaſis 377
olineus 274
olizon 420
oliaros 466
olura 336
olympus 550.342.453.
540.632.634
olympi plures 321
olympiorum origo 341
olympia 324.340
ologaſys 530
olyras 412
olyſſa 327
omonades 372
oncheſtus 395.397
onei 261
oneſii populi 182
oneſicritus 685.678
onij montes 365
onychitus 518
opa 508
opandix 509
ophiades inſulæ 730
ophientes 434
ophiuſa 159.296.622
ophlinus 533
ophiuſa inſula 112
ophrunium 568
ophryas 783
opici 234.242
opiſtholepria 603
opis uicus 74.702
opuntij 401.409
opus 56
orationis ſpecies 16
oraculũ afino redditũ 366
orbis ſitus quorſum con-
ducat 8
orbis partitio p ſigilla. 72
orbis terræ partitio 104
orbacus 700
orcaorci 543
orcheni 701
orchiſtena 507
orchinus 314
orchomen⁹ 374.392.399
ordia oppidum 206
oreades 455
orei 383
oreitarum ſagittæ 686
oreitæ 684
oreſtæ 316.418
oreum 306
oreus 56.429
oretani. 148.131.132.144.
orga 552 (429
orgia 319
oria urbs 144.429
orichalcum 578
orion 429.682
orithyia 282
oriza 658.679.653
ormenium 422
orneæ 362.367
orneates 368
oroates 690
orobias 429
orontes 643.712
orontis fons 717
oropus 613.76.388
oroſpeda 152.155
orpheus 455.723
orphica.321 orthane.561
ortha 423
orthium oppidum 233
orthoſias 715
orthoſia 619.717
ortoſpana 348
ortygiæ 21.467
orybe 273
oſſa 56.414.342
os lacus 569.570
oſiridis templum 772
oſiridis aſylum 761
oſogo Iuppiter 626
oſtia oppidum 210
oſtidamia 60
othrys 417
othryas 362
otides aues 155
otrœa 542
oues carne ueſcentes. 792
ouidiaceni 475
oxibius portus 176
oxus fluuius 68.487
oxydracæ 653.666
oxynea 317
oxylus 343
oxypeteon 583 (770
oxyrynchi piſcis templũ.
oxyrynchus 769
oxyrynchus piſcis 780
ozola 401.409

PAchynũ promont. 256
pacheticũ bellum 572
pacorus 710.712
pactius 616
pactias mons 606
pacton quid 776
pactolus 531.596
pactorũ portus 204.298
padus fluuius 137.143
pædrus 508
pædiculorum mons. 426
pæonia 210.213
pæones 5
pæſus 395
pagaſæ 295
pagræ 712
palamena lacus 9.196
palama 9.15
palas 377
palamedes 355
palæ 98
palæa oppidum 649
palæpaphus 650
palærus 305.312
pal ſcepſis 576.179
palenſes 439
palæapolis 151
palibothra 655.667
palibothrus 667
palinthum ſepulchrũ. 357
palinurus promont. 243
paliurus 736.795
pallades uirgines 774
palladis ortus 623
palladis ſimulachrũ 547
palladium 381
pallena 436
palma optima 776
palmaceæ trabes 694
palmæ uſus uarius 705
palmetum 724.736
paltus 691.715
pamiſus 523.522.330
pamphylia 631
pamghyliũ pelagus 648
pamphyliæ initium 634
pamphylorum origo 635
pamportus fluuius 199
panætius 619.623.642
panchia 289
pandaria inſula 115.225
pandarus 559.633
pandion 653
pandionis filij 377
pandænus 340
pandora 427
pandoſia opp. 247.314
pannonia 170
pannonij 303
pannium. 754 (306
panorm⁹ opp. 257.262.
panopeus 400.408
panopolis 771
pantia inſula 225
panticapæum 299.474.
panxani 486 (476
paphlagones 187.100.289
paphlagonia 539
paphus 327.650
parapotamij 400.408
paracheloitæ 418
parachoatra 401
paraſii 374
paracanda 497
paraſanga 497.498
parapotamia 714
parætacena 687
parætaceni 695.706
parætaca 687
parætaſini 502
parætaſiceni 504
parætonium 757
pardales 734
paraneta 508
parentum carnibus ueſci. 674
parium 602.215
parij 495
pariſades 208
pariſus 210
paridis ſepulchrum 570
paridis iudicium 579
pariſii 186
parma opp. 208
parni 494
parnaſſus 365.401
paroceanitæ 796
paroræi 316
paronatæ 332
paropaniſſus 654.662
patauium opp. 143
pathaonidæ 448
parthenia 440
parthenicus uicus 474
parthenius 520
parthaſii 261
parthenus 374
parthenium 298
partheniarum origo 270

parthenope Siren 21.237
partheniæ 269
parthenias 343
parthi populi 122.278
parthiæ fertilitas 689
parthici imperij fines 710
parthini 218
parthia 494
paryſatis 744
parus 211.331.333
paryadræ 477
paſiani 347
paſitigris 692
paſargadia 691
paſargadæ 692.693
pattala 656.666
patara 632.633
patraelus uicus 474
patroclus 288
patrocles 63.463
patrocli tumulus 569
patroclides 352
patræ 370.373.442
patrenſes 371
patmos 333
paulus Æmilius 312
pecunia primum ſignata
pecunię uis 399 (ubi 361
pedaſium promont. 649
pedaſus 518.591
pedaſum 240
pedicæ Græciæ 413
pedicli 273
pedyli populi 177
pegaſus ſinus 420
pegaſus 345.365
peium 543
pelaſgica portio Athe. 386
pelaſgica 414
pelagones 294
pelana 346
pelamydia 523
pelamides 309
pelaſgic⁹ Iuppiter. 213.318
pelagonia 316
pelargi populi 213
pelaſgorum origo 212
pelias haſta 432
pelinæus 614
pelium 427
pella 714
pellana 260
pellena 371.372
pellene 372
pellineus 320.421
peloponneſus 301.320
351.590
peloponneſi figura 77
pelops 342
pelori turris 115
pelorũ promont. 247.256
pelothronium 290
peltæ 552
peltinus campus 600
peluſium 750
peluſiacũ oſtiũ 746.756
peluſium unde dictũ. 761
penelope 436.444
peneus 317
peparæthus. 325.414.422
peræbi 57.325.418.433
percotæ 559
perdices Indiæ 675.683
perdix Protogenis 620
perga 635
pergamus 594
perias 429
pericles 608
permeſſus 392
perpenna 615
perperena 579
perſæ 122.690
perſarum diſ 695
perãca ſchola 505
perſarum cultus 697
perſarum cœnæ 697
perſæpolis 692
perſepolitana ibid.
perſei ſpecula 769
perſia 690
perſicus 780
perſicus ſinus 114.736
peruſia opp. 217
peſtanus ſinus 168
peſtus ibid.
petalia 428
peteon 395
petelia opp. 245
petneliſus 635
petra urbs 739
petronius 777
petrotorij populi 182
peuce 291.295
peucetij 274.275
peucini 295
phæbia oppidum 173
phæſtus 337
phædo 240
phagorius piſcis 780
phagrus piſcis ibid.
phagroriopolis 763
phagus Troiæ 572
phalarni 43
phalantus 269.272
phalacrum 314
phalanna 423
phalangia 419
phalaſarna 327
phalata 294
phaleri⁹ popul⁹ 383 (139
phalerij dictũ ænigmatic.
phanæ 432
phanagoria 297.300.
parthenope 438 (474
phanaroea 68.525
phaniæ patria 414
phanoteus 408
phara 373.788
pharatæ 373
pharbetica præfectura.
pharenſes. 371 (761
pharienſes 373
pharmacuſæ 380
pharnaces 475
pharnacismenſis 534
pharnacia 309.526
pharos 28.34.305.515
pharſalus 343.418
pharus 54.750.753
pharuſii 785
pharygæ 411
pharygium 407
pharygea Iuno 411
pharycadon 421
pharys 243
pharziris 744
phaſilis 634.638
phaſis 478.508
phatnicum oſtium 759
phauda 526
phaunites 508
phaura 383
phazemon 537
phazemonetica 537
phea 229
phellus 633
phemonoe 283
pheneus 374
phenices 118
pheræ 720
phylætas poeta 626
philadelphia 554.599
philarchi Arabum 122
philetor 330
phidias 237
philiſtides 302
philippus 360.629
philemon 639
philetærus 521.595
philæ 37.775
philenorum aræ 163.793
philetærus 366
philomela 286
philomelium 552
philopœmon 371
philomator 419
philotas 603.606.642.
philon 71 (638
philodemus 720
philoſophia quid 451
philoſophi Indici 663
phineus 203
phlegra 237
phlegræus campus 234
phlegyæ 426
phleus 509
phliaſia 368
phligadia mons 199
phlius 368
phocea 616.623
phocis 394.400
phœdo Eleus 378
phœnicus 634
phœnix flu. 412
phœnix mõs & opp. 620
phœnix Lampei. 415.418
phœnicé 314
phœnicia 711.717
phœnicum inuenta 500
phœnicus 634.757
phœnicuſa inſula 267
pholegandrus 466
pholoe 343.374
pharates 667.710
phranicates 713
phriciũs 389
phriconia 557
phriconis 592
phritium mons 557.592
phrizium 43
phryges 560.285.315.
527.548.541
phrygia 122.552.455.542
phrygius 420
phryntichus 605
phryno 402
phthia 369.413
phthiotia 414
phthiotæ 413.351.417
phthirophagi 473.477
phthinopolis 309
phycus 349
phylaca 417.419
phylarchi 710.706
phyræa 407
phylleus Apollo 419
phyſa 781
phyſco 630
phyſcus opp. 436.443
phyſeteres piſces 688
piaſus dux 592
picenum opp. 232
picentini 220.242
picentes 242
pieria 395.453.713
pigmæi 472
pigniſum 381
pimpla 453
pimoliſena 538
pinara 632.633
pindus 317.411.418
pinaca 709
pioniæ ager 409
piræa 368
piraticarum nauium con
crematio 633
pirene 355
piruſcæ 304

piſa 342
piſander 601
piſcium mira magnitudine 137
piſcium coſtæ 684
piſæum litus 329
piſæ oppidum 148
piſidia 32
piſidici montes 633
piſidę 382.425
piſilis 620
piſinus 552.521
piſſa 324
piſsinuntia 451
piſsuri 491
pitana 556
pittacus 573
pittacus tyrannidis inſimulatus 588
pithecuſia 419
pithecuſæ 50.56
pitulum oppidum 229
pitya 379
pityaſus 382
pityus 339
pityuſa 563
pixodorus 445
platamodes 335
plataniſtus 331
plateæ quare dictæ 391
plateæ 396
placentia oppidū 208.145
pianaſia inſula 115.124
pſanctæ ſcopuli 100
planeſia inſula 151
platanius 637
platonis domicilium 764
plauſtrum uel arctus 448
pleuron 434.442.448
pleuronius ager 448
pleutauri 147
plinthina 758
plumbaria inſula 151
plutonium 600
plutiades philoſophꝰ 642
plynus portus 795
pnigeus 757
podalyrij phānum 274
pœgnas 603
pœcila petra 638
poetica 14.16
poeta quid agat 14.15
poeticæ uirtus 16
poetica priſca 16
poetica pueri inſtitueb. 181
poetica ex quibus 23
pœus 317
pola 43.207
polemon 13.553 (267
poliadis Mineruæ templū 466
polianus 355.317
polichnium 340
polichna 576
poliſma 574
politobria 309
polybius 22.89.406
polyarrhes 501
polycæſta 444
policleti ſimulachra 358
polycrates 607
polycratis annulus 607
polydectes 463
polydorus 559
polymedium 579.587
polymnaſtus 612
polyphagi 163
polyrrheni 327
polijum opp. 177
pometius ager 156
pompea opp. 238
pompelon opp. 153
pompæ Indorum 682
pompeij mors 755
pompei ſepultura 721
pompeius 472.632
pompeiopolis 538
pontus 19.50.513
ponti figura 117
pontici 347
populonij ſitus 216
pordoſelena 590
pordalis ibid.
pornope 411
porſena rex 211
πορθμὸς 54.86
poros 355
portæ 643
porus 329.643
posſidonij reſpōſum. 87
poſidium 314.334.606
poſidoniates 242
poſidonius 138.623.714
potamus populus 384
potamia 539
potamon 19.588
potentia opp. 159
potus cibuſq; Indorū 673
practium 557.559.563
praſia.269 praſus.327
praſum 457
praſium 247
praſii 667
praſopij 368
pramnæ 682.778.672
præfectorū quinternio-
prænesteop.230(nes 470
prætura po.Ro. 797
pratum lucus 156
praxiphanes 140
praxander 649
prænuſſum promont.238
præpeſinthus 466
priapus 541
priamo 305
priami imperium 558
priene 553
prienenſes 370
prqbalmthos 369.384
procli uallum 384
prochita 56.115.239.249
proerna 418
profundus portus 383
prometheus 343 (654
promethei uincti fabula.
promōtoria tria à ſepten trione 85
proneſus 438
prophthaſia 494
prophetæ 318
prophetides ibid.
propontis 117.555
proſchium 434
proſerpinæ flores 247
proſymna 359
protarchus 626
proteſileum 569
proteſilai domus 296
protogenis pictura 621
prouidētiæ opificium.530
prouincia 796
prouinciæ cōſulares 796
prouinciarū diuiſio. ibid.
prufias 549
pruſa 540
pſammitichi ſepulchrum.
pſammitichus 762 (769
pſaphis 384
pſaucij populi 182
pſelcha 777
pſeboa lacus 779
pſeudargyrum 578
pſeudocaſia 734 (793
pſeudopenias promont.
pſeudophilippus 595
p. Seruilius Scaurus 381
pſygmum portus 734
pſyllis 772.795.123.521
pſyra 614
pſytalia 380
ptaola 455
pteleaſimum 556
pteleus 536
pteleum 316.419
ptolemæus rex 651.686
ptolemæus Philadel.749
ptolemæorum ſeries 754
ptolemæus Antonij nepos 786
ptolemæus Lagi 292
ptolemæus Ægypto pulſus.535 (771
ptolemais 635.719.731.
ptolemaici littoris mira.
ptous 397 (736
pulchra pinus 404
purpurarum piſcatus 718
purpurificium 791
putcoli 24
puteolorū appellatio. 237
pumentum opp. 170
pydna 322
pygalij 609
pygella ibid.
pygmæi 32.65
pygmæorū cōfictio. 779
pylagoras 404
pylæa ſynodus ibid.
pylæ 404.412
pylæus mons 592
pylena 434.443
pylij 216.337
pylos 337.323.324.326
pylon.312 pylꝰ θμαῖβας 331
pyraſus 419
pyræus 42 (765
pyramides Memphiticæ.
pyramides orbis ſpecta-
pyramꝰ 49.514 (tul.766
pyrechmes 239
pyrethi 696
pyretheia ſepta ibid.
pyræus 376
pyreni mōtes.129.157.168
pyrenes latera. 153 (170
pyreneæ Veneris templū.
pyrgi opp. 217.335
pyrgitæ 335
pyrrha 579.588.589
pyrrhæa 409.415.419
pyrrhica ſaltatio 462
pyrrhus 362
pyſander 624
pythangeli inſula 734
pythangeli portus 509
pythagoras 607
pytheas 58
pythicæ modulationes.
pythia 560 (406
pythodoris 533.536.618
pythodorus 434
pytholai promont. 734
pythia uates 403

QVadrimale 733
quari pop. 177
qui reprehendendi Straboni 13
quinda caſtellum 639
quintij 488
quirites unde dicti 220

RApſodia 13
racemi maximi 67
racemi bicubitales 690
raphia 720
reatum 219
regium opp. 204
regiæ Alexandriæ 752
regis uilla opp. 217
regia conuallis 717

remus 221
rex Meroitarum 780
rex pulcherrimus 664
rex Indorum 751
rhacotis 520
rhadamanthus 458
rhadina 334
rhadus apud Iberos 438
rhadi ambitus ibid.
rhagi 494
rhaga 504
rhagades 56
rhatous 316
rhauraris fluuius 174
rhauenna opp. 205
rhaxyali populi 285
rhætaces 480
rhetium 565.574
rheatinorum mulæ 220
rhegma 639
rhetes 404
rhea 451
rheæ nomina 451
rhecas 476
rhegij conditores 248
rheginorū columella 103
rhenea 467
rheni fontes 196
rhenus fluuius 168
rhesus 564.532.575
rhesi uada 561
rheti populi. 196.283.197
rhinoceroies 734
rhinocolura opp. 704
rhinæ 720
rhiocharus 479
riphæi montes 289
rhium 322.347.373
rhizus 420
rhizes 784
rhizæi 306
rhodanus fluuius 169.173 177.180
rhodani ostia 175
rhodius 532.565
rhodope 151.303
rhodi situs & laudes 620
rhodos 436
rhodæi 272
rhoduntia 412
rhombitæ 474
rhoites 404
rhossus 713
rhosus 643
rhoxana 497.753
rhoxani 296
rhoxolani 107
rhubico flu. 208.219
rhuseno flu. 173
rhuspinum 788
rhuteni populi 182
rhymus 528
rhyndacus 550.528
rhypa 374
rhypes 371
rhyphis ager 373
rhytium 327 (796
Romani imperij latitudo
romani pop. potestas in
Augustū trāslata 796
romanorum origo 565
romanorū uires quo pacto creuerint 276
romani colles 225
romulus 221
rubeus lapis 230
rubrum mare 726

S Aba portus 731
sabæ 732
sabaiticum os 731
sabæorum terra 737
sabæorum diuitiæ 78
sabazius 452
sabatica 504
sabatia uada 193
sabatij populi 193
sabelli unde 241
sabini aborigines 220
sabinia oppidum 210
sabinarum raptus 222
sabæi 728.739
sabus rex 741
sabuta 666
saca festa 347
sacarauli 347
sacasena 347
sacagena 346
sacassena 507
sacæ 293.491
sacæa 347
sacerdotes Æthyopū. 780
sacerdotes Iudæorum. 503
sacerdotes Heliopol. 764
sacerdotū authoritas. 780
saccopædes 707
sacrum promont. 112
sadracæ 700
sadrocottus 667.687
sagosiani 129
sagalassus 382
sagaris 697
sagapeni 707
sagesama oppidum 109
sagrus fluuius 233
sagra fluuius 175
saguntus oppidum 151
saguntum opp. 159
sagylium 537
sais ciuitas 760.761
saij 440.527
salamis 116.378.430
salaminiacus sinus 322
salasi populi 195
salasorum aurifodinæ 196
salasorum latrocinia. 196
salas 281
salapia 190
salda portus 788
salaria uia 220
saletini 186
salentina 272
salentini 268.271
salepia oppidum 189
salgantus 388
salmacis fons 624
salmone 342
salmoneus ibid.
salmidissus 46.309
salmonium promont. 72
salome 725
salon 542
salonensis caseus 542
salo 305
salies populi 170.177
samaria 721
samariana 489
sambuca 453
same 436
samia 606
samicum 330.333.337
sami laudes 607
samnitarū mulieres 190
samnites 229.240.244
samnitum lex 241
samosata 631.711
samonium 454
samothracia 117.454
samothrace 439
samus 116.333.436.437
samius Neptunus 229
sampsicerami regio 714
sanassas rex 789
sanaus 552
sandocora 631
sandobanes 480
sandaricurgium 538
sandalium 381
sangarius 521.544
sangia 521
sanisena 539
sanus 210 santones. 181
sapæ 527
sapphò 38.435.588
saphinisis 578.586
sapei 440
saramena 525
sarapani 478.481
sarasa 709
sarapara 358
sarbonis lacus 47
sardana pali epigramma. 659
sardes 554
sardis 596
sardiæi 304
sardo ibid.
sardoum mare 46.50
sardinia insula. 115.215.216
sarmatæ 286.472.478.
sarn⁹ 356 sarn⁹ fl. 238.490
saronicus sin⁹ 322.355.366
sarpedon 637
sarus 514
sason insula 272
satrapes Persarum 625
satyrenses 56
satyri 451.452
satyri monumentū 474
saturnus 451
satyrus protogeni 620
sauromatæ 122.531
saucra 516
saus fluuius 199
scæa porta 564
scæus 564 scæi 564
scamander 565.580
scamendrius campus. 570
scamandrius 579
scandalium 625
scaphæ testaceæ 748
scaphæ thalamiferæ 758
scarthon 561
scarphia 56
scarphea 410
schedieum 409
scenitæ 495.709.725.728
scenos 334
scenæ 710
scenitæ Nomades 122
scepsis 529.565.879
scedia 758
scheirones 26
scheria mons 181.201
sciathus 421
scingomagus 170
scipio ubi à Cæsare debellatus 788
scip. calamitosus exit⁹ 719
sciras 379
scira ibid.
sciron 376
scironides petræ 377
scirophorion. 379 (348
scœdissæ 477 scœni 351.
schœnorū diuersitas 762
scœnus 355.372.366.393
scolius 326
scollis. 328 scolus 275
scombroaria insula 151
scordisci 284.286.307
scorpij pennati 668
scorpiones Mauritaniæ.
scotusa 318.425 (787
scriptorum mendacia. 154
scydissa 526
scylacium 252
scylleticus sinus 175
scyllæum saxum 247

ſcylleticum opp. 252
ſcylleticus ſinus 252
ſcyllæum 22.359
ſcylax. 525
ſcylurus 302
ſcyrus 717.421
ſcyræ capræ 421
ſcyrij lapilli 421
ſcytliæ 31.121.480
ſcytharum mores 302
ſcythia 69.301
ſcythopolis 724
ſcythrus 330
ſebaſta 721
ſebritæ 731.745
ſebenitica ciuitas 760
ſebeniticum oſtium 769
ſegeſtica ubrs 199.303
ſegeſtus 282
ſegida 154
ſegobrida opp. 154
ſeiga 381.382
ſelgica iris 382
ſegelſus 381
ſelenuntia aqua 265
ſelenuntius Apollo 429
ſeleis 395
ſeleucia 501. 502. 701. 705. 637. 643
ſeleucus Nicator 595.687
ſeleucus 702
ſeleucis 711
ſelinus 373.637
ſelinuſius lacus 611
ſelleis 563.325
ſelli 26.317 (137
ſellyũ & ligurũ latrocinia 309
ſelymbria 653.699
ſemiramis
ſemiramidis opera 699
ſemiguntus 282
ſenatus numeroſus 667
ſenegallia 219
ſena 152
ſennones 204.186.187
ſenones pop. 141
ſepias 420
ſepiaca ripa 426
ſepius 190
ſeptem putei 742
ſeptenſtadium 753
ſepulchrorum genera 780
ſequani poo. 178.184
ſequana flu. 184
ſerapis 761
ſerapis templum 759
ſerbonis 774
ſeres 666
ſerguntia 153
ſerica 659
ſerpentes maximi 65
ſerpentes pennati 568
ſerpentes prodigioſæ magnitudinis 716
ſertorij ſpecula 150
ſertorij obitus 153
ſertorius pirata 150
ſeruilius Iſauricus 632
ſerui ſacri 536
ſeruorum nomina 294
ſeruorum Ro. multitu. 636
ſeryphus 331.333
ſeſamus 523
ſerſaraſij 316
ſeſaminum oleum 705
ſeſoſtris 653.729.514
ſeſtus 117.565.558.559.50
ſetabis 182
ſethreitica præfectura 762
ſetia urbs 229
ſeumora 481 (121
ſextiæ aq̃ unde appellatæ
ſextus Pompeius 95 (170
ſibæ pop. 654
ſibini pop. 281
ſibyllæ reſponſa 771
ſibylla Erythræa 614
ſicambri pop. 185
ſicenus 466
ſicilia 50.115.248.26
ſiciliæ figura 58
ſiciliæ laus 264
ſicilia Ro. horreum 264
ſiccitas prodigioſa 46
ſiccitatum apud Mauritanos cauſæ 787
ſicinſina 501
ſiconij pop. 195
ſiculi freti fluxus 51
ſiculum mare 46.115
ſicyon 371
ſida 382.444.446
ſidena 561.525.533
ſide 326
ſideritis 668
ſidetani 155
ſidicenum opp. 229
ſidicinum 240
ſidon 54.716.717
ſidonia inſu. 757
ſidonij 40.744
ſidonis ſitus 718
ſidoniorum inuenta 718
ſiga 577.786
ſigeum 565.573
ſigilla 72.302
ſigillum quid 56
ſiginni 352
ſigius mons 173
ſigrium prom. 588
ſilaceni 707
ſilbæ 666
ſileni 448.451
ſilia flu. 668
ſilli 732.508
ſilphium 793.794.795
ſilurus piſcis 780
ſimias 624
ſimiæ 784
ſimiarũ capiend. mo. 664
ſimodus 434
ſimonides 333
ſimois 565.580
ſimoiſius campus 570
ſimon 617
ſimus 612.626
ſimplicitas Indorum 673
ſinada 552
ſina opp. 208
ſinadicus lapis 386
ſinda 601
ſindi 475
ſindica 472
ſindones 659
ſindonalia 666
ſinnaca 709
ſinope 68.459.476.478
ſinopica rubrica 518
ſinopica terra 136
ſinotium 305
ſinti 440.527
ſin⁹ prꝯipui quatuor 114
ſinus Gallicus 182
ſinueſſa unde dicta 225
ſiphnus 466
ſipylus 54.553.555
ſiraci 472.486
ſiraces 344
ſiracuſarum conditor. 253
ſirenæ inſu. 238
ſirenes 20.21.249
ſirbis 633
ſirbonis lacus 720
ſirenuſſæ 21
ſirenuſſarũ promõt. 246
ſiris flu. 254
ſirnium 308
ſiſapo 133
ſiſinij pop. 187
ſiſinus 516
ſiſimithræ petra 350
ſiſyphium 365
ſiſyrba 603
ſitacena 504.695.706
ſitalca 494
ſittaceni 475
ſitines 527
ſmaragdus 739
ſminthe⁹ Apollo 576
ſmyrna 528.604.615
ſmyrna Amazon 603
ſminthia 577
ſoandus 631
ſoanes 479
ſoatri 381
ſocrates miles 388
ſocrates philoſophus 680
ſodoma 725
ſogdiana 496
ſogdiani 67.490.493
ſol ſupra uerticem 774
ſol Maſſagetarũ deus 347
ſol quare maior oriens occidens q̃ appareat 130
ſol ſi ab omnib. æq̃ di. 663
ſoli opp. 632.638
ſolij 650
ſoli infenſi 780
ſolis ciuitas 763
ſolis ſtrepitus in occa. 130
ſoli populi 573.633
ſoloce 706
ſolœciſmus 630
ſolus urbs 650
ſolymum prom. 601
ſolyma mons 634
ſonitus coloſsi Mẽno. 773
ſolmiſſus 609
ſolymi 19.634.514.552
ſophena 501.506
ſophocles 452.608
ſopita dea 730
ſophina 631
ſophiſtæ Brachmanes 678
ſopithis rex 665
ſorora opp. 159
ſoror quindecim fratrũ 15
ſororiæ ciuitates 711
ſoſipolis Iupiter 616
ſoſtratus 619
ſoſtratus Gnidius 750
ſotades 616
ſpanides 486
ſparta 349
ſpartanorũ polyãdriũ 413
ſpartarius campus 152
ſparni 488
ſpauta 502
ſpelunca metauri 265
ſperchius 56.412.417
ſpermophagi 731
ſphæræ ratio 109
ſphagia 334.346
ſphacteria 241
ſphinges 735
ſpina uicus 205
ſpinæ cuiuſdã ſuccus 686
ſpitamenes 492
ſpledon 400
ſpodium 155
ſpoletium opp. 219
ſporades 116
ſtadia 622
ſtaphylinorũ caulis 784
ſtaſanor 650
ſtationes factitiæ 237
ſtatonia opp. 218
ſtegnatia opp. 273

ſtellarum ratio 103
ſterea 384
ſterota 459
ſteniclarus opp. 347
ſthenelus 363
ſtiphana 537
ſtœchades inſu. 124
ſtolati 143
ſtoni pop. 196
ſtoras flu. 224
ſtrabo quando claruit 598
ſtrabo uerſatus Alexã. 94
ſtrabõis peregrinatio 109
ſtrabonis progenies 459
ſtrabonishiſtoriarũ li. 495
ſtrabonis patria 525
ſtratarchas 459
ſtratia 374
ſtraocles 346.623
ſtratonici dictum 620
ſtraton 525
ſtratonice 595
ſtratonis turris 719
ſtratonis inſu. 731
ſtratus 373.433
ſtrongyla inſu. 267
ſtrophades 346
ſtruthophagi 732
ſtruthocameli 732
ſtrymon 313
ſtupor ex odoribus 738
ſtygos aquæ 375
ſtymbara 317
ſtympheus 315
ſtymphalis urbs 374
ſtymphalus 265.357.374
ſtyra 302
ſtyrax arbor 382
ſubattij 282
ſtubthebæ 397
ſuchus 731.769
ſucro flu. 150
ſudinus 701
ſueſiones pop. 186.188
ſueſula opp. 240.362
ſueui pop. 185.280.281.285
ſugambri 281.282.784
ſuchi opp. 216
ſuidas 318 (hib. 550
ſuillarum carniũ eſus pro
ſulgas 177.183
ſunium 376
ſunius pop. 384
ſurena 709
ſuſa 44.691
ſuſia 690
ſuſianæ calores 694
ſuſianæ fertilitas 694
ſutrium opp. 217
ſybarus 372
ſybaris 253.572.254.255
ſybaritæ 242
ſybota 314
ſycaminorum ciuitas 500
ſycion 322
ſydones 296
ſyene 37.125.774
ſyenes puteus 774
ſyes 229
ſylæus 740.747
ſylaris flu. 242
ſyloſon 607.608
ſyloſontis chlamys 608
ſyluia Rhea 221
ſyma inſu. 624
ſymætus flu. 262
ſymbri pop. 145
ſymplegades 19.141
ſynoria 552
ſyphacis regia 786
ſypilus 383
ſyrtis parua 791.787
ſyrtis magna 792
ſyrtium pericula 792
ſypus 190
ſyracuſæ 55.274.366
ſyræum opp. 238
ſyria inſula 333
ſyri 36.522
ſyri nigri 699
ſyriæ ſitus 710
ſyrorum nomen 699
ſyrmus 290
ſyrus 332
ſyſcia 304.210
ſyſitia 462.463
ſyſpiretis 509

Tachari Abenº cãpus 600.236 347
tabeæ 552
tænarus 143
tagus flu. 130
talabroca 489
talares 418
talaus 244
talentij 316
tamarus 317
tamna 728
tamyracus 297
tamyracæ 298
tamyras 717
tanais 761.300.411.475
tanais unde fluat 490
tanaſſum 650
taniticum oſtium 759
tanis opp. 526
tantali diuitiæ 647
tanaidos templa 359
tantalus 333
tape 345
taphij 298.441
taphiaſus 434
taphitis prom. 791
taphoſſus 411
tapoſiris 757.759
taprobãe 12.58.67.111.636
tapyri 493
taraco opp. 151
taraſco opp. 170.179
tarati pop. 216
taracina opp. 224
tarbellorũ aurifodinæ 182
tarbaſus 382
tarcon opp. 211
tarentinus ſinus 252.263
tarentum unde 269
tarenti potentia 256.270
tarenti portus 273
tarichiæ lacus 725.791
tarichiæ inſu. 545
tarna 398
tarpetes 475
tarquinius Priſcus 211
tarquinus Superbus 211
tarquini unde nomẽ 147
tarſenſium ſtudia 640
tarſius 561
tarſus 640.712
tartarus 141
tarteſſus 140.99
tatta 381
tauri initium 619 633
tauriſci 198.197
tauri montes 62.730
taurica 298
tauriſcorum aurifodinæ
præſtantiſsimæ 200
taurorum dino 200
taurus 121.471.477.490
tauromiuũ opp. 257.258
tauropolium 608
taurorum certamina 765
tauropolæ oraculum 726
tauium 543
taxilla 657.663
taxilus 663
taxilorum mores 678
taxymira 715
taygetum 349
teanum opp. 229.240
teanum Apulum 276
tearco Æthiops 653
tectoſages pop. 179.543
tegeata 331
tegea 324
tegnum 590
teius 520.523
teioniticum 521
teium opp. 613
telchinis 622
telchines 622.448.454
teleboa 179
telephus 587
teliſtobogij 123
telmiſsias prom. 633
telmiſſus 633.634
telus 333
tœliſtoboſgij pop. 525
tembices 311
tementum 354
temeſa opp. 246
temnus 595
tempe 414.422
tempſa opp. 246
tẽplũ Heliopolitanũ 763
teneas flu. 219.226
tenedij 400
tenericus campus 397
teneſis regio 731
teneus 366
tenos 466
tenæ fabula 576
tenedos 576
tentyra ciuitas 772
teos 613
teporix 537
ter hyperbolice 32
terra inſula 4
terra 531
terra nõ ſemper eadẽ 768
terra trifariàm partita 114
terræ forma 10
terræ menſura 58
terræ deſcriptio ſecũdum
Eratoſthenem 62
terræ rotunditas 104
terræ latitudo 108
terræ longitudo 108
terreus 301.407
tergeſta 303
terina opp. 246
termerium 625
termeſus 601
termilæ 634.645
termiorum ſigna 163
teſtium pœna 674
terpandrus 414
teſtudinum teſtæ mirã
gnitudinis 733
tetrarchia 543
tetrapolis conuentus 602
tetrapolis 382.711
tetranea 587
teuchira 793.794
teumeſus 394
teuriſtæ 197
teus 603
teutheas 329
teuthea 329
teuthras 412.383
thaleſtria 485
thaius opp. 788
thales muſicus 463.605
thama 421
thamaris 326.455
thammæi 527
thaumacus 418
thaurini populi 195

thapſus 72.727.788
theba 559.583.635
thebæ 33.558.386.417
thebæ Aegyptiæ 773
thebani ſacerdotes 774
thebanus campus 583
themella 714
themiſonium 552
themiſtæ 318
themiſcyra 118.477.485
thena opp. 788
themiſtoclis opſoniũ 606
theocritus ſophiſta 614
theomneſtus 626
theodectes 661
theodoſia 208
theopõpus 40.614.624
theodoſius 542
theodoria ſecta 419
theophanes hiſtoricus 589
theophraſti patria 589
theophraſto à quo nomẽ inditum 589 (577
theophraſti bibliotheca.
thera 53.465.794
thera inſu. 516
thera opp. 791
theraſia 53.465
therapænæ 394.410.412
thermopylæ 405
thermodon 508.525
thermeus ſinus 313
thermiſſa 266
theſſalia 320.355.413
theſſaliotica 209
theſſalonica 313.414
theſpiæ 388.394
theoſprotici 325
theoſproti 311
theſtius 444.448
thisba 396
thisbe 289.395
thoas 433
theones 477
thoatis 508
thoæ inſu. 337
thonis opp. 759
theopeus 708
thorax mons 616
thoricus ſinus 383
thoſnelda 282
thracia 5.26
thraciæ nationes 644
thracium commentũ 387
thracum cum Troianis affinitas 396 (287
thracũ & Getarum mores
thraces in Macedonia 311
thracum loca 216
thraces 285
thraſo pictor 610
thraſialcus Thaſius 749
thronium 56.410
thyron 335.338
thryoeſſa 335
thucydides notatur 441
thule inſu. 58
thunatæ 212
thuria 241
thuriates ibidem
thurij regia 170
thurium uinum 177
thurius 624
thus 737.742
thuſci 207.210
thuſciæ longitudo 213
thuſculum opp. 159
thuriferæ arbores 505
thyatira 615
thymbria 606
thymbra 571
thymbræus ibidem
thyniacum littus 519
thynia 521
thynias 309
thyniathis 217
thyni 286
thynnorũ magnitudo 98
thyrææ 362
thyræi 61
thyrides 322
tiaba 382
tiara 697
tibarni 519
tibareni 299
tibariana 279
tiberius 198.282
tibur opp. 230
tiburtinus lapis 230
tichius 412
ticinus flu. 200.268
tiga opp. 784
tigirini pop. 284
tigranes 509.518.709
tigranocerta 709.591
tigris 74.265.500.667
tilphoſa 396.398
timaus portus 144
timæus carptor 610
timij pop. 187
timonetica 539
timonium 253
timotheus Patrion 367
timuchus 121
tingis 132
tinx opp. 783
tiria 560.541
tireſias 395.723
tiryns 359
tiſamenus 369
tiſianus opp. 788
titanus 423
titareſius 424
titarus 425
tithonius 691
titus 710
tityrus 408
tityri 448.451.452
titini 319
tlos opp. 444
tmolus 451.599.607
tmarus 220
togati 142
tolgus 315
toloſæ ſitus 127
toliſtobogi 543
tomarus 318
tomis 308
tomiſa 514
tomiſus 631
tomori 218
toparchiæ 747
topazia 730
topazius lapis 730
toreatæ 475
toygeni pop. 175
trachin 56.408.417
trachiotæ 306.381
trachinium 434
trachea Cicilia 361.446
trachea 603
trachones 716.717
tragææ 605
trageſæi ſalinæ 406
tragœdia 16
tragium 346
tragurium 305
trailes 617.630
tranſlata à Barbaris in Græcos 529
trarium 579
traniſcium opp. 217
trapezꝰ 299.309.477.528
trapezon 713
trebia flu. 209
trebonius 615
treres 55.560.616
trerus flu. 228
treuiri pop. 48.186
triaſius 380
triballi 291.294.300
tribochi pop. 185
triccæum 241
trices 317.421
trichaices 457
tricori pop. 177.195
tricorythum 369
tridentini pop. 196
trieris 716
trinacria 356
trinacris ibidem
tripodes 380
tripodiſcion 380
triphylia 324.392
tripolitis 316
tripolis 716
triptolemi ſacra 712
tritæenſes 371
tritia 328
tritonias lacus 793
tritum regio 788
triuagri pop. 185
troas 122.455.513.555
troemi pop. 179
trœzen 355.359
trogilium 606
trogini 542.543
trogitis 382
troglodytæ 39.735.776
troia 557.311.541
troia uicus 767
troes 560.451
troiana ditio 558
troianus campus 570(541
troianę ditiõis ſucceſſores
troiæ excidium 18.573
troicus mons 767
trophonius Iupiter 723
trophonius 398.502
tryphon Diodotus 714
tuder opp. 153
tullum mons 199
tumelicus 282
tunis opp. 791
turditania 131.132 (132
turditaniæ feracitas. 134.
turditaniæ naues 137
turduli 140.131
turoentium opp. 176
turina 496
tyana 474
tyanenſis prætura 360
tyberis flu. ortus 209
tychon 561
tymphæi 316.317
tyndarus 712
tyndarij ſcopuli 757
tyndaris opp. 259.262
typhon 597
typhonia 772
typhonis caſus 554
typhonis ſepulchrum 239
tyra flu. 13.279.295
tyrambe 474
tyrannion gram. 526.577
tyrrhegetæ 280.285.296
tyrrheni pop. 211.212
tyriarium 631
tyria purpura 718
tyrij 744
tyrina 349
tyrtæi Eunomia 727
tyrus antiqua 716
Vacca ſacra 761.767
uaccæi 144.154
uacua flu. 145
ualeria uia 228.228
ualeria opp. 229

uapanes opp. 216
uaralij 305
uaragri pop. 196
uarus flu. 170
uarus Quintilius 282
uaſcones 153
uaſorum magnitudo 209
uata opp. 788
uates 189.451
ucetia opp. 144
uellai pop. 182
uellus aureum 479
uelitræ 229
uellera precioſa 209
uelleris auri fabula 479
umbilicus orbis 404
uenafini 515
uenafrum opp. 229.234
uendum opp. 199
ueneris ciuitas 761.774
ueneris templum 224.263
ueneris templũ apud corinthos 364
ueneti pop. 186.207
ueneti unde 168.203
uenetorum nauigia 186
uenetæ equæ 104
uennones pop. 196.198
uenti quot, cum ſuis nominibus, & quibus ex partibus flant 26
ueni in Ætna 266
uenti indici 657
uentidius 713
uentrimani 251
uenus Græca dea 765
uenus appeteria 475
uenus Acrea 649
uenus nuda 625
uenuſia 241.273
uenus Corinthia 364
uera 503
uerbanus lacus 200
uere nubunt Perſæ 696
uercellæ 210
uereſtis flu. 230
uerisimiliter mentiri 18
uermius mons 647
uermium aquæ 507
uerona opp. 204
uertinæ opp. 245
urgenum 170
uertices montium 455
ueſpertiliones Babylonicæ 702
ueſtini 232
ueſtini opp. 210.219
ueitiones 131
uefuuius mons 238
uettones 144
uetionum mores 156
ueſtimenta è corticib⁹ 492
uettones 93 (627
uia ſacra Alabãdenorum
uia Romam è Græcia 273
uibij pop. 130
uibona opp. 247
uictimarũ enecatio 674
uienna opp. 177
uina optima 225
uinum Pellinæum 614
uinum uetuſtiſſ. 67.496
uindelici 197.283
uindoligi 184
uiperæ Indicæ 671
uita per laborem 679
uitij 493
uitis Mauritanica 784
uitis mira fertilitas & magnitudo 67
uites excuſæ 294
uitis mira craſsities 496
uitreolum 650
uitriaria arena 719
ulios Apollo 605
ulyſsis ornamenta 15
ulyſsis eloquentia 16
ulyſsis ditiones 436
ulyſsis ara 79
ulyſſes an Italiam appulerit 20
ulyſſes ter Sciciliam appulit 23
ulyſſea urbs 141
umbilicus orbis 404
umbri pop. 207.210
umbria 218
unoculi 675
undalus 177
uocabula ad ſonum conficta 630
uocontij pop. 179
uocuntij pop. 170.177.195
uolaterræ opp. 213.216
uolſci 220.222
uolcæ pop. 178
uulcanium forum 237
uulcani inſula 266
ureum opp. 275
urgi 296
ureum opp. 275
uria opp. 272.273.442
uriathus 150
urſarum mons 550
urſo 133
utica 789
ucetia 206
uulſini opp. 217
uulcanium forum 239
uulcani inſulæ 266
uulturnus flu. 229.234
uxij 504
uxia 692
uxiſama 60
uxores communes 202
uxores cũ uiris uruntur 664
uzita 788

X Andij 495
Xanthi 564
xanthij 491
xanthus ſcriptor 599
xanthus 564.632
xenarchus philoſoph. 637
xenocrates 542
xenocles 64
xenophon 388
xenophanes 612
xerxes 380
xerxis fuga 379
xerxena 508
ximena 538
xinophonia promont. 258
xois inſula 760
xuthus 369

Z Acynthus 116.322
zadriadas 508
zariaſpa 493.496
zagma 788
zagrius 501.504
zagrus 699.702
zama regia 786
zaleuci inſtitutum 250
zamolxis 100
zancle opp. 258
zancle appellatio 258
zanclæi 263
zariaſpa 494
zea 234
zardoces 529
zeletica regio 536
zella 536
zelea 541 (541
zelia 551.557.559.560.528.
zella ciuitas 788
zeles 132
zelis opp. 784
zelienſis ager 534
zelorum ſacerdotium 536
zenodorus latro 717
zenicetus pirata 638
zeno 553.649
zeno laodicenus 628
zenonis patria 243
zephyra 624
zephyrus 26
zephyrij Locri 411
zephyrium 249. 650.795 637.639.757
zeretra quid 374
zeuxis 555
zeugma 459
zamolxin 288
zincha 788
zoilus orator 262
zona habitabilis 60
zonas 598
zonarum quinq; autor 87
zonæ ſex 89
zonæ per gentium differentias 90
zonæ quinq; terræ hisquę in cœlo ſunt homonymæ 103
zoſter 383
zumi 281
zuchis lacus 791
zunti 472
zygi 122.476
zygopolis 527
zythos 147

FINIS INDICIS.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

STRABONIS PHILOSOPHI GEOGRAPHICORUM LIBER PRIMUS.

ΗΣ τ' φιλοσόφου πραγματείας ἐὰν νομίζομεν ἐπορ ἄλλω τινὰ, καὶ τῇ γεωγραφικῇ, ἵνα καὶ πρωτημέθα, ἐπισκοπῶμεν. ὅτι δ' οὐ φαύλως νομίζομεν, ἐκ πολλῶν δῆλον. οἵ τε γὰρ πρῶτοι θαρρήσαντες αὐτῆς ἅψασθαι, τοιοῦτοί τινες ὑπῆρξαν, ὅμηρός τε, καὶ ἀναξίμανδρος ὁ μιλήσιος, καὶ ἑκαταῖος ὁ πολίτης αὐτοῦ. καθὼς καὶ ἐρατοσθένης φησὶ, καὶ δημόκριτος δὲ, καὶ εὔδοξος, καὶ δικαίαρχος, καὶ ἔφορος, καὶ ἄλλοι πλείονες. ἐπὶ δὲ οἱ μετὰ τούτους, ἐρατοσθένης τε καὶ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι. ἥτε πολυμάθεια, δι' ἧς μόνης ἐφικέσθαι τῆς τοῦ ὄντος ἀληθείας, οὐκ ἄλλου τινός ἐστιν, ἢ τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιβλέποντος· ὥσπερ τὴν φιλοσοφίαν ἐπιτίθεμαι φασίν. ὡς δ' αὕτως καὶ ἡ ὠφέλεια ποικίλη τις οὖσα, ἡ μὲν πρὸς τὰ πολιτικὰ, καὶ τὰς ἡγεμονικὰς πράξεις, ἡ δὲ πρὸς ἐπιστήμην τῶν τε οὐρανίων, καὶ ἐν ὑδατι γῆς καὶ θαλάττης ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἐκείνῃ παρ' ἑκάστοις ὄντα, τὸν αὐτὸν ἐπιγράφει ἄνδρα, τὸν φροντίζοντα περὶ τὸν βίον τέχνης, καὶ εὐδαιμονίας. ἀναλαβόντες δὲ καθ' ἕκαστον ἐπισκοπῶμεν ἓν εἰρημένων ἐπὶ μᾶλλον καὶ πρῶτον, ὅτι ὀρθῶς ὑπειλήφαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ὄντι καὶ ἵππαρχος, ἀρχηγέτην εἶναι τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας ὅμηρον· ὃς οὐ μόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν ποίησιν ἀρετῇ πάντας ὑπερβέβληκε τοὺς πάλαι, καὶ τοὺς ὕστερον, ἀλλὰ καὶ σφόδρα τι καὶ τῇ κατὰ τὸν βίον ἐμπειρίᾳ τὸν πολιτικόν. ἀφ' ἧς οὐ μόνον πρὶ τὰς πράξεις ἐπηύξησεν ἐκεῖνον, ὅπως ὅτι πλείστας γνοίη καὶ παραδώσῃ τοῖς ὕστερον ἐπομένοις, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὶ τοὺς τόπους τούς τε καθ' ἕκαστα, καὶ οὓς κατὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην γῆν τε, καὶ θάλατταν. οὐ γὰρ ἂν μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτῆς πράτων ἀφίκετο τῇ μνήμῃ κύκλῳ περιιών, καὶ πρῶτον μὲν περὶ ὠκεανῷ πρίκλυστον, ὥσπερ ὄντι, ἀπεφήνατο αὐτῇ. ἔπειτα δὲ τὴν χωρίων τὰ μὲν ὠνόμαζε, τὰ δὲ ὑπαινίττετο τεκμηρίοις τισὶ, λιβύῃ, καὶ αἰθιοπίαν, καὶ σιδονίους, καὶ ἐρεμβούς, οὓς εἰκὸς λέγειν τοὺς τρωγλοδύτας ἁπλῶς ῥητῶς λέγων· τοὺς δὲ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς, καὶ δύσεσιν

IQVA ad philosophũ alia pertineat tractatio, & hanc quam hoc tempore de situ orbis delegimus, consideranda illi esse putamus. Quod autem nostra hæc minimè aspernanda sit æstimatio, permultis declaratur. nam qui eam primi attingere ausi fuerant, tales quidam extitere, Homerus, Anaximander Milesius, Hecatæus conciuis eius (ut inquit Eratosthenes) Democritus, Eudoxus, Dicæarchus, Ephorus, alijq; complures. Post hos etiam Eratosthenes, Polybius, Posidonius, uiri philosophi. Multa uerò disciplina, per quam solam ad hoc opus peruenirí conceditur, nullius alterius est, nisi eius qui diuina simul & humana intueatur: quorum uidelicet scientiã, philosophiam esse dicunt. Eodem modo uaria est utilitas, quædã ad res urbanas, actionesq; principum, nonnulla ad cœlestium, terrestrium, rerumq; maritimarum scientiam, animalium, plantarum, fructuũ, & aliorum, quę penes uniuersos cernere fas est. Hęc eundem postulat hominem, qui artes uitæ, ac fœlicitatem cura & cogitatione complectatur. Ex ijs autem quæ dicta sunt, unumquodq; assumentes, magis adhuc consideremus, in primis quia & nos & maiores nostri rectè sumus arbitrati, ex quib. Hipparchus est, qui Homerum huius peritiæ primarium autorem esse tradidit. Is non solum uniuersos priores ac posteriores uirtute poëtica superauit, sed etiã ipsa fermè rerum ciuilium, quæ ad uitam spectant, experientia. Ex qua non modò singulare ad res gerendas studium adhibuit, ut plurimas cognosceret, cognitasq; posteris traderet, uerũetiam & singularum partium locos, & qui per cunctum orbem, terram uidelicet habitabilem, ac mare sunt. Non enim ad extremos usq; ipsius terminos peruenisset memoria, circumlustrando, nec ipsam primùm quidem ab oceano alutã (sicut est) demonstrasset, deinde pleraq; loca nominatim expressisset, nõnulla uerò signis quibusdam occultius insinuasset, Africã & Aethiopiã, & Sidonios, et Erembos, quos Arabes Troglodytas, hoc est, cauernarum incolas iure dixeris, uerbis elocutus esset. Qui uerò ad ortus & occasus pertinerent,

Odyss. a

a obscurius

obscurius significauit, quod alluantur oceano. Hinc enim orientem solem, & in hunc occidentem facit pariter & stellas:

Iliad. λ. Inde recens radijs iã sol percusserat aura,
Oceani lentas alti præfugerat undas.

Iliad. θ. Incidit oceano lux fulgentissima solis,
Nigrantem noctem, & madidantia sidera ducens.

Fortè legendum, Et Sydera lota ex oceano dicit.

* Ex oceano uidelicet dicit. Eorum etiam qui occasum incolunt, mortalium fœlicitatẽ ostendit, & aeris temperiem: cum (ut uidetur) Hispanicam nauigationem intellexisset, quò & Hercules, & posterius Phœnices exercitum ductarunt, & latè imperium tenuere, post quos & Romani. Hic enim & Fauonius spirat, hic & Elysium campum esse poeta decantat, in quem à deis mittendum esse Menelaum asserit:

Odyss. δ. Elysium ad campũ, summas telluris ad oras,
Numina te mittent, flauens ubi nunc Radamanthus.
Victus ubi est facilis, non nix, hyberna ue multa,
Oceanus zephyri suaues excusitat auras.

Fortunatę etiam insulæ contra Mauritanię finem ad occidentem sunt. Quam quidem ad partem & Hispaniæ terminus concurrit. Ex ipso autem nomine manifestum est, quoniã & has ipsas fœlices existimabant, quia huiusmodi locis propinquæ forent. Sed enim Aethiopes ad oceanũ extremos esse manifestat, quòd extremi quidem,

Odyss. α. Aethiopes qui bifariam partiti sunt hominum extremi.

Nec uerò inaniter dictum est, bifariam partitos esse, sicut posterius demonstrabitur.

Iliad. α. Quod autem ad oceanum ait,
Iuppiter oceanũ atq; epulas pietate, pborũ
Aethiopum hesternus petijt.

Quod autẽ & septentrionalis ad ursas ora extrema, sit ad oceanum, hoc pacto sub uelamine de ursa loquens, & aliud agens, inquit,

Iliad. ιη. Oceani sola est nudarum atque æquoris expers.

Namq; per ursam & plaustrum polum demonstrat arcticum. Non enim cum uno in loco semper apparenti tot circumuoluantur astra, solam undarum atq; æquoris dixisset expertem, adeò illum imperitiæ minimè damnant. perinde ac pro duabus ursis, unam tantum nouerit. Haud enim par est, alteram inter stellas nondum collocatam extitisse. Verùm ex quo Phœnices annotauerunt, & ad

ἀνιχνεύομεν δ' ἐκ τοῦ ζοῦ ὠκεανῷ κλύζεσθαι· γνῶσιν δὲ παρέχονται ποιεῖ τὸν ἥλιον, ὡς λυόμενον εἰς τὸν τοπον. ὡς δὲ αὕτως καὶ τὰ ἄστρα·

Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας
Ἐξ ἁλὸς ἀρρέκτοιο βαθυρρόου ὠκεανοῖο.
Ἐν δ' ἔτεθ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν.

Καὶ οὐκ ἀστέρας λελουμένους ἐξ ὠκεανοῦ λέγει. τῶν δ' ἐπιτερπέων αὐξομένων, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐμφανίζει, καὶ τὴν εὐκρασίαν τοῦ περιέχοντος· πειπερ μύθος, ὡς ἔοικε, τὴν ἰβηρικὴν πλοῦν, ἐφ' ἣν καὶ Ἡρακλῆς ἐστράτευσε, καὶ οἱ φοίνικες ὕστερον, οἵπερ καὶ κατέσχον τὴν πλείστην ἀρχήν. μετὰ ταῦτα δὲ Ῥωμαῖοι. γνῶναι γὰρ αἱ τοῦ ζεφύρου πνοαί. γνῶναι δὲ καὶ τὸν ἥλιον ποιεῖ πρεσβύτερον ὁ ποιητής, ὡς ὁ πεμφθήσεσθαι μὲν μενελάου φησὶν ὑπὸ τῶν θεῶν·

Ἀλλά σ' οὐ ἠλύσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης (θυς.
Ἀθάνατοι πέμψουσιν ὅθι ξανθὸς ῥαδάμανθυς
Τῇ περ ῥηϊστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν,
Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολύς, οὔτέ ποτ' ἔμβρος,
Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας.
Ὠκεανὸς ἀνίησι. καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι πρὸς τὴν μαυρουσίας εἰσὶ τὴν ἑκάτερος πρὸς ἑαυτὸν. καθ' ὁμοίωσιν καὶ τὸ τῆς ἰβηρείας τὸ ταύτην πρᾶγμα. ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας ὑπέμιζον εὐδαίμονας, διὰ τὸ πλησιάζειν τοιούτοις χωρίοις. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε καὶ οἱ αἰθίοπες ἑκάτεροι ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ εἰσιν ἑκάτεροι·

Αἰθίοπας, τοὺς διχθὰ δεδαίαται ἑκάτοι αὐδρῶν.

Οὐ δὲ τοῦ, διχθὰ δεδαίαται, φαύλως λεγομένου, ὡς διειχθήσεται ὕστερον. ὅτι δ' ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἑκατὶς πρὸς ὠκεανίτης ὄψιν, οὕτως ἀνέξαθ' ἑπτὰν περὶ τῆς ἄρκτου·

οἵη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο.

Διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτου, καὶ τῆς ἁμάξης, τὴν ἀρκτικὴν δηλοῖ. οὐ γὰρ αὐ τοσούτων ἀστέρων γε τοῦ αὐτοῦ χωρίου περιφερομένων τοῦ ἀεὶ φανεροῦ, οἷον ἄμμορον εἶπεν λοετρῶν ὠκεανοῖο, ὡς τ' οὐκέτ' ἀπειρίαν αὐτὸν καταγινώσκουσιν, ὡς μίαν ἄρκτον αὐτὴν δυεῖν οὔσαν· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος ἴσον πω, τὴν ἑτέραν μὴ ἠρωτηκέναι. ἀλλ' ἀφ' οὗ οἱ φοίνικες ἐσημειώσαντο, καὶ ἐχρῶντο πρὸς τὸν πλοῦν,

πλοῶ, παρέλθῃ καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν διάταξιν ταύτην. ὡς πρὸ καὶ τὸν Βερενίκης πλόκαμον, καὶ τὸν καύωβον, ἐχθὲς καὶ πρώην κατωνομασμένον. πολλοὺς δ' ἔτι νῦν ἀνωνύμους ὄντας, καθάπερ καὶ ἀρχάς φησιν. οὐδὲ κρατὴς οὖν ὀρθῶς γράφει, οἷος δ' ἄμμορος ὃν λοετρῶν, φεύγων τὰ μὴ φευκτά. Βέλτιον δ' ἡράκλειτος καὶ ὁμηρικώτερος, ὁμοίως αὐτὴ τὴν ἀρκτικὴν, τὴν ἄρκτον ὀνομάζων. ἧνις γὰρ καὶ ἑσπέρας πέρματα ἡ ἄρκτος. καὶ αὐτέον τῆς ἄρκτου οὖρος ἀνθρίον δύσις. ὁ γὰρ ἀρκτικὸς, ὃν δύσεως καὶ ἀνατολῆς ὅρος, οὐχ ἡ ἄρκτος. δῆλα μὲν δὴ τῆς ἄρκτου, ὧν καὶ ἅμαξαν καλεῖ, καὶ τὸν ὠρίωνα δοκοῦσιν φησὶ, τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ. δῆλα δὲ τὸν ὠκεανοῦ τὸν ὁρίζοντα. εἰς ὃν, καὶ ἐξ οὗ, τὰς δύσεις, καὶ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται. εἰπὼν δὲ αὐτὸν γρέφεσθαι, καὶ ἀμοιρεῖν τοῦ ὠκεανοῦ, οἴδεν ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ ἀρκτικώτατον τοῦ ὁρίζοντος γίνεται ὁ ἀρκτικός. ἀκολούθως δὴ τούτῳ τὸ ποικτικὸν ἁρμόσαντες, τὸν μὲν ὁρίζοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸ ὕδωρ τῆς γῆς οἰκείως τοῦ ὠκεανοῦ. τὸν δ' ἀρκτικὸν, τῆς γῆς ἀπέχομεν, ὡς ἂν πρὸς αἴσθησιν κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον τῆς οἰκήσεως σημεῖον. ὡς τε καὶ ἔξω τὸ μέρος τῆς γῆς, κλύζοι τ' ἂν τοῦ ὠκεανοῦ κατ' αὐτὸν δέ, καὶ τοὺς ἀνθρώπους οἳ δὲ πρὸς βορέους μάλιστα, οὓς ὀνομασὶ μὲν οὐ δηλοῖ. οὐδὲ γὰρ νῦν πω κοινὸν ὄνομα αὐτοῖς κεῖται πᾶσι. τῇ δὲ διαίτῃ φράζει, νομάδας αὐτοὺς ὑπογράφων, καὶ ἀγαυοὺς ἱππημολγοὺς, γαλακτοφάγους ἀβίους τε. καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλῳ περικεῖσθαι τῇ γῇ τὸν ὠκεανὸν, ὅταν οὕτω φησὶν ἡ Ἥρα·

Εἶμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν.

Τοῖς γὰρ πόρροις πᾶσι συνήθη λέγει τὸν ὠκεανόν. τὰ δὲ ἔσχατα πόρρατα κύκλῳ περίκειται. ᾧ τε τῇ ὁπλοποιίᾳ τ' ἀχιλλέως ἀσπίδος κύκλῳ περιτίθεσι τὸν ὠκεανὸν ὧδε τῆς ἴτυος. ἔχεται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἀγνοεῖν τὰ περὶ τὰς πλημμυρίας τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀμπώτεις, ἀφορῶν ὠκεανοῖο λέγοντα. καὶ, τρὶς μὲν γὰρ τ' αὐτόσι ἐπ' ἦματι, τρὶς δ' ἀναρροιβδεῖ. ᾧ δ' οὐ μὴ τρὶς, ἀλλὰ δὶς τάχα δὴ ἰσορρίας πεπάτε Σύσης, ἢ δὴ γραφῆς ἁμαρτημένης. ἀλλ' ἥτε προαίρεσις τοιαύτη, ἣν δὲ ἔξ ἀκριβεστάτου ᾖ, ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πρωΐαν, καὶ οὐ τελέως ῥοώδη. ποσειδώνιος δὲ καὶ ἐκ τοῦ σκοπέλους λέγειν

nauigationē eis utebantᵉ, hanc quoq; diſtantiam ad Græcos acceſsiſſe: quemadmodū & Berenices cęſariē & Canobū, cuius nomē heſterno die aut pridie uulgatū eſt. Complures etiā hoc tēpore abſq; nomine (ut inquit Aratus) ſunt. Crates igitᵉ nō rectē ſcribit (Solus æ quoris expers) non fugienda fugiens. Meli us Heraclitus, & magis Homero conſonans, qui pro circulo arctico arctō, id eſt urſam nominat. Auroræ enim et ueſperæ termini fit urſa, & pro urſa ſereni Iouis terminus. Nam nō arctos, ſed arcticus ipſius ortus & occaſus eſt terminus. Per urſam enim, quam & plauſtrū nuncupat, et Orionē ſeruare dicit, arcticō ſanè declarat: per oceanū autem horizontē, in quē et à quo ipſos occaſus ortus q; cōficit. Cū uerò illic uerti, et oceani prorſus expertē eſſe diceret ad ſignū horizontis, qui maximè accedit ad arcton, circulū eſſe nouit arcticum. Cōſequenter autē huic illud poetæ applicantes, id horizontē accipere debemus, quod in terra propinquius eſt oceano. Ipſum uerò circulū arcticum, qui terrā attingit propinquitatis ſignum, uelut ad ſenſum ſecundū propinquiſsimā portionem ad arctō: quocirca et eā partem terræ oceanus per ſeipſum inundat. Et ſeptētrionales maximè agnouit homines, quos nominatim quidē haud ſanè commonſtrat: necdum enim hac etiam ætate cōmune illis nomen uniuerſis inditum eſt. Cęterum à uiuendi ritu illos eloquitur Nomadas, id eſt in paſcendo pecore aſſuetos, & eos nobiles e quas mulgētes, lacte ueſcentes, & locupletes deſcribēs. Et præterea oceanū terras circuire demonſtrat, cum Iuno hunc inquit in modū:

Ibo, ut telluris almæ confinia ſpectem,
Oceanumq; deūm genitorem.

Hemiſtichiū Homeri.

Iliad. 18. et Odyſſ.

Non eſt in græco.

Iliad. v.

Iliad. ξ.

Terminū enim cunctis aſſuetum obſeruari dicit oceanum. nouiſsima uerò ambitus circumcingit, et in fabricandis Achillis armis et clypeo, circa eius oras ponit oceanū. Eódē etiā pertinet diligens illa inquiſitio, quòd euntis et redeuntis oceani æſtuaria nequaq; ignorauit, ut modò campos inundet, modò nudet areſcentes, cum refluum memorat oceanum. Terq; die ſcandit refluens, ter ſurripit undas.

Odyſſ. μ.

Et enim ſi nō ter, ſed bis accidit, ex accidēte forſitan hiſtoria, aut aberrante deſcriptione. Cęterū eiuſmodi fuit inſtitutio, & illud oceani lentas dicens undas, quandā inundationis habet expreſsionē, quæ acceſſum quidem lenem, non fluxū omnino uehementē habeat. Poſidonius cum ſcopulos interdū tectos, in-

terdũ nudatos dicat, et flumẽ appellet oceanũ, eius fluxũ & inundationes demonstrari suspicatur. Primum quidẽ rectẽ, secundũ uerò nulla cum ratione dictũ est. Non enim ipsa inundationis accessio fluuiatili cursui cõparanda est, lõgè magis nequaq; talis est ipsa regressio. Quod Crates ait, quippiam uerisimilius docet. Altifluũ enim ac refluũ, eodẽq; modo totum oceanũ flumẽ appellat. Flumẽ etiã partẽ aliquã dicit oceani & fluminis fluxũ, nõ quidẽ totius, sed partis, cũ hunc inquit in modũ,

Odyss. δ. Oceani fluxum fluuij cum cymba reliquit,
Atq; uagi latè maris aduentauerat undam.

Non uniuersum, sed fluminis fluxũ in oceano dixit partem oceani existentẽ, quam refusionẽ quandã, sinumq; ab hyemali tropico in australẽ polum procedentẽ, Crates dixit, hũc sanè relinquens aliquis, in oceano adhuc esse posset. At uerò totũ relinquens, ut in toto adhuc sit, fieri minimè potest. Sic autem inquit

Odyss. μ. Deseruit fluuij cursum, (Homerus,
Maris iuit ad undam.

Quod certè aliud quàm oceanus non erat. Itaq; si aliter accipias, efficit ut oceanũ egressus, in oceanũ ueniat. Verũ hæc longioris indigerent immorationis. Quod autem habitabilis terra sit insula, primũ à sensu atq; experientia capiendũ est. Nam quócunq; accedere mortalibus ad terræ nouissima possibile factũ est mare obuenit, quod oceanũ appellamus: ubi uerò sensu percipere non obtigit, ratio ipsa demonstrat. Latus nanq; ab oriente, quod ad Indos pertinet, & ab occasu, quod ad Hispanos, & Mauritanos, ut plurimũ ab australi parte, ac boreali nauigationibus ambit. Reliquum ad hanc usq; tempestatem nobis eam ob rationem innauigabile, quia qui circumnauigent, & inter se obuiam commisceantur, nulli admodum sunt. Non multum est, si quis ex mutuis corũ distantijs componat, ad quos permeare nobis licet. Nec uerò pelagus Atlãticum bimare esse putandum est, quòd prominentibus angustè distinguit frontibus. sic enim isthmos uocãt, quibus nauigationis ambitus prohibeat. Sed in unũ potius continuatum confluit. Nã qui nauigijs circumire conati sunt, cũ inde reuertissent, haud ullã sibi terrã cõtinentẽ occurrisse perhibẽt, qua ulterioré impediente nauigationẽ, sese reiectos fuisse dicerent. Verũ per ambiguitatẽ, indigentiã, et solitudinẽ, cũ nihilo minus mare cursum haberet, ac transitum, perq; oceano accidentes casus undarum, scilicet accessus atq; recessus

τοτὲ μὲν κἀλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνουμένους, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ φάναι τὸν ὠκεανόν, εἰκάζει τὸ ῥοῶδες αὐτοῦ τὸ ὧδε τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὕτω, τὸ δὲ δεύτερον οὐκ ἔχει λόγον. οὔτε γὰρ ποταμίῳ ῥεύματι ἔοικεν ἡ ἐπίβασις τῶν πλημμυρίδος, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ ἀναχώρησις οὐ τοιαύτη. ὅ, τε τοῦ κράτητος λόγος δηλώσει τὸ πιθανώτερον. Βαθύῤῥουν μὲν γὰρ καὶ ἀψόῤῥουν λέγει, ὁμοίως δὲ καὶ ποταμὸν τὸν ὅλον ὠκεανόν. λέγει δὲ καὶ μόριον τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ποταμόν, καὶ ποταμοῖο ῥόον, οὐ τὸ ὅλον, ἀλλὰ τὸ μόριον, ὅταν οὕτω φησίν·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον ὠκεανοῖο,
Νηῦς ἀκὴ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόρου.

οὐ γὰρ τὸν ὅλον, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ ὠκεανῷ τοῦ ποταμοῦ ῥόον μόριον ὄντα τοῦ ὠκεανοῦ. ὃν φησιν ὁ κράτης ἀναχυσίν τινα καὶ πόλιν ὧδε τὸν νότιον πόλον ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ δύνοντα. εὖρον γὰρ δυνατὸν αὖ τις ἐκλιπὼν ἔτι εἶναι ἐν τῷ ὠκεανῷ. τὸν δὲ ὅλον ἐκλιπόντα ἔτι εἶν ἐν τῷ ὅλῳ, οὐκ οἷόν τε. ὅμοιον δὲ γε οὕτω φησι, ποταμοῖο λίπεν ῥόον, ἀκὴ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης. ὥστις δὴ καὶ ἄλλη τίς ἐστιν, ἀλλὰ ὠκεανός. γίνεται δ' ἂν, ἐὰν ἄλλως δέχηται, ἐκβὰς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, πλεῦσαι εἰς τὸν ὠκεανόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μακροτέρας ἂν δεήσειεν. ὅλως δ' ἡ οἰκουμένη νῆσός ἐστι, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αἰσθήσεως, ἣν τε πείρας λαμβάνομεν. πανταχῆ γὰρ ὅπου πώποτε οἰκητὸν γέγονεν ἀνθρώποις ὧδε τὰ ἔσχατα τῆς γῆς προσελθεῖν, εὑρίσκεται θάλαττα, ὥστε δὴ καὶ ἄμεμπτον ὠκεανόν. καὶ ὅπου δὴ αἰσθήσει λαβεῖν οὐκ ὑπῆρξεν, ὁ λόγος δείκνυσι. τὸ μὲν γὰρ ἑωθινὸν πλευρὸν τὸ κατὰ τοὺς ἰνδοὺς, καὶ τὸ ἑσπέριον, τὸ κατὰ τοὺς ἴβηρας, καὶ τοὺς μαυρουσίους, πλεῖται παντὸς πολὺ τοῦτο νοτίου μέρους, καὶ τοῦ βορείου. τὸ δὲ λοιπόμενον, ἄπλοιον ἡμῖν μέχρι νῦν, τοῦ μὴ συμμίξαι μηδενὸς ἀλλήλοις τῶν ἀντιπλεόντων. οὐ πολὺ, εἴ τις σωρεύσειεν, ἐκ τῶν παραλλήλων διαστημάτων, τῶν ἐφικτῶν ἡμῖν. οὐκ εἰκὸς δέ, διθάλαττον εἶναι τὸ πέλαγος τὸ ἀτλαντικὸν, ἰσθμοῖς διειργόμενον οὕτω σφοῖς, τοῖς κωλύουσι τὸν περίπλουν, ἀλλὰ μᾶλλον σύῤῥουν, καὶ συνεχές. οἵ τε γὰρ πειραθέντες χειρήσαντο, εἶτα ἀναστρέψαντες, οὐχ ὑπὸ ἠπείρου τινὸς ἀποκωλύοντος, τὸν ἐπέκεινα πλοῦν ἀνακρουσθῆναι φασὶν, ἀλλὰ ὑπὸ ἀπορίας, καὶ ὀρημίας οὐδενὸς ἧττον τῆς θαλάττης ἐχούσης τὸν πόρον, τοῖς τε πάθεσι τοῦ ὠκεανοῦ τοῖς περὶ τὰς ἀμπώτεις, καὶ τὰς πλημμυρίδας

ὁμολογεῖ

ὁμολογεῖ ἴσως μᾶλλον. πάντη γοῦν αὐτοῖς πρός τε μεταβολὴν ὑπάρχει, καὶ τὴν αὔξησιν, καὶ μείωσιν, ἢ οὐ πολὺ παλλάττων. ὡς αὖ ὑφ' ἑνὸς πελάγους τε κινήσεως ἀφιδρυθείσης, καὶ ἀπὸ μιᾶς αἰτίας ἵππαρχος οὐ δοξαστέος ἐστὶν, αὐλιλέγων τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὡς οὔθ' ὁμοιοπαθῶς τῷ ὠκεανῷ πανταχοῦ, οὔτ' εἰ δοθείη ἴσως ἀκολουθοῦντος αὐτῷ τὸ σύρρουν εἶναι παῦ ὑκύκλῳ πέλαγος τὸ ἀτλαντικὸν, πῶς τὸ μὴ ὁμοιοπαθεῖν μαρτυρεῖ χρώμενος στρεβλῶς τῷ Βαβυλωνίῳ. ἡμεῖς δὲ τὸν μὴ πλέω λόγον περὶ τοῦ ὠκεανοῦ, τῇ τῶν πλημμυρίδων εἰς πρόσθεν ὠνίαν αὐξανομένας τῇ ἀθρόᾳ δόσει, ἱκανῶς οἰόμενοι κρατήσαντας τὸν περὶ τούτων λόγον. πῶς δ' ἂν νῦν ὧδε ἔχοι τοῦτον λέγομεν, ὅτι πρός τε τὴν ὁμοιοπάθειαν οὕτω βέλτιον νομίσαι, τά τε οὐράνια σωίζοιτ' ἂν κρεῖττον, ταῖς ἐντεῦθεν ἀναθυμιάσεσιν, εἰ πλεῖον εἴη τὸ ὑγρὸν περιεχόμενον. ὥσπερ ἂν τὰ ἔσχατα τῆ τὰ κύκλῳ τοῦ οἰκουμένης οἶδε, τῇ φράζει ὡς φῶς ὁ ποιητὴς, οὕτω καὶ τὰ τῆ θαλάττης ἔνδοτος. περιέχει γὰρ ταύτῃ, ἀπὸ σκληρᾶς ἀρξαμένῳ, λιβύης τε, καὶ αἰγυπτίου, καὶ φοινίκης. ἑξῆς δὲ ἡ πρὸς κύπρου. εἶτα σόλυμοι, καὶ λύκιοι, καὶ κάρες. μετὰ δὲ τούτους ἡ μεταξὺ μυκάλης, καὶ τῆ τροαάδος νήσου. ὧν αἱ πλησίαι νῆσοι πᾶσαι μέμνηται. ἐφεξῆς τῶν περὶ τὴν προποντίδα καὶ τὸν εὔξεινον τὰ μέχρι κολχίδος, καὶ τῆς ἰάσονος στρατείας. τὴν μὲν καὶ τὸν κιμμερικὸν βόσπορον οἶδε, οὐ κιμμερίους εἰδώς. οὐδέπου τὸ μὲν ὄνομα τῶν κιμμερίων εἰδώς, αὐτοὺς δὲ ἀγνοῶν. οἱ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν ἐκ βοσπόρου πᾶσαν. αἰνίττεται γοῦν, καὶ τὸ λίμνας τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφώδη ὄν, καὶ ὡς φησὶν· (οὐδ' Ἠρίγενέα νεφέλη κεκαλυμμένοι ὄμμα πρὸ' αὐτῆλιος φαέθων ὑπολάμπεται ἀκτίνεσσιν, Ἀλλ' ὧδε νὺξ ὀλοὴ τέτατται.

γνωρίζει δὲ τὴν τοῦ ἴστρου, μεμνημένος γε τῶν μυσῶν ἐθνους θρακίοις πρὸς οἰκοῦντος τὸν ἴστρον. καὶ μὴν καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν οἶδε, θρακίαν οὖσαν, μέχρι τῆς πηνειοῦ· παίονάς τε ὀνομάζων, καὶ ἄθω, καὶ ἀξιόν, καὶ τὰς προκειμένας τούτων νήσους. ἐξῆς δὲ ὅσην ἡ τῶν ἑλλήνων παραλία, μέχρι θεσπρωτῶν, ἧς ἅπασης μέμνηται. καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ἰταλίας ἄκρα οἶδε, τεμέσην καλῶν, καὶ σικελούς, καὶ τὰ τῆς ἰβηρίας ἄκρα, καὶ τὴν δυσαιμονίαν αὐτῶν, ὧν ἀρτίως ἐφαμεν. εἰσὶ τινα γὰρ τοῖς μεταξὺ σφάλμασι φαίνεται, συγγνοίη τις ἄν. καὶ γὰρ ὁ γεωγράφων, ὄντως πολλὰ παρεῖκε τῶν μὴ δεῖ, συγγνοίη σ' ἄν, καὶ εἰ

amplius confessum est. Idem igitur permutationum ubiq; modus existit, incrementorum inquam & diminutionum, uel non multum uarians. Perinde ac uno ex mari causa una & motus unus edatur, Hipparcho fides habenda non est, qui huic opinioni contradicit, ut oceano similia prorsus non accidant: neq; si detur istud, sequatur illud, ut Atlanticum pelagus uniuersum circumcirca cõfluens sit. ad hoc, ne similia accidant, Seleuco Babylonio testeutitur. Nos autem maiorem de oceano ex inundationibus rationẽ Posidonio & Athenodoro reponimus, qui factas hisce de rebus disputationes abunde peruicêre. In præsentiarum autem tantum dicimus, quod ad accidentium similitudinem sic existimare satius sit, quòd cœlestia melius exhalationibus hinc teneantur, si amplius circumfusus humor existat. Sicut autem extrema, & terrarum ambitum poeta nouit, & aperte differit, sic & mare internum. Hoc autem à Columnis incipiens Africa cõtinet, & Aegyptus & Phœnice: deinde ipsam ambiẽs Cyprum: inde Solymi, Lycij, Cares. Post hos uero inter Mycalen & Troadis litus, & adiacentes insulæ, quarum mentionem facit omnium. Inde earum quæ circa Propontidem, tum Euxini usq; in Colchorum agrum, & Iasonis expeditionis. Et item Bosphorum Cimmerium agnouit. Cum & Cimmerios sciuerit, non utiq; Cimmeriorum cognitum habens nomen, ipsos ignorauit, qui eius ætate, uel paulo ante illum, totam è Bosphoro ad Ioniam usque terram discursarunt. Eorum igitur agri clima insinuans attingit, quod tenebrosum est, & sic memorat:

Vide Adag. Cimmeriæ tenebræ.

Aëre ac nebula cooperti sunt. *Odyss.*
Illis sol nunquã Phaethon sua lumina spargit,
Pernicioſa super nox semper tenditur istis.

Notum facit & Istrum, Thraciam Mysorũ gentem memorans, quæ penes Istrum habitat. Inde maritimam totam, quæ Thracia est, oram usq; ad Peneum cognouit. Pæones etiam nominat, & Athon, & Axium, & uicinas illis insulas. Deinceps est ora Græcorum maritima usque ad Thesprotas, cuius uniuersæ mentionem facit. Et Italiæ promontoria nouit, eam † mediam uocans. Scit etiam Siculos & Hispaniæ promontoria, eiusq; fœlicitatẽ, quam nuper diximus. Si qua uerò inter dicendum uidebunt omissa, ignoscendũ erit. Nam qui terræ descriptionẽ re uera exponit, si multa particulatim omittit, uenia concedenda ei est, sicq; per historiã doctrinamq; differendis

τεμέσην est in Græcis: et urbem intelligit quæ postea Tempsa dicta est.

fabulamenta nõnulla implicent. Absint autẽ querelæ & incusatio. Haud enim illud Eratosthenis uerũ est, Poetas omneis non docendi, sed oblectãdi gratia cõiecturis agere. Cõtrà uerò sapientissimi, qui de poeticis quicq; elocuti sunt, primã quandã philosophiam poeticã esse asserũt. Sed aduersus Eratosthenem longiore sermone denuò disserendum erit: in quo & de poeta rursus habebit oratio. Nunc quæ de partibus descriptionis terrarũ Homerus orsus est dicere, memorata sufficient. Manifestũ est, eos qui illum secuti sunt, eximia dignitate uiros, et philosophiæ intimæ deditos extitisse. Ex quib. post Homerũ duos tradit Eratosthenes, Anaximandrũ Thaletis familiarem & conciuẽ & Hecatæum Milesiũ: illum quidẽ prius de situ orbis descriptã edidisse tabulã, Hecatæum uerò codicẽ reliquisse. Sic enim ex alia eius scriptura ab eo scriptũ fuisse traditur. Verũ enimuero, quod ad hęc multiplici opus disciplina sit, multi dicunt. Bene & Hipparchus in ijs quæ ad Eratosthenem scribit edocet, quòd unicuiq; tum priuato, tum doctrinarum cupido, cum terrenæ descriptionis notitia pertineat, eam capessere sit impossibile absq; rerum cœlestium & eclipticarum obseruationũ discretione. Sicut Alexandria Aegypti deprehendi nequit, utrum magis quàm Babylonia in septentrionem quàm in austrum sit exposita, nec quanta sit earum distantia sine climatum consideratione. Simili modo urbes ad orientem & ad occasum magis minus'ue accedentes, nullus diligenter sanè dignosceret, nisi per eclipticas solis et lunę cõparationes. ubi & hæc dicit: Quicunq; locorum proprietates edissere nitunt, proprièrem attingunt, cum cœlestium terrestriumq; mensurarum figuras & magnitudines, & interualla, & climata, & calores, & frigora,* & simpliciter aeris naturã manifestãt. Quandoquidẽ et qui domiciliũ apparat ædificator, et qui oppidũ cõstruit architectus, hęc ipsa prouideat, nedũ qui uniuersum terrarum situ homo animo uersat. Huic enim longè magis attineat. nam exiguis in locis siue ad septentriones, siue ad austrũ uergant, nõ multa habetur permutatio. In toto autẽ orbis ambitu, quod ad septentriones usque ad extrema est, uel ad Scythiam, uel ad Galliã pertinet: quę uerò ad Austrum, usq; ad Aethiopũ ultima. Hoc autem differentiã habet plurimam. Pari etiã modo ad Indos & ad Hispanos habitatio: è quibus illos ad orientem maximè, hos autem ad

Poetas rationẽ habere ut oblectent, non ut doceant.

**Vel, et breuiter uniuersi naturam.*

μυθώδη τινὰ πεποιῆσθαι τοῖς λεγομένοις, ἱστορικῶς, καὶ διδασκαλικῶς. καὶ ὁ διὰ μέσου φησὶ μεμφόμενος. οὐδὲ γὰρ ἀληθὲς ὅσον, ὃ φησὶν ὁ ποιητὴς πᾶς τις χαίρειν ψυχαγωγίας, οὐ διδασκαλίας χάριν. τ' αὐτὰ δὲ τοῦτ' ἔστι καὶ τοῖς φρονιμώτατοι τῶν πολιτικῶν ἀφεγχθέντα, πρώτην τινὰ λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιητικήν. ἀλλὰ πῶς ὁρατὸν μὲν ἅπασι δοῦναι σχεδὸν πλείοναν. ἐν οἷς καὶ πρὸς τὸ ποιητὸν πάλιν ἔσται λόγος. νυνὶ δὲ ὅτι μὲν ὅμηρος τ' γεωγραφικῆς ἤρξεν, ἀρκέτως τὰ λεχθέντα. φανεροὶ δὲ, καὶ οἱ ἐπακολουθήσαντες αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι, καὶ οἰκεῖοι φιλοσοφίας, ὧν τοὺς πρώτους μεθ' ὅμηρον, δύο φησὶν ὁ ραψῳδός· ἀναξίμανδρόν τε, θαλοῦ γιγνόμενον γνώριμον, καὶ πολίτην, ἑκαταῖόν, τὸν μιλήσιον. τὸν μὲν οὖν, ἐκδοῦναι πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα, τὸν δὲ ἑκαταῖον κατάλογον γράμμα, πιστούμενον ἐκείνου εἶναι ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς. ἀλλαμὴν ὅ γε δὴ πρὸς ταῦτα πολυμαθείας, εἰρήκασι συχνοί. οὗ δὲ καὶ ἵππαρχος, ἐν τοῖς πρὸς ὁρατοσθένη διδάσκει, ὅτι παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ ὅσῳ φιλομαθοῦσι τὴν γεωγραφικῆς ἱστορίας πρόσοψιν ἀδιάστατον λαβεῖν, ἄνευ τῆς τῶν οὐρανίων, καὶ τῆς πρὸς ἐπιπλεκτικὴν παρήσεως ὠρισμένως. οἷον ἀλεξάνδρειαν τὴν αἰγύπτου, πότερον ἀρκτικωτέραν Βαβυλῶνος ἢ νοτιωτέραν, λαβεῖν οὐχ οἷόν τε· οὐδὲ ἐφ' ὁπόσον διάστημα, χωρὶς τῆς ἀπὸ τῶν κλιμάτων ὠρισκέψεως. ὁμοίως τὰς πρὸς ἕω παρακειμένας, ἢ πρὸς δύσιν μᾶλλον, καὶ ἧττον, οὐκ ἂν γνοίη τις ἀκριβῶς, πλὴν ἢ ἀπὸ τῆς ἐπλειπτικῆς ἡλίου καὶ σελήνης συγκρίσεως. οὕτω δὲ καὶ πάντα φησίν, ἅπαντας ὅσοι τόπων ἰδιότητας λέγειν ὠνήσειν οἰκείως πεπραγμένας, καὶ τῆς οὐρανίου, καὶ γεωμετρίας σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ἀρετήματα, καὶ κλίματα διηλωμένους, καὶ θάλατταν, καὶ ψυχήν, καὶ ἁπλῶς, τὸ τοῦ περιέχοντος φύσιν, ἐπεὶ καὶ οἶκον κατασκευάζων οἰκοδόμος, ταῦτα ἂν προσῆκε, καὶ πόλιν κτίζων ἀρχιτέκτων, μή τι γε ὅλως ὠφέλιμον τῶν οἰκουμένων αὐτῆς; πολὺ γὰρ τούτῳ προσῆκε μᾶλλον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς μικροῖς χωρίοις, τὸ πρὸς ἄρκτους τοῦ πρὸς νότον κεκλίσθαι, παραλλαγὴν οὐ πολλὴν ἔχει. ἐν δὲ τῇ παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης, πρὸς ἄρκτον μὲν τὸ μέχρι τῶν ὑστάτων ὅσον τῆς σκυθίας, ἢ τῆς κελτικῆς. μέχρι δὲ τῶν ὑστάτων αἰθιόπων, τὰ πρὸς νότον. πολὺ δὲ παμπόλλην ἔχει διαφοράν. ὁμοίως δὲ, καὶ τὸ παρ' ἰνδοῖς οἰκεῖν, ἢ ἴβηρσιν· ὧν τοὺς μὲν ἑῴους μᾶλιστα, τοὺς δὲ ἑσπερίους,

ἐσοδίας. πρόσαρμα δὲ τίνα ἡμῖν αὐτίποδας ἀλλήλοις ἴσμεν. τὰῦ δὲ τὸ πιθανὸν ἐπὶ τῆς τῶν ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων κινήσεως τὸν αὐτὸν ἔχομεν, καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὸ μέσον φορᾶς, ἀναβλέπειν ἀναγκάζει πᾶσι τὸν οὐρανόν, καὶ πᾶσι τὰ φαινόμενα παρ' ἑκάστοις ἡμῶν τῶν οὐρανίων. γῆν δὲ τούτοις ὀξαλμάξεις ὁρῶνται παμμεγέθεις τῶν οἰκήσεων. τίς οὖν ἂν διαφορὰς τόπων ἐκτιθέμενος καλῶς καὶ ἱκανῶς διδάσκοι, μὴ φροντίσας τούτων μηδενὸς μηδ' ὧδε μικρῶν; καὶ γὰρ εἰ μὴ ὅλως ἀφῆρτο τῶν τοιούτων τῶν τοιαύτων ἁπάντων ἀπειβουῶ, ὅμως δ' ἂν πολιτικωτέραν, τόγε ὧδε ποσοῦτον ἐφ' ὅσον καὶ τοῖς πολιτικοῖς παρακολουθεῖν δύναται, πῶς οἴηται αὖ εἰκότως. ὁπόταν οὕτω μετεωρίσας ἅπαν τὸν διάνοιαν, οὐδὲ τῆς ὅλης ἀπέχεται γῆς. φαίνεται γὰρ γελοῖον, εἰ τῶν οἰκουμένων γλιχόμενος σαφῶς ἰδεῖν, τὸν μὲν οὐρανὸν ἐτόλμησεν ἅψασθαι καὶ χρήσασθαι πρὸς τὴν διδασκαλίαν, τὴν δ' ὅλην γῆν, εἰς μέρη μὴ οἰκουμένη, μήθ' ὁπόση, μήθ' ὁποία τις, μήθ' ὅπου κειμένη τοῦ σύμπαντος κόσμου, μηθὲν ἐφρόντισε. μηδ', εἰ καθ' ἕν μέρος οἰκεῖται, μόνον τὸ καθ' ἡμᾶς, ἢ καὶ πλέω ἢ καὶ πόσα, ὡς δ' αὕτως, καὶ ὁ ἀοίκητον αὐτῆς ποίον τι, καὶ πόσον, καὶ ὁμοίως. ἱκανῶς δὲν μετεωρολογικῇ τινι πραγματείᾳ καὶ γεωμετρικῇ συνῆφθαι. ὁ τὴν γεωγραφίας εἶδος, τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις συνάπτων εἰς ἓν, ὡς ἐγγυτάτω ὄντα, ἀλλὰ μὴ διεῶντα τοσοῦτον, ὅσον οὐρανὸς ἐς ἀπὸ γαίης. φορτικὴ τῇ σαφηνείᾳ πολυμαθίᾳ πολλὰ τῶν ἐπίγεια ἱστορίαν οἷον ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα χρήσιμα, ἢ λυπηρὰ φέρει γῆ τε καὶ θάλασσα. οἶμαι γὰρ φανερὰς ἂν γενέσθαι μᾶλλον ὀλίγα. ὅτι δὲ, καὶ ὁ ὄφελος μέγα παντὶ τῷ παλαιοῦντι τῶν τοιούτων ἱστορίαν ἐκ τε τῆς παλαιᾶς μνήμης δηλοῦν, καὶ ἐκ τοῦ λόγου. οἱ γοῦν ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀπεφαίνουσι, οὓς ἀπὸ πλείστων πολλαχοῦ, καὶ πλανηθέντας. γὰρ μεγάλῳ τιθέντι τὸ, πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα, καὶ νόον γνῶναι. καὶ ὁ Νέστωρ σεμνύεται διότι τοῖς λαπίθαις ὁμίλησεν, ἐλθὼν μετάπειρος·

Τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης, καλέσαντος ἄνακτος.
Καὶ ὁμηρέλεως ὧσαύτως·
Κύπρον, φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαλήθεις.
Αἰθίοπας θ' ἱκόμην καὶ σιδονίους καὶ ἐρεμβούς.
Καὶ λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἅμα κέρα πάντοι τελέθουσι.
Προσθεὶς καὶ τὸ ἴδιωμα τῆς χώρας·
Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον ὃν γὰρ ἀνατόν.
Ἐπὶ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Θήβῃ·
Τῇ πλεῖστα φάρεα ζείδωρος ἄρουρα. καὶ,

occasum inclinari scimus omnes. Sic & Antipodas inter se quodãmodo esse, nescij nõ sumus. Tale aũt hoc totũ ex solis, reliquorũq; siderũ motu ortũ habens, & adhuc agitationis ad mediũ, in cœlũ suspiciendi necessitatẽ habet, & ad ea quæ in cœlo unicuiq; nostrũ apparẽt. In his aũt ingẽtes habitationũ uarietates cernunt. Quis igit locorũ differentias exponẽs, bene ac sufficienter edoceat, nullã aut ne tantillã quidẽ illis curã adhibẽs? Etenim si uniuersa pro huiusmodi materia diligenter rimari nequeã, cũ ea magis ac magis ciuilis existat, tantũ saltẽ prosequi, quantũ ciuili pertinere queat homini, iure cõueniret utiq;. Qui enim in sublime sic cogitationem extollit, nequaq; à tota absens est terra. Ridiculũ nanq; uidet, si quis orbẽ terrarũ explanare dilucidẽ cupiẽs, cœli res atingere, et eas ad doctrinã usurpare audeat, terrã aũt totã, cuius quod habitat una pars est, nec quanta, nec qualis sit, nec in quo totius mundi loco sita sit, exponere curet. Neq; si una tantũmodo parte quo ad nos seu plurib. habitet, & quanta pari modo quàm multa illius inculta est portio, qualisq;, & quã ob rẽ. Hæc igit geographiæ species cuidã rerũ sublimiũ, & geometricæ tractationi uidet esse cõiuncta: quæ sic terrena cũ cœlesti bus in unũ cõiungit, ut propinqua maximẽ existẽtia. Sed nõ longinquitate tantũ distent, quantũ à tellure cœlũ abst. Eia tantæ discẽdorum multitudini terrenã apponã disciplinã si cut animantiũ, plantarum, ceterorũ quicquid utile & inutile terra gignit & mare. Nã planius atq; euidẽtius fieri posse, quod dixerim arbitror, quod quisquis talẽ perceperit notitiã, ei nõ mediocris afferet utilitas: id cũ ex uetusta memoria, tũ ex oratione ac ratione manifestat. Poetę igit heroas illos singulari præditos sapientia fuisse declarãt, qui ad multa peregrinãtes loca, lõgis uagabant errorib. * In amplissimo enim ponũt, multorũ mortaliũ urbes uidisse, et prudentiam agnouisse. Nestor ipse gloriatur, quoniã inter Lapithas uersatus fuerat. Aducẽtans longinqua ex tellure, uocatus (rit. Venerat ipse, etenim uocitantibus illis.

Itidem & Menelaus: (arua,
Atq; uagans Cyprum, Phœnicẽ, Aegyptiaq;
Aethiopesq; adij, tũ Sidonios, & Erembos,
Et Libyen, ubi sunt longis cũ cornibus agni.

Adiecit & agri propriam ubertatem:
Ter pecudũ fœtus largũ funduntur in annũ.

Et in Aegyptijs Thebis inquit et illud,
Plurima frugiferũ donat cultoribus aruũ. &,

* ἐν μεγάλῳ γὰρ τίθεται. id est, pro maximo enim ducunt, siue habent. uel, maximi enim faciunt. Iliad. ν. Odyss. λ. locus. Odyss. δ. Odyss. δ. ibidem. Odyss. δ.

Iliad. ι. Has centum claudunt portæ, tum quæq; ducentis (Curribus.

Porta uiris ſeruatur, equis uectantur, & altis

Omnia enim huiuſmodi magnũ ad capeſſendã prudentiam cõparant adiumentũ, cum regionis ingeniũ, animaliũ & plantarum formæ ac ſpecies perdiſcunt. Maritima etiam apponi licet. Gemino nanq; quendã in modum conſtamus ex uictu, nec terrarũ magis ſumus quàm maris incolæ. Herculẽ quoq; per multam peritiam & perſpicientiã appellari licet

Odyſſ. φ. Ingentiũ perſpectorẽ & cognitorem operũ.

Et ſanè uetuſta iam ex memoria atq; ſermone noſtro ab initio dicta teſtant. Egregiè uerò ille ad præſens inſtitutum ſermo mihi uidetur adduci, quòd ſitus orbis deſcriptio eſt ad ciuiles uſus maiori ex parte conducens. Rerũ namq; gerendarũ campũ mare explicat, præſtat & terra, quam incolimus exiguarum quidem exigua, magnarũ uerò magna, maximarum autẽ uniuerſa, quam habitabilem uocamus, aut orbẽ, ut ampliſſimarũ quidem actionũ hic ipſe ſit locus. Excellentiſſimos aũt imperatores illos extitiſſe cõſtat, qui terrę ac maris imperiũ adepti, nationes ac ciuitates ſub unã potentiã, gubernationẽq; ciuilem cogere ualuerunt. Haud igiẽ dubitandũ eſt, terræ deſcriptionis notitiã (quam geographiã dicimus) omnes ad imperatorias actiones adducere in terra cõtinenti cuncta digerentẽ, atq; maritimis, et quæ intra orbẽ, & quæ exterius exiſtũt. Prætereaq; ĩjs utilẽ eius diſpoſitionẽ, quorũ intereſt noſſe, hoc ſeſe habere modo, uel aliter, cognitione poſſe aut non poſſe deprehẽdi. Singula enim ĩj melius pertractarẽt, qui quanta ſit regio, quonã modo iaceat, cognouiſſent, quasq; cœli differentias, & quas in ſeipſa contineat, cũ alijs alij in partibus ualeant, & alia de cauſa, atq; primordio res ante gerendas aggrediant, & imperij magnitudinẽ extendãt, nec ratione pari, aut illis cuncta pernoſcere licet, aut ipſis etiã terrã pingentibus. Cæterũ multo magis aut minus in ambobus hiſce conſpiciẽ. Vix enim cuiquã æquali modo cuncta manifeſta eſſe contingeret, etſi orbis uniuerſus unũ ſub imperiũ, ſtatumq; ciuilẽ ſubducat. Sed ne hoc quidẽ pacto eueniret, quin propinquiora notiora fierẽt. Hęc tamen plurib. exprimere cõueniret, ut nota eſſent. Iſta uerò ꝓpe uſum ac neceſſitatẽ magis ſunt. Itaq; minimè mirandũ eſſet, ſi alius loci deſcriptor Indis attineat, alius Aethiopib. alius Græcis, alius Romanis. Nã quid attineat,

Αἵθ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, δι' ἧς ἐκάστῃ.
Ἀνδρῶν ἐξ οἰχνοῦσι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν.

Γαῦτα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαί τινων εἰς φρόνησιν μεγάλαι τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἰδέας, προδεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. ἀμφίβιοι γὰρ τρόπον τινὰ ὑμεῖς, καὶ οὐ μᾶλλον χέρσαῖοι, ἢ θαλάττιοι. καὶ τὸν Ἡρακλέα εἰκὸς ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπειρίας τε καὶ ἱστορίας λεχθῆναι Μεγάλων ἐπίστορα ῥῆγων.

Ἐκ δὲ δὴ τῆς παλαιᾶς μνήμης καὶ ἐκ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὰ λεχθέντα γ' ἀρχαῖς ὑφ' ἡμῶν. Διαφόρων τοσ' ἐπάγεσθαι δοκεῖ μοι πρὸς τὰ νῦν ὁ λόγος ἐκεῖνος, διότι τῆς γεωγραφίας τὸ πλέον ὂν πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικάς. χώρα γὰρ τῶν πράξεων ὅδε γῆ καὶ ἡ θάλαττα ἣν οἰκοῦμεν. τῶν μὲν μικρῶν, μικρά· τῶν δὲ μεγάλων, μεγάλη. μεγίστη δ' ἡ σύμπασα. ἣν πρὸς ἰδίως καλοῦμεν οἰκουμένην, ὥστε τῶν μεγίστων πράξεων αὖτη ἂν εἴη χώρα. μέγιστοι δὲ τῶν στρατηλατῶν, ὅσοι δυνάνται γῆς καὶ θαλάττης ἄρχειν, ἔθνη καὶ πόλεις συναγαγόντες εἰς μίαν ἀρχουσίαν, καὶ διοικήσειν πολιτικῶν. δῆλον οὖν, ὅτι γεωγραφικὴ πάσας ἂν τὰς πράξεις ἀνάγειν τὰς ἡγεμονικὰς, ἀπιθέσθαι πέρους, καὶ τελάγη, τὰ μὲν γένος, τὰ δὲ ἐκτὸς συμπάσης τῆς οἰκουμένης. πρὸς τούτοις δὲ ἡ διάθεσις, οἷς διαφέρει ταῦτα ἔχειν οὕτως, ἢ ἑτέρως, καὶ γνώριμα εἶναι, ἢ μὴ γνώριμα. βέλτιον γὰρ ἂν διαχειρίζοιεν ἕκαστα ἑαυτὸν τὴν χώραν ὁπόσην τις, καὶ πῶς κειμένην τυγχάνει, καὶ τίνας διαφορὰς ἔχουσα, τάς τ' ἐν ᾗ πολιτεύονται, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ. ἄλλως δὲ κατ' ἄλλα μέρη διωκεῖσθαι δυνάσθαι, καὶ ἀπ' ἄλλης ἕξεως, καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων, καὶ ἐπεκτεινόντων τὸ τῆς ἡγεμονίας μέγεθος, οὐκ ἐπίστασθαι δυνατὸν οὔτ' ἐκείνοις ἅπαντα γνωρίζειν, οὔτε τοῖς γεωγράφοις. ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, πολὺ γ' ἀμφοτέροις καθορᾶται τούτοις. μᾶλις γὰρ τὸ ἐπίστασθαι πάντ' εἶναι φανερὰ συμβαίνει τῆς συμπάσης οἰκουμένης ὑπὸ μίαν ἀρχὴν καὶ πολιτείαν ὑπηγμένης. ἀλλ' οὐδ' οὕτως, ἀλλὰ τὰ ἐγγυτέρω μᾶλλον ἂν γνωρίζοιτο. καὶ προσήκει ταῦτα διὰ πλειόνων ἐμφανίζειν, ἵν' εἴη γνώριμα. ταῦτα γὰρ καὶ τῇ χρείας ἐγγυτέρω ἐστίν. ὥς τ' οὐκ ἂν εἴη θαυμαστὸν οὐδ' εἰ ἄλλῳ μὲν ἰνδῶν προσήκοι χωρογράφῳ, ἄλλῳ δὲ αἰθίοψιν, ἄλλῳ δὲ ἕλλησι, καὶ ῥωμαίοις. τί γὰρ ἂν προσήκοι τοῖς παρ' ἰνδοῖς

ἰνδοῖς γεωγραφῶ, καὶ τὰ καὶ τὰ βοιωτῶν οὕτω φράζειν, ὡς ὅμηρος,

οἵθ' ὑρίλω γίεμοντο, Ϲ αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε σκῶλόν τε —

Ἡμῖν δὲ πεφύκασι, τὰ δὲ παρ' ἰνδοῖς οὔπω, Ϲ τὰ καθ' ἕκαστα οὐκέτι. οὐδὲ γὰρ ἡ χρεία ἐπάγεται. μέτρον δὲ αὐτῆ μάλιστα ϛ τοιαύτης ἐμπειρίας. καὶ ἔστιν ἰῷ γὲ μικροῖς μὲν ἁπλοῦν ἴδειν, οἷον γὲ τοῖς κυνηγετικοῖς. ἄμεινον γὰρ αὐθρώπους εἰδὼς τὴν ὕλην, ὁποία τις, ἰῷ πόσι ἰῷ στρατοπεδεύσασθαι ἢ καλῶς γὲ χωρίῳ τὸ εἶδέναι ὅτι, ἰῷ γὲ δρυσὶ καὶ ὁπλίσασθαι. ἀλλ' γὲ τοῖς μεγάλοις ὅτι πλανγετόν. ὅσῳ πὲρ ἰῷ τὰ ἆθλα μέζω τὰ τ ἐμπειρίας, ἰῷ τὰ σφάλματα τὰ ἐκ τ ἀπειρίας. ὁ μὲν γὲ ἀγαμεμνόνειος σόλ⊙ τὴν μυσίαν, ὡς τὴν βωάδλα, πορθῶν, ἐπαλινδρόμησε γὲ ἀσχέτως. πέρσαι δὲ, ἰῷ λίβυδι, τὸν πρῶτον ὑπονοήσαντόν ἐστι τὸ πλοῦν σῳσοῦς, ἐγγὺς μὴ ἦλθον κινδύνων μεγάλων, προόπτας ἢ ϛ αὐσίας κατέλιπον. οἱ μὲν τὸν τὸ σαλγανέως τάφον πρὸς ϛ εὐξείνῳ ϛ χαλκιδικῷ τ σφεζόντ⊙ ὑπὸ τ πέρσαν ὡς καθοσληνήσαντος φαύλως, ἀφ' μαλεῶν ὧν ἦν εὔπορον τὸ σόλ. οἱ δὲ τὸ τ πελώρου μνῆμα, Ϲ πούτο σλαφαργγίος, κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν. πλήρης τε ναυαγίων ἡ ἑλλὰς ὑπῆρξε κατὰ τὴν ξέρξε στρατείαν. ἰῷ ἡ τῶν αἰολέων δὲ, Ϲ ἡ τῶν ἰώνων ἀκρισία, πολλὰ τοιαῦτα πλάσματα παρασλέσωκεν. ὁμοίως δὲ, καὶ κατορθώματα ὅπου τί κατορθωθῆναι συνέβη πάρα τὴν ἐμπειρίαν τὴν τόπων. καθάπερ γὲ τοῖς πρὶ θερμοπύλας στενοῖς ὁ ϛ ἀλτης λέγεται σλέξας τὴν σλᾶ τῶν ὁρῶν ἄρα πὸρ τοῖς πέρσαις, ἀπροσκεφίους αὐτοῖς ποιῆσαι τοὺς πρὶ λεωνίδαν, καὶ σλέξαντ τοὺς βαρβάρους εἴσω πυλῶν. ἐάσας δὲ τὰ παλαιὰ, τὴν ναῦν ῥωμαίων στρατείαν ὑπὲρ πάρθυαίους, ἱκανὸν ἡγοῦμαι τοῦτον τεκμήριον. ὡς σ' αὖ πως τὴν ὑπὲρ γερμανοὺς, καὶ κέλτους, γὲ ἔλεσι καὶ δρυμοῖς ἀβάτοις δρυμίας τε τοπομαχούτων τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ ἐγγὺς πόρρω ποιουύτων τοῖς ἀγνοοῦσι, καὶ τὰς ὁδοὺς ὠπερυπομνύων, καὶ τὰς δυπορίας προφῆς τε, καὶ τὴν ἄλλων. τὸ μὲν δὴ πλέον⊙, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς τὸν ἡγεμονικοὺς βίους καὶ τὰς χρείας, ἔτι δὲ καὶ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας, καὶ πολιτικῆς τὸ πλέον πρὸς τοὺς ἡγεμονικοὺς βίους καὶ τὰς χρείας. σημεῖον δὲ· τὰς γὰρ τῶν πολιτειῶν σλαφορὰς, ἀφ' τῶν ἡγεμονικῶν σλακρίνομεν, ἄλλως μὲν ἡγεμονίαν πιθάνου τὴν μοναρχίαν, ἣν καὶ βασιλείαν καλοῦμεν· ἄλλως δὲ, τὴν ἀριστοκρατίαν· τρίτην δὲ, τὴν δημοκρατίαν.

Indiæ descriptori sic Boëticæ partes eloqui, sicut Homerus inquit,

Quíq; colunt Hyriam, lapidosamq; Aulida, *Iliad.2.*
Chœnonq; ac Scolon.

Nobis cõuenit: quę uerò apud Indos sunt, quæ ue apud singulos, nõ etiã cõuenit. Haud enim usus adducit et utilitas. Nam maximè talis experientia mensura efficit. hoc et in pusillis manifestũ est, quemadmodũ in uenationibus. Etenim qui syluã, qualis & quanta sit, no scitat, melius uenationes instruit. Et in loco bene castra locaret, insidias poneret, & iter faceret is qui locos intelligit. Id autẽ & in magnis longè dilucidius est, quanto maiora sunt peritiæ præmia, & imperitia defectus. Agamemnonis exercitus cũ Mysiam, uelut agrũ Troianũ populatus esset, magna cũ ignominia retro cursum egit. Persæ autẽ & Afri traiectus aquarũ quosdã & freta, uelut nauigationis angustias esse suspicati, parũ abfuit, quin magna incurrerẽt pericula, ignorantiæq; suæ reliquerunt trophæa. Illi quidẽ Salganei monumentũ penes Chalcidis Euripum, quẽ Persæ ideo iugularunt tanq; ex Malea ad Euripũ suę classis cursum improbè direxisset: hi uerò Pelori sepulchrũ, quẽ et ipsi similẽ ob causam necauere. Naufragijs etiã à Xerxis exercitu Græcia referta est. Aeolicorũ & Ionicorũ colonia quàm plura huius generis errata præbuit, & res itidẽ prosperè gestas, ubi per locorũ peritiã illustria cõplura gessisse facinora contigit. Sicut Ephialtes ad angustias Thermopylarũ Leonidæ cõmilitones Persarũ manib. tradidisse fert, & Barbaros intra Thermopylas accepisse, cũ hostibus per montana semitã ostendisset. Omittens uerò antiquitatis exempla, Romanũ hoc tempore aduersus Parthos exercitũ, idoneũ satis harũ rerum documentũ esse arbitror. Simili modo & expeditionẽ in Germanos, atq; Gallos, cũ intra paludes, & difficiles accessu syluas, & loca deserta barbaries illa belligeraret, & quæ erant ꝓpinqua, longinqua, locorũ ignorantia faceret, uiasq; occultaret & cõmeatuũ & cæterarũ rerũ copiã. Et hoc quidẽ quod amplius est (ut diximus) ad Imperatorũ uitas usumq; cõducit. Insuper maior moralis & ciuilis philosophiæ portio circa principũ uitas uersat. Cuius rei signumest, quòd rerũ urbanarum differentias à principibus discernimus, alium quidẽ monarchiæ principatũ ponentes, quem regiũ uocamus: aliũ optimatiũ potentatũ, id est aristocratiã: tertiũ regimẽ popularc, id est democratiã.

Hæc sicut alia pleraque parum feliciter redita.

Tot

Tot ciuiliũ rerũ moderamina cenſemus eſſe, ijſdem uocabulis nominantes, ut ab illis faciendæ ſpeciei principium habentia. Alia enim lex eſt regis iuſsio, alia uerò optimatiũ, & alia denique popularis. Rei uerò ciuilis forma et figura lex eſt. Quamobrem iuſtum nonnulli aſſeruere, potentioris eſſe cõmoditatem. Quod ſi ciuilis philoſophia utplurimum circa principes uerſatur: eſt autẽ geographia circa principum uſus, ac neceſsitates, & ipſa quampiã ad hoc prærogatiuam habet, & iſta quidem prærogatiua ad actiones pertinet. Habet autem contemplationẽ profectò non uilem ipſa tractatio. Aliquam quidem arte, diſciplina, natura, captabilẽ: alterã uerò in hiſtoria fabulisq; poſitam, nihil ad actiones exiſtentem. Veluti ſi quis Vlyſſis, aut Menelai, aut laſonis errores enarrauerit, ad prudentiam nullũ ſanè cõferre uideatur adiumentum. Quod agens ipſe perquirit, niſi eorũ quæ facta ſunt, neceſſariorum utilia permiſceantur exempla. Inſtitutionẽ attamẽ haud illiberalem † fecernit ei qui ad locos applicet, fabuloſa figmẽta præbẽtes. Etenim qui actionibus, gloriæ, aut uoluptatis cauſa intendunt, hoc perquirunt, cæterùm non permultum. Maiore nanq; (ut par eſt) * huius, quàm illorũ utilitatis ſtudio tenentur. Quocirca ei qui terrarũ deſcriptor eſt, maior huius, quàm illorum cura ſuſcipienda eſt. Similiter & de hiſtoria, & de diſciplinis ſeſe res habet. Ex his enim quod utile magisq; credibile ſit, ante omnia capeſſendũ eſt. Maximè autem tali materiæ geometria, & aſtronomia (ut dictũ eſt) opus eſſe uidetur. Et reuera opus eſt. nam figuræ, climata, magnitudines, & alia huiuſcemodi propria, ſine illarum ſcientia deprehendi nequeunt. Sed quẽ admodum ad totius terræ menſurã pertinentia in alijs demonſtrantur, hic uerò ſupponenda ſunt & credẽda, quę illic demonſtrata fuerint: ſupponendũ, & mundi formã eſſe rotundam, et rotundã terrę ſuperficiẽ. Id etiam ante iſta, corporũ ſcilicet curſum ad mediũ deferri, hoc ſolũ in ſenſu eſt, qui cõmunium animi conceptionum propinquus eſt. Siquidem ea deſignanti ſummatim procul parua ſubmonitio eſt. Sicuti quod terra rotũda eſt ex motu. Nam ad medium ueluti etiam unumquodq; corpus ad idoneam eius conſeruationem inclinat. Ex ijs autem quæ per maria & cœlum apparent prope. Senſus enim teſtimonio eſſe poteſt, conceptioq; cõmunis. Nauigantibus aũt manifeſtè incuruatio maris intercurrit, ut

παρίδει αὖ. id eſt præbuerit

In Græco deeſt.

προσώτας δὲ καὶ τὰς πολιτείας νομίζομεν, ὁμωνύμως καλουμένους ὡς ἀπ' ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχούσας ἢ εἰδοποιίας. ἄλλο γάρ νόμος τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, ἄλλο ἡ τοῦ ἀρίστου, καὶ τοῦ δήμου. τύπος δέ, καὶ σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος. ἔστι δὲ, καὶ τὸ δίκαιον εἴποι τινὸς τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον. εἴπερ ὄν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τοὺς ἡγεμόνας τὸ πλέον ὄφειλ, ἔστι δὲ καὶ ἡ γεωγραφία περὶ τὰς ἡγεμονικὰς χρείας, ἔχει αὖτη πλεονέκτημα καὶ αὐτὸ παρὰ τοῦτο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ πλεονέκτημα, πῶς τὰς πράξεις. ἔχει δέ τινα καὶ θεωρίαν, οὐ φαύλην ἡ πραγματεία, τὴν μὲν τεχνικήν τε καὶ μαθηματικήν, καὶ φυσικήν. τὴν δὲ γε ἱστορίαν καὶ μύθους καὶ μῦλον, οὐδὲν οὖσαν πρὸς τὰς πράξεις. οἷον εἴ τις λέγει τὰ περὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην καὶ μενελάου, καὶ ἰάσονος, εἰς φρόνησιν μὲν οὐδὲν ἂν συμβαλέσθαι ὄφειλ, ἵνα ὁ πράττων ζητῇ. πλὴν εἰ καταμίσγοι καὶ τὴν χρωμένων ἀναγκαίων τὰ παραδείγματα χρήσιμα, ἀλλαγὴν δ' ὅμως παρίζει ἂν ὀκ ἀνελεύθερον ὠήσεται ὑπὲρ τούτων τόπους τοὺς παραγόντας τὴν μυθοποιίαν. καὶ γὰρ τοῦτο ζητοῦσιν οἱ πράττοντες ἀλλὰ τὸ ἡδύ, καὶ τὸ κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἀπλῶς. μᾶλλον γὰρ σπουδάζουσιν, ὡς ἐνὸς, περὶ τὰ χρήσιμα. διόπερ καὶ δεῖ γεωγράφῳ τούτων μᾶλλον, ἢ ἐκείνου, ἀπλουστέρου. ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ περὶ ἱστορίας καὶ περὶ τὴν μαθημάτων. καὶ γὰρ τούτων τὸ χρήσιμον ἀεὶ μᾶλλον λαμπρὸν, καὶ τὸ πιστότερον. μάλιστα δὲ δοκεῖ, καθάπερ εἴρηται, γεωμετρίας τε, καὶ ἀστρονομίας εἶναι, τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. καὶ ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς. σχήματα γὰρ, καὶ κλίματα, καὶ μεγέθη καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτοις οἰκεῖα, οὐκ οἷόν τε λαβεῖν καλῶς, ἄνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου. ἀλλ' ὡς περὶ τὰ ὑπὲρ τὴν ἀναμίξασθαι ἢ ὅλης γῆς ἐν ἄλλοις διακινύσαι, γνῶσθαι δὲ ὑποθέσθαι δεῖ, καὶ πιστεῦσαι τοῖς ἐκεῖ δεδειγμένοις. ὑποθέσθαι δὲ τὴν σφαιροειδῆ μὲν τὸν κόσμον, σφαιροειδῆ δὲ τὴν τῶν φαύειαν ἢ γῆς. ἔτι δὲ τούτων πρότερον, τὴν ὠὴν τὸ μέσον τὴν ὁμάτων φορᾶ. αὐτὸ μόνον ὑπὲρ ἢ αἰσθήσεως ἢ τῶν κοινῶν γνώσεων ἐγγύς ὄφειλ. εἰ ἄρα ὠήσαιμεν ἀμυδρόν τινα κεφάλαιον, μικρὰ, οἷον ὅτι γῆ σφαιροειδὴς, ἐκ μὲν ἢ ὑπὲρ τὸ μέσον φορᾶς, πόρρωθεν ὑπόμνησις. καὶ τὸ ἕκαστον σῶμα ὑπὲρ τὸ αὐτοῦ ἄρτημα νεύειν. ἐκ δὲ τῆς κατὰ πελάγη, καὶ τὸν οὐρανὸν φαινομένων, ἐγγύθεν. καὶ γὰρ ἡ αἴσθησις ὠμαρτυρεῖν δώσεται, καὶ ἡ κοινὴ γνῶσις. φανερῶς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τοῖς πλέουσιν ἡ κυρτότης ἢ θαλάττης, ὥς τε

μὴ

μὴ πρὸς βάλλειν τοῖς πόρρωθεν φέγγεσι, τοῖς ἐπ' ἴσον ἀφηρμένοις τῇ ὄψει. ἀφαρθέντα γοῦν πλέον φαίνεται ἐφανέν, καίτοι πλέον ἀεργόντα αὐτῆς. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὴ μετεωρισθεῖσα εἶδε τὰ κεκρυμμένα πρότερον. ὅπερ καὶ ὁ ποιητής. τοιοῦτον γάρ ὅτι καὶ τὸ, ὀξὺ μάλα πρῶϊδεν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀφθείς.

Καὶ τοῖς πρὸς ἀνατολὴν ἢ αἰεὶ μᾶλλον ἀεργυμνοῦται τὰ πρόσγαια μέρη. καὶ τὰ φανέντα ἐν ἀρχαῖς ταπεινὰ, ἀφαίρεται μᾶλλον. ἥν τε οὐρανίου ἡ πρόδιαφορὰ γίγνεται ὅτι μὲν ἄλλου μὲν αὐτὴν γνωμονικῶν. ἐκ δὲ τούτων σύνεσίς μὲν ἡ γένοιτο, ὅτι ἐφ' ἱκανὸν ἐστὶ τὸ ἄπειρον τῆς γῆς, ὑπὲρ ἣν ἡ διαύτη πρόδιαφορὰ σημαίνει. καὶ τὰ πρὸς τὴν κλιμάτων, ἐν τοῖς περὶ τὴν οἰκήσεων δείκνυται. νῦν δὲ ἐπίμισε δεῖ λαβεῖν γένια, μὴ ταῦτ' ὀλίγα τοῖς πολιτικῷ καὶ τοῖς στρατηλάτῃ χρήσιμα. ὅτε γὰρ οὕτω δεῖ ἀγνοεῖν τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν, μὴ τὰν θέσιν τῆς γῆς, ὥστ' ἐπειδὰν γένηται μήτε τόπος καθ' ὃν ἀφήλλακταί τινα τῶν φαινομένων τοῖς πολλοῖς ἐν τοῖς οὐρανῷ, παράσεσθαι, μὴ τοιαῦτα λέγειν· Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ τι ἴσμεν ὅπη ζοφερὸν, οὐδ' ὅπη ἠώς, (γαῖαν,
οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ οὐδ' ὅπη ἀνέτται—

οὔθ' οὕτως ἀκριβοῦν, ὡς τε τὰς παντάχοθεν συναγωλὰς τε μὴ συγκαταλύσεις, καὶ συμμιξουρανήσεις, καὶ ἀφάματα πόλων. καὶ τὰ μὴ περιφερῆ σημεῖα, μὴ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὰς μεταπτώσεις τῶν ὁμιλούντων ἅμα, μὴ τὰ ἀρχικῶν ἀφαφόροντα ἅπαντα, τὰ μὴ πρὸς τὸ ὄφιν, τὰ δὲ μὴ τῇ φύσει γνωρίζειν ἅπαντα. ἀλλὰ τὰ μὴ μικρὰ ὅλως φροντίζειν, πλὴν εἰ θείας φιλοσοφίας χάριν. τοῖς μὲν πεδύειν καὶ μὴ βλέπειν, τὸ ἀφανές. καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦ φιλοσοφοῦντος μόνου. τοῦ δὲ πολιτικῷ σχολὴν οὐ τοσαύτης μέτεστιν, ἢ ὅσον ἀεί. οὐμὲν οὐδὲ οὕτως ὑπάρχειν ἁπλοῦν δεῖ τὸν γε τυγχάνοντα τῇ γραφῇ ταύτῃ, καὶ ἀργόν, ὥστε μηδὲ σφαῖραν ἰδεῖν, μηδὲ κύκλους γε αὐτῇ, οὐ μὴν παρ' ἀλλήλους, οὐδὲ ὀρθίους πρὸς τούτους, οὐδὲ λοξοὺς μὲν βορικῶν τε, καὶ ἰσημερινῶν, μὲν ζωδιακὸν θέσιν, δι' ὃ φερόμενος ὁ ἥλιος βέπει, μὲν ἀφορὰς διὰ σκιᾶς κλιμάτων τε μὲν ἀνέμων. ταῦτα δὲ μὲν τὰ περὶ οὐ ὁρίζοντας, μὲν οὐδ' ἀρκτικὸς, μὲν ὅλα ἄλλα ἐν τῷ πρώτῳ ἀνωλῷ τῇ εἰς τὰ μαθήματα παιδεύσει, καίτοι νοήσας τὰς ἄλλως, πῶς δυνατὸν παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις φήσειν τις, ὅ, τε μὴ δι' εὐθείων γραμμῶν, ἢ περιφορᾶς, μὴ κύκλου ἐλλῶς, μὴ δὲ σφαιρικῶν ὧν φανέντων, ἢ ἐπίπεδον, μὴ δ'

longè lucentibus quę pariter elongãtur, ijs ui sum applicare non possis. Amplius autem supra uisum eleuata apparuerũt, nonnihil ab eo magis distantia. Similiter & ipse altius eleuatus, ea quæ prius occulta fuerant aspicit, quod & poeta declarat. Nam illud tale est, Odyss. α
Fluctibus elatus, uisu prospexit acuto.

Adnauigantibus etiã semper magis ac magis partes terrarũ enudantur: et quæ ab initio humilia uidebantur, magis extolluntur. Ipsa etiam cœlestium cõuersio, cum alioqui manifesta sit, ex ipsis quoq; gnomonicis patet. Ex ijs enim cogitatio statim intendit. Nam si radicata in infinitũ terra esset, non utiq; talis circumcursio cõtingeret. Et quæ ad climata pertinent, per habitationes demonstrant. Nunc uerò in promptu nõnulla captãda sunt, et hęc quidem quæcunq; ciuili, & exercituũ ductori conducũt. Nec enim sic cœli partes, & terrę situ ignorare oportet, ut cũ aliqua multis apparere in cœlo solita, pro locis permutata fuerint, perturbatione teneat, & talia loquatur,
Me latet, ô socij, tenebræ locus, aut ubi Eous, Odyss. κ
Aut ubi sol terras subeat, dans lumina mũdo,
Aut ubi conscendat.

Nec adeò accuratè rimari, ut omnimodis passim cõiunctim ortus, coniunctim et occasus, coniunctim & medios cœli meatus, & polorũ eleuationes agnoscat, & quæ ad uerticẽ signa sint, & quęcunq; huiusmodi secundum horizontis transmutationes pariter & septentrionis uarietates: hęc uniuersa nota habere, quæ partim aspectu, partim natura pateãt. Verùm aliqua nec omnino curanda, nisi philosophiæ cõtemplationis gratia. Quibusdam q; fides adhibenda, licet propter quid intueri nõ possint: hoc enim est solius philosophãtis officiũ. Ciuili aũt homini tale nõ impertit otiũ, aut non omni tẽpore. Eum tamen qui in hac descriptione uersatur, neq; adeò simplicẽ rudem'ue, neq; adeò inertem esse uelim, ut neq; sphærã intueatur, neq; illius circulos, quosdã parallelos, et inter se mutuò distantes, aliquos ex ipsis rectos, aliquos obliquos, neq; tropicorũ, neq; æquinoctialiũ, nec signiferi situ, per quem solis cursus uertitur, docetq; climatũ & uentorũ uarietates. Hęc enim & quæ ad horizontas attinent, & ad arcticos, & reliqua quę cunq; in prima disciplinarum introductione traduntur, si quis aliter intelligit, quonã modo ea quæ hic dicunt assequetur? qui neq; rectam lineã, neq; curuã, neq; circulũ nouerit, neq; sphæralem superficiem, nec planam, nec in cœlo

in cœlo ſeptem maioris Vrſæ ſtellas, necaliqua talia omnino prædoctus, is uel huius minimè tractationis indigeat, uel nequaquam hoc in tempore. In illis aũt prius *inſtructus ſit, ſine quibus huic terræ deſcriptioni familiaris eſſe non poterit. Simpliciter hoc uolumẽ publicũ, ciuile ac paſſim utile putamus, ſicut & hiſtoriæ deſcriptionem. Illũ enim ciuilem hominem dicimus, non quidem prorſus indoctũ, ſed qui circularis diſciplinę, ac homini libero, ac ſtudioſo conſuetæ partem attingit. Nec enim laudare, nec uituperare, nec res geſtas memoratu dignas dijudicare poſſet is, cui uirtutis ac prudentiæ, earumq; rationum cura nulla extitit. Eodem modo qui circa portus et nauigandi ambitus, negotium ſuſcepẽre, imperfectam facere conſiderationem, niſi & doctrinarum mathematicarum, & cœleſtium partes adiecerint, quas applicare conuenit. Itaq; cum hiſtoriarũ commentaria confecerimus, ad moralem et ciuilem philoſophiam (ut arbitramur) nõ inutilia, & hanc addere compilationem decreuimus. Hæc enim eiuſdem generis eſt, & ad eoſdẽ uiros attinet, maximeq; faſtigio collocatos, & hic itidem & illic. Quę enim ad clariſsimos in uita homines inſcribuntur, memoriæ commendationem aſſequuntur: quæ autem exigua & ignobilia ſunt, relicta iacent. hinc etiam puſilla, obſcura, & claritatis expertia omittentur. In his autem immorabimur, in quibus negotium ipſum commemorationis iucunditatem afferet, cum et magnitudine excelluerit et gloria, qualiter in ſtatuis contingit arduis, in quibus non efficta particulatim diligenter inquirimus, ſed operi magis intendimus uniuerſo, quàm ſingulis partibus, quàm bene ſint expreſſæ. Sic & in his faciendum eſt iudicium.

Obſeruatus fortè, ἐντυχών.

Libri huius fructus.

Ciuilis homo.

συμπαγία. Hæc ſiquidem & quædam *ſtatuæ fabricatio eſt, quæ magna quonam modo, & in toto ſe habeant, eloquitur, niſi negotioſum hominem, & ſciendi cupidum, quippiam ex illis mouere ualeat. Quod igitur propoſitum opus ſapientiæ indagatorem, & ſtudioſum deceat hominem, hæc ita dicta ſint. Si uerò ante nos compluribus elocutis, & ipſi eiſdem de rebus dicere aggrediamur, abſint querelæ, cum non omnia eundem in modũ diſſeramus. Cęteros enim, quicquid aliud rectè effecerint, aliã nõ paruã operis partẽ omiſiſſe putamus. ad quos cum paululũ addere poſſimus, nõ inepta ſanè conatus noſtri uidebiť occaſio. Nã & Romanorũ et Partho-

ἐν τῷ οὐρανῷ, μηδὲ τὰς ἑπτὰ τῆς μεγάλης ἄρκτου ἀστέρας καταμαθὼν, μήθ' ἄλλό τι τῶν τοιούτων μηδὲν, ἢ οὐκ ἂν δέοιτο τῆς πραγματείας ταύτης, ἢ οὐχὶ νῦν. ἀλλ' ἐκείνοις γ' ἴσως ποτέρου, ὧν χωρὶς, οὐκ ἂν εἴη γεωγραφίας οἰκεῖος. Ἁπλῶς δὲ, κοινὸν εἶναι τὸ συγγραμμα τοῦτο δοκεῖ, καὶ τὸ πολιτικὸν, καὶ δημοφελὲς ὁμοίως, ὥσπερ τὴν τῆς ἱστορίας γραφήν. κἀκεῖ δὲ πολιτικὸν λέγομεν, οὐχὶ τὴν παντάπασιν ἀπαίδευτον, ἀλλὰ τὴν μεταχόντα τῆς ἐγκυκλίου, καὶ σωφάνους ἀγωγῆς τοῖς ἐλευθερίοις, καὶ τοῖς φιλοσοφοῦσιν. οὐδὲ γὰρ ἂν οὔτε ψέγειν δύναιτο καλῶς, οὔτ' ἐπαινεῖν, οὐδὲ κρίνειν ὅσα μνήμης ἄξια τῶν γιγνομένων, ὅτῳ μηδὲν ἐμέλησεν ἀρετῆς, καὶ φρονήσεως, καὶ τῶν εἰς ταῦτα λόγων. οὕτως δὲ καὶ οἱ τὰς λιμένας καὶ τοὺς περίπλους καλουμένους πραγματευθήσονται, ἀτελῆ τὴν ἐπίσκεψιν ποιοῦντες, μὴ πεισθήσονται ὅσα ἐκ τῶν μαθημάτων, καὶ ἐκ τῆς οὐρανίου, ἃ συνάπτειν πέφυκε δι' ὅπερ ἡμεῖς τὰ πολιτικὰ τοῦτο νομήματα ἰσχνὰ χρήσιμα, ὡς ἐπιλαμβάνομεν, εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν φιλοσοφίαν, ἔγνωμεν προσθεῖναι καὶ τὴν τῆδε τῆς συντάξεως. ὁμοειδὴς γὰρ καὶ αὕτη, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἄνδρας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς. ἔστι δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅν περ ἐκεῖ τὰ περὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας καὶ βίους τυγχάνειν μνήμης, τὰ δὲ μικρὰ, καὶ ἄδοξα παραλείπεται, καὶ ταῦθα καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ ἀφανῆ παραπέμπειν. ἐν δὲ τοῖς ἐνδόξοις, καὶ μεγάλοις, καὶ ἐν οἷς τὸ πραγματικὸν, καὶ μνημόνευτον, ἡμῖν δεῖ προσβιβάσαι, καθάπερ γε καὶ ἐν τοῖς κολοσσικοῖς ὄργοις, οὐ τὸ καθ' ἕκαστον ἀκριβὲς ζητοῦμεν, ἀλλὰ τοῖς καθόλου προσέχομεν μᾶλλον, ἢ εἴη καλῶς τὸ ὅλον, οὕτως καὶ τούτοις ποιεῖσθαι δεῖ τὴν κρίσιν. κολοσσουργία γὰρ τίς καὶ αὐτὴ τὰ μεγάλα φράζουσά πως ἔχει, καὶ τὰ ἄλλα. πλὴν εἴ τι κινεῖν δύναται, ὅτι καὶ τῶν μικρῶν ἐν φιλεισήμων, καὶ ἐν πραγματικόν. ὅτι μὲν οὖν ἀσυσταίειν τὸ προκείμενον ὄργον, καὶ φιλοσόφων πρόσωπον, ταῦτα εἰρήσθω. εἰ δὲ πολλῶν προεπόντων ἀθηχειρούμεν καὶ αὐτοὶ λέγειν περὶ τῶν αὐτῶν, οὔπω τοιμήσει, ἂν μὴ καὶ ἐν αὐτὸν τρόπον διαλεχθῶμεν ἐκείνοις ἅπαντα λέγοντες. ὑπολαμβάνομεν δ' ἄλλων, ἄλλό τι κατορθωσάντων, πολὺ μὲν ἔτι τὸ ὄργου λείπεσθαι. πῶς οὖν ἂν καὶ μικρὸν προσλάβεν δυνηθῶμεν, ἱκανὼν δεῖ τίθεσθαι πρόφασιν τῆς ἀθηχειρίσεως. καὶ γὰρ δὴ πολύ τι τοῖς νεωτέροις τῶν Ῥωμαίων ἀθηκράτεια, καὶ τῶν παρθυαίων, δ'

ων, ἡ τοιαύτης ἐμπειρίας πρόσκολπε. καὶ
θάπερ τοῖς μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου στρατείαν,
ὡς φησιν Ἐρατοσθένης, ὁ μὲν γὰρ τῆς Ἀσίας πολ
λὴν ἀνεκάλυψεν ἡμῖν· καὶ τὴν Βορείων τ' ὀλι
γώπης, ἅπαντα μέχρι τοῦ Ἴστρου. οἱ δ' Ἑσπερίοι,
τὰ ἐντὸς τῆς Εὐρώπης ἅπαντα μέχρις Ἀλ
βίου ποταμοῦ, τοῦ τὴν Γερμανίαν διέχα σαι
ροῦντος. τά τε πρὸς τὸν Ἴστρον, τὰ μέχρι τύ
ρα ποταμοῦ. τὰ δὲ ἐπέκεινα μέχρι μαιωτῶν,
καὶ ἡ εἰς κόλχους τελευτώσης παραλίας,
μεθειλάπτης ὁ Ἀνακληθεὶς οὐ πάτωρ ἐπέστε
γνώεσμα, καὶ οἱ ἐκείνου στρατιῶται. οἱ δὲ Παρ
θυαῖοι, τὰ πρὸς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ τὴν Βα
κτριανὴν, καὶ οὓς ὑπὲρ τούτων σκύθας, γνω
ριμωτέρους ἡμῖν ἐποίησαν, ἢ πρὸ γνωριζομέ
νους ὑπὸ τῶν πρότερον, ὥστε ἔχειν ἀν πλέγειν πλέον τῶν πρὸ ἡμῶν. ὁρᾶν δ' ἔστι τοῦτο
μάλιστα μὲν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς τοὺς πρὸ ἡ
μῶν, ἢ πρὸ μὲν ἐκ τῶν πάλαι, μᾶλλον δὲ τοὺς
μετ' Ἀλεξανδρον, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον· οὓς εἰ
κὸς ὥσαν πρὸ πολυμαθέστερον τῶν πολλῶν γε
γόνασι, τοσούτῳ δυσελεγκτοτέρους εἶναι
τοῖς ὕστερον ἄν τι πλημμελῶς λέγωσιν. εἰ δ'
ἀναγκαζόμεθά που τοῖς αὐτοῖς αὐτπλέ
γειν, οἷς μάλιστα ἑπόμεθα κατ' ἄλ
λα, δεῖ συγγνώμην ἔχειν. οὐ γὰρ πρόκειται
πρὸς ἅπαντας αὐτπλέγειν, ἀλλὰ τοὺς μὲν
πολλοὺς ἐᾶν, οἷς μηδὲ ἀκολουθεῖν ἄξιον· ἐκεί
νους δὲ δοκεῖν, οὓς γε τοῖς πλείοσις κατορ
θωτοὺς ἴσμεν. ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς ἅπαντας Φι
λοσοφεῖν ἄξιον. πρὸς ὁρατοσθένη δὲ καὶ πο
σειδώνιον, καὶ ἵππαρχον, καὶ πολύβιον,
καὶ ἄλλους τοιούτους καλόν. πρότερον δ'
ὠφελιμώτερον ὁρατοσθένη, παρατιθέντας ἅ
μα καὶ τὴν ἵππάρχου πρὸς αὐτὸν αὐτιλογί
αν. ἔστι δ' ὁ ὁρατοσθένης οὐχ οὕτως ἀκριβῶς
προχείρως, ὥστε μηδ' ἀθλιώτας αὐτὸν ἰδεῖν
φάσκειν, ὅπερ πολέμων ὠνείδιζε διαπυθά
νεσθαι· οὐτ' ἄδηλον τοσοῦτον πιθός, ἐφ' ὅσον παρεδέ
ξαντό τινες, καὶ πρὸ πλείστης γε τυχὼν, ὡς
εἴρηκεν αὐτὸς, ἀγαθοῖς αὐδράσιν. ἐγχώριον τε
γάρ, φησὶν ὁρατοσθένης, ὡς οὐδέ ποτε κατὰ
τὸν αὐτὸν καιρὸν ὑφ' ἕνα πολίβολον καὶ μί
αν πόλιν, οἱ καὶ κατ' ἀρίστωνα καὶ ἀρκεσί
λαον αὐθισταντες Φιλόσοφοι. οὐχ ἱκανὸν δ'
οἶμαι εἶναι, ἀλλὰ τὸ κρίνειν καλῶς, οἷς μᾶλλον
πιστέον. ὁ δὲ ἀρκεσίλαον καὶ ἀρίστωνα τῶν
καθ' ἑαυτὸν αὐθισάντων κορυφαίους τίθησιν.
ἀπελλῆς τε αὖ φησὶ πολύς ὅτι καὶ βίωνα, ὃν
φησι πρῶτον θείαν τινα πορφυρᾶν σοφί
αν. ἀλλ' ὅμως πολλάκις εἰπεῖν αὖ ἐπ' αὐ
τὸν ἔστιν, οἷον ἐκ ῥακέων ὁ βίων. ἐν αὐτοῖς
γὰρ ἀπορρήτοις ταύτας, ἱκανὴν ἀδρότητα

rum potentia magnã huius experientiæ portionem hominibus ætatis noſtræ præſtitit: ſicut & poſteritati illa Alexandri Magni expeditio, ut ait Eratoſthenes. Alexander enim magnam Aſiæ partẽ nobis aperuit, & Boreæ incolas omnes Europæ uſq; ad Iſtri ripas. Romani uerò quæ ad occaſum uergunt, Europæ ſingula uſq; ad flumen Albin, qui duo in ſpacia Germaniam diuidit, quęq; trans Iſtrũ uſq; ad amnem Tyram. At uerò ulteriora, uſq; ad Mæotidem et nouiſſimam Colchorum maritimã Mithridates, cognomento Eupator, cognita fecit, eiuſq; præfecti. Parthi autẽ Hyrcanos & Bactrianos, & ultra eos Scythas notiores nobis reddiderũt, cum antea maioribus noſtris minus noti fuiſſent: ita ut quicquid amplius quàm ſuperiori ætate notuerat, memorię mandaremus. hoc maximè uidere licet ex ijs uoluminibus, quæ ad ueteres ſcripta reliquere. Si quidẽ quàm priſci minus aberrauere, præcipuè poſt Eratoſthenẽ, & ille ipſe: qui quo maiore fuerãt eruditione præditi, eo difficilius à poſterioribus increpari potuerũt, ſi quid dicendo peccauere. Quod ſi eis, quos cęteris in reb. maximè ſequimur, neceſſariò contradicendũ erit, concedenda nobis uenia fuerit. Haud enim omnib. cõtradicere inſtituí. At ij omittendi, quos ut ſectemur, arbitramur indignos. De illis faciendũ eſt iudiciũ, quos maxima ex parte rectiſſimè ſcripſiſſe nouimus. Quando quidẽ non in omnis ſapientiæ ſtudio certare dignũ eſt, ſed aduerſus Eratoſthenem, Poſidoniũ, Hipparchũ, Polybiũ, & alios huius generis, honeſtum eſt. Conſideremus autem in primis Eratoſthenẽ, et ſimul ad uerſus illum Hipparchi deſcriptionẽ adijcientes. Nõ adeò diſcurri facilis eſt Eratoſthenes, ut nõ Athenas illũ uidiſſe dicaẽ. Quod Polemo demonſtrare nititur. Nec ipſi tantũ fidei habendũ eſt, ut pleriſq; acceptus eſt, licet (ut ipſe inquit) inter bonos uiros plurimosq; uerſatus eſſet. Hac enim ætate, inquit, ſicut aliàs nunq; unũ intra ſeptũ, unamq; urbẽ florentes extitere philoſophi Ariſtonis æquales & Arceſilaí. Hoc uerò minimè ſatis eſſe arbitror, ſed quòd eos bene iudicet, quibus accedendũ eſt. Is autẽ Arceſilaũ & Ariſtonẽ omniũ, qui eius ætate floruerũt principatũ uindicaſſe ponit. Cui & Apelles multus eſt, & Bion, quem diuinã philoſophiã quandã primũ cõplexum eſſe ait. Attamen ſępenumero ad hoc ipſum dixiſſe, qualẽ ipſam ex pertuſa lacerna Bion. In hiſce nanq; ſententijs ſufficientẽ debilitatẽ

Alexander.

Albis fluuius.

Tyra fluuius.

Eupator.

Qui nam reprehendẽdi Straboni.

Eratoſthenis ſcripta expendunt.

Polemo.

Arceſilaus & Ariſton Lacuſaĩi.

Apelles.

Bion.

Vide ſi quid huc faciat adagium, Pannus lacer.

ingenij eius satis ostendit, qui Zenoni Citiæo notus Athenis est factus. Eorum uerò qui ei successerint, meminit neminem. Illi autem aduersantes cõplures, quorumq; successio nulla seruat, ipsos ea tempestate floruisse dicit. Manifestatq; is etiam, quem de bonis edidit tractatus, & declamationes, & siqua alia talia hu ius doctrinæ, quod inter philosophari uolentem, & hanc professionẽ formidantẽ medius tergiuersatus est, ad ostentationem quandam usq; duntaxat progressus, seu transgressionẽ hanc ab circularijs alijs adeptus, ad institutionem, aut ad disciplinam. In cæteris item quodammodo talis est. At missa faciamus illa. In præsentiarum enitendum est pro uiribus, ut terræ descriptionem emendemus. Ac primũ, quod à nobis nuper suppositum est, Poetam (inquit) non quidem docendi, cæterum delectandi gratia omnia cõiecturis assequi. Antiqui uerò contrà, qui poeticã primam philosophiam quandã esse perhibent, quæ ab ineunte nos ætate ad uiuendi rationes adducit, quę res gerendas cum iucunditate præcipiat. Posteriores uerò solum poetam ipsum sapientẽ esse asseruerunt. Quamobrem Græcorũ ciuitates ab ipso primordio eorũ liberos in poetica erudierunt, non nudæ utiq; uoluptatis, sed castę moderationis gratia. A qua quidem ipsi musici cantus, & lyræ & tibiarũ modos edocentes, hanc sibi uirtutem uendicant, seq; morum magistros, & emendatores esse profitentur. Hæc ipsa non modò à Pythagoricis audire licet, uerũetiam Aristoxenus huius est sententiæ. Et Homerus cantores castigatores appellauit, sicuti Clytęmnestræ custodem illum,

Græca longe clariora.

Odyss. γ. Cũ Troiã peteret, cui plurima mãdat Atrides,
Tutari thalami sociã. Nec uerò Aegisthus
prius illam superare ualuit, quàm
Ibidem. Cantorem abigens deserto in littore liquit,
Assensamq; uolens ipsas perduxit ad ædes.

Præter hoc Eratosthenes sibijpsi repugnat. Nã paulo antè quàm suã eloquatẽ sententiam, prima de geographia uerba inchoãs, Omnes (inquit) initio gloriari, ut de reb. huiusmodi suam in mediũ afferãt præceptionẽ: igit Homerũ quęcunq; de Aethiopib. didicisset, in poeticę suę uolumine collocasse: & itẽ de Aegypto et Africa. Quę uerò per Græciã, et loca maritima perceperat, accuratè uehemẽter extulisse, cũ diceret, Frequẽtes fert Thisba colũbas. Et,

Iliad. β. Herbosamq; Haliarton. Et,
Ibidem. Extremam Anthedonem,
Lilæamq; Cephisi fontem.

ἐμφαίνει τὴν ἑαυτοῦ γνώμην. ὃς τὸν ζήνωνος τοῦ κιτιέως γνώριμον καὶ ἑταῖρον ἀθήνησι, τὸν μὲν ἐκείνου διδασκάλου ἀξιοῖ μέμνησθαι· τοὺς δ' ἐκείνῳ διαδεξαμένους καὶ διαμείναντας ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ οὓς διδάξαντας ἀκμὴ καὶ εὐδοκιμία σώζεται, τούτους ἀνθῆσαι φησὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. διὸ καὶ ἐν ἅπασι τὸν ἀγαθὸν ἐκδυθεῖσι τὴν αὐτοῦ πραγματείαν, καὶ μελέτην, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο, τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ. διόπερ μέσως ἔχειν τὸν βουλόμενον φιλοσοφεῖν, καὶ τὸν μὴ θαρροῦντος ἐγχειρεῖν ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ταύτην, ἀλλὰ μόνον μέχρι τοῦ δυνεῖν πεῖσαι τοὺς, ἢ καὶ πρόβασίν τινα ταύτην ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων ποιεῖσθαι, πῶς διαγωγὴν, ἢ καὶ παιδείαν. πρὸς μὲν οὖν τινα καὶ οὐ ῥᾴδιος ἐστι τοιοῦτος. ἀλλὰ ἐκεῖνα ἐάσθω. πῶς δ' ἂν τὰ νῦν ὑπάρχοντα ὄσπερ δυνάμει ἀνεπορθῆσθαι τὴν γεωγραφίαν. καὶ πρῶτον ὅπερ ἀρτίως ὑπορεθέμεθα. ποιητὴν φησὶν ἅπαντα συνάγειν πρὸς ψυχαγωγίας. ὃ δοκεῖ παλαιὸν εἶναι. τὰ γὰρ ἀναγκαῖα οἱ παλαιοὶ, φιλοσοφίαν τινὰ λέγουσι πρώτην τὴν ποιητικὴν, εἰσάγειν γὰρ εἰς τὸν βίον ἡμᾶς ἐκ νέων, καὶ διδάσκειν ἤθη, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μεθ' ἡδονῆς. οἱ δ' ὑστεροι, καὶ μόνον ποιητὴν ἐφασαν εἶναι τὸν σοφόν. διὰ τοῦτο καὶ τοὺς παῖδας ἀπὸ τῶν ἑλλήνων πόλεις πρώτιστα διὰ τῆς ποιητικῆς παιδεύσασιν, ὡς ψυχαγωγίας χάριν διαπαίζοντας, ἀλλὰ σωφρονισμοῦ. ὅπου γε καὶ οἱ μάγειροι ψάλλειν, καὶ αὐλίζειν, καὶ λυρίζειν διδάσκοντες, μετὰ ποιοῦσι τῆς τούτου. παιδευτικοί τ' εἶναι φασι, καὶ ἐπανορθωτικοὶ τῶν βίων. ταῦτα δ' οὐ μόνον παρὰ τῶν πυθαγορείων ἀκούειν ὀρθῶς λεγόντων, ἀλλὰ καὶ ἀριστόξενος οὕτως ἀποφαίνεται. καὶ ὅμηρος ὁ τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἰρηκε. καθάπερ τὴν τῆς κλυταιμνήστρας φύλακα, ἣ πολλ' ἐπέτελλεν

Ἀτρείδης, βοίλῳ δὲ κιὼν εἰρύσσαι ἄνωγεν.

Τόν τε ἀγνιάδην οὐ πρότερον αὐτῆς πόδεσσιν ἐπέεσσί τε πεῖσαι, πρὶν ἢ

Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ὀρεσίφρονα νῆσον ἐρήμην (μοῦσ' ἄρα Καλλιόπῃ, τὸν δ' ἐφίλησε μάλιστα) οὖδε δόχειος δὲ τούτων ὁ ἀπολλώνιος ἑαυτῷ μάχεται. μικρὸν γὰρ πρὸ τῆς λεχθείσης ἀποφάσεως, ἀρχόμενος τοῦ περὶ τῆς γεωγραφίας λόγου, φησὶν ἅπαντας καταρχὰς φιλοτίμως ἔχειν, εἰς τὸ μέσον φέρειν τὴν ἱστορίαν τῶν τοιούτων ἱστοριῶν. ὅμηρον γοῦν ἱστορεῖ τινα τῶν αἰθιόπων ὅλα ἐπεσθαι, καταχωρῆσαι εἰς τὴν ποίησιν, καὶ πορρὼ τῶν κατ' αἴγυπτον, καὶ λιβύην. τὰ δὲ δὴ κατὰ τὴν ἑλλάδα, καὶ τοὺς σωϊζομένους τόπους, καὶ λίαν πολυστρόφως ἐξηγνοηκέναι, πολυστρόφως μὲν τὴν διάθεσιν λέγοντα, ἁλίαρτον δὲ ποιήσαντα, ἐχαλόωσαν δὲ ἀνθηδόνα, λίλαιαν δὲ πηγῆς ὕδωρ κηφισσοῖο.

πρὸς

καὶ οὐδεμίαν προσθήκην ἡγοῦ ἀπρεπῆ εἶναι. πότερον οὖν ὁ ποιῶν ταῦτα ψυχαγωγοῦντι ἔοικεν ἢ διδάσκοντι; διδάσκοντι, νὴ Δία. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως εἰρήκει. τὰ δ' ἔξω τῆς ἀοιδῆσεως, καὶ οὗτος, καὶ οἱ ἄλλοι τερατολογίας μυθικὰς παραπληρώκασιν. οὐκοῦν ἐγὼ οὕτως εἶπον, ὅτι ποιητὴς πᾶς πάντα τὰ μὲν ψυχαγωγίας χάριν μόνον ἐκφέρει, τὰ δὲ διδασκαλίας. ὅδε δ' ἐπήνεγκεν ὅτι ψυχαγωγίας μόνον, διδασκαλίας δ' οὔ. καὶ προσεξεργάζεταί γε προσθαυμάζων τί συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν ποιητὴν, πολλῶν ὑπαρξάντων τόπων ἐμπείρου, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ῥητορικῆς, ἢ οἵα δὴ πρόσεισιν αὐτῷ πρὸς τινὰ ἐβουλήθη ζητεῖν προσποιεῖν αὐτῷ προσκεπτόντων ἄν τις θείη τῇ φιλοτιμίᾳ. ὡς ἂν εἴ τις φησὶν ὁ Ἵππαρχος, ἀπεικῆς ἐρεσιώνης καταγροίου, ἣν ἅ μὴ δύνατ' φορεῖν μῆλα κὴ ὄχνας, ὅτως ἐκεῖνα παῦμάθημα, καὶ πᾶσαν τέχνην. ὅσα μὲν δὴ ὀρθῶς αὐ λέγοις, ὦ ὁρατόσθενες, ἐκεῖνα δ' οὐκ ὀρθῶς, ἀφαιρούμενος αὐτὸν τ' τοσαύτῃ πολυμάθειαν, ἣν τ' ποιητικὴν γράφῃ μυθολογίαν ἀπραφάνων, ἣ δίδοτ' πλάττειν, φησίν, ὃ ἂν αὐτῇ φαίνητ' ψυχαγωγίας οἰκεῖον. ἆρα γὰρ ὁ ἢ τοῖς ἀκροωμένοις τὴν ποιητὴν ὅλην συμβάλλετ' πρὸς ἀρετὴν, λέγω δὲ τὸ πολλῶν ὑπαρξάντων τόπων ἐμπείρου, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ῥητορικῆς, ἅπερ ἡ ἀκρόασις, ὡς εἰκός, προσποιεῖ; ἀλλαμὴν ταῦτά γε πάντα ὁ ποιητὴς ὅλους εἰ πρόσηψεν. ὃν τὴν πάντων μάλιστα ἀρετὴν πάσῃ κοσμεῖ. οὗτος γὰρ αὐτὸς·

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.
οὕτω τε, ὁ γνώ.
Εἰδὼς παντοίους τε δόλους, ἣ μήδεα πυκνά.
Οὗτος δ' ὁ πολύπροθ' ἀεὶ λεγόμενος,
καὶ τὸν Ἴλιον ἑλὼν
Βουλῇ καὶ μύθοισι, καὶ προφρονέουσι τέχνῃ, ἢ
Τούτου γ' ἐσπομένοιο, ἣ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο
Ἀμφω νοσήσαιμεν —
Φησὶν ὁ Διομήδης. καὶ μὴν ἐπί γε τῇ γεωργίᾳ σεμνύεται. καὶ γὰρ φ' ἁμῆτ',
Ἐν ποίῃ δρεπάνην μὲν ἐγὼν δύναμαι ἔχειν ἐχοιμι,
Καί κε σὺ τοῖον ἔχοις. —
καὶ φ' ἁρότῳ,
Τῷ κε μ' ἴδοις ἐν ὠλκα διωκέα πουταμοίμην.
ἣ δ' ὃς ὅμηρος μὴ ὅτω φρονεῖ πρὸς τὰ τῶν, ἀλλ' ἢ πάντων οἱ πεπαιδευμένοι μαρτυρεῖ χρῶν τ' τῷ ποιητῇ, ὡς ὀρθῶς λέγοντι, ὡδὶ τ' τοιαύτην ἐμπειρίαν εἰς φρόνησιν συντείνειν μάλιστα, ἢ δ' ἐγκύκλιος φρόνησις ὅτι δήποτε ὠφέλησε.

Nec adiectionē ullā inaniter locis appoſuiſſe. Vtrū igitur uates qui iſta canit, delectare, an docere uelle uidet? docere, per louē. Verùm ea hunc in modum ille tradidit. Illa uerò quæ extra ſenſum ſunt, & hic ipſe, & alij monſtroſis impleuere fabulamentis. Hoc itaq; modo dicendum erat, quòd quiſq; poeta, alia ad oblectandum animum ſolum, alia uerò ad eruditionem profert. Is autem intulit, non quidē eruditionis, ſed uoluptatis cauſa ſolū. Inſuper & aliud operoſius adiecit, percontatus, quid nam ad poetæ uirtutē cōferri poteſt, qui locorum compluriū peritiā continet, uel militaris diſciplinæ, uel rei ruſticæ, uel artis dicēdi, uel qualia nōnulli illi uendicare et attribuere uoluerūt. Omnia itaq; illi uendicanda quærere, amentis oſtentationē & iactantiam poſueris. Veluti ſi quis (ut inquit Hipparchus) ereſionem, id eſt ramalia obiurget Attica, * penden tib. quaquauerſum omnis generis pomis, & quæ mala & pyra nequeūt producere, ſic omnem illius diſciplinā carpat, omneq; artificiū: hoc ſanè rectè dixeris ó Eratoſthenes, illa uero non rectè, quòd tantā ab eo rerū notitiā auferas, et poeticā anile quoddā fabulamentū eſſe definias, cui quodcunq; cenſuerit uoluptatis cauſa fingere propriū eſt. Nunquid et poetarū auditoribus nihil cōfert ad uirtutē, ut locorū multorū & militiæ, & agriculturæ, et rhetoricæ gnari exiſtant? quæ ipſa audientis maximè perceptio uendicat. Verū hæc tamē omnia Vlyſſi poeta tribuit, quē ante omneis omni in genere uirtutum ornatum eſſe cecinit. Hunc eum eſſe ait, qui

Oppida multa adijt, fuit huic ſapientia nota. Odyſ.α.
Hic etiam ille eſt,
Conſilium, uariosq; dolos qui nouit & artes. Iliad.γ.
Hic eſt quem urbium populatorem ſemper appellat, Et Ilion capiens
Et arte, & aſtutia, & facundia. Hic eſt, Iliad.κ.
Quo ſequente ex ardentis incendij flammis
Refugerimus ambo.
Vt Diomedes ait, qui quidem de agricultura tantopere gloriatur.
Et de meſſe quidem,
In herba curuam tenerem falcem. Odyſ.ε.
Et tu ſimilem haberes. Et de aratro,
Me ſpectes longū ſcindēs cum duxero ſulcū.

Nec uerò Homerus hiſce de rebus ſic ſentit, & nō reliqui doctrina præditi, eo poeta rectiſsimè dictante teſte utunt, utpote huiuſmodi peritia ad prudentiam tendente maximè. Illa uerò eloquentia utiq; in orando uerſatur,

* In græco nō ſunt.

quam in omni poesi ostendit Vlysses in tentandis animis, in rogationibus, in legatione, in qua illud uates eloquitur:

Iliad. γ. Cum uerò ingentem misit de pectore uocē,
Instar erant imbris fluitantia uerba niualis,
Mortalis nemo contenderet alter Vlyssi.

Quis igitur poetā, qui alios oratores, alios imperatores, alios reliqua uirtutis opera demonstrantes decenter inducat, nugatorē quē piam & histrionem esse putet, qui auditorem magnificis tantum miraculis afficere, & assentationibus demulcere ualeat, cū nihil afferre queat adiumenti? Num poetæ uirtutem aliam dixerimus, quàm quæ uerbis ad imitandam uiuendi rationem excitaret? Quonam uerò modo is imitaretur, qui uiuendi rationis imperitus & insipiens foret? Non enim sicuti uel fabrorum, uel ædificatorum, ita & poetarum uirtutē esse memoramus. sed hanc quidē nihil boni, nihil honesti cōtinere. Ipsa uero poetæ uirtus & hominis bono cōiuncta est: nec uerò poetam bonū esse posse, nisi prius uir bonus existat. Qui aūt oratoriā dicendi uim poetis eripit, nobis nō modò eā minimē cōcedere, sed et nobis nos haud quaq; indulgere uidet. Nam quid æquè oratoriū est, atque elocutio? quid porrò tam poeticū? Quis Homero præstantior ad eloquendū medius fidius? Verùm alia est poetica elocutio, et utique priuatim, ac propè dicendo, atq; in ipsa quidem poetica tragica cōtinetur, & comica, & in oratione soluta historia, iudicialis q; disceptatio. Nunquid non genus est oratio, cuius species sunt metrica, atq; soluta? uel oratio quidē generalis est, uerùm rhetorica oratio generalis nō est, & elocutio, & orationis uirtus (ut autē sic dixerim) sermo pedester apparatus, ipsius poeticæ imitatio est. Primùm ante omnia apparatus ipse poeticus processit in mediū, et approbatus cōplacuit. dehinc illum imitati, cum metrū soluissent, reliquis poeticæ seruatis partibus, rem scriptis cōmendarunt, Cadmus uidelicet & Pherecydes, & Hecatęus. Qui dein de post illos fuere, cū semper aliquid ex talib. adimerent, ad cū qui nunc usurpat modū, ueluti ab ipso fastigio, ad inferiora reduxere: quemadmodū si quis comœdiā ab ipsa tragœdia cōsistentiam suscepisse diceret, & ab illius altiloquentia ad hoc humile sermonis genus declinatā. Accedit ad idem argumentum, quod pro eloqui, canere olim posuere maiores: quoniā elocutionis ornatus, apparatus q; rhetoricæ fons & origo fuit ipsa poetica. Ipsa enim ad demonstrationes usa est cantibus. hoc enim erat Oda, sermo scilicet modulatus, Vnde & rhapsodiā & tragœdiam & comœdiā ueteres dicitarunt.

Quocirca

ὧν ὧν δηλόκνυται παρ' ὅλῳ τῷ ποίκιλῳ ὁδυσσεύς, γὼ τῇ ἀπειρᾳ, γὼ ταῖς λιταῖς, γὼ τῇ πρεσβείᾳ, γὼ ἡ φησίν·

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὄπα τε μεγάλῳ ἐκπάθεος ἵει,
Καὶ ἔπεια νιφάδεσσιν ἐοικότα χειμερίῃσιν.
οὐκ ἂν ἔπειτ' ὀδυσῆι γ' ἐρίσειε βροτὸς ἄλ-

Τίς οὖν ἂν τοσοῦτον ἀθετήσειε τοῦ ἀνδρὸς λόγου, πῶς οὐ τὸν ποιητὴν εἰσάγειν ῥητορεύοντας ἄλλους, ἢ πράττοντας, καὶ τἄλλα ὧν δεήσει μιμουμένους τὰ φαῦλα ἀρετῆς ἔργα, αὐτὸν ἓν τῷ φλυαρεῖν γένα, ἢ θεῖν θαυματοποιῶν, γοητεύειν μόνον ἢ κολακεύειν τὴν ἀκροατὴν ἀνδρῶν, ὠφελεῖν ἢ μηδέν; πότερον δὲ δεῖ ἀρετῆς ποιητὴν λέγειν ἢ οὔ; ἓν γὰρ ἄλλῳ, ἢ τῇ μιμητικῇ τοῦ βίου δεῖ λόγων; πῶς οὖν μιμοῖτο ἄπειρος ὢν τοῦ βίου, ἢ ἀφρων; δῆλον ὅτι φαῦλον τῆς νῦν ποιητικῆς ὡς ἢ τεκτόνων, ἢ χαλκέων. ἀλλ' ἐκείνη μὲν δεινὸς ἴσως καλὸς ἢ σεμνὸς ἦν ποιητὴς σωιζόμενος τῇ τοῦ ἀνθρώπου. ἢ οὐκ οἴόν τε ἀγαθὸν γενέσθαι ποιητὴν, μὴ πρότερον γενηθέντα ἄνδρα ἀγαθόν. τὸν ἢ δὴ ἢ τῶν ῥητορικῶν ἀφαιρεῖσθαι τὸν ποιητὴν, τελέως ἀφειδοῦντος ἡμῶν ὅσι. τί γὰρ ὅταν ῥητορεύσῃ, ὡς φράσεις; τί δ' ὅταν ποιηλιῶν; τίς δ' ἀμείνων ὁμήρου φράσαι νὴ δία. ἀλλ' ἑτέρα φράσις ἡ ποιητικὴ θεοῦ γε ἴδιος· ἢ γὰρ αὐτῇ τῇ ποιητικῇ, ἡ τραγικὴ, ἢ ἡ κωμικὴ. ἢ γὰρ τῷ πεζῷ, ἡ ἱστορικὴ, ἢ ἡ δικανικὴ. ἆρα ἐν δὲ ὁ λόγος ὅλη ῥητορικὸς, ὃ εἰδὼς ὁ ἔμμετρος καὶ ὁ πεζὸς ἢ λόγου μόνῃ, ῥητορικὸς ἢ λόγου, ὅτι ἔστι ῥητορικὸς, ἡ φράσις καὶ ἀρετὴ λόγου. ὡς δ' εὐπαθῶν, ὁ πεζὸς λόγος ὀγκοποιούμενος, μίμημα τῆς ποιητικῆς ὅσι. πρῶτα γὰρ ἡ ποιητικὴ κατασκευὴ πᾶσιν ἔθνη εἰς τὸ μέσον, ἡ συνήκμασεν. εἶτα ἐκείνῃ μιμούμενοι, λύσαντος τὸ μέτρου, τἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικὰ, συνέγραψαν οἱ ὠδῆς πάλαι, ἢ φερεκύδης, ἢ ἑκαταῖος· εἶτα οἱ ὕστερον, ἀφαιροῦντες ἀεί τι τοῦ ποιεῖν, εἰς τὸ νῦν εἶδος κατήγαγον, ὡς αὐτὴ ὕψος τινὸς καθάπερ αὖ τις ἐκ τῆς κωμῳδίαν φαίη λαβεῖν τὴν σύστασιν ἀπὸ τραγῳδίας, ἢ τὸν κατ' αὐτὴν ὕψος καταβιβασθῆναι εἰς τὸ λογοδὲς νυνὶ καὶ λέγειν, ἢ τὸ ἀδύνατον ἢ αὐτὴ τοῦ φράζειν πιθήκων ὧν τοῖς πάλαι, τοῦτο ἐκμαρτυρεῖ. διότι πᾶσα ἢ ἀρχὴ φράσεως κατεσκευασμένης ἢ ῥητορικῆς ἀπῆρξεν ἡ ποιητική. αὕτη μὲν πῶς χρήσασθαι τῷ μέλει ἢ τοῖς ὠδηδείξεις. δοκεῖ δὲ ἴσως ἡ ὠδὴ λόγος μεμελισμένος, ἀφ' ὃ δὴ ῥαψῳδίαν τ' ἔλεγον, ἢ τραγῳδίαν, ἢ κωμῳδίαν.

ὥστ' ἐπειδὴ τὸ φράζειν πρώτιστα ὧδή τις ποιητικὴ ἐλέγετο φράσεως, αὖτις δὲ μετ' ὠδῆς, τὸ ἄσειν αὐτοῖς τὸ αὐτὸ τοῦ φράζειν ὑπῆρξε παρ' ἐκείνοις. καταχρησαμένων δ' αὐτῶν θατέρῳ καὶ ὠδῇ τοῦ πεζοῦ λόγου, καὶ ὠδῇ θάτερον ἡ καταχρησις δίεβη. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πεζὸν λεχθῆναι τὸν ἄνευ τοῦ μέτρου λόγον ἐμφαίνει, τὸν ἀπὸ ὕψους τινὸς καταβάντα καὶ ὀχήματος εἰς τοὔδαφος. ἀλλ' οὐδὲ τὰ σωίζηνυς μόνον, ὥσπερ ὁρατοδίνης εἴρηκε, καὶ τὰ γὺ τοῖς ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ τῶν πόῤῥω πολλὰ λέγει καὶ δι' ἀκριβείας ὅμηρος, καὶ μᾶλλόν γε τῶν ὕστερον μυθολογούντων. οὐ πάντα τεράτευόμενος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἱστορίαν ἀλληγορῶν, ἢ διασκευάζων, ἢ διημαγωγῶν, ἀλλά τε καὶ τὰ περὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην, περὶ ἧς πολλὰ διαμαρτάνει, νοῦς τ' ἀζηνιτὰς φλυάρους ἀποφαίνων, καὶ αὐτὸν τὸν ποιητήν. πρὸς ὧν ἄξιον εἰπεῖν διὰ πλειόνων. καὶ πρῶτον, ὅτι οὐκ μύθους αὐτελέξαντο οὐχ οἱ ποιηταὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις πολὺ πρότερον, καὶ οἱ νομοθέται τοῦ χρησίμου χάριν, βλέψαντες εἰς τὸ φυσικὸν πάθος τοῦ λογικοῦ ζώου. φιλεπιδήμων γὰρ ὁ ἄνθρωπος. προοίμιον δὲ τούτου τὸ φιλόμυθον. ἐντεῦθεν οὖν ἄρχεται τὰ παιδία ἀκροᾶσθαι καὶ κοινωνεῖν λόγων οὐκ ἐλαττον. αἴτιον δ' ὅτι κοινολογίας τίς ἐστιν ὁ μῦθος, οὐ τὰ καθεστηκότα φράζων, ἀλλ' ἕτερα παρὰ ταῦτα. ἡδὺ δὲ τὸ καινόν, καὶ ὃ μὴ πρότερον ἔγνως τις. ἔστι δ' αὐτὸ ὅτι καὶ τὸ ποιοῦν φιλεπιδήμονα. ὅταν δὲ πόσον καὶ τὸ θαυμαστόν, καὶ τὸ τερατῶδες, ὑπτείνει τὴν ἡδονήν, ἅπερ ὅτι τοῦ μανθάνειν φίλτρον. καταρχὰς μὲν οὖν ἀνάγκη τοιούτοις δέλεασι χρῆσθαι, προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἤδη τὴν τῶν ὄντων μάθησιν ἄγειν, ἤδη τῆς διανοίας ἐῤῥωμένης, καὶ μηκέτι δεομένης κολάκων. καὶ ἰδιώτης δὲ πᾶς καὶ ἀπαίδευτος πρόσωπόν τινα πᾶς ὅστις, φιλομυθεῖ τε ὡσαύτως. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πεπαιδευμένος μετρίως. οὐ δὲ γὰρ οὔτ' ἰσχύει περὶ λογισμῶν. πρόσεστι γὰρ καὶ τὸ ἐκ παιδὸς ἔθος. ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἡδύ, ἀλλὰ καὶ φοβερόν, τὸ τερατῶδες, ἀμφοτέρων ὅτι χρεία τῶν εἰδῶν, πρός τε τοὺς παῖδας, καὶ τοὺς γὺ ἡλικίας. τοῖς τε γὰρ πᾶσι προσφέρομεν τοὺς ἡδεῖς μύθους εἰς προτροπὴν, εἰς ἀποτροπὴν δὲ τοὺς φοβεροὺς. ἥ τε γὰρ λάμια μῦθός ἐστι, καὶ ἡ γοργὼ, καὶ ὁ ἐφιάλτης, καὶ ἡ μορμολύκη. οἵ τε πολλοὶ τῶν τὰς πόλεις οἰκούντων εἰς μὲν προτροπὴν ἄγονται τοῖς ἡδέσι τῶν μύθων,

Quocirca cum priſcis temporibus eloqui diceretur de elocutione poetica, hæc autē diceretur cum modulatione, idem erat apud eos canere quod eloqui. Cum autē alterum & in oratione ſoluta uſurparent, ad alterum quoq; tranſgreſſa eſt abuſio. Cum uerò pedeſtris, id eſt abſq; metro dicatur oratio, id manifeſtat, ut ſi ab excelſiore loco & uehiculo ſanè decurrat in planum. Cæterùm non modò propinqua et Græcanica (ut inquit Eratoſthenes) ſed etiam longius remota, & quidē accuratè commemorat Homerus, magisq; quàm poſteriores fabulamēta enarrat. Nec in monſtrorū rationem omnia, ſed interdum ad doctrinam òc cultè atq; per allegorias pergit uel præparat, uel populariter inducit, & aliàs, & item in Vlyſsis errore, de quo & ipſe Eratoſthenes permultum aberrat, & eius expoſitores & poetam ipſum garrulos eſſe manifeſtās. De quibus dignum eſt pluribus dicere. Primùm quidem, quòd non modò poetæ, ſed etiam ciuitates longè prius fabulas delegerunt: nec non ipſi legum latores publicæ utilitatis gratia, cū ratiocinantis animantis intuerentur ingeniū. Homo enim cognitionis auiditate ducitur. Huius autem uia prima fabularum ſtudium eſt. Hinc pueri audire incipiunt, & ad communicanda ſtudia ultro proficiunt. Cauſa eſt, quia nouum quoddam eſt ſtudium fabulatio, quæ non res conſiſtentes, ſed alia quędam exponit. Dulcis quidem eſt nouitas, & id quidē quod nemini prius eſt cognitum, hoc autem ipſum eſt, quod oblectationis auiditatē ingenerat. Cum autem admiratio adſit & monſtra, intenditur oblectatio, quæ diſcendi illecebra eſt. Ab ipſo igitur primordio, hoc pacto ineſcandi ſunt: ætate uerò prouectiore ad rerum diſciplinā perducendi corroborata iā cogitatione, cum adulationis amplius nequaquam indigeant. Omnes idiotæ, & doctrinarum expertes quodammodo pueri appellandi ſunt, & pariter fabularum auidi: ſimiliter & qui mediocriter inſtructi ſunt. Iſti autem haud multum ratione ualeant, adde etiam uſque ab infantia conſuetudinem. Quando autem quæ monſtroſa ſunt, & amœnitatem & terrorem afferunt utriuſq; generis, & pueris et in ætate prouectioribus neceſſitate adhibēda ſunt. Pueris nanq; iucundas afferimus fabulas, ut promoueantur: terrificas uerò, ut amoueantur. Lamia fabula eſt, & Gorgon, & Incubus, & Larua. Pleriq; eorū qui urbes inhabitant, fabularum iucunditate promouentur,

cum poetas uirorum probitates fabulis in uolutas enarrantes audiũt, qualia sunt Herculis & Thesei certamina. Seu tributos ab deis honores, seu medius fidius cum picturas, aut imagines aut simulacra spectant, quæ fabulosam quandã denotant additionem. Auertuntur autem, quando irrogata à deis supplicia, uel pauores uel minas per uerba, aut inuisibiles quasdã formas expectãt, aut aliquos in illa incidisse credant. Non enim turbæ fœminarum aut unicuiq; confusæ multitudini philosophiæ rationes induci possunt, nec ad religionem sanctitatemq; ac fidẽ facile inuitari. Ac numinum timere opus est, id autem non sine fabularum ac miraculorum figmentis agitur. Nam & fulmen & ægidẽ & tridentem & faces, et dracones, et thyrsorum hastas, arma deorũ, fabulę, et uniuersa priscorũ theologia præ se fert. Hæc ab illis accepta fuere, qui rerũ publicarum institutionẽ facientes aduersus non nullos, qui infantiam redolebant, instar larua rum efferebant. Cæterùm cum huiusmodi fabulosa foret efficticio, quæ ad ciuilis uitæ communicationem, formamq;, & rerum cognitionem uersaretur, ueteres puerilem educationẽ usq; ad ætatum perfectionẽ conseruarunt, & omnem ætatẽ satis castigatè instrui posse per poeticã arbitrati sunt. Posterioribus inde temporibus historiarum descriptio, & huius ætatis philosophia processit in mediũ, & ea quidem ad paucos, poetica autem uulgo fructuosior, et ad complenda spectacula potentior, et Homerica præcipuè. Prisci quoq; historici atque physici per fabulas scripta sua reliquere. Cæterùm poeta perinde ac fabulas ad docendi genus referat, ad multas ueritatis partes curam suscepit, & falsitatem interposuit: illã quidem acceptans, hanc uerò ad perducendã multitudinem populariter, et militariter inferens. Sicuti quispiam argẽto circunfundit aurum, sic & potea ueris contemplationibus fabellas apponit, quibus elocutionem & dulcedine conciliat & ornatu, eundem quem & historicus in enarrandis rebus finem aspiciens. Hoc pacto bellum Troianum uti gestum est assumens, illud fabulosis figmentis adornauit, sic & Vlyssis errores. At enim nulla ex ueritate noua annectere prodigia, nequaquam Homericum est. Hoc enim modo ut aliquis uerisimilia mentiatur, uerè contingit si qua uera permisceat. quod et Polybius de Vlyssis errore enixè asserit. Eius generis illud est,

Pieraq; confert per figmenta simillima ueris.

ὅταν ἀκούωσι τῶν ποιητῶν αὐθραγαθήματα μυθώδη διηγουμένων· οἷον ἡρακλέους ἆθλους, ἢ θησέως· ἢ τιμὰς ἀδὶ τῶν θεῶν νεμομένας, ἢ νὴ διὰ ὁρῶσι γραφὰς, ἢ ξόανα, ἢ πλάσματα, τοιαύτην τινὰ πολιτείαν ὑποσημαίνοντα μυθώδη. εἰς ἀφροσύνην δὲ, ὅταν κολάσεις παρὰ θεῶν, καὶ φόβους, καὶ ἀπειλὰς ἢ διὰ λόγων, ἢ διὰ τύπων ἀοράτων τινῶν πρόσθεν ἔχωντα, ἢ καὶ πεδύωσι πολιτικεῖν τινας. οὐ γὰρ ὄχλον τε γυναικῶν, καὶ παντὸς χυδαίου πλήθους εἰσαγαγεῖν λόγῳ διανοοῦμαι φιλοσόφῳ, καὶ προκαλίσασθαι πρὸς εὐσέβειαν, καὶ σωφροσύνην καὶ πίστιν, ἀλλὰ διὰ καὶ διὰ δυσεδαιμονίας. δόξαν δ' οὐκ ἄνευ μυθοποιίας, καὶ στρατείας. κράνους γὰρ, καὶ αἰγὶς, καὶ τρίαινα, καὶ λαμπάδιον, καὶ δράκοντον, καὶ θυρσόλογχα τῶν θεῶν ὅπλα μῦθοι, καὶ πᾶσα θεολογία ἀρχαϊκή. ταῦτα δ' ἀπαιδίξαντο οἱ τὰς πολιτείας καταστησάμενοι μορμολύκας τινὰς πρὸς τοὺς νηπόφρονας. τοιαύτης δὲ τῆς μυθοποιίας οὔσης, καὶ καταφρονουμένης εἰς τὸ ποιωνικὸν, καὶ τὸ πολιτικὸν τοῦ βίου χρῆμα, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἱστορίαν, οἱ μὲν ἀρχαῖοι τῇ παιδικῇ ἀγωγῇ ἐφύλαξαν μέχρι τῶν τελείων ἡλικιῶν, καὶ διὰ ποικίλης ἱκανῶς γὰρ σωφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ὑπέλαβον. χρόνοις δ' ὕστερον ἡ τῆς ἱστορίας γραφὴ, καὶ μικρὸν φιλοσοφία παρελήλυθεν εἰς μέσον. αὕτη μὲν οὖν πρὸς ὀλίγους, ἡ δὲ ποιητικὴ δημωφελεστέρα, καὶ διατρανεστέρα πληρουμένη διανοίᾳ. ἡ δὲ δὴ τοῦ ὁμήρου ὑπορβαλλόντως, καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ, καὶ φυσικοὶ μυθογράφοι. Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδικὸν τηρεῖδες ἀναφέρων οὖν μύθους ὁ ποιητὴς, ἐφρόντισε πολὺ μὲν τοῦ τ' ἀληθοῦς, οὐ δ' ἐπίθετο, καὶ ψεύδους· τὸ μὲν ἀπεδεχόμενος, τὸ δὲ διαμαγωγῶν, ὡς στρατηγῶν τὰ πλήθη. ὡς δ' ὅτε τὶς χρυσὸν περιχεύοι ἀργύρῳ ἀνὴρ, ὅπως ἐκεῖνο τοῖς ἀληθέσι περιπετείαις πρὸς τερπνὸν μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τῷ φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τὰ τοιαῦτα λέγοντος, βλέπων. οὕτω δὴ τόν τε ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιίαις. καὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην ὡσαύτως. ἐκμιγνὺς δὲ ἀληθοῦς αὐτοῖς καινὴν στρατολογίαν, οὐχ ὁμοίως. πρέπει γὰρ, ὡς εἰκὸς, ὡς πιθανώτερον, αὖ οὕτως τὶς ψεύδοιτο εἰ καταμίσγοι τι καὶ αὐτῶν τῶν ἀληθινῶν. ὅπερ καὶ πολύβιός φησι περὶ τῆς ὀδυσσέως πλάνης ὑπολαμβάνειν. τοιοῦτο δ' ὅτι καὶ τὸ, ἔοικε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

οὐ γὰρ

οὐ γὰρ πάντα ἄλλα πολλά, ἐπεὶ οὐδ' ὡς ἐκείνοις ἐτύμοισιν ἐλαβεν ὃν τρόπον ἡ ἱστορία τὰς ἀρχάς. ὁ γὰρ τὸν Αἴολον οἰκεῖν φησι τὰς ὑπὲρ τῆς Λιπάρας νήσους, ἃς καὶ πλησίον τῆς Αἴτνης, καὶ Λεοντίνων, κύκλωπας, καὶ Λαιστρυγόνας ἀγρίους τινάς. διὸ καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμόν, ἀπρόσιτα ἔτι καὶ νῦν τοῖς τότε· καὶ τὴν Χάρυβδιν, καὶ τὸν σκύλλαιον ὑπὸ λῃστῶν κατέχεσθαι. ὅτε δὲ καὶ οὗτοι ἄλλοις τισὶν ὑπὸ ὁμήρου λεγομένοις, ἐν ἄλλοις τόποις ἱστέον. ὅτε δὲ καὶ οὓς κιμμερίους ἀπὸ τῆς οἰκουμένης τὸν κιμμερικὸν βόσπορον καὶ Βορέαν καὶ ζοφώδη, μετήγαγον εἰς σκοτεινόν τινα τόπον, οἰκείως τὸν καθ' ἅδην, χρήσιμον ὄντα πρὸς τὴν μυθοποιΐαν τῇ γε τῇ πλάνῃ. ὅτι δ' οἴδεν αὐτοὺς, οἱ χρονογράφοι δεδηλώσηκεν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τῆς κιμμερίας ἐφοδόν, ἢ κατ' αὐτόν. ἀναγράφων ὁ ὧσαύτως καὶ τοὺς ὑπὲρ Χρυσὸν λιμένας, καὶ τὸν ἐπὶ Κόλχους τοῦ Ἰάσονος πλοῦν τὸν εἰς Αἶαν, καὶ τὰ περὶ Κίρκης καὶ μηδείας μυθευόμενα, καὶ ἱστορούμενα περὶ τῆς φαρμακείας, καὶ τῆς ἄλλης ὁμοιοτροπίας, συγγνώμης τε ἔπλασι τῶν οὕτω διακεισμένων· τῆς μὲν γὰρ περὶ μυχῶν τοῦ πόντου, τῆς δ' ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἀγωνιώσης μὲν ἀμφοῖν, τάχα καὶ τοῦ Ἰάσονος μέχρι τῆς Ἰταλίας πλανηθέντος. δεήσειν γάρ τινα σημεῖα, καὶ περὶ τὰ κραύνια ὄρη, καὶ περὶ τὸν Ἀδρίαν, καὶ γε περὶ τὴν Ποσειδωνιάτην κόλπον, καὶ τὰς περὶ τὰς τυρρηνίδας νήσους, τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν πλάνης σημεῖα. προσέθεσαν δέ τι, καὶ αἱ κυάνεαι, ἃς πρὸ συμπληγάδας καλοῦσι τινες πέτρας, πρόχωμά τι οὖσαι τοῦ διέκπλου, τοῦ δὴ τοῦ Βυζαντικοῦ στόματος. ὥστε παρὰ μὲν τὴν Αἶαν ἀΐδη, παρὰ δὲ τὰς συμπληγάδας, αἱ πλαγκταὶ· καὶ ὁ δι' αὐτῶν πλοῦς τοῦ Ἰάσονος πιθανὸς ἐφάνη. παρὰ δὲ τὴν σκύλλαν, καὶ τὴν Χάρυβδιν, ὁ δὴ δι' σκοπέλων πλοῦς. ἁπλῶς δ' οἱ τότε τὸ πέλαγος τὸ ποντικὸν, ὥσπερ ἄλλον τινὰ ὠκεανὸν, ὑπελάμβανον. καὶ οὓς πολίοντας ἐκεῖσε ὁμοίως ἐκπλεῖν ἐδόκουν, ὥσπερ οὓς ἔξω στηλῶν ὠκεανοῦ πλοΐοντας. καὶ γὰρ μέγιστον δὴ καθ' ἡμᾶς γνωρίζεσθαι. καὶ δὴ οὕτω κατ' ἐξοχὴν ἰδίως πόντον προσηγόρευον, ὡς ποιητὴν τὸν Ὅμηρον. ἴσως οὖν καὶ δι' οὗτος μετέωγκε τὰ ἐκ τοῦ πόντου πρὸς τὸν ὠκεανὸν ὡς δυπαράδεκτα, δὴ τὴν κατέχουσαν δόξαν. οἶμαι δὲ καὶ δι' ὃν σολύμων, τὰ ἄκρα τοῦ ταύρου, τὰ πρὸς τὴν λυκίαν ἕως πισιδίας καταχόντων τὰ ὑψηλότατα, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὑπερβολὰς ὑπερφανεστάτας παρεχόντων τοῖς ἐντὸς τοῦ ταύρου, καὶ μάλιστα τοῖς πρὸς

Non enim omnia, sed multa, quando quidem minimè erant ueris consona. Nam ab historia sumpsit exordia. Aeolum enim adiacentibus Liparæ insulis imperasse tradit, uicina itidem Aetnæ loca & Leontinis, Cyclopas, & Lestrygonas immanes quosdā homines tenuisse. Id circo fretum ipsum illius tempestatis mortales nequaquam adire ausos: Charybdim & Scyllam à prædonibus occupatas. Sic & alios de locis ab Homero dictis legimus historicos. Sic & Cimmerios, Cimmerium Bosporum ad Boream & tenebrosa incolentes loca non ignarus, ad finitimas inferno & obscuras regiones propriè traduxit, quæ ad fabulamenta de errore plurimū conducebant, quòd Homero non ignoti fuerint, per eos manifestum est qui rationes temporū scriptis prodiderunt, uel paulo ante illius ætatem, uel eo ui uente, & ad Cimmerios accessum extitisse. Similiter nouit & Colchos, et Iasonis ad Aean nauigationem. Deq; Circe ac Medea fabulis, & historijs cōmendata, de ueneficijs & similimorum tractatu. Eorumq; cognationes cōfirmauit, qui in Ponti recessu, quiq; in Italia diuersi habitauerunt, & utriusque fortuitam in Oceanum egressionem, & Iasonis ad Italiam usque errorem. Quędam enim & circa Ceraunios montes, & circa Adriam signa ostenduntur, & in Posidoniate sinu. Itemq; circa Hetruscorum insulas errantium argonautarū monstrantur indicia. Addiderunt aliquid & Cyaneæ, quas Symplegadas petras uocauere nonnulli, quæ per Byzantiaci oris angustias asperrimū nauigantibus fecere transitū, adeò ut ab Aia, Aiaeque et ab Symplegadibus Plāctæ, id est errabiles dictæ sint. Ipsaq; Iasonis nauigatio per illas uerisimilis apparuit. Penes Scyllam autem, & Charybdim per scopulos agitata uidetur excursio. Aeui autē illius homines simpliciter ponticum pelagus, uti quē dam oceanum arbitrati sunt, quiq; eousq; adnauigabant, nō aliter in exteriora ingredi maria credebant, quàm qui extra columnas longius producti fuerant. Etenim inter ea quæ nos admiramur, id maximum æstimabatur. Quocirca per excellentiam propriè pontum appellauere, sicuti per poetam Homerum intelligimus, forsan & ob hanc causam ex ponto ad oceanum uocabulum transtulit, sicut facile acceptabilius propter eam quam tenuit opinionē. Etiam cum Solymi excelsos Tauri uertices circa Lyciā usq; Pisidiā tenuerint. cūq; intra Taurū habitātibus, præsertim circa

pontum, exceſſus à meridie clariſsimos præbuerint, ſimilitudine quadam & hos ipſos in oceanum egreſſos fuiſſe reor. Etenim illũ in rate nauigantem ſic inducit:

Odyſ. Aethiopum ex oris redijt Neptunus, & illũ Montibus è Solymis longè proſpexit.

Fortè & luſcos quoq; Cyclopas de Scythica tranſtulit hiſtoria. Eius nanq; generis Arimaſpos fuiſſe memorãt, quos Ariſteas Procõneſius in Arimaſpio carmine edidit. Hiſce prę ſuppoſitis conſiderare oportet, quid illi dicãt, qui Vlyſsis errorem circa Siciliam aut Italiam ſecundum Homerum, aut fuiſſe, aut non fuiſſe memorant. Eſt enim utrunq; uel melius uel deterius ſuſcipere. Melius quidem cũ ſic accipiat, quòd Vlyſsis errorem illic fuiſſe credens, ueram hanc materiam ſuſcipiat, & poetico more eam inſtruxerit. Hoc enim proprie de illo dici poſſet, nec de Italia ſolum, ſed etiam uſque in ultimis Hiſpaniæ finibus illius erroris ueſtigia reperiuntur, & plura alia. Deterius autem, ſi quis illius commentum, tanquam hiſtoriam accipiat, illic ſcilicet eſſe oceanum, infernũ, ſolis boues, dearum hoſpitia, transformationes, Cyclopũ proceritates, & Lęſtrygonum, Scyllæ formam, nauigationis interualla, aliaq; huiuſmodi plurima, ut monſtra apertè ſcribenti minimè contradicẽdum eſt, perinde ac contra poetã apertis mendacijs contradicant. Quemadmodum ſi hoc modo Vlyſſem Ithacam reuertiſſe neget, & procorum occidionẽ, nec in agro conſtitutã aduerſus ullum Ithacenſium pugnam fuiſſe. nec aduerſus accipientem illa proprie manũ conſerere iuſtum eſt. Eratoſthenes uerò utriuſque ſententijs aduerſatur, haud rectè ſanè. Ad ſecundum quidẽ, quoniam pluribus criminari conatur mendacia manifeſta, cum mẽtione indigna ſint. Ad primam uerò cum in omnibus poetam garrulum eſſe declarat, & neq; locorũ notitiã habere, nec ullas ad uirtutem artes intendere putat, & in locis nõ fictis fabulas diuulgatas non tenere, ſicut in Ilio, in Ida, in Pelio. Fabulas uero in locis fictis, ſicut in ijs in quibus Gorgones, uel Geryones, huius formę eas eſſe dicit, quæ de Vlyſsis errore dicunt. Quæ ab eo nequaq; fictæ fuerint, ſed ſubſiſtant, ex hoc falſi arguuntur (ut aiunt) quod minimè concordant. Itaque ſunt qui Sirenes in tractu Pelorio ponant, alij ad Sirenuſsas inſulas, quæ plus quàm duo millia abſint ſtadiorum: illas autem triuerticem eſſe ſcopulum, qui Cumanum à Polidoniate

τὴν πόντον, καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ τοὺτους ἐξωκεανιθῆναι. φησὶ γὰρ ὧδε τοῦ πλέοντος ἐν τῇ σχεδίᾳ·

Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων αὖτ' ὤρεων ἐσιδόντα
Τηλόθεν ἐκ σολύμων ὀρέων ἰδέ. —

Τάχα δ' ἂν καὶ τοὺς μονομμάτους κύκλωπας ἐκ τῆς ἀθικῆς ἱστορίας μετενηνόχε. Τοιούτους γάρ φασιν οἱ Ἄριμασποὺς εἶναι. ὃς γὰρ τοῖς Ἀριμασπείοις ἔπεσιν ἐκδιέξιων ἐκ Ἀριστέας ὁ Προκοννήσιος. διὸ δεῖ ταῦτα προτεθέμενον σκοπεῖν, τί λέγουσιν οἱ φήσαντες τοὺς περὶ Σικελίαν, ἢ Ἰταλίαν γνώριμα τῷ Ὀδυσσεῖ τὸν πλοῦν καθ' ὁμηρον, ἢ μὴ γνώριμα. ἔστι δ' ἀμφοτέρως τοῦτο δέξασθαι, καὶ βέλτιον, καὶ χεῖρον. Βέλτιον μέν, αὖ ὅταν δέχηται, ὁ λαβὼν πειθεὶς ἐκεῖνα τὸν πλοῦν τῷ Ὀδυσσεῖ γνώριμα· λαβὼν ἀληθῆ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ποιητικῶς διεσκεύασε. τοῦτο μὲν οἰκείως ἂν λέγοιτο ὧδε αὐτῷ, καὶ δ' μόνον γε περὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων Ὑβηρείας ἔστιν εὑρεῖν ἴχνη τῆς ἐκείνου πλάνης, καὶ ἄλλων πλειόνων. χεῖρον δ', ἐὰν λῇς καὶ τὸν Ὠκεανὸν ὡς ἱστορίαν διέχοντα, ἐκεῖνα ὑπειλῆφθαι, καὶ ἅδην, καὶ ἡλίου βόας, καὶ ὧδε θεᾶς ξενίας, καὶ μεταμορφώσεις, καὶ μεγέθη κυκλώπων, καὶ λαιστρυγόνων, καὶ μορφὴν σκύλλης, καὶ σμήνατα πλοῦ, καὶ ἄλλα πλείω τοιαῦτα τοῦ ποιητοῦ, καθάπερ ὁ δι' εἰ φαίη, τοῦτον μὲν βούτομον γνώριμον μὲν εἰς Ἰθάκην κατάπλου τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ τὴν μνηστηροφονίαν, καὶ τὴν ὧδε τοῦ ἀγροῦ συστάσιν μάχην τοῖς Ἰθακησίοις πρὸς αὐτὸν, ὅτι πρὸς μὲν ἐξάμωνον οἰκείως προσπολεμεῖσθαι δίκαιον. ὁ δραπετάγης δὲ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ἀποφάσεις ἀπιθάνηκεν ὢν οὔ. πρὸς μὲν τὴν δόξαν, ὅτι πειρᾶται σφαλάλειν τὰ φανερῶς ψευδῆ, καὶ ὧν ἄξια λόγου σφάλματος. πρὸς δὲ τὴν πραγμάτων, ποιητήν τε ἅπαντα ἀγαθὸν φύλακον, καὶ μή τε τόπων ἐμπειρίαν, μή τε τεχνῶν πρὸς ἀρετὴν συντείνειν νομίζας. ἥν τε μύθων, ἥν μὲν γὰρ τόποις ἃ πεπλασμένοις πεφημισμένων, οἷον γὰρ ἰλίῳ, καὶ πηλίῳ καὶ ἴδῃ. ἥν δ' γὰρ πεπλασμένοις, καθάπερ γὰρ οἷς ἀγαγόντος, ἢ ὁ γηρυόνης. ταύτης φησὶ τῆς ἱστορίας εἶναι, καὶ τοῦ περὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην λεγομένους· οὐδὲ μὴ πεπλάσθαι λέγοντας, ἀλλ' ὑποκεῖσθαι δ' αὐτοῦ μὴ συμφωνεῖν ἐλέγχεσθαι ψευδομένους. τὰς γοῦν σειρῆνας, οὐ μὲν ὧδε τῆς πελωρίας καθιδρύειν, οὐ δὲ ὧδε τῶν σειρηνουσῶν, πλείους ἢ δισχιλίους διεχουσῶν σταδίους. εἶναι δ' αὐτὰς σκόπελον τριπόρυφον, διέργοντα μὲν κύμασιν, καὶ περιδρομὰ τὴν κόλπον.

πόλπον. Ἀλλ' οὐ ὁ σκώπελος ὅπερ ὀνομάζουσι τριώρυφον, οὔθ' ὅλως κορυφὴν πρὸς ὕψος. ἀλλὰ ἀγκών τις ἐγκειται μακρὸς, ἐχων σχοῖνον ἀπὸ σταδίων κατὰ συρρώτων χωρίων ὑπὸ τὴν ἠπειρον καὶ πρίας πορθμόν· ὑπὸ θάτερα μὴν τὸ ὀρεινῆς, τὸ τῶν σειρήνων ἱερὸν ἔχων· ὑπὸ θάτερα δὲ, πρὸς τῷ ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ, νησίδας τρεῖς πρὸ πείρατα, ὀρήμας, ψαμμώδεις, ἃς καλοῦσι σειρηνούσας. ἐστι αὐτῶν δὲ τῷ πορθμῷ, τὸ ἀθηναίων, ὥσπερ ὁμώνυμον ἔχει καὶ ὁ ἀγκὼν αὐτός. Ἀλλ' ὅτι, εἰ μὴ συμφωνοῦσιν οἱ τὴν ἱστορίαν τόπων παραδιδόντες, οὐ δεῖ ἐκβάλλειν διὰ τοῦτο σύμπασαν ἱστορίαν, ἀλλ' ἴσως ὅτι μὲν πιστευτέον τοῖς καθόλου μᾶλλον ἴσως. διὸ καὶ τὰ λεγόμενα, ζητοῦμεν, εἰ ἐστὶ σικελίαν καὶ ἰταλίαν ἡ πλανωμένη γέγονε, καὶ εἰ αἱ σειρῆνες ἐν ταύτῃ τῇ πελωρίᾳ, πῶς γὰρ ἐν ταῖς σειρηνούσαις διαφωνεῖ. ἀμφότεροι μὲν πρὸς τὴν σικελίαν καὶ ἰταλίαν λέγοντες, οὐ διαφωνοῦσιν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πίστιν παρέχουσιν. ὅτι καὶ πόρρω μὲν τὸ αὐτὸ χωρίον φέροντες, ὅμως ἀκριβεστάτην γε τὴν τῆς ἰταλίας, καὶ σικελίαν. ἐὰν δέ τις δεῖξῃ ὅτι καὶ νεαπόλεως παρθενόπης διάκουσι μυῆμα μιᾶς τῶν σειρήνων, ἔτι πλείονα πίστιν προσοίσει, καίτοι βραχύ τι τινὸς λεχθέντος τοῦ τόπου τούτου. ἀλλ' ὅτι γε τούτῳ τῷ κόλπῳ ὑπὲρ ὁρατοθένης λεχθέντι κυμαίῳ, οὗ πιεῖσθαι αἱ σειρῆνες, καὶ ἡ νεάπολις ἱδρυτο, βεβαιοτέρως πεπύσμεθα τὰς σειρῆνας ἐνταῦθα γεγονέναι τὰς σειρῆνας. ὅτε δὲ τὸ ποιητὴν ἀκριβῶς ἕκαστα πυθέσθαι, οὔθ' ἡμεῖς παρ' ἐκείνου ζητοῦμεν τὸ ἀκριβές. οὐ μὴν ὅλως γε ἐχόμεθα ὡς ὑπολαμβάνῃ, καὶ μηδὲν πεπυσμένον ὑπὸ τοῦ ὀδυσσέως πλάνης, μήθ' ὅσα, μήθ' ὅπως γράψασθαι. ὁρατοθένης δὲ ὑπόθεσθαι μὲν εἰκάζει πεπυσμένον ὑπὸ τοῦ ὀδυσσέως πλάνης, ὅτι μὲν σικελίαν καὶ ἰταλίαν γεγένηται, πεπύσθαι δὲ τῇ δόξῃ ταύτῃ, καὶ μόνον τὸ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενον μεμνῆσθαι, ἀλλὰ καὶ αἴτνης, καὶ ὀρτυγίας τὸ πρὸς συρακόσαις νῆσον, καὶ τυρρηνῶν. ὅμηρον δὲ μὴ τὰ εἰδέναι ταῦτα, μήτε βούλεσθαι γνωρίμοις τόποις πιθανὸν τὸ πλανᾶν. πότερον δὲν αἴτνην μὲν, καὶ τυρρηνία γνώριμα· σκύλλαιον δὲ, καὶ χάρυβδιν, καὶ πίρκαιον, καὶ σφηνῆσαι, ὃ πάνυ; καὶ νῆσόν μὲν ἔπρεπε μὴ φλυαρεῖν, ἀλλὰ ταῖς καθεχούσαις δόξαις ἀκολουθεῖν, ὅμηρον δὲ πᾶν ὅτι αὐτῶν συμβαίνῃ ῥῆμα γλῶτταν ἔχειν κελεύειν. χωρὶς δὲ τὰ λεχθέντων ὑπὸ τὰ πρεπόντως ὁμήρου μυθοποιίας, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν καθ' ἡμᾶς θρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς αὐτῶν τόπους ὑπάρχειν ἀξίους φήμης διαδόσθαι δυνατόν. διὸ καὶ τὰ ποιητὰ πλάσματα δεῖν, δεῖ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἴχνη, καὶ προσώπων, καὶ πράξεων.

sinu dirimat. Verùm scopulus ille nequaquã triuertex est, nec omnino in sublime tollitur. Cæterùm cubitus quidem longus, & angustus à deductis ad Capriarũ fretum locis extenditur, altero ex montis latere Sirenum sacellum habens. Ex altero autem ad Posidoniatem sinum paruæ tres adiacent insulæ desertæ petrosæ, quas Sirenussas uocant. Super eodem freto extat Athenæum, pari quo cubitus ipse nomine. Quòd si qui locorũ historiã tradiderunt discrepant, haud cõtinuò uniuersa ejcienda est historia. Cæterùm uniuerso potius fides habeatur interdum. Tale quid dico. Inquiratur, si ad Siciliã & Italiam error ille fuit, Sirenes ne eo in loco uspiam fuisse dicantur. Qui in tractu Pelorio dixerat ab eo, qui in Sirenusis, inquit, discrepat. Ambo uerò ab eo, qui ad Siciliam & Italiam dixit, minimè discrepant. At maiorem adhibent fidem, quoniam licet eundem locum non asserant, tamẽ ab Italiæ & Siciliæ loco nõ discesserũt. Si quis autem adiecerit, quòd Neapoli Parthenopes unius ex Sirenibus monumentũ ostenditur, adhuc fidei plus adiungit, licet tertius dictus sit locus. Quòd autem hoc in sinu, quem Cumanum appellauit Eratosthenes, quem Sirenussæ efficiũt, ædificata est Neapolis, firmius his in locis Sirenas extitisse credimus. Haud enim poetam ad unguẽ singula perdidicisse remur, nec nos ipsi ab eo rerum diligentiã exquirimus. Veruntamẽ haud ita suspicari possumus, ut cũ nihil de Vlyssis errore perceperit, qualis & ubi fuerit: suo exposuerit carmine. Eratosthenes quidem Hesiodum de Vlyssis errore audisse cõiecturis assequitur, quòd ad Italiam & Siciliam fuerit, & huic opinioni credentẽ, non modò dictorũ ab Homero mẽtionem fecisse, sed etiam Aetnæ, & Ortygiæ, Syracusis adiacentis insulæ, ac Etruscorum: Homerum autem illorum prorsus ignarum, ignotis que in locis errorem facere uoluisse. Vtrum igitur Aetna & Tuscia cognita, Scylla uerò, Charybdis, Circæum, & Sirenussæ non admodum? Nunquid Hesiodum non garrire, sed inualescentes opiniones sectari decebat? Homerum autem quicquid obuenerat diserta resonare lingua? Præterea quæ de loco et conueniente Homero fabulatione dicta sunt, ipsa etiam scriptorũ illa diuulgantium multitudo, et uagata per locos fama documento esse posset, quod ea minimè sunt uel poetarum, uel scriptorum figmenta, sed & personarum & rerum gestarum uestigia.

Et Poly-

† opinatus est, ὑπονοεῖ

Et Polybius rectè de errore † cogitat. Aeolus enim in ipsius freti locis, per quæ cursus & recursus est, & nauigationis asperitas per fluxus atq; refluxus aggrediendi signa præmonstrat, itaq; uentorum custodem, atq; regẽ creditum fuisse refert: sicuti Danaũ in Argis inundationes ostentantẽ, Atreũ aduersum cœlo solis cursum uates & auspices reges demõstrari, sacerdotes Aegyptios, Chaldęos et Magos aliqua sapientia cęteris excellentes, principatum & honorẽ apud maiores nostros cõparasse: sic & unumquenq; deorũ commoditatis alicuius repertorẽ honoribus celebratũ fuisse: hæc prẽmone faciens Aeolum in fabulamenti forma prorsus accipi, & sentiri nõ sinit, nec totum Vlyssis errorem, at pauca fabulantem adiecisse, quemadmodũ de Troiano bello. Totũ autem circa Siciliã poëticè fictũ esse à poëta, reliquisq; scriptoribus, qui adiacentia loca dissertũt Italiæ atq; Siciliæ, nõ sanè probat, nec huiusmodi Eratosthenis sententiam laudat: quoniam quædã inquit reperisse ubi errauerit Vlysses, cum coriorũ sutorem in ueniisset, qui uentorum utrem consuisset: hoc autẽ propriè de illis dictum esse, qui ad Scyllam aduentant, & ibi galeotarum piscationem tractent.

Odyss. μ.

Illic circa Scyllam et eius scopulum piscosum, Delphinorum, canumq; indagatrix, & si qua apud * Græcos maior est balena.

* Interpres uidetur legisse ἑλλησι, hoc est Græcis: quanquã nec sic legatur apud Homerũ, sed ἑλκει pro ἕλκη, id est caperet. ut sit, Si quod maius capit balena.

Thynni enim cum gregatim præter Italiã acti elabuntur, & Siciliã attingere prohibentur, in maiores incurrũt beluas, utputa delphinos, canes, aliasq; balenis similes. Et quorum uenatione canes & galeotas pinguescere, quos xiphias, id est gladios appellari ferunt. Idẽ enim hoc in loco contingere, & in Nili incrementis aquarumq; cæterarũ, quod in igne et in ardentibus syluis. Congregatas enim feras, cum ignẽ aut aquam effugiant, à ualentioribus deuorari. Hęc elocutus, galeotarũ uenationem exponit, quæ circa Scyllæũ tractũ instituitur. Manentibus enim in statione frequẽtibus remorũ duorum scaphis, speculator quidem communis supernæ instat, duos singulæ scaphæ tenẽt, alter remigat, alter hastam habens manet in prora. Cum primùm uerò speculator supereminentiam galeotæ signo indicat, beluæ uerò supra mare pars tertia eminens fertur, scapha propius appellitur. Deinde iacto manu telo, uulnus incutit. Tum cuulsa sine cuspide de corpore hasta, quod telum sane est hamatum, ut educi facile queat,

καὶ πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τὸ πλοῦς. ὁ μὲν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοῖς ἐκπλοῦς, ὧν οἱ μὲν περθμὸν τόποις ἀμφὶ ῥόμοις ὅσι καὶ δυσέκπλοις, ἀλλὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρῆσθαι τῶν ἀνέμων, ἐν βασιλεία νενομίσθαι φησὶ καθάπερ παλαιὸν μῦθον, τὰς ὑδρίας τὰς ὧν ἀρχὴν πεδαλέξαντας, ἀρίους δὲ τοῦ ἡλίου μὲν ὑποφαντίον τῷ ὄρανῷ ῥόμον, μαύτεις τε, καὶ ἰσοροσκοτωμένας ἀκριδεικνυσθαι βασιλέας δὲ τοὺς θ' ἱδρύας τῶν ἀιγυπτίων, καὶ χαλδαίους, καὶ μάγους, σοφίαν τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν. ὅτῳ δὲ καὶ τῶν θεῶν ἕνα ἕκαστον τὸ χρησίμων τινὸς εὑρετὴν γενόμενον, ἐμμαθεῖν. ταῦτα δὲ προοικονομησάμενον, ὅτι ἐκ μὲν τοῦ Αἰόλου μύθου σχήματα ἀκούειν, οὐδὲ ὅλως τὴν ὀδυσσέως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμεμυθεῦσθαι, καθάπερ ἐν τῷ ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸν δ' ὅλον περὶ σικελίαν καὶ τὴν ποιητὴν πεπεῖσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ τοιαῦτα λέγουσι τὰ περὶ τὴν ἰταλίαν, καὶ σικελίαν, ἀκολουθεῖ δὲ, οὐδὲ τούτῳ τὸ ὅραμα εὐδοκίμους ἀποφαίνειν. διόπερ φησὶ τὸ τ' αὐδυρεῶν λίνα, πῦ ὀδυσσεὺς πεπλάνηται, ὅταν εὕρῃ τὸν σκυτέα μὲν συρράψαντα τὸ τῶν ἀνέμων ἀσκόν. καὶ ὥσπερ δ' οἰκείως εἰρῆσθαι τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ σκύλλαιον, καὶ τῶν θύραν τῶν γαλεωτῶν τὸν ὠδὶ τῆς σκύλλης.

Αὐτὰρ δ' ἰχθυάᾳ σκώπελον πολυμαιμάουσαι.
Δελφῖνας τε, κύνας τε, καὶ εἴ τι πολυμειζότερον ἕλκηται κῆτος.—

Τοὺς δὲ θύννους ἀγεληδὸν φερομένους παρὰ τὴν ἰταλίαν, ἐκπίπτειν καὶ κωλύεσθαι τὸ σικελίας ἅψασθαι, πολυωπεῖν τοῖς μείζοσι τῶν ζώων, οἷον δελφῖνας, καὶ κύνας, καὶ ἄλλων κητωδῶν, ἐκ δὲ θήρας αὐτῶν παίνεσθαι τοὺς γαλεώτας, ὃς καὶ ξιφίας λέγεσθαι, καὶ κώπας φασὶ συμβαίνειν δὲ ταῦτα περὶ τὰς ἀναδάσεις τῶν νάπλων, καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ὅταν πυρὸς, καὶ ὕλης ἐμπίπτωσιν. ἀθροιζόμενα δὲ τὰ θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι τοῖς κρείττοσι. ταῦτα δ' εἰπὼν, δηλῶσαι τὸν θήραν, ἣν συνίστασθαι ὠδὶ τὸ σκύλλαιον. σκοπὸς γὰρ ἐφέστηκε κοινὸς ὃς ὑφορμοῦσιν ὠκύποσι σκαφιδίοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφίδιον. καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁδὶ δὲ πρώρας ἕστηκε δόρυ ἔχων, σιμόωνος δὲ σκοπὸς τὴν φάνειαν τοῦ γαλεώτου φορητὴ ὁ βίβρος μόρος ἐξαλὴς ὢν. συναφανὴς δὲ σκάφος, ὁ μὲν ἐπλῆξεν ἐκ χειρὸς, εἶτ' ἐξεσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τοῦ ἀδράπτοντος. ἀγκιστρώδης τε γάρ ὅστι, καὶ χαλαρῶς γίνεσθαι τῷ δόρατι ἐπὶ πικτὸς,

καλῶδιον

πελώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἀξυμμιλῶν, τῷ τ' ὠὴχαλῶσι ζῷ προωθῇτι, ἕως αὖ κάμῃ σφα δάζον, καὶ ὑποφύγοι. τό τε δ' ἐλκυσιν ὑπὸ τὴν γλῶ, ἢ ἐς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, ἐὰν μὴ μέγα ᾖ τελέως τὸ σῶμα. καὶ ἐκπέσῃ δὲ εἰς τὴν θάλατταν τὸ δόρυ, οὐκ ἀπόλωλεν. ἔστι γὰρ πικρὸν ἔκ τε δρυὸς, καὶ ἐλάτης, ὥστε βαπτιζομένου τοῦ δρυΐνου βαρέι, μετέωρον εἶναι τὸ λοιπὸν, καὶ δυσανάληπτον. συμβαίνει δέ ποτε καὶ πεπρώσκεσθαι δι' τ' σκαφιδίου τὸν κωπηλάτην, διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ξίφους τὴν γαλεωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ ζώου συναρπάζειν εἶναι, καὶ τὴν θήραν. ἔκ τε δὴ τῶν τοιούτων εἰκάζοι τὶς ἂν φησι πορὶ σικελίαν γενέσθαι τὴν πλάνην κατὰ τὸν ὅμηρον, ὅτι τῇ σκύλλῃ πεσόντε τὴν τοιαύτην θήραν, ἣ μάλιστ' ὠὴχωέιός ὅστ ζῷ σκυλλαίη. καὶ ἐκ τῆν ὧδι φῂ χαρύβδεως λεγομένων ὁμοίων τοῖς τοῦ πορθμοῦ πάθεσι. τὸ δὲ τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνῆκεν, αὖτι τοῦ δὶς, χρὴ ζητεῖν εἶναι ἁμάρτημα, ἢ ἰσοσκοῦν. καὶ τὰ γὰρ τῇ μὲν γῇ δὲ τοῖς πορὶ τῶν λωτοφάγων ἀῤῥημένοις συμφωνεῖ. εἰ δέ τινα μὴ συμφωνεῖ, μεταβολὰς ἀπιθάνου δεῖ ἢ ἄγνοιαν, ἢ ποιητικὴν ἐξουσίαν, ἢ σωϊσκὴν ἐξ ἰσοσίας, καὶ δραθέσεως, καὶ μύθου. φῂ μὲν οὖν ἰσοσίας ἀλήθειαν εἶναι τέλος, ὡς γὲ νεῶν καταλόγῳ τὰ ἑκάστοις τόποις συμβεβηκότα λέγοντος τοῦ ποιητοῦ· τὸν μὲν πετρήεσσαν, τὸν δὲ ἐχατόωσαν πόλιν, ἄλλων ἢ πολυπτήρωνα, τὸν δ' ἀγχίαλον. φῂ δὲ δραθέσεως, γνώργειαν εἶναι τὸ τέλος, ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ. μύθου δὲ, ἥδυνὴν, καὶ ἔκπληξιν. τὸ δὲ πάντα πλάττειν, οὐ πιθανὸν, οὐδ' ὁμηρικόν. τὸν γὰρ ἐκείνου ποίησιν φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, οὐχ ὡς ὁρατοσθένης φησὶ, κελεύων μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν τὰ ποιήματα, μηδ' ἰστορίαν ἀπ' αὐτῶν ζητεῖν. πιθανώτερόν τε τὸ,

Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φορόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.

Ἐν βραχεῖ δρασήματι δίεσθαι. οἱ γὰρ ὀλοοὶ οὐκ οὐθυδρομοι· ἢ ἐξωκεανίζειν, ὡς ἂν εὐρέων πνεόντων σωιζῶς. σωθεὶς δὲ τὸ δράσημα τὸ ἐκ μαλεῶν ὧδι σκέλας, σταδίων δισμυρίων, καὶ δισχιλίων πεντακοσίων, εἰ φησὶ θέων, θέκρην γὰρ τοῖς ἐννέα ἡμέραις δινύσθαι ἰσοταχῶς, ἑκάστης δ' ἡμέρας ὁ πλοῦς συμβαίνοι, σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων. τὶς οὖν ἰσόρροπον ἐκλυκίας, ἢ ῥόδου δίδυμόραμόν τινα ἀφιγμένον εἰς ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τοῦ δρασήματος, σταδίων τετρακισχιλίων; Πρὸς δὲ τοὺς ὠὴχομένους πῶς τὸν

apteq; infixo ei funiculo, appenſum ſauciatæ acclinãt beluæ, donec agitata ſuffugiens q; laſſetur. Tunc in terram ſubducũt, aut intra ſcapham accipiunt, niſi prorſus immenſum corpus exiſtat. Quod ſi in mare telum exciderit, haud ſanè perit, eſt nanq; uel è quercu, uel ex abiete cõpactũ, adeò ut querna grauitate demerſum, deinde in ſublime relatũ facile poſſit apprehendi. Contingit autẽ interdũ & remigem in ſcapha per magnum galeotarũ gladiũ uulnerari: & cum inſtar apri beluæ uigeat impetus, aſperrimè fit ipſa uenatio. Talibus ex rebus quadã coniectura colligi poſſe inquit, Vlyſſis errorẽ circa Siciliam ſecundũ Homerum fuiſſe, quoniam huiuſmodi uenationem Scyllæ coniunxit, quæ Scylleo tractui uſitata eſt. Et ex ijs quæ de Charybdi memorãt, quæ freti illius periculis ſimilia ſunt. * Quod ter- quidem pro his iaceat, * ſcriptorũ uel potius hiſtorici peccatũ eſt. Dicta quoq; in Meninge Lotophagorum rumori ſimilia ſunt: ſin ue rò aliqua diſſonant, mutationes cauſari oportet, uel inſcitiam, uel poeticam licentiam quæ ex hiſtoria & diſpoſitione conſtat & fabula. Hiſtoriæ finis eſt ueritas. Sicut in nauium dinumeratione poeta omnibus obuenientia locis explicat, aliam quidem lapidoſam urbẽ, aliam uerò extremam, hanc columnis refertã, illam maris uicinam. Finis autem diſpoſitionis expreſſio et efficacia, quemadmodum prę liantibus introducendis. Fabulæ autem delectatio & ſtupeſcentia. Cuncta uerò fingere, neque conſentaneum eſt, nec Homero conueniens. Illius enim poeſin ſapientię ſtudium eſſe, ac philoſophiam uniuerſi æſtimant, non ut inquit Eratoſthenes, qui ad intelligentiam & mentem poemata iudicari non debere iubet, nec ullã ex poetis hiſtoriã eſſe petendam. Veriſimilius eſſe illud,

Atq; die hinc nona me flamina dira ferebant. *Odyſſ.*

Breui in ſpacio accipere. nam dira flamina, hoc eſt curſus obliqui, quoniã oceanum pene trare perinde ac aſſiduè uentis à puppe ſurgẽtibus. Interuallũ autem à Malea ad columnas cõponens, ſtadiorũ uigintiduo millia & quingenta cõperiret. Si hoc, ait, ponamus diebus nouem ęquali celeritate confectũ eſſe, ſingulis diebus curſus euenit, ſtadiorum duorum millium & quingentorum. Quis nam tradidit aliquem è Lycia, ſeu Rhodo ad Alexandriam biduo aduectum eſſe, cum quatuor millium ſtadiorum ſpacium interſit? Percontantur nonnulli quo pacto, cum ter Vlyſſes

Interpres nõ notauit eſſe uerſum.

in Siciliam

in Siciliam aduenerit, ne semel quidem per fretum ipsum nauigarit? Respondetur, quoniam & posteri omnes eam effugerunt nauigationem, hæc quidem ab eo dicta sunt. Sunt et alia quę rectè ab illo dicantur. Cum uerò in oceanum excursionem præparat, & dierum nauigationem diligenter ad mensuras adduxit, et spacia, discrepãtię excessum minimè reliquit. Simul enim poëtæ uersus addit:

Odyss.ι. Atq; die hinc nona me flamina dira ferebant.

Simul & occultat. Etenim hæc ipsius poetæ sunt, ut illud, (illud,

Odyss.μ. Oceani fluxũ fluuiq; mox cymba reliquit. Et

Odyss.κ. Insula in Ogygia quam ponti umbilicus inhæret,

Quodq; in eo loco Atlantis filia domicilium habet. Et illud de Phæacibus,

Odyss.ζ. Littora fluctisoni colimus suprema remoti,
Nemoq; mortalis nobis confinia miscet.

Hæc enim omnia in Atlantico pelago ficta manifestè declarantur. Ea uerò ille occultãs, quæ manifesta dicuntur tollit. Hoc autem nõ sanè rectè. at circa Siciliam & Italiam errorem factum esse, rectè & ab ipso poeta confirmat. Quandoquidem quis nam aut poeta, aut scriptor Neapolitanis, Sirenis Parthenopes sepulchrum nuncupare suasisset? Incolas autẽ Cumarum & Dicæarchiæ, id est Puteolorum, & Vesubij ignitum Phelegethontem, et Acherusiam plaudem, & mortuorum uaticinium, Auernum & Baias, & Misenũ, Vlyssis quosdam socios, sic & quæ apud Sirenussas, & quæ sunt ad angustias freti, & Scyllam & Charybdim, & Aeolum. Hæc quippe nec ad ad unguem perscrutanda sunt: nec absq; radice, nec absq; fundamento prorsus omittenda, cum nec ueritatẽ, nec historiæ attingant utilitatem. Hoc cum intelligat Eratosthenes, suspicetur aliquis, inquit, poetam uoluisse Vlyssis errorẽ ad occidentis loca facere, & à proposito desistere, cum quędã nõ diligenter hausisset, & quędam hunc in modum non elegisset, sed ad id quod terribilius & monstrosius est, educere cuncta uoluisse. Hoc quidẽ ipsum bene, illud aũt cuius gratia hoc faciebat, male assumens. nõ enim garriendi gratia, sed ut prodesset. Quapropter rationẽ subire iure debet & huiusmodi rei, & illius, quod eũ idcirco remotissima monstra ceciniss̃e maluit, ut facilior ei mentiẽdi prestaret occasio. Quota est enim pars remotissimè de mõstris dicta prę ijs quæ in Gręcia, & in locis Græciæ, ppinquis decãtant, sicut Herculis & Thesei certamina, et de

εἰς σικελίαν ἐλθὼν, οὐ σὶ ἅπαξ σὲ τὸ πορθμοῦ πέπλουκεν ὀδυσεὺς, ἀπολογεῖται. διό τι καὶ οἱ ὕστερον ἐφυγον ἅπαντες τὸν πλοῦν ἐκεῖνον. διαῦτα μὲν εἴρηκεν. ἔστι δ' τ' ἄλλα μὲν οὐ λεγόμενα. ὅταν σὶ ἀναγκάζῃ τὸν ἀξιόπιστον νισμὸν, ὡς πῶς ἀκειβῶ μετὰ τὸν ἡμερῶν πλοῦν, ἀνάγκη, καὶ σήματα, τοσούτων οὐκ ἀπολείπει σὶ ἀνωμαλίας. ἅμα μὲν γὰρ παραπίθησι τὰ τοῦ ποιητοῦ ἔπη·

Ἔνθεν σὶ γνῦξ μαρ φορόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἅμα σὶ ὠκεὺπέται. καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ ποιητοῦ·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπον ῥόον ὠκεανοῖο
Νηῦς. — καὶ τὸ, (σης.
Νήσῳ γ' ὠγυγίῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσ-
Καὶ ὅτι γ' ἔναυθα οἰκεῖ ἄτλαντος δυγάτηρ. καὶ τὸ πόρρω τῦ φασκόντων· (τῳ
Οἰκέομεν σὶ ἀπάνευθε πολυκλύστῳ γ' ἐν πόντῳ
Ἔσχατοι, οἷς σὲ λις ἄμμι βροτῶν ὠπὶ μίσγεται ἄλλος.

Ταῦτα γὰρ πάντα φανερῶς γ' τῷ ἀτλαντικῷ πελάγει πλαττόμενα δηλοῦται. ὁ δὲ ταῦτ' ὠφανιζόμενος, τὰ φανερῶς λεγόμενα ἀναιρεῖ. ὥστε μὲν οὖν οὐκ ὀρθ. τὸ δὲ πόρρω στο κελίαν καὶ ἰταλίαν γεγενῆσθαι τὸν πλοῦν, ὀρθῶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ βεβαιῶται, ἐπεὶ τίς ἔπεισε ποιητὴς, ἢ συγγραφεὺς, νεαπολίτας μὲν λέγειν μνῆμα παρθενόπης σὶ σειρῆνος; οὓς δὲ γ' κύμη, καὶ δικαιαρχία ὑπὸ βεζουβίου, πυριφλεγέθοντα ὑπ' ἀχερουσίαν λίμνην, καὶ νεκυομαντεῖον τὸ γ' ἐν ἄορνῳ, καὶ βάϊας, καὶ μισηνὸν τῶν ὀδυσσέως ἑταίρων λιμένας. οὕτω δὲ καὶ τὰ πρὸς σειρηνούσας, ὑπ' τὰ πρὸς τὸν πορθμὸν, ὑπ' σκύλλαν, ὑπ' χάρυβδιν, καὶ αἰολον. ἅπερ οὔτ' ἀκειβῶς ἐξετάζειν δεῖ, οὔτ' ἀφροῦσας ὑπ' ἀνίστας ἐαῦ, ἀληθείας μηδ' γ' πῶσα πόμενα, μηδ' ὠφελείας ἰσορικῆς. ὑπ' αὐτὸς δὲ τοῦτο νοήσας ἴσως ὁ ὁρατοσθένης, τοπολάβοι, τὶς αὖ φησι, τὸν ποιητὴν βόλεσθαι μὲν γ' τοῖς πῶσω ταυρίοις τόποις τῷ πλάνῳ τῷ ὀδυσσεῖ ποιεῖν, ἀφεστῶναι δ' ἀφ' τῶν τοιουτωμένων, τὰ μὲν οὐκ ἀκειβῶς πεπυσμένον, τὰ δὲ οὐδὲ πῶσελόμενον οὕτως, ἀλλ' ὡδὶ τὸ δεινότροπον καὶ τὸ τραπωδίεσθαι ἕνεκα ἀγαγεῖν. τοῦτο μὲν οὖν τὸ δ', τὸ δ' οὐ χάριν τ' τ' ἐποίησε, κακῶς ἐξάμενος. οὐ γὰρ φυσικείας, ἀλλ' ὠφελείας χάριν. ὥστε δικαίως ὄφειλεν τοιχειν λόγον καὶ πόρρω τούτου. καὶ δ' ὅτι φησὶ τὰ πόρρω τραπολογεῖσθαι μᾶλλον σὲ τὸ δυνατόν. πολλοὶ γὰρ μέρος ὅτι τὰ πόρρω τραπολογούμενα τῶν γ' τῇ ἑλλάδι καὶ ἐγγὺς τῆς ἑλλάδος. οἷα δὴ τὰ κατὰ τοὺς ἡρακλείους ἄθλους καὶ θησέως, καὶ τὰ γ' κρήτῃ,

κρήτη καὶ σικελίᾳ μυθολογούμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις νήσοις. καὶ τὰ πρὸ τοῦ κιθαιρῶνα καὶ ἑλικῶνα καὶ παρνασσὸν καὶ πήλιον, ⸂καὶ τὰ⸃ ἀθηναίων ὅλων, ⸂καὶ πελοπόννησον,⸃ ὁπόσα τε ἐν τοῖς μύθοις ἄγνοιαν αἰτιᾶται τῷ μυθοποιῷ· ἐπὶ δὲ ἐπεὶ ὁ πάντα μυθεύσειν, ἀλλὰ πλείω προσμυθεύσει, καὶ μάλιστα ὁμηρος, ζητῶ τί οἱ παλαιοὶ προσμυθεύσειν, ὃ ζητεῖ, εἰ τὰ προμυθευόμενα ὑπῆρξεν, ἢ ὄχι. ἀλλὰ καὶ μᾶλλον οἷς προσμυθεύεται τόποις, ἢ προσώποις, πρὶ ἐκείνων ζητεῖ τἀληθές. οἷον τὴν ὀδυσσέως πλάνην, εἰ γέγονε, καὶ ποῦ. ὁ δ' ὅλην ὁκόθ', ὁ τὴν ὁμήρου πίστιν εἰς ⸂τὴν⸃ σωσάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν· εἰς τε τ' ἄλλα, ⸂καὶ εἰς αὐτὰ τανῦν προκείμενα, τὰ περὶ γεωγραφίας,⸃ καὶ μηδὲν αὐτοῖς προσεθέσθην ἀφνέμφ. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, τόν γε βριπτόλεμον τοῦ σοφοκλέους, ἢ τὸν τῶν βακχῶν τῶν εὐριπίδου πρόλογον ἐπελθόντα, καὶ παραβαλόντα τὴν ὁμήρου πρὸς τὰ ῥηθέντα ἱστορίαν, ῥᾴδιον ἂν εἴη θεάσασθαι τὴν ἀβολίαν, ἢ τὴν ἀσάφειαν. ὅπου γὰρ χρεία τάξεως ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν. ὁμοίως μὲν τῶν ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἀποθεν. ⸂ἐπ' ὄσσα ὅσσαν ἐπ' ἀνύμπῳ μέμασαν θέμεν. αὐτὰρ Πήλιον εἰνοσίφυλλον. — καὶ τὸ,

Ἥρη δ' ἀΐξασα λίπεν ῥίον οὐλύμποιο·
Πιερίην τ' ἐπέβασα καὶ ἠμαθόεντα βρατεινὴν,
Σεύατ' ἐφ' ἱππολόφους βερεκύντας, ὄρεα νιφόεντα,
Ἐξ ἀθόω δ' ὑδὶ πόντον. —⸃

Καὶ ⸂τῷ δὴ⸃ καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις ὁκ ἐφεξῆς λέγει, οὐ γὰρ ἀναγκαῖον. τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἀποθεν· Κύπρον, φοινίκην τε καὶ, αἰγυπτίους ἐπαλήθεις, Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, καὶ ἐρεμβούς, Καὶ λιβύην. —

Ὅπερ καὶ ἵππαρχος ⸂ὡσαύτως⸃ αἰνίσσεται. οἱ δ' ἐφ' ὧν τάξεως χρεία, ὁ μὲν τὸν διόνυσον ἰθύοντα τὰ ἔθνη φράζων, ὁ δὲ τὸν βριπτόλεμον τὴν κατασκευὴν γῆν, τὰ μὲν πολὺ διεστῶτα συνάπτοντι ἐγγύς, τὰ δὲ συνεχῆ διαιροῦσι. λιπὼν δὲ λυδῶν τοὺς πολυχρύσους γύας, Φρυγῶν τε, πορσῶν θ' ἡλιοβλήτους πλάκας. Βάκτρια τε τείχη, τήν τε δύσχειμον χθόνα Μήδων ἐπελθὼν, ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.

Τοιαῦτα μὲν ὁ βριπτόλεμος πείθει, καὶ τοῖς κλίμασι δὲ, καὶ τοῖς ἀνέμοις διαφαίνει τὸ πολυμαθές, τὸ περὶ τὴν γεωγραφίαν ὁμηρος, ⸂καὶ τοῖς⸃ ὑποθεσίαις λέγων ἅμα τὰ τοιαῦτα πολ-

Αὖτι δὲ χθαμαλὴ παννυχὶς ἔπι (λαχοῦ·
ἐν δὲ λὶ κεῖται
Πρὸς ζόφον, αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε.

Cretæ ac Siciliæ fabulis ſcripta ſimiliter & in reliquis inſulis, & ad Citheronem, & Heliconem & Parnaſſum & Pelium & Atticam, & uniuerſam Peloponneſum, nec ullus eſt qui ex fabulis fabulatoris ignorantiã crimínetur. Rurſus cum nequaquam omnia fabulentur, ſed plura fabulis adiungant, præſertim Homerus, inquirens quæ nam ueteres fabulis addiderunt, nec inquirit, ſi fabularum additamenta uel fuerint, uel ſint. Sed magis de illis uerita tem inquirit locis ac perſonis, ad quæ fabulatur, ſicuti ſi Vlyſſis error fuerit, aut ubi. Totũ autem ipſum nequaquam bene Homeri poeſin cum aliorum poetarum poeſi in unum ad ducere, cùm ad aliam, tum uerò ad propoſitam de orbis ſitu materiã, & nullum ei tribuere principatum. Etenim ſi nihil aliud uel Sophoclis Triptolemum, uel Baccharum prologum Euripidis, ſi percurras & Homeri diligẽtiam, ex hiſce potiſſimum rebus ipſe comparaueris, facile fuerit comparationem ac differentiam ponere. Nam ubi locorũ quos memínit ordinẽ neceſſitas exigit, ordinẽ ſeruat. Similiter Græcorũ, ſimiliter & longè poſitorũ.

Ponere certabãt properantes Oſſan olympo, Odyſſ. λ.
Pelion inde Oſſæ frondoſum. Et illud,

At præceps Iuno celerem linquebat olympũ, Iliad. ξ.
Pieriam accedẽs dehinc, Emathiamq; beatã,
Fert & ad Thracas equites rupesq; niuales,
Hinc ab Atho pontum petit.

In dinumerandis uerò auxilijs urbes quidẽ, haud ordinem ſeruans, eloquitur. Non enim neceſſariũ erat. Ordine uerò gentes explicat. Simili modo & de remotis,

Cyprũ, Phœnicẽ, & Aegyptios errabundus, Odyſſ. δ.
Aethiopasq; adij, tum Sidonios et Erembos,
Ac Libyem. Quod Hipparchus quoq; annotauit. Reliqui uerò ea in quibus ordo exigit, hic Liberũ patrem gentes adeuntẽ inquiens, alter ut Triptolemus terras diſſeminat, quæ longè diſiuncta ſunt coniungunt, & continuata ſeparant.

Linquens inquit auriferos Lydorum ſulcos, Ex Baccharum prologo apud Euripid.
Et Phrygum ac Perſarũ urbes ſole percuſſas,
Mœnia Bactriania, hybernamq;
Medorũ tellurẽ accedens, et fœlicẽ Arabiam.

Huiuſmodi ſanè Triptolemus ait, permultã uerò ad climata & uentos doctrinam, quod ad geographiam attinet, in locorum deſcripti onibus Homerus oſtendit, hæc & complurí-

bus in locis aſſerit, (ra ſupra,
Hæc humilis iacet ad tenebras, multũ æquo- Odyſſ. ι.
Hæ ſecus auroram ſpectant, ſolisq; nitorem.

Duæ uerò illi sunt fores, quædam ad aquilonem, quædam rursus ad austrum, seu ad dexteram pergant ad auroram atq; solem, seu ad lęuam uersus tenebras. Atqui harum rerum ignorantiam omnimodā rerum omnium confusionem arbitratur,

Odyss.ν. Me latet ô socij tenebræ locus, aut ubi Eous,
Aut ubi sol terras subeat.

Cumq; poeta hæc bene dixerit,

Iliad.θ. Boreas & Zephyrus, qui è Thracia spirant.

Is malè aspiciens criminatur eum, quasi qui Zephyrum uniuerso tempore, & omnino spirare è Thracia dixerit, cum is minimè spirare omnino dixerit. Cæterū cum per mare Thracium, ad nigrum sinum ingruant, cum Aegæi pars maris existat. Conuersionem enim recipit ad austrum, Thracia quasi promontorium sit, ubi Macedoniæ adiungitur, et pelagus incurrēs, flantes hinc Zephyros ostendit ijs qui ad Thasum, et Lemnum, et Imbrum, & Samothraciam, & ijs quæ ad uicinū mare pertinēt. Sicut & in Attica zephyri, qui à Scironijs petris flant, Scirones appellantur, & potissimū Cauri. Quod Eratosthenes nequaquam intellexit, tamen suspicatus est. Ipse igitur regionis conuersionem, quam dico narrat. quod igitur uniuersaliter spiret, is capit. Postmodū poetæ imperitiam criminatur, quod cum Zephyrus ab occidente & Hispania efflet, illorsum minimè protenditur Thracia. Nunquid ab occidente spirantem ignorat zephyrum? At uerò cum hunc dicat in modum, proprium eius obseruat ordinem, (scens,

Odyss.ε. Vnà eurus notusq; cadūt, zephyrusq; fremi-
Et boreas.

An Thraciam ignorauit ultra Pæonios, & Thessalicos montes nonexcurrentem? Sed et huius, quæ porrò ad Thraces attinet gnarus ac minimè nuncupans partem quidem maritimam, partemq; mediterraneam, Magnetas quosdam et Malies, reliquosq; deinceps Græcos dinumerat usq; ad Thesprotas, pariterq; etiam Pęonibus finitimos Dolopas, & Sellos ad Dodonem usq;, ad Acheolum Thracum ultrà non meminit. Ad finitimū autem, sibiq; notissimum pelagus facile fertur. Sicuti cum ita commemorat,

Iliad.β. Cōcita turba fugit, lōgæ uelut æquoris undæ
Icario in ponto.

Sunt quidā qui primarios duos esse uentos asserunt, aquilonem scilicet atq; austrum, reliquos uerò modica quadam acclinatione differre, ab ortu quidē æstiuo Eurum, à brumali

Δύω δέ τε αἱ θύραι εἰσίν, αἱ μὲν πρὸς βορέαν, αἱ δ' ὦν πρὸς νότον,
Εἴτ' ὐθὺ δεξιὰ ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀριστερά, πού γε ποτὶ ζόφον.
Καὶ μὴν τὴν ἄγνοιαν γε τὴν τοιαύτην, τελέως ἡγεῖται συγχυσιν τῶν ἁπάντων· (ἠώς,
Ὦ φίλοι, ἀγαρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος, ἠδ' ὅπῃ
οὐ δ' ὅπῃ ἠέλιος. —
Κἄνταῦθα δ' εἰπόντος οὐ τὸ πιθανὸν·
Βορέης καὶ ζέφυρος τώ τε θρῄκηθεν ἄητον,
οὐκ οὖν δεξαίμενος ὁ αὐτὸς συνοφαντεῖ, ὡς καθόλου λέγοντος, ὅτι ὁ ζέφυρος ἐκ θράκης πνεῖ, ἐκείνου λέγοντος ἀ καθόλου. ἀλλ' ὅταν ᾖ τὴ θρακίαν θάλασσαν συμπαίσωσι πρὸς τὸν μέλανα κόλπον αὐτοῦ αἰγαίου μόριον οὖσαν. ὧν τροφὴ γὰρ λαμβάνει πρὸς νότον ἀκρωτηριάζουσα ἡ θράκη, καθ' ἃ σωκάπτει τῇ μακεδονίᾳ. καὶ πρόσω ἰοῦσα εἰς τὸ πέλαγος, οὗ ζεφύρους φύσιν ἔνθεν πνέοντας ἀφαίνει τοῖς φθάσω, καὶ λήμνῳ, καὶ ἴμβρῳ, καὶ σαμοθρᾴκῃ, καὶ τῇ πρὸς αὐτὰς θαλάττῃ. καθάπερ καὶ τῇ ἀττικῇ ἀπὸ τῶν σκειρωνίδων πετρῶν, ἀφ' ὧν καὶ σκίρωνες καλοῦνται οἱ ζέφυροι· καὶ μάλιστα οἱ ἀργέστες. οὐκ ἔγνωσε δὲ τὴν τοπογραφικὴν ἔφοδον, ἔγνωσε δ' ὅμως. αὐτὸς γοῦν ἡγεῖται τὴν τροφὴν, ἣν λέγω, τῆς χώρας. ὡς καθόλου οὖν λέγεται, ἐπ' ἀπειρίαν αἰτιᾶται τὸ ποιητόν. ὡς τὸν ζέφυρον μὲν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας πνέοντος, καὶ τῆς ἰβηρίας, τῆς δὲ θράκης ἐκεῖσε μὴ ἐκτεινούσης. πότερον οὖν τὸν ζέφυρον ἀγνοεῖ ἀπὸ ἑσπέρας πνέοντα, ἀλλ' ὅταν οὕτω φῇ, φυλάττει τὴν οἰκείαν αὐτοῦ τάξιν· (λυσανίας,
Σαώ δ' εὖρός τε νότος τε πίσυρες, ζέφυρός τε
Καὶ βορέης. —
Ἢ τὴν θράκην οὐκ οἶδε μὴ προσαπτομένην πόρρω τῶν παιονικῶν, καὶ θετταλικῶν ὀρῶν; Ἀλλὰ καὶ τούτης τὴν ἐφεξῆς κατὰ οὖν θρᾴκας ἀσήμως, ⟨καὶ⟩ ἀκατονομάζων τήν τε παραλίαν, καὶ τὴν μεσόγαιαν, μάγνητας μέν τινας, καὶ μαλιεῖς, καὶ οὖν ἐφεξῆς ἕλληνας καταλέγει μέχρι θεσπρωτῶν. ὁμοίως δὲ ⟨καὶ⟩ τοῖς παίοσι τοὺς ὁμόρους δόλοπας, καὶ σελλοὺς πρὸς σιλλύλλιον μέχρις ἀχελῴου. θρᾳκῶν δ' οὐ μέμνηται πρόσω. σύνηφόρως δὲ ἔχει πρὸς τὴν ἐγγυτάτω, καὶ γνωριμωτάτην ἑαυτῷ θάλατταν, ὡς καὶ ὅταν φησί·
Κινήθη δ' ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης
Πόντου ἰκαρίοιο —
Εἰσὶ δέ τινες οἳ φασι δύο τοὺς κυριωτάτους εἶναι αὐτέμους, βορέαν, καὶ νότον· τοὺς δὲ ἄλλους, ἤδη μικρὰν ἐγκλισιν ἀπὸ φορᾶς, τὸν μὲν πρὸς θερινὴν ἀνατολὴν εὖρον, χειμερινὴν δὲ ἀπηλιώτην.

ἀπηλιώτην. δύσιν δὲ θρινῦν μὲν, ζέφυρον χειμερινὸν δὲ, ἀργέστην. τοὺς δὲ δύο εἶναι τοὺς ἀνέμους ποιοῦσι καὶ μάρτυρας, θρασυάλκην τε, καὶ τὸν ποιητὴν αὐτὸν, τὸν μὲν ἀργέστην τοῦ νότου προσνέμει,

Ἀργέστας νότοιο. —

Τὸν δὲ ζέφυρον τοῦ βορέα·

Βορέης καὶ ζέφυρος τώ τε θρήικηθεν ἄητον.

Φησὶ δὲ Ποσειδώνιος, μηδεμίαν οὕτως παραδεδωκέναι τοὺς ἀνέμους τῶν γνωρίμων πρὸ τούτου, οἷον ἀριστοτέλη, τιμοσθένη, βίωνα τὸν ἀστρολόγον. ἀλλὰ τὸν μὲν ἀπὸ θρινοῦ ἀνατολῶν, καικίαν, τὸν δὲ τούτῳ κατὰ διάμετρον ψαυτίον λίβα, ἀπὸ δύσεως ὄντα χειμερινῆς. πάλιν δὲ τὸν μὲν ἀπὸ χειμερινῆς ἀνατολῆς, εὖρον· τὸν δ' ψαυτίον, ἀργέστην· τοὺς δὲ μέσους ἀπηλιώτην, καὶ ζέφυρον. τὸν δὲ ποιητὴν δυσπαῆ μὲν ζέφυρον λέγειν, τὸν ὑφ' ἡμῶν καλούμενον ἀργέστην, λίβα δὲ πνέοντα, ζέφυρον, τὸν ὑφ' ἡμῶν ζέφυρον· ἀργέστην δὲ νότον, τὸν λευκόνοτον· οὗτος γὰρ ὀλίγα τὰ νέφη ποιεῖ. τὸν λοιπὸν νότον ὅλον θύρου πνέοντος·

Ὡς δ' ὁπότε ζέφυρος νέφεα συφελίξῃ
Ἀργέστης νότιος βαθείῃ λαίλαπι τύπτων.

Τὸν γὰρ δυσπαῆ ζέφυρον νῦν λέγει, ὃς ἔωθεν δασκιάζειν τὰ νέφη τοῦ λευκονότου συναγόμενα ἀθρόα ὄντα, ὡνθέτως τοῦ νότου νῦν ἀργέστου λεγομένου. τοῦτο μὲν δὴ γὰρ ἀρχῆθεν τοῦ πρώτου τῆς γεωγραφικῆς ἐπιμελείας, τοιαύτην τινὰ τῶν ἐπανορθωσιν ἔχει. ὡμολόγουν δὲ τοῖς περὶ ὁμήρου ψοφοδεῶς ἐνοικοφοβεῖσι καὶ τοῦτο φασίν, ὅτι οὐδὲ τὰ τοῦ νείλου σώματα οἶδε πλείω ὄντα, οὐδ' αὐτὸ τοὔνομα. ἱστορεῖ δὲ οἶδε, μέμνηται γάρ. Τὸ μὲν οὖν ὄνομα εἰπεῖν μή πω λέγεσθαι κατ' αὐτόν· τὰ δὲ σώματα εἰ μὲν ἦν ἀφανῆ, καὶ ὀλίγοις γνώριμα. ὅτι πλείω καὶ οὐχ ἓν, δύη τις ἂν πεπεῖσθαι αὐτόν. εἰ δὲ ἦν κατ' αἴγυπτον τὸ γνωριμώτατον, καὶ παράδοξότατον, καὶ μάλιστα πάντων μνήμης ἄξιον καὶ ἱστορίας, ὁ ποταμὸς καὶ ὕδωρ, καὶ ὄψιν, ὡς δ' αὕτως αἱ ἀναβάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σώματα, τίς ἂν ἢ τοὺς ἀγνοοῦντας αὐτοῦ ποταμὸν αἰγύπτιον, καὶ χώραν, καὶ θήβας αἰγυπτίας, καὶ φάρον ἐνοχλάβοι μὴ γνωρίζειν ταῦτα, ἢ γνωρίζοντας μὴ λέγειν, πλὴν εἰ μὴ οἶδε τὸ γνώριμον, ἔτι δ' ἀπιθανώτερον, εἰ τὴν μὲν αἰθιοπίαν ἔλεγε, καὶ σιδονίους καὶ ἐρεμβοὺς, καὶ τὴν ἔξω θάλασσαν. καὶ τὸ διχθὰ διδάσθαι τοὺς αἰθίοπας, τὰ δ' ἐγγὺς καὶ γνώριμα μή. εἰ δὲ μὴ ἐμνήσθη οὕτως, οὐ τοῦτο σημεῖον τοῦ ἀγνοεῖν.

Subsolanũ, ab occasu uerò æstiuo Fauoniũ, à brumali aũt Caurũ. Duos uerò esse uentos testari & Thrasyalcẽ & poetam ipsum, aiunt, cũ Austro Caurum attribuit, dicens, Iliad. 9 et 23

Cauri austri. (cum dixit,

Zephyrum uerò, id est Fauoniũ aquiloni,

Aquilo & fauonius qui duo spirãt è Thracia. Iliad. 13

Cęterùm ex ijs quos nouimus tantopere de hisce tradidit nemo (teste Posidonio) atq; Aristoteles, Timosthenes, & Biõ astrologus. Ab ortu ęstiuo Cęciã, cui ab occasu brumali ad lineam Africus opponitur. Rursus ab oriente hyberno Eurus opponit: contrarius Caurus est, medios esse Subsolanum & Fauoniũ. Poeta quidem illum uiolenter spirantem inquit, Fauoniũ, quem nos Caurũ appellamus. Africum flantem, Fauonium, qui & à nobis Fauonius siue Zephyrus. Caurũ uero austrũ, Leuconotum, id est album austrum. hic enim paucas creat nebulas, cum reliquus totus auster quodammodo sit Eurus:

Dissipat ut zephyrus nubes, grauibus'que procellis Iliad. 5

Cauri austri pulsant.

Nunc enim uiolenter spirantem zephyrum dicit, quiq; à Leuconoto congregata dissipare cõsueuit, cum illa debilia existant, ubi adiectiui loco austri Cauri dixit. Hæc cum ab Eratosthene in primo de Geographia in initio dicantur, talem quandã habent emendationẽ. Porrò Homeri dictis falso deprehensis insistens, & hęc ait. Nili ostia plura existẽtia ignorasse, eius'que nomina: at ea nouit Hesiodus, quippe et qui mentionem facit. Verum enimuero eius nomen illius ętate nec dum nuncupatũ fuisse, credibile sit: ostia uerò tum obscura, tum modicis cognita. Quod uerò non unũ, sed plura fuissent, facile persuaderi potest. Sin autem inter res Aegyptias celeberrimũ, & quàm admirabile, & super omnia memoria simul & cognitione dignissimum flumen & fuit & est, pariterq; & incrementa, & eius ora, quis sibi nunciantes nequaq; sciuisse suspicetur? qui flumen simul & agrum Aegyptiũ & Thebas Aegyptias & Pharũ cognitum fecerit, cognoscẽtes uerò ipsum, nequaq; dixisse, nisi rerum celebritate ac nobilitate subticuissent? Adhuc incredibilius uidetur, si de Aethiopia, de Sidonijs, de Erembis, de exteriori mari, de bipartitis Aethiopum populis uerba faciebat, de propinquis autem & perspectis tacitus erat. Qui si horum memoriam nullam egit, id haud ignorantiæ propterea signũ est.

Etenim nec propriæ mentionem patriæ, nec aliorum complurium reliquit. Quin ea quæ admodum nota patent, memoratu digna non uideri, ad scientes potissimum diceret aliquis. Nec bene illud obijciunt Homero, perinde ac per ignorantiã differenti, quòd insulam Phariam ambitã pelago dixerit. Contrà enim nihil eorum, quæ nuper de Aegypto diximus, ignotum fuisse poetæ testimonio uti posumus. Dignoscere autẽ inde, quòd arrogans est, quisquis potius eius errorem asserit. Menelaus ad Aethiopas usq; conscendens, incrementa Nili discere potuisset, & limum quem agris infert, & eum qui est ante ostia transitũ, quantum sanè ad continentẽ accumulans adiecit. Itaq; Aegyptus uniuersa sub Herodoto fluuij munus appellari iure potuit, & si non uniuersa, ea saltem quę sub agro est inferiore, qui Delta nuncupatur. Pharum etiam priscis annis ambitam pelago tradidit. Ita pelago ambitam, esse mentitus nõ est, licet pelago nunc amplius ambita non sit. Hæc qui sic instruxit poeta fuit, quibus ex rebus & ipsum incremẽta nosse simul, & Nili ostia, coniecturis putare licet. Idem etiam delictum esset, & agrum inter Aegyptium pelagus & Arabicum sinum interiacentem ignorasse. Et,

Odyss. α. Extremos hominũ Aethiopes bipartitos,

Falso dicit. nam cum is hoc bene dixerit, posteriori etate uenientes reprehendere non rectè ausi sunt. Improbe sanè. Homerum enim hos ignorasse agros, tantum à ueritate longius abest, quantum non modò non ignorasse, sed apertè patefecisse dixerim. Ipsi quoque grammatici, ab Aristarcho & Crate, eius artis principibus, quamuis eo tacente sanè sentiunt. Quoniam cùm uates ipse dicat,

Odyss. α. Extremi hominum Aethiopes bipartiti sunt,

De sequenti uersu discrepant. Nam scribit Aristarchus quidem ita,

Solis ad occasum quidam, quidam sed ad ortum.

Crates uero sic legit,

Ibidem. Hæc sanè occasum solis, hæc illius ortum.

Cũ nihil intersit ad utriusq; materiã, siue hoc, siue illo modo scribat. Ille enim mathematicorum dicta secutus, torridã ab oceano detineri zonam inquit, ad ambas autem partes huius temperatam esse, & ad nos, & ad latus alterum. Sicut igitur Aethiopes ad nos uersi, illi dicuntur, qui ad orbem uniuersum in meridiem inclinati, aliorum postremi oceanum iuxta incolunt, etiam nonnullos item trans

oceanum

ὁ γὰρ τ αὐτὸ παρίσθησι ἐμνήσθη, ὃ πολλῶν ἄλλων. ἀλλὰ μᾶλλον τὸ λίαν γνώριμα ὄντα φαίη τὴς μὴ δεῖν ἀξία μνήμης εἶναι πῶς οὐ εἰδότας. ἀκοῦ δὲ, οὐδὲ ὀρθῶς φέρεσθαι αὐτῷ τὸ περὶ Φαρίου τ φασίας, ὅτι φησὶ πελαγίαν, ὡς κατ' ἄγνοιαν λέγοντα. τοὐναντίον δ, καὶ μαρτυρίῳ χρήσασθαι τὸ ἐς τοῦτο πῶς τὸ μὴ ἀγνοεῖσθαι μᾶλλον τοῦ τὸ ποιητ πρὶ τὴν εἰρημένων αἰτίας πρὶ τ ἄγνοιαν. γνοίης δ' ἂν ὅτως, ἁλαζὼν γὰρ δὴ πᾶς ὁ πλανῶν αὐτ δηγέμενος. τούτων δ' ὧν ὁ μενέλαος ἀναβεβηκὼς μέχρι αἰθιόπων, ἐπείπερ τὰς ἀναβάσεις τοῦ νείλου, καὶ τὴν χοῦν ὃν ἐπιφέρει τῇ χώρᾳ, καὶ τὸ πρὸ τῶν στομάτων πόρον, ὅσον ἤδη προχώσας τῇ ἠπείρῳ προσέθηκεν. ὥστε εἰκότως ὑπὸ τοῦ ἡροδότου τὴν πᾶσαν αἴγυπτον τοῦ ποταμοῦ δῶρον λέγεσθαι. καὶ εἰ μήτε πᾶσαν, πᾶσά γε ὑπὸ τοῦ δέλτα, τὴν κάτω χώραν προσαγορευομένην. ἰσόρροπος δ' ἂν τὴν φάρον πελαγίαν ὅσαν τὸ παλαιόν. πρὸς τοῦτο δὴ τὴν τὸ πελαγίαν εἶναι, καὶ πρὸ μικρὰ πελαγίαν οὖσαν. ὁ δὲ ταῦτα διασκοπῶν, ὁ ποιητὴς ἦν. ὡς τ' ἐκ τούτων εἰκάζειν, ὅτι καὶ τὰς ἀναβάσεις ἤδει, καὶ τὰ στόματα τοῦ νείλου. ἢ δ' αὐτὴ ἁμαρτία, καὶ πρὶ τοῦ ἀγνοεῖν τὴν ἰδμὸν τὴν μεταξὺ τοῦ αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου, καὶ ὧδε τοῦ ψευδῶς λέγεσθαι. (φησὶν. Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔχατοι αὖ-

Καὶ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνα λέγοντος καλῶς, ὥστε μῶσιν οἱ ὕστεροι δικ οὖ. ὅστοτον γὰρ δεῖ τ' ἀληθῆ εἶν τὸ ἀγνοεῖν ὅμηρον τ' ἰδμὸν οὕτω, ὥς τε ἐκεῖνον μὴ φημί μὴ εἰδέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπαφαίνεσθαι ἀνίκητος. οὐ γραμματικὸς μὴν λέγοντος ἐκείνα αἰσθάνεσθαι, ἀπὸ ἀρίστ ἀρχὸς, καὶ κράτητ ἀρξαμένους τῶν περιφαίων ἐν τῇ ὠδῇ τούτῃ. εἰπόντος γὰρ τοῦ ποιητοῦ, Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔχατοι αὖ δύοντος, περὶ ὧν φερομένου ἔπους διαφέρονται. ὁ μὲν ἀρίστ ἀρχ γράφων·

οἱ μὲν δυσομένου ἠοῦρίονος, αἱ δ' ἀνιόντ.

ὁ δὲ κράτης,

ἢ μὲν δυσομένου ἠοῦρίον, ἢ δ' ἀνιόντος.

οὐδὲν διαφέρον πῶς τὸν ἑκατέρου ἠοῦ θέσιν ὄντως ἢ ἐκείνως γράφειν. ὁ μὲν γὰρ ἀκολουθῶν τοῖς μαθηματικῶς λέγεσθαι δοκοῦσι, τὸν διακεκαυμένον ζώνην κατέχεσθαι φησὶν ὑπὸ τ ὠκεανοῦ. παρ' ἑκάτερον δὲ ταύτης εἶν τ' εὔκρατον, τόν τε καθ' ἡμᾶς καὶ τ' ἐναντίον μέρ. ὡς πρὸ ὃν οἱ παρ' ἡμῖν αἰθίοπες ὄντες λέγονται οἱ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένοι παρ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἔχοντες τ' ἄλλων πρὸς οἰκοῦντες τ' ὠκεανὸν, ὅτως οἱ τὴν δεῖν τὸν τόπον

τῶν

τὸν ὠκεανὸν νοεῖσθαι λυτὰς αἰθίοπας ἑκάτερος τῶν ἄλλων, τὸν μὲν ἑτέραν διακρατοῦντα τὴν οἰκουμένην τὸν αὐτὸν τοῦτον ὠκεανόν. διῃρῆσθαι δὲ εἶναι, καὶ διχθὰ διαλάττεσθαι ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ. πεπεῖσθαι δὲ φησὶ, οἱ μὲν διυφμένα ἐπιπόρους, οἵδ' αὐτόν.

Ὅτι τοῦ ζωδιακοῦ ἀεὶ κορυφοῦντος ἐπὶ τῆς γῆς ζωδιακῷ, τότε δ' ὅταν ἐκβαίνοντος ἔξω τῶν αἰθιοπίων ἀμφοῖν τὴν λοξώσεως, ἀνάγκη καὶ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου πᾶσαν ἐν τῷ πλάτει τούτῳ νοεῖσθαι, καὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις συμβαίνειν γίνεσθαι ἄλλοις ἄλλας, καὶ κατ' ἄλλα, καὶ ἄλλα σημεῖα. εἴρηκε μὲν ὅτως ἀστρονομικώτερον νομίσας. ἦν δὲ καὶ ἁπλούστερον εἰπεῖν αὐτὸ σώζοντα τὸ οὕτω διῃρῆσθαι διχῇ τοὺς αἰθίοπας, ὡς εἴρηται. ὅτι ἀφ' ἡλίου ἀνίοντος μέχρι δύσεως, ἐφ' ἑκάτερα πεφοίκασι τοῦ ὠκεανοῦ αἰθίοπες. τί δὴν διαφορὰ πρὸς τοῦτο, ἢ ὅτως εἰπεῖν ὡσπερ αὐτὸς γράφει, ἢ ὡς ἀρίσταρχος; Οἱ μὲν δυσμικὸν ἑσπέριον, οἱ δ' ἀνίοντος. Καὶ γὰρ τοῦτ' ὀρθῶς μὲν πρὸς δύσιν, οὐ πρὸς ἀνατολὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ὠκεανοῦ οἰκεῖν. ὁ δ' ἀρίσταρχος ταύτῃ μὲν ἐκβάλλει τὴν ὑπόθεσιν. διχθᾷ γὰρ μεμερισμένους οἴεται λέγειν οὐ καθ' ἡμᾶς αἰθίοπας, οὓς πρὸς ἕλλησι πρὸς μεσημβρίαν ἐσχάτους, τούτους δὲ μὴ μεμερίσθαι διχα. ὡς τε εἶν δύο αἰθιοπίας· τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὴν, τὴν δὲ πρὸς δύσιν. ἀλλὰ μίαν μόνην, τὴν πρὸς μεσημβρίαν κειμένην πρὸς ἕλλησιν, ἰδρυμένην δὲ κατ' αἴγυπτον. ὅτερ δὲ ἀγνοοῦντα φημὶ ποιητὴν, ὥσπερ καὶ τἆλλα ὅσα εἴρηκεν ἀκριβόδωρος γὰρ ὁ περὶ νεῶν καταλόγῳ διυτόρων, καταψύσασθαι τὴν τόπων τὰ μὴ ὄντα. Ἐρὸς μὲν ἓν κράσπεδα μακροῦ λόγου δεῖ, καὶ ἴσως ὀλιγὼ ὄντος πρὸς τὰ νῦν. ἀρίσταρχον δὲ ὅτερ μὲν ἐπαινῶμεν, διότι τὴν κρατίστειραν ἀφεὶς ὑπόθεσιν, διαχρώμενον πολλὰς γνώσεσιν, περὶ ἧς καθ' ἡμᾶς αἰθιοπίας ὑπονοεῖ γεγονέναι τὸν λόγον. Τὰ δ' ἄλλα ἐῶμεν, καὶ πρῶτον, ὅτι μὴ αὐτὸς μικρολογεῖται μάτην περὶ ἧς γραφῆς. καὶ γὰρ ἂν ὡς ἑτέρως γράφηται, διώκατ' ἐφαρμόσειεν τοῖς νοήμασιν αὐτοῦ. τί γὰρ διαφορεῖ λέγειν, ἢ ὅτως, δύο καθ' ἡμᾶς εἰσιν αἰθίοπες, οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὰς, οἱ δὲ πρὸς δύσεις· ἢ οὕτως, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς, τὴν δὲ πρὸς δύσεις. ἔπειθ' ὅτι ψυδρῶς πεῖται τὸ δόγμα τοῦ, φορὲ γὰρ τὸν ποιητὴν ἀγνοεῖν μὴ τὸ ἰδιάμενον. ἧ δὲ κατ' αἴγυπτον αἰθιοπίας μεμνῆσθαι, ὅταν φῇ αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαίασθαι. πῶς δὲν ὁ διχθὰ δεδαίασθαι οὕτως; ἀλλ' ἀγνοῶν ὅτως εἴρηκεν ὁ ποιητὴς, πότερ' ὁ δ' ἢ αἰγύπτιος, ὁ δ' οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ τοῦ δέλτα ἀρξάμενοι μέχρι πρὸς συήνην, ὑπὸ τοῦ νείλου διχα διῄρηνται;

oceanum Aethiopes intelligi oportere existimãt, aliorum ultimos in altera temperata, qui iuxta eundem hunc oceanum inhabitant. Geminos autem esse, & ab oceano bipartito diuidi. Adiectum autem illud,

Solis ad occasum quidã, quidam sed ad ortũ. *Inibi.*

Cum Zodiacus semper supra uerticẽ sit ad terrestrem Zodiacum, hic cum semper extra ambos obliquitate non excedat Aethiopes, omnis solis meatus intra latitudinẽ istam necessariò intelligitur, et alios alijs ortus, et occasus secundũ alia & alia signa contingere. Sic autem magis per astronomorum sententiam locutum putant. Dicere autem simplicius erat illud, saluantem bipartitos sic Aethiopes esse, sicut dictũ est, quod ab oriente sole usq; ad occasum Aethiopes oceanũ utrobiq; inhabitant. Quid autẽ ad hunc differt intellectũ, uel sic dicere, ut scribit ille, aut ut Aristarchus? Solis ad occasum quidã, quidam sed ad ortũ. *Indidem.*

Etenim hoc est ad occasum & ad ortum, ad oceani latus utrunque inhabitare. At Aristarchus causam hanc abijcit. Dupliciter autẽ diuisos Aethiopes existimat dici oportere, secũdum nos uidelicet, & eos qui ad meridiẽ posi tis, Græcis ultimi sunt: quos quidem non ita diuidi putat, ut duæ sint Aethiopiæ, una quidem ad orientem, altera uerò ad occidentẽ: uerùm unam tantũ ad meridiem iacentem Græcis, sitam uerò ad Aegyptum. Hoc autem poetam ignorasse, sicut & pleraque alia ab Apollodoro dicta, de nauium dinumeratione in secundo uolumine de locis, quæ non erant, ementitum. Aduersus Cratetem uerò longiore opus est oratione, quæ forsan in præsentiarũ nihil attinet. Aristarchum in hoc approbamus, quòd omissa Cratetis materia, quę complures accipit instantias, de nostra Aethiopia sermonem factum esse suspicatur. Cætera consideremus ante omnia, quod de ipsa incassum descriptione exiliter raciocinatẽ. Etenim si aliter describatur, suis aptari cogitationibus potest. Quid enim differt dicere, uel sic, duo quo ad nos Aethiopes sunt, hi quidem ad ortum, illi autem ad occasum. uel sic, Etenim ad ortus & ad occasum. Deinde quia fallaci instat opinioni, eia poetam ignorasse interiacentẽ agrum, Aethiopiã uerò Aegypto uicinã meminisse, cum dicit bipartitos Aethiopes. Quonam modo non sic bipartitos? sed ignarum sic dixisse poetam. Vtrum neque Aegyptus, nec Aegyptij ab initio Deltæ usq; ad Syenẽ, à Nilo bipartiti sunt,

Aliqui ad occidentẽ solẽ, aliqui ad surgentẽ.

Quid autẽ aliud Aegyptus est, quàm insula fluuiatilis, quam inundat aqua? Hæc aũt ad utranq; fluminis partẽ ad ortũ & occasum iacet: & utiq; Aethiopia rectè opponit̃ Aegypto, & ad Nilũ, & ad locorũ ingeniũ parimodo sese habẽs. Etenim ipsa et angusta, & oblõga est, & irrigat̃. Quę uerò extra inundationẽ sunt deserta, & aquarũ expertia, et rarò habitabilia, pleraq; ad aurorã, nõnulla ad occasum uergentia. Quonã igit̃ modo nõ bifariã diuisa est, ut qui Asiã ab Africa separãt, Nilus ijs idoneus usus est terminus, cuius lõgitudo ad meridiẽ, plus q; decem millia stadiorũ protenditur: latitudo uerò tanta, ut insulas admittat, quas decẽ hominũ millia incolant: quarũ maxima est Meroe, regia, et metropolis Aethiopũ. Hanc ipsam uerò Aethiopiã bifariã diuidere nõ fuit idoneus. Attamen qui eos redarguũt, qui adiunctas flumini terras diuidũt, uehementissimũ illis peccatum obiectãt, quòd Aegyptũ & Aethiopiã distrahũt, & unã quidem utriusq; earũ partem Asiaticã, alterã uerò Africanã faciunt. Velsi hoc quidẽ nolunt, aut terras nõ diuidunt, aut non cum flumine. Præterea alio pacto diuidi potest Aethiopia. Omnes enim qui per oceanũ in Africã adnauigarũt, et qui à mari rubro, et qui à columnis Herculeis usq; ad magnũ progressi spaciũ, inde cum multarũ impedimento molestiarũ reuersi sunt. Vnde uulgo credulitatẽ reliquerũt, quòd intermedia tellure disiungat̃, atq; mare Atlanticũ, præsertim ad meridiẽ spectans, totũ alluens: ij omnes extrema loca, ad quæ nauigantes aduentarũt, Aethiopica uocauerũt, & hunc in modũ renunciauere. Quidnã igit̃ absurdũ est, si talibus auditis sermonibus adductus Homerus quoq; bifariã partitus est? et quosdã ad orientem, quosdã ad occidentẽ asseruit, cum alij qui in medio positi sunt, prorsus ignoti fuerint, siue sint, siue nõ sint. Ephorus tamen aliam quidẽ peruetustã narrat historiã, quam et Homerũ legisse, nõ ratione caret. Rumor est, inquit, apud Tartessios, quòd Aethiopes Africã usque ad occasum ingressi sint, partimq; ibidẽ mansisse, partim uerò etiã maritima magno spacio occupasse. Facit autẽ coniecturã, eo quòd Homerus dixerit, (isse.
Odyss. Extremos hominũ Aethiopas bipartitos fu-

Hęc in Aristarchum eiusq; sectatores dicat aliquis, aliaq; hisce modestiora, quibus à poeta multam auferet insciti. Dico enim pro priscorũ opinione Græcorum, sicuti nobiliores

Οἱ μὲν δίσυμμόν φασι τὸν ὁρίζοντα, οἱ δ' αὐτόνομον.

Τί δ' ἄλλο ἢ αἰγυπτός ἐστι πλὴν ποταμία νῆσος, ὑπὸ τῶν κλύζεσθαι ὕδωρ; αὕτη δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ κεῖται, πρὸς ἀνατολὴν, καὶ δύσιν. ἀλλαμὴν ἡ αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ὅση τῇ αἰγύπτῳ, καὶ πολὺ πλατυτέρα ἐχόμενον πρός τε τὸν νεῖλον, καὶ τὴν ἄλλην φύσιν τοῦ τόπου. καὶ γὰρ αὕτη σηπεινή, καὶ μακρὰ, καὶ ἐπίκλυστος. τὰ δ' ἔξω τῶν κλύσεων ὀρεινά τε, καὶ ἄνυδρα, καὶ σποράδην οἰκεῖσθαι δυναμένα· τὰ μὲν πρὸς ἕω, τὰ δὲ πρὸς δύσιν κεκλιμένα. πῶς οὖν οὐχὶ καὶ δέχεται διάρησιν; ἢ τοῖς μὲν τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης διαιροῦσιν, ἀξιόλογον τοῦθ' ὅριον ἐφεύρηται ὁ νεῖλος, μήκους μὴ ἀπατεινομένου τῶν μεσημβρινῶν πλειόνων, ἢ μυρίων σταδίων· πλάτος δ' ὡς τε καὶ νήσοις ἀπολαμβάνειν μυριάδας (ὧν μεγίστη ἐστὶν ἡ μερόη, τὸ βασίλειον, καὶ ἡ μητρόπολις τῶν αἰθιόπων.) αὐτὴν δὴ τὴν αἰθιοπίαν δέχεται κανὼς ὢν διαιρεῖν δίχα, τοῖς μὲν οἵ γε τὸν νεῖλον τιμῶντες τοῖς τὰς ἠπείρους ἀπὸ ποταμῶν διαιροῦσι, τῶν ἐγκλημάτων τῶν ὅσον μέγιστον προφέρουσιν αὐτοῖς, ὅτι τὴν αἴγυπτον, καὶ τὴν αἰθιοπίαν διέστασαν· καὶ ποιοῦσι τὸ μὲν τι μέρος ἑκατέρας αὐτῶν λιβυκόν, τὸ δ' ἀσιατικόν. ἢ εἰ μὴ βούλονται οὕτω, ἢ ὁ διαιροῦσι τὰς ἠπείρους, ἢ ὁ ἀπὸ ποταμῶν. χωρὶς δὲ τούτων ἔστι καὶ ἄλλως διαιρεῖν τὴν αἰθιοπίαν. πάντες γὰρ οἱ παραπλεύσαντες τῷ ὠκεανῷ τὴν λιβύην, οἵ τε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν, μέχρι πολλοῦ προελθόντες, εἶτα ἀνέστρεψαν, ὑπὸ πολλῶν ἀποπιῶν κωλυόμενοι. ὥς τε καὶ πίστιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὡς τὸ μεταξὺ δι' ἐρήμου τοῦ ἰδμῶ. καὶ μὴν σύῤῥους ἡ πᾶσα ἀτλαντικὴ θάλασσα, καὶ μάλιστα ἡ περὶ μεσημβρίαν. ἅπαντες δὲ οὗτοι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέοντες ἦλθον, αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπήγγειλαν ὅτως. τί δὴν ἄλογον εἰ καὶ ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διῄρει, οὐ μὲν πρὸς ἀνατολὴν λέγων, οὐ δὲ πρὸς δύσιν, τῶν μεταξὺ τὰ γινωσκομένων, εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσίν. ἀλλαμὴν καὶ ἄλλην τινὰ ἱστορίαν παλαιὰν εἴρηκεν ἔφορος, ἣν οὐκ ἄλογον γοῦν τυχεῖν τοῦ ὁμήρου. λέγεσθαι γάρ φησιν ὑπὸ τῶν ταρτησσίων αἰθίοπας τὸν λιβύην ἐπελθόντας μέχρι δύσεως, οὐ μὲν αὐτοῦ μεῖναι, οὐ δὲ καὶ τὴν εὐρώπην κατασχεῖν πολλοῦ. τεκμαίρεσθαι δ' ἐκ τοῦ τὴν ὅμηρον εἰπεῖν ὅτως, αἰθίοπας τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν. ταῦτα δ' οὐ πρὸς τὸν ἀρίσταρχον λέγοι ἄν τις, οὐδὲ πρὸς οὓς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, οὐδὲ ἄλλα τούτων ὠμότερα ἔνιοις ὁρᾶν, ἀφ' ὧν τὴν πολλὴν ἄγνοιαν ἀφαιρήσεται τοῦ ποιητοῦ. φημὶ γὰρ τὴν τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων δόξαν, ὥσπερ τὰ

πρὸς

πρὸς βορρᾶν μέρη τὰ γνώϊμα ἑνὶ ὀνόματι σκύθας ἐκάλουν, ἢ νομάδας, ὡς ὅμηρος. ὕστερον δὲ καὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν γνωσθέντα, κελτοί, καὶ ἴβηρες, ἢ συμμίκτως κελτίβηρες, καὶ κελτοσκύθαι, προσηγορεύοντο. ὑφ' ἓν δὲ ὄνομα πάντα θέντα ἐθνῶν τὰ πρωτόγονα διὰ τὴν ἄγνοιαν, ἕως τὰ μεσημβρινὰ πάντα, αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς ὠκεανόν. μαρτυρεῖ δὲ τὰ ποιητικά. ὅ, τε γὰρ αἰσχύλος ἐν προμηθεῖ λυομένῳ φησὶν ἅτε φοινικόστολον τ' ὀρυθρᾶς ἱερὸν χθόνα θαλάσσης, καλ ηοκράνου τε παρ' ὠκεανῷ λίμναν παντοτρόφων αἰθιόπων, ἵν' ὁ πάντιπόπας ἥλιος αἰεὶ χρῶτ' ἀθάνατον, ἁμάτων θ' ἵππων θερμὰς ὕδατος μαλακῷ προχοαῖς ἀναπαύει. παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τὸ ὠκεανὸν ταύτῃ πρὸς τὸν ἥλιον ἔχοντος τῇ χρείαν, ἢ τῇ χύσιν παρ' ὅλῃ, ἢ οὓς αἰθίοπας αὐτὸν φαίνεται. ὅ τ' εὐριπίδης ὧδέ πως φαίθοντι, τῷ κλυμένῳ φησὶ δοθῆναι μέροπι τὴν ἀνακτορίαν·

Ἣν ἐκ τετρίππων ἁρμάτων πρώτῳ χθόνα
Ἥλιος αὐγαῖς χρυσέαις βάλλει φλογί.
Καλοῦσι δ' αὐτὴν γείτονες μελάμβροτοι.
Ἕως φασγανὰν ἡλίου θ' ἱππωτάσεις.

Νῦν μὲν δὴ κοινὰς ποιεῖται τὰς ἱπποστάσεις τῇ τε νοΐ, καὶ τῷ ἡλίῳ. φησὶ γὰρ τοῖς ἑξῆς πλησίον αὐτὰς φησὶν εἶναι τῇ οἰκήσει τὸν μέροπος. καὶ ὅλῃ γε τῇ δραματουργίᾳ ὅσον πεπλέκεται. δόλῃ που δὴ κατ' αἴγυπτον αἰθιοπίας ἔδλον ὄν· μᾶλλον γὰρ δὴ παρ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα δικαιοῦσιν οἱ παλαιοί. μᾶνύει γὰρ καὶ ἔφορος τῷ παλαιὰν πορίδα δὴ αἰθιοπίας δόξαν. ὡς φησὶν οὖν τοῦ πορίδα δυρώπης λόγῳ τὴν πορίδα τὸν οὐρανόν, καὶ τῷ γῷ τόπων, εἰς τέσσαρα μέρη διῃρημένων, τὸ πρὸς τὸν ἀπηλιώτην, ἰνδοὺς ἔχειν· πρὸς νότον δ', αἰθίοπας· πρὸς δύσιν δὲ, κελτούς· πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, σκύθας. προτίθησι δ' ὅτι μείζων ἡ αἰθιοπία ἢ ἡ σκυθία. δοκεῖ γάρ φησι τὸ τὴν αἰθιόπων ἔθνος πρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινὰς μέχρι δύσεως. ἡ σκυθία δ' ἀντίκειται τούτῳ. ὅτι δ' ὁ ποιητὴς ὁμολογῶν φύσις· καὶ ἐκ τῆσδε δῆλον, ὅτι ἡ μὲν ἰθάκη κεῖται πρὸς ζόφον, ὅσον δ' ὅτι πρὸς ἄρκτον.

Αἱ δέ τ' ἀνδύθε πρὸς νῆστ', ἠελίου τε.
Ὅλον τὸ νότιον πλευρὸν οὕτω λέγων. καὶ ἔπι ὅταν φῇ· Εἴτ' ἂν δεξιὰ ἴωσι πρὸς νῆστ' ἠελίου
Καὶ, εἴτ' ἐπ' ἀριστερά, τοί γε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα. Καὶ πάλιν·
Ὦ φίλοι, ἀ γάρ τ' ἴσμεν ὅπη ζόφος, ἠδ' ὅπη ἠώς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν
Οὐδ' ὅπη ἀνίησι. —

ad aquilonem partes, uno uocabulo Scythas, uel Nomadas appellabant, ut inquit Homerus. Posterioribus autẽ annis notiores ad occasum Celtæ & Iberi, uel mixto nomine Celtiberi, & Celtoscythæ uocabantur, cum gentes omnes sub uno uocabulo per ignorantiam instituerentur: sic & exposita in meridiem omnia Aethiopiam ad oceanũ uocari. Testimonio autem & huiusmodi sunt. Nam et Aeschylus in Prometheo soluto sic inquit:

Æschylus Prometheo soluto Tragœdia.

Phœnicum solum, sacer rubri maris fluxus,
Aureumq; fulmen, uicinum oceano stagnũ,
quod omnino Aethiopas alit, (pus,
Vbi spectãs omnia sol semper immortale cor
Et equorum laborem per feruidas aquæ mollis effusiones quieti reddit.

Ad totum enim meridianũ clima hunc ad solem usum, & ad Aethiopas, eorumq; situm oceanus habere uidetur. Et Euripides in Phaethonte, traditam esse Clymenen Meropi, & terræ eius imperium habere dicit:

Euripides Phaetonte.

Quam primã tellurẽ, sol quadrigis exoriens
Aurea flamma percutit, (lambroti,
Eam finitimi facie nigri homines, id est Me-
Lucentem auroram & solarium equorum stationes appellant.

Nunc quidã cõmunes & auroræ & solis ipsas equorũ stationes facit. Deinceps in sequẽtibus uicinas Meropis habitaculo dicit esse. Et in toto ipsius tragœdiæ opere hoc ipsum applicat. Quippe cũ nõ adiacentis Aegypto Aethiopiæ propriũ sit, sed maritimæ magis, quæ meridianũ clima totũ attingit. Ephorus etiã antiquã de Aethiopia manifestat opinionẽ, sicut ait in libro de Europa, & cœlestiũ ac terrestriũ locorũ, qui quatuor in partes diuisi sunt: eã quæ subsolanũ spectat, Indos habitare: ad austrũ uero Aethiopas, ad occidentem Gallos, ad aquilonẽ Scythas. Addit etiã, quòd Aethiopia quàm Scythia maior est. Ait enim Aethiopũ nationẽ ab ortu brumali usq; ad occasus extẽdi. Scythia uerò huic è regione opponit. Poetã aũt hisce cõcordare, ut hinc constat, q̃d Ithaca ad tenebrã, id est ad arctõ iacet. Hæc q; sub auroræ lucem, solem ue seorsum. *Odyss. ι.*

Sic uniuersum australe latus appellans.

Item cum dicit:

Dextra siue adeant auroram, & lumina solis,
Siue petant læuam, tenebras q; sub aëris illi.

Et rursus:

Me latet ô socij tenebræ locus, aut ubi eous, *Odyss. ν.*
Aut ubi sol terras subeat mortalia lustrans,
Aut ubi conscendat,

De quibus in ſermone de Ithaca manifeſtius diſſeritur, cum item inquit,

Iliad.α. Iuppiter oceanũ atq; epulas pietate proborũ
Aethiopum heſternus petijt.

Communius dicendum eſt, oceanum & ad uniuerſum meridianum clima & ad Aethiopas inſtituti. Cuicunq; enim huius climatis loco mentem apponas, ad oceanum exiſtes &

Odyſ.α. Aethiopiam. Sic & illud inquit,

Aethiopum ex oris rediit Neptunus, & illũ
Montibus è Solymis longè proſpexit.

Tantundem dicens, à meridianis locis. Vt ſi Solymos dicat, non quidem Piſidiam habitantes, ſed (ut antè dixi) finxiſſe quoſdam nominis eiuſdẽ, qui conſimili ratione ſeſe ad eũ in rate nauigantem haberent. Et meridianos illos, ſicut Aethiopas, quemadmodum Piſidici, & ſupra Pontum, & ſupra eos Aethiopas qui Aegypto adiacent. Sic & gruum mentionem communem faciens, ait:

Iliad.γ. Poſt hyemem fugitant, nimíq; quoque frigoris imbrem,
Oceani aduolitãt refluos clangoribus æſtus,
Cedem Pygmæis populis clademq; ferentes.

Interpres Græcũ ſermonem aliter efferre debuit: ualet enim Strabo, ex omnibus his nationibus grues ad meridiem ingruente hieme uolare.

Non enim per Græciæ quidẽ loca grus ad meridiẽ delata ſpectatur: in Italia uero, & Hiſpania, nullo modo uel Caſpia, uel Bactriana. Ad meridianam igitur oram maritimam cunctam extendente ſe oceano, ab uniuerſa fugitantes hyemem, et traditos in fabulis Pygmęos admittere oportet. Quod ſi poſterioris ætatis homines Aethiopas ad eos qui iuxta Aegyptum habitãt, ſolos traduxerunt: ſic etiam Pygmæorum ſermones nihil ad antiqua pertinent. Etenim Argiuos, & Achæos non cunctos dicimus qui aduerſus Iliũ expeditionem ſuſcepere, Homerus autem omnes ſic appellat. Simile et quod loquor eſt de bipartitis Aethiopibus, Omnes accipiendi ſunt, qui ad oceani oras extenti incolunt, ab oriente uſque ad occidentem ſolem. Nam qui ſic appellantur Aethiopes, bipartiti naturaliter ſunt ſinu Arabico, inſtar fluminis, meridiãi circuli partitione non cõtemnenda, longitudine fermè ſtadiorum ſupra quindecim millia, latitudine non multo maiore quàm mille, ubi maxima eſt. Inſuper & longitudini illud adeſt, iſtius ſinus ſeceſſum à Peluſiaco mari trib. uel quatuor diebus diſtare, quod terra ipſa interiacens, id eſt iſthmos continet. Sicut igitur qui eruditiores Aſiam ab Africa diuidunt, hunc eſſe natura commodiorem arbitrantur terminum, utriuſque terræ ſinum, ſiue Nilum,

Γεὶ ὧν λέγεται καὶ ἐν τοῖς περὶ Ἰθάκης λόγοις σαφέστερον. ὅταν οὖν φῇ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη, —

Κοινότερον λεκτέον, τὸν μὲν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον, καὶ οὐκ Αἰθίοπας, ᾧ γὰρ ἂν τόπῳ τοῦδε τοῦ κλίματος προσβάλοις τὴν διάνοιαν, καὶ ἔσῃ τοῦ ὠκεανοῦ ἐσῃ, καὶ ἔσῃ τῆς Αἰθιοπίας. οὕτω δὲ λέγει καὶ τὸ,

τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων αὖτις,
Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν. —

Ἴσον γοῦν, ἀπὸ μεσημβρινῶν τόπων· Σολύμους λέγων δ' οὐκ ἐν τῇ πισιδίᾳ, ἀλλ', ὡς ἔφην πρότερον, πλάσας τινὰς ὁμωνύμους οὐκ ἀναλόγως ἔχοντας πρός τε τὸν πλέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ, καὶ οὓς ἐκεῖ μεσημβρινοὺς, ὥσ' ἂν Αἰθίοπας, ὡς οἱ πισιδικοὶ πρός τε τὸν πόντον, καὶ οὓς ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθίοπας. οὕτω δὲ καὶ τὸν περὶ τῶν γεράνων λόγον κοινὸν ποιούμενος φησίν· (ερον,

Αἵ τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον
Κλαγγῇ τοί γε πέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Οὐ γὰρ ἐν μὲν τοῖς πρὸ τῶν ἑλλάδα τόποις ὁρᾶται φερομένη ἡ γέρανος ὑπὸ τὸν μεσημβρίαν· ἐν δὲ τοῖς πρὸ τῶν ἰταλίαν, ἢ ἰβηρίαν οὐδαμῶς· ἢ τοῖς πρὸ τῶν κασπίαν, καὶ βακτριανήν. πρὸ πᾶσαν οὖν τὸν μεσημβρινὸν παραλίαν τοῦ ὠκεανοῦ παρατείνοντος ἐφ' ἅπασαν δὲ καὶ χειμοφυγούτων, δέχεσθαι δεῖ καὶ οὓς πυγμαίους μεμυθολημένους κατὰ πᾶσαν. εἰ δ' οἱ ὕστερον οὐκ Αἰθίοπας ὑπὸ οὓς κατ' αἴγυπτον μόνους μετήγαγον, τὸν περὶ τῶν πυγμαίων λόγον, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ πάλαι. καὶ γὰρ Ἀχαιοὺς, καὶ Ἀργείους τὸ πάντας μὲν νῦν φαμὲν οὐκ στρατεύσαντας ὑπὸ Ἴλιον· Ὅμηρος δ' πάντας καλεῖ πάντας. παραπλήσιον δὲ ὅτιν' ὀλίγω καὶ περὶ τῶν δίχα διῃρημένων Αἰθιόπων. ὅτι δεῖ διέχεσθαι οὓς παρ' ὅλῳ τῷ ὠκεανίτιν διατείνοντας ἀφ' ἡλίου ἀνίοντος, μέχρι ἡλίου δυομένου. οἱ γὰρ οὕτω λεγόμενοι Αἰθίοπες δίχα διῄρηνται φυσικῶς τοῦ ἀραβίου κόλπου. ὡς ἂν μεσημβρινοῦ κύκλου τμήματι ἀξιολόγου ποταμοῦ δίκην ἐν μήκει σταδίων ὑπὲρ τοῖς μυρίοις. πλάτει δ' οὐ πολὺ τῶν χιλίων μείζονι, τοῦ μεγίστου. πρόσεστι δὲ τοῦ μήκει, καὶ τὸ τὴν μυχὴν τοῦδε τοῦ κόλπου διέχειν κατὰ πλοῦν θαλάττης, τριῶν, ἢ τεττάρων ἡμερῶν ἰσθμὸν ἐνέχει ὁ ἰσθμός. καθάπερ οὖν οἱ χαριέστεροι τῶν διαιρούντων τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης, ὅρον εὐφυέστερον ἡγοῦνται τοῦ τὸν τῆς ἠπείρου ἀμφοῖν τὸν κόλπον, ἢ τὸν νεῖλον.

τὸν

τὴν μὲν γὰρ διήκειν παρ' ὀλίγον πανταχῆ ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν· τὸν δὲ νεῖλον πολλαπλάσιον ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ διέχειν, ὥς τε μὴ διαιρεῖν πᾶσαν τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης, ὅθεν ὑπολαμβάνω τὸν τρόπον κἀγὼ τὰ μεσημβρινὰ μέρη πάντα καθ' ὅλου τοῦ οἰκουμένου, δίχα διηρῆσθαι νομίσαι τὸν ποιητὴν τοῦτ' ἐπὶ τοῦ κόλπου τούτου. πῶς οὖν ἠγνόει τὸν ἰδμόν, ὃν οὕτω ποιεῖ πρὸς τὸ ἀνύπαιον τοῦ λαγώ. καὶ γὰρ δὴ καὶ τελέως ἄλογον, εἰ τὰς μὲν ἀνυπάτους θήβας ἴσασι σαφῶς, ἃς διέχουσι τῆς θαλάττης σταδίους μικρὸν ἐπὶ τριακοσίους καὶ μυρίους, τὸν δὲ μυχὸν τοῦ ἀραβίου κόλπου μὴ ἴσασι, μηδὲ τὸν ἰδμόν τὸν κατ' αὐτὸν πλάτος ἔχοντα οὐ πλείονας ἢ χιλίους σταδίους. πολὺ δ' ἂν ἄλογώτερον δόξειεν, εἰ τὸν μὲν νεῖλον ἴσασι ὁμωνύμως τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενον, τὴν δ' αἰτίαν μὴ ἴσασι τούτου. μάλιστα γὰρ ἂν πεισαίμεθα τὸ ῥηθὲν ὑφ' ἡμῶν πρόσθεν· διότι δῶρον ἦν ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἠξιοῦτο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. ἄλλως τε τ' παρ' ἑκάστοις ἴδιον ταῦτ'

Odyſ. λ. uehementer accuſandi ueniũt. Poeta ſanè per rapida et incita flumina nuncupat, non torrẽtes ſolum, uerùm omnia communiter, quoniam imbribus aquæ pluuiæ omnia cõplentur: at quod cõmune eſt, excellentioribus peculiare fit. Aliter perpetuũ fluentũ à Ioue incitatũ audires: hic nanq; aliquo modo conduplicat exceſſus. Et ſicut nõnulli ſuper exceſsibus exceſſus ſunt, ut illud, Leuiorem ſubere umbrã: & illud, Formidoloſiorem lepore Phrygem: & illud, Ager minorẽ tellurem habet, quàm epiſtola Laconica: ſic exceſſus ſuper exceſſum cõcurrit, cur incitus à Ioue Nilus dicitur. nam rapiditas torrentis cætera ſuperat flumina, uſqueadeo incitus præcipitatur. At Nilus ipſe etiã torrentes excellit in tantam uim magnitudinis, tẽporibusq; repletus. Itaq; quando ipſi poetæ cognitus illius erat euentus, ut fabulati ſumus, etiam de illo tale uſurpauit ad iectiuũ, quod nec alio quàm diximus pacto accipiendum eſt. Pluribus autẽ erumpere oſtijs, quia etiam commune plurium eſt, propterea mentione dignum nequaq; ſuſpicatus eſt. Et eo magis, quia ad ſcientes loquebatur: ſicut & Alcæus ſeſe in Aegyptum peruenisſe profatus. Exaggerationes aũt et incrementa & ex ijs facile poſſunt intelligi quæ de Pharo tradidit. Is enim de Pharo ſua tẽpora poſteritati cõmendans, magis quàm fama cõmunis dixit. Quippe quod à continenti tantum abeſſet, quantum per diem nauis curſus eſt, haud ſanè falſo uulgatũ erat, incremẽta & exaggerationes tales extitiſſe, communiter illum audiſſe crediderim. Ex quibus poeta in unũ conferens, inſulam plus à terra continenti diſtetiſſe, cũ Menelaus aderat, quàm tunc ſuo tẽpore, fabulamenti gratia longe maius adiecit interuallũ. Fabuloſæ uerò fictiones nõ ignorãtię cauſa fiunt. Signa enim profectò ſunt, neq; de Proteo ſcripta ſiue Pygmæis, neq; ipſe ueneficiorũ poteſtates, neq; ſi quid huius generis tale fingitur à poetis, haud per locorum ignorantiam, ſed per oblectamenta & lætitiã dicuntur. Quonam igitur pacto aquarum expertem, aquas habere dicit? (rinas

Odyſ. δ. Cõmodus eſt portus, bene ſtructas unde ca- Poſt hauſtas lymphas põto induxere natãtes.

Sed neq; ſcaturiginẽ defeciſſe impoſſibile, neq; aquationem ex inſula fuiſſe inquit, ſed adductionẽ ſolam propter portus ipſius uirtutem. Aquã uerò ex ulteriore cõtinente haurire facultas erat, profitẽte quodãmodo per inſinuationẽ poeta, quòd nõ ad ueritatẽ, ſed ad

Calius lib. 26. cap. 14 taxat uerſorem hic.

ἐκείνους ἀπιστέον. ὁ ποιητὴς φύσιν διϊπετέας καλεῖ οὐ ποταμούς, ὃ οὐχ ἁμάρρους μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας ἁπλῶς, ὅτι πληροῦται πάντοθεν ἀφ' ὑμβρίμων ὑδάτων. ἀλλὰ τὸ κοινὸν, ὡς ἴδιον κατ' ἀξιολὸν ἴδιον γίνεται. ἄλλως γὰρ οὐ τὰ χειμάρρους ἀκούσεις διϊπετῆ, καὶ ἄλλως τὸν ἀφνειόν. γνωσθῆναι δὲ διπλασιάζει πως ἡ ἀξιολή, καὶ καθάπερ εἰσὶ λιμένες ὑποβρύχιοι ὡσὶ ὑποβρύχιοι, ὡς τὸ, κρυφότερον εἶναι φιλοσόφοις ἀνὴρ, ἀναλότερον δὲ λαγῶς φρυγός, ἐλάττω δ' ἔχειν γλῶτταν ἀγρὸν ὠδὶ σολῆς λακωνικῆς. ὅτως ἀξιολὴ ὠδὶ ἀξιολῆς σωβιέχει ὠδὶ τὸ διϊπετῆ· τὸν γὰρ νᾶιλον λέγεσθαι, ὁ μὴ γὰρ χειμάρρους, ὑποβρύχιλητα οὐκ ἄλλος ποταμὸς, ὡς διϊπετὴς εἶναι. ὁ δὲ νᾶιλος οὐ χειμάρρους ὠδὶ τὸν πληρούμενον καὶ πλήθους, καὶ χρόνου. ὥστ' ἐπεὶ καὶ γνώριμον ἦν τὸ πάθος τοῦ ποταμοῦ τῷ ποιητῇ ὡς ἐπαραμυθήμεθα. καὶ κέχρηται ὠδὶ ὡς διϊπετὴς τῷ ὠδὶ θέτῳ οὕτως κατ' αὐτὸ, οὐκ ἄλλως δεκτέον ἢ ὡς εἰρήκαμεν. τὸ δ' πλέον σῶμα ἐκδύναι, κοινὸν καὶ πλειόνων. ὥστε οὐκ ἄξιον μνήμης ὑπέλαβε, καὶ ταῦτα πῶς εἰδότας· καθάπερ ὁ Ἀλκαῖος, καὶ φήσας ἀφῖχθαι καὶ αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον. αἱ δὲ προχώσεις, καὶ ἐκ τῶν ἀναβάσεων μὲν δῆλον τοῦτο ὑπονοεῖσθαι. καὶ ἀφ' ὧν δέ τινες περὶ τῆς φάρου. ὁ γὰρ ἱστορῶν ὅτω πρὸς τὴν φάρον, μᾶλλον δὲ ἡ κοινὴ φήμη, διότι μὲν τότε τοσοῦτον ἀπεῖχεν ἀφ' ἡμέρας, ὅσον φησὶ δρόμον νεὼς ἡμερήσιον, ἐκ οὐ εἴη διαπεφυλλημένῳ ὠδὶ τοσοῦτον ἐνδυσμένως. ὅτι δ' ἡ ἀνάβασις, καὶ αἱ προχώσεις τοιαῦταί τινες, κοινότερον ἴσε πύθεσθαι εἰκὸς ἦν. ἀφ' ὧν σωθεὶς ὁ ποιητὴς ὅτι πολὺ ἦν τότε ἀφειστήκει τῆς ἠπείρου, τὰ τῆς μενελάου παρουσίαν, προσέθηκε παρ' ἑαυτοῦ πολλαπλάσιον διάστημα τοῦ μυθώδους χάριν. αἱ δὲ μυθοποιΐαι οὐκ ἀγνοίας χάριν. σιμῆαι γοῦν δή που. οὐδὲ γὰρ τὰ πόρρω τοῦ πρωτέως, καὶ τῶν πυγμαίων, οὐδ' αἱ τῶν φαρμάκων δυνάμεις, οὐδ' εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον οἱ ποιηταὶ πλάττουσι. οὐ γὰρ κατ' ἄγνοιαν τῶν τοπικῶν λέγεται, ἀλλ' ἡδονῆς καὶ τέρψεως χάριν. πῶς οὖν καὶ ἄνυδρον ἔσαν ὕδωρ φησὶν ἔχειν·

Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν ὠδὶ νῆας ἑίσας
Ἐς πόντον βάλλουσιν ἀφυσάμενοι μέλαν ὕ-
Ἀλλ' οὔτε τὸ ὑδρεῖον ἐκλείπειν ἀ- (δωρ.

δυνατον, οὔτε τῶν ὑδρείαν ἐκ τῆς νήσου γίνεσθαι φησὶν, ἀλλὰ τῶν ἀναγωγῶν μόνων, διὰ τὸν τοῦ λιμένος ἀρετῶν. τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆς πηγαίας ἀφύσασθαι παρῶν, ὁμολογουμένου πως τοῦ ποιητοῦ διὰ ἐμφάσεως, ὅτι πελαγέαν εἶναι οὐ πῶς ἀληθείαν, ἀλλὰ πῶς

ὑποβρύχιον

ἐπορβολιῶ καὶ μυθοποιίαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης τοῦ μενελάου λεχθέντα συνηγορεῖν δοκεῖ τῇ ἀγνοίᾳ, τῇ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, βέλτιον ἴσως ὃν, τὰ γὰρ ὑπὸ τούτοις ζητούμενα προεκθεμένους, ἅμα ταῦτά τε σκοπεῖσθαι, καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ ἀκριβολογήσασθαι καθαρώτερον. φησὶ δὲ πῶς πολέμαχον ὁ μενέλαος θαυμάσαντα ὁρᾶν τὴν βασιλείων κόσμον·

Ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεὶς
Ἤγαγόμην γὲ νηυσί, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον
Κύπρον, φοινίκην τε, καὶ αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς,
Αἰθίοπας θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, καὶ ἐρεμβούς,
Καὶ λιβύην. —

Ζητοῦσι δὲ, πῶς τίνας ἦλθεν αἰθίοπας, πλέων ἀπ' αἰγύπτου. οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οἰκοῦσι τινες αἰθίοπες, οὔτε ῥᾴδιον πλῶ τοῦτον καταβράκτας ἰὼν διελθεῖν ναυσί. τίνες τε οἱ σιδόνιοι. οὐ γὰρ οἵ γε ἐν φοινίκῃ, οὐ γὰρ αὖ τὸ γένος πρόσοικοι, τὸ εἰλον ἐπήνεγκε, τίνες τε οἱ ἐρεμβοί. καινὸν γὰρ τὸ ὄνομα. ἀριστόνικος μὲν οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς γραμματικὸς ἐν τοῖς περὶ τῆς μενελάου πλάνης, πολλῶν ἀναγεγραφὼν ἀνδρῶν ἀποφάσεις περὶ ἑκάστου τῶν ἐκπεμπώντων κεφαλαίων. ἡμῖν δ' ἀρκέσει, κἂν ὠθῶμεν τοὺς λέγοντας, οἱ μὲν δὴ πλοῦσαι φήσαντος εἰς τὴν αἰθιοπίαν, οἱ μὲν περίπλουν, τὸν δὲ χαλέπτων μέχρι τῆς ἰνδικῆς εἰσάγουσιν. ἅμα δὲ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συνοικειοῦντος, ὃν φησὶν, ὅτι ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον. οἱ δὲ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν ἀράβιον κόλπον. οἱ δὲ διὰ τῆς διωρύγων τινός. οὔτε δὲ ὁ περίπλους ἀναγκαῖος, ὃν κράτης εἰσάγει, οὐχ ὡς ἀδύνατος εἶναι. καὶ γὰρ οὐδὲ ἡ ὀδυσσέως πλάνη ἀδύνατος, ἀλλ' ὅτι οὔτε πῶς τὰς ὑποθέσεις τὰς μαθηματικὰς χρήσιμος, οὔτε πῶς τὸν χρόνον τῆς πλάνης. καὶ γὰρ ἀνηύσιοι διατρίβαι κατέσχον αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς διακοσίας, φήσαντα, ὅτι ἀπὸ ἑξήκοντα νεῶν πέντε ἐλείφθησαν αὐτῷ, καὶ ἑκούσιοι χρηματισμοῦ χάριν. φησὶ γὰρ ὁ νέστωρ·

Ὡς ὁμὸν, οὔθατα πολλὰ βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων
Ἦλθε ξὺν νηυσί. — Κύπρον, φοινίκην τε,
καὶ αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς. ὅτε δὲ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ πλοῦς ἡ διωρύγων, λεγόμενος μὲν ἑκούσιος οὐ γὰρ μύθου σχήματι, μὴ λεγόμενος δὲ, πῶς οὐκ ἂν ἐπιθανόως εἰσάγοιτο ἄν. ἀπιθανόως δὲ λέγω, ὅτι πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀδιώρυξ.

excessum figmentumq; poeticum pelago dixit ambitam. Quandoquidem de Menelai errore dicta, locorum illorum ignorantiæ adiumentū uidentur afferre, fortè satius, ut in uersibus quæsita exponentes hæc ipsa præcidamus, et de poeta clariorem suscipiamus defensionem. Telemachum regiorum tectorum ornamenta mirantem sic Menelaus alloquitur,

Multa quidē passus, multisq; errorib. actus, Odyss. d.
Nauibus octauo ueni peruectus in anno,
Cyprū & Phœnicē, Aegyptia pulsus ad arua,
Aethiopasq; uagās, & Sidonios & Erembos,
Et Libyen adij.

Quærunt autem, quos nam ad Aethiopas nauigans ab Aegypto profectus fuerit, quoniam maria nostra nulli Aethiopes incolunt. Neq; per descensus Nili præcipuos, id est catarractas ullus est nauibus transitus, & qui Sidonij sint. non enim illi sunt, qui in Phœnice habitant. Cum enim genus antepositisset, speciem nequaq; addidisset, quiq; Erembi. nouū nanq; est uocabulum. Aristonicus quidem ætate nostra grammaticus in libris, quos de Menelai errore edidit, complurium uirorum sententias circa omnia ibidē occurrentia capita conscripsit. Sat erit nobis, si longiora præcidentes, eos tantum differemus ex ijs qui eius nauigationē ad Aethiopiā narrant. Nonnulli circumductum per Gades, cursum tenuisse ad Indicam usq; regionē inducunt. Simul errori & tempus accommodant, cum dicitur,

Octauo ueni peruectus in anno. Ibidem.

Quidam per isthmum, id est per intermediā terram, ad sinum Arabicum. Alij per fossārū aliquam. Circumductus autē cursus minimē est necessarius, quem Crates introducit sic impossibile esse. Etenim Vlyssis error impossibilis. cæterum ad materiam mathematicam minimè utilis, neque ad erroris tempus. Inuitæ nanq; moræ, & nauigationis incommoditates eum detinuerunt, cum dicat, quod è nauibus sexaginta quinq; reliquæ superfuerant, et quidem spontaneæ, colligendæ pecuniæ gratia. Loquitur enim Nestor,

Ille ubi permultū cogēs censum, haud minus (auri, Odyss. γ.
Nauibus errabat.
Cyprū, Phœnicēq; Aegyptia pulsus ad aura. Odyss. d.

Ipsa quidē nauigatio per isthmū, id est terrā intermediā, aut per fossas acta, enarrata quidē, in fabulæ formā audienda erat. Non enarrata autem superuacue & incredibiliter introduceretur utiq;. Incredibiliter inquam, quod ante Troiana tēpora, ne una quidē fossa erat.

Qui

Qui autem facere conatus est, Sesostrin fuisse aiunt. Cæterum idcirco destitisse, quòd maris summitatem sublimiorem esse deprehẽderat. Terra etiam ipsa intermedia haud ullo nauigari pacto poterat. Eratosthenes haud rectam in eo facit coniecturam, quod ad columnas ut iretur nondũ fracta tellus erat, ut huic interiori continuaretur exterius pelagus, ne cum sublimius esse terrã operiret intermediam. Diruptione uerò facta humilius esse deprehensum, & Casij & Pelusij agrũ ad rubrũ usq; mare detexisse. Quam igitur de eruptione ista habemus historiam, quod ante Troiana tempora non extitisset? Fortassis pariter Vlyssem hanc in oceanum enauigasse fecit, diruptione iam peracta: pariter autem Menelaum ad mare rubrũ ab Aegypto classe transisse, diruptione necdum facta. Sed enim & Proteum sic illi dicentem introduxit,

Odyss. δ. Te uero Elysiũ ad campũ, uel ad ultima terræ
Cœlestes mittent.

Quænam igitur, & quod occidentalem hunc extremum locum dicit, adiunctus,

Ibidem. Zephyrus declarat & ultima terræ,
Ast latè zephyri stridentia flamina semper
Oceanus fundit.

Hęc ambigui plena sermonis et ænigmatis. Si igitur medium hunc agrum poeta, & confluum quandoque extitisse tradidisset, quanto maiorem ad id fidem haberemus, bipartitos Aethiopas fuisse, tanti maris interiectione disiunctos? Quæ pecuniarum collectio, et quæstus ab exterioribus & oceanum colentibus Aethiopibus. Atqui Telemachus regaliũ ornamentorum magnitudinem admiratur,

Ibidem. Electri, atq; auri, argẽti, simul atq; elephanti.

Verùm nulla horum præterquã elephanti facultas illis adest. Plurimi enim & in primis Nomades pastores rerũ omniũ medius fidius mendicissimi sunt. Adiacet Arabia usq; ad Indiam, ex ijs sola ex omnibus altera fœlix uocatur, alteram & si talem non nominant, putant tamen, & fœlicissimam esse scribũt. Indicam quidem ignorauit Homerus: quam si nouisset, profectò & meminisset. Arabia quæ hac tempestate felix appellatur, illis temporibus minimè locuples erat, quin et ipsa admodum erat egena, cuius ciuitas fuit hominum intentorijs degentium, scenicorum scilicet, pars ipsius rara ferẽs aromata, unde regio uocabulum consecuta est, quia taliũ penes nos rerũ pondus & rarũ et preciosum est. Hac quidem ætate ubertatẽ habent, & ditescunt, cum

ἐμοὶ δὲ ὧν χειρήσαντα ποιῆσαι σύσωσιν, ἀφ' ἑλῶν φασι μετεωροτέραν ὑπολαβόντα τὴν τῆς θαλάττης ὑφάνειαν. ἀλλαμὲν οὐδὲ ὁ ἰσθμὸς ἦν πλόϊμος. ἀλλ' εἰκάζει ὁ ἐρατοσθένης οὐκ ὀρθῶς. μὴ γάρ πω τὸ ἐκρηγμα γεγῆσθαι τὰς στήλας γεγονέναι νομίζει. ὥστε γὰρ ταῦθα συνάπτειν τὴν ἔξω θάλατταν τῇ ἐντός, καὶ καλύπτειν γε ἰσθμὸν μετεωροτέραν οὖσαν. τὸν δὲ ἐκρήγματος γεγονότος ταπεινωθῆναι, καὶ ἀνακαλύψαι τὴν γῆν, τὴν κατὰ τὸ κάσιον, καὶ τὸ πελούσιον, μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς. τίνα οὖν ἔχομεν ἱστορίαν περὶ τοῦ ἐκρήγματος τούτου; δῆλον ὅτι πρὸ τῶν τρωϊκῶν οὔπω ὑπῆρχεν. ἴσως δὲ ὁ ποιητὴς ἅμα μὲν τὴν ὀδυσσέως ταύτῃ δὲ ἐκπλέοντα εἰς τὴν ὠκεανὸν πεποιηκὼς, ὡς ἤδη ἐκρήγματος γεγονότος, ἅμα δὲ εἰς τὴν ἐρυθρὰν τὸν μενέλαον, ἐκ τῆς αἰγύπτου ναυστολῶν, ὡς οὔπω γεγονότος. ἀλλὰ καὶ τὸν πρωτέα εἰσάγει λέγοντα αὐτῷ·

Ἀλλά σ' οὐ νέλυσον πεδίον, τὸ πείρατα γαίης
Ἀθανάτοι πέμψουσι. —

Γαῖα δὲν καὶ ὅτι ἑσπέριόν τινα λέγῃ τόπον ἔσχατον, ὁ ζέφυρος παρατεθεὶς δηλοῖ.

Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς αὐίησι. —

Ταῦτα γὰρ αἰνίγματος πλήρη. εἰ δ' οὖν ἡ σύρροσιν ποτὲ ὑπαρξαντα τὸν ἰσθμὸν ὁ ποιητὴς ἱστορήκει, πόσῳ μείζονα ἂν ἔχομεν πίστιν τῷ, τοὺς αἰθίοπας δίχα διῃρῆσθαι, τοσοῦτον πελάγους διειργομένους; τίς δὲ καὶ χρηματισμὸς παρὰ τῶν ἔξω, καὶ κατὰ τὸν ὠκεανὸν αἰθίοψιν. καί τοι γὰρ θαυμάζουσι τὸν κόσμον τῶν βασιλέων οἱ περὶ τηλέμαχον, τὸ πλῆθος, ὅ ὅτι

Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.

Τούτων δ' οὐδενὸς πλὴν ἐλέφαντος δυσπορία παρ' ἐκείνοις ἐστὶν, ἀπορωτάτοις τῶν ἁπάντων οὐσι τοῖς πλείστοις, καὶ νομάσι. Νὴ δία. ἀλλ' ἡ ἀραβία πολυάνθρωπος, καὶ τὰ μέχρι τῆς ἰνδικῆς. τούτων δ' ἡ μὲν δυσαίμων κέκληται μόνη τῶν ἁπασῶν. τὴν δὲ, εἰ καὶ μὴ ὀνομάσει καλοῦσιν, οὕτως ὑπολαμβάνουσί γε, καὶ εὐδαιμονεστάτην. τὴν μὲν οὖν ἰνδικὴν οὐκ οἶδεν ὅμηρος, εἰδὼς δὲ ἐμέμνητο ἄν. τὴν δ' ἀραβίαν, ἣν δυσαίμονα πολυαγορεύουσιν οἱ νῦν, τότε δ' οὐκ ἦν πλουσία. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἄπορος, καὶ ἡ πόλις αὐτῆς, σκηνίταις ἐοικυῖα. ὀλίγη δ' ἡ ἀρωματοφόρος, δι' ἣν καὶ δόξαν ἔνομα εὗρεν ἡ χώρα. δεῖ δὲ, καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἐν πολλοῖς παρ' ἡμῖν πάνυ, καὶ τίμιον. νυνὶ μὲν οὖν δύνανται, καὶ πλουτοῦσι, διὰ τὸ καὶ τὴν

καὶ τῶ ἐμπορίαν εἶναι πυνθάν, καὶ πλουτῆσαι. τότε δ' οὐκ εἰκός. αὐτῷ δὲ χάριν τῶν ἀρωμάτων, ἐμπόρῳ μὲν καὶ καπήλῳ χρήσιμ' ἄν τις ἐκ τῶν τοιούτων φορτίων δυποεία. μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἃ δωρεῶν ἔδει παρὰ βασιλέων, καὶ δωτικῶν, ἐχόντων τε ἃ δώσουσι, καὶ βουλομένων δι' τὴν ὠφάνειαν αὐτοῦ, καὶ δύκλειαν. οἱ μὲν οὖν αἰγύπτιοι, & οἱ πλησίον αἰθίοπες, καὶ ἄραβες, οὔθ' οὕτω τελέως ἄβιοι, οὔτ' ἀνήκοοι τῶν ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ ἰλιακοῦ πολέμου, ὥς τ' ἐλπὶς ἦν τῶν ἀφελείας. καθάπερ ὧδέ τοῦ θώρακος τοῦ ἀγαμέμνονος λέγεται·

Τόν ποτε οἱ κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι.
Κύπρον γὰρ κύπρονδε μεγακλέος. —

Καὶ δὴ καὶ τὸν πλέω χρόνον οἱ πλάνης, λεκτέον μὲν ἐν τοῖς κατὰ φοινίκην, καὶ συρίαν, καὶ αἴγυπτον, καὶ λιβύην γνώσθαι, καὶ τὰ πρὸς κύπρον χωρία. καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους. & γὰρ ξενίας παρὰ τούτοις, καὶ βίας, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας πορίσασθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν συμμαχησάντων τοῖς τρωσὶν, ἐν τοῦθ' ἦν. οἱ δ' ἐκτὸς καὶ πόρρω βάρβαροι οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπονόησιν ἔλπίδος. εἰς οὖν τὴν αἰθιοπίαν ἀφῖχθαι λέγεται ὁ μενέλαος οὐχ ὅτι μέχρι τῶν ὅρων τῶν πρὸς αἴγυπτον. τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησιαίτεροι ἦσαν ταῖς θήβαις οἱ τότε ὄροι. ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησίον εἰσὶν, οἱ κατὰ συήνην, καὶ τὰς φίλας. ὧν ἡ μὲν τῆς αἰγύπτου ὅδε, αἱ δὲ φίλαι κοινὴ κατοικία τῶν αἰθιόπων, καὶ τῶν αἰγυπτίων. ὁ οὖν εἰς θήβας ἀφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὅρων ἀφῖκτο, ἢ καὶ πορρωτέρω τῶν αἰθιόπων, καὶ τοῦ τὰ τῆ βασιλικῆ ξενία χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. οὕτω δὲ καὶ κυκλώπων εἰς γαῖαν ἀφῖχθαι φησὶν ὁ ὀδυσσεὺς, μέχρι τοῦ σπηλαίου πλεῦσαι μὲν ἐκ θαλάττης. ἐπ' ἐσχατιᾶς γὰρ ἱδρύσθαί που λέγει. καὶ εἰς αἰολίαν δὲ, καὶ λαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τόπους. ὅπου ποτὲ καθορμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ἀφῖχθαι. καὶ ὁ μενέλαος οὖν οὕτως εἰς αἰθιοπίαν ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς λιβύην, ὅπερ πρόσεχε τόποις πρὸς ἃ καὶ ὁ κατὰ τὴν ἀρδανίαν λιμένα, τὴν ἐπὶ παραιτονίου, μενέλαος καλεῖται. εἰ δὲ φοίνικας εἰπὼν ὀνομάζει, καὶ σιδονίους τὴν μητρόπολιν αὐτῶν, σχήματι συνήθει χρῆται. ὡς,

Τρῶάς τε, καὶ ἑκτορα νυσὶ τέλασσε. καὶ,
Οὐ γὰρ ἔτ' οἰνῆος μεγαλήτορος υἱέος ἦσαν.
Οὐ δ' ἄρ ἔτ' αὐτὸς εἶν, θάνε ἔ ξανθὸς μελέαγρος.
Καὶ, ἴδομεν δ' ἵκανον ἐὺ γαιάων· ἐὺ γὰρ γρος.

frequens & copiosa mercatura facta sit. Tunc autem minimè credibile. Ipsorum gratia aromatum, et odoramentorum negotiatori pariter, & camelario taliũ rerum facilis copia. Menelao uerò principalibus spolijs simul & regum muneribus opus erat, qui & haberent quod erogarẽt, & libenter cuperent propter uiri claritatẽ & gloriam. Igitur Aegyptij, Aethiopesq; propinqui, & Arabes nec omnino inopes erant. Nec Atridarum fama illorũ aures effugerat, præsertim ob res in bello Troiano magnificè gestas, ut capessendæ ab illis utilitatis spes oriretur, sicuti de Agamemnonis thorace fertur,

Quẽ lignũ hospitij Cinyres donauerat olim Iliad.λ.
Maxima Cypriacas uolitarat gloria in oras.

Maius nanq; erroris spacium in Phœnice, Syria, Aegypto, & Africa fuisse dicendũ est, & Cypri locis, & summatim per maritimã nostram, & insulas. Etenim eum ab his munera comparasse, & ab inuitis discursando prædas uendicasse, potissimum ab ijs quòd Troiani belli socij fuerunt, hinc factum est. Qui uerò exterius & longinqui fuerant Barbari, nullã eius generis spem ostentabãt. Menelaus igitur in Aethiopiam ueniss dicitur, non quòd aduſque terminos Aegypti uenerit. forsan enim propinquiores Thebis erant ea tempestate termini. Cæterũ & qui nunc ad Syenen, & Philas pertinent, termini propinqui sunt: quorum illa quidem ad Aegyptum est, Philæ uerò Aethiopum & Aegyptiorum cõmune domicilium est. Eum igitẽ ad Thebas profectũ licet, uel aduſq; terminos, uel ultra Aethiopas: & eo amplius, quòd regali fretus esset hospitio, haud ullum inconueniens. Sic & Vlysses se ad Cyclopum terrã peruenisse inquit, è mari ad speluncam usq; profectus. Etenim usquam in extremo consistere ait. Et in Aeoliã quidẽ & ad Læstrygonas, & aliorsum ubicunq; stetit in anchoris, eò permeasse dissert. Sic igitẽ Menelaus in Aethiopiam uenit, sic etiã in Africã, quod alicubi ad ea loca applicuit. Ex quo & Ardanię portus supra Parętoniũ Menelaus uocatẽ. Quod si Phœnices & Sidonios inter loquendum, idem eorum metropolin nominat, consueta utitẽ figura. Sicut,

Troas adit, simul & Hectora nauí. Iliad.ν.

Et illud,

Magnanimi nec erat proles tũc Oeneos ulla, Iliad.β.
Is nec erat, Meleager obit sub funere flauus.

Et illud,

Idam adeunt & Gargaron. Et illud, Iliad.θ.

Iliad.β Eubœamq; tenẽt cum Chalcide, Eretriamq.
Et Sappho,
Seu te Cyprus habet, seu te Paphus, atque Panormus,
Et preterea loci alij superant. Atqui & cum iam Phœnicis meminisset, propriè & Sidonẽ connumerasset. Denuo: inquit, quod nonnulli inquirunt, ad connumerandas enim ordine gentes, satis erat hunc in modum dixisse:
Odyss.δ. Cyprũ et Phœnicẽ, Aegyptia littora oberrãs, Aethiopasq; adij.
Vt autem & Sidonios peragrasse, & eam amplius peregrinationem exprimat, eorum fœlicitatem laudibus manifestat, siue repeteret, siue assumeret ex artis bonitate se bene habere. Et Helenam cum Alexandro hospitaliter acceptam ab eius loci hominibus. Quocirca & Alexandro multa eius generis adsistere dicit:
Iliad.ζ Vestis erat uaria, quam perfecere maritæ Sidoniæ, Sidone uehit quas nauibus ipse Pulcher Alexander.
Viam quoq; per quã subuexit Helenam, & apud Menelaum exponit. Telemachũ enim alloquens, ait:
Odyss.δ. Extructũ cratera dabo, est argenteus omnis, Labra micãt auro pfecta, est Mulciber autor. Sidonius tribuit rex nunc clarissimus heros, Illuc me placida protexerat æde reuersum.
Ad excellentiam dictum accipere oportet, est Mulciber autor. Sicut etiã pulchra opera Mineruę dicti tantur, & gratiarum & musarũ, cum quòd homines ipsi ornatissimis artibus celebrati essent, Homerus craterem laudibus extollens ostendat, quem Euneus pro Lycaone tradiderat. ait enim,
Iliad.ψ. Ipse decor reliquos toto uincebat in orbe, Sidonij ingenijs uarijs, atq; arte crearunt, Attulerantq; uiri Phœnices.
Multus etiam de Erembis factus est sermo. Longe uerisimilius dixere, qui eos Arabes esse putãt. noster autẽ Zeno hoc modo scribit, Aethiopasq; adij cum Sidonijs, Arabasq;.
Scripta quidẽ cum peruetusta sint, mouenda non sunt. Satius est uocabuli mutationem accusare, quæ permulta & cunctis in gentib. uulgata extitit. Quippe nonnulli uariatis literis ipsum fecere nomen. Optimè & in hoc loco dixisse uisus est Posidonius, qui ab gentiũ cognatione & communione ueram nominis rationem, id est etymologiam explicat. Nam Armeniorũ, Syrorum, & Arabum natio magnam præ se fert generis coniunctionem, seu

οἵ δ' ὄὐβοιαν ἔχον καὶ χαλκίδα τ' ἐρέτριάν τε. καὶ σαπφώ. ἤτε κύπρος, ἢ πάφος, ἢ πάνορμος. καί τοι καὶ ἄλλό τι ἴσως τὸ ποιῆσαι, καὶ πρὸς ἅπαν μυθολογοῦντα τὸ φοινίκης, ἰδίως πάλιν καὶ τῶν σιδόνα συμπαραλέξαι, φησίν· ὃ πῶς ζητοῦσιν ἔνιοι. πῶς μὲν γὰρ τὰ τῆς ἐφεξῆς ἔθνη παραλέξαι, ἱκανῶς εἶχον ὅτως εἰπεῖν. Κύπρον, φοινίκην τε, καὶ αἰγυπτίας ἐπάλη θεὶς, Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην. —

Ἵνα δ' ἐμφανὴς καὶ τῶν παρὰ τοῖς σιδονίοις ἀρετῶν τῶν ὠδὶ πλέον γνωριζόντων ἐμφανίσῃ σφᾶς τῶν ἐπαίνων ἧς παρ' αὐτοῖς δυτυχίας καὶ ἧς καλῶς εἶχον ἔτ' ἀναλαβεῖν, εἴτε καὶ παραλαβεῖν δυτυχίας, καὶ τὸ τῶν ἑλένην προεξενῶσθαι τοῖς ἀνθρώποις μετὰ ἀλεξάνδρου. ὅπερ παρὰ τοῦ ἀλεξάνδρῳ πολλὰ προσῦπτα ἀρκέσαντα λέγει·

Ἔνθ' ἔσαν οἱ ὡς ἔπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδονίων, ἃς αὐτὸς ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε σιδονίηθεν ὐὠπλόον εὐρέα πόντον.

Τῶν δὲ λόγων ἐλθόντων πρὸς αὐτὸν ἤγαγε καὶ τὰ παρὰ τοῦ μενελάου. λέγει γὰρ πρὸς τηλέμαχον·

Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον, ἀργύρεος δέ
Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ὠὶ χείλεα κεκράανται
Ἔργον ἡφαίστοιο, πόρεν δέ οἱ φαίδιμος ἥρως
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅτ' ἐς δόμον ἀμφικάλυψε

Καὶ σὺ μενοεικέσσαντε. —

Δεῖ δὲ δίξασθαι πῶς ἐπιβολῶν εἰρημένον τὸ ἡφαίστου ἔργον. ὡς λέγεται ἀθλῶσας ἔργα, τὰ καλὰ, καὶ χαρίεντα, καὶ μουσῶν. ἐπεὶ ὅπερ οἱ ἄνδρες ἦσαν κεκλιτέχναι, δηλοῖ τὸν κρατῆρα ἐπαινῶν ὃν ὁ εὐνεὺς ἐδωκεν αὐτῷ λυκάονος. φησὶ γὰρ,

Ἐνίκα δὲ κάλλει πᾶσαν ἐπ' αἶαν
Πολλόν, ἐπεὶ σιδόνος πολυδαίδαλοι εὖ ἔασκον.

Φοίνικος δ' ἄγον ἄνδρες. —

Περὶ δὲ τῶν ἐρεμβῶν πολλὰ μὲν εἴρηται. πιθανώτατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες τοὺς ἄραβας λέγεσθαι. ζηνὼν δ' ὁ ἡμέτερος κατὰ γράφει ὅτως·

Αἰθιόπας θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, ἀραβάς τε.

Τῶν μὲν οὖν γράφων οὐκ ἀνάγκη πλανᾶσθαι παλαιὰν οὖσαν. αἰτιᾶσθαι δὲ βέλτιον τὸν τοῦ ὀνόματος μεταπέπωκεν, πολλῶν καὶ ὠδὶ πολλαχοῦ οὖσαν γνώριμον πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. ἀμέλει δὲ καὶ ποιοῦσί τινες παραγραμματίζοντες. ἄριστα δ' ἂν δόξειεν εἰπεῖν ὁ ποσειδώνιος, καὶ ἐντεῦθεν ἀρξάμενος τῆς συγγενείας καὶ κοινοπιτοῦ ἐτυμολογῶν. τὸ γὰρ τῶν ἀρμενίων ἔθνος, καὶ τὸ τῶν σύρων, καὶ τῶν ἀράβων, πολλὴν ὁμοφυλίαν ἐμφαίνει κατά τε τὴν

τὼν διαλέκτων, καὶ τῶν βίων, καὶ τῶν τ σωμάτων χαρακτήρας, καὶ μάλιστα καθ' ὁ πλησιόχωροι εἰσι. δηλοῖ δ' ἡ μεσοποταμία ἐκ τῶν τειῶν συνεστῶσα τούτων ἐθνῶν. μάλιστα γὰρ ἂν τούτοις ἡ ὁμοιότης διαφαίνοιτο. εἰ δέ τις πρὸς τὰ κλίματα γίνοιτο διαφορὰ τοῖς πρὸς βορέαν, ὥσπερ οὖν πρὸς μεσημβρινούς, καὶ τούτοις πρὸς μέσους τοὺς ὅρους, ἀλλ' ὡμῶς κρατεῖ γε τὸ κοινόν. καὶ οἱ ἀσσύριοι δή, καὶ οἱ ἀριανοί, καὶ οἱ ἀρμένιοι παραπλησίως πως ἔχουσι, καὶ πρὸς τούτους, καὶ πρὸς ἀλλήλους. εἰκάζειν δ' ἔστι καὶ τὰς τῶν ἐθνῶν τούτων καθ' ὀνομασίας ἐμφερεῖς ἀλλήλαις εἶναι. οὓς γὰρ ὑφ' ἡμῶν σύρους καλουμένους ὑπὸ αὐτῶν τ σύρων ἀρμενίους, καὶ ἀραμμαίους καλεῖσθαι. τούτῳ δ' ἔοικέναι τοὺς ἀρμενίους, καὶ τοὺς ἄραβας, καὶ ὀρεμβούς, τάχα τῶν πάλαι ἑλλήνων οὕτω καλούντων τοὺς ἄραβας· ἅμα καὶ τοῦ ἐτύμου συνεργοῦντος πρὸς δόξαν. ἐκ γὰρ τοῦ εἰς τὴν ὄραν ἐμβαίνειν τοὺς τρωγλοδύτας, ἐτυμολογοῦσιν ὅτους οἱ πολλοί. ὃς μεταλαβόντες οἱ ὕστερον, ὡδὶ τὸ σαφέστερον τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν. ὅτοι δὲ εἰσιν ἀράβων οἱ ὑπὲρ θατέρου μέρους τοῦ ἀραβίου κόλπου κεκλιμένοι, τὸ πρὸς αἰγύπτῳ, καὶ αἰθιοπίαν. τούτων δ' ἐκεῖνος μεμνῆσθαι φησὶν ἐν ποιητῇ, ὡς πρὸς τούτους ἐκεῖνος ἀφῖχθαι λέγειν ἐν μενελάου, καθ' ὃν χρόνον ἔφησε τὴν πρὸς τούτους εἰκὸς αἰθιοπας. τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν ὅτοι πλησιάζουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ὀργασίας, ἀλλὰ χρηματισμοῦ χάριν τούτων ὀνομαζομένων. ἀ πολὺ γὰρ ἦν ὄφελος, ἀλλὰ τοῦ μήκους, καὶ τῆς ἀπραγμοσύνης, καὶ τοῦ ψεύδους. ψεύδους γὰρ πολὺν ἐκπέπαικε τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ,

Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Καὶ τὸ,

Ἠ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεὶς ἀνάγωμαι.

Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ φησί,

Καὶ κούρην ἀράβοιο, τὴν ἐρμάονι ἀνάκτι
Γείνατο, καὶ θρονίην κούρην βήλοιο ἄνακτος.

Οὕτω δὲ καὶ στησίχορος λέγει. εἰκάζειν δ' ὅτι ὅπερ ἀπὸ τότου καὶ ἡ χώρα ἀραβία ἤδη τότε ὠνομάζετο. ἴσως δ' οὐ πρωΐας τυχὸν ἴσως ὅπως. οἱ δὲ πλάττοντες ὀρεμβοὺς ἴδιόν τι ἔθνος αἰθιοπικὸν, καὶ ἄλλο κηφλώνων, καὶ τρίτον πυγμαίων, καὶ ἄλλα μυρία, ἧττον ἂν πιθύοιντο, πρὸς τῷ μὴ ἀξιοπίστως, καὶ σύγχυσιν λαμβάνοντος τοῦ μυθικοῦ, καὶ ἱστορικοῦ σχήματος. ὁμοίοι δ' εἰσὶ τούτοις, καὶ οἱ σιδονίους ἐν τῇ ἔξω τοῦτος θαλάττῃ διηγούμενοι, ἢ ἄλλοθί που τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τῷ τοῦ μενελάου πλάνῃ ἐξωκεανίζοντος, καὶ τοὺς φοίνικας δὲ ὁμοίως. τῆς δ' ἀπιστίας αἴτιον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, τὸ ἐναντιοῦσθαι ἀλλήλοις οὐ λέγοντας,

linguam, seu uiuendi ritus, siue corporis lineamenta consideres, cum maximè finitimi sint. Indicio est Mesopotamia ex hisce tribus constituta gentibus, præcipuè ex ijs similitudo manifesta est, quod si qua sanè fit trans climata differentia, ea ut plurimum fit inter septentrionales & meridionales populos, & cum ijs inter illos, præcipuè qui regionis incolunt terminos medios, sed quod commune est obtinet. Assyrij quidē & Ariani, & Armenij quodammodo pariter se habent, et ad hos & ad se inuicem. Harum uerò gentium appellationes inter se quàm similes esse iretur. Ipsi enim Syri, quos Syros nos ipsi uocamus, Armenios et Arammæos uocant. Huic autem uideri Armenios & Arabas, & Erembos, Græcis fortasse ipsis hoc modo Arabas uocantibus. Simul & ad id uera uocabuli significatione, id est etymologia adiuuante. Quia enim terram subeant, id est antra, multi Troglodytas quasi antricolas, quos suscipientes posteri uulgo per nominis etymologiam apertius Troglodytas dixere. Hi ex Arabibus sunt qui ad alteram sinus Arabici partem uergūt ad Aegyptum & Aethiopiam, horum meminisse poetam, & ad eos Menelai profectionem dixisse credibile est, & eo ad Aethiopiam quem dixi modo. Etenim hi quoq; Thebaidi propinqui sunt, similiter non operandi, ut lucrandi gratia nominati. haud enim hoc multū esset, uerū peregrinationis lōginquitate celebritate. Celeberrimum est nanq;, tam remota peragrasse loca. Tale & illud est,

Hic hominū multas urbeis uidit, & pectora nouit. Et hoc, Odyss. α.

Plurima perpessus, multisq; erroribus actus. Odyss. δ.

Hesiodus in catalogo inquit,

Arabæi puellam quam Hermaon genuit,
Et Beli solio digna puella regis.

Vt ait Stesichorus. Credendum igitur est, quòd ab isto Arabia iam tum nominabatur, Heroum uerò annis nondū fortasse. Qui autem Erembos fingunt, propriū unum Aethiopiæ genus, & aliud Cephenorum, et tertium Pygmæorum, & alia innumerabilia, minus credulitatis consequerentur, cum præter hoc quod haud fide digna proferant, quandā poeticæ & historicæ figuræ cōfusionem demonstrant. Similesq; illis sunt, qui Sidonios in mari Persico, aut alibi ad oceanum ferant, et Menelai errorē & Phœnicū extra oceanū ponentes. Huius autē incredulitatis causa est nō minima, quòd sibijpsis dicēdo inuicē aduersant.

Quidã enim Phœnicas & Sidonios, qui nobis propinquiores sunt, ex oceano in colonias deductos esse tradũt. Et quia à mari rubro sunt, Phœnices, id est rubros uocatos fuisse adijciunt. Nonnulli illos ab istis esse dicunt. Sunt etiam qui Aethiopiam in nostram Phœnicem traducãt, & res de Andromeda gestas, in Iope contigisse aiunt, non quidem per locorum aut rerũ, quę dicuntur ignorantiã, sed fabulæ potius figura. Sicut penes Hesiodũ atq; alios quæ profert Apollodorus, nescien s profectò quem in modũ ista Homeri rebus apponit. Res enim Homeri ad Pontũ & Aegyptũ apponit inscitiam causatus, quod cum existẽtia commemorare uelit, non tamen existentia commemoraret, sed non existentia uelut existentia per ignorantiam. Hesiodum nemo uticq; inscitiæ criminaretur, qui semicanes, & longa ferentes capita dicit, & Pygmæos. Hæc enim haud Homeri sunt fabulosa fingẽtis, quorum è numero & isti existunt Pygmæi. Neq; Alcmanis qui digitos interiectos alios pedũ digitis scribit. Nec Aeschyli, qui canino capite, & oculatis pectoribus, & monoculos. Quibus in rebus nec ipsis qui pedestri sermone historiæ formam conscribunt, mentẽ in multis adhibebimus, nisi fabulamenta sese conscribere profiteantur. Nanq; initio statim clarum est, eos fabulas sponte sua contexere, nõ per rerum ignorantiam, sed impossibilium figmẽto admirationis & uoluptatis gratia. At per ignorantiã putantur, cum maxime & credibiliter talia de occultis & ignoratis per fabulamenta conscribunt. Cæterùm Theopompus inter dicendũ sese fabulas in historijs narraturum cõfitetur, melius quàm Herodotus, & Ctesias, & Hellanicus, & cæteri, qui res Indiæ literis prodiderunt. Verùm de obtingentibus oceano, in fabulæ modum commemoratum est. nam de illo coniectura poetæ facilẽda est. Ab aquarum enim siccitatibus, & alluuionibus de Charybdi fabulas ipse confecit. Cum tamen illa penitus Homeri fabulatio ne quaq; existat, sed ex ijs quæ de freto Siculo ab historia traduntur antè cõparata. Nam cumbis fiat die noctuq; recursus, si ter, ille sic dixerit,

Odyss. μ. Terq; die reuomit, ter sorbet deinde refluxus.

Haud per historiarũ ignorantiã hoc fieri suspicandũ est, sed per miseriã ac terrorẽ quem interloquendũ Circe permultũ adiecit auertendi gratia, ut ipsis in uersibus mendacium misceret, cum ea dixit hunc in modum,

Ibidem. Terq; die reuomit, ter sorbet deinde refluxus.

οἱ μὲν γὰρ καὶ οὐς φοίνικας, καὶ οὐς σιδονίους οὐς καθ' ἡμᾶς ἀποίκους εἶν δὴν γὲ τῷ ὠκεανῷ φασι, πεσεῖθγτόν καὶ ἀλλὰ τὶ φοίνικον ἐκαλεῶτο, ὅτι καὶ ἡ θάλαττα ἐρυθρά. οἱ δ' ἐκείνους τοὔτων· εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὴν αἰθιοπίαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φοινίκην μετάγουσι. κὴ τὰ περὶ τὴν ἀνδρομέδαν γὲ ἰόπη συμβῆναί φασιν, οὐ δίπτα κατ' ἄγνοιαν τοπικὴν, καὶ τοῦ τῶν λεγομένων, ἀλλ' γὲ μύθῳ μᾶλλον σχήματι. καθάπερ καὶ δὴν παρ' ἡσιόδῳ, κὴ τοῖς ἄλλοις ἃ προφέρει ὁ ἀπολλόδωρος, ὃν ὀμβρόπον πραγματεύσασθαι τοῖς ὁμήρου ταῦτα εἰδόσι. τὰ μὲν γὰρ ὁμήρου, τὰ ὧν γε πάντα, καὶ τὴν αἰγυπτον παραπέμπουσιν, ἄγνοιαν αἰτιώμενοι. ὡς λέγειν μὲν τὰ ὄντα βουλόμενος, μὴ λέγοντος δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα κατ' ἄγνοιαν. ἡσιόδῳ δ' ὀκ ἂν τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν, ἡμίκωνας λέγοντος, καὶ μακροκεφάλους, κὴ πυγμαίους. ἀδὲ γὰρ αὐτὸ ὁμήρῳ ταῦτα μυθεύοντος, ὧν εἰσὶ καὶ ὅτοι οἱ πυγμαῖοι. οὐδ' ἀλκμᾶνος στεγανόποδας ἱσταμένους. οὐδ' αἰσχύλου κυνοκεφάλους, κὴ σθενοφθάλμους, κὴ μονομμάτους. ὅπερ γε δὴ τοῖς πιζῇ συγγράφουσιν γὲ ἱστορίας σχήματι προσέχομεν πολὺ πολλῷ, ἐὰν μὴ ὁμολογῶσι τὴν μυθοποιΐαν. φαίνεται γὰρ οὐθὲν ὅτι μύθους παραπλέκοντες, ὀκ ἀγνοίᾳ δὴν ὄντα, ἀλλὰ πλάσει δὴν ἀδολωτάτην, τερατείας κὴ τερπνότητος χάριν. δοκοῦσι γὴ κατ' ἄγνοιαν ὅτι μάλιστα, πιθανῶς τὰ τοιαῦτα μυθεύσει περὶ δὴν ἀδήλων, καὶ δὴν ἀγνοουμένων. θεόπομπος γὴ ὁμολογεῖ φήσας, ὅτι καὶ μύθους γὲ ταῖς ἱστορίαις ὑφαίνειν μέλλοι, ἃ ὡς ἡρόδοτος, καὶ κτησίας, κὴ ἑλλάνικος, κὴ οἱ τὰ ἰνδικὰ συγγράψαντες. περὶ δὲ δὴν παλαιότητος παθὼν, εἰρηκὴ μὲν γὲ μύθου σχήματι. καὶ γὰρ πύκνου στοχάζεσθαι δεῖ τὸν ποιητήν. ἀεὶ γὰρ δὴν ἀμπώτεων καὶ δὴν πλημμυρίδων ἡ χάρυβδις αὐτὴ μεμύθευται. οὐδ' αὐτὴ πανταπασιν ὁμήρου πλάσμα οὖσα, ἀλλ' ἀπὸ δὴν ἱστορουμένων ὑδὴ τὸ σκελικὸν πορθμὸν διεσκευασμένη. εἰ δὲ δίς γε παλιρροίας γινομένης καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐκεῖνος τοῖς εἴρηκε·

Τοῖς μὲν γάρ τ' αὐτῆσιν ἐπ' ἤματι, τοῖς δ' ἀναροιβδεῖ,

Λέγοι τ' ἂν κὴ ὅτως. ἀ γὰρ κατ' ἄγνοιαν τ' ἰσοείας ὑπολειπτέον γεγενῆσθαι τόπον, ἀλλὰ προγωδίας χάριν καὶ φόβου. ὃν ἡ κίρκη πολὺ τοῖς λόγοις προσέθηκεν, ἀπροπτῆς χάριν, ὥς τε τὸ ψεῦδος πραμύνασθαι. γὲ αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἕπεσι τοὐτοις εἰρηκεν ἡ κίρκη·

Τοῖς μὲν γάρ τ' αὐτῆσιν ἐπ' ἤματι, τοῖς δ' ἀναροιβδεῖ.

Δεινὸν

Δεινὸν μὴ σύ γε πεῖδι τύχοις ὅτε ῥοιβδήσειε
χάρυβδις. (σίχθων.
Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτο τόσ' ἐων ἐκκακὸς, ὀλλ' ἐγὼ.
Καὶ μὲν παρέτυχέ τε τῇ ἀναροιβδήσει ὁ
ὀδυσεὺς, καὶ ὀκ ἀπώλετο, ὥς φησιν αὐτός.
Ἡ μὲν ἀνερροίβδησε θαλάσσης ἁλμηρὸν ὕ-
δωρ. (θεὶς
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ὄρινεν ὑψόσ' ἀορ-
τῶ, πεφυὼς ἐχόμην ὡς νυκτερίς. —
Εἶτα πορθμεύσας τὰ ναυάγια, καὶ λαβόμενος
πάλιν αὖτ σώζεται. ὥς τ' ἐψεύσατο ἡ κίρκη.
ὡς δ' ὅδε, κἀκεῖνο τὸ, τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνέπεσεν
ἐπ' ἦμαρ, ἀνὰ δ' ἅλις ἄμα. καὶ ἡ ἐπορβολῆς
ἢ τριάκοντα σωθῆναι πᾶσιν ὅσοις, τρισμακα-
ρίοις, καὶ τρισεθλίοις λεγόντων, καὶ ὁ ποιητὴς
Τρισμάκαρες Δαναοί. — (χθά.
Καὶ ἀσφαλείᾳ βίλτιστος, καὶ βιχθά τε ἐπ πρα-
Ἴσως δ' ἂν τις καὶ ἀπὸ τῆς χώρας τεκμήραιτο
ὅτε ἐπανιέναι πως τὸ ἀληθὲς. μᾶλλον δὲ ἐ-
φαρμόττοι τὸ ἅλις γνώσεσθαι τῆ παλίῤῥοιαν, ἐπὶ
τ σωάμφω χρόνον, τὸν δ' ἡμέρας, καὶ νυκτός,
ἢ τὸ βὶς τοσοῦτον χρόνον μεῖναι τὰ ναυάγια ὑ-
ποβρύχια. ὀφεῖ ἂν ἀναβληθῆναι ποθεωῦσι, καὶ
συνεχῶς προϊχομένῳ τοῖς πλάσμασι.
Νωλεμέως δ' ἐχόμην, ὀφρ' ἔτεμέσσειν ὀπίσω
Ἰσον καὶ βόπιν αὖτις, ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὀψὲ ἦμος τ' ὠδὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέ-
σῃ,
Κείνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων ἀζηῶν.
Καὶ τότε δὴ μοι δῶρα χαρύβδιος ἔμφανε κῦδος.
ταῦτα δ' τοῦτα χρόνου τινὸς ἐμφασιν ἀξιολόγου δίδωσι. καὶ μάλιστα τὸ τῆ ἐπορᾶν ὠκυτέραν, καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ὠίκα ὁ δικαστὴς ἀνίστη. ἀλλ' ὠίκα κείνων νείκεα πολλὰ, ὡς τε βραδύνειν πλέονα. καὶ ἄλλως δὲ ὁ πιθανὸν ἂν ἐπιτείνειν τῇ ἐναλλαγὴν, εἰ πρὶν ἀρτίως ἀθλῆσαι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τὸν ὀπίσω παλίῤῥοον μετέπιπτον. ἀκολούθως δ' ἂν ὠνόμαζε καλλιμάχου, συνηγορῶν τοῖς πρὶ ἐρατοσθένη. δῆτα, καί πρ γραμματικὸς ὢν, πρὸς τῆ ὁμηρικὴν ἐπόθεσιν, καὶ τ ἀγνοεῖν σμόν τ τόπων πρὸς τὴν πλάνην φράζει, καὶ νον καὶ νῦν ὀνομάζει. ἀλλ' εἰ μὲν μυθικὰ γέγονεν ἡ πλάνη, ἀλλ' ὅλον πλάσμα ὄντων ὁμήρου ἐστὶν, ὀρθὴ ἡ ὠνὶ τίμησις. ἢ εἰγέγονε μὲν, πρὸς ἄλλους δ' τόπους, δεῖ λέγειν αὖθις, καὶ πρὸς τίνας, ἐπανορθάμενον ἅμα τὰ ἄγνοια· μή τε δ' ὅλου πλάσματος εἶν πιθανῶς λεγομένου, καθάπερ ὠνὶ δείκνυμεν, μήτ' ἄλλων τόπων κατὰ πίστιν μείζω δεικνυμένων. ἐκλύοιτ' ἂν τῆς αἰτίας ὁ καλλίμαχος. οὐδ' ὁσκηφὸς δὲ δικαστὴς ἐστὶν. ἀλλὰ καὶ δεῖ ἐκλοσθῆναι τῶν ἁμαρτόντων φίλων ἀπὸ ἐκεῖνος κατέσκη.

Terrificũ eſt, ibi ne fueris ſorbente Charybdi,
Te neque ab hac peſte ſeruauerit Ennoſigæus.

Atqui eam in ſorbitionem incidit Vlyſſes, nec tamẽ, ut inquit ipſemet, extinctus eſt,
Illa quidẽ falſos ſorbebat ab æquore fluctus. *Indidem.*
Aſt ego tollebar caprifici in uertice ſummæ,
Cui ſteteram fixus ceu ueſpertilio.

Tolerans inde naufragia, & ab eis rurſus interceptus ſaluus euaſit. Vnde Circe mẽtita eſt, & ſicut hoc, ſic et illud, Terq; die reuomit, pro bisq; die reuomit, cum huiuſmodi ſuperlatio ab omnibus uſurpeẽ. Vnde ter beatos, & ter infœlices dictitant. et poeta ipſe, Ter beati Danai, et ter benigna, ter exorabilis. Et, terq; quaterq; beati. Fortè aliquis ex loco ſignum faceret, quod aliquo modo ueritatem ſub uelamine dicat. Ad id enim quod bis in utroque diei ac noctis tempore fiat refluxus, magis conuenit quàm ad id quod tanto rẽpore ter demerſa maneant naufragia, tardè uero reijci cũ oportaret, & aſſiduè ramis detineretur,
Cõtinuè ſpecto, remouit dũ ex æquore retro *Odyſ. μ.*
Carbaſa uel prorã, ſed ſpes tardiſſima uenit,
Quando è cõſilio uir cœnæ ad fercula ſurgit,
Atq; fori lites dijudicat ordine multas,
Tempore in hoc reſonans mihi pandit dona Charybdis.

Cuncta hæc notabilis cuiuſdã temporis indicium exhibent, præſertim cum ueiperã intendiſſe, ne cõmuniter quidem inquit, Quando iudex exurgit: ſed, quando lites multas diiudicat: ut ita uel longiorem quandam morã protrahat. Alioquin haud credibilem naufragio liberationẽ ſubieciſſet, ſi prius quàm extraheretur, cõfeſtim multo retro refluxus ipſe recideret. Reprehẽdit autẽ Apollodorus Callimachũ, aſſentiens Eratoſtheni, quoniã licet eſſet grammaticus ultra Homericã materiã, & exteriorem per oceani locos curſum circa quem errorẽ aſſerit, Caunũ nominat, & Corcyrã. Quod ſi nullibi quidẽ error extitit, quin totum Homeri figmentũ eſt, rectè fit increpatio. Sin autem extitit, uerùm alia circum loca, confeſtim illa dicenda ſunt, & illius corrigenda eſt ignorantia. Totum autem eſſe figmẽtum, nequaquam ueriſimile dicitur, quemadmodũ oſtendimus. Nec aliorũ locorũ prout maior demonſtratorũ eſt fides. Et à criminatione liberari Callimachus poſſet. Nec enim probè Scepſius Demetrius, qui quorundam Apollodoro delictorũ cauſa extitit aduerſus Cyzicenũ Neanthẽ, ambitioſe contradicens.

Neanthes enim dixerat, quod Argonautę ad Phasin nauigantes, Homeri & cæterorum dictis supernauigatione concordans, Ideæ matris sacra apud Cyzicum collocarant in ea regione principem, nequaquam uerò exploratam Iasonis peregrinationem ad Phasin Homerum habuisse: hoc non modò cantatis ab Homero, sed etiam suijpsius dictis repugnat. Homerus enim Achillem, & Lesbum, & alia loca populatũ, à Lemno cæterisq; propinquis insulis sese continuisse dicit propter Iasonis eiusq; filij Eunæi cognationẽ, ea tempestate insulæ imperium obtinentis. Quo'nã igitur pacto id poeta quidem sciuit, quod uel genere, uel gẽte, uel uicinitate, uel quouis modo necessarij fuerãt & Achilles & Iason, & nõ aliũde sanè, nisi quòd ambos Thessalos fuisse contigerat: hunc quidem ex Iolco, Achillem uero è Phthia Achiua. Id autem ignorabat, unde euenisset Iasoni Thessalo, & Iolcio existenti, quòd is sibi in natali solo successorẽ & hæredem neminẽ relíquisset, filiũ uerò in Lemni ditione constituisset. Peliamq; & Peliæ filias, & earum præstantissimã Alcestem, eiusq; filium nouerat Eumelum,

Iliad. β. Quem parit Admeto matrona Alcestis honora,
Quæ Peliæ natas forma superauerat omneis.

At Iasonis casus & Argo, & Argonautas uulgo manifestos, ne audierat quidem. Aeetę uero nauigationẽ per oceanum fingebat, nullum ab historia captans exordiũ. Nam quod nauigatio ad Phasim primũ (ut omes asserũt) fidem habet mittente Pelia, & reditus ipse, & inter nauigandum, quòd insulas occuparit, & quòd sicut Vlyssi ac Menelao amplius medius fidius factus est error, hac etiam monstratur & creditur ætate, & ex Homeri carmine. Etenim Aea circa Phasin urbs ostenditur, & regionis Colchidis imperiũ Aeeta tenuisse creditur. Et indigenis hoc ipsum gentile nomen illic est. Et Medeam ueneficã extitisse, memoriæ traditur. Et regionis eius opes, & auri & argenti & ferri metallis, iustã quandã in ea loca expeditionis suballegãt occasionẽ, quo Phrixum antea per mare transmisisse ferunt, & amborũ militię monumẽta extant. Phrixiũ enim in Colchidis & Iberiæ confinibus est: & Iasonia multis in locis, & Armeniæ & Medię finitimis ostentantur. Atqui & circa Sinopẽ, eiusq; maritimã orã & Propontidẽ, & Hellespontũ, usq; Lemnum, complura rerum ab Iasone ac Phrixo ea in militia gestarũ feruntur indicia.

πῶς γὰρ ναύβη τ' κυζικηνὸν Ἀθηναστράτου ἀπηλέγχθη, εἰπόντα ὅτι οἱ ἀργοναῦται πλέοντες εἰς φᾶσιν τ' ὑφ' ὁμήρου, καὶ τ' ἄλλων ὁμολογούμενον πλοῦν, ἱδρύσαντο τὰ τ' ἰσιαίας μητρὸς ἱδρύματα κύζικον, ἀρχηγὸν φησὶ μὴ δι' εἰσηγήσεως τοῦ εἰς φᾶσιν ἀφικέσθαι τὸν ἰάσονος ὁμήρου. οὐδὲ δι' ὁ μόνον τοῖς ὑφ' ὁμήρου λεγομένοις μάχεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑφ' αὑτοῦ. φησὶ γὰρ τ' ἀχιλλέα λέσβου μὴ πορθῆσαι, καὶ ἄλλα χωρία. λήμνου δι' ἀφῃρῆσθαι, καὶ τ' πλησίον νήσων, διὰ τοῦ πρὸς τ' ἰάσονα καὶ τοῦ πρὸς τ' ὑὸν δυναστεύσαι συγγένειαν, τό τε τοῦ νήσου κατέχοντα. πῶς δ' ὁ ποιητὴς οὐκ ἦν ἀγνοῇ, διότι συγγενεῖς ἢ ὁμοεθνεῖς, ἢ γείτονες, ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν οἰκεῖοι ὑπῆρχον, ὅτε ἀχιλλεὺς, καὶ ὁ ἰάσων, ὅπερ ἀπέλαμβον ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τ' θετταλὸς ἀμφοτέρους εἶναι καὶ τ' ἰωλκίου, τ' δι' ἐκ φθίας πόθεν ἀχαιΐδος ὑπάρχειν. οὐδὲ δι' ἠγνόει, πόθεν ἦλθε τῷ ἰάσονι θετταλῷ, καὶ ἰωλκίῳ ὑπάρχοντι, ὃν μὴ τῇ πατρίδι μνήμειον καταλιπεῖν ἀλλαχοῦ· λήμνου δ' κατασπάσαι κύριον τ' ὑὸν, καὶ πελίαν μὲν ἀπὸ καὶ τὰς πελιάδας, καὶ τοῦ ἀρίστου αὐτ' ἀλκήστιν, καὶ τ' ὑὸν αὐτ' δύμηλον. Τὸν ὑπ' ἀδμήτου τέκε δῖα γυναικῶν
Ἄλκηστις πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

Τῶν δ' ὧν τ' ἰάσονα συμβαίνων, καὶ τοῦ ἀργοῦς καὶ τοὺς ἀργοναύτας ὧν μὴ ὁμολογουμένων πρὸς πᾶσιν αὐτοῖς. ὧν δ' τῷ ὠκεανῷ τὸν περὶ αἵτης πλοῦν ἐπλανήθη, ἀρχὴν μυθείας ἔδοξε ἱστορίας λαβών. ὡς μὴ γὰρ ἅπαντες λέγουσιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ πλοῦς οὗτοι φᾶσιν ἔχει πίθανόν, τ' πελίᾳ πείσαντος, καὶ ἐπανόδου, καὶ ἐν τῷ πρὸς πλανωμένοις ὅσοι ὦν κράτεια, καὶ νῆσοι ἐν ὧν πλέον γνωσθεῖσα πλανᾶσθαι, καθάπερ καὶ τῷ ὀδυσσεῖ, καὶ τῷ μενελάῳ, ἐκ τῶν ἐπὶ νεῶν πλεικνυμένων πεπεισθῆναι δεῖν, ἐκ τε τ' ὁμήρου φωνῆς. ὅτε ἂν πλείκνυ) πρὶ φᾶσιν πόλις καὶ ὁ αἰήτης πεπεισθῆ) βασιλεῦσαι τ' κολχίδος, καὶ ἔστι τοῖς ἐκεῖ τ' ὠκεάνειον τὄνομα. ὅτε μήδεια φαρμακὶς ἱστορεῖσθαι, καὶ ὁ πλοῦτος τ' ἐκεῖ χώρας, ἐκ τῶν χρυσείων καὶ ἀργυρείων καὶ σιδηρείων. ᾧ δικαίαν τινὰ ὑπαγορεύει πρόφασιν ἡ στρατείας, καθ' ἣν καὶ φρίξος πρότερον ἔπλευσε τὸν πλοῦν οὗτον. καὶ ἔστιν ὑπομνήματα τῆς ἀμφοῖν στρατείας, τό τε φρίξιον, τὸ μὲν τοῖς μεθορίοις ἡ τε κολχίδος, καὶ τ' ἰβηρίας, καὶ τὰ ἰασόνεια πολλαχοῦ, καὶ ἡ ἀρμενίας, καὶ τῆς μηδείας, ᾧ ὧν πλουσιοχώρων αὐταῖς τόπων πλείκνυται. καὶ μὲν καὶ περὶ σινώπην, καὶ τὴν ταύτης παραλίαν, καὶ τὴν προποντίδα, καὶ τ' ἑλλήσποντον μέχρι τ' κατὰ τὴν λῆμνον τόπων λέγεται πολλὰ τεκμήρια ἡ τε ἰάσονος στρατείας, καὶ ἡ φρίξου.

ἡ

ἢ δ' ἰάσονα, καὶ τὴν ὧν δι' ὠξαὐτὴν πόλχων,
μέχρι τῆς κρήτης, καὶ τῆς ἰταλίας, καὶ τοῦ ἀδρίου, ὧν γνία καὶ ὁ καλλίμαχος ὠνομακέναι, τό, τε μὴ, (θήρη
Αἰγλήτιδι αὐάφῳ τε λακωνίδι γείτονα λείπων, ἀρχόμενος
Ὡς ἥρωδι ἀτὼ αἰήταο κυταίου,
Αὖτις δι ἀρχαίαν ἔπλεον ἁρμονίην.
Τό, τε περὶ τὴν πόλχων, (τμὰ,
Οἱ μὲν ἐπ' ἰλλυρικοῖο πόρου χάσαντες ὄρεα
λᾶα παρὰ ξανθῆς ἁρμονίης ὄφι (ασσοι
Ἄστυρον ἐκτίσαντο, τὸ μὲν φυγάδεσσι τοῖς φίγραικος, ἀτὰρ κείνων γλῶσσ' ὁμίλησε πόλας.

Τινὲς δὲ καὶ τὸν ἴστρον αὐαπλεῦσαι φασὶ μέχρι πολλοῦ τοῦ ἰάσονα. οἱ δὲ καὶ μέχρι τοῦ ἀδρίου. οἱ μὲν κατ' ἄγνοιαν τῶν τόπων, οἱ δὲ ὅτι ποταμὸν ἴστρον ἐκ τοῦ μεγάλου ἴστρου τοῦ ἀρχὴν ἔχοντα ἐκβάλλειν εἰς τὸν ἀδρίαν φασί. τὰ δὲ οὐκ ἀπιθάνως δὲ ἀπίστως λέγοντος. τοιαύτας δὴ πῃ ἀφορμὰς ὁ ποιητὴς χρησάμενος, τὰ μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἱστορουμένοις, πῶς μυθεύει δὲ τούτοις, ἐνθα τι φυλάττων καὶ τοιοῦτον, καὶ ἴδιον. ὁμολογεῖ μὲν, ὅταν αἰήτην ὀνομάζῃ, καὶ τὸν ἰάσονα, καὶ τὴν ἀργὼ λέγῃ, καὶ παρὰ τὸν αἰήτην πλάττῃ, καὶ τὸν εὔξεινον πόντον καθυφίῃ. καὶ ποιεῖ τὸν ἀχιλλεῖ φίλον τοῦ νέον. καὶ παρὰ τοῦ μήδειαν, τοῦ κίρκην φαρμακίδα ποιεῖ,
Αὐτοκασιγνήτην ὀλοόφρονα αἰήταο.

Προσμυθοποιεῖ δὲ τὸν ὀξωκεανισμὸν τοῦ ἱστροῦ τοῦ πλοῦν συμβαίνοντα, τοῦ ἀπ' ἐκείνου τοῦ πλοῦ. ἐπεὶ καὶ κἀκεῖνο, ὑποκειμένων μὲν τούτων, οὐ λέγεται. ἀργὼ πᾶσι μέλουσα, ὡς γνωρίμοις τόποις καὶ εὐαφορεῦσι τῆς ναυτολίας χρωμένης. εἰ δ' ὥσπερ ὁ σκήψιός φησι παραλαβὼν μαρτυρα μίμνερμον, ὃς γοῦν ὠκεανὸν ποιήσας τὴν οἴκησιν τῶν αἰήτου, πῶς ταῖς ἀναπλαῖς ἐκτὸς, τεμφθῆναί φησιν ὑπὸ τοῦ πελίου τὸν ἰάσονα, καὶ κομίσαι τὸ δέρας, οὔτ' ἂν ὧδε δέρας ἐκεῖσε πομπὴ πιθανῶς λέγοιτο εἰς ἀγνῶτας, καὶ ἀφανεῖς τόπους. οὔθ' ὁδὸν ὁρήμων, καὶ ἀοίκητον, καὶ τὸν καθ' ἡμᾶς τοῦτον ἐκτὸς πεπλωμένων πλοῦς, οὔτ' ἐνδεξον, οὔτε πασιμέλων· (σων
Οὐδ' ὁπόταν μετὰ κῶας αὐήγαγον αὐτὸς ἰήσων
Ἐξ αἴης, τελέσας ἀλγινόεσσαν ὁδὸν
Ὕβρεις τῇ πελίῃ τελέων χαλεπῆρόν τε θέλος,
Οὐδ' ἂν ἔτ' ὠκεανοῦ καλὸν ἴκοντο ῥόον.
Καὶ τοῦδε,
Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὠκέος ἠελίοιο
Ἀκτῖνος χρυσέῳ κέαται ἐν θαλάμῳ,
Ὠκεανὸν παρὰ χεῖλος' ἵν' ὄχεσφι θεὸς ἵππων.

Colchorumq; Iasonẽ insectantiũ usq; in Cretam, & Italiã & Adriam. Quorũ nõnulla quoque designat Callimachus. Et hoc quidem:
Aegleten Anaphemq; uicinas Lacedæmoni
There. Et inchoans,
Et ab Aeeta Cytæo
Rursus ad antiquã semidei Harmoniam Nauigarunt.
Et hoc de Colchis,
Hi in traiectu Illyrico amissis remigijs
Apud flauæ Armeniæ anguem
Astyrum oppidum condiderũt. quod quidẽ cum è profugis quidam
Græcus asseruissent, ast eorum lingua Polas appellauit.

Quidam maximã Istri partem Iasonem annauigasse commemorant. Aliqui autem usq; ad sinum Adriaticum, quidam sanè per locorum inscitiam, alij per fluuium Istrum dicunt, qui à magno inchoans Istro, effunditur in Adriam. Hęc probabiliter, ac non incredibiliter dicta sunt. Poeta igitur tales nactus occasiones, quædam historicis cõuenientia, minimeq; discrepantia dicit. in his etiã seruato more suo, & communi, fabulas immiscet. Minimè autẽ discrepat, cum Aeetã nominatim explicat. Et Iasonem & Argo dicit, & præter Aeetem effingit, & Euneum in Lemno constituit. Et Achilli dilectam facit insulam. Et præter Medeam Circen ueneficam,
(Sororem pernicioſi Aeetæ) facit.

Adijcit uerò fabulosè extra per Oceanum occurrentis errores, ea in nauigatione cũ suppositis istis illud aptè dicatur,
Curæ existens omnibus Argo.

Perinde ac cognitis in locis ac populosis nauigatione futura. Quod si quemadmodum Scepsius inquit, Mimnermũ testẽ accipiens, domicilium Aeetæ in oceanum ad orientem faceret, exterius Iasonem missum à Pelia esse, & pellem reportasse, nulla ratione credibiliter ea ad pellem transmissio diceretur ad ignotos obscurosq; locos, nec ipsa nauigatio per deserta & inculta peregrinans usq; adeò gloriosa, & omnibus curiosa fuisset.
Nec uerò ad pellẽ quo tempore scandit Iason,
Mœstum de terris ipse profectus iter,
Tristia crudeli Peliæ certamina patrans,
Oceani refluas tum petijsset aquas.
Et illud,
Tunc radijs altè sol splendidus actus in urbẽ,
Aeetæ auratis emicat in thalamis,
Littore ab oceani diuus ueniebat Iason.

Neq; probè illud Eratoſthenes, quod de hominibus nulla dignis memoria amplius mentionem facit. Quorũ nonnulla redarguit, nõnulla credit, et teſtes illos uſurpat, ſicut Damaſten, & alios generis eiuſdem. Quoniam & ſi quid ueri prædicant, nõ in eo teſtibus illis uti oportet, nec ob eã cauſam fides eſt eis habenda. At dignis & grauibus tantummodo uiris ſic utendum eſt, qui quidem permulta bene diſſeruerunt, multa uerò omiſere, uel non ſatis plenè explicuere. Nec uerò falſo teſte utitur Damaſtæ, nec quicquam differt, ſi teſtem uocaret Bergæum uel Meſſenium Euhemerum, & reliquos quos ille nominat, eorũ ambages accuſans. Ipſe horum unum deliramentum commemorat, quod Arabicum ſinum lacum eſſe cenſent. Diotimũ quoq; Strombichi filium legationes Athenienſiũ enarrantem è Cilicia per Cydnum in Choaſpen flumen adnauigaſſe, qui præter Suſa defluit, & quadrageſimo demum die ad Suſa peruenille. Hęc ſibi narraſſe Diotimum. Inde miratur ſi poſſibile fuit, Cydnum interciſo Euphrate atq; Tigri in Choaſpen irrumpere. Aliquis nõ modò hoc annotauerit, ſed & alia, quod de locis ſua nondum ætate cognitis ſingula exquiſitè digeſta eſſe dicat, iubensq; ne leuiter quibuſcũque fidẽ adhibeamus, & cauſas pluribus reddens, propter quas haud ita nobis fides præſtanda quibuſuis ſit, ſicuti de Ponto, & de Adria: ipſe tamen neſcio quibus credidit. Igitur Iſſicum ſinum longè magis ad orientẽ expoſitum quàm mare noſtrum putauit, ſignũ, cum orienti uicinior tribus fermè ſtadiorum millibus ſit, quàm Dyoſcurias, quæ in ſeceſſu Ponti eſt. & ſecundum ipſum, ex ſtadiorum menſura, quam de Adria dicit, & ſeptentrionalia & alia nominatim loca extrema exponens, à nulla temperat fabulatione: fidẽ quoque præterea habuit de exterioribus columnis Herculis pluribus fabulamentis, & inſulã Cernen, & alia nominans loca, quæ hiſce temporibus nuſquã monſtrantur, de quibus memoriã poſtea faciemus. Vetuſtiſſimos inquit aut piraticã, aut mercaturam exercentes eò nauigaſſe, non in pelagus quidem egreſſos, ſed Iaſonis modo præter litora permeaſſe, qui qui dẽ in Mediam uſq; & Armeniam & Colchos nauibus omiſsis bellũ intulerit. Poſtremo dicitat antiquis tẽporibus neminem aut mare Euxinũ, aut præter Libyã, Syriã, Ciliciã nauigijs adire auſum. Quod ſi antiquos eos dicit, qui noſtrã ante fuere memoriam, de illis, ſeu

οὐδὲ τοῦτ' ὀὺ ὀρατοδθένης, ὅτι ἀὐθρώθων ἐκ ἀξίων μνήμης ὠὐὶ πλέον μέμνηται, τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ πιθόμενος, καὶ μάρτυσι χρώμενος αὐτοῖς, οἷον ὅλαμάσῃ καὶ τοιούτοις ἄλλοις. καὶ γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἀληθὲς, οὐ μάρτυσί γε ἐκείνοις χρηϛέον πρὸς αὐτό, οὐδὲ πιθόμενον ὅλα ὅσον. ἀλλ' ὠὐὶ τ' ἀξιολόγων αὐθρῶν μόνον δεῖ τοιούτῳ τρόπῳ χρηϛέον, οἳ πολλὰ μὲν εὑρήκασιν ὀὺ, πολλὰ δὲ καὶ παραλελοίπασιν ἢ οὐχ ἱκανῶς ἐξείπον, οὐδὲ διεψόυμένους. ὁ δὲ ὅλαμάσῃ χρώμενος μάρτυει, ὀλίγ' ὅλα φέρει τὸ καλούμενον μάρτυρα γὰρ Βόργαῖον ἢ τὸν μιθολώιον ὄυήμορον, καὶ ὀὺκ ἄλλους, οὓς αὐτὸς εὕρηκε ὅλα βάλλων τὴν φλυαρίαν. καὶ ὅσον ὅ' ἵνα πᾶν λήρων αὐτὸς λέγῃ, τὸν μὲν ἀράβιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνειν φησίν. διότιμον δὲ τὸν τρομβίχου, πρεσβείας ἀθηναίων ἀφηγούμενον, ὅλα τοῦ κύδνου ἀναπλεῦσαι ἐκ τῆς κιλικίας ὠὐὶ τὸν χοᾶσπιν ποταμὸν, ὃς παρὰ τὰ σοῦσα ῥεῖ, καὶ ἑξηκοσθὰς τεσσαρακοσθοὺς εἰς σοῦσα. ταῦτα ὅ' αὐτὸν ὅιηγήσασθαι αὐτὸν τὸν διότιμον. εἶτα θαυμάζειν εἰ τὸν εὐφράτην, καὶ τὸν τίγριν ὧν ὅυνατὸν ὅλακύψαντα τ' κύδνου εἰς τὸν χοάσπιν ἐκβαλεῖν. οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ἂν τις ὠὐϛιμήνῳ, ἀλλ' ὅτι ἐν πρὸς τῶν τόπων οὐδὲ παθ' ἑαυτόν πω γνώσιμα εἶναί φησι τὰ καθ' ἕκαστα ἀκριβολογούμενα. καὶ κελεύσας ἡμῖν μὴ ῥᾳδίως τοῖς τυχοῦσι πιθύειν, καὶ τὰς αἰτίας ὅλα μακρῶν ἀῤῥιζῶν ὀὺ λίαν οὐδὲ πιθυτέον. μεθ' ὃ λέγει ὅτι πρὸ τῶν κῆ τὸν πόντον, καὶ τὸν ἀδρίαν αὐτὸς ἐπίδυσε τοῖς τυχοῦσι. τοιγαροῦν τὸν μὲν ἰόνιον κόλπον ἐπίδυσον ἐωθινώτατον ἐν καθ' ἡμᾶς θαλάττης, σημεῖον, τὸ κατὰ διοσκουριάδα, τῶν γὰρ ὅ' τ πόντου μυχῶ σχεδόν τι τετρακισχιλίοις σταδίοις ἐωθινωτέρου ὄντος, καὶ κατ' αὐτὸν ἐκ τοῦ σταδιασμοῦ ὅ φησι, τό τε ἀδρίου, κῆ τὰ ἀρκτικὰ, κῆ τὰ ἑσπέρια διεξιὼν, ὀδίγους ἀπέχεται μυθώδεις. πεπίδυκε γὰρ κῆ πρὸ τῶν ἐξω σκλῶν ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδεσι. κρύνιον τε νῆσον κῆ ἄλλους τόπους ὀνομάζων, οὐδ' μηδὲ μῶν ὠὐὶ διεκνυμένους. πρὸ ὧν μυκαδησόμεθα κῆ ὕσερον. εἰπών τε οὖν ἀρχαιοτάτους πλεῖν καὶ κῆ λικείαν, ἢ ἐμπορίαν, μὴ πελαγίζειν δὲ, ἀλλὰ παρὰ γῆν, καθάπερ τὴν ἰάσονα, ὃν πρὸ καὶ μέχρι τῆς ἀρμενίας, καὶ μηδείας ἐκ τῶν κόλχων στρατοῦσαι, ἀφῶντα τὰς ναῦς, ὕσερόν φησι τὸ παλαιὸν, οὔτε τὸν ὄὺξεινον θαῤῥεῖν τινὰ πλεῖν, οὔτε παρὰ λιβύην, καὶ συρίαν, καὶ κιλικίαν. εἰ μὲν οὖν τοὺς πάλαι, τοὺς πρὸ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ μέλει λέγειν, πρὸς ἐκείνων οὔτ' εἰ ἔπλεον,

ἔπλεον, ὅτ' εἰ μή. εἰ δὲ περὶ τῶν μνημονευομένων, οὐκ ἂν ὀκνήσαι τις εἰπεῖν. ὡς οἱ παλαιοί, μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦσι καὶ περὶ γῆν, ἢ περὶ θάλατταν τελέσαντος τὸν ὕσερον, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λεγομένοις. οἷον Ὀδύσσεως, ἢ Περσέως, ἢ Ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰάσων. ἔτι δ' οἱ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενοι, Ὀδυσσεύς, ἢ Μενέλαος. ἢ θησέα ἢ, ἢ Πειρίθουν μακρὰς εἰκὸς ὁδοὺς στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν δόξαν περὶ ἑαυτῶν, ὡς εἰς ἅδου καταβάντας. οὐδ' ὁ Μίνως ὁ τὴν μεγίστην τῶν μέχρι τότε θαλάσσης ἐκβεβληκὼς, καὶ σωτῆρας τῶν πλεόντων. ἢ τε μίνω θαλαττοκρατία θρυλλεῖται, καὶ ἡ φοινίκων ναυτιλία, οἵ περὶ τὰ ἔξω τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἐπλεον. καὶ πόλεις ἔκτισαν κἀκεῖ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς Λιβύης παραλίας μικρὸν τῶν τρωϊκῶν ὕσερον. αἰνείαν δὲ, καὶ αὐτήνορα καὶ ἑνετούς, καὶ ἁπλῶς οὓς ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου πλανηθέντας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἄξιον μὴ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων νομίσαι. σωιέβη γὰρ καὶ τοῖς τότε Ἕλλησιν, ὁμοίως καὶ τοῖς βαρβάροις πρὸς τὴν τῆς στρατείας χρόνον, ἀγαθοῖς, τά τε ἐν οἴκῳ, καὶ τὴν στρατείαν περιδόντας. ὥστε μετὰ τὴν τοῦ ἰλίου κατάστροφὴν, τοὺς τε νικήσαντας ἀδεῶς λυσείαν παρεῖσθαι πρὸς τὰς ἀρετάς, καὶ πολλῷ μᾶλλον οὓς ἡττηθέντας, καὶ πολυχρονίους ἐκ τοῦ πολέμου. καὶ δὴ καὶ πόλεις ὑπὸ τούτων πλεῖσται κτισθῆναι λέγονται, κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος παραλίαν, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὴν μεσόγαιαν. εἰπὼν δὲ καὶ αὐτὸς ὁπόσον πρόοδον τὰ περὶ οἰκουμένης εἰς γνῶσιν τοῖς μετ' Ἀλέξανδρον, καθ' αὐτὸν, ἤδη μεταβέβηκεν ὡς ἐν περιτῷ σχήματι ἤδη λόγῳ, οὐχὶ περὶ τοῦ περὶ οἰκουμένης ὅπερ ἴδιον οἰκειότερον δὴ περὶ αὐτοῦ λόγῳ, ἀλλὰ τοῦ περὶ συμπάσης γῆς. δεῖν μὲν γὰρ καὶ τούτου μνησθῆναι, μὴ ἀτάκτως δόξει. εἰπὼν οὖν ὅτι σφαιροειδὴς ἡ σύμπασα, οὐχ ὡς ἑκτόρνου δὲ, ἄλλ' ἔχει τινὰς ἀνωμαλίας, ἐπιφορὰ τὸ πλῆθος τῶν γιγνομένων μετασχημάτισμῶν αὐτῆς, οἷ συμβαίνουσιν ἐκ τε ὕδατος, καὶ πυρὸς, καὶ σεισμῶν, καὶ ἀναφυσημάτων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οὐδὲ γνῶσθαι τὴν τάξιν φυλάττων. ἃ μὲν γὰρ σφαιροειδὲς περὶ ὅλου τοῦ γῆ ἐστὶ τοῦ ὅλου τάξεως συμβαίνει. οἱ δὲ τοιοῦτοι μετασχηματισμοὶ, τῶν μὲν ὅλων γῆν οὐδὲν ἐξαλλάττουσιν. γίγνεται γὰρ τοῖς μεγάλοις ἀφανίζεται τὰ οὕτω μικρά. τῆς δὲ οἰκουμένης ἑλκύσεις ἑτέρας καὶ ἑτέρας τινὰς ἀπεργάζονται, ἢ τὰς προσεχεῖς αἰτίας ἄλλας καὶ ἄλλας ἔχουσι. μάλιστα δέ φησι τῆς ξήρησιν πεπαχεῖν, πῶς γὰρ δισχιλίοις καὶ τετρακισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίοις, ἢ τῆς μεσόγαιαν

nauigarint, seu nõ, nulla mihi sanè cura est. Sin eos inquit, qui memoriæ produnt, nullus elo qui sanè torpesceret aut uereretẽ, qd ueteres & maritima, & terrestria longinquius emensi fuerint itinera, quàm posteriores uideantur, si animos ad ea quæ de illis posteritati scriptis cõmendata sunt adhibuerimus, sicuti Liber pater, Hercules, & Iason ipse quidẽ. Illi etiam de quib. poeta cecinit, Vlysses, Menelaus, Theseus, Perithous, qui longinquas subiere militias, ut fama fert, ut immortalia de se monumẽta relinquerent, ut etiam ad inferos usq; pene trarent: Castorẽ & Pollucem maris curam suscepisse, & nauigantium saluti præesse: Minoem maris imperium tenuisse: Phœnicum itẽ nauigationẽ, qui etiam extra columnas Herculeas egressi fuere, & ibi urbes condidere, et ad mediterranea Africæ oramq; maritimam paulo post Troiana tempora, Aeneam, et Antenorem, & Henetos, & simpliciter omnes, qui è Troiano bello in uniuersum terrarũ orbem pererrarunt, dignum est nequaquã inter uetustos homines recenseri. Cum autẽ Græci, similiter & barbari ob longiora militiæ tempora domestica bona & facultates bello partas amisissent, obuenit utrisque ut euerso Ilio uictores per egestatẽ ad latrocinandũ uerterẽtur, & uicti bello superstites multo magis, à quibus et oppida plurima condita per omnia litora extra Græciam feruntur, & ad nonnullos mediterraneæ locos. Ipse autem elocutus quousq; habitabilis ad cognitionẽ post Alexandrum, & eius ætatem perlata sit, ad faciendum iam de forma sermonẽ transijt, non tantum de ipsa dico habitabili, quod quidẽ de illa sermoni propriũ magis esset, sed uniuersa de terra. Huius autem facienda quoq; est memoria, modò ne præter ordinẽ. Profatus itaq; quòd tota rotunda existat, non quidẽ ut tornatilis, cum inæqualitates quasdam habeat, inducit, quòd globi illius particulares sint transfigurationes, quæ aquis & igne & terræ motibus, & exhalationibus, & alijs generis ei usdem contingunt, neq; hac in parte rerũ seruans ordinem. Nanq; rotunditas totam terrã ab ipsa totius uertigine prouenit, tales uerò transformationes totã minimè terram permutant. Etenim in magnis quæ sic parua sunt euanescunt, alias uerò atq; alias terræ dispositiones efficiũt, aliasq; ac alias propinquas habẽt causas. Præcipuã uerò quæstionẽ præbuisse dicit, quo nã modo fiat, ut duobus tribusq; stad. millibus lõgè à mari intra mediterrancã

frequen-

frequentibus in locis concharum & oſtreorũ & cheramydũ magna cernatur multitudo & ſalſi lacus, ſicut circa templũ Ammonis. & uiam qua itur ad illud, triũ millium ſtadiorũ eſſe dicunt. Permultã enim oſtreorum effuſionem extare, nõ parũ etiam hac tempeſtate ſalis enueniri, maris præterea exhalationes in ſublime reiici. Prope ipſum etiam maritimarũ fragmenta nauium oſtentari, quæ hiantibus terris ſcaturiuiſſe tradũt. Super columellas in cubare delphinas, hanc inſcriptionẽ habẽtes, Cyrenenſium ſpectatorũ. Hæc effatus, Strato nis phyſici cõmendat opinionem & Xanthi Lydi: qui regnante Artaxerxe ingentẽ adeò fuiſſe ſiccitatẽ ait, ut flumina lacus putei defecerint. Eũq; ipſum multis in locis à mari longinquius, uidiſſe lapidibus inhærentes conchulas, pectines & teſtarũ formas, ſalſumq; lacum in Armenijs & in Mattienis, & in inferiore Phrygia: quas ob cauſas perſuaſum habere, campos illos mare aliquando fuiſſe. Strato aũt cauſas & rationes magis attingit, quoniã exiſtimare ſe dixit, Euxinum initiò ad Byzantium, os nequaquam habere. Flumina uerò in ipſum irrumpentia uiolenter aperuiſſe, deinde aquas in Propontidẽ & Helleſpontũ excidiſſe, idemq; in noſtro eueniſſe mari. Ibi enim ad columnas cum mare amnibus impleret, effractum eſſe tranſitum. E' quorum effluentia, quæ cœnoſa prius fuerãt, patefacta ſunt loca. Cauſam uerò affert: primum quidem, quòd exterioris & interioris maris aliud fundum, & alia ſedes ima eſt. Deinde quia uitta quædam ſub aquis, ex Europa in Africam protenditur, quaſi antea interius & extertus mare unum eſſet, & fundum eſſe in Ponto breuiſſimum, Creticum uerò et Siculum et Sardoum pelagus profundum eſſe uehementer. Amnibus enim plurimis & maximis à ſeptentrione et oriente labentibus, illa limo repleri, et alia profunda manere. Quocirca Ponticũ mare dulciſſimum eſſe, fluere uerò ad locos, ubi magis fundũ inclinatur. Videri & Pontũ ipſum humum altiorem tollere poſſe poſterius, ſi tales permaneant influentiæ. Nam & ſiniſtras ponti partes nũc cœno increſcere, Salmydeſſum uidelicet, & ea quæ nautæ uocant pectora ad Iſtrum & Scytharum deſerta. Vtiq; & ipſum Ammonis templum ſuperioribus annis mari propinquum, ob effluentiam hoc tempore in mediterraneam iacere. Ipſum etiã

ὁρᾶται πολλαχοῦ κόχλων καὶ ὀστρέων, καὶ χηραμύδων πλῆθος, καὶ λιμνοθάλαττα. καθάπερ φησί που καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἄμμωνος, καὶ τὴν εἰς αὐτὸ ὁδὸν τεσσαρίων σταδίων οὖσαν. πολλὴν γὰρ εἶναι χύσιν ὀστρέων, ἅλας τε καὶ νῦν ἐπιεύρίσκεσθαι πολλὸς, ἀναφυσήματά τε θαλάττης εἰς ὕψος ἀναβάλλειν. πρὸς ᾧ καὶ ναυαγία θαλαττίων πλοίων δείκνυσθαι, ἃ ἔφασαν εἶναι τοῦ χάσματος ἐκβιβρώσκοντος ἤδη σκιδίων ἀνακεῖσθαι δελφῖνας, ὑπογραφὴν ἔχοντας κυρηναίων θεωρῶν. τοιαῦτα δ' εἰπὼν τὴν στάσιν ἐπαινεῖ δόξαν τοῦ φυσικοῦ, καὶ ἐπὶ ξανθίου τοῦ λυδοῦ τοῦ μὲν ξανθίου λέγοντος, ὡς ἀρταξέρξου γενέσθαι μέγαν ἀχμήν, ὥστ' ἐκλιπεῖν ποταμοὺς, καὶ λίμνας, καὶ φρέατα· αὐχμὸν δὲ εἶναι πολλαχῆ πρόσω ἀπὸ τῆς θαλάσσης λίθους τε κογχυλιώδεις, καὶ τὰ κτενώδεα, καὶ χηραμύδων τυπώματα, καὶ λιμνοθάλασσαν γὰρ ἀμμίοις, καὶ γὰρ μαζίλιωσι, καὶ γὰρ φρυγίᾳ τῇ κάτω. ὧν γένεσθαι πείθεσθαι τὰ πεδία ποτὲ θάλατταν γενέσθαι. τοῦ δὲ στράτωνος ἔτι μᾶλλον ἀπομύου τῆς ἀποδείξεως, ὅτι φησὶν οἴεσθαι τὸν εὔξεινον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ βυζάντιον στόμα, τοὺς δὲ ποταμοὺς βιάσασθαι, καὶ ἀνοῖξαι τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας. εἶτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὸν προποντίδα, καὶ τὸν ἑλλήσποντον. τὸ δ' αὐτὸ συμβῆναι καὶ περὶ τὸν καθ' ἡμᾶς θάλατταν. ἐπεὶ γὰρ γῆ τοῦθ' ὁρᾶται κατὰ σήλας ἐκφαγοῦσα πόρον, πληρωθείσης νῦν τῶν ποταμῶν ἡ θαλάττης· κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν ἀνακαλυφθῆναι τὰ τεναγώδη πρότερον. φορεῖ δ' αἰτίαν, πρῶτον μὲν ὅτι τῆς ἔξω θαλάττης καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ σλαφὸν ἑτέρου ὄντος. ἔπειθ' ὅτι καὶ νῦν ἐπὶ ταινίας ὕφαλον διατείνειν ἀπὸ τῆς δύρώπης ὑπὸ τὸν λίβυν· ὡς ἂν μιᾶς οὔσης πρότερον, ἡ τε ἐντὸς, καὶ τῆς ἐκτὸς, καὶ βραχύτατα μὲν εἶναι τὰ περὶ τὸν πόντον· τὸ δὲ κρητικὸν, καὶ σικελικὸν, καὶ σαρδῶον πέλαγος, σφόδρα βαθέα. τῶν γὰρ ποταμῶν πλείστων, καὶ μεγίστων ῥεόντων ἀπὸ τῆς ἄρκτου, καὶ ἡ ἀνατολὴ, ἐκείνα μὲν ἰλύος πληροῦσθαι, τὰ ἄλλα δὲ μένειν βαθέα. διὸ καὶ γλυκύτατον εἶναι τὸν πόντον θάλατταν, τάς τ' ἐκρύσεις γίνεσθαι εἰς οὓς τύπους ἐγκέκλιται τὰ ἐδάφη. δοκεῖ δὲ καὶ χωθοῦσθαι τὸν πόντον ὅλον εἰς ὕσθμον, ἂν μένωσιν αἱ τοιαῦται ῥύσεις τοιαῦται. καὶ γὰρ νῦν ἤδη τεναγίζειν τὰ περὶ τὸν πόντον, τόν τε σαλμυδήσσον, καὶ τὰ καλούμενα σκάφη ὑπὸ τῶν ναυτικῶν τὰ περὶ τὸν ἴστρον, καὶ τὸν σκυθῶν ὁρμίαν. τάχα δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἄμμωνος ἱερὸν πρότερον ὑπὸ τῆς θαλάττης ὂν, ἐκρύσεως γενομένης νῦν γε τῇ μεσογαίᾳ κεῖσθαι.

ἐκκαζειν

ἀκάζειν τε, καὶ τὸ μαντεῖον δύλογως ὠθήσουσιν γνώσεως ὠθφανίς τε, καὶ γνώσιμον ὠθὶ θαλάττης ὄν. τόν τε ὠθὶ πολὺ ὅτως ἐκπεπισμόν ἀπὸ θαλάττης, ὅτι δύλογον ποιεῖν τὸν νῦν ὅσον ὠθφάνειαν, καὶ δόξαν. τὸν τε ἄνυπερον τὸ παλαιὸν θαλάττης κλύζεσθαι, μέχρι τῶν ἕλῶν, ἔνθα πρὸς τὸ πελούσιον, καὶ τὸ κάσιον ὄρος, καὶ τὸν σερβωνίδα λίμνην. ἔτι γοῦν καὶ νῦν ἐπὶ τὸν ἄνυπερον θ' ἁλμυρίδος ὀρυπεδίνης, ὑφάμμους, καὶ κογχυλιώδεις εὑρίσκεσθαι ὧν βόθρους, ὡς ἂν τὰ θαλαττωμένης θ' χώρας, καὶ τὸ τόπου παντὸς τὸ πρὸς τὸ κάσιον, καὶ τὰ γέφυρα καλούμενα, τεναγίζοντος, ὡς τε συνάπτειν ἂν θ' ὀρυθρᾶς κόλπῳ. γένοιτο δὲ θ' θαλάττης ἀνακαλυφθῆναι, μέναι δὲ τὸν σερβωνίδα λίμνην. εἶτ' ἐπραγῆναι καὶ τοῦτον, ὡς τε ἑλώδη γενέσθαι. ὡς δ' αὖτως καὶ τ' ἁλμυρίδος λίμνης οὖν αἰγιαλοὺς, θαλάττης μᾶλλον ἢ ποταμοῦ πεποιηκέναι. τὸ μὲν οὖν ὠθὶ κλύζεσθαί ποτε πολὺ μέρος τῆς ἠπείρου ὠθὶ καιρούς τινας καὶ πάλιν ἀνακαλύπτεσθαι, δι' ἃς ἄν. ὡς δ' αὖτως καὶ τὸ τοῖς ἐδάφεσιν ἀνώμαλον εἶν τὸν γῆν ἅπασαν, τὸν νῦν ὕφαλον. καθάπερ γε, νὴ δία καὶ τ' ἔξαλον, ὃν ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοσαύτας τε μεταβολὰς, ὅσας αὐτὸς ὁρατὸς ἔφησε μετὰ βολάς. ὥς τε πρός γε τὸν ἀνθρωπον λόγον, οὐδὲν ἂν ἔχοι τις πρόσφορον ἄκοπον. πρὸς δὲ τὸν γράφοντα λέγοιτ' ἄν, ὅτι πολλῶν ἀπόντων, ἀφεὶς τούτων τὰ μὴ ὄντα ἀπιᾶται. πρώτην γὰρ ἀπίαν φησὶν, ὅπερ τ' ἐντὸς θαλάττης, καὶ τὸ ἐκτὸς οὐ τὸν αὐτὸν τόπον ἔδαφος, καὶ ὁ βυθός. πῶς γὰρ τὸ μετεωρίζεσθαι ταύτην, καὶ ταπεινοῦσθαι, καὶ ὠθὶ κλύζειν τόπους τινὰς, καὶ ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὃ τοῦτό ἐστιν ἄπιον, ἄλλα καὶ ἄλλα ἐδάφη, τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλότερα. ἀλλὰ τὰ τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὴ μετεωρίζεσθαι, ποτὲ δ' αὖ ταπεινοῦσθαι, καὶ σωρεύειν, ἢ σωρὸν δίδυναι τὸ πέλαγος. ἔξαρθρον μὴ γὰρ, ὠθὶ κλύσαι αὖ· ταπεινωθὲν δὲ, ἀναδράμοι αὖ εἰς τ' ἀρχαίαν κατάστασιν. εἰ δ' ὅτω, δήσει καὶ πλεονασμῷ θ' θαλάττης ἀφνιδίῳ γινομένῳ τ' ἐπίκλυσιν συμβαίνειν. καθάπερ γὰρ τοῖς πλημμυρίσιν, ἢ ταῖς ἀναβάσεσι τ' ποταμῶν, ποτὲ μὲν ἐπιγενηθέντος ἐπρώθην, ὅτε δ' αὐξηθέντος τ' ὕδατος. ἀλλ' ὅθ' αἱ αὐξήσεις ἀθρόαι, καὶ ἀφνίδιοι γίνονται, ὅθ' αἱ πλημμυρίδες τοσοῦτον ὠθημένου χρόνον, ὅτ' ἀτακτοί εἰσιν, ὅτε καὶ τ' ἐπρώθην ὠθὶ κλύζεσθαι θάλατταν, ὅτ' ὄπισθ' ἔτυχεν. λοιπὸν δὴ ἀπιᾶσθαι τὸ ἔδαφος, ἢ τὸ τῆ θαλάττη ὑποκείμενον, ἢ τὸ ὠθὶ κλυζόμενον, μᾶλλον δὲ τὸ ὕφαλον. πολὺ δὲ δύκινητότερον, καὶ μεταβολὰς

oraculum cum mare uicinum esset, eò celebritatis & notitiæ peruenisse iure quidē suspicatur. Tantamq; loci à mari disiunctionē haud sanè nominis claritatem & gloriam uerisimiliter hac ætate posse facere. Aegyptum etiā priscis temporibus ad Pelusias usq; plaudes, & montem Casium lacumq; Sarbonidem maris inundationibus opertam fuisse. Nunc quoq; dum per Aegyptum huiusmodi effoditur salsedo, etiam sub arena salsa refertæ conchilijs foueæ reperiuntur, perinde ac agro maris aquis inundato. Locus etiam omnis ad Casiū & ad scuta (sic enim appellāt) palustrem limū habebat, ut maris rubri summum attingeret. Mari autem cedente detectum extitisse, & lacum Sarbonidem mansisse. Inde & hunc effractum & palustrem factum. Similiter & salsi lacus ripas, maris magis quàm fluminis uideri. Idcirco magnam cōtinentis partem quibusdam temporibus inundatam, & rursus detectam extitisse concederes. Eundem in modum inæquale profundum terram nunc totā esse sub mari. Sicut medius fidius & quæ emersit quam incolimus, quæ tot permutationes admittit, quot uerbis prosecutus est Eratosthenes. Eas ob res aduersus Xanthi dicta nihil absurdū profectò proferas. In Stratonē autē dici potest, quod cū multæ causæ adsint, illis omissis, quæ non sunt, criminatur. Primā etenim, inquit, causam, quod exterioris & interioris maris non idem pauimentum ac fundū est. Ad hoc enim aut quod altius tollitur, aut in ima declinat, aut aliquos inūdat locos, & ab illis refugit, hanc ipsam minimè causam esse. Alia uerò & alia esse pauimenta, & hæc quidem esse humiliora, hæc autem eminentiora. Verùm ipsa quoq; pauimenta nunc quidem in sublime scandere, nunc autem in ima esse deducta, simulq; & pelagus tollere & inclinare. Altius quidem elatū inundale, pressius uerò in pristinum recurrere statum. quod si sic est, opus erit repentino maris incremento inundationem euenire, sicut crescentibus, undis, & fluuiorum ascensibus interdū altera ex parte aqua infertur, interdū rursus exaugetur. Neq; uerò incrementa aggerata et repentina fiunt, nec inundationes tēpore tanto permanent, nec inordinatæ sunt, nec in alterum inundāt mare, nec ubi euentus tulit. Reliquū igit̄ est, ut in pauimēto causa ponat̄, aut in eo quod mari subiectum est, aut quod inundat, imò in eo uerò quod sub undis est. Humidū nanq; multo mobilius est, & permutationes celerius

celerius ſuſcipere poteſt. Etenim horum omnium cauſa ſpirabilitas eſt, hoc magis in loco: uerùm (ut dixi) hinc talia fiũt accidẽtia, quòd fundũ & ipſa pauimenta interdum extolluntur, interdum reſident: non autem quòd aliqua ſublimia ſint, aliqua uerò minus. Is autem aſſumit hoc, cũ id mari obuenire putat, quod & fluuijs accidit, quòd ab altis locis fluentia ſint. haud enim fluxionis ad Byzantium cauſam diceret è fundo eſſe, quòd Euxini alueum altiorem eſſe dicat, quàm uel in Propontide, uel in reliquo deinceps pelago ſimul & cauſam apponens. Nam ex limo è fluminibus delato fundum repleri ac breuius fieri, quamobrem ad exteriora elabi. Eandem uerò rationem in mare noſtrum uniuerſum traducit ad exterius, ut hoc altiora efficiat fundamenta, quàm quę Atlantico ſubiecta ſunt pelago. Et enim hoc quoq; ex pluribus impletur amnibus, & defæcationem limi pro ſua quantitate decolandi ſuſcipit. Irrumpentẽ igitur per columnas & Calpen fluxum ei qui ad Byzantiũ eſt, ſimilem fieri opus erat: at iſtud quidem omitto. Etenim hoc ibidem contingere dicũt. Diſtrahi uerò circa æſtuaria & inundationes & occultari. Iſtud interrogo, quid nam prohiberet priuſquàm Byzantios aperiretur, cum Euxini fundum Propontide, & reliquo deinceps mari ſit humilius, fluminib. impleri, ſeu mare fuiſſet antea, ſeu quàm Mæotidis palus, amplior. Nam ſi hoc concedatur, & illud interrogabo, Num illius & Propontidis ſuperficies aquæ non ita ſe habebat, ut quoaduſq; ea erat ad effundendum nequaquam impelleretur propter aduerſam ex æquo reſiſtentiam & oppreſſionem. Poſtea uerò quàm internum mare ſuperabundauit, quod uberius erat, euidentius fluxum repulit. Qua ex re interius & exterius in unum confluxere pelagus, & eandem cum illo mari faciem accepere, ſiue marina, ſiue paluſtris prius erat: poſtea uerò marina, facta propter permixtionem & inualeſcentiam. Si enim hoc dabunt, fluxus qui nunc eſt, haud ſanè impediretur, non à ſuperiore fundo, neque decliui: quod ratus eſt Strato. Iſta uerò & ad noſtrum mare totum, & ad exterius transferre non in fundis, aut eorũ inundationibus effluentię cauſam ponentes, ſed in fluminibus ipſis. Quandoquidem non incredibile & ſecundum eos etiam, & ſi totũ mare noſtrum antea

θάλατταν διεξαδια δωαμένον τὸ γῦγρον. ἔτι γὰρ τὸ πονδυμαπικὸν τὸ παῦπον τῶν τοιούτων πλέων γίνεσθαι. ἀλλ' ὡς ἔφλω τὸν τοιούτων ἀπεργαστικὸν ὄτι πάθων. τὸ αὐτὰ τὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν ἐξαίρεσθαι, ποτὲ δὲ ὑφίζησιν λαμβάνειν. οὐ, τῶ τὰ μὲν μᾶλλον εἶν ὑψηλά, τὰ δὲ ἧττον. ὁ δὲ ἔοικε λαμβάνει, νομίζων ὅπερ ἐπὶ τῶν ποταμῶν συμβαίνει, ἔοικε καὶ ἐπὶ θαλάττης ἁπάντων, τὸ ἀπὸ τῶν μετεώρων τόπων εἶναι τῆ ῥύσει. οὐδὲ γὰρ ἂν τὸ κατὰ Βυζάντιον ῥοῦν τὸ ἐδαφος ἐπιτάττειν λέγων, ὑψηλότερον τὸ τοῦ ἐξείνου, ἢ τὸ τῆ προποντίδος, καὶ τοῦ ἐξῆς πελάγους. ἅμα καὶ αἰτίαν προσιθείς. ἀπὸ γὰρ τῆ ἰλύος τῆ ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφορομένης πληροῦσθαι τὸν βυθὸν, καὶ βραχὺν γίνεσθαι· ὅθεν ἔοικε δὲ ῥεῖν καὶ εἰς τὰ ἐκτός. τὸν δ' αὐτὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τῆ ἡμετέρας θαλάσσαν σύμπασαν μεταφέρει πρὸς τὴν ἐκτός. ὡς καὶ ταύτης μετεωρότερον τὸ ὑδατος ποιούσης τὸ ὑποκείμενον τῆ ἀτλαντικῆ πελάγει. καὶ γὰρ αὖ ταύτην ἐκ πολλῶν ποταμῶν πληροῦσθαι, καὶ τὴν ὑποστάθμην τῆς ἰλύος, διέχειν τὴν αὐάλογον. ἐχέτω οὖν καὶ τὸν εἴσροον ὅμοιον γίνεσθαι τῆ κατὰ Βυζάντιον τὸν κατὰ στήλας, καὶ τὴν κάλπην. ἀλλὰ ἔοικε μὲν ἐῶμεν. ὁρῶ γὰρ καὶ κἀκεῖ ἔοικε συμβαίνειν, πεφλασθαι δὲ ὑπὸ τῶν ἀμπώτεων, καὶ τῶν πλημμυρίδων, καὶ ὠθεῖσθαι. ἐκεῖνο δὲ θαυμάζομαι, τί ἐκώλυε, φέρε αὐξηθῆναι τὸ σῶμα τὸ κατὰ Βυζάντιον, πανσεινότερον ὂν τὸ τοῦ ἐξείνου ἐδαφος τοῦ τῆς προποντίδος καὶ τῆς ἐξῆς θαλάττης πληρωθῆναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν εἴτε θάλατταν οὖσαν καὶ πρότερον, εἴτε λίμναν, καὶ μείζω τῆς μαιώτιδος. εἰ γὰρ ἔοικε συγχωροῖτο, πεισθήσομαι καὶ τοῦτο, ἀράγε ἡ ὠφάνεια τοῦ ὕδατος ἐκείνου καὶ τοῦ τῆ προποντίδος ἐχ ὅτως ἔχει, ὥς τε μέχρι νῦν ἦν αὐτὴν, μὴ διαζεῦσθαι πρὸς τὴν ἔκρυσιν ὑπὸ τῆ ὀξύτητος αὐτῶν εἶναι, καὶ θλίψιν, ἐπεισθὴ δὲ ὑποπολασσόν ἡ γῆς, βιάσασθαι καὶ ἀποράσαι τὸ πλεονάζον, ἐκ δὲ τούτου γίνεσθαι σύῤῥοιαν τὸ ἔξω πέλαγος τοῦ ἐντός. καὶ τὴν αὐτὴν ὠφάνειαν ἐκείνῳ λαβεῖν εἴτε θαλαττίῳ, εἴτε λιμναίῳ μὲν πρότερον ὄντι θαλαττίῳ δὲ ὕστερον, διὰ τὴν μίξιν, καὶ τὴν ὠμκράτειαν. εἰ γὰρ καὶ ἔοικε διώσουσιν, ἡ μὲν ἔκρυσις οὐκ ἂν κωλύοιτο, ἡ νῦν. οὐκ ἀπὸ ὑποστρόφου δὲ ἐδάφους, οὐδὲ ὠμκλινοῦς, ὅπερ ῥεῖον σκοπῶν. ταυτὰ δὲ μεταφέρει καὶ ὑπὲρ τῆ ὅλης, τῆ ἡμᾶς θάλατταν, καὶ τῆ ἐκτὸς, μὴ γὲ τοῖς ἐδάφεσι, καὶ ταῖς ὠμκλύσεσιν αὐτῶν τῆ αἰτίαν τοῦ ἔκρου πεθεμένους, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς. ἐπεὶ ἐκ ἀπίθανον κατ' αὐτοὺς, οὐδ' εἰ τῆ ὅλης θάλατταν,

τῆ

τὴν ἠμιτόραν λίμνην πρότερον εἶναι σωιέβαι νε πληρουμένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ὧν πολλάζασαν ἐκπωσεῖν ἔξω, διὰ τ ἰσχὺ τὰς σήλας σε νόμ, ὡς ἐκκαταῤῥάκτην ἐπαυξομένην ἀεί, καὶ μᾶλλον τὴν θάλατταν σύῤῥουν γενέσθ ὑπὸ χρόνου, καὶ σωσῤῥαμεῖν εἰς μίαν ὄψιν φάνειαν, ἐκθαλαττωθῆναι ὑπὸ διὰ τὴν ὄκρασίαν. ὁ φυσικὸν δ' ὅλως, ὅτε τοῖς ποταμοῖς ἐικάζειν τὴν θάλατταν. οἱ μὲν γὰρ φέρονται ὑπ ὄκλινεῖς ῥεῦθρον, ἃ δὲ ἀκλινῆς ἔσηκεν. οἱ δ' πορθμοὶ ῥεύμασίζονται κατ' ἄλλον τρόπον, ὁ διὰ τὸ ὕλην τὴν ἐκ τῶν ποταμῶν προχωῦ τὸν πελάγους βυθόν. ἡ δὲ πρόχωσις πρὸς αὐτὰ σωίσασ τὰ σώματα τ ποταμῶν. οἷον πρὸς μὲν τὰ τοῦ Ἴστρου, τὰ λεγόμενα κόλπη, καὶ ἡ Σκυθῶν ὁρμία, καὶ ὁ Σαλμυδήσσος, καὶ ἄλλων χωμάῤῥων σωεργούντων πρὸς τοῦτο. πρὸς δὲ τὰ τοῦ Φάσιδος ἡ κολχικὴ παραλία, διάμμος, καὶ ταπεινή, καὶ μαλακὴ λίαν. πρὸς δὲ τὸν Θερμώδοντα, καὶ τὸν ὅλον Θεμίσκυρα, τό τ ἀμαζόνων πεδίον, καὶ τ σιδηνῆς τὸ πλέον. ὅτω δὲ καὶ τῶν ἄλλων. ἅπαντες γὰρ μιμοῦνται τ νεῖλον, ὀλιγπειρουῶτες τὸν πρὸ αὐτ πόρον. οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον· ἧττον μὲν, οἱ μὴ πολλὼ καταφέροντες τὴν ἰλύν· μᾶλλον δ', οἱ πολλήν τε, καὶ μαλακώγειον χώραν ὠθοῦντες, καὶ χειμάῤῥους δὲ χόμενοι πολλούς. ὧν ὅδε καὶ ὁ Πύραμος, ὁ τῆ κιλικίᾳ πολὺ μέρος πρὸς θάς. ἐφ' ὃ καὶ λόγιον ἐκπεπωκέ τι τοιόνδε. Ἔσται ἐσομένοις, ὅτε Πύραμος δύρυσόνης Ἠιόνα πρὸχέων ἱερὴν ὀλοὸν κύματος ἵκηται.

Ἐκ μέσων δ' τῶν τῆς καταονίας πεδίων γενχθεὶς πλωτὸς, καὶ διεκπεσὼν διὰ τῶν ταύρεσγῶν, εἰς τ κιλικίαν ἐκδίδωσιν εἰς τ πρὸ ταυτὸς τε, καὶ τ κύπρον πόρον. ἄπορον δ', τ μὴ φαύειν τ χθὸν εἰς τὸ πέλαγος προϊόσαν τὸν ὑπὸ τ ποταμῶν κάτω φερόμενον, τὸ τ θάλατταν αὐακόπτειν αὐτ εἰς τοὐπίσω παλιῤῥόσαν φύσει. ἔοικε δ' τοῖς ζώοις, καὶ καθάπερ ἐκεῖνα σωεχῶς αὐαπνεῖ τε καὶ ἐκπνεῖ, τ αὐτ τρόπον καὶ αὐτὴ ὀξ αὐτ τε καὶ εἰς ἑαυτὸν σωεχῶς παλινδρομικὸν ἵνα κινουμένην κίνησιν. δηλοῖ δὲ τῷ ὠθεῖ τ αἰγιαλὸς ἐσῶπ τὴν τῶν κυμάτωσιν. ἅμα δ' κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦνται, καὶ πάλιν κλύζονται, καὶ οὕτω σωεχῶς. Ὅταν δ' κλύδωνι, καὶ κῦμα ὠθῇ ἔχει, κἂν γαλήνη τὸν ὦσι φερόμενον ἔχει τινὰ βίαν πλέω, καὶ ἀῤῥήκτῳ παῦε τὸ ἀλλότριον εἰς τὸν γῆν. Πολὺν δὲ παρὲξ ἅλας φύκος ἔχουε.

Μᾶλλον δ' ὃν δὲ αὔεμον συμβαίνει ὁρᾶν. ἀλλὰ καὶ δὲ νεμία, καὶ δὲ ἀργαίοις πνεύμασιν. ὃ γὰρ ἧττον ὑπὸ γῆν φέρεται ὁ κῦμα ὑπῆναν πως τῷ αὔεμον, ὡς ἂν ἰδίαν ἴνα τ θαλάττης paludem fuisse cõtingeret, quòd à fluuijs impletum superundans, per angustias columnarum excideret, quasi per cataractẽ assiduè crescens, & magis in unum cõfluens, mare effectum temporis diuturnitate, & unam in faciem concurrisse, ac propter inualescentẽ potentiam in marinas euasisse aquas. Non autẽ omnino naturale, fluuijs comparare pelagus. Illi enim per decliua allabendo feruntur, hoc uerò indecliue perstat. freta uerò intra terras agitantur alio quodam modo, non secundũ limi ex fluminibus prolapsum altitudinẽ pelagi reddentem. Nanque aggeratio circa ipsa fluuiorum ostia consistit. Sicut in Istro ea quę pectora dicuntur, & in Scytharum solitudine & in Salmydesso, alijs etiam ad hoc torrentibus opem afferentibus. Ad Phasin uerò Colchicũ litus est arenosum & depressum ac molle. Ad Thermodontem autem & ad Irin tota Themiscyra, totusq; campus Amazonum, & maior Sidenæ pars. Sic enim & in alijs. Omnes nanque Nilum imitantur ante ipsos meatum existentem in terram continentem redigentes, nonnulli plus, nonnulli minus. Minus quidem, qui non multum deferunt limũ: plus uerò, qui permultum & mollem transeunt agrum, torrentesq; plurimos accipiunt. A' quibus est Pyramus, qui magnam Ciliciæ partẽ adiecit, de quo tale est editum oraculũ, Tunc erit undisonus latè cum Pyramus olim Littora perfundens, Cyprum labetur in almam.

In medijs enim Cataoniæ campis nauigabilis delatus, & per angustias Tauri in Ciliciam elabens, adoppositum huic & Cypro transitum erumpit. Ne autem delata à fluminibus terra in pelagus deueniat, causa est, quia mare natura ipsa refluens, eam reuerberat. animantibus enim simile est, ac sicut illæ spiritũ assiduè admittunt & remittunt, sic mare semper in se, & ex se recurrenti quadam agitatione mouetur. Id autem præstanti in litore indicat fluctuatio. pariter enim pedes alluuntur, & nudantur, & rursus alluuntur, & istud assidue, & fluctui superincurrit quoque unda: & si tranquillum sit, uim quandam maiorem habet, ut omnia aliena ejciat in terram. Magnũ indicium est,

E' mari alga permulta in littus proiecta. *Iliad. 1.*

Hoc magis spirante uento contingit. Cæterùm et in malitia et terrestribus flatibus. Nihil enim minus fluctus ipse in terrã fertur contra reflante uento, sicuti proprio quodã maris

motu cũ eò pariter agitato. Tale & iſtud eſt,
Iliad. ε. Fluctus in extremis curuans attollitur altus,
Sordentemq; uomit ſpumam. Et illud,
Littora iam reboãt, foras eructatur aquæ uis.

Igitur ipſe undarum impetus ad aliena propulſanda uim quandam habet. & hanc maris purgationem quampiã eſſe ferunt, per quam & cadauera, & naufragia unda expellente ad terras extruduntur. Nec ipſa tantam uim habet reuerſio, ut uel defunctum corpus, uel lignum, uel ſuber à fluctu reiſciat in terram. Sic & uicina mari loca ſubtercaptante unda ruunt in pelagus. Sic & in terram & turbulentã ſecum aquã exundare contingit: & adiuuante ſimul pondere, priuſquam ultrà in pelagus erumpat onus, ad terrã inferius defertur. Nam & fluminis uis ipſa quieſcit, cum ab ore pauli ſper fuerit egreſſa. Hunc igitur in modũ poſſibile fit, ut pelagus omne ab ipſis inchoans litoribus, cœnum obducat, ſi aſſidui amnes affluant. Id obueniret utique, ſi pontum Sardonico pelago profundiorem eſſe ſuppoſuerimus, quod ſupermenſurata mille paſſibus profundiſſimum eſſe aiunt, ut author eſt Poſidonius. Talem igitur cauſarum ratiocinationem aliquis minus admitteret. Ex manifeſtioribus & quotidie quodammodo perſpectis potius applicãdus eſt ſermo. Nam diluuia & & terrarum motus & exhalationes & tumeſcentiæ merſæ mari telluris, ſublime tollunt mare, ſubſidentiæ aũt humile reddunt. Haud enim laminæ fluitantes quidem, aut puſillæ quædam inſulæ ſurſum ferri ualent, magnæ uerò nequaquam: neq; inſulæ quidem, continentes autem terræ minimè. Similiter & commixtiones & paruæ & magnæ fiant. Siquidẽ locorum hiatus & abſorbitiones domiciliorum, quẽadmodũ Buræ et Bizonæ, aliarumq; plurium ex terræ motu factas fuiſſe perhibent. Et Siciliã nihil magis quàm abſciſum ab Italia fragmentum eſſe putaret aliquis, uel ab Aetnæ incendio, è fundo reiectam coniunctã permanſiſſe: ſicut etiã Liparęorũ inſulas atq; Pithecuſas. Is uerò adeò iocundus eſt, ut cum mathematicus non ſit, nec Archimedis opinionem confirmet. Ille enim in libro de iſs quæ uehuntur ait (γ̀ τοῖς περὶ τῶν ὀχουμένων) Cuiusli bet humidi modo cõſtet, & permaneat ſuperficiẽ eſſe rotundã & ſphæricã, cum ſphęra idẽ cum terra centrũ habeat. Hanc omnes admittunt opinionem, qui mathematica modo aliquo attigerũt. Ille uerò mare interius, et ſi unũ ſit (ut aſſerit) ſub una ſuperficie conſtructum

τὴν κίνησιν συγκινούμενόν αὐτῇ. τοιοῦτον ἦν καὶ τὸ, Ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀκρημνύει δ' ἁλὸς ἄχνην. Καὶ τὸ,
Ἠιόνας βοόωσιν ὀρυγομένης ἁλὸς ἔξω.

Ἡ μὲν οὖν ἔφοδος τ̃ κύματος ἔχει τινὰ βίαν, ὥς τ' ἀπωθεῖσθαι τὸ ἀλλότριον. καὶ δὴ καὶ κάθαρσίν τινα τῆς θαλάττης τοῦτο φασί, καθ' ἣν καὶ τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ τὰ ναυάγια εἰς γῆν ἐκκυμαίνεται. ἔτ' ἀναχώρησις ἔκ τε τοσαύτην βίαν, ὥστε νεκρὸν ἢ ξύλον, ἢ τὸ κεφάταρον φέλλου ὑπὸ τ̃ κύματος εἰς γῆν ἀναβληθῆναι. ὅτῳ δὴ καὶ πλησίον αὐτῇ τόπων εἰς τὸ πέλαγος προαπωσθῆναι πολὺ φθάσαν ὑπὸ τ̃ κύματος. ὅτῳ δὴ καὶ τ̃ χάους καὶ τὸ σὺν αὐτῇ περιλαμβανόμενον ὕδωρ ἐκκυμαίνεσθαι συμβαίνει. καὶ τ̃ βάρος ἅμα συνοργάντος, ὥς τε θᾶττον καταγνεχθῆναι πρὸς τ̃ γῆν κάτω, πρὶν εἰς τὸ πρόσω πελαγίσαι. καὶ γὰρ ἡ τ̃ ποταμῶν βία παύεται, μικρὸν προελθοῦσα τ̃ σώματος. ὅτῳ μὲν οὖν γνώσεται προχωρῆσαι τὸ πέλαγος πᾶν, ἀπὸ τ̃ ἀγκιαλοῦ ἀρξάμενον, ἂν συνεχῶς ἔχῃ τὰς ἐκ τῶν ποταμῶν ὠθήσεις. ὅθεν δ' ἂν συμβαίη καὶ τὸ σπανίως πέλαγος ὑποθώμεθα βαθύτερον τ̃ πολυτρόπου. ὃν λέγετ̃ τῶν ἀναμεμετρημένων βαθυτάτου χιλίων ὀργυιῶν, ὡς Ποσειδωνίος φησι. τὴν μὲν οὖν τοιαύτην ἀπολογίαν ἧττον ἂν τις ἀποδέξαιτο. μᾶλλον δ' ἀπὸ τ̃ φανερωτέρων, καὶ τ̃ καθ' ἡμέραν γινομένων ὁρωμένων, ἀναπτέον τὸν λόγον. καὶ γὰρ κατακλυσμοί, καὶ σεισμοί, καὶ ἀναφυσήματα, καὶ ἀποσήσεις τῆς ὑφάλου γῆς, μετεωρίζουσι καὶ τ̃ θάλατταν, ἀεὶ δὴ συνιζήσεις ταπεινοῦσιν αὐτῶν. ὁπότ' μύδροι μὲν ἀναχυθῶσιν ὀλίγοι, καὶ μικραὶ νῆσοι, μεγάλαι δ' ὅταν δὲ νῆσοι μὲν, ἤπειροι δ' ὅμοίως ἂν καὶ συνιζήσεις, καὶ μικραὶ, καὶ μεγάλαι γένοιντ' ἄν. εἶτ' καὶ τὰ χάσματα, καὶ καταπόσεις χωρίων, καὶ κατοικιῶν, ὡς ἐν Βύρᾳ τε, καὶ Βιζώνῃ, καὶ ἄλλων πλειόνων ὑπὸ σεισμῶν γενέσθαι φασί. καὶ τ̃ Σικελίαν ὀλίγου τι μᾶλλον ἀπορρῶγα τ̃ Ἰταλίας εἰκάζοι τις, ἂν ἢ ἀναβληθεῖσαν ὑπὸ τ̃ αὐταῖς πυρὸς ἐκ βυθοῦ συμμεῖναι. ὡσαύτως δὴ καὶ τὰς Λιπαραίων νήσους, καὶ Πιθηκούσας. ὅθ' ὅτως ἡδέως ὄψιν, ὡς τε καὶ μὴ μαθηματικὸς ὤν, οὐδὲ τῷ Ἀρχιμήδους βεβαιοῖ δόξαν. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος γὰρ τοῖς περὶ τῶν ὀχουμένων ὑγροῦ καθεστηκότος, καὶ μένοντος, τὴν ὑπόφασιν σφαιρικὴν εἶναι, σφαίρας ταὐτὸ κέντρον ἐχούσης τῇ γῇ. ταύτῃ γὰρ τῷ δόξαν ἀρέσκοντα πάντας οἱ μαθηματικῶν πως ἐνάμιλλοι. ἐκεῖνος δὲ τὴν γῆν θάλατταν, καὶ πᾶν μίαν ἅπασαν, ὡς φησὶν, οὐ νο-

οὐ νομίζει τοῦτο μίαν ἀδηφάγειαν τετάχθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς σωέγγυς τόποις. καὶ μαρτυρᾶς γε τῆς τοιαύτης ἀμαθίας ἀρχιτέκτονας ἄνδρας ποιεῖται, καίτοι τῶν μαθηματικῶν, καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μόριον τῆς μαθηματικῆς ἀποφαινομένων. φησὶ γὰρ καὶ Δημήτριος ὁ Δημόπτειος ὑφηγεῖσθαι τὸν τῶν πελοποννησίων ἰσθμόν, πῶς τὸ παρασχεῖν διάπλουν τοῖς σόλοις, κωλυθῆναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἀναμετρησάντων, καὶ ἀπαγγειλάντων μετεωροτέραν τὴν γῆν τῆς κατὰ κεγχρίας εἶναι. ὥστε εἰ βραχύ τι τὸ μεταξὺ χωρίον, ὑπολυθῆναι ἂν ἅπαντα τὸν ὑπὲρ Αἴγιναν τόπον, καὶ τὴν Αἴγιναν, καὶ αὐτὰς τὰς πλησίον νήσους, καὶ μηδὲ τὸν διάπλουν ἂν γνώσεσθαι χρήσιμον· διὸ δὲ δοκεῖ καὶ τοὺς δυρίπους ῥοώδεις εἶναι, μάλιστα δὲ τὴν ἐπὶ Σικελίαν πορθμόν. οὗ φησὶν ὁμοιοπαθεῖν τοῖς κατὰ τὸν ὠκεανὸν πλημμυρίσι τε, καὶ ἀμπώτεσι. δίς τε γὰρ μεταβάλλειν τὸν ῥοῦν ἑκάστης ἡμέρας, καὶ νυκτός, καθάπερ τὸν ὠκεανόν· δὶς μὲν πλημμυρεῖν, δὶς δὲ ἀναχωρεῖν. τὴν μὲν οὖν πλημμυρίδα δεῖ ὁμολογεῖν τῇ ἐκτὸς τυρρηνικοῦ πελάγους εἰς τὸ σικελικὸν καταφορομένῳ, ὡς ἂν ἐκ μετεωροτέρας ὑπολαμβανούσης, οὗ δὴ καὶ καπόντα ὀνομάζεσθαι. ὁμολογεῖν δ' ὅτι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄρχεταί τε, καὶ παύεται καθ' ὃν αἱ πλημμυρίδες. ἄρχεται μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν τῆς σελήνης, καὶ τὴν δύσιν. λήγει δ' ὅταν σωάπτῃ τῇ μεσουρανήσει ἑκατέρᾳ, τῇ τε ὑπὸ γῆς, καὶ τῇ ὑπὸ γῆν, τῇ τε ἀμπώτει τὸν φαντίον ἀξιόντα καλεῖσθαι, ταῖς μεσουρανήσεσι δ' σελήνης ἀμφοτέραις φαρχόμενον, καθάπερ αἱ ἀμπώτεις· ταῖς δὲ σωάψεσι, ταῖς πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ δύσεις παύομενον. Περὶ μὲν οὖν τῶν πλημμυρίδων, καὶ τῶν ἀμπώτεων, εἰρήκασιν ἱκανῶς ποσειδώνιός τε, καὶ ἀθηνόδωρος. ὑπὸ δὲ τῆς τῶν πορθμῶν παλιρροίας ἐχόντων, καὶ αὐτῶν φυσικώτερον λόγον κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, τοσοῦτον εἰπεῖν ἀποχρῇ, ὅτι οὐδὲ ἓν πρόσωπον τοῦ ῥοώδεις εἶναι τοὺς πορθμοὺς ὅγε κατ' ἐμέ. οὐ γὰρ ἂν ὁ μὲν σικελικὸς δὶς ἑκάστης ἡμέρας μεταβάλλων, ὡς οὕτω φησίν· ὁ δὲ χαλκιδικὸς ἑπτάκις. ὁ δὲ κατὰ βυζάντιον οὐδὲ μεταβάλλων, ἀλλ' ἢ διατέλει τὸν ἔκπλουν ἔχων μόνον, τὸν ἐκ τοῦ ποντικοῦ πελάγους εἰς τὸν προποντίδα. ὡς δὲ ἵππαρχος ἱστορεῖ καὶ μονάς ποτε ἐποιεῖτο. οὔτ' εἰ πρόπος εἷς εἴη, ταύτῃ ἂν ἔχοι τὴν αἰτίαν ὧν φησιν ὁ δραπετοδώρου. ὅτι ἡ ἑφ' ἑκάτερα θάλαττα ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ φαίνεται ἔχει. οὐδὲ γὰρ ἂν τῶν ποταμῶν οὐδὲν ῥέοιτ' ἄν, εἰ μὴ καταῤῥάκτας ἔχοιεν. ἐχόντων δὲ οὐ παλιῤῥοῦσιν, ἀλλ' ἀεὶ τὸ παπεινότερον ἐπὶ φέρονται. καὶ οὐδὲ συμβαίνει δοκεῖ τὸ κεκλιμένον εἶναι

esse non æstimat, sed nec etiam propinquis in locis. Et talis inscitiæ testes facit nonnullos architectos, cum Mathematici architectonicã portionem esse quandã Mathematicæ declarent. Ait enim & Demetrium isthmum Peloponnesiacũ perfringere conatum, ut classibus nauigationis transitũ præberet: ab architectis autem prohibitũ, qui cum metarentur, renunciauerũt sinus Corinthi mare altius esse, quàm quod ad Cenchrias esset. Itaq; intermediũ si incideret locũ, uniuersum ad Aeginam transitum, cum ipsa pariter Aegina & proximas insulas demersum iri. Nec ipsum nauigationis utilẽ fore meatũ ob eam rationẽ, quòd instar Euripi omnes fluxiles forent: præsertim uerò quia Siculum fretũ est, quod eadem cum oceani fluxibus & æstuarijs pati dicit. Quolibet enim die ac nocte bis fluxũ alternat: sicuti & oceanus bis inundat, totiesq; recidit. Itaq; & inundatio Tyrrheni maris in Siculũ delata cõfitendũ est, quòd ex altiore superficie descendens nominat. Ei rei adstipulat id quod etiam eodẽ tempore incipit & quiescit, quo ipsæ inundationes. Incipit enim circa exorientẽ lunã et occidentẽ, desinit aũt cum utiq; cœli medio & supra terrã & subter terram adiungit, & de crescentiæ quidẽ contrarium exeunte uocari, utrisq; per cœlũ medijs sitibus lunæ incipientem, sicuti ipsæ excrescentiæ, inundãtiæ uerò coniunctionibus ad ortũ & occasum desinentem. De fluxibus sanè et refluxibus Posidonius & Athenodorus satis cõmodè locuti sunt. At uerò de fluxibus & refluxibus circa freta, qui ipsi quoq; maiorẽ presenti materia naturę rationẽ habẽt, tantũ dixisse sufficiat. nã quòd ea fluxilia sint, non unus specialis est modus. Non enim Siculũ fretum bis die & nocte (ut ille inquit) alternat, Chalcidicũ uerò septies. Byzantiũ autem neq; permutat, sed duntaxat excursionẽ tantũ perdurat eam, abiens è Ponticopelago in Propontidẽ: ut uerò tradit Hipparchus, & mansiones quandoque faciebat. Nec si unus quidẽ modus esset, habere posset causam, quã dicit Eratosthenes, utrobiq; mare aliam atq; aliã superficiẽ habet. Hoc enim in fluuijs quoq; minimè fieret, nisi cataractas haberent. Quòd si habeant quidem, cursum haud retro flectunt, sed ad ima semper deferuntur. Id uerò contingit, quòd decliuis est

& fluxus & eius superficies. Quis autem pelagi decliuem diceret esse superficiem? Maxi meq; secundum materiam quæ rotunda facit illa quatuor corpora, quę uocamus elementa. Adeò ut nedum non refluant, sed neq; consistant quidem, neq; permaneant, cum in ipsis sit confluxus: nec una superficies, sed una quidam altior, alia uerò humilior. Non enim sicut terra secundum habitum stabilis formata est, adeò ut permanentes concauitates & sustentacula habeat, sic & aqua: sed ipsa ponderis inclinatione uecturam facit in terra, & talem accipit superficiem, qualem refert Archimedes. Ad dicta uerò de Ammone & Aegypto adjicit, ut æstimet Casium montem, & locum omnem mari demergi, ubi nunc sunt etiam quæ Scuta uocantur, & palustria esse cuncta rubri maris sinui contigua, coeunte uerò mari detegi. Palustrem autem locum dictum esse rubri maris sinui contiguũ, ambiguũ est. Quoniã esse contiguũ significat, et propè esse, & contingere: ut si aquæ forent, alterũ cum altero cõflueret. Ego quidem igitur ita accipio, cõtigua fuisse palustria mari rubro, donec columnarum obice adhuc fuerant occlusa, quibus abcissis, secessionem extitisse mari nostro propter columnarũ effluentiã depresso. Hipparchus autem capiens contiguum, idem esse quod unà confluere mare nostrũ cum rubro, propter expletionẽ, causam affert. quid' nam igitur nostrũ mare quod illuc transmittebat, nunquid per columnarũ effluentiã in mare rubrum transmittit, cum quo prius confluebat, & in eadem superficie haud humilius factum permansit? Nam secundũ ipsum Eratosthenẽ exterius mare uniuersum unà confluum esse, adeò ut Hispanũ mare atque rubrũ foret unũ. Quod quidẽ elocutus, id quod sequit' infert, eandẽ scilicet & exterius mare et rubrũ altitudinem habere. Itaq; quod ibidem est, confluũ esse. Sed hoc dixisse negat Eratosthenes, in unum cõfluere per expletionẽ ad mare rubrũ, sed prope esse tantum: nec sequitur, quod unũ & continuũ mare eandem altitudinem et eandem superficiem habeat. Sicut & quod penes nos est, & mediusfidius quod est ad Lechæũ, & quod ad Cenchras. Quod & Hipparchus ipse in libello ad eum scripto significat. Eius itaq; talem opinionem nequaquam ignorans quicquid dicat ad illum, neq; id apparatus suscipiat: quippe qui exterius mare unum dixit, unam quoque illius esse superficiem confiteatur. Mendacẽ uerò inscriptionẽ esse dicens,

τὸ ῥοῦμα, ἡ τὴν ὑπερφάνειαν αὐτ. πελάγος ἢ τίς ἂν φαίη κεκλιμένην ὑπερφάνειαν, ἡ μᾶλλον κατὰ τὰς σφαιροποιΐας τεθείσεις τὰ τέσσαρα σώματα, ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα φαμέν. ὡς τ' οὐχ ὅτι παλιῤῥέοντας, ἀλλ' οὐ καθεστῶτας, καὶ μένοντας, συῤῥοίας μὴ γὰρ αὐτοῖς ὄσης, μὴ μιᾶς ἢ ὑπερφανείας, ἀλλὰ τὴν μὲν ὑψηλοτέρας, τὴν δὲ ταπεινοτέρας. ὁ γὰρ ὥσπερ ἡ γῆ τὴν ἐξ ἀρχῆς κατέσχε σφαῖραν, ὥστε καὶ κοιλάδας ἔχειν συμμέτρους, καὶ ἀναστήματα, ὅτω καὶ τὸ ὕδωρ. ἀλλ' αὐτῇ τῇ τοῦ βάρους ῥοπῇ τὴν ὄχησιν ὑπὸ τὴν γῆς ποιεῖται, καὶ τοιαύτην λαμβάνει τὴν ὑπερφάνειαν οἵαν ὁ ἀρχιμήδης φησίν. ὑπὸ φορᾶς δὲ τοῖς ὑπὸ τὴν Ἄμμωνα, καὶ τὴν λεγομένην πεδιάδα, ὅτι δυσίν εἰσι τὸ κάσιον ὄρος περικλύζεσθαι θαλάττῃ. καὶ πάντα τόπον, ὅσα νῦν τὰ καλούμενα ἕρρα, καθ' ἕκαστά τε τεταγμένα σωρεύεσθαι τῇ τοῦ ὄρους κόλπῳ, συνελθούσης δὲ τῆς θαλάσσης ἀποκαλυφθῆναι. τὸ δὴ τεταγμένα τε λεχθέντα τόπον συνάπτοντα τῷ τοῦ ὄρους κόλπῳ, ἀμφίβολόν ἐστιν. ἐπεὶ δὴ τὸ συνάπτειν, σημαίνει καὶ τὸ συνεγγύς, καὶ τὸ ψαύειν, ὥς τε εἰ ὕδατα εἴη, συῤῥεῖν ἂν θάτερον θατέρῳ. ἐγὼ μὲν οὖν λέγομαι, ἡ τὸ συνεγγίζειν τὰ τεταγμένα τῇ ὄρους θαλάττῃ ἕως ἀπὸ μέρους ἐκκλεῖσαι τὰς τῆς τὰς σήραγγας. ἐκραγνύσης δὲ, τῆς ἀναχώρησιν γενέσθαι, παπεινωθείσης τὴν ἠπειρώτιν θαλάττης, εἶτα τῆς τὰς σήραγγας ἐκρυσιν. ἵππαρχος δὲ ἐπεξάμενος τὸ συνάπτειν τοιούτῳ τῷ συῤῥεῖν γενέσθαι τὴν ἠπειρώτιν θάλατταν τῇ ὄρους πλήρωσιν, αὐτὰ τί δὴ ποτε ἐχεῖ τῇ τὰς σήραγγας ἐκρύσει, μεθιστάμενα ἐκεῖσε ἢ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, συμμεθιστᾷ καὶ τῆς συῤῥεῖν αὐτῇ γενομένῃ τῆς ὄρους; ἀλλ' οὐ τῇ αὐτῇ διαμενούσῃ ὑπερφανείᾳ. μὴ ταπεινουμένῃ. καὶ γὰρ κατ' αὐτὸ ὁρατὸν ἐστὶ τῆς ἐκτὸς θαλάττης ἄπαυστον συῤῥεῖν ἐπὶ, ὡς τε καὶ τῆς ἐσπερίου, καὶ τῆς ὄρους μίαν θάλατταν εἶναι. δῆλον δ' ἐστὶν, ὡς περὶ τὸ ἀκόλουθον, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν, τήν τε ἔξω κατὰ τὸν θάλατταν, καὶ τῆς ὄρους. καὶ ἔτι τῆς ταύτην γεγονέναι συῤῥεῖν. ἀλλ' ὅτ' ἐρρήγνυτο τὸ φησὶν ὁρᾶσθαι δυνατὸν τὸ συῤῥεῖν γεγονέναι καὶ τῆς πλήρωσιν τῆς ὄρους, ἀλλὰ σωρεύεσθαι μόνον, ὅτ' ἀκόλουθον τὴν μιᾶς καὶ συνεχῆ θαλάττης, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν, καὶ τῆς αὐτῆς ὑπερφάνειαν. ὥσπερ δὴ τῆς καθ' ἡμᾶς, καὶ νῦν δία τῆς τὸ λέχαιον, καὶ τὴν πρὸς κεγχρεάς. ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ ἵππαρχος ὑπομανεί νεται γὰρ τῷ πῶς αὐτ λόγῳ. εἰδὼς δὲ τὴν δόξαν αὐτ ὁποιαύτην ἰδία τί πῶς αὐτ λεγέτω, καὶ μὴ δεῖ ἐτοίμως λαμβανέτω, ὡς ἄρα ὁ φήσας μίαν ἐν τῆς ἔξω θάλατταν σύμφησι, καὶ ὅτι μίαν ὄρους αὐτῆς ὑπερφάνειαν, ψεύδεται δ' ἐν φήσας

τὴν ὑπὸ

τὴν ὑπὸ τοῖς Δελφίσιν ὠνγραφὴν κυρηναίων θεωρῶν, αἰτίαν ἀφορίζουσιν ὁ πιθανὸν. ὅτι ἡ μὲν τῶν κυρηναίων κτίσις χρόνοις φέρεται μνημονευομένοις. τὸ δὲ μαντεῖον οὐδεὶς μέμνηται τῶν θαλάττην ποτὲ γενέσθαι. τί δ' εἰ μηδεὶς ἦν ἱστορεῖ, ἐκ δὲ τῶν τεκμηρίων ὧν εἰκάζομεν θαλάττου ποτὲ τὸν τόπον γενέσθαι, οἵ τε δελφῖνες αὐτὸ ἔθηκαν, καὶ ἡ ὠνγραφὴ ἐγγὺς τῶν κυρηναίων θεωρῶν. συγχωρήσας δὲ τῷ μετεωρισμῷ τοῦ ἐδάφους, συμμετεωρισθεῖσαν καὶ τὴν θάλασσαν ὑπολύσαι, οὐ μέχρι τοσούτων, πλέον ἢ ἀπὸ θαλάττης διέχοντας τῶν τριχιλίων σταδίων, ὁ συγχωρεῖ γὰρ μέχρι τοσούτου μετεωρισμόν, ὥστε καὶ τὸν φᾶρον ὅλον καλυφθῆναι, καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἀνύπου, ὥσπερ οὐχ ἱκανοῦ ὄντος τοῦ πελάγους ὕψους, ἐν τούτοις ὑπολύσαι. φήσας δὲ εἴπερ πεπλήρωτο ὑπὸ τοσούτου ἡ καθ' ἡμᾶς θάλαττα πρὸς τὸ ἔκρυγμα, τὸ κατὰ τὰς στήλας γενέσθαι ἐφ' ὅσον εἴρηκεν ὁ ἐρατοσθένης χρῆσαι καὶ τὴν λιβύην πᾶσαν, καὶ τὰ πολλὰ τῆς ἠπείρου, καὶ τὴν ἀσίας κεκαλύφθαι πρότερον, πρὶν ὠνφορῆ. διότι μὴ ὁ πόντος τῷ ἀφορίᾳ σύρρους ἂν ὑπῆρξε κατά τινας τόπους. ἅπερ δὴ τοῦ ἴστρου ἀφ' ἑσπέρας τὸν πόντον χεομένου, καὶ ῥέοντος εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν, διὰ τὴν θέσιν τῆς χώρας. ἀλλ' οὔτ' ἀφ' ἑσπέρας τὸν πόντον μοῖραν ὁ ἴστρος τὰς ἀρχὰς ἔχει, ἀλλὰ τ' ἀναντίας ἀφ' ἑσπέρας ὑπὲρ τοῦ ἀδρίου ὁρῶν. ὅτ' εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν ῥεῖ ; ἀλλ' εἰς τὸν πόντον μόνον χίζεταί τε πρὸς αὐτοῖς μόνοις τοῖς στόμασι. κοινὴν δέ τινα τῶν πρὸ αὐτοῦ πᾶσιν ἄγνοιαν ταύτην ὑπονόησεν, ὑπολαβόντα εἶναί τινα ὁμώνυμον τῷ ἴστρῳ ποταμόν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν ἀδρίαν ἀπεχισμένον αὖ· ἀφ' ὃν καὶ τὸ γένος ἴστρον, δι' οὗ φέρεται, λαβεῖν τὴν προσηγορίαν, καὶ τὸν ἰάσονα ταύτῃ ποιήσασθαι τὸν ἐκ τῶν πόλχων ἀνάπλουν. πρὸς δὲ τὴν ἀθαυμασίαν τῶν τοιούτων μεταβολῶν, οἷας ἔφαμεν αἰτίας εἶναι τῶν ὠκλύσεων, καὶ τῶν τοιούτων παθῶν οἷα εἴρηται, τά τε τὴν σικελίαν, καὶ τὰς αἰόλου νήσους, καὶ ὧν πιθηκόσας, ἄξιον παραθεῖναι, καὶ ἄλλα πλείω τῶν ἐν ἑτέροις τόποις ὄντων, ἃ γίνεσθαι ὁμοίως τούτοις. ἀθρόα γὰρ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν τεθέντα, παύσει τὴν ἐκπληξιν ταύτην. εἰ δὲ τὸ ἀληθὲς παράσχει τὴν ἀπιστίαν, καὶ διέκνυσιν ἀπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων, καὶ τοῦ βίου παντός, οἷον εἴ τις λέγει τὰς πρὸ θήραν καὶ θηρασίαν νήσους ἐβρυμώδεις ἐν τῷ μεταξὺ πόρῳ κρήτης, καὶ κυρηναίας, ὧν ἡ θήρα μητροπολίς ὅτι τῆς κυρήνης, καὶ τὴν αἴγυπτον, καὶ πολλὰ μόρια τῆς ἑλλάδος τοιαῦτα, ἀπὸ μέσου γὰρ θήρας, καὶ θηρασίας ἐπωτισθῆναι φλόγα ὑπὸ τοῦ πελάγους

quæ in Delphinibus eſt Cyrenenſium ſpectatorum, haud credibilem reddit cauſam, quòd Cyrenæ ædificatio in celebratis temporibus fertur. Nemo autē oraculi meminit apud mare unquā exiſtentis. Quid enim ſi nullus ſcriptis prodidit, ex ſignis uerò quibus ſuſpicamur locum aliquo tempore maritimū extitiſſe, & delphinum inſcriptio, de Cyrenæis ſpectatoribus extitit. Conceditq; de ſublimitate fundi, ſimul & altius mare creuiſſe, quod proxima oraculo loca demerſit, à mari diſtantia ultra tria ſtad. millia. Neq; concedit tantā altitudinem, ut Pharū totam, & complures Aegypti oras operuerit, perinde ac tanta ſublimitas ad hæc demergenda non ſatis extiterit. Cumq; dixerit, quod ſi mare noſtrum in tantum eſſet expletum, priuſquam columnarum diruptio fieret, quantū dixit Eratoſthenes oportere & Africam uniuerſam, & permultam Europæ partem, atq; Aſiæ ſubmerſam eſſe: ſubinfert quod Pontus ad loca quædam cum Adriatico pariter confluer et, tanquā Iſtro ab uicinis Ponto locis diuiſo, & in utrunq; mare defluente propter ipſius loci ſitum. At Iſter à propinquis Ponto partibus nequaquā habet originē, ſed contrà à montibus ſupra Adriaticum. Neq; in utrunq; mare defluit, uerùm in Pontum duntaxat, & in ipſis ſolū diuiditur oſtijs. Communem is quidē cum nonnullis ante illum ignorantiam iſtam ignorauit, qui fluuium quendam Iſtro cognominem eſſe arbitrati ſunt, qui ab eo diuiſus irrumpat in Adriam, à quo et natio Iſtra per quam defertur, appellationem aſſumpſit, & Iaſonem à Colchis reuertentem hanc nauigationem feciſſe. Permutationem uerò taliū nulla ſit admiratio, inundationū taliumq; caſuum cauſas eſſe diximus, ut circa Siciliā & Aeolias inſulas, & Pithecuſas dictum eſt. Dignū eſt & alia complura apponere, quæ reliquis in locis ſimilia his ſunt, fueruntq;. Huius enim generis exempla ante oculos coniunctim poſita preſentem ſedare ſtuporem poterunt. Si autem ueritas ſenſum perturbat, rerū natura contingentiū imperitiam & uitæ totius demonſtrat. Quemadmodū ſi quis adiacētes Theræ & Therasiæ inſulas inter Cretā et Cyrenas tranſeuntib. conſtitutas dixerit, quarum Theræ Cyrenes metropolis eſt, Aegyptum que, & permultas ei us generis Græciæ partes. Nanque inter Theram & Therasiā è pelago prorupere flammæ,

quæ per dies quatuor mare totũ æſtuans, atq; ardens reddiderunt. Tum educta altius ſenſim uelut machinis inſula, & ex fluitantibus terris compoſita exhalauerit, quæ duodecim ſtad. circuitũ continet. Inde ceſſante caſu, tum imperantes mari Rhodij primũ capta fiducia ad locum nauigantes, templũ tutori Neptuno in inſula ædificarũt. In Phœnice quoq; facto terræmotu, oppidum ſuper Sidonã ſitum abſorptum fuiſſe, Poſidonius author eſt: & Sidonis dimidietatem fermè corruiſſe non uno quidem ictu, unde nõ magnam mortalium perniciem factã eſſe. Idem in Syriam totam extentum eſt malũ. At uerò mediocriter penetrauit, & in inſulas quaſdam Cycladas & in Euboeã, adeò ut Arethuſæ (qui in Chalcide fons eſt) occæcatus fuerit ortus. Permultis pòſt diebus alio ſcaturiſſe ore: nec antè cõqualſari deſiuiſſe multas inſulæ partes, quàm in Lelanto campo, aperto telluris hiatu, ignitum fluuium euomuerit. Cum multa ſint autem, quæ tales cõductus efficiant, ſatis erat ea quæ à Scepſio Demetrio propriè congregantur apponere. Cum enim uerſuum illorum meminerit,

Iliad. χ. Nã duplices currũt formoſo margine fontes,
Alter aquas calidas fert exundãte Scamãdro,
Grandinib. ſimilẽ reliquũ grauis extulit æſtas.

Admirari autẽ non ſinit, ſi hoc tempore frigidarum quidem fons aquarum permanet, calidarum uerò nuſquã perſpiciatur. Cauſam enim dicere oportet, inquit, calidæ aquæ excluſionem. Dicta quoq; ad hæc ab Democle memoria repetit qui ingentes quoſdam olim circa Lydiam & Ioniam uſq; Troadem factos terræmotus ſcribit. A' quibus & uici ſunt abſorpti, & Sipylus ſubmerſa regnãte Tantalo, & è paludibus lacus facti, & Troiã fluctibus immerſam. Pharuſq; Aegypti, quæ olim erat in pelago, nunc certo quodam modo peninſula facta eſt, ſimiliter Tyrus & Clazomenæ. Et nos cum apud Alexandriã Aegypti peregrinaremur, elatũ altius pelagus circa Peluſiũ et Caſium montem, ſic terrã immerſit, ut montem in inſulæ formã fecerit: & uia quæ præter Caſium ducit, in Phœnicem nauigaretur. Nihil igitur mirandum, ſi quandoq; media tellus, id eſt iſthmus uel ſedem inferiorem capiens, quę Aegyptiũ mare à rubro mari ſeparat, porthmon, id eſt medias in terris aquas manifeſtat, & in unũ cõfluere faciet mare exterius cũ interiore, ſicut in anguſtijs ad Herculeas columnas obtigit. Nonnulla huius generis in ipſius tractatus exordio dicta ſunt,

ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας, ὥστε πᾶσαν ζέειν καὶ φλέγεσθαι τὴν θάλασσαν, ἀναφύσησαν κατ' ὀλίγον ἐξ αἰρομένην, ὡς αὖ ὀργανικῶς, καὶ σωτιθεμένην ἐκ μυρίων πόρων, ἐπέχουσαν σταδίων τριάκοντα τὸ πρίμερον. μετὰ δὲ τὴν παύλαν τοῦ παθους, ἐθάρρησαν πρῶτοι Ῥόδιοι θαλασσοκρατοῦντες ὑπὲρ τοῦ ἀπολῦσαι τῷ τόπῳ, καὶ ποσειδῶνι ἀσφαλίου ἱδρύσασθαι τὸν νᾶσον. φησὶ δὲ τῇ φοινίκῃ φησὶ ποσειδώνιος γεγονέναι σεισμῷ καταποθῆναι πόλιν ἱδρυμένην ἐπὶ σιδῶνος, καὶ αὐτὴ δὲ σιδὼν οὐκ ἀθρόᾳ πεσεῖν, ἀλλ' ὀλίγα ἑκάστοτε, ὥστε μὴ πολλὴν φθορὰν ἀνθρώπων γενέσθαι. τὸ δ' αὐτὸ πάθος καὶ ἐπὶ τῶν συρίαν ὅλην διατεῖναι, μέρος δέ πως. διέβη δὲ καὶ ἐπί τινας νήσους τάς τε κυκλάδας, καὶ τὴν εὔβοιαν, ὥστε τὸν ἀρεθούσης, ἐπὶ δὲ χαλκίδι κρήνην, τὰς πηγὰς ἀφανισθῆναι. συχνὰς δὲ ἡμέρας ὕδωρ ἀναβλύσαι κατ' ἀλλοδόμον· μὴ παύεσθαι δὲ σεισμοῦ τὴν νῆσον καὶ τὰ μέρη, πρὶν ἢ χάσμα γῆς ἀνοιχθὲν ἐν τῷ λιλαίῳ πεδίῳ, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πόταμόν τε ἀφανίσαι. πολλῶν δὲ συναγωγὰς ποιησαμένων τιαύτας, ἀφικέσθαι καὶ τοῦ σκηψίου λιμνοβίου συναγωγὰς οἰκείως πεφυκυίας. μνησθεὶς δὲ τῶν ἐπῶν τούτων· Κρουνῶ δ' ἴκανον καλλιῤῥόω· ἐν δὲ καὶ πηγαὶ δοιαὶ ἀΐσσουσι καμάθοιο δινήεντος.

Ἡ μὲν γὰρ θ' ὕδατι λιαρῷ,
Ἡ δ' ἐτέρη θέρεϊ πωρείη εἰκυῖα χαλάζῃ,

ἐκ τῶν θαυμάζειν, εἰ νῦν ἡ μὲν τοῦ ὑγροῦ ὕδατος μένει πηγή, ἡ δὲ τοῦ θερμοῦ ὄχ ὁρᾶται. δεῖν γάρ φησιν αὐτὰ εἶναι τὴν ἐκβολὴν τοῦ θερμοῦ ὕδατος. μιμνήσκεται δὲ πῶς ταῦτα τῶν ὑπὸ δημοκλείους λεγομένων, σεισμούς τινας μεγάλους, οὓς μὲν πάλιν πρὸ λυδίαν γεγομένους καὶ ἰωνίαν, μέχρι τροάδος ἐσορᾶντος. ὑφ' ὧν καὶ κῶμαι κατεπόθησαν. καὶ σίπυλος κατεῤῥάφη, καὶ τὴν τάνταλου βασιλείαν. καὶ δὴ ἑλῶν λίμναι ἐγένοντο. τὸν δὲ ῥοίαν ἐπίκλυσιν κῦμα. ἡ δὲ φάρος ἡ κατ' αἴγυπτον ἦν πρὸ πελαγία. νῦν δὲ πρόσχωμα χερρόνησος γέγονεν· ὡς δ' αὕτως καὶ τύρος, καὶ κλαζομεναί. ἡμᾶς δ' ὧν δημοσθένη φησὶν ἀλεξανδρέα τὴν πρὸς αἴγυπτον πρὸ πελάσιον, καὶ κάσιον ὄρος μεταξὺ δὲ πέλαγος, ἐπίκλυστὴν γῆν, καὶ νῦν ἐπίνησε δ' ὄρος. ὥστε πλωτὴν γενέσθαι τὴν πρὸ τὸ κάσιον ὅλον, τὴν ἐς φοινίκην. θαῦμα δὲν θαυμασὸν, δ' εἴ ποτε δράσας ὁ ἰσθμὸς ἢ ἴσθμια λαβὼν ὁ διείργων τὸ αἰγύπτιον πέλαγος ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης, ἀφανεῖ πορθμὸν, καὶ συνέρρυσιν ποιήσει τὴν ἐκτὸς θάλατταν τῇ ἐντὸς, καθάπερ ὧν τὴν ἡμῖν ἡρακλέους στήλας πορθμὸς συνέβη. εἰρηται δὲ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρὸ τοῦτων, καὶ γὰρ ἀρχαῖς τῆς πραγματείας,

ἃ δεῖ

ἃ δεῖ συμφέρειν ἐς ἓν, ἵνα τῷ πίστιν ἰσχυρὰν κατασκευάζειν, ἥν τε ἡ φύσεως ὄργανα, καὶ τὴν ἄλλων γινομένων μεταβολῶν. τήν τε τῶν ἠπείρων νησιάζοντα πρότερον, καὶ νῦν ἡ ἀκτὴ τῆς κείμενον, οὕτως φασὶν ὀνομασθῆναι. ὑπονεαντίως δ' ὁ λυκὰς κορινθίων τὴν ἰθμὸν διακοψάντων, νῆσος γέγονεν, ἀκτὴ πρότερον οὖσα. περὶ ταύτης γάρ φησι λέγων τὴν λακρίτην· οἷον νήριτον εἶλεν εὐκτίμενον πτολίεθρον, Ἀκτὴ δ' ἦεν ἔρυτο. —

Ἐνταῦθα μὲν δὴ διακοπαὶ χειρότμητοι γεγόνασιν. ἀλλαχόθι δὲ προχώσεις, ἢ γεφυρώσεις, καθάπερ ὧδί ἡ πρὸς συρακούσαις νῆσον, ναῦν μὲν γεφυρᾷ δεῖν ἡ σωλάπουσα αὐτὴν πρὸς τὴν ἤπειρον· πρότερον δὲ χῶμα, ὡς φησὶν ἴβυκος, λογαίου λίθου, ὃν καλεῖ ἐκλεκτόν. βοῦρα δὲ, καὶ ἑλίκη, ἡ μὲν ὑπὸ χάσματος, ἡ δ' ὑπὸ κύματος ἀφανίσθη. ἡ πρὸς μεθώνῃ δὲ τῇ ἐν τῷ ἑρμιονικῷ κόλπῳ, ἐπὶ σταδίων τὸ ὕψος ὑπὲβλήθη γῆν ἐνθρώστος ὑπὸ φυσήματος φλογώδους. μεθ' ἡμέραν μὲν ἀπρόσιτον ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καὶ ἡ θειώδους ὀσμῆς. νύκτωρ δ' εὐώδη, ἐκλάμπον πόρρω, καὶ θερμαῖνον, ὥστε ζεῖν τὴν θάλατταν ὧδί σταδίους τριάκοντα, θολερὰν δ' εἶναι καὶ ὧδί εἴκοσι σταδίους, προχωδεῖσθαι δὲ πέτραις ἀποῤῥῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττοσιν. ὑπὸ δὲ τῆς κωπαΐδος λίμνης ἥ τε ἄρνη κατεπόθη, καὶ μίδεια, ἃς ὠνόμακεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ καταλόγῳ· οἵ τε πολυστάφυλον ἄρνην ἔχον, οἵ τε μίδειαν.

Καὶ ὑπὸ δὲ βιστωνίδος δὲ, καὶ δὲ νῦν ἀφνητίδος λίμνης ἐοίκασι κατακεκλύσθαι πόλεις τινὲς θρᾳκῶν. οἱ δὲ καὶ τρηρῶν ὡς συνοίκων τοῖς θραξὶν ὄντων. καὶ ἡ πρότερον ἡ ἀρτεμία λεγομένη μία τῶν ἐχινάδων νήσων, ἤπειρος γέγονε. καὶ ἄλλας δὲ τῶν περὶ τὸν ἀχελῶον νήσους τὸ αὐτὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προχώσεως τοῦ πελάγους. συγχοῦνται δὲ, καὶ αἱ λοιπαὶ ὡς ἡσίοδός φησί. καὶ αἱ τωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς ἐνησίζουσαι πρότερον. καὶ ἡ ἀστερία ἤλλακται, ἣν ἀστερίδα φησὶν ὁ ποιητής·

Ἔστι δέ τις νῆσος μέσῃ ἁλὶ πεδίοεσσα (αὐτῇ Ἀστερίς οὐ μεγάλη. λιμένες δ' ἔνι ναύλοχοι ἀμφίδυμοι. —

Νῦν δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον σύφυες ἔχει. ἥν τε τὴν ἰθάκην ἁλήν φησιν ἄντρον τοιοῦτον, ὁ δὲ λήν νυμφαῖον, οἷόν φησιν ὅμηρος. βέλτιον ἢ ἀλλᾶσθαι μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν ἢ κατάψυσιν τοῦ τόπου ἐπὶ τὸ μυθῶδες. ἴσως μὲν δὴ ἀσαφὲς ὂν, ἐᾶν ἔνι κοινῷ σκοπεῖν. ἡ δὲ ἄντισσα νῆσος πρότερον, ὡς μυρσίλαός φησι, ἡ λέσβου

quibus (ita enim oportet) unum ſub aſpectū collatis parandus eſt ualidus ad credendum animus, & de naturæ operibus, & de reliquis aliter factis permutationibus. Sicuti Piræum aliquando inſulæ formā tenuiſſe: & quia trāſitus litoris erat, id nomen uendicaſſe dicit. Contra Leucadē ſuperioribus annis litus extitiſſe, cum iſthmū Corinthij abſcidiſſent, ea inſula effecta eſt. De iſta Laerten dixiſſe aiūt,

Munitam ſolus ut cepi Neriton urbem, Odyſ.ιγ
Littus erat terræ.

Hoc quidē in loco manufractæ exciſiones extiterūt. Alibi uerò exaggerationes, aut iunctæ pontibus ripæ, ſicuti de appoſita Syracuſis inſula: quæ cum hoc tempore ponte continuetur ad terrā, prius quidem agger erat, Logæo (ut inquit Ibychus) ex lapide, quē electū uocat. Bura uero & Helice, una quidē hiatu, altera uerò eſt fluctibus penitus deleta. Tellus eſt apud Methonē in ſinu Hermionico in altitudinem ſtadiorū ſeptem edita, quæ flammarum uapore facto, interdiu quidē propter calorē & ſulphuris odorem inacceſſibilis, noctu autē cum odoris ſuauitate longè luceſcēs atq; caleſcēs. Vnde maris aqua ad ſtadia quinque æſtuat, turbulenta uerò ad ſtadia ferè uſq; uiginti: effractis etiā petris ad turriū magnitudinem aggerata. Ad Copaidem lacum Arna & Midia ſunt abſorptæ, quas in dinumerādis auxilijs poeta nominatim expreſſit,

Quiq; colunt Midiā, et fœlicē uitibus Arnen. Iliad.β

Nonnulla Thracum oppida à Biſtonide lacu, & ab Aphnetide demerſa uidentur. Sicut & Trerorum, qui Thracibus finitimi ſunt. Inter Echinadas inſulas Artemia fuerat antea, nunc in continenti eſt. Alias paruas in Acheloo inſulas idem pati dicunt fluuium aggerāte pelago. Sic & reliquæ (ut autor eſt Heſiodus) aggerant. Sunt & Aetolicæ quædā porrectæ linguæ, quas inſulas prius uidebat ſeculum. Aſteria quoque tranſmutata eſt, quam Aſteridem poeta nuncupat,

Saxea nūc medio ſupereminet inſula ponto, Odyſ.δ
Aſteris, haud ingens, portus dans puppibus aptos
Quos ſubeant hinc atq; hinc.

Nunc aūt nec ad anchorę quidē iactū prorſus idonea. In Ithaca quoq; nullū tale antrum eſt, nec nympharū domicilijū, quale cōmemorat Homerus. Præſtat rerū permutationi cauſam aſſignare, quā inſcitię uel locorū figmēto de more fabularū. Hoc aūt incertū in commune animaduertendū relinquo. Antiſſa olim fuit inſula, ut Marſilaus ait, cū antea Lesbus

Isia uocaretur, & insulam Antissam appellari contigit, ea uerò nunc Lesbi oppidũ est. Sunt qui Lesbum ab Ida abruptam fuisse crediderunt, sicut à Miseno Prochytã, et Pithecusam, & ab Athenæo Capreas, & ab Regio Siciliã, & Ossam ab Olympo. Inde & tales transmutationes extitere. In Arcadia Ladon aliquando fluentũ retinuit. Duris author est, Mediæ Rhagadas, id est effractas, ideo nominatas esse, quoniam ad Caspias portas terræ motu tellus fracta sit. Vnde & urbes plurimæ, ac uici subuersi, & flumina cursus uariauere. Ion autem de Eubœa inquit in Omphale Satyreis:

Euboicã sanè terram tenuis Euripi inundatio
A' Bœotico littore separauit abscindens
Ad Cretense pelagus.

Demetrius uerò Calatianus terræ motus uniuersæ Græciæ explicans, & Lichades insulas, & magnam Cenæi partẽ demersas inquit, & aquas inde calidas in Edepso, & ad Thermopylas triduo retentas rursus effluxisse. In Edepso & alijs in urbibus fontes erupisse, mœnia Orei, quæ ad mare pertinent simul & septingentas corruisse domos, magnam Echini, & Phalarnorum, et Heracliæ et Trachinis partẽ cecidisse, Phalarni uerò muros à fundamentis solo æquatos. Idẽ & Larisensibus & Larissæis obtigit, Scarphiamq; ab imis fundamentis humi deiectam, septingentis ac mille nõ minus corporibus oppressis, Thronijsq; supra dimidium horum numerũ. Fluctus quidem trifariam elatus est, partim in Carphen & Thronium, partim ad Thermopylas, partim in campum usq; ad Phocidis lauretũ, amnesq; à fontibus ad dies quosdam exaruisse, Sperchium alueo mutato uias nauigijs meabiles fecisse, Boagrium per aliam decurrisse uallem, Alopemq; & Cynum & Opuntem multis in partibus detrimentis affectas, Oeum paulò superius situm castellum totum subuersum esse, Elatiæ murum magna ex parte discissum. Ad Algonum cum Thesmophoria celebrarentur, quinque ac uiginti uirgines cum in turrim concurrissent Illimeniorum spectaculo, ruente turri in pelagus, & ipsas decidisse. Mediam quoque Atalantæ partem ad Eubœam nauigantibus transitum præbuisse ob factam in ea scissuram. Quidam campi ad stadia usque uiginti stagnasse feruntur, & triremis quædam è naualibus eiecta super murum decidit. Cum autem rationes, ne amplius admiremur comparare uelint, uti Democritus & μεταβολὰς ὧν πλέον τὴν ἀθαμανίαν ἡμῖν κατασκευάζειν ἐθέλοντος, ὧν ὑμνεῖ δημόκριτος, καὶ

καλαμῶνος πρότερον ἰσθμὸς· καὶ τὴν νᾶσον ἄνωθεν καλεῖσθαι σωτήριον. νῦν δ' ἡ λέσβος πόλις ὄρος. οἱ δὲ καὶ τὴν λέσβον τῆς ἴδης ἀπερρωγέναι πεπεισθέντες· καθάπερ τὴν πελοπόννησον, καὶ τὴν πελικὴν τῆς μυκάλης, τὰς δὲ καρπίας τῆς ἀθηναίας, τὴν σικελίαν τῆς ῥηγίνης, τὴν ὄσσαν δὲ τοῦ ὀλύμπου. γεγόνασι δὲ καὶ πολλὰ τοιαῦτα μεταβολαί. καὶ ὁ λάδων δέ ποτε ὁ τῶν ἀρκαδίων ἐπέσχε ποτὲ τὸ ῥοῦμα. λέγεις δὲ τὰς ῥαγάδας, τὰς καὶ μήδειαν ὀνομαζομένας φησὶν ὑπὸ τῶν σεισμῶν, ῥαγείσης τῆς πρὸς τὰς κασπίας πύλας γῆς, ὥς τε ἀναπεπλῶσαι πόλεις συχνὰς, καὶ κώμας, καὶ ποταμοὺς ποικίλας μεταβολὰς λαβόντας. ἴωνα δὲ περὶ τῆς εὐβοίας φησὶν ἐν ὀμφάλῃ σατυρικῇ·

Εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτὸς εὐρίπου κλύδων
Βοιωτίας ἀκτῆς ἐχώρισεν ἐκτέμνων
Πρὸς κρῆτα πέλαγος. —

Δημήτριος δ' ὁ καλαλιανὸς οὗς καθ' ὅλην τὴν ἑλλάδα ποτὲ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος τῶν τε λιχάδων νήσων, καὶ τῶν κηναίων τὰ πολλὰ καταδῦναί φησι τά τε θερμὰ τὰ ἐν εὐρίπῳ, καὶ θερμοπύλαις ὑδάτων ἡμέρας τριάκοντα πάλιν ξυνῆναι. τὰ δ' ἐν εὐρίπῳ, καὶ καθ' ἑτέρας ἀναῤῥαγῆναι πηγάς. ὠρεὸν δὲ τὸ πρὸς θαλάττῃ τεῖχος, καὶ τῶν οἰκιῶν ὑδάτων ἐπαναστάσης συμπεσεῖν. ἐχίνου τε καὶ φαλάρων, καὶ ἡρακλείας τῆς τραχῖνος, τὸν μὲν πολὺν μόρον πεσεῖν, φαλάρων δὲ καὶ ἐλάφους ἀναβαπῆναι τὸ κτῖσμα. πλατανιστὸν δὲ συμβῆναι καὶ λαρισσῦσι, καὶ λαρισαίοις, καὶ σκαρφείαν ἐκ θεμελίων ἀναῤῥιφῆναι, καὶ καταδῦναι σώματα χιλίων καὶ ἐπτακοσίων ἀνελάττω, θρονίου δ' ὑπερπεσόντος τὸν ὦμον. κύματά τε ἀναρριχηθῆναι τὸ μὴ πρὸς καφηλιῶν ἐνεχθῆναι, καὶ θρόνιον τὸ πρὸς θερμοπύλας. ἄλλο δὲ εἰς τὸ πεδίον, ἕως τοῦ φωκικοῦ διαφυσῆσαι. πηγάς τε ποταμῶν ξηρανθῆναι πρὸς ἡμέρας τινάς. τὸ δὲ κορχιὸν ἀλλάξαι τὸ ῥεῖθρον, καὶ ποιῆσαι τὰς ὁδοὺς πλωτάς. τὸ δὲ βοάγριον κατ' ἄλλης ἐνεχθῆναι φάραγγος. καὶ ἀλόπης δὲ, καὶ κύνου καὶ ὀπούντος πολλὰ καταβεβλάβθαι μέρη. οἴ δὲ τὸν κορκέμβιον φρούριον πᾶν ἀναβαπῆναι. ἐλατείας δὲ τὸ τεῖχος καταῤῥαγῆναι μέρος. πεῖ δὲ ἀγῶνον θεσμοφορίων ὄντων, ὥστε καὶ εἴκοσι παρθένους ἀναβαμένας εἰς πύργον τὸν ἰλιμνίων καὶ θέαν, πεσόντος τοῦ πύργου, πεσεῖν καὶ αὐτὰς εἰς τὴν θάλασσαν. λέγουσι δὲ καὶ ἀταλάντης, τὸ πρὸς εὐβοΐᾳ, τὰ μέσα ῥήγματος γενομένου διάπλουν διαξαι μεταξύ, καὶ τὴν πόλιν γῆν, καὶ μέχρι εἴκοσι σταδίων ὑπακλυδῶναι, καὶ τειχῶν τινὰ ἐκ τῶν νεωσοίκων ἀπαιρεθῆσαν τοῦ τείχους. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μετασκόπων

οἱ ἄλλοι

οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι παύτες. πρὸς ἅπασι γὰρ τῷ ἀθαμβεῖ, καὶ ἀταράχῳ, καὶ ἀνεκπλήκτῳ, οἷον ἐνίδρυμ ἢ τ ἐπιστεύουσι εἰς οὖς ἐστὲρ τ πόντος, καὶ τ κολχίδος τόποις μετῳκισμένους. ὃς χορ αράξης, ὥς φησιν ἀριστόβουλος, ἀπὸ τ ἀρμενίας ὁρίζει. κύρῳ δ᾽ μᾶλλον, καὶ τὰ ὄρη τὰ μοσχικά. ἀιγυπτίων δ᾽ εἰς τε αἰθίοπας καὶ κόλχους. φερεκύδ δ᾽ ἐκ παφλαγονίας, ὧδι τ ἀδρίαν, ἅπ πρ καὶ ὧδι τὴν ἑλλωτίδ, ἐθνῶν σωιζόμ. ἰώνων τε, καὶ ἀλωεύων, καὶ ἀχαιῶν, καὶ αἰολέων, καὶ τὰ νεαίνδρ οἱ ναῦ αἰτωλοῖς ὁμοροι πρὸι τὸ διάζουσ ὤκησαν, καὶ τῶν ὕστερον μετὰ πρεσβῶν. καὶ αὐτοὶ δ᾽ πρεσβοί μετανάσται τινὲς. πλήρης δ᾽ ὧν τῶν τοιούτων παραδειγμάτων ἁπάντων γένεσθαι πραγματεία. τινὰ μὲν δὴ καὶ πρόχειρα τοῖς πολλοῖς εἰσιν. αὐτὰ δ᾽ νῦν καιρῶν, καὶ χώρων, καὶ τύχων μεταναστάσεις, καὶ γαλατ, ὁμοῦ δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων οἱ πολὺ ἐκτοπισμοί, μάδυός τε τ σκυθικ, καὶ παρκῶ τοῦ αἰθίοπος. καὶ κώβου τοῦ χωὸς, καὶ σεσώστριος. καὶ ψαμμιτίχου τῶν αἰγυπτίων, καὶ πέρσῶν τῶν ἀχ κύρου μέχρι ξέρξου, ἀχ ὁμοίως γὰ ἐπίσαν πᾶσιν εἰσίν. οἵ τε κιμμέριοι ὃς καὶ χήρωνας ὀνομάζουσιν ἢ ἐκείνων ἔθνος, πολλάκις ἐπέδραμον τὰ δὲ ξιὰ μέρη τ πόντου, καὶ τὰ σωιεχῆ αὐτοῖς. ποτὲ μὲν ὧν παφλαγόνας, ποτὲ δ᾽ φρύγας ἐμβαλόντες. λυδίαν δίαν αἷμά τι ταύρου πιόντα φασὶν ἀπελθεῖν εἰς τὸ χρεών. λύγδαμις δ᾽ οὖν αὖ ἄγων μέχρι λυδίας, καὶ ἰωνίας, ἤλασε, καὶ σάρδεις εἷλεν· ἐπὶ κιλικίᾳ δ᾽ διεφθάρη. πολλάκις δ᾽ καὶ οἱ κιμμέριοι, καὶ οἱ θρῆκες ἐποιήσαντο τὰς τοιαύτας ἐφόδους. οὗ δ᾽ θρῆκας καὶ κῶβον τοῦτο μάδυος τὸ τελευταῖον ἀξελαθῆναί φασι τοῦ πρὸς κιμμερίων βασιλέως. ταῦτα μὲν εἰρήσθω πᾶσι κοινῇ τῆ πρὸς ἄρκτον τῆς γῆς ἔχοντα οἰκείαν ἱστορίαν. ἐπάνιμεν δ᾽ ὧδι τὰ ἑξῆς ἀφ᾽ ὧν παρέβημεν. τοῦ γὰρ ἡροδότου μηδαμῶς ὑπερβορέους εἶναι φήσαντος, μηδ᾽ γὰρ ὑπερνότους λέγει εὖ, φησὶν εἶναι τὴν ἀποδιδομ, καὶ ὁμοίαν ὁ ἀριστοφάνης τῷ σοφίσματι τούτῳ εἴ τις λέγοι μηδαμῶς εἶναι ὠκεανὸν. μηδ᾽ γὰρ ὠκεανοὺς ἀγαθούς, οὐδ᾽ τύχην τε εἶναι καὶ ὑπερνοτίους, οὐδ᾽ γοῦν τὴν αἰθιοπίαν μὴ πνεῖν νότον, ἀλλὰ κατωτέρω, θαμὰ δ᾽ ἑκάτερον κλίμα πνέοντος ἀνέμου. καὶ ταχὺ τοῦ ἀπὸ μεσημβρίας νότου πλησιαζομένου ἔστι τις οἴκησις ἐν ᾗ τοῦτο μὴ συμβαίνει. τοὐναντίον γὰρ οὐ μόνον αἰθιοπίαν ἔχει ἂν τὸν καθ᾽ ἡμᾶς νότον, ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτοπρὰ πᾶσαν μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ. ἐστὶ δ᾽ ἄρα, τοῦ ἡροδότου τοῦτ᾽ ἐγκλῶ αἰτιᾶσθαι ὅτι τοὺς ὑπερβορείους τούτους ὑπέλαβε λέγεσθαι, παρ᾽ οἷς ὁ βορέας οὐ πνεῖ, καὶ γὰρ εἰ

reliqui cantant philosophi, transmigrationū mutationes adjiciūt. Id enim securitati ac trāquillitati incumbit, ut nequis obstupescat: sicut Hesperiorum quidem Hiberorū ad Ponti regiones & Colchidis deductę colonię, quos Choraxes, de quo dicit Apollodorus, ab Armenia disterminat. Cyrus autē magis et Moschorū montes: Et Aegyptiorū, in Aethiopas & Colchos, Enetorumq; ex Paphlagonia ad sinum Adriaticum. Quæ & de gentibus Grecis contigerunt, ut sunt Iones, Dorij, Achiui, Aeoles, Enianes: nunc Aetolis finitimi, circa Datium habitabāt, & Ossam cum Perebis, & ipsi quidem Perebi transmigrarunt, taliū exemplorū præsens refertus est tractatus. Quædam uerò in promptu multis sunt, illæ uerò migrationes non eodē modo cunctis in propatulo sunt, Carum scilicet Trerumq; et Teucrorum, & Galatarum simul & earum duces longius traducentes: Madys Scytha, Thearco Aethiops, Cobus Tros, Sesostris & Psammitichus Aegyptij, Cyrus & Xerxes Persæ. Cimmerij quos et Treronas nomināt, uel eorum gens aliqua sæpenumero dexteriores Ponti locos incursarunt, uiciniamque suam nunc quidem Paphlagonas, nunc uerò Phrygas inuadentes, cum Midas tauri cruore epoto ad uersuram faciendam usque abijt: Lygdamus uerò suos ductitans in Diam usq; ad Ioniam adequitauit, & potitus est Sardibus, & in Cilicia extinctus est. Cimmerij autem ac Treres sæpenumero eius generis incursationes effecere. Treras autem & Cobum postremò à Madye Cimmeriorum rege eiectos fuisse traditur. Hæc quidem historiam propriam continentia communiter de toto terræ ambitu relata sint. Redeamus ad reliqua unde digressi sumus. Autor est Herodotus, nullos esse Hyperboreos, neq; enim Superaustrales esse quis dicere queat: cuius demonstrationem esse ait Eratosthenes similē huiusmodi captio so argumento. Si quis nullos malo supergaudētes diceret, neq; enim bono supergaudētes, & fortassis superaustrales esse. Per Aethiopiā etenim austrū non flare, sed inferius. Mirandum est, si per unūquodq; clima flante uento, & ubiq; à meridie uocet auster, aliqua existat habitatio, in qua hoc ipsum nō cōtingat. Contrariū enim nō solum Aethiopia flantē apud nos haberet austrum sed & tota superior usq; ad æquinoctialē. Quod si Herodoti oportuerat hāc esse causam, ut Hyperboreos dici putauerit, apud quos Boreas nō spirat. Etenim si

poetæ

poetæ fabulosius hoc pacto loquunt: expositores autē sanius facile audirēt, qui Hyperboreos Boreæ cōiunctissimos dici aiunt. Terminus quidē Borealiū polus est, Australiū uerò æquinoctialis. Et uentorū quoq; idē est terminus. Inde aduersus eos qui palā ficta et impossibilia dicūt eloquit quædā in fabulæ, quædā in historiæ forma: de quibus mentio dignè faciē da non est. Neq; illū in tali materia nugas considerare oportuerat. Suorum igitur commentariorū discursio prima talis est. Secunda uerò de terræ situ quandā correctionem facere conat, & suas explicat cogitationes: ad quas rursus si qua est emendatio, afferre eam conandum est. Mathematicas profectò naturalesq; materias adducere bene dicitur, & quòd rotunda sit terra, sicut & mundus circumhabitatur, & alia generis huius. Si uerò talis, qualē ipse ait, nō sanè confitenr. Posteriores autem mensuram collaudant. Hipparchus tamen ad eorū designationem, quæ ad singulas habitationes apparent, illis utit distantijs, dicens meridianū per Meroen & Alexandriā & Borysthenem parum præter ueritatē uariare. Et de forma in ijs quę deinceps sunt, perplura dicit. Et ostendens quòd sit globosa terra humida cum natura, & cœlū, sermonē alterare uidet. Sufficit enim quo ad paucū. Deinceps uerò orbis qui incolitur latitudinem definiens ait, quòd à Meroe quidē ab eius meridiano usq; ad Alexandriam decē millia stad. sint, hincq; ad Hellespontū circiter octo millia & centū, inde ad Borysthenem quinque millia: postea ad circulū per Thulen, quam Pytheas inquit, à Britannia dierum sex nauigationem ad arcton abesse dicit. Propè uerò esse mare glaciale. Alia item decem millia et quingenta, si quidem superaddiderimus supra Meroē, alia itē tria millia & quadringenta, ut etiam Aegyptiorum insulam habeamus, & terram cinnami feracem, & Taprobanen stadia erunt triginta octo millia. Reliquæ sanè distantiæ concedantur illi. satis enim confessum est. circulū à Borysthene ad Thulen, compos mentis quis donaret? Cum Pytheas mendacissimus homo Thulen perscrutatur, & qui Britannicam Hiberniam uident, nihil de Thule dicunt, alias referentes circa Britanniam insulas paruas. Ipsa uerò Britannia lōgitudine quodammodo æqualis est Galliæ, protensa non maior

οἱ ποιητὰι μυθικώτερον ὅτω φασὶν· οἵτ' ἀξενούμενοι τὴν ὑγιὲς ἂν ἀκούσαιεν, τοὺς βορείους οὖν Βορειοτάτους φασὶ λέγεσθαι. ὁρᾷ δὲ τὴν μὲν Βορείαν ὁ πόλος, τὴν δὲ νοτίαν ὁ ἰσημερινὸς, καὶ τὴν αὐέμων δ' ὁ αὐτὸς ὅρος. ἐξῆς δὲ λέγει πῶς τοῦ φανερῶς πεπλασμένα, καὶ ἀδύνατα λέγοντας. τὰ μὲν γὰρ γῆ μύθου χήματα, τὰ δ' ἱστορίας. πρὶν ὧν οὐκ ἄξιον μεμνῆσθαι, τὰ δ' ἐκεῖνον ἐχθὲς γε τοιαύτης φλυαρούσης σκοπεῖν. ἡμεῖς οὖν πρώτην διεξοδικὸν αὖθις τῶν τοιούτων. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ πειρᾶται διορθοῦσίν τινα ποιεῖσθαι τῆς γεωγραφίας, καὶ τὰς ἑαυτοῦ λέγειν ὑπολήψεις. πῶς ἂς πάλιν εἴ ἐστι τις ἐπανόρθωσις, πειρατέον προσφέρειν. τὰ μὲν οὖν τὰς μαθηματικὰς ὑποθέσεις ἄγειν, καὶ φυσικὰς, εὖ λέγεται. καὶ ὅτι εἰ σφαιροειδὴς ἡ γῆ καθάπερ καὶ ὁ κόσμος πεφυκέναι καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα. εἰ δὲ τηλικαύτη ἡλίκην αὐτὸς εἴρηκεν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. οἱ ὕστερον δ' ἐπανοῦσι τὴν αὐτὰ μέτρησιν. ὅμως δὲ πρὸς τὴν σημείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκήσεις ἑκάστας φαινομένων, προχρῆται τοῖς διαστήμασιν ἐκείνοις ἵππαρχος, ὡδὶ τὸ διαμβορὸς καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Βορυσθένους μεσημβρινοῦ μικρὸν παραλλάττειν, φήσας παρὰ τὴν ἀλήθειαν. καὶ περὶ τὸ χήματος δ' γὰρ τοῖς ἑξῆς διὰ πλειόνων. καὶ δείκνυς, ὅτι σφαιροειδὴς καὶ ἡ γῆ συν τῇ ὑγρᾷ φύσει, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀλλοτριολογεῖν αὖ δύξειεν. ἀρκεῖ γὰρ τὸ ὠδὶ μικρόν. ἐξῆς δὲ ὁ πλάτος δ' οἰκουμένης ἀφορίζων φησίν. ἀπὸ μὲν μορόης ἀπὸ τοῦ δι' αὐτῆς μεσημβρινοῦ μέχρι Ἀλεξανδρείας, εἶναι μυρίους σταδίους τὸν ἐλάττονα, περὶ ὀκτακισχιλίους ἑκατὸν σταδίους· εἶτ' ἀπὸ Βορυσθένους τετρακισχιλίους, εἶτ' ὠδὶ ὁ κύκλος τοῦ διὰ Θούλης, ὃν φησι πυθέας ἀπὸ μὲν δ' Βρεττανικῆς ἐξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον. ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς πεπηγυίας θαλάττης, ἄλλους ὡς μυρίους χιλίους τετρακοσίους. ἐὰν οὖν ἔτι προσθῶμεν ὑπὲρ τὴν μορόην, ἄλλους τετρακισχιλίους πεντακοσίους, ἵνα καὶ τὴν τῶν ἀγυμνήτων νήσων ἔχωμεν, καὶ τὴν κινναμωμοφόρον, καὶ τὴν ταπροβάνην, ἔσεσθαι σταδίους τετρακισμυρίους ὀκτακισχιλίους. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σχήματα δεδόσθω αὐτῷ. ὁμολογήται γὰρ ἱκανῶς. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Βορυσθένους ὠδὶ τὸν διὰ Θούλης κύκλον τίς αὖ δύναιτο ἔχειν. ὅτε γὰρ ἱστορῶν τὴν Θούλην πυθέας αὐτὴν ψευδέσατο· ἐξήτασται. καὶ οἱ τὴν Βρεττανικὴν ἱστορίαν ἱσάντες, οὐδὲν περὶ τῆς Θούλης λέγουσιν, ἄλλας νήσους λέγοντες μικρὰς περὶ τὴν Βρεττανικήν. αὖτη τε καὶ ἡ Βρεττανικὴ, τὸ μῆκος ἴσα πως ὂν τῇ κελτικῇ, παρέκτεταται τῶν τετρακισχιλίων οὐ μείζων σταδίων.

σταδίων. ἐν τοῖς ἄκροις τοῖς αὐτικειμένοις ἀφορίζομένη. αὐτίκειται δ' ἀλλήλαις τά, τε ἑῷα ἄκρα τοῖς ἑῴοις, καὶ τὰ ἑσπέρια τοῖς ἑσπερίοις, καὶ τά γε ἑῷα ἐγγὺς ἀλλήλων ὅσον μέχρις ἐπὶ ψεως, τό, τε κάντιον, καὶ αἱ τοῦ ῥήνου ἐκβολαί. ὃ δὴ πλειόναν, ἢ δισμυρίων ἀπὸ φαίνῃ τὸ μῆκος τοῦ νήσου. καὶ τὸ κάντιον ἡμέρῶν ἓνὸς πλοῦ ἀπέχειν τῆς κελτικῆς φησι. καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ὧδε ἔχειν, καὶ τὰ πρὸς ἕω τοῦ ῥήνου μέχρι σκυθῶν, πάντα κατέψευσται τῷ τόπων. ὅστις δὴ περὶ τῶν γνωριζομένων τόπων τοσαῦτα ἐψεύσται, σχολὴν ἂν περὶ τῶν ἀγνοουμένων παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δοίη. τὴν δὲ τοῦ βορυσθένους παράλληλον, τὴν αὐτὴν εἶναι τῷ διὰ τῆς βρεταννικῆς εἰκάζειν. ἵππαρχος τε καὶ ἄλλοι, ἐπὶ τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ τὴν διὰ βυζαντίου, ὑφ' ἣν μεσαλίας. οὗ τὸν λόγον εἴρηκε τοῦ γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν, τὴν αὐτὴν καὶ ἵππαρχος ἐπὶ τὴν ὁμώνυμον κατέρχειν εὑρὼν τῷ διὰ βυζαντίου φησίν. ἐκ μεσαλίας δὲ εἰς μέσην τὴν βρεταννικὴν, τὸ πλέον ὀκτακισχιλίων σταδίων. ἀπὸ μὲν ἐκ μέσης τῆς βρεταννικῆς τὸ πλέον τετρακισχιλίων προελθών, εὕροι ἂν οἰκήσιμον ἄλλως πως. ὅσον δ' ἂν εἴη τὸ πρὸς τὴν ἰέρνην. ὡς τε τὰ ἐπίκεινα εἰς ἃ ἐκβαίνει τὴν θάλασσαν, ἀοίκητ' οἰκήσιμα, τίνι δ' ἂν καὶ στοχασμῷ λέγοι τις ἀπὸ τοῦ διὰ θάλης ἕως τοῦ διὰ βορυσθένους μυρίων ἢ χιλίων πρὸς ἑκατὸν, ὀχ ὁρῶ· διαμαρτὼν δ' ἂν τὸ πλάτος, ἀνάγκαστα καὶ τὸ μῆκος ἀσχεῖν. ὅτι μὴ τὸ πλέον ἢ δὶς πλάσιον τὸ γνώριμον μῆκος ὅδε τοῦ γνωρίμου πλάτους, ὁμολογῶσι καὶ οἱ ὕστερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστατοι. λέγω δὲ ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ ἰνδικῆς, καὶ ὧδε τὰ ἄκρα τοῦ ἰβηρίας τοῦ ἀθιόπων ἕως τοῦ ἱππου κύκλα. ὁρίζας δ' ἀλεχθὼ πλάτος, τὸ ἀπὸ τῶν ἑῴων ἀθιόπων μέχρι τοῦ διὰ θάλης, ἐκτείνῃ πλέον ἢ διπλάσιον τὸ μῆκος, ἵνα ποιήσῃ πλέον ἢ διπλάσιον τοῦ ἀλεχθὼ πλάτος. φησὶ δ' ὃν, ἀπὸ μὴ τοῦ ἰνδικῆς μέχρι τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ σφηνωτὸν, σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων. ἀπὸ δὲ ὧδε τὰ ἀκρωτήρια τὰ νοτιώτατα, βισχιλίους εἶναι μείζονα. ἀπὸ δὲ ἐνθένδε ὧδε κατὰ τὰς πύλας, μυρίων τετρακισχιλίων. εἶτ' ὧδε ἀπὸ τὴν δυφράτην μυρίων, ὧδε δὲ τὸν νεῖλον ἀπὸ τοῦ δυφράτου τὸ πρὸς ἕω πεντακισχιλίων. ἄλλους δὲ χιλίους καὶ πρὸς ἑκατὸν μέχρι κανθικοῦ σώματος. εἶτα μέχρι τῆς καρχηδόνος μυρίους βισχιλίους πρὸς ἑκατόν. εἶτα μέχρι στηλῶν ὀκτακισχιλίους τετράκισχιλιους. ὑπεραίρειν δὲ τὴν ἐπταμυριάδων ὀκτακοσίοις. εἶναι δὲ ἐπὶ πολὺ ἔναι τὸ ἐκτὸς ἡρακλείων στηλῶν κύρτωμα τοῦ δυρώπης, αὐτικείμενον τῆς βρεττανικῆς, τὸ πρὸς ἕω ἐπὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν, οὐκ ἔλαττον σταδίων βισχιλίων. καὶ τὰ ἀκρωτήρια τά τε ἄλλα καὶ τὰ τῶν ἀστιαμνίων, ὃ καλεῖται

quinq; millibus ſtad. & è regione iacentibus promontorijs definita. Inuicē enim opponuntur orientales extremitates orientalibus, & quæ ab occaſu ſimiliter occiduis, & quæ ab oriente inter ſe propinquæ ſunt uſq; ad proſpectum & ipſum Cantium & Rheni excurſiones. Ille autē ſupra uiginti millia inſulæ longitudinem iudicat, & Cantiū à Gallia diſtare dierū quorundam nauigationē, & de Oſtiæis & trans Rhenum uſq; ad Scythiā omnia mentitus eſt. Qui igit̄ de cognitis uſqueadeo locis mentitus eſt, uix quidē de ignotis unicuiq; uera proferre ualeat. Hipparchus & reliqui eundem per Boryſthenē, & per Britanniam parallelum eſſe arbitrantur ea ratione, qui Byzā tij parallelus & Maſſiliæ ad unguē par ſit. Nā quam rationem eſſe lineæ in Maſſilia ad umbram dixit, eandem et Hipparchus ad ſimilis nominis tempus inueniſſe Byzantij refert. E' Maſſilia uerò ad mediam Britanniā non ultra quinq; ſtad. millia ſunt. At enim è media Britannia nō plus quatuor millibus progrediēs, alio quodam modo habitabile reperies. Hoc autem eſſet circa Hiberniā, ut ultra ea ad quæ Thulen elongat, haud amplius habitabilia ſint. Qua uerò coniectura dicat ſpaciū quod eſt à Thule uſq; Boryſthenē undecim millīū & quingentūm, nō uideo: aberrans aūt in latitudine, & malè coniectaſſe de longitudine coactus eſt: quandoquidē cognita logitudo, pluſquā cognita latitudo dimidio eſt. In quo conſentiūt etiā poſteriores, & ex alijs doctrina præſtantiſſimi, ab extremis inquā Indię ad extrema Hiſpanię circuli Aethiopū uſque ad Hiberniæ circulū. Terminans uerò dictā latitudinē ab nouiſſimis Aethiopū uſq; ad Thulen, plus extēdit iam longitudinē, ut pluſquā dimidiā eam efficiat dicta latitudine. Ait igit̄ terræ ſpaciū Indicæ uſq; ad flumen Indū anguſtiſſimū ſedecim millium ſtad. Spacium enim quod ad promontoria protendit̄, maius trib. millibus eſſe. Hinc autē ad Caſpias portas mil lium quatuordecim eſſe, poſtea ad Euphratē decē milliū, ab Euphrate ad Nilū quinq; millium, alia mille & quingenta uſq; ad Canopi oſtiū: inde uſq; Carthaginem tredecim millia quingenta: poſtea uſq; ad columnas octo millia ſaltē. Superaſcēdit ſanè ſeptuaginta millia octingēta. Adijcienda eſt etiā Europæ curuatura extra columnas Herculeas, Hiſpanię qui dē oppoſita. Ad occaſum aūt uergens nō minus ſtad. trib. millibus, & promontoria partim alia, partim uerò Oſtidamnia, appellatur autē Calbium,

Calbium, & huic adiacētes insulæ, ex quibus nouissima Vxisama per trium dierum (ut ait Pytheas) nauigationem abest. Hæc postremò locutus, nōnulla de promontorijs & de Ostidamnijs, & de Vxisama, & de dictis ab eo insulis ad longitudinē contendentia adiungit. Omnia hæc enim ad septentrionē & ad Galliam, non autem ad Hispaniam pertinere inquit. Immo uerò ut supra dimidietatem longitudinis latitudinem esse, saluet figmenta Pytheæ, ad dictas longitudinis distantias, alia duo stad. millia ad occidentem, & totidem item ad orientem adiungit. Exhortatus etiam amplius, quia secundum naturam est dicere maiorem ab oriente ad occidentem esse distātiam. Secundum naturā inquit ab aurora ad uesperam longiorem esse habitabilem, sicuti diximus ut Mathematici dicunt, coniungere circulum, ipsam sibijpsi consertam. Itaq; nisi maris Atlantici magnitudo uetaret, per eundem parallelum ex Hispania ad Indiam nauigare possemus. Reliquam partem ultra prædictam distantiam supra tertiā esse totius circuli partem. Si quidem is per litora ducentis millibus minor est, ubi prædictam stadiorum dinumerationem ab India in Hispaniam fecimus. Nec igitᵊ hæc bene dicit. Nanq; ratio ista per temperatam zonamq; nostram secundū Mathematicos dici posset, cuius pars habitabilis est. Cęterū de habitabili (uocamus enim habitabilem quam incolimus, & notam habemus) fas autem est in eadem temperata zona habitabiles duas esse, uel etiā plures. Si sit maximè prope circulum per litora, qui per Atlāticum pelagus describitur. Rursum persistens in ea demonstratione, quòd terræ forma sit rotunda, eandem assequeretur increpationem. Similiter et aduersus Homerum de ijsdem disceptare non cessat. Deinceps cum dicat multum de terris cōtinentibus sermonem extitisse, nonnullosq; ipsas diuidere fluuijs, Nilo inquam & Tanai insulas declarātes, aliquos autem isthmis, id est inter maria terris, qui sunt inter Caspium & Ponticum rubrum mare & abscissam terrā, alios autē Cheronesos eas dicere, haud intueri dicit, quo nā modo hęc ipsa quæstio in molestias cōuertat, sed eorū tantū esse, qui magis litē dijudicant inquit secundū Democritū. Nam cum accurati nequaquam sint termini, sicut Colytti & Melitæ, quemadmodum columnarum & septorum hoc posse dicere nos, hoc quidem est Colyttum, hoc autem est, Melitam terminos non posse dicere.

κάλβιον, & τὰς ἡξῆ ὄθεν νήσους. ὧν τὴν ἐγγὺτάτω ὀξισάμιν φησὶ πενθίας ἀπέχειν ἡμέρας βιᾶν πλοῦν. ταῦτα δ' εἰπὼν τὰ τελευταῖα ὀδ' ὁπόσος ὁ μῆκος σωτείνοντα, προσέθηκε τὰ πρὶ τὴν ἀκροτηρίων, καὶ τ' ὀσισλαμνίων, καὶ τ' ὀξισάμης, ἃς ὧν φησὶ νήσων προσαρκτικά ὄντι, καὶ κελτικά, καὶ οὐκ ἰβηρικά, μᾶλλον δὲ πενθέου πλάσματα. προσίθησι τοῖς ἐρημίοις τὸ μῆκος σλασήμασιν, ἄλλους σταδίους διχιλίους μὲν πρὸς τῇ δύσει, διχιλίους δὲ πρὸς τῇ ἀνατολῇ, ἵνα σώσῃ τὸ πλέον ἥμισυ τοῦ μήκους ὁ πλάτος εἶν. πλὴν μυθεύομεν δ' ὑδὲ πλέον, ὅτι ἡξῆ φύσιν ὄζει τὸ ἀπ' ἀνατολῆς ὑδὲ δύσιν διάσημα μεῖζον λέγειν, κατὰ φύσιν εἶν ἀπ' ἕω πρὸς τὴν ἑσπέραν μακροτέραν εἶν τὴν οἰκουμένην, καθάπερ εἰρήκαμεν. ὡς οἱ μαθηματικοὶ φησι κύκλον σωάπτειν, συμβάλλουσαν ἑαυτῇ ἑαυτῇ. ὥστ' εἰ μὴ τὸ μέγεθος τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους ἐκώλυε, καὶ πλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς ἰβηρίας εἰς τὴν ἰνδικὴν σχεδὸν τὸν αὐτὸν παραλλήλου, τὸ λοιπὸν μέρος παρὰ τὸ λεχθὲν διάσημα ὑπάρχει δὲ τρίτον μέρος ὂν τοῦ ὅλου κύκλου. ἐπέρχονται δὲ σχεδὸν ἐλάττων ὄζει εἴκοσι μυριάσιν, ὅπου ποιούμεθα γὰρ ἐρημίων σασμὸν ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς εἰς τὴν ἰβηρίαν. οὐδὲ ταῦτα οὖν ὀρθῶς λέγει. ὅτι γὰρ ὁ λόγος τὰ μὲν πρὸς ὀρθρου, καὶ καθ' ἡμᾶς ζώνης λέγοι τ' ἂν ἡξῆ τοὺς μαθηματικούς. ἧς μέρος ἡ οἰκουμένη ὄζει. πρὸς δὲ τὴν οἰκουμένης, καλοῦμεν γὰρ οἰκουμένην ἣν οἰκοῦμεν, καὶ γνωρίζομεν. ἐνέχεται δὲ ἐν τῇ αὐτῇ δύκρατῳ ζώνῃ, καὶ δύο οἰκουμένας εἶναι, ἀεί, καὶ πλείους, εἰ καὶ μάλιστα ἐγγὺς τοῦ σχεδὸν κύκλου τοῦ σχεδὸν τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους γραφομένου. πάλιν δὲ ὠμένων τῇ πρὸς τ' σφαιροειδῆ τὸν γνώμονα εἶναι ἀκριβείᾳ τὴν αὐτὴν τιμήσεως αὐ τυγχάνοι. ὡς δ' αὕτως καὶ πῶς ἂν ὄμικρον οὐ παύεται πρὸς τὴν αὐτῶν σχαφορόμενος, ἐξῆς δὲ πρὸς τὴν ἠπείρων εἰπὼν γεγονέναι πολὺν λόγον. καὶ οὐ μὲν τοῖς ποταμοῖς διαιρεῖν αὐτὰς, ὅσ τε νείλῳ καὶ ὅσ τανάϊδι φύσεις ἀφαίνοντας, οὐ δὲ τοῖς ἰσθμοῖς, ὅσ τε μεταξὺ τῆς κασπίας, καὶ τ' πουτικῆς θαλάσσης, καὶ τὸ μεταξὺ τῆς ὀρυθρᾶς, καὶ τὸ ἐκτὸς μετὸν οὐ δὲ χερρονήσους αὐτὰς λέγειν, οὐχ ὁρᾶν φησι πῶς αὖ εἰς πράγματα καταχρήσιος ζήτησις αὕτη, ἀλλὰ μόνον ὁρίων διαιτῶντων μᾶλλον ἡξῆ δημόσιον εἶναι. μὴ ὄντων γὰρ ἀκριβῶν ὅρων καθάπερ κολυτοῦ, καὶ μελίτης, οἷον σκληρὰ ἢ πορφύρα, οὐδὲ μὴ ἔχειν φάναι ἡμᾶς, ὅτι τουτὶ μὲν ὄζει κολυτός. τουτὶ δὲ μελίτη, οὐ ὅρους δὲ μὴ ἔχειν ἐπεῖν.

δια

διὸ καὶ συμβαίνει περίσις πολλάκις περὶ χωρίων πυθμ. καθάπερ ἀργείοις μὲν καὶ λακεδαιμονίοις περὶ θυρεάτιδος. ἀθηναίοις δ', καὶ βοιωτοῖς, περὶ ὠρωποῦ. ἄλλως τε οὐδ' ἕλληνας τὰς πρώτας ἠπείρους ὀνομάσαι, ὅτι εἰς τὴν οἰκουμένην ἀποβλέψαντας, ἀλλ' εἰς τε τὴν σφετέραν, καὶ τὴν ἀπαντικρὺ τὴν καρικήν, ἐφ' ἣν νῦν ἴωνες, καὶ οἱ ἑξῆς. χρόνῳ δ' ὕστερον πλεῖόντας ἀεί, καὶ πλείονων γνωριζομένων χωρῶν, εἰς δύο κατατρέψαι τὴν διαίρεσιν. πότερον οὖν οἱ πρῶτοι διορίσαντες τὰς τρεῖς ἵνα ἀπ' ἐλαχίστων ἄρξωμαι διαιτῶντες τὴν ὄψιν μὴ ἡμῖν δικαιοκρισίαν, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν, οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τὴν σφετέραν ἀπὸ τῆς καμπῆς τῆς καρῶν διορίσαι ζητοῦντες. ἢ ὅροι μὲν τὴν ἑλλάδα ἐπωνόμων μόνην, καὶ τὴν καρίαν, καὶ τὴν ὀλίγην τὴν συνεχῆ. οὔτε δ' εὐρώπην, ὅτε ἀσίαν, οὔτε λιβύην ὡσαύτως. οἱ δὲ λοιποὶ ὑπόντες ὅσην ἱκανοὶ ὑπογράψαι τὴν τῆς οἰκουμένης ἐπίνοιαν, οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τρία μέρη διαιροῦντες. πῶς οὖν οὐ τῆς οἰκουμένης ἐποιοῦντο τὴν διαίρεσιν; τίς δὲ τρία μέρη λέγων, καὶ καλῶν ἤπειρον ἑκάστου τῶν μερῶν οὐ πρόεπινοεῖ τὸ ὅλον οὗ τὴν μερισμὸν ποιεῖται. εἰδὲ ὑπονοεῖ μὲν μὴ τὴν οἰκουμένην, μέρους δέ τινος τὸν μερισμὸν αὐτῆς ποιεῖται. τίνος δ' ἂν τις μέρους τῆς οἰκουμένης μέρος ἔστι τὴν ἀσίαν, ἢ τὴν εὐρώπην, ἢ ὅλως ἤπειρον. ταῦτα γὰρ εἴρηται πρόχυμερῶς. ἔτι δ' παχυμερέστερον τὸ φήσαντα μὴ ὁρᾶν εἰς τι πραγματικὸν κατατρέψειν τὸ οὗ ὅρους ζητεῖν πρᾶθεῖναι τὸν πολυπόνην τῆς μελίτης, εἶτ' εἰς τ' ἀναντία πορευτέον. εἰ γὰρ οἱ περὶ θυρεάτιδος καὶ ὠρωποῦ πόλεμοι διὰ τὰς τῶν ὅρων ἀγνοίας ἐκινήθησαν, εἰς πραγματικὸν κατατρέφον, τὸ διὰ χωρίζειν τὰς χώρας, ἢ δεῖ λέγειν ὡς ὑπὲρ μὲν τῆς χωρίων, οὐ νῦν διὰ τ' καθ' ἕκαστα ἐθνῶν πραγματικὸν τὸ διορίζειν ἀκριβῶς; ὑπὲρ δὲ τῆς ἠπείρων πορισμόν. καί τοι, οὐδὲ γ' ταῦθ' ἥττον οὐδενός. γένοιτο γὰρ ἂν καὶ ὑπὲρ τούτων, ἤγουν μεγάλοις ἀμφισβήτησις, ὑπὲρ μὲν ἔχοντι τὴν ἀσίαν, ὑπὲρ δὲ τὴν λιβύην. ὁποτέρου δ' ὄντι ἡ αἰγυπτία ἀληθινὸν ἢ κάτω λεγομένη ἡ αἰγύπτου χώρα. Κατάνας δέ τις ὅρα τὸ ξενικὸν ἄλλως φατέον διαιρεῖσθαι τὰς ἠπείρους κατὰ μέγαν διορισμόν, καὶ πρὸς τὴν οἰκουμένην ὅλην ἀναφερόμενον. καθ' ὃν οὐδὲ τούτου φρονιστέον, εἰ οἱ τοῖς ποταμοῖς διορίσαντες ἀκριβείσι τινα χωρία ἀφώρισται, τῶν ποταμῶν μὴ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ διηκόντων. ἵνας μὲν νήσους ὡς ἀληθῶς ἀπολείπουσι τὰς ἠπείρους. ὧδι τέλος ἔχει τὸ ὑπομνήματος ὃν ἐπαινέσας οὐ λίαν διαιρέντας

Ideo de locis aut agris quibuſdam iudicia ſæpe cõtingere, ſicut Argiuis & Lacedemonijs de Thyrea, Atheniẽſibus & Bœotijs de Oropo. Alioqui Græcos tres continentes nominaſſe terras, non ad habitabilem reſpicientes, ſed ad ſuam & contra ſe poſitã Cariam, in qua nunc & Ionęs & qui deinceps. Tempore autẽ amplius progreſſos ſemper, & pluribus ad notitiã peruenientibus locis, in hoc conuerſa diuiſio eſt. Vtrã igitur primi qui tres illas diuiſerunt, ut ab extremis incipiamus, litem dijudicantes non ſecundũ Democritũ, ſed ſecundum ipſum, hi primi fuere, ſuam ab contrà poſita Caria determinare quærẽtes. Vel iſti quidem ſolã intelligebãt Græciã & Cariã & paucam contiguã, nec Europã, nec Aſiam, ſimiliter nec Africã. Reliqui uerò accedẽtes, deſcribere idonei orbis cognitionem, hi ſunt qui in tria partiti ſunt. Quo nam igitur modo terræ diuiſionem minimè faciebant? Quis autẽ partes tres prędatus, et terram continentẽ uocans unamquanq; partiũ, non antè totũ intelligit, cuius partitionẽ facit? Quod ſi intelligit, non quidem orbem: cæterùm partis alicuius ſuæ diuiſionem facit. Cuius partis mundi partem diceret aliquis Aſiam, aut Europam, aut prorſus continentem. Hæc enim craſſo dicta ſunt modo. Adhuc craſſius illud eſt, cũ qui loquitur non intueri, ad quam quidem iſtarũ actionum partem cõuertat confiniũ inquiſitionẽ, cum apponat Colyttum & Melitam, deinde ad cõtraria ſubuertere. Si enim de Thyrea, atque Oropo bella ob confinium ignorationẽ obtigerunt, ad perturbationum aliquid conuertũt, quod eſt loca ipſa diligenter diſterminare. An hoc dicit? quod de locis, & medius fidius de gentibus, ad ſingula operæprecium eſt accuratè diſterminare. In cõtinentibus autem terris ſuperuacuum. Et tali de re in his nihil minus. in his enim & ampliſſimis ducibus certamen ac diſcrepatio fieri poteſt: uni quidem, qui Aſiam haberet: alteri uerò qui Africam, diuidenti utrius ſit Aegyptus, ager uidelicet Aegypti, qui inferior dicitur. Catanas autem quiſpiam hoc propter raritatẽ. Alio modo dicendũ, continentes ipſas diuidi ſecundũ magnam diuiſionem, & quæ ad totum orbẽ referãt, ſecundum quam nec hac de re curandum eſt, ſi per flumina fines apponentes, loca quædam indefinita omiſerunt, cum flumina ipſa ad oceanum uſq; minimè perueniant, & inſulas reuera relinquant continentes. In fine autem commentarij eos minimè collaudans,

qui omnem hominum multitudinem bifariã partiuerunt, in Græcos & Barbaros: & qui Alexandrum commonefaciebant, ut Græcis quidem ſicut amicis, Barbaris autem ſicut hoſtibus uteretur: Satius eſſe, inquit, hæc uirtute atque malitia diuidi. Complures enim Græcos malos eſſe, & Barbaros urbanos, ſicut Indos & Arianos: Romanos etiam & Carthaginenſes reſpublicas permirificè adminiſtrãtes. Quapropter Alexandrũ neglectis monitoribus, quod licuit, uiros ſpectatos acceptos habuiſſe, eoſq; beneficijs ornaſſe: ſicut ob alia quædam hoc modo diuidentibus, & alios in uituperio, alios in laude ponentibus: uel quia per illos uincit æquitas & reſpublica & diſciplina, & ſtudiorum coniunctio, per alios uerò contraria. & Alexander igitur non neglectis monitoribus, ſed ſententiã mentemq; ſuſcipiens, quæ quidem conſequebantur, nõ contraria faciebat, ſcribentium cogitationes animaduertens.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber ſecundus.

ARGVMENTVM.

Commentario ſecundo hæc inſunt. Proponens ad uerbum Eratoſthenis dicta, dijudicat & argute quæcunq; non rectè dicta, uel diuiſa, uel deſcripta ſunt. Complura Hipparchi meminit reprehendens. In fine præciſa expoſitio, et quodammodo ſub unum aſpectum tractatus uniuerſus de orbis ſitu, ſeu cognitione Geographica adiungitur.

IN TERTIO de terræ deſcriptione tabulam de orbis ſitu inſtituens, linea quadam ab occaſu ad ortum bifariam diſpartitur, parallelo, linea equinoctiali. ab occaſu quidẽ eius terminos columnas locat Herculeas: ad ortũ uerò, ſummos & extremos montes, qui Indiæ latus & ſeptentrionem terminant. Deſcribit autẽ lineam à columnis per fretum Siculũ, et extremitates meridianas, et Peloponneſi, & Atticę uſq; Rhodum & ſinum Iſſicum hucuſque per mare, et adiacentes continentes prędictam lineam eſſe dicit. Etenim totum mare noſtrum uſque in Ciliciam, ſic in longum protendi. Poſt modum rectè quodammodo etici ad omnia Tauri montana uſque in Indiam. Taurum enim rectè à columnis mari extenſum, bifariam in longum totam diuidere Aſiam: unam quidem eius partem in Boream, reliquam uerò in auſtrum facientẽ,

ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος, εἰς τε Ἕλληνας καὶ βαρβάρους· καὶ οὐκ ἀλεξάνδρῳ παραινοῦντας, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ὡς φίλοις χρῆσθαι, τοῖς δὲ βαρβάροις ὡς πολεμίοις, βέλτιον εἶναι φησὶν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαιρεῖν τοὺς τοιούτους. πολλοὺς γὰρ καὶ τῶν Ἑλλήνων εἶναι κακούς, καὶ τῶν βαρβάρων ἀστείους, καθάπερ Ἰνδοὺς καὶ Ἀριανούς· ἔτι δὲ Ῥωμαίους καὶ Καρχηδονίους ἄριστα θαυμασίως πολιτευομένους. διόπερ τὸν Ἀλέξανδρον ἀμελήσαντα τῶν παραινούντων ὅσους οἷόν τ' ἦν ἀφελέσθαι τῶν δοκίμων ἀνδρῶν, καὶ φιλοτιμεῖσθαι. Ὥσπερ δὲ ἄλλό τι τῶν οὕτω διελόντων οὐ μὰ γῶ ψόγον, οὐδ' ἐπαίνῳ τιθεμένων, ἢ διότι τοῖς μὲν ὠφέλησε τὸν νόμιμον καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ τὸ παιδείας καὶ λόγου οἰκεῖον, τοῖς δὲ ταὐναντία. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος οὕτω δὴ ἀμελήσας τῶν παραινούντων, ἀλλ' ἀφελόμενος καὶ τῶν γνωμῶν, τὰ ἀκόλουθα, τὰ τἀναντία ἐπιὼν, πῶς τῶν διανοίαν σκοπῶν τῶν ἐπιταλικῶν.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον δεύτερον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ λέξιν προσβαλλόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους, διαιτᾶ καὶ διελέγχει ὅσα μὴ ὀρθῶς εἴρηται, ἢ διαγέγραπται· καὶ ἐπαφίησι δὲ τῶν πολλῶν μεμνήσεται ἐπιλαμβανόμενος. καὶ ἐπὶ τέλει ἔνθεσις συντόμος, καὶ τρόπον τινὰ συνόψις τῆς ὅλης πραγματείας, τουτέστι τῆς γεωγραφικῆς ἱστορίας.

ΕΝ ΤΩ ΤΡΙΤΩ τὴν γεωγραφικὴν καθιστάμενος τὴν οἰκουμένης πίνακα, γραμμῇ τινι διαιρεῖ διχᾶ ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολὴν παραλλήλῳ τῇ ἰσημερινῇ γραμμῇ. ὡρίσατο δ' αὐτὴν τίθησι πῶς δύσει μέν, τὰς Ἡρακλείους στήλας ἐπ' ἀναβολῇ τὰ ἄκρα καὶ ἔσχατα ὄρη, τὸν ἀφορίζοντα τὸν ὁρᾶν τὴν πρὸς ἄρκτον τὴν Ἰνδικῆς πλευράν. γράφει δὲ τὴν γραμμὴν ἀπὸ σκοπῶν διά τε τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ, καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἄκρων, τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς, καὶ μέχρι τῆς Ῥοδίας καὶ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου. μέχρι μὲν δὴ δύο σχεδὸν τῆς θαλάττης φησὶν εἶναι τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν καὶ τὴν παρακειμένην παρειρῶν. καὶ δι' αὐτῆς ὅλου τοῦ καθ' ἡμᾶς θαλάττου ὅσους ὠδὶ μῆκος τετάσθαι μέχρι τῶν κιλικίας. εἶτα ἐπὶ δύθειάς πως ἐκβάλλειν παρ' ὅλην τὴν ὀρεινὴν τὴν ταύρου μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. τὸν δὲ ταῦρον ἀπὸ δύσεως τὴν ἀπὸ σκοπῶν θαλάττην τεταμένον, εἶτα τὴν ἀσίαν διαιρεῖν ὅλην ὠδὶ μῆκος. τὸ μὲν δὴ μόριον βόρειον ποιοῦντα, ἓν νόημα, ὡς δ'

ὥσθ' ὁμοίως καὶ αὐτὴν ὧδε τοῦ ἀπὸ θινῶν ἱδρύσθαι παραλλήλου, καὶ τῶν ἀπὸ σκιῶν μέχρι σιδηρορράφων. ταῦτα μὲν εἰπὼν, οἴεται δεῖν διορθῶσαι τὸν ἀρχαῖον γεωγραφικὸν πίνακα. πολὺ γὰρ ὦσι τὰς ἄρκτους παραλλάττειν τὰ ἑωθινὰ μέρη τῶν ὀρῶν κατ' αὐτόν, συνεπισπᾶσθαι δὲ καὶ τὸν ἰνδικὸν ἀρκτικώτερον ἢ νῦν γινόμενον. πίστιν δὲ τούτου φέρει, μίαν μὲν τοιαύτην, ὅτι τὰ τῆς ἰνδικῆς ἄκρα, τὰ μεσημβρινώτατα, ὁμολογοῦσι πολλοὶ τοῖς κατὰ μέρος αὐταῖς τόποις, ἀπό τε τῶν ἀέρων, καὶ τῶν οὐρανίων τεκμαιρόμενοι. σχεδὸν δ' ὧδε τὰ βορειότατα τῆς ἰνδικῆς τὰ πρὸς τοῖς καυκασίοις ὄρεσι, πατροκλῆς ὁ μάλιστα πιστεύεσθαι δίκαιος, διά τε τὸ ἀξίωμα καὶ διὰ τὸ μὴ ἰδιώτης εἶναι τῶν γεωγραφικῶν φησι σταδίους μυρίους καὶ τριακισχιλίους. ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν ἀπὸ μέρους ὧδέ γε διὰ θινῶν παραλλήλων τοσοῦτόν πως ἐστιν, ὡς τὰ τῆς ἰνδικῆς τὰ προσάρκτια μέρη συνάπτοντα τοῖς καυκασίοις ὄρεσιν εἰς ὀλίγον τελευταῖν τὸν κύκλον. ἄλλως δὲ πίστιν φέρει τοιαύτην, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσικοῦ κόλπου διάστημα ὧδε τὴν θάλατταν τὴν ποντικὴν, τετρακισχιλίων πως ὄντα σταδίων πρὸς ἄρκτον ἰόντι, καὶ τοὺς πρὸς ἀμισὸν ἢ σινώπην τόπους. ὅσον, καὶ τὸ πλάτος τῶν ὀρῶν λέγεται. ἐν δὲ ἀμισοῦ πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν φερομένῳ, πρῶτον μὲν ἡ κολχὶς ὅση, ἔπειτα ἡ ὑπὸ τὴν ὑρκανίαν θάλατταν ὑποκεῖσθαι, καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ ὧδε Βάκτρα καὶ τοὺς ὑπὲρ ἐκεῖνα σκύθας ὁδὸς σταδίων ἔχοντι τὰ ὅρη, οὗτοι δ' ἡ γραμμὴ διὰ ἀμισοῦ πρὸς δύσιν ἐκβαλλομένη διὰ τῆς ποντικῆς ὧδε καὶ τοῦ ἑλλησπόντου. ἀπὸ δὲ μέρους ὧδε τὸν ἑλλήσποντον, οὐ πλείους εἰσὶ τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων σταδίων. ὅσοι καὶ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ πλευροῦ τῆς ἰνδικῆς, πρὸς τὰ πρὸς τοὺς βακτρίους μέρη, πρὸς ἑβδόντων τετρακισχιλίων τοῖς μυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις. ὧν οἱ μὲν τὸ πλάτος ἴσαν τῶν ὀρῶν, οἱ δὲ τῆς ἰνδικῆς. πρὸς δὲ τὴν ἀποφασιν ταύτην ὁ ἵππαρχος αὐτὸς ἐπιλέγει διαβάλλων τὰς πίστεις. οὔτε γὰρ πατροκλέα πιστὸν εἶναι δίνοιν, αὐτιμαρτυρούντων αὐτῷ δικαιάρχου τε καὶ μεγασθένους. οἱ καθ' οὓς μὲν τόπους διαμυρίων εἶναι σταδίων τὸ διάστημά φασι τὸ ἀπὸ τῆς κατὰ μεσημβρίαν θαλάττης, καθ' οὓς δὲ καὶ τετρακισχιλίων. τούτους γε δὴ τοιαῦτα λέγειν, καὶ τοὺς ἀρχαίους πίνακας τούτοις ὁμολογεῖν, ἀπίθανον δήπου νομίζει τὸ μόνῳ δεῖν πιστεύειν πατροκλεῖ, παρεγόντας τοσοῦτον ὑπομαρτυρολοῦντας αὐτῷ, καὶ διορθοῦσθαι παρ' αὐτὸ τοὺς ἀρχαίους πίνακας· ἀλλὰ μὴ ἐᾶν οὕτως, ἕως ἄν τι πιστότερον περὶ αὐτῶν γνῶμεν. οἶμαι δὴ πολλὰς ἔχειν δυσκολίας τὸν λόγον.

ut & ipſum ſimiliter in riparum parallelo, & à columnis hucuſq; mare locari contingat. Hęc elocutus, priſcā de terrę deſcriptione tabulam emendari oportere putat. ſecundum ipſam enim montiū ab oriente partes ad ſeptentrionem uariare, ſimul & Indicā ad ſeptentrionē magis trahi. Huius fidem talem affert, quòd extrema Indiæ ad meridiem propinquiſſima multorū conſenſu locis Meroes opponuntur ab aere, cœleſtibusq; ſignis coniectantium. Hinc uerò ad uiciniora ſeptentrioni Indię loca ad Caucaſeas rupes attinentia, ſtadia eſſe quindecim millia teſtatur Patrocles: cui propter hominis dignitatem ſingularem q; Geographiæ peritiā præcipua iure fides adhibenda eſt. Veruntamen à Meroe ad eum qui per litora ducit parallelū, tantū eſſe aquilonarē Indiæ plagam Caucaſeis rupibus attinentem, in huncipſum terminari circulū conſtet. Aliam quoq; huiuſmodi fidē affert, quòd interuallū ab Iſſico ſinu ad mare Ponticū circa ſtad. tria millia eſt ad aquilonem progredienti, & ad Aminſum uel Sinopes loca quanta montium eſſe latitudo dicit. Ab Aminſo uerò ad orientem æquinoctalē procedenti, prima quidem Colchorū regio eſt, deinde ſub Hyrcanū mare exceſſus, & deinceps ad Bactra, & ulterius ad Scythas uia dextrorſum montes habenti. Hęc ipſa autē per Aminſum ad occidentē, per Propontidem ad Helleſpontū deducta eſt linea. A' Meroe autē ad Helleſpontū non plura quàm decē & octo millia ſtad. quotà meridionali latere Indiæ ad Bactrianā plagam, ad iunctis ad millia quindecim tribus millibus, quorum hęc latitudinis montiū erant, reliqua uerò Indiæ. Quā quidē ad declarationē Hipparchus cōtradicit probationes accuſans. Nā Patroclem probabilem nō eſſe, cum duo in illum contraria ferant teſtimonia, Deimachus atq; Megaſthenes, qui quoſdam ad locos diſtantiam eſſe dicunt ſtad. uiginti millium ad meridiem maris, ad quoſdam autem triginta. Talia hos differere, & antiquas hiſce tabulas concordare, haud ueriſimile ſanè arbitratur, huic ſoli Patrocli oportere fidem adhibere, eos omittendo qui eidem tantum atteſtantur, & in hoc ipſo antiquas emendari tabulas: ſed non ſic permittere, donec de ipſis quicquam probabilius nouerimus. Hunc ſeimonem permultas inquiſitiones habere cenſeo.

Primùm quidem q̃d cũ multis ille teſtimonijs utat̃, uno Patroclis ſeipſum uti dicit. Quí nã igitur fuere dicentes meridianas Indiæ extremitates locis Meroes opponi, qui etiam tantã aſſerentes Meroes diſtantiam uſq; ad riparũ parallelum? qui rurſus montium latitudinem, uel ex Cilicia ad Aminſum eandem cum iſtis dicant? Quí ue dicãt ex Aminſo per Colchos & Hyrcaniã uſq; ad Bactra & pertinentes ulterius ad orientis mare, directè et ad æquinoctiales ortus, & ad montes eorũ qui dextrorſum illos habent? Vel rurſus in occaſum directæ per hanc lineã, quia per Propontidem & Helleſpontũ eſt? Hæc enim omnia cepit Eratoſthenes, perinde ac ab ijs teſtata qui in locis conſtiterunt. Complura incidens in cõmentaria, quorũ ei eſt copia, talem habens bibliothecam, qualem ipſe inquit Hipparchus. Hęc autem Patroclis fides ex multis cõfecta eſt teſtimonijs regum, qui talem ei credidere principatum, ſectatorum ſuorum contrà opinantium, ut & ipſe Hipparchus nominatim explicat. Ipſa enim aduerſus illos argumenta rerũ ab eo dictarum euidentiæ ſunt. Nec illud parum probabile Patroclis argumentum, quòd cõmilitones Alexãdri omnia curſim ſpectaſſe dicit: ipſum autẽ Alexandrũ diligenter inſpexiſſe, cum homines peritiſſimi totam ad eum regionem deſcripſiſſent. Quã quidem deſcriptionem ſibi poſterius traditã fuiſſe à Xenocle aſſerit, qui regiæ gazæ cuſtos erat. Amplius inquit Hipparchus in ſecundo cõmentario ipſum Eratoſthenem Patroclis credulitatem calumniari, propter ſuam in Megaſthenem diſcrepantiã de longitudine Indiæ, quæ ad latus Aquilonis eſt: cum Megaſthenes aſſerat ſtadiũm quindecim millium, Patrocles uerò mille adimat: à quadam enim ſtationũ deſcriptione motum, nõnullis propter diſcrepantiam nõ credere, illi uerò animum nõ adhibere. Si igitur propter deſcrepantiam hic Patrocles fidem non habet, cum differentia circa ſtadia mille ſit: quanto magis neganda fides ſit, in quibus differentia circa octo millia ſtad. exiſtat. Et quod eſt amplius aduerſus duos inuicem conſonantes, his quidem aſſerentibus, Indiæ latitudinem ſtadiũm uiginti millium eſſe, illo autem millium duodecim. Cæterùm dicemus quòd non nudã cauſatus eſt diſſonantiã, ſed conſenſionem comparãs, ac fidei dignitatem deſtationũ deſcriptione. Haud ſanè uerò mirandũ eſt, ſi credibili quoquã fiat aliquid credibilius, Et ſi eidem in alijs

πρῶτον μὲν ὅτι πολλαῖς μαρτυρίαις ἐκεῖνος χρῆσαι φησι, μιᾷ τῇ πατροκλέους αὐτὸν χρῆσθαι· τίνες οὖν ἦσαν οἱ φάσκοντες τὰ μεσημβρινὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς αὐταῖς τοῖς ἤδη μεροῦσι. τίνος δ' οἱ τὸ ἀπὸ μερόης διάστημα μέχρι τοῦ διὰ θινῶν πρὸς ἄλληλα τοσοῦτον λέγοντος. τίνες δὲ πάλιν οἱ τὸ τῶν ὀρῶν πλάτος ἢ τὸ ἀπὸ τῆς κιλικίας ἐπὶ τὴν ἀμισηνὸν ἀνὰ τοῦτον λέγοντες, τίνες ἢ οἱ ἀπὸ ἀμισοῦ διὰ πόλχων καὶ τῆς ὑρκανίας, μέχρι βακτρίων καὶ τῶν ἐπέκεινα εἰς τὴν ἑῴαν θάλατταν καθηκόντων, ἐπ' εὐθείας τε εἶναι λέγοντος, καὶ ἐπ' ἰσημερινὰς ἀνατολὰς καὶ πρὸς τὰ ὄρη ἃ δεξιὰ ἐχόντων αὐτὰ ἢ πάλιν τὸ ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ, διότι ἐπὶ τὴν προποντίδα ὁδὸν ἡ τοῦ ἑλλησπόντου. ταῦτα γὰρ ὁ ἐρατοσθένης λαμβάνει πάντα, ὡς ἐκμαρτυρόμενα ὑπὸ τῶν κατὰ τοὺς τόπους γνομένων, ὥστε τυχηρὸν ὑπομνήματα εἶναι πολλοῖς, ὧν αὐτὸς ἀπορεῖ, βιβλιοθήκην ἔχων τηλικαύτην, ἡλίκην αὐτὸς ἵππαρχός φησι. τῇ αὐτῇ δὲ ἡ τοῦ πατροκλέους πίστις ἐκ πολλῶν μαρτυρίων σύγκειται, τοῦ βασιλέως τῶν περὶ σουσιανὴν ἀπὸ τηλικαύτης ἀρχῆς, τῶν ἐπὶ πολὺ θησαυρὸν τῶν αὐτῶν τούτων ἀνειδοξάντων, ὡς αὐτὸς ὁ ἵππαρχος κατονομάζει. οἱ γὰρ κατ' ἐκείνων ἐλεγχοι, πίστις τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων εἰσίν. δὲ δόξαν δὲ ἀπίθανον τοῦ πατροκλέους, ὅτι φησὶ τοὺς ἀλεξάνδρου συστρατεύσαντας ὑπὲρ δρομάδων ἴσον ἅπασαι, αὐτὸν δὲ ἀλεξάνδρου ἀκριβῶσαι, ἀναγραψάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπειροτάτων ἀπὸ τῆς. τὴν δ' ἀναγραφὴν ἀπὸ τῆς σθένιδος φησὶν ὕστερον ὑπὸ ξενοκλέους τοῦ γαζοφύλακος. Ἔτι φησὶν ὁ ἵππαρχος γὰρ τῆς δυσὶ τόποις ὑπομνήματι αὐτὸν τὸν ἐρατοσθένη διαβάλλειν τὴν τοῦ πατροκλέους πίστιν, ἐκ μὲν πρὸς μεγασθένη διαφωνίας περὶ τοῦ μήκους τῆς ἰνδικῆς τοῦ πρὸς τὸ βόρειον πλευρόν. τοῦ μὲν μεγασθένους λέγοντος σταδίων μυρίων ἑπτακισχιλίων, τοῦ δὲ πατροκλέους χιλίοις λείπειν φαμένου. ἀπὸ γάρ τινος ἀναγραφῆς σταθμῶν ὁρμηθέντα, οἷς μὲν ἀπιστεῖν διὰ τὴν διαφωνίαν, ἐκείνῃ δὲ προσέχειν. εἰ δὲ διὰ τὴν διαφωνίαν γνῶσθαι ἀπίστους ὁ πατροκλῆς καὶ οἷς πρὸ χιλίους σταδίους τὴν διαφορᾶς ὅσης πόσῳ χρὴ μᾶλλον ἀπιστεῖν γ' οἷς πρὶ ὀκτακισχιλίους ἡ διαφορὰ ὅτι πῶς δύο, ἢ ταῦτα ἄνδρας συμφωνοῦντας ἀλλήλοις; τῶν μὲν λεγόντων τὸ τῆς ἰνδικῆς πλάτος σταδίων δισμυρίων, τὸν δὲ μυρίων καὶ δισχιλίων. ἱερὸς δ' ὅλῃ ὑψηλὴν τὴν διαφωνίαν ἡλίκην, ἀλλὰ συγκρίνων πρὸς τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς ἀναγραφῆς τὸν σταθμόν. ὃ θαυμαστὸν ἢ εἰ πιστὰ γίνεται πιστότερον. καὶ εἰ τῷ αὐτῷ γε ἕτερος μὲν

μὴ πιστεύομεν, ἐν ἑτέροις δ' ἀπιστοῦμεν. ὅταν παρά τινος τιθῆται βεβαιότερον. γελοῖόν τε τὸ τὴν παραπολὺ διαφωνίαν ἀπιστοτέρους ποιεῖν νομίσαι τοὺς διαφωνοῦντας. τοὐναντίον γὰρ ἔοικε παρὰ μικρὸν συμβαίνειν τοῦτο μᾶλλον. παρὰ μικρὸν γὰρ ἡ πλάνη συμβαίνει μᾶλλον οὐ τοῖς τυχοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλέον τι τῶν ἑτέρων φρονοῦσιν. ἐν δὲ τοῖς παραπολύ, ὁ μὲν τυχὼν ἁμάρτοι ἂν, ὁ δ' ὧν σκεπτικώτερος ἧττον ἂν τοῦτο πάθοι. διὸ καὶ πιστεύεται θᾶττον. ἅπαντες μὲν οὖν οἱ περὶ τὴν Ἰνδικὴν γράψαντες, ὡς ὧν τὸ πολὺ ψευδόλογοι γεγόνασι, καὶ ὑπερβολῇ δὲ διήμαρτον. τὰ γὰρ διάφορα λέγει μεγασθένης. ὀνησίκριτος δὲ καὶ νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι παραψελλίζοντος ἦλθε, καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ὧν πλέον τι διελθεῖν ταῦτα, ὑπομνήματα ποιουμένοις τὰς ἀλεξάνδρου πράξεις. διαφθόντως δ' ἀπιστεῖν ἄξιον διήμαρτόν τε καὶ μεγασθένει. ὅτι γάρ εἰσιν οἱ οὐ γνωτοκοίτας καὶ οὐκ ἀσόμους καὶ ἄρρινας ἱστοροῦντος, μονοφθάλμους τε καὶ μακροσκελεῖς καὶ ὀπισθοδακτύλους. ἐγκαίνισαν δὲ καὶ τὴν ὁμηρικὴν τῶν γερανομαχίαν, τριακοντάμυας ἐπόντας. οὕτοι δὲ καὶ τοὺς χρυσορύχους μύρμηκας, καὶ πανὰς σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε, καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους σὺν κέρασι καταπίνοντας. πρὸς ὃν ἕτερος τὸν ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ δραπετσθένης φησίν. ἀπεμφθησαν μὲν γὰρ εἰς τὰ παλίμβοθρα· ὁ μὲν μεγασθένης πρὸς ἀνδρόκοττον, ὁ δὲ διήμαχος πρὸς ἀλλιτροχάδην τὸν ἐκείνου υἱόν κατὰ πρεσβείαν. ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀρριανίας καταλιπον τοιαῦτα, ὑφ' ἧς δή ποτε αἰτίας πρὸς χθόνιοι, πατροκλῆς δὲ ἔκιστα πιστός. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες οὐκ ἀπίθανοι, οἷς κέχρηται ὁ δραπετσθένης. εἰ γὰρ ὁ διὰ ῥόδου καὶ βυζαντίου μεσημβρινὸς ὀρθῶς εἴληπται, καὶ ὁ διὰ τῆς κιλικίας καὶ ἀμινσοῦ ὀρθῶς ἂν εἴη εἰλημμένος. φαίνεται γὰρ τὸ παράλληλον ἐκ πολλῶν, ὅταν μηδετέρως ἡ σύμπτωσις ἀπελέγχηται, ὅτε δὴ ἀμινσοῦ πλοῦς ὧδε πως χαλκίδα, ὅτι δύσις ὧδε ἰσημερινῶ ἀνατολῶ, καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐλέγχεται, καὶ ὥραις καὶ καρποῖς καὶ ταῖς ἀνατολαῖς αὐτοῖς. ὡς δ' αὕτως καὶ ἡ ὧδε πως κατοίαν ὑποβάσις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁδὸς μέχρι βάκτρων. πολλαχοῦ γὰρ ἡ γεωργία, καὶ τὸ ἐκ πάντων συμφωνοῦν μόνον ὀργάνου πιστότερόν ἐστιν. ἐοικε καὶ ὁ αὐτὸς ἵππαρχος πως ἀπὸ στηλῶν μέχρι τῆς κιλικίας γραμμὴν, ὅτι ἔστιν ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι ὧδε ἰσημερινῶ ἀνατολῶ, οὐ πᾶσαν ὀργανικῶς καὶ γεωμετρικῶς ἔλαβεν,

quidem credimus, in alijs uerò credere negamus, cū firmius quispiā aliquid adiecerit. Est enim ridiculū, si putes permultam admodum dissonantiā id effici, ut ipsi dissonantes minus ac minus fidei consequantur. Contrariū autē in eo quod circa paululū conueniant, hoc magis uidet. Nanq; error ad paululū, non pusillis tantū, sed eis qui plus cęteris sapiant obuenit. In ijs uerò circa quæ permultū ille quidē, qui fortè ducit oberraret, qui aūt sciētia instructior est, minus hoc perpetietur. Ideo ei citius credit. Vniuersi utiq; Indiæ scriptores ut plurimum falsa locuti fuere. Egregiè uerò Deimachus, secundaq; dicit Megasthenes, Onesicritus aūt et Nearchus, & alij eiusmodi iā fermè balbutiūt. Nobis quoq; hæc amplius perficere obtigit, res gestas Alexandri per cōmentaria rimantibus. Eximiè uerò Deimacho & Megastheni fides abroganda est. Hi sunt qui homines in aure cubantes, & oris & naris expertes, scriptis commendant: simul & monoculos & tibijs proceros & digitis retro inuersis. Innouarunt etiam Pygmæorum aduersus grues decantata pridem ab Homero prælia, trium etiam palmorū homines aiunt. Isti præterea formicas aurum effodientes, & Panas cuneato capite, serpentes qui boues et ceruos unà cum cornibus deglutiāt: de quibus unus alterum redarguit, quod Eratosthenes commemorat. Nam missi fuerunt ad Palimbothra legati, Megasthenes quidem ad Andracotū, Deimachus uerò ad Allitrochaden eius filiū, ea de peregrinatione eius generis commentaria reliquerunt. Qua de causa olim producti fuere. Verùm Patrocles minimè talis. Et reliqui testes haud sanè faciles, quibus usus est Eratosthenes. Nā si meridianus per Rhodum & Byzantium rectè deprehensus est, & per Ciliciam usque ad Aminsum rectè deprehensus esset. Mutua nanq; distantia, id est parallelum ex multis apparet, quando neutra in parte coincidentia coarguatur, quando nauigatio ex Aminso in Colchidem, quod sit ad orientem æquinoctialem, etiam uentis arguitur, & anni temporibus & fructibus, & eosdē per ortus. Eodē modo & ad Caspiam plagam transgressio, & uia deinceps usq; ad Bactra. Plurib. enim in partibus euidētia est, quodq; ex omnibus cōsonat instrumento, fidelius est. Quandoquidē idem Hipparchus ipsam à columnis usq; ad Ciliciā lineā haud totā per instrumēta, aut Geometrię regulas apprehēdit, quia per directā est, et ortum æquinoctialem,

uerùm totã ex columnis uſq; ad fretum nauigantibus credidit. Quo fit, ut neque ille bene dicat, quando quidẽ neq; diei maximę ad breuiſſimam rationẽ dicere poſſumus, nec gnomonis adumbrationes in uicina montibus regione quæ eſt ex Cilicia uſq; in Indiã. Neq; ſi in mutuò diſtãte linea, id eſt parallela obliqua tio ſit, dicere habemus: ſed permittere in directã lineam obſeruantes, ſicuti uetuſtæ continent tabulæ, primum quidẽ non habere dicere idẽ eſt quod cohibere: qui cohibet, neutrã uergit in partem: qui aũt (ut antiqui) alior ſum uergere iubet, magis quod cõſequens eſt obſeruaret, ſi conſiliũ dederit, ne omnino terræ forma deſcriberetur. Neq; enim cæterorũ montium ſitus ſicut Alpium & Pyrenæorũ et Thracioꝝ atq; Illyricorũ, & Germanicorũ hoc modo dicere poſſumus. Quis uerò maiorem antiquis quàm poſteris fidem habendã eſſe duceret? qui tantopere in tabularum deſcriptione aberrarunt, quod haud accuſauit Eratoſthenes, quorũ nulli cõtradixit Hipparchus. Alia deinceps magis referta dubitationibus ſunt. Perſpice enim, ſi quiſquã hoc non mouerat, extrema Indiæ meridiana opponi partib. Meroes, neq; Meroes diſtantiã ad os Byzantij, quod eſt circiter ſtad. millia octo ac decem. Faceret uerò eam quæ à meridianis Indis uſq; ad montes millium triginta, quot euenirent abſurda? Primò quidem ait, idem eſt parallelus, qui eſt per Byzantiũ, & qui Maſſiliæ, quemadmodum Hipparchus Pytheæ credens inquit. Idem autem eſt etiã meridianus per Byzantium & Boryſthenem, quod & ipſe Hipparchus approbat: & diſtantiam quoq; approbat à Byzantio in Boryſthenem ſtad. eſſe tribus millibus & ſeptingentis. tantundẽ ex Maſſilia ad Boryſthenis parallelũ eſſet, qui per maritimã Galliæ exiſteret. Tot enim quodammodo percurrentes cõiungunt oceano. Rurſus quandoquidem cinamomiferam plagam poſtremã ad meridiem habitatam nouimus, & ſecundũ ipſum Hipparchum per eam parallelus temperatæ atq; habitabilis initium eſt, & ab æquinoctiali diſtat ſtad. circiter millia octo & octingẽta. Poſtquã igit̃ dixit ab æquinoctiali eũ qui eſt per Boryſthenẽ circulũ diſtare ſtad millia triginta quatuor, reliqua ab horizonte id eſt terminante torridã & temperatã ad Boryſthenis plagã, & Galliæ maritimam, ſtad. uigintiquinq; millia ducẽta eſſent. Nauigatio aũt à Gallia ſeptentrionẽ uerſus, poſtrema eſſe dicit̃ à noſtri ſeculi hominibus,

ἀλλ' ὅλως τὴν ἀπὸ σκιάδος μέχρι πορθμοῦ τοῖς πλέουσιν ἐπίσδυσιν. ὥστ' ὀφείλει ἐκεῖνο συλλογίζεσθαι, ἐπειδὴ ἀκέχρωκεν λέγειν ἓν ἡμέρας μεγίστης πρὸς τὴν βραχυτάτην λόγον, ὅτι γνώμονος καὶ πρόσκια ὧν τῇ παρούσῃ τῇ ἀπὸ κιλικίας μέχρις ἰνδῶν. ὀφείλει δὲ ὧν παραλλήλου γραμμῆς ἐστιν ἡ λόξωσις, ἔχομεν ἐπεῖν. ἀλλ' οὐ διορθωθῆναι λέγω φυλάξαντος, ὡς οἱ ἀρχαῖοι πίνακος πολλαχοῦσι. πρῶτον μὴ γὰρ ὅτι τὸ μὴ ἔχειν ἐπεῖν ταὐτὸν ὄφειλε τῷ ἐπέχειν. ὁ μὲν γὰρ ἐπέχων, ὀφείλει δ' ἑτέρωσε ῥέπειν. ἐὰν ᾖ κελεύων, ὡς οἱ ἀρχαῖοι, ἐκεῖσε ῥέπειν. μᾶλλον δ' οὐ τὰ κελεύσαντα φυλαττῆναι εἰ σωιεβάλλετο μηδὲ γεωγραφεῖν ὅλως. οὐ γὰρ ὁρῶ τὰς θέσεις, οἷον ἄλπεων καὶ τῶν πυρηναίων καὶ τῶν θρακίων καὶ ἰλλυρικῶν καὶ γερμανικῶν ὅπως ἔχομεν ἐπεῖν. τίς δ' ἂν ἡγήσαιτο πιστοτέρους τῶν ὕστερον τοὺς παλαιοὺς τοσαῦτα πλημμελήσαντας περὶ τὴν πινακογραφίαν. οἷα οὐ σφόδρα ἐλλιπῶν ὁρᾶν ἔφη, ὧν δὲ καὶ ἀντείρηκεν ἱππαρχος. καὶ τὰ ἑξῆς δὲ πλήρη μεγάλων ἀγνοιῶν ὄντα. ἐρᾶ γὰρ εἰ ἔστιν μὲν οὐ κινοίη τις τὰ τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς τὰ μεσημβρινὰ αὐταίρεσθαι τοῖς ἡμιμορίοις, μηδὲ τὸ δίαστημα τὸ ἀπὸ μοῦ ἐν, ὧν τὸ στόμα τὸ κατὰ τὸ βυζάντιον, ὅπ ἐστὶ πρὸς μυρίους σταδίους καὶ ὀκτακισχιλίους. ποῖον δὲ τετρακισμυρίων τὸ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ἐν διῶν μέχρι τῶν ὀρῶν, ὅσα αὖ συμβαίη ἄτοπα. τὸ πρῶτον μὲν γὰρ εἴπερ ὁ αὐτὸς ὅτι παράλληλος ὁ διὰ βυζαντίου τοῦ διὰ μασσαλίας, καθάπερ εἰρηκὼς ἵππαρχος, πιθύσας πυθέας. ὁ δ' αὐτὸς καὶ μεσημβρινός ἐστιν, ὁ διὰ βυζαντίου τοῦ διὰ βορυσθένους, ὅπερ καὶ αὐτὸς δοκιμάζει ὁ ἵππαρχος. δοκιμάζει δὲ τὸ ἀπὸ βυζαντίου διάστημα ὧν τὸν βορυσθένη σταδίους εἶν τετρακισχιλίους ἑπτακοσίους. τοσοῦτοι ἂν εἶεν καὶ οἱ ἀπὸ μασσαλίας ὧν τὸν διὰ βορυσθένους παράλληλον, ὃς γε διὰ τῆς κελτικῆς παρωκεανίτιδος. οὐ εἰκός. τοσούτους γάρ πως διελθόντι σωιάπασι τῷ ὠκεανῷ. πάλιν δ' ὧν τὴν κιναμωμοφόρον, ἐχάτην ἴσμεν οἰκουμένην πρὸς μεσημβρίαν καθ' ἵππαρχον ἀπέχομεν. ὁ δὴ αὖθ παράλληλος, ἀρχὴ δὲ σύμπαντος καὶ τῆς οἰκουμένης ὅτι. καὶ διέχει τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους σταδίους. ἐπεὶ δ' φησὶν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τὸν διὰ βορυσθένους διέχειν τετρακισμυρίους καὶ τριακισχιλίους σταδίους, ἓν ἂν λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος καὶ τοῦ διὰ βορυσθένους καὶ τῆς κελτικῆς παρωκεανίτιδος, σταδίοι δισμύριοι τετρακισχίλιοι διακόσιοι. ὁ δὲ γε ἀπὸ τῆς κελτικῆς πρὸς ἕω πλοῦς ἐχατος λέγεται παρὰ τοῖς νῦν

ὧν τὴν

δὲ τὴν ἑσπέραν. ἐκεῖνα μὲν ὅσα ἡ Βρεταννικῆς, ἀθλίως ἢ διὰ ψύχος οἰκουμένην, ὥστε τὰ ἐπέκεινα νομίζειν ἀοίκητα. ἡ πλέον ἢ τῆς κελτικῆς τῆς ἑσπέραν διέχειν φασὶ τὸ πρὸς ἄρκτον χιλίων, ὥστε πολὺ βραχυτέρους εἶναι ἂν ἢ μικρῷ πλείους οἱ πάντοθεν οἱ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζοντες. φησὶ δὲ καὶ τῆς αὐτοῦ συμφωνούσας τῇ ναμωμοφόρῳ τὴν αὐτὴν τῷ αὐτῷ παραλλήλου πως ἐκκεῖσθαι. αὕτη δὲ ὅση ἡ πρὸς τῆς ταπροβάνης. ἡ ἢ ταπροβάνη τοιαύτη σφόδρα ὅτι τῆς ἰνδικῆς πρόκειται νῆσος μεγάλη πως πόντου. μηκύνεται ἢ ὡσὶ τῆς αἰθιοπίαν πλέον ἢ τετρακισχιλίους σταδίους ὡς φασιν. ἀφ' ἧς ὑπολαμβάνεται κομίζεσθαι πολλὰ εἰς τὰ πρὸς ἰνδῶν ἐμπόρια καὶ χελώνια, καὶ ἄλλον φόρτον. ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ πλάτος προσεθὲν τὸ ἀνάλογον τῷ μήκει ἢ διάστημα τὸ ἐπ' αὐτὴν ἐκ τῆς ἰνδικῆς πρὸς μὲν τετρακισχιλίων σταδίων ἂν ἐλαττον ποιήσειε διάστημα, ὅσον ἐπὶ τὸ ὅρος τῆς οἰκουμένης εἰς μεσόλιμνα, εἴπερ μέλλει τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς αὐτοῖς τῇ μεσόγειν. πολὺ δὲ νώτερον δ' ὅσῳ ἢ πλείους πρὸς τετρακισχιλίων πρέπειν. εἰ δὲ μὴ ἔστιν προσθεῖναι τὸ τοῖς τετρακισχιλίοις, οἷς φησὶν ὁ δημάχος μέχρι τῆς εἰς βακτρίους καὶ σογδιανοὺς ὑποβολῆς, ἐκτοῖσι ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα τῆς οἰκουμένης καὶ τῆς σύνεγγυς. τίς ἂν οὖν θαρρήσειε ταῦτα λέγειν ἀκούων καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν νεωτέρων σύνεγγυς, καὶ τὸν σύνεγγυς λόγον τῶν; πρῶτον μὲν τὸν τῶν προσβόρων ἰνδῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς ὑρκανίας καὶ τῆς ἀρίας, καὶ ἐφεξῆς τῆς τε μαργιανῆς, καὶ τῆς βακτριανῆς. ἅπασαι γὰρ αὗται προσεχεῖς μὲν εἰσι τῷ βορείῳ πλευρᾷ τοῦ ταύρου, καὶ ἥ γε βακτριανὴ, καὶ πλησιάζει τῇ εἰς ἰνδοὺς ὑποβολῇ. τοσαύτη δ' εὐδαιμονία κέχρωνται, ὥστε πάμπολύ τι ἀπέχειν τῆς ἀοικήτου. τὴν μὲν γε τῆς ὑρκανίας τὴν ἄμπελον μετρητῶν οἴνου φέρειν φασὶ τῶν δὲ συκῶν μεδίμνους ἑξήκοντα· τὸν δὲ σῖτον ἑκατοντάκις καρπὸν τῆς καλάμης πάλιν φύεσθαι· ἐν δὲ τοῖς δένδρεσι σμυρναίους τὸν τῶν φύλλων ἀφανίζειν μέλι. ὅπερ γίνεσθαι καὶ τὴν τῶν μηδείας ἐν τῇ ματιανῇ, καὶ τὴν ἀρμενίας ἐν τῇ σακασήνῃ καὶ τῇ ἀραξίνῃ. ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ θαυμάσειεν, εἴπερ εἰσὶ νοτιώτεραι τῆς ὑρκανίας, καὶ σύνεγγυς ἀφεστῶσαι τῆς ἄλλης χώρας. ἐκεῖ δὲ μᾶλλον. ἐν δὲ τῇ μαργιανῇ καὶ πυθμένα φασὶν εὑρίσκεσθαι τῆς ἀμπέλου πολλάκις δυοῖν ἀνδρῶν ὀργυιὰς περίληπτον, τὸ ἢ βραχιὼν ὑπερέχων. παραπλησίαν ἢ λέγουσι καὶ τὴν ἀρίαν, σύμφυτα δὲ καὶ ὑποβάλλειν· ἐν ᾗ γε καὶ εἰς τετάρτην πάρα μένειν ἐν ἀπήνοις ἀγρίοις καὶ οἶνον, πάμφορον δ' εἶναι καὶ τῆς βαλβριανῆς, πλὴν ἐλαίου, πλὴν

uſq; in Hiberniam. Quæ ulterior eſt Britannia, difficulter propter frigus habitabilis, ita ut quæ ulterius ſint, inhabitata credantur. A Gallia uerò Hiberniam non amplius quàm quinque millibus diſtare dicunt. Vnde circiter millia triginta, uel paulo plura eſſent omnia, quibus orbis latitudo definitur. Eam iam oppoſitam cinamomiferæ, in eodem parallelo ad ortum iacentem ſubeamus; hæc uerò eſt circa Taprobanem. Ipſa uerò Taprobane Indiæ obiecta eſſe uehementer eſt credita inſula in pelago permagna, ad auſtrum ſita. Porrigitur autem in Aethiopiam ſupra ſtad. millia quinque (ut fama eſt) è qua multum eboris ad Indorum emporia & teſtudines, & reliqua eiuſmodi onera ſubuehi. Huic inſulæ latitudo ad proportionem adiicitur longitudini. Eleuatio ex India in ipſam ſtad. trium millium, non minorem efficeret diſtantiam, quàm quantus erat terminus orbis habitabilis in Meroen. Siquidem extrema Indiæ opponi debent Meroæ. Verilimilius autem eſt plura tribus millibus ponere. Si quis hoc adiiciat ad millia triginta, quæ Deimachus ait, uſque ad exceſſum in Bactrianos & Sogdianos, hæ gentes omnes extra habitabilem & temperatam exciderẽt. Quis igitur hæc dicere auſit? cum & priſcos, & ætatis noſtræ homines audiat, qui & temperiem, & fructuum fertilitatem poſteritati prodidere, primũ quidem depoſitis ad aquilonem Indis. Poſtmodum de Hyrcania & Aria, ac deinceps Margiana & Bactriana. omnes enim hæ extentæ ſunt ad ſeptentrionale Tauri latus, & Bactriana quidẽ ad excedentẽ in Indos plagã appropinquat. Tanta uerò fœlicitate fruũtur, ut ab inhabitabili quàm plurimum abſint. In Hyrcania uitem uini metretam ferre dicũt, ficum ficorum modios ſexaginta: triticum delapſo è culmis fructu denuò renaſci, in arboribus apes operari, et mella de frondibus fluere. Idq; in Mattiana Mediæ, & in Sacaſina & in Araxina Armenię fieri. Verùm in hiſce haud ſanè tantopere mirandũ eſt, ſi magis quàm Hyrcania ſpectant ad auſtrũ. et maior earum quàm alio in loco temperies. In Margiana uerò uitẽ ſæpius inueniri aſſerunt, cuius ſtipitem duorũ uix hominũ ulnæ complectant, racemũ duorum cubitorũ longitudinẽ implere Parem & Ariã eſſe dicunt, uini aũt etiã ubertate ſuperare. In ea & uinũ ad tres hominis ætates, id eſt nonageſimũ annum perdurare, idq; in uaſis minimè picatis, Bactrianã quoq; Ariæ proxi-

mam rerum etiam omnium, oleo duntaxat excepto, fertilem esse. Nec uerò mirari oportet, si harum regionum partes, quòd excelsæ & montanæ, frigidæ sint. Etenim meridiana climata montes habent frigidos, & passim fundamenta sublimia, licet campestria sint. Cappadociæ igitur regio ad Euxinū uergens, cæteris Tauro appositis magis ac magis ad aquilonē spectat. At enim Bagadania campus ingens inter Argæū montem ac Taurū intercidens perrarò sicubi fructuosam gignit arborem: quanquā ad austrum magis quàm mare Ponticū tribus millibus stad. tendit. Sinopis autem & Aminsi et Phanarœæ et anteurbana arua ut plurimum oliueta gignunt. Oxum autem qui Bactrianam & Sogdianam disterminat, adeò nauigatu cōmodum esse dicunt, ut transportata ab India in ipsum onera in Hyrcaniam facile deuehant. Idem porrò de locis reliquis per fluuios usq; in Pontū fit. Quam igitur talē circa Borysthenē & maritimā Galliā reperies fœlicitatē? ubi ne uitis quidē nascitur, aut nata minimè perficit. In ijs autē qui magis ad austrū uergunt, & magis maritimis, & Bosphoreis cuncta, producta perficit, sed in ipsa fructuū paucitate hyberno tēpore defodiūt. Crustę uerò glaciei tales apud eos quędā sunt, in ore quidē paludis Mæotidis tanta glaciei uis est, ut quo in loco missus à Mithridate imperator equestri pugna Barbaros in glacie hyeme superauerat, illos eosdē nauali prælio, soluto per ętatē gelu uicerit. Eratosthenes & scriptū illud in Aesculapij tēplo Panticapensiū profert, de hydria ærea per glaciē discissa,

Si quis mortalium qualia penes nos gerant, minimè credit,
Hac inspecta noscat hydria,
Quam nō ut pulchrum oblatū deo munus,
Cæterùm ut ingentis hyemis indicium Stratius sacerdos posuit.

Vbi sanè neq; cū Bosphoranis facienda est cōparatio de dinumeratis antea locis, neq; de Aminso atq; Sinope. Etenim temperatiores quàm illi sunt, quispiā dixerit. Nam Borysthenenses & Gallos extremos missos facile faciant. Quippe cū penè uergētes sint in idem ad Aminsum, & Sinopē & Byzantiū & Massiliam, qui uiciniores austro quàm Borysthenēses & Galli tribus stad. millibus et septingētis uno ore dicunt, Deimachus aūt millibus triginta ait. Siquidē assumpserint Taprobanis spaciū, et torridæ limites, quos nō minus millibus quatuor posuerint, qui exterius locāt &

σίου τῇ ἀρίᾳ παρακειμένῳ. ἡ δὲ καὶ ψυχρὰ μοίρα τῶν τόπων τούτων ὅση ὑλώδης καὶ ὀρεινὰ, οὐδὲν δεῖ θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς κλίμασι τὰ ὄρη ψυχρά ἐστι, καὶ καθόλου τὰ μετέωρα ἐδάφη κἂν πεδία ᾖ. ἡ γοῦν καππαδοκείας καὶ πρὸς τῷ εὐξείνῳ πολὺ βορειοτέρά ἐστι τῶν πρὸς τῷ ταύρῳ. ἀλλ' ἡμὲν Βαγαδανία, πεδίον ὑγαίσιμον μεταξὺ πίπτον τοῦ τε ἀργαίου ὄρους καὶ τοῦ ταύρου, σπάνιον εἴ τι που τῶν καρπίμων δένδρων φύει, καίπερ νοτιώτερα ἢ τοῦ ποντικῆς θαλάττης σταδίοις τετρακισχιλίοις. τὰ δὲ ἡ σινώπης πρόσεια καὶ ἡ ἀμισοῦ καὶ ἡ φαναρείας τὸ πλέον ἐλαιόφυτά ἐστι, καὶ τὸν ὦξον δὲ τὸν ὀρίζοντα τὴν Βακτριανὴν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς, ὅτω φασὶν εὔπλοον εἶναι, ὥστε τὴν ἐνδικὴν φόρτον ἀποκομιζομένην εἰς αὐτὸν, ῥᾳδίως εἰς τὴν ὑρκανίαν κατάγεσθαι, καὶ οὐκ ἐφεξῆς τόσους μέχρι τοῦ πόντου σταδίους τῶν ποταμῶν. τίν' οὖν τοιαύτην εὕροις εὐδαιμονίαν πρὸς βορυσθένη καὶ τὴν κελτικὴν τὴν παρωκεανῖτιν, ὅπου μηδὲ φύεται ἄμπελος, ἢ μὴ τελεσφορεῖ; ἐν δὲ τοῖς νοτιωτέροις τούτων, καὶ ἐπὶ θαλαττίοις, καὶ τοῖς ἐπὶ βιάσωρον τελεσφορεῖ. ἐν μικροκαρπίᾳ δὲ καὶ τὸ χειμῶνος κατορύττεται. οἱ δὲ πάγοι παρ' αὐτοῖς οὐ πανταχοῦ πίνεις εἰσὶν ὑδάτων ἐν τῷ σώματι ἡ λίμνης ἡ μαιώτιδος, ὥστε ἐν χωρίῳ, ἐν ᾧ χειμῶνος ὁ τὸν μιθριδάτην στρατηγὸς νίκησε τοὺς βαρβάρους ἱππομαχῶν ἐπὶ τῷ πάγῳ, τοὺς αὐτοὺς καὶ ναυμαχήσαι θέρους, λυθέντος τοῦ πάγου. ὁ δ' ἐρατοσθένης ἐκ τούτου τοῦ γράμματος φέρει ἐν τῷ ἀσκληπιείῳ τῶν παντικαπαίων ἐπὶ τῇ ῥαγίσῃ, χαλκῆν ὑδρίαν σχίσαν τὸν πάγον·

Εἴ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πέποιθε τοῖα παρ' ἡμῖν
γίνεται, εἰς τὴν δὲ γνώτω ἰσλὼν ὑδρίαν·
Ἣν οὐχ ὡς ἀνάθημα θεοῦ καλόν, ἀλλ' ἐπίδειγμα
Χειμῶνος μεγάλου θῆκ' ἰόβρεις στράτιος.

Ὅπου δ' οὐδὲ τοῖς ἐν βοσπόρῳ συγκριτέον τὰ ἐν τοῖς σχεδὸν μυθεύεσι τόποις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐν ἀμισηνῷ καὶ σινώπῃ. καὶ γὰρ ἐκείνους εὐκρατοτέρους ἂν εἴποι τις, σχολῇ γ' ἂν παραβάλλοιντο τοῖς κατὰ βορυσθένη, καὶ τοῖς ἐχέτοις κελτοῖς. μόλις γὰρ ἂν ταυτοκλινεῖς ἐν τοῖς κατ' ἀμισόν, καὶ σινώπην, καὶ βυζάντιον, καὶ μασσαλίαν, οἱ τὸν βορυσθένους καὶ τῶν κελτῶν ὁμολογοῦντα νοτιώτεροι σταδίοις τετρακισχιλίοις καὶ ἑπτακοσίοις. οἱ δὲ γε πρὶ δημάχου, πρὸς τετρακισμυρίοις, ἐὰν προσλάβωσι τὸ ὑπὲρ τὴν παροδὸν καὶ τοὺς ὄρους διακεκαμμένους, οὓς οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων θετέον, ἐκτοπίζουσι τά τε

Βάκτρα,

βάκτρα, καὶ τὴν ἀρίαν εἰς οὓς ἀφεστηκότας τὸ πλῆθος τῶν διακοσιαπλασίους σταδίους τετρακισχιλίους, καὶ τετρακισχιλίους, οὓς ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὸ βορυσθένη φησὶν εἶναι ὁ ἵππαρχος. ἐκτεταμένοι καὶ αὗται εἰς οὓς βορυσθένης τοῦ βορυσθένους καὶ τῆς κελτικῆς, σταδίοις ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, οἷς νοτιώτερος ὑπὸ ἰσημερινὸς τοῦ ὁρίζοντος κύκλος τῆς διακαυμένης καὶ τῶν ὀνίκρητον. οὐ φαμὲν δεῖν τῆς κιννα μωμοφόρου ἰνδικῆς μάλιστα γράφειν. ἡμεῖς δέ γε ὑπὸ τὴν ἄρκτον μέχρι τῆς ἰέρνης νήσου οἰκήσιμα ὄντα τὰ ὑπὲρ τῶν κελτικῶν, ἅπερ ὁ πλείων τῶν τοιούτων τετρακισχιλίων ὄντα. οὕτως ἀπεφήνατο ὁ λόγος τῆς ἰέρνης ἐπὶ βορειότερον εἶναι πως πόλον οἰκήσιμον σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. ἔστι δὲ βάκτρα καὶ τὸ στόμα τῆς κασπίας θαλάσσης, εἴς τε ὑρκανίας πάμπολύ τι ἀρκτικώτερα. ὅπερ τοῦ μυχοῦ τῆς κασπίας καὶ τῶν ἀρμενιακῶν καὶ μηδικῶν ὀρῶν διέχει περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους, καὶ δοκεῖ τῆς αὖ τῆς πύλας μέχρι τῆς ἰνδικῆς ἀρκτικώτερον εἶναι σημεῖον, καὶ περίπλουν ἔχειν σχεδὸν τῆς ἰνδικῆς οὐ ναῶν, ὥς φησιν ὁ τῶν τόπων ἡγεμὼν τοῦτων πατροκλῆς. ἔτι τοίνυν ἡ βακτριανὴ χίλια στάδια ὑπὲρ τὴν ἄρκτον ἐκτείνεται, τὰ δὲ τῶν σκυθῶν πολὺ μείζω, χώραν τοιαύτην ἐπέκεινα νέμεται, καὶ τελευτᾷ πρὸς τὴν βορείαν θάλατταν, νομαδικῶς μὲν ζῶντα σποράδην. τῶς οὖν ἔστιν καὶ αὐτὰ τὰ βάκτρα τῆς οἰκουμένης ἐκπίπτει, εἴγε οὖν τὸ διάστημα τοῦτο ἀπὸ τοῦ καυκάσου μέχρι τῆς βορείας θαλάττης τῆς σχεδὸν βάκτρων ὀλίγῳ πλείονων ἢ τετρακισχιλίων, ταῦτα δὴ προσεθήκατο τοῦ ἀπὸ τῆς ἰέρνης ὑπὸ τὰ βόρεια στάδιασμῷ, ποιεῖ τὸ πᾶν σχεδὸν τῆς ἀοικήτου διάστημα ὑπὸ τοῦ σχεδὸν τῆς ἰέρνης σταδιασμοῦ, σταδίων ἑπτακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων. εἰ δέ τις τοὺς τε τετρακισχιλίους σταδίους, αὐτά τε τὰ πρὸς τοῦ καυκάσου μέρη τῆς βακτριανῆς, ἔστω βορειότερα τῆς ἰέρνης σταδίοις τετρακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις. τῆς δὲ κελτικῆς καὶ τοῦ βορυσθένους ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις. φησὶ δέ γε ὁ ἵππαρχος καὶ τὴν βορυσθένη καὶ τὴν κελτικὴν, ἐν ὅλαις ταῖς θερειναῖς νυξὶ περαιτέρω ἔχεσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου περιεσκεδασμένον ἀπὸ τῆς δύσεως ὑπὸ τὴν ἀνατολήν. ταῖς δὲ χειμερειναῖς τροπαῖς πλέον μεστωρίζεσθαι τὸν ἥλιον ὑπὸ πήχεις ἑνδεκα. ἐν δὲ τοῖς ἀπεχουσι τῆς μασσαλίας ἑξακισχιλίοις καὶ τετρακοσίοις. οὓς ἐκεῖνος μὲν ἔτι κελτοὺς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἶμαι βρεττανοὺς εἶναι βορειοτέρους τῆς κελτικῆς, σταδίοις χιλίοις πεντακοσίοις, πολὺ μᾶλλον δὲ συμβαίνειν. ἐν δὲ ταῖς χειμερειναῖς

Bactra et Ariam ad locos ab torrida distantes stad. millibus trigintaquatuor, quot ab æquinoctiali ad Borysthenē dicit Hipparchus esse. Excidēt utiq; ad propinquiores aquiloni locos quàm Borysthenes & Gallia stad. millibus octo & octingentis. Quot quidē stadijs ppior ad austrū æquinoctialis est, quàm circulus qui torridā temperatamq; terminat. Quē per cinnamomiferā Indiæ partē maximè describi dicimus. Nos utique super Gallias plagam usque ad Hyberniam, uix habitabilem esse demonstramus, quæ nō plus quàm quinque millium est. Hæc ratio circulum quendā habitabilem esse declarat, qui quàm Hybernia stadijs tribus millibus octingentis magis ad Aquilonem exponitur. Suntq; Bactra & Caspij maris siue Hyrcanij ostijs admodum omnino septentrionaliora. Quod quidem à sinu Caspij maris & Armenijs & Medicis mōtibus distat circiter stad. sex millibus, & eius maritimæ signū magis ad aquilonē tendens usq; ad Indiam uidetur esse, circumflexę ab India nauigationis cursum habere possibilē, sicut eorum locorū præfectus Patrocles tradit. Regio etiam Bactriana mille ad aquilonem stadijs extenditur, Scythia agro longè ampliore ulterius pascitur, & ad septentrionale mare finitur, licet pastoralem ducēs uictū. Quonam igitur modo, si Bactra ipsa quoq; incidūt ab habitabili (tametsi distantia è Caucaso usq; ad septentrionale pelagus paulo supra millia quatuor per Bactrianam lineam esset) hęc ad stadiorum dinumerationē adiuncta quæ ab Hybernia ad aquilonem computatur, conficiunt summatim distantiam per inhabitabilem supra stadiorum numerum per Hyberniam, stad. septem millium & octingentūm? Siquis uero millia quatuor stad. omittat, eæ partes quidem Bactrianæ Caucaso propinquæ Hyberniæ plaga uiciniores erunt aquilonij stadijs tribus millibus & octingentis. Plus autē quàm Gallica & Borysthenica millibus octo & octingentis. Dicit autem Hipparchus ad Borysthenē & Galliā toties æstiuis noctibus solis splendorem ab occasu ad ortum ambientem illucescere. Solstitijs autem hybernis ad plurimum solem leuari nouem cubitis. In distantibus autem à Massilia sex millibus & trecentis, quos ille quidē adhuc Gallos arbitratur. Ego uerò Britannos aquiloni propinquiores arbitror quàm Gallia stad. duobus millibus & quingentis. Idipsum'que ijs multo magis quidem obuenire censet, hybernis uerò diebus

diebus ſol eleuatur ſex cubitis. Quatuor autẽ diſtantibus à Maſsilia ſtad. nouẽ millibus & centum, ulterioribus autem minus quàm tribus. Qui noſtra etiã ratione uiciniores eſſent aquiloni quàm Hybernia. Hic autem Pytheæ credens, hanc habitationem ad partes Britanniæ ad auſtrum magis ſpectantes locat. Aitq; longiſſimũ hoc in loco diem eſſe horarũ ęqui noctialium decem & nouem, uerùm decẽ & octo ubi ſol quaternis eleuatẽ cubitis, quos ab Miſſilia diſtare inquit ſtad. nouem millib. ac centum: adeò ut Britanni maximè ad auſtrum uergentes, magis ad ſeptentrionem quàm iſti accedunt. Vel igitur in eodem parallelo ſunt cũ Bactrianis ad Caucaſum, uel in aliquo propinquo. Dictum enim eſt ſecundum Deimachũ, Bactrianos ad Caucaſum propiores eſſe aquiloni quàm Hyberniam ſtad tribus millibus & octingentis. His autem adiunctis illis, quæ ſunt ab Maſsilia ad Hyberniam, efficiũtur millia duodecim & quingenta. Quis igit ſcripſit illis in locis, dico aũt Bactrianis, hanc maximorum dierum longitudinem, uel ſolis eleuationem medij cœli tempore in hyemalibus ſolſtitijs? Hęc nanq; omnia oculis uiſa uel imperito, nulla Geometrica indigẽt deſignatione, ſicut antiquorum permulti conſcripſerunt, & qui res Perſicas literis cõmendarunt, & poſteriorũ ad noſtrã uſq; ætatem. Quo'nã modo tanta locorũ fœlicitas ſermone uulgata, talibus confeſſa fuiſſet ex cœlo apparentibus? Ex dictis autem manifeſtum eſt, quòd et ſapienter demonſtrationi contradicit, quod idem quæſita ualeant, & quæſitũ ad demonſtrationẽ ſumant: inſuper cũ ille Deimachum ignarum oſtendere uelit talibusq; carentem et uacuum. Cenſere enim Indiam inter autumnale æquinoctiũ et hyemalem tropicum iacere, & Megaſtheni cõtradicere, qui in auſtralibus Indiæ partibus urſas occultari, & cõtrarias umbras cadere dicit, quoniã horum neutrũ in ullis Indiæ partibus cõtingit. Cum hæc dicat, imperitè dicunt. Putare enim autumnale à uernali differre ſecundum diſtantiam ad Tropicos, indocti eſt, eodem exiſtente circulo & ortu et diſtantia Tropici in terra ab ęqui noctiali, in quorum medio ille Indiam ponit, cum in ipſa dimenſione multo minus demonſtratum ſit ſtad. uiginti millibus, obtigiſſe autem ſecundum illum ipſum id quod ipſe extimat, nõ quod ille. Nam cũ uiginti, uel etiã triginta millibus cõſtet India, non tantã ſanè diſtantiã intercidere poſſe quantã ille aſſeruit.

ἡμέρας ὁ ἥλιος μετρωλίζεται πήχεις ἓξ. ἐπὶ τὰρας δ' ἀφ' ἧς ἀπέχουσι μεσαλίας γνάκι χιλίους σαδίους, καὶ ἑκατόν, ἐλάττους δὲ τῶν τρεῖς ὧν ἀφ' οἷς ἐπέκεινα. οἱ δὲ τὸ ἡμίτονον λόγον πολὺ ἂν εἶεν ἀρκτικώτεροι τῆς ἰέρνης. ὅτι δὲ πυθέας πεπύσμενος τὰς νοτιώτερας τῆς Βρεττανικῆς τῶν οἰκησιν ταύτῃ τίθησι, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην γνώμονα ἡμέρας ὡρῶν ἑπτὰ μορίνων δέκα γνώμα, ὀκτωκαίδεκα δὲ ὅπου τέτταρας ἥλιος μετρωείζει πήχεις. οὓς φησιν ἀπέχειν τῆς μεσαλίας γνάκι χιλίους καὶ ἑκατὸν σαδίους, ὥστ' εἰ νοτιώτεροι τῶν Βρεττανῶν Βορειότεροι γούτων εἰσίν. ἤτοι οὖν ὑπὸ τὸν αὐτὸν παραλλήλου εἰσὶ τοῖς πρὸς τῷ καυκασίῳ βάκτροις ἢ ἐπί τινος πλησιαίζοντος. εἰρηται δ' ὅτι ἡ τοῦ πόλου διάμετρος συμβήσεται Βορειοτέρας εἶναι τῆς ἰέρνης τοῦ πρὸς τῷ καυκασίῳ βακτρίας, σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. προσεθέντων δὲ τούτων τοῖς ἀπὸ μασσαλίας εἰς ἰέρνην γίνονται μύριοι δυσχίλιοι πεντακόσιοι. πῶς οὖν ἰσόρροπον γὰρ τοῖς ἐκεῖ τόποις, λέγω δὴ τοῖς περὶ βάκτρα, εἶναι τὸν μῆκος τῆς μεγίστης ἡμέρας, ἢ τὸν ἐξάρμα τοῦ ἡλίου τὸν ἐν τῇ μεσουρανήσει γὰρ ταῖς χειμερινὰς τροπαῖς. ὀφθαλμοφανῆ γὰρ πάντα ταῦτα ἰδιώτῃ, καὶ οὐ δεόμενα μαθηματικῆς σημειώσεως. ὥς τε συγγραφὰν ἂν πολλοὶ καὶ τῶν παλαιῶν τὰ πόρσω ἰσορροπούντων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι, καὶ εἰς ἡμᾶς. πῶς δ' ἂν ἡ λεχθεῖσα δύναμονία τῶν τόπων, ὁμολόγητο τοῖς διάστασι γὰρ τῷ οὐρανῷ φαινομένοις. ἐκ δὲ τῶν ἀρημμένων δῆλον, ὡς καὶ σφὸς αὐτὸν ἐγὼ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν, ὡς ἰσοδυναμούντων τῶν ζητουμένων, λαμβάνοντος πρὸς τὸ ἀποδεῖξαι τὸ ζητούμενον. πάλιν δ' ἐκεῖνα τὸν δηίμαχον ἰδιώτην φιλοτέχνως ἐξαπατᾶν βουλόμενα καὶ ἄπορον τὸ διάστημα· οἴεται δὴ τὴν ἰνδικὴν μεταξὺ κεῖσθαι τό τε φθινοπωρινὸν, ἰσημερίας καὶ τὸ βροπῶν τῶν χειμερινῶν. μεγαθυμότερον αὖ πλέον φάσαντι γὰρ τοῖς νοτίοις μέρεσι τῆς ἰνδικῆς, τάς τε ἄρκτους ἀπορυπτεῖν καὶ τὰς σκιὰς αὐτοπτεῖν, μὴ δ' ἕτερον γ' τόταν μηδαμοῦ τῆς ἰνδικῆς συμβαίνειν. τοῦτα δὴ φάσκοντος ἀμαθῶς λέγειν. τό, τε δὴ τὸ φθινοπωρινὸν τὸ ἐαρινὸν διαφορὰν οἴεται δεῖν τὴν διάστασιν τοῦ πρὸς τὰς βροπὰς, ἀμαθὲς, τό τε κύκλου τοῦ αὐτοῦ ὄντος, καὶ τὸν ἀνατολὴν, τό τε σχήματος τοῦ ὑπὸ τὸν γῆς βροπικὸν ἀπὸ τὸν ἰσημερινόν. ὧν μεταξὺ τίθησι τὴν ἰνδικὴν ἐκεῖνος, δηλαδὴ γὰρ τῇ αὐξομειώσει πολὺν ἐλάττονος τὸν δισμυρίων σταδίων, συμβῆναι ἂν καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅπερ αὐτὸς νομίζει, οὐχ ὅπερ ἐκεῖνος. δυοῖν μὴν καὶ μυρίοιν σταδίοιν τὸν τῆς ἰνδικῆς, δεῖ πεισθῆναι μεταξὺ τοσοῦτον σχήματος, ὅσην δ' αὐτὸς ἔρηκε πεισθῆναι ἂν.

Ἡ δ'

Εἰ δ' αὖτ' ἀγνοίας ἔστιν ἡ τὸ μηδαμοῦ τὴν ἰνδικὴν ἀκρωτηριάζειν φάσκειν λέγειν ἄρκτους, μηδὲ σκιὰς ἀντιπίπτειν. ὅτε γε καὶ τῶν τετρακισχιλίων σταδίων ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας, οὗπερ ἡμῖν ἡ ἀρχή. ταῦτα δὴ εἰπόντας, οὐδὲν ἧττον πάλιν ὁ Ἵππαρχος, πρῶτον μὲν τὸ χειμερινὸν τροπικὸν τὸν θερινὸν διέλαμψεν. εἶτ' ὀκνοῦμεν δὲ μάρτυσι χρῆσθαι τοῖς μαθηματικοῖς ἀναστρόφοις ἀνθρώποις, ὥσπερ τοῖς ἀγνοοῦσι πονηρίαν ἐγκαλοῦντες, ἀλλ' ὁμοίως ἔνιοι τοῖς μὴ μεταλαμβάνουσι τῶν μαθημάτων λέγοντας ἐλέγχειν ὀφείλομεν, ὅταν αὐτοῖς ἐναντία ἀποφαίνωνται ὁποῖα παρείσι δείξομεν ἡμῖν συνηγορεῖν. νυνὶ μὲν οὖν ὑποθέμενοι τὰ νοούμενα τῆς ἰνδικῆς αὐτοῖς τοῖς ἐπὶ μέρους, ὅπερ εἰρήκασι πολλοί, μὴ ἀντιπίπτουσιν, ἐὰν δείξωμεν τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἵππαρχος ὑπολαμβάνει αὐτεπάγειν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ναυτικόν, μεταταῦτα γὰρ τῷ διοδωρῷ ὑπομνήματι συγχωρεῖ, σκεπτέον ἤδη καὶ περὶ τούτου. φησὶ τοίνυν, αὐτομάτως ἀλλήλοις ὑπὸ τὸν αὐτὸν παραλλήλους κεῖσθαι, ἐπεισαγαγὼν μεταξὺ μέγα διάστημα, μὴ δυνάσθαι γνωσθῆναι ἐξ αὐτῶν ὅ. ἔτι εἰσὶν ὑπὸ τὸν αὐτὸν παραλλήλους οἱ τόποι, ἀνόμοιον τὸν κλιμάτων συγκείσεως τοῦ θατέρου τόπου. ἐὰν μὲν οὖν τοῦ μεροίου κλίματος, Φίλωνά τε τὸν συγγράψαντα τὸν εἰς Αἰθιοπίαν πλοῦν ἰσορρεῖν, ὅτι πρὸς μὲν τὰ τετρακόσια μέρη τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ τοῦ ἡμερινοῦ γίνεται ὁ ἥλιος, λέγειν δὲ καὶ τοῦ νοητοῦ τοῦ γνώμονος. πρὸς δὲ τὰς τροπικὰς σκιὰς καὶ τὰς ἰσημερινὰς, αὐτόν τε διοδωρῶν συμφωνεῖν ἔγγιστα τῷ Φίλωνι. τὸ δὲ γὰρ τῆς ἰνδικῆς κλίμα μηδαμῶς ἰσορρεῖν, μὴ δὲ αὐτὸ διοδωρῶν. εἰ δὲ καὶ μὲ ἀρκοῦσι ἐκεῖ ἀμφότεραι, ὡς οἴονται, ἀρκεῖν πάντας, πιστεύοντες τοῖς πρώτοις ἄρχουσι, μὴ δυνατὸν εἶναι ὑπὸ τὸν αὐτὸν παραλλήλους κεῖσθαι τόν τε μεροίου, καὶ τοῦ τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς. εἰ μὴ τοίνυν πρὸ τοῦ ἄρκτων ἀμφοτέρων ὅτι ἀρκεῖν πάντας, σωματοφάνεται τοῖς ἐπόψεσι διοδωρῶν. πῶς πρὸ τοῦ γὰρ τῆς ἰνδικῆς κλίματος ὁδηγεῖς ἀφανεῖς. οὐδὲ διοδωρῶν. οὕτως γὰρ ὁ λόγος περὶ τοῦ κλίματός ὅδε. εἰ δ' οὐ σωματοφάνεται, ἀπαλλάχθω τῆς αἰτίας. οὐ σωματοφάνεται δὲ γε, ἀλλὰ τοῦ δημάχου φήσαντος, μηδαμοῦ τῆς ἰνδικῆς μήτ' ἀρκεῖν πέντε τὰς ἄρκτους, μήτ' ἀντιπίπτειν τὰς σκιάς. ἄπορ ἀπέληφεν ὁ μεγασθένης, ἀπειρίαν αὐτοῦ καταγινώσκει, τὸ συμπεπλεγμένον νομίζων ψεῦδος. ᾧ ὁμολογουμένως καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ἵππαρχον. τὸ μὲν ἀντιπίπτειν τὰς σκιὰς, ψεῦδος ἐμπέπλεκται.

Eiusdem autem ignorationis esse, dicere nullis in locis Indiæ ursas occultari, neq; contrarias umbras cadere, quòd progredienti rectè ab Alexandria millibus quinq; statim obtingere incipit. Eos uerò qui hæc dixerũt, rursus Hipparchus non bene profect ò corrigit: primùm ab hyemali Tropico æstiuũ assumens, postea non existimans uti oportere teste mathematicarũ rerũ, homine astrologiæ ignaro: sic Eratosthene illius precipue testimoniũ iudicante, nec more quodam communi aduersus uaniloquos utente. Vnum enim quoddã ex argumentis est contra uaniloquentes, cum illorum sententiam, qualiscunq; sit, nobis patrocinantẽ demonstramus. Nunc igitur supponentes partes Indiæ, maximè in austrũ spectantes ijs quæ sunt ad Meroẽ opponi, quod permulti & dixerũt & crediderũt, quę hîc inconuenientia proueniant, demonstrabimus. Postquã uerò Hipparchus nihil huic suppositioni nunc contradicens, postmodum tamẽ in secundo commentario minimè cõcedit, & hæc consideranda est ratio. Inquit igitur, cum in eodem parallelo circulo iacentes inuicem opponantur, quàm quidem magna inter sit distantia, hoc ipsum cognosci nõ posse, quòd loca sub eodẽ parallelo sint sine climatum comparatione, quę per alterũ locorum est. Philon igitur qui nauigationẽ in Aethiopiã scripsit, solem ad Meroes clima ante quintam & quadragesimã æstiui tropici diẽ ad uerticem esse tradit: umbilici quoq;, quem Gnomonẽ uocant, rationem asserere. Ad tropicas autem & æquinoctiales umbras ipsum Eratosthenem propè cum Philone cõcordare: ipsum autem Indiæ clima, cùm à nullo, tum uerò neq; ab ipso Eratosthene tractari. Quod si utraque illic ursa (ut censent) occultatur, cum Nearcho credit non fieri posse, ut Meroe, & ipsæ Indiæ extremitates, sub eodẽ iaceant parallelo. Quod si de duabus ursis disparẽtibus Eratosthenes pariter cum id dicentibus cõsentit, quo'nam modo de ipso Indiæ clímate neq; Eratosthenes, nec ullus demonstrat? Hæc enim de clímate ratio est. Si autem non simul declarat, discedat à causa, sed non utiq; simul declarat: uerùm cum Deimachus in nulla Indiæ parte ursas occultari, neque contrarias umbras cadere dicat, quæ suspicatus est Megasthenes, imperitiam eius damnat, implicitum id putans mendaciũ, in quo & secundum ipsum Hipparchum manifestè hoc quoque contrarias cadere umbras, mendacium implicauit.

Etenim

Etenim niſi ipſi Meroe opponit, extrema Indiæ magis quàm Syene ad auſtrũ cõcedere uidetur. Et in ſequentibus quidẽ cum de eiſdẽ conatur, uel eadem redargutis à nobis dicit, uel falſis utitur ſuppoſitionibus, uel quod nequaquam eſt conſequens infert. Nec enim à Babylone ad Thapſacũ quatuor millia ſtad. & octingẽta eſſe, hinc uerò uerſus ſeptentrionem, ad Armenios montes mille ac centum: ſequit, ut ex Babylone per ipſius meridianũ ad montes arcticos plura ſex millib. ſint. Nec à Thapſaco ad montes mille ac centũ, Eratoſthenes ait, ſed reliquũ eſſe quiddã immenſuratũ. Itaq; intentio ex non data ſuppoſitione non concludit, nec uſquequaq; Eratoſthenes Thapſacũ declarauit à Babylone ad ſeptentrionẽ pluſq; millib. quatuor & quingẽtis ſtad. iacẽre. Dehinc antiquis cõſonans tabulis, nõ ea quæ ab Eratoſthene dicunt profert de ſigillo tertio, ſed ſibi ipſi ad gratiã declarationem fingit ad ingenioſam ſubuerſionẽ. Ille nanq; prædictam ſequens poſitionẽ Tauri & maris ex columnis, hac linea orbem duas in partes diuidens: & unam quidẽ Borealem, alterã uerò auſtrinam partem appellans. Et harum iterum utranque in portiones poſſibiles partire nititur. Eas uerò ſigilla uocat. Et auſtrinæ quidem partis primum dicens ſigillum Indiã, ſecundum autẽ Arianam, quæ deſcriptionẽ habent facilem, ambarumq; longitudinẽ ac latitudinem reddere ualuit, modo uerò quodam & figuram, uelut ſcientia prẽditus gemetrica. Terram enim Indicam ex lata in acutam ſpeciem porrigi, & rhomboidem eſſe, quia latera partim à mari alluuntur, & auſtrino & orientali, cum ſinuoſa minimè ripas agat: reliqua autem partim monte, partim fluuio, hic etiam forma per lineam rectã, aliqua in parte ſeruata. Arianam uerò tria montium habentẽ latera, quæ ad perducendam per mutuę diſtantię parallelas inter ſe lineas figurã, cõmodiſſima ſint. Cum autem occidentalẽ ſignis definire non habeat, quia gentes inuicem ſe mutant, linea quadam tamen à Caſpijs portis ad extremitatem Carmanię finiente, continuas partes ad ſinum Perſicum manifeſtat. Hoc uerò latus uocat occidẽtale, uerſus autẽ Indũ, orientale. Inuicem autem diſtantia, id eſt parallela reliqua non dicit, nec quod monte, nec quod mari, ſed unum quod aquilonare, alterum uerò auſtrinum, hunc in modum perfecta quadam forma ſecundum reddens ſigillum. Perfectius tertiũ ſigillũ plures reddit ob cauſas,

ὡς δ' εἰ μὴ τῇ μορίῳ αὐταῖρέ, τ γε συλίνης νο
λώτορα εἶναι τὰ ἄκρα τ ἰνδικῆς συγχωρῶν
φαίνετ. ὡ γὼ τοῖς ἐξῆς ὁ πρῶτ αὐτῷ ὧν χει
ρῶν, ἃ τωυτὰ λέγ τοῖς ὀλιγελεγχθεῖσιν ὑφ' ἡ
μῶν, ἃ λήμμασι προχρῆτ ψευδέσιν, ἃ ἀδι
φορ ὁ μὴ ἀκολουθῶν. ὅτε γ τὸ ἀπ Βαβυλῶ
νος εἰς θάψακον ἐν σταδίοις τετρακισχιλίοις
ὀκτακοσίοις, γνῶσθῆναι δ' πῶς τῶν ἀρκτῶν ὧδε
τὰ ἀρμένια ὄρη, χιλίοις ἑκατ ἀκολουθεῖ ὁ ἀπ
Βαβυλῶνος ὧδε τ ἀπ' αὐτ μεσημβρινῆ, ὧδε τὰ
ἀρκτικὰ ὄρη πλείοις ἐν τ ἑξακισχιλίοις, ὅτε δ
ἀπ θαψάκ ὧδε τὰ ὄρη χιλίοις κ ἑκατὸν φη
σιν ὁρατοδ γνώμ, ἀλλ' εἶναί λοιπὸν ἀκαταμέ
κρτον. ὥς θ' ἡ ἐξῆς ἐφοδ ἐκ μὲν διαβημάτ
ων δ κ αὖ ἐπαίνοι, ὅτ' ἀπεφλύα
ρο ἀλαμὲ ὁρατοδ γνώμ τ θάψακον τ Βαβυ
λῶν πῶς ἀρκτὸς κεῖσθ πλείοσιν ἢ τετρακι
χιλίοις κ πρτακοσίοις σταδίοις. ἐξῆς ὁ σωκ
γορδ ὧδε τοῖς ἀρχαίοις πίναξιν, ὁ τὰ λεγό
μενα νῦν τ ὁρατοδ γνώμ πρφορ ἐπ πορί τ
βίτης σφραγίδος, ἀλλ' ἑαυτῷ κεχαραγμένῳ
πλάτ τῶν ἀπόφασιν πῶς αὐατροπῶν δύ
φυῆ. ὁ μὲν γ ἀκολουθῶν τῇ θέσει τῇ προφερμέ
νῃ τ τε ταύρ κ τ ἀπ σκιλῶν θαλάττης, δι
λῶν τῇ γραμμῇ ταύτῃ τῶν οἰκουμένων δίχα.
κ καλέσας τὸ μὲν βόρειον μόρ, τὸ δὲ νοτιον
, πειρᾶτ τούτων ἑκάτερον πάλιν τέμνειν
εἰς τὰ δυνατὰ μόρ. καλεῖ ὁ ταῦτα σφραγί
δας. ☾ δὴ τὸ νοτίου μόρους πρώτῳ εὐθὺν
σφραγίδα τῶν ἰνδικῶν, δευτέραν τ ἀρι
στερῶν, ἐχούσας τὸ δυπρίγραφον, ἴσχυσαν ἀμφο
τέρων ἀρχθῶσαι κ μήκ κ πλάτους, βραχυ
δέ τινας κ χήμα ὡς ἂν γνωμοειδές. τῶν μὲν
ἰνδικῶν, βομβοφερῆ φησι, δεῖν τ πλευρῶν
τὰς μὲν θαλάττῃ κλύζεσθ τῇ τε νοτίῳ ☾ τῇ
ἑῴᾳ, μὴ παύ κολπώδεις πίονας ποιοῦσι. τὰς
δὲ λοιπὰς τῶν μὲν ὄρεσι, τῶν δ ποτα
μῷ, καὶ ταῦτα τ δυθυγράμμοις χήματ ὑ
πολισωζομένου. τῶν δ' ἀριανῶν ὁρῶν τὰς γε
νείους πλευρὰς ἔχουσαν δύφυεῖς πῶς ἀπετε
λέσαι παλληλόγραμμον χῆμα. τῶν δ' ἑ
ωίερον οὐκ ἔχων σημείοις ἀφορίσαι φησὶ τὸ ἐ
παλλάττειν ἀλλήλοις τὰ ἔθνη, γραμμῇ πινὶ ὁ
μως δηλοῖ τῇ ἀπ καυκασίων πυλῶν ὧδε τὰ ἄ
κρα τ καρμανίας τελευτώσῃ τὰ σωζόμενα
τα πῶς τ πρσικὸν κόλπου. ἑωίειον μὲν δ
καλεῖ οὖν τὸ πλευρόν, ἑῷον δ τὸ πρὸς τ ἰνδόν.
παράλληλα δ' οὐ λέγει. οὐδὲ τὰ λοιπὰ τό, τε
νοτ ὄρει γραφόμενον καὶ τὸ τῇ θαλάττῃ, ἀλλὰ
μόνον τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον. ὅτω δ' ὁ
λοχρεῖ τινι τύπῳ τῶν δ' δυτέραν ἀπεδίδους
σφραγίδα, πολὺ ταύτης ὁλοχρεστέραν ἀπεδ
δωσι τ βίτῃ σφραγίδα τῇ πλείοις αἰτίαις.

πρώτῳ

πρώτῳ μὲν τὴν λεχθεῖσαν ὅτι οὐκ οὐκεινῶς ἀφώρισται ἡ ἀπὸ καστίων πυλῶν ὑδὸν καρμανίαν, ἥτις κοινὴ ὅρος τρίτη, πρὸς ὃν τὴν πλευτέραν σφραγίδα πλευρά. ἐπειθ' ὁ λαὶς τῷ νότῳ πλευρὰ ὁ πορσικὸς ἐμπίπτει κόλπος, ὅπερ καὶ αὐτὸς φησιν. ὥστ' ἀνάγκασται τὴν ἐκ βαβυλῶνος λαβεῖν γραμμὴν, ὡς ἂν εὐθεῖαν πως ἀπὸ σούσων μὲχρι τῶν ὁρῶν τῆς καρμανίας καὶ τῆς πορσίδος, ἣ δοκεῖ τοῖς μὲν εὑρεῖν μετρημένοις ὀλίγον, τοῖς δὲ πολλῷ τῶν ἄλλων μικρῷ πλείονων ἢ χιλιοστάδων. μὲν νότιον μὲν καλεῖ πλευράν, παράλληλον δ' ἀπολέγει τῇ βορείᾳ. ἄπλουν δ' ὅτι ἀπ' ὀφράτης, ᾧ τὸ ἰσθμιον ἀφορίζει πλευρόν, σωτεχνύς ὅσην εὐθεῖαν γραμμήν. ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὁρῶν ὑδὸν τὴν μεσοποταμείαν ῥυεῖς ἔστ' ὠνησρίφει πρὸς ἕω, καὶ πάλιν πρὸς νότον μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. ἁπλοῦν μὲν οὖν τὸν εὐθὺν πορον τῆς ποταμοῦ, φράζων τὸ σχῆμα τῆς μεσοποταμίας, ὃ ποιοῦσι συμπίπτοντες εἰς γῆν, ὅ, τε τίγρης καὶ ὁ εὐφράτης, ὥσπερ ἐσίωμον ἀφορίζει πλευρόν, σωτεχνύς ὅσην εὐθεῖαν γραμμήν. ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὁρῶν ὑδὸν τὴν μεσοποταμείαν ῥυεῖς ἔστ' ὠνησρίφει πρὸς ἕω, καὶ πάλιν πρὸς νότον μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. ἁπλοῦν μὲν οὖν τὸν εὐθὺν πορον τῆς ποταμοῦ, φράζων τὸ σχῆμα τῆς μεσοποταμίας, ὃ ποιοῦσι συμπίπτοντες εἰς γῆν, ὅ, τε τίγρης καὶ ὁ εὐφράτης, ὥσπερ ἐσίωμον παραπλήσιον, ὡς φησι. καὶ μὴν τὸ ἀπὸ θαψάκου μέχρι τῆς ἀρμενίας, ὃ δὲ πᾶν μεμετρημένον ἔχει τὸ ἐσώτερον πλευρὸν τὸ ἀφορίζομενον ὑπὸ τοῦ εὐφράτου. ἀλλὰ φησὶ πρὸς τῇ ἀρμενίᾳ μέρος μὲν τοῖς ἀρκτικοῖς ὄρεσι μὴ ἔχειν πόρον ὅτι ἄπλουν τὸ ἀμέτρητον εἶναι. ἁπλῶς δὲ πάντα ταῦτα, τυπωδῶς φησὶν ἀπολείπονται τὴν τρίτην μερίδα. καὶ μὲν τὰ σημαινόμενα ἃ φησιν ἐκ πολλῶν συναγαγεῖν τῶν οὐ σαθμοὺς πραγματευομένων τινὰς ἀνεπιτρέπους καλεῖν. ἀγνωμονεῖν δὲ δόξειεν ἂν ὁ ἵππαρχος πρὸς τὴν τοιαύτην ὁλοχείρειαν γεωμετρικῶς αὐξανόμενον. ἐνῆν χάριν εἰσφέρειν τοῖς μὲν ὁπωσοῦν ἀπαγγέλλουσιν ἡμῖν τὴν τῶν τόπων φύσιν. ὅταν δὲ λέγῃ, καὶ μὴν ἀπ' ἐκείνου λέγῃ, λαμβάνει τὰς γεωμετρικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάττει ἐκφανίσερον ἂν τὸ ἀπλούμενον καταμανόντα, ὃ μὴ δὲ ὅτως φησὶ τὴν τρίτην μερίδα τυπωδῶς ἀπολείπεσθαι, μυρίων σταδίων ἀπὸ καστίων πυλῶν ὑδὸν τὸν εὐφράτην. ἐπὶ μέρος δὲ διαιρῶν ὡς ἀναγγράμματα εὖρε τῶν μετρησίν, ὅτω τίθησιν ἐμπαλιν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ εὐφράτου ποιησάμενος, καὶ ἐπὶ θάψακον σταδίους μὲν, μέχρι μὴ δὲ τοῦ τίγριδος, ὅπου ἀλέξανδρος δὲ βᾶν, σταδίους χιλίους καὶ τετρακοσίους γράφει. ἐντεῦθεν δ' ὑδὸν οὐς ἑξῆς τόπους ἀπὸ γαυγαμήλων καὶ τῶν λύκου καὶ ἀρβήλων καὶ ἐκβατάνων, ἣ ἀπέχει ἐκ τῶν γαυγαμήλων ἐφυγε μέχρι καστίων πυλῶν, οὐς μυρίους ἐκπληροῖ τετρακοσίους μόνον πλεονάσας. τὸ μὲν δὴ βόρειον πλευρὸν οὕτω καταμετρεῖ, οὐ παράλληλον τοῖς ὄρεσι θεὶς, οὐδὲ τῇ ἀπὸ σκλῶν καὶ

Primam quidē dictam, quoniā quæ à Caſpijs portis uſq; in Carmaniā extat, non apertè diffinita eſt, quæ tertio ad ſigillū ſecundum lateri cōmunis eſt. Deinde quia ſinus Perſicus in auſtrinum latus incidit, quod quidē & ipſe dicit. Itaq; neceſſariò inductus eſt ipſam è Babylone lineam, perinde ac rectam quandā per Suſa ac Perſepolin, uſq; ad Carmaniæ & Perſidis terminos capere, qua emenſam reperire uiā poterat, quæ tota paulo pluriū quàm ſtad. nouies milliū extat. quod quidē auſtrale latus uocat. Cęterū parallelum eius qui à ſeptentrione eſt, non utiq; dicit. Certum autē eſt, quòd nec Euphrates quo latus definit occiduum, per rectā lineam propè ſit: uerùm è mōtibus in meridiē profluens, deinde per ortum, & rurſus in auſtrū deflectitur, quoad erumpat in mare. Non rectum aūt amnis oſtendit meatum, cum Meſopotamiæ ſitum eloquitur, quem Tigris & Euphrates in unū coeuntes efficiunt nauigio, ut inquit, ſimilē. Atqui neq; totum occidentale latus à Thapſaco uſq; in Armeniam dimenſum habet, quod Euphrates ipſe diſterminat. Sed quanta ſit pars ab Armenia & montibus Arcticis, habere ſe negat, cū nō nondū menſurata fuerit. Quas ob res tertiā ſe particulam in figuræ modū edidiſſe refert. Etenim interualla ex multis ſtationes quaſdam tractātibus, aggregaſſe dicit, quas ſine inſcriptione exiſtētes nominat. Ingratæ mentis Hipparchus eſſe uidetur, cum ad hanc perfectā rationem uia quadam geometrica contradicat, in qua ijs habenda eſt gratia, qui locorum naturam quouis modo poſteritati prodiderunt. Quando igitur ex ijs quæ ille cōmemorat, geometricas minimè capit materias, ſed ſibimet fingēs, ambitioſum apertius explicat animū. Ille quidem tertiam hoc pacto particulā in figuræ modum edidiſſe refert, decem milliū ſtadiorū à portis Caſpijs ad Euphratē. Particulatim uerò diuidens tanquam deſcriptam repertu facilem dimenſionem: ſic uice uerſa ab Euphrate initium ponit, & tranſitum eius per Thapſacum faciens, uſq; ad Tigridem quidem quà traiecit Alexander, mille & quadringenta ſtadia ſcribit. Hinc uerò ad ſuccedentes inde locos per Gaugamela & Lycum & Arbela & Ecbatana, quà Darius è Gaugamelis fuga ſurreptus eſt uſque ad portas Caſpias decem millia explet, trecenta tantum abundantius addens. Latus quidem aquilonare hunc metitur in modum, non æquali montibus diſtantia, hoc eſt parallelo id collocans, nec ipſa quidem per columnas &

Athenas & Rhodum linea. Nam Thapaſcus multum diſtat à montibus, mons uerò & à Thapſaco uia ad Caſpias portas coincidunt. Hæ autem partes montis ad ſeptentrionẽ expoſitæ ſunt. Sic aquilonare latus edẽs, hoc quidem auſtrinum (inquit) ad mare capere non licet, quia Perſicus intercidat ſinus. At à Babylone per Suſa & Perſepolin & Perſidis confinia, & Carmania ſtad. eſſe nouẽ millia & ducenta, quod auſtrinũ appellat, cum tamen auſtrinũ nõ dicat parallelũ ſeptentrionali, diſcrepantiã uerò longitudinis euenire, ideo inquit de ſeptẽtrionali & auſtrino latere poſito, quia Euphrates uſq; ad quoddã ſpaciũ in meridiẽ profluens multum inclinat ad ortum: uerũ ex maritimis lateribus occidentale primum dicere, de quo unum ne an duo ſint, in medio conſiderari licet. A' tranſitu enim ad Thapſacum prẽter Euphratẽ ad Babylonẽ ſtad. inquit eſſe quatuor millia & octingenta. Hinc aũt ad Euphratis eruptiones & oppidũ Teredonem tria millia octingenta, à Thapſaco ad aquilonem uſq; ad portas Armenias dimẽſa interualla ad mille ac centũ exiſtere. Per Gortynæos autem & Arnios non item. & ideo hæc omiſit. Lateris uerò ad orientẽ pars ipſa per Perſicã ſecundum longitudinẽ à mari rubro ad Medos & Arctos nõ minus octo millibus uidetur eſſe, à promontorijs uerò nonnullis ultra millia nouem. Reliquũ Parætanicã & Mediam & Caſpias portas circiter tria millia. Tigris aũt fluuius, & Euphrates ex Armenia in meridiẽ labentes, cum Gortynæos mõtes perfluxerint, magnũ circumplectentes ambitum, permultumq; intra ſe circumeuntes agri, ipſam inquã Meſopotamiam in Hybernũ ortum ac meridiem uertũt. Et amplius quidem Euphratem. Hunc autem propius ſemper Tigrin conſtitutum ad Semiramidis murum, & uicum nomine Opin, à quo circiter ſtad. ducenta diſtantem, et per Babylonem labentem in Perſicum elabere ſinum: forma uerò, inquit, Meſopotamiæ, ac Babyloniæ ſimilis ſit nauigio. Talia quidem tradit Eratoſthenes. De tertio uerò ſigillo, & talia quidem cõmittit errata quæ cõſiderabimus. Quæ aũt Hipparchus illi obijcit, non admodum, ſed quæ dicat conſideremus. Cõfirmare enim uolens ab initio dictũ, quod India nequaquam ad auſtrum tranſponenda ſit, ſicut arbitratur Eratoſthenes, hoc ex ijs liquere inquit, maximè, quæ ille ipſe obijcit. Tertiã enim, inquiẽs, particulã ad aquilonare

ἀθηνῶν καὶ ῥόδου γραμμῆ. ἀπὸ μὲν θάψακόν φησι πολὺ τοῦ ὄρους ἀφίστασθαι, συμπίπτειν δὲ καὶ τὸ ὄρος καὶ ἡ ἀπὸ θαψάκου ὁδὸς ἐπὶ τὰς κασπίους πύλας. καὶ τὰ μὲν προσαρκτία μέρη τοῦ ὄρους, ταῦτ' εἶναι ἀπολείπειν τὸ βόρειον ἕτερον πλευρόν, τὸ δὲ νότιον φησὶ πρὸς μὲν τὴν θάλατταν οὐκ ἐξεῖναι λαβεῖν, ἀπολείπειν δὲ τὸ πορθμικὸν ἐμπίπτον κόλπον. ἀπὸ μὲν Βαβυλῶνος δὲ διὰ σούσων καὶ πορσεπόλεως καὶ τῶν περσίδος καὶ τῆς καρμανίας, σατραπείας εἶναι γυναικὶ χιλίους, νότιον μὲν λέγων, παραλλήλου δὲ τῷ λέγοντι τῷ βορείῳ τὸν νότιον. τὴν δὲ διαφωνίαν τῶν μήκους φησὶ συμβαίνειν, τοῦ τε βορείου τεθέντος πλευροῦ καὶ τῆς νοτίου· διὰ δὲ τὸν εὐφράτην μείζονος πρὸς μεσημβρίαν ῥοῦ τὰ πρὸς τὴν ἑῴαν πολὺ ἐγκλίνειν, τὸν δὲ πελατικὸν πλευρὸν τὴν ἑσπερίαν λέγειν πρῶτον. καὶ ὁποία τίς ἐστιν, εἴτε δύο, ἢ μέσῳ πάρεστι σκοπεῖν. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς κατὰ θάψακον φησὶ διαβάσεως πρὸς τὸν εὐφράτην εἰς μὲν βαβυλῶνα σατραπείας εἶναι τετρακισχιλίους ὀκτακοσίους. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ εὐφράτου καὶ πόλιν τερηδόνα τρισχιλίους. τὰ δὲ ἀπὸ θαψάκου πρὸς ἄρκτους, μέχρι μὲν τῶν ἀρμενίων πυλῶν κατὰ μεσοπρᾶθα, καὶ εἶναι ὡς χιλίους ἑκατόν. οὐδὲ γὰρ ἔστι καὶ ἀρμενίων μακρά, διὸ δὲ παραλείπειν αὐτούς. τὸν δὲ πρὸς ἕω πλευρὸν, τὸ μὲν δὴ πορσικὸν μῆκος ἀπὸ τοῦ ὑφάσιος ὡς ἐπὶ μυδίαν καὶ τὰς ἄρτους, σατράπαι εἶναι δοκεῖ τὸν ὀκτακισχιλίων. ἀπὸ δὲ τινων ἀκρωτηρίων, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν γυναικισχιλίους. τὸ δὲ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ παραιτανικοῦ καὶ μηδείας ἐπὶ καστίους πύλας ὡς τετρακισχιλίων. τὸν δὲ τίγριν ποταμὸν καὶ τὸν εὐφράτην, ῥέοντας ἐκ τοῦ ἀρμενίας πρὸς μεσημβρίαν, ἐπειδὰν ἔλθωσι τὰ τῶν γορτυναίων ὄρη κύκλον μέγαν περιβαλλομένους, καὶ ἐμπεριλαβόντας χώραν πολλὴν, τὴν μεσοποταμίαν, ὥσπερ εἰρῆσθαι πρὸς χειμερινὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν μεσημβρίαν, πλέον δὲ τὸν εὐφράτην. γεωμορῶν δὲ ὅσον ἐγγὺς ἀεὶ τὸν τίγριδος καὶ τὸ σεμιράμιδος τεῖχισμα καὶ κώμην καλομένην ὦπιν, ἀπέχοντα ταύτης ὅσον ἀπὸ σταδίους τετρακοσίους, καὶ ῥυέντα διὰ βαβυλῶνος ἐκπίπτειν εἰς τὸν περσικὸν κόλπον. γίνεσθαι δὲ φησὶ τὸ σχῆμα τῆς βαβυλωνίας καὶ μεσοποταμίας, ὅταν πλοῖόν τις ἀπὸ πλησίον. ὁ μὲν δὴ ἐρατοσθένης τοιοῦτ' εἴρηκε. περὶ δὲ τῆς σφραγίδος, καὶ ἅμα μὲν ἐνίοτε ἁμαρτήματα ποιεῖ, πολλῶν δὲ ὑπομνησθησόμεθα. ἃ δὲ ἵππαρχος προφέρει αὐτῷ τὰ πάνυ σκοπῶμεν δὲ ἃ λέγει, βουλόμενος βεβαιοῦν τὸ ἀρχῆς, ὅτι τὰ μεταθετέον τὴν ἰνδικὴν ὑπὸ τὰ νοτιώτερα ὥσπερ ὁ ἐρατοσθένης ἀξιοῖ, φὴς ἂν γνῶναι ταῦτα μάλιστα φησὶν ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκεῖνος προφέρει, τῆς μὲν βίτωνος μεσόγαιαν τὴν βορείαν πλευρὰν

πλυρὰν ἐπόντα ἀφορίζεσθαι ὑπὸ τ ἀπὸ καστίων πυλῶν ὧδι τ διάφορα γραμμῆς σταδίων μυρίων ὄσης. μετὰ ταῦτα ὠφελεῖν, ὁλ τὸ νότιον πλυρὸν τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς τοὺς ὄρους τῆς ἀρμενίας, μικρῷ πλείονων ὀκτὼ μυρίων, ἢ γυναικιχιλίων. τὸ δ πᾶς διάστασι πλυρὸν ἀπὸ θαψάκου πρὸς τ διάφορα ὀκτὼ μυρίων εἰς Βαβυλῶνα, τετρακισχίλιοι ὀκτακόσιοι σταδίοι. καὶ ἐξῆς ὧδι τὰς ἐκβολὰς τρισχίλιοι. τὰ δὲ πᾶς ἄρκτον ἀπὸ θαψάκου, τὸ μὴ ἀκριβῶς εἶναι μέχρι χιλίων ἑκατόν, τὸ λοιπὸν δι' ὀκτὼ. ἐπεὶ τοίνυν φησὶ τὸ μὲν βόρειον ὀκτὼ πλυρὸν τῆς τρίτης μερίδος ὡς μυρίων· ἡ δὲ τούτων πρόσκλισις ἀπὸ Βαβυλῶνος διάθεσις, μέχρι ἀνατολικοῦ πλυροῦ, συνελογίσθη μικρῷ πλείονων ἢ γυναικισχιλίων, δῆλον ὅτι ἡ Βαβυλὼν, τὸ πολλῷ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις ὀκτὼ μοίρας τῆς ἀπὸ θαψάκου διαστάσεως. ὁρθὴν δ' ὅτι εἰ μὲν ὧδι τ αὐτ μεσημβρινῆς διάθεσις ἐπ' ἀκείνης ἐλαμβάνοντο αἱ τε κάστιοι πύλαι, ἡ οἱ ὅροι τῶν καρμανίων ἡ πρόσω, πᾶς ὀρθὰς τε ἦγον ἀπὸ τῆς λεχθείσης μεσημβρινῆς διάθεσις, ἥτε ὧδι θάψακον, καὶ ἡ ὧδι Βαβυλῶνα, συνέβαινεν ἂν ὅσον ἡ ὑπὸ τὴν προσκβαλλομένην ἀπὸ Βαβυλῶνος μέχρι τῆς ἀπὸ θαψάκου διάθεσις μεσημβρινῆς, ἴσην ἂν εἶναι πᾶς ἀπόδοσιν. ἡ πλείονος γε τῆς ἀπὸ καστίων πυλῶν εἰς θάψακον, ὥστε τὴν ὑποτείνουσαν γίνεσθ' ἂν ἀνατολικωτέραν ἡ Βαβυλὼν τῆς θαψάκου, ἣ ὑποτείνει ἡ ἐκ καστίων πυλῶν, εἰς θάψακον τῆς ἐκ τῶν καρμανίων ὀρῶν εἰς Βαβυλῶνα. ἀλλ' ὅτε τῶν διορίζουσαν γραμμῶν τὸ ἑῷον πλυρὸν τῆς ἀρειανῆς ὧδι μεσημβρινῶ κειμένῳ εἴρηκεν ὁρανοφάνης, ὃ δὴ τῶν ἀπὸ καστίων πυλῶν ἐπὶ θάψακον πᾶς ὀρθὰς τῇ διὰ τ καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ τῶν ὀρῶν γραφομένῳ. πᾶς ὧν ἡ ἐπὶ θάψακον, γωνίαν ποιεῖ, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου καταγομένη, ἀφ' ὃ καὶ ἡ τοῦ ὄρους γραμμή. ὀθ' ἡ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἀπὸ τῆς καρμανίας, ἀγομένου πρὸς ἕλληνος εἴρηται τῇ ἐπὶ θάψακον ἀγομένῃ· ὁ δὲ ἐπὶ παλάμηλον ὧν, μὴ ὀρθὴν ἡ τῇ διὰ καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν, ὀλίγῳ αὖ ἐγίνετο πλέον πᾶς τ συλλογισμόν. ὁ δὲ τοῦτο λαβὼν ἀξιοῖ καὶ δείξας, ὡς οἴεται, δύο τὴν Βαβυλῶνι ἡ διάστασιν θαψάκου ἀνατολικωτέραν ὄντι, μικρῷ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις, πάλιν ἄλλως πλάττει λῆμμα ἑαυτῷ πᾶς τὸν ἐξῆς ἀποδώσειν. καὶ φησὶν, ἐὰν γένηται ἀπὸ θαψάκου ἐπὶ μεσημβρίαν ὀρθὴν ἀγομένη, καὶ ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν κάθετον, τρίγωνον ὀρθογώνιον ἔσται, συνεστηκὸς ἔκ τε τῆς ἀπὸ θαψάκου ἐπὶ Βαβυλῶνα τεινούσης πλυρᾶς, καὶ τῆς ἀπὸ Βαβυ-

latus à linea de portis Caſpijs ad Euphratē de terminari. quæ ſit ſtad. decem milliū. Poſt hæc affert latus auſtrale à Babylone ad Carmaniæ fines paulo plus eſſe milliū nouem, latus uerò ad occaſum à Thapſaco ad Euphratem eſſe ad Babylonem millium quatuor & octingentū ſtad. & deinceps ad eruptiones trium milliū. Spacium ad ſeptentrionem à Thapſaco, cum quidem menſuratur uſq; ad mille ac centum, reliqua uerò non etiam. Cum igitur dicat Boreale latus tertiæ particulæ, hoc eſt millium uiginti, horum autem parallela à Babylone recta uſq; ad orientis latus, computata eſt paulo pluribus nouem millibus, patet quòd Babylon multo plus ſtad. mille ad orientem eſt expoſita, quàm tranſitus Thapſaci. Dicemus autē quòd ſi in eadem meridionali recta exactè Caſpiæ portę caperentur, & Carmaniç ac Perſidis fines, in rectasq; decurreretur à prædicta meridionali recta, & quæ ad Thapſacum, & quæ ad Babylonem eſt, hoc accideret. Nam quæ abijcitur ei quæ per Babylonem uſq; ad eam rectam meridionalem quę per Thapſacū ducitur, par eſſet uel ad ſenſum. Super eam uerò quæ eſt à Caſpijs portis ad Thapſacum extenditur, adeò ut per exceſſum Babylon ad orientem inclinatior ſit Thapſaco, quanto excedit illa, quæ eſt de Caſpijs portis ad Thapſacum, eam quæ eſt de Carmanijs montibus ad Babylonē. Sed lineā quæ occiduū latus diſterminat Arianæ ad meridianū iacēs, minimè cō memorauit Eratoſthenes, neq; illā quæ à Caſpijs portis ad Thapſacū ad rectas ei quæ per Caſpias portas, meridianam, ſed eam potius quæ & monte deſcribitur. Ad quam illa quæ ad Thapſacū ab eodem ſigno deducta, à quo & montis linea, angulum efficit. Neq; alia ad Babylonem à Carmania ducta parallela commemorata eſt, quàm ea quæ Thapſacum ducitur. Nec ſi parallela ſit, non directam uerò per Caſpias portas meridianam, nihil amplius ad computationem efficeretur. Is autē hæc ex apparatu capiens, oſtendensq;, ut exiſtimat Babylonem ſecundum Eratoſthenem magis q̄ Thapſacum ad ortum expoſitam, paulo plus quàm ſtadijs mille. Rurſus alio pacto fingit ſibijpſi ſuppoſitum ad reliquam demonſtrationem, & ait, ſi intelligatur recta à Thapſaco ad meridiem ducta, & à Babylone ad hanc perpendiculam, triangulum angulis rectis fore conſtitutum, & à latere ex Thapſaco in Babylonem extento, & ex perpēdiculo à Baby-

lone ad lineam meridianam in Thapſacum, ducta per Thapſacum ipſa meridiana. Huius autem trianguli extentam rectè à Thapſaco in Babylonem locat, quam quatuor millium octingentorum eſſe dicit. Meridianam uerò è Babylone per Thapſacum lineam perpendicularem, paulo plus quàm mille, quot ſtadiorum erat exceſſus illius, quæ ad Thapſacum ad eandem uſque Babylonem procedendo. At uerò ex his & reliquam computat earum, quæ ad rectam prominet: quæ longè amplior exiſtit, quàm quæ ad perpendiculum dicta eſt. Huic autem addit illam, quæ à Thapſaco ad urſam eijcitur ad Armenios uſque montes: cuius menſuratam eſſe partem, inquit Eratoſthenes, & eſſe mille & centum. Quod uerò menſuratum non eſt, prorſus omittit. Iſte autem ad minus mille ſupponit, adeò ut ab ambobus ſimul duo millia ac centum efficiantur. Quod adijciens ad latus in rectam trianguli uſque ad perpendiculum Babylonis per multa millia diſtantiam computat, quæ ab Armenijs montibus parallelo per Athenas uſque ad Babylonis perpendiculum, quod in Babylonis parallelo conſtituitur. A' parallelo autem per Athenas ad Babylonem nō minus ſtadijs duobus millibus & quadringentis contendunt, cum totum meridianum ſupponatur tot ſtadijs, quot inquit Eratoſthenes. Quod ſi hoc ita eſt, nequaquam forent Armeniæ montes & Tauri in parallelo per Athenas, ut cenſet Eratoſthenes. Sed multis ſtadiorum millibus ſeptentrioni uiciniores ſecundum eundem illum. Hinc ad uſurpandum ſuppoſitionis apparationē ad rectum anguli in triangulo ordinem, & hoc capit ad id quod non conceditur, ut à Thapſaco linea ad rectum angulum extenta recta ſit, uſque Babylonem in ſtadijs quatuor millibus octingentis. Penes Euphratem enim hanc eſſe uiam, inquit Eratoſthenes, & Meſopotamiam cum Babylonia ingenti circulo contineri, dicens ſub Euphrate ac Tigride, maiorem autem ambitus partem ab Euphrate dicit euenire. Recta igitur à Thapſaco ad Babylonem, cum penes Euphratem exiſtat, nequaquam tot ſtadiorum exiſteret, neque propè. Subuerſa itaq; eſt hæc ratiocinatio. Atqui dictum eſt, duabus datis lineis fieri non poſſe, ut à Caſpijs portis deducantur: una quidem ad Thapſacum, altera uerò ad montes Armenios inuicem diſtantes à Thapſaco, qui abſunt à Thapſaco ſaltem

λῶν & καθ' ἑτερα ὑδὶ τὴν ἀπὸ θαψάκου μεσημβρινὴν γραμμὴν ἀγομένης κατ' αὐτὴν τὴν ἀπὸ θαψάκου μεσημβρινῆς. τοῦτο δὲ τὸ τετράγωνον τὴν μὲν ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ, τὴν ἀπὸ θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα τίθησιν. ἣν φησι τετρακισχιλίων ὀκτακοσίων εἶναι. τὴν δ' ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν ἀπὸ θαψάκου μεσημβρινὴν γραμμὴν κάθετον, μικρῷ πλείονα ἢ χιλίων, ὅσον ἐστὶν ἡ ὑπεροχὴ τῆς ὑδὶ θάψακον πρὸς τὴν μέχρι Βαβυλῶνος. ἐκ δὲ τούτων καὶ τὴν λοιπὴν τὴν πρὸς τὴν ὀρθὴν συλλογίζεται, πολλαπλάσιον οὖσαν τῆς λεχθείσης καθέτου. προστίθησι δὲ ταύτῃ τὴν ἀπὸ θαψάκου πρὸς ἄρκτον ἐκβαλλομένην μέχρι τῶν ἀρμενίων ὀρῶν. ἃ δὴ καὶ ἔφη μεμετρῆσθαι ὁρατοσθένης, καὶ εἶναι χιλίων ἑκατόν, τὰ δ' ἀμέτρητον ἐᾷ. οὗτος δ' ὑδὶ τὸ λάχιστον ὑποτίθεται χιλίων, ὥστε τὰ σωάμφω δισχιλίων καὶ ἑκατὸν γίνεσθαι. ὁ προσθεὶς τῇ ἐπ' εὐθείας πλευρᾷ τοῦ τριγώνου μέχρι τῆς καθέτου τῆς Βαβυλῶνος πολλῶν χιλιάδων λογίζεται διάστημα τὸ ἀπὸ τῶν ἀρμενίων ὀρῶν, καὶ τοῦ δι' ἀθηνῶν παραλλήλου μέχρι τῆς ἐκ Βαβυλῶνος καθέτου, ἥτις ὑδὶ τοῦ ἀπὸ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἵδρυται. τὸ δέ γε ἀπὸ τοῦ δι' ἀθηνῶν παραλλήλου ἐπὶ τὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος διέκνυσιν ὁ μείζονος σταδίων δισχιλίων τετρακοσίων. ὥστε θᾶττον τοῦ μεσημβρινοῦ πᾶσαν τοσούτων σταδίων ὅσων ὁρατοσθένης φησίν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν ἦν τὰ ὄρη τὰ ἀρμένια καὶ τὰ τοῦ ταύρου ὑδὶ τοῦ δι' ἀθηνῶν παραλλήλου ὡς ὁρατοσθένης, ἀλλὰ πολλαῖς χιλιάσι σταδίων ἀρκτικώτερα κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον. ᾗ τοῦθα δὴ πῶς τὸ τοῖς ἀνεσκευασμένοις λήμμασι προχρῆσθαι πρὸς τὴν τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου τάξιν. καὶ ὅλως λαμβάνει πρὸς τὸ μὴ διδόμενον, τὸ τὴν ὑποτείνουσαν τὴν ὀρθὴν γωνίαν τὴν ἀπὸ θαψάκου γραμμὴν εὐθεῖαν εἶναι μέχρι Βαβυλῶνος ᾗ σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. παρά τε γὰρ τὸν εὐφράτην φησὶν εἶναι τὴν ὁδὸν ταύτην ὁ ὁρατοσθένης καὶ τὴν μεσοποταμίαν σὺν τῇ Βαβυλωνίᾳ, μεγάλῳ κύκλῳ περιέχεσθαι λέγων ὑπό τε τοῦ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριδος. τὸ πλέον δὲ τῆς περιοχῆς ὑπὸ τὸν εὐφράτην συμβαίνει φησίν. ὥσθ' ἡ ἀπὸ θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα εὐθεῖα ὅταν παρὰ τὸν εὐφράτην εἶη οὔτ' αὐτὸν πόρρω σταδίων δ' ἑξήκοντα. ἀνατέτραπται δὴ ὁ συλλογισμός, ἐκ μὲν εἰρημένων γε ἄπ' ἐχ οἱουδήποτε δεδομένων γραμμῶν ἀπὸ τῶν καταίων πυλῶν καθ' ἑκάτερα· τὴν μὲν ἐπὶ θάψακον, τὴν δ' ἐπὶ τὰ τῶν ἀρμενίων ὄρη τὰ καθάπαξ τῇ θαψάκῳ, ἀπέχοντα τῆς θαψάκου τὸ λάχιστον κατ' αὐτὸν

τὸν

τὴν ἱππαρχον διχιλίους καὶ ἑκατὸν σταδίους, ἀμφοτέρας παραλλήλους εἶν καὶ ἀλλήλαις καὶ τῇ διὰ Βαβυλῶνος, ἣν νότιον πλευρὰν ἐρατοσθένης ἐκάλεσεν. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὐκ ἔχων καταμεμετρημένην εἰπεῖν τὴν παρὰ τὰς ὀρεινὰς ὁδόν, τὴν δ' ἐπὶ θαψάκης ἀπὸ κασπίας πύλας, τὰύτην εἰπὼν προσέθηκε τὸ, ὡς τυπωδῶς εἰπεῖν. ἄλλως τε τῷ βουλομένῳ τὸ μὴκος εἰπεῖν τὸ μετὰ τὴν ἀρεανὴν μέχρι δύφρατος χώρας ὁ πολὺ διαφερε ταύτην ἢ ἐκείνην καταμεμετρῆσθαι. ὁ δ' ὡς παραλλήλας ἀκούομεν λέγων, τελέως ἂν δόξειε καταγινώσκειν παιδικὴν ἀμαθίαν τ' ἀνθρώπου. ταῦτα μὲν οὖν διὰ ἐκεῖ ὡς παιδικά. ἃ δ' ἂν τις αἰτιάσαιτο τοῦ ἐρατοσθένους γραμματικῶς. καθάπερ ἡ ἰδέα μέλος τι, ἡ δ' ἄλλως ἰδέα μόριόν σοι διαφέρει, διό τι ἡ μὲν ἰδέα μόρια λαμβάνει πολυγράφως ἔχοντα φυσικὴν ὀρθώσεώς τινος τύπῳ σημειώσεις καθ' ὃ καὶ εἴρηται, τὸ δὲ διαμελεῖσι ταμών. ἂν δ' ὁτιοῦν ἔχει τοιοῦτον, χώμεθα δ' οἰκείως ἑκατέρᾳ τὴν καιρόν, καὶ τὴν χρείαν σκοπῶνες, ὅτων ὑπὸ τῶν γεωγράφων. δεῖ μὲν τομὰς ποιῆσαι τῶν μερῶν τὰ καθ' ἕκαστα ὠφέλοντας. μιμεῖσθαι δὲ τὰς ἰδέας μέλος τομὰς μᾶλλον, ἢ τὰς, ὡς ἔτυχε. τὸ γὰρ σημειῶσες καὶ τὸ διπλοῦν ἐκεῖθεν λαβεῖν ὅτι. οὐ χρείαν ἔχει ὁ γεωγράφος. διπλοῦν δὲ ὅταν ᾖ ποταμοῖς, ἢ ὄρεσιν, ἢ θαλάττῃ διωκτὸν ᾖ, καὶ ἔθνει δέ, ἢ ἔθνεσι, καὶ μεγέθει ποσῷ, καὶ σχήματι, ὅπου διὰ διωκτόν, παντάχου δὲ, αὐτὴ τοῦ γεωμετρικῶς τὸ ἁπλῶς καὶ ὁλοχερῶς ἱκανόν. μέγεθος γὰρ οὗ ἱκανὸν ὅτιν ἂν τὸ μέγιστον εἴπῃς μῆκος καὶ πλάτος ὡς τῆς οἰκουμένης, ἐπὶ μυριάδων ἐὰ τύχοι μῆκος. πλάτος δ' ἔλαττον ἢ ἥμισυ μικρῷ τοῦ μήκους. σχῆμα δ' αὐτὴ τῶν γεωμετρικῶν τινὶ σχημάτων εἰκάσαι, ἴσως τῷ σκιελίαν τριγώνῳ, ἢ τῶν ἄλλων γνωρίμων τινὶ σχημάτων. οἷον τῷ ἰβηρίαν βύρσαν, τῷ πελοπόννησον πλατάνου φύλλῳ. ὅσῳ δ' ἂν μεῖζον ᾖ τὸ τεμνόμενον, τοσῷδε καὶ διαχερεστέρας πρέπει ἂν ποιεῖσθαι τὰς τομάς. ἡμῖν οὖν οἰκουμένη δίχα διήρηται, τῷ τε ταύρῳ καὶ τῇ ὑδρίσκης θαλάττῃ καλῶς, καὶ τοῦ νοτίου μέρους. καὶ ἡ μὲν ἰνδικὴ πεπίεσται πολλοῖς. καὶ γὰρ ὄρει καὶ ποταμῷ καὶ θαλάττῃ, καὶ ᾧ τινὶ ὀνόματι, ὡς ἔθνος ἑνὸς ἔθνους. ὥς τινὲς τετράπλευρος ὀρθῶς λέγεται, καὶ ῥομβοειδής. ἡ δ' ἀριανὴ ἧττον μὲν τὸ δυσπερίγραφον ἔχει, διὰ τὸ τῶν ἑσπερίαν

(ut inquit Hipparchus ipſe) duobus millibus & centum ſtadiorum utranq; parallelam eſſe, & inter ſe, & cum ea quæ per Babylonem, quã latus auſtrale appellauit Eratoſthenes. Ille quidem cum ad montes uiam menſuratam dicere nequiret, eam tamen quæ eſt à Thapſaco ad portas Caſpias aſſeruit, adiecitq; id ſecundum quandam formæ rationẽ dixiſſe. Alioqui ſi quis longitudinem dicere uelit eius loci, qui poſt Arianam uſq; ad Euphratem exiſtit, non multum refert, hánc ne an illam dimetiatur. Qui uerò ut parallelas, id eſt mutuò diſtantes dici audiat, puerilem penitus hominis imperitiam cognituru s damnaturusq; uidere tur. Proinde hęc perinde ac puerilia ſunt omittenda. Quæ uerò quiſpiam ab Eratoſthene dicta carperet, huius generis ſunt. Quemadmodum ea quæ eſt in membra diuiſio, ab ea differt quæ eſt per partes: quippe quæ per partes eſt facta conciſio, circunſcriptionem accipit, cum naturalem habeat directione quadã formaq; ſignatam. unde & hoc dictum eſt, Illum per membra cõcidit. Illa uerò tale nihil habet, proprie uerò utimur, utriuſq; tempus neceſſitatemq; conſiderantes. Hoc pacto in terræ deſcriptione partium quidem conciſiones facere oportet ad ſingula pertinentes. Imitari uerò conciſiones, quæ per membra fiunt potius quàm obtingẽtes prout ſors tulit. Id enim cui adſunt ſigna frequẽtia, quodq; facilè terminabile eſt, etiam ex eo ſuſcipere eſt, cuius neceſſitatem geographus, id eſt orbis deſcriptor habet. Terminat uerò facile, cũ fluuijs uel montibus aut mari poſſibile eſt diſtingui, & gente aut gentibus, & magnitudine aliqua uel forma, ubi hoc fieri queat. Quaquauerſum autẽ pro geometrica doctrina ſimplicitas & perfectior ſufficiẽs. Magnitudo quidem igitur ſufficiens eſt, ſi maximam longitudinem latitudinemq; dixeris: quemadmodũ, ſi orbis lõgitudo ſeptuaginta milliũ obtigerit, latitudo autẽ paulo minor q; longitudinis medietas, figurã uerò cuidã geometricarũ figurarũ cõparares, fortè Siciliã triangulo, uel alteri cognitæ cuipiam aſſimilans, ſicut corio Hiſpaniã, & Pelo ponneſum platani folio. Quanto uerò maius eſt quod concidetur, tanto ampliores fieri portiones decet. Tertia igit habitabilis dupliciter diuiditur, & Tauro, & eo quod eſt ad columnas mari belle, & auſtrali de parte, & Indica quidem [illegible] quaquauerſum terminatur. Nam ex mõte & fluuio & freto & nomine uno, ut gentis unius, gens. Vnde & quadrilatera & rhombo, aut turbini rectè ſimilis appellatur. Ariana uerò minorẽ circunſcribendi facultatẽ habet, cum occidẽtale

latus confusum sit. Tamen tribus lateribus ut rectis definitur, & nomine perinde ac gentis unius. Tertium autem sigillum omnino circunscriptum nō est, nec determinatum. latus enim commune & ipsi & Arianæ (ut prædictum est) confusum est, & australe latus tardissimè deprehensum est. Non enim sigillum circunscribit per mediam ipsius incedens, & multas ad austrum partes omittēs, maximam longitudinem minimè circunscribit. Nam aquilonare latus maius est, neq; Euphrates occidentale latus est: neque, si in rectum flueret cum eius extrema in eodem meridiano minimè iacent: quippe quod aliquanto magis occidentale uel australe sit. Præterea cum reliqua ad mare modica existat, Cilicíam & Syriacam hucusq; duarum sigillum non producere probabile non est, quæ Semiramidis & Nini Syrorum dicuntur. Ex quibus illius quidem Babylon ædificium & regia. Huius autē Ninus metropolis Syriæ, manente hanc usq; in ætatem eadē lingua, & ijs qui extra Euphratem, & ijs qui interius incolunt. Vbi tali diuisione notissimam nationem disiungere, & alijs atq; alijs gentibus partes coniungere minimè conuenit. neq; enim ob magnitudinem sese coactum esse diceret, quando ipsum usq; ad mare spacium Indicæ regioni minimè par fieret: neque item Arianæ, etiamsi assumatur tractus ipse usque ad felicem Arabiam & Aegyptum. Præstabat itaq; hactenus ad tertiū procedendo sigillum dicere cum hoc additamento ad mare usque Syrum, australe quidem latus quod est minimè dixit habens, neque directo, sed à Carmania statim dextram maritimam. Intra sinum enim Persicum nauiganti usque ad Euphratis eruptionem, & postea ad Messenæ limites, ac Babylonis coniunctionem, quod initium Isthmi est felicem Arabiam, & alteram continentem disterminātis. Postea deinceps hunc ipsum dextrum peruenientem usq; ad intima sinus Arabici & Pelusium & Canobicum Nili ostium, hoc quidem australe latus, reliquum uerò occidentale totam ab Canobico ostio usque ad Ciliciæ maritimā. Hoc autem quartum sigillum est, & ex Arabia felice cōstans, & sinu Arabico, & Aegypto uniuersa, & Aethiopia. Huius uerò particulæ longitudo erit à duobus meridianis terminata. Quorum unus quidem per coniunctissimū occasui signū, quod super eā est describitur, alter aūt per proximū orienti.

πλευρὰν συγκεχύσθη. διώρισται δ' ὅμως ταῖς τε πρισὶ πλευραῖς ὡς αὐ δύθείαις, καὶ ὅσ' ὀνόματι ὡς αὐ ἐθνῶν ἔθνους. ἡ δὲ τρίτη σφραγὶς τελέως ἀπερίγραφός ἐστιν, ὅπως μὴ ἀφορισθῆ. ἥτε γὰρ κοινὴ πλευρὰ αὐτῆς τε καὶ τῆς ἀρκτῴας συγκέχυται ὡς προείρηται. καὶ ἡ νότιος πλευρὰ ἀγνόητος ἐλήφθη. ὅτε γὰρ περιγράφει τὴν σφραγῖδα, σχεδὸν μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα, καὶ πολλὰ μόρια ἀπολείπουσα πρὸς νότον, ὁ μῆκος ὑπογράφει τὸ μέγιστον. τὸ γὰρ προσάρκτιον πλευρὸν μεῖζον, ὅθ' ὁ εὐφράτης ἑαυτοῦ ὄντα πλευρόν, οὐδὲ εἰ ἐπ' εὐθείας ῥέοι, τὰ ἄκρα αὐτοῦ μὴ ὑπὸ τὸν αὐτὸν μεσημβρινὸν κειμένων. τί γὰρ μᾶλλον ἑαυτοῦ, ἢ νείλου; χωρεῖς δὲ τούτων ὀλίγης ὄσης ἐστὶν ἀπὸ θαλάττης λοιπῆς τὴν κιλικίαν καὶ τὴν συριακήν, τὸ μὴ μέχρι δύσεως προάγειν δυοῖν τὴν σφραγῖδα, ὃ πιθανόν, ἐστί τε συμφάμενον καὶ τοῦ νότου σύρων λεγομένων. ὧν ἐστὶ μὲν ἡ βαβυλὼν κτίσμα καὶ βασίλειον. τὸ δὲ νῖνος, ὡς αὐ μητρόπολις ἐστὶ συρίας, καὶ ἐστὶ μέχρι νῦν ἁπάντων δὲ μέχρι νεῦ ἁπαντήσης ἐστὶ αὐτοῖς, τοῖς τε ἐκτὸς τοῦ εὐφράτου καὶ τοῖς ἐντός, τὰ μάλιστα μὲν τοι τοιοῦτῳ διαστατῷ μερισμῷ ἔθνος γνωσιμώτατον, καὶ τὰ μόρια συνάπτειν τοῖς ἀλλοεθνέσιν, ἥκιστα δ' ἂν πρέποι. ὁ δὲ γὰρ ὄγκος μεγέθους ἀπλωτικάσθαι λέγοι ἄν. καὶ γὰρ τὸ μέχρι θαλάττης, ὃ μήτε πω ἂν ἰσάζοιτο τῇ ἰνδικῇ· ἀλλ' ὁδὲ τῇ ἀρειανῇ, προσλαβὼν καὶ τὸ μέχρι τῶν ὀρῶν ἐστὶ εὐδαίμονος ἀραβίας καὶ ἐστὶ αἰγύπτου ὥστε πολὺ κρεῖττον ἐν μέχρι δὲ εὐρου προελθεῖν ἐστὶ τρίτης εἰπόντας σφραγῖδος, τοσαύτη προσθήκη τῇ μέχρι ἐστὶ συριακῆς θαλάττης. τὸ μὲν νότιον πλευρόν, ὃ χ ὅπερ ἐκεῖνος ἔχειν εἶπεν, ὁδὲ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀπὸ ἐστὶ καρμανίας εὐθὺς τὴν ἐξιὰν παραλίαν. εἰσπλέοντι γὰρ τὸν περσικὸν κόλπον μέχρι ἐστὶ ἐκβολῆς τοῦ εὐφράτου, καὶ μεταξὺ τοῖς ὁρίοις ἐστὶ μεσήνης καὶ ἐστὶ βαβυλωνίας σωπάτου. ἅπερ ὄντων ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν εὐδαίμονα ἀραβίαν ἀπὸ ἐστὶ ἄλλης ἠπείρου. ἔστ' ἐφεξῆς αὖ τὸν ἐξιὸν δίκοντα μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀραβίου κόλπου καὶ πηλουσίου. καὶ ἐπὶ τοῦ καινωβικοῦ στόματος τοῦ νείλου. ἔστ τὸ νότιον πλευρόν. τὸ δὲ λοιπὸν ἑαυτοῦ, τὴν ἀπὸ τοῦ καινωβικοῦ στόματος μέχρι τῆς κιλικίας παραλίαν. τετάρτη δ' ἂν εἴη σφραγὶς ἡ σωιζομένη ἔκ τε τοῦ εὐδαίμονος ἀραβίας καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου, καὶ τῆς αἰγύπτου πάσης, καὶ τῆς αἰθιοπίας. ταύτης δὲ τῆς μεσήνης, μῆκος μὲν ἔσται τὸ ἀφορισθὲν ὑπὸ δυοῖν μεσημβεινῶν, ὁ μὲν γὰρ γράφεται ἀπὸ τοῦ δυσμικωτάτου σημείου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἑωθινωτάτου.

πλάτος

πλάτος δὲ τὸ μεταξὺ δυοῖν παραλλήλοιν, ὧν ὁ μὲν γράφεται πρὸς τῇ βορειοτάτου σημείου, ὁ δὲ πρὸς τῇ νοτιωτάτου. ὧν γὰρ αἱ ὠμωμένων σχημάτων ἐφ' ὧν πλευραῖς ὁ μυναῖος ἀφορίζεται πλάτος καὶ μῆκος, ὅταν τὸ μὲν μῆκος ἀφορισθῇ. καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι ἐν οὐ πάντως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλου καὶ μέρους, ἀλλ' ἐφ' ὅλου μὲν τὸ μεῖζον διάστημα, καλεῖται μῆκος· τὸ δ' ἔλαττον, πλάτος. ἐπὶ μέρους δὲ μῆκος μὲν τὸ παραλλήλου τοῦ τοῦ ὅλου μήκει τμῆμα ἐκεῖνο ὁπότερον ἂν ᾖ μεῖζον. κἂν ἡ ληφθεὶς διάστημα ᾖ τῷ πλάτει μεῖζον ᾖ τοῦ ληφθέντος ἐν τοῦ μήκει διαστήματος. διὸ καὶ ἡ οἰκουμένης ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ μεσημβρίαν μηκυνομένης, ἀπὸ ἑπτὰ ἄρκτων ἐπὶ νότον πλατυνομένης. καὶ τὰ μὲν μήκους ἐπὶ παραλλήλου τινὸς τοῦ ἰσημερινοῦ γραφομένου, τοῦ δὲ πλάτους ἐπὶ μεσημβρίαν, ὁ δεῖ καὶ τὴν μοῖραν λαμβάνεσθαι· μήκη μὲν τὰ παραλλήλα τοῦ μήκει τμήματα αὐτῆς, πλατη δὲ τῷ πλάτει. ὅταν μὲν οὖν ἀμείνων ὑπογραφοῖ, πρῶτον μὲν τὸ μεγεθος ἡ οἰκουμένης ὅλης, ἔπειτα τὴν ἑκάστης διάθεσιν καὶ σχῆμα τῶν μερῶν καθ' ἃ μὲν ἀπολείπειν, καθ' ἃ δὲ πλεονάζειν, φαινομένων τῇ τοιαύτῃ πραγματείᾳ. ὁρᾶθ' ὁ γὰρ οἰκουμένης ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐπὶ σκιᾶς τὴν καστίαν πυλῶν, τὴν καυκάσου γραμμῆς, ὡς αὐ δύσεις. τὸ δὲ ἡ τελευτὴ μεσημβρινὸν ἐπὶ ἡ ἐπὶ καστίαν πυλῶν καὶ θαψάκου. τὸ δὲ ἡ τετάρτης, ἐπὶ τοῦ ἐπὶ θαψάκου καὶ μεμφέως πόλεως, μέχρι ἡ μεταξὺ τῶν στομάτων τοῦ νείλου, ἀνάγκη καταντᾶν εἰς αὐτὴν πρὸς κάνωβον καὶ ἀλεξάνδρειαν τόπους. γνῶσθαι γὰρ ὅτι τὸ ἕκαστον σῶμα τὸ καλούμενον κανωβικόν τε καὶ ἡρακλεωτικόν. εἴτ' ὂν ἐπ' εὐθείας ἀλλήλοις τὰ μήκη τίθησιν, εἴθ' ὡς ἂν γωνίαν ποιοῦντα πρὸς θάψακον. ἀλλ' ὅτι γε τὸ παράλληλον τοῦ ἡ οἰκουμένης μήκει, φανερόν ὅτιν ἐξ αὐτῶν ὧν εἴρηκεν αὐτός. τὸ μὲν γὰρ ἡ οἰκουμένης μῆκος ἐπὶ τοῦ ταύρου γράφει, καὶ ἡ ἐπ' εὐθείας μέχρι σκιᾶς θαλάττης, πρὸς γραμμὴν τὴν ἐπὶ τοῦ καυκάσου καὶ ῥόδου καὶ ἀθηνῶν. ἀπὸ δὲ ῥόδου εἰς ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸν αὐτῶν μεσημβρινόν, πολὺ ἐλάττους φησὶ τῶν τετρακισχιλίων ἑξήκοντα σταδίων. ὥστε φανερὸν καὶ οἱ παράλληλοι διέχουσιν ἀλλήλων ὅ, τε ἐπὶ ῥόδου καὶ ὁ διὰ ἀλεξανδρείας. ὁ δ' αὐτὸς πῶς ὅτι τούτῳ, ὁ ἐπὶ ἡ μεμφέως πόλεως, ἢ νοτιώτερός γε τούτου, ὡς θ' ἡ συμπίπτουσα γραμμὴ τότε γε τοῦ παραλλήλου τῇ τῷ ἐπὶ ῥόδου τῇ καστίαν πυλῶν, εἴτ' εὐθεῖα, εἴτε κεκλασμένη, οὐκ ἂν εἴη παράλληλος οὐδετέρα.

Latitudo autem quę inter duos eſt parallelos, quorū unus per ſignū aquiloni propinquiſſimum deſcribitur, alter uerò per auſtro propinquiſſimū. Per inæquales em̄ figuras, in quarū lateribus neq; lōgitudo, neq; latitudo terminari poteſt, hunc in modū quantitas definienda eſt. Generaliter aūt definiendū, quod nō eodē modo in toto & in parte lōgitudo & latitudo dicitur. Sed in toto quidem maior diſtantia appellatur longitudo, minor autem latitudo. In parte uerò longitudo quidem eſt ipſum paralleli ad totius longitudinē, illius portio, quod fuerit maius: tametſi capta in latitudine diſtantia maior ſit, quàm capta in longitudine. Ideo & orbe ipſo terrarum ab ortu & occaſu in lōgum producto, à ſeptentione uerò ad auſtrū in latum extenſo, cumq; longitudo in aliquo parallelo ad æquinoctialem deſcribatur, latitudo autē ad meridiem, partes quoq; capere nō opus eſt. Longitudines quidem ad longitudinem parallelæ, partes eius: latitudines uerò & ipſæ ad latitudinem. Sic enim melius deſcribetur. Primùm quidem orbis terrarum totius quātitas, dehinc diſpoſitio & partium forma ad aliqua quidem deficere, ad aliqua uerò ſuperabūdare, tali ex appoſitione apparētibus. Eratoſthenes aūt ipſam orbis terrarū longitudinem capit in linea per columnas & Caſpias portas & Caucaſum perinde ac directa. Tertię uerò particulæ in linea per Caſpias portas & Thapſacum. At quartæ particulæ longitudinem in linea per Thapſacum & urbem Heroum, uſque ad illa quæ inter Nili oſtia eſt, neceſſarium eſt ad Canobi & Alexandriæ loca reuerti: hic eſt enim ultimū oſtium, quod Canobicum Heracleoticumq; uocant. Siue igitur per directam longitudinem inuicem ponant, ſiue ut angulū facientes ad Thapſacum, ſed quod neutrū ſit ad orbis terræ lōgitudinem parallelum ex ijs quæ dixit ipſe liquet. Mundi enim longitudinē per Taurum & mare uſq; ad columnas per rectitudinem ſecundum lineam per Caucaſum et Rhodum & Athenas ſcribit. A' Rhodo autem in Alexandriā ſecundum ipſarum meridianū multo minus quàm millia quatuor ſtad. eſſe dicit. Vnde tantū diſtarent inuicem illarum parallelli qui ſcilicet per Rhodum eſt, quiq; per Alexandriam. Idem autē quodammodo eſt huic qui eſt Heroum oppidū, uel hoc ipſo auſtralior, adeò coincidens huic linea parallelo, & illi qui per Rhodum & Caſpias portas ſiue recta, ſiue fracta ad neutram parallela eſſet.

Haud igitur longitudines bene comprehenduntur, neque item ſeptentrionales particulæ comprehenduntur. Cæterũ ad Hipparchum regredientes, reliqua deinceps uideamus. Sibĳpſi enim quædã aſſumpta rurſus effingẽs, illa quę ab illo figuraliter dicuntur rationibus geometricis cõfutat. Ait enim eum dicere ſpaciũ ex Babylone ad portas Caſpias ſex milliũ ſeptingentorũ ſtad. eſſe, ad confinia uerò Carmaniæ ac Perſidis plus ĉ̃ nouẽ milliũ. Quod linea ad æquinoctiales ortus rectè deducta iacet, hanc aũt perpendicularem fieri ad cõmune ſecundi ac tertĳ ſigilli latus. Itaq; in ipſum conſtitui triangulũ angulis rectis rectam habẽtem ad Carmaniæ terminos, & extentã minorem eſſe una illarũ quæ rectã habeat, oportere itaq; Perſidem ſecundi ſigilli facere. Adhæc dictum eſt, lineam etiam quæ ex Babylone in Carmaniã eſt, in parallelo non comprehendi, neq; rectam quę ſigilla diſtinguit, meridianam dici. Itaq; nihil in ipſum dictũ eſt, neq; quod infertur. Nam cũ dixerit à Caſpĳs portis ad ipſam quidem Babylonẽ ſtadia eſſe quæ dicta ſunt, ad Suſa uerò ſtadiorum millia quatuor nongenta, à Babylone uerò tria millia quadringenta. Denuò ab eiſdẽ concitatus cauſis, obtuſis angulis triangulum conſtitui dicit ad Caſpias portas & ad Suſa & Babylonem obtuſum angulum habentem ad Suſa. Longitudines uerò laterum eiectas, poſtea colligit quod ſecundum has cauſas eueniat, lineam quæ eſt per Caſpias portas meridianã, in parallelo per Babylonem, & Suſa ad occaſum adiunctiorem habere communem inciſionem, communis inciſionis eiuſdem paralleli & rectitudinis à Caſpĳs portis ad terminos pertinẽtis Carmaniç, & Perſidis pluribus milibus quatuor & quadringentis. Fermè autẽ ad lineam per Caſpias portas meridianam dimidiam rectè facere angulum, qui eſt per Caſpias portas & terminos Carmaniæ & Perſidis, & inclinare illum ad mediam meridiei & æquinoctialis ortus, huic uerò parallelum eſſe Indum amnem. Et quod iſte à montibus non in meridiẽ fluat (ut inquit Eratoſthenes) ſed inter hanc & æquinoctialẽ ortũ, quemadmodũ in uetuſtis ſcriptũ eſt tabulis. Quis igitur cõcedet conſtitutũ nunc triangulũ obtuſo eſſe angulo, cum nõ concedat rectũ angulũ eſſe qui illũ amplectitur? Quis uerò in parallelo iacentẽ à Babylone in Suſa, unã obtuſam ex ĳs complectentibus uniuerſam, qui nõ cõcedat

ἀκεῖ γὰρ λαμβάνεται τὰ μήκη, ἐκεῖ δὲ ὀλίγα ἀλ' ὑπὸ πλαγίων λαμβάνονται μερίδες. ἀλλ' ὧδε ἐφ' ἵππαρχον πρότερον ἐπανιόντες, τὰ ἑξῆς ἰδωμεν. πάλιν γὰρ πλάσας ἑαυτῷ λήμματα γεωμετρικῶς, ἀνασκευάζει τὰ ὑπ' ἐκείνου τυπωδῶς λεγόμενα. φησὶ γὰρ αὐτὸν λέγειν τὸ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς μὲν Κασπίους πύλας διάστημα σταδίων ἑξακισχιλίων ἑπτακοσίων. εἰς δὲ τοὺς ὅρους τῆς Καρμανίας τὸ πρὸς ἄρκτον πλεόνων ἢ χιλίων, ὅπερ ὧδε γραμμῆς καθ' ὑποκειμένας ἀνατολὰς, εὐθείας ἀγομένης. γίνεσθαι δὲ ταύτην κάθετον ὧδε πως κοινὴν πλευρὰν τοῦ τε δυσμικοῦ καὶ τοῦ τείτου σφραγίδος. ὥστε κατ' αὐτὴν συνίστασθαι τετράγωνον ὀρθογώνιον, ὀρθὴν ἔχοντα τὴν πρὸς τοῖς ὅροις τῆς Καρμανίας. τὴν τῶν ὑποτεινουσῶν εὐθειῶν ἐλαχίστην μετὰ τῆς πρὸς τῇ ὀρθῇ ἔχουσαν. λέγειν δὲ τὴν πρὸς τὰ δυσμικὰ τοῦ δυσμικοῦ πτερὸν σφραγίδος. πῶς ταῦτα δ' ἔφησεν ὅπως ἂν ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν Καρμανίαν ὧδε πλαγίως λαμβάνεται, ὅθ' ἡ διορίζουσα εὐθεῖα τὰς σφραγῖδας μεσημβρινὴ εἴρηται. ὥστ' ἀδήλως εἴρηται πῶς αὐτῇ, ἢ ἢ ὡσαύτως ὁμοίως. εἰρηκὼς γὰρ ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς μὲν Βαβυλῶνα οὐ λελεχθώτας, εἰς ἃ στάδιοι εἰσὶ τετρακισχίλιοι ἑνακόσιοι, ἀπὸ δὲ Βαβυλῶνος τετρακισχίλιοι τετρακόσιοι. πάλιν ἀπὸ τῶν ὑπὸ ὁρμηθεὶς ὑποθέσεων, ἀμβλυγώνιον τρίγωνον συνίστασθαι φησὶ πρός τε ταῖς Κασπίοις πύλαις τὴν σύσσεισιν καὶ Βαβυλῶνι, τὴν ἀμβλεῖαν ἔχουσαν γωνίαν πρὸς σύσσεισιν. τὰ δὲ τῶν πλευρῶν μήκη τὰ ἐκκείμενα, εἶτ' ὠλογίζετο, διότι συμβήσεται τῇ τὰς ὑποθέσεις ταύτας, τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ὧδε τὴν διὰ Βαβυλῶνος καὶ σύσσεισιν πλαγίαν διυσμικωτέραν ἔχειν τὴν κοινὴν τομὴν τὴν κοινῆς τομῆς τῶν πλαγίων. τὴν δὲ Κασπίων πυλῶν καθήκουσαν εὐθεῖαν οὐκ ὄρος οὐ καρμανίας ἢ πρὸς τῇ, πλείοσι τῶν τετρακισχιλίων τῇ τετρακοσίων χιλίοις πλείω τὴν πρὸς τῇ διὰ Κασπίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡμίσειαν ὀρθῆς ποιεῖν γωνίαν τὴν διὰ Κασπίων πυλῶν τὴν τῶν ὄρων τῆς τε καρμανίας τὴν πρὸς τῇ. καὶ νοῦν αὐτὴν ὧδε τὰ μέχρι τῆς τε μεσημβρίας τῇ τῆς ἰσημερινῆς ἀνατολῆς. ταύτην δ' εἶναι παράλληλον τῇ ἰνδικῷ ποταμῷ, ὥσε τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῶν δρεῶν ἐκ ὧδε μεσημβρίαν ὥστε ῥεῖν, ὡς φησὶν ὁ Θεόφανης, ἀλλὰ μεταξὺ ταύτης τῆς τε ἰσημερινῆς ἀνατολῆς καθάπερ γὰρ τοῖς ἀρχαίοις πλάναξι κατάγεται πᾶς τὶς ἂν συγχωρήσαι δὲ νῦν σκαληνὸν τρίγωνον ἀμβλυγώνιον εἶναι, μὴ συγχωρῶν ὀρθογώνιον εἶναι δὲ περιέχον αὐτὸ τὶς δ' ὅλῃ μὴ συγχωρῶν τῷ

τὴν μέχρι καρμανίας; τίς δὲ ὁ ἰνδὸν παραλληλον τὴν ἀπὸ καστίων πυλῶν ὧδε οὖσαν ἐπὶ καρμανίας; ὧν χωρὶς κενὸς ἂν εἴη ὁ συλλογισμός. χωρὶς δὲ τούτων καὶ κεῖνο εἴρηκεν, ὅτι ῥομβοειδὲς ὅλον τὸ σχῆμα ἐστὶν ἰνδικῆς. καὶ καθάπερ ἡ ἑωθινὴ πλευρὰ πρὸς ἕω, μάλιστα δὲ ἐσχάτῳ ἀκρωτηρίῳ, ὃ καὶ πρὸς μεσημβρίαν προπίπτει πλέον παρὰ τὴν ἄλλην ἠιόνα, οὕτω καὶ ἡ παρὰ τὸν ἰνδὸν πλευρά. παύτα δὲ ταῦτα λέγει οὐ γεωμετρικῶς ἐλέγχων, οὐ πιθανῶς. ταῦτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπενέγκας ἑαυτῷ ἀκολύεται, φήσας· εἰ μὲν παρὰ μικρὰ σταδίων ἐκπτώματα ἐνῆν ὁ ἔλεγχος, συγγνώναι ἂν ἦν· ἐπειδὴ δὲ παρὰ χιλιάδας σταδίων φαίνεται σφαλλόμενος, οὐκ ἂν εἴη συγγνωστός. καίτοι ἐκεῖνον γε καὶ παρὰ τετρακοσίους σταδίους αἰσθητὰ ἀποφαίνεσθαι τὰ παραλλάγματα, ὡς ὧδε τοῦ δι' ἀθηνῶν παραλλήλου καὶ τοῦ διὰ ῥόδου. ἔστι δὲ τὸ πρὸς αἴσθησιν οὐχ ἁπλοῦν· ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν πλάτει μεῖζον, τὸ δὲ ἐν ἐλάττονι. μεῖζον μὲν γὰρ αὐτῷ τῷ ὀφθαλμῷ πιστευομένῳ καὶ ποιεῖ ἢ κρῶσιν ἀέρων πρὸς τὴν τῶν κλιμάτων κρᾶσιν. ἐλάττονι δ' ἂν εἴη ὀργάνων γνωμονικῶν, ἢ διοπτικῶν. ὁ μὲν οὖν διὰ ἀθηνῶν παράλληλος, γνωμονικῶς ληφθείς· καὶ ὁ διὰ ῥόδου καὶ κασίας ἐκάτερος γὰρ σταδίοις πεντακισχιλίοις τὴν διαφοράν. ὁ δ' ἐν πλάτει μὲν τετρακισχιλίων σταδίων. μήκει δὲ καὶ τετρακισμυρίων ὄρους, πελάγους δὲ τεσσαρακονταμυρίων λαμβάνων τὴν ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἰσημερινὰς ἀνατολὰς γραμμὴν, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τοῦ μέρους, τὰ μὲν νότια ὀνομάζων, τὰ δὲ βόρεια. καὶ ταῦτα πλινθία καλῶν καὶ σφραγίδας, νοείσθω πῶς καὶ ταῦτα λέγει, καὶ πλευρὰς τὰ μὲν ἀρκτικὰ, τὰ δὲ νότια; καὶ πῶς τὰ μὲν ἑσπέρια, τὰ δὲ ἑωθινά; καὶ τὸ μὲν παρὰ πολὺ διαμαρτανόμενον παρορᾶν, ἀνεχέτω λόγον· δίκαιον γάρ. τὸ δὲ παρὰ μικρὸν ἢ παρὰ σταδίων ἐλεγκτέος ὅδιν. ἐν ταῦθα δ' ἑτέρως αὐτῷ προσάγεταί τις ἔλεγχος. ὅτε γὰρ ἐν ἐν τοσούτῳ πλάτει γεωμετρικὴ τις διώσαιτ' ἂν ἀπόδειξις, ὅτ' ἐν οἷς ἐπιχειρεῖ γεωμετρεῖν, ὁμολογουμένοις χρῆ λήμμασιν, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάσας. βέλτιον ἢ πρὸ τετάρτης λέγειν μεσόλαβον. προσίθησι δὲ τῇ τριλιτίᾳ τὸ μόνον τῷ αὐτῷ ἐναντίως ἢ τῇ παρακειμένῳ. ὧν οὐδὲν ὀρθῶς εἴρηται, διότι μακρός ἐστιν ὀνομάζει τὸ μεσόλαβον ταύτης τῆς ἀπὸ θαψάκου μέχρις ἀιγύπτου γραμμῆς. ὡς παρ' εἴ τις παραλληλογράμμου τὴν διάμετρον μακρὸν αὐτὸ φαίη. ὁ δὲ ὧδε τὸ αὐτὸ παραλλήλου καὶ παρά τε θάψακον, ἣ τὸ αἰγύπτου παραλίαν,

illam uſq; in Carmaniam? Quis autem Indo parallelam illam eſſe quæ eſt à Caſpijs portis ad Carmaniæ terminos, ſine quibus inanis eſſet ratiocinatio? Præter hæc autem & is dixit quod ad trochi formam eſt Indiæ figura. Et ſi cut orientale latus multum ad ortum circunflectitur, præſertimq; promontorio ultimo, quod in meridiem ultra litus reliquum prominet, & latus ad Indū. Hæc aūt omnia dicit non Geometrica ratione arguens, neq; uerisimiliter. Hæc uerò & ipſe ſeſe inuoluens diſſoluit, dicens: Siquidem ad puſilla interualla exiſteret argumentū, danda eſſet uenia: cum autem ad ſtadiorum millia excidat, nequaquam ignoſcendum. Atque illum utiq; ultra ſtadia quadringenta ſenſibiles indicare permutationes, ut per litorum parallelum atq; Rhodi. Eſt autem id nō ſimplex, quod ad ſenſum eſt: ſed tum in maiore latitudine, tum in minore. Maiore quidem in eo ipſo, cum creditur oculo, uel fructibus, uel aeris temperiei ad climatum temperiem: minore uerò per inſtrumēta gnomonica, aut ad ſpeculandum pertinentia. Parallelus igitur per litora gnomonis ratione acceptus, & is qui per Rhodū eſt et Cariam, in tot ſtadijs ſenſibilem iure efficit differentiam. Illic autem in latitudine ſtad. trium millium, in longitudine uerò millium quadringentūm terminos, pelagi uerò millium triginta, capiēs lineam ab occidente ad æquinoctiales ortus, & ad utranq; partem, quædam auſtralia nuncupans, quædam ſeptentrionalia. Et lateres hæc appellans & ſigilla, cogitet quó nam modo & hæc dicat, & latera, quædam quidem ſeptentrionalia, quædam uerò auſtralia? Et quó nam modo alia ſanè occidentalia, alia autem orientalia? & id quod permultum aberrat, ne gligēs rationē ſubeat: iuſtum eſt enim. Quod autem ad paululum eſt, neq; etiamſi omittat, redargui poteſt. Hic autem neutro modo ullum ei accedit argumentum. Haud enim eorum quæ in hac latitudine ſunt ulla geometrica ualere poteſt demonſtratio. Neq; ubi nititur geometricè differere, manifeſtis utitur acceptionibus, ſed à ſeipſo fictis. Præſtat igitur de quarta dicere particula. Adijcit enim & de Philetio, & de Menonte eiſdē de cauſis uel ſimilibus. hoc autē rectè increpat, quòd huius particulæ lōgitudinē nominat lineā à Thapſaco uſq; ad Aegyptū. Quemadmodū ſi quis deſcripti per parallelas lineas ſpacij longitudinē diametrū eſſe dicat. Non enim eodē in parallelo iacet Thapſacus, & ora Aegypti maritima,

ſed

ſed multum à ſe inuicem diſtantibus. Intermedia enim ducitur quodammodo angularis & obliqua linea à Thapſaco ad Aegyptū. Auſus eſt autem dicere ſe mirari ſpacium ſex millium ſtad. à Peluſio ad Thapſacum, cum plura ſint ſeptem millibus. Haud ſanè rectè. nam cum per demōſtrationem accipiat, quod parallelus per Peluſium magis quàm parallelus Babylonis eſt auſtralis, ultra ſtadia duo millia & quingenta, & ſecundum Eratoſthenem, qui exiſtimat parallelū per Thapſacum magis quàm Babylonis parallelus propinquiorē eſſe aquiloni ſtad. millibus quatuor octingentis, concidit, inquit, plus quàm millibus ſeptem. Quonam igitur modo ſecundum Eratoſthenem tanta paralleli diſtātia demonſtratur per Babylonem à Thapſaco cum ſcrutaretur? Quod quidem à Thapſaco ad Babylonē tantum interſit, ille affirmat. Quod autē per utriuſq; parallelum ad alterutrū eſſet, nequaquam dixit, neq; quod in eodem meridiano ſint Thapſacus & Babylon. Contraria enim Hipparchus ipſe demonſtrauit ſecundū Eratoſthenem pluſquā ſtad. duobus millibus ad orientem Babylonem, quàm Thapſacum cōtingere eſſe propinquiorem. Nos autem demonſtrationes Eratoſthenis opponimus, in quibus Tigrin & Euphratē Meſopotamiam & Babyloniam ambire, & maiorem ambitus partem Euphratē efficere contendimus. Qui quidem cum ad ſeptentrionem fluat in meridiem, ad orientem flectitur, in meridiem autem excidit: à ſeptentrione igitur eius in meridiem curſus cuiuſdam quaſi meridiani eſt. Ipſa uerò ad ortum inflexio & ad Babylonē inclinatio à meridiano eſt, & non per directam, ob iam dictum circuitum. Viam autem ait eſſe millibus quatuor & octingentis ſtad. ad Babylonem à Thapſaco præter Euphratem, adijciens quaſi dedita opera nullā rectam ipſam ſuſcipere, ac menſurā interualli duorū parallelorum. Hoc aūt non dato, inane eſt quod demonſtrare uidetur: quoniam conſtante rectis angulis triangulo penes Peluſium & Thapſacum, & ſectioni paralleli per Thapſacum & meridiani per Peluſium, una earum quæ eſt circa rectam in meridiano, maior erit ea quæ circa rectam à Thapſaco in Peluſium. Inane autem, quod huic adiungitur, à non conceſſo præſuppoſito comparatum. haud enim datur à Babylone ad Caſpiarum portarum meridianum interuallum eſſe ſtadiorum millium quatuor octingentorum. A' nobis enim argutum

ἀλλ' ὠθισώτερον πολὺ ἀλλήλων. φέρεται δὲ ὅλως μεταξὺ σκαληνίος πως ἄγωνια ἡ λοξὴ ἡ ἀπὸ θαψάκου εἰς εὐφράτην. τὰ δὲ θαυμάζειν πῶς ἐθαρρήκασιν εἰπεῖν ἑξακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ πηλουσίου εἰς θάψακον πλειόνων ὄντων ἢ ἑπτακισχιλίων, οὐκ ὀρθῶς. λαβὼν γὰρ διάστασιν, οὗ ὁ σκαληνὸς πρὸς ἀλλήλους τὸν σκαληνὸν τὸν διὰ βαβυλῶνος πλείονα ἢ διακοσίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις νοτιώτερός ὅτι, κατ' ὀρθογώνιον ὡς οἴεται. διόπερ τὸν διὰ βαβυλῶνος ὁ διὰ θαψάκου ἀρκτικώτερος πεντακισχιλίοις ὀκτακοσίοις σταδίοις, συμπίπτει φησὶ πλείοσι τῶν ἑπτακισχιλίων. πῶς δὲ κατ' ὀρθογώνιον δείκνυται ἡ τοσαύτη ἀπόστασις τοῦ διὰ βαβυλῶνος παραλλήλου ἀπὸ τοῦ διὰ θαψάκου ζητῶ. ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ θαψάκου ὑπὲρ βαβυλῶνα ἔστιν ὅσον, εἴρηκεν ἐκεῖνος. ὅτι δ' ἡ ἀπὸ τοῦ διὰ ἑκατὸν πυλῶν παραλλήλου ὑπὲρ τὸν διὰ θαψάκου, σὺκ εἴρηκεν. ὁ δὲ γὰρ ὅτι ὑπὲρ ταυτὸν μεσημβρινόν ἐστιν ἡ θάψακος τῇ βαβυλῶνι. τἀναντία γὰρ αὐτὸς ὁ ἵππαρχος ἐλέγχει κατ' ὀρθογώνιον πλείοσι ἢ διακοσίοις σταδίοις συμβαίνειν ἀποδεικνύναι τὴν βαβυλῶνα τοῦ θαψάκου. ἡμεῖς τε πρατιθέμενοι τὰς ὀρθογωνίους ἀποφάσεις, ὧν αἱ μὲν τὴν τίγριν καὶ τὸν εὐφράτην ἐγκυκλοῦσθαι τὴν τε μεσοποταμίαν καὶ τὴν βαβυλωνίαν, καὶ τὸ πλέον γε τῆς ἐγκυκλώσεως τὸν εὐφράτην ποιεῖν. ἀπὸ μὲν τοῦ ἄρκτου ὑπὲρ μεσημβρίαν ῥυέντα, ὡσπερεῖ πρὸς τὰς ἀνατολὰς, ἐκπίπτειν δὲ ὑπὲρ μεσημβρίαν. ἢ μᾶλλον ὑπὲρ μεσημβρίαν ὑπὲρ τὸν ἄρκτου ὅλως, ὡς ἂν μεσημβρινόν τινός ὅτι, ἢ δι' ὑπὲρ τὰς ἀνατολὰς ὡσπροφὴ, καὶ ὑπὲρ τὴν βαβυλῶνα ἐκνεύσεις τε ὅτι ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ, καὶ ὀκ ἐπ' εὐθείας, διά τὴν ῥηθεῖσαν ἐγκύκλωσιν. τῷ μὲν γε ὅλῳ εἴρηκε τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων σταδίων τὴν ὑπὲρ βαβυλῶνα ἀπὸ θαψάκου πρὸς τὸν εὐφράτην, πεφυκὼς καθάπερ ἐπίπαν λέγειν τὸ μῆκος εὐθεῖαν αὐτὴν διέξεσθαι καὶ μέτρον τοῦ μεταξὺ διαστήματος. μὴ διδομένου δὲ τοῦτο καινόν ὅτι καὶ τὸ ἐφεξῆς δείκνυσθαι δίκαιον ὅτι σωσιπάτρης ὀρθογωνίου τριγώνου πρός τε πηλουσίῳ καὶ θαψάκῳ καὶ τῇ γραμμῇ τοῦ τε διὰ θαψάκου παραλλήλου, καὶ τοῦ διὰ πηλουσίου μεσημβρινοῦ, μία τῶν περὶ τὴν ὀρθὴν ἡ ὑπὲρ τοῦ μεσημβρινοῦ μείζων ἔσται τῆς περὶ τὴν ὀρθὴν τοῦ ἀπὸ θαψάκου εἰς πηλούσιον. καινὸν δὲ καὶ τὸ σωσίπατρον τοῦτο ἀπὸ μὴ συγχωρουμένου λήμματος κατασκευαζόμενον. οὐ γὰρ δὴ δίδοται τὸ ἀπὸ βαβυλῶνος ὑπὲρ τὸν διὰ κασπίων πυλῶν μεσημβρινὸν εἶναι διάστημα τετρακισχιλίων σταδίων ὀκτακοσίων. ἐλήλεγκται γὰρ

ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῶν μὴ συγχωρουμένων ὑπ' ὀρατοσθένους καὶ ἐσκευασμένα τὸν τοῦ ἱππάρχου. ἵνα δ' αὐτίχυρον ἡ τὸ ὑπὲρ ἐκείνου διδόμενον, λαβὼν τὸ εἶναι πλείους ἢ γυναικιχιλίους ἐκ βαβυλῶνος ἐπὶ τὰς κασπίους πύλας ὅτους ἀγομένην γραμμὴν ὡς ἐκεῖνος εἰρηκὼς ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς καρμανίας, ἐδείκνυε τὸ αὐτό. ὁ τοίνυν ἔν λεκτέον πῶς τὸν ὀρατοσθένη, ἀλλ' ὅτι τῶν μὲν πλάτει λεγομένων καὶ μεγεθῶν καὶ χαμάτων, εἴη τι δεῖ μέτρον. καὶ ὅπου μὲν πλέον, ὅπου δὲ ἔλαττον συγχωρητέον. λανθάνοις δ' ἂν τὸ ὁρῶν πλάτους τῶν ἐπὶ τὰς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς ἐκτεινομένων χιλίων σταδίων, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τῆς θαλάττης τῆς μέχρι κιλικίας μᾶλλον ἂν τις συγχωρήσειεν ὡς ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς ἀπερείδεσθαι τὰς παραλλήλους ἐκείνης τῆς αὐτῆς πλάτει ἀγομένας, ἢ τὰς συμπιπτούσας. καὶ τῶν συμπιπτουσῶν τὰς μὲν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ πλάτει τῆς σύμπτωσιν ἐχούσας, ἢ τὰς ἐκτὸς ὡσαύτως καὶ διεστηκυίας, μέχρι τοῦ μὴ ἐκβαίνειν τὸ πλάτος ἢ τὰς ἐκβαινούσας, καὶ τὰς μὲν μείζονι μήκει μᾶλλον ἢ τὰς μὲν ἐλάττονι. ἔστι γὰρ ἡ ἀνισότης τῶν μηκῶν συγκρύπτουσά τ' ἂν μᾶλλον καὶ ἡ ἀνομοιότης τῶν χαμάτων· οἷον μὲν τῷ πλάτει τὸ ταύρου πανὸς καὶ μέχρι κιλλῶν θαλάττης, τετρακισμυρίων τετρακισχιλίων σταδίων. νοεῖται δὲ παραλληλόγραμμον χωρίον, τὸ περιγραφόμενον, τότε ὄρος ἅπαν καὶ τὸ λεχθὲν μῆκος θαλάττης. ἐὰν δὲ διέλῃς εἰς πλείω παραλληλόγραμμα τὸ μῆκος, καὶ τὸ διάμετρον, ὅλα τε ἴσα λάβῃς καὶ τὸ μέρων, ῥᾴδιον ἂν ἡ τὸ ὅλα διάμετρον ἡ αὐτὴ λογισθείη παράλληλος τε καὶ ἴση τῇ τὸ μῆκος πλευρᾷ ἢ περ ἡ ἐν τοῖς μέρεσι. καὶ ὅσων γ' ἂν ἦσθα, τὸ παραλληλόγραμμον τὸ λαφθὲν ἐν μέρει, τοσῶνδε μᾶλλον τὸ τ' αὖ συμβαίνοι. ἥτε γὰρ λοξότης τὸ διαμέτρου, ἦσθα ἀπελέγχετ', καὶ ἡ ἀνισότης τὸ μήκους ἐν τοῖς μεγάλοις. ὥστ' ἀ δι' ἂν ὀκνήσειας ἐπ' αὐτῶν τιὼ διάμετρον εἰπεῖν μῆκος τὸ χήματος. ἐὰν δὲν τιὼ διάμετρον λοξώσῃς μᾶλλον, ὥς γε ἐκπεσεῖν ἔξω τὸ πλευρῶν ἑκατέρας, ἢ γέ τι ἑτέρας, ὃκ ἂν ὁμοίως ἐπὶ ταῦτα συμβαίνει. τοιὸν γὰρ δή τι λέγω τὸ μέρος τὸ γὰ παλαιὸν λεγομένου. ὃ δὲ ἀπὸ τῶν κασπίων πυλῶν, τιὼ μὲν δι' αὐτῶν τὸ ὁρῶν λαμβάνων, ὡς ἂν ὑπὸ ταυτὸ παραλλήλα μέχρι κιλλῶν ἀγομένην, τὴν δ' ἀπονεύουσαν εἰς θάψακον σύθυς ἔξω πολὺ τῶν ὀρῶν. καὶ πάλιν ἐκ θαψάκου πρὸς ἑκβάλλουσαν, ἄλλην μέχρι αἰγύπτου τοσοῦτον ἐπιλαμβάνουσαν πλάτος. εἶτα τοῦ μήκους τοῦ ταύτης καταμετρῶν τὸ τοῦ χωρίου μῆκος διαμετρον τετραγώνου, καταμετρεῖν δι' ὀξείας τὸ τοῦ τετραγώνου μῆκος, ὅταν δὲ μὴ

argutum est à non concessis ab Eratosthene, id quod confirmarit Hipparchus. ut uerò sit inualidũ quod datur ab illo, cum capiat plus nouem millibus esse, lineam sic ductam à Babylone ad portas Caspias (ut inquit ille) ad Carmaniæ confinia, idem ostendebat. Hoc igitur in Eratosthenem minimè dicendũ, sed quod magnitudinũ & formarum, quæ in latitudinem dicuntur, aliquam oportet esse mensuram, & quod alicubi amplius, alicubi minus cõcedendum est. Capta enim latitudine finiũ ad æquinoctiales ortus, extentorũ trium milliũ stad. & similiter item maris usq; ad columnas, potius aliquis concederet, ut in una linea inquiratur, quæ sunt ad illam parallelæ in eadem latitudine conductæ, quàm quæ coincidant, in illa ipsa latitudine coincidentiam habentium, uel quæ exterius eodem modo & distantes usq; ad non exeuntes de latitudine, & exeũtes, & quæ in maiori longitudine magis quàm quæ in minori. Etenim inæqualitas longitudinũ magis occultaretur, & formarũ dissimilitudo, uelut in totius Tauri latitudine & maris usq; ad colũnas subiectis stad. tribus millibus. Intelligitur locus etiam lineas habens parallelas circũscriptus, atq; mons uniuersus & mare prædictum. Si igitur in plures inuicem parallelas partes partias longitudinem, & diametrum huius totius capias & partiũ, facile totius diametri eadem computaretur parallela, & æqualis ad ipsum longitudinis latus, quæ in partibus. Et quando quidem minus sit, quod inuicem parallelã habet lineã, quod in parte capitur, tanto magis hoc contingeret. Nam & diametri obliquitas minus arguitur, & longitudinis inæqualitas in magnis. Itaq; in ipsis formæ longitudinis diametrum appellare ne utique dubitaueris. Si igitur diametrum amplius obliquaueris, ut extra latera uel utrunq; uel alterum duorum excidat, non sanè eodem modo etiam hæc euenirent. Tale equidem aliquid dico, ipsam scilicet eorum quæ in latitudine dicuntur mensuram. Is autem qui à portis Caspijs, unã quidem per ipsos montes sumpserit, uti per eundem parallelum usque ad columnas deductam, alteram uerò ad Thapsacum declinantem statim multum extra montes. Ac rursum aliam à Thapsaco educens usque ad Aegyptum, quæ tantam capiat latitudinem. deinde huius longitudine, loci longitudinem dimetiens, quadranguli diametrum dimetiri, quadranguli longitudo uideretur. Quando autem diame-

diameter non adsit, sed linea fracta, longè magis peccare uideretur. Fracta enim ea est, quæ à Caspijs portis per Thapsacum ad Nilum deducitur. Hæc quidem in Eratosthenem, illud autem & in Hipparchum quoniam oportebat, quemadmodum ab eo dictorum accusationem fecerat, sic & erratorum emendationem aliquam facere, quod nos facimus. Ille tametsi hoc sapiat uspiam, ut priscorum tamen tabulis mentem adhibeamus sanè iubet, quæ maioris etiam atque etiam quàm Eratosthenis tabula emendationis indigent. Et allatum argumentum eodem uitio detinetur. unum enim capit præsuppositum ex non concessis confutatum (ut nos ipsi coarguimus) quod Babylon ad orientem magis quàm Thapsacus supra stadia mille exposita est. Quocirca licet admodum inferatur, eam propiorem ortui esse stadijs duobus millibus quadringentis ex dictis Eratosthenis, quoniã ad Tigridis transitũ, quà traiecit Alexander à Thapsaco compendiosius est stad. millibus duobus quadringentis. Tigris autem & Euphrates Mesopotamiã circundantes, interim in orientem labuntur: inde in austrũ uersi, tũc inuicẽ propinqui sunt & Babyloni nihil dictis euenit absonum. Erat aũt in argumentatione sequenti, in qua cõcludere uult, quòd uia à Thapsaco ad portas Caspias, quam Eratosthenes stad. decem millium esse dixit, haudquaq; in directo est mẽsurata, perinde ac in recto tradat, cum recta longè minor existat. Sibi uerò ingressio talis est. Ait esse & secundum Eratosthenẽ eundẽ meridianũ, & qui est per ostium Canobicũ, & qui est per Cyaneas. Hũc uerò distare ab eo qui est per Thapsacum stad. millib. sex & trecentis, Cyaneas uerò à monte Caspio stad. sex millib. & sexcentis, qui ad excessum ad mare Caspiũ è Colchide iacet. Adeò ad stadia trecenta æqualem esse distantiam à meridiano ad Cyaneas, & ad Caspium, & ad Thapsacum. Quodã autem modo & Thapsacum & Caspium in eodem iacere meridiano. Huic uerò consequens esse, portas Caspias pariter distare. A Thapsaco uerò & Caspio multo minus abesse millib. decem, quot inquit Eratosthenes à Thapsaco distare. Certè multo minus quàm millibus decem distare per rectam. Ambitum igitur esse decem millium ratiocinatur ille per rectam ad Thapsacum ex portis Caspijs. Ad ipsum uerò dicemus, quod cũ Eratosthenes rectã in latitudine capiat, quod geographiæ propriũ est.

διάμετρος ἦ, ἀλλὰ κεκλασμένη ἡ γραμμή, πολὺ μᾶλλον ἂν δόξειε πλημμελεῖν. κεκλασμένη γάρ ἐστιν ἡ ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν διὰ Θαψάκου πρὸς τὸν Νεῖλον ἀγομένη. πρὸς μὲν δὴ τὸν Ἐρατοσθένη ταῦτα. πρὸς δὲ τὸν Ἵππαρχον, καθ' ὃν ἐδείκνυμεν ὡς καλῶς ἐγραφεῖαν πεποίηται τὰ ὑπ' ἐκείνου λεχθέντα, ὅτι καὶ ἐπανορθῶσίν τινα ποιήσασθαι τῶν ἡμαρτημένων, ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἐκεῖνο δὲ καὶ πρὸ τούτου περιφρόντιστέον, κελεύει ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις πίναξι πειθέσθαι, δεομένοις παμπόλλων ἐπανορθώσεως ἢ ὁ Ἐρατοσθένους πίναξ πεισθῆναι. καὶ δὲ ὠφερόμενον δι' ὧν χείρηται τὰ αὐτὰ ἔχεται μοχθηρίας. λαμβάνει γὰρ ἐν λήμματι δὲ ἐκ τοῦ μὴ δίδυμε νῶν κατασκευασθῆναι, ὡς ἐλέγξαμεν ἡμεῖς, ὅτι Θαψάκου Βαβυλὼν ἀνατολικωτέρα δισμυρίοις ἢ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις. ὥστ' εἰ καὶ πάνυ σωάγεται τὸ πλείοσιν ἢ δισχιλίοις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις ἀνατολικωτέραν αὐτὴν εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους. ὅτι δὲ τὴν τοῦ Τίγριδος διάβασιν, ἣ ἀλέξανδρος διέβη, ἀπὸ Θαψάκου ὀκτὼ σταδίων δισχιλίων τετρακοσίων. ὁ δὲ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης ἐγκυκλωσάμενοι τὴν Μεσοποταμίαν τέως μὲν ἐπ' ἀνατολὰς φέρουσιν. εἶτ' ὠθοῦσι πρὸς νότον, καὶ πλησιάζουσι τότε ἀλλήλοις τε ἅμα, καὶ Βαβυλῶνι ὀλίγον ἄποθεν συμβαίνει τῷ λόγῳ. πλημμελεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ ἐξῆς ὠθισμάτι. ἐν ᾧ σωάγειν βούλεται, ὅτι τῆς ἀπὸ Θαψάκου διὰ καυσίας πύλας ὁδοῦ, ἣν μυρίων σταδίων ἐθρασυδάστησεν, ὀκτὲ ἐπ' εὐθείας ἀναμεμετρημένων ὡς ἐπ' εὐθείας παρασταδίασι, τῆς εὐθείας πολὺ ἐλάττονος ὄσης. καὶ δὲ ἐφοδίου ὄντι αὐτῷ τοιαύτη φησὶν εἶναι κατ' ἐθρασυδάστην ἐν αὐτὸν μεσημβρινόν, πίπτειν δὲ τὸν καυβικὸν στόμα τοῦ, καὶ τὸ διὰ κυανέων. διέχειν δὲ τοῦτον τοῦ διὰ Θαψάκου ἑξακισχιλίους τριακοσίους σταδίους. τὰς δὲ κυανέας τοῦ καυσίου ὄρους ἑξακισχιλίους ἑξακοσίους. ὃ κεῖται μὲν τῇ ὑπερθέσει τῶν ὤμων ἐκ κολχίδος. ὥστε πρὸς τετρακοσίους σταδίους, ἂν εἶεν διάστημα ἀπὸ τοῦ διὰ κυανέων μεσημβρινοῦ ἐπί τε θάψακον καὶ ὧν τὸ κάσπιον. ἔπειτα διέλειπε ὧν τὸ αὐτὸ μεσημβρινὸν κεῖσθαι, τήν τε θάψακον καὶ τὸ κάσπιον. τοῦτο δὲ ἀνωλόθρευε, δύνασθαι ἀφεισάναι ἴσους τὰς καυσίους πύλας. Θαψάκου δὲ καὶ τὸ κάσπιον, πολὺ ἐλάττους ἀφεισάναι τὸ μυρίων, ὅσους φησὶν ἀφεισάναι δρασταδίους ἢ Θαψάκου. ἆρα πολὺ ἐλάττους ἢ μυρίους ἀφεισάναι οὐκ ἐπ' εὐθείας. κυκλοπορείαν ἆρα εἶναι οὐ μυρίους λεγίζει ἐκεῖνον ἐπ' εὐθείας ἀπὸ καυσίου πυλῶν εἰς Θάψακον. ὁρῶμεν δὲ πρὸς αὐτὸ, ὅτι τὸ δρασταδίους ἐν πλάτει λαμβάνοντος εὐθείας, ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι γεωγραφίας.

ἐν

ἐν πλάτει δὲ τὴν τὰς μεσημβρινάς. τὴν τὰς ὑπὸ μεσημβρινὴν ἀνατολὴν, ἐκεῖνος γνωμετρικῶς αὐτὴν διαιρεῖ. καὶ ὡς εἴ τις ὀργάνων λάβοι τινὰ τούτων ἕκαστον, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς δι' ὀργάνων. ἀλλὰ μᾶλλον στοχασμῷ λαμβάνων τὸ πρὸς ὀρθὰς καὶ τὸ παραλλήλους. ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἁμάρτημα. ἕτερον δὲ τὸ μηδὲ τὰ κείμενα παρ' ἐκείνων σημεῖα τιθέναι τὰ αὐτὰ, μηδὲ πρὸς ἐκεῖνα τὸν ἔλεγχον ποιεῖσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὑπὸ αὐτοῦ πλασθέντα. διόπερ πρῶτον μὲν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος ὑπὲρ φάσιν ἀπέχοντος σταδίων ὀκτακισχιλίων. καὶ προσθέντος οὐκ εἰς διοσκουριάδα γε τετρυφηκόσιους. τῶν δ' ἀπὸ διοσκουριάδος εἰς τὸ κάσπιον ὑποβεβλημένων ἡμερῶν πεντε εἴ τις κατ' αὐτὸν ἱππαρχον εἰκάζεται λέγεσθαι ὅσον χιλίων σταδίων. ὥστε τῶν σύμπαντων κατ' ὀρθὸν τετρυφηκόσιοι καὶ χιλιάδες ἑξακόσιοι. αὐτὸς δὲ τέτμηκε καὶ φησὶν εἶναι μὲν κυκλῳ εἰς φάσιν πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἰς ἣν κάσπιον γεωγραφεῖ ἄλλους χιλίους. ὥστ' οὐκ ὀρθοδρομεῖσθαι συμβαίνοι αὐτῷ τὸ αὐτὸ πως μεσημβρινοῦ τόν τε κάσπιον εἶναι καὶ τῶν θάψακον, ἀλλὰ κατ' αὐτόν. φορὰ δ' ἐστὶν κατ' ὀρθοδρομίαν. πῶς οὖν τούτῳ ἕπεται τὸ τῶν ἀπὸ τοῦ κασπίου ὑπὸ κασπίους πύλας ἴσην εἶναι τῇ ἀπὸ θαψάκου ὑπὸ τὸ αὐτὸ σημεῖον. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι ἀναλαβὼν πάλιν τὴν αὐτὸν ζήτησιν τῶν περὶ τὴν ὀρῶν τὴν κατὰ τὸν ταῦρον, περὶ ὧν ἱκανῶς εἰρήκαμεν, μεταβαίνει πρὸς τὰ βόρεια μέρη τῆς οἰκουμένης. εἶτ' ἐκτίθεται τὰ ῥηθέντα ὑπὸ τοῦ ὀρθοδρόμου περὶ τῶν μετὰ τὸν πόντον τόπων. ὅτι φησὶ δεῖν ἄκρας ἀπὸ τῶν ἄρκτων καθήκειν· μίαν μὲν, ἀφ' ἧς ἡ πελοπόννησος, δευτέραν δὲ τὴν ἰταλικὴν, τρίτην δὲ τὴν λυγυστικὴν, ὑφ' ὧν κόλπους ἀπολαμβάνεσθαι τόν τε ἀδριατικὸν καὶ τὸν τυρρηνικόν. ταῦτα δ' ἐκθέμενος καθόλου, πειρᾶται τὰ καθέκαστα περὶ αὐτῶν λεγόμενα ἐλέγχειν γεωμετρικῶς μᾶλλον ἢ γεωγραφικῶς. ἔστι δὲ τοῦτ' ἂν ἁμαρτανομένων ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ὀρθοδρόμου τὸ πλῆθος. καὶ ἔστι πολλοὺς τοῦ οὐ λιμένας συγγράψαντος ὃν ἐπαινεῖ μὴ ἐκεῖνος μάλιστα τῶν ἄλλων, διαφωνῶν δ' ἐλέγχεται πῶς αὐτὸν πλεῖστα. ὥστ' οὐκ ἄξιον ἡγοῦμαι διαιταῦθ' ὅτ' ἐκείνους ὑπὸ τοῦτον δι' ἁμαρτάνοντας τῶν ὄντων, οὔτε τὸν ἵππαρχον. καὶ γὰρ ὅτι τὰ μὲν παραλείπει τῶν ἡμαρτημένων, τὰ δ' οὐκ ἐπανορθοῖ. ἀλλ' ἐλέγχει μόνον ὅτι ψευδῶς ἢ μαχομένως εἰρηται. αὐτιάσαιτο μὲν γὰρ ἂν ἴσως καὶ τοῦτο τις, ὅτι φησὶν ἄκρας τρεῖς εἶναι σύμπαντας· μίαν μὲν παθεὶς, τὴν ἀφ' ἧς ἡ πελοπόννησος. ἔχει γάρ τι πολυ-

in latitudine uerò & meridianas: & eas quæ ad orientalem meridianam sunt, ille arte geometrica ipsum dirigit. Et sicut aliquis per instrumenta caperet unumquodq; horum, ipse nequaquã per instrumenta, sed per coniecturã potius accipiẽs, quodq; per rectas, quodq; per parallela. Vnum quidẽ hoc peccatum est. Alterum uerò est, ut nec ab illis iacentia interualla ipse ponat, nec ad illa adducat argumẽtum, sed ad ea quæ ipse cõfingat. Ea propter primũ quidẽ, cum ille ab ostio ad Phasin stad. octo millia interuallum esse dicat, adiungatq; illa, quæ usque ad Dioscuriadem sunt, indeq; sexcenta, & eam quæ ab Dioscuriade ad Caspium est additionẽ dierum quinq;, si quispiã sanè secundũ ipsum Hipparchũ existimat dici oportere stad. mille: unde uniuersam summatim computari, secundum Eratosthenem, millibus nouem sexcentis. Ipse igitur partitus est, et ait ex Cyaneis & Phasin millia quinq; et sexcenta esse, hinc q; ad Caspium alia mille, ita quod secundum Eratosthenẽ non contingeret, & Caspiũ & Thapsacũ in eodem esse meridiano, sed secundũ ipsum. Eia igitur secundum Eratosthenem, quo'nam modo huic cõsequitur, à Caspio ad portas Caspias æqualẽ esse ad aliam à Thapsaco ad idem signũ? Cæterùm in secundo rursus commentario, resumens eandem quæstionem de montibus circa Taurũ, de quibus diximus satis, transit ad septentrionales orbis terrarũ partes. Dehinc dicta exponit ab Eratosthene de adiacẽtibus Ponto locis. Quandoquidem tria, inquit, promontoria à septentrione descendêre: unum quidem, à quo Peloponnesus, secundum uero Italicum, tertium autem Lygusticum, à quibus sinus deprehendi & Adriaticum & Thyrrhenum. His quidem expositis uniuersaliter, singula de illis dicta nititur redarguere per rationes magis geometricas, quàm per orbis descriptiones. Tanta uerò est erratorum in eis ab Eratosthene multitudo, & Timosthenis in portuũ descriptione, quem ille super cæteros collaudat, discordans eum plurimum arguit, ut dijudicare indignũ arbitrer, tantopere de rebus aberrantes, & illos & Hipparchũ. Etenim ille nonnulla quidem omittit errata, quædam uerò non emendat, sed tantum arguit, quoniam falso uel repugnanter dictum est. Hoc & fortasse quispiam accusandum duxerit, quòd tria Europæ dicit esse promontoria: unum quidem constituens in quo est Peloponnesus, etenim aliquid habet in multas

diuidendum partes. Nam & Sunium ad promontoriũ inclinat, ſicut & Laconica, cum ſit non multo minus, quàm Maleum ad meridiẽ uergens, & ſinũ minimè paruipendendũ accipit. Et Cherrhoneſus Thracia ad Sunium, & Melena id eſt nigrum ſinum aſſumit, & deinceps Macedonicos. Quod ſi hoc quidem omittamus, et ex interuallis plurima manifeſta falſitate deſcripta, egregiam locorum imperitiam arguunt, quæ geometricis argumentis nequaquam indigent, cum aperta ſint ſuapte natura, & teſtificari ualeant. Sicuti quod ex Epidamno ad ſinum Thermæum exceſſus ſit ſuper duo millia ſtad. is autem nongentûm affirmat. Ex Alexandria uerò ad Carthaginem ſupra millia tredecim, cum nouem millia non excedant. Siquidem in eodem meridiano eſt ſecundum hunc Alexandria, Caria & & Rhodus, & Carthaginí Porthmus, id eſt interiacens mare. Omnes autem ſanè conſentiunt è Caria ad Porthmum nauigationem eſſe plus quinque millium ſtad. cum meridianus in magno quodam captus interuallo, idem eſſe conſideretur cum illo qui tanto in occidentem inclinatior eſt ad alium magis in orientem inſpectantem, quanto Carthago in occidentem magis quàm Porthmus exiſtat. In tribus autem ſtad. millibus manifeſtam habet redargutionem. Is autem Romam in eodem meridiano ponens tanto in occaſum uiciniorem quàm Carthago, excellentiam imperitiæ non relinquit locorum, & horum & aliorum qui per eundem tractum ad occidentem uſque ad columnas exiſtunt. Hipparcho igitur non orbis ſitum deſcribenti, ſed Eratoſthenis dicta de geographia exactius exploranti propriũ fuit ſingula corrigenda magis emendare. At nos, in quibus rectè inquit, cum longè plus ſit in quo peccet, proprium uniuſcuiuſq; rei ſermonem adducendum eſſe putauimus, nonnulla emendantes. In quibus autem allatas ab Hipparcho cauſas diſſoluemus, & ipſum ſimul Hipparchum rimantes erimus, ubi per contentionem quippiam diſſeruit: in his autem eum omnino delirantem intuentes, cum illum iure inuitet, ſatis eſſe cogitamus, ſi quæ in ipſa geographia inſunt dicentes, illam corrigamus. In quibus enim frequentes exterius ſunt errores, præſtat ne mẽtionem quidem facere, niſi rarum aliquid in uniuerſum eſt, quod ſigillatim efficere conabimur. In præſentia dictum ſit, quod Timoſthenes et Eratoſthenes, et adhuc illis priores,

χεδὸν. καὶ γὰρ τὸ σούνιον ἀκρωτηριάζει ὁμοίως τῇ λακωνικῇ, οὐ πολὺ ἧττον μεσημβρινώτερον ὂν τοῦ μαλέα, καὶ κόλπον ἀπολαμβάνον ἀξιόλογον. καὶ ἡ θρακία χερρόνησος ἀπολαμβάνει πῶς τὸ σούνιον, τόν τε μέλανα κόλπον, καὶ οὐ ἐφεξῆς οὐ μακεδονικούς. εἰ δ' οὖν παρείημεν ταῦτα, καὶ τῶν σχεδαμάτων τὰ πλεῖστα φανερῶς ψευδογραφούμενα, ἐλέγχει τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων ὑποβάλλουσαν, καὶ οὐ δεομένην γεωμετρικῶν ἐλέγχων, ἀλλὰ φανερῶν, καὶ αὐτόθεν ἐκμαρτυρεῖσθαι δυναμένων. οἷον ὅτι ἀπὸ Ἀμπρακίας ὁ πρὸς τὸν κόλπον ἡ ὑποβάσις ὅτι πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων, ὁ δ' γνάκωσιον φησίν. ἐκ δὲ ἀλεξανδρείας εἰς καρχηδόνα ὑπὲρ μυρίους καὶ τετρακισχιλίους, οὐ πλείους ὄντας τῶν γνακισχιλίων. ὥσπερ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄντι μεσημβρινοῦ κατὰ τοῦτο, τῇ μὲν ἀλεξανδρείᾳ καρεία, καὶ ῥόδῳ· τῇδε καρχηδόνι ὁ πορθμός. πάντων γὰρ ὁμολογοῦσι πλειόνων εἶναι τὸν ἐκ καρίας ὑπὲρ πορθμὸν πλοῦν σταδίων τετρακισχιλίων. ὅτι μεσημβρινὸς μὲν μεγάλῳ μέν τινι διαστήματι λαμβανόμενος, δοθείη ἂν ὁ αὐτὸς εἶναι τοσοῦτον ἀνισμικωτέρῳ πρὸς τὸν ἑωθινώτερον ὅσον ἡ χαρχηδὼν ὑπὲρ τὸν πορθμοῦ πρὸς ἀνίσει μᾶλλον. τὸ δὲ τετρακισχιλίοις σταδίοις ἔχει κατάφασιν τὸν ἔλεγχον. ὁ δὲ καὶ τὴν ῥώμην τιθεὶς ὑπὲρ ταυτὸ μεσημβρινοῦ τῷ τοσοῦτον καὶ καρχηδόνος ἀνισμικωτέραν, ὑποβολὴν οὐκ ἀπολείπει τῆς τῶν τόπων ἀγνοίας, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐφεξῆς πρὸς ἀνίσει μέχρι σηλῶν. ἵππαρχος μὲν οὖν μὴ γεωγραφοῦντι, ἀλλ' ἀκριβάζοντι τὰ λεχθέντα τῇ γεωγραφίᾳ τοῦ ἐρατοσθένους, οἰκεῖον ἂν ὢν πλοῦν τὰ καθ' ἕκαστα διθυρίσειν. ἡμεῖς δ' ἐν οἷς μὲν κατορθοῖ, τὸ πλέον δ' ὅπου καὶ πλημμελεῖ, τὸν καθ' ἕκαστα οἰκεῖον λόγον ὠήθημεν δεῖν προσάγειν, τὰ μὲν ἐπανορθοῦντες. ὑποῤῥῶν δ' ἀκριβούμενοι τὰς ὑπὸ φορμίας αἰτίας ὑποτοῦ ἵππάρχου, καὶ αὐτὸν τὸν ἵππαρχον συνεξετάζομεν ὅπου τι φίλαι πῶς εἴρηκεν. ἐν δὲ τούτοις ὁρῶντες ἤδη τὸν μὲν τελέως παραπαίοντα, τὸν δὲ δικαίως ὑπὸ καλοῦντα, ἀρκεῖν ὑπολαμβάνομεν αὐ ἐν αὐτῇ τῇ γεωγραφίᾳ τὰ ὄντα λέγοντες ἐπανορθῶμεν αὐτῷ. ἐφ' ὧν γὰρ σωιχῇ καὶ ὠὶ πολάζοντα ὅτι τὰ ἁμαρτανόμενα, κρεῖττον μηδὲ μεμνῆσθαι, πλὴν εἰ ἀναίτιόν τι καὶ καθόλου. ὅπερ πειρασόμεθα ποιεῖν ἐν οἷς καθ' ἕκαστα. καὶ νῦν δ' εἰρήσθω ὅτι καὶ τιμοσθένης καὶ ἐρατοσθένης καὶ οἱ ἔτι τούτων πρότεροι

τελέως

πλέως ἠγνόουν τά τε ἰβηρικὰ καὶ τὰ κελτικὰ, μυρίῳ δὲ μᾶλλον τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ βρεττανικὰ, ὡς δ' αὕτως τὰ τῶν τε τῶν Θ βαστάρνων. ὥστε πολὺ δ' ἀγνοίας ἐτύγχανον ἀφιγμένοι, καὶ ἐν κατ' ἰταλίαν, Θ τὴν ἀδρίαν, Θ ἐν πόντῳ, καὶ τῶν ἐφεξῆς μορίων τῶν πρὸς ἄρκτον, εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ἴσως φιλαίτια. τὸ γὰρ ἐρατοσθένους ὥστε τῶν πόρρω λέγειν κόπον τὰ πράγματα φάσκοντος ὁρᾶν διάστημα, μὴ διϊσχυριζομένου δὲ Θ λέγοντος ὡς πρόσεστι, πρόσθετόν Θ δ' ἐστὶν ὅπου τὰ ἐπ' εὐθείας μᾶλλον Θ ἦν, ὃ δεῖ προσάγειν ἐν ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῖς μὴ ὁμολογουμένοις πρὸς ἄλληλα διαστήμασιν, ὅπερ ποιεῖν πειρᾶται ὁ ἵππαρχος. ἐν δὲ τοῖς πρότερον λεχθεῖσι καὶ ἐν οἷς τὰ περὶ τὴν ὑρκανίαν μέχρι βακτρίων καὶ τῶν ἐπέκεινα ἐθνῶν, ἐκτίθεται διαστήματα, καὶ ἔστι τὰ ἀπὸ κολχίδος ἐπὶ τὴν ὑρκανίαν θάλατταν. οὐ γὰρ ὁμοίως ἐπί τε τούτων ἐξετάσιον αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἐσχάτων τῆς ἠπειρώτιδος πάλιν, καὶ οὐκ ἄλλως οὐ ὅτω γνωρίμους τόπους. ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὰ πολὺ τῆς γεωμετρικῶς, ὅπερ ἔφαμεν, ἀλλὰ γεωγραφικῶς μᾶλλον. ἀπασάμενος Θ δ' ἔνια τῶν ἀθιοπικῶν ὡς τέλος τοῦ λοιποῦ ὑπομνήματος τῆς περὶ τὴν ὁρατοσθένους γεωγραφίαν πεποιημένων ἐν τῷ τρίτῳ φησὶ, τὴν μὲν πλείω θεωρίαν εἶναι μαθηματικὴν, ὡς πορρωτέρω Θ γεωγραφικήν. ὁ δ' ὡς ποσὸν μέν τοι δοκεῖ μοι ποιήσασθαι γεωγραφικὴν, ἀλλὰ πᾶσαν μαθηματικὴν, διόπερ καὶ τὸν ὁρατοσθένους τὴν τοιαύτην πρόφασιν. πολλαχοῦ γὰρ ἐκπίπτει πρὸς τὸ ὡς ἠμονικώτερον ἢ προσῆμεν ἐν ἐσχάτοις. ἐλλιπέστερον ἢ ὀκ ἀκριβές, ἀλλ' ὁλοχερῆ ποιεῖται τὰς ἀφάσεις ἔστιν ὅπου τινά· ἐν μὲν τοῖς γεωγραφικοῖς μαθηματικὸς, ἐν δὲ τοῖς μαθηματικοῖς γεωγραφικὸς ὤν, ὥστε πρὸς ἄμφω διδόναι ἀφορμὰς ταῖς αὐξήσεσιν. ἐν ᾧ τούτῳ τῷ ὑπομνήματι καὶ δίκαιος καὶ ὅσιος καὶ ὁ τιμοσθένης, ὡς τ' οὐδὲν ἡμῖν καταλείπεται συνεπισκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ ἱππάρχου λεχθεῖσιν. ἴσμεν ἢ καὶ πρόσεστιν ἢ φησὶν ἐν οἷς πολιτικώτερος ἢ φησὶν ἐν οἷς τὰ πολλὰ γεωγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως, τὰ δὲ μαθηματικώτερον. ὀκ ἄτοπον δ' ἔνια καὶ τὸν τότε λεγομένων διαπῆσαι, τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, ὡς ἂν ὑποπίπτῃ, μέρος ἑνὸς ἐχομένου. ἔστιν δ' ἔν τι τῆς περὶ γεωγραφίαν οἰκείων, τὸ τὴν γῆν ὅλην ὑποθέσθαι σφαιροειδῆ. καθάπερ καὶ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἄλλα πάντα διέξεισι τὰ ἀκόλουθα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. τούτων δ' ὄντων καὶ τὸ ταινιοειδὲς αὐτὴν εἶναι φησὶ καὶ ὁ ποσειδώνιος εἰς ταινίας ζώνας διαιρέσεως

Hiſpanienſia & Gallica prorſus ignorarunt, innumerabiliter autem amplius Germanica, ſitumq; Britanniæ, pariter autem et Getarum & Baſtarnorum. Ad multã quoq; ignorationis partẽ de Italia, de Adria, de Ponto, & de reliquis ſeptentrionis partibus peruenerunt: tametſi huiuſcemodi uerba contentioſorũ fortẽ dicerẽtur. Nam cum Eratoſthenes ea quę de lõgè diſtantibus tradita ſunt dicturũ ſe aſſerat, nec illa confirmet, ſed accepiſſe ſe dicat, opponatq; alicubi, quæ per rectam magis minus ue ſint, non oportet accuratum afferri argumentum ad non confeſſa inuicem interualla. quod facere conatur Hipparchus. Sed in antedictis ex tractu Hyrcanię uſq; ad Bactra, & de ulterioribus nationibus diſtãtias exponit. Et ex Colchide ad Hyrcanum mare haud enim ſimili modo in hiſce illũ exquirere oportet & in litorib. rurſus, ac reliquis uſqueadeo cognitis locis. Sed neq; in his ratione geometrica (ut dixi) magis uerò more orbis ſitũ deſcribentiũ. Quædam igitur de Aethiopia carpens in fine ſecũdi cõmentarij de factis in Eratoſthenis geographia, in tertio, inquit, maiorem contemplationẽ fore mathematicã, ad aliquantũ autẽ & geographicã. Nec tamẽ ad aliquantũ geographicã feciſſe mihi uidetur, ſed totam mathematicã, cum Eratoſthenes talem præbeat occaſionẽ. Nam compluribus in locis ad ampliorem excidit ſcientiam, quàm propoſita exigat notitia. Elapſus autem non diligentes, ſed generales quaſdam efficit declarationes, & quodammodo in geographicis mathematicum, in mathematicis autem geographicum ſeſe gerens. Itaque contra diſſerentibus, utrobiq; cauſas præbet. In hoc autem cõmentario etiã iuſtas cauſas præbet & iſte & Timoſthenes. Quocirca nec nobis quidẽ ſimul cõſiderãdi facultas requiritur, ſed de ijs quæ ab Hipparcho dicta ſatis habemus. Cæterũ & Poſidoniũ in ijs quæ de oceano diſſerit intueamur. Vbi pleraq; more Geographi explicare uidetur, tum peculiariter, tum ſupra mathematicũ: haud igitur abſurdũ eſt nõnulla quoq; huius dicta iudicare. Et quædã quidem nunc, quædã uerò & in ijs quę ſigillatim dicenda erunt, quemadmodũ & obuenerit, modeſtè tamẽ. Vnum igitur eſt ex ijs quæ ad Geographiã propria ſunt, uniuerſam terrã eſſe rotundã ſupponi, ſicut et mundũ, et reliqua aſſumere, quæ ad hãc diſpoſitionem conſequãtur. Ex ijs illud eſt, eam zonis quinq; contineri. Huius in zonas quinque partitionis

authorem Parmenidem extitisse Posidonius tradit. Eum uerò demonstrare torridam, duplo ferè latiorem ea, quæ inter utrunq; tropicum exterius & ad temperatas superexcidit. Aristotelem autem illam appellare temperatam, quæ inter tropicos & septentriones est, ambos uerò iure increpat. Torridã enim uocari eam quæ per æstum inusta, habitari non potest. Cæterũ eius quæ inter tropicos est latitudo plusquã dimidia habitabilis est facta, de Aethiopibus supra Aegyptum facta coniectura. Siquidem totius latitudinis medietas est, quã utrinq; diuidit æquinoctialis. Huius spaciũ à Syene quę æstiui tropici terminus est ad Meroen decem millia sunt. Spacium uerò hinc usq; ad parallelũ Cinamomiphorę quod est initiũ torridę, milliũ triũ. Hoc igitur interuallũ uniuersum mẽsurari potest. nam et nauigatur & peragratur. Quod autẽ deinceps est, dico usq; ad æquinoctialem, demonstratur secundum Eratosthenis terrę dimensionem, etiam stad. octo millium octingentûm. Quam supputationem habent millia tredecim ad octo millia octingẽta, hanc haberet tropicorũ interuallum ad latitudinem torridæ. Quod si nouarum dimensionum ea introducatur, quę minimam efficit terram, qualem Posidonius indicat circiter octingenta millia, existentem circa dimidium manifestat torridam eius quę est inter tropicos, uel paulo maiorẽ quàm medium, æqualem uerò & eandem nullo pacto ad septentriones, neq; penes omnes existentem, neq; eisdem ubicunq;. Quis nam temperatas quæ immutabiles sunt diuideret? Cum igitur non penes uniuersos sit septentrionales esse, nihil esset ad argumentum. Si enim penes habitatores temperatę omnes, ad quos dicitur solos temperata? Quod autem non ubiq; eodem modo, sed mutari, bene comprehensum est. Ipse autem in zonas partiẽs, quinque ad cœlestia quidem utiles esse asserit. Ex his duas circunstãtes subter polos usq; ad eas quæ septentrionales habent tropicos, diuersarum umbrarum esse ab alijs duabus quæ deinceps sunt usque ad habitãtes sub polis. Quæ uerò inter tropicos est, utrinq; umbras habere. Ad humana uerò cõducere has & alias duas angustas sub tropicis, ad quas mense quodammodo dimidio, sol supra uerticem est, bipartito diuisa sub tropicis. Has nanq; zonas proprium quidem habere, quòd squalidę sint propriè, quòd aridæ, quòd infœcũdæ, quòd fabulosæ, præterquã balsami, & quorundam

ἀρχηγὸν γεγενῆσθαι τῆς μυθοποιΐας. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἀγνοῆσαί τι δοκοῦντα τὴν διπλασίαν ἀποφαίνειν τὸ πλάτος τῆς διακεκαυμένης τοῦ μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἑκατέρων τῶν τροπικῶν εἰς τὸ ἐκτὸς καὶ πρὸς τοὺς ὑπερβορέους. ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν καλεῖ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν ἀρκτικῶν ὑπερβορέους. ἀμφοτέρους δ' ὡσαύτως δικαίως. διακεκαυμένην γὰρ λέγεσθαι τὴν ἀοίκητον διὰ καῦμα. ἡ δὲ μεταξὺ τῶν τροπικῶν πλέον ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους, οἰκησιμόν ἐστιν ἐκ τῶν ἀνατολῶν ἀνὰ μέσον τοῖς ἀνατολικοῖς αἰθιόψιν. εἴπερ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὅλου πλάτους ἐστὶν, ὃ διαιρεῖ ἐφ' ἑκάτερα ὁ ἰσημερινός. πέντε δὲ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ συήνης, εἴπερ ἐστὶν ὅριον τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, εἰς μορόην εἰσὶ μύρια. τὸ δ' ἀπὸ μορόης τὸν κιναμωμοφόρον παραλλήλου ὁπερ ἐστὶν ἀρχὴ τῆς διακεκαυμένης, τετρακισχίλιοι. ἐστὶ μὲν οὖν τὸ διάσημα τοῦτο μετρητὸν ὅτι, πλεόμενόν τε γὰρ καὶ διοδεύεται. τὸ δ' ἐξῆς μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ λέγω, διεκπεπλευσθαι μὲν τοῦτο ὑπὸ τῶν ὑπὲρ ἐρυθρᾶς γνωμονίζων ἀναμέτρησιν τῆς γῆς, ὅτι ἐστὶ σταδίων ὀκτακισχιλίων ὀκτακοσίων. ὧν διὰ λόγον ἔχει τὰ μύρια τετρακισχίλια πρὸς τὰ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια, τοσοῦτον ἂν ἔχοι τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν διάσημα πρὸς τὸν τῆς διακεκαυμένης πλάτον, καὶ τῶν νεωτέρων δὲ ἀναμετρήσεως εἰσάγεται ἢ ἐλαχίστη ποιοῦσα τὴν γῆν, οἵαν ὁ ποσειδώνιος ἐγκεῖνται περὶ ὀκτὼ καὶ δέκα μυριάδας οὖσαν, πορρὶ ἥμισυ που ἀποφαίνει τῆς διακεκαυμένης ἡ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἢ μικρῷ τοῦ ἡμίσεως μείζονα. ἴσως δὲ καὶ τὴν αὐτὴν οὐδαμῶς. τοῖς τε ἀρκτικοῖς, οὔτε πᾶσί φασιν οὖσαν, οὔτε τοῖς αὐτοῖς πανταχοῦ τίς ἂν δοκοίη τοὺς σκιὰς ἀπερίσκιους εἶναι πάντας; τὸ μὲν οὖν μὴ παρὰ πᾶσιν εἶναι τοὺς ἀρκτικοὺς, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὸν ἔλεγχον. εἰ γὰρ παρὰ τοῖς τὴν σκιὰν οἰκοῦσιν εἶναι πᾶσι πρὸς οὓς πορρὼ λέγεται μόνους σκιὰς, τὸ δὲ μὴ παντάχοθεν τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ μεταπίπτειν, καλῶς εἴληπται. αὐτὸς γὰρ διαιρῶν εἰς τὰς ζώνας, πάντα μὲν φησὶν εἶναι χρησίμας πρὸς τὰ ὡραῖα. τοὺς δὲ πόλους οὐ τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων μέχρι τοῦ ἐχόντων τοὺς σκιὰς ἀπερίσκιους, ἑτεροσκίους δὲ τὰς ἐφεξῆς ταύτας δύο μέχρι τοῦ τοὺς τροπικοὺς οἰκεῖν. ἀμφίσκιον δὲ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν, πρὸς δὲ τ' ἀνθρώπεια, ταύτας τε καὶ δύο ἄλλας σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς καθ' ἃς ἥμισύ πως μῆκος ἡμέρας ὁ ἥλιος δίχα διαιρεμένας ὑπὸ τὸν τροπικὸν. ἔχειν γὰρ ἴσην τὰς ζώνας ταύτας, αὐχμηράς τε ἴσως, καὶ ἀμμώδεις ὑπαρχούσας καὶ ἀφόρους, πλὴν σιλφίου, καὶ πυρωδῶν τινῶν καρπῶν

καρπῶν συγκεκαυμένων. ὄρη γὰρ μὴ ἐγγὺς πλησίον, ὥστε τὰ νέφη πρόσαντα ὄμβρους ποιεῖν, μηδὲ λίαν ποταμοῖς διαιρεῖσθαι. διόπερ οὐλότριχας καὶ οὐλόκρωας καὶ πρόχειλους καὶ πλατύρινας γίνεσθαι· τὰ γὰρ ἄκρα αὐτῶν συστρέφεσθαι· καὶ οὓς ἰχθυοφάγους δὲ καὶ τὰς ταύτας τὰς ζώνας οἰκεῖν. ὅτι δὲ ταῦτ' ἴδια τῶν ζωνῶν τούτων δηλοῖ φησὶ τὸ οὐ νοτιώτερους αὐτῆς ἔχειν τὸ πρὸς ἄρκτον δύκρατώτερον, καὶ τῇ γῇ καρπιμωτέραν καὶ εὐυδροτέραν. πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἓξ· δύο μὲν τὰς ταῖς ἄρκτοις ὑποπιπτούσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τε καὶ τῶν τροπικῶν καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. ἡ μὲν οὖν εἰς ταῦτα διαίρεσις, δοκεῖ μοι καὶ φυσικῶς ἅμα καὶ γεωγραφικῶς εἰρῆσθαι· φυσικῶς μέν, ὅτι καὶ πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ πρὸς τὴν τοῦ περιέχοντος κρᾶσιν. πρὸς μὲν τὰ οὐράνια, ὅτι τοὺς περισκίους καὶ τοὺς ἀμφισκίους οὕτως ἂν ἄριστα διοριζόμενους σωρίζεται, καὶ τὰ πρὸς τὴν θέαν τῶν ἄστρων ὁλοχερῆ τινι μερισμῷ λαμβάνουσα τὰ τῆς ἀξιάλλαξιν. πρὸς δὲ τὴν τοῦ περιέχοντος κρᾶσιν, ὅτι ἡ τούτου κράσεως πρὸς τὴν ἥλιον κινουμένης, διαφοραὶ τρεῖς εἰσιν αἱ γενικώτατοι, καὶ συντείνουσαι πρός τε τὰς τῶν ζώων, καὶ φυτῶν συστάσεις, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν παλαιὰν τῶν τοῦ περὶ ἀέρι καὶ ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ ὑποβολὴν θάλπους καὶ ἔλλειψις καὶ μεσότης. αὕτη δὲ περὶ εἰς τὰς ζώνας μερισμῷ λαμβάνει τὴν οἰκείαν διάκρισιν. αἱ τε γὰρ ψυχρᾶς δύο τὴν ἔλλειψιν τοῦ θάλπους ὑπαγορεύουσιν, εἰς μίαν τοῦ περιέχοντος φύσιν συναγόμεναι, αἵ τε δύκρατοι παραπλησίως εἰς μίαν τὴν μεσότητα ἄγοντες. εἰς ἣ τὴν λοιπὴν ἡ λοιπὴ μία ἡ διακεκαυμένη. ὅτι δὲ καὶ γεωγραφικός ὁ μερισμός, δῆλον. ἡ γεωγραφία περὶ ἑτέρας τῶν δύκράτων ἀφορίσαι τὸ οἰκούμενον ὑφ' ἡμῶν τμῆμα. πρὸς δύσιν μὲν οὖν ἡ ἀνατολὴ θάλασσά ἐστιν ἡ περατική. πρὸς δὲ τὰ νότια ἡ τὰ βόρεια ὁ ἀήρ. ὁ μὲν εὔκρατος ὢν, ἡ φυτοῖς ἢ ζώοις. ὁ δ' ἑφ' ἑκάτερα δύσκρατος, ὑποβολῇ ἡ ἐλλείψει τοῦ θάλπους. εἰς ἣ τὰς τρεῖς διαφορὰς ταύτας, ἐδείξατο τὰς εἰς τροπικὰς ζώνας διαιρέσεως. τῷ γὰρ ἰσημερινῷ τμηθεῖσα ἡ σφαῖρα δίχα τῆς γῆς εἶστε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμεν καὶ τὸ νότιον, ὑπεγράψατο τὰς τρεῖς διαφοράς. τὰ μὲν γὰρ πρὸς τῷ ἰσημερινῷ καὶ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ διὰ καῦμα ἀοίκητά ὅτι. τὰ δὲ πρὸς τὸν πόλον διὰ ψύχος. τὰ δὲ μέσα τὰ εὔκρατα καὶ οἰκήσιμα. ὁ δὲ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς προστιθεὶς, οὐκ ἀνάλογον τὰς τοιαύτας προστίθησιν, ὅσαι ὁμοίας κεχωρισμένας διαφορᾶς,

fructuum calidissimorum inustorum. Montes enim minimè propinquos esse, ut ingruentia nubila imbres efficiant, nec fluminib. perfundi. Quocirca & crispos & reflexis cornibus, & porrectis labris et latis naribus gignātur. Eorum enim extrema contrahi, & has zonas Ichthyophagos, id est uictum ex piscibus captantes incolere. Quod autem hæc zonarum propria sint, hinc demonstrari dicit, quòd qui magis ad austrum spectant, aerem temperatiorem habeant, & fructuosiorem agrum, & aquarum abundantiorem. Cæterùm Polybius sex zonas facit: duas quidem ab Arctos subiacentes, duas autem inter has & tropicos æquinoctialem. Facta igitur in quinque diuisio, & secundum naturam, & secundum terræ descriptionem dicta esse uidetur: secundum naturam quidem, & ad cœlestia & ad aeris temperantiam. Ad cœlestia, quòd hoc pacto eos qui alterubi, quiq; utrinq; umbras habent, distinctos optimè distinguit, & ea quæ ad astrorū aspectum integra quadam partitione cōmutationem suscipiūt. Cæterùm ad aeris temperiem, quæ cum ad solem iudicetur, generalissimæ sunt differentię, quæ contendūt ad animātes, ad plātas, & alia semina contracta sub aere. Et in eo ipso caloris excessus & defectio & mediocritas. Hęc autē ob zonarum partitionem propriam suscipit discretionem. Duæ enim frigidæ caloris defectionem enunciant in unam aeris naturam conductę, & temperatę in unam quandam mediocritatem similiter aduc untur. In reliquam, una quæ superat torrida. Hanc uerò & rectè geographiæ diuisionē esse manifestum est. Terræ nanq; descriptio quærit, ut alterius temperatarum partem à nobis habitatā disterminet. Ad occidentē quidē & orientē à mari sunt termini, ad austrū autē & aquilonē aer terminat. medius quidē cum plantis & animantibus temperatus est, utrinque uerò intemperatus & excessu & defectu caloris. Ad has tres differentias in quinq; zonas partitione opus fuit. Orbis enim terrę per æquinoctialem bipartitus, & in hemisphęriū aquilonare, in quo nos sumus: & in australe. has ipsas tres describit differētias. Quæ enim ad æquinoctialem uergunt, & perustam zonam, propter uaporē inhabitabilia sunt: quæ uerò ad polum spectant, propter frigus. Media tēperata habitabilia sunt. Is uerò adijciens istas ad tropicos, proportionem ad has quinque non reddit, neq; simili utentes differētia,

sed licet per gentiũ differentias zonas demonstrauerit, aliam quidem Aethiopicam, aliã autem Scythicam & Gallicam, tertiam uerò per medium. Polybius profectò haud rectè facit zonas quasdam aquilonaribus distinctas: duas quidem sub illas iacẽtes, duas autem inter has & tropicos. Dictum est enim, quòd per signa transmigrantia ea quæ non mutantur, terminare non oportet, neq; per tropicos torridæ zonæ terminis utendum, & hoc quoq; dictum est. ueruntamen cum torridam duas in partes diuidit, cogitatione haud sanè contemnẽda motus esse uidetur, ad quã et uniuersam scitè terrã partimur, & in boreale hemisphærium, & australe cum equinoctiali. Patet enim, hac eam partitione diuidi. Et ipsa torrida quãdam efficit commoditatem. Itaque utrunque hemisphærium omnino tribus ex zonis conficitur, quæ similem alterutro speciem habẽt. Talis igitur partitio in sex zonas diuisionem suscipit, reliqua uerò non admodum. Siue igitur eo qui est per urbes dupliciter partiaris orbem terræ, haud sanè conuenienter utrunque hemisphærium, occidentale dico & orientale, sex in zonas incideres: sed in quinque satis esset diuisio. Ambarum enim partium similitudo torridæ, quas æquinoctialis efficit, continua q; coniunctio superuacaneam & curiosam concisionem ostendit, cum et temperatæ & frigidæ eiusdem sint speciei, nec contiguæ sint. Sic igitur uniuersam talibus ex hæmisphærijs intellectam satis sufficienter in quinque diuideres. Si uerò (ut inquit Eratosthenes) & supposita quoque æquinoctiali, temperata est, id quod sentit Polybius, adijciens cum altissima sit, ut & imbribus irrigatur, cum septentrionalia nubila per Etesias illic altius plurima incumbant, multo est melius tertiam temperatam hanc efficere quandam angustam, quàm quæ sub Tropicis sunt introducere. His & illa consonant, quæ Posidonius meminit, transmutationes scilicet eas quæ in transuersa celeriores esse, similiter & solis ab oriente ad occasum. Celeriores nanque sunt motiones per maximum circulum, quàm quæ eiusdem uelocitatis sunt. Cæterùm Polybio Posidonius repugnat, quoniam habitationem inquit sub æquinoctiali eminentissimam esse. haudquaquam enim esse secundũ sphæricam superficiem eminentiam ullam per æqualitatem, neque item eam quæ sub equinoctiali est montanam esse, sed campestrem, quæ quodammodo ipsi maris

ἀλλ' ὡς αὖ εἰ μὴ ταῖς ἐθνικαῖς διαφοραῖς ἀπὸ φαίνει ζώνας, ἄλλῳ μὲν τῷ αἰθιοπικῷ, ἄλλῳ δὲ τῷ σκυθικῷ, καὶ κελτικῷ, τείτῳ δὲ τῷ ἀνὰ μέσον. ὁ δὲ πολύβιος οὐκ μὲν δ', ὃ ποιεῖν τινας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διορίζομένας· δυὸ μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐταῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τῶν τροπικῶν. εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτουσι σημείοις οὐχ ὁριστέον τὰ ἀμετάπτωτα· οὐδὲ τοῖς τροπικοῖς δὲ ἢ διακεκαυμένης ὅροις χρηστέον. μὴ γὰρ τοῦτ' εἴρηται. τῷ διακεκαυμένῳ μὲν τοι δὴ καὶ διαιρῶν, πῶς οὐ φαύλως ἐπίνοιαν φαίνεται κεκινημένος. πῶς γὰρ καὶ ὅλως δίχα δὴ αἱροῦμεν οὕτως τῷ γλῶ, εἷς τε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, καὶ τὸ νότιον τοῦ ἰσημερινοῦ. δῆλον γάρ, ὅτι διαιρεῖται ἡμῖν ταύτῃ τῷ τομῷ, καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ τινα ὠφελιότητα. ὥστε καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἑκάτερον, ἐξ ὅλων σωστὸν τάχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν δὴ γε θατέρῳ. ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ λέγεται τῷ εἰς ἓξ ζώνας διαίρεσιν, ἡ δ' ἑτέρα οὐ φαίνω. εἰ οὖν τοῦ διὰ δὴ πόλων διχῇ τέμνοις τῷ γλῶ, οὐκ ἂν εἰκότως ἑκάτερον δὴ ἡμισφαιρίου, τό, τε ἑσπέριον, καὶ τὸ ἀνατολικὸν τέμνοις εἰς ζώνας ἓξ, ἀλλὰ εἰς τρεῖς τε ἀρκούσας ἂν εἶναι. τὸ γὰρ ὁμοιοπαθὲς δὴ τῶν μεσαιτάτων ἀμφοτέρων διὰ διακεκαυμένης ὁ ποιεῖ ὁ ἰσημερινός, καὶ τὸ συγκεκαυκότα πόλεμῳ, καὶ πορίσματος ἀφανεῖ τοῦ νομῷ. ὁμοειδῶν μὲν εὐσῶν καὶ δὴ δύκρατον, καὶ δὴ κατεψυγμένων, ἀλλ' οὐ συγκεκαυμένων. ἅτοις δ' ἂν καὶ τῷ ἄλλῳ τῷ ἐκ δὴ τοιούτων ἡμισφαιρίων ὠνοουμένῳ ἀρκούντως ἂν εἰς τρεῖς διαιροίης, εἰδὼς ὥσπερ ὁρᾶ Ἐρατοσθένης φησίν, ὑποπίπτειν τοῦ ἰσημερινοῦ ἔστιν δύκρατον. καθάπερ καὶ ὁ πολύβιος ὁμολογεῖ. πιθέσθαι δ' ἔστος, καὶ διότι οὐ ψηλοτάτη ὄν, διόπερ μὴ κατομβρεῖται δὴ βορείῳ νεφῶν ὑπὸ οὖν ἐπισίας ἐκεῖ ὑπὸ ταῖς αὐασήμασι πεδιαπίπτουσι πλείστῳ, πολὺ κρεῖττον χίτλω τῷ δύκρατον ταύτῃ ποιεῖν σχῆμά τινα, ἢ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς σωάγειν. σωνηγορεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ ποσειδώνιος, τὸ μὴ τὰς μεταστάσεις ὀξυτέρας εἶναι τὰς εἰς τὰ πλάγια· ὡς δ' αὕτως, καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ὠδὶ δύσιν τοῦ ἡλίου. ὀξύτεραι γὰρ αἱ κατὰ μεγίστου κύκλου τῶν ὁμοταχῶν κινήσεων. γίνεται δ' ὁ ποσειδώνιος τοῦ πολυβίου, διότι φησὶ τῷ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ οἴκησιν ὑψηλοτάτῳ. οὐδὲ γὰρ εἶναι κατὰ τῷ σφαιρικῷ ὧν φάνειαν ὕψος διὰ τῷ ὁμαλότητα, οὐδὲ δὴ ὀρεινῷ εἶναι τῷ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδόν πως τῇ ὑδα-

τῇ ὠκεανίᾳ ἢ θαλάττῃ. τοὺς δὲ πλησιοῦντας τὴν νεῖλον ὄμβρους, ἐκ τῶν αἰθιοπικῶν ὀρῶν συμβαίνειν. ταῦτα δ' εἰπὼν γὰ τοιαῦτα, γὰ ἄλλοις συγχωρεῖ, φήσας ὑπονοεῖν ὄρη εἶναι τὰ ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν. πῶς δ' ἑκατέρωθεν ἀεὶ δύο κράτων ἀμφοῖν πνεόντων τὰ νέφη, ποιεῖν τοὺς ὄμβρους. αὐτὴ μὲν οὖν ἡ ὁμολογία φανερά. ἀλλὰ καὶ δοθήτω, τὸ ὀρεινὸν εἶναι τὸν ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν, ἄλλη τις ἀνάκυπτειν ἂν δόξειεν. οἱ γὰρ ὠκεανὸν τοῖ σύῤῥουν φασὶν εἶναι τὸν ὠκεανόν. πῶς οὖν ὄρη κατὰ μέσον ἱδρύουσιν αὐτῶν, πλὴν ἢ νήσους τινὰς βούλονται λέγειν. ὅπως δέ ποτε τοῦτ' ἔχει, τῆς γεωγραφικῆς μορίου ἔξω πίπτει. δοτέον δ' ἴσως τοῖ πραγματείαν ταύτην ἄγειν τάξιν. μνησθεὶς δὲ τῶν περιπλεῦσαι λεγομένων τὴν λιβύην, ἡρόδοτον μὲν οἴεσθαί φησὶν ὑπὸ πλαστείου τεμφθέντας τινὰς τελέσαι τὸν περίπλουν. ἡρακλείδην δὲ τὸν ποντικὸν γὰ σχολὴν ποιεῖν ἀξιγμάτιόν παρὰ γέλωνι μάγον τινὰ περιπλεῦσαι φάσκοντα. ἀμαρτύρητα δὲ ταῦτ' εἶναι φήσας. καὶ εὔδοξόν τινα κυζικηνὸν θεωρὸν καὶ παιδοτρόφον τοῦ τῶν κασσιτέρων ἀγῶνος, ἐλθεῖν εἰς αἴγυπτον ἱστορεῖ κατὰ τὸν πτόλεμον εὐεργέτου. συστῆναι δὲ καὶ τοῖ βασιλεῖ, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς ἀπὸ πλοῦς τοῦ νείλου, θαυμασιώτατον ὄντα τῶν τοπικῶν ἰδιωμάτων ἅμα, καὶ οὐχ ἁπαξαπλοῦν. τυχεῖν δή τινα ἰνδὸν κομιδῇ νέον ὡς τὸν βασιλέα ὑπὸ τῶν φυλάκων τοῦ ἀραβίου μυχοῦ, λεγόντων εὑρεῖν αὐτὸν ἡμιθανῆ κατακεχυθέντα μόνον γυμνὸν, τίς δ' ἦν καὶ πόθεν, ἀγνοεῖν μὴ σωιζόντας τὸν διάλεκτον· τὸν δὲ παραδοῦναι τοῖς διδάξουσιν ἑλληνίζειν. ἐκμαθόντα δὲ διηγήσασθαι, διότι ἐκ τῆς ἰνδικῆς πλεῖον πεντήκοντα πλοῖα, καὶ σωθέντα διὰ πόρου, τοὺς σύμπλους ἀπολαβὼν λιμῶ. ὑπολειφθέντα δὲ ὑποσχέσθαι τὸν εἰς ἰνδοὺς πλοῦν ἡγήσασθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προχειρισθεῖσι. τούτων δὲ γνωσθέντα τὸν εὔδοξον. πλεῦσαντα δὴ μετὰ δώρων, ἐπανελθεῖν αὐτοφορτισάμενον ἀρώματα καὶ λίθους πολυτελεῖς, ὧν τοῦ μὲν καταφέρουσι οἱ ποταμοὶ μετὰ τὸν ψῆφον, τοὺς δ' ὀρυκτοὺς εὑρίσκουσι, περιηγότας ἀπ' ὑγροῦ, καθάπερ τὰ κρυσταλλινα παρ' ἡμῖν. σπανίζεσθαι δὲ τῶν ἐλεφάντων. ἀφελέσθαι γὰρ αὐτὸν ἅπαντα τὸν φόρτον τὸν εὐεργέτου. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου τὸν βίον, κλεοπάτραν τὴν γυναῖκα λέξασθαι τὸν ἀρχὴν. πάλιν οὖν καὶ ὑπὸ ταύτης πεμφθῆναι τὸν εὔδοξον

superficiei æqualis est. Imbres autem qui Nilum explent, ex Aethiopicis manare montibus: cum hoc in loco ista dixerit, alibi concedit, dicēs cogitare se sub æquinoctiali montes esse. Vtrinque autem ex ambab. temperatis cadentes nebulas pluuias facere. Hæc autem dissensio manifesta est. sed si concederetur, quòd sub æquinoctiali regio mōtana sit, alia quædam recumbere uideretur. Iidē enim oceanum confluentem esse aiunt. quo nam igitur modo montes in ipsis mediis collocāt, nisi si insulas quasdā dicere uelint? Qualiter autem hoc geographicæ particulæ se habeat, exterius cadit. Proponenti uerò ipsam de oceano tractationē, hæc indaganda fortasse præbe antur. Memor autē eorū qui Africā nauibus circuisse tradūtur, Herodotum existimare inquit, missos nonnullos à Dario circuitionem illam maris perfeciſſe. Heraclidem uerò Ponticum in dialogo facere Magum quendam ad Gelonem profectum, qui circumnauigasse asserat, licet nec testibus carere dicat. Et Eudoxum quendam Cyzicenum ludorum spectatorem & sacrorum delatorem in Proserpinalium certamine in Aegyptum peruenisse scribit temporibus secundi Ptolemæi Euergetæ: regi autem eius que familiaribus astitisse, & maximè de superioribus Nili nauigationibus admirabilem, deq; locorum proprietatibus simul, & nequaquam indoctum. Contigisse autem, Indum quempiam regi ab custodibus sinus Arabici deportatum, asserentibus solum semimortuum nauí adductum offendisse, quis nam esset & unde ignorare, cum eius linguam nequaquam intelligerent: eum autem quibusdam tradidisse, qui eum Græca lingua instituerent. quā cum perdidicisset, narrasse quòd cum ex India nauigaret, in errorem incidens, has ad oras incolumis delatus esset, amissis fame comitibus. relictum autem promisisse, ut expeditis & prōptis regis edicto, nauigationem ad Indos regeret, è quibus Eudoxus extitit. Cum autem magnis cum muneribus enauigasset, remeasse egregijs inuicem muneribus reuectis, & aromatum, & lapidum precioſisimorum, qui partim fluminib. cū calculis deferunt, nō nullos effosos reperiūt humore constrictos, quemadmodū apud nos crystallina, spe uerò deceptū fuisse. totū enim onus Ptolemæū Euergetē intercepisse: quo uita defuncto, uxorē Cleopatrā in regno succesisse. Rursum igitur ab ea maiore cū apparatu missū Eudoxū,

qui reuertens uentorũ impetu ſuper Aethiopiam delatus eſt. Ad quędã uerò appulſum loca, homines ad familiaritatem allexiſſe tum ciborum, tum uini participatione, tùm caricarũ maſſis, quorum illis inopia gẽtibus erat. Pro quibus quidem rebus præcepta ſanitatis aſſecutum & uiarũ deductiones, & uerba nõnulla deſcripſiſſe, ſummum autẽ proræ lignum è naufragio comparaſſe, in q̃ equus erat inſculptus, audiſſe naufragiũ illud fuiſſe hominum ab occidente nauigantium. Reuertentem id ſuam ad nauigationem detuliſſe, incolumẽ in Aegyptũ regreſſum, non quidem amplius regnante Cleopatra, ſed eius filio omnibus, à quo rurſus omnibus ſpoliabatur, quòd cõplura ſubripuiſſe deprehenſus fuerit. Summũ autem illud proræ lignum cum in forum pertuliſſet, naucleris oſtendiſſe, Gaditanorũ fuiſſe cognitũ: ex his negotiatores quidẽ naues ingentes emittere: pauperes uerò paruas, quas equos appellãt, ab impoſitis proris inſignijs, his uſq; ad Lixũ fluuiũ nauigare circa Mauritaniam piſcantes: naucleros uerò quoſdam lignum illud noſcitaſſe. Extiterat autem cuiuſpiam, qui longius ultra Lixũ fluuiũ nauigans perierat. Quibus ex rebus coniectura intelligens Eudoxus, quòd nauigari circũcirca poſſit Africa, domum reuerſus omnes deponens fortunas enauigauit: ac primùm quidem in agrum Puteolanũ, deinde Maſſiliam. & deinceps ad eam maritimã uſq; Gades profectus, ubiq; locorũ hæc diuulgantẽ, quęſtuq; aucto ingentem comparauit nauẽ, & nauiculas duas piraticis lembis haud diſſimiles: impoſuit puellos ſymphoniacos, & medicos, & alios artifices. Dehinc inita in Indiã nauigatione, perpetuis zephyris conſcendit. Aegrotantibus autem nauigatione comitibus, ſecũdis in terram uẽtis applicuit, inundationes mariſq; recurſus formidans. Quod autem uerebatur, accidit. Nanq; nauis terræ incidens fuit, adeò ut ſenſim, non autem ſimul, ſolueretur. Cæterum prius in terram onus & lignorũ pars maxima, incolumia perfecta ſunt, è quibus tertium lembum compactum remorum quinquaginta myoparoni fermè parem. Inde nauigaſſe quo ad homines eandem uocem & uerba ſonantes applicaret, quæ antea deſcripſerat. Simul id intellexiſſe, quòd indigenæ illi Aethiopũ cognati forẽt, & regi Bogo ſubditorũ ſimiles. Omiſſa igit̃ Indię nauigatiõe reuertiſſe: inter nauigãdũq; cũ uidiſſet inſulã optimis ſcatentẽ aquis, & pulchris uirentẽ arboribus,

μετὰ μείζονος παρασκευῆς. ἐπανιόντ' αὖ τ' ἀνέμοις παρενεχθῆναι ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν. προσφερόμενον δέ τισι τόποις, ἐξοικειοῦσθαι τοὺς ἀνθρώπους μεταδόσει σιτίων τε καὶ οἴνου καὶ παλαθίδων, ὧν ἐκείνοις οὐ μετῆν. αὐτὰ δὲ τούτων ὑγείας τε τυγχάνειν καὶ καθοδηγίας ἀκριβεῖς τῶν ῥημάτων ἑνία. εὑρόντα δ' ἀκρόπρωρον ξύλινον ἐκ ναυαγίου ἵππου ἔχον ἐγγεγλυμμένον, πυθόμενον ὡς ἀπὸ δ' ἐπισφρᾶς πλεόντων ἄνωθεν εἴη τὸ ναυάγιον τοῦτο, νομίζειν αὐτὸ ἀναρπάσαντα τὸν οἰκεῖον πλοῦν, σωθῆναι δ' εἰς αἴγυπτον οὐκέτι βασιλεύοντος Κλεοπάτρας ἡγουμένης, ἀλλὰ τοῦ παιδὸς, ἀφαιρεθῆναι πάλιν πάντα. φωραθῆναι γὰρ γνωσθέντα. πολλὰ δὲ δ' ἀκρόπρωρον φορῶντα δῶρον ἐμπόριον, δεικνύναι τοῖς ναυκλήροις, γνῶναι δὲ γαδειρίτων ὄν. τούτων γὰρ τοὺς μὲν ἐμπόρους μεγάλας εἶλλειν πλοῖα, τοὺς δὲ πένητας μακρὰ, ἃ καλεῖν ἵππους, ἀπὸ τῶν ἐπ' αὐτοῖς πρώραις ἐπισήμων. τούτους δὲ πλεῖν μέχρι τοῦ λίξου ποταμοῦ πρὸς τὴν μαυρουσίαν ἁλιεύοντας. ἀλλὰ τῶν δὴ ναυκλήρων τινὰς γνωρίσαι τὸ ἀκρόπρωρον ὁμοῖον τῶν ἀπὸ τοῦ λίξου ποταμοῦ πρῴην πλεύσαντων, καὶ μὴ σωθῆναι τὸν ἄνδρα. ἐκ δὲ τούτου συμβαλόντα τὸν εὔδοξον ὡς δικαίως εἴη ὁ περίπλους ὅλης Λιβύης, πρεσβεύσαντα οἴκαδε, τὴν οὐσίαν ἐκθέμενον πᾶσαν ἀφορμῆσαι. καὶ πρῶτον μὲν εἰς δικαιαρχίαν, εἶτ' εἰς μασσαλίαν ἐλθεῖν, καὶ τὴν ἐξῆς πᾶσαλίαν μέχρι γαδείρων, πανταχοῦ δὲ διακωδωνίζοντα ταῦτα καὶ χρηματιζόμενον κατασκευάζεσθαι πλοῖον μέγα, καὶ ἐφόλκια δύο λέμβοις λῃστρικοῖς ὁμοια, ἐμβιβάσασθαι μουσικὰ καὶ παιδισκάρια καὶ ἰατροὺς καὶ ἄλλους τεχνίτας, ἔπειτα πλεῖν ὧδε τὴν ἰνδικὴν μετέωρον ζεφύροις συνεχέσι. καμνόντων δὲ τῶν πλῷ τῶν συμπάντων ἄκοντα, ἐπουρίσαι πρὸς γῆν, δεδοικότα τὰς πλημμυρίδας, καὶ τὰς ἀμπώτεις· καὶ δὴ καὶ συμβῆναι ὅπερ ἐδεδίει. καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον, ἀσυχῆ δ' ὥστε μηδ' ἄθροων, διαλυθῆναι, ἀλλ' ἀφθῆναι τὰ φορτία σωθέντα εἰς γῆν, καὶ τῶν ξύλων τὰ πλεῖστα. ἐξ ὧν τρίτον λέμβον συμπηξάμενον τριακοντόρυον πάρισον· πλεῖν ἕως ἀνθρώποις συνέμιξε τὰ αὐτὰ ῥήματα φθεγγομένοις, ἅπερ πρότερον ἀκηκόη. ἅμα δὲ τό τε γνῶναι, ὅτι τε οἱ γῆν ταύτην ἄνθρωποι ὁμοιωθεῖεν ἐν τοῖς αὐθίοψιν ἐκείνοις, καὶ ὅτι ὅμοιοι γῆ τῇ βόγου βασιλεία. ἀφθέντα δὲ τὸν ὧδε ἔνδυσις πλοῦν ἀναρρῖψαι. γῆ δὲ ἐπὶ παράπλου νῆσον σύμμορον καὶ σύμφυτον ὄρεσιν ἰδόντα

ἰδόντα σημειώσασθαι. σωθέντα δὲ εἰς τὴν μαρουσίαν, δραθέμενον τῶν λέμβων, πεζῇ κομιδῇ πρὸς τὸν Βόγον. καὶ συμβουλεύσαι αὐτῷ τὴν ναυτολίαν ἐπανελέσθαι ταύτην. ἰσχύσαι δ' εἰς ταὐναντία τοὺς φίλους ὑποτείνοντας φόβον μὴ συμβῇ τὴν χώραν ὑπὸ πειρατῶν γενέσθαι, δι' ἐχθείσης παρόδου τοῖς ἔξωθεν ὠμογραφεῖν εἰσβολήν. ὡς δ' ἐπὶ θάτερα λόγῳ μὲν πεμπόμενον ἑαυτὸν ὑπὲρ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυτολίαν, ὄργανα δ' ἐκτεθησόμενα εἰς ὄρημόν τινα νῆσον, ἐκφυγεῖν εἰς τὴν ῥωμαίων ὑπηκόαν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν ἰβηρίαν διάραι. πάλιν δὲ κατασκευασάμενον στρογγύλον πλοῖον, ἐπὶ μακρὸν ἀφιστάμενον ἀκτῆς, ὥστε τοὺς μὲν πελαγίζειν, τοὺς δὲ ὁρᾶσθαι τῆς γῆς, ἐκθέμενον γεωργικὰ ὄργανα καὶ σπέρματα καὶ οἰκοδόμους, ὁρμῆσαι πρὸς τὸν αὐτὸν πορίπλουν, διανοούμενον εἰ βραδύοιτο ὁ πλοῦς, ὑφ' ἁλκὴν μᾶσαι τῇ προεισκεμμένῃ νήσῳ, καὶ σπείραντα καὶ αὐξόμενον τοὺς καρποὺς, τελέσαι τὸν ἐγνωσμένον ὑπ' ἀρχῆς πλοῦν. ἐγὼ μὲν οὖν φησὶ μέχρι τῆς πρὸς τὸν σύνδεσμον ἱστορίας ἥκω. τὰ δ' ὕστερον σωίβη, σὺ ἐκ γαδείρων καὶ τῆς ἰβηρίας εἰκὸς εἰδέναι. ἐκ τούτων δὴ τούτων φησὶ δάκνυσθαι, ὅτι οἰκουμένη κύκλῳ περιῤῥεῖται τοῦ ὠκεανοῦ·

Οὐ γὰρ μιν δέσμος περιβάλλεται ἠπείροιο,
Ἀλλ' ὅν ἀπειρεσίῳ κέχυται, τό μιν οὔτι μιαίνει.

Θαυμαστὸς δὴ ἦν τοῦτο ὅτῳ, ὅπως τὸν μὲν τοῦ μάγου πορίπλουν οὐ ἡρακλείδης ἐτῶν ἀμαρτύρων νομίσας ὑπ' αὐτῶν τῶν τοῦ διαρρέοντος πιμφθέντων ὧν ἡρόδοτος ἱστορεῖ. τὸν δ' ἐβραῖον διάπλουν οὐκ ἐπίστευσε μόρει πιθεὶς, εἰθ' ὑπ' αὐτῶν πεπλασμένον ἐπ' ἄλλων πλασάντων. πιθανὸν γὰρ ἡ πιθανότης, πρῶτον μὲν ἐν ἰνδίοις πολυπετείας. ὁ γὰρ ἀράβιος κόλπος ποταμοῦ δίκην στενός ὅτι καὶ μακρὸς ὡς μυρίους που σταδίους μέχρι τοῦ στόματος, καὶ τοὔκτον στενοῦ παντάπασιν ὄντος. οὐκ εἰκὸς δ' οὔτ' ἔξω που τὸν πλοῦν ἔχοντα εἰς τὸν κόλπον πρωοδεῖναι τοὺς ἰνδοὺς ἐν πλοίῳ. τὰ γὰρ στενὰ ἀπὸ τοῦ στόματος διηλώσειν ἔμελε τῷ πλοίῳ, οὔτ' εἰς τὸν κόλπον ἐπίπονον καταχθεῖσιν, ἐπὶ πλοίης ἰῶ πρόφασις καὶ αὐξόμενον ἀστάτων. λιμῷ τε πῶς πολιεῖσθαι ἅπαντας ἀφλουμένους σφᾶς ὠλῷ γένος. πολυχρόμενός τε πῶς ἱκανὸς ἰῷ μόνος, κατευθύνειν τὸ πλοῖον οὐ μικρὸν ὄν, τά γε πλικοῦτα πελάγη διαίρειν διανάμενον. τίς δ' ἡ ὀξυμάθεια ἦν ἁλίκου, ἀφ' ἧς ἱκανὸς ἦν πεῖσαι τὸν βασιλέα ὡς διανάμενος τὸ πλοῦ καθηγήσασθαι; desertam annotasse. Sospitem uerò in Mauritaniam delatum collocatis lembis terrestri itinere ad Bogum aduentasse. Cui consiliũ dedisset, ut eam nauigationem susciperet. Contra uerò familiares ualuisse, cum metum intenderent, ne regionem facile patêre insidijs eueniret, cũ externis cõtra militare uolẽtib. ostenderetur incursio. Quod ubi intellexit, uerbo quidẽ sese missum ad commonstratã nauigationem, re autem in desertam quampiam insulam expositũ iri, in Romanorũ prouinciã effugisse: illum uerò in Hispaniã discessisse, denuoq; nauem rotundam, & lõgam remorum quinquaginta constantẽ apparasse, ut illa quidem altum secare, hac autem terrã tentare posset. Impositis autem agriculturę instrumentis & seminibus, & ædificandi peritis ad circumducendam eandem nauigationem mare ingressum. Cogitarat enim, si tardius nauigare contigisset, in prȩmeditata hybernare insula. ac satione facta, decerptisq; fructibus, perspectam antea & cognitam absoluere nauigationem. Ego quidẽ, inquit, usq; ad Eudoxi tẽpora ad historiã peruenio. Quicquid posterius euenit, Gaditanos et Hispanos nouisse, pbabile uidetur. Ex hisomnibus, ait, demonstratũ terrarũ orbẽ Oceano quaquauersum circũfundi, Haud equidẽ uinclum terrę circunfluit orbẽ. Ast immensa fluit, nec quicq; effunditur ipsa.

Mirandus profectò in omnibus est, quod circuitam Magi nauigationem, de qua dixit Heraclides, testibus carere existimarit, & demissis à Dario, quod tradit Herodotus, Bergę um autem interuallũ istud incredibilitatis parte constituat, seu ab eo ipso quidem fictum, siue fingentibus alijs. Nam rei creditæ persuasio est, primùm quidem de circuitione per Indum. Sinus enim Arabicus fluminis instar, angustus est atq; prolixus ad stad. decem milia usq; ad ostium, eo prorsus angusto existente. Credibile autem non est, neq; foràs aliquo nauigationem habere in sinum Indos impulsos per errorem. Angustię enim ab ostio errorem demonstraturæ fuerant. Neq; in sinũ dedita opera intrantib. erroris, prȩterea aut uentorum inconstantium ulla erat occasio. Inediaq; cũcti quo' nã sese modo pereũtes neglexissẽt uno dũtaxat excepto? Superstesq; unus tantũ quo' nã modo ad nauigiũ haud sanè pusillũ regendũ satis esset? quo tãta transmittere maria potuisset? Quę nã uerò tãta ad perdiscẽdã linguã celeritas, quaregi persuadere factus sit idoneus, ut ducendi nauigij uiã prȩstaret?

Quæ nam

Quænam demum Ptolemæo Euergetæ de talibus ducibus erat inopia? cum iam eo in tractu multis mare notum esset. Sacerdos autem ipse & augur Cyzicenorum quopacto omissa patria nauigauit ad Indos? Quo nā modo tantum illi creditū est negotium? Quomodo item reuersus omnibus ex insperato interceptis, & ignominia affectus ampliore munerū apparatu sibi commendato? Remeās autem, & delatus in Aethiopiam, quā ob causam uel linguam descripsit, uel summum illud proræ lignum è piscatoria naucula excidisse, unde didicerat? Nam didicisse quod ab occasu nauigantiū id fuerat naufragiū, nullius futurum erat indiciū, cum & ipse ab occasu secundum reuersionē nauigaturus erat. Itaq; profectus Alexandriam, in multorum furto deprehensus, quo nam modo supplicio affectus nō est? Sed naucleros sciscitans obambulabat simul lignum illud ostentans. Is autem qui noscitabat, nunquid admirationi fuit? Qui uerò fidem adhibuit, nūquid maioris admirationis? Tali dehinc spe reuersus in patriam, & ab ea transmigrans postmodum extra columnas, cum absq; edicto non liceret ex Alexandria mare ingredi, & eo magis homini qui regias antea surripuerat pecunias. Clam uerò enauigare possibile non erat, cum tanta portuū custodia, clausoq; exitu, quam & hac tempestate permanentē ipsi nouimus diutius Alexandriam incolentes, tametsi in præsentia Romanis obtinentibus remissius agitur. Regiæ uerò custodiæ longè inexorabiliores erāt. Postquam uerò conscendit ad Gades & ædificata naue regaliter enauigauit, etiam dissoluta ea ipsa naui, quo nam pacto in desertis terris tertium exædificauit lembum? qui factum uerò rursus nauigans, Aethiopasq; ab occasu his qui ab ortu sunt, lingua consonantes offendens, nauigationem deinceps absoluere non concupiuit, cum adeò ad libēter peregrinandum facilis esset, & parum esse speraret, quod restaret incognitum? Verùm hæc omittens, per Bogum nauigationem concupiuit. Quo nam uerò modo cōstructas in se ipsum insidias agnouit? Quid aūt Bogo amplius cōparabat ipsius hominis interitus? cū alioqui foras emittere liceret. Vt uerò nouit insidias, q̄modo ad tuta sese loca fuga prorupit? Horū unū quodq; cum impossibile quidē nō sit, difficile sanè fuit & factu perrarum fortunę cuiusdam opera, huic uerò prospera semper fortuna contigit inter assidua constituto discrimina.

τίς δ' ἡ σωσις ὁ δύσεργέτης τῶν τοιούτων καθηγεμόνων; ἤδη γνωριζομένης ὑπὸ πολλῶν ταύτης τῆς θαλάττης. ὁ δὲ δὴ σωνδοφόρος καὶ θεωρὸς τῶν κυζικηνῶν πῶς ἀφεὶς τὴν πόλιν, εἰς ἰνδοὺς ἔπλει; πῶς δὲ ὠπτοδύθη τηλικαύτην χρείαν; πῶς δ' ἐπανιὼν ἀφαιρεθεὶς πάντα παρὰ τὴν ἐλπίδα, καὶ ἀτιμωθεὶς, ἐπὶ μείζονα ὧδισθύθη παρασκευὴν σώρων; ἐπανιὼν δὲ, καὶ παρενεχθεὶς εἰς τὴν αἰθιοπίαν, τίνος χάριν ἢ τὰς σκαλέκτους ἀπεγράφετο, ἢ τὸ ἀκρόπρωρον ἐπωπθάνετο τῆς ἁλιάδος πόθεν ἐκπέσοι; τὸ γὰρ μαθεῖν ὅτι ἀπὸ δύσεως ἦν πλεόντων ναυάγιον, οὐδενὸς ἔμελλεν ὑπαρξειν σημεῖον. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀπὸ δύσεως πλεῖν κατὰ τὴν ἐπανοδον. ἐλθὼν οὖν εἰς ἀλεξάνδρειαν, φωραθεὶς ὡς γνωσθεισμένος πολλὰ, πῶς οὐκ ἐκολάσθη; ἀλλὰ καὶ πυθόμενος τοὺς ναυκλήρους σκαπτομένους, δεικνὺς ἅμα τὸ ἀκρόπρωρον. ὁ δὲ γνωρίσας, οὐχὶ θαυμαστός; ὁ δὲ πιστύσας, οὐχὶ θαυμασιώτερος; καὶ κατ' ἐλπίδα τοιαύτην ἐπανιὼν εἰς τὴν οἰκείαν, καὶ μετοικισμὸν ἐκεῖθεν ποιησάμενος εἶτα τὰ ἐξωπλῶν. ἀλλ' οὐδ' ὅλον τὸν ἄνδρα προστάγματος ἀλεξανδρείας ἀναγνωσθῆναι. καὶ ταῦτα γνωσθεισμένων βασιλικὰ χρήματα. οὐδὲ γὰρ λαθεῖν ἐκπλύσαντα γνησίως τὸ σαύτη φρουρᾷ κεκλεισμένου τοῦ λιμένος, καὶ τῶν ἄλλων ὅλων, ὅσων καὶ νῦν ἐπισκευαζόμενον ἡμεῖς ὠπλισμοῦτον τῇ ἀλεξανδρείᾳ πολιῷ χρόνῳ, καίτοι τανῦν πολὺ ἀνειμένου ῥωμαίων ἐχόντων, αἱ βασιλικαὶ δὲ φρουραὶ πολὺ ἦσαν πικρότεραι. ἐπεισὶ δὲ καὶ ἀπῆρεν εἰς τὰ γάδειρα, καὶ ναυπηγησάμενος ἔπλει βασιλικῶς, καὶ σκαλυθρώτου αὖ τοῦ πλοίου, πῶς μὴν ἐναυπηγήσατο τρίτον λέμβον ἐν τῇ ἐρήμῳ; πῶς δὲ πλέων πάλιν, καὶ εὑρὼν τοὺς ἑωσφορινοὺς αἰθίοπας τοῖς ἑῴοις ὁμογλώττους, οὐκ ὠρέχθη σκανύσας γὰρ ἐξῆς πλοῶν, οὕτω χαῦνος ὢν πῶς τὸ φιλέκσημον μικρὸν ἔχειν ἐλπίσας λοιπὸν τὸ ἄγνωστον; ἀλλ' ἀφεὶς ταῦτα, τῆς σκάφης βόγου ναυπλίας ἐπιθυμήσας. πῶς δ' ἔγνω τὴν λάθρᾳ κατ' αὐτοῦ συνισταμένην τῶν βουλῶν; τί δὲ τοῦτ' ἦν τοῦ βόγου πλεονέκτημα, ὅτ' αὐθρώπου ἀφανισμὸν ὅλον ἄλλως ἀρτιμηχανᾶσθαι; γνοὺς δὲ τὴν τῶν βουλῶν, πῶς ἔφθη φυγὼν εἰς ἀσφαλεῖς τόπους; ἦκεν γὰρ τῶν τοιούτων οὐκ ἀδυνάτην μὲν, ἀλλὰ χαλεπὴν καὶ σπανίως γινομένην μετὰ τύχης τινός, τοῦ δ' εὐτυχεῖν ἀεὶ συνέβαινεν εἰς κινδύνους καθισταμένῳ συνεχεῖς.

πῶς

πῶς δ' οὐκ ἔδεισαν ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς ἐφ' βόγον πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένῃ σωσικῆσαι νῆσον; οὐ πολὺ οὖν ἀφεστήκασι ταῦτα τῶν πυθέου καὶ εὐημέρου καὶ ἀντιφάνους ψευσμάτων. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν συγγνώμη τοῖς γε καὶ τοῖς ἰδίοις πλάττουσιν ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς. ἧς δ' ἀφελεκτικῶς, καὶ φιλοσόφως, χείλον δέ πως καὶ περὶ πρωτείων ἀγωνιζομένῳ, τίς ἂν συγγνώμη; ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἂν. ὁ δὲ ἐξαίρεσθαι τὴν γῆν ποτὲ, καὶ ἰζήματα λαμβάνειν, καὶ μεταβολὰς τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ὅσα διαριθμησάμεθα, καὶ ἡμεῖς, ὀρθῶς κεῖται παρ' αὐτῇ. πῶς δ' καὶ ὁ τοῦ πλάτωνος οὐ παρατίθησιν, ὅτι φιλέχεται, καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ περὶ τῆς νήσου ἣν ἀτλαντίδα. περὶ ἧς ἐκεῖνος ἱστορῆσαι σόλωνα φησὶ πεπυσμένον παρὰ τῶν αἰγυπτίων ἱερέων, ὡς ὑπάρχουσα ποτὲ ἀφανισθεῖσα τὸ μέγεθος οὐκ ἐλάττων ἠπείρου. καὶ τοῦτο βέλτιον οἴεται λέγειν ἢ ὅτι ὁ πλάσας αὐτὴν ἀφάνισεν, ὡς ὁ ποιητὴς τὸ τῶν ἀχαιῶν τεῖχος. εἰκάζει δὲ καὶ τὴν τῶν κίμβρων καὶ τὴν τῶν συγγενῶν ἀλλαγάσαι, ἐκ τῆς οἰκείας γενέσθαι κατὰ θαλάττης ἐφοδον, οὐκ ἀθρόαν συμβᾶσαν. ὑπονοεῖ δὲ τὸ τῆς οἰκουμένης μῆκος ἐπάνω που μυριάδων σταδίων ὑπάρχον, ἡμῖν εἶναι τὸ ὅλον κύκλου καθ' ὃν ἐλήλαται. ὥστε φησὶν ἀφ' ἧς δύσεως δύνασθαι πλέον γὰ τοσαύτας μυριάσιν ἐλθεῖν ἂν εἰς ἰνδούς. ὑπολαμβάσας δὲ ἀπαδεῖν τοὺς οὕτω τὰς ἠπείρους διορίσαντας, ἀλλὰ μὴ παραλλήλοις πως ἧς ἰσημερινῷ δι' ὧν ἔμελλον ἐξαλλάξειν διήκουσθαι ζώων τε καὶ φυτῶν καὶ ἀέρων, τῶν μὲν τῇ κατεψυγμένῃ σωματούντων, τῶν δὲ τῇ διακεκαυμένῃ ὥστε οἱονεὶ ζώνας εἶναι τὰς ἠπείρους, ἀνασκευάζει πάλιν, καὶ γαλύσει διπλῆ γίνεται, ἐπανῶν πάλιν τὴν οὖσαν διαίρεσιν, θεωρίᾳ ποιούμενος τὴν ζήτησιν πρὸς οὐδὲν χρήσιμος. αἱ γὰρ τοιαῦται διατάξεις οὐκ ἐκ προνοίας γίνονται, καθάπερ οὐδὲ αἱ κατὰ τὰ ἔθνη διαφοραὶ, οὐδὲ διάλεκτοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ σωτυχίαι, καὶ τέχναι τε καὶ δυνάμεις καὶ ὑπολήψεις ἀξιωτέρων λόγων κρατοῦσιν αἱ πλείους γοῦν τῶν κλιμάτων. ἔστι δὲ καὶ ὑπὸ τὰ κλίματα, ὥστε τὰ μὲν φύσει ὄντα ὑπηκόοις εἰσὶ, τὰ δὲ θέσει, καὶ ἀσκήσει. οὐ γὰρ φύσει ἀθηναῖοι μὲν φιλόλογοι, λακεδαιμόνιοι δ' οὔ. καὶ οἱ ἐπεγγυτέρω, θηβαῖοι, ἀλλα μᾶλλον ἔθει. οὕτως οὐδὲ βαβυλώνιοι φύσει φιλόσοφοι καὶ αἰγύπτιοι,

A Bogo autē fugitans, quo nam modo in Africā rursus nauigare non formidauit, eo præsertim apparatu insulam habitare instituens? Hæc quidem non multum à Pytheæ & Euhemeri & Antiphanis uanitatibus absunt. Cæterùm danda illis est uenia, qui hoc ipsum dedita opera more præstigiatorū exercent. Viro autem demonstrationum & sapientiæ studioso, et primis ferè de partibus certanti, quisnam ueniam præstare dignum esse censebit? Hæc quidem igitur non bene. Illud autē terram interdum eximi, & fessiones suscipere, & mutationes ex terræ motibus, & reliquis huiusmodi, quot dinumerauimus etiam nosipsi, sanè illi rectè permanet. Ad quod illud Platonis bene adiecit, quod fieri potest, & figmentum nō sit de Atlantide insula, de qua ille Solonem tradidisse refert, ab Aegyptijs audisse sacerdotibus, ut cum quodam tempore extitisset, euanuerit, cuius magnitudo non minor Epiro. Hoc autē dicere melius esse existimat quàm prout ipse, qui quam finxit eā deleuit, sicuti poeta murum Achæorum. Coniecturā autē facit de Cimbrorum & propinquorum trāsmigratione ex natali solo facta, propter inundantis maris incursum nō uno contingentem impetu. Suspicatur quoq; orbis terrarum longitudinem, septuaginta millia stad. esse, dimidium totius ambitus secundū quem deprehensus est, ut dicat ab occasu Euro nauigantem in tot millibus ad Indos peruenire posse. Conatus est autem eos accusare qui hoc modo continentes terras distinxerunt, non autē per parallelos ad æquinoctialē, quibus diuersitates dēmonstraturi erant, & animalium, & arborum & aeriarum partium quarundam frigidam continentium, quarundam exustam, et perinde ac zonas esse continentes terras. Rursus destruit, & ut in resolutione efficitur, denuò collaudās existentē diuisionē, positiuam faciens quæstionē, nullā ad rem utilem. Tales enim ordinationes ex prouidentia nequaquā cōficiunt, sicut neq; gentiū differētia, neq; linguæ, sed à casu & fortuna: & artes quoq; & facultates et exercitationes ut plurimū nō ullos inchoantes obtinēt, quocunq; in climate. Aliquid etiam præter ipsa climata, adeò ut nonnulla locis quibusdam attributa, quædam ex impositione, aliquaq; exercitatione. Haud enim Atheniēses natura studiorum cupidi, Lacedæmonij uerò nequaq;. & adhuc ppiores Thebani, sed cōsuetudine magis. Sic neq; Babylonij & Aegyptij natura sapientię studiosi,

sed

ſed uſu & operatione, itemq; equorũ boumq; ac cæterarum animantium præſtantiæ, nõ ſolis exlocis, ſed exercitatione cõparantur. Ille uerò iſta confundit, talem laudans terrarum diuiſionem qualis hoc tempore eſt. Exemplo utit, quòd Indi ab Aethiopibus differunt qui in Africa ſunt: nam robuſtiores eſſe, & aeris ſiccitate minus coctos. Idcirco Homerũ cum omnes dicat Aethiopas bipartito diuidi,

Odyſ.α. Hos quidem ad occidentẽ, alios ad aſcendentem ſolem eſſe.

Introducentemq; orbẽ terrarum alium quẽ minimè nouit Homerus, ſuppoſitioni ſeruire, & ſic deſcribere oportebat, inquit. Nonnulli recedente ſole, ueluti à meridiano declinante. Primùm quidem propinqui Aegypto Aethiopes & ipſi dupliciter diuiduntur. quidam enim in Aſia ſunt, quidã uerò in Africa inter ſe nihilo diuerſi. Poſtmodũ Homerus nõ idcirco partitur Aethiopas, quòd Indos quoq; talibus cognorat eſſe corporibus. Neq; enim ab initio Indos Homero cognitos fuiſſe, probabile eſt, ubi nec Euergetes ipſe per illã Eudoxi fabulã res nouit Indicas, nec ad Indiã nauigandi modũ, ſed potius per dicta à nobis antea diuiſionem. Illic aũt de Cratetis deſcriptione iudicauimus, quòd uel hoc pacto uel illo deſcribere nihil intereſt. Ipſe autẽ hoc quidẽ intereſſe dicit, melius autẽ eſſe hunc in modũ tranſmutare, illi quidem diſcedente. Quid igitur hoc differt ab hoc? illi autẽ occidente. Nã totum ſpacium à meridiano ad occidentẽ, occidens uocatur, ſicut & horizontis ſemicirculus. Quod etiam Aratus annotat, dicens,

Qua quidẽ extrema miſcent occaſus & ortus
Inter ſe.

Si utiq; in pictura Cratetis ſic melius eſſe dicat aliquis, & in Ariſtarchi pictura oportere. Hæc & in Poſidonium. Nam & in ſingulariter dictis permulta ſua conuenienter aſſerũtur ad propoſitam inſtitutionem, quot ad terræ deſcriptionem attinent. Quę autem magis phyſica, & ad naturalem hiſtoriam pertinent, in alijs conſideranda ſunt, uel utiq; negligenda. Multa enim apud eũ cauſarum expoſitio & Ariſtotelis imitatio, quod noſtri deuitant, cum cauſæ ipſæ lateant. Polybius Europæ regiones deſcribens, priſcos illos omittere ſe dicit, eorum autẽ reprehenſores inquirere, Dicearchũ ſcilicet ac Eratoſthenem nouiſſimum deſcribendi orbis terrę traditorẽ, et Pytheam, à quo plerique refutati ſunt. Nam cum totam permeabilem ſe acceſſiſſe dicat Britanniam,

ἀλλὰ καὶ ἀσκήσει καὶ ἔθει, καὶ ἵπποις δὲ καὶ βοῶν ἀρεταὶς, καὶ ἄλλων ζώων. οὐ τόποι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσκήσεις ποιοῦσιν. ὁ δὲ συγχεῖ ταῦτα. ἐπαινῶν δὲ τὴν τοιαύτην διαίρεσιν τῶν ἠπείρων, οἷα νεῦ ὅτι παραδείγματι χρῆται, ὡς τοὺς ἐνδοὺς τῶν αἰθιόπων διαφέρειν, οὐ τῶν τῇ λιβύῃ. ὀρθυνεσθρους γὰρ εἶναι καὶ ἥλιον ἐψῦσται τῇ ξηρασίᾳ τ πυρί χοντας. διὸ & ὅμηρον πάντας λέγοντα αἰθιοπας διχα διαλεῖν, οἱ μὲν ἀνατολικὸν ὑπορίου θ, οἱ δὲ δυσικόν.

Καὶ εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκουμένην ἣν οὐκ εἰδέναι ὅμηρ θ ἀνυλοῦν ὑποθέσει. καὶ ἐλλειφσί μεταγράφειν οὕτως. ἡ μὲν ἀπορχομένου ὑποβρίου θ, οἷον ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ πρὸς κλίνοντ θ. πρῶτον μὲν οὖν οἱ πρὸς αὐγὴν αἰθίοπες, καὶ αὐτοί διχα διαιροῦνται. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ἀσίᾳ εἰσίν, οἱ δ' ἐν τῇ λιβύῃ, οὐδὲν διαφέροντες ἀλλήλων. ἔπειτ' ὅμηρ θ οὐ διχα δοκεῖ διαιρεῖ τοὺς αἰθίοπας, ἢ ὅτι τοὺς ἐνδοὺς ἤδει τινὰς τοιούτους τοῖς σώμασιν. οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν εἰδέναι τοὺς ἐνδοὺς εἰκὸς ὅμηρον, ὅπου οὐδ' ὅλως δύβρυέτης κατὰ τὸν ἐνδέξιον μῦθον, ἤδει τὰ κατὰ τὴν ἰνδικὴν, οὐδὲ γὰρ πλοῦτον πλουτῶ γὰρ ἐπ' αὐτῇ, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς γραφῆς τῆς κρατητείου διωμολογησάμεθα ὅτι οὐδὲν διαφέρει, οὕτως ἢ ἐκείνως γράφειν. ὁ δὲ δοκεῖ μὲν διαφέρειν φησί, κρεῖττον δ' οὕτως εἶναι μεταθεῖναι, οἱ μὲν ἀπορχομένου. τί οὖν διαφέρει δοκεῖ τοῦ, οἱ μὲν δυσομένου; πάντα γὰρ τὸ τμῆμα τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ὡδὶ δύσιν δύσις καλεῖται. καθάπερ καὶ τὸ τοῦ ὁρίζοντ θ ἡμικύκλιον. ὅπερ καὶ ἄρατος σημαίνεται,

Ἡχίπερ ἄκραι —
Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀνατολαὶ ἀλλήλῃσιν.

Εἰ δ' ὡδὶ τῆς κρατητείου γραφῆς, βέλτιον οὕτω φήσει τις, καὶ ὡδὶ τῆς ἀριστερχείου δεῖν. τοσαῦτα καὶ πρὸς ποσειδώνιον. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τυγχάνει τῆς ποσειδωνίου διαίτης ὄντα γεωγραφικά. ὄντα δὲ φυσικώτερα, ὥσκεπτέον ἐν ἄλλοις, ἢ οὐδὲ, φρονητέον. πολὺ γάρ ὅτι τὸ ἀλόγον παρὰ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀριστοτελίζον. ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ τὴν ἐπικρυψιν τῶν αἰτιῶν. πολύβιος δὲ τὴν δυρώπην χωρογραφῶν, οὓς καὶ ἀρχαίους ἐᾶν φησί, τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν δικαίαν ἀρχήν τε τῆς ἀποδοχῆς τ πολυτίμου πραγματευσάμενον ὡδὶ τ γεωγραφίας. τὴν πυθέαν, ὑφ' οὗ πάντα πεπλανῆσθαι πολλούς. ὅλην μὲν οὖν βρεττανικὴν

ἐμβατὸν

ἐμβαλὼν ἢ ἐπιλθεῖν φάσκοντ@. τῶν δὲ περὶ μετρον πλειόνων τετραρῶν μυριάδων ἀπ-
ὸντ@ τῆ νήσου. προσιστορήσαντ@ δὲ κὴ τὰ
ὧδε τῆ θάλης κὴ τῶν τόπων ἐκείνων, ὧν οἷς ὅτε
γῆ καθ' αὐτὴν ὑπῆρχεν ἔτι, οὔτε θάλαττα,
ὅτ' ἀὴρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τούτων πλεύμο
νι θαλαττίῳ ἐοικός. ὧν ᾧ φησὶ τῆ γλῶ κὴ τῶν
θάλαττων αἰωρῆσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ
ἴσον ὡς εἰπεῖν τῶν ὅλων, μή ποτε πο-
ρῶδες ὂν, μή τε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν δὴ
περὶ πλεύμονι ἐοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τ' ἄλ
λα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. ταῦτα μὲν τὰ τοῦ πυ
θέα. καὶ διότι ἐπανελθὼν γνώσῃ δε, πᾶσαν ἐ-
πέλθοι τῆ περιοικουμένη ἡ εὐρώπης, ἀπὸ γα-
δείρων ἕως τανάϊδος. φησὶ δ' ὃν ὁ πολύβιος
ἄπιστον εἶ αὐτὸ εἶναι. πῶς γὰρ ἂν τῷ ἀνθρώπῳ,
καὶ τοιούτοις τοσαῦτα σφάσιμα τὰ πλωτὰ, εἶ
πορρῶτατω γένοιτο; ὁρᾶτο δ' ἂν καὶ σφόδρα σφαπορή
σαντα εἰκὸς πιστεύειν τούτοις, ὅμως πρός τε τ'
Βρεττανικὰς ὡς πιστευκέναι κὴ τῶν ἱβήρ γάδει
ρα καὶ τὴν ἰβηρίαν. πολὺ δὲ φησι βέλτιον τῷ
μεσσηνίῳ πιστεύειν ἢ τούτῳ. ὁ μὲν τοι γε εἰς μί
αν χώραν τῆ παγχάιαν λέγει πλεῦσαι, ὁ δὲ
καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου πρὸς ἕω καὶ τοῦ πλευκέ
ναι, τῆ προσάρκτιον εὐρώπην ἅπασαν. ὧν δὲ
δεῖ ἕνεκα πιστεῦσαι τίς λέγοι τ'. ὁρᾶτο
δὲ τ' ἂν εὐήμερον βραγᾶν καλεῖν, πυ
θέα δὲ πιστεύειν κὴ ταῦτα δὲ, μή τε δικαιάρ
χου πιστεύσαντ@. τὸ μὲν δὴ μή τε δικαιάρ-
χου πιστεύσαντος γελοῖον ὡς πρὸς ἐκείνου χρῆσ
θαι κανόνι προσήκον, καθ' ὃ τοσούτους ἐλέγ
χους αὐτοῦ προφέρεται. ὁρᾶτο δὲ εἴρη-
ται πρὸ τῶν ἐσπερίων καὶ τῶν ἀρκτικῶν τῆ εὐ
ρώπης ἄγνοια. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν κὴ δικαιάρχῳ
συγγνώμη, τοῖς μὴ καὶ πιστεύουσι τοὺς τόπους ἐκεί
νους. πολυβίῳ δὲ, καὶ ποσειδωνίῳ τίς ἂν συγ
γνοίη; ἀλλὰ μὴν πολύβιός γε ὅλην ὁ ὅλας σφ-
γματικὰς καλῶν ἀποφάσεις ἃς ποιεῖται πρὸ
τῆν γὰ ῥύσεις τοῖς τόποις σφασημάτων, καὶ γὰ
ἄλλοις πολλοῖς. ἀλλ' οὐδὲ γὰ οἷς ἐκείνους ἐλέγ
χει καθαρεύων. τοῦ γοῦν δικαιάρχου μυρίους
μὲν εἰπόντ@ τοὺς ὠδὶ στάδιας ἀπὸ τῆ πελοπον
νήσου σταδίους, πλείους δὲ τούτων τοὺς ὧδε λέγ
ἀβρίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ. τοῦ δ' ὠδὶ στάδιας τὸ
μέχρι τοῦ πορθμοῦ, τετρακισχιλίους ἀποφάντ@, ὡς
γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακισχιλίους τὸ ἀπὸ πορ
θμοῦ, μέχρι στήλων, τοὺς μὲν τετρακισχιλίους ἐᾶν
φησὶν εἶτ' οὖν λαμβάνοντα, εἴ τε μή. τοὺς
δ' ἑπτακισχιλίους οὐδετέρως. οὐδὲ τῶν πα-
ραλίαν ἐμμεμορῶτι, οὔτε τῶν ἀπὸ μέσου τοῦ
πελάγους. τῶν μὲν γὰρ παραλίαν ἐοικέναι
μάλιστ' ἀμβλείᾳ γωνίᾳ βεβηκυίᾳ ἐπί τε τοῦ
πορθμοῦ καὶ τῶν στηλῶν, κορυφὴν δ' ἐχούσῃ

cuius ambitum insulae supra quadraginta mil
lia esse tradit. Insuper & de Thule asseruit, &
locis illis in quibus nec adhuc terra per se a-
derat, nec mare, nec aer, sed cōcretus quidam
ex his aceruus maritimo pulmoni similis, in
quo terram atq; mare ac uniuersa in sublime
tolli dicit: & hunc perinde ac cunctorum no-
dum esse, neq; permeabilem, neq; nauigabi-
lem existentem. Illud quidem ut pulmoni si-
milis sit, uidisse quidem seipsum inquit, cæte-
ra uerò dicta audisse. hæc quidē Pytheę. Vtq;
hinc reuersus, cunctam Oceano uicinā regio-
nem adierit Europæ, à Gadibus usq; ad Tana
im, Polybius profectò & incredibile hoc ip-
sum inquit. Quo nam modo enim priuato ac
pauperi homini tanta peragratu & nauigatu
spacia facilia forent? Eratosthenem uerò dubi
tantem nunquid hisce fides habenda sit, ta-
men de Britannia credidisse: & de Gaditanis
& Hispanis fidem Messenio adhibere, quàm
huic, præstat. Ille quidem uno in loco Panchę
am adnauigasse dicit. Alter autem uel usq; ad
mundi terminos spectasse omnem septētrio-
nalem Europam, quam nec Hermæ dicenti
quis crederet, Eratosthenem, Euhemerū Ber-
gæum appellare, Pytheæ autem credere, &
quod amplius est, Dicæarcho minimè creden
te. Hoc igitur nec Dicęarcho quidē credente
ridiculum sanè, tanquam illo sicuti regula uti
conueniat, aduersus quem ipse tot argumen-
ta & reprehensiones obiiciat. Cæterùm Era-
tosthenis de occidentalibus & septentrionali
bus Europæ dicta est ignorantia. sed illi qui-
dem ac Dicæarcho parcendum est, qui loca il
la nequaquam aspexerant. Quis autem Poly
bio & Posidonio ueniam tribueret? Atqui
Polybius est, qui opinabiles omnino appel-
lans demonstrationes, quas de locorum illo-
rum facit interuallis, et plerisq; in alijs, sed nec
eis in quibus illos redarguit purgans. Dicæ-
archus igitur cū dicat ex Peloponneso ad co-
lumnas stadiorum millia decem interesse, plu
ra uerò his esse ea quæ sunt ad Adriam usque
ad sinum intimū, quodq; ad colūnas est spaci
um usque ad fretum, id est porthmum tria sta
diorum millia edat, ita ut residuum à freto ad
columnas esset millium septem. Tria quidem
millia omittere inquit, siue quidem bene de-
prehendantur, siue non. Septem autem mil-
lia neutra in parte, neq; litus, neq; pelagi medi
um metienti, maritimam quidem cuidam ob-
tuso angulo persimilem esse, procedentē per
fretū ad columnas, habentē autem uerticem

Narbonem, ut triangulum consistat, basim rectam per pelagus, latera uerò dictum angulum facientia: quorum unum quod est à freto usq; Narbonem, plus est quàm undecim millium & ducentûm: reliquum deinceps minus quàm octo millium. Atqui plurimum quidem ab Europa in Africam interuallum, per Tyrrhenum pelagus constare nõ plus quàm stadiorum trium millium, in Sardonio uerò mari angustam formam suscipere. Cæterùm esto, inquit, & illud trium millium. Antea uerò in his excipiatur duûm millium stad. sinus ipsius profunditas per Narbonem, sicut à uertice ad basim ipsius obtusi anguli perpendiculum. Patêre igitur dixit ex commensuratione doctrinali, quòd cuncta maritima à freto proximè in columnas excedat, rectam quę est per pelagus stadijs propè quingentis. Appositis autem tribus millibus ex Peloponneso ad fretum, quæ omnia simul stadia per directam plura erunt quàm dupla ijs quæ Dicæarchus inquit. Plura autem his ad sinum Adriaticum ponere, secundum illum oportebit, inquit. Verùm amice Polybi diceret aliquis, sicut huius mendacij dilucidum tuis ex dictis argumentum ipsa constituit experientia. Ex Peloponneso quidem ad Leucadem septingenta, hinc totidem in Corcyram, & hinc denuò totidem ad Ceraunia, & totidem quoque dextrorsum in Apuliam. Ex Ceraunijs quidem ad maritimam Illyricam stad. sex millia centum quinquaginta. Sic utraque illa sunt mendacia. Et Dicæarchus à freto ad columnas stad. septem millium interuallum esse dicit, & quod ipse uideris demostrasse. Confitentur enim & qui plurimum asserunt per pelagus spacium millium duodecim esse.

Concordat autem hoc ipsum demonstrationi quoque de longitudine orbis terræ. maximam enim esse inquit septuaginta millium. Huius autem spacium occidentale à sinu Issico usque ad Hispaniæ intima quæ magis ad occasum iacent, paulo minus millibus triginta. Hunc autem in modum componunt, ab Issico sinu usque ad Rhodiam millia quinque, usque ad Salmonium Cretæ, quod quidem ad orientem spectãs promontorium est, mille. ipsius autem Cretæ longitudo ad Arietis frontem supra millia duo. hinc ad Siciliæ Pachynum millia quatuor & quingenta, à Pachyno ad fretum plus quàm mille. Postmodum interuallum à freto ad columnas millium tredecim. à columnis ad extrema

ναρβῶνα, ὥστε σωίστασθαι τρίγωνον βάσιν ἔχον τὴν ἀπὸ τοῦ πελάγους εὐθεῖαν, πλευρὰς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποιούσας τὴν λεχθεῖσαν, ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι ναρβῶνος, μυρίων ὀκτὼ καὶ πλειόνων ἢ σταδίων ὑπὲρ τοῖς χιλίοις, ἡ δὲ λοιπὴ μικρὰ λοιπὸν ἐλαττόνων ἢ ὀκτακισχιλίων. καὶ μὴν πλεῖστον μὲν διάστημα ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὑπὲρ τὴν λιβύην ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ συρρέπτικον πελάγους σταδίων οὐ πλειόνων ἢ τρισχιλίων· κατὰ τὸ σαρδόνιον δὲ λαμβάνειν σωαγωγήν. ἀλλ' ἔστω φησὶ καὶ ἐκεῖνο τρισχιλίων, πρόσκειται δ' ὑπὲρ τούτοις διχιλίων σταδίων, τὸ τοῦ κόλπου βάθος τὸ κατὰ ναρβῶνα, ὡς ἂν κάθετος ἀπὸ τῆς κορυφῆς ὑπὲρ τὴν βάσιν τοῦ ἀμβλυγωνίου. δῆλον εἶναι φησὶν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλία ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ὑπὲρ σήλας ἔγγιστα ὑπερέχει τῆς ἀπὸ τοῦ πελάγους εὐθείας, πρὸς ἑπτακοσίοις σταδίοις· προσεθέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς πελοποννήσου ὑπὲρ τὸν πορθμὸν τρισχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται σταδίοι, οὐ τοὶ ἐπ' εὐθείας, πλείους ἢ διπλάσιοι ὧν δικαίαρχος εἶπε, πλέους δὲ τούτων οὐκ ὑπὲρ μυχὸν τὸν ἀδριατικὸν διήσει φησὶ πίθηκος κατ' ἐκεῖνον. ἀλλ' ὦ φίλε πολύβιε φαίνῃ σὺ, ὡς πρὸ τούτου τὸ ψεῦσμα τοῦς ἀρχῇ παρίσκει μὲν ἔλεγχον ἡ πεῖρα δὲ αὐτῶν ὧν εἴρηκας αὐτὸς, εἰς μὲν λεύκαδα ἐκ πελοποννήσου ἑπτακόσιος, ἐντεῦθεν ἰὼν εἰς κόρκυραν, ἰὼν πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ κεραύνια ὄρη ἴσος, ἰὼν ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἰαπυγίαν. ἀπὸ δὲ τῶν κεραυνίων τὴν illyrικὴν παράλιον σταδίων ἑξακισχιλίων ἑκατὸν πεντήκοντα, ὅπου κἀκεῖνα ψεύσματά ὅση ἀμφότερα. καὶ ὁ δικαίαρχος εἶπε τὸ ἀπὸ πορθμοῦ ὑπὲρ σήλας εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων. καὶ ὁ συνθεὶς ἀπολείπει. ὁμολογοῦσι δ' οἱ πλέονες λέγοντες τὸ ἀπὸ πελάγους μυρίων εἶναι καὶ διχιλίων. συμφωνεῖ δὲ δοκεῖ καὶ τῇ ἀπόφασει τῇ περὶ τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης· μάλιστα γὰρ εἶναι φησὶ μυριάδων ἑπτά. τούτου δὲ τὸ ἐπωρίσιον τίμημα τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἄκρων τῆς ἰβηρίας, ἃ δὴ λυσιμαχόπολιν ὅση, μικρὸν ἀποδεῖπον τῶν τρισμυρίων, σωζόμενα δ' ὅτως, ἀπὸ μὲν τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς ῥοδίας, πεντακισχιλίους, ἐνθένδε ὑπὲρ σαλμώνιον τῆς κρήτης, ὅπερ ὅση τὸ ἑῷον ἄκρον, χιλίους. αὖθις δὲ πρὸς τῇ κρήτης μῆκος πλείους ἢ διχιλίους ὧν κεῖται μέσον πορ. ἐντεῦθεν δ' ὑπὲρ πάχωρον τῆς σικελίας τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἀπὸ πάχωρου ὑπὲρ πορθμὸν πλείους ἢ χιλίους. ἔστι τὸ διάρμα τὸ ὑπὲρ σήλας ἀπὸ πορθμοῦ μυρίους τριχιλίους. ἀπὸ συλλῶν δὲ ὑπὲρ τὰ τελευταῖα

τοῦ

τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἰβηρίας ὡσεὶ χιλίους. ⟨καὶ⟩ οὐκ ἄλλως εἰληπται. εἰσὶ δὲ μὴν ναρβῶνι ὡσεὶ τοῦ αὐτοῦ πλάτους ἰσημερινῇ χειμερινὴ ἡμέρα τῷ διὰ μεσαλίας. αὕτη δὲ διὰ βυζαντίου, καθάπερ καὶ ἵππαρχος οἴεται. ἡ δὲ διὰ τοῦ πελάγους ὡσεὶ τοῦ αὐτοῦ ὅτι τῷ διὰ πορθμοῦ καὶ ῥοδίας. ἀπὸ δὲ ῥοδίας εἰς βυζάντιον ὡς ἂν ὡσεὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων ἀμφοῖν, πρὸς ὠγυγιακιλίους, ὡς εἰρήκασι σταδίους. τοσοῦτοι γὰρ ἂν εἶεν καὶ οἱ ἀπὸ ῥοδίας καθ' ἑτέρου. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον διάστημα τοῦ πελάγους τοῦτό ἐστι τὸ ἀπὸ τῆς δύσεως, ὡσεὶ τῶν λιβύων ὠγυγιακιλίων που σταδίων λέγουσιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ γαλατικοῦ κόλπου, δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι ταῦτα, καὶ πολὺ τῆς λιβύης ἐκτὸς ταῦτα διέρχεσθαι πρὸς νότον ὡσεὶ τῶν ἀρκτῶν, καὶ σχεδὸν ὡσεὶ τῷ διὰ τῶν ἡρακλείων στηλῶν παραλληλεῖν. καὶ οὐκ ὀρθῶς λέγουσι τὸ πλησίον τῆς σαρδόνος τῶν λεχθεισῶν ἀπέχειν πελαγῶν. ὁ γὰρ πορθμὸς, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον εἶναι τὸ διάστημα τοῦτο τῆς σαρδόνος ὅλης, σχεδὸν δὲ ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ τὰς ἄρκτους μᾶλλον ἢ πρὸς τὴν δύσιν. καὶ τὸ τῆς σαρδόνος τὸ λιγυστικὸν πέλαγος, καὶ τὸ παλαίας δὲ τὰς μικρὰ πεπλεόνασται. πολλῷ δὲ καὶ ὡσεὶ ζεύξεως γε ἕνεκα τὰς τοῦ ὀδυσσέως ἐπανορθοῦσι. τὰς μὲν οὖν, τὰς δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκεῖνος. ἀφ' ἰθάκης μὲν γὰρ εἰς κόρκυραν, διακοσίους εἰπόντος πλείους φησὶν εἶναι τοὺς γνωμονικούς. ἀφ' ὧν δὲ πλάμνης εἰς θεσσαλονίκειαν γνωμονικοὺς ἀπὸ δύο, πλείους ἢ χιλίους φησί. ταῦτα μὲν οὖν. ἀπὸ δὲ μεσαλίας ὡσεὶ σταδίους λέγουσι ἑπτακισχιλίους, ἀπὸ δὲ πυρήνης ἑξακισχιλίους, ὡς δὲ λέγει χεῖρον, πλείους ἢ γνωμονικοὺς χιλίους ἀπὸ μεσαλίας. ἀπὸ δὲ πυρήνης μικρὸν ἐλάττους ἢ ὀκτακισχιλίους. ἐγγυτάτω δὲ τῆς ἀληθείας ἐκεῖνος εἴρηκεν. οἱ γὰρ νῦν ὁμολογοῦσιν εἶναι τὰς τῆς ὅλης ὠκεανοῦ περιόδους τοσούτους, μὴ μείζω τῶν ὀκτακισχιλίων σταδίων εἶναι τὸν μῆκος τῆς σύμπασαν ἰβηρίαν, ἀπὸ πυρήνης ἕως τῶν ἐσχατιῶν πλοῦς. ὁ δὲ αὐτὸς τὸν τάγον ποταμὸν, ὀκτακισχιλίων σταδίων τίθησι τὸν μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῆς ἐκβολῆς, ὃ δὴ πάσι τοῖς σκολιώμασιν. οὐκ ἀγνοῶ, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγω. καίτοι γε ἀπὸ πυρήνης αἱ τοῦ τάγου πηγαὶ πλέον διέχουσιν ἢ χιλίους σταδίους. πάλιν δὲ τοῦ μὴ ὀρθῶς ἀποφαίνεσθαι, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ ἰβηρικὰ ὁ ἐρατοσθένης. καὶ διότι περὶ αὐτοῦ ὁ ἴδιος ὅτι τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται, ὅς γε μέχρι γαδείρων τῶν γαλατικῶν πολιοικεῖσθαι φησὶ τοὺς ἐξωθεν αὐτῆς. εἰ γε τὰς πρὸς δύσιν τῆς εὐρώπης μέχρι γαδείρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι. τοὐναντίον οὐκ ἐκλαβόμενος ἐστὶ τῶν τῆς ἰβηρίας περίοδον τῶν γαλατῶν οὐσαμὸν μέμνηται, τὸν μῆκος τῆς εὐρώπης ὅτι ἐλάττον ὄντα τοῦ σταδίων τῆς λιβύης καὶ τῆς ἀσίας ἐκλιθέντος, ὃ οὐκ ὀρθῶς τῶν συγκειμένων ποιεῖται.

Sacri promontorij Hiſpaniæ ad millia tria. Et perpēdiculū* nō bene deprehēſum eſt. Siquidē Narbo in eodē ferè parallelo cōſtituta eſt cū Maſſilia, hæc aūt in linea per Byzantiū, ut ſibi perſuadet Hipparchus. Quæ autē per pelagus, in eodē eſt cū ea, quę per fretū & Rhodiam à Rhodia in Byzantiū, ſicuti in eodē meridiano utriſq; iacentibus, circiter ſtad. millia quinq;, ut traditur. Tot utiq; forēt et ſtadia dicti perpēdiculi. Quādoquidē maximū huius maris ſpaciū ab Europa in Africā milliū quinque ſtad. eſſe dicunt, ab intimo ſinus Gallici, hoc mihi per errorē dici uidetur: uel Africā hac in parte multū ad ſeptentrionē uergere, & parallelo per colūnas adiūgi. Et hoc haud bene dicit, dictū perpendiculū prope Sardiniā terminari. Nō enim prope, ſed hoc ipſum Sardiniæ ſpaciū multo magis ad occaſum ſpectare. Quippe totū fermē intercipiēs Liguſticū pelagus prope Sardonicū, et maritimæ prolixitas amplius excurrit, uerūtamē nō tantū. Deinde Eratoſthenis dicta corrigit, nōnulla quidem bene, quædā uerò longè q̄ ille deterius. Nam cūex Ithaca ad Corcyrā trecēta ille dixerit, ſupra nongēta eſſe aſſerit. Ab Epidamno uerò Theſſalonicā uſq;, nongēta dicente illo, ultra millia duo inquit, hæc quidē bene. Cū à Maſſilia ad colūnas millia is ſeptē dicat, à Pyrene autē millia ſex, ipſe peius inquit, ab Maſſilia pluſquam millia nouem, à Pyrene paulo minus quàm millia octo. Ille nanq; propius uero tradit. Huius enim ætatis homines conſitentur, quod ſi quis inęqualitates uiarum ab ſcinderet, uniuerſam Hiſpaniā ex Pyrene ad latus occiduum haud prolixiorē habere longitudinem quàm millia ſex ſtad. Ipſe uerò amnem Tagum longitudinis millium octo conſtituit à fonte ad eruptiones uſq;, nec utiq; obliquitatibus quibuſdam computatis. nec enim hoc ad terræ deſcriptionē attinet, ſed ad directum eloquens ſpaciū. Atqui Tagi fontes ex Pyrene ſupra ſtad. mille diſtant. Rurſus hoc teſte declarat quod Hiſpaniæ res ignoratæ ſint Eratoſtheni, quoniam & interdum de illa repugnantia demōſtret. Qui cum Gallos exterius circum incolere uſque Gades dicat, ſiquidem Europæ partes in occidentem ſpectātes uſq; Gades habēt illi, horū immemor in ipſo Hiſpaniæ circuitu nullo in loco Gallorū mentionē facit, quòd Europæ lōgitudo minor eſt q̄ ſimul utraq; iūcta, Africa ſcilicet & Aſia, non rectè comparationem exponit.

* οὐκ ἄλλως Græce eſt, id eſt non aliter

Ostium nanq; ad columnas, ad æquinoctialē occasum esse inquit. Tanain uerò ab æstiuo fluere dicit ortu. Diminuitur aūt ab utriusque longitudine quæ inter æstiuum ortū, & æquinoctialem occasum est: hāc uerò prœoccupat Asia ad æquinoctialem ortū semicirculo ad septentrionem uergens. Nam præterquā in rebus quarum reddi causa potest, de ambitu laterum mentitur, quòd Tanais æstiuo fluat ab ortu. Cuncti nanq; regionū peritiam habentes, à septentrione in Mœotin labi affirmant, adeò ut fluminis ostia & Mœotidis, & fluuius ipse, quoad noscibilis est, sub eodem meridia no iaceāt. Neq; uerò digni de quib. uerba fiant, qui illū ex Istri regionib. originem ducere duxerunt, & ab occasu, *aut animaduertentes quòd eo interuallo Tyras & Borysthenes & Hypanis ingentia in portū excurrūt flumina. Cum ille quidē pari spacio distet ab Istro, hic autem ab Tanai. Neq; Tyrę fontibus, aut Borysthenis, aut Hypanis prorsus inspectis, sintq; illorum cursus magis ac magis ignoti, cum magis ad septentrionem tendant. Itaque per illos in Mœotin Tanain perducit, deinde reflectit in illam. Nam eruptiones in septentrionalibus paludis partibus manifestius ostenduntur. Istis autem ad orientem magis ac magis pertinentib. fictus & infinitus est sermo. Cōmentitius similiter & infinitus illius est sermo, qui per Caucasum ad septentrionem fluere dixit, dehinc in Mœotin cursum circunflectere: nam & hoc dictū est. ab ortu aūt fluenta illius nemo tradidit. Nā si eo modo laberetur, non sanè è regione Nilo flueret, nec etiam quodam modo ad diametrū curreret illum excellentiores ostendissent. Perinde ac utriusq; fluminis cursus ad incumbentēmeridianum existeret. Et ipsa longitudinis terræ dimensio æqualiter ad meridianū distās est. cumq; ista sic in lōgitudine extendit, ut longitudinem uniuscuiusq; cōtinentis eo modo capere oporteat, quæ inter duos iacet meridianos, & longitudinum mensuræ, stationū enumerationes sunt quas uenamur, uel per illos eūdo, uel parallelas uias ac meatus. Verū ille hūc omittēs modū, nouū introducit qui æstiui ortus & æquinoctialis medius est, quadam septentrionalis semicirculi particula. Nemo aūt ad immutabilia mensuris & regulis mutabilibus utit, nec ijs quæ alio atq; alio dicūtur habitu ad ea quæ ad seipsa nullam habeāt differentiā. Longitudo quidem immutabilis & per seipsam dicitur. Æquinoctialis autem

*οὐκ ἐνθυμοῦνται, id est nō animad.

τὸ μὲν γὰρ στόμα τὸ κατὰ τὰς στήλας φησίν, ὅτι κεῖται τῇ ἰσημερινῷ σλησίον ὄντι, ὁ δὲ Τάναϊς ῥεῖ, ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς ἐλαττούμενα σλήθεσιν ἀμφοτέροις, τῷ μεταξὺ τῆς θερινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς. ὧν γὰρ ἡ Ἀσία πολλαπλασίαν ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν τὴν πρὸς τὰς ἄρκτους ἡμικυκλίου. χωρὶς γὰρ τοῦ πολυσκελοῦς γε πράγματος σύμφορος, καὶ φανερός ὅτι τὸ ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς τὸν Τάναϊν ῥεῖν. ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων, ἀπὸ τῶν ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς τὴν Μαιῶτιν, ὥστε τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἐφ' ὅσον γνώριμός ὅτιν ὧδε τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι. οὐκ ἄξιον δὲ λόγου τινὲς εἶπον, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἴστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας, οὐκ ἐνθυμηθέντες ὡς μεταξὺ ὁ Τύρας, καὶ Βορυσθένης καὶ Ὕπανις μεγάλοι ποταμοὶ ῥέουσιν εἰς τὸν πόντον, ὁ μὲν τοῦ Ἴστρου παραλλήλου, ὁ δὲ τοῦ τε Νείλου, οὔτε τοῦ Τύρα πω πω γνωσθέντος καταπεπλουμένων, οὐδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὐδὲ τοῦ Ὑπάνιος. πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα τὰ ἐκείνων ἀρκτικώτερα, ὥστε ὁ μὲν ἐκείνων ἄγων ὧδε τὴν Μαιῶτιν τὸν Τάναϊν, ἔστ' ἂν ἐπιστρέφων ἐπ' αὐτὴν. τὰ γὰρ ἐκβολὰ φανερῶς γε τοῖς προσαρκτίοις μέρεσι τῆς λίμνης κλείονται, καὶ τοῖς ἐωθινωτάτοις, πλατὺς ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. ὡς δ' αὕτως ἀπέραντος ὁ τοῦ τε καυκάσου πρὸς ἄρκτον φύσας ῥεῖν, εἶτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιῶτιν. εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. ἀπὸ μέν τοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρρει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεφαντίως τῷ Νείλῳ. καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ῥεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χαριέστεροι, ὡς ἂν ὧδε τὰ τοῦ μεσημβρινοῦ πλακειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρῳ ποταμῷ, ἥ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτρησις, ἥτις παραλλήλου τῷ ἰσημερινῷ ὄντι, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ὧδε μῆκος ὅσον ἐκτέτακται, ὡς τε καὶ τῶν ἐσπερίων ἐκβάσεις ὅσον δὴ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κείμενον, τά τε μέτρα τῶν μήκων σταδιασμοὶ εἰσίν, οὓς θηρεύομεν, ἢ δι' αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἢ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἢ πόρων. ὁ δ' ὅσον ἀφεὶς τὸν βόσπορον καὶ τὴν Προποντίδα εἰσάγει τὸν μεταξὺ τῆς τε θερινῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήματος τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα, οὐδεὶς κακῶς καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτώτοις, οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλων καὶ ἄλλων σχέσιν λογομένοις πρὸς τὰ καθ' αὑτά, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. τὸ μὲν δὴ μῆκος ἀμετάπτωτον. καὶ καθ' αὑτὸ λέγεται, ἀναβολὴ δὲ ἰσημερινὴ

ἰσημερινὴ καὶ δύσις. ὡς δ' αὕτως χειμερινή τε ἡ θερινή, οὐ καθ' αὑτὰ, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς. ἡμῶν δ' ἄλλοτ' ἄλλη μεταχωρούσῃ, ἄλλοτ' ἄλλοι τόποι καὶ δύσεως εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν. τὸ γοῦν μῆκος μένει τοῦ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς. τάναϊν μὲν οὖν καὶ τὸν Νεῖλον οὐκ ἄτοπον ποιεῖσθαι, θερινὰς δ' ἀνατολὰς ἰσημερινὰς καινόν. περιεσκόπηκας δὲ καὶ Εὐρώπης ἄκρας πλείους, βέλτιον μὲν οὕτως εἰρηκὼς ὁρατοδγόνους πρὸ αὐτῶν, οὔπω δὲ ἱκανῶς. ἐκεῖνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη τὰς δύο μὲν τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία· καὶ τὸν μὲν ἄλλον πορθμὸν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία· καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τοῦ Εὐξείνου, πάντ' ἔθνη, καὶ τὸ Ταναϊτικόν. οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται. τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλέαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἥ τε Ἑλλὰς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρὶς καὶ ἡ Θρᾴκης τινά. τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρᾳκίαν χερρόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σηστὸν καὶ Ἄβυδον σχεδὸν ἔχουσί δ' αὐτὴν Θρᾷκες. πέμπτην δὲ τὴν κατὰ τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τὸ Μαιώτιδος. τὰς μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας, δοτέον. ἁπλοῖς γάρ τισι περιλαμβάνονται κόλποις, ἡ μὲν Γαδειτανοῦ τε καὶ Κάλπης καὶ τοῦ Ἱεροῦ Ἀκρωτηρίου γῆ ἡ τὰ γάδειρα, καὶ Γαδειτανὸν μεταξὺ στήλῶν, καὶ τὸ Σικελίας πελάγει, ἡ δὲ τούτῳ τε καὶ Γαδειτανῷ Ἀδρία, καίτοι μίαν γε παρεμπίπτουσαν ἄκραν παρεμπὶ πᾶσα, καὶ τὴν Ἰταλίαν διόρυφον ποιοῦσα ἔχει τινὰ αὐτέμφασιν. αἱ λοιπαὶ δέ τι γναρίσορον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς οὖσαι, ζητοῦσιν ἄλλου διαίρεσιν. ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ ἡ εἰς ἓξ διαίρεσις τὴν ὁμοίαν γνῶσιν ἀκολουθοῦσα ταῖς ἄκραις διειλημμένη. ποιησόμεθα δ' ἡμεῖς γῆν τοῖς καθ' ἑκάστα τὴν προσήκουσαν ἐπανόρθωσιν καὶ τούτων, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα γῆν τε τὴν Εὐρώπην διαμάρτηται, καὶ γῆν τὴν Λιβύης πολιοδίαν. νῦν δ' ἀρκέσει ταῦτα λεχθέντα πρὸς οὓς πρὸ ἡμῶν, ὅσους ὠηθημεν ἱκανοὺς εἶναι παρατεθέντας ἐναντιοῦσθαι ἡμῖν ὅτι δικαίως προειλόμεθα καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον ὅρον, τοσαύτης ἐπανορθώσεως καὶ προσθήκης δεόμενον. ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις συνεχὴς ἔσται ἡ ἐγχείρησις τῆς ἡμετέρας ὑποθέσεως, λαβοῦσι τὴν ἀρχὴν ἑτέραν λέγομεν, ὅτι δεῖ τὸν χωρογραφεῖν ὑπισχνούμενον, πολλὰ δὴ φυσικῶς τε καὶ μαθηματικῶς λεγόμενον ὑποτίθεσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόνοιάν τε καὶ πίστιν τὰ ἑξῆς πραγματεύεσθαι. εἴρηται γὰρ ὅτι οὐδὲ οἰκοδόμον, οὐδ' ἀρχιτέκτονα οἰκίαν ἢ πόλιν ἱδρύσασθαι καλῶς οἷός

ortus & occaſus, ſimiliter æſtiuus & hyberꝛnus non per ſeipſum, ſed quo ad nos. * Nobis uerò interdũ aliò tranſmeantibus inter alia oriendi & occidẽdi loca ſunt & æquinoctialia & tropica. continentis autẽ terræ eadem permanet longitudo. Tanain igitur & Nilũ non ſine loco exitũ facere, æſtiuum autem ortum æquinoctialem nouum. Cum autem Europa pluribus promõtoriis procidat, melius quàm Eratoſthenes de ipſis dixit iſte, at nondũ ſuffi cienter. nam ille tria tradit promontoria: unum ad colũnas pertinens, in quo Hiſpania: alterum ad fretum, in quo eſt Italia: tertium uerò ad Maleam, in quo quæ inter Adriam et Euxinum gentes omnes atq; Tanais ſunt. Iſte uerò duo prima pari modo exponit. Tertium uerò ad Maleam & Sunium, in quo Græcia eſt uniuerſa, & tractus Illyricus, itemq; nõ nulla Thraciæ. Quartũ in quo eſt ad Thraciã Cherſoneſus, in qua Seſti et Abydi ſunt anguſtiæ, eam Thraces habẽt. Quintũ ad Cimmericum Boſphoron & oſtium Mæotidis. Prima igitur duo cõcedamus, ſimplicibus nanque ſinubus circundantur: unũ quidem inter Calpen & Sacrum promontoriũ, in quo Gades, & pelago inter columnas & Siciliam medio: alterum & hoc, & Adriatico. Atqui Iapygium promontoriũ ſuperincidit, biuerticem efficiens Italiam. habet autem quandã è contra manifeſtationem. Reliqua uaria quidem liquidius et multas in partes diſtincta aliam exigunt partitionem. Ipſa etiam ſex partita portionibus diuiſio pariter habet ſimilem conſequenter inſtantiã per promontoria diſtincta. Verùm enimuero nos in cũctis particulatim & horum & aliorum, prout attinebit emendationem faciemus, quantum & in Europa & in Africæ ambitu erratum eſt. Hæc aduerſus antiquiores nũc dicta ſatis erunt, quot adiectos teſtimonio nobis ſufficiẽtes eſſe putauimus, quod iuſtis de cauſis hocidem opus ipſi delegerimus, id quod tantæ emendationis & additamenti prorſus indigebat. Poſtq; uerò ad noſtra contra illos uerba eſt, cõtigua noſtræ pollicitationis aggreſsio, alterum captantes initium, dicimus ei qui locorũ deſcriptionem aggreditur, neceſſarium eſſe ut pleraq; rerum naturalium & mathematicarũ diſputata ſupponat, & ad illorũ intelligentiam & fidem eorum quæ ordine ſequuntur tracta tum abſoluat. Etenim ſermone uulgatum eſt, nec ædium conſtructorem, nec architectum, aut domicilium aut oppidum ædificare poſſe

* ἡμῶν δὲ ἄλλοτ' ἄλλη μεταχωρούντων, id eſt nobis aliunde aliò commeantibus alia atq; alia.

posse absq; climatum cœlestium partium cognitione, nisi etiam formas magnitudinesq; didicerit, caloresq; & frigora, cæteraq; generis eiusdem, & nisi totũ orbis terræ situ locaq; proposuerit. Ipsa enim in plano producta descriptio & superficies una & eadẽ ad Hispanienſia & Indica & his interiacẽtia, & nihilominus orientis solis & occidentis & cœli mediũ tenendi designata terminatio perinde ac omnibus cõmunis. Hæc quidẽ cui fuerint intellecta & cœli dispositio ac motus, & re uera rotunda terræ superficies percepta erit. Ad aspectum aũt plana formatur, Geographicã traditionem habet. Alio aũt modo non utiq; Geographicam. haud enim omnia uel ante uel retro uel ex transuerso plana assistunt, sicuti per ingentem euntibus planitiem, perinde ac Babylonios per campos, aut æquora, nec ullã ad res cœli demonstrationem exhibent, neq; ad solis motiones, neque ad habitudines quo ad nos siderum reliquorũ. Ita & terrarum pictoribus similia semper assistere necesse est. Nam qui pelagi cursum aut per camporum locos uiam tenet, communibus quibusdam phanta sijs imaginibusq; ducitur, quib. & imperitus & ciuilis homo hæc ipsa operatur rerum cœlestium inexpertus existens, & contrarias in hæc demonstrationes prorsus ignorans. Solem enim orientem & occidentem, & mediũ cœli spaciũ tenentem aspicit. Quo'nam uerò modo non inspiceret? non enim illi commodum ad propositum, sicut neq; æqualiter distare, id est parallelũ esse ad rem assistentem, aut non. Forsan autem aliquid speculatur, apparebit uerò in mathematice disputatis sicut indigenæ. nam locus talia habet incidentia. Orbis uerò descriptor non indigenæ utique describit aut ciuili eius generis, qui nullam curam suscipiat, si quid propriè de disciplinis dicat. Nec enim messori aut fossori, sed ei qui persuasionem capere ualeat, taliter se terrã omnem habere traditur, sicut Mathematici dicunt, & alia quæ ad huiusmodi materiam attinent. Antecedentibusq; mandat, ut cum illa priora meminerint, succedẽtia deinde perspiciant: illis enim cõsequentia dicturum. Vnde qui in hæc inciderint, eos tutiorem rerũ traditarũ usum facturos, si ex Mathematica ratione audierint, qui secus habeant eis orbem describere sese negat. Scriptorẽ profectò orbis de ijs quę sibi incipiendi ordinẽ habeãt, Geometris fidem adhibere oportet, qui terrã uniuersam dimensi sunt, hos autem astronomis,

τε γῆν οἱ, ἀπλῶς ἔχειν κλίματα τὰ τοῦ κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ σχήματα τε καὶ μεγέθη καὶ θάλατταν καὶ ὕδατα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, μή τι γε τὴν ὅλην οἰκουμένην τὸ πρῶτον. αὐτὸ γὰρ τὸ εἰς ἐπίπεδον γράφειν ἀπάνειαν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν, πέρι τε ἑσπερικὰ, καὶ τὰ ἑῷα, καὶ τὰ μέσα τούτων, καὶ μηδὲν ἧττον λύσεις καὶ ἀναπλάσεις ἀφορίζειν, καὶ μεσουρανήσεις, ὡς ἂν κοινὰς πᾶσι δὴ μὲν προσπονήσαντι τὴν τοῦ οὐρανοῦ διάθεσίν τε καὶ κίνησιν, καὶ λαβόντι ὅτι σφαιρικὴ μορφὴ ἡ κατ' ἀλήθειαν ἡ γῆς ἐπιφάνεια. πλάττεται δὲ νῦν ἐπίπεδος πρὸς τὴν ὄψιν, γεωγραφικὴν ἔχει τὴν παράδοσιν, δεῖ δ' ἄλλως, οὐ γεωγραφικήν. οὐ γὰρ ὥσπερ δι' εὐθειῶν ἰοῦσι μεγάλων, οἷον τῶν Βαβυλωνίων, ἢ διὰ πελάγους παείσασι τὰ πρόσω πάντα, καὶ τὰ κατόπιν καὶ ἐκ πλαγίων ἐπίστασις, καὶ οὐδεμίαν αὐτεμφασιν παρέχει πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου κινήσεις καὶ σχέσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων· οὕτω καὶ γεωγραφοῦσιν ἀεὶ δεῖ παείσασθαι τὰ ὅμοια. ὁ μὲν γὰρ πελαγίζων, καὶ ὁλόκυκλα διὰ χώρας εὐθιδρόμου, κοιναῖς τισὶ φαντασίαις ἄγεται, καθ' ἃς καὶ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ὁ πολιτικὸς γνώριμα ταῦτα, ἄπειρος ὢν τῶν οὐρανίων καὶ τὰς πρὸς ταύτας αὐτεμφάσεις ἀγνοῶν. ἀνατέλλοντα μὲν γὰρ ὁρᾷ τὸν ἥλιον καὶ δύοντα καὶ μεσουρανοῦντα· πόσα δὲ τρόπον, οὐκ αἰσθάνεται. οὐδὲ γὰρ χρήσιμον αὐτῷ δεῖ πρὸς τὸ προκείμενον, ὥσπερ οὐδὲ τὸ παράλληλον ἑστάναι δεῖ παρεισῶν ἢ μή. τάχα δ' ὠφελήσει, μᾶλλον δ' οὐ τι, δόξει δ' γε τοῖς μαθηματικῶς λεγομένοις καθάπερ οἱ ὠιχώριοι. ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα διαπεφωνήματα. ὁ δὲ γεωγραφικὸς οὐκ ὠιχωρίῳ γεωγραφεῖ, οὐδὲ πολιτικῷ τοιούτῳ, ὃς τις μηδὲν ἐφρόντισε τῶν λεγομένων ἰδίως μαθημάτων. οὐδὲ γὰρ θορυβεῖ καὶ σπαπανᾷ, ἀλλὰ δεῖ παιδεύειν δυναμένῳ, τὴν γῆν ἔχειν οὕτω τὸν ὅλον, ὡς οἱ μαθηματικοὶ φασι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην. κελεύει τε τοῖς προσιοῦσιν ἐκεῖνα προγυμνασθῆναι τὰ ἐξῆς ἐφοδεῖν. ἐκείνους γὰρ τὰ ἀνώλυτα ὁρᾶν, ὥστε μᾶλλον ποιήσασθαι τῶν παραδιδομένων ἀσφαλῆ τὴν χρῆσιν τοὺς γυμνασθέντας ἂν ἀκούσωσι μαθηματικῶς, τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσιν, οὐ φησι γεωγραφεῖν. τὴν δὲ μὴ γεωγραφοῦντα πιστεύσαι δεῖ περὶ τῶν ἐχόντων αὐτὸν τάξιν ἀρχῆς, τοῖς ἀναμετρήσασι τὴν ὅλην γῆν γεωμέτραις, τούτους δὲ τοῖς ἀστρονομικοῖς,

ἐκείνους

ἐκείνους δὲ τῆς φυσικῆς. ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετή τις. τὰς δ' ἀρετὰς ἀνυποθέτους φασὶν εἶναι ἐξ αὐτῶν ἠρτημένας, καὶ γὰρ αὐτὰς ἐχούσας τὰς τε ἀρχὰς, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλας πίστεις. τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν φυσικῶν δεικνύμενα τοιαῦτα ὄντα. σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, καὶ ὁ οὐρανὸς, ἡ δὲ γῆ τὸ μέσον τῶν βαρέων. πρὸς τούτῳ τε σωτηρίαν ἡ γῆ σφαιροειδῶς, ὁμόκεντρον τῷ μὲν οὐρανῷ μένει, καὶ αὐτὴ καὶ ὁ δι' αὐτῆς ἄξων καὶ τὸ οὐρανοῦ μέσον τεταμένον. ὁ δ' οὐρανὸς περιφέρεται περί τε αὐτὸν, καὶ περὶ τὸν ἄξονα ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν. σὺν αὐτῷ δὲ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὁμοταχεῖς τῷ πόλῳ. οἱ μὲν οὖν ἀπλανεῖς ἀστέρες κατὰ παραλλήλων φέρονται κύκλων. παράλληλοι δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι ὅ, τε ἰσημερινὸς καὶ οἱ τροπικοὶ δύο, καὶ οἱ ἀρκτικοί. οἱ δὲ πλάνητες ἀστέρες, καὶ ἥλιος, καὶ σελήνη, κατὰ λόξων τινῶν τῶν τεταμένων γὰρ τῷ ζῳδιακῷ. τούτοις δὲ πιστεύσαντες ἢ πεισθέντες ἢ πίσει, οἱ ἀστρονομικοὶ τὰ ἑξῆς πραγματεύονται, κινήσεις, καὶ περιόδους, καὶ ἐκλείψεις, καὶ μεγέθη, καὶ ἀποστάσεις, καὶ ἄλλα μυρία. ὡς δ' αὖτως οἱ τὴν γῆν ὅλην ἀναμετρούντες γεωμέτραι προσίενται τὰς τῶν ἀστρονομικῶν, καὶ τῶν φυσικῶν δόξας, τὰς δὲ τῶν γεωμετρῶν πάλιν ἡ γεωγράφοι. περιτάζουσι μὲν γὰρ ὑποθέσθαι δεῖ τὸν οὐρανὸν, περιτάζουσι δὲ τὴν γῆν, ὁμωνύμους δὲ καὶ τὰς ζώνας τὰς κάτω τῆς ἄνω. τὰς δ' αἰτίας εἰρήκαμεν τῆς εἰς τὰς ζώνας διαιρέσεως, διορίζουσι δ' αὐ αἱ ζῶναι κύκλοις παραλλήλοις τῷ ἰσημερινῷ γραφομένοις ἑκατέρωθεν αὐτοῦ, δύσι μὲν οἷς ἀπολαμβάνουσι τὴν διακεκαυμένην, δύσι δὲ οἷς μετὰ τούτους. εἰ πρὸς μὲν τῇ διακεκαυμένῃ τὰς δύκρατους δύο ποιοῦσι, πρὸς δὲ ταῖς δύκρασις τὰς κατεψυγμένας. ὑποπίπτει δ' ἑκάσῳ τῶν οὐρανίων κύκλων, ὁ ὑπὸ γῆς ὁμώνυμος αὐτῷ. καὶ ἡ ζώνη δὲ ὡσαύτως τῇ ζώνῃ. δύκρατους μὲν οὖν φασι τὰς οἰκεῖσθαι δυναμένας, ἀοικήτους δὲ τὰς ἄλλας· τὴν μὲν διὰ καῦμα, τὰς δὲ διὰ ψύχος. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἀρκτικῶν καὶ τῶν τροπικῶν, παρ' οἷς εἰσιν ἀρκτικοὶ διορίζουσιν ὁμωνύμως τοῖς ὑπὸ τοὺς ὑπὸ γῆς ποιοῦντες, καὶ τοὺς ἑκάστοις ὑποπίπτοντας. τὸ δ' ἰσημερινοῦ διχοτέμνοντος τὸν ὅλον οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν ἀνάγκη διαιρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ γε αὐτῆ ἰσημερινοῦ. καλεῖται δὲ τῶν ἡμισφαιρίων

illos uerò physicis. Nempe physica uirtus quædam est. at enim uirtutes nequaquam suppositiones habere dicunt, ex seipsis uidelicet pendentes, & in seipsis principia & de omnibus fidem habentes. Quæ autem à physicis demonstrantur, huius generis sunt, Mũdi formam esse rotundam atque cœli grauium in medium esse momentum. Circa hoc rotundæ figuræ terra consistens, eodem quo cœlum centro & ipsa permanet, perq; ipsam ac cœli medium axis extenditur, & circa illam atque axem ab ortu in occasum cœlum circumagitur. Cumque illo minimè errantes stellæ, quæ pari celeritate cum polo sunt. Stellæ igitur erroris expertes per circulos parallelos deferuntur. Cæterùm circuli paralleli notissimi sunt, æquinoctialis, tropici duo & septentrionales. Verum* errones stellę & sol & luna per quosdam obliquos ordines constitutos in zodiaco rapiuntur. His quidem uel omnibus uel plerisque fidem adhibentes astronomi, deinceps reliqua pertractant motus, ambitus, defectus, & magnitudines, & distantias, & infinita cætera. Eodem modo Geometræ totius terræ mensuram dimetientes, physicorum & astronomorum sententijs adhærent: rursus scriptores terræ omnes geometricas amplectuntur opiniones. Cœlum enim quinque constare zonis, præsupponendum est, quinque etiam zonis terram componi & eiusdem esse nominis, quæ in imis & quæ in superioribus sunt. Diuisionis quidem in zonas causas retulimus. Zonæ uerò per circulos ad æquinoctialem parallelos distingui possunt ex utraq; illius parte descriptos: duos quidem torridam plagam capientes, & duos post istos. Qui quidem ad torridam duas efficiunt temperatas, penes temperatas autem duas frigidas apponunt. Vnicuiq; uerò ex cœlestibus circulo, eiusdem uocabuli terrestris subiacet, & zonæ zona similiter. Temperatas esse dicunt quæ habitari possunt, reliquas autem inhabitabiles: unam quidem ob incendium, reliquas uerò propter frigora. Eodem modo & de Tropicis & de septentrionalibus, apud quos sunt Arctici, superioribus terrestres pari appellatione distinguunt, & unicuiq; suppositos. Cum autem æquinoctialis totum duas in partes cœlum secet, & terram diuidi necesse est, ab incũbente sibi æquinoctiali. Hemisphæriorum autem

* οἱ πλάνητες planetæ, græcum latino notius.

utrunq; & cœleſte et terreſtre, unum quidem Boreale, alterũ uerò auſtrale uocat. Sic & de torrida ſub eodẽ circulo bipartito diuiſa, una quidem eius pars Borealis, altera uerò erit auſtralis. Cõſtat item & temperatarũ zonarũ unam quidem Borealem, alterã uerò auſtralem fore, cũ eiuſdem ſit appellationis cũ hemiſphęrio in q̃ eſt. Nuncupatur aũt boreale illud hemiſphæriũ, q̃d eam circũdat temperatã, in qua ſi quis ab oriente perſpectet in occaſum, eipolus eſt ad dextrã, à ſiniſtra uerò æquinoctialis, uel in quo ſpectantib. in meridiem dexter eſt occidẽs, ſiniſter aũt oriens, auſtrale uerò è cõtra ſe habẽs. Quocirca nos in alterutro eſſe hemiſphęrio nimirũ borealí, manifeſtũeſt: in ambobus autem impoſsibile. Nam ingentes in medio ſunt fluuij, Oceanus primùm, deinde torrida. Nec oceanus quidem in noſtræ habitabilis medio totam ſcindens terram, nec locus exuſtus, nec illius pars contra dicta clima ta ſeſe habẽs, reperitur in boreali temperata. His acceptis Geometra gnomonicis uſus & reliquis ab aſtronomico demonſtratis, in quibus paralleli ad æquinoctialem per quãlibet habitationẽ comperiuntur, & qui per rectas hos ſecant. Deſignati uerò per polos menſurat habitabilem ingrediens, reliquam autem per diſtantiarum rationem. Hoc pacto quantum ab æquinoctiali uſq; ad polũ interſit, inuenire quis poſſet. Quæ maximi terræ circuli portio quarta eſt, hoc qui habet, quadruplam quoq; illius partem habet. Hic eſt autem diameter terræ menſuram complectens. Sicut igitur qui terram metitur, ab aſtronomiæ peritо ſumpſit exordia, aſtronomus autem à Phyſico: eodem modo & orbis ſcriptorem ab eo qui terram dimenſus eſt totam, perſuaſum iſti credere oportet, & ijs quibus hic fidem præſtitit. Primum noſtri mundi ſitum exponere oportet quantus eſt, quali figura, quali natura ſit, & quo'nam modo ad uniuerſam terram ſeſe habeat. Hoc enim terræ ſcriptoris proprium eſt officiũ. Poſtea ad terrarum ſingula atque maris, prout attinet accõmodare ſermonem. Cumq; indicauerit, quæcunq; noſtri maiores non ſatis idoneè diſſeruerint, ad ea quæ optimè credita fuerint accõmodabimus. † Sub iectum ergo ſit, rotundam unà cum mari terram eſſe, unãq; & eandem cũ æquorib. ſuperficiẽ habere. In tãta enim mole ipſa terræ contegeret eminentia, cũ puſilla ſit et occultari ualeat. In iſtis itaq; rotunditatẽ non inſtar torni, nec geometræ more ad rationem dicimus,

Hic quidam tertium librum ordiuntur.

ἑκάτερον τῶν οὐρανίων κύκλων τῆς γῆς, ὁ μὲν βόρειον, ὁ δὲ νότιον. ὅπως δὲ καὶ ἡ σκιὰ διαιρεμένης, τοῦτο τὸ αὐτὸ κύκλος δίχα διαιρουμένης, τὸ μὲν ὅλον βόρειον αὐτῆς μόριον, τὸ δὲ νότιον. διὰ λοιπὸν δ' ὅτι καὶ τῶν οἰκεμένων ἡμῖν ὑπὸ τὸν αὐτὸν παράλληλον κειμένων, τὸ μὲν ὅλον βόρειον, ὁ δὲ νότιος ὁμωνύμως ἔχει ἡμισφαιρίῳ ᾧ ὅλῳ. καλεῖται δὲ βόρειον μὲν ἡμισφαίριον ὃ τὸν οἰκούμενον ἐκείνῳ πρὸς ἔχον, ᾧ καὶ αὐτὸ τὴν διάστασιν ἀπολείπον, ᾧ δεξιᾶς μέν ὅσον ὁ πόλος, ᾧ ἀριστερᾶς δ' ὁ ἰσημερινός. ἢ ᾧ πρὸς μεσημβρίαν ἐλλείπουσιν, ᾧ δεξιᾶς μὴ ἔστι διάστασις, ᾧ ἀριστερᾶς δ' ἀνατολὴ νότιον δὲ τὸ ἐναντίως ἔχον. ὥστε διῆλον ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν ᾧ θατέρῳ τῶν ἡμισφαιρίων, τῷ βορείῳ μέν, ᾧ ἀμφοτέροις δ' ὀχ οἷόν τε. μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοί. ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, ἔπειτα ἡ διακεκαυμένη. ὅτε δὲ ὠκεανὸς ᾧ μέσῳ ᾧ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης ὅλη τέμνων ὅλον, ὅτ' ὂν διακεκαυμένον χωρίον. οὐδ' ἡ μόριον αὖ εὑρίσκεται τοῖς κλίμασιν ἐναντίως ἔχον τοῖς λεχθεῖσιν ᾧ τῇ βορείᾳ δύκρατον. λαβὼν δὴ ταῦτ' ὁ γνωμέρης, πρὸς χρησάμενος τοῖς γνωμονικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ τῶν ἀστρονομικῶν διδασκομένοις, ᾧ οἷς οἵ τε παράλληλοι ᾧ ἰσημερινῷ εὑρίσκονται κατ' ἐκάστην τὴν οἴκησιν, καὶ οἳ πρὸς ὀρθὰς τέμνοντες τόπους. γραφόμενοι δὲ διὰ τῶν πόλων, καταμερεῖ τὴν οἰκήσιμον ἐμβαδόν. τὴν δ' ἄλλην ἐκ τοῦ λόγου τῶν ἀρτάσεων. ὅτων δ' αὖ εὑρίσκοι πόσον αὖ εἴη τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι πόλου, ὅπερ ἐστὶ τεταρτημόριον τοῦ μεγίστου κύκλου τῆς γῆς. ἔχομεν δὴ ὅσον, ἐχόμενον τὸ τετραπλάσιον αὐτοῦ. ὅσον δ' ὅλην ἡ περίμετρος τῆς γῆς. ὥσπερ δὴ ὁ μὴ τὴν γῆν αὐαμετρῶν παρὰ τῶν ἀστρονόμων τοῦτο ἔλαβε τὰς ἀρχάς. ὁ δὲ ἀστρονόμος παρὰ τοῦ φυσικοῦ, τὸν αὐτὸν τρόπον χρή, καὶ τὸν γεωγράφον παρὰ τοῦ αὐαμεμετρηκότος ὅλην τὴν γῆν, ὑρμηθέντα πιστεύσαντα τούτῳ, καὶ οἷς ἐπισύσγοτος, πρῶτον μὲν ἐκθέσθαι τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης πόση τις, καὶ ποία τὸ σχῆμα, καὶ τὴν φύσιν οἵα ὅτι, καὶ πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην γῆν. ἴδιον γὰρ τοῦτο τοῦ γεωγράφου. ἔπειτα περὶ τῶν καθ' ἕκαστα, τῶν τε κατὰ γῆν καὶ τῶν κατὰ θάλατταν ποιήσασθαι τὸν προσήκοντα λόγον. παρασιμαινόμενον ὅσα μὲν ἱκανῶς εἴρηκε τοῖς πρὸ ἡμῶν, τοῖς μάλιστα πιστευθεῖσι τῶν ἀρίστων γενέσθαι περὶ τούτων. ὑποκείσθω δὴ σφαιροειδὴς ἡ γῆ, συνεχὴς τῇ θαλάττῃ, μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσα τοῖς πελάγεσι. συγκρύπτοιτο γὰρ ἂν τὸ ὄρος τῆς γῆς ᾧ τοσοῦτον μεγέθει μικρὸν ὂν καὶ λανθάνειν δυνάμενον, ὥστε τὸ σφαιροειδὲς ὑπὸ τούτων, οὐχ ὡς ἂν ἐκ τόρνου φαμὲν, ὁδὶ ὡς ὁ γνωμέρης πρὸς λόγον.

ἀλλ' ὡ

ἀλλὰ πῶς αὐδήσιμ, & ταύτῃ παχυτέραν, ποιέῳ δὴ τὴν ἀντάζουσ & ὁ ἰσημερινὸς τεταμένος γὰρ αὐτῇ κύκλος, καὶ ἄλλος τοῦτῳ παράλληλος, ὁρίζων τὴν κατεψυγμένην γὰρ τοῦ βορέου ἡμισφαιρίου, καὶ διὰ τῶν πόλων τὰς τέμνων τοὺς πρὸς ὀρθάς. τοῦ δὴ βορείου ἡμισφαιρίου δύο πολίχοντος τεταρτημόρια τῆς γῆς, ἃ ποιεῖ ὁ ἰσημερινὸς πρὸς ὀρθὰς τὸν διὰ τῶν πόλων, γὰρ ἑκατέρῳ τούτων ἀπολαμβάνεται τετράπλευρον χωρίον, οὗ ἡ μὲν βορεία πλευρά, ἥμισυ τοῦ πρὸς τοῦ πόλου παραλλήλου ὅλου. ἡ δὲ νότιος τοῦ ἰσημερινοῦ ἥμισυ. αἱ δὲ λοιπαὶ πλευραὶ τμήματά εἰσι τοῦ διὰ τῶν πόλων, αὐτικείμεναι ἀλλήλαις ἴσαι τὸ μῆκος, γὰρ θατέρῳ δὴ τῶν τετραπλεύρων τούτων. ὁποτέρῳ δ' οὐδὲν διαφέρει δεῖξαι, ἰδρύσθω φαμὲν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πρίπλευρον θαλάττῃ, καὶ ἐοικυῖαν νήσῳ. ἔρηται γὰρ ἐν ὅτι τῇ αὐδήσει, τοῦ λόγου δείκνυται οὐδ' εἰ δ' ἀπιστεῖ τις τοῦ λόγου τούτῳ, διαφορὰν οὐ πρὸς τὴν γεωγραφίαν, ὀδὲ νῦν ποιεῖμ, ἢ ὅπερ ἐκ τοῦ πείρας ἐλάβομεν τούτῳ συγχωρῶν, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ νοῦς ἑκατέρωθεν πρίπλους ὅση, ἐν ἀπὸ τοῦ ἑσπέρας πλὴν ὀλίγων τῶν μεσῶν χωρίων. ταῦτα δ' οὐ διαφορὰν θαλάττῃ, πόρατον δὲ καὶ γῆ οἰκήτῳ. ὁ γὰρ γεωγράφων ζητεῖ τὰ γνώριμα μόρια τοῦ οἰκουμένης εἰπεῖμ, τὰ δ' ἄγνωστα ἐᾶν, καθάπερ καὶ τὰ ἔξω αὐτοῦ, ἀφορίσει δ' ὡσὶ διὰ ξύλου εὐθεῖαν γραμμὴν ὧδε τὰ ὕστατα σημεῖα τοῦ ἑκατέρωθεν παράπλου, τὸ πανὶ ἑκπληρῶσαι σχῆμα τοῦ λεγομένης νήσου. πρὸς κείσθω δὲ ἡ μὲν νῆσος γὰρ τοῦ λεχθέντι τετραπλεύρῳ. δεῖ δὲ λαβεῖν τὸ μέγεθος αὐτοῦ τὸ φαινόμενον, ἀφελόντας ἀπὸ μὲν τοῦ ὅλου μεγέθους τοῦ γῆς τὸ ἡμισφαίριον τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀπὸ δ' οὗ τούτου τὸ ἥμισυ, ἀπὸ δ' αὖ τούτου πάλιν τὸ τετράπλευρον, γὰρ ᾧ δὴ κεῖται τὴν οἰκουμένην φαμέν. αὐάλογον δὲ καὶ περὶ τοῦ σχήματος ὑπολαβεῖν δεῖ τὸ φαινόμενον τοῖς ὑποκειμένοις ἐφαρμόττοντα. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ λοφθέντος παραλλήλου τούτῳ πρὸς τοῦ πόλου τμήματος τοῦ βορέου, ἡμισφαιρίου σφόνδυλός ὅτι τὸ σχῆμα. ὁ δὲ διὰ τοῦ πόλου δίχα τέμνων τὸ ἡμισφαίριον, δίχα τέμνει καὶ τὸν σφόνδυλον, καὶ ποιεῖ τὸ τετράπλευρον. ἔσται δὴ λοιπὸν σφονδύλου τῷ φανείας, μεῖον τὸ τετράπλευρον, ᾧ ἐπίκειται τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος. ἡ δ' οἰκουμένη χλαμυδοειδὴς γὰρ τούτῳ νῆσος, ἔλαττον ἢ ἥμισυ τοῦ τετραπλεύρου μόριον ὄν. φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τε γεωμετρίας καὶ τοῦ πλήθους τῆς περικειμένης θαλάττης,

sed ad sensum, & hunc crassiorem. Quinque igitur contenta zonis intelligatur, & æquinoctialis in ea circulus locatus, & alter huic parallelus, frigidam in boreali hemisphærio disterminans, & alius qui per polos ad rectas istos secet. Cũ ergo septentrionale hemisphærium duas terræ quartas cõplectatur portiones, quas efficit æquinoctialis ad circulũ per polos transeuntem, in horum utroq; quatuor laterum locus intercipitur: cuius boreale latus dimidium est paralleli qui ad polum pertinet: australe uerò æquinoctialis est dimidiũ. Reliqua uerò latera partes sunt eius quæ per polos ducitur, inuicem opposita pari longitudine. In altero igitur istorum quadrilaterum locorum, uter autem sit, nihil interesse uidebitur, nostram habitabilem locatã esse dicimus, quam insulæ similem mare circumalluit. Hoc autem & ratione & sensu demonstrari diximus. Quod si quis huic rationi fidem abnegat, à terrę descriptione deficeret utiq;, nec insulam facere uel huic, quod experimento cõprehendimus concedens. Quãdoquidem & ab aurora utrinq; nauigatio circumagitur, & ab occasu, paucis in medio locis exceptis.

Hæc autem pelago'ne an solo inhabitabili terminentur, nequaquam interest. * Orbis nanq; descriptor partes mundi cognitas referre cogitat, ignotas autem omittit, sicut & quę extra illam posita sunt. Rectam autem coniungentibus lineam ad extrema circunductę utrinque nauigationis signa, sufficiet totam dictæ insulæ figuram explere, & in eo iam dicto quadrato ipsa procumbat insula. Eius autem quæ appareat capienda est magnitudo, auferentib. ab tota quidem terræ magnitudine hæmisphæriũ nostrũ, & ab hoc rursum medietas, ab hoc item quadratum ipsum rursus, in quo habitabilem iacere dicimus. Suscipere aũt opus est & de figura proportionem, id q̃d apparet subiectis adaptãdo. Postq; uerò eius quod inter æquinoctialem et interceptũ parallelum, huic ad polum partis Borealis hemisphærij * spondylus est figura. Ille autem per polum bipartito secans hemisphærium, etiam bipartito secat spondylum, & quadratum facit. Manifestum erit quòd spondyli superficie minus est quadratum illud, cui Atlãticum pelagus imminet. Ipsa uerò habitabilis in hoc insula, chlamydis formam gerens, minor quàm dimidium quadrati pars extitit. hoc ex geometria & circunfusi maris quantitate apparet, quòd terrarum extremitates operiens

* Græcè sic legitur cὺ γὰρ γεωγραφῶν ζητεῖ τὰ γνώριμα μόρια τοῦ cætera. non enim oris descriptor.

* σπόνδυλος id est uerticulus.

operiens utrinque conducit in unum ad minoris extremitatis figuram, & tertiæ partis longitudinis, & latitudinis maximæ. Ex quibus unum est stadiorum millium septuaginta ut plurimum à mari finitum, quod mare ultrà nauigari nequit propter magnitudinem ac solitudinem. Alterum minus millium triginta terminatum ab inhabitabili propter calorem uel frigus. Hoc enim propter calorem inhabitabile quadrati latitudinem quidem habens stadia millia octo & octingenta, longitudinem autem maximam millium centum uigintisex, quanta est æquinoctialis medietas, reliquum plus esset. Istis Hipparchi dicta quodammodo consonant. Ille enim inquit terræ magnitudinem supponens, quam Eratosthenes dixit. Hinc mundi exceptionem fieri oportet. haud enim multum differre ad ea quæ de cœlestibus apparent secundum habitationem quamlibet, sic habere dimensionem, uel sicut posteri tradidere. Existente igitur secundum Eratosthenem circulo æquinoctiali stadijs millibus ducentis quinquaginta, & duobus, quarta pars esset millia sexaginta & trium. Hoc autem est ab æquinoctiali ad polũ, quindecimsexagesima, sicut æquinoctialis est sexaginta. Ab æquinoctiali uerò ad æstiuum tropicum quatuor. Hic per Syenem descriptus parallelus ratiocinatur & computat pro qualibet distantia ex apparentibus mensuris. Tropicum enim ad Syenem iacere contingit, quoniam hic secundum æstiuas conuersiones meridiei gnomon nullas reddit umbras. Meridianus autem per Syenem maximè describitur per fluenta Nili sicut à Meroe usque Alexandriam. Hic autem stadia sunt circiter millia decem. Per medium uero interuallum Syenem consistere contingit, hinc ad Meroen millia quinque: rectè uerò progredienti, ad stadiorum tria millia in meridiem. reliqua non ultra sunt propter feruorem habitabilia. Vnde per hæc loca parallelum qui idem est qui per cinamomiferam transit terminum, & initium poni oportet nostræ habitabilis ad meridiem. Cum igitur stad. millia quinque à Syene sint ad Meroen, alia uerò tria superaddantur à Syene ad æquinoctialem, essent omnino millia octo ad terræ habitabilis terminos. A' Syene uerò ad æquinoctialem millia sedecim & octingenta. totidem enim sunt ex quatuor sexagenis, cum unaquaque millium quatuor & ducentorum ponatur.

καλυπτούσης τὰ ἄκρα τῶν πωείρων ἑκατέρωθεν, καὶ σωναγούσης εἰς μύουρον σχῆμα, καὶ τείνου τοῦ μήκους, καὶ πλάτους τοῦ μεγίστου, ὧν τὸ μὲν ἐπὶ μυριάσιν σταδίων ὄσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πορφυρούμενον θαλάττης, μηκέτι πλεῖσθαι δυναμένης, διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ὀρμίαν· τὸ δ' ἔλαττον τριῶν μυριάσιν ὁριζόμενον ζώσῃ ἀοικήτῳ, διὰ θάλπος ἢ ψύχος. αὐτὸ γὰρ τὸ διὰ θάλπος ἀοίκητον τοῦ τραπλδύρου, πλάτος μὲν ἔχον ὀκτακισχιλίων, καὶ ὀκτακοσίων σταδίων, μῆκος δὲ τὸ μέγιστον μυριάσιν δώδεκα καὶ ἑξακισχιλίων, ὅσον ἐστὶν ἥμισυ τοῦ ἰσημερινοῦ, πλέον ἂν εἴη τὸ λοιπόν. τούτοις ᾗ συμφωνᾷ πως ὅτι, καὶ τὰ ὑπὸ ἱππάρχου λεγόμενα. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑποτιθέμενος τὸ μέγεθος τῆς γῆς ὅπερ ἐῶμεν ὁρατοδυσήν, γνώτου δὴ ποιεῖσθαι τὴν τοῦ οἰκουμένης ἀφαίρεσιν. οὐ γὰρ πολὺ διοίσειν πρὸς τὰ φαινόμενα τῶν οὐρανίων καθ' ἑκάστην τῶν οἰκήσεων, οὕτως ἔχειν τὴν αὐταμέτρησιν, ἢ ὡς οἱ ὕστερον ἀπεδείξαντο. ὄντος δὴ κατ' ὁρατοδυσὴν τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου σταδίων μυριάσιν τριάκοντα καὶ ἕνδεκα καὶ διακισχιλίων, τὸ τετραπλόευρον εἶναι ἂν ἐξ μυριάδων καὶ τεσσαρακισχιλίων, ὅπερ δὴ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὲρ τὸν πόλον, τριακοντακαίδεκα ἑξηκοστὰ σταδίων, οἷόν ὅτιν ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὲρ τὸν θερινὸν τροπικόν, τετταράκοντα. οὕτως δ' ὅτιν ὁ διὰ συήνης γραφόμενος παράλληλος. συλλογίζεται δὴ τὰ καθ' ἕκαστα σχήματα, ἐκ τῶν φαινομένων μέτρων. τὸν γὰρ τροπικὸν κατὰ τὰ συήνην κεῖσθαι συμβαίνει. διόπερ ἐν ταύταις κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, ἄσκιός ὅτιν ὁ γνώμων μίσης ἡμέρας. ὁ δὲ διὰ τῆς συήνης μεσημβρινός, γράφεται μάλιστα διὰ τῆς νάιλου ῥύσεως ὡς ἀπὸ μερόης, ἕως ἀλεξανδρείας, στάδιοι δ' εἰσὶν οὗτοι πορὶ μυρίους. κατὰ μέσον δὲ τὸ διάστημα, τὴν συήνην ἱδρύσθαι συμβαίνει. ὡς τ' ἐντεῦθεν ἐπὶ μερόην πεντακισχίλιοι, πρὸς ὀντι δ' ἐπ' εὐθείας ὅσον τρισχιλίους στάδιους ὥστε μεσημβρίαν, οὐκέτι οἰκήσιμα τ' ἄλλα ἐστὶ διὰ καῦμα, ὥστε τὸν διὰ τούτων τῶν τόπων παράλληλον τὸν αὐτὸν ὄντα ζῶν διὰ τῆς κινναμωμοφόρου, πορεύεσθαι καὶ ἀρχὴν δεῖ πίθεσθαι τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης πρὸς μεσημβρίαν. ἐπεὶ ὧν πεντακισχίλιοι μὲν εἰσὶν οἱ ἀπὸ συήνης, εἰς μερόην ἄλλοι δὲ πρόσγεγόνασι τρισχίλιοι, εἴη ἂν οἱ πάντες ὥστε οὗ ὁρᾶς τῆς οἰκουμένης, ὀκτακισχίλιοι, ὥστε δὲ γε τὸ ἰσημερινὸν ἀπὸ συήνης, μύριοι ἑξακισχίλιοι ὀκτακόσιοι. ἔστιν γὰρ εἰσὶν οἱ τετταράκοντα ἑξηκοντάδων, τεθείσης ἑκάστης πεντακισχιλίων καὶ διακοσίων, ὥστε

ὥστε λοιπὴν εἶναι ἀπὸ τῶν ὅρων τὴν οἰκουμένης ὡς πρὸς ἰσημερινὸν, ὀκτακισχίλιοι ὀκτακόσιοι, ἀπὸ δὲ ἀλεξανδρείας δισμύριοι χίλιοι ὀκτακόσιοι. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρείας ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τοῦ νείλου, πάντων ὁμολογούντων τὸν ὡς πρὸς ῥόδον πλοῦν. καὶ τοῦτον μὲν τὸν τῆς Καρίας παράπλουν καὶ Ἰωνίας, μέχρι τοῦ Βυζαντίου καὶ Βορυσθένους. λαβόντες δὲ τὰ σημεῖα γνώριμα καὶ πλεόμενα, σκοποῦσι τὰ ὑπὸ τὸν Βορυσθένους ἐπ' εὐθείας τούτῃ τῇ γραμμῇ μέχρί τινος οἰκήσιμά ἐστι, καὶ παράκεινται τὰ πρὸς ἄρκτον μέρη τῆς οἰκουμένης. οἰκοῦσι δ' ὑπὲρ τὸν Βορυσθένους ὕστατοι μὲν γνωρίμων Σκυθῶν, Ῥοξολανοί, νοτιώτεροι ὄντες τῶν ὑπὲρ τὸν Βρεττανικὸν ἐχόντων γνωριζομένων. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τὰ ἐπέκεινα σφῶν ψύχος ἀοίκητά ἐστι. νοτιώτεροι δὲ τούτων καὶ ὑπὲρ τὸν μαιώτιδος, σαυρομάται καὶ Σκύθαι, μέχρι τῶν ἑῴων Σκυθῶν. ὁ μὲν δὴ μασσαλιώτης πυθέας, τὰ πρὸς θάλατταν τὴν βορειοτάτην τῶν Βρεττανικῶν ὕστατα λέγει, παρ' οἷς ὁ αὐτὸς ἐστὶ καὶ ἄρκτος, ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος. παρὰ δὲ τῶν ἄλλων οὐδενὸς ἱστορῶ, οὔθ' ὅτι θάλαττα νῆσός ἐστιν, ὅτ' ἐπὶ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκήσιμά ἐστιν, ὅπου ὁ θερινὸς τροπικὸς ἄρκτικὸς γίνεται. νομίζω δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον τοῦτον τὸν τῆς οἰκουμένης τοῦτον πρὸς ἄρκτον. οἱ γὰρ νῦν ἱστορούντων πρὸς τὸν τῆς Ἰέρνης οὐδενὸς ἔχουσι λέγειν, ἢ πῶς ἄρκτῳ πρόκειται τῆς Βρεττανικῆς πλησίον ἀγρίων τελέως ἀνθρώπων, καὶ κακῶς οἰκούντων. ὥστ' οὐ ταῦτα νομίζω τὸν τῆς ἄρκτου εἶναι θετέον. τοῦ δὲ παλαιοῦ τοῦ τῆς Βυζαντίου, τοῦ τῆς μασσαλίας πως ἰόντος, ὡς φησὶν ἵππαρχος πεισθέντας πυθέᾳ. φησὶ γὰρ ἐν Βυζαντίῳ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον τοῦ γνώμονος καὶ πρὸς τὴν σκιὰν ὃν εἶχεν ὁ πυθέας ἐν μασσαλίᾳ. τοῦ δὲ τῆς Βορυσθένους ἀπὸ τούτου διέχοντος περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἶπε δὲ ἐκ τοῦ τῆς σκιᾶς, τὸν ἀπὸ μασσαλίας ὡς τῆς Βρεττανικῆς, ἐν ταῦθά που τὸν πάντων τῆς γῆς κύκλος παντα χῆ. πολλαχοῦ δὲ παρεσφάλται καὶ οὐκ ἀνθρώπους ὁ πυθέας, καὶ ταῦθά που διέψυσται. τὸ μὲν γὰρ τῆς ἀπὸ σκιᾶς γραμμὴν ὡς οὐ πρὸς τὸν πρεσβύτην καὶ ἀναύαις καὶ ῥόδον τόπους ὡς τοῦ ἀπὸ τοῦ παραλλήλου κεῖσθαι, ὁμολογοῦνται παρὰ πολλῶν. ὁμολογεῖται δὲ ὅτι καὶ διὰ μέσου πως τοῦ πελάγους ὅσον ἡ ἀπὸ τῆς σκιᾶς ὡς τὸν πρεσβύτην. οἵ τε πλέοντες τὸ μέγιστον διάρμα ἀπὸ τῆς κελτικῆς ὡς πρὸς λιβύην εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ γαλατικοῦ κόλπου σταδίων τριακισχιλίων. δοκεῖ δ' εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ πελάγους. ὥστ' εἶπε καὶ τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ὡς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, σταδίων

Quocirca reliqua existerent à terminis habitabilis ad æquinoctialem millia octo & octingenta. Rursus ab Alexandria in recta per Nili fluenta omnes ad Rhodum usq; nauigationem confitentur. Hinc autem Cariæ & Ioniæ ad nauigationē usq; Troadem Byzantiumq; & Borysthenem. Capientes igitur interualla notissima quæ nauigantur, considerant distantiam quæ est à Borysthene per rectam in hac linea quousq; habitabilia sunt, & terminant partes habitabilis, quæ ad septentrionem spectant. Super Borysthenem uerò incolunt Rhoxolani cognitorum nouissimi Scytharum, magis in austrum positi quàm ij qui supra Britanniam incidentes ultimi omnium cognoscuntur. Vltra uerò propter frigus inhabitabilia sunt. His autē propinquiores austro sunt supra Mæotidem incolentes Sauromatæ & Scythæ usque ad orientales Scythas. Pytheas uerò Massiliēsis partes Thules aquiloni propinquissimas Britanniæ extremas esse perhibet, penes quos idem est cum Arctico circulus tropicus æstiuus. Ab alijs quidem nihil comperio, nec quòd Thule insula quædam sit, neque si ad ea usque loca habitabilia sunt, ubi æstiuus tropicus Arcticus efficitur, hunc autem habitabilis terminum, multo magis ad austrum accedere arbitror, qui ad aquilonem propinquat. Qui enim hoc tempore scribunt ultra Hyberniam nihil habentes quod dicant, quæ ad septentrionem ante Britanniam iacet, syluestribus prorsus hominibus malignè propter frigora habitantibus. Itaque finem hic ponendum esse arbitror. Paralleli autem per Byzantium & quodam modo per Massiliam transeuntis, ut Pytheæ credens inquit Hipparchus. Eandē enim ait gnomonis rationem Byzantij ad umbram quam Massiliæ Pytheas dixerat. Circuli autem per Borysthenem ab hoc distantis circiter millia tria & octingenta esse posset ex distantia ab Massilia ad Britanniam, hic incidens ipse per Borysthenem circulus ubicunq;. Multis autem in locis homines refellēs Pytheas, & istic mentitus est. Nam ductam à columnis lineam ad fretū & Athenarum & Rhodi loca in eodem iacere parallelo, à multis confessum est. Constat et lineam per mediū quodam modo pelagus à columnis in fretum esse. Quódq; maximum nauigant tractum à Gallia in Africam è sinu Gallico stad. quinq; millia esse: et hanc amplissimam latitudinem pelagi affirmat. Quocirca à dicta linea ad intimū sinum

stad.

ſtad. duo millia quingenta ſunt, ad Maſſiliam uerò pauciora. Maſſiliam enim magis cẽ intimum ſinum ad auſtrũ procũbere, è Rhodo autem Byzantium uſq; ſtad. eſſe millia quatuor nongentũm, ut impẽdio magis ſanè ad ſeptentrionem ſpectet is qui per Byzantium eſt, eo qui per Maſſiliam. At ea intercapedo quæ inde eſt uſq; ad Britanniã, cum illa poteſt conſonare quæ eſt à Byzantio ad Boryſthenẽ, illic uerò quouſq; ad Hyberniã incognitũ eſt quã tum poni poſſit. Neq; ſi ulterius habitabiles partes ſint ſuperioribus dictis curæ eſſe oportebit. Satis enim ad cognoſcendũ eſt capere ſicut in auſtralib. regionibus, quòd ſupra Meroen ad tria millia ſtad. progredienti terrã habitabilem ponere cõueniebat. Nõ perinde acſi nis iſte diligentiſsimè poſitus eſſet, ſed proximè ad diligentiã. Sic & illic non plura his, aut paulo plura, ſupra Britanniam ponẽda ſunt, ut millia quatuor. Etiam ad principum neceſſitates nulla ſit prærogatiua, huiuſmodi regiones uel earũ incolas cognitos facere, præſertim ſi tales inhabitẽt inſulas, quæ neq; nos infeſtare, neq; commoditates afferre queãt propter earum diſiunctionem. Nam cum Romani Britãniæ ditionẽ habere ualuiſſent, neglexerunt, nullum ex ea terrorem oriri poſſe cernentes. haud enim tanta illis facultas adeſt, ut noſtra incurſare poſſint: nec ulla tãta utilitas, ſi ea potiti fuiſsẽt. plus enim ex uectigalibus nũc uideẽ afferre, cẽ tributũ abſoluere poſſet, cum ipſa in copias militares impenſa, inſulæ præſidium & tributorum exactiones auferat. Plurima etiam accederet ex adiacẽtibus inſulis commoditas. Quod ſi ad interuallum ex Rhodia ad Boryſthenẽ illud apponatur ſpacium, quod à Boryſthene ad ſeptentriones eſt millium ſtad. quatuor, totum interuallum fit duodecim milliũ ſtad. ac ſeptingentũm. Terminus autem ex Rhodia in auſtrale habitabilis, eſt millium ſedecim ſexcenta ſtadia. Vnde uniuerſa latitudo orbis terrarum minor eſſet millia triginta ab auſtro in ſeptentrionem. Longitudo autem millia ſeptuaginta eſſe traditur. Hoc autem ab occaſu in ortũ eſt, ab extremis Hiſpaniæ ad extrema Indiæ, id quod tum itineribus, tum nauigationibus menſuratum eſt. Quod autem infra dictum quadratum hæc ipſa longitudo ſit, ex ratione parallelorum ad æquinoctialem ſpectantium manifeſtum eſt, ut plus quàm dupla ſupra latitudinem longitudo ſit. Ferunt autem ad chlamydis ſpeciem formam ipſam eſſe.

δισχιλίων τριακοσίων, ὧν δὲ μασσαλίαν ἐλαττόνων. νοήσωτρα γὰρ ὅτι ἡ μασσαλία τοῦ μυχοῦ κόλπου. τὸ δέ γε ἀπὸ Ῥόδου ἐπὶ τὸ βυζάντιον ἐστι τετρακισχιλίων που καὶ ἐννακοσίων σταδίων, ὥστε πολὺ ἀρκτικώτερος ἂν εἴη ὁ ἀπὸ βυζαντίου τοῦ ἀπὸ μασσαλίας. τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν βρεττανικὴν διώκεται συμφωνεῖν τῷ ἀπὸ βυζαντίου ἐπὶ βορυσθένη. τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν ἱέρνην, οὐκέτι γνώσιμον πόσον ἂν τις θείη, οὐδ' εἰ πρόσω τὴν οἰκησιμάδα εἴη, οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐπαίνοις ἐπεκτείνειν. πρός τε γὰρ ἐπιστήμην, ἀρκεῖ τὸ λαβεῖν καθάπερ ἐπὶ τῶν νοτίων μερῶν, ὅτι ἕως μὲν μέχρι τετρακισχιλίων σταδίων προελθόντι τὴν οἰκησιμον τίθεσθαι προσῆκεν. οὐχ ὡς ἂν τούτου ἀκριβεστάτου πράγματος ὄντος, ἀλλ' ἐγγύς γε τἀκριβοῦς, οὕτω καὶ ἐκεῖ τοὺς ἕως τῆς βρεττανικῆς οὐ πλείους τούτων θετέον, ἢ μικρῷ πλείους, οἷον τετρακισχιλίους. πρός τε τὰς ἡγεμονικὰς χρείας, οὐδὲν ἂν εἴη πλεονέκτημα τὰς τοιαύτας γνωρίζειν χώρας, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ μάλιστα εἰ νήσους οἰκεῖν τοιαύτας, αἳ μήτε λυτεῖν, μήτ' ὠφελεῖν ἡμᾶς δύνανται μηδέν, δίκην τοῦ ἀντιπλήκτου. καὶ γὰρ τὴν βρεττανικὴν ἔχειν δυνάμενοι ῥωμαῖοι καταφρόνησαν, ὁρῶντες ὅτι οὔτε φόβον ἦν αὐτῶν οὐδὲ εἰς ὄψιν. οὐ γὰρ ἰσχύουσι τοσοῦτον, ὥστ' ἐπιβαίνειν ἡμῖν, οὔτ' ὠφέλειαν τοσαύτην, εἰ κατάσχοιεν. πλέον γὰρ ἂν ἐκ τῶν τελῶν δοκεῖ προσφέρεσθαι νῦν, ἢ φόρου δύναται σωτελεῖν, ἀφαιρουμένης εἰς τὸ στρατιωτικὸν δαπάνης, τὸ φρουρεῖσθαι καὶ φορολογεῖσθαι τὴν νῆσον. πολὺ δ' ἂν ὑπερβάλοιτο τὸ ἄχρηστον ὧν τῶν ἄλλων ἕνεκα πρὸς ταύτην νήσων. εἰ δὲ προστεθείη τοῦ ἀπὸ Ῥόδου μέχρι βορυσθένους διάστημα, τὸ ἀπὸ βορυσθένους ἐπὶ τὰς ἄρκτους τῶν τετρακισχιλίων σταδίων διάστημα, γίνεται τὸ πᾶν μύριοι διςχίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι. τὸ δ' ἀπὸ Ῥόδου ἐπὶ τὸ νότιον πέρας ὅπου Ῥ οἰκουμένης, μύριοι ἑξακισχίλιοι ἑξακόσιοι· ὥστε τὸ σύμπαν πλάτος Ῥ οἰκουμένης εἴη ἂν ἔλαττον τῶν τεσσαρείων, ἀπὸ νότου πρὸς ἄρκτον. τὸ δὲ μῆκος, περὶ ἑπτὰ μυριάδας λέγεται. ἔστι δ' ὅτε μὲν ἀπὸ λύσεως ἐπὶ τὰς ἀναπολάς, τὸ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς ἰβηρίας, ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς, τὸ μὲν ὁδοῖς, τὸ δὲ ταῖς ναυτιλίαις ἀναμετρηθέν. ὅτι δ' ἐντὸς τοῦ λεχθέντος τετραπλεύρου τὸ μῆκος ἔστι, ἐκ τοῦ λόγου τῶν παραλλήλων τῶν πρὸς τῷ ἰσημερινῷ κύκλῳ, ὥστε πλέον ἢ διπλάσιον ἔστι τοῦ πλάτους τὸ μῆκος. λέγεται δὲ χλαμυδοειδίς πως τὸ σχῆμα.

πολλὴ

πολλὴ γὰρ συνάγωγὴ τοῦ πλάτους πρὸς τοῖς ἄκροις εὑρίσκεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἑσπερίοις, τὰ καθ' ἡμᾶς τῶν ἄλλων ἡμῖν νυνὶ μὲν οὖν ἐπὶ τῆς σφαιρικῆς τῶν φανερῶν τὸ χωρίον, ἐν ᾧ φαμὲν εἶναι τὰ οἰκούμενα. καὶ δὴ καὶ ἐγγυτάτω δεῖ τῶν χειροκμήτων οἴκημά τι μιμούμενον τὴν ἀλήθειαν ποιήσαντας σφαῖραν τὴν γῆν, καθάπερ τὴν κρατητέον, ἐπὶ ταύτης ἀπολαβόντας τὸ τετράπλευρον, ἐν τούτῳ λαβεῖν τὸν πίνακα τῆς γεωγραφίας. ἀλλ' ἐπειδὴ μεγάλης δεῖ σφαίρας ὥστε πολλοστημόριον αὐτῆς ὑπάρχον τὸ λεχθὲν τμῆμα, ἱκανὸν γενέσθαι δεξασθαι σαφῶς τὰ προσήκοντα μέρη τῆς οἰκουμένης, καὶ τὴν οἰκείαν παραχεῖν ὄψιν τοῖς ἐπιβλέπουσι, τῷ μὲν δυναμένῳ κατασκευάζεσθαι πιθανώτερον, ὅτῳ ποιεῖν βέλτιον. ἔστω δὲ μείζων δέκα ποδῶν ἐχούσα τὴν διάμετρον, τῷ δὲ μὴ δυναμένῳ, πιθανώτερον ἢ μὴ πολλῷ ταύτης γένεσθαι, ἐν ᾧ πιέσθω καὶ γραπτέον πίνακι τὸ ἐλάχιστον ἐπὶ ποδῶν. δοίσει δὲ μικρὸν γέμισι τὸν κύκλον, τήν τε παραλληλον, καὶ τῶν μεσημβρινῶν, οἷς τά τε κλίματα καὶ τοὺς ἀνέμους διαλαβόντες, καὶ τὰς ἄλλας διαφορὰς, καὶ τὰς σχέσεις τῶν τῆς γῆς μερῶν, πρὸς ἄλληλά τε καὶ τὰ οὐράνια διαθέσεις γράφομεν, τήν μὲν παραλλήλων παραλλήλους, τὴν δὲ ὀρθῶν πρὸς ἐκείνους ὀρθὰς, ἢ διανοίας ῥᾳδίως μεταφορέα διαμένειν τὸ τοῦ ὄψεως ἐν ὑπιέσθω θεωρούμενον φανερὰν, σχῆμα καὶ μέγεθος, ὑπὸ τῆς περιφορᾶς τε καὶ σφαιρικῶν. ἀναλογον δὲ, καὶ πρὸς τὴν λοξῶν κύκλων καὶ ὀρθιῶν φαμέν. εἰσὶ δὲ οἱ μεσημβρινοὶ οἱ παρ' ἑκάστοις τῶν πόλων γραφόμενοι πάντες συνορύουσιν ἐν τῇ σφαίρᾳ πρὸς ἓν σημεῖον, ἀλλ' ἐν ὄψει ὑπιέσθω γε ὁ δοίσει πίνακι τὰς ὀρθὰς μικρὰς συνορύσας ποιεῖν κῶνον τὰς μεσημβρινάς. οὐ γὰρ πολλαχοῦ τοῦτ' ἀναγκαῖον, οὐδ' ἐκφανὲς ὅσον ὡς πρὸς ἡ περιφορά, ὅτῳ καὶ ἡ σύνδυσις, μεταφερομένων τὴν γραμμὰ τὴν εἰς ἐν πίνακα τὸ ἐπίπεδον, καὶ γραφομένων ὀρθῶν. καὶ δὴ καὶ τὸν ἑξῆς λόγον ὡς ἐν ὑπιέσθω πίνακι τὸ γραφῆς γινομένης ἐκθησόμεν. ὁρῶμεν δὴ τῶν μὴ ἐπελθόντες αὐτοὶ τὸ γῆς καὶ θαλάττης, πόρρω δὲ πεπλυσάντες τοῖς εἰποῦσιν ἢ γράψασιν. ἐπέλθομεν δὲ ὡς δύσιν μὲν ἀπὸ τὸ ἀρμενίας μέχρι τὸ ἱβηρίνα πόπερ τὸ τυρρηνίας, ὡς μεσημβρίαν δὲ ἀπὸ τὸ εὐξείνου μέχρι τῆς τὸ αἰθιοπίας ὅρων. ὀλίγα δὲ ἄλλων ἢ ὀλίγα εἰς αὖ εὑρεθείη τὸ γεωγραφησάντων πολὺ ἡμῶν μᾶλλον ἐπελήλυθώς τῆς λεχθείσης διαστήματα, ἀλλ' οἱ πλεονάσαντες πρὸς τὰ δυσμικὰ μέρη τὸ πρὸς ταῖς ἀναβολαῖς ὀλίγον ἢ φαίνοιτο, οἱ δὲ πρὸς ταναντία τὸ ἑσπερίων ὑστέρησαν.

Multa enim latitudinis congregatio ad extremitates inuenitur, præsertim in occidentalibus ad singula accedentibus nobis. Nūc quidem igitur locū in sphærica superficie descripsimus, in quo situm esse terrarum orbem dicimus. & sanè oportet per diuisas habitationes, ueritatis imitatorē, terram proximè sphæram efficere, uti Crates instituit, suscepto in ea quadrato, atque intra illud de situ orbis locare tabulam. Cæterùm cum magna opus sit sphæra, ut dicta pars eius è plurimis sit partibus, satis fiet ad captandas dilucidè mundi portiones, ut attentè proprium spectantibus exhibeant aspectum. Ei quidem qui talem possit præparare, sic factu melius est. Sit autem, ut non maiorem pedibus decem habeat diametrum: qui uerò minimè talem, uel non multo hac inferiorem struere possit, describat oportet in plana tabula pedum saltem septenûm. paululum enim intererit in contrario circulorum & parallelorum & meridianorum, per quos & climata & uentos & cæteras differentias dilucidas facimus, & partium terræ situs inuicem & ad cœlestia rectos describimus. Cum parallelorum parallelos & rectarum rectas ad illas, intellectus ipse facile traducere ualeat, figuram ac magnitudinem quam aspectus intuetur, in plano ac superficie ac rotundam ac sphæricam, proportionem de obliquis & rectis circulis dicimus. Meridiani uerò ad singulas poli partes descripti omnes ad unum in sphæra signum inclinant. Sed in plana tabula paruas rectas solummodo meridianas facere conum, nihil refert. Haud enim hoc necessarium pluribus in locis est, nec ut circunferentia, apparet. Eodem modo & inclinatio, cum descriptiones transferantur in tabulam planam, & lineæ rectæ describantur. Itaque ipsam deinceps rationem tanquam in plana tabula pictura confecta exponemus. Dicemus itaque cum terræ partem ipsi quoq; peragrauerimus & maris, qua de re & narrantibus & scriptoribus fidem adhibeamus. Peruenimus autem ex Armenia in occasum usque ad Sardiniam tractus Tyrrheni, & in meridiem quidem ab Euxino usque ad Aethiopiæ terminos. Neque ex cęteris terræ scriptoribus aliquem facilè reperies qui amplius quàm nos dicta permeauerit interualla. Qui uero occidentis regionis mare adierint, orientis loca nequaquam tantopere attigerunt: qui autem contrà, in occidentalibus defecerunt.

De auſtro quoq; et ſeptẽtrione ſimiliter ſe habet. Atqui & illi & nos auditu plura percipientes, cõpilamus formam ac magnitudinem reliquamq; naturã, qualis & quãta ſit eo quidem modo quo ex ſenſibilium intellectu alia intellectus componit. Figuram enim & colorem & magnitudinẽ pomi, odorem quoq; & tactũ & ſuccũ ſenſus ipſi denunciãt. Ex ijs intellectus componit pomi cognitionẽ, & magnarũ quidem formarũ ipſarũ partes ſenſus intuetur. Totũ uerò exuiſis, intellectus diſponit. Sic quidem & uiri dociles ſpectatorib. & loca (prout caſus tulit per diuerſas terræ partes) peruagãtibus. ſicuti ſenſib. credentes in unam conſtruunt deſcriptionem uniuerſi orbis terrarũ aſpectũ, cum & exercitũ ductores omnia quidem ipſi cõficiũt, ſed ubiq; nequaquã adſunt: quin immo per alios plurima gerunt, fide nuncijs adhibita, & pro auditis accõmodantes mãdata, dimittunt. Qui aũt ſolos uidentes cognoſcere exiſtimat, auris iudicium perimit, quę ad ſcientiam capeſſendam longè præſtantior eſt oculo. Maxime aũt huius ætatis homines dicere aliquid de Britannia poſſent, deq; Germanis & intra & extra Danubium habitantibus, de Getis, de Tyrrhegetis, de Baſtarnis. Item de Caucaſum incolentibus, ut Albanis & Hiberis. Renuncia ta uerò ſunt nobis à rerum Parthicarum ſcriptoribus, in quib. eſt Artemiſius Apollodorus, quæ illi amplius quàm multi ſuperauerũt, & de Hyrcania, & Bactriana: quin & Romanis nuper fœlicem Arabiam intrantibus, cuius imperator erat uir inſignis amicitia & conſuetudine nobis deuinctus Aelius Gallus: & Alexãdriç mercatoribus, claſſe per Nilum & per Adriaticum ſinum uſq; in Indiam nauigantibus. Quæ omnia longè magis huius ætatis mortalibus quàm maioríb. noſtris cognita ſunt. Cum Gallus igitur Aegypti præfectus eſſet, & uiarũ comites ad Syenem & terminos Aethiopiæ uſq; aſcenderint, accepimus naues centum ac uiginti ex Muris portu ad Indiæ tractus enauigaſſe: cum ab initio pauci Ptolemaidis reges nauigare prorſus auderẽt, nec mercatoria Indiæ uectare onera. Prima igitur et maximè peculiaria ſunt, & ad ſcientiam et ad urbanas neceſſitates, formam & magnitudinem ſimpliciter, & ut ſic dicam inueſtigare, quod quidem ad orbis deſcribendi tabulam incidens, ſimul & qualis eſt, & quota totius terræ pars demonſtrat. hoc quidem proprium orbis ſcriptori eſt,

ὁμοίως δ' ἔχει καὶ πρὸς τὴν πρὸς νότον καὶ τὰς ἄρκτους. τὸ μὲν τοι πλέον κἀκεῖνοι καὶ ἡμεῖς ἀκοῇ παραλαβόντες συντίθεμεν, καὶ τό, τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄλλην φύσιν, οἵα καὶ ὁπόσα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν περ ἡ δόξα ἐκ τῶν αἰσθητῶν συντίθησι τὰ νοητά. σχῆμα γὰρ καὶ χρόαν καὶ μέγεθος μήλου, καὶ ὀσμὴν καὶ ἁφὴν καὶ χυμὸν ἀπαγγέλλουσιν αἱ αἰσθήσεις. ἐκ τούτων συντίθησιν ἡ διάνοια τὴν τοῦ μήλου νόησιν, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων σχημάτων τὰ μέρη μὴ αἰσθησις ὁρᾷ, τὸ δ' ὅλον ἐκ τῶν ὁραθέντων ἡ διάνοια τίθησιν. οὕτω δὲ καὶ οἱ φιλομαθεῖς ἄνδρες, ὥσπερ αἰσθητηρίοις πεσόντες τοῖς ἰδοῦσι καὶ πλανηθεῖσιν οὓς ἔτυχε τόπους, ἄλλοις κατ' ἄλλα μέρη τῆς γῆς, συντιθέασιν εἰς ἓν διάγραμμα τὴν ὅλης οἰκουμένης ὄψιν. ἐπεὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντα μὲν αὐτοὶ πράττουσιν, ὑπαντιχοῦσι δὲ πάρεισιν, ἀλλὰ πλεῖστα παρθέσει δι' ἑτέρων, ἀγγέλοις πεδόντες, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν δι' ἀπίστων τὰ προστάγματα. ὁ δ' ἀξιῶν μόνος εἰδέναι οὐδὲν ἰδόντας, αὐαιρεῖ δ' τ' ἀκοῆς κριτήριον, ἢ τις πρὸς ὠτὸς ἡμῖν ὀφθαλμὸς πολὺ κρεῖττον ὁδεῖ. μάλιστα δ' οἱ νεῶν ἔχοιεν ἄμεινον αὐτοπλεῖν πρὸ τῆς ἠ Βρεττανὸς καὶ γερμανὸς καὶ οὗ πρὸ τοῦ ἴστρου, τούς τε ἐντὸς καὶ οὗ ἐκτὸς γέτας τε, καὶ τυρίγετας, καὶ βαστάρνας. ἔτι δὲ οὗ πρὸ τοῦ καύκασον, οἷον ἀλβανοὺς καὶ ἴβηρας. ἀπήγγελται δ' ἡμῖν καὶ νῦν τῶν παρθικὰ συγγραφάντων τῶν τε ἀπολλοδώρου τοῦ ἀρτεμείτου. ἃ πολλῷ ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, τὰ πρὸ τῆς ὑρκανίας καὶ τῆς βακτριανῆς. τῶν τε ῥωμαίων καὶ εἰς τὴν εὐδαίμονα ἀραβίαν ἐμβαλόντων μετὰ στρατιᾶς νεωσί, ὃς ἡγεῖτο αὐτῶν φίλος ἡμῖν καὶ ξένιος ἄλλιος γάλλος. καὶ τῶν ἐκ τ' ἀλεξανδρείας ἐμπόρων σόλος ἤδη πλεόντων διὰ τοῦ νείλου καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς ἰνδικῆς, ἃ τολὺ μᾶλλον καὶ ταῦτα ἔγνωσται τοῖς ναῦται ἢ τοῖς πρὸ ἡμῶν. ὅτε γοῦν γάλλος ἐπῆρχε τῆς αἰγύπτου, σωθέντες αὐτῷ καὶ σωθέντες ναυβάντες μέχρι συήνης, καὶ τ' αἰθιοπικὸν ὄρος, ἰσορῶμεν ὅτι καὶ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι νῆες πλέουσιν ἐκ μυὸς ὅρμου πρὸς τὴν ἰνδικήν. πρότερον ἐκ τῶν πτολεμαϊκῶν βασιλέων, ὀλίγων παντάπασι θαρρούντων πλεῖν, καὶ τὸν ἰνδικὸν ἐμπορεύεσθαι φόρτον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα καὶ κυριώτατα καὶ πρὸς ὠφέλειαν καὶ πρὸς τὰς χείρας τὰς πολιτικὰς ταύτας, σχῆμα καὶ μέγεθος, ὡς εἰπεῖν, ἁπλούστατα ἐγχειρεῖν, τὸ πῖναξ εἰς τὸν γεωγραφούμενον πίνακα, συμβαλέσθαι καὶ τὸ ποῖόν τι καὶ πόσον μέρος ὅλης γῆς ὅδι. τοῦτο μὲν γὰρ οἰκεῖον τοῦ γεωγράφου.

τὸ δὲ

τὸ δὲ ὅλον περὶ ὅλης ἀκριβολογεῖσθαι τῆς γῆς, καὶ περὶ παντὸς τοῦ σφονδύλου πάντως ἐστὶ λεγομένου ζώνης, ἄλλης ζώνης τῶν ἡμῶν ὄντων, οἷον εἰ πολιοικεῖσθαι καὶ τὸ τέταρτον μόριον ὁ σφόνδυλος. καὶ γὰρ εἰ οὕτως ἔχει οὐχ ὑπὸ τούτων γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐκείνων ἄλλων οἰκουμένων θετέον ὅπερ ὅτι πιθανόν. ἡμῖν δὲ τὰ μὲν αὐτῆς τοιαῦτα λεκτέον. ἔστι δὴ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης. οὗ τὸ μὲν πλάτος ὑπογράφει τὸ μέγιστον ἡ διὰ τοῦ νότου γραμμή, λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς κινναμωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς τῶν αἰγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ διὰ τῆς ἰέρνης παραλλήλου. τὸ δὲ μῆκος, ἡ ταύτης πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ τῆς ἑσπέρας διὰ στηλῶν καὶ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς ῥοδίας καὶ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, παρὰ τὸν ταῦρον ἰοῦσα, τὸν διέζωκότα τὴν ἀσίαν, καὶ καταφέροντα ὑπὸ τὴν ἑῴαν θάλατταν, μεταξὺ ἰνδῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βακτριανῆς σκυθῶν. δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμόν τι, ἐν ᾧ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγέγραπται οὕτως, ὥστε τὸ μῆκος τῷ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ ὅλον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος τῷ πλάτει. τὸ μὲν δὴ χλαμυδοειδὲς σχῆμα, οἰκουμένην δή. τὸ δὲ πλάτος ὁρίζεσθαι ἔφαμεν αὐτῆς, ταῖς ἐσχάταις παραλλήλοις πλευραῖς, ταῖς διοριζούσαις τὸ οἰκήσιμον αὐτῆς, καὶ τὸ ἀοίκητον ἑφ' ἑκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρκτους μὲν, ἡ διὰ τῆς ἰέρνης, πρὸς δὲ τὴν διὰ τῆς κινναμωμοφόρου. αὗται δὴ προσκεκλίμεναι ἐπὶ τὰς αὐλακας, καὶ ὑπὸ τὰς δύσεις μέχρι τῶν αὐταῖς ὄντων μερῶν τῆς οἰκουμένης, ποιήσουσί τι παραλληλόγραμμον πρὸς τὰς ὑπὸ ζυγυνούσας διὰ τῶν ἄρκτων αὐτάς. ὅτι μὲν οὖν ἐν τούτῳ ὄντι ἡ οἰκουμένη, φανερὸν ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτος αὐτῆς τὸ μέγιστον ἔξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ μῆκος. ὅτι δ' αὐτῆς χλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά ὅτιν, ἐκ τοῦ τὰ ἄκρα μυουρίζειν τὰ τοῦ μήκους ἑκατέρωθεν, κλυζόμενα δ' ὑπὸ τῆς θαλάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ πλάτους. ἔοικε δὲ ἡ διῆλθεν ἐκ τῶν περιπλευσάντων τά τε ἑῷα μέρη, καὶ τὰ ἀρκτικὰ ἑκατέρωθεν. ἔστι γὰρ ἰνδικῆς ναυτικωτέραν πολὺ τὴν ταπροβάνα καλουμένην νῆσον ἀπαντᾶν φαίνουσιν, οἰκουμένην ἐπὶ καὶ αὐτὰ ἱστάσαν τῇ τῶν αἰγυπτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κινναμωμον φορούσῃ γῇ. τὴν μὲν γὰρ κράσιν τοῦ ἀέρος παραπλησίαν εἶναι τῆς τε μετὰ τοὺς ἰνδοὺς σκυθίας τῆς ὑστάτης, ἀφικνεῖσθαί ὅτι τὰ κατὰ τὸ στόμα τῆς ὑρκανίας θαλάττης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ κατὰ τὴν ἰέρνην. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ

De tota uerò terra accuratè tractare, & de illius zonæ quam dicimus omni ſpondylo uel dorſo, cuiuſdam alterius eſt diſciplinæ: ſicuti habitantur & ſecundū alteram partem quartam ipſe ſpondylus. Etenim ſi hoc ſeſe modo habeat, haud ſanè à noſtris habitatur incolis, ſed ille alius ponendus eſt terrarum orbis. quod profectò credibile eſt. Hæc aūt quæ in ipſa ſunt, dici à nobis debent. Mundi uerò habitabilis forma chlamydis ſpeciē præ ſe fert, cuius latitudinem maximā linea per Nilū deſcribit, principiū ab cinamomifero parallelo capiens, & ab inſula exulū Aegyptiorū, uſq; ad eum qui eſt per Hyberniā parallelū. Longitudo aūt huius eſt linea ad rectitudinem ab occaſu per columnas, & per fretum Siculum uſque ad Rhodiam & ſinum Iſſicum penes Taurum progreſſa, qui Aſiam per zonas diſtinguit in orientale uergens pelagus inter Indos & eos qui ultra Bactrianam ſunt Scythas. Intelligaī igitˇ oportet ſpacium aliquod parallela deſignatū linea, in quo figurę chlamydis facies deſcripta eo modo ſit, quod longitudini longitudo conſentiat, & pari æquali tate ſit maximum, ac latitudini latitudo. Figura itaq; ad chlamydis ſpeciem habitabilis orbis eſt. Latitudinem nāq; ipſius terminari diximus per ipſa paralleli latera ultima, qui partem eius habitabilem inhabitabilemq; utrin que diſtinguit. Hæc quidem fuere unū ad ſeptentrionem per Hyberniam, alterū ad torridam per cinamomiferam. Hæc autem ad ortum & occaſum exporrecta uſq; contra inſurgentes orbis terræ partes, quoddam efficient mutuis lineis ſpaciū ad eas ipſas quæ per ſeptentrionem adiunctæ ſunt. in hoc autem habitabilem eſſe conſtat ex eo, quòd maxima ipſius latitudinis pars extra id nō excidit, neq; lōgitudo. Quod uerò ipſius forma chlamydis ſpeciem habet, quia extremitates longitudinem minorib. utrinq; finiant terminis, maris autem inundatio latitudinis partes adimat. Id ſanè perſpicuum eſt ex ipſis qui & orientis & occidentis tractus utrobiq; nauigationibus circumierūt. Nam inſulam quā uocamus Taprobanen in auſtrū longè magis quàm Indiam ſpectantem oſtendūt & habitari, & contra Aegyptiorum inſulam & terras cinamomiferas attolli. Aeris enim æqualem eſſe temperiē quæ extremæ ultra Indos Scythiæ: oſtium quoq; maris Hyrcani magis ad ſeptentrionem uergere, & adhuc amplius tractus Hyberniæ, pariter autem & de plaga

trans Columnas memoratur. Signum autem orbis occasui propinquissimũ esse Hispanorum promontorium quod Sacrum uocãt, id quod subijcitur quodãmodo lineæ, quæ per Gades et Columnas ducitur, & per fretum Siculum, & per Rhodiam. Cõsonare enim aiũt & horoscopia, id est horarũ aspectus, & uentos utroq; uersum ferentes, & dierum & noctium maximarum prolixitates. Horarum enim quatuordecim dies ac noctes æquinoctiales & in Gaditana & in Hispaniæ maritima spectare licet interdum. Posidonius refert ab excelso quodam domicilio in urbem, quę ab hisce locis quadringenta distat stadia, stellam se uidisse, quam Canobum ipsum suspicatur. Ex hoc paululum ex Hispania progressos in meridiem ipsam spectare confiteri, & ex ipsa in Cnido historia atq; prospectu. Speculam enim Eudoxi nõ multo alijs habitaculis altiorem esse, quo ex loco eum stellã Canobum intueri solitum, dicitur. In Rhodiaco uerò climate Cnidum existere, in quo Gades, et huius maritimam hinc ad australes partes nauigantibus iacet Africa, huius uerò occidentalis maximè tractus, pars parua ante Gades magis procumbit. Dehinc extremitatẽ cum fecit angustam, ad ortum recedit, et austrum. Ac dilatat paulatim quoad ad Aetherios Aethiopas applicat. Hi autem Carthaginensis regionis ultimi iacent Cinamomiferorum lineam attingentes. Contrà uerò à Sacro nauigantib. promõtorio usq; ad nũcupatos Artabros in septentrionẽ est nauigatio dextra Lusitaniam habentibus. Reliqua ad ortum tota obtusum efficiens angulum usq; ad Pyrenes extrema quæ ad Oceanum terminantur. His occidentales Britannię partes è regione adiacent ad aquilonem. Eodem etiam modo Artabros esse à septentrione, queis opponũtur insulæ quas Cassiteridas appellant, à pelago quodammodo in Britannico climate constitutę. Liquet igitur, quantum extremitates orbis terrarum per longitudinem ex circunfuso pelago in angustum cogantur. Cum uerò talis forma existat in uniuersum duas rectas suscipere commodũ esse uidet, quæ se inuicẽ secantes in rectũ, una per longitudinẽ totius maximi, altera per latitudinẽ perueniẽt. Et una quidem parallelorũ, altera meridianorum erit. Deinde istis, parallelas intelligentes, in utranque partiri terram ac mare, quo nos uti contingit. Forma enim quam diximus magis manifesta fieret, & linearum magnitudo

ἔξω στηλῶν λέγεται. δύσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τὸ οἰκουμένης, τὸ τῶν ἑσπερῶν ἀκρωτήριον, ὃ καλοῦσιν ἱερόν. κεῖται δὲ ἡ γραμμὴ πως πρὸς τὴν ἀρκτικὴν γαδείρων τε καὶ στηλῶν, καὶ τὸ σικελικοῦ πορθμοῦ καὶ τῆς ῥοδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰ ὡροσκοπεῖα καὶ οὓς αὐέμους φασὶ καὶ ἑκατέρωσε φορούς, καὶ τὰ μήκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. ἔστι γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὡρῶν ἰσημερινῶν τε καὶ νυκτῶν, ἔν τε τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ γάδειρα καὶ ἤδη ποτὲ ὁρᾶσθαι. ποσειδώνιος δ' ἐκ τινος ὑψηλῆς οἰκίας ἐν πόλει διεχούσῃ τῶν τόπων τούτων ὅσον τριακοσίους σταδίους, φησὶν ἰδεῖν ἀστέρα, ὃν τεκμαίρεσθαι τὸν κάνωβον αὐτόν, ἐκ τούτου τε μικρὸν ἐκ τῆς ἰβηρίας προελθόντας ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν ὁμολογεῖν ἀφορᾶν αὐτὸν, καὶ ἐκ τῆς ἰσυρίας ἐν νισίδῃ. τὴν γὰρ δύσβλεπτον σκοπιὰν, οὐ πολὺ τῶν οἰκήσεων ὑψηλοτέραν εἶναι, λέγεσθαι δ' ὅτι ἐκεῖνος ἐντεῦθεν ἀφεώρα ἐκ κάνωβου ἀστέρα. εἶναι δ' ὑπὸ τὸν ῥοδιακοῦ κλίματος τὴν νισίδην, ἐφ' ὃ καὶ τὰ γάδειρα, καὶ ἡ ταύτης παραλία. ἐντεῦθεν δὲ πρὸς μὲν τὰ νότια μέρη πλέουσιν, ἡ λιβύη κεῖται. ταύτης δὲ τὰ δυσμικώτατα, μικρὰ τῶν γαδείρων προέκειται μᾶλλον, εἶτ' ἄκραν ποιοῦντα στενὴν ἀναχωρεῖν πρὸς ἕω καὶ νότον, καὶ πλατύνεσθαι κατ' ὀλίγον ἕως αὖ τοῖς αἰθιοπικοῖς αἰθίοψι συνάπτῃ. οὗτοι δ' ὑπόκεινται τῇ πρὸς ἀρκτικὰ τόπων ὕστατοι, συνάπτοντες τῇ ἀπὸ τοῦ κινναμωμοφόρου γραμμῇ. εἰς δὲ ταὐναντία πλέουσιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν ἀρτάβρων καλουμένων, ὁ πλοῦς ὅσος πρὸς ἄρκτον, ἔν δεξιᾷ ἔχουσι τὴν λυσιτανίαν. εἶθ' ὁ λοιπὸς πρὸς ἕω τὰς ἀμβλείας γωνίαν ποιῶν, μέχρι τῶν ἐπὶ πυρήνης ἄκρων τῶν τελευτώντων εἰς τὸν ὠκεανόν. τούτοις δὲ τὰς ἑσπερίας τῶν βρεττανικῶν αὐτίκεινται πρὸς ἄρκτον, ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἀρτάβροις αὐτίκεινται πρὸς ἄρκτον, αἱ καλούμεναι νῆσοι, πελάγιαι ἔτι τὸ βρεττανικόν πως κλίμα ἱδρυμέναι. ὥστε σχεδὸν ἐφ' ὅσον σωματοῦται τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης ἔτι μῆκος τοῦτο τὸ περικεχυμένον πέλαγος εἰς στενόν. τοιούτου ὄντος τοῦ καθόλου σχήματος, χρήσιμον φαίνεται δύο λαβεῖν εὐθείας, αἳ τέμνουσαι πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλας, ἡ μὲν κατὰ τὸ μῆκος ἐξικνεῖται τὸ μεγίστου φανέντος, ἡ δὲ κατὰ τὸ πλάτος. ἔτι ἡ μὲν τῶν παραλλήλων ἔσται μία, ἡ δὲ τῶν μεσημβρινῶν. ἔπειτα ταύτας παραλλήλους νοήσαντας, ἐφ' ἑκατέραν διαιρεῖν ἔτι ταύτῃ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν ἣ χρώμενοι τυγχάνομεν. καὶ δῆλον σχῆμα μᾶλλον ἂν καταφανὲς γένοιτο ὁποῖον εὑρήκαμεν, καὶ τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν.

ἄλλα

ἄλλα καὶ ἄλλα μέτρα ἔχουσῶν, τῶν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους. καὶ τὰ κλίματα τὰ ἀφορισθήσεται βέλτιον, τά τε ἑωθινὰ μᾶλλον καὶ τὰ ἑσπέρια, ὡς δι' αὐτῶν τὰ νότια καὶ τὰ βόρεια. ἐπεὶ δὲ δεῖ γνωρίμων τόπων λαμβάνεσθαι δεῖ τὰς δύο θείας ταύτας, αἳ μὲν ἐλήφθησαν ἤδη. λέγω δὲ τὰς μέσας δύο, τήν τε τοῦ μήκους καὶ τὴν τοῦ πλάτους τὰς λεχθείσας πρότερον, αἳ δ' ἄλλαι ῥᾳδίως γνωρίζοιντ' ἂν ἀφ' ταύτῶν. τρόπων γάρ ἐστιν ἐκ τοιχείοις χρώμενοι τούτοις τὰ παράλληλα μέρη σωιχρώμεθα καὶ τὰς ἄλλας σχέσεις τῶν οἰκήσεων, τάς τ' ὡς γῆς πρὸς ἁλῶ θαλάττης. πλεῖστον δὲ ἡ θάλαττα γεωγραφεῖ καὶ σχηματίζει τὴν γῆν, κόλπους ἀποργαζομένη καὶ πελάγη καὶ πορθμούς· ὁμοίως δὲ ἰσθμούς καὶ χερρονήσους καὶ ἄκρας. προσλαμβάνουσι δὲ ταύτη καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ὄρη. δεῖ γὰρ τῶν τοιούτων ἤπειροί τε, καὶ ἔθνη, καὶ πόλεων θέσεις δύφυεῖς γνωσθήσεται, καὶ τ' ἄλλα ποικίλματα ὅσων μεσόν ἐστιν ὁ χωρογραφικὸς πίναξ. γνῶ δὲ τούτοις καὶ τὰ τῶν νήσων πλῆθος· εἰσὶ καὶ τεταραγμένον, γνῶ τε τοῖς πελάγεσι καὶ κατὰ τὴν παραλίαν πᾶσαν, ἄλλων ἄλλας ἀρετάς τε καὶ κακίας, καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν χρείας ὑπολειπομένων ἢ ἀνυχρησίας, τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ ἐπικατασκευῆς, ἃς φύσει δεῖ λέγειν· δέχεται γάρ. αἱ δ' ἐπίθετοι δέχονται μεταβολάς. καὶ τούτων δὲ τὰς πλείω χρόνον συμμένειν δυναμένας, ἐμφανιστέον· μὴ πολὺν μέν, ἄλλως δ' ὑπαφάνειαν μέν ἐχούσας τινὰς καὶ δόξαν, ἢ πρὸς γὰρ ὕστερον χρόνον παραμένουσα τρόπον τινὰ συμφυῆ τοῖς τόποις ποιεῖ καὶ μηκέτι οὖσαν κατασκευήν. ὥστε δῆλον, ὅτι δεῖ καὶ τούτων μεμνῆσθαι, πολὺ πολλῶν γάρ ἐστι πόλεων τοῦτ' ἐπαινεῖν, ὅπερ εἶπε δημοσθένης ὑπὲρ τῶν πολὺ ὀλιγωθέν. ἃς οὕτως ἠφανίσθαι φησίν, ὥστ' εἰ μὴ δὲ ποτε ὠκίσθησαν γνῶναι, ἂν τινα ἐπιθέντι. ἀλλ' ὅμως καὶ εἰς τούτους τοὺς τόπους, καὶ εἰς ἄλλους ἀφικνοῦνται ἄσμενοι, τὰ ἴχνη πεθοῦντου ἰδεῖν τῶν οὕτω δυνομάσμένων ἔργων, καθάπερ καὶ τοὺς τάφους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. οὕτω δὲ καὶ νομίμων καὶ πολιτειῶν μεμνήμεθα τῶν μηκέτι ὄσων ἐστὶν θαι, καὶ ἧι ὠφελείας προσαλγυμένης ἐστὶν αὐτὸν τρόπον, ὄνπερ καὶ ἀπὸ τῶν πράξεων. ἡ γὰρ ζήλου χάριν, ἢ ἀφ' ὁμοιότητος τῶν τοιούτων. λέγομεν δ' ἀναλαβόντες ἀφ' ἧι πρώτης ἐποιησάμεθα ὑποτυπώσεως, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη γῆ περίῤῥυτός ἐστι θαλάττῃ καὶ κόλπους εἰς ἑαυτὴν ἀφ' ἧι ἔξω θαλάττης κατὰ τὸν ὠκεανόν, πολλούς. μεγίστους δὲ τέτταρας, ὧν ὁ μὲν βόρειος, καττία καλεῖται θάλαττα,

alias atq; alias menſuras habentium, & longitudinis & latitudinis. Climata quoq; magis ad orientem uel occaſum ſpectãtia melius fient dilucida, pariter & quę ad auſtrum uel ad aquilonem uergunt. Poſtquam uerò has ipſas rectas per cognita loca ſuſcipere oportet, quędam iam ſuſceptę ſunt. Dico autem medias duas, alteram de lõgitudine, & alteram de latitudine iam antea dictas: reliquæ uerò per has facile dignoſcerẽtur. Quodã enim modo his utentes elementis, partes inuicem ſe habentes colligemus, & cæteras habitandi habitudines in terram uel in cœlum ſpectantes. Cęterùm mare plurimum terram deſcribit ac format, ſinus ac pelaga, & freta conficiẽs pluríma, iſthmos ſimiliter ac peninſulas, & promontoria. Aſſumunt & ex hoc ipſo fluuij & montes. Per talia nanq; ipſæ continentes & gentes & oppidorum ſitus natura bene compoſiti intelliguntur, & cæterę uarietates quibus referta eſt deſignatrix locorum tabula. In quibus quidem eſt inſularũ multitudo & pelago, ac litoribus omnibus diſperſa: in aliis alias uirtutes ac uitia & uarios ipſarum uſus abuſusq; oſtendentibus, has quidem natura, has uerò apparatu, quas natura dici cõuenit. perdurant enim. Adiecta uerò, permutationes accipiunt. Et harũ quoq; quaſdã diutius perdurare ualẽtes, declarare neceſſe eſt. Quę quidem non diu, alioqui uerò illuſtrem claritatem quampiam tenentes & gloriã, uel quæ in tempus poſterum permanens, modũ quendam locis cognatũ efficit, et apparatum haud amplius exiſtentem. Ea propter & hæc memoria teneri oportere conſtat. Permultæ nãque ſunt urbes, de quibus hoc dici contingit, quod & Demoſthenes ipſe de adiacentibus Olyntho commemorauit. Quas ſic claruiſſe inquit, ut ſi quis aduentet, illas nunquam habitatas fuiſſe intelligat. Ad hæc tamen & alia loca libenter proficiſcũtur tam celebrium operum ueſtigia contemplari cupientes, ſicut & illuſtrium uirorum ſepulchra: ſic & iure inſtitutarum rerum publicarũ recordationem uſurpamus, quę illis in locis iã extinctę ſunt. cum eodem nos modo inuitet utilitas, quo & res ipſæ geſtæ. Id enim aut imitationis aut talium euitationis gratia fit. Primam itaq; de ſignationem repetẽtes, dicímus habitabilem terrã noſtrã circunfluã exiſtentem, ab exteri ore mari multos in ſeipſam ob Oceano ſinus admittere. Quatuor aũt ampliſſimos, è quib. aquilonaris quidem, mare Caſpiũ uocatur,

quod plerique nuncupãt Hyrcanũ. Persicus autem & Arabicus ab australi mari effundũtur: unus quidem aduersus maximè Caspio, reliquus Pontico. Quartus hos magnitudine ad modum superat, quem mare nostrũ, quod interius appellamus, efficit inuitũ ab occasu & & freto per Herculeas colũnas accipiẽs, & ad orientis regiones alia latitudine longè porrectum, deinde diuisum, & duos in sinus diffusioris pelagi terminatum. Vnũ quidem à sinistra, quem Euxinũ pontũ appellamus: alterũ aũt constantẽ ex Aegyptio pelago & Pãphylio, & Isico. Cęterùm uniuersi quos commemorauimus sinus ab extimo mari angusto influunt ęstu, plus autẽ sinus Arabicus et Gaditanus per Colũnas, reliqua uerò minus. Terra sanè quę illos includit, trifariã partita est, quẽ admodum dictũ est. Europa facilè plurimas cunctarum formas induit. Africæ contrà euenit. Asia mediam quodãmodo ambarum dispositionem habet. Omnes autem ex litoribus intestinis causam habent, quare multiformes sint, aut non habent. Exterior autem, exceptis iam dictis sinubus, simplex est instar chlamydis, ut dixi, figura. Nam reliquas in exiguo differentias omittemus. In magnis enim quod pusillum est, nihil interest. Rursus in geographica scientia nõ modò formas, & locorum magnitudines inquirimus, sed etiã mutuas inter se continentias, ut diximus. Et hic interiora litora maiorem quàm exteriora uarietatẽ exhibent. Maior quoq; notitia atq; temperies, & in urbibus, et in nationibus per bona gubernatis institutа, in quibus magis quàm in illis homines uersantur. Ista uerò magis nosse concupiscimus, in quib. plures traduntur actiones, plures artes, plura regendarum ciuitatum instituta, aliaq; quæ ad comparandam prudentiam cooperantur, & necessaríj rerum usus ad illa nos conducũt: quę quo ad peruenirí potest, implicitas secum habent communicationes. Hæc sunt quæ habitãtur, imò uerò rectè habitantur. Ad omnia huiusmodi (ut dixi) nostrum mare magnam habet excellentiam. Hinc ergo exponẽdi ambitus suscipienda sunt primordia. Huius sinus initium esse à Columnarum freto dictum est. Latitudo eius angustissima stadia circiter septuaginta traditur. Circumcirca uerò angustias nauiganti stadiorum centum & uiginti, distantiam litora ipsa unà capiunt, sinistrum uerò magis. Et aspectus ipse ingentis cuiusdam pelagi apparentiam præ se fert,

οἵσιν ὑρκανίαν προσαγορεύουσιν, ὁ δὲ πόντικὸς καὶ ἀράβιος, ἀπὸ μὲν νοτίας ἀναχέονται θαλάττης, ὁ μὲν ἀπὸ καστίας καταντικρὺ μάλιστα, ὁ δὲ ἀπὸ ποντικῆς. ὁ δὲ τέταρτος ὅσπερ πολὺ τούτους ὑπερβέβληται κατὰ τὸ μέγεθος, ἡ γὰρ καὶ καθ' ἡμᾶς λεγομένη θάλαττα ἀποργάζεται, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ μὲν ἑσπέρας λαμβάνουσα, καὶ τὸ κατὰ τὰς ἡρακλείους στήλας πορθμοῦ. μηκυνομένου δ' εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος, ἐπ' ἄλλο πλάτει. μετὰ δὲ ταῦτα σχιζομένη καὶ τελευτῶσα εἰς δύο κόλπους πελαγίους, τόν μὲν ἐπ' ἀριστερὰ, ὃν πρὸ ὀλίγου τὸν πόντον προσαγορεύομεν, τὸν δ' ἕτερον τὸν συγκείμενον ἔκ τε τοῦ αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ παμφυλίου, καὶ τοῦ ἰσσικοῦ. ἅπαντες δὲ οἱ λεχθέντες ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης κόλποι, σχεδὸν ἔχουσι τὸν εἰσπλοῦν. μάλλον δὲ ὅ, τε ἀράβιος καὶ ὁ κατὰ στήλας, ἧττον δ' οἱ λοιποί. ἡ δὲ περικλείουσα αὐτοὺς γῆ, τριχῆ νενέμηται, καθάπερ εἴρηται. ἡ μὲν οὖν δύσις πολυχειμερωτάτη πασῶν ὄντι, ἡ δὲ λιβύη ταὐναντία πεπονθυῖα, ἡ δ' ἀσία μέσην πως ἀμφοῖν ἔχει τὴν διάθεσιν. ἅπασαι δ' ἐκ δὴ γῆς παραλίας, ἐχουσῶν τὴν αἰτίαν τοῦτο πολυχείμονα καὶ τοὐμπαλιν. ἡ δ' ἐκτὸς πλὴν τῶν λεχθέντων κόλπων ἁπλῆ καὶ χλαμυδοειδὴς ὄντι, ὡς εἰπεῖν τὰς δ' ἄλλας φησὶ μικρῷ διαφορὰς ἑκάτερον. οὐδὲν γὰρ φησὶ τοῖς μεγάλοις τὸ μικρόν. ἔτι δ' ἐπεὶ κατὰ τὴν γεωγραφικὴν ἱστορίαν οὐ χρήματα μόνον ζητοῦμεν καὶ μεγέθη τόπων, ἀλλὰ καὶ σχέσεις πρὸς ἄλληλα αὐτῶν ὥσπερ ἐφαμεν. καὶ γὰρ ταῦτα τὸ ποικίλον ἡ γῆς παραλία παρέχεται μᾶλλον, ἢ ἡ ἐκτός. πολὺ δὲ ὄντι καὶ τὸ γνώριμον, καὶ τὸ δύκρατον, καὶ τὸ πόλεσι καὶ ἔθνεσιν οὐνομουμένοις μᾶλλον συνοικούμενον γὰρ ταῦτα, ἢ ἐκεῖ. πεθοῦμεν τε εἰδέναι ταῦτα, ἐν οἷς πλείους παραδίδονται πράξεις καὶ πολιτεῖαι καὶ τέχναι, καὶ τἄλλα ὅσα εἰς φρόνησιν συμβρεῖ. αἱ χρεῖαι συμφέρουσιν ἡμᾶς πρὸς ἐκεῖνα, ὧν γὰρ ἐγκλῆσαι αἱ ὠνὴ πλοκαὶ καὶ κοινωνίαι. ταῦτα δ' ὄντι ὅσα οἰκεῖται. μᾶλλον δ' οἰκεῖται καλῶς. πρὸς ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφαμεν, ἡ παρ' ἡμῖν θάλαττα πλεονέκτημα ἔχει μέγα. καὶ δὴ καὶ γνῶθι κρατέον τῆς προκαταστάσεως. εἴρηται δὲ ὅτι ἀρχὴ τοῦδε τοῦ κόλπου ὄντι ὁ κατὰ τὰς στήλας πορθμός. τὸ δὲ σχετώτατον τούτου περὶ ἐβδομήκοντα σταδίους λέγεται. πεπλατύσαντι δὲ τὸν σχετὸν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ὄντα, διάστασιν λαμβάνουσιν αἱ ἠόνες ἀθρόαι, ἡ δ' ἐγ ἀριστερᾶ μᾶλλον, ἐφ' ὕψος μεγάλου φαίνεται πελάγους.

ὁρίζεται

δείζεται δ' ἐκ μὲν τοῦ ἀξιοῦ πλοῦρος τῆι λιβυκῆι παραλίωι μέχρι καρχηδόνος, ἐκ δὲ θατέρου τῆι τε ἰβηρικῆι καὶ τῆι κελτικῆι κατὰ ναρβῶνα καὶ μασσαλίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῆι λιγυστικῆι, τελευταία δὲ τῆι ἰταλικῆι, μέχρι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ. τὸ δ' ἐφεξῆς τοῦ πελάγους πλοῦρον ἡ σικελία ἐστὶ, καὶ οἱ ἑκατέρωθεν αὐτῆι πορθμοί, ὁ μὲν πρὸς τῆι ἰταλίαι ἑπτὰ σταδίοις, ὁ δὲ πρὸς τῆι καρχηδόνι χιλίοις καὶ τριακοσίοις σταδίοις. ἡ δ' ἀπὸ τῆς νῦν σκιλλαίου ἐπὶ τὸν ἑπτασταδίου γραμμὴν, μοῖρα μέν ἐστι τοῦ ῥόδου καὶ τοῦ τραίρου, μέρος δέ πως τέμνει τὸ λεχθὲν πέλαγος, λέγεται δὲ σταδίων μυρίων καὶ δισχιλίων. τοσοῦτον μέν ἐστι τὸ μῆκος τοῦ πελάγους. πλάτος δὲ τὸ μέγιστον ὅσον τριακισχιλίων σταδίων τὸ ἀπὸ τοῦ γαλαζιακοῦ κόλπου μεταξὺ μασσαλίας καὶ ναρβῶνος τοῦ πρὸς τοῦτο κατ' αὐτὴν λιβύην. καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῆι λιβύηι τοῦτο μέρος τῆς θαλάττης ταύτης, λιβυκὸν πέλαγος. τὸ δὲ πρὸς τῆι κατ' αὐτὴν γῆι, τὸ μὲν ἰβηρικὸν, τὸ δὲ λιγυστικὸν, τὸ δὲ σαρδόνιον, τελευταῖον δὲ μέχρι σικελίας τὸ τυρρηνικόν. νῆσοι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τῆι παραλίαι τῆι ἡμετέραι τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος μέχρι τῆς λιγυστικῆς συχναί. μέγιστα δὲ σαρδὼ καὶ κύρνος καὶ μετά γε τοῦτο σικελία. αὕτη δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὅσαι μεγίσται τῆς καθ' ἡμᾶς καὶ ἀρίστη. πολὺ δὲ τούτων λειπόμεναι πελαγίαι μὲν παντελῶς τε καὶ πλησίον, πρόσγειοι δὲ αἰθαλία τε καὶ πλανασία καὶ ἴλουα καὶ πιθηκοῦσαι, καὶ προχύτη, καὶ καπρίαι, καὶ λευκασία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται. ὧδε θάτερα δὲ τῆς λιγυστικῆς αἱ πρὸ τῆς λοιπῆς ἠιόνος μέχρι σκιλλαίου σταδιαί. ὧν εἰσὶν ἡ τε γυμνησία καὶ βύβλος. ἔστι πολλαὶ δὲ οὐδὲ πρὸ τῆς λιβύης καὶ τῆς σικελίας, ὧν εἰσὶ νῆσοί τε καὶ ἀχίμουροι, καὶ αἱ λιπαραίων νῆσοι, ἃς αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. μετὰ δὲ τὴν σικελίαν καὶ οὗτος ἑλικοτόρωθεν πορθμὸς ἄλλα πελάγη σωματῆι, τό, τε πρὸ τῶν σύρτεων, καὶ τῆς κυρηναίας, καὶ αὐτὰς αἱ σύρτεις, καὶ τὸ αὐσόνιον μὲν πάλαι, νῦν δὲ καλούμενον σικελικὸν, σύρρουν ἐκείνωι καὶ συνεχές. τὸ μὲν οὖν πρὸ τῶν σύρτεων καὶ τῆς κυρηναίας καλεῖται λιβυκὸν, τελευτᾶι δ' εἰς τὸ αἰγύπτιον πέλαγος. τῶν δὲ σύρτεων ἡ μὲν ἐλάττων ὅσον ὀκτὼ χιλίων καὶ ἑξακοσίων σταδίων τὴν περίμετρον ἔχουσι. προκεῖνται δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ στόματος νῆσοι, μήνιγξ τε καὶ κέρκινα. τῆς δὲ μεγάλης σύρτεως φασὶν ὁρᾶσθαι τὴν κύκλον εἶναι τριακισχιλίων, τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων. ἀφ' ἑσπερίου μὲν εἰς αὐτόμαλα, καὶ τὸ τῆς κυρηναίας μεθόριον πρὸς τὴν ἄλλην γῆν τὴν ταύτηι λιβύην. ἄλλοι δὲ τὴν περίπλουν τριακισχιλίων σταδίων εἰπόν-

è dextro quidē latere terminos habet litus Africanum Carthaginē usq; Ex altero uerò litoribus terminat Hispano & Gallico ad Narbonem & Massiliā, dehinc Ligustico, postremo uerò Italico usq; in fretum Siculū. Latus autem pelagi ad ortum spectās, Sicilia est, & utrinq; iacentia eius freta, è quibus unum ad Italiam pertinens stad. septē patet. Quod autem Carthaginem spectat, stad. mille & quingētis. Cęterū à Columnis in fretum, quod septem stad. dixi ducta linea, pars illius est quę ad Rhodum & Taurū ducta, medium iam dictum pelagus incidit, ferē aūt stad. mille duodecies. hæc quidē pelagi lōgitudo. Sed maxima latitudo ad stad. quinq; millia è sinu Gallico inter Massiliam & Narbonem ad regionem Africæ oppositam. Huius autem maris partem uniuersam Africanum uocant pelagus. Quod autē terræ opponitur, partim Hispanū, partim Ligusticū, partim Sardonicū, ultimū uerò usq; ad Siciliam Tyrrhenū mare nuncupatur. Ad litoreā uerò plagam Tyrrhenam usq; ad Ligusticā crebræ extant insulæ, maximē autem Sardinia & Corsica post Siciliam, quæ quidem & bonitate & magnitudine cæteras nostras superat. Multo autem his inferiores longius in mari sitæ Pādaria et Pōtia. At terrę propiores Aethalia, Planasia, Ilua, & Pithecusæ, Prochyta, Capriæ, Leucasia, & reliquæ generis huius. Alia ex parte oræ Ligusticæ ante reliquam ripam usque ad Columnas non multę, è quibus est Gymnesia & Byssus. Ante Africam quoque atq; Siciliam non multæ, quarum est Cosura & Aegimurus et Lipareone, quas appellant quidam Aeolias. Post Siciliam & utrūq; fretum alia continenter adiacent maria. Vnū ante Syrtes & Cyrenaicū & Syrtes ipsę, alterum olim quidem Ausonium, nunc uerò Siculum uocitatum in illud confluens, atq; contiguū. Quod igitur Syrtibus prætenditur, & regioni Cyrenarum, Libycum siue Africanum appellatur, & in Aegyptium finitur pelagus. E Syrtibus minor quidem, stadiorum mille, & sexcentūm habet ambitum. Ostium utrinque adiacentes habet insulas, quæ Meninx ac Cercina uocant. Eratosthenes tradit maioris Syrtis circuitum millium quinque esse. Profundum uerò mille & octingentūm, ab Hesperidum agro ad Automala, & Cyrenarum confinia, ad reliquam terram Libyam, quę in eo tractu est. Alij nauigationis ambitum stadiorum quatuor millia esse referunt.

Profundũ aũt mille & quingentũm, quãta eſt oris latitudo. Cæterũ Siculũ pelagus Siciliæ & Italiæ ad orientẽ opponit, & itẽ interiacenti tranſitui inter Rheginũ agũ uſq; Locros, atq; Meſſenam uſq; Syracuſas, et Pachynum. Creſcit autem ad orientis partem uſq; ad Cretæ promõtoria, & plurimã Peloponneſi partem alluit, & ſinum quem Corinthiacum uocant implet. Ad aquilonem uerò uel ultima * Apuliæ *Iapygiæ & Ioniĵ ſinus os, & Epiri partes in auſtrum ſpectantes uſq; ad ſinum Ambraciũ, litusq; contiguũ, quod ſinum Corinthiacum ad Peloponneſum efficit. Sinus autem Ionius eius pars eſt, quod Adriaticum hoc tẽpore dicitur. At huius poſitum à dextra latus, regio facit Illyrica, ſiniſtrum uerò Italia uſq; ad intimos Aquileiæ receſſus. Eſt autem ad ſeptentrionem & ad occaſum protendens anguſtus & prolixus. Longitudo quidem ſtad. ſex mil. latitudo uerò ampliſſima ſtadiorum ducentũm ſupra mille. In eo ſanè tractu frequentes ſolæ ſunt inſulæ ad terram Illyricam, & Abſyrtides & Ceryctica & Liburnides, Iſſa etiam & Tragurium & Mellia & Corcyra & Pharus, ad Italiam uerò Diomedeæ. A Pachyno autem in Cretam Siculi maris interuallũ ſtadiorũ quatuor milliũ et quingentũm eſſe tradunt. Tantundem ad Tenarum Laconicum. Ab extrema uerò Iapygia ad interiora ſinus Corinthiaci, minus q̃ ſtadiorum trium millium intereſt. Ab eadem autẽ Iapygia extrema in Africã plus q̃ mil. quatuor. In eo aũt tractu inſulę ſunt Corcyra et Sybota ante Epirum. Deinceps uerò ante ſinũ Corinthiacum Cephalenia, Ithaca, Zacynthus, Echinades. Siculo autem Creticũ cõiungitur pelagus & Sardonium & Myrtoum, quod inter Cretam & Argiam Atticamq; iacet. Quod latitudinem maximam habet ab Attica ad ſtadia millia ducenta. Longitudo minor quàm dupla. In hoc uerò ſunt inſulæ Cythera, Calauria, & quæ Aeginam cingunt & Salaminen, & ex Cycladibus pleræque. Quod uerò contiguum eſt iam, Aegeũ exiſtit cũ ſinu melane, id eſt nigro atq; Helleſponto. Eſt & Icarium & Carpathium uſque Rhodum Cretamq; ac Cyprum & primas partes. Cęterùm ad Aſiam pertinent inſulæ Cyclades & Sporades, & quæ Carię & Ioniæ & Aeolię uſque Troadem adiacent. Con inquam & Samum & Chium & Lesbum & Tenedum. Eodem etiam modo quæ ante Græciã iacent uſq; in Macedoniã, ſibiq; conterminam Thraciam,

τὸ δὲ βαθος, χιλίων καὶ τριακοσίων, ὅσον καὶ τὸ πλάτος τοῦ σώματος. τὸ δὲ σικελικὸν πέλαγος πρὸ τῆς σικελίας δύσιν καὶ τῆς ἰταλίας ἀπὸ τοῦ πρὸς ἕω μέρους. καὶ ἔτι τὰ μεταξὺ πόρου τῆς ῥηγίνης, μέχρι λοκρῶν, καὶ τῆς μεσσηνίας μέχρι συρακουσῶν, καὶ παχύνου. αὔξεται δ' ἀπὸ μὲν τοῦ πρὸς ἕω μέρους μέχρι τῶν ἄκρων τῆς κρήτης, καὶ τῷ πελοποννήσου δὲ πρὸς τὸν πλείω, καὶ πληροῖ τὸν κρισαῖον καὶ λεμβικὸν κόλπον. πρὸς ἄρκτους δ' ἐπί τε ἄκραν ἀκρωτήριον καὶ τὸ στόμα τοῦ ἰονίου κόλπου. καὶ τῆς ἠπείρου τὰ νότια μέρη, μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ τῆς συνεχοῦς παραλίας τῆς πιερίας τὸν κρισαῖον κόλπον πρὸς τῷ πελοποννήσου. ὁ δ' ἰόνιος κόλπος μέρος ἐστὶ τοῦ νῦν ἀδρίου λεγομένου. τούτου δὲ τῷ μὲν ἐν δεξιᾷ πλεόντων ἡ ἰλλυρὶς πρόκειται, τῷ δ' εὐώνυμον ἡ ἰταλία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἐπὶ ἀκυληίαν. ἔστι δὲ πρὸς ἄρκτον ἅμα καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν αὐχὴν, σχοῖνος μακρός. μῆκος μὲν ὅλον ἑξακισχιλίων σταδίων. πλάτος δὲ τὸ μὲν μέγιστον σταδίων ὀκτὼ τοῖς χιλίοις. νῆσοι δὲ εἰσὶν ἐντὸς τοῦ, συχναὶ μέν αἱ πρὸς τὴν ἰλλυρίδα, αἵ τε ἀψύρτιδες καὶ κηρυκλικαὶ καὶ λιβυρνίδες. ἔτι δ' ἴσατις καὶ τραγούριον, καὶ ἡ μέλαινα κόρκυρα, καὶ φάρος. πρὸ τῆς ἰταλίας δὲ αἱ διομήδειοι. τοῦ σικελικοῦ δὲ τὸ ὑπὸ κρήτην ἀπὸ παχύνου, τετρακισχιλίων καὶ ἑκατὸν σταδίων φασί. τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὑπὸ ταίναρον τὸ λακωνικὸν. τὸ δὲ ἀπὸ ἄκρας ἰαπυγίας ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ κρισαικοῦ κόλπου, τὸ μὲν διακισχιλίων δεῖν ἔλαττον. τὸ δ' ἀπὸ ἄκρας ἰαπυγίας εἰς τὴν λιβύην πλεόντων, τετρακισχιλίων δεῖ. νῆσοι δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ, ἥ τε κόρκυρα καὶ σύβοτα πρὸ τῆς ἠπείρου τὸ, καὶ ἐφεξῆς πρὸ τοῦ κρισαικοῦ κόλπου κεφαλληνία, καὶ ἰθάκη, καὶ ζάκυνθος, καὶ ἐχινάδες. τῷ δὲ σικελικῷ συνάπτει τὸ κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸ καρπάθιον καὶ τὸ μυρτῷον, ὃ μεταξὺ τῆς κρήτης δύσιν καὶ τῆς ἀργείας καὶ τῆς ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγιστον τὸ ἀπὸ τῆς ἀττικῆς, ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων σταδίων, μῆκος δὲ ἔλαττον ἢ διπλάσιον. ἐν τούτῳ δὲ νῆσοι κύθηρά τε καὶ καλαυρία, καὶ αἱ πρὸ αἰγίναν καὶ σαλαμῖνα καὶ αἱ κυκλάδων λεγόμεναι. τὸ δὲ συνεχὲς τὸ αἰγαῖον δύσιν ἤδη συνάπτει τῷ μέλανι κόλπῳ καὶ τῷ ἑλλησπόντῳ. καὶ τὸ ἰκάριον καὶ καρπάθιον μέχρι ῥόδου καὶ κρήτης καὶ κύπρου καὶ τῶν πρώτων μορίων. τῶν δ' ἀσίας αἵ τε κυκλάδες νῆσοι εἰσὶ, καὶ αἱ σποράδες, καὶ αἱ προκείμεναι τῆς καρίας καὶ ἰωνίας καὶ αἰολίδος μέχρι τῆς τρωάδος. λέγω δὲ κῶ, καὶ σάμου, καὶ χίου, καὶ λέσβου, καὶ τενέδου. ὡσαύτως δ' αἱ προκείμεναι τῆς ἑλλάδος μέχρι τῶν μακεδονίας καὶ τῆς ὁμόρου θρᾴκης,

θύβοιαν

Εὔβοιά τε καὶ σκύρος, καὶ πεπάρηθος, καὶ λῆμνος, καὶ θάσος, καὶ ἴμβρος, καὶ σαμοθρᾴκη, καὶ ἄλλαι πλείους, περὶ ὧν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα διελώσομεν. ἔστι δὲ τοῦ μήκους ἡ θαλάττης ταύτης, περὶ τετρακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους, τὸ δὲ πλάτος περὶ διχιλίους. περιέχεται δὲ ὑπὸ μὲν τῶν λεχθέντων μερῶν ἡ ἀσίας, καὶ τῆς ἀπὸ σουνίου μέχρι θερμαίου κόλπου πρὸς ἄρκτον ἐχούσης τὴν πλοῦν παραλίας καὶ τῶν μακεδονικῶν κόλπων μέχρι ἡ θρᾳκίας χερρονήσου. ἐν ᾗ δὲ ταύτῃ ὅσον, ὀκτακόσιον τὸ κατὰ στενὸν καὶ ἄβυδον, διὸ οὗ τὸ αἰγαῖον καὶ ὁ ἑλλήσποντος ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλο πέλαγος ὁ καλοῦσι πρόποντίδα, κἀκεῖνο εἰς ἄλλο τὸ εὔξεινον προσαγορευόμενον πόντον. ἔστι δὲ διάπλους τρόπον τινὰ οὗτος. κατὰ μὲν γὰρ ὡς ἄκραι δύο προϊσπίπτουσιν, ἡ μὲν ἐκ τῆς εὐρώπης καὶ τὴν βορείων μερῶν, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἀσίας φέρουσα ταύτῃ συναγούσῃ τὸν μεταξὺ πόρον, καὶ ποιοῦσι δύο πελάγη μεγάλα. τὸ μὲν οὖν ἡ εὐρώπης ἀκρωτήριον, καλεῖται κριοῦ μέτωπον· τὸ δὲ ἡ ἀσίας κέραμβις· διέχοντα ἀλλήλων περὶ διχιλίους σταδίους, καὶ τριακοσίους. τὸ μὲν οὖν πρὸς ἑσπέραν πέλαγος, μῆκος ὂν ἀπὸ βυζαντίου μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ βορυσθένους, σταδίων τετρακισχιλίων ὀκτακοσίων, πλάτος δὲ διχιλίων. ἡ κύτος δὲ λιμνοειδὲς ὄν· τὸ δὲ ἑῷον διὰ παράμικτον, εἰς σχοῖνον τελοῦν τὴν μυχόν, τὸν ἡ διοσκουριάδα, ὃν περιτακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους σταδίους, τὸ δὲ πλάτος περὶ τετρακισχιλίους. ἡ δὲ περίμετρος τοῦ σύμπαντος πέλαγους ὂν διακοσίων που καὶ τριακισχιλίων ἀνάγουσι δέ τινες τὸ χῆμα ἡ πυθαγορείου ταύτης ἐν τεταμένῃ σκυθικῷ τόξῳ. τὴν μὲν οὖν εὐρωπὴν ὁμοιοῦσι τοῖς δεξιοῖς καλουμένοις μέρεσι τοῦ πόντου· ταῦτα δ' ἐστὶν ὁ παρὰ πλοῦς ὁ ἀπὸ τοῦ στόματος, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἡ διοσκουριάδα. πλεῖον γὰρ ἡ κέραμβις, ἢ γε τἆλλα ἀλλὰ πλὴν μικρὰς ἔχει ἐξοχάς τε καὶ ὀξοχάς, ὥς τ' εὐθεῖα ἐοικέναι. τὴν δὲ λοιπὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ τόξου διήκουσι τὴν ἀντιπρόσωπον, τὴν μὲν ἄνω πρὸς ἑσπέραν, τὴν δ' ἐπὶ κάτω εὐθυτέραν. οὕτως δὲ ἀφορίζουσιν ἀπορράζαντα δύο κόλπους, ὧν ὁ ἑσπέριος πολὺ θατέρου πρὸς ἑσπέραν ἐστίν. ἐναρκεῖται δὲ τοῦ ἑωθινοῦ κόλπου πρὸς ἄρκτον, ἡ μαιώτις λίμνη, τὴν περίμετρον ἔχουσα σταδίων ἑξακισχιλίων, ἢ μικρῷ πλειόνων. ἐκδίδωσι δ' αὕτη μὲν εἰς πόντον καλὸν τὸν κιμμερικὸν καλούμενον βόσπορον, οὗτος δὲ κατὰ τὸ θρᾴκιον εἰς τὴν προποντίδα. τὸ γὰρ βυζαντιακὸν στόμα ὅπου καλοῦσι θρᾴκιον

Eubœa ſcilicet, & Scyrus, & Peparethus, & Lemnus, & Thaſus, & Imbrus, & Samothracia, & cæteræ complures, de quibus ſingulis aperiemus. Huius autem tractus mare longitudinẽ habet millia circiter quatuor, aut paulo plus. Latitudinem uerò ad millia duo. Cõtinetur autem à prædictis Aſiæ partibus & maritimo ſpacio è Sunio uſq; in ſinum Thermæum, quà in ſeptentrionem nauigatio agitur, & à Macedoniæ ſinubus uſq; in Cherſoneſum Thraciã. Apud hãc adiacet ſeptẽ ſtad. fretum ad Seſtum & Abydũ, per quod Aegæum & Helleſpõtus in aliud ad ſeptentrionem effluit mare, quod Propontidem appellant, & illud in aliud quod Euxinum pontũ nominãt. Hunc quodammodo bimarem dicimus. ad medium nãq; duo procumbunt promõtoria: unum quidẽ ab Europa, partibusq; borealibus: alterum ex Aſia huic oppoſitum. Vnde trãſitus ipſe coartatur intermedius, & ingentia duo efficiuntur maria. Europæ quidẽ promõtorium Crium, id eſt arietis frontem appellant: alterum Aſiæ, Carambin. diſtant autem inuicem circiter ſtad. duo millia & quingenta. Spectans igitur in occaſum pelagus è Byzantio uſq; in Boryſthenis eruptiones, longitudinẽ habet ſtad. trium milliũ octingentũm, latitudinẽ uerò duũm millium, in quo Leuca, id eſt alba iacet inſula. In orientẽ uerò ſpectans, parẽ continet longitudinẽ, & in anguſtũ finit receſſum, qui ad Dioſcuriadẽ pertinet ad ſtad. millia quinq;, aut paulo plura: latitudo ad ſtad. millia tria patet. Ambitus uerò totius pelagi ſtad. millia uiginti quinq;. Huius autem ambitus figuram arcui Scythico, dum intenditur, plericq; comparãt, neruum dexteriorib. ponti partibus ſimilem exhibent. hæc eſt autem ab oſtio uſq; ad Dioſcuriadis agri receſſum adnauigatio. Nã excepta Carãbe, reliquum omne litus parum aut prominet aut recedit, adeò ut rectũ uideatur. Reliquæ parti ipſius arcus cornu ſimile eſt, quod geminas curuationes habet: quæ quidem ſuperne eſt, rotundiorem tenet: quæ uerò inferior, rectiorem. ſic illam geminos ſinus efficere, è quibus qui ſpectat in occaſum, longè altero rotundior eſt. Suprà ſinum autem ad ortum uergentẽ Mæotis palus iacet ad aquilonẽ ſtad. nouẽ milliũ, aut paulo plurium circuitũ habens. hæc penes Boſphorum, quem Cimmerium appellant in pontum effluit, iſte per Thracium in Propontidem excurrit. Os enim Byzantiacum, Thracium,

Boſpho-

Bosphorũ uocãt, quod stad. quatuor existit, at Propontis stad. mille & quingentũm longitudinem protendi perhibet ex Troade Byzantiũ usq; . par uerò quodãmodo extat ipsius latitudo. Hic Cyzicenorũ consistit insula, & circa eam pusillæ quædã insulæ. Aegæi enim maris ad aquilonem talis est refluxio & tanta, rursusq; è Rhodia Aegyptiũ pelagus efficiens & Pamphylium & Issicum. In orientem nanq; & Cilicię partes pariter extenditur usq; ad stad. millia quinq; trans Lyciam et Pamphyliam & uniuersum Cilicũ litus, hinc Syria & Phœnice & Aegyptus ad austrũ & occasum mare circundant usq; Alexãdriam. In sinu autem Issico & Pamphylio Cyprũ iacere contingit, quæ pelago contigua est Aegyptio. Est autem è Rhodo usq; Alexandriam interuallũ ab aquilonis regione stad. mil. quatuor. Nauigationis uerò circuitus duplicatur. hanc nautarũ æstimationẽ esse de maris spacio perhibet Eratosthenes, cum quidã esse sic dicant, alij uerò mil. stad. quinq; affere re non dubitent. Ipsi autem per umbrarum inuestigatorem gnomonem stad. millia tria septingenta quinquaginta inuenisse ait. Huius quidem maris partes Cilicia & Pamphylia & Ponticæ regiones dextræ nuncupatæ, simul & Propõtidis, & deinceps usq; in Pamphyliam extenta litora, ingentem quandam efficiũt peninsulam seu Chersonesum, et magnam quandam fluctibus ambitam terram, id est isthmum, ex Tarsensi pelago ad oppidum Aminsum, & Themiscyram campũ Amazonum. Regio enim hæc intra lineam ipsam consistens usq; in Cariã & Ioniã, & gentes intra Alyn habitantes, tota ab Aegæo pelago & iam dicti maris partibus utrinq; circumalluitur. Et hanc quidem propriè eodem quo uniuersa nomine Asiã uocamus. Vt autem summatim dicamus, nostri maris signũ maximè in austrum exiens magnæ Syrtis sinus est. Post hunc Alexãdria Aegypti, & Nili fluẽta. Aquiloni uerò proximus Borysthenes est. Si quis tandẽ Mæotin quoq; pelago adiunxerit. Est enim perinde ac Tanais pars. Occasui autem propius est columnarũ fretũ, coniũctissimus uerò oriẽti est, quem dixi ante recessus ad Dioscuriadem, haud recte sanè sinum Issicum dixit Eratosthenes. Ipse enim in eodem meridiano q̃ & Aminsus et Themiscyra, situs est. Quod si uelis, assume et Sidenã usq; Pharnaciã. Ab hisce partibus directa in orientem nauigatione, cursus est quidem ad

βόσπορον, ὁ τετρασταδίου ὄντος. ἡ δὲ προποντὶς χιλίων καὶ τριακοσίων λέγεται τὸ μῆκος σταδίων· τὸ δὲ πλάτος οὐδὲν ἀφορίζεται πρὸς τὸ βυζάντιον. πάντως δέ πως ὅτι καὶ τὸ πλάτος. γράφουσι δ' ἡ τῶν κυζικηνῶν ἵδρυτὴ νῆσος καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νησία. τοιαύτη μὲν ἡ περὶ ἄρκτον τοῦ αἰγαίου περιλάγος αὐάχυσις καὶ τοσαύτη. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς ῥοδίας, ἡ τὸ αἰγύπτιον πέλαγος ποιοῦσα, καὶ τὸ παμφύλιον, καὶ τὸ ἰσσικόν, οὐδὲν μὲν ἧττον καὶ τῆς κιλικίας ἔστιν ἴσον ἐκτείνεται μέχρι καὶ τριακοσιχιλίων σταδίων, πρός τε λυκίαν καὶ παμφυλίαν καὶ τὴν κιλίκιον παραλίαν πᾶσαν. ἐντεῦθεν δὲ συρία τε καὶ φοινίκη, καὶ αἰγυπτίων ἐγκυκλοῖ πρὸς νότον τὴν θάλατταν καὶ πρὸς λίβα, ἕως ἀλεξανδρείας. ἐν δὲ τῷ ἰσσικῷ κόλπῳ καὶ τῷ παμφυλίῳ, καθ' ὃ συμβαίνει τὴν κύπρον, σχεδὸν πλοῦσαν τῷ αἰγυπτίῳ περιλάγει. ἔστι δ' ἀπὸ ῥόδου διάπλους ἀλεξάνδρειαν βορέια τετρακισχιλίων πεντακοσίων, ὁ δὲ περίπλους διπλάσιος. ὁ δ' ὅρος τοῦ θυγάτηρ ταύτην μὴ δύνασθαι εἶναι φησι τὴν ὑπόληψιν, παρὰ τὸ διάφορον τοῦ πελάγους, τὸ μὲν ὅτι λεγόντων, τὸ δὲ καὶ πεντακισχιλίους ὀκτακοσίους εἶπεῖν. αὐτὸς δὲ διὰ τῶν σκιοθηρικῶν γνωμόνων, ἀνδρεῖν τετρακισχιλίους ἑπτακοσίους πεντήκοντα. τοῦτο δὴ τὸ περιλάγος τὸ πρὸς τῇ κιλικίᾳ καὶ παμφυλίᾳ, καὶ τὸ πεντηκοῦν τὰ καλούμενα δεξιὰ μέρη καὶ ἡ προποντὶς, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι παμφυλίας, ποιεῖ ἴσθμιαν χερρόνησον μεγάλην, καὶ μέγαν ταύτης ἰσθμόν, τὸ ἀπὸ τοῦ πρὸς ταρσὸν θαλάττης, οὗ πόλιν ἀμισόν, καὶ τὸ τοῦ ἀμαζόνων πεδίον τὴν θεμίσκυραν. ἡ γὰρ γῆ τοῦ γραμμῆς ταύτης χώρα μέχρι καρίας καὶ ἰωνίας, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔλυν γεγονότων ἐθνῶν, πρόκλυστος ἅπασά ἐστιν ὑπὸ τοῦ αἰγαίου καὶ τῶν ἐκατέρωθεν λεχθέντων τῆς θαλάττης μερῶν. καὶ δὴ καὶ καλοῦμεν ἀσίαν ταύτην ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ, συλλήβδην δὲ εἰπεῖν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, νοτιώτατον μὲν ἐστι σημεῖον, ὁ τῆς μεγάλης σύρτεως μυχός, καὶ μετὰ τοῦτον ἡ κατὰ αἴγυπτον ἀλεξάνδρεια, καὶ τοῦ νείλου τὰ ῥεύματα, βορειότατον δὲ τοῦ βορυσθένους, εἰ δὲ καὶ τῷ μαιώτῃ προσθείη τις τῆς περιλάγει. καὶ γὰρ ὅσον ὡς οὐ μόριον ὁ τάναϊς ἐστι, σύμμικτος δὲ ὁ πορθμὸς, ἑωθινώτατος δ' ὁ λεχθεὶς μυχὸς τῇ διοσκουρειάδι. ἀνδρεῖν δ' οὐκ οὖν τὸν ἰσσικὸν κόλπον φησίν. ὁ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο μεσημβρινὸς ἵδρυται, ἐφ' οὗπερ ἥ τε ἀμισὸς καὶ θεμίσκυρα. εἰ δὲ βούλει πρόσλαβε τῷ σταδίῳ, μέχρι φαρνακείας ἀπὸ τούτων τῶν μερῶν πρὸς ἕω, πλοῦς ὅτι πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων

εἰς δυο-

ἐις διοσκουρίαδα, ὡς ἔστι μᾶλλον ἐκ τῆς γῆς μέρει πόλεσίας φανερόν. ἡ μὲν δὴ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, τοιαύτη τις. ἀναγραπτέον δὲ καὶ τὰς πόλεις ἐχούσας αὐτὴν γᾶς, ἀρχὴν λαβόντι ἀπὸ τῶν αὐτῶν μορίων, ἀφ' ὧν περ καὶ τὴν θάλατταν ἐπεγράψαμεν. ἐσπλέουσι τοίνυν ἐν κατὰ κίονας πορθμόν, ἐν δεξιᾷ μὲν ὄντι ἡ Λιβύη μέχρι τῆς νέσου ῥύσεως, ἐν ἀριστερᾷ δὲ αὖτι πορθμῷ ἡ Εὐρώπη μέχρι τοῦ τανάϊδος, πεδυτῶσι δ' ἀμφότεραι πρὸς τὴν ἀσίαν. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ὅτι πολυχώμων τε ἐστὶ πρὸς ἀρετὴν αὐξῆσαι δύνασται, καὶ πολίτων, καὶ τοῖς ἄλλοις πλέον μεταδοῦναι τῶν οἰκείων ἀγαθῶν. ἐπεὶ δὴ σύμπασα οἰκήσιμός ὅτι πλὴν ὀλίγης τῆς ἀοικήτου διὰ ψύχος. αὕτη δ' ὁμοίως τοῖς ἀμαξικοῖς τοῖς περὶ τὸν ταύϊν, ἐν τῇ μαιώτιν, καὶ τὸν Βορυσθένη. τῆς δ' οἰκησίμου τὸ μὲν δυσχείμερον καὶ τὸ ὀρεινὸν μοχθηρῶς οἰκεῖται τῇ φύσει. ὧν μελητὰς δὲ λαβόντα ἀγαθοὺς καὶ τὰ φαῦλα οἰκονόμια ἐν λήστρικῶς, ἡμερῶται καὶ θάττον οἱ ἕλληνες ὄρη καὶ ὠρεσιβάτας κατέχοντες, ὥσπερ καλῶς διὰ πρόνοιαν τῶν περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰς τέχνας, καὶ τῶν ἄλλων σωτήριον τῶν περὶ βίον. ῥωμαῖοι τε πολλὰ ἔθνη παλαιὸν τοῦ καὶ ἃ τῶν φύσιν αὐήμερα διὰ τόπους ἢ πραχεῖς ὄντας, ἢ ἀλιμένους ἢ ψυχρούς, ἢ ἀπ' ἄλλης αἰτίας δυσοικήτους, πολλοῖς τόν τε ἀνεπιπλέκτους ἀλλήλοις ἐπέπλεξαν, καὶ οὐ ἀγελιωτόρως πολιτικῶς ζῆν ἐδίδαξαν. ὅσον δ' ὅτι αὐτοῖς ἐν ὁμαλῷ καὶ δυκράτῳ τῇ φύσιν, ἔχει συμφορὰν πρὸς ταῦτα. ἐπιδὴ τὸ μὴ ἐν τῇ δυσαίμονι χώρᾳ ταῦ ὄντι εἰρηνικὸν, τὸ δ' ἐν τῇ λυπρᾷ μάχιμον ἐν αὐθρικόν. ἐν δὲ χειτάϊνας παρ' ἀλλήλων δύργισίας τὰ γένη ταῦτα. τὰ μὲν γὰρ ὠφελουρεῖ τοῖς ὅπλοις, τὰ δ' καρποῖς καὶ τέχνας ἐν ἠθοποιίας. φανεραὶ δὲ καὶ ἐξ ἀλλήλων βλάβαι, μὴ ὠφελουρεῖν. ἔχει δέ τι πλεονέκτημα ἡ βία τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων, πλὴν εἰ ἐξ πλήθει κρατεῖ. ὑπάρχει δή τι καὶ πρὸς ἄνδρ δύφυες τῇ ἠπείρῳ ταύτῃ. ὅλη γὰρ ἐξ πεπίκιλται πεδίοις τε καὶ ὄρεσιν, ὥστε ταυταχοῦ καὶ τὸ γεωργικόν τε καὶ γεωγραφικὸν καὶ τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ μάχιμον παρακεῖσθαι. πλέον δ' εἶναι θάτερον, τὸ ἐν εἰρήνης οἰκεῖον, ὥστ' ὄντων ὠφελουμένων, ἐλλιῶν μὲν πρότερον, μακεδόνων δὲ καὶ ῥωμαίων ὕστερον. ἐξ ἄνδρ δὲ καὶ πρὸς εἰρήνην καὶ πρὸς πόλεμον αὐταρκεστάτη ὅτι. καὶ γὰρ τὸ μάχιμον πλῆθος ἄφθονον ἔχει καὶ τὸ ὀργαζόμενον τῇ γῇ, καὶ τὸ τὰς πόλεις σωτέχον. ἐξ φορὰ δὲ καὶ ταύτη,

Dioſcuriadem ſupra ſtad. mil. tria, ſicut in parte magis ex circuitione manifeſtabitur. Noſtrum igitur mare huius generis eſt. Terras autem nunc, quæ illud amplectuntur, ſubſcribere neceſſe eſt. Ab iſdē uerò regionib. primordium capiamus, à quib. maris ipſius deſignationem ſcribentes accepimus. Interius igitur per columnarū fretū nauigantibus, in dextra quidem eſt Africa uſq; ad Nili fluenta, in ſiniſtra uerò ad oppoſitū fretum uſq; ad Tanaín Europa. terminātur autem utræq; in Aſiam. Ab Europa eſt igitur inchoandum, quandoquidem & multiformis in primis eſt, & ad uirorū uirtutem ingenuè diſpoſita, ciuiumq; & ſuarum ad alios rerum trāsfuſiua. eſt enim tota habitabilis, in exigua tantūmodo parte propter frigoris uim inhabitabilis, quę finitima Tanaidis & Mæotidis incolis, Boryſthenenſibusq; in curribus degentibus. Habitabilis aūt regionis id quod eſt algidum & montanū natura laborioſè habitatur. Curatores autem probos nacta, loca etiam prauè per latrocinia habitata mitigantur. Quemadmodum obtinentes Græci montes petrasq; incoluerunt pulchrè ob prouidentiā circa ciuilia artesq; & reliquū ad uitam ſenſum. Romani q̄q; multas gentes accipientes, quę natura inhumanæ erāt ex ipſis locis aſperis importuoſisq; et frigidis, cauſa' ue alia malè habitatis in ſociabiles homines inter ſe multis alijs admixtis connexuerūt, & ciuiliter uiuere agreſtiores, durioresq; docuerūt. Quantū uerò ipſis eſt in plano, naturalemq; habet temperiem, multū adiuuat ad iſta. Quandoquidem id q̄d eſt in fœlici regione, pacificū omne eſt: & q̄d in triſti, pugnax & uirile. accipiuntq; hæ gentes aliqua inter ſe beneficia. aliæ enim opem armis ferūt, aliæ fructibus & artib. morumq; doctrina. Manifeſta aūt ſunt etiam nō auxiliantiū inuicem detrimenta. Habet autem ſuperius quiddā uis arma tenentium, niſi ea ipſa multitudine ſuperetur. adeſtq; terræ iſti etiam ultra hoc quiddam naturale bonū, quod ea ſanè omnis planitie montibus' que diſtinguitur. Ita ut uſquequaque agricultura, terrę deſcriptio, ciuilitas atq; pugnę adſint. Plusq; ſit alterū id ſcilicet quod eſt pacis familiare, ita ut hoc uincat adiuuantibus etiā ducibus, Græcorum prius, Macedonum uerò Romanorumq; poſterius. Ex hoc autem & ad pacē & ad bellū ſufficientiſsima eſt ſibi. Etenim multitudinē pugnacem abūde habet, & quæ agros colat, & quæ urbes quoque contineat.

Ex-

Excellit autem hæc etiam fructus efferens optimos uitæq; neceſſarios, & metalla quæcunque ſunt uſui. Odores uerò ad ſacrificia, necnon multi ſumptus lapillos ipſa extrinſecus petit. Quarum etiam rerum inopibus nihilo deterior, quàm abundantibus eſt uita. Simili terq; pecudum exhibens mitium multarũ copiam, at beſtiarum habet ferarum raritatem. Ac talis quidem eſt natura terra ipſa in uniuerſum. Particularis autẽ pars prima eſt omnium ab occaſu Hiſpania corio bubulo ſimilis, cuius pars tanquam in collum extẽſa ſuperuenit in finitimam Celticam. ſunt enim iſta quæ ad ortũ. Hincq; abſcinditᷣ laterali fine ea quæ dicta eſt Pyrene. Eſt autem regio ipſa mari circunflua, pars quidem auſtralis mari noſtro uſque ad columnas, reliqua uerò Atlãtico uſque ad ſeptẽtrionale Pyrenes cacumen, oceano. Longitudo autem regionis huius quæ quàm maxima eſt, circiter ſex millium ſtadiorũ: latitudoq; quinq; millium. Poſt hanc eſt Celtica ipſa ad orientẽ ſolem uſq; ad flumen Rhenum, cuius latus ſeptentrionale Britanni co alluitur freto omni. Eſt enim æqualiter inſula ipſa omnis oppoſita omni, lõgitudinem quinq; millium fermè continens ſtadiorum. Quod autem ad orientem uerſum eſt, Rheno flumine circunſcribitur, parallelum habente riuum Pyrenæ. Auſtrale uerò id quod à Rheno, Alpibus. Reliqua pars mari noſtro, quo loco is qui ſinus uocaᷣ Gallicus diffunditur. Inq; eo Maſſilia & Narbo ſunt ſitæ urbes clariſſimæ. Eſt autem oppoſitus huic ſinui ex aduerſo ſinus alter illi cognominis, uocatus quidem & ipſe Gallicus, ſpectans ad ſeptentriones, atq; Britannicam regionem. Anguſtiſſimamq; habet illic latitudinem terra Celtica. Cogit enim in iſthmum pauciorum quidem ſtad. quàm trium millium, pluriũ uerò quàm duorum. Medium autem eſt dorſum montanum ad erectiones Pyrenes, Cẽmenus mons uocatus. Deſinitq; hic maximè in medios Celtarum campos. Alpibus autem, qui ſunt montes altiſſimi, facientibus circunferentem lineam, id quod eſt gibberoſum ad ſupradictos torquetur Celtarum campos, & ad Cemenum montem, cauũ uerò ad Liguſticam & Italiã. Gẽtesq; cõtinet mõs iſte multas Celticas, præter Ligures. hi enim aliæ ſunt gẽtes, proximi tamẽ uita. Incolũtq; partẽ Alpiũ connexã Apẽnini mõtibus, partẽq; etiã obtinent Apenninorum montium. Sunt enim iſti montanum dorſum per longitudinem totius

δι' ὅτι τοὺς καρποὺς ἐκφέρει τοὺς ἀρίστους καὶ τοὺς ἀναγκαίους τῷ βίῳ, καὶ μέταλλα ὅσα χρήσιμα. θυμιάματα δὲ καὶ λίθους πολυτελεῖς ἔξωθεν μέτεισιν, ὧν τοῖς σπανιζομένοις οὐδὲν χεῖρων ὁ βίος ἢ τοῖς δυπορουμένοις. ὡς δ' αὕτως βοσκημάτων μὲν πολλῶν ἀφθονίαν παρέχει, θηρίων δὲ σπάνιν. ποιάτη μὲν ἡ ἴπειρος αὕτη καθόλου τὴν φύσιν ὅλη. κατὰ μέρος δ' ὅλη πρώτη πασῶν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἡ ἰβηρία βυρσοδοσίᾳ παραπλησία, τῶν ὡς αὖ προχηλιαίων μερῶν ὑποπιπτόντων εἰς τὸν σωιχὴ κελτικόν. ταῦτα δ' ὅλη τὰ πρὸς ἕω, καὶ τούτοις γνωστέον τὸ πλούσιον ὄρος ἡ καλουμένη πυρήνη. αὕτη δ' ὅλη περιέρχουσι τὴν θαλάτταν, τὸ μὲν νότιον τὴν καθ' ἡμᾶς μέχρι κελῶν, τὰ δὲ λοιπὰ τὴν ἀτλαντικὴν μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς πυρήνης. μῆκος δὲ τῆς χώρας ταύτης ὅλη πρὶ ἑξακισχιλίους σταδίους τὸ μέγιστον, τῶν τετρακισχιλίους δὲ πλάτος. μετὰ δὲ ταύτην ὅλη ἡ κελτικὴ πρὸς ἕω μέχρι ποταμοῦ ῥήνου. τὸ μὲν βόρειον πλευρὸν τῆς βρεταννικῆς κλυζομένη πορθμῷ τοιούτῳ. αὐτιπαρήκει γὰρ αὐτῇ παράλληλον ἡ νῆσος αὕτη πᾶσα πάσῃ, μῆκος ὅσον τετρακισχιλίους ἐπέχουσα. τὸ δ' ἑωθινὸν τῆς ῥήνου ποταμοῦ προσγραφομένη, παράλληλον ἔχοντι τὸ ῥοῦμα τῇ πυρήνῃ. τὸ δὲ νότιον ταῖς μὲν ἄλπεσι τὸ ἀπὸ τοῦ ῥήνου, τὰ δ' αὖ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ, καθ' ὃ χωρίον ὁ καλούμενος γαλατικὸς κόλπος ἀνέχεται. καὶ γὰρ αὖ τῆς μασσαλίας τε καὶ ναρβῶν ἵδρυται πόλεις ἐπιφανέσταται. αὐτίκειται δὲ τῆς κόλπῳ τοιούτῳ κατ' ἀντιστοιχίαν ἕτερος κόλπος ὁμώνυμος αὖ τῆς, καλούμενος γαλατικός, βλέπων πρὸς τοὺς ἄρκτους καὶ τὴν βρεταννικήν. γνωσθῆναι δὲ ἡ στενώτατον λαμβάνει τὸ πλάτος ἡ κελτική. συνάγεται γὰρ εἰς ἰσθμόν, ἐλαττόνων μὲν ἢ τετρακισχιλίων σταδίων, πλειόνων δ' ἢ δισχιλίων. μεταξὺ δ' ἐστὶ ῥᾶχις ὀρεινὴ πρὸς ὀρθὰς τῇ πυρήνῃ, τὸ καλούμενον κέμμενον ὄρος. τελευτᾷ δὲ οὗτος εἰς μεσόπεδα τὰ τῶν κελτῶν πεδία. τῶν δὲ ἄλλων ἃ ὅλη ὄρη σφόδρα ὑψηλά, παραφορᾷ ποιοῦσι τὴν γραμμήν, τὸ μὴ κυρτὸν ἐστραμμένον πρὸς τὰ λεχθέντα τῶν κελτῶν πεδία καὶ τὸ κέμμενον ὄρος· τὸ γὰρ κοῖλον πρὸς τὴν λιγυστικὴν καὶ τὴν ἰταλίαν. ἔθνη δὲ καὶ τέχνῃ πολλὰ τὸ ὄρος τοῦτο κελτικά, πλὴν τῶν λιγύων. οὗτοι δ' ἐτεροεθνεῖς μέν εἰσι, παραπλήσιοι δὲ τοῖς βίοις. νέμονται δὲ μέρος τῶν ἄλπεων τὸ σωστὸν τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, μέρος δὲ καὶ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν κατέχουσι. ταῦτα δ' ὅλη ὀρεινὴ ῥᾶχις ἀπὸ τοῦ μύκους ὅλη

ἡ

Ἰταλίας μὲν περιφυῆ ἀπὸ τῶν ἄρκτων ἐπὶ μεσημβρίαν, τελευτῶσα δ' ἐπὶ τὸ σικελικὸν πέλαγος. τὰ δ' Ἰταλίας ὅσα πρῶτα μέρη, τὰ ὑποπίπτοντα ταῖς Ἄλπεσι πεδία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδρίου, καὶ τῶν πλησίον τόπων. τὰ δ' ἐξῆς ἄκρα σενὴ καὶ μακρὰ χερρόνησός ἐστι, διὰ μῆκος τετα) καὶ ἀπόγνινον ὄρος ὅσον ἐπτακισχιλίων, πλάτος δ' ἀνώμαλον. ποιεῖ δὲ τὴν Ἰταλίαν χερρόνησον, τό τε τυρρηνικὸν πέλαγος ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ λιγυστικοῦ, καὶ τὸ αὐσόνειον, καὶ τὸ Ἀδριάτικον. μετὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν κελτικήν, τὰ πρὸς ἕω λοιπά ἐστι τῆς οἰκουμένης. ἃ δίχα τέμνει τῷ Ἴστρῳ ποταμῷ. φέρεται δ' ὅδε ἀπὸ τῆς Εὐρώπης, ἐκ τῆς ἕω καὶ τοῦ εὐξείνου πόντου, ἐν ἀριστερᾷ λιπὼν τήν τε γερμανίαν ὅλην ἀρξάμενόν ἀπὸ τοῦ ῥήνου, καὶ τὸ γετικὸν πᾶν, καὶ τὸ τυρηγετῶν καὶ βασαρνῶν καὶ σαυροματῶν, μέχρι τανάϊδος ποταμοῦ καὶ τῆς μαιώτιδος λίμνης. ἐν δεξιᾷ δὲ τήν τε θρᾴκην ἅπασαν καὶ τὴν ἰλλυρίδα καὶ μακεδονίαν, λοιπήν τε καὶ τελευταίαν τὴν ἑλλάδα. πρόκεινται δὲ τῆς νήσοι τοῦ Εὐρώπης, ἃς ἔφαμεν ἔξω τῶν στηλῶν γάδηρά τε καὶ καττιτερίδες, καὶ βρεττανικαί. ἐντὸς δὲ στηλῶν, αὖτε γυμνησίαι καὶ ἄλλαι νησίδια φοινικῶν, καὶ τὰ τῶν μασσαλιωτῶν καὶ λιγύων, καὶ αἱ πρὸς τῇ Ἰταλίας μέχρι τῶν ἀιόλου νήσων καὶ τῶν σικελίας, ὅσαι τε πρὸς τὴν ἤπειρον καὶ ἑλλάδα καὶ μέχρι μακεδονίας καὶ τῆς θρᾳκίας χερρονήσου. ἀπὸ δὲ τοῦ τανάϊδος καὶ τῆς μαιώτιδος καὶ τῆς ἀσίας, ἔστιν ἤδη τὰ ἐντὸς τοῦ ταύρου συνεχῆ, τάδε δ' ἐξῆς τὰ ἐκτός. διαιρεμένης γὰρ αὖ τῆς ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ταύρου δίχα διατεινούσης ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς παμφυλίας ἐπὶ τὸν ἕω θάλατταν, κατ' ἴνδους καὶ τὸν ταύρου σκύθας, τὸ μὲν πρὸς ἄρκτους νενευκὸς τῆς ἠπείρου μέρος, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ἐντὸς τοῦ ταύρου, τὸ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἐκτός. τὰ δ' συνεχῆ τῇ μαιώτιδι καὶ τῷ πόντῳ, μέρη τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου ὄντα. τούτων δὲ τὰ πρῶτα μέρη τὰ μεταξὺ τῆς κασπίας θαλάττης ὄντα καὶ τοῦ εὐξείνου πόντου, τῇ μὲν ἐπὶ τὸν τάναϊν καὶ τὸν ὠκεανὸν τελευτῶντα τόν τε ἔξω καὶ ἐπὶ τὴν ὑρκανίας θαλάττης, τῇ δ' ἐπὶ τὸν ἰνδικὸν, καθ' ὃ ἐγγυτάτω ὄντι, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου, ἐπὶ τὴν κασπίαν. ἔπεστι τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου ἀπὸ ὑρκανίας μέχρι πρὸς τὴν ἰνδῶν σκύθας, οὓς πρὸς τὴν αὐτὴν θάλατταν καὶ τὸν μεταξὺ ὄρος. τοῦτα δ' ἔχασι, τὰ μὲν οἱ μαιῶται σαυρομάται, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς ὑρκανίας καὶ τοῦ πόντου, μέχρι τῶν κασπίων. καὶ ἑσπέρων καὶ ἀλβανῶν, σαυρομάται, καὶ σκύθαι, καὶ ἀχαιοί, καὶ ζύγοι, καὶ ἡνίοχοι. τὰ δ' ὑπὲρ τῆς ὑρκανίας θαλάττης, σκύθαι οἱ ὑρκανοὶ καὶ παρθιαῖοι καὶ βάκτριοι καὶ σογδιανοί, καὶ τἆλλα τὰ ὑποκείμενα μέρη

Italiæ innatã à ſeptentrionibus ad meridiem, deſinensq; ad fretum Siculum, Italiæ autẽ partes primæ ſunt, ſubiecti alpibus campi uſq; ad ſinum maris Adriatici proximorumq; locorum. Quæ uerò dehinc cacumina anguſta & longa peninſulantia. Perq; ipſam (ut dixi) Italiam in longitudinem extenditur mõs Apenninus ad ſeptem uſq; ſtad. millia. Latitudo uerò eius eſt inæqualis. Facit autẽ Italiam peninſulam Tyrrhenum mare incipiens à Liguſtico & Auſonium & Adriaticum. Poſt Italiam autem, quæ ad ortum reliqua ſunt Europæ, bifariam diuiduntur Iſtro flumine. Fertur enim hic ab occaſu in ortum, & in Euxinum pontum, à ſiniſtra relinquens Germaniam onem incipientẽ à Rheno, Geticumq; totum, & quod eſt Tyrigetarum & Baſtarnorum atque Sauromatarum uſq; ad flumen Tanain, lacumq; Mæotidẽ. A' dextra uerò Thraciam omnem & Illyricum, reliquamq; ultimã Græciam. Præiacent autem Europæ inſulæ quas diximus, extra columnas quidem Gades & Caſſiterides & Britannicæ. Intra colũnas uerò Gymneſiæ, aliæq; Phœnicũ inſulæ, aliæq; Maſſilienſium & Ligurum, contraq; Italiam uſq; ad inſulas Aeoli. Et quæcunq; circa Epiroticam regionem & Græciam uſq; ad Macedoniam, & Thraciam Cherrhoneſum. A' Tanaide autẽ atq; Mæotide ſunt quæ intra Taurum continentur, & deinceps hæc quæ exterius. Diuiſa enim ea bifariã per Taurum montem extenſum à iugis Pamphyliæ ad orientale mare ſecundum Indos, & qui ibi ſunt Scythas, ea quæ ad ſeptentriones uergit pars terræ eſt, quam Græci uocant intra Taurũ. Quę uerò ad meridiem eſt, hanc extra nuncupant. At quæ Mæotide Tanaideq; cõtinentur, partes ſunt intra Taurũ. Harũ autẽ partes primæ ſunt quę inter mare Caſpiũ & Euxinũ pontũ, ex parte quidem in Tanain oceanũq; finiẽtes, & id q̃d extra, & id q̃d maris eſt Hyrcanij, ex parte uerò ad iſthmũ, ubi proximus eſt à ſeceſſu Ponti ad Caſpium. Deinde quæ intra Taurum, ea ſunt ſupra Hyrcaniã uſq; ad Indos, & Scythas eos, qui ſunt ad idẽ mare, & ad Imęũ montem. Hæc aũt habent partim quidẽ Męotæ Sauromatæ, & qui inter Hyrcaniã & Pontum uſq; ad Caucaſum & Iberes & Albanos, Sauromatæ & Scythæ & Achæi & Zygi & Heniochi. Quę uerò ſupra mare Hyrcanum, Scythæ Hyrcaniq; & Parthi & Bactriani & Sogdiani, & alię ſuperiacentes Indorũ partes

ad ſeptentrionẽ. Ad Auſtrũ aũt maris Hyrcani, & ex parte omnis Iſthmi, qui huius eſt maris medius, & Ponti & Armeniæ bona pars, Colchisq́, & Cappadocia omnis, uſq; ad Euxinum pontũ & Tibaranicas gentes. Adhuc aũt quæ intra Alyn dicitur regio, cõplectens quidẽ ad Pontum & Propontidem Paphlagonas & Bithynios & Myſos, & quæ ſuper Helleſpontũ dicitur Phrygiã, cuius pars etiam eſt Troas. Ad Aegeũ aũt ſequensq́ mare Aeolidem & Ioniam & Cariã & Lyciam, in mediterraneaq́ regione Phrygiã, cuius pars eſt ea quæ Gallogræcorum dicitur Galatia, & quæ acquiſita eſt, Lycaonesq́ et Lydi. Deincepsq́ eius quæ intra Taurũ, ij qui montes obtinent Paropamiſadæ, & Parthorũ & Medorum & Armeniorũ, Cilicumq́ gentes & Lycaones & Piſidæ. Poſt montana uerò ſunt quæ intra Taurũ. Prima aũt harum Indica gẽs omnium maxima & feliciſsima, finiens ad orientale mare atq́ Atlanticum auſtrale. Inq́ auſtraliſsimo mari præiacet Indica inſula minimè minor Britannica, Taprobane: poſtq́ Indicã regionem ad occidentalia declinantibus, habentibusq́ à dextra montes, regio eſt magna maleq́ ob triſtitiã ſuam habitata ab hominib. omnino barbaris, nec una gente. Vocant aũt Arianos, qui ſe extendũt à montib. uſq; ad Gedroſiam & Carmaniã. Deincepsq́ ſunt, mare uerſus quidẽ Perſæ & Suſij & Babylonij, deſcendentes ad mare Perſicũ, circũq́ hos habitãtes gentes paruæ. Ad mõtes aũt, uel in eis Parthi Mediq́ & Armenij, & quæ his finitimæ ſunt gentes, atq́ Meſopotamia. Poſtq́ Meſopotamiã, quę intra Euphratẽ ſunt Arabia felix, omnis definita ſinu Arabico omni, & Perſico, & quantã quidẽ Scenitæ atq́ Philarchi obtinent ad Euphratẽ deſcendẽtes. Siue qui trans ſinũ Arabicũ uſq; ad Nilum Aethiopesq́ & Arabes, & qui poſt hos ſunt Aegyptij Syrijq́ & Cilices alijq́. Et qui Trachiotæ appellantur, ultimiq́ Pãphylij. Poſt Aſiam uerò eſt Africa cõiuncta ipſa Aegyptoq́ & Aethiopiæ, litus habẽs Europæ aduerſum, directũ ferè uſq; ad columnas, ab Alexãdria incipiens præter Syrtes. & ſi quis alicubi eſt ſinus alius cõuerſione mediocri, & quæ eiuſmodi faciũt promontoriorum eminentiæ. Litus aũt ſecundum oceanum ab Aethiopia uſq; ad quiddam tanquam parallelum priori. Poſtq́ iſta coactam habet ab auſtralibus partibus in acutũ ſummitatem

τῶν ἰνδικῶν πῶς ἀρκτικόν. πῶς νότον ἡ τῆς ὑρκανίας θαλάττης, ἐκμόρους τῆ τοῦ ἰσθμοῦ παντὸς μεταξὺ ταύτης τῆ τε πόντου, ἥ τ' ἀρμενίας ἡ πλείστη κεῖται τῆ κολχίδι, τῆ καππαδοκία ξύμπασα μέχρι τοῦ εὐξείνου πόντου καὶ τῶν τιβαρανικῶν ἐθνῶν. ἔστι δὲ ἡ ἐντὸς ἅλυος χώρα λεγομένη, πρόσεχουσα πῶς μὲν τῷ πόντῳ τῆ τε προποντίδι, παφλαγόνας τε καὶ βιθυνοὺς καὶ μυσοὺς, τῆ τ' ἐφ' ἑλλησπόντῳ λεγομένῃ φρυγίαν, ἧς ὅση τῆ ἡ προαλὴς. πῶς δ' τῷ αἰγαίῳ τῆ τε ἐφεξῆς θαλάττῃ τῇ τε αἰολίδι τῆ τ' ἰωνίαν, τῆ καρίαν, καὶ λυκίαν. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῇ τε φρυγίαν, ἧς ὅση μόριόν ἐστι τ' γαλατικῶν, λεγομένην γαλατίαν, τῆ ἡ ἐπίκτητος, κάοντο καὶ λυδοί. ἐφεξῆς δὲ τοῖς ἐντὸς ταύρου, οἵτε τὰ ὄρη κατέχοντες προσπαμισάδαι, τῆ τε πρὸς αἰγαίῳ τε καὶ μέσῃ τῆ ἀρμενίᾳ τῆ καὶ κιλίκων ἔθνη, τῆ λυκάονες τῆ πισίδαι. μετὰ δὲ τοὺς ὀρείους ἔστι τὰ ἐκτὸς τ' ταύρου. πρώτη δ' ὅση τῶν ἡ ἰνδική, ἔθνος μέγιστον ἁπάντων τῆ οὐδαιμονέστατον, πλὴν ἅπασα πρός τε τ' ἑῴαν θάλατταν, καὶ τὴν νοτίαν τ' ἀτλαντικῆς. ἐν δὲ τῇ νοτιωτάτῃ θαλάττῃ πρόκειται ἡ ἰνδικῆς νήσου, ὀκτελαττάρῃ ἡ βρεττανικῆς ἡ τε πρόσω. μετὰ δὲ τ' ἰνδικὴν ὧν τὰ ἑσπέρια νέμονται, ἐν δεξιᾷ δ' ἔχουσι τὰ ὄρη, χώρα ὅση συχνὴ, φαῦλος οἰκουμένη ἀλλ' λυπρόσπιτα ἐσθ' ὑπὸ ἀνθρώπων τελέως βαρβάρων ὀχλουμένων. καλέσι δ' ἀριανοὺς ἀπὸ τ' ὀρῶν ἀπατεινόντας μέχρι γε δρωσίας καὶ καρμανίας. ἐξῆς δὲ εἰσὶ πρὸς μὲν τῇ θαλάττῃ πέρσαι καὶ σόσιοι καὶ βαβυλώνιοι, καθήκοντες ὧδε τ' ἐπὶ πέρσας θάλατταν, τῆ τὰ πρόσοικοῦντα τούτοις ἔθνη μικρά. πῶς δ' τοῖς ὄρεσιν οἱ μὲν αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι πῆ θυαῖοι, τῆ μῆδοι, τῆ ἀρμένιοι, τῆ τὰ τούτοις πρόχωρα ἔθνη, καὶ ἡ μεσοποταμία. μετὰ δὲ τ' μεσοποταμίαν τὰ μὲν ὀνόματα. ταῦτα δ' ὅση ἅπτεται σύλαιμον ἀραβία πᾶσα, ἀφοριζομένη ἐπί τε ἀραβίῳ κόλπῳ πᾶντι, καὶ ἐπὶ πορσικῷ, καὶ ὅσην οἱ σκηνῖται καὶ οἱ φίλαρχοι κατέχουσιν, οἱ ὧδε τὴν εὐδαίμονα καθήκοντες, καὶ τὴν συρίαν. εἶτ' οἱ πέραν τ' ἀραβίου κόλπου μέχρι τοῦ νείλου, αἰθιοπές τε τῆ ἀραβες, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς αἰγύπτιοι καὶ σύροι καὶ κίλικες, εἴτε ἄλλοι, καὶ οἱ προκεῖσθαι λεγόμενοι, πλὴν τούτοις δὲ παμφύλιοι. μετὰ δὲ τὴν ἀσίαν ὅλην ἡ λιβύη, συνεχὴς ὅλη τῇ τε αἰγύπτῳ τῆ τε αἰθιοπίᾳ, τ' μὲν καθ' ἡμᾶς πίονα, ἔτι δ' ὑθέας ἔχουσα ψεδνόν τι μέχρι σκλῶν ἀπὸ ἀλεξανδρείας ἀρξαμένη, πλὴν τ' σύρτεων, τῆ εἴ πῃ τις ἄλλη κόλπων ὠκεανοῦ

φὴ μεγίστη, τῆ τ' ταύτῃ ποιούντων ἀκρωτηρίων ὀξυχή. τ' δ' παρωκεανίτιν ἀπὸ τ' αἰθιοπίας μέχρι πυλῶν, ὡς αὖ παρέκειντο ὄζουσι τῇ πρώτῃ. μετὰ δὲ ταῦτα σωματοειδῆ ἀπὸ τῆς νήσου μορφῆς, εἰς ὀξεῖαν ἄκραν,

μικρὸν

μικρὸν ἔξω στηλῶν προπεπτωκυῖαν, καὶ ποιόσαν, προσπέζιόν πως τὸ σχῆμα. ἔστι ὡς πρὸς οἵτε ἄλλοι πλεῖστοι, καὶ διὰ τὸ γυναῖος πείσων ἡγεμὼν γεγόμενος τὴν χώρας, διηγεῖτο ἡμῖν, ἐοικυῖα πρὸς πάλλῃ καταστικτῷ γὰρ ὄντι ταῖς οἰκήσεσι πεπερισχομένῃ ὀρήμῃ καὶ αὐχμηρᾷ. καλοῦσι δὲ τὰς τοιαύτας οἰκήσεις αὐλάς οἱ αἰγύπτιοι. διαφέρει δὲ οὐσίᾳ ἔχει τινὰς ἄλλας διαφορὰς τριχῇ διαιρουμένας. τῆς μὲν γὰρ καθ' ἡμᾶς παραλίας, σύμπαντων ὄντων ἡ πλείστη σφόδρα, καὶ μάλιστα ἡ κυρηναία καὶ ἡ περὶ καρχηδόνα, μέχρι μικρουσίων καὶ τῶν ἡρακλείων στηλῶν. οἰκεῖται δὲ μετρίως, καὶ ἡ παρωκεανῖτις. ἡ δὲ μέση φαύλως, ἡ τὸ σύμπαν φορύσα, ἔρημος ἡ πλείστη καὶ τραχεῖα καὶ ἀμμώδης. τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε καὶ τῆς ἀσίας ἡ ἐπ' εὐθείας ταύτῃ, διά τε τῆς αἰθιοπίας διήκουσα, καὶ τῆς τρωγλοδυτικῆς καὶ τῆς ἀραβίας, καὶ τῆς γετροσίας τῆς τῶν ἰχθυοφάγων. νέμεται δ' ἔθνη τῶν λιβύων τὰ πλεῖστα ἄγνωστα· ὀλίγοις γὰρ ἐφικνεῖσθαι συμβαίνει στρατεύμασι, οὐδ' ἀλλοφύλοις ἀνδράσιν. οἱ δ' ἐπιχώριοι, καὶ ὀλίγοι πρὸς ἡμᾶς ἀφικνοῦνται οἱ πόρρωθεν, καὶ οὐ πιστὰ, οὐδὲ πάντα λέγουσιν. ὅμως δ' ὧν τὰ λεγόμενα τοιαῦτά ἐστι. τοὺς μὲν μεσημβρινωτάτους, αἰθίοπας προσαγορεύουσι· τοὺς δ' ὑπὸ τούτοις τοὺς πλείστους, γαραμάντας, καὶ μαυρουσίους, καὶ νιγειτάς· τοὺς δ' ἔτι ὑπὸ τούτοις, γαιτούλους. τοὺς δὲ τῆς θαλάττης ἐγγὺς ἢ καὶ ἀπτομένους αὐτῆς, πρὸς αἰγύπτῳ μὲν μαρμαρίδας, μέχρι τῆς κυρηναίας· ὑπὲρ δὲ ταύτης, καὶ τῶν σύρτεων, ψύλλους καὶ νασαμῶνας, καὶ τῶν γαιτούλων τινάς. εἶτα σίντας, καὶ βυζακίους, μέχρι τῆς καρχηδονίας. πολλὴ δ' ὅση ἡ καρχηδονία. σωζέπουσι δ' οἱ νομάδες αὐτῆς. τούτων δὲ τοὺς γνωριμωτάτους, τοὺς μὲν μασαλιεῖς, τοὺς δὲ μασαισυλίους προσαγορεύουσιν. ὕστατοι δ' εἰσὶ μαυρήσιοι. πᾶσα δ' ἡ ἀπὸ καρχηδόνος μέχρι στηλῶν, ἔστιν εὐδαίμων· θηριοτρόφος δὲ, ὥσπερ καὶ ἡ μεσόγαια πᾶσα. ὁπότε δὲ καὶ νομάδας λεχθῆναι λυπᾷ δι' αὐτὸ, ὡς δυναμένους γεωργεῖν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν θηρίων τὸ παλαιόν. οἱ γὰρ νῦν ἅμα τῇ ἐμπειρίᾳ τῶν θηρίων διαφθείροντες, καὶ τῶν ῥωμαίων προσλαμβανόντων πρὸς τοῦτο διὰ τὴν ἀσφάλειαν τὴν περὶ τὰς θηριομαχίας, ἀμφοτέρων περιγίνονται, καὶ τῶν θηρίων καὶ τῆς γεωργίας. τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ἠπείρων λέγομεν. λοιπὸν εἰπεῖν περὶ τῶν κλιμάτων, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἔχει καθολικῶς τοιοῦτόν πως, ὁρμηθεῖσιν ἐκ τῶν γραμμῶν ἐκείνων, ἃς στοιχεῖα ἐκαλέσαμεν. λέγω δὲ τὸ μῆκος ἀφορίζοντες ἀπὸ μίγιστον, καὶ τὸ

parum extra Columnas procedentem, faciem temq; quodammodo figurã menſalem. Eſt enim (ſicut alij quoq; declarãt, & Cn. Piſo dux exiſtens regionis eius, nobis enarrauit) pantheræ ſimilis, diſtincta domibus ut punctis, cõprehenſis arida & deſerta terra. Vocant autem huiuſmodi habitationes Aegyptij Anaſes. Talis autem exiſtens, habet quaſdam alias differentias, trifariam diuiſas. nam à maritima regione ſecundũ mare noſtrũ ualde felix eſt plurima, maximeq; Cyrenæa, & quæ circum Carthaginẽ Maurorum, columnarumq; Herculearum. Habitatur aũt mediocriter ea quoque quę eſt maritima, media uerò malè: ea quidem blattas ferens, deſerta plurima & aſpera atq; arenoſa. Idem autẽ paſſa eſt ea quæ in rectum ad hanc extenditur per Aethiopiam uadens, & Troglodyticam, Arabicamq;, & Gedroſiã eam quæ eſt Ichthyophagorũ, id eſt piſcicomedonum. Incolunt autẽ Africam gẽtes ignotæ plurimæ. Non enim multã peragrari eam cõtingit exercitibus: neq; alienigenis hominibus. Indigenæ uerò ipſi pauci ad nos aduenium è longinquo: neq; illi ſanè credibilia, neq; omnia referentes. Ea tamen quę dicũtur, ſunt huiuſmodi. Eos quidẽ qui ſunt meridionaliſsimi, Aethiopas appellant: qui uerò ſub iſtis plurimi ſunt, Garamantas, & Aruſios, & Nigritas: & qui adhuc ſub ijs, Gætulos. Mari aũt propinquos, uel etiã ipſum tangentes Aegyptum uerſus, Marmaridas uſq; ad Cyrenęam. Supra hãc autem, ſupraq; Syrtes, Pſyllos, atq; Naſamones, atq; Gętulorum aliquos: deinde Syntas & Byzacios uſque ad Carthaginenſem regionem: ea enim eſt multa. Connectunturq; eidem Numidæ. Horum aũt notiſſimos, alios quidem Maſſilies, alios uerò Maſæſylios appellãt, poſtremi uerò ſunt Mauri. Omnis autẽ à Carthagine uſq; ad Columnas felix eſt regio, ſed ferarum immanium nutrix, ſicut etiam mediterranea omnis. Non improbabile eſt autẽ horũ etiam aliquos dici Numidas, nequeuntes antiquitus ob multitudinem ferarum agrum colere. Qui nunc peritia uenandi excellentes, ſimulq; in hoc adiuti etiam à Romanis propter ſtudiũ beſtiarum pugnæ, utrorumq; ſunt præpotentes, beſtiarum & agriculturæ. Taliaq; de terris dicimus. Reliquum autem eſt de climatibus dicere, quod & ipſum uniuerſalem deſcriptionem formationemq; habet, incipientibus ex illis lineis, quas uocauimus elementa. Dico aũt eius quę definit longitudinem plurimũ, atq; eius quæ

latitudinem, maximè autem eius quæ latitudinem. Quin etiam astronomicis hoc amplius faciendum est, sicut Hipparchus fecit. Descripsit enim (ut ipse ait) eas quæ in cœlis fiũt differentias, secundum quemlibet terræ locum, eorum qui sunt in nostro orbe, quartarũ partium constituti: ab æquinoctiali inquam ad septentrionalem polum. Cæterùm descriptoribus terrarum, neq; eorum quę sunt extra orbem nostrũ habenda est cura, neq; in orbis ipsius partibus. Tales tantæq; suscipiendæ sunt differentiæ ciuili uiro. sunt enim ancipites. Sed sufficit eas quæ sunt insigniores atque simpliciores eorum quæ sunt ab eo dicenda, exponere supponentibus, ut & illæ esse terræ magnitudinem ducenties & quinquagies millena stadia, duoq; millia stad. sicut etiã Eratosthenes tradit. Non enim magna erit ab hoc differentia, & apparentia in distantijs habitationum medijs. Si quis igitur in trecentas & sexaginta sectiones diuidat maximũ terræ circuitũ, septingentorũ erit stadiorum unaquęq; sectio. Hac enim mẽsura utitur ad distantias in eo quod dictũ est per Meroen, meridionali capiendo. Incipit enim ipse ab ijs qui ad meridiem habitant. Semperq; relinquens per septingenta stadia consequentes habitationes supergrediens, secundũ dictum meridionalẽ conatur dicere, apud quosq; apparẽtia, nobisq; rursus hinc est incipiendũ. Etenim si habitabilia sunt hæc etiam (ut quidã putant) propria quędam habitata ipsa est per mediã inhabitatam propter calorẽ, angusta, extensa, non existens habitati nostri pars. Descriptor aũt terrę considerat hanc solam partem, eaq; distinguitur terminis, australi quidem eo qui est per cinamomiferam regionem parallelo, septentrionali autem per Hyberniam. Neq; enim tãtas habitationes percurrendum est, quantas dictat ea quæ dicta est media distantia, neq; omnia ponenda sunt apparentia ijs qui meminerint descriptionis terrarum figuræ. Incipiendum est autem (sicut Hipparchus fecit) à partibus australibus. Ait igitur, Habitantibus in eo qui est per cinamomiferã parallelo, qui abest à Meroe trib. mill. stad. ad austrũ. Ab hóque abest æquinoctialis octo millib. & octingẽtis esse habitationem proximã mediam æquinoctialis atq; æstiui tropici eius qui est per Syenen. Abesse enim Syenen ipsam quinque millibus à Meroe. Apud hos autem primos minorem Vrsam totam in septentrionali contineri, semperq; apparere. Stellã enim quæ in

πλάτ☉, μᾶλιστα δὲ τῆς ὀρθῆς πλάτ☉. τοῖς μὲν οὖν ἀστρονομικοῖς ὠφελιμώτερον τοῦτο ποιητέον, καθάπερ ἵππαρχ☉ ἐποίησεν. αὐτὸς γὰρ ψεγάρ, ὡς αὐτός φησι, τὰς γιγνομένας γὰρ τοῖς οὐρανίοις διαφορὰς κατ' ἕκαστον τῆς γῆς τόπον τῶν γὰρ τῇ κατ' ἡμᾶς τετραημορίων τε τεταγμένων. λέγω δὲ ὀρθὰς τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ βορείου πόλου. τοῖς δὲ γεωγράφοῦσιν οὔτε ἔξω τῆς κατ' ἡμᾶς οἰκουμένης φροντιστέον, οὔτ' ἐν αὐτῆς τοῖς τῆ οἰκουμένης μέρεσι, τὰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας διαφορὰς παραδεκτέον τῷ πολιτικῷ· πόρρω γὰρ εἰσιν, ἀλλ' ἀρκεῖ τὰς σημειώδεις καὶ ἁπλουστέρας ἐκδιδόναι τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθεισῶν, ὑποθεμένοις, ὥσπερ ἐκεῖν☉, εἶναι τὸ μέγεθ☉ τῆς γῆς σταδίων εἴκοσι πρὸς μυριάδων, καὶ χιλίων, ὡς καὶ ὁ Ἐρατοσθένης ἀποδίδωσιν. οὐ μεγάλη γὰρ παρὰ ταῦτ' ἔσται διαφορὰ πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν οἰκήσεων διαστήμασιν. εἰ δή τις εἰς τριακόσια ἑξήκοντα τμήματα τέμοι τὸν μέγιστον τῆς γῆς κύκλον, ἔσται ἑπτακοσίων σταδίων ἕκαστον τῶν τμημάτων. τούτῳ δὴ χρῆται μέτρῳ πρὸς τὰ διαστήματα ἐν τῷ λεχθέντι διὰ μέσης μεσημβρινῷ λαμβάνεσθαι μέλλοντι. ἐκεῖν☉ μὲν δὴ ἀρχέτω, ἀρκεῖ γὰρ τῷ μεσημβρινῷ οἰκοῦσιν, καὶ λοιπὸν ἀεὶ δὴ ἑπτακοσίων σταδίων τὰς ἑφεξῆς οἰκήσεις ἀθροίζων ἐπὶ τὸν λεχθέντα μεσημβρινόν, πειράσθω λέγειν τὰ παρ' ἑκάστοις φαινόμενα. ἡμῖν δ' οὐ γένοιτ' ἂν ἀρκτέον. οὐ γὰρ οἰκήσιμα καὶ ταῦτα ὅλα ἐστί, ὥσπερ οἴονταί τινες, ἰδία γέ τις οἰκουμένη αὕτη ὅλη μέσης τῆς οἰκητῆς διὰ καύματος, ἐγγὺς τεταμένη, οὐκ οὔσα μέρ☉ τῆς κατ' ἡμᾶς οἰκουμένης. ὁ δὲ γεωγράφ☉ ὠφελησόμεθα ταύτῃ μόνῃ τῇ κατ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ. αὕτη δ' ἀφορίζεται πρὸς νότον μὲν τῷ διὰ τῆς Διννεμωμοφόρου παραλλήλῳ, βορρᾶν δὲ τῷ διὰ τῆς Ἰέρνης. ὅτε γὰρ τὰς τοσαύτας οἰκήσεις ἀθρητέον ὅσας ὑπαγορεύει ὁ μεταξὺ λεχθεὶς μεταξὺ διάστημα, ὅτε πάντα τὰ φαινόμενα θετέον, μεμνημένοις τοῦ γεωγραφικοῦ σχήματ☉. ἀρκτέον δ', ὥσπερ ἵππαρχος, ἀπὸ τ νοτίων μερῶν. φησὶ δὴ τοῖς οἰκοῦσιν ὑπὸ τῷ διὰ τ Διννεμωμοφόρου παραλλήλῳ, ὃς ἀπέχει τ μερῶν χιλίους σταδίους πρὸς νότον. τὸν δ' ὁ ἰσημερινὸς ὀπτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, ἐὰν τ οἴκησιν ἐγγυτάτω, μέσην τε τ ἰσημερινοῦ καὶ τ θρινακοπικοῦ τῇ συήνῃ, ἀπέχειν δ' τ συήνης πυνταπεντακισχιλίους τῶν μερῶν. παρὰ δὲ τούτοις πρώτοις τῶν μικρὰν ἄρκτον ὅλην ἐν τῷ ἀρκτικῷ περιέχεσθαι, καὶ ἀεὶ φαίνεσθαι. ἐν γὰρ ἐπ'

ἄκρας

ἄκρας ἡ λαμπρὰ ἀστὴρ νοτιώτατον ὄντα ἐπ' αὐτοῦ ἱδρύσθαι τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου, ὥστ' ἐφάπτεσθαι τοῦ ὁρίζοντος. ἡσὶ δ' οἱ λεχθέν τι μεσημβρινῷ, παράλληλός πως παράκειται ἑωθεν ὁ ἀραβικὸς κόλπος. τότε δ' ἐκβαπτίζει τὸν ἔξω πέλαγος, ἡ κινναμωμοφόρος ὀνομένη, ἐφ' ἧς ἡ ἐλεφαντὼ γέγονε θήρα τὸ παλαιόν. ἐκπίπτει δ' ὁ παράλληλος ὅτε, τὴν μὲν ὑπὲρ αὐτὸν νοτιωτέρας, μικρὸν δὲ πεπο βώς, ἢ ὑπὲρ αὐτὸν ἐσχάτας οἰκοῦντας, τὴν δ' ὑπὲρ τὰ νοτιώτατα τῆς λιβύης. τοῖς δ' ἡμιδρόμου μὲν πτολεμαΐδος, τῷ γὰρ τῆς πρωγλοδυτικῆς, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν ἰσημερινῶν ὅση πρὸς καίδεκα. ἔστι δ' αὕτη ἡ οἴκησις μέση ἡ τε ἰσημερινὸς καὶ ἡ διὰ ἀλεξανδρείας, πρὸς χιλίους καὶ ἑκατὸν, οὐ πλεονάζοντας πως ἡσὶ ἰσημερινῷ. δύναται δ' ὁ διὰ μέσης παράλληλος, τὴν μὲν διὰ γνωσίμων μερῶν, τὴν δὲ διὰ τῶν ἄκρων ἡ ἰνδικῆς. γὰρ δὲ συήνη καὶ βερενίκη τὴν γὰρ ἡσὶ ἀραβίαν κόλπῳ, καὶ τὴν πρωγλοδυτικὴν, ἡ δορυφὼς γίνεται. ἡ δὲ μακροτάτη ἡμέρα, ὡρῶν ἰσημερινῶν ὅση πρὸς καίδεκα καὶ ἡμισείας. γὰρ δὲ ἡσὶ ἀρκτικῷ φαίνεται καὶ ἡ μεγάλη ἄρκτος ὅλη σχεδόν τι πλὴν τῶν σκελῶν καὶ τοῦ ἄκρα ἡ οὐρᾶς, καὶ γὰρ τῶν ἡσὶ πλησίον ἀστέρων. ὁ δὲ διὰ συήνης παράλληλος, τὴν μὲν διὰ ἡ τῶν ἰχθυοφάγων τῶν ἡ τὴν γεδρωσίαν, καὶ ἡ ἰνδικῆς διήκει, τὴν δὲ διὰ τῶν νοτιωτέρων, κυρίως μὲν πυντακισχιλίοις σταδίοις παρὰ μικρόν. ἅπασι δὲ τοῖς μεταξὺ κειμένοις τό τε προπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, μεταπίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἐφ' ἑκάτερα, πρός τε ἄρκτους ἡ μεσημβρίαν. τοὺς δ' ἀπὸ συήνης ἐπὶ θερινὸν προπικὸν πρὸς ἄρκτους πίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἡ μεσημβρίαν. καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἀμφίσκιοι, οἱ δ' ἑτερόσκιοι. ἔστι δέ τις καὶ ἄλλη διαφορὰ τοῖς ὑπὲρ τὸν προπικὸν, ἣν προεἰπομεν γὰρ τῶν περὶ τῶν ζωνῶν λόγων. αὐτή τε γὰρ ὀνομένη ἡ ψαμμώδης, καὶ σιλφιοφόρος, καὶ ξηρὰ τῶν νοτιωτέρων μερῶν, ὑδύτερων τε καὶ καρπίμων ὄντων. γὰρ δὲ τοῖς διὰ ἀλεξανδρείας, καὶ κυρίως νοτιωτέροις ὅσον τετρακοσίοις σταδίοις, ὅπου ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν ὀνομένων δεκατεσσάρων, ἡ κορυφὴ γίνεται ὁ ἀρκτοῦρος, μικρὸν ἐκκλίνων πρὸς νότον. γὰρ δὲ τῇ ἀλεξανδρείᾳ ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὸν ἰσημερινὸν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ πέντε πρὸς ἑπτά. καρχηδὼν δὲ νοτιώτεροι εἰσὶ χιλίοις καὶ τριακοσίοις σταδίοις, καὶ ἀλεξανδρείας νοτιώτεροι. εἰσὶ γὰρ καρχηδόνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὸν ἰσημερινὸν σκιὰν, ὃν ἔχει τὰ ἕνδεκα πρὸς τὰ ἑπτά.

summa est cauda illustrem, australissimã existentem, super ipso collocatam esse septentrionali circulo, ita ut attingat horizontẽ, meridionali uerò dicto parallelus quodammodo à * mane adiacet Arabicus sinus, cuius egressus est in oceanũ. Ea est Cinnamomifera, in qua olim fiebat uenatio elephantorũ. Decidit aũt parallelus iste, hinc quidem super australiore paululum à Taprobane, uel super ultimos habitantes, illinc uerò super australissimã Africæ. His aũt qui sunt secundũ Meroen & Ptolemaidem, eam quæ est in Troglodytica regione, dies maximus est horarũ æquinoctialium tredecim. Est autẽ habitatio ipsa media quodãmodo æquinoctialis, & eius qui per Alexãdriam circiter mille & centũ, exuberantes ad æquinoctialem. Transit autem is per Meroen parallelus, hinc quidem per notas partes, illinc uerò per Indicæ regionis culmina. In Syene autem & Berenice ea quæ in sinu Arabico & in Troglodytica, ad æstiuas conuersiones sol fit in uertice. Dies autem longissima est horarum solstitionalium tredecim cum dimidia. In septentrionali autem apparet, ursa maior fermè tota præter crura & summum caudę, unamq; ex ijs stellis quę sunt in latere. Per Syenem autem parallelus, hinc quidem per Ichthyophagorum regionem secundum Gedrosiam & Indicam pergit: illinc uerò per australiores, à Cyrene quidem quinque stadiorũ millibus ad minus. Omnibus autem in medio positis, tropicique & æquinoctialis circuli, recidunt umbræ ad utranque partem, & ad septentriones, & ad meridiem. Eis quidem qui sunt à Syene atq; æstiuo tropico ad septentriones, cadunt umbræ secundum meridiem. Vocantur autem hi quidẽ Biumbres, alij autem Alterumbres. Est & alia quędam differẽtia ijs qui ad tropicum, quam in sermone de zonis antè diximus. Est autem ipsa arenosa & blattifera & arida, australibus partibus abundantibus aquis fructuumq; fœcũdis. In australibus autem per Alexandriam, & per Cyrenen ad quadringẽta stadia, ubi dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim, supra uerticem fit Arcturus, inclinans paulum ad austrum. In Alexandria autem gnomon rationem habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent quinque ad septẽ. sunt enim australiores q̃ Carthago mille et 300. stad. atq; australiores Alexandria: si quidẽ in Carthagine gnomon rationẽ habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent undecim ad septem.

* ἑωθεν, ab ortu.

Transit autem hic parallelus, partim quidem per Cyrenem, & australiores partes Carthaginis, nongentis stadijs usque ad mediam Mauritaniam, partim uerò per Aegyptum & per Cœlen, id est depressam Syriam, perq; Syriam superiorem Babylonemque, & Susiadem, Persidem, Carmaniam & Gedrosiam superiorem usque ad Indicam. Circa Ptolemaidem uerò eam quæ in Phœnice, circaq; Sidonem & Tyrum, dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim cum quarta horæ parte. Sunt autem isti septentrionaliores Alexandria fermè mille & sexcentis stadijs, Carthagine autem fermè septingentis. In Peloponneso autem & circa media Rhodiæ, & circa Xanthum Lyciæ, siue paulo australiora, & adhuc Syracusis australiora quadringentis stadijs. Ibi dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim cum dimidia. Distant autem hi loci ab Alexandria quidem tribus millibus & sexcentis quadraginta. Pergit hic parallelus secundum Eratosthenem per Cariam, Lycaoniam, Cataoniam, Mediam, Caspias portas, Indos eos qui secundum Caucasum sunt. In partibus autem circum Alexandriam Troadis, secundum Amphipolin & Apolloniam eam quæ in Epiro, & eos qui sunt Roma australiores, septentrionaliores q; Neapoli, dies maxima est horarum solstitionalium quindecim. Abest enim hic parallelus à parallelo quidem Alexandriæ eius quæ in Aegypto septem millia fermè stadiorum ad septentriones. Ab æquinoctiali uerò supra uiginti octo millia stadiorum & octingenta stadia. Ab eo autem qui est per Rhodum tria millia & quadringenta. Ad austrum uerò Byzantio & Nicæa, & eis quæ sunt circa Massiliã, mille & quingenta. Est enim paulo septentrionalior is qui per Lysimachiam, quem dicit Eratosthenes esse per Mysiam & Paphlagoniam, & per ea quæ sunt circa Sinopen, & Hyrcaniam, & Bactra. In eo uerò qui est circa Byzantiũ dies maxima est horarum solstitionaliũ quindecim, cũ parte horæ quarta. Gnomon aũt ad umbram habet rationem in æstiua conuersione eam quam habent centum & uiginti ad quadragintaduo quinta deficiente parte. Distant enim hi loci à parallelo per medium Rhodiæ circiter quatuor millia & nonaginta stadia. Ab æquinoctiali autẽ circiter triginta millia et trecenta. Nauigantibus autem in Pontum & procedentibus ad septentriones circiter mille & quadringenta stadia, dies maxima fit horarum solstitionalium quindecim cum dimidia. Absunt

διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος, τῇ μὲν ἀπὸ κυρλώνης καὶ τῶν νοτιωτάτων καρχηδόνος, γνάκοσίοις σταδίοις, μέχρι μαυρουσίας μίσης, τῇ δὲ δι' αἰγύπτου καὶ κοίλης συρίας καὶ τῆς ἄνω συρίας, καὶ βαβυλῶνος, καὶ σουσιάδος, περσίδος, καρμανίας, γεδρωσίας τῆς ἄνω, μέχρι τῆς ἰνδικῆς. γῆ δὲ τῆς περὶ πτολεμαΐδα τὴν ἐπὶ τῇ φοινίκῃ, καὶ σιδόνα, καὶ τύρον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων καὶ τετάρτου. βορειότεροι δ' εἰσὶν οὗροι, ἀλεξανδρείας μὲν, ὡς χιλίοις ἑξακοσίοις σταδίοις, καρχηδόνος δὲ ὡς ἑπτακοσίοις. γῆ δὲ τῇ πελοποννήσῳ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς ῥοδίας καὶ περὶ ξάνθον τῆς λυκίας, ἢ τὰ μικρῷ νοτιώτερα, καὶ ἔτι τὰ συρακοσίων νοτιώτερα τετρακοσίοις σταδίοις. γίνεται δὲ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκατεττάρων καὶ ἡμίσους. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι ἀλεξανδρείας μὲν τρισχιλίους ἑξακοσίους τεσσαράκοντα. διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος κατ' ὀρατοσθένη δι' ἀκαρνανίας, λυκαονίας, καταονίας, μηδείας, καὶ πύλῶν, ἐν αἷς τὴν κατὰ καύκασον. γῆ δὲ τοῖς περὶ ἀλεξάνδρειαν μέρεσι, τῆς τρωάδος κατ' ἀμφίπολιν καὶ ἀπολλωνίαν τὴν ἠπείρου, καὶ τοὺς ῥώμης μὲν νοτιωτέρους, βορειοτέρους δὲ νεαπόλεως, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε. ἀπέχει δὲ ὁ παράλληλος οὗτος τὰ μὲν ἀλεξανδρείας πρὸς ἀρκτον ὡς ἑπτακισχιλίους σταδίους πρὸς ἄρκτον, τὰ δὲ ἰσημερινὰ ὑπὲρ δυσμυείας ὀκτακισχιλίους ὀκτακοσίους, τοῦ δὲ δι' ῥόδου τρισχιλίους τε τρακοσίους. πρὸς νότον δὲ βυζαντίου καὶ νικαίας καὶ τὴν περὶ μασσαλίαν, χιλίους πεντακοσίους. μικρὸν δ' ἀρκτικώτερος ὁ διὰ λυσιμαχίας, ὃν φησὶν ἐρατοσθένης διὰ μυσίας εἶναι καὶ παφλαγονίας, καὶ τῶν περὶ σινώπην, καὶ ὑρκανίαν, καὶ βάκτρα. γῆ δὲ τοῖς περὶ τὸ βυζάντιον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε καὶ τετάρτου. ὁ δὲ γνώμων πρὸς τὴν σκιὰν λόγον ἔχει γῆ τῇ θερινῇ τροπῇ, ὃν τὰ ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τεσσαρακονταεννέα λείποντα πέμπτῳ. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τὸν διὰ μέσης τῆς ῥοδίας περὶ τετρακισχιλίους καὶ ἑνακοσίους, τοῦ δ' ἰσημερινοῦ ὡς βισμυείους διακοσίους. εἰσπλέουσι δὲ εἰς τὸν πόντον, ἐὰν πλεύσωσιν ὡς τὰς ἄρκτους ὅσον χιλίους, καὶ τετρακοσίους, ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται ὡρῶν ἰσημερινῶν δεκαπέντε, καὶ ἡμίσους. ἀπέχουσι

enim

σὶ οἱ τόποι οὗτοι ἴσον ἀπό τε τοῦ πόλου, καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ ὁ ἀρκτικὸς κύκλος κατὰ μεσημβρινὸν αὐτοῖς ὄντι. ἐφ' οὗ κεῖται ὅ, τε γνώμων τῆς ἀχλάδος τῆς καισιεπείας, καὶ ὁ γνώμων τῆς δεξιῶ ἀγκῶνι τοῦ πορσένος μικρῷ βορειότερος ὤν, γνώμονα τοῖς ἀπέχουσι Βυζαντίου πρὸς ἄρκτον ὁδὸν χιλίους ὀκτακοσίους. ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαέξ. ἡ δὲ νὺξ δεκαεπτά. ἔστι δὲ οἱ τόποι ὅτοι πρὸς βορυσθένη τοῦ μαιώτιδος τὰ νότια. ἀπέχουσι δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ περὶ τετρακισμυρίους τετρακισχιλίους ἑκατόν. ὧν κατὰ τὰς ἄρκτους πρῶτος τοῦ ὁρίζοντος γνώμων ὅλαις χειμέρίαις τρισὶ νυξὶ περιαγάζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ δύσεως ἕως καὶ ἀνατολῆς αὐτὴ πρόσταμνον τοῦ φωτός. ὁ γὰρ θερινὸς τροπικὸς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος γνώμονος ζῳδίου, ἥμισυ καὶ δωδεκάτου. ὥστε καὶ ὁ ἥλιος ἀφίσταται τοῦ ὁρίζοντος κατὰ τὸ μέσον νύκτωρ. καὶ πρῶτ ἡμῖν δὲ τοῦτον τοῦ ὁρίζοντος ἀρχὴν, πρὸ τοῦ ὄρθρου μετὰ τῆς ἑωσφόρου ἥλιον καταγάζῃ τὸν περὶ τὴν ἀνατολήν τῆς δύσεως ἀόρατον. γίνεται δὲ ταῖς χειμερινὰις ἡμέραις, ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον μετεωρίζεται πήχεις γνώμονος. φησὶ δ' ὅρα γοῦν ἡ μεσόσκιος αὐτῆς ἡμέρας διέχειν μικρῷ πλείους, ἢ δισμυρίους τετρακισχιλίους. σχεδὸν δ' ἑλληνοπόντου εἶναι μυρίους ὀκτακισχιλίους, εἶτα πρωτακισχιλίους εἰς βορυσθένη. οἱ δὲ πρὸς ἀπέχουσι τοῦ Βυζαντίου, σταδίους πρὸς ἑξακισχιλίους τετρακοσίους, βορειοτέροις ὅσοι περὶ μαιώτιδα, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μετεωρίζεται τὸ πλεῖστον ὁ ἥλιος, ὡς πήχεις ἓξ. ἡ δὲ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν δεκαεπτά. τὰ δ' ἐπέκεινα ἤδη πλησιάζοντα τῇ ἀοικήτῳ σχεδὸν ψυχος, οὐκ ἐπιχώρια τοῖς γεωγράφοις ὄντα. ὁ δὲ βουλόμενος καὶ ταῦτα μαθεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν οὐρανίων, ἵππαρχος μὲν εἴρηκεν. ἡμεῖς δὲ παραλείπομεν σχεδὸν τὸ τραπέζιον εἶναι τῆς νῦν προκειμένης πραγματείας, παρ' ἐκείνοις λαμβανέτω. τραπέζια δ' ὅσα περὶ τὰ περισκίων καὶ ἀμφισκίων καὶ ἑτεροσκίων ἃ φησι ποσειδώνιος, ὅμως γε καὶ τούτων, τό γε τοσοῦτον ὑπομνηστέον, ὥστε μὴ ἐπίνοιαν σχεῖν ἀφεῖσαι, καὶ ταῦτα χρήσιμον πρὸς τὴν γεωγραφίαν καὶ ταῦτα ἄχρηστον. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀφ' ἡλίου σκιῶν ὁ λόγος ὄντι, ὁ δ' ἥλιος πρὸς ἕωθεν κατὰ παραλλήλου φέρεται καθ' ὃν κόσμος, πρὸς οἷς καθ' ἑκάστην ὥραν μεταστροφὴν ἡμέρα γίνεται καὶ νύξ. ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τὴν ἥλιος φερόμενος, ὅτε δ' ὑπὸ γῆν παρὰ τούτοις, ὅτι ἀμφίσκιοι ὑπονοοῦνται καὶ οἱ ἑτερόσκιοι. ἀμφίσκιοι μὲν, ὅσοι κατὰ

enim hi loci ex æquo à polo, & ab æquinoctiali circulo. Estq; is secundum uerticem septentrionalis circulus, super quo iacet is qui est in Cassiopeæ, & is qui est in cubito dextro Persei paulo septentrionalior existens. In ijs uerò qui distant à Byzantio ad septentrionem circiter tria millia & octingenta stadia, dies maxima est horarum solstitionalium sedecim. Fertur itaq; Cassiopeia in septentrionaliori. Sunt enim loci isti circa Borysthenem, & australia Mæotidis, distantq; ab æquinoctiali circiter triginta quatuor millia stadiorum & centum. Qui est autem secundum Vrsales locos horizontis, in omnibus ferè æstiuis noctibus illuminatur à sole, ab occasu usque ad ortum, circunuertente se luce. Abest enim æstiuus tropicus ab horizõte inq; Zodiaco semis & duodecim, quãtum distat sol etiam ab horizonte secundũ intempestam noctem, atq; apud nos tantum distans ab horizonte ante diluculũ, & post ueſperũ iam illuminat circa ortũ aut circa occasum aerem. In hybernis autem diebus sol extollitur ulnas ad plurimum nouem. Dicit autem Eratosthenes eos qui sunt Meroes, distare paulo plus quàm uiginti tribus millibus. Per Hellespontum enim esse decem & octo millia, deinde quinque millia ad Borysthenem. In his autem qui distant Byzantio stadijs fermè sex millibus trecentis, septentrionalibus existentibus Mæotide, secundum hybernos dies sol attollitur usque ad sex plurimum ulnas. dies autem est maxima horarum solstitionaliũ decem & septem. Vlteriora uerò propinquantia iam inhabitatæ propter frigus, non amplius usui sunt descriptori terræ. Si quis autem hæc etiam uelit discere, & quæcunque alia cœlestium, Hipparchus quidem dixit. Nos uerò reliquimus, quia sunt expressiora quàm propositus nunc tractatus ab illo sumat. Expressiora aũt sunt etiam de circumumbribus & biumbribus & alterumbribus ea quæ Posidonius dicit. Tamen de ijs tantum cõmemorandum fuit, quãtum satis esset ad excogitationẽ declarandam, & quod partim utile ad terrarum descriptionem, partimq; inutile. Ac quandoquidem sermo est de umbris à sole, sol autem ad sensum secundum parallelũ fertur, secundum quem mundus quoque omnis. A' quibus quidem ex unaquaque mundi conuersione dies fit & nox. Quando enim super terram sol fertur, ab his sanè & biumbres excogitantur & alterumbres. Biumbres quidem quicunq;

ad meridiem, quandoq; enim incidentes habent umbras, cum à meridie sol gnomonē accedit rectum, ad subiacens planum: quandoq; autem in aduersum, cum sol in aduersum consistit. Hoc aūt solis ijs contingit, qui inter tropicos habitant. Alterumbres uerò, quibuscūque aut semper umbra ad Vrsam cadit, sicut nobis: aut in australia, sicut eis qui in zona altera temperata habitant. Cōtingit autem hoc omnibus ijs, qui minorem habent tropico septentrionalē: & quando uerò eundem aut maiorem, principium est circumumbriū usq; ad habitantes sub polo. Sōle enim secundum omnem mundi conuersiōnem super terram lato, clarum est quòd umbra etiam circulariter circunfertur ad gnomonē. Quam ob causam circumumbres eos appellarunt nihil ipsos ad descriptionem terræ pertinentes. Neq; enim sunt hę partes propter frigus habitatę, licut in ijs qui ad Pytheam, sermonibus diximus, ita ut nec magnitudinis, inhabitatę huius cura sit habenda. Quoniam percipi potest, quod qui habent septentrionalem tropicum, subaccidē rūt descripto circulo sub polo Zodiaci, secundum mundi conuersionem, subiacente distantia inter æquinoctialē & tropicum, quartam & sexagesimam maximi circuli partem.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER TERTIUS.

corum Liber Tertius.

In tertio incipit singulas orbis partes describere. et primùm hoc libro totius Hispaniæ continetur descriptio à Columnis ad Pyrenæum usque montem.

CVm primam describendę terræ formā iā ediderimus, prius deinceps ad singula noster hic reducēdus est sermo. hunc enim in modum sumus antè polliciti, & cum recte tractatus iste diuisus hactenus esse uidet, rursus ab Europa, eiusq; partib. capiendū est initiū, ab ijs inquā ipsis à quibus antea easdē ob causas. Cæterū illius prima ab occasu pars extat Hispania, hæc aūt maxima ex parte difficulter habitatur. Nempe rupes & saltus & loca syluestria, & campi tenuissimæ * telluris, neq; huius planè irrigua pars magna est. Quæ spectat in aquilonem prorsus frigida, nimiæ insuper asperitatis, & oceano semper obnoxia, nihil aliorū commixtū habēs siue coniunctū. Quo fit, ut eo ex latere habitādi malignitas excedat. Eius generis quidē ea regio est. Quæ uerò in austrum uergit, uniuersa ferè eximiè felix est, præsertim quę extra Colūnas porrigitur. Vbi uerò describserimus & figurā superius & magnitudinem, aperta erit per singula declaratio. Quoniam ab occasu in ortum pro longitudine pelis similitudinem reddit, cuius

*Sterilis, λεπτὴν ἔχοντα γῆν.

μέσην ἡμέρας, τότε μὲν ὧδε τότε δὲ πλαγίας ἔχουσι τὰς σκιάς, ὅταν ὁ ἥλιος ἀπὸ μεσημβρίας τοῦ γνώμονι παραπίπτῃ τοῦ ὀρθῷ, πρὸς δὲ ἀπηκριμένον ἐπίπεδον, τότε δὲ εἰς τἀναντίον, ὅταν ὁ ἥλιος εἰς τἀναντίον πορεύηται. τοῦτο δὲ συμβέβηκε μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν οἰκοῦσιν. ἑτερόσκιοι δ' εἰσὶν οἷς ἡ ὧδε τὴν ἀρκτον ἀεὶ πίπτουσιν, ὥσπερ ἡμῖν ἡ ὧδε τὰς νότιας, ὡς πρὸς τοῖς ὑπὸ τῇ ἑτέρᾳ διακράτῳ ζώνῃ οἰκοῦσι. τοῦτο δὲ συμβαίνει πᾶσι τοῖς ἐλάττονα ἔχουσι τοῦ τροπικοῦ τὸν ἀρκτικόν. ὅταν δὲ τὸν αὐτόν, ἢ μείζονα, ἀρχὴ τῶν παραισκίων ὅδε, μέχρι τῶν οἰκούντων ὑπὸ τῷ πόλῳ. τοῦ γὰρ ἡλίου καθ' ὅλην τὴν τοῦ κόσμου περιφορὰν ὑπὲρ γῆς φερομένου, ἀναγκαῖον καὶ τὴν σκιὰν κύκλῳ περιφέρεσθαι πρὸς τὸν γνώμονα καθ' ὃ ἂν μὴ περαίνωσι παράλληλον ἐκάλεσεν, ἀδύνατον ὄντας πως τὴν γεωγραφίαν. ὁ γὰρ ὅσον οἰκήσιμα ταῦτα τὰ μέρη ἀπὸ ψύχους ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸς Πυθέαν λόγοις εἰρήκαμεν. ὥστε οὐδὲ τοῦ μεγέθους ἡ οἰκήσις ταύτης φροντιστέον ἐκ τῶν λαβεῖν, ὅτι ἔχοντες ἀρκτικὸν τὸν τροπικὸν, ὑποπεπλωκασι τοῦ γραφομένου κύκλου ὑπὸ τὸν πόλον τὸν ζῳδιακὸν, καὶ τὴν τοῦ κόσμου περιφοράν. ὑποκεῖται δὲ μεταξὺ σχῆμα, τοῦ τε ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ τροπικοῦ, πλάτους ἐξηκοστῶν τοῦ μεγίστου κύκλου.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΟΛΛΑΧΟΥ δὲ ἡμῖν τοῦ πρώτου τύπου τῆς γεωγραφίας, οἰκεῖός ἐστιν ὁ ἐφεξῆς λόγος πρὸς τὴν καθήκασα. καὶ γὰρ ὑποτιθέμεθα ὅτως. καὶ δοκεῖ μέχρι νῦν ὀρθῶς ἡ πραγματεία μεμερίσθαι. ἀρκτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦ δύσπορος, ἣν τῶν μερῶν αὐτῆς τούτων, ἀφ' ὧν πρῶτον καὶ πρότερον ἤρξατο τὰς αὐτὰς αἰτίας. πρῶτον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστι τὸ ἑσπέριον, ὡς ἔφαμεν, ἡ Ἰβηρία. ταύτης δὴ τὸ μὲν πλέον οἰκεῖται φαύλως. ὄρη μὲν γὰρ καὶ ὕλη μὲν πευκίνη λειπομένη ἔχοντα γλῶν, ἀφ' ταῦτα ὁμαλῶς δύσβατον οἰκοῦσι τὸ πολλόν. ἡ δὲ πρὸς βορέαν, ψυχρά τε ὅτι τελέως πρὸς τὴν βραχύτητα, καὶ παρωκεανῖτις, πρόσεισι δ' ἄμικτον καὶ ἀνεπιπλεκτον τοῖς ἄλλοις, ὥσθ' ὑποβάλλειν τὴν μοχθηρίαν τῆς οἰκήσεως. ταῦτα μὲν δὴ τὰ μέρη τοιαῦτα. ἡ δὲ νότιος πᾶσα, δύσκαιμον ἀνθρώπων, καὶ διαφόρως ἡ ἔξω κεῖται. ἔστι δὲ δὴ πᾶσα ἡ μὲν πρὸς ἑσπέραν καθ' ἑκάστα, ὑπογράφασιν ἡμῖν πρότερον τό τε σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος. ἔοικε δ' εὔρυσι καὶ μῆκος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ὧδε τῆς ἑῴας,

τὰ πρόδια ἐχούσῃ μὴ πρὸς τὴν ἑω, κατὰ πλάτος δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς νότον. ἔχει δὲ σταδίων ἑξακισχιλίων ὁμοῦ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ πεντακισχιλίων, τὸ μέγιστον. ἔστι δ' ὅπου πολὺ ἔλαττον ἢ τρισχιλίων, καὶ μάλιστα πρὸς τῇ πυρήνῃ τῇ ποιούσῃ τὰ ἑῶα πλευρά. ὄρος γὰρ διήκοντες ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν τετραμμένον, ὁρίζει τὰ κελτικὰ ἀπὸ τῆς ἰβηρίας. οὗτος δὲ καὶ τῆς κελτικῆς ἀποτέμνει τὸ πλάτος, καὶ τῆς ἰβηρίας. τὸ δὲ στενώτατον τοῦ πλάτους ἑκατέρας ἀπὸ τῆς ἡμετέρας θαλάττης ἐστὶ γὰρ ὠκεανός ὅδε, τὸ τῇ πυρήνῃ πλησιάζον, μάλιστα ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μόριον τὰ ποιοῦντα τοὺς κόλπους, οὔτε μὴν ἐστὶ τῷ ὠκεανῷ, οὔτε ἔστι τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ, μείζους ἢ οὗτος κελτικός, ὃς δὴ καὶ γαλατικὸς καλοῦσι, στενώτερον γὰρ ἐστὶν ἰσθμὸν ποιοῦντας πρὸς τὸ ἰβηρικόν. καὶ δὴ τὸ μὲν ἕως πλευρὸν τῆς ἰβηρίας, ἡ πυρήνη ποιεῖ. τὸ δὲ νότιον, ἥ τε καθ' ἡμᾶς θάλαττα, ἀπὸ τῆς πυρήνης μέχρι στηλῶν, καὶ ἐκτὸς τὸ ἐξῆς, μέχρι τοῦ ἱεροῦ καλουμένου ἀκρωτηρίου. τρίτον δὲ τὸ ἑσπέριον πλευρόν, παράλληλόν πως τῇ πυρήνῃ, τὸ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, μέχρι τῆς πρὸς ἀρτάβροις ἄκρας ἣν καλοῦσιν ἱέρυνα. τέταρτον δὲ τὸ ἐνθένδε, μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς πυρήνης. ἀναλαβόντες δὲ λέγωμεν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου ἀρξάμενοι. τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνατολικώτατον, οὐ τῆς δύσεως μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης σημεῖον. πρόκειται μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν δύσιν ἤπειρος ἡ οἰκουμένη πρὸς δύσιν, τοῖς τε τῆς δύσεως ἄκροις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς λιβύης, ὧν τὰ μὲν ἰβηρῶν ἔχουσι, τὰ δὲ μαυρούσιοι. πρόκειται δὲ τὰ ἰβηρικὰ ὅσον χιλίοις καὶ πεντακοσίοις σταδίοις κατὰ τὸ λεχθὲν ἀκρωτήριον. καὶ δὴ καὶ τῷ πρόσεχῆ τοῦτον χώραν, τῇ λατίνῃ φωνῇ καλοῦσι σφῆνα, σφῆνα σημαίνειν βουλόμενοι. αὐτὸ δὲ τὸ ἄκρον καὶ προπεπτωκὸς εἰς τὸν θάλατταν, ἀρτεμίδωρος εἰκάζει πλοίῳ γυμνῷ φησὶν γὰρ ἔοικε τόπῳ. προσλαμβάνειν δὲ ἔοικε σχήματι, νησίδια τρία, τὸ μὲν ἐμβόλου τάξιν ἔχον, τὰ δὲ ἐπωτίδων, ἐφόρμους ἔχοντα μετρίους, ἡρακλείους δ' ἱδρύσθαι λείκνυσθαι. φύεσθαι δὲ ἔφασαν ἐφορος. οὔτε γὰρ ἡρακλείους βωμούς, οὔτ' ἄλλο τι τῶν θεῶν εἶναι, ἀλλὰ λίθους συγκεῖσθαι πρὸς ἢ τέτταρας κατὰ πολλοὺς τόπους, οὓς ἐπὶ τὸν ἀφικνουμένων προφέρεσθαι καθ' ἕτερον τόπον, καὶ μεταφέρεσθαι ὑσυσποιησαμένων. θύειν δ' οὐκ εἶναι νόμιμον. οὐ δὲ νύκτωρ

cuius anterior pars ad orientem uergat, & secundum latitudinem à polo Arctico tendat in austrum. Habet autem ipsa longitudo stadiorum simul millia sex, latitudo autem quinq; ad maximum. Alicubi uerò est minus quàm trium, maximè ad montes Pyrenæos, qui orientale latus efficiunt. Montes enim ipsi continenter ab austro tendentes in boream, ab Hispania Galliã terminat. Cum uerò Galliæ latitudo inæqualis prorsus existat & Hispaniæ, ubi ambarum angustissima est latitudo, à mari nostro in oceanum spacium extenditur, Pyrenæis adhærens maximè montibus. Ad utranq; illius partem sinus quidam sunt ad oceanum, quidam ad mare nostrum, è quibus maiores sunt Celtici, quos Gallaticos appellant, angustiorem ad Hispanũ pelagus tellurem habentes. Hispaniæ latus ad orientem uergens Pyrene facit, australe uerò, nostrum à Pyrene usq; in Herculeas columnas mare, & exterius continenter additum usq; ad promontorium, quod Hieron, id est Sacrum uocant. Tertium ab occasu est Hispaniæ latus, parallelum aliquo pacto Pyrenæ, è regione æqualiter distans à Sacro promontorio usq; ad Artabrorum montem, quam & Hiernam appellant. Quartum ex hoc loco usq; ad promontoria Pyrenes, quæ Boream spectãt. Redeuntes igitur, singula explicemus, sumentes à Sacro promõtorio primordium. Hoc enim non Europæ modò, sed orbis uniuersi in occidentem remotissimum signũ terminatur. Etenim duabus ex cõtinentibus mundus finitur ad occasum, Europæ promontorijs atq; Africæ principio, quæ tum Hispani, tum Mauritani tenent. Hispaniæ quidem extrema ad stad. mille & quingenta prominẽt ad ipsum quod diximus promontorium. Contiguum huic agrum Cuneum Latini uocitant, Sphena (id est cuneum) uolentes significare. Id autẽ promontorium in mare procumbens Artemidorus nauigio æquiparat. Sic enim eum in locũ profectus, eloquitur. Quod huic figuræ tres exiguas assumat insulas, è quibus unam nauali instar rostri, alteras in modum aurium eminentia habentes tigna, eo in tractu templum quoq; Herculi dedicatum monstrari. Qua in re mentitum Ephorum, necaram illic Herculis, nec deorum cuipiã, sed accumulatos passim lapides ternos aut quaternos, quos aduenæ de regionis consuetudine aduoluunt, eos ita migrasse mentientes. Sacrificia uerò ulla facere, moris nõ esse, nec locum nocturnis

inam-

inambulare temporibus, quæ tũc ab diis poſſideri aſſerant, atqui ad ſpectaculũ uenientes in proximo uico pernoctẽt. Interdiu uerò aquam infundant, propter aquarum inopiam. Hæc hunc in modũ ſe habere, conſtãs indigenarũ opinio eſt, quibus & credi opus eſt. Quę aũt uulgo & tenuioribus ſimiliter dixit, minimè. Poſidonius enim uulgo dici tradidit, ſolẽ in finitimis Oceani litoribus multo maiorem occidere ingẽti cum ſtrepitu: perinde ac eo in profundum incidente, in illo reſtinguẽdo pelagus efferueſcat. Hoc quoq; mendaciũ eſſe, & illud, noctem poſt occaſum è ueſtigio ſubſequi. Haud eñ è ueſtigio, uerùm ſenſim poſtea, ſicut et apud alia maria magna. Nã ubi ſol ad mõtes occidat amplius poſt occaſum diei tẽpus obuenire, ob diffuſam circumcirca lucis claritatem. Ibi autẽ neq; plus, neq; è ueſtigio aſſequitur, aut adiũgitur obſcuritas, quemadmodum & in campis ſolet ingentibus. Apparentem uerò magnitudinis imaginem augeri in ortu ſimiliter, & in occaſu in maribus. Cauſa eſt, quia plures ex humidis ſurſum uapores eleuãtur, per quos ſicut per fiſtulas, fractus intuitus, latiores ſuſcipit imagines, ueluti per aridã tenuemq; nebulã, occidentem uel orientẽ ſolem ſiue lunam aſpiciat, quando & rubicundum ſidus apparet. Falſitatem uerò conuiciſſe inquit, cum dies 30. Gadibus obuerſatus ipſos obſeruaſſet occaſus. Artemidorus autẽ ſolem centies ampliorem occidere aſſerit, continuoq; noctem occupare, ut ipſe quidem perſpexerit. Hoc in Sacro promontorio deprehendi nõ poteſt, ſi quis ſententię eius mentem intendat. Ait enim noctu inambulare neminem. Ita neque ſole occidente ullus ſanè inambularet, ſiquidem mox nox occupat. Quod quidem nullo alio in loco litoris Oceani euenit. Nam & Gades ad Oceanum ſunt, & contrarium Poſidonius & alij complures teſtantur. Continentis autem ad Sacrum promontorium maritimæ, hæc quidem principium eſt Hiſpaniæ lateris occidui, uſq; ad Tagi fluminis eruptionem. Auſtralis autem lateris initium ad alium uſq; fluuium Anam & eius egreſſum. Ab orientalibus uerò partibus uterq; defertur. Alter quidẽ retro in occaſum curſu elabitur, altero lõgè maior. Verùm Anas ſeſe flectit in Auſtrum, mediam inter amnes regionẽ diſterminãs, quam Celtæ maiori ex parte incolunt, & Luſitanorũ pleriq;, quos ex ulteriore Tagi regione in coloniã Romani traduxere. In ſuperioribus autem partibus

ὧν βαίνειν τὸν τόπον, θεὸς φασκόντων κατέχειν αὐτὸν γὰρ τὸν τότε χρόνον, ἀλλὰ οὐ πάνυ θέαν ἥκοντας γὰρ κώμης πλησίον νυκτερεύειν. εἶτ' ἀναβάλλειν ἡμέρας, ὕδωρ ἐπιφορουμένους διὰ τὴν αὐθηρίαν. ταῦτα μὲν δὴ ὅπως ἔχειν ἐγχωρεῖ, ἐμοὶ δοκεῖ πιθανόν. ἃ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ χυδαίοις ὁμοίως εἴρηκεν, ὁ παύν. λέγειν γὰρ δοκεῖ φησι ποσειδώνιος οὐ πολὺς μείζω δύνειν ἅρμ ἥλιον γὰ τῷ παρωκεανίτιδι μετὰ ψόφου πολλαπλασίως, ὡσανεὶ σίζοντος τὸ πελάγος ὑπὸ σβέσιν αὐτὸν διὰ τὸ ἐμπίπτειν εἰς ἅρμ βυθόν. ψεῦδος δ' ἐστὶν καὶ τὸ παραχρῆμα νύκτα ἀκολουθεῖν μετὰ τὴν δύσιν· ὁ γὰρ παραχρῆμα, μικρὸν δὲ ὕστερον, καθάπερ καὶ γὰ τοῖς ἄλλοις πελάγεσι τοῖς μεγάλοις. ὅπου μὴ εἰς ὄρη δύνεται, πλέω τὸν μετὰ δύσιν χρόνον ἢ ἡμέρας συμβαίνειν ἐκ τοῦ παραφωτισμὸν. ἐκεῖ δὲ πλέον μὲν δὴ ἐπακολουθεῖν, μὴ μέντοι μηδὲ παραχρῆμα σωπᾶσθαι τὸ σκότος, καθάπερ καὶ γὰ τοῖς μεγάλοις πεδίοις, τῆς δὲ τοῦ μεγέθους φαντασίαν, αὔξεσθαι μὴ ὁμοίως κατά τε τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀναβολὰς γὰ τοῖς πελάγεσι, διὰ τὸ τὰς ἀναθυμιάσεις πλείστας ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναφέρεσθαι. διὰ δὲ τούτων ὡς δι' ἀνάλου κλωμένου τοῦ ὄψεως, πλατυτέρας δέχεσθαι τὰς φαντασίας, καθάπερ καὶ διὰ νέφους ξηροῦ, καὶ λεπτοῦ βλέπεσθαι, διὰ μέσων δ' ἡ ἀνατέλλουσα γὰρ ἥλιος ἢ τοῦ σελήνου, λώβακα καὶ γὰρ ὑθροὺς φαίνεσθαι τὸν ἀστέρα. τὸν δ' ψεῦδος ἐλέγξαι φησί, τεσσάκοντα δ' ἡμέρας διὰ βίνας γὰ γαδείροις, καὶ τηρήσας τὰς δύσεις. ὁ δέ γε ἀρτεμίδωρος, ἐκατοντάπλασίονα φησὶ δύνεσθαι τὸν ἥλιον, καὶ αὐτίκα νύκτα καταλαμβάνειν. ὡς μὲν οὖν αὐτὸς εἶδε τοῦτο γὰ τῷ ἱερῷ ἀκρωτηρίῳ, οὐχ ὑπολητέον προσέχοντας τῇ ἀφηγήσει αὐτοῦ. ἔφη γὰρ μηδένα νύκτωρ περιβαίνειν, ὥστ' οὐδὲ δυομένου ἥλιου δεῖσθαι αὐ περιβαίνοι, εἴπερ ὀλίγης ἢ νὺξ καταλαμβάνει, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο τόπου τῷ παρωκεανίτιδι. καὶ γὰρ τὰ γαδείρα ὧδε τῷ ὠκεανῷ, καὶ ὁ ποσειδώνιος αὐτομαρτυρεῖ, καὶ ἄλλοι πλείους. τῆς δὲ συνεχοῦς τοῦ ἱερῷ ἀκρωτηρίῳ παραλίας, ἡ μὲν ὀρθὴ ἀρχὴ τοῦ ἑσπερίου πλευροῦ τῆς ἰβηρίας, μέχρι τοῦ ἐκβολῆς τοῦ τάγου ποταμοῦ. ἡ δὲ τοῦ νοτίου, μέχρι ἄλλου ποταμοῦ, τοῦ ἄνα καὶ τοῦ ἐκβολῆς αὐτοῦ. φέρεται δ' ἀπὸ τῶν ἑώων μερῶν ἑκάτερος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐπ' ὀλίγας εἰς τὴν ἑσπέραν ἀποδίδωσι, πολὺ μείζων ὢν θατέρου· ὁ δ' ἄνας πρὸς νότον ὡσπερεῖ, τὴν μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ἣν κελτοὶ νέμονται τοπλέον, καὶ τῶν λυσιτανῶν τινες, ἐκ τῆς πρὸς τῷ τάγῳ μεροικιζόντες ὑπὸ ῥωμαίων. ἐν ᾗ δὲ ἄνω μέρεσι, καὶ

καὶ καρπηφόνοι, καὶ ὠμηφάγοι, καὶ ἀνεμόνων συχνοὶ νέμονται. αὖτη μὲν δὴ ἡ χώρα μέχρις ὅσου διαλάμπει. ἡ δ' ἐφεξῆς πρὸς ἕω καμπὴν καὶ νότον, ὑποβολὴν ἔχει πρὸς ἅπασαν κοινωνίαν τῶν οἰκουμένων, ἀρετῆς χάριν καὶ τῆς ἐκ γῆς καὶ θαλάττης ἀγαθῶν. αὖτη δ' ὅση ὑπὸ τὸν Βαῖτιν διαρρεῖται ποταμόν, ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν τῶν ἀρχὴν ἔχων ἀφ' ὧνπερ καὶ ὁ Ἄνας καὶ ὁ Τάγος, μέσος πως ἀμφοῖν τούτων ὑπάρχων τῷ μεγέθει, παραπλησίως μέντοι τῷ Ἄνα καταρχὰς μὲν τὴν ἐπὶ ἑσπέραν ῥεῖς, εἶτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, καὶ τῷ αὐτῷ ἐκδίδωσι τέλμα θαλίαν. καλεῖται δ' ἀπὸ μὲν τοῦ ποταμοῦ Βαιτικὴ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικούντων Τουρδητανία. οὗ δ' ἐνοικοῦντας Τουρδητανούς τε καὶ Τουρδόλας προσαγορεύουσι. οἱ μὲν οὖν αὐτοὺς νομίζουσιν, οἱ δ' ἕτερους. ὧν ὅστις καὶ Πολύβιος, σωφρονίκας φήσας τοὺς Τουρδητανοὺς πρὸς ἀρετὴν οὓς Τουρδόλους, νῦν δ' ἐν αὐτοῖς ὀλίγοις φαίνεται διορισμός. Γραμματικοὶ δ' ὀξυτάτου τὴν ἰδέαν τοῦ λόγου εἰσὶ, καὶ γράμματικῇ χρῶνται, καὶ τῇ παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι τὰ συγγράμματα, καὶ ποιήματα, καὶ νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐτῶν, ὡς φασι. καὶ οἱ ἄλλοι δ' ἴδιοις χρῶνται γράμμασι, καὶ μιᾷ ἰδέᾳ. ἡ δὲ γλῶττα ἰδία. τείνει δ' ἡ χώρα αὕτη ἐπὶ μὲν τὸν Ἄνα, πρὸς ἕω μέχρι τῆς ὠρκυνίας· πρὸς νότον δ' ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν, μέχρι τῆς παραλίας τοῦ Ἄνα, μέχρι σκιλῶν. αὐάγκη δ' ἐλάττονων ποιεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ τὸν κύκλον τῆς σώζουσι τόπων, ὅσα σωτείνει πρὸς τὸ μαθεῖν τὴν θυφὴν τῶν τόπων, καὶ τὴν διαλαμονίαν. ἡ δὲ παραλίας ταύτης, ἣν ὁ, τε Βαῖτις καὶ Ἄνας ἐκδίδωσι, μετὰ τὴν ἐκβολὴν τῶν Μαυρουσίας εἰς μεταξὺ ἐμπίπτον τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, πιεῖ τὴν Κάλπης πορθμὸν, καθ' ὃν ἡ μὲν ἐς θάλατταν σωτείνει τὴν ἐκτός. μὲν ταῦτα δὴ ὅσον ὅσα τὴν Ἰβηρίαν τὴν καλουμένων Βαστετανῶν, ὃς καὶ Βασύλας καλοῦσιν ἡ Καλπη, τῇ πρόσοιχῇ μὲν ὁ μέγας, ὄρος δ' ὕψει μέγας, μὲν ὄρθιον, ὡς τε πόῤῥωθεν νησοειδὲς φαίνεσθαι. ἐκ πλέοντι δὲ ἐκ τῆς ἡμετέρας θαλάττης εἰς τὰ ἔξω, δεξιὸν ὅσον τοῦτο, καὶ πρὸς αὐτὸ κάλπη πόλις μὲν τετραγώνου σχεδίοις, ἀξιόλογον καὶ παλαιά· ναύσταθμός ποτε γενομένη τῶν Ἰβήρων. φασὶ δὲ καὶ Ἡρακλείους κτίσμα λέγουσιν αὐτὰ, ὧν ὅστις καὶ Τιμοσθένης, ὃς φησι καὶ Ἡρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιόν. δείκνυσθαί τε μέγαν περίβολον, καὶ νεωσοίκους. εἶτα μελλάρια, ταριχέας ἔχουσα. καὶ μετὰ ταῦτα βέλων πόλις καὶ ποτα μός. μὲν ὕθεν οἱ διάπλοι μάλιστα εἰσὶν εἰς τὴν μικρὰν Μαυρουσίας, καὶ ἐμπόρια καὶ ταριχέαι.

Carpetani Oretaniq; & Veitonum frequentes habitant. Ager illorum mediocrem feracitatem habet. Reliquus ad orientẽ & meridiẽ iacens, si ad uniuersum conferatur orbem, excellentissimus est ob eorum bonorũ uirtutem quæ terra creat & pelagus. Hic est quem flumen Bętis alluit, ijsdem ex locis nascẽs ex quibus Anas & Tagus mediæ inter utrunq; magnitudinis existẽs ab sui primordio, sicut Anas in occasum fluitans, inde in austrũ deflectens, in idẽ litus excurrit. Regio ipsa à flumine Bætica uocitatur, ab incolis autẽ Turdetania. Incolę uerò ipsi Turdetani & Turduli appellãtur. Sunt qui eosdẽ arbitrãtur esse, sunt et qui diuersos: è quibus est Polybius, qui Turdetanis Turdulos finitimos ad septẽtrionem esse dicit. Hocaũt in tempore nulla inter eos apparent confinia. Hi inter Hispaniæ populos sapientia putantur excellere, & literarum studijs utuntur, & memorandæ uetustatis uolumina habent, poemata, leges quoque uersibus conscriptas, è sex annorum millibus, ut aiunt. Cæteri etiam Hispani usum habent literarum, non uno quidem genere, neq; una illis lingua est. Hæc aũt plaga intra Anam ad ortũ quidem usq; ad Oretaniam protenditur. A meridie uerò ab eius eruptione usq; ad Anæ maritimũ tractum, & usq; ad Columnas. De hac uerò latiore explicandum est oratione, & de propinquioribus locis quantum ad perdiscenda regionis ingenia, feracitatemq; conducit. In quam enim maritimæ partem & Bætis & Anas erumpunt, hinc nouissima Mauritaniæ plaga inter Atlanticum incidẽs pelagus, fretum ad Columnas efficit, quo extrariũ cum mediterraneo mare cõiungitur. Hinc & eam Hispaniæ partem quam Basistanorum seu Bastulorum uocãt. Calpe mons est, circuitu quidem non magnus admodum, altitudine uerò ingens & arrectus, adeò ut longinquis insulæ formam præferat. E' nostro igitur ad exterius nauigantibus mare, hic ipse dexter offertur, à cuius radicibus sita est urbs Calpe stad. quadraginta, uetusta, & haud abiecta. Id superioribus annis Hispanorum nauale fuit. Plerique hanc ab Hercule ædificatã tradidere, è quibus est Timosthenes, qui eam cognomine Heracleam superiori tempore dicit. Ostentari magnum etiã murum in circuitu & naualia. Inde Mellaria optima habens salsamẽta. Postea est Belon urbs, & fluuius. Hinc enauigationes sunt maximè ad Mauritaniæ Tingin, & mercatura, & condiendorũ pisciũ frequentia.

Fuit

Fuit & Zelos urbs Tingi finitima, hanc ad ulteriorem ripam Romani coloniã traduxere, quibusdam ex Tinge assumptis accolis. Et habitatoribus Roma eò dimissis, urbi ipsi Iuliæ Iozæ nomen indidere. Postea Gades angusto discreta freto insula, distans à Turdetania Calpe stad. circiter 700. & 50. seu 800. ut alij perhibent. Hęc ipsa in insula nihil ab alijs cęteris in rebus differt. Incolarum uerò in nauigando strenuitate, & aduersus Romanum populum charitate, eò felicitatis incrementiq; peruenit, ut licet in extremo sita orbe terrarum, uniuersas tamen nominis celebritate excellat. Cæterum de hac ipsa tunc dicendum erit, cum de alijs insulis commemorabimus. Deinde Menesthei cognomine portus est, & ad Astan & Nabrasin æstuaria. Dicuntur autem æstuaria, refertę marinis aquis cõualles ex inundationibus pelagi, per quas in mediterranea instar fluuiorum nauigantes ascendunt, ad uicina præsertim oppida. Paulo pòst Bætis bifariam partitus erumpit, inter cuius ostia intercepta insula stad. 100. siue (ut plerisq; placet) pluribus à maritima separatur. Ibi Menesthei existit oraculum, & Capionis turris consistit in petra, quam circumcirca pelagus alluit. Ea sicut Pharus nimirum in modum ad nauigantium salutem ædificata est. Nam cum eiectus ab amne limus uadosum reddat profundum, & latentibus sub aqua saxis locus ipse promineat, conspicuo aliquo opus habebat signo. His superior est Bætis nauigatio, & Ebûra oppidũ, & Luciferi templum, quod Lucem dubiam appellant. Deinceps sunt cæterorũ æstuariorum enauigationes, & cum reliquis duo Anæ fluminis ostia, è quibus sursum nauigatio exhibetur. Inde nouissimum est Sacrum promontorium, à Gadibus minus duobus millibus stad. distans. Nõnulli ad Anę ostium ab Sacro promontorio miliaria 60. perhibent. Hinc ad Bætis ostium centũ. Deinde ad Gades 70. Turdetaniã igit̃ supra litus, quod intra flumẽ Anam est, iacere contingit. Eam aũt Bætis fluuius diuidit, quã amnis Anas ad septentrionẽ & occasum terminat. Ad ortũ aũt nonnulli Calpetanorũ & Oretani. Ad meridiẽ uerò ex Bastetanis, qui intra Calpem et Gades litus angustũ incolũt. Deinceps mare usq; ad Anã & Astytani, quos agro Turdetanorũ adiacere dixi, & qui extra Anam habitant, & finitimorũ complures. Huius regionis spacium in longitudinem & latitudinẽ duo stad. millia nõ excedit.

λῶ δὲ τὴ ζέλης ἡ πόλις ὁμόρου ἀσυγέτῳ, ἀλλὰ μετῳκισαν ταύτην εἰς τὴν πραίαν ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ ἡ πόλιος προσλαβόντες τινὰς ἐπεμψαν ἢ τὴ ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν ἰουλίαν ἴοζαν τὴν πόλιν. εἶτα γάδειρα, πορθμῶ σενῷ διειργομένη νῆσος, ἀφ' ἡ τερδιτανίας, διέχουσα ἡ κάλπης πόδια πεντακόσια καὶ πρωτήκοντα σταδίους, οἱ δὲ ὀκτακοσίους φασίν. ἔστι δὲ νῆσος αὕτη τ' ἄλλα μὲν οὐθὲν διαφέρουσα τῶν ἄλλων, αὐδρείᾳ δὲ τῶν γοικόντων τὴ πρὸς τὰς ναυτιλίας, τὴ φιλίας πρὸς ῥωμαίους, προσαύτως ἐπίδοσιν εἰς πᾶσαν εὐτυχίαν ἔσχεν, ὥστε καὶ πρὸ ἐκάστης ἡμέρας τὴ γῆς ὀνομαστάτην τ' ἁπασῶν ἐστιν. ἀλλὰ πρὸς μὲ ταύτης ὁρίσθω, ὅταν τὴ περὶ τ' ἄλλων νήσων λέγωμεν. ἐξῆς δ' ὅση ὁ μεγεθέως καλάμινος λιμὴν, καὶ ἡ ἡ ἄσαρ ἀνάχυσις τὴ αὐάβρασις. λέγονται δ' αὐαχύσεις, αἱ πλημμύραι τῆ θαλάττης, κοιλαινόμεναι γὰρ ταῖς πλημμυρείσι, τὴ ποταμῶν δίκλιν αὐξάνουσι τ' μεσόγαιαν ἔχασαι καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆ πόλεις. ἐστ' ὀλύθους αἱ ἐκβολαὶ τ' βαίτος δίχα σχιζόμεναι. ἡ δὲ ἀριστερὰ μβανομένη νῆσος ἀφ' ἧς τομάτων, ἐκαλεῖτο, ὡς δ' ἔνιοι καὶ πλειόνων σταδίων ἀφορίζει τὴν θαλάττην. ἐνταῦθα δὲ πρὸ τὸ μαντεῖον τ' μηνοειδίως ὄρυξ, τὴ ὁ τὸ καπίωνος πύργος ἵδρυται ὑπὸ πέτρας ἀμφικλύστ, θαυμασίως κατεσκευασμένος, ὡς πρὸ ὁ φάρος, ἡ τὴν πλοϊζομένων σωτηρίας χάριν. ἡ τε γὰρ ἐκβαλλομένη χὸς ὑπὸ τὸ ποταμὸ, βράχεα ποιεῖ. τὴ χειραγωγίας ἐστὶν ὁ πρὸ αὐτὸ τόπος, ὥστε δεῖ σημείου τινὸς ὑπὸφανοῦς. ἐνταῦθα δ' ὁ τὸ βαίτος αὐάπλους ὅδε, τὴ πόλις ἐβδρα, τὴ τὸ ἡ φοσφόρου ἱερόν, ὃν καλέσι λαπιμέδειαν. εἶθ' οἱ τ' ἀναχύσεων τὴν ἄλλων αὐάπλοι. τὴ μετὰ ταῦτα ὁ ἄνας ποταμὸς, δίστομος, τὴ ὄπισθεν τὴ ὁδῷ αὐτ' αὐάπλους. εἶθ' ὕστερον τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, διέχον τ' γαδείρων ἑλάττους, ἢ διχιλίους σταδίους. τινὲς δ' ἀφ' μὲν τὸ ἱερὸν ἀκρωτηρίου, ὧν τὸ τὸ ἄνα σῶμα ἐξήκοντα μίλια φασί. ἐνταῦθα δ' ἐπὶ τὸ τὸ βαίτος σῶμα ἑκατόν. εἶτα εἰς γάδειρα ἐβδομήκοντα. ἡ δ' ἔν γῶν τ' ἄνα παλίας, ὑποκεῖσθαι συμβαίνει τ' τερδιτανίαν, ὃν ὁ βαῖτις διαιρεῖ ποταμός. ἀφορίζει δ' αὐτ' πρὸς μὲ τ' ἑσπέραν τὴ αἰγκόν, ὁ ἄνας ποταμός. πρὸς δ' τ' ἕω, καλπιτανῶν τέ τινων, τὴ οἱ ῥιτανοί. πρὸς νότον δ' βαστιτανῶν οἱ μεταξὺ τ' κάλπης τὴ τ' γαδείρων, σὺν ὀλίγοις νεμόμενοι πρὸς παλίαν, ἡ τὴ ἐξῆς θάλαττα μέχρι ἄνα, τὴ οἱ ἀσυλανοὶ δ' ὃς εἶπον, τῆ τερδιτανίᾳ προσκείμενοι. καὶ ἡ ἔξω τὸ ἄνα, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πρὸχώρων. μέγεθος δ' ὁ πλεῖον ὅση ἡ χώρας ταύτης ὧν μῆκος τὴ πλάτος, ἢ διχιλίους σταδίους.

πόλεις

πόλεις δ' ὑποβάλλεσθαι τὸ πλῆθος, καὶ γὰρ εὐανδρίας φασὶ γνωρίμως τοὺς δὲ ἀπ' αὐτῶν τοῖς ποταμοῖς ἐξουμβρίαις τῇ τοῦ ἀναχύσεσι, τῇ τῆ θαλάττῃ δὲ τὰς χρείας. πλεῖστον δ' ἡ τε κορδύβα νέμεται, μαρκέλλου κτίσμα καὶ δόξῃ καὶ δυνάμει, καὶ ἡ τῶν γαδιτανῶν πόλις. ἡ μὲν δὲ τὰς ναυτιλίας, καὶ δὲ τὸ προσδεδέσθαι ῥωμαίοις ἐπὶ συμμαχίας, ἡ δὲ χώρας ἀρετῇ, καὶ μεγέθει, προσλαμβάνοντος καὶ τὸ ποταμὸν βαίτιν μέγα μέρος. ὤκησαν τε ἐξ ἀρχῆς ῥωμαίων τε καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐπίλεκτοι ἄνδρες, καὶ δὴ καὶ πρώτην ἀποικίαν ταύτην εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἔστειλαν ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ ταύτην καὶ τὴν τῶν γαδιτανῶν ἡ μὲν ἴασαλις ἐπιφανὴς, καὶ αὕτη ἄποικος ῥωμαίων. νυνὶ δὲ τὸ μὲν ἐμπόριον συμμένει τῇ τιμῇ δὲ, καὶ ὑπὸ ἐποικήσαντι νεωστὶ οὐ καὶ σαρ. στρατιώτας, ἡ βαῖτις ὑπερέχει, καίπερ οὐ σωσιπολιτικῶς μετὰ δὲ ταύτας ἰτάλικα καὶ ἴλιπα ἀμφὶ τὸν βαῖτιν. ἀσήνας δ' ἀπωτέρω, καὶ καρμων, ἣν ὁ βούλκων. ἔστι δὲ ἐν αἷς οἱ πομπηίου παῖδες κατεπολεμήθησαν μοῦνδα, καὶ ἀπήτευα, καὶ οὔρσων, καὶ τόκις, καὶ ἰούλια, καὶ αἴγουα. ἅπασαι δ' αὗται κορδύβης οὐκ ἀπωτέρω. πρόπορδ δέ τινα μητρόπολις κατέσκεπται τόπου τούτου μοῦνδα, διέχει δὲ καρτηίας ἡ μοῦνδα, σταδίους ἐξ χιλίους καὶ τετρακοσίους. ἐς ἣν ἐφυγὼν ἡττηθεὶς ὁ γναῖος. εἶτ' ἐκπλεύσας ἐν βραχεῖ καὶ ἐκβὰς εἴς τινα ὑποκειμένην θαλάττης ὀρεινὴν, διεφθάρη. ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ σέξτος ἐκ κορδύβης σωθεὶς, καὶ μικρὸν ἐν τοῖς ἴβηρσι πολεμήσας χρόνον, ὕστερον σικελίαν ἀπέκτησεν. εἶτ' ἐκπεσὼν ἐνθένδε εἰς τὴν ἀσίαν, ἁλοὺς ὑπὸ τῶν αὐτωνίου στρατιωτῶν, ἐν μιλήτῳ κατέστρεψε τὸν βίον. ἐν δὲ τοῖς μελλησκονίστωρσι ὅτι γνωρίμωτάτη. ὑπὲρ ἣν ταῖς ἀναχύσεσιν ἡ μάστα, εἰς ἣν οἱ τουρδητανοὶ συνιᾶσι, μάλιστα ὑποκειμένην τοῦ ὠκεανοῦ τῇ νοτίου σταδίους οὐ πολὺ πλείους τῶν ἑκατόν. πρῶτοι κεῖται δὲ ὑπὸ πλείστων βαῖτις, ἣν ἀναπλέεται χιλίους καὶ μικροῦ σταδίους, ἐκ θαλάττης μέχρι κορδύβης, καὶ τῶν μικρῶν ἐπάνω τόπων. ἣν δὲ καὶ ἣν ἀξιάργασται πρίσεσιν, ἡ τε τῶν ποταμίων καὶ τὰ ἐν τῷ ποταμῷ νησίδια. πρόσεισι δὲ καὶ τὸ τῆς ὄψεως τέρπνον, ἄλσεσι καὶ ταῖς ἄλλαις φυτουργίαις ἐκπεπονημένων χωρίων. μέχρι μὲν ἴασαλις ὁλκάσιν ἀξιολόγοις ὁ ἀνάπλους ὅσον ὑπὲρ σταδίους ὀκτὼ πολὺ λείποντας τῆς παλαιοσίων. ὑπὲρ ἣν τὰς ἄνω πόλεις μέχρι ἰλίπας, ταῖς ἐλάττοσι. μέχρι ἣν κορδύβης ποταμίοις σκάφεσι, πυκνοῖς μὲν ταυτῶν, τὸ παλαιὸν δὲ καὶ μονοξύλοις. τὸ δ' ἄνω τὸ ὑπὲρ

Oppidorũ ingens eſt numerus. nam ducenta eſſe prædicãt, fama quidẽ celeberrima, quę ſuper amnes ædificata ſunt, aut æſtuarijs mariq; proxima, propter rerũ commoditatem. Corduba Marcelli ædificium eò magnitudinis creuit, ut nominis celebritate & potentia polleat. Itidem et Gaditana ciuitas, altera quidem nauigationis gratia & cõciliata cum Romanis ſocietate, altera uerò agri uirtute et magnitudine, opitulante magna ex parte Bæte flumine. Eã ſanè initio habitauere & Romanorum & indigenarum uiri delecti. Nam prima hæc iſtos ad locos à Ro. populo eſt dimiſſa colonia. Poſt hanc uerò & Gaditanam, Iſpalis quidem inſignis, & ipſa Ro. colonia. Hoc autem tempore manet emporiũ. Cæterùm honore & deductis nuper in coloniam Cæſarianis militibus, ciuitas Bętis excellit, tametſi non admodum ſplẽdidè habitata. Poſt has Italica & Ilipa ſuper Bæti. Longius uerò eſt Aſtenas, et Carmo, et Bulco. Sũt et in quibus Pompeij liberi debellati ſunt, Mũda & Apetua, & Vrſo, & Tucis, & Iulia, & Aegua. Hæ aũt omnes non lõgè diſtant à Corduba. Quodam autem modo eius regionis primaria urbs eſt, id eſt Mũda Metropolis, diſtatq; à Carteia Munda ſtad. † mil. C C C C. Quò uictus Gneus cõfugit. Inde naui dilapſus cum ad incumbentẽ pelago rupem exceſſiſſet, ob truncatus eſt. Eius autem frater Sextus à Corduba ſalutem fuga comparans, tracto paulum temporis inter Hiſpanos bello, demum Siciliã ad rebellandũ ſolicitauit: poſtea in Aſiam è Sicilia effugiẽs, captus ab Antonianis ductoribus, Mileti occiſus eſt. In Celtis Coſtorijs urbs eſt nobiliſsima. Super æſtuaria uerò Maſta eſt, in quam cõuentus eſt Turgaditanorum, quæ potiſsimum ſuper inſulæ naualí ſtad. non pluribus C. immnet. Bæti qui dem plurimi aſsiſtunt incolæ, qui à mari ſtad. fermè mil. ac C C. uſq; Cordubam, ac parũ etiam ultrà, flumine nauigatur aduerſo. Vicina ripis arua, & in ipſo flumine paruæ inſulæ diligentiſsimè coluntur. Accedit ſpectãdi amœnitas, tum uillarum tum arborum ordine cõſitarum, & agrorum exquiſitiore cura laboratorum. Igitur uſq; Ilpalin nauigijs grauioribus, per ſtad. nõ multo minus quàm D. aduerſo nauigatur amne. Ad ſuperiora uerò oppida, uſq; Ilipã minoribus, uſq; Cordubam autem fluuialibus ſcaphis iter eſt, hoc quidẽ tẽpore compactis antiquiorib. uerò ſeculis cauatis arbore lintrib. id eſt monoxylis. ſupra

† Nõ debet eſſe ex mil. ut prior editio legit. corruptum etiã in græcis: quod ſatis patet ex ultimo de Bello ciuili libro, & ex Ptolemæa deſcriptione

in Claſto-

Clastonẽ uerò non est nauigatu facilis. Quidamq; dorsorum instar distant à flumine mõtes, magis minus ue admoti in Boreã, metallis referti. In locis siquidem ad Ilipã spectantibus maxima uis argenti, nec non ad Sisaponem. sic enim & hac & antiqua uocatur ætate. Cæterùm ad Cotinas (ita enim appellant) æs unà gignitur & aurum, subuectis per amnem lęuorsum hi montes occurrunt. Dextrorsum autem planities immensa & excelsa iacet, fructuosa, magnisq; consita arboribus, & ad pascua latè patens. Aduersa hęc nauigationeq; talibus scaphis, neq; ad tantũ tractum ripas habet. Superiore autem in plaga montes extant auri & argenti habentes indaginem, quam metalleam nũcupant, ea ad Tagum pertinent. Loca igitur metallica & aspera & tenuia esse oportet, qualia Carpitaniæ contigua sunt, & Celtiberis adhuc amplius. Talis est & Bæturia campos habens ad Iberiam accedentes siccitatis immensę. At enim ipsa Turditanea mirifica rerum copia lęta est. Cumq; omnium ferax sit, tum etiam plurimam eorum copiam fert. Duplicatur autem ea fructuum feracitas, exportatione. Superuacanea enim frugum ubertas nauigantium multitudine facilè distrahit. Id autem & flumina et aquarum (ut dixi) efficit infusio, fluminib. perquã similis, & ex mari pariter redundans, quæ nõ modò paruis, sed etiam magnis nauib. eodẽ modo ad mediterraneas urbes, sursum nauigãdi facultatẽ suppeditant. Permultum spacium enim supra litus inter Sacrum promontorium & columnas Herculeas, uniuersa planities est. Multis quoque hic in locis à mari ad partes mediterraneas superiores ualles sunt fossis mediocribus & fluuialibus alueis comparandæ, & complura ad stadia extensæ. Has maris ascensus & æstuantes aquæ, non deterius, imò uerò commodius quàm flumina nauigabiles præstant. Cumque nihil obstet, pelagusque secundos cursus per æstum in fluminis modum exhibeat, per fluuium labi uidearis. Hoc in loco maiora quàm in reliquis incrementa sunt. nam cum ex ingenti pelago unda angustum agitetur in meatum, quem in Hispaniam Mauritania conficit, repercussionem accipit, & ad cedentes terræ partes facile defertẽ. Exhuiusmodi autem uallib. pleræq; per inundationes exhauriuntur, quasdã uerò non penitus aqua destituit, aliquæ etiam intra se insulas accipiunt.

λασῶν· ὁκτέσι πλοίμου. τῆς ἀλλήλοι δ' ἐνδυράχεις ὀρῶν παρατάνυσι τοῦ ποταμῶ, μᾶλλον τε καὶ ἤπου σωάπτουσαι πρὸς βορρᾶν, μετάλλων πλήρεις. πλεῖστος δ' ἐστὶν ἀργύρου γὰ τοῖς τόποις κατὰ Ἰλίπαν, καὶ τοῖς ἤδη σισάπωνα, τόν τε παλαιὸν λεγόμενον καὶ τὸν νέον. ἤδη δὲ τὰς Κωτίνας λεγομένας χαλκός τε ἅμα γίνεται καὶ χρυσός. γὰ ἀριστερᾶ μὲν οὖν ἐστι τοῖς ἀναπλέουσι τὰ ὄρη ταῦτα, γὰ δὲ ξιᾶ δὲ πεδίον μέγα, καὶ ὑψηλόν, καὶ δύκαρπον, καὶ μεγαλόσγνδρον, καὶ δύβοτρ. ἔχδ δὲ καὶ πίονας ὁ ἀνάπλους. οὔτε δὲ τηλικούτοις σκάφεσιν, οὔτ' ἄδι ῥοσοῦτον. ἐπορκειται δὲ καὶ τὰ μεταλλέας ἔχοντα ὄρη, καθήκει δὲ ταῦτα πρὸς τὸν τάγον. τὰ μὲν οὖν τὰς μεταλλέας ἔχοντα χωρία, ἀνάγκη τραχέα τε εἶναι καὶ παράλυπρα, οἷά τῆ καὶ τὰ τῆ καρπτανίας σωάπτοντα, καὶ ἔτι μᾶλλον τοῖς κελτίβηρσι. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ Βαιττυεία, ξηρὰ ἔχουσα πεδία τὰ παρήκοντα τοῦ ἀνα. αὖτη δ' ἡ τουρδιτανία θαυμασῶς δύτυχεῖ. παμφόρου δ' οὔσης αὐτῆς, ὡσαύτως δὲ καὶ πολυφόρου, διπλασιάζεται τὰ δύτυχήματα ταῦτα τοῦ ἐκ κομισμῶ. τὸ γὰρ πολὺ περιττὸν τῶν καρπῶν ἀπεμπολᾶται ῥαδίως τοῦ πλήθει τῶν ναυκλήρων. πιοῦσι δὲ ὧδε οἵ τε ποταμοὶ καὶ αἱ ἄνω χύσεις, ὡς εἶπον, ἐμφερεῖς τοῖς ποταμοῖς οὖσαι, καὶ ἀναπλεόμεναι παραπλησίως ἐκ θαλάττης, οὐ μικροῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις σκάφεσιν εἰς τὰς γῆ μεσογαίας πόλεις. ἅπασι γὰρ ὅσι πεδιὰς ὑπὲρ τῆ παραλίας ἄδι πολὺ τῆ μεταξὺ τοῦ τε ἱεροῦ ἀκρωτηρίου καὶ τῶν στηλῶν, γῆ ταῦθα δὲ πολλαχοῦ κοιλάδες εἰς τὴν μεσόγαιαν ἐκ τῆ θαλάττης ἀνέχουσι, φάραγξι μετρίαις ἢ καὶ ῥείθροις ἐοικυῖαι ποταμίοις ἐκτεταμένοις ἄδι πολλοὺς σταδίους. ταύτας δὲ πληροῦσιν αἱ τῆ θαλάττης ὑπὸβάσεις, κατὰ τὰς πλημμυρίδας, ὥστ' ἀναπλεῖσθαι μηδὲν ἧττον, ἢ οὐ ποταμούς, ἀλλὰ καὶ βέλτιον. τοῖς γὰρ κατάπλοις ἔοικε τοῖς ποταμίοις, αὐτικόπτοντο μὲν οὐδενός, ἐπουρίζοντο δὲ τῆ πελάγους καθάπερ τῆ ποταμίου ῥόυματο· διὰ τὴν πλημμυρίδα. αἱ δ' ὑπὸβάσεις μείζους εἰσὶν γῆ ταῦθα ἢ γῆ τοῖς ἄλλοις τόποις, ὅτι εἰς πόρον στενωθουμένη σφόδρα ἡ θάλαττα ἐκ μεγάλου πελάγους, ὁμῆ ἡ μαυρουσία ποιεῖ πῶς τὴν ἐπιροίαν, ἀνακοπὰς λαμβάνει, καὶ φέρεται πῶς τὰ εἰκοντα μέρη γῆς ὑπετῶς. γίνεται μὲν οὖν τῶν τοιούτων τοιαῦτα λόγων λεγομένων καὶ κατὰ τὰς ἀμπώτεις, τινὰς δ' οὐ πανταπασιν ὑπολείπει τὸ ὕδωρ, γίνεται ἢ ἐν νήσους ἀπολαμβάνεσθαι γῆ ἑαυτοῖς.

τοιῶν τε

Huius itaq; generis effusiones sunt inter Sacrum promõtorium, Herculeasq; Columnas, uehemẽtius quàm cæteris in locis excrescentes. Talis autem excrescentia ad nauigantium usus excellentẽ habet commoditatẽ. Plures nanq; sæpius & maiores facit excursiões, ut ad stad. octo sæpenumero aduersa augeatur nauigatio: adeò ut quodammodo totam terram & quidem nauigabilem facilè præbeat, & ad exportanda, & ad importanda inuicem onera. At uerò molestũ quippiã in hoc habet, quòd fluuiatiles nauigationes ingruente uehementius undarũ excessu, & aduersus fluuiorum cursum fortius reflante, nõ parum nautis discrimen important identidem, siue deferantur, siue referantur. In his uerò accessibus siue recessibus etiã detrimenta sunt, pari enim ratione cõcitantur, celeriterq; mouentur. Siquidẽ crebrò nauigia in sicca tellure destituta sunt: & pecora quæ antequam effundantur aquæ in proximas fluuij insulas traiecerunt, interdum inundationibus merguntur, interdum relinquuntur. Redire autẽ coacta, cum nequeant, prorsus intereunt. Iuencas aiunt obseruare hæc solitas, redeuntes expectare aquas, et ad continentes remeare terras. Igit̃ homines cum locorũ natura perceptã, inundationes amnibus subseruire similiter ualentes, perdidicissent, urbes in illis & alia quædam habitacula, sicuti penes fluuios condiderunt: è quibus est Asta, Nabrissa, Onoba, Sonoba, Mænoba, & aliæ plures. Excipiunt & fossæ nonnullis in locis confectæ, ut multis ex locis, & multos ad locos, & inter se, & ad exteros rerum comportatio suppeditari queat. Adiumento quoq; pariter confluentiæ sunt ad inundãtias, quas permeare quę dam inhibẽt telluris eminentiæ, & nauigandi facultatem operantur, ut ex fluminibus in increscẽtes maris æstus, & ex illis in flumina ad inuehenda onera, aquarum commoditas subseruiat. uniuersa uerò mercatura in Italiã atq; Romã est ad Colũnas usq;, commodũ habens nauigandi cursum, excepto duntaxat si qua circa euripi ipsius angustias, & ad nostri maris tractũ difficultas adest. Per tranquillũ nanq; clima cursus ipsi conficiunt̃, illi præsertim qui per altum mare uersatur. Id autẽ onerarijs nauigijs mercatoriam factitantib. cõducit admodũ. Marini quoq; uenti suũ habent ordinem, adest & pacis ipsa tranquillitas, extinctis hac tempestate latrocinijs. Vnde ijs qui nunc uersantur in pelago, uniuersum

ποιαῦτα μὲν οὖν εἰσὶν αἱ αὐαχύσεις, αἱ μετὰ ξύλου τε ἱεροῦ ἀκρωτηρίου καὶ τῶν στηλῶν, ἐπίδοσιν ἔχουσαι σφοδροτέραν παρὰ τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. ἡ τοιαύτη δ' ἐπίδοσις ἔχει μέν τι καὶ πλεονέκτημα πρὸς τὰς χρείας τῶν πλοϊζομένων. πλείους γὰρ ἡμέρας ποιεῖ τὰς αὐαχύσεις, πολλάκις καὶ ὑπὲρ ὀκτὼ σταδίους αὐαπλεομένας· ὥστε τροπουμένας πᾶσαν πλωτὴν παρέχεται τὴν γῆν, ἡμέρᾳ δύπεπτε πρός τε τὰς ἐξαγωγὰς τῶν φορτίων καὶ τὰς εἰσαγωγάς. ἔχει δέ τι καὶ ὀχληρόν. αἱ γὰρ ἐν τοῖς ποταμοῖς ναυτιλίαι, αἱ δι' τὴν σφοδρότητα τῆς πλημμυρίδος, ἰσχυροτέρου τῇ ῥύσει τῶν ποταμῶν αὐτιπνέουσαι, κίνδυνον οὐ μικρὸν τοῖς ναυτιλλομένοις ἐπιφέρουσι, καταμιζομένοις τε ὁμοίως καὶ ἀναμιζομένοις. αἱ γὰρ ἀμπώτεις ἐν ταῖς αὐαχύσεσιν εἰσὶ βλαβεραί. ταῖς γὰρ πλημμυρίσιν αὐάλογον, καὶ αὐταὶ παροξύνονται, διά τε τὸ τάχος, καὶ ὑπὲρ ξηρᾶς πολλάκις ἐγκατέλιπον τὴν ναῦν τά τε βοσκήματα εἰς τὰς νήσους διαβαίνοντα τὰς πρὸς τῷ ποταμοῦ πρὸ τῶν αὐαχύσεων. τοτὲ μὲν οὖν καὶ ἐπεκλύθη, τοτὲ δὲ καὶ ἀπωλείφθη. βιάζομενα δ' ἐπανελθεῖν οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλὰ διεφθάρη. τὰς δὲ βοῦς φασὶ καὶ τετηρηκέναι τὸ συμβαῖνον, προμηνύειν τὴν αὐαχώρησιν τῆς θαλάττης, καὶ τότε ἀναίρειν εἰς τὴν ἤπειρον. καταμαθόντες δ' οὖν τὴν φύσιν τῶν τόπων οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰς αὐαχύσεις ὁμοίως συνεργεῖν ταῖς ποταμοῖς δυναμένας, πόλεις ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἄλλας κατοικίας, καθάπερ ὑπὲρ τῶν ποταμῶν. τούτων δ' ἐστὶν ἥ τε Ἄστα, καὶ Νάβριασα, καὶ Ὄνοβα, καὶ Σόνοβα, καὶ Μαίνοβα, καὶ ἄλλαι πλείους. προσλαμβάνουσι δὲ καὶ διώρυγάς ἔνθ' ὅπου γιγνῆται τὸ πολλαχόθεν εἶναι. καὶ πολλαχόσε τὴν κομιδὴν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἔξω. καὶ αἱ σύρροιαι δὲ ὡσαύτως ὠφελοῦσι τὴν τὰς πολὺ πλήμας, καὶ διειργομένας ὑπὸ τῶν διειργόντων ἑδαμῶν τοὺς πόρους, καὶ πλωτὰ ἀπεργαζομένων, ὥστε πορθμοὺς εἶναι καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὰς αὐαχύσεις, κἀκεῖθεν διδύμους. ἅπασι δὲ διὰ ἐμπορείαν πρὸς τὴν Ἰταλίαν ὅτι καὶ τὴν Ῥώμην, ἔχουσα τὸν πλοῦν μέχρι τῶν στηλῶν ἀγαθόν. πλοῦς εἴ τις ὅτι πρὸ τοῦ πορθμοῦ δυσκολία καὶ τὸ πελάγιον τὸ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. διὰ γὰρ δύδου κλίματος οἱ δρόμοι συμπλοῦνται, καὶ μάλιστα ὑπὸ πελαγίζουσι. ὅτι δὲ πρόσφορόν ὅτι τοῖς ἐμπορικοῖς ὁλκάσιν. ἔχουσι δὲ καὶ οἱ ἄνεμοι τάξιν οἱ πελάγιοι. πρόσεισι δὲ καὶ ἡ νῆσος ἐρημία τῶν λῃστηρίων καταλυθέντων, ὡς ὑ σύμπασα

adest ocium, facilis est securitas. Peculiare sanè quiddam obseruandum est, ut Posidonius inquit, cum ex Hispania retrò nauigatio habenda est, quod in eo mari usq; ad sinũ Sardiniensem uenti spirant subsolani, id est Eurí, qui & Etesiæ dicuntur. Quapropter cũ circa Gymnesias insulas, circaq; Sardiniã & alias Africæ partes contra ipsas dispulsus erraſſet, tandem tertio uix mẽse transmisit in Italiam. Exportatur aũt è Turditania uinum, magna uis tritici, oleumq; non modò uberta te, sed etiam bonitate præcipuum. Euchitur insuper cera, mel, pix, & grana purpuræ, & miniũ, Sinopica terra non deterius, ligna cumulant ibi naualia ex indigena materia, itidem etiam sal multus effodi, nõ pauca quoque falsa sunt eodem in tractu fluenta. Non pauca etiam ad escas salsamenta condiuntur, non solum ea ex regione, sed etiam exalio extra Columnas litore, quæ Põticis nequaq; inferiora dixerim. Frequens inde primùm uestis ueniebat, nunc uerò Coraxorum amplius lanitium excellentissimæ pulchritudinis, unde admissarij aricres talento emuntur. Telarum exuperãs tenuitas, atq; copia, quas Saltiatę construũt. Pecorũ omnis generis abundantia, nec minor uenationũ pernicioſarũ beluarum raritas, præterquã † effodientiũ terras cuniculorum, quos plerìq; lepusculos appellãt. Plantis enim gaditate inserũt, & satorum radices esitant, & hoc per totam fermè obueniens Hispaniam, Massiliam usq; prorogatur, quin & ipsas perturbat insulas. Nẽpe Gymnesiarum insularum incolæ missis aliquando Romam legatis terras petijsse dicũtur. ab istis enim eiectari bestijs, quib. propter multitudinem obsistere nequirent. Ad tantũ igitur pariter bellum, quod perpetuò nequaquã ingruit, cęteri ùm corruptionẽ pestilentia quadam importat, ueluti serpentum muriumq; agrestium tanti forsitan necesitas est auxilij. Vt uerò mediocritas adsit, plures repertæ sunt uenationes. Itaq; de industria catellas agrestes afferũt, quas educat Africa, quas quidem funiculis capistratas intra foramina dimittunt, hæ quos capiũt unguibus extrahũt, aut in summa telluris effugere cogunt: egressis autẽ uenatores incumbunt, capessuntq;. Quanta uerò rerum ex Turditania exportandarum copia sit, maximè declarat nauigiorũ magnitudo & numerus. Ingẽtes enim naues onerariæ istinc Puteolos nauigant, & Ostiam Romanorum nauale permeant. Insuper

† πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδίων οὓς ἐνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι, id est, præter cuniculos quos plerìq; leberides appellant.

ὑπαρχει ῥαστώνη τοῖς πλοϊζομένοις. ἴδιον δέ φησι ποσειδώνιος τηρῆσαι περὶ τὸν αὐτὸν πλοῦν τὸν ἐκ τῆς ἰβηρίας, ὅτι οἱ ζέφυροι κατ' ἐκεῖνο τὸ πέλαγος ἕως τοῦ σαρδῴου κόλπου πνέουσιν ἐτησίαι, διὸ καὶ τεσσαρακοντήρεις εἰς ἰταλίαν καταφέρουσι. μόλις γὰρ διεχθεὶς πρός τε τὰς γυμνησίας νήσους, καὶ πρὸς σαρδόνα, καὶ τ' ἄλλα ἀπαντικρὺ μέρη τούτων τῆς λιβύης. ἄγεται δ' ἐκ τῆς τουρδιτανίας σῖτος τε καὶ οἶνος πολὺς, καὶ ἔλαιον οὐ πολὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον. καὶ κηρὸς δὲ, καὶ μέλι, καὶ πίσσα ἄγεται, καὶ κόκκος πολὺς, καὶ μίλτος οὐ χείρων τῆς σινωπικῆς γῆς. τά τε ναυπήγια σωρεύεται αὐτόθι ἐξ ὠμοφυοῦς ὕλης, ἄλλοθί τε ὀρυκτοὶ παρ' αὐτῆ εἰσί. καὶ ποταμῶν ἁλμυρῶν ῥεύματα οὐκ ὀλίγα. οὐκ ὀλίγη δὲ οὐδ' ἐκ τῶν ὄψων παρασκευὴ, οὐκ ἐγγὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἐκτὸς στηλῶν παραλίας οὐ χείρων τῆς ποντικῆς. πολλὴ δὲ καὶ ἐσθὴς πρότερον ἤρχετο, νυνὶ δὲ βρίσι μᾶλλον τῶν ὁραξῶν, καὶ ἐπισβολή τις ὀλίγη τῶν κάλλους. παλαιπαίους γοῦν ὠνοῦνται τοὺς κλωστοὺς εἰς τὰς ὑφάς. ἐπισβολὴ δὲ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων, ἅπερ οἱ σαλτιῆται κατασκευάζουσιν. ἄφθονον δὲ καὶ βοσκημάτων ἀφθονία παντοίων καὶ κωμηγεσίων. τῶν δ' ἐλευθερίων θηρίων ἀσφὶς, πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδίων, οὓς φασὶ λεβηρίδας προσαγορεύειν. λυμαίνονται γὰρ φυτὰ, καὶ ἀσπέρματα ῥιζοφαγοῦντες. καὶ τοῦτο συμβαίνει καθ' ὅλην τὴν ἰβηρίαν σχεδόν. διατείνει δὲ καὶ μέχρι μεσογαλίας. ὀλίγαι δὲ καὶ τὰς νήσους. οἱ δὲ τὰς γυμνησίας οἰκοῦντες, λέγονται πρεσβεύσασθαί ποτε πρὸς ῥωμαίους κατὰ χώρας αἴτησιν, ἐκβάλλεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ζώων τούτων αὐτέχειν μὴ δυναμένους διὰ τὸ πλῆθος. πρὸς μὲν οὖν τὸν τοσοῦτον ἴσως πόλεμον, ὃς οὐκ ἀεὶ συμβαίνει, φθόρον δὲ τινι λοιμικῇ καταστάσει, καθάπερ ὄφεων καὶ μυῶν τῶν ἀγρωστικῶν, χρεία τῆς τοσαύτης ὠφελείας. πρὸς δὲ τὸ μέτριον, ἐξεύρηνται πλέονς θῆραι. καὶ δὴ καὶ γαλᾶς ἀγρίας ἃς ἡ λιβύη φορεῖ, φορύσιν ἐπίτηδες, ἃς φημώσαντες παρίασιν εἰς τὰς ὀπάς. αἱ δ' ἐξελθοῦσιν ἔξω τοῖς ὄνυξιν οὓς ἂν καταλάβουσιν, ἢ φεύγειν ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν ὠμοφαύειαν, ἐκ πεσόντας δὲ θηρεύουσιν οἱ ἐφεστῶτες. τὴν δὲ ἀφθονίαν τῶν ἐκκομιζομένων ἐκ τῆς τουρδιτανίας, ἐμφανίζει τὸ μεγεθος, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ναυκλήρων. ὁλκάδες γὰρ μέγισται παρὰ τούτων πλέουσιν εἰς τὴν δικαιαρχίαν, καὶ τὰ ὦτια τῆς ῥώμης ἐπίνειον-

τό, τε

τέ, τε πλήθ@ μικρὸ δεῖν ἀνάμιλλον τοῖς λιβυκοῖς ἐκ πολλαπλασιάσεως. τοιαύτης ἡ μεσογαίας ὔσης, τὸ μὲν πρὸς τὴν Τυρδητανίαν, καὶ τὸν πρὸς ἄλιον ἀνάμιλλον τὸ εὔρους τὴς ἀὼ ὀστρείοις ἐκ θαλάττης ἀγαθοῖς. τάττει δ' ὀστρεώδη πάντα ἐν κογχυλίῃ, καὶ ὄγκοις πλήθεσιν ὑπερβάλλοντα καὶ μεγέθεσι καθόλου καὶ τὸν ἔξω θάλατταν ὡς ἐπὶ πλεῖον. ἐπὶ τοῦτο δὴ διαφορόντως ἄτε καὶ τὸ πλημμυρείδων καὶ τὸ ἀμπώτεων ἐπὶ τοῦτο αὐξανομένων, ἃς εἰκὸς αἰτίας εἶναι καὶ τὸ πλήθος, καὶ τὸ μεγέθος διὰ τὴν γυμνασίαν. ὡς δ' αὔτως ἔχει ἐν πρὸ τὸ κητέων ἅπαν τόν, ὀρύγων τε, καὶ φαλαινῶν, καὶ φυσητήρων. ὧν αὐαφυσησάντων, φαίνεται λίς νεφώδης ὄψις κίονος ὡς πόρρω θεν ἀφορῶσι. καὶ οἱ γόγγροι δὲ ἀρθμιοῦνται, πολὺ τὸ παρ' ἡμῖν ὑπερβεβληκότες τὸ μέγεθος, καὶ αἱ σμύραιναι, καὶ ἄλλα πλείω τούτων ὄψων. ἐν δὲ καρπίαι κήρυκας δεκαπυτύλους καὶ πορφύρας φασίν. ἐν δὲ τοῖς ἐξωτέροις τόποις καὶ μείζονας ὀγδοήκοντα μνῶν τὸ σμύραιναν, καὶ τὸ γόγγρον παλαιὸν δὲ, τὸ πολύποδα. δὲ πήχεις δὲ τὰς τρυβίδας, καὶ τὰ πρὸς πλησία. πολὺς δὲ καὶ ὁ θυννος σπουδαίνει διὰ τροῦ, ἀπὸ τὸ ἁλὸς τὸ ἔξωθεν παλαιᾶς, πίων καὶ παχύς. φέρεται δὲ βαλάνῳ ἐρυσίνῃ, φυομένῃ καὶ ἐπὶ θαλάττης, χαμαιζήλῳ ξύλῳ παντάπασιν. ἀφθόνως δὲ ἐκφέρουσι καρπόν, ὑπερ καὶ ἐν τῇ γῇ πολλὴ φύεται καὶ τὸ ἰβηρείαν, ῥίζας μὴ ἔχουσα μεγάλας ὡς ἐν τελείᾳ δρυός. ἐξαιρεμένη δὲ ἐκ θάμνου, ταπεινὸς ἦπορ, βραχὺ δὲ ἐκφέρει καρπόν, ὥστε μετὰ τὸν ἀκμὸν πληρᾶται τὸν πρὸ αλίαν εἶναι τὸν τε γόνος, καὶ τὸν ἐκτὸς σπλῶν, ὧν ἐκβάλλουσιν αἱ πλήμαι. ἃ δὲ γόνος σπλῶν, ἐλάττων ἀεὶ καὶ μᾶλλον εὑρίσκεται. λέγει δὲ ὁ πολύβιος καὶ μέχρι τὸ λατίνης ἐκπέμπειν τὸ βάλανον ταύτῃ. εἰ μὴ ἄρα φησὶ καὶ ἃ σαρδὼ φορεῖ, καὶ ἃ πλησιόχωρ@ ταύτῃ ἐν οἱ θυννοι δὲ ὅσῳ πλεῖον σωτηρίζουσι τοὺς σύλους ἔξωθεν φορόμενοι, τοσῷ δὲ ἰσχναίνονται, πλέον τροφῆς ὠλιπτούσης, εἶναί τε πρὸς θαλάττιον τὸ ζῷον ἴδιον. ἥδεται δὲ τῇ βαλάνῳ καὶ παίνεσθαι διαφορόντως τοῦ αὐτοῦ. φορᾶς τε τῆ βαλάνου γιγνομένης, φορὰν ἐν τῶν θυννων εἶναι. τοῦτοις δὲ τῆ πρωτεμένης χώρας ἀγαθοῖς κεχωρηγημένης, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστ' ἄν τις ἀρθὲξαιτο τὴ θαυμάσειε, τὸ περὶ τὰς μεταλλείας σύφυες. ἅπασα μὴ γῆ μεσὴ τῶν τοιούτων ὅλη ἡ τῶν ἰβήρων χώρα. τὸ πᾶσα δὲ ὄυκαρπος, δὲ δυσλαίμων οὕτως καὶ μαλλιστα ἡ τῶν μετάλλων δύπορεῖα. παράλογον δὲ ἐν ἀμφοτέροις τυχεῖν παράλογον δὲ, τὴ τὸ τῆ αὐτοῦ ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ πανδοκείοις πληθύειν μετάλλοις. ἅτε δυρδητανία τὴ ἡ πρόσχυσις αὐτῆ,

Insuper multitudo Africanis fermè æquiparanda, tantum est earum incrementum. Cum autem huiusmodi sit mediterranea Turditaniæ copia, æqualem * etiam maritimam ex pelagi bonis inuenies. Ostrea nanq; & conchylia, omnia & multitudine & amplitudine omni ex parte, exterius mare superat, præcipuè cum fluxus ac refluxus hic augeantur, qui causa (ut par est) magnitudinis ac multitudinis propter enudationes exsistunt. Eundem se habet in modum circa cetaria genera, oryges, phalænas, & physiteras: quibus reflantibus, nebulosæ cuiusdam columnæ uisio, longè cernentibus offertur, & congri, & murenæ, multo nostris maiores capiuntur, aliaque quamplura huius generis edulia: in Carteia uerò cerycas, id est murices & purpuras librarum decem. In exterioribus autem locis murænam & congrum minarum supra octoginta, polypum talenti pondo, duorum autem cubitorum sepias, & similia. Frequens uerò thynnus è uetusto feruore ingenti, pinguis aruina horsum impellitur, querna uerò quadam glande saginatur, quæ ad mare nascitur humilis admodum, at fertilem ingentemq; impendio producens fructum, quæ quidem copiosa in ipsa etiam terra generatur Hispana. Ingẽtes sanè radices perinde ac integrę quercus habens, quæ profectò ab humili radice tollitur minus. Tantum uerò fructum affert, ut post maturitatem litora & extra Columnas & intra, glande referta sint, quam æstus aquarum eiectat. Cæterùm intra Columnas semper minus ac minus reperitur. Vt autem author est Polybius, usque Latinam ipsæ glandes emittuntur, nisi Sardinia quoq; (inquit) & huic uicina regio ferat. Verum thynni ipsi quo magis Columnis propinquant ab exteriore delati pelago, eo amplius esca deficiente macerantur. Hæc in mari belua semper adest plurimum glande gaudens, cuius cibo eximiè pinguescit: cum'que glandium fuerit ubertas, & thynnorum fit ubertas. Cum uerò prædicta regio tot bonis exuberet, effodiendorum sanè metallorum ingenium admirareris. Tota enim talibus plenissima est Hispania, non tota tamen procreandis fructibus facilis, nec tota ferax eundem in modũ, præsertim ubi metallis abũdat. *Rarũ enim est utriusq; rei fortunari cõmoditate: rarius & candẽ, diuersis paruo in loco abũdare metallis. At Turditania ageriq; coniũctus, quæ uberẽ

* Æmulam ἀνάμιλλον.

* ὀστρεώδη γὰρ ἅπαντα καὶ κογχυλίην, καὶ ὄγκοις πλήθεσιν καὶ μεγέθεσι καθόλου καὶ τὸν ἔξω θάλατταν ὡς ἐπὶ πλεῖον. rarò enim utrunq; assequi datur. uel, rarũ est regionem inuenire utrarum metallis, quæ uberẽ

nullã in hoc uirtutis genere rationẽ comendãdi sui abesse finit. Nã aurũ, argentũ, æs, ferrum nullibi terrarũ, neq; tantum, neq; tã probatũ generari hactenus compertũ est. aurũ enim nõ solum ex metallis effoditur, uerumetiã fluit. Flumina nãq; torrẽtesq; aureã deferunt arenam, quę passim & per loca aquarum indiga existens reperitur. Cęterùm cum illic quidẽ minus appareat, per* aquatilia quidã aurei elucent grumuli. Quod si quib. à natura negatæ sint aquæ, illatis rigãtes aquis mox splendescentẽ efficiunt grumulum. Puteos quoq; effodiẽtes & alia per solertiam tractantes artificia, lauandis arenis aurũ excerpũt. Plures q; hac ętate sunt qui aurũ eruant, q; qui aurũ effodiant. Vnde & Chrysoplysia, id est auri lauacra sunt appellata. Galli quidem digniora esse sua prædicant metalla, quæ in Cemmeno monte sunt, præsertim quæ ad Pyrenen uergunt. Verùm enimuero quod his è locis educitur, magis probatum est. Inter auri autẽ micas quandoq; dimidiæ libræ grumos, quas *pilas uocant, repertos fuisse memoriæ tradi tum est, qui paruæ admodum purgationis indigeãt. Traditũ etiã est scisis lapidibus, glebulas quasdã papillis mãmarum similes inueniri. Ex auro autẽ excocto, & tenaci quadam creta repurgato purgamentũ electrũ est. Rursus hoc excoquitur, cõmixtionem auri atq; argenti habẽs, argentum quidẽ exuritur, cęterũ aurũ ipsum remanet. Forma enim fusilis & lapidosa, ea propter paleis aurũ potius liquẽt, q̃niam cũ flãma mollis existat, ad illud sese pariter metit, quod et facile cedit, facileq; diffundit, carbo autẽ caloris uehemẽtia liquefaciẽs, & in sublime tollens, magis ac magis absumit. In Erythris uerò hinc extrahitur, & propè lauatur in alueolis, uel puteis ipse mollificat, limusq; hinc haustus eluit. Argẽtareas autem fornaces excelsas efficiunt, ut fumosa illa glebarũ euaporatio tollatur in altũ: grauis enim est & pernicíosa. Aerariæ quoq; effodinæ uocant aureę, ex quibus per coniecturas licet agnoscere, aurũ inde prius effodi solitũ. Posidonius autem cum effodiẽdi locos multitudinẽq; laudibus extollat, & eorũ uirtutẽ, ab solita minimè abstinet eloquentia: uerùm diuino quodam afflatus spiritu, per ipsos agitatur excessus. Haud enim fidem (inquit) abnego fabulæ, quod syluis aliquando per incendia absumptis, terra ipsa auri atque argenti feracissima per noua quædam in superficiem & in superiorem telluris faciem germina

*κὴν τοῖς ἀλ ἐπικλύσεις. id est, in ijs uerò quæ fluminibus alluũtur, auri splendescunt scobes.

*Palas legẽdum, non pilas: sunt enim massulæ auri celebrales, quarũ & Plin. cõmeminit.

λόγον οὐδενία ἄξιον καταλείπει, πρὸς τὰ δὲ τὰ ἀρετὰ τοῖς ἐπαινεῖν βουλομένοις. οὔτε γὰρ χρυσὸς, οὐκ ἄργυρος, οὐδὲ σὴ χαλκὸς, οὐδὲ σίδηρος, οὐδαμοῦ ἡ γῆς, οὔτε τοσοῦτος, οὔθ' οὕτως ἀγαθὸς ἐξήτασται, γενόμενος μέχρι νῦν. ὁ δὲ χρυσὸς οὐ μεταλλεύεται μόνον, ἀλλὰ καὶ σύρεται. καταφέρουσι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χείμαῤῥοι τὴν χρυσίτιν ἄμμον πολλαχοῦ, καὶ γὰρ τοῖς αὐύδροις τόποις οὖσαν. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἀφανὴς ὄτιμ, γὰρ δὲ τοῖς ὠκλύσεις ἀφλάμπει τὸ τοῦ χρυσοῦ ψῆγμα. καὶ τοὺς αὐύδρους δὲ φορεῖσ ὠκλύζοντος ὕδατι, σιλπνὸν ποιοῦσι τὸ ψῆγμα. καὶ φρέατα δ' ὀρύσσοντος, καὶ ἄλλας τέχνας ὠνοσωῖτος, πλύσει ἡ ἄμμου τὴν χρυσὸν ἐκλαμβάνουσι. καὶ πλέω τῶν χρυσορυχείων ὅτι νῦν τὰ χρυσοπλύσια πθσαγορεύόμενα. ἀξιοῦσι δὲ γαλάται τὰ παῤ ἑαυτοῖς εἶναι κρείττω μέταλλα γὰρ ἡ κειμένων ὄρει, καὶ ὑπὸ αὐτῇ κείμενα τῇ πυρλώτ. τὸ μὴ τοι πλέον καὐτοῦθον οὐδοκιμεῖ, γὰρ δὲ τοῖς ψήγμασι τοῦ χρυσίου φασὶν εὑρίσκεσθαί ποτε καὶ ἡ μιλιτειαίας βώλους, ἃς καλοῦσι πάλας, μικρᾶς καθαρσεως δεομένας. φασὶ δὲ καὶ λίθων σχιζομένων εὑρίσκειν βωλαδεια θηλαῖς ὁμοια. ἐκ δὲ τοῦ χρυσοῦ ἐψομένου καὶ καθαιρομένου, συμπηγνύεσθαι πνί γῆ, τὸ κάθαρμα ἤλεκτρον εἶναι. πάλιν δὲ τούτου κατεψομένου, μίγμα ἔχοντος ἀργύρου, καὶ χρυσοῦ, τὸν μὲν ἄργυρον ἀφαιρεῖσθαι, τὸν δὲ χρυσὸν ὑπομένειν. σύνδιάχυτος γὰρ ὁ τύπος καὶ λιβάδης. ὅτι δὲ καὶ τοῦ ἀχύρου πίκειται μᾶλλον ὁ χρυσός. ὅτι ἡ φλὸξ μαλακὴ οὖσα, συμμέτρως ἔχει πῶς τὸ εἶναι, καὶ ὀλαχέμενον ῥᾳδίως, ὁ δὲ ἄνθραξ ἐπαναλίσκει πολύ, ὑποστήκων τῇ σφοδρότητι, καὶ ἐξαίρων. γὰρ δὲ τοῖς ὀρυθοῖς σύρεται καὶ πλύνεται πλησίον ἐκ σκάφας ἢ θρύπτεται φρέαρ, ἡ δὲ ἀναχεθεῖσα γῆ πλύνεται. τὰς δὲ τοῦ ἀργύρου καμίνους ποιοῦσιν ὑψηλὰς, ὥστε τὴν ἐκ τῶν βώλων λιγνὺν μετέωρον ἐξαίρεσθαι, βαρεῖα γὰρ ὄτι καὶ ὀλέθριος. τῶν δὲ χαλκουργῶν πινα καλεῖται χρυσεῖα, ἐξ ὧν τεκμαίρονται χρυσὸν ἐξ αὐτῶν ὀρύττεσθαι πρότερον. πτοεισλώνιος δὲ ὁ τὸ πλῆθος τῶν μετάλλων ἐπαινῶν, καὶ τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἀπέχεται τῆς σωκθους ῥητορείας, ἀλλὰ σωφρθουσιᾷ τῆς ὑπερβολᾶς. οὐ γὰρ ἀπιστεῖν ἔφ μύθῳ φησὶν, ὅτι τῶν δρυμῶν ποτε ἐμπρησθέντων ἡ γῆ τὰ καινὰ ἅπτε ἀργυρίτιδος καὶ χρυσίτιδος ὕλην εἰς τὴν ὠφάνειαν ἐξέχεσε, ἐξ᾽ ὧν

νδρὰ ὁ παῦρος, καὶ πάντα βουνὸν εἶναι νο μίσματος, ὑπὸ πνος ἀφθόνου τύχης σεσωρευμένου. καθόλου δ' αὖ εἴ τις φησὶν ἐπιλύειν τὰς οὖν τόπους θησαυροὺς εἶναι φύσεως ἀγνάου, ἢ τα μεῖον ἡγεμονίας αὐτοκλείστου. οὐ γὰρ πλουσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπόπλουτος ἡ χώρα, καὶ παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς ἦν ὑποχθόνιος τόπος, οὐχ ὁ ἅιδης, ἀλλ' ὁ πλούτων κατοικεῖ. διὸ τὰ μὲν οὖν δὴ ὁρᾶν ἔοικε σχήματι εἴρηκε πρὸς πλοῦτον, ὡς αὖ ἐκ μετάλλου καὶ αὖ ὄρους πολλοῦ χρώματος λόγῳ. τὴν δ' ὠφελείαν φράζων τῶν μεταλλεύοντων, παρατίθησι τὸ τοῦ φαληρέως. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος ὑπὲρ τῶν ἀπίνων ἀργυρείων οὕτως σωτόνως ὀρύττειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αὖ πρόσοδον τῶν ἀνάξειν ἦν πλούτωνα. καὶ τούτων νῦν ἐμφανίζει παραπλησίαν τὴν ἀσουσίνην καὶ τὴν Φιλοργίαν, σχολιάς τε μένοντων καὶ βαθείας τὰς σύριγγας, καὶ πρὸς οὖν γ' αὖ τοῖς ἀπαντῶντας ποταμούς, πολλάκις. ταῖς ἀργυρίαις ἀναντλοῦνται σκολιαῖς γὰρ ὄλον, οὐ γὰρ αὖ γὰρ εἶναι ὄρον ποτὲ τοῖς ἀπίνοις, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἀνίγμα τι ἐοικέναι τὴν μεταλλείαν. ὅστε μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησίν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ ἔχον, ἀπέβαλον. τούτοις δ' ὑπόδραγαν λυσιτελῆ. τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς τέταρτον μόριον ἀβάρουσι γῆς γὰρ χαλκόν, τὸν δὲ ἀργυροῦν τὸν τὸν ἰδιωτὸν γὰρ φησιν ἡμέραις δυσὶν εὐβοϊκὸν τάλαντον ἀβάρεσθαι. γὰρ δὲ καστίτορον οὐκ ἀδὴν πολλῆς εὑρίσκεσθαί φησιν, ὡς οὖν ἐσουκοὺς θρυλλεῖν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι, γυναῖσθαι δ' ὑπό τε τοῖς ὑπὲρ τοὺς λυσιτανοὺς βαρβάρους, καὶ γὰ ταῖς καστιτρίσι νήσοις, ἐκ τῆς βρεταννικῆς ὑπὲρ εἰς τὴν μακαλίαν κομίζεσθαι. γὰρ ὑπὲρ τοῖς ἀρτάβροις, οἱ λυσιτανίας ὕστατοι, πρὸς ἄρκτον, καὶ δύσιν εἰσίν, ἀβαθεῖν φασὶν ἀργυρείῳ τὴν γῆν καστιτρίῳ χρυσίῳ λύκῳ. ἀργυρομιγὴς γάρ ὅτι. τὴν δὲ γῆν ταύτην φορεῖν οὖν ποταμούς, τὴν ὑπὲρ σκαλίσι τὰς γυναῖκας ἁλαμώδας πλύνειν γὰρ ἰδιωτικοῖς πλεκτοῖς ὑδὲ τὴν πίσσαν, οὕτω μὲν περὶ τῶν μετάλλων φιλοτ' εἴρηκε. πολύβιος δὲ τῶν περὶ καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνησθείς, μείζω μὲν εἶναί φησι, διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιελήφοτα κύκλῳ, τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τε πάρας μυριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ὀργαζομένων· ἀναφέροντας τό, τε τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ τετρακισχιλίας δραχμάς. τὴν δὲ κατόργασιν, τὴν μὲν ἄλλην ἐῶ, μακρὰ γὰρ ὄντι. τὴν δὲ συρτὴν βῶλον τὴν ἀργυρίτιν φησὶ κόπτεσθαι, καὶ κοσκίνοις εἰς ὕδωρ διαρτάσθαι, efferbuit. Montes enim omnes, & omnē tumulum materiem esse monetæ, quā quędam fœlicitatis abundantia cumulauerit. Quod si quis regionem ipsam inspectet, inquit, effluentis ubiq; perpetuo naturæ thesauros, & imperatorię cuiusdam maiestas nequaquam deficiens ærarium esse dicat. Nō enim diues tantum modò, sed & diuitias sufficiens & suggerens est (inquit) regio. Penesq; illos (ut uerè dicam) subterraneum locum, non infernus, sed Pluto, id est Dis, ipse opulentię Deus inhabitat. Talia quidem speciosa quadam figura de hisce locutus est, perinde ac et ipse ex metallis copiosa usus oratione. Effodientiū uerò solertiam commemorans, scitum illud Phalerij adiungit, qui in argenti fodinis agri Attici sic intentè atq; acriter homines effodere asserit, ut in superiora Plutonem ipsum adducendum esse præstolentur. Horū igitur studium ac sedulitatem Aegyptijs ęqualem esse declarat, obliquas ac profundas concidentiū fistulas, in quib. sæpenumero in flumina incidūt. Hunc autem dolum non eundem esse et Atticis, sed illis quidē ænigmati similem esse scrutandi metalla rationem. Nam* quotcunque (ait) assumpserunt, non sumpsere: quod autem habebant, amiserunt. His uerò magis atque magis fructuosum est, quoniam æs facientes, quartam educunt terræ partem, scilicet æs ipsum, at priuatim argentum effodientes diebus tribus Euboicum talentū eximūt. Stannum in superficie nequaquā reperiri asserit, ut historici uulgant, uerùm effodi. Generari autem in Barbaris supra Lusitanos, & in Cassiterijs insulis, & è Britannis Massiliā deferri. In Artabris uerò, qui Lusitaniæ postremi ad septentrionem & occasum sunt terram argento, stanno, auro albicante egerminare, fama est. nam argento mixtum est. Hanc autem terram amnes ipsos deferre, quam mulieres sarculis euellentes, abluere panno implicitam *ὑδὲ πίσσαν. Ipse quidem talia de metallis scripta reliquit. Polybius autem effodiēdi argenti locos, qui circa nouā Carthaginē sunt memorās, maximos esse dicit, distare uerò ab urbe stad. circiter XX. in circuitu stad. CCCC. Quo in loco quatuor* hominū centurias operariorū manere, qui tunc populo Romano XXV. drachmarū millia per dies singulos referebant. Reliquam operationem omitto, lōgioris enim sermocinationis est. Ductilē autem glebam argenteam (ut ait) conterūt, cribris inde super aquas suspensam agitant.

* Græcū significat, ἐστὶ μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ ἔχον, ἀπέβαλον. id est, quæcunque quidem receperunt, non acceperunt: quæ autē habebāt, abiecerunt. alludit ad ænigma illud, quod in uita Homeri refert Herodotus Arterbri. * ἐπὶ πίσσῃ græcū relinquit dictionem, forte quia nō intellexit, quādo græcū quoque exēplar habet corruptū uidetur. *πίτ ἴας μυριάδας græce est.

Rursus quæ subsistũt conterunt, quæ iterum liquata diffusis aquis conterunt, quintam de inde subsistentiam digestam effuso plumbo purum argentum educunt. Nunc etiam sunt argenti fodinæ, non quidem publicæ, neque hîc, nec alijs in locis, sed in priuatorum possessiones demigrarunt. Aurariæ uerò res fisci habentur ut plurimum. Hinc autem cùm alijs in locis, tũ uerò Castaone peculiaris est effodiendi plumbi natura & metallũ: cui etiam argenti pars parua immixta est, non adeò ut eius utilis sit expurgatio. Non procul autem à Castaone mons est, è quo Bætis effluit, quem Argentum nominãt, cum in eo sint argentariæ. Author uerò est Polybius, & hunc & Anam è Celtiberia nasci, qui noningentis distant inter se stad. Cum enim Celtiberi plurimam fortunæ ac dignitatis accessionẽ uendicassent, finitimam totam regionem eodem nominatam uocabulo, reddiderunt. Videtur sanè, priscos illos Bætin nominasse Tartessum, Gades uerò insulasq; uicinas Erythiam. Ideo Stesichorum de Geryonis armento sic cecinisse existimant,

Vtè regione illustris Erythiæ ꝓgenitũ fuerit
Penes argenteos immensi Tartessi fontes, occultasq; petras.

Cum autem fluuius duobus erumpat ostijs, oppidum inter ipsius cursum quondam habitatũ fuisse constat, quod Tartessum, eodem q̃ fluuius nomine appellatum est, extiterit, agrumq; Tartesium, quem Turduli hac ætate pascuntur. Eratosthenes quoq; contiguam Calpę terram Tartesiam uocitari perhibet, & Erythiam eximiæ fœlicitatis insulam. Aduersus quem Artemidorus scribens, & hæc ab eo falso commemorari tradit, sicut et de distantia à Gadibus ad Sacrũ promontorium, quod abesse dierum quinq; nauigatione dicit, cum non plura quàm mille & D C C. stad. esse constet, & maris æstuaria hucusq; trãsmitti, cum hoc quaquauersum circũ orbem terrarum eueniat, & Hispanię partes ad aquilonẽ uergentes faciliorem ad Gallias habere meatuum, quàm qui per oceanum nauigationem agunt. Et quęcunq; alia tradidit Pytheæ uerbis per arrogantiam inductus. Poeta uerò grandiloquus atq; peritissimus, occasiones suppeditauit ad cognoscendum, ut eorum locorum minimè fuerit ignarus, quæ suas non fugerint aures, si rectè quis utrunque ratiocinari uoluerit. Et quæ de ipsis deterius differantur, & quæ melius, uerius q̃ue.

πόπεισθαι δὲ πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθουμένας ἀρχεομένων ἀπὸ ὑδάτων πόπεισθαι. τῷ δὲ πέμπτῳ ὑποστάσιν χωνευθεῖσαν ἀρχυρίτου τοῦ μολύβδου, καθαρὸν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν. ἔστι δὲ καὶ νῦν τὰ ἀργυρεῖα, οὐ μήν τοι δημόσια, οὔτε δὲ γέγονεν ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις, ἀλλ' εἰς ἰδιωτικὰς μετέστησαν ἐκτίσεις. τὰ δὲ χρυσεῖα δημοσιεύεται τὰ πλείω. ἔνθεν δὲ ἡ κατασκευὴ καὶ ἄλλοις τόποις ἴδιον ὅτι μέταλλον ὀρυκτοῦ μολύβδου. παραμίμικται δέ τι καὶ τούτῳ τοῦ ἀργύρου μικρόν, οὐχ ὥστε λυσιτελεῖν ἀφαιρεῖν αὐτό. ὁ πολὺ δ' ἄπωθεν τοῦ κασσιτέρου ὅτι, καὶ ὃ ὄρος, ἀφ οὗ ῥεῖν φασι τὸν Βαῖτιν, οὗ καλοῦσιν ἀργυροῦν, ἀλλ' ἀργυρεῖα τὰ ἐν αὐτῷ. πολύβιος δὲ καὶ τὸν Ἄνανα καὶ τοῦτον ἐκ Κελτιβηρίας ῥεῖν φησί, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον ἐννακοσίους σταδίους. αὐξηθέντων γὰρ οἱ Κελτίβηρες, ἐποίησαν καὶ τὴν πλησίχωρον πᾶσαν ὁμώνυμον ἑαυτοῖς. ἔοικασι δ' οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὸν Βαῖτιν, Ταρτησσόν· τὰ δὲ γαδείρα, καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους, ὀρυθείαν. διόπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι σκίχορον περὶ τοῦ γηρυόνου βουκολίου, ὅτι γύννιθεν κεῖσθον ἀπείπορας κλειτὰς ἐρυθίας·

Ταρτησσὸν ποταμοῦ πῆγὰς πηγὰς ἀπείρονας
Ἀργυρορίζους —

Ἐν κόνθμώνων ὕδασιν. δύο δὲ οὐσῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ, πόλιν φησὶ μεταξὺ χώρᾳ κατοικεῖσθαι πρότερόν φασιν, ἣν καλεῖσθαι ταρτησσόν, ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ, καὶ τὴν χώραν ταρτησίδα καλεῖσθαι φησίν, ἣν νῦν τουρδοῦλοι νέμονται. καὶ ὁ Ἀρτεμίδωρος δὲ τὴν συνεχῆ τῇ κάλπῃ, ταρτησίδα καλεῖσθαι φησί, καὶ ὀρυθίαν νῆσον δύο σταδίων μόνα. πῶς οὖν Ἀρτεμίδωρος αὐτοπλεύσας, καὶ ταῦτα φησὶ ψευδῶς λέγειν τὸν αὐτόν, καθάπερ καὶ τὸν ἀπὸ γαδείρων ὡς τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν τριῶν πλοῦν, οὐ πλειόνων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δισχιλίου πορεύεσθαι, αὐτὴν τὴν κύκλῳ περὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην συμβαίνειν. καὶ τὸ τὰ πλησιαρκτικὰ μέρη τῆς ἰβηρίας δυσπαραδεκτότερα εἶναι πρὸς τὴν κελτικήν, ἢ κατὰ τὸν ὠκεανὸν πλέουσι. καὶ ὅλα δὴ ἄλλα εἴρηκε πυθέα πιθόμενος δὴ ἀλαζονείαν. ὁ δὲ ποιητὴς πολύφωνός τις ὢν, καὶ πολυΐστωρ, δίδωσιν ἀφορμὰς, ὡς οὐδὲ τούτων ἀνήκοός ὅτι τῶν τόπων, εἴ τις ὀρθῶς βούλοιτο συλλογίζεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, τῶν τε χείρων λεγομένων περὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἄμεινον καὶ ἀληθέστερον.

χείρων

χεῖρον μὲν ὅτι πρὸς δύσιν ἐσχάτων ἤκουσιν αὐτὴν, ὅπερ καθάπερ φησὶν αὐτὸς, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐμπίπτει λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

Ἕλκων νύκτα μέλαιναν ὀδὶ ζείδωρον ἄρουραν.

Ἡ δὲ νὺξ ὅτι δύσφημον, καὶ ζοφῶδες ἄδην πλησιάζον δηλοῖ, ὁ δὲ ἅδης ζοφῶδης ταρτάρῳ, εἰκάζει ἄν τις ἀκούων τὰ περὶ ταρτησσὸν τὰς ταρσοὺς ἐκεῖθεν παρονομάσαι γῆν ἐσχατον τῶν ὑποχθονίων τόπων. πρόδηλον δ' ἴσως καὶ μύθου, τὸ ποιητικὸν σώζοντας, καθάπερ καὶ αὐτὸν κιμμερίους, εἰδὼς ἐν βορείοις καὶ ζεφυρίοις οἰκήσαντας τόποις, τοῖς ἐπὶ τὸν βόσπορον, ἱδρυσεν αὐτοῦ πρὸς ζοφῶδη ἅδην. τάχα καὶ κατά τι κοινὸν ἔθνων ἦθος πρὸς τὸ φύλον εἶπεν. ἐπεὶ γὰρ καθ' ὅμηρον ἢ πρὸ αὐτοῦ μικρὸν λέγουσι τὴν τῶν κιμμερίων ἐφοδον γενέσθαι, τὴν μέχρι τῶν αἰολίδος καὶ τῆς ἰωνίας. ταῖς δὲ κυανέαις ἐποίησε πρᾶγμα πλησίως τὰς πλαγκτὰς, ἀεὶ τοῦ μύθους ἀπό τινων ἱστορίαν φέρων. χαλεπὰς γάρ τινας μυθεύει πέτρας καθάπερ τὰς κυανέας φησίν, ἃς οὓς ἐπὶ συμπληγάδες καλοῦσι. διόπερ καὶ τὸν ἰάσονα παρέθηκε δι' αὐτῆς πλοῦν, καὶ ὁ τὰς πέλας δὲ πορθμὸς, καὶ τὸ κατὰ σικελίαν ὑπωκρύσυν αὐτῷ τὸν περὶ τὴν πλαγκτῶν μύθον. πρὸς μὲν δὴ τὸ χεῖρον, ἀπὸ τῆς τοῦ ταρτάρου μυθοποιίας αἰνίττοι τόπος ἂν τῶν τόπων μνήμην τῶν περὶ ταρτησσόν· πρὸς δὲ τὸ βέλτιον, ἐκ τούτων. ἥ τε γὰρ ἡρακλέους στρατιὰ μέχρι δύρο προελθοῦσα καὶ τὴν φοινίκων, ὑπεγράφη αὐτοῦ πλοῦτόν τινα, καὶ ῥαθυμίαν τῶν ἀνθρώπων. οὗτοι γὰρ φοινίκιν οὕτως ἐγγύονται ὑποχείριοι, ὥστε τὰς πλείους τῶν ἐν τῇ τουρδιτανίᾳ πόλεων, καὶ τῶν πλησίον τόπων ὑπ' ἐκείνων νῦν οἰκεῖσθαι. καὶ ἡ τοῦ ὀδυσσέως δὲ στρατιὰ δοκεῖ μοι δύρο γενέσθαι καὶ ἱστορηθῆναι, ὑπ' αὐτοῦ παραδοθῆναι πρόφασιν. ὥστε καὶ τὴν ὀδύσσειαν, καθάπερ καὶ τὴν ἰλιάδα ἀφ' ἑνὸς συμβάντων μεταγαγεῖν εἰς ποίησιν, καὶ τὴν σωφθὴν τοῖς ποιηταῖς μυθοποιίαν. οὐ γὰρ μόνον οἱ κατὰ τὴν ἰταλίαν καὶ σικελίαν τόποι, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ῥοιοῦ τῶν, σημεῖα ὑπογράφουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἰβηρίᾳ ὀδύσσεια πόλις δείκνυται, καὶ ἀθήνας ἱερὸν, καὶ ἄλλα μυρία ἴχνη τῆς ἐκείνου πλάνης. ἔτι ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ βοιωτοῦ πολέμου γενομένων, καὶ ἐπίσης κακωσάντων φύς τε πολεμηθέντας, καὶ αὖ ἑλόντας τὴν τροίαν. καὶ γὰρ οὗτοι καδμείαν νίκην ἐτύγχανον ἠρμένοι, τῶν τε οἴκων αὐτοῖς κατεφθαρμένων, καὶ τῶν λαφύρων εἰς ἕκαστον ὀλίγων ἐλλυθόντων, σωιέβη τοῖς πολλαῖς φθεῖσιν ἀποῦσιν ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ λῃστείας πρέπειδαι.

Deterius quidem quod ad occasum extrema auderat istac, ubi, quēadmodum idem inquit: Oceanum irrumpūt splendētia lumina solis, Almæ telluri noctem qui ducit opacam. Noctem uerò diri ominis & inferno propinquam esse liquet, infernū autem Tartaro. unde si quis audiuerit quæ de Tartesso referuntur, coniecturam facere poterit, Tartarū hinc esse denominatum, ultimum uidelicet subterraneorū locum. Adiecit & fabulā, poeticum seruans officiū, quemadmodū cum Cimmerios ad septentrionem & occasum habitantes nosset in locis ad Bosphorum sitis, eos tamen ad infernū constituit. Forsan propter communem aliquem ritum Ionum ad hanc gentem. Aetate enim Homeri uel paulò ante, accessum ad Cimmerios factum fuisse commemorant ad Aeoliam usq; & Ioniam. Eodem modo & de Cyaneis insulis, quas uagas & errabundas cecinit, fabulas ex aliqua semper introducēs historia. Difficiles nanq; petras aliquas fabulosè describit, sicuti has Cyaneas: unde & Symplegades, id est inuicem se concutientes, nomen assecutæ sunt. & propterea per illas Iasonem cursum tenuisse posuit, columnarūq; & Siciliæ fretum pro ipsarū ratione Cyanearū, quas errabundas appellant, insinuatum ab eo, ex fabulamento quidē Tartari, ad locorū Tartessi mentionem obscurius quis & deterius traduxerit, melius autem ex his considerabitur. Cum enim Herculis exercitus ad hæc usq; loca Phœniciāq; profectus esset, illorum hominum diuitias ociosamq; uitam sibi descripsit. Hi nanq; sicà Phœnicibus subiugati fuere, ut plures Turditaniæ urbes confinesq; loci ab eis his habitētur annis. Vlyssis etiam exercitus in istis cōstitutus regionibus & ab illo occasionem præstitisse mihi uidetur, ut ad describendam Odysseam sicut & Iliada, ex rerum euentu poetico de more animum induxerit. Non solum enim Italiæ ac Siciliæ loca, & aliæ res quædam, talium signa præ se ferūt atq; describunt. Sed etiam in Hispania urbs Vlyssea, & Mineruæ templū, & cętera penè uestigia infinita illius errorē & Troianum indicant bellum fuisse: pariterq; & expugnatorum & expugnantium calamitates uastitatemq; cōmonstrant, nimirū quibus ut Cadmeam uictoriam assequerentur, obuenit. Vastatis enim eorum domibus, & paucis in singulis accedentibus exuuijs cum eis qui fuere superstites fides nulla haberetur, ex periculis ad piraticam conuersi sunt.

* ταῖς ἢ κυανέαις ἐποίησε παραπλησίως τὰς πλαγκτάς. id est Cyaneis uero similes finxit. Planctas scopulū adscribit.

Et

Et Græci tum ſpoliati, tum dedecore infamati, tandiu ſine ſuis manſiſſe ignominiam putabant, tum uerò ad illos inanem ſe redire quiſq; turpe eſſe ducebat. Rurſus error Aeneæ, & Antenoris, & Henetorum, ſimiliter & Diomedis & Menelai & Vlyſſis memoriæ proditus eſt, aliorumq; compluriũ. Poeta igitur tot militiarum & ad ultima Hiſpaniæ gnarus, opes que & alias uirtutes intelligens, (hoc enim Phœnices* indicant) eo in loco piorum regionem & Elyſium campum eſſe finxit, quo Proteus Menelaus tranſmiſſurum eſſe dicit,

*indicauerunt, fortè ἐδήλουν.

Odyſſ. Δ Elyſium in campũ, terrarũq; ultima tandem
Dij te trãſmittẽt, ſtat flauus ubi Rhadamanthus,
Exiſtitq; uiris, ubi uita facillima durãs, (thus
Nõ hyemis uis multa: niues, nõ ingruit imber
Stridula, ſed ſemp zephyrorũ flamina mittit
Ingens oceanus, ſenimina grata uirorum.

Aeris enim ſalubritas & ſuauis zephyri ſpiritus ei regioni peculiaris eſt, quę in oceaſum uergens nunquam tempore caret. Tum uerò terræ terminus, ubi poetam infernum eſſe fabulatum diximus. Adiectus etiam Rhadamanthus, proximum Minoi locum deſcribit, de quo hunc in modum loquitur:

Odyß. λ Hic Minoa Iouis clarum de ſanguine uidi,
Qui aurea ſceptra tenens dat iura rigentia functis.

Poſteriores inde poetæ uulgare cœperunt & expeditionẽ in Geryonis boues, itidemq; in Heſperidum aurea mala. Nominatim etiam inſulas quaſdã fortunatas celebrant, quas in præſentiarum cõmonſtratas nouimus, nõ lege admodum à Mauritaniæ promontorijs diſiunctas, quę Gadibus oppoſita ſunt, Phœnices & Hiſpaniæ & Africæ nuncios aſſero. Optimam iſti regionem ante Homeri ætatem occuparunt, locosq; tandiu in ditione tenuerunt, quoad Romani ſuum ſoluerunt imperium. Hiſpanarum quidem opum hęc teſtimonia ſunt. Carthaginẽſes enim ductore Barca aduerſus Hiſpanos ductantes exercitum eos (uti ſcriptores prodidere) argẽteis in Turditania præſepibus & dolijs utentes, in poteſtatem redegerunt. Coniecturam faceret qui ſpiam è plurima eorum fœlicitate, homines eo in tractu longæuos appellari, principes maximè. Ob hanc cauſam Anacreontẽ hunc in modum dixiſſe:

Equidem Amaltheæ cornu noluí,
Neque annorum centum & quinquaginta
imperium tenuiſſe Tarteſsi,

καὶ τοῖς ἕλλησι τοῖς μὲν ἀφ' ὧν ἐκπεπορθῆσθαι, τοῖς δὲ ἀφ' τῶν ἀχαιῶν ἑκάστου ὑπολαβόντος, ἀϊχρόν τοι ἀπρόν τε μύειν, ἀνδρῶν οἰκείων κηδεσθαι, παρ' αὐτούς. πάλιν ἄτε τοῦ αἰνείου παρασκευασθῆναι πλάνην, καὶ αὐτομόρου, καὶ ἀφ' ὧν γενεῶν· ὡσαύτως καὶ ἀντηνορίδας τε, καὶ μενελάου, καὶ ὀδυσσέως, καὶ ἄλλων πλειόνων. ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς ζοφερὰς ὧν τὰ ἔσχατα φοινίκης ἱστορικῶς, πιθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς (οἱ γὰρ φοίνικες ἐδήλωσαν τοῦτο) γνῶναι δὴ δύσασθαι ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ ἠλύσιον πεδίον, οὗ φησιν ὁ πρωτεὺς ἀφικέσθαι τὸν μενέλαον·

Ἀλλά σ' οὐκ ἠλύσιον πεδίον κὴ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμψουσιν ὅθι ξανθὸς ῥαδάμανθυς
Τῇπερ ῥηϊδίη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν.
οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολὺς, οὐδέ ποτ' ὄμβρος·
Ἀλλ' αἰὲν ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς ἀΐσσειν, ἀνάψυχειν ἀνθρώπους.

Τό τε γὰρ εὔδρομον καὶ τὸ εὔπνουν τοῦ ζεφύρου ταύτης δὴ τῆς χώρας οἰκεῖον. ἐπωρίου τε καὶ ἀλυσιτελοῦς οὔσης τότε ὑπὸ τοῖς πόροις τῆς γῆς, ἐφ' ἧς ἔφαμεν μεμυθεῦσθαι φαμὲν, ὅτι ῥαδάμανθυς πέφανται, ὑπογράφει τὸν πλησίον ζοφερὸν μίνω τόπον, ὃν δὴ οὗ φησιν·

Ἔνθ' ἤτοι μίνωα εἶδον διὸς ἀγλαὸν υἱόν,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσσι.

Καὶ οἱ μετὰ τοῦτο δὲ ποιηταὶ παραπλήσια θρυλοῦσι, τῷ τε ὠδῖ τὰς γηρυόνου βόας φέρειν, καὶ τῷ ὠδῖ τὰ μῆλα τῶν ἑσπερίδων ἐλθεῖν τὰ χρύσεια ὡσαύτως φέρειν, καὶ μακάρων τινὰς νήσους καλουμένους, ἃς καὶ νῦν πλέουσιν, ἃς ἴσμεν ὑπὸ πολὺ ἄπωθεν τῶν ἄκρων τῶν μαυρουσίας, τῶν αὐτικειμένων τῆς γαδείροις. οὓς δὲ φοίνικας λέγω μιμουμένους κὴ τὰ ἐθνικὰς κὴ τὰ λιβύης τῷ ἀρίστῳ, οὗτοι κατέχουσι πρὸ τῆς ἡλικίας τῆς ὁμήρου. κὴ διατελέσαι κύριοι τῶν τόπων ὄντες μέχρις οὗ ῥωμαῖοι κατέλυσαν αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν. τὸ δὲ ἐθνικὸν πλοῦτος κὴ ταῦτα μαρτύρια καρχηδόνιοι μετὰ τοῦ βάρκα στρατοῦσαντες, κατέλαβον, ὡς φασιν οἱ συγγραφεῖς, φάτναις ἀργυραῖς, καὶ πίθοις χρωμένους οὐ γὰρ τῆ τουρδιτανίᾳ. ὑπολάβοι δ' ἄν τις ἐκ τῆς πολλῆς εὐδαιμονίας καὶ μακραίωνας ὀνομάζεσθαι οὐ γὰρ θάδε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα οὓς ἡγεμόνας, καὶ δὴ τοὺς ἀνακρέοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν·

ἐγὼ τ' οὐ οὔτ' ἀμαλθίης βουλοίμιν κέρας,
οὔτε τὰ τῳντήκοντα τε κὴ ἑκατὸν ταρτησσοῦ βασιλεῦσαι.

πρόδοτον

ἠρόδοτον δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως κατα γράψαι, καλέσαντα ἀργανθώνιον. ἢ γὰρ οὕτω λέξαι τ' ἂν τις, ἢ ἴσον τούτῳ τοῦ ἀνακρέοντος, ἢ κοινότερον, οὔτι τάρτησσοῦ πολλῷ χρόνον βασιλεῦσαι. φασὶ δὲ ταρτησσὸν τὴν ναῦν ἰδαρτηΐαν πρωταρχοῦσι. τῇ δὲ χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἥμερον καὶ τὸ πολιτικὸν συμπολεύθησε τοῖς τουρδιτανοῖς. καὶ τοῖς κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν ὡς ἔγγιστα πολύβιος, διὰ τὴν συγγένειαν. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἧττον. τὰ πολλὰ γὰρ κωμηδὸν ζῶσιν. οἱ μὲν τοι τουρδιτανοί, καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν βαῖτιν, τελέως εἰς τὸν ῥωμαίων μεταβεβλῶται τρόπον, οὐδὲ τὴν διάλεκτον ἔτι σφετέραν ἔτι μεμνημένοι, λατῖνοι τε οἱ πλεῖστοι γεγόνασι, καὶ ἐπίπους εἰλήφασι ῥωμαίους, ὥστε μικρὸν ἀπέχουσί τοῦ πάντου εἶναι ῥωμαῖοι, αἵ τε νῦν συνοικισμέναι πόλεις, ἥ τε γῦ τοῖς κελτικοῖς πεζαυγοῦστα, καὶ ἡ γῦ τοῖς τουρδούλοις αὐγούστα ἡμέριτα, καὶ ἡ πρὸς τοῦ κελτίβηρας καισαραυγούστα, καὶ ἄλλαι γῆιαι καινοπόλεις, τὴν μετάβολὴν τῶν λεχθέντων πολιτειῶν ἐμφανίζουσι. καὶ δὴ τῶν ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδέας, σολάκοι λέγονται ἢ τογάτοι. γῦ δὲ βῦροις εἰσὶ καὶ οἱ κελτίβηρες οἱ πάντων νομιζόντων ποτὲ θηριωδέστατοι. ταῦτα μὲν περὶ τούτων. ἀπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ πάλιν ἀκρωτηρίου τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσιν οἱ πάντῃ θάτερον μέρος τῆς παραλίας, τὸ πρὸς τὸν τάγον, κόλπος ὀξύς. ἔπειτα ἄκρα τὸ βαρβάριον, καὶ αἱ τοῦ τάγου ἐκβολαὶ πλησίον ἐφ' ἃς διῦσι πλοῖα. σταδίοι δ' εἰσὶ δέκα. γῦ ταῦθα τὸ καὶ αὐαχύσεις, ὧν μία ὑπὲρ πλείους ἢ τετρακοσίους σταδίους ἀπὸ τοῦ λεχθέντος πύργου, καθ' ὃν ὑδρεύονται εὔπορα λάκεια. ὁ δὲ τάγος καὶ τὸ πλάτος ἔχει τὸ στόματος, εἴκοσί που σταδίων, καὶ τὸ βάθος μέγα, ὥστε μυριαγωγοῖς αὐαπλεῖσθαι. δύο δ' αὐαχύσεις γῦ τοῖς ὑποκειμένοις ποιεῖ τὰ δέλτα ὅταν αἱ πλῆμμαι γένωνται. ὥστε πελαγίζειν μὲν ὧδ' ἔνιαχοῦ καὶ τριακοντούτια σταδίους, καὶ ποιεῖν πλωτὸν τὸ πεδίον. γῦ ᾗ τῇ ἐπάνω αὐαχύσει καὶ νῦν ἀπολαμβάνειν ὅδε τειακοντα σταδίων τὸ μῆκος, πλάτος δὲ μικρὸν ἀπολεῖπον τοῦ μήκους, δύαλσὶς καὶ δύάμπελον. κεῖται δ' ἡ νῆσος κατὰ λόγον ἀπολιπεῖν κειμένου γῦ ὄρει τοῦ ποταμοῦ πλησίον ἀφεστῶσαν θαλάσσης, ὅδε τριακοσίους σταδίους. ἔχουσαν δὲ καὶ χῶραν ἀγαθὴν τὴν πρῖξ, καὶ τὸν ἀνάπλεω δύπετεῖς, μέχρι μὲν πολλοῦ, καὶ μεγάλοις σκάφεσι. τὸ δὲ λοιπὸν τῆς ποταμίοις λέμβοις, καὶ ὑπὲρ τὸν μόρωνα δ' ἔτι μακρότερος ἀνάπλεως ὅδε.

Cæterùm Herodotum regem ipsum nominatim descripsisse, & Arganthonium uocitasse. Vel enim sic accipi potest, uel huic dicto simile illud Anacreōtis, uel communius, Nolim multo tempore Tartessi tenere regnum. Nonnulli Tartessum huius temporis Carteiam appellant. Verùm regionis fœlicitate, mansuetudine simul, & urbanitate accedit proximè ad Turditanos & Gallos, propter uicinitatem, cognationemq; ut testis est Polybius, cæterùm illis minor. ut plurimum enim uicatim habitant & uiuunt. Nam Turditani, præsertim qui circa Bætim loca tenent, in Romanos penitus ritus trāsformati sunt. Nec propriæ memoriam linguæ seruant amplius, plurimiq; Latini facti, secum accolas accepere Romanos. Itaq; parum abest, quin uniuersi Romani sint, & nunc habitatæ urbes, & in Gallia Pezaugusta, & alia in Turdulis Augusta Emerita, & in Celtiberis & Cæsarauguſta, & aliæ coloniæ quędam permutatos dictarum ciuitatum ritus demonstrant. Hispani quoque qui hoc institutionis genus seruant, Stolati uel Togati dicuntur, in quibus sunt & Celtiberi, qui quondam omnes immanitate superare credebantur. De his quidem hactenus. Ab Sacro promontorio rursus ad alterum litoris latus initium capiunt, quod spectat ad Tagum, sinus est. Deinde promontorium Barbarium, & eruptiones Tagi in quas recti nauium cursus. Sunt autem stadia decem. Hoc in loco & maris infusiones ingruunt, quarum una ultra stadia C C C C. extenditur ab turri iam dicta. Ea in parte aquantur * ἔπορ λάκεια. Tagus ad ostium latitudinem habet stad. XX. altitudinem uerò permagnam; adeò ut à nauigijs millia decem uectantibus nauigari facilè possit. Superioribus autem in campis, cum æstus fit, duæ inundationes diffunduntur, ut ad stad. C & L facies extet pelagi, reddaturq; planities tota nauigabilis. In superiore uerò inundatione insula quædam circumplectitur, longitudinis stadiorū XXX. latitudinis autē paulo minoris, fertilis & uitibus optimis consita. Ea in monte flumini proxima iacet, distans à mari stadia circiter D. ager circumcirca bonitate conspicuus, habens aduersis aquis nauigationes admodum faciles, etiam grandioribus magnum ad spacium nauibus. Reliquum uerò ad cursum fluuiaticis lembis. Supra Moronem etiam prolixior est nauigatio.

* Locus corruptus etiam græcè.

Brutus

Brutus cognomento Callaicus hac urbe ad faciẽdas excursiones usus, belligerauit in Lusitanos, eosq; denicq; expugnauit. Ad quorũ uastationem, fluminis inundationibus adortus est, ut liberas nauigatiões & commeatuũ importationes haberet. Vicina uerò Tago cęterorũ opulentissima sunt oppida, amnis quidem piscium feracissimus est, ostreorumq; redundans, ex Celtiberis autem originem habens, per Vetiones & Carpetanos & Lusitanos in æquinoctialem labitur occasum aliquantisper, spacio pari ab Ana & Bæti fluuijs distans. Postea semouetur ab illis ad litus australe declinantibus. Supra montes autem quos diximus, Oretani maximè uergunt in meridiem, peruenientes usq; ad maritimam aliqua ex parte intra colũnas. Post quos Carpetani declinant ad aquilonẽ. Inde Vetiones & Vaccæi, per quos Durias labitẽ, Ad Cõtiam urbem Vaccæorũ transitum habens. Callaici autem nouissimi montana habitantes ut plurimum, unde & bellacissimi & subiugatu difficilimi, etiam ei qui Lusitanos superauit cognomen præstiterunt, et per hosce annos maxima Lusitanorum pars, ut Callaici uocitentur factum est. Excellentissima igitur Oretaniæ ciuitas est Cætulum & Oria. Tagi uerò regio ad aquilonem spectans Lusitania est, inter Hispanos gens amplissima, & annis plurimis Romanorum armis oppugnata.

Huius regionis latus australe Tagus cingit, ab occasu uerò & septentrione oceanus, ab aurora Carpetani, Vetiones, Vaccæi & Callaici famæ maioris populi. Reliqui sunt indigni de quibus uerba fiant propter humilitatem & ignobilitatem. Contra uerò nonnulli & hos Lusitanos nominant. Ab ortu finitimi sunt Callaici quidem Asturiorum genti ac Iberis, reliqui Celtiberis. Longitudo quidem stadiorum millium XIII. latitudo uero minor admodum, quam ad oppositam maris ripam orientale latus efficit. Orientale quidem est altum atque asperum, subiecta inde ora tota ad mare usq; lata planities patet, paucis duntaxat montibus exceptis, nec sanè magnis. Posidonius Aristotelem haud rectè sensisse ait, qui litus & Mauritaniam inundantium ac decrescentium aquarum causam esse refert. Maris enim refluxum fieri, dixisse propter alta & rigida promõtoria, quę cum undas durius accipiãt in Hispaniã cõtra refundãt. Cõtraria enim sunt plurima, arenosa uidelicet litora atq; humilia, rectè dicens.

ταύτῃ δὲ τῇ πόλει βρέτ Θ ὁ καλαϊκὸς πᾶς ἀγορεύθεις, ὁρμητήριῳ χρώμενοι, ἐπολέμησε πρὸς οὓς λυσιτανούς, καὶ κατέσρεψε τούτους, οἷς ἦ τ' πολλὰ πλήθεσιν ἐπεχείρησε τῶν ὅλων, ὡς αὖ ἐχει τοὺς ἀνάπλους ἐλευθέρους, καὶ τὰς ἀνακομιδὰς τῶν ἐμπολείων, ὥστε καὶ τὸν πόρον τάγου πόλεων αὖται κράτησαι. πολύϊχθυς δ' ὁ ποταμός, καὶ ὀστρείων πλήρης. ῥεῖ δ' ἐκ τὰς ἀρχὰς ἐκ κελτιβήρων, διὰ οὐελώνων καὶ καρπητανῶν, καὶ λυσιτανῶν, ὧν δύσι ἰσομβρινὸν, μέχρι πολοῦ, παράλληλος ὢν τῷ τε ἄνα καὶ τῷ βαῖτι. μετὰ δὲ ταῦτα ἀφίσαται Θ ἐκείνων ἀρκλινόντων πρὸς τὸ νότιον πέλαγος. οἱ δ' ὑποκείμενοι τῶν λεχθέντων ὀρῶν, ὠρητανοὶ μὲν εἰσι νοτιώτατοι, καὶ μέχρι δὴ πέλαγος διήκοντες ἐκ μέρους δὴ ἐκτὸς σκέλους, καρπητανοί τε μετὰ τούτους πρὸς ἄρκτον, εἶτα ἀστίονοι καὶ οὐακκαῖοι, διὸ ὧν ὁ δουρέας ῥεῖ, κατ' ἀντιπορίαν πόλιν τῶν οὐακκαίων ἔχων διάβασιν. καλλαϊκοὶ δ' ὑπερκεῖται τ' ὀρεινῆς ἐπέχοντος πολλῷ, διὸ καὶ λυσιμαχώτερι ὄντος, τῷ τε κατακολεμῆσαντι οὓς λυσιτανούς, αὐτοὶ πρὸ ἔχουσι τὴν ἐπωνυμίαν· καὶ νῦν ἤδη οὓς πλείστους τῶν λυσιτανῶν, καλαϊκοὺς καλεῖσθαι παρεσκεύασαν. δὴ μὲν οὖν ὠρητανίας, ἱεραπεδύεσθαι δεῖ πόλις καίτουλον, Ⓒ ὠσία. τοῦ δ' τάγου τὰ πρὸς ἄρκτον, ἡ λυσιτανία δεῖ, μέγιστον τῶν ἰβηρικῶν ἐθνῶν, καὶ πλείστοις χρόνοις ὑπορωμαίων πολεμηθέν· πολιέχει δ' τ' χώρας ταύτης τὸ μὴ νότιον πλουρὸν τάγος, τὸ δ' ἑσπέριον καὶ τὸ ἀρκτικόν, ὁ ὠκεανός. τὸ δὲ ἑωθινόν, οἵ τε καρπητανοὶ καὶ οἱ οὐετίωνες καὶ οἱ ἀκαῖοι, καὶ καλλαϊκοὶ τὰ γνώσιμα ἔθνη. τἄλλα δὲ οὐκ ἄξιον ὀνομάζειν, διὰ τὴν μικρότητα καὶ τὴν ἀδοξίαν. ὑπονοοῦσι δὲ τοῖς νῦν, ᾠήσι καὶ τούτους λυσιτανοὺς ὀνομάζεσθαι. ὁμορεῖ δ' εἰσὶν ἐκ τοῦ πρὸς ἑω μέρους, οἱ μὲν καλλαϊκοὶ, τῷ τῶν ἀστυρίων ἔθνει Ⓒ τοῖς ἰβηρσὶν, οἱ δ' ἄλλοι τοῖς κελτιβήρσι. τὸ μὲν οὖν μῆκος μυρίων καὶ τριχιλίων σταδίων, τὸ δὲ πλάτος πολὺ ἔλαττον, ὃ ποιεῖ τὸ ἑωθινὸν πλευρὸν, εἰς τὴν ὑπικειμένην πέλαγος. ὑψηλὸν δ' ὄντι τὸ ἑωθινὸν καὶ βαχύ. ἡ δ' ὑποκειμένη χώρα, πεδιὰς πᾶσα, καὶ μέχρι θαλάττης, ὀλίγων ὀρῶν οὐ μεγάλων. ἤδη Ⓒ τὸν ἀριστοτέλη φησὶν ὁ ποσειδώνιος Θ, οὐκ ὀρθῶς ἀπαδεῖν τὴν πέλαγος καὶ τὴν μαυρουσίαν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώτεων. παλιρρόειν γὰρ φάναι τὴν θάλατταν, διὰ τὰς ἄκρας ὑψηλάς τε καὶ βαχείας εἶναι, δεχομένας τε τὸ λύμα σκληρῶς, καὶ αὖτα ποιεῖσθαι τὴν ἰβηρίαν. ταναντία γὰρ θινώδεις εἶναι καὶ ταπεινὰς τὰς πλείστας, ὀρθῶς λέγων.

ἡ δ'

ἡ δ' αὖ χῶρα πρὸς ἧς λέγομεν, δυσλαίμων τε ὄν, καὶ ποταμοῖς μεγάλοις διαῤῥεῖται καὶ μικροῖς ἅπασιν ἐκ θατέρου εὐθινῶν μορῶν παλλήλοις τῷ τάγῳ. ἔχουσι δὲ καὶ αὐάπλους οἱ πλείους, καὶ ψήγμα τοῦ χρυσοῦ πλεῖστον. γνωριμώτατοι δὲ τῶν ποταμῶν, ἐφεξῆς τοῦ τάγου μικρὸν λιάδλας, αὐάπλους ἔχων μικρὰς, καὶ ἀκυάς, ὡσαύτως. μετὰ δὲ τούτους, δυεῖν, μακρόθεν τε ῥέων πρὸς νομαντίαν, καὶ πολλὰς ἄλλας τῶν κελτιβήρων, καὶ οὐκκαίων καὶ τοικίας, μεγάλοις τ' αὐαπλεομένας σκάφεσιν, ὥστε ὀκτακοσίους χιλίους τι σταδίους. εἶτ' ἄλλοι ποταμοί. καὶ μετὰ τούτους, ὁ τοῦ λήθης, οὗ πύλαι λιμαίαν, οἱ δὲ βελιῶνα καλοῦσι, ᾗ ὅτι δι' ἐκ κελτιβήρων καὶ οὐκκαίων ῥεῖ. καὶ ὁ μετ' αὐτὸν βαῖνις, οἱ δὲ μίνιον φασί, πολὺ μέγιστος τῶν γ λυσιτανίᾳ ποταμῶν, ὥστε ὀκτακοσίοις καὶ αὐτὸς αὐαπλεόμενος σταδίοις. ποσειδώνιος δὲ ἐκ καντάβρων καὶ αὐτὸν ῥεῖν φησί. πρόκειται δὲ τοῦ ἑλβολῆς αὐτοῦ νῆσος, δύο χηλαὶ δύο ὅρμους ἔχουσαι. ἐπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν, ὅτι τὰς ὄχθας ὑψηλὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοί, καὶ ἱκανὰς διέχειν πρὸς ῥεύθροις, τὴν θάλατταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μὴ ὑποδέχεσθαι, μὴ δ' ὥσπερ ἀζῆν γ τοῖς πεδίοις. τὸ μὲν δὴ βρέτου στρατείας ὅρος οὗτος. πρὸ αὐτοῦ δ' εἰσὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παλλήλοις τοῖς λεχθεῖσιν. οὗτοι δ' οἰκοῦσιν ἀρτάβροι πρὸς τῇ ἄκρᾳ, ἣ καλεῖται νέριον, ἣ καὶ τοῦ ἑσπερίου πλευρᾶς καὶ τοῦ βορείου πόδας ὅτι. πρόσοικοῦσι δ' αὐτοῖς κελτικοί, συγγενεῖς τῶν ὧδι τοῦ ἄνω. καὶ γὰρ τούτους ἡ τουρδούλους στρατοῦσαντος ἐκεῖσε σασιάσαι φασὶ μετὰ τῆς διάβασιν τοῦ λημίου ποταμοῦ. πῶς δὲ τῇ στάσει ἡ ἀφροδίτης τοῦ ἡγεμόνος γυμνήσιος, καταμεῖναι σκεδασθέντας αὐτόθι, ἐκ τούτου ἡ μὲν ποταμὸν λήθης ἀγορεύειν. ἔχουσι δὲ οἱ ἀρτάβροι πόλεις συχνὰς, γ κάλπην σωσικοσυμμύας, ὧν οἱ πλέοντες, χρώμενοι τοῖς τόποις, ἀρτάβρων λιμένας προσαγορεύουσιν· οἱ δὲ νῦν αὐτοὺς ἀρτάβρους, ἀροτρέβας καλοῦσιν. ἔθνη μὲν δὴ πρὸ τριάκοντα τῆς χώρας νέμεται, τοῦ μεταξὺ τάγου καὶ τῶν ἀρτάβρων. δύσλαιμος δ' ἡ χώρας ὑπάρχουσα, κατά τε καρπούς μὲν βοσκήματα, καὶ τὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν πλησίον πλήθει ὁμοίως, οἱ πλείους αὐτῶν, τὸν ἀεὶ γ ὑπὸ ἀφγόντων βίον, γ λῃστρίοις διετέλουν πρός τε ἀλλήλους καὶ συνεχεῖ πολέμῳ, καὶ οὐ ὁμόρους αὐτοῖς, διαβαίνοντες τὸν τάγον, ἕως ἔπαυσαν αὐτοὺς ῥωμαῖοι πεπεισάμενοι, καὶ κώμας ποιήσαντες τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς πλείστας, γνίας δὲ καὶ σωσικίζοντες βέλτιον.

Regio itaq; de qua sermo est, fœlicitate præstat amnibus paruis & magnis irrigua, qui omneis Tago ab ortu pariter diſiuncti sunt, & maiori ex parte nauigabiles, atq; auri grumulis abundantes. Deinceps post Tagum nobilissima flumina sunt Muliadas, paruas habēs nauigationes. Itidem Vacua fluuius, post q̃s Durius longo fluens cursu penes Numantiam, & alias complures Celtiberorum & Vaccæorum habitatas terras. Magnis hi nauigijs permeabiles ad stad. ferè * c c c. Alia porrò flumina, post quę & Lethe, quod à plerisq; Limæa uocitatur, ab alijs Belion, & hoc ex Celtiberis & Vaccæis labitur. Postea Bænis, uel (ut alij aiunt) Minius omnes Lusitaniæ fluuios magnitudine superans. Et hic ipse ad stad. * c c c. nauigabilis. Posidonius & hunc è Cantabris fluere dicit, ante cuius eruptionem procumbit insula, & instar unguium scopuli duo, portus habentes fluuiorum. Dignè laudari potest naturæ ingenium, quoniam adeò imminentes extant ripæ, ut intra ipsorum alueos maris inundationes satis excipiant, nec excedant, nec in campos stagnent. Hic igitur præturæ Bruti terminus est. Alia quoque plura flumina ulterius sunt prædictis æquali distantia contigua. Extremi Artabri incolunt, circa Nerium promontorium, quod occidentalis & aquilonaris finis est lateris. Circumhabitant Galli, qui colentes Anam fluuium cognatione contingunt. Nam cum ij pariter atque Turduli socijs eò armis peruenissent, seditionem egisse ferunt postea quàm Lemium fluuium traiecerũt. Cæterùm post seditionem eorum amisso duce, palantes ac dissipati ea in regione desederunt. Hanc ob causam flumen λήθης id est obliuionis appellatum. Habẽt Artabri frequẽtes urbes in sinu pariter habitatas, quẽ nautæ & qui eis in locis uersantur, Artabrorum portum appellant. Nostræ ætatis homines Artabros Arotrebas uocitant. Gentes igitur circiter xxx. tractũ inter Artabros & Tagum inhabitant, cum fertilissima sit regio & fructuũ, & pecoris, & auri, & argenti, multorumq; similium. Ex his complures, omissis agrorum cultibus, in marinis latrocinijs uitã agitantes, uel assiduis inter se bellis disceptabant, uel traiecto Tago finitimos armis insectabantur, donec Romani eos homines humiliora sapere cogentes, repressérunt, & plurimis eorum redactis in uicos urbibus, pleraſque manſuetius ipſi incoluerunt. Hu-

* ἑπτακοσίους σταδίους.

* Oδίηγῆτα

Huius impietatis initium à mõtanis (uti par est) ortum fuit. Sterilem nanq; colẽtes agrũ, & paucorum prędiorum possessiones tenentes, alienorum auiditate trahebantur. Qui uerò illos propulsare conabantur, operum suorum dominio priuati, ea in necessitate constituebantur, ut pro agricolatione bellis implicarentur. Euenit igitur ut neglectus ager, innatis priuatus bonis, à latronibus habitaretur. Lusitanos autem insidiosos, scrutatores, ueloces, agiles, uersatiles esse, fama est. Scutũ duũm pedum ad latitudinem gestant, curuũ ad anteriora prospectans, loris dependens, cui neq; fibula neq; ansa ulla est. Gladiolus aut pugio lateri adhæret: plurimi lineos thoraces habent: perpauci loricis utuntur aut cristatis cassidibus, nonnulli neruatis galeis. Peditibus ocreę adsunt, unusquisq; plura fertia cula. Quidam utuntur & hastilibus, quibus cuspides sunt æreæ. Aliquos, Durio uicinos amni, Spartano ritu degere tradunt, duobus utentes unguentis: & ad calefaciendum ignitis utuntur lapidibus, & frigida lauãtur. Vnicus illis est cibus, mundus quidẽ ac simplex, sacrificijs dediti exta perspiciunt, nihilq; concidunt. Inspectant autem ex lateribus fibras, & contrectantes uentura coniectãt. Ex intestinis quoq; hominum maximè captiuorũ, diuinationes captant, fagis uelantes. Inde ubi plaga infligitur ab intestinis sub haruspice, primum ad hominis casum uaticinantur. Abscissas captiuorum dextras dijs offerunt. Omnes montium habitatores uictu simplici utũtur. Aquarũ potores, humi cubitores, longas ut fœminæ inferius diffundũt comas: mitratis frõtibus pugnas ineunt: hirco maximè uescunt, quẽ & Marti immolãt, sicut & captiuos, et equos. Faciũt etiã Hecatõbas, id est cẽtenario numero sacrificia, quolibet ex genere, ritu Græcanico. Et (ut inquit Pindarus) Omnia centena immolant.

Gymnica etiam conficiunt certamina, armis exercent ludos, & equis, & cestibus, & cursibus, & tumultuaria pugna, & instructo per cohortes prælio. Montani homines duabus anni partibus querna uescuntur glande: quã cum siccauerint frangũt, molunt, panes conficiunt, & ad tempus reponunt. Hordeaceo utuntur uino. nam è uite inopia summa laborant. Idq; ita confectũ, cuestigio absumũt, cõuiuia inter cõsanguineos celebrantes. Pro oleo butyrum usurpant, sedentes cœnitant, ædificatos in pariete hemicyclos habentes.

ἤρξαντο ἡ δὴ αὐομίας ταύτης οἱ ὀρεινοί, παθάπερ εἰκός. λυπραὶ γὰρ νεμόμενοι, καὶ μικρὰ κεκτημένοι, τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμουν. οἱ δὲ ἀμυνόμενοι τούτους, ἄκυροι τῶν ἰδίων ὀργάνων καθίσαντο ὑπ' ἀνάγκης, ὡς αὐτὴ τοῦ γεωργεῖν ἐπολέμουν καὶ οὗτοι. καὶ συνέβαινε τὴν χώραν ἀμελουμένην, σεσῆραν εἶναι τῶν ἐμφύτων ἀγαθῶν, οἰκεῖσθαι δ' ὑπὸ λῃστῶν. οὓς δ' οὖν λυσιτανοὺς φασιν, εὐεξοδυτικοὺς, ὑπερδυτικοὺς, ὀξεῖς, κούφους, εὐμεταβόλους. ἀπιστοῦσι δ' αὐτοῖς δίπουν ἔχειν τὴν διάμετρον, κοῖλον εἰς τὸ πρόσθεν, πλαμῶσιν ὑπερπεμμένον. οὔτε γὰρ πόρπακας, οὔτ' ἀσπιδίσκας ἔχει. παραξιφὶς πῶς τούτοις ἡ κοπίς. λινοθώρακοι οἱ πλείους, σαυνῖαι δὲ ἁλυσιδωτοῖς χρῶνται καὶ τελαμῶσι. κράνεσιν. οἱ μὲν δὲ καὶ κνημίδας ἔχουσιν, ἀκόντια δ' ἕκαστος πλέω. τινὲς δὲ καὶ δόρατι χρῶνται, ὠλοδορατίδες δὲ χάλκειαι. γνίους δὲ τῶν προσοικούντων τοῦ δουρίου ποταμοῦ λακωνικῶς διάγειν φασὶν ἀλειπηκείοις χρωμένους ἐλαίοις, καὶ πυρίαις ἐκλίθων σκαπύρων, καὶ ψυχρολουτροῦντας, καὶ μονοτροφοῦντας καθαρείως καὶ λιτῶς. θυτικοὶ δ' εἰσὶ λυσιτανοί, τά τε σπλάγχνα τῶν βλεπουσίων οὐκ ἐκτέμνοντες. προσεμβλέπουσι δὲ καὶ τὰς τῆς πλευρᾶς φλέβας, καὶ ψηλαφῶντες δὲ τεκμαίρονται. σπλαγχνεύονται δὲ καὶ δι' ἀνθρώπων αἰχμαλώτων καλύπτοντες σάγοις. εἶθ' ὅταν πληγῇ ὑπὸ τὰ σπλάγχνα, ὑπὸ τοῦ ἱδροῦντος μαντεύονται, πρῶτον ἐκ τοῦ σώματος. ἤν δ' ἁλόντων τὰς χεῖρας ἀφαιροῦντες τὰς δεξιὰς, ἀναπιθέασιν. ἅπαντες δὲ οἱ ὄρειοι λιτοί, ὑδροπόται, χαμαιεῦναι, βαθεῖαν καὶ κατακεχυμένοι τὴν κόμην γυναικῶν δίκην. μιβωσάμενοι ἢ τὰ μέτωπα, μάχονται. τραγοφαγοῦσι δὲ μάλιστα. κῷ θεῷ ἄρρεν τράγον θύουσι, καὶ τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἵππον. ποιοῦσι δὲ καὶ ἑκατόμβας ἑκάστου γένους ἑλληνικῶς, ὡς καὶ Πίνδαρός φησι, Πάντα θύειν ἑκατόν.

Τελοῦσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικοὺς καὶ ὁπλιτικοὺς καὶ ἱππικοὺς πυγμῆ, καὶ δρόμῳ, καὶ σπαρτοβολισμῷ, καὶ τῇ ἀπειρεσίῳ μάχῃ. οἱ δ' ὄρειοι τὰ δύο μόρια τοῦ ἔτους σπυροβαλανῶν χρῶνται, ξηραίνοντες καὶ κόπτοντες. εἶτα ἀλίσαντες καὶ ἀρτοποιησάμενοι, ὥστ' ἀποτίθεσθαι εἰς χρόνον, χρῶνται δὲ καὶ ζύθῳ. οἴνῳ δὲ σπανίζουσι, τὸν δὲ γνόμενον ταχὺ ἀναλίσκουσι κατοινωχούμενοι μετὰ τῶν συγγενῶν. ἀντ' ἐλαίου δὲ βουτύρῳ χρῶνται. καθήμενοί τε δειπνοῦσι πρὸς τοὺς τοίχους, καθέδρας οἰκοδομητὰς ἔχοντες.

προσκάθηνται

πρωάθλωται δὲ καθ' ἡλικίαν καὶ τιμῶ. πρωτοφορεῖον δὲ τὸ δεξιόν, καὶ παρὰ πόδα ὀρχοῦνται πρὸς αὐλὸν καὶ σάλπιγγα χορεύοντες, ἀλλὰ καὶ ἀναλλόμενοι καὶ ὀκλάζοντες. αἱ Βασκιτανίας δὲ καὶ γυναῖκες ἀναμὶξ αὐτοῖς προσαναπλαμβανόμεναι τῶν χειρῶν, μελανείμονες ἅπασαι. τὸ πλέον γὰρ σάγοις, ἐν οἷς πορ καὶ σταβλοῦνται. κηρίνοις δὲ ἀγγείοις χρῶνται, καθάπερ οἱ κελτοί. αἱ δὲ γυναῖκες γὰρ ἐναλύμασι καὶ ἀνθιναῖς ἐσθῆσι διάγουσιν. αὐτὶ δὲ νομίσματος οἵδε λίαν γὰρ βαθεῖ φρονήματι ἀμοιβῇ χρῶνται, ἢ τοῦ ἀργύρου ἐλάσματος ἀφαιμένοντες διδόασι. τοὺς δὲ θανατουμένους καταπετροῦσι, τοὺς δὲ πατραλοίας ἔξω τῶν ὁρῶν ἢ τῶν ποταμῶν καταλούουσι. γαμοῦσι δ' ὥσπερ οἱ ἕλληνες. τοὺς δ' ἀῤῥώστους, ὥσπερ οἱ αἰγύπτιοι τοπαλαιόν, προτιθέασιν εἰς τὰς ὁδούς, τοῖς περιεραμένοις τοῦ πάθους ὑποθήκης χάριν. διαφθειρομένοις τε πλοίοις ἐχρῶντο, ἕως ὧδε βρούτου, ἀλλὰ τὰς πλημμυρίας καὶ τὰ τριγάγη. νυνὶ δὲ καὶ τὰ μονόξυλα ἃ δὴ καλοῦσι. ἅλουσ πορφυροῖ, τειφθγόντος δὲ λευκοί. ἔστι δὲ τῶν ὀρείων ὁ βίος οὗτος ὥσπερ ἔφην, λέγω τῶν τοῦ βόρειον πλευρὰν ἀφορίζοντας ἡ ἰβηρίας, καὶ λαικοὺς καὶ ἀσυρους καὶ καντάβρους μέχρις οὐασκώνων, καὶ ἡ πυρήνης. ὁμοεδὲς γὰρ ἅπασιν οἱ βίοι. ὀκνῶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζειν φεύγων τὸ ἀηδὲς τῆς γραφῆς, εἰ μή τινι πῶς ἡδονῆς ἔστιν ἀκούειν, πλουταύρους καὶ βαρδυήτας καὶ ἀλλοτρίγας, καὶ ἄλλα χείρω καὶ ἀσημότερα τούτων ὀνόματα. τὸ δὲ ἀυσιμόβρον καὶ ἀγριῶδες, ὃ οὐκ ἐκ τοῦ πολεμεῖν συμβέβηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν ἐκποπισμόν. καὶ γὰρ ὁ πλοῦς ἐπ' αὐτοὺς μακρὸς, καὶ αἱ ὁδοί. διστεπίμικτοι δ' ὄντος, ἀκριβελήκασι τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ φιλάνθρωπον. ἧπερ δὲ νῦν ἔξω πάχουσι, πρὸ τοῦ ἐρῶ, καὶ τοῦ τῶν ῥωμαίων ὠφελήμιαν. ὅσοις δ' ἧπερ ἔξω συμβαίνει, χαλεπώτεροι εἰσὶ καὶ θηριωδέστεροι. τοιαύτης δ' οὔσης, καὶ ἀφ' ὧν τόπων λυπρότητος γίνοις, καὶ ὧν ὀρῶν, εἰκὸς ὠμοτέρεσθαι τοῦ τοιούτου ἀτοπίαν. ἀλλὰ νῦν ὡς ἕτερα, πέπαυται πολεμοῦντα πάντα. τοὺς τε γὰρ σωέχοντας ἐπὶ νῦν μάλιστα τὰ λησήρια καντάβρους, καὶ τοὺς γειτνιόντας αὐτοῖς, κατέλυσεν ὁ σεβαστὸς καῖσαρ. καὶ αὐτὶ τοῦ πορθεῖν τοὺς τῶν ῥωμαίων συμμάχους, στρατεύουσι νῦν ὑπὲρ τῶν ῥωμαίων, οἵ τε κωνιακοὶ, καὶ οἱ πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ ἴβηρος οἰκοῦντες, πλὴν τουισσοῦ.

Primus ſedendi locus cœnantibus in orbem ætati præſtatur, & honori. Inter potandũ ducto ad tibiam uel tubam choro ſaltant, inflexis exultantes pollicibus. In Baſtetanis mulieres inuicem manibus promiſcuę innectuntur, omnes ferè pullis amicti ueſtibus & ſagis, in quibus inuoluti per ſtramenta cubãt. Cerea illis, ut Gallis, in uſu ſunt uaſa, mulieres in roſeis degunt ornamentis. Hi loco nũmorum, graui admodum ſarcinarum permutatione utuntur, uel extenſi argenti laminæ fruſtum abſciſſum exhibent. Deſtinatos neci lapidibus obruunt, parricidas extra montiũ confinia uel ultra flumina eiectos ſaxis opprimunt. Coniugia de more Græcorum contrahunt. ægrotos uetuſto ritu Aegyptiorum in plateis deponũt, ut qui eo morbi genere tentati ſunt, commonefacere eos ualeant. Pelliceis uſq; ad Bruti aduentũ nauiculis utebantur per inundantes aquas & ſtagna. His autẽ annis lintres uno cauatas ex ligno (monoxyla uocant) uſurpant, & quidem ratò. Sal illis eſt colore prius purpureo: ſimul ac teritur, albeſcit. Hic eſt montanis uiuendi ritus quem commemoraui, eis inquam qui boreale Hiſpaniæ latus terminant, Callaicis, Aſturijs, Cãtabris uſq; ad Vaſcones & Pyrenen. Cunctis enim eadem eſt uiuẽdi formula. Vereor autem explicandis abundare nominibus, ne iniucunda reddatur ipſa deſcriptio, niſi audiendo aliquam uoluptatem afferant, Pleutauri, Bardyetæ, Allotriges, cæteriq; deterioris & deformioris appellationis homines. Agreſtis autem eorum immanitas, non ſolum ex ipſo bellandi uſu, uerùm etiam ex alia locorum longinquitate prouenit. longinqua enim ad eos eſt nauigatio, longinqua etiam itinera. Cum quę nullis commiſceantur aduenis, quæ inter homines cõmunia ſunt, abiecere, & omnẽ exuerũt humanitatẽ. Quę tamen per hoc tẽpus minus minusq; patiunt, cũ uigẽte pace ad illos Romani proficiſcant. Qui bus uerò id minus obuenit, importuniores ſunt, & ritu beluarũ ſæuiores. Talis cũ adſit illis locorũ ſterilitas, & quibuſdã mõtana duricies, eius generis incõmoditatẽ intẽdi credibile eſt. Cęterũ bella omnia hac tepeſtate deſierũt, ut dixi. Nã Cãtabros & uicinas illis gẽtes, quę adhuc latrocinia retinẽt, Cęſar Auguſtus oppreſsit. Et qui Romanorũ ſociorum prædones erant, nunc pro Romanis rei militari ſeruiunt, Coniaci uidelicet, et qui Iberi amnis fontes incolunt, præter Tuiſos.

Cui Tiberius succedens, tribus militum ordinibus impositis, locos ipsos ex Augusti Cæsaris instituto, nō modò pacatos, uerùm etiā urbanis præditos moribus effecit. Reliquus Hispaniæ tractus est nostrum à Columnis usque ad Pyrenæos montes littus, & huic incūbens regio tota mediterranea. Latitudo quidem inæqualis, cæterùm lōgitudo paulo plurium quàm stad. mille quaternūm. Spacia uero maritimæ supra stad. mille duo dicta sunt. Feruntaūt à Calpe proximo Columnis mōte ad Carthaginem nouam duo stad. mille & C C. Hoc uerò littus à Bastetanis, qui & Bastuli dicuntur, & ab partim Oretanis, habitari traditur. Hinc habent aliæ fermè totidē usque ad Iberum & Aeletani. Intra Iberum aūt usq; ad montem Pyrenæum & Pompeiana Trophæa stad. mille & D C. habitare paruam Aeletanorū partē. Reliqua Indigetes (sic enim appellantur) quadrifariā diuisos. Incho antibus uerò à Calpe, dorsum in parte quoddam montanum est ad Bastetaniam & Oretanos pertinens, nemorosum & proceris arboribus, maritimam oram mediterranea separans. Hoc in tractu & auri & cæterorum ef fossiones, multa per loca sunt. In hoc littore primariū extat oppidum Malaca, quod tanto à Calpe quanto Gades disiungitur interuallo. In ulteriore terra emporium est, ingentia habens salsamentaria, quod nonnulli Mænacen opinantur, quam Phocensium ultimā urbem percepimus, quæ ad occasum uergat. Cæterùm ea nequaquam est, quando illa lōginquius distās à Calpe è fundamentis effossa iacet, græcæ urbis uestigia seruans, Malaca uerò Phœniciæ ciuitatis propinquiorem tenet formā. Deinde Exitanorum ciuitas est, à qua salsamētaria precipuū nomē adepta sunt. Dehinc Abdera, Phœnicū ipsa etiā ædificiū. Superiora regionis mōtanæ loca Vlyssea ostētant, in qua est Mineruę templū, ut author est Posidonius, & Artemidorus, & Asclepiades Myrlianus, qui in Turditania literarij ludi magister extitit, deq; regionis illius gentibus exponēdis librum edidit. Is monumenta quædā de Vlyssis errore in Mineruę tēplo esse cōmemorat, parmas suspēsas, palustria rostraq; naualia. In Callaicis aūt quosdā ex Teucri commilitonibus habitasse, ibiq; oppida fuisse, è quibus unum Hellenes id est Græci, alterum Amphilochi nominatum est. siquidem Amphilochus eo in loco diem suum obijt, et comites in mediterranea errabūdi fuēre.

ὅτ' ἐκεῖνον ἀλαλξάμενος πεδρίος, τειῶν τὰ γμάτων τραλωλικῶν ὠϊσήσας ζῆς τόπους, τὸ ἀφ' ἁλειχθῆν ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος, ὁ μόνον ἐρωικοὺς, ἀλλὰ καὶ πολιτικοὺς ἥδη λινὰς αὐτῶν ἀπεργασάμενος τυγχάνει. λοιπὴ δ' ὅδὶ ἡ ἰβηρίας, ἥτε ἀφ' ἧν σηλῶν, μέχρι τ πυρήνης καθ' ἡμᾶς παραλία, καὶ ἡ ταύτης ὑπόρκειμένη μεσόγαια πᾶσα, τὸ μὲν πλάτος αὐῶ μαλον, τὸ δὲ μῆκος μικρῷ πλεῖον ἢ τριακοσίων σταδίων. τὰ δὲ ἡ παραλίας ὧδὶ πλείονα καὶ μ ἐλαττονα σταδίοις. φασὶ δὲ ἀφ' μὲν κάλπης τὸ ἡρ σήλας ὄρος, ὧδὶ καρχηδόνα νέαν, διχιλίοις καὶ διακοσίοις σταδίοις. οἰκεῖσθαι δὲ τῶν πόνα ταύτῃ ἀφ' βασηταν ῶν, οὓς καὶ βασούλους καλοῦσίν, ἐκ μοίρας δὲ καὶ ὑπὸ ὠρητανῶν. ὑπόκεινται δ' ὧν τ ἴβηρα ἄλλοι ζωσύγιοι καθύπ τι, ταύτῃ δ' ἐφ' αἰλητανούς. ὑπὸ δὲ τ ἴβηρος μέχρι πυρήνης καὶ ἧν πομπηΐου ἀναθημάτων, χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οἰκεῖν δ' αἰλητανῶν τε ὀλίγους, καὶ λοιπῶν οὓς προσαγορευομένους ἰνδικήτας, μεμερισμένους τέτρασι. καὶ τὰ μοῖρα δ', ἀξιολογώτατοι ἀφ' κάλπης, βάσσις ἐσὶν ὀρεινὴ τ βασηταν ίας καὶ τ ὠρητανῶν, διαπρεπεῖαν ὕλην ἔχουσα καὶ μεγαλόδενδρον, διορίζουσα τὴν παραλίαν τ ἀφ' ἡμεσογαίας. πολλαχοῦ δὲ καὶ ταῦθα ὀρυσεῖα καὶ ἄλλα μέταλλα. πόλις δ' ὀνόμ γ' ἐπὶ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ πρώτη μάλακα, ἴσον διέχουσα ἡ κάλπης, ὅσον καὶ τὰ γάδειρα. ἐμπορεῖον δ' ὀνόμ γ' ἐσὶ τῆς πορφύρας σαλμασι, καὶ παρασκευὰς ἔχει μεγάλας. ταύτῃ νῦν τῇ μαινάκῃ τ αὐτὴν νομίζουσιν, ὡς ὑπάτῃ τ φοινικῆς, πόλεων πρὸς λύσει κειμένην παρειλήφαμεν. οὐκ ἔστι δέ, ἀλλ' ἐκείνη μ ἀποτόμῳ ἡ κάλπης ὀνόμ κατασκαμμένη, τὰ δ' ἴχνη σώζουσα ἑλληνικῆς πόλεως, ἡ μάλακα καὶ πλησίον μᾶλλον φοινίκης τῷ χήματι. ἐφ' ἑξῆς δ' ὀνόμ ἡ ἧν ὀξυτανῶν πόλις, ἀφ' ἧς καὶ τὰ παρίσκα ἐπωνύμως λέγεσθ. μετὰ ταύτην ἀνδήρα, φοινίκων κτίσμα καὶ αὐτή. ὑπὲρ δ' τ τόπων γ' τῆ ὀρεινῇ δείκνυται ὀδυσσέως καὶ διόρυγ τ ἀθλιᾶς γ' αὐτῇ, ὡς ποσειδωνίός τε ἱστόρηκε καὶ ἀρτεμίδωρος, καὶ ἀσκληπιάδης ὁ μυρλεανὸς ἀνὴρ, γ' τῇ τουρδητανίᾳ, παιδεύσας τὰ γραμματικὰ, καὶ πολιτικήσιν ἅπασιν ἐνδοξότατος τ ταύτης. οὗτος δέ φησιν ὑπομνήματα ἡ πλάνης ἡ ὀδυσσέως γ' τῷ ἱερῷ τ ἀθλιᾶς, ἀσπίδας προσπεπαλαῦσθαι καὶ ἀκροστόλια. γ' καλλαϊκοῖς ὑπ τ μετὰ τοὺκρα στρατοῦσαν τινὰς οἰκῆσαι, καὶ ὑπάρξαι πόλεις αὐτόθι, τὴν μ καλουμένην ἑλλοῦν, τὴν δ' ἀμφίλοχοι, ὡς καὶ τὸν ἀμφιλόχου τελευτήσαντος ἀδύξ. καὶ τῶν σωόντων πλανηθέντων μέχρι ἡ μεσογαίας,

καὶ τῶν

καὶ τῶν μεθ' Ἡρακλέους στρατευσάντων, καὶ τῶν ἀπὸ Μενελάου ἱστορῶσί φασιν ἐποικίσαι τὴν Ἰβηρίαν. Ἔνιοι δὲ καὶ τὰ Βρίας μόριόν τινα καταχεῖν Λάκωνας, καὶ οὕτω φησί, καὶ ἄλλοι. γνῶσθαι δὲ, καὶ ὠφικέλλαν πόλιν. ὁ ὠφικέλλαι, κτίσμα λέγουσι τὸ μετὰ αὐτῶν ὁρμηθὲν, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, σταλὲν αὖτοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν. καὶ γὰρ τῆ Λιβύη δὲ ἐπισβύνασι τινὲς τῶν Γαδειρητῶν ἐμπόροις προσέχοντες, ὡς καὶ Ἀρτεμίδωρος ἔφησεν, ὅτι οἱ ἔσω τῆς Μαυρουσίας οἰκοῦντες πρὸς τῇ ἑσπερίοις αἰθίοψι, λωτοφάγοι καλοῦνται, σιτούμενοι λωτὸν, πόαν τινὰ καὶ ῥίζαν· οὐ δεόμενοι δὲ ποτοῦ, οὐδὲ ἔχοντες, διὰ τὴν αὐανρίαν, διατείνοντες μέχρι τῶν ἔσω τῆς κυρηναίας τόπων. ἄλλοι τε πάλιν καλοῦνται λωτοφάγοι, τὴν ἑτέραν οἰκοῦντες τῶν πρὸ μικρᾶς σύρτεως νήσων τὴν μήνιγγα. οὐ δὴ θαυμάζοι τις ἂν οὔτε τὸ ποιητὸν τὰ περὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην μυθογραφήσαντα οὕτω τρόπον, ὥστ' ἔξω σκοπὸν γὰρ ἔχει ἀτλαντικῶ περάγει τὰ πολλὰ διαθεῖναι, τῶν λεγομένων περὶ αὐτοῦ. τὰ γὰρ ἱστορούμενα ἐγγὺς ἴσως καὶ τόπους καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ἐκείνου πεπλασμένων. ὥστε οὐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὔτ' εἴ τινες αὐτοῦ τε ταύτας τῆς ἱστορίας πιστεύσαντες, καὶ τῇ πολυμαθίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ πρὸς ὠφελημονικὰς ὑποθέσεις ἔτρεψαν τὴν ὁμήρου ποίησιν. καθάπερ καὶ τὸ ὁ μαλώτης ἐποίησε, καὶ ἄλλοι τινές. οὐδ' οὕτως ἀγροίκως ἐδιέξαντο τὴν ὠφελείαν τὴν τοιαύτην, ὥστε οὐ μόνον τὴν ποιητὴν σκαπανέως ἢ θερισοῦ δίκην ἐκ πάσης τοιαύτης ὠφελήμης ἐξέβαλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁψαμένους τοιαύτης πραγματείας, καὶ μανομένους ὑπέλαβον. σωτηρίαν δὲ ἢ ἐπανόρθωσιν ἤ τί τοιοῦτον ἕτερον εἰς τὰ λεχθέντα ὑπ' ἐκείνων, εἰσφέρειν οὐκ ἐθάρρησεν, οὔτε τῶν γραμματικῶν, οὔτε τῶν περὶ τὰ μαθήματα σεμνῶν οὐδείς. καί τοι ἐμοὶ γε δοκεῖ δίκαιον εἶναι καὶ σωτηρῆσαι πολλοῖς τῶν λεχθέντων, καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγεῖν, καὶ μᾶλλον εἰς ταῦτα ὅσα πυθέας παρεκρούσατο τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ κατὰ ἄγνοιαν, τῶν τε ἑσπερίων τόπων, καὶ τῶν προσβόρων, τῶν παρὰ τὸν ὠκεανόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσθω, λόγον ἔχοντα ἴδιον καὶ μακρόν. τῆς δὲ τῶν ἑλλήνων πλάνης τῆς εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, νομίζοι τις ἂν αἴτιον τὸ διεσπάσθαι κατὰ μέρη μικρὰ, καὶ διανασείας ὠλιγοκλῶ σὺν ἐχούσας πρὸς ἀλλήλους κατ' αὐθάδειαν.

Sic etiam nõnullos Herculis ſocios, ſcriptores etiam aliquos tradidiſſe refert, coloniam è Meſſana in Hiſpaniam deduxiſſe. Lacones etiam Cantabriæ partem tenuiſſe, & hic ipſe, & alius teſtis eſt ſcriptor. Illic & Obſicellam eſſe, urbẽ Antenoris & ſociorũ eiusq; filiorũ, cum in Italiã curſum tenuerunt. In Africa quoq; credidere nõnulli, Gaditanorũ mercatorũ fidẽ ſecuti, ſicut Artemidorus ſcriptũ reliquit: quoniã Aethiopes Mauritaniæ accolæ in occaſum ſpectãtes, Lotophagi uocitantur, loti cibos carpẽtes, gramẽ ac radicẽ quandã, nullo indigentes potu, nec facultatẽ eius propter aquarũ penuriã habẽtes. Horũ natio uſq; in Cyrenæorũ loca extendit. Alij rurſus Lotophagi nominant, alterã inhabitãtes è regione paruę Syrtis inſularũ Menyngẽ. Haud ſanè mirãdum eſt, poẽtã hoc pacto errorem Vlyſsis fabuloſe deſcripſiſſe, ut multa de Vlyſsis rebus memoriæ proditis extra Columnas in Atlantico pelago diſpoſuerit. Quæ enim ab hiſtoricis traduntur, nõ multũ abſunt & de locis & de reliquis ab eo per figmenta enarratis, unde nõ lõgè à fide poeticũ figmẽtum erat. Nec ſi qui hiſce credentes hiſtorijs, & multimodę uatis ipſius cognitioni, Homericã poeſin ad cognatas ſcientiæ ac peritiæ materias conuerterunt, quemadmodum à Crate Malota, & alijs quibuſdam factitatũ eſt. Qui dã uerò adeò ruſticè talẽ aggrediendi operis rationem admiſerũt, ut uatẽ ipſum nõ ſolum cuiuſdã foſſoris aut meſſoris inſtar ex omni eius generis ſcientia extruſerint, uerùm etiam eos qui tale negotium attigerint, furijs agitatos fuiſſe cenſeant. Patrocinium autem caſtigationem ue aut tale aliquid in eorum maledicta conferre, ex ijs auſus eſt nemo, quantũuis eximius, qui grammaticam aut mathematicorum acumina tenere profiteatur. Quanquam aduerſus multa eorũ maledicta & patrocinium & erroris emendationem adduci poſſe mihi uidetur, in ijs præſertim quibus Pytheas quoſdam ſibi credentes fruſtratus eſt: quod per locorum occidentalium & aquilonarium ignorationem & Oceani contingit. Cæterùm hæc in præſentiarum miſſa faciamus, quæ peculiari ſermone prolixius differenda forent. Græcos autem ad barbaras nationes errabũdos peragraſſe, hãc cauſam habuit, quia paruas in portiones diſſipati fuerãt, cũ imperia per elationẽ atq; contumaciam inuicem minimè coaleſcerent, & conſpirationem inter ſe nequaquã haberẽt.

Vnde cõtra externas inuadentiũ uires imbecilli facti sunt, hoc uerò per elatos spiritus. Quòd quidẽ inter Hispanos maximè latius extendit, cũ ad uersutũ natura ingeniũ, subdolã quoq; mentẽ adiungerẽt. Nã inuasores & prædones effecti uitam degebãt, ad parua primũ audaces, nec dũ ingentia aggrediebãt facinora, cũ magnas nondũ uires aut societates cõparassent. Si enim sese mutuò tutari uoluissent, neq; Carthaginẽsibus, neq; prius Tyrijs, plurimã eorũ regionẽ per maiorẽ potentiam incursantibus destruẽdi fuisset occasio. Neq; Celtis, qui nũc appellantur Celtiberi, atque Berones, neq; piratæ Viriatho, neq; Sertorio postea, neq; si alij pleriq; amplificandæ potẽtiæ auiditate ducebantur, & Romanus populus augẽdæ potentiæ gratia aduersus Hispanos, particulatimq; cõtra singulas ciuitates bellũ multos protraxit ad annos, nũc hos, nũc illos delẽs, donec ad annũ ferè ducentesimũ atq; amplius, uniuersos in potestatẽ redegerit. Ad institutã igitur orbis enarrationẽ redeamus. Postea igit̃ locata Abdera est & Carthago noua, quam ędificauit Asdrubal, is qui Barcæ Hannibalis genitori successit. Ea sanè est cunctarũ eo in tractu urbiũ potentissima: nã & munimine et murorũ structura atq; pulchritudine & portuum cõmoditate, & lacus amœnitate ornatissima est, nec minus argẽti effossionibus, de quibus antè diximus. Hic & in propinquis locis frequẽtissima sunt salsamẽta. Vnde hoc etiã amplissimũ est emporiũ, siue de rebus è mari ad mediterraneã importãdis, siue ex ipsa regione forãs ad omnes exportãdis. Hęc uerò pars maritima hinc usque ad Iberũ in medio quodãmodo interuallo Sucronẽ habet fluuiũ & eius excursum, & eiusdẽ nominis urbẽ. Labitur aũt è mõte, qui incũbenti cõtiguus est dorso, & è Malaca & eximinẽtibus Carthagini locis pedestri uia dabilis, undiq; ab Ibero æqualiter distãs, paululũ à Carthagine atq; Ibero disiunctus. Inter Sucronem & Carthaginem tria Massilienssiũ sunt oppidula, haud procul à flumine. Ex ijs celeberrimum est Hemeroscopeũ, id est diurna specula, in extremitate Dianæ Ephesiæ sacellum habens, frequenti religione cultum, quo Sertorius ad res maritimas usus est receptaculo. Nam munitissimum est ad rem piraticam, item percommodum, nauigantibus'que longinquum præstans prospectum. Vocatur autem Artemisium tanquam Dianium, ferrarias habens effossiones feraces ex

ὥστε ἐκ τούτου πῶς τοὺς ὠθοῦντας ἐξωθῆσαι ἀθῳοῦς εἶναι. ὅσῳ δὲ ἀσθενέστερον. ἐπὶ δὲ τοῖς ἴβηρσι μᾶλιστα ἐπέτεινε, πρωσλαβοῦσι καὶ τὸ πανοῦργον φύσει, καὶ τὸ μὴ ἁπλοῦν. ἐπίβετοι γὰρ καὶ λῃστρικοὶ τοῖς βίοις ἐγένοντο τὰ μικρὰ τολμῶντες, μεγάλοις δ' οὐκ ἐπιλαβόμενοι, διὰ τὸ μεγάλας κατασκευάζεσθαι δυνάμεις καὶ κοινωνίας. εἰ γὰρ δὴ σωφρονίζειν ἐβούλοντο ἀλλήλους, οὔτε καρχηδονίοις ὑπῆρξεν ἂν καταστρέψασθαι, ἐπελθοῦσι τὴν πλείστην αὐτῶν ἐκ περιουσίας, καὶ ἐπὶ πρότερον τυρίοις, εἶτα κελτοῖς, οἳ νῦν κελτίβηρες καὶ βήρωνες καλοῦνται, οὔτε τοῦ λῃστεύειν καὶ σφετερίζειν μετὰ ταῦτα, καὶ οἵ τινες ἕτεροι δυνασείας ἐπεθύμησαν μείζονες ῥωμαῖοι τε τοῦ κατὰ μέρη πῶς τοὺς ἴβηρας πολεμεῖν καθ' ἑκάστους διὰ ταύτην τὴν δυνασείαν, πολλά τινα διετέλεσαν χρόνον, ἄλλοτ' ἄλλους καταστρεφόμενοι τέως ἕως ἅπαντας ὑποχειρίους ἔλαβον διακοσίοις ἔτεσι σχεδόν τι, ἢ μακρότερον. ἐπάνειμι δὲ ὅθεν τὴν περιήγησιν. μεταξύ τοίνυν ἄβδηρα ὅσον ἡ μαρκελλίνη ἡ νέα, ἱστόμα ἀσφοῦβα, τοῦ διαξαμώνου βάρκαν τὸν αὐνίβα πατέρα, ἱδρυτήν πολλῶν τῶν ταύτῃ πόλεων. καὶ γὰρ ὁρυμνοτάτη, καὶ τεῖχι κατασκευασμένῳ καλῶς, καὶ λιμέσι καὶ λίμνῃ κεκόσμηται. καὶ τοῖς τῶν ἀργυρείων μετάλλοις πρὸ ὧν εἰρήκαμεν, καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τοῖς πλησίον τόποις πολλὴ ἡ παρουσία. καὶ ἔστι δὲ μείζων ἐμπορεῖον τῶν μὲν ἐκ θαλάττης τῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ, τῶν δ' ἐκεῖθεν τοῖς ἔξω πάσιν. ἡ δ' ἐνθένδε μέχρι τοῦ ἴβηρος παραλία, κατὰ μέσον πως τὸ διάστημα ἔχει τὸν σύκρωνα ποταμόν, καὶ τὴν ἐκβολὴν αὐτοῦ, καὶ πόλιν ὁμώνυμον. ῥεῖ δὲ ἐκ τοῦ συνεχοῦς ὄρους τῇ ὑποκειμένῃ ῥάχει, τῆς τε μαλώνας καὶ τῶν περὶ καρχηδόνα ὑποκειμένων τόπων, πόρρω τοιζῆ, παράλληλον δέ πως τοῦ ἴβηρος, μικρὸν δὲ διέχει τῆς καρχηδόνος, ἢ τοῦ ἴβηρος. μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ σύκρωνος καὶ τῆς καρχηδόνος, τρία πολίχνια μασσαλιωτῶν εἰσὶν οὐ πολὺ ἀπόντα τοῦ ποταμοῦ. τούτων δ' ὅτι γνωριμώτατον, τὸ ἡμεροσκοπεῖον, ἔχον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος ἱερὸν σφόδρα τιμώμενον, ᾧ ἐχρήσατο ὁρμητηρίῳ κατὰ θάλατταν σερτώριος. ὁρυμνὸν γάρ ὅτι καὶ λῃστρικόν, κάτοπτον δὲ ἐκ πολλοῦ τοῖς πλωτίλιοις. καλεῖται δὲ διάνιον, οἷον ἀρτέμισιον, ἔχον σιδήρου σύφυτα

πλησίον.

πλησίον· καὶ νησίδια, πλατυσία καὶ πλουμβαρία, καὶ λιμνοθάλαττα ὑπόκειται λίμνη, ἔχουσα κύκλῳ σταδίων τετρακοσίων. ἐπὶ δὲ τοῦ ἡρακλείους νήσου ἐστὶν ἡ τῶν καρχηδονίων, ἣν καλοῦσι σκομβραρίαν ἀπὸ τῆς ἁλισκομένης σκόμβρου, ἧς ὁ ἄριστος σκόμβρος ἁλίζεται γαρόν. ἔστι δὲ διέχει σταδίους καὶ τέσσαρας ἡ καρχηδών. πάλιν δ' ὑπὲρ θάτερα τοῦ κύκλωνος ἰόντι ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἴβηρος, σαγουντου κτίσμα, ζακυνθίων, ἣν ἀννίβας κατασκάψας παρὰ τὰ συγκείμενα πρὸς ῥωμαίους, ὁρμὴν διδύτροφον αὐτοῖς ἔδωκε πολέμου πρὸς καρχηδονίους. πλησίον δὲ πόλεις εἰσί, χερρόνησός τε, καὶ ὀλεάστρον, καὶ καρταλίας. ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ διαβάσει τοῦ ἴβηρος, διρκιοσα κατοικία. ῥεῖ δὲ ὁ ἴβηρ ἀπὸ καντάβρων, ἔχων τὰς ἀρχὰς ἀπὸ μεσημβρίας, διὰ πολλοῦ πεδίου, παράλληλος τοῖς πυρηναίοις ὄρεσι. μεταξὺ δὲ τῶν τοῦ ἴβηρος ἐκτροπῶν, καὶ τῶν ἄκρων τῆς πυρήνης, ἐφ' ὧν ἵδρυται τὰ τρόπαια τοῦ πομπηίου, πρώτη ταρακὼν ὅθι πόλις, ἀλίμενος μέν, οὐ κόλπῳ δὲ ἱδρυμένη, καὶ κατεσκευασμένη τοῖς ἄλλοις ἱκανῶς, καὶ οὐχ ἧττον εὐανδρουῦσα νυνὶ τῆς καρχηδόνος· πρὸς γὰρ τὰς τῶν ἡγεμόνων ὑπερβολὰς εὐφυῶς ἔχει. καὶ ἔστιν ὥσπερ μητρόπολις οὐ τῶν ἐπὶ ἴβηρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς πύλης. αἵ τε γυμνήσιαι νῆσοι πρόκεινται πλησίον, καὶ ἡ βύσσος, ἀξιόλογοι νῆσοι, τῷ θέσιν εὐκαιρον τῶν πόλεως ὑπαγορεύουσιν. ὀρατοσθένης δὲ καὶ ναύσταθμον ἔχειν φησὶν αὐτὴν, οὐδὲ ἀγκυροβόλοις, σφόδρα εὐτυχοῦσαν, ὡς ἀντιλέγων εἰρηκὼν ἀρτεμίδωρος. ἡ δὲ σύμπασα δὲ ἀπὸ σταλῶν, ὑπανίζεται λιμέσι μέχρι διδύρου. ἐντὸς δὲ ἤδη τὰ ἑξῆς, δύλιμνα. καὶ χώρα ἀγαθὴ, τῶν τε λεπτανῶν, καὶ λαρτολαιητῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων μέχρι ἐμπορείου. ὑπὲρ δὲ μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅσον τε πρακτικιλίους διέχον τῆς πυρήνης σταδίους, καὶ τῶν μεθορίων τῆς ἰβηρίας πρὸς τὴν κελτικήν. καὶ αὕτη δὲ ὅτι πᾶσα ἀγαθὴ καὶ εὔλιμνος. ἐντεῦθεν δὲ ὅτι καὶ ἡ ῥοδάνη, πολίχνιον ἐμπορειτῶν. τινὲς δὲ λατίσμα ῥοδίων φασί. καὶ ταῦθα δὲ καὶ ἐν τῷ ἐμπορείῳ τὴν ἀρτεμιν τὴν ἐφεσίαν τιμῶσιν. ὁροῦμεν δὲ τὴν αἰτίαν, ἐν τοῖς περὶ μασσαλίαν, ὅπως οἱ ἐμπορίται πρότερον, νησίον τι προκείμενον, ὃ νῦν καλεῖται παλαιὰ πόλις, νῦν δ' οἰκοῦσιν ἐν τῇ ἠπείρῳ. διόπολις δ' ὅτι, τείχει διωρισμένῳ, πρότερον τῶν ἐνδικατῶν τινὰς πολίτους ἔχουσα,

propinquo: pusillas etiã insulas, Planesiam, Plumbariam, & Limnothalassam imminentem, quæ in circuitu est stadiorum CCCC. Dehinc Herculis insula est ad Carthaginem spectans, quam à scombrorum multitudine captorum Scombroariam uocãt, ex quibus garum (optimum hoc salsamenti genus est) cõditur. Abest autem à Carthagine stadijs IIII & XX. Rursus altero Sucronis ex latere ad Iberi exitum pergenti Sagũtus occurrit, à Zacynthijs condita: quam Hannibal contra Romani populi fœdera diruens, belli Punici secundi suscitauit incendium. Proximæ urbes sunt Cherrhonesus, Oleatrum, Cartalias. In ipsoq; Iberi trãsitu Dertossa colonia. Labitur autem Iberus à Cantabris, è meridie ortũ habens, per magnum camporum spacium, pari semper interuallo à Pyrenæis distans montibus. Inter Iberi uerò deflexiones & extremas Pyrenæi partes, à quibus Pompeij monumẽta fixa cernuntur, prima est urbs Taraco, portu carẽs, in sinu quodam sita. Cæterùm in reliquis idoneè comparata, nõ minus hac tempestate quàm Carthago uiris probis ornata. Ad excipiendas enim principum peregrinationes egregiè nata, & nõ intra Iberum modò, sed etiam extra latè, Metropolis, id est ciuitatũ mater est. Gymnesiæ etiam insulæ contra, non longè iacentes, & Eboſus dignitate præstantes, opportunum urbi situm ostẽdũt. Eratosthenes autẽ ei stationem esse affirmat, iaciendis anchoris non admodum commodam, sicuti contrà differens Artemidorus inquit. Vniuersa ab Colũnis hucusque maritima importuosa est: deinceps aũt hoc ex loco cõmodis ornata portubus, ager quoq; bonitate præcellẽs Leetanorũ & Lartolætarũ, aliorũq; taliũ usq; ad Emporiũ. Illud enim est à Massiliẽsibus ædificatũ, à Pyrenæis mõtibus stad. mil. IIII interuallo, & Hispaniæ finibus ad Galliã distãs. Hic est aũt uniuersus tractus agrorũ & portuum commoditate præstans. Eo in loco Rhodope oppidulum est Emporiensium, quod plerisq; ab Rhodijs conditũ fuisse tradunt. Et hic et in Emporio urbe Dianam Ephesiam eximia ueneratione colunt. In rebus Massilienſibus huius causam aperiemus. habitabant autem prius Emporienses pusillam quandã oppositã insulam, quam nũc Palæopolin, id est urbẽ ueterẽ nominãt, hoc uerò tẽpore in cõtinẽti habitacula posuere. Diopolis est quam murus diuidit, uicinos antea quosdã ex Indicetis habẽs inquilinos,

qui etſi per ſe ſuam agerent rempublicam, communia tamen habere mœnia cum Græcis tutelæ gratia uoluerunt. hæc autem duplicata ſunt, medio dirimente muro. tempore in deprocedente, in eadem ciuitatis gubernacula conuenerunt: quod & in alijs multis euenit, barbaris & Græcis legibus mixtim temperatis. Præterfluit uerò amnis ex Pyrene exoriens. cuius quidem egreſſio Emporienſibus portum efficit. Emporienſes egregiè circa colligenda lina opus agunt. Interiorem agrum, cùm aliarũ rerum, tum uerò ſparti feracem habent. Qui uerò inutilior eſt ac tenuis, iuncum producit, ut etiam luncarium campũ appellẽt. Plericq; ultimas Pyrenæi mõtis partes uſq; ad Pompeij Trophæa tenẽt, per quę ex Italia ad interiorem Hiſpaniam pergentibus, iter eſt maximè ad Bæticam. Hæc uia nunc quidẽ mari proxima, nũc aũt lõginqua redditur, præſertim ubi ſpectat occaſum. Ducit aũt Taraconẽ, à Pompeianis monumentis per luncariũ campũ, & Betterones, & Marathonium, id eſt fœniculariũ, quẽ à naſcentibus latè fœniculis, ſic Latina lingua uocitãt. Dehinc ex Taracone ad traiectũ Iberi amnis per ciuitatẽ Dertoſſam. hinc per Saguntũ perducta, & urbẽ Setabin, ſenſim à mari diſcedit, & Spartario cãpo, qui ſicut & alter luncarius, ita & ipſe Spartarius appellat, ſeſe applicat. Hic aũt & ſpacioſus & aquarũ indigens, implicatũ ſparto iuncũ procreat, quod ad omnes oras, potiſsimum in Italiã deuehit. Antea medium per campum atq; Egelaſtas uiã ipſam & longinquã & aſperã eſſe contingebat. Nunc aũt ad maritimã facta eſt, luncariũ tantummodo attingens campũ, ad idẽq; pertendens quò prior illa, ad Claſtonem ſcilicet & Obulconem, per quas & ad Cordubam et ad Gades uia perducit, quæ duo ampliſsima ſunt emporia. Diſtat autem à Corduba Obulco ſtad. circiter XXX. Ab rerum ſanè ſcriptoribus traditum eſt, Cæſarem è Roma Obulconem VII ac XX die peruenisſe in caſtra. Illa ibidem eo tempore fuerant, quo ad Mundam Martem conſerturus erat. Tota quæ eo tempore fuerat à Columnis ad Hiſpaniæ Galliæ'que terminos maritima huius generis eſt. Super hanc uerò ſitus mediterraneus ager, is inquam, qui inter Pyrenæos montes, latus' que ſeptentrionale uſque ad Satyros eſt, duobus maximè finitur montibus. E' quibus unus æqualiter à Pyrene diſtãs, producitur à Cantabris exoriẽs,

οἱ καίπερ ἰδίᾳ πολιτευόμενοι, κοινῇ ὅμως περίβολον ἔχειν ἐβούλοντο πρὸς αὐτῶν ἕλλησιν ἀσφαλείας χάριν. διπλοῦν δὲ τοῦτο, τείχει μέσῳ διωρισμένῳ. τῷ χρόνῳ δ' εἰς ταὐτὸ πολίτευμα συμπλεῖον μικτόν τι, ἔκ τε βαρβάρων καὶ ἑλληνικῶν νομίμων, ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συμβέβηκε. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς πλησίον ἐκ τῶν πυρήνης ἔχων τὰς ἀρχάς. ἐκβολὴ λιμένι ὅσιος τοῖς ἐμπορίταις. λίνευσι μὲν οἱ ἐμπορῖται, χώραν δὲ τὴν μὲν εὔγαιαν ἔχουσι, τὴν μὲν ἀγαθὴν, τὴν δὲ ἀπαρτοφόρον, τῶν ἀρίστου τῆς ἐλαίας οἴνου. καλοῦσι δὲ ἰουγγαρίαν πεδίον. τινὲς δὲ καὶ τῶν τῶν πυρήνης ἄκρων νέμονται, μέχρι τῶν ἀναθημάτων τοῦ πομπηίου, οἳ ὧν βασιλεύουσιν εἰς τὴν ἔξω καλουμένην ἰβηρίαν ἐκ τῆς ἰταλίας, καὶ μάλιστα τὴν βαστικήν. αὕτη δ' ἡ ὁδὸς, ποτὲ μὲν πλησιάζει τῇ θαλάττῃ, ποτὲ δ' ἀφίσταται, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν μέρεσι. φέρεται δὲ παρακῶνα, ἀπὸ τε τῶν ἀναθημάτων τοῦ πομπηίου, ἀπὸ τοῦ γυμνασίου πεδίου, ἐπὶ βεττήρων, καὶ τοῦ μαραθῶνος καλουμένου πεδίου τῇ λατίνῃ γλώττῃ, φοίνικα δὲ τὸ μάραθον. ἐκ δὲ παρακῶνος διὰ τοῦ πόρου τοῦ ἴβηρος, κατὰ δίστοαν πόλιν, ἐντεῦθεν ἀπὰ σαγούντου καὶ στάβιον πόλεως ἐνεχθεῖσα, κατὰ μικρὸν ἀφίσταται τῆς θαλάττης, καὶ σωματεῖον τοῦ παρταρείου, ὡς αὖ ἀλιχουσῶν καὶ λουμένων πεδίον. ὄρος δ' ὑπὲρ μέγα καὶ ἄνυδρον, τὴν χοινοπλοκικὴν φύσιν παφέρον, ὕλας γυμνὰς ἔχουσαν εἰς πάντα τόπον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἰταλίαν. πρότερον μὲν οὖν ἀπὸ μέσου τοῦ πεδίου καὶ ἐγελάστας, συμβαίνειν εἶναι τὴν ὁδὸν χαλεπὴν καὶ πολλήν. νυνὶ δὲ ὧν τὰ πρὸς θάλατταν μέρη πεποιήκασιν αὐτῶν, ὧν φαύουσαν μόνον τοῦ χοινοῦντος εἰς ταὐτὸ, καὶ τείνουσαν τῇ πρὸς τὰ πρὶ λιλάστωνα καὶ ὀβούλκωνα, ἐν ὧν εἰς τε κορδύβην, καὶ εἰς γάδειρα ἡ ὁδὸς τὰ μέγιστα τῶν ἐμπορείων. διέχει δὲ ἡ κορδύβης ἡ ὀβούλκων πρὶ τεσσαρακοσίους σταδίους. φασὶ δ' οἱ συγγραφεῖς, ἐλθεῖν καὶ καίσαρα ἐκ ῥώμης ἐπὶ καὶ ἑπτὰ ἡμέραις εἰς τὴν ὀβούλκωνα, καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ γὰρ αὖθα, ἐν οἷς ἔμελλε συμβάλλειν εἰς τὴν πρὶ τὴν μοῦνδαν πόλεμον. ἡ μὲν δὴ παλαία πᾶσα ἡ ἀπὸ σκιπίωνος μέχρι τῆς μεθορίας τῆς ἰβήρων τῆς κελτῆς, τοιαύτη. ἡ δ' ὑπερκειμένη μεσόγαια, λέγω δὲ τὴν γῆν τῶν τε πυρηναίων ὀρῶν καὶ τῆς προσαρκτίου πλευρᾶς, μέχρι σατύρων, ἔθνη μάλιστα ὀρεσιβορίζητα. τούτων δὲ τὸ μὲν πλεῖστον ὅσον πρὸς πυρήνην, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν καντάβρων ἔχον,

τελευτᾷ

πελβυτίων δ' ὧν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, καὶ λοῦσι ἢ ὧν ἰδούβεδα. ἐτέρου δ' ἀπὸ τοῦ μέσου, δι' ἧκιστα ὧν τῆς δύσεως, ἐκκλίνουσι πρὸς νότον, καὶ τῆς ἀπὸ σκιλλῶν παραλίας, ὃ καταρχὰς μὲν γυμνότερόν ἐστι καὶ ψιλόν. δι' ἕξεως δὲ καλουμένου σαρταρίου πεδίου. εἶτα σωπάτης ἢ δρυμῷ τῷ ὑπορκάδουσίᾳ ἢ τε καρχηδονίας καὶ τοῦ πρὸς τὰς μάλακας τόπων. καλεῖται δὲ ὀρόασεδα. μεταξὺ μὴ δι' ὀλίγης καὶ ἢ ἰδούβεδας ὁ ἴβηρ ῥεῖ ποταμὸς, παράλληλος τοῖς ὄρεσιν ἀμφοτέροις, πληρούμενος ἐκ τῶν γύρω τοῦ θῶν καταφερομένων ποταμῶν, ἃ τῶν ἄλλων ὑλάττων. ὧν ἢ τῷ ἴβηρι, πόλις ἐστὶ καισαραυγούστα καλουμένη, ἣν κέλτα καικικία τις, ἔχουσα γυφύρας λιθίνας διάβασιν, σωσικᾶται δὲ ὑπὸ πλειόνων ἐθνῶν ἡ χώρα, γνωσιμωτάτου δὲ τοῦ τῶν ἰακκητανῶν λεγομένου. ὧν δ' ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς πυρήνης ἢ ἐπὶ τὸν πυρηναῖον εἰς τὰ πεδία πλατύνεται, καὶ σωπάτης τοῖς πεδιλόρδαν καὶ ἰλεόσκαν χωρίοις, τοῖς τε ἰλόργεσι καὶ τοῦ ἴβηρος. φέρει δὲ ταῖς πόλεσι ταύτας, ἐπολέμησε τὸ πελβυτίων σφετέρων, καὶ γὰρ καλάγουρις οὐασκόνων πόλις, καὶ ἢ παλιὰς γὰρ ταρακῶνι, καὶ γὰρ ἢ ἡμεροσκοπεῖον, μετὰ τῶν ἐκ κελτιβήρων ἐκπεσόντων. ἐτελεύτησε δὲ νόσῳ. καὶ πρὸς ἰλόρδαν ὕστερον ἀφραύιος καὶ πέτρηιος οἱ τοῦ πομπηίου στρατηγοὶ κατεπολεμήθησαν ὑπὸ καίσαρος τοῦ θεοῦ. διέχει δὲ ἡ ἰλόρδα τοῦ μὲν ἴβηρος, ὡς ὧδι δύσιν ἰοῦσι σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα, ταρακῶνος δὲ πρὸς νότον πρὸς ὑξ', πρὸς ἄρκτον δὲ ὀκτακοσίους τεσσαράκοντα. ἀπὸ τοῦτον δὲ τὸν ὀρῶν ἡ ἐκ ταρακῶνος ὧδι οὗ ἐχάτης ὧδι τῷ ὠκεανῷ οὐάσκωνας οὓς ἴδοι πομβιάλωνα, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ τῷ ὠκεανῷ ἰλαύσαρα πόλιν, ὁδὸς ὀκτὼ σταδίων χιλίων τετρακοσίων, πρὸς αὐτὰ τὰ τῆς ἀκουϊτανίας ὅρια καὶ ἢ ἴβηρίας. ἰακκητανοὶ δ' εἰσὶν ἐν οἷς τότε μὲν στρατόπεδον ἐπολέμησε πρὸς πομπήϊον, ὕστερον δὲ τοῦ πομπηίου ὑὸς σέξτος, πρὸς οὓς καίσαρος στρατηγός. ὑποτίθεται δὲ τὰ ἰακκητανίας πρὸς ἄρκτον τὸ τῶν οὐασκόνων ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις πομπήλων ὡς ἂν πομπηϊόπολις. αὐξει δὲ ἢ πυρήνης τὸ μὲν ἴβηρικὸν πλευρόν, δύσβατόν ὅλον παντοδαπῆς ὕλης, καὶ ἢ ἀειθαλὲς, τὸ δὲ κελτικὸν ψιλόν, τὰ δὲ μέσα πεδιάδες, καλῶς οἰκεῖσθαι δυναμένας αὐλῶνας. ἔχουσι δ' αὐτοὺς κερρήτανοι δὲ πλέον τοῦ ἴβηρικοῦ φύλου, πρὸς οἷς πόαι διάφοροι σωτίθενται ταῖς καυθαιρικαῖς γάμμοις, πρόσοδον δὲ μικρὰν τοῖς αὐθρώποις παρέχονται. ὑποβάλλουσι δὲ τῇ ἰδούβεδαν, ἡ κελτιβηρία, πρᾶγμα πολλὴ καὶ αὐώμαλος. δὲ μὲν πλέον αὐτοῦ ὄρεσι βαχὺ, καὶ ποταμόκλυστον,

in noſtro autem finitur pelago, Idubedã uocí tatus. Reliquus à medio in occaſum permeat, declinãs quidem in auſtrum, & litus à Columnis protendẽs. Hic uerò nudus ac tenuis ab initio eſt tumulus, per ſpartariũ excurrens campum. Applicatur autem ſyluæ ſuper Carthaginem & Malacę regionibus, & Oroſpeda nominatur. Inter Pyrenęum & Idubedam Iberus fluuius labitur, ab ambobus ex æquo diſiunctus montibus, & fluẽtibus ex his amnibus, ac reliquis refertur aquis. Ad Iberum urbs extat, Auguſta Cęſaria uocitata, & colonia quædam celſa, habens põtis lapidei tranſitum. Ora compluribus habitatur gentibus, è quibus nobiliſiſima Iaccetana dicit̃. Hæc à Pyrenes radicibus inchoans, in campos uſq; latius extenditur & Ilerdæ ac Ileoſcæ Ilergętarum locis adiungitur non procul ab Ibero. Quibus in oppidis Sertorius pugnas geſsit extremas, & in Vaſconum urbe Calaguri & maritima Taraconis & Hemeroſcopio, cum è Celtiberis fuiſſet eiectus, ubi aduerſa captus ualetudine diem ſuum obiit. Ad Ilerdã uerò poſteriorib⁹ annis Afranius & Petreius, Pompeiani ductores, ab diuo Cæſare debellati fuêre. Diſtat Ilerda ab Ibero tendentibus in occaſum ſtad. C. & LX. à Taracone autem ad Auſtrum circiter ſtad. C C C C. & LX. Ad Aquilonẽ uerò Iſcas ſtad. D. & X L. Per hoſce montes ex Taracone ad poſtremos ad Oceanum, Vaſcones iuxta Pombięlonem et Idanuſam uicinam Oceano urbẽ, uia eſt ſtad. mille duobus & C C C C. ad Aquitaniæ & Hiſpaniæ confinia, Iaccetani ſunt in quibus ea tempeſtate Sertorius cum Pompeio belligerabat. Poſtea uerò Pompeij filius Sextus aduerſus Cæſaris præfectos. Supra Iaccetanos ad ſeptentrionem gens incolit Vaſconum, in qua Pompelon ſita eſt, ueluti Pompeiopolis. Pyrenes uerò ipſius latus in Hiſpaniam uergens, conſitum eſt uarijs arboribus, materiæ multitudine, & quę ſemper uirens germinet, alterum autem Galliam ſpectans, nudum omnino. Media uerò loca conualles continent, quas frequentes cultores habitant. hæ quàm maxima Hiſpanię nationis portio Cerretani tenent, à quibus multifariam pernæ condiuntur, Cantabricis perquàm ſimiles, prouentum non mediocrem hominibus exhibentes. Vbi uerò Indubedam tranſieris, è ueſtigio Celtiberia frequens diſpar occurrit. Magna illius pars inculta & aſpera, & fluuialibus inundationibus uaſta,

quod

quod per hos Anas defertur, & Tagus, & de inceps flumina plurima, quæ in occasum irrumpũt Oceanum, originem ex Iberis agris habentia. Quorum Durias præter Numantiam, oramq; Serguntiam currit. Cæterũ Bætis ex Orospeda oriens, per agrum Oretanũ fluit in Bæticam. E regione autem septẽtrionis Berones, Celtiberis proximi & Cãtabris Conisçis habitant, & ipsi è Gallica transmigratione orti. Horum urbs est uaria, ad Iberi transitum sita. Coniuncti sunt & Bardyitis, qui nunc Bardyali uocãtur. Ab occasu Asturres quidam sunt, & ex Callaicis aliqui, atque Vaccæis, Vetionibusq;, & Carpentanis. Ab Austro uerò Oretani, & ex Bastetanis quicunq; Orospedam incolunt, & ex Dittanis, ad orientem autem Idubeda. Cumq; Celtiberi ipsi quadrifariã partiti sint, fortissimi ad ortũ ac meridiẽ sunt, Oeuraci ad Carpentanos pertinentes, fontesq; Tagi. Eorum nobilissima ciuitas est Numantia, quæ in bello Celtiberico, quod aduersus Ro. populũ gestũ est, uirtutem propriã ostentauit, quod uicesimũ perdurauit ad annũ. Complures enim exercitus cũ imperatoribus ad internecionem detracti, nouissimè autẽ Numantini obsidione cincti, diuturna patientia tolerarunt. Paucis duntaxat exceptis, qui cedentes murum dediderunt. Sunt & Lusones, qui ad ortum spectantes, & ipsi ad Tagi fontes pertinent. Oppidum est Aruactorum Segida, & Pallantia. Numantia ab Augusta cæsarea, quam super Iberũ sitã esse diximus, abest ad stad. DCCC. Celtiberorum etiam urbes extãt, Segobrida, & Bilbilis, circa quas Sertorius & Metellus præliũ cõmiserunt. Polybius uerò cum Vaccæorum & Celtiberorum populos dinumeret, cum alijs ciuitatibus & Sagesamam et Intercatiam colligit. Posidonius author est, Marcum Marcellum tributum ex Celtiberia exegisse talentûm DC. Ex quo coniecturam facere licet, quòd Celtiberorum natio frequentissima fuerat, & auri atque argenti copia excellens, tametsi agrum incolentes sterilem. Polybius CCC. urbes illorum à Tiberio Graccho subuersas esse, memoriæ prodidit, quod ritu Comico in Tiberij Gracchi gratiam dictum est ab eo, qui turres, urbes appellat, ut in triumphalibus pompis fieri mos est. Quod ab re nequaquam dictum esse crediderim. Nam imperatores & rerum gestarum scriptores, ut ornatiora efficiant negotia, ad hoc mentiendi genus feruntur.

ἀλλὰ γὰρ τούτων ὅ, τε ἄνας φέρεται, καὶ ὁ τάγος, καὶ οἱ ἑφεξῆς ποταμοὶ οἱ πλείους οἱ ὑδὲ τὴν ἐσπερίαν θάλατταν καταφερόμενοι, τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τῆς ἰβηρίας, ὧν ὁ δουρίας φέρεται παρὰ τὴν νομαντίαν, καὶ τὴν σεργουστίαν. ὁ δὲ βᾶτις ἐκ τῆς ὠρεσπεδίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, ἀλλὰ τῆς ὠρητανίας εἰς τὴν βαιτικὴν ῥεῖ. οἰκοῦσι δ' ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν τοῖς κελτιβηροῖ βήρωνες, καὶ τὰ βρουὶς ὅμοροι τοῖς κονίσκοις, καὶ αὐτοὶ τοῦ κελτικοῦ σόλου γεγόνασι. ὧν ὅτι πόλις οὐαρία κατὰ τὴν τοῦ ἴβηρος διάβασιν κειμένη. συνεχεῖς δ' εἰσὶ τοῖς βαρδυήταις, οὓς οἱ νῦν βαρδυάλους καλοῦσιν. ἐκ δὲ τοῦ ἑσπερίου τῶν τε ἀσύρων τινὲς καὶ τῶν καλλαϊκῶν τοῖς οὐακκαίοις· ἐπὶ δὲ οὐεττόνων καὶ καρπητανῶν. ἐκ δὲ τῶν νοτίων, ὠρητανοί τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὴν ὀρεσπεδίαν οἰκοῦσι βασητανῶν τε καὶ διττανῶν. πρὸς ἕω δὲ ἰδυβηδία, αὐτῶν τε τῶν κελτιβήρων εἰς τέσσαρα μέρη διῃρημένων, οἱ κρατίστοι μάλιστα πρὸς ἕω εἰσί, καὶ πρὸς νότον, οἱ ουράκοι, σωζόμενοι καρπητανοῖς, τοῖς ταῖς τοῦ τάγου πηγαῖς. πόλις δ' αὐτῶν ὀνομαστὰ τὴν νομαντία. ἐλλιξαν δὲ τὴν αὐτὴν τοῦ κελτιβηρικῷ πολέμῳ τοῦ πρὸς ῥωμαίους, εἰκοσαετῆ γενόμενον. πολλὰ γὰρ στρατεύματα σὺν ἡγεμόσιν ἐφθάρη. τὸ δὲ τελευταῖον οἱ νομαντινοὶ πολιορκούμενοι, δεκαετρίβησαν, πλὴν ὀλίγων τῶν φυγόντων· τὸ τεῖχος. καὶ οἱ λούσονες δὲ ἑῷοι εἰσί, σωζόμενοι τοῖς αὐτοῖς ταῖς τοῦ τάγου πηγαῖς. τῶν δ' αὐουακκῶν ὅτι καὶ σεγισία πόλις, καὶ παλλαντία. διέχει δὲ νομαντία τῆς καισαραυγούστας, ὡς ἐφαμὲν ἐν τοῖς ἴβηρι ἱδρύσθαι, σταδίους ὡδὶ ὀκτακοσίους. τὴν σεγόβριγα δ' ὅτι τῶν κελτιβήρων πόλις, καὶ βίλβιλις, πρὸς ἃς μέτελλος καὶ σερτώριος ἐπολέμησαν. πολύβιος δὲ τὰς τῶν οὐακκαίων καὶ τῶν κελτιβήρων ἔθνη καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ σεγεσάμαν καὶ ἰντέρκατιαν. φησὶ δὲ ποσειδώνιος, μάρκον μάρκελλον πράξασθαι φόρου ἐκ τῆς κελτιβηρίας τάλαντα ἑξακόσια. ἐξ οὗ τεκμαίρεσθαι πάρεστιν, ὅτι πολλοὶ ἦσαν οἱ κελτίβηρες, καὶ χρημάτων εὐπορωτάτους, καὶ πρὸ οἰκουμένους χώραν παράλυπρον. πολυβίου δ' εἰπόντος τριακοσίας αὐτῶν καταλύσαι πόλεις τιβέριον γράγχον, κωμῳδῶν φησι τούτῳ τῷ γράγχῳ χαρίσασθαι, τὸν ἄνδρα αὐτὸν πύργους καλοῦντα πόλεις, ὥς πρὸ τῶν θριαμβικῶν πομπῶν. καὶ ἴσως οὐκ ἄπιστον τοῦτο λέγει. καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς, ῥᾳδίως ὑδὶ τοῦτο φρόντες τὸ ψεῦσμα, καλλωπίζοντες τὰς πράξεις.

ἐπὰ

ἐπεὶ καὶ οἱ φάσκοντες πλείους ἢ χιλίας τὰς τῶν ἰβήρων ὑπαρξαι πόλεις, ὧδε ἂν φορίζοιτο μοι δοκοῦσι τὰς μεγάλας κώμας, πόλεις ὀνομάζοντες. οὔτε γὰρ ἡ τῆς χώρας φύσις, πόλεσι πολλαῖς ἐπιδεκτικὴ πολλῶν ὄντων τῶν λυπρότητα, ἢ διὰ τὴν ἐκτοπισμὸν καὶ τὸ ἀνήμερον, οὔθ' οἱ βίοι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν ἔξω τῶν κατὰ τὴν παραλίαν τῶν καθ' ἡμᾶς ὑπαγορεύουσί τοιοῦτον οὐδέν. ἄγριοι γὰρ οἱ κατὰ κώμας οἰκοῦντες. τοιοῦτοι δ' οἱ πολλοὶ τῶν ἰβήρων. αἱ δὲ πόλεις ἡμεροῦσιν οὐδ' αὐτὰ ῥᾳδίως, ὅταν πλεονάζῃ τὸ τὰς ὕλας ὧδε κἀκεῖ τῶν πλησίον οἰκούντων. μετὰ δὲ τοὺς κελτίβηρας, πρὸς νότον εἰσὶν οἱ τὸ ὄρος οἰκοῦντες, τὴν ὀροσπεδαν, καὶ τὴν πρὸς τὸν σούκρωνα χώραν. σιδητανοὶ μέχρι καρχηδόνος, καὶ βαστητανοί, καὶ ὠρητανοί, χειδὸν δέ τι καὶ μέχρι μαλάκας. πελτασταὶ δ' ἅπαντες, ὡς εἰπεῖν, ὑπῆρξαν ἴβηρες, καὶ κοῦφοι κατὰ τὸν ὁπλισμὸν διὰ τὰς λῃστείας, οἵους ἔφαμεν τοὺς λυσιτανούς, ἀκοντίῳ καὶ σφενδόνῃ καὶ μαχαίρᾳ χρώμενοι. ταῖς δὲ τειχίαις διαιμεσι, παρεμέμικτο καὶ ἱππεία, δεδιδαγμένων ἵππων ὀρειβατεῖν, καὶ κατακλάζεσθαι ῥᾳδίως ἀπὸ πρώτου, ὅτε τούτου δέοι. φορὰ δὲ ἡ ἰβηρικὰ δορκάδας πολλὰς, καὶ ἵππους ἀγρίους. ἔστι δ' ὅπου καὶ αἱ λίμναι πληθύουσιν. ὄρνεις δὲ κύκνοι τε τὰ παραπλήσια. πολλαὶ δὲ καὶ ὄτιδες, κάστορας φορῶσι μὲν οἱ ποταμοί. τὸ δὲ κάστόριον οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν ᾗ τὸ ποντικόν· ἴδιον γὰρ ᾗ τὸ ποντικὸν πάρεστι ᾗ φαρμακῶδες, καθάπερ ἄλλοις πολλοῖς. ἐπεί φησιν ὁ ποσειδώνιος, καὶ ὁ κύπριος χαλκὸς μόνος φορεῖ τὴν καδμείαν λίθον, καὶ τὸ χαλκανθες, καὶ τὸ ἀφρόδιον. ἴδιον δ' εἴρηκεν ἐν ἰβηρίᾳ ὁ ποσειδώνιος, καὶ τὸ τὰς κορώνας μελαίνας εἶναι, καὶ τὸ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν κελτιβήρων ὑποφαίους ὄντας, ἐπειδὰν εἰς τὴν ἔξω μετατεθῶσιν ἰβηρίαν μεταβάλλειν τὴν χρόαν, ἐοικέναι δὲ τοῖς παρθικοῖς· καὶ γὰρ ταχεῖς εἶναι καὶ εὐδρόμους μᾶλλον τῶν ἄλλων. καὶ τῶν ῥιζῶν τῶν εἰς τὴν βαφὴν χρησίμων, πλῆθος. ἐλαίας δὲ πρὸς, καὶ ἀμπέλου καὶ συκῆς καὶ τῶν πάντων ἐγγὺς πλησίον φυτῶν, ἃ καθ' ἡμᾶς ἰβηρικὴ παραλία πάντων εὔπορεῖ, συχνὴ δὲ καὶ τῶν ἐκτὸς, ἃ μὲν παρωκεανίτις ἢ πρόσβορος ἀμοιρεῖ διὰ τὰ ψύχη, ἃ δ' ἄλλη τὸ πλέον διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ μὴ πρὸς διαγωγὴν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἀνάγκην καὶ ὁρμὴν θηριώδη μετὰ ἔθους φαύλου ζῆν. εἰ μή τις οἴεται πρὸς διαγωγὴν ζῆν, τοὺς οὐρῳ λουομένους ἐν δεξαμεναῖς παλαιουμένῳ,

Cum etiam qui urbes Hiſpanorum ſupra mille fuiſſe prædicant, huc deduci mihi uideantur, ut ingētes uici, oppida nominētur. Haud enim agri illius ingenium tam multas capere ualet urbes, tum quòd ſterilis ſit, & alienus à moribus noſtris, & immāſuetus, tum quòd eorum uictus & actiones longè à littoribus noſtris, ad tale aliquid non edoceant. Nam qui per uicos habitant, agreſtes ſunt. huiuſmodi magna ex parte ſunt Hiſpani, ciuitates autem comitate & manſuetudine condiunt incolas. Neq; tamen id facile, potiſsimum cū ad uicinorū detrimentum ſyluæ materiā occaſionemq; ſuppeditent. Poſt Celtiberos, ad auſtrum ſunt montani, Oroſpedam habitantes, & ſpectantem ad Sucronem regionem, Sidetani uſq; Carthaginem, & Baſtetani, & Oretani, fermè uſq; Malacam. Iberos aūt uniuerſos, ſicut & de Luſitanis diximus, peltas geſtaſſe conſtat, & armaturis agiles. propter latrocinia, iaculo, funda, & gladio utebātur. Inter pedites equitatum immiſcere conſueuerant, equis ad conſcendendos montes edoctis: nec minus ad curuanda leuiter genua, quoties iuſsi fuerint, ubi uſus exigit. Producit capreas Hiſpania, equosq; ſylueſtres affatim, quibuſdam in locis lacus incrementa ſuſcipiūt. Cygni & eius generis aues plurimæ, ſimiliter & otides aues procreāt & caſtoras, & caſtoreum quidem, non eam quam Ponti cum habet uim. Pontico enim proprium eſt ut uenenoſum ſit, ut & alijs permultis. Cū Poſidonius dicat, ſolum ex ære Cyprio lapidem Cadmiam gigni, & Vitreolum & Spodium. Peculiare uero Hiſpaniæ eſſe Poſidonius aſſerit, ut nigræ ibidem ſint cornices. Cumq; Celtiberorum equi ſubalbi ſint, ſi in exteriorem traducantur Hiſpaniam, colorē permutant. Sunt autem Parthicorum ſimiles. Nam & agilitate, & currendi dexteritate reliquos anteeunt. Radicum ad tinctūram idonearū copia permaxima, oliua, uite, ficulnea, arbori busq; ſimilibus, Hiſpanū ad nos littus ſpectās abūdat, & exterius frequēs eſt. Quibus oceani pars eſt Aquilonaris maximè, propter frigus * indiget. Reliqua uerò adhuc amplius; propter hominum incuriā, cum nulla educatione inſtituti, ſed ad neceſsitatem magis, & brutarum animantium affectione depraua-tis'que moribus uitam agant. Niſi quiſpiam ad educationem bonam, eos uitam degere exiſtimet, qui ex lotio diutius intra cloacas ſeruato, lauacra ſibi conficiant:

* ἀμοιρεῖ ex pers eſt horum.

quiq;

quiq; ſibi ſuiſq; uxoribus, intritis purgamentis dentes abſtergant, quemadmodũ Cantabros, confinesq; illis factitare fama eſt. Humi dormitare, Iberis Gallisq; cõmune. Callaicis Deum nullum eſſe, quidam aiunt. Celtiberi & uicini ſui in Boream habitantes, cuipiam Deo, cuius nomen non extat, rotunda luna, tempore nocturno ante fores, per omnes domos pernoctant, ſaltus agitantes. Vetiones cum primùm Romanorum caſtra intuentes, quoſdam centuriones deambulationis cauſa, deflectere uiam cernerent, inſanire homines ſuſpicati ſunt. Itaq; eis præcedentes, uiam ad tabernacula commonſtrabant, perinde ac aut fixos per quietẽ manere aut pugnare, neceſſarium arbitrarentur. Quis autẽ mulierum nonnullarum mundum inter barbaricam non ponat formam? de quo mentionem fecit Artemidorus. Eas enim nõnulla ferrea, collo circũdata geſtare refert, ſupra uerticem corticem coruos incuruos habentia, & ante frontem longius incumbentes. Hos uerò ad coruos uelum, cum uelint attrahũt, ut extentũ faciei præbeant umbraculũ. Hocq; magnũ ducũt ornamentũ. Quadam in parte tympanulum circũducitur, ad poſteriores q; in occipite neruos capiti, uſq; ad auriculas adſtrictũ in altũ, latumq; paulatim ſupinatur. Alias ſinciput expilatum enudare, adeò ut amplius q; frons ipſa pateat. Aliquas impoſitũ ad pedis menſuram in ſublime ſtilum erigere, cui cęſariem circuntexunt, deinde pileo nigranti exornant. Multa re uera perſpecta, ſermonẽ de omnibus diuulgant Hiſpaniæ gentibus, potiſſimum de iacentibus ad Boreã. Nec ſolum de illarum fortitudine, ſed etiam crudelitate, & amentia, ritu beluarum. Matres in bello Cantabrico filios, priuſquam in hoſtium manus capti peruenirent, necauerunt. Puer quidam, cum parentes ac germani captiui, uinculis adſtricti iacerent, eos omnes neci tradidit. Ita enim pater iuſſerat, attributo in poteſtatẽ ferro. Idem fecit mulier quædam de ijs qui ſecum capti fuerant. Quidam intra uinoſorum conuiuium inuitatus, ſupra rogum ſeſe conie cit. Hæc cum Gallis Thracibus q; communia conueniunt & gente Scythica. Virorum mulierumq; communis eſt ad robur exercendum utilitas. Rem ipſæ ruſticam exercẽt, puerperæq; uiris miniſterium exhibent, quos illæ earum uice accumbere iubent. Inter agendumq; ipſæ lauãt ad aliquẽ fluminis alueum accumbentes, infantem pannis inuoluunt,

καὶ οὓς ὀδόντας σμηχομένους καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καθάπερ οὓς καντάβρους φασί, καὶ οὓς ὁμόρους αὐτοῖς. καὶ τοῦτο δὲ καὶ τὸ χαμεύνειν, κοινὸν ὂν τοῖς ἰβηρσὶ πᾶσι οὓς κελτούς. γῆιοι δὲ οὓς καλαϊκοὺς ἀθέους φασί. οὓς δὲ κελτίβηρας καὶ οὓς προσβόρους τῶν ὁμόρων αὐτοῖς αὐανύμῳ τινὶ θεῷ, ταῖς πανσελήνοις νύκτωρ πρὸ τῶν πυλῶν πανοικί τε χορεύειν καὶ παννυχίζειν. τοὺς δὲ οὐετῶνας τότε πρῶτον εἰς τὸ τῶν ῥωμαίων στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν ταξιαρχῶν τινας, ἀνακάμπτοντας γὰρ ταῖς ὁδοῖς πορεύεσθαι χάειν, μανίαν ὑπολαβόντας, ἡγεῖσθαι τῷ ὁδῷ αὐτοῖς ὡς τὰς σκηνάς· ὡς δὲ μᾶλλον ἢ μανίαν καθ' ἡσυχίαν ἐξευθηγῆσαι, ἢ μάχεσθαι. τὸ δὲ βαρβαρικῆς ἰδέας καὶ τὴν τῶν γυναικῶν γνῶναι κόσμον θέντες αὖ, ὃν ἔφημεν ἀρτεμίδωρον. ὅπου μὲν γὰρ πολυτραχήλια σιδηρᾶ φορεῖν αὐτὰς φησιν, ἔχοντα κόρακας καμπτομένους ὑπὲρ κορυφῆς, καὶ προσωπίπτοντας πρὸ τοῦ μετώπου πολύ, ἵνα τούτῳ δὲ τῶν κοράκων ὅτε βούλονται, καταπαύῃ τὸ κάλυμμα, ὥστε ἐμπεπτωκὸς σκιάδιον ἅμα προσώπῳ παρέχειν, καὶ νομίζειν κόσμον· ὅπου δ' τυμπάνιον πορεύεσθαι, πρὸς μὲν ἅμα ἐνίῳ πορφύρας, καὶ σφίγγον τῷ κεφαλῷ μέχρι τῶν παρωτίδων. εἰς ὕψος δὲ καὶ πλατὺ ἐξυπασμένον κατ' ὀλίγον, ἄλλας δὲ τὰ προκόμια φιλεῖν οὕτω τοσοῦτον, ὥστ' ἀποξύλβειν τοῦ μετώπου μᾶλλον, τὰς δ' ὅσον ποδιαῖον τὸ ὕψος ὑπεθεμένας συλίσκειν, πορφυρίζειν αὖ τῷ χάτει, εἶτα καλύπτρα μελαίνη πορισέλλειν. πρὸς δὲ τῇ ἀληθείᾳ τῇ τοιαύτῃ πολλὰ καὶ ἑώρακται καὶ μεμύθευται περὶ πάντων κοινῇ τῶν ἰβηρικῶν ἐθνῶν, διαφθόντος δὲ τῶν προσβόρων, οὐ μόνον δὲ τὰ πρὸς ἀνδρείαν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς ὠμότητα καὶ ἀπόνοιαν θηριώδη. καὶ γὰρ τέκνα μητέρων ἔκτειναν, πρὶν ἁλῶναι κατὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς καντάβρους. καὶ παιδίον δὲ τῶν δεδεμένων αἰχμαλώτων, γονέων καὶ ἀδελφῶν ἔκτεινε πάντας, κελεύσαντος τοῦ πατρὸς σιδήρου κυριεῦσαι. γυνὴ δὲ τοὺς συμπαλόντας. κληθεὶς δέ τις εἰς μεθυσκομένους, ἔβαλεν αὑτὸν εἰς πυρά. κοινὰ δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τὰ κελτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ θρᾴκια καὶ σκυθικά, κοινὰ δὲ καὶ πρὸς ἀνδρείαν, τῶν τε τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν. γεωργοῦσαι γὰρ αὗται, τεκοῦσαί τε διακονοῦσι τοῖς ἀνδράσιν, ἐκείνους αὐθ' ἑαυτῶν κατακλίνασαι. ἐν τε τοῖς ἔργοις πολλάκις αὗται καὶ λούουσι καὶ ἀπαγαγοῦσιν, ἀπακλίνασαι πρός τι ῥεῖθρον.

ἐν δὲ

γὰρ δὲ τῇ λιγυστικῇ φησιν ὁ ποσειδώνιος διηγήσασθαι τὸν ξένον ἑαυτοῦ χαρμόλεων, μασσαλιώτην ἄνδρα, ὅτι μισθώσαιτο ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας ὧδι σκαφητήν· ὡς δὲ μίαν τῶν γυναικῶν, ἀπελθοῦσαν ἐπὶ τὸ ὀργύιον πλησίον· τεκοῦσαν δ' ἐπανελθοῦσαν ὧδι τὸ ὀργύιον αὐτίκα, ὅπως μὴ ἀφλίσειε τὸν μισθόν. καὶ τὸν ὦπτόνους ἰδιώτην ὀργαζόμενον, οὐκ εἰδότας τὴν αἰτίαν πρότερον, ὀψὲ μαθόντας, καὶ ἀφίκοντο, δοῦναι τὸν μισθόν. ἢ δ' ἐκνομίσασα τὸν νήπιον, πρός τι κρηπίδιον, λούσασα καὶ σπαργανώσασα οἷς εἶχε σβασώσειν οἴκαδε. οὐκ ἴδιον δὲ τῶν Ἰβήρων, οὐδὲ τοῦτο σὺν δυσὶ ἐφ' ἵππων κομίζεσθαι, κατὰ δὲ τὰς μάχας τὸν ἕτερον πεζὸν ἀγωνίζεσθαι. οὐδὲ τὸ τῶν μιγῶν πλῆθος ἴδιον, ἀφ' οὗ καὶ λοιμικαὶ νόσοι πολλάκις ἠκολούθησαν. σωέβη δ' ἐν τῇ Καντα βρίᾳ ἔθος τοῖς ῥωμαίοις, ὥστε καὶ μισθοὺς αἴρυσθαι, καὶ μυριπροσώτους πρὸς μέτρον ἀφλειχθὲν διεσώζοντο μόλις. προσλάμβανε δὲ καὶ ἄλλων πανίς καὶ σίτου. ἐπεστίζοντο δὲ ἐκ τῆς ἀκυϊτανίας χαλεπῶς διὰ τὰς δυσχωρείας. τῆς δ' ἀρυσίας καὶ ἔθος λέγεται φέρειν Καντα βρων, ὅτι ἁλόντος τινὸς, αὐτοπηγότος ὧδι τῶν σαυρῶν, ἐπαινίζον. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἠθῶν, ἀγριόπιτός τινος παράδειγμα τὸν εἰπ. τὰ δὲ τοιαῦτα, ἧπερ μὲν ἴσως πολιτικά, οὐ θηριώδη δὲ, οἷον τὸ παρὰ τοῖς Καντα βροις τοὺς ἄνδρας δίδοναι τὰς γυναιξὶ πεῖκα, τὸ τὰς θυγατέρας κληρονόμους ἀποδείκνυσθαι, τοὺς τε ἀδελφοὺς ὑπὸ τούτων ἐκδίδοσθαι γυναῖκας. ἔχει γάρ τινα γυναικοκρασίαν, ἔθος δ' οὐ πάνυ πολιτικόν. βαρβαρικὸν δὲ καὶ τὸ ἐνθεν παρατίθεσθαι τοξικὸν, ὃ σωπιθέσιν ἐκ βοτάνης σελίνῳ προσομοίας, ἄπονον, ὥστ' ἔχειν ἐτοίμως πρὸς τὰ ἀβούλητα. καὶ τὸ καταγηράσαντας αὐτοὺς, οἷς ἂν πρόσωνται, ὥστε ἀποθνήσκειν αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν. τινὲς μὲν οὖν εἰς δύο μέρη διηρῆσθαι φασὶ τὴν χώραν ταύτην, καθάπερ εἴπομεν, ἄλλοι δὲ τριταμερῆ λέγουσιν. οὐκ ἔστι δὲ τὰ κεῖθεν γε τούτοις ἀφίδυναι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ τὴν ἀδοξίαν τῶν τόπων. ἐν γὰρ τοῖς γνωρίμοις καὶ ἐνδόξοις, αἵ τε μετανασάσεις γνώριμοι, καὶ οἱ μερισμοὶ τῆς χώρας, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλήσιον. θρυλλεῖται γὰρ ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἑλλήνων, οἳ λαλίστατοι πάντων γεγόνασιν. ὅσα δὲ καὶ βάρβαρα, καὶ ἐκτοπισμένα,

Posidonius tradit hoſpitem ſuũ Charmoleũ ei cõmemoraſſe, uirũ quendã genere Maſsilienſem, uiros ac fœminas in agro Liguſtico, data mercede ad agri foſsionẽ unà conduxiſſe: unã aũt, ut pariendi dolores eã uexare cœperũt, nõ procul ab opere diſceſſiſſe: enixãq; confeſtim opus repetiſſe, ne mercedẽ amitteret. Ipſe uerò cũ eam difficulter cũ doloribus operantẽ intueret, cauſę prius ignarus, demũ edidicit. Itaq; mercedẽ exhibens, ipſam abire ſiuit. Elatũ igit tollẽs infantẽ, fonticuli cuiuſpiã lauit aquula: & pannis quos habuit inuoluens, ſaluũ baiulauit ad ædiculam. Nec illud Hiſpanis eſt proprium, ut duo pariter uno uehant equo. Cæterũ inter præliandũ alter pedeſter certamen init. Nec illis eſt peculiaris ingens muriũ multitudo, unde peſtilentes ſępe numero ſecuti ſunt morbi. Hoc aduerſus Romanos aduenit in Cantabria, ut eſſent qui accepta mercede, mures uenarentur: & quantitate deſignata, ſalutẽ uix aſſequerenť. Eos autẽ tũ rerum aliarũ, tum uerò tritici deprehenderet inopia, ex Aquitania magno cũ labore ac difficultate, propter locorũ aſperitates frumentabantur. Hoc etiã de Cantabrorũ diuulgatur amentia, quòd nõnulli cũ in manus hoſtiũ ueniſſent, crucibus deinde ſuffixi, lætitię pœna canebãt. Huius quidẽ generis mores, agreſtis cuiuſdã ferocitatis exẽpla ſint. Talia uerò cũ minus ciuilia ſint, nõ tamen beluarũ uitã referũt. Quemadmodũ apud Cãtabros, uiros uxoribus dotes relinquũt. Quod filias hęredes deſignanť, à quibus fratres earũ uxoribus * exhibentur. Hoc quidẽ cũ nõ admodũ ciuile ſit, muliebrẽ quandã habet temperantiã. Hiſpanũ et illud eſt, ut de more toxicũ apponatur quod ex olere apio adſimili conficiunt, nullum afferens dolorem: ut ſi quid afferatur inuitis, in promptu illud habeant. Illud etiam eorundem eſt, ut ſeſe pro ijs, quibus concilientur, immolent, & pro eis morti ſe deuoueant. Quidam igitur hanc regionem duas in partes diuiſam eſſe tradunt, ſicut & ipſi diximus. Alij uerò quinquepartitam aſſerunt. Nec certum in hiſce exponi poteſt, & propter permutationes locorum, & ignobilitates. In notiſsimis enim partibus & fama celeberrimis, uarietates notitia illuſtrantur, & agri partitiones, & uocabulorum trãſformationes, & ſi quid eius generis eſt. A multis enim, & Græcis maximè, diuulgatum eſt qui omnium facundiſsimi fuere, uerũm quæcunque & barbara, & longinqua,

* Elocãtur, nã δίδοσθαι Græcè eſt.

& exiguos continentia locos, & diſsipata ſita ſunt, de ijs cõmentaria nec tuta, nec admodum multa fuerunt: adeò ut quęcunq; à Græcis remota ſunt, ignorationem intendãt. Cæterũ Latini quidem ſcriptores Græcos ipſos ſanè imitantur, at uerò non multũ. Nam quæ illi memoriæ commendarunt, à Græcis accepta conuerterunt, ex ſeipſis uerò non longè ſuæ nationis ſtudiũ dilatauêre. Vnde ſi qua ex illis diminutio defectusq; fiat, non multa ab alijs ſupplementa parantur, alioquin ipſis Græcorum nominibus, claritate plurima excellentibus. Cum igitur tractus uniuerſus extra Rhodanum, terramq; que intrà Gallicos ſinus artatam, à priſcis illis uocitetur Iberia, noſtri ſeculi homines ipſius confinia Pyrenæos montes ponunt: eandemq; que Iberiam & Hiſpaniam nominant, quæ intra Iberum continetur. Veteſtiores autem hoſipſos Igletas appellant, non multum paſcentes agrum, ſicut author eſt Aſclepiades Myrlianus. Romani uerò totam eodem modo nominant Iberiam & Hiſpaniam. Partem quidem unam exteriorem, alteram uerò interiorem dixerunt. Alio aũt in tempore, alio quoque pacto pro reipublicæ magiſtratibus diuiſerunt, cũ prouinciæ nunc plebi Senatuiq; deſignentur, nunc duci Romano: Bætica quidem plebi attribuiť, ad quam prætor mittiť, qui legatum habet & quæſtorem. Eius terminũ ad ortum uſq; Caſtaonem conſtituerunt, reliqua Cæſaris eſt, qui duos mittit legatos, prętoriũ & conſularem. Prætorius quidem ſecũ legatum habet, qui Luſitanis ius dicit uicinis Bæticæ, extenduntur q; uſq; ad amnem Duriam & eius oſtium. Hunc enim agrum ſic appellant, proprio in hunc diem nomine. Eo in loco ſita eſt Auguſta Emerita reliqua. Hæc aũt eſt plurima Iberiæ pars, quæ prætori ſubdita eſt conſulari, haud indignum habenti exercitum, tribus inſtructum ordinibus, ac legatis tribus. E' quibus unus duos ſecum ducẽs ordines, tractum trans Duriam ſeruat uniuerſum, ad Arctos, quem antea quidam Luſitanos appellabant. Alij uerò nũc Callaicos uocant. His autem ſpectãtes ad ſeptentrionem montes, propinqui ſunt cũ Aſturibus, & Cãtabris. Per Aſtures ſanè defluit Melſus amnis, paulo q; remotius eſt Nœga oppidum. Propè autem eſt Oceani refuſio, Aſtures à Cantabris ſeparans: dehinc montium ſunt radices uſq; ad Pyrenen. Secũdus legatus cũ altero adeſt ordine, tertius aũt interna cuſtodit.

καὶ μικρόχωρα ἢ διεπασμένα, τοὐτῶν ὑπο μνήματα, ὅτ' ἀσφαλῆ ὄντι, ὅτε πολλὰ ὀλίγα ἦ διὰ πόρρω τῶν ἑλλήνων, ὥστε τὴν τ' ἄγνοιαν. οἱ δὲ τῶν ῥωμαίων συγγραφεῖς μιμοῦνται μὲν οὐκ ἐλλίωας, ἀλλ' οὐκ ὢν πολύ, ἢ γὰρ ἃ λέγουσιν πρὸς τῶν ἑλλήνων μεταφέρουσιν, ὀλίγα ἐκ τῶν δ' οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλόμουσον, ὥσθ' ὁπόταν ἔλλειψις γένηται παρ' ἐκείνων, οὐκ ἔστι πολὺ τὸ αὐταπληρούμενον τοὐτῶν ἑτέρων. ἄλλως τε ἡ τῶν ὀνομάτων ὅσα γνῶσιν ἔσχατα τῶν πλείσων ὄντων ἑλληνικῶν. ἔπειτα ἰβηρίαν ὑπὸ μὲν τῶν πρότερον καλεῖσθαι πᾶσαν τὴν ἔξω τοῦ ῥοδανοῦ, καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ὑπὸ τῶν γαλατικῶν κόλπων συγγομένου, οἱ δὲ νῦν, ὅσον αὖθι τίθενται τὴν πυρήνην. συνωνύμως τε τὴν αὐτὴν ἰβηρίαν λέγουσι, καὶ ἱσπανίαν μόνην ἐκάλουν, τὴν γῶν τοῦ ἴβηρος. οἱ δ' ἔτι πρότερον αὖτοὺς τούτους ἰγλήτας, ὀλίγην χώραν νεμομένους, ὡς φησιν, ἀσκληπιάδης ὁ μυρλεανός. ῥωμαῖοι δὲ τὴν σύμπασαν καλέσαντες ὁμωνύμως ἰβηρίαν τε καὶ ἱσπανίαν· τὸ μὲν αὖθι μέρος εἴπομεν τὴν ἐκτός, τὸ δὲ ἕτερον τὴν γύτός. ἄλλοτε δ' ἄλλως διαιροῦσι πῶς οὐ κομιδῆς πολιτευόμενοι. νυνὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων, τῶν μὲν, ἀφ' ἡλιχθέντων τοῦ δήμου τε καὶ τῆς συγκλήτου, τῶν ἡγεμόνι τῶν ῥωμαίων, ἃ μὲν, βατικὴ προσήκουσα τοῦ δήμου, καὶ πέμπεται στρατηγὸς ἐπ' αὐτὴν, ἔχων ταμίαν τε καὶ πρεσβυτήν. ὅσον δ' αὖθι τεθέικασι πρὸς νῶ πλησίον καπάωνος, ἃ δὲ λοιπὰ, καίσαρός ὄντι. πέμπονται δ' ἀπ' αὐτοῦ δύο πρεσβυτὰ, στρατηγικός τε καὶ ὑπαλικός. ὁ μὲν στρατηγικὸς, ἔχων σὺν αὐτῷ πρεσβυτήν, δικαιοδότης ὢν, λυσιτανοῖς τοῖς πρακειμένοις τῇ βατικῇ, καὶ διατείνουσι μέχρι τοῦ δουρίου ποταμοῦ, καὶ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ· καλοῦσι δὲ τὴν χώραν ταύτην ἰδίως, οὕτως γὰρ τοῦ πάντα. γὰ ταῦτα δέ ὄντι καὶ αὐγῦσται μέρίται ἃ λοιπὰ, αὖπι δ' ὄντι ἃ πλείστη τῆς ἰβηρίας ὑπὸ τῷ ὑπαλικῷ ἡγεμόνι, στρατιὰν τε ἔχοντι ἀξιόλογον βιῶν πε ταγμάτων, καὶ πρεσβυτὰς βεῖς, ὧν ὁ μὲν, δύο ἔχων τάγματα πρὸς αφορεῖ τὴν πρὸς τὸ δουρίου πᾶσαν ὧθι καὶ ἄρκτους· διὸ οἱ μὲν πρότερον, λυσιτανοὺς ἔλεγον, οἱ δ' νῦν καλαϊκοὺς καλοῦσι. συνάπτει δὲ τούτοις τὰ προσαρκτία ὄρη μετὰ τῶν ἀστύρων καὶ τῶν καντάβρων. ῥεῖ δὲ διὰ τῶν ἀστύρων μέλδος ποταμός, καὶ μικρὸν ἀπωτέρω πόλις νοῖγα, καὶ πλησίον ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ αὐάχισις, ὁρίζουσα οὖν ἄστυρας, ἀπὸ τῶν καντάβρων. διὰ δ' ἐξῆς παρορίας μέχρι πυρήνης, ὁ δι' ὑτέρου τῶν πρεσβυτῶν μετὰ τοῦ ἑτέρου τάγματος· ὑπολοιπεῖ δὲ ὁ τρίτος τὴν μεσόγαιαν.

συνέχει

συνέχει δὲ τὰ τῶν Ἰλήγ λεγομένων ὡς αὖ εἰρηνικῶν, καὶ εἰς τὸν ἥμερον καὶ τὸν ἡμερώτατον τύπον μετακεκλιμένων· ἐν τῇ τυβγνικῇ ἐσθῆτι περιβάλλονται δ' εἰσὶν οἱ Κελτίβηρες, ἐν οἱ πλησίον τοῦ Ἴβηρος ἕκαστον ἔθνος οἰκοῦντες, μέχρι τῶν πρὸς θαλάττῃ μερῶν. αὐτὸς δὲ ὁ ἡγεμὼν διαχειμάζει μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ θαλάττῃ μέρεσι, καὶ μάλιστα τῇ Καρχηδόνι καὶ τῇ Ταρακῶνι, διοικεῖ δὲ. θέρους δὲ περίεισιν, ἐφορῶν ἀεί τινα τῶν δεομένων ἐπανορθώσεως. εἰσὶ δὲ καὶ ἐπίτροποι τοῦ καίσαρος, ἱππικοὶ ἄνδρες, οἱ διανέμοντες τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις εἰς τὰς διοικήσεις τοῦ βίου. τῶν δὲ προκειμένων νήσων αἱ Ἰβηρίας, τὰς μὲν πιτυούσας δύο, καὶ τὰς γυμνασίας δύο, καλοῦσι Βαλεαρίδας, ἃς προκεῖσθαι συμβαίνει μεταξὺ Ταρακῶνος καὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἁλίας· ἐφ' ἧς ἵδρυται τὸ Σάγουντον. εἰσὶ δὲ καὶ τελάγιαι μᾶλλον αἱ πιτυοῦσαι, καὶ πρὸς ἑσπέραν μεκλιμέναι τῶν γυμνησίων. καὶ λέγεται δ' αὐτῶν ἡ μὲν Ἔβουσος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον. κύκλος δὲ νήσου, τριακόσιοι στάδιοι, τραχὺς δὲ καὶ ὄρειος, ἀνώμαλος δὲ πλάτος καὶ τὸ μῆκος. ἡ δὲ ὀφιοῦσα, ἔρημος, καὶ πολὺ ἐλάττων ταύτης πλησίον κειμένη. τῶν δὲ γυμνησίων ἡ μὴ μείζων, ἔχει δύο πόλεις, Παλάμαν καὶ Ποτεντίαν, τὴν μὲν πρὸς ἕω κειμένην, τὴν δὲ Ποτεντίαν· πρὸς δὲ ἑσπέραν πρὸς δύσιν. μῆκος δὲ τῆς νήσου μικρὸν ἀπολεῖπον τῶν ἑξακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ διακοσίων. ἀρτεμίδωρος δὲ διπλάσιον εἴρηκε καὶ τὸ πλάτος, καὶ τὸ μῆκος. ἡ δὲ ἐλάττων ὡς ἑβδομήκοντα διέχει σταδίους τῆς Ποτεντίας. ἡ μὲν μέγεθος μὲν δὴ πολὺ τῆς μείζονος ἀπολείπεται, ἡ δὲ τῶν ἀρετῆς οὐδὲν χείρων δεῖ· ἄμφω γὰρ εὐδαίμονές, καὶ εὐλίμενοι. χειροδίωδες δὲ ἔστι κατὰ τὰ σώματα, ὥστε δεῖν προσοχῆς τοῖς εἰσπλέουσι. διὰ δὲ τῶν ἀρετῶν τῶν τόπων καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰρηναῖοι, καθάπερ καὶ οἱ ἐν τῷ ἔθνει. κακέργων δὲ τινων ὀλίγων κοινωνίας συνεστημένων πρὸς οὓς γὰρ τοῖς πελάγεσι λῃστὰς, διεβλήθησαν ἅπαντες. καὶ διὰ μέτελλος ἐπ' αὐτούς, ὁ βαλιαρικὸς προσαγορευθείς, ὃς τὰς μὲν πόλεις ἕκλεισε. διὰ δὲ τῶν αὐτῶν ἀρετῶν ὠφελουμένοι, καὶ πρὸ εἰρηναῖοι ὄντες, ὅμως σφενδονῆται ἄριστοι λέγονται· καὶ τοῦτ' ἤσκησαν, ὡς φασι διαφέροντος, ἡνίκα φοίνικες κατέσχον τὰς νήσους, ὅτοι δὴ καὶ δύσαι λέγονται πρῶτοι τοὺς ἀνθρώπους χιτῶνας πλατυσήμους. ἄζωστοι δ' ὑπὸ τοὺς ἀγῶνας ἔρχονται, ἀσπίδια πρὸ τῆς χειρὸς ἔχοντες ἢ περιφερακτωμένον ἀκόντιον· σαυνίου δὲ, καὶ λελογχωμένου σιδήρῳ μικρῷ. σφενδόνας δὲ περὶ τὴν κεφαλὴν τρεῖς μελαγκρανίας, σχοινία εἴδος, ἔξ ὧν πλέκεται σχοινία. καὶ

Continet autẽ gentes dictas in pacis & mansuetudinis more, Italicaq; formula, cũ togatam subinde uestem induant. Hi autem sunt Celtiberi, quiq; utranq; Ibero propinquam regionem usque ad maritima incolunt. ipse uerò Imperator in oris maritimis maximè ad Carthaginem, & Taraconem iuris ditionem agitans, ducit hyberna. Aestiuis autem diebus aliqua semper obit, intuens quæ emendationis indigeant. Adsunt & Cæsaris procuratores, equestris ordinis uiri, qui militibus ad uictus sui dispensationem pecunias distribuũt. E' regione Hispaniæ insulæ iacent, duæ quidem Pityusæ, duæ uerò Gymnesiæ, quæ Baleares appellantur, quas inter Taraconis & Sucronis maritimã esse sitas cõtingit. Super hãc conditũ est Saguntũ. Pityusæ lõgius *in bello existentes, magis quàm Gymnesię, declinantur in occasum. E' quibus una quidẽ uocatur Ebusus, urbem eiusdem nominis cõtinẽs. Circuitus insulæ stad CCCC. Latitudo inæqualis, uti etiam longitudo. Propè iacet insula Ophiusa, longè minor ac deserta. Gymnesiarum una quidẽ maior duas habet urbes, Palamam atq; Potentiã. hæc ad ortũ sita est, Palama uerò ad occasum. Insulæ longitudo stad. paulo minus D C. latitudo C C. Artemidorus autem longitudinem, latitudinẽ q; duplicauit. Minor autẽ altera à Potẽtia stad. circiter LXX distat, multò quàm altera inferior, magnitudine minor est, uirtute uerò ea nihilo inferior. fertiles enim ambæ, & portuũ bonitate præstantes, licet ostia latentes sub aquis petras frequentes habeant, ut subeuntibus attentiore cura opus sit. Locorum autem uirtus paci deditos efficit incolas, quem admodum & Ebusi cultores. Cum autem pauci quidam improbi, aduersus maris prędones, communis emolumenti gratia conspirassent, crimine uniuersis insparso, Metellus cognomento Balaricus, eos inuasit, qui etiam ciuitates mœnibus circumsepsit, eandem ob uirtutem, aliorum insidijs obnoxij, licet studio pacis intenti, tamen funditores optimi uocitantur, quòd ut fama est, ex quo Phœnices insularum potiti sunt, egregiè exercuerunt. Hi primi mortales laticlauum induisse feruntur. ad pugnas discincti erumpunt, manu scutum gestantes, & perustum iaculum, rarò ferratæ cuspidis hastam. Ternas circum caput fundas, è iuncis compactas gestant, quos melancrenas appellant, è quibus funes texuntur. Vnde &

* in pelago
τελάγιαι
μᾶλλον

Philetas in libro Interpretationum, Hirta, inquit, uestis sordida, rarus limbus inuoluitur, & iunceum ornamentum, perinde ac iuncis circuncinctis, fundas uerò aut iunceas, aut è setis aut neruis contextas gestant, uel longioribus habens, uel breuioribus, uel mediocribus, ad remotiores iactus uel propinquiores, uel medios. A' puerilibus hoc pacto ad fundas exercebantur annis, ut alioqui ne panis quidem pueris exhiberetur, nisi funda quicquã prius attingerẽt. Quocirca Metellus propius insulas adnauigãs, pelles nauium tectis prætendit, ut aduersus fundarũ iactus tegmina essent: deinde ex Iberia tria Romanorum millia introduxit accolas. Præter agri uerò feracitatem, & illud hisce in locis cõmoditatis adest, ut ullũ noxiũ animal nõ facilè reperias. Nam cuniculos nequaquã indigenas esse asserunt. Quinimo cum ex propinqua insula quidã marẽ ac fœminam attulissent, tanta ab initio facta eorum est procreatio, ut ex subterraneis cuniculis domicilia subuerterentur, & arbores, & (ut superius cõmemorauí) homines ad implorandã populi Romani opẽ, confugere coacti sint. Nunc aũt cum ad tractandã eorum uenationẽ aptissimi facti sint, nulla inualescere sibi damna permittunt, uerùm possessores magnã ex terrę fructib. utilitatẽ assequunt. Hæ quidẽ intra Colũnas quas Herculeas uocant, existũt. Iuxta has paruæ duæ adiacent insulæ, quarũ altera Iunonis nominatur insula. quidam sanè et has uocauere Columnas. Extra Columnas Gades sunt, de quibus tantum solũmodo diximus, quod à Calpe stad. DCC & L interuallo disiunguntˉ. Prope aũt erumpentem Bætim sitæ sunt, de quibus prolixa disseminatur oratio. Hi etenim sunt uiri, qui & plurima & ingẽtia emittentes nauigia, nostrum & exterius mare nauigant, cum neq; magnam habitent insulam, neque multum è continente fructum legant, neq; aliarum ubertate fruantur insularũ, sed magis pelagus inhabitent. Pauci admodum rẽ domesticam curant, uel Romæ moram ducunt. Nam incolarum magnitudine, nullis extra Romam positis, gens esset inferior. Igitur accepi in uno ætatis nostræ censu, equestris ordinis Gaditanos uiros quingentos esse censos, quot in nulla Italicarum urbium, præter Patauinos obuenit. Tot autem numero cum sint, insulam habitant non longiorem stadijs C. cũ latitudo alibi stad. unum non excedat. Oppidum initiò inhabitabant sanè pusillũ.

Φιλήτας τε γὼ ὁρμιωέα, λόγγαλέῳ δ' ἐχιτὼν ωεπινωμμένον. ἀμφὶ δ' ἀραὶ ἰξυὸς ἐλεῖται, κόμμα μελάγκραιρον, ὡς χοίνῳ ἐζωσμμένῳ μελαγκραίνας, ἤ ζιχίνας, ἢ νόγρίνας· τὼ μὲν μακρόκωλον, ωρὸς τὰς μακροβολίας· τὼ δὲ βραχύκωλον, ωρὸς τὰς γὼ βραχιβολάς. τὼ δὲ μέσω, ωρὸς τὰς μέσας. ἀσκωῶ τὸ δ' ἐκ παίδων οὕτως ταῖς σφενδόναις, ὥς τι οὐδ' ἄλλως τοῖς ωασὶν ἄρτον ἐδίδοσαν ἄνδυτον ἢ σφενδόνης τυχεῖν. διόωερ ὁ μέτελλος ωρωαλέων ωρὸς τὰς νήσους, διρέας ἔτεινον ὑωὲρ τῶν καταρρωμάτων, σκέωω ωρὸς τὰς σφενδόνας. εἰσήγαγε δ' ἐωτὶ κοὺς τετραχιλίους ἔνθ' ἐκ τῆς ἰβηρίας ῥωμαίων. ωρὸς δὲ τῇ ὀλιγανθρωωίᾳ ἢ γῆς καὶ τὸ μηδὲν ἧττον σινομμένῳ θηρίων εὐρίσκεσθαι, ῥᾳδίως γνῶσθαι ωρόσεισιν. οὐδὲ γὰρ ὧν λαγίδιες ἀδηχωρίους εἶναι φασὶν, ἀλλὰ κομιδῇ γνῶωας ἐκ τῆς ωρώτης, ὑωὸ πυρὸς ἄρρηκτος καὶ θηλείας γεννᾶσθαι τὼ ὠῷ γονῶ, ἢ τοσαύτη κατ' ἀρχὰς ὑωῆρχεν, ὥστε καὶ οἴκους ἀνατρέωειν ἐκ ἢ ὑωονομῆς καὶ ὀρύσσειν, καὶ ὧδε τοὺς ῥωμαίους, ὡς ωρόεωον, ἀναγκάζεσθαι καταφυγεῖν τοὺς ἀνθρώωους. νεῶ μέντοι τὸ ὀλιγανθρώωισον τῆς θήρας ὠῷκρατεῖν οὐκ ἐᾷ τὼ βλάβω, ἀλλὰ λυσιτελῶς οἱ ἔχοντὸν καρωοῦνται τῷ γῷ. αὗται μὲν οὖν γῆσος σκῶλον τῶν ἡρακλείων καλουμμένων· ωρὸς αὐταῖς δὲ δύο νησίδια, ὧν θάτερον ἤρας νῆσον ὀνομάζουσι· καὶ δή τινὸν καὶ ταύτας σκύλας καλοῦσιν. ἔξω δὲ σκῶλων, τὰ γάδειρα ωρὶ ὧν τοσοῦτον μόνον εἰρήκαμεν, ὅτι τῆς κάλπης διέχει ωρὶ ἑωτακοσίους, καὶ ωγντήκοντα σταδίους. τῆς δὲ ἐκβολῆς τὸ βαιτικὸν ωλησίον ἵδρυται. ωλείους δ' εἰσὶ λόγοι ωρὶ αὐτῆς. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ ἄνδρὸν, οἱ τὰ ωλεῖστα καὶ μέγιστα ναυκλήρια σέλλοντὸν, εἴς τε τὼ καθ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ εἰς τὼ ἐκτὸς· οὔτε μεγάλων οἰκωῶτὸν νῆσων, οὔτε τῆς ωβραίας νεμόμενοι ωολλῶ, οὔτ' ἄλλων δύωρωῶτὸν νήσων, ἀλλὰ ωλέον οἰκωῶτὸν τὼ θάλατταν. ὀλίγοι δ' οἰκουρωῶτὸν, ἢ γὼ ῥώμης ἀωατρίβοντὸν, ἐωεὶ ωλήθει γε οὐδεμιᾶς ἂν ἀφλείωεσθαι δύξεις τῶν ἔξω ῥώμης ωόλεων. ἤκουσα γοῦν γὼ μιᾶς τῶν καθ' ἡμᾶς τιμήσεων, ωγντακοσίους ἄνδρας τιμηθέντας ἱωωικοὺς γαδειτανοὺς, ὅσους οὐδεγὰς οὐδὲ τῶν ἰταλιωτῶν ωλὼ τῶν ωατανωίων. τοσοῦτοι δ' ὄντὸν, νῆσον ἔχουσιν οὐ ωολὺ μείζονα τῶν ἑκατὸν σταδίων τὸ μῆκος, ωλάτος δ' ἐὸ ὅωου, καὶ σταδιαῖον. ωόλιν δὲ καταρχὰς μὲν οὔωω ωαντάωασι μικρὸν.

ωροσίκτισε

πθοέκτισε δ' αὐτοῖς Βάλβ⊖ γαδειτανὸς ὁ θειαμβεύσας, ἄλλω τῶ νέαν καλοῦσι. τῶ δ' ἀμφοῖν διδύμα, οὐ πλείονα εἴκοσι σταδίων ὄσαν τῶ πρίμετρον, οὐδὲ ταύτην σφοχωρουμένην. ὀλίγοι γὰρ οἰκουροῦσιν, ἀλλ' ὁ πάντας θαλαττεύειν ὁ πλέον, οὐδὲ κὰι τῶ πρᾶσιν οἰκεῖν, καὶ μάλιστα τῶ ὑπὲρ τῆ πθοκειμένης νησίδ⊖ διὰ τῶ οὖ φύσιν, ὧ ὥσπερ αὐτὴ πόλιν πεποιήκασι τῆ διδύμη χαίροντες τῆ τόπω. ὀλίγοι δὲ καὶ τὰ σύγκειται καὶ ταύτην οἰκοῦσι καὶ ὁ ἐπὶ νεὼν ὁ κατασκεύασεν αὐτοῖς Βάλβ⊖ τῆ περαίᾳ τῆ ἠπείρου. κεῖται δὲ ὑπὲρ τῆ εὐθρίου τῆ νήσου μοῖραν ἡ πόλις, πθοεχὲς δ' αὐτῆ τελευταῖον ὅτι τὸ κρόνιον πθὸς τῆ νησίδι, ὁ δ' ἡράκλειον ὑπὲρ θάτερα τέτρακται τὰ πθὸς ἕω, καθ' ὃ δὴ μάλιστα τῆ ἠπείρω σωάπτουσα τυγχάνει ἡ νῆσ⊖ ὅλον σταδίαν πορθμὸν ἀφελκύπουσα. καὶ λέγουσι μὲν διέχειν τῆ πόλεως διὰ δεκαπέντε μίλια τὸ ἱερόν, ἴσον ποιοῦντες τὸν τῆ ἄθλων καὶ τὸν τῶν μιλίων ἀριθμόν. ἔστι δὲ μεῖζον καὶ σχεδόν τι τοσοῦτον ὅσον ὅτι τὸ τῆ μήκους τῆ νήσου, τὸ ἀπὸ τῆ δύσεως ὑπὲρ τῶ ἀνατολῶ. ὀρυθίαν δὲ τὰ γαδειρα ἔοικε λέγειν ὁ φορεκύδης, ὧ ἢ τὰ πε ἐν τὸν γηρυόνου μυθεύσιν. ἄλλοι ἢ τῶ πθαβεβλημένω ταύτη τῆ πόλει νῆσον, πορθμῶ σταδίαιν διειργομένην, τὸ δύοιν ὀρῶντος, ὅπ τῆ νεμομένων αὐτόθι πθοβάτων τὸ γάλα, ὁρὸν ποιεῖ, τυροποιοῦσι τε πολλῶ ὕδατι μίξαντος διὰ τῶ ποιότητα. ὧ ωχνὴ πίνοντα τε ἡμέρας πνίγεται τὸ ζῶον, εἰ μή τις ἀφαιρήσεται τῆ τοῦ αἵματ⊖. ξηρᾶ δέ ἐστιν ὧν νέμονται βοτάνη, ἀλλὰ πάνυ σφόδρα. τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ πεπλάσθαι τὸν μύθον τὸν πθὶ τὰ βουκόλια τοῦ γηρυόνου, κοινῆ μάντεσι σωφάκιται πᾶς ὁ αἰγιαλός. πεὶ δὲ τῆ κτίσεως τῶν γαδείρων πιαῦτα λέγεται, μέμνηται γαδιτανοὶ χρησμόν τιν⊖, ὃν ἔνα γένεσθαι φασὶ τυείοις κελεύοντα ὑπὲρ τὰς ἡρακλείους πύλας ἀφικέσθαι, οὓς δὲ πεμφθέντας κατασκόπους χεῖρ, ἐπειδὴ κατὰ τὸν πορθμὸν ἐγένοντο τὸν κατὰ τῶ κάλπην, νομίσαντες τέρμονας εἶναι τῆ οἰκουμένης καὶ τῆ ἡρακλείους σφᾶς τὰ ἄκρα πεποιῶντα τὸν πορθμόν. ταῦτα δ' αὐτὰ καὶ πύλας ὀνομάζει ὁ λόγιος, καταχεῖν εἴς τι χωρίον ὑπὸ τῶν σφῶν, ὧ ᾧ νῦν ὄνομ' ἡ τῶν ἀξιτανῶν πόλις. ὧ ταῦθα δὲ θύσαντος μὴ γενομένων καλῶν τῶν ἱερείων, αὖε κάμψαι πάλιν. χρόνω δ' ὕστερον τοὺς πεμφθέντας πθοελθεῖν ἔξω τοῦ πορθμοῦ πθὶ χιλίους καὶ ωγπακοσίους σταδίους εἰς νῆσον

Balbus uerò Gaditanus uir triũphalis, aliud insuper illis ædificauit, quod Neapolin * uocant. Ex ambabus deducta est Didyma, non ultra stad. XX complexa, nec ea quidē angu stè habitata, quippe modici sunt eius cultores, cum maiore ex parte maritimas nauigationes omnes exerceāt, partim etiā continen tē incolāt, præsertim uicinā quandam insulā, propter ipsius fertilitatem, quam uelut æmulam Didymæ fecere ciuitatem. tanta est loci delectatio. Pauci in illius comparatione, & hic habitacula tenent, illius etiam naualis gratia, quòd quidem nauale illis in oppositā cōtinente Balbus extruxit. Ciuitas ad occiduas insulæ partes iacet. Ipsi quoq; insulæ proximum in extremis est Cronium, ad alterā partem ad ortum cōuersum est Heraclium, quo ex loco maximè continenti coniungitur insula, ad stadij latitudinem, medio interiacēte pelago, semota. Templum ab urbe XII millia passuum abesse ferunt, quantum certaminum, tantum & miliariorum numerū facientes. maius autem est fermè tanto, quanta est insulæ longitudo. Est autem insulæ ab occasu in ortum magnitudinis spacium. Pherecydes autem Gades Erythiam uidetur appellasse, in qua ea quæ de Geryone uulgantur, fabulis insinuant. Alij uerò adiectam huic urbi insulam, quam stad. interuallo euripus interlabens segregat. Lætitiam autem pabuli uidēt, quòd pascentium ibi pecudum lac serum nō efficit, caseūq; multū immiscentes aquā conficiunt. tantum exuberat pingue. Tricesimo die animal suffocatur, nisi quicquam cruoris exhauriatur. Herba uerò quam pascuntur oues, sicca quidem est, sed incredibilem gignit aruinam. Quibus ex rebus fabulā de Geryonis armentis confictam esse, coniecturas faciunt. Litus autem uniuersum commune frequentibus habitatoribus est. De Gadium uerò ædificatione, Gaditani talia memorię mādauere. Tyrijs datum esse oracullum, quo ad Herculis Columnas coloniam mittere iuberentur, qui speculandi gratia missi fuerant, ubi ad fretum & ad Calpes angustias peruenere, orbis terminos esse rati, et ibi Herculeæ expeditionis finem, & has ab oraculo Colūnas nominari intra angustias, quendā ad locum constiterunt, in quo nunc Axitanorum ciuitas est. Ibi facto sacrificio, cum læta nequaquam hostiæ portenderent, retro flexere rursum. Post temporis interuallū missi, extra fretum stadijs mille & D progressi, in insulam

* ὧν νέαν καλοῦσι. id est, quam Neā, id est nouam appellant.

Herculi consecratã peruenere, quæ ad Onobam Iberiæ urbem iacet: existimantes hic esse Columnas Herculis, deo sacrificiũ institu isse: non protendentibus læta rursus hostijs, domum repetisse. Tertiò cum classe missos, Gades concidisse, & fanum ad spectantes in orientem insulæ partes ædificasse, urbẽ autem ad occasum. Quamobrẽ nonnullis angusti ipsius freti ultima, Columnas uideri: quibusdã uero Gades, alijs adhuc longius à Gadibus foris iacere. Aliqui Columnas Calpẽ, & Abylycem opinati sunt, montem ex Africa procumbentem. Quem Eratosthenes in Metagonio, Numidarũ gente situm asserit. Quidam autem exiguas prope utrãq; insulas, è quibus alteram Iunonis insulam nuncupant. Cæterùm Artemidorus, Iunonis quidẽ insulam, illius templũ appellat, atq; aliã quãdam esse inquit: neq; montem Abylyca, neque Metagonium gentem esse. Errabundos autem scopulos, atq; Symplegades, horsum nonnulli transferunt, eas esse Columnas opinati, quas Pindarus portas Gaderidas uocat, ad has nouissimas Herculem profectum esse dictitans. Verumenimuero Dicæarchus, Eratosthenes, Polybius, & græcorum plurimi, ad euripi angustias, Colũnas esse, manifestè demonstrant. Hispani autẽ & Afri, apud Gades esse inquiunt. ex ijs enim quæ circa fretũ illud existant, nihil esse columnis simile. At quidam alij columnas dici illas aiunt, quę intra Herculis ædem in Gadibus existant. Sunt autem ex ære, cubitorum octo, in quibus cõstruendi templi sumptus inscriptus est. Ad quas cum perueniant, qui nauigationẽ absoluerint, Herculi sacra ferentes, à deo se iuuari instruuntur, hic maris et terrę finẽ esse. Hunc ueri similiorẽ esse sermonẽ, etiã Posidonius arbitratur, quí de oraculo, deq; legatis dicta, mendaciũ Phœnicum putat esse. De legatis sanè, quis contra fidẽ, aut argumentũ, neutrã in partẽ incredibile affirmare ausit? Illud aũt quippiã habet intelligentiæ, nõ paruas quasdam insulas aut montes, pro columnis uideri dicere, sed inuestigare, quæ nã propriè colũnæ dicant, quí sunt mũdi, & habitabilis terrę, uel expeditionis Herculeæ termini. Veterib. enim hic mos affuit, huius generis cõfinia ponere, quemadmodũ Rhegini columellã, turrim quandã exilẽ super freto locauerunt. Et huic columellæ turris, quã Pelori nuncupãt, è regione sita est: & quę Philænorũ dicunt aręę, in media quodãmodo Syrtiũ tellure sunt.

ἡρακλείους ἱδρᾶ, κειμένῳ κατὰ πόλιν Ὀνόβαν ἢ ἰβηρείας· καὶ νομίσαντας γνῶναι εἶναι τὰς στήλας, θύσαι τῷ θεῷ· μὴ γνομένων δὲ πάλιν καλῶν τῶν ἱερείων, ἐπανελθεῖν οἴκαδε. τῷ δὲ τρίτῳ στόλῳ τοὺς ἀφικομένους, γάδειρα, κτίσαι καὶ ἱδρύσασθαι, τὸ ἱερὸν ὧδε πρὸς ἑῴους τῆς νήσου, πλησίον δὲ πόλιν ὧδε, πρὸς ἑσπερίους. οἱ δὲ δοκοῦσι τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ ἄκρα τοῦ πορθμοῦ τὰς στήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ γάδειρα, τοῖς δ' ἔτι πορρώτερον τῶν γαδείρων ἔξω προκεῖσθαι. γνίοι δὲ στήλας ὑπέλαβον πλὴν κάλπης καὶ πλὴν ἀβύλυκος, τὸ ἀντικείμενον ὄρος ἐκ τῆς λιβύης, ὃ φησιν ὁ ρατοσθένης γῆ τῶν μεταγωνίων νομαδικῶν ἐθνῶν ἱδρύσθαι· οἱ δὲ τὰς πλησίον ἑκατέρου νησίδας, ὧν πλὴν ἑτέρων ἥρας νῆσον ὀνομάζουσιν. ἀρτεμίδωρος δὲ πλὴν μιᾶς ἥρας νῆσον, καὶ ἱερὸν λέγει αὐτῆς, ἄλλων δέ φησιν εἶναί τινα, οὐδὲ ἀβύλυκα, καὶ ὄρος, οὐδὲ μεταγώνιον ἔθνος. καὶ τὰς πλαγκτὰς καὶ τὰς συμπληγάδας γνωσθέντες μεταφέρουσί τινες, ταύτας εἶναι νομίζοντες στήλας, ἃς πίνδαρος καλεῖ πύλας γαδειρίδας, εἰς ταύτας ὑστάτας ἀφῖχθαι φάσκων τὸν ἡρακλέα. καὶ δικαίαρχος δὲ, καὶ ρατοσθένης, καὶ πολύβιος, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας. οἱ δὲ ἴβηρες καὶ λίβυες γὰρ γαδείροις εἶναι φασίν. οὐδὲν γὰρ ἐοικέναι στήλαις τὰ περὶ τὸν πορθμόν, οὐδὲ τὰς γὰρ ἡρακλείου τοῦ γαδείροις, χαλκᾶς ὀκταπήχεις, γ' ἃς ἀναγεγράφθαι τὸ ἀνάλωμα ἢ κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ, ταύτας λέγεσθαι φασίν, ἐφ' ἃς ὁρμήσαντες οἱ πλεύσαντες τὸν τὸν πλοῦν, καὶ θύοντες τοῦ ἡρακλεῖ, σφᾶς βοηθῆσαι παρεσκευάσαν, ὡς τοῦτ' εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας. ἔοικεν δ' εἶναι πιθανώτατον καὶ ποσειδώνιος ἡγεῖται τὸν λόγον. τὸν δὲ χρησμόν, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀσχόλους, ψεῦσμα φοινικῶν. περὶ μὲν οὖν τῶν ἀσχόλων τί ἄν τις διϊσχυρίσαιτο, πρὸς ἔλεγχον ἢ πίστιν, οὐδετέρως παρὰ λόγον. τὸ δὲ τὰς νησίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκειν ἐοικέναι στήλαις, ἀλλὰ ζητεῖν ὧδε τῶν κυρίως λεγομένων σκλῶν τοὺς ἢ οἰκουμένης ὅρους ἢ ἡρακλείους, ἔχει μέν τινα νοῦν. ἦθος γὰρ δὲ παλαιὸν ὑπῆρχε τὸ τιθέναι τοιούτους ὅρους, καθάπερ οἱ ῥηγῖνοι πλησίον ἔθεσαν πλὴν ὧδε πρὸς τῷ πορθμῷ κίονίον τι. καὶ ὁ τοῦ πελώρου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ σκοπιᾷ· καὶ οἱ ῥιλαίνων λεγόμενοι βωμοί, κατὰ μέσον που πλὴν μεταξὺ τῶν σύρτεων γῆν. καὶ ὧδε

καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ κορινθιακοῦ μνημονεύεται στήλη τις ἱδρυμένη πρότερον, γενέσθαι κοινῇ τοῖς ἀττικοῖς σὺν τῇ μεγαρίδι καταχόντων Ἴωνες, ἐξελαθέντων ἐκ τῆς πελοποννήσου, καὶ οἱ καταχόντων τὴν πελοπόννησον ἐπέγραψαν, ἐπὶ μὲν τὸ πρὸς τῇ μεγαρίδι μέρους, τάδε οὐχὶ πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία. ἐκ δὲ θατέρου, τάδε ἐστὶ πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία. ἀλέξανδρος δὲ ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τῆς ἰνδικῆς στρατιᾶς ὅρια βωμοὺς ἔθετο ἐν οἷς τόποις, εἰς οὓς ὑστάτους ἀφίκετο τῶν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἰνδῶν, μιμούμενος τὸν ἡρακλέα, καὶ τὸν διόνυσον. ὧν μὲν δὴ τὸν ἔθος οὐκ ἔστι. ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους εἰκός ἐστι μεταλαμβάνειν τὴν αὐτὴν προσηγορίαν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ὁ χρόνος ἀφανίζει τοὺς τεθέντας ὅρους. οὐ γὰρ νῦν οἱ φιλαίνων, μένουσι βωμοί, ἀλλ' ὁ τόπος μετέλαφε τὴν προσηγορίαν. οὐδὲ ἐν τῇ ἰνδικῇ στήλας φασὶν ὁραθῆναι κειμένας, οὔθ' ἡρακλέους, οὔτε διονύσου. καὶ λεγομένων μέν τι, καὶ δεικνυμένων τῶν τόπων τινῶν, οἱ μακεδόνες ἐπίστευον τούτους εἶναι στήλας ἐν οἷς τι σημεῖον εὑρισκόμενον ἢ τῶν περὶ τὸν διόνυσον ἱστορουμένων, ἢ τῶν περὶ τὸν ἡρακλέα. καὶ ταῦτα δὴ μὲν πρώτους, οὐκ ἂν ἀπιστῆσαι τις, ὅροις χρήσασθαι χρονιμαίοις πρὸ βωμοῖς ἢ πύργοις, ἢ στήλαις ἐπὶ τῶν τόπων εἰς οὓς ὑστάτους ἦλθον οὗτοι φανερωτάτους. ὠφανίσθησαν δὲ οἱ ποταμοί, καὶ τὰ ὠκεάνεια ὄρη, καὶ αἱ νησίδες, πρὸς τὸ ἀκριβέστερον ἐξετάσεώς τε καὶ ἀρχὰς τόπων. ἐκλειπόντων δὲ τῶν χειροκμήτων ὑπομνημάτων, μετενεχθῆναι τοὔνομα εἰς τοὺς τόπους, εἴ τε τὰς νησίδας τις βούλεται λέγειν, εἴ τε τὰς ἄκρας τὰς προύσας τὸν ποταμόν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον διορίσασθαι χαλεπὸν, ποτέροις χρὴ προσάψαι τὴν ἐπίκλησιν, ἀλλὰ τὸ ἀμφοτέροις ἐοικέναι τὰς στήλας. λέγω δὲ ἐοικέναι, διότι τοῖς τοιούτοις ἱδρυνται τόποις, οἳ σαφῶς ὑπαγορεύουσι τὰς ἐσχατιάς, καθ' ὃ καὶ στόμα εἴρηται ὁ ποταμός, καὶ οὕτω, καὶ ἄλλοι πλείους. τὸ δὲ στόμα πρὸς μὲν εἴσπλουν ἀρχή ἐστι, πρὸς δὲ ἔκπλουν ἔσχατον. τὰ οὖν ὑπὸ τοῦ στόματος νησίδια ἔχοντα, τὸ δὲ περίγραφόν τε, καὶ σημειώδη, οὐ φαύλως στήλαις ἀπεικάζοι τις ἄν. ὡς δ' αὕτως καὶ τὰ ὄρη τὰ ὠκεάνεια τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὑπερέχειν τινὰ τοιαύτην ἐκφαίνοντα οἷον αἱ σηλίδες, ἢ αἱ στῆλαι. καὶ οἱ πίνδαρος οὕτως ἂν ὀρθῶς λέγοι πύλας γαδειρίδας, εἰ ὑπὸ τὸ στόματος νοοῖντο αἱ στῆλαι, πύλαις γὰρ ἔοικε τὰ στόματα. τὰ δὲ γάδειρα οὐκ ἐν τοιούτοις ἵδρυται τόποις,

In ipſo quoq; Corinthiaco iſthmo columnã quandam locatam fuiſſe, memoriæ proditũ eſt, quam Iones dum Atticũ, et Megarenſem occupaſſent agrum, cõſtituêre communiter. Simul & qui eiectis illis è Peloponneſo, Peloponneſum in poteſtatem redegerũt, è parte quæ Megaram ſpectat, hoc inſcribentes pacto, Hac non quidẽ Peloponneſus eſt, uerũ Ionia. Ex altera autem parte, Hac Peloponneſus, non Ionia eſt. Alexander uerò Indicæ militiæ fines poſuit, in ijs uidelicet locis aras, per quos in orientẽ peruenit, ad Indorũ extremos, Herculẽ ac Liberum patrẽ imitatus. Iſte quidem mos extitit. Cæterũ locos ipſos titulos permutare credendum eſt, maximeq; cũ tempus locatos abſumpſit terminos. Haud enim hac tẽpeſtate Philænorũ perdurãt aræ, ſed locus alia aſſumpſit uocabula. Nec uerò in terra Indica, ullas Herculis ſtantes, aut Liberi patris columnas ſpectatas fuiſſe, memorãt. At locis quibuſdã indicatis, Macedones illos, colũnas eſſe credidiſſe, dicimus, in quibus ſignũ aliquod offenderũt de reb. geſtis Herculis, aut Liberi patris, quas hiſtoriarum ſcriptores poſteritati cõmendarunt. Hic etiã haud incredibile eſt, priores illos fabricatis manu finibus, uſos eſſe, altaribus ſcilcet, aut turribus, aut columellis, eos apud locos, ad quorũ ultima illuſtres uiri peruenerunt. Illuſtria uerò ſunt huiuſmodi freta, incumbentes montes, minores inſulæ, ut regionũ primos aut poſtremos deſignemus limites. Cum aũt manu cõſtructa defecere monumenta, in locos ipſa traducta ſunt nomina, ſiue inſulas, ſiue promontoria dicere malueris, à quib. fretum ipſum efficit. Hoc uerò iam definire arduum eſt, utris cognomentum applices, cum utriſq; ſimiles eſſe columnæ uideantur. Dico autem ſimiles eſſe, quoniã in eius generis locis cõſtitutę ſunt, qui apertè ultima à ſe denominant, pro quo & fretũ os dicitur, & hoc ipſum, & alia cõplura. Ipſum os quidẽ intronauigantibus initium eſt, foras autem enauigantibus exitus & extremum. Itaq; inſulæ in ore perexiguæ, quæ deſcriptionem facilẽ & inſignem habent, non tenuiter columnis æquiparari poſſunt. Pariter & imminentes freto montes, qui eminentiam quandam eiuſmodi oſtendant, ſicuti columellæ uel columnæ. Recte proinde Pindarus portas dixit Gaditanas, ſi in oſtio columnæ intelligantur. Ora nanque ſimilia portis habentur. Gades autem talibus in locis non conſiſtunt,

ut extremitatem oſtendant, ſed in magni medio litoris, multis inſignito finibus, iacent. Ipſas uerò Colũnas Herculeas ad ipſum referre littus, minus profectò par eſt, minorisq; ut cenſeo, rationis. Nõ enim credibile dixerim huius nominis gloriam à negotiatoribus potius, quàm principibus atq; ductoribus, acceptiſſe primordium, & ſimul inualuiſſe memoria, ſicut & de Indicis columnis. Cui quidem rationi alioqui teſtimonium ipſa affert inſcriptio, quæ (ut ille inquit) non templi ædificationem, ſed impenſæ ſummã indicat. Etenim Herculis Columnas, nõ Phœnicũ impenſæ, ſed illius magnificentiæ monumentũ extare. Polybius aũt ſcriptum reliquit, quendã Gadibus, in Herculis templo fontem eſſe, gradibus modicis ad aquam deſcenſum habentẽ, quæ potionibus idonea eſt, ei contraria maris fluxibus obuenire. Cum enim illud augetur, hic ipſe deficit: cum uerò refluit, completur. Cauſam autem allegat, quòd ſpiritus qui è fundo in ſuperficiem, & ſupernas terræ partes excurrit, dum terra ipſa operiẽ ab undis, ſecundum maris acceſſum, cohibetur ab prioribus huiuſmodi egreſſibus. Ad interna uerò reuerſus, fontis meatus obturat, & aquæ defectum efficit. Ea uerò iterũ nudata, directos meatus agens ſpiritus, fontis uenas liberat uſqueadeò, ut facilè & ubertim ſcateat. Artemidorus huic contradicens, quandã à ſeipſo cõfictam cauſam ponit, Silaniq; opinionem memoratus hiſtorici, nulla mihi memoratu digna uidetur afferre, perinde ac ipſe cũ Silano prorſus ad hæc imperitus. Verùm Poſidonius mẽdacem hanc hiſtoriam eſſe aſſerens, duos in Herculis ęde puteos eſſe ait, tertium in urbe. Ex iis qui in Herculis templo ſunt, alterũ paruum aſſiduè aquis exhauriri, & eadẽ hora deſtitutum aſpici: cumq; aquari deſierint, impleri denuò, maiorem alterum per diem uniuerſum aquationem exhibere. Aliorũ tamẽ morè puteorum diminutum noctu impleri, cum aquatores deſtiterint. Cum autem in ipſo repletionis tempore crebro recurſus aquarum ſimul obueniat, ei eſſe contrarium maris refluxũ, inaniter arbitrati ſunt indigenę. Quod igitur hiſtoriæ fides adhibita fuit, & hic ipſe dixit, etiam nos inter admirãda uulgatũ accepimus. Puteos quoq; tũ ante oppidũ in hortis, tũ interius eſſe audiuimus. Verũ propter aquarũ uitiũ, cloacas per urbẽ, aquæ foſſatilis inũdare. Si tamẽ & horũ quiſquã puteorũ ullam reciprocationis ſuſpicionem oſtentat,

ὥστ' ἀφανίζεσθαι ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐν μέσῃ πως λέγεται μεγάλῃ πεδιάδι κοιλοπωδεῖ. τὸ δὲ ἐπ' αὐτὰς ἀναφέρειν τὰς ἐν τῷ ἡρακλείῳ στήλας τὸ ἐνθάδε, ἧττον δύλογον ὡς ἐμοὶ φαίνεται. οὐ γὰρ ἐμπόρων, ἀλλ' ἡγεμόνων μᾶλλον ἀξιούντων, τὸ ὄνομα τοῦτο κρατῆσαι πιθανὸν τῇ δόξῃ. καθάπερ καὶ ὧδε τὴν ἐνδικῶν στηλῶν, ἄλλως τε καὶ ἃ ἐπιγραφὴ λέγει φησὶν οὐκ ἀφίδρυμα ἱδρύσασθαι, ἀλλὰ ἀναλώματος ἱερὰ λαμπρὰ, αὐτιμαρτυρεῖ τοῖς λόγοις. τὰς γὰρ ἡρακλείους στήλας, μνημεῖα εἶναι δὴ τῆς ἐκείνου μεγαλουργίας, οὐ τῆς φοινίκων πλάνης. φησὶ δὲ ὁ πολύβιος ἱερὸν εἶναι τοῦ ἡρακλέους τοῦ γαδείροις εἶναι, βαθμοῖς ὀλίγοις καταβάσιν ἔχουσαν εἰς ὕδωρ, πότιμον ὂν εἶναι, ᾧ τοῖς παλιρρόοις τῆς θαλάττης ἀντιπαθές. ἡνίκα μὲν τὰς πλήμας, ἐκλείπουσαν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις, πληρουμένου. αἰτιᾶται δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἀναφάνειαν τῆς γῆς ἐκπῖπτον, καταλειφθείσης μὲν αὖτῆς ὑπὸ τοῦ ῥεύματος κατὰ τὰς ἀναβάσεις τῆς θαλάττης, εἴργεται τῶν τοιούτων ἐξόδων οἰκείων. ἀναστρέψαν δὲ εἰς τὸ ὑγρὸν ἐμφράττει τοῦτο τῆς πηγῆς πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δὲ πάλιν διυθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ' ἀναβλύειν εὐπόρως. ἀρτεμίδωρος δὲ αὐτεπόπτης ὤν, καὶ ἅμα παρ' αὐτοῦ τινα θεὶς αἰτίαν, μυθώδης δὲ, καὶ τῆς ἄλλως δόξης τῆς συγγραφέως, οὔ μοι δοκεῖ μνήμης ἄξια εἰπεῖν, ὡς αὐ ἰδιώτης περὶ ταῦτα, καὶ αὐτὸς καὶ σιλανός. ποσειδώνιος δὲ ψευδῆ λέγων εἶναι τὴν ἱστορίαν ταύτην, δύο φησὶν εἶναι φρέατα τοῦ ἡρακλέους, καὶ τρίτον τῇ πόλει. τὸ δὲ τοῦ ἡρακλέους, τὸ μὲν μικρότερον, ὑδρευομένων συνεχῶς αὐτόθεν καὶ ἐκλείπειν, ἅμα πληρουμένων τῆς ὑδρείας πληροῦσθαι πάλιν. τὸ δὲ μεῖζον δὲ ὅλης τῆς ἡμέρας τὴν ὑδρείαν ἔχον μειούμενον μὲν οὐ καθάπερ καὶ τἄλλα φρέατα πάντα, νύκτωρ πληροῦσθαι, μηκέτι ὑδρευομένων. ἐπειδὴ δὲ συμπίπτει κατὰ τὸν τῆς συμπληρώσεως καιρὸν ἡ ἄμπωτις πολλάκις ὑπισοῦσθαι καινῶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τὸν αὐτόπλοιαν. ὅτι μὲν οὖν ἡ ἴσυσις ὑπισοῦται, καὶ οὗτος εἴρηκε, καὶ ἡμεῖς τοῖς παραδόξως θρυλλουμένοις παρειλήφαμεν. ἡνούμεν δὲ, καὶ φρέατα εἶναι, τὰ μὲν πρὸ τῆς πόλεως τοῖς λιμπνοις, τὰ δ' ἐντός. ὅτι δὲ τὴν μοχθηρίαν τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν πόλιν δεξαμενὰς ποιοῦσιν τοῦ λακκαίου ὕδατος. εἰ μὲν οὖν καὶ τούτων τι τῶν φρεάτων ποιεῖ κινεῖται, τὴν τῆς αὐτοπαθείας ὑπόνοιαν

οὐκ

οὐκ ἴσμεν. τὰς δ' αἰτίας εἴπερ συμβαίνοι ταῦτα οὕτως, ὡς γ' ἐκεῖνοις ἀρέσκειν δεῖ. εἰκὸς μὲν οὕτως ἔχειν ὡς ὁ πολύβιός φησιν. εἰκὸς δὲ καὶ τὴν φλεβῶν ἴνας τὴν πηγαίων ὑδάτων ποθέσας ἐξωθεῖν χαυνοῦσθαι, καὶ παράχυσιν εἶναι τὰ πλάγια μᾶλλον δίδοναι τοῖς ὕδασιν, ἢ ἀναθλίβειν ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ῥεῖθρον εἰς τὴν κρήνην. ποτίζεσθαι δ' ἀναγκαῖον ὑπερκλύζοντος τοῦ κύματος. εἶθ' ὅπερ ἀθλιώδεσιν φησίν, εἰ ἀπονοῖ τε, καὶ ἐκπνοῇ τὸ συμβαῖνον περὶ τὰς πλημμυρίδας καὶ περὶ τὰς ἀμπώτεις ἔοικεν εἶναι, ἂν τινα τῶν ῥεόντων ὑδάτων, ἃ κατ' ἄλλους μὲν πόρους ἐκχεῖται τὴν ἐκροὴν καὶ τὰ φύσιν εἰς τὴν ὄψιν φαίνεσθαι. ὧν δὴ τὰ σώματα πηγὰς καλοῦμεν, κατ' ἄλλους δὲ πόρους συνέλκεται πρὸς τὸ θάλατταν βάθος. καὶ συνεξαίροντα μὲν ἐκεῖνο, ὥστε πλημμυρεῖν ὅταν οἷον ἐκπνοὴ γένηται, τὸ οἰκεῖον ἀπολείπει ῥεῖθρον, πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον, ὅταν λάβῃ τὴν ἀναχώρησιν. οὐκ οἶδα δὲ πῶς κατ' ἄλλα δεινοὺς ἀποφαίνων ὁ ποσειδώνιος οὗς φοίνικας, ἐν τούτοις μοχλείαν μᾶλλον, ἢ βραδυπειθῆ αὐτὸν κατέγνωκεν. ἡμέρᾳ μὲν γὰρ καὶ νυκτὶ ἢ τοῦ ἡλίου περιφορὰ μετρεῖται, ποτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος, ποτὲ δὲ ὑπὲρ γῆς φανομένου. φησὶ δὲ τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν ὑπέχειν ἀστρειδῆ πορείαν, τὴν μὲν ἡμερούσιον ἀποδιδοῦσαν, τὴν δὲ μηνιαίαν, τὴν δ' ἐνιαυσιαίαν, συμπαθοῦς τῇ σελήνῃ. ὅταν γὰρ αὕτη ζῳδίαν καὶ μέγεθος ὑπερέχῃ τοῦ ὁρίζοντος, ἄρχεσθαι δεῖν τὴν θάλατταν ἐπιβαίνειν ἐπὶ γῆς αἰσθητῶς μέχρι μεσουρανήσεως. ἐκκλίναντος δὲ τοῦ ἄστρου, πάλιν ἀναχωρεῖν τὸ πέλαγος κατ' ὀλίγον, ἕως ἂν ζῴδιον ὑπερέχῃ ἡ σελήνη, εἶτα μένειν τοῦτον γὰρ τῇ αὐτῇ κατασκευῇ χρόνον, ὅσον ἡ σελήνη συνάπτει πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τοῦτο ᾧ, ὅσῳ κινηθεῖσα ὑπὸ γῆς ζῴδιον ἀπέχοι ἂν τοῦ ὁρίζοντος. εἶτ' ἐπιβαίνειν πάλιν, ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος, εἶτ' ἀναχωρεῖν ἕως ἂν πρὸς τὰς ἀνατολὰς παρέλθῃ ἡ σελήνη ζῴδιον τοῦ ὁρίζοντος ἀπέχουσα. μένειν δὲ μέχρι ἂν ζῴδιον ὑπὸ γῆς μετρηθῇ, κἀκ πάλιν ἐπιβαίνειν· ταῦτα μὲν εἶναι λέγει τὴν ἡμερησίαν παρίοδον. τὴν δὲ μηνιαίαν, ὅτι μέγισται μὲν αἱ παλίρροιαι γίγνονται περὶ τὰς συζυγίας, εἶτα μειοῦνται, μέχρι διχοτόμου· πάλιν δ' αὔξονται, μέχρι πανσελήνου· καὶ μειοῦνται πάλιν ἕως διχοτόμου φθινάσης, εἶθ' ἕως τῶν συζυγιῶν αἱ αὐξήσεις. πλεονάζειν καὶ χρόνῳ καὶ τάχει τὰς αὐξήσεις, τὰς δ' ἐνιαυσίας, περὶ τὰ γαδείρους πυθέσθαι φησί.

haud sanè nouimus. Quod si hæc accidant, ipsas inter difficilia causas accipi oportet. Nã eo modo quo Polybius inquit, sese habere uerisimile est. Credibile etiam est, uenarum aliquas fontanarum exterius humectatas lassari, & aquis in obliquum effusionem magis præstare, quàm per pristinum alueum in fontem retundere. Humectari autem, inundante fluctu necessarium est. Deinde sicut Athenodorus inquit, quod circa aquarum incrementum, aut decrescentiam obuenit inspirationi, aut expirationi perquàm simile uidẽ, si aliquæ fluentes aquæ, per alios quidẽ meatus effundunt effluxionem, secundum naturam in superficiem, aquarum ora, fontes appellamus. Per alios uerò meatus, ad maris fũdum contrahunt, illud simul extollentes, ut inundet. Quando uerò ipsa expiratio fiat ut proprium, nunc destituat, nũc repetat alueũ, cum & illud reuersionem accipiat. Nescio autem quo'nam modo Posidonius, cum Phœnices cæteris in rebus idoneos esse demonstret, hoc loco eorum fatuitatẽ potius quàm acumen damnat. Nam dies aut nox per solis mensuratur ambitum, interdum sub tellure, interdum supra tellurem apparentis. Oceani uerò motum ait sideris subire circuitũ, quendam quidem diurnum, quendam menstruũ, quendã annuũ, ut lũnæ contingit. Quo enim tempore ista Zodiaci magnitudinem excedit horizontis, mare terram ascẽdere incipit, sensu teste, quoad in cœli medum conscendere rit. Vbi uerò declinare sidus ipsum cœperit, sensim rursus pelagus reuertitur, donec occidentis signũ luna exuperat. Deinde tanto eadem in cõstantia tẽpore manet, quanto luna ad ipsum coniungitur occasum, & adhuc tanto magis, quanto sub terram mota, signum ab horizonte distet. Postea rursus ascendere, quousq; sub tellurem in cœli medio sit. Deinde regredi, quoad in ortum luna sit procedens, ac signum distat ab horizonte. Consistere uerò usquequo signum supra terram eleuetur, & rursus ascendere. Hanc diurnam quidem esse circuitionem asserit. Menstruã uerò quoniam maximi circa coniunctiones reflexus efficiuntur, deinde usq; ad dimidiã minuuntur, iterum augentur usq; ad rotundam lunæ formam, diminuũtur usq; ad dimidiam decrescentem, postmodum usq; ad con coniunctiones incrementa fiunt. Tempore autem & uelocitate crescentias abundare, annuos uerò à Gaditanis perdidicisse refert.

Hi

Hi quidem aiunt, ut circa tropicum æstiuum maximè crescant, & recessus & accessus, ipse autem à tropico usque ad æquinoctialem, diminui existimat, at crescere usque ad hyemalem tropicum: deinde ad uernum æquinoctium decrescere, porrò crescere ad tropicum æstiuum. Itaque cum circuitiones istæ die noctu que fiant, in utriusque simul tempore mare bis accedat, atque bis discedat, & diurni temporis atque nocturni ordo seruetur, quo nã modo putei repletiones, p maris incremẽtis, multoties euenire putãt, nõ aũt sæpe aquarũ defectiones: uel si multoties quidẽ, nõ aũt paribus uicibus, uel si etiã paribus uicibus, Gaditanos tamẽ ad hæc obseruãda idoneos extitisse, quæ quotidiana fiant. Cæterùm quę quotidiana fiant, obseruasse ex ijs quæ semel quotannis eueniant, per circuitiones annuas. Quibus eum tamen fidem adhibere liquet, ex quibus diminutiones et accessiones fieri suspicatus, è tropico in alterum tropicũ, & inde reuersiones denuò. Atqui nec illud credibile sit, quòd cum ad obseruandum accurati sint, euenientia non uiderint, non euenientibus autem crediderint. Itaq; Seleucum quendam à rubro mari profectum ait, quandam in his æqualitatem inæqualitatemq́, secundum signorum differentias referre. Cum enim in æquinoctialibus signis luna consistat, æqualia fieri quæ accidant. In tropicis autem inæqualitatem & multitudine & celeritate prorsus existere. Ex reliquis uerò ad singula secundum appropinquationes proportionem effici. Ipse autem dicit, cum rotunda circa tropicum æstiuum luna, in Herculis templo Gadibus uersaretur dies complures, annuas differentias se intelligere nequiuisse. Circa mensis illius autem coniunctionẽ, magnã in Ilipa annotasse permutationẽ, præter superioris tẽporis fluminis Bætis refusiones, in quibus ne ad medietatẽ ripas irrigabat. Per id uerò tẽpus, adeò superfusas in undasse aquas, ut eodẽ in loco milites aquarent. Ilipa uerò à mari stad. D C C abest, finitimosq́ pelago cãpos ad stad. X X X altitudinẽ, ex inũdatione demersos, ita ut insulę deprehẽderent, & fundamẽtorũ Herculei tẽpli sublimitas, & ipsius aggeris, qui ante portũ Gadibus, pcũbit. Idẽ agger ab eo mẽsura quę situs, ut asserit, decẽ etiã cubitis cooperri uix possit. Quòd si quis factas aliq́ in tẽpore accessiões duplicatas adiecerit, sic magnitudinẽ inũdatiõis in cãpis manifestissimè exhiberet,

λεγόντων ὡς τὴν θρινάς τροπὰς μάλιστα αὔξοιντο καὶ αἱ ἀναχωρήσεις, καὶ αἱ ἐπιβάσεις, ἐπάζῃ δ' αὐτὰς ἀπὸ τῶν τροπῶν μειουμένας μὲν ἕως ἰσημερίας, αὔξεσθαι δὲ ἕως χειμερινῶν τροπῶν· εἶτα μειοῦσθαι μέχρι ἐαρινῆς ἰσημερίας, εἶτα αὔξεσθαι μέχρι θερινῶν τροπῶν. τῶν δὲ πλειόσιων τούτων, ὅσων καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα, τὸν συναμφω χρόνον, οἷς μὲν ἐπιβαίνοσις ἡ θαλάττης, οἷς δὲ ἀναχωρήσις, τεταγμένως δὲ καὶ τῶν ἡμερησίων χρόνων, καὶ τῶν νυκτερινῶν, πῶς οἴονται τὸ πολλάκις μὲν συμβαίνειν καὶ τὰς ἀμπώτεις τὰς πλήρωσιν τοῦ φρέατος, μὴ πολλάκις δὲ τὴν λιψυδρίαν; ἢ πολλάκις μέν, μὴ ἰσάκις δέ, ἢ καὶ ἰσάκις δὲ, οὐδὲ δὲ γαδειρίτας ταῦτα μὲν ἱκανὰς γνῶσθαι τηρῆσαι καθ' ἡμέραν γινόμενα. τὰς δ' ἐνιαυσίους πλειόσους, ἐκ τῶν ἅπαξ συμβαινόντων κατ' ἔτος τηρῆσαι τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε πεισθῆναι αὐτοῖς, δῆλον δὲ ὧν καὶ πεισθήσεσθαι γνῶσθαι τὰς μειώσεις καὶ πάλιν αὐξήσεις, ἀπὸ τροπῶν ἑκατέρων τε ἑτέρας, κἀκεῖθεν πάλιν ἐπανόδους. καὶ μὴν ὅδε ἐκεῖνο εἰπὼν, ὅτι τηρητικοί ἐντος τὰ μὲν συμβαίνοντα ἀεὶ εἰδέναι, τοῖς δὲ μὴ συμβαίνουσιν ἐπίστασθαι. φησὶ δ' οὖν εἶναι τὴν ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης, καὶ ἀναμαλίαν τινὰ ἐκ τούτοις καὶ ὁμαλότητα λέγειν καὶ τὰς τῶν ζωδίων διαφοράς. τὰ μὲν γὰρ ἴσα τοῖς ἰσημερινοῖς ζωδίοις ἡ σελήνη ὅσης ὁμαλίζειν τὰ πάθη, τὰ δὲ τοῖς τροπικοῖς ἀνωμαλίαν εἶναι, καὶ πλήθει καὶ τάχει. τῶν δ' ἄλλων ἕκαστον κατὰ τοῦτο σωτηρίσμους εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν. αὐτὸς δὲ καὶ τὰς θρινὰς τροπὰς περὶ τὴν πανσέληνον φησὶν τὸν ἡρακλείῳ γινόμενος τῷ τὰ γαδείροις, πλείας ἡμέρας μὴ δύνασθαι συνεῖναι τὰς γνώμονας διαφοράς. περὶ μὲν τοι τὴν σωσθῆναι ἐκείνου τοῦ μήνος, τηρῆσαι μεγάλην παραλλαγὴν, τὰ ἰλίπα ἡ τοῦ Βαίτου ἀναπλώσης παρὰ τὰς ἔμπροσθεν, τὰ ἃς οὐδὲ ἔως ἡμίσους τὰς ὄχθας ἔβρεχε. τότε δ' ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ, ὥστ' ὑδρεύεσθαι τοὺς στρατιώτας αὐτόθι. διέχει δ' ἡ ἰλίπα ἡ θαλάττης περὶ ἑπτακοσίους σταδίους. τῶν δ' ἐπὶ θαλάττης πεδίων, καὶ ὧν λ' σταδίους εἰς βάθος καλυπτομένων ὑπὸ ἡ πλημμυρίδος, ὥστε καὶ νήσους ἀπολαμβάνεσθαι, τὸ τῆς κρηπίδος ὕψος, ἡ τε τοῦ νεὼ τοῦ τὰ ἡρακλείῳ, καὶ ἡ τοῦ χώματος, ὃ τοῦ λιμένος πρόκειται, τοῦ τὰ γαδείροις. οὐδὲ ὧδε δέκα πήχεις καλυπτόμενον, ἀναμετρῆσαι φησὶ καὶ πολλὴ δέ τις καὶ τὸ διπλάσιον τούτου, κατὰ τὰς γνωμονίας ποτὲ παραυξήσεις, οὕτω παραχεῖν αὐ τοῦ ἔμφασιν, ὧν τὰ τοῖς τοιούτοις πρόσεστι τὸ μέγεθος ἡ πλημμυρίδος.

ὥστε

ὧν μὲν δὴ τὸ πάθος, κοινὸν ἱστορεῖται κατὰ πᾶσαν τὴν κύκλῳ παρωκεανῖτιν. τὸ δὲ τοῦ ἴβηρος ποταμοῦ, κοινόν καὶ ἴδιον φησὶν οὗτος. πλημμυρεῖ γὰρ ἐφ' ὅπου καὶ χωρὶς ὄμβρων καὶ χιόνων, ἐπεισπλεῖ τὰ βόρεια πνεύματα πλεονάσαι. αἰτίαν δ' εἶναι τὴν λίμνην, δι' ἧς ῥεῖ. συμβαλέσθαι γὰρ τὸ λιμναῖον ὕδωρ τῶν ἀνέμων. ἱστορεῖ δὲ καὶ δίγωνον ἐν Γαδείροις, ὄζους ἔχον καμπτομένους εἰς ἑλάφου, πολλάκις δὲ φύλλα, ξιφοειδῆ πυχνᾶα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τετραδακτύλια. πόρρι δὲ νέαν καρχηδόνα, δίγωνον δὲ ἀκάνθης φλοιὸν ἀφιγνᾶι· ἐξ οὗ ὑφάσματα γίνεται κάλλιστα. ἔστι μὲν οὖν ἐν Γαδείροις, καὶ ἡμεῖς εἴδομεν ὅμοιον ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν τῶν ἑλάδων κατάκαμψιν, τοῖς δὲ φύλλοις ἀνόμοιον, οὐδὲ καρπὸν ἔχον, ὥσπερ δ' ἔχειν φησί. τὰ δ' ἀκάνθινα ὑφαίνεται καὶ ἐν παπαδοκίᾳ, φορεῖν δ' οὐδὲν δίγωνον τὴν ἄκανθαν ἐξ ἧς ὁ φλοιός, ἀλλὰ χαμαίζηλον ἡ βοτάνη. ἔστι δὲ δίγωνον ἔστι ἐν Γαδείροις, καὶ ὥσπερ πεποιήκηται, ὅτι ἑλάδου μὲν ἀποκλωμένου, γάλα ῥεῖ ῥίζης δὲ τεμνομένης, μιλτώδες ὑγρὸν ἀναφέρεται. τοσαῦτα καὶ περὶ τὸν Γαδείρων. αἱ δὲ καττιτερίδες, δέκα μὲν εἰσὶ λεγόμεναι δ' ἐγγὺς ἀλλήλων, πρὸς ἄρκτον, ἀπὸ τοῦ ἐν τάβρων λιμένος εὐπλοίαι. μία δ' αὐτῶν ἔρημός ἐστι, τὰς δ' ἄλλας οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μελάγχλαινοι, ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας, ἐζωσμένοι περὶ τὰ στέρνα, μετὰ ῥάβδων περιπατοῦντες, ὁμοιοι τοῖς τραγικοῖς ταῖς ἐρινύσιν. ζῶσι δ' ἀπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλέον, μέταλλα δ' ἔχοντες καττιτέρου καὶ μολύβδου, ἀμοιβὴν αὐτὶ τούτων καὶ τῶν ἀρμάτων διαλλάττονται, καὶ ἄλας καὶ χαλκώματα πρὸς αὐτοὺς ἐμπόρους. πρότερον μὲν οὖν, φοινίκων μόνοι τὴν ἐμπορίαν ἔσεσθαι ταύτην ἐκ τῶν Γαδείρων, ἀμύητον ἅπασι τὸν πλοῦν. τῶν δὲ ῥωμαίων ἐπακολουθούντων ναυκλήρῳ τινί, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοῖεν τὰ ἐμπορεῖα, φθόνῳ ὁ ναύκληρος ἐκὼν εἰς τραγὸν ἐξέβαλε τὴν ναῦν. ἐπαγαγὼν δ' ἐς ὕδωρ αὐτὸν ὄλεθρον, καὶ τοὺς ἑπομένους αὐτοῖς ἐσώθη δι' ἀκατίου. καὶ ἀπέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὧν ἀπέλαβε φορτίων. οἱ ῥωμαῖοι δὲ ὅμως πειρώμενοι πολλάκις, ἐξέμαθον τὸν πλοῦν. ἐπεισὶ δὲ καὶ πόπλιος κράσσος διαβὰς ἐπ' αὐτοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ἐκ μικροῦ βάθους ὀρυττόμενα, καὶ τοὺς ἀνδρας ἀρίστους ἐκ πολυουσίας ἤδη τὴν θάλατταν ὀργαζεσθαι, ταύτην τοῖς ἐθέλουσιν ἐπέδειξε·

Hoc communiter accidere traditᷣ per uniuersam circumiacentem oceano plagam. At nouum quiddam de Ibero amne, eiq; peculiare iste commemorat: siquidem eum (inquit) nõ nullis in locis absq; imbribus, absq; niuibus, inundationibus latè spargi, ubi ab aquilone uenti frequentes ingruant. Cuius rei causam esse affert lacum, per quem elabitur. Cum illo enim lacus aqua, impellentibus uentis extruditur. De arbore quoq; Gadibus existente scriptis prodidit, quæ ramos humum usq; incuruatos habeat, frondes sæpissimè mucronis speciem gestantes: quarum ad cubitũ longitudo est, latitudo uerò digitorum quatuor. Circa nouam Carthaginẽ arborem esse, quæ de spina corticẽ emittat, ex quo telæ pulcherrimę conficiantur. Huic quidem Gaditanæ, nos in Aegypto, in ipsa ramorum curuatura similem perspeximus, cæterùm frõde dissimilem, ac infructuosam. Hanc autem fructũ ferre dicit. In Cappadocia quoq; è spinis collecta texuntur. Arbor aũt nulla spinas affert, è quibus cortex extet, uerũ humi serpens herba. Gaditanæ uerò arbori & illud innatum esse traditur, quòd uno fracto ramo lac effluit: quòd si radicẽ abscideris, minũ humor exudat. De Gadibus hactenus. Cassiterides autẽ insulæ decẽ numero sunt inter se propinquę, ad aquilonẽ iacentes, in pelagus expositæ ab Artabrorum portu. Earum una deserta est, reliquas habitant homines colore fusco, talares induẽtes tunicas, cingula pectoribus gestantes. cum baculis deambulant, tragicarum per quã similes furiarũ. Victus illis ut plurimũ ex armẽtis nomadicῶς, id est ritu pastorali. Stanni ac plũbi metalla, id est occultas sub terra uenas habent, pro quibus simul & pro pellibus tegulas permutãt, & sales cũ negotiatoribus, nec minus ęrea uasa. Hãc negotiandi uiã soli antea Phœnices è Gadib. missi aggrediebãt, cũ interim cursũ istũ cũctos mortales ipsi celarẽt. At enim Romani ut emporia illa noscitarẽt, quendã cõsectati sunt nauclerũ, qui per inuidiã spõtè limosos in locos illisa naui, eandẽ in cladẽ sectatores inducẽs, ab naufragio euasit incolumis. Quo ex facto amissi oneris preciũ, publicè restitutũ accepit. Romani tamen faciẽtes crebro periculũ, cursũ illũ nauigatiõe frequẽti perdidicere. Pòst uerò cᷣ P. Crassus aduersus eos transmissus, metalla paruæ altitudinis effossa cognouit, & mortales ipsos pacis studio, maritimis omnino deditos actionibus, hanc optãtibus industriã aperuit:

licet

licet amplius hoc ipsum mare sit, quàm quod inter Britanniam interiacet insulam. De Hispania quidem, & de adiacentibus insulis hactenus.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber quartus.

ARGVMENTVM.

Quarto libro Galliæ continetur descriptio, hoc est quicquid intra alpes Pyrenæosq; & utrunq; mare atque Rhenum complectitur. Obiter Britannia quoq; & aliæ aliquot in mari propinquæ insulæ, moresq; & ritus omnium explicantur.

DEinceps transalpina Gallia exístit, cuius forma prius adumbratione quadã descripta est, pariter & magnitudo. nũc singula dicẽda sunt. Qui dã eã treis in partes diuisere, Aquitanos, Belgas, Celtasq; nominatim appellantes. Aquitanos nõ modò lingua, sed etiã corporibus permutatos, Hispanis magis quàm Gallis símiles. Reliquos uerò Gallica sanè facie, uerùm eadẽ nõ usquequaq; lingua omnes, sed plerisq; paululũ uariata. Rerũ publicarũ moderationes, et uiuẽdi formulę paulisper immutatæ. Aquitanos & Celtas eos appellabant, quos Pyrenæ mõti adiacentes, Cẽmenus mõs disterminat. Mõtes siquidẽ Pyrenęi hãc Gallię partẽ ab occasu terminare dicunt, mare utroq; ex latere pertingẽtes & internũ & externũ. Ab ortu Rhenus, qui ęquali à Pyrenæis mõtibus spacio, ad lineã distat. Ab Aquilone & meridie sic iacet, ut ab septẽtrionalibus promõtorijs Pyrenes inchoãs Oceanus ambiat, usq; ad Rheni eruptiones. ẽregione aũt Massiliense est ac Narbonense pelagus, subinde Alpes ab ora incipiẽtes Ligustica, usq; ad Rheni fontes. Cẽmenus uerò mons in Pyrenen, medios per campos rectà perducitur, et in medio desinit prope Lugdunum ad stad. millia duo prolixus. Aquitanos igitur nuncupabãt, qui ad Septentrionalem Pyrenes partem, & Cemmenum habitant, usque ad Oceanum & intra Garumnam fluuium. At Celtas qui ad alteram pertinent plagam, ad Massiliæ ac Narbonis mare, qui rupes Alpium aliqua ex parte attingunt. Belgas uerò nominabant reliquos Oceano confines usque ad ostia Rheni, & nonnullos Rheni & Alpium uicinos incolas. Sic nanq;

καὶ πρὸ οὖσαν πλέω ἡ διεργούσης εἰς τὴν Βρεττανικὴν. καὶ πρὶ μὲν ἡ ἰβηρίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ταῦτα, ἐφ' ἑξῆς δ' ὅδιμ ἡ ἑσπέρα τῶν ἄλπεων κελτική.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον τέταρτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ τετάρτῳ τὰ περὶ γαλίαν καὶ ἰβηρίαν, καὶ ὅσα διείργουσιν αἱ ἄλπεις τῆς ἰβηρίας σύλον, σὺν οἷς καὶ βρεττανία, καὶ τῶν ὠκεανιτίδων νήσων τινές. ὅσαι καὶ λοπούσιν οἰκεῖσθαι καὶ βαρβάρων χώραν, καὶ ἔθνη παροικοῦντα τοῦ ἴστρου πόραν.

ΦΕξῆς δ' ὅδιμ ἡ ἑσπέρα τῶν ἄλπεων κελτική. ταύτης δὲ καὶ τὸ σχῆμα ὑπογέγραπται πρόσθεν τοῦ πολλῶς, καὶ τὸ μέγεθος. νυνὶ δὲ λεκτέον τὰ καθ' ἕκαστα. οἱ μὲν δὴ τριχῆ διήρουν ἀκυϊτανοὺς καὶ βέλγας καλοῦντες καὶ κέλτας. οὓς μὲν ἀκυϊτανοὺς, τελέως ἀλλαγμένους, οὐ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν, ἐμφερεῖς ἰβηρσι μᾶλλον, ἢ γαλάταις· οὓς δ' ἢ λοιπὸς γαλατικὸν μέν, τὸν ὄψιν, ὁμογλώττους δ' οὐ πάντας, ἀλλ' ἐνίους μικρὸν παραλλάττοντας τῇς γλώττης. καὶ πολιτείας δὲ, καὶ οἱ βίοι, μικρὸν ἀλλαγμένοι εἰσίν. ἀκυϊτανοὺς μὲν οὖν καὶ κέλτας ἔλεγον, οὓς πρὸς τὴν πυρήνην, διωρισμένους ὄρεσι. ἔρηται γὰρ ὅτι τῶν κελτικῶν ταύτῃ ἀπὸ μὲν ἡ δύσεως ὁρίζει τὰ πυρηναῖα ὄρη ἡ ἑκατέρωθεν θάλατται, ἡ τε ἐντὸς καὶ ἡ ἐκτὸς πρόσαπτόμενα, ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτῶν καὶ ἡ μεσημβρίας, τὰ μὲν ὠκεανὸς περιέληφεν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν βορείων ἄκρων ἡ πυρήνης μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ· τὸ δ' ἑξῆς ναυτίας, ἡ ἐπὶ μασσαλίαν ἡ νάρβωνα θάλαττα, ἡ αἱ ἄλπεις ἀπὸ τ λιγυστικῆς ἀρξάμεναι, μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ ῥοδανοῦ. τῇ δὲ πυρήνῃ, πρὸς ὀρθὰς ἥκῃ τὸ κεμμένιον ὄρος σχεδὸν μέσων τῶν πολίων, ἡ παύεται καταμήκη πλησίον λουγδούνου, πρὸ δισχιλίους ἑκατὸν σταδίους. ἀκυϊτανοὺς μὲν τοίνυν ἔλεγον οὓς τὰ βόρεια ἡ πυρήνης μέρη κατέχοντας, ἡ τ κεμμένης, μέχρι πρὸς τ ὠκεανὸν, τὰ γένη γαρουνῶν ποταμῶν. κέλτας δ', οὓς ὧν θάτερα μέρη καθήκοντας, καὶ τῶν ἡ μασσαλίαν ἡ νάρβωνα θάλατταν, ἀπομένους δὲ ἡ τῶν ἄλπεων ὀρῶν γνίαν. βέλγας δ' ἔλεγον τοὺς λοιποὺς τε τῶν προσκεκαυκότων μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου, καί τινας τῶν προσοικούντων ἐν ῥήνου ἡ τὰς ἄλπεις. ὅτω

τὰς

δὲ καὶ ὁ θεὸς καίσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἔφηκεν. ὁ δὲ σεβαστὸς καίσαρ τετραχῆ διελών, τοὺς μὲν κέλτας καὶ ναρβωνίτιδι ἐπαρχίας ἀπέφηνεν, ἀκουιτανοὺς δ' οὓς πρὸς ἑσπέραν. προσέθηκε δὲ ἐπαρχίας καὶ δέκα ἔθνη τῶν μεταξὺ τοῦ γαρούνα, καὶ τοῦ λίγυρος ποταμοῦ νεμομένων. τὴν δὲ λοιπὴν διελὼν δίχα, τὴν μὲν λουγδούνῳ προσώρισε μέχρι τῶν ἄνω μοιρῶν τοῦ ῥήνου, τὴν δὲ τοῖς βέλγαις. ὅσα μὲν οὖν φυσικῶς διώρισται, δεῖ λέγειν τὸν γεωγράφον, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὅτι αὖ ἡ καὶ μνήμης ἄξια· ὅσα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τοὺς καιροὺς πολιτεύμενοι διατάττουσι ποικίλως, ἀρκεῖ καὶ ἐν κεφαλαίῳ τις εἴπῃ· τοῦτο δ' ἀκριβοῦς, ἄλλοις παραχωρητέον. ἅπασι μὲν οὖν αὖ πο-ταμοῖς κατάῤῥυτος ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῶν ἄλπεων καταφορομένοις, τοῖς δ' ἐκ τοῦ κεμμένου, καὶ τῆς πυρήνης· καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. δι' ὧν δὲ φέροντα χωρίων, πεδία ὅτι τὰ πλεῖστα. καὶ γεωλοφίαι, διάῤῥους ἔχουσαι πλωτούς. οὕτως δ' εὐφυῶς ἔχει τὰ ῥεῖθρα πρὸς ἄλληλα, ὥστ' ἐξ ἑκατέρας τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατακομίζεσθαι πορθυμένων, ἐπ' ὀλίγον τὴν φορτίων καὶ δι' ἀπέδων εὐμαρῶς. τὸ δὲ πλέον τοῖς ποταμοῖς· τοῖς μὲν ἀναγομένοις, τοῖς δὲ καταγομένοις. ἔχει δέ τι πλεονέκτημα πρὸς τὸν ῥοδανόν. καὶ γὰρ πολλαχόθεν εἰς σύῤῥουν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ σωφέρει πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν πρείττων ἢ ἐκτὸς οὖσαν, καὶ διὰ χώρας εὐδαιμονεστάτης τῶν ταύτη. τοὺς δ' αὐτοὺς ἐκφέρει καρποὺς ἡ ναρβωνίτις ἅπασα, ὥσπερ ἡ ἰταλία. παρίοντι δ' ὠδὶ τὰς ἄρκτους καὶ τὸ κεμμένον ὄρος, ἡ μὲν ἐλαιοφυτεῖται καὶ συνοφορεῖται, ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται, καὶ ἡ ἄμπελος δὲ πρόϊοῦσιν, οὐ ῥᾳδίως τελεσφορεῖ. ἡ δ' ἄλλη πᾶσα, σῖτον φέρει πολύν, καὶ κέγχρον καὶ βάλανον, καὶ βοσκήματα παντοῖα. ἀργὸν δ' αὖ οὐδέν, πλὴν εἴ τι ἕλεσι κεκώλυται καὶ δρυμοῖς. καί τοι καὶ ὧδε σωοικεῖται πολυανθρωπίᾳ μᾶλλον, ἢ ὠδιμελείᾳ. καὶ γὰρ τοκάδι αἱ γυναῖκες, καὶ τρέφειν ἀγαθαί. οἱ δ' ἄνδρες μαχηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί. νῦν δ' ἀναγκάζονται γεωργεῖν, καθοπλισμένοι τὰ ὅπλα. κοινὰ μὲν οὖν ταῦτα λέγομεν, πρὸ δὲ τῶν ἐκτὸς πάσης κελτικῆς. περὶ δὲ τῶν τεταρτημορίων ἑκάστου διαλαβόντες, λέγομεν νυνὶ μεμνημένοι τυπωδῶς. καὶ πρῶτον περὶ τῆς ναρβωνίτιδος.

& diuus Cæſar in Commentarijs ſcriptum reliquit. At enim Cæſar Auguſtus quadrifariam partiens, Celtes quidem Narbonenſis prouinciæ definit: Aquitanos uerò, quos & ille ſanè extollens, inſuper decem adiecit gentes, ex ijs quæ inter Garumnam & Ligyrin fluuium colunt. Reliquam dupliciter partiuit: unam quidē Lugduno applicās, uſq; ad ſuperiorem Rheni plagam, alterā uero Belgis. Quæcunq; igitur ſecundum naturæ partes diſtincta ſunt, orbis deſcriptori dicenda ſunt, & quæ ſecundum gentium habitationes, & quicquid mentione dignum eſt. Quæcunque uerò principes reipublicæ, temporibus obſequentes, uarijs modis inſtituūt, ſummatim commemoraſſe ſatis eſt. Diligentia uerò cæteris concedenda. Hæc igitur plaga omni ex parte fluuijs ſpargitur, cum alij ex Alpibus, alij ex Cemmeno, & Pyrenæo deferantur: nonnulli etiam in oceanum, aliqui in noſtrum pelagus erumpant. Loca uero per quæ diffluūt, ut plurimum campeſtria ſunt, tumulisq; prædita, fluētisq; nauigabilibus commoda. Sic autem naturæ bonitate inuicem ſeſe amnes habent, ut ab utroque in utrunq; mare facile ſarcinæ deportentur, puſillo terreſtris itineris ſpacio, cum plurimum per amnes aut aduerſos ſubuehantur, aut ſecundos deuehantur, eam ad rem nōnihil excellit Rhodanus. Nam multis ex locis aquæ in illum confluunt, ueluti dictum eſt. Isq; noſtro adiungitur mari, quod externo melius eſt, fœliciſſimos quoq; per agros huius regionis diffluens. Narbonenſis enim ora eoſdē quos & Italia fructus producit. Quod ſi proficiſcaris ad Arctos, montemq; Cemmenū, oliueta ficiq; deficiunt: alia tamen procreantur. Vlterius uerò progrediens, non facile uitem, uuas ad maturitatem conficere perſpicies. Alia uniuerſa frumenta, milium, glandē ubertim gignit, & omnis generis pecora. Nulla ipſius pars inculta iacet, excepto duntaxat ſi quid paludes ac ſyluæ coli prohibeāt. Atqui longè magis hominum frequentia, quàm cura incolit, aut diligentia. Etenim mulieres quidē fœcunditate, & educandi ſtudio optimæ, uiri autem bellorū magis quàm agri colendi ſtudioſi. Hac aūt ætate terrarum culturam, depoſitis armis, coguntur amplecti. Iſta quidem de tota exteriore Gallia communia dicimus. De quadrifaria uerò ſic facta diuiſione, ſingulas repetentes partes, in figuræ modū diſſeramus, et de Narbonnenſi primò.

Huius forma diſtantibus quodammodo inter ſe ad Pyrenen lineis, ab occaſu deſcribit, ab ſeptentrione autem ad Cemmenum. ex reliquis autem, aliam ſanè ad auſtrum mare cõficit, quod inter Pyrenen, Maſſiliamq; iacet: ab oriente uerò partim Alpes & interualliũ, quod inter Alpes per rectam intercipitur, & radices Cemmeni, ad Rhodanum uſque pertinentes, à quibus ad prædictam Alpium rectam, directus efficitur angulus. Ad auſtrale autem latus, ad dictam figuram deinceps maritima iacet, quam tenent Maſſilienſes, & Salyes uſq; in Ligures Italiam uerſus, & flumen Varũ. Hic eſt, ut antea diximus, primus Narbonenſis oræ finis, & Italiæ, æſtiuo quidem tẽpore ſanè perexiguus, hyeme uerò ad ſtad. uſq; ſeptem latius expanditur. Hinc igitur litus uſq; ad Pyrenææ Veneris templũ extendit. Hic eſt & huius prouinciæ, & Hiſpaniẽſis terminus. Quidam uerò tractum, in quo Pompeij trophæa ſunt, Hiſpaniæ & Galliæ confinia declarant. Hoc ex loco uſq; Narbonẽ LXIII milliaria ſunt, at hinc Nemauſum LXXXVIII, è Nemauſoq; per Vrgenum atque Taraſconem ad Calidas aquas, quas Sextias nominant prope Maſſiliã, ſunt milia tria & quinquaginta. Hinc uerò ad Antipolin et Varum flumen millia LXXIII. Vt ſimul milia fiant CCLXXVII. Quidã ſanè ab Aphrodiſio, id eſt Venerio uſq; ad Varum ſtad. eſſe millia II & D C. ſcripſerunt, aliqui uerò CC adiecerũt. Haud enim de interuallis concordant. Per uiam autem alteram per Vocontios & Contium uſq; Gernum & Taraſconẽ, communis eſt tranſitus ab Nemauſo. Hinc ad Vocontiorum fines, ad initium conſcendendarum Alpium, per Druentiam et Cabalionem, miliaria LXIII. Rurſus hinc ad alteros Vocontiorum fines, ad Cottium mil. C. uno minus ad uicũ Epeprodunum. Inde totidem per Brigantium uicum, & ex Scingomago, & tranſitione Alpium, ad Ocelũ, ubi terra Cottij finem habet, & ab Scingomago iam Italia nominatur. Hinc autem ad Ocelũ mil. ſunt XXVII. Phocæenſiũ uerò ædificiũ eſt Maſſilia, petroſo in loco ſita, cui quidem portus ſubiacet, ſaxum uidelicet in theatri forma ad auſtrum ſpectans. Vrbs uniuerſa pulcherrimis circumcincta mœnibus, magnitudine eximia. In cuius arce Epheſium, et Apollinis Delphici templum conditum eſt.

ταύτης δὲ τὸ χεῖμα παραλληλόγραμμόν πως ὄν, ἐκ μὲν τῆς ἑωθινῆς γραφομένην τῇ πυρήνῃ, πρὸς δὲ τὰς ἄρκτους τῇ κεμμένῳ. τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν νότιον ἡ θάλαττα ποιεῖ, μεταξὺ πυρήνης καὶ μεσογαλίας, τὴν δ' ἑωθινὴν αἱ ἄλπεις ἐκ μέρους, καὶ τὸ μεταξὺ δὴ ἄσημα τῶν ἄλπεων, ἐπ' εὐθείας αὐτοῖς λαφθέν. καὶ τῶν ἑσπερίων τοῦ κεμμένου τῶν καθηκουσῶν ὧδί πως βορειανόν, καὶ ποιουσῶν ὀρθὴν γωνίαν πρὸς τὴν λεχθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἄλπεων εὐθείαν. τῆς δὲ νοτίου πρόκειται παρὰ τὸ λεχθὲν χεῖμα ἡ ἐφεξῆς παραλία, ἣν ἔχουσιν οἵ τε μασσαλιῶται, καὶ οἱ σαλύων μέχρι λιγύων, ὧδί πως ἰταλίαν μόρια, καὶ τὸν οὔαρον ποταμόν. οὗτος δ' ὅσον, ὡς εἰπεῖν πρότερον, ὅριον τῆς ναρβωνίτιδος. ὑπάρχει δὲ καὶ τῆς ἰταλίας, θάρρους μὲν μικρὸς, χειμῶνος δὲ μέχρι ἑπτὰ σταδίων πλατυνόμενος. τοῦτο μὲν οὖν ἡ παραλία παρατείνει μέχρι τοῦ ἱεροῦ τῆς περιωπίας ἀφροδίτης, καὶ ἔστι δ' ὅσον ὅριον ταύτης τε τῆς ὑπαρχίας, καὶ τῆς ἰβηρικῆς. γνίοι δὲ τὸν τόπον ἐν ᾧ ὅδε τὰ πομπηΐου τρόπαια, ὅριον ἰβηρίας ἀποφαίνουσι καὶ τῆς κελτικῆς. ἔστι δ' ἐντεῦθεν εἰς ναρβωνα μίλια ξν' ἐκεῖθεν. εἰς δὲ νεμαυσον, ὀγδήκοντα ὀκτώ. ἐκ νεμαύσου δὲ διὰ οὐργυοῦ καὶ ταραύσκωνος εἰς τὰ θερμὰ ὕδατα τὰ σέξια καλούμενα, ἃ πλησίον μασσαλίας ἐστί, νγ'. ἐντεῦθεν δὲ εἰς αὐτίπολιν καὶ τὸν οὔαρον ποταμόν ογ'. ὥστε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια διακόσια ἑβδομήκοντα ἑπτά. ἔνιοι δ' ἀπὸ τοῦ ἀφροδισίου μέχρι τοῦ οὐάρου στάδιους ἀνέγραψαν διχιλίους ἑξακοσίους. οἱ δὲ καὶ διακοσίους πρόσθεσαν. οὐ γὰρ ὁμολογεῖται περὶ τῶν διαστημάτων. κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὁδὸν τὴν διὰ οὐοκοντίων καὶ τῆς κουπίου. μέχρι μὲν οὖν γρήνου, καὶ ταραύσκωνος κοινὴ ὁδός ἐστιν ἀπὸ νεμαύσου. ἐντεῦθεν δὲ ὧδί μὲν τοὺς οὐοκοντίων ὅρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῶν ἄλπεων διὰ δρουεντίας καὶ καβαλλίωνος μίλια ἑξήκοντα τρία. πάλιν δ' ἐντεῦθεν ὧδί τοὺς ἑτέρους ὅρους τῶν οὐοκοντίων πρὸς τὴν κουπίου μίλια ἑκατὸν ἕνδεκα ἡμίσεος ὄντα, εἰς ἐπιβρόδυνον κώμην. εἶτ' ἄλλοι τοσοῦτοι διὰ βεργαντίου κώμης, ἐκ σκιγομάγου, καὶ τῶν ἄλπεων ὑποβρίσεως, ὧδί ὠκέλου τὸ πόρας τῆς κουπίου γῆς. κἀ ἡ ἀπὸ σκιγομάγου δὲ ἤδη ἰταλία λέγεται. ἔστι δὲ ἐντεῦθεν ὧδί ὠκέλου, μίλια κζ'. κτίσμα δ' ὅδε φωκαιέων ἡ μασσαλία, κεῖται δ' ὧδί χωρίου τετρώδους, ὑποπέπωκε δ' αὐτῇ ὁ λιμὴν θεατροειδὴς πέτρα, βλέπουσι πρὸς τὸν νότον. τετείχισται δὲ καλῶς κἀ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπασα, μεγέθει ἔχουσα ἀξιολόγῳ. ἐν δὲ τῇ ἄκρᾳ τὸ ἐφέσιον ἵδρυται, καὶ τὸ τοῦ δελφινίου ἀπόλλωνος ἱερόν.

οὗτος μὲν

ἔθος μὲν κοινὸν ἰώνων ἁπάντων. τὸ δὲ ἐφέσιον, ἡ ἀρτέμιδος ὅτι νεὼς ἡ ἐφεσίας. ἀπαίρουσι γὰρ τοῖς φωκαεῦσιν ἐκ ἡ οἰκείας, λόγον ἐκτεθεῖσθαι φασίν, ἡγεμόνι χρησαμένους τοῦ πλοῦ, παρὰ ἡ ἐφεσίας ἀρτέμιδος λαβοῦσι. οὗς μὲν οὖν πεσαχθέντας τῇ ἐφέσῳ ζητεῖν ὅ τινα τρόπον ἐκ ἡ θεοῦ ποιήσαιντο τὸ πεσαχθέν. ἀρισαρχὴν δὲ τῶν γυναικῶν σφόδρα γυναικῶν, παρασκευάσαι κατ' ὄναρ τὴν θεόν· καὶ κελεῦσαι συναπαίρειν τοῖς φωκεῦσιν, ἀφίδρυμά τι τῶν ἱδρυμάτων λαβοῦσαν. χρωμένους δὲ τούτῳ, καὶ ἡ ἀποικίας λαβούσης τέλος, τό, τε ἱερὸν ἱδρύσασθαι, καὶ τὴν ἀρισαρχὴν τιμῆσαι σφόδρα φερόντως ἱερείαν ἀφορίσαντας. γίνεται δὲ ταῖς ἀποίκοις πόλεσι πανταχοῦ τιμαὶ γε καὶ πρώτοις ταύτην τὴν θεόν, καὶ τὸ ξόανον τὴν ἱδρύσιν τὴν αὐτὴν, καὶ τἄλλα νόμιμα φυλάττειν τὰ αὐτά, ἅπερ γε καὶ τὴ μητροπόλει γίνεσθαι. διοικοῦνται δ' ἀριστοκρατικῶς οἱ μασσαλιῶται πάντων δυνάμενοι, αὐτῶν χ̄ κατασήσαντος σωτῆριον, ὅσα βίου τοιούτου ἐχόντων τὴν τιμὴν, οὓς τιμούχους καλοῦσι. τῶν τεσσαρεσκαίδεκα δ' εἰσὶ τοῦ σωτηρίου πρωτεῶτοι, τούτοις δὲ τὰ πρόχειρα διοικεῖν ἐδόκει. πάλιν δὲ τῶν τεσσαρεσκαίδεκα προκάθηνται τρεῖς οἱ πλεῖστον ἰσχύοντες. τούτων δὲ εἷς τιμοῦχος οὐ γίνεται μὴ τέκνα ἔχων, μηδὲ ὅλως τετραγωνίας ἐκ πολιτῶν γεγονώς. οἱ δὲ νόμοι ἰωνικοί, πρόκεινται δὲ δημόσια. χώραν δ' ἔχουσιν ἐλαιόφυτον μὲν, καὶ κατάμπελον. σῖτον δὲ λυπρότερον διὰ τὴν προαύτητα, ὥστε τοῖς βοτοῖς τῇ θαλάττῃ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ, τὸ πρὸς ναυτιλίας δύφυες, εἴλοντο μᾶλλον. ὕσδρον μέντοι ταῖς αὐδραγαθίαις ἔχουσαν πρόσλαβεῖν τινα διὰ πόρξεως δίαν, ἀφ' ἡ αὐτὴ δυνάμεως, ἀφ' ἧς καὶ τὰς πόλεις ἔκτισαν, ὥστε τειχίσματα, τὰς μὲν καὶ τὰ τὴν ἰδιρίαν τοῖς ἴδιρσιν, οἷς καὶ τὰ ἱερὰ ἡ ἐφεσίας ἀρτέμιδος παρέδοσαν τὰ πάτρια ὥστε ἑλλωτὶ θύειν. τὴν δὲ ῥόδιον ἀγαθὴν τοῖς πρὸς τὸν ποταμὸν οἰκοῦσι τὸν ῥοδανὸν βαρβάροις. τὸ δὲ ταυρόντιον, καὶ τὴν ὀλβίαν, καὶ αὐτίπολιν, καὶ νίκαιαν, ὑφ' ὧν σαλύων ἔθνει καὶ τοῖς λίγυσι τοῖς τὰς ἄλπεις οἰκοῦσιν. εἰσὶ δὲ καὶ νεώσοικοι παρ' αὐτοῖς, καὶ ὁπλοθήκη. πρότερον δὲ, καὶ πλοίων δύπορία καὶ ὅπλων, καὶ ὀργάνων, τῶν τε πρὸς τὰς ναυτιλίας χρησίμων, καὶ τῶν πρὸς πολιορκίας, ἀφ' ὧν πρός τε τοὺς βαρβάρους αὐτέχον, καὶ ῥωμαίους ἐκτήσαντο φίλους, καὶ πολλὰ καὶ αὐτοὶ χρήσιμοι κατέστησαν ἐκείνοις.

Hoc quidē nomini Ionico omni cōmune eſt. Epheſium autem Epheſiæ Dianæ ædes ſacra eſt. Nam cum Phocenſes à natali ſolo diſcederent, ſermo excidiſſe traditur nauigationis principi atq; duci, ut ab Diana Epheſia curſus initium auſpicarentē. igitur Epheſum appulſos percontari, quo'nā modo ex dea imperatum aſſequerentē. Porrò Ariſtarchæ matronæ admodū honoratæ, deam in ſomnis aſtitiſſe imperantem, ut accepto quodam à ſacris ſimulacro, unà cum Phocenſibus nauigationem Ariſtarcha ſubiret. Eo autē confecto, ut primum colonia curſum expleuit, & fanum ædificatum eſſe, & Ariſtarcham eximia ueneratione habitā, templiq; ſacerdotē deſignatā. Subinde in ciuitatibus per coloniās deductis, deā hanc ubiq; honorem in primis aſſecutam: & eundē diuinæ ſtatuæ ordinem, & reliqua eodem ritu ſeruari, quæ in ipſa metropoli conſueuere. Cæterùm Maſſiliē ſes rem urbanam per optimates & Ariſtocratiam regentes, omnes legum æquitate ſuperant, conſilium D C exuiris inſtituentes, qui quoad uita ſuperſit, id honoris genus habēt, quos * Timitos id eſt honorificos appellāt. Quindecim uerò ſenatus ſunt principes, qui ex his quæ ad manus prompta obueniunt, moderari ac regere datum eſt. Rurſum ex hiſce quindecim tres ſunt præſides, quib. plurimū poteſtatis attribuit. Verùm ex his nemo timuchus creat, qui liberos nō habet, neue de ciuiū ſanguine, tertiā per generationē ortus ſit. Eorum leges Ionico de more ſunt publicè propoſitæ. Ipſorū ager oliuetis ac uinetis natura cultus, ferendis autē frumentis, ob aſperitatē ſanè tenuior ac ſterilis, ea propter mari magis quàm telluri fiduciā habentes, nauigationē pro eorū ingenio delegerunt: poſtmodum tamen uirorū fortitudine ualētes, quoſdam uicinorū campos occuparūt, eodē ſanè robore quo & urbes condiderunt nōnullas inter Hiſpanos, quibus & Dianæ Epheſiæ ſacra, more patrio tradiderūt, ut & Græcanicis ritibus immolarent. Amnis Rhodani curſus nō parū cōmoditatis Barbaris affert accolis. Eſt & Taurentiū, & Olbia, & Antipolis, & Nicea ad Salyū gentē pertinēs, et ad Ligures Alpiū incolas. Iis adſunt naualia, et armamentaria. Superiori uerò tēpore, magna nauiū facultas & armorū. Inſtrumēta quoq; tū ad nauigandi uſum, tū obſidendis urbib. idonea, quibus et aduerſus Barbaros obſiſtere ualuerunt, & Romani populi amicitiā cōciliarunt.

* τιμούχους id eſt, honore præditos.

Qui cum illis permultum utiles exiſterent, magnum ex ipſis ſuſceperunt incrementum. Sextius potiſſimũ redactis in poteſtatem Salibus, non longè à Maſſilia, ſui nominis ædificauit oppidum, ſuæq; appellationis aquas dixit calidas, quarum partem in frigidas permutatam eſſe ferunt. Ibi Romanorum præſidiũ collocans, Barbaros ex eis repreſſit litoribus, quæ ex Maſſilia ducunt in Italiam, cum eos penitus cohibendi, Maſſilienſibus uires deeſſent. Nec ipſe plus ualeret, quàm quantum per portuoſa loca ex mari, aduerſus Barbaros per ſtad. XII incurſaret, per Trachonẽ uerò ſtad. octo. Relictam autem ab ijs regionem, Maſſilienſibus attribuit. Complures in oppido ſuſpenſæ oſtenduntur exuuiæ, quas ab illis rapuerant, qui omni tempore maria crudeliter uexantes, bellis naualibus ſuperati fuerant. Prioribus quidem annis cùm cæteris in rebus, tum uerò ex Romani populi amicitia, eximia fœlicitate florebant, de qua permulta quis capeſſeret indicia, nempe Romani, Auentinæ Dianæ ſimulacrum eodem modo diſponentes, apud Maſſilienſes collocauerunt. In Pompeiana uerò aduerſus Cæſarem ſeditione, cum uictæ parti ſeſe addixiſſent, magnam ſuæ fœlicitatis iacturã fecere. Tamen penes illos non pauca priſtinæ beatitudinis ueſtigia relinquuntur, maximè circa machinarum fabricã, & apparatus nauales. Cum autem confines iuxta Barbari mitiorẽ quotannis uictũ accipiant, & ab rerũ bellicarum cogitatione ad ciuiles iã inſtitutiones, terrarumq; cultũ propter Romanorũ uictoriam ſeſe cõuertant, nõ amplius ipſis tantũ circa prædicta ſtudiũ obuenit. Indicio ſunt res ipſæ ut hoc tẽpore conſtitutæ ſunt. Nam primores urbis ad eloquẽtiæ, & philoſophandi artes uertunt, adeò ut cum ciuitas ipſa paulo antè Barbaris diſcendi refugio remitteret, & Gallos Græcis* familiares cõparaſſet doctrina ingens Maſſiliæ, ut etiã contractus Græca oratione ſcriberent. Hac ſanè tẽpeſtate nobiliſſimos Romanos, p Attica peregrinatione, eò ad capeſſendas diſciplinas aduentare ſuaſit, qui bonarũ artiũ cupiditate capiant. Hos igit Galli uidẽtes ſimul in pace degentes, ad tales uiuendi ritus, eorũ otia pronis diſpoſuerũt animis, idq; nõ modò per uiros ſingulos, ſed etiã per cõmunia * cõmoda. Nã et priuatim et publicè ſapiẽtes ſuſcipiũt præceptores mercede collata, ut de medicis mos eſt. Frugalis autẽ uictus atq; modeſtię Maſſilienſiũ,

καὶ κεῖνοι προσελάβοντο τὴν αὐξήσεως αὐτῶν. σέκτιος γοῦν ὁ καταλύσας τοὺς σάλυας, ἀπὸ λὺ ἄποθεν τὴν μασσαλίας, κτίζας πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτῷ τε καὶ τῇ ὑδάτων τῶν θερμῶν, ὧν ἕνα μεταβεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρὰ. γνῶναι δὲ τοῦτο τὸ φρούριον κατῴκισε ῥωμαίων, καὶ ἐκ τῆς παραλίας τῆς εἰς τὴν ἰταλίαν ἐγούσης ἀπὸ μασσαλίας, ἀνέσειλε τοὺς βαρβάρους, οὐ δυναμένων τῶν μασσαλιωτῶν ἀνέργειν αὐτοὺς πλέως. οὐσῶν δὲ πλέον ἰσχυσεν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, ὅσον κατὰ μὲν τὰ δυτικὰ λίμνας, ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀπελθεῖν ὡς τοὺς βαρβάρους, ὡσεὶ β' σταδίους. κατὰ δὲ τὸ πρὸς χωνος ὡσεὶ η'. τὴν δὲ λειφθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων, τοῖς μασσαλιώταις παρέδωκεν. αὐάκειται δ' ἐν πόλει συχνὰ τῶν ἀνοθυνίων, ἃ ἔλαβον ἀεὶ καταναυμαχοῦντες τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῆς θαλάττης ἀδίκως. πρότερον μὲν οὖν δυτύχουν διαφθείροντες, πρός τε τὰ ἄλλα, καὶ πρὸς τὴν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν, ἧς πολλὰ ἂν τις λάβοι σημεῖα, καὶ διὰ καὶ τὸ ξόανον τῆς ἐν τῷ δρυμῷ τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος τῆς ἐν τοῖς ῥωμαίοις, τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἔχοντος, παρὰ τοῖς μασσαλιώταις αὐτὸ ἵδρυσαν. κατὰ δὲ τὴν πομπήιου πρὸς καίσαρα στάσιν, τοῖς κρατηθεῖσι μέρει προθύμως, τὴν πολλὴν δυδαιμονίας ἀπέβαλον. ὅμως δ' οὖν ἴχνη λείπεται τοῦ παλαιοῦ ζήλου παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ μάλιστα περὶ τὰς ὀργανοποιίας, καὶ τὴν ναυπηγικὴν παρασκευήν. ἐξημερουμένων δ' ἀεὶ τῶν ἀποτρεπομένων βαρβάρων, καὶ ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τετραμμένων ἤδη πρὸς πολιτείας καὶ γεωργίας, διὰ τὴν τῶν ῥωμαίων ὠμοκράτειαν, οὐδ' αὐτοῖς ἐπὶ τούτοις συμβαίνει οὐ περὶ τὰ λειχθέντα τοσαύτη σπουδή. ἁπλοῖ δὲ τὰ καθεσκότα νηί· πάντες γὰρ οἱ χαείγοντος πρὸς τὸ λέγειν τρέπονται καὶ φιλοσοφεῖν. ὥσθ' ἡ πόλις μικρῷ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάροις ἀνῆτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κατεσκεύασε τοὺς γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμβόλαια ἑλληνιστὶ γράφειν. νῦν δὲ τοσοῦτο παρόντι καὶ τοὺς γνωριμωτάτους ῥωμαίων πέπεικεν, αὐτὴ τὰ εἰς ἀθλίους ἀσχημίας ἐκεῖσε φοιτᾶν φιλομαθεῖς ὄντας. ὁρῶντος δὲ τούτους οἱ γαλάται, καὶ ἅμα ἐρωτῶν ἄγοντος, τὴν σχολὴν ἄσμενοι πρὸς τοιούτους διατίθενται βίους, οὐ κατ' ἄνδρα μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ. σοφιστὰς γοῦν ὑποδέχονται τοὺς μὲν ἰδίᾳ, τοὺς δὲ αἱ πόλεις κοινῇ μισθούμεναι, καθάπερ καὶ ἰατρούς. τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν μασσαλιωτῶν,

νῦν

*φιλέλληνες, id est Græcorum ſtudioſos.

* δημοσίᾳ, publice per cõmunes urbes.

* σοφιστὰς ὑποδέχονται.

οὐκ ἐλάχιστον ἄν τις θείη δῶρον τὸ κεκμηκὸς. ἡ γὰρ μεγίστη πρόῤῥησις αὐτοῖς ὅσην ἑκατὸν χρυσοί, καὶ ἐδόθη τοῖς πρώτοις, καὶ πρώτοις εἰς χρυσοῦν κόσμον. πλέον δ' οὐκ ἔξεστι. καὶ ὁ Καῖσαρ δὲ, καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον ἡγεμόνες πρὸς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ γενηθείσας ἁμαρτίας, ἐμμετρίασαν, μεμνημένοι δὲ Φιλίας, καὶ τῶν αὐτονομίαν ἐφύλαξαν ἣν ἔχαρχῆς εἶχεν ἡ πόλις, ὥστε μὴ ὑπακούειν τοῖς εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπομένοις στρατηγοῖς, μήτε αὐτοῖς, μήτε οἷς ὑπήκοους. πρὸ μὲν μασσαλίας ταῦτα. ἅμα δ' ἡ τε τῶν σαλύων ὀρεινὴ πρὸς ἄρκτον ἀεὶ δὲ ἐπὶ δύσιν κλίνει μᾶλλον, καὶ ἡ θαλάττης ἀφίστατο κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρὰ τὴν ἑσπέραν πρόκυδύει. μικρὸν δ' ἀπὸ πόλεως τῶν μασσαλιωτῶν προελθοῦσα ὅσον ἑκατὸν σταδίους, ὑπὸ ἄκραν δύμεγέθη πλησίον λατομιῶν πινῶν, γύτόθεν ἄρχεται κολποῦσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν γαλατικὸν κόλπον, πρὸς τὸ ἀφροδίσιον τὸ τῆς πυρήνης ἄκρον. καλοῦσι δ' αὐτὸ καὶ μασσαλιωτικόν. ἔστι δ' ὁ κόλπος διπλοῦς. γὰρ τῇ αὐτῇ πόθι γραφῇ, δύο κόλπους ἀφορίζουσ' ἐκκείται, τὸ σίγιον ὄρος, προσλαβὸν καὶ τὴν Βλάσκωνα νῆσον, πλησίον ἱδρυμένην. τῶν δὲ κόλπων ὁ μὲν μείζων διὰ πολλοῦ καλεῖται γαλατικὸς, εἰς ὃν ἐκδρύγεται τὸ τοῦ ῥοδανοῦ στόμα. ὁ δ' ἐλάττων ὁ κατὰ ναρβῶνα ὅδε, μέχρι πυρήνης. ἡ μὲν οὖν ναρβὼν ἵδρυται τῶν τοῦ ἄτακος ἐκβολῶν καὶ τῆς λίμνης τῆς ναρβωνίτιδος, μέγιστον ἐμπορεῖον ταύτῃ. πρὸς δὲ τῷ ῥοδανῷ πόλις ὅδε καὶ ἐμπορεῖον οὐ μικρὸν, ἀρελάτη. ἴσον δέ πως διέχει τὰ ἐμπόρια ταῦτα, ἀλλήλων τε καὶ τῶν εἰρημένων ἄκρων, ἡ μὲν ναρβὼν τοῦ ἀφροδισίου, τὸ δ' ἀρελάτη τῆς μασσαλίας. ἑκατέρωθεν δὲ τῆς ναρβωνίδος ἄλλοι ποταμοί ῥέουσιν, οἱ μὲν ἐκ τῶν κεμμένων ὀρῶν, οἵδε ἐκ τῆς πυρήνης, πόλεις ἔχοντες εἰς ἃς αὐάπλους οὐ πολύς ὅδε μικροῖς πλοίοις ἐκ μὲν τῆς πυρήνης ὅ, τε ῥουσκίνων ὁ ἰλιβέρρις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερθεν αὐτῶν. τοῦ δὲ ῥουσκίνωνος καὶ λίμνη πλησίον ὅδε, καὶ χωρίον ἔφυδρον, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἑλυκίδιον μεσόν, τὸ τοῦ ὀρυκτοῦ τρεῖς ἔχον· δύο γὰρ ἢ τρεῖς ὀρύξαντι πόδας, καὶ ναθέντι τεμόντα εἰς ὕδωρ, ἰλιῶδες ἔστι πηλὸν πεῖραι τοῦ ἰχθυῶν ἀξιόλογον τὸ μέγεθος. πρόκειται δ' ὑπὸ τῆς ἰλύος καθάπερ οἱ ἐγχέλυες, οὗτοι μὲν ἐκ τῆς πυρήνης ῥέουσιν οἱ ποταμοὶ, μεταξὺ ναρβῶνος καὶ τοῦ ἀφροδισίου, ὧν τέτταρα μέρη τοῦ ναρβῶνος, ἐκ τῶν κεμμένων φέρον τῆς θαλάττης, ἐξ οὗπερ καὶ ὁ ἄτραξ, ὅ, τε ὄβρις, καὶ ὁ ῥαῦρακις.

non minimũ quiſpiã illud ſignũ poneret. dos enim illis ampliſſima centũ aurei ſunt, ad ueſtẽ quinq;, ad mundũ quoq; aureũ quinq;: amplius uerò nullo pacto licet. Cęſar autẽ & ſuccedentes porrò ſecundũ illũ Imperatores, aduerſus patrata in bello delicta, modeſtius ſeſe habuere, antiquæ memores amicitię, ſuoq; iure uiuẽdi poteſtatẽ ſeruauere, quã ab urbis cõditæ primordio ciuitas habuerat. Adeò ut miſſis in prouinciam prætoribus non ciuitas ipſa, nõ ſubditi parére neceſſum habeãt. Hęc quidẽ de Maſſilia. Iuxta mõtana Salyũ regio eſt, ab occaſu ad ſeptentrionem amplius uergens, & paulatim abſiſtens à mari. Maritima inclinat ad occaſum, modicũ à Maſſilienſiũ urbe progreſſa, circa ſtadiorũ C. ad promontoriũ ingens admodũ uſq; ad quaſdam lapidũ exciſiones, id eſt latomias. Hinc in ſinum curuari incipit, & Gallicum ſinũ efficere ad Aphrodiſiũ, hoc eſt Veneris promontorium Pyrenes. ſunt qui Maſſilienſe nuncupãt. Eſt uerò ſinus duplex. in eadẽ enim circũſcriptione mons excurrit Sigius, duos diſterminans ſinus, et Blaſconẽ propè ſitã aſſumens inſulã, His è ſinibus maior quidẽ propriè Gallicus iterũ appellatur, in quẽ Rhodani oſtium euomitur: minor autem ad Narbonem ſpectãs, uſque ad Pyrenen eſt. Narbo nanq; ampliſſimum eius regionis emporium, ſupra exitũ Atacis fluminis, Narbonenſemq; lacum iacet. Rhodano autẽ adiacet oppidum, emporiumq; non paruum Arelatæ. Hæc ipſa pari & inter ſe interuallo emporia diſtant, et à memoratis promontorijs, Narbo quidẽ ab Aphrodiſio, Arelatæ uerò ab Maſſilia. Vtrinque autẽ circa Narbonẽ labuntur amnes alij, nonnulli de Cemmenijs montibus, plerique autem à Pyrenæis habentes oppida, in quæ non longa eſt aduerſis fluuijs nauigatio, paruis quibuſdam nauiculis. è Pyrene quidem Rhuſceno, & Illibyrrhis amnes exeunt, è quibus uterq; eiuſdẽ nominis urbem habet. Iuxta Rhuſcenonem lacus eſt, & ager quem alluit, exiguus * ſupra mare, refertus ſalinis. Habet & effoſſiles ceſtrias piſces. Nam ſi quis duos aut treis fodiat pedes, & in limoſam aquam fuſcinam demiſerit, piſcem eximiæ magnitudinis fixũ penetrat, limo autẽ inſtar anguillarũ alitur. Hæc quidem flumina è Pyrenæo monte inter Narbonem & Aphrodiſium ex utraque Narbonis parte, ac etiam ex Cemmeno monte feruntur in mare, quo ex monte et Atax oritur, et Obris, et Rhauraris.

* μικρὸν, id eſt paululũ.

Super altero quidem ciuitas admodum munita, apud Narbonem sita est Blittera: super altero autem Agatha, à Massilienſibus ædificata. Maritima quam dixi regio, unum illud demirandum habet, de effossilibus uidelicet piscibus. alterum longè ferè mirabilius, quod dicã. Nam in medio Massiliæ & Rhodani ubi erumpit spacio, campus est, à mari centena distans stad. tantus enim ipsius diameter existit, cum forma constet circuli. Ab eo uerò quod accidit petrosus appellatur, lapidibus qui manus impleãt plenissimus, sub quibus gramen exoritur, à quo pecoribus pabuli suppeditatur ubertas. In medio salsæ scatent aquæ, salisq; uis magna. Vniuersa circũ adiacens ora, uentis exposita est. Egregiè autem campum hunc Melamborius uentus uehemens, terribilis, & uiolentissimis procellis infestat. Quædã igitur saxa distrahi uersariq; tradũt, & mortales è curribus fractos euolui, ipsosq; uentorũ uiolentia, & uestib. & armis nudari. Dicit igit Aristoteles, lapides à terræ motibus, quos Brastos, id est ebullientes appellãt, eiectos in plana, et ad curua loca prolapsos fuisse. Posidonius uerò lacũ eum existentẽ, fluctuatione congelatũ fuisse inquit, quapropter in plurimis dispartitum esse lapides, sicuti fluuiatilẽ glareã, litoreosq; lapillos, leues quidẽ, et magnitudine pares. Causam'que reddit uterq;, & uerisimilis amborũ est sermo. Ita enim aggregatos esse lapides, non per seipsos cõsistere necesse est, uel ex humiditate cõpactos ingentibus è saxis per tot fragmẽta discretos extitisse. Aeschylus uerò, difficilẽ redditu rationẽ perdiscẽs, uel ab alio suscipiẽs, in fabulæ locũ exposuit. Prometheus nanq; in exponẽdis Herculi uijs, quę ad Hesperidas è Caucaso ducũt, apud illũ sic loquit·

Ad fortem Ligurum & timoris insciũ, aduentabis exercitum,
Vbi apertè scio, nullo de prælio, aut clypeo lamenta emittere in transeundo.
Nam ut tela te destituant, in fatorum lege datum est.
Ibi ne lapidem quidem ullum è terra captandum habebis,
Cum totus mollis locus existat.
Spectans uerò te opis egentem Iupiter, miserebitur,
Et nebulã intendens, & rotundarum imbrẽ petrarum infundens, solum inundabit,
Quarum ope congressus, facile Ligusticum uastabis exercitum.

τούτων ἐφ' οὗ μὲν Βιλτύρα πόλις ἀσφαλὴς ἵδρυται, πλησίον δὲ Ναρβῶνος. ἐφ' οὗ δὲ Ἀγάθη, κτίσμα μασσαλιωτῶν. ἡ μὲν οὖν ἔχει παράδοξον ἡ θαυμαστὴν παραλίαν, τὸ πορὶ τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθῦς. ἕτερον δὲ μεῖζον τούτου χαλεπόν τι, τὸ λεχθησόμενον. μεταξὺ γὰρ τῆς μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ, πεδίον ὂν δὴ θαλάττης διέχον εἰς ἑκατὸν σταδίους, τοῦτον δὲ ὄντα διάμετρον, κυκλοτερὲς τὸ σχῆμα. καλεῖται δὲ λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· μεσοῦν γάρ ὄζει λίθων χειροπληθῶν, ὑποπεφυκυῖαν ἐχόντων αὐτοῖς ἄγρωστιν, ἀφ' ἧς ἄφθονος νομὴ βοσκήμασιν εἰσίν. ὑγιὲς δὲ ὕδατι, καὶ ἁλυκίδος γεύσαντα, καὶ ἄλσος. ἅπασα μὲν οὖν καὶ ὑπόρρειμένη χώρα, πεσάνεμός ὅτι. διαφρόντος δὲ εἰς τὸ πεδίον ὕδατος, μελεμβόειον καταιγίζει πνεῦμα βίαιον καὶ φερικῶδες. φασὶ γοῦν σύρεσθαι καὶ κυλίνδεῖσθαι τῶν λίθων γύους. κατακλᾶσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῶν ὀχημάτων, καὶ γυμνοῦσθαι, καὶ ὅπλων, καὶ ἐσθῆτος ἀπὸ δὴ τῆς ἐμπνοῆς. ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμῶν τῶν καλουμένων βρασμῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ὑπάφειαν, συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. ποσειδώνιος δὲ λίμνην οὖσαν, παγῆναι μετὰ κλυσμοῦ. καὶ δὴ ἔοικε εἰς πλείονας μοιρίδας λίθους, καθάπερ τοὺς ποταμίους κάχληκας, καὶ τὰς ψήφους τὰς ἀγιαλίτιδας. ὁμοίως δὲ καὶ λείους, καὶ ἰσομεγεθεῖς τῇ ὁμοιότητι, καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδιδόασιν ἀμφότεροι. πιθανὸς μὲν οὖν ὁ παρ' ἀμφοῖν λόγος. ἀνάγκη γὰρ τοὺς οὕτω συνεστῶτας λίθους, οὐ καθ' ἑαυτοὺς ἢ ἐξ ὑγροῦ παγέντας μεταβάλλειν ἐκ πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῆ λαβοῦσαν ἀποκεκρίναι. τὸ μὲν τοι ἀνυπολόγιστον ἀσχόλως καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παραλαβὼν, εἰς μῦθον ἐξετόπισε. φησὶ γοῦν πρὸς μυθεύοις παρ' αὐτοῦ καθηγούμενος ἡρακλεῖ, τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ καυκάσου πρὸς τὰς ἑσπερίδας·

Ἥξεις δὲ λιγύων δὴ ἀτάρβητον στρατὸν,
Ἐνθ' οὐ μάχης σάφ' οἶδα, καὶ θηρὸς πρῶτ' μέμψει. πέτρωτοι γάρ σε καὶ βέλη λιπεῖν.
Ἐνταῦθ' ἐλεῖσθαί σ' οὔ τιν' ἐκ γαίας λίθον
Ἔξεις, ἐπεὶ πᾶς χῶρος ὄζει μαλθακός.
Ἰδόντα δ' ἀμηχανοῦντα σ' ὁ ζεὺς, οἰκτείρει.
Νεφέλαν δ' ὑποσχὼν νιφάδι στρογγύλῃ πέτρων
Ὑπόκιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμβαλὼν δηώσεις ῥᾳδίως λιγυὸν στρατόν.

Ὡς πορ

Ὥσπερ οὖν κρεῖττον ὀυ φησὶν ὁ ποσειδώνιος εἰς αὐτοὺς τοὺς λίγυας ἐμβάλλειν τοὺς λίθους, καὶ καταχῶσαι πάντας, ἢ τοσοῦτον διέμενον ποιῆσαι λίθον τὸν ἡρακλέα. τὸ μὲν οὖν τοσοῦτον ἀναγκαῖον ἦν, εἴπερ καὶ πῶς ὄχλον παμπληθῆ, ὥστε ταύτης γε πιθανώτερον ὁ μυθογράφος τοῦ ἀνασκευάζοντος τὸν μύθον. ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα, ὡς περῶσθαι φάσας ὁ ποιητὴς, οὐκ ἐᾷ μεμφεσθαι φιλαιτίως. καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ εἱμαρμένης λόγοις, εὕροι τις ἂν πολλὰ κατὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν φύσει γινομένων, ὡς τ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολὺ κρεῖττον εἶναι, τὸ δὲ ἢ τόδε γίνεσθαι. οἷον βύεσθαι τοῦ ὕδατος εἶναι τὴν αἴγυπτον, ἀλλὰ μὴ τὴν αἰθιοπίαν ποτίζειν τὴν γῆν. καὶ γὰρ πάειν εἰς τὴν ἀσπαρτον πλέοντα, ναυαγίῳ περιπεσεῖν· ἀλλὰ μὴ τὴν ἑλένην ἁρπάσαντα, δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἵνα τοσοῦτον ἀπεργάσατο φθόρον, ἕλλησιν καὶ βαρβάροις, ὅσον δυριπίδης αὐλίγκην εἰς τὸν δία,

Ζεὺς γὰρ κακὸν μὲν πρωτα. πῆμα δ' ἑλλάδι
Θέλων γενέσθαι, τὰ δ' ἐβούλευσε πατήρ.

περὶ δὲ τῶν τοῦ ῥοδανοῦ στομάτων, πολύβιος μὲν ὠλιγωρεῖ τιμαίου, φήσαντος εἶναι μὲν τρισσόν, ἄλλὰ δίσσον. ἀρτεμίδωρος δὲ πρίσσον λέγει. τίμαιος δὲ ὕστερον ὁρῶν τυφλόστομον γινόμενον ἐκ προχώσεως, καὶ δυσείσβολον, καινὸν ἔτεμε διῶρυχα. καὶ ταύτην δεξάμενος τὸ πλέον τοῦ ποταμοῦ, μασσαλιώτας εἵλωκεν ἀρίστους κατὰ τοὺς πρὸς ἄβρωνας, καὶ τοὺς γενοὺς πόλεμον. ἐξ οὗ πλοῦτον ἐκτήσαντο πολυτελῆ, πραττόμενοι τοὺς ἀναπλέοντας, καὶ τοὺς καταγομένους. ὅμως οὖν ἔτι μένει δυσείσπλους, διά τε τὴν λαβρότητα, καὶ τὴν προχωσιν καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ καθορᾶσθαι μὴ δ' ἐγγὺς γε τὰς δυσπορίας. διόπερ οἱ μασσαλιῶται πύργους ἀνέστησαν σημεῖα, ἐξοικειούμενοι πάντα τρόπον τὴν χώραν. καὶ δὴ καὶ περὶ ἐφεσίας ἀρτέμιδος καινὸν ἱδρύσαντο ἱερὸν χωρίον ἀφελόντες, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ. ὑποβρύκεται δὲ τῶν ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ, λιμνοθάλασσα. καλοῦσι δὲ σταλίμνην. ὀστρέια δ' ἔχει πάμπολλα, καὶ ἄλλως δύοψη. ταύτην δ' ἔνιοι συγκατενέμησαν τοῖς στόμασι τοῦ ῥοδανοῦ. καὶ μάλιστα οἱ φήσαντες ἐπτάστομον αὐτὸν, οὔτε τοῦτ' ὀρθῶς λέγοντες οὔτ' ἐκεῖνο. ὅρος γάρ ἐστι μεταξύ, τὸ διέργον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν λίμνην. ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς τυρλώνης ἀπὸ μασσαλίας παραλία, τοιαύτη καὶ τοσαύτη τις.

Posidonius igitur, perinde ac ipsos Liguribus iniecisse & accumulasse lapides, melius esset, quàm Herculē tot indiguisse lapidibus dixit. tanta uerò illorum multitudo innumerabili turbæ necessaria fuit. Vnde qui fabulā conscripsit, quàm qui fabulā abnegat, uerisimiliora dixisse uisus est. Verùm cū poeta reliqua fatorū lege data esse dixerit, de rei causa indagantem, lamentari nō permittit. Nam in ipsis de prouidentia et fato sermonibus, talia rerum humanarum, & natura factarum permulta cōperies, ut de ipsis dicere liceat, Hoc quàm illud longè præstantius factum est. Sicut imbribus abundare Aegyptum, sed terram Aethiopiam non irrigare. Parin quoq; dum in Spartam nauigat, adisse naufragium: uerùm cum Helenam rapuisset, uiolati iuris non luisse supplicia, cum tantam Græcorum & Barbarorum cladem ediderit, quod in louem retulit Euripides.

Pater, inquit, Iupiter Troianis quidem mala, Græciæ uerò cladem
Inferri cupiens, hæc sanè decreuit.

De Rhodani fluminis ostijs Polybius Timæum increpat, eum non quinq;, sed duo habere dicens ostia. Artemidorus autem tria inquit. Timæus uerò postea obtusa cernens ostia, accedente accumulato limo, ingressuq; difficilia, nouam incīdit fossam: qua maximā amnis partem excipiens, Massilienſibus uictoriam attribuit, eo ex bello, quod aduersus Ambrones, & Toygenos gerebatur. Ex quo immensas opes compararunt, dum abeuntibus & redeuntibus per fluuium, uectigalia exigunt. Nunc tamen intrandi manet importunitas propter fluminis impetum, aggeratumq; limum, & locorum humilitatem: unde ne propinquantes quidem, latentem sub aqua terram despiciant. Quamobrem Massilienses, ut quauis ratione locum hospitalem efficerent, pro signis turres altas ædificauerunt. Atque ibidem Dianæ Ephesię templū condiderunt, sumpto loco quem fluminis ostia efficiunt insulam. Supra Rhodani uerò eruptiones, lacus maris iacet, lacum autem ostium appellant. Ostrea sanè continet innumerabilia quidē, et alio quin aspectu pulchra. hunc plericq; ostijs annumerāt Rhodani, præsertimq; ij qui illum septem constare ostijs asserunt, neque hoc, neque illud rectè dicentes. Mons nanque medius est, qui ab amne lacum arceat. A' Pyrene igitur iuxta Massiliam, maritima regio talis & tanta quædā est.

Alia uerò ad Varum fluuium Ligures{que} uicinas urbes Massilienſium habet, Turoentiũ, & Olbiam, & Antipolin, & Niceã, & nauale Cæſaris Auguſti, quod Forum Iulij uocant. Hoc autẽ inter Olbiam et Antipolin conſtructu eſt, diſtans à Maſſilia ſtad. ſex * millibus. Cæterum Varus inter Antipolim & Nicæã medius eſt. Hinc quidem XX ſtad. inde uerò LX diſtans: adeò ut Nicæa ſecundum huius temporis terminum deſignatum, ad Italiã pertineat, licet in Maſſilienſiũ iure ſit. Maſſilienſes enim hæc aduerſus inſtantes Barbaros ædificarunt oppida, liberũ eſſe mare cupientes, cum in eorũ poteſtate prouincia foret, quæ ualida & montana eſt. Qua quidem Maſſiliam ſpectat, latitudinem campeſtrium locorum mediocrem reliquit: uerſus orientẽ uerò euntibus præruptam omnino ad mare uiam, uixq; permeabilem habet. Prima quidem Salyes occupant, ultima uerò, Italiæ cõiuncti Ligures, de quibus deinceps habendus eſt ſermo. In præſentia autẽ tantũ adijcia, quòd cũ Antipolis in Narbonenſibus iacet partibus, & Nicæa in Italicis, Niceą quidẽ in Maſſilienſiũ iure permanet, & prouinciæ nimirũ exiſtit: Antipolis uerò inter Italicas annumeratã, cum Maſſilienſibus iudicio contẽdens, ab eorũ mandatis libera facta eſt. Hiſce locorũ anguſtijs, cum Maſſilienſibus inchoatis, inſulæ Stœchades incumbũt: tres quidẽ digna ſatis amplitudine, ſed duæ perexiguæ. eas exercẽt Maſſiliẽſes opere ruſtico. Quo in loco et impoſitũ antiquitus præſidiũ contra piratarũ impetũ habebant, ob egregiã portu um facultatem. Poſt Stœchades Planaſia, & Lero ſunt, colonias habentes. In Lerone fanum * eſt Leronis, è regione Antipolis hæc ipſa iacet. Sunt & aliæ perexiles inſulæ, haud memoratu dignæ, partim ante Maſſiliã, partim ad reliquũ iã dictũ litus. Portus unus ad nauiũ ſtationem, magnitudinis eximiæ, * mediocres uerò reliqui. Ex ijs unus ad nauiũ ſtationẽ, magnitudinis eximiæ, * mediocres uero reliqui. Ex ijs unus eſt, quem à Liguribus Oxybijs, Oxybiũ cognomento nuncupant. Hęc quidẽ de maritima regione. Supra illam uerò loca ipſa talẽ habent deſcriptionẽ, & ad circumiacẽtes mõtes, & ad flumina, præcipuè Rhodanũ. Is enim ampliſſimus, cõpluribus{que} intro fluentibus auctus aquis, longiſſimã ad uerſo flumine nauigationẽ habet. De his igit deinceps diſſerendũ eſt. A' Maſſilia itaq; initio capto, & ducto per medium agrũ inter

* ἑξακοσίοις σταδίοις.

* ἡρῶον,

* In græco additur, Et Maßilienſium ille, καὶ ὁ τῶν μασσαλιωτῶν.

ἡ δ' ὑπὲρ τοῦ ἄστεως ποταμοῦ, ἡ αὖ ταύτη λίγυας, τάς τε τῶν μασσαλιωτῶν ἔχει πόλεις, ταυροεντίον, καὶ ὀλβίαν, καὶ ἀντίπολιν, καὶ νίκαιαν, καὶ τὸ ναύσταθμον τὸ καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ, ὃ καλοῦσι φόρον ἰούλιον. ἵδρυται δ' οὗτος μεταξὺ τῆς ὀλβίας καὶ τῆς ἀντιπόλεως, διέχον μασσαλίας εἰς ἑξακοσίους σταδίους. ὁ δὲ οὐαρος μέσος ἐστὶ τῆς ἀντιπόλεως καὶ νικαίας, τῆς μὲν ὄσον ἑκατὸν, τῆς δὲ ὅσον ἑξήκοντα σταδίους διέχων. ὥστ' ἡ νίκαια τῆς ἰταλίας γίνεται κατὰ τὸν νῦν ἀφορισθέντα ὅρον, καὶ περιοῦσα μασσαλιωτῶν. ἐτείχισαν γὰρ τὰ κτίσματα ταῦτα πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους βαρβάρους οἱ μασσαλιῶται. τὴν τε θάλατταν ἔχειν ἐλευθέραν βουλόμενοι, τῆς χώρας ὑπ' ἐκείνων κρατουμένης· ὀρεινὴ γὰρ ὅλη καὶ ὀρυμνή. πρὸς μὲν τὴν μασσαλίαν πλάτος μὲν ἐστὶ λειπόμενον τῶν χωρίων τῶν ὑπερθεν. πρόσοντι δὲ ὑπὸ τὴν ἠιόνα παντάπασιν ἀφθλίβουσα πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ μόλις εὔβατα περιοῦσα αὐτῆς τὴν ὁδόν. κατέχουσι δὲ τὰ μὲν πρῶτα σάλυες. τὰ δὲ τελευταῖα πρὸς τῇ ἰταλίαν σωζόμενον τῶν λιγύων. περὶ ὧν λεχθήσεται μετὰ ταῦτα. νυνὶ δὲ προϋπτον πρόσθετέον, ὅτι τῆς μὲν ἀντιπόλεως καὶ τοῖς τὴν ναρβωνίτιδος μέρεσι κειμένης, τῆς δὲ νικαίας καὶ τοῖς τῆς ἰταλίας, ἡ μὲν νίκαια ὑπὸ τοῖς μασσαλιώτας μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας ὄσῃ. ἡ δ' ἀντίπολις τῶν ἰταλιωτίδων ὑπερτάξετ', κειθεῖσα πρὸς αὐτοὺς μασσαλιώτας, καὶ ἐλευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων πραγμάτων. προκειται δὲ τῶν ςωῶν τούτων ἀπὸ μασσαλίας ἀρξαμένοις, ἃ ςοιχάδων νῆσοι, τρεῖς μὲν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μικραί. γεωργοῦσι δ' αὐτὰς μασσαλιῶται. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ φρουρὰν εἶχον, ἱδρυμένων αὐτόθι πρὸς τὰς τῶν λησταίων ἐφόδους, εὐπορουσῶν καὶ λιμένων. μετὰ δὲ τὰς ςοιχάδας ἡ πλανασία καὶ λήρων, ἔχουσα κατοικίας. φῂ δὴ τῇ λήρωνι καὶ ἡρῶον ὄσῃ τὸ τοῦ λήρωνος. κεῖται δ' αὕτη πρὸ τῆς ἀντιπόλεως. ἄλλαι δ' ὄσῃ νησίδια ὀκτὼ ἀξιαμνήμονα, τὰ μὲν πρὸ τῆς μασσαλίας αὖται, τὰ δὲ πρὸ τῆς ἄλλης τῆς λεχθείσης ἠιόνος. τῶν δὲ λιμένων, ὁ μὲν κατὰ τὸν ναύσταθμον ἀξιόλογος, καὶ ὁ τῶν μασσαλιωτῶν, οἱ δ' ἄλλοι μέτριοι. τὸν δ' ὄσῃ καὶ ὁ ὀξυβίου καλούμενος λιμὴν, ἐπώνυμος τῆς ὀξυβίου λιγύων. περὶ μὲν τῆς παραλίας ταῦτα λέγομεν. τῆς δ' ὑποκειμένης αὐτῇ χώρας, μάλιστα γεωγραφεῖ, τά τε ὄρη τὰ πρὸς κέλτας καὶ οἱ ποταμοί, διαφορόντως δ' ὁ ῥοδανὸς, μέγιστός τε ὢν καὶ πλεῖστον ὕδατος ἔχων, ἐκ πολλῶν πληρούμενος ῥευμάτων. λεκτέον δὲν ἐφεξῆς περὶ τούτων. ἀπὸ μασσαλίας δίνων ἀρξαμένοις, καὶ πρώτου μὲν τῆς μεταξὺ χώρας τῆς τε ἄλπεων

ἄλπεων καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, μέχρι μὲν τοῦ ὄρους γυτία ποταμοῦ, στάδιους οἰκοῦσιν ὡσὶ πεντακοσίους σταδίους. πορθμεύσαντι δὲ διαβᾶσιν εἰς καβαλιῶνα πόλιν, ἣ ἐφ' ἑξῆς πᾶσα χώρα κουάρων ὀνομένη, μέχρι τῶν τοῦ ἴσαρος συμβολῶν, πρὸς τὸν ῥοδανον. ἐν ταύτῃ δὲ καὶ τὸ κεμμένον στόμα πίπτει πως τοῦ ῥοδανοῦ, μῆκος τὸ μέχρι θαλάσσης ἀπὸ τῶν ὄρους γυτίας, σταδίων ψ. οἱ μὲν δὴ σάλυες, ἐν αὐτοῖς τά τε πεδία καὶ τὰ ὑποκείμενα ὄρη κατοικοῦσι, τῶν τε κουάρων ὑποκείνται οὐοκόντιοί τε, καὶ τρικόριοι, καὶ ἰκόνιοι, καὶ πεδύλοι. μεταξὺ δὲ τοῦ ὄρους γυτίας καὶ τοῦ ἴσαρος καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν ἀπὸ ἄλπεων, ὧν τὸν ῥοδανόν. δύο μὲν οἱ πόλεις ῥέοντες πόλιν κουάρων καὶ οὐάρων, κοινῷ ῥεύματι συμβάλλοντες εἰς τὸν ῥοδανόν. τρίτος δὲ σούλγας, ὁ κατὰ οὐινδαλων πόλιν, μισγόμενος τοῦ ῥοδανῷ, ὅπου γναῖος ὁ βάρβαρος μεγάλῃ μάχῃ πολλὰς ἐτρέψατο κελτῶν μυριάδας. εἰσὶ δὲ ἐν τοῖς μεταξὺ πόλεις αὐγινίων, καὶ ἀραυσίων, καὶ ἀρία· τῷ ὄντι φύσιν ἀρτεμίδωρος ἀρίαν δῆθεν τὸ ἐφ' ὕψους ἱδρύσθαι μεγάλου. ἣ μὲν οὖν ἄλλη πᾶσα, δι' πεδιάς καὶ βύβοτος, ἣ δ' ἐκ τῆς ἀρίας εἰς τὸν δυρείωνα ὑποθέσεις ἔχει σφοδρὰς καὶ ὑλώδεις. καθ' ὃ δὲ συμπίπτουσιν ὅ τε ἴσαρ ποταμὸς καὶ ὁ ῥοδανός, καὶ τὸ κεμμένον ὄρος, πόντος φάβιος μάξιμος ἀμιλιανὸς, οὐχ ὅλαις βρισὶ μυριάσιν, ἔπεσι μυριάδας κελτῶν κατέκοψαν. καὶ ἔστησε τρόπαιον αὐτόθι λευκοῦ λίθου, καὶ νεὼς δύο, τὸν μὲν ἄρεος, ἐν δ' ἡρακλέους. ἀπὸ δὲ τοῦ ἴσαρος εἰς τὸν οὐϊέννανα τὸν ὑπὲρ ἀλλοβρόγων μικρόπολιν κώμην τὸν ὑπὲρ ῥοδανῷ, στάδιοί εἰσί τε. πλησίον δ' ὑποκείται ἡ οὐϊέννης τοῦ λουγδουνου, ἀφ' οὗ συμμίσγουσιν ἀλλήλοις, ὅ, τε ἄραρ, καὶ ὁ ῥοδανός. στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτῷ περίμ πεντακόσιοι ἀλλοβρόγων, ἀνάπλων ὀλίγῳ πλείους. ἀλλόβρογες δὲ μυριάσι πολλαῖς πρότερον μὲν ἐστράτευον, νῦν δὲ γεωργοῦσι τὰ πεδία καὶ τοὺς ἄλωνας οὐ γὰρ ταῖς ἄλπεσι. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κωμηδὸν ζῶσιν, οἱ δ' ὑπερφανέστατοι τῶν οὐϊέννανα ἔχοντες, κώμην πρότερον οὖσαν, μητρόπολιν δ' ὅμως τοῦ ἔθνους λεγομένην κατεσκεύασαι πόλιν. ἴδρυται δ' ὑπὸ τοῦ ῥοδανῷ, φέρεται δ' ἄνω τῆς πόλεως οὕτω πολὺς καὶ σφοδρὸς, ὡς γε καὶ διὰ λίμνης ἐξιὼν ἢ μεγάλης, φανερὸν διεικνυσὶ τὸ ῥεῦμα ὑπὲρ πολλοὺς σταδίους. καταλιπὼν δὲ εἰς τὰ πεδία ἢ χώρας ἢ ἀλλοβρογῶν καὶ σεγγοσιάνων, συμβάλλει τοῦ ἄραρι κατὰ λουγδούνων πόλιν τῶν ἐγγοτάτω. ῥεῖ δὲ καὶ ὁ ἄραρ ἐκ τῶν ἄλπεων,

Alpes, & Rhodanum curſu, uſq; ad Druentiam amnem, per ſtadia quingenta Salyes incolunt. Vbi nauigio traieceris, ad oppidum Caballionem, tota deinceps regio Quarorũ eſt uſq; ad Iſaris & Rhodani coitiones. Hoc in loco Cemmenus Rhodano applicatur. Hucuſque à Druentia longitudo ſtad. quingentorum eſt. His in locis & campeſtria & montana ſupernè Salyes habitant. Super Quaros, Vocontij, & Tricorij, & Iconij, & Pedyli manſiones habent. At inter Druentiam & Iſarẽ alij quinq; fluunt amnes ex Alpibus in Rhodanum, duo quidem Quarorũ & Varorum oppida circunfluunt, communibus in Rhodanum curſibus irrumpentes, tertius uerò Sulgas, ad urbem Vndalũ Rhodano commiſcetur, ubi Cn. Aenobarbus ingentí prelio, complura Gallorum millia uertit in fugã. Sunt medio in ſpacio urbes Auenio, Arauſio, & Aeria: quę ſic appellata eſt, reſte Artemidoro, quia in ſublimi ſit ædificata cacumine. Reliqua tota eſt planities, fertileq; miniſtrat pabulum. Tranſitus uerò Aeriæ ad Durionem, nemoroſas locorum habet anguſtias. Quo in loco Iſar et Rhodanus ad Cemmenum montẽ confluunt, ubi Quintus Fabius Maximus Aemilianus triginta uix milítum millibus, ducenta Gallorum millia ad internecionem dedit, & de lapide candido ibidem trophæum erexit, ac templa duo, Martí quidem unum, Herculi uerò alterum. Ab Iſare uerò ad Allobrogum metropolin Viennã Rhodano adiacentem ſtadia ſunt CCC atq; uiginti. Prope Viennam ſitum ſupra eſt Lugdunum, ex quo Arar unà Rhodanusq; miſcentur. Ad ipſum autem pedeſtri per Allobroges itinere ſtadia ſunt circiter ducenta, cæterũ ſurſum nauigantibus, paulo plura ſunt. Allobroges quidem ſuperioribus annis militandi ſtudio, multis mortalium millibus tenebantur: hac autem ætate, rei ruſticæ dediti, campos & alpinas ualles arant. Reliqui ſanè uicatim ætatem agunt, clariſſimi uerò Viennam, prius quidem uicum habitantes, gentis tamen metropolin appellatam, in ciuitatis formam appararunt. Sita eſt ad Rhodanum, qui ſuper Alpes tantus tam'que impetuoſus fertur, ut per magnum egreſſus lacum, ad multa ſtadia manifeſtum oſtendat curſum, ad planos deinde Allobrogum, & Ergoſiauorum deſcendens agros, penes Lugdunenſem Ergoſiauorũ urbem, Ararim influit. Verùm Arar quidẽ ex Alpibus labitur,

Sequanos,

Sequanos, & Eduos, & Lincasios discernēs, & Dubin postmodū assumens, ijsdem è montibus nauigabilem delatum, uictorq; nomine factus, ex ambobusq; Arar effectus, Rhodano commiscetur. Rursus autem superans Rhodanus, Viennā defertur. Tribus his fluuijs euenit, ut initiò in aquilonem, dehinc in occidentem deferantur. Iamq; in unum tandem amnem confluens, in austrum iterū curuatus excurrit, quoad erūpat, alijs acceptis fluminibus: et hinc reliquum in mare cursum perficit. Ipsa igit inter Alpes & Rhodanū talis est regio. Vlteriores fluuij partes Volcæ, quos Aricomiscos appellant, maximū incolunt spacium, quorum portus & nauium receptaculum Narbo dicitur. Iustius tamen & reliquæ Galliæ diceretur, cum per tam multos annos tanto excellat emporio. Volcæ igit tur uicini sunt Rhodano, contra Salyes, in altera manentes ulteriore ripa, simul & Cathyari. obtinet autem Cathyarorum nomen. sic enim cunctos eius loci incolas appellāt barbaros, qui tamen nequaquam amplius barbari sunt, sed ut plurimum in Romanorum ritum transmutant, & lingua, & uiuendi consuetudine, plerique etiam rerum publicarum institutione. Aliæ etiam circum Aricomiscos adiacent gentes, paruæ sanè atq; ignobiles, usq; in Pyrenęum montem. Aricomiscorū uerò metropolis Nemausus extat, alienigena quidem plebe, & mercatorū numero, longè Narbone inferior, cæterùm regendæ ciuitatis forma superior. Quatuor enim & uiginti eiusdē nationis uicos habet subditos, uirorum fortitudine excellentissimos, illi tributa conferentes, & Latij ius habentes, adeo ut qui ædilitatis, quæsturæq; dignitatem asse cuti sunt Romani, in Nemauso adsint. Quam obrem huic nationi nullū cum uenientibus è Roma prætoribus negotium est. Situm autem hoc oppidum est in uia, qua ex Hispania itur in Italiam: per ęstatem quidem ad permeandum facili, cæterū hyberno tēpore, ac uerno cœnosa, fluminibusq; demersa. Quædam igit fluenta nauigijs traijciunt, nōnulla pontibus, partim ligneis, partim lapideis. Hasce autem aquarū difficultates torrentes efficiūt, usq; ad æstatē, ex Alpibus decurrentes, cum niues calore liquunt. Viæ prędictę pars compendiosa, statim per Vocontios perducit ad Alpes (ut diximus) altera per Massiliense litus atq; Ligusticum: ea prolixior quidē est, cæterùm faciliores in Italiam habet ascensus,

ὀείζωμ σικοανὸς τε ἡ αἰδουΐδς, ἡ λιγκασίους. παραλαβὼμ δ' ὕσορομ γὰρ δοῦβιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρῶν φορόμδν, πλωτὸν ὠνκρατίζας ⸗ ὀνόμαδι, ἡ γδνόμδν ⸗ δξ ἀμφοῖν ἄραρ, συμμίσγει τῷ ῥοδανῷ. πάλιν δ' ὑπερκρατήσας ὁ ῥοδανὸς, εἰς τὴν οὐιέννα φορέται. συμβαίνει δὲ καταρχὰς μὲν οὖν βέις ποταμὸς φορεῖσθαι πρὸς ἄρκτον, εἶτα πρὸς δύσιν, εἰς ἣν δ' ἅδλην συμπεσὼμ ῥεῖθρον, πάλιν ἄλλην καμπὴν λαβὼμ νότον φορέτ ⸗ ῥοῦμα μέχρι τ ἐκβολῶν, δεξάμδν τὴ τοῦ ἄλλος ποταμὸς, κἀκεῖθεν ἤδη τὴν λοιπὴν ποιεῖτ, μέχρι τ θαλάττης ῥῦσιν. ἡ μὲν οὖν μεταξὺ τ ἄλπεων τὴ τ ῥοδανοῦ, ζιαύτη τίς. τ δ' ὑπὲρ θάτερα μέρη τ ποταμοῦ, οὐωλκαὶ νέμονται τὴν πλείσλν, οὓς ἀρικομισκοὺς προσαγορδύσι. ζύθεν δ' ἐπίνειον ἡ ναρβὼν λέγεται. δικαιότερον δ' ἂν ⸗ ἡ ἄλλης κελτικῆς λέγοιτο. τοσοῦτον ὑπερβέβληκ τῷ πλήθει τὸν χρόνον τῷ ἐμπορείῳ. οἱ μὲν οὖν ὀωλ καὶ γειτνδύουσι ⸗ ποταμῷ ⸗ ῥοδανῷ, οὓς πάλλανας ἔχοντδν αὐτοπρὴκόντας αὐτοῖς ⸗ τῇ πραίᾳ, καὶ οὐ καθυπάρξας. ὠνκρατεῖ δὲ ὁ τῶν καθυπάρξαν ὄνομα, ἡ πάντας ὅτως ἤδη προσαγορδύουσι οὐ ταύτη βαρβάρους, οὐδὲ βαρβάρους ἐπ ὄντας, ἀλλὰ μετακεκιμδνους ὁ πλέον εἰς ὁ τῶν ῥωμαίων τύπον ἡ τῇ γλώττῃ ⸗ τοῖς βίοις, πινὰς δὲ ἡ τῇ πολιτείᾳ. ἄλλα δὲ ὅσα ἄδδξα ἔθνη καὶ μικρά, πραπείμενα τοῖς ἀρικομίσκοις μέχρι πυρδνης. μικρόπολις δὲ τῶν ἀρικομισκῶν ὀὴ νέμαυσος. ἡ μὲν γὰρ ἀλλότριον ὄχλον ἡ ὁ ἐμπορικὸν, πολὺ ναρβῶν ⸗ λειπομδνη, ἡ δὲ τὴν πολιτικὴν ὑπερβάλλουσα. ὑπηκόους γὰρ ἔχ κώμας τέτταρας καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν, δύναμίᾳ δλα φορόσας, σωτελούσας εἰς αὐτὴν, ἐχούσας ⸗ τὸ καλούμδν λατεῖον, ὥστε οὐ ἀξιωθέντας ἀγορανομίας ἡ ταμιείας ὑπ νεμαύσῳ ῥωμαίους ὑπαρχειν. δλα δὲ ὅσα οὐδ' ὑπὸ τοῖς πράγμασι τῶν ἐκ ⸗ ῥώμης στρατηγῶν ὅτι τὸ ἔθνος ὅσον. ἵδρυται δ' ἡ πόλις ἡ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ ⸗ ἰβηρείας εἰς τὴν ἰταλίαν, θόρους μὲν ὑ ἔκαστον οὖσαν, χειμῶν ⸗ δὲ καὶ ἔαρ ⸗, πηλὼδη καὶ ποταμόκλυστον. λυπὰ μὲν οὖν τῶν ῥυμάτων, πορθμείοις πρᾶται, πινὰ δὲ γεφύραις, ταῖς μὲν ξύλων πεπυκνωμέναις, ταῖς δὲ λίθων. ποιοῦσι δὲ τὰς ἐκ τῶν ὑδάτων δυσκολίας οἱ χείμαῤῥοι, ἡ μέχρι τ θόρυβος ἐὰν ὅτι ἐκ τ ἄλπεων καταφορόμδνοι μετὰ τ ἀπότειξιν τ χιόνων. ⸗ δ' ὁδοῦ τ λεχθείσης, ἡ μὲν σύντομος ὑπὸ τὰς ἄλπεις ἐστὶ, καθάπερ εἴπομδν. ἡ σώτερα ⸗ δλα οὐοκοντίων, ἡ δὲ δλα ⸗ παλαίας ⸗ μασσαλιωτικῆς ⸗ λιγυστικῆς, μακροτέρα μέν, τὰς δ' ὑπερβάσεις τὰς εἰς τὴν ἰταλίαν,

ὀυμαρε-

δύμαι εσ ὰς ἔχει, τὰ πεινομλύων γὰ ταῦθα ἤδη τὴν ὁρῶν. λέχει δ' ὁ νέμαυσος τὸ μὲν ῥοδανοῦ πρὸς ἑκατὸν σταδίους, καθὸ γὰ τῇ τετραίᾳ πολίχνιον ὀνὶ παράκωμ. ἔτι δὲ ναρβῶνος καὶ εἴκοσι. πῶς δὲ τὸ κεμμένον ὄρος συνάπτον τὸν, ὡς λαμβάνοντὸν δὲ καὶ τὸ νότον πλευρὸν αὐτὸ, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰκοῦσι, τῶν τε ὀυολκῶν οἱ τεκτόσαγὸν καλούμλοι, καὶ ἄλλοί τινὸν. πορὶ μὲν ὃν τῶν ἄλλων ῥοῦκαν ὕστερον. οἱ ἢ τεκτόσαγες καλούμλοι τῇ πυρλώνι πλησιάζουσιν. ἐφάπτονται δὲ μικρὰ καὶ τὸ πῶσαρκτίου πλευροῦ τῶν κεμμένων, πολύχρυσόν τε νέμονται γῆν. ἐοίκασι ἢ καὶ δυνασδῦσαι ποτὲ, καὶ δύναμῆσαι τοσοῦτον, ὥστε στάσεως ἐμπεσούσης, ἀφελάσαι πολὺ πλῆθος ἀφ' ἑαυτῶν ἐκ τῆ οἰκείας, κοινωνῆσαι ἢ τούτοις καὶ ἄλλους ἀφ' ἄλλων ἐθνῶν. τοῦτον δ' εἶναι καὶ τὸν καταχόντας τὴν φρυγίαν, τὴν ὁμορον τῇ καππαδοκίᾳ, ἣν τοῖς παφλαγόσι. τούτου μὲν ὃν ἔχομεν τεκμήριον, οὐδ' ἔτι καὶ νῦν λεγομλένους τεκτόσαγας. τριῶν γὰρ ὄντων ἐθνῶν, ὧν ἀφ' ὧν τὸ πρὸς ἄγκυραν πόλιν τεκτόσαγον λέγεται, τὰ δὲ λοιπὰ δύο δῆ τροκμοὶ καὶ τολιτοβόσγιοι. τούτους δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆ κελτικῆς ἀπῳκίσθησαν, μῶν ὑει τό, τε πῶς οὐ τεκτοσάγας σύμφυλον. ἀφ' ὧν δὲ χωρίων ὡρμήθησαν, οὐκ ἔχομεν φράζειν. οὐ γὰ παρειλήφαμεν οἰκοῦντας τινὰς νυνὶ τρόκμους ἢ τολιτοβοσγίους ἐκτὸς τῶν ἄλπεων, οὔτ' ἐν αὐτοῖς, οὔτ' ἐγγύς. εἰκὸς δ' ἐκλελοιπέναι δῆλα τὰς ἀθρόας ἀπαναστάσεις. καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλων συμβαίνει πλειόνων, ἐπεὶ καὶ ἐν ἄλλοις βρεννον τὸν ἐπελθόντα ὑπὸ δελφοὺς, πρᾶσσειν τινὲς φασίν. ἀλλ' οὐδ' οὗτοι πράσσους ἔχομεν εἰπεῖν, ὅπου γῆς ὥκισαν πρότερον. καὶ οὗτοι τεκμαίρεσθαι δὲ φασι μεταχεῖν τῶν ὑπὸ δελφοὺς στρατείας, καὶ τοὺς τε θησαυροὺς οὗς εὑρεθέντας παρ' αὐτοῖς, ὑπὸ τοιτίωνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν ῥωμαίων ἐν πόλει τολώσῃ, τῶν ἐκείνου χρημάτων μέρος εἶναι φασί. πῶς δ' εἶναι δὲ οὗτοι ἀνθρώπους, καὶ ἐκ τῶν ἰδίων οἰκῶν, αἰτιρουμένους καὶ ἀφιλασκομένους ἐν θεόν. πῶς τε ψάμμις δ' αὐτῶν τὸν τοιτίωνα, σλασθέντα γὰ δυσυχήμασι καταστρέψαι τὸν βίον, ὡς ἱστόρουσιν ἐκβληθέντα ὑπὸ τῆ πατρίδος, σλασθέντας δ' ἀφεῖναι πάντας, ἃς σωίεσθαι καταπονουθείσας ὡς εἶρκτε τιμαγένης, αἰσχρῶς ἀφεῖσθαι. πιθανώτερον δ' ὅμ ὁ ποσειδωνίου λόγος. τὰ μὲν γὰρ εὑρεθέντα γὰ τῇ τολώσῃ χρήματα, μυρίων που καὶ τετρακισχιλίων ταλάντων γενέσθαι φησὶ, τὰ μὲν γὰ σκηνῆς ἀφικέσθαι, τὰ δ' γὰ λίμναις ἱεραῖς,

cum ibi iã humiliores facti sint montes. Abest aũt à Rhodano Nemausus cẽtena circiter stad. Quo in tractu ulteriore Tarasco exiguũ extat oppidũ, à Narbone uerò DCC & XX distat, prope montẽ Cemmenũ, australe latus accipientẽ usq; ad promontoria. Et alij quidẽ dicti Tectosages è Volscis, de reliquis quidẽ postea dicemus. Tectosages (sic enim appellantẽ) Pyrenæis ꝓpinqui sunt montibus, paululũ etiã Cemmenũ attingunt ex aquilonis latere, auriferam q; colunt terrã. Potentia uero & hominum robore quondã ualuisse uidentẽ, adeò ut incidente seditione, magnũ ẽ suis numerum domo eiecerint. ad eorũ uerò fortunas cõmunicandas, alij alijs ex gentibus conuenere, è quibus hi sunt, qui finitimam Cappadociæ & Paphlagoniæ Phrygiam occuparunt. Huius autem rei argumentum habemus, quòd hac etiam ætate Tectosages appellantur. Nam cum ternæ gentes existant, una quidem circa urbem Ancyram habitãs, Tectosagum dicitur gens. Reliquę duę sunt, Trocmi scilicet ac Tœlistoboscij. Hos autem è Celticis digressos fuisse, significat iuncta cum Tectosagibus cognatio. Quibus autem ex locis concitati fuerint, explicare non possumus. Nũc enim Trocmos, aut Tœlistoboscios ullos, uspiã habitare, nequa q; intelleximus, nec intra Alpes, nec extra, nec ipsis in Alpibus. Eos aũt loca deseruisse, propter crebras hominum expulsiones, credendũ est. Si cuti multis alijs obuenit, ut Brenno, qui Delphos incursauit, quẽ Prausum quidã appellant. At enim neq; Prausos ipsos, quas terras prius habitarint, dicere possumus. Ipsos quoque Tectosages in expeditionis societatem contra Delphos uenisse memorãt. thesauros etiã penes illos ab Imperatore Ro. Q. Cœpione repertos in urbe Tolosa, deprehẽsumq; ex eis esse pecunijs partẽ, memoriæ traditur. Homines aũt ipsos & ex domesticis fortunis adiecisse, quibus consecratis deũ propitiũ sibi conciliarẽt. Eas autẽ quia Cœpio attigisse ausus fuerat, tot aduersis casibus eiectũ è patria, uitã subuertisse creditũ, perinde ac sacrilegio contaminatum & turpiter interijsse, & in bonorũ successionẽ relictos filios, inter scorta obscœnè ea abliguriſſe, et turpiter interijsse, sicuti testis est Timagenes. Quæ à Posidonio tradita sunt, uerisimiliora dixerim, repertas Tolosæ pecunias circiter XV milliũ talẽtũm fuisse, è quibus partẽ in secretis tẽpli sedibus depositã, partem in consecratis lacubus,

nullos

nullos apparatus habentem, ſed aurum atq; argentum inelaboratũ. Templum autẽ Delphicũ iam per id tempus exinanitum fuiſſe, talibus ornamentis à Phocenſibus antè ſpoliatum, quo tempore ſacrũ cõmiſſum eſt bellum. Quod ſi quid relictum fuerat, per multos diſpartitum extitiſſet: nec incolumes domum remeaſſe crediderim, tam miſerabiliter digreſſos, poſtquam è Delphis diſceſſere: & in diuerſa diſperſos, & ſeditione diſcordes abijſſe. Cæterùm & hoc ipſo, & alijs permultis ita aſſerentibus, cum regio latè auro exuberet, & homines ſuperſtitioſi tenuem uitã agant, è Gallia paſsim theſauros habuit. Maximè uerò lacus ipſi, tutos à prædonibus locos exhibebãt, ad quos auri & argenti pondera dimiſerant. Romani autem locorũ poti ti, lacus publicè uenum dederant. Pleriq; dehinc emptores fabrefactas ex * argento molas inuenerunt. Erat autẽ Toloſæ magnæ ſanctitatis templũ, quod finitimi eximia admodum ueneratione colebant. Quamobrem oferentibus plurimis, precioſis muneribus abundabat, & attingere ea audente nullo. Sita uerò Toloſa eſt ad anguſtiſſimum terræ limi tem, hoc eſt iſthmũ, qui à Narbonenſi mari ſubmouet oceanum tribus ſtad. millibus minorem, Poſidonio teſte. Rurſum præ omnibus annotatu dignum eſt, quòd etiam in ſuperioribus diximus, regionis confeſſionem ad fluuios & mare exterius, ſimiliter & interius ſe habere. Inſiſtens enim aliquis nõ minimam hanc partem inueniret uirtutis locorum. Dico utiq; uitæ facultates amplecti, cũ uniuerſorum otio, ad omnes & communes utilitates refici, hac præcipuè tempeſtate, cũ uacatione ab armis agentes, attentiſſima cura agrorum culturæ inuigilant, & ciuiles uitę ritus inſtituunt, adeò ut in talibus ipſius prouidentiæ opus teſtari quis poſſe uideatur, nõ quidem fortuitò, ſed cum ratione quadam locis inſtitutis. Rhodanus igitur permultã habet nauigationem aduerſam, & magnis oneribus & ad multas regionis partes, quia qui in eum intrant fluuij, nauigabiles cũ onuſtis quoq; nauibus. Accipit & Ararin, & Dubin, intrantem in hunc amnem: inde uſq; ad Sequanam fluuium uadatur, hinc iam defertur in Oceanum, & Lexobios, & Hyadetos, ab his in Britaniã, minor quàm diurnus eſt curſus. Cum autẽ Rhodanus ſit præceps, & uix aduerſa nauigetur aqua, nonnulla hinc onera plauſtris pedeſtri tranſportantur itinere,

* μύλας εὗρον σφυρηλάτους ἀργυρᾶς. id eſt, molas inuenerunt argẽteas ductiles.

οὐδεμίαν κατασκευὴν ἐχόντα, ἀλλ' ἀργὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον. τὸ δ' ἐν Δελφοῖς ἱερὸν κατ' ἐκείνους ἤδη οὐ χρόνους ἐστέρητο κόσμου, τῶν τοιούτων σεσυλημένον ὑπὸ τῶν Φωκέων ἐν τῷ ἱερῷ πολέμῳ. εἰ δέ τι ἐλείφθη, διαπέφευγε μαθεῖν πολλοὺς, οὐδὲ σωθῆναι δὴ αὐτοὺς εἰκὸς εἰς τὴν οἰκείαν, ἀθλίως ἀπαλλάξαντας, μετὰ τῶν ἐκ Δελφῶν ἀρχώρησιν, καὶ σκεδασθέντας ἄλλους ἐπ' ἄλλα μέρη κατὰ δυστυχίαν. ἀλλ' ὥσπερ ἐκεῖνόν τε εἴρηκε καὶ ἄλλοι πλείους, ἡ χώρα πολύχρυσος οὖσα, τὴν δεισιδαιμόνων ἀνθρώπων, καὶ οὐ πολυτελῶς τοῖς βίοις πολλαχοῦ δὴ λειπομένης ἔσχε θησαυρούς. μάλιστα δ' αὐτοῖς αἱ λίμναι τὴν ἀσυλίαν παρεῖχον, εἰς ἃς καθεῖσαν ἀργύρου, ἢ τὴν χρυσὸν βάρος. οἱ γοῦν Ῥωμαῖοι λειατήσαντες τὸν τόπον, ἀπέδοντο τὰς λίμνας δημοσίᾳ, ὧν ὠνήσαντο μέγαν πολλοὶ μύλας εὗρον σφυρηλάτους ἀργυροῦς. ἐν δὲ τῇ πολώσει καὶ τὸ ἱερὸν ἦν ἄγιον, τιμώμενον σφόδρα ὑπὸ τῶν περιοίκων, καὶ τὰ χρήματα ἐπλεόνασε δίκην, ὅσον, πολλῶν ἀναθέντων, καὶ μηδενὸς προσάπτεσθαι θαρροῦντος. ἱδρυται δ' ἡ Τολῶσα ἐπὶ τῷ στενωτάτῳ τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ διείργοντος ἀπὸ Ναρβῶνα θαλάττης τὸν ὠκεανὸν, ὡς φησι Ποσειδώνιος, ἐλάττω τῶν τετρακισχιλίων σταδίων, ἄξιον δ' αὖ πάλιν ὧν ὑπεμνήσθημεν πρότερον, τὴν ὁμολογίαν δὴ χώρας, πρός τε αὐτὸν ποταμὸν καὶ τὴν θάλατταν, τήν τ' ἐκτὸς ὁμοίως, καὶ τὴν ἐντός. εὕροι γὰρ ἄν τις ὠφελίας, οὐκ ἐλάχιστον μέρος τοῦ θ' ὑπαρχον, δὴ τῶν τόπων αἱρεῖ. λέγω δὲ τὸ τὰς χρείας ὠφελεῖσθαι τὰς τοῦ βίου μετὰ ῥᾳστώνης, ἅπασι πᾶς ἅπασι, καὶ τὰς ὠφελείας ἀνεῖσθαι κοινάς. μάλιστα δὲ νῦν ὑπὸ καιρὸν ἄγοντες σχολὴν ἀπὸ τῶν ὅπλων ὀργάζονται τὴν χώραν ἀθρόως, καὶ τοὺς βίους κατασκευάζονται πολιτικούς, ὥστε ὧν τῶν τοιούτων καὶ τὸ δὴ πρόνοιας ὄργον ἂν μαρτυρεῖσθαί τις ἂν δύρειεν, οὐχ ὅπως ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς ἂν μετὰ λογισμοῦ τινος διακειμένων τῶν τόπων, ὁ μὲν γε ῥοδανὸς πολύν τε ἔχει τὸν ἀνάπλουν, καὶ μεγάλοις φορτίοις ὑπὸ πολλὰ μέρη τ' χώρας, διὰ τὸ ἂν ἐμπίπτοντας εἰς αὐτὸν ποταμοὺς ἐπαρχεῖν πλωτοὺς, καὶ διαλέγεσθαι τὸν φόρτον πλεῖστον. ὁ ἀραρ ἐκλέγεται, καὶ ὁ δοῦβις ὁ εἰς ὃν ἐμβάλλων. εἶτα πεζεύεται μέχρι τοῦ σηκοῦ τοῦ ποταμοῦ. καὶ τοῦβον ἤδη διαφορεῖ εἰς τὸν ὠκεανὸν, ὑπὸ λεξοβίους, ὑπὸ ὑαδιείους. ἐκ δὲ τούτων εἰς τὴν Βρετανικὴν, ἐλάττων ἢ ἡμέρησιος δρόμος ὅδιν. ἐπεὶ δ' ὀξὺς καὶ δυσανάπλους ὁ ῥοδανὸς, διὰ τ' ἐντοῦθεν φορτίων πεζεύειν μᾶλλον τοὺς ἁρμαμάξας,

ὅσα

ὅσα εἰς ἀρουέρνους κομίζεται, καὶ τὴν λέγηρα ποταμόν, καίπερ τῶ ῥοδανῶ κὴ τούτοις πλησιάζοντ' ἐκ μέρους. ἀλλ' ἡ ὁδὸς πεδιὰς οὖσα, κὴ οὐ πολλὴ πρὸς ὃ σταδίους ἐπάγεται μὴ χρήσασθαι τῷ αὐάπλῳ, σμᾶ τὸ πεζεύεσθαι ῥᾷον. γίτεύθεν δ' ὁ λέγηρ εὐφυῶς ἐκπλέκεται. ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν κεμμένων εἰς τὸν ὠκεανόν. ἐκ δ' ναρβῶνος καὶ ἀναπλεῖ τὰ μὲν ὠδὶ μικρὸν ὑφ' ἅτακι. πεζεύεται δ' πλέον ὠδὶ τὸν γαρούαν ποταμόν, καὶ τοῦθ' ὅσον ὃ ἡ σταδίων. ῥεῖ δὲ ὁ γαρουᾶς εἰς τὸν ὠκεανόν. ταῦτα μὲν ὑπὲρ τῶν νεμομένων τὴν ναρβωνῖτιν ὠδὶ κράτιστα λέγομεν, οὓς οἱ πρότερον κέλτας ὠνόμαζον. ἀπὸ τούτων δ' οἶμαι κὴ οὓς σύμπαντας γαλάτας κελτοὺς ὑπὸ τῶν ἑλλήνων προσαγορευθῆναι, σμᾶ τὴν ὠφάνειαν, ἢ κὴ προσλαβόντων πρὸς ὅρον κὴ τῶν μασσαλιωτῶν σμᾶ τὸ πλησιόχωρον. ἑξῆς δὲ περὶ τῶν ἀκουϊτανῶν λεκτέον, ὁ τῶν προσωρισμένων αὐτοῖς ἐθνῶν, τεσσαρεσκαίδεκα γαλατικῶν τῶν μεταξὺ τ' γαρουᾶ καὶ τοκωσούων, καὶ τοῦ λέγηρος, ὧν ἔνια ὠδὶ λαμβάνει κὴ ὁ τοῦ ῥοδανοῦ ποταμίας, κὴ τῶν πεδίων τῶν ἐπὶ τὴν ναρβωνῖτιν. ἁπλῶς δ' εἰπεῖν, οἱ ἀκουϊτανοὶ σμαφέρουσι τοῦ γαλατικοῦ φύλου, κατά τε τὰς τῶν σωμάτων κατασκευάς, καὶ κὴ τὴν γλῶτταν. ἐοίκασι δὲ μᾶλλον ἴβηρσιν. ὁρίζονται δὲ τῷ γαρουᾷ ποταμῷ, ὃς ἐκ τούτου κὴ ὁ πυρήνης οἰκουμένου. ἔστ' ἔθνη τῶν ἀκουϊτανῶν πλείω ἢ τῶν εἴκοσι, μικρὰ δὲ καὶ ἄδοξα, τὰ πολλὰ μὲν παραλιτικά, τὰ δ' εἰς τὴν μεσόγαιαν, κὴ τὰ ἄκρα τ' κεμμένων ὀρῶν μέχρι τεκτοσάγων ἀνέχοντα. ἐπεισὶ δὲ μικρὰ μεταξὺ ἓν ἢ τοσαῦτα, προσέθεσαν κὴ τὴν μεταξὺ τοῦ γαρουᾶ κὴ τοῦ λέγηρος. παραλλήλοι δέ πως εἰσὶν οἱ ποταμοὶ τῇ πυρήνῃ. κὴ δύο ποιοῦσι παραλληλόγραμμα πρὸς ἀλλήλους, ὁριζόμενα κὴ τὰς ἄλλας πλευρὰς τῷ τε ὠκεανῷ, κὴ τοῖς κεμμένοις ὄρεσι. δισχιλίων δ' ὁμοῦ σταδίων ὄντων ὁ πλοῦς ἑκατέρων τῶν ποταμῶν. ἐκβάλλει δ' ὁ μὲν γαρουᾶς, πρῶτος ποταμοῖς αὐξηθείς, εἰς τὸ μεταξὺ βιβουρίγων τε τῶν ἰοσκῶν, ὠδὶ καλουμένων κὴ σαντόνων, ἀμφοτέρων γαλατικῶν ἐθνῶν. μόνος δ' δὴ τὸ τῶν βιβουρίγων γένος ἴδιον ἔθν ἐν τοῖς ἀκουϊτανοῖς ἀλλόφυλον ἵδρυται, ὁ σωτελεῖ αὐτοῖς. ἔχει δὲ ἐμπόριον βουρδίγαλα ὠνόμασται λιμνοθαλάττῃ τινί, ἣν ποιοῦσιν αἱ ἐκβολαὶ τ' ποταμοῦ. ὁ δὲ λέγηρ μεταξὺ πικτόνων τε κὴ ναμνιτῶν ἐκβάλλει. πρότερον δ' κορβίλων ἔσπιπεχων ἐμπόριον. ὠδὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ πρὸς ἣν εἴρηκε πολύβιος, μνησθεὶς τ' ὑπὸ πυθέα μυθολογηθέντων, ὅτι μασσαλιωτῶν μὴ τ' συμμιξάντων σκιπίωνι, ὀλίγοις εἶχε λέγειν ὀδ' ἐν μνήμης ἄξιον,

quæ ad Aruernos, flumenq; Ligerin ferenda sunt, licet his quadā ex parte propior sit Rhodanus. Verùm cum uia per camporum planitiem haud multo supra stad. DCCC pandatī, ne aduersa nauigatione utantur, facilior terræ meatus adigit. Hoc ex loco Liger uberius excipit, è Cemmenis montibus in Oceanum effluens. A' Narbone autē per Atacē paululum sursum fit nauigatio. Longius uerò terre stre ad Garumnam usq; fluuium iter agitur, & hoc stad. DCCC. Garumna autem excurrit in Oceanum. Hæc quidem de ijs qui Narbonensem regionem colunt commemoremus, quos antea Celtas nominabāt, à quibus uniuersos Gallos à Græcis, Celtas appellatos opinor, ob eorum claritatem, seu à Massilienſibus ad hoc ob corū uiciniam assumentibus. Deinceps de Aquitanis, & de attributis illis gentibus Gallicis numero quatuordecim, dicendum est, quæ inter Garumnā & Ligerin habitant. Ex quibus nonnullæ Rhodani amnis assumunt regionem, camposq; Narbonēses. Vt enim simpliciter dicam, Aquitani à natione Gallica, corporis habitu & lingua differunt, magis Hispanis similes. Discernuntur autem Garumna flumine, inter hunc & Pyrenen montem habitantes. Aquitanicę uerò gentes plures quàm XX sunt, exiles quidem & ignobiles: ex ijs quædam Oceano uicinæ, aliæ ad mediterranea & Cemmenorū montium extrema, usq; ad Tectosages porriguntur: quando quidem pusilla tantula hęc erat portio, quicquid inter Garumnam Ligerinq; continetur, adiectum est. Hi nanque fluuij paribus à Pyrene distantes interuallis quasi diductis, et pariter distantibus, inuicem lineis, duo conficiunt loca, alijs finita lateribus, Oceano scilicet, montibusq; Cemmenijs. Duobus autem stad. millibus utriusque fluminis est nauigatio. Garumna autem tribus amplificatus amnib. per Bituriges, quos * Ioscos nominant & Santones, Gallicam utranque gentem effluit. Nanque hi Bituriges, sola inter Aquitanos gens alienigena consistit, nequaquam illis confœderata. habet autem Burdigalliam emporium, cuidam marino incumbens lacui, quem fluminis eruptiones faciunt. Liger uerò inter Pictones, & * Namnitas excurrit. Super hunc fluuiū prius emporium aderat Corbilo, de qua Polybius mentionem fecit, cum Pytheæ fabulamentorum memoriam faceret. Quod congredientibus quidē Scipioni Massiliēſibus,

* Vbiſcos.

* Nāneta.

nemo rẽ ullam memoratu dignam, cum à Scipione interrogaretur, referre potuit, neq; de Britannia, neq; de Narbone, neque de Corbilone, quæ omnium eo in tractu urbium celeberrimæ fuerant. Tanta sanè Pytheas mentiri ausus est. Vrbs est Santonum Mediolanũ, ad Oceanũ uergens, inter Aquitanas maxima ex parte arenosa, et agro tenui, ex milio alimoniam captans, reliquis fructibus sterilis. Hoc in loco autem sinus est in Narbonensi litore, isthmum efficiens & sinum Gallicũ, eodem quo ille cognomine. Sinum hunc habẽt Tarbelli, apud quos effodiendi* auri summũ inter omneis studium est. E' scrobibus enim paululum de fossis, ad manus mensuram crustæ auri reperiuntur, paruæ interdum purgationis indigentes, in reliquis autem frustra & glebulæ, haud magnum habentes opificium. Interior autem, & montana tellus est lõgè præstantior Nam ad Pyrenen Conuenarum* Synclido est, ubi oppidum Lugdunũ, & Onesiorum aquæ calidæ ad potandum optimæ. Bona est etiam Psauscíorum aqua. Inter Garumnam uerò & Ligerin adiacent gentes quædam Aquitanis, Eluí ab Rhodano inchoantes. Post quos Vellaí aliquando Aruernis commixti, nunc sibí ipsis adstricti. Dehinc Aruerni et Lemothrices. & Petrocorij, post hos autẽ Nitiobriges, & Cadurci, & Bituriges, qui Cubi nuncupãtur. Ad Oceanum uerò spectantes Santoní sunt & Pictones: hi quidã (ut diximus) Garumnæ accolæ, alij autẽ Ligeris. Rhutení autẽ & Gabales, Narbonensí terræ proximi. In Petrocorijs igitur, & Cubis Biturigibus, ferrarię in oppidis sunt fabricæ, in Cadurcis uerò linificinæ. In Rhutenis autem argentariæ uigent artes, nec non & Gabalienſibus. Eis uerò & plerisque Aquitanorum Romani ius Latij tribuerunt, sicut & Auscijs & Conuenis. Aruerni super Ligeri siti metropolin Nemosum super amne positum habent. Hic penes Acmenabum quod Carnutum emporium est, labitur ad mediam nauigationem habitatum, fluitq; in Oceanum. Pristini uerò roboris Aruerni ingens exhibent indicium, quod frequentia aduersus Romanos bella gesserunt: antea quidem millibus bellatorum ducentis, deinde duplicatis. Tot enim contra diuũ Cæsarem millibus cum Vercingetorige prælium cõmiserunt, cum prius aduersus Maximum Aemilianũ, et Domitiũ Aenobarbum, etiam c c hominum millibus conflixissent,

* χρυσᾶς σπουδαιότατα, id est auri fodinæ præstantissimæ.

* Dormitasse hic uidetur interpres. Græce sic est, πρὸς μὲν τῇ συγλυῶν τὴν τῶν κονουήνων ἱστὶ συγκλεῖδων, id est, Nam ad Pyrenen Conuenarũ est ciuitas, qui in eo ad incolendum conuenerũt, ubi oppidũ Lugdunum & cubi συγκλεῖδων non est nomen oppidi, ut interpres putat, sed genitiuus pluralis, quasi dicas collectitiorũ alicuius loci habitatorum.

ὁρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ σκιπίωνος ὑπὲρ τῆς βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ κορβιλλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἀρίσται πόλεις τῶν τοιούτων. ψυθέας δ' ἐθάρρησεν ψεύσασθαι τοσαῦτα. τῶν γὰρ σαντόνων πόλις ὀνομαζομένη μεδιολανίον. ἔστι δ' ἡ μὲν περικεανῖτις τῶν ἀκουϊτανῶν ἀμμώδης ἡ πλείστη καὶ λεπτή, πίγχρων βέφουσα, ζείς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορωτάτη. φύεται δὲ ὅτι καὶ ὁ κόλπος ὁ πιέσων τὸν ἰσθμὸν πως τὸν ἐν τῇ ναρβωνίτιδι παραλίαν γαλατικὸν κόλπον, ὁμώνυμος ἐκείνῳ καὶ αὐτός. ἔχουσι δὲ ταρβέλλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς εἰσὶ τὰ χρύσεια, ἀπουσιαύτατα τὰ πάντων. ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ὠδὶ μικρὸν ὑπεισκύψαντι καὶ χειροπληθεῖς χρυσίου πλάκας, εὖ ὅτι μικρᾶς ἀεὶ καθάρσεως δεόμεναι. τὸ δ' λοιπὸν ψῆγμα ὅτι καὶ βῶλοι, οὐ σὺν τέχνῃ κατεργασίαν ὁ πολλὴν ἔχουσαι. ἡ δὲ μεσόγαιος καὶ ὀρεινὴ, βελτίων γῆν ἔχει. πῶς μὲν τῇ πυρήνῃ, πλὴν τῶν κονουήνων ὅτι συγκλείσθων, ἐν ᾗ πόλις λούγδουνος, καὶ τὰ τῶν ὀνησίων θερμὰ, κάλλιστα ποτιμωτάτου ὕδατος. καλὴ δὲ καὶ ἡ τῶν ψαυσκίων. τὰ δὲ μεταξὺ τοῦ γαρούνα καὶ τοῦ λέγηρος ἔθνη, τὰ προσκείμενα τοῖς ἀκουϊτανοῖς ὄρεσι, ἐλουσοί μὲν ἀπὸ τοῦ ῥοδανοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες. οὐέλλαιοι δὲ μετὰ τούτους, οἱ ποτὲ συνῳκίζοντο ποτὲ ἀρουερνοῖς, νῦν δὲ κατὰ τοῦτο καθ' ἑαυτούς. εἶτα ἀλουερνοὶ καὶ λεμοβρῖκοι, καὶ πετροκόριοι. πῶς δὲ τούτοις, νιτιόβριγες, καὶ κάδουρκοι, οἱ διπυρῖγες, οἱ νῦν βοὶ καλούμενοι. πῶς δὲ τοῖς ὠκεανῷ, σαντονοί τε καὶ πίκτονες· οἱ μὲν τοῖς γαρούνᾳ παροικοῦντες, ὡς εἴπομεν, οἱ δὲ τοῖς λέγηρι. ῥουτηνοὶ δὲ καὶ γαβάλεις τῇ ναρβωνίτιδι πλησιάζουσι. παρὰ μὲν οὖν τοῖς πετροκορίοις σιδηρουργία ἐστὶν, ἀσεῖα, καὶ τοῖς κούβοις βιβουρικὶ· παρὰ δὲ τοῖς κάδουρκοις, λινουργία· παρὰ δὲ τοῖς ῥουτηνοῖς, ἀργύρεια. ἔχουσι δ' ἀργύρεια καὶ οἱ γαβαλεῖς. δεδώκασι δὲ λατίνιον οἱ ῥωμαῖοι, καὶ τῶν ἀκουϊτανῶν τισί, καθάπερ αὐτοῖς καὶ κομουνίαις. ἀρουέρνοι δὲ ἵδρυνται μὲν ὑπὲρ τοῦ λέγηρος. μητρόπολις δ' αὐτῶν ὅτι νεμωσός, ὑπὸ τῷ ποταμῷ κειμένη. ῥυεῖς δ' οὗτος παρ' ἀκμώνιον τὸ τῶν καρνούτων ἐμπόριον, ἐμβάλλει πως ἐν ὠκεανῷ, ᾗ δυνάμεως ἡ μὲν πρότερον ἀξιόρνοι, μεγάλην τινὰ μέρος ἔχουσα καὶ πολλάκις πολεμήσασα πρὸς τοὺς ῥωμαίους· ποτὲ μὲν νικήσασι εἴκουσι, πάλιν δὲ δι' ἁπλασίας τοσαύτας γὰρ πρὸς καίσαρα τὸν θεὸν διαγωνίσαντες, μετὰ δομιτίου ἀηνοβάρβου. πρότερον ἢ ὑπὸ εἴκουσι πως μάξιμον τὸν αἰμίλιανὸν, ὑπὸ πρὸς δομίτιον δ' ὡσαύτως ἀηνόβαρβον.

πρὸς

πρὸς μὲν δὴ καίσαρα περὶ τε γεργοβίαν πόλιν τῶν ἀρβέρνων, ἐφ' ὑψηλοῦ ὄρους κειμένην, συνέστησαν οἱ ἀγῶνες, ἐξ ἧς ἓν ὁ οὐερκιγγετόριξ, καὶ ὁ περὶ ἀλλησίαν πόλιν μανδιβύλων, ἔθνους ὁμόρου τοῖς ἀρβέρνοις, καὶ ταύτην ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου κειμένην, πολιεχομένην δ' ὄρεσι καὶ ποταμοῖς δυσίν. ὧν ἡ ἁλωσὶς ἡγεμών. καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔσχε. πρὸς δὲ μάξιμον μὲν ἀεμιλιανὸν ἐν τῷ συμβολῇ τοῦ πάσσερος καὶ τοῦ ῥοδανοῦ. καθ' ἣν καὶ τὸ κίμβρων ὄρος πλησιάζει τῷ ῥοδανῷ. πρὸς δὲ δομίτιον κατωτέρω ἔτι, ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ τε σουλγᾶ, καὶ τοῦ ῥοδανοῦ. δίτειναν δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ ἀρβέρνοι μέχρι ναρβῶνος καὶ τῶν ὀρῶν τῶν μασσαλιώτιδος. ἐκράτουν δὲ καὶ τῶν μέχρι πυρηνῶν ἐθνῶν, καὶ μέχρι ὠκεανοῦ καὶ ῥήνου. βίττου δὲ πρὸς τὸν μάξιμον καὶ τὸν δομίτιον πολεμήσαντος, ὁ πατὴρ λουέριος, τοῦτον τὸν πλοῦτον λέγεται καὶ πρυφὴν δηνεγκεῖν, ὥς τε ποτὲ ἐπίδειξιν ποιούμενος τοῖς φίλοις τῶν δυπορίας, ἐπ' ἁπλοῦς φορέσαι δίφρου χρυσοῦ νόμισμα, καὶ ἀργύρου, δίδυρον κἀκεῖσε σπείραι, ὥστε συλλέγειν ἐκείνους ἀκολουθοῦντας. μετὰ δὲ τὴν ἀνουϊταν ἰδὼ μοῖραν, καὶ τὴν ναρβωνῖτιν, ἣ ἐφεξῆς ὅδε, μέχρι τοῦ ῥοδανοῦ παντὸς, ἀπὸ τοῦ λείγηρος ποταμοῦ καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, καθ' οὗ συνάπτει πρὸς τὸ λούγδουνον, ἀπὸ πηγῆς κατιοῦσα ὁ ῥοδανός. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν ἄνω μέρη τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῶν ποταμῶν, τοῦ τε ῥήνου καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, μέχρι μέσων χειδόντι τῶν τριδίων ὑπὸ τοῦ λουγδούνου τέτακται. τὰ δὲ λοιπὰ καὶ πρωκειανίτικά, ὑπ' ἄλλα τέτακται μοῖρα, ἰδίως βέλγοι προσνέμουσιν. ἡμεῖς δὲ κοινότερον τὰ καθ' ἕκαστα δηλώσομεν. αὐτὸ μὲν δὴ τὸ λούγδουνον, ἐπίσημόν ὑπὸ λόφῳ ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ τε ἄραρος ποταμοῦ καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, κατέχουσι ῥωμαῖοι. διαφορεῖ δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλοῦ ναρβῶνος. καὶ γὰρ ἐμπορείᾳ χρῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττουσιν ἐνταῦθα, τό, τε ἀργυροῦν καὶ τὸ χρυσοῦν οἱ τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνες, τό, τε ἴδρυμα τὸ ἀναθεθὲν ὑπὸ πάντων κοινῇ τῶν γαλατῶν, καίσαρι τῷ σεβαστῷ, πρὸ ταύτης ἱδρύται τῆς πόλεως, ὧδι τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν. ἔστι δὲ βωμὸς ἀξιόλογος ὧν ἐγραφὴν ἔχων τῶν ἐθνῶν ξ τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰκόνες τούτων ἑκάστου μία, καὶ ἄλλος μέγας. προκάθηται δὲ τοῦ ἔθνους τοῦ σαγοσιάνων ἡ πόλις αὕτη, λειμὼν μεταξὺ τοῦ ῥοδανοῦ καὶ τοῦ δουβίος. τὰ δ' ἑξῆς ἔθνη τὰ σωτείνοντα πρὸς τὸν ῥῆνον, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ δουβίος ὁρίζεται, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ ἄραρος.

Contra Cæsarem quidē circa Gergouiā Aruernorum urbem, in excelso mōte sitam, collatum est prelium. Postea Vercingetorix occurrit, et pugna ad * Alesiā, Mandibulorum gentis oppidum, Aruernis finitimæ. hoc etiam in sublimi locatum est tumulo, cingentibus montibus & fluuijs duobus. Vbi redacto in potestatem Imperatore, finitum est bellum. Aduersus maximū Aemilianū aūt conflictatū est, ubi coitus est * Tisaris & Rhodani, ubi Cemmeni etiā montes Rhodano propius accedunt. At uerò aduersus Domitium adhuc ad inferiora, ubi Sulga Rhodanusq; commiscentur. Cæterùm usq; Narbonem fines q; Massiliæ, Aruernorum propagabatur imperium, subiugarunt q; item usq; ad Pyrenæos montes gentes, ad Oceanum, atq; Rhenum. Bitto, qui cū Maximo & Domitio bel ligerauit, pater fuit Luerius, qui tantis opib. & lautitia excelluisse celebratus est, ut cum aliquando familiaribus facultatum ostentatiō nem faceret, curru uectus per campum, num mos aureos & argenteos, huc & illuc dispergeret, quos sectantes illi colligerent. Post Aquitanicā uerò partem ac Narbonensem, alia deinceps est, ab Ligere fluuio ac Rhodano, usq; ad Rhenum. Eò delatus à fonte ad Lugdunum, Rhodanus Ligeri coniungitur. Huius autem regionis partes supernæ ad Rheni ac Rhodani fontes, usque ad medium fermè camporum Lugdunensium ditioni additæ sunt. Reliqua uerò & quæ ad Oceanum uergunt, alteri adduntur particulæ, quam incolunt Belgæ. Nos autem singula cōmuni magis expositione declarabimus. Lugdunum igitur in colle conditū, ubi Arar amnis Rhodano commiscetur, Romano tenetur imperio. Ampliori quoq; supra reliquas, excepta Narbone, ciuitates floret uirorum ordine. Nam & usui magno est illis emporium. Monetam argenteam atq; auream, eo in loco Romani signant duces. Templum etiam ab uniuersis Gallis communi designatum impensa, & Augusto Cæsari dicatum, ante hanc urbem ædificatum est, ubi fluuiorum est coitio. Adest & ara dignitatis eximiæ gentium LX numero inscriptum habens titulum, earumq; singularum statua una, alia subinde ingens locata est ara. Hanc urbem genti Sægosianorum præsidere constat, quæ in Rhodani & Dubidis fluuiorū medio iacet. Reliquæ dehinc gētes, uergentes ad Rhenū, partim à Dubide, partim ab Arare discernuntur.

* Alexiam Mādubiorū * Isaræ

His nanq; (ut ſuperius dictum eſt) amnes ab alpibus delati, deinde unum in alueum cõfluentes, delabuntur in Rhodanũ. Alter eſt fluuius, ſimiliter in alpibus ortũ habens, Sequana nomine. Effluit aũt in Oceanũ, parallela ſeparatus à Rheno diſtantia, per eiuſdẽ appellationis gentem, ab oriente quidem Rheno propinquior, ab occaſu uerò Arari. Quo ex loco præſtantiſsima ſuillarum carnium ſalſamentaria Romam deportantur. Inter Dubidem atq; Ararin Eduorũ gens inhabitat oppidum penes Ararin Cabyllinum habentiũ, arcemq; Bibractem. Cæterùm Eduí Romanis ſeſe conſanguinitate coniunctos aſſerũt, primiq; eius regionis homines in eorũ amicitiam, ſocietatemq; conuenerunt. Trans Ararin domicilia tenent Sequani, & Romanis & Eduis dudum aduerſantes, qui Germanis ſæpius adhærebant, eorumq; in Italiam impetus inuitabant, roburq; non mediocre oſtentabant, adeò ut illis communiter quidem immixti eorum uires amplificarent, deliſtentes autem diminuerent. Aduerſus Eduos, & hæ ſanè cauſæ, & fluminis contentio inimicitias auxit, quod gentem utranq; dirimit, quæ ſibi proprium uendicat Ararin, ſibiq; uectigalia pertinere certat. Hac uerò tempeſtate cuncta Romano ſubiacẽt imperio, Rheno autẽ uicina omniũ primi colũt Aetuatij, quibus fluminis origo uicina eſt, in Diaduella monte. hîc Alpium pars eſt, à quo Aduas fluuius in contrarium fluit, ad interiorẽ Galliã, lacũ implẽs Lariũ, cui proximum conditũ eſt Comũ. dehinc in Padum confluit. de quibus poſtea dicemus. Rhenus quoq; magnas in paludes, lacumq; magnum effunditur, quem Cereti, & Vindolici propius attingunt, Alpinorum pleriq;, & Tranſalpinorum nonnulli. Huius loci lõgitudinem ſtad. ſex millium eſſe, Aſinius aſſerit. Quod non ita eſt, ſed recto curſu paulo plus dimidio eſt. At enim mille propter anfractus addita, ſatis haberent. Nam et celerrimus eſt. Quocirca nec pontibus iungi licet, & à montibus defluens ſupinus, reliquum curſum per plana agit. Quo nã igitur pacto permanere poteſt, celer atq; uiolẽtus, ſi ſupinæ illius eleuationi longos multos anfractus adiũxerimus? Ei autem duo tradit oſtia, eos accuſans qui plura dicant. Iſte quidem ſimul & Sequana aliquid profectò, non tamen tantundẽ telluris ambiunt. Vterq; autem in ſeptentrionẽ ab auſtro labitur, ipſiſq; occurrit Britannia, Rheno quidem propius,

οὗτοι μὲν οὖν, ὡς εἴρηται πρότερον, ἐκ τῶν ἄλπεων εἰς αὐτοὶ καταφερόμενοι, ἔπειτ' εἰς ἓν ῥεῦμα συμπεσόντες, εἰς τὸν ῥοδανὸν κατα φέρονται. ἄλλος δ' ὁμοίως ἐν τοῖς ἄλπεσι τὰς πηγὰς ἔχων, σηκανὸς ὄνομα, ῥέων ῥᾳδίως εἰς τὸν ὠκεανόν, πρᾴλληλος τῷ ῥοδανῷ διὰ ἐθνῶν ὁμωνύμων, σωὰ πλέοντος τῷ ῥοδανῷ τὰ πρὸς ἕω. τὰ δ' εἰς ταὐναντία τῷ ἄραρι. ὅθεν ἀκάλλιστα ταριχεῖαι τῶν ὑείων κρεῶν, εἰς τὸν ῥώμην καταπομίζονται. μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ δουβίου καὶ τοῦ ἄραρος οἰκεῖ ὁ τῶν ἐδδούων ἔθνος, πόλιν ἔχον καβυλλῖνον ὄνομα τῷ ἄραρι, καὶ φρούριον βίβρακτα. οἱ δὲ ἐδδοῦοι καὶ συγγενεῖς ῥωμαίων ὠνομάζοντο. καὶ πρῶτοι τῶν ταύτη πρόσηλθον πρὸς τὸν Ἑλλῆνα καὶ συμμαχίαν. πόρρω δὲ τοῦ ἄραρος οἰκοῦσιν οἱ σηκουανοί, διάφοροι καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἐκ πολλοῦ γεγονότες καὶ τοῖς ἐδδούοις, ὅτι πρὸς γερμανοὺς πρόσκεινται πολλάκις, καὶ τὰς ἐφόδους αὐτῶν, τὰς διὰ τοῦ ἰταλίαν. καὶ ἐπιδείκνυνται γε οὐ τοῦ τυχούσας δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐπίοσι μεγάλας, καὶ ἀφιστάμενοι, μικράς. πρὸς δὲ τοὺς ἐδδούους, καὶ διὰ ταῦτα μέν, ἀλλ' ἐπέτεινε τοῦ ἔχθρους ὁ τοῦ ποταμοῦ ὅρος, τοῦ διέργοντος αὐτούς, ἐκατέρου ἔθνους ἴδιον ἀξιοῦντος εἶναι τὸν ἄραρα, καὶ ἐᾶν τοῦ πρόσκειν τὰ διαγωγικὰ τέλη. νυνὶ δ' ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις ἅπαντ' ὄντι. τοῦ δ' ὕδατι τῷ ῥοδανῷ πρῶτοι τῶν ἁπάντων οἰκοῦσιν αὐτουάτοι, παρ' οἷς εἰσὶν αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ ἐν τῷ διαδουέλλα ὄρει. ὄρος δ' ὄντι μόρια τῶν ἄλπεων, ὅθεν καὶ ὁ ἀδδούας εἰς ταὐναντία μέρη ῥεῖ. τὰ πρὸς τὸν ἑσπέριον κελτικόν. καὶ πληροῖ τὴν λεγομένην λίμνην, πρὸς ἣ ἐκλύεται τὸ κῶμον. εἶτ' ἐνθένδε εἰς τὸν πάδον συμβάλλει, πρὶν ὧν ὕστερον ἐροῦμεν. καὶ ὁ ῥῆνος ἢ εἰς ἑλικ μεγάλας καὶ λίμνην αὐλαχείτη μεγάλην. ἧς ἐφάπτονται καὶ νῦν τινες ἱστορικοὶ τῶν ἀλπείων τινές, καὶ τῶν ὑπερβαλπείων. φησὶ δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ, στάδιον ἑξακισχιλίων ἀσινίου. οὐκ ἔστι δίκαιον, ἀλλ' ἐπὶ σὺν εἰθείας μὲν τοῦ ἡμίσους, ὀλίγου δ' ὑπερβάλλοι. τοῖς δὲ σκολιώμασι καὶ χίλιοι πρόσθεν τες, ἱκανῶς ἂν ἔχοιεν καὶ γὰρ ὀξύς ὅτι. διὰ τοῦτο δὲ καὶ συγκυφοῦται, καὶ διὰ πολλῶν ὑπτίως φέρεται καταβὰς ἀπὸ τῶν ὀρῶν τολοιπόν. πῶς ἂν οἷόν τε μένειν ὀξεῖ καὶ βιαίῳ, εἰ τῷ ὑπτιασμῷ προσδοίημεν καὶ σκολιότητας πολλὰς καὶ μακράς. φησὶ γὰρ καὶ δίστομον εἶναι, μεμψάμενος οὐ πλείω λέγοντας. ἐγκυκλοῦται μὲν διὰ λίνα χώραν τῶν σκολιότητι καὶ οὗτος ὁ σηκουανὸς ὁ ὅσον αὐτῶν. ἀμφότεροι γὰρ ἐκβάλλουσιν ὑπὲρ τὰς ἀρκτους, ἀπὸ τῶν νοτίων μερῶν. πρόκειται δ' αὐτῶν ἡ βρεττανική, τοῦ μὲν ῥῆνος καὶ ἐγγύθεν,

ὥστε

ὥστε καθορᾶσθαι τὸ καύτιον, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐσχατον ἄκρον τῆς νήσου, τοῦ δὲ σηκουάνα μικρὸν ἀπωτέρω. φέρεται δὲ καὶ τὸ ναυπήγιον σωτερίκα τὸ καίσαρ ὁ θεὸς, πλέων εἰς τὴν βρετανικήν. τοῦ δὲ σηκουάνα τὸ πλεόμενον ἀπὸ τοῦ ἐκ τοῦ ἄραρος, δεχομένων τὰ φορτία μικρῷ πλέον ὄντων, ἢ τὸ τοῦ λίγηρος, καὶ τὸ τοῦ γαρούνα. τὸ δὲ ἀπὸ λουγδούνος μέχρι τοῦ σηκουάνα, ἢ χιλίων σταδίων ὄντων ἐλάττον, ἢ διπλάσιον τούτου, ἀπὸ τοῦ εἰσβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ μέχρι λουγδούνος. φασὶ δὲ καὶ πολυχρύσους εἶναι τοὺς ἑλουητίους ἔτι, μᾶλλον μέν τοι ἢ πρὶν ὧν λησεύειν ἐπειδαι, τὰς τῶν κίμβρων ἐπιδρομὰς ἐνεγκόντας. ἀφανισθῆναι δ' αὖ τὰ δύο φύλα τελέως ὑπὸ τῶν περὶ καίσαρα στρατείας. ὅμως δ' ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων τὸ τῶν ἐπιχώνων πλῆθος ἐδήλωσεν ὁ πρὸς καίσαρα τὴν θεὸν πόλεμος, ἐν ᾧ πολὺ τεθαρακόντα μυριάδες σωμάτων διεφθάρησαν. οἱ δὲ λοιποὶ σώζεσθαι μεθῆκεν εἰς ὀκτακισχιλίους, ὅπως μὴ τοῖς γερμανοῖς ὁμόροις οὖσιν, ἔρημον τὴν χώραν ἀφῇ. μετὰ δὲ αὖ ἑλουητίους, σηκουανοὶ καὶ μεδιοματρικοί, κατοικοῦσι τὴν ῥῆνον. ἐν οἷς ἵδρυται γερμανικὸν ἔθνος πρᾶον ἐκ τῆς οἰκείας, τειβόκχοι. ἐν δὲ τοῖς σηκουανοῖς ἐστι τὸ ὄρος οὐοσήγιος. διορίζει δ' ἑλουητίους, καὶ σηκουάνας. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἑλουητίων καὶ σηκουανῶν ἐδύσει, καὶ λίγγονοι οἰκοῦσι πρὸς δύσιν. κατὰ δὲ μεδιοματρικῶν, λεῦκοι καὶ τῶν λιγγόνων τὸ μέρος. τὰ δὲ μεταξὺ ἔθνη, τοῦ τε λιγηρος καὶ τοῦ σηκουάνα ποταμοῦ, τὰ πρῶτα τοῦ ῥοδανοῦ τε καὶ τοῦ ἄραρος, πεδάκεται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε ἀλλόβριξι, καὶ τοῖς πρὶν λουγδούνων. τούτων δ' ὑπάνεστάτον ὄντι, τὸ τε ἀρουέρνων, καὶ τὸ τε καρνούτων, δι' ὧν ἀμφοῖν φέρεται ὁ λίγηρ, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐξεισι. διαρμα δ' ὄντι εἰς τὴν βρετανικὴν, ἀπὸ τῶν ποταμῶν τῆς κελτικῆς, εἴκοσι καὶ τέσσαρσι. διὰ γὰρ τῶν ἄκρων τῆς ὑσδραίας πρὸς ὀγδόην ὥραν καταίρουσιν εἰς τὴν νῆσον. μετὰ δὲ αὖ μεδιοματρικοὺς καὶ τειβόκχους, πλησιοῦσι τὸν ῥῆνον τρεβήροι. καθ' οὓς πεποίηται τὸ ζεῦγμα κατὰ τῶν ῥωμαίων ναυῖ, τῶν στρατηγοῦντων τὸν γερμανικὸν πόλεμον. πρῶτα δ' ὤκουν οὐβιοι καὶ κατὰ ταῦτα τὸν τόπον, οὓς μετήγαγεν ἀγρίππας ἐκόντας εἰς τὴν γῆν τὸ ῥῆνος. βιουάρροις δὲ συνεχῶς νεῦσι, καὶ ἄλλοις γερμανικοῖς ἔθνος. τελευταῖοι δὲ μανάπιοι τῶν ἐκβολῶν, ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ κατοικοῦντες ἕλη, καὶ δρυμοὺς, οὐχ ὑλικὰς, ἀλλὰ πυκνὰς ὕλας, καὶ ἀκανθώδεις. καὶ τοὺς δ' ἰδρωὺς συγάμβροι γερμανοί. πάσης δ' ἐπιβαίνοντι τὸ ποταμίας ταύτης οἱ σύνεγγυς κατοικημένοι γερμανοὶ,

adeò ut Cantiũ eius insulę orientale promõtorium aspectet. Longius autẽ paulisper Sequana. Hoc sanè in loco diuus Cæsar Britanniam adnauigaturus insulã, classem ædificauit. Sequanæ spacium quod nauigationi patet ad onera capienda, ex qua Arar ingreditur, paulo minus est quàm Ligeris atq; Garumnę. A' Lugduno autem usq; ad Sequanam spacium est mille stad. Ab ingressu Rhodani uerò usque Lugdunum, minus quàm bis tantum interest. Fama est Heluetios plurimo abundare auro. Nihilominus tamẽ, uisis Cimbrorum facultatibus, ad latrocinium conuersos. E' quibus cum tres nationes existerent, duæ per militiã deletę sunt. E' reliquis tamen locis, quãta prognatorum fuerit multitudo, bellum aduersus diuum Cæsarem gestũ maximè declarauit. In q̃ circiter hominũ CCCC millia interierunt. Reliquos ad millia VIII saluos emisit, ne Germanis finitimis desertum agrũ sineret. Post Heluetios Sequani, & Mediomatrici Rhenũ incolunt. In quib. Tribocchi natione Germani, relicto natali solo, Rhenoq; traiecto sedes posuerunt. In Sequanis uerò mõs est Oeurasius, Heluetios Sequanosq; discernẽs. Super Heluetios, & Sequanos, & Edui, & Lingones, in occasum uergẽtes, habitãt. Super Mediomatricos Leuci, & quædam Lingonum portio. Inter Ligerin et Sequanam fluuium trans Rhodanũ, atq; Ararin gẽtes ad Septentionẽ adiacẽt Allobrogibus, & Lugduni incolis uicini. Horũ illustrissimi sunt Aruerni et Carnuti. Per utrosq; delatus Liger amnis, in Oceanum effluit. A' Galliæ fluminibus, ad insulã Britanniã uicenũm est ac trecentũm stadiorũ. Nam qui per maris refluxum à uespera refunduntur, postridiè octauam ad horam ad insulam applicant. Post Mediomatricos autẽ atq; Tribocchos, Treuiri Rheno adiacent, apud quos Romani Imperatores cõtra Germanos belli gerantes, hac tempestate pontem ædificant. Loca hæc trans Rhenum incolebant Vbij, quos ad interiorem Rheni ripam traduxit Agrippa, nec inuitos quidem. Contigui Treuiros sunt Neruij, & hi quoque natio Germanica. Nouissimi ad utramque fluminis ripam habitant Menapij, his per paludes, & nemora domus sunt, non procerę quidem materiæ, sed densæ & dumosæ. Secundum istos Sugambri Germani consistũt. Huic fluuiatili regioni toti supereminent Germani alteri, quos Sueuos appellant,

qui potentia & hominū frequentia, reliquos antecellūt: à quibus qui eiecti, in interiorem nunc Rheni partem confugerūt. Alij quoq; per alia loca, potentatu ualētes manēt, bellorum incendia excipientes, semper, cum primi in pernicie tracti sint: ex Treuiris aūt, & Neruijs, Senones & Rhemi sua in occasum habēt domicilia. Insuper & Atrebati, & Eburones. Cæterū Menapijs ad mare proximi sunt Morini, & Belloaci & Ambiani, & Suessiones, & Caleti, usq; ad Sequanæ amnis exitū. Morinorū ager & Atrebatorū, & Eburonū, & Menapiorum est per q̄s similis. Sylua enim est procerarū arborum, permagna quidē, uetùm haud magnitudine tāta, quantā rerū scriptores tradidere. stad. millib. quaternis: eam uerò Arduennā uocitant. At cōtra bellorum impetus, spinosos dumorū ramos inuicē texētes, irruptiones occludūt, nonnullis in locis etiā uallos defigentes, in interiora sese ipsi excipiūt, profunda passim inhabitant nemora, per paludes etiā quasdā paruas tenēt insulas. Abundantib. itaq; imbribus, tutissima habebāt receptacula, arescētib. uerò locis in dictionē facile redigebantur. Cæterū his annis omnes intra Rhenū incolentes per pacis ociū, Romano obediūt imperio. Circa Sequanam fluuiū sunt & Parisii, qui in ipso fluuio insulā habēt, urbemq; Lucotociā, & Meldi, et Lexouij, Oceano uicini. Super omnis aūt eius tractus incolas, Rhemi dignitate præcellūt, metropolim Durocortorā frequentissimā habēt ciuitatē, Romanos accipiētes ductores. Post iā dictos populos, reliqua Belgarū est natio ad Oceanū, è quib. Veneti sunt qui aduersus Cæsarem nauali certamine contenderūt. ij enim emporio freti, parati erāt Cęsaris cursum in Britanniā interrūpere: quos haud difficulter superauit, nō utiq; rostratis usus nauibus. Eorum nāq; naues lignorū crassitudine erāt confectę, sed uentorum impetu in se delatas, Romani milites excipiebāt, falcatis hastis carbasa diuellentes. Ob uentorum enim uiolentiam, ex alutis consuta erant pro rudentibus quoq; catenas intenderant. Iata uerò faciunt tabulata, proras puppesq; celsas è querna materia, cuius abundans illis est copia. Id autem propter maris æstuaria. Quocirca tabularum iuncturas strictim non conserunt, sed rarius hiantes dimittunt, quas inde algis cōstipant, ne ligna caloribus inter remulcandum aperiantur. Sunt enim algæ natura humidiores, quercus aūt arida omni carens pinguedine,

καὶ δυνάμει καὶ πλήθει διαφέροντες τῶν ἄλλων. ὑφ' ὧν οἱ ἐξελαυνόμενοι, καταφυγόντες εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ ῥήνου νῆσον. καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους τόπους δυνασεύουσι, καὶ διαδέχονται τὰ ζώπυρα τοῦ πολέμου τῶν πρώτων ἀεὶ καταλυομένων. τῶν δὲ προυϊόντων καὶ νεβρίων, σένωνες καὶ ῥῆμοι πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν. ἐπὶ δ' ἀτρέβατοι καὶ ἐβουρώνες, πρὸς μεσημβρίαν δ' εἰσὶ σουεχεῖς ὑπὸ τῇ θαλάττῃ μένοντες, καὶ βελλόακοι, καὶ ἀμβιανοὶ, καὶ σουεσιῶνες, καὶ καλῆτοι, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ σηκουάνα ποταμοῦ. ἐμφορὴς δ' ὅδε τῇ τῶν μεναπίων ἥ τε τῶν μορινῶν, καὶ ἡ τῶν ἀτρεβατίων, καὶ ἐβουρώνων. ὕλη γὰρ ὄσην ἔχ ὑψηλῶν δρυῶν, πολλὴ μὲν, οὐ τοσαύτη δὲ, ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασι τετρακισχιλίων σταδίων. καλοῦσι δ' αὐτὴν ἀρδυένναν. κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς ἐφόδους συμπλέκοντες τὰς τῶν θάμνων λύγους, βατώδεις ὄντας, ἀνέφραττον τὰς εἰσόδους, ἔστι δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατέπηγον. αὐτοὶ δὲ κατεδύοντο εἰς τὰ βάθη παροίκιοι, νησίδας ἔχοντες ἐν τοῖς ἕλεσι. ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπομβρίαις ἀσφαλεῖς τὰς φυγὰς εἶχον, ἐν δὲ πῖς αὐχμοῖς ἁλίσκοντο ῥᾳδίως. νυνὶ δ' ἅπαντες οἱ ἐντὸς ῥήνου καθ' ἡσυχίαν ὄντες, ὑπακούουσι ῥωμαίοις. πρὸ δὲ τοῦ σηκουάνα ποταμοῦ, εἰσὶ καὶ οἱ παρήσιοι, νῆσον ἔχοντες ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν λουκοτοκίαν, καὶ μέλδοι, καὶ λιξοούϊοι, παρωκεανῖται οὗτοι. ἀξιολογώτατον δ' ὄντων ἐθνῶν τῶν ταύτη, ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν δυρικόρτορα, μᾶλιστα σωιοικοῦται καὶ διέχεται τοὺς τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνας. μετὰ δὲ τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ βελγῶν ὄντων ἐθνῶν τῶν παρωκεανιτῶν, ὧν οὐγένοι μὲν εἰσὶν οἱ ναυμαχήσαντες πρὸς καίσαρα. ἕτοιμοι γὰρ ἦσαν κωλύειν τὸν εἰς τὴν βρεττανικὴν πλοῦν, χρώμενοι τῷ ἐμπορίῳ. κατεναυμάχησε δὲ ῥᾳδίως, οὐκ ἐμβόλοις χρώμενος. ἦν γὰρ παχέα τὰ ξύλα, ἀλλ' ἀνέμῳ φορομένων ἐπ' αὐτὸν, κατέσωσαν οἱ ῥωμαῖοι τὰ ἱστία δρυοδρεπάνοις. ἦν γὰρ σκύπινα, διὰ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων. ἀλύσεις δ' ἔτεινεν αὐτὶ κάλων. πλατύπυγα δὲ ποιοῦσι, καὶ ὑψήπρυμνα καὶ ὑψόπρωρα διὰ τὰς ἀμπώτεις, δρυΐνης ὕλης, ἧς ὄσην δύπορία. διόπερ οὐ σωλάγουσι τὰς ἁρμονίας τῶν σανίδων, ἀλλ' ἀριώματα καταλείπουσι. ταῦτα δὲ βρύοις διαπάττουσι, τὸ μὴ κατὰ τὰς νεωλκίας καπυροῦσθαι τὴν ὕλην, ἀνοπτομένην, τὸ μὲν βρύου νοτιωτέρου ὄντος τῇ φύσει, τῆς δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ ἁλιπόους.

τύχους

ἡγοῦμαι τοὺς οὐγνετοὺς οἰκιστὰς εἶναι, τῶν κατὰ τὸν Ἀδρίαν. καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες ἀναστάντες οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατοικοῦντες μετανέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων χώρας, καθάπερ καὶ οἱ Βῖοι καὶ οἱ Σήνωνες. διὰ δὲ τὴν ὁμωνυμίαν παφλαγόνας φασὶν αὐτούς. λέγω δ' οὐκ ἀκριβιζόμενος, ἀρκεῖ γὰρ περὶ τῶν τοιούτων τὸ εἰκός. γνωρίσαι δ' οἱ σίσυμοι δ' εἰσὶν οὓς Πυθέας ὀνομάζει πυθέας, ἐπὶ τινος πεπιεσμένους ἱκανῶς ἄκρας, εἰς τὸν ὠκεανὸν οἰκοῦντας. οὐκ ἂν οὖν ἔγωγε δέξαιμι, ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἔσχεν φησί, καὶ οἱ πεισθέντες ἐκείνῳ, τῶν δὲ μεταξὺ ἐθνῶν τὸ τε σηκουάνα καὶ τὸ λίγηρος, οἱ μὲν τοῖς σηκουανοῖς, οἱ δὲ τοῖς ἀρουέρνοις ὁμορροῦσι. τὸ δὴ σύμπαν φῦλον, ὃ νῦν γαλατικὸν τε καὶ γαλατικὸν καλοῦσιν, ἀρηιμανίου τε καὶ θυμικοῦ ὄντος, καὶ ταχὺ πρὸς μάχην, ἄλλως δὲ ἁπλοῦν καὶ οὐ κακοήθες. διὰ δὲ τοῦτο ῥᾳδίως μὲν, ἀθρόοι συίασι πρὸς τοὺς ἀγῶνας, καὶ φανερῶς, καὶ οὐ μετὰ πολυπραγμοσύνης, ὥστε καὶ δύσμεταχείριστοι γίνονται τοῖς κατὰ στρατηγίαν ἐθέλουσι. τὸ γὰρ ὅτε βούλεται καὶ ὅπου, καὶ ἀφ' ἧς ἔτυχε προφάσεως, προβαίνειν τοῖς αὐτοῦ, ἑτοίμως ἔχει πρὸς τὸ κινδυνεύειν, πλὴν βίας καὶ τόλμης, οὐδὲν ἔχοντας, τὸ σωζεσθαι νομίζοντος. παραπεισθέντες δὲ δυμαρῶς γίνονται πρὸς τὸ χρήσιμον. ὥστε καὶ παιδείας ἄπειρα, καὶ λόγων. τῶν δὲ βίας, τὸ μὲν ἐκ τῶν σωμάτων ὅτι μεγάλων ὄντων, τὸ δὲ ἐκ τοῦ πλήθους. συίασι δὲ καὶ κατὰ πλῆθος ῥᾳδίως διὰ τὸ ἁπλοῦν, καὶ αὐθέκαστον, συναγανακτοῦντος τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκοῦσιν ἀεὶ τῶν πλησίον. νυνὶ μὲν οὖν ἐν εἰρήνῃ πάντες εἰσὶ δεδουλωμένοι, καὶ ζῶντες κατὰ τὰ πρόσταγματα τῶν ἐλόντων αὐτοὺς ῥωμαίων. ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων τοῦτο λαμβάνομεν τε εἰ αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμβαινόντων παρὰ τοῖς γερμανοῖς νομίμων. καὶ γὰρ τῇ φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσὶν οὗτοι καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις. ὁμορρόν τε οἰκοῦσι χώραν διορίζομένῳ τῷ ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσαν τὰ πλεῖστα. ἀκτικωτέρα δ' ὅμως ἡ γερμανία, καινομένων τῶν τε νοτίων μερῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. διὰ δὲ καὶ τὰς μεταναστάσεις αὐτῶν, ῥᾳδίως ἐπαρχεῖν συμβαίνει, φορομανῶν ἀγελαιότερον καὶ πανσυρτικά, μᾶλλον δ' ἐκ πανοικίων ἐξαιρόντων, ὅταν ἐπ' ἄλλων ἐπεκβάλλωνται κρείττονων. οἵ τε ῥωμαῖοι, πολὺ ῥᾳδίως τούτους ἐχειρώσαντο, ἢ τοὺς ἰβηρας. καὶ γὰρ ἤρξαντο πρότερον, καὶ ἐπαύσαντο ὕστερον ἐκείνοις πολεμοῦντες,

Hos ego Venetos esse opinor, à quibus Veneti sinum colentes Adriaticũ in coloniam deducti sunt. Reliqui enim ferè omnes in Italia Galli è Transalpina Gallia commigrarũt, sicuti Boij & Senones. Verũ propter nominis similitudinem, Paphlagonas esse dictãt. Hęcaũt non affirmauerim. de huius enim generis rebus ipsa satis est cõiectura. Sismij inde sunt, quos Pytheas Timios nominat. Hi procumbens admodum in Oceanũ promontorium habitant, non tantum tamen, quantũ & ille & illius secuti fidem tradidere. Quę locum autem inter Sequanam & Ligerin gentes tenẽt, eæ partim Sequanis, partim Aruernis propinquæ sunt. Vniuersa uerò natio, quam hæc ætas Galicam, uel Galaticã nominat, Martis studio, & animorum ardet impetu, cõserendę pugnæ alacritate impigra, alioqui simplex, & nulla morum malignitate degẽs. Ea propter si quis eos irritet, adunati pugnas pariter ineũt. Aperti quidẽ, nihilq; *prę meditati. Vnde *contra se militare uolẽtibus, mansueti atq; tractabiles fiunt. Nam quo in tempore, & quo in loco, quaq; ex occasione, quispiam illos lacessierit, eos in discrimẽ paratos habuit, pręter uim et audaciam, nullum ad prælia ferentes adiumentũ. At enim †persuasione adducti, utilitati facile cedunt, unde ad studia & disciplinas animos applicãt. Ex corporum autẽ magnitudine, ipsa uis inest. Ex gentiũ uerò multitudine, in unum ex facili frequentes conueniunt, simplicitate atq; rigore attracti, propinquis maximè condolentes, quos per iniuriã uiolatos uiderint. Hoc uerò tempore cuncti pacem agitãt, subiecti & ad Romanorum edicta uiuẽtes, à quibus in potestatem redacti sunt. Cæterũ antiquis ex temporibus hæc de Gallis accepimus, ex permanentibus adhuc confinium Germanorum legibus. Natura enim & ciuilib. institutis, ij persimiles, & cognatione inter se coniuncti, uicinũ colunt agrũ, quem Rhenus amnis separat, paria maxima ex parte cuncta ferentem, sed Germania magis ad Arctũ exponitur, si australes ad australes partes, & septentrionales ad septẽtrionales iudicaueris. Quamobrẽ eorum facilius de solationes cõtingit euenire, cum gregatim inferant, & ortus simul exercitus, & uniuersis potius excitetur, habitaculis, cũ ab alijs ualidioribus, eijci antur. Hos Romani minori negotio, quàm Hispanos subiugarunt. His enim antea bellum inferre incipientes, nouissimè finierunt,

Hunc locum egregie uertit Budæus l. 1. de Asse. quem potius uide.

κατὰ πεπολυπραγμοσύνης, id est, citra Periculi obeũdi respectum.

ὥστε καὶ δύσμεταχείριστοι γίνονται τοῖς καλῶς στρατηγοῦσιν. id est, unde se tractabiles moderatuq; faciles præbent primo cuiq; ducem se eorum imperatoremq; profitenti.

†παραπεισθέντες, id est temere persuasi.

illos autem medio in tempore cunctos debellauere penitus, qui intra Rhenum, Pyrenæosq; montes iacent. Nam qui gregatim totis copijs irruebant, gregatim simul debellabant. Hispani uerò prælia partiti, uires uti depositum seruabant, alij alio tempore alijsque in partibus, latrocinandi more belligerantes. Sunt igitur omnes natura bellaces, equitatu q; peditatu longè præstantiores. Ab hisce Romanis optimus adest equitatus, semperq; spectãtes in Boream, atq; Oceano propiores, cõserendis pugnis audaciores. E' quibus summos Belgas asserunt esse, per gentes quindecim diuisos, intra Rhenum ac Ligerin uergentes, ad Oceanum domos habẽtes. Solos tamen aduersus Cimbrorum, & Teutonum Germanorum impetum obsistere ne queuntes. Belgarum fortissimos Belloacos esse dicũt, post istos Suessiones. Quàm uerò numerosa horum mortaliũ frequentia sit, uel eo patet indicio, quòd ex Belgis qui ferre arma prius poterãt, CCC millia censeri dicebantur. Dicta est & Heluetiorum, & Aruernorũ & sociorũ multitudo. E' quibus ingens mortalium uis apparet, & mulierũ uirtus ad procreandos, educandosq; filios. Sagis uestiuntur, comasq; nutriunt, prolixis utuntur feminalibus, pro tunicis uerò scissos gerunt cum manicis amictus, uix pudenda natesq; uelantes. Lana quidem aspera, cæterùm oblongis uillis, unde & hirsuta texũt sagula, quæ læne uocantur. Veruntamẽ Romani spectãtibus ad septentrionẽ regionibus, greges urbanis admodũ lanis in pelle nutriũt. Armatura pro corporũ proceritate æqualis. Gladius lõgus à dextro dependens latere, clypeus longus, hastę ad proportionẽ, & Meris peltæ genus est, id est iaculi. Arcubus etiam plericq; utuntur, & fundis. Est & illis sparo similis fustis, qui non è falarica, sed è manu iaculatur, cum telo certiorem infligat ictũ, quo in aucupijs potissimum utuntur. Hanc etiã in ætatẽ uulgo humi cubãt, cœnitates in stramentis assident, plurima cum lacte illis esca, carnibusq; multifariam, præsertim suillis, & recentibus & salitis. Sues autẽ in agris uersantur, & proceritate & robore & celeritate præstantes, adeò ut insueto cuipiam accedenti, nõ minus quàm luporum periculum ingruat. Domicilia & pluteis & cratibus, ad testudinem habent, & quidem permagna, multis impositis lacunaribus. Tam copiosi illis & ouium & porcorum greges sunt, ut hinc & sagorum

τούτους δ' ὧ ζοβ μεταξὺ χρόνῳ πάντας καταλῦσαι, οὓς αὐὰ μέσον ῥῆνου καὶ τῶν πυρηναίων ὀρῶν σύμπαντας. ἀθρόοι γὰρ καὶ κατὰ πλῆθος ἐμπίπτουσιν, ἀθρόοι καταλύονται. οἱ δ' ἐταμίσυνον, καὶ κατακρημάτιζον οὓς ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μόρια ληστρικῶς πολεμοῦσιν. εἰσὶ μὲν οὖν μαχηταὶ πάντες τῇ φύσει, κρείττους δ' ἱππόται ἢ πεζοί. καὶ ἔστι ῥωμαίοις ἡ ἱππέας ἀρίστη παρὰ τούτων. ἀεὶ δὲ οἱ προσορώτεροι καὶ παρωκεανῖται, μαχιμώτεροί. τούτων δὲ οὓς βέλγας ἀρίστους φασὶν, εἰς ϖγ τε καὶ δέκα ἔθνη διηρημένους, τὰ μεταξὺ τοῦ ῥήνου καὶ τοῦ λείγηρ ϖαροικοῦντας τὸν ὠκεανόν, οὔτε μόνους αὐτέχειν πρὸς πλῆθος γερμανῶν ἐφοδον, κίμβρων καὶ τευτόνων. αὐτῶν δὲ τῶν βέλγων, βελλοάκους ἀρίστους φασὶ, μετὰ δὲ τούτους σουεσίωνας, ἡ δὲ πολυανθρωπίας σημεῖον. εἰς γὰρ μυριάδας ὀκτὼ τάττεσθαι φασὶ τῶν βέλγων πρότερον τῶν πλυναμμένων φορεῖν ὅπλα. εἶρηται δὲ καὶ τὸ τῶν ἑλουητίων πλῆθος, καὶ τὸ τῶν ἀρουερνῶν καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανθρωπία φαίνεται. καὶ ὅπερ εἶπον ἡ τῶν γυναικῶν ἀρετὴ πρὸς τὸ τίκτειν καὶ ἐκτρέφειν οὓς παῖδας. σπαργανοῦσι δὲ καὶ κομοτροφοῦσι, καὶ αὐχενεῖσι χρῶνται ποδιταμμένοις. αὐτὴ δὲ χιτῶνας χιτοῦς χειριδωτοὺς φοροῦσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ἡ δ' ὁρεία, τραχεῖα μὲν, ἀκρόμαλος δέ, ἀφ' ἧς οὓς παῖδας σπάργους ἐξυφαίνουσιν, οὓς λαίνας καλοῦσιν. οἱ μὲν τοι ῥωμαῖοι καὶ γῶν τοῖς προσορωτάτοις ὑποδιφθόρας πρέφουσι ποίμνας ἱκανῶς ἀσείας ὁρείας. ὁπλισμὸς δὲ σύμμετρος τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι, μάχαιρα μακρὰ παρηρτημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, καὶ θυρεὸς μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον, καὶ μόρις πάλτου τὶ εἶδος. χρῶνται δὲ καὶ τόξοις γήϊοι καὶ σφενδόναις. ἔστι δέ τι καὶ χρόσφῳ ἐοικὸς ξύλον, ἐκ χειρὸς οὐκ ἐξ ἀγκύλης ἐφιέμενον, τηλεβολώτερον τῶν βέλους, ᾧ μάλιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρῶνται θήρας. χαμεύνοις δὲ καὶ μέχρι νῦν οἱ πολλοὶ καὶ καθεζόμενοι, σκιποδοῦσιν γὰρ σιβάσι. τροφὴ δὲ πλείστη μετὰ γάλακτος καὶ κρεῶν παντοίων, μάλιστα δὲ τῶν ὑείων καὶ νέων, καὶ ἁλισῶν. αἱ δ' ὕδρι καὶ ἀχραυλοῦσιν, ὕψει τε καὶ ἀλκῇ καὶ τάχει διαφέρουσαι. κίνδυνος γοῦν ἔστι ζοβ ἀνθεῖ προσιόντι, ὡσαύτως καὶ λύκῳ. οἱ δ' οἴκους ἐκ σανίδων καὶ γέρρων ἔχουσι μεγάλους, θολοειδεῖς ὄροφον πολὺ ὑπερβάλλοντος, οὕτως δ' ὅτι σκεπτὰ τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑποφόρβια, ὥστε τῶν σάγων

καὶ τῶν

καὶ ἡ ταριχείας ἀφθονίαν μὴ τῇ ῥώμῃ χορηγεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείοσι μέρεσι τῆς Ἰταλίας. ἀριστοκρατικὴ δ' ἦσαν αἱ πλείους τῶν πολιτειῶν. ἓνα δ' ἡγεμόνα ἱρουῦτο κατ' ἐνιαυτὸν τὸ παλαιόν, ὡς δ' αὔτως εἰς πόλεμον ἐξ ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀπεδείκνυτο στρατηγός. νυνὶ δὲ πρόσεχουσι τοῖς τῶν Ῥωμαίων προστάγμασι τοπλέον, ἴδιον δὲ τὸ γε τοῖς σωεδρίοις συμβαῖνον. ἐὰν γάρ τις θορυβῇ τ' λέγοντα, καὶ ὑποκρούσῃ, πρόσιὼν ὁ ὑπηρέτης, ἐπασσμῷ τὸ ξίφος, κελεύει σιγᾶν μετ' ἀπειλῆς. μὴ παυομένου δὲ, καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτά. τελευταῖον δὲ ἀφαιρεῖ τὸ στέγος τοσοῦτον, ὅσον ἄχρηστον ποιῆσαι τὸ λοιπόν. τὸ δὲ πρὸς οὓς ἀνδρας ἐν τοῖς γυναῖκας, τὸ διαλάχθαι τὰ ὄργα ὑπεναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συχνοὺς τῶν βαρβάρων ὄδι. παρ' ἅπασι δ' ὡς ἐπίπαν τρία φύλα τῶν πυμωμένων διαφόρους τοὺς ὄδι, βαρδοί τε, οὐάτεις, καὶ δρυΐδαι. βαρδοὶ μὲν, ὑμνητὰι καὶ ποιηταί· οὐάτεις δὲ, ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· δρυΐδαι δὲ πρὸς τῇ φυσιολογίᾳ, καὶ τῇ ἠθικῇ φιλοσοφίαν ἀσκοῦσι. δικαιότατοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ τοῦτο πιστεύονται, τάς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις καὶ τὰς κοινάς. ὥστε καὶ πολέμους δίκην πρότερον, καὶ παρατάξεσθαι μέλλοντας, ἐπαυον. τὰς δὲ φονικὰς δίκας, μάλιστα τούτοις ἐπιτέτραπτο διαίζειν. ὅταν τε φορὰ τούτων ᾖ, φορὰν καὶ τῇ χώρᾳ νομίζουσιν ὑπάρχειν. ἀφθάρτους δὲ λέγουσι καὶ οὗτοι καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν κόσμον. ὕδατος τήσειν δέ ποτε καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι. ἔστι δ' ἁπλῶς καὶ θυμικῶν, πολὺ τὸ αὐθέντον καὶ ἀλαζονικὸν πρόσεστι, καὶ τὸ φιλόκοσμον. χρυσοφοροῦσι τε γὰρ περὶ μὲν τοῖς πραχήλοις σπειρήματα ἔχοντες. περὶ δὲ τοῖς βραχίοσι καὶ τοῖς καρποῖς ψέλια, καὶ τὰς ἐσθῆτας βαπτὰς φοροῦσι καὶ χρυσοπάστους, οἱ γὰρ ἀξιώματι. ὑπὸ τοιαύτης δὲ εὐφορότητος, ἀφόρητοι μὲν νικῶντες. ἐκπλαγεῖς δ' ἡττηθέντες ὁρῶνται. πρόσεστι δὲ τῇ διανοίᾳ καὶ τὸ βάρβαρον καὶ τὸ ἔκφυλον, ὅ τοῖς πόρρω βόρειοι ἔθνεσιν παρακολουθεῖ πλεῖστον, τὸ δὲ ἡ μάχης ἀπόντας, τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξαπτεῖν ἐκ τῶν αὐχένων τῷ ἵππῳ, νομίσαντας ἢ πρόπαντα τελεύειν τὸν θεὸν τοῖς προπυλαίοις. φησὶ γοῦν ποσειδώνιος αὐτὸς ἰδεῖν ταύτῳ πολλαχοῦ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπιθίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα φορεῖν πρέπος δὴ τῇ σωμήθειαν. τὰς δὲ τῶν ἐχθρῶν κεφαλὰς κεδροῦντες, ἐπεδείκνυον τοῖς ξένοις, καὶ οὐδὲ πρὸς ἑκατὸν χρυσοῦ ἀπολυτρωῦ ἠξίουν. καὶ τὸν τῶν δὴ ἔπασσαν

& salsamentorum abundantia, non solũ Romæ, sed etiam pluribus Italiæ partibus suppeditetur. Plurimas ciuitatum primores gubernant, ducem unum primis tẽporibus, ad annum deligentes, sicut & in bello unus à multitudine designabatur imperator. Nunc uerò ut plurimũ Romanorum edictis parent. Illud in corũ cõcilijs peculiare obuenit, si quis alio concionante, uel tumultuetur, uel obstrepat, minister stricto occurrit ense, & minitabundus silentium imperat: qui si nõ desierit, secũdò ac tertiò idem facit. deniq; tantum abscindit è saulo, ut quod residuum est, reddatur inutile. Cum alijs quoq; permultis hoc est cõmune barbaris, ut uirorum ac mulierum, contraria nostris permutent opera. Apud omnes tres passim nationes eximio in honore sunt, Bardi, Vates, Druidæ. Bardi quidẽ laudationibus rebusq; poeticis student: Vates autem sacrificiorum naturaliũq; causarũ curę dediti: Druidæ præter causarũ naturaliũ studia, moralem disciplinam exercẽt. Iustissimi autem omnium opinione, ideo & priuata & publica iudicia eorum fidei mandãtur, adeò ut rem etiam bellicã antea iudicarẽt: & Martem collaturi, illis iubentibus desisterent. Capitis quoque iudicia horum sententiæ permittebantur: cumq; horum est abundantia, & agri fertilitatem fore existimant. Immortales animas & mundum, & hi & alij esse asserunt, ignem & aquam aliquando superaturos. Simplicitati atq; animositati eorum multum inest imprudentiæ simul, & superbiæ, & ornamentorũ studi ũ. Etenim aurea illis sunt gestamina, collo quidem torques, manibus autem & lacertis armillæ, dignitatis * honores tinctas gestant uestes, & auro pictas, qua ex leuitate uictores quidem intolerabiles sunt, uicti autem stupidi uidentur. Amentiæ quoque Barbarici mores adsunt, & quod Borealibus plurimum gentibus accidit, suapte nationis ignoratio. E' prelio decedentes ceruicibus equorum, hostium capita suspendunt, eaq; domum delata, ut sint spectaculo, postibus affigũt. Posidonius autem scriptum reliquit, cum hæc primũ multis spectaret in locis, ob rerum insolentiam obrigui esse, postmodum ex assuetudine, æquiore tulisse animo. Illustrium autem uirorum capita cedrinis cõdiẽtes odoribus, peregrinis ostentant. Nec tãtidẽ auri redimi dignabãt. Ab hisce uerò rerum obscœnitatibus, fœdisq; sacrificiorum & diuinationũ ritibus, mori nostro

* οἱ σὺν ἀξιώματι, id est qui in dignitate constituti sunt.

contra-

contrarijs Romani prorſus eos auerterunt. Nam hominem diuinationi deſtinatū in tergo ferientes, ex ipſo impatiētiæ afflictandiq; modo, uaticinium capiebant. Immolabāt autem Druidis nequaquā abſentibus. Alia q̄que humanorū ſacrificiorū genera tradūtur. Quoſdam enim ſagittis configebāt, & intra ſacras ædes patibulo ſuffigebant. Magnā etiam è fœno chorto ſtatuam apparantes, eiq; lignum iniectantes, pecoraq; & uarias immittentes beluas atq; homines, holocauſtum faciebant. In Oceano autem inſulam paruam non lōgè in pelago exitu Ligeris amnis prę iacentem eſſe inquit, eam inhabitare Samnitarū mulieres, Bacchi numine afflatas, ipſas quidem Deum iſtum propitiātes, & feſtis ritibus & alijs ſacrorū formis exorantes. Virū nullū inſulam ingredi, cæterū mulieres ipſas traijciētes uiris commiſceri, rurſusq; reuerti. Annui moris eſſe, ut templū eodem die detegant, denuoq; tegāt ante ſolis occaſum, unaquaq; pondus afferēte: cuius uerò pōdus exciderit, eam ab reliquis dilacerari. Particulas autem baiulantes, non antè ceſſare, quàm rabies ipſa ceſſauerit. Semper autē euenire, ut aliqua id paſſura cadat. Multo aūt fabuloſius id quod Artemidorus aſſerit, de coruis accidere. Portum enim quendā in Oceani litoribus eſſe ſcribit, quem duorum coruorū uulgo nominā̄t, in eo quidē duos apparere coruos, dextris albicantes alis. Qui igitur ulla de re controuerſantur, illuc accedere, in ſublimi loco poſita tabella, utrinq; ſeorſum in ipſa lagana collocare. Ipſas dehinc aduolātes alites, partim cōmanducare, partim diſſipare: cuius autem lagana diſſipent̄, illū uictorē euadere. Hæc quidē fabuloſius memorat. De Cerere uerò atq; Proſerpina ueriſimiliora dicit. Inſulam Britanniæ proximā, in qua ſimilia Samothracibus, Cereri & Proſerpinæ ſacrificia fiunt. Huic etiā fides eſt adhibenda, arborem in Gallia naſci, fico ſimillimā, fructū autem corno ſimilem gignere, unde pharetræ fabricantur: eam ſi incîdas, lethalem ſuccum effundere, ad inungendas ſagittas utilē. Illud etiam diuulgatum eſt, Gallos omnes cōtentionis auidos eſſe. Penes eos dedecus non eſſe putatur, cum adoleſcentes uigentibus annis minimè parcunt. Ephorus tam latè Galliæ magnitudinem excedere tradit, ut quam nunc uocamus Iberiam, plurima illius ſpacia Gallis, uſque Gades attribuat. Homines ipſos Græci nominis amatores declarat.

αὐτοὺς ῥωμαῖοι. καὶ τὰ ἱερὰ τὰς θυσίας καὶ μαντείας ἐναντίως τοῖς παρ' ἡμῖν νομίμοις. ἄνθρωπον γὰρ κατασφάξαντα εἰς νῶτον μαχαίρᾳ, ἐμαντεύοντο ἐκ τοῦ σφάλασμοῦ. ἔθνον δὲ οὐκ ἄνοδον δρυϊδῶν, καὶ ἄλλα δὲ ἀνθρωποθυσιῶν εἴδη λέγεται. ἐμβάλλουσι γὰρ κατὰ τέλος ἐνίους τινὰς ἐμ ἀνεσταύρωσαν ἐν τοῖς ἱεροῖς. καὶ κατασκευάσαντες κολοσσὸν χόρτου, καὶ ξύλων ἐμβαλόντες εἰς αὐτὸν, βοσκήματα καὶ παντοῖα θηρία καὶ ἀνθρώπους ὁλοκαύτωσαν. ἐν δὲ τῇ ὠκεανῷ φασιν εἶναι νῆσον μικρὰν, οὐ πάνυ πελαγίαν, πρόκειμθαι τ' ἐκβολῆς τοῦ λέγηρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς τῶν σαμνιτῶν γυναῖκας, διονύσῳ κατεχομένας. ἐμ ἱλασκομένας τὸν θεὸν αὐτὸν τελεταῖς τε, καὶ ἄλλαις ἱεροποιίαις ἀξιλεουμένας, ἐκ ὠκεανοῦ δὲ αὐτὸν πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ πάλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ ἐς ἱερὸν ἀφικνεῖσθαι, καὶ συγκαθεύδειν πάλιν αὐθημερὸν πρὸ δύσεως, ἑκάστης φορτίον ὧν φορέσης. ἧς δ' ἂν ἐκπέσῃ τὸ φορτίον, δι' ὃ ταῦτα πάσχειν ὑπὸ τῶν ἄλλων. φορούσης δὲ τὰ μόρια πρὸς τὸ ἱερὸν μετὰ δύσεως, μὴ παύεσθαι πρότερον, πρὶν παύσωνται οἱ λύκοι. ἀεὶ δὲ συμβαίνειν, ὥς τινα ἐμπίπτειν τῶν ὄρνεων. ὄρνεα δ' ἐπὶ μυθολέγεσθαι εἰρήνην ἀρτεμίδωρος τὸ περὶ τοὺς κόρακας συμβαῖνον. λιμένα γάρ τινα τῆς παρωκεανίτιδος ἰσορεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον. φαίνεσθαι δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τῶν δεξιῶν πτερύγια παράλευκον ἐχοντας. τοὺς οὖν περὶ τινων ἀμφισβητοῦντας, ἀφικομένους διὰ τοῦ ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ὑπερβάλλειν ψαιστὰ, ἑκάτερον χωρεῖς. τοὺς δ' ὄρνεις ὑπὲρ πάντας τὰ μὴ ἐδέσιμα, τὰ δὲ σκορπίζειν. οὗ δ' ἂν σκορπισθῇ τὰ ψαιστὰ, ἐκεῖνον νικᾶν. ταῦτα μὲν δὴ μυθωδέστερα λέγει. περὶ δὲ τῆς μήμης καὶ τῆς κόρης, πιστότερα. ὅτι φησὶν εἶναι νῆσον πρὸς τῇ βρεταννικῇ, καθ' ἣν ὁμοίας τοῖς ἐν σαμοθράκῃ περὶ τὴν δήμητραν καὶ τὴν κόρην ἱεροποιεῖσθαι. καὶ τὸν ἢ τὴν πεσδυομένων ὄψιν, ὅτι ἐν τῇ κελτικῇ φύσει δένδρον, ὅμοιον συκῇ, καρπὸν δ' ἐκφέρῃ πλησίον κιονοκράνου κοσινθιουργεῖ. ὠφέλιμος δ' οὗτος, ἀφίησιν ὀπὸν θανάσιμον πρὸς τὰς ἀφηχρίσεις τῶν βελῶν. καὶ τὸν δὲ τὴν θρυλλουμένων ὄψιν, ὅτι πάντες κελτοὶ φιλόνικοί τε εἰσὶ, καὶ οὐ νομίζεται παρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, ἐπὶ ἀκμῆς ἀφεσθαι τοὺς νέους. ἔφορος δ', ὑπερβάλλουσάν τε τῷ μεγέθει λέγει τὴν κελτικὴν, ὥστε ἧς νῦν ἰβηρίας καλουμένην, ἐκείνοις τὰ πλεῖστα προσνέμει μέχρι γαδείρων, φιλέλληνάς τε ἀποφαίνει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πολλὰ

καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ἐοικότα τοῖς νῦν. ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο, ἀσκεῖν γὰρ αὐτοὺς, μὴ παχεῖς εἶναι, μηδὲ πωγάσονας, ὑπὸ δ' ὑποβαλλόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώνης μέτρον, ζημιοῦσθαι. ταῦτα μὲν δὴ ὑπὲρ τῆς ἄλπεως κελτικῆς. ἡ δὲ βρεττανικὴ, τρίγωνον μὲν ὅτι τῷ σχήματι. παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐτῇ πλευρὸν τῇ κελτικῇ, τὸ μήκους οὐχ ὑποβάλλον, οὐτ' ἐλλεῖπον. ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχιλίων καὶ τ ἢ υ σταδίων ἑκάτερον, τό, τε κελτικὸν τὸ ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια τῆς πυρλώνης ἄκρα τὰ κατὰ ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ ἀπὸ καντίου τοῦ κατ' αὐτικρὺ τῆς ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ, ἐωθινὸν πάντου σημείου τῆς βρεττανικῆς, μέχρι πρὸς τὸ ἑσπέριον ἄκρον τῆς νήσου, τὸ κατὰ τὴν ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν πυρλώνα αὐτικείμενον. ὅσον μὲν δὴ πολύλαχισον διάστημα ἀπὸ τῆς πυρλώνης ἐπὶ τὸν ῥοδανὸν ὄντι. ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι καὶ τετρακισχιλίων σταδίων ὄντι. ἀλλ' εἰκὸς εἶναί τινα συμβαίνειν ἐκ παραλλήλου θέσεως τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὸ ὀρθὸν ἀμφοτέρωθεν, ὥσπερ ὀφῆς τινὸς γνομένης, καὶ τὰ τὰς πρὸς τὸν ὠκεανὸν ἐκβολάς. τέτταρα δ' ὄντι διαστήματα, οἷς χρῶνται συνήθως ἀπὸ τῆς νήσου ἐκ τῆς ἠπείρου, τὰς ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν τῆς τε ῥήνου, καὶ τοῦ σηκουάνα, καὶ τοῦ λείγηρος, καὶ τοῦ γαρουνᾶ. οἷς δ' ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν ῥῆνον τόπων αὐαγομένοις, οὐκ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν ὁ πλοῦς ὄντι, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ὁμορούντων τοῖς μενάπιοις μοσινῶν, παρ' οἷς ὄντι καὶ τὸ ἔπορ ᾧ ἐχρήσατο ναυστάθμῳ καῖσαρ ὁ θεός, διαίρων εἰς τὴν νῆσον. νύκτωρ δ' ἀνήχθη, καὶ τῇ ὑσταίᾳ κατῆρε πρὸς τεταρτίῳ ὥρᾳ, τ καὶ ὀκτὼ σταδίους τοῦ διάπλου τελέσας. καὶ τὰ λαβὲ δ' ἐν ἀρούραις τὸν σῖτον. ἔστι δ' ἡ πλείστη τῆς νήσου μεσόγαια, καὶ κατάδρυμον. πολλὰ δὲ γεώλοφα τῆς χωρίου ὄντι. φορεῖ δὲ σῖτον καὶ βοσκήματα, καὶ χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, καὶ σίδηρον. ταῦτα μὲν δὴ κομίζεται ὑπ' αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ αὐχμάποδα, καὶ κύνες δύφυεῖς πρὸς τὰς θηρήσεις. κελτοὶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρῶνται καὶ τούτοις, καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις. οἱ δὲ ἄνδρες δύμηκέστεροι τῶν κελτῶν εἰσὶ, καὶ πόσον ξανθότεροι, χαυνότεροι δὲ τοῖς σώμασι. σημεῖον δὲ τὸ μεγέθος. ἀντίπαλας γὰρ ἡμεῖς ἐσβάλλομεν τῷ ῥώμῃ, τῶν ὑψηλοτάτων αὐτόθι ὑποβρέχοντας, καὶ ἡμιπόδιον. βλαισοὺς δὲ, καὶ τ ἄλλα οὐκ εὐχρήμους τῇ στάσει. τὰ δ' ἤθη τὰ μὲν ὅμοια τοῖς κελτοῖς, τὰ δ' ἁπλούστερα καὶ βαρβαρώτερα. ὥστ' ἐνίους γάλακτος ὑποπιόντας, μὴ τυροπιεῖν,

Multa præterea de illis peculiariter asserit, quę huius tempestatis hominibus haud sanè respondent. Hoc etiam illorũ est propriũ, ut laboribus agitentũ, ut macilẽti sint, uentresq; minimè propendeant. Quisquis itẽ iuuenis zonæ mensuram excedat, multari. Hæc quidem de Transalpina Gallia. Britannię forma triangula est, eius latus ubi ad longitudinem maximum est, Galliæ è regione opponitur, neq; minus, neq; productius. Est enim stad. circiter quatuor millium & CCC. aut CCCC. Latus utrunque & Gallicum, ab Rheni eruptione, usque ad Arctica Pyrenæi montis excurrentia saxa ad Aquitaniam, & Cantij & Rheni ostijs oppositum. Quod quidem orientem maximè solem prospectans Britanniæ signum, usque ad extremas insulę rupes, in occasum contra Aquitaniam, montemq; Pyrenæum est. Hæc quidem à Pyrenæis mõtibus ad Rhenum minima distantia est: quãdoquidem maxima dicta est stad. v. millium. At acclinationem quandam esse à parallela flumini locatione credendum est, ex utraque ad montem parte inflexione quadam facta, ad extrema in Oceanum uergentia. Quatuor uerò quibus ex continenti assiduè in insulã utuntũ, interualla sunt, quæ ab egressibus amnium extant: Rheni uidelicet ac Sequanę, Ligerisq;, & Garumnæ. Illis autẽ qui uicina loca tenent, ascensuris ex Morinis confinibus Menapijs, non autem ab eius ostio, enauigatio est. Quibus quidẽ Itium uicinum est, quo nauali usus est diuus Cæsar, cum in insulã cursum solueret. Intendentibus autem iam tenebris ascendens, postridie eius diei, horam circiter quartã, applicuit stad. CCC. ac XX. cursum conficiens. Frumenta uerò deprehendit per rura. Maxima planè pars insulæ campis constat & arbustis. Sunt etiam nonnulli per agrum tumuli, tellus frugifera, pecore abundans, auro, argento, & ferro. Hæc ex ipsa efferuntur insula, pelles quoq; atq; mancipia, canes etiã ad uenandũ aptissimi. Galli his quidẽ indigenis ad belligerandũ plurimũ utuntur. Virorũ quidẽ statura supra Gallos procera, sed nõ adeò flauẽte coma, corpora uerò laxiora, quod proceritatis indiciũ est. Vidimus nos Romæ puberes lõgissimi corporis, indigenis semipede celsiores, lingua balbuti entes, in cęteris nõ pulchris admodũ * lineamentis in cõsistendo. Moribusq; partim Gallis similes, partim simpliciores magis barbaris. Quidã lactis abundãtes, cõficiendi casei, posita.

* τ ἄλλα οὐκ εὐχρήμους τῇ στάσει, id est cætera dispositione nõ perinde composita.

per

per imperitiam prorſus ſunt ignari, colendorum hortorum, & ruris operum imperiti. Potentatus habent inter ſe, & inſtar Gallorum quorundam, in gerendis bellis immanes ut plurimum. Eorum urbes ſunt nemora. latiſſimos enim circos deiectis obſtruunt arboribus, ubi conſtructis tugurijs, & ipſi pariter & armenta ſtabulantur, nec multum quidem ad tempus. imbriferum aerem magis, quàm niualem eſſe conſtat. Per ſerenitates autem nebulis latè occupantur, adeò ut die tota, tribus tantum aut quatuor horis circa meridiē ipſum ſolem aſpiciant. Hoc idem Morinis et Menapijs, eorumq; finitimis cōtingit. Diuū Cęſarem bis in Britanniam tranſiſſe conſtat, unde re nulla quidem magnificè geſta, è ueſtigio reuenit. Nec longius introgreſſus inſulam, cum inter Barbaros in Gallia milites q; ſuos ortæ ſeditiones eſſent. Acceſſit etiā magna claſſis amiſſio, uehemētibus aquarū inūdationibus, & decrementis plena luna. Duabus autē victorijs contra Britannos re bene geſta potitus, cū duos tantū militum ordines traiecisſet, acceptis obſidibus, magnā ſeruorum numerū, ingentemq; prædā reportauit. Hoc tamen tempore quidā eius loci principes legationibus & obſeuantijs, Auguſti Cęſaris amicitiā comparantes, in Capitolio dona deis obtulerunt, & uniuerſam ferè inſulā Romanis propriam, familiaremq; inſtruxerunt. Vectigalia grauia tolerant, ſiue hinc res in Galliam importent, ſiue illinc exportent. Hæc autem ſunt eburnea uaſa, forfices, monilia, & ex electro, & uitrea ſupellex, & alia huius generis mercimonia: adeò ut ad inſulæ cuſtodiā nullo iam opus ſit præſidio. Non enim plus ordine uno militū, uel equitatu aliquo indiget, ut ab ipſis tributa exigantur: æqualiter enim eſt impoſitū uectigal. Vniuerſa uero impenſa, collectis inde pecunijs, pars exercitui conſtituitur. Tributorū nanq; ſolutionem impoſitorū comminui neceſſe eſt. Simul & periculis occurrendum eſt nonnullis, ſi adacta ſit uiolentia. Sunt & aliæ circa Britāniam inſulæ quædā paruæ, cæterū ei annexa magna eſt Ibernia, ad Septentrionē expoſita: prolixa, ſed ampliſſimam latitudinē habens, de qua nihil dicere manifeſtū habemus, hoc duntaxat excepto, quòd longè magis quàm Britanni ſyluęſtres, illius ſunt incolę, Anthropophagi, id eſt hominū carne ueſcētes, manduconesq; magni. Defunctos etiam parentes eſſe, in eximia honeſtatis parte ponunt,

* Conſtituta autem fuerat impenſæ ratio pro modo tributorum, alioqui minui uectigalia neceſſe, ſi tributa inſuper imperarentur. quod ſi uis inferretur, periculū foret ne ad defectionē ſollicitarentur.

δι᾽ τὴν ἀπειρίαν, ἀπείρους δ᾽ εἶναι καὶ κηπείας, καὶ ἄλλων γεωργικῶν. δυναστεῖαι δ᾽ εἰσὶ παρ᾽ αὐτοῖς. πρὸς δὲ τοὺς πολέμους, ἀπηνείαις χρῶνται τοπίοις, καθάπερ οἱ τῶν κελτῶν ἔθνοι. πόλεις δ᾽ αὐτῶν εἰσὶν οἱ δρυμοί. περιφράξαντες γὰρ δένδρεσι καταβεβλημένοις, εὐρυχωρῆ κύκλον καὶ αὐτοὶ ἐντοῦθα καλυβοποιοῦνται, καὶ τὰ βοσκήματα κατασταθμεύουσιν, οὐ πρὸς πολὺν χρόνον. ἐπομβροι δ᾽ εἰσὶν οἱ ἀέρες μᾶλλον ἢ νιφετώδεις. ἐν δὲ ταῖς αἰθρίαις ὁμίχλη κατέχει πολὺν χρόνον, ὥστε δι᾽ ἡμέρας ὅλης ὧδε τρεῖς μόνον ἢ τέτταρας ὥρας τὰς περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁρᾶσθαι τὸν ἥλιον. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ τοῖς μορινοῖς συμβαίνει, καὶ τοῖς μεσαπίοις, καὶ ὅσοι τοὺ τὴν πλησιόχωροι. δὶς δὲ δι᾽ ἔτους καίσαρες εἰς τὴν νῆσον ὁ θεός. ἐπανῆλθε δὲ δι᾽ ταχέως οὐδὲν μέγα δι᾽ πραξάμενος, οὐδ᾽ πολεμῆσαι ὧδε πολὺ τῆς νήσου, διά τε τὰς ἐν τοῖς κελτοῖς ὑμομενίας στάσεις, τῶν τε βαρβάρων καὶ τῶν εἰκείων στρατιωτῶν, καὶ δι᾽ τὸ πολλὰ τῶν πλοίων ἀπολέσθαι τῇ τῶν πανσέλινων, αὐξησιν λαβουσῶν τῶν ἀμπώτεων καὶ τῶν πλημμυρίδων. δύο μέντοι ἢ τρεῖς νίκας νίκησε τοὺς βρετανούς, καί πορ δύο τάγματα μόνον πραιώσας τῆς στρατιᾶς, καὶ ἀπήγαγεν ὅμηράς τε καὶ αὐθράποδα, καὶ τῆς ἄλλης λείας πλῆθος. νυνὶ μέντοι τῶν δυναστῶν τινὸς τῶν αὐτόθι πρεσβύσεις καὶ θεραπείας κατασκευασάμενοι τῷ πρὸς καίσαρα ἐνιαυσίαν φιλίαν, ἀναθήματά τε ἀνέθηκαν ἐν τῷ καπιτωλίῳ, καὶ οἰκείαν σχεδὸν πᾶσαν προσκύσασαν τοῖς ῥωμαίοις ὅλην τὴν νῆσον. τέλη τε οὕτως ὑπομένουσι βαρέα, τῶν τε εἰσαγομένων εἰς τὴν κελτικὴν ἐκεῖθεν, καὶ τῶν εἰσαγομένων ἐνθένδε. τοῦτα δ᾽ ἐστὶν ἐλεφάντινα ψάλια, καὶ περιαυχένια καὶ ἀλυσσεῖα, καὶ ὑάλη σκεύη. καὶ ἄλλος ῥώπος τοιοῦτος, ὥστε μηδὲν δεῖν φροντίδος τῆς νήσου. τοὐλάχιστον μὲν γὰρ, ἑνὸς τάγματος χρήζοι ἄν, καὶ ἱππικοῦ τινος, ὥστε καὶ φόρους ἀπάγεσθαι παρ᾽ αὐτῶν. εἰς ἴσον δὲ καθίστατο παῦ τὸ αὐάλωμα τῇ στρατιᾷ τοῖς περιφερομένοις χρήμασιν. ἀνάγκη γὰρ μειοῦσθαι τὲ τέλη φόρων ὧν ἐλλομένων· ἅμα δὲ καὶ κινδύνους ἀπάντων τινας, βίας ἐπαγομένης. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πρὸς τῷ βρετανικῷ νήσοι μικραί. μεγάλη δ᾽ ἡ ἰέρνη πρὸς ἑσπέραν αὐτῆς παραβεβλημένη, πεμπάκης, μᾶλλον πλάτος ἔχουσα. πρὸς ἣν οὐδὲν ἔχομεν λέγειν σαφὲς, πλὴν ὅτι ἀγριώτεροι τῶν βρετανῶν ὑπάρχουσιν οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν. ἀνθρωποφάγοι τε ὄντες καὶ πολυφάγοι, τούς τε πατέρας τελευτήσαντας κατεσθίειν μὲν καλῶς νενόμικασι, καὶ φα-

καὶ φανερῶς μίσγεσθαι ταῖς τε ἄλλαις γυναιξί, καὶ μητράσι, & ἀδελφαῖς. καὶ ταῦτα δ' οὕτω λέγομεν, ὡς ἂν ἐχόντων ἀξιοπίστους μάρτυρας. καίτοι τό γε ἀνθρωποφαγίας, καὶ σκυθικὸν εἶναι λέγεται, & γὰρ ἀνάγκας πολιορκητικὰς, καὶ κελτοί, καὶ ἴβηρες, καὶ ἄλλοι πλείους, ποιῆσαι δοκοῦσι λέγονται. περὶ δὲ θούλης ἔτι μᾶλλον ἀσαφὴς ἱστορία, διὰ τὸν ἐκτοπισμόν. ταύτην γὰρ τὴν ὀνομαζομένην, ἀρκτικωτάτην πάντων φασίν. ἃ δ' ἔφημεν περὶ ταύτης, καὶ τὴν ἄλλην τῶν ταύτη τόπων, ὅτι μὲν πεπλάσται, φανερὸν ἐκ τῶν γνωριζομένων χωρίων. κατέψευσται γὰρ αὐτὴν τὰ πλεῖστα, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται. ὥστε δῆλός ἐστιν ἐψευσμένος & μᾶλλον περὶ τὴν ἐκτοπισμένην. πῶς μέντοι τὰ οὐράνια καὶ τὴν μαθηματικὴν θεωρίαν ἔοικεν οὐδεὶς κεχρῆσθαι τοῖς πράγμασι, τοῖς τὴν κατεψυγμένην ζώνην πλησιάζουσι, τὸ τὴν καρπῶν εἶναι τὴν ἄμορον, καὶ ζώων τὴν μὲν ἀφορείαν παντελῆ, τὴν δὲ σπάνιν. κεχρῆσθαι δὲ καὶ ἄλλοις λαχανώδεσι, καὶ καρποῖς καὶ ῥίζαις τρέφεσθαι. παρ' οἷς δὲ σῖτος & μέλι γίγνεται, καὶ τὸ πόμα γίνεσθαι τοῦτο ἔχειν. τὸν δὲ σῖτον ἐπειδὴ οὐδὲ ἡλίους οὐκ ἔχουσι καθαροὺς, γὰρ οἰκοις μεγάλοις κάπτουσι, συγκομιδὴν τὴν δι' ὅλου τοῦ σταχύου. οὐ γὰρ ἄλλως ἄχρηστοι γίνονται διὰ τὸ αὐλίζειν, καὶ οὐδὲ ὄμβρους. μετὰ δὲ τὴν ἑτέραν τὴν ἄλπεων κελτικὴν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα τὴν χώραν ταύτην, περὶ αὐτῶν τῶν ἄλπεων λεκτέον, καὶ τῶν κατοικούντων αὐτὰς, ἔπειτα περὶ τῆς συμπάσης ἰταλίας. φυλάττουσι γὰρ τῇ γραφῇ τὴν αὐτὴν τάξιν, ἣν περ διέλωσιν ἡ τῆς χώρας φύσις. ἀρχὴν μὲν οὖν αἱ ἄλπεις οὐκ ἀπὸ μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκασί τινες, ἀλλ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων, ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ ἀπεννίνα ὄρη κατὰ γενουαν ἐμπορεῖον λιγύων, καὶ τὰ καλούμενα σαββάτων οὐάλα, ἅπερ ὅμοιά τῃ ἀγκύρᾳ. τὸ μὲν γὰρ ἀπεννίνον ἀπὸ γενούας, αἱ δὲ ἄλπεις ἀπὸ τῶν σαββάτων ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, σταδίους δ' εἰσὶ μεταξὺ γενούας καὶ σαββάτων, σ πρὸς τοῖς ξ. μετὰ δὲ τ πρὸς τοῖς ο, ἄλβιον γαῦνόν ὅτι πόλισμα. οἱ δ' ὑποκάτω τοῦτο λίγυες ἴγαυνοι καλοῦνται. ὑπὲρ τοῦτο δ' εἰς μονοίκου λιμένα υ καὶ π. ὑπὲρ δὲ τοῦτ μεταξὺ πόλις σύμεγεθης, ἄλβιον ἰντεμέλιον, & οἱ κατοικοῦντες ἰντεμέλιοι. καὶ δὴ καὶ σημεῖον τίθενται, τὴν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν σαββάτων εἶν τοῖς ἄλπεσιν ἐκ τῶν ὀνομάτων τούτων. τὰ γὰρ ἄλπια, καλεῖσθαι πρότερον ἄλβια, καθάπερ καὶ ἀλπόνια. καὶ γὰρ νῦν ὠθεῖ τὸ ὑπὲρ τοῖς ἀποσιν, ὅ & ὑψηλὸν συνάπτον πως τῇ ἄκρᾳ καὶ τὰς ἄλπεσιν,

Nec minus alienis in propatulo uxorib. immiſceri, maritibus etiam atq; ſororib. Horum etiam quæ commemoramus, dignos fide teſtes non ſanè habemus. Atqui commanducandorum hominum morem, Schytarũ eſſe traditur. In obſidionalibus quoq; neceſsitatibus idem factitaſſe, Galli & Hiſpani, alijq; cõplures dicuntur. De Thule item obſcura eſt hiſtoria, propter eius in ultima loca remotionem: hanc ſiquidem ſuper omnes fama uulgatas, magis atq; magis ad Septentrionẽ expoſitam locant. Cæterùm ea quæ de hac ipſa deq; uicinis illis locis Pytheas ſcripta reliquit, figmẽta eſſe, per celeberrimas regiones nobisq; notiſsimas, conſtat. Verùm cum de his plurima (ut ſuperius diximus) mẽtitus ſit, & de remotioribus magis mẽtitus apparet. Veruntamen ijs quæ ad cœli rationem & mathematicam ſpeculationem attinent, ſatis cõmodè uſus uidetur, de rebus potiſsimũ frigidæ zonæ propinquis, de fructibus, deq; animalibus manſuetis, partim omnimodã ſterilitatem, partim raritatem exponens, milio, reliquisq; caulibus, & fructibus, atq; radicibus alitapud aliquos frumenta naſci, melq; produci, & hinc potũ ſumere. Triticũ autẽ, quia ſoles puros nõ habẽt, intra laxas domos, congeſtis eò ſpicis, triturare. Areas cum ſole carẽt, & pluuiæ inundent, reddit prorſus inutiles. Poſtq; de Tranſalpina Gallia, deq; tenentibus eam regionẽ gentibus, ſcriptũ eſt, de ipſis iam Alpibus, deq; earũ habitatoribus, deinde de uniuerſa dicendũ eſt Italia. Eundẽ igitur in deſcribẽdo ſeruãt ordinẽ, quẽ ipſa locorum natura ſuppeditat. Alpes profectò ipſę, non quidẽ à Monœci portu (ut pleriq; referunt) ſed ijſdẽ ex locis, à quibus Apennini montes, incipiunt. Ad Genuã Liguſticũ emporiũ, & Sabatia, uada nuncupata, quę paludes ſunt, Apenninus quidẽ à Genua, Alpes uerò à Sabatijs initiũ capiũt. Inter Genuã uerò et Sabatios ducẽta ac ſexaginta ſtad. interſunt. Inde poſt C C C et L X X ſtad. Albigaunus eſt oppidũ, cuius incolę Ligures Ingauni appellãtur. Ex hoc loco ad Monœci portũ ſtad. C C C C et L X X X. Quo in medio urbs ingens eſt Albion Intemeliũ, cuius habitatores Intemelij uocantẽ. Ab hiſce nominib. indicium ponunt, quod à Sabatijs Alpes primordium habẽt. Alpia enim prioribus ſeculis, uocabatur Albia, quemadmodũ & Alpionia. Nanq; hoc tempore in lapodes, mons excelſus horum ultima attingens & Alpes ipſas,

Albium nominant, perinde ac eousq; extendantur Alpes. Cum igitur Ligures, partim Ingauni, partim Intemelij sint, eorum coloniæ ad mare deductę, una quidē Albiū Intemelium, quasi Alpium: altera uerò diuisē magis, Albigaunū uocantur. Hisce duabus nationibus Ligurum, quas antè dixi, Polybius unam Oxybiorū, & alteram Decietarum adiungit. Hoc litus uniuersum à Monœci portu, usq; Thusciam continuū, omnino sine portubus est, exceptis paruis quibusdam stationib. ad iactandas anchoras minus ineptis. Imminēt immanes rupes atq; præcipites, quę iuxta mare angustos relinquunt transitus. Qui Liguriam habitāt, ut plurimum ex pecore uictum agitāt, lacte hordeaceaq; potione, maritimis ex locis ac montanis pastū quæritantes. Materiam uerò ædificandis nauibus frequentissimā hic montes habēt, arboresq; maximas, adeò ut in quibusdā crassitudinis diameter octonis inueniatē pedibus. Plurima etiā ad uarios usus, & fabricāda mortaria, nec ad cōficiendas mēsas deteriora, quę omnia ad emporium Genuā comportantē, pecora itē pellesq; & mella. Cōtra uerò oleum & uinū Italicum exportant, quod quidē illis modicū, ac picatum & austerum est. Hic equi & muli nascuntur, quos gegenios uocitant, hinc Ligusticæ tunicę, hinc sagula. Abundat etiam apud eos lingurium, quod electrum quidam appellant. Non multi admodum equo militant: pedites uerò, in tumultuarijs præsertim pugnis, optimi, æreis autē utentes parmis: unde coniecturā dedere, se origine Græcos esse. Monœcus præterea portus statio quædā est, nō magnarū, nō multarū capax nauiū, templum habēs Herculis, cognomento Monœci, q̄niā is in eo habitet solus. Porrò Massilienſis adnauigatio, ipso ex nomine hucusq; uidetē extendi. Ab Antipoli uerò, paulo plus stad. c c abest, ex hoc loco Massiliam usq;, et paulo ulterius gens Sallyū incumbentes tenet Alpes, & nonnullas ipsius litoris rupes, cū Græcis promiscuē. Prisci autem Græci Sallyes ipsos Ligures uocant, regionem'que Ligusticam quam Massilienses habitāt. Posteri uerò Galli, Ligures uocauerunt planitiem ipsam usq; Luerionem atque Rhodanum. Ex qua ipsi incolæ, non modò peditatum, uerumetiā equitatū mittere solebāt, in denas diuisi partes. Priores hos extransalpinis Gallis in potestatē redegere Romani cōtra istos, cōtraq; Ligures bellū diuturnum protrahentes, cum

ἄλβιον λέγεσθαι, ὡς αὖ μέχρι δ' ὄλυρο τῶν ἄλπεων ἐκτεταμένων. τῶν οὖν λιγύων τῶν μὲν ὄντων ἰγαύνων, τῶν δὲ ἰντιμελίων, εἰκότως τὰς ἀρχικίας αὐτῶν ὑπὸ τῇ θαλάττῃ, τὸν μὲν ὀνομάζεσθαι ἄλβιον ἰντιμέλιον, οἷον ἄλπιον· τὸν δὲ ὑπὸ τετμημένους μᾶλλον, ἄλβιον γαῦνον. πολύβιος δ' ὑποτίθησι τοῖς ἄλλοις φύλοις τῶν λεγόντων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν ὀξυβίων καὶ τὸ τῶν δεκιητῶν, ὅλως δὲ ἡ παραλία αὕτη πᾶσα μέχρι τῆς τυρρηνίας ἀπὸ μονοίκου λιμένος, πλὴν στενῆς τινὸς ὄντος καὶ ἀλίμενος, πλὴν βραχέων ὁρμων καὶ ἀγκυροβολίων. ὑποδέκεται δ' οἱ τῶν ὀρῶν ὑψαίσιοι κρημνοί, σχεδὸν ἀπολιπόντες πᾶσι θαλάττῃ πάροδον. κατοικοῦσι δὲ λίγυες, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων τοπίον, καὶ γάλακτος, καὶ κριθίνου πόματος, νεμόμενοι πάντα τὰ πρὸς θαλάττῃ χωρία, καὶ τὸ πλέον τὰ ὄρη. ἔχουσι δ' ὕλλιν φυτῶν θαμπόλλιν, ναυπηγήσιμον, καὶ μεγαλόδενδρον, ὥστ' ἐνίοις τῶν πάχους τὸν διάμετρον ὀκτὼ ποδῶν εὑρίσκεσθαι. πολλὰ δὲ καὶ τῇ ποικιλίᾳ τῶν θυίνων, οὐκ ἔστι χείρω πρὸς τὰς τραπεζοποιίας. ταῦτα τε δὴ κατάγουσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τὸν γένουαν, ἡ θρέμματα, ἡ δέρματα, καὶ μέλι. ἀντιφορτίζονται δ' ἔλαιον καὶ οἶνον τὸν ἐκ τῆς ἰταλίας. ὁ δ' παρ' αὐτοῖς ὀλίγος ὄν, πίττης, αὐσηρός. φυτοῦθαι δὲ ἐσὶν οἱ γυλλίωνες λεγόμενοι ἵπποι τε καὶ ἡμίονοι, καὶ οἱ λιγυστινοί τε χιτῶνες καὶ σάγοι. πλεονάζει δὲ καὶ τὸ λιγούριον παρ' αὐτοῖς, ὃ τινὲς ἤλεκτρον πῶς ἀγορεύουσι. στρατεύονται δ' ἵππεῖς μὲν ὀλίγοι πάνυ, ὁπλῖται δ' ἀγαθοὶ καὶ ἀκροβολισταί. ἀσπὶς δὲ τὸ χαλκᾶ εἶναι, τετμημένον τινὰ τύπον ἑλλήνων αὐτῶν ἔστιν. ὁ δὲ τοῦ μονοίκου λιμὴν ὁρμός ἐστιν, ὁ μεγάλαις, οὐδὲ πολλαῖς ναυσὶν, ἔχων ἱδρυμα ἡρακλέους μονοίκου καλουμένου. ἔοικε δὲ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος καὶ μέχρι δεῦρο σῴζεσθαι ὁ μασσαλιωτικὸς παράπλους. δίεργει δ' αὐτὸν πόλεως μικρὸν πλέους ἢ σταδίους. πρῶτος δ' ἔστιν ἀφ' ἡμῶν μέχρι μασσαλίας καὶ μικρὸν πρόσω τὸ τῶν σαλύων ἔθνος, οἰκοῦντες τὰς ἄλπεις τὰς ὑποδρομίδας, καί τινας τῶν παραλίας ἀναμὶξ τοῖς ἕλλησι. καλοῦνται δὲ οὗτοι σάλυες οἱ μὲν παλαιοὶ τῶν ἑλλήνων λίγυας, καὶ τὴν χώραν λιγυστικήν. ἔχουσιν οἱ μασσαλιῶται λιγυστικὴν. οἱ δ' ὕστερον κελτοὶ λίγυας ὀνομάζουσι. καὶ τὴν μέχρι λουδρίωνος καὶ τοῦ ῥοδανοῦ πεδιάδα ταύτοις πρόσνεμουσιν, ἀφ' ἧς οὐ πεζὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱππικὴ ἔστελλον στρατιὰν, εἰς δέκα μυριάδας ὁπλιτῶν. πρώτους δ' ἐχειρώσαντο ῥωμαῖοι τούτους, τῶν ὑποδρομίδων κελτῶν, πολὺν χρόνον πολεμήσαντες καὶ τούτοις καὶ τοῖς λίγυσιν.

ἀρξα μέ-

ἀφικνεῖσθαι τὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν παρόδους, τὰς διὰ τῶν Ἀλπείων. ἡ γὰρ καὶ ἡ Γαλατικὴ καὶ κατὰ θάλατταν ἐλκίζοντο· καὶ τοσοῦτον ἴσχυον, ὥστε μόλις στρατοπέδοις μεγάλοις πρὸς τὴν ἐν τῷ ὁδῷ. ὀγδοηκοστὸν δ' ἔτος πολεμοῦντες, διεπράξαντο μόλις ὥστ' ὠδὶ ιβ' σταδίους τὸ πλάτος ἀνακεῖσθαι τῇ ὁδῷ τοῖς ὁδεύουσι δημοσίᾳ. μεταπεσόντα μὲν οὖν καὶ τέλυσαν ἅπαντας, καὶ διέταξαν αὐτοῖς τὰς πολιτείας, ὥστε ἡσυχάζειν φόρου. μετὰ δὲ ταῦτα σάλυες ἀλβιῆς καὶ ἀλβίοικοι καὶ οὐοκοντίοι νέμονται τὰ προσάρκτια μέρη τῶν ὀρῶν. παρατείνουσι δ' οἱ οὐοκοντίοι μέχρι ἀλβρίγων. ἔχοντες αὐλῶνας ἐν βάθει τῶν ὀρεινῶν ἀξιολόγους καὶ ὀχυρούς· ὧν ἔχουσιν ἐκεῖνοι. ἀλλόβριγες μὲν οὖν καὶ λίγυσι τοῖς πρὸς πυρηναίοις τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν ναρβωνῖτιν. οὐοκοντίοι δὲ καθάπερ καὶ οὐόλκας ἔφαμεν, οὓς πρὸς νέμουσι τὰ πρὸς καθ' αὑτούς. τῶν δὲ μεταξὺ τοῦ οὐάρου καὶ τῶν γαλατῶν λιγύων, οἱ μὲν ὠδὶ τῇ θαλάττῃ τοῖς ἰταλιώταις εἰσὶ οἱ αὐτοί. ὠδὶ δὲ οὓς ὀρεινοὺς πέμπει τινὰ τῆς ἱππαρχίας τῶν ἱππικῶν αὐτῶν, καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλους τῶν τελέως βαρβάρων. μετὰ δὲ οὐοκοντίους σικόνιοι, καὶ τευθόνιοι, καὶ μετ' αὐτοὺς μεδυάλλοι ὑπὲρ τὰς ὑψηλοτάτας ἔχουσι κορυφάς. ἐν γοῦν ὀρθιώτατον αὐτῶν ὄψος, σταδίων ἑκατὸν ἔχειν φασὶ τὴν ἀνάβασιν. καὶ τοὔνθεν πάλιν τὴν ὠδὶ οὖν ὄρους οὖσι τῆς ἰταλίας κατάβασιν. ἄνω δ' ἐν πισκοίλοις χωρίοις λίμνη τε συνίσταται μεγάλη, καὶ πηγαὶ δύο οὐ πολὺ ἀπέχουσιν ἀλλήλων, ὧν ἑκάτερα τῆς ἑτέρας ὄδωρ ὁ μὲν ἁρυγόπους ποταμὸς χαράδρωδης, ὡς ὧν ἐμβολαὶ νοῦ κατάρασις. καὶ ὁ δυρίας εἰς ταὐτόν. ὅσον γὰρ πάδῳ συμμίσγει, κατισχνειχθεὶς δι' ἀπάτων εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔνθα ἄλπεως κελτικῶν. ἐκ δὲ τῆς ἑτέρας πολὺ ταπεινότερος τῶν χωρίων τούτων αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ πούς, πολύς τε, καὶ ὀξύς. πλοϊμώτερος δὲ γίνεται μείζων καὶ πρότερος, ἐκ πολλῶν δὲ λαμβάνει τὴν αὔξησιν. ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ἤδη γυρόμενος καὶ πλατυνόμενος. τῇ δὲ διαχύσει πόρρω τῆς ἀμβλώνης ὁρᾷ ῥοῦν. εἰς δὲ τὸν ἀδριατικὸν θάλατταν ἐμπίπτει μέγιστος γυρόμενος τῶν κατὰ τὸν δυρώπιον ποταμῶν πλὴν τοῦ ἴστρου. ὑπερκείνται δ' οἱ μὲν μέδυλοι μάλιστα τῆς συμβολῆς τοῦ ἴσαρος πρὸς τὸν ῥοδανόν. ὠδὶ δὲ θάτερα μέρη τὰ πρὸς τὴν ἰταλίαν, κατειλήφασι λεχθείσης ὀρεινῆς, ταυρινοί τε οἰκοῦσι λιγυστικὸν ἔθνος, καὶ ἄλλοι λίγυες. κύτταρον δ' ὃν καὶ ἡ τοῦ ἰδεόννου λεγομένη γῆ, ἡ τοῦ κοτίου. μετὰ δὲ οὓς οἱ μὲν πάδῳ σαλασσοί.

ipſis tranſitum in Hiſpaniã occludere conarentur, qui per litus habendus eſſet. Nam terra mariq; frequentiſsima illorum fuere latrocinia, tantoq; ualebant robore, ut uix adductis etiam magnis exercitibus, tutum tranſeuntibus iter extiterit. Octogeſimum uerò cum eis belligerantes ad annum, difficulter effecerunt, ut publicè permeantibus uia ad ſtad. XII latitudinem laxaretur. Tamen poſtea fractis uniuerſis, ipſi terrore incuſſo, gubernãdi formulas impoſuere. Poſt Sallyes tenent Albienſes, & Albœci, & Vocuntij mõtana in Septentrionem uergentia. Vocuntiorum regio ad Allobrogas uſq; protenditur. Ii profundas in mõtanis ualles habẽt, memorabiles quidem, neque ulla ex parte uallibus quas tenent illi deteriores. Allobroges itaq; & Ligures ſub prætoribus in Narbonenſem proficiſcentibus agrum inſtruuntur. Vocuntij autẽ, uti Volcas diximus, ad Nemauſum iure ſuo inſtructi tenentur. Cæterùm qui inter Varum & Genuam incolunt, Ligures, ij dem in Italicorum numero ſunt, ad mare pertinentes. Ad montanos autem quidam præfectus equitum, ſicut & ad reliquos omnino Barbaros, mittitur. Poſt Vocuntios Siconij ſunt, & Tricorij, deinde Medualli, excelſos habẽtes uertices. Eorum igitur rectiſsimum in ſublime cacumen ſtad. centum aſcenſum habere traditur, rurſum hinc ad Italiæ terminos, deſcenſum patére aiunt. Supra uerò nõnullis in locis admodum cauis, lacus eſt ingens, & fontes duo non multum inter ſe diſtantes, è quorum altero amnis effunditur Daruentius nomine, per confragoſa ſeſe in Rhodanum loca præcipitans. Contraria uerò de parte Durias, ſeſe immiſcet Pado, per Salaſſos, intra Alpes illabens Galliæ. Ex altero longè humilior ipſe Padus per hos locos editur, multus ac celer: progreſſus autem, maior molliorq; efficitur. Nam multis ex amnibus incrementum excipit, potiſsimum ubi modò ad plana accedit, & latius extendi tur, diffuſus circũflectitur, & curſum ſegnem reddit. Iamq; ampliſsimus, Adriaticũ irrumpit pelagus, cunctos Europæ fluuios, præter Iſtrum, magnitudine exuperans. Adiacent Medualli, maximè ubi Rhodanus, & Iſar confluunt. Ad alteram uerò uergentem in Italiam partem, ex montibus dictis, Tauri ni, gens Liguſtica, reliqui que Ligures habitant. Horum ager eſt, quem Ideonni, & Cottij dicunt. Poſt iſtos & Padum Salaſsi ſunt.

Super quos quidē in cacumine Ceutrones, & Catoriges, & Varagri, & Nautuatæ, lacusq; *Palamena per quem Rhodanus effertur, & fluminis ipsius fontes. Non longè autem ab istis sunt Rheni fontes, & mons Aduallas, ex quo in septentrionem Rhenus excurrit. Et diuersa ex parte Aduas, in lacum Larium iuxta Comum intrans. Supra Comum ad Alpium radicem, Rhæti iacent, & Vennones, ad orientem uersi. Alia ex parte Lepontij, & Tridentini, & Stoni, alij complures populi parui, Italiam tenentes, qui superioribus annis inopes latrocinabantur. Hac autem ætate, aut deleti sunt, aut mansuetiores facti penitus, ut cum antea trāscensus per eorum montes pauci & difficiles essent, nunc multis ex locis per eos mortales & tuti & transitu faciles, propter eorum apparatum habeantur. Augustus enim Cæsar, ad latronum delendas insidias, magnum, quantum licuit, uiarum apparatum apposuit. Nō enim propter uastissima petrarum ingentium præcipitia, ubiq; naturam uiolare fas fuerat, cum hinc quidem supra uias immineret, hinc aūt irruerēt. Adeò ut per parua ab ingredientib. euitari discrimina nequeāt, incumbentibus in tam profundas fauces casib. Ibi uerò aliquas ad partes, adeò limes angustus est, ut & uiatoribus, & iumentis, præsertim insuetis, uertiginē oculorū afferat. Sinu autem indigenæ tuto gestentur. His igit̄ nulla præstare licet remedia, neq; glacialib. crustis, quæ supernæ & quidē lubricæ illabētes, uniuersam occupant semitā, & in subiacentes extrudūt ualles. Frequens enim super glaciem glacies inuicē incūbit, ingruentib. maximē niuibus, antequam in superficie omnino solib. dissoluant̄ Salassorū quidem regio magna est, profundā utrinq; uallem, agrūq; claudentib. rupibus, eorū etiam pars in superiora extendit̄ cacumina. Illis itaq; qui ex Italia supra montes positi sunt, una per uallē iam memoratā uia est. Inde bifariā diuiditur, una quidem per Pœninū (sic enim dicitur) ducit per Alpium summitates, iumentis inaccessibilis. Altera per Ceutrones prolixior. Tellus Salassorum aurifodinas habet, quas Salassi cum olim potentia ualerent, possidebant: sicut & ingrediendi dominium obtinebant. Magnam quidem illis opem ad effossiones ærarias aurum' que diluendum Durias fluuius afferebat. Quocirca multis in locis aquæ ductus partientes, communem alueum exinanibāt.*

Lemānus.etiam græcus codex hic errat.

τὰ δὲ τούτων γῆ ταῖς κορυφαῖς κολοβωθέντα, καπείγει, καὶ οὐαράγροι, καὶ ναυτουᾶται, καὶ ἡ πελαμῶνα λίμνη, ἀφ' ἧς ὁ ῥοδανὸς φορᾶται, καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ. οὐκ ἄποθεν δ' οὗτοι τῶν ἀρχαίων ἐστὶ τὰ ῥεῖθρα αἱ πηγαί, ἀφ' ὃ ἀδλυάλας ὄρος, ἀφ' οὗ ῥεῖ καὶ ὁ ῥῆνος ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ὁ ἀδδύας εἰς ταὐαντία ἐμβάλλων εἰς τὴν λαρίαν λίμνην τὴν πρὸς τῷ κώμῳ. ὑποκεῖται δὲ τοῦ κώμου πρὸς τῇ ῥίζῃ τῶν ἄλπεων ἱδρυμέναι, πρὸς μὲν ῥαιτοὶ καὶ οὐγόνοι ὑφ' ἑαυτοῖς ἐκλελιμένοι. πρὸς δὲ λεπόντιοι καὶ τριδεντῖνοι, καὶ στόνοι, καὶ ἄλλα πλείω μικρὰ ἔθνη κατέχοντα τὴν ἰταλίαν τοῖς πρόσθεν χρόνοις λῃστρικὰ καὶ ἄπορα. νυνὶ δὲ τὰ μὲν ἐξέφθαρται, τὰ δ' ἡμερῶται τελέως, ὥστε τὰς διὰ αὐτῶν ὑποβολὰς τῶν ὀρῶν πρότερον ὀλίγας καὶ δυσποράτους, νυνὶ πολλαχόθεν εἶναι καὶ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ βάτους, ὥρᾳ γῆς ὄντι τῇ κατασκολιῷ. προσέθηκε γὰρ ὁ σεβαστὸς καῖσαρ, τῇ καταλύσει τῶν λῃστῶν τοῦ κατασκολιοῦ τῶν ὁδῶν, ὅσον οἷόν τ' ἦν. ὁ γὰρ δυνατὸν πάντα χοῦ βιάσασθαι τοῦ φύσιν διὰ πέτρων, καὶ ἱερημένων ἀξιόπιστον, τῶν μὲν ὑποκειμένων ἦν ὁδοῦ, τὰ δ' ὑπερκείμενα, ὥστε καὶ μικρὸν ἐκβάσιν, ἀφυκτον εἶναι τὸν κίνδυνον, εἰς φάραγγας ἀβύσσους τοῦ πλάτους ὄντος. οὕτω δὲ ὄντι τὸ καὶ κατὰ πάντα ὁδός, ὥστ' ὀλιγοφορεῖται τοῖς πεζῇ βαδίζουσι καὶ αὐτοῖς καὶ ὑποζυγίοις τοῖς ἀνθεῖσι, τὰ δ' ὠθήσεια κομίζειν οὐ κόλπους ἀσφαλῶς. οὐτ' ὂν ταῦτα ἰάσιμα, οὔθ' ἁπαξαπλῶς ἀναστέλλεσθαι πλάκα, τῶν κρυστάλλων ἀνωθεν ἀξαίσει, σωσθῆναι ὅλως ἀφλαμβάνειν, καὶ σωτεχωθεῖν εἰς τὰς ὑποπεπούσας φαράγγας. πολλαὶ γὰρ ἀλλήλαις ἐπίκεινται πλάκες πάχους ὑφ' πάχους γινομέναι χιόνος χρυσαλλοειδῶς, καὶ τῶν ὑπὸ πολλῆς ἀεὶ ῥᾳδίως ἀφανομένων ἀπὸ τῶν γύτος περὶ σφαλυθῶσι τελέως γὰ δὶς ἡλίοις. ἡ δὲ σαλασσῶν πολλὴ μένοντι, γὰ αὐλῶνι βαθεῖ, τῶν ὀρῶν ἀμφοτέρων κλεισάντων τὸ χωρίον. μέρος δὲ πι αὐτὸ ἀπατείνει καὶ πρὸς τὰς ὑποκειμένας κορυφάς. τοῖς οὖν ἐκ τῆς ἰταλίας ὑποβλιθεῖσι τὰ ὄρη, σφᾶς δ' λεχθέντος αὐλῶνος ὄντι ἡ ὁδὸς, ἐστὶ σχίζεται σλίχα, καὶ ἡ μὲν σφᾶς τὸ ποινίνα λεγομένῳ, φορεῖσθαι ζεύγεσιν ὁ βατὴ τὰ ἄκρα τῶν ἄλπεων. ἡ δὲ σφᾶς κοῖλόν νων σλυσμικωτόρα. ἔχει δὲ χρύσια ἡ τῶν σαλασσῶν, ἃ κατεῖχον ἰσχύοντος οἱ σαλασσοὶ πρότερον, καθάπερ καὶ τὴν πρόσλων ἦσαν κύριοι. προσελάμβανε δὲ πλεῖστον εἰς τὴν μεταλλείαν αὐτοῖς ὁ δυρίας ποταμὸς, εἰς τὰ χρυσόπλυσια. διόπερ ὑπὸ πολλοὺς τόπους σχίζοντες τὰς ὑποχετέας τὸ ὕδωρ, τὸ κοινὸν ῥεῖθρον ἐξεκένουν.

ἔσχε δ' ἐκείνοις μὲν συμφόρᾳ πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ θήραν, οὐδὲ γεωργοῦντας τὰ ἐπ' αὐτοῖς πεδία, ἢ ἀρδείας στερουμένους, ἐλύπει, τὸ ποταμὸν διαμείνου ποτίζειν τὴν χώραν, ἀλλὰ τὸ ἑτερόρρεον ἔχειν τὸ ῥεῦθρον. ἐκ δὲ ταύτης ἢ αἰτίας πόλεμοι συνεχεῖς ἦσαν ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς ἀλλήλους. κρατησαν δὴν ὑπ' ῥωμαίων, τὴν μὲν χρυσουργιῶν ἀφ' ἑπτὰ ὄρη, καὶ ἢ χώρας οἱ σαλασσοί. τὰ δ' ὄρη κατέχοντο ἀκμῆ, τὸ δὲ ὕδωρ ἐπώλουν τοῖς δημοσιώναις τοῖς ὀργολαβήσασι τὰ χρύσια. καὶ πρὸς τούτοις δ' ἦσαν ἀεὶ διαφοραὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν δημοσίων. οὕτω δὲ συνέβαινε τοὺς στρατηγοῦντας ἀεὶ τῶν ῥωμαίων, καὶ πεμπομένους ὑπὸ τοὺς τόπους, δυσπορεῖν προφάσεων, ἀφ' ὧν πολεμίζουσι. μέχρι μὲν δὴ τῶν νεωστὶ χρόνων, τοτὲ μὲν πολεμούμενοι, τοτὲ δὲ καταλυόμενοι τὴν πρὸς τοὺς ῥωμαίους πόλεμον, ἴσχυρόμως, καὶ πολλὰ καὶ πέβλαπτον τοὺς δι' αὐτῶν ἐπορβάλλοντας τὰ ὄρη, κατὰ τὴν λησρικὴν ὁδόν. οἵ γε καὶ δι' ἐκείνην βροῦχον φυγόντα ἐκ μουτίνης, ἐπράξαντο δραχμὴν κατ' ἄνδρα. μεσσαλας δὲ πλησίον αὐτῶν χειμασθέντα, πυρὶ ξύλων κατέβαλε, τῶν τε ναυσίμων, καὶ τῶν πελειῶν ἀκοντισμάτων, καὶ τῶν γυμνασικῶν. ἐσύλησαν δέ ποτε καὶ χρήματα καίσαρος. οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ ἐπέλαβον κρημνοὺς στρατιώτας, πρόφασιν ὡς ὁδοποιοῦντας ἢ γεφυροῦντας ποταμούς. ὕστερον μέντοι κατεσφάγη αὐτῶν ἀφθίτου ὁ σεβασός, καὶ πάντας ἐλαφυροπώλησε, κωμιδηγήσας εἰς ἐπιδαμνίαν, ῥωμαίων ἀποικίαν· ἣν σωφρόνισαν μὲν, φρουρὰν εἶναι βουλόμενοι τοῖς σαλασσοῖς. ὀλίγον δ' αὐτέσχεν ἐδιώκουν οἱ αὐτόθι, ἕως ἠφανίσθη τὸ ἔθνος. τὴν μὲν οὖν ἄλλων σωμάτων τρεῖς μυριάδας ἐξεπόδησαν ὑπὸ τοῖς ἑξακισχιλίοις, τῶν δὲ μαχίμων ἀνδρῶν ὀκτακισχίλιοι. πάντας δ' ἐπώλησε τροχήτου ἀάρβων ἱππάρχου καὶ στρατηγός. τρισχιλίους δὲ ῥωμαίων πέμψας, ᾤκισε τὴν πόλιν αὐγούσταν ὁ καίσαρ, ἣν ὡς ἐστρατοπεδεύσε χωρίῳ οὐαάρρων. ἐν νῦν εἰρήνη ἄγει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι τῶν ἄκρων ὑπορβολῶν τῶν ὀρῶν. ἐξῆς δὲ τὰ πρὸς ἕω μὲν ὀρῶν, καὶ τὰ ὑπὸ στρέφοντα πρὸς νότον, ῥαιτοὶ καὶ οὐινδελικοὶ κατέχουσι, σωμάτων τῶν ἑλουητίοις ἢ βοίοις. ἐπίκεινται γὰρ τοῖς ἐκείνων πεδίοις. οἱ μὲν οὖν ῥαῖτοι μέχρι μὲν ἰταλίας καθήκουσι, μέχρι τοσούτου ὑπὸ κώμου. καὶ ὁ γε ῥαιτικὸς οἶνος τῶν γε τοῖς ἰταλικοῖς ἐπαινουμένων οὐκ ἀπολείπεσθαι δοκῶν, γε τοῖς τούτων ὑποπέσοις γίνεται.

quod cum ipſis ad auri uenandi conquiſitionem conduceret, reliquos ſua colẽtes arua, rigationib. deſtitutos cõtriſtabat, cum fluuius tantis ſuppeditare terris potũ nequiret, quia ſuperdextrum haberet alueum. Eam ob cauſam aſsidua inuicem prelia gens utraq; conſerebat. Potitis inde rerum Romanis, Salaſsi quidẽ & aurificiũ ſimul & agrum amiſerunt. Verùm montiũ iura tenẽtes, adhuc aquã publicanis, & aurifodinas capeſſentib. uenundabant. Aduerſus iſtos uerò propter publico rum uectigaliũ auaritiã, aſsiduę diſceptationes gerebant. Hoc pacto Romanis qui prætores aut locorum præfecti mittebantur, occaſiones ſemper abundè præſtabant, quibus bella ſuſciperent. Poſtremò ad hæc uiq; tempora nunc impugnati, nunc ſoluto bello Romanis cõciliati, potẽtes tamẽ erant, et multis damnis ab ipſis latrocinantibus affecti ſunt, qui per eorum montes traiecerunt. Quippe à quib. Decimus Brutus, ex Mutina fugiẽs, data uiritim drachma, ſeſe redemerit. Meſſala quoq;, cũ iuxta illos hyemaret, pro raptis ad comburendum lignis, itemq; ad haſtilia tyronibus exercendis, ulmis, precio pendere coactus eſt. Hi quoq; mortales quandoq; Cæſaris pecunias diripuerũt. Factisq; ſemitis, aut iunctis ponte fluuijs, præcipites exercitibus rupes commoditatem apponebant. Poſterius Cæſar Auguſtus eos funditus deleuit, & uniuerſos ſub corona uenundedit, ad Eporediam, Romanorum coloniam deportatos. Quam ideo inhabitandam curauerunt, ut Salaſsis præſidium eſſet Pauliſper autem obſiſtere ibidem potuere, quoad extincta eorum natio eſt. Cæterorum quidem corporum millia ſex & triginta cenſa ſunt: qui autem ferre arma poterant, octo millia impleuere. Terentius Varro Imperator cunctos illos acie uictos, ſub haſta uendidit. Trib. Romanorum millibus Cæſar Auguſtus miſsis, urbem Auguſtam habitandam tradidit, quo in loco Varro caſtra iam habuerat. Nunc autem finitima regio, uſque ad ſumma montium cacumina pacata uiuit. Vniuerſa deinceps montana pars, in Orientem & in Auſtrum uergens, à Rhætis Vindelicisque tenetur, Boijs, Heluetijsq; confinibus: nam eorum campis imminent. Cæterùm Rhæti ad Italiam uſque pertinent, quæ ſupra Veronam & Comum eſt. Vinum Rhæticum inter Italica egregiè commendata non ſanè inferius, in montanis illorum radicibus naſcitur.

Ipſi autem ad ea uſq; loca quæ Rhenus ſecat extenduntur. Huius autem nationis ſunt Leponti, & Camuni, atq; Vindelici, & Norici, & montana exteriora tenent maiori ex parte cum Brencis & Tenauis, his iam Illyricis. Iſti finitimas Italiæ partes omni tempore, & Heluetiorum, & Sequanorum, & Boiorum, & Germanorum incurſabant. Etenim ferociſſimi inter Vindelicos Licattij, Clautenatij, & Vennones cenſebantur. Rhætorum autem Rhucanthij, & Cotuantij. Eſtiones uerò & Brigantij ad Vindelicos pertinent. Eorum oppidum eſt Brigantium & Campodunum, & Licattiorum, ueluti arx quædam Damaſia. De horum ipſorum ſæuitia latronum in Italos, tale quiddam memoriæ proditur. Cum uicum aut urbem quandam in ditionem traxerint, non modò puberes, uerum etiam infantes mares trucidant, nec in hiſce conquieſcunt, uerùm etiam prægnantes mactant mulieres, quaſcunque illorum uates marem concepiſſe dicerent. Poſt iſtos propiores ſinum Adriaticum ad Aquileiam nonnulli Corici, Carnicq; tenent. In Noricis & Tauriſci ſunt. Horum omnium impudentiſsimas incurſationes repreſſit Tiberius & eius frater Druſus æſtate una. Vnde annus agitur tertius & triceſimus, ex quo quieti ordinatim tributa pendunt. Per tota Alpium ipſarum montana, quidam terrarum extant tumuli, qui commodè coli ualeāt, ualeſq; bene conditæ: maiorem tamen partem, præſertim ad uertices, ubi latrones conſiſtebant, incultam & infructuoſam fuiſſe cōſtat: idq; tum propter illorum artes, cùm propter telluris aſperitatem. Ex uictus igitur, & rerum cæterarum inopia, illis interdum parcebant hominibus, qui campos habitabant, ut qui eis cibum ſuppeditarent, haberēt. E' contrà illi reſinam, picem, tædam, ceram, caſeum, mel retribuebant, quorum quidem eis copia ſupererat. Super Carnos uerò Apenninus mons incumbit, lacum habens, in amnem Iſaram confluentem, qui rapto ſecum Atage altero flumine effertur in Adriaticum ſinum. Eodem autem ex lacu fluuius alter in Iſtrum labitur, quem Ateſinum uocant. Iſter enim ab hiſce montibus in multa diuiſis capita ſumit originem. Excelſa enim Alpium capita continua hactenus extenduntur, & unius montis faciem exhibuerunt, remiſſa inde & inclinata, plures in partes & plures in uertices attolluntur. Primus eſt horum

ἐξατείνουσι δὲ καὶ μέχρι τῶν χωρίων ἃ ὧν ὁ ῥῆνος ῥεῖ καὶ φορίτας. γένη δ' εἰσὶ τὰ φῦλων καὶ λεπόντιοι, καὶ καμοῦνοι, οἱ δὲ οὐινδελικοὶ καὶ νωρικοὶ τὴν ἐκτὸς παρωρείαν κατέχουσι τὸ πλέον μετὰ βρέγκων καὶ τγναώνων, ἅπτη γοῦν τῶν ἰλλυριῶν. ἅπαντες δ' οὗτοι, καὶ οἱ ἰταλίας τὰ γειτνιῶντα μέρη κατέτρεχον ἀεί, καὶ οἱ ἑλουητίων, καὶ σηκουανῶν, καὶ βοίων, καὶ γερμανῶν. ἰταμώτατοι δὲ τῶν μὲν οὐινδελικῶν ἐξηκατέζοντο, λικάτιοι καὶ κλαυδινάτιοι, καὶ οὐγνωνες. τῶν δὲ ῥαιτῶν, ῥουκάντιοι, καὶ κωτουάντιοι. καὶ οἱ ἐστίωνες δὲ τῶν οὐινδελικῶν εἰσι, καὶ βριγάντιοι. καὶ πόλεις αὐτῶν, βριγάντιον καὶ καμπόδουνον, καὶ ἡ τῶν λικατίων, ὥσπερ ἀκρόπολις δαμασία. περὶ δὲ τῆς τῶν ἰταλιωτῶν τῶν λῃστῶν τούτων χαλεπότητος, λέγεταί τι τοιοῦτον, ὡς ἐπὴν λάβωσι κώμην ἢ πόλιν, οὐ μόνον ἡβῶντας ἀναιροῦσι πάντας, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν νηπίων πάντων ἀναιροῦντας τῶν ἀῤῥένων. καὶ μηδ' ἐντεῦθεν παυομένους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγγύους γυναῖκας κτείνοντας, ὅσας φᾶσιν οἱ μάντεις ἀῤῥένων κυεῖν. μετὰ δὲ τούτους, οἱ ἐγγὺς ἅπτη τοῦ ἀδριατικοῦ μυχοῦ, καὶ τῶν κατὰ ἀκυληίαν τόπων οἰκοῦσι, νωρικῶν τε τινῶν καὶ καρνῶν. τῶν δὲ νωρικῶν εἰσι, καὶ οἱ ταυρίσκοι. πάντας δ' ἔπαυσε τῶν αὐταῖς λῃστείας καταδρομὰς πρῶτος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ δροῦσος θρίαμβος, ὥστ' ἤδη τρίτον, καὶ τριακοστὸν ἔτος ἄγων, ἡσυχίαν ἄγουσι, καὶ τελοῦσι τοὺς φόρους. κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν τῶν ἄλπεων ὀρεινὴν, ἔστι μὲν καὶ γυμνὰ φαρμακεῖα, καλῶς γινόμενα δυνάμεις, καὶ αὐλῶνες δ' σωτηρίσμενοι, τὸ μὲν πρὸς τὸ πλέον καὶ μάλιστα πρὸς τὰς κορυφὰς, πρὸς ὃ δὴ καὶ σωίσαντο οἱ λῃσταὶ, λυπρὸν καὶ ἄκαρπον διά τε τὰς τέχνας, καὶ τὴν προχύτητα τῆς γῆς. κατὰ ταῦτα οὖν τροφῆς τε καὶ ἄλλων, ἐφείδοντο ἐπ' ὀλίγον τοῖς πέδιοις, ἵνα ἔχωσιν χρεμπόλιον. αὐτὰ δίδοσαν δὲ ῥητίνην πίτταν, δᾴδας, κηρὸν, μέλι, τυρὸν· τούτων τὴν ἀπορίαν. ὑποκεῖται δὲ τῶν καρνῶν, τὸ ἀπεννῖνον ὄρος, λίμνην ἔχον ἐξιεῖσαν εἰς τὸν ἴσαρον ποταμόν. ὃς παραλαβὼν ἄταγιν ἄλλον ποταμὸν, εἰς τὸν ἀδρίαν ἐκβάλλει. ἐκ δὴ ταύτης λίμνης ἄλλος ποταμὸς εἰς τὸν ἴστρον ῥεῖ, καλούμενος ἀτησινός. ἡ γὰρ ὁ ἴστρος τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τούτων λαμβάνει τῶν ὀρῶν, πολυχιλίων ὄντων, καὶ πολυκεφάλων. μέχρι μὲν γὰρ δρύος, ἀπὸ τῆς λιγυστικῆς, συνεχῆ τὰ ὑψηλὰ τῶν ἄλπεων διατείνει, ἡνίκα ὄρος φαυλασίαν περιέχον. εἶτ' ἀνιέντα ἡ ταπεινούμενα ἐξαίρει πάλιν εἰς πλείω μέρη καὶ πλείους κορυφὰς, πρώτη δὲ δὴ ταύτου

ἡ τοῦ

ἡ τοῦ ῥήνου πρὸς, καὶ ἡ λίμνης λιμνοκλυδὴς πρὸς ἑωθινὰς μεσόης ὑψηλή, ὅπερ αἱ τοῦ ἴστρου πηγαὶ πλησίον ἴουήβωνος, καὶ τοῦ ἑρκυνίου δρυμοῦ. ἀλλὰ δὴ εἰσὶν οἳ διαφέρεσθαι πρὸς τὴν ἰλλυρίδα καὶ τὰ ἀδριάτια, ὧν ὄρη τό, τε ἀπεννῖνον ὄρος τὸ λεχθὲν, καὶ τὸ τοῦλλον, καὶ φλυγαδία, ἔτι τὰ ὑποκείμενα τῇ οὐινδελικῇ, ἀφ' ὧν ὁ δοῦρας, καὶ ὁ κλαύδιος, καὶ ἄλλοι πλείους χαράδρωδεις ποταμοὶ συμβάλλουσιν εἰς τὸν τοῦ ἴστρου ῥοῦν. ἔτι οἱ ἰάποδες ἤδη ὑπὲρ ἤδη ἐπιμιγνύμενοι ἰλλυριοῖς καὶ κελτοῖς ἔθνος, πρὸς τούτοις οἰκοῦσι τοὺς τόπους, καὶ ἄκρα πλησίον τούτων ὄρη. οἱ μὲν οὖν ἰάποδες πρότερον καὶ δυναστεύοντες, καὶ τοὺς ὅρους ἐφ' ἑκάτερον τὴν εἴκησιν ἔχοντες, καὶ τοῖς ληστρικοῖς ὠφελούμενοι, ἐκ πολέμου τελέως ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος κατεπολεμήθησαν. πόλεις δ' αὐτῶν, μέτουλον, ἀρύπεινον, μονήτιον, ὄγδον. μεθ' οὓς ἡ σεγεστικὴ πόλις ἐστὶν ἐπὶ πεδίου. παρ' ᾗ ὁ ῥῆνος καὶ αὐτὸς παραῤῥεῖ ποταμὸς, ἐκδιδοὺς εἰς τὸν ἴστρον. κεῖται δὲ ἡ πόλις εὐφυῶς, πρὸς τὴν ἤδη δηλωθεῖσαν πόλεμον. ἡ δ' ὄκρα ταπεινοτάτη μέρος ἐστὶν ἄλπεων ὅτι, καθ' ὃ συνάπτουσι τοῖς καρνοῖς, καὶ δι' οὗ τὰ ἐκ τῆς ἀκυληίας φορτία κομίζοντες ἁρμαμάξαις, εἰς τὸν καλούμενον πάμπορον, σταδίων ὀλίγων οὐ πλειόνων ἢ ρ. ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῶν ποταμῶν κατάγουσι μέχρι τοῦ ἴστρου καὶ τῶν ἐπὶ τούτῳ χωρίων. παραῤῥεῖ γὰρ τὸ πάμπορον ποταμὸς, ἐκ τῆς ἰλλυρίδος φερόμενος, πλωτός. ἐκβάλλει δὲ εἰς τὸν σάον. ὥστε δυνατὸν εἰς τὴν σεγεστικὴν κατάγειν, καὶ οὐ πανωνίους, καὶ ταυρίσκους. συμβάλλει δὲ εἰς τὸν σάον ἤδη τὴν πόλιν, καὶ ὀγδολάπις. ἀμφότεροι δὲ εἰσὶ πλωτοὶ. ῥέουσι δὲ ἀπὸ τῶν ἄλπεων. ἔχουσι δὲ ἄλπεις, καὶ ἵππους ἀγρίους, καὶ βοας. φασὶ δὴ πολύβιος καὶ διόμορφόν τι ζῶον γίνεσθαι ἐν αὐτοῖς, ἐλαφοειδὲς τὸ χρῶμα, πλὴν αὐχένος καὶ τριχώματος, τοῦτο δὲ ἐοικέναι κάπρῳ, ὑπὸ δὲ τῷ γενείῳ πυρρὰν ἔχειν ὅσον σπιθαμιαῖον ἀκρόκομον, πωλικῆς κόρκου τὸ πάχος. τῶν δ' ὑποβρυχίων τῶν ἐκ τῆς ἰταλίας εἰς τὴν ἔξω κελτικὴν, καὶ τὴν προσαρκίων, ἡ διὰ σαλασσῶν ὁδὸς ἄγουσα ὧδε λουγδούνου. διῄρηται δ' ὁδὸς ἡ μὲν ἀμφοτέρωθεν διὰ μεθύων, διὰ μήκους πλείονος ἢ διὰ κολυβώνου· ἡ δὲ ὀρθία καὶ στενὴ σύντομος ἡ διὰ τοῦ πεννίνου. τὸ δὲ λουγδοῦνον ἐν μέσῃ τῇ χώρᾳ ὄντι, ὥσπερ ἀκρόπολις, διά τε τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν, διὰ καὶ τὸ ἐγγὺς εἶναι, πᾶσι τοῖς μέρεσι. διόπερ καὶ ἀγρίππας ἐντεῦθεν τὰς ὁδοὺς ἐτεμε· τὴν μὲν διὰ τῶν κεμμένων ὀρῶν μέχρις αὐτόνων καὶ τῆς ἀκουϊτανίας· καὶ τὴν ὑδὲ ἐπὶ ῥῆνον· καὶ τρίτην τὴν ὑδὲ ἐπὶ ὠκεανὸν, τὴν πρὸς βελγικοῖς, καὶ ἀμιανοῖς·

trans Rhenum & lacum in orientem uergẽs, mediocriter ſublime dorſum, quo in loco Iſtri fontes iuxta Sueuos, & Hercyniam ſyluam ſunt. Alia ſunt cacumina in Illyricum atq; Adriaticum ſinum conuerſa. E' quibus eſt iam dictus mons Apenninus, & Tullum, & Phlygadia & ſubiacentes Vindelici, à quibus Dura Clanesq; & alij complures, per ualles excurrentes fluuij in Iſtri alueum intrant. Porrò Iapodes circa hos habitant locos, gens Illyricis Galliſq; commixta, & penes iſtos eſt ſublimitas. Iapodes igitur uirorum florentes roboreantea, & utroque ex montis latere domicilia habentes, ab Auguſto tandem Cæſare, ſummo cum labore debellati ſunt, cum latè latrocinijs inualeſcerent. Ipſorum autem oppida, Metulum, Arupenum, Monettium, Vendum. poſt hos urbs Segeſtica, in plano ſita, iuxta quam Oenus ipſe præterlabitur, in Iſtrum influens. Vrbs ipſa aduerſus Dacarum bellum opportune ſita eſt. Ocra uerò humillima prorſus Alpium pars eſt, ubi Carnis adiungitur, quà ex Aquileia onera plauſtris, ad Pamportum (ſic enim appellãt) deuehunt, ſtad. non ultrà CCCC iter eſt. Inde per fluuios ad Iſtrum uſq; uectantur, locaq; huic uicina. Pamportus enim amnis ex Illyrijs nauigabilis defertur. Intrat autem Saum, ut facile in Segeſtanam oram, & Pannoniam, & Tauriſcos delabatur. At uerò in Saum irrumpit Ogdolapis ad urbem, ambo ſanè nauigabiles, ex Alpibus fluentes. Habent autem Alpes equos agreſtes, & boues, utq; memoriæ tradidit Polybius, peculiaris formæ belluam gignunt, habitu quidem ad cerui ſtaturam, collo duntaxat excepto & uillis, in quib. capro perquàm ſimilis eſt, geritq; ſub mento carnis globum ad palmæ magnitudinẽ capilloſum, craſsitudinem pro equini pulli cauda habentem. Vbi uerò ex Italia ſuprà cõſcenderis, uia in exteriorem Galliam, & ad Septentriones eſt, per Salaſſos ducit Lugdunũ. Ea uerò bifariam eſt: altera quidem prolixior plauſtro permeabilis per Ceutrones: altera uerò recta & anguſta, compendiariaq; per Pœninum. Cæterùm Lugdunum in medio, inſtar arcis, ſitum eſt, cum ibi amnes confluant, & partibus omnibus propinquum ſit. Ea propter Agrippa hoc ex loco partitus eſt uias: unam quæ per Cemmenos montes, uſq; ad Autones, & Aquitaniam: aliam ad Rhenum: tertiam ad Oceanũ, & Belloacos, & Amianos:

quarta ducit in agrum Narbonenſem, litus'que Maſsilienſe. Omiſſa autem ſiniſtra in parte Lugduno, terris'que in ipſo imminentibus Pœnino rurſus eſt conuerſio, cum Rhodanum traieceris, lacum'ue Lemanum in Heluetiorum campos. Hinc'que tranſitus eſt ad Sequanos, per Iuram montem, & ad Lingones, perq; hos ad utrunque, & ad Rhenum, & ad Oceanum biuium ſcinditur. Polybius ſcriptum reliquit, ſuis temporibus, auri fodinas in Tauriſcis Noricis, maxime'que penes Aquileiam inueniri, adeò natura optimas, ut cum à ſuperficie terræ duos ad pedes ſolum detraxeris, foſsile confeſtim aurum inuenias. Foſſam autem non ultra pedes XV. eſſe. Aurum ipſum per ſe partim purum eſſe, ad fabæ aut lupini magnitudinem, octaua tantum parte decocta: partim uerò maioris indigere digeſtionis, ualdeq; utiliſſimæ. Adiutantibus autem Barbaros Italis, bimeſtri tempore, è ueſtigio auri precium tertia parte carius uenijſſe totam per Italiam. Quod quidem ubi Tauriſci ſenſerunt, eiectis adiutoribus ſoli uenundedere. Hac uerò tempeſtate, uniuerſas auri fodinas in Romanorum eſſe poteſtate. Cæterùm hoc in tractu, ſicut & in Hiſpania, fluuij aurea ferunt grana, ultra foſſile, haud tamen tantum. Hic idem uir cum de Alpium magnitudine & ſublimitate diſſereret, maximos Græciæ montes comparat, Taygetum, Lycæum, Parnaſſum, Olympum, Pelion, Oſſam: Thraciæ uerò Aemum, Rhodopen, Dunacem, quorum ſingulos, inquit, diei unius itinere, expeditis facilè uiatoribus aſcendi poſſe, & uno circuiri die: Alpes autem ne die quinto quidem aſcendi poſſe. Longitudo autem eſt ſtadiorũ millibus duobus & CC, quod ad campos attinet. Tranſitiones uerò tantum quatuor nominat: unam quidem per Ligures, Tyrrheno mari proximam: aliam deinde per Taurinos, quà tranſmiſit Annibal: tertiam deinde per Salaſſos: quartam per Rhætos: omnes præruptas atque præcipites. Lacus cùm alios permultos in montibus eſſe, tum uerò treis ingentes exponit, ex quibus Benacus ſtadiorum quingentùm longitudinem habet, latitudinem uerò XXX. de quo Mincius amnis effluit. Subinde alter Verbanus, longitudinis quidem ſtad. CCCC. latitudo uerò anguſtior quàm prioris, emittit'que fluuium Aduam. Tertius eſt Larius,

τεταρτη δ' ὑπὲρ τῶν ναρβωνίτην, καὶ τῶν μασσαλιωτῶν παραλίαν. ἔστι δὲ καὶ γῆ αἰσορᾶς ἀφίσει τὸ λουγδουνον, καὶ τῶν ὑποκειμένων χώραν γῆ αὖ ζοῦ ποινίνῳ πάλιν ἐκτροπὴ δι' ἀλβάνης τὸν ῥοδανὸν, ἢ τῶν λίμνην τῶν λιμνύναν εἰς τὰ ἑλουκητίων πεδία, καὶ τοῦθεν εἰς σηκουάνους ὑποῤῥῆσις δι' τῶν ἱερᾶ ὄρους, καὶ εἰς λίγγονας, διά τε τούτων ἐπ' ἄμφω καὶ ὑπὲρ τὸν ῥῆνον καὶ ὑπὲρ τὸν ὠκεανὸν διοδεύουσι. ἐπεί φησι πολύβιος ἐφ' ἑαυτῶν κατ' ἀκυλείαν μάλιστα, γῆ τοῖς ταυρείσκοις τοῖς νωρικοῖς, εὑρεθῆναι χρυσίον οὕτως εὐφυὲς, ὥστ' ὑπὲρ δύο πόδας ἀφοσύρασθαι τῶν ὑπὸ πολῆς γῆν, δύθυς ὀρυκτὸν εὐείσκεσθαι χρυσόν. τὸ δὲ ῥύρυγμα μὴ πλείονων ὑποφέρειν ἢ τεσσαρεσκαίδεκα ποδῶν. εἶναι δὲ τὸ χρυσοῦ τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μεγέθους ἢ θέρμου, τὸ ὀγδόου μόνον ἀφεψηθέντος, τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς. συμφορασαμένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν ἰταλιωτῶν γῆ δημῶν, παραχρῆμα τὸ χρυσίον δυωνότερον γενέσθαι τοῦ πρίτου μέρει καθ' ὅλων τῶν ἰταλίαν. ἀλλὰ νομίσαντες δεῖν τοὺς ταυρίσκους, μονοπωλεῖν ἐκβάλοντας τοὺς συμφορασαμένους. ἀλλὰ νῦν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ὑποφῶμαίοις δῆτ, καὶ ταῦθ' ὡσπερ κατὰ τῶν ἰβηρείαν, φορύσιν οἱ ποταμοὶ χρυσοῦ ψῆγμα πρὸς τοῦ ὀρυκτοῦ. οὐ μὴν τοσοῦτόν ὁ αὐτὸς αὐτὸν πρὶ τὸ μεγέθους τῶν ἄλπεων καὶ τοῦ ὕψους λέγων, παραβάλλει τὰ γῆ τοῖς ἕλλησιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ ταΰγετον, τὸ λύκαιον, παρνασσὸν, ὄλυμπον, πήλιον, ὄσσαν. γῆ δὲ θρᾴκη αἷμον, ῥοδόπην, δρύνακα. καὶ φησὶν, ὅτι οὕτων μὲν ἕκαστον μικροῦ δεῖν αὐθημερὸν δύζώνοις ἀναβῆναι δυνατὸν. αὐθημερὸν δὲ, καὶ διελθεῖν. τὰς δ' ἄλπεις, οὐδ' ἂν πεμπταῖος ἀναβαίνοις. τὸ δὲ μῆκος δὴ διχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων. τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία, τετάρτας δ' ὑποβάσεις ὀνομάζει μόνον. δι' λιγύων μὲν τὴν ἐγγιστα ζοῦ τυῤῥηνικῶ πελάγει· εἶτα τὴν δι' ταυρίνων, μὴν ἀννίβας διῆλθεν. εἶτα τὴν δι' σαλάσσων. τετάρτην δὲ, τὴν δι' ῥαιτῶν, ἁπάσας κρημνώδεις. λίμνας δ' εἶναι φησὶν γῆ τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας. ὧν ἡ μὲν βλάκος ἔχει μῆκος τριακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ἑκατὸν τριάκοντα, ἐκρεῖ δὲ ποταμὸς μίγκις. ἡ δ' ἑξῆς οὐδραβώας, τετρακοσίων, πλάτος δὲ τριακοσίων πέντε πρόσθεν. δέχεται δὲ ποταμὸν τὸν ἀδύαν. τρίτη δὲ λαρίος,

μῆκος

μῆκος ἐγγὺς τετρακοσίων σταδίων. πλάτος δὲ λ̄. ποταμὸν δ' ἔχουσι μέγαν πολλὸν, πάντα δ' εἰς τὸν πάδον συῤῥέουσι. τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ὀρῶν ἔχομεν λέγειν ἕως ἄλπεων. μετὰ δὲ τὴν ὑποῤῥειαν ἕως ἄλπεων ἀρχὴ ἡ νῦν ἰταλίας.

longitudinis, ferè ſtadiorum CCC. latitudinis XXX. amnem eiſcit Aduam ſanè grandem, omnes autem in Padum influunt. Hæc quidem de montib. Alpinis dicenda tantum habemus. Ex radicibus autē Alpium iam incipit Italia m.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ βιβλίον πέμπτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ πέμπτῳ τὰ περὶ ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ὑποῤῥείας τῶν ἄλπεων, μέχρι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ καὶ ταραντίνου κόλπου, καὶ τοῦ ποσειδωνιάτου. οὗ εἰσὶ βενετία, λιγυρία, πίκηνον, τυρρηνία, ῥώμη, καμπανία, λευκανία, ἀπουλία, καὶ ὅσαι νῆσοι τῇ ταύτης θαλάσσῃ παράκεινται ἀπὸ γενουίτων μέχρι σικελίας.

STRABONIS GEOGRAPHIcorum liber Quintus.

ARGVMENTVM.

Quinto uolumine deſcribuntur, quæ ab Alpium radicibus ſunt uſque ad fretum Siculum, ſinumq; Tarentinum, ac Poſidoniatem, atque Pæſtanum. In his hæ regiones ſunt, Venetia, Liguria, Picenum, Lucania, Thuſcia, Roma, Campania, Apulia. Inſulæ etiam quotquot in Italico mari à Genua ad Siciliam ſitæ ſunt, enumerantur.

ΜΕΤΑ δὲ τὴν ὑποῤῥειαν ἕως ἄλπεων, ἀρχὴ τῆς νῦν ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν οἰναβρίαν, ἐκάλουν ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τοῦ ταραντίνου κόλπου, καὶ τοῦ ποσειδωνιάτου διήκουσαν. ὠνομάσθη δὲ τοὔνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑποῤῥείας ἕως ἄλπεων προῆλθε. προσέλαβε δὲ καὶ τὴν λιγυστικὴν, μέχρι οὐάρου ποταμοῦ καὶ τῆς ταύτῃ θαλάττης, ἀπὸ τοῦ δείου ἕως τυῤῥηνικῶν καὶ τῆς ἰστρίας μέχρι πόλας. ἐκάσοτε δ' ἂν τις δύνηται τοὺς πρώτους ὠνομασθῶτας ἰταλοὺς, μεταδοῦναι καὶ τοῖς πλησιοχώροις, ἐφ' οὕτως ἐπίδοξον λαβεῖν, μέχρι τῆς ῥωμαίων ὠνομασίας. ὑφ' οἷς ποτε ἀφ' οὗ μετέδοσαν ῥωμαῖοι τοῖς ἰταλιώταις τὴν ἰσοπολιτείαν, ἔδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς ἄλπεων γαλάταις, καὶ φενετοῖς, τὴν αὐτὴν ἀρνεῖσθαι τιμὴν, πᾶσαγορεῦσαι δὲ καὶ ἰταλιώτας πάντας καὶ ῥωμαίους. ἀποικίας τε πολλὰς στῆσαι, τὰς μὲν πρότερον, τὰς δ' ὕστερον, ὧν οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν ἀμείνους ἑτέρας. ἐνίοις μὲν οὖν χρήματα συμπᾶσαν τὴν νῦν ἰταλίαν, οὐ ῥᾴδιον πορίσασθαι γεωμετρικῶς. καί τοι φασίν ἄκραν εἶναι τριγώνου ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολὰς, ὀρθογωνίαν δὲ πρὸς τὸ σικελικὸν πορθμὸν, βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς ἄλπεις, συγχωρῆσαι δὲ καὶ ἕως πλευρᾶς μίαν, τὴν ὑπὸ τὸν πορθμὸν τελευτῶσαν, κλυζομένην δὲ νότῳ τῷ τυῤῥηνικῷ πελάγους, τρίγωνον δὲ ἰδίως τὸ σύθυγραμμον καλεῖται σχῆμα. ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ βάσεις, καὶ αἱ πλευραὶ, διαφορᾶς εἰσίν,

POſt infimas Alpium radices, eius quam hac ætate Italiam uocāt, initiū eſt. Nanq; maiores Italiam, quę ab Siculo freto, uſq; in ſinum Tarentinum et Poſſidoniatem progreſſa eſt, Oenotriā appellabant. Nomen autem obtinens uſq; ad Alpiū radices proceſſit. Aſſumpſit etiā ab ora Liguſtica, Vari fluminis confinia, marisq; proximi à Thuſcię finibus, Iſtriæq; uſque Polam. Opinari uerò cuipiam licet, priſcos Italos fœlicitate florentes, in communionē deuocaſſe finitimos: atq; hunc in modum auctis deinde uiribus, in Romonorum imperium peruenisſe. Tandem uero atq; ex quo Romani in regni ſocietem & in ciuitatem Italos uocare, decretum eſt & Gallis Ciſalpinis, & Venetis idē honoris impartirę, uniuerſosq; Italos Romanos uocare. Permultas inſuper colonias partim prioribus annis, partim poſterioribus emittere, quibus meliores alias nō facile dixerim. Vna igitur forma Italiam omnem geometrica ratione complecti, haud in procliui eſt. At qui extremitates illius in auſtrum, & hybernos ortus excurrentes, triangulas eſſe commemorant, eius uerticem ad euripum Siculum produci, baſin autem alpes habere. Concedere uerò latus alterum in freto finiri Siculo, & Tyrrheno allui pelago, cæterū formā rectis deſcriptā lineis, propriè triangulā appellāt. Hic aūt baſes, & latera rotūda ſunt.

Quod

Quod ſi concedendum eſſe dixerim, lineæ circularis formam eſſe ponendum eſt, baſim inquam & latera. Concedatur & lateris huius obliquitas, quæ uergit in ortum. Reliqua minus aptè dixerunt, cum latus unum à ſinu Adriatico uſq; in fretum præſupponant. latus autem abſque angulo lineam appellamus. Abſq; angulo uerò eſt, cum partes aut inuicem non uergunt, aut non multum. Verùm ab Arimino ad lapygiam extremitatem, & ab Siculo freto ipſo, ad extremitatem eandem permultum inclinantur. Eundem in modum ſe habere arbitror & ſinus Hadriatici latus & lapygiæ. Cum enim inuicem concidant ad Arimini & Rhauennæ locos, angulum efficiunt: ſin autem nequaquam angulum efficiunt, circumferentiam ſaltem efficiunt non exilem. Quapropter ſi hoc unum latus exiſtit, haud ſanè recta eſt è ſinu ad lapygiam nauigatio. Reliquum uerò his ex locis ad fretũ latus alterum deſcribit. Ne hoc quidem rectum. Sic quadrangulam potius, quàm triangulã figuram eſſe diceres: cæterùm nullo pacto triangulam, niſi uelis abuti. Verùm confiteri præſtat, quòd figura quæ geometrica ratione menſurari nequeat, nõ facile circunſcribi traditio poteſt. Particulatim uerò hũc in modũ dicere poſſumus, quo inferior Alpium pars curua & ſinuoſa eſt, concauitates in Italiam uerſas habens. Ipſius autem ſinus partes mediæ ad Salaſſos exiſtunt. Extremitates uerò conuerſionem habent, hinc quidem uſq; ad ſinus Adriatici ultimas oras, hinc uerò ad maritimam Ligurum regionem uſque ad Genuam, Liguſticum emporium, ubi rupes Apennini Alpibus copulantur. Continuò autem ſubiacet non mediocris quidem campus, latitudine ac longitudine ſanè per ſtad. C. duum'que millium. Latus eius in meridiem ſpectans, & Venetorum litore claditur, & montibus Apenninis uſq; ad Arimínum & Anconem peruenientibus. Ii enim à Liguria inchoãtes, in Thuſciam irrumpunt, anguſta dimittentes litora. Dehinc ubi paulatim mediterraneam in regionem ſeceſſerint, cum ad Piſanum conſiſtat agrum, in ortum & Adriaticũ ſinum conuertuntur, uſq; ad Arimini & Anconis loca, per lineam rectam, Venetorum ſeſe littoribus applicantes. Ciſalpina igitur Gallia hiſce terminis includitur. Litoris quidem longitudo ad CCC ſtad. & millia ſex habet ipſis cum montibus,

ὥστε εἰ φημὶ δεῖν συγχωρεῖν, πολιφορογράμμου σχήματος εἶναι καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν. συγχωρητέον δὲ καὶ τὴν λόξωσιν ταύτης τῆς πλευρᾶς τὴν ὑπὸ τὰς ἀνατολάς. τὰ δ' ἄλλα δ' οὐχ ἱκανῶς εἰρήκασιν, ὑπολαμβάνοντες μίαν πλευρὰν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριάτου μέχρι τοῦ περθμοῦ. πλευρὰν γὰρ λέγομεν τὴν ἀγώνιον γραμμήν. ἀγωνίου δ' ὄντος ὅταν ἢ μὴ συνάπτωσι πρὸς τὰ ἄλληλα μέρη, ἢ μὴ πάνυ πολύ. ἡ δ' ἀπὸ ἀριμίνου ὑπὸ τὴν ἄκραν τὴν ἰαπυγίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ περθμοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἄκραν, πάμπολύ τι συνάπτουσιν. ὁμοίως δ' ἔχειν οἶμαι καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδρίου, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἰαπυγίας. συμπίπτουσαι γὰρ ὑπὸ αὐτὸ περὶ ἀρίμινον καὶ ῥαβέννας τόπους, γωνίαν ποιοῦσιν· εἰ δὲ μὴ γωνίαν, πολιφορείαν γε ἀξιόλογον. ὥστ' εἰ ἄρα τοῦτ' αὖ εἴη μία πλευρὰ ὁ παρὰ πλοῦς, ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ὑπὸ τὴν ἰαπυγίαν, οὐκ εὐθεῖα. τὸ δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθένδε ὑπὸ μὲν περθμίαν, ἄλλως αὖ γραφοι πλευράν, οὐδὲ ταύτην εὐθεῖαν. οὕτω δὲ τετράπλευρον μᾶλλον, ἢ τρίπλευρον φαίη αὖ τις τὸ σχῆμα. τρίγωνον δ' οὐθαπῶς, πλὴν εἰ καταχρώμενος. βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγεωμετρήτων σχημάτων, οὐκ εὐπερίγραφος ἡ ἀπόδοσις. κατὰ μέρος δ' οὕτως εἰπεῖν δυνατὸν, ὅτι τῶν μὲν ἄλπεων πολιφορὴς ἡ ὑπώρεια ἐστὶ, καὶ κολπώδης, τὰ κοῖλα ἔχουσα ἐστραμμένα πρὸς τὴν ἰταλίαν. τοῦ δὲ κόλπου τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς σαλασσοῖς ἐστι. τὰ δ' ἄκρα ὑπερφαίνει λαμβάνει. τὰ μὲν μέχρι τῆς ἄκρας καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ τὸν ἀδρίαν, τὰ δ' εἰς τὴν λιγυστικὴν παραλίαν μέχρι γηνούας, τοῦ τῶν λιγύων ἐμπορίου, ὅπου τὰ ἀπεννῖνα ὄρη συνάπτει ταῖς ἄλπεσιν. ὑπόκειται δ' οὐθὺς πεδίον ἀξιόλογον πάρεισόν πως ἔχον τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος, σταδίων ἑκατὸν, καὶ δισχιλίων. τὸ δὲ μεσημβρινὸν αὐτοῦ πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῶν ἐνετῶν παραλίᾳ, καὶ τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς περὶ ἀρίμινον, καὶ ἀγκῶνα διαθήκουσι. ταῦτα γὰρ ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λιγυστικῆς εἰς τὴν τυῤῥηνίαν ἐμβάλλει, σχεδὸν παραλίαν ἀπολιπόντα. εἶτα ἀναχωροῦντα εἰς τὴν μεσόγαιαν διὰ ὀλίγου, ἐπισταὶ γόμφται κατὰ τὴν πισάτιν, ὡσπερεῖ πρὸς ἕω, καὶ πρὸς τὸν ἀδρίαν ἕως τῶν περὶ ἀρίμινον καὶ ἀγκῶνα τόπων, σχεδὸν ἐπ' εὐθείας τῇ τῶν ἐνετῶν παραλίᾳ. ἡ μὲν οὖν ἐντὸς ἄλπεων διὰ τούτοις κλείεται τοῖς ὅροις. καὶ ἔστι τῆς μὲν παραλίας τὸ μῆκος ὅσον τ' σταδίων ὑπὲρ τοῖς ἑξακισχιλίοις, μετὰ τῶν ὀρῶν.

μικρὸν

μικρὸν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων. ἡ λοιπὴ δ' Ἰταλία, σχημ. καὶ περαμήκης ὅλη κορυφουμένη δίχως. τῇ μὲν πρὸς τὸ σικελικὸν πορθμόν, τῇ δὲ πρὸς τὸν Ἰαπυγίαν. σχίζομένη δ' ἑκατέρωθεν, τῇ μὲν ὑπὸ τὸν ἀδρίαν, τῇ δ' ὑπὸ τὸν τυρρηνικοῦ πελάγους. ἔστι δ' ὅμοιον τὸ σχῆμα τῆς ἀδρίου κατὰ τὸ μέγεθος τῇ Ἰταλίᾳ τῇ τε ἀφοριζομένῃ τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ ἑκατέρᾳ, μέχρι τῆς Ἰαπυγίας καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ κατὰ τὸν ταραντῖνον κόλπον. τό, τε γὰρ πλάτος τὸ μέγιστον ἀμφοῖν ὅσον πρὸς χιλίους καὶ τετρακοσίους σταδίους. τὸ δὲ μῆκος ἔλαττον, οὐ πολὺ τῶν ἑξακισχιλίων. ἡ λοιπὴ δ' ὅση ὅσον κατέχουσι βρέττιοι καὶ λευκανοί. φησὶ δὲ πολύβιος, πεζῇ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τῆς ἀκρας Ἰαπυγίας μέχρι πορθμοῦ καὶ τετρακισχιλίων σταδίων. κλύζεσθαι δ' αὐτὴν τῷ σικελικῷ πελάγει πλέον τι δὲ καὶ πεντακοσίων λείουσαν, τὰ δὲ ἀπεννίνα ὄρη συνάπτοντα τοῖς πρὸς ἀρίμινον καὶ ἀγκῶνα τόποις. καὶ ἀφορίσαντα τὸν ταύτης πλάτος τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, ὥσπερ φησὶ λαμβάνει πάλιν, καὶ τίμαιος τὴν χώραν ὅλην ὧν μῆκος. μέχρι μὲν λευκανῶν καὶ λευκανῶν, οὐ πολὺ ἀφίστασθαι τοῦ ἀδρίου. συνάπτοντα δὲ λευκανοῖς, ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλατταν ἀπέκλινε μᾶλλον, καὶ λοιπὸν ἤδη μέσων τῶν λευκανῶν καὶ βρεττίων διεξιόντα τελευτᾷ πως τὴν λευκόπετραν τῆς ῥηγίνης καὶ λοκρίδος. τυπωδῶς μὲν δὴ εἴρηται περὶ τῆς νῦν Ἰταλίας ἁπάσης, τοῦτα πειρασόμεθα δὲ καὶ ἐπεξιόντες περὶ τῶν καθ' ἕκαστα. καὶ πρῶτον περὶ τῶν ὑπὸ ταῖς ἄλπεσιν. ἔστι δὲ πεδίον εὐδαίμονος σφόδρα, καὶ γεωθείαις εὐκάρποις πεποικιλμένον. διαιρεῖ δ' αὐτὸ μέσον πως ὁ πάδος. καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ πάδου, τὸ δὲ πόρκαν. ἐντὸς δὲ ὅρων ἐστὶ πως τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ λιγυστικῇ. πόρκαν δὲ τὸ λοιπόν. οἰκεῖ δὲ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν λιγυστικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν κελτῶν. τῶν μὲν ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντων, τῶν δ' ἐν τοῖς πεδίοις, τὸ δ' ὑπὸ τῶν κελτῶν καὶ ἐνετῶν. οἱ μὲν δὴ κελτοὶ βοῖς ὑποδραπέτοις ὁμοεθνεῖς εἰσι. πόρκαν τῶν ἐνετῶν, διττὸς λόγος. οἱ μὲν γὰρ καὶ αὐτοὺς φασὶ κελτῶν εἶναι ἀρχαίους τῶν ὁμωνύμων παρωκεανιτῶν. οἱ δ' ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου μετ' ἀντήνορος σωθῆναι δοῦρο φασὶ τῶν ἐκ τῆς παφλαγονίας ἐνετῶν τινὰς. μαρτύριον δὲ τούτου προφέρονται, τὴν πόρκαν τὰς ἱπποδρομίας ὑπομένειαν. ἡ νῦν μὲν τελέως ἐκλέλοιπε, πρότερον δὲ ἐπιμᾶτο παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ζήλου τοῦ κατὰ τὰς ἡμιονίπλαστας ἵππους, τούτου δὲ καὶ ὅμηρος μέμνηται.

latitudo uerò paulo minus ſtad. mille. Reliqua Italia anguſta quidem & oblonga, in duos excurrit uertices. Hinc quidē in Siculū fretum, hinc autē ad lapygiā, utrinq; uerò ſtringit & ab Adriatico ſinu, & à Tyrrheno mari. Eſt autem Adriatici ſinus forma ipſi Italiæ perquā ſimilis magnitudine. Quā Apennini montes terminant, & utrunq; mare uſq; ad lapygiam, terramq; ſinu Tarentino, et Poſidoniate circundatā. Maxima enim utriuſq; latitudo ſtad. eſt circiter mille ac CCC: lōgitudo uerò non multo minus ſex millibus: reliquū eſt quantum Brutij, & pleriq; Lucanorū obtinent. Polybius refert maritimā ipſam ex lapygia uſq; in fretū, itinere quidem pedeſtri, ſtad. tribus millibus eſſe, & Siculo pelago alluī, curſu uerò maritimo quingentis ſtad. minus: montes autem Apennini, ubi Arimini & Anconis loca attigerunt, lapygiæ latitudinem à mari ad mare terminare: rurſus deflexionem accipientes, totam in longum regionem ſecare. Iam uſq; in Picentes & Lucanos, non multum ab Adriatico ſinu diſtare. Cum uerò Lucanis propinquant, ad alterum mare inclinātur. Dehinc uerò per Lucanos & Brutios excurrunt ad Leucopetram agri Rhegini terminantes. Hęc igitur de uniuerſa huius ætatis Italia, talem in formam dicta ſunt: denuò autem ſingula ſuſcipientes, dicere de ſingulis particulatim conabimur, & ante omnia de ſubiecta Alpibus regione dicemus. Eſt autem fœlix admodum campus, & fructuoſis collibus uarius. hunc medium ferè Padus diuidit: eaq; regio hinc Ciſpadana, hinc Tranſpadana dicitur. Ciſpadana quidem montibus adiacet atq; Liguriæ, reliqua uerò Tranſpadana eſt. Ea uerò loca hic Ligurum atq; Gallorum gentes inhabitāt, tum in montibus, tum in cāpis commorantium, hinc Gallorum, Venetorūq;. Galli quidem hi Trāſalpinis cognati & conſanguinei ſunt. Cæterum de Venetis duplex eſt ſermo: Quidam enim eos à Gallis eiuſdem appellationis, Oceani accolis colonos eſſe memoriæ prodiderūt. Nonnulli è Venetis, qui poſt bellum Troianum, cum Antenore ſalutem aſſecuti, curſum huc è Paphlagonia tenuere, deſcendiſſe affirmant, hoc uſi teſtimonio, ſua in alendis equis induſtria, quæ hoc omnino tempore defecit. Antea uerò ſummo apud illos in honore fuerat, ab illorum imitatione, qui ad creandos ex equabus mulos ſtudium agitabant. Cuius rei meminit Homerus,

Mularum

Iliad. 8 Mularum genus è Venetis quæ robore præstant.

Dionysius quoq; Siciliæ tyrānus hinc alendorum semen equorum constituit, quos ad equestre certamē tollebat. Adeò ut per Græcos equinę prolis Venetę nobilitas maneret, & ad lōga tempora propago ipsa famam uendicaret. Tota itaq; regio fluminibus atq; paludibus maximè Venetia referta est. Huic adest et mari cōditio. Nam solę partes istę ex nostro ferè mari similes Oceano casus habēt, et pares illi crescēdi et decrescēdi uices gerūt. Vnde maior campi pars marinis aquis plena stagnat, fossisq; & aggeribus, sicut Aegyptus inferior, diductis irrigatur riuis, ac partim exiccatur, et rusticorum cultu fructuosa est, partim nauigationib. cōmoda. Vrbiū uero plereq; insularū modo cingūtur, alię quadam ex parte alluūtur. Quæ supra stagna mediterraneę iacēt, mirificā ex fluuiīs nauigandi cōmoditatem sursum habēt. Ex quibus in primis Padus est. Maximus enim sępenumerò imbribus crescit ac niuibus. Is multas diffusus in partes, eruptionibus occultū efficit ostium, haud ingressu facilis, at peritia mortalium uel difficillima superat. Priscis igitur, ut dixi, temporibus plurimæ Gallorū gētes fluuium incolebāt, è quibus amplissimi fuerant Boij, Insubres, et qui olim cū Gæsatis, Senones, Romana per impetum potiti sunt urbe. Hos Romani posterioribus annis funditus deletos perdiderūt, Boios uerò è finibus eiecerunt. Inde migrantes circumiacentes Istro locos cum Tauriscis habitarūt, bellū assiduè cōtra Dacos gerētes, donec ea gēs funditus extincta est. Agrum uerò qui ad Illyriū pertinet, pascēdis ouibus idoneū, uicinis reliquerunt. Insubres hac etiā ætate sunt, qui Medio lanum metropolin habuere, ea quidēpridem uicus erat. omnes enim uicatim habitabant, hac uerò tempestate eximię dignitatis trans Padū ciuitas est, quodammodo Alpib. finitima. Et propinqua Verona est, amplissima & hæc ciuitas. His inferiores Brixia, ac Mantua, & Rhegium, & Comum. Hæc mediocris erat colonia, cęterùm Pompeius Strabo Pompeij magni pater colonos in eam restituit. Quam incumbentes Rhæti uastauerant. Inde C. Scipio tria hominum millia insuper adiecit, postmodum Diuus Cæsar quinque inquilinorum millia ad inhabitandum deduxit: è quibus quingenti illustrissimi fuere Græci. Hos etiam ciuitate donatos,

ἐξ γνετῶν, ὅθγν ἡμιόνων γλίσ ἀγροτράφων.

Καὶ Διονύσιος ὁ Σικελίας τύραννος, γν τοῦθγν τὸ ἱπποτροφεῖον σωσεκήσατο τῆν ἀθλητῶν ἵππων. ὥστε καὶ ὄνομα γν τοῖς Ἕλλησι γλυέσθαι τῆς γνετικῆς πωλείας. καὶ πολὺν χρόνον διδυκιμῆσαι τὸ γλίσ. ἅπασα μὲν οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πλυθύει, καὶ ἕλεσι, μάλιστα δ' ἡ τῶν γνετῶν. πρόσεστι δὲ ταύτη καὶ τὰ θαλάττης πάθη. μόνα γὰρ ταῦτα τὰ μόρια, σχεδόντι θ καθ' ἡμᾶς θαλάττης, ὅμοια πάθει τῷ ὠκεανῷ. καὶ παρεπλησίους ἐκείνῳ ποιεῖται τὰς τε ἀμπώτεις καὶ τὰς πλημμυρίδας. ὑφ' ὧν τὸ πλέον τοῦ πεδίου, λιμνοθαλάττης γίνεται μεσόγ. διώρυξι δὲ, καὶ παραχώμασι, καθάπερ ἡ κάτω λεγομένη χώρα, θ αἰγύπτου διοχδεῖται. καὶ τὰ μὲν αὐέψυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ διάπλους ἔχει. τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησίζουσιν, αἱ δ' ἐκ μόρους κλύζονται. ὅσαι δὲ ὑπὲρ τῶν ἕλῶν, γν τῇ μεσογαίᾳ κεῖνται, τοὺς ἐκ τῶν ποταμῶν αὐάπλους θαυμασοὺς ἔχουσι, μάλιστα δ' ὁ πάδος· μέγισός τε γάρ ὅστι. καὶ πληροῦται πολλάκις ἔκ τε ὀμβρίων καὶ χιόνων. σχιζόμενος δ' εἰς πολλὰ μόρια κατὰ τὰς ἐκβολὰς, τυφλὸν τὸ στόμα ποιεῖ, καὶ δυσείσβολος ὅστιν. ἡ δ' ἐμπειρία πδηγίνεται, καὶ τῶν χαλεπωτάτων. τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον, ὥσπερ ἔφλω, ὑπὸ κελτῶν πδιώκειτο, τῶν πλείστων ὁ ποταμός. μέγιστα δ' ὧν τῶν κελτῶν ἔθνη βοῖοι καὶ ἴνσυβροι, καὶ οἱ τὴν ῥωμαίων πόλιν ὀλίγ ἐφόδου καταλαβόντος σένωνος μετὰ γαισατῶν. τούτους μὲν οὖν ὀλίγ ἐφθειραν ὕστερον πλέως ῥωμαῖοι, τοὺς δὲ βοίους ὀλίγ ἠλασαν ἐκ τῶν τόπων. μετασάντος δ' εἰς τοὺς πρὸς τὸν ἴστρον τόπους, μετὰ ταυρίσκων ὠκουν πολεμοῦντος πρὸς δάκας, ἕως ἀπώλοντο πανεθνεί. τὴν δὲ χώραν οὖσαν θ ἰλλυρίδ μηλόβοτον τοῖς πδιοικοῦσι κατέλιπον. ἴνσυβροι δὲ καὶ νῦν εἰσι. μεδιολάνιον δ' ἔχον μητρόπολιν, πάλαι μὲν κώμην· ἅπαντος γὰρ ὠκουν κωμηδόν· νῦν δ' ἀξιόλογον πόλιν, πρᾶγ τῇ πάδου συνάπτουσάν πως ταῖς ἄλπεσι. πλησίον δὲ, καὶ βηρών· καὶ αὖτη πόλις μεγάλη. ἐλάττους δὲ τούτων βρηξία, καὶ μάντυα, καὶ ῥήγιον, καὶ κῶμον. αὕτη δ' ἴσ μὲν κατοικία μετρία. πομπήϊος δὲ σράβων ὁ μάγνου πατὴρ κακωθεῖσαν ὑπὲρ τῶν ὑποδεεμένων. ῥαιτῶν σωώκισεν. εἶτα γάϊος σκηπίων πρὸ τεσχιλίους πωσέθηκεν. εἶτα ὁ θεὸς καίσαρ ϖγντακισχιλίους ὠδισωώκισεν. ὧν οἱ ϖγντακόσιοι τῶν ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ ὦλφαιέσται, τούτοις δὲ καὶ πολιτείαν ἔδωκε, καὶ γνε-

κὰὶ γέγραφεν αὐτοὺς εἰς τοὺς σωσίπολις. οὐ μὴν τοι ᾠκησαν αὐτόθι. ἀλλὰ καὶ τοὔνομα γε τῆς κτίσματι ἐκεῖνοι κατέλιπον. νεοκωμοῦται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες. ὅθεν δὲ μεθορμισθέντες νοθουμκώμουμ λέγεται, ἐγγὺς δὲ τοῦ χωρίου τούτου λίμνη καλουμένη. πληροῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἀδούας ποταμός. εἶτ' ἐξίησιν εἰς τὸν πάδον. τὰς δὲ πηγὰς ἔχουσιν ὑπὲρ τῆς Ἀδούλας ὄρει, ὅπου καὶ ὁ ῥῆνος. αὐτοῦ μὲν οὖν πολὺ ὑπὲρ τῆν ἐλάττω ᾠκισται. πλησίον δὲ τὸ πατρούιον, πασῶν ταύτην ἀρίστην τῶν πόλεων. ἣν νεωστὶ λέγεται τιμήσασθαι πρὸ τακοσίους ἱππικοὺς αὐθρας. καὶ τὸ παλαιὸν δὲ ἔστελλε ιβ μυριάδας στρατιᾶς. ἀκλοῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἡ τῶν μεμπομένης κατασκευῆς εἰς τὴν ῥώμην κατ' ἐμπορείαν. ἣν τε ἄλλων καὶ ἐδῆτος παντοδαπῆς, τὴν δύναμιν ἡ πόλεως καὶ τὴν εὐτυχίαν. ἔχει δὲ θαλάττης ἀνάπλουν ποταμῷ ὅσ' ἣν ἐλῶν φερομένῳ σταδίων μ καὶ σ ἐκ λιμένος μεγάλου. καλεῖται δ' ὁ λιμὴν μεσόακος ὁμώνυμος τοῦ ποταμοῦ. φ ἢ πῆς ἔλεσι μεγίστη μὲν ὄση ῥαθώνα, ξυλοπαγὴς ὅλη, καὶ διάῤῥυτος, γεφύραις ἡ πορθμίοις ὁδευομένη. λέγεται δ' ὑπὸ μικροῦ ἡ θαλάττης μέρος φ τῆς πλημμυρίσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ ποταμῶν εἰσκλυζόμενον τὸ βορβορῶδες πᾶν, ἰᾶται τὴν δυσωδίαν. οὕτως γοῦν ὑγιεινὸν ἀπέστησε τὸ χωρίον, ὥστε φ τοῦτο τὰ οὐ μονομάχους τρέφειν καὶ γυμνάζειν ἀπέλειπον οἱ ἐγγυμνάσι. ἔστι μὲν οὖν καὶ τοῦτο θαυμαστὸν ἣν φ τόδε, τὸ φ ἕλει οὖν ἀθρᾶς ἀβλαβεῖς εἶναι, καθάπερ καὶ φ ἀλεξανδρείας πῆ πρὸς αἰγύπτῳ τὸ θρόνος ἡ λίμνη τὴν μοχθηρίαν ἀπορρίπτει δι' τὴν ἀνάβασιν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸν ἣν τελμάτων ἀφανισμόν. ἀλλὰ καὶ τὸ περὶ τὴν ἄμπελον πάθος, θαυμάζειν ἄξιον. φύει μὲν γὰρ αὐτὴν τὰ ἕλη, καὶ ποιεῖ ταχύ, καὶ πολὺν ἀπολείβουσαν καρπόν. φθείρεται δὲ φ ἔτεσι τέτρασιν ἢ πρώτοις. ἔστι δὲ ἡ τὸ ἄλτινον φ ἕλει, παραπλήσιον ἔχον τῇ ῥαουφίνῃ τὴν θέσιν. μεταξὺ δ' Βούτριον ἡ ῥαουφίνης πόλισμα· καὶ ἡ σπίνα, νῦν μὲν κωμίον, πάλαι δὲ ἑλλὰς πόλις φ δοξος. θησαυρὸς γὰρ σπινιτῶν φ δελφοῖς δείκνυται. καὶ τ' ἄλλα ἱστορεῖται περὶ αὐτῆν, ὡς θαλαττοκρατησάντων. φασὶ δὲ καὶ ὧδε θαλάττης ἐπαρξαι. νῦν δ' ὕδωρ φ μὲν γαίας ἐχωρίον περὶ φ νῦν κοντα ἡ θαλάττης σταδίους ἀπέχον. καὶ ἡ ῥαουφίνα δὲ θετταλῶν λέγεται κτίσμα. οὐ φέροντος δὲ τὰς ἣν τυῤῥηνῶν ὕβρεις ἐξέλειπον ἐκόντος ἣν ὀμβρίκων τινὲς, οἳ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν. αὐτοὶ δ' ἐπεχώρησαν ἀπ' οἴκου.

in habitatorũ numero deſcripſit. Haud tamẽ ibidẽ domiciliũ habuere, ſed oppido nomen relinquentes, et Nouũ Comũ appellãtes, No uocomẽſes oppidanos uocauere. Huic finiti mus loco Larius lacus eſt, quẽ Aduas fluuius auget, inde amnem Padũ ingrediens. Fontem uerò in Adula monte habet, ubi & Rhenus. hęc ſupra paludes lõgè habitata ſunt. Patauium autem propinquũ eſt, cunctas eius regionis urbes excellens. Nuper quidem in ea cenſi ſunt quingenti equeſtris ordinis uiri, antiquis autem annis C & XX militũ millia miſiſſe conſtat. Quàm uero ciuitas ipſa & uirorũ probitate & artiũ bonitate floruerit, magnitudo cùm aliarum rerum maximo apparatu Romam miſſarum, tum uerò pannorum & ueſtimentorum omnifariam mercatura declarat. A mari ſurſum habet nauigationem, fluuio per paludes delato CC & L à magno portu ſtad. portus autẽ ipſe, eodem quo fluuius nomine, uocatur Medoacus. Intra paludes urbs maxima Rauenna poſita eſt, tota ligneis cõpacta ædificijs, aquis diffuſa, põtibusq; ac lembis peragrata. Cum à mari fiũt inundationes, non mediocrem accipit maris partem, adeò ut uniuerſa cœnoſitas, hinc fluctu marino, hinc fluminibus alluentibus tetrum medicetur odorem. Hoc pacto igitur ſaluberrimus comperitur locus. Vnde gladiatoribus educandis, ac exercitatione eruditendis, hunc idoneum magiſtri locum deſignauerunt. Inter cætera eius loci mirabilia illud eſt, quòd paluſtribus in locis aer innoxius eſt, quemadmodũ ad Alexandriam Aegypti paludis uitium æſtate propulſat, propter amnis incrementum, ſimul etiam euaneſcente cœno. Quid quod uitib. euenit quàm admirabile? eas palus creat, celeriter perficit, & multum fructũ edit, annis uerò quatuor aut quinq; corrumpuntur. Altinum quoque in palude eſt, ſimilem Rauennæ ſitum habens, quo interuallo Butrium Rauennę caſtellum eſt, & Spina, hoc quidem tempore uiculus, at quondam Gręca ciuitas, & quidem celebris. in Delphis Spinenſium theſaurus commonſtratur, aliaq; de ipſis memoriæ mãdata ſunt, nẽpe apud qs maris erat imperiũ. Eam (ut traditur) unda maris alluerat, nunc locus. XC à mari ſtad. diſtãs, in mediterranea iacet. Rauẽna à Theſſalis cõdita perhibet. Cũ autem Thuſcorũ iniurias ferre nequirent, Vmbros quoſdam ultro aſſumpſerũt, qui & hoc in tẽpore urbẽ inhabitãt. ipſi uerò domũ rediere.

Hæc autem maiori ex parte paludib. ita cõtinentur, ut inũdationes habeant. Epiterpum, Ordia, Adria, & Vcetia, & alia huius generis oppidula. Quæ cum minus à paludib. uexentur, modicis ſurſum nauigationibus mari uicina ſunt. Adriam quidem inclytam ciuitatem fuiſſe memoriæ proditum eſt, à cuius nomine modica tranſpoſitione ſumpta, & ſinus appellatus eſt Adriaticus. Aquileia ſinui proxima à Romanis condita eſt, incumbentibus impoſita Barbaris. Ad eam flumine aduerſo onerarijs nauigatur nauibus per Natiſonem fluuium plus ſtad. LX. Gentes ad Iſtrum Illyricæ ad ipſum ſubuehuntur emporiũ. Conuectant autem res hi ſanè maritimas: uinum lignеis dolijs, quæ plauſtris imponunt: oleum prætereà: illi autem mancipia, pecora, pelles. Extra Venetiæ quidem fines Aquileia eſt, quæ flumine ab Alpibus deſcendente diſterminatur, per quod ſurſum nauigatur ſtadijs mille & CC, ad urbem uſque Noreiam, ubi Cn. Carbo, collatis aduerſus Cimbros ſignis, re infecta diſceſſit. Locus autem eſt ad purgandum aurum natura idoneus, nec minus ad ferri fabricas. In ipſoq; ſinu Diomedis eſt templum, opus ſanè memorabile: et Timauus portus, & lucus mirodecore, ſeptemq; que adſunt fluuiatilis aquæ fontes, mare mox irrumpẽtes, lato & profundo ſanè fluuio, è quibus, reliqs uno dũtaxat excepto, ſalſas habere aquas, Polybius author eſt, locumq; ipſum maris fontem, & matrem ab indigenis uocari. Timauus (ut ait Poſidonius) è mõtib. delatus, decidit in profundũ: deinde infra terram abſorptus ſtad. circiter C et XXX, erumpit in mare. De Diomedis autem potentatu hoc in mari, & Diomedeæ teſtantur inſulæ, & quæ in Daunia gente, & circa equeſtre Argos memoriæ prodita ſunt. de quib., quoad hiſtoriæ utile futurũ eſt, ſcriptis aperiemus. Reliqua uerò permulta fabulis uulgata, uel ficta aliũ in modũ, abſint. Sicuti quę ad Phaethontem & ſorores Heliades, in populos cõnerſas arbores, circa amnem Eridanũ, qui nullibi terrarum exiſtit, cum uicinus Pado dicatur. Item q; ferentes electra inſulas, ante amnẽ Padum iacentes, in quibus & Meleagrides ſint. Horũ enim nihil in locis ipſis extat. In Venetis ſanè quidã Diomedi inſignes exiſtunt honores. Nam candidus illi immolat̃ equus, duo præterea luci monſtrantur, alter Iunoni Argiuę, alter Dianæ Actolię dicatus. Inſuper fabulantur, in hiſce lucis feras ita mãſueſcere,

αὖται μὲν δὴ τῶν πλείονι πεδία ἔχονται τοῖς ἕλεσιν, ὥστε καὶ ἀλυσιτελῆ. ἐπίτροπον δ', Ὠδρία, καὶ Ἀδρία, καὶ Οὐήτια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολισμάτια. ἔστηκε μὲν οὖν πρὸς ἕλεσι φυόχλεπτα, μικροῖς δ' ἀνάπλοις πρὸς τὴν θάλατταν σωπᾶται. τὴν δ' Ἀδρίαν ὠδὶ φασὶ μνημονεύεσθαι πόλιν φασίν, ἀφ' ἧς καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ἀδρίου τὸ πρῶτον ἐκλῆσαι, μικρὰν μετάθεσιν λαβόν. ἀκυλλία δ' ἔπειτα μᾶλλον τῷ μυχῷ πλησιάζει, ἱστόμα μὲν ὂν Ῥωμαίων ὑπὸ τοῖς ὑπορκειμένοις βαρβάροις. ἀναπλεῖ δ' ὁλκάσι μέχρι τῶν ὑπὲρ ποταμὸν ὑπὸ πλείστους ἐξήκοντα σταδίους. ἐμπόριον τοῖς πρὸς τῷ Ἴστρῳ Ἰλλυριοῖς ἔθνεσι, νομίζουσι δ' οὗτοι μὲν τὰ ἐκ θαλάττης, καὶ οἶνον ὑπὸ ξυλίνων πίθων ἐρεμαμάξαις ἀναθέντες, καὶ ἔλαιον. ἐκεῖνοι δ' ἀνδράποδα, καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα. ἔξω δὲ τῶν ἐλαφρῶν ὄρων ἡ ἀκυλλία. διορίζουσι δὲ ποταμῷ ῥέοντι ἀπὸ τῶν ἀλπίων ὀρῶν, ἀνάπλουν ἔχοντι, καὶ σταδίων ὑπὸ τοῖς χιλίοις εἰς νωρήαν πόλιν. πρὸ ἧς γναῖος ὁ πάρβων συμβαλὼν κιμβρίοις, ἀδόκητος ἐπράξεν. ἔχει δὲ ὁ τόπος οὕτω χρυσοπλήσιος δύφυῆ καὶ σιδηρουργεῖα. ᾧ αὐτῷ τῶν τοῦ μυχοῦ τὸ ἀδρίου καὶ ἱερὸν τοῦ διομήδους ὅσον ἄξιον μνήμης, τό τε τίμαυον, λιμένα γὰρ ἔχει καὶ ἄλσος δὶ πρεπές, καὶ πηγὰς ζ' ποταμίου ὕδατος δυθὺς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλατεῖ καὶ βαθεῖ ποταμῷ. πολύβιος δ' ἔφησε πλὴν μιᾶς, τὰς ἄλλας ἁλμυρὸν ὕδατος. καὶ δὴ καὶ τοῦτο ἰδιάζειν, πηγὴν καὶ μητέρα θαλάττης ἀνομάζειν τὸν τόπον. ποσειδώνιος δέ φησι ποταμὸν τὸ τίμαυον ἐκ τῶν ὀρῶν φερόμενον, καταπίπτειν εἰς βόρυθρον. ἔπειτα ὑπὸ γῆς φέρεσθαι πρὸς ἑκατὸν καὶ λ' σταδίους, ὥστε τὴν θάλατταν τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθαι. φῂς τὸ διομήδους ἀνδρεῖον, πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ, αἵ τε διομήδειοι νῆσοι μαρτύρια, καὶ τὰ πρὸ ἀπουλίους, καὶ ὁ ἄργος ὁ ἵππιον ἱστορούμενα. πρὸ ὧν ὀροῦμεν, ἐφ' ὅσον πρὸς ἱστορίαν χρήσιμον. τὰ δὲ πολλὰ τῶν μυθευομένων ἢ κατεψευσμένων, ἄλλως ἐᾶν δεῖ· οἷον τὰ πρὸ τὸν φαέθοντα, καὶ τὰς ἠλιάδας τὰς ἐπ' ἀγειρομένας πρὸ τὸν ἠριδανόν, τὸ μηδαμοῦ γῆς ὄντα, πλησίον δ' ὀφθὲν λεγόμενον. καὶ τὰς ἠλεκτρίδας νήσους τὰς πρὸ τοῦ πάδου, καὶ μελεαγρίδες γὰρ αὐταῖς. οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδὲν ὅσιν ἐν τοῖς τόποις. δοκεῖ δὲ διομήδει πρὸ τοῖς ἐνετικοῖς, ἀφιδρυμέναι τινὲς ἱστοροῦνται τιμαί. καὶ γὰρ θύεται λευκὸς ἵππος αὐτῷ, καὶ δεύτερος ἄλσος· τὸ μὲν ἥρας ἀργείας δείκνυται, τὸ δ' ἀρτέμιδος αὐτωλίδος. πρόσκεινται δ' ὡς εἰπεῖν τὸ ἐν τοῖς ἄλσεσι τούτοις ἀμφιθύραι τὰ θηρία, καὶ λύκοις

καὶ λύκοις ἐλάφους συναγελάσεσθαι. προσιόντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταφαινόντων, ἀνέχεσθαι. τὰς δὲ διωκομένας ὑπὸ τῶν λυνῶν, ἐπεισιὼν καταφύγοι δόξειε, μηκέτι διώκεσθαι φασὶ δέ τινα τῶν πάνυ γνωριζομένων ὡς εἰκὸς φιλέγγυον. καὶ σκωπτόμενον ὑπὸ τούτῳ παρατυχεῖν κυνηγέτας, λύκον γὰρ τοῖς δικτύοις ἔχουσιν. εἰπόντων δὲ κατὰ παιδιὰν, εἰ ἐγγυᾶται ὁ λύκος, ἐφ' ᾧτε τὰς ζημίας ἃς εἴργασται ἀφιέναι αὐτόν ἐκ τῶν λίνων ὁμολογῆσαι. ἀφεθέντα δὲ τὸν λύκον, ἵππων ἀγέλαν ἀπελάσαντα ἀκαυκηριάτων ἱκανῶν προσαγαγεῖν πρὸς τὸν τοῦ φιλεγγύου σταθμόν. τὸν δ' ἀπολαβόντα τῷ χαίρειν ἀπαυκηριάσαι τε αὐτῶν ἵππους λύκον, καὶ κληθῆναι λυκοφόρον, τάχει μᾶλλον ἢ κάλλει διαφέρουσας. οὗ δ' ἀπ' ἐκείνου διαδεξαμένους τό, τε καυκήριον φυλάξαι, καὶ τοὔνομα ἔτι νῦν ἵππων. ἔθος δέ, ποιῆσαι θήλειαν, μὴ ὀξὺ ἀλλοτριοῦν ἵνα μόνοι παρὰ μόνοις τὸ γνήσιον γένος, γυνὸξ ὑγιομένης γὰρ ἱππείας. νυνὶ δέ, ὥσπερ ἔφαμεν, πᾶσα ἐκλέλοιπεν ἡ τοιαύτη ἄσκησις. μετὰ τὸν τίμαυον, ἡ τῶν ἱστρίων ὀνομαζομένη παραλίας μέχρι πόλας ἡ πρόσκειται τῇ ἰταλίᾳ· μεταξὺ δὲ φρούριον τεύχεται, ἀκυλήιας διέχον ἐκ σταδίους. ἡ δὲ πόλα ἵδρυται μὲν γὰρ κόλπῳ λιμενοειδεῖ, νησὶ δύο ἔχοντι, εὔορμα καὶ εὔκαρπα. κτίσμα δ' ὂν ἀρχαῖον κόλχων ὧν τῶν μήδειαν ἐκπεμφθέντων. διαμαρτόντων δὲ τῆς πράξεως, καὶ κατανόντων ἑαυτῶν φυγῇ,

Τῷ μὲν φυγάδων κ' γνήσιοι γραικὸς,
Ὡς καλλίμαχος εἴρηκεν.

Ἀτὰρ κείνων γλώσσας γόμιμον πόλας.

Τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ πάδου χωρία. οἵ τε γνετοὶ νέμονται καὶ οἱ μέχρι πόλας. ὑπὲρ δὲ τῶν γνετῶν κάρνοι, καὶ λιγυμάνοι, καὶ μεδόακοι, καὶ σύμβροι. ὧν οἱ μὲν πολέμιοι τοῖς ῥωμαίοις ὑπῆρξαν. λιγυμάνοι δὲ καὶ γνετοὶ συνεμάχουν, καὶ πρὸ τῆς αὐνίβα στρατίας, λοίπα βοίους καὶ συμβρίους. ἐπολέμουν. καὶ μετατεῦτα οἱ δ' ἔντος τοῦ πάδου, κατέχουσι μὲν ἅπασαν, ὅσην ἐγκυκλοῦται τὰ ἀπεννίνα ὄρη πρὸς τὰς ἄλπεις μέχρι γρυούας, καὶ τῶν σαββάτων. κατεῖχον δὲ βοῖοι καὶ λίγυες, καὶ σήνονες, καὶ γαλάται τὸ πλέον. τῶν δὲ βοίων ἐξελαθέντων, ἀφανισθέντων δὲ καὶ τῶν γεσατῶν, καὶ σηνόνων, λείπεται τὰ λιγυστικὰ φύλα, καὶ τῶν ῥωμαίων αἱ ἀποικίαι. τοῖς δὲ ῥωμαίοις ἀναμέμικται, καὶ τὸ τῶν ὀμβρικῶν φύλον, ἔστι δ' ὅπου καὶ τυρρηνῶν.

ut cerui lupis aggregentur, aduentantiũq; hominum eas manus demulcentes pati. Quòd si quas canes insectentur, ubi huc confugerint, ab insectatione cessare. Fama uerò est, celebrem admodum fuisse quempiam, qui in faciendis uadimonijs, studio non mediocri teneretur. qua ex re, & hominũ iocis carperetur. Is igitur in uenatores fertur incidisse, qui irretitum haberent lupum, & illis per iocum rogitantibus, uellet ne pro lupo uadẽ se constituere: ut illata ab eo damna persolueret, sic è retibus beluam dimissuros. Fideiubere sese cõfessus est. Emissum deinde lupũ, magnum equarũ armentũ agitantem, nullo notatũ cauterio, ad fideiussoris stabulũ adduxisse. Eum recepta gratia, equabus lupi notam inusisse, & inde lupiferas nominasse, uelocitate magis quàm pulchritudine præstantes. Cuius successores & signum & nomen, equarũ generi seruasse, utq; solis eis stirps ipsa legitimè perduraret, fœminam nullam alienare consuesse. Equinã hinc præcipuè celebritatis progeniem extitisse Hac uerò tempestate (ut diximus) omnis huiusmodi rei defecit exercitatio. Post Timauum, Istrorum usq; Polam, litus est, quæ Italiæ adiacet, in medioq; Tergeste castellũ est ab Aquileia CLXXX distans stadijs. Ceterùm Pola in sinu, portus formam habente sita est, paruas quidẽ, uerùm fructuosas & portuosas præ se ferente insulas. Priscum autem est id Colchorum ędificium, qui aduersus Medeam immissi fuerant. Iuuotorum impotes, & fugæ desperatione solliciti,

Græcorum quidem lingua exulum,
Colchorum uerò sermone Polam appellauêre locum,

Vti Callimachus cõmemorat. Regionem igitur Transpadanam incolũt Veneti, & alij usq; Polã, super Venetos Carni & Cenomani & Medoaci & Symbri, è quib. nomini Romano hostes extiterũt aliqui. Verũ Cenomani, Venetiq; socia iunxerũt arma, & ante Annibalis expeditionẽ, quo tempore Boios & Insubres bello persequebantur, & annis posterioribus. Cispadanam uerò obtinent plagam uniuersam alij, quantam montes Apennini ad Alpes circundant usq; Genuã & Sabatios. Plurimum autẽ Boij & Ligures & Senones & Gæsatę possidebant. at ejectis inde Boijs, deletisq; Gæsatis atq; Senonibus, Ligurum natio restat, & Romanorum coloniæ. Romanis autem & Vmbrorum immixta gens est, & aliquibus in locis Thuscorũ.

Vtraq; enim horum gens, prius quàm Romanorum amplificaretur imperiũ, inuicem de prioris loci dignitate decertabant. Et mediũ inter utroſq; Tiberim fluuium, in * ſeipſos facile traiiciebant. Quod ſicubi ullas bellorũ incurſiones alteri in alteros gerebãt, reliquis certamen erat, ne eadem ad loca egredientes deſiſterent. Igitur Thuſcis aduerſus incolas Padi barbaros exercitum emittentibus, acre bene geſta, cum non longè quidem poſt per quandam mollitiẽ rurſus fuſi effugiſſent, alteri aduerſus eiectores exercitũ ductitarũt. Poſtea de locorũ imperio per ſucceſſionẽ quandã ppugnãtes, multas colonias partim Thuſcorũ, partim Vmbrorũ effecerũt, plures tamẽ Vmbrorũ: nã ij propiores erãt. Rem inde Romani ſuſcipientes, miſsis paſsim coloniis, & priora coloniarum genera conſeruarunt, & nunc uniuerſi Romani ſunt. Nec minus autem Vmbri quidã dicuntur & Thuſci, quẽadmodum Veneti, Ligures & Inſubres. Cis Padum uerò, circumq; Padum celeberrimæ ſunt ciuitates, Placentia, & Cremona, media in regione propinquiſsimę, inter has & Ariminum ſunt Parma, Mutina, Bononia. Prope Rauennam in harum medio exigua quædam iacent oppida, per quæ iter eſt Romam, Acara, Rhegium Lepidi, Nacri, Campi, ubi quotannis forum conficitur. Cliterna, Forum Cornelium, Fauẽtina, Sina, Iſapi fluuio propinqua & Rhubiconi. Hæc proxima ſunt Arimino. Eſt autem Ariminum Vmbrorum colonia, ſicut & Rauenna. Verum utraque Romanos accepit inquilinos. Habet autem Ariminum portum, & eiuſdem nominis amnem. E' Placentia Ariminum ſtad. ſunt mille & c'c c. Supra Placentiam uerò ad Cottutæ confinia, intra milliaria ſex & x x x urbs Ticinum eſt, & ſimili uocabulo præterfluẽs amnis Padum ingrediens. Habet & tractus ille Claſtidium, atque Derthonem, & aquæ * diſtanti, puſillum in tranſitu. Recta uerò ad Ocelum uia præter Padum, ad Duriam flumen eſt, magna ex parte limoſa, complurimos alios habens fluuios, quorum Druentia miliaria circiter L x habens. Hinc Alpes iam, & ager Gallicus. Ad montes autem Lunę incumbentes urbs eſt Luca, ubi pleriq; uicatim habitant, regio tamen probitate uirorum floret, & robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, ex quibus ſenatus militares capit ordines. Eſt autem Dertho ciuitas inſignis, & mentione digna,

ῥᾳδίως ἐπὶ λίβανον ἀλλήλοις: id eſt, citra negotium utrinq; ad alteros traiiciebant.

ἀκουδιστατίλλα, Aquæ diſtatella. Plinius eandem appellat Aquæ Statyellorũ.

ταῦτα γὰρ ἄμφω τὰ ἔθνη, πρὸ τῆ τῶν ῥωμαίων ὠδὶ πλέον αὐξήσεως, ἐχέ τινα πρὸς ἄλληλα περὶ πρωτείων ἅμιλλαν. καὶ μέσον ἔχοντα, τὸν τίβεριν ποταμόν, ῥᾳδίως ὑπερδιέβαινον ἀλλήλους. καὶ εἴ που τινὰς ἐκ στρατείας ἐποιοῦντο ἐπ' ἀλλήλους οἱ ἕτεροι καὶ τοῖς ἑτέροις ὅτις ἰσχὺν ἀπολείποιτο τοῖς εἰς αὐτὸν αὐτοὺς τόπους ἐξόδου. καὶ δὴ καὶ τῶν τυῤῥηνῶν τε καὶ αὐτῶν στρατειῶν, εἰς οὓς πρὶν ἢ πάσῃ βαρβάρους, ⊂ πραξαῦσθαι δυ, ταχὺ ἂν πάλιν ἐκπεσόντων διὰ τὴν τρυφὴν, ἐπεστράτευσαν οἱ ἕτεροι τοῖς ἐκβαλοῦσιν. ἔστ' ἐκ διαδοχῆς τῶν τόπων ἀμφισβητουμένων, πολλὰς μὲν καὶ τοικιῶν τὰς μὲν τυῤῥηνικὰς ἐποίησαν, τὰς δ' ὀμβρικὰς, πλείους δὲ τῶν ὀμβρικῶν. ἐγγυτέρω γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ ὠνομάσαντες ἐποίκους πολλαχοῦ, σωτηρίαν ἐφύλαξαν καὶ τὰ τῶν προοικησάντων ἔθνη. καὶ νῦν ῥωμαῖοι μέν εἰσιν ἅπαντες. οὐδὲν δ' ἧττον ὀμβρικοί τέ τινες λέγονται καὶ τυῤῥηνοί, καθάπερ ἕτεροί, καὶ λίγυες, καὶ ἴνσουβροι. πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῷ πάδῳ, καὶ τὰς μὲν τὸν πάδον, ὡς φανεῖς· πλακεντία μὲν, καὶ κρεμώνη πλησιαίτατον ἀπ' μέσου που τῆς χώρας. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ ἀρίμινου παῤῥμα, καὶ μουτίνη, καὶ βονωνία. πλησίον ἅλις ῥαουέννης καὶ μικρὰ πολίσματα. ὧν μέσον δυοῖν δὲ ὧν ἡ εἰς ῥώμην ὁδὸς, ἄκαρα, ῥήγιον λεπίδου, νάκροι, κάμποι, ὅπου πανήγυρις σωτελεῖται κατ' ἔτος. κλίτορνα, φόρον κορνήλιον, φαουεντία δὲ καὶ σίνα πρὸς ταῖς ἰσάπι ποταμῷ ⊂ ταῖς ῥουβίκωνι ἅλις σωζόμενοι ταῖς ἀριμίνῳ. τὸ δὲ ἀρίμινον ὀμβρίκων ὄν τοικία, καθάπερ καὶ ἡ ῥαουέννα. σίεδεκται δ' ἐποίκους ῥωμαίους ἑκατόν. ἔχει δὲ τὸ ἀρίμινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν. ἀπὸ μὲν πλακεντίας εἰς ἀρίμινον στάδια ᾱ. ὑπὲρ δὲ πλακεντίας, ὧν μὲν οὖν ὅρους ταῖς κατούτης, τίκινον γὰρ λεγόμενος πόλις, καὶ ὁμώνυμος ὁ παραῤῥέων ποταμὸς, συμβάλλων τῷ πάδῳ. ⊂ λαδισίδιον, καὶ κλάῤῥων, καὶ ἀκουδιστατίλλα μικρὸν γὰρ παρόδιον. ἡ δ' ὀθὸς εἰσάκελον, παρὰ τὸν πάδον τὸν δουρίαν ποταμὸν βαραθρώδης ἡ πολλὴ πλέους καὶ ἄλλους ἔχουσα ποταμοὺς, ὧν ⊂ τὸν δρουεντίαν μιλίων ὀδὸν πρὶ ἐξήκοντα. ἐντεῦθεν δὲ ἅλις τὰ ἄλπεια ὄρη καὶ ἡ κελτικὴ. πρὸς δὲ τοῖς ὄρεσιν ὀδὸν πόλις τοῖς ὑπορκειμένοις ταῖς λωδίνης λευκα. ἔθνη δὲ κωμικὸν οἰκοῦσιν. ὀυαδρῆς δ' ὅμως ἡ χώρα, καὶ στρατιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλέον ὄν, καὶ τὸ τῶν ἱππικῶν πλῆθος. ἐξ ὧν καὶ ἡ σύγκλητος λαμβάνει τὴν συντάξιν. ἔστι δὲ καὶ λάῤῥων πόλις ἀξιόλογος κειμένη κατὰ

κατὰ μέσον τὸν ὁδὸν, τὸν ἀπὸ γενούας εἰς πλακεντίαν, ἑκατέρα διέχουσα σταδίους υ. κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὁδὸν, καὶ σκαυρίστα καὶ ἴκλεια. ἀπὸ δὲ πλακεντίας εἰς μὲν ἀρίμινον, ἄρκται. εἰς δὲ ῥαουέννναν, κατὰ πλοῦς ἅμα πάσῃ διοῖν ἡμέραιν καὶ νυκτῶν. πολὺ δὲ καὶ τοῖς ζώοις τὸ πάσχον ὑπὸ ἑλῶν. διὸ ὧν ἀνίβας χαλεπὸς διῆλθε πεζῇ μὲν τυῤῥηνίαν, ἀλλ' ἀνέψυξε τὰ πεδία ὁ σκαῦρος διορυγαῖς πλωταῖς ἀπὸ τοῦ πάδου μέχρι παρμησῶν. κατὰ γὰρ πλακεντίαν ὁ τρεβίας συμβάλλων τῷ πάδῳ, καὶ ἔτι πρότερον ἄλλοι πλείους πληροῦσι πᾶσαν τὸ μετρίου. οὕτως δὲ ὁ σκαῦρος ὠνόμασται, τὸν ὁμὸν καὶ τὸν ἀεμιλίαν ὁδὸν στρώσας, τὸν ἀπὸ πεισάρων καὶ λουκίνης μέχρι σαββάτων. καὶ τοῦθ' ἅμα διόρθωνος. ἄλλη δ' ὁδὸν ἀεμιλία διαδεχομένη τὸν φλαμινίαν. συνωνομάσθησαν γὰρ ἀλλήλαις μάρκος λέπιδος, καὶ γάιος φλαμίνιος. καθελόντος δὲ λίγυας, ὁ μὲν τὸν φλαμινίαν ἔστρωσεν ἐκ ῥώμης ἅμα τυῤῥηνῶν, καὶ ἡ ὀμβρικῆς, μέχρι τῶν πρὸς ἀρίμινον τόπων· ὁ δὲ τὸν ἑξῆς μέχρι βονωνίας, διακεῖθεν εἰς ἀκυληίαν παρὰ τὰς ῥίζας τὰς τῶν ἄλπεων ἐγκυκλούμενος τὰ ἕλη. ὅσιον δὲ ἡ χώρας ταύτης, ἣν γῆς διελπικὴν καλοῦμεν, πρὸς τὸν λοιπὸν ἰταλίαν, τότε ἀπηγόρευον ὀρθῶς τὸ ὕστερ ἡ τυῤῥηνίας ἀπεδείδιεκτο, καὶ ὁ αἴσις ποταμὸς, ὕστερον δὲ ὁ ῥουβίκων, εἰς τὸν ἀδρίαν ἐκδιδόντων ἀμφότεροι. τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων τεκμήριον, ἥ τ' δύναμις καὶ τὰ μεγέθη τῶν πόλεων, καὶ ὁ πλοῦτος. οἷς πᾶσιν ὑπερβέβληντο τὸν ἄλλον ἰταλίαν οἱ ταύτῃ ῥωμαῖοι. καὶ γὰρ ἡ γεωργουμένη γῆ πολλοὺς καὶ παντοίους ἐκφέρει καρπούς. καὶ αἱ ὕλαι τοσαύτην ἔχουσι βάλανον, ὥστ' ἐκ τῶν ἐντοῦθεν ὑοφορβίων ἡ ῥώμη τρέφεται τὸ πλέον. ἔστι δὲ καὶ μεγαλόφορος διαφορόντως, διὰ τὸν ὄγυδρίαν. οὗτος δὲ μέγιστον λιμοῦ δεῖμα ἄκος. πρὸς ἅπαντας γὰρ καιροὺς ἀδρὸν αὐτέχει, καὶ οὐδὲ ποτὲ ὑπολείπειν δύναται, διὰ τὸ ἄλλου σίτου γένηται σπάνις. ἔχει δὲ καὶ πιττουργίαν θαυμαστήν. τὸ δ' οἶνου τὸ πλῆθος μειονοῦσιν οἱ πίθοι. ξύλινοι γὰρ μείζους οἴκων εἰσί. προσλαμβάνει δὲ πολὺ ἡ τῆς πίττης δύποσία πρὸς τὸ δυώνητον. ὀρεία δὲ τὸν μὲν μαλακὸν, οἱ περὶ μουτίνην τόποι καὶ τὴν σκουτάναν ποταμὸν φέρουσι πασῶν πολὺ καλλίστην. τὸν δὲ τραχεῖαν ἡ λιγυστικὴ καὶ ἡ τῶν σύμβρων, ἐξ ἧς τὸ πλέον τῆς οἰκείας τῶν ἰταλιωτῶν ἀμπέχεται.

medio inter Placentiam & Genuã itinere iacens, ab utraq; CCCC distans stad. Hac in uia est Custodia & Iellia. Ex Placentia uerò Ariminum distantia dicta est. Sed Rauennam per Padum nauigatio est dierũ duorũ, noctium q; totidem. Magna intra Padum pars paludibus obtinebatur, per quas Annibal magnis difficultatibus iter fecit in Thusciã. Cęterùm Scaurus deductis ex Pado usq; in Parmensium agrum fossis, nauigationibus cõmodis paludes ipsas exiccauit è campis. Per Placentina siquidem arua Trebia Padum influens, alijq; item complures ante fluuij ultra modum plenius stagnãt. Hic ille Scaurus est, qui per Pisas et Lunã usq; Sabatios uiam strauit Aemiliam, & hinc per Derthonem. Alia uerò est Aemilia, quę Flaminiam excipit. Eodem enim in consulatu M. Lepidus, & C. Flaminius collegæ fuerũt, uictores autem Ligurum strauere: hic quidem Flaminiam è Roma per Thusciam & Vmbriam, usq; Ariminum: alter reliquam porrò usque Bononiam, & ex ea in Aquileiam, prope Alpium radices, ducto per gyrum circa paludes opere. Huius regionis terminus monstratus est, quam Cisalpinam nuncupamus Galliam. Ad reliquam Italiam & montes Apennini Thusciæ imminentes, & Aesis amnis, & postremò Rhubicõ, utriq; Adriaticum intrantes pelagus. Horum uirtutem locorum, tum ipsa hominũ probitas testatur tum oppidorum magnitudo, tum uerò diuitiarum amplitudo. Quibus omnibus huius regionis habitatores Romani, cæteris antecellunt Italis. Nanq; telluris istius cultura immodicos ac diuersos inducit fructus, & nemora tantum habent glandium, ut educandis hinc porcorum gregibus, maxima ex parte Romanus alatur populus. Egregiè uero ferendo milio, ob feraciũ aquarum abundantiã frugifera est, quod famis remedium est permaximũ. Contra tempestates enim uniuersas, aeris q; malignitatem resistit, & nullo deficere potest in tempore, licet frugum cæterarum sterilitas inualescat. Quid de pice, quàm admiranda productio? Quanta uerò uini sit ubertas, uasa ipsa pronunciãt. E' lignis nãq; fabricata, domiciliorũ magnitudinẽ excedunt. Suppeditat enim ingens illa picis copia. Loci autem Mutinẽses & Scutanæ adiacẽtes fluuio, mollia & lõgè alijs omnibus præstantiora ferũt uellera. Ligures autem & Insubres aspera, è quib. magna Italiæ pars domesticis indumenta conficit.

Mediocria uerò Patauini, è quibus precioſi tapetes & gauſapia texuntur, & hoc ſtragulæ ueſtis genus utrinq; uillos eminentes habens, uel una tantum è ſuperficie. Hiſce in locis, non eadem nunc quę olim metallorũ ſtudia & cura, fortè quia in maius ex Tranſalpinis Gallis & Hiſpanis lucra proueniunt. Superioribus uerò annis opera dabatur, cum Vercellæ aurifodinã haberent, & in Ictumulorum uico, & alio huic uicino. Vterque uerò Placentiæ finitimus eſt. Hæc quidem prima Italiæ particula. Hactenus circuitus dictus eſt. Secunda exponatur Liguria, in ipſis Apenninis mõtibus, inter Galliam (ſic enim uocatur hoc tempore) atq; Etruriam ſita, nihil deſcriptione dignũ habens, niſi quòd uicatim uitam agunt, terram arantes aſperrimam, fatigantesq; ligonibus, imò uerò ſaxa incidentes, ut Poſidonius inquit. Tertij ſunt hiſce continentes Thuſci, campos uſq; ad amnem Tiberim poſsidentes, quos ad ſolis ortum maximè fluuius alluit, donec pelagus intret. Parte autem ex altera, Tyrrheno atque Sardonico mari ſunt confines. Ex Apenninis montibus Tiberis effluit, atque pluribus augetur amnibus, partimq; per ipſam excurrit Etruriam, deinceps autem ipſam diſterminans, primùm quidem ab ea diuidit Vmbriam, poſtea uerò Sabinos & Latinos, Romæ ad litus uſq; finitimos. Adiacent autem modo quodam ipſi fluuio, & Thuſcis in longitudine & latitudine inter ſe pares. Ad Apennínum uerò Adriatico uicinum pelago ſeſe habent, primi quidem Vmbri, poſt eos Sabini, poſtremi Latium habitantes, cum omnes à flumine initium capiant. Latinus igitur tractus inter Oſtiæ litus & Sinueſſam urbem & Sabiniam iacet. Eſt autem Oſtia urbis Romanæ nauale quo Tiberis erumpit, eam præterlabens. extenditur autem in longum, uſque in Campanum agrum & Samnitum montes. Sabinia uerò inter Latinos, Vmbrosq; iacet, extenditur & ipſa ad Samnitum montes, propinquior Apennino ad Veſtinos, Pelignos, & Marſos. Cæterùm in Sabiniæ ac Thuſciæ medio Vmbri iacent, montesq; tranſgreſſi uſq; Ariminum Rauennamq; procedunt. Thuſcorum finis ſub ipſis eſt montibus, qui ex Liguria in Adriaticũ ſinũ eos quaquauerſum includunt, à proprio autem mari capiunt initium, atq; Tiberi. Ab his igitur ipſis ſumpto primordio, uniuerſa ſigillatim percurramus.

τῶν ἐν μέσῳ οἱ πρὸς παταούιον ἀφ' ἧς οἱ τάπητες οἱ πολυτελεῖς, καὶ γαύσαποι, καὶ τὸ διὰ τοῦ εἴδους παῦ, ἀμφίμαλλόν τε καὶ ἑτερόμαλλον. τὰ δ' μέταλλα νυνὶ μὲν οὐχ ὁμοίως τὰ φυτευθέντα σπουδάζεται, σχεδὸν τὸ λυσιτελὲς δρᾶν ἴσως ἔξω, τὰ φ' ἑσπερίοις ἑσπεραλπέοις κελτοῖς καὶ τῇ ἰβηρίᾳ. πρότερον δ' ἐσπουδάζετο ἐπεὶ καὶ φ' οὐδρκίλλοις χρυσορύχιον ἦν. πάμπ δ' ὀλίγον πλησίον ἰκτυμούλον καὶ ταύτης φ' λώμης. ἄμφω δ' εἰσὶ πρὶ πλακεντίαν. αὕτη μὲν δὴ πρώτη μοῖρ φ' ἰταλίας, μέχρι δεύρο πεδίον δλυεῖον. δλυτρὰ δὲ λεγέσθω ἡ λιγυστικὴ ἣ φ' αὐτοῖς τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ ἱδρυμένη φ' ναῦν λεχθείσης κελτικῆς καὶ φ' τυρρηνίας, ὀλίγ' ἔχουσα πόδος ἡσιεῖον, πλὴν ὅτι κωμηδὸν ζῶσι, προχείαν γῆν ἀροῦντες, καὶ σκάπτοντες, μᾶλλον ἢ λαξεύοντες, ὥς φησι ποσειδώνιος. πρόσοι δ' εἰσὶ συνεχεῖς τούτοις οἱ τυρρηνοί, τὰ πεδία ἔχοντες τὰ μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ τιβέριδος, κλυζόμενοι τὰ μὲν πρὸς ἕω μάλιστα μόρια φ' ποταμοῦ μέχρι φ' ἐκβολῆς αὐτοῦ. ἐπὶ δ' θάτερα, τῷ τυρρηνικῷ καὶ σαρδῴῳ πελάγει. ῥεῖ δ' ἐκ μὲν ἀπεννίνων ὀρῶν ὁ τίβερις. πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποταμῶν. μόρ μὲν δὴ τοι δὶ αὐφ' φορόμενος φ' τυρρηνίας. τὸ δ' ἐφεξῆς διορίζομενος αὖ αὐφ', πρῶτον μὲν τῶν ὀμβρικῶν, εἶτα οὕς σαβίνους, καὶ λατίνους οὓς πρὸς τῇ ῥώμῃ μέχρι θαλάσσης. παραβέβληται δέ πως τῷ ποταμῷ μὲν καὶ τοῖς τυρρηνοῖς ἐπὶ πλάτος, ἀλλήλοις δὲ κατὰ μῆκος. αὐέχουσι δὲ πρὸς τὰ ἀπεννίνια ὄρη τὰ πλησιάζοντα φ' ἀδρίᾳ. πρῶτοι μὲν ὀμβρικοί, μετὰ δ' τούτους σαβῖνοι, τελευταῖοι δ' οἱ τῶν λατίνων ἔχοντες ἀρξάμενοι ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. ἡ μὲν οὖν τῶν λατίνων χώρα, μεταξὺ κεῖται φ' τε ἀπὸ τῶν ὠστίων παραλίας, μέχρι τῶλεως σινουέσσης καὶ φ' σαβίνης. τὰ δ' ὦστια δῆμ' ἐστὶν φ' ῥώμης, εἰς ὃ ἐκδίδωσιν ὁ τίβερις παρ' αὐτὸν ῥυείς. ἐκτείνεται δὲ ἀπὸ μήκους μέχρι φ' καμπανίας, καὶ τῶν σαμνιτικῶν ὀρῶν. ἡ δὲ σαβίνη μεταξὺ τῶν λατίνων κεῖται, καὶ τῶν ὀμβρίκων, ἐκτείνεται δὲ καὶ αὐτὴ πρὸς τὰ σαμνιτικὰ ὄρη. καὶ μᾶλλον σωκάπτει τοῖς ἀπεννίνοις φ' κατὰ οὐεστίνους τε, καὶ πιλιγρίους, καὶ μαρσούς. οἱ δ' ὀμβρικοὶ μέσοι μὲν κεῖνται φ' σαβίνης καὶ φ' τυρρηνίας, μέχρι ἀριμίνου καὶ ῥαουέννης, πεφύκασιν ὑποβάλλοντες τὰ ὄρη. τυρρηνοὶ δὲ ναίουσι ὑπ' αὐτοῖς τοῖς ὄρεσι, τοῖς πρὸς βορρᾶν κλίνουσιν ἐκ φ' λιγυστικῆς εἰς τὸν ἀδρίαν, ἀπὸ φ' οἰκείας ἀρξάμενοι θαλάττης, καὶ τοῦ τιβέριδος. τὰ καθ' ἕκαστα δὲ διέξιμεν ἀφ' αὐτῶν τούτων ἀρξάμενοι.

οἱ τυρ-

οἱ τυῤῥηνοὶ τοίνυν παρὰ τοῖς ῥωμαίοις ἐπροῦσκοι καὶ τοὺς ποστογρόβους ὀνομάζονται. οἱ δ' ἕλληνες οὕτως ὠνόμασαν αὐτοὺς τοῦ ἀπὸ τυῤῥηνοῦ τοῦ ἄτυος, ὥς φασι, τοῦ σέλαντος ἐκ λυδίας ἀφίκους δηθῆρα. ἀπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀφορίας ὁ ἄτυς εἰς τῶν ἀπογόνων ἡρακλέους, καὶ ὀμφάλης, δυοῖν παίδοιν ὄντοιν, ἑλέσθαι λυδῶν μὴ κατέχειν. τῶν δὲ τυῤῥηνῶν τὸν πλέω συσέλας λαὸν ἀξιοῖ σειλφν. ἐλθὼν δὲ, τῇ χώραν ἑαυτοῦ τυῤῥηνίαν ἐκάλεσε. καὶ δώδεκα πόλεις ἔκτισεν, οἰκίσλιν ὠνομάσας ταρκώνα. ἀφ' οὗ ταρκηνία ἡ πόλις. ὧν δὴ τῇ ἐκ παίδων σωτηρίᾳ, πολιὸν γεγηθότα μυθοῦνται. τό τε μὴν σῶμ ὑφ' ἑνὶ ἡγεμόνι παθόμενοι, μέγα ἴσχυον. χρόνοις δ' ὕστερον δαλυθῆναι τὸ σύσημα, ἐνίοις καὶ κατὰ πόλεις δαπασθῆναι βίᾳ τῶν πλησιοχώρων ἔξαυτας. οὐ γὰρ αὖ χώραν δυδαίμονα ἀφῳντο, τῇ θαλάττῃ κατὰ λησέαν ἐπίθεντο, ἄλλοι πῶς ἄλλα τρεπόμενοι τελάγη, ἐπεὶ ὅπου γε συμπνεύσαιεν ἱκανοὶ ἦσαν οὐκ ἀμύνασθαι μόνον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ αὐτεπιχειρεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας πιεῖσθαι. μετὰ δὲ τὴν ῥώμης κτίσιν δημάρατος ἀφικνεῖται, λαὸν ἄγων ἐκ κορίνθου. καὶ δεξαμένων αὐτὸν ταρκυνιτῶν, γυναῖα λευκόμωνα ὀξ ἐπιχωρίας γυναικὸς. γιγόμενος δὲ ἄγκῳ μάρκῳ, ᾧπερ βασιλεῖ τῶν ῥωμαίων φίλος ἐβασίλευσεν οὗτος, καὶ μετωνομάσθη λεύκιος ταρκύνιος πρίσκος. ἐνόσμησε δ' οὖν τὴν τυῤῥηνίαν καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ πρότερον. ὁ μὲν δυποείαις δημιουργῶν τῶν σωακολουθησάντων οἴκοθεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκ τῆς ῥώμης ἀφορμαῖς. λέγεται δὲ καὶ ὁ θεαμβικὸς κόσμος καὶ ἁπλῶς ὁ τῶν ἀρχόντων, ἐκ ταρκυνίων δηθῆναι μετενεχθῆναι, καὶ ῥάβδοι, καὶ πελέκεις, καὶ σάλπιγγες, καὶ ἱεροποιΐαι, καὶ μαντικὴ, καὶ μουσικὴ ὅση δημοσίᾳ χρῶνται ῥωμαῖοι. πύτερον δ' ὑὸς ἦν ὁ δηθῆναι ταρκυνίου ὁ σύπερβος. ὅσπερ καὶ τελευταῖος βασιλεύσας ἐξέπεσε. πορσινᾶς δ' ὁ τῶν κλουσίων βασιλεὺς πόλεως τυῤῥηνίδος καταγαγὼν αὐτὸν ὑπὸ χεῖρα δ' ὅπλων, οὐχ οἷός τε ἦν, καταλυσάμενος τὴν ἔχθραν, ἀπῆλθε φίλος, μετὰ τιμῆς καὶ δωρεῶν μεγάλων. πρὸ μὲν τῆς ὠμοφανείας τῶν τυῤῥηνῶν ταῦτα. καὶ ἐπὶ τὰ τῆς καιρετανοῖς πραχθέντα. καὶ γὰρ τοὺς ἑλόντας τὴν ῥώμην γαλάτας, κατεπολέμησαν, ὠμοῦσιν ὠμβίμβροι κατὰ σαβίνους·

Tyrrhenos itaq; Romani Etruſcos appellãt atq; Tuſcos. Græci uerò hoc eos nomine nominarũt à Tyrrheno Atyos filio, qui ex Lydia colonos hãc in regionẽ, ſicuti tradit, dimiſit. Atys enim ex prognatis Herculis, et Omphales unus, cũ ſterilitate ac fame populũ emittere cogeret, è duob. filijs ſorte iacta, Lydũ qui dem regni ſucceſſorẽ tenuit, Tyrrheno autẽ maiorẽ applicãs populum, foras abire iuſsit. Hãc ille tãdẽ ingreſſus orã, de ſuo uocauit nomine Tyrrheniã. Cũq; ædificãdis urbib. Tarcontẽ præfeciſſet, à q̃ Tarquinij cognomẽ accepit, ciuitates XII condidit. Hunc ab ineunte pueritia indolis gratia, caneſcentẽ fuiſſe fabulant, tãta iã tũ in eo efflorescebat ſapiẽtia. Ea igit tẽpeſtare, cũ uno ſub duce inſtructi eſſent, magna ipſorũ erat potẽtia. Poſtremis in deteporib. concordẽ illũ regẽ di ſtatũ diſſolutũ fuiſſe, quis nõ ſuſpicet? & ciuitates ipſas diuulſas, ſic finitimorũ uiribus ceſsiſſe. Haud enim tantã agrorũ beatitudinẽ omittẽtes, maritimas latrocinãdo artes inuaſisset, alius ad alia cõuerſi maria. Quandoquidẽ ſi cõcorditer cõſpiraſsẽt, nõ modò incurſantes propulſare hoſtes ſatis ualuiſſent, ſed etiã ultro inferre impetus, & lõginquas expeditiones factitare. Poſt urbẽ Romã uerò cõditã, Demaratus aduẽtat, frequentẽ è Corintho adducens populũ, qui à Tarquiniẽſib. acceptus, ex indigena uxore Lucumonẽ, pcreat. Is dehinc Anco Marco regi Romano amicitia deuinctus, adeptus eſt imperium, & mutato nomine L. Tarquinius Priſcus uocatus eſt. Hic igit et pater prius Tuſciã magnis inſigniuerunt ornamẽtis: ille quidẽ artificũ facultate et copia, qui hominẽ domo ſubſecuti ſunt: hic aũt præſtitis à Romana ciuitate opportunitatib. Nãq; memorię proditũ eſt, ut triũphalia ornamẽta, inſignia q̃ cõſularia, et ſimpliciter magiſtratuũ decora in Romanã urbẽ à Tarquinijs trãslata ſunt, & uirgę, et ſecures, & tubę, & ſacrorũ faciendorũ ritus, ut auguria & muſica, quam Romani ad reſp. uſurpãt. Huius filius Tarquinius ſecũdus extitit cognomẽto Superbus, q regũ extremus, eiectus eſt è regno. et quẽ Cluſij rex Porſena (ea Tuſca erat ciuitas) armis reducere conatus eſt. Quod ubi efficere fas nõ fuit, pace facta, in amicitiã populi Ro. ſummis receptis honorib. doniſq; magnificẽtiſſimis, abſceſsit. Hęc quidẽ de Tuſcorum claritate. Quid inſuper Cæretanorũ geſtar? Nã & capta urbe Roma redeũtes Gallos in Sabinis aggreſsi, bello armiſq; fuderũt ac debellarũt:

& quæ illi ab libentibus acceperãt ſpolia Romanis, ab inuitis ipſi diripuerunt. Præterea eos qui ad ſe capta Roma confugerãt, ſaluos protexerunt, ſimul et æternũ ac inextinctum ignem, ſacerdotesq; Veſtales. Romani autẽ propter malignos reipub. gubernatores nõ ſatis illis gratiæ memoriam tenuiſſe uidentur. Nam data ciuitate minimè illos inter ciues ſcriptos retulere. Sed & alios quibus ius ipſum æquabile communicatum non erat, ad *Cæretanorum exterminabãt tabulas. Hæc aũt ciuitas magna inter Græcos gloria, cũm hominum fortitudine, tum uerò iuſtitia claruit. Nam cum potentiſsima eſſet, ab latrocinijs prorſus abſtinuit. In Pythij Apollinis tẽplo Agylleorum nominato, poſitus eſt theſaurus. Nam quæ nunc Cære dicitur, quondam nominabatur Agylla, eaq; à Pelaſgis è Theſſalia profectis condita fertur. Cæterùm Lydis quos mutato uocabulo Tyrrhenos nominabant, aduerſus Agylleos bellígerantibus, murum ſubiens quidã urbis nomen percontabatur. cui è muro Theſſalus quidã proreſponſo ſalutem renuncians, χαῖρε, id eſt Salue, inquit. Thuſci bonum hoc accipientes omen, captam urbem ſubmutato uocauere nomine. Verùm tam ſplendida, tamq; glorioſa quondã ciuitas, uix dum hac ætate urbis ueſtigia ſeruat. Vicina ſanè magis fulgent balnea, meliorum probitate hominum, quę uulgo Cæretana uocantur, propter eos qui ad ea, curandæ ualetudinis gratia proficiſcũtur. Enimuero Pelaſgos gentẽ uetuſtiſsimã per uniuerſam Græciã, præſertim apud Aeolicã Theſſaliæ excelluiſſe, cuncti fermè confitentur. Eos originẽ ab Arcadib. ducẽtes, uitam militarem delegiſſe, author eſt Ephorus. Ad quam uitæ inſtitutionẽ cũ permultos cõuertiſſent, idem omnibus uocabulũ impertiſſe. Vnde & apud Græcos & apud alios quoſcũque adijſſe contigit, ingentem conſecuti ſunt gloriam. Nam & Homero teſte, Cretæ coloni fuere. Vlyſſes enim Penelopen alloquẽs, Alia, inquit, aliorũ permixta lingua eſt, ſunt Achæi,

*Vide Adagiũ, Cærite cera digna

Odyſſ. τ

Sunt Cretenſes magnanimi, ſunt Cydones,
Trifariam genus Doricum, diuiſq; Pelaſgi.

Argos quoq; Pelaſgicum, Theſſalia dicitur, inter eruptiones Penei, & Thermopylas uſque ad montanum Pindi tractum. Quoniam & iſtorũ locorum Pelaſgi exiſtunt. Iouem Dodonæum quoq; ipſe poeta Pelaſgicum nominat,

καὶ ἅπερ ἐκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκεῖνοι λάφυρα ἄκοντας ἀφείλοντο. πρὸς ᾗ τούτοις τοὺς καταφυγόντας παρ' αὐτοὺς τὸ ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς ἑστίας ἱερείας. οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι δι' ἃς τοῦτο, τε φαύλως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς ἀπομνημονεύσαι τὴν χάριν αὐτοῖς δοκοῦσι. πολιτείαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀνέγραψαν εἰς τοὺς πολίτας. ἀλλὰ τῶν ἄλλων τῶν μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς δέλτους ἀγώνιζον τὰς Καιρετανῶν. παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν εὐδοκίμησεν ἡ πόλις αὕτη διά τε τὴν ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην. τῶν τε γὰρ λῃστηρίων ἀπέσχετο, καί περ διαμένων πλεῖστον, καὶ πυθοῖ τὸν ἀγυλλαίων καλούμενον, ἀνέθηκε θησαυρόν. ἄγυλλα γὰρ ἐλογίζετο τὸ πρότερον, ἣ νῦν Καιρέα. καὶ λέγεται τελασγῶν ἱδρύσασθαι τὸ ἐκ Θεσσαλίας ἀφιγμένων. τῶν δὲ λυδῶν, οἱ πρὸ τυῤῥηνοὶ μετωνομάσθησαν. ὠθισαμένων τοῖς ἀγυλλαίοις, πρόσιόν τις τεῖχος, ἐπιφωνήσαντα τοὔνομα τῆς πόλεως. τῶν δ' ἀπὸ τοῦ τείχους Θεσσαλῶν τινος αὐτὸ ἀκηκοέναι, προσαγορεύσαντα αὐτὸν χαῖρε· δεξάμενοι τὸν οἰωνὸν οἱ τυῤῥηνοὶ εὖ ἔχον, ἐλθοῦσαν τὴν πόλιν μετωνόμασαν. ἡ δὲ οὕτω λαμπρὰ καὶ ὠφανὴς πόλις, νῦν ἴχνη σῴζει μόνον. διαφθορεῖ δ' αὖ μᾶλλον τὰ πλησίον θέρμα, ἃ καλοῦσι Καιρετανά, δι' οὓς φοιτῶντας θεραπείας χάριν. οὓς δὲ τελασγοὺς, ὅτι μὲν ἀρχαῖον τὸ φῦλον κατὰ πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς αἰολοῦσι τοῖς κατὰ Θεσσαλίαν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες σχεδόν. νομίζειν δὲ φησὶν Ἔφορος, τὸ αὐχεσθαι ἀρχὰς ὄντας ἐλέσθαι στρατιωτικὸν βίον. εἰς δὲ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν πολλοὺς προτρέποντα πολλοὺς, ἅπασι τὸ ὄνομα μεταδοῦναι, καὶ πολλὴν ἐπιφάνειαν κτήσασθαι, καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις παρ' ὅσους ποτὲ ἀφιγμένοι τετυχήκασι. καὶ γὰρ ἡ Κρήτης ἔπεσι γεγόνασιν, ὡς φησὶν Ὅμηρος. λέγει οὖν ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς πηνελόπην·

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη. ἔν μὲν ἀχαιοί.
Ἔν δ' ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε πελασγοί.

Καὶ τὸ πελασγικὸν ἄργος, ἡ Θεσσαλία λέγεται, τὸ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τὸ πηνειοῦ, καὶ τῶν Θερμοπυλῶν, ἕως τῆς ὀρεινῆς τῆς κατὰ πίνδον, ὅπερ τὸ ἐπάρξαι τῶν τόπων τούτων πελασγούς. τόν τε δία τὸν δωδωναῖον αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὀνομάζει πελασγικόν·

τοῦ ἄνα

Διὸς ἄνακα Δωδωναίου πελασγικοῦ.

Rexô Iuppiter Dodonæe Pelasgice.

Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, πελασγικὰ εἰρήκασιν. ὡς ⟨ μέχρι Δυβύρου ἐπαρξάντων, πελασγούς τε πολλοὺς καὶ τῶν ἡρώων ὀνόματα καλέσαντος, οἱ ὕστερον ἀπ' ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπώνυμα πεποιήκασι. καὶ γὰρ τὴν Λέσβον πελασγίαν εἰρήκασι, καὶ τοῖς γε τῇ προάστι κίλιξιν, ὅμηρος εἴρηκε τοὺς ὁμήρους πελασγούς·

Ἱππόθοος δ' ἄγε φύλα πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἱ λαρίσσαν ἐρισβώλακα ναιετάασκον.

Τῷ γ' ἑφόρῳ δοκεῖ δὲ ἀρκαδίας, εἶναι τὸ φῦλον τοῦτο ἡρξεν ἡσίοδος. φησὶ γάρ,

Υἱεῖς δὲ ἐγένοντο λυκάονος αὐτοθέοιο
Οὓς ποτε τέκτε πελασγός.

Αἰσχύλος δ' ἐκ τοῦ πόρι μυκηνὰς ἄργους φησὶν γὰρ ἱκέτισιν ἢ δαναοῖσι δ' γένος ἀφ' ὧν, καὶ τὴν πελοπόννησον ᾗ, πελασγίαν φησὶν ἔφορος ἐληθέναι. κὴ δύεις πίδης δ' γὰρ ἀρχελάῳ φησὶν, ὅτι δαναὸς ὁ τῶν θυγατέρων πατὴρ ἐλθὼν εἰς ἄργος, ὤκησεν ἰνάχου πόλιν. πελασγιώτας δ' ὠνομασμένους πρὶν, δαναοὺς καλεῖσθ νόμον ἔθηκεν. ἀντικλείδης δὲ πρώτους φησὶν αὐτοὺς τὰ πόρι λήμνον καὶ ἴμβρον κτίσαι, κὴ δὴ τυρρήνων λυδὸν, κὴ μετὰ τυρρήνου τοῦ ἄτυος εἰς ἰταλίαν σωθῆναι. κὴ οἱ τὴν ἀτθίδα συγγράψαντες, ἴσασι τοὺς πόρι τὴν πελασγῶν, ὡς κὴ ἀθηναίοις γηγενῶν τ πελασγῶν. δοκεῖ δ' τὸ πλανήτας εἶναι κὴ δηλοῦν ὀρνέων ὠθισταῖ ἐφ' οὓς ἔτυχε τόπους, πελαργοὺς ὑπὸ τ ἀθηναίων ἐληθέναι. φησὶ δ' τυρρηνίας, μῆκος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι φησὶ τὴν παραλίαν ἀπὸ λευκάνης μέχρι ὠσείων δισχιλίων που κὴ πρωτακοσίων σταδίων. πλάτος δὲ τοῦ ἡμίσους ἔλαττον τὸ πρὸς τοῖς ὄρεσιν. εἰς μὲν οὖν πίσας ἀπὸ λευκάνης, πλείους τῶν υ σταδίων εἰσίν. φέρουσιν δὲ εἰς θαλαττόρας σ π. πάλιν δ' φθάνει εἰς ποπλώνιον, σ ο. ἐκ δὲ ποπλωνίου εἰς κόσαν ἐγγὺς, ω. οἱ δὲ χ φασί. πολύβιος δ' οὐκ εἶναι τοῦτ πάντας ἀπὸ λ λέγ. τοῦτον δὴ μὲν λάνα, πόλις ἐστὶ, καὶ λιμὴν. καλοῦσι δ' οἱ ἕλληνες πελώνης λιμένα, κὴ πόλιν. ἡ μὲν οὖν πόλις οὐ μεγάλη. ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστός τε καὶ κάλλιστος, φέρει δ' ἀπὸ λειχωνὸς πλείους λιμένας, ἐγχιβαθεῖς πάντας, οἷον ἂν γένοιτο ὁρμητήριον θαλασσοκρατοῦσιν ἀνθρώποις, ποσάκις μὲν θαλάσσης, ποσοῦτον δ' χρόνου, ποδεικλείει δ' ὁ λιμὴν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ' ὧν τὰ πελάγη καὶ ἡ πόντος ἐστὶ, κὴ ἡ σαρδὼ, κὴ τ' ἠιόνος ἑκατέρωθεν πολὺ μέρος. μέταλλα δ' λίθων λευκῶν τε κὴ ποικίλου γλαυκίζοντος, τοσαῦτ' ἐστὶ κὴ τηλικαῦτα μονολίθους ἐκδιδόντα πλάκας καὶ στήλας,

Pleriq; & gentes Epiroticas appellauere Pelasgicas, tanquam illuc usq; extãtes. Heroum quoq; nominibus posteriores permultos Pelasgos nũcupãtes, ab illis frequẽtia gentib. indidere uocabula. Nam & Lesbõ appellauere Pelasgiã. Et habitantibus Troadem Cilicibus, finitimos Pelasgos nũcupauit Homerus:

Egit Hippothous fæuos per tela Pelasgos, *Iliad.β*
Qui Lariſſę habitãt lętas nimis ubere glebas.

Ephoro autem author initio fuit Heſiodus, gentẽ hãc ex Arcadia originem duxiſſe. Qui diuino è Lycaone gnatos extitiſſe ait, quẽ olim Pelasgus procreauit. Aeſchylus autem in *Ancillis, ſiue Danaidibus eorũ genus ex Argis Mycenarũ extitiſſe prodidit. Peloponneſum etiã Pelasgiã uocitatam fuiſſe, teſtis eſt Ephorus. Euripides q; in Archelao Danaũ illũ filiarũ quinquaginta genitorem Argos uenientẽ, Inachi urbẽ inhabitaſſe cõmemorat. Quiq; antea Pelasgi nominarentur, ut Danai dehinc uocarentur, lege Græca ſanxiſſe. Anticlides quoq; ſcriptum reliquit, primos eos Lemnũ, Imbrũq; condidiſſe, eorumq; nonnullos cum Tyrrheno Atyis filio, in Italiam comite annauigaſſe. Rerũ quoq; Atticarũ ſcriptores de Pelaſgis tradidere, Athenis fuiſſe Pelasgos, qui cum inſtar auium, quò fors uocaret, huc atq; illuc errabũdi commearãt, pro Pelaſgi Pelargi, id eſt ciconiæ uocarentur ab Athenienſibus. Cæterùm Thuſcię longitudinẽ maximã, à Luna uſq; Oſtiã, per litus ſtad. millibus duobus & quingentis eſſe dicit, latitudinẽ per mõtana minus dimidio. E' Luna uerò Piſas ultra ſtad. CCCC eſſe hinc Volaterras ſtad. CCLXX. Rurſus hinc Populoniũ ſtad. CC LXX. è Populonio ad Coſſam fermè DCCC, alij DC dicũt. Polybius uerò nõ omnia mille CCCCXXX inquit. Horũ Luna quidem ciuitas & portus eſt. Græci autem & portũ & urbem σελήνης, id eſt lunæ appellant. Vrbs quidem haud ſanè magna. Maximus uerò & pulcherrimus portus eſt, multos intra ſe portus amplectens magnæ profunditatis uniuerſos, uſq; adeò ut omniũ qui maris teneãt imperiũ, facile fieret receptaculũ tã latè patẽtis pelagi multos per annos. Celſis uerò mõtib. portus ipſe circumcludit, qui proſpectum lõgè pelagi præbeant. Nam & Sardiniæ, & magna litoris utriuſq; pars cernitur. Tanta uerò candidi & uarij lapidis lucidiſſimi ac talis effoſsio eſt, ut unico integræ ſaxo tabulæ, atq; columnæ præbeantur.

κὴν ἱκέτισιν, hoc eſt ſupplicatricib. potius. Tragœdia eſt Æſchyli, quæ etiam nũc hodie extat.

Vtq;

Vtq; insignia Romanæ ciuitatis opera, urbi umq; reliquarum, maxima ex parte his ex locis copiam habeãt. Nam cum mari uicina in cumbat effossio, facilè lapides euehuntur, qs è pelago subuehendos Tiberis excipit. Aedificijs quoq; materiam, laquearia scilicet directa, & procera, Thuscia abundè suppeditat, quam confestim è montib. fluuius deducit. Inter Lunã & Pisas, Macræ tractus est, quo Thuscię atq; Ligurię termino, plerique scriptores usi sunt. Pisæ ab ijs conditæ sunt Pisanis, qui è Peloponneso cum Nestore aduersus Ilium militarunt. Renauigantes autem errore dissecti, hi quidem Metapontum, alij uerò Pisanum tenuerunt agrum, cuncti Pylij uocati. Duos autẽ inter amnes siti sunt, in ipsorum congressione, Arni scilicet atq; Aesaris: quorum alter ex Arretio multus delabitur, nõ tamen integer, sed trifariam diuisus: alius ex Apennino. Cõfluentib. autem illis unum in alueum, adeò mutuo tolluntur altius impetu, ut qui in amborum ripis extent, inuicẽ inspicere sese nequeant. Quo fit, ut è mari aduersis nauigari fluminibus necessariò nõ possint. Spacium autem aduersæ nauigationis stad. est circiter XX. Traditum est in fabulis, cum primũ hi amnes è montibus ferri cœperunt, atq; ab indigenis uetitos, ne in unũ confluentes agros demergerent, pollicitos esse regionẽ minimè demersuros, fidemq; seruasse. Ciuitas autem ipsa fœlix quondam fuisse uidetur, neq; hoc tempore sanè ignobilis, aut obscura est, propter frugum copiam, saxorũ opera, naualem materiã, qua priscis annis ad maritima utebãtur discrimina. Etenim inter Etruscos belli gloria excellebant, irritabant eos improbi uicini Ligures, lateri semper inhærentes. Nunc uerò plus in ędificandis Romæ domibus, uillarumq; magnificentijs consumitur, quib. regio ritu Persarum apparantur. Volaterranus ager mari alluitur, hoc autem modo ædificatum est oppidum. in profunda ualle sublimis & præceps undique collis extat, cuius in uertice planities est. in hac sita ipsius sunt urbis mœnia, ad quam stadiorum XV ascensus est ex basi, rupes tota ardua atque difficilis est. Hic è Tyrrhenis plerique constiterunt, & ex proscriptis â Sylla, qui quatuor militum complentes ordines, biennio per obsidionem presi, tandem per inducias discedentes, locum illum reliquerunt. At Populonium in sublimi locatum, promontorio in mare prærupto,

ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἐκ πρεπῶν ὀργάνων τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἐντεῦθεν ἔχειν τὴν χορηγίαν. καὶ γὰρ διεξαγωγὸς ὕδατι ἡ λίθος τῶν μετάλλων, ὑποδεκομένων τὴν θαλάττης πλησίον. ἐκ δὲ τῆς θαλάττης διαδεχομένου τὸ πίεσμα τὴν κομιδὴν, καὶ τὴν ξυλείαν τὴν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σελμάτων δυβυτάνων, καὶ δυμηκιστάνων, ἡ τυρρηνία χορηγεῖ τὴν πλείστην τῷ ποταμῷ, καταγουσαν ἐκ τῶν ὀρῶν δύθυς. μεταξὺ δὲ λοιπὸς ἡ πίσης, ὁ μάκρης ὅσον χωρίον. ᾧ πόρρω τῆς τυρρηνίας, καὶ τῆς λιγυστικῆς κέχρωσται τῶν συγγραφέων πολλοί. ἡ δὲ πίσα, κτίσμα ὂν τῶν ἐν τῇ πελοποννήσῳ νεισατῶν, οἱ μετὰ νέστορος ὑπὸ ἴλιον στρατεύσαντες, ἐπὶ μὲν οὖν ἀνάπλουν ἐπλανήθησαν οἱ μὲν, εἰς τὸ μετάπόντιον, οἱ δ' εἰς τὴν τυρρηνίαν, ἅπαντες πύλιοι καλούμενοι. διοῖν δὲ ποταμοῖν μεταξὺ κατ' αὐτὴν τὴν συμβολὴν, ἄγνυται, ὑπὸ αἴσαρος. ὧν ὁ μὲν ἐξ ἀρρητίνης φορητὸς πολὺς, οὐχὶ πᾶς, ἀλλὰ βιαζόμενος, ὁ δ' ἐκ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν. συμπεσόντες δ' εἰς ἓν ῥεῖθρον, μετεωρίζουσιν ἀλλήλους ταῖς ἀντικοπαῖς ὑπὸ τοσοῦτον, ὥστε οὐδ' ὑπὸ τῶν ἱόνων ἑσῶσθαι ἀμφοτέρων, μηδ' ἕτερον ὑπὸ θατέρου καθορᾶσθαι. ὥστ' ἀνάγκη διὰ ποταμῶν ἀνάπλωτα ἐκ θαλάττης εἶναι. σταδίοι δ' εἰσὶ τοῦ ἀνάπλου, περὶ κ. μυθεύουσι δ' ὅτε πρῶτον ἐκ τῶν ὀρῶν κατεφέροντο οἱ ποταμοὶ οὗτοι, κωλυόμενοι ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων μὴ συμπεσόντας εἰς ἓν κατακλύζειν τὴν χώραν, ὑποσχέσθαι μὴ κατακλύσειν, καὶ φυλάξαι τὴν πίστιν. δοκεῖ δ' ἡ πόλις δυτυχῆσαί ποτε, καὶ ναῶν οὐκ ἀδεξῶν, διά τε δυκαρπίαν, καὶ τὰ λιθουργία, καὶ τὴν ὕλην τὴν ναυπηγήσιμον, ἣ τὸ μὲν παλαιὸν ἐχρῶντο πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κινδύνους. καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τυρρηνῶν ὑπῆρξαν, καὶ πρώξιναν αὐτοὺς οἱ λιγυστικοὶ, πυρροὶ γέντες πλουρεῶν ὄντες. ναῦν δ' τὸ πλεῖστον εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀναλίσκειν τὰς ἐν ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἐπαύλεσι βασίλεια κατασκευαζομένων πορσινά. τῶν δὲ οὐ λατεροῦσιν, ἡ μὲν χώρα κλύζεται τῇ θαλάττῃ. τὸ δὲ ἱστίον ἐν φαφάγχι βαθεία. λόφος ὄρθιος ὑψηλὸς πρίκρημνος πάντη, τὴν κορυφὴν ἐπίπεδος, ἐφ' ἣν ἵδρυται τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. ἡ δ' ἐπ' αὐτὴν ἀνάβασις, σταδίων καὶ δέκα σταδίων ὄρθιος ἀπὸ τῆς βάσεως, ὀξεῖα πᾶσα καὶ χαλεπή. ἐν ταύτῃ σωιζεσθαι τινες τῶν τυρρηνῶν καὶ τῶν πολεμιωτάτων τότε σύλλα. πλησιάσαντες δὲ τεττάρα τάγματα στρατείας, διετῆ χρόνον ἐπολιόρκησαν, εἶθ' ὑποσπονδοι παρεχώρησαν τὸν τόπον. τὸ δὲ πομπώνιον ἐπ' ἄκρας ὑψηλῆς ἵδρυται, κατερρωγυίας εἰς τὴν θάλασσαν,

καὶ

καὶ χερρόνησιζούσης, πολισκίαν καὶ αὐτὸ δὲ σημεῖον πρὸ τοῦ αὐτοῦ καιροῦ. τὸ μὲν οὖν πολίχνιον πᾶν ὄρους μέρους ὄν, πλὴν ὀλίγων ἰδίων, καὶ ὀλίγων κατοικιῶν ὀλίγων. τὸ δ' ἐπίνειον οἰκεῖται βέλτιον, πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους λιμένιον ἔχον, καὶ νεωσοίκους. διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνα ἂν τυρρηνίσιλων τῶν παλαιῶν αὐτοῦ πόλεων, ἐν αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ἱδρύσθαι, ἄπορον δ' ὄντα τὸν χώρας ἀλίμενον. διόπερ πᾶσιν ἐφόρμους οἱ κτίσαι τὴν θάλατταν, ἵνα προβάλλοντο ὁρύματα πρὸς αὐτοῖς, ὥστε μὴ λάφυρον ἕτοιμον ἐκκεῖσθαι τοῖς ἐπιπλέουσιν. ἔστι δὲ καὶ θυωσκοπεῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ. κατοπτεύεται δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόρρωθεν μὲν ἡ μόλις ἡ σαρδὼν, ἐγγυτέρω δ' ἡ λιβύρνα, ἔστι πως διέχουσα τῆς σαρδόνος σταδίους. πολὺ δὲ μᾶλλον τούτων, ἡ αἰθαλία πρόσκεισθαι τῇ ἠπείρῳ δοκεῖ, ὅσον τ' διέχουσα σταδίους, ὅσους καὶ τῆς λιβύρνου διέχει. ἀφίσορ δ' ἀφετήριον ἔοικε τὸ χωρίον δοκεῖν εἶναι τὰς τρεῖς τὰς λεχθείσας νήσους. εἴδομεν δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ πτολίχνιον, καὶ μεταλλά τινα γῆς ἐκλελειμμένα. εἴδομεν δὲ καὶ τοὺς ὀρυττομένους τόπους σιδήρου τοὺς τῆς αἰθαλίας κομιζομένου. οὐ γὰρ δύνανται συμπαίνεσθαι καμινεύοντες ἐν τῇ νήσῳ, κομίζεται δ' οὗτος ἐκ τῶν μεταλλων εἰς τὴν ἤπειρον. τοῦτο δὲ δὴ παράδοξον ἡ νῆσος ἔχει, καὶ τὰ τὰ ὀρύγματα ἀναπληροῦσθαι πάλιν ὑφ' χρόνῳ τὰ μεταλλευθέντα, καθάπερ οὗ πλαταμῶνας φασὶ τοῦ ῥόδου, καὶ τὴν ἐν πάρῳ πέτραν τὴν μαρμάρου, καὶ τοὺς ἐν ἰνδοῖς ἄλας, οὓς φησὶ κλείταρχος. οὔτ' οὖν ὀρατοσθένης ὀρθῶς ὁ φάσας μὴ καθορᾶσθαι μήτε τὴν λιβύρνα ἐκ τῆς ἠπείρου, μήτε τὴν σαρδόνα. οὔτ' ἀρτεμίδωρος, ὁ φάσας ἐν χιλίοις εἶναι καὶ διακοσίοις σταδίοις πελαγίας ἀμφοτέρας. καὶ γὰρ ἔστιν, ἡμῖν γε οὐκ ἂν ὑπάρξαι ὀρατὰ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐφ' ὅσον σαφεῖς ἐφάνθησαν, καὶ μάλιστα ἡ λιβύρνα. ἔστι δὲ κατὰ τὴν αἰθαλίαν λιμὴν ἀργῶος ἐπὶ τῆς ἀργοῦς, ὡς φασίν. ἐκεῖσε γὰρ πλεῦσαι, τὴν τῆς κίρκης ἔρωτα ἐπιθυμοῦντα τὸν ἰάσονα τῆς μηδείας ἐθελούσης ἰδεῖν τὴν θεάν. καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαιτέκτονος παγῶν, ἃ ἐπίσωσι οἱ ἀργοναῦται ἁλμυρὸν ἔτι, καὶ τὴν ἁλὸς ποικίλους τὰς ὄψεις τῆς λίθου ψήφους. αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιΐαι, τεκμήρια τῶν λεγομένων ὑφ' ἡμῶν εἰσιν, ὅτι οὐ πάντα ὁμήρου αὐτὸς ἐπλάσθη· ἀλλ' ἀκούων θρυλλουμένων τῶν τοιούτων πολλῶν, αὐτὸς προσετίθει μύθους ἁλισκομένων καὶ ἐκτοπιζομένων.

& cherronesi faciem habet. Iisdem temporibus & ipsa obsidionem accipiens, oppidulum ipsum totum, præter sacras ædes desertum, & domos modicas. Verùm nauale ipsum frequentiores habet incolas, ad ipsius montis radicem exiguum portum habẽs, & naui giorũ domicilia. Quocirca sola hæc Thuscis ex urbibus, antiquitus ad mare fundata mihi uidetur. Cuius rei causa est, quia tractus regionis eius importuosus est. eam ob rem conditores urbium maritimas fugitabant oras, uel ante illas tuta iaciebant propugnacula, ne illi ineursantibus prædonũ nauigijs in promptu iacerent, exuuiæq; illorum fierent. Sub uertice quoq; *Thyrno annotantiũ specula est. Ex urbe autem procul, ægrè tamen Sardinia cernit: propius uerò Corsica, quæ à Sardinia LX stad. abest: litteriq; propinquior est Aethalia, quę trecẽtis abest stadijs, quantum etiam distat à Corsica. Hic autem cõmodissimus ad soluendum in mare, in tres iam dictas insulas, locus est. Has & ipsi uidimus, cum Populonium conscenderemus nauigaturi, ubi nonnullas adhuc effossiones restare perspeximus. Ferrum quoq; laborari uidimus, quod ex ipsa deuehebatur Aethalia. quod si in eius insulæ fornacibus concoquatur, in massam compingi non potest. Mox igitur ab effossoribus defertur in continentem. Hoc admiratione dignum habet insula, ut exhausta effossionibus loca, temporibus rursus repleta cernantur. Sicut de Rhodi Platamonibus, & de Pari insulæ marmore prodi tum est. Idem apud Indos de sale Clitarchus asserit. Nõ ergo rectè dixit Eratosthenes, qui è continente neq; Corsicam, neq; Sardiniam cerni posse ait. Neq; Artemidorus, qui eas lõgè in pelago, utramq; mille ac ducenta abesse stadia inquit. Quoniam si quibus alijs, ne nobis sanè spectabiles extitissent, quæ tam procul abessent, ut manifestè cernerent, & præsertim Corsica. Extat aũt in Aethalia portus nomine Argous, ab Argo naui dictus, ut perhibent. Nam cũ Medea Circen uisere concupisset, Iasonem illius domicilia quæritasse ferũt. Permanere adhuc etiam quasdã minutiarum abrasarũ uarietates, quas Argonautæ fecerãt, & in unum compacti calculi sunt in ripa. Huiusmodi uerò fabulamentorũ fictiones eorũ quæ à nobis narrantur indicia sunt, ut Homerus ipse non omnia per se finxerit: sed cum talium uulgatos rumores audiret, ijs longas addebat distantias, locorum' que digressiones.

* ἐωσσικόπα ον, id est thũnos pisces obseruantiũ specula. de hoc nauta eleganter cõmentatus est Aristoph. Equites.

sicut

ſicut Vlyſſem in Oceanum exiſſe fecit, ſimili ter & Iaſonem, cum huic & illi errores obuenerint, uelut & Menelao. De Aethalia quidē tantū dixerim. Corſica uerò, quā Græci Cyrnum appellāt, malignè colitur, aſpera, & plurimis in partibus prorſus inacceſsibilis. Adeò ut qui eius montes habitant, ex latrocinijs ui tam degentes, ſuperent ipſas immanitate beluas. Cum ergo Romani imperatores in eos irruant, ipſorumq; caſtella irrumpant, magnumq; ſeruorum gregem captū aduehant, Romę cernere eſt ſimul et mirari, quàm agreſtis uideatur effigies, quamq; beſtiarum appareat diritas, faciesq; truculentæ. Aut enim uitam tolerare non poſſunt, aut per ſocordiam, & ignauiam inſenſati dominos conterunt. Itaq; licet pro eis paululum exponant precij, tamen pœnitentia torquentur. Habitabilia tamen nonnulla ſunt eorum caſtella, Bleſini, Carax, Eniconiæ, Vapanes. Locorum ſcriptores inſulæ huius longitudinem aſſerunt miliaria centum, & LX eſſe, latitudinem uerò LXX. Sardiniæ autem longitudo CC & uiginti, latitudo XCVIII. Secundum alios ambitus Corſicæ circiter tria millia & CC ſtad. Sardiniæ autem quatuor millia eſt. Eius pars non modica eſt aſpera, mini meq; tranquilla. Magna quoq; pars agrū habet rebus omnibus felicem, præcipuè tritico. Pleraſq; etiam urbes continet, ex quibus digniores ſunt Caralis & Sulchi. Locorū quoque uirtuti malignitas quædam obſtat. Inſula enim æſtiuo tempore morboſa eſt in locis maximè fœcundis, & quod hæc ipſa mōtani populantur incolę, & quidem frequēter, qui Diatesbes uocantur, qui antea Iolēſes nominarentur. Memoriæ enim proditum eſt, Iolaum pleroſq; adducentem Herculis filios huc applicuiſſe, & cum inſulæ accolis Barbaris cohabitaſſe, qui natione Thuſci erant. Pœni poſtmodum è Carthagine delati, imperium obtinuerunt, cumq; ijs aduerſum Romanos bellum gerebant. His autem deletis, rerū omnium potiti ſunt Romani. Montanonū uerò quaterni ſunt populi, Tarati, Soſſinati, Balari, Aconites, ſpeluncasq; inhabitāt. Neq; agri quippiā habēt ſeminarij: & quem habēt, tamen ſegniter ſerunt, atq; alios accuratè colentes ſpoliāt, partim indigenas, partim trās æquora nauibus inuadentes, præſertim Piſanos. Miſsi eò prætores quædam cohibent, alia feſsi omittunt, cum peſtilentibus in locis exercitū aſsiduè nutrire minimè cōducat.

καὶ καθάπερ τὴν οδυσσέα εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐξέβαλε, παραπλησίως καὶ τὸν ἰάσονα, γινομένης καὶ τούτῳ πλάνης τινὸς κἀκείνῳ καὶ θάπερ, καὶ μενελάῳ. περὶ μὲν οὖν τῆς αἰθαλίας τοσαῦτα. ἡ δὲ κύρνος ὑπὸ τῶν ῥωμαίων καλεῖται κόρσικα. οἰκεῖται δὲ φαύλως τραχεῖα τε οὖσα, καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι δύσβατος, τελέως ὥστε τοὺς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ ἀκρεμονίων ζῶντας, ἀγριωτέρους εἶναι θηρίων. ὁπόταν γοῦν ὁρμήσωσιν οἱ τῶν ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ πολεμήσοντες τοῖς ὄρεσι, πολὺ πλῆθος ἕλωσι τῶν αὐθρωπόδων, ὁρᾶν ὅσιν ἐν τῇ ῥώμῃ, καὶ θαυμάζειν ὅσον ἐμφαίνεται τὸ θηριῶδες καὶ τὸ βοσκηματῶδες ἐν αὐτοῖς. ἢ γὰρ οὐχ ὑπομένουσι ζῆν, ἢ ζῶντες ἀπαθείᾳ, καὶ αἰσθησίᾳ τοῦ ὠνησαμένους ὠλιγωρίᾳ διατρίβουσιν, ὥστε καί πῦρ ἐν τυχόν καταβάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅμως μεταμέλειν. ἔστι δ' ὅμως οἰκήσιμά τινα μέρη, καὶ πολίσματά που βλησίνων τε, καὶ χάραξ καὶ γιηνοῖαι, καὶ οὐάπωνες. μῆκος δὲ ἡ νῆσος φησὶν ὁ χωρογράφος μίλια ἑξ, πλάτος δὲ ὁ σαρδὼν δὲ μῆκος ὁ κ πλάτος δὲ ιη. κατ' ἄλλους δὲ κύρνος μὲν πρὸς μεσημβρίαν, πρὸς χιλίους λέγεται καὶ διακοσίους σταδίους. ἡ δὲ σαρδὼν καὶ τετρακισχιλίους. ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολυμερὲς τραχὺ, καὶ οὐκ εὐδαίμον, πολὺ δὲ καὶ χώραν ἔχον δυσλαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτου δὲ καὶ διαφορώτατος. πόλεις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ἀξιόλογοι δὲ καράλις, καὶ σουλκοί. τῇ δ' ἀρετῇ τῶν τόπων αὐτιτάσσεταί τις καὶ μοχθηρία, νοσερὰ ἡ νῆσος τοῖς θερινοῖς, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς δυκαρπουσι χωρίοις. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πορθεῖται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρείων, οἱ διαλαμβάνονται διαγνῶσεις, ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι. λέγεται γὰρ ἰόλαος ἄγων τινὰς τῶν παίδων τοῦ ἡρακλέους ἐλθεῖν δεῦρο, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τῶν νῆσον ἔχουσι βαρβάροις, τυῤῥηνοὶ δ' ἦσαν. ὕστερον δὲ φοίνικες κατεκράτησαν οἱ ἐκ καρχηδόνος. καὶ μετὰ τούτων ῥωμαίοις ἐπολέμουν. καταλυθέντων δὲ ἐκείνων πάντ' ὑπὸ ῥωμαίοις ὑπῆρξε. τέτταρα δ' ὄντα τῶν ὀρείνων ἔθνη, ταράνοι, σοσινάτοι, βαλαροί, ἀκόνιτοι, ἐν ἀπηλαίοις οἰκοῦσι τόποις καὶ πίνα γῆν ἔχουσιν ἀοίκητον, οὐδὲ ταύτην ἀμελῶς ἀπέροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ὀργαζομένων καθαρπάζοντες. ὅσοι μὲν οὖν τῶν αὐτόθι, ὅσοι δ' ὑπὲρ πλοῦ, τοῖς ἐν τῇ πόλει ἀπειθοῦσι. οἱ δὲ πεμπόμενοι στρατιῶται τὰ μὲν αὐτέχουσι, πῶς ἂν δ' ἀπαλλάττοιμεν, ἐπεισιὼν μὴ λυσιτελῆ πρόφειν συνεχῶς ἐν τόποις νοσεροῖς στρατόπεδον.

λείπεται

λείπεται δὴ στρατηγεῖν τέχνας τινὰς, καὶ δὴ τηρήσαντδ ἔθνΘ τι τῶν βαρβάρων. παννυχίζουσι γὰρ ὡδὶ πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς λεηλασίας, ὧν τίθενται τό, τε Ⓒ χειροῦται πολλούς. γίνονται δ' ἐν ταῦθα οἱ τρίχα φύοντδ ἀγέλαν αὐτ' ὀρείας, κριοί, καλούμενοι δὲ μούσμονδ. ὧν ταῖς δοραῖς θωρακίζονται. χρῶνται δὲ πέλτει, καὶ ξιφιδίῳ. ἀπὸ πάσης δὲ ἢ μεταξὺ πομπωνίου καὶ πίσης, ἱκανῶς ἀνήκοι καπηδύονται. ὧδὶ μήκει δ' εἰσὶ καὶ παράλληλοι χερσίῳ, καὶ τρεῖς ὧδὶ νόμῳ, καὶ λιβύῃ πεφαμμένῃ, πολὺ μὲν πρὸ τοῦ μεγέθει λείπεται τῶν ἄλλων ἡ αἰθαλία. ἀπό τε ἢ λιβύης τοῦ ἐγγυτάτω δ' ἄρμα φησὶν ὁ χωρογράφΘ, εἰς τὸ σαρδὼ μίλια τ. μετὰ δὲ πομπώνιον κῶσαι πόλεις μικρὸν ὑπὲρ ἢ θαλάττης. ἔστι δ' ἐν κόλπῳ βουνὸς ὑψηλός, ἀφ' οὗ τὸ λιτίσμα. ὑπόκειται δ' ἡρακλείους λιμένι καὶ πλησίον λιμνοθάλαττα, καὶ παρὰ τὸν ἄκραν τὸν ὑπὲρ τοῦ κόλπου θωρακοπεῖον. ἀκολουθεῖ γὰρ οὐθὲνΘ ὁ τῇ βαλάνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περφύρᾳ παρὰ γῆν, ἀρξάμενΘ ἀπὸ ἢ ἔξω θαλάττης, μέχρι καὶ σικελίας. ἀπὸ δὲ τῶν κοσῶν εἰς ὠστίαν παραπλέουσι πολίχνια δύο, πρασούισκον, ἐν πύργοι, καὶ ἄλσιον, ἐν φρεγγωΐα. εἰς μὲν δὴ πρασουικίσκους στάδιοι τ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τόπος δύο καλούμενΘ ῥιγκουίλλα. ἱσορεῖται δὲ γεγράφθαι τοῦτο βασίλειον, μαλαιώτου τυραννοῦ, ὃν φασι διωκεδύσαντα ἐν τοῖς τόποις μετὰ τῶν συνοίκων τυραννῶν, ἀπιέναι ἐνθένδε εἰς ἀθήνας. τούτου δ' εἰσὶ τὸ φύλον, Ⓒ οἱ τῶν ἄγυλλαν κατέχοντδ. ἀπὸ δὲ πρασουίσκων εἰς πύργους, μικρὸν ἐλάττης τῶν ᾱ π. ἔστι δ' ἐπίνειον τῶν καιρεταν ῶν ἀπὸ ν σταδίων. ἔχει δὲ ἐλαθίας ἱερὸν τυρηνῶν ἵδρυμα, πλούσιόν τε γεγόμενον. ἐσύλησε δ' αὐτὸ διονύσιΘ ὁ τῶν σικελιωτῶν τύραννος ἐπὶ τὴν πλοῦν τὸν λίβυνον, ἀπὸ δὲ τῶν πύργων εἰς ὠστίαν σ ξ'. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ ἄλσιον καὶ ἡ φρεγγωΐα. πρὸ μὲν τῆς παραλίας τυρρηνικῆς, ταῦτα. ἐν δὲ τῇ μεγάλῃ, πόλεις πρὸς ταῖς ἐρημίαις, ἀρκτίου τε καὶ τερουσία, καὶ οὐλσίνιον, καὶ σύτριον. πρὸς δὲ ταύταις πολίχναι συχναὶ, βλήραι καὶ φερεντινόν, καὶ φαλερίου, καὶ φαλίσκου, καὶ νέπητε, καὶ σατωνία, καὶ ἄλλαι πλείους. αἱ μὲν ἐξ ἀρχῆς σωιεσῶσαι, τινὲς δὲ τῶν ῥωμαίων οἰκησάντων ταπεινωσάντων, καθάπερ τοὺς οἰκείους πολεμήσαντας πολλάκις, καὶ τὰς φιδηνάς. ἔνιοι δ' οὐ τυρρηνὰς φασὶ τοὺς φαλερίους, ἀλλὰ φαλίσκους ἴδιόν τι ἔθνΘ τινὲς, καὶ τοὺς φαλίσκους πόλιν ἰδιόγλωσσον.

Reliquum eſt autem illis imperatoribus, ut exercitum ducent artibus quibuſpiã, & qui dem Barbarorum morẽ obſeruantes. Nam ij poſt latrocinandum, dies complurimos prędæ nundinas celebrant, tunc incurſant, multosq; mortales in manus retrahũt. His in inſulis naſcuntur arietes, qui pro lana pilum caprinum procreant, quos Muſmones uocitant, eorum ſeſe pellibus, thoracis modo muniunt, pelta utuntur & pugione. A' media inter Populoniũ & Piſas regione ſatis cernuntur inſulæ, oblongæ autem ſunt, pariterq; à ſeipſis diſtantes, omnes tres in auſtrum Africamq; conuerſæ. Aethalia multo cæteris minor eſt. Ex Africa uerò in Sardiniã, ubi propius eſt, diſtantiam milliarium C C C eſſe, locorum deſcriptores prodidere. Poſt Populonium, Coſſæ paulo ſupra mare oppidum extat. In ſinu tumulus ſublimis eſt, in quo ædificatum eſt oppidum, ſub quo Herculis portus iacet, & lacus ex mari falſus, propinquus. Ad ſinusq; ipſius ultima Thynnorum proſpectus eſt. Thynnus enim non modò glandes, uerùm etiam purpuras proſequitur prope terram, ab exteriore pelago, uſq; in Siciliam inchoans. A' Coſſis Oſtiam nauiganti bus exiguæ occurrunt urbes, Trauiſcium, Pyrgi, Halium, Fregenia. ad Trauiſcos C C C ſunt ſtad. Inter hæc locus hæc eſt quem Regis uillam uocant. Hanc Malæoti Pelaſgi regiam fuiſſe, ſcriptis mandatum eſt: quẽ, cum finitimis Pelaſgis in his locis magna excellentem potentia, inde digreſſum, Athenas petiſſe. Ex hac natione ſunt etiam ij qui Angyalam habitauere. A' Tauriſcis uerò ad Pyrgos paulo minus octoginta ſtad. A' ſtad. inde XXX Cæretanorum eſt emporium, habetq; Lucinæ templũ Pelagis conſtructum, quondã opulentiſsimum, id quod Siciliæ tyrannus Dionyſius depeculatus eſt, in curſu ad Corſicam. A' Pyrgis Oſtiã CCLX. ſtad. In medio eſt Halium et Fregenia. Et de Tyrrheni quidẽ maris litore hæc dicenda uiſa ſunt. Cæterùm in mediterranea, præter iam dictas urbes extant, Arretiũ, Peruſia, Vulſiniũ, Sutriũ. Ad hęc oppidula complura: Blerati, Ferentenum, Falerij, Faliſcũ, Nepita, Statonia, aliaq; complura. Nonnulla ab initio quidem conſiſtebant, alia uel Romanorum ſunt coloniæ, uel depreſſa, ſicut ſæpius finitimi expugnati ſunt, ut Fidenæ. Aliqui ſanè Falerios in Thuſcię regione minimè locandos eſſe aiunt, ſed Paliſcos per ſe gentem.

Quidam etiam Faliſcos proprij idiomatis ciuitatem poſuere. Aliqui Oeaci Symphaliſcum appellant, in uia Flaminia iacentem, inter Ocheclos & Romam. Sub monte autem Soractæ urbs eſt Feronia: quo nomine & dea quædam nuncupatur, quam finitimi miro dignantur honore. Eodem in loco ipſius templum eſt mirificum ſacri genus habens. Nam qui eius numine afflantur, nudis pedibus prunas, & copioſum inambulant, ſub hac dæmone, nulla læſione, cinerem. Eò ingens mortalium multitudo conuenit, & celebritatis ipſius, quæ quotannis celebrat, gratia pariter & ſpectaculi huius quod dixi. In mediterranea uerò, maximè ad montana extat Arretium, mille ac C C à Roma diſtans ſtad. Cluſium uerò D C C C prope eſt, & Peruſia. Ad agri beatitudinem accedunt, & lacus magni & permulti, qui & nauigationibus patent, & permultis menſis nutriunt opſonia, & paluſtres auiculas. Non modicum etiam cremium, papyrus'que & ulua copioſa Romam per fluuios conuectatur, qui uſque in Tiberim è lacubus effluunt. E' quibus eſt Ciminius, & quæ circa Velſinios & Cluſium & prope Romam, admodum ad mare Sabata. Longiſsimè autem terra Paſumena Arretio uicina, per quam ex Gallia in Thuſciam exercitus incurſant. Qua uſus eſt Annibal, cum duæ paterent uiæ, hæc ſcilicet & Arimini per Vmbriam, melior autem quæ Arimini. Ibi enim ſatis humiles mõtes fiunt. Cæterùm cum hic ipſe tranſitus ſtatione teneretur accuratius, aſperiorem deligere coactus eſt. Et tamen compos euaſit, ſuperato magnas per pugnas Flaminio. Tuſcia quoq; ubi Romę propinquior eſt, ubertatem calidarum habet aquarum, nec minus abundat quàm Baiæ, quæ reliquas omnes nobilitate præcellunt. Tuſciæ applicatur ex parte orientis Vmbria, quę ab Apenninis incipit, & ultra etiam uſque ad ſinum Adriaticum. Hic enim à Rauenna inchoantes, propiora deinceps tenent, Sarſinam, Arimínum, Senam, Camarinum. Ibi & Aeſis fluuius eſt, & mons Gingunus & Sentinum, amniſq; Metaurus, & fanum Fortunæ. In hiſce nanq; locis priores fuere Italiæ termini atq; Galliæ ad quandam maris eius partem, licet Imperatores ſæpenumero tranſpoſuerint. Antea quidem Aeſin flumen terminum faciebant, rurſus Rubiconem fluuium. Aeſis inter Anconẽ labit̃ et Senegalliam,

οἱ ἢ οἰκοῦν συμβαλίσκουσι λίγουσιν ὧδε τῇ φλαμινίᾳ ὁδῷ κειμένην μεταξὺ ὀχηλῶν καὶ ῥώμης. τοῦτο δὲ ὄρος σαράκτη ὄρει φρουνία πόλις ὄνομα ὁμώνυμον ὧν χωρία πινὶ δαίμονι τιμωμένη σφόδρα τοῦτο τῶν τοιούτων, ἧς τέμενός ἐστιν ἐν ὄρει τόπῳ θαυμασίῳ ἱεροποιίαν ἔχον. γυμνοῖς γὰρ ποσὶ διέξιασιν ἀνθρακιὰν καὶ σωρὸν μεγάλην οἱ κατεχόμενοι τοῦτο δὲ δαίμονι τούτῳ ἀπαθὴς, καὶ συνέρχεται πλῆθος ἀνθρώπων ἅμα δὲ τῆς ἐπινηγύρεως χάριν, ἣ σωτηρίου κατ' ἔτος καὶ δὲ λεχθείσης θέας, μάλιστα δ' ὅτι μεγάλα τὰ ἀβρόκτοπον πρὸς τοῖς ὄρεσιν. ἀπέχει γοῦν ἡ σ' δὲ ῥώμης ἐν μεγάλαις χιλίους σταδίους. τὸ δὲ κλύσιον ὧ. ἐγγὺς δὲ τούτων ὄντι, καὶ ἡ πορουσία. πρόσλαμβάνουσι ἢ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν δὲ χώρας καὶ λίμναι, μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ οὖσαι. καὶ γὰρ πλέον τε τρέφονται καὶ βέφος ὄλον πολύ, καὶ τῶν πλωτῶν τὰ λιμναῖα, τύφοι τε καὶ πάπυρος, αὐθάλη τε πολλὴ καὶ κομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν ῥώμην, ὃς ἐκ διδύασιν αἱ λίμναι μέχρι τοῦ πιβόρεως. ὧν ὅτε καὶ ἡ τε κιμινία ἡ πρὸς εὐελσινίᾳ, καὶ ἡ τῶν εἰ κλύσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω δὲ ῥώμης καὶ δὲ θαλάττης καβάτα. ἀρτάτω δὲ καὶ ἡ πρὸς ἀβρόκτῳ γὰ πασουμλία, καθ' ὃ αἱ ἐκ δὲ κελτικῆς εἰς τὴν τυῤῥηνίαν ἐκβολαὶ. στρατοπέδοις αἷς πορ καὶ ἀννίβας ἐχρήσατο, δυσὶν οὐσῶν, ταύτης τε, καὶ δὲ ἐπ' ἀριμίνου δὲ δὲ ὁμβρικῆς. βελτίων μὲν οὖν ἡ ἐπ' ἀριμίνου. τὰ πεινοῦται γὰρ φύσθαι ἱκανῶς τὰ ὄρη. φρουρουμένων δ' τὸ πρόσλων τούτων ὧν μελλῶν, ἰὼν αγκάδη τὴν χαλεπωτάτην ἐλέσθαι, καὶ ἐκράτησεν ὅμως νικήσας μάχας μεγάλας φλαμινίου. πολλὴ δ' καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία ἐν τὴν τυῤῥηνίαν τῷ πλησίον εἶναι δὲ ῥώμης. οὐκ ἔστιν δ' εὐανθρεῖ τῶν γε βαΐαις ἃ διονόμασται πολυπάντων μάλιστα. τῇ δὲ τυῤῥηνίᾳ παραβέβληται ἐν τὸ πῶς ἔω μέρος ἡ ὁμβρικὴ, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ἀπεννίνων λαβοῦσα, καὶ ἐπὶ πολὺ τέρω μέχρι τοῦ ἀδρίου. ἀπὸ γὰρ δὴ ῥαυεννίνης ἀρξάμενοι κατέχουσιν οὗτοι τὸ πλησίον. καὶ ἐφεξῆς, σαρσίναν, ἀρίμινον, σήναν, καμαρῖνον. αὐτοῦ δ' ὅτι καὶ ὁ αἶσις ποταμὸς, καὶ τὸ γιγγουῖνον ὄρος, καὶ σεντῖνον, καὶ μέταυρος ποταμὸς, καὶ τὸ ἱερὸν δὲ τύχης. πρὸ δ' τούτους οὖν τόπους εἰσὶ τὰ θέρια δὲ ἰταλίας τ' πρότερον, καὶ δὲ κελτικῆς καὶ τὸ πῶς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος. καὶ πορ μεταπιθέντων πολλάκις τῶν ἡγεμόνων, πρότερον μὲν γε τὸν αἶσιν ἐποιοῦντο ὅριον, πάλιν δὲ τὸν ῥουβίκωνα ποταμόν. ἔστι δ' ὁ μὲν αἶσις μεταξὺ ἀγκῶνος καὶ σινιγαλίας,

ὁ δὲ

ὁ ἢ ῥουβίκωνος μεταξὺ ἀριμίνου καὶ ῥαουέννης, ἄμφω δ' ἐκπίπτουσιν τ εἰς ἀδρίαν. νυνὶ ἢ συμπάσης τ μέχρι τ ἄλπεων ἀφωρισθείσης ἰταλίας, δύο τοὺς μὴ οὐ ὅρους ἐαῦ λέγει. τῶν δ' ὀμβρικῶν καθ' ὧν ὁδὸν ἐν ἀρχῇ μέχρι καὶ ῥαουέννης, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες διατείνειν. οἰκεῖται γὰρ ἕως δεῦρο. εἰ μὴ δὶς ἀριμινον γνοίης, πρὶ τ φασὶν ἐκ ἢ ἀριμίνου τ ὧδε ῥώμης ἰοῦσι, ἢ τ φλαμινίαν ὁδὸν, διὰ ἣ ὀμβρικῆς ἅπασα ἡ ὁδός ἐστι, μέχρι ὀκρίκλων καὶ τ ἰκβρέως σταδίων ν καὶ τριακοσίων ὡσεὶ ἓξ χιλίοις. ἔστι μὲν δὴ μῆκος. ἐ ἢ πλάτ Θ αὐχμαλόν ἐστι. πόλεις δ' εἰσὶν αἱ γνῶς τ ἀπεννίνων ὀρῶν ἄξιαι λόγου κατ' αὐτ ἢ τῶν φλαμινίαν ὁδὸν, οἵ τε ὀκρίκλοι πρὸς τῷ τίβρι, καὶ λάρολον, καὶ ναρνα, διὰ ἧς ῥεῖ ὁ νὰρ ποταμός, συμβάλλων τῷ τίβρι μικρὸν ὑπὲρ ὀκρίκλων, πλωτὸς δ' ὁ μεγάλοις σκάφεσιν. εἶτα ἰαρβουλοι, καὶ μεουανία, παρ' ὃ ῥεῖ ὁ τενέας. καὶ ὅρος ἐλάττοσι σκάφεσι κατάγων ὧδε τ τίβριν τὰ ἐκ τ πεδίου. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ κωμικαὶ διὰ τ ὁδὸν πληθυόμεναι μᾶλλον, ἢ διὰ πολιτικὸν σύστημα, φόρου φλαμινίου, καὶ νοκρία, ἣ τὰ ξύλινα ἀγγεῖα ὀργαζομένη καὶ φόρου σεμπρώνιον. ἐν δεξιᾷ δὲ τ ὁδοῦ καθίζοντι ἐκ τ ὀκρίκλων εἰς ἀρίμινον, ἐντὸς αμνα ὄρη, καὶ ἀπόλλιτον, καὶ αἴσιον, καὶ καμέρτη, ἐν αὐτοῖς οἷς ὁρίζουσι τ πικεντίνων ὅρισι. καὶ ἢ θάτερα μέρη, ἀμφίρια τε καὶ τάδε ῥοῦελλις πόλις, καὶ ἐασέλλον, καὶ ἴκρον. πλησίον δ' οὗτος διὰ τ ὑπορβολῶν τ ὄρους. ἅπασα δ' ὁδὸς αἰμωδὴς ἡ χώρα μικρῷ δ' ὀρθωτέρα ζειᾶς μᾶλλον ἢ πυρῷ σῖτ αὐθρώπους βιέφασε. ὀρθενὴ ἢ, καὶ ἡ ῥαβιννὴ ἐφ' ἑξῆς οὖσα ταύτῃ πεφυκυῖα τ αὐτ βότρυν ὀνησιφόρον αὐτῇ τῇ τυβρηνικῇ, καὶ οἷς λατίνοις ἢ ὅσα πλησιάζει, δύο τοῖς τε, καὶ οἷς ἀπεννίνοις ὄρεσι, βραχύτερα ὄδηι. αἰχεῖ δ' ὅμως τὰ διὰ τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ τ ἰκβρέως καὶ τ τυβρηνίας. ἐκτείνει ἢ ὧδε τὰ ἀπεννίνια ὄρη πρὸς τῷ ἀδρίᾳ λοξὰ περιβάλλοντα. ἡ ἢ ὀμβρικὴ καὶ πεφυκυῖα, ὡς εἴρηται, μέχρι τ θαλάττης. περὶ μὲν τ ὀμβρικῆς ἱκανῶς εἴρηται. ῥαβῖνοι ἢ σχεδὸν οἰκοῦσι χώραν, ὧδε μῆκος ἢ διήκουσαν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τ τίβρεως καὶ νωμεντάνου πολίχνης, μέχρις ἀνιόνων. πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ τεταπεινωμένας, διὰ δὲ συνεχεῖς πολέμους, ἀμίτερνον, καὶ ῥεατῶν πλησιάζει κώμη ἰντερόκρεα. καὶ τὰ μὲν κωλυσκολίαις ψυχρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθίζοντες θεραπεύουσι νόσους. ῥαβίνων δ' εἰσὶ, καὶ οἱ φόρουλοι πέτραι, πρὸς ἀπόστασιν μᾶλλον ἢ κατοικίαν εὐφυεῖς. κύριος ἢ νῦν μὲν κώμιόν ἐστιν. ἦν ἢ πόλις ἐπίσημος ἧς ὥρμηντο οἱ τ ῥώμης βασιλεύσαντες, τίτος τάτιος καὶ νουμᾶς πομπήτ

at Rhubicon inter Ariminum & Rauennam, uterque in Adriaticum excurrit pelagus. Nunc uniuerſa uſque Alpes Italia demonſtrata eſt. His igitur omiſſis terminis, redeamus ad Vmbriam, quam uſque Rauennam extendi, conſentiunt omnes. Hinc enim uſque Ariminum CCC eſſe aſſerunt. ex Arimino autem iter Romam per Flaminiam uiam facienti per Vmbriam uſq; Ocriculos & Tiberim, ſtad. L & CCC ſupra mille. Hæc quidem longitudo eſt. Cæterùm latitudo impar. Intra montes uerò Apenninos hæ ſunt urbes dignitate præcellentes. Ad ipſam quidem uiam Flaminiam Ocriculi, Tiberi propinqui, Larolum, Narna, per quam Nar amnis labitur, Tiberim influens paulo ſuper Ocriculum, exiguis nauigabilis nauigijs. Dehinc Carſuli & Meouania, præter quam labitur Teneas: & hic paruulis ſcaphis collectos ex agro fructus deuehit in Tiberim. Sunt & aliæ uicanæ habitationes, potius uiæ gratia, quàm ullo ciuili cœtu congregatæ. Forum Flaminij, Nuceria, ubi uaſa lignea fabricantur. Forũ Sempronij, ex Ocrilis autem Ariminum permeanti, uia dextra Inter amna occurrit, & Spoletium & Aeſium, & in ipſis montibus Picentinorum confinibus, ad montana Camerte. Altera ex parte Ameria, & * Tuder clara ciuitas, et Iſpellum & Iturum. Prope hoc ſanè montis exceſſus eſt. Vniuerſa regio fertiliſſima eſt, mõtana aliquanto magis, quæ ſiligine potius & tritico mortalib. uictũ ſuppeditat. Et mõtana Sabinia eſt, ordine huic adiecta, ſicut illa Tuſciæ, & quæ his propinqua ſunt, & Apennino lõgè magis quàm Latium ſunt aſperiora. Hę quidẽ gentes decem initium à Tiberi ac Tuſcia ducentes, ad Apenninum & Adriaticũ mare protrahuntur, ex obliquo inſectæ. at Vmbria uſq; ad mare uarians (ut dictum eſt) porrigitur. De qua ſatis expoſitum ſit. Sabini anguſtum incolunt agrum, in longitudinem protenſum à Tiberi uſq; Nomentũ oppidum, ſtad. mille, uſq; ad Veſtinos paucas quidem ac tenues habẽt urbes, bellorum aſſiduitate uaſtatas, Amiternum, & Interocreã, uicum Reato finitimum. In Cotiſcolijs frigidæ aquæ ſunt, quarum potus & inſeſſio morbos curant. Sabinorum quoque ſunt Foruli, petræ ad rebellandum, quàm ad habitandum aptiores. Curis urbs quondam inſignis, nunc autem uiculus, è qua exciti ſunt T. Tatius, & Numa Pompilius

Tuder τύδερ ἰούλκις græce eſt. Niſi malis τούδερ ἰούλκις.

lius Romæ quandoq; regnantes. Hinc Quiri tes appellare ſolent Romanos, qui oratio nem habent ad populum. Treburaq; & Era tum, & tales habitandi ſedes aliæ, uici potius quàm urbes cenſeri debent. Ager eorũ egre giè oliuetis & uinetis præditus eſt, glãdesq; paſsim producit, maximè gregibus & ar mentis ſtudent. Reatinorum uerò mulorum genus mirum in modum nobile. Vt autem ſummatim dicam, Italia cuncta pecorum & frugũ præſtantiſsima nutrix eſt, quanq; aliæ partes alijs atq; alijs in rebus principatum a dipiſcuntur. Sabini uerò gens antiquiſſima eſt, indigenæ & aborigines. Ab his Picenti ni, Samnitesq; in colonias deducti: horum autem Lucani, horum uerò Brutij. Ex eorum uetuſtate fortitudinis documentum quis fe cerit, cæteraq; uirtutis, cuius ope aduerſarijs in hanc uſque ætatem obſtitere. Rerũ ſcri ptor Fabius author eſt, Romanos tum pri mùm diuitiarum ſenſum accepiſſe, cum hu ius potiti ſunt gentis. Per ipſos uia Salaria, non magnæ longitudinis ſtrata eſt. In quam & Nomentana incidit, apud Heretum Sa binorum uicum, ſupra Tiberim iacentem, ex eadem Collina porta inchoans. Dehinc Latium iacet, in quo & urbs Roma, quæ eti am multas ex non Latina prius collegit. Ae qui enim, Volſci, Hernici, Aborigines q; Ro mę appoſiti. Et Rutuli Priſcam habentes Ar deã, alijq; conuẽtus maiores & minores, cir ca priſcam illam Romam habitantes, cum ini tio urbs condita fuit. E' quibus nonnullos ui catim ſuis legibus ætatẽ ducere obueniebat, cum nulla ſub gente cenſerentur. Aeneam unà cum Anchiſe patre, & Aſcanio filio Lau rentum applicuiſſe, memoriæ proditum eſt, ad litus prope Oſtiam ac Tiberim, paulum à mari ſupra, circiter quatuor & XX ſtad. oppi dulum ædificaſſe. Aduentantem deinde La tinum regem Aboriginum, qui tunc loca, u bi nunc Roma eſt, incolebant, cum Aenea ſo cietatem iniſſe aduerſus finitimos Rutulos, qui Ardeam per id temporis tenebãt. Diſtat autem ab Ardea Roma ſtad. C & LX. Victor uerò à Lauinia filia, proxime urbem cogno mine ædificauit. Denuo cõſerentib. pugnam Rutulis, Latinus cecidit: at Aeneas, re fœlici ter geſta imperium adeptus, ſuos etiam Lati nos appellauit. Hoc etiam & genitore huma nis ex rebus excedente, Aſcanius in Albano mõte, qui quantũ et Ardea tãtũ diſtat à Roma Albam poſuit. Eo in loco Romani pariter ac

λιῶ. γῶ τοῦθ' ὃν δὲ καὶ κυρίτας ὀνομάζουσιν οἱ δημηγοροῦντας τοὺς ῥωμαίους. βουκόλια τε καὶ ἵππους, καὶ ἄλλα καὶ οἰκίαι πιαύται, κῶμαι μᾶλλον, ἢ πόλεις ἀξιοτάζοιντ' ἂν. ἅπασα δ' αὐτὴν ἀγαθὴ εὐκαρπόντως ἐλαιόφυτός ὅτι καὶ ἀμπελόφυτος, βάλανόν τε ἐκφορεῖ πολλὴν. ἀγροσταία δ' ἡ βοσκήμασι τοῖς τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἡμιόνων γένεσι τοῖς τραχίνων διαφέρουσι θαυμασίως. ὡς δ' εἰπεῖν, ἅπασα ἡ ἰταλία θρεμμάτων τε ἀρίστη τροφὸς ἡ καρπεῖσθαι, ἀλλα δ' ἄλλη μέρη τοῦ πράγματος τυγχάνει. ἔστι δὲ ἡ παλαιότατον γένος, οἱ σαβῖνοι καὶ αὐτόχθονοι. τούτων δ' ἄποικοι πικεντῖνοι τε ἡ σαμνῖται· τούτων δ' ἡ λευκανοί, τούτων δὲ βρέττιοι. τῶν δ' ἀρχαιότατα τεκμήριον ἄν τις πιεῖσαιτο, αὐθρίας ἡ ἄλλης ἀρετῆς, ἀφ' ἧς αὐτάρκουν, μέχρι πολλοῦ τοῦ παντὸς χρόνου. φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς φάβιος. ῥωμαίους αἰσθέσθαι τοῦ πλούτου τότε πρῶτον, ὅτε τὰ ἔθνους τοῦτο κατέσχον κύριοι. ἔρωτα δὲ δὴ αὐτῶν ἥ τε σαλαρία ὁδὸς ἡ πολλὴν οὖσα, εἰς λευκανοὺς καὶ ἡ νομεντανὴ συμπίπτει, καθ' ἣν ἡ ἐστὶ τῶν σαβίνων κώμης ὑπὲρ τοῦ τιβέρεως κειμένη, ὑπὲρ δὲ αὐτὴ πύλης ἀρχομένη δὲ κολλινῆς. ἐξῆς δ' ἡ λατίνη κεῖται, ἐν ᾗ καὶ ἡ τῶν ῥωμαίων πόλις, καὶ πολλὰς συμβληφυῖα τῶν μὴ λατίνων πρότερον. οἴκοι γάρ, καὶ οὗτοι καὶ ὅσοι, καὶ ἀβοριγῖνοι τε οἱ περὶ αὐτὸν τὸν ῥωμύλον, καὶ ῥοῦτυλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν ἀρδίαν ἔχοντες, καὶ ἄλλα συνήματα, μείζω καὶ ἐλάττω τὰ πολισιωῦτα οὐ τότε ῥωμαίους ὑπῆρξεν, ἰώνικα πρῶτον ἔκλησε ἡ πόλις. ὧν γῆια καὶ τὰ κώμας αὐξομένας συνέβαινεν, ὡς ὀλίγοι μὴ κοινὸν φύλον τεταγμένα. φασὶ δ' αἰνείαν μετὰ τοῦ πατρὸς ἀγχίσου, καὶ τοῦ παιδὸς ἀσκανίου καταφάντων εἰς λαῦρον λαύρεντον, πλησίον τῆς ὠστίας, καὶ τοῦ τιβέρεως, πλόον μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὅσον ἑπτὰ καὶ εἴκοσι σταδίους, κτίσαι πόλιν. ἐπελθόντα δὲ λατίνου τοῦ τῶν ἀβοριγίνων βασιλέα, τῶν οἰκούντων τὸν τόπον τότε, ὅπου νῦν ἡ ῥώμη ἐστὶ, συμμάχοις χρήσασθαι τοῖς περὶ τὸν αἰνείαν ἐπὶ τοὺς γειτνιόντας ῥουτούλους τοὺς ἀρδίαν κατέχοντας. πάλοι δ' εἰσὶν ἀπὸ τῆς ἀρδίας εἰς τὴν ῥώμην ρξ'. νικήσαντα δ' ἀπὸ τῆς θυγατρὸς λαουϊνίας ἐπώνυμον κτίσαι πλησίον πόλιν. πάλιν δὲ ῥουτούλων συμβαλόντων εἰς μάχην, τὸν μὲν λατῖνον πεσεῖν, τὸν δὲ αἰνείαν νικήσαντα βασιλεῦσαι, καὶ λατίνους καλέσαι τοὺς ὑφ' αὐτῷ. τοῦτον δὲ τελευτήσαντος καὶ τὸν πατρὸς, τὸν ἀσκάνιον, ἄλβαν κτίσαι τὴν ὄρει, διέχουσι τῆς ῥώμης τοσοῦτον, ὅσον καὶ ἡ ἀρδία. γίνεται δὲ ῥωμαίοις σὺν τοῖς λα-

τοῖς λατίνοις δὶ θύουσιν ἅπασαι ἡ σωαρχία ἀθροισθεῖσα. τῇ πόλει δ' ἐφίστησιν ἄρχοντα πρὸς τὴν τ' θυσίας χρόνον τὸν γνωρίμων τινὰ νέων. ὕστερον δὲ πεντηκοσίοις ἔτεσιν ἐστρέπται τὰ περὶ Ἀμώλιον, καὶ τὸν ἀδελφὸν Νομήτορα· τὰ μὲν μυθώδη, τὰ δ' ἐγγυτέρω πίστεως. δύο γὰρ λέγεται μὲν ἐκ τῆς Ἄλβας ἀρχὴ ἀμφότεροι πρὸς τοῦ γένους τὸ Ἀσκανίου, διατείνουσαν μέχρι τοῦ Τιβέρεως. παραγκωνίσαντα δ' ὁ νεώτερος τὸν πρεσβύτερον, ἦρχεν ὁ Ἀμώλιος. ὑφ' οὗ δ' ὄντος, τὴν θυγατέρα τοῦ Νομήτορος, τὴν Ἰλίαν, ἵνα ἄτεκνος διαμένῃ, φασὶν ἱερείας ἱδρύσασθαι κατέσκοπε, παρθενίας χάριν. καλοῦσι δ' αὐτὴν Ῥέαν Σιλβίαν. εἶτα φθορὰν φορᾶσαι, διδύμων αὐτῇ παίδων γενομένων, τὸν μὲν ἕτερον αὐτὴ τοῦ κτείνειν χαριζόμενος τὸν ἀδελφόν. οὐδὲ δ' ἐξέθηκε πρὸς τὸν Τίβριν, κατά τι πάτριον. μυθεύονται μὲν δὴ ἄρειος γενέσθαι οὐ παῖδας. ἐκτεθέντας δ' ὑπὸ λυκαίνης ὁραθῆναι σκυλακοδομένους. φάσυλον δέ τινα φασὶ τῶν περὶ τὸν τόπον συφορβῶν αὐτὲ λόμενον ἐπθρέψαι. δεῖ δ' ὑπολαβεῖν ἄλλα δύο τινὰ, ὑπηκόων δὲ τοῦ Ἀμωλίου λαβόντα ἐκθρέψαι, καλέσαι δὲ τὸν μὲν Ῥωμύλον, τὸν δὲ Ῥώμον. αὐξηθέντας δ' ὑπερθέσθαι τοῦ Ἀμωλίου, καὶ τοῖς πᾶσι. καταλυθέντων δ' ἐκείνων, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν νουμήτορα πολιτεύσεως ἀπελθόντα οἰκαδε, κτίσαι τὴν Ῥώμην, ἐν τόποις ὑπὸ πρὸς αἵρεσιν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην ὑπὸ τινῶν λέσιν. οὔτε γὰρ ὄρυμνὸν τὸ ἐδαφος, οὔτε χώραν οἰκείαν ἔχον τὴν πόλις περίφορος, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώπους οὓς συνοικήσοντας. οἱ γὰρ ὄντες ὑπὸ ἐκ τῶν, συνάπτοντες πρὸς τοῖς τείχεσι τὴν νεοζυμένης πόλεως, ὑπὸ τοῖς Ἀλβανοῖς ἀνῆν προσέχοντες. κόλλατίαι δ' ἦν, καὶ ἀντέμναι, καὶ φιδήναι, καὶ λαβῖνον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα τότε μὲν πολίχνια, νῦν δὲ κῶμαι, κτίσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ μὲν μικρῷ πλειόνων τοῖς Ῥωμαίοις. μεταξὺ γοῦν τοῦ τριμπίου, καὶ τοῦ ἕκτου λίθου τῶν τὰ μίλια διαμανόντων τῆς Ῥώμης καλεῖται τόπος φηγοί. ὅθεν δ' ὅρον ἀφαίνουσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς, οἷσ' ἱερομνήμονες θυσίαν ἐπιτελοῦσιν, ὑπὸ ταῦτα τε καὶ ὑπ' ἄλλοις τόποις πλείοσιν, ὡς ὁρίοις αὐθημόρου, ὃν καλοῦσιν ἀμβαρουαίαν. γενομένης δ' οὕτω στάσεως, φασὶ κατὰ τὴν κτίσιν αὐξηθῆναι τὸν Ῥῶμον. μετὰ δὲ τὴν κτίσιν αὐθρώπους σύγκλυδας ὁ Ῥωμύλος ἤθροιζεν, ἀφ' ἑλέξας ἄσυλόν τι τέμενος μεταξὺ τῆς ἄκρας καὶ τοῦ καπιτωλίου. οὓς δ' ἐκεῖ καταφεύγοντας τῶν ἀσυγγενόνων, πολίτας ἀπέφαινεν,

Latini, ex uniuerso regno Ioui immolant. instante autem sacri tempore, prefectus instituitur è nobilioribus unus iuuenibus. Post autem annis CCCC Amulij ac fratris Numitoris facta memoriæ mandata sunt, partim fabulose, partim propius fidem. Ambo enim ab Ascanij prognatis per successionem Albæ regnum acceperunt, quod usque ad Tiberim dilatatum erat. Cæterùm iunior Amulius natu, maiore supplãtato, regnum inuaserat. Verùm cum Numitori filius adesset, ac filia, filium quidem inter uenandum insidijs obtruncat: filiam uerò (ut spem prolis interciperet) Vestę sacerdotem constituit, seruandæ uirginitatis gratia: eam Rheam Syluiam uocitãt. Corruptam postea deprehendens, gemellis partu editis, Syluiam quidem coniecit in carcerem, fratri gratiam tribuens: puellos uerò ritu patrio exposuit in Tiberim, quos Marte genitos fabulãtur. Ii cum à lupa, catulorum instar, lactari inspectarent, Faustulus loci illius subulcus sublatos enutrijt infantes. Coniectari licet, subditum quendam Amulio locupletem, acceptos educasse: & alterum quidem Romulum, alterum autem Remũ nomine nasse. Hi ergo cum adoleuissent, impetu in Amulium facto, cum stirpemq; eius deleuerunt. Quibus extinctis, & restituto in regnũ Numitore, domum reuersi, Romam condiderũt: in locis non quidem arbitrio delectis, et idoneis, sed necessitate oblatis. Solum enim neq; munitũ, neq; agrum circumadiacentẽ alendæ ciuitatis satis fertilem habet, neq; mortales ad habitandum abundè conuenientes. Qui enim aderãt, seorsum habitãbãt, urbis ędificandæ mœnibus propinqui, nec Albanorum imperio subiecti. erant autem Collatia, Antennæ, Fidenæ, Lauinium, aliæq; huius generis urbes: tunc quidem oppidula, nunc autem uici, priuataq; quorundã ædificia, longe à Roma stad. XXX distantia. Intra quintum igitur & sextum lapidem (sic enim milliaria designabãtur) locus erat Festi appellatus, ubi Romani tunc terminus monstrabatur agri. Sacrorum præsules, & hîc & alijs in locis, perinde ac in finibus, eadem die sacrificium absoluunt, quod Ambaruale uocant. Orta igitur inter eos seditione, inter ædificanda mœnia, Remum occisum fuisse traditur. Vrbe deinde cõdita, Romulus mortales cõuenas aggregat, sacrũ qũendã locũ Asylũ aperiẽs, inter collem & Capitoliũ: quò perfugientes finitimos, ciuitate donatos designat.

Eis cum adipiſci connubia nequiret, Neptuno conſecratum equeſtre uulgat certamen, quod & hac ipſa conficitur ætate. Conuenientibus permultis, maxima ex parte Sabinis edicit, ut cælibes cuncti uirgines eò profectas rapiant. Rex ergo Curium T. Tatius iniuriam uindicaturus armis, in regni ſocietatem & ciuitatis cum Romulo conuenit. Cæſo autem per dolum Tatio Lauinij, ſolus non inuitis Quiritibus Romulus tenuit imperiũ. Poſt Romulum Numa Pompilius, T. Tatio conterraneus regnum ſuſcepit, ita iubentibus ſubditis. Hæc quidem urbis Romæ creatio eſt, quæ maximè fidẽ uendicat. Prior quædam ac fabuloſa altera, coloniam ex Arcadibus deductam ab Euandro eſſe commemorat. Huic enim hoſpitio iunctum Herculem, fama eſt Geryonis boues agitantem. Euander à Nicoſtrata matre, quæ uaticinandi notitia pollebat, intellexerat, in fatis eſſe, Herculem poſt conſummata certamina, deorum numero adſcitum iri. Quibus Herculi renunciatis, ſacram ædem apertè poſuiſſe, & Græcani coritu immolaſſe, quem & hæc ætas Herculi ſeruat. Qua ex cauſa Cæcilius rerũ Romanarum ſcriptor ſignum ponit, Romam origine Græcam eſſe urbem, quod penes eam more patrio ſacrificium Græcum, Herculi dicatum exiſtat: & Romanus populus Euandri matrem nympharum unam exiſtimantes præcipuis uenerentur honoribus, trãſmutato pro Nicoſtrata, nomine, eam Carmentim appellantes. Itaque Latini, cum à primordio pauci eſſent, nec Romano ſubeſſent imperio, poſtea uirtutis admirationem obſtupeſcentes, & Romulo & cæteris deinc regibus ſubiecti fuere omnes. Fuſiſq; Aequis & Volſcis & Hernicis, priuſq; Rutulis & Aboriginibus, inſuper & Ræſis & Argyruſcis & Priuernatibus, cuncta iſtorum plaga Latinorum uocitata eſt. Volſcorum autem Pometiorum agri finitimi Latinis erant. Sic etiam oppidum eſt Epiola, quod Tarquinius Priſcus à fundamentis diruit. Aequorũ quoque Curibus uicinorum hicidem urbes direptas extinxit. Eius filius Volſcorum metropolin Sueſſam in poteſtatem redegit. Hernici uerò & Lauinio, & Albæ uicini erant, ac ipſi Romæ. Non longè autem diſtat Aricia, Tellenæ & Antium. Cæterùm Albani cum Romanis initio in unum conſpirabant, cum & Latini, & eiuſdẽ linguæ ſimul eſſent. utriq; uerò per ſe ſuũ obtinebant imperium.

ὧν γαμίας δὲ τούτοις οὐ τυγχάνων, ἐπηγγέλατο ἅμιλλαν ἀγῶνα ἱππικὸν τ ποσειδῶνι & ἱερὸν τοῦ νικῶντος ἀπολεῖν μέλλειν. συνελθόντων δὲ πλείστων πολλῶν, ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἁρπάσαι τὰς ἀρχομένας τοῖς ἀεθλοῦσι γάμου μετιούσης τὴν ὕβριν, μετὰ ὅπλων τίτ & πάτιος ὁ βασιλεὺς τῶν κυρίτων ὑπὲρ κοινωνίας τῆς ἀρχῆς & πολιτείας συνέβη πρὸς ῥωμύλον. διαλοφονηθέντος δ' ἐν λαυινίᾳ τὸν τάτιον, μόνος ἦρξεν ἑκὼν τῶν κυρίτων ὁ ῥωμύλος. μετὰ δὲ τοῦτον διελέξατο τὴν ἀρχὴν νομᾶς πομπίλιος πολίτης τ τατίου, παρ' ἑκόντων τῶν ἐνοικούντων λαβών. αὖτη μὲν οὖν ἡ μάλιστα πιστουμένη τ ῥώμης κτίσις ὅδε. ἄλλη δέ τις πρότερα, ἣν μυθώδης, ἀρκαδικὴν λέγουσα γραῦς τὴν ἀφικίαν ἐνταῦθα. τούτῳ δ' ὡς ἐξενωθῆναι τ ἡρακλέα, ἐλαύνοντα τὰς γηρυόνου βόας. πυθόμενον δὲ ἢ μήτηρ νικοστράτη τὸν θάνατον, εἶπε δ' αὐτῷ μαντικῆς ἔμπειρον, ὅτι τῷ ἡρακλεῖ πεπρωμένον ἐν τελευτήσαντα θεὸν ἄθλους, θεῷ γραῦσθαι, φράσαι τε πρὸς τὸν ἡρακλέα ταῦτα, & τέμενος ἀναδεῖξαι, καὶ θῦσαι θυσίαν ἑλληνικὴν, ἣν καὶ νῦν ἔτι φυλάττεσθαι τοῦ ἡρακλεῖ. καὶ ὁ κικίλιος ὁ τῶν ῥωμαίων συγγραφεὺς, τοῦτο τίθεται σημεῖον, τὸ ἑλληνικὸν εἶναι κτίσμα τὴν ῥώμην, τὸ παρ' αὐτῇ τὸν πάτριον θυσίαν, ἑλληνικὴν οὖσαν τῷ ἡρακλεῖ· καὶ τὸν μητρὸς δὲ τοῦ εὐάνδρου, τιμῶσι ῥωμαῖοι, μίαν τῶν νυμφῶν εἶναι νομίσαντος, καρμέντην μετονομασθεῖσαν. οἱ δ' οὖν λατῖνοι καταρχὰς μὲν ἦσαν ὀλίγοι, νῦν δὲ πλείους οὐ πρόσχωρ ῥωμαίοις. ὕστερον δὲ καταπλαγέντος τὴν ἀρετὴν τοῦτε ῥωμύλου, καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον βασιλέων, ὑπήκοοι πάντων ὑπῆρξαν. καταλυθέντων δὲ τῶν τε αἰκούων, καὶ τῶν οὐόλσκων, καὶ ὀρνίκων, ἔτι δὲ πρότερον οὐολούσκων τε καὶ αὐρουγίνων, πρὸς δὲ τούτοις ῥαικῶν, καὶ αὐρυσκων δέ τινων, καὶ πρεφερνῶν, ἃ τούτων χώρα λατίνη προσηγόρευται πᾶσα. ἣν δὲ τῶν οὐόλσκων τῶν πομετίων γνήσιον ἀστὸν, ὅμορον τοῖς λατίνοις. καὶ πόλις ἐπίολα, ἣν κατέσκαψε ταρκύνιος πρίσκος. αἴκουοι δὲ γειτονεύοντες μάλιστα τοῖς κυρίταις, καὶ τούτῳ δ' ἐκεῖνος τὰς πόλεις ἀνεπόρθησεν. ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ τὴν ζουίσσαν εἶλε τὴν μητρόπολιν τῶν οὐόλσκων. ὀρνικοὶ δὲ πλησίον ὤκουν τοῦ τε λαυινίου & τῆς ἄλβας, καὶ αὐτῆς τῆς ῥώμης, οὐκ ἄπωθεν δ' οὐδ' ἀρικία, καὶ τελλῆναι, καὶ ἄντιον. ἄλβανοι δὲ καταρχὰς μὲν ὡμονόουν τοῖς ῥωμαίοις, ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ λατῖνοι. βασιλευόμενοι δ' ἐκάτεροι χωρὶς ἐτύγχανον, οὐδὲν δ' ἧττον ἀνεμίγνυντο τε ἀλλήλοις. καὶ ἱερὰ

καὶ ἱερὰ κοινὰ τὰ γὴ ἄλβα, καὶ ἄλλα δίκαια πολιτικά. ὕστερον δὲ πολέμου συσαύτου, ἡ μὲν ἄλβα κατεσκάφη, πλὴν τοῦ ἱεροῦ. οἱ δ' ἀλβανοὶ πολῖται ῥωμαίων ἐκρίθησαν. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν πόλεων, αἱ μὲν ἀνῃρέθησαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθησαν ἀπειθοῦσαι, τινὲς δὲ καὶ ἠυξήθησαν διὰ τὴν εὐνοιαν. νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως σινουέσσης ἀπὸ τῶν ὠστίων λατίνη καλεῖται. πρότερον δὲ μέχρι τοῦ κιρκαίου οὐ μόνον ἐφήκει τὴν ἐπίδοσιν, καὶ τὴν μεσογαίας δὲ πρότερον μὲν οὐ πολλὴν, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι καμπανίας διέτεινε, καὶ σαυνιτῶν, καὶ πελιγνῶν, καὶ ἄλλων τῶν τὸ ἀπηνίνον κατοικούντων. ἅπασα δ' ὅση εὐδαίμων καὶ παμφόρος, πλὴν ὀλίγων χωρίων τῶν κατὰ τὴν παραλίαν, ὅσα ἑλώδη καὶ νοσερά, οἷα τὰ τῶν ἀρδεατῶν, καὶ μεταξὺ αὐτίου, καὶ λαουϊνίου, μέχρι πωμεντίου, καί τινων τῶν σπιτλίνης χωρίων, καὶ τῶν περὶ ταρρακίναν, καὶ τὸ κιρκαῖον, ἢ εἴ τινα ὀρεινὰ καὶ πετρώδη, καὶ ταῦτα δ' οὐ τελέως ἀργά, οὐδ' ἄχρηστα, ἀλλὰ νομὰς παρέχει δασυλεῖς ἢ ὑλίμους, ἢ καρπούς τινας ἐλαίους, ἢ πετραίους. τὸ δὲ καίκουβον ἑλῶδες ὂν, οἰνοτάτην ἀμπέλων τρέφει, τὴν ἀγνδρῖτιν. πόλεις δ' ὧδε θαλάττης μὲν εἰσὶ τῶν λατίνων, τά τε ὦστια, ὡόλις ἀλίμενος διὰ τὴν πρόχωσιν, ὧν ὁ τίβερις παρασκευάζει, πληρούμενος ἐκ πολλῶν ποταμῶν. παρακινδύνως μὲν οὖν ὁρίζονται μετέωρα γὰρ ὄντα στέλλω, τὰ ναυκλήρια, τὸ μὲν οἱ λυσιτελὲς νικᾷ. καὶ γὰρ ἡ τῶν ὑπηρετικῶν σκαφῶν εὐπορία, τῶν ἐκδεχομένων τὰ φορτία, καὶ αὐτιφορτιζόντων, ταχὺ ποιεῖ τὸν ἀπόπλουν, πρὶν ἢ τοῦ ποταμοῦ ἅψασθαι, καὶ μέρους ἀρκυοειδῶς, εἰσπλεῖ καὶ ἀνάγεται μέχρι τῆς ῥώμης, σταδίους ρξ. κτίσμα δ' ὅτι τὰ ὦστια ἄγνωστον μάνθανον, αὐτὴ μὲν ἡ πόλις τοιαύτη. ἑξῆς δ' ὅδε ἄστομον, ἀλίμενος καὶ αὐτὴ πόλις. ἵδρυται δ' ὧδε πέτρας. διέχει δὲ τῶν ὠστίων πρὸς σ ξ σταδίους. νυνὶ μὲν οὖν αὐεῖται τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς σχολὴν καὶ ἄνεσιν τῶν πολιτικῶν, ὅτε λάβοιεν καιρὸν, καὶ διὰ ταῦτα κατοικοδόμηται πολυτελεῖς οἰκήσεις ἐν τῇ πόλει συχναὶ, πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιδημίας. καὶ πρότερον δὲ ναῦς ἐκέκτητο, καὶ ἐνοινώνουν τῶν λῃστείων τοῖς τυῤῥηνοῖς, καὶ πρὶν ἅπαντα τοῖς ῥωμαίοις ὑπακούοντα. διόπερ καὶ ἀλέξανδρος πρότερον ἐγκαλῶν ἐπέστειλε, καὶ δημήτριος ὕστερον τοὺς ἄλλους τῶν λῃστῶν ἀνασπάσαντας τοῖς ῥωμαίοις;

Nec minus tamen connubia, sacraq; communia erant, & reliqua iura ciuilia. Posteriori deinde tempore, conflato inter eos bello, Alba diruta est, templo dūtaxat excepto. Albani uerò Ro. ciuitate donati sunt. Alię uerò ciuitates, partim deletæ: partim cū rebelles essent, depressæ sunt: nonnullæ pro Romanorum amicitia in ampliorem statum floruere. Nunc quidem maritima ipsa ad urbem usq; Sinuessam, ab Ostia, Latina dicitur. Antea quippe usq; Circeium extendebatur, & in mediterraneam quidem prius, non sanè multa. Postea uerò usq; in Campaniam & Samniū, & Pelignos, & alios incolas Apennini porrecta est, tota opulentissima & fertilissima, præter litoralia pauca, quę palustria sunt atque morbosa, ueluti Ardeates, & qui inter Antium Lauinium q; usq; Pometiam, & Setinæ quædam loca, & Tarracinam atq; Circeium, & si qua montana & petrosa sunt, quę tamen ipsa neque omnino inculta, uel infructuosa sunt, sed lęta pabula præstant, uel materiam uel palustres montanos q; prouentus. Cęcubum quidem licet paludibus adiaceat, uineta tamen uini feracissima præcipuis enutrit arboribus. Extant autem maritimæ Latinorum urbes, Ostia importuosa quidem propter limum, quem Tiberis multis refertus amnibus aggregat. Non paruo igitur discrimine agitata salo stant in anchoris nauigia. Attamen uincit utilitas, nempe ministrantium copia scapharum, quibus eximuntur & imponuntur onera, impigram efficit nauigandi facultatem, antequàm flumen attingant. Sunt & ex parte leuatis oneribus, amnem intrant, & penes Romam stad. C & LXX X X aduersa producuntur aqua. Ostiam, quæ tale oppidum, est Ancus Marcus condidit. Dehinc Antium est, & ipsa quidem portu carens ciuitas, sita est in rupe, longè ab Ostia ad stadia C C & L X. Nunc ad otium rerum q; urbanarum uacationem principibus concessa est, ubi tempus nacti sunt. Quocirca frequentes & quidem magnificæ in ea urbe ad huiusce modi perigrinationes, ædificatæ sunt ædes. Superioribus annis naues habebant, quibus cum Etruscis latrocinandi societatem ineibant, licet iam Romano subiecti imperio. Eas ob causas & Alexander antea, & Demetrius postea, missis qui prædones in potestatem redigerent, eos Romanis reddidit, incusatione simul adiunctas

gratis quidem, inquiens, eis se donare corpora, propter antiquam cum Græcis necessitudinem, indignum autem esse, ipsos uiros qui regnum Italiæ uendicarent, latrocinia simul emittere. Cumq; in foro Castoris & Pollucis templũ ædificatũ tãtis uenerent honoribus, quos uniuersi conseruatores appellant, ipsos qui Græciam illorum patriam populentur immittere. Romani deinde illos ab eius generis exercitatione repressérunt. In harum urbium medio locatum est Lauinium, Latino nomini commune Veneris templum habẽs. Eius curam à maioribus acceptam, Ardeates tuentur. Inde Laurentum, super hęc extat Ardea, Rutulorum colonia stad. LXX à mari distans. cui propinqua est Veneris ędes, ubi Latinorum celebritas est atq; conuentus. Populantibus uerò loca Samnitibus, uetustissimorum reliqua extant oppidorum uestigia illustria sanè propter aduentantem eódem Aeneam, & eius sacra ex illa tẽpestate posteris cõmendata. Post Antium Circęium est stad. CC distans & LXXXX mõs mari & paludibus instar insulæ, quem copiosis germinare radicibus fama est, ob ea fortasse quæ Circæ conuenienia fabulæ uulgant. Habet etiã Castellum, & Circes sacellum, & Mineruæ aram. Monstrant autem & quandam Vlyssis pateram. In medio'que Storas est fluuius, & prope illum Hyphormus, dehinc contiguum litus, portubus destitutum, uicinus tantummodo Circæio perexiguus partes adiacet. In mediterranea uerò Pometius ager imminet. huic proximi Ausonij prius incolebant, qui quidẽ & Campaniã tenebant. Post eos Osci, qui & ipsi Cãpaniæ partem obtinebant. Hoc aũt tempore cũcta usq; Sinuessam Latini tenẽt, ut diximus. Quippiã uerò Oscis & Ausoniæ gẽti propriũ obtigit. nam cũ Oscorũ gens defecerit, eorũ lingua Romanis salua manet, ut more quodã patrio scripta poetica in scenicũ certamen perueniant, histrioneśq; pronuncient. Cæterũ cum Ausonij mare Siculum ne semel quidem incoluerint, Siculum tamẽ pelagus Ausonium appellatur. Deinceps Circæio proxima intra stad. C Taracina est, antea Trachina, id est aspera uocata ex eo quod ei obtigit. eidẽq; obiecta palus ingẽs est, quã duo amnes efficiũt, è quib. maiorem Auphidum appellant. Hoc in loco mari adiungitur Appia uia, strata à Roma usq; Brundusium, ac plurimum peragrata. è maritimis urbibus hę solum attingũt, Taracina,

χαείζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς Ἕλληνας συγγένειαν. οὐκ ἀξιοῖ δὲ αὐτοὺς αὐθαδῶς ἄνδρας, στρατηγεῖν τε ἅμα τῆς Ἰταλίας, καὶ λῃστήρια ἐκπέμπειν. καὶ γὰρ μὲν τῇ ἀγορᾷ τοῦ Διοσκούρων ἱδρὸν ἱδρυσαμένους τιμᾶν, οὓς πάντες σωτῆρας ὀνομάζουσιν. εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα πέμπειν τοὺς τῶν ἐκείνων πατρίδα λεηλατήσοντας. ἔπαυσαν δ' αὐτοὺς Ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ὠμότητος. ἀνὰ μέσον δὲ τούτων τῶν πόλεων, ὅση τὸ λαουίνιον, ἔχον κοινὸν τῶν Λατίνων ἱδρὸν ἀφροδίτης. ὠμολόγηται δ' αὐτῶν διὰ πρόγονων ἀρχαῖόν τι. εἶτα λαύρεντον. ὑποβρύχιόν τι δὲ τούτων ἡ ἀρδέα, κατοικία ῥουτούλων ἄνω τῶν στάδιους ἀπὸ τῆς θαλάττης. ἔστι δὲ καὶ ταύτης πλησίον ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι λατῖνοι. σαννῖται δ' ἐπόρθησαν αὐτὸ τὸπους, καὶ λείπεται μὲν ἴχνη πόλεως, ᾠκοδόμηται δὲ διὰ τὴν αὐγείου γέγονεν ὠμηρίαν, καὶ τὰς ἱεροποιΐας ἐξ ἐκείνου τῶν χρόνων παραδεδόσθαι φασί. μετὰ δὲ ἄντιον τὸ κυρκαῖον ὄρος, ᾧ ὁμοίως στάδιοι, ὄρος νησιάζον θαλάττῃ τε, καὶ ἕλεσι. φασὶ δὲ καὶ πολύζιγον εἶναι, τάχα δὴ μύθῳ δὴ ποθὲν ἡ κίρκης συνοικειοῦσθαι. ἔχει δὲ πολίχνιον καὶ κίρκης, καὶ ἱερὸν, ἀβλῶσας βωμόν. δείκνυσθαι δὲ καὶ ὀδυσσέως. μεταξὺ δὲ ὅ, τε στόρας ποταμὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὑφορμος. ἔπειτα παρεκτὸς αἰγιαλὸς ἀλίμενος, πλὴν αὐτῷ μόνον τῷ κιρκαίῳ λιμένιον ἔχον. ὑπόκειται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ καμπανὸν πεδίον. πλησίον δὲ συνεχῆ ταύτῃ πρότερον αὐσονοι ᾤκουν, οἱ πρὸς καὶ τὴν καμπανίαν εἶχον. μετὰ δὲ τούτους ὄσκοι. καὶ τούτοις δὲ μετὰ τῶν καμπανίας, νῦν δ' ἅπαντα λατῖνα διὰ μέσης συνοίσης, ὡς εἰπεῖν. ἴδιόν δέ τι τοῖς ὄσκοις, καὶ τὸ τῶν αὐσονίων ἔθνει συμβέβηκε. τῶν μὲν γὰρ ὄσκων ἐκλελοιπότων, ἡ διάλεκτος μένει παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, ὥστε καὶ ποιήματα σκωπτικὰ δεδόσθαι, κατά τινα ἀγῶνα πάτριον, καὶ μιμολογεῖσθαι. τῶν δ' αὐσονίων οὐδ' ἅπαξ οἰκησάντων τὴν σικελικὴν θαλάττην, τὸ πέλαγος ὅμως αὐσόνιον καλεῖται. ἐξῆς δ' ἐκάτερ σταδίοις δύο κιρκαίῳ ταρακίνα ὄρος, τραχινὴ καλουμένη πρότερον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. πρόκειται δὲ αὐτῆς μέγα ἕλος, ὃ ποιοῦσι δύο ποταμοί. καλεῖται δ' ὁ μείζων ἀῶφιδος. ἐντεῦθα δὲ σωπᾷ τὴν θαλάττην πρῶτον ἡ ἀππία ὁδός, ἐστρωμένη μὲν ἀπὸ Ῥώμης μέχρι βρεντησίου, πλεῖστον δ' ὁδεύομένη. τῶν δ' ὑδρ θαλάττῃ πόλεων τούτων ἐφαπτομένων μόνον, ἥ τε ταρακίνης,

καὶ τὴν

καὶ τὴν ἐφεξῆς, φορμίαν λιμένα, καὶ μιντούρνας, καὶ σινουέσσης. καὶ τὴν ἐχομένην, ταράντος τε καὶ βρεντησίου. πλησίον δὲ τῆς ταρρακίνης βασίζουσι τὴν ὁδὸν οἱ ῥωμαῖοι, παραβεβλῆται τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ διώρυξ ὑδρευομένη τοῖς ἑλείοις τε καὶ τοῖς ποτα μίοις ὕδασι. πλεῖται δὲ μάλιστα νύκτωρ, ὥστε ἐμβάντας ἐφ' ἑωσφόρας ἐκβαίνειν πρωΐας, καὶ βασίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ. ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμέραν ῥυμουλκεῖται διὰ ἡμιόνων. ἐξῆς δὲ φορμία λακωνικὸν κτίσμα ὄν, ὁρμίαι λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ εὔορμον. καὶ γὰρ μεταξὺ ἦν κώλπον ἐκεῖνοι καὶ αἰάτην ὠνόμαζον. τὰ γὰρ κοῖλα πάντα καὶ αἰάτας οἱ λάκωνες προσαγορεύουσιν. γῆσι δ' ἐπώνυμον τὸν αἰνείου τροφοῦ γενέσθαι τὸν κόλπον φασίν. ἔχει δὲ μῆκος σταδίων ϙ ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς ταρρακίνης, μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁμωνύμου. αὐξηθεὶς δ' ἐντεῦθεν αὖθις λαβὼν ἐπωνυμίαν, κατοικίας μεγάλας, καὶ πολυτελεῖς δεδεγμένα. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὰς φορμίας τεσσαράκοντα. ταύτης δ' ἀπὸ μέσου εἰσί, καὶ σινουέσσης αἱ μιντοῦρναι, σταδίους ἑκατὸν διέχουσαι πόλεως. διαῤῥεῖ δὲ ὄρος ποταμὸς, κλεανὶς δ' ἐκαλεῖτο πρότερον. φέρεται δ' ἄνωθεν ἐκ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν, καὶ διὰ ἰουσίννης παρὰ φρεγέλλας κώμην, πρότερον δ' ἦν πόλις ἐνταῦθα. ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλσος ἱερὸν πεμπόμενον πηγὰς ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὑποκειμένον τῇ πόλει. τῶν δὲ ποταμίων ἐν οἷς μάλιστα πρόκεινται δύο νῆσοι ποταγίαι, ποαυσιανία τε καὶ ποαυτία, μικραὶ μέν, οἰκούμεναι δὲ καλῶς, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διέχουσαι, διὰ πετέρου δὲ ἐν ᾗ σταδίους ἔχεται δὲ τοῦ καιάτου κόλπου τὸ κέντρον, τούτου δὲ φοινῶδι, πόλις ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ κειμένη. ποαύτου δ' εἰσὶν οἱ τόποι ὄρη, σφόδρα δύσνοι. ὁ μὲν κέντρου καὶ ὁ φοινιανὸς, καὶ ὁ σπιτινός. τῶν δὲ ὀνομασμένων εἰσὶ, καὶ θάπρ καὶ ὁ φάλερνος, καὶ ὁ ἄλβανος, καὶ ὁ σαγαῖνος. ἡ δὲ σινουέσσα ἐν σιταύοις κόλπῳ ἵδρυται, ἀφ' οὗ καὶ τὄνομα. σῖνος γὰρ ὁ κόλπος πλησίον. ἔστι δ' αὐτῇ θερμὰ λουτρὰ κάλλιστα ποιοῦντα πρὸς νόσους χρείας. οὗται μὲν αἱ ὑπὸ θαλάττῃ τῶν λατίνων πόλεις. ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ, πρώτη μὲν ἐστὶν ὑπὲρ τὸν ὠστίων ὄρη ἡ ῥώμη, καὶ μόνη γε ὑπὸ τοῦ πυθοῦς κεῖται. πειθήνης ὅτι πρὸς ἀνάγκην οὐ πρὸς αἵρεσιν ἔκτισαι, εἴρηται. πρόδηλον δὲ ὅτι οὐδὲ οἱ μετὰ ταῦτα προσκτισάντες τινὰ μέρη, κύριοι τοῦ βελτίονος ἦσαν, ἀλλ' ἐδούλευον τοῖς πρώτοις κτίσασιν. οἱ μὲν γε πρῶτοι τὸ καπιτώλιον καὶ τὸ παλάτιον, ἢ δὲ κουιρῖνον λόφον ἐτείχισαν, ὃς νῦν οὕτως ὀνομάζεται διὰ τὸ ἔξωθεν,

& quæ deinceps Formiæ, Minturnæ, Sinueſſa, & extrema Tarentum & Brundulium. Penes Taracinā uerò Romam iter facienti, foſſa ad Appiam uiam apponitur, & quidē multis in locis, quam & paluſtres & fluuiatiles implent aquæ. Per eam nocturna maximè fit nauigatio, ut qui primis inſcendant tenebris, oriente ſole egreſsi, uiæ Appiæ reliquum euadāt, & interdiu trahentibus mulis remulco perambulēt. Subinde Formiæ, quos cōdidere Lacones, quas prius Hormias à ſtationis, id eſt hormi bonitate appellabant. In medio poſitum ſinum illi Caietam nominarunt. curua enim omnia Caiattas appellauere Lacones. Plerique ſinum ipſum ex Aeneæ nutrice cognomen dixiſſe ferunt. Stad. autem centū longitudinem habet, à Taracina uſq; in eiuſdem nominis promontorium inchoans. Ingentes hîc ſpeluncæ panduntur, domicilia magna ſumptuoſaq; cōtinētes. Hoc ex loco Formios uſq; ſtad. ſunt CCCC. Inter hanc & Sinueſſam Mintūrnę ſunt, utrinq; ad ſtad. LXXX diſtantes. Interfluit autē Eris amnis, quem antea Cleanin uocauere, labiturq; ſupernè de Apenninis collibus, & agro Veſtino, præter uicum Fregellas, clariſsimam olim urbem. Excurrit autem in Lucū ſacrum, quem magnis honoribus Minturnenſes celebrāt, oppido incumbentem. In ipſo ſpelunca rū proſpectu iacent inſulæ, quæ procul in pelago *Pandaria & Pantia, exiguę quidē, cęterùm habitaculis frequentes, inter ſe non ad modum diſiunctæ, uerò à litore ſtadijs CCL ſemotæ. Sinui Caietano contiguū eſt Cæcubum, cui adiecit urbs Fundi in Appia uia. Tota hæc ora, præcipua adeò uina generat, uerùm Cæcubum & Fundanum & Setinum, ſicuti Falernum & Albanum & Sataganum, inter nobilia numeratur. Sinueſſa in Setano ſita eſt ſinu, à quo nomen uendicat. Ei proximæ calidæ ſunt balneæ ad ægritudines quaſdam accommodatiſsimæ. Hæ quidem urbes Latinorum maritimę. At prima ſupra Oſtiam in mediterranea Roma eſt, & ſola ſuper Tiberim iacet, de qua iam dictum eſt, eam non delectu, ſed neceſsitate cō ditam eſſe. Addamus & illud, qui etiam deiſi de ædificia, quadam ex parte addiderūt, non ſanè potiora ſua in poteſtate habuere, uerùm iactis antea fundamenis ſeruierunt. Priſci nanq; Capitolium & palatium, collem'que Quirinalem, ſic muniere muris, ut uenientibus aliunde, exterius facilis foret aſcenſu.

*Pādataria Plin. & Sueton.

Adeò

Adeò ut T. Tatius primo aduētās incurſu, locorū potitus ſit, cū raptarū uirginū ulciſceretē iniuriā. Ancus etiā Marcus montē Cæliū & Auētinū et iacentē inter hos campū aſſumēs, inuicē diſiūctos, & ab aliis antè muro cinctis ædificijs, urgente neceſsitate prioribus copulauit. Colles enim adeò munitos extra mūros permittere, qui incūbētia ſuperne caſtella cuperēt, nequaq; rectè ſe habebat, totum etiāexplere circuitū, uſq; in Quirinalē minimè ualuit. Quē quidē locorū defectū Seruius redarguit. nā ſuppleuit ipſe, adiecto Eſquilino colle, & Viminali. Ea uerò loca aduentantib. hoſtib. leuiter captari poterāt. Quocirca profundiore exterius ducta foſſa, & accepto ſolo, ſtad. VI aggerē porrexerūt, ſuper foſſæ ſuper cilio interiore: murūq; cū turribus, è Collina porta, uſq; ad Eſquilinā impoſuerūt. In aggere autē medio tertia eſt porta, eiuſdē nominis cum colle Viminali. Vrbis igit ipſius munimentū aliis indigens munimētis, huius generis eſt. Priſcos ſanè illos eandem & de ſeipſis & de poſteris cogitationē ſuſcepiſſe arbitror. Quoniā nō à locorū munitionibus, ſed ab armis, innataq; uirtute, tutelā & cæterarū rerū facultatē habere Romanorū erat. Nō uiri ſquidem mœnia, ſed uiros mœnib. propugnacula fore putabāt. Cum igit ſolū ipſum in circuitu bonū, ac permultū eſſet initio, urbis aūt ſedes ad hoſtiles facile patēret incurſus, nulla profectò ſors locorū beata futura fuit. Cūq; uirtute atq; labore terrā propriam uendicaſſent, quidā bonorum curſus affluxiſſe uiſus eſt, qui omnem naturę bonitatē antecelleret. quam ob cauſam adeò ciuitas creuit, ut cùm commeatu, tum lignis & lapidibus ad ædificia perduret, quę ſine fine factitāt, cum tot caſus, tot incendia, tot permutationes incidāt, nullo deficientes tēpore. Nam permutatæ ędificiorū figuræ, ſpontanei quidam caſus exiſtunt, cum alius alia ex aliis trāſponit, & ędificium ex ædificio pro cupiditate nouat. Quas quidē ad res, & ipſa metallorū copia & materia, & deuectantes amnes, mirificā quandam præſtant abundantiam. Primus quidem Anio ex Alba decurrens, præter Latinā Marſorum urbem, & propinquum illi campum quouſque Tiberim intret. inde Nar, & Tenas, & alij, qui per Vmbriam labuntur fluuij, eidem miſcentur Tiberi. Verùm per Tuſciam, agrumq; Cluſinum Cleanis. Auguſtus igitur Cæſar, ad urbanos eius generis defectus, præcipuam curam adhibuit, inſtitutis è

ὥστ' ἀξ ἐφόδου τινὸς τάχος εἶλεν ἐπελθών, λοίπας μετὰ τὴν τῶν ἁρπαγισῶν πληθύων ὑβριν. ἄγκός τε μάρκος προσλαβὼν τὸ κίλλιον ὄρος, καὶ τὸ ἀβεντῖνον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ τούτων πεδίον, διηρτημένα, καὶ τὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῶν προτετειχισμένων, προσέθηκεν αὐαγκαίως. οὔτε γὰρ οὕτως ὑψηλοὺς λόφους ἔξω τείχους ἐᾶσαι τοῖς βουλομένοις ὑπὸ τείχισμά τι, καλῶς εἶχεν, οὐδ' ὅλον ἐκπληρῶσαι τὸν χῶρον ἰσχυσε τὸ μέχρι τοῦ κουιρίνου. ἤλειξε δὲ στρονίου τὴν ἐκλειψιν· ἀνεπλήρωσε γὰρ προσθεὶς τόν τε ἐσκυλίνον λόφον, καὶ τὸν οὐιμίναλον. καὶ ταῦτα δ' ὀχυρώσας τοῖς ἔξωθεν ὄρεσι. διόπερ τάφρον βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς ὃν ὁ γῦρος ἐπέξεισι τὴν γῆν, καὶ ἑτέραν ὅσον ἑξακόσιον χῶμα ὑπὸ τῇ γῦρος ὀφρύι τῆς τάφρου, καὶ ἐπέβαλον τεῖχος καὶ πύργους ἀπὸ τῆς κολίνας πύλης, μέχρι τοῦ ἐσκυλίνας. ἐν τούτῳ μέσῳ ἐστὶ χώματι, τρίτη ἐστὶ πύλη ὁμώνυμος τῇ οὐιμιναλίῳ λόφῳ. τὸ μὲν οὖν ὄρυμα τοιοῦτον ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως, ὄρυμα δὲ ἕτερον ἐρύμνωσε. καί μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὴν αὐτὴν λαβεῖν ἀσφαλῶς λογισμὸν πρός τε σφᾶς αὐτοὺς, καὶ πρὸς τοὺς ὕστερον. διόπερ ῥωμαίοις προσῆκεν οὐκ ἀπὸ τοῦ ὄρυματος, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ὅπλων καὶ τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τὰλλα δύπορίαν, προβλήματα νομίζοντας ἀεὶ τὰ τείχη τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ οὐκ ἄνδρας τοῖς τείχεσι. καταρχὰς μὲν οὖν ἀλλοφύλας τὴν κύκλῳ χώρας ὅσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τοῦ τε πόλεως ἐπιφανοῦς ἐπιχειρήσου, καὶ μακαριωτάτης οὐδὲν ἧττον τοπικὸν ὀχύρωμα. τῇ δ' ἀρετῇ καὶ τῷ πόνῳ τὴν χώρας οἰκείας ὑφ' ἡμῶν ἐφάνη σωφρονέστερον ἀγαθὴν ἅπασαν ὀχυρώσασα δ' ἧττον τοῦτον αὐξηθεῖσα ἡ πόλις αὐτὴ, οὔτε τροφῆς, οὔτε ξύλοις, καὶ λίθοις πρὸς τὰς οἰκοδομίας, ἃς ἀσφαλείᾳ ποιοῦσιν ἐκ συμπτώσεις καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀσφάλφηται καὶ αὐτὰ ὅσα. καὶ γὰρ αἱ μεταπράσεις, ἐκούσιοί τινὸν συμπτώσεις εἰσὶ, καταβαλόντων καὶ ἀνοικοδομούντων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἕτερα δ' ἑτέρων. πρὸς τούτοις ἔν, τό, τε τῶν μετάλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη, ἃ οἱ καταφερόμενοι ποταμοί, θαυμασίως παρέχασι τὴν εὐχορηγίαν. πρῶτος μὲν ἀνίων, ἀξ ἄλβας ῥέων ὑπὲρ πρὸς μαρσῶν λατίνης πόλεως, καὶ ἄλλα τὸν ἐπὶ αὐτῇ πεδίον μέχρι πρὸς τὸν τίβεριν συμβολῆς. ἔπειθ' ὁ νὰρ, καὶ ὁ τρνᾶς, οἱ ἅμα ὑπὲρ ὀμβρικῆς εἰς τὸν αὐτὸν καταφερόμενοι ποταμὸν τὸν τίβεριν. ἅμα δὲ τυρρηνίας καὶ κλουσίνης, ὁ κλέανις. ἐπεμελήθη μὲν οὖν ὁ σεβασὸς καίσαρ, τῶν τοιούτων ἐλαττωμάτων τῆς πόλεως, πρὸς μὲν τὰς ἐμπρήσεις, συντάξας

στρατιωτικὸν

στρατιωτῶν ἐκ τῶν ἀπελυθρῶν τὸ βοηθη-
σον. πρὸς δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν οἰκο-
νῶν οἰκοδομημάτων καθελὼν, καὶ κωλύσας
ἐξαίρειν ποσῶν ὁ τὸ πρὸς ταῖς ὁδοῖς ταῖς δη-
μοσίαις, ἀλλ' ὅμως ἐπέλιπεν αὐτὴ ἐπανορ-
θώσεις, εἰ μὴ τὰ μέταλλα καὶ ἡ ὕλη, καὶ τὸ τῆ
πορθμίας διαταχέισθαι αὐτέχε. ταῦτα
μὲν οὖν ἡ φύσις τῆ χώρας παρέχεται τὰ δὲ
τυχήματα τῆ πόλει. προσέθεσαν δὲ οἱ ῥω-
μαῖοι καὶ τὰ ἐκ τῆ προνοίας. τῶν γὰρ ἑλλή-
νων περὶ τὰς κτίσεις μάλιστα δυτυχῆσαι δο-
ξάντων, ὅτι κάλλους ἐσοχάζοντο, καὶ ὀρυ-
μότητος καὶ λιμένων, καὶ χώρας δύφυ-
οῦς, οὗτοι προσώκησαν μᾶλλον ὧν ὀλιγόρκη-
σαν ἐκεῖνοι, σρώσεως ὁδῶν, καὶ ὑδάτων εἰ-
σαγωγῆς, καὶ νοσονόμων τῶν διακαθάρων
ἐκλύζειν τὰ λύμματα τῆ πόλεως εἰς τὸν τί-
βερι. ἔσρωσαν δὲ καὶ τὰς κατὰ τῶν χώ-
ραν ὁδοὺς, προδφότδν ἐκκοπάς τε λόφων,
καὶ ἐγχώσεις κοιλάδων, ὥστε τὰς ἁρμαμάξας
δέχεσθαι πορθμείων φορτία. οἱ δὲ νοσο-
νόμοι, σὺν νόμῳ λίθῳ κατακαμφθφτδν ὁ-
δοὺς ἁμάξαις χόρτου πορδυτὰς, φύσας ἀκ-
κελεσθέπασι. ὁθοῦτεν δ' ὅτι τὸ εἰσαγώγιμον
ὕδωρ δι' τῶν ὑδραγωγείων, ὥστε ποτα-
μοὺς δι' τῆ πόλεως καὶ τῶν νοσονόμων ῥεῖν,
ἅπασαν δὲ οἰκίαν σχεδὸν δεξαμενὰς καὶ σί-
φωνας, καὶ κρουνοὺς ἔχειν ἀφθόνους, ὧν πλέ
σιον ἀδημέλειαν ἐποιήσατο μάρκ⊙ ἀγρίπ-
πας, πολλοῖς καὶ ἄλλοις αὐαθήμασι κοσμή-
σας τὴν πόλιν. ὡς δ' ἐπεῖν οἱ παλαιοὶ μὲν
τὸ κάλλους τῆς ῥώμης ὠλιγόρουν, πρὸς ἄλ-
λοις μείζοσι καὶ ἀναγκαιοτέροις ὄντδν. οἱ
δ' ὕσερον καὶ μάλιστα οἱ νεῶ καθ' ἡμᾶς, οὐ
δὲ τούτου καθυσερήσαν, ἀλλ' αὐαθημά-
των πολλῶν, καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πό-
λιν. καὶ γὰρ πομπήι⊙, καὶ ὁ θεὸς καίσαρ,
καὶ ὁ σεβασός, καὶ οἱ τούτου παῖδδν, καὶ
οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, πᾶσαν
ὑπερεβάλοντο σπουδὴν, καὶ δαπάνην
εἰς τὰς κατασκευάς. τούτων δὲ τὰ πλεί-
στα, ὁ μάρτι⊙ ἔχει κάμπ⊙, πρὸς τῇ φύσει
προσλαβὼν καὶ τὸν ἐκ τῆς προνοίας κόσ-
μον. καὶ γὰρ τὸ μέγεθ⊙ τὸ ἱππίου θαυ-
μασὸν ἅμα, καὶ τὰς ἁρματοδρομίας, καὶ
τὴν ἄλλην ἱππασίαν, ἀκώλυτον παρέχων
τοσούτῳ πλήθει, τῶν σφαίρας, καὶ κίρ-
κου, καὶ παλαίστρας γυμναζομένων, καὶ τὰ
προκείμενα ἔργα, καὶ τὸ ἑλαφ⊙ πάν-
τοτε δι' ἔτους, καὶ τῶν λόφων στεφανοῦ
τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ ῥέθρου
σκιωγραφικὴν ὄψιν ὥσπερ κινούμενον,
ἀνυσπάλλακτον παρέχουσι τὴν θέαν.

Libertinorum numero militibus, qui aduc-
ſus incendia ferrent opem. Contra ruinas
uerò nouorum altitudines ędificiorũ depoſu-
it: & ne quis ſupra pedes ſeptuaginta ſublimi
us ædificaret, inhibuit in publicarũ uicinitate
uiarum. Attamen niſi & metalla, & materia,
& portorium rectè inſtitutum obſiſteret, re-
ctè introducta præceptio defeciſſet. Hos qui
dem proſperos rerum euentus ipſa regionis
natura prębet. Adiecit ei Romanus populus
quicquid ex prouidentia conſultandum e-
rat. Nam cum in condendis ædificijs Græci
acuti maximè, ac ſolertes fuiſſe uideantur, cum
pulchritudinem & munimentum ingenioſe
proſpicerent, portus q; & agri feracitatem, hi
ea maximè animaduerterunt, quæ illi paruiſe
cerunt, ſtrata uidelicet uiarum, aquæ ductus,
cloacas, quibus ciuitatis ſordes in Tiberim
eluerentur. Cernere licet ſtratas in agro ui-
as, exciſis ad hæc collibus, exaggeratis ual-
libus, unde nauigiorum onera plauſtris exci-
perentur. Cloacę duro cameratæ lapide, per-
uias carris ſtramentorum ſemitas reliquerũt.
Tanta autem per aquęductus aquarum uber
tas influit, ut per urbem, atq; cloacas amnes
inundare uideantur, & uniuerſæ propemo-
dum ædes ſubterraneos meatus, ſiphones ac
fiſtulas uenoſas habeant. Quorum accuratiſ
ſimam diligentiam M. Agrippa egit, qui ur-
bem pluribus alijs monumentis adornauit.
Vt autem ſic dixerim; ueteres illi Romani
urbis pulchritudinem contemſere, cum ma
ioribus magisq; neceſſarijs animum adieciſ-
ſent. Poſteri uerò & ij præſertim, qui noſtris
fuere temporibus, haud quaquam illis hac in
re ceſsiſſe uidentur. Sed innumerabilibus &
præclariſsimis urbem Romanam impleue-
runt inſignibus. Põpeius nanq; & diuus Cę
ſar & *Octauius & eius filij & familiares & u-
xor & ſoror, cunctorum ſtudium ſimul & im-
penſas ad apparanda decora ſuperarũt. Ma-
ximam autem horum partem Martius cãpus
habet, pręter natiuam locorum amœnitatem
artis & ſolertiæ exornationes admittens. Cã-
pi enim admirabilis magnitudo, ſimul & cu-
rules pariter curſus, & alia equeſtria certamina
expedita ſuppeditat, nec minus tam mul-
tis, pilam, circulum, palæſtram, exercitatione
tractantibus, aliaq; incumbentia ſimul ope-
ra. Quid perennes ſolo herbas, coronatosq;
uſq; ad fluminis alueum colles? ſcenicarum o-
ſtentatio picturarũ, eiusq; generis ſpectacu-
la præſtãt, ut difficulter & inuitus abſcedas.

* ὁ σέβαστ⊙ Græce legitur, id eſt Auguſtus.

Huic

Huic proximus campo, & alter adiacet campus, & innumerabiles circumcirca porticus, horti nemorosi, theatra tria, simul & amphitheatrum, templa magnificentissima, inter se contigua, ut quasi aliud agentia, reliquam urbis uenustatem ostentare uideantur. Ea propter cum locum istum religiosissimum esse cogitassent, clarissimorum uirorum, ac fœminarum monumenta in eo construxerunt. Cõmemoratione dignissimũ est, quod Mausoleum appellant, in excelsis fundatum collibus, lapide niueo & perpetuæ uiriditatis arboribus coopertum in summum usq; uerticem, ad fluminis ripam exaggeratum. In summo autem positũ est Cæsaris Augusti simulacrum, ex ære fabricatum. Sub aggere ipso sunt eius loculi & cognatorum & necessariorum. A tergo uerò lucus est, mirifica cõtinẽs ambulacra. In medio autẽ campi spacio, sui busti extat ambitus, & hic ipse niueo perfectus lapide, ferreos in circuitu cancellos habens, & plantatas interius per se ferẽs populos. Rursus si priscum ingrediaris forũ, aliud ex alio spectabis appositũ. Quid regales porticus, ędesq; sacras? quid Capitoliũ? & in ipso, & in palatio opera, & in Liuiæ porticu? quæ singula contemplans, alia facile exteriora obliuione delebis. Talis est Roma. Aliarum uerò in Latina ciuitatum, quædam alijs insignibus, quædam nobilissimis discernuntur uijs, quæ per Latinam stratæ uisunt. Præclarissimæ sunt uiæ, Appia, Latina, Valeria. Vna quidem ad mare Latinę partes separãs, usq; Sinuessam protenditur. Altera in Sabinam, usq; ad Marsos. Inter has media Latina est, quæ ad Casinum oppidum coniungitur Appiæ, ab Capua XIX distans stad. Appiæ uiæ principium ex ipsa siniſtrorsum est, prope Romam deflectens. dehinc per Thusculanos transiens montes, inter oppidum Thusculum & Albanos ducitur montes, ad oppidulum descendens Algidum, & Pictas, per Pandochiam. Porrò in unum cadit Labicana, à porta quidem Esquilina incipiens, à qua & Prænestina. A siniſtra uerò, & hanc & Esquilinum omittens campum, ultra C & X X stad. pergit. Cum autem Labico, uetusto sanè oppido, cæterùm dilecto & in sublimi sito propinquat, & hoc & Thusculum relinquit à dextra, ad Pictas uerò & Latinam finem accipit. Hic locus stadiorum C C & X distat à Roma. Postmodũ deinceps in ipsa Latina insignes sunt ædes,

πλησίον δ' ὂν τοῦ πεδίου τούτου, καὶ ἄλλο πεδίον, καὶ στοαὶ κύκλῳ παμπληθεῖς, καὶ ἄλση, καὶ θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυτελεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοις, ὡς παρέχοντα ἂν δόξαι ἀκροᾶσθαι τὴν ἄλλην πόλιν. διόπερ ἱστορικὸν ἐπιτήδευμα νομίσαντες τὸν τόπον εἶναι, καὶ τὰ ἐπιφανέστατα μνήματα, γυναικῶν ἀξιολογώτατον ἦν τὸ μαυσώλειον καλούμενον, ὕλης κρηπίδος ὑψηλῆς λευκολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ χῶμα, ἄχρι κορυφῆς τοῖς ἀειθαλέσι δένδρεσι σκιερὸν. ἐπ' ἄκρῳ μὲν οὖν εἰκὼν ἐστὶ χαλκῆ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος. ὑπὸ δὲ τὸ χῶμα, θῆκαι εἰσὶν αὐτῷ, καὶ τοῖς συγγενέσι καὶ οἰκείοις. ὄπισθεν δὲ μέγα ἄλσος, περιπάτους θαυμαστοὺς ἔχον, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ περιβόλου ὁ τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ περίβολος, ἐν οὗτος λίθου λευκοῦ, κύκλῳ μὲν περικείμενον ἔχων σιδηροῦν πρόφραγμα, ἐντὸς δ' ἀγείροις κατάφυτον. πάλιν δ' εἴ τις εἰς τὴν ἀγορὰν πορευθὼν τὴν ἀρχαίαν, ἄλλην ἔξ ἄλλης ἴδοι περιβεβλημένην ταύτην, καὶ βασιλικὰς στοὰς καὶ ναούς. ἴδοι δ' ἂν καὶ τὸ καπιτώλιον, καὶ ἐν ταῦτα ἄργα καὶ ἐν τοῦ ἐν παλατίῳ, καὶ τὸ τῆς Λιβύης περιπάτου, ἐρασίως ἐκλάθοιτ' ἂν τῶν ἔξωθεν. τοιαύτη μὲν ἡ Ῥώμη. τῶν δ' ἄλλων Λατίνης πόλεων, τὰς μὲν ἐπιφόροις γνωρίσμασι, τὰς δ' ὑπὸ τοῖς ἀφορίσαιτ' ἄν τις τοῖς γνωριμωτάτοις ὅσα ἐστὶ Λατίνης ἐστρωτή. ἢ γὰρ ὑπὸ ταύτας, ἢ περὶ ταύτας, ἢ μεταξὺ ἱδρωτή. γνωριμώτατα δ' ἐστὶν ὁδῶν, ἥ τε Ἀππία, καὶ ἡ Λατίνη, καὶ ἡ Οὐαλερία. ἡ μὲν τὰ πρὸς θάλατταν ἀφορίζουσα μέρη Λατίνης, μέχρι Σινουέσσης, ἡ δὲ τὰ πρὸς τῷ Σαβίνῃ μέχρι Μαρσῶν. μέση δ' αὐτῶν ἡ Λατίνη ἡ συμπίπτουσα τῇ Ἀππίᾳ κατὰ Σίνουαν πόλιν, διέχουσα καπύης σταδίους ἑκκαίδεκα. ἄρχεται δὲ ἡ ἀπὸ τῆς Ἀππίας ἐν ἀριστερᾷ ἀπὸ τῆς ἐκτροπῆς τῆς πλησίον Ῥώμης, εἶτα διὰ τοῦ Τουσκουλάνου ὄρους διαβᾶσα, μεταξὺ τοῦ Τουσκλου πόλεως, καὶ τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους, κάτεισιν ὑπὸ Ἀλγιδῖνον πολίχνιον, καὶ πίτυς πανδοχεῖα. εἶτα συμπίπτει καὶ ἡ Λαβικανή, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἐσκυλίνης πύλης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ προαναφερομένη ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφεῖσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πεδίον τὸ Ἐσκύλινον, πρόσεισιν ὑπὸ πλέους τῷ Ῥ καὶ Κ σταδίῳ, καὶ πλησιάσασα τῷ παλαιῷ Λαβικῷ, κτίσματι κατεπασμένῳ· κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους. ὄπισθεν μὲν καὶ τὸ τούσκουλον ἐν δεξιοῖς ἀπολείπει, τελευτᾷ δὲ πρὸς τὰς πίτυς καὶ τὴν Λατίνην. διέχει δὲ τῆς Ῥώμης τὸ χωρίον ὄπισθεν σ καὶ ι σταδίους. ἐν δ' ἐξῆς μὲν ἐπ' αὐτῇ τῇ Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι κατοικίαι, καὶ πό-

καὶ πόλεις, φοργήτιον, φορουσινον, παρ' ὃ ὁ κόσας ῥεῖ ποταμὸς φαβρατερία, παρ' ὃ ὁ ῥῆρος ῥεῖ. ἀκουίλωνον μεγάλη πόλις ὅτι, παρ' ἣν ὁ μέλπις ῥεῖ ποταμὸς μέγας ἐν τραμνίου ὄν, ἐν συμβολῇ δυσὶν ποταμῶν κάμπνον, λέιριός τε καὶ ἑτέρου κασίνου, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑπάτη τῶν λατίνων. τὸ γὰρ τέανον τὸ καλούμενον σιδικίνων ἐφεξῆς κάμενον, ἐκ τοῦ ἐνθένδε σιδικοῦται, διότι τῶν σιδικίνων ὄντων. οὗτοι δ' ὅσκοι, καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπός, ὥστε λέγοιτ' ἂν ἡ καμπανίας καὶ αὕτη μεγίστη οὖσα τῶν ὑπὸ τῇ λατίνῃ πόλεων. καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τῶν καλινῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος σωάτηουσα τοῦ κασιλίνου. ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς λατίνης, τὰ δεξιὰ μὲν εἰσιν αἱ μεταξὺ αὕτη καὶ τῆς ἀππίας σίτα τε καὶ σιγνία φορόυσαι οἶνον, ἡ μὲν τῶν πολυτελῶν γῆα, ἡ δὲ τὸν σταλτικώτατον οἰνολίας, τὸν σίγνιον λεγόμενον. πρὸ δὲ ταύτης ὅτι πρίβορνον καὶ κόρα, καὶ σύης, σατραπόντιόν τε καὶ οὐελίτραι, καὶ ἀλίτριον. ἔτι δὲ φρεγέλλαι, παρ' ὃ ὁ λεῖρις ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς μινтούρνας ἐκδιδούς. νεῶν μὲν κώμη, πόλις δέ ποτε γενομένη ἀξιόλογος, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἀπολεχθεισῶν πρωτοικίας πρόσφορον ἐχούσας, αἱ νῦν εἰς αὐτὰ σωρέχονται, ἀγορὰς ποιούμεναι καὶ ἱροποιίας τινάς. κατεσκάφη δ' ὑπὸ ῥωμαίων ἀρχαίως. πλεῖσται δ' εἰσί, καὶ τούτων τῶν ἐν τῇ λατίνῃ καὶ τῶν ἐπέκεινα, ἐν τῇ ὀρνίκων τε καὶ αἰκῶν καὶ οὐόλσκων ἱδρυμένων. ῥωμαίων δ' εἰσὶ κτίσματα, ἐν ἀρίσορᾳ δὲ τῆς λατίνης αἱ μεταξὺ αὐτῆς, καὶ τῆς οὐαλερίας, γάβιοι μὲν ἐν τῇ πραινεστίνῃ ὁδῷ ἑξήκοντα λατόμιον ἔχουσα ὑπουργὸν τῇ ῥώμῃ μάλιστα τῶν ἄλλων, διέχουσα τὸ ἴσον τῆς ῥώμης τε καὶ πραινέστου πρὸς ἑκατὸν σταδίους. ἐνθένδ' ἡ πραίνεστος, πρὸς ἣν αὐτίκα δρομοῦμεν. ἐνθένδ' ἡ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ πραίνεστον, ἥ τε τῶν ὀρνίκων πολίχνη, καὶ πίτυλον, καὶ αὐαγνία πόλις ἀξιόλογος, καὶ κρεατοῦ, καὶ σόρα, παρ' ὃ ὁ λάιρις παρεξιὼν εἰς φρεγέλλας ῥεῖ καὶ μινтούρνας. ἔπειτα ἄλλα τινά, καὶ οὐενάφριον. ὅθεν τὸ κάλλιστον ἔλαιον. ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὑψους κεῖται, παραῤῥεῖ δ' ὑπὸ τοῦ λόφου ῥίζαν ὁ οὐολтούρνος, ὃς καὶ πρὸ τὸ κασιλῖνον ἐνεχθείς, ἐκδίδωσι κατὰ τὸν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν. αἰσόρνια δ', καὶ ἀλιφαὶ ἄνδρα σαμνιτικὰ πόλεις εἰσίν, ἡ μὲν αὐτοκμένη ὑπὸ τοῦ μαρσικοῦ πόλεμου, ἦν δ' ἔτι συμμένουσα. ἡ οὐαλερία δ' ἀρχεται μὲν ἀπὸ λιβέρνου, ἄγει δ' ὑπὸ μαρσους, καὶ κορφίνιον τὸν τῶν πελιγνῶν μητρόπολιν. εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ λατῖναι πόλεις οὐαλερία τε, ἣ καρσέολοι, ἣ ἄλβα,

urbesq; Ferentium, & Fruſinũ, iuxta quam Coſas labitur flumen. Fabrateria, iuxta quam Trerus amnis fluit. Acuenum magna ciuitas eſt, iuxta quam Melpis flumen labitur, in gens ad Interamnium, inter duos confluentes in unum fluuios, iacentem, Lirin & alterum Caſinum, præclara & hæc ciuitas eſt Latinorum nouiſsima. Teanum enim quod Sidicenum uocant, ordine deinde ſitum, ex impoſito uocabulo, Sidicenorum eſſe demonſtratur, qui quidem ex Oſcorum gente Campana reſtant. Adeò ut & hæc Campaniæ ciuitas diceretur, maxima inter Latinas urbes. Inde Calenum, urbs inprimis eximia adiuncta & ipſa Caſilino. Vtroq; autem ex Latinæ latere dextrorſum inter illam & Appiam, Setia & Signia ſunt, uini feraces: altera quidem precioliſsimi: alterius uinum eſt quod aluum ſiſtit, quod Signinum uocitant. Ante hanc Priuernum eſt, & Cora, & Syes, & puſilla quædam præfectura, Velitræq;, & Alatrium. Sunt & Fregellæ, quas præterfluit Liris, qui ad Minturnas erumpit, qui hocquidem tempore uicus eſt, & olim urbs magnifacienda, & quæ complures ex iam dictis circumhabitationes adiacentes contineret. His autem annis conueniunt, ut ludos & ſacrificia in ea perficiant. Ea uerò cum à Romanis defeciſſet, funditus eſt diruta. Plurimę autem ſunt & horum, & eorum qui in Latina, & eorum qui poſt illos ſunt in Aequis & Hernicis, & Volſcis, ciuitates conſtructæ. Sunt & Romanorum oppida, à ſiniſtra Latinæ, inter eam & Valeriam, Gabij ſanè extant in Prænestina uia ſiti, ubi latomiæ ſunt, plus quàm reliquæ, lapides Romę ſuppeditantes, diſtantes à Roma & Prænęſte ex æquo ad ſtadia centum. Inde Prænęſte, de quo mox uerba faciemus. Dehinc ſupra montes Prænęſtinos, Hernicorum oppidulum & Pitulum & Anagnia urbs inſignis, & Cerate, & Sora. Apud quam elabens Liris Fregellas affluit atque Minturnas. Dehinc aliæ quædam & Venafrum, unde oleum optimum. Oppidulum quidem ipſum in uertice ſitum eſt, præter cuius radicem Vulturnus excurrit, qui iuxta Caſilinum delatus, in eiuſdem nominis urbem erumpit. Aeſernia porrò & Allife, Samnitica iam ſunt oppida, alterum bello Marſico deletum, alterũ ſuperſtes adhuc. Cæterũ Valeria à Tiburtinis capiẽs initiũ & Marſos & Corfinium Pelignorũ metropolin ducit. In ea Latinæ urbes ſunt, Valeria & Carſeoli & Alba,

prope est Cuculũ oppidulũ. In Romæ uerò cõspectu sunt Tibur, Prẽneste & Tusculum. Tibur quidẽ Herculeũ est & Cataracta, id est descensus est, quam facit Anio, ubi nauigabilis esse incipit, cum è sublimi profundã in ualem præceps defertur, & per urbi ipsi uicina nemora. Hoc ex loco mira est fructuũ abundantia, præter lapidis effossiones, qui Tiburtinus dicitur, & alterius Gabiorũ, & eius qui Rubeus dicitur. Adeò ut eorum ex metallis exportatio, & subuectio facillima fiat, ad plurima opera Romæ conficienda. In hac planitie Anio fluit, & quas nuncupant Albulas, aquas frigidas multis è fontibus edentes, uarios ad morbos salutares cùm potu, tum infessionibus admissas. Talia sunt etiam Labana, non longè ab istis, in agro Nomẽtano, & circa Ereti locos. Habet Prẽneste Fortunę templum illustre, unde certa eduntur oracula. Istæ duæ urbes in montana regione sitę sunt, distãtes inuicem stad. c. è Roma uerò bis tot Prẽneste, at minus Tibur abest. Græcam uerò utranq; esse commemorãt. Prẽneste enim quondã polystephanum, id est multarum coronarum appellatam, ualida autem nũc est utraq;, sed Prẽneste amplius. Nam super urbem quidem montem habet excelsum, à tergoq; continui montis collo disiunctum, duobus stad. arduum ascensu. Ad tam ualidã uero munitionẽ etiam foueis occultis quaquauersum usq; ad plana perforata est, et aquationis gratia, & clandestinæ fugæ. In quarum una Marius obsidione oppressus oppetijt. Reliquis sanè urbibus cõmoditati sunt murorũ munimina, Prẽnestinis autem cladi, propter Romanorum seditiones. Confugientibus enim eò seditiosis, & per obsidionem deprehensis, & urbem uastari, & agrum alienari contigit, ad insontes culpa relata. Fluit autem per agrum Verestis fluuius. Ex orientali Romæ regione dictæ urbes extant. Interius uerò ad montanum illarum tractum, alterum tergum est, uallem in medio relinquens ad Alginũ, sublime sanè ad Albanũ usq; collẽ. super eo quidẽ situm est Thusculũ, ciuitas egregijs ornamẽtis insignis, quã uineta coronãt, tectaq; magnifica, ex ea præsertim regione, quæ in Romanũ descendit aspectũ. Isto in loco Thusculanum est iugum, irriguum & terris fertile, quieto surgens ascensu, ubi uidere licet uillas, uarijs decoratas apparatibus. Cõtigua est Albano proxima mõti ora eiusdẽ uirtutis apparatus pulchros q; habẽs.

πλησίον δὲ τὴν πόλιν κοῦκλον. γνώριμοί δ' εἰσὶ τοῖς γε ῥώμῃ πίθηκά τε, καὶ πραίνεστος, καὶ τοῦσκλον. πίθηκα μὲν, ἢ τὸ πρόπλειον, τὴν ὁ κατεράκτης, ὃν ποιεῖ πλωτὸς ὁ ἀνίων, ἀφ' ὕψους μεγάλου καταπίπτων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, ἣ κατάλσει πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει. γῆ τοίνυν ἡ δι' ἐξεισὶν σύκα πρόπαθεν, πρὶ τὰ μέταλλα τ' λίθε τ' λεουκίτου, καὶ τὸ γε γαβίοις, καὶ τ' ὀρυθρὸν λεγομένου, ὥστε τοῦτο ἐκ τῶν μετάλλων ἀγαγωγίμου καὶ τῆ πορθμείαν εὔμαρῆ πολίτων εἶναι, πλείστων ὀργάνων τ' ῥώμης γεννύθεν κατασκευαζομένων. γὴ δ' τῷ πεδίῳ τούτῳ ὁ ἀνίων διέξεισι, καὶ τὰ ἄλβουλα καλούμενα ῥεῖ ὕδατα ψυχρὰ, ἐκ πολλῶν πηγῶν πρὸς ποικίλας νόσους, καὶ πίνεσι καὶ ἐγκαθημένοις ὑγιεινά. διαῦται δὲ καὶ τὰ λάβανα, ἐκ ἄπωθεν ζεύγνυν, γῆ τῇ νομιζόμενα καὶ ζῆς πρὶ ἱερὸν τόπις. πραίνεστος δ' ὄνομ' ὅπερ ὁ τ' τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρηκεῳδοῦμεν. ἀμφότεραι δ' αἱ πόλεις αὗται, τὴ αὐτῇ πέσαι συμφοραὶ τυγχάνεσιν ὀργῆς. διέχεσι δ' ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑκατόν. τ' δ' ῥώμης πραίνεστος μὲν καὶ διπλάσιον, πίθηκα δ' ἐλάττον. φασὶ δ' ἑλληνίδας ἀμφοτέρας. πραίνεστον γοῦν πολυστέφανον καλεῖσθαι πρότερον. ὀρυμνὴ μὲν ὄν ἑκατέρα. πολὺ δ' ὀρυμνοτέρα πραίνεστος. ἄκρον γὰρ ἔχει τ' μὲν πόλεως ὑπέρθεν ὄρος ὑψηλόν, ὄπισθεν δ' ἀπ' τ' συνεχόντος ὀργῆς αὐχένι διεζευγμένον. ἐστάδιον καὶ διπλοῦν σταδίοις ἓξ τὸν πρὸς ὀρθίαν ἀνάβασιν. πρὸς δὲ τῇ ὀρυμνότητι καὶ διώρυξι κρυπταῖς σφατέρᾳ παντάχοθεν, μέχρι τ' πεδίου, ταῖς μὲν ὑδρίας χάριν, ταῖς δ' ὀδόσιν λαθραίων. ὧν γὰρ μᾶλλον, μάριος πολιορκούμενος ἀπέθανε. ταῖς μὲν δὴ ἄλλαις πόλεσι πλέον τὸ δύσκολες πρὸς ἀγαθὸ τίθεται. πραινεστίνοις δὲ συμφορὰ γεγένηται διὰ τὰς ῥωμαίων στάσεις. καταφύγουσι γὰρ ἐκεῖσε οἱ νεωτερίζαντες. ἐκπολιορκηθέντων δὲ, πρὸς τῇ κακώσει τ' πόλεως, καὶ τ' χώραν ἀπαλλοριοῦσθαι συμβαίνει διὰ αἰτίας μεταφορωλίας, ὡδὶ οὐκ αἰτίους. ῥεῖ δὲ διὰ τ' χώρας ὀρθίοις ποταμὸς, πρὸς ὃν δὲ τ' ῥώμης εἰσὶν αἱ λεχθεῖσαι πόλεις. γὴ δὲ τ' κατ' αὐτὰς ὀργῆς, ἄλλη ῥᾳχις ὀδὶ, μεταξὺ αὐλῶνα καταλείπουσα τ' ἡμῖ ἄλγινον ὑψηλὴ μέχρι τὸ ἄλβανὸ ὄρους. ὡδὶ ταύτης δὴ τὸ τοῦσκλον ἵδρυτ', πόλις οὐ φαύλως κατεσκευασμένη. κεκόσμηνται δὲ ταῖς κύκλῳ φυλείαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλιστα ταῖς τὸ πεπόσαις ὡδὶ τὸ ἡμῖ τ' ῥώμῃ μόρος. τὸ γὰρ τοῦσκλον γὴ ταῦθα ὀδὶ λόφος ὄγκως καὶ ὄγκου, κορυφούμενος ἠρέμα πολλαχῆ, καὶ διέχόμενος βασιλείαις κατασκευαῖς ἐκπρεπεστάταις. συνεχῆ δ' ὄδὶ καὶ γὰρ τῷ ἀλβανῷ ὄρει ὑποπίπτοντα, τ' αὐτ' τε ἀρετ' ἔχοντα, καὶ κατασκευήμ-

ἐφεξῆς

ἐφεξῆς δ' ὄδι ὠεδία, τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥώμην συνάπτοντα, καὶ τὰ προάστεια αὐτῆς, τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλατταν. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν θάλατταν, ἥπερ ὄδιν ὑγιεινά. τὰ δ' ἄλλα σύμφορά τε, καὶ πρὸς πλησίος ἐξησκημένα. μετὰ δὲ τὸ ἄλβανον ἐρίκια ὄδι πόλις ὧν τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ, σταδίοι δ' εἰσὶν ἐκ τῆς ῥώμης ρ ξ', κοῖλος δ' ὄδιν ὁ τόπος. ἔχει δ' ὅμως ὀρυμνὸν ἄκραν. ὑποκεῖται δ' αὐτῇ τὸ μὲν λανούϊνιον, πόλις ῥωμαίων ἀφ' ὁδοῦ τῆς ἀππίας ὁδόν, ἀφ' ἧς ἐποπτεύει τε θάλασσα ὄδι καὶ τὸ ἄντιον. ὑπὲρ δ' αὐτὸ ἀρτεμίσιον ὄρος καλοῦσι νέμορ, ἐκ τοῦ φυτεύεσθαι μόρους τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπὸ ἐρικίας ἀναβαίνουσιν εἰς τὸν δ' αὐτὸν λόφον. λέγουσι δ' εἶναι ἀθεμίστους τῆς ταυροπόλου. καὶ γάρ τι βαρβαρικὸν κρατεῖ καὶ σκυθικὸν περὶ τὸ ἱερὸν ἔθος. καθίστανται γὰρ ἱερεύς, ὁ γυμνωθεὶς αὐτόχειρ τὸν ὁμωμύτην πρότερον ὄντα πέτρις αὐτῆς. ξιφήρης δ' ὧν ὄδιν ἀεὶ περισκοπῶν τὰς ὁδοὺς ἐπιθέσεις, ἕτοιμος ἀμύνεσθαι. τὸ δ' ἱερὸν φυτὸν ἄλσει. περίκειται δὲ λίμνη περιαγίζουσα. κυκλῷ δ' ὀρεινὴ συνεχὴς ὀφρῦς περίκειται, καὶ μία ὑψηλή, ἣ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἀφλαμβάνουσα φυτὸν κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. τὰς μὲν οὖν πηγὰς ὁραῦ ὄδιν ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληροῦται. ῥύτων δ' ὄδιν ἱέρεια καλουμένη δαίμονος τινὸς ἐπώνυμος. αἱ δ' ἀρρύσεις, φυτὰ μὲν ἄδηλοι εἰσὶν, ἔξω δὲ δηλοῦται πόρρω πρὸς τὴν ὠφάνειαν ἔχουσαι. πλησίον δ' ὄδι τὸ χωρίον τοῦτον καὶ ἄλβανον ὄρος πολὺ ὑποκύπτον τοῦ ἀρτεμισίου, καὶ τὴν περὶ αὐτὸ ὀφρύαν, καὶ πρὸ ὑψηλῶν οὖσαν, καὶ ὀρθίαν ἱκανῶς. ἔχει δὲ καὶ τὸ ὄρος λίμνην πολὺ μείζω ἢ ἐπὶ τὸ ἀρτεμίσιον ὄρος. πρόσω τόρρω δὲ τούτων, αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις ἦσαν λατίνης εἰσί. μάλιστα δὲ φυμεσογαίας, τῶν λατίνων πόλεων, ἔστιν ἡ ἄλβη, ὁμορροῦσα μαρσοῖς, ἵδρυται ἐφ' ὑψηλοῦ πάγου λίμνη φουσίνας πλησίον, πελαγία τὸ μὲν μέγεθος. χρῶνται δ' αὐτῇ μάλιστα μὲν μαρσοὶ καὶ παῖτοι οἱ πλησιόχωροι. φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληροῦσθαί ποτε μέχρι ἢ ὀρεινῆς, καὶ τὰ πεινοῦσθαι πάλιν, ὥστ' ἀναψύχειν τὴν λίμνην θέντας τόπους, καὶ γεωργεῖσθαι παρέχειν, ἤτοι μεταστάσει τῶν ἐπὶ βάθους ὑγρῶν εἰσορμίσει, καὶ ἀδήλως γίνονται. πάλιν δ' ὑπορρέουσιν, ἢ τελέως ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ, καὶ πάλιν συμβλίβονται, καθάπερ περὶ τὸ ἀμεινάνου συμβαίνειν φασὶ, τοῦ σῦκα κατανίκρεοντος. ἐκλείπει γὰρ ὑπὸ πολλάκις, καὶ πάλιν ῥεῖ. ἐκ δὲ φουσίνας εἰς τὰς πηγὰς ἰσορροῦσι τοῦ μαρκίου ὕδατος, ἢ τὴν ῥώμην ποτίζοντος καὶ παρὰ τἄλλα σύμμικτον ὕδατα.

Dehinc planities eſt, pleraq; Romę proxima, ſuburbanisq; eius: pleraq; mari uicina, minus uerò ſalubris. Reliqua ductu facilis, paribusq; ſpectabilis ornamentis. poſt Albanum montem urbs eſt Aricia in Appia uia, ſtad. centum & ſexaginta à Roma diſtans. Curuus autem cum ſit locus, habet tamen munitam ſummitatem. Cui quidem ſuperinſidet Lanuuium, Romanorum ciuitas in Appiæ uiæ dextera, à qua proſpectus eſt maris & Antij. Eſt & Dianæ lucus, id eſt Artemiſium (ſic enim uocant) è ſiniſtra uiæ regione, ex Aricia ad Arecinam, uiam conſcendentibus, quod templum nominant, ædificiũ Tauricę. Nam Barbaricus quidam, Scytharumq; circa templum mos obtinet. qui enim uictimæ mactator prius extiterit, ſacerdos inſtituitur, fugitiuus quidam uir gladium tenens ad inſultus ſemper circunſpectans, ad tutandum ſtrenuè eſt paratus. Templum autem ſylua circundat, cui lacus inſtar pelagi fluctuans adiacet. Circumcirca montanum imminet ſupercilium continenter, unumq; prę altum. caua inde regio templum, aquamq; excipit. Fontes ſpectare licet, è quibus lacus explętur. Horum ſacra ſub cuiuſdam dæmonis appellatione habentur. Scaturigines autẽ hoc in loco obſcurę ſunt, longius uerò exteri us ad ſuperficiẽ eminẽtes oſtenduntur. Hiſce locis proximus eſt mõs Albanus multũ ultra Artemiſiũ porrectus & illius ſupercilia, licet in rectũ ſufficiẽter ardua. Continet aũt hic la cum longe ampliorẽ alio, qui ad Artemiſium montẽ iacet. Vltra hæc dictæ priùs urbes Latinæ uiæ ſunt, è quibus in mediterranea maximè Latinas inter urbes, ſita eſt Alba Marſis finitima, in excelſo locata ſaxo. Propè Fucinus eſt lacus, lõgitudine par pelago, isMarſis & uicinis maximè omnib. uſui fit. Memoriæ proditum eſt, illum nonnunquã uſq; ad montana creſcere, interdum autem rurſus decreſcere, ut merſa priùs lacu loca deſiccentur, & agricolationẽ ruſticis exhibeant, quæ ſubterranei humoris tranſitione occulta quadam ratione, ſparſim efficiuntur. Denuò autem in unum fontes confluunt, aut omnino deficiunt, aut rurſum conflígunt, quemadmodum de Amenano per Catanam defluẽte traditur. Qui quidem annos complures euaneſcens, iterumexcurrit. Cæterùm de Fucino lacu Martiæ aquę fontes emanare ſcriptis mandatum eſt, quæ rigationes Romæ propinant, quæ'que reliquas ſuper aquas probentur.

Alba uerò multoties ad noxiorũ custodiam usi sunt Romani, cum excubias tempus postulat, quòd ager ipse in profundo locatus sit, & quasi uallo circunseptus, in ea carcerãdos includentes. Quandoquidem à uicinis Alpium, & Apennini gentib. exordium sumpsimus, & inde transgressi, omnem intra mare Tyrrhenũ, & Apenninos montes, regionem peruagati sumus, ad Adriaticum sinum declinatam, usq; ad Samnites atq; Cãpanos. Nũc regredientes, mõtanos aperiamus incolas, ad radices habitãtes, et qui exterius ad litus usq; Adriaticũ, & qui interius immorãtur. A' Gallicis autem inchoandũ est rursus montibus. Picenũ igitur post Vmbriæ ciuitates, quę inter Ariminũ Anconemq; iacent extenditur. Profecti sunt aũt Picenì à Sabinorũ terra, qui ductu & auspicio Pici, iter ineuntibus autoribus proficiscerẽt, nomen deinde nacti fuere ab aue quã Marti dicatã, uetus opinio est. E' montibus autem usq; in plana, & pelagus, eorum incipiũt domicilia: quorũ ager in longum magis quàm in latum excrescit, bonus ad omnia. Cęterùm lignarijs quàm frumentarijs fructibus longè præstantior. Eius latitudo ex montibus ad mare patet, spacijs inæqualibus. Longitudo autem ab Aesi fluuio nauigabilis usq; ad Leastrum stad. D C C C. Vrbes uerò habet, ex quibus Ancon Græca ciuitas est, à Syracusanis condita, Dionysij tyranni dem fugitantibus. Sitaq; est in promontorio, incluſum complectente portum, dum ad Septentriones circumflectitur. Vini aũt ac frugum uberrima. Prope illam uerò paululũ supra mare Auxumũ est, inde Septempeda, & Pneuẽtia, & Potẽtia, et Firmũ Picenì: eius emporium Catellũ est. Porrò uerò Cypræ templum situ est, Tuscorũ ædificium. Nam illi Iunonem Cyprã nominant. Deinceps Druentũ flumen, & eiusdem nominis oppidũ. Dehinc Trunoum & Matrinus fluuius, ab Adrianorum urbe fluens, emporium Adriæ eiusdem appellationis habens. In mediterranea uerò et ipsa est, et Asculum Picenũ. Locus munimine prævalidus, cui & murus et circunstantes montes supereminent, nullis penetrabiles exercitibus. Vltra Picenum autem Vestini sunt, & Marsi, & Peligni, & Marrhucini, & Feretani, Samnites populi, regionem montanam possidentes, & mari non admodum proximi. Hæc autem natio exigua est quidem, cæterùm fortitudine conspicua, ostentata Romanis eorum sæpissimè uirtute.

τῇ δὲ Ἄλβᾳ, σχεδὸν τὸ γὺ Βάθει τῆ χώρας ἰσχύουσα, καὶ σχεδὸν ὀυαρκὴς, αὐτὴ φρουρᾶς ἐχρήσαντο πολλάκις ῥωμαῖοι, τοὺς φυλακῆς δεομένους γὺταῦθα καθείργοντες. ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶν πρωταλπείων ἐθνῶν ἀρξάμενοι καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὀρῶν τὴν ἀπογωνίωσιν, ἔπειθ' ὑποβεβήκαμεν ταῦτα, τὴν γῆν ἐπήλθομεν πᾶσαν ὅση μεταξὺ κεῖται τοῦ τυρρηνικοῦ πελάγους, καὶ τὴν ἀπογωνίωσιν ὀρῶν τὴν κεκλιμένων πρὸς τὴν ἀδρίαν μέχρι σαννιτῶν καὶ μεταπανῶν' νῦν ἐπανιόντες, διηλώσομεν τὰ γὺ τοῖς ὄρεσι τούτοις οἰκούμενα καὶ τὰς ὑπωρείας ἑκατέρας, μέχρι τε παραλίας τῆς ἀδριατικῆς, καὶ τῆς γῆς. ἀρκτέον δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν κελτικῶν ὀρῶν. ἔστι δ' ἡ πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν ὀμβρικῶν πόλεις τὰς μεταξὺ ἀριμίνου καὶ ἀγκῶνος. ὥρμηνται δὲ ἐκ τῆς σαβίνης οἱ πικεντῖνοι, ἡγουμόνος τοῦ θεοῦ ἡγησαμένου τοῖς ἀρχηγέταις, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. πῖκον γὰρ τὸν ὄρνιθα οὕτω ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν ἀγαθὸν ὀρνεον. οἰκοῦσι δ' ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάττης, ὧδε μῆκος ἔχοντος οὐχ ἡμιστάδιον μᾶλλον, ἢ πλάτος τῆ χώρᾳ, ἀγαθὴ πρὸς ἅπαντα, βελτίω δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ἢ σιτικοῖς. ἔστι δ' ὄρος μὲν τὸ ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἕως θαλάττης, μᾶλλον τοῖς σχήμασι, μῆκος δ' ἀπὸ αἴσιος ποταμοῦ μέχρι λεάστρου, τριάκοντα ἔχον σταδίων ὡ. πόλις δ' ἀγκὼν μὲν ἑλληνίς, συρακουσίων κτίσμα, τῶν φυγόντων τὴν διονυσίου τυραννίδα. κεῖται δ' ἐπ' ἄκρας μικρᾶς χερρονήσου, τὴν πρὸς τὰς ἄρκτους ὑπερφαῖνον. σφόδρα δ' εὐλίμενός ἐστι, καὶ εὐπυρόφορον. πλησίον δ' αὖθις, αὔξουσα πόλις μικρὸν ὑπὲρ τὴν θαλάττης. εἶτα στεμπεδία καὶ πνευεντία, καὶ ποτεντία, καὶ φίρμον πικηνὸν ἐπίνειον ἧ ταύτης, κάτελλον. ἐφεξῆς δὲ τὸ τῆς κύπρας ἱερὸν, τυρρηνῶν ἵδρυμα καὶ κτίσμα. τὴν δ' ἥραν ἐκεῖνοι κύπραν καλοῦσιν. εἶτα προυεντῖνος ποταμὸς καὶ πόλις ἐπώνυμος. εἶτα καὶ τρομοῦσος, καὶ ὁ ματρῖνος ποταμὸς, ῥέων ἀπὸ τῶν ἀδριανῶν πόλεως, ἔχων ἐπίνειον τῆς ἀδρίας ἐπώνυμον ἑαυτοῦ. ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ ἄσκλον τὸ πικηνὸν, ὀρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ τεῖχος, καὶ τὰ περικείμενα ὄρη στρατοπέδοις οὐ βάσιμα. ὑπὲρ ἧ τῆς πικεντίνης οὐηστοί τε καὶ μαρσοὶ, καὶ πελιγνοὶ, καὶ μαρουκῖνοι, καὶ φερετανοὶ, σαννιτικὸν ἔθνος, τὴν ὀρεινὴν κατέχουσιν, ἐφαπτόμενοι μικρὰ τῆς θαλάττης. ἔστι δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μὲν, αὐθρικώτατα δέ, καὶ πολλάκις τὴν ἀρετὴν ταύτην ἐπιδεδειγμένα ῥωμαίοις.

πρῶτον

πρῶτον μὲν, ἰὼν ἐπολέμουν· δεύτερον δὲ, ὅτε συνεστάτουν· τρίτον δ' ὅτε δόμνοι τυχεῖν ἐλευθερίας καὶ πολιτείας μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν. καὶ τὸν μὲν πρῶτον καλούμενον ἔξηψαν πόλεμον, κορφίνιον τὴν τῶν πελιγνῶν μητρόπολιν κοινὴν ἅπασι τοῖς ἰταλιώταις ἀποδείξαντες πόλιν, αὐτὴ τῆς ῥώμης, ὁρμητήριον τοῦ πολέμου, μετονομασθεῖσαν ἰταλικήν· καὶ γὰρ τοῦθ' ἅπαντες δεῦρο συνεπομένους ἀθροίσαντες, καὶ χειροτονήσαντες ὑπάτους καὶ στρατηγούς. δύο δ' ἔτη συνέμειναν τῷ πολέμῳ, μέχρι διεπράξαντο τὴν κοινωνίαν πρὸς ἣν ἐπολέμουν. μαρσικὸν δὲ ὠνόμασαν αὐτὸν πόλεμον, ἀπὸ τῆς ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως, καὶ μάλιστα ἀπὸ πομπηΐου. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κωμηδὸν ζῶσιν. ἔχουσι δὲ καὶ πόλεις ὑπὲρ μὲν τῆς θαλάττης τόν τε κορφίνιον, καὶ σοῦλμον, καὶ μαρούϊον, καὶ τεγεάτην τῶν μαρουκίνων μητρόπολιν. ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ θαλάττῃ τό, τε αὔτερνον, ὅμορον τῇ τωδυκντίνῃ, ὁμώνυμον δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ διορίζοντι τήν τε ἰουστίνην, καὶ τὴν μαρουκίνην· ῥεῖ γὰρ ἐκ τῆς ἀμιτερνίνης, διὰ δὲ ἰουστίνων παραλιπὼν ἐν δεξιᾷ οὖν μαρουκινοὺς ὑπὲρ τοῦ τῶν πελιγνῶν κειμένους ζεύγμασι περατᾷ. τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ ὀυεστίνων μὲν ὄντι, κοινῷ δὲ ἑλληνίδι χρῶνται, καὶ οἱ πελιγνοί, καὶ οἱ μαρουκῖνοι. διέχει δὲ τὸ ζεῦγμα τεσσαρας καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ κορφινίου. μετὰ δὲ αὔτερνον ὄντων ἐπινείου φρεντανῶν καὶ βοῦκα, κἀ αὐτὸ φρεντανῶν, ὅμορός τε ἄνω τοῦ ἀπούλου, ὄρτιον ὄνομα ἐν τοῖς φρεντανοῖς πέτρας, λῃστικῶν ἀνθρώπων, οἷς αἱ οἰκήσεις ἀπὸ τῶν ναυαγίων πήγνυνται, καὶ τ' ἄλλα θηριώδεις εἶναι. μεταξὺ δὲ ὄρτωνος καὶ αὐτέρνου ὁ σάγρος ποταμὸς διείργων τοὺς φρεντανοὺς ἀπὸ τῶν πελιγνῶν. ὁ δὲ παρὰ πλοῦς ἀπὸ τοῦ τωδυκντίνης ὑδοῦ τοὺς ἀπούλους, οὓς οἱ ἕλληνες σλαυνίους καλοῦσι σταδίων ὀγδοήκοντα. ἑξῆς δὲ μετὰ τὴν λατίνην ὁδὸν, ἥτε καμπανία παρήκουσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ σαμνῖτις παρήκουσα ἐν μεσογαίᾳ μέχρι φρεντανῶν καὶ τῶν σλαυνίων. εἶτ' αὐτοὶ σλαύνιοι, καὶ τἄλλα ἔθνη τὰ μέχρι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ. πρῶτον δὲ περὶ τῆς καμπανίας ῥητέον. ἔστι δ' ἀπὸ τῆς σινουέσσης, ὑδοῦ μὲν τὴν ἑξῆς παραλίαν, κόλπον οὐμενέθης, μέχρι μισηνοῦ. κἀκεῖθεν ἄλλον κόλπον πολὺ μείζονα τοῦ πωτέολου, καλοῦσι δ' αὐτὸν κρατῆρα, ἀπὸ τοῦ μισηνοῦ, μέχρι τοῦ ἀθηναίου, ἀνοίγει ἀκρωτηρίων κολπούμενον.

Primùm quidem, cum aduerſus eos bellũ gerebant: ſecundò uerò, cum ipſorum militię ſocietatem inibant: tertiò: cum & libertatem, & ciuitatis communionem aſſequi uolentes, repulſam paſsi deſciuerunt, unde Marſicũ exarſit bellum, Corfinium Pelignorum metropolim, communem uniuerſis Italis ciuitatem demonſtrantes, eamq; translato nomine Italicam appellantes, contra populum Romanum receptaculum, propugnaculumq; conſtituerunt. Adunatisq; complicibus, Imperatores & conſules creauere. Biennio igitur bellum protraxere, donec perfectum eſt, ut in ciuitatem communiter uocarentur, cuius rei gratia tantum belli conflatum fuerat incendium. Marſicum autem ideo nominatum eſt bellum, quoniam à Marſis rebellandi ſuſcitatum fuerat initium, præſertim à Pompedio. Cum autem alioquí per uicos ætatem degant, habent tamen urbes ſupra mare Corfinium, atque Sulmonem, & Maruuium & Tegeatem, Marrhucinorum metropolim. Ad ipſum autem mare & Auternum Piceno conterminum, quo nomine & fluuius eſt Veſtinos Marrhucinosq; diſtermi nans. Per Amiterninum enim fluens agrum Veſtinosq;, à dextera relinquens Marrhucinos, ſupra Pelignos iacentes ponte traijcitur. Oppidulum uerò parí uocatum nomine, Veſtinorum eſt. cæterùm & Peligni & Marrhucini eo communi emporio pariter utuntur. Abeſt põs ipſe à Corfinio, ſtadijs IIII & XX. Poſt Amiternum quod & Ferentanorum emporium eſt, Buca & Ferentanum ipſum Theano Apulo propinquum manet. Ortium eſt in Ferentanis, petra piratarum, qui domicilia ſua ex naufragijs conſtruunt, & in reliqua uita immanitate beluas imitari feruntur. In Ortium autem & Amiternum, medius Sagrus excurrit amnis, Ferentanos à Pelignis ſeparans. Ex Piceno in Apuliam, quam Græci Dauniam uocant, maritimus curſus eſt ſtad. CCCC & L. Deinceps poſt Latinam Campania eſt, ad mare pertinens. Supra quam in mediterranea Samnium eſt, uſq; ad Ferentanos & Apulos. Deinde & ipſi Apuli, & gentes et aliæ uſq; ad fretum Siculum. Primùm autem de Campania dicendum eſt. E' Sinueſſa quidem reliquũ deinceps litus uſq; Miſenũ quidam non exiguæ magnitudinis ſinus eſt. Alterq; ab eo, multo q; prior ille maior eſt, quem Cratera uocãt, à Miſeno uſq; ad Athenæum, cum duob. coeuntib. promontorijs ſinuatur.

Super has ripas tota eſt ſita Campania campus, omnes fœlicitate ſuperans. In eius circuitu uerò iacẽt tumuli mirifica fructuũ ubertate cõſpicui, montesq; Samnitũ pariter & Oſcorum. Antiochus ſanè reliquit ſcriptũ, hanc olim ab Opicis regionẽ habitatã fuiſſe, iſtos autem Auſonios appellatos. Cæterũ Polybius duos hos fuiſſe populos oſtẽdit, falſa ductus opinione. Nam Opicos & Auſonios agrum circa Cratera incoluiſſe, memoriæ prodidit. Alij uerò aſſerunt Opicos prius, & Auſones habitaſſe. Quidã gentem Oſcam illos poſteriore tempore ſubiugaſſe, hãc ipſam à Cumanis eiectam, illos ab Tuſcis expulſos. Campeſtria enim illa, propter loci uirtutẽ bella conciere, nempe cum urbes duodecim populoſq; forent, Capuam, perinde ac illarum caput, nominarunt. Cum autem per uoluptatem ad lautitiam emolliti ſeſe conuertiſſent, ſicut ex circumpadana fugati demigrarant, ſic & ex hoc agro ceſſere Samnitibus, quos ipſos eiecere Romani. Quodq; magnæ ubertatis documentũ eſt, far omni oryza præſtantius, paruo in tempore triticeam ſuperat alimoniam. Scriptis ſanè mandatum eſt, in nonnullis eorum aruis, bis anno zeam ſeri, & tertiò panicum. Aliquo ſemine uerò quartò oleribus ſeminari. Atqui uina optima hinc Romam aduehuntur, Falerna, Setina, atq; Calena, cum quibus Surentina contendunt, facto nuper eorum periculo, quoniam longam accipiunt uetuſtatem. Pari modo laudem habet olei, totus maximè Venafranus ager, planis finitimis aruis. Prope mare poſt Sinueſſam Liternum eſt oppidum, ubi prioris Scipionis cognomento Africani ſepulchrũ iacet. Ibi enim extremam conſumpſit ætatem, omiſsis (propter aliquorũ ſimultatẽ) reipublicæ negotijs. Prætерfluit autem eodem quo ciuitas nomine flumen. Sic & Vulturnus, pari cum urbe dein ceps ſita appellatione. Labiturq; iſte per Venafrum, mediamq; Campaniam. Dehinc ordine poſt has Cumæ ſunt, uetuſtiſsimũ Chalcidenſium, & Cumæorum ædificiũ. Antiquitate enim cunctas, & Siciliæ & Italiæ urbes antecellit. Ipſius autem claſsis ductores Hippocles Cumæus, & Megaſthenes Chalcidenſis, inter ſe pepigere, ut horũ quidem colonia fieret, horum autem appellatione nominaretur, qua ex re hac ſanè ætate Cumæ nuncupantur: à Chalcidenſibus tamen conditum putatur oppidum. Superioribus annis fortunatus erat & cãpus nomine Phlegræus,

ὑπὲρ δὲ τούτων τῶν πεδίων ἡ καμπανία πᾶσα ἵδρυται, πεδίον δυδαιμονέστατον τῶν ἁπάντων. πρίκεινται δ' αὐτῷ γνωρίζεται τε δύκαρποι, καὶ ὄρη τά τε τῶν σαυνιτῶν καὶ τὰ τῶν ὄσκων. αὐτίοχος μὲν ἔν φησι τὴν χώραν ταύτην ὀπικοὺς οἰκῆσαι, αὐσόνας δὲ καὶ αὐσονας καλεῖσθαι. πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ αὐσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην πρὸ τῆς λιρατίδος. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκούντων ὀπικῶν πρότερον, καὶ αὐσόνων, οἵ δ' ἐκείνους κατασχεῖν ὕστερον ὄσκων τὸ ἔθνος, τούτους δ' ὑπὸ λυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ τυρρηνῶν ἐκπεσεῖν. δύο γὰρ τὼ ἀρετὼ πολεμάχητον γενέσθαι τὸ πεδίον. διώδεκα δὲ πόλεις ἐγκατοικήσαντες, τὴν οἷον λιφαλῶ, ὀνομάσαι καπύην. δύο δὲ τὴν τρυφὴν εἰς μαλακίαν τραπόμενοι, καθάπερ οἱ πρὸ τῆς πάσης χώρας ἐξέπεσαν, οὕτω καὶ ταύτης ἀναχωρῆσαι σαυνίτας, τούτους δ' ὑπὸ ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. οἱ δ' δύκαρπίας ὅτι σημεῖον, τὸ σῖτον γίνεσθαι τὸν κάλλιστον. λέγω δὲ τὸν τύεινον, ἀφ' οὗ καὶ ὁ χόνδρος λιρεῖται· ὧν πάσης ὀρύζης καὶ γῆς ὀλίγῳ σιλικῆς τροφῆς. ἰσορεῖται δ' γῆια τῶν πεδίων τὰ εἰρεσθαι δὶς ἔτους, δὶς μὲν τῇ ζειᾷ, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμῳ, τινὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι ἐφ' τετάρτῳ τόρῳ. καὶ μὴν τὸν οἶνον τὸν λιράτιον γίνεσθαι ἔχουσι ῥωμαῖοι τὸν φάλερνον, καὶ τὸν σάτανον, καὶ κάλανον. ἤδη δὲ καὶ ὁ σουρεντῖνος γλαμιλλᾶται πρὸς αὐτούς, νεωστὶ πειραθεὶς ὅτι παλαίωσιν δίεχεται. ὡς δ' αὕτως δύελαιός ὅτι, καὶ πᾶσα ἡ πρὶ τὸ οὐγάφερον ὁμορος τοῖς πεδίοις ὄν. πόλεις δ' ὧδι μὲν τῇ θαλάττῃ μετὰ τὴν σινούεσσαν, λίτερνον, ὅπου τὸ μνῆμα σκιπίωνος τοῦ πρώτου προσαγορευθέντος ἀφρικανοῦ. διατείνει γὰρ γνῶσθαι τελευταῖον, ἀφεὶς τὰς πολιτείας κατ' ἀπέχθειαν τὴν πρός τινας. παραῤῥεῖ δ' ὁμώνυμος τῇ πόλει ποτα μός. ὡς δ' αὕτως καὶ οὐλτοῦρνος, ὁμώνυμος ὅτι τῇ παρ' αὐτὴν πόλει ἐφεξῆς λειμένι. ῥεῖ δ' οὗτος διὰ οὐγάφρου καὶ τῆς καμπανίας μέσης. ταύτας δ' ἐφεξῆς ὅτι λύμη, χαλκιδίων καὶ λυμαίων παλαιότατον λίτισμα. πασῶν γὰρ ὅτι πρεσβυτάτη τῶν τε σικελικῶν, καὶ τῶν ἰταλιωτίδων. οἱ δὲ τὸν σόλον ἄγοντες, ἱππόκλης ὁ λυμαῖος, καὶ μεγαθένης ὁ χαλκιδεύς, διωμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτούς, τῶν μὲν ἀρχὴν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν, ὥθεν νικᾷ μὲν προσαγορεύεται λύμη, λιτίσαι δ' αὐτὴν χαλκιδέας ᾠκοῦσι. πρότερον μὲν οὖν ἠυτύχει καὶ τὸ φλέγραιον καλούμενον πεδίον, ἐν ᾧ

γῆν ὧν τὰ περὶ τοὺς γίγαντας μυθεύουσιν, οὐκ ἄλλοθέν, ὡς ἐικός, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολεμάχητον τὴν γῆν εἶναι δι' ἀρετήν. ὕστερον δὲ οἱ καμπανοὶ κύριοι κατασάντες τῆς πόλεως, ὕβρεισαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλά, καὶ δὴ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συνώκησαν αὐτοῖς. ὅμως δ' οὖν ἔτι σώζεται πολλὰ ἴχνη τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. ὀνομάζεται δ' ὑπό τινων κύμη ἀπὸ τῶν κυμάτων φασί. ῥαχιώδης γὰρ καὶ προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός. εἰσὶ δὲ καὶ κῆπαι παρ' αὐτοῖς ἄριστοι. ὑπὸ δὲ τοῦ πόλπῳ τούτῳ καὶ ὕλη πίτυς ἐστὶ θαμνώδης, ὥθ' πολλοὺς ἐκτεινομένη σταδίους, ἄυυδρος καὶ ἀμμώδης, ὃ γαλλικαείαν ὕλην καλοῦσιν. ὑπὸ ταῦτα τὰ λεχθέντα συνεπίσαντο οἱ πομπηίου στρατηγοῦ ναύαρχοι, καθ' ὃν καιρὸν σικελίαν ἀπέστησαν ἐκεῖνος. πλησίον δὲ ἡ κύμης, τὸ μεσόγειον ἀκρωτήριον. καὶ ὑπὸ τοῦ μεταξὺ ἀχρουσία λίμνη, ἡ θαλάσσης ἀνάχυσίς τις τραχυώδης. κάμψαντι δὲ τὸ μεσόγειον, λίμνη κύθνος ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ, καὶ μετὰ ταύτην ἐγγὺς πίζουσα ἡ μίσυ εἰς βάθος ἀφύλακτον, ὑπὸ ἡ αἱ βαῖαι καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ τὰ πρὸς τρυφὴν καὶ πρὸς θεραπείαν νόσων ὠφελήσεια. ταῖς δὲ βαίαις συνεχὴς ὁ τε λοκρῖνος πόλπος, καὶ ὑπὸ τοῦτον ὁ ἄορνος, χερρόνησον ποιῶν τὴν ἀκραμβανομένην μέχρι μισσόου γλώ, ἀφ' ἡ πωλεγίας ἡ μεταξὺ κύμης καὶ αὐτοῦ. λοιπὸς γὰρ ὑπὸ ὀλίγων σταδίων σχεδὸν ἡ διώρυγος ἰσθμὸς ἐπ' αὐτὴν κύμην καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θάλατταν. ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ ἄορνα, τὰ περὶ τὴν νεκυομαντεῖον ἱστορεῖσιν ὑπὸ ταῦτα γενέσθαι, καὶ ὀδυσσέα εἰς τοῦτ' ἀφικέσθαι. ἔστι δ' ὁ μὲν ἄορνος, κόλπος ἀγχιβαθὺς, καὶ ἀρτίστομος, λιμένος καὶ μεγέθους καὶ φύσιν ἔχων, χρείαν δ' οὐ παρέχων λιμένος, διὰ τὸ πρόκεῖσθαι τὸν λοκρῖνον κόλπον πρόβραχυ καὶ πολύ. περιπλέεται δ' ἄορνος ὀφρύσιν ὀρθίαις, ὑπόρρειμέναις παντάχοθεν πλὴν τοῦ εἰσπλοῦ, μικρῷ μὲν ἡμίσους ἐκπεπονημένας, πρότερον δὲ συμπεφυσιν ἀγρία ὕλη μεγαλοδένδρου καὶ ἀβάτου, αἱ καὶ τὰ δοκοῦντα μονίαν κατάσκιον ἐποίουν τὸν κόλπον. πρὸ σεμύθευον δ' οἱ ὑπερχόμενοι καὶ οὓς ὄρνεις οὓς ὑπορρεῖν γινομένους, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένους ἀπὸ τῆς ἀναφερομένης ἀτμίδος, καθάπερ ἐν τοῖς πλουτωνίοις, καὶ τοῦτο χωρίον πλουτώνιόν τι ὑπολάμβανον, καὶ οὓς κιμμερίους ἐνταῦθα λέγεσθαι. καὶ εἰσέπλεόν γε οἱ πρόθυσάμενοι καὶ ἱλασόμενοι τοὺς καταχθονίους δαίμονας,

in quo res à Gigantibus geſtas fabulæ diuulgant, nullã aliam ob cauſam (ut credi fas eſt) quàm quod terra ipſa ſuapte uirtute præliorũ concitatrix eſſet. Poſterius uerò potiti urbis Campani, multis per contumeliam homines iniurijs afficientes, etiam eorũ ſeſe uxoribus commiſcebãt. Tamen adhuc multa Græci ritus, & ornamenti ueſtigia ſeruantẽ, tum legũ, tum ſacrorũ. Nonnulli Cumas ob κύματα, id eſt fluctus nomen duxiſſe memorant. Litus enim proximũ frequentibus abũdat tergoribus, quibus illæſæ ferunt undæ. Præſtantiſſima uerò ſunt & ipſis oſtrea. Hocq; in ſinu fruticoſis uirgultis frequens & arboribus ſylua eſt, multis porrecta ſtadijs aquarũ indiga, cæterùm fabuloſa, quam Gallinariã uocant ſyluam. Hic Sex. Põpeij claſsis præfecti, piratica ſtruxere uauigia, qua tempeſtate Siciliam ab Romano deſciſcere fecit Imperio. Proximum Cumis eſt Miſenũ promontoriũ, in medioq; palus Acheruſia, quẽdã à mari refuſio alto cœno referta. Vbi Miſenum circunflectenti, ſtatim ſub rupe lacus obuiat. Deinde reductum profundũ litus in ſinum Baias aperit, aquasq; calidas & ad uoluptatẽ, & ad ſanandos morbos accommodiſsimas. Contiguus Baijs Lucrinus adeſt ſinus, intra quẽ Auernus eſt, qui comprehenſam uſq; Miſenum tellurẽ* Cherrhoneſum, à maris ſpacio, inter ipſum atq; Cumas. Exiguus enim eſt reliquus* iſthmus, paucorum ſanè ſtadiorum ſolum, per foſſam quà Cumas itur, & ad mare ipſum. In Auerno aũt maiores noſtri Homerica defunctorum uaticinia fuiſſe, fabulis edidere. Ibiq; cum oraculũ extitiſſe traditum ſit, Vlyſſem eò nauigaſſe. Eſt autem Auernus, & fundo & oſtio ſinus commodus, & magnitudine & natura portum continens, & uſum tamen portus nequaquam præbens, quòd ante illum Lucrinus portus iaceat. Supercilia quędam ardua Auernum undique circuncludunt, præter oſtium. Hoc quidem in tempore, amœnis culta modis, olim autem agreſtibus referta nemoribus, & proceris arboribus in uia, quæ ſuperſtitione quadam umbris obſcurum ſinum reddebant. Rumor erat indigenarum, ſuperuolantes aues, quas teter exhalans odor exanimaret, in ipſas aquas decidere, ſicut in locis ad Plutonem deferentibus. Hanc autem locorum partem, Plutoni dicatam opinabantur. Hic etiam Cimmerios dici, placatiſq; prius per ſacrificia diſs Manibus, illuc intrabatur. Aderant enim,

*χερρόνησος, id eſt peninſula.

*ἰσθμὸς, id eſt, collũ, uel terra inter duo maria.

qui talibus exponendis ductores essent sacerdotes, locorum fructus percipiētes. Fons uerò ibi fluuialibus scatēs aquis excurrit in mare. ab eius usu abstinebant omnes, Stygias opinantes esse aquas. Eodem in loco constructum est oraculum, ex aquarumq; feruore uicinarum Phlegethontem esse, coniecturam factitabant, & ex Acherusia. Ephorus autem quidam uicinus Cimmerijs habitans, in subterraneis eos habitare domicilijs, quas Argillas appellāt, commemorauit, eosq; per fossas quasdam inter sese cōmeare, & aduenas intra oraculum uenientes excipere, quod maxima ex parte sub terra erat conditum. Victum uerò ex metallorum effossione quæritare, & ex diuinationum mercede, atq; prouentibus ab rege designatis, patrium esse latrocinantibus morem, ut nemo solem aspiciat, noctu autem extra telluris hiatus egredi. Quocirca de ipsis dixisse poetam,

Odyss. λ Eos sol Phaeton nullo intuetur in tempore.

Homines ipsos postea quodam à rege deletos, cum illi nequaquam successerit oraculi fides. Nūc autem ædes ipsa diuina in aliū trāslata locū permanet. Huius generis apud maiores nostros extitere fabulamēta. Atqui hisce annis, cum Auerni lucū succiderit Agrippa, locis perpulchra adornatis ædificia, cōscissaq; deinde usq; Cumas subterranea fossa, omnia illa fabulæ apparuerūt. Cocceiū eam quidem condidisse fossam, memoriæ proditum est, & eam quæ ex Dicæarchia, id est Puteolis extat Neapolin ad Baias, quodammodo eum secutus sermonem, qui proximē de Cimmerijs explicatus est. Forsan & huic loco morem patrium esse cogitauit, uias fieri per fossas. Lucrinus uerò sinus usq; Baias latitudinem pādit, qui ex exteriori pelago, per aggerem longitudinis stad. VIII, latitudinis autē unius orbitæ arcetur. Illum autem ab Hercule, traducendarum Geryone boum causa, aggeratum fuisse perhibent. Qui cum pedibus perābulari, propter fluctus ingruentes per hyemes supernè uix posset, Agrippa exornatū melius construxit. Leuioribus enim lembis præstat ingressum, stantibus in anchora rursus incōmodus, captandis uerò ostreis uberrimus. Quidam hunc Acherusiæ stagnum esse asserunt, at Artemidorus ipsum Auernum. Baias autem ab Vlyssis socio, Baia nomine, uocabulum traxisse ferunt atq; Misenorū. Deinceps Puteolanum litus extat, & oppidum ipsum, quod antea quidem Cumanorum fuerat emporium,

ὄντων τὴν ὑφηγουμένην τὰ πρὸς ἑσπέραν, τὴν γολάβρησιν τὴν τόπου. ἔστι δὲ καὶ πηγή τις αὐτόθι ποταμίου ὕδατος ἐν τῇ θαλάσσῃ. διὸ τοῦ μὲν ἀπέχονται πάντες, τὸ δὲ συγὸς ὕδωρ νομίσαντες, καὶ τὸ μαντεῖον φάσκουσι θάττον ἵδρυσθαι, τόν τε πυριφλεγέθοντα ἐκ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἐπεκμαίρονται τὴν πλησιονῆν καὶ τὴν ἀχερουσίας. Ἔφορος δέ τις κιμμερίοις πλησιάζων τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διά τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους τε φοιτᾶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον εἰσιέναι, πολὺν ὑπὸ γῆς ἰόντας χρόνον. ζῶν δ' ἀπ' αὐτῆς καὶ τὴν μαντοσύνην, ἣν τῷ βασιλέως ἀφελέσθαι καὶ τοῖς σώμασιν. εἶναι δὲ πρὸς τὸ λιμενίῳ ἕλος πάτειον, μηδένα τὸν ἥλιον ὁρᾶν, ἀλλὰ τὰ νυκτὸς ἔξω πορεύεσθαι τῶν χασμάτων. καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν πρὶ αὐτῶν εἰπεῖν·

οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται.

Ὕστερον δὲ διαφθαρῆναι αὐτοὺς ὑπὸ βασιλέως τινός, οὐκ ἀρεσάντων αὐτῷ τὸ χρησμοῦ. τὸ δὲ μαντεῖον ἐπισυμβῆναι μεθεστηκὸς εἰς ἕτερον τόπον. τοιαῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐμυθολόγουν. νυνὶ δὲ τὰ μὲν ὕλης τὰ πρὸς τὸ ἄορνον κατεῖδον ὑπὸ ἀγρίπτα, τῶν δὲ χωρίων καινοδομηθέντων, ὑπὸ δὲ τοῦ ἀόρνου διώρυγα ὑπονόμου τμηθείσης μέχρι κύμης, ἅπαντ' ἐκεῖνα ἐφάνη μύθος τὸ κοκκήιον τὸ ποιήσαντος τὴν διώρυγα ἐκείνην τε, καὶ ἀπίνεαν πόλιν ἐκ δικαιαρχίας ὑπὸ ταῖς Βαΐαις, ἐπακολουθήσαντός πως τοῖς περὶ τὸν κιμμέριον ἀρτίως λεχθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτειον νομίσαντος τοῖς τόπῳ τούτῳ διὰ ὀρυγμάτων εἶναι τὰς ὁδούς. ὁ δὲ λοκρῖνος κόλπος πλατύνεται μέχρι Βαΐων, χώματι ἐρχόμενος ἀπὸ τῆς ἔξω θαλάττης ὀκταστάδιον τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἁμαξιτὸν πλατείας, ὅ φησιν Ἡρακλέα διαχῶσαι τὰς βοῦς ἐλαύνοντα τὰς γηρυόνου. δὲ χόμμος διὰ πολλῆς τὸ κῦμα τοῖς χειμῶσιν, ὥστε μὴ ῥᾳδίως, ἀγρίππας δὲ ἐπεισκύσας. ἐσπλοῦν δ' ἔχει πλοίοις ἐλαφροῖς, γωρμίσασθαι μὲν ἄχρηστος, τῶν ὀστρέων δὲ θήραν ἔχων ἀφθονωτάτην. γνῶσι δὲ καὶ τὸν λιμένα εἶναι τῆς ἀχερουσίαν φασίν. ἀρτεμίδωρος δὲ αὐτὸν τὸ ἄορνον. τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι, Βάϊα τῶν ὀδυσσέως ἑτέρου τινὸς καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ. ἐξῆς δ' εἰσὶν αἱ περὶ δικαιαρχίαν ἀκταί, καὶ αὐτὴ ἡ πόλις. ἧς δὲ πρότερον μὲν ἐπίνειον κυμαίων, ἐπ'

ἐπ' ὀφρύσι ἰδρυμένου. καὶ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν ἀνίδρα στρατέαν, σωφρονήσαν Ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν πτιόλους, ἀπὸ τῆς φθορᾶς τοῦ. οἱ δὲ ἀπὸ Φλεγραίας τὴν ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον ἐκεῖ μέχρι Βαΐων, καὶ Φλεγραίας, ὅτι θείου πλῆρές ἐστι καὶ πυρός, καὶ θερμῶν ὑδάτων. τινὲς δὲ καὶ φλέγραν αὐτὸν τὸν κυμαίων νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῶν καπνωδῶν γιγάντων τὰ κεραύνια τραύματα, ἀναφέρειν τὰς τοιαύτας πλοχὰς τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ὕδατος. ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γεγένηται μέγιστον, χειροποιήτους ἔχουσα οἴκους αὐτὰ τὴν εὐφυΐαν Φλέγραιον. σύμμετρον γάρ ἐστι τῇ πτανῷ, καὶ κόνιν ἰσχυρὰν καὶ πῆξιν λαμβάνει. διόπερ τῇ χάλικι καταμίξαντες τὴν ἀμμοκονίαν, πολλάκουσι χώματα εἰς τὴν θάλατταν, καὶ κολποῦσι τὰς ἀπειλημμένας ἠϊόνας, ὥστ' ἀσφαλῶς ὁρμίζεσθαι τὰς μεγίστας ἐλκάδας. ὑποβρύχιαι δὲ Φ πόλεως σύριγγες, ἡ τὸ ἡφαίστου ἀγορά, πεδίον πολυκεκλιμένον, αὐτάπυροις ὀφρύσι καμινώδεις ἐχούσας αὐτάπλοας πολλαχοῦ, καὶ βρομώδεις ἰσχνῶς. τὸ δὲ πεδίον θείου πλῆρες ὑπὸ συρτόν. μετὰ δὲ δημαρχίαν ὑπὸ νεάπολις κυμαίων. ὕστερον δὲ καὶ χαλκιδῆς ἐπῴκησαν, καὶ πιθηκουσαίων τινες, καὶ ἀθηναίων, ὥστε καὶ νεάπολις ἐκλήθη αὐτὰ ὄνομα, ὅπου δείκνυται μνῆμα τῶν σειρήνων μιᾶς παρθενόπης, καὶ ἀγὼν σωτελεῖται γυμνικὸς κατὰ πεντάετιαν, ὕστερον δὲ καμπανῶν τινὲς ἐξέλεξαντο σωφρονεστέρους δίχα σταθέντες, καὶ ἠγωνόθησαν τοῖς ἐγχωρίοις, ὡς οἰκειοτάτοις χρήσασθαι, ἐπειδὴ τοὺς οἰκείους ἀλλοτρίους ἔχουν. μιμοῦνται δὲ τὰ τῶν δημάρχων ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα ἑλληνικὰ ὄντα, τὰ δ' ὕστερα, τοῖς ἑλληνικοῖς αὐτὰ μίξαντα καμπανικά. πλεῖστα δ' ἴχνη Φ ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζεται, γυμνάσιά τε καὶ ἐφηβικά, φρατρία καὶ ὀνόματα ἑλληνικὰ καὶ πρὸ ὀλίγου Ῥωμαίων. νυνὶ δὲ πεντετηρικὸς ἱερὸς ἀγὼν σωτελεῖται παρ' αὐτοῖς, μουσικός τε καὶ γυμνικὸς ἐπὶ πλείους ἡμέρας, φάμιλλον τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα. ἔστι δὲ καὶ ᾠδεῖον δίωρυξ ἐργασμένον τοῦ μεταξὺ ὄρους, τῆς τε δημαρχίας καὶ τῆς νεαπόλεως, ὑπογαίου ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τῶν λυμῶν, ὁδοῦ τε ἀνοιχθείσης φανεροῖς ζεύγεσι πορευτὸς ὑπὸ πολλοὺς σταδίους, τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ὑπαιθρίας τοῦ ὄρους, πολλαχόθεν ἐγκοπεισῶν θυρίδων, ἐπὶ βάθους πολλοῦ καταγόμενα. ἔχει δὲ καὶ ἡ νεάπολις θερμῶν ὑδάτων ἐκβολάς,

quodam in ſupercilio conſtructum. bello autem quod ductu & auſpicio gerebatur Annibalis, Romani frequentibus accolis habitatum reddiderunt, & nomine è Dicęarchia permutato, à puteorum frequentia Puteolos appellauere, Sunt etiam qui ab aquarum putore, qui per totum illum & Baiarum & Cumarum tractum exiſtit, ubi & ſulphuris & ignis, aquarum calidarum plena ſunt omnia. Quidam autem Phlegram ob eam cauſam Cumanum agrum uocatum opinantur, talibusq; ignis & aquæ profluuijs, Gigantum uulnera, fulminibus deiectorũ attribuũt. Vrbs autem ampliſsimum factum eſt emporium, manufactos cotones & ſtationes habẽs. Quas ad res commodũ conducit arenarum ingeniũ, quæ calcis quàm ſimillimæ cõpactę ualidiſsimum conglutinantur in modum. Vnde commixta ſabulo glarea, aggeres proiectantur in pelagus, ripasq; patentes ſinuoſos in receſſus redigunt, ſic ingentes onerariæ naues iactis ibi conquieſcũt anchoris. Super urbem uerò ſtatim Vulcanium forum imminet, cãpus ardentibus incluſus ſupercilijs, quæ uelut à fornacibus exhalationes, magno cũ fremitu paſsim habent. Campus autem tracto plenus eſt ſulphure. Poſt Dicæarchiam quidem Neapolis eſt Cumanorũ, poſtea uerò & Chalcidenſes incoluerũt, & ex Pithecuſis Athenisq; uenientes, unde & noua ciuitas, id eſt Neapolis appellata fuit, ubi Parthenopes unius è Sirenibus ſepulchrum oſtẽditur, & gymnicũ agonem, iubẽte oracvlo celebrãt. Orta deinde ſeditione, quoſdã inquilinos admiſere Campanos, & inimiciſsimis perinde ac coniunctiſsimis uti coacti ſunt, quando quidẽ cõiunctos alienatos haberẽt. Res quidã Campanorũ initio Grẽcas fuiſſe, deindé Grẽcis permixtas, documẽto ſunt præfectorũ urbis nomina. Ritus & educationis Grẽcorũ hoc in loco pluri maſeruãt adhuc ueſtigia, gymnaſia ſcilicet, puberũ cœtus, & Græca uocabula, tametſi Romana ibidẽ adſit multitudo. Apud eos uerò nũc quinquẽnalis facer ille muſicus, et gymnicus cõplures per dies celebrat agõ, illorum æmulus, qui per Græciã clariſsima celebritate gerũtur. Extat et his in locis intra montẽ effoſſa ſpelũca, in Dicæarchiæ Neapolisq; medio, ſicut altera Cumas tendẽs facta, in qua uia ob uijs curribus peruia, multis panditur ſtadijs, è ſuperna autẽ mõtis parte exciſis multifariã feneſtris, lumẽ in profunditatẽ infundit. Habet & Neapolis calidarũ aquarum ſcatebras,

& ap-

& apparatiſsima balnea, nulla ex parte Baianis inferiora, numero autē & multitudine cedentia. Alia enim ibi urbs condita eſt, imperatore alio ſuper alium magnificētius quàm Puteolis ædificante. Plurimum uerò è Roma Neapolin ſeceſſum facientes, uictum Græcanico ritu perducunt, aut quietis atq; otij gratia, præſertim qui eruditioni dant operā, aut remiſsioris uitæ deſiderio, et quos ſenectus affligit, uel aduerſa ualetudo. Pleriq; etiā Romani eodē uiuēdi genere delectati, cum tantam mortaliū multitudinem in ſimili degentē inſtituto, ipſa in ciuitate uerſari contemplent, ſtudioſe ac libenter urbem incolunt, ibi ducentes ętatem. Proximū eſt oppidū Heraclīū, incumbēs mari. promontoriū habēs, mirum in modū uēto afflatū Africo, adeò ut ſaluberrima ipſa addat habitatio. Hanc quoq; tenuerunt Oſci, & deinceps Pompæam, quam Sarnus amnis alluit, poſtmodum Tuſci & Pelaſgi, deindeSamnites, qui etiā his è locis eiecti fuere. Nolæ uero & Nuceriæ & Ancherarū emporiū eſt, eiuſdē nominis coloniæ, quæ circa Creonē eſt, quod ad Sarnū flumen eſt onera excipientē et emittentē. Hiſce locis incūbit mōs Veſuuius, amœniſsimis habitatus agris, excepto cacumine. Id magna ex parte planitiem habet, fructum nullū omnino ferentē, & cineres in proſpectu habēs, cauernoſaq; mō ſtrat antra, combuſtis ex petris, ut color indicat, utpote quas ignis abroſerit, quare coniecturis aſſequare plagam iſtam priorib. annis ardere ſolitam, et ignis habere crateras: reſtinctam autem eſſe, ceſſante materia. Fortè hanc fertilitatis, quæ circa locum eſt, cauſam dixeris: ſicut de Catana proditum eſt, eiectum ab Aetnæis ignibus cinerem ea ex parte lætā uineis tellurē effeciſſe. Excoctas enim igne glebas, pingue aliquid habere, q̄d uberiores fructus afferat. Vapore nāq; ipſo magis uliginis abundante, commodiores fieri, quemadmodum & ſulphureæ omnes. Humectatæ deinde, & exuſtis cineribus reſtinctæ, ad frugum procreationem, permutationem induerunt. Pōpeijs contiguū eſt Campanorū Syræum, unde Athenęū, id eſt Mineruiū imminet, quod quidā Prenuſſum nomināt promontorium. Extat autem in extremo eius Mineruæ ſacellum, quod Vlyſſes ædificauit. Hinc ad Capreas inſulā curſus eſt undis breuiſsimus, circunflectenti uerò promontorium, exiguæ quædam occurrunt inſulæ, ſaxoſæ quidem atque deſertæ, quas Sirenas appellant,

καὶ καταſκόυὰς λουτρῶν οὐ χείρους τῶν γὺ Βαΐαις, πολὺ δὲ ϖϱὸς πλήθει λειπομένας. ἐκεῖ γὰϱ ἄλλη πόλις γίνεται σωωικοδομουμένων βαſιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐλάττων ϖϱὸς δικαιαϱχίας. ὥϛτε ἐνουſι δὲ τὴν γὺ νεαπόλεις ἀϱαγωγὴν τὴν ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ ϖϱὸς ῥώμης αὐαχωϱοῦντες δὶ ὑγϱὸ, ἢ ſυχίας χάϱιν τῶν ἀϖὸ παιδείας ἔϱγαſαμένων, ἢ καὶ ἄλλως, ὅϖϱ γῆϱας, ἢ ἀϑηνέαν ϖοθοῦντων γὺ αὐτοῖς ζῆν. καὶ τῶν ῥωμαίων δ' γνίοι χαίϱοντες τοῦ βίου τούτου, ϑεωϱοῦντες τὸ ϖλῆϑος τῶν ἀϖὸ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ὑϖομενόντων αὐδϱῶν, ἄϖμενοι φιλοχωϱοῦϛι καὶ ζῶϛιν αὐτόθι. ἐχόμενον δὲ φϱούϱιον ὄνομα ἡϱακλειον, ἐκκειμένην εἰς τὴν θάλαϛαν ἄκϱαν ἔχον, καταϖεϖεμένην λιβὶ θαυμαϛῶς, ὡς θ' ὑγιεινὴν ϖοιεῖν τὴν κατοικίαν. ὅϛοι δὲ ἔχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς ϖομπαίαν, ἣν ϖαϱαῤῥεῖ ὁ σάῤῥνος ϖοταμὸς. εἶτα τυῤῥηνοὶ καὶ ϖελαϛγοὶ. μεταϛᾶϛα δὲ σανίται, καὶ οὗτοι δ' ἐξέϖεϛον ἐκ τῶν τόϖων. νάλης δὲ καὶ νουκϱίας καὶ ἀχϱῶν, ὁμωνύμου κατοικίας ϖϱὸς ϖόλει κϱέωνος, ἐϖίνειον ὄνομ, ἢ ϖοιεῖ ϖαϱὰ τὸν σάῤῥνον ϖοταμὸν καὶ δεχομένην τὰ φοϱτία καὶ ἐκϖέμϖοντα. ὑϖόκειται δὲ τῶν τόϖων τούτων ὄϱος τὸ οὐεϛοσούϊον, ἀγϱοῖς ϖεϑιοκούμενον ϖαγκάλοις, πλὴν ϖϱὸς κοϱυφῆς. αὖϖη δ' ἐϖίϖεδον μὲν ϖολὺ μόϱον ὄν, ἄκαϱϖον δ' ὅλον. ἐκ δὲ ὄψεως τεφϱώδης, καὶ ϖοιλάδας φαίνει ϖϱαγγώδεις ϖετϱῶν αἰϑαλωδῶν κατὰ τὴν χόαν, ὡς ἂν ἐκβεβϱωμένην ὑϖὸ ϖυϱός, ὡς τεκμαίϱοιτ' ἄν τις τὸ χωϱίον ὅϱον, καίεϑαι ϖϱότεϱον, καὶ ἔχειν κϱατῆϱας ϖυϱός, σβεϑῶϖαι δ' ὑϖολιϖούϛης τῆς ὕλης. τάχα δὲ καὶ ϖϱὸς δύκαϱϖίας ϖϱὸς κύκλῳ, ϖοτ' ἄϱτιον, ὥϛϖεϱ τῇ καταὶ φαϛὶ τὸ κατατεφϱωϑὲν μόϱον ἐκ ϖϱὸς ϖαϱόδου ϖϱὸς ἀϖνεχθέϛης, ὑϖὸ τοῦ ἀϖταίου ϖυϱός, δύαλμωτέϱην τὴν γῆν ἐϖοίηϛεν. ἔχει μὲν γὰϱ τὸ λιϖᾶνον καὶ τὴν ἐκϖυϱουμένην βῶλον, καὶ τὴν ἐκφόϱουϛαν τοὺς καϱϖούς. ϖλεονάζουϛα μὲν οὖν ϖϱὸς λίϖει ϖϱὸς ἐκϖύϱωϛιν ὥϛτιδείαϛ, καϑάϖεϱ ἡ ϑεώδης τᾶϛα. ὀϱυκμαδεῖϛα δὲ καὶ λαβοῦϛα σβέϛιν καὶ ἐκτέφϱωϛιν, εἰς καϱϖογονίαν μετέβαλε. σωεχὴς δὲ ὅϛι τῇ ϖομϖαίᾳ τὸ σύϱαιον τῶν καμϖανῶν, ὃ ϑεν ϖϱόκειται τὸ ἀϑλιώτεϱον, ὃ τινὲς ϖϱλιωνοϛόν ἀκϱωτήϱιον καλοῦϛιν. ἔϛι δὲ ἐϖ' ἄκϱῳ μὲν ἀϑλιῶϛ ἱεϱὸν, ἵδϱυμα ὀλυϛέως. δαίδαλος δ' ἐνϑένδε βϱαχὺς εἰς καϱείας νῆϛον. κάμϖαντι δὲ τὴν ἄκϱαν νηϛίδες εἰϛὶν ὀϱήμοι ϖετϱώδεις, ἃς καλοῦϛι ϛειϱῆνας.

ἐκ δὲ

ἐκ δὲ τοῦ πρὸς σύρακον μέρους, ἱερόν τι δείκνυται, καὶ ἀναθήματα παλαιὰ τιμώντων τὸν πλησίον τόπον, μέχρι μὲν δεῦρο, ἔχει τέλος ὁ κόλπος ὁ ἱερατικὴν προσαγορευόμενος, ἀφορίζόμενος δυσὶν ἀκρωτηρίοις, βλέπουσι πρὸς μεσημβρίαν, τοῦ τε μισηνοῦ καὶ τοῦ ἀθηναίου. ἅπας δ' ὅδε κατοικούμενός, οὐκ ἂν τὰς πόλεσιν ἃς ἔφαμεν, οὐκ ἂν ταῖς οἰκοδομίαις καὶ φυτείαις, αἱ μεταξὺ συνεχεῖς οὖσαι μιᾶς πόλεως ὄψιν παρέχονται. τὸ μὲν οὖν μισηνοῦ πρόκειται νῆσος ἡ προχύτη, πιθηκούσσων δ' ἐστὶν ἀπόσπασμα. πιθηκούσσας δὲ ἐρετριεῖς ᾤκησαν, καὶ χαλκιδεῖς, δυτυχήσαντες δὲ δυκαρπίαν, ἐξ ἧς τὰ χρυσεῖα, ἐξέλιπον τὴν νῆσον ἐξ ἧς σεισμῶν ἐξελαθέντων καὶ ἀναφυσημάτων πυρὸς καὶ θαλάσσης καὶ ὁρμῶν ὑδάτων. ἔχει γὰρ τοιαύτας ἀποφορὰς ἡ νῆσος, ὑφ' ὧν οἱ ἐμφθέντες παρὰ ἱέρωνος τοῦ τυράννου τῶν συρακουσίων ἐξέλιπον τὸ κατασκευασθὲν ὑφ' ἑαυτῶν τεῖχος καὶ τὴν νῆσον. ἐπελθόντος γὰρ νεαπολῖται κατέσχον, ἐντεῦθεν καὶ ὁ μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν τυφῶνα ἐνοικεῖσθαι τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἐρεφομένων δὲ τὰς φλόγας ἀναφυσᾶσθαι καὶ τὰ ὕδατα. ἔστι δ' ὅτε καὶ νησίδας ἐχούσας ζέον ὕδωρ. πιθανώτερον δ' ἂν δόξειεν ἐοικέναι τοῖς φαινομένοις ὁρμηθεὶς, ὅτι ὥσπερ ὁ πόρος οὕτως, ἀπὸ τῶν κυμαίας ἀρξάμενος μέχρι σικελίας, δι' ὧν πυρός ἐστι, καὶ ἐξ ἧς βάθους ἔχει κοιλίας τινὰς, εἰς ἃς συναπούσας πρός τε ἕλλωπας καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. διόπερ ἅτε αἴτιον τοιαύτην ἔχειν δείκνυται φύσιν, οἵαν ἐσορᾶν ἅπαντες, καὶ αἱ τῶν λιπαραίων νῆσοι, καὶ τὰ πρὸς τὴν δικαιαρχίαν καὶ νεάπολιν, καὶ βαΐας χωρία, καὶ αἱ πιθηκοῦσσαι. ταῦτ' ὂν δ' ἀνοικεῖσθαι τοῦ τυφῶνα. νῦν γε μαντείου πόρρω μὲν δοκεῖ ἔχειν, σικελία τ' αὐτοῦ πέρα σόρνα λαχνήεντα.

Καὶ τίμαιος δὲ περὶ τῶν πιθηκουσσῶν φησὶν, ὑπὸ τῶν παλαιῶν πολλὰ παραδεδοξολογεῖσθαι. μικρὸν δὲ πρὸ ἑαυτοῦ, πρὸ ἐπωμέα λόφον γὰρ μέσῃ τῇ νήσῳ συναπτόντα ὑπὸ σεισμῶν ἀναβαλεῖν ὕδωρ, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ἐξῶσαι πάλιν ὠθοῦν τὸ πέλαγος. τὸ δ' ἐκτεφρωθὲν τῆς γῆς, μετεωρισθὲν λαβόν, κατασκῆψαι πάλιν τυφωνοειδὲς εἰς τὴν νῆσον, καὶ ὠθεῖν πρὸς τὴν θαλάττης ἀναχωρῆσαι σταδίους. ἀναχωρήσασαν δ' οὐ πολὺ ὑποστρέψαι, καὶ τῇ παλιρροίᾳ κατακλῦσαι τὴν νῆσον, καὶ γενέσθαι σβέσιν τοῦ ἐν αὐτῇ πυρός. ἀπὸ δὲ τοῦ ἤχου τοῦ ἐν τῇ ἠπείρῳ φυγεῖν ἐκ τῆς παραλίας εἰς τὴν καμπανίαν.

Ex ea quæ Surentum aſpicit, regione quædam ſacra mõſtratur ædes, uetuſtiſsima oſtendens munera, quæ accolæ loci ueneratione, frequentes obtulerant. Hactenus terminatur ſinus, quem Craterem appellant, duobus diuiſus promontorijs, meridiem ſpectãtibus, Miſeno uidelicet & Athenęo. Totus uerò ornamentis inſignitur, tum iam dictis urbibus, tum ędificijs arbuſtisq; conſpicuus, quę cum intermedia continenter porrigantur, unius ciuitatis aſpectum offerunt. Ante Miſenum Prochyta iacet inſula, à Pithecuſis quandoq; diuulſa. Eretrienſes autem ſimul & Chalcidenſes Pithecuſas habitarunt, qui cum terræ frugibus & auri foſsionibus beatiſsimi forẽt, coorta ſeditione inſulam reliquere. Poſtremoq; terræ motibus expulſi, & exhalantibus ignibus & inualeſcente mari & aquarum feruoribus, exceſſere. Huius enim generis eructationes habet inſula, ob quas miſsi ab Hierone tyranno Syracuſanorum, paratum iam à ſe murum deſerere coacti ſunt, ſimul & inſulam accedentes, poſtea Neapolitani locum occupauere. Quam ob cauſam nata eſt fabula, quæ Typhonem ea in inſula ſepultum aſſerat, cumq; his latus uertat, euaporare flammas & aquas, quandoq; autẽ contingit, ut minores inſulæ efferueſcentem aquã habeant. Veriſimiliora quidem ſunt, quæ Pindarus dixit, ex ijs quæ cernũtur commotus, quod omnis iſte tractus, ſi à Cumis incipias, uſq; in Siciliam ignitus eſt, & profundas quaſdã in unum coeuntes habet cauernas, in Græciam & continentes terras exporrectas. Ideoq; Aetna & & Liparenſes inſulæ, & Puteolanus ager, & Neapolitanus & Baianus, & Pithecuſæ talem habent, qualem cuncti ſcriptum reliquere naturam. Quæ cum intelligeret Pindarus, cunctis ſub his locis ſepultum iacere Typhonem cecinit. Timæus quoq;, priſcos illos, multas de Pithecuſis fabulas edidiſſe, ait. Paulo ante illum collem Epomeum in inſulę medio ſitũ, per quoſdam terræmotus incendia euomuiſſe, tradit, & terram intermediam in pelagus ignes non paucos eiectaſſe. Quodq; telluris redactum eſt in cinerem, cum ſublimius exhalet Typhonis, id eſt ardoris in morem, rurſus ut fulmen recidit in inſulam. Quæ cum in pelagus ad tria excurriſſet ſtadia, nõ multo pòſt regreſſa eſt, inde recurſum maris inſulam immerſiſſe, & ita inſulæ ignem reſtinctum eſſe. Quo ex fragore, qui continentẽ habitãt, relicto litore in ſuperiorẽ effugiſſe Campaniam.

Hic nõ ſunt reddita Pindari uerſus.

Calidæ

Calidæ locorum iſtorum aquæ, laborantes lapide ſanare creduntur. Caprearum duo antiquitus fuerant oppidula, nunc uerò unum, quod Neapolitani occupauere. Ii amiſſas bello Pithecuſas recepere, denuo Auguſto Cæſare illis donante. Capreas uerò magnificentiſsimis ibi ſtructis ædificijs, peculiare ſibi fecit receptaculum. Hę quidem ſunt maritimę Campanorum ciuitates, & adiacentes huiuſmodi inſulæ. Intra mediterraneam autem urbium mater, id eſt metropolis, & pro uocabuli etymologia, uerè caput eſt Capua. Reliquas enim ſi ei compares, caſtella quędam cenſeas, præter Teanum & Sidicinum. hęc enim dignitate præſtans, in Appia uia iacet, & quę ab ea Brunduſiũ ducunt, Callateria et Calydium & Beneuentum. Romam uerſus autem Caſilinũ ſitum eſt ad flumen Vulturnum, in quo Prænestini milites XL & quingenti aduerſus Annibalem, uarijs inſtructum copijs, tandiu obſidionem pertulere, ut inualeſcente fame, modius drachmis CC uenundaretur, & uenditor quidem mortem oppetierit, emptor autem incolumis euaſerit. Cum autem Annibal eos rapas prope murum ſeminaſſe conſpiceret, tantam animorum tolerantiam admiratione proſecutus eſt, quòd homines tandiu obſiſtere poſſe sperarent, quoad rapę matureſcerent. Itaq; paucis exceptis, mortales illi uictores extitere omnes, niſi quos aut fames confecit, aut prælia. Vltra iam dictas, ſunt hę quoq; Campaniæ ciuitates, quarum mentionem ſuperius fecimus, Calce & Teanum, Sidicinum, quas duę Fortunę ędes ſeparant, utroque ex latere conſtructæ Latinæ uiæ. Item Sueſſula, & Atella, & Nola, & Nuceria, & Acerræ, & Auella, & aliæ his minores habitatæ, è quibus aliquas Samniticas eſſe aiunt. Siquidem prioribus annis Samnites uſq; ad Latinam & Ardeam excurſiones facientes, poſtmodum & Campaniã populantes, latè imperium obtinebant. Alioquin etenim imperioſe dominantibus, parere diſcentes, ſtatim edictis obtemperabant. Nũc autem cùm ab alijs, tum uerò à Sylla dominatu Romanos obtinẽte, peracta res eſt. Qui poſtq; Italorum rebelliones multis diſsipauit prælijs, hos fermè ſolos conſiſtentes, & in unũ aduerſus Romam cõſpirantes cõſpicatus, ante illorum mœnia caſtris locatis, partim in pugna obtruncauit, nullis uitam impartiens captis, partim uerò qui arma proiecerant, ad millia tria,

δυκεῖ ἡ τὰ θερμὰ ὕδατα φυτεῦσαι θεραπεύειν τοὺς λιθιῶντας. αἱ δὲ κάπρειαι δύο πολίχνας εἶχον τὸ παλαιόν, ὕστερον δὲ μίαν. νεαπολίτου ἦ καὶ ταύτην κατέχον. πολέμῳ δ' ἀφελόντος τὰς Πιθηκούσας, ἀπέλαβον πάλιν, δόντος αὐτοῖς Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, τὰς δὲ κάπρειας ἴδιον ποικιλμένου κτίσμα, καὶ κατοικοδομήσαντος. αἱ μὲν οὖν παράλιοι πόλεις τῶν καμπανῶν καὶ αἱ προκείμεναι νῆσοι τοιαῦταί. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ καπύμμιν ἡ μητρόπολις, κεφαλὴ τούτων κατὰ τὴν ἐτυμότητα τοῦ ὀνόματος. τὰ γὰρ ἄλλα πολίχνια νομίζοιτ' ἂν κατὰ τὴν σύγκεισιν, πλὴν τεάνου, σιδικίνου· καὶ γὰρ αὕτη ἀξιόλογος. κεῖται δ' ὑπὲρ τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ αὐτή τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ὑπὲρ βραχύτερον ἀγουσαι ἀπὸ Καπύης καλύδιον, καὶ βενούεντον. ὑπὲρ δὲ Ῥώμης κασίλινον ἵδρυται ὑπὲρ τῷ οὐολτούρνῳ ποταμῷ, ᾧ ἡ πολιορκούμενοι πραινεστίνων ἄνδρες μ καὶ φ πρὸς ἀκμάζοντα αὐνίβαν ὑπὲρ τοῦτον αὐτέσχον, ὥστ' ὀλίγου λιμοῦ σφᾶς ἀραχμῶν πραθέντος μεδίμνου, ὁ μὲν πωλήσας ἀπώλετο, ἐσώθη δ' ὁ πριάμενος. ἐλθὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχους ἀπείροντας γογγύλλω, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ ἀννίβας ἢ μακροθυμίας, εἰ ἐλπίζοιεν τέως ἀνθέξειν, ὡς τελεσφορήσαι τὸν γογγύλλον. καὶ δὴ πορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν φυσί, πλὴν ἀνδρῶν ὀλίγων ὧν ἡ λιμῷ σφαλυθέντων, ἢ ἐν ταῖς μάχαις. πῶς δὲ ταῖς ῥιθείσαις ἐπὶ καὶ αὖται καμπανᾶι, πόλεις εἰσὶν ὧν ἐμνήσθη πρότερον, κάλη τε καὶ τέανον σιδικίνων, ἃς διορίζουσιν αἱ δύο τύχαι ἑφ' ἑκάτερα ἱδρυμέναι ἢ τε λατίνης ὁδοῦ. καὶ ἔπι Σουεσσουλα, καὶ ἀτέλα, καὶ νῶλα, καὶ νουκρία, καὶ ἀχερραι, καὶ ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἔπι ἐλάττους τούτων κατοικίαι, ὧν φασὶν εἶναι σαυνιτίδας φασὶν εἶν. σαυνῖται δὲ πρότερον μὲν καὶ μέχρι ἢ λατίνης ἢ πρὶ ἀρδεαν ἐξοδείας ποιούμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὴν τὴν καμπανίαν πορθοῦντες, πολλὴν ἐκέκτηντο δυνάμιν. καὶ γὰρ ἅλως διατακτικῶς ἄρχεσθαι μεμαθηκότες, ταχὺ ὑπούργουν τοῖς προστάγμασι, νυνὶ δ' ἐκπεπόνηται τελέως ὑπό τε ἄλλων, ἐν τοῖς τελευταίοις ὑπὸ σύλλα τοῦ μοναρχήσαντος ῥωμαίων. ὃς ἐπεὶ δὴ πολλαῖς μάχαις καταλύσας τὴν ἢ ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τούτους χρεσθύντι μόνον συμμένοντας ἐώρα ὁμοίως ὁμορρωῦντας, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν ῥώμην ἐλθεῖν, σωίεσκε πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῖς. καὶ δὴ μὲν ἐν τῇ μάχῃ κατέκοψε, κελεύσας μὴ ζωγρεῖν· οὓς δὲ ῥίψαντας τὰ ὅπλα πρὶ τεσχιλίους ἄνδρας,

ἃ τετρα-

ἢ πρὸς χιλίους φασίν, εἰς τὸν δῆμον ἐσαγαγὼν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐν τῷ μαντείῳ κάμπτω καταγαγὼν ἤρξε. τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις ὧν ἐμέλλησε πράξειν, ἅπαντας ἀπέσφαξε, πολεμίους τε ποιούμενος, οὐκ ἐπαύσατο πρὶν, ἢ πάντας οὓς ἐν ὀνόματι σαυνιτῶν διέφθειρεν, ἢ ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐξέβαλε. πῶς δὲ οὐκ ἀπομνύους τὸν ὀργὴν, ἔφη καταμαθεῖν ἐκ τῆς πείρας, ὡς οὐδεὶς ποτ' ἂν εἰρήνῃ ἀγαθοῖς ῥωμαίων οὐδὲ εἷς, ἕως ἂν συμμένωσι καθ' αὑτοὺς σαννῖται. καὶ γάρ τοι νῦν κῶμαι γεγόνασιν αἱ πόλεις, οὖσαι δ' ἐκλελοίπασι τελέως, βοίανον, ἐσερνίνα, παῦνα, τελεσία, σιωεχὴς οὐγκάφερνα, καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὧν οὐδεμίαν ἄξιον ἡγεῖσθαι πόλιν. ἡμεῖς δ' ἐπέξιμεν μέχρι τοῦ μετρίου δόξαν τῇ Ἰταλίᾳ δόξαν καὶ δυνάμιν. βγνεούγνιον δ' ὅμως σωεσηκεν οὖν, καὶ οὐγνουσία. περὶ δὲ σαννιτῶν καὶ τοιοῦτος ὁ λόγος ἐκφέρεται, διότι πολεμοῦντες σαβῖνοι πολὺν χρόνον πρὸς αὐτοὺς ὁμβρικοὺς, ἔδοξαντο καθάπερ τῶν ἑλλήνων τινὲς, τὰ γιγόμενα τοῦ ἔτους πρῶτα καθιερῶσαι. νικήσαντες δὲ τῶν γιγομένων, τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιέρωσαν. ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἶπε τις, ὡς ἐχρῆν καθιερῶσαι καὶ τὰ τέκνα. οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ τοὺς γιγομένους τότε παῖδας ἀρτίως ἐπιφήμισαν· ἀναθρωσκόντας δ' ἔσειλαν εἰς ἀφρικίαν, ἡγήσατο δὲ ταύρος. ὧν δὲ τὴν τῶν ὀπικῶν λατίνα διωκόντων, ἐντυχόντες δὲ λωμηλίοις ζῶντες, ἐκβαλόντες ἐκείνους ἱδρύθησαν αὐτόθι, καὶ τὸν ταῦρον ἐσφαγίασαν τοῦ ἄρεος τοῦ δόντος ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. ἐνίοις δὲ δόξαν καὶ σαβέλλους αὐτοὺς ὑποκορισικῶς ἀπὸ τῶν γονέων προσαγορεύθῆναι, σαννίτας δ' ἀπὸ ἄλλης αἰτίας, οὓς οἱ ἕλληνες σαμνίτας λέγουσι. τινὲς δὲ καὶ λάκωνας σιωοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασὶ, καὶ δόξαν καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, τινὰς δὲ καὶ πιτανάτας καλεῖσθαι. δοκεῖ δὲ καὶ ταραντίνων πλάσμα τοῦτ' εἶναι, κολακεύοντων δ' ὁμόρους, καὶ μέγα δυναμένους ἀνθρώπους, καὶ ἅμα ἀξιοικειουμένων, οἵ γε καὶ ὀκτὼ μυριάδας ἔσεσθαι ποτὲ τῆς σφετέρας στρατείας, ἱππέας δ' ὀκτακισχιλίους. φασὶ δὲ νόμον εἶναι τοῖς σαννίταις, καλὸν καὶ πατριπλῆθη πρὸς ἀρετὴν. οὐ γὰρ ἔξεστι δοῦναι τὰς θυγατέρας οἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κρίνεσθαι κατὰ ἔτος, ἐνίκα μὲν παρθένους, ἐνίκα δὲ τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, καὶ τὰς ἀρίστας τούτων τοῦ πρώτου τὸν πρῶτον δίδοσθαι, τοῦ δευτέρου τὸν δεύτερον, καὶ ἑξῆς οὕτως.

uel ut alij, quatuor, in campo Martio ad Ouilia coactos, immissis militibus, triduo iugulauit. Factis inde proscriptionibus, nō antea destitit, quàm Samnitum nomen deleuerit, aut ex Italiæ finibus omnes eiecerit. Cum autem de tanta incusaretur iracundia, respōdebat, magistra sese experientia didicisse, ne unum quidem Romanum pacem productūrū, quoad per se Samnites ipsi consisterent. Itaq; per uices factæ fuere ciuitates, aliquæ uerò radicitus extinctæ. Boianum, Esernina, Pauna, Telesia, Venafro coniuncta, & aliæ tales, quarū ne unam quidem pro dignitate censueris ciuitatem. Nos autem pro Italiæ potentia & claritate, quantum satis est percurrimus, tamē Beneuentum & Venusia probè ac fœliciter consistebant. De Samnitibus huiusmodi uulgatus est sermo, Sabinos quidem aduersus Vmbros diutino certantes bello, quorundā more Græcorum uotum fecisse, ut eo anno nata immolarent. Re igitur bene gesta reuersi, nata partim sacrificarunt, partim consecrarunt. Cæterùm facta sterilitate, uulgatum est à quibusdam, oportere & liberos cōsecrari, quod & patrauerunt. Siquidem editos in lucē pueros Marti consecratos acclamauerunt, eos tamen uirilem ingressos ætatem, in coloniā emiserunt, quibus dux factus est Taurus. In Opicorum autem agro cubantes, qui uicatim uitam agebant, eos ejiciunt: eiectisq; illis, sedes ibi locarunt, & de augurum sententia, Marti taurum mactauerunt, qui ducem illis Taurū exhibuerat. Quā ob rem eos diminutiuo uocabulo à parentibus, Sabellos appellatos fuisse crediderim: Sabinos autem ob aliam causam, quos Græci Samnitas nuncupant. Aliqui uerò Laconas, eos sibi socios habitandi fecisse, memoriæ tradidere. Ea propter illos Græcos † beneuolentia complexos fuisse, plerique illos Pitanitas appellant. Existimant autem ex Tarentinis eos originem ducere, qui finitimos & homines potētia præualidos, blandimentis allíciant, & charitate deuinciant. Quippe qui pedestris exercitus LXXX millia, & equites octo millia aliquando domo emiserunt. Legem honestam quidem, & quæ ad uirtutem uehementer excitet, Samnitibus extare ferunt. Haud enim filias suas, quibus collibuerit, nuptum dare fas est. Verùm quotannis decem præstantes decerni uirgines, ac optimos totidem adolescentes, ex ijs primam primo locari, secundam secundo, & ita deinceps.

φιλέλληνας ὑπάρξαι.

Pitanites fortè ἀπὸ τῆς πιτάνης πόλεως, author Steph.

Hoc pacto, quod si is qui primã accepit, honestam institutionem mutauerit in deterius, habitus contemptui per ignominiã est, & ei locata adimitur. Ordine dehinc sunt Hirpini, & ipsi Samniticæ gentis. Qui quidẽ ex Lupo nomẽ adepti fuerũt, qui eis in deducenda colonia dux oblatus est. Samnites enim lupũ uocãt Hirpũ. Cõfines ij aũt Lucanis adiũguntur, qui in mediterraneis habitãt. De Samnitibus quidem hęc. at Campanis, ob loci uberta tem, idem bonorũ ac malorũ usus euenit. Eò enim deliciarũ prouecti sunt, ut ad gladiatorum paria depugnaturorũ, cõuiuas inuitarẽt ad cœnã, numerũ quidem eorũ pro cœnarũ dignitate definientes. Cũ uerò Annibali sese dedidissent, exercitũ eius ad hyberna suscipiẽtes, adeò uoluptatũ illecebris homines demolitos effœminarũt, ut Annibal ipse dixerit, Victor ipse periclitor, ne hostilis pręda fiã: quippe qui milites uiros dederim, fœminas recipiã. Illis aũt potiti nouissimè Romani, per multis eos calamitatib. castigatos reddidere, ad extremũq; agrum eorũ sorte diuiserũt. Veruntamen hoc tempore fœlicem ducũt ætatem, cũ finitimis concordiã habẽtes, priscãq; seruantes dignitatem, & ciuitatis amplitudine, & flore uirorũ. Post Cãpaniã uerò, & terram Samnitũ usq; ad Ferẽtanos, ad mare Tyrrhenum, Picentinorũ natio colit, pars modica eorũ Picentinorum qui Adriam habitant, quos quidem Romani Posidoniatem in sinũ colonos traduxere. Hoc uerò tempore sinus ipse Pæstanus nuncupatũ. Verũ urbs ipsa Posidonia, Pæstus uocatur, in medio in sinu locata. Porrò Sybaritę ad mare urbem posuere: quippe qui ante se habitantes alios extruserunt, quos uicissim posteriori tempore Lucani eiecerũt. Lucanis inde Romani oppidũ intercepere, quod insalubre facit amnis, diffusus in paludes, uicinus oppido. Inter Sirenussas uerò & Pæstũ Marcinna est, Tuscorũ ædificium, cæterũ ab Samnitibus habitatũ. Hinc ad Põpeios per Nuceriã isthmus iacet, nõ ultra stadia centũ & uiginti. Picentes aũt usq; Sylarin perueniũt flumẽ, qui ab hoc agro ueterem separat Campaniã. Cui quidẽ fluuio propriũ illud ineſſe traditur, ut in eius aquas demissa uirgulta † saxificentˉ, forma tamẽ coloreq; seruato. Picentũ uerò metropolis erat quondã Picentia, nunc uerò per uicos uitam agũt, ab Romanis expulsi, propter initam cum Annibale societatẽ. Quoquidem in tempore, promilitari officio, ut uiatoris publici aut tabel-

† καπολιδοῦσθαι. id est in lapidem rigentur.

ἐὰν δ' ὁ λαβὼν τὸ γόρας μεταβαλλόμενος γήνται πονηρός, ἀπιμάζουσι καὶ ἀφαιροῦνται τὴν δοθεῖσαν. ἐξῆς δ' εἰσὶν ἱρπῖνοι, καὶτοὶ σαννίται. τοὔνομα δ' ἔχουσι ἀπὸ τοῦ ὑγιασμένου λύκου· ἡ γὰρ ἀρκαδία ἵρπον γὰρ καλοῦσιν οἱ σαννῖται τὸν λύκον. συνάπτουσι δὲ λευκανοῖς τοῖς μεσογαίοις. πρὶν μὲν σαννιτῶν ταῦτα, καμπανοῖς δὲ συνέβη δι' τὴν τῶν χώρας εὐδαιμονίαν, ἐπ' ἴσον ἀγαθῶν ἀπολαῦσαι καὶ κακῶν. ὑπὸ τοσοῦτον γὰρ εὐτρύφησαν, ὥστ' ὑπὸ δειπνογελάσων πρὸς ζεύγη μονομάχων, ὁρίζοντο ἀριθμὸν κατὰ τὴν τῶν δείπνων ἀξίαν. ἀνίβα δ' ἐξ ἐνδόσεως λαβόντες αὐτοὺς, δεξάμενοι χειμαδίοις τὴν στρατείαν, οὕτως ἐξεθήλυναν ταῖς ἡδοναῖς, ὥσθ' ὁ ἀννίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς γυνέσθαι, γυναῖκας αὐτ' ἀνδρῶν τοὺς στρατιώτας ἀπολαβών. ῥωμαῖοι δὲ κρατήσαντες, πολλοῖς κακοῖς ἐσωφρόνησαν αὐτούς. ὕστατα δὲ καὶ κατεκληρούχησαν τὴν γῆν. νυνὶ μὲν οὖν μετ' εὐπραγίας διάγουσι τοῖς ἐποίκοις ὁμονοήσαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττουσι τὸ ἀρχαῖον, καὶ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ κατ' εὐανδρίαν. μετὰ δὲ τὴν καμπανίαν καὶ τὴν σαννῖτιν μέχρι τῶν φρεγτανῶν, ὑπὸ μὲν τῇ τυῤῥηνικῇ θαλάττῃ, τὸ τῶν πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀποστασμα τῶν γὰρ ἄνω ἀδρίᾳ πικεντίνων ὑπὸ ῥωμαίων μετῳκισμένων εἰς τὸν ποσειδωνιάτην κόλπον, ὃς νῦν παισανὸς καλεῖται. καὶ ἡ πόλις ἡ ποσειδωνία, πᾶσα γὰρ μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. συβαρῖται μὲν οὖν ὑπὸ θαλάττῃ τεῖχος ἔθεντο, οἱ δ' οἰκιδιῶται αὖθις ὕστερον μετέσησαν. ὕστερον δὲ λευκανοὶ μὲν ἐκείνους, ῥωμαῖοι δὲ λευκανοὺς ἀφείλοντο τὴν πόλιν. ποιεῖ δ' αὐτὴν ἐπίνασον, ποταμὸς πλησίον εἰς ἕλη ἀναχεόμενος. μεταξὺ δὲ τῶν σειρηνουσσῶν καὶ τῆς ποσειδωνίας, μάρκινα τυῤῥηνῶν ἵδρυμα, οἰκούμενον ὑπὸ σαννιτῶν. ὑπολύθρη εἰς πομπηίαν δι' ἀνυκρίας οὐ πλείονα ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ὄρος ὁ ἰσθμός. διήκουσι δ' οἱ πικεντῖνοι μέχρι τοῦ σιλάριδος ποταμοῦ, τοῦ ὁρίζοντος ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν ἀρχαίαν καμπανίαν. ἐφ' οὗ τοῦτ' ἴδιον ἱστοροῦσιν ὑπὸ τοῦ ὑδατος τοῦ ὄντος τοῦ ποταμοῦ φύτου, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττειν τὴν χρόαν καὶ τὴν μορφήν. τῶν δὲ πικεντῖνων ὑπῆρχε μητρόπολις πικεντία. νυνὶ δὲ κωμηδὸν ζῶσιν ἀπῳκισμένοι ὑπὸ ῥωμαίων δι' τὴν πρὸς ἀννίβαν κοινωνίαν. αὐτὴ δὲ στρατείας ἐμπρεσβρομεῖν καὶ γραμματοφορεῖν

μαποφορεῖν ἀπειλήχθησαν γὰρ ὑφ' τότε Δημοσίων, καθάπερ καὶ Λευκανοὶ τὴν Βρέττιοι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἐπετείχισαν δ' αὐτοῖς στάλθρινον βωμαῖοι φρουρᾶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. εἰσὶ δ' ἀπὸ σειρηνουσσῶν ἐπὶ σίλαριν πέδιοι σταδίοι ξ. μετὰ δὲ τὸ τέμα τοῦ σιλαρίδος, Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν τῆς ἀργονίας, ἰάσονος ἵδρυμα.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον ἕκτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἑκτῳ τὰ ἐφ' ἑξῆς τῆς Ἰταλίας καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἀδρίου, μέχρι μακεδονίας. ἐν οἷς ἀπουλία, καλαβρία, καὶ ὅσα κατὰ τὸν ἰόνιον κόλπον ἅμα ταῖς παρακειμέναις νήσοις ἀπὸ σιπελίας, ἕως τῶν κεραυνίων καὶ τοῦ ἄλλου μέρους ἕως ἄρκτου καὶ τῶν ταύτῃ παρακειμένων νησιδίων.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ τέμα τοῦ σιλαρίδος, Λευκανία, καὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν τῆς ἀργονίας, ἰάσονος ἵδρυμα, ἐπὶ πλησίον γὰρ πεντήκοντα σταδίοις ἡ ποσειδωνία. ἐντεῦθεν ἐκπλέουσι τὸν πόντον, νῆσος Λευκωσία, μικρὸν ἔχουσα πλοῦν τὴν ἤπειρον διάπλουν, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν σειρήνων, ἐκπεσοῦσης δεῦρο μετὰ τῶν μυθευομένων ᾠδῶν αὐτῶν, εἰς ὃν βυθόν. ἐπὶ δὲ νήσου πρόκειται τὸ ἀκρωτήριον τῶν σειρηνούσσας, καὶ ποιοῦσι τὸν ποσειδωνιάτην κόλπον. κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχὴς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις Ἰῶν οἱ μὲν κτίσαι τὸν φωκικὸν Ἔλλην, οἱ δὲ Ἕλλην ἀπό τινος, οἱ δὲ νεῶν ἐλέαν ὀνομάζουσιν, ἐξ ἧς παρμενίδης καὶ ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες οὐδὲν φαυλότεροι. δοκεῖ δέ μοι μὴ δεῖ ἐκείνους μὴ ἐπὶ πλέον δύνασθαι, διὸ καὶ πρὸς λευκανοὺς αὐτέχειν, καὶ πρὸς ποσειδωνιάτας, μὴ κρείττους ἀπῆσαν, καὶ πολλὴν γὰρ ἐλέεσθαι καὶ χώρας, καὶ πλήθη σωμάτων ὄντων. ἀναγκάζοντι γοῦν δι' τὴν λυπρότητα τῆς γῆς, τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν, καὶ τεχνείας σωίστασθαι, μὴ ἄλλας τοιαύτας ὀργασίας. φησὶ δ' αὐτίοχος φωκέας ἀλῶναι, ὑφ' ἁρπάγου τοῦ κύρου στρατηγοῦντος, τῶν θεσσαλῶν ἐμβάντας εἰς τὰς σκάφας πανοικίους, πλοῦσαι πρῶτον εἰς κυρηνάν, καὶ μασσαλίαν μετὰ λιγυστικοῦ, ἀφικομένους δὲ τὴν ἐλέαν κτίσαι. γένοι δὲ τοὔνομα ἀπὸ ποταμοῦ ἐλέητος. διέχει δὲ τῆς ποσειδωνίας ὅσον σταδίους ἡ πόλις. μετὰ δὲ ταύτην ἀκρωτήριον παλίνουρον. πρὸ δὲ τῆς ἐλεατικοῦ εἰσὶ νησίδες αἱ οἰνωτρίδες νῆσοι δύο φόρμους ἔχουσαι. μετὰ δὲ παλίνουρον πυξοῦς ἄκρα, ἱαρῆ operam explerent, assignati sunt, quemadmodum & Lucanij & Brutij eadem ob causas. Paulum autem supra mare, Romani Salernum custodiæ gratia in eos munierunt. Cæterùm è Sirenusis ad Silarin, stad. ducenta & sexaginta intersunt.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber Sextus.

ARGVMENTVM.

Sexto libro reliqua Italiæ pars, ab Adriatico ad Macedoniam usque describitur, in quibus sunt Apulia, Calabria, & quæcunque ad Ionium sinum una cum adiacentibus insulis usque ad Ceraunios montes sita sunt: & rursum quæ ex alia parte, quæ usq; ad Carthaginem, atque interiacenteis illic insulas, referuntur.

POST Silaris autem ostiũ Lucania est, & Iunonis Argiuę templum, quod ab Iasone cõstructũ fuit, proximaq; ad stadia quinquaginta Posidonia. Hinc cũ enauigaueris, Leucosia occurrit insula, paruum ad continentem habens cursum, nomen è Sirenum una sortita, quæ hoc loco iniecta perijt, cum in profundum (ut fabulæ tradũt) sese abiecissent. E' regione Sirenussarũ promontoriũ adiacet, Posidoniatem sinũ efficiens. Alius item flecenti contiguus sinus offertur, ubi urbs ab ædificatoribus Phocensibus Hyela nominata est, cum eam quidem Helã à fonte quodã nominarint, nostra uerò ætas Eleã dicit, è qua Parmenides atq; Zeno ducũt originem, Pythagoricæ sectæ uiri. Eam per illos priorib. etiã annis, legibus & institutis bene fortunatam extitisse arbitror. Quocirca & aduersum Lucanos obstitere, contraq; Posidoniates ualidiores euasere, licet & agro et hominum multitudine cederent. Igit ob sterilis terræ tenuitatem, magnam rebus marinis operam dare coguntur, & piscium cõdimenta conficere, et operationes eiusmodi reliquas. Antiochus scriptũ edidit, capta Phocide ab ductore Cyri Harpago, qui naues cum familia ipsorum tota conscẽdere potuere, primũ eos ad Cyronẽ cursum tenuisse, atq; Massiliã Creõtiada duce, inde reiectos Eleã cõdidisse. Quidã ab Eleete fluuio nomẽ inditũ esse tradunt. Ciuitas autẽ à Posidonia stadia ad ducenta distat, post illãq; promontoriũ extat Palinurus. Ante agrum uerò Eleæ duæ cum statione iacent insulæ, Oenotriæ dictæ. Dehinc post Palinurum Pyxuntis promontorium prominet,

& portus & amnis. tria enim uno contenta sunt nomine. Eò habitatores induxit Micythus Messenæ Siculæ princeps, qui rursus in de, paucis relictis, commigrarũt. Secundum Pyxuntem sinus est Talaus, et amnis Talaus, & urbs Lucaniæ postrema, paulum à mari semota Sybaritarum colonia. Ad quam ab Helac C C C interstant stadia. uniuersus Lucanię nauigationis tractus, stad. D C & quinquaginta est. Iuxtaq; sacellum Draconis est, qui comitum Vlyssis unus extitit. De quo illud Italis uulgatum est oraculum,

Olim Laio cadet heu plebs multa Draconi.

Ibi enim Græci qui in Italia erant populi, adunato exercitu, re malè gesta, à Lucanis deleti sunt, ab isto decepti oraculo. Hæc sunt ad Tyrrhenum litus Lucanorum loca, quæ initiò quidem alterum nequaquam attigerãt mare, uerùm omnia Græcorum tenebantur imperio, qui Tarentinum habent sinũ, necdum ulli ante Græcorũ aduentum usquam Lucani uersabantur, cæterùm Chones & Oenotri loca ipsa colebãt. Cum autem res Samnitica eò magnitudinis creuisset, ut & Chones & Oenotros eiecissent, Lucanos eam in partẽ colonos Samnites deduxerunt. Cumq; Græci utrunq; simul litus, ad fretum usq; tenerent, inter Græcos & Barbaros diutinum conflatum est bellum. Siciliæ uerò tyranni, & posteà Carthaginenses, nunc quidem contra Romanos de Siciliæ imperio decertantes, nunc autem de Italiæ regno, omnes eorum locorum incolas uastarunt: post Græcos etiam magnam mediterraneam partem interceperunt, à Troianis orsi temporibus. Iam enim tantopere res Græca amplificata fuerat, ut & hanc Siciliam magnam Græciam appellarent. Hoc autem tempore præter Tarentum Rhegiumq; & Neapolin, omnes in Barbaros transisse mores obuenit: & alia sub Lucanorum, alia sub Brutiorum ditione teneri, aut Campanorum. Campanos quidem nomine, uerè autem Romanos dico. nam ipsi Romani facti sunt. Sed terræ ambitum tractanti, & quæ hoc tempore sint, & nonnulla superioris ętatis dicenda sunt, præsertim cum gloria nobilitata fuerint. De Lucanis quidem qui Tuscum litus attingunt, dictum est. Qui uerò mediterraneam plagam tenent, supra Tarentinum sinum incolunt. Adeò autem funditus ipsi & Brutij, & Samnites, eorum generis authores deleti sunt, ut eorum domicilia distinguere ac terminare difficillimum sit,

καὶ λιμὴν, καὶ ποταμός. ᾧ γὰρ ἓν τρία ὄνομα. ὤκισε δὲ μίκυθος ὁ μεσσήνης ἀρχων τῆς σικελίας, πάλιν δ' ἀπῆραν οἱ ἱδρυθέντες πλὴν ὀλίγων. μετὰ δὲ πυξοῦντα, ταλαὸς κόλπος, καὶ ποταμὸς τάλας, καὶ πόλις ἐσχάτη τῶν λυκανίδων, μικρὸν ὑπερ θαλάσσης, ἄποικος συβαριτῶν, εἰς ἣν ἀπὸ σταδίοι υ'. ὁ δὲ πᾶς τῆς λυκανίας παράπλους, χ'. πλησίον δὲ τὸ τοῦ δράκοντος ἡρῶον, ὃς ἦν ὀδυσσεῖως ἑταίρων ἀφ' οὗ ὁ χρησμὸς τοῖς ἰταλιώταις ἐγγίγνεται, λάϊον ἀμφὶ δράκοντα, πολλὰ ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι. ἐπὶ γὰρ ταύτῃ λαοὶ στρατεύσαντες οἱ κατὰ τὴν ἰταλίαν ἕλληνες ὑπὸ λυκανῶν, ἡττήθησαν, ἀπατηθέντες τῷ χρησμῷ. μετὰ μὲν δὲ τὴν τυρρηνικὴν παραλίαν, ταῦτα ὅσα τὰ ἓν λυκανῶν χωρία, ἃ τῆς ἀδυτέρας οὐχ ἥπτοντο θαλάσσης πρόσθεν, ἀλλ' οἱ ἕλληνες ἐπεκράτουν, οἱ τὸν ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον. τελευτῶντες δὲ τοὺς ἕλληνας ἐλθεῖν, οὐδ' ἦσαν πω λυκανοί, χώνους δὲ καὶ οἰνώτρους οὓς τόπους ᾠκέμουν. ἓν δὲ σαυνιτῶν αὐξηθέντων ἐπολὺ, καὶ οὓς χώνας καὶ οὓς οἰνώτρους ἐκβαλόντων, λυκανοὺς δ' εἰς τὴν μορίδα ταύτην ἀναχωρίσαντων, ἅμα δὲ καὶ ἓν ἕλλησιν τὴν ἐκατόμπεδον παραλίαν μέχρι πορθμοῦ κατεχόντων, πολὺν χρόνον ἐπολέμουν οἵ τε ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. οἱ δὲ περὶ σικελίας τύραννοι, καὶ μεταπεσόντα καρχηδόνιοι, ποτὲ μὲν περὶ σικελίας πολεμοῦντες πρὸς ῥωμαίους, ποτὲ δὲ περὶ αὐτῆς ἰταλίας, ἅπαντας οὓς ταύτη κακῶς διέθηκαν. μετὰ δὲ οὓς ἕλληνας, ὕστερον μὲν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφῄρηντο, ἀφ' ἓν πρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων. καὶ δὴ ὧδε τοσοῦτον ηὐξήθησαν, ὥστε τὴν μεγάλην ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν σικελίαν, νυνὶ δὲ πλὴν ταράντου, καὶ ῥηγίου, καὶ νεαπόλεως, ἐκβεβαρβάρωται σύμπαντα, καὶ τὰ μὲν λυκανοὺς καὶ βρεττίους κατέχειν, τὰ δὲ καμπανούς, καὶ τούτους λόγῳ, τὸ δ' ἀληθὲς ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ ῥωμαῖοι γεγόνασιν. ὅμως δὲι τοῦ πραγματευομένου τὴν τῆς γῆς περίοδον, καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀναγκαῖα, καὶ τῶν παρῳχημένων γνῶσις, καὶ μάλιστα ὅταν γνώριμα ᾖ. ἓν δὲ λυκανῶν οἱ μὲν ἁπτόμενοι τῆς τυρρηνικῆς θαλάσσης εἰσὶν, οἱ δὲ τὴν μεσόγαιαν ἔχοντες, εἰσὶν οἰκοῦντες τὸν ταραντῖνον κόλπον. οὕτω δ' εἰσὶν ἀκριβῶς ἀπολελυμένοι τελέως αὐτοί τε καὶ βρέττιοι καὶ αὐτοὶ σαυνῖται οἱ πρότερον ἀρχηγέται, ὥστε καὶ διαιρεῖσθαι χαλεπὸν τὰς διοικήσεις αὐτῶν.

αὖθις

ἄπορον δ' ὅτι οὐδεμίαν ἔτι σύσημα κοινὸν τῶν ἐθνῶν ἑκάστου συμμένει, τά τε ἔθνη διάλεκτόν τε καὶ ὁπλισμοῦ, καὶ ἐσθῆτος, καὶ τὴν παραπλησίων ἐκλέλοιπεν, ἄλλως τε ἄδοξοι παντάπασιν εἰσίν, αἱ καθ' ἕκαστα καὶ γῆ μέρει κατοικίαι. ὀρθῶμεν δὲ κοινῶς ἃ παρειλήφαμεν οὐδεμίαν, παρὰ δόξαν ποιούμενοι τῶν τὴν μεσόγαιαν οἰκοῦντας, λυκανούς τε καὶ τοὺς προσεχεῖς αὐτοῖς σαυνίτας. πετηλία μὲν οὖν μητρόπολις νομίζεται τῶν λυκανῶν, ἣ σωζομένη μέχρι νῦν ἱκανῶς. ἵδρυσε δ' ἐκεῖνα Φιλοκτήτου, φυγόντος τὴν μελίβοιαν κατάστασιν. ὀρμηθεὶς δ' ὅθεν, ὥς τε καὶ σαυνίταις πρὸ τε φρουρίοις ἐπετείχισαν αὐτῷ. Φιλοκτήτου δ' ὅτι ἡ παλαιὰ λεγομένη πόλις αὐτῶν τόπους. ἀπολλόδωρος δ' γοῦν τοῖς περὶ νεῶν τοῦ Φιλοκτήτου μνησθεὶς, λέγειν τινὰς φησὶν ὡς εἰς τὴν ἱεροτωνιάτιν ἀφικόμενος, ἱρίμισαν ἄκραν οἰκῆσαι, καὶ χώνιν πόλιν ὕστερον αὐτοῖς, ἀφ' ἧς οἱ ταύτην χῶνον ἐκλήθησαν. παρ' αὐτοῦ δὲ τινὰς ἐκπλωτοὺς εἰς σικελίαν πόρρω ὄρμα μετὰ λεγέσου τοῦ τρωὸς, λέγεσαν τειχίσαι. καὶ πουμέντον δὲ καὶ οὐρτίναν, ἢ μεσογαίας εἰσὶ, καὶ καλασάρνα, καὶ ἄλλας μικρὰς κατοικίας, μέχρι οὐγουσίας πόλεως ἀξιολόγου. ταύτην δ' οἶμαι καὶ τὰς ἐφεξῆς ὧδε καμπανίας ἴσχειν, σαννίτιδας εἶναι. ὕστερον δὲ τῶν θουρίων καὶ ἡ ταυρεανὴ χώρα λεγομένη ἴδρυται. οἱ δὲ λυκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ σαυνίται, ποσεισιωνιατῶν δὲ καὶ τῶν συμμάχων κρατήσαντες πολέμῳ, κατέχουσι τὰς πόλεις αὐτῶν. ἦρχον μὲν οὖν ἄλλον χρόνον, ἐδημοκρατοῦντο. νῦν δὲ τοῖς πολέμοις χρῆται βασιλεύς, ὑπὸ τῶν νεμομένων ἀρχὰς, νεῶν δ' εἰσὶ ῥωμαῖοι. τὴν δ' ἐξῆς παραλίαν βρέττιοι μέχρι τοῦ σικελικοῦ κατέχουσι πορθμοῦ, σταδίων ν καὶ τ ὡδὶ τοῖς χιλίοις. φησὶ δ' αὐτίοχος γῆν τοῦ πρὸς τῆς ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην ἰταλίαν κληθῆναι, καὶ πρὸ ταύτης συγγράφειν, πρότερον δ' οἰνωτρίαν προσαγορεύεσθαι. ὅριον δ' αὐτῆς ἀφαίνει πρὸς μὲν τοῦ τυρρηνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῆς βρεττίας ἔφαμεν, τὸν λάον ποταμόν· πρὸς δὲ τοῦ σικελικῷ, τὸ μεταπόντιον. τὴν δὲ ταραντίνην ἡ συνεχὴς τοῦ μεταποντίῳ ἐστὶν, ἐκτὸς τῆς ἰταλίας ὀνομάζει, ἰάπυγας καλῶν. ἔτι δ' αὐότρους, οἰνωτρούς τε καὶ ἰταλοὺς μόνους ἔφη καλεῖσθαι, τοὺς γὰρ τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸν σικελικὸν μεκλιμένους πορθμόν. ἔστι δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν καὶ ξ σταδίοι, μεταξὺ κόλπων, τοῦ τε ἱππωνιάτου, ὃν αὐτίοχος ναπιτῖνον εἴρηκε,

Quorum quidem cauſa eſt, quoniã nulla gentium ſingularum, ulla in ſede cõmunis exiſtit multitudo, non ſermonis proprij ritus, nõ armaturæ, non indumentorũ, non ſimilium rerum conſuetudo, quæ omnino defecerũt. Alioqui ſingulorũ habitacula penitus ignobilia ſunt. Quæ uerò de illis accepimus, ipſorũ communem ſermonẽ faciemus, neq; eos qui interius incolũt, ad hoc* agimus, Lucanos ſcilicet, & ijs propinquos Samnites. Petelia quidem Lucanorũ metropolis putatur, ſatis ad hoc tempus incolarum habens. Hanc Philoctetes è Melibœa per ſeditionem profugus ædificauit, egregijs munimentis ualidã, adeò ut Samnites eam quãdoq; caſtellis exædificatis corroborarint. Circa loca ipſa Philoctetes & uetuſtam condidit Crimiſſam. Apollodorus quidem in expoſitione nauium, Philoctetæ mentionẽ inſerens, nonnullos dixiſſe ait, quòd Philoctetes ad Crotoniatarũ agrũ profectus, promontoriũ Crimiſſam habitari fecerit, & ſupra illud oppidũ Chonin, à quo Chones incolæ dicti. Ab eo uerò quidam in Siciliam ad Ericen miſſi, unà cum Troiano Aegeſto, Aegeſtæ mœnia feciſſe & Pumentũ item, at Vertinę interius et Calaſerna, & exiguí quidam alij uici uſq; Venuſiã urbem celebrẽ extant. Hanc ſanè & reliquas ordine deinde ſitas, quà Campaniã peteres, Samnitidas eſſe arbitror. Super Thurios autem & regio patet, quam Thurianã uocãt. Lucani quidẽ ab Samnitib. genus ducunt, qui ſuperatis bello Poſidoniatis, & eorũ ſocijs, eorũ potiti ſunt urbium. Hi autem cum alio tempore populari ſtatu regerentur, ingruentibus bellis, regẽ magiſtratus ipſi deligebãt: nunc gens tota Romana eſt. Poſitã deinde maritimam plagã, ad eu ripum uſq; Siculũ Brutij poſsidẽt, ſtad. ſpacio mille trecentorũ et quinquaginta. Antiochus in cõſcripto ab eo de Italia uolumine, hãc uocari ſolitam Italiã aſſerit, deq; illa ſeſe cõſcribere, quã priſci Oenotriã appellauere. Eius terminũ oſtẽdit, quem è Tyrrheno quidẽ mari Brutię terræ diximus Laum flumen, è Siculo autem Metapontiũ. Tarentinam uerò, quæ Metapontio confinis eſt, terram extra Italiam nominatim explicat, quã Iapygiam uocat. Item antiquis Oenotros & Italos ſolos appellatos fuiſſe dicit, qui intra iſthmum ad fretum uergũt Siculum. Eſt autem iſthmus ipſe, id eſt, incluſa terra pelago ſtad. centum & ſexaginta intra ſinus geminos, Hipponiatem ſcilicet, quem Antiochus Napitinum dixit,

† ἐδελία παρὰ τοῦτο ποιέμενοι τὴν ἰδίαν μεσόγαιαν οἰκοῦντας. ideſt, Non habitationem eorũ qui mediterraneam habitant. Vel, relictis ijs qui, &c.

& Scyllaticum alterum. Nauigationis autem ipſius ambitus, & ſpacium terræ comprehenſum, inter ad interiorem euripum, duûm millium ſtad. eſt. Hucuſq; uerò, inquit, Italiæ, & Oenotriæ nomen extenditur, ad Metapontinos & Sirenitides, uidelicet hanc regionem Chones, gentem Oenotriam, & quidem inſignem habitaſſe, & terram nominaſſe Choniam. Atquí hic modo quodam ſimpliciore atq; uetuſtiore diſſeruit, nulla Lucanorũ ac Brutiorum facta diſtinctione. Eſt uerò Lucania inter Tyrrhenũ Siculũq; litus interiacens, hinc quidem à Sylari uſq; Laum, hinc à Metaponto uſq; ad Thurios: ad ipſam uerò continentẽ, è Samnitibus uſq; ad iſthmum, quí à Thuriis in Cerillos extẽditur prope Laum. Stadia autem ſunt ipſius iſthmi ccc. Supraq; hos Brutíj Cherrhoneſum habitãt. Et in hoc ſanè alia comprehenditur Cherrhoneſus, iſthmum habens, quí à Scyllatio ad Hipponiatem ſinum porrigitur. Eis autem hoc à Lucanis nomen inditum eſt. Brutios enim Lucani rebelles, fugitiuosq; uocãt. Antea nanq; Brutíj Lucanorum paſtores fuerant, à quibus transfugerũt, atq; dehinc remiſsi in libertate uitam exegerunt: qua tempeſtate Dion aduerſus Dionyſium exercitu ducto, cuncta in cunctos perturbata effecit. Hæc quidem tam de Lucanis, quàm de Brutijs in uniuerſum dicta conſcribimus. Ab Lao ſanè prima urbs Brutiæ extat Temeſa, quam Auſonij condiderunt. Noſtræ autem ætatis homines Tempſam eam uocitant. Poſt illos eam habuerant Thoantis comites Aetoli, quos eiecere Brutij. Brutios de hinc & Annibal & Romani funditus extinxere. Prope Temeſam ſacellũ eſt, oleaſtris circunſeptum, Politæ Vlyſsis ſocio dicatũ: quẽ Barbarorum fraude trucidatum, graues excitaſſe iras tradunt. Ad eosq; extare prouerbium, Heroem Temeſæ ingruere ſibi dicat nemo. Locrenſibus autem Epizephyrijs ipſa urbe potitis, Euthymũ fabulantur pugilẽ, poſtquam ad eum deſcendiſſet, uictorem euaſiſſe pugnæ: atq; ut finitimos ab eo tributo abſolueret, coegiſſe. Huiusq; Temeſæ poetam meminiſſe aiunt, non autem illius, quæ in Cypro eſt Temeſæ. Nam utroq; modo dicitur: Quod ad Temeſam æraríam eſt, & æriſodinarum locus oſtenditur, quæ hiſce defecere annis. Huic proxima Terina eſt, quam cũ Annibal tutari poſſe deſperaret, ſolo æquauit, quatẽpeſtate in ipſam confugerat terram Brutiã. Poſtea Brutiorum metropolis eſt Coſentia.

καὶ τοῦ σκυλλητικοῦ. πόρπλους δ' ὅτι ἦν ἡ πελαμβανομένης χώρας πρὸς τὴν πορθμόν, γέγονε στάδιοι δισχίλιοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεκτείνεται φησὶ τοὔνομα καὶ τὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ τῶν οἰνωτρῶν, μέχρι τῆς μεταποντικῆς καὶ τῆς σειρωνίτιδος. οἰκῆσαι γὰρ οὗτοι τοὺς τόπους τούτους χώνας, οἰνωτρικὸν ἔθνος καταχωσμούμενον, καὶ τὴν γῆν ὀνομάσαι χωνίαν. οὕτως μὲν οὖν ἁπλουστέρως εἴρηκε καὶ ἀρχαϊκῶς, οὐδ' ἂν διοίσειας πρὸς τῶν λουκανῶν καὶ τῶν βρεττίων. ἔστι δ' ἡ μὲν λουκανία μεταξὺ τῆς τε παραλίας τῆς τυρρηνικῆς καὶ τῆς σικελικῆς, τῆς μὲν ἀπὸ τοῦ σιλαρίδος μέχρι λάου, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ μεταποντίου μέχρι θουρίων. κατὰ δὲ τὴν ἤπειρον ἀπὸ σαυνιτῶν μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἀπὸ θουρίων εἰς λαμέτους, πλησίον λάου. στάδιοι δ' εἰσὶ τοῦ ἰσθμοῦ, τ'. ὑπὲρ δὲ τούτων, βρεττίοι χερρόνησον οἰκοῦντες. ἐν ταύτῃ δ' ἄλλη πόλις ἐστὶ λαπία χερρόνησος ἡ τὸν ἰσθμὸν ἔχουσα τὸν ἀπὸ σκυλλητίου ὑπὲρ τὴν ἱππωνιάτιν κόλπον. ὠνόμασται δὲ τὸ ἔθνος ὑπὸ λουκανῶν· βρεττίους γὰρ καλοῦσι οὓς ἀφέστας. ἀπίεσαν δ' ὡς φασὶ ποιμαίνοντες αὐτοὺς πρότερον, εἶθ' ὑπὸ αὐτῶν ἐλευθερικάσαντες, ἵνα ἐπεστράτευσι δίων διονυσίῳ, καὶ ταράξῃ ἅπαντας πρὸς ἅπαντας. τὰ καθόλου μὲν δὴ ταῦτα περὶ λουκανῶν καὶ βρεττίων λέγομεν. ἀπὸ γὰρ λάου πρώτη πόλις ἐστὶ βρεττίας τεμέσα, τέμψαν δ' οἱ ναῦται καλοῦσιν, αὐσόνων κτίσμα. ὕστερον δὲ καὶ αὐτὴν λῶν τὸν μετὰ θόαντος, οὓς ἐξέβαλον βρέττιοι. βρεττίους δὲ ἐπίτευξαν ἀννίβας τε καὶ ῥωμαῖοι. ἔστι δὲ πλησίον τῆς τεμέσης ἡρῶον, ἀγριελαίοις σωκρεφὲς, πολίτου τοῦ ὀδυσσέως ἑταίρου, ὃν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, γρύδα βασύμιλιν. ὥστε οὐ πόθοι νους διασπολογεῖν αὐτοὺς κατά τι λόγιον, καὶ παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτὸν, μὴ δ' εἰς τὸν ἥρωα τὸν ἐν τεμέσῃ λεγόντων ὠμηκέναι αὐτούς. λοκρῶν δὲ τῶν ὠζεφυρίων ἑλόντων τὴν πόλιν, ζήθυμον μυθεύουσι τὸν πύκτην καταβάντα εἰς αὐτὴν, νικῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ βιάσασθαι παραλύσαι τὸ διασμοῦ τοὺς ὠμοχωρίους. ταύτης τε τῆς τεμέσης φασὶ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, οὐ τὴν ἐν κύπρῳ τὴν ταμασσοῦ. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως τὸν τε τεμέσην μεταχαλκον, καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. ταύτης δὲ σωεχὴς τρίνακρία, ἣν ἀννίβας καθεῖλεν, οὐ δυνάμενος φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὴν καταφεύγει τὴν βρεττίαν. εἶτα ἰωνσγντία μητρόπολις βρεττίων.

μικρὸν

μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης παυσανία, φρούριον ὄρυμνον, πρὸς ᾧ τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Μολοττῶν βασιλεὺς διέφθαρη. ἐξηπάτησε δὲ καὶ τοῦτον ὁ γνώριμος χρησμός, φυλάττεσθαι Κελεβίνην τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴν παυσανίαν. διεκεκωλύκει γὰρ ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ὁμωνύμων τούτοις ἐν ταύτῃ διατρίβειν τὸν βίον. τελευταῖον δ' ὅτι τὸ φρούριον, καὶ παραῤῥεῖ ποταμὸς Ἀχέρων. πλησιπάτησε δὲ καὶ ἄλλο λόγιον, παυσανίαν τελεῖν, πολλὰ πρὸ τοῦ λαὸν ὀλέσειε. ἐδήλου γὰρ πολέμιον φθορὰν οὐκ οἰκείων διαφθεῖραι. φασὶ δὲ καὶ βασίλειον ποτὲ γενέσθαι τῶν οἰνωτρικῶν βασιλέων τὴν παυσανίαν. μετὰ δὲ τὴν ἰωνογνωσίαν ἱππώνιον λοκρῶν κτίσμα. βρεττίους δὲ κατέχοντας ἀφείλοντο ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν οὐιβῶναν ἀλγωσίαν. ἔστι δὲ τὸ οὐλείμωνα εἶναι τὰ πρόκειμενα χωρία καὶ αὐθηρά, τὴν κόρην ἐκ σικελίας πεπισθύκασιν ἀφικνεῖσθαι δ' ὕδρο αὐθολογήσουσαν. ἐκ δὲ τούτου ταῖς γυναιξὶν ἐν ἔθει γεγονέναι, αὐθολογεῖν τε καὶ στεφανοπλοκεῖν, ὥστε ταῖς ἑορταῖς αἰσχρὸν εἶναι στεφάνους ὠνεῖσθαι φορεῖν. ἔχει δ' ἐπίνειον ὃ κατεσκεύασε ποτὲ ἀγαθοκλῆς ὁ τύραννος τῶν σικελιωτῶν κρατήσας τῆς πόλεως. ἐντεῦθεν δ' ὑπὲρ ἡρακλείους λιμένα πλεύσασιν, ἀρχὴ τοῦ ὠκεανοῦ φέρει τὰ ἄκρα τῆς ἰταλίας, τὰ πρὸς ἑσπέρᾳ πρὸς τὴν ἑωθρὰν. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τούτῳ μίσλαμα πόλις λοκρῶν τῶν αὐτῶν ὁμώνυμος κρημνὶ μεγάλῃ, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον ἐμπόριον. ἐγγὺς δὲ καὶ μέταυρος ποταμός, καὶ ὕφορμος ὁμώνυμος. πρόκειται δὲ νῆσον ταύτης αἱ τῶν λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τοῦ πορθμοῦ σταδίους ὀκτακοσίους. οἱ δ' αἰόλου φασὶν, οὗ καὶ ἐν πηνελόπῃ μεμνῆσθαι καὶ τὴν τῶν ὀδυσσείαν. εἰσὶ δ' ἐπτὰ τὸν ἀριθμὸν ἐν ἀφανεῖ πᾶσι, καὶ τοῖς ἐκ τῆς σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἠπείρου τοῖς κατὰ μίσλαμαν ἀφορῶσι, περὶ ὧν ἐροῦμεν, ὅταν περὶ τῆς σικελίας λέγωμεν. ἀπὸ δὲ τοῦ μεταύρου ποταμοῦ, μέταυρος ἕτερος. ἐκβάλλει δ' ἐντεῦθεν, ὁ σκύλλαιον πέτρα χερρόνησόν τινα ὑψηλὴν, τὸν ὀδμὸν ἀμφίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσαν, ὃν αὐαξίλαος ὁ τύραννος τῶν ῥηγίνων ἐπετείχισε τοῖς τυῤῥηνοῖς κατασκευάσας ναύσταθμον, καὶ ἀφείλετο οὐ λιτὰς ἐν δὲ τοῦ πορθμοῦ διάπλουν. πλησίον γάρ ἐστι καὶ ἡ λιγύης, διέχουσα τοῦ μεσσάμης σταδίους τριακοσίους ἐν δὲ, ἡ τελευταία ποιεῖ τὰ ἄκρα σφᾶς τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τὴν ἐκ τῆς σικελίας ἄκραν τὴν πελωρίδα. ἔστι δ' αὕτη μία τῶν τριῶν τῶν ποιησάντων τὴν νῆσον. νεύει δ' ὑπὸ θρινάκα αὐαξόλας, καθάπερ ἡ λιγύης πρὸς τὴν ἑωθρὰν,

Supra illam paululum Pandosia est, ualidum propugnaculum, ubi Molossorum rex Alexander trucidatus est, Dodonæo deceptus oraculo, Acherontem atque Pandosiam cauere iubente, cum similis appellationis loca in Thesprotio monstrentur agro. Triuertex autem ipsum est propugnaculum, cui Acheron amnis præterfluit. Aliud insuper fraudauit oraculum,

Pandosia perdes populum quandoque triuertex.

Credidit enim hostium nõ suorum cladem ostentari. Oenotriorum quoq; regum regiam fuisse Pandosiam, memoriæ proditũ est. Post Cosentiam Hipponium est, Locrorum ædificiũ, quod Brutijs obtinentibus eripuere Romani: & mutato deinde uocabulo, Vibonam Valentiã appellauere. Ad hæc uerò loca Proserpinam è Sicilia aduentasse legendos ad flores, credidere ueteres, quoniam florentissimę regionis amœnissima prata esse constat. Hinc matronis usus inualuit, ut collectis ex floribus coronas texant, cum per dies festos empta gestare serta, uitio illis detur. Habet emporium, quod olim Agathocles Siciliæ tyrannus, ea potitus urbe instituit. Inde cum ad Herculis portum nauiges, extrema Italiæ circunflectis, quæ ad fretum iacentia, in occasum spectant. In quo nauigationis tractu Locrorum ciuitas Medama est. Nec longè eiusdem nominis fons magnus, cum emporio nobili. propeq; fluuius est Metaurus, & eiusdem nominis statio. Ante litus hoc Liparensium iacent insulæ, longè ab Euripo stad. CC. Quidam Aeolias uocant ab Aeolo, cuius in Odyss. poeta meminit. Sũt aũt numero septẽ, cunctorũ prospectui patentes, siue à Sicilia, siue à continẽte prope Medamam aspectent, de quibus tunc differemus, cum de Sicilia sermonem habebimus. Post fluuium Metaurũ, Metaurus alter occurrit. Inde Scyllæum excipit sublime saxum, quod humilem à tergo tellurem, alluentibus undis habeat, in Cherrhonesi faciem, quam Rheginorum tyrãnus Anaxilaus ædificato muniuit muro, ut Tuscis nauale strueretur, & prædonibus nauigandi per euripũ facultatem interciperet. Finitima enim Cenys est, à Medama stadijs CC & L. distans, ea ultimas conficit oras, & angustias freti, ad prominens Siciliæ promontorium Pelorum. Hoc è tribus unum est, quæ triangulam efficiunt insulam, quod in æstiuos uergit ortus, sicut Cenys in occasum,

cum mutuã inter ſe faciant inflexionẽ. A' Cenyde uſq; in Poſidoniũ receſſum, et Rheginã columellã ad Euripũ, anguſtus prouenit meatus ad ſtadia ſex, ubi minimus traiectus paulo maior eſt. Ab ipſa uerò columella ad Rhegium ſtadia centũ cum prodeũtibus in exteri us & oriẽtale pelagus, quod Siculũ appellatur, latior extendatur euripus. Cęterùm Chalcidenſes cõdidere Rhegiũ, ſiquidem cum ex oraculo Apollinis, propter ſterilitatem decumatim oblati fuiſsẽt, poſtremò è Delphis eò coloniã deduxiſſe traduntur, & alijs ſecum aſſumptis è domo. Vt autem author eſt Antiochus, Zanclæi Chalcidẽſes ad ſe accerſiuere, & ſtruendæ coloniæ principem Antimneſtũ conſtituerũt, in cuius coloniæ parte, & Meſſeniorum è Peloponneſo exules fuerũt, qui per ſeditionẽ ab ijs qui dare pœnas recuſabãt, expulſi erãt. Miſſas enim à Lacędemonijs, ad facienda ſacra, uirgines per uim corruperãt ad Limnas: & auxilio ſubeũtes, occiderant. Exules igitur ad Maciſtũ ſeſe recipiẽtes, ad Apollinem querimoniã facturos, legatos mittũt, et ad Dianã, ſi eius generis mercedẽ aſſequantur, pro allato dijs ipſis ſubſidio, ſubinde rogitãtes, quo'nam pacto ex eorũ ærũna ſalutem cõpararent? Quibus reſpõdit Apollo, ut unà cum Chalcidenſib. Rhegiũ cõmigrarent, ſuæque ſorori gratias haberent, nõ per ærumnã perijſſe, ſed cõſeruatos eſſe. neq; enim unà cũ patria deletũ iri, quæ non longè pòſt in Spartiatarũ captiuitatem trahenda foret. Illi aũt paruerũt. Quocirca Rheginorũ principes uſq; ad Anaxilai tempora, ſemper è Meſſeniorum ſtirpe conſtituti fuere. Verùm Antiochus locum hũc uniuerſum ab Siculis antiquitus habitatũ, ſimul & Morgantijs fuiſſe tradit: qui deinde ab Oenotrijs eiecti, in Siciliã traiecere. Sunt qui Morgantiũ ab hiſce nomen duxiſſe ſcribãt. Ingens uerò olim Rheginę ciuitatis potẽtia fuit, ualidis quaquauerſum caſtellis munita, ppugnaculũ aſſiduę imminẽs habens inſulę, & priſcis annis, & ętate noſtra, cũ ſolicitante Sext. Põpeio Sicilia deſciuit à Romanis. Cæterùm caſu quodam Rhegio nomen inditum eſt, qui huic obuenit regioni, Aeſchylo teſte, nimirum Siciliam ab continente ui terræmotus auulſam fuiſſe, & ille & alij memoriæ prodiderunt. Ex quo ἀπὸ τοῦ ῥαγῆναι, id eſt à frangendo, nomen aſſecutum. Ex ijs autẽ quę circa Aetnã et alias Sicilię partes & Liparam, & circumiacentes inſulas acciderũt, cõiectura facta. Quid de Pithecuſis,

αὐτὰ προσροφῶν τινα ἀπ' ἀλλήλων ποιουμένων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ Λεγίνου μὲχρι τοῦ ποσειδωνίου ἡ Ῥηγίνων σκλίβος τοῦ πορθμοῦ, δύκαι σφιντὸς ὅρον ἐξακάδιοι, μικρῷ δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπόρθμα. ἀπὸ δὲ σκλίβος ἑκατὸν εἰς Ῥήγιον, ἤδη τοῦ πορθμοῦ πλατυνομένου, πρῶτοῦσι πρὸς τὸν ἔξω, καὶ πρὸς ἕω θάλατταν τὸν τοῦ σικελικοῦ πελάγους καλουμένου. ἵστησι δ' ὅτι τὸ Ῥήγιον χαλκιδέων, ἃς κατὰ χρησμὸν δεκατευθέντας ὑπ' ἀπόλλωνι δὶ ἀφορείαν, ὕστερον ἐκ δελφῶν ἀγαγέσθαι δύο φασί, παραλαβόντας καὶ ἄλλους τῶν οἰκοθεν. ὡς δ' αὐτόχορος φησί, ζαγκλαῖοι μετεπέμψαντο τοὺς χαλκιδέας, ⟨καὶ⟩ οἰκισταὶ αὐτῶν γενέσθαι σωσίπολιν ἐκείνων. ἦσαν δὲ ἡ ἀρχαία καὶ οἱ μεσσηνίων φυγάδες τῶν ὑπὸ πελοποννήσου, καταστασιασθέντες ὑπὸ τῶν μὴ βουλομένων δοῦναι δίκας, ὑπὲρ ἧς φθορᾶς τῶν παρθένων ἡ ὑπὸ λίμναις ὑβριομένης τοῖς λακεδαιμονίοις, ἃς καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, πεμφθέισας ὧδι τὴν ἱερουργίαν, καὶ σὺν ἐπιβοηθοῦσιν ἀπέκτειναν. παραχωρήσαντος οὖν εἰς μάκιστον οἱ φυγάδες, πέμπουσιν εἰς θεοῦ, μεμφόμενοι τὸν ἀπόλλωνα καὶ τὴν ἀρτεμιν, εἰ τοιοῦτοι τυγχάνοιεν. αὐθ' ὧν ἐπιμόρους αὐτοῖς, καὶ σωσθανόμενοι πῶς ἂν σωθεῖεν ἀκριβολογοῦντο. ὁ δ' ἀπόλλων ἐκέλευσε σὺν ἐλθεῖν μετὰ χαλκιδέων εἰς τὸ ῥήγιον, καὶ τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ χάριν ἔχειν· οὐ γὰρ ἀπολωλέναι αὐτόν, ἀλλὰ σεσῶσθαι, μέλλοντας γὰρ μὴ σωσαφανιεῖσθαι τῇ πατρίδι, ἀπολωσομένης μικρὸν ὕστερον ὑπὸ τῶν βαρβάρων. οἱ δ' ὑπήκουσαν. διόπερ οἱ τῶν ῥηγίνων ἡγεμόνες μέχρι αὐαξίλα τοῦ μεσσηνίων γένους ἀεὶ καθίσαντο. αὐτόχορος δὲ τὸ παλαιὸν ἅπαντα τὸν τόπον ὦκεν, οἰκῆσαι σικελοὺς φησί. καὶ μόργητας διαβάς εἰς τὴν σικελίαν ὕστερον, ἐκβληθέντας ὑπὸ τῶν οἰνωτρίων. φασὶ δέ τινες καὶ τὸ μοργαντῖνον ἀπὸ τούτου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶν μοργήτων ἔχειν. ἴσχυσε δὲ μέγιστον ἡ τῶν ῥηγίνων πόλις, καὶ πεζοικίας ἔσχε συχνὰς, ὡς τείχισμά τε ὑπάρξαν ἀεὶ τῇ νήσῳ, καὶ πάλαι, καὶ νεωστί, ὑφ' ἡμῶν, ὡς ἐπὶ στρατηγοῦ πομπηίου ἀπέστησε τὴν σικελίαν. ὠνομάσθη δὲ ῥήγιον, εἴθ', ὡς φησὶν ἀσχύλος, διὰ τὸ συμβαὶν πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀπορραγῆναι γὰρ ἀπὸ ἠπείρου τὴν σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν, ἄλλοι τε λέγουσιν εἴρηκαν, ἀφ' οὗ δὴ ῥήγιον κεκλήσεται. τεκμαίρονται δ' ἀπὸ τῶν πρὸς τὴν αἴτνην συμπτωμάτων, καὶ τῶν κατ' ἄλλα μέρη τῆς σικελίας, καὶ τῶν κατὰ λιπάραν, ⟨καὶ⟩ τὰς πρὸς αὐτὴν νήσους. ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὰς πίθηκούσας,

καὶ τὴν

καὶ τὴν πᾶσαν πρόσχωσιν ἅπασαν, ἐκ ἀπείκος καὶ ὑπαρχεῖν ἂν ὅλως συμβῆναι. νῦν μὲν οὖν αὐτομολούντων τούτων τῶν σωμάτων οἱ ὧν τὸ πῦρ ἀναφυσᾶται, καὶ μύδροι καὶ ὕδατα ἐκπίπτει, σπανίου τι σείεσθαι φασὶ τὴν πρὸ τοῦ πορθμὸν γῆν. τότε δ' ἂν πάντων ἐμπεφραγμένων εἰς τὴν φανεραν πόρων, ὑπὸ γῆς συνεχόμενον τὸ πῦρ καὶ τὸ πνεῦμα, σεισμοὺς ἀπεργάζεται καὶ σφοδροὺς. μοχλευόμενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν βίαν τῶν αὐτόθεν ὑπήρξαν πολλαχοῦ καὶ ἀναῤῥαγάντος ἐδίξαν καὶ τὴν ἠπειρον θάλατταν, καὶ ταύτῃ, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῶν τότε. καὶ γὰρ ἡ Πρόχυτα, καὶ αἱ Πιθηκοῦσαι, ἀφανάσματα τῆς ἠπείρου, καὶ αἱ Καπρέαι, καὶ ἡ Λευκωσία, καὶ Σειρῆνες, καὶ αἱ Οἰνωτρίδες. αἱ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πελάγους ἀνέδυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχοῦ συμβαίνει. τὰς μὲν γὰρ πελαγίας ἐκ βυθοῦ μᾶλλον ἀναχθῆναι πιθανὸν, τὰς δὲ προκειμένας τῶν ἀκρωτηρίων καὶ πορθμῶν δὲ ἠρημίας, ὑπολυθῆναι δοκεῖν δὲ λογώτερον, πλὴν εἴτε δὴ καὶ τοῦτο τὴν αὐτὴν συνέμαι τῇ πόλει γέγονεν, εἴτε δὴ τῆς τῶν φάσεως τὸ πόλεως, ὡς ἂν βασίλου τῇ λατίνῃ φωνῇ προσαγορεύσαν τῶν σαννιτῶν δὴ τὸ οὖν ἀρχηγέτας αὐτῶν κοινωνῆσαι ῥωμαίοις τῆς πολιτείας, καὶ ὧν πολὺ χρήσασθαι τῇ λατίνῃ δὴ λέκτῳ, πάρεστι σκοπεῖν ὁποτέρως ἔχει τἀληθες. ὧν φανῆ δ' οὖν πόλιν οὖσαν, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκήσασαν, πολλοὺς δ' ἄνδρας παρεχομένην ἀξίους λόγου, οὐ μὲν ἧς πολιτικῆς ἀρετῆς, οὐ δὲ ἧς παιδείας, κατασκάψαι διονύσιον, κἀπασάμενον, ὅτι αὐτὴν μὲν κόρην πρὸς γάμον τὴν τοῦ δημίου θυγατέρα, πρυτέιναν. ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ μορφῆ τε κάτισματι ἀναλαβὼν, φοιβίαν ἐκάλεσεν ὕδη πύῤῥον. ἡ δὲ ῥηγίνων φρουρὰ παραπονηθέντας, διέφθειρε οὐ πλείονας. μικρὸν δὲ πρὸ τῶν μαρσικῶν, καὶ σεισμοὶ κατέσεψαν πολὺ τῆς κατοικίας. πομπήϊον δ' ἐκβαλὼν τῆς σικελίας σεβαστὸς καίσαρ, ὁρῶν λειπανδροῦσαν τὴν πόλιν, σωσίπολις ἐδίωκεν αὐτὴν ὧν ἐκ τοῦ ζόλου τινὰς, καὶ νῦν ἱκανῶς ἀνανδρεῖ. ἀπὸ δὲ τοῦ ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω, λόγιον πέτραν καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τ' χρόας γὰ παντάπασι καθόλου, εἰς ἣν τελευτᾶ φασὶ ἀπηνίνεν ὄρος. ἐνθένδε δ' ἡράκλεον, ὃ δὴ τελευταῖον ἀκρωτήριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν. κάμψαντι δ' ἔνθυς ὁ πλοῦς λιβὶ μέχρι πρὸς ἄκραν ἰαπυγίαν, εἶτ' ἐκκλίνει πρὸς ἄρκτον ἀεὶ, κἠ μᾶλλον, καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν, ὕδη τὸν κόλπον τὸν ἰώνιον. μετὰ δ' τὸ ἡράκλειον ἄκρα δὴ λοκρίδος, ἣ καλεῖται ζεφύριον,

& translocatis terris uniuersis? haud sanè longè à uerisimili fuisset, si hoc obtigisse quis dixerit. Nūc hisce reseratis oribus, per quę ignis respirat, & igniti lapides, & aquę effluūr, rarò uicinā freto tellurem motibus quassari. Eo autem tempore, cū omnes ad superficiē meatus occluderentur, in subterraneis cōcauitatibus, ardentes ignes, & spiritus uehementes, terremotus efficiebāt. Agitati uerò uentorū uiolētia loci cessere, & abscisi utrinq; mare, et hoc & aliud inter insulas iacēs admiserūt. Nā Prochyta et Pythecusę auulsę de terra partes sunt: eodem modo & Capreę, & Leucosia, & Sirenes, & Oenotriæ. Nonnullæ quidē ex ipso emergentes exiliere pelago, sicuti cōplurib. in locis, hoc etiā in tempore euenire cōstat. Nā quæ in medio iacent mari, è fundo in altū elatas esse credibilius est. Quę uerò ante promōtoria iacent, per angustū disiunctas esse fretū, & illinc auulsas uideri, rationabilius cēseri habet. Verūtamen siue ob eam causam nomē ciuitati factum est, siue propter illius claritatem cōsiderare licet, utro ueritas se modo habeat, cum Samnites Latino sermone, Regiā illam appellarint, prisci eorum authores, regendis ciuitatibus, communia cum Romanis instituta seruarint, ac plurimum Latinā linguā usurparint. Illustrem autem urbem extitisse, & in pleraq; oppida colonias constat deduxisse, et permultos celeberrimos edidisse uiros, seu gubernādæ reipublicæ uirtutem, seu doctrinæ magnitudinē spectes. Eam Dionysius solo æquauit, hac cōmotus causa. Nam cum ex ea ciuitate puellā in matrimoniū petisset, Rhegini seruī publici siue lictoris filiam ei protenderunt. Eius filius quandam urbis partem ac ceptam instaurans, Pyrrhi ætate, Phœbiam nominauit. Inde Campanorum præsidium, Rheginos, qui fidifragi apparuerāt, maxima parte deleuit. Terremotibus quoq; paulo ante bellum Marsicum, urbis pars magna corruit. Postea Cæsar Augustus fugato ex Sicilia Pōpeio, cum desolatā hominib. urbem cerneret, acceptos è classe permultos ei dedit accolas, nunc autē bona satis est ciuitas. E Rhegio ad orientem nauigāti, promontoriū occurrit, quod à colore Leucopetram, id est saxum album appellant, per stadia quinquaginta, ubi mōtis Apennini finem adesse aiunt. Hinc Herculeū promontorium extremum ad meridiem inclinatur. Nam cum deflexeris, statim uento nauigandum est Africo, usque in Iapygiam, postea in Septentrionem semper, & ma-

et magis in occasum uergit in sinũ Ioniũ. Post Herculeũ, Locri agri promontoriũ offertur, quod Zephyriũ appellat, portũ habens ueni entibus ab occasu uẽtis commodũ, qua ex causa & nomen assequit. Deinceps Locri Epizephyrij, urbs insignis. Quoniã à Locris Criseũ habitantib. sinũ, coloni huc profecti sunt, Euanthe ductore, paulo post conditã Crotonã atq; Syracusas. Qua in re fallit Ephorus, eos ab Locris Opõtijs descendisse inquiẽs, triennio aut quadriẽnio cũ Zephyriũ incolerent. Postmodũ urbẽ transtulerũt, opem ferentib. Syracusanis unà cũ ijs, apud quos est lacus Lucrinus, ubi Locri in expeditionẽ profecti fuerãt. Nam è Rhegio usq; Locros D C intersunt stadia. Situ est aũt oppidũ in quodã mõtis supercilio, quod Esopis uocatur. Eos autem primos legib. scriptis usos esse opinio est, & plurimũ temporis rempublicã optimis rexisse institutis. At Dionysius eiectus à Syracusis flagitiosissimè omniũ abusus est: quippe ornatis spõsalib. puellas, cubicula & thalamos irrumpẽs, uitiabat. Formosas uerò & maturas uiro uirgines in unũ cõgregabat, dehinc dimissas integris alis colũbas, in conuiuio illas nudas in circuitu quæritare & captare uidebat. Nõnullas q; sandalia soluta calciãtes, partim supnè, partim infimè sectari dicebat, dedecoris causa. De quib. pœnas dedit postmodũ, cũ re cuperaturus imperiũ rursus in Siciliã regressus esset. Locri enim cæso Dionysij præsidio, primò quidẽ in libertatẽ sese uendicarunt, dehinc uxorẽ illius ac liberos in potestatem suã redegerũt. Erãt autẽ filiæ quidẽ duæ, filius unus minor natu, sed iã ad adolescentiã peruẽniens. Alter enim Apollocrates nomine unà cum patre in expeditionẽ comes reuersionis in regnũ causa, profectus fuerat. Cũ aũt Dionysius pariter ac pro eo Tarẽtini multis eos fatigarent precibus, ut corpora redderent redẽptione, quæ cũ q; collibuisset accepta nullo pacto restituerũt, at obsidionis incõmoda, agrorũ q; populationẽ potius tolerarũt, & iracũ diã furorẽ q; omnẽ, in filias euomuerũt. eas nanq; passim cõstupratas demũ strãgularũt, corpora deinde cõcremauerũt: ossa q; cũ molẽdo attriuissẽt, in mare dissipauerũt. Ephorus describẽdis Locrorũ legib. memoriã faciens, quas ex Cretẽsib. & Spartanis & Areopagitarũ institutis, Zaleucus cõscripsit, inquit, illud in primis nouũ induxisse Zaleucũ, ut cũ pristinæ leges definiendarũ condẽnationũ in singulis delictis modum iudicibus ipsis concederent, ille per leges ipsas terminauit. Putauit enim iudices ipsos haud eandem eadem de re habituros esse sententiã,

ἔχουσι τοῖς ἐπιχωρίοις αὐλίοις λιμένα, ἐφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα. ἐνθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροὶ οἱ ἐπιζεφύριοι. ἐπεὶ Λοκρῶν ἄποικοι τὸν χρόνον μικρὸν ὕστερον τῶν ἀπὸ Κρότωνος καὶ Συρακουσῶν λειστὸν ἀποικισθέντων ὑπὸ Σύβαριτῶν. ἔφορος δ' οὐκ οὖν τὸν ὀπωπιακὸν Λοκρῶν, ἀρχαίους φήσας. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦτο, ἢ πέμπτον ἤδη τοῦτο ἐπιζεφύριον, εἶτα μετηνεγκαν τὴν πόλιν, συμπραξάντων καὶ Συρακουσίων. ἅμα γὰρ οὗτοι, ὧν οἷς καὶ ἐστὶν ἐκεῖ χερρόνησος Λοκρία, ὅπου οἱ Λοκροὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. εἰσὶ δ' ἀπὸ βηγίου μέχρι Λοκρῶν ἑξακόσιοι σταδίοι. ἵδρυται δ' ἡ πόλις ἐπὶ ἀφρύος, ὃν ἐσωπὸν καλοῦσι. πρῶτοι μὲν νόμους γραπτοῖς χρήσασθαι πεπιστεύθησαν εἰσί, καὶ πλείστον χρόνον εὐνομηθέντας, Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῶν Συρακουσίων, ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο. ὃς γε πρῶτον μὲν παρεισιὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, τὰς νυμφοστολιδείσας. συναγαγὼν δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, πρωϊσθρὰς ὁλοπήρους γὰρ τοῖς συμποσίοις ἤθελε, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνὰς, τινὰς δὲ καὶ σανδάλια ὑποδεδυμένας ἄζυγα, τὸ μὲν, τὸ δὲ παπεινόν, ὧν διώκειν ἔφασαν τὸ ἀπρεποῦς χάριν. δίκας μὲν τοιγε ἔπεσιν, ἐπεισὶν πάλιν εἰς τὴν σικελίαν ἐπανῆλθεν, ἀναλαμβάνων τὴν ἀρχήν. καταλύσαντος γὰρ οἱ Λοκροὶ τὴν φρουρὰν, ἠλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὴν παιδίων λύσιοι κατέσησαν. δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, καὶ τὴν ὑὸν ὁ νεώτερος ἦλιξ μάρακιον. ἄτοπος γὰρ ἀκρολοκράτης σωτὴρ ἀπὸ τὴν πατρὶ τὴν κάθοδον. πολλὰ δὲ δεόμενοι τοῦ Διονυσίου, καὶ αὖ τοῦ καὶ ταραντίνοις ἐᾶσαι αὐτοῦ πωλεῖσθαι τὰ πράγματα ἃ οἷς αὖ ἐθελήσουσιν, οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν ἐπέμειναν καὶ πόρθησιν τῆς χώρας. τὸν δὲ θυμὸν εἰς τὰς θυγατέρας ἦν πλεῖστον ἀπέχρεων. καταπορνεύθείσας γὰρ, ἐστραγγάλισαν. εἶτα καύσαντες τὰ σώματα, κατήλεσαν τὰ ὀστᾶ καὶ κατεπόντωσαν. τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομοθεσίας μνησθεὶς ἔφορος, ὧν ζάλευκος συνέταξεν, ἔν τε τῇ Δρηπτικῇ νομίμων, καὶ Λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῆς ἀρεοπαγητικῶν. φησὶν γὰρ τοῖς πρώτοις καινίσαι τοῦτον τὸν ζάλευκον, ὅτι τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ὑπερφώτων ὀφείλειν ἐφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος γὰρ τοῖς νόμοις διώσας, ἡγούμενος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικασῶν οὐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν,

oportuit

δεῖν δὲ τὰς αὐτὰς ἐπαινεῖν, καὶ τὸ ἁπλουστέρως πρὸς τὴν αὐτῶν συμβολαίων διατάξαι. θουρίους δ' ὕστερον ἀκριβοῦν θέλοντας πρὸς τὴν ἄκρων, γνησιωτέρους μὲν γενέσθαι, χείρονας δέ. σύνομεῖσθαι γάρ, οὐ σὺν γε τοῖς νόμοις ἅπαντας φυλαττομένους τὰ τὴν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς ἁπλῶς ἠσκημένοις. οὗτος δὲ καὶ πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλεῖστοι νόμοι, καὶ δίκαι παρὰ τούτοις, καὶ βίοι μοχθηροί. καθάπερ καὶ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοί, καὶ νόσους εἶναι πολλάς. τὸ δὲ ἅλυκος ποταμοῦ τὸ διορίζοντος τὴν ῥηγίνων ἀπὸ τῆς λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγα διεξιόντος, ἴδιόν τι συμβαίνειν, τὸ πρὶ οὐ τέττιγας. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν λοκρῶν πόλει φθεγγονται, τοῖς δ' ἀφώνοις εἶναι συμβαίνει. τὸ δ' αἴτιον εἰκάζουσιν ὅτι τοῖς μὲν παλίσκιόν ἐστι τὸ χωρίον, ὡς τ' ὑδρόσους ὄντας μὴ διαξηραίνειν οὐ γυμνάς. τοῖς δ' ἡλιαζομένοις, ξηροὺς καὶ διαπτώσεις ἔχειν, ὥστ' ἀπ' αὐτῶν εὐφυῶς ἐκπίπτειν ᾠδὴν τὸν φθόγγον. ἐσθέκνυτο δ' αὐδρίας ἐν τοῖς λοκροῖς σύνομον τὸ κιθαρῳδεῖν, τέττιγα ᾠδὴ τὴν κιθάραν καθήμενον ἔχον. φησὶ δὲ τίμαιος, πυθίοις ποτὲ ἀγωνιζομένοις, εἴτε τὸ αἰσιωνα ῥηγῖνον αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ λοκρικοῦ. τὸν μὲν δὴ αἰσιωνα θέλεσθαι τὴν δελφῶν ἑαυτοῦ συμπράττειν· ἰσοῦσθαι γὰρ εἶναι τοῦ θεοῦ σὺν προγόνους αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀρχαίαν φιλίαν ἐστάλθαι, τὸ δ' σύνομον φήσαντος ἀρχὴν μηδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς τὴν πρὶ φωνὴν ἀγωνισμάτων, παρ' οἷς καὶ οἱ τέττιγες ἦσαν ἄφωνοι, τὰ σύφθογγότατα τὴν ζώων, ὅμως δυσθυμεῖσθαι. μηδὲν ἧττον τὸν αἰσιωνα καὶ τὴν ἐλπίδα τὴν νίκην ἔχειν. νικῆσαι μέν γε τὸν σύνομον, καὶ ἀναχθῆναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα τὴν πατρίδι, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, μιᾶς τῶν χορδῶν ῥαγείσης, ὑπῆσας τέττιξ ἐκπληρῶσαι τὸν φθόγγον. τὴν δ' ἐπὶ τῶν πόλεων τούτων μεσόγαιαν, βρέτιοι κατέχουσι, καὶ πόλεις γε τοῦτο μαμέρτιον, καὶ ὁ δρυμὸς ὁ φέρων τὴν αἴσιον πίτυν, ἣν βρεττάνιον σίλαν καλοῦσιν. ὄνομος δὲ καὶ σύριγξ, μῆκος ἐπαισθήσιμον σταδίων. μετὰ δὲ λοκρούς, σάγρας, ὃν θηλυκῶς ὀνομάζουσιν, ἐφ' οὗ διοσκούρων, πρὶ οὓς λοκροὶ μύριοι μετὰ ῥηγίνων πρὸς δικαιρεῖς μυριάδας κροτωνιατῶν συμβαλόντες ἐνίκησαν. ἀφ' οὗ τὴν παροιμίαν πρὸς τοὺς ἀπιστοῦντας ἐκφέρειν φησίν, ἀληθέστερα τῶν ᾠδὴ σάγρα. πεσεμυθόλυκοι δ' εἰσί, καὶ διότι αὐθυμερὸν τὸν ἀγῶνος γενέσθαι

oportere autem easdem approbare, & de cõtractibus ijsdem simpliciori quodã modo instituere. Thurios postea, cũ prẽterLocros acutius explicare uoluisset, celebriores quidẽ, cẽterũ deteriores euasisse. Bonos quippe legũlatores esse, nõ qui omnia accusatorũ acta cauerint, sed qui in simpliciter latis persistant. Hoc et à Platone dictũ est, quib. leges adsunt plurimæ, ac pœnæ plurimę, ijs & uiuẽdi ritus deprauatos esse. Sicut quib. plures adsunt medici, ijs & ęgritudines permultas adesse, probabile est. Cũ fluuius Alex Rheginũ à Locrẽ si disterminet agro, qui per uallẽ profundam cursum habet, peculiare quoddã hic de cicadis obuenit. quę enim in Locrorũ ripa uersantur, sonãtius stridẽt: illis alijs uox nulla cõtingit. Eius rei hãc causam suspicant esse. nã cum ijs omnino umbrosa regio sit, unde roscidas alarũ pelliculas minimẽ pandãt, illis sole feruida est, ut aridas & ueluti corneas habeãt, unde aptè stridor emittit. Apud Locros Eunomi citharœdi statua ostẽditur, quæ insidentẽ citharæ cicadã habet. Timæus posteris scriptũ reliquit, in Pythiorũ quondã certamine Eunomũ, & Rheginũ Aristonẽ aliquãdo in contentionem uenisse, uter præmiũ sortiretur: Aristonem fusis precib. Apollinẽ inuocasse Delphicũ, ut sibi adiutor afforet. maiores enim suos deo ipsi cõsecratos fuisse, et à Delphis Rhegium missam esse coloniã. Eunomũ aũt dixisse, illis nunc̃ de musica ab eorũ primordio fuisse certamina, cũ quidẽ apud eos cicadę cunctorum animaliũ cantu suauissimæ, omni sono destitutæ sint. Nihilominus Aristonẽ adlaudem comparandã fuisse impigrũ, spec̃ uictoriã iam cõplecti. Tamen Eunomũ uictorem declaratũ, statuam quã diximus, in patria posuisse. Nã cũ inter certandũ chorda una fracta defecisset, cicada superuolãs adstitit, quæ supplementa uocis faceret. Super has urbes Brutij mediterraneã occupãt, ubi Mamertiũ situ est oppidũ nobile, et sylua picis ferax optimę, quã Brutianã uocãt, proceris arborib. & aquis referta, ad stad. D C C. lõgitudinis. Post Locros Sagra fluuius labit, quẽ fœmininẽ nominãt. In cuius ripa Castoris & Pollucis arę sitę sunt, ad quas decem Locrorũ millia, unà cũ Rheginis aduersus Crotoniatas, numero centũ et triginta millia, Marte collato uictores euaserũt. Quo ex negotio ortũ est aduersus incredulos puerbiũ, ἀληθέστερα τῶν ᾠδὴ σάγρα, id est, Veriora ijs quę apud Sagrã acciderunt. Addidere plerique, quo die certamen initum est, ad Olympia

Olympia exiſtentibus ille nũciatus eſt euentus belli, & tanta celeritate nũciatæ pugnę uerítas cõperta eſt. Hanc ipſam uerò cladẽ Crotoniatis, ne magno ulterius perdurarent tempore, cauſam extitiſſe, memoriæ proditũ eſt, tanta quidem mortaliũ occiſorũ fuerat multitudo. Poſt Sagram Caulonia extat, prius Aulonia, quaſi Vallonia, à uicina conualle nomi nata, ab Achiuis ędificata, nunc aũt uacua eſt. Qui enim eam habitabãt, è Sicilia à Barbaris eiecti, illam ædificauere Cauloniã. Poſt hanc eſt Scylletiũ Athenienſiũ colonia, eorum qui Mneſthei comites fuere, hoc tẽpore Scylacicium uocatur. Tenentibus autem Crotoniatis, Dionyſius Locris terminum ſtatuit, ab urbeq; ſinus ipſe Scylleticus nomẽ accepit, qui ad Hipponiatẽ ſinũ, iſthmũ quã diximus efficit. Conatus eſt autẽ Dionyſius iſthmũ illum mœnib. munire, in ea expeditione, quã cõtra Lucanos ſuſcepit: uerbo quidem, ut intra iſthmũ habitantes redderet aduerſus Barbaros tutiores: re autem uera, ut cõmunẽ Græcorũ inuicẽ concordiã diſſolueret, & ſecurius interiores ſuo ſubderet imperio. uerùm exteriores incurſatiõe facta uetuerũt. Poſt Scylletiũ Crotoniatarũ fines ſunt, & lapygum terna promõtoria. Deinde Lacinium Iunonis templum, ſuperiori ætate locupletiſſimum, donisq; frequentiſſimis plenum, interualla quidẽ nõ iudicatu neq; dictu facilia. Verũtamẽ à freto uſq; Laciniũ templũ, interuallũ eſſe ſtad. duũm milliũ & trecentorũ, Polybius tradidit. Hinc itẽ ſpaciũ ad lapygiæ ultima ſtad. D C C. q̃d Tarẽtini ſinus os eſſe ferũt. Sinus aũt ipſe, nauigationis circuitũ ita ratiõe cõprehenſum habet, ad milliaria ducẽta & quadraginta. Vt aũt regionis deſcriptor Artemidorius ait, C C C & LXXX expedito uiatori. Tot aũt ſtadijs latitudo ipſius oſtij ſinus omiſſa eſt. Ad hybernos uerò ortus eius aſpectus uergit, ipſius autẽ initiũ eſt Laciniũ. Statim enim ubi flexeris ibi urbes Græcę fuerant, quę nunc nullę ſunt, excepto Tarẽto. Cęterũ propter quarundam claritatẽ, amplius de illis repetenda memoria eſt. Prima Croto eſt, à Lacinio C & L. diſtans ſtad. Eſt & Aeſarus fluuius & portus, & fluuius alter Neæthus nomine, quorum cognomina caſu proueniſſe dicuntur. Nam in Achiuorum errore, quoſdam ab Iliaca claſſe applicuiſſe, ad locorum exploration em egreſſos. Troianas uerò mulieres nauigationis comites tam longi pertæſas pelagi curſus, naues incendiſſe, quas uiris deſertas eſſe nouerant,

ὁλυμπάσιν, ἀπαγγελθέντος τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβὰν, καὶ εὑρεθέντος τὸ τάχος τῆς ἀγγελίας ἀληθὲς. ταύτῃ δὲ τῇ συμφορᾷ αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κροτωνιάταις φασί, τὸ μὴ πολλῷ ὕστερον συμμεῖναι χρόνον, ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν τότε πεσόντων αὐθρώπων. μετὰ δὲ τὴν σάγραν ἀχαιῶν ἱκέσιμα ἱκάλωνία, πρότερον δ' αὐλωνία λεγομένη, ἀλλὰ τὸ προκείμενον αὐλῶνα, ἔστι δ' ὄρεμος. οἱ γὰρ ἔχοντες τὴν σικελίαν τοὺς τῶν βαρβάρων ἐξέπεσον, καὶ τὴν ἐκεῖ καυλωνίαν ἔκτισαν. μετὰ δὲ ταύτην σκυλλήτιον, ἄποικος ἀθηναίων τῶν μετὰ μενελάου, νῦν δὲ σκυλάκιον καλεῖται. Κροτωνιατῶν δ' ἐχόντων, διονύσιος λοκροῖς μέρος ὥρισεν. ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως καὶ ὁ κόλπος σκυλλητικὸς ὠνόμασται, πρίν γε μὴν ἱερωνύμου ἐλθεῖν, πρὸς τὴν ἱππωνιάτιν κόλπον. ἐπεχείρησε δ' ὁ διονύσιος καὶ διατειχίζειν τὸν ἰσθμόν, στρατεύσας ἐπὶ λευκανούς· λόγῳ μὲν, ὡς ἀσφάλειαν παρέξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς ἐντὸς ἰσθμοῦ· τὸ δ' ἀληθὲς, λύσαι τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν βουλόμενος, ὥστ' ἄρχειν τῶν ἐντὸς ἀσφαλῶς, ἀλλ' ἐκώλυσαν οἱ ἐκτὸς ἐπελθόντες. μετὰ δὲ τὸ σκυλλήτιον ἡ κροτωνιάτις χώρα, καὶ τῶν ἰαπύγων ἄκραι τρεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λακίνιον, ἱερὰς ἰδρύσθαι, πλούσιον ποτὲ ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν, τὰ δ' ἀφανισθέντα δ' οὐκ εὐκόλως λέγεσθαι, πλὴν ὥς γε ὦν πολὺ σταδίους ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι λακινίου, πολύβιος ἀπολείπουσι διχιλίους καὶ τ'. ἐντεῦθεν δὲ καὶ σταδίους εἰς ἄκραν ἰαπυγίαν ψ'. ἔνιοι μὲν οὖν τόμα λέγουσι τὸ ταραντίνου κόλπου. αὐτὸς δ' ὁ κόλπος ἔχει περίπλουν ἀξιόλογον, μιλίων διακοσίων μ', ὡς ὁ χωρογράφος φησί, τ' π' εὐξείνου ἀρτεμίδωρος. ἐνίοις δὲ καὶ λείπειν τὸ πλάτους τὸ στόματος τοῦ κόλπου. βλέπει δὲ πρὸς ἀνατολὰς χειμερινὰς, ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τὸ λακίνιον. κάμψαντι γὰρ εὐθὺς αἱ τῶν ἀχαιῶν πόλεις ἦσαν, αἱ νῦν οὐκ εἰσὶ πλὴν τῆς ταραντίνων, ἀλλὰ διὰ τὴν εὐφυΐαν τῶν τόπων, ἄξιον καὶ ὧν πλέον αὐτῶν μνησθῆναι. πρώτη δ' ὀγδοήκοντα σταδίοις ἀπὸ τοῦ λακινίου. καὶ ποταμὸς αἴσαρος καὶ λιμήν, καὶ ἄλσος ποταμοῦ, νέαιθος, ὧν τὴν ἐπωνυμίαν γενέσθαι φασίν, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. καταχθέντας γάρ τινας τῶν ἀπὸ τοῦ ἰλιακοῦ στόλου πλανηθέντων ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγουσιν ὧν τὴν κατάσκεψιν τῶν χωρίων. τὰς δὲ συμπλεούσας αὐτοῖς γυναῖκας καταμαθούσας ὄρεμα αὐθρώπων τὰς πλοῖα ἐμπρῆσαι βαρυνομένας τὸν πλοῦν, ὥστ'

ὥστ' ἀναγκαδῶαι μῦειν ἐκείνους, καὶ τῶ γῶ ασυσιαίαν ὀρῶντας, σύθυς δὲ καὶ ἄλλων πλειόνων εἰσαφικνουμένων καὶ ζηλωτὰς ἐκείνους κατὰ τὸ ὁμόφυλον, πολλὰς κατοικίας χρύεδαι, ὧν αἱ πλείους ἐπώνυμοι τῶν τρώων ἐγένοντο. καὶ ποταμὸς δὲ ὁ νέαιθος ἀπὸ τῶ πάθους τῶ προσωνυμίαν ἔσχε. φασὶ δ' αὐτίοχον τὸν θεοῦ φήσαντος ἀχαιοῖς κρότωνα κτίζειν, ἀπελθεῖν μύσκελον κατασκεψόμενον τὸν τόπον. ἰδόντα δ' ἐπισμύλου ἤδη σύβαριν, ποταμῶ τῶ πλησίον ὁμώνυμον, κρίναι ταύτην ἀμείνω. ἐπανορθῶδαι δ' οὖν ἀπόντα τὸν θεόν, εἰ σὸν εἴη, ταύτην αὖ ἐκείνης κτίζειν· τὸν δὲ αὐτεπεῖν. ἐτύχανε δὲ νυόκυφος ὢν ὁ μύσκελος·

Μύσκελε βραχύωτε πάρος σέθεν ἄλλο μαντεύων.
Κλάσματα θηρεύεις ὀρθὸν δ' ὅ, τι δῶς τὸν ἐπαίνει.

Ἐπανελθόντα δ' κτίσαι τῶ κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τοῦ ἀρχίου τοῦ τὰς συρακούσας οἰκήσαντος, πρωταλύσαντος ἐξ τύχης, ὑπὸ ἃ ἥρμητο ὧδε ἐκ τῶν συρακουσῶν οἰκισμόν. ὤκησαν δ' ἰάπυγες τὸν κρότωνα πρότερον, ὡς ἔφορος φησί. δοκεῖ δ' ἡ πόλις τά τε πολεμικὰ ἀσκῆσαι καὶ τὰ περὶ τῶ ἄθλησιν. ἐν μιᾷ γοῦν ὀλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων πρωτεύσαντες τῆς σταδίου ἐπὶ ἀνδρῶν ἅπαντες ἐστέφανται κροτωνιᾶται, ὥστ' εἰκότως εἰρῆδαι δοκεῖ, διότι κροτωνιάτης τῶν ἔσχατος, πρῶτος τῶν ἄλλων ἑλλήνων· ἐκ τῶν πρωτείαν δὲ ὑγιεινὸν κρότωνα λέγουσαν, ἐντεῦθεν εἰρῆδαί φασιν, ὡς τοῦ τόπου πρὸς ὑγείαν καὶ εὐεξίαν ἔχοντός τι φερόν· ὅθεν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀθλητῶν. πλείστους οὖν ὀλυμπιονίκας ἔχει, καίπερ οὐ πολλὰ χρόνον οἰκισθεῖσα· ἀπὸ γὰρ φθόρου, τῶν ὑπὸ σάγρα στασάντων ἀνδρῶν τοσούτων τὸ πλῆθος. προσέλαβε δὲ τῇ δόξῃ, καὶ τὸ τῶν πυθαγορείων πλῆθος. καὶ μίλων, ὃν φανείσατος μὲν τῶν ἀθλητῶν γεγονὼς, ὁ μιλητὴς δὲ πυθαγόρου διατρίψαντος ἐν τῇ πόλει πολὺν χρόνον. φασὶ δὲ ἐν τοῖς συσσίτοις, ποτὲ τῶν φιλοσόφων πονήσαντος σύλου, τὸν μίλωνα ὑποδύντα σῶσαι ἅπαντας, ὑποσώσαντα δ' ἑαυτόν. τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα εἰκὸς καὶ τῶν ἰσορουμένων ὑπό τινων εὑρέδαι καταφρονῶ τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποτὲ δι' ὕλης βαθείας, παραβλῶαι τῶν ὁδὸν ὡς πλέον· εἶδ' εὐρὼν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας ἅμα καὶ ὤσλας εἰς τὸ διάσχισιν βιάζεδαι πρὸς τὸ διασπῆσαι τελέως.

Qua ex cauſa illi mãſiſſe coacti ſunt, præſertim cum terrarũ uirtutem cernerent. Eueſtigioq; plurimos alios aduentantes, & pro ſanguinis neceſsitudine ipſos imitantes, multas habitandi effeciſſe ſedes. E' quib. plures Troianorum ſimilẽ appellationem aſſecuti ſunt. Neæthos etiam annis ex malorũ euentu uocabulum uendicauit. Vt uerò auhor eſt Antiochus, cum Achiui à Deo oraculum cepiſſent, ut Crotonẽ conderent, Myſcellus ad cõſiderandum locum acceſsit. Qui cum iam ædificatam cerneret Sybarin, à uicino flumine cognomen habentem, hanc præſtantiorem eſſe iudicauit. Ea propter reuerſum ad oraculum, denuo rogaſſe, Nunquid hãc pro illa cõdere datum eſſet. Cui Deus has reddidit uoces. Erat autem gibbus Myſcellus, (te.
Terga breuis Myſcelle, tuo de pectore mit-
Cætera perquirens fruſtra, en uenaris iniqua:
At rectũ quodcũq; datur, tu laude probato.

Videadagiũ, Donũ quodcunq;.

Reuerſus igitur Crotonẽ cõſtruxit, Archiæ auxilio, qui Syracuſas cõdidit, cũ fortè an nauigaſſet, quo tẽpore Syracuſas ædificare conſtituebãt. Antea ſanè Iapyges Crotonẽ, Ephoro teſte, incolebãt. Fuit autem ciuitas rei belli cæ peritiſsima, nec paruã exercendis athletis operã dedit. In uno igitur Olympiaco certamine, ſeptem uiri qui cæteros ſtudio ſuperarũt, Crotoniatæ fuere omnes. Iureitaq; dici uiſum eſt, Qui Crotoniatarum poſtremus eſt, is reliquorũ Græcorũ primus eſt. Vetus quoq; prouerbiũ alterũ, Crotone ſalubrius. Quod inde ortũ eſſe aiũt, quia locus ipſe ad ſalubritatẽ, et bonas habitudines, propter athletarũ multitudinẽ, plurimũ conferat. Plurimos enim ad Olympia uictores, id eſt, olympionicas habuit, licet haud tẽpore multo habita, cũ tãtus uirorũ numerus ad Sagrã ad internecionẽ ceciderit. Ad eius gloriã acceſsit ingẽs Pythagoreorũ cœtus. Nec nõ athletarũ celeberrimus Milo, Pythagoræ diſcipulus, qui ea in urbe multũ cõtriuit tẽporis. Fama eſt, colũna quãdoq; in philoſophorũ contubernia laborante, Milonem ſubeuntem, ſaluos reddidiſſe uniuerſos, deindeq; ſeipſum extraxiſſe. Quo membrorum robore fretum, uitæ ſubuerſionem offendiſſe, haud incredibile dixerim, de qua ſcriptores quidã tradidere. Ferũt igitur cũ profundam denſamq; per ſyluam iter faceret, longè à tramite deuiaſſe. Truncum deinde ingentem, adactis cuneis inueniens inſertis manibus pariter ac pedib. in ſciſſura eius hiantem, ut penitus diſcinderet, eſſe conatum.

Videadagiũ, Crotoniatarum poſtremus. Et hic prouerb. Crotona ſalubrius

Tantum autem solummodo ualuisse, ut exilirent cunei, ligni uerò partibus statim in se cocuntibus, derelictum in eius generis laqueo à feris deuoratum fuisse. Deinceps ab Achiuis conditum oppidum Sybaris est ducentis distans stad. inter duos situm fluuios, Crathidem & Sybaridē. Eius aūt condendæ author est Isseliceus. Eò autem excellētiæ & fœlicitatis ea ciuitas excreuit, ut quaternas proximas rexerit gentes, & quinq; ac uiginti urbes suo subdiderit imperio, et contra Crotoniatas trecentorum hominum milliū exercitum duxerit. Super Crathide uerò domicilia habentes L in circuitu stad. Totam autem hanc fœlicitatem intra dies LXX Crotoniatæ illis interceperunt, adeò delicijs et luxuria intēperātes defluebāt. Vrbe enim potiti, inducto fluuio cuncta demerserunt. Pauci ea ex clade superstites adunati cohabitabant, quos temporis interuallo Athenienses, alijq; Græci prorsus extinxerūt. Nam in societatem ciuitatis peruenientes, eos per contemptum habitos trucidarunt. Et urbem alium in locū prope transpositam ædificarēt, & eos Thurios, ducto de fonte uocabulo, nuncuparunt. Si equi de Sybaride biberint, sternutamētis agitari cōstat: quamobrē ab eius potu greges amouēt. Crathis autem homines in eo lotos cæsarie candidos & flauos efficit, ac multis medeī morbis. Thurij cū diutius beatā duxissent ætatē, tandem in Lucanorū seruitutē tracti sunt. Cūq; illos Tarētini destruerēt, ad Romanorū tutelam confugerūt. Qui quidē mittētes, pro uirorum paucitate accolas, mutato nomine ciuitatem Copias appellauere. Post Thurios Lagaria est, castellū ab Epeo & Phocensib. ædificatum. Vnde & Lagaritanū uinū dulce ac molle, & à medicis mirificè commendatū. Thurinum quoq; inter uina nobilissimum est. Postea Heracleopolis supra mare paululū & nauigabiles amnes duo Acíris & Síris, super q̄ eiusdē nominis est ciuitas Troiana: à qua procedente tempore deducti à Tarentinis coloni, Heracleam tenuerunt. hæc ipsa Heraclienſium fuit emporium. Distabat autem ab Heraclea quatuor & uiginti stad. à Thuris autem trecentis, & triginta. Troianæ uerò ciuitatis coniecturam faciunt, Iliacæ Palladis simulacrum ibidem collocatum: quod cū capta ab Ionibus urbe confugiētes ad illud supplices auulsissent, labra & palpebras agitasse, rumor est. Hos enim cum Lydorum dominatum fugerent, eò habitatores aduentasse,

ποσοῦτον δ' ἴσχυσε μόνον, ὥστ' ἐκπιεσθῆναι τοὺς σφῆνας, εἶτ' δύθις συμπιεσθῆναι τὰ μέρη τοῦ ξύλου, ἀρηφθέντα δ' αὐτὸν γε τοιαύτη πάγη θηρόβρωτον γενέσθαι. ἐφεξῆς δ' ὅτι διακοσίοις σταδίοις ἀπωκισμένα ἡ σύβαρις ἀνῃρέθη μεταξὺ ποταμῶν μεταξὺ Κράθιδος καὶ Συβάριδος. οἰκιστὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσελικεύς. τοῦτον δ' εὐτυχίᾳ διώκησεν ἡ πόλις αὕτη τοσοῦτον, ὡς τεσσάρων μὲν ἐθνῶν τῶν πλησίον ἐπάρξαι. πόλεις δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπηκόους ἔσχε. τριάκοντα δὲ μυριάσιν ἀνδρῶν ὑπὸ Κροτωνιάτας ἐστράτευσαν, πεντήκοντα δὲ σταδίων κύκλον περιπλήρωσιν οἰκοῦντον ὑπὸ τὸ Κράθιδι. ἐπὶ μὲν οὖν τρυφῆς καὶ ὕβρεως τὴν εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀφῃρέθησαν ὑπὸ Κροτωνιατῶν, χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ ἀθλιότητος, καὶ ἄλλων ἐλλιπόντων. οἱ σωθέντες μὲν ἐκείνοις ἀφίκοντο. καταφρονήσαντες δὲ αὐτῶν, οὓς μὲν διεχειρώσαντο, τὴν δὲ πόλιν εἰς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλησίον, καὶ θουρεῖς αὐτοὺς προσηγόρευσαν ἀπὸ Θουρίας ὁμωνύμου. ὁ μὲν οὖν εὐβαρὶς οὐ πίνοντας ἵππους ἀπ' αὐτοῦ, πεπαρκότους ποιεῖ· διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἀπείργουσιν ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Κράθις οὐ ἀνθρώπους ξανθοτριχεῖς καὶ λευκοτριχεῖς ποιεῖ λευκοὺς, καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη ἰᾶται. θούριοι δ' εὐτυχήσαντες πολὺν χρόνον, ὑπὸ λευκανῶν ἐδουλώθησαν. παραντίνων δ' ἀφελομένων ἐκείνους, ὑπὸ ῥωμαίους κατέφυγον. οἱ δὲ πέμψαντες σωτῆρας, ὀλιγοδρανοῦσι, μετωνόμασαν ὑπὸ κωπὰς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ θουρίους, λαγαρία φρούριον, ἐπείου καὶ φωκέων κτίσμα, ὅθεν καὶ ὁ λαγαρίτανος οἶνος, γλυκὺς καὶ ἄπαλος, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σφόδρα εὐδοκιμῶν. καὶ ὁ θουρῖνος δέ, τὴν γε ὄνομα οἶνος ὄν. εἶθ' ἡρακλειόπολις, μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. καὶ ποταμοὶ δύο πλωτοὶ ἄκεις καὶ σῖρις, ἐφ' οὗ πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος τροϊκή. χρόνῳ δὲ τῆς ἡρακλείας γῆν εὐθὺς οἰκισθεῖσα ὑπὸ ταραντίνων, ἐπίνειον αὐτὴ τῆς ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξε. διέχει δ' ἡρακλείας μὲν πεντήκοντα καὶ εἴκοσι σταδίους, θουρείου δὲ πρὸς λ καὶ τ. τῆς δὲ τῶν τρώων κατοικίας τεκμήριον ποιοῦνται τὸ τῆς ἀθηνᾶς τῆς ἰλιάδος ξόανον, ἱδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ κατανύσαι μυθεύουσιν ἀπαναιμάνων τῶν οἰκετῶν ἀπὸ ἰώνων τῶν ἐλόντων τὴν πόλιν. φεύγοντας γὰρ ἐπιλθεῖν οἰκήτορας τὴν λυδῶν ἀρχήν, καὶ βίᾳ

καὶ βίᾳ λαβεῖν τὴν πόλιν αὐτοχθόνων οὖσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴν Πολίειον. λέγεσθαι δὲ καὶ ναῦν καταμύειν τὸ ξόανον. ἐταμὸν μὲν οὖν καὶ τὸ οὕτω μυθεύειν ὥστε μὴ καταμύσαι φαινόμενον, καθάπερ καὶ τὸ γὴ Ἰλίῳ ἀγρυπνῆσαι κατὰ τὴν κατάληψιν Βιασμοῦ, ἀλλὰ καὶ καταμύειν λέγεσθαι. πολὺ δὲ ἐταμώτερον τὸ ποιῆσαι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἐξ Ἰλίου λεγόμενα ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς. καὶ γὰρ γὴ Ῥώμῃ καὶ γὴ Λαυϊνίῳ καὶ γὴ Λουκερίᾳ, καὶ γὴ Σιρίτιδι Ἰλιὰς ἀθλιᾶς καλεῖται, ὡς ἐκεῖθεν κομισθεῖσα, καὶ τὸ τῶν Τρωάδων δὲ τόλμημα, περιφέρεται πολλαχοῦ, καὶ ἄπιστον φαίνεται, καὶ πόρρω λόγου. τινὲς δὲ καὶ ῥοδίων λιτίσμα φασί, καὶ σειρῆσι, καὶ τὴν ὑδὶ τεθυωτον σύβαριν. φησὶ δ' αὐτίοχος τοὺς ταραντίνους, θουρίοις καὶ κλεάνδρου τοῦ στρατηγῶ φυγάδι ἐκ λακεδαίμονος πολεμοῦντας πρὸς τὴν σειρῆσι συμβῆναι καὶ σωσικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀκρίαν λειφθῆναι ταραντίνων· ὕστερον δ' ἡρακλείαν λεηθῆναι, μεταβαλοῦσαν καὶ τοὔνομα, καὶ τὸν τόπον. ἔξης δ' ὅτι μεταπόντιον, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ ὠνείου γὴ ἡρακλείας ἐστὶ στάδιοι μ̄ πῶς τοῖς ἑκατόν. πυλίων δὲ λέγεται λιτίσματων ἐξ Ἰλίου πλουσιώτων μετὰ νέστορα, οὓς οὕτως εὐτυχῆσαι ἀπὸ γεωργίας φασίν, ὥστε θρόνον χρυσοῦν γὴ δελφοῖς ἀναθεῖναι. σημεῖον δὲ ποιοῦνται γὴ λιτίσεως, τὸν τῆν νηλητίδων γάγισμόν, ὃ φανίδη δ' ὑπὸ σαυνιτῶν. αὐτίοχος δὲ φησιν, ἐκλειφθέντα τὸν τόπον, ἐποικῆσαι τὴν ἀχαιῶν τινὰς. μεταπεμφθῆναι δὲ κατὰ μῖσος τὸ πρὸς ταραντίνους τῶν ἀχαιῶν, τῶν ἐκπεσόντων ἐκ γὴ λακωνικῆς, ἵνα μὴ ταραντῖνοι γειτνιῶντες ὠφελήσαι γὴ τὸν τόπον. ἐνοῖν δ' οὐσῶν τῶν πόλεων τὴν μεταποντίων ἐγγυτέρω τὸ ταράντος, ὠκειῶσαι αὐτὰ ἀφιγμένους ὑπὸ συβαριτῶν, τὸ μεταπόντιον καταχεῖν. αὐτὸ μὲν γὰρ ἔχοντας, ἕξειν καὶ τὴν σειρῆσι. εἰ δ' ὑδὶ τὴν σειρῆσι πράσσοιεν, πρόδηλον εἶναι τοῖς ταραντίνοις τὸ μεταπόντιον γὴ πλησίας οὖσι. πολεμοῦντας δ' ὕστερον πρὸς αὐτοὺς ταραντίνους καὶ αὐτὰ ὑποδεδεγμένους οἰνωτρούς, ὑδὶ μέρει ἁλῶναι γῆς, ὅπερ γένεσθαι γὴ τότε ἰταλίας ὅριον, καὶ τῆς ἰαπυγίας. γὴ ταῦτα δὲ καὶ τὸν μεταπόντιον μυθεύουσι καὶ τὴν μελανίππην τὴν δεσμῶτην, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς βιωτὸν. δοκεῖ δ' αὐτίοχος τὴν πόλιν μεταπόντιον εἰρῆσθαι πρότερον, μέταβον παρονομασθῆναι δ' ὕστερον τήν τε μελανίππην οὐ πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς δῖον κομισθῆναι,

captoq; per uim oppido, quod indigenarum erat Aboriginum, illud eos appellasse Polium: nocturno etiam tempore mouentē labra & palpebras, Palladis imaginem commōstrari. Inuerecundi fortasis, & confidentis est huiusmodi iactare sermones, cū quibusdā id minimè factū esse appareat, sicut & in Ilio, cum Cassandra uiolaretur, sese auertisse Palladiū, oculosq; & ora aperuisse, mōstrari. At enim lōgè inuerecundius est, talia facere delatas ex Ilio imagines, quot & quāta posteris rerū scriptores prodidere. Nā & Romæ & Lauinij & Luceriæ & Siritide, Troiana Pallas uocatur, perinde ac inde portata. Et audax ipsum mulierū factū Troianarū, passim disseminatum uulgatur, & incredibile uidetur, licet factu possibile sit. Pleriq; autē & Siritin, & sitam super Teuthāte Sybarin, Rhodiorū opus esse affirmāt. Antiochus inquit, Tarētinos bellū Thuris & Cleandriæ Imperatori, è Sparta profugo, inferentes, de Siritidis uendicatione conuenisse, & cōmuniter habitasse, tamē Tarentinorum coloniā iudicari: postea uerò Heracleam uocari, et nomine & loco transmutato. Deinceps quidē est Metapontus, ad quā ab emporio Heracleę stad. sunt centū & quadraginta. Id oppidum à Pylijs, qui à Troia cum Nestore nauigarāt, ædificatum esse dicit. Eos tantū fœlicitatis è re rustica & agricolatione cōsecutos fuisse, fama est, ut Delphis donum obtulerint aureā ęstatē. Aedificationis autem signū faciūt inferias, quas Neleidas appellāt. Cæterùm à Samnitib. deleta fuit. Locū uerò ipsum destitutū habitauere quidā Achæi, qs ad Sybaridis cultores Achæi transmiserūt, ut author est Antiochus: transmisisse autem propter simultatem, quā ipsi electi è Lacedæmonia Achæi, aduersus Tarentinos exercebant, ne uicini Tarentini loco insultarent. Cum uerò duæ Metaponti ciuitates essent, Tarento propiores, Sybaritæ aduenis suaserūt, ut Metapontum occuparent. Nam cum hunc tenerēt facile, et Siritin habituros: qui si Siritin uerterentur, Metapontum Tarentinis adiunctu ros, qui à latere consisterent. Implicitos deinde bello cum Tarentinis, & impositis sibi Oenotrijs, in parte altera disiūctos, ubi tūc Italiæ terminus erat & Iapygiæ. Hic sanè de Metaponto & Menalippa in uinculis cōiecta, & eius nato Bœoto multa fabulant. Antiochus ciuitatē Metapontū prius dictū, postea in Metabum nomen trāsmutasse existimat. Et Menalippā, nō ad hunc, sed ad Diū deportatam,

argumento esse & sacram ædem Metabi, & & poetam Alium, qui Bœotũ, inquit, specio sa Menalippa in Dijs regia peperit. Author est Ephorus, Dallium Crisæ Delphis finitimæ tyrannum Metapontum condidisse. Rumor etiam est, Leucippum ab Achæis ad ciuitatem habitandam socium legatum fuisse. Qui cum locum à Tarentinis in usum ad dimenoctemq; petitum repetẽtibus nõ redderet, interdiu reposcentib. respõdebat, si ad sequentem noctẽ repeterent, se redditurum: at noctu ad diem sequentẽ referebat. Deinceps quidem Tarentum est & Iapygia: de quibus explicabimus, cum antea pro nostro ab exordio instituto, adiacentes Italiæ insulas lustrauerimus. Nam cum hactenus semper singulis gentibus uicinas dinumerauerimus insulas, & nunc tandem usq; in finem ad Oenotriam peruenerimus, quam solam Italiam nominauere prisci, iure eundem seruabimus ordinẽ, & ad Siciliã & proximas Siciliæ insulas accedemus. Est autẽ Sicilia trib. formata angulis, idcircoq; primis seculis Trinacria, posterius Trinacris appellata est, translato consonantiorem in uocem uocabulo. Figurã uerò eius tria terminãt promontoria, ora quidẽ Peloriad faucẽ, & Columellã, & Rheginos agros, angustum facit euripum, Pachynum ad orientem uergit, Siculoq; alluitur pelago, in Peloponnesum cursumq; Cretensem spectãs. Tertius est in Libyam extentus angulus, Lilybæum scilicet, hanc simul & hybernum prospectans occasum. E' lateribus autem, quæ his tribus finiuntur promontorijs, duo quidem paulisper concaua sunt: tertium uerò à Lilybæo in Pelorum proueniens curuum, quod quidẽ magnitudine superans, mille ac septingentorum, ac x x stadiorum est, ut ait Posidonius. Reliquorum autem, id quod est è Lilybæo in Pachynum, altero maius est. At enim latus freto & Italiæ proxim. ũ, minimum est. è Peloro ad Pachynum, quod stadijs mille & c & x x x numeratur. Ipsa in circuitu nauigatio, Posidonio teste, stadijs quatermil. & c c c definitur. Apud ipsum uerò loci descriptorem interualla particulatim diuisa per miliaria, maiora traduntur. à Peloro sanè ad Mylas, quinque ac uiginti. Ex Mylis ad Tyndaridem, totidem. Inde ad Agathyrsum triginta. Paria sunt ad Alæsam. Et rursum totidem ad Cephaledium. Hæc quidem sunt oppidula. Ad amnem uerò Himeram per mediam fluentẽ Siciliam, decem & octo.

ἐλέγχειν ἡρῶον τοῦ μετάβ, καὶ ἄσιον τ ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὴν βοιωτὴν δῖον φίλ μεγαίροις τέκεν δύσδης μελανίππη, ὡς πρὸς ἐκείνην ἀχθεσαν τὴν μελανίππην, ὁ πρὸς τ μετάβον. οἰκισὴς ἦ τοῦ μεταποντίου, σαύλιος ὁ λεύκιππος τύραννος γεγένηται φ πρὸ δελφούς, ὥς φησιν ἔφορος. ἔστι δέ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, ὡς ὁ τεισαμενὸς τὸν ἀχαιὸν ἐπὶ τὴν συνοικισμόν, λεύκιππος εἴη. χρησάμενος δὲ παρὰ τὴν ταραντίνων τὴν τόπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα μὴ ἀφεῖναι. μεθ' ἡμέραν μ λέγων πρὸς οὓς ἀπαιτοῦντας, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐφεξῆς νύκτα αἰτήσαιτο τὴν λάβοι, νύκτωρ δ' ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἐξῆς ἡμέραν. ἐφεξῆς δ' ὄντ ὁ ταρὰς καὶ ἰαπυγία· πρὸ ὧν ὁροῦμεν, ὅταν προτερήσωμεν τὰς προκειμένας νήσους τ ἰταλίας προδιοδεύσωμεν τ φ τῆς ἀρχῆς πρόθεσιν. ἀεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἑκάστου τὰς γειτνιώσας προσκαταλέγοντες νήσους, καὶ ναῦν ἐπεισὶ μέχρι τέλους ἐπελευσόμεθα τὴν οἰνωτρίαν, ὧν πρότερον τὴν ἰταλίαν μόνην ὠνόμαζον οἱ πρότερον, δίκαιοι ἐσμὲν φυλάξαι τ αὐτῆς τάξιν, ἐπελθόντες τ φ σικελίαν, τὰς περὶ αὐτὴν νήσους. ἔστι δ' ἡ σικελία, τρίγωνος τῷ σχήματι. τὴν μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἠῶ καὶ τὴν συρίαν, τὴν τῶν ἰαπύγων, πτυοειδὴς ἡ πελωρία, τὴν δὲ πρὸς ἕω, τὴν τοῦ σικελικοῦ κολυμβήθρου τὴν ἀκτὴν, βλέπουσα πρὸς τὴν πελοπόννησον, τὴν τὴν ὠδὶ κρήτης πόρον. τρίτη δ' ἐστὶν ἡ πρὸς ἑσπέραν τὴν λιβύην βλέπουσα πρὸς αὐτῇ ἄκρα τὴν τὴν χειμερινὴν δύσιν, λιλύβαιον. τὴν δὲ πλευρὰν, ἃς ἀμφοτερίζουσιν αἱ τρεῖς ἄκραι, δύο μὲν εἰσι κοῖλαι, μετρίως. ἡ δὲ τρίτη, διαρτὴ ἡ ἀπὸ τοῦ λιλυβαίου καθήκουσα πρὸς τὴν πελωριάδα, ἥπερ μεγίστη ὅτι σταδίων χιλίων τὴν ἐπέβαινεσάν, ὡς ποσειδώνιος ἔφησε, πεντακοσίων καὶ ἑπτά. τὴν δ' ἄλλην ἤτ' ἐπὶ πάχυνον ἀπὸ τοῦ λιλυβαίου μείζων φ ἑπτάρας. ἐλαχίστη ἦ ἡ ἑσπερμὴ τὴν τῆς ἰταλίας προσκὴς, ἡ ἀπὸ φ πελωριάδος ὠδὶ τὸν πάχυνον, σταδίων ὅσον χιλίων ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα. τὸν δὲ περίπλουν ὁ ποσειδώνιος σταδίων ποσαρακοσίων ὠδὶ τοῖς πεντακισχιλίοις ἀφαίνει. φ δὲ τῆς χωρογραφίας μείζω λέγεται τὰ διαστήματα, τῇ μὲν διερημία μιλιασμῷ. ἐκ δὲ πελωριάδος εἰς μύλας κε. ἑξῆς δὲ τὴν ἐκ μυλῶν εἰς τ τῶν δαιδάλων. εἶτα εἰς ἀγάθυρσον λ. τὴν τὰ ἴλα εἰς ἄλαισα. τὴν πάλιν ἴλα εἰς κεφαλήδιον. ταῦτα μὲν πολίχνια. εἰς δ' ἡμέραν ποταμὸν διὰ μέσης ῥέοντα τ σικελίας.

εἶτ' εἰς

ἔστ' εἰς παύορμον λε. β δὲ καὶ λ εἰς τὸ τῶν ἀγγείων ἐμπόριον. λοιπὰ δὲ εἰς λιλύβαιον λη. ἐντεῦθεν δὲ κάμψαντι ὠδὶ τὸ σωεχὲς πλευρόν, εἰς μὲν τὸ ἡρακλειον οε. ὠδὶ δὲ τὸ ἀκραγαντῖνον ἐμπόριον κ, καὶ ἄλλα κ εἰς καμαρίναν. ἔστ' ὠδὶ πάχωον ν. ἐνθεν πάλιν κατὰ τὸ πρῖστον πλευρὸν εἰς μὲν συρακούσας λε. εἰς δὲ καταύλων ξ. ἔστ' εἰς ταυρομένιον λγ. ἔστ' εἰς μεσσήνην λ. τειχὴ δὲ ἐκ μὲν πάχωου εἰς τελωρειάδα ρξ π. ἐκ δὲ μεσσήνης εἰς λιλύβαιον τὴν οὐαλερίαν ὁδὸν λε. ἔνιοι δ' ἀπλούστερον εἰρήκασιν, ὡς πορ ἔφορος, τὸν γε πρίπλουν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν ε. ποσειδώνιός τε τοῖς μίλιάσιν ἀφορίζων τὸν πλοῦν, καὶ πῶς ἀπέχον μὲν τὴν τελωρείαν, πῶς δὲ νότον δὲ λιλύβαιον, πῶς δὲ ἕω δὲ τὸν πάχωον τίθησιν. ἀνάγκη δὲ τὴν μιλιάστων ἐν παραλληλογράμμῳ σχήματι σχεδιαζομένων, τὰ ἐγγραφόμενα τρίγωνα, καὶ μάλιστα ὅσα σκαληνά, καὶ ὧν οὐδεμία πλευρὰ τῇ τοῦ παραλληλογράμμου ἐφαρμόζει, ἀναμόσως ἔχειν πῶς τὰ μίλιαστα σχήματα τῶν λόξωσιν. ὅμως δ' οὖν ἐν τοῖς δι σικελίας τῇ παλίᾳ πῶς νότον μειμγένη, ἡ τελωρειὰς ἀρκτικωτάτη λέγοιτ' ἂν καλῶς, τὴν τειῶν γωνιῶν, ὥστε τῶν ὧν ζυγνυμένων ἀεὶ ἀεὶ ὠδὶ τὸν πάχωον, ἐκκεῖσθαι πρὸς ἕω φαμὲν πρὸς ἄρκτον βλέπουσαν. πιπίσει δὲ τὸν πλευρὰν καὶ πρὸς τὸν πορθμόν. δεῖ δ' ὑπερφέρειν μικρὰν λαμβάνοντ' ὠδὶ χειμερινὰς ἀνατολάς. οὕτω γὰρ ἡ πίων παρακλίνει πρὸς οὖσιν ἀπὸ καταύλης ὠδὶ τὰς συρακούσας ἐπὶ τὸν πάχωον. δίαρμα δ' ὅδὶν ἀπὸ πάχωου, πρὸς τὸ στόμα τοῦ ἀλφειοῦ, στάδιοι δ'. ἀρτεμίδωρος δ' ἀπὸ πάχωου φήσας ὠδὶ ταίναρον εἶναι τετρακισχιλίους καὶ ἑξακοσίους, ἀπὸ δ' ἀλφειοῦ ἕως ἀμισὸν ἀ ξ λ, παραχρῆν ἂν δοκεῖ μοι λόγον μὴ οὐχ ὁμολογούμενα λέγειν τῷ φήσαντι τετρακισχιλίους εἶναι τοὺς ὠδὶ τὸν ἀλφειὸν ἀπὸ πάχωου. ἡ δ' ἀπὸ πάχωου πρὸς λιλύβαιον, ἐπορίωται δὲ ἡ τελωρειάδι, ἱκανῶς ἂν καὶ αὐτὴ δόξει ὁ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ σημείου πρὸς τὴν ἐπόρραν. βλέποι δὲ ἂν ἅμα πρός τε τὴν ἕω καὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τὸ σικελικὸν τελάγους κλυζομένη, τῇ δ' ὑπὸ τὸ λιβυκὸν τὸ πρὸς τὰς σύρτεις διήκοντι ἀπὸ ἡ καρχηδονίας. ἔξεστι δὲ καὶ ἀπὸ λιλυβαίου τοὐλάχιστον δίαρμα ὠδὶ λιβύλη χίλιοι καὶ ὀγδοηκόσιοι πρὸ καρχηδόνα, καὶ ὁ δὴ λέγεταί τις τῶν ὀξυδορκοτάτων ἀπὸ τινὸς σκοπῆς ὑπαγγέλλειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγομένων ἐκ καρχηδόνος σκαφῶν τοῖς ἐν λιλυβαίῳ.

Postmodum ad Panormū quinq; & triginta. Duo autē atq; triginta ad Aegestanorū emporium. At reliqua ad Lilybæū octo & triginta. Hinc cū ad contiguū latus deflexeris, ad Heracleā quidē septuaginta quinq;. Ad Agrigētinū uerò emporiū uiginti, & alia uiginti ad Camarinā. Postea ad Pachynū quinquaginta. Hinc denuò per tertiū latus ad Syracusas sex & triginta. Ad Catanā sexaginta. Ad Taurominiū triginta tria. Inde ad Messenā triginta. Terrestre uerò iter facienti, à Pachyno ad Pelorū centū sexaginta octo: è Messena q; ad Lilybæū per Valeriā uiā quinq; ac triginta. Pieriq; in quib. Ephorus, simplicius prodidere: nauigādi enim circuitionē dierū ac noctiū quinq;. Posidonius à climatū aspectu insulā definiēs, Pelorū quidē ad septentrionē locat, Lilybæū autem ad austrū, ad ortum uerò Pachynum. Necesse est autē, cum climata in parallelarum linearū forma diuiseris, maximeq; quæcunq; scalena, id est tribus lateribus imparia, & quorum latus nullum de figura per parallelas lineas ducta conueniat, discrepanter se habere ad climata, propter ipsam obliquitatem. Tamen in Sicilię situ ad Italiam, ad Austrum uergentem bene diceretur, quòd Pelorū magis quàm alij anguli, ad septentrionem spectat. Adiunctū igitur ab eo ad Pachynum ad orientē latus excurrere dicimus, ad arcton spectans. Latus aūt etiā ad euripū efficiet. Capiēda uerò quædā parua est inflexio ad ortus hybernos. Sic enim litus illud inclinat, si à Catana Syracusas uersus, ad Pachynum processeris. Interuallū est autē à Pachyno ad Alphei ostium, stadiorum quatuor millium. Cæterùm Artemidorus à Pachyno ad Tænarum quatuor mil. & D C esse dicit. Ab Alpheo uerò ad Amisum mil. CXXX. Qua ex re rationē mihi adhibere uidetur, ut ab eo discrepet, qui quatuor mil. ad Alpheū à Pachyno esse dixerit. Quid à Pachyno ad Lilybæū? Is enim magis quàm Pelorus ad occasum expositus satis est. Idem etiā à meridionali signo ad occasum satis appareret, spectaret & pariter ad ortū & ad Austrū. Hinc à mari Siculo aspersus, hinc à Libyco, quod à Carthagine si pelago peruenit ad Syrtes. Est autem à Lilybæo ad Africam circa Carthaginem minimum interuallū mille & quingēta stad. Quā quidē ad rem quiddā memoratur insigne: nē pe quendam prospectus acuti, cum in speculam ascendisset, naues Carthaginis portum egredientes, Lilybętanis numero renūciasse.

A' Lilybæo autem in Pelorū, latus in ortum obliquari neceſſe eſt, & inter occaſum & ſeptentrionem ſpectare. Ad ſeptentrionem quidem habens Italiam [illegible] occaſum mare Tyrrhenum, & Aeolias inſulas. Vrbes uerò extant, ad latus euripum efficiens, primùm Meſſena, deinde Taurominium, & Catana, & Syracuſæ. Quæ autem inter Catanam & Syracuſas fuerāt, defecere Naxus & Megara, ubi cunctorum eruptiones amniū occurrunt, qui in oſtio portuoſa ex Aetna delabantur. Hoc ſanè in loco Xiphoniæ promontoriū eſt. Has primas in Sicilia urbes, origine Græcas conſtitutas fuiſſe, Ephorus cōmemorat, poſt res Troianas. priſcos enim illos Tuſcorum & ea inhabitantium loca, latrocinia formidantes crudelitatemq; barbarorum, ne ad mercaturam quidem cò nauigare auſos fuiſſe, Theoclem uerò Athenienſem uentis agitatum, Siciliam contemplatū fuiſſe, intellectaq; mortalium ſolitudine & terræ uirtute, remeaſſe. Is cum Athenienſes inducere nequiret, acceptis Chalcidenſibus Euboeæ, magno numero, loníbusq; nōnullis, & Dorienſibus, magna ex parte Megarenſibus, eò nauigauit. Ex his igitur Chalcidenſes Naxum condiderunt, Dorienſes uerò Megaram, cum prius Hybla uocaretur. Et eæ profectò ciuitates euanuere, Hyblæ uero nomen, propter Hyblæi mellis præſtantiam remanet. Ex remanentibus quidem adhuc urbibus, in eo quod diximus latere, Meſſena in Pelori ſinu iacet, ubi is ad orientem magis magis q; flectitur, & faucē quandam efficit. Diſtat autem à Regio ſtad. LX. in teruallo, à Columella uerò multo minus. Eam condidere Meſſenij, qui Peloponneſum habitant, à quibus & nomen mutuauit. nanq; prius Zancle uocabatur, cum curua eſſent loca. nam curua zāclia uocitabāt. Antea Naxiorū ædificiū fuerat, qui Catanæ finitimi ſunt. Poſterius autem Mamertini natio Campana, habitatores induxerunt. Eò Romani aduerſus Carthaginenſes, in bello Siculo uſi ſunt receptaculo. Poſt hæc Sex. Pompeius eo in loco claſſem, Cæſari Auguſto bellum inferens, continuit, hinc etiam fugam faciens, cum ab inſula fugatus abiiſſet. Ante urbem paululum in traiectu Charybdis oſtenditur, profundum quidem immenſum, quo inundationes freti mirum in modum naugia detrahunt, magnas per circunductiones, & uortices præcipitata. Quibus abſorptis, ac diſſolutis, naufragiorum fragmenta ad

ἀπὸ δὲ τοῦ λιλυβαίου τὴν ὄψιν πεπλαγιάσθαι πλευρὰν ἀνάγκη λεχθῆναι πρὸς ἕω, καὶ βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ ἥ τε ἑσπέρας καὶ ἡ ἄρκτου. πρὸς ἄρκτον μὲν ἔχουσαν τὴν Ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ τὰς αἰόλου νήσους. πόλεις δ' εἰσὶ τῆ μὲν τὸ πλευρὸν τὸ πρὸς τοῦ τ' πορθμοῦ, μεσσήνη πρώτη, ἐπειτα ταυρομένιον, ϗ κατάνη, καὶ συράκουσαι. αἱ δὲ μεταξὺ κατάνης καὶ συρακουσῶν ἐκλελοίπασι, νάξος καὶ μέγαρα, ὅπου καὶ αἱ τῶν ποταμῶν ἐκβολαὶ σωιελθοῦσαι παύτων καταῤῥιόντων ἐκ τῆς αἴτνης εἰς θάλαττα σώματα. γνωσθῆναι δὲ καὶ τὸ τῆς ξιφονίας ἀκρωτήριον. φησὶ δὲ ταύτας ἔφορος πρώτας κτισθῆναι πόλεις ἑλλήνιδας τῶν σικελίας, τῆ τῆ γραικῆ μετὰ τὰ τρωϊκά. τοὺς γὰρ πρότερον δεδιέναι τὰ λησήια τ' τυῤῥηνῶν, καὶ τὴν ὠμότητα τῶν ταύτη βαρβάρων, ὥστε μηδὲ κατ' ἐμπορίαν πλεῖν. θεοκλέα δ' ἀθηναῖον παραγενέσθαι ἀνέμοις ὑπὸ τὴν σικελίαν, καταναῆσαι τὴν τε οὐδαιότητα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς. ἐπανελθόντα δὲ ἀθηναίους μὲν μὴ πεῖσαι, χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν εὐβοίᾳ συχνοὺς παραλαβόντα, καὶ τῶν ἰώνων τινάς, ἐπὶ δὲ δωριέων οἱ πλείους ἦσαν μεγαρεῖς, πλεῦσαι. τοὺς μὲν οὖν χαλκιδέας κτίσαι νάξον, τοὺς δὲ δωριέας μέγαρα, τὴν ὕβλαν πρότερον καλουμένην. οἱ μὲν οὖν πόλεις οὐκέτ' εἰσί. τὸ δὲ τῆς ὕβλης ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ὑβλαίου μέλιτος. τῶν δὲ συμμενουσῶν τῆ λεχθῆ πλευρὰ πόλεων, ἡ μὲν μεσσήνη τῆς πελωριάδος ἐν κόλπῳ κεῖται, καμπτομένης ὡσπελὺ πρὸς ἕω, καὶ μαχάλλω τινὰ ποιούσης. ἀπέχει δὲ τοῦ μὲν ῥηγίου διάπλουν ἐξηκοντασταδίου, τῆς δὲ συλλίδος πολὺ ἔλαττον. κτίσμα δ' ἐστὶ μεσσηνίων, τῶν ἐν πελοποννήσῳ παρ' ὧν τὸ ὄνομα μεταλλάξει, ζάγκλη πρότερον καλουμένη διὰ τὴν σκολιότητα τῶν τόπων (ζάγκλιον γὰρ ἐκάλεῖτο δ' σκολιόν) ναξίων ὕστερον κτίσμα τῶν πρὸς κατάνῃ. ἐπώκισαν δ' ὕστερον μαμερτῖνοι καμπανῶν τι φῦλον. ἐχρήσαντο δ' ὁρμητηρίῳ ῥωμαῖοι πρὸς τὸν σικελικὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἱαρχηδονίους. καὶ μετατεῦτα πομπήϊος σέξτος ἐνταῦθα σωθεὶς τὸ ναυτικὸν, πολεμῶν πρὸς τὸν σεβαστὸν καίσαρα. ἐντεῦθεν δὲ εἰς τὴν φυγὴν ἐποιήσατο, ἐκπεσὼν ἐκ σικελίας. λείπονται δὲ τῆ ἡ χάρυβδις μικρὸν πρὸς τ' πόλεως, ἐν τῷ πόρῳ βάθος ἔχουσιν, εἰς ὃ αἱ πολλίῤῥοιαι τοῦ πορθμοῦ κατάτασιν διφυῶς τὰ σκάφη ῥαχιζόμενα μετὰ συρροφῆς τῆ δίνης μεγάλης. καταποθέντων δ' ἢ τῆ ἁλυθέντων, ἐὰν ναυάγια θεασώμεθ) πρὸς λιόνας τ'

ταυρομε-

ταυρομινίας, ὧν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τούτου κοπρίαν. τοσοῦτον δ' ἐπεκράτησαν οἱ μαμερτῖνοι παρὰ τοῖς μεσσηνίοις, ὥστ' ἐπ' ἐκείνοις ὑπῆρξεν ἡ πόλις. καλοῦσι δὲ μαμερτίνους μᾶλλον ἅπαντες αὐτούς, ἢ μεσσηνίους. οἶνόν τε σφόδρα ἡ χώρας οὔσης, οὐ μεσσήνιον καλοῦσιν ἀλλὰ μαμερτῖνον, τοῖς ἀρίστοις ἁμιλλώμενον τῶν ἰταλικῶν. οἰκεῖται δ' ἱκανῶς ἡ πόλις, μᾶλλον δ' ἡ κατάνη. καὶ γὰρ οἰκήτορας δεδέκται ῥωμαίους. ἦν δ' ἀμφοῖν τὸ ταυρομίνιον. καὶ ἡ κατάνη δ' ὀλίγου δεῖν ἴσον αὐτῶν ἀπέχει μέγεθος. ταυρομινίου δὲ ἦν ὑβλαῖος κλαίων. ἀπέβαλε δὲ οὐ οἰκήτορας οὐδ' ἀρχῆς ἡ κατάνη, κατοικίσαντος ἑτέρους ἱέρωνος τοῦ συρακουσίων τυράννου, καὶ προσαγορεύσαντος αὐτὴν αἴτνην αὐτὴ κατάνης. ταύτης δὲ καὶ πίνδαρος κτίσορα λέγει αὐτὸν, ὅταν φῇ·

Ξενίων ἱέρων ὁμώνυμε πατὴρ
Κτίσορ Αἴτνης. —

Κατὰ δὲ τὴν πελωρίδα τοῦ ἱέρωνος κατελθόντος οἱ καταναῖοι, οὓς τε ξένους ἐξέβαλον, καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ κατέσκαψαν τοῦ τυράννου. οἱ δὲ αἰτναῖοι παραχωρήσαντος, τὴν ἴνησαν καλουμένην, ἡ Αἴτνης ὀρεινὴν ὠκησαν, καὶ προσηγόρευσαν τὸ χωρίον Αἴτνην, διέχον ἡ κατάνης σταδίους ὀγδοήκοντα, καὶ τὸν ἱέρωνα οἰκιστὴν ἀπέφηναν. ἐπωρίζεται δὲ μάλιστα ἡ κατάνη ἡ Αἴτνη, καὶ ἦν πρὸς οὐδὲν ἱερατικὸς παλῶν, πλεῖστον κοινωνεῖ. καὶ γὰρ οἱ ξένοι εἰς τὴν καταναίαν ἐγγυτάτω κατοικοῦντες, καὶ τὰ πρὸς οὐδὲν συντρέχεις ἐκτρυφῶνται τὸν ἀμφίνομον καὶ τὸν ἀναπίαν, εἰ οὐ γονεὰς ὤφη τῶν ἄμων ἀφάμενοι διέσωσαν ὑπεφορμοῦν τοῦ κακοῦ, ὅταν τῷ ποσειδῶνι φαίνηται, τὰ πρὸ τὸ ὄρος κατα πεφρουῆται πολλῷ βάθει τὰ καταναίων χωρία. ἡ μὲν οὖν ἀσφάλεια προσκαιρόν, δυσεργεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον. δύσπιλον γὰρ παρέχεται καὶ χρησόκαρπον, ἡ ἄλλης οὐχ ὁμοίως οὔσης δύνοιν, τάς τε ῥίζας ἐκφορεῖ τὰ κατα πεφρωθέντα χωρία. παίνειν δ' ὤφη τοσοῦτον τὰ πρόβατα φασὶν, ὥστε πονίγεσθαι. διόπερ ἐκ τὴν ὦτων ἀφαιροῦσιν αἷμα δι' ἡμερῶν μ', ἢν', καθάπερ ἔστι καὶ κατὰ τὴν ὀρθύαν συμβαῖνον εἰρήκαμεν. ὁ δὲ ῥύαξ εἰς τὸν ξένιον μετα βάλλων, ἐπιβάλλων ἀπολιθοῖ τὴν ὠφάνειαν τῆς γῆς ἐπὶ ἱκανὸν βάθος, ὥστε λατομίας εἶναι χρέων, τοῖς ἀνακαλύπτειν βουλομένοις τὴν ἐξ ἀρχῆς ὠφάνειαν. τακείσης γὰρ τῆς πέτρας, εἶτ' ἀναβλυσάσης,

Tauromenitanum litus attrahuntur, quod ab huiusmodi casib. copriã, id est, simũ appellãt. Tantũ autem in Messenis inualuere Mamertini, ut in eorũ manu ciuitas consisteret: potiusq; Mamertinos, quàm Messenos uocant omnes. Cumq; feracissimus uini ager ipse sit, uinum ipsum non quidem Messenũ, sed Mamertinum nuncupant, quod contra Italica cũcta, & quidẽ præstantissima æmulatione certat. Ciuitas aũt frequẽtiores, quàm Catana habet accolas. nã & habitatores admisit Roma nos plurimos, pauciores tamẽ quàm utraq; habet Tauromini ũ. Cumq; Catana sit Naxiorũ ędificiũ, Tauromiiũ condiderunt ex Hybla Zãclæi. Catana sanè priscos illos amisit incolas, cum Syracusanorũ tyrãnus Hiero alios habitatores adduxerit, eamq; pro Catana appellauit Aetnam. Huius conditorem Hieronem Pindarus fuisse inquit,

Hospes tibi dico diuinorum sacrorumq; par
nomen gestans pater
Conditor Aetnæ.

Post Hieronis obitũ redeũtes Catanenses, inquilinos expulerũt, & ipsius tyrãni tumulũ solo æquarũt. Aetnæi uerò excedentes Innesam (sic enim montanã Aetnæ oram uocant) habitandã tenuerũt, & locũ Aetnam appellarunt, quę à catana L X X X stad. abest. Et eius authorem habitandæ Hieronem diuulgarũt. Super Catanã uerò Aetna imminet, & plurima quæ Crateres habẽt, cõmunia illi obueniunt. Nam & riui in agrũ Catanensiũ proximè deferũtur. Quæq; de filiorũ in parentes pietate fama disseminat, Amphinomi et Anapiæ, hic gesta sunt. Hi cum clades ipsa* portaretur (sic enim Neptuno uisum erat) parẽtes humeris baiulãtes, illos incolumes & saluos eduxerunt. Proni Catanensium colles alto exundãt cinere, qui aliquãdo magno illos afficiẽs mœrore, posterioribus annis magnum terris attulit beneficium. Quippe tam læta reddidit illis uineta, & singulari bonitate fructuosa, ut reliqua nulla uini nobilitate eis cõparabilis existat: loca ipsa cinere permixta radices educũt. Inde pecudes tãta exuberare pinguedine tradunt, ut inde suffocent, nisi cruor quatuor aut quinq; per dies ab auribus eximat. Hoc idem & in Erythia prouenire diximus. Fluxus autem ille ad soliditatem permutans terræ superficiem, ad magnam profunditatem saxificat, adeò ut pristinam uolentibus detegere superficiẽ, lapides excindere sit necesse. Liquescente enim in ipsis crateribus petra, deinde sparsa,

* ἐπιφορμοῦντος κακοῦ. cũ periculũ immineret.

humor ſuper uerticem diffuſus nigreſcit in limum, è monte defluens: deinde duritiē aſſumens, lapis molarius efficitur: quemq; defluens colorem habebat, eundem deinde conſeruat. Fitq; cinis crematis ex lapidibus, quemadmodū combuſtis ex lignis fieri ſolet. Sicut igit̄ ex lignorum cinere ruta fouetur, ſic Aetnæum cinerem quandā affinitatē cum uitib. habere, ueriſimile dixerim. Syracuſas quidē Archias è Corintho nauigās cōdidit, quibus temporib. & Naxus & Megara habitari cœperūt. Simulq; Myſcellū & Archiā, Delphos ut Deū cōſulerent petiſſe: illum interrogaſſe, utrū opes an ſalubritatē deligerēt: Archiā itaque opes, Myſcellū uerò ſalubritatē elegiſſe. Cōceſſumq; alteri, ut Syracuſas, alteri ut Crotonem conderent. Euenit igitur Crotoniatas urbem tam ſalubrem coluiſſe, ut diximus: Syracuſas uerò ad tantum diuitiarum cumulum euaſiſſe, ut iam in prouerbio diſſeminet̄, cum ad locupletes ac ſumptuoſos loquimur, Vobis ne decima quidē Syracuſanorū adeſt. Cæterùm cum Archias in Siciliā nauigaret, Cherſicratem ex Heraclidarum genere procreatū, cū parte copiarū reliquit, ad deducēdos Corcyram accolas (ſic enim nunc appellatur, quę prius Scheria eſset.) Is igit̄ expulſis Liburnis locū habitātibus, inſulā habitatorū frequentia refersit. Archias uerò potitus inſulæ, Zephyriū ſpectātes Dorienſes, aliquos nactus, eò profectos è Sicilia, eos ab Mēgarorū cōditoribus accepit, & eorum pariter ope Syracuſas ædificauit. Itaq; ciuitas & agri fœlicitate, & naturali portuū commoditate, tantum accepit incrementi, uiri quoq; principali dignitate inſignes extiterunt: obuenitq; Syracuſano populo, ut ſub dominatu conſtituti, reliquos ſuę ditioni ſubiugarent: ac libertatem adepti, alios barbarorum ſeruitute oppreſſos in libertatē uendicarēt. Erant aūt barbari quidam inquilini, quidā uerò è tranſmarinis terris aduecti, uerūm maritimas nulli ripas, prohibentib. Græcis, attingere audebāt. A' mediterraneis uerò locis prorſus excludere, mini mè ualebant. Hactenus facile cultores perdurarunt, Siculi, Sicani, Morgetes, aliq; nōnulli, è quibus & Iberi ſunt, qui primi Siciliam habitaſse dicūtur è barbaris, ſicut author eſt Ephorus. Enimuero Morgantium è Morgetibus habitari cœptā, ueriſimile fit. Ea urbs q̄ndam fuit, quæ nunc nulla eſt. Aduentantes uerò inde Carthaginenſes, & hos & Græcos cladibus afficere nunquam deſtiterunt.

τὸ ὑποῤῥυθὲν ἀπὸ κορυφῆς ὑγρὸν, πηλὸς ὄν, μέλας, ῥέων κατὰ τὰ ὀρεινῆς· εἶτα πῆξιν λαβὸν, γίνεται λίθος μυλίας, τὴν αὐτὴν φυλάττων χρόαν, ἣν ῥέων εἶχε. καὶ ἡ τῶν σποδὸς δὲ καιομένων τῶν λίθων ὡς ἀπὸ τῶν ξύλων γίνεται. καθάπερ οὖν τὸ πήγανον τῇ ξυλίνῃ σποδῷ τρέφεται, τοιοῦτόν ἐστιν οἰκεῖωμα πρὸς τὴν ἄμπελον ἐκείνης τὴν αἰτναίαν σποδόν. τὰς δὲ συρακούσας, ἀρχίας μὲν ἐκπεσὼν ἐκ κορίνθου πλεύσας πρὶ σὺν αὐτοῖς χρόνους, οἷς ᾠκίσθησαν καὶ ἡ νάξος, καὶ τὰ μέγαρα. ἅμα δὲ μύσκελλόν τε φασὶν εἰς δελφοὺς ἐλθεῖν, καὶ τὸν ἀρχίαν χρηκιαζόμενον ὀρθῶσαι τὸν θεὸν, πότερον αἱροῖτο τὸν πλοῦτον, ἢ ὑγίαν. τὸν μὲν ἀρχίαν ἑλέσθαι τὸν πλοῦτον, μύσκελλον δὲ τὴν ὑγίαν. ὅθεν μὲν δὴ συρακούσας σωθῆναι λιπέσθαι, ὅθεν δὲ κρότωνα. καὶ δὴ συμβῆναι κροτωνιάτας μὲν οὕτως ὑγιεινὴν οἰκῆσαι πόλιν, ὡς εἰρήκαμεν. συρακούσας δὲ ὧδε τοσοῦτον ἐκπεσεῖν πλοῦτον, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἐν παροιμίᾳ σχεθεῖν λεγόντων πρὸς τὰς ἄγαν πολυτελεῖς, ὡς οὐκ ἂν ἐγένετο αὐτοῖς ἡ συρακουσίων δεκάτη. πλέοντα δὲ τὸν ἀρχίαν εἰς τὴν σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μόρους τῆς στρατείας τοῦ τῶν ἡρακλειδῶν γένους χορσικράτη σωσικοσοῦντα τὴν νῆσον λεπρέαν καλουμένην, πρότερον δὲ κέρκυραν. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκβαλόντα λιβυρνοὺς κατέχοντας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον. τὸν δ' ἀρχίαν καταχόντα πρὸς τὸ ζεφύριον τῶν σικελίων, εὑρόντα τινὰς σποδὸν ἀφιγμένους ἐκ τῆς σικελίας παρὰ τῶν τὰ μέγαρα κτισάντων, ἀναλαβεῖν αὐτὸν, καὶ κοινὴ κτίσαι τὰς συρακούσας μετ' αὐτῶν ἀπόντας. αὐξήθη δὲ καὶ διὰ τὴν τῆς χώρας εὐδαιμονίαν ἡ πόλις, καὶ διὰ τὴν τῶν λιμένων εὐφυΐαν, οἱ ἄνδρες ἡγεμονικοὶ κατέστησαν, καὶ συνέβη συρακουσίοις τυραννουμένοις τὸ διασώζειν τῶν ἄλλων, καὶ ἐλευθεροῦσθαι ἐλευθεροῦν τὸν ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστευόμενον. ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν ἔνοικοι, τινὲς δ' ἐκ τῆς πέραιας ἐπέκεσαν. οὐδεμία δὲ τῆς παραλίας εἴων οἱ ἕλληνες ἅπτεσθαι, τῆς δὲ μεσογαίας ἀπέργειν παντὶ παντὶ σθένει ἰσχυρῶς. ἀλλὰ διετέλεσαν μέχρι δεῦρο σικελοὶ, καὶ σικανοὶ, καὶ μόργητες, καὶ ἄλλοι τινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον, ὧν ἦσαν καὶ ἴβηρες, οὓς πρῶτον φησὶ τῶν βαρβάρων ἔφορος λέγεσθαι τῆς σικελίας οἰκιστάς. ἀπὸ τοῦ μοργήτου δέ, ἑνὸς τῶν μοργήτων ὠκῆσθαι. πόλις δ' οὐδεμία, νῦν δ' οὐκέτι. ἐπελθόντες δὲ καρχηδόνιοι, καὶ τούτους οὐκ ἐπαύσαντο κακοῦντες, καὶ τοὺς ἕλληνας.

αἰεὶ τῆς χώρ

αὐτεῖχον δ' ὅμως οἱ συρακούσιοι. ῥωμαῖοι δ' ὕστερον καὶ οὓς καρχηδονίους ἐξέβαλον, καὶ τὰς συρακούσας ἐκ πολιορκίας εἷλον. ἐφ' ἡμῶν δὲ πομπήιου τάς τε ἄλλας κακώσαντος πόλεις, καὶ δὴ καὶ τὰς συρακούσας, πέμψας ἀρχικίαν ὁ σεβαστὸς καίσαρ, πολὺ μόριον τῶν παλαιῶν ἀπέσματτε. ὠκοδόμητο γὰρ ἡ πόλις τὸ μὲν παλαιὸν, ἐκάτερα μὲν τὰ ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. ἅπαντα μὲν δὴ τὸν κύκλον ἐκπληροῦν οὐκ ἦν ἀσφαλὲς ἔχει, τὸ δὲ σωιζόμενον τὴν νῆσον τὴν ὀρτυγίαν μόριον, ᾠήθη δεῖν οἰκῆσαι βέλτιον, ἀξιόλογον πόλεως ἔχον περίμετρον. ἡ δ' ὀρτυγία σωκάπει γε φύρα πρὸς τῇ ἤπειρον ἔστι. περιῴλου δ' ἔχει τὸν ἀρέθουσαν, ἐξιεῖσαν ποταμὸν εἰς τὴν θάλατταν. μυθεύουσι δὲ τὸν ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον ὕδωρ, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ πελοποννήσου, δι' ὑποβρυχίων δὲ τὸν πέλαγος ὑποδύντα τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν ἀρέθουσαν, εἶθ' ἑκβιβάντα πάλιν εἰς τὴν θάλατταν. τεκμηριοῦνται δὲ τοιάδοις ἰσί. τὴν μὲν φιάλην τινὰ ἐκπεσοῦσαν εἰς τὸν ποταμὸν, φασὶ μισαν μὲν ὀλυμπίᾳ διδύρου ἀνενεχθῆναι εἰς τὴν ἰθάκην, τὴν θοαντοῦ δὲ ἀπὸ τῶν ὀλυμπίᾳ βαθυσιῶν. ὅ, τε πίνδαρος ἐπακολουθῶν τούτοις εἴρηκε τὸ δὲ ῥεῦμα σεμνὸν ἀλφεοῦ ἰερώτατον (καὶ συρακουσῶν θάλλει ὀρτυγίας.

Σωσιφαίνεται δὲ τοῦ πινδάρου ταῦτα, καὶ τίμαιος ὁ συγγραφεύς. εἰ μὲν δὴ πρὸ τοῦ σωάπτειν τῇ θαλάττῃ κατέπιπτεν ὁ ἀλφειὸς εἴς τι βάραθρον, ἴσως τὰς ἂν πιθανότητας ἐν τοῖς ὕδασι δίκην ἔχειν γῆς ῥεῖθρον μέχρι τῆς σικελίας, ἀμιγὲς τῇ θαλάττῃ σῴζον τὸ πότιμον ὕδωρ. ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ στόμα φανερόν ὅσον εἰς τὸν θάλατταν ἐκδίδου, ἐγγὺς ἤδη ἐν τοῖς πόρροῦ τῆς θαλάττης φαινόμενον στόμα, τὸ καταπίνον τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, καὶ πόρρωθεν οὕτως ἂν συμμεῖναι γλυκὺ, ὅμως τό γε ὕδωρ πλέον εἰ καταδύσειε εἰς τὸν ὑπὸ γῆς ῥεῖθρον, ὥστ' ἀπασιν ἀμήχανόν ἐστι. τό τε γὰρ τῆς ἀρεθούσης ὕδωρ, αὐτὶ μαρτυρεῖ πότιμον ὄν, τότε δὲ τοσοῦτον πόρου συμμένειν τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, μὴ διαχεόμενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις ἂν εἰς τὸ πεπλασμένον ῥεῖθρον ἐμπέσῃ, παντελῶς μυθώδες. μόλις γὰρ ὕδωρ τοῦ ῥοδανοῦ ἔστι πισεύσαι, ᾧ συμμένει τὸ ῥεῦμα, διὰ λίμνης ἰὸν, ὅρα τὸν σῴζον τὸν ῥοῦν. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν βραχὺ διάστημα, καὶ οὐ κυμαινούσης ἡ λίμνης. ἐνταῦθα δὲ, ὅπου χειμῶνος ἀγάσιοι, καὶ ἐλυσασμοί, πιθανότητος ἀξιόπιστος οἰκείας ὁ λόγος. ὥστε ἐνεῖ ἡ τοῦ ὕδατος ἡ φιάλη παρατεθεῖσα. οὐ γὰρ αὖτη ῥεῦμα τι δύσειεν, οὐχὶ τοῦ τι. οὕτω καὶ διὰ τοιούτων ὁρῶν φορομένων,

Syracusani tamen non obstitere. Postea Romani Carthaginenses ciecerunt, & Syracusarum per obsidionem potiti sunt. Cum autem Pompeius ætate nostra & reliquas ciuitates, et Syracusas uastasset, Cęsar Augustus eò missa colonia, magnam uetusti oppidi partem restituit. Nam quinq; constabat urbibus olim, mœnia stad. C & LXXX continens. Totum quidem ambitum explere non oportuit: partem uerò quę insulam aspectãs Ortygiam colitur, habitatoribus implere satius esse censuit, cum haud contemnendum haberet urbis spacium. Ortygiam pons terræ coniungit. ea fontem habet Arethusam, in pelagus fluuium statim emittentem. Hũc ipsum Alpheum esse, traditum est in fabulis, qui cum in Peloponneso sumat originem, per mare sub terram, usq; ad Arethusam fluenta perducat, deinde hoc ex loco emergentẽ, rursus excurrere in pelagus. Talibus autem de rebus cõiecturam faciunt: poculum quoddam Olympię in amnem ipsum decidens, hoc in fontẽ demum emersisse, sacrorumq; in Olympia factorum sordibus, turbulentum fieri fluuium. Hæc secutus Pyndarus,

Venerabile (inquit) flumen Alphei fontes,
Syracusarum germen Ortygiæ.

Sic legitur quidem constanter in Græcis exemplari, uerum apud Pindarum in Nemeis paulo aliter legitur, unde potest hic peti locus.

† πεῖραν ὕδατος, potabiles aquas.

Eadem Timæus philosophus Pindaro astipulatur. Siquidem Alpheus antequam pelagus attingat, in quempiam dilaberetur hiatũ, credi posset hinc subter humum usq; in Siciliam, nequaquam marinis fluctibus admixtas perferre aquas, potuiq; placidas. Postquam uerò os ipsum fluminis palàm mare manifestum irrũpit, nihil aũt alueo uicinũ est, quod fluminis aquas absorbeat. Licet nec sic dulcis permaneret aqua, si fluxus ipse supernè innatans, ut infra terrã intret, quod prorsus est impossibile. Contrà enim Arethusæ testatur aqua, potioni commoda: & ipsius Alphei fluentum, nequaquã mari cõfusum, tanto incursu permanẽs, quod in alueum fictum incidat. At res omnino fabulosa est. Vix enim hoc de Rhodano credimus, cuius aqua per lacum diffluẽs adeò permeat, ut manifestam oculis seruet excursionẽ. Cæterũ id quidẽ exiguum interuallum est, nec undas agitãte lacu. hic autem cum ingentes tempestates & inundationes fiant, nullius persuasionis aut credulitatis affinem permittunt esse sermonem. Appositum uerò poculum magis ac magis mẽdacium augetur. id enim haud credibile est, cum eo modo & talib, terminis delatũ esse dicat.

Verùm

Verũ enimuero multi ſubterranei labunt amnes, ua rioſq; per locos, at nõ tantũ per ſpacium. Quod ſi poſsibile ſit, ea quæ diximus omnino ſunt impoſsibilia, quæq; de Inacho traduntur, fabulis perquã ſimillima. Fluit enim de Pindi uertice, ut author eſt Sophocles, & Lachmo de Perrhebis in Amphilochos et Acarnanes, & Acheloi cõmiſceẽ aquis. Et hinc gradiens ad Argos, undas abſcindens ad Ici populũ peruenit Lyrcẽ. Dilatãt autẽ mõſtro ſum hunc ſermonẽ, nonnulli qui Choninopũ ex Nilo Delũ tranſmittunt. Zoilus orator in Tenediorũ collaudatione, Alpheum è Tenedo effluere dicit. Is eſt qui Homerũ, uti fabularunt, ſcriptorem uituperat. Ibicus uero Sicyoniorum amnem Aſopũ è Phrygia labentem aſſerit. Melius autem Hecatæus, qui Inachum Amphilochorum flumen ex Lachmo fluens ſcribit, à quo & Aeas erumpit, alterum ab Argolico eſſe, & ab Amphilocho nomen aſſumpſit, qui & urbem Argos Amphilochicũ appellauit. Iſte illum quidem in Acheloũ irrumpentem affirmat, Aeantẽ uerò in occaſum Apolloniam uerſus fluere. Ex utroq; autẽ inſulæ latere, portus ſunt magni, è quibus maior eſt ſtadiorũ LXXX. Hãc urbem uerò & Catanam refecit Cęſar Auguſtus, ſicut & Centuripa, cum illa ad Pompeij deſtructionẽ plurimum attuliſſet adiumenti. Supra Catanã etenim Cẽturipa iacẽt, Aetnęis propinqua montibus, fluminiq; Symætho agrum Catanęum influenti. E' reliquis Siciliæ lateribus ora ipſa, quæ à Pachyno in Lilybæum extẽditur, tota relicta eſt, priſcarum tantum habitationum ueſtigia ſeruans, è quibus Camarina Syracuſanorum colonia fuit. Verùm Agrigentũ Ionicum & emporium, & Lilybæũ adhuc permanet. Nam cum hæ partes agro ſubiaceant Carthaginenſi, longa & diutius perdurantia bella, maxima ex parte plagam hanc extinxerunt. Reliquũ uerò latus, ingens ſanè, licet raris teneatur mortalibus, ſatis tamen accolarũ habet. Nam & Aleſa & Tyndaris & Aegeſta norum emporium, & Cephalœdiũ exigua ſanè ſunt oppidula. At Panormus Romanam habet coloniam. Aegeſtã ab Amphilocteteæ comitibus conditã eſſe, memoriæ proditum eſt, qui Crotonem commigrarant, quos Philocteta unà cum Aegeſto Troiano tranſmiſerat in Siciliam, ſicuti in rebus Italicis à me explicatum eſt. Intra inſulam eſt Enna, modicis quidem poſſeſſa inquilinis, ſuper collem iacens, in qua ſacra Cereris ædes eſt,

φρόντα σ' ἐπὶ ὀγλῶ ποταμοὶ πολλοί, καὶ πλαχοῦ δὴ γῆς, ἀλλ' οὐκ ὠδὶ πεδοῦσθαι διάσημα. εἰ δὲ ὄντως ἄδωλα, τά γε περὶ τὴν ἀδώλατα, καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰνάχου μύθῳ παραπλήσια. ῥεῖ γὰρ ἄπωθεν ἄκρας πίνδου φησὶν ὁ σοφοκλῆς, λάκμου τε, ἀφ' ὑπερρεβῶν, εἰς ἀμφιλόχους καὶ ἀκαρνάνας μίσγει σ' ὕδατι τοῦ ἀχελώου. καὶ ἐπιβὰς γοὖν δὴ ὁδὸν ἀργῶ σᾷ λύμα τιμῶν, ἥκει δημονίκου δῆμον λυρκίου. ὧν τείνουσι δὲ τὴν τοιαύτην τε ραπολογίαν, οἱ χονινοπόπται εἰς δῆλον ἐκ τοῦ νείλου περαιοῦσθαι. ἀλφειὸν δὲ ζωίλῳ ὁ ῥήτωρ φησὶ τῶν ἐγκωμίων φησὶν ἐκ τενέδου ῥεῖν, ὃν τὸν ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον. ἴβυκῳ δὲ τὸν μὲν σικυῶνι ἀσωπὸν, ἐκ φρυγίας ῥεῖν φησι. βέλτιον δ' ἑκαταῖος, ὃς φησὶ τὸν μὲν τοῖς ἀμφιλόχοις ἴναχον, ἐκ τοῦ λακμοῦ ῥέοντα, ἀφ' οὗ καὶ ὁ αἴας ῥεῖ, ἕτερον εἶναι τοῦ ἀργολικοῦ. ὠνόμασται δ' ἀπὸ ἀμφιλόχου, καὶ τὴν πόλιν ἀργῶ ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος. ὅθεν μὲν οὕτω φησὶν εἰς τὸν ἀχελῶον ἐκβάλλειν, τὸν δὲ αἴαντα εἰς ἀπολλωνίαν πρὸς τὴν δύσιν ῥεῖν. ἑκατέρωθεν δὲ τῆ νήσου λιμένα ὄντα, ὧν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ὄντα. ταύτην δὲ τὴν πόλιν ἀνέλαβεν ὁ καίσαρ, καὶ τὴν καταύλων, ὡς δ' αὔτως, λεοντίνην, συμβαλομένην πολὺ πρὸς τὴν πομπηίου κατάλυσιν. λέγονται δ' ὑπὸ καταύλης τὰ λεοντίνα, σωσάπονται τοῖς αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ περὶ συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν καταναίαν. τῶν δὲ λοιπῶν τῆς σικελίας πλευρῶν, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ παχύνου πρὸς τὸ λιλύβαιον διήκουσα, ἐκλέλειπε τελέως, ἔχνη τινὰ σώζουσα τῶν ἀρχαίων κατοικιῶν, ὧν ἴων καὶ καμάρινα ἄποικος συρακουσίων. ἀκράγας δ' ἰώνων οὖσα καὶ τὸ ἐπίνειον καὶ λιλύβαιον, ἔτι συμμένει. τῇ γὰρ λαρχηδονίᾳ τούτων μᾶλλον ἐπιπεσόντων τῷ μέρει, μακροὶ καὶ συνεχεῖς οἱ πόλεμοι γενόμενοι. τὰ πολλὰ κατέφθειραν. ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καὶ πρὸς οὐδ' αὐτὴ πολυανθρωπος οὖσα, ὅμως ἱκανῶς συνοικεῖται. καὶ γὰρ ἄλεσα, καὶ τυνδαρὶς, καὶ τὸ τῶν αἰγεσταίων ἐμπορεῖον καὶ κεφαλοίδιον, πολίσματά ὄντα. παλέρμος δὲ καὶ ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. τὴν δὲ αἰγέσαν κτίσιν φασὶν ἐπὶ τῶν μετὰ φιλοκτήτου στραφάντων εἰς τὴν ἰαπυγιάτην, καθάπερ γὲ τῆς ἰταλικοῖς εἴρηται, παρὰ αὐτοῦ σαλγήτων εἰς τὴν σικελίαν μετὰ αἰγέστου τοῦ τρωός. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν μὲν ἔννα, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν τῆς δήμητρος ἔχουσιν ὀλίγοι, καίπερ ὠδὶ λόφῳ,

πεδειλημ-

περιειλημμένον πλάτεσιν ὀρεσιβόοις ἀροσίμοις πᾶσαν. ἐκάκωσαν δ' αὐτὴν μάλιστα ἐμπολιορκηθέντες οἱ περὶ δύνωνα δραπέται, καὶ μόλις ἀχαιρεθέντες ὑπὸ ῥωμαίων. ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ καὶ κατανᾶοι, καὶ ταυρομενῖται, καὶ ἄλλοι πλείους. οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ Ἔρυξ λόφος ὑψηλός, ἱδρυμένος ἔχων ἀφροδίτης, πολλῶν δὲ ἀφρόντων ἱεροδούλων γυναικῶν πλήρες τοπαλαιόν, ἃς ἀνέθησαν κατ' εὐχὴν οὗτ' ἐκ Σικελίας καὶ ἔξωθεν πολλοί. νυνὶ δ' ὥσπερ αὕτη ἡ κατοικία λέλειπται, καὶ τὸ ἱδρυμένον καὶ τῶν ἱερῶν σωμάτων ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος. ἀφίδρυμα δ' ὂν καὶ γῆς ῥώμης Σ θεοῦ ταύτης τὸ πρὸ Σ πύλης Σ κολλίνης, ἱδρυμένον ἀφροδίτης ἐρυκίνης λεγόμενον, ἔχον καὶ νεών, καὶ στοὰν πρόκειται δὲ ἀξιόλογον. ἡ δ' ἄλλη κατοικία καὶ Σ μεσογαίας ποιμένων ἡ πλείστη γεγένηται. οὔτε γὰρ ἱμέραν ἔτι σωζομένην ἴσμεν, οὔτε γέλαν, οὔτε καλλίπολιν, οὔτε σελινοῦντα, οὔτ' εὔβοιαν, οὔτ' ἄλλους πλείους, ὧν τὴν ἱμέραν μὲν οἱ ζαγκλαῖοι μυλαῖς ἔκτισαν ζαγκλαῖοι, καλλίπολιν δὲ ναξίοι, σελινοῦντα δὲ οἱ αὐτόθι μεγαρεῖς, εὔβοιαν δὲ οἱ λεοντῖνοι. καὶ τῶν βαρβαρικῶν δ' ἠφανίσθησαν πόλεις, καθάπερ οἱ κωμικοὶ τὸν μινὼα βασίλειον, παρ' ᾧ μίνως δολοφονηθῆναι λέγεται. τὴν οὖν ὀρυκτὸν καταλαβόντες ῥωμαῖοι, κατακτησάμενοι τὰ τε ὄρη, καὶ τῶν πεδίων τὰ πλεῖστα, ἱπποφορβοῖς καὶ βουκόλοις καὶ ποιμέσι παρέδοσαν, ὑφ' ὧν πολλάκις εἰς κινδύνους κατέστη μεγάλους ἡ νῆσος. τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ λῃστείας τρεπομένων ἀσφαλῶς τῶν νομέων, εἶτα καὶ κατὰ πλῆθη συνισταμένων καὶ πορθούντων τὰς κατοικίας, καθάπερ οἱ περὶ δύνωνα τὴν γῆναν κατέχον. νωσὶ δ' ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν ῥώμην ἀνειλημμένον, σέλευρός τις, αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, πρατιᾶς ἀφηγησάμενος, καὶ λῃλασίαις πυκναῖς κατὰ δραμηκὰς τὰ κύκλῳ Σ αἴτνης πολὺν χρόνον. ὡς δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μονομάχων ἀγὼν σωιεσῶτος, εἰσῆλθε Σ περιαδόντα ὑπὸ θηρίων. ὡς δ' ὠάγματος γεφύρινος ὑψηλοῦ τεθεὶς ὡς ἀν ὡς τ' αἴτνης, Σ περιελυθέντος ἀφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, καὶ ἀναιχθὲν καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων δυσλύτους, ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο κατασκευασμένας ὑπὸ ἐξ πάγματι τὴν δὲ Σ χώρας ἀρετὴν θρυλουμένην ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ χείρω Σ ἰταλίας ἀποφαινομένων, τί δεῖ λέγειν; σίτῳ δὲ, καὶ μέλιτι, καὶ κρόκῳ, καὶ ἄλλοις πισὶ, καὶ μείνω τοῖς φαίη. πρόσεισι δὲ καὶ τὸ ἐγγύθεν. ἰσανεὶ γὰρ μόριόν τι Σ ἰταλίας ὄντ' ἡ νῆσος.

ea montanas amplectitur planities totas arabiles. Eunus cum fugitiuis obsidione pressus illam præcipuis affecit cladibus, uixq; tandem à Romanis euulsi sunt. Eadem mala perpessi Catanenses, & Tauromenitani, aliíq; que quàm plures. Eryx quoq; collis excelsus habitatur, in quo Veneris templum locatum est, quod singulari ueneratione colitur, antiquitus mulierum frequentia refertum, illius ministerio dicatarum, quas & è Sicilia & externis ex regionibus multi locarãt. Hac uerò tempestate, sicut & ipsa colonia uiduata colonis est: sic & templum desolatum, & sanctarum hominum copia defecit. Est & Romæ ante portam Collinam, deæ huius ædificium, quod Veneris Erycinæ templum dicitant, cui cum æde sacra insignis adiacet porticus. Reliquam uerò coloniam, maioremq; mediterraneæ plagam pastores possident. Haud enim Himeram habitari amplius nouimus, non Gelam, non Callipolin, non Selenuntem, non Eubœam, neq; alias plures. Ex his Zanclæi Mylarum incolæ, Himeram condiderunt, Naxíj uerò Callipolin, Selenuntem Megarenses indigenæ, Eubœam Leontini. Barbaricorum quoq; permultæ sunt deletæ, sicut comici memorant, Cocali regiam apud quam Minos dolose necatus traditur. Itaque Romani loci potiti, cognita solitudine, montes & campestria plurima equorum pastoribus, bubulcis & opilionibus fruenda præbuerunt, à quibus insula sæpenumero in maxima rerum discrimina constituta fuit. Primùm quidem pastores ipsi ad latrocinia sparsim uertebantur: inde coadunatis in unum copijs, uicos populabãtur. Quomodo quando Eunus Aetnam occupauit. Nuper etiam ætate nostra Selurus quidam, qui sese Aetnæ filium prædicabat, exercitus ductor, cum diutius circumcirca Aetnam loca prædator discursaret, missus est Romam, ubi in foro gladiatorum certamine instituto, beluarum eum morsibus discerpi, laniaríq; spectauimus. In sublimi nanq; ad idcõ pacto, positus ædificio perinde ac in Aetna, cum derepẽtè dissolutum unà cõcidisset, is in solubiles beluarum caueas, ad hoc ipsum præparatas, præcipitatus est. Quid uulgatam ab omnibus locorũ uirtutẽ prædicem? quã nulla ex parte inferiorem Italia demonstrant, superiorem uero diceres frumento, melle, croco, alijsq; permultis. Adde locorũ propinquitatẽ. Insula enim ueluti quædã Italiæ pars est.

Ro-

Romæ quoq; ſingula, tanquam ex ipſis Italię prędijs facile, nulloq; cum labore ſuppeditat. Itaq; Romæ horreum Siciliam uocauere. huc enim omnia ibidem nata comportantur, paucis exceptis, quæ incolarũ uſus abſumit, quæ ſunt, non fructus modò, ſed etiam pecora, pelles, lanæ, cęteraq; eius generis. Duas aũt perinde, ac maris arces, Poſidonius ſitas eſſe deſcribit, Syracuſas uidelicet, & Erycẽ: mediam uerò inter utrunq; * Aetnã imminere circunſtantibus campis. Vaſtatus uerò eſt Leontinorum ager uniuerſus quos Naxĳ, & quidẽ indigenæ, condiderunt. Eos etenim res Syracuſanorum aduerſas communes ſemper ſuſcepiſſe conſtat, ſecundas autẽ non ſemper. Centuripis autem propinquum eſt exile ſanè oppidum, uocatum Aetna, ea montem conſcenſuros accipit atq; trãſmittit. Hic enim primus montis aſcenſus inchoat. Loca ſuperiora tum nuda, tum cineroſa ſunt, & per hyemem niuibus referta, cæterùm inferiora ſyluis & uarĳs arborum conſitionibus partita. Ipſa uerò mõtis cacumina multas ſuſcipiunt mutationes, ueſcentibus incendĳs, nunc quidem unũ in craterem collabente igne, nunc diuiſo efluente, nunc igniti emittuntur riui, nunc flammæ fumoſæ ue fuligines, nunc ardentes exhalat lapides. Neceſſe nanque eſt meatus ipſos ſubterraneos cum his pariter accedentibus uariari, & ora ipſa quandoq; ſecundum circunſtantem ſuperficiem plura eſſe. Plericq; nuper qui eò aſcenderant, nobis enarrabant, campum ſeſe deprehendiſſe ſupernè planiſſimum ad ſtadia XX in ambitu, qui cineroſo quodam includebatur ſupercilio, parietis altitudinem habente, ut qui intra campum illum penetrare uellent, eis tranſilire fuerit opus. In medio cineroſum fuiſſe tumulum eo colore, quo campi ſuperficies cernebatur, ſupra tumulum, rectam in ſublime conſurrexiſſe nebulã, ad pedes CC uerò quieſcentem. Fuiſſe enim malaciam quæ inſtar erat fumi. Duos autem in campum progredi auſos, cum feruentiores, altioresq; calcaſſent pedibus arenas, retuliſſe gradum, cum nil amplius explicandum haberent, quàm quod longè intuentibus apparuiſſet, quo ex aſpectu uideri, ut multarum fabulationum naſcatur occaſio. Qualia præſertim de Empedocle dixere quidam, quòd in craterem inſiluit, & illius caſus reliquit ueſtigia, è calceis alterum quos ferreos geſtabat, quẽ quidẽ paulo à crateris labro lõgius repertũ, ipſa ignis uiolentia eieciſſet.

* Ennâ, al.

καὶ ὑποχορηγεῖ τῇ ῥώμῃ, καθάπερ ἐκ τῶν Ἰταλίων ἀγρῶν ἕκαστα εὐμαρῶς καὶ ἀπαλαπώρως. καὶ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὸν ταμεῖον τῆς ῥώμης. νομίζει γὰρ τὰ γιγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτόθι αὐαλισκομένων δίδυρον. ταῦτα δ' ὄϊν οὐχ οἱ καρποὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. φησὶ δ' ὁ Ποσειδώνιος οἷον ἀκροπόλεις ὧδι θαλάττης δύο τὰς συρακουσίας ἱδρύσθαι καὶ γὰρ ὄρυκα, μέσων δὲ ἀμφοῖν ὑποκεῖσθαι τὸν λύκλῳ περίπλουν τῶν νεῶν. λελέκωται δὲ καὶ ἡ λεοντίνη πᾶσι παρεξίουσα καὶ αὐτὴ τῶν αὐτόθι. τῶν μὲν γὰρ ἀτυχημάτων ἐπινένηκαν ἀεὶ τοῖς συρακουσίοις, τῶν δ' εὐτυχημάτων οὐκ ἀεί. πλησίον δὲ τῶν λιπαρῶν ἐστὶ πόλισμα, ἡ μικρὸν ἔμπροσθεν λεχθεῖσα αἴτνη, οὓς ἀναβαίνοντας ὧν ὄρος δέχεται, καὶ παραπέμπουσα. ἐντεῦθεν γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκροτηρίας. ἔστι δ' ἡ μὲν ἄνω χωρία καὶ πετρώδη, καὶ χιόνος μετὰ τὸν χειμῶνος· τὰ κάτω δὲ, δρυμοῖς καὶ φυτείαις διείληπται παντοδαπῶν. ἔοικε δὲ λαμβάνειν μεταβολὰς πολλὰς τὰ ἄκρα τοῦ ὄρους διὰ τὴν νομὴν τοῦ πυρός. ποτὲ μὲν εἰς ἕνα λιπαρὰ συμφορυμένου, ποτὲ δὲ χιζομένου. καὶ ποτὲ μὲν ῥύακας ἀναπέμποντος, ποτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῦς, ἄλλοτε δὲ καὶ μύδρους ἀναφυσῶντος. ἀνάγκη δὲ τοῖς πάθεσι τούτοις τούς τε ὑπογείους πόρους συμμεταβάλλειν, καὶ τὰ στόμα ἐνίοτε πλέω κατὰ τὴν ὠμφάκιαν τὴν πρὸς ξ. οἱ δ' ἐν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγοῦντο ἡμῖν, ὅτι καταλάβοιεν ἄνω πεδίον ὁμαλὸν, ὅλον εἴκοσι σταδίων τὴν περίμετρον, λιθιόμενον ὀφρύϊ περιφερεῖ, τοίχου τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλλεσθαι τοὺς εἰς τὸ πεδίον προελθεῖν βουλομένους, ὁρᾶν τε τὸ μέσον βουνὸν περιφερῆ τὴν χρόαν, οἵαπερ καὶ ἡ ὠμφάκιος καθεωρᾶτο τοῦ πεδίου. ὑπὲρ δὲ τοῦ βουνοῦ νέφος ὄρθιον δέμας νεκυὸς εἰς ὕψος, ὅλον δέμας ἰσχνοῖον ποδῶν, ἠρεμοῦν. εἶναι γὰρ καὶ νωχελείαν. ἐπιέζειν ἢ καὶ πνῶ. δύο δὲ τολμήσαντας προελθεῖν εἰς τὸ πεδίον· ἐπὶ δὲ θρομοτέρας ἔβαινον ἢ ἄμμου καὶ βαθυτέρας, ἀναχωρῆσαι, μηδὲν ἔχοντας πρόσω προάγειν τῶν φαινομένων ὑπὸ τῶν πόρρωθεν ἀφορᾶσθαι. νομίζειν δ' ἐπὶ τοιούτης ὄψεως, πολλὰ μυθεύεσθαι, καὶ μάλιστα οἷα φασί τινες περὶ Ἐμπεδοκλέους, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ καταλίποι τοῦ πάθους ἴχνος, τῶν ἐμβάδων τὴν ἑτέραν, ἃς ἐφόρει χαλκᾶς. εὑρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ἀπωθεν τοῦ χείλους τοῦ κρατῆρος, ὡς ἂν ἐρριμμένην, ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός.

οὔτε

οὔτε γὰρ πλοῖον εἶναι τὸν τόπον, οὔθ' ὁρᾶσθαι, ἀπάγχεσθαί τε μηδενὶ καταῤῥιφεῖσαι δοκοῦσαι ἐκεῖσε, ὑπὸ δὲ ἀπορρίας βίᾳ καὶ βάθους ἀνέμων τὴν ὁρμὴν ἔχειν, ὥστε παραπαντὸς δύνασθαι πόῤῥωθεν πεῖραν λαβεῖν, εἰ δὴ καταῤῥιφείη φθάσαι ἂν διαφθαρὲν πεῖραν ἀναῤῥιφεῖσα πάλιν, ὁ πρότερον ἐξελήφθη πρόσθεν. τὸ μὲν δὴ ἐκλείπειν ποτὲ τὰ πνεύματα καὶ τὸ πῦρ ἀπολείπουσι ποτὲ δὲ ὕλης, οὐκ ἄλογον. ἐμοὶ μὲν οὖν τοσοῦτον γε, ὥστ' αὐτὴ δὲ τοσαύτης βίας, ἐφικνεῖσθαι ἀνθρώπῳ γνώσεσθαι τὸν πλησιασμόν. ὑπορρεῖται δὲ ἡ Αἴτνη, μᾶλλον μὲν δὲ καὶ τὸν πρὸς τὴν Τυρρηνικὴν θάλατταν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ τυῤῥηνικὸν πέλαγος τὰς Λιπαραίους νήσους. νύκτωρ μὲν οὖν καὶ φέγγη φαίνεται λαμπρὰ ἐκ τοῦ κρυφῆ. μεθ' ἡμέραν δὲ καπνῷ τὰ ἀχλύι κατέχεται. αὐτοῦ δὲ τῇ Αἴτνῃ, τὰ νοτιώτατα ὄρη παρεῖται τρόπον, πλάτει δὲ θαλάττης ὅσα. ἅπασα δὲ ἡ νῆσος κοίλη ἐστὶ γῆς ὅτι ποταμοῖς τὸ πυρὸς μεστή, καθάπερ τὸ τυῤῥηνικὸν πέλαγος ὡς εἰρήκαμεν, μέχρι δὲ κυμαίας. θερμῶν γοῦν ὑδάτων ἐκβολὰς ἔστι πολλοὺς ἐπὶ τόπους ἡ νῆσος, ὧν τὰ μὲν σε λινοῦντα ἔστι ἡμέραν ἅλμυρά ὅτι, τὰ δὲ αὐγεσᾶα πόσιμα. πρὶν ἀκραίαν τε δὲ λίμναι, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχουσι θαλάττης, τὴν δὲ φύσιν διάφορον. ὅτε γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμβαίνει, ξύλων τρόπον ὥσπολάζουσιν. οἱ Ἰταλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολεοειδὲς ἀναφύσιμα καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν. τὸ δὲ πρὶ μέταυρον καλούμενον, ὑπὸ τοῦ ἔχειν σύριγγα δυομένη. καὶ ποταμὸν δὴ αὖθι ῥέοντα ἀφανῆ, μέχρι πολλοῦ διαστήματος. εἶτ' ἀνακύπτοντα, πρὸς τὴν ὥσπαύειαν καθάπερ ὁρόντης γὰρ τῇ συρίᾳ, καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα ἀπαμείας καὶ αὐτοχείας, ὃ καλοῦσι χάρυβδιν, ἀναπέμπει πάλιν γὰρ μὰ σταδίους. τὰ δὲ πλησία καὶ ὁ τίγρις γὰρ τῇ μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ νεῖλος γὰρ τῇ λιβύῃ, μικρὸν πρὸ τῶν πυγῶν. τὸ δὲ πρὶ σύμφαλον ὕδωρ ὑδὲ σταδίους τρισὶ γὰρ ἐνέχθη γὰρ τῇ ἀρκαδίᾳ, τὸν ὀρόσινον ἐκδίδωσι ποταμόν. εἰς πάλιν τὸ πρὸς τὴν ἀρκαδικὴν ἀδίαυστον τοσοῦτον ὡσθαί, ὥστε ποτὲ τὸν τε δυρώταν καὶ τὸν ἀλφειὸν ἀναδίδωσιν, ὥστε καὶ πιστοῦσθαι μυθώδες τί, ὅτι τῶν ἐμβαλόντων τῶν στεφάνων ἑκατέρων ῥιφθέντων εἰς τὸ κοινὸν ῥεῦμα, ἀναφαίνεται κατὰ δὴ τὸν ἐμβολόν, ἑκάτερον γὰρ τοῦ οἰκείου ποταμοῦ. ἔρηται δὲ καὶ τὸ λεγόμενον πρὶ τοῦ τιμαίου. συγγενῆ δὲ καὶ τούτοις, καὶ τοῖς κατὰ τὸν σικελίαν πάθεσι, τὰς πρὶ τὴν λιπαραίων νήσους,

Nam locum ipſum neq; aditu, neque aſpectu facilem. Suſpicandumq;, nihil in eo deijci poſſe, cum contrarij è profundo ſpirantes uēti ac uapores obſiſtant, quos nimirum longè prius occurrere ueriſimile fit, quàm ad crateris os applicetur. Quod ſi deiectum ſit, prius corrumpatur quàm eiectum rurſus exiſtat, quale cunq; relinquatur antea. Deficere autem & ſpiritus ipſos & ignem, cum materia deficiat, non ratione caret: non tamen uſqueadeo, ut pro tanta uiolentia appropinquare liceat homini. Imminet autem Aetna magis eurípo & litori Catanenſi: quin Tyrrheno pelago quoque, & Liparitanis inſulis. Per noctē quidēlucet & ſplēdens apparet è cacumine, interdiu autē fumo & caligine obſidet. Aetnæ quidē è regione montes neruoſi obſiſtunt, humiliores ſanè, cæterùm latitudine admodum prętereuntes. Inſula tota cauernoſa ſub terra eſt, fluuijs & igne pleniſsima, ſicuti de mari Tyrrheno uſq; Cumas diximus. Calidarum igitur aquarum ſcaturigines habet inſula multis in locis, è quibus Selenuntiæ ad Himeram ſalſæ ſunt, Aegeſtanę uerò potabiles. Ad Agrigentum uerò lacus ſunt, guſtum quidem maris habentes, naturam autem diſcrepantem. Iis enimquæ nequaquā natabilia ſunt, nullo pacto demergi contingit, quinimò in lignorum modum ſupernè fluitāt. Italici ſanè quoſdam habent crateras, qui turbulentā exhalantem eiectant aquam, ac rurſum eundem in ſinum recipiunt. Spelunca uerò penes Metaurum eſt, ampliſsimam intus habens fiſtulam, per quam occultus elabitur amnis, & magno quidem interuallo: dehinc in ſuperficiem emergens ſicut Hotontes in Syria, hiatum inter Apameam & Antiochiam irrumpens, quem Charybdin appellant, & intra quadraginta rurſum excurrens ſtadia. Similiter & Tigris in Meſopotamia, & Nilus in Africa, paululum ante fontes. Ad Stymphalum uerò aqua ducentis ſub terra ſtadijs delata, in Argiuo dehinc agro Eraſinum effundit amnem. Penesq; Abiam Arcadiæ, rurſus aqua ut ſub terram impulſa, tardè poſtea emittit Eurotam & Alpheum, adeò ut uulgatum fabuloſum quiddam fidem aſſequatur. Nam ſi quis coronas in communem proiectas aquam, utrique dictas commendauerit, prout dixerit uterque proprio in flumine ſuam oſtendit. Illud etiam de Timæo uerbum dictum eſt. Sororia iſs ſunt quæ ad Siciliam, & quæ ad Lipareas inſulas accidere feruntur,

& ad ipsam Liparam ostenduntur. Sunt autem numero septem, è quibus maxima Liparis, in quam Gnidij coloniam deduxere, Siciliæ proxima iacens, post Thermissam. eam prisci quidem Melignim appellabant. Duces classibus habuit, diutius aduersus Thuscorum incursiones obsistens. Subiectas imperio suo habuit Liparæorum nunc insulas appellatas, quas plerique Aeolias uocant: Apollinisq; oraculum Delphici multoties suis primitijs adorauit. Fertilissimam tellurem habet, et magni prouentus aluminis effossionē: calidas etiam aquas, & euaporātes ignes. Inter hanc Siciliamq; ea iacet, quam Vulcano sacram uocant, saxosa tota, & deserta, & ignita, trifariamq; quasi ternis ex crateribus efflat. è quorum sanè maximo laminas flāmę eructāt, quæ magna ex parte meatum referunt. E' longa uerò creditū est obseruatione, flammas ipsas flatibus concitari, tum hic, tum in Aetna: quibus cessantibus, cessant & flāmæ. Nec uerò id ratione caret. Venti enim è marinis exhalationibus captantes originem & generantur, & nutriuntur, adeò ut de cognata materia accidentiq; ignis incensus, spectatores ipsos mirari non sinit, alio quodammodo talia fieri. Ex tribus illis crateribus unum partim ef fluxisse, Polybius asserit, alios uerò permanere: at maximo labrum adesse rotundum, ad stadia quinque, in magnitudinēq; paulatim conduci ad pedum L diametrum. Cuius quidem profunditatem, usq; ad mare stadij spacio esse, sicut in uentorum languore licet intueri. Quòd si hæc ipsa credibilia censueris, fortè fidem non abrogaueris ijs quæ de Empedocle uulgò fabulantur. Igitur si spiraturus est Auster, nebulosam circum insulam effundi caliginem dicit, adeò ut longè Sicilia cerni nequeat: flante uerò Borea puras flammas ex eo, quem dixi, cratere altius extolli, ac maiores emitti strepitus. Zephyrum autem medium quendam tenere ordinem, reliquos' que crateras eiusdem quidem esse generis'. Exhalationum uerò minores habere impetus, exq; fragorum differentia, & quo ex loco exhalationes inchoent, & flammæ, & fumus annotari, & tertiū rursus in diem quis spiraturus sit uentus. Omni igitur languente spiritu, alios ex Liparitanis saltem futurū præ dicere uentum ait: nec id quidē falso. Qua ex re quod è poeta fabulosissimum dici uisum est, haud inaniter dictum apparet, sed occulta quadam ratione ueritatem insinuasse,

καὶ αὐτῆς τῶν λιπάρων διείκυνται. εἰσὶ δ' ἑπτὰ μὲν τὸ ἀριθμὸν, μεγίστη δὲ ἡ λιπάρα ἐνιαυτῶν ἄποικος, ἐγγυτάτω δὲ σικελίας κειμένη, μετά γε τὴν θερμισσαν. ἐκαλεῖτο δ' πρότερον μελιγουνὶς. ἡγήσατο δὲ καὶ γύλω, καὶ πρὸς τὰς ἐν τυρρηνῶν ἐπιδρομὰς πολὺν χρόνον αὐτὸς ἔσχεν, ὑπηκόους ἔχουσα τὰς νῦν λιγομένας λιπαραίων νήσους, ἃς αἰόλας ἐνίες προσαγορεύουσι. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τ' ἀπόλλωνος ἐνώσμησε πολλάκις τὸ γὰρ δελφοῖς ἀπὸ τῶν ἀκροθινίων. ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν σύκαρπον, καὶ συμπλείας μεταλλῶν πρόσοδον, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. ταύτης δ' μεταξύ πως ὑπὸ τῶν σικελίας, ἣν νῦν ἱερὰν φασίν καλεῖσθαι, περιῴδης πᾶσα καὶ δρῆμος, διάπυρος. ἔχει δὲ ἀναπνοὰς βαθείας, ὡς αὖ ἐκ τειῶν λιπαραίων. ἐκ δὲ τοῦ μεγίστου, καὶ μύδρους αἱ φλόγες ἀναφέρουσιν, οἱ προσπεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τοῦ πόρου. ἐκ δ' τηρήσεως πιστεύεται διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνονται, καὶ αἱ φλόγες, αἵ τε γίνεσθαι, καὶ αἱ κατὰ τὴν αἴτνην. πανομένων δ', παύονται καὶ αἱ φλόγες· ἐκ δὲ λογον δὲ. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι γεννῶνται, τρέφονται, τῶν ἀρχὴν λαβόντων ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς θαλάττης ἀναθυμιάσεως, ὥστ' ἀπὸ συγγενὴς ὕλης, καὶ πάθους. καὶ δ πῦρ ἐμφανισθέν, οὐκ ἐᾷ θαυμάζειν τοὺς ὁρῶντας ἄλλως γέ πως τὰ τοιάδε. πολύβιος δ' τῶν τεττάρων λιπαραίων, τὸν μὲν κατερρῆχθαι φησὶν ἐκ μέρους, τοῦ δὲ συμμένειν, τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερῆ ὄν, ὡς τε σταδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ὃν ποσῶν διάμετρον, καθ' ὃ βάθος ἐστὶν τὸ μὲν θαλάττης, σταδίων, ὥστε καθορᾶν τὰς νεωστμίας. εἰ δὲ ταῦτ' ὀρθὴ πίστις, οὐκ ἀπιστεῖν ἴσως, οὐδὲ τοῖς περὶ ἐμπεδοκλέους μυθολογηθεῖσιν. ἐὰν μὲν ὃν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ὁμιχλώδη καταχεῖσθαι κύκλῳ φησὶ νησίδος, ὥστε μηδὲ τὴν σικελίαν ἄπωθεν φαίνεσθαι. ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθαρὰς ἀπὸ τοῦ λεχθέντος λιπαροῦς εἰς ὕψος ἐξαίρεσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπεσθαι μείζους. τὸν δὲ ζέφυρον μέσην τινὰ ἔχειν τάξιν. τοὺς δ' ἄλλους λιπαροὺς, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λείπεσθαι τῶν ἀναφυσημάτων. ἐκ τε δὴ τῆς φορᾶς τῶν βρόμων, καὶ ἐκ τοῦ πόθεν ἄρχεται τὰ ἀναφυσήματα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, πρόσημαίνεσθαι, καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἄνεμον πνεῖν. τῶν γοῦν λιπαραίων γνωμένης ἀπλοίας, πρόειπεῖν τινὰς φησὶ τὸν ἐσόμενον, καὶ μὴ σφαλῆναι. ἀφ' οὗ δὴ τὸ μυθολεγεῖσθαι τὸν δηλοῦν ἐληλῦθαι τῆς ποιητῆ, οὐ μάτην φαίνεσθαι, λεχθὲν, ἀλλ' αἰνιξαμένου τὴν ἀλήθειαν,

ὅταν

ὅταν φῆ ταμίαν τῶν αὐέμων τὸν Αἴολον. περὶ ὧν ἐμνήσθημεν καὶ πρόσθεν, ἱκανῶς ὄντων ἐπίστασις ἢ γὰρ ἀργέας λέγουσ' αὖ. ἐπίσης τε γὰρ ἄμφω πάρεστι, καὶ σαφήσει καὶ τῇ ἀργέᾳ. ἢ γε ἡδονὴ κοινὴ ἀμφοτέρων. ἐπάνειμι δ' ὅθεν τὰ ἑξῆς ἀφ' ὧνπερ ἐξέβημεν. τὴν μὲν δὴ Λιπάραν καὶ τὴν Θερμισσαν εἰρήκαμεν. ἡ δὲ στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ σχήματος, ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ διάπυρος. βίᾳ μὲν, φλογὶ λειπομένη· ὅμως δὲ φέγγει πλεονεκτῆσαι. γίνεσθαι δὲ τὸν Αἴολον οἰκῆσαι φασίν. τετάρτη δ' ἀπὸ διδύμης. καὶ αὕτη δ' ἀπὸ τοῦ σχήματος ὠνόμασται. τὴν δὲ λοιπὴν ὀρινοῦσα μὲν, καὶ φοινικοῦσα ἀπὸ τῶν φυτῶν λέκλιται, αὐαίνεται δὲ εἰς νομάς. ἑβδόμη δ' ἀπὸ δυώνυμος, πελαγίᾳ μάλιστα καὶ ὀρεινή. ὠνόμασται δ' ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ Λιπάρας εἰς Σικελίαν πλέουσιν δυώνυμος ὄψις. πολλάκις δὲ καὶ φλόγα εἰς τὸν ὦφάνειαν τοῦ πελάγους τοῦ πρὸς τὰς νήσους ὤφθησαν, ὧν ἀραμοῦσαι τὴν κατὰ βάθους καὶ λιμὴν τοῦ πυρὸς, αὐασωθήτου πόρου τινὸς, καὶ βιασαμένου πῶς τὸ ἐκτός. ποσειδώνιος δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην φησὶ πρὸ τροπῶν θερινῶν, ἅμα τῷ ἡλίῳ, μεταξὺ Λιπάρας καὶ Δυωνύμου πρὸς ὕψος ἀφθῆναι, θαύσιον ὁραθῆναι, καὶ συμμεῖναι τινὰ χρόνον ἀναφυσωμένην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι. οὐ δὲ τολμήσαντας πλεῖν, ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας ἐλαυνομένους ὑπὸ τοῦ ῥοῦ· οὓς δὲ καὶ θερμὰ, καὶ δυσωδίᾳ πλησθέντας, φυγεῖν. ἐν δὲ τῇ πλοιαρίῳ τὸ μᾶλλον πλησιάσαν οὓς μὲν τῶν ὄντων ἀπεβαλεῖν, οὓς δ' εἰς Λιπάραν μόλις σῶσαι. τοὺς μὲν ἐκφρονας γεγονότας ὁμοίως τοῖς ὑπολοιποῖς, τοὺς δὲ ἀναπνέοντας εἰς τοὺς οἰκείους λογισμούς. πολλοὺς δ' ἡμέραις ὕστερον ὁρᾶσθαι πλοῖα ἐπαυθομένους τῇ θαλάττῃ, πολλαχοῦ δὲ καὶ φλόγας ἐκπηδώσας, καὶ καπνοὺς, καὶ λιγυὰς· ὕδωρ δὲ παγῶναι, καὶ γενέσθαι τοὺς μυλίτας λίθοις ὁμοίους τὸν πάγον. τὸν δὲ Σικελίας στρατηγὸν Τίτον Φλαμίνιον, δηλῶσαι τῇ συγκλήτῳ. τὸν δὲ ὠμφασαν ἐνθύσασθαι μὲν τε Διὶ νησιδίῳ καὶ ἐν Λιπάρᾳ, τοῖς τε καταχθονίοις θεοῖς, καὶ τοῖς θαλαττίοις. ἀπὸ μὲν οὖν ὀρικώδους εἰς φοινικώδη, δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρογράφος. ἔνθεν δ' εἰς διδύμην λ'. ἔνθεν δ' εἰς Λιπάραν πρὸς ἄρκτον θ', καὶ κ'. ἔνθεν δ' εἰς Σικελίαν θ', καὶ ι'. ἑκκαίδεκα δ' ἐκ τῆς στρογγύλης. πρόκειται δὲ τοῦ παχυνου μελίτης, ὅθεν τὰ λυνίδια, ἃ καλοῦσι μελιτάια, καὶ γαῦλοι, π.

cum dicat Aeolum uentorum esse custodem. De quo in superioribus facta à nobis est mentio. Quoniam satis expressa est notitia euidentiæ huius, dicat quispiam (utraq; enim æquali adsunt dispositione, & euidētia, atq; amborum communis est uoluptas.) Redeamus ad earum rerum, à quibus regressi sumus, ordinem. De Lipara nempe, & de Thermissa dictum à nobis est. Aliam Strongylam à figura, id est rotundam uocant. Est & hæc ipsa ignibus scatens, flammarum quidem ui minor, lumine uerò maior. In hac Aeoli domicilium fuisse, memoriæ proditum est. Quarta est, quam à forma quoq; Didymam, id est gemellā uocarunt. è cęteris Ericusam. & Phœnicusam ab arbustis uocauere, quæ ad pascua prorsus omissæ fuere. Septima uerò in mare magis exposita est, Euonyma, id est sinistra uocata, & solitaria est. Sic autem appellata est, quoniam è Lipara in Siciliam nauigantibus sinistra maximè offertur. Multoties sanè in insulis maris propinqui, superficie excurrentes flammæ conspectæ sunt, cum è profundis concauitatibus reclusus quidam ignium meatus est, & ille ad exteriora uiolentior erūpit. Posidonius se meminisse inquit, æstiuo solstitio, illucescente aurora, inter Hieram & Euonymā pelagus mirandū in modū in sublime conscendens apparuisse, & aliquo temporis spacio permansisse assiduis erectum flatibus, dein desiisse. Quosdā autē annauigasse illuc ausos, exanimatos uidisse pisces, quos fluxus ageret. Quosdam uerò uapore, & odore malo percussos, fugā captasse. Vnāq; è nauiculis propius admotam nōnullis amissis, reliqs Liparam uix incolumes reportasse. Qui nūc quidem instar eorum qui comitiali morbo captantur desiperēt, nūc ad proprios sensus resipiscerent. Pluribus pòst dieb. uisum esse cœnum mari superne germinās, & multis etiam ex locis flāmas & fumū & caligínem erūpentes, postremò congelatum, & molaribus lapidibus similem glaciem extitisse. Quā quidem rem cum Siciliæ Prętor T. Flaminius senatui declarasset, senatus quidem mādauit, ut & in ipsa insula, & in Lipara, dijs manibus, & maritimis, facto sacrificio litaretur. Ipse locorū descriptor ab Ericusa, ad Phœnicusam x milia ait esse, hinc ad Didymam xxx. Ab ea ad Liparam, ad septentrionem ix ac xx. Ab hac in Siciliam xix. Ab Strōgyla uerò xvi. Imminet aūt Pachyno Melita (de qua catelli portantur, quos Melitæos uocant) & Caudos.

Absunt inter se ambæ millibus passuũ VIII et LXXX. Ante Lilybæum iacet Cosura & ante Aspidem, id est, clypeum. ea uerò Carthaginensium ciuitas est, quam Clypeam uocant, inter ambas sita, & eo quod diximus ab utraque interuallo disiuncta. Est & ante Siciliam & Africam Aegimurus, & aliæ quædã exiles insulæ. De insulis quidem hactenus. Quãdo antiquæ Italiæ usq; Metapontum loca sumus emensi, continenter adiuncta deinde explicemus. Contigua uerò est Iapygia, quam et Messapiam Græci uocãt, indigenæ autem partim Salentinos ultimam Iapygiam nominãt, partim Calabros. Post hos ad Boream sunt Peucetij & Audanij sermone Græco nominati: accolæ uerò tractum omnem post Calabros Apuliam uocant. Eorum plerique Pœdicli dicuntur, & Peucetij maximè. Est uerò Messapia in peninsulæ forma à Brundusio usq; Tarentum isthmo incluſa, stad. X atq; CCC. Annauigatio uerò circa ultimam Iapygiam stad. est CCCC. distat à Metaponto stad. circa CC. Et ad eum quidem maris iter ad orientem est. Tarentini sinus pars maxima importuosa est, ubi maximus atque pulcherrimus magno includitur ponte. Circuitus uerò est stad. centum, é que sinus interioris parte isthmum efficit, exterius prospectantem pelagus, adeò ut urbs ipsa in Cherrhoneso iaceat, ut per ipsam facile nauigia protrahantur, cum utroq; ex litore humile collum existat. Cumq; oppidi depressum solum sit, qua tamen arx ædificata est, paululum altius attollitur. Antiquus sanè murus ingentem circuitum habet: nũc autem qui prospectat isthmum, plurima defecit ex parte. At pars, quæ portus ori uicinior applicatur, qua arx perdurat, non mediocris urbis magnitudinem explet: studium habet ornatissimum, & forum amplissimum, ubi situs est Iouis colossus, ex ære fabrefactus, eximiæ post Rhodium magnitudinis. Inter forum autem atq; ipsius portus os, arx ipsa extollitur, perpaucas ueterum ornamentorum & statuarum reliquias continens: quorum cum magna copia foret, urbe potiti Carthaginenses, pleraque uastauere. Aliqua etiam Romani, capto per uim oppido, ut spolia uendicarunt, è quibus Herculis imago sublimis ex ære, in Capitolio fixa est, opus Lysippi, quod à Fabio Maximo oblatum est donum, qui urbem ceperat. De huius urbis origine hæc ab Antiocho mandata sunt literis. Quòd confla to inter Lacedæmonios & Messenios bello,

καὶ ἡ μίλια ἑκατὸν ἀμφότερα διέχουσα. κόσουρα ἡ πρὸς τῷ λιλυβαίᾳ, ἡ πρὸς τῇ ἀσπίδος καρχηδονιακῆς πόλεως, ὧν ἑλυπαῖαν καλοῦσι, μέσον ἀμφοῖν κειμένην, ᾗ καὶ λεχθὲν διάστημα ἑφ' ἑκάτερα ἀπέχουσα. ἡ δ' αἰγίμουρος ἡ πρὸς σικελίας ἡ πρὸς λιλύβιν ὄσα, καὶ ἄλλα μικρὰ νησίδια. ταῦτα μὲν περὶ τὰς νήσους. ἐπεληλύθοσι δ' ἡμῖν τὰ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἰταλίαν, μέχρι μεταποντίου, τὰ συνεχῆ λεκτέον. συνεχὴς δ' ὄση ἡ ἰαπυγία. ταύτην καὶ μεσαπίαν καλοῦσιν οἱ ἕλληνες, οἱ δ' ἐνδιχόθεν οἰκοῦντες κατὰ μέρη. τὸ μέν τι σαλεντίνους καλοῦσι τὸ πρὸς τῷ ἄκρᾳ τῷ ἰαπυγίαν, τὸ δὲ καλαβρούς. ὑπὲρ τούτους πρόσβορροι πευκέτιοι τε εἰσι καὶ αὐδαύνιοι ἐπὶ τῷ ἑλλάδα διαλήγοντες προσαγορευόμενοι. οἱ δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς καλαβροὺς, ἀπυλίαν καλοῦσι. τινὲς δ' αὐτῶν καὶ πευκέτιοι. ἔστι δ' ὑπερβρόνησιάζουσα ἡ μεσαπία ἐπὶ ἀπὸ βρεντησίου μέχρι ταράντος, ἰσθμῷ διειλημμένη, σταδίων ι καὶ τ. ὅτ' ἐπίπλους ὄση πρὸς τὴν ἄκραν ἰαπυγίαν σταδίων ὁμοῦ πυ. τοῦ δὲ μεταποντίου μὲν διέχει σταδίους πρὸς σ. ὁ δὲ πλοῦς ἐπ' αὐτὸν πᾶς τὰς ἀπολάς. τοῦ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ ταραντίνου τὸ πλεῖον ἀλιμυρίου ὄντος, γνοὺς ὅθεν μέγιστος καὶ κάλλιστος γυμνὰς διειλημμένος μεγίστῃ, σταδίων δ' ὅσην ρ τὴν πρὸς μεσόγειον. ἐκ δὲ τοῦ πᾶς μὲν μυχὸν μορίου ἰσθμὸν ποιεῖ πᾶς τὴν ἔξω θάλασσαν, ὥστ' ἐπὶ χερρονήσου εἶναι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ἐπορθμεύεσθαι ῥᾳδίως ἑκατέρωθεν ταπεινοῦ ὄντος τοῦ αὐχένος. ταπεινὸν δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπῆρται τῆς τὴν ἀκρόπολιν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλέλειπται τὸ πλέον πᾶς ὑπὸ ἰσθμῷ. τὸ δὲ πᾶς σώματι τοῦ λιμένος καθ' ὃ καὶ ἡ ἀκρόπολις συμμένει, μέγεθος ἀξιολόγου πόλεως ἐκπληροῖ. ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε κάλλιστον, καὶ ἀγορὰν σύμμετρον, ἐν ᾗ καὶ ὁ τοῦ διὸς ἵδρυται κολοσσὸς χαλκοῦς, μέγιστος μετὰ ῥόδιον. μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς τε τοῦ σώματος ἡ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῶν ἀναθημάτων. τὰ γὰρ πολλὰ, τὰ μὲν κατέφθειραν καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφυραγώγησαν ῥωμαῖοι, στρατήσαντες βιαίως. ὧν ὅσα καὶ ὁ ἡρακλῆς ἐν τῷ καπιτωλίῳ χαλκοῦς ὁ κολοσσικὸς λυσίππου ἔργον, ἀνάθημα μαξίμου φαβίου τοῦ ἑλόντος τὴν πόλιν. περὶ δὲ τῆς κτίσεως λέγων ἀντίοχος φησὶν ὅτι τοῦ μεσσηνιακοῦ πολέμου γενομένου, οἱ μὲν

οἱ μὴ μεταχόντδ λακεδαιμονίων ἢ σρατείας, ἐκρίθησαν δοῦλοι, καὶ ὠνομάδθησαν εἴλωτδ. ὅσοις δὲ κατὰ τὴν σράτειαν παῖδδ ἐγίνοντο, παρθενίας ἐκάλεσαν, καὶ ἀτίμους ἔκριναν. οἱ δ' οὐκ ἀναχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπιβούλδυσαν τοῖς τδ δήμου. ἀλδόμενοι δ' ἐσώπεμψάν τινὰς, οἳ πδοῦσοι ἦσει φιλίας, ἔμελλον δέξασθαι τὴν πρόσοδον ἢ ὠφδουλῆς. οὕτως δ' ἦν καὶ φάλανθδ, ὃς πρὸ ἐδόκει πδοσάτης ἐσαρχεῖν αὐτῶν. οὐκ ἠρέσκδ δ' ἁπλῶς τοῖς παρὰ ἢ βουλῆς ὀνομαδῆσι. σωίκειτο μὲν δὴ τοῖς ὑακινθίνοις γὰ τδ ἀμυκλαίῳ σωτελουμένου τδ ἀγῶνδ, ἵνα καὶ τὴν λιμνῆν πδοιθῇ ὁ φάλανθδ, πεῖδδαι τὴν ἐπίθεσιν. γνώριμοι δ' ἦσαν ἀεὶ ἢ λιμνᾶς οἱ τδ δήμου. δέξαγγελάντων δέ τινων λάθρα τὰ συγκείμενα τῶν περὶ φάλανθον, καὶ τδ ἀγῶνδ γενεσῶδ, πδοελθὼν ὁ κήρυξ εἶπε, μὴ ἂν πδοιθῶσι λιμνῆ φάλανθον. οἱ δ' ἀλδόμενοι ὡς μεμνήκασι τὴν ἐκβουλὴν, οἱ μὲν διεδίδρασκον, οἱ δὲ ἱκέτευον. λελύσαντδ δ' αὐτοῦ θαῤῥεῖν, φυλακὴν παρέδδσαν. τὸν δὲ φάλανθον ἔπεμψαν εἰς θεοῦ πρὶ ἀρχικίας, ὅσ' ἔχρησε·

Σαντυρεόν τοι δῶκα, ταῤῥαντά τε πίονα δήμου
Οἰκῆσαι, καὶ πῆμ' ἰαπύγεσι γδυέσδαι.

Ἦκον οὖν σὺν φαλάνθῳ οἱ παρθενίαι, καὶ ἐδέξαντο αὐτοὺς οἵ τε βάρβαροι καὶ οἱ ἱρῆτδ, οἱ πδοκατέχοντδ τὸν τόπον. τούτους δ' εἶναι φασί, οὓς μετὰ μίνω πλεύσαντας εἰς σικελίαν, ἢ μετὰ τὴν ἐκείνδ τελδυτὴν τὴν γὰ καμικοῖς παρὰ κωκάλῳ συμβᾶσαν ἀπάραντας ἐκ σικελίας. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν πλοῦν πλδῦρο παρωδεύσαντας, ὧν τινας ὕσδερον μεῖζ πδοελθόντας τὸν ἀδριαν μέχρι μακεδονίας, βουγέους πδοσαγορεδθῆναι. ἰάπυγας δὲ λεχθῆναι πάντας φασὶ μέχρι ἢ λαωνίας, ἀπὸ ἰάπυγος, ὃν ἐκ κρήτης γυναικὸς δαιδάλῳ γενέδαι φασὶ, καὶ ἡγήσασδαι τῶν κρητῶν. τὰ ραντα δ' ὠνόμασαν ἀπὸ ἥρωδ τινὸς τὴν πόλιν. ἔφορδ δ' οὕτω λέγει πδοὶ ἢ ἱστίσεως. ἐπολέμουν λακεδαιμόνιοι μεσσηνίοις, ἀπεκτόνασι τὸν βασιλέα τήλεκλον ἐς μεσσήνην ἀφικόμενον ὡς θυσίαν, ὁμόσαντδ μὴ πρόσδοθον ἐπανήξειν οἴκαδε, πρὶν ἢ μεσσήνην αἱλεῖν, ἢ πάντας ἀπδανεῖν. φύλακας δὲ κατέλιπον ἢ πόλεως, σρατεύοντδ δὲ τούς τε νεωτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν. δεκάτῳ δ' ὕσδερον τδ πολέμου χρόνῳ, τὰς γυναῖκας τῶν λακεδαιμονίων συνελθούσας, ἀπ' ἐαυτῶν πέμψαί τινας παρὰ τοὺς

qui Lacædemoniorũ in eius communionem uocati non sunt, serui sunt iudicati, quos Helotes nominabãt. Ea quoq; durãte militia, quotcũq; in lucẽ producti sunt pueri, infames ignobilesq; iudicatos, Parthenias uocarunt. Quod cũ minimè ferrẽt æquo animo (erant aũt plurimi) insidias struxere popularib. Qui cũ intellexissent, clã aliquos submisse qui amicitiæ simulatiõe modũ insidiarũ renunciarẽt. Horũ è numero & Phalãthus erat qui præfectus eorũ uidebaẽ esse, minimè uerò simpliciter ijs, qui participes erãt uocati, placebat. Conuenerat aũt ut in Hyacinthiorũ celebritate, quãdo certamẽ in Amyclæo conficereẽ (is locus est) cũ Phalanthus capiti pileũ imponeret, fieret insultus. Populares aũt à cæsarie noscitabanẽ. Phalãthi uerò sodales cum signũ renuntiasset, cõsistente certamine, præco in medium procedẽs, Phalãtho ne pileũ capiti imponeret, inhibuit. Quod cõiurati sentientes, apertis iam palàm insidijs, partim fugitãt, partim supplices aduentãt. Iussi aũt bene sperare conijciũtur in uincula. Phalãthus uerò ad Apollinem de colonia deducenda consulturus mittitur, cui Deus huiusmodi infit oraculum: Saxtyreũ & pinguẽ populũ tibi trado Tarẽti Incolere, & latè cædem per Iapygas ædes.

Vnà igitur cum Phalãtho Partheniæ profecti sunt. Quos Barbari et Cretenses, qui prius locũ occupauerãt, hospitaliter accepere. Eos fuisse tradũt, qui unà cũ Minoe in Siciliã nauigarũt, post cuius lethũ in Camicis apud Cocalum in Sicilia pelagus intrantes, huc appulsi fuerũt, è quibus posterius quidã pedestri itinere sinum Adriaticum, usq; in Macedoniã peragrantes, Bugei sunt appellati: Iapyges autem uniuersos usq; ad Dauniam cognomen è quodam duxisse Iapyge, quem Dædalus è Cretensi muliere suscepisse dicitur, ducemq; Cretensibus extitisse. Tarentum autem ab heroe quodam nomen accepisse, literis proditum est. At enim Ephorus de ipsius ædificatione, hunc in modum scriptũ reliquit: Lacedæmonij aduersus Messenios belligerabãt. Iiq; nanq; regem Teleclũ eò sacrorum causa profectum necauere. Illi uerò iuramento se obstrinxere, non antè domum reuersuros, quàm Messenam solo adæquassent, aut omnes certè occumbere morti. urbis uerò suæ custodiam & iunioribus, & natu grandioribus in militiam profecti, reliquere. Decimo postmodum belli anno, Lacedæmoniorum matronas concilium ineuntes, nuncios ad uiros

emiſiſſe, querẽtes haud pari ſanè cõditiõe cõtra Meſſenios bellũ illud geri. Hos nãq; commemorãtes in patria, in dies ſobolẽ procreare: Lacedæmonios uerò poſitis in hoſtili terra caſtris, uxores dimiſiſſe uiduas: qua ex re periculum impẽdere, ne patria uirili deſtituta ſtirpe deleat. At illi ſimul ſacramẽti fide ſeruata, & mulierũ uerba figentes animo, eos ab exercitu mittũt, qui robore firmiſsimi et iuuẽtaflorentiſsimi fuerãt. Eos nãq; minimè iuramẽti cõmuniõe teneri nouerãt, cũ puerilib. adhuc cõſiſtentes in annis, cũ natu grãdioribus ad bellum exierãt, iuſſerũtq; ut cũcti uirginib. cunctis commiſcerent, rati hoc pacto copioſiorẽ procreatũ iri ſobolẽ. Quæ cũ ita facta fuiſsẽt, nati ipſi Partheniæ nominati ſunt. Meſſena tandem anno XIX expugnata, in poteſtatemq; redacta eſt, ſicut Tyrtæus ipſe cecinit:

Verſus ſunt in Pauſania in Meſſeniacis.

Nos duo magnanimos animis armisq; uigentes,
Perpetuo nonuſdecimus q̃q; uiderat annus,
Conſertos bello, uicenus uenerat hoſtis,
Pingue ſolũ fugitãs, mõtisq; reliquit Ithome.

Itaq; cum Meſſeniũ diuiſiſſent agrũ, reueni entes in patriã, Partheniasq; nequaq; cũ alijs pari honore dignabantur, perinde ac matrimonio minimè progenitos. Itaq; ipſi cũ ſeruis cõſpirãtes Helotibus, Spartanis inſidias ordiebãtur. Cõuenit aũt ut ſignũ in foro, cum adoriendũ eſſet, tollerẽt pileum Laconicũ. Qua re per ſeruos quoſdã Helotes patefacta, contra impetũ ferre factu difficile eſſe cognouerũt. Magna enim erat hominũ multitudo: & q̃d maximũ erat, una eademq; mẽs omnibus, quippe qui ſeſe inuicẽ germanos eſſe cogitarẽt. Qui autẽ ſignũ tollere debuerãt, è foro concedere iuſsi fuere: qui uerò rem gerendã indicatã eſſe ſenſerant: ſeſe continebant. Alij per eorũ patres perſuadebant, ut foras in coloniã excederẽt: quòd ſi ſatis idoneum cepiſſent locũ, permanerent, ſin contrà, redirent, quintã Meſſeniæ terræ partẽ ſortituros. Tũ miſsi Achiuos contra Barbaros bellũ gerentes offenderunt, in partẽ igitur periculorũ aſſumpti, Tarentũ ędificant. Cæterũ ampliſsimę Tarentinorũ opes aliquãdo fuere, rem ſuam ciuilẽ populari poteſtate gerẽtes, hoc eſt democratia. Nã claſſe maxima cunctos ſuperauerunt accolas, peditesq; ad mil. XXX in expeditiões emiſere, equitũ uerò tria millia. Ductores aũt equitum mille, Pythagoricã quoq; philoſophiam amplexati ſunt, in primis Archytas ſingulariter, qui diutius eius ciuitatis princeps eminuit.

ἀνδρας, τὰς μεμψομένας ὡς οὐκ ἐπίσης πολεμοῖεν πρὸς τοὺς μεσσηνίους. οἱ μὲν γὰρ μένοντες, τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ πολεμίᾳ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνον εἶκη λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα. οἱ δ' ἅμα καὶ τὸν ὅρκον φυλάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν λόγον ἐν νῷ θέμενοι, πέμπουσι τῆς στρατείας τοὺς σὺν ὅπλοις τέτταρας ἅμα, καὶ νεωτάτους, οὓς ἤδεσαν οὐ μεταχόντας τῶν ὅρκων, ἅτε τὸ παῖδας ἔτι ὄντας σωιεξελθεῖν τοῖς ἐν ἡλικίᾳ. προσέταξαν δὲ συγγένεσθαι ταῖς παρθένοις ἁπάσας ἅπαντας, ἡγούμενοι πολυτεκνίαν μᾶλλον. γενομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάσθησαν παρθενεῖαι. μεσσήνη δὲ ἑαλω πολεμηθεῖσα ἐνιαυτοὺς ἕνδεκα ἐπι, καθάπερ καὶ τυρταῖος φησίν·

Ἄμφω τὼ δὲ μάχονται ἐνιαυτοὺς ἕνδεκα ἐπι
Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντε.

Αἰχμητὰς πατέρων, ἠμὲ πρόμους πατέρων
Εἰκοσάων, οἱ μὲν κατὰ πίονα δῶτα λιπόντες,
Φεύγομεν ἰθαιμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

τὴν μὲν οὖν μεσσηνίαν κατεγείμαντο, ἐπανελθόντες δ' οἰκαδε, οὐ παρθενείας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐτίμων, ὡς οὐκ ἐκ γάμου γεγονότας. οἱ σωισάμενοι μετὰ τὴν εἰλωτείαν, ἐπεβούλευσαν τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ συνέθεντο ἅραι σύνθημον ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν λαγωνικὸν, ἐπειδὰν ἐγχειρῶσι. τῶν δὲ εἱλώτων τινὲς ἀγγείλαντες, τὸ μὲν αὐτὸ πάθεσθαι, χαλεπὸν ἔγνωσαν. καὶ γὰρ πολλοὺς εἶναι, καὶ πάντας ὁμόφρονας, ὡς ἂν ἀλλήλων ἀδελφοὺς νομιζομένους, τὸν μέλλοντας δ' αἴρειν τὸ σύνθημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπιέναι πρόσταξαν. οἱ μὲν δὴ μεμισυμένου αὐθήμερον τὴν τάξιν ἐπέσχον, οἱ δὲ δὴ τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἀχαΐαν ἐξελθεῖν. κ' αὖ μὲν κατάσχωσιν ἀγαθοῦ τὸν τόπον, μένειν· εἰ δὲ μή, τῆς μεσσηνίας τὸ πέμπτον κατανέμεσθαι μέρος ἐπανιόντας. οἱ δὲ σελγότες κατέβαλον τοὺς ἀχαιοὺς, πολεμοῦντας τοῖς βαρβάροις. μεταχόντες δὲ τῶν κινδύνων, κτίζουσι τὴν τάραντα. ἴσχυσαν δὲ οἱ ταραντῖνοι, καθ' ὑπερβολὴν πολιτευόμενοι δημοκρατικῶς. καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέκτηντο μέγιστον τῶν τότε, καὶ πεζοὺς ἔστελλον τετρακισχιλίους, ἱππέας δὲ τετρακισχιλίους, ἱππαγρέτας δὲ χιλίους. ἀπαιδεύσαντο δὲ καὶ τὴν πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, διαφερόντως δ' ἄρξαντας, ὅς περὶ τῆς πόλεως πολὺν χρόνον,

ἤρξεν

ὑξίαυσε δ' ὕσδερον τρυφὴ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄγεσθαι κατ' ἔτος παρ' αὐτοῖς ἢ τὰς ἡμέρας. ἐκ δὲ τούτου καὶ χάρον ἐπολιτεύοντο. ᾧ δὲ τῷ φαύλῳ πολιτευμάτων τεκμήριόν ἐστι, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι. τὴν γὰρ τῶν μολοσσῶν ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο εἰς μεσσαπίους καὶ λευκανούς. καὶ ἔτι πρότερον, ἀρχίδαμον τὸν ἀγησιλάου, καὶ ὕσδερον λεωνυμον, καὶ ἀγαθοκλέα· εἶτα πύρρον, ὅτε πρὸς ῥωμαίους, οὐδ' ἐκείνοις δ' ὑπεισελθεῖν ἠδυνάμην οὓς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοὺς καθίσασαν. ὁ γοῦν ἀλέξανδρος τὴν κοινὴν ἐλλήνων τῶν ταύτη πανήγυριν, ἣν ἔθος ἦν ἀγέσθαι πρὸς ἡρακλείᾳ σωτελεῖ δὲ ταραντίνης, μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν θουρίαν κατὰ ἔθος. ἐκέλευσε δὲ κατὰ τὸν ἀκάλανδρον ποταμόν, τειχίζειν τόπον ὅπου ἔσοιντο αἱ σωσδοί. καὶ δὴ ἡ συμβᾶσα αὖθις κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην, ἀπαντῆσαι λέγεται, πρίν τε τὰ αὐνίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρεθῆναι. ὕσδερον δὲ ἀρχικίαν ῥωμαίων δεξάμενοι, καθ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον, ἢ πρότερον. πῶς δὲ μεσσαπίους ἐπολέμησαν πρὶ ἡρακλείας, ἔχεται δὲ σωσδργοὺς, τόν τε τῶν ἰαπυγίων, καὶ τὸν τῶν αὐκετίων βασιλέα. ἡ δ' ἐξῆς τῶν ἰαπυγίων χώρα παραδύξως ὄψιν ἀσεᾶ. ὠδιπολὺς γὰρ φαινομένη τραχεῖα, εὐρίσκεται βαθύγειος σκυλαζομένη. αὐδσροτέρα δ' οὖσα βύβατος οὐδιγῆ ἦσον, καὶ δύδιγησδος ὁρᾶται. δυάνδρησε δέ ποτε καὶ τόδε τὸ σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔσχε πόλεις τεισκαίδεκα. ἀλλὰ νῦν πλὴν τάραντος καὶ βρεντεσίου τἄλλα πολίσματα ὄψιν, οὕτως ἐκπεπόνηται. τοὺς δὲ σαλεντίνους, λεπτῶν ἀρρίνους φασίν. γνῶναι δ' ὅτι, καὶ τὸ ἆθλιον ἰδρὼ πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ ὁ σιφίλος, ὃν καλοῦσιν ἄκραν ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκκείμενος εἰς τὸ πέλαγος, καὶ τὰς χειμερινὰς ἀνατολὰς. ὧν ἐρέφων δέ πως ὠδὶ τὸ λακίνιον, αὐτάρκων ἀπὸ τῆς ἐπιδρίας αὖθις, καὶ λεῖον τὸ σῶμα τοῦ ταραντίνου κόλπου πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰ κοραύνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτὸν τὸ σῶμα τοῦ ἰονίου κόλπου, καὶ ἔστι τὸ δίαρμα ὅσον ψ σταδίων ἀπ' αὐτοῦ πρός τε τὰ κοραύνια, καὶ πρὸς τὸ λακίνιον. πρίπλους δὲ τάραντος ὅτι πρὸς βρεντέσιον, μέχρι μὲν βάρεος πολίχνης χ σταδίοι. καλοῦσι δὲ βάριν οἱ νῦν οὐδρκτον. κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς ἄκροις τῆς σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ,

Inde posterioribus annis illecebrosæ inualuere deliciæ propter fortunas nimiũ secundas, adeò ut plures totius populi ludos, festasq; celebritates quotãnis agerẽt, quàm reliquos anni dies. Eam ob rem in deterius urbanũ regimen ferebatur. Cuius flagitiorũ unũ illud documentum est, quòd externis uti Imperatoribus coacti sunt. Cõtra Messapios enim et Lucanos, Alexandrũ Molossorũ regẽ accersierũt, antea quoq; Archidamũ Agesilai filiũ, & postea Cleonymũ & Agathoclẽ: dein Pyrrhum, quo tempore aduersus Romanos bellum cõflauere. Nec uerò illis obtemperare ualuerunt, quos inuocarant, quin eis infensi inimicitiam contraxere. Alexander itaq; publicum Græcorũ conuentũ tractus illius, eorum compulsus odio, ad Thuriorum agrũ traducere conatus est, cum in Herculea Tarẽtinæ telluris ẽde illum celebrari mos esset, iubebatq; ad Acalandrũ amnem locũ ædificari, ubi concilia forent. Vnde & rem illi malè gestã, propter ingratos eorum mores obuenisse fertur. In eosq; Annibalis tẽpestate redũdasse, libertate spoliatos. Posterius uerò admissa Ro. colonia, solito melius, trãquillo degunt in ocio. Bellũ aũt cõtra Messapios, Heracliæ causa susscepere, Dauniorũ et Peucetiorum reges socios & adiutores habentes. Terra deinceps Iapygia, nõ sine admiratione cõmoda oppido est. Nam cum in superno tergo aspera uideatur, ubi aratris pãditur, altioris fertilitatis glebas inuenies. Cũq; aquarũ indiga est, nihilominus lęta suppeditat pascua, et arborib. referta spectatũ. Hæc etiã omnis regio aliquãdo copiosa admodũ mortaliũ multitudine floruit, & tredecim urbes habuit. Nunc aũt excepto Tarẽto atq; Brũdusio, cætera exigua sunt oppidula: adeò absumptę sunt eorũ uires. Salentinos Cretensiũ fuisse coloniã, memoriæ proditũ est. Hoc in loco Mineruæ fanũ est, quod aliquãdo locupletissimũ extitisse constat. Extat & scopulus, quẽ ultimã Iapygiã appellãt, multus in pelagus & ortũ hybernum prominens, paulatimq; sese conuertẽs ad Lacinium flectitur. In quo ab occasu se attollit, & ad ipsum, Tarentini sinus os claudit. Similiter ad ipsum, sinus Ioniį ora Ceraunijs claudunt à mõtibus. Ab eo ad mõtes Ceraunios, & ad Laciniũ stad. circiter DCC. interuallũ est. è Tarẽto aũt ad Brundusiũ nauigationis circuitio est, ad Barin seu Bare tũ, ut nũc uocãt, ut autẽ antea Baretẽ urbem exiguã stad. sexcentorum est. Iacet uerò in Salentinorum finibus,

ad quam pedestri magis, quàm maritimo itinere, à Tarento facile peruenit. Hinc ad Leuca (ea enim urbs non grandis est) stad. DCCC sunt: ibi odoris fœtidi aquam fons effundens aspicitur. Fabulæ tradunt, reliquos Gigantes è uicina Cãpaniæ Phlegra, cum Hercules pulsos exagitaret (uocabantur autem Leuterniĩ) ad ea fugitasse loca, contractosq; subijsse terram, & ex eorum cruore talem effluxionẽ cõtinere fontem, eam ob rem & litus illud Leuterniũ appellari. Ex Leucis quidẽ ad Hydruntem urbeculam stad. CL. Hinc Brundusium CCCC stad. sunt. Totidẽ ad Sasonẽ insulã, quę ipsius interualli, quod inter Epirũ & Brundusium interiacet, media sita est. Ea propter qui rectum nauigando tenere cursum nequeũt, à Sasone ad Hydruntem, læuorsum iter faciũt. Hinc obseruato ferente uento, Brundusinis propinquant portubus: & egressi Rhodæos urbem Græcã, pedestres ocyus aduentant: cuius oriundus Ennius poeta fuit. Locus igitur nauigatione circundandus, è Tarento Brundusium, Cherrhoneso perquam similis est. E Brundusio autem Tarentũ uia expedito uiatori, uno perficitur nauata die, eius quam dixi Cherrhonesi isthmũ efficit. eam & Messapiã & Iapygiam & Calabriam & Salentinã complures communi appellatione nuncupant: at quidam (ut antea diximus) diuidunt. Exigua quæ prę ternauigantibus obuiant oppida, cõmemorata sunt. Cæterùm in mediterranea regione Rhodæi sunt, & Lupiæ. Et paululum à mari semota Salepia. At medio in isthmo Tyræi, ubi potentium cuiusdam regię monstrantur ędes. Cum autem dicat Herodotus, † Vriam in Iapygia esse, quam Cretenses ędificauere, è Minois classe, in Siciliam nauigantis errabundi, aut hãc ipsam accipiamus, oportet, aut Veretũ. Brundusiũ Cretẽses habitasse, memoriæ proditũ est, qui è Cnosso cum Theseo, discesserunt. Postea alios è Sicilia cum Iapyge digressos. nam utroque modo fama est, cum unà permanere nollent, in Bottiæam discessisse. tempore autẽ posteriori, ciuitas regia potestate gubernata, non paruã agri portionem ab Phalanto ac Lacedæmoniorum uiolentia perdidit: eum tamen eiectũ à Tarento Brundusini acceperunt: ac deinde uita functum, eximiæ honore sepulturæ decorauerũt. Terram autem Tarẽtinis meliorem habent. Illa enim tenuis quidem, cæterùm fructuum bonitate præcellens. nam & mel eius, & uellera uehementer laudantur. In primis etiam

† Υέλαν, Hyriam: uide Herodotũ lib. 7.

πεζῇ μᾶλλον ἢ κατὰ πλοῦν εἰς αὐτὴν, ἐκ τῆ ταράντ☉, δυμαρὴς ἢ ἀφ' ἕξεις ὅλην. γνῶθι εἰς τὰ λεύκα, στάδιοι π. πολύχνιον καὶ αὐτὸ, γν ὧ ἐπίκνυται πηγὴ ἀυσώδους ὕδατ☉. μυθεύουσι δ' ὅτι τῶν συμπεφθγότας τῶν γιγάντων, γν τῇ κατὰ καμπανίαν φλέγρᾳ, λευτερνίους καλουμένους, ἡρακλῆς ἐξελάσειε, καταφυγόντας, ὑπὸ γῆς ὑποσαλεῖγν. ἐκ δ' ἰχῶρων, ζωιοῦ τινὸς ἴσχει ῥεῦμα ἡ πηγή. ἀφ' ἧς δ' καὶ τῆ παραλίαν ταύτῃ, λευτερνίαν προσαγορεύουσιν. ἐκ δὲ τῶν λευκῶν εἰς ἰδρουῶντα πολίχνιον ρ̄, γν τεῦθεν δ' εἰς βρεντέσιον ῡ. οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς σάσωνα τῆ νήσου, ἣ τις μέσπως ἵδρυται τῆ λιμένα τῆ, τῆ ἐκ τῆ πέρατος πρὸς τὸ βρεντέσιον. διόπερ οἱ διωκόμενοι ἱερατεῖαι τῆ εὐπλοΐας, καταίρουσιν γν ἀριστερᾶ ἐκ τῆ σάσωνος πρὸς τὸν ἰδρουῶντα. γν τεῦθεν δὲ πεμπόντων φορὰν πνεύματ☉, πλοΐζουσι τοῖς μὲν βρεντισινῶν λιμέσιν. ἐκβάντες δὲ πεζεύουσι σωτομώτερον ὑπὲρ ῥωμαίων πόλεως ἑλλωΐδ☉, ἀφ' ἧς ἦν ὁ ποιητὴς γέν☉. ἔοικεν οὖν χερρόνησον τὸν περιπλεόμενον χωρίον ἐκ ταράντ☉ εἰς βρεντέσιον. ἡ δ' ἐκ βρεντεσίου πεζευομένη ὁδὸς εἰς τὸν ταράντα, δυζώνων μιᾶς οὔσης ἡμέρας, τὸν ἰσθμὸν ποιεῖ τῆ ἐρημένης χερρονήσου, ὃν μεσαπίαν τε καὶ ἰαπυγίαν καὶ καλαβρίαν καὶ σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορεύουσι. τινὲς δὲ διαιροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. τὰ μὲν οὖν πολίχνια, τὰ γν τῇ παράπλου εἴρηται. γν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, ῥωμαῖοι τέ εἰσι, καὶ λευκανοί. καὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆ θαλάσσης σαλεντίνοι. ὑπὲρ δὲ τῇ ἰσθμῷ μέσῳ θυραῖοι, γν ὧ βασίλειον ὑπεδείκνυται τῶν διωκητῶν τινός. εἰρηκότ☉ δ' ἡροδότου οὐεῖαι εἶναι γν τῇ ἰαπυγίᾳ, λιτώτατα μερικῶν τῶν πλανηθέντων ἐκ τῆ μίνω στόλου εἰς σικελίαν, ἢ τοι αὐτὸν δεῖ δέχεσθαι, ἢ τὸ σύμπαν. βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγεται μερικοὺς, οἱ μετὰ θησέως ἐπελθόντες ἐκ κνωσσοῦ. εἶθ' οἱ ἐκ τῆ σικελίας ἀπηρκότες μετὰ τῆ ἰάπυγος. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, οὐ συμμεῖναι δέ φασιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν βοττιαίαν. ὕστερον δὲ ἡ πόλις βασιλευομένη πολλὰ ἀπέβαλε τῆ χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ φαλάνθου λακεδαιμονίων. ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὸν ἐκ τῆ ταράντ☉, ἐδέξαντο οἱ βρεντέσιοι· καὶ τελευτήσαντα, ἔθαψαν λαμπρᾶς ταφῆς. χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς ταραντίνων. λεπτογεί☉ γὰρ ἐκείνη, χερσόκαρπ☉ δὲ. μέλι δὲ καὶ ὄρια τῶν λίαν ἐπαινουμένων ὄν. καὶ εὐλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ βρεν-

τὸ Βρεντέσιον· ἔνι γὰρ στόματι πολλοὶ λιμένες λιμνώδεις ἄκλυστοι, κόλπων ἀπολαμβανομένων γένος, ὥστ' ἐοικέναι διράσιν ἐλάφου τὸ χῆμα. ἀφ' οὗ καὶ πύνομα. σὺν γὰρ τῇ πόλει, διφαλῆ μάλιστα ἐλάφου πρόσοικεν ὁ τόπος. τῇ δὲ μεσαπίᾳ γλώττῃ Βρεντέσιον ἡ διφαλὴ τοῦ ἐλάφου καλεῖται. ὁ δὲ ταραντῖνος οὐ πάντελῶς ὅρμος ἄκλυστος, ἀλλὰ τὸ αὐαπέπαδαι, καί πινα καὶ πρὸς βραχὺ ἔχειν τὰ πρὸς τὴν μυχόν. ἔνι δὲ τοῖς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος καὶ τῆς ἀσίας διαίρουσιν, εὐθύπλους μᾶλλον ὄντι τὸ Βρεντέσιον, καὶ διὰ καὶ διὰ τοῦ πόντου καταίρουσιν οἷς εἰς τὴν ῥώμην πρόκειται. ὁδοὶ δύο δ' εἰσί, μία μὲν ἡ μινοίκια διὰ πολυκεσίων, οὓς ποιδίκλους καλοῦσι καὶ διαυνιτῶν, καὶ σαννιτῶν μέχρι Βρεντεσίου, ἐφ' ἣν ὁδὸν ἰγνατία πόλις, εἶτα διελία, κὴ νήπιον, καὶ καυσίον, καὶ διρδυνία· ἡ δὲ διὰ ταράντου μικρὸν γὰρ ἀρισδρᾷ. ὅσον δὲ μιᾶς ἡμέρας πορίσδην διευκλοῦσαντι ἡ ἀππία λεγομένη ἀμαξήλατος μᾶλλον. ἔνι ταύτῃ δὲ πόλις οὐελία τε, καὶ οὐενουσία. ἡ μὲν μεταξὺ ταράντου, καὶ Βρεντεσίου· ἡ δὲ μεθορίοις σαννιτῶν, καὶ λευκανῶν. συμβάλλουσι δ' ἄμφω κατὰ Βρεντεσίου καὶ τὴν καμπανίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου. πρῶτον μὲν οὖν δ' ἴδιη μέχρι τῆς ῥώμης, ἀππία καλεῖται, διὰ διαυνιτίου, καὶ γαλατίας, καὶ καπύης, καὶ καπιλίνου μέχρι οὐενουσίας. τὰ δ' ἔνθεν δέδεικται. ἡ δὲ πάσα ὁδὸς ἐκ ῥώμης εἰς Βρεντέσιον μίλια τξ'. τρίτη δ' ὁδὸς ἐκ ῥηγίου διὰ Βρεττίων, καὶ λευκανῶν, καὶ τῆς σαννίτιδος εἰς τὴν καμπανίαν, συνάπτουσα εἰς τὴν ἀππίαν. μακροτέρα, τῆς ἐκ Βρεντεσίου τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις διὰ τῶν ἀππιανῶν ὀρῶν. ὁ δ' εἰς τὴν ῥαίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλοῦς ὅδιος· ὁ μὲν ἐπὶ τὰ διραύνια, καὶ τὴν ἑξῆς παραλίαν, ἕως τε ἠπείρου, καὶ τῆς ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς ἐπίδαμνον, μείζων τοῦ πλοτέρου. χιλίων γὰρ ὅδιος καὶ ὡ σταδίων. τέτταρσι δὲ καὶ οὕτως διὰ τὸ τὴν πόλιν εὐφυῶς κεῖσθαι πρός τε τὰ τῶν ἰλλυρικῶν ἔθνη, καὶ τὰ τῶν μακεδόνων. παραπλέουσι δ' ἐκ τοῦ Βρεντεσίου τὴν ἀδριατικὴν παραλίαν, πόλις ὅδιος ἡ σεγνατία, οὖσα κοινὴ καταγωγὴ πλέοντί τε καὶ φέροντι εἰς βάειον. ὁ δὲ πλοῦς, νότῳ μέχρι διοῦρο μὲν τοῦ κετίου κατὰ θάλατταν, τῇ μεσογαίᾳ δὲ μέχρι σιλουίου. πᾶσα δὲ τραχεῖα, καὶ ὀρεινὴ, πολὺ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν κοινωνοῦσα, ἀρίστους δ' ἀρκάδας δέχεσθαι δοκεῖ. εἰσὶ δ' ἐκ Βρεντεσίου εἰς βάειον ἑπτακόσιοί πως σταδίοι. χιλίους δ' ἴσον ἑκατέρας διέχει. τοῦ δὲ σωτῆρος λιμένος νέμονται.

Brunduſij portus ſua excellẽtia præſtat. Multi enim ore uno portus includuntur, qui nulla fluctuum agitatione turbantur, cum interni ſinus excipiant, ut forma ipſa cerui cornibus ſimillima ſit, unde & nomen inditum ſit. Locus enim cũ urbe ceruino capiti maximè eſt comparandus. nam lingua Meſſapiorum Brunduſium cerui caput nominatur. Cæterùm Tarentinis portus non omnino undarum motibus caret, cum ſeſe pandat, & interius occulta ſub undis ſaxa quædam contineat. E' Græcia præterea nauigantibus atq; Aſia longè rectior Brunduſium eſt nauigatio. Itaq; omnes quibus propoſitum eſt iter Romam, huc applicant. Duæ autem uiæ ſunt: una quidẽ mulis uectabilis per Peucetios, qui Pœdicli uocantur, & Daunios & Samnites uſq; Beneuentum, in qua uia eſt Egnatia ciuitas. Poſt eam Celia, & Netium, & Canuſium, & Cerdonia. Altera per Tarentum paulò ſuperad læuã, & ſi quanta eſt diei unius circuitionem feceris, uia Appia offertur plauſtris commodior. In ea urbs eſt Vſia, & Venuſia: hæc quidem Tarenti atq; Brunduſij media, illa uerò in Samnitum & Lucanorum confinibus. coeuntq; ambæ ad Beneuentũ atq; Campaniam ex Brũduſio. Hinc iam uſq; Romam uia uocatur Appia, per Claudium, per Galitiam, per Capuam & Caſilinum uſq; Venuſiam. Quæ dehinc ſunt, diximus. Tota uerò ex Roma Brunduſium CCC & LX milliaria continet. Tertia, è Rhegio per Brutios & Lucanos & Samnitim ad Campaniã Appiæ iungitur. Cæterùm longior quàm è Brunduſio tribus diebus, aut quatuor, per Appianos montes. At enim Brũduſio in tranſmarinam ripam nauigatio eſt: una quidem ad Ceraunia, litusq; deinceps reliquum Epiri & Græciæ: altera ad Epidamnum, quàm prima longior. Nam mille & D CCC. ſtad. eſt. Trita & hæc eſt, cum urbs ipſa commodè & ad gentes Illyricas & Macedonicas ſita eſt. E' Brunduſio uerò litus Adriaticum præternauiganti Stegnatia occurrit ciuitas, commune & nauigantibus, & terreſtre iter facientibus ad Barium diuerſorium. At uſq; Peucetium mare uento nauigatur auſtro, per terram autem uſq; Silui um. Tota uerò & mõtana & aſpera, magnam Apenninorum mõtium communicationem habens, eaq; colonos Arcadas accepiſſe putatur. E' Brunduſio Barium D CC ſtad. ſpacium eſt. Pariter ferè diſtat ab utraque. Contiguum quidem paſcuntur agrum Cauni: dehinc

dehinc Apuli uſq; ad Ferentanos, ut neceſsitudo ſit uſq; ad Peucetios & Daunios, quos nec accolæ omnino ita uocitant, præterquam antiquioribus annis. Omnis quidem huius regionis, quam Apuliam nuncupant, haud ac curatè ſanè terminos explicemus harum gentium, quocirca nec nobis ualde affirmandum eſt. E' Bario ad amnem Aufidium, ad quem Cannuſiorũ eſt emporium, ſtad. ſunt C C C C. Ad emporiũ autem ſuperior nauigatio ſtad. LXXXX. Proxima eſt Salapia, Argyripenorum emporium. Haud enim multum à mari, duæ Italicarum urbium, maximè quondam in plano ſitæ ſunt, ſicut documento ſunt circuitus earũ, Canuſiũ uidelicet & Argyrippa, cæterùm his annis minores ſunt. A' primordio quidem uocabatur Argyrohippium, deinde Argyrippa, porrò autẽ Arpi nunc uocata eſt. Vtræq; in præſentia ſanè deletę, à Diomede cõditę dicũtur. His in locis & campus, & alia complura, Diomedis potentatũ oſtentant. In Mineruæ quidem fano, quæ Luceriæ eſt, priſca dona, & ipſum uetus oppidũ Dauniorum extitit, nunc uerò depreſſa iacet. In propinquo mari iacent duæ inſulæ quas Diomedeas appellant. Ex quibus habitatores habet altera, reliquam deſertam eſſe dicunt, in qua Diomedem diſparuiſſe, quidam fabulantur, comitesq; in aues cõuerſos eſſe. Eas etiã hac ætate manſueſcere, & humanã quodammodo uitã agere, & uiuẽdi ordine, & erga benignos manſuetudine, ſi malignis autẽ & ſceleratis, fuga & euitatione. De hoc ipſo heroe, cùm alia permulta per Venetos, tum ſoliti uulgantur honores. Creditur & Sypuntem ædificium eſſe Diomedis, à Salapia ſtad. C & L interuallo diſtantem. Græci uerò eam Sepiuntem nuncupant, ab ejectis è fluctu ſepijs. Inter Salapiam atq; Sipuntem, fluuius eſt nauigationi ſatis accommodus, & lacus ingentis oſtium, per utroſq; autem naſcentes è Sipunte fructus deuehuntur, frumenta præcipuè. In agro Saunio circa tumulum, quẽ Drion nominant, baſilicæ monſtrantur: una quidem Calchantis in ſummo uertice, & cui petentes oracula nigrantem immolant arietem, & ſtrata in pelle dormiunt. Altera Podalirij in infima montis radice poſita. abeſt à mari ſtadiorum circiter C. Ex ea riuulus manat, ad omneis pecorum morbos ſalutaris. Ante ſinum hunc promontorium procumbens, ad ſtadia C C C protenditur in pelagus, orientem proſpectans, Garganum appellant.

ἔστα ἄπουλοι μέχρι φόρκυτανῶν, ἀνάγκη δὲ πολυκτίων καὶ δαυνίων μὴ δ' ὅλως λεγομένων ἴσως τῶν ἐπιχωρίων, πλὴν εἰ ποτὲ παλαιόν. ἁπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀκριβείας λεγομένης νυνὶ μηδὲ τοὺς ὅρους ἕως ἀκριβῶς λέγεσθαι τῶν ἐθνῶν τούτων, διόπερ οὐδ' ἡμῖν διισχυριστέον πρὸς αὐτῶν. ἐκ δὲ Βαρίου πρὸς τὸν ποταμὸν αὐφίδιον ἐφ' ᾧ τὸ ἐμπόριον τῶν Καννυσιτῶν ὑ, ὁ δ' ἀνάπλους ὡδὶ τὸ ἐμπόριόν ς'. πλησίον δὲ καὶ σαλαπία, τὸ τῶν ἀργυριππίνων ἐπίνειον. οὐ πολὺ γὰρ ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἱδρύσαντο δύο πόλεις ἐν μὲν τῷ πεδίῳ μέγιστα τῶν ἰταλιωτίδων γενομένας πρότερον, ὡς ἐκ τῶν περιβόλων δῆλον, τότε Καννύσιον καὶ ἡ ἀργυρίππα, ἀλλὰ νῦν ἐλάττους εἰσίν. ἐκαλεῖτο δ' ἐξ ἀρχῆς ἀργυροΐππιον, εἶτ' ἀργυρίππα, εἶτα νῦν ἄρπι. λέγεται δ' ἀμφότερα διομήδους κτίσμα. καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ δείκνυται τοῦ διομήδους ἐν τούτοις τοῖς τόποις δυνασείας σημεῖα. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀθηνᾶς ἱερῷ ἐν λευκορίᾳ, παλαιὰ ἀναθήματα. καὶ αὕτη δ' ἦν ἦν πόλις ἀρχαία δαυνίτων, νῦν δὲ τετραπέωται. ἐν δὲ τῇ πλησίον θαλάττῃ δύο νῆσοι διομήδειοι προσαγορεύονται, ὧν ἡ μὲν οἰκεῖται, τὴν δ' ὀρήμην φασὶν εἶναι. ἐν ᾗ καὶ τὸν διομήδην μυθεύουσιν ἀφανισθῆναί τινα, καὶ τοὺς ἑταίρους ἀπορνιθωθῆναι, καὶ δὴ καὶ νῦν θαμὰ εἶναι ἐκ μέρους καὶ βίον τινὰ ζῆν ἀνθρώπινον, τάξει τε διαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι οὐκ ἐπεικεῖς ἀλλὰ δὲ τῶν κακούργων, καὶ μᾶλλον φυγῇ. εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἐνετοῖς θαυμάσια περὶ τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ αἱ νομιζόμεναι τιμαί. δείκνυται δὲ καὶ ὁ σηποῦς διομήδους εἶναι κτίσμα, διέχων τῆς σαλαπίας ὅσον μ καὶ ρ σταδίους, καὶ ὠνομάζετό γε σηποῦς ἑλληνικῶς, ἀπὸ τῶν ἐκκυματιζομένων σηπίων. μεταξὺ δὲ τῆς σαλαπίας, καὶ τοῦ σηπιοῦντος, ποταμός τε πλωτὸς, καὶ στόμα λίμνης μεγάλης. δι' ἀμφοῖν δὲ τὰ ἐκ σηπιοῦντος καταγόμενα, καὶ μάλιστα ὁ σίτος. δείκνυται δὲ τῆς δαυνίας, πρὸ λόφου ᾧ ὄνομα δρίον, ἥρωος· τὸ μὲν κάλχαντος ἐπ' ἄκρᾳ τῇ λοφυφῇ. φαγίζουσι δὲ αὐτοῦ μέλανα ἱερεῖον οἱ μαντευόμενοι, ἐγκοιμώμενοι γὰρ τοῦ δέρματι. τὸ δ' ὑπὸ δαλαιείου κάτω πως τῇ ῥίζῃ, διέχον τῆς θαλάττης ὅσον σταδίους ρ. ῥεῖ δ' ἐξ αὐτῶν ποτάμιον, ὠφελοῦν πρὸς τὰς τῶν θρεμμάτων νόσους. πρόκειται δὲ τοῦ κόλπου τούτου, περιάγιον ἀκρωτήριον ὡδὶ τ' ἀνατεῖνον σταδίους, πρὸς ἀνατολὰς τὸ γάργανον.

ἐμπίπτον

κώμη πρόσω δὲ τὸ ἄκρον, πολισμάτιον οὔρειον. καὶ πρὸς ἕω ἄκρας αἱ Διομήδειοι νῆσοι. ἔστι δὲ πᾶσα ἡ χώρα αὕτη πάμφορός τε καὶ πολύφορος, ἵπποις τε καὶ προβάτοις ἀρίστη. ἡ δὲ γῆ μαλακωτέρα μὲν ἢ ταραντίνης δέ, λαμπρὰ δὲ ἧττον. ἡ δὲ χώρα σύδινή, σμικρὰ τὴν ποιλότητα τῶν πεδίων. οἱ δὲ καὶ δώρυγα φασὶ τμῆαι αὐτοὺς χειρῶσαι τὸν Διομήδην μέχρι τῆς θαλάσσης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύτην, τὴν ἄλλας πράξεις, μετάπεμπτον εἶναι δὲ γυμνὸν, λάθρᾳ καταστρέψαι τὸν βίον. εἰς μὲν οὗτος ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. σύστορος δέ, ὡς αὐτόθι μένει μέχρι καταστροφῆς τοῦ βίου. τρίτος δ' ὁ μυθώδης ὃν πρόσθεν, τὸν γὰρ τῆς νήσου λέγων ἀφανισμόν. τέταρτον θέας ἂν, τὸν τῶν γνωτῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρά σφισί πως τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ μυθεύουσιν, ὡς ἀρθείσην καλοῦσι. τοῦτα μὲν οὖν κατ' ἀρτεμίδωρον εἴρηται τὰ σμικρά. φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὰ ἀπὸ τοῦ Βρεντησίου μέχρι γαργάνου μιλίων ρ ξε'. πλεονάζει δὲ αὐτὰ ἀρτεμίδωρος. γίνεται δ' ἐκ ἀγκῶνα σνδ', μίλια φησὶν ἐκεῖνος. ὁ δ' ἀρτεμίδωρος ἐκ ἀγκῶνος ἐπὶ τὸ πλησίον τοῦ ἀγκῶνος ἔφησε ασν, πολὺ ἐλάττονα τοῦ ἐκείνου. πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησί, καὶ εἶναι μίλια φξβ ἐκ σίλλου πόλιν. γίνεται δ' ἐκ ἀγκῶνος ἐπὶ σίλλουν ρος οὐχ ὁμολογούμενος τοῖς φερομένοις σμικρὰ τῆς ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν ἰαδρανίων ὀρῶν ὧν τὸν τοῦ ἀδρίου μυχὸν ἐπὶ τὸν ἐξακισχιλίων ἐπὶ ἀπέχοντος, καὶ μείζω καθ' αὑτὸν ἐκείνου πολὺ ἐλάττονα ὄντα. καὶ πάντων δὲ πῶς ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν σμικρῶν οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. ἡμεῖς δ' ὅπου μὲν ἀδιακρίτως ἀμφότερα, ἐκφέρομεν τὸ δοκοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μή, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. ἐὰν δὲ μηδὲν περὶ ἐκείνων ἔχωμεν, οὐδὲν θαυμαστὸν, οὐδ' εἰ παραλείψομέν τι καὶ ἡμεῖς γέ τοι αὐτοὶ καὶ τοῦθ' ὑποθέσει. τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίποιμεν, τὰ δὲ μικρὰ καὶ γνωσθέντα μικρὸν ὄντος, καὶ παραπεμφθέντα ἔλαθε, σὺν ἔβλαψε καὶ οὐδέν, ἢ οὐ πολὺ τοῦ παντελοῦς ἔργου παρέλυσε. μεταξὺ δ' ἄθυς ἀπὸ τοῦ γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθύς. οἱ δὲ πάθιοι καλοῦσιν, ἰδίως ἄπουλοι προσαγορεύονται. εἰσὶ δ' ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς δαυνίοις, καὶ σύνομοι. οὐδὲ τ' ἄλλα δὲ διαφέρουσιν ἐκείνων τόγε νῦν, τὸ δὲ πάλαι διαφέρειν, ἐκεῖνος. ὅθεν πέρ καὶ τὰ ὀνόματα φαντία ἀπαύτων ὑπῆρχεν.

Cumq; ultima circunflexeris, urbs ex illis offertur nomine Vreum. è regione promontorij Diomedeę iacent insulæ. Ager iste cùm omnis generis fructus, tum uero copiosos producit: equis & ouibus aptissimus: lana quàm Tarentina longè mollior, minus uerò candida. regio ipsa propter camporum conualles tranquilla. Pleriq; Diomedem fossam ad mare usque proscindere aggressum memorant: cæterùm cum domum accersitus esset, & hãc & alias res imperfectas omisisse, & ibi è uita excessisse. Hic quidem de illo unus uulgatus est sermo: secũdus autem est, eis eum in locis tandiu permansisse, †donec uitam conuertit: tertius fabulosus, quem antè dixi, in ipsa insula dicẽs eum disparuisse: quartus poni posset, quem Veneti disseminant. Illi enim uitæ illius conuersionem, nescio quo pacto penes se factam esse asserunt, quam in deorum numerum relationem uocãt. Hæc igitur secundum Artemidorum interualla iacẽt: secundũ uerò locorum descriptorẽ, è Brundusio ad Garganum milliaria C & LXV. Ea uerò Artemidorus auget. Cæterùm hoc ex loco Anconẽ usque mil. C C LIIII ille ait. at Artemidorus ad mille C C & X C ferè, Anconis distantias stad. mil. pas. C C L esse refert multo minus quàm ille. Polybius uerò illa ab Iapygia emensa fuisse tradit, & mil. pas. D LXII ad urbem Sylam edisserit. Hinc autem Aquileiã C LXXVIII. Haud sanè concordant cum eo quod litoris Illyrici affertur interuallo, è montib. Ceraunijs ad sinum Adriatici maris intimũ, cum hunc supra sex mil. esse demonstrent, & eum maiorem illo esse constituant, qui minor multo sit. Et omnes cum omnib. inter se de interuallis dissentiũt, sicuti sępenumero à nobis dicit̃. At nos ubi dijudicari licet, nostrã efferimus sententiã, ubi sanè illorũ dicta in medio ponere oportere minimè putamus. Quod si nec ab illis habemus, haud mirandũ est, si nos etiã in huiusmodi materia aliquid omisimus. Ex magnis quidem rebus nullam profectò omitteremus: at parua si cognita fuerint, parum utilitatis afferunt: sin omissa latuerint, toto ex opere, aut nihil, aut non multum abscideriṇt. Statim uerò à Gargano sinus medius profundus quidem excipit, cui adiacentes accolæ, Appuli propriè nominantur. Ipsiq; Daunij & Peucetij eandem usurpant linguam, nec in cęteris in hoc usq; tẽpus discrepant. Antiquis uero tẽporibus discrepasse, simile ueri est: unde & diuersa in omnibus inualuisse nomina.

†μέχει καταστροφῆς τοῦ βίου, id est ad finem usq; uitæ, rectius mea sententia. Quãquam interpres uetus ubiq; cõuersionẽ τὴν καταστροφὴν uertere.

Priori

Priori tempore uniuersæ huius terræ secunda fortuna florebat, postea uerò & Annibal et sequentia bella desertam illam reddiderũt. His in locis clades illa Cannensis obtigit, in qua tot & Romanorum & sociorum corpora occidioni data sunt. In ipso sinu lacus est, supra quem in mediterranea Teanũ est Appulum, eodem quo Sidicinum nomine. Qua in parte Italiæ latitudo non parũ cõtrahi uidet. Vbi sunt Puteoli à mari ad mare, minus stad. mille isthmus relinquitur. Post lacum autem ad Ferẽtanos & Bucanũ præternauigãdi cõmoditas est. Vtraq; ex lacus ripa ad Bucanũ & Garganũ stad. sunt ducenta. Quæ deinde Bucano coniũcta sint, in superioribus dictum est. Huius generis huiusq; magnitudinis Italia est. Cum multa à nobis disputata sint, nũc amplissima significabimus, quibus hoc tempore ad tantum maiestatis fastigium res Romana conscenderit. Vnum quidem, quod in star insulæ tuta in circuitu maria custodiat, paucis exceptis partibus, quę tamen inaccessis, uti muro, montibus uallatæ sunt. Secundum est maxima ex parte ipsius importuositas. Et quod sicubi portus existunt, magnitudine & excellentia mirabiles, adstant aduersus externorũ impetus commodi. Nec minus ad inferendas incursiones, quàm ad ipsam mercaturæ commoditatem & abundantiam. Tertium aeris uniuersi temperies, cui subiacet. Ad quam uarietatem animalia, arbores & (ut paucis simpliciter dicam) cuncta quibus utilissimus mortalibus uictus suppeditatur, plurimam diuersitatem habent, siue bonum, siue malum dixeris. Ipsius longitudo à septentrione in meridiem ut plurimum extenditur. Cuius longitudini additamentum est Sicilia, talis & tanta perinde ac eius pars esset. Aeris temperies & intemperantia, pro caloris & frigoris, & horũ mediocritatis conditione dijudicatur. Itaq; cum tanta longitudine, qua nunc est Italia, eam in amborum excessuum medio iacentẽ, plurimã temperatæ conditionẽ cõtinere necesse est, modisq; plurimis. Id etiam alio illi pacto contingit. Nam cum montes Apennini perpetua lõgitudine porrigãtur cumq; latus utrunq; cãpos & colles frugiferos emittat, nulla pars extat, cui nõ mõtanis & cãpestrib. bonis frui cõtingat. Ad de fluuiorũ & lacuum magnitudinẽ & copiã. Ad hæc & frigidarum & calidarum scaturigines aquarum, quas ad mortalium salutem parens natura complurib. in locis comparauit.

πρότερον μὲν οὖν ἠυτύχει αὕτη πᾶσα ἡ γῆ. αὖνίβας δὲ, καὶ οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρήμωσαν αὐτὴν. γένοιτο δὲ καὶ τὰ περὶ κάννας συνέβη, ὅπου πλεῖστος ὀλεθρος σωμάτων ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. ἡ δὲ ὅλη κόλπον λίμνη ὄση, ὑπὲρ δὲ τὴν λίμνης ἡ μεσογαία τὸ ἄπουλον πέδιον, ὁμώνυμον τῇ σιδικινῷ. καθ' ὃ δοκεῖ στενάζεσθαι τὸ τῆ ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἱκανόν, πλὴν οὐ περὶ δικαιαρχίαν τόπους, ἐλάττων ὅρος, ἢ ἀ στάδιοι ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν ἰσθμὸν καταλείπει. μετὰ δὲ τὴν λίμνην ἐπὶ τοὺς φερεντάνους καὶ τὴν βούκανον παράπλους ὅση. σ' ἐστὶν ἐφ' ἑκάτερα στάδιοι ἡ λίμνης, ἐπί τε τὴν βούκανον, καὶ τὸ γαργανον. τὰ δ' ἑξῆς, ἡ περὶ βούκανον εἴρηται πρότερον. τοσαύτη μὲν καὶ τοιαύτη τίς ὄση ἡ ἰταλία. πολλὰ δ' εἰρηκότες, τὰ μέγιστα ὑπομιμνήσκομεν, ὑφ' ὧν ἂν εἰς τοσοῦτον ὕψος ἠρθήσαν οἱ ῥωμαῖοι. γὰρ μὲν ὅτι νήσου δίκην ἀσφαλῶς φέρεται τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μερῶν, καὶ αὐτὰ τετείχισται τοῖς ὄρεσι δυσβάτοις οὖσι. δεύτερον δὲ, τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμαστούς. ὧν τὸ μὲν πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐπιχειρήσεις χρήσιμον, τὸ δὲ πρὸς τὰς αὐτοπιχειρήσεις καὶ τὴν ἐμπορείων ἀφθονίαν σωτήριον. τρίτον δὲ, τὸ πολλαχοῦ ὑποπεπτωκέναι διαφορὰς ὁρῶν τε καὶ ἱεράσεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ, καὶ παντ' ἁπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα πλείω διαλλαξιν ἔχει, πρός τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. ἐκτέτακται δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ἐπὶ μεσημβρίαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλέον. πεπλάτυνται δ' ὅση ἡ σικελία ἐπὶ μῆκος τοσαύτη οὖσα, καὶ τοιοῦτον καθάπερ μέρος. σύγκρασία δ' ἐστὶν, καὶ δυσκρασία ἱρεῖται παρὰ τὰ ψύχη καὶ τὰ θάλπη, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων, ὥστε καὶ τούτων ἀνάγκη, τὴν ναῦν ἰταλίαν γὰρ μέσῳ τῶν ὑποβολῶν ἀμφοτέρων ἱεμένην, τοσαύτην ἐπὶ μῆκος πλεῖσον τῆς δυκράτου μετέχειν καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ. τῶν γὰρ ἀπεννίνων ὀρῶν δι' ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἑκάτερον δὲ πλευρὸν πεδία, καὶ γεωφόρας καλλικάρπους ἀπολιπόντων, οὐδεὶς μέρος αὐτῆ ὄση μὴ καὶ τῶν ὀρείων ἀγαθῶν καὶ τῶν πεδίων ἀπολαῦον τυγχάνει, καὶ πρὸς τῇ μεγέθει, καὶ πλήθει, ποταμῶν τε, καὶ λιμνῶν. πρὸς δὲ τούτοις θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν ὑδάτων ἀναβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγείας φύσιν παρεσκευασμένων.

καὶ μὴν

καὶ μὴν καὶ μεταλλων δυνασείας παντοδα πῶν, ὕλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν, οὐδ' ἀξίως εἰπεῖν ὅσῃ τὴν ἀφθονίαν ὅσῳ περέχεται καὶ τὴν χρησοκαρπίαν. ἣ μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν μεγίστων οὖσα, καὶ τῆς ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς ἀσίας μερῶν, ὡσ μὲν κρατισθύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ πρὸς ἑσπέραν αὐτὴν, πρὸς ἡγεμονίαν δύφυῶς ἔχει. ὡσ δ' ἐγγὺς εἶναι, τὸ μετὰ ῥαστώνης ὑπουργεῖσθαι πεπόεισαι. εἰ δὴ δεῖ ὡσ περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ πρόδηλόν τινα λόγον λεφαλαιώσῃ, ὃ περὶ τῶν ῥωμαίων τῶν κατεχόντων αὐτὴν, καὶ κατὰ σπουδασμένων ὁρμὴ τέλειον πρὸς τὴν σύμπασαν τῆς ἡγεμονίαν, προσειλήφθω καὶ ταῦτα, ὅτι ῥωμαῖοι μετὰ τὴν λτίσιν τῆς ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ὑπὸ πολλὰς γενεὰς ἕπεσθαι τὸ ἑκάστου ταρκυνίου μοχθηρῶς ἀρχόντος, τὸν μὲν ἐξελάσαι, πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατίας. κοινωνοὺς δ' ἐλάβοσαν σαβίνους τε, καὶ λατίνους. οὐκ δύγνωμόνως δ' οὔτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχανόντων, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἰσαγκάζοντο βόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. οὕτω δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προϊόσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν ἀφνιδίως ἀρβαλεῖν, παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν, παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀραλαβεῖν. ἐγχύρει γὰρ ὥσπερ, ὡς φησι πολύβιος, ἐπὶ ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν γ' ἀγὼς ποτὲ μοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ' αὐτανλείδου γενομένην εἰρήνην. διακρουσάμενοι δ' τούτους ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν λατίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποιήσαντο, εἶτα τυῤῥηνοὺς, καὶ κελτοὺς, οὓς πρὸ τοῦ πάδου ἔπαυσαν τῆς πολλῆς, καὶ ἄλλων ἐλευθερίας, εἶτα σαυνίτας, μεθ' ὃ τοὺς ταραντίνους, καὶ πύῤῥον κατεπολέμησαν. εἶτα ἤδη καὶ τὴν λοιπὴν τῆς νῦν Ἰταλίας, πλὴν τῆς πρὸ τοῦ πάδου. ταύτης δ' ἐπικαθεστώσης γὰρ πολέμῳ, διέβησαν εἰς σικελίαν. ἀφελόμενοι δ' λαρχηδονίους αὐτὴν, ἐπανῆλθον ὡσ οὓς πρὸ τοῦ πάδου. σωσεσῶτος δ' ἐπὶ τούτου τοῦ πολέμου, πρῶτον νίκας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ δεύτερον οὕτως πόλεμος πρὸς λαρχηδονίους συνέστησε· καὶ μετ' οὐ πολὺ βίος, γὰρ ᾧ κατεσκάφη λαρχηδὼν. ἅμα δ' τῆς τε λιβύης ἴσχον ῥωμαῖοι, καὶ τ' ἰβηρείας, ὅλον ἀφείλοντο τῶν λαρχηδονίων. σωσωσεωτόρισαν δὲ τοῖς λαρχηδονίοις, οἷς τ' ἑλλησδι, καὶ μακεδόνδι, καὶ τῆς ἀσίας οἱ γὰρ ἄλυος, καὶ τ' ταύρου. καὶ τούτους οὐ ἅμα συγκατακτᾶσθαι πεπήχθησαν, ὧν αὐτίοχός τε τῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ φίλιππος, καὶ πέρσευς, καὶ ἰλλυριῶν δὲ,

Quid diuersorũ facultates metallorum? quid materiam atq; escas hominibus ac pecoribus attributas? Quis fructuum ubertatem atq; bonitatem pro dignitate differat? Inter gentes quidem amplissimas, & Græciam ipsam, et excellentissimas Asiæ partes, media consistens, uirtutis præstantia & amplitudine, ad circunstantibus imperandum nata est, ex uicinitate subiugandorum facultatem nacta. Quod si ad susceptam de Italia orationẽ, & de Romano populo, cuius ditioni subiecta est, summatim quedã adiiciẽda sit ratio, quãdo uidelicet ipsam Romani ad uniuersi orbis imperiũ perfugium ac propugnaculum struxerint, assumantur & hæc, quod post Romã conditam Romani perpetuo multas hominum ætates sub regio principatu, integrè, castèq; duxerunt. Postea cum Tarquinium, qui regum ultimus, improbè flagitioseq; imperitabat, eiecissent, atq;* urbanam sic mixtam cõstituere, ut singulares principatus & optimates regerent, accersitis in regni communicationẽ atq; usum Sabinis, Latinisq;. Quos cũ ingratos, sicut & alios finitimos assiduè deprehendissent, eorum strage suum amplificare quodãmodo coacti sunt imperium. Hoc pacto paulatim ad incrementum progredientibus illis euenit, ut ciuitatẽ repentè præter spem omnium amitterẽt, præterq; spem reciperent. Hoc autem nono ac decimo post cõmissam nauale m pugnam ad Caprę fluuium anno gestum est, sicuti Polybius memorię prodidit, post factam cum Antalcide pacẽ. Romani cum istos propulsassent, Latinos primũ omnes subiugarũt, deinde Tuscos & Gallos Circumpadanos, ab inuerecũdia quadam licentia repressserunt: postea Samnites, post quos Tarentinos ac Pyrrhum debellarunt, reliquumq; nostræ ætatis Italiæ, præter Circumpadanam regionem. Ea nanq; adhuc belligerante, in Siciliam trãsmigrarũt: qua exclusis Carthaginensibus, Padum Gallosq; repetierunt. Vbi consistente adhuc bello, ecce Annibal irrupit Italiam, hocq; secundum bellum incidit Punicum: nec longè post tertium, in quo deleta Carthago fuit, & Romani potiti sunt Africa & Hispania, quantum Carthaginensib. eripuere. Græci uerò & Macedones, et Asiæ intra Taurum & Alyn fluuium incolæ, nouandis rebus cum Carthaginensibus conspirarunt. Hos etiam, ut simul in potestatẽ redigerent, progressi sunt, ĉ quibus Antiochum regem, & Philippum, & Persen, & Illyrios,

*πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας καὶ ἀριστοκρατίας. id est, rẽpublicam constituerunt è regio optimatumq; imperio mixtam.

Thracesq; finitimos, Græcisq; ac Macedonibus aduersus Romanos belligerandi primordia eripuere. Et donec uniuersos in stragē darent, qui intra Istrum atq; Alyn incolunt, perpetuò dimicare perrexerūt. Eadem & Hispani & Galli sunt perpessi, cæteriq; omnes qui Romano parent imperio. Ab subiuganda enim Hispania, nunquam ab armis cessatū est, donec uniuersam illatis stragibus occuparēt. Captis deinde Numātinis & Vreetho, nouissimeq; Sertorio mactato, ultimisq; uastatis Cantabris ab Cesare Augusto, exteriorem et interiorem Galliam totam cum Liguria, primùm quidē particulatim adepti sunt: postea diuus Cæsar, dehinc Augustus communi bello pariter ceperunt. Hoc uerò tempore aduersus Germanos belligerant ab hisce, ppinquis incitati locis, unde quibusdā iam triumphis decoratam fecere patriam. Oram Africæ, nisi quæ Carthaginensibus subiecta est, regibus & illis quidem subditis commiserūt: qui cum defeciuere, extincti sunt. Nunc sub Iubæ regno consistit & Mauritania, & cætera Libyæ partes plurimæ, propter illius in Romanum populum beneuolentiam & amicitiam. Similia & de Asia contigere. Siquidē initiò per reges Romanis obediētes gubernabatur: postmodum cum illi defecissent, ut reges Attalici, Syri, Paphlagones, Cappadoces & Aegyptij rebellantes, ac postea destructi, quēadmodum & de Mithridate Eupatore casus tulit, & de Aegypti regina Cleopatra. Cūcta sanè intra Phasin & Euphratem prēter Arabes aliquos, Romanum possidet imperiū, & ab eis reges designati. Armenij uerò & ultra Colchos iacentes Albani & Iberi, sola ducum præsentia indigentes, bene quidem sese continent. Cæterùm cum Romani uarijs impl centur negotijs, rebus studēt nouis, qualiter & ij qui trās Istrum & Euxinum pontum accolunt, prēter Bosphoranos & Nomades & ritu pastorum uagos: qui partim obtemperant, partim ad omnem uitæ communionem sunt prorsus inutiles, præsidijs tantum indigentes. Reliquam plagam tenent pastores, & qui sub tentorijs uitam agitant longè seorsum habitantes. Parthi uerò finitimi tam immensis ualentes opibus, Romanis tamen & ætatis nostræ principibus subdidere colla, et Imperatorum maiestati cessere. Itaque non modò trophęa, quæ quondam de Romanorum cladibus erexerant, Romam transmisere: sed etiam Phraates rex Cæsari Augusto filios credidit,

καὶ θρακῶν οἱ πλησιόχωροι, τοῖς τε ἕλλησι τοῖς μακεδόσιν ἀρχὰς ἔλαβον τοῦ πρὸς ῥωμαίους πολέμου, καὶ διετέλεσαν πολεμοῦντες μέχρι καταλύσεως ἁπάντων τῶν γένους ἴσχυν, καὶ τῶν γένους ἄλυσιν. τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ ἴβηρες, καὶ κελτοί, καὶ ἄπαντες οἱ λοιποί, ὅσοι ῥωμαίων ἐπανοῦσι. τῶν τε γὰρ ἰβηρείων οὐκ ἐπαύσαντο ἀναγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεστρέψαντο. νομαντίνους τε ἀξιολόγους, καὶ οὐρίθιον, καὶ σερτώριον ὕστερον ἀφανίσαντες, ὑστάτους δὲ καντάβρους, οὓς ὁ σεβαστὸς καῖσαρ, τῶν κελτικῶν ἁπάσαν τῶν τε γένους καὶ τῶν ἐκὸς σὺν τῇ λιγυστικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρη ἀεὶ προσήγοντο, ὕστερον δὲ καῖσαρ ὁ θεός, μεταπεμψάμενος ὁ σεβαστὸς κοινῷ πολέμῳ, καὶ ἀθρόους κατεκτήσαντο. νεμοῦνται γὰρ γερμανοῖς πρόσφατοι μεθ' ὁρμῶμενοι τῶν τόπων, ὡς οἰκειότατα· καὶ πυρὶ καὶ θείαις κηδόμενοι ἀπ' αὐτῶν τῶν πατρίδων. τῆς λιβύης, ὅση μὴ καρχηδονίων βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο, ἔθνη οὖσιν, ἀφιστάμενοι δὲ κατελύοντο. νυνὶ δ' εἰς ἰούβαν πρόκειται ἥ τε μαυρουσία, καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἄλλης λιβύης, διὰ τὸν πρὸς ῥωμαίους σύνοιάν τε καὶ φιλίαν. τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τὴν ἀσίαν συνέβη· καταρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων διοικεῖτο ἐθνῶν ὄντων· ὕστερον δ' ἐκλιπόντων ἐκείνων, καθάπερ τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων, καὶ σύρων, καὶ παφλαγόνων, καὶ καππαδόκων, καὶ αἰγυπτίων ἀφισταμένων, καὶ ἔπειτα καταλυομένων, καθάπερ ὑπὸ μιθριδάτου εὐπάτορος τοῦ δυνάστου, καὶ ἀπὸ αἰγυπτίας κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς φάσιδος, καὶ εὐφράτου, πλὴν ἀράβων τινῶν, ὑπὸ ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἀφορισθεῖσι διοικήσασι. ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑπερκείμενοι τῶν κολχίδος, ἀλβανοί τε καὶ ἴβηρες, παρουσίας δέοντας μόνον τῶν ἡγησαμένων, καλῶς δὲ κρατοῦνται. νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν ῥωμαίων ἀπαχολίας, καθάπερ καὶ οἱ πρὸς τῷ ἴστρου τὸν εὔξεινον πόντον οἰκοῦντες, πλὴν τῶν βορειοτάτων καὶ τῶν νομάδων. τὸ μὲν γὰρ ὑπήκοον, τὸ δ' ἄχρηστον εἰς πᾶν τὸ κοινωνικόν· φυλακῆς δὲ μόνον δέονται, καὶ τἄλλα δὲ τὰ πολλὰ σκηνιτῶν καὶ νομάδων ὄντων, πόρρω σφόδρα ὄντων. παρθυαῖοι δὲ, ὁμοροί τε ὄντες, καὶ μέγιστοι δυνάμενοι τοσοῦτον, ὅμως γνόντες πῶς τῶν ῥωμαίων, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑπερέχων, ὥστ' οὐ μόνον τὰ πρόσφατα ἔστεμψαν εἰς ῥώμην ἀνέθεσαν ποτὲ· ἀλλὰ καὶ πάλαι ἐπίσουσι φραάτης τῷ σεβαστῷ καίσαρι, καὶ παι-

καὶ παίδων παῖδας, ἐξομηρεύσαμεν δὲ ῥαπτυπικῶς τὴν φιλίαν. οἱ δὲ νῦν μετᾶσι πολλάκις γνῶναι τὸν βασιλεύσαντα. καὶ χρεών τι πλησίον εἰσὶ τοῦ ὕδατος ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἐξουσίαν, καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν πολλάκις, ἀφ' οὗ γε τῶν ῥωμαίοις ὑπὸ καὶ αὐτὴν τὴν ῥώμην, ἡ φιλοτειμίας ἀφετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐκώλυσεν ὑπὲρ πλέον προελθεῖν πλημμελείας καὶ ἁμαρτίας. χαλεπὸν δὲ ἄλλως οἰκεῖν τὴν τηλικαύτην ἡγεμονίαν, ἢ γέ τις ὑπὸ πρέψαντας ὡς πατρὶ. οὐδέ ποτε γοῦν δύναται τοσαύτης εἰρήνης, καὶ ἀφθονίας ἀγαθῶν ὑπῆρξε ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν, ὅσον καίσαρ τε ὁ σεβαστὸς παρέσχεν, ἀφ' οὗ παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν αὐτοτελῆ καὶ νῦν ὁ διαδεξάμενος ἐκεῖνον, παρέχει πλέον ἢ κανόνα ἢ διοικήσεως, καὶ τῶν προσταγμάτων ποιούμενος ἐκεῖνον. καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὑπερμαχούς τε καὶ ἐπόπτας, ὑπουργοῦντος τοῦ πατρί.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ βιβλίον ἕβδομον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ λέγει τῆς εὐρώπης τὰ λειπόμενα μέρη. ἔστι δὲ τὰ πρὸς τὴν ἕω πέραν τοῦ ῥήνου ἔχει τοῦ τανάϊδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ ὠκεάνου, καὶ τῶν ἐντὸς τῆς ποντικῆς θαλάσσης μερῶν, ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς ἑλλάδος, καὶ τῆς προποντίδος ὁ ἴστρος. ἐν οἷς καὶ μακεδονία πᾶσα.

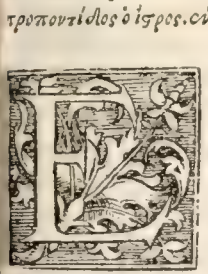

Ἐρρήθω δὲ ἡμῖν πρὸ τῆς ἰβηρίας τῶν κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν ἰταλικῶν, σὺν ταῖς πλησίον νήσοις, ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς εὐρώπης. διῄρηται γὰρ ἐν ἑπτὰ μέρη. λέγεται δὴ τὰ πρὸς ἕω μὲν τὰ πέραν τοῦ ῥήνου ἔχει τοῦ τανάϊδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ ὠκεανίου, καὶ τῶν ἐντὸς τῆς ποντικῆς θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς μακεδονίας καὶ τῆς προποντίδος ὁ ἴστρος. διαιρεῖ γὰρ οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω ἴσα τὴν λεχθεῖσαν γῆν μέγιστος τῶν κατὰ τὴν εὐρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς νότον καταρχὰς, εἶτ' ἐπιστρέφων εὐθὺς ἀπὸ τῆς δύσεως ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν πόντον. ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἑσπερίων, πλησίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ περὶ χιλίους σταδίους.

& natorum natos obsides exhibuit, ut obseruandam coleret amicitiam. Illis enim his annis ambiunt, quempiam qui eis imperetà Roma sæpenumero flagitantes. Et fermè propius adsunt, ut uniuersum eorum potentatũ Romano subijciant imperio, & ipsam quoq; Italiam seditionibus sæpius agitatam, ex quo in Romanam ditionem redacta est. Quin & Romam ipsam ciuilis moderationis & Imperatorum uirtus continuit: & ne ad maiorem delictorum & uastationis cumulum prolaberetur, inhibuit. Arduum sanè atq; difficile est alio pacto tale regere imperium, quàm si uni perinde ac parenti procuratio demandetur. Nunquam igitur tanta pacis facultas, tantaq; bonorum copia Romanis, & eis societate fœderatis affuit, quantam Cæsar suppeditauit Augustus, ex quo perfectam & absolutam dignitatis potestatẽ accepit, et hoc tempore successor eius filius præstat Tiberius, illũ sibi gubernandi & edictorum normam exemplarq; constituens. Nec minus eundem ipsius filij Germanicus, Drususq; suam genitori nauant operam.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber Septimus.

ARGVMENTVM.

Septimus liber reliquas Europæ partes explicat: sunt autem hæ quæ orientem spectant ultra Rhenum usq; Tanain, & Mæotidis paludis ostium, quæq; inter sinum Adriaticũ, & sinistras maris Pontici partes Ister accipit, ad austrum usq; in Græciam atque Propontidem, in quibus & tota Macedonia continetur.

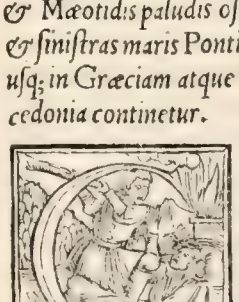

VM à nobis de Hispania, deq; Gallicis, Italicisq; gentibus cum uicinis insulis, dictum sit, deinceps reliquæ partes Europæ uidentur enarrandæ, eo quo se modo facultas obtulerit partiendo. Restant autem quæ ad orientem trans Rhenum, usq; Tanain loca spectãt, & Mæoticæ paludis ostium, quæq; inter Adriaticum sinum, & sinistras Pontici maris oras Ister capit in austrum usq; in Græciã atq; Propontidem. Ister enim duas in partes proxime terram prædictam diuidit uniuersam, cunctos Europæ fluuios magnitudine superans, à primordio sui in austrum labitur, inde ab occidente statim ad orientem curuatur in pontũ. Oritur autem ab extremis Germaniæ partibus ab occasu, prope sinum Adriaticum, proculab illo stad. circiter mille.

Finitur autem in Ponto non longè admodũ ab Tyræ ac Borysthenis eruptionibus, paulu lum in septentrionem uergens. Spectantes quidem in septentrionem Istri partes, sunt trans Rhenum regiones & Galliæ, quæ sunt Gallicæ gentes & Germanicæ, usq; ad Bastar nas & Tyrrhegetas, & Borysthenì adiacentes oræ, quæ inter hunc & Tanain, & paludis ostium Mæotidis locantur. Itaq; mediterraneam ad oceanũ extẽdit, & mari alluitur Pontico. In austrũ uergentia sunt Illyrica & Thracia, & quęcũq; de Gallicis istis admixta sunt, seu de plerisq; alijs usq; ad oras Græciæ. De tractu igitur extra Istrum primùm dicamus. Multo enim, quàm cętera, quę ad alterutram partem iacent, simpliciora sunt. Statim igitur regionem trans Rhenũ ad ortum uergentem Germani colunt, nationem Gallicam paulisper imitantes, & feritatis abundãtia, & proceritate corporum, & colore flauo, cum reliquis in rebus & forma & moribus & uiuendi ritibus pares existant, quales Gallos diximus. Ideo Romani hoc illis nomen iure indidisse mihi uidentur, perinde ac eos fratres legitimos Gallis eloqui uoluerint. Legitimi nanq; fratres Romano sermone germani intelliguntur. Primę huius regionis partes sunt Rheno proximæ, ab ipsius ferè fontis initio, quoad in pelagus infunditur. Et hæc est occidentalis plagæ latitudo uniuersa, quam flumen alluit. eius autem portionem quandam ad Galliam traduxere Romani, quædam uerò in profundam regionem transmigrans peruenit, sicut & Marsi. Cæteri pauci sunt, & Sugambrorum portio. Post uicinos autem amni accolas, & aliæ gentes sunt, inter Rhenum & Albin fluuium, qui ubiq; pariter ab eo distans, fluit in oceanum: non minorem illo per labens agrum. Intersunt & amnes alij nauigijs permeabiles, è quibus est Amasia, in quo Drusus Bucteros nauali prælio superauit. Hi similiter ab austro ad aquilonem in oceanum elabuntur. Regio hæc uersus austrum extensa, quoddam continens Alpibus dorsum efficit, ad orientem protensum, quasi quædã Alpium particula existat. Pleriq; autem hũc in modum ostenderũt, & propter situm antedictum, & cum eandem efferat materiã. Huius tamen tractus partes nequaquam in tam sublime extolluntur. In hoc tractu sita est Hercynia sylua, & Sueuorum natio, ex quib. nonnulli intra, aliqui extra syluã habitãt, sicut & Colduorum pleriq;. In quib, & Bubiemum

τελδυτᾶς δ' ἐς τὸν πόντον, οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ τύρα, καὶ τῶν τοῦ βορυσθένους ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πως πρὸς ἄρκτους. πλοσαρκίας μὲν οὖν ὅσοι τοῦ ἴστρου τὰ πρῶτα τοῦ ῥήνου, καὶ τῆς κελτικῆς. ταῦτα δ' ὅσα τά τε γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ γερμανικὰ μέχρι βασαρνῶν, καὶ τυρηγετῶν, καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ πόντου, καὶ ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος, εἴς τε τὴν μεσόγαιαν αὐτείνει μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τῇ ποντικῇ λιμνάζεται θαλάττῃ. μεσημβρινὰ δὲ τά τε ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ θρᾴκια, καὶ ὅσα κοῖλοις ἀναμέμικται τῶν κελτικῶν ἢ τινων ἄλλων μέχρι τῆς ἑλλάδος. λέγομεν δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ ἴστρου. πολὺ γὰρ ἁπλούστερα τῶν ὧδε θάτερα μορίων ὄντων. αὐθὺς τὸ ναῦν τὰ πρῶτα τοῦ ῥήνου μετὰ τοὺς κελτικοὺς πρὸς τὴν ἑω κεκλιμένα γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἀλλαττόντως τοῦ κελτικοῦ φύλου, περί τε πλεονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ξανθότητος. τἄλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ἂν τοὺς εἴους ἑρμηνεύων τοὺς κελτούς· διὸ δικαίως μοι δοκοῦσι ῥωμαῖοι ὥσπερ αὐτοῖς θέσθαι τοὔνομα, ὡς ἂν γνησίους γαλάτας φράζειν βουλόμενοι. γνήσιοι γὰρ οἱ γερμανοὶ κατὰ τὴν ῥωμαίων διάλεκτον. ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μόρια τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς περὶ ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῶν πηγῆς ἀρξαμένης. ἐφεξῆς δέ τοι καὶ ὧδε ὅσα τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν κελτικὴν μετήγαγον ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἐφθη μετανασάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθάπερ μαρσοί. λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν συγγάμβρων μόριον. μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους, τ' ἄλλα ὅσα ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ ῥήνου καὶ τοῦ ἄλβιος ποταμοῦ, ὡς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς ἑσπέραν ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω χώραν διεξιὼν ἢ περ ἐκεῖνος. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοί, ὧν ἐν τοῖς ἀμασία ἐστὶν ὃν βρουκτέρους κατεναυμάχησε, ῥέοντος ὡσαύτως ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐς ὠκεανόν. ἀφίσταται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχῆ τοῖς ἄλπεσι ποιεῖ βαθύν τινα, πρὸς ἑω τεταμένον, ὡς ἂν μόριον οὖσα τῶν ἄλπεων. καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως διά τε τὴν λεχθεῖσαν θέσιν, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ὕλην ἐκφορεῖν. οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε ὕψος αἴρεται τὰ ταύτης μέρη. ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ ἑρκύνιος δρυμός, καὶ τὰ τῶν σουήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, καθάπερ τὰ τῶν κολδούλων, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ βουϊάσμου, τὸ τοῦ μαροβοδούου

μαροβούδου βασίλειον, εἰς ὃν ἐκεῖνον τόπον, ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ καὶ οὐ ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ μαρκομμάνους. ἐπίσης γὰρ τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου, μετὰ τὴν ἐκ ῥώμης ἐπάνοδον, ἐγένετο γὰρ ἐν νεότητι, καὶ σὺν χρηστῷ τῷ σεβαστοῦ. ἐπανελθὼν δὲ ἐδωρήσατο, καὶ κατεκτήσατο, πῶς οἶσθα εἶπον, λουίους τὸ μέγα ἔθνος, καὶ ζούμους, καὶ βούτωνας, καὶ μουγίλωνας, καὶ σιβίνους, καὶ τῶν συήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος σέμνωνας, πλὴν τά γε τῶν συήβων ὡς ἔφην ἔθνη, τὰ μὲν ἐγγὺς ὤκει, τὰ δ' ἐκτὸς τοῦ ἕλβιδος, ὅμορα τοῖς γέτας, μέγιστον μὲν τὸ τῶν συήβων ἔθνος. διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ ῥήνου μέχρι τοῦ ἄλβιος. μόρος δέ τι αὐτῶν, καὶ πέραν τοῦ ἄλβιος νέμεται, καθάπερ δυμόνδυροι καὶ λαγκόσαργοι. ναῦς δὲ καὶ πλοίας εἰς τὴν πρώαν οὗτοι γε ἐκπεπήγασι φόβου γοῦν. κοινὸν δ' ὅσην ἅπασι τοῖς ταύτῃ, τὸ πρὸς τὰς μεταναστάσεις δύμαρες, δι' τὴν λιτότητα τοῦ βίου, καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν, μηδὲ θησαυρίζειν. ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν, ἐφήμερον ἔχουσι παρασκευήν. τροφὴ δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἡ πλείστη, καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι, τὰ οἰκεῖα ταῖς ἁρμαμάξαις ἐπάραντες, ὅποι ἂν δόξῃ τρέπονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐνδιέσπορα ὅσην ἔθνη γερμανικὰ, χηρούσκοι τε καὶ χάττοι, καὶ γαμαβρεσιῶνοι, καὶ χαττουάριοι. πῶς δὲ ἐγγὺς ὠκεανῷ σύγαμβροί τε, καὶ χαῦβοι, καὶ βούκτεροι, καὶ κίμβροι, λαῦκοί τε καὶ αὐλῦκοι, καὶ καμψιανοί, καὶ ἄλλοι πλείους. ὧδε τουτὰ δὲ ἐγγὺς ἁμασίαν φέροντα, βισουργίστα, καὶ λουπίας ποταμός, διέχων ῥήνου πρὸς ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων δι' ἀβουκτέρων τῶν ἐλαττόνων. ἔστι δὲ καὶ σάλας ποταμός, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ ῥήνου πολεμῶν, καὶ καταρθῶν δρουσος ἐτελεύτησεν ὁ γερμανικός. ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγγὺς παραπλωτικὰς νήσους, ὧν ὅτι καὶ ἡ βυρχανὶς, ἐν ᾗ ἐκ πολιορκίας εἷλε. γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη, πολεμοῦντα πῶς ῥωμαίους, εἶτ' ἐγένοντο καὶ πάλιν ἀξιάμαχα, ἢ καὶ καταλιπόντας τὰς κατοικίας. κ' οὐ πλέω δὲ γνώριμα ἦν ἔργον, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ σεβαστὸς, διαβαίνειν τὸν ἄλβιν, μετοῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἐπαναστάντας. νῦν δ' ὑπορώτερον ἐπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο, καὶ μὴ παροξύνοιτο πῶς τὴν κοινωνίαν ἢ ἔχθρας.

Marobudi regia. Quem in locum ipse, cum alios plureis traduceret incolas, suos cõterraneos Marcõmanos adegit. Is enim ex humiliori gradu maiores ad res constitutus fuit, postq; è Roma regressus est. Nam à iuuenilibus annis hic uersabatur, ubi ab Augusto Cęsare magna beneficia cõparauit: reueniẽs autem, magnũ adeptus est potentatum: & præter eos quos antè dixi populos, Luios etiã uẽ dicauit, gentẽ sanè permagnã, & Zumos, & Butones, & Mugilones, & Sibinos, & ipsorũ Sueuorũ nationẽ amplissimã, Semnones. Sueuorũ natio, ut superius dixi, partim intra, partim extra syluã habitat, Getarũ cõtermina gẽti. Sueuorũ quidẽ gẽs amplissima, è Rheno si quidẽ usq; ad Albin peruenit fluuiũ. eorum portio etiã trãs Albin loca depascitur, quẽad modum Eumõdori & Lancosargi, nunc autem isti trans fluuiũ in fugam compulsi exciderunt. Cõmune autem est omnibus, qui hũc tractum incolũt, ut aliò facile migrent, & propter uictus tenuitatem, & propter agrorum ignauiam colendorum, & propter inopiã pecuniarum. Cumq; in tugurijs habitent, in diẽ habent supellectilẽ. Plurimã è pecoribus trahunt alimoniã, sicut et Nomades, eorumq; in stat, domestica in carris tollentes instrumẽta, quócũq; sors tulit & opinio, suis cum armentis cõuertunt. Sunt aũt alij Germanię populi indigẽtia magis laborãtes, Cherusci, Chatti, Gamabrini, Chattuarij. Ad oceanũ præterea pertinẽtes, Sugãbri, Chaubi, Bucteri, Cimbri, Cauci, Caulci, Campsiani, cæteriq; cõplures. Bisurgis, & Lupias amnis in unũ ad Amasiã deferũtur stad. DC. à Rheno semotus, per Bucteros minores labens. Est & Salas fluuius, inter quem & Rhenum, cum Drusus Germanicus belligeraret, domitis hostibus, uictor oppetijt. Nec enim plurimas in potestatem gentes redegit, sed etiam iacentes in medio nauigationis cursu, uicit insulas. Quarũ Byrchanim obsidione complexam cepit. Hæc natio propter suscepta cõtra Romanos bella, nobilitatẽ adepta est. Postea cũ in deditionẽ uenerit, rursumq; desciuerit, habitatasq; terras reliquerit, nomẽ assecuta est. Tametsi famę maioris extitisset, si Cæsar Augustus flumẽ Albin transire, et illic rebellãtes adoriri, ductoribus suis concessisset. Modò autẽ faciliorem militandi uiã, in eo quod in manib. uersatur, bello suspicatus est, si abijs qui extra flumen Albin quietem agitant sese contineret, nec eos ad inimicitiarũ communionẽ ultrò lacesseret.

Cęterũm Sugambri uicini Rheni amnis accolæ, belli exordia factitarunt, cum Melonẽ belli ductorem haberent, & exinde alij aliàs regni potentes dissiderent, & bellum pace soluerent, ac denuò desciuerint proditis obsidibus, et calcata fide. Aduersus illos perfidia magnæ fuit utilitati. Quib. aũt fides adhibita fuerat, ij magnas clades intulerũt, sicuti Cheruſci & eorũ ditioni subiecti. In quibus tres Romanorum ordines militũ cum Imperatore Quintilio Varo fœderibus fractis per insidias obtruncati sunt. Pœnas uerò luerũt uniuersi, & Germanico iuniori clarissimum præbuere triumphum. In quo illustriũ uirorum ducta sunt corpora, simul & fœminarum, Semigũtus Segesti filius Cheruscorũ ductor, & soror eius. Vxor autem Armenij, cuius ductu & auspicio in Cheruscis conflatum est bellum, in fœderum fractione cõtra Quintilium instituta, qui nunc etiam bellum ipsum continet. Eius fœminę nomen est Thosnelda. Secum erat filius trimus, Tumelicus nomine. Item Sesithacus Aegimeri filius Cheruscorum ductoris, eiusque uxor Rhamis, Vcromiri filia, Battorum principis, Deutorixque Bætoritis filius, Melonis fratris, Sugambri filius, Aegestus quoq; socer Armenij ab eo dissentiẽs, inchoante bello obseruato tempore transfuga ad Romanos transiuit. Et traductis in triũpho cognatis patris aderat, honorifice ipse inducẽdo habitus in ipsa põpa incedebat. Et Libys Chattorũ sacerdos, alijq; mortales ex direptis gentibus protrahebãtur, Cathilci, Ampsani, Bucteri, Nusipetes, Cheruſci, Chattuarij, Chatti, Landi, Subatij. Distat uerò ab Albi Rhenus ad tria stad. millia, si quis per uias rectas cursum tenere possit. Nunc autẽ propter paludũ syluarumq; difficultates, inter gyrum suscipiendum est. At Hercynia sylua proceris frequens est arboribus, & munitissimis in locis ingentem admittens ambitum. In cuius medio sita est ora, ad habitandum accommoda, de qua sermonem fecimus. Cui quidem & Istri & Rheni fontes proximi sunt. Inter utrunq; lacus, & effusæ de Rheno paludes. Ipsius autem lacus perimetros est supra trecenta stadia, spacium uerò circa ducenta. Is habet insulam, qua uelut arce ad inuadendos Vindelicos cõmodissime usus in nauali-bus pugnis Tiberius. Hæc autẽ simul & Hercynia sylua magis quàm Istri fontes in austrũ uergit. Adeò ut è Gallia in Hercyniam syluam tendenti, prius lacum transire opus sit,

ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου συγαμβροι πλησίον οἰκοῦντες τοῦ ῥήνου, μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα. διακεῖθεν ἤδη διέχρων ἄλλοτ' ἄλλοι, δυνάσται σθένοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀνιστάμενοι, προδιδόντες, καὶ τὰ ὅμηρα, καὶ τὰς πίστεις· πῶς οὖν ἡ μὲν ἀπιστία, μέγα ὄφελος. οἱ δὲ πιστεύθέντες, τὰ μέγιστα κατέβλαψαν, καθάπερ οἱ χηρούσκοι, καὶ οἱ τούτων ὑπήκοοι, παρ' οἷς τὰ τρία τάγματα ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ οὐάρου κουϊντιλίου παρασπονδηθέντα, ἀπώλετο· ἐν ᾗ ἐθεάσαντο. ἔπεσαν δὲ δίκας ἅπαντες, καὶ παρέχουσι νεωστέρῳ γερμανικῷ λαμπρότατον θέαμα, ἐν ᾧ ἐθεαμβοῦντο τῶν ἀνθρώπων σώματα καὶ γυναικῶν, σεμιγωνίτου τε καὶ σεγέστου υἱός, χηρούσκων ἡγεμόνων, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ. γυνὴ δ' ἀρμινίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς οὐάρον κουϊντιλίου παρασπονδήσει, καὶ νεῶ ἐπισυνέχοντος τὸν πόλεμον ὄνομα, θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τειετὴς θουμέλικος. ἔπι δὲ σισίθακος ἀγιμήρου υἱὸς τῶν χηρούσκων ἡγεμόνος. καὶ γυνὴ ῥοῦτου ῥαμὶς, οὐιρομήρου θυγάτηρ, ἡγεμόνος βαττῶν, καὶ δευτόριξ βαιτόριτος τοῦ μέλωνος ἀδελφοῦ, υἱὸς σύγαμβρος. ἀγέσης δὲ ὁ φυγὰς τοῦ ἀρμινίου καὶ ἀρχῆς δίκην πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ λαβὼν καιρὸν μετωμόλησε, καὶ ζῶντι θεάματι παρῆν, τῶν φιλτάτων ἐν τιμῇ ἀγόμενος. ἐπόμπευσε δὲ καὶ λίβυς τῶν χάττων ἱερεύς, καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐκ τῶν ἀπορθηθέντων ἐθνῶν, καθειλκόντων καὶ ἀμψαύντων, βουκτέρων, νουσίπων, χηρούσκων, χάττων, χαττουαρίων, λανδίων, συβαττίων. διέχει δὲ τοῦ ἄλβιος ὁ ῥῆνος πρὸς τετρακισχιλίους σταδίους, εἴ τις εὐθυπορούσας ἔχει τὰς ὁδούς. νῆσοι δὲ εἰσὶ σκολιᾶς καὶ ἑλώδους, καὶ δρυμῶν, λυκλοπορεῖν ἀνάγκη. ὁ δὲ ἑρκύνιος δρυμὸς πυκνόστορός τε ὄντι, καὶ μεγαλόδενδρος· ἐν χωρίοις δρυμνοῖς, λύκλον περιλαμβάνων μέγαν. ἐν μέσῳ δὲ ἵδρυται χώρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ἔστι δὲ πλησίον αὐτῇ ἥ τε τοῦ ἴστρου πηγή, καὶ ἡ τοῦ ῥήνου, καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἕλη τὰ ἐκ τοῦ ῥήνου συνερρυηκότα. ἔστι δ' ἡ λίμνη, τὸν μὲν περίμετρον σταδίων πλειόνων ἢ τ', διάρμα δὲ ἐγγὺς σ'. ἔχει δὲ καὶ νῆσον ἣν ἐκπάσαντο ἑρμουνδούροι περὶ τὸν ῥῆνον ναυμαχοῦντι τῶν οὐισβουλίκων. νοσπωτρία δ' ὅτι τὸν ἴστρον πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ ἑρκύνιος δρυμός, ὥστ' ἀνάγκη τὸν ἐκ τῆς ἑλβετίας εἰς τὸν ἑρκύνιον δρυμὸν ἰόντα, πρῶτον μὲν διαβράσαι τὴν λίμνην,

ἔπειτα

ἔπειτα γὰρ ἴστρον, εἶτ' ἤδη δὶ δύσεως ποιεῖσθαι δὶ ὀρῶν. ἡμερήσιον ἢ μάλιστα ἡ λίμνης πορεία ὁδὸν πορρίω, ἐκ δὲ τοῦ ἴστρου πηγάς. προσάπτονται δὲ ἡ λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ ῥαιτοί. τὸ δὲ πλέον ἐλευκήτιοι καὶ οὐινδοβουλικοί, καὶ ἡ Βοίων ὀρεμία, μέχρι πολλῶν νομίων πάντων. τὸ πλέον δὲ ἐλευκήτιοι καὶ οὐινδοβουλικοὶ οἰκοῦσιν ὀρῶν πέδας. ῥαιτοὶ δὲ, καὶ νωρικοὶ μέχρι τῶν ἀλπείων ἐμπορβολῶν αὐλίζονται, καὶ πρὸς τὴν ἰταλίαν πρόκλινοῦσιν. οἱ μὲν ἐνοσύβροις σπανίζοντες, οἱ δ' ἱεράνοις, καὶ τοῖς περὶ τὴν ἀκυληίαν χωρίοις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη γαύβρητα μεγάλη, ἔπειτα δὲ τῶν Ουινώνων. ἔπειτα δὲ ὁ ἑρκύνιος ὄρυμός. ἔχεται δὲ κἀκείνου ἕως αὐτῶν. περὶ δὲ κίμβρων τὰ μὲν οὐκ οὖν λέγεται. τὰ δ' ἔχει πιθανότητας οὐ μετρίας. οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τοῦ πλούτου γενέσθαι καὶ λησρικοὺς ἄν τις ἐξεύροι ἄν τις, ὅτι χερρόνησον οἰκοῦντες μεγάλη πλημμυρίδι ἐξελθεῖν ἐκ τῶν τόπων. καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν ἣν ἔσχον πρότερον, καὶ ἔπεμψαν δῶρα σεβασμὸν δι' ὧν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέγεται, αἰτούμενοι φιλίαν, καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπαργμένων. τυχόντες δὲ, ὧν ἠξίουν ἀπῆραν. γελοῖον δὲ τοῦ φυσικοῦ, καὶ αἰωνίου πάθει, δι' ἑκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι, πρὸς ὀργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. ἔοικε δὲ πλάσματι, τὸ συμβῆναί ποτε πλημμυρίδα ὑπερβάλλουσαν. ὧν τάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμένας δὲ καὶ περιεχούσας ὁ ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιούτοις πάθεσιν. οὐκ οὖν οὐδ' ὁ φήσας ὅπλα αἴρεσθαι πρὸς τὰς πλημμυρίδας οὐ κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ κελτοὶ ἀσκοῦντες, κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομένουσιν, εἶτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλέον αὐτοῖς συμβαίνει φθορὰ ὑπὸ ὕλατος, ἢ πολέμου, ὅπερ ἔφορος φησίν. ἡ γὰρ τάξις ἡ τῶν πλημμυρίδων, καὶ τὸ τὴν ὑπακλυζομένην χώραν, εἶναι γνώριμον, οὐκ ἐμέλλε τοσαύτας τὰς ἀποπίας παρέξειν. δι' ἑκάστης ἡμέρας τούτου συμβαίνοντος, τὸ μὴ δ' ἅπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὸν οὖσαν τὴν παλίῤῥοιαν καὶ ἀβλαβῆ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσαν, ἀλλὰ τοῖς παρωκεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθανον. οὐδ' ἡλιάταρχος δύ. φησὶ γὰρ τοὺς ἱππέας ἰδόντας τὴν ἐφοδον τοῦ πελάγους ἀναπάσασθαι, καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ πορθμοῦ καταληφθῆναι. οὔτε δὲ τοσούτῳ τάχει τὴν ἐπίδασιν ὁρωμένην ἰσορρόπως, ἀλλὰ λελυθότως πως οὖσαν τὴν θάλατταν,

deinde Istrum, postea iam per faciliora loca, montanas q̃ planities ad Hercyniam sunt accessus. Cæterũ Tiberius à lacu unius diei progressus iter, Istri fontes aspexit. Ad eum lacũ Rhæti paululum adsunt, amplius Heluetij & Vindelici, & deserta Boiorum regio, usq; ad Pannonios. Magis aũt Heluetij & Vindelici in montibus campos habitãt. Rhæti uerò & Norici usq; ad Alpiũ summa tenent, & Italiã uersus inclinãt, hinc Insubribus, inde Cranis propinqui, & Aquileiæ tractui. Alia autẽ & in Sueuis illis sylua Gabreta nomine, ingẽs iacet. Vltra uerò Hercynia est, quę & ab istis tenetur. De Cimbris sanè nonnulla malè differuntur, quædam uerò mediocriter credibilia. Haud enim huius generis causam admiseris, ut inde errabũdi facti sint, ad latrocinia q̃ cõuersi, quia peninsulã habitantes, ingenti quadam inũdatione cõpulsi, natalia loca deseruerint, quando consuetam prioribus annis etiãnum regionem inhabitant. Augusto quoq; Cæsari lebetem plurima sibi sanctitate consecratum dono miserunt, eius amicitiam postulantes, ut iniurias, quæ prius suberant oblitione delerent. Compotes q̃ uotorũ facti, remearũt. Dictu profectò ridiculũ est, ut homines ad euentus, quos perpetuò natura efficit, per dies singulos bis accidentes, indignati è patrio solo digrederentur. Res autem ficta esse uidetur, quòd ingẽs adeò æstus obuenerit aliquãdo, ut reliquos excesserit. Incrementa quidẽ recipit Oceanus, ac decrementa, cæterùm ad casus huiuscemodi, ordine institutaat que definita. Minimè etiam uerè dixisse uidetur, qui ait Cimbros aduersus inũdationes arma sumpsisse. Et qui dixit, Gallos intrepidos esse, ac negligẽtes, mergi domicilia tolerãtes, dehinc ea ędificantes instaurare. Quod q̃ maior illis ex aquis quàm ex armis uastitas accidit, ut Ephorus perhibet. Ipsa enim æstuationũ series, & uulgata regionis immersio, tales exhibere absurditates nõ debuit. Cum enim die quolibet hoc ipsum bis eueniat, ne semel quidẽ sentire, id refluentię munus à natura esse, & quidẽ innoxiũ, nec Cimbris solis, sed cũctis Oceani accolis, quo' nã modo incredibile nõ est? Nec uerò bene Clitarchus, qui equis insidentes ait, cum maris cernant impetũ, equorum cursibus refugere, interq; que fugiendum propè esse, ut deprehendantur aquis. Accessum ipsum qui accolis obijcitur, nequaquam tanta celeritate fieri nouimus, cum sensim & latenter ipsum mare propinquet.

Neq; quod in dies efficitur, & uicinis omnibus insonat, antequam spectetur, tantum terroris debet incutere, ut fuga perinde, ac ex insperato irrumpat, capessenda sit. Hæc sunt quæ de rerum scriptoribus à Posidonio, iure quidem ac meritò reprehenduntur. Nec male profectò coniecturam facit, quod latrocinando incertis errabūdi sedib. Cimbri ad paludē usq; Mæotin militiā agitarint. Ab eis enim Cimmerius uocatus est Bosphorus, quasi Cimbricus, cū Græcorū lingua Cimmerios Cimbros nominēt. Boios uerò prius Hercyniā habitasse syluā asserit, et Cimbros agmine facto, hunc inuasisse locū: à Boijs q; eiectos, Istrum & Scordiscos gentem Gallicā petentes descēdisse, mox Teuristas, & Tauriscos, & hos nationis Gallicæ. Deinde in Helvetios diuertisse, abundanteis quidē auro uiros, cæterùm in pace degentes. Cum aūt ipsi Helvetij uidissent ex latrocinio quæsitas opes, suis longè maiores, commotos fuisse, ex eis uerò prope Tigurinos ac Tuginos, ita ut cum eis in militiam profecti fuerint. Vniuersos uerò deleuere Romani, & Cimbros, & alios tanti motus socios, partim in Alpium transitu in Italiam, partim extra Alpes. Huiusmodi autem Cimbrorum morem fuisse, scriptores commemorant, ut eorum uxoribus in militandi societate coniunctis, consequentes nonnullæ diuinationis peritæ sacerdotes adhærebāt, quibus canus capillus erat, alba uestis, lintea è carbaso subter tunicam fibulis annexa, ahenis incinctę zonis, pedes nudæ. Captiuis per castra strictis occurrebant ensibus, quos sternentes humi, ad æreum pertrahebant craterem, uiginti capacem amphorarum. Habebant & pulpitum, quo agiliter ascenso, tollentes in sublime captiuū, super lebete iugulabant. Tum profuso in craterem sanguine, inde, cū stillaret, uaticinium edebant. Alię uerò scisso uentre, intestina speculabantur, suis uictoriam acclamitantes. In ipsis uerò certaminibus, extentas ad carrorum uelamina pelles, tātis pulsabant ictibus, ut ingēti cū horrore fragor efficeret. Ea uerò Germanorū regio, quę ad aquilonē uergit, ut dixi, ad oceanū pertinet. Cogniti sunt aūt qui ab exitu Rheni, usq; ad Albin initiū capiūt, è quib. celeberimi sunt Sugābri, Cimbriq;. Illa uerò plaga quæ trans Albin oceanū spectat, nobis prorsus est incognita. nullū enim priorum, ad orientem usque ad Caspij maris ostium, hāc peregisse nauigationem accepimus.

οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γιγνόμενον καὶ πᾶσιν ἐναυλον ἤδη οὖν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι, ποίαν ἂν διάσασιν, ὥστ' οὐ τὸν ἐμέλλε πηδᾶν ἐκ τοῦ παρόντος φόβου, ὥστε φεύγειν, ὡς αὖ εἰ δι' ἀδοκήτου σωίεσθαι. ταῦτα δὲ δικαίως ἂν τιμᾶ τοῖς συγγραφεῦσι ποσειδώνιος, οὐ κακῶς ἐκάζει, ὅτι λῃστρικοὶ ὄντες καὶ πλάνητες οἱ κίμβροι, καὶ μέχρι τῶν περὶ τὸν μαιῶτιν ποιήσαντο στρατείαν. ἀπ' ἐκείνων ἢ καὶ ὁ κιμμέριος ἑλλήσποντος, οἷον κιμβερικὸς, κιμμερίους τοὺς κίμβρους ὀνομασάντων τῶν ἑλλήνων. φησὶ γὰρ καὶ βοίους τὸ ἑρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρότερον. τοὺς δὲ κίμβρους ὁρμήσαντας ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου, ἀφικέσθαι τῶν βοίων ἐπὶ τὸν ἴστρον, καὶ τοὺς νορδίσκους γαλάτας καταθλῶσαι. εἶτ' ἀπὸ τούτων ἐλθεῖν καὶ τευρίσκους, εἶτα τούτους γαλάτας. εἶτ' ἀπὸ ἑλουητίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας, ἐρασιταὶ δὲ ὄντας ἢ γὰρ ἐκ τῆς λαφυρίου πλοῦτον, ὑποβρύχιον τὸ παρ' ἑαυτοῖς, τοὺς ἑλουητίους ἐπαρθῶσαι, μάλιστα δ' ἀπὸ τῶν τιγυρίνους τε, καὶ τωυγήνους, ὥστε καὶ συνεξορμῆσαι. τοιούτων μὲν οὖν κατελύθησαν ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, αὐτοί τε οἱ κίμβροι, καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑποβρύχιον τὰς ἄλπεις εἰς τὴν ἰταλίαν, οἱ δ' ἔξω τῶν ἄλπεων. ἔνθα δέ τινες τῶν κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, ὅτι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συστρατευούσαις, παρηκολούθουν πομάντεις ἱέρειαι πολιότριχες, λευκείμονες, λαμπασίνας ἐφαπτίδας ὑπερπεπορπημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες. αἷς οὖν αἰχμαλώτοις δόξαι τὸ στρατοπέδου σωθῆναι ξιφήρεις κατασφάξασαι δ' αὐτούς, ἦγον ἐπὶ ἱερατεῖα χαλκοῦν ὄντα ἀμφορέων ἑκατόν. ἔχουσι δὲ καὶ βάθρα, ἵν' ἀναβάσαι ὑποβρύχιος τὸ λέβητος ἐλαφρότερος ἕκαστον μετεωρισθῇ. ἐπὶ δὲ τὸ προκείμενον αἷμα τοῦ ἱερατείου, μαντεῖόν τινα ἐποιοῦντο, ἄλλαι δὲ διαχίσασαι, ἐσπλάγχνου τὸν ἀναφθεγγόμενον νικᾶν τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἐτύπτον, τὰς βύρσας τὰς ἐπιτεταμένας τοῖς γέρροις τῶν ἁρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι φόβον δεινόν. τῶν δὲ γορμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι παρήκουσι τοῦ ὠκεανοῦ, γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου λαβόντι τὸν ἀρκτῶον, μέχρι τοῦ ἄλβιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι, σύγαμβροί τε καὶ κίμβροι, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ἄλβιος τὰ πρὸς τοῦ ὠκεανοῦ, παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ὄντα. οὔτε γὰρ τῶν πρότερον οὐδενὸς ἴσμεν τὸν παράπλουν τοῦτον ποιησαμένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη, τὰ μέχρι τοῦ σύματος τῆς κασπίας θαλάττης,

οὔθ'

οὔθ' οἱ ῥωμαῖοι πω ἦλθον πω εἰς τὰ πρωτέρω τοῦ ἄλβιος. ὡς δ' αὕτως οὐδὲ πρόσω παρωδύνασιν οὐδ' οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ὅτι μὲν ἐπὶ μῆκος ἰοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἴστρου, τὰ κατὰ τὸν βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τοῦ πόντου χωρία ἅπαντα, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαγραμμάτων. τί δ' ἔστι πρόσω τῆς γερμανίας, καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἑξῆς, εἴ τε βασάρνας χρὴ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' ἄλλους μεταξύ, ἢ ἀζύγας, ἢ ῥαξυάλους, ἢ τινὰς ἄλλους τῶν ἀμαξοικῶν, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν. οὐ μὲν μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παράπαν τὸ μῆκος, ἔστι τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους, ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ καὶ γένος ἀνθρώπων ἄλλο διαλέγεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐσχάτων γερμανῶν ἱδρυμένον. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον ἔλεγον. οὔτε γὰρ τοὺς βασάρνας, οὔτε τοὺς σαυρομάτας, καὶ ἁπλῶς οὐδὲ ὅλως τοὺς πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, οὐδ' ὁπόσον ἀπέχουσι τῆς ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὐτ' εἰ σωάπτουσιν ἢ αὐτῇ. τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς γερμανίας, τὸ πρόσω τοῦ ἄλβιος, τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν σουήβων κατέχεται. εἶτ' οὐθὺς ἡ τῶν γε τῶν σουήβων κατάπτυξις, καταρχὰς μὲν σφὴν, παρατεταμένη δὲ ἴσῳ κατὰ νότιον μέρος· κατὰ δὲ τοὐναντίον, τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἑρκυνίου δρυμοῦ μέρος τι καὶ αὐτὴ τῶν ὀρῶν κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι τυρρηγητῶν. οὓς δ' ἀκριβεῖς ὅρους οὐκ ἔχομεν φράζειν. διὰ δὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν τόπων τούτων, οἱ τὰς ῥιπαῖας ὄρη, καὶ οὓς ὑπὲρ βορέας μυθοποιοῦντες, λόγου ἠξίωνται. καὶ τοιαῦτα δὲ μάλιστα κατέψυσται, τοιαῦτα δὲ παρωκεανίτιδι, προσήκοντα χώμενος τῇ πρὸς τὰ οὐράνια καὶ μαθηματικὰ, ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐάσθωσαν· οὐδὲ γὰρ εἴ τινα σοφοκλῆς τραγῳδεῖ περὶ ὠρειθυίας λέγων, ὡς αὐτὰρ παγεῖσα ὑπὸ βορέου κομιδεῖη·

Ὑπὲρ τε πόντου ταύτα ἐπ' ἔσχατα χθονός,
Νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τε αὐλὰς πρύχας,
Φοίβου τε παλαιὸν κάπον. —

οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐατέον ὥς πέρ καὶ ἐν τοῖς φαίδρῳ ὁ σωκράτης. ἃ δὲ ἐκ τῶν παλαιᾶς ἱστορίας κἀν τοῖς νῦν παραλήφαμεν, ταῦτα λέγωμεν. οἱ τείνω ἑλλησθε, οὗς γέτας, θρᾴκας ὑπερλάμβανον. ὥκουν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἴστρου καὶ οὗτοι, καὶ οἱ μυσοί, θρᾴκες ὄντες κἀκεῖνοι, κἀς νῦν μυσοὺς καλοῦσιν, ἀφ' ὧν ὡρμήθησαν, κἀ οἱ νῦν μεταξὺ λυδῶν,

Neque Romani Albin ipſum tranſcenderũt, nec ulli ſimiliter iter pedeſtre ſuſcepere. Quod autem per longitudinem ad ortũ tendẽtibus, Boryſthenis, & Boreæ partes, & Põti regio tota offertur, manifeſtum eſt quidem ipſis ex climatibus, & parallelorum interuallis. Verùm enimuero quid ultra Germaniam exiſtat, & quid de alijs ex ordine poſitis, ſiue Baſtarnas appellare oporteat, ut plures arbitrantẽ, ſiue alios intermedios, ſeu lazygas, ſeu Rhaxaylos, ſeu quoslibet, alios ex ijs qui protecto carris utũtur, non facile, ptulerim. Neq; utrum tota longitudine, ad oceanum uſque pertineant, uel ſi aliquid ob frigoris rigorem cauſam'ue aliam inhabitatum ſit, uel ſi aliud etiam mortalium genus inter mare, orientalesq; Germanos ſitum ſuccedat. Hoc ſanè ipſum incognitum, & de cæteris ad aquilonem ordine iacentibus dixit. Nec enim Baſtarnas, nec Sauromatas, et generaliter ullos ſupra Põtum habitantes, nouimus. nec quantũ ab Atlantico remoti ſint pelago, neq; ſi ad illud propinqui ſunt. Auſtralis uerò pars Germaniæ trans Albin fluuium, quæ quidem contigua eſt, à Sueuis adhuc tenetur. Deinde Getarũ mox terra copulatur, principiò quidem angu ſta, ad Iſtrum porrecta, qua plagã ſpectat auſtralem. Contrà uerò è regione ad montanam Hercyniæ ſyluæ radicem, pars mõtium in ea continetur. Poſtmodum extenditur lati us ad aquilonem uſq; ad Tyrrhegetas. Certos uerò terminos proferre nõ poſſumus, uerùm propter iſtorum ignorationem locorum, qui Rhiphæos montes & Hyperboreos fabulando narrauere, digni quorum ſermones admitterentur, habiti fuere. Illi autem omittantur, ſimul & Pytheas Maſſilienſis, in quibus de Oceani litore mentitus eſt, quodam uſus prætextu, inquiſitione uidelicet rerum cœleſtium atq; mathematicarum. Et ſi qua Sophocles in tragico carmine de Orithyia cecinit ut à Borea rapta, Super omnem pontum ad telluris extima tranſportaretur, Noctiſq; fontis, & cœli uertices, Ac uetuſtum Phœbi ortum: Nihil quidem hæc ad præſens inſtitutum, ſed omittantur, ut in Phædro ait Socrates: uerùm quæ ex antiquorum monumentis, & huius ætatis accepimus, in medium proferamus. Getas igitur Græci Thraces opinati ſunt, qui quidem utrunq; Iſtri latus incolebant, ut & Myſi. Thraces ſanè utrique, & quos nunc Myſos nuncupant. à quibus Myſi q; educti ſunt, illi qui inter Lydos

&

& Phrygas & Troas habitãt. Et ipſi etiã Phryges Thracium genus ſunt, Bryges dicti, ſicut & Mygdones, et Bebryces, et Medobithyni, & Bithyni, & Thyni. Reor etiam ipſos Mariandynos. Iſti omnes Europã omnino deſeruere, at Myſi unà permãſere. Rectè Homerus mea ſimul & Poſidonij ſententia, opinari uiſus eſt, Europæ cultores Myſos nominare, eos inquam qui in Thracia ſunt, cum dicit,

Hic uerò rurſus ſplendentia lumina uertit,
Iliad.v Præſertimq; equitum Thracum ſpeculatus in agros,
Myſorũ enſiferũm, pugnãtũ cominus armis.

Quoniam ſi quis poſitos in Aſia Myſos accipiat, alienus & diſiũctus ſermo foret. Aſpectum enim ab Troianis ad Thraciam terram conuertentem, & eidem annumerare Myſorum agrum, non ſeorſum exiſtentium, ſed finitimorum Troicæ oræ, & poſt illam locatorum, atq; adeò utroq; ex latere, quos diſiũgit latior Helleſpontus, hominis eſſet litora confundentis, & locutionis modum minimè intelligẽtis. Nam cum dicit, Rurſus uertitur, maximè retro intelligendum eſt: qui aũt ab oris Troũ uiſum transfert, nõ ad eos qui aut poſt illos, aut ex tranſuerſo conſiſtũt, ulterius quidem traducit, non autem ad poſteriora multum. affertur inde ipſius teſtimoniũ, quòd equas mulgentes, & Lactophagos, & Abios, hoc eſt uictus efferati, accolas illis adiungit, qui pro domo plauſtris utentes, ſunt Scythæ ac Sarmatæ. Hæ enim nationes Thracib. hac tẽpeſtate promiſcuæ ſunt & Baſtarnicæ magis, ijs qui extra Iſtrum, & intra Iſtrũ. Cumq; his miſcentur Gallicæ gentes et Boij, & Scordiſci, & Tauriſci. Sed Scordiſcos quidẽ, Scordiſcas uocant. Tauriſcos uerò quidam Ligyriſcos, & Tauriſcas uocant. Scribit autẽ Poſidonius, Myſos religioni indulgentes, ab animantibus abſtinere, & eam ob cauſam pecus omne uitare: melle uerò & lacte, & caſeo ueſci. Cumq; tranquillam exagitent uitam, ob deorum culturam, deicolæ & capnobatæ, id eſt fumi conſcenſores, nominantur. Pleroſq; item Thraces eſſe, qui ſine mulieribus uitã ducitẽt, quos ctiſtas, id eſt creatores nominãt, ſanctificatosq; honoris gratia omnimoda cũ libertate uictitare. Hos ſummatim uniuerſos poetam dixiſſe equarũ mulſores, et Lactophagos inſignes, Abios id eſt minimè uiuos homines iuſtitia præſtãtiſſimos. Præcipuè aũt Abios appellat, à mulierib. diſiũctos. Vitã nãq; cœlibẽ, ac ſine coniugib. dimidiatã eſſe putans,

καὶ φρυγῶν καὶ τρώων οἰκοῦντας μυσοί. Ⓒ αὐτοὶ δ' οἱ φρύγες βρύγες εἰσί, θρᾴκιόν τι ἔθνος, καθάπερ καὶ οἱ μυγδόνες, καὶ βέβρυκες, καὶ μεσοβιθυνοί, Ⓒ βιθυνοί, καὶ θυνοί· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς μαριανδυνούς. οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκλελοίπασι πάντας τὸν τρῳὸν τόπον, οἱ δὲ μυσοὶ σωίζεσθαι. καὶ Ὅμηρον ὀρθῶς εἰκάζειν μοι δοκῶ, ποσειδώνιον δὲ τοῦτον ἐν τῇ τρῳάδι μυσοὺς καλοῦντα. λέγω δὲ τοῦτον ἐν τῇ θρᾳκίᾳ, ὅταν φῇ·

Αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ,
Νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων θρῃκῶν καθορώμενος ἶαν
Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων.

Ἐπεὶ εἴ γε τοῦτον κατὰ τὴν ἀσίαν μυσοὺς δέχοιτό τις, ἄπορος πολλοῦ ἂν εἴη ὁ λόγος. τὸν γὰρ ἐν τῷ τρῳῷ, βλέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν θρᾳκῶν γῆν, συγκαταλέγειν ταύτῃ τὸν ἐν μυσοῖς, ἐν οὐ νόσῳ ὄντων, ἀλλ' ὁμόρων τῇ τρῳάδι, καὶ ὀπίσω αὖθις ἱδρυμένων, καὶ ἑκατέρωθεν, διειργομένων δ' ἀπὸ θρᾳκῶν πλατεῖ ἑλλησπόντῳ, συγχέοντος ἂν εἰκότως τὰς ἠπείρους, καὶ ἅμα τῇ φράσει οὐκ ἀκινδύνως. τὸ γὰρ πάλιν τρέπειν μάλιστα μὲν ἐστιν εἰς τοὐπίσω, ὁτὲ δ' ἀπὸ τῶν τρῳῶν μεταφορῶν τὸ ὄψιν, ὡς τοῦ μὴ ὀπίσω αὐτῶν ἐκ πλαγίου ὄντας, πλωσιτρόπως μὲν μεταφέρει, εἰς τοὐπίσω δ' οὐ πάνυ. καὶ τὸ ὑδιφορέμενον δ' αὐτοῦ τὸ μαρτύριον, ὅτι τοὺς ἱππημολγοὺς, καὶ γαλακτοφάγους, καὶ ἀβίους, σωῄφιν αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶν οἱ ἅμαξοικοὶ σκύθαι, καὶ σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν αὐταμίμικται τοῦτα τὰ ἔθνη τοῖς θραξί, καὶ τὰ βασαρνικὰ, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς ἴστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τούτοις δὲ καὶ τὰ λιτπικὰ, οἵ τε βοῖοι καὶ σκορδίσκοι, καὶ ταυρίσκοι. τοὺς δὲ σκορδίσκους ἔνιοι σκορδίσκας καλοῦσι· καὶ τοὺς ταυρίσκους δὲ λιγυρίσκους καὶ ταυρίστας φασί. λέγει δὲ τοὺς μυσοὺς ὁ ποσειδώνιος, καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, καὶ ὄϊα δὴ καὶ θρεμμάτων. μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ ζῶντας καθ' ἡσυχίαν· ὄϊα δὲ καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε, καὶ καπνοβάτας. εἶναι δέ τινας τῶν θρᾳκῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὓς κτίστας καλεῖσθαι, ὡιδρῶσθαί τε ὄϊα τιμῶν, καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν. τούτους δὴ συλλαβὼν ἅπαντας τὴν πτωτὴν εἰρῆσθαι ἀγαυοὺς ἱππημολγοὺς, γαλακτοφάγους, ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώπους. ἀβίους δὲ πρωτηγορεῦσαι μάλιστα, ὅτι χωρὶς γυναικῶν, ἡγούμενοι ἡμιτελῆ τινὰ βίον τὸν χωρὶς,

καθάπερ

καθάπερ καὶ τὴν οἰκουμενικὴν τὴν πολιτικὴν διότι χήρων. ἀγχεμάχων δὲ οὐ μυσούς, ὅτι ἀπόρθητοι, καθὰ καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί. λέγει δὲ ἐν ἕκτῳ ἐγγράφειν αὐτὴ τῶν μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. τὸ μὲν οὖν ἐνταῦθα γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν δόξαν ἐκίνησαν, πολὺ πρότερον ἴσως. πολὺ γὰρ πιθανώτερον ὠνομάσθαι μὲν ἀρχῆς μυσούς, μετωνομάσθαι δὲ καὶ νῦν. οὐς ἀβίους δὲ τοὺς χήρους μᾶλλον ἢ οὐκ αὐτείους, καὶ οὐκ ἀμαξοικοὺς λέξαιτ' ἄν τις. μάλιστα γὰρ πρὸς τὰ συμβόλαια, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐκτίμησιν, συνιστάμενον τῶν ἀχρημάτων, οὐκ οὕτως ἀπ' ὀλίγων σύντελῶς ζῶντας, δικαιοτάτους δόξαν κληθῆναι· ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τὴν σωφροσύνην τὴν δικαιοσύνῃ ἐγγυτάτω τιθέντες, τὸ αὐτάρκες, καὶ τὸ λιτὸν ἐν τοῖς πρώτοις ἐξήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ πρὸς ἐκπώσεις τινὰς αὐτῶν παρέσχεν ὧν τὸν κυνισμόν. τὸ δὲ χήρους γυναικῶν οἰκείων, οὐδεμίαν τοιαύτην ἔμφασιν ὑπογράφει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς θρᾳξί, καὶ τούτων τοῖς γέταις. ὅρα δ' ἃ λέγει μένανδρος περὶ αὐτῶν, οὐ πλάσας, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβών·

αὐτοὺς μὲν οἱ θρᾷκες, μάλιστ' οἱ γέται
ἡμεῖς ἁπάντων. καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχομαι
ἐνθένδ' εἶναι τὸ γένος, οὐ σφόδρ' ἐγκρατὴς
ἐμαυτοῦ. —

Καὶ ὑποβὰς μικρὸν ἅψεται περὶ τὰς γυναῖκας, ἀκρασίας τίθησι τὰ παραλείμματα· γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδεὶς. οὐδὲ δὶς ἢ τρὶς ἐγνώκασι γυναῖκας, πολύκοιτά τε πλείστοις ἐοίκασι. κἂν τέτρακις ἢ πεντάκις γαμηθῇ τύχοι, κατασροφὴ τις, ἀνυμέναιος, ἄνυμφος, ἄθλιος· οὕτως ἐπικαλεῖται γὰρ τοῖς ἐνθένδε. ταῦτα γὰρ ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις. οὐκ εἰκὸς δὲ οὐ αὐτοὺς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον, τὸν μὴ μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ ἀσεβοῦς καὶ δίκαιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ καὶ θεοσεβεῖς νομίζειν, καὶ καπνοβάτας τοὺς ὄρνιθας γυναικῶν, σφόδρα γ' ἀντιοῦται τοῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. ἅπαντες γὰρ τῆς λεισιλαμονίας ἀρχηγοὺς οἴονται τὰς γυναῖκας. αὖται δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται, πρὸς τὰς ἐπιπλέον θρησκείας τῶν θεῶν, καὶ ἑορτὰς, καὶ ποτνιασμούς. ἀναίσιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὑτὸν, ζῶν εὐσέβειαν ποιοῦτο. ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν, ἃ λέγει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν ἀπάτας, καὶ λέγοντα·

sicut & Proteſilai domũ, quia foret abſq; cõiuge, ſemiperfectam fuiſſe protulit. De propinquo etiam * pugnaces Myſos dixit, quos nemo populetur, ſicuti bonos bellatores. Oportereq; in decimo libro inſcribi pro Myſorum de propinquo pugnantiũ. Verùmenimuero ſcripturam tot per annos approbatam mouere, fortè ſuperuacaneum eſſet. Multo enim ueriſimilius eſt, initiò Myſos nominatos fuiſſe, mutato ſubinde nomine, nunc etiã appellari: Abios autem coniugum expertes potius quàm ſine lare, & carros pro tecto colentes, accipiendum eſt. Cum enim circa contractus, et pecuniarum precia conflari ſoleant iniuriæ, qui adeò tenuem ex modicis uictum agitent, eos iure ac meritò iuſtiſſimos uocitemus. Quoniam philoſophi proximam iuſtitiæ temperantiam collocantes, uitam tenuitate ſatis contentam, beatam in primis dixere. Ex quo pleriq; eorum rerum electiones ad ſectam compulere Cynicam. De eorum uerò cælibatu nullam tamen ſubſcribit ſignificationem, præſertim apud Thraces, et in his Getas. Verùm quæ de ipſis Menander memorat, inſpice: non quidem fingens, ut decorum eſt, uerùm ex ipſa memorans hiſtoria.

Iliad. v. in principio

Thraces uniuerſi nos, præſertim Getæ:
Nam eorum indigenam eſſe me ipſe glorior.

Non omnium continentiam nimis agimus. Et paululum infrà, de ipſa in mulieres * continentia ponit exẽpla: E nobis uxorem ducit nemo, nec ut pleriq; undecim duodecimq; et amplius. Quod ſi quaternas, quinas ue uxores duxiſſe contigerit, ſubuerſio quędam eſt. Isq; hymenæi prorſus expers, infœlix, anymphus inter conciues uulgatã. Ad hæc quidẽ & reliqui cõſentiunt, & una confeſsione conſonant. Nec ſanè decet, ut ijdem miſerã pariter eſſe uitã putent, inter plures nõ uerſari mulieres, ſimul probum & ęquũ ſine uxoribus eſſe cenſeant. At eos religioſos deũm cultores arbitrari, & fumi conſcenſores, quòd fœminis careant, communibus admodum opinionibus aduerſatã. Cũcti nãq; fœminas ſuperſtitionis duces, & authores eſſe exiſtimãt. Ę enim ſunt quę uiros ad deorũ cultus, ad dies feſtos, ad ueneraciones, ad preces inuitẽt amplius. Rarũq; eſt, ut uir quiſpiam ſine uxoribus ſolus degens, talis reperiatur. Eundẽ rurſus poetam inſpice et quæ loquitur. Introducit enim triſtem quendã, mulierũ fraudib. circa ſacrificia ſuccenſentem, hunc in modum dicentem:

ἀκρασίας incontinẽtia

Dij

Dij nos præcipuè (inquit) qui uxores duximus, cõsumũt. Sẽper enim dies aliquis festus necessariò agẽdus est. Qui aũt mulieres perosus est, hæc ipsa subincusat. In dies uerò quin quies immolabamus, septẽ uerò circumcirca ancillę cymbalis insonabãt, quędã ululatus edebãt. Propriè uero Getas uxorib. carẽtes, religiosos putãdos declarat, idq; prẽter opinionẽ. Cæterùm diuinarũ rerũ studiũ, hac ipsa in gẽte plurimũ esse, ex ijs quæ locutus est Posidonius, haud abrogãda fides est. Necnõ ab animantũ esu abstinuisse religionis gratia, non negauerim, sicut et reliqua traditi historia. Proditũ est enim memorię, ex Getarũ gẽte quẽpiam, nomine Zamolxin, seruisse Pythagorę, et cœlestiũ rerũ aliquas ab eo didicisse: cũq; ad Aegyptios usq; peregrinatus erasset, quædã etiã illorũ accepisse. Cũq; suã reuertisset in patriã, magna in charitate ac studio apud principes nationẽq; illã habitũ, quid portenderẽt signa præsagientẽ. Deniq; persuasum regẽ animũ induxisse, ut illũ in regni societatẽ accipe ret, ut qui ad deorũ arcana annũciãda foret idoneus, & ab initio quidẽ eius, quẽ maximè uenerant, Dei sacerdotẽ constitutũ, postea uerò Dei appellationẽ cõparasse. Inde spelunca nactũ subterraneã, cæteris quidẽ inaccessibilem, eo in loco degere solitũ, externis, excepto rege, eiusq; ministris, colloquia rara facientẽ: adiutasse etiã regẽ, cũ homines lõgè magis, q; prioribus annis, cerneret animos illi attẽtius adhibẽtes, tanq; è deorũ cõsilio edicta referẽti. hicquidẽ mos ad nostrã usq; perductus ætatẽ perseuerat, ut semper aliquis eiusmodi præditus institutis inueniat, qui regi cõsiliarius adsit, et ipsos inter Getas dei nomẽ assequatur. Sacerq; relictus est mõs, quẽ sic nominãt, nomẽ uerò est illi Cogęonũ, q̃ uocabulo et amnem prælabentẽ uocitãt. Eo autem tẽpore Byrebistas Getarũ tenebat imperiũ, aduersus quẽ diuus Cæsar iã instruxit exercitũ, Decæneas hoc præditus erat honore. Abstinere enim ab animantiũ esu ex ipsius Pythagorę institutis, ab Zamolxi traditis, modo quodã pmanet. Talia igitẽ male aliquis dubitauerit, de poetę ipsius textu, deq; Mysis quos illustres, et equarũ mulsores appellat. minimeq; asseruerim ea, quę Apollodorus in 2ide nauib. uolumine p̃fatus inquit. Eratosthenis enim sententiã ap pbat, qui Homerũ ait, reliq;s q; scriptores antiq;s rerũ quidẽ Græcarũ notitiã habuisse, reliquarũ aũt lõgius positarũ permultã imperitiã tenuisse. Longas etiã illos ignorasse uias,

ὠθησίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ μάλιστα τοὺς γήμαντας. ἀεὶ γάρ τινα ἄγειν ἑορτὴν ἐς ἀνάγκη. ἐγὼ δὲ μισογάμων, αὐτὰ ταῦτα αὐτῷμνον. ἐθύομεν δὲ τοτὲ μὲν τὰς ἡμέρας, ἐκυμβάλιζον δ' ἐπὶ θρᾴττουσαι κύκλῳ, αἳ δ' ὠλόλυζον. τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγαύους τῶν γετῶν δυσεβεῖς νομίζεσθαι, παλάλογόν τι ἐμφαίνει. τὸ δ' ἰσχύειν ἔν τε ἔθνει τούτῳ τῷ πρὸς τὸ θεῖον ἀσυδίλιν, ἔκ τε ὧν εἶπε ποσειδώνιος, οὐκ ἀπιστέον· καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι δι' δυσέβειαν, καὶ ἐκ δι' ἄλλης ἰσοτείας. λέγεται γάρ τινα τῶν γετῶν ὄνομα, ζάμολξιν, δουλεύσαι πυθαγόρα, καί τινας τῶν οὐρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν τὰ δέ. καὶ παρ' αἰγυπτίων πλανηθέντα καὶ μέχρι δ' ὕρου, ἐπανελθόντα δι' εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσκεῖν ἀδιαπόρως παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τοῦ ἔθνει, πολιτεύοντα τὰς εὐσημασίας. τελευτῶντα δὲ, πεῖσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς λαβεῖν αὐτὸν, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν. καταρχὰς μὲν ἰσχὺς καταθεῖναι τὸ μάλιστα τιμώμενον παρ' αὐτοῖς θεοῦ, μεταπεῖσαι δὲ καὶ θεὸν προσαγορεύεσθαι. καὶ καταλαβόντα αὐτρῶδες τὸ χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις. ἐνταῦθα διατάδαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐκὸς, πλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν θεραπόντων. συμπράττειν δὲ τὸν βασιλέα, ὁρῶντα τοὺς ἀνθρώπους προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλέον ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέροντι τὰ προστάγματα συμβουλῇ θεῶν. τοῦτο δὲ τὸ ἔθος δίετειναν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀεί τινος εὐσεβοῦς τοιοῦτο τὸ ἦθος, ὃς δὴ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ἐτάττετο, παρὰ δὲ τοῖς γέταις ὠνομάζετο θεός. καὶ τὸ ὄρος ἐπελέλεκτο ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως. ὄνομα δ' αὐτῷ λογαίωνον, ὁμώνυμον τῷ παραῤῥέοντι ποταμῷ. καὶ δὴ ὅτε βυρεβίστας ἦρχε τῶν γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκεύαστο καίσαρ ὁ θεὸς στρατεύειν, δεκαίνεος ἦν τούτῳ τῷ τιμῷ. καί πως τὸ τῶν ἐμψύχων ἀπέχεσθαι πυθαγόρειον, τὸ ζαμόλξιος ἔμεινε παραδοθέν. τοιαῦτα μὲν οὖν κακῶς ἂν τις ἀπορήσειε περὶ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ περί τε μυσῶν καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν. ἃ δ' ἀπολλόδωρος γὰρ τῷ δυστόῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἴρηκεν, ἥκιστα λέγοιτ' ἄν. ἐπαινεῖ γὰρ ὀρθοδόξους ἀποφαίνων. ὅπερ φησὶν ἐκεῖνος καὶ ὅμηρος, καὶ ἄλλους τοὺς παλαιούς, καὶ τὰ μὲν ἑλληνικὰ εἰδέναι, τῶν δὲ πόῤῥω, πολλὴν ἔχειν ἀπειρίαν, ἀπείρους μὲν μακρῷ ὁδῷ ὄντας,

ἀπείρους

ἀπείρους δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. στωικοὶ δὲ τούτοις, ὅμηρον φησὶ τὴν μὲν αὐλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὥσπερ καὶ ἔστι. πολύκνημον δὲ τὸν ἐτεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ τὴν βίσβην, πτίσσητα δὲ τὸν ἅλίαρτον. τὰ δ' ἄπωθεν οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι, οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν πρὸ τεσσαράκοντα ῥεόντων εἰς τόπον, μηδὲ τῶν ἐνδοξοτάτων μηδενὸς μεμνῆσθαι, οἷον ἴστρου, ταναΐδος, βορυσθένους, ὑπανίος, φάσιδος, θερμώδοντος, ἅλυος. ἔτι δὲ σκυθῶν μὲν μὴ μεμνῆσθαι, πλὴν τὰς δ' ἀγαυοὺς τινὰς ἱππημολγοὺς, καὶ γαλακτοφάγους, ἀβίους τε παφλαγόνας οὐδ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ ἱσορρεπέναι παρὰ τὴν πεζῇ τοῖς τόποις πλησιασάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν, καὶ ἐνότος γε. ἄπλοων γὰρ εἶναι τότε τὴν θάλατταν ταύτην, καὶ καλεῖσθαι ἄξενον, διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν προσοικούντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν σκυθῶν ξενοθυτούντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς ἱρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων. ὕστερον δ' εὔξεινον ἐκλῆσθαι τῶν ἰώνων, ἐν τῇ παραλίᾳ πόλιν κτισάντων. ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν, καὶ τὰ πρὸ αὐγυπτον καὶ λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις τοῦ νείλου, καὶ προχύσεις τοῦ πελάγους, ὧν οὐδαμοῦ μεμνῆσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰδμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ τῆς αὐγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν ἀραβίαν καὶ αἰθιοπίαν, καὶ τὸν ὠκεανόν, εἰ μὴ ζηνωνί τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι·

Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, ἀραβάς τε.

οὐ θαυμαστὸν δ' εἶναι πρὸ ὁμήρου. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ νεωτέρους ἐκείνου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ παραλογεῖν. ἡσίοδον μὲν ἡμίκυνας λέγοντα, καὶ μεγαλοκεφάλους, καὶ πυγμαίους· ἀλκμᾶνα δὲ στεγανόποδας. αἰσχύλον δὲ κυνοκεφάλους, καὶ σκιαποδίλους, καὶ μονομμάτους, ἃ δὴ πολυθρύλητα φησι, καὶ ἄλλα μυρία. ἀφ' ὧν δὲ τούτων οὐδὲν οὐ συγγραφεὺς βασίζει πίστεως ἕνεκα λέγοντας, καὶ τὸ ὠγύγιον ὄρος, καὶ τὴν γῆν γεγόνως καὶ ἐπιστήμονα κατοικίαν, καὶ τὴν πρὸς θεοπόμπῳ μοροπίσθια γῆν, παρ' ἑκατέῳ δὲ κιμμερίσια πόλιν, παρ' οὐδενὶ δὲ τὴν παγχίαν γῆν, παρ' ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμους ἐκ τῶν ὑμβρων πήγνυσθαι. ἐν δὲ τῇ λιβύῃ διενόησαν πόλιν εἶναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δὶς ὑπ' αὐτὸν ἐξευρεῖν. ὡσπεῖναι δὲ καὶ τοῖς περὶ σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι καθ' ὅμηρον τὴν ὀδυσσέως. εἰ γὰρ ὡς χρῶνται, τὴν μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν.

nullamq; nauticæ artis peritiã accepisse. Quibus adstipulatus, dicit Homerum, cum lapidosam uocat Aulidem, quemadmodũ & est, multarumq; tibiarum Eteonon, colũbisq; copiosam Thisben, herbosam Haliartũ. Cæterũm quæ procul disiuncta sunt, sibiq; & alijs prorsus ignorata. Cumq; amnes circiter quadraginta pontum influant, ne celeberrimorum quidem mentionem ullam fecisse, ut Istri, Tanaidis, Borysthenis, Hypanidis, Phasidis, Thermodõtis, Halydis: etiam de Scythis nullã eum egisse memoriã, cũ uniuersos claros quosdã equarũ mulsores, Galactophagos Abiosq;, id est absq; uita nũcupat, Paphlagonesq; mediterraneos ab eis nouisse, qui terre strib. ꝓpinqui sunt locis, litorã quoq; ac mari timã plagã ignorasse. Iure id quidẽ. ea enim tẽ pestate id mare nulli patuisse nauigationi, & proinde Axenõ, id est inhospitalẽ Pontũ appellari solitũ, ꝓpter tẽpestuosa, et per hiemes intercluſa loca, & accolarũ immanitatẽ, maximè Scytharũ, hospites immolare solitorũ, & humanis uescentiũ carnibus, & ꝓ pateris calUarias usurpantiũ. nouissime aũt cũ Iones in litora urbes condidissent, Euxinũ, id est benignũ hospitalẽq; uocari cœptũ. Parí modo & Aegypti plagã, & Africæ ignotã habuisse, sic utincremẽta Nili et limosas ex pelago aggerationes, quarũ nullã fecisset mẽtionẽ. Neq; mediæ inter mare rubrũ & mare Aegyptiũ tellu ris, neq; Arabicorũ & Aethiopicorũ ad Oceanũ pertinentiũ, nisi Zenoni philosopho mens magis intendenda est, qui sic scriptũ reliquit,

Aethiopas Arabasq; adíj tunc, Sidoniosq;.

Nec uerò de Homero mirãdũ esse. Etenim iuniores etiã illo cõplura nescisse, & mõstra garrisse. Hesiodũ semicanes dixisse homines et in caput crescẽtes, & pygmæos, id est statura cubitali: Alcmanẽ uerò pedíb. indiuisis solidos: Aeschylum caninis capitib. & oculatis pectoribus, et unoculos in Prometheo tragœdia, et alia penè innnmerabilia. Ab ijs uerò trãsit ad historicos, qui Riphæos mõtes nuncupãt, & Ogyõ montẽ, & Gorgonũ & Hesperidũ domicilia. Penes Theopõpũ terrã Meropidẽ, penes Hecateũ uerò urbem Cimmeridẽ. Apud Euhemerũ rura Panchia. Apud Aristotelẽ lapides ex arena fluuiatiles indurescere, qui ab imbre liquescãt. in Libya Liberi patris oppidũ existere, q̃d ab uno eodẽq; bis reperiri ne queat. Intendere etiã rebus circa Siciliã gestis & secundum Homerũ, Vlysis errori oportere eos, qui illis in locis errorem fuisse dicũt:

cum poeta fingendarũ gratia fabularũ, exterius in Oceanum fuisse canat. Reliquis quidem dandam esse ueniam: Callimacho autem nequaquam, qui Grammatici sibi nomẽ uendicat. Is enim Claudum Calypsonis insulam dicit. Corcyrã q̃q; Scheriã, alios de Gerrenis mẽtitos accusat atq; de Acacesio & de Ithacę populo, et de Pelethronio in mõte Pelio, et de Glaucopio in Athenis. His paruula quędã opponens talia, finẽ facit, trãslatis ab Eratosthene plurimis, cũ quemadmodũ antea diximus, nõ bene dicta sint. Posteriores uerò q̃q; priscos peritiores extitisse, & Eratostheni & huic cõcedẽdũ est. Adeò aũt immodestè producí, in Homerũ præsertim, iure optimo reprehendi posset, & cõtraria dicere: cũ quę ignorãt ipsi, ea poetæ exprobrant. Verum enimuero alia quidẽ in singulis propriã quandã commemorationẽ assequunt, aliquà uero in uniuersum. Nũc sanè de Thracib. dicebamus Mysisq; pugnãtib. cominus et claris equarũ mulsoribus, & Galactophagis, & Abijs inter mortales iustissimis, uolẽtes ea quæ à nobis, quæq; à Posidonio, & quæ ab istis dicant, inuicẽ cõferre. Primum quidẽ q̃d argumentationẽ propositionis fecere contrariã. Proposuerãt enim docturos sese, cur de reb. à Græcia lõgè semotis, maior priscis illis q̃q; iuniorib. affuit ignorãtia, oppositũ uerò demõstrauit. Nec lõginqua solũ, sed etiã quę in ipsa sunt Græcia. Verùm, ut dixi, reliqua omittant: quæ uerò in præsentia occurrũt, cõsideremus. Scytharũ etenim mẽtionem nõ esse factã per ignorantiã, inquit, nec de eorũ crudelitate in hospites quos immolant, & corporibus uescuntur, & capitum ossibus paterarum uice utuntur. Quorũ causa Pontus axenus, id est inhospitalis appellabatur. Fingit autem claros quosdam equarũ mulsores Galactophagos, Abios atq; iustissimos homines, qui nusquam terrarũ existant. Quónã igitur pacto inhospitalẽ nominasset, nisi agrestẽ efferatãq; uitã nouissent, neq; ipsos præcipuè, qui tales essent, sunt nimirũ isti Scythę. Antea uerò erãt equarũ mulsores, qui ultra Mysos & Thraces atq; Getas sunt, non autem Galactophagi, et Abij, sed qui nũc carros habitant pro domibus, & Nomades, id est pastores uocãtur, qui è pecoribus lacteq; & caseo degunt, præsertim equino. Thesaurizandi prorsus ignari & cauponandi, prẽter quàm onus pro onere. Qualiter autem poeta Scythas ignorauit, cum homines equarum mulsores & Galactophagos appellarit?

ὁ δὲ ποιητὴς ἀγωνιανιοῦσθαι μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην εἶναι· καλλιμάχῳ δὲ μὴ φάναι, μετατιθεμένῳ τὸ γραμματικῆς. ὃς τὸν μὲν κλαῦδον, καλυψοῦς νῆσον φησὶ· τὴν δὲ κόρκυραν, σχερίαν. ἄλλους δ' ἀπιστεῖται ψεύσασθαι περὶ γερρίων καὶ τοῦ ἀκακησίου, καὶ δήμου μὲν ἰθάκης, πελεθρονίου δ' ἐν πηλίῳ, γλαυκωπίου δ' ἐν ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τινα προστιθεὶς τοιαῦτα, παύεται τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοὺς ὁμοδόξους, ὡς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν οὐκ ὀλίγα. τὸν μὲν γὰρ τοὺς ὑστερον ἐμπειροτέρους γεγονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὁμοδοξεῖ καὶ ὅδε ὁ τόπος. τὸν δ' οὕτω σκοπεῖν τὸ μετρίου πεφάγειν, καὶ μάλιστα ἐφ' ὁμήρου, δοκεῖ μοι καὶ ἐπιπλῆξαί τις δικαίως, καὶ πιθανὸν εἰπεῖν, ὡς πρὸς ὧν ἀγνοοῦσιν αὐτοί, πρὸς τούτων δεῖ ποιητὴν πεφοβῆσθαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου. νυνὶ δὲ περὶ θρακῶν ἐλέγομεν, μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν, γαλακτοφάγων, ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων, βουλόμενοι συγκεῖναι τά τε ἐφ' ἡμῶν, καὶ τὰ νῦν ποσιδωνίου λεχθέντα, καὶ τὰ νῦν τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ὠμοφαγίαν ἀναφαντέον τοῖς πεπιθεῖσι πειστέον. πεύθονται μὲν γὰρ διδάξαι, ὅτι τῶν πέραν ἕλλάδος, πλείω ἴσασιν ἀγνοια τοῖς πρεσβυτέροις, ἢ τοῖς νεωτέροις. ἔοικε δὲ ταὐτὰ. καὶ οὐ τὰ πέραν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἑλλάδι. ἀλλ' ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν ὑστερεῖσθω, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. σκυθῶν μὲν γὰρ μεμνῆσθαι κατ' ἄγνοιαν φασί, μηδὲ ἐν πρὸς οὓς ξένους ὠμόστιτον αὐτῶν, καὶ θυέστου, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, οἷς οὓς ἄξενον ὀνομάζει ὁ πόντος. πλάττει δ' ἀγαυούς τινας ἱππημολγοὺς, γαλακτοφάγους, ἀβίους τε δικαιοτάτους ἀνθρώπους οὐδ' ὀνόματος γῆς ὄντας. πῶς δ' ἄξενον ὀνομάζομεν, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα, μὴ δ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιούτους, οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ σκύθαι. πρότερον δ' ἱππημολγοὶ ἦσαν οἱ ἐπὶ κεκνα τῶν μυσῶν, καὶ θρακῶν, καὶ τῶν γετῶν, οὐδὲ γαλακτοφάγοι καὶ ἄβιοι, ἀλλὰ καὶ νῦν ἀμαξοικοὶ, καὶ νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων, καὶ γάλακτος, καὶ τυροῦ, καὶ μάλιστα ἱππείου. θησαυρισμοῦ δ' οὐκ εἰδότες οὐδὲ καπηλείαν, πλὴν ἢ φόρτον αὐτὶ φόρτου. πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς σκύθας ὁ ποιητὴς, ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς προσαγορεύων;

ὅτι γὰρ

ὅτι γὰρ οἱ τότε τοὺς ἱππημολγοὺς ἐκάλουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐκ τῶν ὑπὲρ ὁμοδόξων παραπεθεῖσιν ἔπεσιν· αἰθιοπάς τε λιγυσί δὲ, σκύθας ἱππημολγούς. τί δὲ θαυμαστόν, εἰ σῖτόν τὸ πλεονάζειν παρ' ἡμῖν τὰ συμβόλαια καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ ἀδικίαν, δικαιοτάτους εἶπεν ἀγαθοὺς οὐ ἥκιστα γὰρ τοῖς συμβολαίοις καὶ ὑφ' ἁρπυιεσμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κεκτημένους πάντα πλὴν ξίφους, καὶ ποτηρίου. γὰρ δὲ τούτοις πρῶτον, καὶ τὰς γυναῖκας πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς, καὶ τὰ τέκνα. καὶ αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν ὑφ' ποικίλῃ, φήσας πρὸς τῶν σκυθῶν·

ἀλλ' ἱππικῆς βοτῆρες οὐ νόμοι σκύθαι.

Αὕτη δὴ ὑπόληψις καὶ νῦν ἐπὶ συμμιγῆ πρὸς τοῖς ἕλλησιν. ἁπλοῦς γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν, ἧττον ἥκιστα κακοπραγμονεῖς, οὐ πλεονέκτας τε πολὺ ἡμῶν, ἧττον αὐταρκεστέρους. καί τι ὀλίγον καθ' ἡμᾶς βίον, εἰς πάντας χρόνους ἀπέπαυσε πλὴν πρὸς τὸ χεῖρον μεταβολήν, τρυφὴν, ἧττον ἡδονὰς, καὶ κακοτεχνίας, εἰς πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. πολὺ δὲ μᾶλλον τοιαύτης κακίας καὶ εἰς οὓς βαρβάρους ἐμπέπτωκε, τούς τε ἄλλους, καὶ τοὺς νομάδας. καὶ γὰρ θαλάττης ἅψασθαι, χείρους γεγόνασι, λῃστεύοντας, καὶ ξενοκτονοῦντας. ὑπὸ πλούτου δὲ πολλοῖς, μεταλαμβάνουσι δὲ ἐκείνων πολυτελείας, καὶ ἀπηλείας, ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἁβρότητα συντείνειν. ἀφθείρει δὲ τὰ ἤθη, καὶ ποικιλίαν αὐτὶ δὲ ἁπλότητος ἀπολωλεκέναι εἰσάγει. οἱ μὲν οὖν πρὸς ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγὺς τοῖς ὁμήρου χρόνοις, τοιοῦτοί τινες ἦσαν, καὶ ὑπολαμβάνουσι παρὰ τοῖς ἕλλησιν ὁποίους ὅμηρος φησίν. ὁρᾶ δὲ γὰρ ἃ λέγει ἡρόδοτος πρὸς τὸν τῶν σκυθῶν βασιλέως, ἐφ' ὃν ἐστράτευσε δαρεῖος, καὶ τὰ ἐπιτάλματα παρ' αὐτοῦ. ὁρᾶ δὲ καὶ ἃ λέγει χρύσιππος πρὸς τὸν τοῦ βοσπόρου βασιλέως τῶν πρὸς σελεύκειαν. πλήρεις δὲ μὲν αἱ πρόσικαὶ ὑπολαβαὶ τῆς ἁπλότητος ἧς λέγω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀργυππίων καὶ βαβυλωνίων καὶ ἰνδῶν ἀπομνημονευόμενα. δοκεῖ δὲ καὶ ἀνάχαρσις, καὶ ἄβαρις, καί τινες ἄλλοι παρὰ τοῖς ἕλλησι τοιοῦτοι εὐδοκίμουν, ὅτι ἐθνικόν τινα χαρακτῆρα ἐπιφαίνουσι εὐηθείας, καὶ τελειότητος, καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δεῖ οὖν πάλαι λέγειν; ἀλέξανδρος γὰρ ὁ φιλίππου, στρατεύσας μὲν ἐπὶ θρᾴκας οὐ ὑπὲρ τοῦ αἵμου στρατιὰν ἐμβαλὼν εἰς τριβαλλούς, ὁρῶν μέχρι τοῦ ἴστρου καθήκοντας, καὶ τὴν νῆσον οὐκ, τὰ πρὸ αὐτῆς ἔχοντας, ἀφῖχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο, καὶ δι' μὲν τὴν ναῦν ἀπολιπεῖν μὴ δυνάσθαι διὰ τὴν πλοίων.

Quod uerò illius ętatis ſcriptores eos equarũ mulſores uocabant, teſtis eſt Heſiodus in uer ſib. quos de Eratoſthene adiecimus, Aethiopasq; & Liguſticæ Scythas equarũ mulſores. Quidnã uerò mirũ eſt, ſi in magna rerũ cõtra ctarũ apud nos copia, et ipſarum iure uiolato, iuſtiſſimos claros q; dixit eos qui minimè in cõuentis, & quæſtu uitã agũt, quin cõmunia cuncta poſſideant, excepto enſe duntaxat & cyatho, in hisq; uxores & liberos in primis, ꝓ Platonis inſtituto, cõmunes habẽt? Aeſchylus ipſi q; poetę cõſonãs, de Scythis, inquit,

Conuiuæ æquitatis ſeruatores Scythæ.

Iſta & adhuc in Græcis opinio permanet. Eos enim ſimpliciſsimos cẽſemus eſſe, & ad mala minimè pronos, & nobis ipſis continẽtiores, et pauciorib⁹ contentos. Noſter ſanè uictus ad omnia fermè peiora immutatus, ꝓtenditur, delicias, uoluptates, malas artes, ad infinitas auaritiæ uias inducens. Talis igitur malitiæ magnitudo, cùm ad reliquos Barbaros, tum ad Nomades irrupit. Nam mare attingẽtes, deteriores effecti, latrocinari cœperunt, mactare hoſpites. Quandoquidẽ multis implicíti, in eorũ luxuriam, & lucra ſordida ſocietatẽq; auaritiæ cõmigrarunt. Quæ cum ad manſuetiorem uitam tendere uideant, mores corrumpunt, & pro ſimplicitate ſuperius nuper expoſita, in rerum uarietatẽ adíjt. Huiuſmodi maiores noſtri potiſſimum Homeri ętati propiores extitere, talesq; apud Grẹcos putabantur, quales Homerus ipſe loquitur. Aſpice quæ de Scytharum rege dicit Herodotus, aduerſus quem Darius ductauit exercitum: uide quæ ab illo ſcribuntur, intuereq; quæ Chryſippus de regibus Boſphoranis circa Leuconem ſcripta prodidit. Plenę huius, quam dico, ſimplicitatis Perſicæ ſunt epiſtolæ. Similiter & Aegyptiorum & Babyloniorum & Indorum extant commentaria. Hanc ob cauſam & Anacharſis & Abaris & plerique alíj generis eiuſdem, è Græcia laudem compararunt, quòd gentile quoddam præ ſe ferentes inſigne, innatam facilitatem, lenitatem, iuſtitiamq; oſtendant. Quid priſcos illos commemorare oportet? Alexander ſanè Philippi filius in ea expeditione, quã aduerſus Thracas, ultra Aemum ſuſcepit, cum Triballorum gentem incurſaſſet, uidit eos uſq; ad Iſtrum pertinentes, in quo & Peucem inſulam, ulteriora uerò tenentes Getas. Eò uſq; profectus, inſulam quidem ingredi nequiſſe dicitur nauigiorum penuria.

Nam cum in eam ipſe Triballorum rex Syrmus confugiſſet, aduerſus eius impetum obſtitit. Cæterùm tranſgreſſus in Getas, eorum urbem in poteſtatē redegit. Quib. ſubuerſis, accipiens à gentib. illis et à Syrmo rege munera, è ueſtigio remeauit ad ſuos. Vt autem Ptolemæus Lagi perhibet, ad Alexandrū Galli, Adriæ uicini, amicitiæ & hoſpitalitatis gratia conuenere. quos cum rex ipſe comiter accepiſſet, in conuiuio percontatū, quid nā eſſet quod ij maximè pertimeſcerēt, illos ratus ſeſe ipſum reſpōſuros. At eos reſpōdiſſe, nihil aliud, præſtantiſsime rex, quàm ne ſupra nos cœlum ruat, nihilominus tanti principis amicitiam plurimi facere. Hęc ſunt ſimplicitatis Barbarorū ſigna. Qui cum deſcenſum in inſulam minimè cōſecuti fuerūt, miſsis muneribus, amicitiā conciliarūt, neminēq; timere dixerūt, ingentiū uirorū familiaritates maximi facientes. Succeſſorū Alexādri temporib. Getis imperitans Dromichetis rex, Lyſimachū aduerſus ſe belligerantē, uiuū ceperat: cui cum ſuā gētisq; ſuæ cōmonſtraſſet inopiā, ſimiliterq; contētos re ſua homines, Ne talibus (inquit) mortalibus bellum infer, ſed eis potius amicis utere. His dictis donatum hoſpitaliter Lyſimachum, et amicitia ſibi deuinctū liberauit. Plato etiā in libris de Republica, fugiendum eſſe mare cenſet, perinde ac improbitatis magiſtrum. Nam ab eo remotiſsimos optimè adminiſtraturos rempublicā, et iuxta illud minimè habitaturos. Ephorus quidē in quarto Hiſtoriæ uolumine, quod de Europa inſcribit, cū Europā uſq; ad Scythas perluſtraſſet, in fine inquit diſſimiles eſſe cū cæterorū Scytharū, tūuerò Sauromatarū uiuēdi ritus. Quoſdam enim adeò ſæuos atq; moroſos, ut humana carne ueſcant. Aliquos & ab cæteris abſtinere animalibus. Alij quidē (inquit) ipſorum crudelitatē eloquunt, quā nouere, quorū & grauitas & admiratio obſtupefacit. Grauitas aūt cum contraria dicat, etiā exemplificat, ut de illis uerba faciat, quos iuſtitia præditis uti moribus aſſerit. Eſſe enim aliquos Scytharū Nomades, qui equarū lacte alantur cūctos equitate ſuperantes, quorum poetæ mentionē facit. Homerus quidem Galactophagos Abios, id eſt duri uictus homines, tradit mortaliū iuſtiſsimos, qui terrā intueātur. Heſiodus uerò in ſcripto de terræ ambitu (ſic enim uocat) Phineū ab Harpyis in terrā Galactophagorum duci dixit. Cuius deinde rei cauſam reddidit, quoniā uictu ſobrio & parco ſunt,

ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὸν τῶν τριβαλλῶν βασιλέα σύρμον, αὐτιχεῖρ πῶς τὴν ὑπαχέρησιν, εἰς δὲ τοὺς γέτας ἀφικόμενα, ἐλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀναχρίψαι, ἀφικόμενα εἰς τὴν οἰκείαν λαβόντα ἀδῶρα τῶν ἐθνῶν καὶ παρὰ τοῦ σύρμου. φησὶ δὲ πτολεμαῖος ὁ λάγου, ταύτην τὴν στρατείαν συμμίξαι τῷ ἀλεξάνδρου διελθόντα τὸν πόρον τὸν ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χάριν. ἀφικόμενον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, ὁρᾶσθαι παρὰ τὸν πότον τί μάλιστα εἰκὸς φοβοῦντα, νομίζοντα αὐτὸν ὁρᾶν. αὐτοὺς δ' ἀρκεῖνεσθαι, οὐδὲν φάναντας, εἰ μὴ ἄρα ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ὦν πίπτοι· φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου πρὸ πάντων τίθεσθαι. ταῦτα δὲ ἁπλότητος ἢ τῶν βαρβάρων ὅτι σημεῖα. τοὺς τε μὴ συγχωρήσαντας μὲν τὴν ἀπόβασιν τὴν εἰς τὴν νῆσον, ἀδῶρα δὲ πέμψαντας, καὶ σωθεμένου φιλίαν, καὶ τοὺς φοβεῖσθαι μὲν μεγάλα φαμένων, φιλίαν δὲ πρὸ πάντων τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὅ, τε δρομιχαῖτης καὶ τὰς οὐκ ἀδύχους ἰὼν τὸν ἀλεξάνδρου γενῶν βασιλεύς. ἐκεῖνος ζῶντα λαβὼν ζωγρίᾳ λυσιμάχου, ὡς στρατεύσαντα αὐτῷ, ἀφεὶς τὴν πρώτην τὴν τε αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν αὐταρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι. ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας, καὶ σωθεμένου φιλίαν, ἀπέλυσεν αὐτόν. καὶ πλάττων γὲ τὴν πολιτείαν ἡ θάλατταν ὡς πονηροδιδάσκαλον φεύγειν οἴεται δεῖν, ὅτι πρῶτα τὸν δὴ πολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῆ. ἔφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν ἢ ἱστορίας, διῤῥῶπται δ' ὑπογραφομένη βίβλῳ, πεποιηδύσας τὴν διῤῥώπων μέχρι σκυθῶν, ὧδε τέλει φησὶν εἶναι τῶν τε ἄλλων σκυθῶν καὶ τῶν σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομίους. τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεπούς, ὥστε καὶ ἀνθρωποφαγεῖν· τοὺς δὲ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι φησὶ τὰ πρὸ ἢ ὠμότητος αὐτῶν λέγουσιν εἰδότες, τὸ δεινὸν δὲ, καὶ τὸ θαυμαστὸν, ἐκ πλησίον ὄν, δεινὸν δὲ ταύτασία, μὴ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι. καὶ αὐτὸς οὖν πρὶ τῶν δικαιοτάτους ἤθεσι χρωμένων πεπίστευθαι τοὺς λόγους. εἶναι γάρ τινας τῶν νομάδων σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵπποις, τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνῆσθαι δ' αὐτῶν τοὺς ποιητάς. ὅμηρον μὲν γαλακτοφάγων ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώπων φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν. τὸν ἡσίοδον δὲ, ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ, τὸν φινέα ὑπὸ τῶν ἁρπυιῶν ἄγεσθαι γαλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπλωτὲς οἰκί' ἐχόντων. εἶτα ἀπολογεῖ, διότι ταῖς διαίταις ὑπελεῖς ὄντος,

καὶ οὐ

καὶ οὐ χρηματίσαι, πρός τε ἀλλήλους δύνομοιῶται· κοινὰ πάντα ἔχοντες τά τε ἄλλα καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ τῷ ὅλῳ συνηθείαν. πρός τε οὓς ἐκτὸς, ἄμαχοι εἰσὶ, καὶ ἀνίκητοι, οὐδενὸς ἔχοντος ὑπὲρ οὗ δουλεύσουσι. καλεῖ δὲ καὶ χοιρίλον ἐπόντα γὴ τῇ στρατεύσει τῷ Ξέρξου ἅρμα ἕλκειν, ὡς ἔζευξε σταρεῖον·

Μηλονόμοί τε σάκαι, γηγενᾶς σκύθαι,
Αὐτὰρ γάλακτι ἀσσίλα πυροφόρον.

Νομάδων γεμίζουσιν ἄνθρωποι ἀρίκομοι νομίμων. καὶ τὸν μὲν ἀνάχαρσιν δὲ ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν ὁ ἔφορος, τοῦτον φησὶν εἶναι τοῦ γένους. νομοθετῆσαι δὲ καὶ ἐπτὰ σοφῶν φασί τινα, τελέως σωφροσύνῃ καὶ συνέσει. εὑρέματά τε αὐτοῦ λέγων τά τε ζώπυρα, καὶ τὸν ἀμφίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸν τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδὼς, ὅτι καὶ οὕτως οὐ τὸν ἀληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸν τοῦ ἀνάχαρσιν. πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὕρεμα αὐτοῦ, ὃν εἰδὼς ὄμηρος πρεσβύτερος ὤν· ὡς δ' ὅτε τις ἁρμενὶς τροχὸν ἅρμενον ἐν παλάμῃσι,

Καὶ τὰ ἑξῆς. ἀλλ' ἐκεῖνα σημαίνειν βουλόμενον, ὅτι κοινῇ τινὶ φήμῃ, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὕστερον, πεπίστευται σωέβαινε τὸ τῶν νομάδων τοὺς μάλιστα ἀπωκισμένους ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους. ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ὁμήρου ἐπλάσθαι, πόρρω τε τῶν μυσῶν. δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων ἀρίστως, πότερ' ἀληθῆ, καὶ τούτους εἶναι πλάσματα ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς,

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν.

Ἢ τοὺς ἐν τῇ ἀσίᾳ λεχθέντας, παρορμᾶσθαι γὰρ ποιητὴν, ὡς πεπίστευται πλάσμα, λέγων ὡς μὴ ὄντων τῶν ἐν τῇ θράκῃ μυσῶν παρὰ τὰ ὄντα. ἐπὶ γὰρ ἐφ' ἡμῶν γοῦν ἄλλοι κάτω μετῴκησαν ἐκ τῆς πραίας τ' ἴσρα τῶν τε μυριάδας σωμάτων παρὰ τῶν γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς θραξὶν ἔθνους, εἰς τὴν θρᾴκην γῆν οἰκοῦσιν αὐτόθι, μυσοὶ καλούμενοι. ἤτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ ἀσίᾳ, μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ὅτι τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ ἀρχαίᾳ τῶν καλουμένων μυσῶν πρότερον. περὶ μὲν δὴ τούτων ἅλις. ἐπάνειμι δ' ὅθεν τὴν ἐξῆς ποιήσομαι, τῶν δὲ γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείδω, τὰ δ' εἰς ἡμᾶς ἥκοντα τοιοῦτα ὑπῆρξε. βοιρεβίστας ἀνὴρ γέτης, ὑπὸ τοῦ ἔθνους ὑπερτασίαν, ἀνέλαβε κακοπαθοῦντας τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων,

non quæſtuoſi, inter ſe ſanctis utentes legibus. Omnia communia habentes, cū reliqua, tum uxores ac filios, uniuerſamq; proſapiam. Externis inexpugnabiles & inuicti, cum nihil poſſideant, cuius rei gratia ſerui fiant. Vocat autem Chœrilū qui in Darij tranſitu cum rate, quam ipſe conſtruxit,

Opiliones appellat Sacas origine Scythas,
Aſiam incolentes frugiferam.

Creati ex Nomadibus homines exuſtis domibus. Ephorum etiam cum Anacharſim ſapientem appellet, ex hoc eſſe genere dicit, unumq; è ſeptem ſapientibus cenſendū cum moderatione & prudentia perfecta & intellectu. Eiusq; inuēta profert, exuſcitatores ignis folles, bicipitem anchoram, rotam figularem. Hæc ipſa autem loquor apertè, haud ignarus quòd hic ipſe non omnia ueriſsime proferat, & illud præcipuè de Anacharſide. Nam quo modo rota ipſa ex eius inuentione extat, quā Homerus antiquior illo nouerit?

Ceu figulus cui dextra rotā quatit ocyus aptā.

Et reliqua. Cum autem communi quadam & ueterum & poſteritatis fama creditum ſit, illos maxime Nomadas ſeorſum ab alijs mortalib. habitātes, Galactophagos & Abios & iuſtiſsimos eſſe, nec Homeri figmentum fieri uoluit Apollodorus illud ſignificare. Iure etiam rationem de Myſis in carmine ipſo dictis ſubire eum oportuit, putet ne etiam ficta de illis eſſe, cum poeta dixerit,

Illuſtres Myſos quis lac mulgetur equarū,
Cominus ij pugnant.

Vel eos q Aſiā incolūt accipit. Qui ſi in Aſia habitātes accipit, malignè poetā interpretatā, ut prædiximus, figmentū appellans, tanq; in Thracia Myſi illi nō ultrà quàm res ipſæ ſint. Noſtris ītē annis Aelius Catus ex Trāſiſtrana regione quinquaginta Getarū millia in Thraciam habitatura traduxit. Quæ gēs eadē qua Thraces utitur lingua, qui hac etiam ætate ibidem habitant, Myſiq; uocitantur, uidelicet quia & prius eo nuncupabantur nomine, habitantiū ſq; Aſiā Myſorū translatū ſecū eſt nomē, aut qa affine nomē eſt mgis ipſius poetę hiſtorię, & eorū declarationi Myſorū qui Thraciā incolunt, ſic prius uocatorū. De his quidē ſatis. redeo deinceps ad inſtitutā ordine deſcriptionē. De Getis ſanè uetuſta illa omittant: quæ uerò noſtra ſentit ætas, huiuſmodi fuere. Bœrebiſtas uir natione Geta, cum gentis eius præfecturæ inſiſteret, homines frequentia bellorum, et cladib. afflictos reficiēdos eſſe curauit,

cosq; eò magnitudinis extulit, nunc exercitatione corporũ, nunc uictus sobrietate, nũc eductorũ obediẽtia, ut intra paucos annos latum adeptus sit imperiũ, plurimosq; finitimorum, Getarũ ditioni subdiderit: traiectoq; audacter Istro, Thraciã diripiẽs usq; in Macedoniam & Illyricũ, magnũ Romanis terrorẽ incusserit: deq; Gallis finitimis, Thracibus & Illyrijs prædas ingẽtes reportauit. Boios aũt & subditos Critasiro populos funditus deleuit simul & Tauriscos. Ad nationis uerò ipsius commoditatẽ adiutorem habuit Ceneum, uirum magicis deditum, diu Aegypti oras peruagatum, auguriorum peritum. Per quę deorum responsa renunciabat, & paruo in tempore in deorũ numero cõstituebat, quẽadmodũ de Zamolxi superius narrauimus. Ingẽtis obedientiæ argumentũ est, quòd eius suasione inducti, uites excidere, & sine uino uitã agitare cõsenserint. Ipse aũt Bœrebistas, insurgentibus nõnullis prius perijt, quàm Romanus populus aduersus eum mitteret exercitum. Regniq; successores plures in partes diuisi sunt. Nunc cũ Cæsar Augustus cõtra eos quinquaginta millium misit exercitũ, qui prius quatuor in partes distincti erãt. Huius autẽ generis partitiones ad tẽpus fiũt, & allæ alio in tẽpore. Fuit & alia regionis diuisio, ex antiquis permanẽs temporibus. alios enim Dacos, alios Getas appellãt. Getas quidẽ, qui ad Pontũ in orientẽ uergũt: Dacos aũt, qui in oppositũ uersus Germaniam, & ad Istri fontes, quos olim Dauos uocatos esse reor. Ex quo apud Athenienses Dauorũ & Getarũ nomina seruilia plurimũ abundabãt. Hoc sanè credibilius est quàm à Scytharũ gente deriuari, quos Daas uocant. lõge enim illi ad Hyrcaniam positi sunt, nec ex exloco Athenas mãcipia deportata, putandum est. Seruos enim antè populorum nominibus uocabant, à quib. uectabantur, ut Lydũ & Syrũ, aut ijs maximè quæ illis in locis magis ac magis usurpata erãt: ut Manem et Midam, ex Phrygia: Tibiũq;, è Paphlagonia. Gens inde, quæ Bœrebistæ ductu in tantam conscenderat amplitudinẽ, demũ ob domesticas seditiones & ex Romanorũ bellis depressa est. Tamen adhuc ad millia hominũ quadraginta emittere aptè ualẽt. Per ipsos autem Marisus fluuius Danubiũ influit, per quẽ Romani milites uasa, illis necessaria bellis deuehere solebant. Superiores enim fluminis partes uersus fontes, usque ad præcipites eius decursus, quos cataractas nominant,

καὶ τοσοῦτον ἐπῆρεν αὐτὸν ἀσκήσει καὶ νήψει, καὶ τῷ πιθανεύεσθαι τοῖς πράγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλων ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ τῶν ὁμόρων οὐ πλείστους ὑπέταξε τοῖς γέτας. ἤδη δὲ καὶ ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν, διαβαίνων ἀδεῶς τὸν ἴστρον, καὶ τὴν θρᾴκην λεηλατῶν μέχρι μακεδονίας καὶ ἰλλυρίδος. τούς τε κελτοὺς οὐκ ἀναμεμιγμένους τοῖς τε θρᾳξὶ καὶ τοῖς ἰλλυριοῖς ἠξιοπόθησε. βοίους καὶ αὐτὸς ἀφανίσας οὐκ ὑπὸ λειπασίῳ, καὶ ταυρίσκους πρὸς τὴν εὐπορίαν τοῦ ἔθνους. συναγωνιστὴν ἔσχε δὲ μάγον ἄνδρα γόητα, καὶ πιθανὸν τὰ πολλὰ τὴν ἀγυιᾶν, καὶ προσηκάσατο ἐκμεμαθηκότα τινὰς, ἃ ὧν ὑπεκρίνατο τὰ θεῖα· καὶ δολίῳ καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν πρὸ τοῦ ζαμόλξεως μνημονεύοντες. ἡ δὲ εὐπειθείας σημεῖον. ἐπείσθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον, καὶ ζῆν οἴνου χωρίς. ὁ μὲν οὖν βοιρεβίστας, ἐφθὴ καταλυθεὶς ἐπανάστασιν αὐτῷ τινῶν, πρὶν ἢ ῥωμαίους στεῖλαι στρατείαν ἐπ' αὐτόν. οἱ δὲ δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, εἰς πλείω μέρη διέστησαν. καὶ δὴ καὶ νῦν ἰδίᾳ ἕπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν ὁ σεβαστὸς καῖσαρ, εἰς τέτταρας μυριάδας, τὸ πρὶν δὲ εἰς πέντε διεστῶτος ἐτύγχανον. οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι, καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμιγὴς ἐκ παλαιοῦ. τοὺς μὲν γὰρ δάκους προσαγορεύουσι, τοὺς δὲ γέτας· γέτας μὲν, οὓς πρὸς τὸν πόντον διεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἑω· δάκους δὲ τοὺς εἰς ταὐαντία πρὸς τὴν γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ ἴστρου πηγὰς, οὓς οἶμαι δαύους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν. ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα γέται καὶ δᾶοι· ὄντως γὰρ πιθανότερον ἢ ἀπὸ τῶν σκυθῶν, οὓς καλοῦσι δάας. τοσόνδε γὰρ ἐκεῖνοι πρὸς τὴν ὑρκανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν νομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν ἀττικήν. ἀφ' ὧν γὰρ ἐνομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν, ἐκείνοις ὁμωνύμως ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς λυσίαν, καὶ σύρον, ἢ τοῖς ὑπερπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς μάνην ἢ μίσιαν, τὸν φρύγα· τίβιον δὲ, τὸν παφλαγόνα. ὥστ' ἐπεὶ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἠχαρίσθη, ἐπαπειλήθη τελέως ὑπό τε τῶν σάσων, καὶ τῶν ῥωμαίων. ἱκανοὶ δ' ὅμως εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στεῖλαι τέτταρας μυριάδας. ῥεῖ δὲ διὰ αὐτῶν μάρις ποταμὸς εἰς τὸν δανούβιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμιζον οἱ ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη, μέχρι τῶν καταρακτῶν,

δανούβιον

Δανούβιον προσηγορευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν
διάκων φορέεται. τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ πόν-
του τὰ πρὸς αὐτὸν γέτας, καλοῦσιν Ἴστρον. ὁμό-
γλωσσοι δ' εἰσὶν οἱ γέται τοῖς Δάκοις. παρὰ
μὲν οὖν τοῖς Ἕλλησιν οἱ γέται γνωρίζονται
μᾶλλον, διὰ τὸ συνεχῶς τὰς μεταναστάσεις
ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἴστρου ποιεῖσθαι. καὶ τοῖς
θραξὶ, καὶ τοῖς μυσοῖς ἀναμέμιχθαι. καὶ τὸ
τῶν τριβαλλῶν δ' ἔθνος θρακικὸν ὂν τὸ αὐτὸ
πεπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ διέλαβον
τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀπωτερικωτέρους, ὑπ-
ανασχόντων τῶν μὲν ἐκ τῆς πραίας τῶν σκυθῶν
καὶ βασαρνῶν, καὶ σαυροματῶν τῶν ὑπερακεω-
των πολλάκις, ὥστε καὶ ὑπελαβαίνειν τοῖς
ὑπελαθεῖσι, καὶ καταμίγνυσθαι τινὰς αὐτῶν ἢ γὰ
ταῖς νήσοις, ἢ γὰ τῇ θράκῃ. τῶν δ' ἑκατέρα μέ-
ρος ὑπ' ἰλλυριῶν μάλιστα καταπιεζομένων. αὐ-
ξηθέντες δ' οὕτω ὑπερέσχον, οἵ τε γέται, οἵ
τε δάκοι, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐκπέμ
πειν στρατείας, νῦν ὅσον εἰς δύο μυριάδας
συνεστραμμένοι τυγχάνουσι. καὶ ἐγγὺς μὲν ἥ-
κουσι τοῦ ὑπακούειν ῥωμαίων. οὔπω δ' εἰ-
σὶν ὑποχείριοι τελέως, διὰ τὰς ἐκ τῶν γερμα
νῶν ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς ῥωμαί-
οις. μεταξὺ δὲ τῆς ποντικῆς θαλάττης ἀπ' Ἴ-
στρου μὲν τύρας, καὶ ἡ τῶν γετῶν ἔρημία, πρό-
κειται πεδιὰς πᾶσα, καὶ ἄνυδρος, ἣν ἡ δα
ρεῖος ἀρξηφθεὶς ὁ υἱὸς ὑστάσπεω καθ' ὃν καιρὸν
διέβη τὸν Ἴστρον ὡδὶ οὐκ σκύθας ἐκινδύνευσε
πανστρατιᾷ, δίψει διαλυθῆναι. σωθεὶς δ'
ὀφὶς, καὶ αὖ ἐστρέψε. λυσίμαχος δ' ὕστερον στρα
τεύσας ὑπὲρ γέτας, καὶ τὸν βασιλέα δρομι-
χάτην, οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐά
λω ζωγρία. πάλιν δ' ἐσώθη, τυχὼν δύγνώ-
μονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ εἴπομεν πρότε
ρον. πῶς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς, μεγάλη νῆσος ἐ-
στὶν ἡ πεύκη. καταχόντων δ' αὐτὴν βασσά
ραι, πευκινοὶ προσηγορεύθησαν. εἰσὶ δὲ καὶ
ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν αὐτό-
θεν ταύτης, αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἑπτάστο-
μος γάρ ὅδε. μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα κα-
λούμενον, διὰ οὐ σταδίων αὐάπλους ὡδὶ τὴν
πεύκην, ἑκατὸν εἴκοσι, ὡς κατὰ τὸ κάτω
μέρος, ἐπίσης τὸ ζεῦγμα διαρεῖ, διώκει-
το δ' αὖ ζευχθῆναι, καὶ κατὰ τὸ ἄνω. τού-
το δὲ καὶ πρῶτον ὅδε στόμα γὰ ἀριστερᾷ εἰσ-
πλέοντι εἰς τὸν πόντον. τὰ δ' ἑξῆς, ἕως, παρ-
άπλου ὑπὸ τύραν. διέχει δ' ἐπ' αὐ-
τὸ τὸ ἕβδομον στόμα περὶ τετρακοσίους στα-
δίους. γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στομάτων
νησίδες. τὰ μὲν δὴ τρία στόματα ἐφεξῆς
ὑπὸ ἱερῷ στόματι ὄντι μικρὰ, τὰ δὲ λοιπὰ
τοῦ μὲν πολὺ ἐλάττονα, τῶν δὲ μείζονα.

Danubium uocant, quæ maximè per Dacorum agrum delabuntur. Alias uerò inferiores usq; in Pontum per Getas Istrum uocitãt. Cæterùm idem Dacorum & Getarum sermo est. Græcis uerò Getæ notiores fiũt, quia frequentius ad utramq; Istri ripam migrãt. Accedit quòd Mysis & Thracib. immixti uersantur. Triballi quoq; Thracia natio sunt, quibus idem obuenit ut transmigrationes patiantur, cũ finitimi aduersus inferiores insurgãt, q̃ties ex ulteriore ripa Scythæ, Bastarnæ, Sauromatæ uictoriã, & quidẽ sæpe referãt, ut cũ in expulsos insultent, uel in insulis, uel in Thracia maneant aliqui: nonnulli uerò eiecti ab alterius partis incolis, præsertim Illyricis ualẽtioribus. Aucto igit̃ plurimũ & Getarũ & Dacorũ imperio ad CC militũ millia exercitũ amplificarãt. Hac uerò tempestate ad mil. XL ipsorum cõtracta potentia est: eoq; propè peruentum est, ut Romano subdantur imperio. Nec dum aũt subiecti sunt Romanis omnino, propter quandã in Germanis positã fiduciã, qui in eos hostilem gerũt spiritũ. Inter mare Ponticũ ab Istro ad Tyrã fluuiũ Getarũ solitudo præiacet, plana tota, & aquarũ indiga. Quo in cãpo Darius Hystaspi filius destitutus, cũ traiecto Istro expeditionẽ suscepit, aduersus Scythas, maximũ inīt periculũ, ne toto cũ exercitu siti deleret. Qua re serò intellecta, remeauit. Posteriori tẽpore Lysimachus cõtra gentẽ Getarũ, eorũq; regẽ Dromichætẽ exercitũ ductãs, nõ solũ discrimen adiuit, sed etiã uiuus in potestatẽ pertractus est, rursumq; salute donatus, benignũ nactus Barbarũ, quẽadmodũ prius enarraui. Eruptioni uerò fluminis magna ꝓpinqua est insula, Peucenomine, eã Bastarnę cũoccupasset, Peucini sunt appellati. Sunt & aliæ insulæ multo minores supra istã sitæ, & alię inferius mari ꝓximę. Cũq; septena distinguat̃ in ostia, maximũ est quod Hierostomũ, id est, ostiũ sacrũ uocãt, per q̃ dsu pra nauigatio ad Peucẽ stad. C ac XX patet. Infra ipsam Darius pontẽ construxit, cum & supra construere ualuisset. Hoc autem ipsum ostium primum intra Pontum nauiganti sinistrorsum occurrit. Eorum quæ deinceps sunt ad Tyram fluuium, nauigantibus in orientem cursus capessit̃, ab eoq; septimũ distat ostiũ CCC circiter stad. Inter ipsorũ ostiorũ sanè interuallũ exiguæ quædam existũt insulæ. Tria quidem ora post sacrum ostium exilia sunt, ordine sita. Reliqua autem illo quidem minora, cæteris uerò ampliora existũt.

Ephorus quinq; Istrum cõstare ostijs asserit. Hinc ad amnem Tyrã nauigabilem D C CCC stad. sunt: at medio in spacio duo ingentes lacus, quorum unus ita aperitur, ut uice portus eo uti liceat, reliquus ore caret. In Tyræ uerò fluminis ostio turris exístit, quam Neoptolemi uocant, et uicus Hermonactis appellatus. Aduerso aũt flumine nauigantibus per stad. C et XL utraq; ex ripa ciuitates occurrũt, hinc Niconia, hinc à leua Ophiussa. At qui fluuio propinqua tenẽt habitacula, urbẽ C & XX sta dijs ascendẽti occurrere dicũt. Distat aũt insula Leuca ab ostio per D stad. interuallũ intra pelagus educta, Achillí sacra. Deinde Borysthenes fluuius ad stadia D C nauigationi cõmodus: cui alter amnis proximus est Hypanis. Ante Borysthenis ostiũ iacet insula portum habẽs. Cũ uerò Borysthenẽ C C stad. enauigaueris, eiusdẽ nominis offertur oppidũ, eadẽq; urbs, Olbia, id est beata nominat, amplũ sanè emporiũ, quod cõdidere Milesij. Supra iacẽs regio uniuersa inter Borysthenẽ & Istrũ prima est Getarũ solitudo, postea Tyrrhegetę. Post quos Sarmatæ cognomẽto Iazyges, & qui Basilei dicũtur et Vrgi, è quib. pars maxima Nomadibus, id est, pastorib. cõstat, pauci agrorũ colendorũ studio tenentur. Hos utrãq; Istri ripã incolere sępe traditur. Intra terram sunt Bastarnæ Tyrrhegetis uicini & Germanis, & ipsi ferè ex Germanis originẽ ducẽtes, & ipsi plures in uicos nationesq; diuisi. Nam Atmoni quidã dicuntur atq; Sidones: qui uerò Peucẽ Istri insulã habitant, Peucini. Rhoxani uerò magis ad Aquilonẽ spectãtes inter Tanain & Borysthenẽ cãpestria pascuntur. Vniuersus autẽ aquilonaris è Germania usq; ad portas Caspias tractus campester est, qui nostras ad aures cognitionẽq; peruenit: qui uerò supra Rhoxanos habitẽt, ignotum est nobis. Rhoxani quidẽ aduersus Mithridatis Eupatoris ductores belligerarũt, quib. imperator erat Tasius: aduenerãs aũt Palaco Scelluro socij. Cumq; pugnacissimi iudicarẽtur, cõtra instructã egregiè phalangẽ, & armis ornatã, natio barbara omnis infirma prorsus apparuit, & nuda ferè. Illi igitur millibus quinquaginta consistentes aduersus millia L X militaliter instructa, ductu et auspicio Diophantæ ducis Mithridatici, resistere ac sufferre nõ ualentes impetum, maxima ex parte trucidati sunt. Vtuntur autem galeis ex crudis boum corijs, thoracibus, & scutis. Ad percutiendumq; lanceas habẽt arcusq; & gladios,

ἐφορ☉ δὲ πωντάσομον εἴρηκε τὸν ἴστρον. γῶ-τοῦθ' ὃ ὧὶ τύρεαν ποταμὸν πλωτὸν, γῶ-νακῶσιοι σταδίοι. γῶ δὲ ☾ μεταξὺ δύο λί-μναι μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεωγμένη πρὸς τὴν θά-λατταν, ὥστε ☾ λιμένι χρῆσθαι· ἡ δ' ἄστομ☉. ὧὶ δὲ ☾ στόματι τῷ τύρα, πύργ☉ ἐστιν νεοπτολέμου καλούμεν☉, καὶ κώμη ἑρμό-ναξ☉ λεγομένη. ἀναπλέουσι δὲ ἐκατὸν προσαφέστατα σταδίους, ἐφ' ἑκάτερα, πόλεις ἡ μὲν νικωνία, ἡ δ' ὠφιοῦσσα. οἱ δὲ προσοικοῦντες ☾ ποταμῷ πόλιν φα-σὶν, ἀπέχουσι ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους. διέχει δὲ τοῦ στόματ☉ ἡ νῆσος ἡ λευκὴ, διάπλουν ὡγ-δοήκοντα σταδίων, ἱδρυμένη τοῦ ἀχιλλέως τε-λαγία. εἶτα βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑ-ξακοσίους σταδίους. καὶ πλησίον ἄλλ☉ ποτα-μὸς ὕπανις. καὶ νῆσος πρὸ τοῦ στόματ☉ τ☉ βο-ρυσθένους ἔχουσα λιμένα. πλέουσι δὲ ὑπὲρ βορυσθένη σταδίους διακοσίους, ὁμώνυμ☉ αὐ-τῷ ☾ ποταμῷ πόλις. ἡ δ' αὐτὴ ☾ ὀλβία καλεῖται, μέγα ἐμπορεῖον, λιτίσμα μιλησί-ων. ἡ δ' ὑποκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέν-τ☉, μεταξὺ βορυσθένους καὶ ἴστρου, πρώτη μὲν ὅση ἡ πρὸς γετῶν ὀρεινή. ἔπειτα οἱ τυρρη-γέται, μεθ' οὓς οἱ ἀζυγοὶ σαρμάται, καὶ οἱ βασίλειοι λεγόμενοι καὶ οὖργοι, τὸ μὲν πλέ-ον νομάδων, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ὑπομε-νόμενοι. τούτους φασὶ καὶ παρὰ τὸν ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα πολλάκις. γῶ δὲ τῇ μεσο-γαίᾳ βασάρναι μὲν πρὸς τυρρηγέτας ὅμοροι καὶ ὁρμανοῖς, χεσθόντι καὶ αὐτοὶ τοῦ ὁρμα-νικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλέω φύλα διῃρημένοι. καὶ γὰρ ἄτμονοί τινες, καὶ σ-δόνες. οἱ δὲ τὴν πόντικὴν καταχόντες τὴν γῆ ☾ ἴστρῳ ὑπὸν πόντικοί. ῥωξανοὶ δ' ἀρκτι-κώτατοι μεταξὺ τοῦ τανάϊδος, καὶ τοῦ βορυ-σθένους νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ προσαρκτί-α πᾶσα ἀπ' ὁρμανίας μέχρι ☾ καστίας πεδι-άς ἐστιν ὑπ' ἴσης. ὑπὲρ δὲ τῶν ῥωξανῶν εἰσὶν οἱ νῶται ἴσων, οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ ῥωξανοὶ, καὶ πρὸς αὐ-τοὺς μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορ☉ στρατηγοὺς ἐπο-λέμουν, ἔχοντες ἡγεμόνα τάσιον. ἦσαν δὲ πα-λάκῳ συμμαχήσοντες ☾ σκηλούρῳ, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχιμοι. πρὸς μὲν γε σφῶν τεταγμένους φάλαγγα καὶ ὡπλισμένους κα-λῶς, τὸ βάρβαρον φύλον ἀθρόως πᾶν ὄν, καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκεῖνοι γοῦν πρὸ τῶν τε μυριάδας πρὸς τετρακόσια, τοὺς διοφάντ☉ ☾ τοῦ μιθριδάτου στρατηγῶ συμπαρατα-ξαμένους, οὐκ αὐτέχουν, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι διε-φθάρησαν. χρῶνται δὲ ὠμοβοΐνοις κράνεσι, καὶ θώραξι, γερροφόροι. ἀκοντία δ' ἔχον-τες, καὶ λόγχας, καὶ ξίφ☉, καὶ τόξ☉.

ποιοῦν-το

φιοῦσι δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκῆναὶ, πλωτὰὶ ποιοῦνται ταῖς ἁμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται. πρόβατα δὲ τὰς σκηνὰς τὰ βοσκήματα ἀφ' ὧν τρέφονται, καὶ γαλακτοκομοῦσι καὶ κρέασιν. ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους ἀεὶ εὐ ἔχοντας πόαν, χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἕλεσι περὶ τὴν μαιῶτιν, θέρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις. ἅπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερος ἐστὶ, μέχρι τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ βορυσθενούς καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος. αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ ἀρκτικώτατα τόν τε στόμα τῆς μαιώτιδος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ τοῦ βορυσθενούς, ὁ μυχὸς, τοῦ ταμυράκου κόλπου. καὶ ἰαρπανίκου, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς, πρὸς μεγάλης χερρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καὶ παρ' ἐν πεδίοις οἰκούντων. ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι, δύσεργον γὰρ τὸ ζῶον. οἵ τε βόες οἱ μὲν ἀκέρω γίνονται. τῶν δ' ἀφεινῶσι τὰ ὑπόρατα· καὶ γὰρ ὧδε δύσεργον τὸ μόριον, οἵ τε ἵπποι μακροί. τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα. ῥήττονται δὲ χαλεπῶς ὑδρεῖαι. τὰ δ' ἐν τοῖς συμπήγνυται. τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ σῶμα τῆς μαιώτιδος δῆλός ἐστιν. ἁμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους, ὁ εἰς φαναγορείαν ἐκ τοῦ πόντου καταίου, ὥστε καὶ πεζὸν εἶναι, καὶ ὁδόν. ἐρυθροί τε εἰσὶν οἱ ἰχθύες οἱ ἀπολειφθέντες ἐν τῇ λιμνάλῃ, τῇ προσαγορευομένῃ γαγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ αὐτακαῖοι, δελφῖσι πᾶσιν ὁ μέγεθος. νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ μιθριδάτου στρατηγὸν, ἐν τῇ αὐτῇ πόρῳ, θόρυβος μὲν ναυμαχίᾳ πολεμῆσαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἱππομαχίᾳ. φασὶ δὲ, καὶ πῶν ἄμπελον ἐν τῇ βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺν τῆς γῆς. λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀκθιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων αὐλωμομένων τό τε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφεσιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσι. ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείονα ἄρξαι τῶν ταύτη βαρβάρων, ὁ πρὸς φίλιππον πολεμήσας τὸν ἀμμώνιον. μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ βορυσθενούς νῆσον, ἐξῆς πρὸς αὐτῇ κεῖται πλίον, ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ ἀχιλλείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον ἄλσος καλούμενον ἱερὸν ἀχιλλέως. ἔστι δ' ὁ ἀχίλλειος δρόμος, ἀλιτραφὴς χερρόνησος. ἔστι γὰρ ταινία τις, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ὧδε πως ἐπὶ πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, δισχιλίων σταδίων ἐλάχιστον,

Reliqui ferè huius generis plures. Nomades etenim tentoriis utuntur centonum instar pilo contextis, in plaustris uitam degentes. Circumq; tentoria pecora comitantur, à quibus uictum captant, & aluntur lacte, caseo, carne. Pascua uerò sectantes loca, semper herbosa permutantes. Hybernis quidem temporib. Mœoticis uersantur in paludibus, æstiuis uerò per campestria uagãtur. Regio uniuersa hyemes habet asperas usq; ad uicina mari loca, quę inter Borysthenem & Mæotidis paludis ostiũ iacẽt. Et ex maritimis sanè quæ maximè ad aquilonem accedũt, & ad ipsum Mæotidis ac magis etiam Borysthenis ostium, & interiora sinus Tamyraci & Carpanieti, ad quem magnę Cherronesi tellus angusta, id est isthmos pertinet. Frigoris autem documentum est in colarum, licet in campis habitantium, quòd nec asinos alunt, est enim rigoris impatiens bestia: et boues sine cornibus generent. et nõ nullis lima desecantur, quoniã hæc particula frigus sufferre nequit. equi pusilli sunt, pecudes magnæ, ęreæ scinduntur hydriæ: quę uero intra sunt, congelantur. Quid de ipsius gelu uehementia? quid de alijs ad Mœotidis ora prouenientibus? Alueus nanq; è Panticapęo ad Phanagoriam plaustris deãbulatur, adeò ut cœnum uia tota fiat. Destituti uerò in glacie pisces, ligonibus effodiuntur ad Gangamam (sic enim locũ appellãt) præcipueq; Antacæi, delphinib. magnitudine pares. Memoriæ quidem proditum est, Neoptolemum Mithridatis ducem eodem in cursu, æstate quidem nauali pugna barbaros, hyeme autem equestri prelio superasse. Vites autẽ in Bospholo per hyemem terra infodi perhibent, cum multum agri metant. Scriptis etiam mandatũ est, uehementes ibidem æstus effici, aut fortè quia insueta sunt corpora, aut quia per id temporis nullæ spirant auræ, aut quia aeris crassitudo plus caloris concipit, quemadmodũ in nubilis solis agũt radij. Cęterùm Ateas latius in eius loci Barbaros regnũ tenuisse creditur, is qui aduersus Amyntæ filiũ Philippum bellum gesit. Post oppositam Borysthenì insulam, deinceps ad solem orientem nauigatio est ad promontoriũ, ubi Achilleos dromos, idest Achillis cursus dicitur. Nudus quidem locus est, quem sacrum Achilli lucum uocitant. Dehinc Achilleos dromos, & inter mare porrecta Cherrhonesos. Est enim ad orientem spectans fascia quædam in stad. mille producta longius, latitudinis stad. duũm,

minus

minus iugeribus quaternis, distans ex utraq; ripa ceruicis illius stad. LX. arenosa, aquam tantum habens fossilem. In medio isthmo collum est stadia ad XL. terminat uerò ad promõtorium quod Tamyracen appellant, stationẽ habens in ripam continentem prospectantẽ. Post illã sinus est Carpineites magnitudinis non modicæ, tendens in Aquilonem stadia circiter mille. Sunt qui usq; ad sinũ stadia ipsa triplicant. Hi autẽ Taphrij nominant, sinũq; eodem quo promontoriũ nomine uocitant. Hic ille sinus est qui Putrem (sic enim dicunt) à mari lacũ stad. LX separat. Efficit etiam peninsulã, siue Cherronesum, quam Tauricam siue Scythicam dicunt, cuius isthmus C C C & LX stad. dicitur. Putrem uerò lacum stad. quatuor millib. cõtineri dissẽrũt, Mæotidisq; portio est, quæ ad occasum spectat (magno enim illius ore occludit) paludosa uehemẽter est, uixq; nauiculis subtilib. nauigabilis. Vẽti nanq; cœnũ facile detegũt, dehinc rursum opplent, adeò ut paludes ipsæ maioribus cymbis peruiæ nõ sint. Sinus ipse tres paruas quidem habet insulas, nonnullas cæcis sub aqua saxis plenas, inter nauigandum occurrentibus. Nauigantibus siniſtra, pusilla quædam offertur urbs, & alter Cherrhonesitarũ portus. Ingens quoddam in meridiem porrectum extenditur promontorium nauigantibus. id autem totius Cherrhonesi pars una est, ubi sita ciuitas existit, quam Heraclienses Ponti accolæ, coloniam deduxerunt, quæ Cherrhonesus appellatur, à Tyra fluuio distans stad. quater millibus & C C C C cursu maris emetiendo. In ea uirginis sacellum est, deę cuiusdam, cuius & nomen habet promontorium ante urbem iacens, stad. C Parthenium, id est uirgineum appellatum, deæq; illius ædem habet & statuam. Inter urbem & promõtoriũ tres iacent portus, postea antiqua Cherrhonesus excisus, post eam portus oris angusti. Ad eum maximè Tauri natio Scythica latronum manus constituebant, impetu in eos facto, qui eò diuertissent. Vocatur autem Pactorum portus. Ab hoc alter efficitur portus, Ctenuntem uocãt. Est uero LX stad. isthmus. Hic est isthmus, qui paruam Cherronesum, quam diximus, magnæ portionem Cherronesi occludit, habens eodem nomine ciuitatem Cherronesum uocitatam. Hæc antea libera propriis uiuens erat legibus, at deinde à Barbaris direpta, eò necessitatis adducta est, ut Eupatorẽ Mithridatẽ sibi præsulẽ delegerit

πόσαρα πλέθρων διέχουσα ἡ ἑκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἢπείρου σταδίους ἑξήκοντα. ἀμμώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν. κατὰ μέσον δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ αὐχὴν, ὅσον πεσαράκοντα σταδίων. πλοῦται δὲ πᾶς ἄκρα ἣν ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον, βλέπουσα πᾶς τὴν ἤπειρον. μεθ' ἣν ὁ καρπήσιος κόλπος διμεγέθης, αὐέχων πᾶς τὰς ἀρκτους ὅσον ὡς χιλίους σταδίους. οἱ δὲ καὶ τετρακισχιλίους φασὶ μέχρι τοῦ μυχοῦ. καλοῦνται δὲ τάφιοι. τὸν δὲ κόλπον, καὶ ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ. γίνεται δ' ὁ ἰσθμὸς, ὁ διείργων τὴν σαπρὰν λεγομένην λίμνην, ἀφ' ἧς θαλάττης σταδίων πεσαράκοντα, καὶ ποιῶν τὴν ταυρικὴν, καὶ σκυθικὴν λεγομένην χερρόνησον. οἱ δὲ τεσσαράκοντα ἐξήκοντα, τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. ἡ δὲ σαπρὰ λίμνη, σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται, μῆκος δ' ὅσον ἡ μακρότατον τὸ πᾶς δύσιν· σωιεύμωται γὰρ αὐτῇ, ῥόμβῳ μεγάλῳ. ἐλώδης δ' ὅλη καὶ σφόδρα, καὶ ῥαπτοῖς πλοίοις μόγις πλοιμος. οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τφάγη ῥᾳδίως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ ἕλη τοῖς μείζοσι σκάφεσιν οὐ περάσιμά ὅλῃ. ἔχει δ' ὁ κόλπος νησίδια τρία. καὶ πᾶς βραχῆ τινὰ καὶ χειραλώδη ὀλίγα, κατὰ τὴν παράπλοων. ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, πολίχνη, καὶ ἄλμος λιμὴν χερρόνησος τοῦ. ἔκκειται γὰρ ὡς τὴν μεσημβρίαν ἄκρα μεγάλη κατὰ τὴν παράπλοων, ἐφεξῆς μέρος οὖσα ἡ ὅλης χερρονήσου, ἐφ' ἧς ἵδρυται πόλις ἡράκλεωται, ἄποικος τῶν ἐν τῷ πόντῳ, αὐτὴ καλουμένη χερρόνησος, διέχουσα τοῦ τύρα παράπλου, σταδίων τετρακισχιλίων πεσαράκοντα. ἐν ᾧ τὸ ἡ παρθένου ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἡ πᾶς πόλεως ὄσῃ ἐν σταδίοις ἑκατὸν, καλουμένη παρθένιον, ἔχον νεὼν τῆς δαίμονος, καὶ ξόανον. μεταξὺ δὲ ἡ πόλεως, καὶ ἡ ἄκρας λιμένες τρεῖς. εἷς ἡ παλαιὰ χερρόνησος κατεσκαμμένη, καὶ μετ' αὐτὸν, λιμὴν συνόνομος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ ταῦροι σκυθικὸν ἔθνος, τὰ λῃσθεῖα σωίσαντες τοῖς καταφύγασιν αὐτὸν ὑπεχειρώσαντο, καλεῖται δὲ συμβόλων λιμήν. οὗτος δὲ ποιεῖ πᾶς ἄλλον λιμένα κτγνωῦτα καλούμενον, πεπαράκοντα σταδίων ἰσθμόν. οὗτος δ' ὅσῃ ἰσθμὸς ὁ κλείων τὴν μακρὰν χερρόνησον, ὃν ἔφαμεν ἡ μεγάλης χερρονήσου μέρος ἔχουσαν γὰρ αὐτῇ, τὴν ὁμωνύμως λεγομένην χερρόνησον, αὕτη δ' ὑπόπτερον αὐτόνομος, πορθουμένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ὑπανακάδη πρόσταλον ἐλίσθαι μιθριδάτην τὸν εὐπάτορα, στρατηγιῶντα

στρατηγῶντι ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἰδίαν μέχρι Βορυσθένους Βαρβάρους, καὶ τοῦ ἀδρίου. ταῦτα δ' ἐν ὑπαίθρῳ παρασκευή. ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας, ἅσμενος πέμψας εἰς τὴν χερρόνησον στρατιὰν, ἅμα πρός τε αὐτὸν σκύθας ἐπολέμει, σκύλευρόν τι, καὶ αὐτὸ σκυλεύρου παῖδας αὐτῷ πρὶ παλαιόν, οὓς πεντηκοντα φασίν, ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδήκοντα. ἅμα δὲ πύπτης τε ἐχειρώσατο βίᾳ, καὶ βοσπόρου κατέσχε λύσιος παρ' ἑκόντος λαβὼν πολιτάρχου τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου, τοῖς τοῦ βοσπόρου δυνάσταις, ἡ τῶν χερρονησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἔστι. τὸ δ' ἴσον ὀκτωκοῦς διέχει, τῆς τε τῶν χερρονησιτῶν πόλεως, καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι θεοδοσίας πόλεως ἡ ταυρικὴ παραλία, χιλίων που σταδίων ὁ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ καταιγίζουσα τοῖς βορείοις ἔθνεσι. πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐκπεμπὴν κατὰ παφλαγονίαν, καὶ ἄμασρίν πόλιν. καλεῖται ἡ κριοῦ μέτωπον. αὐτίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν παφλαγόνων ἀκρωτήριον ἡ καρὰμβις ὁ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν ὄξεινον πόντον, ὁ ὡσ' ἑκατόν σταδίων σφιγγόμενον πορθμῷ. διέχει δ' ἡ κάραμβις ἀπὸ μὲν τῶν χερρονησιτῶν πόλεως, σταδίους διχιλίους καὶ τριακοσίους· τοῦ δὲ κριοῦ μετώπου, πολὺ ἐλάττους ἢ ἀριθμόν. σύχνοι γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν, ἅμα φασὶν ἀμφοτέρας ἰδεῖν τὰς ἄκρας ἑκατέρωθεν. ἡ δὲ τῇ ὀρεινῇ τῶν ταύρων, καὶ ὃ ὄρος ἐστὶν ὁ τραπεζοῦς ὁμώνυμος τῇ πόλει, τῆς πρὸς ἑσπέραν παφλαγονίας, καὶ τῆς κολχίδος. ἄλλο δ' ὄπισθεν ὄρος κιμμέριον ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὀρεινῆς, διαδύσαν ποτὲ τὸ κιμμέριον ἐν βοσπόρῳ, καθ' ὃν καὶ κιμμερικὸς βόσπορος καλεῖται τὸ πορθμοῦ, παῦ ὁ ἐπέχει ἡ μαιώτιδος. μετὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν, ἡ θεοδοσία ὄπισθε πόλις, πεδίον δύγαιον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἑκατὸν ὡς τὰ πλοῖα. οὗτος δὲ ὁρος ἐστὶν πρότερον ἡ τῶν βοσπορανῶν καὶ ταύρων γῆς. καὶ ἑξῆς δ' ὄπισθε χώρα μέχρι παντικαπαίου ἡ μητροπόλεως τῶν βοσπορανῶν, ἱδρυμένης ὑπὲρ θαλάσσης ἡ λίμνης ἡ μαιώτιδος. ἔστι δὲ ὁ μεταξὺ ἡ θεοδοσίας καὶ τοῦ παντικαπαίου σταδίοι πεντακόσιοι, καὶ τριάκοντα. χώρα πᾶσα σιτοφόρος, λιμένας ἔχουσα, καὶ πόλιν δύλίμνον τὴν νυμφαῖον καλούμενον. τὸ δὲ παντικάπαιον λόφος ὑπὲρ παντὸς περικαθήμενος ἐν κύκλῳ σταδίων ἑπτὰ,

aduersus Barbaros bellaturum, qui super isthmum usq; Borysthenem tenent, atq; Adriam. Hęc contra Romanos præludia parabantur. Ille igitur per has tantas spes in Cherrhonesum cum misisset exercitum, pariter Scythis arma intulit. Et Scylurum ac Scyluri liberos circa Palacium in captiuis habuit. Eos autem quinquaginta fuisse, Posidonius scribit, cum Apollonides octoginta affirmet. Sic potitus est Bosphoro, accepta loci ditione à Perisade ultro, qui eum præfectus obtinebat. Eo ex tempore in hunc usque diem Cherronesitarum ciuitas Bosphoranis regulis subiecta est. Ctenunta à Cherrhonesitarum oppido & Pactorum portu æquali distare liquet interuallo. Post hunc autem portum ad usque Theodosiam urbem Taurica ripa per stadiorum mille longitudinem, aspera, montanaq;, & Aquilonibus procellosa, consistit. Ante ipsam uerò promontorium in pelagus ualde procumbit in meridiem uersus Paphlagoniam, Amastrumq; urbem. appellatur autem κριοῦ μέτωπον, hoc est frons arietis. Opponiturq; illi Carambis Paphlagonum promontorium, quo pontus Euxinus geminum diuiditur in pelagus. Id utrinque angustat euripus. Cæterùm Carambis à Cherrhonesitarum urbe stad. duobus millibus & D abest, ab Arietis autem fronte numero multo minore. Complures ex ijs qui ipsum pernauigarunt euripum, utraque simul spectasse promontoria nunciant. In Taurorũ montana, & montem esse Trapezuntem ferunt, quo nommine & ciuitas appellabatur, ad Tibaraniam, & Colchidem pertinens. In eadem regione & Cimmerius est mons, in quo magnus fuerat Cimmeriorum ad Bosphorum potentatus, ubi & sinus Cimmerius uocatur quodcunque paludis Mæotidis ostium continet. Post iam dictam montanam regionem Theodosia iacet ciuitas, campos habens ubertate præstantes, ac portum uel centenis nauibus accommodum. Iste finis antea & Bosphoranorum & Taurorum agro fuerat adscriptus. Tellus alia deinceps fertilitate conspicua est usque ad Panticapæum Bosphoranorũ metropolin. Ea uerò in ostio Mæotidis sita est. Inter Theodosiam & Panticapæum stad. D ac XXX interuallũ est. Ora frumenti ferax, uicos habet multos, & urbem portus optimi, quã Nymphæum uocant. Est uerò Panticapęum tumulus frequentibus circumpositis habitaculis insignis ad stad. XX.

Ad

Ad ortumq; portum habet & naualia ad naues XXX. Habet & arcem à Milesijs conditam. Leuconis autem ętate Sagauri atque Parisadæ regali gubernabatur statu multos per annos & ora hæc & finitimi omnes accolæ, qui Mæotidis ostium utroq; ex latere tenent, idq; usque ad Parisadæ regnum, qui Mithridati tradidit imperium. Hi uerò licet æquitate & mansuetudine plures ornati essent, tyranni tamen uocabantur, à Parisade ac Leucone sumpto principio. Parisades etiam in deorum numerum relatus est, eiusdem nominis nouissimus rex fuit: qui cum exigentibus solito magis tributum barbaris resistere nequiret, Mithridati, cognomine Eupatori, regnum tradidit. ex illo ad Romanos peruenit imperium. Maior autem illius pars in Europa est, cum & in Asia pars una sit. Os ipsum Mæotidis Bosphorus appellatur Cimmerius. Eius uerò initium ab ampliore latitudine ad stad. LXX, ubi è Panticapæis locis ad Phanagoriam propinquissimam Asiæ ciuitatem, diuisionem inchoāt. Terminatur autem ad angustissimum euripum. Hæc uerò angustia Asiam ab Europa separat, simul & Tanais fluuius, ab arcto in paludem & eius ostium è diuerso influens, duobusq; ijs in paludem erumpit alueis ad stad. inter se LX distantibus. Extat & ea qua flumen appellatiõe oppidum, amplissimũ sanè, barbaris mercaturæ diuersorium, post Anticapęum. Intra Cimmerium uerò Bosphorũ, nauigantibus è sinistra, Myrmecium offertur oppidulum à Panticapæo stad. XX. à Myrmecio autem stad. bis totidem uicus abest Parthenium, quà ingressus est angustissimus stad. XX. cui opponitur uicus Achilleius nominatus in Asia. Hoc ex loco rectus ad Tanain & insulam inter eruptiones iacentem cursus accipitur stadijs duobus millibus, atque CC. Hunc paulo superexcedit numerum præter Asiam nauigatio, triplo uerò maior à leua usque ad Tanain nauigatio, in qua situs est isthmus. Hæc ad Europam uniuersa nauigatio solitaria est, à dextra uerò minimè solitaria, tota paludis circuitio stad. VIII millibus constare traditur. Magna uerò Cherronesus, id est peninsula, ipsi Peloponneso formà & magnitudine perquã similis est, eam uerò totam Bosphorani principes bellorum assiduitate uastatam habent. Illã antè Bosphoranorũ Tyranni paruam quidem Mæotidis ori, & Panticapæo adiacentem, usque Theodosiam tenebant.

πρὸς ἑω δ' ἔχει λιμένα, ἡγ νεώρια, ὅθεν τριάκοντα νεῶν. ἔχει δὲ ἡ ἀκρόπολιν, ἵδρυμα δὲ Μιλησίων. ἐμοναρχεῖτο ὑπὸ πολλῶ χρόνου, ὑπὸ διαδόχων ἦν περὶ Λεύκωνα, ἡγ σάγαυρον, ⓒ παρισάδην, αὗτη τε ἡγ αἱ πλησιόχωροι καὶ οἰκίαι, πᾶσαι αἱ περὶ τὸ στόμα τῆ μαιώτιδος ἑκατέρωθεν, μέχρι παρισάδου, τοῦ μιθριδάτη παραδόντος τὴν ἀρχήν. ἐκαλοῦντο δ' ὑπὸ τύραννοι, καὶ περὶ οἱ πλείους ὠνομάσθησαν, ἀρξάμενοι ἀπὸ παρισάδου ἡγ Λεύκωνος. παρισάδης δὲ ἡγ θεὸς νενόμισται. οὗτος δ' ὁμωνύμως καὶ ὁ ὕστατος, ὃς οὐκ οἶός τε ὢν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους, φόρον προστιμωμένους μείζω τοῦ πρότερον, μιθριδάτη τῆ ἐπικλήσει παρέδωκε τὴν ἀρχήν. ἀφ' ἑκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν δὴ πλέον αὐτῆ μέρος ἐστὶν ἐν τῆ εὐρώπης, μέρος δέ τι καὶ ἐν τῆ ἀσίας. τὸ δὲ στόμα τῆ μαιώτιδος καλεῖται μὲν κιμμέριος βόσπορος, ἀρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους, ἀπὸ ἑβδομήκοντα που σταδίων, καθ' ὃ διαίρεσιν ἐκ τῆν περὶ πανσικάπαιον τόπων, εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆ ἀσίας, τὴν φαναγόρειαν. τελευτᾶ δ' εἰς πολὺ στενώτερον περιμόν. διαιρεῖ δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν εὐρώπην ἀπὸ τῆ ἀσίας, ἡγ ὁ τανάϊς ποταμός, καταντικρὺ ῥέων ἀπὸ τῆν ἄρκτων εἴς τε τὴν λίμνην, καὶ τὸ στόμα αὐτῆ. δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχούσας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. ἔστι δὲ ἡ πόλις ὁμωνύμως τῆ ποταμῶ, μέγιστον τῆν βαρβάρων ἐμπορεῖον, μετὰ τὸ πανσικάπαιον. τῶν δὲ ἀρίστων δ' ἐστὶν ἡ τὸ κιμμερικὸν βόσπορον, πολίχνιον ὃ μυρμήκιον. τῶν ἔπεστι σταδίοις ἀπὸ τ παυλικαπαίου. τ δ' μυρμηκίς διπλάσιον διέχει, λώμη παρθένιον· καθ' ὃ στενώτατος ἐστὶν, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἔχων αὐτὴ κωμήλιον τῆ ἀσίας κώμην, ἀχίλλειον καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' εὐθὺ πλοῖα ἡ ὠδὶ φέρεται, ἡγ τὴν ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς νῆσον, σταδίοις δ' χιλίοις σμικρόσιοι, μικρὸν ὑπερβάλλει τὸ ἀριθμὸς δύο πλέονι πρὸς τὴν ἀσίαν. πλέον δ' ἢ τριπλάσιον, τῶν ἀρίστων πλέονι, μέχρι τ τανάϊδος, τῶν ὧ πρὸς πλῶ ἡγ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυται. οὗτος μὲν οὖν ὁ πρὸς πλοῦς ὅλος ὁ παρὰ τὴν εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ὄλος. ὁ δὲ σύμπας τ λίμνης κύκλος ὀκτακισχιλίων ἱστορεῖται σταδίων. ἡ δὲ μεγάλη χερρόνησος τῆ παλοποννήσῳ πλησίοικε, ἡγ τὸ σχῆμα, ἡγ δὲ μέγεθος. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τῶ βοσπόρω διωάσται κεκακωμένην πᾶσαν ὑπὸ τ συνεχῶς πολέμων. πρότερον δ' ἔχον ὀλίγην ἡ τὴν πρὸς τῷ στόμαι τῆ μαιώτιδος, ⓒ τῷ παυλικαπαίῳ μέχρι θεοδοσίας, τῶν βοσπορείων τύραννοι. τὴν δὲ

τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλπου τοῦ λεγομένου Καρκινίτου, σκυθικὸν ἔθνος τοῦτο. καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὕτη πᾶσα σκυθία. ἔξω δὲ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθενίδος, μικρὰ σκυθία· ἔξω δὲ τὸ πλῆθος ἤδη γνώριμον προσοικούμενον τόν τε Τύραν, καὶ τὸν Ἴστρον, καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγη, μικρὰ προσηγορεύθη σκυθία· τῶν θρᾳκῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων, τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας. ἐλώδης γὰρ ὄντι ἡ πολλὴ αὐτῆς. ἡ δὲ χερρόνησος πλὴν τῆς ὀρεινῆς ἤδη θαλάττης μέχρι θεοδοσίας, ἥ γε ἄλλη σιτοδὴς καὶ ὄργαιος ὅτι πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχής. τεσσαράκοντα γοῦν ἀφορίσαι, ἔφη τὸν τυχόντα, ὀργυιὰς ζιζομένη. φόρον τε ἐτέλουν, ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια, σὺν τοῖς ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς πρὸς τὴν σινδικήν. καὶ τοῖς πρόσθεν χρόνοις γῆ τοῦθ' ἑλλησι, καθάπερ ἐκ λίμνης αἰτερίζεται. λεύκωνα δέ φασιν ἐκ θεοδοσίας ἀθηναίοις τὴν ψῆφον μυριάδας μεδίμνων διακοσίων, καὶ δέκα. οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι, καὶ γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως, διὰ τὸ τοὺς ἀπαρκεῖν μὴ δυναμένους νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν, ἄλλοις τε καὶ ἱππείοις, ἱππείῳ δὲ καὶ τυρῷ, καὶ γάλακτι, καὶ ὀξυγάλακτι. τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστιν αὐτοῖς κατασκευαζόμενον, διόπερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας ἔφηκε τοὺς ταύτῃ γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πολεμικοὶ μᾶλλον εἰσίν, ἢ ληστρικοί. πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῆς ὁρμῆς. ὡς γὰρ ἐνταῦθα γεωργεῖν, αὐτὴ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες οὐ σφετεραμένους, μετρίους τινὰς οὐκ εἰς πλουσίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ ἀναγκαῖα τοῦ βίου. μὴ διδόντων δ', αὐτοῖς πολεμοῦσιν. οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα, καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς ἔφηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἄνδρας, ὡς ἤδη γε φόρων ἀποδυσκετουμένων, οὐδ' αὖ καθίσαντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀποδυσκετοῦσι δ' οὐ δυνάμει τοιοῦτοι εἶναι, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥᾳδίως ἰόντας, ἢ ἰσωλύσαι τὴν ἔφοδον, καθάπερ ἔσανδρον ποιῆσαι φησὶν ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν ἐκ χερρονήσου, ὃν πῶς τῇ μαιώτιδι, τεσσαράκοντα ὄντα, καὶ ἑξήκοντα σταδίων, ὠκοδόμησαν τοὺς πύργους καθ' ἕκαστον στάδιον δέκα. οἱ δὲ γεωργοὶ ταύτῃ μὲν ἡμεροβιώτοροί τε ἅμα, καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι. χρήματισαι δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπόμοιροι, ληστείαν οὐκ ἀσκοῦνται, οὐδὲ τῶν τοιούτων

Plurimam uerò partem uſq; ad iſthmum, ſinumq; Carpeneitem Tauri habebant: ea uerò gens eſt Scythica. Hæc autem ora tota, & aliqua extra iſthmum uſq; ad Boryſthenem parua Scythia uocabatur. Propter tranſeuntium uerò Tyram fluuium & Iſtrum, et eam terram habitantium multitudinem, huius etiam pars magna, Scythia parua nuncupata eſt: cũ Thraces partem ui, partem loci malignitate (eſt enim plurima paluſtris) cõceſſerint. Cherroneſus ſanè in mare uergens uſq; Theodoſiam tota frugifera eſt in campis, non ſic autem montana, frumento admodum beata. Vbicũque fortè foſſore ꝓſciſſa eſt, XXX reddit. Mithridati modiorum C & LXXX millia tributi nomine ſoluebant, ducenta uerò argenti talenta, cum Aſianis locis Sindicen circumadiacentibus. His ex locis ad Græcos frumenta rij commeatus erant, ſicut è palude, ſalſamentaria. Traditum uerò eſt, Leuconem regẽ decem ac ducentas modiorũ myriadas è Theodoſia Athenienſibus tranſmiſiſſe (eſt autẽ myrias decẽ millia cõtinens numerus) hos ipſos autẽ peculiariter agricolas nominabãt: quia qui ſuper eos aſsiſtũt, nomades, id eſt paſtores, cùm alius generis carnibus quidẽ, tũ equinis alunt, & equarũ caſeo, & lacte, & acetoſo lacte, quod illi arte quadam condientes, exímium habẽt opſoniũ. Quam ob cauſam poeta omnes eius tractus incolas Galactophagos appellabat. Hi quidẽ ipſi Nomades bellandi magis, ꝙ latrocinandi ſtudio tenentur. Ipſi enim pro eorum finibus bella ſuſcipiunt. Si qui colendæ telluris uolũtate ducantur, ijs terrarum uſum concedũt, quarum cauſa libẽter tributa ſuſcipiunt, moderatè quidẽ magis, quàm ad nimiam auaritiã impoſita: nam diurna & neceſſaria uitæ iniungunt. Quod ſi non tribuãtur, in eos bella ſuſcitant. Sic eos iuſtos pariter, & Abios hos eoſdem uiros poeta nũcupauit, cũ tributis rectè perſolutis nullo pacto bellaturi cõſiſterẽt. Cõtra uerò nõ perſolutis armorũ uirib. cõfiſi inſurgũt, ſimiliter & aduerſus incurſantes, aut facile uindicaturi, aut impetũ propulſaturi: Quemadmodũ Aſandrũ factitaſſe ſcribit Hypſicrates, qui ipſius Cherroneſi iſthmũ ductis mœnibus uallauit, ad Mœotidẽ CCC ac LX. ſtad. ſpacio, ad ſingula ſtadia turres decẽ ædificãs. Cæterũ ipſius agri cultores magis ac magis cõmunitate cõditi, & ciuili cõſuetudine, fama ipſa prædicantur. Qui uerò queſtuoſi ſunt, et maritimis obuerſati actionib. ab latrocinãdi uix abſtinẽt

iniurijs, & auiditate lucrādi. In dinumeratione autem locorū ipsius Cherrhonesi & castellorum multus astitit, quæ Scylurus eius scq; liberi condiderūt, quib. ad discursationes propter arcibus utebantur aduersus Mithridatis duces Palatiū & Chabū. Erat & Neapolis & Eupatorium ædificatore Diophante duce Mithridatico. Est etiā promontoriū ab Cherronesitarū muro ad xv distans stadia, ingentem sinum efficiēs, ad oppidum uergēs supra quem salsus incumbit lacus, salinam habens. Hic etiam Ctenus erat. Vt igit hęc duo regij ductores obtinerēt, in obsidionē iam dicti promontorij, impolito presidio, locum muro circumuallarūt. Et illius sinus ostium ad oppidū aggere ducto munierunt, ut iter facile pedestre fieret, & ex ambabus unā quodāmodo ciuitatem efficerēt, unde facilius Scytharū impetum excluderent. Postea uerò q̄ murū isthmi spectantis Ctenuntem inualerunt, & iniecto calamo fossam exaggerarunt, quam interdiu ponte constructo iunxerunt, regij milites noctu incenderunt. Et quoad illos in potestatē redigerent, obstinatè perdurarunt. At nunc omnia sub Bosphoranis subiecta sunt regib. quos populus Romanus instituerit. Scythicę gentis & Sarmaticæ mos proprius est, equos eunuchos facere, ut mansuetiores ad parendum fiant. Parui enim sunt, at celeres & acres atq; rebelles. Venationes illis sunt intra paludes quidem ceruorum aprorumq;, in campis autem onagrorum & caprearum. Hoc autem locis illis peculiare est, ne aquilam gignāt. Inter quadrupedia belua est quam Colō appellant, magnitudine inter ceruum & arietem albicāte corpore, eximiæ super hos leuitatis ad cursum: narib. potās trahit ad caput, hinc post modum complures ad dies seruans, adeò ut per carentes aquis agros, facile pabulum carpat. Huius generis uniuersa extra Danubiū regio est, in medio Rheni & Tanaidis spacio iacens, ad Ponticum mare Mæotidemq; protensa paludem. Reliqua pars Europę intra Istrū est & maris circuitum. Huius initiū ab Adriatico sinu usq; ad sacrum Istri sumitur ostium, in qua & Græcia & Macedonum et Epiri gentes cōprehendantur, & super eos ad isthmū pertinentia, & ad utriusq; litoris pelagus Adriaticum ac Ponticum. Ad Adriaticum quidem Illyricus tractus est, ad alterum uero usq; ad Propontidem & Hellespontum ora Thraciæ locata est, & si qui admiscentur his Scythæ uel Galli. Ab Istro autem exordium

τὴν δὲ φρούρια ὑπῆρξεν, id est & castella erant quæ, &c.

ἀδικιῶν, καὶ πλεονεξιῶν. πῶς δὲ καὶ τὰ παρίθμησιν τόποι γὰρ τῇ χερρονήσῳ. καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν ἃ κατεσκεύασε σκύλουρος, οἱ παῖδες. οἷς πρὸς καὶ ὁρμητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς μιθριδάτου στρατηγούς, παλάκιόν τε, χαῦρα, καὶ νεάπολις. ἰῶν δὲ καὶ εὐπατορίαν τε ἱδρυσαντος διοφάντου μιθριδάτου στρατηγοῦντος. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ χερρονησιτῶν τεῖχος, ὅσον ὡς τεττεσκαίδεκα σταδίους, πόλιν ποιοῦσα εὐμεγέθη νεύουσα πρὸς τὸν πόλιν. τούτου δ' ὑπόκειται λιμνοθάλαττα, ἅλμην ἔχουσα. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ κτενὸς ἰών. ἵν' οὖν ταῦτ' ἔχοιεν οἱ βασιλικοὶ πλιορκοῦντες, τὴν τε ἄκρα τῇ λιχθείσῃ, φρουρὰν ἐγκατέκλεισαν, τειχίσαντες ἐν τόπῳ, καὶ τὸ σῶμα τῆς πόλεως τὸ μέχρι τῆς πόλεως δὲ ἔχωσαν, ὥστε πεζεύεσθαι ῥᾳδίως, καὶ βόσπορον ἀπὸ μίαν εἶναι πόλιν ἀμφοῖν. ἐκ δὲ τούτου ῥᾷον ἀπεκρούοντο οὓς σκύθας. ἐπεὶ δὲ τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τῷ κτενοῦντι προσέβαλον, καὶ τὸν τάφρον ἐνέχωσαν καλάμῳ τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος, νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ ἐν αὐτεῖχον τέως, ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς περὶ βοσπορανὸν βασιλεύσιν, οὓς ἂν ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντα ὄντα. ἴδιον δὲ τοῦ σκυθικοῦ καὶ τοῦ σαρματικοῦ παντὸς ἔθνος, τὸ τοὺς ἵππους τίμνειν εὐπειθέας χαρίεν. μικροὶ μὲν γάρ εἰσιν, ὀξεῖς δὲ σφόδρα καὶ εὐπειθεῖς. θῆρα δ' ἐστὶν ἐν μὲν τοῖς ἑλείοις ἐλάφῳ ἐν ὄρεσιν ὀνάγρῳ. ἐν δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάγρῳ καὶ ἀγρίᾳ αἰγί. ἴδιον δέ τι καὶ τὸ, ἀετὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δὲ θὴρ τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος μεταξὺ ἐλάφου καὶ ταύρου τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος. τοῦτον δὲ ἀρίμασιν, πίνων τοῖς ῥόθοισιν εἰς τὸν κεφαλήν. εἶτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας τεσσαράκοντα πλείους, ὥστε ἐν τῇ αὐύδρῳ νέμεσθαι ῥᾳδίως. τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς ἴστρου πᾶσα, ἡ μεταξὺ τοῦ ῥήνου καὶ τοῦ τανάϊδος ποταμοῦ, μέχρι τῆς ποντικῆς θαλάττης, καὶ τῆς μαιώτιδος. λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς εὐρώπης, ἡ ἐντὸς ἴστρου καὶ τοῦ εὐξείνου θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριατικοῦ, μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἴστρου, ἐν ᾧ ὅσην ἥ τε ἑλλὰς καὶ τὰ τῶν μακεδόνων, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν ἰσθμὸν καθήκοντα, καὶ πρὸς τοῦ ἑφ' ἑκάτερα θάλατταν, τοῦ τε ἀδριατικοῦ, καὶ τοῦ ποντικοῦ. πρὸς μὲν τοῦ ἀδριατικοῦ, τὰ ἰλλυρικὰ· πρὸς δὲ τοῦ ἑτέραν μέχρι τῆς προποντίδος καὶ ἑλλησπόντου, τὰ θρᾴκια, καὶ εἴ τινα τούτοις ἀναμέμικται σκυθικὰ, ἢ κελτικά. ἀπὸ δ' ἀρξαμένῳ τοῦ ἴστρου τοῦ ἀρχομένου ποιήσεσθαι

ποιήσασθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς προδιωρισθεῖσι τόποις. ταῦτα δ' ὅτι, τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ τοῖς Ἄλπεσι, καὶ Γερμανοῖς, καὶ Δακοῖς, καὶ Γέταις. διῆκε δ' ἄν τις καὶ ταῦτα διελθὼν τρόπον γάρ τινα τῷ ἴστρῳ παράλληλά ὅτι τά τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θρᾴκια ὄρη, μίαν πως γραμμὴν ἀπολαμβάνοντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ ἀδρίου, μέχρι πόντου, οὗ πρόσαρκλα μάλ' ὅτι μάλιστα, τὰ μεταξὺ τοῦ ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν. πρὸς νότου δ' ἥπτε Ἕλλας καὶ ἡ συνεχὴς Βαρβαρία, μέχρι τῶν ὀρεινῶν. πρὸς μὲν δὴ τὸν πόντον, τὰ Αἷμον ὄρος ἐστὶν ὀρθίον, μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μεσολαπτοῦν τὴν Θρᾴκην. ἀφ' οὗ φησι Πολύβιος, ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων. οὐ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς ἀδρίαν, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦτο πολλά. πρὸς μὲν γὰρ ἀδρίαν, πᾶσα ἡ ἀπόλεια σχεδόν τι, μέσα δ' ἡ Παιονία. καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. ἀφ' ἑκάτερα δ' αὖ μᾶλλον τὰ Θρᾴκια ῥοδόπη ὅμορον ὑψηλὸν ὄρος μετὰ τὸν Αἷμον, ὧδε δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικά, ἥ τε τῶν Αὐγαριατῶν χώρα, καὶ ἡ Δαρδανική. λέγωμεν δὴ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα. συνάπτοντα γὰρ τε ἴστρῳ, καὶ τοῖς Ἄλπεσιν, ἃ μέσα τοῦ μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Ὀυινδολίκους καὶ Ῥαιτοὺς καὶ Τεινίους. μόρια μὲν δή τι τῆς χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ Δακοὶ κατὰ πόλεμον τὸν Βοίους καὶ Ταυρίσκους ἔθνη Κελτικά, τὰ ὑπὸ Λεπεδίῳ φάσκοντι εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καὶ πορταμοῦ διέργοντος τὸ πεδίον, ῥέοντος ἀπὸ τῶν ὀρῶν, ὃν ὁ Ἴστρος ἐμβάλλει τοῖς προδίσκους καλουμένους γαλάτας. καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυριοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς Θρᾳκίοις, ὠκησαν ἀναμίξ. ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δάκοι κατέλυσαν, τούτοις δὲ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Παννόνιοι, μέχρι σεγεστικῆς καὶ ἴστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἕω. πρὸς δὲ τἄλλα μέρη ὧδε πλέον ἐκτείνουσιν. ἡ δὲ σεγεστικὴ πόλις ὅτι Παννονίων ἐν συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἁπάντων πλωτῶν, εὐφυὲς ὁρμητήριον ἐστὶ πρὸς Δακοὺς πολέμῳ. ὑποπέπτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν αἱ ἐκτείνουσι μέχρι τοῦ Ἰαπόδων, Κελτικοῦ τε ἅμα καὶ Ἰλλυρικοῦ ἔθνους. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοὶ ῥέουσι πολλοὶ καταφέροντες εἰς αὐτὸν τόν τε ἄλλον ὑπὸ ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον· εἰς γὰρ ναύπορτον ἐκ Κανλικίας ὑποδέχεται τὸν ἄκραν εἰσὶ στάδιοι διακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ὃν αἱ ἁρμάμαξαι καταγίνονται, τῶν Ταυρίσκων οὖσαν καθαιρίαν, γένει δὲ φασι Πεντανδρίους.

ij capiant oportet, quibus tractandi sunt ordinatim loci situsq; dicendi. Hæc autem Italiam & Alpes & Germanos & Dacos & Getas attingunt. Hæc etiam bipartito percurras. quodã enim modo una ducta quasi linea parallela montes Illyrici & Pęonici & Thracij inter se distant, quæ ab Adriatico sinu in Pontum usq; perueniat, cuius partes in aquilonem spectantes, inter Istrum montesq; cõsistũt. In Austrum uerò Græcia tellus, & usq; in montanos tractus Barbara. In pontũ quidem uergit mons Aemus, cęteros eius spacij magnitudine ac sublimitate superans, mediamq; Thraciam diuidens: è cuius uertice, ut author est Polybius, utrunq; mare cernitur, minimè uera dicens. Nam ingens interuallum est ad Adriã & obscurantia prospectum alia permulta. Ad Adriaticum nanq; tota fermè Ardea, in medio autem Pęonia, et hęc ex celsa tota, è cuius latere utroq; in Thraciam quidem Rhodope, propinquus & sublimis sanè mons post Aemum, altera ex parte ad septentrionem ora Illyrica, & Augariatarũ regio & Dardanica. De Illyricis igitur dicendi sumamus initium, quæ Istro sunt Alpibusq; contigua, interq; Italiam & Germaniã iacentia: inchoant autem à lacu Vindelicorum & Rhætorum & Heluetiorum. Ipsius profectò oræ partem desolatam fecere Daci, superatis bello Boijs atq; Taurisci. Ea Gallica natio est Cretosiro subiecta, eam suæ ditioni subiectam regionem asserenti, tametsi Parisus amnis disterminet, qui è montibus per Scordiscos, Galatas appellatos, in Istrum influit. Etenim illi cum Illyricis & Thracibus promiscuè habitabant: cæterùm illos quidem Daci deleuerunt, hos autem crebrò in bellorum usum socios adsciuerunt. Reliquam plagam Pannonij obtinent usq; ad Segesticam atq; Istrum ad septentrionem atq; orientem. Ad alias uerò partes amplius etiam porriguntur. Cæterùm Segestica urbs est Pannoniorum, ubi fluuij plures confluunt, omnes sanè nauigationibus idonei, arx in gerendo contra Dacos bello natura perutilis. Subiacet enim Alpibus, ad Iapodes usq; protendentibus nationem Gallicam, simul ac Illyricã. Ex ijs locis complures labuntur amnes, quibus cùm aliundè, tum ex Italia multa conuehunt onera. Nam post promontoriũ ex Aquileia conscendentibus Naupontũ stad. sunt CCCL ad quã rhedæ perducunt. Ea uerò est Tauriscorum colonia, quanquã nõnulli D esse dicant.

Promontorium illud, quædam est Alpium pars humillima, qui ex Rhætica usq; ad Iapodes porriguntur. Hinc montana attollitur de nuò ad lapides regio, quam Albiam uocant. Pariter è Tergesta pago Carnico, transmissio est per promontorium ad paludem nomine Lugeum. Nauponto proximus est fluuius Corcoras, qui onera excipit: hic sanè Sauum intrat, Sauusq; in Drabum ingreditur, hic uerò in Noaron penes Segestam. Hinc Noarus augetur accepto Calapi: qui ex Albio monte fluens, per Iapodes Danubium illabitur ad Scordiscos. Hæc ipsa nauigatio magna ex parte per fluuios in Aquilonem, ex Tergesta in Danubium cursum habet, per stad. circiter mille ac C C. Penes Segesticam castellum est Syscia & Sirmium ea in uia situm, quæ in Italiam ducit. Pannoniorum gentes sunt Breuci, Andizetij, Diascones, Piruſtæ, Mazæi, Desitiatæ, quibus Bato imperauit. Et alij conuentus ignobiles in Dalmatiam usque distenti. Sunt & Sardiæi ad meridiem procedenti, quorum ab initio Adriæ sinu, regio montana ad Rhizonicum sinum progrediens, agrumq; Sardiæorum inter mare gentesq; Pannonias cadit. Hoc ex loco de continua orbis circuitione dicturis, fermè faciendum est initium pauca de superius dictis repetentibus. In ipso sanè Italiæ ambitu, diximus primos Illyrici litoris Istros esse, Italiæ, Carnisq; uicinos, & usq; ad Polam ciuitatem Istriæ, huius temporis Imperatores Italiæ terminos extendere. Hi quidem ab intimo sinu stad. circiter D C C C sunt, totidemq; è promontorio ante urbes posito Anconem conspectantes, cum dextrorsum habeas oram Veneticam. Tota uerò Istriæ nauigationis longitudo M ac C C C producitur stadijs. Dehinc cursus lapodicus stad. M continetur. Iapodes enim in Albio monte siti sunt, qui Alpibus posterior est, excelsus admodum, hinc quidem ad Pannonios Istrum que pertinentes, hinc autem ad Adriaticum mare, pugnaces quidem, cæterùm ab Augusto Cæsare tandem expugnati ad unum. Eorum oppida Metulũ, Arupinus, Monetium, Vendum urbs, loci autem infœcundi alica & milium plurimum gignentibus. Ritu Gallico armãtur. Illyricorum quoq; more ac Thracum stigmatici. Secundum Iapodes in Liburnos est nauigatio priore maior stad. In ipsa nauigatione fluuius occurrit aduersa cum oneribus nauigandus aqua usq; ad Dalmatas

ἡ δ' ἄκρα ταπεινότερον μὲν τῶν ἄλπεων ὄρη· τῶν δ' ἀστεινοτάτων ἀπὸ τῆς βαστικῆς μέχρι Ἰαπόδων. ὑπὲρ δὲ ταύτης ἀνίησι τὰ ὄρη πάλιν ὑπὲρ τοὺς Ἰάπυδας, ἃ καλεῖται Ἄλβια. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τῆς Ἰωμνικῆς Καρνικῆς ὑποῤῥύσις ὄρη, ἀπὸ τῆς ἄκρας εἰς ἕλος λεύκιον καλούμενον. πλησίον δὲ τοῦ ναυπόντου ποταμὸς ὄνομα Κορκόρας, ὁ δὲ χώμενος τὰ φορτία. ὄρος μὲν οὖν εἰς ἓν σαῦον ἐμβάλλει, εἰς ὃν δ' εἰς τὸ Δράβον· ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον, ἐπὶ τῇ Σεγεστικῇ. ὑπὸ δὲ τοῦτον ὁ Νόαρος αὔξεται παραλαβὼν τὸν ἀπὸ τοῦ Ἰαπόδων ῥέοντα ἐκ τοῦ Ἀλβίου ὄρους Κάλαπιν, συμβάλλει τῷ Δανουβίῳ ἐπὶ οὓς σκορδίσκους· ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ διὰ ποταμῶν, ὧν τὰς ἀρχοὺς ὀλίγη ὁδός, ἀπὸ Τεργέστου μὲν τὸν Δανούβιον σταδίων ὅλων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων. ἐγγὺς δὲ τῆς Σεγεστικῆς ὅτι μὴ σύσκια φρούριον μὴ Σίρμιον ὑπὸ λέμβους εἰς Ἰταλίαν. ἔθνη δ' ὅτι τῶν Παννονίων Βρεῦκοι, καὶ Ἀνδιζήτιοι, καὶ Διάσκωνοι, καὶ Μαζαῖοι, καὶ Δαισιτιᾶται. ὧν Βάτων ἡγεμὼν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα συνάπτα μικρὰ, ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς μέχρι μὲν Δαλματίας, χιλίων δὲ καὶ ἑπτακοσίων, ἰόντι πρὸς νότον, ἄπαστα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδρίου πρὸς τὸ ὄρος, ὀρεινὴ μέχρι τοῦ Ῥιζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς Σαρδιαίων γῆς, μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. χιλίων δὲ πεντακοσίων ὀγδοήκοντα πεντὲ καὶ διακοσίων ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τῶν Ἰστρικῶν πολιχνίων ἀπαλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων πρότερον. ἔφαμεν δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ἰταλίας, ἴσους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς καρνοῖς, καὶ ὅτι μέχρι πόλεως Ἰστρικῆς πόλεως, προήκουσι νῦν ἡγεμόνες ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ὅρους. οὔπω μὲν ὄντες πρὸ ὀκτακοσίους σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. ποσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς Ἄλπεως τῆς πρὸ τῶν πόλεων ὑπὸ ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸν ἐντὸς κόλπον. ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικὸς παράπλους χιλίων τεσσαράκοντα σταδίων. ἐξῆς δ' ὅτι ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων σταδίων. ἱδρύονται γὰρ οἱ Ἰάποδες ὑπὸ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τελευταίῳ τῶν Ἄλπεων ὄντι, ὑψηλῷ σφόδρα, πρὸς μὲν ὑπὸ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἴστρον καθήκοντος, πρὸς δ' ὑπὸ τὸν ἀδρίαν, ἀφημάνιοι μὲν, ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τῶν σεβαστοῦ Καίσαρος τελέως. πόλεις δ' αὐτῶν μέτουλον, ἀρούπινον, μονήτιον, οὔενδον. λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ζειᾶς, καὶ κέγχρου τὰ πολλὰ προφέροντα. ὁ δ' ὁπλισμὸς Κελτικός. κατέστιχοι δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων παράπλουν, ὁ Λιβυρνικὸς παράπλους ὅτι μείζων τοῦ προτέρου σταδίοις. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ παράπλῳ, ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουν ἔχων μέχρι Δαλματέων καὶ σκαρ-

καὶ σκάρδιον, καὶ λιβύρνη πόλις, παρ' ὅλον δ' ἰὼν εἴποι παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ ἀψύρτιδες, πρὸς ἃς ἡ μήδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν ἀδελφὸν ἄψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἔπειτα ἡ κυρακτικὴ κατὰ τοὺς ἰάποδας. εἶθ' αἱ λιβυρνίδες περὶ τεσσαράκοντα τὸ ἀριθμόν. εἶθ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώτατοι δ' ἴσως, τραγούριον, ἰσήρη λισσα. φάρος, ἡ πρότερον πάρος, παρίων λισσα· ὑφ' ἧς διημάρτηται ὁ φάριος, καὶ ἡ τῶν δαλματέων παραλία, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν σάλων. ἔστι δὲ τὸ πολὺν χρόνον πολεμησάντων πρὸς ῥωμαίους τὸ ἔθνος. κατοικίας δ' ἔχον ἀξιολόγους εἰς τεσσαράκοντα, ὧν τινὰς καὶ πόλεις σάλωνά τε καὶ πριάμωνα, καὶ νινίαν, καὶ σινώτιον, τό, τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐπέκρησεν ὁ σεβαστός. ἔστι δὲ καὶ αὐθρώτειον ὄρυμνον χωρίον. δαΐμμιον δὲ, μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος, μικρὰν δ' ἐπίσης ναυσικᾶς, καὶ τὸ πεδίον μηλόβοτον διὰ τὴν πλουσιότητα τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον ὂν τῶν δαλματέων, τὸ διὰ ὀκτακισχιλίων χώρας αὐανδρασμὸν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν αὐτῶν τὴν ἰταλίαν ταύτην ἴδιον, πρὸς ἀλλήλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοῖς κοινόν. ἄδριον δὲ ὄρος ἔστι, μέσον τέμνον τὴν δαλματικὴν· τὴν μὲν ὑπὸ θαλάττιον, τὴν δ' ὑπὸ θάτερα. εἶθ' ὁ ἀέρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν δαόυζοι, καὶ ἀρδιαῖοι, καὶ πλερᾶοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ μέλαινα λορκυρα καλουμένη, καὶ πόλις ἰνιδίων λισσα. τοῖς δὲ ἀρδιαίοις ἡ φάρος, πάρος λεγομένη πρότερον. παρεῖναι γάρ φησι κτίσμα. οὐαραλίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν αὐτοὺς σαρδιαίους. ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ θαλάττης ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτῶν δίκας τῶν λῃστηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. προσχεῖα δὲ χώρα καὶ λυπρὰ, καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐξεφθάρται τελέως. μικροῦ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. τόπος δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτη συνέβη. οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον, τελέως ἐταπεινώθησαν καὶ ἐξέλιπον. γαλατῶν μὲν βοῖοι καὶ σκορδίσται, ἰλλυριῶν δὲ αὐταριάται καὶ ἀρδιαῖοι καὶ δαρδάνιοι, θρᾳκῶν δὲ τριβαλλοί, ὑφ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς, ὕστερον δὲ ὑπὸ μακεδόνων καὶ ῥωμαίων ἐκπολεμούμενοι. μετὰ δ' οὓς τὴν τῶν ἀρδιαίων καὶ πλεραίων παραλίαν, ὁ ῥιζαίων κόλπος καὶ ῥιζαίων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια. καὶ δρίλων ποταμὸς αὐάπλοιον ἔχων πρὸς ἕω, μέχρι τῆς δαρδανικῆς. σωάπτει δὲ τοῖς μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν.

& Scardo oppidum Liburnicũ. Ad oram uerò omnem, quã dixi maritimam, insulæ sunt, quas Absyrtidas uocant, circa quas Medea fratrem Absyrtum, cum eam persequeretur, necasse traditur. Inde Cyractica est ad Iapodas pertinẽs, posteaque Liburnides, numero XL. Post illas aliæ insulæ iacentes, è quibus nobiliores pariter Tragurium ab Issæis conditum. Pharos, quę antè Paros dicebatur, à Parijs ędificata. Huius oriundus fuit Demetrius Pharius. Dehinc Dalmatarum litus & eorum emporium Salo. Ea gens annos complureis aduersus Romanos bella gessit, castella ad L habuerunt, dignitate præstantia. In his & oppida quædam Salo, Priamo, Ninia, atq; Sinotium & nouum & uetustum, quę Cæsar Augustus uastauit incendio. Extat & Andretrium munitus admodũ locus, Dalminiũq; ampla sanè ciuitas, à qua & cognomen gẽs illa uendicat. eam Nasica exilem reddidit, agrũq; de solatum pecori pascendum: tam improba incolarum erat auaritia. Nam Dalmatarũ mos proprius est, per octennium ab inquilinis tributa exigere. Solent & illi nullo cum maritimis uti nummo, cum Barbaris communiter usurpant. Mons est Adrius, mediã diuidens Dalmatiã hinc ad mare, hinc autẽ ad terram reliqua. Post Naro fluuius est cui adiacent Daorizi, Ardiæi & Pleræi, quibus propinqua est insula Melæna, quam Corcyram appellant, & oppidum quod cõdidere Gnidij. Ardięorum est primò quidem Paros, dehinc uerò Pharos dicta, eam ædificauere Parij. Posteritas autem Ardiæos uocauere Varalios: uerùm reiecerunt illos Romani in interiora terræ, longius à mari, cum latrocinijs cuncta uastarent, & agris incumbere colendis coegere. Asper sanè & sterilis ager est, & hominum minimè culturę deditorum, adeò ut funditus deleti fermè defecerint, quod & reliquis eius oræ mortalib. obtigit. nam qui prius potentia ualebant, ad ima redacti euanuere, sicut ex Gallis Boij, & Scordiscæ, ex Illyrijs uerò Autariatæ & Ardiei & Dardanij, ex Thracibus Triballi. Hi quidem principio inter se prælia cõserentes, posteà uerò Macedonicis armis, & Romanis debellati sunt. Post Ardięorũ & Pleręorũ oram maritimã Rhizę orum sinus est, et eorundem oppidũ cumquibusdam castellis. Et Drilo fluuius, cuius aduerso flumine nauigatio ad ortũ usq; ad Dardanicos porrecta, ppinquat Macedoniç gentibus, propinquat et Pęonibus ad meridiem,

ſicut & Autariatæ & Daſaretij, cum alij alijs ex locis inuicem finitimi ſint ipſis Autariatis. Dardaniorum ſunt Galabrij, apud quos & urbs peruetuſta & Thunatæ, ipſis Medis, quæ gens Thracia eſt, ad orientẽ uicini. Dardanij, natio prorſus agreſtis, adeò ut ſub fimo ſpeluncas defoſſas incolãt, degãtq; ſtudiota mẽ capti muſicę, tibias & fides, et id genus inſtrumẽta uſurpãt. Hi quidẽ mediterraneã habitant. de quibus poſterius mentio facienda erit. Poſt ſinũ uerò Rhizicũ, Liſſus oppidum eſt & Acroliſſus & Epidamnus, quam Corcyrei cõdidere, hoc tẽpore dicta Dyrrhachiũ ab Cherrhoneſo, ubi ſita eſt, nacta uocabulũ. dehinc Apſus amnis & Aous, ſuper q̃ Apollonia ciuitas extat, optimis inſtituta legib. Eam Corinthij & Corcyræi ædificauere. à flumine quidẽ ſtad. X lõgè abeſt, à mari uerò LX. Cæterum Aoum, Aeantẽ Hecateus appellat, aſſeritq; eodẽ ex loco circa Lacmum, imò uerò ex eodẽ ſinu, Inachũ quidem aduerſus auſtrũ, Argos irrũpere, Aeantẽ uerò uerſus occaſum in pelagus Adriaticũ. In ipſis autem Apolloniatarũ finib. celeber locus extat, quẽ Nymphæũ uocitãt: ibi uerò & petra eſt ignem uomẽs, cui fontes ſubſunt, qui aquas tepidas bitumẽq; ſcatẽt, dũ ipſa bituminis petra (uti par eſt) utit. Propè uero in tumulo eius metalli eſt foſſilis locus eſt, q̃d exciſum tẽporis ſpacio denuo repletũ: cũq; tellus intra foſſas aggeſta ſit, in bitumẽ trãsformatur, Poſidonio teſte. Idem memoriæ prodidit, terrã uinetis conſitam, bitumine refertã, quæ in Seleucia Pieria iacet uineis eſſe remedio, quę pediculoſę ſint. Eas enim, ſi cum oleo illã inũxeris, beſtiolas, prius q̃ ad germina è radice aſcẽderint necare. Eius generis aliã Rhodi eo tempore fuiſſe repertam, quo ibi præturã adminiſtraret, ſed oleo copioſiore opus fuiſſe. Poſt Apolloniã, Belliaca eſt, & Oricũ, eiusq; emporiũ Panormus, id eſt cõmoda cunctis ſtatio, iugaq; Ceraunia: hinc ſinus Ionij & os Adriæ capit initium. os quidem ipſum utriq; cõmune eſt, differt autem Ionum, idcirco primę huiusmaris parti appellationem affert, Adriæ uerò inteſtinum mare, uſq; ad extremum receſſum nomen accepit, hoc autem tempore etiam uniuerſum. Horum nominum alterum ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, id eſt à uiro deſcendere, Theopompus author eſt, qui eorum locorum tenuit imperium, unde & natio eſt, Adriã uerò à flumine cognomini idẽ aſſecutũ. A' Liburnis ad Ceraunia ſtad. ſunt paulo plura ſupra duomillia,

καθάπερ καὶ οἱ αὐταριάται καὶ δαασαρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες, καὶ τοῖς αὐταριάταις. τῶν δὲ δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ γαλάβριοι, παρ' οἷς πόλις ἀρχαία. καὶ οἱ θοινάται, μέσβις, ἔθνος θρακίῳ πῶς ἔω σωζόμενον. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ δαρδάνιοι τελέως, ὥστ' ὑπὸ ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες ἀντήλαια, γνῶσθαι διάττας πτοιοῦσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, μουσικοῖς ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς γνήσιοις ὀργάνοις. οὔπω μὲν οὖν γε τῇ μεσογαίᾳ, μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν ἐν ὑστέροις. μετὰ δὲ τὸν ῥιζικὸν κόλπον, λισσὸς ὅσον πόλις καὶ ἀκρόλισσος, καὶ ἐπίλαμνος λιμὴν κυρταίων λιτίσμα, ἣ ναῦν δυνάμενον ὁμωνύμως τῇ χερρονήσῳ λεγομένῃ, ἐφ' ἧς ἵδρυται. εἶθ' ὁ ἄψος ποταμός, καὶ ὁ ἄωος, ἐφ' ᾧ ἀπολλωνία πόλις δυνεμωτάτη, λιτίσμα κοινὸν βίων καὶ λιμὴν κυρταίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίους δέκα, τῆς θαλάττης δὲ ἑξήκοντα. τὸν δ' ἄωον αἴανται καλεῖ ἑκαταῖος, καὶ φησὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου, τοῦ πελάκμου, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, πέρα τινὰ χρῆν εἰς αὔγος πῶς νόστον, καὶ τὸν αἴανται, πῶς ἐσορᾶν καὶ πῶς τὸν ἀφροίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν ἀπολλωνιατῶν καλεῖταί τὰ νυμφαῖον. ὑπέρκειται δ' ὄρη ὑπὲρ ἃ ἀναδιδῦσα. ὑπὸ αὐτῇ δὲ λειμῶνες ῥέουσι χλιαροῦ ἀσφάλτου, καμομήνης ὡς ἑνὸς ἢ βώλου ἢ ἀσφάλτου. μέταλλον δ' ὅλον ἀπὸ πλησίον ὠθὶ λόφου. τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν, ὑφ' χρόνῳ ἢ ἐγχωσυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης ὡς εἰς ἄσφαλτον, ὡς φησὶ πασιδήμου. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀμπελίτιν γῆν ἀσφαλτώδη, τὴν γὰρ σελινουσίαν τῇ πυρίᾳ μεταλλευομένην, ἄνος τ' φθειριῶσαι ἀμπέλου. χειθῆσαν δὲ μετ' ἐλαίου, φθείρειν τὸ θηρίον πεῖραν ὧν οὐ βλασυὸς ἢ ῥίζης ἀναβλῦσαι. τοιαύτην δ' εὑρεθῆναι τὴν γῆν ῥόδῃ, πρυτανεύοντος αὐτοῦ, πλέον δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' ἀπολλωνίαν βαλλιακὴ καὶ ὠρεία, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ ὠαῶρος, καὶ τὰ λοφαύνια ὄρη ἡ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ ἀδρίου. τὸ μὲν δὴ στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ὄντοιν, διαφορεῖ δὲ ὁ ἰόνιος, ὅτι τοῦ πρώτου μέρους ἢ θαλάττης ταύτης ὄνομα τοῦτ' ὄντι, ὁ δ' ἀδρίας ἢ γῆς μέχρι τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ ἢ συμπάσης. φησὶ δὲ ὁ θεόπομπος τὸν ὀνόματα τὸ μὲν ἥκειν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἡγησαμένου τῶν τόπων ἐξ ὧν ὁ γένος. τὸν δ' ἀδρίαν δὲ ποταμοῦ ἐπώνυμον γενέσθαι. στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν λιβυρνῶν ἐπὶ τὰ λοφαύνια, μικρῷ πλείους, ἢ διχίλιοι.

Θεόπομπος

Θεόπομπος δὲ τ̃ πάντα ἀπ̃ τ̃ μυχοῦ πλοῶ, ἡμερῶν ἐξ εἴρηκε. πεζῇ δὲ τ̀ μῆκος τ̃ Ἰλλυεί δος καὶ τεσσάκοντα. πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα οὐ πιστὰ λέγειν, τό τε σωτηρῆσθαι τὰ πελάγη, ἀπ̀ τοῦ εὐείσκεσθαι λιμένα μόν τε θάσιον καὶ χῖον ἐν τοῖς ναρῶνι, καὶ τὸ ἄμφω ταῦτα συμβάλλεσθαι τὰ πελάγη ἀπὸ πυθ ὄρους, καὶ τὴν νῆσον τὴν λιβυρνίδων τεθεικέναι, ὡς τε κύκλον ἔχειν τὴν περιπλοΐαν τοῦτον, καὶ τὸν τοῦ ἴστρου ῥοῦν τὴν στόμασιν εἰς τὸν ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα καὶ τοῦ ἐρατοσθένους ἐστὶ παρακούσματα ὄντα λαοσυγματικῶς, καθάπερ πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων. τὸν μὲν οὖν παράπλουν, ἅπαντα ἐν ἰλλυεικῷ, σφόδρα εὔλιμενον εἶναι συμβαίνει. καὶ γὰρ αὖ τὸ ἑξῆς ἐστὶ συνεχοῦς αἰόνος, καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τοῖς ἰταλικῷ τῷ αὐτικειμένῳ ἀλιμένῳ ὄντι. ἀλεεινοὶ δὲ καὶ χρυσόκαρποι ὁμοίως. ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ εὔκαρπελοι, πλὴν εἴ που τί ἀπαίνιον ἐκτραχύνεται τελέως. τοιαύτη δ' οὖσα ὠλιγωρεῖτο πρότερον ἡ ἰλλυεικὴ παραλία. τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ μέν τινος τῶν ἀγρίων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ λῃστρικὸν ἔθος. ἅμα δ' ὑποκειμένων ταύτης τῆς ὀρεινῆς ψυχρὰ καὶ νιφοβόλος ὑλη. ἡ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τὴν ἀμπελον ἀπαίνιον εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι, καὶ ἐν τοῖς ὑπτιοδρόμοις. ὀροπέδια δ' ὑπὲρ ταῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι πολλαπλασίων καὶ ἀμφιλαίων ἐκτεινόντα, πρὸς ἄρκτον δὲ ὑπὲρ τὸν ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ σκορδίοις συνάπτοντα. τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τὴν μακεδόνων καὶ θρᾳκῶν. αὐταριάται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν ἰλλυεικῶν ἔθνος ὑπῆρξεν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς ἀμφιαλέους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἀλῶν, ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὑδατος ῥέοντος ὑπὸ ἄγγει τινί, τοῦ ἁλὸς. ἀφυσαμένοις γὰρ καὶ ἀρθεῖσιν ἡμέρας τριάκοντα ἐξεπήγνυτο οἱ ἅλες. συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τοῖς ἁλοπηγίοις. παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμουν. κατασχεθέντες δέ ποτε οἱ αὐταριάται τελβανοὺς ἀπ' ἀγριάνων μέχρι τοῦ ἴστρου καθήκοντας ἡμερῶν τριῶν καὶ δέκα ὁδόν, ἐπῆραν καὶ τῶν ἄλλων θρᾳκῶν τε καὶ ἰλλυεικῶν. κατέλυσαν δ' ὑπὸ σκορδίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ ῥωμαίων, εἰ καὶ τοὺς σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρόνον, ἰσχύσαντας. ὤκησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν ἴστρον, διηρημένοι δίχα, οἱ μὲν μεταξὺ σάου τε καὶ μόρου ποταμῶν οἰκοῦντες,

totam uero ab ínito receſſu nauigationem dierum ſex Theopompus diffiniuit. Tractus autem Illyrici longitudinem pediti XXX dierum ait: at mihi amplius eſſe uidetur. Alia quoque fide minimè digna tradit, utpote maria ipſa commiſceri, ideo * quia in urbe Narone tegula Chia & Thaſia inueniatur. Et utraque maria è monte quodam ſpectari aſſerit, & inſulas Liburnas ita conſtituit, ut ſtad. D circuitionem habeant, & Iſtrum in Adriati cum pelagus uno irrumpere oſtio. Talia & Eratoſthenes ſcribit, quædam è uulgi ſermonibus audita, quemadmodum Polybius & de illo & de alijs ſcriptoribus dixit. Vniuerſus igitur oræ Illyricæ curſus maritimos portus habet optimos. ita enim & ex perpetuo ipſius litore, & ex ipſis propinquis inſulis euenit. E' cõtra uerò Italicum litus Illyrico obiectum ſe habet, quod importuoſum prorſus eſt. Aprica itaque regio ſimiliter frugifera, bonisq; feraciſſima fructibus, oliuetis, uinetisq; ſpecioſa, niſi ſicubi rara & aſpera omnino rupes iacet. Talis cum plaga eſſet Illyrica, maritima præſertim, ſpreta prius erat, uirtute locorum fortaſsis ignota, idq; ut plurimum propter agreſtes hominum ritus, gentẽq; piraticã. Super hanc ſita regio tota montana, frigida & niualis eſt, ampliusq; in aquilonem ſpectat, adeò ut raro uitem ferat. In altioribus uerò & amplioribus locis montanæ ſunt planities, quas Pannonij tenent in auſtrum uſque Dalmatas & Ardiæos porrectæ ad ſeptentrionem Iſtro terminante. Ad orientem uerò Scordiſcis proximæ, quà Macedonum Thracumq; montes exiſtunt. Fuerunt autem Autariatæ Illyricorum gens ampliſsima atque optima, qui cum Ardiæis aſsiduè bellígerabãt. Bellorũ cauſa erat ſal, q̃din eorũ finib. coagulat̃ ex aqua, quę uaſe quodã uerno ſtillat tẽpore. Exhauriẽtib. enim & deponentib. ſal ipſum die quinto coagulat̃. Cõuenerat autẽ inter eos, ut per uiciſsitudinẽ congelatorio uterẽtur loco: conuenta uerò tranſgreſsi, manus conſerebãt. Cæterum Autariatę Triballos ab Agrianis uſq; ad Iſtrũ pertinẽtes, aliquãdo deleuerũt. Erant autem dierum quindecim iter ex alijs Thracibus & Illyricis protẽſi. Extincti uerò prius à Scordiſcis fuerãt, poſtea aũt ab Romanis, q etiã Scordiſcos diutius potẽtiſsimos debellarũt. Enimuero ij penes Iſtrũ habitarãt, duas in partes diuiſi. nã et alij magni Scordiſci appellati ſunt, alij uerò parui. Illi quidẽ duos inter fluuios habitabãt,

* ἐν τῷ ναρῶνι γράφεται, id eſt in Narone fluuio non urbe.

Istrum illabentes, alter Noarus appellatur, præter Segesticam fluens, alter Martus, uel (ut alij) Bargus. Parui autem ultra Istrum incolebant, Triballis & Mysis finitimi. Quasdam etiam insulas habebant Scordisci. eò autem magnitudinis aucti sunt, ut usq; Illyricos & Pæonicos & Thracios prouecti sint termi nos. Complures igitur iacentes in Istro insulas occupauere. Ipsi etiam urbes habuere Heortem & Capedunum. Post Scordiscorum agrum ad Istrum, quidem adiacet Tribal lorum & Mysorum plaga, de quibus superius mentio à nobis facta est, & paludes Scythiæ intra Istrum quam minorem uocant, & harum meminimus superius. Habitant & isti & Crobyzi, & alij quos Troglodytas uocãt, ad loca quæ ad Calatin & Tomæã & Istrum pertinent. Dehinc Aemi accolæ, & qui usq; in Pontum uergunt, Coralli & Besi, & Medorum quidam & Danthelitæ. Hęc uerò uniuersa latronibus refertissima loca, Besi magna ex parte montem Aemũ incolũt, & propter latrocinandum latrones uocitantur, quidam Calybitæ & Lyprobij, & Rhodopę propinqui atq; Pæonibus & Autariatis & Dardanijs ad Illyricum, in horum medio & Ardiæorum Dasaretij iacent & Hybrianes, & gentes aliæ obscuræ: quas cum diriperent spoliarentq; Scordisci, desolatum reddiderunt agrum, & multorum dierum nemoribus inaccessis referserunt. Inter Istrum & montes ex utroq; Pæonię latere maritima Ponti ora protenditur, ab ore sacro Istri ad montanam usq; Aemi plagam, ostiumq; Byzantico propinquum, quemadmodum litus Illyricum adeuntes usque ad Ceraunios montes peruenimus, qui extra tractum existunt Illyricum, proprium tamen quendam habentes terminum. Mediterraneas uerò istis gentes terminauimus, cùm ad huiusmodi descriptionem insigniores fore, tum ad præsentia, tum ad posteriora putaremus. Eodem modo in ore huius loci maritima, quamuis montanam egrediatur lineam, ad proprium tamen aliquem terminum finitur, Ponti scilicet ostium, & ad ea quæ modò, & ad ea quæ deinceps agentur. A' sacro igitur ostio Istri dextrorsum habenti litus perpetuũ, oppidulum occurrit Ister nomine, ad stad. D à Milesijs ędificatũ. Inde Tomis oppidulũ alterũ ad CCL stad. Dehinc urbs Calatis in stad. C C, & L X XX ab Heracliẽsib. deducta colonia. Postea Apollonia stad. M et C C C Milesiorũ colonia,

ἐμβαλόντων εἰς τὸν ἴστρον, τῶν τε νεαρῶν τῶν παρὰ τὴν σιγυνικὴν ῥέοντ@, καὶ τῶν μάρτου. τινὲς δὲ βάργον φασίν. οἱ δ' μικροὶ τούτου πέραν σωμάπηδντ@ τριβαλλοῖς καὶ μυσοῖς, εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ σκορδίσκοι. ὧδε τοσοῦτον δ' ηὐξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι τῶν ἰλλυρικῶν, καὶ τῶν παιονικῶν, ἡ τῶν θρακίων πολλθον ὄρων. κατέχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν ἴστρῳ τὰς πλείστας. ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς ἑορτὴ καπηδβιον. μετὰ δὲ τὴν τῶν σκορδίσκων χώραν παρὰ μὲν τὸν ἴστρον, ἡ τῶν τριβαλῶν ἡ μυσῶν ὅση, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον. καὶ τὰ ἕλη τὰ τῆ μικρᾶς καλουμένης σκυθίας, τῆ γῶτος ἴστρου. καὶ τοὺ τῶν ἐμνήσθημεν. κατοικοῦσι δ' οὗροί τε ἡ λιρόβυζοι, καὶ οἱ προγλοδύται λεγόμενοι, τῶν πρὸς κάλατιν ἡ τομαίαν καὶ ἴστρον, τόπων. ἐπὶ οἱ πρὸς τὸν ἄιμον, ἡ οἱ κατ' αὐτῶν οἰκοῦντες μέχρι τοῦ πόντου κορδαῖοι ἡ βέσσοι, & μεσῖδῶν τινῶν, καὶ σαυθηλιτῶν. πάντα μὲν οὖν ταῦτα λῃστρικώτατα ἔθνη. βέσσοι δ' κατὰ τὸ πλέον τῶν ὄρους νέμονται τοῦ αἵμου, καὶ κατὸ τῶν λῃστῶν λῃσταὶ προσαγορεύονται. καλυβίται τινὲς καὶ λυπρόβιοι, σωμάπηδντ@ τῇ τροδόπῃ ἡ τοῖς παίοσι, καὶ τῶν ἰλλυρίσιων τοῖς τε αὐταριάταις, ἡ τοῖς σαρδαίοις. μεταξὺ δὲ τούτων τε ἡ τῶν ἀρδιαίων, οἱ σασαρήτιοι εἰσὶ καὶ ὑβεριάνδ., καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ σκορδίσκοι, μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμῶν πλείους ἐποίησαν μεσῖδ. λοιπὴ δ' ὅση ἡ μεταξὺ ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἑκάτερα ἡ παιονίας ἡ ποντικὴ παραλία, ἡ ἀπὸ τοῦ ἱδρὸς σώματος τοῦ ἴστρου μέχρι ἡ πρὸς τὴν αἷμον ὀρεινῆς, καὶ μέχρι τοῦ σώματ@ τοῦ ἐπὶ Βυζάντιον. καθάπερ ἐπὶ τὴν ἰλλυρικὴν παραλίαν ὡδὶ ὀντος μέχρι τῶν κεραυνίων ὀρῶν πεφύκαμεν ἔξω ἡ ἰλλυρικῆς πεπόντων ὀρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας. τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφορίσωμεθα, νομίζοντες σημειοδεδρᾶς ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας παραγραφὰς, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω καὶ τοῦδε ἡ παραλία, καθ' ὑπερπέπτωκεν τῶν ὀρεινῶν γραμμῶν, ὁμοίως εἰς οἰκεῖόν τι πόρας τελευτήσει τὸ τοῦ πόντου σῶμα, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἑφεξῆς. ἔστι οὖν ἀπὸ τοῦ ἱδροῦ σώματ@ τοῦ ἴστρου ἐπὶ δεξιᾶ ἔχοντι τὸν σωεχῆ παραλίαν, ἴστρος πολίχνιον ἐπὶ σταδίοις τριακοσίοις, μιλησίων λιμένα. εἶτα τόμις, ἔστορ πολίχνιον ἐπὶ διακοσίοις τριακοντα σταδίοις. εἶτα πόλις κάλατις ἐπὶ διακοσίοις ὀγδοήκοντα, ἄποικ@ ἡρακλεωτῶν ἀπόικ@. εἶτ' ἀπολλωνία, ἐπὶ χιλίοις τετρακοσίοις σταδίοις, ἄποικ@ μιλησίων.

τὸ πλέον

τὸ πλέον τοῦ λιτίσματος ἱδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, ὅπου ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἀφ' οὗ μάρκος λούκολλος, τὸν κολοσσὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ λαμπτηρολίῳ τῷ τοῦ ἀπόλλωνος, καλαμίδος ἔργον. ἐν δὲ μεταξὺ δὲ σταδίοις, τοῦ ἀρκαλλάτιδος εἰς ἀρμωνίαν, βιζώνη τὲ ὄση, ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος, ὑπὸ σεισμῶν, ὑφ' ἡφαίστου, καὶ ὀδμήστος μικρὸν ἄποικος, καὶ ναύλοχος μεσημβριανῶν πολίχνιον. εἶτα τὸ αἷμον ὄρος μέχρι τοῦ εὐξείνου θαλάσσης διήκον. εἶτα μεσημβρία μεγαρέων ἄποικος. πρότερον ἦ μελεβρία, οἷον μελὰ πολις, τοῦ κτίσαντος μέλα καλουμένου. τοῦ δὲ πόλεως βρίας καλουμένης θρακισί, ὡς καὶ ἡ τοῦ σήλυος πόλις σιλυβρία προσηγόρευται, ἥτις καὶ νῦν πολτοβρία ποτὲ ὠνομάζετο. εἶτ' ἀγχιάλη πολίχνιον ἀρμωνιατῶν, καὶ αὕτη ἀρμωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἔστι, κατὰ εἰρῆς ἄκρα, χωρίον δρυμενόν, ὥ ποτε ἡ λυσίμαχος ἐχρήσατο γαζοφυλακείῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τοῦ ἀρμωνίας ὑδὶ λιανίας, σταδίοι εἰσὶ περὶ τετρακισχιλίους καὶ τριακοσίους. ἐν δὲ τοῦτῳ μεταξὺ ἥτε θυνιὰς τῶν ἀρμωνιατῶν χώρα ἀγχιάλη, καὶ αὐτὴ ἀρμωνιατῶν, καὶ φθινόπολις ἡ καὶ δριάκη, σωσάπασα τῷ σαλμυδησσῷ. ἔστι δ' οὗτος ὅρμος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολύς, πρὸς νότον βορέας, σταδίων ὅσων ἑπτακοσίων, μέχρι λιανέως τὸ μῆκος. πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν ἀσῶν διαρπάζονται τῶν ὑποκειμένων, θρακίων ἐθνους. αἱ δὲ λιανέαι πρὸς τῷ σώματι τοῦ πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ δύσει πως προσεχές, τὸ δὲ τῇ ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα ὅσῳ ὀκτὼ σταδίων. τοπικῶς δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ βυζαντίων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ χαλκηδονίων, ὅπερ ὄντι τοῦ σώματος τοῦ εὐξείνου τὸ στόμα. πόσον τι γὰρ διέχει σταδίους, ἄκρα ὄντι ταῦτα σταδίου ποιοῦσα τὸν πορθμόν, εἶτα διίσταται ὑδὶ πλέον, καὶ ποιεῖ αὖ χεται τὴν προποντίδα. ἀφ' μὲν οὖν αἱ ἄκραι αἱ τὸ στόμα σταδίου ποιοῦσι, ὑδὶ τὸν ὑπὸ τῇ συκῇ καλούμενον λιμένα, σταδίοι τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι. ἐντεῦθεν δὲ ὑδὶ τὸ ἱερὸν τὸ βυζαντίων τριακόσιοι. ἔστι δὲ τὸ ἱερὸν προσεχὲς τῷ βυζαντίῳ τείχει, κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύσιν ὑδὶ σταδίους ἑξήκοντα, ἐοικὼς ἐλάφου κέρατι. εἰς γὰρ πλείστους κίζεται κόλπους ὡς ἂν ἐλάσσους πινὰς, εἰς οὓς ἐμπίπτουσα ἡ θαλαμὺς, ἁλίσκεται ῥᾳδίως, διά τε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ, καὶ τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χρῆσιν ἁλίσκεσθαι σφᾶς τὴν στενοχωρίαν. γίνεται δὲ τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς μαιώτισι,

Cuius maior muri portio, quadã in exilli condita insula est, ubi Apollinis sacellum existit. Quo ex loco M. Lucullus colossum extulit, & in Capitolio collocauit. fuit autem Apollinis statua, Calamidis opus. In medio autem Calatidis & Apollonię spacio Byzona iacet, maxima ex parte sui, terræ motibus absorpta. Inde Crulij, et Odessus Milesiorũ colonia. Et Naulochus, Mesembrianorum castellũ. Post ea mons Aemus, ad hoc usq; mare progrediens. Deinde Mesembria Megarensium colonia, quam antea Menebriam uocabant, uelut i Menapolis, id est Menæ ciuitas (eius enim ædificator Menas appellatur) Bria uerò sermone Thracio ciuitas nominatur: sicut & Selyos oppidum, Selymbria dicta est. Et sic Aenus quandoq; Poltiobria nominata erat. Deinceps Anchiala castellum, ab Apolloniatis conditum, quę & Apollonia dicebatur. Hoc in litore Cetirizis promontorium prominet, locus munitime ualidus, quo aliquando Lysimachus opum suarum thesauro & ęrario usus est. Rursus ex Apollonia ad Cyaneas insulas stad. sunt M & D. in eo autem interuallo Thynia Apolloniatarũ ager & Anchiala, eorundẽ ora & Phthinopolis & Andriaca, propinquę Salmydesso. Litus uerò hoc desertum est petrosum, importuosum ad aquilonis flamina latè patens et apertum, ad Cyaneas usq; longitudine stad. circiter D C C. Ad quodnam fragio eiecti, ab oppidanis, Thracia gente su perhabitante, spoliantur. Cyaneæ autem duę perexiguæ extant insulæ, altera in Europam, altera in Asiam uergens, freto disiunctæ, latitudinis stad. circiter XX. Tantundem à Byzantiorum, & Chalcedoniorum templo distantes, quod Euxini maris angustissimũ ostium est, cũ processeris hinc stad. X, promõtorium obuiat, fretum quinq; stad. angustãs: deinde dilatatur amplius, & Propontidis initium efficit. Ex eo promontorio, quod stad. quinq; angustum efficit fretum, ad portum nomine Ficulneum stadia quinq; & triginta intersunt. Hinc ad Byzãtiorũ cornu quinq: est autem cornu ad Byzantij mœnia propè spectans. sinus in occasum extensus ad stad. sexaginta, cornu ceruino perq; similis. nam in plures sinus perinde ac ramos quosdã scindit, in quos irruentes pelamides facile captantur. Id autem cùm earũ multitudine, tum ui & impellentis fluxus impetu, ut propter sinus angustissimos uel manib. cõprehendantur, Earũ generatio in Mæoticis paludib. fit,

inde

inde uerò paulatim erũpunt grege facto per os ipſum, ac propter litus Aſiaticum uſq; Trapezuntem ac Pharnaciam excurrũt. Hinc primùm earum uenatio exiſtit non copioſa admodum. Nondum enim conueniens eſt multitudo. ut uerò Sinope propius acceſſerint, ſpecioſior nimirum earum eſt piſcatio ſimul & ſalſamentaria. Poſtquam uerò Cyaneas trãſierint, & ex ripa Chalcedonia albicãs occurrit petra quædam, tantus beſtijs ipſis terror incutitur, ut è ueſtigio in ulteriorem conuertantur ripam. Quas cum præceps aquarum curſus corripiat, & innata locorum aptitudo maris fluxum ad Byzantium cornumq; Byzantij deflectat, & eo naturæ impetu propellat, copioſum Byzantinis populoq; Ro. ſuppeditat prouentum. At enim Chalcedonij in ulteriore propè conſiſtentes litore, in nullam eius ubertatis communionem accedunt, quoniam ad eorum portus, ne una quidem pelamis ſeſe applicat. Memoriæ proditum eſt, cum Byzantij conditores poſt ædificatam à Megarenſibus Chalcedonem Apollinis oraculum conſulerent, eis mandaſſe, ut contra cæcos habitationem locarent. Cæcos enim ideo Chalcedonios uocabat: quia cum prius ad ea loca nauigaſſent, omiſſa tam locuplete ripa, tenuiorem accepiſſent. Iam uſque Byzantium progreſsi ſumus illuſtriſsimam ſanè ciuitatem, ad nobiliora confinia propinqua & Iſtri ocio uicinam, ab eo flumine nauigationem planè demonſtrantem. Supra Byzantium uerò gens Aſtorum, id eſt ciuium iacet, in qua Calyba ciuitas eſt. eam Philippus Amyntæ filius, collectis de exercitu ignauiſsimis, habitandam conſtituit. Hæ igitur nationes memoratu dignę ſunt, quas Iſter & mõtes Illyrici Thracijq; terminant, maritimam Adriatici maris oram uniuerſam ab imo ſinu inchoatam comprehendentes, & ſiniſtram ponti plagam ab Iſtro flumine uſq; Byzantium. Reliqua ſunt de regione dicta mõtana in auſtrum ſpectãtia, quæq; his ſubiacẽt ordine loca, in quibus eſt Græcia, & cõtigua uſq; in mõtes protẽta barbaries. Hecatæus itaq; Mileſius hæc de Pelopõneſo ſcripta prodidit, eam prius q; Græci incolerent, à Barbaris habitatam extitiſſe. Itidem ferè & Græcia uniuerſa priſcis temporibus Barbararum nationum habitatio fuerat. In quam ductus eſt rationem per ea quæ memoriæ prodita fuerant, Pelops quidẽ ex Phrygia, ducto ſecum populo, ab ſe Peloponneſo nomen indidit,

ἰσχύσαν δὲ μικρόν, ἐκπίπτει δ' ἀπὸ τοῦ στόματος ἀγελαδόν, καὶ φορεῖται παρὰ τὴν ἀσιανὴν πίονα μέχρι τραπεζοῦντος καὶ φαρνακίας. γίνεται δὲ πρότερον σωίσασθαι συμβαίνει τὴν θήραν. οὐ πολλὴ δ' ὄψις. οὐ γὰρ πω τὸ πλῆθος ἔχει μέγεθος. εἰς δὲ σινώπην πλέουσα, ὡραιοτέρα πρός τε τὴν θήραν καὶ τὴν παρασκευὴν ὄψις. ἐπὰν δὲ ἤδη σωάψῃ τοὺς κυανέας, καὶ παραλλάξῃ ταύτας, ἐπὶ χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς, λόγχη τις πέτρα προσίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥστ' αὖθις εἰς τὴν πέραιαν τρέπεσθαι. παραλαβὼν δ' ὁ γίνεται ῥοῦς ἅμα καὶ τὸν τόπον σύφωνον ὄντων, πρὸς τὸν τοῦ εὐξείνου θαλάττης, ὠθεῖ τὸ βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ λιμένα τετράφθαι φυσικῶς, σωρεύεται δὲ λύρα, καὶ παρέχει τοῖς βυζαντίοις καὶ τοῖς δήμοις τῶν ῥωμαίων, πρόσοδον ἀξιόλογον. χαλκηδόνιοι δ' ὠθοῦνται πέραιαν ἱδρυμένοι πλησίον, οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, διὰ τὸ μὴ πλησιάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν, τὴν πλημμύραν, ἣ δὴ καὶ τὸν ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασι τὸ βυζάντιον ὕστερον μετὰ τὸν ὑπὸ μεγαρέων χαλκηδόνα κτίσιν, χρησηριαζομένοις, προστάξαι ποιήσασθαι τὴν ἵδρυσιν, ἀπεγναπτῶν τῶν τυφλῶν. τυφλοὺς καλέσαντα τοὺς χαλκηδονίους, ὅτι πρότερον πλεύσαντας εἰς οὗ τόπους ἀφέντας τὴν πόλιν, κατασχεῖν, τοσοῦτον πλοῦν ἔχουσαν, εἵλοντο τὴν λυπροτέραν. μέχρι μὲν δὴ βυζαντίου πεπλεύκαμεν. ἐπεὶ δ' ἡ πόλις ὠθουμένη πλησιάζουσα μᾶλλόν τοῖς στόμασι, εἰς γνωσιμώτερον πόρον ἀπὸ τοῦ ἴστρου τὸν παράπλουν τελοῦντα ἀπέφαινεν. ὑποδείκνυται δὲ τοῦ βυζαντίου τὸ πρῶτον ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις καλύβη φίλιππον τοῦ ἀμύντου, τοῦ πονηροτάτους ἐνταῦθα ἱδρύσαντος. τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τοῖς ἴστρῳ καὶ τοῖς ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ θρᾳκίοις, ταῦτ' ἔστιν ὧν ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν κατὰ μέσον τοῦ πόντου λεγομένην ἀπὸ ἴστρου ποταμοῦ μέχρι βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ἔστι τὰ νότια μέρη λεχθείσης ὀρεινῆς, καὶ ἑξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία, ἐν οἷς ἔστιν ἡ ἑλλὰς καὶ ἡ πρόσεχὴς βάρβαρος, μέχρι τῶν ὀρῶν. ἑκάτερα μὲν οὖν ὁ μιλήσιος πόλις τελοποννήσου φησίν, ὅτι πρὸ τῶν ἑλλήνων ᾤκησαν αὐτὴν βάρβαροι. χεῖλον δέ τι καὶ ἡ σύμπασα ἑλλὰς κατοικίαι βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζομένοις, τῶν μνημονευομένων. πέλοπος μὲν ἐκ φρυγίας ἐπαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν πελοπόννησον,

λαοῦ

Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου ἀρχόντων τε καὶ κώνων καὶ Πελασγῶν, καὶ Λελέγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, κατανεμηθέντα τὰ γῦν τοῦ ἰσθμοῦ, καὶ τὰ ἐκτός. τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θρᾷκες ἔσχον· τὴν δὲ Φωκίδα τὴν αὐλίδα, Τηρεύς. τὴν δὲ Καδμείαν, οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες. αὐτὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν, Ἄονες καὶ Τέμβικες, καὶ Ὕαντες. ὡς δὲ Πίνδαρος φησίν·

Ἦν ὅτε Ὗας Βοιώτιον ἔθνος ἔνεπεν.

Καὶ ἐκ τῶν ὀνομάτων δὲ γνίοις τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Αἴκροψ, καὶ Κόδρος, καὶ Αἴκλος, καὶ Κόθος, καὶ Δρύμας, καὶ Κρεινακός. οἱ δὲ Θρᾴκες καὶ Ἰλλυριοὶ, καὶ Ἠπειρῶται, καὶ μέχρι νῦν γε πλινθεύουσιν. ἔτι μὴν τοῦτο μᾶλλον πρόδηλον, ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ ἔτι καὶ παρόντι ἑλλάδος ἀναπλέκτου οὔσης, τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι, μακεδονίαν μὲν Θρᾴκες καί τινα μέρη Θετταλίας. ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας ἄνω, Θεσπρωτοί, καὶ Ἀμφίλοχοι, καὶ Μολοττοί, καὶ Ἀθαμᾶνες Ἠπειρωτικὰ ἔθνη. περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἴρηται. οὓς δὲ Λέλεγας τινὲς μὲν οὐ ταὐτὸν καρσὶν εἰκάζουσιν. οἱ δὲ σωροίκους μόνον καὶ συσσιτίους. διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ, Λελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας. πολλαχοῦ δὲ καὶ λαφίας τάφους Λελέγων καὶ δρύμματα δρῦμα, λελεγία καλούμενα, ἃ τε νῦν Ἰωνία λεγομένη πᾶσα ὑπὸ καρῶν ᾠκεῖτο καὶ Λελέγων. ἐκβαλόντων δὲ τούτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον. ἔτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἑλόντες, ἐξήλασαν τοὺς Λέλεγας· ἐπὶ δὲ πόδι τὴν σίγλιον τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν σατνιόεντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς καρσὶ νομίζειται σημεῖον· ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκπαλαιοῦ, καὶ οἱ ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησί, τὸ μὲν ἔχειν αὐτοὺς κουρίτας, τὸ δὲ πρὸς ἑσπέριον Λέλεγας, εἶτα τηλεβόας. ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν, οὓς νῦν Λοκροὺς, Λέλεγας καλεῖ. καταχεῖν δὲ τὴν Βοιωτίαν αὐτοὺς φησίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀποντίων καὶ Μεγαρέων. ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονα τινὰ Λέλεγα ὀνομάζει. τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν. τοὺς δὲ παῖδας αὐτοῦ καὶ εἴκοσι τηλεβόας, ὧν τινας οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα, μάλιστα δ' ἂν τις ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι·

Ἦ τοι γὰρ Λοκρὸς Λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
Τοὺς ῥὰ ποτε Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς

Danai uerò ab Aegypto profecti, Dryopes & Caucones & Pelasgi & Leleges, & alij id genus, terras intra isthmum & extra partiuerunt. Agrum Atticum uenientes cum Eumolpo, Thraces tenucre: Aulidē uerò terræ Phocidis Tereus. Cadmeam autem, aduecti cum Cadmo Phœnices. Ipsam uerò Bœotiam Aones ac Tēbices & Hyantes. Pyndarus aūt ait,

Fuit tempus quo Hyas Bœotiam gentem gubernabat.

Ex aliquorum quoq; uocabulis barbaricum ipsum manifestat, ut sunt Cecrops, Codrus, Aeclus, Cothos, Drymas, Crinanus. Thraces uerò & Illyrij & Epirotæ ad hos usque annos in laterib. insident, quanquā lōgè magis antea quàm nunc ubi contradicebat nullus, & in præsentia magnam Græciæ partē Barbarorum natio habitat: Thraces quidē Macedoniā, et pleraſq; Thessaliæ partes: Acarnaniā uerò et Aetoliā superiorē Thesproti, Asopei, Amphilochi, Molossi, Athamanes gentes Epiroticæ. De Pelasgis igitur abūdè dictū est. Leleges uerò sunt nōnulli qui eosdē illos & Cares arbitrentur, alij finitimos solū, cōciuesq; atq; commilitones. Quocirca in Milesiorum agro habitationes quædā Lelegū nominantur, frequētibusq; in locis Cariæ & sepulchra Lelegū & munimēta deserta, Lelegia appellata mōstrant. Quæq; nunc Ionia dicitur, totam eam Cares & Leleges incolebāt: qs cum Iones expulissent, ipsi regionē occuparūt. Etiam ueteres illi Troiā expugnauerūt, Lelegas è locis Sidę & Pedaso & Satnioenti fluuio uicinis eiecerūt. Quòd aūt isti Barbari fuerint, uel hinc signū putandum est, quod Caribpariter cōgregati fuere. Quòd autē & cum eis, per se errabūdi antiquis temporibus fuerint, declarāt Aristotelis Politiæ. Nam in Acarnanum politia, quandā (inquit) Acarnanię partem Curetes habent: spectantē uerò in occasum plagam, Leleges tenent: reliquā indē Teleboæ. In Aetolorū politia is nūc Locros Legas uocat, à quibus & Bœotiā occupatam fuisse dicit. Similiter & in Opontiorū & Megarensiū politia testat. Atenim in Leucadiorū politia quempiā indigenā & aboriginem, Legē nominat, cuius ex filia nepotem nūcupat Teleboā. E' quo duos & XX liberos Telebo as procreatos inquit: ex his nonnulli Leucadem habitasse tradūtur. Hesiodo maximè fidē adhibendā esse cōtenderim, qui Lelegum populorū ducē fuisse Locrum asserit. Quos Saturnius Iuppiter immortalia sapiēs cōsilia,

è Deo-

è Deucalionis tellure delectos uagos exhibu it. Vis enim ipsa uocabuli significare, ut cen seo, uidetur plerosque temporibus antiquis delectos promiscuos fuisse, cum eorum nacio deficeret. Hęc sanè aliquis & de Cauconibus dicere posset, qui cum antea pluribus in locis habitarent, nusquam nunc existunt. Superioribus itaq; seculis cum gentes permultæ, licet exiguæ & ignobiles essent, tamen uirorum excellentia, cum per se sua tenerent imperia, earum terminos distinguere, non magnæ profectò difficultatis erat. Nunc autem deserto & plurimum uastato solo, uicisq; & urbibus deletis, si omnem pro uiribus adhibueris curam ac diligentiam, nihil sanè proficies, propter locorum ignobilitatem & uastitatem: quæ dudũ inchoata, necdũ hac etiã ætate cessauit multis in partibus, propter populorũ rebelliones, quibus Romani cum exercitibus incubuerũt, & habitatoribus ab illis instituti sunt domini. Septuaginta igitur Epirotarum urbes à Paulo Aemylio Imperatore funditus euersas esse, author est Polybius, uictis Macedonib. & Perse Rege superato. E quibus maximum numerum Molossorũ extitisse nimirũ mortaliũ C & L millia in seruitutem redacta. Attamen aggrediemur, & quoad descriptioni conuenit, et nobis adire licet, singula percurremus. Ab oraq; Ionij sinus maritima captabimus initium, in quam quidem Adriæ nauigatio terminatur. Eius primæ partes sunt Epidãnus, siue Dyrrachium, & Apollonia. Ex Apollonia in Macedoniã, Egnatia in orientem uia est, quam per millia passuum mensi sunt, lapideasq; columellas, usq; Cypselum & Hebrum amnem mil. pass. D atq; XXXV. Computatis uerò per singula millia stadijs octo, stadiorum erunt millia III CC & LXXX. Adiungit Polybius unicuiq; stad. diplethrum, id est iugera duo, quæ stad. pars tertia est. Vnde adijcienda sunt stad. C. LXXVIII et tertia stad. pars milliariorum numero. Contigit autem ab Apollonia & Epidãno siue Dyrrhachio promotos ex æquali distantia eandem in uiam incidere. Tota quidem uocatur Egnatia. Prior quidem ex Candauia nominatur, qui mons est Illyrici, per Lychnidium urbẽ & Pylonis locum, qui in uia ipsa Illyricum Macedoniamq; disterminat. Illinc uerò prope Barnuntem per Heracleam atq; Lincistas, & Eordos ad Edessam & Pellam usq; Thessalonicam itur. Hæc autem (ut Polybius scribit) C C L X V I I milliaria sunt.

λικῶν ἐκ γαίης ἀλίτας πόρε δουκαλίων Θ.

Τῇ γὰρ ἐτυμολογίᾳ τὸ λικῶν γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μιγάδας, αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ, καὶ σχεδὸν τὸ ἐκλελοιπέναι τὸ γένος. ἄπορ ἄν τις καὶ περὶ Καυκώνων λέγοι νῦν, οὐδαμοῦ ὄντων, πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατῳκισμένων. πρότερον μὲν οὖν καὶ πόρρω μικρῶν καὶ πολλῶν Ⓒ ἀσθενῶν ὄντων ἔθνῶν, ὅμως σχεδὸν τὴν δύναμιν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι ἴσχυσφᾶς, οὐ πάνυ ῥᾴδιον χαλεπὸν σχεδὸν λαβεῖν τοὺς ὅρους αὐτῶν. νῦν δ' ἐρήμου τὴν πλείστης χώρας γεγενημένης, καὶ τῶν κατοικιῶν, καὶ μάλιστα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δικαίως τις ἀκριβοῖτο ταῦτα, σπουδὴν οὐ ποιοίη χρήσιμον, σχεδὸν τὴν ἀσθένειαν καὶ τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν ὃς ἐκ πολλοῦ χρόνου λαβὼν τὴν ἀρχὴν, οὐδὲ νῦν πω πέπαυται ἴσχυ πολλὰ μέρη, σχεδὸν τὰς ἀρχαιότητας. ἀλλ' ἐν σταυροπεδίου σὺν αὐτοῖς ῥωμαίοις τοῖς οἴκοις, κατασταθέντες ὑπ' αὐτῶν διῳκήσαν. τῶν δ' οὖν ἠπειρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις πολύβιος φησὶν αὐτοὺς ψαι πᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, μετὰ τὴν μακεδόνων καὶ πρόσθεν κατάλυσιν. μολοσσῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας. ὥστε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἀχθῆναι δουλεύσοντας. ὅμως δ' οὖν ἐγχειρήσομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει, καὶ ἡμῖν ἐξικνεῖται ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ κατὰ ἰόνιον κόλπον παραλίας. αὕτη δ' ὅση εἰς ἡμᾶς ὁ ἔκπλους ὁ ἐκ τοῦ ἀδρίου τελευτᾷ. ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ ἐπίδαμνον καὶ ἀπολλωνίαν ὅσον. ἐκ δὲ τῆς ἀπολλωνίας εἰς μακεδονίαν ἡ ἰγνατία ὅση ὁδὸς πεζῇ ἐω βεβηματισμένη σχεδὸν μίλιον, καὶ κατεσκλωμένη μέχρι κυψέλου καὶ ἕβρου ποταμοῦ. μιλίων δ' ὄντων τριακοσίων καὶ ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα ὥστε. λογιζομένῳ δὲ ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκτασταδίου, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς σχεδὸν ἑκατόν· ὡς δὲ πολύβιος πεπεισμένος τῷ ὀκτασταδίῳ σλίπλεθρον, ὅ ὅσον τρίτον σταδίου, πολὺ ἔτι πλέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, καὶ τρίτον τοῦ νῦν μιλίου ἀριθμός. συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου σχεδὸν ἁμάτος συμπεσεῖν εἰς τὰ αὐτὰ ὁδὸν. τούς τ' ἐκ τῆς ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα ἰγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἀπὸ ταυτισταὶ λαουΐας λέγεται, ὄρους ἰλλυρικοῦ σχεδὸν λυχνιδίου πόλεως καὶ πυλῶνος Θ, τόπου ὁρίζοντος γὰρ τῇ ὁδῷ τὴν τε ἰλλυρίδα καὶ τὴν μακεδονίαν. ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ πρὸς βαρνοῦντα σχεδὸν ἡρακλείας, διὰ λυγκιστῶν, διὰ ἐορδῶν, εἰς ἔδεσσαν Ⓒ πέλλαν μέχρι θεσσαλονικείας. μίλια δ' ὅσα, φησὶ πολύβιος, ταῦτα σχεδὸν ἑξήκοντα ἑπτά.

ταύτην

ταύτῃ δὴ τῇ ὁδῷ ἐπὶ τὴν πόρι τὴν ἐπίδα
μνον καὶ τὴν ἀκρλλωνίαν τόπων ἰοῦσιν, ἐν δὲ
ξιᾷ μὲν ἔστι τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, ἐλυζόμενα
ὑφ' σικελικῷ πελάγει, μέχρι τοῦ ἀμβρακια
κοῦ κόλπου. ἐν ἀρισερᾷ δ' τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ ἰλλυ
ρίδων, ἃ προδιήλθομεν, ἡ τὰ ἔθνη τὰ παροι
κοῦντα μέχρι μακεδονίας καὶ παιόνων. εἶτα
ἀπὸ μὲν ἀμβρακιακοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐ-
φεξῆς πρὸς ἕω, τὰ αὐτοπαρήκοντα τῇ πελο-
ποννήσῳ, τὸ ἑλλάδες ὀνομ. εἶτ' ἐκπίπτει τὸ αἰ-
γαίου πέλαγος, ἀπολιπόντα γὰρ δεξιᾷ τὴν
πελοπόννησον ὅλην. ἀπὸ δ' ἡ ἀρχῆς τῶν μακε
δονικῶν ἐθνῶν, ἡ τῶν παιονικῶν μέχρι στρυμό
νος ποταμοῦ, μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ παίο-
νες, καί τινες τῶν ὀρεινῶν θρακῶν. τὰ δὲ πέ-
ραν στρυμόνος ἤδη, μέχρι τοῦ πόντικοῦ στόμα
τος καὶ τοῦ αἵμου, πάντα θρακῶν ὄντι, πλὴν
τῶν παραλίας. αὗται δ' ὑφ' ἑλλήνων οἰκεῖνται,
τῶν μὲν ἐπὶ τῇ προποντίδι ἱδρυμένων, τῶν δὲ
ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον καὶ αἰγαῖον. τὸ δ' αἰγαῖον πέλαγος, δύο
κλύζει πλευρὰς τῆς ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἕω
βλέπουσαν, τείνουσαν ἀπὸ τοῦ ζωστοῦ πρὸς
τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ θεσ
σαλονικείας μακεδονικῆς πόλεως, ἣν νῦν μά-
λιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον
τὴν μακεδονικὴν ἀπὸ θεσσαλονικείας μέχρι
στρυμόνος. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ στρυμόνος μέ
χρι νέσου τῆς μακεδονίας προσνέμουσιν. ἐπει-
δὴ φίλιππος ἐπηυξήσατο διαφορόντως πε
ρὶ ταῦτα τὰ χωρία, ὥστ' ἐξιδιώσασθαι, καὶ
τειχίσασθαι πρόσοδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλ
λων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ
τοιμίου μέχρι πελοποννήσου, τὸ μυρτῷον ὀνο
μαζόμενον πέλαγος καὶ λιβυκὸν, σὺν τοῖς
κόλποις μέχρι τοῦ σικελικοῦ. ὅπερ δὲ καὶ τὸ
ἀμβρακικὸν καὶ κορινθιακὸν καὶ κρισαῖον
κατηρεῖ κόλπον. τῶν μὲν οὖν ἠπειρωτῶν ἔθ-
νη φασὶν εἶναι θεόπομπον τεττάρεσι καὶδέκα.
τούτων δ' γνωριμώτατοι, χάονες, καὶ μο
λοσσοί, διὰ τὸ αἴτιοι ποτε πάσης τῆς ἠπειρω
τικῆς, πρότερον μὲν χάονες, ὕστερον δὲ μο
λοσσοὺς, οἱ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασι
λέων, ὧν πλέον ἠυξήθησαν. τῶν γὰρ αἰακι
δῶν ἦσαν, καὶ διὰ τὸ παρὰ τούτοις εἶναι τὸ
τῆς δωδώνης μαντεῖον, παλαιόν τε καὶ ὀνο-
μαστόν. χάονες μὲν οὖν καὶ θεσπρωτοί, καὶ
ἐπὶ τούτους ἐφεξῆς κασσωπαῖοι, καὶ οὗτοι
δ' εἰσὶ θεσπρωτοί, τὴν δὲ τῶν κεραυνίων ὀ-
ρῶν, μέχρι τοῦ ἀμβρακιακοῦ κόλπου παρα-
ίαν νέμονται, χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες.
τὸ πλοῦς δὲ τῶν χαόνων ἀρξαμένῳ πρὸς ἀ-
νατολὰς ἥλιον, καὶ πρὸς τὸν ἀμβρακιακὸν
κόλπον καὶ τὸν κορινθιακὸν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι

Quam permeantibus uiam circa Dyrrhachi
um uel Epidamnum & Apolloniã, dextror-
sum gentes iacent Epiroticæ, quas mare Sicu
lum alluit usq; ad sinũ Ambracium. A' læua
uerò mõtes regionis Illyricæ, quos antea per-
currimus, & gẽtes accolæ quoad in Macedo
niam Pæonesq; peruenerís. A' sinu deinceps
Ambracio plaga in orientem uergens è re-
gione Peloponnesi perueniens, ad Græciam
pertinet. Dehinc Aegeũ exciditpelagus, dex
tera ex parte totã relinquens Pelopõnesum.
Ab Macedonicarũ aũt gentiũ atq; Pæonica-
rũ exordio usq; ad Strymonem fluuium Ma-
cedones ac Pæones habitãt, & Thracũ mon-
tanorũ aliqui. Trans amnem Strymonẽ uerò
usq; ad Ponticũ ostium atq; Aemum montẽ,
cuncta sunt Thracum, excepto litore, quod
Græci tenent, quidam sanè in Propontide si-
ti, plericq; uerò ad Hellespontũ aut sinum Me
lanon id est nigrũ. Alij uerò super Aegeo pe
lago. Cæterũ Aegeũ pelagus duo alluit Grę-
ciæ latera, alterum in orientem prospectans,
extensum uerò à Sunio ad Arcton usque ad
Thermæum sinũ, atq; Thessalonicã oppidũ
Macedonicum, quæ supra cæteras huius æta
tis urbes eximia ciuilitate floret. Alterũ uerò
Macedonicũ à Thessalonica ad meridiẽ por
rectum usq; ad Strymonẽ. Plericq; autem totã
ab Strymone usq; ad Nestũ, plagã, Macedo-
niæ attribuunt. Quoniã Philippus eximio ca
ptus est studio, ut hęc sibi loca uẽdicaret, ma-
ximaq; ex metallis, & reliqua locorum uber-
tate uectigalia constituit. E' Sunio uerò usq;
ad Peloponnesum Myrtoum & Creticum &
Libycum pelagus est, cum sinibus usq; ad Si
culum. Hoc uerò & Ambracium & Co rin-
thiacum & Crisæum sinum complet. Theo-
pompus XIIII Epirotarum gẽtes esse refert,
è quibus celebratissimæ sunt Chaoneset Mo
lossi: quippe qui totius Epiroticæ terrę quan
doque regnum tenuere. Prius quidem Chao
nes, posterius uerò Molossi, qui quidem pro
pter regum cognationẽ magis ac magis am-
plificati fuerant. nam ex Aeacidarũ sanguine
prognati sunt. Accedit quod penes illos Do
donæ uetus ac nobile uigebat oraculũ. Chao
nes igitur ac Thesproti, deinde Cassiopẽses,
qui & ipsi Thesproti sunt, ipsa à Ceraunijs
montibus usq; ad sinum Ambracium mari-
tima fruuntur ora, agro sanè ubertate fœli-
ce. Quòd si nauigare incipias à Chaonibus
in orientem solem ac sinum Ambracium at-
que Corinthiacum, adeò ut dextera quidem

Ausonium habeas pelagus, lęua autem Epirum, cursus est stadiorũ mille & trecentorum à montib. Ceraunijs ad Ambracij sinus os. In hoc quidem interuallo Panormus est portus, intra Ceraunios mõtes amplissimus, & post illũ Orchimus portus alius, ad quem promõtoria Corcyræ in occasum uergẽtia opposita iacẽt. Alius itẽ Cassiopa ex quo usq; Brundusium stad. intersunt mille & DCC. totidẽq; ab altero Cassiopæ promontorio in austrũ spectante usq; Tarentũ, quod Phalacrũ, id est caluum appellãt. Post Orchimũ autem extat Posidium ac Buthrotum in portus ore conditũ, quem Cœnosum appellãt. Locus est peninsulæ & Cherronesi formam habens, Romanis frequens accolis. Sunt & Sybota insulæ perexiguæ paulisper ab cõtinẽti terra disiũctę, ad orientale, pmontoriũ Corcyræ Leucimmãsitę. Sunt & alię pręternauigãtib. insulę perexiles haud memoratu dignæ. Inde prominens solũ nomine Chimeriũ, dulcisq; portus, quẽ intrat amnis Acherõ, ex Acherusia palude, pfluens, cõpluraq; suscipiẽs flumina, quibus sinus ipse dulcis efficit. Propè labitur Thymiathis. Super hũc sinũ iacet ciuitas, nunc quidẽ Cichyrus dicta, quondã autem Ephyra, quã Thesproti cõdidere. Penes Buthrotum uerò est Phœnice. Nõ lõgè uerò à Cichyro pusilla ciuitas iacet Bucchetiũ, Cassiopensium opus haud procul à mari, & Elatria & Pãdosia, et Batię in mediterranea, cæterũ illarũ ager usq; ad sinũ pertinet. Secundũ dulcem portũ aũt duo alij deinceps portus existũt, unus quidẽ propior ac minor nomine Comarus isthmũ stad. sexaginta efficiens ad Ambraciũ sinũ atq; Nicopolin, quam urbem Cæsar Augustus ædificauit. Alter procul magis & amplior & præstantior prope sinus ipsius ostium distans à Nicopoli XII stad. interuallo. Deinceps est ostium Ambracij sinus. Huius etenim sinus ostiũ ipsum paulo quàm stad. IIII maius est: circuitus stad. CCC amplectit, optima omni ex parte eius statio. Ingredientibus occurrũt à dextra habitãtes ex Grecis Acarnanes, et Apollinis Actij templũ, q̃dã in tumulo ad ostiũ eminẽs, cui cãpus subiacet lucũ habẽs. Sunt & naualia in quib. Cęsar undeuiginti naues, decimarum nomine reposuit, ab uno remorum ordine usque deciremes adiungens. Memoria quoque proditum est, & nauale & naues incendio prorsus extinctas esse. Sinistra uerò Nicopolis est, & Epirotarũ colonia Cassiopæi usq; in intima sinus Ambracij,

τὸ αὐσόνιον πέλαγος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ πλοῦν ἤπειρον εἰσὶ χίλιοι καὶ τριακόσιοι στάδιοι, ἀπὸ δὲ Λιβρανίου, οὗ τὸ στόμα τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν τούτῳ δ' ὅρμος ἐστὶ σταδίων πέντε λιμένι τε καὶ μέγας, ἐν μέσοις τοῖς κεραυνίοις ὄρεσι. καὶ μετὰ τοῦτο ὄγχιμος ἄλλος, καθ' ὃν τὰ λυσμικὰ ἄκρα τῆς Λιβρκυραίας αὐτίκειται. καὶ πάλιν ἄλλος, ἀφ' οὗ ὠθεῖ βραχύτερον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι. οἱ δ' ἴσοι καὶ ὧδε τἀφάντα ἀπὸ ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς καισσιόπης, ὃ καλοῦσι φαλακρόν. μετὰ δὲ ὄγχιμον, ποσίδιον, καὶ βουθρωτόν, ὧδε πως σύματα τοῦ καλουμένου πηλώδους λιμένος, ἰδρυμένον γὰρ τόπῳ χερρονησίζοντι, ἐποίκους ἔχον ῥωμαίους, καὶ τὰ σύβοτα. εἰσὶ δὲ νησίδες τὰ σύβοτα, τῆς μὲν ἠπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ δὲ τὸ ἑῷον ἄκρον τῆς Λιβρκυραίας πλοῦν λοιπὸν ἡμίμιλιον κέιμεναι. καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ πελάγει παράπλων νησίδες εἰσὶν, οὐκ ἄξιαι μνήμης. ἔπειτα ἄκρα χειμέριον, καὶ γλυκὺς λιμήν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐκ τῆς ἀχερουσίας λίμνης, καὶ διὰ χέρσου πλείους ποταμοὺς, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· ῥεῖ δὲ καὶ ὁ θυμίαθις πλησίον. ὑποδέκεται δὲ τοῦτον μὲν τὸν κόλπον κίχυρος ἡ πρότερον ἐφύρα πόλις θεσπρωτῶν. τὸ δὲ κατὰ βουθρωτὸν ἡ φοινίκη. ἐγγὺς δὲ τῆς κιχύρου πλίχνιον βουχάσιον, κατοπαίων μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης ὄν. καὶ ἐλάτεια, καὶ πανδοσία, καὶ βάτραι ἐν μεσογαίᾳ. καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου. μετὰ δὲ γλυκὺν λιμένα, ἐφεξῆς εἰσὶ δύο ἄλλοι λιμένες ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων κώμης, ὁ θμὸν ποιῶν ἑξήκοντα σταδίων πρὸς τὸν ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ τὸ τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος κτίσμα, τὴν νικόπολιν. ὁ δὲ ἀπώτερος καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, πλησίον τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, δέχων τῆς νικοπόλεως, ὅσον δώδεκα σταδίους. ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου. τούτου δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα, μικρῷ τοῦ τετραστάδιον μεῖζον· ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, σύμμετρος ὁ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τοῖς μὲν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέουσι τὴν ἑλλάδα, ἀκαρνᾶνες. ἐν δεξιῷ τοῦ ἀκτίου ἀπόλλωνος ἐν τῷδε ὄντι. πλησίον τοῦ στόματος λόφος τις, ἐφ' ᾧ ὁ νεὼς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πέδον ἄλσος ἔχον, καὶ νεώρια, ἐν οἷς αὐτοῦ καίσαρ τὴν δεκαίαν ἀκροθίνιον, ἀπὸ μονήρους μέχρι δεκήρους. ὑπὸ πυρὸς δ' ἁφθῆναι καὶ οἱ νεόσιοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ νικόπολις, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν οἱ κασσιοπαῖοι μέχρι τοῦ κατὰ ἀμβρακίαν

ὑποδέκεται

ὑποκεῖται δὲ αὐτῇ τοῦ μυχοῦ μικρόν, τόλγου τοῦ κυψέλου κτίσμα. παραῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁ ἀρατθος ποταμός, αὐάπλεως ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν, ὀλίγων σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ σύμφης ὄρους, καὶ ἀπὸ παρωρείας. ἐντύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἡ πόλις αὕτη διαφόροντος. τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἔσχηκεν ὁ νόλπος. μάλιστα δ' ἐνόσμησεν αὐτὴν πύῤῥος, βασιλείᾳ χρησάμενος τόπῳ. μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν συνεχέσι πολέμοις, διὰ τὴν ἀπείθειαν, ὥστε τοτὲ μὲν ταῖς ὁ σεβασὸς ὁρῶν ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πόλεις, εἰς μίαν συνῴκισε τὴν ἐπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν νικόπολιν ἐν τῷ νόλπῳ τούτῳ. ἐπάλεσε δ' ἐπώνυμον ἡ νίκης, ἣν κατεναυμάχησεν αὐτόθι περὶ τοῦ σώματος τοῦ νόλπου, καὶ τὴν ἀγυπτίων βασιλίσσαν κλεοπάτραν, παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτή. ἡ μὲν οὖν νικόπολις διανθρωπεῖ, καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν. χώραν τε ἔχουσα πολλὴν, καὶ τὴν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον. τότε κατασκαφεῖσα τέμενος ἐν τῷ πρὸς εἴω τὸ μὲν εἰς τὴν ἀγῶνα τὴν ποντετηκυῖαν, ἐν ἄλσει ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ ὑποκειμένῳ τοῦ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τοῦ ἀπόλλωνος. ἀφ' οὗ λείπεται δ' ὁ ἀγὼν ὀλύμπιος τὰ ἄκτια, ἱερὸς τοῦ ἀκτίου ἀπόλλωνος. τὴν δ' ὧν μέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι πολιπόλιοι ἡ νικοπόλεως εἰσίν. ἦγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ ἄκτια, τῷ θεῷ, στεφανίτης ἀγὼν ὑπὸ τῶν πολοίκων, νῦν δ' ὑπὸ τῶν ῥωμαίων. ἐφορος μὲν οὖν φησὶν τὸν ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν ὑπόνοιαν τὴν τῆς θήβας στρατείαν, παρακληθέντα ὑπὸ διομήδους, συνελθεῖν εἰς αἰτωλίαν αὐτῷ, καὶ συγκατακτήσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν ἀκαρνανίαν. καλοῦντος δ' αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ προϊκὸς πόλεμον ἀγαμέμνονος, τὸν μὲν διομήδη προβυθμῖσαι, τὸν δ' ἀλκμαίωνα μείναντα ἐν τῇ ἀκαρνανίᾳ, τὸ ἄργος κτίσαι. καλέσαι δ' ἀμφιλοχικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελφοῦ. ἵναχον δὲ τὸν διὰ τῆς χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν νόλπον, ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ τὴν ἀργείαν προσαγορεῦσαι. θουκυδίδης δέ φησιν αὐτὸν ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ τροίας ἐπάνοδον, πλανᾶσθαι τοῖς ἐν ἄργει, παρελθεῖν εἰς τὴν ἀκαρνανίαν. διαδεξάμενον δὲ τὴν τ' ἀδελφοῦ διανασσείαν, κτίσαι τ' πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ, ἀπειρῶται δ' εἰσὶ καὶ

cui supereminet paulisper à sinu distans Tolgus, cuius memoriã Cypselus struxit. Præter eam labitur Aratthus fluuius, per quẽ à mari ad ipsam Tolgũ paucis admodũ stad. aduersa nauigat aqua. Orit autẽ ex mõte Stympheo ab illius radice. Hæc autẽ ciuitas superiori tẽpore eximia fortuna enituit: ex ea igitur sinus ipse cognomẽ assecutus est. Maximũ ei Pyrrhus attulit adiumentũ, cum eo loco pro regali sede uteretur. Macedones autem ac Romani postea, & hanc & alias ob eorum rebellionẽ assiduis bellorũ laboríb. exhausérũt. Eam ob rem Cæsar Aug. demũ cũ destitutas admodum animaduerteret, cũctas in eo sinu ad unius habitationẽ cõgregauit. Eiq; ipse uocabulũ indidit, Nicopolin, id est uictoriæ ciuitatem: & suæ uictoriæ cognomẽ imposuit, in qua M. Antoniũ ante sinus illius ostiũ nauali prælio, simul & Aegypti reginã Cleopatrã superarat. nam & ipsa huic certamini præsens interfuit. Ipsa igitur Nicopolis egregia incolarũ multitudine abundãs, amplificatur in dies, latos fines habens, & hostilib. ornata spolijs. Habetq; in oppido suburbio templũ magnificè extructũ. Est & lucus gymnasio, stadioq; ad quinquẽnale ludorũ certamen apparatus, sacerq; luco supernè tumulus imminet dedicatus Apollini. Instar autẽ Olympiorũ, ludi Actij designantur, Actio Apollini cõsecrati, eorũ curæ Lacedæmonij præfecti sunt. Reliqui uici & circũhabitata loca, Nicopoleos iuri attributa sunt. Actia quoq; ipsi Deo prius, & à finitimis agebantur, & certantib, coronæ proponebantur, hac aũt ætate Cæsar Augustus honorificentius edidit. Secundũ Ambraciã Argos extat Amphilochiũ, quod Alcmæõ, eiusq; liberi cõdidere. Cõstat enim Alcmæonem (ut author est Ephorus) post Epigonorum aduersus Thebas expeditionẽ, ab Diomede in Aetoliã ad eius auxiliũ accersitum aduentasse. Et eius ope illũ hãc simul & Acarnaniã in potestatẽ redegisse. Cæterũ cũ postea illos ad bellũ Troianũ Agamẽnon accerseret, ad id ꝓficiscẽte Diomede, Alcmæonẽ in Acarnania mãsisse, & Argos ędificasse, ipsumq; à fratris nomine Amphilochiũ uocasse. Inachũ etiã amnẽ p illius agrũ fluentẽ in sinũ, Argiuę terrę appellationẽ addidisse. Thucydides aũt scriptũ reliquit, ipsum Amphilochũ, post eius à bello Troiano reditũ, cũ esset Argiuis inuisus, in Acarnaniã secessisse. Et accepto à fratre principatu, oppidũ in sui nominis memoriã ædificasse. Epirotæ quoq; sunt

Amphilochi, & qui ſuperius incolunt, & qui ſunt Illyricis aditũcti mõtibus rupes, et aſperũ habitãtes agrũ. Moloſſi etiã & Athamanes & Aethinces & Tymphæi & Oreſtę & Paroræi & Atintanes, quorũ nõnulli Macedonib. magis applicant, aliqui uerò Ionico ſinui. Memoriæ q̃q; traditũeſt, Oreſtiadẽ oram ab Oreſte quãdoq; occupatã fuiſſe, cũ cæſa matre exul profugeret, & ſui regioni nomẽ reliquiſſe: cũq; oppidũ cõdidiſſet, Argos Oreſticũ de ſuo uocaſſe nomine. Hiſce uerò gentes cõmiſcentur Illyricæ, quæ ad montanã regionẽ auſtrali de parte proſpectãt, quæq; ſuper Ioniũ ſinũ iacẽt. Super Epidamnũ enim ſiue Dyrrachium & Apolloniã ſedes habẽt Byllioneset Talãtij & Parthini & Phrygi uſq; ad Ceraunios mõtes. Propè uerò adſunt argẽti fodinę in Damaſtio, ubi potentatũ cõſtituere Peryſadies, quos Enchelios & Seſaraſios nominãt. Penes hos Lynciſtæ & Deuriopus & Tripolitis, Pelagonia & Leordi & Limia & Eratyra, loca quidẽ hæc quondã ſingula magna ualebant potẽtia, quorũ imperiũ Cadmi nepotes et Hermione ad Enchelias tenuere, quęq; de illis fabuloſa nominant, his in locis oſtendunt. Harũ quidem nationũ regnum nequaquã indigenæ capeſſebãt, cæterùm Lynciſtæ ſub Arrabæo fuere deducẽte à Bacchiadis originẽ. Huic nata eſt filia neptis Philippi Aminyntæ filij mater, Eurydices filij, Irrha uerò filia. Epirotarũ gẽs Moloſſi ſub Pyrrho Neoptolemo fuere, quem Achilles procreabat, & ſub eius ſucceſſoribus. Theſſalici ſanguinis. Alij uerò ſub indigenarũ gubernaculo regebãtur. Poſtea quibuſdã ſemper obtinentibus uictoribus, res ad Macedonũ regnũ tandem tota conuerſa eſt, paucis duntaxat exceptis ſuper Ionio ſinu ſedentibus. Iamq; Lynciſtũ & Pelagoniam & Oreſtiadẽ & Aemiã ſuperioris Macedonię nomine cõprehendebãt, eãq; poſteriores Eleutherã, id eſt liberã dicebant. Aliqui uerò uniuerſam uſq; ad Corcyrã Macedoniã appellant, eius rei rationem ſimul aſſerentes, quod & tõſura & lingua & chlamyde alijſq; talibus utantur pariter omnes. Plericq; gemino ſermone loquũt. Soluto aũt Macedonũ regno cũcta in Romanorũ ditionem cõceſſere. Per has gentes Egnatia uia ex Dyrrachio & Apollonia perducitur. At circa uiam Candauiæ lacus, ac paludes ad Lychnidũ tem extant, ubi copioſa piſciũ habentur ſalſamentaria. Sunt & fluuij Ionium irrumpentes ſinum, & in auſtrum uergentes, Inachus,

ἀμφίλοχοι, καὶ οἱ ὑποβρεμβιοι καὶ σωκάπροντοι τοῖς ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχεῖαν οἰκουμένοι χώραν, μολοσσοί τε καὶ ἀθαμᾶνες καὶ αἴθικες, καὶ τυμφαῖοι, καὶ ὀρέσται, παρωραῖοί τε καὶ ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς μακεδόσι μᾶλλον, οἱ δὲ τῷ ἰονικῷ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὴν ὀρεστιάδα καταχεῖν ποτε ὀρέστης, φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φόνον, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν· λιπόσα δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν ἀργος ὀρεστικόν. ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ ἰλλυρικὰ ἔθνη, τὰ πρὸς τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἰονίου κόλπου. τῆς γὰρ ὠπιδάμνου καὶ τῆς ἀπολλωνίας, μέχρι τῶν λιβουρνίων πολισκων, βυλλίονές τε καὶ ταλάυτιοι, καὶ παρθῖνοι, καὶ φρύγοι, πλησίον δ' ἐπου καὶ τὰ ἀργύρεια τὰ ὑπὲρ δαμασίου. πολισμάτιά τε συνεκάσαντο τῇ δωρεᾷ, καὶ ἐγχελίους καὶ σεσαρασίους καλοῦσι. πῶς δὲ τούτοις λιγκισταί τε καὶ ἡ δευριόπων καὶ ἡ τριπολίτις πελαγονία, καὶ λέορδοι, καὶ λίμναι, καὶ δράτυρα. ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδωρεῶ ἕκαστα, ὧν ὑπὲρ τοῖς ἐγχελίοις, οἱ κάδμου καὶ ἁρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. οὗτοι μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ ἰθαγενῶν ἤρχοντο, οἱ δὲ λυγκισταὶ ὑπ' ἀρράβαίῳ ἐγένοντο, τῷ βακχιαδῶν γένους ὄντι. τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ ἡ φιλίππου μήτηρ, ἀμύντου τοῦ εὐρυδίκης. ἔρρα δὲ θυγάτηρ, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν δὲ, μολοσσοὶ ὑπὸ πύρρῳ τῷ νεοπτολέμῳ τοῦ ἀχιλλέως, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ θεσσαλοῖς οὖσι γεγονότων. οἱ λοιποὶ δ' ὑπὸ ἰθαγενῶν ἤρχοντο. εἶτ' ὠθηκρατούντων ἀεί τινων κατέστρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν μακεδόνων ἀρχὴν. πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τοῦ ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ πρὸ λυγκισταί, καὶ πελαγονίαν, καὶ ὀρεστιάδα, καὶ αἰμίαν τὴν ἄνω μακεδονίαν ἐκάλουν. οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν, ὑπὸ δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι λιβύρνας, μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, ἀπολογούμενοι ἅμα ὅτι καὶ κουρᾷ, καὶ σκάλεκτῳ, καὶ χλαμύδι, καὶ ἄλλοις τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως. εἰσὶ δὲ καὶ σιλλυρικοὶ εἰσι. καταλυθείσης δὲ τῆς μακεδόνων ἀρχῆς, ὑπὸ ῥωμαίοις ἔπεσε. σκάδὲ τούτων ὅτι τῶν ἐθνῶν ἡ ἰγνατία ὁδὸς, ἧς ὠπιδάμνου καὶ ἀπολλωνίας πρὸς τὴν ὠδὴ διανδαονίας ὁδὸν, αἵ τε λίμναι εἰσὶν αἱ πρὸς λυχνιδοῦντα, τειχέας ἰχθύων αὐταρκεῖς ἔχουσαι. καὶ ποταμοὶ, οἵτε εἰς τὸν ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντες, καὶ οἱ ὠδὴ τὰ νότια μέρη, ὅτ' ἴναχος καὶ ὁ

καὶ ὁ ῥάτως, καὶ ὁ ἀχελῶος, καὶ ὁ εὔηνος, ὁ λυκόρμας πρότερον καλούμενος. ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων, ὁ δὲ εἰς τὸν ἀχελῶον. αὐτὸς δὲ ὁ ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ εὔηνος. ὁ μὲν τὴν ἀκαρνανίαν διεξιὼν, ὁ δὲ τὴν αἰτωλίαν. ὁ δ' ὀρίγων πολλοὺς δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν ἰλλυρικῶν ὀρῶν, καὶ λυγκιστῶν, καὶ βρυγῶν, καὶ δευριόπων, καὶ πλειόνων, εἰς τὸν ἄξιον ἐκδίδωσι. πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν γὰρ τοῖς ἔθνεσι τούτοις. τρίπολίς τις γοῦν ἡ πελαγονία ἐκαλεῖτο, ἧς καὶ ἄζωρος ἦν, καὶ ὧδε ἔχει ὀρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν δευριόπων πόλεις ὠκίσθησαν, ὧν ἐστι βρυάνιον καὶ ἀλαλκομεναὶ καὶ στύμβαρα. κύδριαι δὲ βυρσῶν, αἰγίνιον δὲ τυμφαίων ὅμορον, αἰθικίᾳ δὲ τρίκκη, πλησίον δ' ἤδη τῆς μακεδονίας καὶ τῆς θετταλίας πρὸς τὸ πεῖον ὄρος καὶ τὴν πίνδον, αἴθικές τε καὶ τὸ πηνειοῦ πηγαί. ὧν ἀμφισβητοῦσι συμφασίοι τε καὶ ἐνοῦ τῆς πίνδου θετταλοί, καὶ πόλις ὀξύνεια παρὰ τὸν ἴωνα ποταμὸν, ἀπέχουσα ἀζώρου τῆς τριπολίπιδος, σταδίους ἑπτὰ καὶ ἑκατόν. πλησίον δὲ καὶ ἀλαλκομεναὶ καὶ αἰγίνιον, καὶ εὔπορος, καὶ αἱ τοῦ ἴωνος εἰς τὸν πηνειὸν συμβολαί. τὸ τε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καὶ πρὸ αὐτῶν πραχεῖα καὶ ὀρεσὶ πλήρης, τεμπέων καὶ πολυανθοῦς, καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως δύναιτ' ἄν τις ἤπειρος πᾶσα εὐδαίμων εἶναι. νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ δ' οἰκούμενα λιμοῖσιν καὶ γὰρ ἀρεσίοις λείπεται. ἐκλέλοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν δωδώνῃ καθάπερ τἄλλα. ἔστι δέ, ὡς φησὶν ἔφορος, πελασγῶν ἵδρυμα. οἱ δὲ πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν ἑλλάδα διωκισθέντων, ἀρχαιότατοι λέγονται. καὶ ὁ ποιητὴς φησὶν οὕτω·

Ζεῦ ἄνα δωδωναῖε πελασγικέ.

ὁ δ' ἡσίοδος,

Δωδώνην φηγόν τε πελασγῶν ἐδρανον ἠγε.

περὶ μὲν οὖν τῶν πελασγῶν, οἳ τοῖς τυρρηνικοῖς ἔθνεσι. περὶ δὲ δωδώνης, οὐκ ἂν μὴ παροικοῦντας τὸ ἱερὸν διότι βάρβαροι, δῆλον ποιήσαιμεν καὶ ὁ ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ὠνιποδόπους, χαμαιεύνους λέγων. πότερον δὴ χρὴ λέγειν, ἕλλους ὡς πίνδαρος, ἢ σελλοὺς ὡς νῦν νοοῦσι παρ' ὁμήρῳ λείπεσθαι, ἢ γραφὴν ἀμφίβολος οὖσα, οὐκ ἐᾷ διαγινώσκεσθαι. φιλόχορος δὲ φησι καὶ τὸν περὶ δωδώνης τόπον ὡς πρὸς τὴν εὐβοϊκὴν ἑλλοπίαν ἐκλελῆσθαι. ἡ γὰρ ἡσίοδος οὕτω λέγει·

Ἔστι τις ἑλλοπίη, πολυμήλῳ ἠδ' εὐλείμονι.
Ἐνθάδε δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.

οἴονται δὲ φησὶν ὁ ἀριστόδωρος ἀπὸ τῶν ἐ-

& Ratous, & Achelous, & Euenus, quē prio res Lycormam uocitabant: ille quidē ſinum illabitur Ambracium, alter uerò in Acheloū. Cęterùm Achelous & Euenus in mare fluūt, ille quidem per Acarnaniam labens, hic uerò per Aetoliam. Erigon autem multis acceptis amnibus ex Illyricis montibus, & à Lynciſtis & Brigibus & Deuriopis, aliſq; compluribus in Axium irrumpit. In hiſce gentibus antiquis tēporibus ciuitates extabant, Tripolis, Pelagonia cognomine, cuius et Azorus erat. Superq; Erigone uniuerſæ ciuitates Deuriopum conſiſtebant, è quibus Bryanium & Alalcomene & Stymbara. Cæterùm Cydriæ Byrſarum, Eginium uerò Tymphæorum fuit, Ethiciæ confine atq; Triccę. Propinqui uerò iā & Macedoniæ, & Theſſaliæ ſunt admōtem Pœum & Pindū Aethices, & Penei fontes, de quibus & Tymphæi & Theſſali. Pindi accolę certant, iusq; ſibi uendicāt, ſimul & uicina Ioni fluuio Oxynea ciuitas, quæ à Tripolitano diſtat Azoro ſtad. c & xx. Propè adſunt & Alalcomene & Eginiū & Europus & Ionis in Peneum ingreſſio. Ea tempeſtate (ut dixi) licet aſpera & montib. plena Tamaro & Polyano, aliſq; compluribus, egregiè tamen populoſa Epirus tota erat & Illyricū, hoc uerò tempore magna ex parte ſolitudo tenet. habitatur autem per pagos, ruderumq; reliquias. Dodonæum autem oraculū (quēadmodum & cætera) quodammodo derelictum eſt. Illud uerò (authore Ephoro) à Pelaſgis conſtructū fuit: nam Pelaſgi inter potentiſſimos Græciæ populos antiquiſſimi celebrantur. Quocirca poeta ita cecinit,

Dodonęe rex Pelaſgice Iupiter. Heſiodusq;, Iliad. Ξ
Donona int' quercus ſedes Pelaſgorū extitit.

De Pelaſgis, cum Tyrrhenam gentem exponebamus, ſatis à nobis dictum fuit. Circa Dodonam uerò & templum habitantes Barbaros extitiſſe, Homerus ipſe declarat ex eorum uiuendi norma, quos ſpurcipodas, & humi ſtabulantes appellat. Vtrum autem illos Hellos uocari oporteat, ſicuti Pindarus ait, an Sellos, quemadmodum penes Homerum iacere ſuſpicantur, textus & ſcriptura nimirum ambigua confirmare nō ſinit. Philochorus autem ait circunſtantem Dodonæ locū, ſicut Euboeā Hellopiam uocari. etenim hoc pacto dicere teſtatur Heſiodum,

Floribus Hellopia pratisq; decora niteſcit,
Cuius in extremis Dodone eſt cōdita cāpis.

Putant autem (ut inquit Apollodorus) à paludibus

ludibus templo circunfusis ita uocari. Poetã quidem ipsos Hellos nominare existimant. Hellas accipit Hellos eos qui circa templum sunt. Adiecit & templo uicinum amnem Selleentem nomine fluere, cum dixit,

Iliad. β. & o. Is procul ex Ephyre Selleẽte actus ab amne.

In Thesprotis autem Ephoras, sed Heliensibus interius. Ibi enim fluuiũ Selleentem esse, in Thesprotis autem atq; Molossis nullum. Cæterùm quæ de quercu, & quæ de colũbis fabulæ uulgantur, & alia huius generis, sicut & de rebus Delphicis, partim poetici magis sermonis & studij sunt, partim huius de situ orbis tractatus propria. Itaq; Dodona pristinis seculis sub Thesprotis erat, similiter & mons Tomarus siue Tmarus (nam utroque modo dicitur) cui subiectum est oraculum. Tragœdiarum quoq; scriptores & Pindarus Dodonem Thesproticam appellauere, posterior autem ætas Molossorum iuri attribuit. Vates autem Iouis, quos poeta spurcipodas & terrisomnes appellat, à monte ipso Tomaro Tomoros nuncupatos esse dicunt. Sic nõnulli in Odyssea scribunt, quæ loquitur Amphilochus, qui consilium procis exhibet, ne prius aduersus Telemachum faciant impetum, quàm Iouem perscrutentur,

Odyss. π. ubi legũtur Amphinomi proci hæc uerba, non Amphilochi ut hic citat Strabo.

Fila Iouis magni sic ducunt ordine Parcæ,
Aut Tomori incutiã cædẽ permẽbra cruẽtã,
Aut alios dare terga retro super æquora cogã:
Sin Deus auertat, requiem captare iubebo,

Melius enim esse Tomoros, quàm Themistas scribere. Nullo igitur pacto oracula Themistas à poeta dici, sed consilia & publicas institutiones & legum sanctiones: dici autẽ Tomoros constitutos super Tmaro quasi mõtis Tomari ad templum custodes. Sanè iuniores Tomoros dicunt, simpliciusq; Homero capiendum putantes oracula abusiuè & cõsilia, ipsa diuinationis imperia & consultationes, ipsaq; uaticinia, quemadmodum decreta: quale & illud est,

Odyss. ξ Et hoc ex quercu alticoma Iouis consiliũ hausisse. Ab ipso autem primordio mortales fuerant præsagia præcinẽtes, sub quibus & uaticinãdi ministri institui erãt, et hoc forsitãpoeta ipse declarat de ijs quos Hypophetas uocabãt, quib. Prophetę imperabãt. Posteriore in de tẽpore tres designarãt aniculas, postq; & Ioui Dione eiusdẽ tẽpli comes dicata est. Suidas in rebus Thessalicis fabulosa multa tradit, adgratiam locutus, illinc̃q; translatum fuisse templum, inquit, è Scotusa Thessaliæ.

Apud Homerum legitur ἀκέσαν, non ἀκεῦσαι, ut uidetur legisse interpres

λῶν δὴν πρὶ τὸ ἱερὸν, οὕτω καλεῖσθαι. τὴν μὲν τοι ποιητὴν οὕτω λέγειν Ἕλλους, Ἕλλας, Ἕλλους ὑπολαμβάνει τοὺς πρὶ τὸ ἱερὸν, πεοδεὶς ὅτι καὶ σελλήντά τινα ὀνομάζει ποτα μόν. ὀνομάζει μὲν οὖν ὅταν φῇ·

Τηλόθεν δ' ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο σελλήντος.

Ἐν δὲ θεσπρωτοῖς ἐφόρας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐνοῦς ἠλείοις, ἐκεῖ γάρ εἶναι τὸν σελλήντα. ἐν δὲ θεσπρωτοῖς οὐσίνα, οὐδ' ἐν μολοσσοῖς. τὰ δὲ μυθολογούμενα πρὶ δρυὸς καὶ τῶν πελειῶν, καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπρ καὶ πρὶ ἀλφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ὑπὸ ἀπατεώνης, τὰ δ' οἰκεῖα πρὸς ναῦν πεοσιδείας. ἡ ἀλσιδώνη πίνω τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ θεσπρωτοῖς ἦν, καὶ τὸ ὄρος ὁ τόμαρος, ἢ τμάρος, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ ἵδρυται τὸ ἱερὸν, καὶ οἱ τραγικοί τε, καὶ πίνδαρος, θεσπρωτίδα ἐρήκασι τὴν ἀλσιδώνην. ὕστερον δὲ ὑπὸ μολοσσοῖς ἐλέγετο. ἀφ' οὗ δὲ τοὺς τμάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑποφήτας τοῦ διός, οὓς καὶ ἀνιπόποδας χαμαιδύνας καλεῖ, τομόρους φασὶ λεχθῆναι. καὶ γὰρ μὲν τῇ ὀδυσσείᾳ, οὕτω γράφουσι τινές, ἃ φησὶν ἀμφίλοχος, συμβουλεύων τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι τῷ τηλεμάχῳ, πρὶν ἂν τὴν δίκε ὄρωνται·

Ἦ μὲν καὶ νήσῳσι διὸς μεγάλοιο τομοῦροι,
Αὐτός τε κλαίω, τούς τ' ἄλλας πάλιν αὐάξω.
Εἰ δέ κ' ἀκηδοπένσι θεός, παύσεται ἀϋτῆς.

Βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρους, ἢ θέμιστας γράφειν. οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πολιτεύματα. καὶ νομοθετήματα. τομούρους δ' ἐρῆσθαι, ὡς τετμημένως τμάρους, οἷον τμαροφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώτεροι λέγουσι τομόρους. ὁμήρῳ δ' ἁπλοῦν ἔδοξεν εἶναι λέγεσθαι, θέμιστας, καταχρηστικῶς καὶ βουλὰς τὰ πρὸς τάγματα, καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικὰ, καθάπρ καὶ τὰ νόμιμα. πρὸ οὖν γὰρ καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο διὸς βουλῇσιν ἐπακοῦσαι.

Καταρχὰς μὲν οὖν ἀνῄρουν ἦσαν οἱ προφητεύοντες, καὶ τοῦτ' ἴσως ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει. ὑποφήτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάχιστον καὶ οἱ προφῆται. ὕστερον δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σιώνα ὄφιν δι' ἣν προσαπεδείχθη ἡ διώνη. ἐοικὸς γὰρ τοῖς θετταλοῖς μυθολογεῖς λόγους προχαριζόμενος, ἐκεῖθέν τε φησὶν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς πρὶ σκότουσαν τεταγίας.

ἔστι

ἔστι δ' ἡ Σκότουσα τῆς Θετταλίας, συνακολουθῆσαι δὲ γυναῖκας τὰς πλείστας, ὧν ἀπὸ γένους εἶναι τὰς νῦν προφήτιδας. ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πελασγικὸν δίαλεκτον. κινεῖ δ' ἔπι μυθωδέστερον.

Est enim Scotusa urbs Thessaliæ Pelasgicæ. Concomitatæ enim plurimæ sunt fœminæ, quarum è stirpe prognatæ sunt, quæ hac tempestate prophetides diuinandi officium gerunt. Quo ex facto Pelasgicum uocari Iouem insueuisse. Cineas autem longè maiores fabulas contexit.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον ὄγδοον.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber Octauus.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ λέγει τὰ περὶ τῆς Εὐρώπης, μάλιστα τὰ λειπόμενα καὶ ἑλλάδα πᾶσαν. ἐν ᾗ καὶ ἐγχρονίζει διὰ τὸ πολύγνωστον τῆς χώρας διατρίβων, καὶ σπουδῇ ποιῶν, διὰ ἀδιαπεύστως, καὶ ἀδιαφορήτως ὑπὸ τῶν ποιητῶν τε καὶ ἱστορικῶν περὶ τῶν τόπων πόλεων ἐρημένα. καὶ μάλιστα ἐν παραλόγῳ τε καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως.

ARGVMENTVM.

In octauo continetur pars Europæ, in qua reliquum dicitur de Macedonia: tota etiam exponitur Græcia, in qua pertractanda diutius immoratur, propter multam rerum nobilitatem & locorum. & neglecta, & indiscreta penes historicos atque poetas diligenter aperteq; describit, uti sint eius regionis urbes, ab Homero tam in nauium dinumeratione, quàm per totam poesin, alijs multis in locis commemorata.

Ἐπεὶ δ' ὡδόντων ἀπὸ τῶν τῆς Εὐρώπης ἑσπερίων μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτὸς, τά τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα ἐν αὐτῇ, μέχρι τοῦ ταναΐδος, καὶ τῆς Ἑλλάδος, οὐ πολὺ μόριον τῆς Μακεδονίας· ἀπολείπομεν νῦν τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας, ἅπερ ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείονες ἐπραγματεύσαντο. οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας, ἢ πορίπλους, ἢ πολισμοὺς γῆς, ἢ τὶ τοιοῦτον ἄλλο ὠγράψαντο ἐν οἷς καὶ τὰ ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ χωρὶς ἀπολείξαντες τὴν τῶν πατρίων τοπογραφίαν, καθάπερ ἔφορός τε ἐποίησε καὶ πολύβιος. ἄλλοι δ' εἰς μὲν φυσικὸν τρόπον, καὶ τὸν μαθηματικὸν προσλαβόντα τινὰ τῶν τοιούτων, καθάπερ ποσειδώνιος καὶ ἵππαρχος. τὰ μὲν οὖν ἄλλων, οὐδαμοῦ τινα, τὰ δ' ὁμήρου σκέψεως δεῖται λειπτικῆς, ποιητικῶς λεγομένου, καὶ οὐ τὰ νῦν, ἀλλὰ τ' ἀρχαῖα, ὧν ὁ χρόνος ἠμαύρωκε τὰ πολλά. ὡς δ' οἷόν τε ἐλαττον ἐγχειρητέον, ἀρξαμένοις ἀφ' ὧνπερ ἀπελίπομεν. ἐπελθόντα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἑσπέρας, καὶ τῶν ἄρκτων, εἰς τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ τῶν ἰλλυριῶν. ἀπὸ δὲ τῆς ἕω, εἰς τὰ τῶν μακεδόνων, μέχρι βυζαντίου. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἠπειρώτας, καὶ τοὺς ἰλλυριοὺς τῶν ἑλλήνων ἀπαρναῦσθαι εἰσί, καὶ ἀκαρνᾶνες, καὶ αἰτωλοί, καὶ λοκροὶ οἱ ὀζόλαι, πῶς δὲ τούτοις φωκεῖς καὶ βοιωτοί. τούτοις δ' αὖ τὸ πέρθμιον ἡ πελοπόννησος, ἀπολαμβάνουσα μυρτῷον πέλαγος, πρὸς μεσημβρίαν κόλπον,

Postquam peragratis occidentalibus Europæ regionibus quæ interno & externo mari cõtinentur, Barbaras etiã eius nationes, usque Tanain uniuersas circuiuimus, & Græciæ partẽ nõ magnã cum Macedonia: nunc Græcię descriptionẽ reliquã absoluemus atq; redemus. Eam Homerus quidẽ prior, deinceps alij cõplures tractauere. Quidam peculiariter uel portus, uel nauigationes, uel circuitiones terrestres, uel talc aliquid descripserũt, in quibus & Græcanicę partes cõtinẽt. Quidã uerò in cõmuni historiarũ cõscriptione seorsum litoraliũ locorũ demonstrationem literis ostẽderunt, quemadmodũ Ephorus egit atq; Polybius. Aliqui autẽ ad naturę locum etiam mathematica quædam assumpserunt, huius generis, sicuti Posidonius & Hipparchus. Cum igitur res aliorum rectè iudicatæ sint, Homeri dicta censoris animaduersionem postulãt, atq; indigent, cum poeticum in morem dicat nec huius ætatis loca, sed et illa peruetusta, de quib. permulta obscurauit ætas. Pro uirib. igitur enitẽdũ sumpto, ubi desiuimus, exordio.

Nostra uerò ab occasu, ac septentrione ad Epiroticas gentes, ac Illyricas finiebatur oratio, ab ortu autẽ ad Macedonię populos usq; Byzantiũ. Post Epiroticas gentes, itaq; ac Illyricas Græcorũ Acarnanes sunt, & Aetoli, & Locri cognomine Ozolę, secundum istos Phocenses & Bœotij. His autem obiecto pelago medio Pelopõnesus cõtra respõdet, quę intra medium sinum Corinthiacum accipit,

illi quidem formam exhibens, & ab illo uicissim formam capiens. Post Macedoniam uerò Thessala natio est usq; ad Maleos & alios tam intra isthmum quàm extra, præter ꝗs per multæ gentes fuere. Supra quidem tot sunt, quot linguarum Græcien sium differentię nobis perceptæ sunt. Istas ipsas cum quatuor esse constet, Ionicā eandem quā priscā illam Atticam asserimus. eius enim ętatis Attici Iones uocabantur. Et ab eis Iones illi profecti sunt, qui in Asiā colonias deduxerūt, eam qua nūc loquuntur linguam usurpantes Ionicam: Doricam uerò eam esse, quam Aeolicā. Omnes enim extra isthmū habitantes, exceptis Athenien sibus & Megarensibus & Parnassi accolis Dorien sibus, hoc etiā tēpore Aeolici nuncupantur. Cumq; Dorien ses pauci forent, agrumq; durum incolerent, impermixtam per durasse linguam, aliosq; mores, ueri simile fit ut in externos non sint coniuncti, ipsi quondam genere pares. Hoc idem Atheniēsibus obtigit, qui tenuem admodum tellurem asperumq; habitent agrum: quam ob causam nullis afflictos populationibus & Aborigines existimatos esse, testis est Thucydides, cum eandem omni tempore terram possiderent, à nullo prorsus eiecti, nempe cuius cupiditate uendicādæ nemo teneretur. Hoc idem alterādæ linguæ gentisq; permutādę causam extitisse crediderim, licet ipsorum pauci forent. Hoc modo cū Aeolicorū exterius isthmū inualescere t multitudo, & qui interius pridem fuerant, Aeolica gens erat. Postea cum Iones ex Attica litus occupassent, et Doriēses Heraclidę reduxissent, qui Megara condiderūt in unum commixti sunt, multa quoq; in Peloponneso ab illis ædificata sunt oppida. Rursum Achęi Aeolica natio Ionas expulerunt. Vnde in Peloponneso gentes duæ restitere. Aeolica uidelicet ac Dorica, quicunque sanè minus sese cum Dorien sibus implicuerūt, uti Arcadibus & Eleis obtigit. Cū montani quidam omnino forēt in sortem nequaquā excidentes, quidāq; Olympio Ioui dicati censerētur, per se diutinam pacem egerunt, cum alioquin Aeolici generis essent, & ad reducēdos Heraclidas unà cū Oxylo militiā subijssent. Quicunq; igitur tales sunt, Aeolico sermone utebantur. Alij uerò mixtam ex ambob. habuere linguam, hi minus, hi amplius Aeolicis utentes uerbis. Fermeq; nunc etiā ciuitates alio & alio loquūtur modo, sed omnes Doricè fari uidētur propter aduenientē potentiā.

καὶ χηματίζουσά τε ὧδε, καὶ χηματιζομένη ὑπ' αὐτῶ. μετὰ δὲ Μακεδονίαν, θετταλοὶ μέχρι μαλιέων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ αὐτῶν τῶν ἐντός. ὧν τούτοις μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται. τὰ δ' ὑπόλοιπα συντάττουσι, ὅσα καὶ σμικρους παρειλήφαμεν τὰς ἑλληνίδας. τούτων δ' αὖ τῶν τοσαύτων οὐσῶν, καὶ τῶν μὲν ἰάσιν τῇ παλαιᾷ ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φαμέν. καὶ γὰρ ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε ἀτθικοί, καὶ ἐκεῖθεν εἰσὶν οἱ τὴν ἀσίαν ἐποικήσαντες ἴωνες, καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένῃ γλώττῃ ἰάδι· τῶν δὲ δωρίδα τῇ αἰολίδι. πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς ἰσθμοῦ, πλὴν ἀθηναίων καὶ μεγαρέων, καὶ τῶν περὶ παρνασσὸν δωριέων, καὶ νῦν ἐπ αἰολέας καλοῦνται. καὶ οὐ δωριεῖς δὲ ὀλίγους ὄντας, καὶ πραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν, εἰκὸς ὅτι τῷ αὐτεπιμίκτῳ παραπλέαι τὴν γλῶτταν, καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πῶς ὁμογλῶσσοι, ὁμογλῶσσοι πρότερον ὄντες. ὃ δ' αὖ καὶ τοῖς ἀθηναίοις συμβέβηκε, λεπτὴν τε καὶ πραχεῖαν οἰκοῦντας χώραν, ἀπρεθήτους μὲν εἶναι, καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι· ὅτε γὰρ φησὶν ὁ θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν ἀεὶ μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς, μηδ' ὑπεθυμοῦντο ἔχειν τὴν ἐκείνων. ὧν τοίνυν αὐτὸ καὶ τὸ ἐπροσηλύτου καὶ τὸ ἐπροεθνοῦς, ἄπτον, ὡς εἰκός, ὑπῆρξε, καί πῃ ὀλίγοις οὖσιν. οὕτω δὲ τὸ αἰολικὸν ἔθνους ὠλιγαρχοῦντος καὶ τῶν ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἶτ' ἐμίχθησαν, ἰώνων μὲν ἐκ τῆς ἀτθικῆς τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντων, τῶν δ' ἡρακλειδῶν τοὺς δωριεῖς καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τά τε μέγαρα ᾠκίσθησαν, καὶ πολλαὶ τῶν ἐν τῇ πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν ἴωνες ἐξετοσον πάλιν ταχέως ὑπὸ ἀχαιῶν αἰολικοῦ ἔθνους. ἐλείφθη δ' ἐν τῇ πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό, τε αἰολικὸν, καὶ τὸ δωριεῖον. ὅσοι μὲν οὖν ἦσαν τοῖς δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο καθάπερ συνέβη τοῖς τε ἀρκάσι καὶ ἠλείοις, τοῖς μὲν ὀρεινοῖς τελείως οὖσι, καὶ οὐκ ἐκπεπωκόσιν εἰς τὸν ἑλλήσπον, τοῖς δ' ἱδρυθεῖσι τοῦ ὀλυμπίου διὸς, καὶ καθ' αὑτοὺς ἐρήμην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ αἰολικοῦ γένους ὄντι, καὶ δεδεγμένοις τὴν ὀξύλου συγκατελθοῦσαν στρατιὰν πρὸς τὸν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, οὓς αἰολεῖς ὠνόμασαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ πῃ ἐχρήσαντο ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον αἰολίζοντες. σχεδὸν δ' ἐπ καὶ νῦν κατὰ πόλεις, ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται. δοκοῦσι δὲ δωρίζειν ἅπαντες, διὰ τὴν συμβᾶσαν τῶν κρατεῖαν.

τοιαῦτα

τειῶν τε μὴν ὧν τὰ πρῶτ' ἑλλήνων ἔθνη, καὶ οὕτως ὡς τύπῳ εἰπεῖν ἀφωρισμένα. λέγωμεν δὴ ἐντεῦθεν ἀναλαβόντες ὃν χρὴ τρόπον τὴν τάξιν ποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. ἔφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς ἑλλάδος τὴν ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν. ταύτην γὰρ σωτηρίαν πρώτην τοῖς ἠπειρωτικοῖς ἔθνεσιν. ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ χρώμενος μέτρῳ, καὶ τοῦθ' ποιεῖται τὴν ἀρχήν, ἡγεμονικὴν καὶ τὴν θαλαττίαν εἶναι τῶν τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' οὐκ ἔχει τὴν τῶν μακεδόνων, καὶ θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀναφαίνεσθαι τῆς ἑλλάδος, οὕτω καὶ ἡμῖν πρόσεισι ἀκολουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων, σύμβολον ποιεῖσθαι τὴν θάλασσαν. αὕτη δ' ἐκ τοῦ σκελίνου τελάγους πορεύεται, τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν κρισαῖον κόλπον, τῇ δ' ἀρτιτελῆ χερρόνησον μεγάλην τὴν πελοπόννησον, ἰσθμῷ σφῷ λιθομιλήτῳ. ἔστι δὲ ταῦτα δύο μέγιστα συνήματα τῆς ἑλλάδος, πρός τε φῶτος ἰσθμοῦ, καὶ τὸ ἐκτὸς πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ πηνειοῦ. ἔσω δ' ὅσα τὸ θετταλικόν. ἔστι δὲ καὶ μεῖζον, καὶ ὠφανέστερον τὸ φῶτος ἰσθμοῦ. σχεδὸν δέ τι, καὶ ἀκρόπολις ὅλων ἡ πελοπόννησος συμπάσης τῆς ἑλλάδος. χωρεῖς γὰρ τῆς λαμπρότητος, καὶ δυνάμεως τὴν φοινίκην αὐτὴ τῶν ἐθνῶν, αὐτὴ ἡ τῶν τόπων θέσις, ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην. κόλποις γὰρ καὶ ἄκραις πολλαῖς, καὶ τοῖς σημειωδεστάτοις χερρονήσοις μεγάλαις, σχεδὸν ποικιλμένην ἐκ σχεδὸν ἑτέρᾳ τὴν ἑτέραν ἔχει. ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν χερρονήσων ἡ πελοπόννησος, ἰσθμῷ λιθομιλήτῳ, τεσσαράκοντα σταδίων. διὸ τόδε δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα. ἧς ἰσθμὸς ὅλων ὁ ἐκ παύτων τῶν μεγαρικῶν, εἰς νίσαιαν τὸ μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ θάλασσαν. τρίτη δ' ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα, ἧς ἰσθμὸς ἀπὸ μυχοῦ τοῦ λεπτοκαρυαίου κόλπου, μέχρι θερμοπυλῶν. ἡ δ' ὠνομασμένη δύο ἔχει γραμμάς, ὅσον τριακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν μὲν βοιωτίαν ἅπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσαν, τὴν δὲ φωκίδα τέμνουσα λοξῶς καὶ τοὺς ὀπουντίους. τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τῆς οἴτης καὶ τῆς τραχινίας εἰς τὸν μαλιακὸν κόλπον καθήκουσα, ἔχουσα τὸν ἰσθμόν, καὶ τὰς θερμοπύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων. πλείονων δ' ἢ χιλίων ἄλλος ἐστὶν, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ ἀμβρακικοῦ διὰ θετταλῶν καὶ μακεδόνων, εἰς τὸν θερμαῖον διήκων μυχόν. ὑπαγορεύει δή μοι τάξιν τὰ φαύλως, ἡ τῆς χερρονήσου διάδοχή. διὰ δὲ τῆς ἐλαχίστης ἀρξάσθαι, καὶ ὡς ἂν φανερώτατος. ἔστι τοίνυν ἡ πελοποννήσου ἰσθμία φύλλῳ πλατάνου ὅμοιμα,

Hæ quidem Græcorum nationes hunc in modum (ut forma quadam explanentur) distinctione terminatæ sunt. Repetētes igitur iam quomodo quoq; ordine faciendum est, dicere incipiamus. Ephorus quidem Græciæ principium ab occiduis partibus Acarnaniam dicit esse, hanc enim Epiroticis finitimā esse populis. Nam sicut iste mari pro mensura utēs, hinc facit exordium, ut ad locorū descriptiones mare tanquam ducem esse iudicet, cumalio liceat pacto à Macedonum atq; Thessalorum terra initiū Græciæ demōstrare: sic & nobis locorū naturā sectantibus, consiliariū mare facere conuenit. Illud aūt è Siculo freto incidens, hinc quidē ad Corinthiacum refundi tur sinum, hinc magnā efficit peninsulam, id est Cherrhonesum, ipsam uidelicet Peloponnesum, quæ angusto includitur isthmo. Duo autem hæc maxima sunt Græciæ cōfinia interiora isthmi & exteriora portarū, id est Thermopylarū, quoad Peneus erumpat, hoc autē est ad Thessaliā pertinēs, quanquā sit ferè maius & illustrius, quod intra isthmū cōtinetur, & totius Græciæ arcē Pelopōnesum esse constet. Nam præter habitantium in ea gentium nobilitatem atq; potentiam, ipse locorum situs principatum designat & imperium. Multi enim sinus insunt & promontoria, multæ insignes etiam & permagnæ cherronesi in ipsa locorum uarietate, cum altera alterā successione quadam excipiat. Extat autem inter cherronesos prima, Peloponnesus isthmo XL stad. inclusa. Secunda est quæ hanc amplectitur, cuius isthmus est ex omnib. Megarensibus ad Niseam Megarensium emporiū supra C & XX stadia à mari ad mare. Tertia uerò est, quæ & hāc amplectit̄, cuius isthmus est ab secessu circa Crissæū sinū usq; ad Thermopylas quidem, quæ linea per rectū intelligitur ad quingenta VIII stad. quæ totā intus assumit Boetiam. Phocidem uerò & Locros cognomento Epicnemidios ex obliquo secat. Quarta quæ ab Ambracio sinu per Oetā montem agrumq; Trachinium in sinum Maliacum, isthmū habens atq; Thermopylas ad ad stad. DCCC. Alius tandē ex eodē sinu Ambracio est supra mille per Thessaliā, ac Macedoniam ad intimū Thermæum pertinens receſsū. Ea uerò Cherrhonesorū succesſio quē dam nō sanè spernendū eloqui uidetur ordinem. Cæterùm à minima quidem, uerùm illustrisima sumendū est exordium. Est igitur Peloponnesi forma platani folio simillima, longitu-

longitudine ac latitudine fermè par ab occasu in ortum, stad. mille, & CCCC. Hæc autem est Chelonata per Olympiam agrumq; Megalopolitanum ad isthmum. Illa uerò ab Austro in septentrionem est è Malea per Arcadiam ad Aegeũ. Perimetros uerò ambitus omissis finibus stad. est IIII millium, ut Polybio placet. Artemidorus CCCC superaddit: quod si sinus omneis metieris, plus quàm DC & V millium comperies. At isthmus ipse per traiectum, quà è mari in alterum mare nauigia transuehuntur, stad, est XL, ut suprà diximus. Huius autem cherronesi latus in occasum prospectans, Elienses & Messenij tenent, quos pelagus Siculum alluit. Assumunt autem utrinque litus, Elei sanè in septentrionem uergentes & Corinthiaci sinus initium usque ad Araxi promontorium, ad quod contra sunt, mediante freto, Acarnania, & è regione iacentes insulę Zacynthus, & Cephalenia, & Ithaca & Echinades, quarum è numero est & Dulichium. Maior Messeniæ pars ad austrum Libycumq; pelagus panditur usque ad Thyridas, id est, feneſtras (sic enim appellant) prope Tænarum. Deinceps autem post sinum Sicyonia terminatur ora. Ex hoc loco Sicyon & Corinthus excipit usq; ad isthmum. Ad secundum Messeniam plagam Laconica terra est, & Argiua, & hæc ipsa usq; ad isthmum. Hoc in loco sinus extant aliqui Messenius & Laconicus, tertius Argolicus, quartus Hermionicus & Saronicus, quem nonnulli Salaminiacum uocãt, quorum aliquos Libycum, aliquos Creticum pelagus implet, atque Myrtoum. Quidam & Saronicum transitum pelagus nominant. Media uerò interest cunctis imminens Arcadia, cæteris' que uicina populis. Verùm Corinthiacus sinus ab Eueni eruptionibus capit initium. Aliqui ab Acheloi exitu, qui Acarnanes, Aetolosq; separat, & Araxos. Hanc enim in partem minimè contemnendam accumulationem utrinq; inuicem ripæ capiunt. Amplius inde progressæ, ad Rhium & Antirrhium penitus confluunt, mediam aquarũ latitudinem, id est, porthmum ad stad. V relinquentes. Est autem Rhium in Achiuorum solum protensum longius promontorium in falcis figuram interius curuatum, unde & Drepanum, id est, falcem appellant. Iacet autem inter Patras & Aegium, Neptuni templum habens. At enim Antirrhiũ in Aetolorum Locrorũq; finibus locatũ est.

ἴσπ δὲ χιλίων πηχῶν καὶ τὸ πλάτος, ὅσον χιλίων πεντακοσίων σταδίων, τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἑωθινῆς ἐπὶ τὴν ἑω. ἔστι δ' ὅτε τὸ ἀπὸ τοῦ χελωνάτου δὲ ὀλυμπίας καὶ τῆς μεγαλοπολίτιδος ὡδὶ τὸν ἰσθμόν. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὅ ὅτι τὸ ἀπὸ μαλεῶν δὲ ἀρκαδίας εἰς αἴγιον. ἡ δὲ περίμετρος μὴ καταπολλίζουσι, τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς πολύβιος. ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ πεντακοσίους προσέθηκε, καταπολλίζουσι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων, ὧν τοῖς τριακισχιλίοις. ὁ δὲ ἰσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑποδρυολκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν θάλατταν, εἴρηται, ὅτι τριακοντα σταδίων ὄδὸν. ἔχουσι δ' οἱ περὶ χερρόνησον ταύτης τὸ μὲν ἑωθινὸν μέρος, ἠλεῖοι μὲν μεσσήνιοι, ἑλυζόμενοι τῷ σικελικῷ πελάγει. προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἑκατέρωθεν θαλάσσης, ἡ μὲν ἠλεῖα πρὸς ἄρκτον ὑπερέχουσα, μέχρι τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας ἀράξου, καθ' ὃ δὲ πορθμός ὄδὸν ἐστὶ ἀκαρνανία, μέχρι οὗ προκείμεναι νῆσοι, ζάκυνθος μέχρι καὶ ἰθάκη, καὶ ἐχινάδες, ὧν ὄδὸν μέχρι τὸ δουλίχιον. τῆς δὲ μεσσηνίας τὸ πλέον, ἀνεωγμένον πρὸς νότον, καὶ τὸ λιβυκὸν πέλαγος, μέχρι τῶν καλουμένων θυρείδων πλησίον ταινάρου. ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν ἠλείαν, ὅτι τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἄρκτους βλέπον, μέχρι τῆς κορινθιακῆς κόλπου πλευρᾶς τείνον, τελευτᾷ δ' εἰς τὴν σικυωνίαν. γνοῖ δ' ἂν τις σικυῶνος μέχρι κορινθίου ἐκδίδοντα μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ. μετὰ δὲ τὴν μεσσηνίαν ἡ λακωνικὴ, καὶ ἡ ἀργεία, μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ αὐτή. κόλποι δ' ἐγγύς εἰσι τούτων, τε μεσσηνιακὸς, καὶ ὁ λακωνικὸς, καὶ τρίτος ὁ ἀργολικός. τέταρτος δ' ὁ ἑρμιονιακὸς, καὶ σαρωνικὸς, οἱ δὲ σαλαμινιακὸν καλοῦσιν. ὧν οὖν μὲν ἡ λιβυκὴ, οὗ δ' ἡ κρητικὴ θάλασσα πληροῖ, καὶ τὸ μυρτῷον πέλαγος. ἔνιες δὲ καὶ τὸ σαρωνικὸν πόρον πέλαγος ὀνομάζουσιν. μέσον δ' ὄδὸν ἡ ἀρκαδία, πᾶσιν ὑπερκειμένη, καὶ γειτνιῶσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν. ὁ δὲ κορινθιακὸς κόλπος ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ἀχελῴου. τινὲς δέ φασιν ἀχελῶον τὸ δείζοντος ἀκαρνάνας, καὶ αἰτωλοὺς, καὶ ἀράξους. γνοῖ δ' ἂν τις γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμβάνουσι πρὸς ἀλλήλας, αἱ ἑκατέρωθεν ἀκταί. πλέουσι δ' πλέον, τελέως συμπίπτουσι περὶ τὸ ῥίον, καὶ αὐτὸ ῥίον, ὅσον δὲν ὑπὲρ τε σταδίων ἀπολείπουσαι πορθμόν. ἔστι δ' τὸ μὲν ῥίον, τῶν ἀχαιῶν, ἀλιτωνὶς ἄκρα δρεπανοειδὴς ἔνα ὑποτροφὴν εἰς τὸ ὠτὸς ἔχουσα. καὶ δὴ καλεῖται δρέπανον. κεῖται δὲ μεταξὺ πατρῶν καὶ αἰγείρας, ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα. ἐπὶ δ' αὐτῷ ῥίον, ὑπὲρ μυθρείοις αἰτωλίας, καὶ λοκρίδι ἵδρυται.

καλοῦσι

καλοῦσι δὲ μολύκειον ῥίον. εἶτα γῆ τὸ βαθεῖα
ἵσταται πάλιν ἡ παραλία μετρίως ἑκατέ-
ρωθεν. πλοῖόν τε δ' εἰς τὸν λεπτὸν κόλπον,
ἐν τῷδε τελευτᾷ, λεπτομήκη δοῖς πλοῖα τε
εἴοις δὲ βοιωτίας καὶ δὲ μεγαρικῆς τέρμα-
σιν. ἔχει δὲ πρίμερον ὁ κρεμνθιακὸς κόλπος,
ἀπὸ μὲν τοῦ δύμαίου μέχρι τοῦ ἀράξου ποταμοῦ
σταδίων διχιλίων διακοσίων τεσσαράκοντα.
εἶτ' ἀπὸ τοῦ ἀχελώου, πλεονάζοι ἄν που ἑκα-
τὸν σταδίοις. ἀπὸ δὲ ἀχελώου ὧδε τὸν δύμαιον
ἀκαρνάνες εἰσίν. ἔξῆς ὧδε τὸ αὐτόῤῥιον,
αἰτωλοί. τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι ἰσθμοῦ, φωκέων
ὀλίγοι, καὶ βοιωτῶν, καὶ δὲ μεγαρίδος σταδίοι χί
λιοι ἑκατὸν εἴκοσι, διαῖοι δὲ ὀντες. ἡ δὲ ἀπὸ
αὐτῤῥίου μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα, ἀλκυονὶς
καλεῖται, μορ ὂυσα τοῦ λεπτοῦ κόλπου,
διέχουσα ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ ἀράξου, στα
δίους τριακοντα. ὧδε τοῖς, ὡς μὲν οὖν τύπῳ
εἰπεῖν, τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη ἡ περιοδος νῦν
ἐστι γῆς, δὲ ἡ αὐτὴ πόρθμου, δὲ μέχρι τοῦ
μυχοῦ. κοινὸν δὲ ἀμφοῖν κόλ
πος. μετὰ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα ὁρισθέν-
τῶν ἀρχῶν ἀπὸ δὲ ἠλείας πεπεράνωνται. νῦν
μὲν δὴ πᾶσαν ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὸ μετα-
ξὺ ἀχαιῶν τε καὶ μεσσηνίων παραλίαν,
ἔχουσαν εἰς τὸ μεσόγαιαν τὸ πρὸς ἀρκα-
δίᾳ τῇ κατὰ φολόην, καὶ ἀζᾶνας, καὶ παῤ-
ῥασίους· τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πλείους διωκεί-
ας διῄρητο. εἶτ' εἰς δύο, τό τε ἐπειῶν,
καὶ τὸ τῶν νέστορος δὲ νηλέως. καθάπερ
καὶ ὅμηρος εἴρηκε, τὸ μὲν ἐπειῶν ὀνομά-
ζουσι πόλιν, τὸ δὲ παρήλιδα δῖαν, ὅθι μοῖρα
κρατέουσιν ἐπειοί. τὸ δ' ὑπὸ δὲ νέστορι δῶκε
πύλον, δὶ ἧς τὸν ἀλφειὸν ῥεῖν φασιν,
Ἀλφειὸν, ὅστ' εὐρὺ ῥέει πυλίοις διὰ γαίης.
πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἴδασιν ὁ ποιητὴς·
οἱ δὲ πύλον νηλῆος ἐυκτίμενον πτολίεθρον
ἴξον.

ὁ δὲ διὰ δὲ πόλεως δὲ οὐδὲ παῤ αὐτὸν ῥεῖ ὁ
ἀλφειός. ἀλλὰ παῤ αὐτὸν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ
μὲν πάμισον, οἱ δὲ ἄμαθον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ
καὶ ἡ πύλος ἠμαθόεις εἰρῆσθαί δοκεῖ. διὰ δὲ χώ
ρας δὲ ἠλείας ὁ ἀλφειός. ἦλις δὲ ἡ νῦν πόλις
οὐ πω ἐκλισε καθ' ὁμηρον, ἀλλ' ἡ χώρα λεγο-
μένη ὠκεῖτο, ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη ἦλις ἀπὸ τοῦ
συμβεβηκότος. διαύτη γὰρ ὄρος ἡ πλάτη καὶ
ἄρίστη. ὀψὲ δέ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πό-
λιν τὴν ἦλιν, μετὰ τὰ πορθηθέντα ἐκ πολλῶν δή
μων. σχεδὸν δὲ καὶ αὖ ἄλλος τόπους οὐ κατὰ
πεπόνηκεν πλῆθος ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν
ὁ ποιητὴς, οὐ πόλεις, ἀλλὰ χώρας ὀνομάζει, συσή
ματα δήμων ἔχουσαν ἑκάστου πλέθρα, ἐξ ὧν ὕ-
στερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συνῳκίσθησαν,

Id autem Molycriũ uocãt. Postea hinc denuò maritima pauliſper utraq; ex parte ora expãditur, in Criſſæũ quidẽ procedẽs ſinũ: hic finẽ facit occiduis Bœotię & Megarorũ clauſa terminis. Cæterũ Corinthiacus ſinus ab Eueno uſq; Araxũ amnẽ, ſuũ circuitũ habet ſtad. duum milliũ CCC & XXX: ab Acheloo uerò cẽ tenis augẽt ſtad. Ab Acheloo ſanè ad Euenũ, Acarnanes tenent. Dehinc ad Antirrhiũ Aetoli iſthmo tenus. Quod reſtat, Phocenſium & Bœotiorum & tractus Megarenſis, mil. C & duo. D XX ſtad eſt. Mare autem ab Antirrhio ad uſq; iſthmũ, Alcyoniũ uocatur. Criſſæi ſinus portio, ab iſthmo ad Araxum ſtad. XXX ſupra diſtans. Vt ergo ſic figura dixerim, Peloponneſi talis tãtusq; ſinus eſt, et tel luris aquis appoſitæ ſinu tenus, & inter ambos ſinus iacẽs talis. Dehinc ſigillatim cũcta explicabimus, ab Eleis finibus facto primordio. Hoc quidẽ tẽpore, totũ inter Achiuos & Meſſenios litus, Eleã oram nominãt extẽſum in mediterraneam Arcadiæ, protenſumq; ad ad Pholoen & Azanas atq; Parrhaſios. Hoc aũt antiquitus in plurimas ditiones partitũ erat, poſtea in duas tantũ, Epeorum ſcilicet, & Neſtoris Nelei filij, q̃modo & Homerus poſteris prodidit. hanc urbẽ quidẽ Epeorũ nominatim dicẽs: hãc uerò παῤ ἦλιδα δῖαν, ideſt ad Elida diam, ubi imperant Epei, Neſtoreamq; Pylum, per quã Alpheũ labi memorat. Alpheus Pylios latè perlabitur agros. Odyſſ. γ. Iliad. λ.

Sanè Pylon ipſe poeta nouit oppidum:
Qui *coluere Pylõ formoſis mœnib. urbem Regis Nelei. *Venẽre legẽdũ, uel quod rectius puto.
Alpheus autem amnis neq; per illam urbem, neq; penes ipſam fluit, uerùm præterlabitur alter, quem alij Pamiſum, alij Amathum uocant, à cuius nomine Pylos ipſa Amathoeſa uidetur appellata. Per agrũ uerò Eleũ Alpheus amnis perlabitur. Elis uerò quæ hac tẽpeſtate oppidũ eſt, Homeri ætate nondũ muris cincta erat, uerùm ager ipſe per pagos habitabatur. Curuam autem Elidem, quia ei ſic obtigit, appellabant. Nã maxima eius pars talis extitit & fertilitate præſtans. Verùm poſterius ſecundum bella Perſica, cum multi in unum populi cõueniſſent, eam quæ hoc tempore cernitur, Elim ciuitatem condidere. Sic & reliquis fermè Peloponneſi locis præter paucos euenit, q̃s ipſe poeta colligit, nõ ille quidẽ urbes, ſed oras nominans, cũ unaquæq; populorũ cõuẽtus maiores haberet, è quib. nobiliores deniq; ciuitates habitatæ fuere, ſicuti

ſicuti de Arcadia factũ eſt. Mantineã quidem populis vhabitandã Argiui tradidere. Tegęam uerò IX. Totidẽ Heroẽm colendã tradidit Cleõbrotus, & Cleonymus. Eodẽ modo Aegiũ ſeptẽ uel octo populis in ciuitatis formam redegere. Patras VII. Dymã VIII. Sic & Elis ex circumcirca tenentibus pagis, habitũ ciuitatis accepit. Per eam aũt fluit Menius amnis propter ipſius gymnaſiũ. Hoc quidẽ multis pòſt annis Elei factitarũt, cum è locis Neſtori ſubditis, multitudo tranſmigraret. Hæc autẽ fuere Piſſa. cuius pars Olympia eſt, & Triphylia & Cauconia. Triphylij uerò ideo uocati ſunt, quia illis obuenit, ut tria illos phyla, id eſt, nationes conderẽt in unum cõgregatæ, principio quidẽ Epeorũ, deinde Minyarum, qui accolę ſuperacceſſerũt: & poſtremo Eleorũ, qui uictores loci cõpotes extiterunt. Sunt qui pro Minyis Arcades dicãt, qui proloci uendicatione ſæpenumero bellica ſubiere certamina, unde et eadẽ Pylos Arcadica, et Triphyliaca nũcupata eſt. Verùm enimuerò Homerus totam hanc plagam, tenus Meſſena, eodem quo ciuitatem nomine Pylon uocat. Quod autem & Elis curua, & ſubdita Neſtori loca, terminis diſpartita fuerint, ipſe nauium catalogus indicat, per ducum & pagorum nomina. Quod quidem dixerim, & moderna & Homerica ſcripta conferens. Hæc enim cum illis inuicem examinãda ſunt, propter opinionem poetę, noſtramq; communicationem, cũ exiſtimet unuſquiſq; præſentẽ rectè ſe habere rerũ propoſitarũ tractationẽ, cum nullum incidat cõtrarium ad eos ſermones, qui ijſdẽ de reb. tãtopere crediti fuerint. Igitur ea quæ in præſentiarum extant, exponenda ſunt: & poetæ dicta, quantum attinet adijciẽtes, cõſiderãda. Eſt quoddã Elidis promontorium, in Boream ſpectans, Araxus nomine, ab Dyma ciuitate Achaica ſtad. LX diſtãs. Hoc Elei litoris initiũ ponimus. at ſecundũ hoc in occaſum ꝓgredientib. Cyllene Eleorũ emporiũ eſt, habens ad extantẽ hac ęta te ciuitatẽ, ſtad. C & XX aſcẽſum. Huius Cyllenes mẽtio eſt apud Homerũ ita dicentem, Epeorum Bœotiorũ Cyllenium ductorem.

Non enim ab Arcadiæ monte, Epeorum ductorem oſtendere debuit. Eſt enim uicus non exiguus Aeſculapium habens Colotiopus, aſpectu ſanè mirandum, ſimulacrum ex ebore factum. Poſt Cyllenem Chelonatas eſt promõtorium, ſignum ex tota Peloponneſo maximè in occaſum protenſum,

οἷον ἡ μὲν ἀρκαδίας μαντίνεια μλὺ, ἐκ πολλῶν κωμῶν συνῳκίσθη, τέγεαι δ' ὀλίγαι καὶ ἐκ τοσούτων δὲ καὶ ἥρωας ἐπὶ τὸν ἱλεομβρότου, ἢ ἐπὶ τὸ ἱλεωνύμου. ὡς δ' αὕτως ἄγιον ὀλίγας ἢ ὀκτὼ κώμας συνῳκίσθη πάτραι δὲ ὀλίγας ἑπτὰ, κύμη δὲ ὀλίγας ὀκτώ. οὕτω δὲ καὶ ἡ ἦλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνῳκίσθη μία τούτων. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁμωνυμος ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνάσιον αὐτῆς. ἔπραξαν δὲ ταῦτα ἦλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς ἡ εἰς αὐτοὺς μετασάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ νέστορι. ὧν δὲ ταῦτα ἦν πισσάτις ἧς ἡ ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ τριφυλία, καὶ ἡ τῶν καυκώνων. τριφύλιοι δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀφ' τοῦ τρία φύλα συνελθυθῆναι, τό, τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἐπιόντων, καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον μινυῶν, καὶ τῶν ὕστατα κρατησάντων ἠλείων. οἱ δ' αὖτι τῶν μινυῶν, ἀρκάδας φασὶν ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, ἀφ' οὗ καὶ ἀρκαδικὸς πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ τριφυλιακός. ὅμηρος δὲ ταύτην ἅπασαν τὴν χώραν μέχρι μεσσήνης καλεῖ πύλον, ὁμωνύμως τῇ πόλει. ὅτι δὲ διῴκισται ἡ νῦν ἦλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ ταῦτα, συμβάλλων τά τε νεῶν, καὶ τὰ ὑφ' ὁμήρου λεγόμενα. ἀνάγκη γὰρ αὐτεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις, ὡς τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν, καὶ σωτροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἑκάστου καρποῦσθαι τὴν παροῦσαν πρόθεσιν, ὅταν ἡ μηδὲν ἀπιστούμενον τοῖς οὕτω σφόδρα πεισθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις. δεῖ δὲ τά τε ὄντα λέγειν, καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ, παραπιθῶντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσκοπεῖν. ἔστι δ' ἄκρα τις τῆς ἠλείας πρόσβορος ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων ἀπὸ κύμης ἀχαϊκῆς πόλεως ἄραξος. ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τιθέμην τῆς τῶν ἠλείων παραλίας. μετὰ δὲ ταύτην ἐσίν ὑδῖ ἐπόρραι προῒούσι, τὸ τῶν ἠλείων ἐπίνειον ἡ κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ὑδῖ τὴν νεῶν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ ἡ κυλλήνης ταύτης καὶ ὅμηρος λέγων,

κυλλήνιον ἀρχόν ἐπειῶν.

οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα ἐμελλον ἡγεμόνα τῶν ἐπειῶν ἀφήσειν. ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μετρίως ὁρμητικὸν ἔχουσα τὸν κολώτου, θαυμασὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ κυλλήνην ἀκρωτήριον ὀχελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς πελοποννήσου σημεῖον,

πρόκειται

πρόκειτ' δὲ αὐτῶ ὑποσία βραχέα, γῆ μεθορίοις
ἥ τε κυλλήνης καὶ ἤλειόθεν, καὶ ἥ τ' ποσαδήν,
ὅθεν εἰς λεφαλλωίαν πλέουσι ἐκ κυλλήνης σταδίοι ὀγδήκοντα. αὐτ' δὲ πυνὶ ὁ ἑλίσσων, ἢ
ἕλισσα ῥεῖ ποταμὸς γῆ τῇ λεχθείσῃ μεθορίᾳ.
μεταξὺ δὲ τῶ χελωνάτα, καὶ ἥ κυλλήνης ὅ, τε
πλωτὸς ἐκδίδωσι ποταμός, καὶ ὁ σελλήεις ἐκ τῶ
ποιητ' λεγόμενος ῥέων ἐκ ἥ φολόης. ἐφ'
ὧν ἔφυρα πόλις, ἑτέρα ἥ θεσπρωτῆ καὶ θεσ
παλικῆς, καὶ ἥ κορίνθε, τετάρτη τῆς ὧδε τῇ
ὁδῷ κειμένη τῇ ὡὶ θαλασσίωνα, ἤγοι ἡ αὐ
τὴ οὖσα τῇ βοιωνίᾳ. τὴν γὰρ οἰνόην οὕτω κα
λεῖν εἰώθασιν ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα ἥ
ἑπτὰ πόλεων σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, ἀφ' ἧς ἡ
τληπολέμου ἡρακλῆος δοκεῖ λέγεσθαι μή
τηρ. ἐκεῖ δὲ μᾶλλον αἱ τῶ ἡρακλέους στρατεῖαι.
Τὴν ἄγετ' ἀφ' ἔφυρης ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος.

Πρὸς ἐκείνας τε, οὐδὲν ὁ ποταμὸς σελλήεις,
καὶ ὁ τῶ μέγητος.

Τόν ποτε φυλεὺς,
Ἤγαγεν ἀφ' ἔφυρης ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος.

Καὶ ἐξῆς τὰ φάρμακα τὰ ἀνδροφόνα. εἰς
ἔφυραν γὰρ ἀφῖχθαι φησὶ τ' ὀδυσσέα, φάρμα
κον ἀνδροφόνον διζήμενόν. καὶ τὸν τηλέμαχον
οἱ μνηστῆρες· ἢ καὶ εἰς ἔφυραν φασὶν, ὅθεν γνῶναι
θυμοφθόρα φάρμακ' ἐθέλοντα. καὶ γὰρ αὐτῶ αὐ
γέου θυγατέρα τ' ἠνὶ ἐπειῶν βασιλέως, ὁ νέ
στωρ γὰρ τῇ διηγήσει τ' πῶς αὐτοῦ πολέμου φαρ
μακίδα εἰσάγει, πρῶτον ἐγὼ ἕλον ἄνδρα,
φήσας ἄνδρα μέγαν ἀχμητήν. γαμβρὸς δ' ἦν
αὐγέου, πρεσβυτάτῳ ᾧ θυγατέρα εἶχον·
Ἣ τόσα φάρμακα ἤδη οἷα βρέφος δύρεια χθών.

Ἔστι δὲ καὶ πρὶ σικυῶνα σελλήεις ποτα
μὸς, καὶ ἔφυρα πλησίον λώμη, καὶ γῆ τῇ ἀ
χρίᾳ ἥ αἰτωλίας, ἔφυρα κώμη. οἱ δ' ἀφ' αὐ
τῆς, ἔφυροι. καὶ ἄλλοι οἱ πρὸς αἰθῶν πρὸς μα
κεδονίᾳ. καὶ οἱ κρανώνιοι, καὶ οἱ θεσπρωτι
κοὶ, οἱ ἐκ κιχύρου ἥ πρότερας ἐφύρης. ἀπολ
λόδωρος ᾧ διδάσκων τὸν τρόπον ὁ ποιητὴς
εἴωθε διαιτᾶσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον ὡὶ ὀρ
χομενοῦ, τὸν μὲν ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλ
λῶν, τὸν δὲ βοιωτικὸν μινύειον, καὶ σάμον
θρᾳκίδα σωσιθεὶς μεσηγύς τε σάμοιο καὶ
ἰμβρίου, ἵνα χωρίσῃ ἀπὸ ἥ ἰωνικῆς, οὕτω φη
σὶ καὶ τὴν θεσπρωτικὴν ἔφυραν διαιτᾶσθαι ζῆ τηλόθεν, καὶ ζῆ, ποταμοῦ ἀπὸ σελ
λήεντος. ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ἀπὸ
τῶ σκηψίου διαμητρίου λεγομένοις, παρ'
οὗ μεταφορὰς τὰς πλείστας. ἐκεῖνος γὰρ οὔ φη
σιν εἶναι σελλήεντα ἐν θεσπρωτοῖς ποταμὸν,
ἀλλ' ἐν τῇ ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ ἔφυραν, ὡς
πρόσθεν εἴπομεν. ὅθεν τε οὖν ἤρκται σκέψεως δέο
μενον, καὶ περὶ τ' οἰχαλίας, ὅτι φησὶν οὐ μιᾶς

cui exiles quædam adiacent insulæ in cauæ Elidis & Pisſæ terminis. Vnde in Cephaleni am à Cyllene nauigantibus ſtad. ſunt octoginta. Illàc Eliſſo ſiue Eliſſa flumen labitur in eis quos dixi terminis. In medio uerò Chelonatæ ac Cyllenæ ſpacio Peneus effunditur: & alter quem Selleentem poeta nominat, è Pholoe elabitur. Super his Ephyra oppidum eſt, alterum à Theſprotico, & Theſſalico, & Corinthio. Ciuitas quarta, in uia quæ Thalaſſio nem ducit, poſita, ipſa eadē eſt Bœonoa. nā Oenoan ſic appellare conſueuere illi proximam. Diſtat autem ab Elide ſtad. c xx. Ex ea dicta uidetur eſſe Tlepolemi mater, Herculis filij. Ibi enim magis militantis Herculis geſta florent,

Quam ex Ephyra duxit à flumine Selle- Iliad. β
ente.

Ad illas uerò iam dictas nullis propinquus eſt fluuius Selleis. Et de Megete,

Quem olim Phyleus ab Ephyra duxit à flu- Iliad. ο
mine Selleente, à qua & lethalia ſunt uenenena. ad Ephyram nanque profectum inquit Vlyſſem, toxicum mortiferum quæritantem. Et de Telemacho procatores: Siue ad Ephyram terram pinguem proficiſci uelit, ut inde uenena feralia deferat. Neſtor enim in commemoratione belli contra Epeos geſti, Augei filiam Epeorum regis ueneficam introducit. Primus inquit ſolum bellatorem inuaſi, qui Augei gener erat, natu autem maiorem filiam habebat,

Cognita cui fuerant, quot nutrit terra ue- Iliad. λ
nena.

Eſt & Sicyoni propinquus Selleis fluuius, & ei uicinus pagus Ephyra, & in Agrea Aetoliæ uicus Ephyra, à qua Ephyri dicti. Et ad Perrhæbos in Macedonia, & Grannonij & Theſprotici, & Cichyrei, ab antiqua Ephyra, Apollodorus inſtruit, quo nam pacto poeta cognomenta reſtringere ſoleat, qualiter de Orchomeno, Arcadicum quidem ouib. refertum appellans, Bœotium uero Minyeum, & Sandon Threiciam coniungit inter Samum & Imbrum, ut ab Ionica ſeparet: ſic & Ephyram & Theſproticam diſtrahit procul adijciens uel fluuium Selleentem. Hęc quidem Sceptij Demetrij dictis minimè conſonant, à quo plurima transfert. Nam ille Selleentem in Theſprotis flumen eſſe negat, ſed in Eleis ad Ephyrā, ut antè diximus. Hoc uero quod inquit, conſiderationis indiget, & de Oechalia cū dicat: nō unam

esse, unam Euryti ciuitatem Oechalij esse: manifestum igitur Thessalicam dici, de qua dicit,

Oechaliam'que tenent Euryti principis urbem.

Quæ igitur ea est, de qua commotum Thamyrin, obuiæ arguto musæ destituere canoræ. Nanq; ait ex Oechalia ab Oechalesio Eurytо uenientem. Quod si Thessalica fuit, iterum non bene Scepsius Arcadiam quampiam dicens, quã nunc Ardaniam uocãt. Sinue rò iste bene, & Euryti ciuitas Arcadica dicta fuit, eo modo non solum una erat, cum unam ille asserat, cæterùm inter Menei & Selleẽtis egressiones Pylos ad Scolium montem colebatur. Hæc uerò nõ quidem Nestorea, sed altera quædam Alpheo propinqua, cuius nihil est commune ad illam quæ Pamiso siue Amatho adiacet. Quidã uiolẽtius affirmãt, Nestoris gloriam, & generis claritatem uendicantes. Tres enim Pyli scriptis prodũtur in Peloponneso, unde & illud dicitur, ἔστι πύλος πρὸ πύλοιο. πύλος γεμυλίδαι καὶ ἄλλος. Est Pylos ante Pylum, alia etiã Pylos est. Est ab hac & à Lepreatica in Triphylia, & Pisea ora. Tertia Messenia ad Coryphasium. Omnes demonstrare nituntur, apud se Pylon esse, quæ ἠμαθόεσσα sit appellata: & eam esse, quæ Nestoris patria uocatur. Multi & scriptores & poetæ Nestoream esse aiunt, quæ ad usq; illorũ salua perdurat ætatem. Aliqui uerò studiosiores Homeri sectatores, iplius uersus imitãtes, eã Nestoris Pylõ esse asserũt, cuius per oram Alpheus elabitur. Elabitur autẽ per Pissam & Triphyliam. Nõnulli ex Elide caua, & hanc suæ Pylo, sibiq; propinquæ honorificentiã addidere. Insignesq; notas ostentãt, locũ uidelicet Geranũ, amnemq; Gerontẽ & alium Gereniũm. Deinde ab hisce cognominibus Nestorem Gerenium appellatum esse suspicantur. Hoc idem & Messenij factitarũt, & sanè probabilius facere uidentur. Notiorem enim esse aiunt Gerena sibi finitimam, urbemq; aliquando incolarum frequentia egregiè habitatam. Talia sunt quæ circa Elidem cauã hac tempestate existunt. Poeta uerò IIII. in partes regionem hanc diuidens, quatuor etiam duces memorans, obscurius edidit, lli.β

Buprasijq; domos tenuere, ac Elidis almæ,
Et quæ sequuntur huc usque, Multi conscenderunt Epei.

Cũ enim ambos appellet Epeos, Buprasios uidelicet et Eleos, nõ etiã Eleos uocet Bupra-

οὔσης, μίαν εἶναι πόλιν Οὐρύτου Οἰχαλιᾶ, ἄλλην δ' ὄν, ὅτι τῶν Θεσσαλικῶν ἐφ' ἧς φησιν· Οἴτ' ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Οὐρύτου Οἰχαλιῆος.

Τίς οὖν ὅτιμ, ἐξ ἧς ὁρμηθέντα ἀφ' μοῦσαι αὐτόμενον θάμυριν τὸν Θρῆκα παῦσαν ἀοιδῆς. φησὶ γὰρ, Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. εἰ μὲν γὰρ ἦν Θεσσαλική, οὐκ ἂν πάλιν ὁ Σκήψιος ἀρκαδικήν τινα λέγων, ἣν νῦν ἀρκαδίαν καλοῦσιν. εἰ δ' οὕτως ἦν, καὶ ἡ ἀρκαδικὴ πόλις Εὐρύτου εἴρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον. ἐκεῖνος δὲ μίαν φησί. μεταξὺ δὲ τοῦ μυσείου καὶ τοῦ σελλήεντος ἐκβολῆς πύλος ὠκεῖτο, κατὰ τὸν σκόλιον, οὐχ ἡ τοῦ νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις ἡ πρὸς τῷ ἀλφειῷ, ἧς οὐδεμίαν κοινώνημα, οὐδὲ τῇ πρὸς τῷ παμισῷ, εἴ τε ἄμαθον χρὴ καλεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνησθύομνοι τὴν νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν. τειῶν γὰρ πύλων ἱστορουμένων ἐν πελοποννήσῳ, καθ' ὅ, τε καὶ τὸ ἔπος εἴρηται τοῦτο·

Ἔστι πύλος πρὸ πύλοιο. πύλος γε μὲν ὅτι καὶ ἄλλος.

Τούτου τε τῆς τοῦ λεπρεατικοῦ τοῦ ἐν τριφυλίᾳ, τρίτου δὲ τοῦ μεσσηνιακοῦ κατὰ κορυφάσιον, ἕκαστον τῶν παρὰ σφίσιν ἠμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τὴν τοῦ νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. οἱ μὴ οὐ πολλοὶ τῶν ἑτέρων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μεσσήνιον φασὶ τὸν νέστορα, ὃν σωζομένης μέχρι εἰς αὐτοὺς πεποιθέμενοι. οἱ δ' ὁμοιοτρόποις τοῖς ἔπεσιν ἀκολουθοῦντες, τοῦτον εἶναι φασὶ τὸν νέστορος πύλον, οὗ τὴν χώραν διέξεισιν ὁ ἀλφειός. διέξεισι δὲ τὴν πισάτην καὶ τειφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοίλης ἤλιδος, καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν πεποιήθεσαν τῷ παρ' αὐτοῖς πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνῦντος, γῦρον τόπον, καὶ γῦρον τὰ ποτάμιον, καὶ ἄλλο γυρλώιον, εἴτ' ἀρ' οὕτως ὠνομάσθη γυρλώιον εἰρῆσθαι πεφυκότων τὸν νέστορα. τοῦτον δὲ τὸν καὶ οἱ μεσσήνιοι ποιεῖσθαι φασι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον γὰρ γνώριμα φασὶν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις γυρλώματα ποτε δή. τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοίλην ἦλιν ἐπαρχοῦσι νυνί. ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν χώραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἐπῆν, οὐ σαφῶς εἰρηκώς·

Οἳ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ ἤλιδα δῖαν Ἐναιον.

Καὶ ἑξῆς, ἕως τοῦ, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί. τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν οὔτε Βουπρασιεῖς, καὶ οὓς ἠλείους, ἠλείους δὲ μηκέτι καλεῖν τοὺς Βουπρασιεῖς,

σιεῖς, ὁ τὴν ἠλείαν δ' ἔφη εἰς τέσσαρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν Ἦπειρον, εἰς ἣν δύο μέρη διεῖλε πρότερον. ὁ δ' οὖν μόρος εἴη τ' ἂν Ἤλιδος τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ μᾶλλον Ἠπείρου μᾶλλον. ὅτι γὰρ Ἐπειοὺς καλεῖ οὐ Βουπρασιεῖς, δῆλον· ὡς ὁπότε κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοί Βουπρασίῳ. Τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναί τινα χώραν τῆς Ἠλείας κατοικίαν ἔχουσαν ὁμώνυμον. νυνὶ δὲ φαίνεται τῆς Ἤλιδος μόριον καὶ ἐσχατον. πάλιν δὲ τῆς συγκαταριθμεῖσθαι Βουπράσιον καὶ Ἤλιδα δίαν λέγοντας, εἶτ' εἰς τέσσαρας διαιρεῖν μορίδας, ὡς αὖ κοινῶν ὄντων τῆς τε Βουπρασίῳ, καὶ τῇ Ἤλιδι αὐτὰς τέσσαρας μορίδας ὑποτάττειν. ὧν δ' ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἠλίας τὸ Βουπράσιον ἀξιόλογον, ἣν νῦν οὐκέτ' ὄντ'. ἡ δὲ χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἡ ὑπὸ τῆς ὁδοῦ, τῆς ὑπὸ Δύμην ἐξ Ἤλιδος τῆς νῦν πόλεως. ὑπολάβοι δ' ἄν τις καὶ ἐσχατιάν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν Ἠλιν ὡς καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τούτους. ὕστερον δ' αὖτ' Ἐπειῶν ἠλεῖοι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ Βουπράσιον μὴν δὴ μόριον ἦν τῆς Ἤλιδος. πικπικῶ δὲ τινι χήματι συγκαταλέγειν τὸ μόριον τοῦ ὅλου φασὶ τὸν Ὅμηρον. ὡς τὸ,

Ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος. καὶ,

Ἀν' Ἑλλάδα τε φθίην τε. καὶ,

Κουρῆτάς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί. καὶ,

Οἵ δ' ἐξ Δουλιχίοιο, ἐχινάων θ' ἱεράων.

Καὶ γὰρ τὸ Δουλίχιον, ἓν ἐχινάδων. χρῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι ἱππώναξ·

Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ ἀμαθουσίων τυρῶν.

Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ ἀμαθούσιοι. καὶ ἀλκμὰν δέ,

Κύπρον ἱμερταν λιποῖσα καὶ πάφον πόλιν ἐρύτην.

Καὶ αἰσχύλος,

Κύπρου πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον.

Εἰ δ' οὐκ εἴρηκεν Ἐπειοὺς τοὺς Βουπρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ ἓν ὄντων φήσομεν. ἀλλὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ εἰπεῖν μόνον. ἑκατὸς δ' ὁ μιλήσιος ἕτερους λέγει τῶν ἠλείων οὓς Ἐπειούς, ὅτε γοῦν ἅρα κλεῖ συστρατεῦσαι οὓς Ἐπειοὺς ὑπ' αὐγέαν καὶ συναναιρεῖν αὐτῷ τόν τε αὐγέαν καὶ τὴν Ἦλιν. φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην, Ἐπειΐδα καὶ Ἀχαΐδα. πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, σωτερραμμένοι τῆς φύσει δὴ τῆς μυθογραφίας. δὴ δὲ οὐδὲ καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μήν τοι ἄπιστον, οὐδ' εἴ ποτε τοῖς ἠλείοις διάφοροι ὄντες

sios, quatuor in partes minimè diuisisse uidet Eleam oram, sed Epeorum regionem, quam prius partiuit in duo. Neque pars Elidis Buprasiū, sed magis Epeorū existeret. Quod enim Epeos Buprasios appellet, certū est, sicut Cum regem Amarynceum in Buprasio hu- *Iliad.δ*
mauerunt Epei.

Quandam uerò Elidis plagam esse Buprasium, & eodem habitari nomine, nūc manifestum est. cum & hæc Elidis pars existat. Rursus in unum annumerant Buprasium, atq; Elidem, altam, diamq; uocitantes. Postea quaternas in particulas diuidentes ut commune iudicetur, ipsas & Buprasio, & Elidi subditas faciunt. Fuit autem, ut uidetur, Buprasium locus Elidis, frequētibus habitatus inquilinis, non sanè ignobilis, qui deletus est. loci tantū nunc uocabulū est in uia, quæ ex ea quæ nūc extat Elide ciuitate Dymam uersus ducit. Penes Elidem autē Buprasium excellentia quadam floruisse, sicut & Epeos apud illos, suspicari licet. Tempore autē posteriore pro Epeis Elei uocitati sunt, & Elidis portio Buprasium fuerat. Et partem cum toto annumerare, poetica figura, dicunt Homerum, sicut illud,

Per Græciam mediamq; Argos. Et illud, *Odyss.δ.et α*

Per Græciam Phthiamq;. &, *Iliad.ι*

Curetes dimicabant & Aetoli. &,

Aetoli ex Dulichio Echinadibusq; sacris. *Iliad.β*

Nam Dulichium una Echinadum est, idem iuniores usurpant. nam Hipponax,

Cyprijs panem edentibus, Amathusijsq;.

Quoniam Amathusij Cyprij sunt.

Alcman quoque,

Cyprum deserens amabilem, & Paphum fluctibus illisam. & Aeschylus,

Cypri Paphiq; sortem habens omnem.

Quod si non Epeos dixit Buprasios, nec aliarum rerum multa dicemus. Verū hæc demonstratio non est, quòd non fuerit, sed tantum quòd non dixerit. Hecatæus autem Milesius alius Eleos, & alios Epeos esse perhibet. Herculi siquidem aduersus Augeam militanti, socios expeditionis Epeos extitisse, eosq; cum Hercule & Elin & Augeā destruxisse. Traditq; Dymā & Epeam & Acheam esse. Multa quidem scriptores antiqui posteris prodidere, quæ in rerū natura minimè fuerunt, adeò propter fabulosum scribendi genus mendacio fingēda fuerant educati. Quo euenit, ut eisdem de rebus inter se minimè cōcordent. Nimirum à fide longè non est, si quādo Epei cum Eleis cōtrouersias egerint,

cũ alterius nationis essent, qui in unũ corpus unamq; in potentiã coierint, & cõmuni quadam regnandi, & gubernandarũ ciuitatũ forma uterentur, cuncta usq; Dymã suo subiecerant imperio. Nam poeta nullã Dymæ fecit mentionẽ. Haud absonũ est, eo tẽpore Dymã Epeorũ ditioni paruisse, postea uerò Ionibus aut etiã neq; illis subditos extitisse, sed Achiuis potius qui agrum eorũ possidebãt. Quatuor autem particularum, in quibus et Buprasium continetur, ipsa quidem Hyrmina, & ipsa Myrsinus Eleę regionis est, reliquas Pisęi iuris esse, plericq; censent. Vrbs quædam exilis fuit Hyrmina, cuius uestigia nũc nõ extãt. Verũ prope Cyllenã mõs est in mare protensus, quẽ Horminã uel Hyrminam appellant. Myrsinus uerò hodie Myrtuntium nominatur, ad mare pertinẽs, frequẽs habitatoribus uicus, in ea quæ è Dyma Elidem ducit uia, ab Elide stad. LXX distãs. Oleniã uerò petrã eã esse, cõiectura quadã assequũtur, quã modò Scollin aiũt. Nanq; & locorũ & nominũ mutatione facta, cõiecturas proferri necesse est, cum ille in multis non admodũ planè describat. Est autem rupes saxosa, Dymæis & Tritieis, Eleisq; cõmunis, alteri Arcadico Lãpeæ (sic enim montẽ uocãt) cõtigua, ab Elide centũ ac XXX stad. absens, Tritia uerò centũ, æquales urbiũ Achiuarũ. Alesiũ est, quod nũc Alesiæũ uocãt, locus ad Amphilochidẽ proximus, in qua omnibus mensibus accolæ forum congregant. Iacet autem in uia mõtana, qua ex Elide ad Olympiã commeatur. Priori bus aũt seculis agri Pisęi ciuitas fuit, aliàs alio modo uariatis locorũ terminis propter Imperatorum permutationes. Ipsum autẽ Alesiũ, Alesij etiã Colonam poeta uocat, cũ inquit,

Iliad. λ In Buprasio fertili, & in Olenia petra inscendimus equos,

Et in Alesia, ubi Colona uocata est.

Transpositiue enim accipiendum est, perinde ac dicat, & ubi Alesij Colona uocata est. Quidam Alesiũ flumen esse ostendunt. Cęterùm cũ in Triphylia quidã Caucones nominentur, Messeniã in terrã, pspectãtes, cumq; Dyma Cauconia à plerisq; nuncupetur, & in agro Dymęo inter Dymam & Tritiam fluat amnis, quem Cauconem fœminino uocitent genere. De Cauconibus multi quærunt, nunquid duplices dicantur, quidam ad Triphyliam, quidam ad Dymam & Elin, & ad Cauconem esse. Hic autem in alterũ irrũpit, qui Teutheas genere masculino uocat,

οἱ ἐπειοὶ καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοῦτο συνῆρχον τὸ κατ' ἀριστοκράτειαν, καὶ κοινῶν ἐνέμοντο πολιτείαν. ἐπικράτουσι δὲ καὶ μέχρι δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ὠνόμακε τὴν δύμην. οὐκ ἐπεικὸς δ' ἐστὶ, τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς ἐπειοῖς ὑπάρξαι, ὕστερον δὲ τοῖς ἴωσιν, ἢ μὴ δ' ἐκείνοις, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐκείνων χώραν καταχοῦσιν ἀχαιοῖς. τὴν δὲ τετάρτην μερίδα, ὧν γύτιος καὶ τὸ βουπράσιον ἡ μὲν ὑρμίνη, καὶ ἡ μύρσινος, ἡ ἠλείας ὅλην. αἱ δὲ λοιπαὶ ταύτῃ τὴν ὅρων ἴσην ἡ πεδιάδος, ὡς οἴονταί τινες. ὑρμίνη μὲν οὖν πολίχνιον ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον λυμπικὸν ὄρεινόν, καλοῦμενον ὅρμινα, ἢ ὕρμινα. μύρσινος δὲ τὸ νῦν μυρτούντιον, ὑπὸ θάλατταν καθήκουσαν, κατὰ τὴν ἐπὶ δύμης εἰς ἦλιν ὁδὸν κατοικίαν, πέντε ἡ ἠλείους πόλεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. τετρῶν δ' ὠλενίαι ἐπέχουσι, τὴν νῦν σκόλιν. ἀνάγκη γὰρ ἐνίοτε λέγειν καὶ τὴν τόπων, καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα τῶν πολλῶν σαφηνίζοντος. ἔστι δ' ὅρος πετρῶδες κοινὸν δυμαίων τε καὶ τειτιέων, καὶ ἠλείων, ἐχόμενον ἑτέρου τινὸς ὀρεινοῦ δρυμοῦ ὄρους λαμπείας, ὁ ἡ ἠλιάς μὲν διέσηκεν ἑκατὸν πρὸς τοῖς τριάκοντα σταδίους. τειτίας δὲ ἑκατὸν, οὐκ ἴσους ἀχαϊκῶν πόλεων. τὸ δ' ἀλείσιον ὅτι τὸ νῦν ἀλεσιάον, χώρα παρὰ τὴν ἀμφιλοχίδα. ἔνθα μὲν τὰ μέσα ἀγοραν συνάγουσιν οἱ περίοικοι, λέγεται δὲ ὧδε ἡ ὀρεινῆς ὁδοῦ, ἡ δὲ ἠλιάς εἰς ὀλυμπίαν. πρότερον δ' ἦν πόλις ἡ πεδιάς, ἄλλοτε ἄλλως τὴν ὅρων ἐπαλλαττόντων, ἅτε τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς. τὸ δ' ἀλείσιον καὶ ἀλεισίου κολώνη ὁ ποιητὴς καλεῖ, ὅταν φῇ·

Ἐπὶ βουπρασίου πολυπύρου βήσεμεν ἵππους,
Πέτρης τ' ὠλενίης καὶ ἀλεισίου, ἔνθα κολώνη
Κέκληται —

Ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τοῦτο, καὶ ἔνθα ἀλεισίου κολώνη κέκληται. ἔνιοι δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν ἀλείσιον. λεγομένων δὲ ἔνων ἐν τῇ ἐυφαλίᾳ ἰαωκώνων πρὸς τῇ μεσσηνίᾳ. λεγομένης δὲ καὶ δύμης ἰαωκωνίδος ὑπό τινων, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ δυμαίᾳ μεταξὺ δύμης καὶ τειτίας, ὃς καλεῖται καὶ ἰαύκων θηλυκῶς. ἔνιοι δὲ τρεῖς τὴν ἰαωκώνων, ὡς μὲν δῆθοί λέγονται, οἱ μὲν πρὸς τὴν τειφυλίαν, οἱ δὲ πρὸς δύμην καὶ ἦλιν, καὶ τὸν ἰαύκωνα. ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον ὃς τευθείας ἀρσενικῶς καλεῖ.

ὁμώνυμος

ὁμώνυμ☉ πολίχνη τινὶ τῶ ἐς τὴν λίμνην συνωκισμένων, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σ τοὔνομα λέγεται θηλυκῶς αὕτη, ἐκτεινόν τὴν τὴν ἐχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆ νεμέσεως ἀρτέμιδος ἱερόν. ὁ δὲ τευθρᾶς εἰς τὸν ἀχελῶον ἐμβάλλει τὸν κατὰ λίμνην ῥέοντα, ὁμώνυμον τῷ κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν ☉ πέρον. τὸ δ' ἁπλῶς εἰπόντ☉,

ἔκιε δ' ὠλγίλην πετραίην ποταμοῦ παρ' ὄχθας
Εὐρὺν ☉ πέραιο.—

Μεταγράφουσι τινὲς πόρον, οὐκ εὖ. πρὸς δὲ τ Ἰακωνῶν ζητοῦσιν, ὅτι τ' ἀθλωτὰς τῆ τῷ μύτη ὁμοιωμένης, εἰ πούσης πρὸς νέστορα·

Νῦν, ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Ἰακώνας μεγαθύμους
Εἶμ', ἵνα δὴ χρεῖ☉ μοι ὀφέλεται·

Δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τὶς ἡ τῆ τῶν ἐπειῶν, ἣν οἱ Ἰαύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῆ τειφύλη, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι λυμαίας τυχόν. οὔτε ἡ τὴν λύμνην ὁπόθεν Ἰακωνίδα εἰρῆσθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὁπόθεν Ἰαύκων εἴρηται, ἀλλ' ὁ τοὺς Ἰαύκωνας παρέχειν φασὶν, οἵ τινές ποτ' εἰσὶν, ὅπου φασὶν ἡ ἀθλωτὰ βαδίζειν, κατὰ τὴν τοῦ χρεὼς νομισθήν. εἰ γὰρ μὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν τῆ τειφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς πρὶ λέπριον· οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγ☉. διὸ καὶ γράφουσι τινές· ἵνθα χρεῖ☉ μοι ὀφέλεται ἥλιδι δῖα, οὐκ ὀλίγον. δῆλον δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἔσται ἐπισκοποῦσι τὴν πάτην καὶ τὴν ἐξῆς τειφυλίαν διεξιοῦσιν μέχρι τῶν μεσσηνίων μεθορίας. μετὰ δὲ τὸν χελωνάταν ὁ τῶν πισατῶν ἀγιαλὸς πολύς. εἶτ' ἄκρα φειά.

Ἦν δὲ πολίχνη
Φηρὰς πὰρ τείχεσιν ἰαρδανίου ἀμφιρύτης.

Ἔστι γὰρ καὶ ποταμίου πλησίον. οἱ δ' ἀρχὴν τῶν πισατῶν, τὴν φειάν φασι. πρόκειται δὲ ταύτης νησίον καὶ λιμήν. ἵνθεν εἰς ὀλυμπίαν τὸ ἐγγύτατον ἐκ θαλάττης, στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. εἶτ' ἄλλη ἄκρα ὑπὸ πολὺ προέχουσα ὑδὶ δύσιν, καθάπερ ὁ χελωνάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ὑδὶ λευκαλλήνιαι στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. εἶθ' ὁ ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ χελωνάτα στάδια διακόσια ὀγδοήκοντα. ἀράξου δὲ τριακόσια πεντήκοντα τρία. ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων, ὅθεν ὧρ καὶ ὁ δύρώτας. καλεῖται δὲ ἀσέα λύμη τῆ μεγαλοπολίτιδ☉, πλησίον ἀλλήλων, ἔχουσα δύο πηγὰς ὅθεν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί. δύω τοῦ δ' ὕδωρ γλυκὺ ὑδὶ συχνοὺς σταδίους, αὖτις ἕλκουσι πάλιν, εἶθ' ὁ μὲν εἰς τὴν λακωνικὴν,

cuius appellationis exigua quędã urbs inter Dymæ uicinas habitatur, niſi quod hęc eadem pta litera, s, ultima producta ſyllaba, fœminine pronunciatur, in qua ædes ſacra Nemidis Dianæ colitur. Verùm Teutheas Acheloum penes Dymam fluentem intrat, quo nomine & Achelous, per Acarnaniam labens & Perum nominatur. Cæterùm cum Heſiodus dicat,

Oleniamq; petrã coluit prope fluminis altas
Et latas Peri ripas: multi Pori litera permutata legunt, & quidem corruptè. De Cauconibus quæri dicit. nam in Odyſſea Pallas,
Mentoris ſumens effigiem, ſic Neſtorem alloquitur:
Craſtina cum nobis aurora retexerit orbem, Odyſſ. 3
Magnanimos adeã Cauconas. ibi mihi grãde
Debetur dudum argentum.

Quo in ſermone ſignificari uidetur locus aliquis inter Epeos, quẽ Caucones inhabitẽt, nõ illi quidem qui in Triphylia, ſed qui uſq; Dymã fortè latius porrigunt. Haud enim omitendũ eſt, unde Dymã Cauconiã dici contingit, & unde fluuius appellatus eſt Caucõ. Cũ & ipſi Caucones, qui nã exiſtãt, quæſtionem afferãt, ad quos Pallas ipſa, ad exigendũ argẽti debitũ, iturã ſeſe dicit. Nam niſi eos dici accipiamus, qui ad Lepræum in Triphylia ſunt: quo pacto probabilis ſit ſermo, prorſus ignoro. Quocirca nonnulli ſcribunt,

Magnanimos adeo Cauconas, in Elide grande
Debetur dudum argentum.

Quod clariorem habebit notitiã, quãdoquidem Piſæã regionẽ atq; Triphyliam ordine ſi tam luſtrauerimus, uſq; ad fines Meſſenios. Poſt Chelonatã, Piſæũ litus adeſt, ingẽs ſanè in promontoriũ Phea nomine. fuit & oppidulũ Pheas ad fluẽta Iardani. Finitimus enim eſt & amniculus. Sunt qui Piſæi agri principium eſſe Pheam dicant, cõtra quã & inſula puſilla iaceat, & portus, unde ad Olympiam propiore à mari ſpacio ſtad. ſunt centũ & XX. Aliud mox promontoriũ lõgè prominẽs in occidentem, ſicut & Chelonatas: ab illo ad Cephaleniã cẽtũ & XX ſtad. interſunt. Dehinc erũpit Alpheus ab Chelonata diſtans ſtad. CC & LXXX. Ab Araxo aũt DXLV ex eiſdẽ locis, quib. et Eurotas effluẽs. Vicus ipſe ex agro Megalopolitano, Aſia uocatũ, duos uicinos inter ſe habẽs fontes, è quib. dicti effluũt amnes. Hi cũ aliq̃t excurrerint ſtad. abſorpti à terra, rurſus emergũt. Inde unus Laconicam,

alter Pisæam perducitur in oram. Eurotas quidem per Bleminatidem primò exoriens, præter Spartam labitur: & longam per uallem discurrens, paludē efficit, cuius poeta meminit. Demū inter Gythiū, Spartes emporiū & Acrææ, mare ingreditur. At Alpheus assumpto Celadonte & Erymantho, & aliis ignobilibus fluuiis, per Phryxæum ac Pisæum & Triphyllium delatus agrum, præter ipsam Olympiam, in Siculū excurrit pelagus, inter Phæam & Pitanem. Ad eius uerò ostium Dianæ Alpheoniæ lucus est, ab Olympia stadijs octoginta distans. Huic deæ in Olympia annuus conuentus celebratur, sicut & Elaphiæ ac Daphniæ, id est Ceruariæ, atq; Laureæ. Tota regio templorū Dianæ, Veneri, ac Nymphis dicatorum plenissima est. Adsunt & luci, & florida uireta, propter abundantes aquarum fontes. Frequentes inter eundum Mercurij ædes occurrunt. Litora uerò Neptunia sacella passim ostentant. In Alpheoniæ Dianæ templo Cleanthis, & Aregontis picturæ uisuntur, hominum Corinthiorum. Alterius quidem Troiæ captiuitas, & Mineruæ natalia: alterius est Dianæ, in cunis deportatio: opera laude plurima celebrata. Inde mons est Triphyliæ, Macistiam à Pisæo separans agro. Postea flumē aliud Chalcis nomine, & Cruni fons, & pagus Chalcis. Post quę Samicum est, ubi sacellum est Neptuni, maxima ueneratione cultum. Subest & lucus oleastro plenus: eius curam gerebāt Macistij, qui & inducias annūciabāt, quas ἐκεχειρίαν Samij uocitant. Ei quidē sacello cuncti tributa cōferunt Triphylij. Secundum hæc sacella Pylus mari superincumbit, Triphyliaca & Lepræatica, quam ἡμαθόεντα poeta uocat, & Nestoris patriam asserit, sicut ex Homeri uersibus suspicari quis potest, ab amne qui ad aquilonē iuxta labitur, quem Amathum appellabātan tea, hodie uerò Mamaum, Arcadicūq; nominant, ut hinc Emathoenta uocabulū assumpserit. Siue & hic Pamisus dicatur, eadem appellatione, qua duo alij in Messenia. Vrbis autem nominis ratio, & etymologia incerta est. Nam ἀμαθώδη, id est arenosum esse uel fluuium uel locum, mendacio dicitur. Palladis tēplum Scillutiæ ad Scilluntē inter illustria numeratur, non longè ab Olympia penes Phelonem. Ad orientem uersus prope Pylū mōs est cognomine Minthes nobilis, quam Plutonis pellicem extitisse tradunt fabulæ. Eam cum Proserpina dolo circumuenissēt,

Odyss. α καὶ β Pausanias in fine Messen.

ὁδὸν εἰς τὴν πόλιν κατάγεται. ὁ μὲν δὴ ῥώτας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν ἀφαρτῶ ῥυείς, καὶ διεξιὼν αὐλῶνα τινὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἕλους, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἐκδίδωσι μεταξὺ γυθίου τοῦ τῆς ἀφάρτης ὠϊνείας, καὶ ἀκραίαν. ὁ δ' ἀλφειὸς παραλαβὼν πάν τε Μελάδοντα, καὶ τὸν ὀρύμανθον, καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους, ἅμα τῆς φείξης, καὶ τῆς πισάτιδος, καὶ τειφυλίας ἐκχυθείς, παρ' αὐτὴν τὴν ὀλυμπίαν, ὥστε θάλατταν τὸν σικελικὸν ἐκπίπτει, μεταξὺ φειᾶς τε καὶ πιτάνης. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς ἀλφειονίας ἀρτέμιδος ἱερὸν ἀλφειούσης, ἄλσος ὄζει. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, ἀπέχον τῆς ὀλυμπίας εἰς ὀγδήκοντα σταδίους. ταύτην δὲ τὴν θεὸν καὶ ἡ ὀλυμπία κατ' ἔτος, στεφανοῦται πανηγύρεις, καθὰ καὶ τῆς ἐλαφίας, καὶ τῆς δαφνίας. μεσηῤ δ' ὄζει ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίου καὶ ἀφροδισίου, καὶ νυμφαίων ἅ ἄλσεσιν αὐθέων, ὡς τοπολὺ σκιᾶς τὴν διὰ ῥύσιν. συχνὰ δὲ καὶ ἑρμᾶς ἅ ταῖς ὁδοῖς. ποσειδεᾶ δ' ὑπὲρ ταῖς ἀκταῖς. ἅ ᾗ τῷ τῆς ἀλφειονίας ἱερῷ, γραφαὶ ἐλεύθερος καὶ ἀρέγοντος, ἀνδρῶν ποιμένων, τὸ μὲν τροίας ἅλωσις καὶ θλῶσας γοναί, τὸ δ' ἀρτέμις ἀναφορμένη, ὑπὲρ γρυπὸς σφόδρα δύσβατα. ἔστα τὸ ἱέρεργον ὄρος τῆς τριφυλίας, τὴν μακίστιαν ἀπὸ τ' πισάτιδος. ἔστ' ἄλλος ποταμὸς χαλκὶς, καὶ ἱερὸν ἱερωνοὶ, καὶ κοινὸν χαλκὶς, καὶ τὸ σαμικὸν μεταπαῦται, ὅπου μάλιστα τιμᾶσθαι τὸ σαμίᾳ ποσειδῶνος ἱερόν. ἔστι δ' ἄλσος ἀγριελαιῶν πλῆρες. ἐπιμελοῦνται δ' αὐτ' μακίστιοι. οὗτοι δὲ καὶ τὴν ἐκεχειρίαν ἐπάγγελλον, ὃν καλοῦσι σάμιοι. συντελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες τριφύλιοι. καὶ τὰ τοῦτα δὲ ἔτος τὰ ἱερὰ ἐπιφέρειν τῆς θαλάττης ἀπὸ τεσσήκοντα, ἢ μικρῷ πλείοσι σταδίοις, ὁ τειφυλιακὸς πύλος καὶ λεπρεατικὸς, ὃν καλεῖ ὁ ποιητὴς ἡμαθόεντα, καὶ πὴν σταδίοισι τ' νέστορος πατρίδα, ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τοῦ ὁμήρου τεκμαίροιτο, εἴ τε τὸ πὴν ἀῤῥέοντος ποταμὸν πρὸς ἄρκτον, ἀμάθιν καλουμένην πρότερον, ὃς νῦν μάμας καὶ ἀρναῖος καλεῖται, ὥστ' ἀπὸ τούτου ἡμαθόεντα λελῆφθαι· εἴ τε τοῦτον μὲν ταμιοῦν καλουμένην ὁμωνύμως τοῖς ἀπὸ τῆς μεσσηνίας ὄντοις, ἅ ᾗ πόλεως ἄσημον ἔχοντος τὴν ἐτυμολογίαν τ' ὀνόματος. καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τ' ποταμοῦ, ἢ τὴν χώραν, εἶναι ψεῦδος φασὶ, καὶ τὸ τῆς σκιλλουτίας δὲ ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ πρὸς σκιλλοῦντα τῶν ὠφανῶν ὄζειν ὀλυμπίας πλησίον ᾗ τὸν φίλλωνα. πρὸς ἕω δ' ὄζει ὄρος τὸ πύλου πλησίον, ἐπώνυμον μίνθης, ὃν μυθεύουσι παλλακὴν τοῦ ἅδου γενομένην, ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς κόρης, εἰς τὴν

ἐς τὴν λειπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν πε-
νθὴν ἡδύοσμον καλοῦσι. καὶ δὴ, καὶ τέμενός
ἐστιν ἅιδου πᾶσι θεοῖς ὄρει πιμώμενον ὑπὸ μα-
κιστέων. καὶ λίμνη θ' ἄλσος ὑποκείμενον
τῷ πυλιακῷ πεδίῳ. τὸ δὲ πεδίον δύγιον
μὲν οὖν ἐστι, πηλῷ θαλάττῃ δὲ συνάπτων, παρατεί-
νει παρά τε τὸ μεταξὺ τοῦ τε σαμικοῦ καὶ πο
ταμοῦ νέδας διάσημα. θινώδης δὲ καὶ σε-
νός ἐστιν ὁ τῇ θαλάσσης αἰγιαλός, ὥστ' οὐκ
ἂν ἀφανοίη τις γῆ τοῦθ' ἁπαθόντα ὀνομά-
ζεσθαι τὸν πύλον. πᾶς δ' ἂν τις ἀμφὶ τὸν
πύλον δύο πολίσματα, τειφυλικὰ, ὑπανα
καὶ λετύπαυστα, ὧν τὸ μὲν εἰς ὕλιν σωωκί-
σθη, τόδε δ' ἔμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγ-
γὺς ῥέουσιν, ὅ, τε θαλίαν καὶ ὁ ἀχερών, ἐμ-
βάλλοντε εἰς τὸν ἀλφειόν. ὁ δὲ ἀχερὼν κατὰ
τὴν πρὸς τὸν ἅιδην οἰκειότητα ὠνόμασται.
ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα, τά γε δὴ λί-
μνης καὶ δὴ κόρης ἱδρᾶ φύεσθαι καὶ τοῦ
ἅιδου. τάχα δ' ἂν τὰς ὑποφυὰς πότητας, ἃς φη
σὶ ὁ σκήψιος Δημήτριος. ἡ γὰρ δύπαρπος
ἐστι, καὶ ὀρυσίβην χρυσᾶ καὶ θρύον ἡ τειφυ-
λία. διόπερ αὐτὴ μεγάλης φορᾶς, πυκνὰς ἀ-
φορίας γίνεσθαι συμβαίνει κατὰ σὺν τόπους.
τοῦ δὲ πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ λέπραιον. ἣν
δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ δὴ θαλάττης φ' τεσ-
σαράκοντα σταδίοις. μεταξὺ δὲ τοῦ λεπραίου
καὶ τοῦ αὐνίου τὸ ἱερὸν τοῦ σαμίου ποσεισῶ-
νος. ἔστι δ' ὅτι τὸ ἱερὸν φ' ᾧ καταληφθῶσι
φησὶν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τηλεμάχου τὴν θυσί-
αν συντελοῦντας σὺν πυλίοις·

οἱ δὲ πύλον νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον
ἵξον· τοί δ' ὦκα θινὶ θαλάσσης ἱδρύεσκον
ταύρους παμμέλανας φωσίχθονι κυανο-
χαίτῃ.

παρέστι μὲν γὰρ τοῖς ποιητῇ καὶ πλάττειν
τὰ μὴ ὄντα. ὅταν οὗ δύνωνται ἐφαρμόττειν
τοῖς οὖσι τὰ ἔπη, καὶ σώζειν τὴν διήγησιν, τὸ
δ' ἀπέχεσθαι πρόσηκε μᾶλλον χώρας δ' ἔ-
χουν δυδαίμονα οἱ τηγάται. τούτοις δ' ὅ-
μορροι λυπαιοσεῖς. ἀμφὶ δὲ τὰ χωρία ταῦ-
τα λαύκωνές κατεῖχον, καὶ τὴν μάκισον δὲ,
ἣν τινὲς πλατανιστοῦντα καλοῦσιν, ὁμώνυ-
μον τῇ χώρᾳ δ' ὅτι τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἐν
τῇ λεπραιάτιδι καὶ λαύκωνα εἶναι μνῆμα.
εἴτ' ἀρχηγέτου τινός, εἴτ' ἄλλως ὁμωνύμου τῷ
ἔθνει. πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ λαυκώνων.
καὶ γὰρ ἀρκαδικὸν ἔθνος φασὶ καθάπερ τὸ
πελασγικὸν, καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ
ἐκεῖνο. ἴσως γοῦν ὁ ποιητὴς καὶ τοῖς τρωσὶν
ἀθρόους συμμάχους πόθεν δ' οὐ λέγει. δο-
κοῦσι δ' ἐκ παφλαγονίας. ἐκεῖ δ' ὀνομάζουσι
λαύκωνιάτας τινὰς μαριανδυνοῖς ὁμόρους,

in hortensem mētam transformasse, quā pleriq; ἡδύοσμον uocant. Itaq; iuxta montem Plutonis templum est, frequenter à Macistijs adoratum. Super campum Pyliacum lucus est Cereris egregia fertilitate conspicuus. Qui uerò mari adiungitur, ad illud porrigitur interuallum, quod inter Samicum, & amnem Nedan est, qui quidem fabulosus et tenuis efficitur mari proximus, ut dubitare ex hoc de beat nemo, Emathoentē id est fabulosam appellari Pylum. Finitima Pylo ad Aquilonem exilia fuere castella duo, Triphylica Hypana atq; Ctypansa, è quibus unum Elidis adiudicatum est accolis, alterum pro more mansit. Duo quoq; propè fluunt amnes Daliō & Acheron, Alpheum intrantes. Acherōti propter inferni proprietatem inditum est uocabulū: quoniā ea in ora Cereris & Proserpinę, ac Plutonis tēpla magno in honore sunt, fortasse propter loci cōtrouersias, uti Scepsius inquit Demetrius. Nam cum egregios edat fructus, rubiginē frugibus, ac iuncū ac tribulos producit Triphylia. Quapropter pro magna regionis fertilitate, & frequentes gigni sterilitates euenit. Ad Austrum autē Pylus habet Lepræū. Fuit & hæc maritima ciuitas in stadijs quadraginta. Inter Lepreū & Amniū Neptuni Samij sacellū est stad. centū utrinq; distans. Hoc illud est fanum, in quo Poeta dixit, Telemachum Pylios offendisse, dū sacrificio darent operam,

Deuenere Pylum Nelei turribus altam, Odyss. γ
Hic maris ad ripam solennia sacra ferebant,
Mactabantq; nigros Neptuno ad litora tauros

Ipsi Poetæ & quæ non sunt, fingere suppetit, uerum cum potest & ijs quæ sunt, salua narratione uersus adaptat. Alioquin abstinere, ad se magis attinebat. Agrum fœlicem Tegeatę possidebant, quibus uicini fuerant Cyparissij. Horū uerò amborū regio Cauconib. subdita erat, simul & Macistorū ager, quē nōnulli Platanistuntem uocāt, eodē nomine ager & oppidū. In terra aūt Lepræa monumentū Cauconis extare ferūt, siue uetusti cuiusdā cōditoris, siue alterius de gente nominati. Pluri ma quidem de Cauconib. memorātur. Nā & Arcadica uulgatā natio, sicut & Pelasgica & alioquin errabūda: sicut & illa. Scribit enim poeta, & Troianis auxiliares socios aduenisse: unde uerò uenerint, nihil sanè prodidit: reor autem è Paphlagonia. Illic enim quidam Cauconij nominantur, Maryādinis finitimi,

cum & ipſi Paphlagones exiſtant. De illis erit à nobis memoria facienda, cum eum ad locum deſcriptio ipſa conſiſtet. Nunc autē de Cauconibus qui Triphyliam habitant, ſcribendum etiam hoc eſt. Quidam enim totum Elidis tractum à Meſſenia uſq; Dymam, appellauere Cauconiam. Antimachus quidem, Epeos, Cauconas uniuerſos appellat. Aliqui uerò nequaquam eos cuncta tenuiſſe aſſerūt, uerùm bifariam diuiſos habitaſſe. Alios quidem ad Meſſeniam terram, prope Triphyliam, alios iuxta Dymam ad tractum Buprāſium, Elinq; curuam: Ariſtoteles uerò maxime eos hoc in loco ſitos agnouit. Itaq; dictis ab Homero magis, extrema concordat ſententia, & quæſtio ipſa prior ſolutionem accipit. Neſtor enim Triphyliacam incolit Pylum.

Hæc autem ſunt ad auſtrum orientemq; ſpectantia, ad Meſſenium tractum Laconicūq; pertinentia, quæ illius quidem iuris ſunt, tenent uero Caucones. Adeò ut è Pylo Lacedæmonem petentibus, per Cauconas iter facere neceſſe ſit. Samij uerò Neptuni ſacellum, & uicinus illi portus, quem ſubijt Telemachus, ad occaſum uergit, & arcton. Quod ſi hac in ora duntaxat Caucones habitant, quo'nam modo Poetæ ſaluus eſt ſermo? In Odyſſea* nanq; Neſtori Minerua mandat, ut Telemachum unà cum filio Lacedæmonem mittat in curru, ad partes quæ in orientem ſpectant. Ipſa uerò naui ſeſe iturā in occaſum, & in naui pernoctaturam, & deinde redituram, & aurora luceſcente ad magnanimos Cauconas curſum habituram, ad debitū ſibi argentum redimendum, rurſum uerò uenturam. Quisnam igitur modus iſte? Licebat enim ſic Neſtori ad eam uerba facere, Caucones penes me ſunt, & inter eundum Lacedæmona, eam ob rē cur comes Telemacho eſſe abnuis, ſed retrò uiam flectis? Erat etiam proprium ad exactionem debiti & quidem ingentis, ituro præſertim ad mortales Neſtoris ditioni ſubditos, aliquid ab illo opis implorare. Si quid ingratum (ut mos eſt) illi de pactis referretur, quod minimè peractum eſt. Si ergo hac in parte tantum Caucones habitarent, abſurda hæc omnia proueniſſent. Verùm cum diuiſi quidam ad Dymæ, atque Elidis loca ſint, illuc ſuum tenere curſum, Minerua dicere. Et nec ipſa nauis ingreſſio, nec comitatus abruptio, aliquid in uiam contrarium de monſtrans haberet. Pariter etiam nata de Pylo dubitatio conueniens aſſequereт iudiciū,

*Deſunt hic quæ in græco κατὰ τὸν σκτάδην.

οἱ δ' αὖτοί παφλαγόνες εἰσι. μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν ὕστερον, ὅταν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἡ γραφή. νυνὶ δὲ περὶ τῶν γε τειφυλίαν κωκωνων ἔτι καὶ ταῦτα προσγραπτέον. οἱ μὲν γὰρ καὶ ὅλην τὴν παράλιον, ἀπὸ μεσσηνίας μέχρι δύμης, κωκωνίαν λεχθῆναι φασίν. αὐτίμαχος δ' οὖν ἅπαντας ἐπείους καὶ κώκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. τινὲς δέ, ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτούς, δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν τειφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ δύμῃ κατὰ τὴν βουπρασίδα, καὶ τὴν ἠίλιν ἣν λιν. ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μάλιστα οἴδεν ἱδρυμένους αὐτούς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ' ὁμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἡ ὑστάτη ἀπόφασις, τό, τε ζητούμενον πρότερον, λαμβάνῃ λύσιν. ὁ μὲν γὰρ νέστωρ ἐνοίκειται τὴν τειφυλιανὴν οἰκῶν πύλον. τά τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἑωθινά. ταῦτα δ' ὅτι τὰ συγκυροῦντα πρὸς τὴν μεσσηνίαν καὶ τὴν λακωνικήν, ἃ ἐνέμοντο ἐκεῖνοί τε ὅτε. ἔχουσι δ' οἱ κώκωνες, ὥστε τοῖς ἀπὸ πύλου βαδίζουσιν εἰς λακεδαιμονίαν, ἀνάγκη σχεδὸν τὴν κωκώνων εἶναι ὁδόν. ὃ δ' ἱερὸν τοῦ σαμίου ποσειδῶνος, ἡ ὁ κατ' αὐτὸ ὅρμος, εἰς ὃν κατήχθη τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀκρωτήριον. εἰ μὲν τοίνυν οἱ κώκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰκοῦσιν, οὐ σώζεται τὸ πεπιστευόλογος. ἀμελοῦντος γὰρ ἡ μὲν ἀθηνᾶ κατὰ τὸν σωτάδην τὸν νέστορα, τὸν μὲν τηλέμαχον εἰς λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱεῖ, εἰς τὰ πρὸς ἕω μόρια. αὐτὴ δ' ὑπὲρ ναῦν βαδιεῖσθαι νυκτοβοῦσα φησὶν ὑπὲρ τὴν δύσιν, καὶ εἰς τοὐπίσω·

Αὐτὰρ ἠῶθεν μετὰ κωκώνας μεγαθύμους.

Πορεύεται ὑπὲρ τὸ χρεὼν πάλιν εἰς τοὔμπαλιν. τίς ἂν ὁ τρόπος; πρῶτον γὰρ τῷ νέστορι λέγειν· ἀλλ' οἵ γε κώκωνες ἐνταῦθά εἰσι, καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς λακεδαίμονα βαδίζουσιν. ὥστε τὸ σωσθήσεις τοῖς περὶ τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοὐπίσω. ἅμα δ' οἰκεῖον τῷ βαδίζοντι ὑπὲρ χρέος κομιδῇ, ὀλίγου ὡς φησὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐνόντας τῷ νέστορι ὄντας, αἰτήσασθαί τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἰ μὴ ἀγνωμονοῖτο ὡς ἐπὶ εἰωθὸς περὶ τὸ συμβόλαιον. ὃ γένοιτ' ἂν ὅτε. εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ κώκωνες, τοῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄδοπα. μεμερισμένων δ' ἐνῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς δύσιν τόπους τῆς ἠλείας, ἐκεῖσε ἂν ἔπλεον τῆς ἀφόδου ἡ ἀθλωᾶ, καὶ ἴσως ἂν ἐπὶ οὐθ' ἡ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχει τὸ ἀπεμφαῖνον, οὔθ' ὁ τῆς σωσθήσεως ἀσπασμός, εἰς ταὐτὸν γὰρ τῆς ὁδοῦ οὔσης, πλησίον ἂν καὶ τὰ περὶ τὸν πύλον ἀπορρήματα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης,

ἐπιλθούσης

ἐπέλθοῦσης μικρὸν ἔστι δὲ χωρογραφίας μέχρι τοῦ κώλου τοῦ μεσσηνιακοῦ. καὶ παρονάται δέ τινες ἐλέγοντο εἶναι γὰρ τῇ ὀρεινῇ δὲ τειφυλίας κατέχοντες ὄρη, πρὸς λέπρεον μὲν μάκιστον καθήκοντα ὠδὶ θάλασσαν πλησίον τοῦ σαμιακοῦ ποσειδείου. ὑπὸ τούτοις δὲν γὰρ τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ μὲν νυμφῶν ἀνιγριάδων, τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς ἀτλαντίδας, καὶ τὸν δαρδάνου γένεσιν. γύτταθα δὲ καὶ τὰ ἄλπη, τό, τε ἰωνάδον καὶ τὸ δυρκηίδιον. ὁ μὲν οὖν σαμιακὸν ὄδιν ὄρυμα. πρόσθεν δὲ καὶ πόλις σάμος προσαγορευομένη δῆλα ὁ ὕψος ἴσως, ἐπειδὴ σάμους ἐκάλουν τὰ ὕψη. τάχα δὲ καὶ δὲ ἀρένης ἀκρόπολις ἦν ὅδε, ἧς εἰ γὰρ δεῖ λαταλόγῳ μνησθῆναι ὁ ποιητής·

Οἳ δὲ πύλον ἐνέμοντο ἠγαθέην ἀρήνην.

Οὐδαμοῦ γὰρ σαφῶς εὑρίσκοντες, γύτταθα μάλιστα εἰκάζουσι τὴν ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακείμενος ἄνιγρος ποταμός, καλούμενος πρόσθεν μινυήϊος, ἐκδίδωσιν οὐ μικρὸν σημεῖον. λέγει γὰρ ὁ ποιητής·

Ἔστι δέ τις ποταμὸς μινυήϊος εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν ἀρήνης.—

Πρὸς γὰρ δὴ τοῦ ἄντρου τὸν ἀνιγριάδην νυμφῶν, ἔστι πηγή, ὑφ' ἧς ἕλειον καὶ τυφῶδες τὸ ὕδωρ πίπτον γίνεται χωλόν. ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ ἄνιγρος βαθύς, καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν. διὸ νάδης δ' ὢν ὁ τόπος, ὀλίγῃ σταδίων βαθεῖαν ἔχθυν παρέχει, οὐδ' ἰχθύας ἀβρώτους ποιεῖ. μυθολογοῦσι δ', οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετρωμένων ὑπὸ κενταύρων τινὰς, γύτταθ' ἀποπλύνασθαι τὸν ἐκ τῆς ὕδρας ἰόν. οἱ δ' ἀπὸ τοῦ μελάμποδα τοῖς ὕδασι τούτοις χρήσασθαι πρὸς τὴν τῶν προιτίδων καθαρμόν. ἀλφοὺς δὲ καὶ λύκας καὶ λειχῆνας ἰᾶται τὸ γύτταθεν λουτρόν. φασὶ δὲ καὶ τὸν ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς ἀλφῶν θεραπείας οὕτω παρωνομάσθαι. ἐπεὶ οὖν ἥτε ὑπόπτησις τοῦ ἄντρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον, ἢ δοῦπον παρέχουσι τοῖς ὕδασι, μινυήϊον φασὶν εἰρῆσθαι πρόσθεν, παρατρέψαι δέ τινας τοὔνομα, καὶ αὐτ' αὐτοῦ ποιῆσαι μινύειον. ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας ἀφορμάς. εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ χλωρίδος τῆς νέσσος ἀπ' ὀρχομενοῦ τοῦ μινυείου ἐλθόντων μινυῶν, οἵ τῶν ὀργὼν αὐτῶν ἀπόγονοι ὄντες, ἐκ λήμνου μὲν εἰς λακεδαίμονα ἀφέστησαν. γύτταθεν δ' εἰς τειφυλίαν, οὐδ' ὤκησαν πρὸς τὴν ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ τῇ νῦν καισία καλουμένῃ, οὐκ ἐχόντων οὐκέτι τὰ τῶν μινυῶν κτίσματα.

cum paulo ulterius in loci deſcriptione uſq; Pylum Meſſeniam progrederetur. Nonnulli etiam Paronatæ dicebantur in Triphylia eſſe, montana circa Lepræum tenentes, & Maciſtum, ad mare uſq; peruenientia, iuxta Neptuni Samiacum ſacellum. Sub his duo ſunt ad litus antra, unum Nympharum Anigriadum, in altero monſtrantur facta de Atlantidibus, & Dardani procreatione. Hic etiam ſunt Alpes Ionia, & Eurychidia. Samicum igitur arcis munimen eſt, quæ prius Samos appellabatur ciuitas, propter altitudinem, cum Samos cacumina uocitarent. Fortè & hęc urbis Arenes fuerat arx, cuius in nauium catalogo recordationem Poeta fecit,

Hi coluere Pylon, & amandi collis Arenam. Iliad. β

Nuſquam enim aperte reperientes, hac in parte maxime Arenam ſitam eſſe, coniectura aſſequuntur ubi adiacens Aniger amnis, qui antea Minyeius appellabatur, non paruũ dat documentum. Poeta enim inquit, Iliad. λ

Eſt fluuius pelagi Minyeius rũpit in undas,
Arenam penes.

Apud Antrũ enim fons Nympharũ Anigriadum extat, ex quo ſuppoſitum propè ſolũ & paluſtre, & exhalationes fundẽs efficitur. Excipit autem plurimam aquarum partem Aniger, profundus quidem, ſeſeq; adeò ſuſpinãs, ut ſtagnet. Locus autem cum arenoſus ſit, ẽ ſtad. xx profundũ litus exhibet, piſcesq; ad ueſcendum ineptos efficit. Quidam ẽ fabula cauſam enarrant, cum Centauri quidam faucij hoc in loco ẽ uulneribus Hydræ uirus eluiſſent. Alij tradunt Melampodem, ut Prœtidas purgaret ab inſania, his expiationis aquis uſum eſſe. Ex his irrigatio maculas albas, & impetigines ſanat. Qua ex cauſa Alpheum cum alphos, id eſt maculas curet, nomen ſortitũ eſſe, literis proditũ eſt. Poſtq; igitur antri reſupinatio, et maris refractiones manẽdi magis, quàm effluendi cauſam aquis tribuerunt, Minyeium amnem prioribus nominatum fuiſſe, perhibent: poſtea quoſdã uocabulũ peruertiſſe, & pro Minyeo Minteriũ uſurpaſſe. Habet autem ueritas, & etymologia cauſas alias, ut Minyę cum Neſtoriſmatre Chloride, ex Orchomeno Minyeo uenerint, qui ex Argonautis procreati, ẽ Lemno expulſi, Lacedæmonem confugerunt. Ex ea deinde ſeſe in Triphyliam recipientes, circa Arenam oppidum domicilia conſtruxerũt, ea in ora quã nunc Hypeſiam dicunt, quę tũc nulla Minyarum tecta, ędificia ue cõtinebat.

Eorum

Eorum nõnulli duce Thera Anteſionis filio (hic autẽ è Polynice prognatus eſt) nauigantes ad inſulam inter Cyrenæas, Cretamq; ſitam peruenere. Eam prius Calliſtam, id eſt, pulcherrimam, poſterius autem Theram uocauere, teſte Callimacho. Ibi Cyrenes metro polin ædificarũt, Theramq; nominauere, & inſulam eodem quo ciuitatem nomine inſignitam reddiderunt. Inter Anygrum, & montem ex quo Iardanus effluit, pratum oſtenditur & inſigne ſepulchrum, & Achææ petræ, eius montis rupes abſciſſæ, ſuper quibus Samos (ut diximus) ciuitas condita eſt, de qua nauigandi ſcriptores non admodum poſteritati memoriam reliquerunt: forte, uel quia iamdudum diuulſa eſt, uel quia in obſcuro ſita ſit. Poſidium ſiue Neptunium lucus eſt, ſicuti diximus, ad mare poſitum, cui excelſum cacumen incumbit ante Samicum (ſic enim modò uocatur, ubi Samos erat) adeò ut è mari conſpici nequiret. Ibidem cãpus eſt Samicũ nominatus. Ex quo maior fieri cõiectura poteſt, aliquãdo Samũ urbẽ extitiſſe. Eſt & Rhadina inqua Steſichorus poema ſcripſiſſe uidetur, cuius initiũ eſt,

Age canora Muſa cantum incipe,
Laudesq; de filijs Samijs,
Reſonanti amabiliter lyra.

Hinc filios appellat. Rhadina enim Corinthi dedita Tyranno, dicitur è Samo flante Zephyro nauigaſſe, non quidem ex Ionica Samo. Eius autem fratrem Architheorum eodẽ uento delatum Delphos aduentaſſe. Ipſius etiam Rhadinæ patruelem Erontem ad eam curru prouectum eſſe Corinthum. Tunc tyrannus cum utrunq; mactaſſet, cadauera curru exportanda curat: inde pœnitentia ductus, reuocatos ſepulturæ mandat. Ab hac Pylo, & Lepræo ad Meſſeniam, Pylũ & Coryphaſium arces incumbentes pelago CCCC ſtad. interuallum eſt, & ad inſulam Sphagiam illis adiacentẽ, ab Alpheo ſtad. DCCL. à Chelonata mille ac triginta. In medio eſt Maciſti Herculis ſacellum, & amnis Acidon, qui præter Iardani ſepulchrũ labitur, atq; urbem Chaan, quæ quondam Lepræo uicina extiterat, ubi Ephaſius campus iacet. Huius Chææ cauſa, bellum inter Arcades & Pylios conflatum, pleriq; aiunt, cuius mentionẽ fecit Homerus, & ſcribendum ſic eſſe cenſent,

Iliad. α Ea utinam ætate pubeſcerem, quando præcipitem ad Celadontem
Aggregati Pylij & Arcades ſtrenui

ὧν λυὶς μετὰ θήρα Ϝ αὐτεσίων (ὃν δ' οὗ τος τῶ πολωείκους ἀπόγονος) πλεύσαντος εἰς τὴν μεταξὺ Λυρναίας, καὶ κρήτης νῆσον, καλλίστην τοπάρσιθεν, τὸ δ' ὔσερον οὔνομα θήρην, ὡς φησι καλλίμαχος, ἐκάλεσαν τὴν μητρόπολιν ἢ Λυρναίων. θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέλειξαν τῇ πόλει, καὶ τὴν νῆσον. μεταξὺ δ' αὐλῶνος καὶ τοῦ ὄρους, ἀφ' οὗ ὁ ἰαρδάνης ῥεῖ, λειμὼν διήκυνται καὶ τάφος ὠδὴ φανὴς, καὶ ἀχαιαὶ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ἀφ' ὧν ἡ σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις. ἣ δὴ οὐ πάνυ ῥᾴδιον ἦν τοῖς πορίπλοις γραφαῖς μνημονεύεται. τάχα μὲν δὴ ἐπάλαι κατεσκάφθαι, τάχα δὲ καὶ δι' ὀλίγου τὴν θέσιν, ὅτι γὰρ ἀφανεῖ κεῖται. τὸ δὲ ποσείδειον, ἄλσος ὄν, ὡς εἴρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ. τοῦτῳ δὲ κορυφὴ ὑψηλὴ ὑπερκεῖται τὸ σαμικόν. οὕτω γὰρ νῦν καλεῖται, ὅπου ἡ σάμος ἦν, ὥστε ἐκ θαλάττης μὴ ὁρᾶσθαι. γνοῖτο δ' ἂν τοῦτο μάλιστα ἄν τις πεπαίροιτο πόλιν ὑπαρξαι ποτὲ σάμον. ἔστι δὲ καὶ ῥαδίνη, εἰς ὃν σησίχορος τὸ ποίημα γεγραφώς φαίνεται, οὗ ἡ ἀρχή·

Ἄγε μοῦσα λιγεῖα ἄρξον ἀοιδᾶς ὁρατῆς
Ὕμνους σαμίων περὶ παίδων
Ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρα,

Ἐντεῦθεν λέγει οὐς παῖδας. ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν ῥαδίνην εἰς κόρινθον τυραννῳ φησὶν ἐκ τῆς σάμου πλεῦσαι, πνέοντος ζεφύρου, οὐ διὰ πόντου τῆς ἰωνικῆς σάμου. τοῦ δ' αὐτοῦ ἀνέμου καὶ ἀρχιθέωρον εἰς δελφοὺς ὄντα ἀδελφὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸν αὐλητὴν ὁρῶντα αὐτῆς ἅρματι εἰς κόρινθον ὁρμῆσαι παρ' αὐτὴν, ὅτε τύραννος κτείνας ἀμφοτέρους, ἅρματι ἀκρεμπτεῖ τὰ σώματα, μετὰ γνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει. ἀπὸ δὲ τοῦ πύλου ζεύγει, καὶ τοῦ λεπραίου, πεσαφηνοσίων πεντακοσίων διάσημα, ὑπὲρ τὴν μεσσηνιακὴν πύλον καὶ τὸ κορυφάσιον, ὑπὲρ θαλάττης κείμενα φρούρια, καὶ τὴν πρὸς κειμήλιον σφαγίαν νῆσον. ἀπὸ δὲ ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων τεσσαράκοντα. ἀπὸ δὲ τοῦ χελωνάτα χιλίων τριάκοντα, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ τόποις, ὅτι, τοῦ μακίστου ἡρακλέους ἱερόν ἐστι, καὶ ὁ ἀκίδων ποταμὸς ῥεῖ πρὸς τάφρον ἰαρδάνου καὶ χάον πόλιν ποτὲ ὑπαρξασαν πλησίον λεπραίου. ὅπου καὶ τὸ ποσείδιον τὸ ἀκρόπαγον. περὶ ταύτης δὴ χάας γράφειν φασὶν ἔνιοι τὸν πόλεμον τοῖς ἀρκάσι πρὸς πυλίους, ὃν ἔφασαν ὅμηρος, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν·

Ἦ βῶμ' ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ κελάδοντι μάχοντο
Ἀγρόμενοι πύλιοί τε καὶ ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι

Φειᾶς

φειᾶς πὰρ τείχεσιν.—

οὐ κιλαδόεντι, οὐδὲ φειᾶς, ἀλλὰ τοῦ φειᾶς, χαᾶς πάρ τείχεσι. ἴσως γὰρ πάφω τοῦ ἀρσλάνου ἔσχον πλησιάζειν καὶ τοῖς ἀρκάσι, ἢ τὸ πρὸς μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνον, κυπαρισσίνα τε ὄδιν ἀδὶ τὴ θαλάσσῃ τῇ τειφυλιακῇ καὶ πύργοι, καὶ ὁ ἀκίσλων ποταμὸς καὶ νεδλία. ὅτι νυνὶ μὲν οὖν τῇ τειφυλίᾳ πρὸς τὴν μεσσηνίαν ὅρος ὅτι τὸ ἴσ νεδλίας ῥοῦμα λάβρον ἐκ τοῦ λυκαίου καταιόν, ἀφ' ἀρκαδικοῦ ὄρους ἐκ πηγῆς, ἣν ἀναῤῥῆξαί τι φασιν τὸν δία μυθεύεται ῥέαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ παρὰ φιγαλίαν καθ' ὃ γειτνιῶσι πυργίται τειφυλίων ἔσχατοι κυπαρισσοῦσι πρώτοις μεσσηνίων. τὸ δὲ παλαιὸν ἄλλως διῴκισο, ὡς καί τινας τῶν πέραν ἴσ νεδλίας ὑπὸ τοῦ νέστορι εἶναι τόν τε κυπαρισσήντα, καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλασσαν τὴν πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἐπὶ πύλεσιν, ὧν ὑπέχων ἀγαμέμνων ἴσ ἀχιλλεῖ·

πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς ναίεται πύλου ἠμαθόεντος.

τοῦτο γάρ ἐστιν ἴσως, ἐγγὺς ἁλὸς ἴσ πυλίας. ἐφεξῆς δὲ τῷ κυπαρισσήντι ὠδὶ τὸν μεσσηνιακὸν πύλον παραπλέοντι τὸ κορυφάσιον, ἤ τε ὄρχα, ἣν τινὸς οὐκ οἶδ' ἀξιόλογα νομίζουσιν οὐκ εὖ κικλῆσθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ πυλιακῇ. ἔστι δὲ καὶ πλατεμώδης, ἀφ' ἧς ὠδὶ τὸ κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν καλουμένην πύλην στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. ἔστι δὲ καὶ κρήνειον καὶ ἐῶ' αὖ ἴσ πολίχνιόν τι ὁμωνύμως καλούμενον. οὐκ ἂν δ' ἐξετάζοιμι ἴσως ὠδὶ τὸ ζῦκον τὰ παλαιὰ, ἀλλ' ἥκειν λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἔναστα, εἰ μή τις ἰῶν ἐκ παίσλων ἡμῖν φήμη παραδέδρομεν πρὸ τούτων. ἄλλων δ' ἄλλοι πόντων, ἀνάγκη διαταῦ. πεδύονται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ γνδεξόπατοι, ἔπρεσβύπατοι καὶ κατ' ἐμπειρίαν πρῶτοι. ὁμήρου δ' εἰς ταῦτα ἐπορθρευομένου πάντας, ἀνάγκη σωεπισκοπεῖν, καὶ τὰ ἐπ' ἐκείνου λεχθέντα, καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ καὶ μικρῷ πρόσθεν ἔφαμεν. πρὸς μὲν οὖν ἴσ νοίλης ἅλιδος καὶ τοῦ βουπρασίου τὰ ὑφ' ὁμήρου λεχθέντα πρόσεστι πᾶσι ἡμῖν. πρὸς δὲ ἴσ ἐπὶ τοῦ ἴσ νέστορι οὕτω φασίν·

οἵ ῥ' πύλον τ' ἐνέμοντο κὴ ἀμφίνομον δρακτφλὸν, καὶ θρύον ἀλφειοῖο πόρον καὶ εὐκλεέα κρουνὸν πυ καὶ κυπαρισσήντα κὴ ἀμφιγύαιαν ἔναιον, καὶ πτελεὸν κὴ ἕλος κὴ δλώειον· ἔνθά τε μῆσαι ἀντόμεναι. καὶ ἑξῆς. πύλῳ μὲν οὖν ὅτι, πρὸς ἃς ἡ ζήτησις. αὐτίκα δ' ὧδε σκεψόμεθα πρὸς αὐτί. πρὸς δὲ ἀξιόλογα εἴρηται. ἰῶν γὰρ νῦν λέγει θρύον, ἔν ἄλλοις καλεῖ θρυόεσσαν·

Penes Pheæ mœnia.

Hic nonſcribendum Pheæ, ſed Chaæ ad mœnia, neq; Celadontem. Hunc enim ſepulchro proximum allabi Iardani, & uiciniorē hunc Arcadibus locum eſſe, quàm illum. Ad mare Triphylicum Cypariſsina eſt, & Pyrgi, id eſt turres, & fluuius Acidon, & Nedia flumen, nunc quidem Triphyliæ & Meſſeniæ terminus, impetu ē Lycæo Arcadiæ monte delatum ē fonte: quem Rhea cum louē eſſet enixa, rupiſſe fertur in fabulis, ut unde lauaret, haberet. Præterfluit autem Phygaliā ubi Pyrgitæ gens Triphyliorū extrema, Cypariſsijs Meſſeniorum primis cōfines ſunt. Priſcis uerò tēporibus alij erant termini, ut aliqui trās Nediam ſubiecti Neſtoris eſſent, & Cypariſſentem, & alia ulterius uti mare Pylium, poeta protendit, uſq; ad urbes VII. quas Achilli ſpondet Agamemnon. Cunctæ uerò prope mare Amathoentis Pyli habitantur, hoc eſt iuxta mare Pyliū. Poſt Cypariſſentē ad Meſſeniam Pylum, propter Coryphaſium nauiganti, Erena occurrit, quam nonnulli Arenam priùs uocari eodem quo Pyliaca nomine, falſo arbitrantur. Eſt & Platamodes, à qua ad Coryphaſium & Pylum (ſic enim modò uocant) ſtad. c ſunt. Eſt & Cenerium, & in eo quoddam oppidulū eodē uocabulo dictum. Nec uerò tantopere priſca indaganda ſunt, at uerò ſatis eſſet, quo'nam modo hac tempeſtate ſingula ſeſe habent proferre, niſi nobis ab ineunte pueritia fama quædā de hiſce tradita foret. Cumq; alij alia memorent, indicare neceſſe eſt. Cæterùm ij quorū illuſtriora ſunt nomina, quiq; antiquitate præcellunt, plurimum ſibi fidei uendicant, cum in experiundo primarij ſint. Cūq; Homerus in hoc genere uniuerſos antecellat, quæcunq; ab eo dicta ſint, ſimul diſcutiēda ſunt, & ad præſentia cōcurrere oportet, ſicuti & paulo antè dicebamus. Quæ igitur ab Homero de caua Elide, atq; Bupraſio traduntur, priùs à nobis examinata fuere: de illa uerò quæ Neſtoris ſub debatur imperio, hunc profert in modum.

Qui coluere Pylū, & amœnæ mœnia Arenę, *Iliad. β in Catalogo.*
Inde uadū Alphei Phryō, altis turrib. Aepy,
Et Cypariſsētē, ſimul Amphigenēā habebāt,
Ac Helos & Pteleon, tum Dorion, aſt ibi
Muſæ. & cætera

Hæc igitur Pylos, de qua inquiſitio fit, de ipſa uerò mox perſcrutabimur. De Arena diximus. Quam uerò nunc uocat Thryon, alibi Thryoeſſam appellat,

Vrbs

Vrbs Thryoessa manet montis sublime, cacu Eminus Alpheo. (men

Alphei uerò uadum iccirco dicit, quoniam in eo loco peditì trãsitu facilis esse uideatur. Hodie uerò Epitalium Masticiæ locus uocatur. Cum aũt dicat, altis turribus Aepy, quærunt aliqui, utrum utrius adiectiuum sit, & quæ nam urbs, nunquid quæ Margalæ, Amphipoliæ terræ hoc tempore nominant. Hæ quidem nullum natura munimen habent. Alterum in Masticia commonstratur, naturale munimen habens. Hoc quidem intelligẽs urbis nomẽ Aepy, hoc est, sublime dixit, ex eo quod illi situ naturali obuenerat. Sicut Helos, id est paludem, & Aegialũ, hoc est litus, aliaq; permulta, Margalan, id est rubicundam fortẽ per oppositum. Thryon, & Thryoessam Epitaliam aiunt appellatam, quia tota ea regio thyro, id est iũcis aut uluis passim referta est, flumina præsertim, amplius hoc ipsum apparet, ad loca fluminis uadosa, unde & forsan Thryon transitum uadumq; dici aiunt. Aepy uerò altis munitum turribus Epitalium inquit. Natura enim ualidum est oppidum. In alijs nanq; Epeam Colonam, id est sublime cacumen ait, (men

iliad.λ Vrbs Thryoessa manet mõtis sublime cacu-

Cyparisseis est circa pristinam Macistiam, quæ deserta est, sicut & Macistũ. Alia est Messeniaca Cyparissia, eiusdẽ similiter nominis, ut illa dicitur Cyparissia numero singulari genere muliebri, amnis uerò Cyparisseis dicitur. Et Amphigenea Macistiæ censetur, circa Hypsoentem, ubi Latonæ templũ est. Pteleum uerò ab ijs, qui è Thessalico Pteleo habitaturi uenerũt, ædificatũ est. Ibi enim dicitur, Atq; Antrona salo ppius, Pteleũq; uiresces.

Etenim nemorosum est, ac minus habitabile, quod Pteleasimũ uocitant. Helos sunt qui oram quandam penes Alpheum esse scribunt, cuius hoc tempore pars nulla monstratur. Aliqui tamen Olurin nunc, seu Oluram in Messenia ualle iacentem, Dorium uocant. Illic prope Oechalia Euryti est, quæ nunc Andania dicitur, urbs Arcadiæ tenuis, cuius nominis est altera in Thessalia, altera etiam in Eubœa. Ex hac proficiscentẽ Thra-

Ἔστι δέ τις θρυόεσσα πόλις ἀιπεῖα κολώνη, Τηλοῦ ἐπ' ἀλφειῷ.

Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φησὶν, ὅτι ῥηϊδίη πορατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον. καλεῖται δὲ νῦν ὠϊτάλιον ἢ μακισίας χωρίον, ὀλίγιστον δ' ὕδατος. γνίοι μὲν ζητοῦσι πότερον ἐπίθετον, καὶ τὶς ἡ πόλις, καὶ εἰ ἀέναῳ μαργάλαι ἢ ἀμφιπόλεως. οὕτω μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ὄρυμα, ἕτερον δὲ δέικνυται φυσικὸν ἐν τῇ μακισίᾳ. ὁμῶς οὖν τοῦτ' ἐπονομῶν φράζεσθαι ὄνομα, φησὶ ἢ πόλεως ἀιπεῖα, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς ἕλος καὶ αἰγιαλὸς, καὶ ἄλλα πλείω. ὁ δὲ τὴν μαργάλαν τοὔμπαλιν ἴσως. θρύον δὲ καὶ θρυόεσσαν τὸ ὠϊτάλιον φασὶν, ὅτι πᾶσα μὲν ἡ αὐτὴ χώρα θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί. ὧδε πλέον ἢ δῆλον φαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς πορατοὺς τοῦ ῥείθρου τόπους, τάχα δὲ φασὶ θρύον μὲν εἰρῆσθαι τὸν πόρον. δύτυπον δ' ἄιπυ, τὸν ὠϊτάλιον. ἔστι γὰρ ὄρυμνον φύσει, καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις ἀιπεῖαν κολώνην λέγει·

Θρυόεσσα πόλις ἀιπεῖα κολώνη.

Ὁ δὲ κυπαρισσήεις ὅτι μὲν πρὶ τὴν πρότερον μακισίαν. ἰώνικα, καὶ πρᾶαν τῆς νέας ἐπ' ἰῶ μακισίας, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ μακισιον. ἄλλη δ' ὅτι ἡ μεσσηνιακὴ κυπαρισσία ὁμωνύμως μὲν οὖν. ὁμοίως δὲ νῦν κἀκείνη λέγεται κυπαρισσία, γνίκως καὶ θηλυκῶς. ὁ δὲ ποταμὸς κυπαρισσήεις, καὶ ἀμφιγένεια δὲ, τῆς μακισίας ὅτι πρὶ τὸν ὑψόεντα, ὅπου τὸ τῆς λητοῦς ἱερόν. τὸ δὲ πτελεὸν κτίσμα γέγονε τῶν ἐκ πτελεοῦ τοῦ θετταλικοῦ ἐποικησάντων. λέγεται κἀκεῖ·

Ἀγχίαλον τ' αὐτρῶνα, καὶ δὲ πτελεὸν λεχεποίλιον.

Ἔστι δὲ καὶ δρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, πτελεάσιμον καλούμενον. ἕλος δ' οἱ μὲν πρὶ τὸν ἀλφειὸν, χώραν τινὰ φασὶν, οἱ δὲ καὶ πόλιν ὡς τὴν λακωνικήν·

Ἕλος τ' ἔφαλον πολίεθρον —

Οἱ δὲ πρὶ τὸ ἄλσος ἕλος, οὗ φησὶ πλείας ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐν τοῖς ἀρκάσιν. ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱεροσυλίαν. ἄλσος δὲ οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον φασίν. οὐδὲν δὲ νῦν δέικνυται. ὅμως δέ γνίοι τὴν νῦν ὄλουριν, ἢ ὄλουραν, ἐν ᾗ καλουμένῳ αὐλῶνι ἢ μεσσηνίας κειμένῃ, ἄλσος λέγουσιν. αὐτοὶ δέ που ἢ οἰχαλίαν ἢ τὸ δρύοπον, ἢ νῦν αὐλαινίαν πολίχνιον ἀρκαδικὸν, ὁμώνυμον τῷ θεσσαλικῷ ἐν ᾗ δύβοικῷ. ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς, ὅτι τὸ ἄλσος ἀφικόμενον θάμνειν τὸν θρᾶκα, κατὰ

ιε, ὑπὸ μουσῶν ἀφαιρεθῆναι τὴν μουσι-
κὴν. ἐκ δὲ τούτων δῆλον, ὡς ἑφ' ἑκάτερα
τοῦ ἀλφειοῦ ὑπὸ νέστορα χώρα ὄῆν, ἣν πᾶ-
σαν ὀνομάζει πυλίων γῆν. οὐδαμοῦ δὲ ὁ ἀλ-
φειὸς οὔτε ἐπὶ μεσσηνίας ἐφάπτεται, οὔτε
ἐπὶ κοίλης ἤλιδος. γὰ ταύτη γὰρ τὴ χώρα ἐ-
στὶν ἡ πατρὶς τοῦ νέστορος, ἣν φαμὲν τειφυ-
λιακὴν πύλον, καὶ ἀρκαδικὴν, καὶ λεπραϊκὴν
πρὸν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι πύλοι ὑπὸ θα-
λάττῃ διήκουσιν. οὗτος δὲ πλείους τριά-
κοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν
πῶν δῆλον. ἐπί τε γὰρ τὸν τηλεμάχου ἑ-
ταίρους ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖ-
ν, καλῶν ὑπὸ ξενίαν, ὅτε τηλέμαχος κατὰ
λὴν ἐκ σπάρτης ἐπαύσατο τὸν πεισίστρατον
ὐκ ἐᾶ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ πα-
τρέψαντα ὑπὸ τὴν ναῦν σπεύδειν, ὡς οὐ
λὴν αὐτὴν οὖσαν, ὑπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρ-
ον. ὅ, τε ἀπόπλους τοῦ τηλεμάχου οὕτως
ὐ οἰκείως λέγοιτο;

Πρὶν δὲ πόδα λιρωποὺς καὶ χαλκίδα καλλι
ρέεθρον.

ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
ἣ φόρβας ἐπιβαλὼν, ἀγαλλομένην δίος ὄρφ.
δὲ παρ' ἤλιδα δῖαν ὅθι λιρατέουσιν ἔπειοί.

Μέχρι μὲν γὰρ δὴ δεῦρο πρὸς τὴν ἄρκτον
πλοῦς. γὰ τοῦτον δὲ ὑπὸ τὸ πρὸς ἑω μέρος
ὑστρέφει. παρίσι δὲ τὸν οὗτον πλοῦν ἡ
κὼς, καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, καὶ γὰρ εἰς ἰθάκην,
ἅτε τὸ σὺν μνησῆρας ἐκεῖ τὴν φιάδραν θέσθαι,
ὑ πορθμῷ ἰθάκης τε σάμοιό τε·
ὑθὺν δ' αὖ νήσοισιν ὣν πρόεικε θοῆσι.

Θοὰς ἦ εἴρηκε τὰς ὀξείας. τὴν ἐχινάδων δ'
σίμ αὖται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ κορι-
ιακοῦ κόλπου, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ἀχε-
ώου. πλαγιάζειν δὲ τὴν ἰθάκην, ὥστε λα-
ὰ νότου γίνεσθαι, κάμπτεται πάλιν πρὸς
ὸν οἰκεῖον δρόμον τὸν μεταξὺ ἀκαρνανίας καὶ
θάκης, καὶ ἡ θάτερα μοῖρα δι' νήσου ποιεῖ-
αι τὴν καταγωγήν. οὐ μὴν γὰ πορθμὸν γὲ
εφαλληνιακὸν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνησῆρδε.
γοιῶν τὸν ἠλειακὸν πύλον εἶναί πὼς γὰ νέ-
ρος ὑπονόησεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἡ γὰ
δύσιν ἀναχθεῖσα ναῦς πρὸ λιρωποὺς φέρε-
ται καὶ χαλκίδα μέχρι δύσεως, εἶτα φόρβας
ιβαλεῖν νύκτωρ, ἡ τότε τὴν ἠλείαν παρα-
λεῖν. οὗτοι δ' οἱ τόποι πρὸς νότον δι' ἠλείας
σί. πρῶτ μὲ φόρβαι, εἶθ' ἡ χαλκὶς, εἶθ' οἱ λιρου
ί, εἶθ' ὁ πύλος ὁ τειφυλιακὸς, καὶ τὸ σαμαί-
ὸν. τῷ μὲν δὴ πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τῆς ἠλεί-
ου πύλου οὕτως ἂν ὁ πλοῦς εἴη. ἴσως δ' πρὸς
ρκτον ὅπως ὄῆν ἡ ἰθάκη, ταῦτα μὴ πάντα ὁ-
ίως λέγει. αὐτὴ δ' ἡ ἠλείας πᾶσα πλουσία ὑπὸ

cem Thamyrin ad Dorium à Musis musica fuisse spoliatum, poeta commemorat. Ex his patet, ut Nestori subiecta plaga ex utraq; Alphei ripa iaceat, quam Pyliorum omnem terram nominant. Cæterùm Alpheus nulla in parte neq; Messeniam, neq; curuam attingit Elin. Qua in ora Nestoris est patria, quã Triphyliacã Pylũ appellamus, & Arcadicam, & Lepræaticam. Etenim cæteræ Pyli mari uicinæ ostenduntur, hæc aũt amplius stad. XXX supra mare distat, quod & Homeri uersus indicant. Nuncius enim ad Telemachi comites mittitur ad nauem, qui eos inuitet ad hospitium, cum Telemachus in reditu è Sparta Pisistratum ad urbem currum agitare non sinit, sed flectentem ad nauigium accelerare: tanquam nõ eadem ad ciuitatem, & ad portum uia sit, quãdo retro faciẽda Telemachi nauigatio, hoc modo propriè dicitur,

Prælapsis Crunos, & pulchras Chalcidis undas
Occiderat Phœbus, terrasq; inuoluerat umbra,
Cymba Pheras adijt, Iouis aspirantib. Euris,
Elida dehinc diam, latè hic dominãtur Epei.

† Primus ille uersus desideratur in Homero Locus Homeri Odyß. o.

Hucusq; sanè in septentrionem tenditur nauigatio, hinc ad ortum flectitur cursus. Rectũ autẽ iter omittit nauis, & quod initio ceperat, & quod Ithacam ducat. Quoniam proci pelagus inter Ithacam & Samum iacens, insidiantes occuparant. Hinc rursus insulis sese immisit Thois. Thoas autẽ acutas dixit. Hæ autem insulæ sunt Echinades, primis Corinthiaci sinus partibus, simul & Acheloi prorũptionibus proximæ. Flectẽs uerò cursum ab Ithaca, ut ad Austrum consisteret, denuò ad suum sese iter cõuertit, in Acarnaniæ & Ithacæ medio, & per alteram insulæ partem reducitur. Non autem per medium Cephaleniacum fretum, quod proci per insidias seruabant. Si quis igitur Eleæam Pylum Nestori subiectam existimet, non sanè propriè dicere tur, nauem præter Crunos hinc, atque Chalcidem usque ad solis occasum deferri: dehinc noctu Pheras adijsse, & tunc præter Eleam oram cucurrisse. Hæc nanq; Elidis loca in austrum sunt spectantia. Primæ quidem Pheræ, postea Chalcis, dehinc Cruni, deinde Pylos Triphyliaca, & Samicum. Ex Pylo igitur Elidis in austrum nauiganti, hic maritimus cursus esset. In septentrionem autẽ nauiganti ubi est Ithaca, omnia hæc postea relinquũtur. Hæc uerò Elea plaga præternauiganda erat,

& quidem ante solis occasum, is autem post occasum inquit. Atqui iterum si quis Messeniacam, & Coryphasiam Pylum, initium nauigationis à Nestore capiendæ ponat, maius esset interuallũ, temporisq; longioris. Ipsum autem ad Pylum Triphyliacam, & Samicum Neptuni templũ stad. c c c c est. Nauigatio quoq; prope Crunos, & Chalcidẽ, & Pherã circunducitur, quæ ignobilium fluuiorũ sunt uocabula, imò sanè riuulorum. Sed penes Nedam primùm, deinde Cydonem, dehinc Alpheum, & regiones inter hos positas. Postremò si & illorũ facienda sit mentio, etenim præter illos nauigatio agenda erat, atqui Nestoris enarratio, quam ad Patroclũ de bello Pyliorum aduersus Eleos digerit, magno nobis est documento, de his quæ explanare aggressi sumus, si quis uersus ipsos diligẽter animad uertat, in quibus ait, Cum Hercules Pyliã popularetur oram, & iuuentus uniuersa defecisset, ẽ filijs duodecim, quos Neleus tunc habebat, solum Nestorem fuisse superstitem, adolescentulum admodum. Quocirca Epeos Neleum senio & orbitate obsitum floccifacientes, superbè contumelioseq; que Pylios cõcul casse. Contra illos igitur Nestorem, suis quoscunque potuit adunatis, Eleum inuasisse agrum, & multam inde prædam abegisse, quinquaginta boum armenta, totidem ouium, totidem suum, totidem caprarum greges, equas pilo flauo c & L equinis ferè cunctas pullis sectantibus. Plurima, inquit, eadem nocte intra Pylum Neleiam'que urbem impulimus, , ut cum die quidem incursionem populationemq; fecerit, & ferentes contra se subsidium fuderit, fugaritq;, quo in tempore Itymonea trucidarit, noctu reuersus fuerit, ita ut nocturnus ad urbem accesserit. Ipsis autem circa distributionem, & sacrificium occupatis, Epei tertio pòst die peditum, & equitum multitudinem congregantes, exercitum contrà ductarunt. Ac Thryon super Alpheo situm circunlocatis castris obsederunt. Quod ubi statim intellexere Pylij, ad ferendam opem concitati sunt, atque circa Minyeium flumen, penes Arenam urbem, nocte acta inde mouerunt, & ad Alpheum meridiani peruenerunt. Dehinc dijs immolantes iuxta flumen noctem ipsam transegere, ilico'que erumpente aurora, prælium conseruere. Edita uerò splendidè hostium fuga, non antè sectantes, occidentes'que cessauere, quàm Buprasium,

καὶ πρὸ δύσεώς γε, ὁ δὲ φησι μετὰ δύσιν· καὶ μὴν ἀ καὶ πάλιν ὑποθεὶς τότις μὲν μεσσηνιακὸν πύλον, καὶ τὸ κορυφάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη τὸ διάστημα, καὶ πλέον χρόνου. αὐτὸ γοῦν τὸ ὑδὶ τὸν τριφυλιακὸν πύλον, καὶ τὸ σαμικὸν ποσειδήιον τεσσαρακοσίων ὀδὸν σταδίων. ὁ δὲ περίπλους πρὸς ἱερμιονεῖς καὶ χαλκίδα, ᾗ φέρεται ἀδήλων ποταμῶν ὀνόματα. μᾶλλον δὲ ὀχετῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν νῆσον πλωτόν. εἶτα λυδίαν, ἔπειτα ἀλφειὸν καὶ τοὺς τόπους τούτων τοὺς μεταξύ, καὶ τὰς μεταξὺ χώρας. ὕστερον δὴ αὖθις ἐκείνων ἐχομένων, καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς. καὶ μὴν ἥ γε τοῦ νέστορος διήγησις ὡς ἀληθῆ τὰ πρὸς πάτροκλον περὶ τοῦ γηρομένου τοῖς πυλίοις πρὸς ἠλείους πολέμου, σωαγορεῖ, τοῖς ὑφ' ἡμῶν ὠνομασμένοις, ἐὰν σκοπῇ τις τὰ ἔπη. φησὶ γὰρ ἡ αὐτοῖς ὅτι προθύσαντος ἡρακλείους τὴν πύλον, ὥστε τὴν νεότητα ἐκλελοιπέναι πᾶσαν, σίδηρα δὲ παίδων ὄντων νηλεῖ, μόνον αὖ τὸν πόδα γενέσθαι τὸν νέστορα, νέον τελέως. καταφρονήσαντος δ' οἱ ἐπειοὶ τοῦ νηλέως ἀλλ' ὑπερηφανίαν, ὑπερηφάνως καὶ ὑβριστικῶς ἐχρῶντο τοῖς πυλίοις. αὐτὶ τούτων ὁ νέστωρ συναγαγὼν, τοὺς οἰκείους ὅσους οἷός τε ἦν ἐπελθεῖν φησὶν ὑδὶ τὴν ἠλείαν, καὶ πορθήσαι παμπόλλην λείαν, ὠγυγίκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν, τόσα συῶν συβόσια, τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια. ἵππους δὲ ξανθοὺς ὠγυγίκοντα καὶ ἑκατὸν, ὑπολοιπὰς πλείστας. καὶ τὰ μὲν ἐλασάμενα πώλον φησὶ νηλήιον εἶσω, γέννυχοι πρῶτοι ἄεσυ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπὶ λεπλασίας γεγραμμένης, καὶ ἐπὶ τροπῆς τῶν ἐκβοηθησάντων ὅτι κτανεῖν λέγει γὰρ ἰτυμονέα. νύκτωρ δὲ ἐπέφοδον γηρομένης, ὥστ' γέννυχίους πρὸς τὸ ἄεσυ γενέσθαι. περὶ δὲ τὴν διανομὴν, καὶ θυσίαν ὄντων, οἱ ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλῆθος ἀθροισθέντες, πεζοί τε καὶ ἱππεῖς αὖτε πεξῇ ἦλθον, καὶ τὸ θρύον ἐπὶ τοῦ ἀλφειοῦ λειμῶνι πρώτιστα ἐστήσαντο. ἀλαλήμενοι δ' οὖθυς οἱ πύλιοι βοηθεῖν ὥρμησαν. νυκτὸς δύσαντος δὲ περὶ τὸν μινύειον ποταμὸν ἐγγύθεν ἀρήνης, γνόντες γνῶναι πρὸς γὰρ ἀλφειὸν ἀφίκνεῖσθαι. ὀρθὸς δ' ὀδὸν κατὰ μεσημβρίαν. θύσαντος δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ νυκτὸς δύσαντος ὑδὶ τῷ ποταμῷ συμβάλλουσιν εἰς μάχην οὖθυς ἑωθεν. λαμπρᾶς δὲ ἡ τροπῆς γηρομένης, οὐκ ἐπαῦσαν τὸ διώκοντές τε καὶ κτείνοντες, πρὶν βουπρασίον ἐπέβησαν.

Πύλος

πέτρης τ' ὠλενίης, Ⓒ ἀλησίου, ἔνθα κολώνη
Κέκλητ', ὄθι πρῶτις ἀπέφαπε λαὸν ἀθλῆν.
Καὶ ὑστερὸς,
—Αὐτὰρ ἀχαιοὶ
Ἦλθ' ἐς Βουπρασίοιο, καὶ Ἠλείας ἵππους.

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἢ τὸν ἠλειακὸν πῶλον ὑπολάβοις τις, ἢ τὸν μεσσηνιακὸν λέγεσθαι, τὸν μὲν ἠλιακὸν ἐπὶ Θρύου πορευόμενον, σὺν ᾧπερ ἐπορεύετο καὶ ἡ ἵππειον ὑφ' Ἡρακλέους. ἔστι δ' ὅτε ἡ Ἠλεία. πῶς οὖν ἔμελλον οἱ συμπεπορευμένοι, καὶ ὁμόφυλοι, τοιοῦτον ὑβριφαύειαν καὶ ὕβριν ἱστήσεσθαι κατὰ τῶν σωαδικηθέντων. πῶς δ' ἂν τὴν οἰκείαν κατέτρεχον, καὶ ἐλεηλάτουν δ' ἂν πῶς ἅμα καὶ αὐγείας ἦρχε τῶν αὐτῶν καὶ νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων. εἶχε,

Τῷ νηλεῖ χρεὼ μεγ' ὀφείλετ' ἐν Ἤλιδι δίῃ
Τέσσαρες ἀεθλοφόροι ἵπποι.

Καὶ ἐξῆς. εἰσὶ γὰρ καὶ θάτταν ὠκεῖ ὁ νηλεύς, ἔνθα καὶ ὁ νέστωρ ὑπῆρχε· πῶς οὖν τῶν μὲν Ἠλείων καὶ Βουπρασίων

Τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, ἕλκε δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ
Νῆες ἐπώνυμοι, πολέες δ' ἐμβαινον ἑταῖροι;

Εἰς τέσσαρα δὲ Ⓒ ἡ χώρα διῄρητο, ὧν οὐδενὸς ὑπῆρχεν ὁ νέστωρ·

οἱ δὲ πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ ἀμφίαλον θρασειὴν.

Καὶ τὰ ἑξῆς τὰ μέχρι μεσσήνης. οἱ γὰρ δὴ καὶ περιξιόντες ἐπειοὶ τῆς πυλίοις, πῶς ὧδε ἂν ἀλφειὸν ὀρμῶσι, καὶ τὸ θρύον; πῶς δ' ἐπεὶ ἦλ μάχης γενομένης, τραφθέντες, ὧδε Βουπρασίδε φεύγουσι. πάλιν δ' εἰ τὸν μεσσηνιακὸν πῶλον ἐπόρθησεν ὁ ἡρακλῆς, πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες, ὕβριζον εἰς αὐτὸν, καὶ ἐν συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς; καὶ ταῦτ' ἀπειρέσιον χρόνον πεποιῆσθαι, ὥστε ὀλίγα τὰ συμβῆναι τὸν πόλεμον; πῶς δ' ὧδε τὴν λακεδαίμονα διεξιὼν νέστωρ, ἔσαν τὴν πρὸς λακεδαίμονα λέαν συνῆπτε, καὶ πρὸς τὰ πρὸς ὧν οὐδὲν ὠκυπορεῖν, οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων ὁδὸν διανύσαι εἰς τὴν πρὸς τῷ ταϋγέτῳ πόλιν. οἱ δὲ βίττῳ ἥμισυ πᾶν τὸν, ὧδε τὴν θρυόεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν ἀλφειὸν ἤδουσι πολιορκήσοντες τὸ φρούριον. πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς τῆς μεσσηνίας δυνάσταις, ἐχόντων λακώνων, καὶ τριφυλίων καὶ πισατῶν; τὰ δὲ γερήνια, ἢ τὴν γερηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ὠνόμασαν τινες. δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ὀνομάσθαι τὸ χωρίον. τὸ δ' ὅλον ἦν μεσσηνίας ὑπὸ μενελάῳ τε τεταγμένης, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ λακωνικὴ ἐτέτακτο,

petramq; Oleniam, & Aleſium peruentum eſt, ubi Colonam uocant. Quo ex loco Pallas populum retrouertit, & Achęi è Bupraſio Pylum celeres equos agitarunt. Ex his igitur quónam modo aut Eleam, aut Meſſeniã dici quiſquam Pylum exiſtimet? Eleam quidem, quæ cum popularetur, ſimul & Epeorum terra ab Hercule populabatur: hæc autem Elea eſt. Quo etiam pacto mutuas inter ſe populationes paſsi & finitimi talem ſuperbiam & talẽ contumeliam capeſſere debuerãt cõtra illos, qui pari affecti fuerãt iniuria? Qualiter autẽ in oram propriam incurſatione facta prædas agerent? Qualiter tandem eoſdem ſimul populos Augeas & Neleus regno continerẽt, cum mutuas inter ſe inimicitias exercerent? Si grande Neleo debitum in Elide clara debebatur, quatuor uictores equi, palmam referre ſoliti, &c. Quod ſi hoc in loco Neleus habitabat, & eo in loco Neſtoris ſedes erat, qua ratione Eleorum & Bupraſiorum,

Quatuor ductores erant, & ductorem quen *In Catalogo*
que ſequuntur
Veloces biſquinque rates, comitantur Epei?
Regio autem quatuor in partes diuiſa erat, *Ibidem*
quarum in nulla Neſtor erat,
Qui coluere Pylõ & amœnæ mœnia Arenę.

Et reliqua uſq; Meſſenam. Epei uerò aduetſus Pylios erumpentes, quomodo ad Alpheum incitantur atq; Thryon, aut quomodo ibi cõmiſso prælio in fugam uerſi ad Bupraſium ſeſe recipiunt? Rurſus ſi Hercules Meſseniam depopulatus eſt Pylon, quomodo tanto diſiuncti ſpacio in eos contumelias inferebant, & multa inter ſe conuenta pactaq; ſeruabant. & quod amplius eſt, abnegatis debitis bellum contraxerunt? Quem autem in modum Neſtor agrum incurſans, & tantum ſuum, pecudumq; præ ſe agens prædam, è quibus nulla nec celeriter ire, nec longam facere uiam ualet, plus ſtad. mille iter abſoluit, ad Pylon Coryphaſio proximam? Illi autem tertio die ad Thryoeſſam, & Alpheum amnem perueniunt, oppidum ipſum obſeſſuri. Hæc autem loca qua ratione ipſis Meſſeniæ principibus attinent, continentibus & habentibus Cauconibus, & Triphylijs & Piſanis. Sed ipſa Gerena ſiue Gereniam (utroque enim modo dicitur) quidam nominauere, forſitan de induſtria ſic nuncupatus locus, quanquam fortuitò quoque ita nominari ualuit. Vniuerſa uerò Meſſenia Menelai regno ſuberat, cui & Laconica

ſicuti poſterius patebit. Cũ Pamiſus per hãc effluat, & Medon, Alpheus uerò nullo pacto, qui tellurem Pyliam percurrit, cui Neſtor imperitabat, cuius probabilis ſermo ille fuerit, quod uirum alienum educit in regnum, & annumeratas illi ciuitates adimat, cunctasq; ſuæ ſubiectas ditioni faciat. Reſtat de Olympia dicere, & de traductis ad Eleorum ſubiugationem rebus omnibus. Eſt in agro Piſano templum ab Elide ſtad. minus trecentis abſens. Ante illud uerò lucus agre ſti ueſtitus olea ſurgit, in quo ſtadium iacet. Alpheus autem alluit ex Arcadia labens, & Triphyliacum intrans mare, inter occaſum ac meridiem. Initiò quidem ex Olympij Iouis oraculo ingentem ſibi claritatem uendicauit: eoq; deficiente, nihilominus templi fama remanſit. Et quantum ipſi nouimus, adaucta eſt & celebritatis gratia, & ludorum Olympicorum cauſa, quos ſacros & corona illuſtres, & inter alios omnes è quibus maximos arbitrantur. Magno illi ornamento fuere, tot oblata ex uniuerſa Græcia munera, præcipuum extitit ſolidũ ex auro Iouis ſimulacrum, à Cypſelo Corinthiorum tyranno donatum. Ingentior his omnibus Iouis ſtatua fuit, quam Phidias Charmini Atheniẽſis filius fabrefecit ex ebore, opus magnitudine tanta, ut cum ædes ſacra ſit amplißima, artifex ipſe non rectè ſymmetriam aut proportionem uidetur annotaſſe, ſedentem effingens, tectum ferè uertice pertingentem. Vnde apertè demonſtratur, ut ſi erectus exurgat, tectum templi deijciendum fuiſſet. Statuæ menſuram inſcripſere quidam, id quod Callimachus quodam carmine iambico extulit. Multum Phidiæ attulit adiumentum Pandænus, è ſorore illius nepos, operiſq; ſuſcipiendi ſocius, cùm ad ſtatuam coloribus adornandam, tum uerò ad amictum. Picturæ quoque plurimæ mirabiles que demonſtrantur in templo, illius opera. Vnum de Phidia memoriæ proditum eſt, ab eo Pandæno reſponſum, qui cum Phidiam interrogaret, quod nam ad exemplar Iouis ſtatuam facturus eſſet, ad Homeri reſpondit* imaginem, quam hiſce uerſibus explicauit,

Exemplar potius, παράδειγμα.

Atq; ſuperciliijs Saturnius annuit atris,
Ambroſiæ fluxere comæ de uertice regis
Aeterni, aſt nutu magnũ concuſsit Olympũ. *Iliad. α*

Pulchre nimis dixiſſe uiſus eſt cùm alijs ex partibus, tum uerò ex ſuperciliijs. Quoniã

ὡς ἄπλωρέσται καὶ ἐκ τῶν ὕσδρου, καὶ τοῦ μὴ παμισοῦ ῥέοντος ἀλλὰ ταύτης, καὶ τοῦ μέσλωνος, ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς, ὅστ' οὐρὺ ῥεῖ πυλίων ἀλλὰ γαίης, ἧς ἐπῆρχεν ὁ νέστωρ, τὶς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοδίαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα. ἀφαιρούμενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις, καὶ παύθ' ὑπὸ ἐκείνῳ πιῶρ. λοιπὸν δ' ὅλην εἰπεῖν πρὸς τὴν ὀλυμπίας καὶ τὰ εἰς αὐτὸν ἀλέους ἅπαντων μεταπῴησεως. ἔστι δ' ἐν τῇ πεισάπιδι ἀπὸ ἱερὸν σταδίους τῆς ἄλιδος ἐλάττους ἢ τριακοσίους διέχον. πρόκειται δ' ἄλσος ἀγριελαίων ἐν ᾧ τὸ στάδιον. παραῤῥεῖ δ' ὁ ἀλφειὸς ἐκ τῆς ἀρκαδίας, ῥέων εἰς τὸν τριφυλιακὸν θάλασσαν μεταξὺ σύστως, ἐν μεσημβρίας. τὸν δ' ὄνομαφάνειαν ἔχειν ἀπ' ἀρχῆς μὲν, ἀπὸ μαντεῖου τοῦ ὀλυμπίου διός. ἐκείνου δ' ἐκλειφθέντος, οὐδὲν ἧττον σωίεμενόν γε δόξα τοῦ ἱεροῦ καὶ τὸν ἀξιοσιν ὅσον ἴσμεν ἔλαβε διά τε τὸν πανήγυριν, ἐν γὰρ ἀγῶνα τὸν ὀλυμπιάδων, στεφανίτην τε, καὶ ἱερὸν νομιζόμενα μέγιστον τῶν ἁπάντων. ἐκομίσθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνετίθεσο τῶν ἑλλάδος. ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφηκέλατος ζεὺς, ἀνάθημα λυψέλου τ' ποδινθίων τυράννου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τοῦ διὸς ξόανον ὃ ἐποίησε φειδίας χαρμίνου ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τηλικοῦτον τὸ μέγεθος, ὡς καὶ παρ μεγίστου ὄντος τοῦ νεῶ, δόκειν ἁψασθαι τῶν συμμετρίας τὸν τεχνίτην, καθήμενον ποιήσαντα· ἀπόμοιον δὲ χεδόντι τῇ πυθοῦ τῶν ὀροφῆς, ὥστ' ἐμφασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γένηται διανασὰς, ἀρτεγάσειν τὸν νεών. ἀνέγραψαν δὲ τινὸς τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου. καὶ καλλίμαχος γέ πού φησι περὶ φειδίου, πολλὰ δὲ σωίπραξε βοῦς φειδίας, πανδαλιωτης, ὁ ζωγράφος ἀδελφεοδοῦς ὢν αὐτοῦ, καὶ σωεργολάβος, πρός τε τὸν τοῦ ξοάνου κατασκευὴν, ἀλλὰ τὸν τῶν χρωμάτων κόσμησιν, καὶ μάλιστα τῶν ἐδῆτος. δείκνυνται δὲ καὶ γραφαί τε πολλαί τε καὶ θαυμασαὶ περὶ τὸν ἱερὸν, ἐκείνου ἔργα. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ φειδίου, ὅτι πρὸς τὸν πανδαλιωτην εἶπε πανθανόμενον, πρός τι παράδειγμα μέλλει ποιήσειν τὸν εἰκόνα τοῦ διός, ὅτι πρὸς τὸν ὁμήρου, δὲ ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων·

Ἦ καὶ ἐυανείῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον.

Εἰρῆσθαι μάλα δοκεῖ καλῶς, ἔκ τε τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ὀφρύων, ὅτι πρὸ καλεῖ τὴν διάνοιαν ἢ ποιη-

ὁ ποιητὴς ὠαζωγρᾳφεῖμ μέγαν λινᾶ τύπον, καὶ μεγάλῳ δῶμαμ τοῦ διός, καθάπερ καὶ ὧδε ἥρας ἅμα φυλάττων, ὃ ἐφ' ἑκατέρων πρέπει. ἔφη μὲν γάρ,

Εἵσατο δ' ἐν θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον.

Τὸ δ' ἐπ' ἐκείνῃ συμβαὶν ὅλῃ κινηθείσῃ, τοῦτ' ὧδε τοῦ διὸς ἅπαντῆσαι, ταῖς ὀφρύσι μόνον νεύσαντος, συμπαθούσης δ' ἐπ, καὶ τῆς κόμης, κομῶσῃ δ' εἴρηται καὶ ὁ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας, ἢ μόνον ἱδρῶτι, ἢ μόνον λείξας. ἄξιοι δὲ μάλιστα τῶν αἰτίων ἔχειν τῆς πρὸς τὸ Ὀλυμπιάσιν ἱδρῦσθαι, μεγαλοπρεπείας τε καὶ τιμῆς ἠλεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ τρωϊκὰ, καὶ ἐπὶ πολὺ τούτων οὐκ ἠυτύχουν, ὑπό τε τῶν πυλίων παπαινωθέντες, καὶ ὑφ' ἡρακλέους ὕστερον, ὡίπερ αὐγέας ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δὲ· εἰς γὰρ τὴν τροίαν ἐκεῖνοι μὲν πεντεκαίδεκα ναῦς ἔστειλαν. πύλιοι δὲ, καὶ νέστωρ ἐννεήκοντα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, συνέβη τἀναντία. ἀπολλοὶ γὰρ συγκατελθόντες ἡρακλείδαις μετὰ ὀξύλου, καὶ συνοικήσαντες ἐπείοις κατὰ συγγένειαν παλαιὰν, ἠύξησαν τὴν κοίλην ἦλιν. καὶ τῆς πεντάπολιν ἀφέλοντο πολλῷ, καὶ Ὀλυμπίας ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο. καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὕρημα ὄντων ἐκείνων Ὀλυμπικὸς. καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας, ἐκεῖνοι συνετέλουν. ἐάσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ, καὶ περὶ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἱεροῦ, καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος. τῶν μὲν γὰρ τῶν ἰδαίων δακτύλων ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων, τῶν δὲ ἐν ἀλκμήνης καὶ διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον, καὶ νικῆσαι. τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλαχῶς λέγεται, καὶ οὐ ῥᾴδιον πιστεύεται. ἐγγυτέρω δὲ τῆς πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ ἑβδομήκοντος Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης, γυμνὸν κόρυβος γίνεται στάδιον ἠλεῖος, τοῦ παλαιοῦ ἔχον τοῦ τε ἱεροῦ, καὶ τοῦ ἀγῶνος ἠλεῖοι. κατὰ δὲ τὰ βοϊκὰ, ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν στεφανίτης, ἢ οὐκ ἐνδοξος, οὔθ' οὕτως, οὔτ' ἄλλως οὐδεὶς νῦν τῶν ἐνδόξων. οὔτε μέμνηται τούτων ὅμηρος οὐδενός, ἀλλ' ἑτέρων τινῶν ὧν τὰ θεῖα. καί τοι δῆλον ἐστὶ τοῦ Ὀλυμπικοῦ μεμνημένῳ ὅταν φῇ, τὸν αὐγέαν ἀρεσθῆναι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας μετ' ἄεθλα. φασί τε οὖν πισάτας μὴ μεταχεῖν τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, ἱδρυθέντας νομισθέντας τοῦ διός. ἀλλ' οὔθ' οἱ πισάτης οὔθ' ὑπὸ αὐγέα τόθ' ὑπῆρχον, ἀλλ' ἢ ὅτι ἦν Ὀλυμπία, ἀλλ' ἢ ἠλεία μόνον. οὔτε γὰρ ἠλεία συνετελεῖτο ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν, οὐδ' ἄπαξ, ἀλλ' ἀεὶ γὰρ Ὀλυμπία.

poeta mentē, cogitationēq; prouocat, ut ſum mā quandā formā et magnā, ac Ioue dignā potentiā, denuò pingat. Sicut in Iunone, ipſum pariter in utroq; decorū obſeruās. Inquit enim, Sederat in ſolio, longumq; reuoluit olympū. In illa uerò euenit, ut tota cōmoueretur, cum tantum annuēte Ioue ſupercilijs occurreret. Et aliquid ſimul patiente coma, lepidè, aperteq; nimirū dictū eſt, Quid eorū imagines uel ſolus uidet, uel ſolus oſtēdit. Digni uerò profectò ſunt Elei, quibus magnificentiæ & honoris in Olympiæ templum cauſa tribuatur. Troianis enim tēporibus, & adhuc antiquioribus, nulla fœlicitatis parte florebāt, à Pylijs primùm, deinde ab Hercule in ima depreſsi, cū Augeas rex illorū in perniciē tractus eſt. Cuius quidē rei ſignū eſt, quòniam illi quidē ad Troiā miſere naues X L. At Pylij, & Neſtor X C. Poſterius aūt poſt Heraclidarū reductiōnē cōtrà obuenit. Aetoli enim ſimul cū Heraclidis, cū Oxylo redeūtes, & cū Epeis cohabitātes, cognationis uetuſtate, curuā Elin ad dignitatis amplitudinē extulere, & Piſanos magna agri parte multauere. Et Olympia illorū iuri ſubdita fuit, et agonē ipſum Olympicū ab illis excogitatū atq; inuentū fuiſſe cōſtat, & Olympiades primas, ut illi pariter celebrabant. Antiquæ enim illa omittēda ſunt, & de tēpli ædificatione, & de ludorū inſtitutione, cum nonnulli aſſerant Herculem unum ex Ideis dactylis, earum rerum authorem extitiſſe. Alij Herculē Iouis & Alcmenæ filiū, quē etiā primū ibi decertaſſe, & palmā cōparaſſe tradūt. Hæc enim cū multifariā uulgentur, non multū fidei cōſequūtur. At propius uero eſt, quod ab Olympiade prima, in qua Coroebus Eleus in curſu uictoriā adeptus eſt, uſq; ad ſextam & uicetimā & ipſius tēpli, & ludorū præfecturā Elei obtinebāt. Troianis uerò tēporibus agonis illius uel corona, uel gloria nulla erat. Ex ijs autē, qui nūc illuſtres habentur agones, nec iſte nec alius ullus fuerant. quorū memoriam nullā facit Homerus, niſi fortè obrium aliquorum. Tametſi quidam arbitrentur illū Olympici meminiſſe, cum Augeā inquit, quatuor equos intercepiſſe in certamine primos, qui ad ludorū præmia uenerant. Referunt̄q; ideo Piſanos Troiani belli participes minimè fuiſſe, quia Ioui conſecrati cenſerentur. nec uerò Piſea tellus Augeæ regno ſubiecta fuit, in qua Olympia eſt, ſed Elea ſolū. nec in Elea Olympicorū ludorū certamē agebatur, ne ſemel quidē, ſed in Olympia ſemper.

Ille etiã ágõ, qui nũc proponitur in Elide factus apparet, in qua debitũ illud debebatur. Nam debitũ erat in Elide dia (ut poeta testatur) quatuor uictores equi. & iſte quidẽ non erat corona inſignitus. nã curſus ſuper Tripodis prẽmio futurus erat. Ille aũt poſt ſextã & uiceſimã fuit Olympiadẽ. Piſani igit recuperata ſuorũ poſſeſsione, agonẽ ipſi cõficiebãt, cũ tanta celebratũ gloria intuerẽtur. Aliquot pòſt temporibus Piſea rurſus plaga in Eleorũ iura cõcedente, denuo ad eoſdem conceſſit agonis, & ludorum inſtitutio. Lacedæmonij quoq; ad id ſuam operam contulerunt, poſt ultimam Meſſeniorũ deſtructionẽ, contra ꝗs ipſi ſocia arma coniunxerãt. Quo in tempore Neſtoris nepotes & Arcades pro Meſſenijs bellũ ſuſceperant, adeoq; ſociam illis nauarunt operam, ut oram uniuerſam uſq; Meſſenios fines Eleã appellari contigerit. Quę & in hoc uſq; tempus perdurat. Piſanorum autem & Triphyliorum & Cauconũ, ne nomẽ quidem eſſe reliquum. Ipſamq; Pylon Amathoenta ad Lepræum cultoribus implerũt, ut morem gererent, & ipſis Lepræatis bello uictoribus gratificarentur. Aliosq; complures pagos diſtraxerũt, quos per ſe ac Marte ſuo res ſuas gerere uolentes aſpicerent, à quibus & tributa exegerũt. Tractus autem ipſe Piſę plurimũ nominis cõſecutus eſt, in primis propter principes ipſos lõgè lateq; potẽtes, Oenomaum ſcilicet eiusq; ſucceſſorem Pelopẽ, & illius filios complures. Salmoneus quoq; hoc in loco imperitaſſe traditũ. Itaq; Piſana regione in urbes octo diuiſa, harũ una Salmone uocaũ. Has ob res & Olympicũ templũ, et regio magnopere per ora uirũm, & omnium præconia uolitat. Ea uerò uia antiquæ audiẽdæ ſunt hiſtoriæ, ut eas inter ſe minimè cõſonãtes recognoſcamus. Iuniores eñ repugnãtia ſæpenumero referre putãt, ſicut Augeam Piſanæ plagę regnũ tenuiſſe, Oenomaũ uerò et Salmoneũ, Eleæ. Quidã autẽ gẽtes ipſas in unũ cõiungũt. Sequẽda uerò ſunt magis quę cõcordia fiant, cum & ipſum Piſæ nomen recta nequaquã ratione explanẽt. Aliqui enim ciuitatẽ Piſam à fonte Piſa nomine, eodẽ quo fons uocabulo appellari. Fontẽ uerò ideo Piſam uocari, à pitiſãdo, ut quaſi potricẽ intelligamus. Vrbẽ aũt in ſublimi ædificatã uertice mõſtrãt, duos inter montes Oſsã et Olympũ, quo nomine & alteri in Theſſalia nuncupantur. Nõnulli ciuitatẽ nullam Piſam fuiſſe contendũt, nam inter octo illas eſſe reperiretur,

ὁ δὲ νῦν παρατιθεὶς γῦν ἥλιδι φαίνεται γεγράμμενος, γῦν ἢ καὶ τὸ χρεὼν ὠφέλησε, καὶ γὰρ τὸ χρεὼν ὀφάλεται γῦν ἥλιδι δίκη,

Τέσσαρσιν ἀθλοφόροις ἵπποις.

Καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης, πρὶ τριπόλιος γὰρ ἔμελλον ἀθύσεσθαι. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τὴν ἑκτὴν καὶ εἰκοστὴν ὀλυμπιάδα. οἱ οὖν πισάται τὴν οἰκείαν ἀπολαβόντες, αὐτοὶ συνετέλουν τὸν ἀγῶνα ὁρῶντες ἀνθισταμούμενα. χρόνοις δ' ὕστερον μεταστάσεως πάλιν ἡ πισάτις εἰς τοὺς ἠλείους, μετέπεσε πάλιν εἰς αὐτούς, καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνέπραξαν δὲ καὶ λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐκ τῶν μεσσηνίων κατάλυσιν τῶν μεσσηνίων, συμμαχήσασιν αὐτοῖς, ταὐναντία τῶν νέων ἀρχόντων, καὶ τῶν ἀρκάδων, συμπολεμησάντων τοῖς μεσσηνίοις. καὶ ὧδε τοσοῦτόν γε συνέπραξαν, ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι μεσσήνης ἠλείαν ῥηθῆναι, καὶ δαμᾶναι μέχρι καὶ νῦν. πισατῶν δὲ, καὶ τειφυλίων, καὶ λασωνίων μηδ' ὄνομα λειφθῆναι. καὶ αὖθις δὲ τὸν τύλον τὸν ἠμαθόεντα, εἰς τὸ λέπραιον συνῴκισαν, χαριζόμενοι τοῖς λεπρεάταις βρασίδαι πολέμου, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν καρικῶν κατέπαυσαν, ὅσας θ' ἑώρων αὐτοπραγεῖν ἐθελούσας, καὶ φόρους ἐπράξαντο. διονομάδη δὲ πλεῖστον ἡ πισάτις, τότε μὲν πρῶτον, δι' οὓς ἡγεμόνας διωκθώτας πλεῖστον, οἰνόμαόν τε καὶ πέλοπα τὸν ἐκεῖνον διαδεξάμενον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γεγονότας, καὶ ὁ σαλμονεὺς δὲ φαύλως βασιλεῦσαι λέγεται. εἰς γοῦν ὀκτὼ πόλεις μεριζομένης ἡ πισάτις ἡ μία τούτων λέγεται καὶ ἡ σαλμώνη. διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ὀλυμπιάσι, διατεθρύλληται σφόδρα ἡ χώρα. δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως, ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφόδρα. οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καὶ νομίζουσιν, ὥστε καὶ τἀναντία λέγειν· οἷον τὸν μὲν αὐγείαν τῆς πισάτιδος ἄρξαι, τὸν δ' οἰνόμαον καὶ τὴν σαλμωνέως τῆς ἠλείας. γένοιο δ' ἂν εἰς ταυτὸ συνάγουσι τὰ ἔθνη. δεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὡς ὡς τὸ πολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ τοὔνομα τὴν πισάτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ πίσσης ὁμωνύμου τῇ ἡλείᾳ πόλει, τὴν δὲ ἡλείαν, πίσαν εἰρῆσθαι, οἷον πίσραν, ὅπερ ὅτι ποτίσραν. τὴν δὲ πόλιν ἱδρυμένην ἐφ' ὑψους, δεικνύουσι μεταξὺ δυοῖν ὀρῶν, ὄσσης, καὶ ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς γ' ἐν θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γεγονέναι πίσσαν φασίν. εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ.

ἡλείαν

ἐρῳῦσι δὲ μόνοι, ὧν νῦν καλεῖται Βῆσαι, λευκησίου πλησίον πόλεως μεγίστης τῆν ὀκτώ. συσίχορον δὲ καλεῖ πόλιν τὴν χώραν πᾶσαν λεγομένην. ὡς ὁ ποιητὴς τὴν λέσβον, μάκαρ δὲ πόλιν. δύμπισης δ' ἐν Ἴωνι·

Εὔβοι' ἀβληϊάες ἔσι τις γείτων πόλις.

Καὶ ἐν Ῥαδαμάνθυι·

Οἱ γῆν ἔχουσ' εὐβοΐδα πρόχωρον πόλιν.

Σοφοκλῆς δ' ἐν μυσοῖς·

Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα καλεῖται ξένε.
Πόλις δὲ μυσῶν μυσία προσήγορος.

Ἡ δὲ σαλμώνη πλησίον τῆς ὁμωνύμου λίμνης, ἐξ ἧς ῥεῖ ὁ ἐνιπεύς. ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν ἀλφειόν. καλεῖται δὲ νῦν βαρνίχιος. φύσει δραβλῶσα τὴν τυρὼ φασίν·

Ἣ ποταμοῦ ἠράσατ' ἐνιπῆος θείοιο.

Ἐντεῦθεν γὰρ βασιλεῦσαι τὸν πατέρα αὐτῆς σαλμωνέα, καθάπερ καὶ εὐριπίδης ἐν αἰόλῳ φησί. τὸ δ' ἐν τῇ θετταλίᾳ ἐνισέα γράφουσιν, ὃς ἀπὸ τοῦ ὄθρυος ῥέων, διέχεται τοῦ ἀπιδανοῦ κατενεχθέντα ἐκ φαρσάλου. ἐγγὺς δὲ σαλμώνης ἡράκλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ πεντακόσια στάδιους τῆς ὀλυμπίας, λειμὼν παρὰ τὸν λυδίειον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν γωνιατῶν νυμφῶν ἱερόν, τῶν πεπεδυμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς ὕδασι. παρὰ δὲ τὴν ὀλυμπίαν ἐστὶ καὶ ἡ ἔπανα, καὶ αὕτη τῶν ὀκτώ. διὰ ἧς ῥεῖ ποταμὸς παρθενίας, ὡς ἐς φηραίαν ἰόντων. ἡ δὲ φηραία ὑπὲρ τῆς ἀρκαδίας. ὑποκεῖται δὲ δυμαίαις βουπρασίου καὶ ἠλιδι, ἃ δὴ πρὸς ἄρκτον τῇ πισάτιδι αὐτὴ κεῖται, καὶ τὸ λυκαίον τῶν ὀκτώ. καὶ τὸ δυασσήτιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ ἠλιδος εἰς ὀλυμπίαν, ἐν πεδίῳ κείμενον. ἐξελείφθη δὲ, καὶ ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς ἐπίδαμνον καὶ ἀρῤῥωνίαν. καὶ ἡ φολόη δ' ὑποκεῖται τῆς ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὄρος ἀρκαδικόν. ὥστε τὰς ὑποκειμένας τῆς πισάτιδος εἶναι, καὶ πᾶσαν δ' ἡ πισάτις καὶ τῆς τριφυλίας τὰ πλεῖστα ὁμορεῖ τῇ ἀρκαδίᾳ. δοκεῖ δὲ καὶ ἀρκαδικὰ εἶναι δοκεῖ τὰ πλεῖστα τῶν ἠλειακῶν, ἐν καταλόγῳ φραζομένων χωρίων. οὐ μήν τοι φασίν ἔμπαιζοι, ἐν γὰρ ἀμαρύνθῳ εἶναι ὁρίζοντα τῆς ἀρκαδίας, τῶν εἰς τὸν ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χωρία ἱδρύσθαι ταῦτα. ἔφορος δέ φησιν, αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ σαλμωνέως τὸν βασιλέως, ἔπειτά τε καὶ πάσαν τὴν ἐκ ἠλείας εἰς τὴν αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὑτοῦ τὴν χώραν, καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις. νῦν δ' ἀπόγονον ὑπάρξαντα ὄξυλον τῶν περὶ τήμενον ἡρακλείδας,

Cæterũ fontem dũtaxat affirmant, qui nunc Besa uocatur iuxta Cyceſiũ, quæ ex illis octo amplisima una eſt. Steſichorus regionẽ quoque Piſam ciuitatẽ uocari ſcribit, ut poeta Leſbum Macaris urbem. Euripides quoq; in Ione tragœdia, Eubœa, inquit, quædam Athenis uicina ciuitas eſt. Et in Rhadamantho, Qui terram, inquit, Eubœam habitant finitimã ciuitatẽ. Et Sophocles in Myſis, Aſia quidem tota uocatur ô peregrine, Myſorũ uero urbs appellata Myſia. Verum Salmone fonti ſui nominis uicina eſt, de quo fluit Enipeus Alpheum ingrediens. Nũc uerò Barnichius nominatur. Huius amore captum fuiſſe Tyronem memorant,

Illa nimis flagrans dilexit Enipea diuum. Odyſſ. λ

Hoc enim in loco illius genitorem Salmoneum imperaſſe aiunt, ut in Aeolo ſcribit Euripides. Alterũ ſanè in Theſſalia Enipeũ ſcribunt, qui ex Othry oriens accipit Apidanũ è Pharſalo delabentem. Apud Salmonem autem urbs iacet Heraclea, ex illis octo & ipſa una, diſtans ab Olympia ſtad. XL. penes Cytherium flumen poſita, ubi Goniades Nymphæ ſacellum habent, de quib. opinio eſt, ut aquis earum morbos ſanitati reſtituant. Iuxta Olympiam conſtitit & Epina, & hæc ex octo una, per quã Parthenias excurrit amnis, ubi ad Phyræam aſcenderis. Eſt autẽ Phyræa in Arcadia ſupra Dymæam & Bupraſium, et Elidem ſita, quæ ad Arcton adiacent Piſanæ regioni. Ibidem eſt & Cyceſium ex octo una, atq; Dyſpontium ea in parte, qua ex Elide itur Olympiam. Iacet autem plano in campo, deletumq; eſt omnino, & incolæ magna ex parte Epidamnũ, id eſt Dyrrachium & Apoloniam commigrarunt. Pholoe quoq; Olympiæ proxima imminet Arcadiæ mons, adeò ut agri Piſæi radix exiſtat. Sic uniuerſa Piſana regio, & maior Triphylię tractus, Arcadię cõ finis eſt. Hanc ob cauſam loca ipſa Pylia (quę in Catalogo deſcribuntur) maxima ex parte iuris eſſe uidentur Arcadici, quod tamen periti negant. Ex his enim fluuijs, qui labuntur in Alpheum, Amarynthum eſſe, qui Arcadiam terminet, extra illum uerò, hæc ſita eſſe loca. Ephorus autem tradit Aetolum cum Epeo & Piſanto ex Elide à rege Salmoneo eiectum, in Aetoliam ſeſe recipientẽ, regioni nomen à ſe tribuiſſe, & urbib. illis habitatores impoſuiſſe. Ab hoc per generis ſucceſsionẽ procreatũ Oxylũ Heraclidis à Temeno prognatis familiaritate ac beneuolẽtia cõiunctũ,

eisq; Peloponnesum repetentib. ducē extitisse, & hostilē illis agrū dispartisse, aliaq; documenta suppositisse ad continendā regionis possessionē, pro quib. quidem meritis hāc accepisse gratiā, ut in Eleum regnū, quod ei fuerat auitum, reduceret. adunato postmodū ex Aetolia exercitu, in Epeos Elidis occupatores aduēctasse, occurrētibusq; cum armis Epeis, postq; aduersariæ utrinq; cōstiterāt copiæ, ad singulare de uetusto Græcorum more, certamē processere Pyrechmes Aetolus, & Degmenus Epeus. Degmenus quidē solo instructus arcu, ut qui armis obsitū longinquo sagittæ iactu, facile esset superaturus. Pyrechmes autem fundā tenens, lapidūq; sacculū, intellecto aduersarij dolo, nuper aūt fundæ speciem ab Aetolis repertam: itaq; cum longinquior fundæ iactus fuisset, occidisse Degmenum: & uictores Aetolos, eiectis Epeis, terrā occupatam tenuisse, & sic Olympiaci curā tēpli suscepisse, quā prius habuerāt Achæi: ob intimāq; Oxyli erga Heraclidas beneuolentiam conuenisse facile cunctos, adactos iureiurando, ut Elea terra Ioui dicata & cōsecrata foret. quisquis contra locū arma ferret, quisquis etiam contra ferentem non ulciscereturr, & pro uirib. nō succurreret, eum nefariū & abominabilē haberi. Qua ex causa, qui posterius Elidē ædificijs auxere, sine mœnibus nudā relīquere: quiq; per agrū exercitus ductarunt, arma tradidisse, donec ea fines egressi reciperēt. Ab Iphito aūt Olympicū agonē institutum cōstat, cum Elei sacri forent. Talib. ex initijs creuisse hominū dignitatē. Nā cum cæteri mutua semper bella inter se gererēt, solis istis longam extitisse pacē. quod nō illis modò, sed etiā externis obtigit, adeò ut plusquā reliqui omnes hominū frequentia uiguerint. In quibus Phedō Argiuus decimus à Temeno, omniū ætatis suæ potētissimus fuit. qua ex re effectū est, ut cū Temeni stirpē plurimas in partes dispersam, sensim tabescere contingeret, eam recuperatā foueret. Hic mensuras excogitauit, à quo etiam Phedoniæ uocitantur, & pondera: & nummum cùm alium, tum argenteum signari docuit: inuentas insuper ab Hercule ciuitates, additis augere populis. Ipse etiā positos ab illo ludos, & agonas ponere dignum esse arbitratus est: in quibus Olympiacum esse uoluit, quem ui & potētia ueniens posuit, cum Elei nulla propter pacē haberent arma, quibus Phedonem inhiberent, & reliqui hominis potestate uicti tenerētur,

ἡγήσαθαί τε τῶν ὁλῶν καὶ ποιοῦσιν εἰς πελοπόννησον, καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς χώραν, καὶ τ' ἄλλα ὑποθέσθαι τὰ πρὸς τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας. αὐτὸς δὲ τούτων λαβεῖν χάριν, τὴν εἰς τὴν ἥλιδα κάθοδον, προγονικὴν οὖσαν· κατελθεῖν δὲ ἀθροίσαντας στρατείαν ἐξ αἰτωλίας, ὧν τοὺς κατέχοντας ἐπειοὺς τὴν ἤλιν. ἀπαντησάντων δὲ τῶν ἐπειῶν μεθ' ὅπλων, ἐπεισελθόντας ἴσαν οἱ δυνάμεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν τῶν ἑλλήνων, πυραίχμην αἰτωλόν, δ' ἔγμονον δὲ ἐπειόν· ἦν μὲν δέγμενον μετὰ τόξου ψιλόν, ὡς προιεσόμενον ῥᾳδίως ὁπλίτου δι' ὀλίγης ἐκκλισίας· ὁ δὲ μετὰ σφενδόνης, καὶ πήρας λίθων, ἐπεισελθόντα κατέμαθε γὰρ δόλον. τυχεῖν δὲ νεωστὶ τῶν αὐτῶν λῶν εὑρημένον τὸ τῆς σφενδόνης εἶδος. μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφενδόνης, προσεῖναι γὰρ δέγμενον, καὶ καταχεῖν τοὺς αἰτωλοὺς τὴν γῆν, ἐκβαλόντας τοὺς ἐπειούς. παραλαβεῖν δὲ καὶ τὴν ὠμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ ὀλυμπιάσιν, ὧν ἔχον οἱ ἀχαιοὶ διά τε τὴν ὀξύλου φιλίαν πρὸς τοὺς ἡρακλείδας. συνομολογηθῆναι δὲ ῥᾳδίως ἐκ πάντων μεθ' ὅρκου τὴν ἡλείαν ἱδρυνεῖναι τοῦ διός. τὸν δ' ὠμὸν τὰ ὧδε τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων, φυγὴν εἶναι. ὡς δ' αὖτως φυγὴν, καὶ γὰρ μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δυνάμιν. ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς ἱστήσαντας τὴν ἤλειων πόλιν ὕστερον, ἀτείχισον ἐάσαι, καὶ τοὺς δι' αὐτῆς τῆς χώρας ἰόντας στρατοπεδῶν, τὰ ὅπλα παραδόντας, ἀπολαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὅρων ἔκβασιν· ἱστόρηται δὲ θεῖναι τὸν ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, ἱδρῶντων τῶν ἠλείων. ἐκ δὲ τούτου πιεύτων αὐξῆσαι λαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους. τῶν γὰρ ἄλλων ἀεὶ πολεμούντων πρὸς ἀλλήλους, μόνοις ὑπάρξαι πολλὴν εἰρήνην, οὐκ αὐτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ δυανδρῆσαι μάλιστα παρὰ τοῦτο. φείδωνα δὲ τὸν ἀργεῖον εἰκάσαι μὲν ὄντα ἀρχαῖον, δυναμεῖ δ' ὑπογεγραμμένον τοὺς κατ' αὐτόν. ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὅλην αὐξηλαβεῖν τὴν τιμήν δυνασμένην εἰς πλείω μέρη. καὶ μέτρα δὲ δοῦναι τὰ φειδώνεια καλούμενα, καὶ σταθμούς, καὶ νόμισμα διαχαραγμένον, τό, τε ἄλλο, καὶ τὸ ἀργυροῦν. πρὸς δὲ τοῖς ὠμπιάδαι καὶ ταῖς ὑφ' ἡρακλέους ἀριθέισαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῖ τιθῆναι αὐτὸν, οὓς ἐκεῖνος ἔθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ τὸν ὀλυμπιακόν. καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θεῖναι αὐτὸν, οὔτε τῶν ἠλείων ἐχόντων ὅπλα, ὥστε κωλύειν δι' τὴν εἰρήνην, τῶν τε ἄλλων κεκρυμμένων τὴν δυνασείαν.

οὐ μὴν

οὐ μὴν πύλ γε ἠλείους αὐαγράψαι τῷ θέσιν ταύτην. ἀλλὰ καὶ ὅπλα κτήσασθαι ἀφ' ἁπάντων; καὶ ἀρξαμένους ὠθισαι σφίσιν αὐτοῖς συμπράττειν δὲ, καὶ λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ ἀφ' ἑαυτῶν εὐτυχίᾳ, εἴτε καὶ σωθρονοῦς ἔξειν νομίσαντας πρὸς τὸ καταλύσαι τὴν φειδωνα ἀφηρημένων αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν τὴν πελοποννήσου, ὡς ἐκεῖνοι πρωτεύκτωτο. καὶ δὴ καὶ συγκαταλύσαι τὴν φείδωνα, τοὺς δὲ συγκατασκευάσαι τοῖς ἠλείοις, τῶν τε πισάτην, καὶ τῶν τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ ἐπὶ νῦν ἠλείας, μὴ καταπολίζοντι, χιλίων ὁμοῦ καὶ ἑξακοσίων ὀργυιῶν στάδιον. ταύτας μὲν πρὸ ἐπὶ ἠλείας. ἡ δὲ μεσσηνία σύνεχής ὀπὶ τῇ ἠλείᾳ, πρὸς νότον τὸ πλέον ὠθοῦσα καὶ λιβυκὸν πέλαγος. αὕτη δ' ὠθὶ μὲν τῶν τρωϊκῶν, ὑπὸ μενελάῳ ἐτέτακτο μέρος, οὖσα ἐπὶ λακωνικῆς. ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα μεσσήνη. τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ ἰθώμη ὑπῆρξεν, οὔπω σωιεβαινεν ἐκτίσθαι. μετὰ δὲ τὸν μενελάου τελευτὴν, ὀκτὼ δεννησάντων τῶν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἀρχὴν, οἱ νηλείδαι ἐπὶ μεσσηνίας ἐπῆρχον. τῶ δὴ κατὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τότε γεγενημένον μερισμὸν ἐπὶ χώρας, ἐν μὲν θ' βασιλεὺς τῶν μεσσηνίων, καθ' αὑτοὺς τασσομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τῶν μενελάου. σημεῖον δὲ· ἐκ γὰρ τῶν μεσσηνιακῶν κόλπων, καὶ τῶν συνεχοῦς ἀσιναίου λεγομένου, ἀφ' ἧς μεσσηνιακῆς ἀσίνης, αἱ ἑπτὰ ἦσαν πόλεις ἃς ὑπέσχετο δώσειν ἀγαμέμνων ἀχιλλεῖ·

Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε, Ἱρὴν τε τριήρεα ποιήεσσαν.
Φηράς τε ζαθέας ἠδ' Ἀντειαν βαθύλειμον
Καλλίθ' τ' Ἔπειαν, καὶ πτελεὸν ἀμπελόεσσαν.

Οὐκ ἂν τάς γε μὴ προσποιούμενος μήτ' αὐτῷ μήτε τῷ ἀδελφῷ ὑποχρεῶν, ἐκ ἧς φρεσὶν, καὶ συστρατεύσαντας τῷ μενελάῳ δηλοῖ ὁ ποιητής. τὸν μὲν καὶ συγκαταλέγων τῷ λακωνικῷ καταλόγῳ, τὸν δὲ τῷ μεσσηνιακῷ κόλπῳ. ἔστι δὲ ἡ μεσσήνη, μετὰ τὴν τριφυλίαν. κοινὴ δ' ὄρος ἀμφοῖν ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ πορυφάσιον, καὶ ἡ κυπαρισσία. ὑποκεῖται δ' ὄρος τῷ ἐπὶ τὰ στάδια τὸ αἰγαλέον τοῦτον τε καὶ τὴν θαλάσσης. ἡ μὲν οὖν παλαιὰ πύλος ἡ μεσσηνιακὴ, ὑπὸ τῷ αἰγαλέῳ πόλις ἦν. κατεσκάσθη δὲ ταύτης ὑπὸ τῷ πορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν. πρόσκτησαντο δ' αὐτοῖς ἀθηναῖοι τριήρη, ὅτε σικελίαν πλέοντες μετ' εὐρυμέδοντος, τὴν στρατοκλέους, ὡς τείχισμα τοῖς λακεδαιμονίοις.

Elei tamen hanc ipſam poſitionem inſcribere minimè uoluere. Sed ob hoc, iam comparatis armis, ſibi ipſis opem ferre cœperunt. Quam quidem ad rem manum atq; operam attulere Lacedæmonij, ſeu quia proſperè cedentibus ex pace rebus inuiderent, ſeu quia ad Phedonis deſtructionē eos adiutores habere cogitarent, à quo de Pelopōneſi principatu deiecti forent, quē illi prius obtinebāt. Sic res Phedonis deletæ fuere, qui tamen Piſeam terram & Triphyliam Eleorum iuri cōſtruxerat. Tractus Eleus ætatis huius nauigationis totius ſpaciū habet, ſinibus non cōputatis ſtad. mille ac ducentorum. Hæc quidem de Elidis ora. Meſſenia uerò terra Eleæ cōtigua eſt, maiori ex parte ad auſtrū, & Africanū pelagus inclinans. Hæc aūt Troianis temporibus Menelai ſubdebatur imperio, cū Laconicæ regionis pars eſſet. Ora quidē ipſa Meſſena uocabatur. Eam uerò quā hac ætate Meſſenam urbem nomināt, cuius arx fuerat Itho me, nondū ædificatā eſſe contigerat. Excedē te uerò reb. humanis Menelao, poſtmodūq; ijs qui Laconicæ gubernacula ſuſceperāt, ad impotentiam redactis, Nelei nepotes Meſſeniæ regnum occupauere. Quo tempore fuit Heraclidarū reuerſio, facta regionis diuiſione, quando Meſſeniorū regnū Melāthus habebat eorū qui ſuis regerētur inſtitutis, cum antea Menelai ſceptro paruiſſent. Cuius rei documentum eſt: è ſinu enim Meſſenio, et Aſinæo illi proximo, qui ſic ab Aſina Meſſenia nominatur, ſeptem fuere oppida, quæ dotis nomine Achilli pollicebaī Agamemnon,

Cardamyla, Enope, Hira herboſa, Iliad. 9
Pheræ diuinæ, Anthea pratis conſpicua,
Pulchra Aepea, & inter uineta poſita Pedaſus.

Eas ſanè ſi nec ſibi, nec fratri pertinuiſſent, nequaquam ſpopondiſſet. Commilitones è Pheris Menelaū comitatos, poeta manifeſtat, cum partim Laconico cœtui, partim Meſſenio annumeret ſinui. Extat aūt Meſſena poſt Triphyliam. Eſt autem mons utriq; cōmunis, poſt quem et Coryphaſium & Cypariſſia eſt, atq; inter ſtad. VII mons Aegaleos, inter illum & mare incumbit. Antiqua igitur Pylos Meſſenia ſub Aegalio ciuitas erat: ea uerò diſcerpta, quidam ſub Coryphaſio habitauere. Eam uerò ſecundò reædificarūt Athenienſes, quo tempore cum Eurymedonte ac Stratocle in Siciliam nauigabant, ut aduerſus Lacedæmonios murum interponerent.

ibi

Ibi eſt & Cypariſsia & Meſſenia, et Sphagia inſula penes Pylum adiacens, quæ & eadem Sphacteria nuncupatã, ad quã Lacedæmonij CCC è ſuis uiros amiſerũt, uiuos in poteſtatẽ ab Athenienſibus per obſidionem redactos. Ad hanc maritimã oram, duę Cypariſsiorum extra in pelagus præiacent inſulæ, quos Strophades appellant, ab continenti ſtad. CCCC diſtantes, ad Africanum atq; meridianũ pelagus. Hãc Pylum Meſſeniorum nauale quondam fuiſſe, Thucydides author eſt. à Sparta uerò abeſt ſtad. CCCC. Ordine deinceps ſita eſt Methone. Hanc eſſe aiũt ex ijs VII unam, quam Agamemnõ ſpopondit Achilli, Pedaſum appellatã. Eo in loco Agrippa Bogum Mauriſiorum regem, Antonij partes ſecutum in Actiaca pugna, ſupplicio affecit, locumq; inter nauigandum intercepit. Methone autem contiguus eſt Acritas Meſſenij ſinus initium. Diciturq; etiam Aſinæus ab urbe Aſina, primo ipſius ſinus oppidulo, cuius nominis & alia eſt Hermionica. Hoc quidem ſinus initium ad occaſum ſpectat. Ad ortum aũt ſunt Feneſtræ (ſic enim uulgò uocantur) Cinædio ac Tænaro nũc Laconicis cõfines. A Feneſtris uerò inchoãs, intermediam Pylũ offendes, quã Bętylũ plerique nominãt. Inde Leuctra, quæ à Bœotijs Leuctris deducta fuit colonia. Dehinc in petra ualido munimine ſita eſt Cardamyla. Poſtea Pheræ urbi Thuriæ atq; Gereniis finitimæ. Quo ex loco Neſtorem Gereniũ uocitari traditur, quoniam ibi ſalutem (ut diximus) cõparauit. Oſtenditur quoq; in Gerenio agro ſacellũ Aeſculapij, Tricæum cognomine, quod uenientes è Theſſalica Tricca mortales illud condidere. Fama eſt, Leuctrũ & Charadrã & Thalamos nunc Bœotios uocatos cultorib. à Pelope ex Bœotia quibuſdã introductis habitatos, cum ſororem eius Nioben nuptui locaſſet Amphioni. Præter Pheras autem Nedon amnis per Laconicũ labitur agrũ, alter à fluuio Neda. Neduſiæ uerò Palladis cognomento inſigne templum habet. Eſt etiam in Pœeſa Neduſiæ Palladis ſacellum nobile, à Nedonte loco nomen aſſecutæ. A quo ductis habitatorib. Teleclus Pœeſam coluiſſe prędicatur. Simul & Echeas atq; Tragiũ, ex prolatis VII urbibus promiſsis Achilli. De Cardamyla quidem, & de Pheris explicauimus atq; Pedaſo. Cęterùm Enopen quidẽ Pelanã nominant, aliqui uerò locũ quempiam Cardamylæ adiacentem, quidã Gereniam terrã,

Odyß. γ. Iliad. β. Pauſanias in Laconicis

αὐτὸ δ' ὅτι καὶ ἡ κυπαρισσία ἡ μεσσηνιακὴ, ἡ πρόσκειμένη πλησίον τοῦ πύλου σφαγία νῆσος. ἡ δ' αὐτὴ καὶ σφακτηρία λεγομένη, πρὶν ἢ ἀπέβαλον ζωγρίᾳ λακεδαιμόνιοι τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ἐν ἀθηναίων ἐκπολιορκηθέντας. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην, αὐτῇ κυπαρισσίων τελάγιαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγορευόμεναι στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μάλιστά πως ἢ πεύτε σταδίους, ἡ μὲν λευκῇ, καὶ μεσημβρινῇ τελάγει. φησὶ δὲ θουκυδίδης, ναύσταθμον ἐναρξαι τῶν μεσσηνίων ταύτην τὴν πύλον. διέχει δὲ ἑκατέρας σταδίους τετρακοσίους. ἐξ ἧς δ' ὅτι μεθώνη, ταύτην δ' εἶναι φασὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ποιητοῦ πεδασσὸν προσαγορευομένην μίαν τῶν ἑπτὰ, ὧν ἐπέχρα τοῦ ἀχιλλεῖ ἀγαμέμνων. φιλιππος δὲ τὸν τῶν μαυρουσίων βασιλέα φησὶ αὐτωνίου στάσεως ὄντα βόγον, κατὰ τὸν πόλεμον τὸν ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον. τῆς δὲ μεθώνης συνεχὴς ὅδιν ὁ ἀκρίτας, ἀρχὴ τοῦ μεσσηνιακοῦ κόλπου. καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ ἀσηναῖον, ἀπὸ ἀσίνης πολίχνης πρώτης γὰρ τοῦ κόλπου, ὁμωνύμου τῇ ἁρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς δύσιν τοῦ κόλπου ὅδε. πρὸς ἕω δὲ αἱ καλούμεναι θυρίδαι, ὅμοροι τῇ νῦν λακωνικῇ τῇ κατὰ κυναίθιον καὶ ταίναρον. μεταξὺ δ' ἀπὸ τῶν θυρίδων ἀρξαμένοις, ὁ τῶν λόος ὅδε. καλεῖται δ' ἐπώνυμος βαίτυλος. εἶτα λδύκτρον, τῶν γὰρ βοιωτίας λδυκτρων ἄποικος. εἶτ' ὦθ' ὑστερας, ὄρυμνὶς ἵδρυται λαρδαμύλη. εἶτα φηραὶ, ὅμορος θουρίας, καὶ γορτυνίοις, ἀφ' οὗ τόπου γορτύνιον ὄρος νέσορα λιπεῖν φασὶ, δι' ὃ τὸν αὐτοῦ σωθῆναι αὐτὸν ὡς πρειρήκαμεν. δείκνυται δ' ἐν τῇ γορτυνίᾳ, τρικαῖον ἱερὸν, ἀσκληπιοῦ ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ θετταλικῇ τρίκκῃ. οἰκῆσαι δὲ λέγονται πύλος τότε λδύκτρον, καὶ χαράδραν, καὶ θαλάμους τοὺς νῦν βοιωτοὺς καλουμένους, τῷ ἀδελφῷ νιόβης ἐκδοὺς ἀμφίονι, καὶ ἐκ βοιωτίας ἀγόμενος τινάς. πρὶν δὲ φηρὰς νέστωρ ἐκβάλλει, ῥέων διὰ λακωνικῆς, ἔτερος ὢν τῆς νέστορος. ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον ἀθηνᾶς νεδουσίας. καὶ γὰρ ποιήσει δ' ὅδιν ἀθηνᾶς νεδουσίας ἱερὸν, ἐπώνυμον τόπου τινὸς νέδοντος· ἐξ οὗ φασιν οἰκῆσαι τήλεκλον ποιήσαντα, καὶ ἐχειᾶς, καὶ τραγιον. τῶν δὲ προτεθεισῶν ἑπτὰ πόλεων τοῦ ἀχιλλεῖ, πρὶν μὲν λαρδαμύλης, καὶ φηρῶν εἰρήκαμεν, καὶ πεδάσου. τὴν δὲ πύλον δ' οἱ μὲν τὰ τέλεια φασὶν, οἱ δὲ τόπον τινὰ πρὶν λαρδαμύλην. οἱ δὲ τὴν γορτυνίαν, τὴν δὲ

τῶν δ' ἱερῶν κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ λε τὰ τῶν μεγαλοπολιτῶν Ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ Ἀρ δανίαν ἰόντι ὧν ἔφαμεν, οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἰρῆσθαι, οἱ δὲ τῶν νεῶν μεσόλαν οὕτω λαλεῖσθαι φασί, καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ ταϋγέτου & Ἀλ μησσωίας. ἡ δ' ἑπεία νῦν θουρία λαλεῖται, ὧν ἔφαμεν ὁμο ρον φηρᾶς. ἵδρυται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. ἀπὸ δὲ Ἀθουρίας, καὶ ὁ θουριάτης κόλπος. ἐν ᾧ πόλις μία ὧν τοὔνο μα ἴδιον ἀπεγνωκυῖα παλαιόν. ἄνθειαν δέ τι μὲν αὐτῶν τῶν θουρίαν φασίν, ἑπειαν ἢ τῶν μεθώνην, οἱ δὲ τῶν μεταξὺ Ἀσίνης, ἣν μεσση νίων πόλεων οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖ σαν, ἧς πρὸς θαλάττῃ πόλις κορώνη, & ταύ την δέ τινὲς πύλασον λεχθῆναι φασὶν ὑ πὸ τοῦ ποιητοῦ. πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἅλὸς, καρδα μύλη μὲν ἐν ᾗ αὐτῇ, φηρεία δ' ἀπὸ σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα θορινόν. αἱ δ' ἄλ λαι, ἀνωμάλοις μέχρι ταῖς ἀπὸ θαλάσ σης διαστήμασι, πλησίον δὲ κορώνης, κατὰ μέ σον πως τὸν κόλπον, ὁ παμισὸς ποταμὸς ἐκ βάλλει. ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐ ξῆς, ὧν εἰσὶν ἔσχατα πρὸς δύσιν, καὶ πύλος, καὶ κυπαρισσία. μέσην δὲ τούτων ἔρανα, ἐν ᾗ οὐ τινες αὐτὴν ἔτι νομίσαι προτέρον. θουρίαν δὲ καὶ φηρὰς ἐν ἀριστερᾷ. μέγιστος δὲ τῶν ποταμῶν ἣν ἐν τοῖς ἰσθμοῦ, καὶ πόρρω πλέο νους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥεῖ ἔν ὕδατι λαψίλῃ δι' ἅ τ' μεσσηνιακοῦ πεδίου, καὶ τ' μακαρίας καλουμένης. ἀφίσταταί τε δ' νεῶν μεσσηίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίους δι ακοσίους πρὸς ἑκατὸν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος πα μισὸς χαραδρώδης μικρὸς, πόρρω λυκτρου ῥέων τῆς λακωνικῆς, πόρρω οὗ κρίσιν ἔχον μεσ σηνίοις πρὸς λακεδαιμονίους ὧν φιλίππου. τὸν δὲ παμισὸν ἄμαθόν τινὲς ὠνόμασαν, ὡς πρόπειται. ἔφορος δὲ τὴν κρεσφόντου ἐπει δὴ ἐλεμεσσήνην, διελεῖν φησὶν ὡς πρόειρη ται μὲν, εἰς πόλεις αὐτήν. ὥστε τῶν σφίκλαρον μὲν ἐν τοῖς μέσῃ τῆς χώρας ταύ της λαμβάνειν, ἀκρόπολιν βασίλειον αὐτοῖς τῆς βασιλείας, ἐντεῦθεν δὲ ἰσμήνην ποιῆ σαι. ἀναξιοπαθούντων δὲ τὴν δωρίων, με ταγνόντα μόνον τῶν σφίκλαρον εἰσνομίσαι πόλιν. ὅθεν δὲ εἰς δωριέας συναγαγεῖν πάν τας. ἡ δὲ μεσσηίων πόλις ἔοικε κορίνθῳ. ὑπόκειται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας, ὄρει ὑψηλῷ καὶ ἀπότομον, τεῖχει κοινῷ περιειλημμένῳ, ὥστ' ἀκροπόλει χρῆσθαι, τὸ μὲν καλούμενον ἰθώμην, τὸ δὲ ἀκροκόρινθον.

Hiran autem cõmonſtrant in mõte iuxta Megalopolin Arcadiæ ciuitatẽ, qua ad Ardaniã iter habetur, quam à poeta Oechaliã uocari antè diximus. Nonnulli Meſolã hoc nomine nunc appellari aſſerũt, quæ inter Taygetum & Meſſenã ad ſinum pertinet. At Aepea hoc tẽpore Thuria dicitur, quã Phæris contermi nam cõmemorauimus: ſita uerò eſt in excelſo colle, unde ἄπφα, id eſt celſa, nomen ſortita eſt. A Thuria uerò ſinus Thuriates, in quo ciuitas quædã fuerat Rhiũ nomine, è regiõe Tænari. Anthea quidam ſanè Thuriã ipſam eſſe aiunt, nõnulli quoq; Aepeã Methonẽ, alij uerò eam quæ inter Aſinã Meſſeniã urbẽ, propriè pratoſam nuncupatã, cuius urbs eſt Corona mari uicina, & hãc nõnulli Pedaſum à poeta nominatã eſſe inquiũt. Omnes quidẽ pelago proximæ. Cardamyla quidẽ ad mare iacet. Pherę uero à mari diſtant quinq; ſtad. ſpacio. Illa quidem æſtiuã habet ſtationẽ, reliquæ uerò maritimis inæqualiter utuntur interuallis. Prope Coronam circa ferè mediũ ſinum Pamiſus effluit amnis, hanc & reliquas ordine poſitas, dextrorſum habens, quarũno uiſimæ in occaſum ſpectãtes ſunt, Pylus & Cypariſsia, harũ media eſt Erana, quã nõnulli Arenam falſo quondã crediderunt, Thuriã uerò & Pheras ſiniſtrorſum. Hinc inter omnes iſthmi fluuios magnitudine præcellit, tametſi non amplius ſtad. c à fonte profluat, abundantes per Meſſeniũ campũ oramq; Macariam, id eſt fœlicẽ, trahens aquas. Hic ipſe fluuius à ciuitate Meſſenia ſtad. c c & l diſtat. Eſt & alius Pamiſus per ualles ſerpens tenuis, circa Leuctrũ Laconicũ, de quo Meſſenij aduerſus Lacedęmonios cõtrouerſiã ſub Philippo rege habuerũt. Quẽ (ut antea diximus) quidã Amathũ appellauere. Ephorus ſcriptis prodidit, Creſphontẽ, poſtq; Meſſeniam terrã ſubiugauit, eã quinq; in ciuitates diuiſiſſe, ſicuti in ſuperiorib. expoſuimus. Ita ut Steniclarus in huius regionis medio poſita, regia illi ſedes inſtitueretur. Inde lamitem legatum Pylum & Rhiũ miſiſſe, qui Meſſenios omnes eodem & pari cum Dorienſibus iure faceret, quare cum Dorienſibus indignatiõe concitati forent, ipſe pœnitẽtia ductus, ſolũ Steniclarũ ciuitatẽ cẽſuit, & ad hoc Doriẽſes cũctos adegit. Verũ Meſſeniorũ oppidum Corintho perquã ſimile eſt. Mons enim præruptus præceps q; incumbit utriq;, cõmuni muro cõprehenſus, ut in arcis uſu ſit. Ille quidẽ Ithome, hic aũt Acrocorinthus appellatẽ.

Quo

Quocirca Demetrius Phalereus Philippocõ mode dixisse uisus est. Quin has, inquit, urbes ambas capessis, si adipiscendæ Peloponnesi cupiditate duceris? Vtroq; enim cornu bouem continebis: cornua quidem Ithomẽ atq; Acrocorinthũ, bouem uerò Peloponnesum esse dictitãs. Hac igit̃ opportunitate propter urbes istas cõcitata sæpius esse bella. Corinthum igitur à fundamẽtis esse deiectã, rursumq; restitutã: & Messenã à Lacedæmonijs quidem esse destructam, à Thebanis autẽ instauratam, & à Philippo & Amyntæ filio postea: uerùm arces ipsę inhabitatę mãsere. Dianæ uerò palustre templum in Laconicæ siue Messeniæ terræ finibus est, ubi utriusq; populus commune sacrificium, conuentumq; celebrabat. In eo profectas feriatũ uirgines Messenij procaciter incesserant. Cũ aũt Messenij nullis uiatores pœnis multassẽt, conflatũ est bellũ. Ab hac palude, Dianæ templũ in Sparta constructũ est, cognomẽto palustre. Rebellantibus aũt sæpenumero Messenijs, frequenter dimicatũ est. Primã igitur eorum subiugationem à patrũ patribus fuisse, Tyręus in suo testatur poemate. Secundam uerò, qua Eleos & Argiuos & Pisæos, socios assumentes desciuere, cum Arcades Aristocratẽ regem Orchomeni, ducem exhibuere belli, Pisæi uerò Pantaleonem Omphalionis filium. Quo in tempore ipse illius belli Imperatorem sese Lacedæmoniorum fuisse testatur, in eo Elegorum opere, quod Eunomia, id est bona inscribitur institutio. & paulo post,

Ipse enim Saturnius coronatę lunõnis maritus Iuppiter,
Hanc Heraclidis urbem tradidit,
Quibus cum nos uentosam linquentes Erineum,
Ad amplissimũ peruenimus Peloponesum.

Itaq; aut ipsum carmen Elegiacũ authoritatẽ amiserit, aut Philochoro negãda fides est, & Callistheni, alijsq; compluribus, quiex Athenis & Aphidnis illum aduentasse memorãt, cum Lacedæmonij Apollinis responsa flagitassent, qui ut ducem ab Athenien sibus peterent edixit. Ductu igitur & auspicio Tyrtæi, secundum gestum est bellũ. Tertium subinde ac quartum constitisse bellũ ferũt, in quo Messeniorũ ruina cõsecuta est. Totauerò Messenij tractus nauigatio, finibus cõputatis, ad stad. DCCC foret. At enim plus q̃ satis est, nostra diuertit oratio, dũ loci notitiam ex historijs tractã sectamur, plurima tamẽ omittẽtes,

ὥστ' οἰκείως ἂν δοκεῖ λημήτριος ὁ φαληρεὺς πρὸς φίλιππον εἰπεῖν, τὴν πελοπόννησον οὕτως ἔχειν τῶν πόλεων ἀμφοῖν, ὡσθυμοειδῆ τὰ πρὸς τὴν πελοποννησον. τῶν μὲν γὰρ ἀμφοῖν, ἔφη, καθίξεις τὼ βοῦ. μόρια μὲν λέγων τὼ ἰθώμην, κὴ ἄν ἀκροκόρινθον. βοῦν δὲ τὴν πελοπόννησον. καὶ διὰ τὰ τὴν δύναμειαν ταύτην ἀμφήεισιν γεγόνασιν αἱ πόλεις αὗται. κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν, καὶ ἀνέκτισαν πάλιν, μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον μὲν λακεδαιμόνιοι. πάλιν δ' ἀνέλαβον θηβαῖοι, καὶ μετὰ ταῦτα φίλιππος ἀμύνων. αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοίκητοι διέμειναν. τὸ δ' ἐν λίμναις καὶ ἀρτέμιδος ἱερὸν λιμναῖον, ἐφ' ᾧ μεσσήνιοι πρὶν τὰς παρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς ἀριγνώτας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ὄντι καὶ λακωνικῆς καὶ μεσσήνιας, ὅπου κοινὴν σωτέλειαν πανήγυρίν, καὶ θυσίαν ἀμφότεροι. μετὰ δὲ τὴν ὕβριν οὐ δίδοντων δίκας τῶν μεσσηνίων, συλῶσαι φασὶ τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν λιμνῶν τούτων, καὶ τὸν ἐν σπάρτῃ λιμναῖον ἔρηται καὶ ἀρτέμιδι ἱερόν. πλεονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀποστάσεις τῶν μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν φησι τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέρων πατέρας γενέσθαι. τὴν δὲ δευτέραν καθ' ὧν ἐπολέμουν συμμάχους ἠλείους καὶ ἀργείους καὶ πισάτας ἀπέσκων. ἀρκάδων μὲν ἀριστοκράτην τὸν ὀρχομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, πίσαν δὲ παντάλεοντα τὸν ὀμφαλίωνος, ὧν καὶ φησὶν αὐτὸς στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς λακεδαιμονίοις. καὶ γὰρ εἶναι φησὶν ἐκεῖθεν ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγείᾳ ὧν γράφουσιν εὐνομίαν·

Αὐτὸς γὰρ κρονίων καλλισφύρου πόσις ἥρης
Ζεὺς ἡράκλειδαις τὴν δὲ δίδωκε πόλιν.
οἵσιν ἅμα πτολιπόντοιν ὀρμώμενοι ἠμάθοεντα.
Εὐρεῖαν πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα.

Ὥστε ἢ παῦται νικῶντα ὄντα ἐλεγεῖα, ἢ φιλοχόρῳ ἀπιστέον, ἢ καλλισθένει, ἢ ἄλλοις πλείοσιν εἰποῦσιν, ὀφ ἀθλίων καὶ ἀφιλέων ἀφικέσθαι δεηθέντων λακεδαιμονίων κατὰ χρησμόν, ὃς ἐπέταξε παρ' ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα. ὧν μὲν οὖν τὸ τυρταίου ὁ δούτερος ἐπῆρξε πολέμου. τρίτην δὲ καὶ τέταρτον συλῶσαι φασὶν, ἐν ᾧ κατελύθησαν οἱ μεσσήνιοι. ὁ δὲ πᾶς πεζὸς ὁμεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοί που, κατακολπίζουσι. ἀλλὰ πλείω λόγον τ μερίσ προθέμην, ἀκολουθοῦντα τῷ πλήθει ὧν ἱστορουμένων, πολλαχόθεν ἐκλελειμμένης καὶ πλείστης,

ὅπου

ὅπου γε καὶ ἡ λακωνικὴ λειπανδρεῖ, λοιμοῦ μνήμη πρὸς τὴν παλαιὰν εὐανδρίαν. πλὴν γὰρ ἡ σπάρτις, αἱ λοιπαὶ πολίχναι πενθ εἰσὶ πρὶ τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμόν. τὸ δὲ παλαιὸν ἑκατόμπολιν φασὶν αὐτὴν καλεῖσθαι. καὶ τὰς ἑκατόμβοιας δῆμ ἔθος θύεσθαι, πρὶν αὐτοῖς κατ' ἔτος. ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν μεσσηνιακὸν κόλπον, ὁ λακωνικὸς μεταξὺ ταινάρου καὶ μαλεῶν, ἐπικλίνων μικρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἕω. διέχουσι δὲ σταδίους ἑκατὸν τεσσαράκοντα αἱ θυρεάδων τῶν ταινάρῳ γὰρ ἡ μεσσηνιακὴ οὖσα κόλπου, ῥοώδης λιμνός. τούτῳ δ' ὑποβρύκεται τὸ παῦγερον. ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ ἡ θαλάττης ὑψηλόν τι, καὶ ὄρθιον, σωφάτιον κατὰ τὰ πρόσαρκτα μόρη τῆς ἀρκαδικῆς ὑπωρείας, ὥστε καταλείπεσθαι μεταξὺ ἀγκῶνα, καθ' ὃν ἡ μεσσηνία συνεχής ὅτι τῇ λακωνικῇ. ὑπόπεπτωκε δὲ ἡ σπάρτη γὴ μεσογαίᾳ, καὶ ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ ἡ φάτις. ἔστι μὲν οὖν γὴ πιλωτόρῳ χωρίῳ, τὸ ἡ πόλεως ἔσταφος καὶ πρὸ ἀμύκλαι μέσον ὄρη μεταξύ. ἀλλ' οὐδ' ἡ γε μόρος αὐτοῦ λιμνάζῃ, τὸ ἢ παλαιὸν ἐλιμνάζετο τὸ πρόσθεν, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ λίμνας, καὶ τὸ τοῦ διονύσου ἱερὸν γὴ λίμνας ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγχανε. νῦν δ' ὅλῃ ξηρὸν πλὴν ἴδρυσιν ἔχει. γὴ δὲ ἡ κόλπῳ ἡ παραλίας, τὸ μὲν ταίναρον ἀκτὴ ὅσην ἐκκειμένη, τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ ποσειδῶνος γὴ ἄλσει ἱδρυμένον. πλησίον δ' ὅσην ἄντρον, ὅπι οὗ τὸν λιβύβρον αὐαχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' ἡρακλέους δι' ἄδυ. γὴ τοῦθεν δ' εἰς μὲν φυκοῦντα ἄκραν, σταδίαρμα ὅσι τῆς λυσιαίας πρὸς νότον σταδίων τεσσαράκοντα. εἰς δὲ πάχυνον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς σικελίας ἀκρωτήριον τετρακισχιλίων ἑξακοσίων. τινὲς δὲ τετρακισχιλίων φασίν. εἰς δὲ μαλέας πρὸς ἕω ἑξακοσίων ἑβδομήκοντα διαπλοΐζουσι. εἰς δὲ ὄνου γνάθον ταπεινὸν χερρόνησον γὴ δυτέρῳ τῶν μαλεῶν τριακοσίων εἴκοσι. πρόκειται δὲ κατὰ τοῦτον λίθηρα γὴ τεσσαράκοντα σταδίοις νῆσος δύλιχος, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ὧν ἔσχεν δύρυκλῆς γὴ μόρει κτίσεως ἰδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν λακεδαιμονίων ἡγεμών. πρόκειται δὲ νησίδια πλείω, τὰ μὲν ἐγγύς, τὰ δὲ μικρὸν ἀπωτέρω. εἰς δὲ κόρυβον ἄκραν τῆς λιβύης, ἐγγύτατα πλοῦς ὅσι σταδίων ἑξακοσίων καὶ τριακοντα. μετὰ δὲ ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὸν ὄνου γνάθον, καὶ μαλέας, ἀμαθοῦς ὅσι πόλις. εἶτα ἀσίνη, καὶ γύθιον τὸ τῆς σπάρτης ἐπίνειον, γὴ σταδίοις καὶ

desolata iam regione Laconica, si ad uetusti status comparationẽ reuocetur, qui tam præclari populi multitudine olim floruerat. Nam præter Spartam exilia quædam numero circiter XXX restant oppidula. Verùm enimuero cum priscis annis centenis præesset urbib. Hecatompolin uocitatam, memoriæ datũ est. Indequotannis per eos boues centenos immolari consuetũ fuerat, quod sacrũ Hecatombas appellabant. Post sinũ Messenicum deinceps subest Laconicus, inter Maleas & Tœnarum, paulatim à meridie uergens in ortũ. Centum autem ac XXX distant stad. à Tœnaro Thyrides, id est Fenestræ, in Messeniaco existentes sinu confragosum, quod & præceps est fluentum. Super has Taygetũ imminet. Est uerò mons super mare, non grãdis admodũ, cæterũ excelsus & erectus, ex aquilonis parte Arcadiæ radices contingens, adeò ut inmedio uallis relinquatur, qua Laconicæ Messenia coniũgatur. Taygeto autẽ subijcitur Sparta, & Amyclæ in regione mediterranea, ubi Apollinis templũ & Pharis locata est. Ipsius uerò urbis solum in curuo magis loco sedet, licet in medio mõtes assumant. Nec uerò pars ulla stagnat, cum prisco tempore suburbiũ latè stagnum haberet, & proinde illud lacus uocaretur. Liberi quoq; partis delubrũ intra lacum exi stebat, quod hodie ędificium habet in arido. In ipso autem litoris inflexu Tœnarus, ripa erecta est, sacrã Neptuni ædẽ constructã continẽs in luco. Propinquaq; spelũca est, per quam Cerberũ ab inferis superius reductũ ab Hercule, fabulæ canũt. Ex eo loco ad promõtorium Phycontẽ, uersus austrũ interuallum Cyreneæ est stad. trium milliũ. Ad Siciliæ uerò promontoriũ Pachynũ, inoccasum uersus, quatuor millium DC. Aliqui stad. mille IIII dicunt. Ad Maleã uerò in ortũ DCLXX cũ sinu cõputãtur. Verum ad * faucẽ Asini, depressã quandã Cherrhonesum interius Maleã, D & XX. Horsum pminet intra stad. XL insula quędam Cythera, cõmodis instructa portubus, & eiusdem nominis urbe, quam Eurycles ætate nostra Lacedæmoniorum ductor in peculiaris iuris possessionem uendicauit. Circumcirca pusillæ quædam insulæ, partim propiores, partim aliquãto remotiores adiacẽt. Ad Cretæ sanè promontorium Corybum, nauigatio propinquissima stad. CC & L. post Tœnarum, cum ad Asini faucem, Maleamq; nauigas, Amathus occurrit urbs. Inde Asine, atque Gythium Spartanorũ nauale nobile, intra CC &

γνάθον, id est mandibulã, fortèpotius.

XL stad. ædificatũ. Habet autem, ut tradit, nauium stationem manu effossam. Deinde fluuius Eurotas inter Gythium & Acteos erũpit, hactenus præter litus commodè nauigatur stad. CC & IIII. postea paluſtris ora est, & uicus Helos, id est palus, nomine, qui prioribus annis, Homero teste, ciuitas extitit, (Amyclas. Iliad. β Quiq; Helos oppidulum pelagi, atq; tenebat Helius uerò Persei filius illud ædificasse perhibetur. Est & cãpus nomine Leuca, inde ciuitas in Cherroneso sita Cyparissia cum portu. Dehinc faux Asini portũ continẽs, dehinc urbs Boia, pòst Malea, ad quã ab Asini fauce stad. sunt cẽtũ quinquaginta. In agro Laconico ciuitas est Asopus. In cõfecto ab Homero Catalogo Messã quidã nusq; mõstrari dicũt, & Mesoã Spartani agri partẽ esse negãt, sicut & Limnæũ. At quidã sic Messã admittũt, ut per extremæ abscisionẽ syllabæ Messenã dictam cogitẽt. Quoniã & hãc agro attinere Laconico asserãt. Ad quod ipsius poetę utũtur exẽplo, qui κρῖ pro κριθὴ, id est hordeũ, & δῶ pro δῶμα, id est tectũ, uius sit, & alia alĳ sic posuere. Et etiã Heros, Automedõq; et Alcimus, p Alcimedõ. Et Hesiodus, qui βριθὺ ϑ βριαρὸν βρῖ dicit. Sophocles uerò εὖ ὗων τὸ ῥᾴδιον ῥᾷ inquit. Et Epicharmus λῖ pro λίαν. Et συρακὼ pro συρακούσας. & Simias δωδὼ pro δωδώνιδι. Apud Empedoclẽ uerò una fit ex duab. syllabis ὄψ, p ὄψις, id est facies et uisus. Et apud Antimachũ, Cereris quidẽ Eleusinę sacra, ὄψ pro ὄψις, id est facies, et ἄλφι, p ἄλφιτον Euphorius ἁφ ἅλ pro ἅλυν, id est clauũ dicit. Apud Philetã uerò ancillę, quę in calathis albã ferũt ὄρι pro ὄριον id est lanã, & uellus. Inuẽtũq; πηδὰ pro πηδάλια, apud Aratũ, hoc est gubernacula & clauos nauiũ. Ex alĳs oppidis, q̃rũ poeta meminit, quæ dã dicta sunt, nõnulla prorsus deleta sunt, aliquorũ adhuc uestigia restãt, quorundã permutata sunt uocabula, sicut Augiæ, Egeæ. Nã in Locrẽsi plaga nulla penitus supersunt. Lanà Castore & Polluce per obsidionẽ expugnatã, scriptis commendatũ est. Inde illi Lapersæ appellati fuere. Apud Sophoclẽ per Lapersas, id est Geminos, iuratur, sicut & per Spartanos & Argiuos deos iuratur. Ephorus posteritati prodidit, Eristhenẽ et Proclẽ Heraclidas, redactã in potestatẽ oram Laconicam sex in partes diuisisse, ipsamq; inductis inquilinis perciuitates ordinasse. Vnam itaq; particulam eximiam Amyclas excepisse, & proditori tradidisse, qui Laconicam illis regionem exhibuit, quiq; suasu suo prẽfectũ loci, ut tutus abiret,

τριηκόντα σταδίοις ἱδρυμένον. ἔχει δ' ὧδε φασι, λιμένα βάθος ὀρυκτόν. εἶτ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ γυθίου, καὶ ἀκταίων. τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ὅσον παρ' αἰγιαλόν, ἄσημος καὶ τριακοσίων καὶ τεσσάρων σταδίων. ἔνθ' ἐλῶδές τι ὑποδρήκεται χωρίον, καὶ λιμνοθαλάττη. πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὅμηρός φησιν·

οἵ τ' ἄρ' ἀμύκλας εἶχον, ἠδὲ Λέαν τ' ἔφαλον πολίεθρον.

Κτίσμα δ' Ἠλείου φασὶ τοῦ πρόσθεν. ἔστι δὲ καὶ πεδίον καλούμενον λάδικη. εἶτα πόλις ὑπὲρ χερρονήσου ἱδρυμένη Λυπαρισία, λιμένα ἔχουσα. εἶτα ἄνυδρον γνάθος, λιμένα ἔχουσα. εἶτα Βοία πόλις, εἶτα μαλεαί. σάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ βυθοῦ γνάθου τριακόσιοι καὶ ἑκατόν. ἔστι δὲ καὶ ἀσώπου πόλις ἐν τῇ λακωνικῇ. τῶν δ' ὑφ' ὁμήρου καταλεγομένων, τὴν μὲν μέσην οὐλαμοῦ λείκνυσθαί φασι. μέσον δ' οὐ βυθὸς χώρας εἶναι μόρος βυθὸς καταπτὰς, καθάπερ καὶ τὸ λιμναῖον. γῆια δὲ κατὰ ἀποκοπὴν λέγονται τὴν μεσόγειαν. εἴρηται γὰρ ὅτι καὶ αὐτὴ μόριον τῆς λακωνικῆς. παρασείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν πτικτοῦ, τοῦ ἱερεῖ, καὶ σῖν, καὶ μάψ. καὶ ἔπι ἥρως αὐτομέδοντι, καὶ ἄλκιμος, αὐτὶ τοῦ ἀλκιμέδοντι. ἀσόδυν δέ, ὅτι τὸ βεβαθύ, καὶ τὸ βεβαρὺ βεῖ λέγει. σοφοκλῆς δὲ καὶ ὕων τὸ ῥᾴδιον ῥᾷ. ἐπίχαρμος δὲ τὸ λίαν, λί. συρακὼ δὲ τὰς συρακουσίας. παρ' ἐμπεδοκλεῖ δὲ, μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ ἡ ὄψις. καὶ παρ' αὐτιμάχῳ, ἀνημέτειός τοι ἑλλυσινίη ἱδρὼ ὄψ. καὶ τὸ ἄλφιον ἄλφι. δι' φορείων δὲ, καὶ τὸν ἅλυν, λέγει ἅλ. παρὰ φιλήτᾳ δὲ διμῶδι δι' ἐς ταλάρους λδυήν ἄγουσιν ὄρι. εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδάλια, τὰ πηδάλια ἄρατος φησι. διωδὼ δὲ τὴν διωδώνην, σημαίνει. τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ πτικτοῦ καταγομασμένων, τὰ μὲν αὐήρηται, τῶν δ' ἴχνη λέλειπται, τὰ δὲ μετωνόμασται, καθάπερ αἱ αὐγεῖαι, αἰγεῖαι. οὐ γὰρ ἦν τῇ λακεδαίμονι οὐδ' ὅλως πρίσις. τὴν δὲ λαῦ οἱ διόσκουροι ποτὲ ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἐσυρῶσθαι, ἀφ' οὗ διὰ λαπρᾶσαι προσηγορεύθησαν. καὶ σοφοκλῆς λέγει που, νὴ τὼ λαπρᾶσα, νὴ γὰρ ὀμόσασαν, πρίστον νὴ τοὺς ἦ γὰρ καὶ κατὰ ταὐτὰ θεούς. φησὶ δ' ἔφορος καὶ τοὺς καταγόντας τὴν λακωνικὴν ἡρακλείδας, δυσὶ δυσὶν τε καὶ πατροκλῆ, διελεῖν εἰς ἓξ μέρη, καὶ πολῆσαι τὴν χώραν. μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων τὰς ἀμύκλας ἀξιόχρεων δοῦναι τῷ πεδύντι αὐτῆς τὴν λακωνικὴν, ἣν πείσαντι ἔχοντα αὐτὴν,

ὑπάρχον-

ἐπόησαν δὴ ἀπελθεῖν μετὰ τῶν ἀχαιῶν εἰς τὴν ἰωνίαν, τὴν δὲ σπάρτην βασίλειον ἀπολιπεῖν σφίσιν αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ὑπισχνούμενοι διέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων, διὰ τὴν λειπανδρίαν. χρῆσθαι δὲ λαίμνῳ — δύλιμνον αὖτις δὲ πρὸς τοὺς πολεμους — γὰρ ὁμορεῖν τοῖς λύκλῳ φοβερὰ δὲ — ἀπὸ τῶν γὰρ ἐς ἀσφάλειαν ἐχούσι ὑπακούοντας δι' ἅπαντας τοὺς πολιοίκους σπαρτιᾶται, ὅμως ἰσονόμους εἶναι μετέχοντας, καὶ πολιτείας, καὶ ἀρχείων. καλεῖσθαι δὲ εἵλωτας. ἄγιν δὲ τὸν εὐρυσθένους, ἀφελέσθαι τὴν ἰσοτιμίαν, καὶ σωτελεῖν πρόσταξαι τῇ σπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακοῦσαι, τοὺς δ' ἐλεάτας τοὺς ἔχοντας τὸ ἔλος, πολεμίους ἀπόστασιν καὶ τακράτος ἁλῶναι πολέμῳ, καὶ δεδεσθαι δούλους ὧν πάντων πάντες, ὥστε τὸν ἔχοντα, μήτ' ἐλεύθερον εἶναι, μήτε πολεῖν ἔξω τῶν ὅρων τούτους. τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς εἵλωτας πόλεμον. χρόνῳ δὲ, καὶ τὴν εἵλωτείαν τὴν ὕστερον συμμείναντα, μέχρι τῶν ῥωμαίων ἡγεμονείας, οἱ περὶ ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδείξαντος. τρόπον γάρ τινα δημοσίους δούλους εἶχον οἱ λακεδαιμόνιοι πάντες, οἰκήσεις τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντος, καὶ λειτουργίας ἰδίας. περὶ δὲ τῆς λακώνων πολιτείας, καὶ τῶν γνωρισμάτων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν, τὰ μὲν πολλὰ παρεῖσι τις ἂν διὰ τὸ γνώριμον. τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι. ἀχαιοὺς γὰρ οὐ φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας πέλοπι εἰς τὴν πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν λακωνικήν. τοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε τὴν πελοπόννησον ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων ἄργος λεγομένην, τότε ἀχαϊὸν ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι. τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ, μενέλαος ἕλιν, ἢ ὅτι ἄργος ἦν ἀχαϊκόν· ἔχονται οὗτοι, ἢ οὐκ ἐν τῇ λακωνικῇ. μετὰ δὲ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς δωριεῦσι, μετανέστησαν ἐκ τῆς λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν ἰώνων, τὴν καὶ νῦν ἀχαΐαν καλουμένην. δρυοῦσσαν δὲ πρὶν αὐτῶν τῶν ἀχαϊκῶν. οἱ δὲ καταλύσαντος τὴν λακωνικὴν, καὶ καταρχὰς μὲν ἐσωφρόνουν. ἐπεὶ δὲ λυκοῦργος τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοῦτον ὑπερέβαλλον τοὺς ἄλλους, ὥστε μόνοι τῶν ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάττης ὑπῆρξαν. διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν ἑλλήνων ἕως ἀφέλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν θηβαῖοι. μετ' ἐκείνους δὲ μακεδόνες, οὐ μὴν τελέως γε οὐδ' ὅτοις ἐξαν,

& cum Achiuis in Ioniam commigraret, induxit, Spartam uerò regale sibi ipsis domicilium declarauere. Ad reliquas singulos reges dimisere, concedētes ut cohabitatores admittere liceret, qui uellent aduenas, cum tot ubi mortales defecisse cernerent, usos autem Laimeni opera. Finitimos uerò cūctos, licet Spartanis subiectos, paribus tamē legibus aciure uiuere in societatem ciuitatis adscitos, cōmunionēq; magistratuū. Eos autem Helotas uocari. Cæterùm Agin Eurysthenis filium ius illud dignitatū æquabile ademisse, mandasseq; ut Spartæ tributa conferrent. cæteros quidē paruisse, Eleos autem qui Elos habitāt, rebel lasse: ipsos inde ui & armis bello superatos, in seruitutem perpetuam dānatos, certis impositis conditionibus dominis ipsorum, nullo pacto licere aut libertate donare, aut extra fines eos uenundare. Hoc illud bellū est, quod aduersus Helotas uulgatur. Helotica etiā seruitus usq; in Romanorū perdurās imperiū, superatamq; Laconicā, quā rex Agis demōstrauit. Illos quodāmodo Lacedæmoniī publicos habebāt seruos, assignatis sibi quibusdā habitaculis, & cōtributis peculiariter ministeriis. De Laconica sanè reip. institutiōe, eiusq; mutatione, permulta erunt omittenda, cum latè cognita sint: attamen pleraque digna memoratu sunt. Fama est enim Achæos Phthiotas unà cum Pelope Peloponnesum ingressos habitasse Laconicam. Illos autem adeò uirtute præstantes excelluisse, ut cum Peloponnesus per multos prius annos Argos uocaretur, ea tempestate Argos Achaicum nominari cœptum sit: nec sola Peloponnesum, sed etiā propriè Laconicā eo modo appellatam. Illud aūt poetæ, ubi nam Menelaus erat: non quidē in Achaico Argo, sic accipiendū quidā arbitrantur, non quidem erat in Laconica. post Heraclidarum reditū, cum Philonomus regionē illam Doriēsibus prodidisset, è Laconica in Ioniam migratum est: ea est quam hodie Achaiam nominant. De ipsis etiamin rebus Achaicis explicādis amplius uerba faciemus. Quod qui Laconiam obtinebant, initio quidem uiri modestia prædīti fuerant: postea uerò q; rei publicæ gubernacula Lycurgo commendata sunt, tantum cæteros anteceſſerunt, ut è Græcis soli terrę ac maris adipiscerentur imperium: tam' que diu Græcorum principatum tenuere, donec eis Thebani ducatum ademere, & secundum illos continuò Macedones. Veruntamen nec illis omnino cessere,

*Desunt quædam

sed suarũ legũ institutione seruata, de prioris loci maiestate contentionẽ semper habuerãt, & aduersus Græcos, & cõtra Macedoniæ reges. Quib. per Romanorũ arma deletis, paulũ quiddã missis populi Ro. ducib. obstiterũt, tũc à tyrãnis & improbis reipublicæ legib. oppressis. At pristina nonnihil dignitate reparata, præcipuo in honore fuerunt, & sua in libertate manserũt. Vt præter amicorũ ministeria, aliud nihil tributi nomine cõferrent. Eis uerò nuper Eurycles perturbationem importauit, cum malã in partẽ Cæsaris amicitia fretus, immoderatè & ultrà q̃ par est, illorũ præfectura usus est. Desijt aũt cõfestim ipsius dominatus, cum ipse, ut oportuit, cõcessisset è uita, & eius filius talem omnẽ amicitiã auertisset. Euenit etiam ut Laconicæ liberatores quendam gubernandæ ciuitatis ordinem capesserẽt, postquam finitimi primi Ro. adhæserũt imperio, & reliqui & Elotes, tyrannis seruiẽte Sparta. Hellanicus author est, Eurysthenem & Patroclem ciuitatis regimẽ ordinasse. At Ephorus increpat, cum ipsum nullam prorsus Lycurgi mentionẽ fecisse dicat, & illius actiones alijs, & quibus nihil attineat, ascribat, Soli itaq; Lycurgo sacellum esse factũ, & annua fieri sacrificia. Illis autem licet urbi habitatores induxerint, ea nequaquam esse tributa, ut ab eis Eurysthenidas & Patroclidas uocari cõtingeret. At primos authores nequaquã ab Agide Eurysthenis filio, Agidas cõputatos esse, quod omnibus urbiũ conditoribus, et earũ habitandarum authoribus attributũ est. Eius rei causam asseri, quod homines suscipiẽtes aduenas per illos potentatũ uendicarunt. De horũ natura locorum, atq; Messeniorũ hæc accipienda sunt, quæ scribit Euripides, Laconicã quidem latum arandi campum habere, cæterùm cultu difficilem. Inter montes enim curua, circumeuntibus collib. dura atq; aspera, hostib. ad incursandũ minimè patẽs. Messeniã uerò fructuosam, aquis irriguam, innumerabilib. plaustris & bobus refertam, pastoribus copiosa suppeditantẽ pascua, nõ hybernis flatib. hyematu molestã, nec rursus solis quadrigis immoderatè feruidã, & infra è sortib. quas de plaga ipsa fecerũt Heraclidæ, primã Lacenę terrę fuisse & primariã telluris nationem. Secundã aũt Messenię orę, cuius maior est uirtus, q̃ ulla explicare ualeat oratio, qualẽ & Tyrtęus ipse prædicabat. Verum cũ ipse Laconicã & Messeniã, Pamiso disterminari asserat, q pelagus incitatior intrat, cõcedi minimè assẽtior,

ἀλλὰ φυλάττοντος τὴν αὐτονομίαν, ὅπερ ἔχον πρὸ πρωτέρων ἀεί, πρός τε τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ πρὸς τοὺς τῶν μακεδόνων βασιλέας. καταλυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ ῥωμαίων, μικρὰ μέν τινα προσήκουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ ῥωμαίων στρατηγοῖς, τυραννούμενοι τότε, καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς, ἀναλαβόντος δὲ σφᾶς, ἐπιμέλησαν σφόδρα τοῦ, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν, ἄλλο σωτηλοῦντος οὐδέν. νεωστὶ δ' ὑπὸ εὐρυκλέους αὐτοὺς ἐταράξε, δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ καίσαρος φιλίᾳ πρὸς τὸ μητρίου, πρὸς τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν. ἐπαύσατο δ' ἡ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεών. τοῦ δ' ἱεροῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν τοιαύτην ὕβριν. συνέβη δὲ καὶ τοὺς ἐλευθερολάκωνας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ ῥωμαίοις προσέθετο πρῶτοι οἱ πρίοικοι τυραννουμένης ἤδη σπάρτης, οἵ τε ἄλλοι, καὶ οἱ εἵλωτες. ἑλλάνικος μὲν οὖν εὐρυσθένη, καὶ πατροκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν. ἔφορος δ' ἀξιοπίστως φησὶ, λυκούργου μὲν αὐτοῦ μηδαμοῦ μεμνῆσθαι. τὰ δ' ἐκείνου ἔργα, τοῖς μὴ προσήκουσιν ἀναπιθῆναι. μόνα γοῦν λυκοῦργῳ, ἱερὸν ἱδρύσθαι, καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος. ἐκείνους δὲ, καὶ πρὸ οἰκισαῖς χρωμένους, μηδὲ ἔτος δεδόσθαι, ὥστε τοὺς ἐπ' αὐτῶν, τοὺς μὲν εὐρυσθενίδας, τοὺς δὲ πατροκλείδας καλεῖσθαι, οὐδὲ ἀρχηγέτας νομισθῆναι. ὅπερ ἁπασιν ἁρμόσθαι τοῖς οἰκισαῖς. καὶ αἰτίαν τούτου λέγει, ὅτι ἐπήλυδας ἀνθρώπους δεξάμενοι δι' ἐκείνων ἐδυνάσθησαν. περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων, καὶ τῶν μεσσηνιακῶν, ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος εὐριπίδου. τὴν γοῦν λακωνικὴν φησὶν ἔχειν πολλὴν μὲν ἄρουραν, ἐκπονεῖν δ' οὐ ῥᾴδιον, κοίλη γὰρ ὀρεσι περίδρομος τραχεῖα τε ἁυσβόλος τε πολεμίοις. τὴν δὲ μεσσηνιακὴν καλλίκαρπον, καταῤῥύτου τε μυρίοις ἅρμασι, καὶ βουσὶ, καὶ ποιμέσιν εὐβοτάτην, οὔτ' ὄμβροις χείματος ἁυχέμορον, οὔτ' αὖ τε θείποις ἡλίου θερμῇ ἄγαν. καὶ ὑποβὰς ὀλίγον φησὶν ὧν οἱ ἡρακλεῖδαι περὶ τὴν χώρας ἐποιήσαντο, ὧν μὲν πρότερον γενέσθαι γαίης λακαίνης λυσείου, φύλον χθόνος· ὧν δὲ ἁπάσης μεσσήνης, ἀρετῇ ἐχούσης μείζονα, ἢ λόγῳ φράσαι οἵαν καὶ ὁ τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ λακωνικὴν, καὶ τὴν μεσσηνίαν ὀρίζειν αὐτὸν φήσαντος, παμισὸν εἰς θάλασσαν ὀρμώμενον, οὐ συγχωρητέον,

ὃς δὲ

ὃς δὴ μέσσης ῥεῖ ἡ μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν λακωνικῆς ἀπέρχεται. οὐκ οὖ δὲ, οὐδ' ὅτι ἡ μεσσηνίας ὁμοίως τῶν θαλαττίας οὔσης τῇ λακωνικῇ, φησὶν αὐτῶν πρόσω ναυτίλοισιν εἶναι, οὐδὲ τῶν ἧλιν οὗ διορίζει. πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν, ἣ λις ἡ δῖος γέγαται κάθηται. καὶ ἐπάγει καὶ τὸν ἔλεγχον ἡμῖν οὐκ ἀναγκαῖον ὄντα. εἴτε γὰρ τῶν νῦν ἠλείαν βούλεται λέγειν ἥ τις ὁμορεῖ τῇ μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ πρόσαπτεται ὁ παμισὸς ὥσπερ γε ἡ λακωνικῆς. εἴρηται γὰρ, ὅτι δὴ μέσσης ῥεῖ ἡ μεσσηνίας, ἐς τε τῶν παλαιὰν τῶν καλουμένων, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει ἡ ἀληθείας, διαβάσι τε τὸν παμισὸν, ἔστι πολλὴ ἡ μεσσηνίας. εἶθ' ἡ τῶν φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα, καὶ μεσαίων, ἣν τριφυλίαν ἐκάλουν. εἶθ' ἡ πισάτις, καὶ ἡ ὀλυμπία. εἶτα μετὰ τριακοσίους σταδίους ἡ ἦλις. γράφοντων δὲ τῶν μὴ λακεδαίμονα λιπτόεσσαν, τῶν ἢ καὶ ἐπάεσσαν, ζητῶσι τῶν καιτόεσσαν τινα δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῶν λιπτῶν, εἴτε μεγάλων, ὅπερ δοκεῖ πιθανότερον εἶναι, τῶν τε καιετάεσσαν. οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ ἢ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σεισμῶν ῥωχμοὶ καιετοὶ λέγονται. καὶ καιάδας τὸ δεσμωτήριον, ἐντεῦθεν τὸ παρὰ λακεδαιμονίοις ἀποκαλούμενον. γῆιοι δὲ λιθους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα ἰητρὰ λέγεσθαι φασὶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ θηρσὶν ὀρεσκόοισιν. δύσεισος δ' ἡ λακωνική. καὶ δὴ τοῦ ταϋγέτου κορυφαί τινα ἀπορρῆγνυσι τινὲς μνημονεύουσιν. εἰσὶ δὲ λατομίαι λίθου πολυτελοῦς, τοῦ μὲν ταιναρίου γε ταινάρου παλαιαί. νεωστὶ δὲ καὶ γε τοῦ ταϋγέτου μετάλλων ἀνέωξάν τινες, χρημάτων ἐχόντων τῶν ῥωμαίων πολυτέλειαν. ὅπου δὲ λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις δηλοῖ, καὶ ὅμηρος. λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ μεσσηνίᾳ. περὶ μὲν δὴ τῶν τόξων ὅταν λέγει·

Δῶρα τά οἱ ξεῖνος λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας
Ἴφιτος εὐρυτίδης·
Εἶτ' ἐπιὼν ἔκε,
Τώδε γε μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοισιν,
Οἶκον γὰρ ὀρσιλόχοιο,

Τῆς φηρῆς τῶν χώραν λέγει. ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ μεσσηνία. οὐ δηλώσειν οὖν οὕτως εἰπεῖν. κοινῶς λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας. ἢ, τῷ δὴ γε μεσσήνῃ ξυμβλήτην. ὅτι γὰρ αἱ φεραὶ εἰσιν τοῦ ὀρσιλόχου ὁ οἶκος, δῆλον. Ἐς φερὰς δ' ἵκοντο διοκλῆος ποτὶ δῶμα. υἱὸς ὀρσιλόχοιο.

Ὅ, τε τηλέμαχος, καὶ ὁ θρασύκρατος,

qui mediã quidem Messeniã perlabitur, neq; eam quæ nunc Laconica appellatur, attingit. Nec illud ab eo rectè dicitur, quod cum Messenia atq; Laconica pariter mari sunt uicinę, ipsam longè à nauigatione abesse refert, sed & Elin malè terminat. cum ultrà quidem processeris, Elis uicina Ioui flumen emittit. Nam siue quæ nunc terra uocatur Elea, dicere uelit, quæ Messeniæ contermina est. Huic ne contiguus quidem est Pamisus, sicut Laconicę. Ipsum enim per mediam fluere Messeniam dixit. Siue ipsam uetustam curuam Elin appellatã, intelligat, lõgè magis à uero excidit. Post Pamisi traiectum, magna est Messeniæ pars. Inde tota Pherarum regio atq; Messeniorum, quam Triphyliam uocabant antea. Dein Pisana ora, & Olympia. Postmodum stad. ccc interuallo Elis. Cum scriptores quidam Lacedæmonem Cetoessam appellant, alij Cæetaessam: quærunt quam in partem accipienda est Cetoessa, siue à cetis id est balenis: siue quia magnã intelligamus, quod uero similius est. Subinde Cæetaessam quidam dici arbitrantur, quia herba calamintho, id est nepita, uehementer est abundans. Alij ab rimis appellari, quas terræmotus efficiunt, qui καιτοὶ uocãtur: Laconicam uerò frequentibus terræmotibus agitari. Spelunca etiam quædam pro carcere apud Lacedæmonios est, quam Cætam nominant. Aliqui etiam tales cauernas Cous dici malũt, unde et illud* θηρσὶν ὀρεσκόοισιν, id est in speluncis cubantes feras, poeta dixit. Taygeti quoq; cacumina quædã abscissa fuisse, memoriæ nõnulli prodidere. Sunt & latomię, id est, lapidicinæ precioforum lapidum Tænariorum, à Tænaro multis iam seculis. Nuper autem ingens in Taygeto metalli patefacta est effossio, impensas ad eam Romana suppeditante luxuria. Vrbem autem ac regionem eodem Lacedæmoniis appellari uocabulo, uel Homero cõstat authore: regionem autẽ dico cũ Messenia, cum de arcubus mentionẽ facit,

Pulchros illi dedit Iphitus Eurytides hospes
In Lacedæmone occurrens. Tũ subinfert,
Ambo inuicem in Messena in Orsilochi domo coiere.

*Locus Homeri Iliad. libr. α. quam quam apud Homerũ legatur θυρσὶν

Odyss. φ

Ibidem

Pherarum locum dicit, cuius pars fuit Messenia. Itaq; nihil differt illi, dixisse cõmuniter, dedit in Lacedæmone occurrẽs. Et, ambo inuicem coiere. Nam Pheras Orsilochi domum fuisse liquet,

Ad Pheras uenerant domum Dioclei
Orsilochij filij, Telemachus atq; Pisistratus.

Odyss. γ

Pheræ autem ad Messenium agrum pertinēt. Quando autem ex Pheris discedentem inquit Telemachum, die toto agitasse iugum ait, dehinc addens:

Vltimū carmen Odyss. γ. Principium Odyss. δ.

Sol petit occasum, subeunt Lacedæmona magnam,
Inq; domos agitant. Menelaï urbs accipienda est.

Quod si ita non sit, è Lacedæmone in Lacedæmona peruenisse uidebitur, alioquin Menelai habitaculum in ipsa Sparta nec fuisse, credendum erit. Cumque ibi non conueniat Telemachum dicere, Spartam, Pylumq; proficiscor. Sic enim regionis & urbis epitheta coincidere uidebuntur, nisi fortè hoc poeticæ concedendum sit licentiæ. Contrarium enim, ut Messena cum Laconica Pylóque Nestorea sit. Neque per seipsam instructam, in ipso nauium catalogo, neque in partem communiter uenisse militiæ. Post Maleam autem sinus excipit Argolicus, ac Hermionicus. Ille quidem usque ad Scyllæum nauiganti, ad orientem spectat, & ad Cycladas: alter magis ad ortum quàm iste uergit, ad Aeginam terramq; Epidauriam. Sinus quidem Argolici primas partes Lacones habent, reliqua tenent Argiui: in quibus sunt & Apollinis templū, Delium, Laconum. Quo nomine & Bœotiū est: & Minoa castellū, quo uocabulo est & Megaricū: & Limera Epidauria, ut inquit Artemidorus. Scribit autē Apollodorus, ipsam apud Cytherā esse. Quæ cum cōmodissima portu sit, breuiter acpręcise Limerā, quasi λιμενηρὰν id est portuosam appellatā esse nomine permutato. At ipsa Laconicæ nauigatio statim à Malea inchoās, usq; longum in spacium aspera fit, tamen stationes & portus habet, reliqua ripa bonis est prædita portubus. Paruæ quædam illi adiacēt insulæ, haud sanè memorabiles. Argiuæ autē sunt Prasiæ ac Temenium, in quo humatus est Temenus. Et prior locus est per quē Lerna fluuius, eodem quo palus nomine, fluit, in qua tantas de Hydra poetæ fabulas ediderūt. Ipsum uerò Temenium longè ab Argo VI. & XX stad. distat, à mari ab Argo ad Heræū XL, hinc usque Mycenas decem. Secundum Temenium, Nauplia est, Argiuorum naualе: sic propriè dicta, quòd eò naues nauigent. Ab hoc ficta esse de Nauplio, & filijs eius ab hisce iunioribus dicitur. Nec enim illorū immemor extitisset Homerus, Palamedis uidelicet, cuius tanta sapiētia & intelligētia ostentatur,

αἱ δὲ φηραὶ τῆ μεσσηνίας εἰσίν. ὅταν δ' ἐκ τῶν φηρῶν ὁρμηθέντας τοὺς πρὸς τιλέμαχον τὰ νημερίους φῆ σέειν ζυγὸν, ἐστ' ἂν ἵκοι, δύσετό τ' ἠέλιος. εἰδὲ ἔξω κοίλην λακεδαίμονα. πῶς δ' ἅμα τ' ἐλθεῖν μενελάου, τῶν πόλιν δεῖ δίειθαι. εἰ δὲ μὴ ἐκ λακεδαίμονος εἰς λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν ἄρξιν. ἄλλως τε οὐ πιθανὸν μὴ γὰρ ἀπαρτὶ τὴν εἴκησιν εἶναι τοῦ μενελάου, μὴ δ' οὕτως ἐπεῖ τὸν τηλέμαχον λέγειν. εἶμι γὰρ εἰς ἀπαρτίαν τε, καὶ εἰς πύλον. δοκεῖ γὰρ συμπίπτειν ἐπὶ τὸ τοῖς τῆς χώρας ὀνόμασιν, εἰ μὴ νὴ Δία ποιητικὴ τις ἐπὶ συγχωρήσει ἐξουσία. ἐναντίον γὰρ τὴν μεσσηνίαν μετὰ τῆς λακωνικῆς καὶ πύλου τῆς νέστορος, μηδὲ δι' αὐτῆς πεπλεῦσθαι γ' ἐπὶ τὸν κατάλογον, μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς στρατείας. μετὰ δὲ μαλέας ὁ ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος, ὁ ἑρμιονικός. ὁ μὲν μέχρι τε σκυλλαίου πλέοντι ὡς πρὸς ἕω βλέπων, καὶ πρὸς τὰς κυκλάδας. ὁ δὲ ἑωθινώτερος τούτου, μέχρι πρὸς αἴγιναν, καὶ ἐπιδαυρίαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ ἀργολικοῦ, λακώνων ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ ἀργεῖοι, ἐν οἷς ἐστι τῶν μὲν λακώνων τὸ δήλιον, ἱερὸν ἀπόλλωνος, ὁμώνυμον τοῦ βοιατικῶ· καὶ μινῴα φρούριον, ὁμώνυμος καὶ αὐτὴ τῇ μεγαρικῇ. καὶ ἡ λιμηρὰ ἐπίνειος, ὡς ἀρτεμίδωρος φησίν. ἀπολλόδωρος δὲ κυθήρων πλησίον ἱστορεῖ ταύτην. σύλλιμον δὲ οὖσαν, βραχέως καὶ ὡσεὶ τετμημένως λιμηρὰν εἰρῆσθαι, ὡς αὐ λιμενηρὰν, μεταβεβληκέναι δὲ τοὔνομα. ἔστι δὲ τραχὺς ὁ παράπλους σύθης, ἀπὸ μαλεῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ λακωνικός. ἔχει δ' ὅμως ὑφόρμους, καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δὲ δὴ παραλία σύλλιμένος. νησίδια τε πολλὰ πρόκειται αὐτῇ οὐκ ἄξια μνήμης. τῶν δ' ἀργείων αἵ τε πρασιαὶ, καὶ τὸ τημένιον, ἐν ᾧ τέθαπται τήμενος, καὶ ἔτι πρόσορον τὸ χωρίον, δι' οὗ ῥεῖ ποταμὸς ἡ λέρνη καλούμενη, ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθευται τὰ περὶ τῶν ὑδρέων. τὸ δὲ τημένιον ἀπέχει τοῦ ἄργους εἰκοσιἑξ στάδια· ὑπὲρ θαλάσσης· ἀπὸ δὲ τοῦ ἄργους εἰς τὸ ἡραῖον, τεσσαράκοντα· ἐνθεν δὲ εἰς μυκήνας, δέκα. μετὰ δὲ τὸ τημένιον ἡ ναυπλία τὸ τῶν ἀργείων ναύσταθμον. τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ ταῖς ναυσὶ πλωτὸν εἶναι. ἀπὸ τούτου δὲ πεπλῶσθαι φασὶ τὸν ναύπλιον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις. οὐ γὰρ ὅμηρον ἀμνημονῆσαι αὐτοῦτων, τοῦ μὲν παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν, καὶ σωτῆρα τῶν ἀχαιικοῦ στρατοῦ,

δόλοφο-

δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως· τοῦ δὲ ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φθόρον ἀνθρώπων πρὸς τὴν καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πῶς ἔχει μυθώδεις, καὶ τοῖς χρόνοις διημαρτημένη. δεδόσθω γὰρ ποσειδῶνος εἶναι, ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὴν κατὰ τροιϊκὰ ἔτι ζῶσαν. ἐφεξῆς δὲ τῇ ναυπλίᾳ, τὰ ασίνλαια, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, λυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν. εἶτ' ἄλλα χωρία, καὶ ἐφεξῆς ὁ ἑρμιονικὸς κόλπος, καὶ αὐτὴ τοῦ τόπου τάξεως ἕνεκα τῇ ἀργείᾳ. καὶ ἡμῖν οὐ παροπτέος ἐνίοις ὁ μερισμὸς ἢ πολιτείας οὗτος. ἄρχεται δ' ἀπὸ ασίνης πολίχνης, εἶθ' ἑρμιόνη καὶ τροιζήν. ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται καλαυρία νῆσος, λιμένα ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πορθμῷ δὲ τεττάρων σταδίων διεῶσα ἢ ἠπείρου. εἶθ' ὁ σαρωνικὸς κόλπος. οἱ δὲ πόντον λέγουσιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται σαρωνικόν. καλεῖται δέ πως ὁ σωσίπολις πόρος ἀπὸ ἢ ἑρμιονικῆς, καὶ ἢ πρὸς τὸν ἰσθμὸν θαλάττης, ἢ τε μυρτῴου, καὶ ἢ κρητικοῦ. τοῦ δὲ σαρωνικοῦ ἐπίσλαυρός τέ ἐστι, καὶ ἡ πορκειμένη νῆσος αἴγινα. εἶτα λεγχραὶ τῶν κορινθίων ὧν τὰ πρὸς ἕω μέρη ναύσταθμον. εἶτα λιμὴν χοινοῦς, πλοῦσαν πόλιν καὶ προσάντη σταδίους. ἀπὸ δὲ μαλέων τοὺς πλοῦς πρὸς χιλίους, καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν χοινοῦντα, ὁ ἰσθμὸς τὸ στενώτατον τοῦ ἰσθμοῦ, πρὸς ὃν τὸ τοῦ ἰσθμίου ποσειδῶνος ἱερόν. ἀλλὰ νῦν τὸ μὲν ὑποβρύχιόν ἐστι τῆς ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφεξῆς πάλιν τὰ κατὰ τὴν ἀργείαν. καὶ πρῶτον προσχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ ἄργος. καὶ καθ' αὑτὸ, καὶ μετὰ τοῦ ἀχαϊκόν· ἄργος καλοῦντος, ἢ ἅσον, ἢ ἵππιον, ἢ ἱπποβότον, ἢ πελασγικόν. καὶ γὰρ ἡ πόλις ἄργος λέγεται·

Ἄργος τε σπάρτη τε.

Οἵ θ' ἄργος τ' εἶχον τίρινθά τε.

Καὶ ἡ πελοπόννησος,

Ἡμετέρῳ γὲ οἴκῳ ἐν ἄργει.

Οὐ γὰρ ἡ πόλις γε τῶν οἶκος αὐτοῦ, καὶ ὅλην ἑλλάς. ἀργείους γοῦν πάντας καλεῖ· καθάπερ καὶ δαναοὺς, καὶ ἀχαιούς. τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ἀχαιοῖς διαλλάττει, τὴν μὲν θετταλίαν, πελασγικὸν ἄργος καλῶν, νῦν αὖ λέγει,

Ὅσσοι τὸ πελασγικὸν ἄργος ἔναιον.

Τὴν δὲ πελοπόννησον,

Εἰ δίκην ἄργος ἱκόμεθ' ἀχαϊκόν. ἢ,

Οὐκ ἄργος ἦν γὰρ ἀχαϊκοῦ.

quem iniustè ac dolosè necauere Pelasgi: nec Nauplij, qui circa montem Capharcum, tantam hominum cladem commisit ac funera. Ipsorum genealogia præter alia fabulis plena errore temporum profertur. Concedatur sanè, ut Neptuno procreatus sit, quónam uerò modo ex Amymone matre genitus sit, qui Troianis adhuc tēporibus uitā agebat? Post Nauplíam speluncæ sunt, et in illis Labyrinthorū ædificia, eas uocant Cyclopeas. Dehinc alía loca, & ordine sinus Hermionicus situs est: quē cum in Aegina locus ordinet, ipsa etiā circuitionis partitio haud sanè despicienda, nobis indicauit. Eius initiū ab Asina est oppidulo, dehinc Hermione, atq; Troezen. In ipso maris cursu præiacet insula Calauria xxx stad. habēs in circuitu, medio maris brachio stad. quatuor à continente segregata. Subinde sinus est Saronicus, qui & Pontus à quibusdam uocatur, & à nonnullis Poros, id est trāsitus, à quo & pelagus Saronicū dicitur. Cūctus ipse transitus proximus ab Hermionico mari, & Isthmico, & Myrtoo, atq; Cretico nomen assequitur. Ad Saronicū Epidaurus pertinet, & procumbens insula Aegina. Deinde Cenchreæ Corinthiorū nauale ad orientem spectans. Inde Schœnuntis portus, cum stad vac XL nauigaueris. A' Malea uerò in summā collectis stad. mille & DCCC. Ad Schœnuntem portum angustissima isthmi tellus est, quà nauigia trāsuehūtur, ubi est Neptuni phanū Isthmij. Sed hæc in præsentia omittātur. extra enim Argiuam terram iacet. Repetentes autem Argiuā perlustremus oram, & ante omnia quotifariam apud poetam dicitur Argos, & per se & addito epitheto. Cum uocet interdum *prascum, aliàs Iasum, equestre quandoq; uel Pelasgicum, uel equorum alumnum. Nam & oppidum Argos dicitur, sicut illud,

Argosq; & Sparta, Et,

Quiq; habitant Argos, Tyrinthaq;.

& Peloponnesus,

Aedibus in nostris in Argo.

*ἀχαϊκὸν legitur Graece, id est Achaicum. interpres uidetur legisse ἀχαϊον. Iliad. δ Iliad. ϛ Iliad. α

Nec enim urbs erat eius ædes, & uniuersa Græcia. Vnde omnes Græcos uocat Argiuos, sicut & Danaos & Achiuos. Cognominationem igitur per epitheta distinguit, Thessaliam quidem Argos Pelasgicum uocitans, ut

Quot Pelasgicum Argos habebant. Iliad. β

Et Peloponnesum sicuti,

Sin Argos ueniemus Achæum. Vel, Iliad. α

Ex Argo non erat Achæo.

Significans hic quod Achæi propriè Peloponenſes alia quadam ſignificatione nominarẽtur. Argos quoq; Iaſum* Peloponnenſe dicit, ſicuti, ſi omnes Achæi Argos intuerentur Iaſum, & Penelopen ut plureis procos acciperet. Non enim ex uniuerſa Græcia procos capere ueriſimile fit, ſed propinquos. Equeſtre uerò & equorũ alumnum cõmuni quadã proprietate dicit. De Græcia uerò, deq; Græcis & & Pangræcis controuerſia eſt. Thucydides enim poetam nullo in loco Barbaros appellaſſe dicit eam ob rationem, quia Græci nondum in unum nomen, quod contrarium eſt ab uſu, diſcernebantur. Authoritate etiã Apollodori ſolos Theſſaliæ incolas uocari Helenes ſeu Græcos liquet. Myrmidones etiam Græci, id eſt Hellenes nuncupabãtur. Heſiodus ſanè & Archilochus, & qui Græci & qui Pãgręci uocarẽt, pfectò omnes nouere. Alter enim Prœtidas inquit, Pãgręci petiere Greci, alter Pãgræcorũ ait calamitas cõcurrit ad Thaſum. Aliqui uerò contra ponunt, quod poeta & hos & barbaros nominauit, Caras Barbarilo quos appellans, & Græcos omnes, Græciam aditu aga fama uiri mediumq; per

Pelopõneſiã lege. nã græce πελοπόννησον. Verſus eſt Odyſſ. 18. ἀπάντες σὶ ἴδωσιν, αὖ ἴασον ἄργος ἱκάνει.

Iliad. ζ Argos

Odyſſ. α & 4. libi. Argiuorum urbs magna ex parte planisin locis ſita eſt, promontorium Lariſſã nomine habens, collẽ ualde ſeptũ, in quo Iouis phanum eſt. Fluuius iuxtà labit Inachus inter ſaxoſas cõualles, qui oritur ex Lyrcio ad Cynuriam montem Arcadiæ. Quæ de illius fontib. fabuloſa uulgantur, poetica ſunt commenta.

Argos q̃q; aquis carere, cõmẽta ſunt cũ dicit, Dij poſuere Argos lympharũ, ptinus expers. Cum regio curua ſit, amnibus rigua, paludes & lacus exhibens, oppidum quoq; plurimos aquis uberrimos abundantes puteos cõtinet minimeq; profundos, accuſant & fraudem illam multi,

Iliad. δ Sitiui, acceſsi reprobatis paſsibus Argos.

Hoc aũt eſt, uel ſanè, pro eo quod eſt uehemẽter optatũ, uel δ litera adẽpta πολυΐφιον, ut magno pere noxium, & pernicioſum habitaculum. ſic hanc Pelopidarum domũ appellat Sophocles. πρϊάψαι ἰάψαι, & ἰάψασθαι, cladem quandam importare ſignificat, & damnum, ut qui buſdam in locis oſtendit Homerus,

Odyſſ. δ Nunc tentate quidem, fors natos lædet Achiuum. Et illud:

Pulchrum lædet corpus.

Dein merget auerno.

Alioqui non urbem notat Argos, cum

σημαίνων γ' τοῦθ', ὅτι καὶ ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. ἴασον τε ἄργος τὴν πελοπόννησον λέγει, εἰ πάντες γ' ἐσίδοιεν αὖ ἴασον ἄργος ἀχαιοὶ τὴν πελασγιῶτιν, ὅτι πλείους αὖ λάβοι μνηστῆρας. οὐ γὰρ τοὺς ἀπ' ὅλης τῆς ἑλλάδος ἐπονείδει, ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. ἱππόβοτον δὲ καὶ ἵππιον κοινῶς εἴρηκε. πρὶ δὲ τῆς ἑλλάδος καὶ ἑλλάνων, καὶ πανελλήνων αὐ πλείονται. θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν μηδαμοῦ βαρβάρους εἰπεῖν φησι, διὰ τὸ μηδ' ἑλλάδα πω τὸ αὐτίπαλον, εἰς ἓν ὄνομα ἀθροισθῆναι. ἀθρόως δὲ μόνους τοὺς θετταλίας καλεῖσθαι φησὶν ἕλληνας. μυρμιδόνας δ' ἐκάλουν τοὺς καὶ ἕλληνας. ἡσίοδον μέν τοι, καὶ ἀρχίλοχον, ἤδη εἰδέναι καὶ ἕλληνας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ πανέλληνας, τὸν μὲν πρὶ τῶν πρωτίστων λέγοντα, ὡς πανέλλησιν ἐμνήσθην αὐτὰς, τὸν δὲ ὡς πανελλήνων οἴζυς ὃν θάλον σωίσθαμεν. ἄλλοι δ' αὖ πιθέασιν ὅτι καὶ βαρβάρους εἴρηκεν, εἰπών γε βαρβαροφώνους τοὺς Καρας, καὶ ἕλληνας τοὺς πάντας·

Ἀνδρὸς τοξοτέω δύρυ, καθ' ἑλλάδα, καὶ μέσον ἄργος.

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῶν ἀργείων ἐν χωρίοις ὑπτίοις ἵδρυται τοπίοις. ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην λάρισσαν, λόφον δύρκης μετρίως, ἔχοντα ἱερὸν διός. ἐστὶ δ' αὐτῇ πλησίον ὁ ἴναχος, χαραδρώδης ποταμός, ἔχων τὰς πηγὰς ἐκ λυγκίου τοῦ κατὰ τὴν λυκουρίαν ὄρους τῆς ἀρκαδίας. πρὶ δὲ τῶν μυθευομένων πηγῶν εἴρηται, ὅτι πλάσματα τῶν ποιητῶν ἐστί. πλάσμα δὲ καὶ τὸ ἄργος ἀνυδρον·

Θεοὶ δ' οὐ θέσαν ἄργος ἄνυδρον.

Τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης, καὶ ποταμοῖς διαῤῥεομένης, καὶ ἕλη καὶ λίμνας παρεχομένης, καὶ τῆς πόλεως δυπορουμένης ὕδατος διὰ φρεάτων πολλῶν, καὶ τῶν παλαίων. αὐτῶν τινα δὴ τῆς ἀπάτης τὸ,

Καίκην ἐλεγχιστὸν πολυδίψιον ἄργος ἱκέσθαι.

Τοῦτο δή φησιν αὐτὴ τὸ, πολυπόθητον λιέσθαι, ἢ χωρὶς τοῦ δ', αὐτὴ πολυίψιον, ὡς πολύφορόν τε δῶμα, πελοπιδῶν τόδε φησὶ Σοφοκλῆς. τὸ γὰρ πρϊάψαι καὶ διάψαι, καὶ τὸ διάψασθαι φθοραὶ λυμαίνεσθαι. νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἵψεται οἴκους ἀχαιῶν. καὶ τὸ,

Χρόα καλὸν διάψει. καὶ,

Αἴδη πρϊάψαι.

Ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγω τὸ ἄργος. οὐ γὰρ

γὰρ ἐκεῖσε ἔμελλον αὐαρίξεσθαι, ἀλλὰ τῶν πελοπόννησον, οὐδ' ἅπαν καὶ ταύτην διαφεραῦσαν. καὶ σὺν θεῷ δ'. δὲ ἐπορβατῶς λέγονται κατὰ συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συνδέσμου τοῦ δέ. ἴν' ἦ οὕτως·

Καίκην ἐλέγχισος πολύ δ' ἄφιον ἄργος ἱκοίμαν.

Ἀντὶ τοῦ, εἰς ἄργος. εἷς μὲν δὴ ἴναχός ἐστιν ὁ διαῤῥέων τὴν ἀργείαν. ἄλλος δὲ ποταμὸς ἐρασῖνος γὰρ τῇ ἀργείᾳ ἐστίν. οὗτος δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ συμφάλου τῆς ἀρκαδίας λαμβάνει, καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης συμφαλίδος, γὰρ ἣν τὰς ὄρνις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ ἡρακλέους τοξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, καὶ αὐτὰς καλοῦσι συμφαλίδας. διώτα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ ῥεῖν τὸν ποταμόν, ἐκπίπτειν εἰς τὴν ἀργείαν, καὶ ποιεῖν ἐπίῤῥυτον τὸ πεδίον. ἐν δ' ὁρασῖνον καλοῦσι, τὴν ἀρασῖνον. ῥεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς ἀρκαδίας εἰς τὸν καταβούραν ἀγιαλόν. ἄλλος δ' ἐστὶν ὁ ἐρετριεύς, καὶ ὁ γῆ τῇ ἀττικῇ, κατὰ βαβρῶνα. δείκνυται δὲ καὶ ἀμυμώνη τῆς λερνίδος κατὰ λέρνην. ἡ δὲ λέρνη λίμνη τῆς ἀργείας ἐστὶ, καὶ τῆς μυκηναίας, γὰρ ἣ τὴν ὕδραν ἐσχοῦσι. δοκεῖ δὲ αὐτὴν γεγονέναι καθαρμοὺς γὰρ αὐτῆς, παροιμία τις ἐξέπεσε, λέρνη κακῶν. τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐυδρεῖν. αὐτὴν δ' τὴν πόλιν γὰρ αὐτὴν ὕδωρ χωρίον εἶναι. φρεάτων δ' εὐπορεῖν, ἃ τοῖς πλανᾶσιν αὐάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευρουσῶν, ἀφ' οὗ, καὶ τὸ ἔπος εἰπεῖν τοῦτο·

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν, πλανάαι θέσαν ἄργος ἐνυδρον.

Τῶν δὲ φρεάτων τὰ μὲν ἄλλα, καὶ ἱερὰ ἀφανίζεσθαι, καὶ ἐμᾶσθαι πλαφθρόντος, γὰρ εὐπορείαν ὑλάτων, ἀπρίαν εἰσάγοντος. τὴν δ' ἀκρόπολιν τῶν ἀργείων οἰκῆσαι λέγετ' πλανάος, ὃς ὢν σὺν γε οὐ πρὸ αὐτοῦ πλωσεύοντας γὰρ τοῖς τόποις ἐπορβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε κατ' εὐρεῖαν πόλιν πελασγιώτας ὀνομασμένους τοπεύειν, πλανάος καλεῖσθ', νόμος ἔθηκ' αὐ ἑλλάδα. ἔστι δὲ καὶ τάφος αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τῶν τῆς ἀργείων ἀγορᾶς, καλεῖται δ' πάλινθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ πελασγιώτας, καὶ πλανάος, ὡς πρὸ καὶ ἀργείους, ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης, ἀπ' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας καλεῖσθαι πυθέσκεσθαι. οὕτω δὲ καὶ ἀσίδας, καὶ ἴαονα ἄργος καὶ ἀπίαν, καὶ ἀπιδόνας οἱ νεώτεροι φασίν. ὁμηρος δ' ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. ὅτι δ' ἄργος τὴν πελοπόννησον λέγει, πιστωσαίμεθ' ἂν καὶ τάδε, ἀργεία ἑλένη. καὶ ἔστι πόλις ἐφύρη μυκῆναι ἄργεος. καὶ, μέσον ἄργος. καὶ, πολλῆσι νήσοισι καὶ ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.

nequaquam illuc peruenturus erat, sed in Peloponnesum nequaquam infrunitam. Et cū δ'. ἀ ex abundātia recipiunt iuxta synalœphē cum coniūctione δὲ, id est uerò, ut sic legatur. — πολύ δ' ἄφιον ἄργος ἱκοίμαν, id est — desiderabile Argos uenirebam: pro, in Argos. Vnus quidem fluuius est Inachus, Argiuam percurrens terram. Alius etiam in Argiua est, Erasinus nomine, Hic quidem è Stymphalo nascitur in Arcadia, & è lacu quem Stymphalidem appellant, è quo aues uocatas Stymphalidas ab Hercule sagittis & tympanis fugatas, poetæ finxere. Ipsum autem fluuium absorptum à terra, id est Argiuam emergere, & campum irriguū reddere, eum Erasinum uocant & Arsinum. Simili alterum dictū nomine ex Arcadia in litus Buræ labitur, & alius existit apud Eretrios, & in Attica penes Babronem. Iuxta Lernam fons ostenditur Amymone. Cæterū Lerna & Argiui & Mycenæi agri lacus est, in qua Hydram cōstitisse, scriptores tradūt: in illa cum facta sint purgamina, prouerbium quoddamuulgò manauit, Lerna malorum. Ipsam quidem regionem aquis abundare concedunt, urbem uerò ipsam in loco iacere arido, in qua copia puteorum sit, quos Danaidum ascribant solertiæ. Eos enim illas inuenisse, quo ex facto uersus ille uulgatur·

Argos aquis uacuum Danaæ struxere redundans.

Ex puteis autem quatuor insignes habētur & sacri, quos eximia ueneratione colunt, qui in aquarum penuria, aquarum abundantiam inducunt. Argiuorum quidem arcem Danaus inhabitasse dicitur. Is adeò præcedentes loci illius reges excelluisse fertur, ut qui antea Pelasgi nominabantur, imposita per Græciam lege, Danai uocitarentur, Euripidis poetæ testimonio. Eius sepulchrum in Argiuo foro medium locatum cernitur, quod Palinthum appellāt. Mihi sanè uidetur, ut Pelasgi et Danai, sicut & Argiui nuncupētur, quod huius ciuitatis gloria & cæteros Græcos à se denominādos cōparārit. Sic & Iasum Argos Iasidas appellari fecit. Sic & ex Apia Apidones recētiores dixere: at Homerus non quidem Apidones appellat. Apiam autem magis longinquā quod prope Peloponnesum dicat Argos, animaduerti uel hinc licet, quòd Argiuam dicit Helenam. Et inde urbs Ephyræ existit ipsius in Argos sinu. Et hinc est Argos medium, & insulas multas & uniuersam Argos regere.

Iuniores

Iuniores & campum Argos dicunt: at Homerus, ne semel quidē, præcipuè uero Macedonicum & Thessalicū esse arbitrantur. Cum uerò Danai nepotes Argiuum excepissent regnū, illis sese Amythaonis immiscente progenie, è Pisæo agro atq; Triphylia proficiscēte, mirari nemo debet, si eadem procreati stirpe, hoc modo regionē duo in regna diuisere. Primò ut cū duæ in illis urbes essent, ipsas principatu eminētes, ostētarēt præsertim intra stad. minus L inter se finitimas, Argos uidelicet atque Mycenas, & dicatū Iunoni templū, iuxta Mycenas, ambabus esse cōmune. in illo sunt Poycleti simulacra, artis laude omniū præstātissima: sumptu & magnitudine, Phidiæ sanè imaginib. cedētia. Argos quidē à primordio magis ac magis extitit potētia primariū, subinde Mycenę ampliora susceperūt incremēta propter cōmigrantes in illas Pelopidas. Nam cum omnes ad Atrei filios consisterent, Agamemnon grandior natu regnū adeptus, duce uirtute, ac pariter fortuna comite, regionis paternam possessionē ampliauit, & Mycenæo Laconicū adiecit imperiū. Verùm Menelaus Laconicæ regimen tenuit. Ac Agamemnon Mycenarum usq; Corinthum ac Sicyonē, & Ionū & Aegialiarū (sic enim ea uocabantur ętate, cum posterius Achæi dicti sunt) regnum suscepit. Cæterùm secundum Troiana tēpora, destructo Agamemnonis imperio, res Mycenæa humilius attenuata est, præcipuè post restitutos Heraclidas. Isti enim occupata Peloponneso, priores dominos eiecerunt, quo effectum est, ut qui Argos obtinerent, Mycenas quoque subiectas in unum conspirantes haberent. Posteriori tempore eas Argiui solo æquatas deleuerunt, adeò ut nunc Mycenæi oppidi ne uestigium quidem reperiatur. Cum talis Mycenis casus acciderit, quid mirari opus est, si qui sub Argo populi hac ętate penitus euanuere? Ipse autem catalogus hunc se habet in modum,

Iliad. β Qui tenuere Argos, Tirynthaq; mœnib. altā,
Hermionem, Asinamq;, sinum quæ amplexi bus artant,
Trœzenē, Eionas, uineta Epidaurō habentē,
Qui Maseta colunt iuuenes, Aeginā Achæi.

Hæc quidem de Argo. Deinceps de reliquis explicandū. Tirynthe sanè ad excursiones faciendas arcem usurpasse Prœtus uidetur, & eam Cyclopum opera atque arte mœnibus roborasse. Ii autem septem erant numero, quos uentrimanos appellabant,

ἄργ⊙ δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις. παρ' ὁμήρῳ δ' οὐδ' ἅπαξ. μάλιστα δ' οἴονται μακεδονικὸν, καὶ θετταλικὸν εἶναι. τῶν δ' ἀπογόνων τὸ διανεῖμαν διαδεξαμένων τὴν γῆν ἀργεῖαν, ὧν μιχθέντων δὲ πυθίοις τὴν ἀμυθαονίδῶν, ὡρμημένων ἐκ τῆς πισάτιδος καὶ τῆς τειφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις, εἰ συγχυθεὶς ὄντος, οὕτω διεῖλον τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τοιῷδε. ὥστε τὰς ἡγεμονίας οὔσας γὰρ αὐτοῖς δύο πόλεις ἀφειλεχθῶναι πλησίον ἀλλήλων ἐδυνάμενας, γὰρ ἐλάττους, ἢ τριάκοντα σταδίοις, τό, τε ἄργ⊙ καὶ τὰς μυκήνας, καὶ τὸ ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς μυκήναις ἀμφοῖν, γὰρ ᾧ τὰ πολυκλείτου ξόανα τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων. πολυτελέα δὲ, καὶ μεγέθει, τῶν φειδίου λειπόμενα, καταρχὰς μὲν οὖν τὸ ἄργ⊙ ἐπεκράτησε μᾶλλον. εἶθ' αἱ μυκῆναι μείζονι ἐπιδόσει λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν τελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρυσιν. πολὺ γὰρ εἰς τὸν ἀτρέως πᾶσας ἁπάντων, ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερ⊙ παραλαβὼν τὴν δυναστείαν, ἅμα τύχῃ τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὖσι, πολλῷ προσεκτήσατο τὴν χώρας. καὶ δὴ καὶ τὴν λακωνικὴν τῇ μυκηναίᾳ προσέθηκε. μενέλα⊙ μὲν δὴ τὴν λακωνικὴν ἔσχε. μυκήνας δὲ, καὶ τὰ μέχρι κορίνθου, καὶ σικυῶν⊙, καὶ τῆς ἰώνων μὲν τότε, καὶ ἀγαλέων καλουμένης, ἀχαιῶν δ' ὕστερον, ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰς τρωϊκὰς τῆς ἀγαμέμνον⊙ ἀρχῆς καταλυθείσης, ταπεινωθῆναι μυκήνας, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντων γὰρ οὗτοι τὴν πελοπόννησον, ἐξέβαλον τοὺς πρότερον ἱερατεύοντας, ὥστε δι' οἱ τὸ ἄργ⊙ ἔχοντες, εἶλον καὶ τὰς μυκήνας συντελούσας εἰς ἓν. χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' ἀργείων, ὥστε νῦν μὴ δ' ἴχν⊙ εὑρίσκεσθαι τῆς μυκηναίων πόλεως. ὅπου δὲ μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν, οὐδ' εἴ τινος τῶν ὑπὸ τῶν ἀργείων καταλεγομένων ἀφανὴς νῦν εἰσίν. ὁ μὲν δὴ κατάλογ⊙ ἔχει οὕτως·

οἳ δ' ἄργος τ' ἔχον τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
ἑρμιόνην τ' ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
τροιζῆν' ἠιόνας τε, ⸗ ἀμπελόεντ' ἐπίδαυρον,
οἵ τ' ἔχον αἰγιναν μάσητά τε λᾶας ἀχαιῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν περὶ μὲν τῶν ἀργους εἴρηκε. περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον. τὴν μὲν οὖν τίρυνθι ὁρμητήριον χρήσασθαι δοκεῖ πρῶτος, καὶ τειχῆσαι διὰ λιθίνων τριῶν, ὅς ἐπῆλθε μὲν εἶναι, καλεῖσθαι δὲ γασερόχειρας, προσφυλίους

πρὸ φρμιόνος ἐκ Ἀργείας. ἤκμαζε δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. καὶ ἴσως τὰ ἀρχαῖα τὰ περὶ τὴν ναυπλίαν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα τούτων ἐπώνυμά ἐστιν. ἡ δ' ἀκρόπολις Λυκύμνα ἐπώνυμος Λυκιμνίου. λέγει δὲ Ἀργείας περὶ Ναυπλίας πόλεως σταδίους. ὄρημος δ' ἐστὶ μακρὰν, καὶ ἡ πλησίον μισέα, ἔστρα οὖσα Βοιωτικῆς. ἐπέκυρα γάρ ἐστι μίδεα, ὡς πρόνοια. αὕτη δὲ μισέα ὡς τεγέα, αὕτη δ' ὁμοίως πρόσυμνα, καὶ αὕτη ἱερὸν ἔχουσα Ἥρας. ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθούσας. οἵδε οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ Τίρυνθος εἰς Ἐπίδαυρον ἀφίκοντο, οἱ δὲ ἐκ Ἑρμιόνης εἰς τοὺς ἁλιεῖς καλουμένους, οἵδε ἐκ Ἀσίνης. καὶ αὕτη δὲ ἐμὴ Ἀργείας πλησίον ναυπλίας Λακεδαιμονίων, εἰς τὴν μεσσηνίαν μετωκίσθησαν. καὶ ἡ ὁμώνυμος τῇ ἀργολικῇ Ἀσίνη πολίχνη. οὐ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ὡς φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι Ἀργολικὴν ἐλλοτρίας εἰς ταύτην κατῴκιζον οὓς ἂν ὑποδέξαντο τῶν φυγόντων ἐπ' αὐτούς. καὶ οἱ ἐκ Ναυπλίας ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν. ὁρμίονη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμων πόλεων, ἧς τὴν παραλίαν ἔχουσιν ἁλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοί τινες ἄνδρες. παρ' ἣν μόνοι δὲ πεφύλακται τὴν εἰς ᾅδου κατάβασιν σωτήριον εἶναι. διόπερ οὐκ ἐνθάπτουσιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον. δρυόπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν Ἀσίνην. εἶτ' ἐκ μὲν πόρρω κατοικοῦντας τόπων ὄντας αὐτοὺς δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος ἐκβιάσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, ἢ ὑφ' Ἡρακλείους ἐκ Τίρυνθος παρνησσὸν ἀναστάντας ἐλαύνοντος αὐτούς. τὸ δὲ σκύλλαιον τὸ ἐν τῇ Ἑρμιόνῃ, ὄνομά φασιν ἀπὸ Σκύλλης τῆς Νίσου θυγατρός, ἣν δὴ ἔρωτι πεσοῦσαν μίνῳ τῷ νισαίαν καταπροπιωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ. ἀνύσαι δ' ἐκκυμαθεῖσαν, ταφῆς τυχεῖν. κἀνθάδε δὲ λιμὴν τῆς λιθ, ἣν ὁρμήσαντός, μυκηναῖον ναύσταθμον ἐπίσαν. ἀφανισθεῖσαν δ' ὕστερον οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστι. προϊὼν δὲ ὁρᾷ ἐστὶ ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο. ὑποκεῖται δὲ τῇ θαλάττῃ εἰς ὠκεανὸν τριακόσιους σταδίους. οὐδ' αὐτὴ ἄσημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς νῶτος νῆσος ὄνομα καλαυρία νησίδιον ὄσον τεσσάρων σταδίων ἔχον τὸν κύκλον. ἐνταῦθα ἐστὶν ἄσυλον ποσειδῶνος ἱερόν. καὶ φασὶ τὸν θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν λητὼ τὴν καλαυρίαν αὐτισθέντα δῆλον. πρὸς ἀπόλλωνα δὲ ταίναρον αὐτισθέντα πυθώ. ἔφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει·

Ἴσθι τοι, δῆλον τε καλαυρίαν τε νέμεσθαι.

quoniã suo alebant artificio, quos è Lycea uocatos aduentasse, tradit. Et fortè spelũcę apud Nauplią, & illarũ opera, horum cognomẽ cõtraxere. Arx ipsa Lycimna ab ædificatore Lycimno dicta, abest autem à Nauplia stad. XII. Et ipsa uerò & uicina Midea desertæ sunt, nõ illa sanè quæ in Bœotia est, cũ illa sit μίδεα, ut πρόνοια, quæ prouidentiã significat, accẽtu in tertia à fine seruato. Hæc aũt μιδία, ut τεγία est, si penultima tenet accẽtũ. Huic affinis est Prosymna, habens & ipsa Iunonis templũ. Plurimas autem, cum rebellarẽt, Argiui desolatas uastarunt. Habitatores autem è Tiryntho quidem Epidaurum sese receperũt. ex Hermione autem ad Halies (sic enim uocantur) id est piscatores. Asina uerò terræ pagus Argiuæ, penes Lacedæmoniã Nauplią: ex ea inquilini Messeniũ commigrarunt agrũ, eodẽ quo Asina oppidulum Argolicũ, uocabulo nuncupata. Nam cũ Lacedæmonij plurimũ ex aliẽnis agris uẽdicassent, in hãc cultores dimittebãt, quoscunq; ad se confugientes excepissent: sicut author est Theopõpus. Quiq; è Nauplia fugerãt, eò secessere. At Hermione urbs haud ignobilis est, cuius litus tenent Halies, id est piscatores, homines maritimis exerciti negotijs. Rumor est uulgo, apud Hermionẽses cõpendiosum esse inferorum descẽsum: quocirca nullũ ibidem mortuis naulũ imponunt. Dryopũ domiciliũ & Asinã fuisse memorãt, qui ex uicinis Sperchio locis extitere, ubi (ut Aristoteles testis est) Dryops Arcas inhabitauerat, eos autẽ Hercules ex terra Dorica, Parnaso finitima expulit. Scylleum quod in Hermione est, nomen à Nisi filia Scylla cepisse iniunt: quæ Minois cupidine capta, cũ ei Nisæam proditione tradidisset, ab eo in profundũ deiecta est, et fluctib. horsum agitata, sepulturam obtinuit. Eiones aũt uicus quidã erat, quem eiectis incolis Mycenæi nauiũ recepta culũ instituere. Quo deinde uastato, ne statio quidẽ ipsa manet. Trœzen sacra Posidoni, id est Neptuno fuit, à quo & Posidonia olim appellata. Ea stad. XV à mari eminet, urbs et ipsa insignis. Ipsius portui, quod Mentũ uocant, parua imminet insula Calauria nomine, cuius ambitus est ad tricena stad. Hic Neptuno dicatum fuit asylũ. Fama est, hunc ipsum deũ cum Latona permutasse Calauriam, cuius loco Delũ impendit: cum Apolline uerò Tænarũ, pro quo Pythiã exhibuit. Ephorus autem ipsum quoq; refert oraculum:

Tu Delo inquit hinc, Isoq; Calauriaq; frueris,

Pythi-

Pythiãq; ſacrã, pulſatum & Tænaron euris. Fuit quidẽ Amphictyonũ cõuẽtus, ex ſeptẽ conſtans ciuitatibus, ad hoc faciendum ſacrificium commune habentibus officiũ, quæ fuerant Hermiõe, Epidaurus, Aegina, Athenę, Praſiũ, Nauplia, Orchomenus Minyus. pro Nauplijs Argiui, pro Praſijs Lacedęmonij cõferebant. Tãtopere autem ipſius Dei ueneratio ualuit apud Gręcos, ut potiti etiam rerum Macedones huc uſq; tutum, ſecurũq; loci perfugium, inuiolatũq; ſeruarent. Lociq; ſupplices reuelli ſint ueriti, qui ad Calauriam ipſam cõfugerint, adeò ut Archias comitatu ſeptus militum, Demoſthenẽ uiolare minimè ſit auſus. Cui iuſſerat Antipater, ut eum uiuũ reliquosq; oratores, ſimilib. obnoxij accuſationibus inuẽtos ad ſe perduceret. Eum uerbis inducere conabatur, cui tamen nõ perſuaſit: ſed ſumpto prius ueneno, uoluntariã ſibi necẽ cõſciuit. Cæterùm cũ Pelopis filij Trœzen atq; Pitheus ex terra profecti ſint Pyſæa, alter qui dẽ ſuũ urbi nomẽ reliquit, Pitheus uerò poſt eum ſucceſſit in regno. Anthes uerò qui prius obtinebat, enauigans condidit Halicarnaſum. Epidaurus autem antea Epitaurus uocabatur. Eam Cares, Ariſtotele teſte, occuparũt, ſicut & Hermionẽ. redeuntib. uero Heraclidis, Iones ex Attica Tetrapoli, id eſt quaternas urbes cõtinente, eos ad Argos comitãtes, etiã in unis cohabitauere mœnib. Hęc aũt nõ parũ inſignis eſt ciuitas, pręſertim ex Aeſculapij claritate nobilitata, quẽ uaria morborũ genera curaſſe ſomniati ſunt homines. Erat uerò templũ ægrotantiũ multitudine uſquequaq; refertũ, pendentibusq; tabellis, in quib. ſanati languores erant inſcripti. Quemadmodũ & in Coa fiebat inſula pariter et Trica. Sita urbs eſt in ipſo Saronici ſinus receſſu intimo, ſtad. xv circuitũ habens, nauigationem in æſtiuos proſpectans ortus. Excelſi uerò uſq; ad mare quaquauerſum mõtes includunt, unde omni ex parte naturale munimen habet. In medio Trœzenis & Epidauri munitus iacet locus Metana, et Cherroneſus eodẽ appellata nomine, licet apud Thucydidẽ in quibuſdã exẽplaribus Methone dicatur, ſimili quo Macedonica nuncupata uocabulo, in cuius obſidione Philippus auulſum amiſit oculum. Quapropter nonnulli decepti, ut Scepſius exiſtimat Demetrius, eam Methonem in Trœzenis arbitrati ſunt. Quam execrati feruntur Agamemnonis legati, deligendorũ cauſa nautarum miſsi, ut ab ędificandis mœnib. nullaſibi

Γυθώτ' ἠγαθέλω, καὶ τὰν ἄρον λὼ ιμόγντας.

Ἦν δὲ καὶ ἀμφικτυονία τῆς περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο, ἐπτὰ πόλεων, αἳ μετεῖχον τῆς θυσίας. ἦσαν δὲ, Ἑρμιὼν, Ἐπίδαυρος, Αἴγινα, Ἀθῆναι, Πρασιαῖς, Ναυπλιεῖς, Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος. ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν Ναυπλίων ἀργεῖοι συνετέλουν, ὑπὲρ Πρασιέων δὲ λακεδαιμόνιοι. οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ μακεδόνες δυνασεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν πως τὸ ἄσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀπράτους ἤδεσαν τοὺς εἰς καλαυρίαν καταφυγόντας. ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένη ἐδάρρησεν ἀρχίας βιάσεσθαι στρατιώτας ἔχων, ὃς πρόσθεν τὸ ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν λαβὼν ἐκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων ὀργυροῦν τῶν γὰ αἰτίας ὄντων τῆς παραπλησίας. ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο, οὐ μὴν ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφθη, φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῖζλῳ. προιζὼ δὲ, καὶ πιτθεὺς, οἱ Πέλοπος, ὁρμηθέντες ἐκ Ἁλικαρνασσοῦ, ὁ μὲν τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν. ὁ δὲ πιτθεὺς ἐβασίλευσεν, ἐκείνου διαδεξάμενος. ἄνθης δ' ὁ πρὸ κατέχων πλεύσας, ἁλικαρνασσὸν ἔκτισεν. ὀροῦμεν δ' ἐν τοῖς ἰαρικοῖς, καὶ τοῖς τροιζηνίοις. ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίταυρος. φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης, ἰαταχεῖς αὐτὴν κάρας, ὥσπερ καὶ Ἑρμιόνα. τῶν δ' Ἡρακλειδῶν ἰατελθόντων, ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι οὓς ἐκ μὲν ἀττικῆς πεντάπολεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἡ πόλις, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένου. καὶ τὸ ἱερὸν πλῆρες ἔχοντος ἀεὶ τῶν τε ἰαμένοντων, καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμέναι τυγχάνουσιν αἱ θεραπεῖαι, ἰαθέντων ἐν οἷς τε καὶ τρίκη. κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ σαρωνικοῦ κόλπου, καὶ τὸν περίπλουν ἔχουσα τὸν διὰ μίων τριακοντάδυο, βλέπουσα πρὸς ἀνατολὰς θορικὰς. περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρυμνὴ ἰατασκευάσαι φυσικῶς πανταχόθεν. μεταξὺ δὲ προιζῶνος καὶ ὑδιαύρου, χωρίον ὀρυμνὸν μέθανα καὶ χερρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ. παρὰ θουκυδίδῃ δὲ ἐν πισὶν αὐτηρᾶφοις, μεθώνη φέρεται ὁμώνυμος τῇ μακεδονικῇ, ἐν ᾗ φίλιππος ἐξενόπησε τὸν ὀφθαλμόν πολιορκῶν. διόπερ οἴονταί τινας ἐξαπατηθέντας, ὁ σκήψιος δημήτριος τὴν ἐν τῇ προοζλῶι, μεθώνην νοῆσαι. καθ' ἣς ἀφάσσεσθαι λέγεται τὸν τοῦ ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυπλόγους, μηδὲ ποτε

παύσα-

τὰ αὐτὰ δὴ τὰ χθόμεν· οὐ τούτων, ἀλλὰ τῶν μακεδόνων αὐανδυσάντων, ὡς φησι θεόπομπος. τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγὺς ὄντας ἀπειθῆσαι. αἴγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τῆς Ἐπιδαυρίας. ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸς τῇ ἠπείρου ταύτῃ, ἣν γὰρ τοῖς ἀρτίως παρατεθεῖσιν ἐπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής. διὸ καὶ γράφουσι τινὲς νῆσον τ' αἴγιναν, αὐτὴ τὸ, οἳ δ' ἔχον αἴγιναν, ἀμφιελίσσομεν τὴν ὁμωνυμίαν. ὅτι μὲν οὖν τὴν σφόδρα γνωρίμων ὄντων ἡ νῆσος, τί δεῖ λέγειν; γὼ τοῦθεν γὰρ αἰακός τε λέγεται, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ. αὕτη δ' ὅτε ἦν καὶ θαλασσοκρατήσασά ποτε, καὶ πρὸ πρωτέων ἀμφισβητήσασά ποτε πρὸς ἀθηναίους, γνωτὸν πρὸ σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ πρωικά. λέγεται δὲ τάφος ἑκατὸν καὶ ὠγυγίκοντα ὁ κύκλος ἡ νήσου. πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει πεπραμμένην πρὸς λίβα. πρόκειται δ' αὐτῆς ἡ τε ἀθηναϊκὴ, καὶ ἡ μεγαρὶς, καὶ τῆς πελοποννήσου τὰ μέχρι ὠθηλαύρου χιλίοι ἑκατὸν τάφοι ἑκάστη διέχουσα. τὸ δὲ ἑωθινὸν μέρος, καὶ τὸ νότιον, πελάγει κυκλοῦται τῷ τε μυρτῴῳ, καὶ τῷ λιβυκῷ. νησίδια δὲ πρόκειται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ, βέλβινα δὲ πρὸς τῷ πελάγει ἀνατείνουσα. ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ὄντι, πετρώδης δ' ὑπόπολλῆς, καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς. διόπερ φιλεῖ πᾶσα ὅτι, λειθοφόρος δὲ ἱκανῶς. μυρμιδόνας δὲ λεληθέναι φασὶν οὐχ ὡς ὁ μῦθος, οὓς αἰγινήτας, ὅτι λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοιντο κατ' ὄνειρον ἀκαρῆ· ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρόπον ὀρύττοντες τὴν γῆν, ὑπαισθέσεων ὑπὸ τὰς πέτρας ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, γὰ δὲ τοῖς ὀρύγμασιν οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. ὀνομάζεσθαι δ' οἰνώνη πάλαι ὁμώνυμος δυσὶ δήμοις τῆς ἀττικῆς, τῷ τε πρὸς ἐλευθεράς, οἰνώνης συγχρηταναίειν πεδία, ταῖς δ' ἐλευθεραῖς, καὶ μιᾷ τῶν ἐκ πειραπόλεως τῆ πρὸς μαραθῶνα, καθ' ἣν ἡ παροιμία, οἰνώνη τὴν χεράδραν. ἐπῴκησαν δ' αὐτὴν ἀργεῖοι, καὶ κρῆτες, καὶ ὠθηλαῖοι, καὶ δωριεῖς. ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον ἀθηναῖοι. ἀφελόμενοι δὲ λακεδαιμόνιοι τοὺς ἀθηναίους τὴν νῆσον, ἀπέδοσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτορσιν. ἀρίκους δ' ἔσεσθαι αἰγινῆται, εἰς τε λυδωνίαν τὴν γῆν κρήτη, καὶ εἰς ὀμβρίκους. ἔφορος δ' γὰ αἰγίνην ἄργυρον πρῶτον κοπῆσαι φησὶν ὑπὸ φείδωνος. ἐμπόριον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας, τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς. ἀφ' οὗ γὰρ ῥᾳστον

quies præstaret atq; cessatio: nō his quidē, sed Macedonib. abnuētibus, uti Theopōpus inquit. Istos enim cū propinqui sint, rebelles extitisse, nō fit uerisimile. Aegina uerò estetiā Epidaurię terrę locus quidā. Et è regione item huius cōtinētis est insula, quā in appositis nuper uersib. explicare uult poeta. Vbi eīm poeta dixit, Quiq; Aeginā habent: quidā scribūt, Insulāq; Aeginan: pro eo quod est, Hi aūt habebāt Aeginā: ut nominis similitudine distinguāt. Quod autē inter nobilissimas insulas una est, quid uerbis opus est? Hinc enim Aeacus, eiusq; posteri genus duxisse decantātur. Hæc est quę maris aliquando tenuit imperiū. Hæc est quæ cōtra Atheniēsem populū in nauali ad Salamina prælio, de principatu cōtendere nō dubitauit, qua tēpestate Persę Greciā inuaserāt. Eius ambitus insulę cētum LXXX stad. esse tradit. Eiusdē appellationis oppidū in uētū uergēs Africū habet, illā Attica & Megarica coronat ora, & Pelopōnesus usq; Epidaurū, cū centū ferè stad. singulę ab illa distēt. Pars aūt orientē Austrūq; ꝓspectās, Myrtoo perfundit pelago, ac etiā Cretico. Paruulę quidē circūiacēt insulæ permultæ, in continentē uersæ, Belbina uerò in pelagus uergēs. Ager uerò ipsius, si altius fodias, terreus est, cum supernè lapidosus est, præcipuè cāpestris ipsa planities. Ideo nuda tota hordeiferax satis est. At Aeginenses Myrmidonas appellatos memorant, nō q̄modo in fabulis canitur, ut ingētiin ualescēte pestilētia formicę, Aeaco precāte, in homines uersę fuerint: uerùm quia formicarū more, terrā fodiētes, ad petras transportarēt, ut agricolandi materiā haberent, fossas quoq; incolerent, ut non expendentes latericiā agerent parsimoniā. Oenoa uerò diutius, duabus Atticæ tribubus par nomine, uocabatur, uni quæ ad Eleutheras prope iacet: ut illud est, Cāpos Oenōes habitare fœnarios Eleutheræ: altera uerò de quadripoli ad Marathonem est: de qua natū est prouerbium, Oenoes uallis. Eam habitauere Argiui, Cretenses, Epidaurij & Dorienses. Posteriori tēpore deinde, sorte missis incolis, Atheniēses insulā tenuere. Surreptā dehinc Atheniēsibus insulam Lacedæmonij pristinis reddidere cultorib. Cæterùm Aeginenses in Cydoniā Cretæ urbē colonos demisere, nec minus in Vmbriā. Ephorus scriptis prodidit, primò Aeginæ à Phidone signari cœptū argentū. Emporiū aūt ideo effectū, qa locus admodū sterilis erat, cū homines illi maritima mercādo negotia tractarēt, unde Rhopō multimodis reb. cōstantē quęstū

Aegineam appellamus mercaturã. Poeta ianè ipse nonnulla loca ordine continuo, prout iacent, exponit, sicut in ea parte,

In Catalogo Qui Hyriam pascebantur & Aulidem,
Quiq; Argos tenuere Tirynthaq;,
Hermionẽq; ac Asinã, Trœzenẽq; & Eionas.

Alias autem non quo se habent ordine, ut Schœnum & Scolum, Thespiamq; Græãq;.

Vid. de Schœno & Scolo pag. 393. *Ibidem.*

Insulas quoque Epiri cum aliis dicendo cõnumerat. Qui quidem tenebant Ithacam, & Crocylia depascebantur. nam Crocylia intra Acarnanes sunt. Sic & nunc Aeginæ Masetẽ adiunxit, qui locus ad Argolicum litus pertinet. Thyreas quidem Homerus nullibi nominatim attigit. Alij uerò frequenti sermone loquuntur, quorum causa Argiui ac Lacedæmonij tamen hostiliter contulerunt, in quo Lacedæmonij duce Othryada uictoriam reportarunt. Locum autem illum in Cynosuria esse, Thucydides scribit, ad Argiui ac Lacedæmonis agri confinia. Sunt etiam Hysiæ, Argolicæ terræ ora celebris. Similiter & Cenchreæ, quæ in uia è Tegea Argos ducente per Parthenium montem, & per Creopolũ sitæ sunt. Has ignorauit Homerus, & Lycurgiõ, & Orneas, uici autẽ nunc sunt Argiui agri. Hic quidem eodẽ quo mons nomine, illos uerò simili appellãt uocabulo, quo Orneas inter Corinthũ ac Sicyonẽ positos. Inter Peloponẽsi ciuitates Argos & Sparta gloria præcellũt in hãc etiam ætatẽ. Pro quarũ quidẽ claritate lõgè lateq; dissemínata non sanè longa suscipiẽda uenit oratio, ne ab omnib. de illis memorata recepisse uideamur. Priscis profectò seculis Argos amplius illustre nomen sparserat. Postea uerò Lacedæmonij gloria omnino superarũt, perseuerantes suas leges, ac instituta cõseruare, nisi si quid paululum ab illis aberrare cõtigit. Argiui Pyrrhũ quidem regem non admiserũt, sed ante illorũ mœnia mortẽ obijt, cum tegula ab anicula quadam (ut aiunt) in caput supernè delecta fuisset; aliorum autem subditi fuerũt imperio. In societatẽ quoq; Achçorũ cõmuniter ducti, unà cũ illis Romanorũ potentiã subiere. Et nũc ciuitas ipsa consistit, secundum post Spartã dignitatis locũ obtinẽs. Dehinc dè locis Mycenis & Agamẽnoni suppositis explicemus, quos in nauium dinumeratione Poeta memorat, cuius uersus hunc se habent in modum,

Quiq; Mycenæã colit altis mœnib. urbẽ, (ne
Cuiq; Corinthus adest, murisq; ornata Cleo-
Orneas pascuntur, Arethyream, Sicyonaq;.

ἀγιναῖαν ἐμπολεῖν λέγεσθαι· ὁ δὲ πικτὴς χώρας μὲν χώρας λέγει σωρηχῶς, ὡς πρὸ καὶ ἑξῆτα·

οἵθ' ὑρίλω χώμοντο, αὐλίδα τε,
οἵσθ' ἄργος τ' ἔχον τίρωθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην, ἀσίνην τε βαθεῖαν κατὰ κόλπον ἐχούσας
Τροιζῆνά τ' ἠϊόνας τε.

Ἄλλο τι δ' οὐχ ὡς ἔστι τῇ τάξει,
Σχοῖνον τε σκῶλον τε θέσπειαν γραῖάν τε.
Τὰς τ' ἠπειρώτας νήσους συμφράζει,
οἳ ῥ' ἰθάκην ἔχον, καὶ λιροκύλεί χώμοντο. τὰ γὰρ λιροκύλεια χώρης ἀκαρνάσιν. οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ ἀγίνῃ, τὸν μάσπτα σωῃφγν, ὄντα δὲ ἀργολικῆς ἠπείρου, θυραίας δὲ ὅμηρος μὲν ὠνόμασεν. οἱ δ' ἄλλοι θρυλλοῦσι πρὸ ὧν ἀργείοις καὶ λακεδαιμονίοις σωίεση ἀγὼν, τειακοσίοις πῶς τειακοσίους. χώκωμ δὲ λακεδαιμόνιοι, στρατηγοῦντος ὀθρυάδα. εἶναι δέ φησι τὸ χωρίον ὃν θουκυδίδης χώ τῇ λεωσουρίᾳ κατὰ τὴν μεθορίαν δὲ ἀργείας, καὶ δὲ λακωνικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ ὑσιαὶ, τὸ προσγνώεμος δὲ ἀργολικῆς· δὲ λεγγειαὶ, αἳ λέγονται ὑπὸ τῇ ὁδῷ τῇ ἐκ τεγέας εἰς ἄργος, ἀπὸ τοῦ παρθενίου ὄρους, δὲ τοῦ λιροπώλου. ὅμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν, οὐδὲ τὸ λυκαῖον γε, οὐδ' ὀρνεάς. λέγεται δ' εἰσὶ δὲ ἀργείας, ἃ μὲν ὁμώνυμος δὲ ὄρει, αἱ δὲ ταῖς ὀρνεαῖς, ταῖς μεταξὺ κορίνθου, καὶ σικυῶνος ἱδρυμέναις. ἦν δὲ κατὰ τὸν πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξότατον γεγόνασι, καὶ μέχρι νῦν εἰσὶν ἄργος τε ἀπάρτη τε. ἀπὸ δὲ τὸ πολυθρύλλητον, ἤκουσα δέ μακρολογεῖν πρὸ αὐτῶν. τὰ γὰρ ὑπὸ ἀντῶν ἐρημωθέντα λέγειν ἐνδοξον. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠνδρίμει τὸ ἄργος μᾶλλον, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι πάντος ὑπερεβάλλοντο λακεδαιμόνιοι, καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττοντες· πλὴν εἴ τι πὺν μικρὸν, πρὸς πάλαιαν αὐτῆς σωίβαινον. ἀργεῖοι δὲ πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε, γραιδίου τινὸς ὡς ἔοικε κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν τῶν τὴν κεφαλήν. ὑπὸ ἄλλοις δ' ἐγχώριοι βασιλεῦσι. μετὰ χρόνον δὲ τὸ τῶν ἀχαιῶν συνέδριον, σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον. καὶ νῦν σωίεσηκεν ἡ πόλις, δὲ ὑπερβάλλουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν ἀπάρτην. ἑξῆς δὲ λέγομεν περὶ τῶν ὑπὸ μυκήνας καὶ τῶν ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων τῶν δὲ καταλόγῳ τῶν νεῶν. ἔχει δ' οὕτως τὰ ἔπη·

οἳ δὲ μυκήνας ἔχον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε κόρινθον ἐϋκλείτας τε κλεωνάς,
Ὀρνειάς τ' ἠμὸν δὲ ἀραιθυρέην τ' ὀρατρηνήν,

Καὶ σι-

αὐ σικυῶν' ὅθ' ἀφ' ἅβης Θ πρῶτ' ἐμβασίλευσεν.

ἵθ' ὑποκρισίλλη τε, καὶ αἰπεινὴν γονόεσσαν,
τελλήνη τ' ἔχον, ἠδ' ἄγιον ἀμφιέμοντο,
ἰγιαλόν τ' αὐὰ πάντα καὶ ἀμφὶ ἑλίκην εὐρεῖαν.

Αἱ μὲν οὖν μυκηνῶαι νῦν οὐκέτι εἰσίν. ἔκτισε δ' αὐτὰς πέρσεύς. διεδέξατο δὲ ἀθήνη Θ. ἔστ' εὐρυσθεύς, οἱ δ' αὐτοί, καὶ τοῦ ἀργους ἦρξαν. εὐρυσθεὺς μὲν οὖν στρατεύσας εἰς ἀραθῶνα ὑπὸ τῶν ἡρακλείδων παῖδας, καὶ λαον, βοηθησάντων ἀθηναίων, ἰσχεῖται τεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ. καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα, ἀγκῶνος παφλῶαι. τὴν δὲ κεφαλὴν χωσεὶς ὑπὸ τὴν κορίνθῳ, ἀφανὲς Θ αὐτὴν ἰολάου ποιεῖ τὴν κεφαλὴν τὴν ἀκαρίαν, ὑπὸ ἅμαξαν, καὶ ὁ τόπος καλεῖται εὐρυσθέως κεφαλή. αἱ δὲ μυκῆναι μετέπεσον εἰς τὸν πελοπίδας, ὁρμηθέντας ἀπὸ τῆ πισάτιδος, ἔστ' εἰς τοὺς ἡρακλείδας, καὶ τοὺς ἐκ ἄργος ἔχοντας. μετὰ δὲ τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἀργεῖοι ἐπὶ κλεωναίων, καὶ τεγεατῶν ἐπελθόντες ἐβίαντο τὰς μυκήνας αὐξῆσαι, καὶ τὴν χώραν ἐνείμαντο. ἐξ ἀπὸ τῆς ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις εἰς μίαν οἱ πρανεῖς συνανύμως προσηγορεύουσιν. εὐριπίδης δὲ, καὶ ἐν ἀμφ' ἀδράστῳ, ποτὲ μὲν μυκήνας καλῶν, ποτὲ δ' ἄργος Θ τὴν αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν ἠλέκτρᾳ καὶ ὀρέστῃ. κλεωναὶ δ' εἰσὶ πόσιμα ὑπὸ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ ἄργους εἰς κόρινθον ὑπὸ λόφου πρὸς ὀρθὸν ἀνημμένου, καὶ τετειχισμένου καλῶς. ὥστ' οἰκήσεις ἐρῆσθαί μοι δοκεῖ τὸ σύστημα κλεωνάς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ νεμέα μεταξὺ κλεωνῶν, καὶ φλιοῦντος Θ, καὶ τὸ ἄλσος ἐν ᾧ καὶ τὰ νέμεα συντελεῖται θεῷ Θ τοῖς ἀργείοις, καὶ τὸ πρὸ τὸν νεμεαῖον λέοντα μυθολογούμενα, καὶ ἡ βέλβινα λώμη. διέχουσι δ' αἱ κλεωναὶ τοῦ μὲν ἄργους σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν. κορίνθου δὲ ὀγδήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ ἀκροκορίνθου καταπεπλεύσαμεν τὸ λιμένα. ὁ δὲ κορίνθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται δι' τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τῷ ἰσθμῷ κείμενον, καὶ διοῖν λιμένων κύειν Θ, ὧν ὁ μὲν πρὸς ἀσίας, ὁ δὲ τῆς ἰταλίας ἐγγύς ὅτι. καὶ ῥᾳδίας ποιεῖ τὰς ἐκατέρωθεν ἀμοιβὰς τῶν φόρτων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν. ἰῶν δ' ὡς πρὸ ὁ πορθμὸς οὐκ εὔπλους ὁ κατὰ τὴν σικελίαν τοπαλαιὸν οὕτω, καὶ τὰ πελάγη, καὶ μάλιστα τὸ νότιον τῶν μαλεῶν, διὰ τὰς ὑπεννοίας, ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται,

Hic primũ fidus ſua ſceptra tenebat Adraſtus.
Inde Hypereſiam, celſamq; iugo Gonoeſſam,
Pallenemq; habitant, atq; Aegion inde colebant,
Et litus totum, atq; Helicæ latiſsima rura.

Mycenæ quidẽ nũc extinctæ iacẽt, earum urbem à Perſeo conditã eſſe conſtat, cui Sthenelus ſucceſsit in regno, huic Euryſtheus. Hos eoſdẽ uerò Argos imperio tenuiſſe, conſtans memoria eſt. Cũ aũt Euryſtheus ad Marathonem aduerſus Herculis filios, Iolaũq; ductaſſet exercitũ, auxiliũ ferentib. Athenienſibus, in ipſo prælio fertur occubuiſſe. Reliqua ſanè eius membra Gargetti ſepulta eſſe, caput autẽ Corinthi ſeorſum, quod ab Iolao circa fontem Acariã, ſecus tramitem, abſciſſũ fuerat. Vnde locus Euryſthei caput appellatur. Mycenę autem in Pelopidarũ regimẽ cecidere, è Piſęo agro, pueniẽtiũ, deinde ad Heraclidas peruenerũt, quib. & Argos ipſum ſubiectũ erat. Poſt cõmiſsũ uerò in Salamine prælio nauale, Argiui, & Cleonęi ac Tegeatæ Mycenarũ urbẽ inuadentes, Mycenas radicitus excidere, agrumq; diſpartiuere. Tragœdiarũ quidẽ ſcriptores urbem utrãq; propter locorũ propinquitatem, cõmuni appellauere nomine. Euripides in una & eadẽ Tragœdia, modò Mycenas, modò Argos idem uocat oppidũ, ſicut et in Iphigenia & Oreſte. Sunt aũt Cleonæ mediocre oppidũ in uia ſitum, quæ ex Argo Corinthũ ducit. Et in tumulo frequẽtibus habitato incolis, muros perpulchros habẽte. Quo circa poeta mihi propriè dixiſſe uidetur κλεωνὰς πολύαστυ, id eſt, Mœnib. pulchris excelluiſſe Cleonas. hic ſylua ſurgit Nemea inter Cleonas, et Philũtem, in qua Argiui ſacra celebrare cõſueuere Nemea. Ibi quoq;, quę de Nemęo leone geſta, fabulis ꝓdita ſunt, & Belbinus pagus. Diſtant aũt Cleonæ ab Argo quidẽ ſtad. c & xx. à Corintho uerò ſtad. lxxx. Nos uerò ab Acrocorintho ædificium expectauimus. Corinthum ſanè locupletiſsimam aiunt, cum iſthmo immineat emporiũ, locus negotiatoribus frequentatus, & duorum dominus portuũ exiſtat: quorũ alter quidem Aſiæ, alter autẽ propinquus eſt Italiæ, utroq; ex loco faciles inuicẽ merciũ commutationes faciens, tantundem remotis utrinq; gentibus. Fuit autem, cum fretũ eſſet, nõ tuta profectò nauigatio, quod quidem antiquioribus annis freto contigit Siculo. Itidẽ nec maria ipſa, præſertim ſupra Maleã, propter aduerſos uentorum flatus. Inde eſt natũ uulgo prouerbium,

Cum Maleã deflexeris, domesticos obliuiscere. Asiaticis igitur, Italisq; mercatorib. gratissimum erat omisso ad Maleã cursu, Corinthũ diuertere, aduectis eò mercib. Vbi & importatarum & exportatarũ è Peloponneso rerũ, uectigalia uendi cõtingebat. Hoc apud posteros omnino permãsit, postmodũ maiora indies aduenientibus additamẽta. Illuc enim in Isthmicorũ celebratione ludorum multitudo cõuenarum concurrebat. Ipsi quoq; Bacchiadę annis fermè CC urbem dominatione tenuerãt, & tyranni locupletissimi, & numero plurimi, & genere clari euadentes, et emporium ipsum adempto metu fructuosum possedere. Cypselus autem hisce, destructis, tyrannidem occupauit, eiusq; domus diuitias, oblatum Olympico templo Cypseli donum testatur, eximiæ magnitudinis simulacrum, solido ex auro fabricatum, & in tertiam usq; generationẽ domus eius perdurauit. Demarathus quoq; ex Corinthi potentissimis unus domesticas fugitans factiones, tot domo secum opes tulit in Ethruriã, ut urbis, quam ciuitate donatus adĳt, princeps extiterit, & filius eius Romæ potitus est regno. Veneris etiam templum adeò locupletatum extitit, ut supra mille, deæ prostitutas puellas caperet, quas Veneri uiri mulieresq; addixerãt. Propter has igitur frequens in urbem multitudo, turbaq; cõueniebat, unde ciuitas mirum in modũ ditabatur. Nautæ etiam leuiter sumptus facilitantes assumebãtur. Hinc uulgatur ueteri sermone prouerbium, Non omnium est uirorũ Corinthũ nauigare. Cuiusdã quoq; meretricis facetũ illud posteris uulgatũ est responsum. Nam cum altera illi exprobaret inertiã, quod nulla operis teneretur industria, nec lanas attingeret, Ego (inquit) talis, in hoc breui tẽpore ternas disposui telas. Ipsius urbis situm talẽ esse contingit, & ex Hieronymi scriptis & Eudoxi & aliorũ, & quantũ ipsi cernere potuimus, post restitutam nuper à Romanis urbem mõs excelsus est, stad. trium ac dimidiati altitudinem habens ad perpendiculum. Ascensus ad stad. XXX in acutum terminatur cacumẽ. Acrocorinthum autem eam nominant. Cuius quidẽ pars in Aquilonem uersa, maxima in arduũ rectà consurgit. Sub qua ad Acrocorinthi radicem in plano loco instar mensæ iacet oppidũ. Ipse urbis ambitus stad. XL erat, ubi à mõte nuda fuerat urbs, mœnibus uallata fuit. In hoc aũt circuitu & mons Acrocorinthus cõtinebat, ubi murale tutamẽ admittere potuit.

μαλίαν δὲ κάμψας, ὥσπερ ἀθοῦ τὴν οἰκαδέ· ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐμπόροις ἀφεῖσι τὸν ὕδη μαλίας πλοῦν, εἰς Κόρινθον καταγεσθαι τὸν φόρτον αὐτόθι. καὶ περὶ τε τὴν ἐκκομιδὴν μάλιστα ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τὴν εἰσαγομένην ἐπίπλε τὰ τέλη τοῖς τὰ ἐλεύθερα ἔχουσι, διέμεινε δὲ τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι τῶν αὐτός. τοῖς δ' ὕστερον, καὶ πλέω προσηγμένοις πλειονεκτήματα. καὶ γὰρ ὁ ἰδιωτικὸς ἀγὼν ἐπὶ σωτελούμενος, ὀχλους ἐπήγετο. καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοί, καὶ χρήματα λαμπροί, ἑξακόσια ἔτη σχεδόν τι διατέλεσαν τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸ ἐμπόριον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο. τούτους τε λύσιλος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράννησε καὶ μέχρι τετρογονίας ὁ οἶκος αὐτοῦ σωίμεινε. τὸ δὲ πρὸ τοῦ οἶκον ἐόντα πλούτου μαρτύριον, τὸ ὁλυμπιάσιν ἀνάθημα λυσίλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδριὰς δυμιγέθης. δημαρατός τε ἐκ τῶν Κορινθίων δυνατωτάτων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις, τοσοῦτον ἐκόμισε πλοῦτον οἴκοθεν εἰς τὴν τυῤῥηνίαν, ὥστε καὶ τὸν μὲν ἦρξε τῆς ἑξαμηνίης ἀστοῦ πόλεως. ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ῥωμαίων διατέλεσε βασιλεύς. τότε τῆς ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρχεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνέθεσαν τῇ θεῷ, καὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες. καὶ διὰταῦτα καὶ ὁ πολυοχλεῖται ἡ πόλις, καὶ ἐπλουτίζετο. οἱ γὰρ ναύκληροι ῥᾳδίως ἐξανηλίσκοντο. ὅθεν δὴ καὶ παροιμία φησὶν· οὐ παντὸς ἀνδρὸς δὲ Κόρινθον ἐσθ' πλοῦν. καὶ δὴ καὶ μνημονεύεταί τις ἑταίρα πρὸς τὴν ὀνειδίζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἴη, οὐδ' ὁτιοῦν ἄπνοιτο εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν τοι ἡ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθεῖλον ἱστοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ. τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως ἐξ ὧν ἱερώνυμός τε εἴρηκε καὶ δὶ δυμου, καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσμὲν νεωστὶ ἀναλημφθείσης ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, τοιαύτη δέ ἐναι συμβαίνει, ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τειῶν ἥμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τεσσαράκοντα σταδίων εἰς ὀξεῖαν τελευτᾶ κορυφήν. καλεῖται δὲ ἀκροκόρινθος. οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ὥστε προπεσόντος ὡσπερεὶ χωρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ῥίζαν τοῦ ἀκροκορίνθου. αὐχὴν μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ λύκαιος, καὶ τεσσαράκοντα σταδίων ὑπῆρχεν, ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πόλεως γυμνὸν τῶν ὀρῶν. συμπεριέλαμβανε δὲ τὸν περίβολον τοῦτον, καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ ἀκροκόρινθος, ἔνθα μὲν οὖν τειχίσαι διεξαθαι καὶ ἡμῖ

καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν, ὧν λῖτα τὰ ῥάκια ἦν χοινίας, ὥστ' ἤ πᾶσα πορίμετρον ἐγένετο πόλις πᾶσι καὶ ὀγδήκοντα σταδίους. ἀπὸ δὲ τῆς ἄλλων μορῶν ἦν ὄρθιον ὅτι τὸ ὄρος. κατέτακται μὲν ὁ φθόγγος ἱκανῶς, καὶ πεποίηται ὄψιν. ἦ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει ἀφροδίτης. ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὸ τε ὕδωρ εἶναι συμβαίνειν λιμνώδη, ἐκρυεῖν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεσῶν δ' ἀεὶ διαγούσης καὶ ποτίμου ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ φθόγγον, καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονόμων λανῶν φλεβίων, συμβάλλεσθαι τῶν πηγῶν τῇ ἐίζῃ τοῦ ὄρους λιμνάζουσαν εἰς τὴν πόλιν, ὥσθ' ἱκανῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἔστι δὲ καὶ τὸ φρέαρ ἐν δυσχωρίᾳ πρὸς τὴν πόλιν. λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀκρόκορινθον. οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἴδομεν· τοῦ δ' οὖν δύεσθαι φάσαντος οὕτως, ἵππου πορίκλυστον τὸ λιποῦσ' ἄκρον κόρινθον ἱερὸν ὄχθον πόσιν ἀφροδίτας· ὁ πορίκλυστον ἤτοι κατὰ βόθρους λεκτέον, ἐπεὶ καὶ φρέατα καὶ ὑπόνομοι διάδες, διήκουσι δὲ αὐτῆς. ἢ ὃ παλαιὸν ὑπόκρηπτον, τῶν περιῤῥύτων ποιεῖν τὸ ὄρος. φυτεῦσαι δέ φασι πίνον τὸν πήγασον, ἆλῶναι ὑπὸ βελλεροφόντου, πῆμα δ' ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς ἱερᾶς σὺν ἀκαπάλῃ κατὰ τῶν γοργονείαν. ἧρ δ' αὐτὸν φασι καὶ τῶν ἵππον λιμένι ἀναλαβεῖν φῶ ἑλικῶνι, πλήξαντα ὁρμὴν ὑχι τῶν ὑπερτεινοῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ περιῤῥύτῃ, τὸ σιφώνιον ὄψιν, ἱεροῦ τινος ἢ βατλείου λιθίνῳ λίθῳ πεπεισμένου, σμικρὸν ῥέεθρα οὐκ ὀλίγα. ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πᾶς ἔστιν μὲν ἀφορᾶται ὅ, τε παρνασσὸς, καὶ ὁ λικὼν, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβολα. ὁ δὲ ἑλικὼν ὄλπος ὑπερπέπωκεν ἀμφοτέροις, περιέχόμενον ὑπὸ φωκίδος, καὶ βοιωτίδος, καὶ μεγαρίδος, καὶ αὐτιπόρθμου θεινθίας τῆ φωκίδι, καὶ σκιρωνίας. πᾶς ἐπορᾶται δὲ ὑπόκειται τούτῳ ἅπαν τὰ καλούμενα ὄρεα ὄρη, σμικύνοντα μέχρι βοιωτίας, καὶ κιθαιρῶν· ἀπὸ τῶν σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ μὲν πηγὰ ταύτας ὁδὸν πᾶς τὸν ἀτταλικόν. ἀρχὴ δὲ πηγαλίας ἑκατόβας, ἡ μὲν λεχαίου, ἡ δὲ κεγχρεαὶ λιμήν καὶ λιμαί, ἐπέχων ἡ πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους, τούτῳ μὲν οὖν χῶνται πρὸς τὸν ἐν ἡ ἀσίες. πρὸς δὲ τὸν ἐν ἡ ἰταλίας ὑπὲρ λεχαίου. ὁ δὲ λέχαιον ὑπόπεπωκε τῇ πόλει κατοικίων ἔχον οὐ πολλά. σκέλη δὲ καθέλκυσται σταδίων πρὶ διάδεκα ἑκατόβοθρον ἡ ὁδοῦ τῆς πρὸ τὸ λέχαιον. ὑπόθυρον δὲ παρεκτείνουσα ἡ νεὼς μέχρι παγῶν τῆς μεγαρίδος, ἐλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου,

Nobis inter aſcendendũ manifeſta ipſius tractus erant rudera, & uniuerſus circuitus ſtad. circiter LXXXV conficiebatur. Alijs ex partibus mons ipſe minus in rectum arduus eſt. Hinc uerò non parum dilatatur in longè, lateq; proſpectum patens. Vertex ipſe Veneris ſacram habet ædiculam. Infra uerticem Pyrenen fontem adeſſe cõtigit, haud affluentes aquas habentem, cæterùm perſpicuas ad imũ, potuiq; ſuauiſsimas. Vulgo autem memorant, tum ex hoc, tum ex ſubterraneis quibuſdam uenulis expreſſum fonticulum, mõtis radici proximum in urbem influere, unde aquã tur ubertim. Intra oppidũ quoq; puteorum copia eſt, nec minus (ut aiunt) in Acrocorintho, non tamen ipſi uidimus, cum tamen Euripides dicat hoc pacto: Venio ex Acrocorintho lymphis alluentibus irriguo, ſacrũ Veneris relinquens tumulum. Lymphis alluentib. irriguo, profundo dici conuenit, quando putei & ſtillantes per illum humores abũde prolabuntur. Vel antiquus ſubintelligendus eſt meatus, ut Pyrene per ſuperficiem fluẽs, mõtem ipſum redderet irriguũ. Fama eſt, equum Pegaſum, cum potaret, hoc in loco à Bellerophonte deprehenſum fuiſſe, alatum inquam caballum è Meduſæ ceruice, & de Gorgonis execto gutture proſilientem. Vulgatum eſt etiam, Caballinum in Helicone fontẽ erupiſſe, cum ſubiectam ibi rupem feriret ungula. Sub ipſam inde Pyrenen Siſyphium iacet, ſiue ſacellum quoddam, ſiue regale domicilĩ niueo conſtructũ lapide, in quo non modica ſeruantur adhuc rudera. E' ſummo autem cacumine in aquilone Parnaſus aſpicitur & Helicon montes excelſi, atq; niuales, Criſſæus ſinus, utriq; ſuppoſitus, quẽ Phocis & Bœotia, terraq; Megarenſis & Sicyonia, & Corinthia complectitur, quæ Phocidi oppoſitas tenet aquas. Ad ueſperam uerò omnib. iſtis Onij appellati montes immínent, qui uſq; Bœotiam Heliconemq; protenduntur, à ſaxis Scironiſs, à uicina illis uia quà itur in Atticã. Vtriuſq; quidem ripæ principium eſt, alterius quidem Lechęum, alterius uerò Cenchreę uicus, & portus ab urbe ſtad. ad LXX longinquus. Hoc quidẽ ex Aſianauigãtes utunt, Lechæo aũt qui ex Italia proficiſcunt. Lechæũ ſanè ſub oppido eſt, nõ multis abundãs habitaculis. Sicut crura uerò, ptrahũt ſtad. circa XII ex utroq; uiæ lateræ ducẽtis ad Lecheũ. Hinc litus extẽditur ad Pagas uſq; Megarẽſis terræ oppidum, alluitur autem à ſinu Corinthiaco,

curuum exiſtens & traiectũ, & ambas ripas efficit ad Schœnuntẽ Cẽchreis proximũ. Inter Lechæũ uerò & Pagas, Iunonis Acreæ extat oraculũ uetuſtũ admodũ. Extat et Holmię promontoriũ, ſinũ efficiẽs, in quo & Oenoa eſt et Pagę. Hæc quidem Megarenſe caſtellum eſt, Oenoa uerò Corinthiorũ. A' Cẽchreis Schœnus eſt, ad quem ipſius traiectus locus anguſtiſsimus eſt, ſubinde ager eſt Cromyonius. Ante hãc ripam & Saronicus & Eleuſinus ſinus iacet, unus & idem quodammodo, Hermionico ſanè contiguus. In iſthmo Neptuni, quem Iſthmiũ uocãt, templũ eminet, piceárũ arborũ luco circũcluſum, ubi ludos Iſthmios celebratos, Corinthij celebrare ſoliti ſunt. At enim Cromyõ terræ quidem nunc eſt Corinthiæ, antea uerò Megarenſis, ubi Cromyoniam uerſatã fuiſſe porcã, refertur in fabulis, ex qua Calydonium creatum fuiſſe aprũ memorant. Interq; pręclara Theſei certamina unum illud pdiderunt, hãc illius manib. occiſam. Plagæ quoq; Corinthiæ Teneus uicus eſt, in quo templum Tenecati cõſiſtit Apollinis. Literis proditũ eſt, cum Archias coloniã Syracuſas duceret, maximum colonorũ numerũ ex hoc loco ſecutũ ducem illũ fuiſſe, eãq; coloniã ſuper alias, poſtea pręcipua fœlicitate floruiſſe, denicq; ſuis inſtitutis rẽp. tenuiſſe. Cũq; à Corinthijs deſciuiſsẽt, adhęſiſſe Romanis, & deleto funditus oppido permãſiſſe. Vulgo quod dam pferẽt oraculũ, Aſiano cuidã redditum. Illi nãq; interroganti, utrum Corinthũ tranſmigrare pręſtãtius foret: ita reſpõſum eſt, Fœlicem quidẽ Corinthũ, cæterùm Teneates eſſe mallẽ: qd quidã per ignorantiã legunt, Ego Tegeates eſſe mallem. Hoc in loco Polybius Oedipũ enutriſſe ferũ. Videnẽ & Tenedij hominib. iſtis quadam cõſanguinitate cõiuncti per Tennũ Cygni filum, ſicut Ariſtoteles ſcribit. Apud utroſq; Apollo ſimili ueneratione colit̃, de qua nõ parua ſigna exhibẽtur. Corinthij quidẽ ſub Philippi exiſtentes imperio, ad uerſus illũ cõtentiões exercuerunt, & contra Romanos inſolẽter habuerũt, adeò ut quidẽ Corinthij in prætereuntes eorũ tecta legatos, ſordes infudiſſe præſumpſerint. Pro hiſce autem rebus, aliſq; delictis, eueſtigio pœnas luerunt. Eò enim miſſo ingenti exercitu Corinthus ab L. Mummio ſolo æquata eſt, & reliquus uſq; ad Macedoniam tractus ſub Romanum ceſsit imperium, aliſs aliò cum copijs miſsis ducibus. Maximam uerò agri Corinthij partem, Sicyonij poſſeſſam occupauere.

κρίλη δ' ὅτι, καὶ ποιεῖ τὸν ἰσθμὸν πρὸς τὴν ἑτέραν ἠϊόνα τὴν κατὰ χρονοῦντα, πλησίον ὄντα τῆς μεγαρικῆς. φ δὲ ὄρος μεταξὺ τοῦ λεχαίου καὶ παγῶν ὁ τῆς ἄκρας μαντεῖον ἅγας ὑπάρχει τοπαλαιόν. καὶ αἱ ὀλμιαὶ τὸ ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον, φ ὧν ἅπτει οἰνόη, καὶ πηγαί· τὸ μὲν τῶν μεγαρικῶν φρούριον, ἡ δὲ οἰνόη τῶν κορινθίων. ἀπὸ δὲ τῶν μεγαρικῶν ὁ χρονοῦς καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ ἰσθμοῦ. ἐπειθ' ἡ ἱερομυνία. πρόκειται δὲ τῆς ἠϊόνος ταύτης, ὅ, τε σαρωνικὸς κόλπος, καὶ ὁ ἐλλυσινιακὸς, πρόπυ τινὰ ὁ αὐτὸς ὢν σωτερικὸς τοῦ ἑρμονικῶ. ὧδι δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, καὶ τὸ τοῦ ἰσθμίου ποσειδῶνος ἱερόν, ἄλσει πιτυώδει σωδρικῆς, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν ἰσθμίων κορινθίοις συντελοῦσι. ἡ δὲ ἱερομυνία ἐστὶ λώμη τῆς κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς μεγαρίδος, φ ἡ μυθολογοῦσι τὰ περὶ τὴν ἱερομυνίαν, ὡς μητρὸς τοῦ καλυδωνίου κάπρου φασὶ, καὶ τῶν θησέως ἄθλων φ̃ναι τὸν πρᾶξαι τὴν τοῦ ἁγὸς ταύτης ἀναίρεσιν. καὶ ἡ τγέα δ' ὅτι λώμη τῆς κορινθίας, φ ἡ τοῦ πυθαέως ἀπόλλωνος ἱερόν. λέγεται δὲ καὶ αὐτὸς τοῦ σείλαντι τὴν εἰς συρακούσας ἀποικίαν, ὧν πλείστους τῶν ἐποίκων φ̃ τὸ ὕθφ συνεπακολουθῆσαι. καὶ μετατεῦται δὲ ὑθλωνᾶμάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτὸν πολιτεύεσθαι. πεσεῖσθαι τε τοῖς ῥωμαίοις ἀρξάντας κορινθίων, καὶ καταστροφῆς τῆς πόλεως συμμεῖναι. φορᾶται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ σθενὶς τις τῶν ἐκ τῆς ἀσίας θρωτῶν εἰ λῴϊον εἴη, μετοικεῖν εἰς κόρινθον, ὑπολαίμων ὁ κορινθιος, ἐγὼ δ' εἶμι τγεάτης· ὅπερ κατ' ἄγνοιαν τινὲς παραγράπουσιν, ἐγὼ δ' εἶμι τεγεάτης. λέγεται δ' φ̃ταῦθα ἐκθρέψαι πόλυβον, τὸν οἰδίποδα. δοκεῖ δὲ συγγένειά τις εἶναι τγενδίοις πρὸς τύπους ἀπὸ τγόνου τοῦ κύκνου, καθάπερ εἴρηκεν ἀριστοτέλης. καὶ ἡ τοῦ ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα, δήλωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα. κορίνθιοι δὲ ὑπὸ φιλίππου ὄντου ἐκείνῳ τε συνεφιλονείκησαν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς ῥωμαίους ὑποροπῆκῶς ἔχον, ὥστέ τινου, καὶ τῶν πρέσβεων παριόντων τὴν οἰκείαν αὐτῶν, ἐθάῤῥησαν καταντλῆσαι βόῤῥορον. αὐτὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐζημάρτον, ἔπεσαν δίκας αὐτίκα. πεμφθέσης γὰρ ἀξιολόγου στρατᾶς, αὐτή τε κατέσκαπτο ὑπὸ λευκίου μομμίου, καὶ τ' ἄλλα μέχρι μακεδονίας ὑπὸ ῥωμαίοις ἐγένετο, φ ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν. τὴν δὲ χώραν ἔσχον σικυώνιοι τὴν πλείστην τῆς κορινθίας.

πολύβι-

πολύβιος δὲ τὰ συμβαίνοντα, περὶ τὴν ἅλωσιν οἰκτῶν μέρη λέγων, παρεσήμηνε, τῇ τῶν ἄλλων περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν, ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, ἐφ' τοὺς παίζοντας δὲ αὐτοὺς στρατιώτας ὠήθη τοῦ Διονύσου. ὀνομάζει δ' αὐτὰς, ἀριστείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου. ἐφ' οὗ τινὲς εἰρῆσθαι φασὶ τὸ, οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν καταπονούμενον ὑπὸ τῆς Δηανείρας χιτῶνι. ἐκεῖνα μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον ἀναπέμπον γὰρ ὑπὸ Δημητρέως ὑπὸ γῆρως κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν. ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεὼ, σωφρονίσθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. γε δὲ τι, καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων τῶν τε Ῥώμης, τὰ πλεῖστα, καὶ ἄριστα ἐντεῦθεν ἀφῖχθαι. τινὰ δὲ καὶ αἱ λύκλῳ τῆς Ῥώμης πόλεις ἔσχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος ὁ Μόμμιος, ὡς φασι, μετεδίδου ῥᾳδίως τοῖς δεηθεῖσι. λεύκουλλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς εὐτυχίας ἱερὸν, καὶ στοάν τινα, χρῆσιν ἐπέστεγον ὧν εἶχεν ἀναβιβάσων ὁ Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναλήξεως, εἶτ' ἀφαιρήσων. οὐκ ἀπέδωκε δὲ, ἀλλ' ἀνέθηκε, μεταλαβὼν εἰ βούλεται. πρᾶος δ' ἦν ἐνεγκεῖν ἐκεῖνος, οὐ φρονήσας οὐδέν. ὥστ' ἠνδρίσθη τὸ ἀναβῆναι μᾶλλον. πολὺν δὲ χρόνον ὁρμὴν μείναντα ἡ κόσμησις, ἀνελήφθη πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ δι' τὴν σύφυ ἴαν, ἐποίκους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· οἱ τὰ ῥέπια κινοῦντες, καὶ οὐ τάφους σωσαντες ἐπόντας, εὕρισκον ὀστρακίνων τορεύματα πλῆθη, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα. θαυμάζοντες δ' τὴν κατασκευὴν, οὐδενία τάφον ἀσκεύωρητον εἶδαν, ὥστε εὑρήσαντες τοιοῦτον· καὶ διαπιθέμενοι πολλοῦ, νεκροκοσμίων ἐπλήρωσαν τὴν ῥώμην. οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ ὀστράκινα. καταρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργέσιν, εἶτ' ἐπαύσαντο· ἅτε συδεῖς ἐκλιπόντων τῶν ὀστράκων, καὶ οὐδὲ κατορυσσομένων τῶν πλέστων. ἡ μὲν οὖν πόλις τῶν κορινθίων μεγάλη τε, καὶ πλουσία διαπαντὸς ὑπῆρξεν, καὶ ἀνδρῶν τε εὐπόρησεν ἀγαθῶν εἴς τε τὰ πολιτικὰ, καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικάς. μάλιστα γὰρ, καὶ ἐντεῦθεν, καὶ ἐξ συνεκίνουν εὐξάσθη γραφικήν τε, καὶ πλαστικὴν, καὶ πᾶσαν ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔσχον οὐκ εὔγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε, καὶ τραχεῖαν. ἀφ' οὗ καὶ τὸν ὀφρυόγναθον κόρινθον εἰρήκασι.

Polybius sanè, quæ in urbis captiuitate obuenerũt in cõmiserationis partẽ colligẽs, iniuriã militũ addit atq; ludibria, quæ in artes et præclara exercuerunt opera, & diſs oblata dona. Ait em̃ præsente sese, abiectas in pauimẽta ui disse tabulas, superq; illas talis lusitasse milites. Easq; nominatim explicat, quas Aristides de Libero patre pinxerat. De quo scitũ illud dici solere tradit, Nihil ad Dionysion, id est Liberum patrem. Herculẽ quoq; sub Deianiræ tunica superatũ. Hũc quidẽ nos ipsi minimè uidimus, Liberũ uerò in Cereris fano repositũ Romæ spectauimus, opus sanè speciosissimũ, at incenso tẽplo, talis pariter imago picta periit. Plurima itẽ alia & aspectu suauissima templis apposita dona, hinc profecta sunt. Aliqua etiam uicinæ Romæ ciuitates habuerũt. Mũmius enim magis animi magnitudine excellẽs, q̃ ad huius generis artes cõtemplãdas studiosior (ut fama est) eas ab se, rogãtib. amicis, facile largiebat. Lucullus sanè cũ ędẽ Fortunę cõstruxisset, & porticũ quãdã, statuas quas Mũmius habebat, petiuit in eum usum, ut ædẽ ornaret ad ostentationẽ, mox deinde restituturus. Minimè uerò restituit, sed eas ut dona dęq; posuit, capereq; quę sibi libitũ esset, mãdauit. Quod cũ Mũmius æquo tulisset animo, omni prorsus abiecta cura, lõgè magis q̃ qui oblatas posuerat, gloria & lætitia extollebat. Corinthus uerò deserta diutius manẽs, ab diuo Cæsare denuo est restituta, propter bonũ terræ ipsius ingeniũ, missis eò colonis frequẽtib. generis libertinorũ. Qui rudera sollicitantes, & sepulchra refodiẽtes, plurima inueniebant fictilia, ostraceaq; toreumata, permulta etiã ænea. Ornata subinde mirati opera tã fabrefacta, nullũ indiscussũ dimisere sepulchrũ. Vnde inuẽtis talib. locupletati, multoq; dispõnentes precio, urbẽ Romã mortuis repleuere Corinthijs. Sic em̃ de sepulchris exceptã prædã nominabant, & præsertim ostracea. Initio quidẽ magno in honore fuit propter elaborata Corinthi æra. Deinde derelicta res est, cum deficerẽt ostracea, scilicet terra figularis, et plurima impitè facta uiderẽt. Ciuitas ipsa Corinthiorũ amplissima usq; fuit & opulentissima, seu uiros innumerabiles ad ciuile regimẽ peritissimos, siue eximias opificũ artes animo uertis. Hinc em̃ & in Sycione eximiè pictoria & plastice peruenit ad summum, & omne aliud huius generis opificium. Ager autem non ad modum telluris bonitate pollebat, quippe quæ obliquè distorta foret & aspera. Vnde supercilioſam Corinthũ uocant uniuersi:

& ceſsit in uulgare prouerbiũ, Corinthus ſu percilijs curuitatibusq; laborat. Verũ Orneę, præterlabentis fluuij nomẽ acceperũt, hodie quidem deſertæ, at ſuperioribus annis incolarũ copia frequentes, ſacellũ Priapi habuerũt, magna ueneratiõe cultũ. Vnde Euphroniuspoeta res Priapi uerſib canens, deũ uocat Orneaten. Super Sicyonium ſitæ ſunt campũ, agrũ uerò earũ occuparũt Argiui. Arę thyręa uerò eſt quã nũc Phliaſiã dicũt. Quo autem nomine ager, eo & oppidũ appellatũ eſt ad mõtem Cæloſsã. Poſteriore tempore illinc emigrãtes ad ſtad. xxx urbem condiderũt, quã Phliun tem uocarũt, uerũ Cęloſſa pars Carneates eſt, è quo Aſopus oritur, præter agrum perfluens Sicyonum, & Aſopiam regionem efficiens, quæ Sicyoniæ pars una eſt. Eſt autem Aſopus & unus qui præter Thebas & Platæas & Tanagram fluit. Eſt & alius in Heraclea Trachiniа labens apud pagũ, quẽ Praſopios nominãt. Quartus eſt in Paro inſula, Phlius quidẽ in medio Sicyoniæ, Argiuæq; & Cleonum, & Stymphali, circuitu cõplexa iacet. Eximiè uero colit in Phliunte ac Sicyone Diæ (ſic enim Heben uocant) ſanum. Primis autẽ temporibus Sicyonem Meconam appellabant, adhuc autem antiquioribus Aegiolos uocabant. Eam reædificatam ferunt, longè à mari ſtad. xx, uel ut alij xii in ualido tumulo, Cereri dicato. Vetus autem illius ædificium fuit emporium cum portu. Sicyoneæ uerò terræ, atq; Corinthię terminus eſt Nemea fluuius, pluribus annis ſub tyrannorum dominatu gubernata. Semper tamen manſuetos uiros tyrannos habuit, in primis clariſsimum Aratum, qui & ciuitatem ad libertatem reuocauit, & Achæorum adeptus eſt regnum, ab ultro offerentibus, etiam potentiam conſecutus. Ipſumq; conſtans imperium auxit, adiecta illi patria, alijsq; uicinis urbibus. Hypereſiam uerò, aliasq; à poeta dictas ordine ciuitates, Aegialumq; iam Achæis ſubiectas eſſe contigit, uſque Dymas & Eleæ oræ terminos. Hunc uerò tractum Iones antiquitus obtinebant, qui ab Athenienſibus duxere genus, quondam autem Aegialea uocabatur, et incolæ Aegialenſes: poſteriori autem tempore ab illis Ionia denominata, q̃modo & Attica ab Ione Xuthi filio. Fama eſt, Deucalionis filium Hellenẽ fuiſſe. Hũc aũt circa Phthiã Penei & Aſopi mediã, regnũ tenuiſſe, & maximo natu filio imperium tradidiſſe: reliquosq; foras dimiſiſſe, ut ſedem ſibi quiſq; cõquireret.

καὶ παροιμιάζονται, κόρινθος ὀφρύεται, καὶ κοιλαίνεται. ὄρεσι δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τοῦ παραῤῥέοντι ποταμῷ· νῦν μὲν ὄρνεοι, πρότερον δ' οἰνώνυμναι καλῶς, ἱδρῶ ἔχουσαι πριάπου τιμώμενον· ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ πριάπεια ποιήσας εὐφρόνιος, ὀρνεάτιν καλεῖ τὴν θεόν. κεῖνται δ' ὑπὲρ τὸ πεδίον τὸ σικυωνίων. τὴν δὲ χώραν ἔσχον ἀργεῖοι. ἀραιθυρέα δ' ὄνομα, ἣν νῦν καλουμένη φλιασία. πόλιν δ' εἶχον ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ πρὸς ὄρει κοιλώσει. οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκεῖθεν, πρὸ τεσσαράκοντα σταδίων ἔκτισαν πόλιν, ἣν ἐκάλεσαν φλιοῦντα. ἡ δὲ κοιλώσις μόρος ὁ λαρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν ἀσωπὸς ὁ παραῤῥέων τὴν σικυωνίαν, καὶ ποιῶν τὴν ἀσωπίαν χώραν, μόρος οὖσαν τῆς σικυωνίας. ἔστι δ' ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ θήβας ῥέων, καὶ πλαταιὰς, καὶ ταναγρας. ἄλλος δ' ὄνομ' ἐν ἡρακλείᾳ, τῇ τραχινίᾳ, παρὰ λιμνίλαν ῥέων ὃν πρασωπίους ὀνομάζουσι. τέταρτος δ' ὁ ἐν πάρῳ. κεῖται δ' ὁ φλιοῦς ἐν μέσῳ σικυωνίας ἀργείας λιμνῶν, καὶ συμφάλου λίμνῃ πόλιν ἐχόμενος. τιμᾶται δ' ἐν φλιοῦντι, καὶ σικυῶνι ὁ ἡβας διὰς ἱερόν. καλοῦσι δ' οὕτω τὴν ἥβην. τὴν δὲ σικυῶνα πρότερον μηκώνην ἐκάλουν. ἔστι δὲ πρότερον αἰγιαλοὺς, αὐτὴ δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάσσης ὅσον εἴκοσι στάδια, οἱ δὲ δώδεκα φασὶν ὑπὸ λόφῳ ὄρυμνόν δήμητρος. τὸ δὲ παλαιὸν ἐπίσημόν ἐπίνειον ὄνομ' ἔχον λιμένα. ὁρίζει δὲ τὴν σικυωνίαν καὶ τὴν κορινθίαν ποταμὸς νεμέα. ἐτυράννησαν δὲ πλείονα χρόνον. ἀλλ' ἀεὶ τοὺς τυράννους ὠλιγαρχικοὺς ἄνδρας ἔσχον, ἄριστον δ' ὠλφανίσατον, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἐλευθέρωσε· καὶ ἀχαιῶν ἦρξε, παρ' ἑκόντων λαβὼν τὴν ἀρχήν· καὶ τὸ σύστημα ηὔξησε, προσθεὶς αὐτοῦ τήν τε πατρίδα, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. ὑπῆρχε δὲ, καὶ τὰς ἑξῆς πόλεις, ἃς λέγει ὁ ποιητὴς, καὶ τὸν αἰγιαλὸν τῶν ἀχαιῶν ἤδη συμβεβηκέναι μέχρι δύμης, καὶ τῶν ὅρων τῆς ἠλείας. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν ἴωνες ἐκράτουν, ἐξ ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν, αἰγιάλεια· καὶ οἱ γείτονες, αἰγιαλεῖς. ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων ἰωνία, καθάπερ καὶ ἡ ἀττικὴ ἀπὸ ἴωνος τοῦ ξούθου. φασὶ δὲ δυκαλίωνος μὲν ἕλληνα εἶναι. ὄντα δὲ πρὸς τῇ φθίᾳ τῶν μεταξὺ στενωσιοῦ καὶ ἀσωποῦ διαπεσόντας τοῦ πρεσβυτάτου τῶν παίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν· τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διαπέμψαι, ζητήσαντας ἵδρυσιν ἕκαστον αὐτοῦ.

ὧν δώρος

τῶν λαῶν μὲν οὖν πρὸς παρνασσὸν λαοείας σωφρίσας, κατέλιπεν ἐπωνύμους αὐτόθ. ξοῦθος δὲ τὴν ὀρεχθέως θυγατέρα γήμας, ὤκησε τὴν τετράπολιν ἣ ἀτθίκης. οἰνόην, μαραθῶνα, πρωβάλινθον, καὶ τρικόρυθον. τῶν δὲ τούτου παίδων ἀχαιὸς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας, ἐφυγεν εἰς λακεδαιμονίαν καὶ ἀχαιοὺς οὓς ἐκεῖ λιθεσθῆναι παρεσκεύασεν. ἴων δὲ οὐ μετ' εὐμόλπου νικήσας θρᾴκας, οὕτως εὐδοκίμησεν, ὥστ' ἐπιτρέψαι αὐτῷ τὴν πολιτείαν ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς τέτταρας φυλὰς διεῖλε τὸ πλῆθος, εἶτα εἰς τέτταρας βίους. τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε, τοὺς δὲ δημιουργούς, τοὺς δὲ ἱεροποιοὺς, τεταρτους δὲ τοὺς φύλακας. τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας, τὴν χώραν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, οὕτω δὲ πολυανδρήσαι τὴν χώραν συνέπεσε τότε, ὥστε καὶ ἀφικίαν τῶν ἰώνων ἐξελαν εἰς πελοπόννησον ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέσχον, ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν. ἰωνίαν αὖτ' αἰγιαλείας ἐκλήθεσαν. οἵ τε ἄνδρες αὐτὴ αἰγιαλέων ἴωνες προσηγορεύθησαν, εἰς δώδεκα πόλεις μοιρισθέντες. μετὰ δὲ τὴν ἡρακλειδῶν κάθοδον, ὑπ' ἀχαιῶν ἐξελαθέντες, ἐπανῆλθον πάλιν εἰς ἀθήνας. ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τῶν κοδριδῶν ἐξελαν τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν ἀσίαν. ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ ἣ καρίας, καὶ ἣ λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς ὅσα καὶ ἐν τῇ πελοποννήσῳ, κατεῖχον. οἱ δ' ἀχαιοὶ φθιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ὤκησαν δ' ἐν λακεδαίμονι. τῶν δ' ἡρακλειδῶν ἰσχυσάντων, ἀναλαφθέντες ὑπὸ τισαμενοῦ τοῦ ὀρέστου παιδὸς, ὡς προειρήκαμεν τοῖς ἴωσιν ἐπέθοντο. καὶ γενόμενοι κρείττους, τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν, καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν, ὃν περ καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἴσχυσαν, ὥστε τὴν ἄλλην πελοπόννησον ἔχοντων τῶν ἡρακλειδῶν, ὧν ἀπέστησαν, αὐτὴν ἔχον ὅμως πᾶσι ἄντικρυς, ἀχαΐαν ὀνομάσαντες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν τισαμενοῦ μέχρι ὠγύγου, βασιλευόμενοι διετέλεσαν. εἶτα δημοκρατηθέντες, τοσοῦτον εὐδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας, ὥστε τοὺς ἰταλιώτας μετὰ τὴν σύσιν τὴν πρὸς τοὺς πυθαγορείους, τὰ πλεῖστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων συνέβη. μετὰ δὲ τὴν ἐν λεύκτροις μάχην, ἐπέτρεψαν θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαιταν, περὶ τῶν ἀμφιλεγομένων ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας. ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν

E quibus Dorus, Dorienſes Parnaſo affines habitatores cõſtituit, ſibiq; ſuperſtites à ſe uocatos reliquit. Xuthus autem aſſumpta in matrimoniũ Erechthei filia, colonos ad Quadripolin Atticæ terrę induxit, Oenoã, Marathonem, Probalinthũ, et Tricorythũ. Ex huius filijs unus Achæus nomine, cædem inuitus patrãs, in orã Lacedæmoniã profugus ſeſe recepit, & eius loci accolas Achæos uocari cõſtituit. Ion uerò ſuperatis Eumolpi commilitonibus Thracibus, tantũ famæ laudiſq; conſecutus eſt, ut Athenienſes illi reipublicæ gubernacula cõmitterent. Qui primũ quidem omniũ multitudinem quaternas diuiſit in tribus, deinde in quatuor degendæ uitæ uias. quoſdã enim agricultores deſignauit, alios opifices, alios ſacrorũ faciendorũ curæ præfecit, nõnullos ciuitatis cuſtodes. Talibus quidẽ ab eo ordinatis amplius regionẽ ſui nominis uocabulo appellatã reliquit. Qua indies magis mortalib. referta, Athenienſes intra Peloponneſum ex Ionib. coloniã miſerũt, & plagã quã occupauerãt, pro Aegialea Ioniã nominarũt. Eodẽq; modo pro Aegialenſib. Iones appellati, in ciuitates XII diſpartiti. At enim poſt Heraclidarũ reuerſionẽ, ab Achæis expulſi, denuò Athenas repetiere. Illinc uerò cũ Codri prognatis in Aſiã Ionicã trãſmiſere coloniã. Hi in Lydiæ & Cariæ litore ciuitates duodecim cõdidere, totidẽ in partes ſeipſos diuidẽtes, quot antea Pelopõneſum occupãres. Achęi genere quidẽ Phthiotę fuerũt, domicilia uerò in Lacedęmonia habuerũt. Heraclidis uerò rerũ potitis, cũ fortunã priſtinam ductu Tiſameni Oreſtis filij reparaſſẽt (ut ſuperius retulimus) aduerſus Iones impetũ fecerunt, cũq; uictores euaſiſſẽt Iones eiecerũt. Ipſi aũt agrũ ſibi uẽdicarũt, & ipſam loci partitionẽ conſeruarunt, quã diſtributã acceperũt. Eo uerò potẽtiæ peruaſerunt, ut cum reliqua Pelopõneſus Heraclidarũ ſubiugata foret imperio, à quib. Achi uti ipſi deſciuerãt, cõtraq; omnes obſiſtere ualerent, oram ipſam Achaicã nominarunt. Igitur à Tiſameno uſq; Ogygũ ſub regibus ſemper uixerunt. Dehinc populari gubernaculo urbes habitæ, adeò in regendis ciuitatib. ſomã cõpararunt, ut Italicæ gentes poſt ſuſceptã aduerſus Pythagoricã ſectam factionẽ, maximã legum & inſtitutionum partem ab hiſce tranſtulerint. Poſt Leuctriacam uerò pugnam, orta inter populos cõtrouerſia eius iudicium Thebani hiſce uiris permiſere. Poſtea uerò cum rerum urbanarum communicationem

Macedones

Macedónes dissoluissent, eam rursus sensim reuocarunt. Quo autem tempore Pyrrhus expeditionem in Italiam susceperat, quaternę ciuitates societatis principatum obtinuerũt. E' quarũ numero fuere Patræ atq; Dymæ. Dehinc è duodecim quasdã adsciuerunt, præter Olenum atq; Helicen, cum altera nihil contribueret, alterã fluctus delessent. Nam cum terræmotus in sublime pelagus extulisset, & ipsam diluuij instar absorpsit, simul & Neptuni templum Heliconij, quod & ætate nostra Iones præcipuis honoribus adorant, ibiq; sacrificium operantur, quod ab uniuersis Ionibus factum Panionia uocãt. Huius sacrificij Homerum meminisse quidam referũt, cum inquit,

Iliad. v Ille animum spirat, sic ructans taurus ut olim
Pertrahitur, regis ructans Heliconij ad aras.

Poetamq; Ionica colonia iuniorẽ esse coniectant, qui eius sacrificij Panionici meminerit, quod in Prienensiũ agro Iones communi celebritate Neptuno conficiũt Heliconio, cũ & ipsi Prienenses ab Helice originẽ duxisse ferantur. Itaq; huic sacrificio hominem Prienensem iuuenili ætate uigentem regem præficiunt, qui rei diuinę curã suscipiat. Ampliorem etiam faciunt coniecturam, ob ipsum de tauro dictorum à uate propositũ. Iones enim tũc sese facto sacrificio litare arbitrantur, cum taurus inter immolãdũ mugitus emittit. Qui uerò contrà sentiunt, ad Helicen dicta illa ex cõiectura trãsferunt, deq; tauro & de ipsius immolatione, perinde ac eo in loco talis cõsuetudo uersetur. Et ipse poeta de ijs quę ibi celebrentur comparationẽ induxerit. Cæterùm Helice duob. ante res Leuctricas annis destructa est. Eratosthenes locũ se uidisse asserit, & Porthmenses affirmare, quod in traiectu Neptunus ex ære sublimis adstabat, aurigariã scuticam manu gestans, piscatoribus discrimen importantem. Heraclides autem commemorat, ætate sua calamitatem illã noctu incidisse, urbemq; ipsam quæ stad. XII distabat à mari, toto cum loco fuisse obrutam. Homines uerò in de ad duo millia missos ab Achæis, ut mortuos eximerẽt, re infecta redisse, finitimis autẽ agrũ dispartisse, eam uerò cladẽ ob Neptuni irã accidisse. Nã Iones ex Helice, pfugos, missis legatis Neptuni statuã ab Helicensibus petijsse: quam si non exorarent, saltem ipsius tẽpli sacra postularent. Quæ cum ab alijs non exhiberentur, ad Achæorum ciuitatem communiter miserunt. quibus decernẽtibus, ut eorum nomine peterent, denuò re infecta rediere.

μακεδόνων λυθείσης τὴν κοινωνίας, αὐξηθεῖσα σφᾶς πάλιν κατὰ μικρόν. ἤρξαν δὲ πύρρου στρατεύσαντος εἰς τὴν ἰταλίαν, τεσσαρᾶς σωσοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν πάτραι καὶ δύμη. εἶτα προσλάμβανόν τινας τῶν λοιπῶν, πλὴν ὠλγώνου, καὶ ἑλίκης. ἡ μὲν οὖ σωζεθούσης, ἡ δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. ἔξαρθεῖσα γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε, καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἑλικωνίου ποσειδῶνος, ὃ καὶ νῦν ἔτι τιμῶσιν ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ πανιώνια. μέμνηται δ' ὡς ὑπονοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας ὁμήρου ὅταν φῇ·

Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἄϊδε καὶ ἤρυγεν ὡς ὅτε ταῦρος·

Ἤρυγεν ἑλκόμενος ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.

Τεκμαίρονται τε, νεώτερον εἶναι ἰωνικῆς ἀρχαιότητος τὸν ποιητήν. μεμνημένον γε τῆς πανιωνικῆς θυσίας, ἣν ἐν τῇ πελασγίαν χώρᾳ σωτελοῦσιν ἴωνες τῷ ἑλικωνίῳ ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ πελασγοὶ ἐξ ἑλίκης εἶναι λέγονται. καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυσίαν ταύτην βασιλέα καθιεροῦσιν ἄνδρα νέον πρεπούσης, ἐν τῶν ἱερῶν ὠνομασμένον. τεκμηριοῦνται δ' ἔτι μᾶλλον τὸ προκείμενον, ἐκ τῶν περὶ τὸν ταῦρον πεφρασμένων. τότε γὰρ νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυκήσηται. οἱ δ' αὖ πλέοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν ἑλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου, καὶ τὴν θυσίαν ἣν ἐκεῖ νομισμένην τούτων, καὶ τὸν ποιητὴν πιθανὸν ὄντα τὰ ἐκεῖ συντελούμενα. κατακλύζει δὴ ἑλίκην δίκην τινὰ τῶν λυκτρικῶν. δράκοντος δὲ καὶ αὐτὸς ἐλεῖν φησὶ τὸν τόπον. καὶ οὐ περμίας λέγει, ὡς γε τοῦ πόρου ὀρθὸς ἑστήκει ποσειδῶν χάλκεος· ἔχων ἱππόκαμπον γὰρ τῇ χειρὶ, κίνδυνον φέροντα τοῖς διακυβερνῶσιν. ἡρακλείδης δὲ φησι κατ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ, σχοίνια σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης, καὶ βύθου τοῦ χωρίου παντὸς συμπεσόντος τῇ πόλει καλυφθείσης. διχιλίους δὲ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πεμφθέντας, ἀνελέσθαι μὲν οὐ νεκροὺς μὴ δύνασθαι· τοῖς δ' ὁμόροις νέμειν τὴν χώραν. συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν ποσειδῶνος. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς ἑλίκης ἐκπεσόντας ἴωνας, αὐτῶν πέμψαντας παρὰ τῶν ἑλικέων, μᾶλλον μὲν τὸ βρέτας τοῦ ποσειδῶνος, εἰ δὲ μή, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν ἀφίδρυσιν, οὐ δόντων δὲ πέμψαι πρὸς τὸν κοινὸν τῶν ἀχαιῶν. τῶν δὲ ψηφισαμένων, οὐδὲ ὑπακούσαι.

τοῦ δὲ

τοῦ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβλῶαι τὸ πάθος. τοῦ δ' ἀχαιοὺς ὕστερον δοιῶαι τοῖς ἴωσι τὴν ἀρχὴν δοῦναι. ἡσίοδος δὲ καὶ ἄλλης ἑλίκης μέμνηται θεσσαλικῆς. εἴκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν, γραμματέα κοινὸν ἔχοντες, καὶ στρατηγοὺς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ ἀχαιοί. καὶ κοινοβούλιον εἰς ἕνα τόπον συνήγον καὶ αὐτοῖς, ἐκαλεῖτο δὲ ἀρταρίον, ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον, καὶ οὗτοι, καὶ οἱ ἴωνες πρότερον. εἶτα ἔδοξεν ἕνα χειροτονεῖσθαι στρατηγόν. ἄραντος δὲ στρατηγήσας, ἀφείλετο αὐτίγονον μὲν ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς ἀχαιοῖς προσέθηκε, καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα. προσελάβετο δὲ καὶ μεγαρίας καὶ τὰς παρ' ἑκάστοις τυραννίδας καταλύων, ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας. καὶ μετ' ὀλίγα. τὴν δὲ πελοπόννησον ἐλευθέρωσε τῶν τυραννίδων, ὥστε καὶ ἄργος, καὶ ἑρμίονα, καὶ φλιοῦντα, καὶ μεγαλόπολις ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀρκαδίᾳ προσεπέθη τοῖς ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ηὐξήθη. ἐν δ' ὁ καιρὸς, ἐν ᾧ καὶ ῥωμαῖοι μαρχιδονίους ἐκ τῆς σικελίας ἐκβαλόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς πρὸς τῷ πάδῳ γαλάτας. μέχρι δὲ φ. φιλοποίμενος στρατηγίας συμμένοντες ἱκανῶς οἱ ἀχαιοί, διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἤδη ῥωμαίων ἐχόντων τὴν ἑλλάδα σύμπασαν· καὶ οὐ γὰρ αὐτὸν τρόπον ἑκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν σωίζειν, τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων. εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ ἀχαιῶν λόγοις τὸ ὠδὶ ποσοῦτον αὐξηθέντας, ὡς καὶ λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι μὴ ἀξίους γνωρίζεσθαι. ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατώκουν, εἰς δώδεκα μέρη διῃρημένη, τοιαύτη τις ὅστι. μετὰ σικυῶνα παλλήνη λέγεται. εἶτα αἴγιρα δεύτερα. τρίτη αἴγαι, ποσειδῶν ἱερὸν ἔχουσα. τετάρτη, βοῦρα. μετ' αὐτὴν ἑλίκη. εἰς ἣν καταπεφεύγασιν ἴωνες, μάχῃ κρατηθέντες ὑπ' ἀχαιῶν. καὶ τοτελευταῖον ὀξεῖα τὸν ἐνθένδε. μετὰ δὲ ἑλίκην αἴγιον, καὶ ῥύπες, καὶ πατρεῖς, καὶ φαρεῖς. εἶτ' ὤλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας μέλας. εἶτα δύμη καὶ τριταιεῖς. οἱ μὲν οὖν ἴωνες κωμηδὸν ᾤκουν, οἱ δ' ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἴς τινας ὕστερον συνῴκισαν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μεταλλαγὴν ἐποίησαν, καθάπερ τὰς αἴγας εἰς αἴγιραν. αἴγαιοι δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες, ὠνόμασε δὲ εἰς δύμην. διέκεινται δ' ἴχνη μεταξὺ πατρῶν, καὶ δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν ἑλληνίων ἱερῶν. αὐτοῦ δέ, ἐν τῷ ἀσκληπιοῦ ἱερῷ ἐπίσημον δύμης μὲν ἀπέχον στα-δίους ἑβδομήκοντα πάλιν, πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα.

Proxima dehinc hyeme cladē illā ingruisse cō stat, postea uerò Achęos Ionibus sacra ipsa tradidisse. Alterius quoq; Helices, quæ ad Thessaliam pertinet, mentionem fecit Hesiodus. Quippe Achæi per annos assiduè uiginti scribam publicum, & prætores duos annuos habuere. Cōmune quoq; consilium una in curia cogebāt, quod Arnariō uocabant. In quo de republica senatusconsulta edebātur, & per istos et per Iones antea. Postea decretū est, unū tantū prætorem creari. Aratus sanè cum exercitus dux esset, Acrocorinthū eripuit Antigono. Vrbē uerò Achæorū iuri subdidit, sicut & eius patriā Sicyonā. Assumpsit etiam Megarē sese: & omniū tyrannides destruēs, libertatē assecutos, Achęorū nomini annumerabat. Sic totā Peloponnesum breui ab tyrānorū iugo solutā reddidit, adeò ut Argos & Hermionē & Phliuntē & Megalopolin, quæ cunctarū urbiū Arcadicarū amplissima est, Achæis adsciuerit, cum sanè latè plurimū Achæorū auctum esset imperiū. Ea uerò tēpestas erat, qua Romanus populus Carthaginenses è Siciliæ possessione deturbarat. Et aduersus Circūpadanos Gallos, expeditionē agitabat. Vsq; uerò ad Philopœmenis præturā, in unū commodè permanētes Achæi paulatim corruerunt. Cū iā Romanus populus Græciā uniuersam suo imperio subiugasset, singuliq; non unitis in uiuēdo modis utebātur: cumq; nonnulli unà se continerent, alij quidē dissoluere unitā cupiebāt. Inde causam explicat prolationis sermonum de Achæis. In eam illos amplitudinem peruenisse potētiæ, ut Lacedęmonios q; superexcelluerint, ne dignos quidem cognosci. Locorū aūt quæ incolebāt, in duodecim partes distributorū, ordo talis est. Secundum Sicyonē Pellena iacet, dein Aegira secūda, tertia Aegæ Neptuni templum habentes, quarta Bura, post eam Helice. Ad eam Iones ab Achæis bello fracti, confugerūt tandē ex his oris fugati. Post Helicē Aegiō est & Rhypes, & Patrenses & Pharenses, dein Olenus, præter hūc Melas, magnus amnis labit. Postmodū Dyma & Tritæenses. Iones igit domicilia p pagos habebāt, at uerò Achæi urbes ædificarūt, in quib. partim habitarūt, quasdā etiam ex alijs particulas. sicut ad Aegirā Aegas, quarū inquilini Aegæi uocabant. Olenū uerò ad Dymā. Inter Patras aūt & Dymā uetusti Oleniorū ędificij uestigia monstrant. Vbi & Aesculapij templū insigne, ab Dyma quidē stad. LX, à Patris autem LXXX distans.

Aegarum

Aegarum quidem in Euboea exiſtentium, Aegeæ iſtæ par nomen habent. Olenum uerò cum altero in Aetolia idem habet uocabulum, ipſius quoq; tantum ſeruata extant ueſtigia. Poeta quidem Achaici nequaquam meminit Oleni, ſicut nec aliorum compluriũ oppidorum in ripa habitatorum. Sed communius profert,

Iliad. β Ripamq; omnem, Et iuxta Helicen longè lateq; patentem.

Cæterùm Aetolicum memorans ait,

Ibidem Pleuronemq; metuit & Olenon.

Ambas etiam Aegas explicat, Achaicas quidem hoc pacto,

Iliad. θ Inq; Helicen ſimul ac Aegas ſua dona ferebant. Verùm cum dixit,

Iliad. β In qua ædes celebres, in qua lacus enitet altus,

Hic Neptunus equos poſuit:

Melius eſt Euboicas Aegeas accipere, à quibus & Aegeum pelagus nomen aſſequi ueriſimilius eſt. Ibi enim Neptuno fuiſſe negotium fingitur quod de Troiano bello fuerat. Penes Aegas Achaicas, Crathis amnis labitur, à duobus fluminibus incrementa ſuſcipiens. Sic à miſcendis aquis appellatus, à quo & Italicus uocatus eſt Crathis. Vnaquæque particularum duodecim, è populis ſeptem octoq; conſtabat: tanta uirorum præſtantia regionem florere contigit. Extat autem Pellene ſtad. LX ſuprà iacens à mari, caſtellum ſanè ualidum. Eſt & uicus Pellene, à quo Pellenicæ chlænæ ueſtes, ad agonas uictoribus præmia proponebantur: hic inter Aegas & Pellenen iacet. Cæterùm Pelana aliud ab his eſt oppidum in Laconica ſitum, locus ad Megalopolitanum uergens agrum. Aegira autem ſuper tumulo iacet. Bura uerò mari incumbit ad ſtadia XL: quam per terræmotus frequentes abſorberi contigit. Hic Sybarus fons eſt, à quo Sybari Italico deriuatum eſt nomen. Aega ſeu quæ Aegæ dicantur, hoc tempore deſerta incolis eſt, urbem habent Aegienſes. At Aegium ſatis incolarum habet. Iſto in loco Iouem à capra lactis alimenta ſuſcepiſſe ſcribunt, ſicut Aratus prodidit,

Diuaq; capra Ioui fama eſt, hic præbuit uber.

Et ſubdit,

Oleniamq; Iouis uates dixere capellam.

Locum oſtendens, quia proxima eſt Olenæ. Ibidem & Ceraunia ſublimi in petra locata, hæc Aegiorum iuris eſt, & Helice, & dicatus Ioui lucus, Aenarius nomine. In eo

ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν αἰγαῖς ταύταις, αἱ γὲ δύβοίας. περὶ δὲ ὠλγίω, τὸ γὲ αἰτωλίας λεῖσμα, καὶ αὐτὸ ἴχνη σῶζον μόνον. ὁ γ' ποιητὴς τὸ μὲν γὲ ἀχαϊκὸν ὠλγίου οὐ μέμνηται· ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν πρὸς τῷ γιαλῷ οἰκούντων. ἀλλὰ κοινότερον λέγων· Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ' ἑλίκην δυσείαν.

Τοῦ δ' αἰτωλικοῦ μέμνηται, ὅταν φῇ· Οἱ πλευρῶν' γὲ μόνον, καὶ ὠλγον.

Τὰς δ' αἰγὰς δὲ ἀμφοτέρας λέγει, τὴν μὲν ἀχαϊκήν· Οἱ δέ τοι εἰς ἑλίκην τε, καὶ αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι. ὅταν δὲ φῇ, Αἰγὰς, ἵνθα δὲ οἱ λυκάστου βόθρου δώματα λίμνης, Ἔνθ' ἵππους ἔστησε ποσειδάων· Βέλτιον δ' ἴσχεσθαι τοῦ γὲ δύβοίας· ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πελαγος αἰγαῖον λεληθέναι. ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πεποίηται, ἡ πρὸς τὸν τρωϊκὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς ἀχαϊκαῖς αἰγαῖς ὁ κράθις ῥεῖ ποταμὸς, ἐκ δυοῖν ποταμῶν αὐξόμενος, ἀφ' τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν ἔχων· ἀφ' οὗ, καὶ ὁ γὲ ἰταλίας κράθις. ἑκάστη δὲ τῶν δώδεκα μοιρῶν ἐκ δήμων συνεστήκει ἑπτὰ, καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον δύναμιν εἶχε τὴν χώραν συνέχουσαν. ἔστι δ' ἡ πελλήνη σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ὄρυμνον. ἔστι δὲ καὶ κώμη πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ πελληνικαὶ χλαῖναι, ἃς καὶ ἆθλα ἐτίθεσαν γὲ τοῖς ἀγῶσι. κεῖται δὲ μεταξὺ αἰγαίων, καὶ πελλήνης. τὰ δὲ πέλανα ἕτερον τύπων ὂν λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν μεγαλοπολίτην νῦν ὄρη. αἴγειρα δὲ ὑπὲρ βουσοῦ κεῖται. βοῦρα δ' ὑπερκεῖται δὲ θαλάττης γὲ τεταρακοντα που σταδίοις, ὑφ' ὑπὸ σεισμῶν καταποθῆναι συμβέβηκε. ἀπὸ γ' δὲ γὲ τούτων τῶν ὑδάτων συβαρίδος πηγὴν ἡ τὴν ἰταλίαν ποταμὸν ὀνομαζῆναι φασίν. ἡ δ' αἰγὰ, καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς αἰγὰς, νῦν μὲν ὀλίγη οἰκεῖται. τὴν δὲ πόλιν ἔχουσιν αἰγιεῖς. αἴγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται. ἱστοροῦσι δ' γὲ ἐνταῦθα καὶ τὸν δία ὑπ' αἰγὸς βαφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ ἄρατος·

Αἶξ ἱερὴ, τὴν μὴ τε λόγος δὶς μαζὸν ὑπασχεῖν.

Ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι,

Ὠλγίλῳ δ' ἐμιν αἶγα δίος καλέουσ' ὑποφῆται.

Δηλοῖ γὰρ τόπον, δι' ὅτι πλησίον ὠλγίου. αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ κεραυνία, ὑπὸ πέτρας ὑψηλῆς ἱδρυμένη. αἰγιεῦσι δ' ὅτι τοῦτο, τὴν ἑλίκην, τὸν τε δίος ἄλσος τὸ αἰναρίου, ὅπερ συνίεσαν οἱ ἀχαιοὶ

οἱ ἀχαιοὶ βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς αἰγιέων πόλεως ποταμὸς σελινοῦς, ὁμώνυμος τοῖς τε ἐν ἐφέσῳ παρὰ τὸ ἀρτεμίσιον ῥέουσι, καὶ τοῖς ἐν τῇ νεῶ ἠλείας τοῖς παραῤῥέουσι, τὸ χωρίον ὃ φασιν ὠνήσασθαι τὴν ἀρτεμιν ξενοφῶν, κατὰ χρησμόν. ἄλλος δὲ σελινοὺς ὁ παρὰ ὑβλαίοις μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέσησαν ἰαρχιδεῖοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν ἀχαϊκῶν εἴτε μορίδων, ῥοῦς οὐκ οἰκοῦντας. τὴν δὲ χώραν ῥυπίδα καλουμένην ἔχουσιν αἰγιεῖς καὶ φαριεῖς. καὶ ἀρχύλος δέ λέγει που·

Βοῦραν θ' ἱρὰν καὶ λέρναν ἱερὰς ῥύπας.

Ἐκ δὲ τῶν ῥυπῶν ἐστὶν μύσκελος, ὁ λεπρότατος οἰκιστής. ἡ δὲ ῥυπὶς καὶ τὸ λευκτρον ἐστὶν ἔθνη τῶν ῥυπῶν. μετὰ δὲ τούτους πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. μεταξὺ δὲ τὸ ῥίον, καὶ τὸ αὐτόῤῥιον, ἀπέχον πατρῶν στάδια τεσσαράκοντα. ῥωμαῖοι δὲ νεωστὶ μετὰ τὴν ἀκτιακὴν νίκην ἱδρυσαν αὐτόθι ἡ στρατείας μέρος ἀξιόλογον. καὶ διαφέροντως δυνάμενοι ναῦς, ἀκρικίαν ῥωμαίων οὖσαν. ἔχει δ' ὕφορμον μέτριον. ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ δύμη πόλις ἐλίμενος, πασῶν δυσμικωτάτη, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. πρότερον δ' ἐκαλεῖτο στράτος. διαιρεῖ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἠλείας ἡ βουπράσιον ὁλάειος ποταμός, ῥέων ἀπ' ὀρους. ὅθεν δ' οἱ μὲν σκόλιν καλοῦσιν. ὅμηρος δὲ ὠπεῖαν ὠλενίαν. τὸν δ' αὐτιμάχου καινωνίδα τὴν δύμαιναν ὀπόντος, οἱ μὲν ἐλέξαντο ἀπὸ τῆς καινώνης ὠνομάσθαι φασὶ, μέχρι δύρρου καθικόντων, καθάπερ ἐπάνω προείπομεν. οἱ δ' ἀπὸ καύκωνος ποταμοῦ τινος, ὡς αἱ θῆβαι δίρκαῖαι, καὶ ἀσωπίδες. ἄργος δ' ἰνάχειον, τροία δὲ σιμοεντίς. λέλεκται δ' οἰκήτορας καὶ ἡ δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν, ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς ἀπὸ τοῦ περατικοῦ πλήθους ὡς ἐλλιπεῖς ἔχει πομπήιος καταλύσας τὰ λῃστήρια. καὶ ἱδρύσας οὓς μὲν ἐν σόλοις τοῖς κιλικίοις, οὓς δ' ἄλλοθι, καὶ δὴ καὶ ἐν ταύθα. ἡ δὲ φαρὰ σωρεῖ μὲν τὴν δυμαίαν. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης ἡ φαρὰς, φαριεῖς· οἱ δ' ἐκ μεσσηνιακῆς, φαράται. ἔστι δ' ἐν τῇ φαραϊκῇ, δίρκη λεχαίη, ὁμώνυμος τῇ ἐν θήβαις. ἡ δ' ὤλενος, ἔστι μὲν ὄρυμος, κεῖται δὲ μεταξὺ πατρῶν καὶ δύμης. ἔχουσι δὲ δυμαῖοι τὴν χώραν. ἔστ' ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου ἡ ἠλέας, ἀπὸ ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι. ἀρκαδία δ' ὅλη ἐν μέσῳ μὲν ἡ πελοποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ἀπέχει. μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ κυλλήνη. τὸ γοῦν κάθετον, οἱ μὲν ἕνδεκα στάδια φασὶν, οἱ δ' ὅλον πρὸς τοῖς δεκα. οἰκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη τὰ ἀρκαδικὰ

Achæi de republica cõsultaturi conuentũ agitare cõsueuerãt. Per Aegiorũ aũt agrũ amnis Selinus labitur, eiusdẽ nominis cũ altero qui in Epheso præter Dianæ templũ fluit: & cum alio qui per Eleã orã agellũ prætercurrit, quẽ Dianæ Xenophõ, accepto eius oraculo, emptũ dicit. Alius est Selinus fluuius in Megarẽsium tractu, Hyblę uicinorũ, quos eiecere Pœni. Cęterarũ urbiũ siue particularũ Achaicarũ Rhypes haudquaqꝫ habitatę sunt. Agrũ possidebãt Aegienses atqꝫ Pharẽses, quẽ Rhypidẽ uocabãt. De quib. sic Aeschylus mentionẽ fe Buramqꝫ sacram, Cerauniasqꝫ Rhypas. (cit, E` Rhypib. sanè oriũdus fuit Myscelus habitandæ Crotonis author: ab eisdẽ fuit & Leuctrum pagus. Inde etiã Patræ sunt, urbs insignis. In medio autẽ est Rhiõ & Antirrhiõ, à Patris x l distans stad. In ea nuper Romanus populus post Actiacã uictoriã nobiliorẽ militum partẽ locauit. Hodieqꝫ prælaris uiget ciuibus, cũ Romana sit colonia. habet et medio crem nauiũ stationẽ. Deinceps uerò Dyma ciuitas est absqꝫ portu, inter omnes in dysin, id est occasum magis exposita, unde & nomẽ adepta est. Annis superiorib. Stratos appellabatur. Eã uerò perlabitur Larisus fluuius, ab Elea per Buprasiũ descendẽs, è mõte defluens, quẽ alij Scolin uocãt, Homerus aũt Oleniãpetrã. Cũ uerò Antimachus Dymã Cauconidẽ appellet, nõnulli sic approbãt à Cauconib. adiectũ nomen accipientes, ad hæc usqꝫ loca peruenientib. (ut superius à nobis dictũ est) alijs à Caucone fluuio dici placet, sicut & Thebæ Dircææ uel Aesopiæ, Argos Inachiũ, Troia Simoẽtia. Paulo uerò ante nostrã ętatẽ Dyma suscepit accolas, cõuenas homines, atqꝫ promiscuos. Quos è numerosa piratarũ colluuie, perinde ac reliquias Põpeius habuit, deleta prædonũ manu. Quorũ partẽ in Cilicię Solis, partem alijs in oris, & hoc in loco habitatores imposuit. Phara Dymæo agro contermina est, à qua Phariẽses dicũtur: cum è Messenia Phara Pharatæ nominẽtur. In Pharæ finib. est Dirce, eodẽ quo Thebana uocitata nomine. Olenus quidẽ inculta inter Patras Dymãqꝫ iacet, Dymęi uerò ipsum agrũ possidẽt. Succedit in de Araxus, Elæũ promõtoriũ ab Isthmo stadium unum distans. Arcadia cum in media Peloponneso sita sit, præcisam habet plurimam mõtanæ regionis partem. In ea Cyllene mõs est maximus, eius altitudo ad perpendiculum (ut quidã dixere) ad uiginti surgit stad. alij ad x v aiunt. Gentes Arcadicæ inter

Græcam nationem uetuſtate præſtare creduntur. Axanes atq; Parrhaſij, & cæteri generis eiuſdem. At enim propter omnimodã regionis uaſtationem, haud ſanè longior de illis fiet oratio. Oppida nanq; bellorum aſsiduitate deleta ſunt funditus, quę ſuperiorib. ſeculis fama nobilitarat, ex quibus temporibus agrorum cultores defecerũt. Poſt quæ plurimæ ciuitates Megalopolin habitatũ confluxerunt. Cui nunc illud à Comico dictum congruit,

Ampla ciuitas, ampla fit deſolatio.

Fertilia autem pecori fuere paſcua, præſertim equis atq; aſinis equarum ſuppoſitoribꝰ. Equorum ſanè genus excellit Arcadicũ, quẽadmodum & Argolicum & Epidauricũ. Aetolorum præterea & Acarnanũ ſolitudo paſcendis equis eſt accõmoda, nõ minus quàm Theſſalia. Epaminondas quidem Mantineã, ſuperatis ſecunda pugna Lacedæmonijs, illuſtrem reddidit, in qua & ipſe diem obijt. Hæc autẽ euanuit, ſimul & Orchomenus, & Eræa, & Clitor, & Pheneus, & Stymphalus, & Mænalus, & Methydriũ, & Caphyę, & Cynetha, uel uix rara ipſarum apparent ueſtigia, ullaúe ſigna. At Tegea mediocri adhuc ſtatu permanet, & Eleæ Palladis fanum. Nonnihil uenerantur item Lycæi Iouis templum in Lycæo monte locatum. Decantatas uerò à poeta urbes,

Iliad.β Rhypam & Stratiam, & uentis obnoxiam Eniſpem,

Vix inueneris. Inuentis aũt nulla eſt prorſus utilitas, tanta eſt locorũ ſolitudo. Inſigniores autem mõtes præter Cyllenen, Pholoe, Lyceus, Mænalus, Parthenus, ex Tegea ora Argiam proſpectans. Quod de Alphæo ac Eurota mirabile cõtigit expoſitum eſt. de Eraſino quoq; è Stymphalio erũpente lacu, nũc quidem in Argiuã terrã, antea uerò exitum nõ habente cum infima fundi quæ Arcades Zeretra uocant, obtuſa forent, & effluere proinde nequirẽt. Itaq; urbs ipſa Stymphaliorũ, quæ nunc à lacu quinquaginta ſtad. abeſt, ea ætate illius ripis incumbebat. Contra uerò Ladoni euenit amni, cuius fluentum occluſo quondã fonte detinebatur. Coincidentia enim circa Pheneum ima fundi terræmotus uiribus, per quæ curſus illius erat fluminis, moram effecerunt uſque ad ipſas fontis uenas in profundum. hunc in modum aliqui proferunt. Eratoſthenes autem refert, Auiam fluuium circa Pheneum campum urbi uicinum ſtagnare, & ſubter quædam ingredi foramina,

τὴν Ἐλλώπιον, ἀζανῆς τε καὶ Παρράσιοι, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. σχεδὸν δὲ τῶν τῆς χώρας φαυλοτήτων ἀκούσαιμεν, οὐκ ἂν πιθανοὶ μακρολογεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. αἵ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν, γνώριμοι γενόμεναι πρότερον, τήν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἀφ' ἑκείνων ἐπὶ τῶν χρόνων, ἀφ' ὧν εἰς τὴν πεδιαγορυθεῖσαν μεγαλόπολιν, αἱ πλεῖσται συνῳκίσθησαν. νυνὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ μεγαλόπολις τὸ τοῦ λωμικοῦ πέπονθε. καὶ ὄρημία μεγάλη ἔστιν ἡ μεγαλόπολις. βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ λαμπρότατοι, καὶ μάλιστα ὄνοις, καὶ ἵπποις τοῖς ὑποβάταις. ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ ἀρκαδικόν. καθάπερ καὶ τὸ ἀργολικόν, καὶ τὸ ἠπειρωτικόν. καὶ ἡ τῶν αἰτωλῶν δὲ καὶ ἀκαρνάνων ὀρεινὴ πρὸς ἱππηλασίαν εὐφυὴς γέγονεν, οὐχ ἧττον τῆς θετταλίας. μαντίνειαν μὲν οὖν ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἐπαμεινώνδας, τὴν δὶς νικήσας μάχῃ λακεδαιμονίους, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα, καὶ αὐτὴ δέ, καὶ ὀρχομενὸς, καὶ ἠραία, καὶ λεῖπτρα, καὶ φωκεῖς, καὶ στύμφαλος, καὶ μαίναλον, καὶ μεθύδριον, καὶ λαφυστία, καὶ λυκαίθα, ἃ οὐκέτ' εἰσίν, ἢ μόλις αὐτῶν ἴχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. τέγεα δ' ἔτι μετρίως συμμένει, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς ἐλαίας ἀθηνᾶς. τιμᾶται δ' ὑπὸ μικρῶν, καὶ τὸ τοῦ λυκαίου διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ λύκαιον ὄρος. τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων·

Ῥίπλην τε σκάλιν τε καὶ ἰήλεμόεσσαν γνίσσαν, εὐρεῖάν τε χάλεπην· καὶ εὑροῦσιν οὐδὲν ὄφελος, σχεδὸν τὴν ὄρημίαν. ὄρη δ' ὠνόμασται πρὸς τῇ ἰυλλίνῃ φολόῃ, καὶ λύκαιον, καὶ μαίναλον, καὶ τὸ παρθένιον καλούμενον, καθήκον ὑπὲρ τὴν ἀργείαν ἀκρῶν τε γεγάτισθος. πόθι δὲ ἀλφειοῦ καὶ σύρωπα τὸ συμβεβηκὸς παράδοξον εἴρηται. καὶ τὸ πρὶν ὀρασσίνον μὲν ἐκδιδόντα εἰς τὴν συμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν ἀργείαν νυνὶ, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν τῶν βορείθρων ἃ καλοῦσιν οἱ ἀρκάδες ζορίθρα, τυφλῶν ὄντων, καὶ μὴ δεχομένων ἀπέκρυσιν, ὥστε τὴν τῶν συμφαλισίων πόλιν, ναῦν μὲν καὶ πεντήκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς οἰκεῖσθαι. ταὐτοῖα δ' ὁ λάδωνι ἔπαθε, τοῦ ῥεύματος ὑπὸ χειθρώτου ποτὲ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν. συμπεσόντα γὰρ τὰ πρὸς φωκεῖον βορέθρα ὑπὸ σεισμοῦ, διὸ ὧν ναῦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ῥεύματος, μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν. ἀριστοδώρης δέ φησι, πρὸς φωκεῖον μὲν τὸν αὐίαν καλούμενον ποταμὸν, λιμνάζειν τὰ πρὸς τῆ πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινας ἰδμοὺς, οὓς κα

οὖς καλεῖσθαι ῥέθρα. τούτων δ' ἐμφραχθέντων, ἐπὶ ὅτε ἐπιβρεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία. πάλιν δ' ἀναστομουμένων, ἄθροον ἐκ τῶν πεδίων ἐκπίπτον, εἰς τὸν λάδωνα καὶ εἰς τὴν ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ τὴν Ὀλυμπίας ποτὲ κλυσθῆναι τὸ πεδὶ τὸ ἱερὸν γῆ, τὸ δὲ λίμνην συσκλῆναι. τὸν δράσινον δὲ πρὸς σύμφαλον ῥέοντα ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος τὴν ἀργείαν, πάλιν ἀναφαίνεσθαι. διὸ δὴ καὶ ἱππράτη πολιορκοῦντα τὸν συμφαλον, καὶ μηδὲν περαίνοντα, ὡς χειρῶσαι τὸ κατάδυσιν ἀποφράξαι, σώγγους προεισέμενον πολλούς, καὶ σπάσασθαι δὲ δοσιμίας γόμφους. πρὸς φενεὸν δ' ὅτι καὶ τὸ καλούμενον συγὸς ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱεροῦ. τοσαῦτα καὶ πρὸς ἀρκαδίας εἰρήσθω. πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸν ἀπὸ μαλιέων ὑπὲρ τὰς ἄρκτους μέχρι τοῦ ἴστρου διάστημα πρὸς μυρίους σταδίους, διθάνει εἰκὸς ὁ ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως. κατ' ἐκεῖνον γὰρ συμβαίνειν, ἑξακισχιλίων πεντακοσίων. ἄπτεσθαι δὲ τούτου, τὸ μὲν τὸν σώφρονα καταμετρεῖν, ἀλλὰ τὸν τυχοῦσαν, ὡς ἐπεδύθη τῶν στρατηγῶντες. οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκίσας πεφθεῖναι, τῶν τὸν πολεπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν ἔφορος οὐ μετὰ τὸν ἡρακλειδῶν κάθοδον, ποεινθοῦ μὲν ἀλήτην, σικυῶνος δὲ φάλκην, ἀχαΐας δὲ πεταμενόν, ἤλιδος δ' ὄξυλον, μεσσήνης δὲ λαεσφόντην, λακεδαίμονος δ' ὀρθυδρόμην, καὶ πέλλῆ, ἄργους δὲ τήμενον· καὶ πρὸς τὸν ἀκτὸν αἰγαῖον, καὶ δηϊφόντην.

quæ zerethra nominant. Quib. obturatis, interdum super cãpos aquas effundi: apertisq; rursus meatibus unà congregatas é cãpis Ladonem effluentes, in Alpheum irrũpere. Vnde & Olympia terra templo circumposita aliquando inundatione demersa fuit, & lacus ipse contractus decreuit. Erasinum uerò circa Stymphalum labentem, cum montem subintret in ora Argiua, rursum emergentem apparere. Eam ob causam Iphicratem, cum Stymphalum obsidione circundedisset, & infecta re frustraretur, descensum occludere conatum, innumerabiles spongias aduexisse, loquisq; augurijs reuocatũ destitisse. Apud Pheneum sanè Stygis aquæ stant, sic enim uocãt lethalis aquæ stillicidium, quam sacram hominum facit opinio. De Arcadia tãta dicta sint. Cum uerò Polybius à Malea in septentrionem usq; ad Istrum circiter decem stad. millia esse dixerit, Artemidorus hoc ipsum non incongruè dirigit. Nam secundum illum sex millium ac quingentorum contingit esse. Huius rei causa est, quia non breuiter ac præcise longitudinem mensurat, sed quam quispiam imperatorum permeauit. Haud absurdum fortasse fuerit & eos abijcere, qui habitandæ Peloponnesi authores extiterunt, quos retulit Ephorus. Ipsos inquam, qui secundum Heraclidarum reuersionem prædicantur, Corinthi quidem Aleten, Sicyonis Phalcem, Achaiæ Tisamenum, Elidis Oxylum, Messenæ Cresphontem, Lacedæmonis Eurysthenem, & Proclem, Argi uerò Temenum, litorei uero tractus Aegeum atq; Deiphontem.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ βιβλίον ἔνατον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἐνάτῳ περὶ τῆς ἑλλάδος, ἀθλητῶν μάλιστα πανηγυρικὴν ἔφρασιν, καὶ βοιωτίαν, καὶ θετταλίαν μετὰ τῆς παραλίας αὐτῆς.

ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙ ΔΕ τὸν πελοπόννησον, ὧν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συστάσεων τὴν ἑλλάδα χερρονήσων, ἐφεξῆς αὖ εἴη, τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ὧν δὲ διυπόρα μὲν, ἃ προσθεῖσα τῇ πελοποννήσῳ τὸν μεγαρίδα. τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ προσλαμβάνουσα τὴν ἀττικὴν, καὶ τὴν βοιωτίαν, καὶ τὴν φωκίδος τι μόριον, καὶ τῶν ὀπουντίων

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber Nonus.

ARGVMENTVM.

Nonus liber circa præcipuam Græciæ partem, Atheniensiumq; laudes uersatur. Ad hæc Bœotiam Thessaliamq; cum ora maritima complectitur.

ABsoluta Peloponnesi circuitione, quam primam quidem, cæterùm minimã cherronesorum, id est ex peninsulis esse diximus, Græciam cõponentibus, deinceps adeũdæ sunt contiguæ. Fuit aũt secunda, ea quidẽ quæ Pelopõneso Megarẽsem applicatorã. Tertia uerò quæ præter hãc Atticã assumit atque Bœotiam, & quandam Phocidis partem, & Locrorum cognomento Epicnemidiorum,

midiorum, adeò ut Cromnyonis ager, non quidem Corinthijs, sed Megarensibus attine at. De his igitur in præsentiarum sumendus est sermo. Refert autē Eudoxus, quòd si quis mente conciperet rectam quandam lineam à Ceraunijs montibus ad Sunium Atticę promontorium, in orientis partes protensam, dextra quidem relinqueret Peloponnesum totam ad austrum, sinistra uerò & ad Arcton continuam à Ceraunijs montibus maritimam ripam, & usq; ad sinum Crissæum & oram Megarensem, & Atticam uniuersam, & ea quæ deinceps sunt * cum sic & Eudoxo & dictum sit, uiro quidem mathematico figurarum quę atque climatum peritissimo, horumq; locorum scientissimo, intelligere oportet, hoc ipsum latus Atticæ ab Sunio usq; Isthmum cum tractu Megarico, curuum quidem, sed permixtum. In hoc autem spatio ad mediam quodammodo prædictam lineam, Piræus consistit Athenarum portus & emporium, abest uerò à Schœnunte Isthmi, initio ad stad. CCCL. Ab Sunio autem stad. XXX supra CCC. Tantum ferè interuallum est, quod à Piræo ad fontes, quantum ad Schœnuntem interiacet. Plus tamen esse stad. X asserunt. Cum Sunium autem circunflexeris, ad aquilonem quidem nauigatio est in occasum uergens. Littus autem circumpositi maris utrinque initio perangustum est, postea in mediterraneam dilatatur. Nihil autem minus inflexionem ad lunæ figuram accipit, uidelicet curuaturam uersus Oropum telluris Bœotiæ, ad pelagus habens. Hoc autem secundum est latus Atticæ in Orientem spectans. Reliquum est latus aquilonare ab Oropio agro ad occasum inclinans, usq; ad tractum Megaricum. Montanę Atticæ plaga, multis insignita nominibus, Bœotiam disiungit ab Attica. Quocirca (ut superius dixi) Bœotia mari utrinque complexa Isthmos, tertiæ iam dictæ peninsulæ siue Cherronesi efficitur, qui propinqua Peloponneso loca, & Megaricam ac Atticam comprehendit interius. Ideóque apud ueteres ἀκτὴ, id est litus appellatam esse constat, & nomine deriuato pro Actica, Atticam esse nuncupatam, quoniam maxima illius pars ad mare est extenta & angusta, oblonga uerò satis, & porrecta usq; Sunium subijcitur. Has igitur

* Hoc loco in Græco codice lacunæ quædā sunt, ita ut appareat hic aliqua deesse.

μεδίων λοιπῶν, ὥστε τὴν Κρομμυῶνα τῆς μεγαρίων εἶναι, καὶ μὴ τοιούτων. περὶ τούτων οὖν λεκτέον ναῦν. φησὶ δ' Εὔδοξος εἴ τις νοήσειεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν, ὥστε σωλῆνα τὸ δὴ ἀττικῆς ἄκρον, ὥστε τὰ πρὸς ἕω μέρη, τὴν παμπλίνθον εὐθεῖαν γὰρ ἀφεῖς μὲν ἀπολείψειν τὴν πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συνεχῆ παράλιον μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλπου, καὶ τὴν μεγαρίδος συμπάσης τε τὴν ἀττικῆς, νομίζειν δ' οὐδ' ἂν —— τὴν πίονα τὴν ἀπὸ σωλίου μέχρι —— ἔχειν ὥστροφίαν, εἰ μὴ προσλάβοι —— τὰ συνεχῆ τῷ ἰσθμῷ χωρία τὸ ἑρμιονικὸν, καὶ τὴν ἀκτὴν ὡς δ' αὔτως —— ἰσθμὸν τὸν κοιλιαῖον κόλπον ἔχειν τινὰ τοσαύτην —— ἔφθην, ὥστε κοιλαίνεσθαι καὶ πρὸς εἰκὸς λαβεῖν, ὅπου τὸ ῥῖον τὸ αὐτόῤῥιον σωαγόμενα εἰς σχῆμ, ὥστε ποιεῖν τὴν ἔμφασιν ταύτην. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν —— τὸν μυχὸν εἰς ὃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν θάλατταν. οὕτω δ' εἰρηκότος δὴ τοῦ εὐδόξου μαθηματικοῦ ἀνδρὸς, καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων, καὶ τοὺς τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τὴν πλευρὰν τὴν ἀπὸ τῆς μεγαρίδος τὴν ἀπὸ σωλίου μέχρι ἰσθμοῦ πρὸς λίνα μὲν, ἀλλ' ἐπίμικτον. γίνεσθαι δ' ἔστι κατὰ μέσον που τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ πειραιεὺς τὸν τῶν ἀθηναίων ἐπίνειον. διήκει γὰρ τὸ μὲν κοινοῦτος τὸ κατὰ τὸν ἰσθμὸν, περὶ τριακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους. τὸ δὲ σουνίου τριακοντα καὶ τριακοσίους. τοσοῦτον πως ὄντι διάστημα καὶ τὸν ὠδὶ πηγάς. ἀπὸ τοῦ πειραιῶς, ὅθεν περ καὶ ὧδε κοινοῦσθαι. δέκα δ' ὅμως σταδίοις πλεονάζειν φασί. κάμψαντι δὲ τὸ σωλίον, πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς ἐκκλίνων πρὸς δύσιν. ἀκτὴ δὲ ἀμφιθάλαττος, σχῆμα τὸ πρῶτον, εἶτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μᾶλλον δὲ δὴ σχῆμ' ὑπόγυον ἡμίσφαιρον ὥστροφίαν λαμβάνει πρὸς ὄρωπὸν τῆς βοιωτίας, τὸ λιμένιον ἔχουσα πρὸς θαλάσσῃ. ἴσον δ' ὅσον τὸ διάστημα πλευρὰν ἑῶον τῆς ἀττικῆς. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιον ὅσον πλευρὸν, ἀπὸ τῆς ὠρωπέως ὧδε δύσιν παρατείνον μέχρι τῆς μεγαρίδος, ἡ ἀττικὴ ὀρεινὴ, πολυώνυμός τις, διάργουσα τὴν βοιωτίαν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς, ὥσθ', ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν βοιωτίαν, ἀμφιθάλαττον οὖσαν τῆς τρίτης χερρονήσου τῆς λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα γὰρ τὰ πρὸς τὴν πελοποννήσῳ, τήν τε μεγαρίδα καὶ τὴν ἀττικήν. δεῖ δὲ νῦν καὶ ἀκτὴν φασι λεχθῆναι τὸ παλαιὸν, καὶ ἀκτικὴν τὴν νῦν ἀττικὴν παρωνομασθεῖσαν. ὅτι τοῖς ὅρεσιν ὑπόκειται τὸ πλέον μέρος αὐτῆς ὄρεσι καὶ σχῆμ, μίκη δ' ἀξιολόγῳ διεχόμενον, πρόκειται μέχρι τοῦ σουνίου. ταύτας οὖν διέξιμεν

διέξιμεν ἀναλαβόντες τὰς παραλίας ἐφ' ἃς παρεπέμπομεν. μετὰ δὴ Κρομμυῶνα ὑπόκεινται Μεγαρικῆς, αἱ σκειρωνίδες πῶ-ροι, πάροδον οὐκ ἀπολιποῦσαι πρὸς θαλάτ-τη. ἔστιν αὐτῶν δ' ὁδὸς, ἡ ἀπὸ μεγάρων καὶ Μεγαρικῆς ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ. οὕτω δὲ σφό-δρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἡ ὁδὸς, ὥστε πολ λαχοῦ καὶ παράκρημνός ἐστι, δεῖ τὸ ὑποκεί-μενον ὕδωρ δυσβατόν τε καὶ ὑψηλόν. φασὶ δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τὸν σκείρωνα καὶ τὸν Κιτυοκάμπτην τὸν λεχθέ σαν ὀρεινὴν, οὓς καθεῖλε Θησεύς. ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταιγίζοντα σκαιὸν τὸν ἀγ-γελίαν, σκείρωνα προσηγορεύκασιν Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς σκειρωνίδας πέτρας, ἄκρα πρό κειται μινῴα, ποιοῦσα κόλπον γὰρ τὴν νισαίαν λιμέ να. ἡ δὲ νίσαια ἐστὶν ἐπίνειον τῶν μεγαρέων, ἀπέχει καὶ ὀκτὼ σταδίους ἀπὸ πόλεως ἀπέχει, σκέλεσιν ἑκατέρωθεν σωματοῦμένην πρὸς αὐτῷ. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἄλλως μινῴα. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύ-την, οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικήν, οὕτω τῶν με-γαρέων ἐκτισμένων. διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς μὲν τὴν Ἀττικὴν πάν-τας, συμπεριέλαβε καὶ τούτους ὡς κοινῷ ὀνόματι Ἀθηναίους νομίζων, ὡς ὅταν φῇ μὲν ὡς καταλόγῳ·

Οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον εὐκτίμενον πτολίε-θρον·

Διεκεῖτο δὲ καὶ αὐτὴ ναῦ μεγαρέας, ὡς καὶ αὐτὸς μεταχόντας στρατείας. σημεῖον δὲ· ἡ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν, Ἰωνία καὶ ἐκα-λεῖτο. καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν φῇ,

Ἐνθάδε Βοιωτοὶ καὶ Ἴωνες,

Τοὺς Ἀθηναίους λέγει. ταύτης δ' ὧν καὶ ἡ μεγαρὶς μοῖρα, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ὁρίων ἀμφισβητοῦντες πολλάκις εἴτε πελοπον-νήσιοι καὶ οἱ Ἴωνες, ᾧ οἷς ὧν καὶ ἡ Κρομμυω-νία, σωιέβησαν, καὶ ἐπὶ λόφου ἔστησαν ὧπερ τοῦ συ νομολογηθέντος τόπου, περὶ αὐτὸν τὸν ἰσθ-μὸν, ὧν γράφω ἔχουσαν ὧπερ μὲν τοῦ πρὸς τῷ πελοπόννησον μέρους· τὰ δ' ὅπερ πε-λοπόννησος, οὐκ ἰωνία. ὧπερ δὲ τοῦ πρὸς τὰ μέγαρα· τὰ δ' οὐχὶ πελοπόννησος, ἀλλ' ἰω-νία. οἵ τε δὴ τῷ ἀτθίδα συγγράψαντες, πολλὰ διαφωνοῦσιν, ὅσον γε ὁμολογοῦσιν, οἵ γε λόγου ἄξιοι, ὅτι ἦν ὧν Πανδιονίδῶν τέσ-σαρων ὄντων, Αἰγέως τε, καὶ Λύκου, καὶ Πάλαντος, καὶ τετάρτου νίσου· καὶ ἡ Ἀττικὴ εἰς τέτταρα μέρη διῃρεθείσης, ὁ νίσος τὴν με-γαρίδα λάχοι, ἣ ἵστησι τὴν νίσαιαν. Φιλό χορος μὲν ἄρ' ἰσθμοῦ μέχρι Πυθίου διήκειν

percurremus maritimas repetentes oras, unde digressi sumus. Post Crommyonem igitur Scironides Atticis finibus imminent petræ, iuxta mare transitum non relinquentes. Super eas autem uia est in Atticam atq; Megara ab Isthmo ducēs. Adeò autem magis ac magis uia petris propinquat, ut in multis eius partibus præcipitiū uiatori minetur, tam excelsus & trāsitu periculosus mōs incumbit. Hoc in loco Scironis res in mōte gestæ, fama numq; & flectētes ad terrā arbores pinus, fabulis memorantē, quos Theseus obtruncauit. Ab hisce locis extremis flantē procellasq; cientem sæuum Caurum produnt, Atheniēses Scironē appellant. Secundū petras illas Scironides Minoa rupes prorumpit in pelagus, Niſææ portum efficiens. Est aūt Niſæa Megarēsium emporium, decem & octo ab urbe stad. absens, duob. utrinq; crurib. ad ipsam cōplicatum, quod olim etiam Minoa uocabat. Hanc olim sanè regionem Iones obtinebant, qui & Atticam, cum nondum ædificata forent Megara. Qua ex re poeta horū propriè locorum nusquam meminit. Verùm cunctos Atticam incolentes Athenienses appellat, & hos communi comprehendens nomine, Atheniēses putat. Sicuti cum in Catalogo dicit,

Insignem'que urbem muris habitabat Athenas:

Accipiendi sunt ij etiam qui nunc Megarenses dicuntur, ut qui in communē uocati essēt militiam. Eius rei documento illud est, quod antiquis temporibus Atticam & Ioniā & Iadem uocabant. Et ipse poeta dicens,

Hic Bœotij & Iones,

Athenienses inquit. Huius portio et Megarica fuerat ora. Cumq; de finibus Pelopōnenses & Iones sæpissimè disceptarent, in quibus & Crōmyonia cōtinebat, inter se pepigerūt, ut columnam sisterent in eo, ubi professi conuenerant loco, qui circa Isthmū est. In qua hic inerat titulus, in parte Pelopōnesum spectante, Hæc Pelopōnesus, at nō Ionia. In parte uerò Megara spectāte, Hęc nō Pelopōnesus est, sed Ionia. Quāg. tur oram descripserunt Atticam, cum multis in rebus discrepent, in eo conſentiunt æstimatione digni, quòd cum Pandionis regis quatuor essent filij, Aegeus, Lycus, Pallas, & quartus Nisus: & Attica regio quatuor esset in partes diuisa: Niſo Megara sorte obuenerunt, qui Niſæam condidit. Philochorus sanè eius principatum ex Isthmo usque Pythium peruenire,

Iliad. 2

ſcriptis ſuis prodidit. Andron autem uſq; Eleuſinem, campumq; Thriaſium. Cæterùm aliis de hac quadripartita diuiſione uario modo loquentibus, hæc ipſa à Sophocle ſuſcepiſſe ſatis eſt. Apud quem loquitur Aegeus,

Pater mihi ut ad huius terræ litora diſcederem definiuit,

Pro grandiori ætate præmia diſtribuens.

Lyco autem aduerſo ex latere Eubœæ hortum præbuit.

Verũ Niſo tellurẽ exemit in Scironis litore.

At Pallas Gigantes educans,

Tellurem inauſtrum ſpectantem ſorte capit

Vir immitis.

Quod igitur Atticæ pars Megaricum ſolum extiterit, huiuſmodi ſignis utuntur. Poſt reuerſos Heraclidas diuiſione ab eis, eorumq; comitibus Dorienſib. facta, multis ut terram ſuam amitterent euenit in Atticam confugientibus, è quorũ numero fuit Meſſeniorum rex Melanthus. Is ab Athenienſibus ſponte rex factus eſt, cum de proſtrato ſingulari à ſe pugna Bœotiorum rege Xantho uictoriam reportaſſet. Cumq; multis mortalibus referta eſſet Attica, propter conuentum exulum, Heraclidæ irritantibus eos maximè Corinthijs & Meſſenijs timere cœperunt. Illis quidem ob locorum uiciniam; his autem, quia per id tempus Melanthi filius Codrus Atticę rex erat, aduerſus Atticam hoſtilem ductarunt exercitum. Prælio autem uicti, aliam quidem amiſere terram, Megaricam uerò tenuere, & Megara urbem mœnib. cinxere, hominesq; Dorienſes pro Ionibus fecere. Columnam quoq; Ionum, & Peloponneſum confinia habentem deleuere. Megarenſium quidem ciuitas multa fortunæ uarietate perfuncta eſt, tamen in hanc perdurat ætatẽ. Habuit & philoſophorum ſtudia, quos appellauere Megaricos, qui Euclidi Socratis auditori ſucceſſere. Sicut & Phædonem Eleum, Eleatæ ſectæ ſucceſſores excepere, Socratis & ipſum diſcipulum. E` quibus extitit Pyrrhon. Sic ab Menedemo Eretrienſi deriuati ſunt Eretrici. Eſt autem Megarẽſis ager ſicut & Atticus aſper, miniméque ferax, cuius partem ampliorem continent montes, quos Oneos, id eſt Aſinarios uocant, dorſum quoddam à petris Scironijs longè in Bœotiam Citheronémque protenſum, cæterùm mare Niſæum, ab Criſſa Alcionide (ſic enim appellatur) ſeparans. Cum à Niſæa in Atticam nauigas, quinque perexiguæ procumbunt inſulæ.

αὐτὸ φησὶ τὴν ἀρχὴν. ἄνδρων δὲ μέχρι Ἐλευσῖνος καὶ τοῦ θριασίου πεδίου. τὴν εἰς τέτταρα μοῖραν διανομὴν, ἄλλων ἄλλως εἰρηκότων, ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ σοφοκλέους λαβεῖν. φησὶ δ' ὁ αἰγεύς·

Ὅτι ὁ πατὴρ ὥρισεν ἐμοὶ μὲν ἀπελθεῖν εἰς ἀκτὰς,

Τῆς δὲ γῆς, πρεσβεῖα νέμων.

Τῷ δὲ λύκῳ γε αὐτίπλουρον λάκτισμ' ὕβρεως νέμων.

Νήσῳ δὲ τὴν ὄμαλον ἐξαίρει χθόνα σκείρων ὁ ἀκρίτ.

Τῆς δὲ γῆς τὸ πρὸς νότον.

Ὁ σκληρὸς οὕτω καὶ γίγαντας ἐκβρίφων

Εἴληχε πάλλας.

Ὅτι μὲν οὖν ἡ μεγαρὶς τῆς ἀττικῆς μέρος ἐστὶ, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις. μετὰ γὰρ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, καὶ τὴν τῆς χώρας μερισμὸν, ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόντων αὐτοῖς λαοτίων, ἐκπεσεῖν τῆς οἰκείας συνέβη πολλοὺς εἰς τὴν ἀττικὴν, ὡς ἐν καὶ ὁ τῆς μεσσήνης βασιλεὺς μέλανθος. οὗτος γὰρ καὶ τῶν ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν βοιωτῶν βασιλέα ξάνθον. δυανδρούσης δὲ τῆς ἀττικῆς, φόβος τοὺς φυγάδας, φοβηθέντας οἱ ἡρακλεῖδαι, προεξαιρεῖσθαι τῶν ἐν πελοποννήσῳ, καὶ τῶν ἐν μεσσήνῃ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειτνίασιν, τῶν δὲ ὅτι τοῦτον ἐβασίλευε τῆς ἀττικῆς τότε ὁ τοῦ μελάνθου παῖς, ἐστράτευσαν ὑπὸ τὴν ἀττικήν. ἡττηθέντες δὲ μάχῃ, τῆς μὲν ἄλλης ὑπεξέστησαν γῆς, τὴν μεγαρικὴν δὲ κατέσχον, καὶ τὴν τε πόλιν ἔκτισαν τὰ μέγαρα, καὶ τοὺς αὐθρώπους ἀντὶ ἰώνων ἐποίησαν. ἀφάνισαν δὲ καὶ τὴν σήλλιν τὴν διείρουσαν τοὺς τε ἴωνας, καὶ τὸν πελοποννησίους. πολλὰς δὲ μέτοχος μεταβολὰς ἡ τῶν μεγαρέων πόλις. συμβέβηκε δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔσχε δέ ποτε καὶ φιλοσόφων σχολὴν διὰ τοὺς μεγαρικοὺς, τοὺς ἀπὸ εὐκλείδου διαδεξαμένων σωκρατικὴν ἀνδρῶν μεγαρέας τὸν χρόνον. καθάπερ καὶ φαίδωνα μὲν τὸν ἠλεῖον, οἱ ἠλιακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον σωκρατικόν. ὧν ἦν καὶ πύρρων. μενέδημον δὲ τὸν ἐρετριέα οἱ ἐρετριακοί. ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν μεγαρέων παράλυπος, καθάπερ καὶ ἡ ἀττικὴ, καὶ τὸ πλέον αὐχμηρὰ, ἐπέχει τε καλούμενα ὄνεια ὄρη. ῥάχις τις, μικρομοῦν μὲν ἀπὸ τῶν σκειρωνίδων πετρῶν ὑπὲρ τὴν βοιωτίαν καὶ τὸν λιθαιρῶνα, διέργουσα δὲ τὴν κατὰ νίσαιαν θάλασσαν ἀπὸ τῆς κατὰ λεισαν ἀλκυονίδα ποσταμοῦμένης. πρόκειται δ' ἀπὸ νισαίας πλησίον τῆς ἀττικῆς, τρεῖς νησία.

ἔστι

ἔπα σαλαμίς, ἑξδυμήκοντά πυ σάδίων οὖσα τὸ μῆκος, οἵσθ' ὀγδοήκοντα φασίν. ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν, τὴν μὲν ἀρχαίαν ὄρθιον πρὸς αἴγιναν τετραμμένην, καὶ πρὸς νότον, καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἴρηκεν·

Αἴγινα δ' αὖ πη πρὸς νότον κεῖται πνοάς.

Τὴν δὲ νεῶν γὼ κόλπον κειμένην ὑπὲρ χερρόνησον εἰσβοῦς τόπου σωτήριον πρὸς τὴν ἀττικήν, ἐκάλεῖτο δ' ἑτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν. καὶ γὰρ σκιράς, καὶ λυχρία, ἀπό τινων ἡρώων, ἀφ' οὗ μὲν ἀθηνᾶ τε λέγεται σκιράς, καὶ τόπος σκίρα γὼ τῇ ἀθηνᾷ, καὶ ὧν σκίρωσις ἱεροποιΐα τις. καὶ ὁ μὲν ὁ σκιροφοριὼν, ἀφ' οὗ δὴ καὶ λυχριώδης ὄφις. ὃν φησὶν ἡσίοδος τραφῆναι τὸν λυχρέως, ἀπελαθῆναι τὸν ὑπὸ εὐρύκλου λυμαινόμενον τὴν νῆσον. τὸν δὲ ἐξαθῆναι δὲ αὐτὸν τὴν δήμητραν εἰς ἐλευσῖνα, καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ἀνομάσθη δὲ καὶ πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ. ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος ὑπῆρξε διά τε τοὺς αἰακίδας ὑπαρξαντας αὐτῆς, ᾧ μάλιστα δὴ αἴαντα τὸν τελαμῶνος, καὶ διὰ τὸ πρὸ τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι ξέρξην ὑπὸ τῶν ἑλλήνων, καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. συναπέλαυσαν δὲ καὶ αἰγινῆται τῆς πρὸ τὸν ἀγῶνα δόξης, γείτονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι. βώκαρος δ' ὄνομα γὼ σαλαμῖνι ποταμός, ὁ νεῶν βωκαλίας καλούμενος. καὶ νεῶν μὲν ἔχουσιν ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ὅρις πρὶ αὖθι. καὶ φασίν οἱ μὲν πεισίστρατον, οἱ δὲ σόλωνα διαγράψαντα γὼ τῶν νεῶν κατάλογῳ μετὰ τὸν ἔπος τόδε,

Αἴας δ' ἐκ σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,

ἐξῆς τούτῳ·

Στῆσε δ' ἄγων ἵν' ἀθηναίων ἵσαντο φάλαγγες.

Μαρτυρεῖ χρήσασθαι τῷ ποιητῇ, τὸ τὴν νῆσον ὑπ' ἀρχῆς ἀθηναίων ὑπαρξαι. οὐ πάνυ δὲ λέγονται δὲ τοῦτ' οἱ λεπτοί, διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν αὐτὸν μαρτυρεῖν αὐτοῖς. διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἕκαστος φαίνεται ὁ αἴας, οὐ μετ' ἀθηναίων, ἀλλὰ μετὰ τοῦ πρωτεσιλάου θετταλῶν. ἐνθ' ἔσαν αἴαντός τε νέες καὶ πρωτεσιλάου.

Καὶ γὼ τῇ ὠδὴ πολήσει ἀγαμέμνων·

Εὗρε γὰρ ἑπτὰ νέεσσιν μιν ἐοῦσαν πλήξιππον.

Ἑστᾶσι δ' ἀμφὶ δ' ἀθηναῖοι μήστωρες αὐτῆς.

Αὐτὰρ ὁ πλησίον ἑστήκει πολύμητις ὀδυσσεύς,

Πὰρ δὲ λεοντῆς ἀμφὶ σάκος.

Ἐπὶ δὲ γὰρ αἴαντα καὶ τοὺς σαλαμινίους πάλιν·

Dehinc Salamis ſtad. LXX in longum porrecta, uel ut alij aſſerũt, LXXX. Habet autem eiuſdem nominis urbem. Vrbemq; aliam uetuſtam uacuamq; in Aeginam obuerſam atq; auſtrum, quemadmodum & Aeſchylus ait:

Ipſa Aegina ad auſtri iacet flatus. Habet & alteram quæ hodie iacet in ſinu, ad locũ Iſthmi faciem gerentem, Atticæ contiguum. Alio apud antiquos uocabantur nomine. Nam à quorundam uocabulis heroũ Sciras & Cychria dicebatur. Vnde & Minerua Sciras appellatur, & locus alter Atticæ Scira: & Epiſciroſis, quoddam ſacrificandi genus. Et menſis Scirophorion. Inde etiam & Cychriodes ſerpens, de quo dicitur ab Heſiodo, ut ab Cychreo ſit educatus, dein ab Euryclo, quia inſulam uaſtaret fuerit eiectus. Poſtea ab Cerere ad Eleuſinem confugientẽ, hoſpitaliter acceptum, illius factum eſſe miniſtrum, nomen etiam ab arbore Pitya, Pityuſam adeptam. Aeacidæ quoq; inſulam nobilitarũt, cuius aliquãdo ditionẽ obtinuere, præſertim Aiax ille Telamonius. Accedit quod circa inſulam iſtam Græci Xerxẽ nauali prælio profligarunt, domum timidè fugitantem. Aeginetæ etiã non parua ex hoc certamine gloria cõmuniter potiti ſunt, & finitimi facti, & memorabilem exhibentes pugnæ claſſem. Eleuſinæ autem fluuius eſt hodie quidem Bocalia, prius autem Bocarus appellatus. Inſulam hoc tempore poſsident Athenienſes, de qua quondam extitit aduerſus Megarenſes non parua contentio. Fama eſt Piſiſtratum, ſiue, ut alij aſſerunt, Solonem in nauiũ catalogo, poſt uerſum illũ,

Bis ſenas Salamine rates agit inclytus Aiax:

Deinceps ſcriptum hunc inſeruiſſe,

Stabat agens Actææ ubi conſedere phalanges:

Vt teſte poeta uteretur, inſulam iuris Athenienſium à primordio fuiſſe. Quod ſanè teſtimonium critici nequaquam amplectuntur, cum multa contra illos carmina teſtimonium afferant. Nam cur Aiax in locatarum nauium ſtatione nouiſsimus: non autem Athenienſibus adiunctus eſſe uidetur, ſed cum ſubditis Proteſilao Theſſalis, ubi & Aiacis & Proteſilai naues conſiſtebant, & Agamemnon in circumeundo exercitu,

Inde Meneſtheũ Petei prolem inuenit acrẽ, Iliad. β
Stãt & Athenęi prope docti Martis in armis.
Aſt iuxtà ſteterat uerſutæ mentis Vlyſſes,
Atq; Cephallenum propter mãſere phalãges;

Verùm ad Aiacem & Salaminios rurſum,

uenit ad Aiaces penes ipsos altero ex latere Idomeneus, nō autem Menestheus. Igitur Athenienses tali apud Homerum uti uidētur testimonio. At Megarenses contrà, hūc in modum ceciniſſe,

E' Salamine rates Aiax agit atq; Polychna,
Exq; Aegirussa, Nisæaq;, Tripodibusq;.

Quæ Megarica loca sunt, è quibus Tripodes, hodie Tripodiscion appellantur, ubi nunc Megarensium forum iacet. Aliqui sanè ex hoc aiunt, quia Poliadis Mineruæ sacerdos caseum recentem attingere prohibita est, cui externus tantum offertur, cum ea quidem & Salaminio utatur, externam Atticæ Salaminem aiunt haud rectè. Nam qui ex alijs insulis manifestè uicinis Atticæ uehitur, offertur, cum illi qui huius ritus authores extiterunt omnem qui è Ponto longè aduehitur, externum intellexerint. Opinio est, Salaminem priscis temporibus seorsum instructam per se fuisse, Megara uerò Atticæ partem extitisse. In Salaminiaco autem litore Attici soli & Megarici confinia iacere contigit, duos uidelicet colles, quos cornua uocant. Deinde Eleusin urbs, ubi Eleusinæ Cereris templum extat: & fanum mysticum quod Ictinus apparauit, turbæ theatralis capacissimum. Is etiam uirginibus Mineruæ domicilium in arce condidit, Pericle operis præfecto. Ciuitas quidem in ipsis connumeratur populis. Dehinc Thriasius campus patet, & eiusdem uocabuli ripa & populus. Dein Amphiala promontorium, cui superimminet latomia, id est lapidum excidendorum locus, & sinus freti ad Salaminem, ad stad. duo. Quem cum Xerxes iniecta terra exaggerare conaretur, præoccupante naualí prælio, fugam cum Persis capessere coactus fuit. In hoc tractu duæ sunt exiles insulæ Pharmacusæ, è quibus maior sepulchrum Circes ostentat. Super hac ripa mons est, quem Corydalum uocant, & tribus una Corydalia. Pòst portus furum, & Psyttalia insula deserta & saxosa, quam Pīræi portum, dixere quidam. Vicina est Atalanta, quo nomine alia est ad Euboeam atque Locros. Alia parua insula, Psyttaliæ similis. Inde Pīræus ipse in tribubus siue populis annumeratus. Est & Munychia tumulus curuus, in Cherrhonesi faciem, cauernosus, tum natura, tum opera dedita, magna ex parte ut habitationes admittat, ingressū angusto habet ore, cui quidē portus terni subiacent. Quondam muro uallata

Ἦλθον δ' ἐπ' αὐτούς.

Καὶ παρ' αὐτούς·

Ἰδομενεὺς δ' ἐτάρωθεν.

Οὐ μὲν δὴ οἱ μὲν ἂν ἀθηναῖοι ἡιδυίησιν
ἐνὶ σκηπάδι μαρναίατο παρ' ὁμήρῳ δηοῦσιν. οἱ γὰρ μεγαρεῖς αὐτὴν πεποιῆσθαι αὐτοῖς ἔτος·
Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγων δυοκαίδεκα νῆας.
Ἐκ τε πολίχνης.
Ἐκ τ' αἰγειρούσης νισαίης τε τειπόδων τε.

Ἃ δὴ χωρία μεγαρικά, ὧν οἱ τρίποδες τειποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν μεγαρέων κεῖται. τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τῶν ἱερέων τὰς πολιάδος ἀθηνᾶς, χλωροῦ, τυροῦ, τοῦ μὲν ἐγχωρίου μὴ ἅπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τοῦ σαλαμινίου, ξένου φασὶ τὰ ἀπὸ τῆς σαλαμῖνος, οὐκ οὖ. καὶ γὰρ ἐν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένων, τῇ ἀττικῇ προσχώρων, προσφέρεται ξενικόν, καίτοι ἀπόπτου νοσούντων τὴν ἀρχαίαν τοῦ ἔθνους πύστιν. ἔοικε δὲ τὸ παλαιὸν ἡ νῦν σαλαμὶς καθ' αὑτὴν τάττεσθαι, τὰ δ' μέγαρα τῆς ἀττικῆς ὑπάρξαι μόριον. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ σαλαμῖνα, λιθώδη συμβαίνει τὰ ὄρεα τῆς μεγαρικῆς καὶ τῆς ἀττικῆς, ὄρη δύο, ἃ καλοῦσι λέπρατα. ἔστ' ἐλευσὶς πόλις, ἐν ᾗ τὸ τῆς δήμητρος ἱερὸν τῆς ἐλευσινίας· καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύασεν ἵκτινος, ὄχλου θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον. ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ ἀθηνᾷ, πρόκλεους ὠικοδομηκότος τὸν ὄρθιον. ἐν δὲ τοῖς δήμοις κατεριθμεῖται ἡ πόλις. ἔστι τὸ θειάσιον πεδίον καὶ ὁμώνυμος ἀγιαλὸς καὶ δῆμος. εἶθ' ἡ ἄκρα ἡ ἀμφιάλη, καὶ τὸ ὑποκείμενον λατόμιον, καὶ ὁ εἰς σαλαμῖνα πορθμός, ὅσον δισταδίου, ὃν διαχοῦ ἐπειρᾶτο ξέρξης ἐφθὴ δὲ ἡ ναυμαχία γῆς οὔσης, ἡνίκα φυγὴ ἦν πρόσω. ὑπὲρ ταύτης δὲ καὶ αἱ φαρμακοῦσαι δύο νῆσοι, ὧν ἐν δοκεῖ μάζουσι λίρικης τάφος δείκνυται. ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκρῆς ταύτης, ὅρος ὄνομα ὁ καλεῖται κορυδαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ κορυδαλλεῖς. εἶθ' ὁ φώρων λιμήν, καὶ ἡ ψυττάλεια, νησίον ἔρημον πετρῶδες, ὅ τινες εἶπον λιμένα τοῦ πειραιῶς. πλησίον δὲ καὶ ἡ ἀταλάντη, ὁμώνυμος τῇ πρὸς εὔβοιαν καὶ λοκρούς. καὶ ἄλλο νησίον, ὅμοιον τῇ ψυττάλειᾳ καὶ ἴσον· εἶθ' ὁ πειραιεύς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις καταλεγόμενος. καὶ ἡ μουνυχία. λόφος δ' ἐστὶν ἡ μουνυχία χερρονησίζων, καὶ κοῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μόρος. φύσει τε καὶ ἐπίτηδες, ὥστ' οἰκήσεις ἔχεσθαι, σημεῖα δὲ μικρὰ τοῦ εἴσοδον ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ σωφρόνιστο ἡ μουνυ-

ἡ μουνυχία παραπλησίως ὥσπερ ἡ Ῥοδίων πόλις, περιειλημμένα τοῖς περαιεῦσι, καὶ οὖσα λιμένας, πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὁπλοθήκη Φίλωνος ἔργον. ἄξιόν τε λῶν ναύσταθμον, τετρακοσίαις ναυσὶν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἐστέγον ἀθρόαι. τοῖς δὲ τείχει τούτῳ σωπῆσαι τὰ καθειλκυσμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη. ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τείχη, τετραφάνοντα σταδίων τὸ μῆκος, σωάπτοντα τὸ ἄστυ τοῖς περαιεῦσι. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατέρειψαν, καὶ τὸ τῆς μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε πόρον στενὸν ποιῆσαι εἰς ὀλίγων καρικίαν, τὴν πρὸ αὐτῶν λιμένας, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος. τοῦ δὲ ἱεροῦ τὰ μὲν προπύλαια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν. τὸ δ' ὕπαιθρον, αὐθρισάντας. κατέσασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον, ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἡνίκα σύλλας ἐκ πολιορκίας εἷλε, καὶ τὸν περαιᾶ, καὶ τὸ ἄστυ. τὸ δ' ἄστυ αὐτὸ, πέτρα ὑψηλὴ γάρ περιοικουμένη κύκλῳ. ὧθι δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς ἀθηνᾶς ἱερὸν, ὅ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος· καὶ ὁ παρθενὼν ὃν ἐποίησεν ἴκτινος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον, ἡ ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ ἐς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ δεδοξασμένων, ἐκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τῷ γραφίῳ. ἔπεισι γὰρ ὃ φησὶν ἡγησίας, ὁρῶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸ περὶ τῆς τειαίνης ἔχει τι σημεῖον. ὁρῶ τὴν ἐλευσῖνα, καὶ τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης. ἐκεῖνο λεωκόριον, ἔστω θησεῖον, οὐ δύνανται δηλῶσαι καθ' ἓν ἕκαστον. ἡ μὲν γὰρ ἀθηνᾶ θεῶν ὅτι λαπίστατα καὶ προγόνων ἡρώων, ἀλλ' οὕτως γε ἐνὸς μόνου ξοάνου τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει μέμνηται. πολέμων δὲ ὁ περιηγητὴς, τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει. τὸ δ' ἀναλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. ἐλευσῖνα τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα δήμων. πῶς δὲ καὶ τετράφυλα, ὡς φασὶν, οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνόμακεν. ἔχουσι δὲ λεὼς εἰ μὴ πάντῃ, οἵ γε πολλοὶ μυθοποιΐας συχνὰς καὶ ἱστορίας, καθάπερ ἀφύδνα μὲν, τὴν ἑλένης ἁρπαγὴν ὑπὸ θησέως, καὶ τὴν δεσκούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς, καὶ ἀπομελίωνα τὴν ἀδελφῆς. μαραθῶνα δὲ τὸν περσικὸν ἀγῶνα, ῥαμνοῦς δὲ τὸ τῆς νεμέσεως ξόανον. ὃ τινες μὲν διοδότου φασὶν ἔργον, τινὲς δὲ ἀγοράκριτου τοῦ παρίου, καὶ μεγέθει

Munychia erat, & iunctis domicilijs referta, ut Rhodiorum ciuitas circuitu complectens & Piræũ, & alios portus naualibus plenos, in quib. et armamentariũ Philonis opus. Statio ibi nauium dignitate insignis CCCC capax nauium, cum non pauciores ab Athenienſibus emitterentur. Hoc autem muro, duo ex oppido protracta crura, urbem Piræo coniungũt. Hi fuere longi muri ſtad. XL longitudine. At murum iſtum bella plurima diruerũt, & Munychiæ munimentum. Piræũ quoq; portum in habitaculorum anguſtias contraxerunt, & ædem Iouis Saluatoris. Porticus ipſa tẽpli ad mirabiles habet tabulas, clariſsimorum opera artificum. Impluuium autem ſpectabiles habet ſtatuas. Cæterùm longi muri diſsipati fuerunt, primũ quidem Lacedæmonijs amolientibus, poſtea uerò Romanis. Qua tempeſtate Sylla & Piræũ, & oppidum per obſidionem expugnauit. Vrbs ipſa ſaxum eſt in plano quaquauerſum habitato, quo in ſaxo uetuſtum Mineruæ templum Poliadis ſurgit, in quo lucis inextinctę lychnus eſt, & uirginum domus quam Ictinus cõdidit, ubi Palladium eſt ex ebore perfectũ, opus Phidiæ. Sed enim cum tot & tantæ huius ciuitatis longè lateq; decantatæ laudationes occurrant, plura eloqui uereor, ne inſtitutæ deſcriptionis propoſitum egredi contingat. Id nanque mihi euenit, quod Hegeſias refert, cum oculis ſubiectam cerneret arcem, Tridentis ipſe ſignum aſpicio, aſpiciens Eleuſinen diuinorum ſacerdotes fio. Illud λεωκόριον, id eſt ęſarum à Leopatre puellarum ſacrarium, hoc Theſei fanum. Non licet explicare ſingula (Attica enim deorum eſt) loca ipſa poſsidentium, & & parentum heroum. Hic quidem unius in arce ſigni mentionem fecit. Polemon autem ſcriptor orbis de ſacris donis in arce poſitis, quatuor conſcripſit uolumina. Similis de reliquis urbis partibus ratio contingit, & agro. Eleuſinen præfatus unam ex populis ſeu tribubus centum & ſeptuaginta, addunt nonnulli quatuor. Aliorum nullum prorſus nominauit. Habent ſi non cuncti, at permulti fabuloſos, & quidem complures ſermones ac hiſtorias. Sicut Aphydna quidem Helenæ rapinam à Theſeo commiſſam, & eam à Caſtore atq; Polluce depopulatam, receptamq; ſororem. Marathon uerò contra Perſas prælium, Rhamnus autem Nemeſeos ſtatuam, quã Diodoti opus pleriq; dicunt, aliqui uerò Agoracriti Parij, quæ ex magnitudine

& pul-

& pulchritudine perfecta magis ac magis eſt, & cum Phidiæ operib. æmulatione cõtendit. Eodem modo & Decelea arx & receptaculũ Pelopõnenſibus in bello Decelico. Phyle etiam, per quam in Piræũ Thraſybulus populũ, & ex Pirẽo traduxit in urbẽ. Sic & de plurib. alijs referre licet. Permulta etiam de Leocorio facta cõmemorat, & Theſei fano & quæ Lyceum habet & Olympica, quã ſemifactã rex morte præreptus dimiſit, antequã donum offerret. Similiter & Academia & philoſophorum horti, & cãtorũ receptaculũ, & porticus uaria, & templa per urbem, quæ omnia artificum habebant opera. Amplior autem eſſet oratio, ſi quis ædificãdę urbis authores perſcrutetur, accepto à Cecrope initio, nec enim omnes eodem aſſerũt modo. Id autem ab eis nominib. manifeſtũ eſt. Nam ab Actęone Acticam dicũt, Atthidem uerò & Attică ab Atthide Cranai filia, à quo et inquilini Cranai uocãtur: Mopſopiã uerò à Mopſopo, Ioniãq; à filio Xuthi Ione: Poſidoniã, ſiue Neptuniã, & Athenas à Poſidone ſiue Neptuno & Athena, id eſt Minerua, appellationẽ deorum ſortitam. Dictũ eſt quòd hoc in loco gens Pelaſga uideẽ eſſe uerſata, quodq; Pelaſgi ab Athenienſib. propter illũ errorẽ ſint appellati. Quo uerò maior eſt circa res pręclaras honoris auiditas, quoq; plures fuere, qui eas ſcriptis commendauere, eo maior eſt regargutio, niſi quicquam contineat hiſtoriæ. Sicut in fluuiorum aggregatione ridere Callimachus inquit, ſi quis ſcribere audeat Athenienſes uirgines,

Dulce ac purum Eridani haurire uinum,
A quo & pecora ſe abſtinerẽt. Sunt igit lucẽtis aquę potuiq; ſuauiſsimę, fontes (utaiũt) extra portas quas Diocharis appellant iuxta Lycęum, antea copioſæ atq; pulcherrimę fons aquę propè egregio cõſtructus ornamẽto fuerat. Qui ſi hodierno tẽpore nuſq; eſt, quid nã eſſet miraculi, ſi priſcis annis abundãs & lucida cũ eſſet, adeò ut etiã amnis fieret, poſteriori mutata ſit ætate? In tot igitur ac tãtis immorari non licet. Nec uerò ſilentio ita prætereire, ut quorundam ſaltem ſummam memoria nõ complectar. Satis erit hæc adiecíſſe, quod (ut Philochorus memoriæ prodidit) cũ regionẽ ipſam Cares quidẽ à mari, Bœotij uerò à terra populatorib. uaſtabãt, qs Aones uocitabant, Cecrops primũ multitudine in ciuitates XII habitãdas digeſsit: quarũ nomina Cecropia, Tetrapolis, Epacria, Decelea, Eleuſis, Aphydna, ſiue utalij plurali numero Aphydnę, Thoricus,

καὶ κάλλει σφόδρα καταρθωμένου, καὶ φιλαμίλλου τοῖς φειδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ δεκέλεια μὲν ὁρμητήριον ἦν πελοποννησίων ἐν τῷ δεκελικῷ πολέμῳ. φυλὴ δέ, ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον θρασύβουλος εἰς πειραιᾶ, κἀκεῖθεν εἰς ἄστυ. οὕτω καὶ ἐπ' ἄλλων πλειόνων ἔστιν ἱστορεῖν πολλά. καὶ εἰς τὸ λεωκόριον, καὶ τὸ θησεῖον, οὓς ἔχει καὶ τὸ λύκειον, καὶ αὐτὸ τὸ ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς κατέλιπε πολυτῶν ὁ ἀναθὰς βασιλεύς. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκαδημία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ ὠδεῖον, καὶ ἡ ποικίλη στοὰ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἱερὰ, ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν μνήμης ἄξίων. πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας τοῦ κτίσματος ἐξετάζοι τις, ἀφ' ἑκάστου καὶ λεπτομερῶς. οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσι πάντες. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δῆλον· ἀκτικὴν μὲν γὰρ ἀπὸ ἀκταίωνός φασιν· ἀτθίδα δὲ καὶ ἀττικὴν, ἀπὸ ἀτθίδος τοῦ κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ κραναοὶ οἱ γηγενεῖς. μοψοπίαν δὲ ἀπὸ μοψόπου, ἰωνίαν δὲ ἀπὸ ἴωνος τοῦ ξούθου. ποσειδωνίαν δὲ καὶ ἀθηνᾶς ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν. εἴρηται δ' ὅτι λαυτοῦθα φαίνεται τὸ τῶν πελασγῶν ἔθνος ὠκηκὸς, καὶ ὅτι ὑπὸ τῶν ἀπ' ἠπείρου πελασγοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην. ὅσῳ δὲ πλέον ὄντι τὸ φιλόδημον περὶ τὰ ἔνδοξα καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῷδε μείζων ὁ ἔλεγχος, ἐὰν μή τις ᾖ ἱστορίας, οἷον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ καλλίμαχος γελᾶν φησιν εἴ τις θαῤῥεῖ γράφειν τὰς τῶν ἀθηναίων παρθένους,

Ἀφύσασθαι καθαρὸν γάνος ἠριδανοῖο.

οὐ καὶ τὰ βοσκήματα ἀπόχοιτ' ἄν. εἰσὶ μὲν οὖν αἱ πηγαὶ καθαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος ὡς φασὶν, ἐκτὸς τῶν διοχαρούς καλουμένων τυλλῶν, πλησίον τοῦ λυκείου. πρότερον δὲ καὶ λειμὼν κατεσκεύασός τις, πλησίον πολλοῦ, καὶ καλοῦ ὕδατος. εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυμαστὸν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν, ὥστε καὶ ποταμὸν εἶναι, μεταβαλὸν δὲ ὕστερον. νῦν μὲν οὖν τοῖς καθ' ἕκαστα τοσούτοις οὖσιν, οὐκ ἐνδέχεται διαῤῥεῖν, ἀλλ' οὐδὲ σιγῇ διελθεῖν, ὥστε μή τι καιρῷ μνησθῆναι τινῶν. τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη προθέσθαι, ὅτι φησὶ φιλόχορος πορθουμένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ καρῶν, ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν ἄονας, κέκροπα πρῶτον εἰς δυωκαίδεκα πόλεις συνοικῆσαι τὸ πλῆθος, ὧν ὀνόματα, κέκροπία, τετράπολις, ἐπακρία, δεκέλεια, ἐλευσὶς, ἀφύδνα. λέγεται δὲ καὶ πληθυντικῶς ἀφύδνας, θόρικος,

βραύρωνα,

βράβρων, Κύθηρος, Σφηττός, Κηφισία, Φαλη-
ρεύς. πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συ-
ναγαγεῖν λέγεται τὸν Θησέα δώδεκα κω-
μῶν. ἐβασιλεύοντο μὲν οὖν ἀθηναῖοι πρό-
τερον, εἶτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν. τυ-
ράννων δ' ὑπομεμενήκασι πρῶτον μὲν Πει-
σιστράτου καὶ τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γε-
νομένης, ἐπὶ τῶν τετρακοσίων, καὶ ἐπὶ τῶν
τριάκοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακε-
δαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥᾳ-
δίως. ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι
ῥωμαίων ὑπερτέρας. καὶ γὰρ εἴ τι μι-
κρὸν ὑπὸ τῶν μακεδονικῶν βασιλέων πα-
ρελυπήθησαν, ὥστ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀνα-
γκαζόμενοι, τόν γε ὁλοχερῆ τύπον ἐπολι-
τείας, τὸν αὐτὸν διετήρουν. γνῶναι δέ φασι,
καὶ βέλτιστα τὸ τε αὐτὸν πολιτεύσασθαι δε-
καετῆ χρόνον, ὃν ἦρχε μακεδόνων, Λύσανδρος. οὕτω γὰρ ὁ αὐτὴρ πῶς μὲν τἄλλα
δοκεῖ τυραννικώτερος γεγενῆσθαι. πῶς Ἀθηναί-
ους δὲ εὐγνωμόνησε λαβὼν ὑπήκοον τὴν πό
λιν. ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν δημήτριον τὸν
Φαληρέα τὸν θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνώ
μονα, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημο-
κρατίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπηυώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ
ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολι-
τείας ταύτης ἐκείνου. ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος
ἰσχυσε, καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια, ὥστε με
τὰ τὴν κασσάνδρου τελευτὴν, ἠναγκάσθη
φυγεῖν εἰς αἴγυπτον. τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ
πλείους, ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπανα-
στάντες, καὶ κατέτηξαν. γνῶναι δὲ πρὸ-
σήκει ἅσπερ καὶ εἰς ἀμίλας. ῥωμαῖοι δ' οὖν
παραλαβόντες αὐτὸν δημοκρατουμένους,
ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐ-
λευθερίαν. ὥσπερ οὖν ὁ μιθριδατικὸς
πόλεμος, τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν, οὓς
ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο. τὸν δ' ἰσχύσαντα μά-
λιστα τὸν ἀριστίωνα, καὶ τούτῳ βιασάμε-
νον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἑλὼν σύλλας ὁ
τῶν ῥωμαίων ἡγεμὼν, ἐπόλασε· τῇ πόλει δὲ
συγγνώμην ἔφαμεν, καὶ μέχρι νῦν γε ἐλευ-
θερίας τε ὄντι καὶ τιμῆς παρὰ τοῖς ῥωμαίοις. με-
τὰ δὲ τὸν πόρον, φαληρεῖς δῆμος, γῆ τῆς ἐφ'
ἑξῆς παραλίας. εἶθ' ἁλιμούσιοι, ἀξωνεῖς, ἁλι-
εῖς οἱ ἀξωνικοί, ἀναγυράσιοι, εἶθ' ὠρεῖς, λαμ
πρεῖς, αἰγινεῖς, ἀναφλύστιοι, ἀζηνεῖς, οὗτοι
μὲν οἱ μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ σουνίου, μεταξὺ δὲ
τῶν λιχθέντων δήμων, μακρὰ ἄκρα πρώ-
τη μετὰ σὺν ἀξωνίας, ζωστήρ. εἶτ' ἄλλη με-
τὰ θορίας, ἀσυπάλεια, ὧν ἡ μὲν πρόκειται
νῆσος φαύρα, ἡ δὲ ἐλεοῦσα, καὶ κατὰ τοὺς
ἀξωνίας ὑδροῦσα, πρὸ δὲ ἀναφλυσμὸν ὀλί-

Braurõ, Cytherus, Sphettus, Cipheſia, Phale-
rus. Theſeus uerò poſtea duodecim illas in
hãc unã cõgregaſſe ciuitatem denuo memora
tur. Athenienſes quidẽ regali prius gubernabã
tur imperio, in popularẽ poſtmodũ tranſiere
ſtatum, inuadentib. inde tyrãnis Piſiſtrato e-
iuſq; filijs. Cum demũ paucorũ dominatus ir
rupiſſet, & cccc & xxx tyrannorũ, quos La
cedæmonij impoſuerãt, hos quidem exturba
uere facile. Et popularẽ potentiã tutati ſunt,
quoad Romani ciuitatem potentia ſua poſſe-
derũt. Nam ſi paruo quodam tempore Mace
doniorũ regum uim illatam coacti habuere,
eandem tamen gubernandi formam integrã
ſeruauere. Quidã ſanè tradunt, ea tempeſtate
per annos decem illos optimo ſtatu gubernaſ
ſe, qua Macedonum principi paruere Caſſan
dro. Hunc enim uirũ cum alijs in rebus uehe-
mentior tyrannus eſſe uideretur, certè in A-
thenienſes benignã exercuiſſe mentem con-
ſtat. Ex quo parentem ſibi ciuitatem accepit.
Demetriũ nanq; Phalereũ ex ciuib. præfectũ
impoſuit Theophraſti philoſophi familiarem,
qui non modò popularem non deſtruxit po-
tentiã, ſed etiã melius rectiusq; reſtituit. Do-
cumento ſunt illius uiri cõmentaria, quæ de
iſta rep. ſcripta reliquit. Verùm tantũ inuidia
ualuit, & in paucos odiũ & inimicitia, ut poſt
Caſsãdri obitũ in Aegyptũ fugere coactus ſit.
Inſurgẽtesq; ſtatuas eius plures ccc detractas
cõflauere: quodq; eſt indignius, adiecere qui-
dam, in matulas. Romanus igitur ſenatus eos
popularem ſtatum agentes accipiens, propri-
as ipſis leges inſtitutaq; ſeruauit, & libertate
donauit. Verũ Mithridatico ingruẽte bello,
rex ipſe quos uoluit ei tyrãnos inſtituit. At
potentiſsimũ Ariſtonẽ, qui ciuitatem ipſam
uiolẽter afflixerat, Sylla Romanorum Impe-
rator expugnatũ obſidione hominẽ, in pote-
ſtatẽq; redactũ ſupplicio affecit, & ciuitati ue-
niã tribuit. Quę in hodiernũ diẽ uſq; libertate
fruiť, eãq; Romani magnis dignantť honorib.
Poſt Pirę aũt portũ Phalerius eſt populus in
litore propinquo. Dehinc Halimuſij, Aexo-
nes Halienſes ſiue piſcatores, Aexonij, Ana-
gyraſij. Inde Orei, Lampſrei, Aeginenſes, A-
naphlyſtij, Azenenſes. Hi quidem populi uſ-
que ad Sunium promontoriũ ſunt. Inter hos
uero, ꝙs dixi populos, longũ eſt promontoriũ
Zoſter appellatũ, primũ poſt Aexoneas. De-
in aliud poſt Thoreos, Aſtypalea. Ante illud
iacet inſula Faura. ante aliud Eleuſſa. Ad ipſos
ctiã Aexoneas Hydruſſa. ad Anaphlyſtios aũt

Panos

Panos templũ eſt, & aliud Veneris Coliadis. Quem ad locum naufraga enataſſe ſpolia, ferunt, è claſſe ultima Perſarum, qui ad Salaminem nauali prælio decertarunt. De quibus & Apollinem oraculum edidiſſe conſtat,

Coliades ſanè mulieres remigijs horrebunt.

E' regione autem horum locorum Belbina iacet inſula, nõ admodum ſemota, & uallum Procli. Plurimæ uerò harum cultoribus ſunt uacuæ. Vbi autem promontoriũ Sunij flexeris, Sunius eſt populus dignitate præſtãs. Dehinc Thoricus. Dehinc Potamus, id eſt fluuius populus (ſic enim appellatur) unde et incolæ Potamij dicti. Poſt Praſia, Sterea, Brauron, ubi Brauroniæ Dianæ ſacellũ eſt. Myrrhinuſa, Probalinthos, Marathon, ubi Miltiades copias funditus dedit in ſtragem, quę ducem Datim Perſicum ſecutę fuerant, nõ expectatis Lacedęmoniorũ auxilijs, tardius ob rotundã lunã profectis. Hic, ut poeticis traditur fabulis, Theſeus Marathonium mactauit taurum. Secundum Marathonem autem Tricorythus. Dehinc Rhãnus Nemeſeos templum habens, Dein Pſaphis Oropiorum. Hic ſitum eſt Amphiarai oraculũ quondam uenerabile. Vbi Amphiaraum fugitantem (ut Sophocles inquit) ſciſſa Thebana tellus hauſit, ipſis cum armis, curruq; quadrijugo. Oropus profectò ſæpenumero in controuerſiã certamẽq; peruenit. In confinibus enim Atticæ ac Bœotiæ ſitus eſt. Ante hoc litus autem ad Thuriũ & Sunium iacet Helena inſula, aſpera quidẽ & ſolitaria, prolixa ſtad. LX lõgitudine. Eius mentionem à poeta factã eſſe aiunt his in uerſibus, ubi Alexander Helenam alloquitur,

Hic quædã deſiderãtur.

Iliad. γ Nec cum te rapiens primùm è Lacedæmone pulchra
Pontiuagis ratibus Cranao me in litore iũxi.

Hanc enim inſulam dicit Cranaam, quæ hoc tempore Helena uocatur, quoniam in ea coierint, & eorum mixtio facta eſt. Poſt Helenam uerò Eubœa finitimo accumbit litori longa ſimiliter & anguſta. Et pro eius longitudine continenti appoſita, ſicut Helena. A' Sunio ſanè ad Auſtrale Eubœæ promontorium, quod litus album uocant, nauigatio eſt ſtad. C C C, ſed de Eubœa in poſterioribus dicetur. Populos uerò Atticæ in agro mediterraneo explicare longum eſſet, tanta eorũ multitudo eſt. E' montibus maxime nobiles Hymettus, & Brileſſus, & Licabettus, & Parnes, & Corydalus. Effoſsio autem marmorum pulcherrimorum, ex ora Hymetta,

τὸ πανεῖον, καὶ τὸ ἡ Ἰωλιάδος ἀφροδίτης ἱδρὸν, εἰς ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευταῖα τὰ ἐκ τῆς πρὸ Σαλαμῖνος ναυμαχίας τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους ναυάγια φασί. πρὸ ὧν καὶ τὸν ἀπόλλω πυθοιπεῖν·

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες, ἐρετμοῖσι φερέξουσι.

Πρόκειται δὲ κὴ τούτων τῶν τόπων, Βέλβινα νῆσος, οὐ πολὺ ἄπωθεν. καὶ ὁ πρόκλου χάραξ. ὄρημοι δ' αἱ πλεῖσται τούτων. λάμψαντι δὲ τῷ ἡ τὸ σούνιον ἄκρον, ἀξιόλογος δῆμος σούνιον. εἶτα θόρικος, εἶτα ποτάμος δῆμος οὕτω καλούμενος, ἀφ' οὗ οἱ ἄνωθεν ποτάμιοι. εἶτα πρασιαί, στερία βραύρων, ὅπου τὸ ἡ βραυρωνίας ἀρτέμιδος ἱερόν. — —

νίδες. ὅπου τὸ ἡ ταυροπόλου

— — εἶτα μυρρινοῦς, πρόβάλινθος, μαραθὼν, ὅπου μιλτιάδης τὰς μετὰ δάτιδος τοῦ πέρσου δυνάμεις ἀφάλω διέφθειρεν, οὐ πρὸ μέντοι τοὺς ὑσρίζοντας λακεδαιμονίους ἀφικέσθαι τῶν πανσέληνον. φύεται δὲ μεμυθεύκασι καὶ τὸν μαραθώνιον ταῦρον, ὃν αὐτὸς θησεύς. μετὰ δὲ μαραθῶνα τρικόρυθος. εἶτα ῥαμνοῦς, τὸ ἡ νεμέσεως ἱερόν. εἶτα φαφίς ἢ τῶν ὠροπίων. φύεται δὲ ποῦ, καὶ τὸ ἀμφιαράειον ὃ δὴ τὸ πρὸ μικροῦ ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν ἀμφιάρεων, ὡς φησὶ σοφοκλῆς·

Ἐδέξατο ῥαγεῖσα θηβαία κόνις,
Αὐτοῖσιν ὅπλοις, καὶ τετρωμένῳ δίφρῳ.

Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ γινόμενος πολλάκις. ἵδρυται γὰρ ἐν μεθορίῳ τῆς τε ἀττικῆς καὶ τῆς βοιωτίας. πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης, πρῶ μὲν τὸ θορικίου, καὶ τὸ σουνίου, νῆσος ἐλαφὶς, τραχεῖα καὶ ὄρημος, παραμήκης, ὅσον ἑξήκοντα σταδίους τὸ μῆκος· ἣν φασὶ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, ἐν οἷς ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν ἑλένην·

Οὐδ' ὅτε σε πρῶτον λακεδαίμονος ἐξ ὀρεινῆς
Ἔπλεον ἁρπάξας ἐν πόντοπόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν λιμενηῒ ἐμίγην φιλότητι καὶ εὐνῇ.

Ταύτην γὰρ λέγει λιμενᾶλιν, τὴν νῦν ἑλένην, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γυνειάζ τὴν μίξιν. μετὰ δὲ τὴν ἑλένην, ἡ βοιωτίας πρόκειται τῆς ἑξῆς παραλίας, ὁμοίως σχοινὶ, καὶ μακρὰ, καὶ ἐπὶ μῆκος τῆς ἠπείρου παραβεβλημένη, καθάπερ ἡ ἑλένη. ἔστι δὲ ἀπὸ σουνίου πρὸς τὸν πόρον τῆς βοιωτίας ἄκρον, ὃ καλοῦσι λοκρικὸν ἄκτιον, σταδίων βʹ καὶ ὀγδοήκοντα πλοῦς. ἀλλὰ πρὸ βοιωτίας μὴ ἐρήσεται ὑσρον. ὄρη δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς ἀττικῆς μακρὰν ἐστῶσι σχεδὸν τὸ πλῆθος. τὰ δ' ὀρῶν ἃ ἐν ὀνόματι μάλιστα ὄντα, ὅ, τε ὑμηττὸς, καὶ πεντελικὸς, καὶ λυκαμβητὸς, ἔτι ἡ πάρνης, καὶ κορυδαλὸς. μαρμαρὸς δ' ὄντος τοῦ τε ὑμηττέως, καὶ τῆς

καὶ ἡ ἑλίκης κάλλιστα μέταλλα πλησίον ἡ πόλεως. ὁ δ' ὑμηττὸς καὶ μέλι ἀρίστου ποιεῖ. τὰ δ' ἀργύρεια τὰ μὲν τῇ ἀρχαίᾳ καταρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει, καὶ δὴ καὶ οἱ ὀργαζόμενοι, ἡ μεταλλείας ἀδρῶς ἐπανουσίας, τὴν παλαιὰν ἐκβολάδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες, εὑρίσκουσιν ἔτι ὀλίγον ἀργύριον, τὸ ἀργύριον ἀπεράντως καμινεύοντες. τὸ δὲ μέλι τὸ ἀττικὸν ὄντως τῶν ἄλλων τὸ ἀρίστου, πολὺ βέλτιον φασὶ τὸ μὲν ἐν τοῖς ἀργυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς σκευασίας. ποταμοί δ' εἰσὶν, ὁ μὲν ἐκ Φαλήρου τὰς ἀρχὰς ἔχων, ῥεῖ μὲν ἀπὸ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ γέφυρα, καὶ οἱ γεφυρισμοί. ὀλίγον δὲ νῦν σκελῶν τὸ ἀπὸ τοῦ ἄστεως εἰς τὸν πειραιᾶ καθιππεύσιμον ἔκλιδον μὲν εἰς τὸ φαληρικὸν κῦμα ῥόῃ τὸ πλέον, ὕδατος δὲ μικροῦ τὸ τελευταῖον. ἔτι δὲ βιοῦτος μάλιστα ὁ ἰλισσὸς, ἐκ θατέρου μέρους τοῦ ἄστεως ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παλαίαν, ἐκ τῶν ἔξω τῆς ἄκρας καὶ τὸ λυκείου μερῶν, καὶ τὴν πύγης, ὃν ὕμνησεν ὁ φαίδρων πλάτωνι. περὶ μὲν τὰ ἀττικῆς ταῦτα. ἑξῆς δ' ἂν εἴη ἡ βοιωτία. περὶ ἧς λέγοντα, καὶ περὶ τὸ συνεχῶς ἐθνῶν ἀναμνησθῆναι ποιήσασθαι χρὴ τὰ σαφῆ χάριν, ὧν εἵνεκα πρότερον. λέγω δὲ τὴν ἀπὸ σουνίου παλαίαν, μέχρι θεσσαλονίκης, ὧν τὰς ἀρίστους τετάφθαι μικρὸν ἐκλίνουσαν τὴν ἑσπερινὴν θάλασσαν πρὸς ἕω. τὰ δ' ἑσπερκείμενα πῶς ἂν λύσειε, ὡς ἂν ταῖς πυκνὰς ἀπὸ τῆς χώρας ἑκάστης τεταμέναις παραλλήλοις. ὧν πρώτη ἂν εἴη ἡ ἀπὸ μεγαρίδος, ὡς ἂν ταινία τις. τὸ μὲν ἑωθινὸν μέρος ταινιοῦσα τὴν ἀπὸ σουνίου μέχρι ὠρωποῦ καὶ τῆς ταύτης παραλίας, τὸ δ' ἑσπέριον τὸν τε ἰσθμὸν, καὶ τὴν ἀλκυονίδα θάλασσαν τὴν ἔξω πηγὰς μέχρι τῶν —— τε περὶ λερνίσσαν. τὰ δὲ λοιπὰ —— μέχρι τε ἰσθμοῦ παραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂν —— ὀρεινὴν, τὴν διέργουσαν ἀπὸ τῆς —— λοιπὸν δ' ἂν εἴη ἡ βοιωτία, ἀπὸ τῆς ἕως ὧν λύπη τεταμένη, ταινία τις ἀπὸ τοῦ κατ' εὔβοιαν θαλάσσης ὧν θάλασσαν τὴν ἔξω τὸν λερνσαῖον κόλπον ἰσόμικρος πως τῇ ἀπὸ κῦ, ἢ καὶ ἐλάττων ἔξω μῆκος. ἀρετῇ μέν τοι τῆς χώρας, πάμπολυ διαφέρει. ἔφορος δὲ καὶ ταύτῃ λέγει τὴν βοιωτίαν ἀπὸ φαίνει τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, ὅτι μόνη τριθάλασσος ἐστὶ, καὶ τὴν λιμνῶν εὐπορεῖ πλειόνων. ὧν μὲν τῷ λερνσαίῳ κόλπῳ, καὶ τῷ κορινθιακῷ, τὰ ἐκ τῆς ἰταλίας καὶ σικελίας, καὶ τῆς λιβύης ἐκομίζοντο, ὧν δὲ τῶν πρὸς εὔβοιαν μερῶν, ἐφ' ἑκάτερα τοῦ εὐρίπου χιζομένης τῆς παραλίας. τῇ μὲν ὧν τῆς αὐλίδος, καὶ ταναγρικῇ τῇ ὧν τὸ σαλγανέα, καὶ τὴν ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συνεχὴ τὴν κατ' αἴγυπτον,

& Helice penes urbẽ eſt. Hymettus quidem mel gignit optimum. Argentifodinæ ſanè regionis Atticę initio quidem exiſtimatione dignæ, hodie autem defecerunt. Ipſi artifices uteres quiſquilias, & ſpurcitiam recoquentes, purgatum ex illis argentum adhuc inueniebant, cum antiquiores illis imperitè fornaculis uterentur. Mel autem Atticum cuncta bonitate ſuperat: eo uerò longè præſtantius illud eſſe dicitur, quod ad argentarias gignitur. Quod quidem etiã ἀκάπνιστον, id eſt eſt à fumo purgatum aiũt quodam apparitionis modo. E' fluuiorum numero Cephiſus eſt, è Trinemijs originem ducens, per plana uerò fluens. Vbi Gephyra, id eſt pons adeſt, & accolę Gephyriſmi propter dicacitates atq; conuicia. Is per cura murorum in Piræum uſque perductus, Phalerium ingreditur pelagus, magnaq; ex parte torrentis inſtar labitur, æſtiuo penitus diminutus tempore. Talis item Iliſſus eſt, ex altera urbis parte currens ad litus, id eſt è locis ſuper Agram & Lycæum ac fontem quem in Phædro Plato collaudauit. De Attica quidem hæc. Deinceps eſt Bœotia, de qua uerba facturum, gentibusq; finitimis repetere quædam oportet, quorum facta ſuperius eſt mẽtio declarandarũ rerum gratia. Dicimus autem ripam ipſam è Sunio uſq; Theſſalonicam in ſeptentrionẽ porrigi, cum mare ſupernum in orientem declinet. Loca uerò quæ ſupra in occaſum iacent, uti faſcias quaſdam per totam oram inuicem extentas. E' quibus prima eſt in agro Megarenſi, quæ orientalem inſtar faſciæ protendit partem, è Sunio uſque Oropum, & illius regionis ripam. Oram autem occidentalem, atque iſthmum, & mare Halcyonium, ad fontem uſque Creuſam. Secunda Bœotia eſt ab ortu in occaſum proiecta, faſcia quædam ab Euboico mari ad Criſſæi ſinus mare, æqualis quodammodo longitudine ad Atticam, uel minor in longum, uerùm agri uirtute longè præſtans. Ephorus ſanè & hoc in loco Bœotiam finitimis gentibus excellentiorem eſſe demonſtrat. Et quod ſola triplici alluitur pelago, & pluribus abundat portubus. In ſinu quidem Criſſæo & Corinthiaco delata ex Italia & Sicilia & Africa mercimonia excipit. E' partibus autem Eubœam ſpectantibus ad utrunq; latus Euripi, diuiſo litore, hoc quidem ad Aulidem agrũq; Tanagræ uergit, illud autem ad Salganeum & Anthedonem continuũ eſt mare, quod Aegyptum

& Cyprum & insulas spectat. Et illud quod Macedones & Propontidem & Hellespontũ prospicit. Addit etiam quod eius partem Euboeam quodãmodo Euripus efficit, sic angustus ut ipsi Bœotiæ ponte ad duorum iugerum mensuram coniungatur. Huiusmodi laudibus regionem ipsam extollit. Et ad imperandum natura quidem comparatam esse. Educatione uerò & disciplina nequaquã usos illius præsides, qui licet rem prospere quãdoque gesserint, tamen ne parum quidem tẽporis perdurarunt. Sicuti documento extitit Epaminondas. Vbi enim ille mortẽ oppetijt, è uestigio principatum amisere Thebani, eo tantum degustato. Cuius rei causa fuit, quia consuetudinis & familiaritatis cum hominib. habendæ rationem neglexerũt, solius duntaxat uirtutis bellicæ curam susceperè. Adijciendũ etiam, quam ob causam cum Græcis ea potissimum ratio utilis est. Quandoquidẽ cum barbaris uiolentia ipsa est affabilitate potentior. Enimuero Romani prioribus seculis aduersus nationes agrestiores belligerantes, huiusmodi suauitatis disciplina nequaquã indigebant. Ex quo autem aduersus mansuetiores populos tractare bella cœperunt, huic sese applicantes ritui moribusq; degendi, cũcta suo subdidere regno. Cũ uerò Bœotiã prius Barbaræ gentes incolerent, Aones, Temmices q; è Sunio profugæ, uagiq; Leleges, & Hyãtes, deniq; Phœnices Cadmi comites regionẽ tenuerunt, qui arcem Cadmæã muro uallauit, et regnum suis posteris nepotibusq; reliquit. Illi porrò arci Cadmeæ Thebas muro coniunxerunt, regnumq; conseruarunt, plurimorũ Bœotiorũ imperiũ adepti, quoad Epigoni exercitum induxerunt: horum ætate paruo deficiẽtes tempore, rursus Thebas repetierũt. Similiter à Thracibus & Pelasgis eiecti, in Thessalia regnũ collocauere, cum Arnæorũ multi tẽporis societate, unde Bœotici uocati sunt omnes. Postea in patriã restituti sunt, cũ Aeolica iã parata classis esset ad Aulidẽ Bœotiã, quã in Asiã Orestis filij mittebãt, & Bœotię agrũ Orchomeniũ adiunxissent. Nam prius nulla erãt cõmunione coniũcti, nec Homerus eos Bœotijs annumerauit, sed Minyas seorsum nũcupat: hi cum illis eiecerũt quidẽ Pelasgos intra Athenas, à quibus ciuitatis portio Pelasgica uocatur, sub Hymetto sua collocantes habitacula, Thraces uerò ad Parnasum, Hyantes uerò Phocensem urbem Hyan incoluere. Memoriæ prodidit Ephorus, Thraces

καὶ λίνδον, καὶ τὰς νήσους θάλασσαν. τῇ δὲ τῶν κατὰ Μακεδόνας, καὶ τῶν Προποντίδα, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προσίθησι δὲ καὶ ὅτι τῶν Εὐβοίαν, τρόπον τινὰ μορ῾ῳ αὐτῆς ποιοῦσιν ὁ Εὔριπος, οὕτως στενὸς ἄν, καὶ γεφύρᾳ συνεζευγμένῳ πρὸς αὐτὴν διαπέθρῳ. τῶν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ δι᾽ ταῦτα, καὶ φησὶ πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν. ἀγωγὴν δὲ καὶ παιδείαν μὴ χρησαμένους, ἐπεὶ μηδὲ οὓς ἀεὶ πρὸς ἐπαμεινώνδας εὖ διέξει. τελευτήσαντ῾ γὰρ ἐκείνου, τῶν ἡγεμονίαν ἀπέβαλεν εὐθὺς τοὺς Θηβαίους συνεῖδεν, γευσαμένους αὐτῆς μόνον. ἄπορον δ᾽ εἶναι, τὸ λόγων τ῾ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώπους ὀλιγωρῆσαι, μόνης δ᾽ ὧν μελεθλῶσι τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. ἔοικε δὲ πεφυκέναι, ὅτι τὸ πρὸς ἕλληνας μᾶλλον χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρός γε οὓς βαρβάρους βίᾳ, λόγου μᾶλλον κρείττων δοκεῖ. καὶ ῥωμαίοις δὲ τὸ παλαιὸν μὲν, ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦσιν, οὐδὲν ἐδέοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων. ἀφ᾽ οὗ δὲ ἤρξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τῶν πραγματείαν ἔχειν, ἔθεντο καὶ ταύτην τὴν ἀγωγὴν, καὶ κατέστησαν πάντων λύκιοι. ἡ δ᾽ οὖν Βοιωτία, πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων ᾠκεῖτο ἀόνων καὶ τεμμίκων ἐκ τῶν συνιόντων πεπλανημένων, καὶ λελέγων, καὶ φοινίκων ἔσχον οἱ μετὰ κάδμου, ὃς τῶν τε καδμείαν ἐτείχισε, καὶ τῶν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὰς θήβας τῇ καδμείᾳ προσέκλεισαν, καὶ συνεφύλαξαν τῶν ἀρχὴν, ἡγούμενοι τῶν πλείστων βοιωτῶν, ἕως τῶν ὑπογόνων στρατείας. κατὰ δὲ τύτους ὀλίγον χρόνον ἐκλιπόντων τὰς θήβας, ἐπανῆλθον πάλιν. ὡς δ᾽ αὖτως ὑπὸ θρᾳκῶν, καὶ πελασγῶν ἐκπεσόντων, ᾠκησαν θετταλίᾳ συνεισάντων τῶν ἀρχὴν μετὰ ἀρναέων ὑδὲ πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ βοιωτοὺς κληθῆναι ἅπαντας. εἶτ᾽ ἀνέστρεψαν εἰς τῶν οἰκείαν, ἤδη τοῦ αἰολικοῦ στόλου παρεσκευασμένου πρὸ αὐλίδος τῆς βοιωτίας, ὃν ἔστελλον εἰς τῶν ἀσίαν οἱ τοῦ ὀρέστου παῖδες. πεφευγότων δὲ τῆς βοιωτίας τῶν ὀρχομενίων (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, οὐδ᾽ ὁμοῦ μετὰ βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν, ἀλλ᾽ ἰδίᾳ, μινύας προσαγορεύσας) μετ᾽ ἐκείνων ὀξέβαλον τοὺς μὲν πελασγοὺς εἰς ἀθήνας, ἀφ᾽ ὧν ἐκλήθη μορ῾ῳ τι τῆς πόλεως πελασγικόν. ᾤκησαν δὲ ὑπὸ τῷ ὑμηττῷ. τοὺς δὲ θρᾴκας εἰς τὸν παρνασσόν. ὕστερον δὲ τῆς φωκίδος ὕαν πόλιν ᾤκισαν. φησὶ δ᾽ ἔφορος, τοὺς μὲν θρᾴκας

ποιησα-

τοις παμπλήσους ἀπονοίας πῶς οὖν Βοιωτοὺς, ἐπιθέσθαι νύκτωρ σφετερισθούσιν ὀλιγωτόρους, ὡς ἐξιόντας γεγονότας. διαπρουσαμένων αὐτοῦ, ἀπιόντων τε ἅμα, ὅτι τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ πεπαθῶσι, φάσκειν ἐκείνους. σωθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι. ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν ἀρξῆσθαι, θρακία παροψίησις. οὓς δὲ πελασγοὺς, λύοντ' ἐπὶ τῷ πολέμῳ, χρησαμένους ἐπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ οὓς Βοιωτούς. τὸν μὲν οὖν τοῖς πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν, ἐρρῆθαι μὴ ἔχειν ἀπεῖν. τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὸν πόφητην, ἀσεβήσαντας δ' πράξειν. οὓς δὲ θεωρούς ὑπονοήσαντας χαριζομένους τοῖς πελασγοῖς τὸν πόφητην ἴσῃ τὸ συγγνῶναι, πεὶ τὸ ἱερὸν πελασγικὸν ἱδρύσθαι ἐπ' ἀρχῆς ὑπάρχον, οὕτως ἀνελεῖν, ἁρπάσαντας τὸν ἄνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν, ἐνθυμηθέντας ἐπὶ κακουργήσασιν πεὶ τὴν γυναικῶν δίκας ὧν, ὅτι μὴ, πῶς ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχειν. εἰ μὲν παρεχρησηρίασε, κολασθέισης αὐτῆ· εἰ δ' οὐδὲν ἐκακούργησε, τὸ πόσεχθὲν αὐτῶν πρᾶσσον. οὐδὲ πρὶ τὸ ἱερὸν, τὸ μὲν ἀκέρους ἐτέναι οὓς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐνίεσθαι, μὴ δοκιμάσαι, καθισάναι δ' εἰς λεῖσιν. καλεῖν δ' ὧδε τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς πόφητίδας. αἱ γὰρ λοιπαὶ τειῶν οὐσῶν πεμπῶσαν. λεγόντων δ' ὡς εὐδαμοῦ νόμος εἴη δύο πάζειν γυναῖκας, πόσθεσθαι καὶ ἄνδρας ἕνους ταῖς γυναιξὶ τὸν ἀριθμόν. οὐ μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι. ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων, τὰς ἁλυούσας νικῆσαι. ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς κόνοις ἄνδρας πόθεσθαι ἴζειν γὰρ δωδώνη. τὰς μὲν οὖν πόφητίδας, ἀγνοουμένας τοὐναντίον, ἐπεῖν ὅτι πόσταλεὶ ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς, οὐ παρ' αὐτοῖς τρίποδας συλλέγοντας, εἰς δωδώνην πέμπειν κατ' ἔτος, καὶ δὴ ποιεῖν οὕτω. ἀεὶ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τειπόδων, νύκτωρ καθαιρουῦτας, καὶ καταλύποντας ἱματίοις, ὡς ἂν λάθρα τειποδηφορεῖν εἰς δωδώνην. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς πρὶ ταγνθίλου, πλείστους δ' ἑαυτῶν συμπέμψαντου, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν πόσαγορεύθῆναι. ὕστερον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ πόρσινος πόλεμος πρὶ πλαταιὰς γενόμενος, δηλυμένας τὴν χώραν. εἶτ' ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν ὧδε ζῆν, ὥστε καὶ τὴν ἑλλήνων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι θηβαίους, δυσὶ μάχαις κρατήσαντας λακεδαιμονίους. ἐπαμεινώνδα γ' ἐν τοῖσδε γὰρ τῇ μάχῃ, ταύτης μὲν δ' ἐλπίδος διεσφάλησαν. ὕστερ δὲ τὴν ἑλλήνων ὅμως ἐπολέμησαν πῶς

factis erga Bœotios inducijs, noctu incurſationes egiſſe. Cumq; ſecurius & negligentius expeditionem agitarent, perinde ac pace iam facta, eos uerò Bœotij propulſaſſent, quererenturq; quòd inducias uiolaſſent, illi nõ uiolaſſe reſponderũt. Dies enim pepigiſſe, noctu autẽ incurſaſſe. Vnde uulgatũ eſt prouerbiũ, Thraciũ commentum. Verùm durãte adhuc bello, abijſſe Pelaſgos, captãdi oraculi gratia, abijſſe etiam Bœotios. Igitur redditũ quidem Pelaſgis oraculum, dicere inquit non poſſe. Cæterùm Bœotijs eos ab ipſa occiſa uate, & impietate fœlices fore, & rem proſpere geſturos. Aedituos autẽ exiſtimaſſe uatẽ Pelaſgis generis propinquitate gratificatã. Nam et iamñ initio Pelaſgorũ extitit. Hunc in modum interpretatam corripientes mulierẽ, in ignem iniecisſe, animo uertentes ſiue illa malitioſè feciſſet, ſiue non, utramque in partem rectè ſe habere. Si quidẽ fallax edidiſſet oraculum, eam ſupplicio affectam: ſin uerò malitioſe nihil edidiſſet, eos imperata patraſſe. Præfectos autem fani, perpetratores illos ut iniudicatos occiderent, & quod amplius eſt in tẽplo, non approbaſſe. Rem uerò in iudicio conſtituiſſe, ad ipſas q; ſacerdotes citaſſe. Eæ autem prophetiſſæ ſunt, quæ è tribus reliquæ ſuperant. Illis autem dicentibus, nuſquam legem eſſe qua mulieres ius dicerent, aut iudiciũ facerent, electos etiam aſſumpſiſſe uiros, pari cum mulieribus numero. Viros igitur abſoluiſſe, ac mulieres damnaſſe. Paribus autẽ ſuffragijs exiſtẽtibus, uiciſſe ſuffragia quæ abſoluerunt. Ex hoc autem apud Dodonem uiros ſolis reſponſa dare Bœotijs. Ipſas autem prophetiſſas, oraculum interpetrantes, contra quod deus ipſe Bœotijs imperet, differere tripodas apud eos collectos ad Dodonam mittere quotannis, iamq; hoc efficere. Semper enim ex ſuſpenſis tripodibus aliquem nocturno diripientes tempore, & ueſtibus occultantes, quaſi clanculum, tripodes afferre Dodonam. Poſtea Aeolicæ deducendæ coloniæ, Penthilo auxilium attulerunt, plurimos ex eorũ numero ſimul emittentes, adeo ut Bœotia nuncuparetur colonia. Poſterioribus annis bellum iuxta Platæas geſtum, agrũ eorum magna uaſtitate afflixit. Suis inde reb. reparatis, iterum eò potẽtiæ conſcenderũt, ut de Græciæ principatu Thebana ciuitas decertaret, duobus prælijs Lacedæmone ſuperata: In ipſa uerò pugna cadẽte Epaminõda, ea deſpe falſi deciderũt. Tamẽ pro Græcis contra

Phocenſes communis templi ſpoliatores bellum ſuſcepere. Verùm hoc ex bello cõtracta calamitate inuadentibus Græciam Macedonibus, ipſi per ſe urbem funditus deletam amiſere, quam inde refectam mœnibus recuperarunt. Ex eo tẽpore rebus in peiora ſublapſis ad hæc uſq; tempora, ne mediocris quidẽ pagi formam retinet. Reliquæ etiam urbes pari ſeſe ratione habent, præter Tanagram atque Theſpias. Nam hæ ſatis commodæ permanent pro illorum comparatione. Deinceps ſanè de regionis ſitu facienda eſt expoſitio, initium ab eo quod Eubœæ oppoſitum eſt litore ſumentibus, quod Attico ſolo continẽs eſt. Principiũ autẽ eſt Oropus, portusq; ſacer quẽ Delphiniũ uocãt, cõtra quẽ antiqua iacet Eretria, in Eubœa, nauigationẽ LX ſtad. habens. Porrò poſt Delphinium eſt Oropus ſtad. intra XX. Contra hunc uerò eſt huius tẽporis Eretria. Nauigatio ad eam eſt ſtad. XL. Deinde Delium Apollinis templum eſt, quod è Delo profecti condiderunt. Tanagræorũq; caſtellũ eſt, diſtans ab Aulide ſtad. XXX Vbi prælio deprehenſi Athenienſes effuſa fuga terga uerterunt. Inter fugitandum autem Socrates philoſophus, miles pedeſter Xenophontem Grylli filium conſpicatus ex equo prolapſum, humiq; iacentem, cum equus lõgè abiiſſet aboculis, eum ſublatũ humeris cõpluraper ſtad. exportauit tutũ in locũ, donec quieſcẽte fuga ſalutẽ ille cõparauit. Porrò eſt portus magnus, quem profundũ uocant portum. Dein Aulis lapidoſa ſanè ora, & Tanagręorum uicus. Portus ſanè eſt quinquaginta capiens naues. Quocirca Græcorũ claſſẽ magno in portu cõſcẽdiſſe, ſimile ueri dixerim. Euripusq; ille Chalcidis propè cõſiſtit ab Sunio ſtadia abſens LXX. Superq; illo põs duorũ imminet iugerũ (ut ſuperius retuli) utrinq; autẽ turris inſtat, una qdẽ ex Chalcide, altera uerò ex Bœotia, ad ipſam q; fabrefacta fiſtula eſt. De ipſo etenim Euripi refluxu, tantũ ſolũmodo dicere ſatis eſt, quod die quolibet ac nocte ſeptiescurſum trãſmutat, cauſa uerò alibi ſcrutanda eſt. Propè quidẽ locus eſt ſublimis cognomento Salganeus, ab Salganeo cognomentũ aſſecutus ibi ſepulto. Is homo fuit origine Bœotius, qui ſeſe nauigantib. è Malea hoc mare Perſis ducẽ præſtitit. Ipſum uerò claſſis præfectus Metabates priuſq; Euripũ attingeret occidit. Suſpicabat enim præ malitia claſſẽ eò fraude illũ coniecíſſe, & anguſtũ in mare minimè peruiũ induxiſſe. At ubi intellexiſſet falſum ſe Barba

φωνίας οὖν τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινὸν κακωθῆναι δι' ὑπό τε τοῦτον τὸν πόλεμον, καὶ ὅτι μακεδόνων ὑπεθεμένων τοῖς ἕλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ ἀπέβαλεν τὴν πόλιν καταστραφεῖσαν, καὶ αὖ ἐλαβον ἀνακτισθεῖσαν. ὀλ ἐκείνου δι' ἄλλα πράττοντος φιλίως ὁρμᾶ ἀεὶ μέχρι εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ λώμας ἀξιολόγου τύπῳ σώζουσι. καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις ὡάλογον, πλὴν τανάγρας καὶ θεσπιῶν. οὗτοι δι' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας ἀμυνόμεναι. ἐξῆς δὲ τὴν παράληψιν τῆς χώρας ποιητέον, ἀρξαμένους ἀπὸ τῆ πρὸς βοιωτίαν παραλίας, τῆ συνεχοῦς τῇ ἀττικῇ. ἀρχὴ δι' ὁ ὠρωπός, καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν, ὃν καλοῦσι δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ ἐρέτρεια γῆ τῆ εὐβοίας, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ δὲ τὸ δελφίνιον ἔστιν ὁ ὠρωπὸς ἐν ἑπτὰ σταδίοις. κατὰ δὲ ἔδαφος ἔστιν ἡ νῦν ἐρέτρεια, διάπλους δι' ἐπ' αὐτὴν σταδίοι τεσσαράκοντα. εἶτα δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἐκ δήλου ἀφιδρυμένον, τανάγραίαν πολίχνιον, αὐλίδι δίεχον σταδίους τεσσαράκοντα, ὅπου μάχη λειφθέντες ἀθηναῖοι πρὸς τοπαδήλιν ἔφυγον. ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵππου ἐξωφοῦντα τὸν χρύλλου ἰδὼν μένων σωκράτης ὁ φιλόσοφος στρατόβαν πεζὸς, τοῦ ἵππου γενόμενος ἐκπτώσιμον, ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτὸν, καὶ ἔσωσεν ὑπὲρ πολλοὺς σταδίους, ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγή. εἶτα λιμὴν μέγας, ὃν καλοῦσι βαθὺν λιμένα. εἶθ' ἡ αὐλὶς πεπρωσθὲν χωρίον, καὶ λώμα τανάγραων. λιμὴν δ' ὅσον πρὸς πλοίοις, ὥστε ἐνὸς τὸν ναύσταθμον τὴν ἑλλάδα, ἐν ᾧ μεγάλῳ ὑπαρξαι λιμένι. καὶ ὁ εὔριπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ χαλκιδικὸς, ὡς ὃν ἀπὸ σουνίου σταδίοι ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ὑπ' αὐτῷ γεφύρα διπλεθρος, ὡς ἔφημεν, πύργος δ' ἑκατέρωθεν ἐφέστηκεν, ὁμοῦ ἐκ τῆ χαλκιδικῆ, ὁ δ' ἐκ τῆ βοιωτίας, διωκοδόμηται δ' ἐς αὐτὸν σύριγξ. περὶ δὲ τῆ παλιρροίας τοῦ εὐρίπου, τοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανὸν, ὅτι ἑπτάκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην καὶ νύκτα. τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον. πλησίον δ' ὄρη ἐφ' ὑψους λείμμον χωρίον σαλγανεύς, ἐπώνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ σαλγανέως ἀνδρὸς βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς πέρσαις, ἐσπλέουσιν εἰς τὸν διάπλουν τοῦτον ἐκ τοῦ μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασὶν ἀναιρεθῆναι πεῖραν τῷ εὐρίπῳ συνάπτειν ἀπὸ τοῦ ναυάρχου μεγαβάτου, νομιζόντος κακούργου, ὡς ἄρα πάντας ἐμβαλόντα εἰς τὸν λόγον εἰς τυφλὴν ἡ θαλάσσης σφαγὴν, ἀλλόμενον δὲ τὸν βάρβαρον τῇ

ρον τὴν πόλιν αὐξῆσαι ἀπάτην μεταγνῶναι τε, καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν αὐλητὴν ἀποθανόντα. καὶ ἡ γραῦς δ' ὅτι, τόπος ὠρωποῦ πλησίον, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ τὸ ναρκίσσου τοῦ ἐρετριέως μνῆμα, ὃ καλεῖται σιγηλοῦ. ἐπῳδὴν σιγῶσι παρεῖναι τοῦτον. λύκης δὲ τὴν ταναγραν τὴν αὐτὴν φασίν. ἡ πισαιάτις δ' ὅτι ἡ αὐτὴ τῆς ταναγρικῆς. καλεῖται δὲ καὶ γεφυραῖοι οἱ ταναγραῖοι. ἐκ λυκωπίας δὲ ἡ θηβαϊκῆς μεθιδρυμένον δῆλον τὸ ἀμφιάρειον, καὶ ὁ μυκαλησσὸς δὲ κώμη ἡ ταναγρικῆς. λέγεται δὲ παρ' ὅλον θηβαίων εἰς χαλκίδα. καλοῦσι δὲ βοιωτικῶς μυκαλητὴν ὡς δ' αὕτως καὶ τὸ ἅρμα, ἡ ταναγραϊκῆς κώμη ὄρμου· πρὸς μυκαλησσὸν, ἀπὸ τοῦ ἀμφιαράου ἅρματος, λαβοῦσα τοὔνομα, ἑτέρα οὖσα τοῦ ἅρματος τοῦ κατὰ τὴν ἀττικὴν, ὅ ὅτι πρὸς φυλὴν δῆμον ἡ ἀττικῆς, ὅμοιον τῇ τανάγρᾳ. γίνεται δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρχὴν ἴσχειν, ἡ λέγουσα· ὁπότε σοὶ ἅρματος ἀστράψῃ, ἀστραπὴν τινα σημειουμένων κατὰ χρησμὸν τῶν λεγομένων τυθαϊσῶν βλεπόντων, ὡς ὧδε τὸ ἅρμα· ἐφ' ὅτε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς δελφούς. ὅταν ἀστράψαντα ἴδωσιν. ἐτήρουν δ' ὧδε τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκαστον μῆνα ὧδε τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἑρμαίας τοῦ ἀστραπαίου διός, ἔστι δ' αὕτη γὰρ ἐπὶ τείχει μεταξὺ τοῦ πυθίου, καὶ τοῦ ὀλυμπίου. πρὶ δὲ τοῦ ἅρματος τοῦ βοιωτικοῦ, οἱ μὲν φασὶν ἐκπεσόντα ἐκ τοῦ ἅρματος γὰρ τὴν μάχην τοῦ ἀμφιαράου κατὰ δὴ τόπον οὗ νῦν ὄζει τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἅρμα ὄρμον γενέσθαι πρὶ τὴν ὁμώνυμον τόπον. οἱ δὲ τοῦ ἀδράστου σωτειρίαν τὸ ἅρμα φεύγοντος φασὶν γενέσθαι, τὴν δὲ δίκην τοῦ ἀρείου σωθῆναι. φιλόχορος δ' ἐπὶ τῶν κομιτῶν σωθῆναι φησὶν αὐτὸν, δίκην δοῦναι ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν ἀργείων ἐπαγάγεσθαι. ἔστι δὲ ἐκ θηβῶν εἰς ἄργος ἀπόντι γὰρ ἀρισθᾶ, ἡ ταύαγρα, γὰρ δεξιᾶ λέγεται, καὶ ἡ ὑρρία δὲ ἡ ταναγραίας νῦν ὄζει. πρότροπον δὲ ἡ θηβαΐδος, ὅπου ὁ ὑέος εὺς μεμύθευται, καὶ ἡ τοῦ ὠαρίωνος γένεσις, ὧν φησι πίνδαρος γὰρ τοῖς δηυρώμβοις. λέγεται δ' ἐγγὺς αὐλίδος. γένοι δὲ τὰς ὑσίας, ὑρρίαν λεγόμενά φασι, ἡ παρασωπίας οὖσαν ἐπὶ θήβαις κιθαιρῶνι, πλησίον ὀρυθρῶν γὰρ τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικοι ὑρρίαν. ἱδρύσατο δὲ νυκτέως, τοῦ αὐτόπτης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ γῇ τῇ ἀργείᾳ ὑσιαὶ, οἱ δ' ἐξ αὐλίδος ὑσιάται λέγονται. τῶν δ' ὀρυθρῶν τούτων, ἄποικοι, αἱ γὰρ ἰωνίδι ὀρυθραί. κὴ ἀολίαν δὲ κώμη ταναγρικὴ, ἀπὸ τῶν ἐλαιῶν ὠνομασμένη. μετὰ δὲ σαλγανέα αὐθεδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐχάτη

rus ille pœnitẽtia ductus ipſum claſsis ductorem indigna cæde peremptũ cernens, honore ſepulturæ decorauit. Grẽa quoq; Oropo uicina eſt, & Amphiarai ſacellũ, & Narciſsi Eretriæi monumentũ, quod taciturnũ uocãt, quã doquidem prætereũtes ſilẽtia tenẽt. Quidam ipſam aiunt eſſe Tanagrã. Eadem uerò eſt paſtoria, quæ & Tanagrica. Tanagræi quoque Gephyrei, id eſt Pontani dicũtur. E' Gnopia autem Thebana huc translatũ Amphiarai tẽplum eſt. Mycaleſſus etiã Tanagræ uicus eſt, uicinus quidem uiæ Thebanę Chalcidem ducenti, quem lingua Bœotia Mycaletũ uocãt. Similiter Harma, id eſt currus Tanagræi iuris eſt pagus ad Mycaletum deſolatus, qui ab Amphiarai curru nomen adeptus eſt: alter ab eo Harmate, quod quidem in Attica eſt, tribu uidelicet quædã ex Atticæ populo Tanagræ ſimilis. Hinc uerò ortũ illud eſt prouerbium, Quãdo par Harma, id eſt, currũ fulgurauerit, fulgur aliquod obſeruantibus Pythicis uatibus, quaſi ad ipſum intuentibus currũ. Eoq; tempore ſacrificiũ Delphos mittentibus, cum fulgura cernant. Obſeruabant autem ad menſes tres, ſingulis menſibus tres dies, noctesq; totidem, è Iouis fulguralis foco qui eſt in muro inter Pythium & Olympium. De Bœotio uerò Harmate ſiue curru, hic rumor eſt. Aiũt quidem nonnulli corruẽte de curru Amphiarao, currum ipſum inanem ad locum illum, cognomen ipſi loco detractum eſſe, ubi nunc eius ſacellum extat. Alij uerò ferunt, Adraſto fugam capeſſente, currum eo in loco fuiſſe confractum, ipſum autem Arionis ope ſalutem comparaſſe. Philochorus autem refert ipſum à ruſticanis ſeruatum euaſiſſe, quã ob cauſam eos ab Argiuis in ciuitatis ſocietatẽ deuocatos. Cæterũ Tanagra, Argos è Thebis deſcendenti à læua ſita eſt, Hyrrhia uerò à dextra. At Hyrrhia ipſa hoc tempore agri Tanagræi eſt, quæ prius Thebani ſoli fuerat. Vbi de Hyrrhiæo fabulæ cõfictæ ſunt, & de Orionis procreatiõe. Quæ (ut Pindarus in Dithyrãbis cecinit) penes Aulidẽ iacet. Quibuſdã ſanè Hyrrhiã Hyſias dici placet, in Aſopi uicina ſub Cithærone penes Erythras in mediterranea, quò Hyrrhiei coloniã deduxerũt. Eam Antiopę pater Pictæus ędificauit. In agro etiã Argiuo ſunt Hyſiæ, ab iis Hyſiatæ dicti fuerũt, ab his uerò Erythrarũ urbe, colonia ſunt Erythræ in Ioniã deducta. Vicus etiam Tanagræ Eleõ à palude nominatus. Secũdũ Salganeũ autem urbs eſt Anthedon portu prædita

Bœotij litoris in Eubœam spectantis extrema, sicuti poeta inquit,

Iliad. β. in Catalogo. Anthedonaq; inde supremam.

Progredienti præterea paululum, duæ Bœotiorum urbes exiles occurrunt, è quib. est Larymna, præter quam Cephisus labitur, ulteriusq; aliæ eo nomine, quo tribus Atticæ. Ad tractus uerò huius ripã, Aegas iacere dicũt in Eubœa sitas. In quibus locatum est Aegei Neptuni templũ, cuius memoriam superius fecimus. Distãt aũt ab Anthedone Aegæ c & xx stad. interuallo. Ab alijs uerò locis multo ac multo minus. Tẽplũ sanè ipsum excelso in mõte situm est, ubi etiã aliquando fuit ciuitas. Iuxta Aegas quidem Orybæ sunt. In Anthedonis autem ora, mons est Mesapius, à duce Mesapo nominatus. Qui aduẽtatus in Iapygiam, à se Mesapiam appellauit regionem. Hoc in loco facta dicuntur quæ de Anthedonis filio Glauco fabulæ uulgauerũt, quẽ in balenã trãsformatum aiunt. Non procul autẽ ab Anthedone locus est sacrati signa, decorẽq; seruans, urbisq; uestigia retinens, quẽ Isum uocãt prima correpta syllaba. Existimãt uerò quidam

Locus Homeri Iliad. β. hunc in modum scribi oportere,

Diuinamq; Isan, Anthedonaq; inde supremã.

Producentes syllabam primam poetice metri causa, ἀντὶ τοῦ, νίσαν τὴ ζαθέην, Pro eo quod est, Diuinam Nisam. Nisa enim nullibi terræ Bœotiæ uidetur, ut inquit Apollodorus in nauiũ expositiõe. Ideo nõ esse nisi ipsam Nisam, sic dixit. Isos enim ciuitas in Megarica terra fuit, illic deducta à * Dronis hodie uerò deleta.

** Deest aliquid*

Aliqui scribunt, Creusan diuinam: eam accipientes, quæ nunc Creusa dicitur, Thespiensium emporium, in Crissæo positum sinu. Alij, Diuinasq; Pharas. Est autẽ Tetracomæ, id est, quaternos habẽtis pagos illius quæ circa Tanagrã est, Heleonem uidelicet, Harma siue currum, Mycalessum, Pharas. Nam & hoc scribunt, diuinam Nisam. Heliconis autem uicus est Nisa. Ora quidem maritima ex aduerso Eubœæ talis est, tractus uerò deinceps mediterraneus campestria, caua undique omnibus alijs ex partibus habet, quẽ includunt montes, ab Austro quidẽ Attici, ab Aquilone uerò Phocenses. Ab occasu autem in obliquo Cithæron incidit, paululum supra Crissæum mare. Initium habet montibus Megaricis & Atticis contiguũ, inde in cãpos flectitur Thebana desinens in ora. Campestris hęc regio partim stagnat, ex insusis in eam fluuijs aut incurrentibus, & inde effluentibus.

ἢ Βοιωτικῆς παραλίας ἢ πρὸς δύβοιαν. καὶ θάτερον καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκεν·

Ἀνθηδόνα τε ἐχατόωσαν.

Εἰσὶ μὲν τοι ἔτι, καὶ πολίοντι μικρὰ, πολίχναι δύο τῆν Βοιωτῶν, λαρύμνά τε, παρ' ὃν ὁ ἡυθίους ἐκδίδωσι· καὶ ἔτι ἐπέκεινα ἄλλαι ὁμώνυμοι τοῖς ἀτθικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην λιθάδια φασὶν αἰγὰς τὰς ἐν δύβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ αἰγαίου. ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δίαρμα δ' ὄντι ἀπὸ μὲν τῆς ἀνθηδόνος εἰς αἰγὰς, ἑκατὸν εἴκοσι στάδιοι. ἀπὸ δὲ τῆν ἄλλων τὸ πορθμὸν, πολὺ ἐλάττους. λέγεται δ' ὧδὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερόν. ὧν δέ ποτε καὶ πόλις. ἐγγὺς δὲ τῆν αἰγῶν, καὶ αἱ ὀρύβαι, ἐν δὲ τῇ ἀνθηδονίᾳ μεσόγαιον ὄρος ὀνόματι, ἀπὸ μεσογάου, ὃς εἰς τὴν ἰαπυγίαν ἐλθὼν, μεσογαίαν τὴν χώραν ἐκάλεσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν γλαῦκου μυθεύεται τὴν ἀνθηδόνιον, ὃν φασὶν εἰς ἅλα πεπτωκότα μεταβαλεῖν. πλησίον δ' ἐστὶν ἀνθηδόνος ἱεροπρεπὴς τόπος ἢ βοιωτίας, ἴχνη πόλεως ἔχων ὁ καλούμενος ἴσος, συνέλθοντι τὴν πρώτην συλλαβήν. οἴονται δέ τινες δεῖν γράφειν·

Ἴσαν τε ζαθέην, ἀνθηδόνα τ' ἐχατόωσαν·

Ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ νίσαν τε ζαθέην. ἡ γὰρ νῖσα οὐδαμοῦ φαίνεται ἢ βοιωτίας, ὡς φησιν ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν. ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἐὰν μὴ τὴν νίσαν οὕτως εἰρηκὼς. ἴσος γὰρ ὁ ἴσος πόλις ἐν τῇ μεγαρικῇ, ἐκεῖθεν ἀποικισμὸν πρὸς —— δρώνων· ἐκλείπει δὲ νῦν. τινὲς δὲ γράφουσι,

Κρῆσσάν τε ζαθέην·

Τὴν νῦν λεγομένην ἀλχόμενοι, τὸ τῆν θεσπιῶν ἐμπόριον, ἐν ᾧ κεῖται κόλπῳ ἱδρυμένον. ἄλλοι δὲ φηρὰς τε ζαθέας. ἔτι δὲ ἢ τετρακώμης ἢ περὶ τάναγραν ἐλεῶν· ἅρμα τε μυκαλησσοῦ φηρῶν. γράφουσι δὲ καὶ ὧδε, νίσαν τε ζαθέην. λώμα δ' ὄρος τοῦ ἑλικῶνος· ἡ νίσα. ἡ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τίς ἐστι πρὸς δύβοιαν. τὰ δ' ἑξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ὄρεσι περίληπτα πανταχόθεν ἐκ τῆν ἄλλων μορίων ὁρίσι πρὸς πλειόμενα, τοῖς μὲν ἀτθικοῖς πρὸς νότον, πρὸς ἄρκτον δὲ τοῖς φωκικοῖς. ἀπὸ δὲ ἢ ἑσπέρας ὁ κιθαιρὼν λοξὸς, ἐμπίπτει μικρὸν ὑπὲρ τῆς λεκασίδος θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν συνεχῆ τοῖς μεγαρικοῖς καὶ τοῖς ἀτθικοῖς ὅρεσιν· εἶτ' ὀλίγον ἐφ' ὃν ἐπὶ τὰ πεδία, πανόμενος δὲ περὶ τὴν θηβαίαν. τῶν δὲ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν ἀναχεομένων εἰς αὐτά. τῶν δ' ἐμπιπτόντων, ἔπειτα ἐκρύσεις λαμβανόντων, τὰ μὲν

τὰ μὲν ξηραίνεται, τὰ δὲ ἀγωγεῖται πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς εὐκαρπίας. ἐπαύξουσι δὲ καὶ συρρηγνύουσιν οὖσης ἐν βάθει τῆς γῆς, σεισμοὶ γινόμενοι πολλάκις ἐξαίσιοι, οὓς μὲν ἔφραξαν ἐν πόροις, οὓς δὲ ἀνέῳξαν· οὓς μὲν μέχρι τῶν φανερῶν, οὓς δὲ ἐπὶ ὑπονόμους, συμβαίνει δὴ ἀγαθοῖς μὲν ἐν τοῖς ὕδασι, κακοῖς μὲν ἐν ὑπονόμοις φορεῖσθαι τὰ ῥεύματα. τοῖς δ' ἐν πόλεσι, τοῖς τε λιμναίοις, καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγχωσθέντων δὲ ἐν βάθει πόροις, αὔξεσθαι λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων, ὥστε καὶ πόλεις καταπίνεσθαι καὶ χώρας. ἀνοιχθέντων δὲ πάλιν, ἢ ἄλλων, ἀναλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι, ποτὲ δὲ πεζεύεσθαι, καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις, ποτὲ μὲν ὑδὶ τῇ λίμνῃ, ποτὲ δὲ ἄπωθεν, οἰκεῖσθαι. διὰ τοῦτο δὲ συμβαίνει. ἢ γὰρ μᾶλλον ἀκινήτων πόλεων, ὅταν ἡ αὔξησις τοῦ ὑδάτων ἢ ἧττον ἢ κατὰ ὑπορρύσεως, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ οἰκήσεως, ἢ ἀπὸ ἀποστάσεως, καὶ ἀπὸ ἀνοικισμοῦ, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κινδυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν ποιήσωνται τοῦ φόβου, τὴν μετάληψιν τῆς χωρίων τῆς ἄπωθεν, ἢ τῆς ἐν ὕψει. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικιζομένοις, τὰ τὴν ἀπὸ τῆς πόσεως εὐγένειαν φυλάττειν, ἐπώνυμοι προστόρου λεγόμενοι ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος πολλαχῶς, νῦν μηκέτ' ἔχουσιν ὡς πρόστορον. πλατεῖαι γὰρ ἀπὸ τῆς πλάτης τῆς ἰδίως ἐρρήθη, πάντων. καὶ πλατεῖαις οὐκ ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας. ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τῆς λίμνης οἰκοῦντες, οὐκέτ' ἂν πάντως ἐπώνυμοι ἐπὶ τοῦ. ἕλος τε καὶ ἑλεινὸν, καὶ ἑλώδιον ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῖς ἕλεσι ἐμφύεσθαι. νῦν δ' οὐχ ὁμοίως ἔχει τὰ πάντα, ἃ οἰκισθέντων, ἢ τῆς λίμνης ὑπὸ πολὺ τὸ πεινῶντος, ἀπὸ τοῦ ὑστέρου γινομένας ἐκρύσεις· καὶ γὰρ ὄντα ἀπώλεσε. σπήλαιοι δὲ καὶ ὁ ἐν Θίσβαις ὄντα μάλιστα, τὴν ἰωπαΐδα λίμνην πλησίον. αὐξομένης γὰρ αὖθις, ὥστε κινδυνεύειν κατακλύσαι τὰς ἰώπας, ὅ, τε ποιητὴς ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφε. χάσμα δὲ γεγενῆσθαι φασὶ τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν ἰωπάδων, αὐτίκα ἔξω τοῦ γῆς ῥεῖθρον ὅσον τεσσάρων σταδίων, καὶ ἐσέβαλε τὸ ὕδωρ ποταμοῦ· εἶτα ὑπεδέξατο εἰς τὴν ὀφρυάδαν κατὰ λάρυμναν τῆς λοκρίδος, τὴν ἄνω. καὶ γὰρ ἑτέρα ὅθεν ἦν εἰσπλοῦς ὑδὶ τῇ θαλάσσῃ ἡ βοιωτικὴ, ἣν προσέθεσαν ῥωμαῖοι τὴν ἄνω. καλεῖται δ' ὁ τόπος ἀγχόη. ἔστι δὲ λίμνη ὁμώνυμος. ὑπὸ δὲ ταύτην δὴ ὁ κηφισὸς ἐκβάλλουσιν ὑδὶ τὴν θάλατταν. τότε μὲν οὖν παυσαμένης τῆς πλημμυρίδος, παῦλαν καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε,

Pars uerò exiccatur, & multifariã colitur, propter agri fertilitatẽ. Cum uerò cauernosa et in profundum foraminosa terra sit, ingẽtes persæpe terræmotus efficiuntur, qui hic quidem meatus obstruxerunt, illic aperuerũt alios usque in superficiem, alios per cuniculos. Cõtingit sanè & aquis, ut aliæ quidem per subterraneas cõcauitates labẽtes perferãtur, aliæ per superficies sint, siue fluuiatiles sint, siue lacunares. Aggestis aũtet obstructis in profundo meatibus contingit, ut lacus usq; ad habitabiles locos crescant. Vnde & urbes absorbẽtur & oræ, lisdem uerò apertis uel alijs deteguntur, eosdem quoq; locos quãdoq; nauibus, quandoq; pedibus permeari. Et easdem urbes nũc quidem lacubus uicinas, nunc autẽ ab illis remotas iacere, idq; dupliciter fit. Aut enim urbes in mõte permanẽt, quando aquarũ incrementum inundatione aquæ superinfunditur amnis, propter habitaculorũ uel altitudinem, uel distantiam, aut transmigrationem, & solitudinem, quando appropinquante periculo liberationem captent timoris, multoties loca transmutent, uel longè, uel in excelsa. Sequitur illis hoc modo domicilia permutantibus, ut eadem conseruent nomina, quæ prius *uere dicebantur, interdum uerò non habent propter locorũ casum. Platæas enim urbem à latitudine remorũ appellatã probabile fit, & Platæenses & remigationis quæstu uictitantes. Cæterùm hodie procul à lacu habitantes, nequaquam adhuc ita proprie possunt appellari. Helosq; & Heleon & Helesium, à palude uocatæ sunt urbes, quoniam paludibus finitimæ sitæ fuerant. Nunc autem nequaquam modo simili sese omnes habent, uel seorsum positis domicilijs, uel lacu uehementer ad ima decrescente, effluentibus postmodum aquis. nam & hoc est possibile. Indicio huic rei est Cephisus, maximè lacum Copaidem implens. Nam cum lacus ipse crescit, ne Copæ urbs demergantur, discrimen ingruit. Quod & poeta nominatim ait. Et ab ea ciuitate lacus ipse nomẽ adipiscitur. Iuxta lacum terræ hiatu facto penes Copas alueũ sub terra ad stad. xxx reserauit, quo receptus est fluuius. Inde in superficie perrupit ad Larymnam agri Locrensis, de qua suprà. Nam hæc altera est à Bœotia illa mari uicina, cui superiorem illam adiecere Romani. Locus ipse Anchoe uocatur. est & eiusdem nominis lacus. Hinc autem Cephisus excurrit in mare. Tunc igitur cedẽte incremẽto, quies incolis facta fuit,

* ἐπίμ. 3.

exceptis, quas iam absorpserat aqua, ciuitatibus, occlusis uerò inde rursus meatibus, metallorum Cretæ scrutator Chalcidẽsis homo obstructa purgare desinit, coorta inter Bœotias seditiõe, licet iã permulta exiccata fuissent (ut ipse in Epistola ad Alexandrũ asserit) in quibus antiquum Orchomenon habitari putauerunt aliqui. Aliqui uerò Eleusinem & Athenas apud Tritonem fluuiũ, idq; regnante Cecrope, cum Bœotiam ditione subactam haberet, quæ tempestate illa uocabatur Ogygia. Istas autem inundatione postmodum, ac diluuio extinctas esse fama est. Apud Orchomenon etiam aiunt ruptam terram per hiatum, Melanemq; fluuium hausisse, qui per plagam Haliartiam labitur. In qua ab illo palus efficitur, arundines tibicinarias procreãs. At hic omnino euanuit, seu chasma illum in occultos diffuderit meatus, seu Haliarti paludes atq; lacus ipsum absumant. A' quibus poeta herbosum uocauit agrum, Herbosum dicens Haliartum. Hi quidem amnes ex Phocensibus descendunt montibus. E' quibus Cephisus è Lilæa urbe Phocensi ortum accipit, ut ab Homero quoq; dictum est,

Iliad.β

Ibidem Quiq; Lilæã habitãt Cephisi in fontib. almi.

Ipse autem per Elateam labitur, quæ inter Phocenses urbs est amplissima. Et per Potamios & Phaneteos etiam Phocenses ciuitates haud planè magnas. Deinde in Cheronæã terræ Bœotiæ progreditur. Postea Orchomeni & Coroniacum solum in Copaidẽ exijt lacũ, Permessus item & Holmeus ex Helicone fluentes, in unumq; permixti, in eundem Copaidem lacum penes Haliartũ incurrũt. Permagnus est igitur stad. LXXX & CCC circuitũ habens. Eius autẽ eruptiones nusquã patẽt præter excipiens Cephisum chasma atq; paludes. Inter iacentia latè prata Triphylia est, & Copais, mentionem faciente Homero, (dis,

Iliad.ε Quiq; habitabat Hylẽ, opib. studiosus haben Et propior lacui, quẽ dat Cephisus inundans.

Nec Copaidem lacum dicere uult (ut nõnulli rentur) sed quã accentu in extrema pronunciãt syllaba, ὑλικλὼ uti λυρικλὼ, à propinquo uico, quem Hylas, sicut & Lyras & Thyras, appellant. Nec uerò scribendum est Hydẽ, quo modo quidam,

Quiq; habitabat Hyden:

Quæ quidem in Lydia iacet, sub Tmolo niuali in pingui Hydæ populo, at illa Bœotio in agro sita. Itaque ad illud & propior lacui, quem dat Cephisus inundans subdit,

πλὼ ἢ ὕδῃ κατα ποθέσῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγχρωμένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλεὺς ἡ λιμήτης αὖθις χαλκιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο, στασιασάντων Βοιωτῶν. καί πῶς αὐτὸς γὲ τῇ πόλει ἀλέξανδρον ὠμολόγησε φησίν, αὐτὸν φυγόντων ἤδη πολλῶν, γὲ οἷς οἱ μὲν τὸν ὀρχομενὸν οἰκεῖσθαι τὸν ἀρχαῖον ἐπελάμβανον. οἱ δ' ἐλευσῖνα, καὶ ἀθήνας παρὰ τὸν τρίτωνα ποταμόν, λέγεται καὶ κατὰ λίκροπα, ὑπὸ δὴ βοιωτίας ἐπῆρξε καλουμένης τότε ὠγυγίας, ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ὕσῶν κλυδεῖσας ὕσορ. γενέσθαι δὲ φασι καὶ κατὰ ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δέξασθαι τὸν μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα δι' ἡ λιάρτιας, καὶ ποιοῦντα γῆν τοιῶδε τὸν ἕλος τὸ φῦσαν τὸν αὐλητικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἠφάνισται τελέως, ἔτε τὸ χάσμα τὸ διαχάναντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους, ἔτε ὕδῶν πρὸ ἁλιάρτου ἑλῶν καὶ λιμνῶν πλησιαλισκόντων αὐτὸν, ἀφ' ὧν ποιήσαντα καλεῖ τὸν τόπον ὁ ποιητὴς· καὶ ποιήσῃ ἁλιάρτου λέγων. οὗτοι μὲν ἐκ τῶν φωκικῶν ὀρῶν οἱ ποταμοὶ καταφέρονται, ὧν ὁ λιλαιεὺς ἐκ λιλαίας φωκικῆς πόλεως τὰς ἀρχὰς λαμβάνει, καθάπερ καὶ ὅμηρος φησίν·

οἵ τε λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἔνι κηφισοῖο.

Διὰ ἐλατείας δὲ ῥεύσης μεγίστης ὕσῶν γὲ φωκέων πόλεων, καὶ διὰ παραποταμίων, καὶ φανοτέων ὁμοίως φωκικῶν πολισμάτων, εἰς χαιρώνειαν ἡ βοιωτίας πρόεισιν. ἔπειτα διὰ τῆς ὀρχομενίας, καὶ ἡ κορωνιακῆς εἰς τὰς κωπαΐδα λίμνας ἐξίησι. καὶ ὁ περμησσὸς δὲ καὶ ὁ ὀλμειὸς ἐκ τοῦ ἑλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις, εἰς τὰς αὐτὰς ἐμπίπτουσι λίμνας τὰς κωπαΐδα τοῦ ἁλιάρτου πλησίον. καὶ τὰ τούτου δὲ ῥεύματα, εἰς αὐτὰς ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὸν περίμετρον ἔχουσα, ὀγδοήκοντα ἐπὶ τετρακοσίοις σταδίοις. αἱ δ' ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν λιμναίου χάσματος καὶ τῶν ἑλῶν, μεταξὺ λειμώνων λειμώνων, ἔστιν ἃ τε τειφυλία, καὶ ἡ κωπαΐς. μέμνηται καὶ ὅμηρος·

ὅς ῥ' ἐν ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλόθιο μεμαλὼς, λίμνῃ λιμναίῃ κηφισίδι.

οὐ γὰρ λίμνην οὐ τὰς κωπαΐδα βούλεται λέγειν, ὡς οἴονταί τινες, ἀλλὰ τὰς ὑλικλὼ προσαγορευομένας, τῇ προσῳδίᾳ. ὡς λυκικλὼ δὲ ἡ πλησίον πόλεως, ἣν καλοῦσιν ὕλας, ὡς λύρας καὶ θύρας. οὔτε ὕδην, ὡς ἔνιοι γράφουσιν· ὅς ῥ' ἐν ὕλῃ ναίεσκεν. ἡ μὲν γὰρ ὕδη ἐν λυδίᾳ, τιμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, ὕδης ἐν πίονι δήμῳ· ἡ δὲ βοιωτική. ὥσφερε γοῦν ἡ λίμνη λιμναίη κηφισίδι, τὸ παρὰ

ὁ παρὲ οἱ ἄλλοι ναῦν βοιωτοί. ἡ μὲν γάρ ἐστι μεγάλη καὶ οὐκ εὐπορος τῆ θηβαΐδι, καὶ μικρὰ ἐκεῖθεν δι' ὑπονόμων πληρουμένη, λειμῶνι μεταξὺ θηβῶν καὶ ἀνθηδόνος. ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει, ποτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς γοῦν τὸ παραλόγως, ἡ δ' ὕλλην καὶ ὑετιόωνα, ποιητικῶς. ποτὲ δὲ συστέλλων· ὅς ῥ' ἐν ὕλῃ ναίεσκεν ὀτύχιος Σκυτοτόμων, ὄχ' ἄριστος ὕλῃ ἐνὶ οἰκία ναίων.

οὐδὲ ἐν ταῦθα δὲ γραφόντων τινῶν ὕλλη ἐνί. οὐ γὰρ ὁ αἴας ἐκ τῆς λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο. —— λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων. ——— λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς ὅτι —— τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων, τόν τε ——

χαλεπὸν φασὶν ἐν τοῦτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν μεδεαίᾳ, μηδαμοῦ τὴν τάξιν διαπεσεῖν. ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεονέκτημα πρὸς ὅδον, καὶ γνωσιμώτεροι οἱ τόποι καὶ ἡ θάλαττα. τὸ γε ἑξῆς ἐπαγορεύει βέλτιον. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκεῖθεν πειρώμεθα —— ἐν ταῦθα δ' ἑκάστων τὸν τρόπον —— ἀριθμητὴν προσηθέντων ὅ, τι καὶ χρήσιμον ἦ —— ἡμῖν. ἐπὶ ἐκείνοις δὲ παραληφθὲν ἀρξετ —— —

Καὶ ἡ αὐλίδος, περὶ ὧν εἰρήκαμεν. κοῖνος δ' ὁ δὴ χώρα ἡ θηβαϊκὴ ἐστὶ τῶν ὁλῶν τῶν ὑπὸ ἀνθηδόνα, διέχουσα θηβῶν ὅσον ἑξήκοντα σταδίους. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς διὰ αὐτῆς κοινοῦς. σκωλος δ' ὅτι λιμὴν ἡ παρασωπίας ὑπὸ τὸ κιθαιρῶνι, συνοίκησε τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία·

Εἰς σκῶλον μήτ' αὐτὸς ἴμεν, μήτ' ἄλλῳ ἐπιδᾶναι.

Καὶ ἐνθεῦτεν δὲ ἐνθρῴδη καταγόμενον διαπαθῆναι φασίν. ὧν δὲ καὶ τὴν περὶ ὀλωσθένην πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ σκῶλος. εἴρηται δ' ὅτι παρασώποι καὶ λιμὴν τις καλεῖται ἐν ἡρακλείᾳ τῇ τραχινίᾳ, παρ' ὃν ῥεῖ ἀσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν σικυῶνι ἄλλος ἐστὶ ποταμὸς ἀσωπὸς, καὶ ἡ χώρα ἀσωπία, διὰ ἧς ῥέουσι καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τοῦ ποταμοῦ τούτου. ὁ ἑτεωνὸς δὲ σκάφλαι μετωνομάσθη, καὶ αὖτη δὲ ἡ παρασωπίας. ὁ γὰρ ἀσωπὸς καὶ οἱ σμῆνος διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν θηβῶν. ἔστι δὲ καὶ ἡ δίρκη λιμνη, καὶ πότνια, ἐφ' ὃν μυθεύεται τὰ περὶ τὸν ποτνιέα γλαῦκον ὑπὸ διαπαθῆναι ὑπὸ τῶν ποτνιάδων ἵππων ἡ πάλεως πλησίον. καὶ ὁ κιθαιρὼν δὲ οὐκ ἄπωθεν τῶν θηβῶν πέλονται, παρ' ὃν δὲ ὁ ἀσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπώρειαν αὐτοῦ λυμαίνων, καὶ ποιῶν τοὺς παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείονας διηρημένους. ἄποικοι δ' ὑπὸ θηβαίοις ὄντες,

Et penes alij habitabant Bœotij. Ille quidem magnus est, nec in Thebana plaga & paruo, Illinc per uias subterraneas refertus, iacensq; in Thebarum & Anthedonis medio. Homerus autem singulari profert numero, primam nonnunquam producens syllabam, ut in nauium Catalogo,

Atq; Hylen Peteonemq;.

Poetica licentia, quandoq; uerò breuians, ut,

Aiaci clypeum Tychius construxerat olim, *Iliad. 7*
Cultor Hyles, habitus cerdone peritior omni.

Vbi etiam nonnulli deprauatè scribunt ὕδην εἰ, id est cultor Hydes. Non enim Aiax è Lydia clypeum afferri sibi iusserat. Lacus locorumq; ordinem deinceps, inquit, comprehendere, manifeste est difficile* in totq; & obscuris plurimis ac mediterranea plaga nullibi describendi ordine excidere. Litus profectò hanc prærogatiuam habet. Notiora quidem loca sunt, & mare locorum seriem melius exponit. Ideo nos inde conamur explicare, hic illud omittentes, dinumerationemq; apponentes quod utile sit nobis, ab illo prorsus omissum* inchoat enim & de Aulide de quib. diximus. Schœnus autem ora est Thebana in qua Anthedonem itur, abestq; à Thebis stad. L, per quam quidē Schœnus fluuius labitur. Scolus uerò pagus est in ora Asopia sub Cithærone sedes iniucūda atq; aspera. Indeq; natum prouerbium est,

Ad Scolon neque ipse uades, neque alteri comes ibis.

* Locus hic mancus est, et corruptus etiā in Græco.

* Et hic contextus Laceerus est.

Ex eo quoq; loco deductum Pentheum discerptum fuisse, memoriæ proditur. Ex Olyntho etiam uicinis urbibus huic similis nomine Scolus erat, uulgatū etiam est quod ad Asopum accolæ, & uicus quidam in Heraclea, Trachinia Scolus uocatur. Quam præterfluit Asopus amnis, quodq; in Sicyone alius Asopus est, & finitima plaga Asopia, per quam & alij labūtur huius nominis fluuij. Eteonus autem nomen suū in Scaphlas transmutauit. Est & hic Asopiæ terræ locus. Nā & Ismenus & Asopus per campum fluūt iuxta Thebas. Est uerò & Dirce fons & Potnia, unde ea quę de Potnieo Glauco fabulæ uulgant, ut illum Potniades discerpserint equæ non longè ab urbe. Cithærō itē prope Thebas finit, penes quem Asopus currit, inferiora eius alluēs, & Parasopios faciens accolas, in uicos cōplures diuisos, cūctosq; Thebanæ ciuitati addictos.

Alij

Alij autem & Scolũ & Eteonũ & Erythras in Platæarum solo esse dicũt, & reuera penes Platæas & Tanagram exeunt. In Thebanis quoq; finibus extant Therapnæ, & Teumesus, quem multis uersibus ornauit Antimachus, cum multas (quæ illi quidem nequaquã adsunt) uirtutes enumerarit,

Est paruus quidam tumulus pulsatus ab auris.

Et reliqua, notum est carmen. Thespia, seu ut nunc Thespiæ, quandoquidem multa sunt nomina quæ utroq; proferãtur modo, & pluratiuo, & singulatiuo, sicut & genere uirili et muliebri & neutrali. Est autem oppidum Heliconi proximum, sed eo magis Australe Crissæo sanè imminens sinui, sicut & Helicon. Thespiarum uerò emporium est Creusa, siue Creusia dicatur. In Thespijs item est Ascra iuxta Heliconis partem. Hęc Hesiodi poetę patria est, ad Heliconis sanè partem dexterã pertinens, excelso in loco ac duro iacens, longè quidem à Thespia stadia XL. Quam & ipse re darguens improbauit patri, quod in Cyma Aeolica remaneret,

Ascram rus miserum penes hic Helicona colebat,

Hyberno dirum, triste æstu, optabile nunquam.

Helicon autem Phocidi est affinis, ex aquilonis partibus. Ea uerò parua est, & ab occasu iuxta nouissimum Phocidis portũ. Quem quia refugisse obtigit, Mychõ id est recessum uocant. Ad hunc enim maxime sinus Crissæi portum, & Helicon & Ascra superimminẽt, & etiam Thespiæ & earum emporium Creusa. Hæc, etiam pars magnopere caua, ex Crissæo sinu putat, & planè Corinthiaco. Huius autem litoris longitudo à portu quem recessum diximus, ad Creusam stad.* protẽditur, hinc uerò ad promontorium* uocatum, stad. sunt cac XX. In concauissimo eius sinus loco iacere pagas, id est fontes contigit, & Oenonem de qua diximus. Helicon igitur non procul à Parnaso distans, illi æmulus est, & altitudine, & circuitu. Vterque enim niuibus pulsantur. Et rupes amborum saxea est. Non multa uerò illos regio circunscribit. Hoc autem in loco est consecrata musis ędes, fons que Caballinus, & Libethridum spelunca Nympharum. Qua ex re suspicari licet, eos qui & Helicona & Pieriam & Libethrum & Pimpliam eisdem Musis consecrarunt, Thraces extitisse, Pieres autem uocabantur,

ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλαταιΐδι φασὶ τὸν Τελέσιλαν, καὶ τὸν Ἐτεωνόν, καὶ τὰς Ἐρυθράς. ἐν γὰρ παρὰ Πλαταιᾶς, καὶ παρὰ ταύτας ἐκδίδωσιν. ἐν δὲ τῇ Θηβαίᾳ εἰσί, καὶ αἱ Θρᾶπναι, καὶ ὁ Τευμησσός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος ἐπῶν πολλῶν (τὰς μὲν γὰρ οὔσας ἀρετὰς) διαριθμούμενος.

Ἔστι τις ὠτειλῆος ὀλίγος λόφος.

Γνώριμα δὲ τὰ ἔπη. Θεσπιεῖς δὲ πλείους, τὰς γὰρ Θεσπιὰς πολλῶν ὀνομάτων, ἐν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ γενικῶς καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρένων καὶ θηλυκῶς, ἓν δ' ὁποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς Ἑλικῶνι, νοτιωτέρα αὐτοῦ. ὧν κεῖται δὲ περὶ λειοτάτῳ κόλπῳ καὶ αὐτὴ τοῦ Ἑλικῶνος. ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Λιβέρτουσαν, ὧν τὴν λιβερτουσίαν καλοῦσιν. ἐν δὲ τῇ ἓν Θεσπιεῦσι ἔστι καὶ ἄσκρη τὸ πρὸς Ἑλικῶνα μέρος, ἡ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς. ἐν δεξιᾷ γάρ ἐστι τοῦ Ἑλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ τὴν προσχὴν τόπου λαμβάνουσα πρὸς ἓν Θεσπιεῦσιν ὁδὸν τεταραγκότα σταδίους, ὧν καὶ διεκωμῴδηκεν αὐτὸς ἐκεῖνος πρὸς τὸν πατρὸς λέγων, ὅτι ἐκ κύμης τῆς Αἰολίδος,

Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀιζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,
Ἄσκρῃ χείματι κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.

Ὁ δὲ Ἑλικὼν συνεχὴς ὢν τῇ φωκίδι ἐπὶ τὸν πρὸς ἄρκτον αὐτῆς μέρους. μακρὰ δὲ καὶ ἐπὶ τὸν πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυχόν. ὑποδέκεται γὰρ κατὰ τύχην μάλιστα τὸν λιμένα τὸν Λιβερτουσίου κόλπου, καὶ ὁ Ἑλικὼν καὶ ἡ Ἄσκρη. καὶ ἐπὶ αἱ Θεσπιαὶ, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἡ Λιβέρτουσα. ἔστι δὲ καὶ πολλὰ στάδια νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Λιβερτουσίου κόλπου, καὶ ἁπλῶς τοῦ κοινθιακοῦ. στάδιοι δ' εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Λιβέρτουσαν ἐν, —— ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν εἴκοσι, ἕως τῆς ἄκρας ἣν —— καλοῦσιν. ἐν δὲ τῷ πολὺ πρότερον τοῦ κόλπου τούτου, συμβέβηκε τὰς πηγὰς λείδια καὶ τὴν οἰνόην, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν Ἑλικὼν οὐ πολὺ διέστηκε τοῦ παρνασσοῦ τὸ μῆκος ὅσον ἐκεῖνο, κατά τε ὕψος καὶ περίμετρον. ἄμφω γὰρ ἀρχιονοβόλα τὰ ὄρη, καὶ περιρρῶγα. περιέχεται δ' οὐ πολλὴ χώρα. ἐνταῦθα δ' ὅτι τότε τῶν μουσῶν ἱερόν, καὶ ἡ ἵππου κρήνη, καὶ τὸ ἓν Λιβηθρίοις νυμφῶν ἄντρον. ἐξ οὗ τεκμαίροιτ' ἄν τις, θρᾷκας εἶναι τοὺς τὸν Ἑλικῶνα τὰς μούσας καθιδρύσαντας. οἱ καὶ Πιερίαν καὶ τὸν Λίβηθρον, καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀφιέρωσαν. ἐκαλοῦντο δὲ πρόσθεν.

ἐκλιπόν-

κλιπόντων δ' ἐκείνων, μακεδόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. εἴρηται δ' ὅτι τὴν Βοιωτίαν ταύτην ἐπῴκισάν ποτε Θρᾷκες, Βιαστάμενοι τοὺς Βοιωτούς, καὶ Πελασγοί, ἡ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ δὲ Θεσπιαὶ, πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν ὁρώντα τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἔγλυψε μὲν ἐκεῖνος. ἀνέθηκε δὲ γλυκέρα ἡ ἑταίρα Θεσπιεῦσιν ἐκεῖθεν οὖσα τὸ γένος, λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν ὀλίγοι τινὲς ἦσαν ὁρῶντα ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὴν θέαν, ἄλλως οὐκ οὖσαν ἀξιοθέατον. νυνὶ δὲ μόνη σωίζεται τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ τανάγρα. τῶν δ' ἄλλων ὀρέπια, καὶ ὀνόματα λείπεται. ταῖς δὲ Θεσπιαῖς ὁ ποιητὴς καταλέγει γραῖαν καὶ μυκαλησσόν, περὶ ὧν εἰρήκαμεν. ὡς δ' αὕτως καὶ περὶ τῶν ἄλλων·

Οἳ δ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐγέμοντο, καὶ Ἠλέσιον, καὶ Ἐρυθράς,
Οἵτ' Ἐλεῶν' ἔχον, ἠδ' Ὕλλαν, καὶ Πετεῶνα.

Πετεὼν δὲ λέγεται ἡ Θηβαΐδος ἐγγὺς ἡ ἐπὶ Χαιρώνειαν ὁδός. ἡ δ' ὠκαλέη μέση ἁλιάρτου καὶ ἀλαλκομενίου, ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχουσα. παραῤῥεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον ὁμώνυμον, μεδεὼν δ' ὁ μὲν φωκικὸς γὰρ ἦν Μεισαίου, κόλπου, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα. ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται. πλησίον δ' ὄρος ὄγχηστοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερόν, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται φοινικίς. ἡ δὲ Θηβαΐας, καὶ οὕτω λέγεται, πετεὼν δὲ ἡ ἁλιαρτίας, καὶ μεδεών, καὶ ὠκάλαι. εἶτα φησὶν ὅμηρος·

Κώπας, εὐτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε Θίσβην.

Περὶ μὲν οὖν λωπῶν εἴρηται. πόσα δ' ἄρκτος ἐστὶν ὕδατα ἱδρυμένα περὶ τὴν λωπαϊδα λίμνην. αἱ δ' ἄλλαι κύκλῳ εἰσίν. αἱ δὲ ἀκραιφίαι, φοινικίς, ὄγχηστός, ἁλίαρτος, ὠκάλαι, ἀλαλκομεναί, τιλφούσιον, κορώνεια. ἡ δὲ παλαιὸν οὐκ ἦν ἡ λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὴν ἀκαρτικίαν ἑκάστης ἐπώνυμος ἐλέγετο, λωπαὶς μὲν τῶν λωπῶν. ἁλίαρτος δὲ ἁλιάρτου, καὶ οὕτως ὧν τῶν ἄλλων. ὕστερον δ' ἅπασαι λωπαὶς ἐλέχθησαν, κατ' ὠνομασίαν. κοινότατον γὰρ δοκεῖ τὸ χωρίον, φησὶ Πίνδαρος, καὶ λιμνοσίδα καλεῖ ταύτην. παρατίθησι δὲ καὶ τὴν τιλφῶσσαν λιμνην τοῦ τιλφωσίου ὄρους ῥέουσαν πλησίον ἁλιάρτου καὶ ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ᾗ τὸ τοῦ τειρεσίου μνῆμα. αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ τιλφωσίου ἀπόλλωνος ἱερόν. ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς λώπαις, εὐτρησίν τίθησι λώμιον θεσπιέων. γῆ τοῦθ' φασὶ ζῆθος, καὶ ἀμφίων

quibus extinctis loca hæc Macedones nunc possident. Dictum etiam est, hanc Bœotiã olim Thraces habitasse, cum eos uiribus eiecissent. Tenuere etiam Pelasgi, & alia barbarorum natio. Thespias prius nobilitauit Cupido, Praxitelis opus suis sculptum manib. Donum uerò consecrauit Thespiensibus Glycerium meretrix, ab illis genus ducẽs, munus illud ab artifice consecuta. Nonnulli iccirco prius ipsum contemplaturi Cupidinem, eò conscendebant ad spectaculum, cũ alioqui locus ipse spectatu foret indignus. Hodie sanè sola hæc è Bœotijs urbibus, & Tanagra consistit. Cæterarũ uerò nomina tantum et rudera, pro reliquijs manent. Ad Thespias autem poeta Græam, & Mycalessum annumerat, de quibus diximus. Sic & de alijs inquit,

Qui penes Harma colũt, ac Hilesium, uel Erythras,
Quíq; Eleona tenent, atq; Hylẽ, et Peteonẽ:

Peteõ uerò agri Thebani uicus est prope uiam qua commeatur Anthedonem. Ocalea autẽ Haliarti, & Alalcomenij media stat ab utraq; XXX stad. absens. Iuxta eam fluit eiusdem nominis amniculus, Medeon sanè Phocẽsis qui dem unus in sinu Crissęo, lõge à Bœotia stad. C & LX. Alter est Bœotius ab illo nominatus. Prope autem Onchestum iacet, sub monte Phœnicio, ab quo Phœnicis ipsa nomen assumpsit. De Thebano & hoc dicitur. Peteon terræ Haliartiæ, & Medeon, & Ocale. Dein Copas ait,

Copas, Eutresinq;, & columbis refertam Thisben.

De Copis quidem dictum est, ad Aquilonem autem spectãt ad Copaidem lacum, aliæ quæ circunstant. Eæq; sunt Phœnicis, Onchestus, Haliartus, Ocale, Alalcomenæ, Tilphosion, Coronea, & hoc quidẽ priscis annis nomen non erat etiam lacui cõmune, sed ad singulas habitationes ad ipsum illius nomẽ simile dicebatur. Copaidem à Copis dicebant, Haliartium uerò ab Haliarto: & sic de reliquis. Posterius autem Copais, ut uniuersus appellaretur obtinuit, concauissimus etenim est locus iste. Pindarus sanè & hunc Cephisidẽ uocat. Addit & Tilphosam fontem, sub Thilphosium montem labentem, Haliarto proximum, & Alalcomenon, apud quam Tiresiæ sepulchrum conditum est. Ibidem & templum est Apollinis Tilphosij. Porrò post Copas poeta Eutresin modicum Thespiensium pagum ponit. Hic Cethum & Amphio

nem

nem antequam Thebarum regnum tenuissent, habitasse ferunt. Thisba verò nunc Thisbæ nominantur. Habitatur autem paulo superius à mari locus Thespiensibus finitimus et Coroneis, subiectusq; peruenit, e parte in Austrum uergente, ad Heliconem spectãs. Et ipse quoq; emporiũ saxosum habet colum bis abundãs, ex quo à Poeta dictum est, Cum multis Thisba columbis. Hinc verò stad. c & LX nauigatio est Sicyonem. Deinceps Coronea & Haliartus. Adiunguntur & Platęæ & Glysantis oppidum. Enimuero Coronea Heliconi affinis est in colle sita. Eam autem reuertentem ab Arna Thessalica, Bœotij occupauere post bellum Troianum. Quo tempore & Orchomenon obtinebant, ij que expugnata Coronea, Palladis Ioniæ templum ante urbem in plano condidere, eodem quo Thessalicum cognomine, & præter fluentem fluuium Cuarium, eodem quo illum uocabulo appeliauere. Alcæus sanè illum Coralíũ uocat, dicens ad Coralij fluminis ripas. Ibi etiam Pambœotia sacra, concurrente Bœotia tota celebrantur. Palladisq; simul & Plutonis ædes constructa fuit, ob mysticam quandam (ut aiunt) causam. Ipsi quidem in Coronea Coronei uocantur: qui autem sunt in Messenia, Coronenses. Haliartus autem nunc deleta est, in bello aduersus Persem, solo æquata, ager concedentibus Romanis in Athenienſium iura peruenit. Angusto verò iacebat in loco inter supereminentem uicinum montẽ, lacumq; Copaidem, iuxta Permessum & Holmium & Helos, id est paludẽ, quam tibicinarios producere calamos diximus. Platęæ sanè quas numero poeta protulit singulari, sub Cithærone sunt inter illũ ac Thebas, in uia quæ Athenas ducit & Megara, in Atticæ ac Megarũ terminis. Nã Eleutrę prope * stãt, quas reliqui Platęẽsiũ, alij uerò agri Bœotij esse assẽrũt. Retulimus aũt ut pręter Plateas Asopus amnis currat. Eo in loco Gręcorũ copię, Mardonium ducem cum CCC Persarũ millib. occidione delerunt. Tunc Eleutherio, id est, Liberatori Ioui templũ construxerũt, & certamen gymnicum coronatum designauere, Eleutheria id est Liberatoria ludos ipsos uocitantes. Eorumq; qui in prælio obierũt, sepulchrum publicè constructum cernitur. Etiã in Sicyonis agro populus est, quam Platæas appellãt, cuius quidem oriundus fuit poeta Mnasalces. Mnasalceos Plateada sepulchrum. Glysantem autem uicum in Hypato mõte dicit,

Fortè, sunt. aut Græcè

να οἰκῆσαι, πρὶν Βασιλοῦσαι θηβῶν. ἡ δὲ Θίσβη, Θίσβαι νῦν λέγονται. οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆ θαλάσσης ὅμορον θεσσιδίοις τὸ χωρίον, καὶ τῆ κορωνιακῆ. ὑποπεπωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ ἑλικῶνος καὶ αὐτό. ἐπίνειον δ' ἔχει πετρώδες πόδισρῶν μεσόν, ἀφ' οὗ φησὶν ὁ ποιητὴς, πολυβότρωνά τε Θίσβην. πλοῦς δ' ὅδε γίνεται ἐκ μὲν χαλκίδος εἰς σικυῶνα σταδίων ἑκατὸν ἑξήκοντα. ἐξῆς δὲ κορώνειαν καταλέγεται καὶ ἁλίαρτον, καὶ πλαταιὰς, καὶ γλισάντα. ἡ μὲν οὖν κορώνεια, ἐγγὺς τοῦ ἑλικῶνος ὄρους ἐφ' ὕψους ἱδρυμένη. κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντων ἐκ τῆς θετταλικῆς ἀρχῆς οἱ βοιωτοὶ μετὰ τὰ τροϊκὰ, ὅτε πρῶτον ἐκτισαν ὀρχομενὸν ἔχον. κρατήσαντες δὲ τῆς κορωνείας γὸν τοῦ πρὸς αὐτῆ πεδίου, τὸ τῆς ἰωνίας ἀθηνᾶς ἱδρύσαντο, ὁμώνυμον τοῦ θετταλικοῦ. καὶ τὸν παραῤῥέοντα ποταμὸν κουαρίον προσηγόρευσαν, ὁμοφώνως τοῦ ἐκεῖ. ἀλκαῖος δὲ καλεῖ κωραλιον, λέγων ἆος ἀθαύα ἀκρλε——

ἀκ κορωνείας ὕδωρ δλυ———

παρροιθεν ἀμφὶ κωραλίῳ ποταμῷ παῤ ὄχθας.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ παμβοιώτια συντέλεται. συγκαθίδρυται δὲ τῇ ἀθηνᾷ ὁ ἄιδης, κατά τινα ὡς φασὶ μυστικὴν αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν τῇ κορωνείᾳ κορώνιοι λέγονται, οἱ δὲ τῇ μυκαλησσιακῇ κορωνεῖς. ἁλίαρτον δ' ἤδη οὐκέτι ὄδωρ κατασκεφεῖσα γὸν τοῦ πρὸς θρᾴκας πολέμου. τὴν χώραν δ' ἔχουσιν ἀθηναῖοι δόντων ῥωμαίων. ἔκειτο δὲ γὸν σφῶν χωρίον μεταξὺ ὑποκειμένου ὄρους, καὶ τῆ κωπαΐδι λίμνης πλησίον τοῦ πρόμικοῦ, καὶ τοῦ ὀλμίου, καὶ τοῦ ἕλους τοῦ φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον. πλαταιαὶ δὲ, ἃς γίνεσθαι ἔφη ὁ ποιητὴς, νῦν τοῦ κιθαιρῶνι εἰσὶ μεταξὺ αὐτοῦ, καὶ θηβῶν, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς ἀθήνας καὶ μέγαρα ἄνω τὴν ὄρθην τὴν ἐπὶ ἀττικῆς, καὶ τὰ μεγαρίδος. εἰσὶ γὰρ ἐλεύθεραι πλησίον, ἃς οἱ μὲν τὴν πλαταιῶν, οἱ δὲ τῆς βοιωτίας φασίν. ἔρηται δ' ὅτι παραῤῥεῖ τὰς πλαταιὰς ὁ ἀσωπός. γὸν ταῦθα μαραθώνιον καὶ τὰς τειάκοντα μυριάδας πρὸς ὧν αἱ τῶν ἑλλήνων δυνάμεις ἀφῆλιν ἀφάνισαν. ἱδρύσαντό τε ἐλευθερίου διὸς ἱερὸν, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδειξαν, ἐλευθέρια προσαγορεύσαντες. ταφάς τε δείκνυται δημοσίας τῶν τελευτησάντων γὸν τῇ μάχῃ. ἔστι δὲ καὶ γὸν τῇ σικυωνίᾳ δήμου πλαταιαὶ, ὅθεν πρὴν μνασάλκης ὁ ποιητὴς. μνασάλκεω τὸ μνῆμα τὸ πλαταιάδος. γλισάντα δὲ λέγει κατοικίαν γὸν τοῦ πρὸς τῷ ὄρει, ὃ ὄδωρ

ὄρος γὰρ τῆ Θηβαϊκῆ πλησίον τεμέσσου, καὶ
ἡ καλμέας. γεώλοφα καλεῖται δρι — —
πίπλα ὁ ἰόνιον καλούμενον πεδίον,
ἀφατάνει ἀπὸ τοῦ ὑπάρχου ὄρους. τὸ δ' οὕτω
λεγόν, εἶθ' ὑπὸ Θήβας ἔχον, οἱ μὲν διέχοντα
πολίδιόν τι ὑπὸ Θήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς
ποτνίας. τὰς γὰρ Θήβας ἐκλελεῖφθαι ἀφ' ὧν
ὧν ὑπηγόνων στρατείαν, καὶ μὴ μεταχεῖν τοῦ
πολέμου τοῦ τρωϊκοῦ. οἱ δὲ μεταχεῖν μὲν, οἰ-
κεῖν δὲ ὑπὸ τῇ καλμείᾳ τότε γὰ τοῖς ὡπὲ
βις χωρίοις, μετὰ τῶν ἐπιγόνων ἐφοδον,
ὧν καλμείαν ἀδιωατοῦντας ἀνακτίσαι.
πεὶ δ' ἡ καλμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θή-
βας εἰπεῖν αὐτὴ τοῦ ὑπὸ τῇ καλμείᾳ οἰκοῦ
σας, τὸν ποιητὴν τοὺς τότε Θηβαίους. ὀγχη-
στὸς δ' ὅθι ὄπου τὸ ἀμφικτυονικὸν σωτήρι
ὁ γὰ τῇ ἁλιαρτίᾳ πῶς τῇ κωπαΐδι λίμνῃ,
καὶ ὄρος τινὸς πεδίῳ, γὰ ὕψει ἐέμνον-
τος, ἔχων ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ αὐτὸ ψι-
λόν. οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσι, ἄλση κα-
λοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα καὶ ἢ ψιλά. τοι-
γαροῦν ὅθι καὶ τὸ τοῦ πινδάρου περὶ τοῦ ἀ-
πόλλωνος λεγόμενον·

ἐνθεὶς ἐπήει γαῖάν τε καὶ θάλασσαν,
ἀν' ὀκριόεντα μεγάλας ὀρέων ὑπερβάσας,
ἀν' ἀλσεα δίνασσε βαλλόμενος κραπίδας ἄλσεων.

Οὐκ οὖν δὲ ἀλκαῖος ὥσπερ τὸ τοῦ ποτα-
μοῦ ὄνομα ὡς μικρὸν αὐτοῦ ἐρύκτου, πα-
τρῴαν τοῦ κυαρίου. οὕτω καὶ τοῦ ὀγχη-
στοῦ κατέψυσται πῶς τοῖς ἐκατέρωθεν τοῦ ἐ-
κῶνος αὐτὸν τιθέις. ὁ δ' ὅθι ἄπωθεν ἱ-
κανῶς τούτου τοῦ ὄρους. τὸ δὲ τιλφούσιον
πεδίον, ἀπὸ τιλφούσης πεποιήσθυται. μυ-
θεύεται δ' ἀπόλλωνος ὑὸς ἐκ μελίας, πε-
φάτης τοῦ μαντείου, κατὰ τὸ πῶον ὄρος,
φησὶν εἶναι τειρύφυφον ὁ αὐτὸς ποιητής·

καὶ ποτε τὸν τειπάρανον πῶον λιθυμῶνα
κατέχε.

Καὶ τὸν τιλφούσιον καλεῖ ναοπόλον μάντιν
ἀπέδωκεν ὁμοκλέα. ὑποκεῖται δὲ ὁ πῶ-
νος τοῦ τιλφουσίου πεδίου καὶ ἡ λιμναία ὕδω
μένης πῶς ἀκραιφίῳ. Θηβαίων δ' ἐν τῷ,
μαντείου ἐν ὄρει. τὸ δ' ἀκραίφιον καὶ
ἀπὸ τοῦ λείτου γὰ ὕψει. φασὶ δὲ ὧδε καλεῖσθαι
ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ θετταλι-
κῇ. οἱ δὲ φασὶ καὶ τὸν ἄρνιλον ὑπὸ ἡ λί-
μνης καταποθῆναι καὶ τὴν μίδειαν. ζωπύ-
ρου δὲ γράφων,

ἡ δὲ πολυσταφύλου ἄσκρης ἔχον,

οὐκ εἰκὸς γὰ τυχεῖν τοῖς ὑπὸ τοῦ ἡσιόδου
περὶ ἡ πατρίδος λεχθεῖσι. καὶ τοῖς ὑπ' ὄλυ-
μπου πολὺ χείρω λέγοντος περὶ ἡ ἄσκρης.

qui prope Temessum, arcemq; Cadmæã in agro Thebaico iacet. Quem Geolophem, id est terrestrem tumulum uocant. Cadit in campũ Ionium (sic enim nominant) qui porrigit ab ab Hypato monte. Quod autem dicitur sic,

Quiq; Subthebas habebant: Iliad. β

Quidã sanè sic accipiunt oppidulũ quoddam Subthebas nomine, alij uerò Potnias. Derelictas enim fuisse Thebas propter Epigonorũ expeditionẽ, cum illæ Troiani belli nequaq; participes extitissent. Alij autẽ participes quidem illas fuisse asserũt, cæterùm sub Cadmæa tunc habitationes extitisse, planis in locis atq; campestribus, post Epigonorum incursionẽ, cum Cadmæam ædificare ac restituere nequirent. Postquam uerò Thebas Cadmæã uocabant, poetam pro ijs qui tũc sub Cadmæa habitarẽt, dixisse Subthebas, pro eo quod est sub Cadmæa habitãtes. Onchestus ucrò ibi est, ubi consiliũ Amphictyonum in Haliartia ora in unũ cogebat ad lacũ Copaidem solũq; Tenericũ, situs in edito uertice nudus Neptuni fanum habet, & ipsum quidem purũ. At poetæ ad locorum ornamenta, omnia templa * lucos amœnos uocant, tametsi nuda fuerint. Tale illud est Pindari de Phœbo dictum, * Luci, ἄλση.

Motus terram adibat & pelagus,
Et ad magnas montium speluncas adstabat,
Sinusq; repostos circumuolans adibat, lucorum fundamenta percutiens.

Male Alcæus sicut Euarij fluminis nomẽ permutauit, sic & Onchesti mẽtitus est nomẽ, ad extremas Heliconis oras ponens Onchestũ, qui quidem longè, non parum ab ipso monte cõsistit. Tenericus autẽ cãpus à Tenero nomẽ accepit, quẽ Apollinis filiũ ex Melia oraculi sui uate, fabulę cõmemorãt, ad Ptoon montẽ, quem idem poeta triuerticem esse refert,

Olim tricipitem Ptoi cauernam tenuit. Locus Homeri in Catalogo.

Et templi custodem uatemq; Tenerum nominauit, uatis simile tenẽtẽ uocabulũ. Ptous autem mons cãpo Tenerico lacuiq; Copaidi ad Acræphiũ incũbit. Erat autẽ Thebanorum mõs simul & oraculũ. Acræphiũ uerò ipsum in sublimi positũ iacet, quod Arnen à poeta uocari dicũt, quo nomine & Arne Thessalica est. Memorant alij & Arnen & Midean ab lacu absorptas. Zenodotus autem scribit,

Quiq; habitant largis fœcundam uitibus Ascram:

Haud sanè uersus Hesiodi legisse uidetur, quos sua de patria cecinit: nec Eudoxum longè deteriora de Ascra uulgantem.

Quónam modo talē à poeta dici, fœcundam uitibus Aſcrā crederes? Nec illi rectè qui pro Arna Tarnam ſcribunt. Haud enim una Tarna in Bœotia cōmōſtrat. apud Lydos ſanè ſita eſt, cuius mētionē & poeta fecit Homerus,

Iliad. 4 Idomeneus Phæſtum uita ſpoliauit & armis,
Fabro ortus Boro, Tarnæ ueniebat ab aruis.

Reliquæ partim lacum accolunt, uidelicet & Alalcomenę & Tilphoſium: partim autem ſe orſum, Chæronea, Lebadia, Leuctra. De quibus dignum eſt meminiſſe: Alalcomenarum poeta meminit, ſed non in Catalogo,

Iliad. 4 Iunonisq; Argiuę et Alalcomenię Mineruę.

Vetuſtum nanq; templū Mineruæ habent, eximia ueneratione cultū, ibiq; deam natam eſſe aiunt, ſicut & Argis Iunonem. Proinde poetam utranq; per earū patrias nominatim protuliſſe. Quocirca fortaſſe in Catalogo nullam horum uirorum mentionē fecerat. Qui uiri cum diuinitate donati ſacri eſſent, ab ipſa in Troiana expeditione miſsi facti erāt. Hæc enim ciuitas ipſa ab omni populatione tuta permanſit, cum nec ampla eſſet, nec loco ſatis uallato ſepta, ſed in plano iaceret. Incolæ uerò cuncti deam pietate placantes, ab omni uiolentia & iniuria reddebantur illęſi, & proinde ſeſe hoſtes abſtinebant. Adeò ut Thebani belligerantibus aduerſus eos Epigonis, urbem relinquere coacti, ad illos confugiſſe dicantur, & ad Tilphoſiū montem munitū, ac ualidū illis incumbentem. In quo & fons eſt Tilphoſa, & Tireſiæ monumentū, ubi profugus diem ſuū obijt. Chæronea uerò iuxta Orchomenū ſita eſt, ubi Amyntæ filius Philippus magno prælio uictis Athenienſibus & Bœotijs & Corinthijs, Græciam ſuo ſubiugauit imperio. Illic autem & eorū qui in pugna cecidere mortalium publicum ſepulchrum oſtendit. Eiſdemq; in locis & Romani Mithridatis copias millium plurimorum debellauere: adeò, ut præter paucos, qui fuga in naues ſalutem compararunt, reliqui aut ferro ceciderint, aut capti in hoſtiū poteſtatē uenerint. Lebaida quidem eſt, ubi Trophonij Iouis cōſtructum eſt oraculum, hiatus ſubterranei deſcenſum habens. Eò autem deſcendit ſuſcepturus uaticiniū. Iacet aūt Heliconis & Chæroneæ medium iuxta Coroneam, Leuctra uerò in eo tractu ſunt, ubi Epaminondas Lacedæmonios ingenti ſuperans prælio, eorum calamitatis & cladis initium reperit. Ex eo enim tempore Græciæ principatū ultra recuperare nequiuerunt, quem prius adepti tenebāt,

πῶς γὰρ ἂν τις πολυσάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πεισθείη; οὐκοῦν δὲ οὔτε οἱ πάρνην αὐτὴν τῆς ἀρνης γραφοντες· οὐδὲ γὰρ μία λείπονται πάρνη παρὰ βοιωτοῖς. ᾗ δὲ λυδῆς ὄνομ. ὃς καὶ ὁμηρῳ μέμνηται·

Ἰδομενεὺς δ' ἀρα φαῖστον ἐΰκτιτον ἐξενάριξε
υἱὸν
Βώρου, ὃς ἐκ τάρνης ὀριβώλακος ἐλήλουθει.

Λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν πεδιαιμαίων τῇ λίμνῃ αἵ τε ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ πλαταιϊκὸν. τῶν δ' ἄλλων χαιρώνεια καὶ λεβαδία καὶ λεῦκτρα, πρὶν ὧν ἄξιον μνησθῆναι. ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἀλλ' οὐκ ἐν καταλόγῳ·

Ἥρη τ' ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηὶς ἀθήνη.

Ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱδρυμα ἀθηνᾶς, σφόδρα τιμώμενον. καὶ φασί γε τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐν ταύτῃ, καθάπερ καὶ τὴν ἥραν ἐν ἄργει. καὶ δὴ καὶ τὸν ποιητὴν ὡς ἀφ' πατρίδος ζύτων ἀμφοτέρας οὕτως ὀνομάσαι. δῆλα δὲ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ κατάλογῳ μέμνηται τῶν ἐν ταύτῃ ἀνδρῶν, ἐπειδὴ ἱδρυμένων ἤδη, προεῖντο τὴν στρατείαν. καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος ἀεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὖσα οὔτ' ἐν εὐπορεῖῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ τῷ ὑπὸ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπέχοντο πάσης βίας, ὥστε καὶ θηβαῖοι κατὰ τὸν τῶν ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, ἐκεῖσε λέγονται καταφυγεῖν, ἧ εἰς τὸ ὑπὲρ κείμενον ὄρος· ὄρυμνόν τε πλαταιϊκὸν, ὑφ' ᾧ πλαταιὰ κεῖται, ἧ τὸ τοῦ τειρεσίου μνῆμα ἐκεῖ τελευτήσαντος κατὰ τὴν φυγήν. χαιρώνεια δ' ὕστερον ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου φίλιππος ὁ ἀμύντου μεγάλως νικήσας ἀθηναίους τε καὶ βοιωτοὺς καὶ κορινθίους, κατέσχε ἑλλάδος κύριος. λείπονται δὲ καὶ ταύτῃ τὰφαὶ τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσίαι. περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς καὶ ῥωμαῖοι τὰ μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ὧν θάλασσα σωθῆναι φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσί. τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, οὓς δὲ καὶ ἁλῶναι. λεβαδία δ' ἐστὶν, ὅπου διὸς προφωνίου μαντεῖον ἵδρυται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον. καταβαίνει δ' αὐτὸς χρησομενος. κεῖται δὲ μεταξὺ τοῦ ἑλικῶνος καὶ τῆς χαιρωνείας, κορωνείας πλησίον. τὰ δὲ λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου λακεδαιμονίους μεγάλῃ μάχῃ νικήσας ἐπαμεινώνδας ἀρχὴν εὗρε τῆς καταλύσεως αὐτῶν. οὐκέτι γὰρ ἐξ ἐκείνου τῶν ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀνελάβοσαν, ἣν εἶχον πρότερον

καὶ μα

καὶ μάλιστα ἐπειδὴ καὶ τῇ δόξῃ συμβολὴν τὴν πρὸ μαντίνειαν κακῶς ἐπραξαν. τὸ μὲν γὰρ μὴ ὑφ' ἑτέροις εἶναι, καὶ πρὸ οὗτος ἐπιφανὲς, σωίεμενε μέχρι δὴ ῥωμαίων ὠδηκρατείας, καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμώμενοι διατελοῦσι διὰ τὴν δὴ πολιτείας ἀρετήν. δείκνυται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ τὴν ἐκ πλαταιῶν εἰς θεσπιὰς ὁδόν. ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν ὀρχομενίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βοιωτικοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ μινυήϊον γὰρ ὀρχομενὸν ἀπὸ ἔθνους τῶν μινυῶν. ἐντεῦθεν δὲ ἀπικέσαι τινὰς τῶν μινυῶν εἰς ἰωλκὸν φασίν, ὅθεν τοὺς ἀργοναύτας μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν καὶ πλουσία τις γεγονυῖα πόλις, καὶ δυναμένη μέγα. τοῦ μὲν οὖν πλούτου μάρτυς καὶ ὅμηρος. διαβεβημύμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματίσαντας φησίν·

οὐδ' ὅσ' ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, οὐδ' ὅσα θήβας
αἰγυπτίας.

Τῆς δυνάμεως δὲ ὅτι θηβαῖοι διασμὸν ἐπέθεσαν τοῖς ὀρχομενίοις καὶ ὀργίνῳ τῷ τυδέως αὐτῷ, ὑφ' ἡρακλέους καταλυθῆναι φασίν. ἐπεσπλῆς δὲ τῶν βασιλευσάντων ἐν ὀρχομενῷ τις, χαιρέπων ἱδρυσάμενος πρῶτος ἀμφότερα ἐμφανῆ, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, ὃς εἴτ' ἐν δὴ λαμβάνειν χαίρειτας, εἴτ' ἐν δὴ δύνασθαι κατορθῶν, εἴτε καὶ ἀμφότερα, τὰς θεὰς ἐτίμησε ταύτας. ἀνάγκη γὰρ πῶς δύσεργασίαν δύφυῆ γιγνόμενον ἐκεῖνον πῶς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὁρμῆσαι τιμὴν, ὥστε τούτῳ μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. ἀλλὰ πῶς τούτῳ καὶ χρημάτων ἔδει. οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ δίδοιη ἂν πολλὰ, οὔτε λαμβάνων πολλὰ, οὐκ ἂν ἔχοι πολλά; εἰ δ' ἀμφότερα σωίεχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. τὸ γὰρ κεγουμενον ἅμα καὶ πληρούμενον πῶς τὴν χρείαν, ἀεὶ πλήρης ὄσιν. ὁ δὲ δίδους μὴν, μὴ λαμβάνων δέ, οὐδ' ἂν ὧδε θάττορα κατορθοίη. ταύσεται γὰρ δίδους, ὥσπερ λείπουτ' ὁ ταμείου. ταύζουται δὲ καὶ οἱ δεδεντες δὴ λαμβάνοντι μόνον, χαιζομένῳ δὲ μηδέν, ὥστ' οὐδ' οὕτως ἑτέρως ἂν κατορθοίη. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἄν, χωρὶς δὲ τοῦ κοινοῦ λόγου, ὅτι τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα, δυνάμιν τε πλείστην δὴ ἐν ἀνθρώποις ἔχει, καὶ ἐκ δὴ καθέκαστα σκοπεῖν χρή. μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δυνάσθαι φαμέν. διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορεύομεν. δυνάονται δ' ἄγοντες ἐφ' ἃ βούλονται τὰ πλήθη, διὰ πειθοῦς, ἢ βίας,

preſertim poſteaq; ſecũdo apud Mantineã cõgreſsi, rem infœliciter geſſerũt. Vnũ tamen illis, quanq; hũc in modũ afflictis, permanſit, ut nullorũ aliorũ ditioni ſubacti ſint, uſq; ad Romanorũ imperiũ, à quib. eis habitus perdurat honor, ꝓpter regẽdæ ciuitatis probitatẽ. Mõſtrat ſanè locus ipſe in uia quæ ex Plataeis ducit ad Theſpias. Deinceps quidẽ poeta Orchomeniorũ memoriam facit, eos in Catalogo à Bœotiorũ gẽte ſeparãs. Vocat autẽ Minyeiũ Orchomenõ à Minyarũ natione. Hinc uerò colonos quoſdã deductos ad locũ ex Minyis dicitur, unde Argonautas Minyas dictos eſſe cõſtat. Locupletiſsima aũt quondã extitiſſe ciuitas uidetur & potẽtiſsima. Opum quidem teſtis eſt etiam Homerus. Dinumeratis enim locis opulentiſsimis ait,

Nec quanta in Orchomenon Aegyptiás ue Iliad. 1
Thebas aggeritur gaza.

Potentiæ uerò, quoniam Thebani Orchomenijs tributa ſoluebãt, et Ergino Orchomenio rum Tyrãno, quẽ ab Hercule extinctũ ferũt. Eteocles quidẽ Orchomeniorũ rex, qui primus Gratiarũ templũ extruxit, utriuſq; rei et ampliſsimarũ rerũ & potẽtiæ documento eſt. qui ſiue in accipiẽdis gratijs, ſiue in erogãdis, ſiue in utroq; ꝓ uirtutis officio rectè pagẽs, has ipſas deas honorib. extulit. Neceſſe eſt em̃ eũ ad beneficẽtiã, liberalitatẽq; natura pronũ ac inſtitutũ fuiſſe, qui ad dearũ iſtarũ decus ac uenerationem conficiendã tãtopere fuerit affectus, ut iſtam iam potentiã compararit. Verùm ad hanc & argẽti copia fuerat opus. Qui enim nõ multa poſsideat, ne multa quidẽ erogaret. Quiq; nõ multa accipiat, ne multa quidem haberet. Sin utrunq; cõtineat, & referendi quidẽ beneficij uicẽ habet. Quod enim exinanitur ſimul atq; repletur ad uſum ac neceſſitatem, repletum ſemper eſt. Qui uerò præſtat nec recipit, haud in utranq; partem recto fungetur officio. Nam eius deſinit munificentia, cum arca, erariũq; defecerit. Ceſſabũt ergo donatores ei, qui tantũmodo accipiat, nihil contrà gratificari paratus. Sic ne una quidẽ exparte hic ipſe ſuum bene nauabit officium. Similia & de potentia dici queunt. Cæterùm abſq; communi cunctorum ſermone, quod pecunia plurimo in honore ſit mortalibus, interq; res humanas ea feruentiſsimè polleat, idq; è ſingulis conſiderare licet. Reges enim ipſos plurimũ poſſe dicimus, ideoq; ipſos δυνάστας, id eſt potentes nuncupamus. Quoniam quò uelint populos, aut ui, aut ſuaſione perducãt,

per munificẽtias igit maxime perſuaſos effici unt. Nõ enim oratione ſuadere regale, ſed oratorium eſt munus. regiã uerò ſuaſionẽ tũc appellamus, cũ donationib. adducãt, ferãtq; quò cupiãt: itaq; munerib. exhibẽdis perſuadẽt, armorũ aũt copijs uiolãt, & urgẽt, iſta uerò ambo pecunia ueneũt, cõparãturq;. Nam ille magnum habet exercitũ, cui & alẽdi facultas ſuppetit. Et plurimas effundere largitiones is ualet, cui ampliſsima poſſeſsio euenit. Fama tulit tractũ ipſum, qui nũc eſt ſubter Copaidẽ lacum, ſiccã prius terrã fuiſſe, & omni agricolationis genere ab Orchomenijs cultũ extitiſſe, qui penes illũ habitãt. Hoc igit magnarũ diuitiarũ argumenta ponũt. Aſpledonẽ uerò qui dã prima dempta ſyllaba, Spledonẽ uocãt: poſterius Eudielũ ſubmutato nomine, & urbem etagrũ dixere, id eſt bono prẽditũ crepuſculo, proprietãtẽ fortaſſe matutini crepuſculi clima ipſum proferẽdo, ipſis incolis cõueniẽdis, prę ſertim in hyeme apricãdo. δειλινὸν nãq; crepuſculũ deſignat. Quod cũ duplex ſit, & diei extremitates frigidæ, lõge ueſpertinũ matutino frigidius eſt, cũ illud noctí propinquius, intẽſi us agat in frigus: hoc uerò ab nocte diſcedẽs, remiſsionẽ illius efficiat. Frigoris nanq; curatio & medicina fit à ſole. In tẽpore igitur gelidiſsimo tale fit apriciſsimũ, et hyberno inrigore cõmodiſsimũ redditur. Stad. aũt uiginti diſtat ab Orchomeno. In medio aũt fluuius Melas labitur. Super oram uerò Orchomeniã, Panopeus ciuitas Phocenſis imminet & Hyampolis. Quib. cõtermina eſt ciuitas Opus, Locrorum Epicnemidiorũ metropolis. Scriptis ſanè eſt proditũ, Orchomenũ ſuperioribus annis cãpeſtri in regione habitatũ. Stagnãtib. in deaquis ad Acontiũ montem denuo ædificatũ. Latius enim patet ad ſtad. LX uſq; ad Paropotamios Phocidis. Hiſtorici quidẽ tradidere Põti inquilinos Achæos nominatos, Orchomeniorũ colonos, cũ Ialmeno duce poſt Troiæ captiuitatẽ, eã in regionẽ actos errorib. Eſt etiã ad Caryſtũ Orchomenus alter. Beneenim talem nobis ſubiecere materiã, qui de nauib. ſcripta reliquere, quos ſequimur, cum proprie materiæ noſtræ conducentia protulere. Poſt Bœotiã aũt et Orchomenũ, Phocis adeſt Bœotiæ appoſita, in aquilonem ſimiliter à mari ad mare, tẽpore utiq; priſtino. Daphnuntẽ enim aliquãdo terrę Locrenſis fuiſſe cõſtat, Locrenſem tractum in duo ſcindentem. Is ſinus ipſius Opuntij, & litoris Epicnemidiorum medius cõſtitutus eſt, nunc ipſa Locrorũ ora eſt.

πάθουσι μὲν οὖν δὶ ὑδρηχοίας μαλιστα, οὐ γὰρ ἥ γε δι' ἀπὸ τῶν λόγων ὀδὸς βασιλικὴ, ἀλλ' αὕτη μὲν ῥητορικὴ. βασιλικὴν δὲ τιθῶ λέγομεν, ὅταν ὑδρηχοίας φορήσωσι καὶ ἀγωσιν ἐφ' ἃ βούλονται. πάθουσι μὲν δὴ δὶ ὑδρηχοίας, βιαζονται δὲ δι' ἀπὸ τῶν ὅπλων. ταῦτα δ' ἄμφω χρημάτων ὠνιαὶ ὄντι. καὶ γὰρ στρατείαν ἔχει πλείστην, ὁ πρόσφορον δωσάμενος· καὶ ὑδρηχοτεῖν δύναται πλεῖστον, ὁ πλεῖστα διεκτημένος. λέγουσι δὲ τὸ χωρίον ὅπερ ἡ λίμνη κατέχει ναῦν ἡ λωπαῖς, αὐτύχθαι πρότερον, καὶ γεωργεῖσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς ὀρχομενίοις, ὧν πλησίον οἰκοῦσι. καὶ τοτ' οὖν τεκμήριον τιθέασι. τὴν δ' ἀπολωδόνα, χωρὶς δὲ πρώτης συλλαβῆς ἐκάλουν τινες. ἔστ' εὐδιέλος μετωνομάσθη, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ χώρα, πρὸς τὸ ἴδιωμα πεποφορημένη ἐκ τοῦ δειλινοῦ διὰ τὸ οἰκεῖον τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα τὸ εὔκαιρον. ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἕωρα δι' ἡμέρας ὄδι. οὕτως δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑωθινου ψυχρότερον. εἰς ἑπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιαίτερον τῇ νυκτὶ, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφεστάμενον δι' νυκτός. ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος. τὸ οὖν ἡλιαζόμενον πλεῖστον χρὴ ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐκαιροτάτον. διέχει δὲ τοῦ ὀρχομενοῦ σταδίους ἑκατόν. μεταξὺ δ' ὁ μέλας ποταμός. ὑποῤῥεῖται δ' ὀρχομενίας ὁ παναπτεὺς φωκικὴ πόλις καὶ ὑάμπολις. τούτοις δ' ὁμορεῖ ὁποῦς, ἡ τῶν λοκρῶν μητρόπολις τῶν ἐπικνημιδίων. πρότερον μὲν οὖν οἰκεῖσθαι τὸν ὀρχομενὸν φασιν ὑδὶ τιδίου. ὑπολαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων, ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ ἀνώντερον ὄρος, παρατεῖνον ὑδὶ ἐξήκοντα σταδίους, μέχρι παραποταμίων τῶν ἐν τῇ φωκίδι. ἰσορροῦσι δὲ πως ἐν τοῖς πάντῃ καλουμένους ἀχαιοὺς ἀπίονας ὀρχομενίους εἶναι τῶν μετὰ ἰαλμένου πλανηθέντων ἐκεῖσε, μετὰ τὴν τῆς τροίας ἅλωσιν. καὶ περὶ κάρυστον δ' ἐν τις ὀρχομενός. οὐ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλήκασιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγραψαντες, οἷς ἀκολουθοῦμεν, ὅταν οἰκεῖα λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν. μετὰ δὲ τὴν βοιωτίαν καὶ τὸν ὀρχομενὸν, ἡ φωκὶς ὅτι πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ βοιωτίᾳ παραπλησίως ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τέ γε παλαιόν. ὁ γὰρ ναφνοῦς ἐν τότε τῆς λοκρίδος, χίζων ἐφ' ἑκάτερα τὴν λοκρίδα, καὶ μέσος παρέμενος τό τε ὀπουντίου κόλπου, καὶ τῆς τῶν ἐπικνημιδίων παραλίας. νῦν δὲ λοκρῶν ὄντων ἡ χώρα.

τὸ δὲ

ὸ δ' πόλισμα κατέσκαπται, ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ κατοίκησιν οὐκέτι μέχρι δὴ πρὸς εὐβοίας θαλάττης ἡ φωκίς. τῷ δὲ κρισαίῳ κόλπῳ συνάπτει. αὐτὴ δ' ἡ κρῖσα τῆς φωκίδος ὄρος ἐπ' αὐτῷ ἵδρυται μόνη δὴ θαλάσσης, καὶ πίτθας, καὶ αὐτικίρρας, καὶ τὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κεῖμενα χωρία πρὸς τῷ παρνασσῷ, δελφοί τε, καὶ κίρφις, καὶ δαυλὶς, καὶ αὐτὸς ὁ παρνασσὸς δὴ τε φωκίδος ὤν, καὶ ἀφορίζων τὸ ἑσπέριον πλευρόν. ὧν τρόπον δ' ἡ φωκὶς τῇ βοιωτίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ λοκρὶς τῇ φωκίδι ἑκατέρᾳ. διῄρηται γὰρ ὅτι διῃρημένη ὑπὸ τοῦ παρνασσοῦ δίχα. ἡ μὲν ἐκ θατέρου μέρους παρακειμένη τῷ παρνασσῷ, καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη. καθήκουσα δ' ἐπὶ τὸν κρισαῖον κόλπον, ἡ δ' ἑτέρα πρὸς ἑω πλευρᾷ ἐπὶ τῇ πρὸς εὐβοίας θαλάσσαν. καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἑσπέριοι λοκροὶ καὶ ὀζόλαι. ἔχουσί τε ἐπὶ τῆς δημοσίας σφραγῖδι τὸν ἑσπέριον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον. οἱ δ' ἕτεροι δίχα πως καὶ αὐτοὶ διῃρημένοι· οἱ μὲν ὁπουάντιοι ἀπὸ μητροπόλεως, ὁμόροι φωκεῦσι καὶ βοιωτοῖς· οἱ δ' ὠπουντίοι, ἀπὸ ὄρους ἐννημίδος πρὸς τοῖς οἰτέοις τε, καὶ μαλιεῦσιν. ὧν μέσων ἀμφοῖν τὸν τε ἑσπέριον καὶ τὸν ἑτέρων παρνασσὸς, παραπλήσιος εἰς τὸ πρόσαρκτον μέρος ἐκτεινόμενος, ἀπὸ τῶν πρὸς δελφοὺς τόπων, μέχρι τῶν συμβολῶν τῶν τε οἰτέων ὀρῶν καὶ τῶν αἰτωλικῶν, καὶ τῶν ἀνὰ μέσον δωρείων. πάλιν δ' ὥσπερ ἡ λοκρὶς —— οὕτω δὴ τοῖς φωκεῦσι παράκειται, ἅτω —— μετὰ δ' αἰτωλίας καὶ πινῶν ἀνὰ μέσον —— δωρικῆς πεντάπολις τῇ λοκρίδι ἑκατέρᾳ καὶ τῷ παρνασσῷ καὶ τοῖς δωριεῦσιν. ὑπὲρ τούτων δὲ καὶ τῶν αἰτωλῶν οἱ πρόσαρκτοι, καὶ ἀθαμᾶνες ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς ἐθνῶν καὶ τῶν μακεδονικῶν, ὁπόσον ἐφαπτόμενοι καὶ πρόσορον, παραλλήλους ὥσπερ τινὰς ταινίας ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὰς ἀρκτώους τανύσας καὶ τανυσθείσας τὰς λεχθείσας χώρας. ἱστορεῖται δ' ὅτι πᾶς ὁ παρνασσὸς, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χαρίεντα, τιμώμενά τε καὶ ἁγιζόμενα, ὧν ὅτι γνωριμώτατον καὶ κάλλιστόν τὸ κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ κιλικίῳ. τὸ δὲ πλευρὸν τὸ παρνασσοῦ, τὸ μὲν ἑσπέριον νέμονται, λοκροί τε καὶ ὀζόλαι, καὶ ἕνιες τῶν δωριέων, καὶ αἰτωλοὶ, κατὰ τὴν κόρακα, πως ἀπογρόνυμον αἰτωλικὸν ὄρος. τὸ δὲ φωκεῖς καὶ δωριεῖς. οἱ πλέους ἔχοντες τὴν τετράπολιν παράκεινται πως τῷ παρνασσῷ, πλεονάζουσαν δὲ τοῖς πρὸς ἑω μέρεσιν. αἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὸ μῆκος πλευραὶ τῶν λεχθεισῶν χωρῶν τε καὶ ταινιῶν ἑκάστης, παραμήκεις ἅπασαι εἰσίν. ἡ μὲν οὖσα πρόσαρκτος, ἡ τ' ἑσπερία. αἱ δὲ λοιπαὶ ἑσπέριοι τὰς ἑώας οὐκ εἰσὶ παραμήκεις.

Cæterùm urbs tenuis sanè solo æquata dirutáq; iacet. Itaque Phocis non amplius usque ad Euboicum pelagus pertinere uidetur, Crissæo autem contigua est sinui. Crissa enim ipsa Phocidis est, ad ipsum sita pelagus, & Cirrha & Anticyra, & aliæ super eas in mediterranea frequentes oræ ad Parnasum spectantes. Delphi quidem, & Cirphis & Daulis, & Parnasus ipse, qui & Phocidis est, & occiduum latus terminans. Quo autem modo Bœotiæ Phocis accumbit, eo & Locris utrique Phocidi. Duplex nanque est à Parnaso partita bifariam: altera quidem ab occidua parte Parnaso accumbens, & eius depascens portionem: ad Crissæum uerò sinum pertinens altera, in orientem ad Euboicum finita pelagus. Vocantur autem hi quidem occidui Locri & Ozolæ. Habent etiam in signatorio ciuitatis annulo stellam insculptam hesperum. Reliqui item & ipsi bipartito quodammodo diuisi. Hi quidem Opuntij ab primaria illorum ciuitate metropoli Phocensibus, & Bœotijs finitimi. Hi autem Epicnemidij à monte Cnemide, Oeteos atque Malienses attingentes. Inter hos autem ambos, occiduos inquam & alteros, medius sese Parnasus attulit, in aquilonem prolixus, & ab locis Delphicis usq; ad Oeteos montes, Aetoliosq; in unum coeuntes, Dorienseśq; intermedios. Rursus sicuti Locris ipsa existentes Phocensis apponitur, sic *cum Aetolia & quibusdam intermedijs, Dorica tetrapoli utriq; Locridi & Parnaso, & Dorensibus; Super ístos Aetolorum pars ad arcton uergentes, & Acarnanes è natione Epirotica & Macedonica inuicem mutuò distantes, sicuti fascias quasdam (quod antea diximus) ab occidente perductas ad septentriones intelligere prædictas plagas. Vniuersus autem Parnasus cõsectatus existit, & antra et alia loca, honore & sanctitate digna cõtinens, è quibus celeberrimum & formosissimum extat Corycium Nympharum antrum, eodẽ quo & Cilicium nomine nuncupatum. E' Parnasi uerò lateribus, unum pascuntur Locri, & Ozolæ, & Dorensium pars, & Aetoli iuxta Coruum. Sic enim montem Aetolium appellant. Altero fruuntur Phocenses, & Dorienses maiori ex parte, qui Tetrapolin habẽt Parnaso appositam, magis autem orientis partib. adhærentem. Ipsa igitur in longum latera, & fasciæ locorũ prædictorũ in longitudinẽ tendunt: una in boreã spectãs, altera in occasum.

* Deest aliquid.

Aliæ occiduæ haud pares sunt orientalibus. Nec ripa utraq; & sinus Crissæi usq; ad aquilonarem, & altera contra Eubœam usq; * parallelæ inter se sunt, in qua gentes. Cæterùm sic accipiendę sunt talium locorum figuræ, sicut in triangulo. Linearum plurium. Ipsa enim parallela inter se erunt, & latera parallela habebunt. Iste igitur integer typus ac forma est, reliqui deinceps de situ tractus. Singula dehinc ordinatim exponamus, suscipiētes à Phocide principium. In hac autem duæ clarissimæ ciuitates eminent, Delphi et Elatea. Delphi quidem propter templum Apollinis Pythij, & oraculum uetustate insigne. Siquidem Agamemnonem ab illo responsum petijsse, memoriæ poeta prodidit. nāq; citharœdus, Odyss. θ Vlysis & regis Pelidæ rixā decantans introducitur,

Iurgia Pelides, Ithacusq; tulere feroces, (te,
Rexq; Agamēno uirûm captabat gaudia mē
Hoc sibi consiliū cecinit nā Phœbus Apollo,
Pythius ex adyto.

Ob hæc quidem Delphi celebres. Elateam uerò cunctarum eo in tractu ciuitatum amplissimam, & opportunissimo esse in loco sitā, patet, cū in angustijs emineat. Et qui ea potitus sit, in agrum Phocensem atq; Bœotium incursiones commodè faciat. Rupes enim instant, Oeteæ primum, deinde Locrenses & Phocēses. Incursantibus sanè è Thessalia exercitibus nusquā faciles aditus, sed ingressus angustos quidē habet, intra terminos locatos, quos finibus adiacētes urbes tueātur. Quibus in hostiū potestatē redactis, & transitus occupari contigit, quandoquidē Delphici templi splēdor honore præcellit. Sic & loci situs natura ipsa principatū præ se fert. Hæc enim sunt Phocidis partes, in occasum maximè uergētes, & ab his sumendū est initiū. Dictū est ut Parnasus usq; ad occiduos Phocidis mōtes locatus sit. Λοκροὶ οἱ ὀζόλαι, id est Locri qui appellātur Ozolæ, citra coniunctionē cop. legitur. Eius latus in occasum prospectans Locri & Ozolæ possidēt, australe uerò Delphi. Locus sanè petrosus, spectaculi formā habēs. In eius cacumine templū surgit & oppidū, in circuitu stadia sex ac decem complectens. Supra illud Lycoria sita est. Quo in loco antiquitus Delphi supra templum consistebant. Hoc autem tempore circa ipsum, affines Castaliæ fontis, sua locarunt domicilia. Ante urbē aūt Cirphis ex australi parte præiacet rupes sanè prærupta, fundosam relinquēs uallē, per quā plurimus amnis dispergitur. At sub Cirphin rupem urbs uetusta iacet Cyrrha ad mare locata.

Locus hic mutilus est.

* παράλληλοι ἀλλήλαις εἰσίν. εἰς ἃς τε —— τὰ ἔθνη. ἀλλ' οὕτω διέχεσθαι δεῖ τὰ χώματα ἅπερ τοιούτων χωρίων, ὡς ἂν γὰρ τείχων —— γραμμῶν πλειόνων τὰς γῆς —— παράλληλα μὴ ἀλλήλοις ἔσται, ἡ τὰς —— πλευρὰς ἐξ παραλλήλους. ὁ μὲν δὴ ὁλοχερὴς τύπος οὗτος ἅπας ἡ ἐφεξῆς πραγματείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ' ἐξῆς λέγομεν ἀρξάμενοι. ταύτης δ' ὡς φανίσεται δύο πόλεις Δελφοὶ καὶ Ἐλάτεια. Δελφοὶ μὲν δὴ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ μαντείου ἀρχαίου ὄν. εἴγε ἀγαμέμνονα ἀπ' αὐτοῦ χρησμῳδήσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. ὁ γὰρ κιθαρῳδὸς ἄδων ἐσάγεται·

Νέπος ὀδυσσῆος καὶ πηλείδεω ἀχιλῆος,
ὃς ποτὲ δηρίσαντο. ἄναξ δ' ἀνδρῶν ἀγαμέμνων
Χαῖρε νόῳ.
ὡς γὰρ οἱ χρείων μυθήσατο φοῖβος ἀπόλλων
Πυθοῖ γ' ἐν ἀγαθῇ.

Δελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα γνώριμοι. Ἐλάτεια δὲ ὅτι πασῶν μεγίστη τῶν γνωτῶν τόπων, καὶ εὐκαιροτάτη δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι τοῖς ἐγνοῖς, καὶ τὴν ἔχοντα ταύτην, ἔχειν τὰς εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν φωκίδα καὶ τὴν βοιωτίαν. ὅρη γάρ ἐστιν αἱ ταῦα πρῶτον. ἔπειτα τὰ τῶν λοκρῶν καὶ τῶν φωκίων, οὐ ῥᾴστα χρῆσθαι ἐστὶ βάσιμα τοῖς ἐκ θετταλίας εἰσβάλλουσιν. ἀλλ' ἔχει παρόδους τινὰς μὲν, ἀφωρισμένας δὲ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρουροῦσιν. ἀλεισῶν δ' ἐκείνην κρατεῖσθαι συμβαίνει καὶ τὰς παρόδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἀδηφάγεια τοῖς δελφοῖς ἔχει πρόσβασιν, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χωρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικήν. ταῦτα γὰρ ὅσα τὰ ἐπιφανέστατα μέρη τῆς φωκίδος, ὑπόκειται πρὸς ἄρκτον. εἴρηται δ' ὅτι καὶ ὁ παρνασσὸς τῶν ἐπιφανῶν μερῶν ἴδρυται τῆς φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν πρὸς δύσιν πλευρὸν, οἱ λοκροὶ κατέχουσιν οἱ ὀζόλαι· τὸ δὲ νότιον, οἱ δελφοί, πετρῶδες χωρίον, θεατροειδὲς, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, σταδίων ἑκκαίδεκα κύκλον πληροῦσα. ὑπόκειται δ' αὐτῇ ἡ λυκωρεία, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἵδρυντο οἱ δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ. νῦν δ' ἐπ' αὐτῇ οἰκοῦσι πρὸς τῷ ἱερῷ τῷ καταλίᾳ. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως ἡ κίρρις, ἐκ τοῦ νοτίου μέρους ὄρος ἀπόκρημνον, πάπλῳ ἀπολίπον μεταξὺ, λίαν ὁ πλεῖς ἅπαρρεῖ ποταμός. ὑπωκοδόμηκε δὲ τῇ κίρρᾳ πόλις ἀρχαίαν κίρρα, ὑπὸ τῇ θαλάττῃ ἱδρυμένην.

ἀφ' ἧς

ἀφ' ἧς ἀναβάσις εἰς Δελφούς, ὀγδοήκοντά που σταδίων. ἵδρυται δ' ἀπαντικρὺ σικυῶνος. πρόκειται δὲ τῆ πίρρᾳ τὸ Κριτσαῖον πεδίον οὖλαιμον. πάλιν δ' ἐφεξῆς ὄρος ἄλλη πόλις Κρίσσα, ἀφ' ἧς ὁ κόλπος Κριτσαῖος. εἶτα αὐτίκυρα, ὁμώνυμος τῆ κατὰ τὸν μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν οἴτην. καὶ δὴ φασὶν ἐκεῖ τὸν ἑλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀσκῆον. γίνεσθαι δὲ σκυβάζεσθαι βέλτιον, καὶ δι' ἄκρας ἀρδόμενα διὰ ὕδρο πολλοὺς, καθαρσεως καὶ θεραπείας χάριν. γίνεσθαι γὰρ τὴ σισαμοειδὲς φάρμακον ἐν τῆ φωκικῆ μιθ' οὗ σκυβάζεσθαι τὸν οἰταῖον ἑλλέβορον. αὕτη μὲν οὖν συμβαίνει. ἡ δὲ πίρρα καὶ ἡ Κρίσσα κατεσκάφθησαν. ἡ μὲν πρότερον ὑπὸ Κριτσαίου, αὐτὴ δ' ἡ Κρίσσα, ἡ δ' ὕστερον ὑπὸ εὐρυλόχου τοῦ θετταλοῦ κατὰ τὸν Κριτσαῖον πόλεμον. εὐτυχήσαντος γὰρ οἱ Κριτσαῖοι δίκας τὰς ἐκ τῆς σικελίας, καὶ τῆς ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφικνουμένους, καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν ἀμφικτυόνων, τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἀμφικτύοσι σωιέβη. λοκροῖς δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν ὀζόλων. ἐπελθόντος γὰρ οὕτω τοῦ τε Κρίσσαν αὐξηθῆναι, καὶ τὸ πεδίον τὸ ὑπὸ τῶν ἀμφικτύονων αὐθορωθὲν αὖθις καταγεώργουν. καὶ χέρσους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι Κριτσαίων. καὶ τούτους οὐκ ἐπιμωρήσαντο οἱ ἀμφικτύονες, καὶ θεῷ τὴν χάριν ἀπέδοσαν. νυνὶ μὲν οὖν ἀλιγώρηται δ' ἱκανῶς καὶ τὸ ἱερὸν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως. δηλοῦσι δ' οἵ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀνετίθετο διαθέσιμα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουργῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ πυθικὸς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστορουμένων χρησμῶν. φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον, ἄντρον κοῖλον κατὰ βάθος, οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν. ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν πυθίαν ἀναβαίνουσαν, δεχομένην τὸ πνεῦμα, ἀποθεσπίζειν ἐμμέτρως τε καὶ ἀμέτρως. γενέσθαι δὲ καὶ τοῦτο εἰς μέτρον ποιητάς τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. πρώτην δὲ φηνοτόην φασὶ γενέσθαι πυθίαν. λεχθῆναι δὲ καὶ τὴν προφῆτιν οὕτω, καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πύθεσθαι, ἐκτεταθέντος δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀθανάτου καὶ ἀκαμάτου δράκοντος. ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τε τῶν πόλεως κτίσεως καὶ τῶν τοιούτων ἱερῶν ἐκπομπῆς, καὶ γὰρ κατὰ πό-

Ab ea incipit ad Delphos aſcenſio, ſtad. ferè LXXX. E' regione uerò Sicyonis poſita eſt. Ante Cyrrham autem Criſſæa planicies iacet, fertilitate fœlix. Porrò alia rurſum ciuitas adeſt Criſſa, quæ ſinu Criſſęo uocabulũ prębuit, poſtea Anticyra. Quo nomine & alia eſt ad ſinum iacens Maliacum, & Oetam montẽ. Illic elleborũ ſeu ueratrum urbanum naſci uulgãt, hic autem optimè præparatur. Quocirca frequentes huc aduenæ confluunt, purgationis et *curationis ergo. Etenim in Laconica pharmacũ naſci quoddã, ſeſamorum ſemini perq; ſimile, cui permixtũ præparãt Oetæũ elleborum. Hæc quidẽ manet adhuc, at Cyrrha Criſſaq; diruptæ iacent. Illa quidem prius ad ſinũ Criſſæum, Criſſa uerò poſtea ſub Eurylocho Theſſalo Criſſæi belli temporibus. Criſſæi ſiquidem cum ſecundis rebus florent, propter Siculorũ & Italorum uectigalia, acerbè ab his qui oraculum peterent, exigebãt contra Amphyctionũ edicta. Hæc eadem ſanè Amphiſſæis aduerſa uenerunt, hi Locrorum Ozolarum iuris ſunt. Iſti enim aduentãtes reparata Criſſa, campũ ab Amphictyonibus conſecratum denuo arare & ſerere cœperũt, & in hoſpites externos maiorem quàm olim Criſſæi exercuere ſæuitiã. Quocirca eos Amphictyones pœnas dare cogentes, Deo ipſi gratiã reddiderunt. Hac itaq; tempeſtate neglectui datur nonnihil oraculum, ſuperioribus annis excellentiſsimo in honore habitum. Documento ſunt theſauri, quos populi potentesq; principes ibidem conſtruxeruut, ad quos cõſecratas offerebãt pecunias, nec minus artificũ præſtantiſsimorum opera, & ludi Pythici illic decertati, et innumerabilia tot et cõmendata, ſcriptis oracula. Authores certi memorant diuinum ipſum domicilium, profundam et curuã eſſe ſpeluncam, nõ admodum lato ore patentem, unde auram quidem referri ſacro efflante numine. Excelſum autẽ oſtio imminere tripodem, quem cum Pythia uates inſcenderit, hauſto diuinationis ſpiritu, Dei reſpõſa referre, & metro & oratione ſoluta. Hæc uerò poetas quoſdam templi miniſtros in uerſus intendere. At Phemonoen primam diuinantem Pythiam fuiſſe ferũt. Sic etenim uatem ipſam uocatam. Vrbis quoq; uocabulum ab interrogãdo, audiendo, diſcendo, inclinatũ eſſe, priore producta ſyllaba, & immortalis, & in defeſſa miniſtra foret. Hæc igitur in ędificãdis urbibus, & uenerãdis templis, cõmunib. fuerat intentio. Etenim conuenientes in unũ ciui-

*θεραπείας χάριν.

tates, gentesq; natura in cõmune cõgregabiles, mutuæ utilitati pariter seruirẽt, & ad communia sacra cõcurrerent. Hisce de causis & dies festos agebant, & conuentus frequentes celebrabant. Omnia enim hæc ad conciliãdos amore homines tendunt. Incipere primũ à sodalib. & sacrorũ socijs & consecraneis. Quo aũt maior cõuẽtus, & ex plurib. aduẽtaret, eo maior putabaẽ utilitas. Huic igiẽ tẽplo honor euenit amplior propter oraculũ, quando minus alijs omnib. fallax extitisse uideaẽ. Etiam quippiã ipse loci situs addidit. In medio nãq; uniuersæ quodãmodo Græciæ & intra & extra Isthmũ, imò & totius orbis consistere uidebatur, unde & telluris umbilicũ appellabant: fabulã addẽtes quã refert Pindarus, cõfingẽs ab Ioue duas dimissas aquilas in hoc coisse loco, unã ab ortu, reliquã ob occasu. Quidã aũt dixere coruos. Cæterũ quispiam in tẽplo mõstraẽ umbilicus, pendentib. ornatus uittis, cui duæ quæ fabulæ argumẽto incumbant imagines aquilarũ. Cũ huiusmodi sanè cõmoditas Delphis adesset, eo facile cõueniebãt præcipuè finitimi. Ipsum etiã ex ijs Amphictyonicũ cõstitutũ erat cõciliũ, & de reb. publicis cõsulturum, deq; tẽplo cõmuniorẽ curã ac diligentiã habiturũ, cum tantũ pecuniarũ, tanquã sacra munera multa, & in tẽplo locata iacerent, quibus ingenti ueneratione opus foret atq; custodia. Verum enimuero antiqua illa quidem incognita in obscuro iacẽt. Inter eos qui memoria celebrati sunt, Acrisius uerò primus eorũ qui memoranẽ Amphictyonas instituisse putatur, et ciuitates decreuisse, quæ in cõciliũ cõmuniter accederẽt, & cuilibet dedisse suffragium: huic quidẽ per se, illi uerò cũ alijs, siue cũ plurib. Declarasse etia Amphyctionũ iurisdictiões, quot ciuitatib. cõtra ciuitates forẽt. Posterius aũt aliæ cõplures factæ sunt institutiones, donec & hęc ipsa destructa est ordinatio, sicut & Achæorũ status. Primò quidẽ igitur duodecim cõuenisse dicũt ciuitates, singulęq; bis in anno ad conciliũ Pylagorã mittebãt (sic enim legatũ illũ uocabant) ueris initio & autumni, postea uerò plures cõuenere ciuitates. Cõuentũ aũt illũ uel synodũ Pyleã nuncupabant, uernam scilicet & autumnalem: quoniam οἱ πύλαις cõgregabantur, id est ad portas, quas etiam Thermopylas dicunt. Cæteri aũt Pylagoræ immolabãt. Initiò quidem & hæc & oraculum ijs cõmunia erant, qui propè habitarent: posterius etiam ij qui procul distabant proficiscebantur, & oraculo utebanẽ, &

λεις σωνέσαν καὶ κατὰ ἔθνη, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ ἅμα δι' παρ' ἀλλήλων χρείας χαίειν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ ἀπλῶτων δι' τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντελοῦντες. Φιλικὸν γὰρ πᾶν τοιοῦτον ἀπὸ τῶν ὁμοτραπεζίων ἀρξάμενον, καὶ ὁμοσπόνδων καὶ ὁμορόφων. ὅσῳ δὲ πλείων καὶ ἐκ πλειόνων ἡθροίζετο, τοσῷδε μᾶλλον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομίζετο. ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμὴ διὰ ἱερῶν τούτων, διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη, δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάντων ὑπάρξαι. προσελάμβανε δέ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. δι' γὰρ ἐλάττονος μέσου πως δοκεῖ δι' συμπάσης, δι' τε γῆς ἐδάμου, καὶ δι' ἐκτός. ἐνομίσθη δὲ καὶ δι' ὀμφαλὸς εἶναι, καὶ ἐκάλεσαν δι' γῆς ὀμφαλόν, πλάσαντός τι καὶ μῦθον, ὃν φησὶ Πίνδαρος. ὅτι συμπεσοῦσιν ἐνταῦθα οἱ ἀετοί, οἱ ἀφεθέντος ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν ἀπ' δι' Δύσεως, ὁ δ' ἀπ' δι' ἀνατολῆς. οἱ δὲ κόρακας φασί. δείκνυται δὲ καὶ ὀμφαλὸς λίθος ἐν τῷ ναῷ πεπαινωμένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου. τοιαύτης δὲ δι' δυνάμεως οὔσης δι' πρὸς τοὺς ἀδελφούς, σωνέσαν τε ῥᾳδίως ἐκεῖσε. μᾶλλον δ' οἱ ἐγγύθεν. καὶ δὴ καὶ τὸ ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ τούτου συνετάχθη, πρό τε τῶν κοινῶν βουλευσόμενον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχον καὶ νεωρίαν, ἅ τε καὶ χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν, καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς, καὶ ἀγυιᾶς δεομένου μεγάλης. τὰ πάλαι μὲν οὖν ἀγνοεῖται. ἀκριβοῖ δὲ τῶν μνημονευομένων πρῶτον διατάξαι δοκεῖ τὰ πρὸς τοὺς ἀμφικτύονας, καὶ πόλεις ἀφορίσαι τὰς μετεχούσας τοῦ συνεδρίου, καὶ ψῆφον ἐκάστῃ δοῦναι, τὴν μὲν καθ' αὑτὴν, τὴν δὲ μετ' ἄλλων, ἢ μετὰ πλειόνων. ἀποδεῖξαι δὲ καὶ τὰς ἀμφικτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσίν. ὕστερον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατελύθη καὶ τοῦτο τὸ συνέταγμα, καθάπερ καὶ τὸ τῶν ἀχαιῶν. αἱ μὲν οὖν πρῶται δώδεκα συνελθεῖν λέγονται πόλεις. ἑκάστη δ' ἔπεμπε νομάγορας, δίς κατ' ἔτος οὔσης δι' συνόδου, ἔαρός τε καὶ μετοπώρου. ὕστερον δὲ καὶ πλείους συνῆλθον πόλεις. τὴν δὲ σύνοδον πυλαίαν ἐκάλουν, τὴν μὲν ἐαρινὴν, τὴν δὲ μετοπωρινὴν, ἐπειδὴ γὰρ πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ θερμοπύλας καλοῦσιν. ἔθυον δὲ τῇ δήμητρι οἱ νομάγορες. τὸ μὲν οὖν ἀρχῆς τοῖς ἐγγὺς μετῆν καὶ τούτῳ τὸ μαντεῖον. ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο καὶ ἐχρῶντο δι' μαντείῳ, καὶ

ἔπεμπον

ἐπεμπον δῶρα, καὶ θησαυροὺς κατεσκύαζον, καθάπερ Λιρκῖσος, καὶ ὁ πατὴρ Ἀλυάττης, καὶ Ἰταλιωτῶν τινες, καὶ Σικελοί. ἐπίφθονον δ' ὢν ὁ πλοῦτος, δυσφύλακτός ἐστι, καὶ ἱερὸς ἦν. νυνί γε καὶ πανέστατόν ἐστι τὸ γὰρ Δελφοῖς ἱερόν. χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων τὰ μὲν ἥρπασται, τὰ δὲ πλέω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ ὅμηρός τε εἴρηκεν·

Οὐ δ' ὅσα λάϊνον οὐδὸς ἀφήτορος ἔντὸς ἐόργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρήεσσα.

Καὶ οἱ θησαυροὶ δηλοῦσι, καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκέων. ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. αὗτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γέγονε κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου. πρότερον δ' ἄλλων τῶν νοοῦσιν αἰχμάων, ἣ τὸν ὑφ' ἡμέρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησαν. οὐδὲ γὰρ ἴχνος αὐτοῦ σωθῆναι πῶς οὖν ὕστερον χρόνοις, ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλον ἐσύλησαν τὸ ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν — — νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρημάτων. — — λέγει δὲ καὶ ἀρκεῖσθαι γὰρ ἐν θησαυροῖς ἀεὶ λαφύροις αὐτεπαγγέλτοις, ὧν γράφας σώζοντας, ἐν οἷς καὶ οἱ αὐαθηνίδου. γύγου γὰρ καὶ Λιρσίσου καὶ Συβαριτῶν καὶ Σπινητῶν τῶν πρὶ Ἀδρίαν, καὶ οὕτως ὡσὶ τῶν ἄλλων οὐ — — ἤνοι τὰ παλαιὰ χρήματα αὐαμεμίχθαι. καὶ ἄλλοι τόποι σημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκυλευκθέντων τῶν αὐδρῶν. ἔνιοι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν. ἀφήτορος δ' οὐδενὸς, κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ἐν ᾧ φασὶ ναῷ καταρύχθαι φασί τὸν πλοῦτον ἐκείνου, καὶ οὓς πρὶ τὸν ὀνόμαρχον ὠχειρήσαντας αὐασκάπτειν νύκτωρ, σεισμῶν γενομένων μεγάλων, ἔξω τοῦ ναοῦ ὠθεῖσθαι, καὶ παύσασθαι δὲ ἀνασκαφῆς. ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις φόβον δὲ τοιαύτης ὠχειρήσεως. τῶν δὲ τὸν μὲν πρότερον, εἰς οὓς μύθους τακτέον. τὸν δὲ δεύτερον, τροφωνίου καὶ ἀγαμήδους ἔργον φασί. τὸν δὲ νεὼ ἀμφικτύονες κατεσκεύασαν. δείκνυται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος νεοπτολέμου κατὰ χρησμὸν γενόμενον, μαχαιρέως Δελφοῦ αὐδρὸς αὐελόντος αὐτόν. ὡς μὲν ὁ μῦθος δίκας αἰτοῦντα τὸν θεὸν τοῦ πατρώου φόνου. ὡς δὲ ὁ ἐπιχώριος ὠνόμασται τοῦ ἱεροῦ. τοῦ δὲ μαχαιρέως ἀπόγονον φασὶ Βράγχον τὸν πωστήσαντα τὸν ἐν Διδύμοις ἱερόν. ἀγὼν δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κιθαρῳδῶν ἐγένετο, παιᾶνα ᾀδόντων εἰς τὸν θεόν. ἔθηκαν δὲ Δελφοὶ μετὰ τὸν Κιρραῖον πόλεμον.

dona mittebant, thesaurosq; parātos locabāt, sicuti Crœsus, eiusq; pater Alyates, & Italorū pleriq; ac Siculi. Cūq; inuidiosę sint diuitię, laboriosa est earū custodia, etiam si cuipiā numini attributæ, cōsecratæq; fuerint. Hodie profecto summa in mēdicitate Delphicū est oraculū: propter opes aūt dona ipsa sacra partim intercepta fuere, partim magno in numero permanent. Verū priorib. seculis templū ipsum erat opulentissimū, uel Homero testificante,

Nec quot marmorea Phœbi delubra capessunt. Iliad. 1
Vaticoni uates seruat, quem Pythia in rupe.

Quem ab edēdis oraculis Aphetorē dicunt, thesauris manifestant, et tot repositarū opū acerui, & tanta à Phocensib. patrata diuinorū uasorū populatio. Vnde Phocense sacrū (ita enim uocant) bellū exarsit. Hæc quidem direptio Philippi Amyntæ filij ætate patrata fuerat. Aliā rentur antiquā fuisse, qua decantatæ ab Homero immensæ illæ opes fuerāt exportatæ. Nam apud posteros, ne uestigiū quidem ullū illarū seruari cernimus, cū Onomarchus et Phaylus templū ipsum diripuerūt. Sic enim alia ab illo proditū est memoriæ, nouiora illis esse dona * opūq; genera. Recōdita enim sunt in thesauris ex hostilib. capta spoliis, deoq; oblatis, titulos seruantia & offerentiū inscripta nomina, ut Gygæ & Crœsi, & Sybaritarū & Spinetarū Adrię incolarū, & sic de reliquis. * dona ac priscæ in unū cōmixtæ sunt diuitiæ. Alia quoq; loca significāt, quæ uiri isti ex illis adornarūt. Sunt qui Aphetorē thesaurū dici approbēt, & Aphetoris limē, defossos in templo thesauros sub terra opesq; depositas asserant, conatumq; Onomarchū noctu thesauros illos effodere, magnis quidem in terra factis terræmotibus extra templū euolasse, & effossioni finem impositum esse: aliis etiā, ne talia tentarēt, pauorem incussisse. * in fabularū ordine ponemus. Secundum autem Agamedes et Trophonij opus esse aiunt. Verum quæ nunc extant Amphictyones instituerūt. Ostenditur uerò in tēplo Neoptolemi tumulus, qui iubente oracuło cōstructus est, cum uir Delphicus Machæreus mactasset illum. Petebat enim deus (ut fabulæ tradunt) paternæ cædis supplicū. Vt autem simile uerū est templum inuasisse, cōmotus est. At Machærei cognatus extitisse fertur Branchus, delubri in Didymis præsul. Agonem quidē in Delphis, priscum illum citharœdorum instituerunt, deo Pæana canentium. Hunc autem Delphi Crissæo finito bello posuere.

* Hic conte xtus lacerus est.

* Rursus lacunula alia.

* Mutilus locus.

At

At porrò Amphictyões, equestre certamẽ et gymnicũ in Eurylocho ordinauere † coronarũ, quẽ Pythia uocauerũt. At citharœdos, tibicines, ac fidicines, citharistasq; adiũxerũt, sine carmine modulatiões aliquas reddituros, q̃d Pythicus ritus uocatur. Quinq; uerò eius generis particulæ sunt, Anacrusis, Ampera, Cataceleusmus, Iãbi et Dactyli, Syringes. Modulatus est aũt Timosthenes secundi Ptolemæi classis præfectus, qui de portubus decẽ uolumina cõposuit. Vult autẽ Apollineũ agonẽ aduersus Draconẽ depugnatũ, diuinis efferre cantãdo laudib. Anacrusin quidẽ prẽludiũ esse demonstrãs, Amperã aũt primã certãdi experientiã, Cataceleusmũ certamẽ ipsum, Iambum autem ac Dactylũ cantũ pæanem, qui talibus efficit rhythmis uictoriæ gratia, è quib. alter hymnis est proprius, Iambus autem obliquijs, unde ἰαμβίζειν. Syringes uerò beluæ deficientis languorem imitantes ac efficientes, perinde ac ad extrema conuertat sese morientis sibila. Cæterùm Ephorus quo plurimũ ad hæc tractãda utimur propter hominis diligẽtiam, quemadmodum & de illo testis est Polybius, uir dignitatis eximiæ, cõtraria mihi facere uidet, interdũ ita electiõe instituẽs, & ab exordijs pollicẽs. Itaq; scriptores historiarũ increpans, quòd fabulas studiosè scriptis inserant: & ueritatẽ laudib. exornãs, ad ipsius oraculi sermonẽ honestã quandã adiũgit promissionẽ, quod ubiq; sanè ueritatẽ maximi æstimat, præsertim ad hãc ipsam materiã. Absurdũ enim est (inquit) si reliquis in reb. talem se ctamur, ueritatis q; modũ inquirimus. Cũ aũt de ipso loquimur oraculo, quod super omnia ueriss imũ est, adeò incredibilib. & mẽdacib. utimur uerbis. His autem dictis cõtinuò subinfert, quod Phœbus & Themis nostro generi utilitatem afferre cupiẽtes, oraculũ cõparare decreuerunt. Subinde commoditatem eloquitur, cum ad mansuetudinem uitæ prouocabat, moresq; castigabat, nonnullis responsa proloquens, quædã per edicta mãdãs, aliqua omnino prohibens, plerosq; ne ullo quidem admittens pacto. Hæc autem alij dispositiõ rentur (inquit) cũ deus ipse corporis assum psit imaginem, alij autem, cum suæ uolũtatis mentẽ cognitionem mortalib. tradidit. De ipsis deinde dicere Delphis ingressus, qui nam forent explicat, antiquis temporibus quosdã extitisse Parnasios αὐτόχθονας uocitatos, id est indigenas & aborigines, Parnasum colentes. Quo quidem in tempore Apollinẽ in terras

* στεφανίτην

οἱ δ' ἀμφικτύονες ἱππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτην, καὶ τοὔθ' ἱεράλεσαν. πεισθῆναι δὲ τοὺς κιθαρῳδοὺς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστὰς χωρὶς ᾠδῆς, ἀποδωσοντάς τι μέλος, ὃ καλεῖται νόμος πυθικὸς. ὥστε δ' αὐτοῦ μέρη εἶναι, ἄνακρουσιν, ἄμπειραν, καταχελευσμὸν, ἴαμβον καὶ δάκτυλον σύριγγος. ἐμελοποίησε μὲν οὖν πεισθῆναι ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου πτολεμαίου, ὁ καὶ τὰς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. βούλεται δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα δηλοῦν τοῦ μέλους ὑμνεῖν. αὐάκρουσιν μὲν γὰρ ποιοῦμεν δηλῶν. ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἀγῶνος. καταχελευσμὸν δὲ τὸν ἀγῶνα. ἴαμβον δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιφωνισμὸν τὸν ὡς τῇ νίκῃ μετὰ τοιούτων ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνος, οἰκεῖος δέ, ὁ δ' ἴαμβος κακισμοῖς καὶ τὸ ἰαμβίζειν. σύριγγος δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου μιμουμένων, ὡς ἂν καταῤῥέφοντος εἰς ἑαυτοὺς πνεῦς συριγμούς. ἔφορος δ' ᾧ τὸ πλεῖστον χρώμεθα δηλοῖ τὴν πρὶ ταῦτα ὠφέλειαν, καθάπερ καὶ πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει, αὐτὸς ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι ταὐτὰ ποιεῖν ἐκεῖνοις ὅτε τὴν προαίρεσιν καὶ τὰς ὑπαρχὰς ὑποτίθεται. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν φιλομυθοῦσαν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπανίστασι, προτίθησι δὲ πρὸ τοῦ μαντείου τούτου λόγον, σμικρόν τινα ὑποτίθεται, ὡς ταχυτάχου μὲν ὄντος νομίζειν τ' ἀληθῆς. μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ εἰ πρὸ μὲν τῶν ἄλλων ἀεὶ τὴν τοιοῦτον πρόνοιαν διώκομεν φησί· πρὸ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντος, ὃ πάντων ὄντων ἀφυλάκτων, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ φυλάττεσθαι χρησόμεθα λόγοις. ταῦτα εἰπὼν, ὥσπερ παραγρῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον, ἀπόλλωνα μετὰ θέμιδος, ὠφελῆσαι βουλόμενον τὸ γένος ἡμῶν. εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν, ὅτι εἰς ἡμερότητα προυκαλεῖτο, καὶ ἐσωφρόνιζε τοὺς μὲν χρησιμολογοῦντας, καὶ τὰ μὲν προστάττων, τὰ δ' ἀπαγορεύων. τοὺς δ' οὐδ' ὅλως προσιέμενος. ταῦτα δὲ διοικεῖν νομίζουσι φησὶν αὐτὸν, οἱ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον, οἱ δ' ἀνθρώπους ἔννοιαν παραδόντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως. ὑποβὰς δὲ πρὶ τῶν ἐλφῶν οἵ τινές εἰσι δηλεγόμενος, φησὶ πεπαλαιὸν παρνασίους τινὰς αὐτόχθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν παρνασσόν, καθ' ὃν χρόνον τὸν ἀπόλλωνα τὴν γῆν

ἰόντα,

ιῶντα, ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους, ἀπό τε τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ ἀθηνῶν ὁρμηθέντα ὑπὸ ἀδελφοὺς ταύτην ἰέναι τὴν ὁδόν, ἣ νῦν ἀθηναῖοι τὴν πυθιάδα πέμπουσι. γυμνὸν δὲ κατὰ φανοπέας, πτυὸν καταλύσαι, ἔχοντα τόπον, βίαιον ὕδωρ καὶ παράνομον. τοὺς δὲ παρνασσίους συμμίξαντας αὐτῷ, καὶ ἄλλον μὲν ὑβρίσαι χαλεπὸν ἄνδρα πύθωνα τοὔνομα, ἐπίκλησιν δὲ δράκοντα, καὶ παροξύνοντα δι' ἀμηχανίαν, ἴσ πάλαι. ἀφ' οὗ τὸν παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλλουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν. ἐμπνεῖσθαι δὲ καὶ σκιλλοῦν τότε τὸ πυθῶνος ὑπὸ τῶν δελφῶν, καθάπερ καὶ νῦν ἔτι καὶ ἐκ ὑπομνήματος ποιουμένους ἣν τότε γυμνέσιον. τί δ' ἂν ἔτι μυθωδιεσόμην, ἃ ἀπόλλωνα τοξεύσαι, καὶ κολάζοντα πτυούς, καὶ πύθωνας, καὶ ὁδοῦντα ἐξ ἀθηνῶν εἰς δελφούς, καὶ γῆν πᾶσαν ὑδρώσαι; εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην θέμιν γυναῖκα καλεῖν; ἢν δὲ μυθευόμενον δράκοντα, ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγχεῖν ἐβούλετο τόν τε ἅλ ἱσορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τόπον. παραπλήσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν αἰτωλῶν ἐρημίας. φησὶ γὰρ ἀπορθήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, τότε μὲν αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι αὖ κατέχοντας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τότε δ' αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ ἤλιδος ἐπειῶν. τούτους δ' ὑπ' ἀλκμαίωνος καὶ διομήδους. ἀλλ' ἐπάνειμι ὅθεν ὡς φωκέας. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μετὰ τὴν αὐτικίρραν πολίχνιόν ἐστιν ὄπαντα ὁ μαραθών. εἶτ' ἄκρα φαρύγιον ἔχουσα ὕφορμον, ἔνθ' ὁ λιμὴν ὑπάτης ὁ πλαγορβυθεὺς μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ ἑλικῶνι καὶ τῇ ἄσκρῃ λεγόμενος. οὐδ' αὖ ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ ἄμβρυσσος ὁμώνυμος τῇ βοιωτικῇ. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ μετὰ δελφοὺς ὡς πρὸς τὴν ἑω δαυλὶς πολίχνιον, ὅπου πηρέα τὸν θρᾶκα φασὶ δωκεδῦσαι. καὶ τὰ περὶ φιλομήλαν καὶ πρόκνην ἐκεῖ μυθεύουσι. θουκυδίδης δ' ἐν μεγαρέοις φησὶ· τοὔνομα δὲ τοῦ τόπου γενέσθαι ἀπὸ τοῦ δάσους, δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. ὁμηρος μὲν οὖν δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον δαυλίαν. καὶ τὸ λυπάριστον δ' ἔχει, δίχως τοῦ δ λεγόμενοι· οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ φυτῷ, οἱ δὲ παρωνύμως ἀπὸ τῆ λυκωρείᾳ. παρνησσὸν δ' ὀνομάζουσι, ὅμηρος τοῖς περὶ λεβάδειαν τόποις, ἢ τοῦ ἐπειοῦ πατρίς,

aduentantē manſueſeciſſe homines ē ſylueſtribus fructibus, & minuti uiuēdi ritu, Athenas egreſsū, adiiſſe Delphos eam per uiā, qua nūc Athenienſis populus Pythiadē ſupplicationē cū pōpa præmittit, ad Panopeā deinde cōſiſtē tem urbem, Tityū clade affeciſſe eius loci tyrā nū, uirū profectò uiolentū ac flagitioſum. Poſtea coniunctos illi Parnaſios, alio nūciaſſe hominem eſſe nomine Pythonē, ac cognomine Draconē: quo ſanè ſagittis debellato, inter ad hortandum Io Pæā clamitaſſe: unde cōſuetudinem traditā, ut qui conſecuturi ſunt aciē, ſic Pæanis celebrationē clamitēt. Pythonis uerò tabernaculū ſic incēdio tunc à Delphis abſumptum, ſicuti nunc quoq; ac ſemper rerū ea ęta te geſtarū, perpetuā adhuc recordationem ac monumentū facſitantibus. Quid aūt fabuloſius fieri poſſet, quàm ſagittas mittens Apollo, & Tityos, Pythonasq; mactans, & ex Athenis Delphos iter faciens, & terrā uniuerſam permeās? quod ſi hęc minimè fabulamenta eſſe putabat, quid oportebat Themin in fabulis celebratā fœminā uocari, fabuloſumq; Draconē hominē, niſi ſi uoluit hiſtoriæ fabulæq; locos in unū cōfuſos cōturbare? Idem etiā his ſimilia de Aetolis protulit. Nam cum præfatus ſit, eos omni tempore inuictos, nunquāq; depopulatos, quandoq; Aetoliā Aeoles coluiſſe, eiectis regionis occupatoribus Barbaris: quandoq; Aetolū cum Epeis ex Elide profectis, hos autem mutuis uicibus ab hoſtibus, iſtos ab Alcmæone ac Diomede. Sed ad Phocēſes reuocet oratio. Initio enim in ripa poſt Anticyrā Marathō parua ſubeſt urbs, ſecundum eam inde Pharygiū promontoriū cū ſtatiōe: deinde portus nouiſsimus receſſus, quia ſic illi obtigit, appellatus, ſub Helicone & ſub Aſcra iacens. Abæ quoq; nō lōgè abſunt ab his oraculū, neq; Ambryſus, quæ idē q̄dBœotia nomē tenet. In mediterranea uerò: ſecūdū Delphos pauliſper ad orientē Daulis eſt oppidulū, ubi Terea Thracū potentatū tenuiſſe aiūt, quæq; de Philomela et Progne fabulis uulgata ſunt, eo in loco patrata memorāt. Verū Thucydides ad Megara ſcribit. Loco aut nomen à denſitate arbuſtorū inditū eſt, cū δαυλὸς denſos appellāt. Homerus quidē Daulida dixit, poſteri uerò Dauliam. Illud uerò *Quiparisſon habent, duobus accipiendum eſt modis. Nam ſecundum alios nomen accepit ab arbore, alijs autem placet à uico ad Lycoream iacente. Panopeus ſanè olim, nunc uerò Phanoteus uicinus Lebadiæ locis, Epei patriā: quæ

* οἱ κυπαρισσον ἔχουσιν.

quæ de Tityo tradita sunt fabulis, hic gesta feruntur. Homerus quidem refert, ut Phæaces Rhadamanthum in Eubœam deduxerũt, ut Tityum expectaret Telluris filium, & spelunca Eleeriam, ab Elara Tityi matre nominatam. Monstratur etiam per insulã Tityi sacellum, cui honores quidem redduntur iuxta Lebadiam. Trachin quoque est ciuitas Oetææ Phocensi nomine similis, exigua sanè, cives Trachini uocantur. At Anemorea ab cõtingenti nomen assequitur. locus enim Catopterius uentosas in illã trudit procellas, præceps quidem à Parnaso proueniens. Hic autem mons Delphorum & Phocensium terminus erat, qua tempestate Lacedæmonij Delphos à Phocensium societate disiunxerant, & per se rem suam urbanam agitare permiserũt. Eam plerique uocant Anemoleam, deinde Hyam polis à nonnullis appellatur. In quam è Bœotia Hyantes profugi sese receperunt. Ipsa maximè in mediterranea est Parapotamiorũ uicina, diuersa ab ea quæ in Parnaso Hyampolis nuncupatur. Elatea item inter Phocenses urbes amplissima, Homero fuit prorsus ignota. Citra enim illius ætatem noua condita, opportuno profectò sita est loco, aduersum maritimas incursiones. Eius ingenium Demosthenes indicat & opportunitatem, repentinum commemorans tumulum Athenis exortum, postquã à Prytanibus Elateã captam fuisse denunciatum est. Sunt autem Parapotamij, id est affines fluuio, pagus quidem penes Cephisum habitatus, Phanotẽsibus uicinus et Chæronensibus, & Elateæ. Theopompus autem asserit, hunc locum ab Chæronea ad stadia quadraginta distare & distermínare Ambrienses & Panopenses & Daulienses. Iacere autem in ipso ingressu è Bœotia in colle satis alto inter Parnasum & montem. Abesse autem per stadia quinq; ab terminis, diuidereq; Cephisum dantem angustum utrinq; tramitem, principium quidem è Lilæa captantem, Phocensi urbe, ut inquit Homerus,

In Catalogo Et qui Cephisi pro fonte Lilæan habebant.

Copaidem uerò is lacum ingreditur. Daulium sanè ad stadia sexaginta protẽditur usq; ad Hyphanteũ, cui incumbit Orchomenus. Hesiodus quidem amplius de flumineearum producit, & eius fluxu ut totam perlabatur Phocensem oram, sese serpentis instar intorquens, ut'que penè Panopidem, Glechonemq; munitam, & per Orchomenum se circunflectat. Angustiæ uerò iuxta Peripo-

καὶ τὰ πρὶ πτυὸν γὰ ταῦθα μυθολόυσιν. ὅμηρος δὲ φησιν, ὅτι οἱ φαίηκες τὸν ῥαδάμανθυν εἰς εὔβοιαν ἤγαγον, ὀψόμενον τυὸν γαιήϊον, ὑὸν, καὶ ἐλειηϊόν τ' ἀπάλαιον ἀρ' ἦ τιτυοῦ μητρὸς ἐλάρας, δείκνυται κατὰ τὴν νῆσον. καὶ ἡρῶον τιτυοῦ, καὶ τεμάλ ἴνες. πλησίον δὲ λεβαδία, καὶ ἡ τραχὶς, ὁμώνυμος τῇ οἰταίᾳ φωκικῇ πολίχνῃ. οἱ δ' γοι κοῦντες τραχίνδιοι λέγονται. ἡ δ' ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πάθους. καταγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος κατοπτήριος χῶρος, λαιμός τις, ἀπὸ παρνασσοῦ διήκων. ὅρος δ' ἐστὶν ὁ τόπος οὗτος δελφῶν καὶ φωκέων, ἡνίκα ἀπέστησαν οἱ δελφοὶ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συνήματος τῶν φωκέων λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὑτοὺς πολιτεύεσθαι. τινὲς δὲ ἀνεμώλειαν καλοῦσιν. εἶθ' ὑάμπολις μετατεῦτα ἐκλήθη, εἰς ἣν ἐκ βοιωτίας ἐκπεσεῖν φασιν τοὺς ὑαντας ἔφαμεν. ἔστι δ' γὰρ τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὖπλησίον τῶν παραποταμίων, ἑτέρα δ' γὰρ παρνασσοῦ ὑάμπολεως, καὶ ἐλάτειας, ἡ μεγίστη πόλις τῶν φωκικῶν, ἣν ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε, νεωτέρα γάρ ἐστι καὶ ἡλικίας ἐκείνου. ὠθηκαείως δ' ἱδρυται πρὸς τὰς ἐκ θαλάσσης εἰσβολάς. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ δημοσθένης, φράζων γὰρ θόρυβον γεγενημένον ἀθλίως ἀφνειδίως. ἐπειδὴ ἥκει τις ἀπαγγέλλων, ὡς τὸν πρυτάνεις, ὡς ἐλάτεια κατέληφται. παραποτάμιοι δ' εἰσὶ λαοκρίκη τις ὑπὸ τὸν λιθαιῶνι ἱδρυμένη πλησίον φανοτέων, καὶ χαιρωνέων, καὶ ἐλατείας. φησὶ δὲ θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον δίεχειν, τῆς μὲν χαιρωνείας, ὅσον σταδίων τεσσαράκοντα, διορίζειν δὲ ἀμβρυσέας καὶ φανοπέας καὶ δαυλίας. κεῖσθαι δ' ὑπὸ τὴν ἐμβολὴν τῆς βοιωτίας εἰς φωκέας γὰρ λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ μεταξὺ τό τε παρνασσοῦ καὶ τὸ ὄρους παντασθένους φέρον πρὸς λεβαδίαν τὴν —— ὀρείαν, διαιρεῖν δὲ τὸν λιθαιῶνα, σχεδὸν ἑκατέρωθεν διδύντα παρὸδον, τὰς μὲν ἀφ' ἃς ἐκ λιλαίας ἔχοντα φωκικῆς πόλεως, καθάπερ καὶ ὅμηρος φησίν·

οἵ τε λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ὑπὸ κηφισσοῖο.

εἰς δὲ τὴν βοιωτίαν λίμνην, ἐκδιδόντα. τὸ δὲ δαυλίον παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα σταδίους μέχρι τοῦ ὑφαντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ ὀρχομενός. καὶ ἡσίοδος δ' ὧν πλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει, καὶ τὴν ῥύσιν, ὡς δὴ ὅλης ῥεῖ τὴν φωκίδα, σχολιῶς καὶ δρακοντοειδῶς. ὃς παρὰ παντοπίδια γλήκωνά τ' ἐρυμνὴν. καὶ δὴ δὴ ὀρχομενοῦ ἑλιγμῷ ἔοικε φράσαι ὡς. τὰ δὲ σχεδὸν τὰ περὶ τοὺς ποτα-

μοὺς

κους ἢ τῷ παραποταμίαν, λέγεται γὰρ ἀμ
ροτέρως, πολεμάχητα ἐσῆρξεν γὰρ ——
— μίαν ἐχόντων ταύτην εἰσβολήν. ἔστι δὲ
ἰκθιοσὸς, ὅτε φωκικὸς, ὁ ἐν ἀθηναις, ὁ ὁ
ἐν σαλαμῖνι, τέταρτος ὁ ὁ ἐν σι
κυῶνι, ὁ ὁ ἐν σκύρῳ. ἕκτος ὁ, ὁ ἐν ἄργει, ἀφ' ὧν
γὰς ἔχων ἐκ λυρκίας. ἐν δὲ ἀκρωνίᾳ δὲ τῇ πρὸς
τῷ λάμνῳ πηγή ὅθι ἱερὸν γυμνάσιον, ὃ
καλοῦσι ἰκθιοσόν. σαφῶς δὲ, νῦν μὲν κα
τέσκαπται. ὃ δὲ ποτε τῆς φωκίδος πόλις
ἐπομένη τῆς εὐβοϊκῆς θαλάσσης, διαρρῶξα
τὸν ὠγκνημιδίτην λοκρὸν, τὸν μὲν, ὡς ἔφ'
πρὸς βοιωτίαν, ἐκείνους δὲ εἰς φωκίδα τῷ
ἀφ' θαλάσσης καθήκασαν. τεκμήριον δὲ τὸ
ἐν αὐτοῦ ἀρχαῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον ἀρ
χαίου. πρὸ μὲν δὴ τῆς φωκίδος ἀπόκρη. ἐφε
ξῆς δ' ὕδωρ ἡ λοκρίς. ὥς τε πρὸ ταύτης λε
κτέον. διῄρηται δὲ διχᾶ, τὸ μὲν γὰρ, αὐτῆς
ὕδωρ, οἱ πρὸς δύβοιαν λοκροὶ οἱ ἀρχόντες ἐφ'
ἑκάτερα τ' διαφοιῶσιν. ἐπικαλοῦσι δ' οἱ μὲν,
ὀποῦντιοι ἀφ' τ μικροπόλεως, οἱ δ' ὠθωνημί
δες, ἀφ' ὄρους τινὸς ὠνημίδος. τὸ δ' λοιπὸν, οἱ
ἐπικνήμιοι εἰσὶ λοκροί. οἱ δ' αὐτοὶ ὁ ὀζόλαι κα
λοῦνται. χωρίζει δ' αὐτοὺς ἀφ' τῶν ὀποντίων ὁ
τ ὠθωνημίδων, ὄτε πήνασος, μεταξὺ ἱδρυ
μένος, ὁ ἡ τ διακρίων πρόπολις. ἀρκτέον
δ' ἀφ' τ ὀποντίων. ἐφεξῆς δ' οὖν τοῖς ἄλλοις
ἐς ἃς κατέληξεν ἡ βοιωτικὴ παραλία ἡ πρὸς
εὐβοίᾳ, τ ὀποῦντιον κόλπον συμβαίνει λέγε
σθαι. ὁ δ' ὀποῦς ἐστι μητρόπολις, καθάπερ
ὁ ἐπίγραμμα δηλοῖ, ὃ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν
πρώτων σηλῶν, τῶν πρὸς θερμοπύλας, ὡς γε
γραμμένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ.

Τοὺς δὲ πρὸ φθιμένους ὑπὲρ ἑλλάδος αὐτίκα
Μητρόπολις λοκρῶν κεύθει. (μήσιων,

Ὀποῦντα. ἀπέχει δὲ θαλάσσης πρὸς πρώ
πεντε καὶ δέκα στάδιους, τὸ δ' ὕπνειον καὶ ἐξή
κοντα. κεῖται δ' ὅλη τ δυβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τ ἡρα
κλείους, πορθμῷ διειργόμενον σταδίων ἑξήκον
τα, καὶ ἑκατόν. ἐν δὲ τῷ κείῳ δύνασθαι φασὶν οἰκεῖσθαι, καὶ τῆς πυρρᾶς αὐ
τόθι δείκνυται σῆμα, τὸ δὲ δευκαλίω
νος ἀθήκασι. διέχει δὲ τῆς κνημίδος ὁ κεῖος
σταδίους ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ ἡ ἀταλάντη
δὲ, νῆσος, ἣν ὁποῦντα καλοῦσι, ὁμώνυμος
τῇ πρὸς τῆς ἀττικῆς. λέγεσθαι δ' ὁποντίους
τινὰς, καὶ ἐν τῇ ἠλείᾳ φασὶν, ὧν οὐκ ἄξιον

tamios pugnam concitarunt, quam Parapotamiam nuncupant (dicitur enim utroq; modo) & hunc eum quem habebãt ingressum. Est & Cephisus Phocensis & Athenensis & Salaminius, quartus quintusq; in Sicyone, & in Scyro, sextus in Argo ducens originem è Lyrcio. In Apollonia uero uicina Epidamno, id est Dyrrhachio fons est circa gymnasium quem Cephisum uocitant. Daphnus quoq; cum olim Phocensis esset urbs, diruta iacet hoc tempore, Euboicum attingens mare, diuidens Epicnemides Locros, hos quidem in Bœotiam, illos uero in Phocidem à mari pertinentes. Quippe signum est, quod in ea sacellum est Schedieum quod Schedij sepulchrum esse memorant, ad utranq; partem Locrensem agrum. Satis de Phocide à nobis dictum est. Deinde Locridis ora subest ordine. Ideo de ipsa dicere aggrediamur, ea duas in plagas diuiditur, una quidem Locrorum est in Eubœam uergentium, qui ad utrunq; Daphnuntis urbis latus discinduntur. Vocabãtur autem uni quidem Opuntij à ciuitate metropoli, alteri uero Epicnemidij à Cnemide monte. Reliqua in occasum spectans occiduorum Locrorũ appellatur, qui ijdem & Ozolæ nominantur, eos distinguit ab Opuntijs, & Epicnemidijs, & Parnasus intermedius, & Dorienſiũ tetrapolis. Exordiamur igitur ab Opuntijs. Secũdum urbes quidẽ alias in quas Bœotium litus terminatur è regione Eubœæ sinum iacere contingit Opuntium. Opuntem autẽ metropolim esse constat, sicut illud indicat epigramma, quod prima quinque columnarum ad Thermopylas inscriptum habet, penes Polyandrium, id est publicum sepulchrum. Sic autẽ se habet,

Quos pro se in Medos morientes Græcia uidit,
Vrbs pia Locrorum nunc mater Opuntia claudit.

Ea uero abest à mari circa stadia x v. à Peneo autem sexaginta. Cynus quidem est emporium & promontorium Opuntium terminans sinum, stadia circiter quadraginta. Inter Cynum uero & Opuntem fertilis iacet planities, ad Adepsum Eubœæ uergens, ubi Herculis balnea sunt. Intercurrit autem fretũ stadia centum & sexaginta. Enimuero Deucalion Cynum habitabat (ut dicitur) ubi & Pyrrhæ tumulus ostenditur, Deucalionis autem Athenis. Abest autem Cynus à monte Cnemide ad stadia quinquaginta. Et Atalanta sanè insula locata est in Opuntem eodem nomine, qua altera contra Atticã sita. Quinetiã quosdã in Elea ora Opuntios fama est esse, qui digni non sunt, de quibus uerba

fiant, nisi quod cognationem quandã renouant, quæ illis cũ Opuntijs existit. Cæterum ex Opuntia terra natum esse Patroclũ testatur Homerus, qui cum cædem patrasset inuitus, fuga se subtraxit ad Peleũ. Menœtius uero eius pater mansit in patria. At enim Achilles Menœtio pollicitum, ut cũ ex ea expeditione reuertisset, se illum in patriam reducturum. Verũ non ille, sed Aiax Locrus Opuntiorum regnũ obtinebat, quem à patria Aryco genitum ferũt, Eanen uero uocatũ fuisse eum dicũt quem Patroclus interemit, à quo & sacellum Eanium, et Eanidem fontẽ ostendũt nominatum. Post Cynum sanè deinceps Alope sita est et Daphnus, quem dirutũ ante diximus. Ibidẽ portus est à Cyno nonaginta distans stadia. Ab Elatea uero, si terrestre iter subeas in mediterraneam c. ac xx. Iam uero ista sinus Maliaci sunt. Nam post sinũ Opuntum hic ipse contiguus est. Ac secũdum Daphnũtem Cnemides sunt, locus munitus ad stad. xx, si quis nauiget, in quem ex Eubœa Cenæum è regione cõsistit promontorium, in occidentem spectans, sinumq; Maliacum freto disiunctũ stadia fermè xx. Hæc autem iam Locrorum sunt Epicnemidiorũ. Hoc in tractu tres prominent insulæ Lichades à Licha nomen assecutæ. In iam dicto pelago & aliæ quidem insulæ sunt, quas libenter omittimus. Cæterum post stadia xx à Gnemidibus portus occurrit, supra illũ uero totidem stadijs Thronium iacet in mediterranea. Dehinc Boagrius amnis effunditur Thronium præterlabens, Manem autem eũ nuncupant. Est autem torrens, ut interdũ ne tinctis quidem ingrediare pedibus, quandoq; uero ad bina late fundatur iugera. Secundũ hæc quidẽ Scarphea iacet superius, à mari stadijs decẽ, ab Thronio uero triginta procul absens. Postea uero Nicæa est ac Thermopylæ paulo paucioribus. Aliorum profecto urbiũ memoriam facere indignũ est, nisi quas Homerus meminit. Calliarus deserta linquitur. Dehinc campus nomine Bessa, id est arbustis refertus locus, quem sic ideo uocari contingit, quia syluis est obsitus, geminoq; sscribendũ est. Similiter & Nape, id est collis arboribus circundatus in Metymnæ campo, quem Hellanicus ignorans Lapen nominat. Populus uero siue tribus Attici agri Besa unico sscribitur, à qua Beseẽses tribules dicunt. Scharphe quidem in excelso sita longe stad. xx. distãs, agrum & frugibus feracẽ, & arboribus consitum habet. Sic & ista à frequentia & densitate dicitur, hodie Pharygæ uocãtur.

Iliad. v

μεμνῆσθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἔσχε νεωστὶ τοῖς ὀπουντίοις ἐπαλγοῦσαν. ὅτι δ' ἐξ ὀπουντος λῶ πάτροκλον, λέγει ὅμηρος. καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πραξας, ἔφυγεν εἰς φθίαν. ὁ δὲ, πατὴρ μενοίτιος ἐμεινεν ἐν τῇ πατρίδι. ἐκεῖσε γὰρ ὁ ἀχιλλεὺς ἐπανάξεσθαι φησὶ μενοίτιον κατάξειν τὸν πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανιόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευέ γε ἐκείνων τῶν ὀπουντίων, ἀλλ' αἴας ὁ λοκρὸς, πατρίδος ὢν, ὥς φασιν, ἀρύκου. αἰανίαν δ' ὀνομάζουσι τὴν αἰσιεισθῆσαν ὑπὸ τοῦ πατρόκλου, ἀφ' οὗ καὶ τέμενος αἰανίδιον δείκνυται, καὶ ἱερόν τις αἰανίς. ἑξῆς μετὰ τὸν λιμένα, καὶ ὁ δαφνοῦς οὗ ἔφαμεν κατασκάψαι. λιμὴν δ' ἔστιν αὐτόθι διέχων λιμένος πόλεως ἐννεήκοντα σταδίους. ἐλατείας ἦν, ὡς ἔδομεν εἰς τὴν μεσόγαιαν ἐκπεσὼν ἔκπτωσιν. ἔστι δ' ἔστι ταῦτα τὰ μαλιακὰ κόλπα. μετὰ γὰρ τὸ ὀπόντιον, σωρηχὲς ὄντα ὄρος. μετὰ δὲ δαφνοῦντα λιμένα μίδιον χωρίον ἐρυμνὸν, ὅθεν σταδίους ἔκπλουσαντι. καθ' ὃ καὶ τὸ λιμάριον ἐκ τοῦ εὐβοίας αὐτίκεινται, ἄκρα ἐλέπτοια πῶς ἐστὶν ἐρᾶν καὶ τὸν μαλέαν κόλπον, πορθμῷ διειργομένην σταδίων ἑκατὸν σταδίων. ταῦτα δ' ἤδη τῶν κνημιδίων ἐστὶ λοκρῶν. ἐν ταῦθα, καὶ αἱ λιχάδες καλούμεναι δύο νῆσοι πρόκεινται, ἀπὸ λίχα τινὸς ὄνομα ἔχουσαι. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν δεξιᾷ πλέοντι παρὰ πλῶ, ἃς ἐκόντες παραλείπομεν. μετὰ δὲ ἑκατὸν σταδίους ἀπὸ κνημίδος λιμένος, ἐστὶν ὁ λεῖται τὸ θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις ἀπὸ τοῦ μεσόγαιαν. ὁ δ' βοάγριος ποταμὸς ἐκδίδωσιν, ὁ παραῤῥέων τὸ θρόνιον, μανθάνω δ' ἐπονομάζουσιν αὐτὸν. ἔστι δ' χειμάῤῥους, ὥς τ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν. ἄλλο τε δὲ, καὶ πλέθρου ἴσχειν πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα, σκάρφη, σταδίοις ὑπερκειμένη τῆς θαλάσσης, δίκην, διέχουσα δὲ τοῦ θρονίου σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, ἔπειτα νίκαια καὶ αἱ θερμοπύλαι. τῶν δ' ἐν λοιπῶν πόλεων τὴν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον μεμνῆσθαι, ὧν δ' ὅμηρος μέμνηται. καλλιάρου μὲν οὐκέτι οἰκεῖται. ἑξῆς δ' βῆσσα τί ἐστι λίον. καλεῖται δ' ἄτως ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοῦτο. δρυμώδης γάρ ἐστι. ταύτῃ δὴ τῇ βήσσαν ἐν τοῖς δυσὶ γράμμασιν οὐ. ἀπὸ γὰρ τοῦ δρυμώδης ὠνόμασται ὁμωνύμως. ὥσπερ καὶ νάπη ἐν τῷ μεθύμνης πεδίῳ, ἣν ἑλλάνικος ἀγνοῶν λάπην ὀνομάζει. τὸ δ' ἐν τῇ ἀτικῇ δῆμον ἀφ' οὗ βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται τῷ ῥῖ σ γράφουσιν. ἢ δὲ σκάρφη κεῖται ἐφ' ὑψους, διέχουσα σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. χώραν δ' δύκαρπον, καὶ βύδρωδρον ἔχει. ἤδη γὰρ, καὶ κῶπαι ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. καλεῖται δὲ νῦν φάρυγαι.

ἔστι δ' αὐτόθι ἦρος φαρυγαίας ἱερόν, ἀπὸ τῆς Φαρύγος τῆς Ἀργείας, καὶ δὴ καὶ ποιηταὶ φασὶν εἶναι Ἀργείων. τὴν μὲν οὖν ἐπὶ Ἰλίῳ λοκρῶν ὁμήρου τε καὶ ὁ μέμνηται, οὐδ' ὁ ῥητῶς εἶπεν, ἀλλὰ μόνον τὸ δύνειν αὐτοὺς ἐλλιπῶς τόπους ἐκείνους, πόλεις ὧν ἐφήκαμεν λοκρῶν, οἱ ναίουσι πρὸς ἕω ἱερᾶς δύβοίης, ὡς τέτρωνται ὄντων. πόλεις δ' ἔχουσι, ἄμφισσάν τε καὶ ναύπακτον, ὧν ἡ ναύπακτος συμμένει τοῦ αὐτρίβρίσ πλησίον, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς κεῖ γενομένης. ἔστι δὲ ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων τὸν στόλον, εἶθ' ὡς φησιν εὔφορος λοκρῶν ἐπὶ πρότερον παρασκευασάντων. εἰσὶ δὲ νῦν αἰτωλῶν, ὑπὸ φιλίππου πρωκείναντο. αὐτοῦ δέ, τῆς χαλκίδος, ἧς μέμνηται, καὶ ποιητὴς ἐν τοῖς αἰτωλικῶν καταλόγῳ, ὑπὸ κάτω καλυδῶνος. αὐτοῦ δέ, τῆς ὀφίονος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ νέσσου μνῆμα καὶ τῶν ἄλλων ἡρώων τάφος. ὧν ἀπὸ τῆς σπιρδόνης φασὶ τὸν τῆς ῥίζης τοῦ λόφου προχέομενον, σμυρνίδος, καὶ θρόμβος ἔχον ὕδωρ ῥέον, σῆς δὲ ὀδμῆς καὶ ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ μολύκρεια δ' ὑπὲρ τὸ αὐτίβρίον, αἰτωλικὴ πολίχνιον. ἣ δ' ἄμφισσα, ὑπὲρ τοῖς ἄκροις ἵδρυται τοῦ κειναίου πεδίου. κατέσκαψαν αὐτὴν ἀμφικτύονες καθάπερ ἐφήκαμεν. ὁ δὲ παραπλοῦς τῆς λοκρικῆς, μικρὸν ὑπὲρ ἁλλεῖ τὸν ὁμώνυμον σταδίων, ἀλόπην δέ, ἔνθα καὶ ἐν τοῖς ὠνομασμένοις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ φθιώτιδι. ὅτι μὴν ἄποικοί τινες ἀθηναίων, οἱ δ' ὠπόντιοι, τούτων. τοῖς δὲ λοκροῖς τοῖς μὲν ἐσπερίοις, σωζηχεῖς εἰσὶν αἰτωλοί. τοῖς δ' ὠπουντίοις αἰνιάνες συνεχεῖς οἱ ταύτην ἔχοντες, καὶ μέχρι ἀλωείας. ὅσοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ τετράπολιν οἰκήσαντες, ἣν φασιν εἶναι μικρόπολιν τῶν ἀπάντων δωρικῶν. πόλεις δ' ἔχουσι, ἐρινεόν, βοῖον, πίνδον λυτίνιον. ὑπέρκειται δ' ὁ πίνδος τοῦ ἐρινεοῦ. πηγάζει δ' αὐτοῦ ὁμώνυμος ποταμός, ἐμβάλλων εἰς τὸν ἁμφισσὸν ὁ πολὺν τὸν λιλαίας ἀποθέν. λίνες δ' ἀκύφανται λέγουσιν πίνδον. τοῦτον ὁ βασιλεὺς αἱ πάλιν ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐλθὼν πάλιν, ὡς ἴσμεν, ὑφ' ἡρακλέους. ἀπεμνημόνευσεν δὲ καὶ τοῦτον τοῦ χαιρεφῶντος ἐπὶ τοῦ οἴτου. ὕλλον γὰρ εἰσπεπτωκότα τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, ὑπὸ διοξίππου τοῦ ἐκείνου τοῦ ἀρχοῦ καὶ οἱ ἀπόγονοι. ἐνταῦθα ὁρμηθεῖσι τοῖς ἡρακλείδαις, ὑπῆρξεν ἡ εἰς πελοπόννησον κάθοδος. τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καὶ διὰ τὸ ἔσαι μακραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἐπελελοίσθησαν ἐν τῷ φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῆς μακεδόνων ὑπεροπλείας, καὶ αἰτωλῶν καὶ ἀθαμάνων θαυμαστὸν, ὅσον τὴν ἀξίωσιν ἔσχον καὶ ἀτελεῖς καὶ ἀγαθὴν ἄροσιν ἐν τῷ φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῆς μακεδόνων καὶ αἰτωλῶν καὶ ἀθαμάνων θαυμαστὸν,

Ibidem uero Iunonis Pharygeæ phanum locatum eſt, à Pharygis in Argiua terra. Nã & Argiuorum colonia dicit. Occidentaliũ quidem Locrorũ non uticq; mentionẽ fecit Homerus, aut nõ apertis quidẽ uerbis, ſed tãtum ut illos pro iſtis breuiter uideat attingere. De quibus nos Locris diximus, qui trans Euboeã ſacram incolunt, perinde ac etiam alij exiſtãt. Hi ſanè ciuitates habuerũt Amphiſſam & Naupactũ. Quarũ quidẽ Naupactus prope Antirrhium permanet, nomenq; inde accepit à pangẽdis, id eſt cõſtruendis nauibus, ſiue illic Heraclidę claſſem cõpegerunt, ſiue loca prius compararunt, ut ſcribit Ephorus. Ea uero nunc Ætolis ſubiungit, ſic adiudicãte Philippo. Ibi & Chalcis eſt, de qua memoriã poeta egit, cũ Ætolas dinumerat. Paululũ ſubter Calydonem, ibi eſt etiã collis Taphoſſus. In quo Neſi & aliorum Centaurorũ tumulus locatus cernitur, è quorum tabo teterrimus odor ſub montis radice profunditur, & humor craſsioribus guttã manat. Quam quidẽ ob cauſam gẽtem illã Ozolas, id eſt odoris mali uocari. Adeſt & Molycrea Antirrhio, Aetolorum oppidulum. Amphiſſa ſanè ad Criſſæi cãpi uertices poſita eſt, eam Amphictyones deſtruxerunt, ſicut iã expoſuimus. Tota uero Locrẽſis nauigatio paulò ſtad. c c maior extẽditur. Alopen itẽ urbem & hac in parte, & in Epicnemidijs & Phthiotis nominant. Enimuero ab Epicnemidijs horum deducta colonia, & ab his Zephyrij deriuati. Cæterum Locris occiduis contigui ſunt Aetoli, ſicut Epicnemidijs Aenianes, qui hãc obtinẽt, medij autem ſunt Dorienſes. Hi ſunt qui quidem Tetrapolin mœnibus uallarunt, quam Doricæ nationis metropolin eſſe aſſerunt. Vrbes autẽ obtinebant, Erineum, Boiũ, Pindum, Cytinium. Imminet autem Pindus Erinæo, iuxta quã cognominis illi fluuius decurrit in Cephiſum exonerans, non magno à Lilæa interuallo. Pindũ aũt uocant Acyphantem aliqui. Eorum rex Aepalius cum è regno fuiſſet expulſus, Herculis ope atq; opera reſtitutus eſt, uti ſcriptores prodiderũt. In cuius beneficij memoriam, ei iam rebus humanis circa Oetã defuncto gratiã reddidit, quippe Hylũ inter eius filios natu maiorẽ adoptauit, isq; regni ſucceſsionẽ ſuſcepit, & nati natorũ, & qui ab eo progeniti fuere. Hinc in Peloponneſum redeuntibus Heraclidis primus fuit impetus. Interea urbes ipſæ ſuã non mediocrẽ obtinuere dignitatem, licet & exiles & agro fertiles forẽt, poſterius neglectui datę ſunt. Cæterum in Phocenſi bello, regnoq; Macedonico & Aetolorũ Athamanumq; potentatu,

sic actum est, ut eorū uestigium ad Romanorum imperium peruenisse dictu sit mirabile. Hæc eadem Aenianes quoq; passi sunt. Istos enim Aetoli & Athamanes extinxerūt. Aetoli enim cum Acarnanibus belligerātes, & magnam adepti potentiā, Athamanes uero Epirotarum postremi ad dignitatis fastigiū deducti, cęteris iam ob res fractas desperatis, cumq; Amynta rege ingentem adepti potentiam. Hi uerō Oetam montem possidebant, mons ipse ab oriente ac Thermopylis in occidētem usq; in sinum Ambracium extēditur, quodā etiam modo per lineas rectas mons iste montanam scindit regionē à Parnaso usq; Pindum Barbaros q; supraiacentes. Istius pars una uergēs in Thermopylas Oeta uocatur, longitudinis ad stad. xxx, asperitatis & celsitudinis non mediocris. Longe aūt excellentissimus ad Thermopylarū tractū. Ibi enim cacumen attollitur, & in rupes acutas prę ruptas præcipitesq; finitur, paruumq; et angustum uiatoribus à litore Locros petētibus, & ex Thessalia derelinquit transitum. Ipsum quidē transitum Pylas, id est portus & angustias uocitant atq; Thermopylas. Sunt enim ibi prope Thermę, id est calidæ aquę, magno in honore, uti Herculi consecratæ. Supra sinus est mōs, quem Callidromum appellāt. Attamen aliqui etiam reliquum per Aetoliam Acarnaniamq; usq; sinum Ambracium progredientem, Callidromū nominant. Ad Thermopylas sanè intra angustias castella sunt, Necæa quidem ad Locrorum mare, at Trichius & Heraclea super illā quæ prius Trachin uocabatur, ab Lacedæmoniis condita. Ab antiqua uero Thracide stadiis circiter VI distat Heraclea. Deinceps Rhoduntia est locus sanè munitus. Hæc autem loca tum ab asperitate, tum aquarum abundantia reddūtur ad incursandum difficilia propter fauces uallium, quas perlabuntur. Quoniā præter Sperchium, qui Anticyram præterfluit, etiam Dyras adest, qui (ut fertur) Herculis rogum extinguere conabatur. Simul & Melas alter, qui à Trachine quinque stadiis abest. Vallem uero quandam ad austrum esse scribit Herodotus, qua Asopus aliorum iam dictorum nomine uocatus percurrens pelagus inter Thermopylas ingreditur, assumitq; Phœnicem, è meridie sibi congredientem, & herois nomen gestantem, cuius quoque monumentum iuxta ostenditur. Ab Asopo autem ab Thermopylas stadia intersunt quindecim. Ea igitur tempestate maxima decorabantur oræ istæ gloria, quum inearum potestate claustra ipsa tenebantur angustiarum uicina,

Lib. 7.

εἰ καὶ ἴχνη αὐτῶν εἰς ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι, καὶ οἱ αἰνᾶνδες, καὶ γὰρ τούτους ἐξέφθειραν αἰτωλοὶ, καὶ ἀθαμᾶνδες, αἰτωλοὶ μὲν μετὰ ἀκαρνάνων πολεμοῦντες, καὶ μέγα δυνάμενοι, ἀθαμᾶνδες δ' ὕστατοι τῶν ἠπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἤδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' ἀμφότερα βασιλέως δυνάμει κατασκευασάμενοι. ὅτε δὲ, τὸν αὐτὸν διαπεσόντες. τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ θερμοπυλῶν, καὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν μέχρι πρὸς τὸ κόλπον τὸ ἀμβρακικὸν καὶ τὴν ἑσπέραν. τρόπον δέ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ πόντου μέχρι πίνδου, καὶ τὴν ὑπορκομένην βαρβάρων ὀρεινὴν. τὸ ὄρος ἔστι. τοῦτο δὴ τὸ μὴ πρὸς θερμοπύλας νεύον μέρος οἴτη καλεῖται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, βαθὺ, καὶ ὑψηλόν, ὑψηλότατον ἡ περὶ θερμοπύλας, κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα, καὶ τελευτᾷ πρὸς ὀξείᾳ, καὶ ἀπότομος μέχρι θαλάσσης ῥηγνύς. ὀλίγῳ δ' ἀπολείπει πάροδον τοῖς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐμβάλλουσιν εἰς αὐλῶνας ἐκ περὶ θεσσαλίας. τῆ μὲν οὖν πάροδον, αὐλὰς καλοῦσι, καὶ στενὰ καὶ θερμοπύλας. ἔστι γὰρ ἡ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμώμενα ὡς ἡρακλέους ἱδρά. τὸ δ' ὑπορκόμενον ὄρος καλεῖ δρόμον. τινὲς δὲ, καὶ τὸ λοιπὸν τὸ διὰ αἰτωλίας καὶ ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου καλεῖ δρόμον προσταττόντος πρὸς ἢ ταῖς θερμοπύλαις ἔστι φρούριον ἐντὸς τοῦ στενῶπος, νίκαια μὲν ὑπὸ θαλασσαν λοκρῶν. πηχῶν ἦ, ἡ ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆ, ἡ βαχὶν καλουμένη πρότερον, λακεδαιμονίων κτίσμα. διέχει δὲ τοῦ ἀρχαίας βαχῖνος, πόλεως ἐξ σταδίους ἡ ἡράκλεια. ἐξῆς δὲ ἡ ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν. ποιεῖ δὲ δυσείσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἥ τε τραχὺτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φαραγγας ποιούντων ἃς διέξεισι. πρὸς γὰρ τοῖς ἀπορρίοις τοῦ πηξαρέου λιτὴ κατιόντα, καὶ ὁ δύρας ὄνομα, ὃν φασιν ὑπεκφεύγειν τὴν ἡρακλέους σβέσαι πυράν. καὶ ἄλλος μέλας διέχων βαχῖνος εἰς σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν ἡ τραχὶν ὄφιν ἤρωδότου ἔχουσα λαβεῖαν διαστολὰ, διὰ ἧς ἀσωπὸς ὁμώνυμος τοῖς ἐρημένοις ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπίπτει τὴν ἐντὸς πυλῶν. παραλαβὼν, καὶ τὸν φοίνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ ὁμώνυμον, τοῦ ἥρωϊ, οὗ καὶ τάφος δείκνυται. σταδίοι δ' εἰσὶν ὑπὸ θερμοπύλας ἀπὸ ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα. τὸ τε μὲν οὖν δὴ δεξόπατα, τὰ χωρία ταῦτα, ἡνίκα τῶν ἑλλήνων ἐκυρίευε τῶν πρὸς τὰ σφέτερα. καὶ

Et cum aduersus exteriores interni certamen de dignitatis fastigio & principatu gerebant, sicuti Philippus Chalcidem, Corinthúmque, Græciæ Pedicas uocabāt, ad Macedoniæ opportunitates respectans, quæ posterius, & ea quæ sunt ad Demetriadē uincula nominabantur. Hæc enim transmeandi domina, potensq; erat ad Tempe cum Pelion haberet ad Ossam. Annis uero posterioribus cū omnia uni subiecta sint imperio cūctorum exitus unus adest, & cuncta ad Thermopylarū angustias aperte patent. Leonides sanè paucis adiunctis finitimis cōtra tot Persarū millia, ope locorum obstitit, donec alio per montana circūeuntes tramite Barbari, ipsius Leonidæ cōmilitones cōciderunt, & nūc in cōmunem cunctorum tumulum eorū Polyandriū adest, & insculpta in colūna Spartanorum late uulgata inscriptio, Dic Lacedæmonijs hac hospes parte iacere,

Dum illorum rigidis legibus obsequimur.

Adest & ibi portus ingens & Cereris templum, in quo in omni ibidē conuentu Amphictyones sacrificium conficiebant. A portu autem in Heracleam Trachinā terrestri itinere, XL stadia intersunt, cursu autē marino ad Cenæum LXX. Extra Thermopylas statim Sperchius effunditur. Ab Euripo uero ad Thermopylas stadia sunt quingenta & XXX. Locrensis hic quidē ora finitur. Extra uero tractus Thessalorum uergit ad orientē, sinumq; Maleę. Ad occasum aūt Aetoli, & Acarnanes, Athamanes aūt & ipsi defecerunt. Maximum uero & uetustissimum est Thessalicum nomē & conuentus. E' quibus partim Homerus inquit, partim alij plures. Homerus quidem semper Aetolos uno dicit nomine, ciuitates, non autē gentes sub illis constituens, præterq; Curetes, quos in parte Aetolorum ponere oportet. Inchoemus igitur ab Thessalis, plura nimis antiqua, & permixta fabulis, & inter se dissonātia prorsus omittētes, sicut & in alijs quoq; fecimus, quæ nobis uisa fuerint opportuna dicētes. Eius à mari et Thermopylis est litus usq; ad Penei eruptionem, & extrema Pelij. Quod quidem litus spectat ad oriētem, & ad ultima Eubœæ in boreā spectantia. Partes quidem in Eubœa ac Thermopylis tenent Malienses & Phthiotæ Achiui, ad Pelium uero Magnetes populi. Hoc quidē igitur Thessaliæ latus oriētale litusq; appellatur. Alio autem ex latere à Pelio ac Peneo in mediterraneā adsistūt adhærentes Macedones usq; ad Pæonia, gentesq;

Epiroticas. At ab Thermopylis parallela, id est in uicem æqualiterq; distantia Mace-

donibus montana Oetæa & Ætolica & Dorienſibus atq; Parnaſo contigua. Vocetur autem propinquum Macedonibus latus ſeptentrionale, alterum uero auſtrale, reliquum ſanè eſt occiduum, quod Ætoli & Acarnanes includunt, & Amphilochi, & ex Epirotis Athamanes & Moloſsi, & terra Æthicorum. Sic enim aliquando uocabantur, & ſimpliciter ipſi Pindi accolæ, præter Peleos & Oſſeos. Hæc quidem ſatis extollūtur, haud tamen multum circumplectitur agrum, ſed in campeſtria eius finis eſt. Hæc eſt media Theſſaliæ fœliciſsima regio, ea excepta quam flumen alluit & inundat, quoniam Peneus per mediam labens compluribus aſſumptis amnibus ſæpius effunditur. Antiquis autem ſeculis (ut fama eſt) totus campus ſtagnabat, quem alijs ex partibus montes coercebant, cum etiam litus altiora campis haberet loca. Terræ autem motibus factis abrupta ſunt, quæ nunc uocantur Tempe, & ab Olympo abſciſſa Oſſa, & hac Peneus affluxit in mare, & oram illam ſiccatam reddidit. Relinquitur tamen lacus Neſonis, & quidem ingens, & minor illo Bœbeis littori propinquior. Cum uero talis ſit, in quatuor partes diuiditur. Vocabatur autem pars una Phthiotis, altera Eſtiæotis, tertia Thalaſſiotis, id eſt marina, quarta Pelaſgis. Cæterum Phthiotis tractum continet auſtralem ad Oetam à ſinu Maliaco & Pylaico uſq; ad Dolopiam orámque Pindi protenſum. In latitudinem uero porrectam uſque ad Pharſalium planáque Theſſalica. Eſtiæotis autem partes continet occiduas, & quæ intra Pindum Macedoniámque ſuperiorem ſunt. Reliqua uero tenent, & qui ſub Eſtiæotide planitiem paſcuntur Theſſali nuncupati, inferioribus contigui Macedonibus & qui maritimas explent oras, deinceps uſque Magneſiam. Qua quidem in plaga erit illuſtrium nominum dinumeratio, & aliter per ipſa Homeri poetæ ſcripta, cum que paucæ ſint urbes quæ patriam ſeruent dignitatem, Lariſſa ſanè maxime continet. At enim poeta uniuerſam, quam nunc Theſſaliam appellamus, duodecim in partes potentatusq; partitur pleraque Oetææ regionis, & Locrenſis aſſumens, necnon Macedonibus ſubiecta aliquid etiam commune, & toti oræ conueniens ſubſcribit, & totum & ſingula tranſmutando, ad ipſas dominantium poteſtates. Primos igitur Achilli ſubiectos dinumerat, auſtrale latus tenentes & Oetæ,

δύσιν ὄρη τὰ οἰταῖα καὶ αἰτωλικά, τοῖς δυσὶ δὲ ἐσθῦσι καὶ ἔτι παρναασῷ σωματοῦντα. καλέσθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς μακεδόσι πλευρόν, ἀρκτικόν, τὸ δ' ἕτερον, νότιον. λοιπὸν δ' ἔστι τὸ ἑσπέριον, ὃ πρόσκεινται αἰτωλοί, καὶ ἀκαρνάνες, καὶ ἀμφίλοχοι, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν ἀθαμᾶνες, καὶ μολοσσοί, καὶ ἡ τῶν αἰθίκων πρὸς λιγομένη γῆ, ἣ ἁπλῶς ἡ πρὸς πίνδῳ, πλὴν τοῦ πηλίου, καὶ τῆς ὄσσης. ταῦτα δ' ἔξεστι μάλιστα ἰκανῶς. ὁ μὲν γὰρ πολλὴν περιλαμβάνει κύκλῳ χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τὰ λοιπά. ταῦτα δ' ἔστι τὰ μέσα τῆς θετταλίας, ἔνδεμονιστάτη χώρα, πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποταμοὺς, ὑποβρύχια ποιεῖ πολλάκις. τὸ δ' ἦν παλαιὸν, καὶ ἑλιμνάζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον, ἐκ τε τῶν ἄλλων μορίων ὁρίσι περιεργόμενον, καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πεδίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου τὰ νῦν καλούμενα τέμπη, καὶ πλὴν ὄσαν ἐκχαίζοντος ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλασσαν ὁ πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε πλὴν χώραν ταύτην, ὑπολείπεται δ' ὅμως ἡ τε νεσωνὶς λίμνη μεγάλη, ἡ βοιβηὶς, ἐλάττων ἐκείνης, καὶ πλησιαίτερα τῇ παραλίᾳ, διαύπτα δ' ὅσα, εἰς τέσσαρα μέρη διήρηται. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν, φθιῶτις, τὸ δ' ἀχαιῶτις, τὸ δὲ, θετταλιῶτις, τὸ δὲ πελασγιῶτις. ἔχει δ' ἡ μὲν φθιῶτις τὰ νότια, τὰ παρὰ πλὴν οἴτην, ἀπὸ τοῦ μελιακοῦ κόλπου, καὶ πυλαϊκοῦ, μέχρι τῆς δολοπίας καὶ τῆς πίνδου διατείνουσα. πλατυνομένη δὲ μέχρι φαρσαλίων, καὶ τὸ πεδίον τὸ θετταλικὸν. ἡ δ' ἀχαιῶτις, τὰ ἑσπέρια καὶ τὰ μεταξὺ πίνδου, καὶ τῆς ἄνω μακεδονίας. τὰ δὲ λοιπὰ, οἵ τε ὑπὸ τῇ αἰσιμιώτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία, καλούμενοι δὲ, πελασγιῶται, συνάπτουσι μὲν ἤδη τοῖς κάτω μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι μαγνητικῆς παραλίας ἐκπληροῦντα χωρία, καλοῦνται δ' ἐφ' ἑνὸς ὀνόματος ἅπαντες ἀεί μινες, καὶ ἄλλως δὲ τῇ ὁμόρῳ ποίκιλοι. τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζονται, τὸ πάτριον ἀξίωμα. μᾶλλον δὲ λάρισα. ὁ γὰρ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη, καὶ δυνασείας διελὼν τὴν σύμπασαν γῆν ἣν νῦν θετταλίαν προσαγορεύομεν, προσλαβὼν ἕνα, τὰ οἰταίας καὶ τὰ λοκρικῆς, ὡς δ' αὐτως, καὶ ἐπὶ τοῦ μακεδόσιν νῦν τεταγμένης ὑπογράφει τι κοινὸν καὶ πάσης χώρας συμβαῖνον, τὸ μεταβάλλεσθαι, καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς τῶν ἰσχυόντων δυναμεις. πρώτους δὲ καταλέγει οὐ τοὺς ἀχιλλεῖς, οὐδὲ τὸν νότιον πλευρὸν κατέχοντας, καὶ παρακειμένους τῇ τε οἴτῃ

καὶ

καὶ τοῖς ὑπὸκνημίδι λοκροῖς,
ὅσσοι τ' πελασγικὸν ἄργος ἔναιον.
οἵτ' ἄλον, οἵ τ' ἀλόπην, οἵ τε τραχῖν' ἐνέμοντο.
οἵ τ' ἔχον φθίην καὶ ἑλλάδα καλλιγύναικα.
μυρμιδόνες δ' ἐκαλέοντο καὶ ἕλληνες, καὶ ἀχαιοί
συζύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ φοίνικι, καὶ κοινὸν ἄμφοιν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν οὖν ποιητὴς ἀλλαχοῦ μέμνηται δολοπικῆς στρατείας, ἐπὶ τοῦτο πρὸς ἴλιον ἀγούσης. οὐ δὲ γὰρ αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα φοίνικα τοιεῖ πρὸς τοὺς ἐκείνων δρόμους ἐλθόντα καθάπερ τὸν νέστορα. ἄλλοι δ' εἰρήκασι καθάπερ καὶ πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ φοίνικος.

ὃς δολόπεσσιν ἄγητε θρασυμὸν ὁμιλον σφενδονάσαι.
ἱππολαμεῖς ἀλαλατὰν βέλεσι πρόσφορον.

τοῦτο δὲ καὶ παρὰ τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ τοῦ σοπούμενον, ὡς ἐώθασι λέγειν οἱ γραμματικοὶ σιωπᾶσθαι δεον. γελοῖον γὰρ τὸν τοῦ βασιλέως μετέχειν τῆς στρατείας.

ναῦ) δ' ἐφαλεῖ φθίης δολόπεσσιν ἀνάσσων.

τὸς δ' ὑπηκόους μὲν εἶναι. τὸ δὲ γε συστρατεύειν τοῦ ἀχιλλέως δόξαν, ἀλλὰ μόνον ὀλίγων δεῖν ὑπηκόους, καὶ ῥᾴστους ἕπεσθαι. εἰ δ' ἄρα σύμβουλος, τὰ δ' ἐπιτήδεια βέλεσθαι, μᾶλλον δὲ μυθολογεῖν. τοιοῦτον γὰρ τὸ,

μύθων τε ῥητῆρ' ἐμμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.

ὑπὸ τοῦ ἀχιλλέως λεχθέντων ἐν ἀντιλογίᾳ——

τό τε ἄργος τὸ πελασγικὸν. καὶ πάλιν ἐπέχοντά πως θετταλονίκην, ποθὲν λάβοιμεν ἀφορμήν ποτε νῦν δ' ἐκεῖ τοῦτο, ἀλλ' οὐ πόλιν, ἀλλὰ τὸ τῶν θετταλῶν πεδίον ὅτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου τὸν ὄνομα βάντος, ἀπ' ἄργους δοῦρ' ἀρικόμενον, φθίαν τέ. οἱ μὲν, τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ ἑλλάδι καὶ ἀχαΐᾳ, τούτους δ' εἶναι διαπεμπομένους τὴν συμπᾶσαν θετταλίαν ἐπὶ θάτερον μέρος, τὸ νότιον, οἱ δὲ, διαιροῦσιν. ἔοικε δ' ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν, τήν τε φθίαν, καὶ τὴν ἑλλάδα, ὅταν οὕτω φῇ

οἵ τ' ἔχον φθίην ἠδ' ἑλλάδα καλλιγύναικα.

ὡς δυοῖν ὄντων. καὶ

ἔπειτ' ἀπανύσθε δὴ ἑλλάδος ἐυρυχόροιο
φθίην δ' ἱκόμεθα, καὶ αὖ ἑλλάδα τε φθίην τε.

ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις ἢ χώρας, ἢ δῆλοι. οἱ δ' ὕστερον τὴν ἑλλάδα οἱ μὲν, εἰπόντος χώραν, διαλάττεσθαι φασὶ τὰς θήβας τὰς φθιώτιδας, ἀπὸ τοῦ θεσσαλοὺς φαρσάλιον. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τὸ θετίδιον ὃ ἐστὶ πλησίον τῶν φαρσάλων ἀμφοῖν, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, ἐν ἀκτῇ θετιδίου τεκμαιρόμενοι τῆς ἐνταῦθα ἀχιλλέως μέρος εἶναι καὶ τὴν δὲ, τὴν χώραν.

Locrisq; Epicnemidijs adiacentes.

Quiq; Pelasgicon Argos habebant,
Quiq; Alon & Alopen, & qui Trachina colebant,
Et Phthiam & Græciam specioſis matribus oram,
Myrmidones Græci ſimul & uocitantur Achæi.

Iſtis in ſuper copulat & Phœnici ſubditos & utriuſq; claſſem cõmunem efficit. Cęterum poeta nulla quidem in parte Dolopum memi nit militum Troianum ad bellum. Nec enim ipſum ducem Phœnicem ad Martis diſcrimina ducem fecit egredientem ſicuti Neſtorem. Alij tamen memorant, ueluti Pindarus Phœnicis meminit,

Audaces Dolopum ducens in bella cateruas,
Mortiferasq; gerunt Danaorum in ſpicula fundas.

Hoc autem & ſecundum poetam (ut dicere ſolent grammatici) ex dicto tacitum ſubaudire oportet. Quoniam ridiculum foret regem ipſum in militiæ partem aduentare,

Poſteriora habitans Phthiæ Dolopaſq; gubernans.

Sic enim ait, Subditos uero procul abeſſe. nec enim militandi ſocij uiderentur Achilli. Sed enim præſes tantum, & dicendi magiſter foret, ſiue utique conſiliarius. Hoc enim ipſi uolunt indicare uerſus. nam tale illud à poeta ſcriptum,

Præceptor fandi foret, utilis author agendi.

Argos ipſum Pelaſgicum plerique urbem Theſſalicam opinãtur, ſuperiori tempore Lariſſæ propinquam, quæ hac ætate nullibi eſt. Alij non urbem ſanè, ſed Theſſalorum campum hoc uocabulo nuncupatum. Quod quidem nomen Abas ex Argo, hæc ad loca migrans impoſuit. Quidam etiam Phthiam eandem quam Helladem ſiue Græciam & Achaiam opinantur eſſe. Hanc autem alteram eſſe partem auſtralem. Diuiſa Theſſalia uniuerſa, cum ipſi eam diuidant, uerum poeta duo face re uidetur, Phthiam & Helladem ſeu Græciã, cum hoc pacto dicat,

Et Phthiã, & Græciam ſpecioſis matribus orã.
Ac ſi duæ ſint. &,
Deinde ſeorſum latam per Græciam
Phthiam uſq; peruenit.

Et illud frequentes per Helladem ſeu Græciã Phthiamq; ciuitates ſunt. Poeta igitur duo hæc efficit, utrum autem urbes, an regionem, nequaquã indicat, poſteriores Helladem aut Græciam regionem aſſerentes, partim extendi Thebas Phthioticas aiunt à priſca Pharſalo. In hac autem regione, Thetidis phanum eſt penes utranque Pharſalum, uetuſtam ſcilicet & nouam, quo ex phano & hanc oram Achilli ſubiectam fuiſſe ſuſpicantur.

Qui uero urbem esse inquiunt, Pharsalij quidem ostendũt longe ab eorum urbe dirutum oppidũ, quod Helladem uel Græciã fuisse crediderunt, duosq; insuper fontes propinquos, Messeidem ac Hyperean. Verum Melitenses procul ab urbe sua stad. x Helladẽ, id est Græciam habitatam indicat trans Enipeum, quo tempore eorum urbs Pyrrha uocabatur. Cęterum ex Hellade seu Græcia humili in loco iacente, Græcos in urbem suam habitaturos cõmigrasse, testimonio esse quod in illorũ foro editum sepulchrũ Hellenos qui Deucalionis & Pyrrhæ filius extitit. Scriptis autẽ traditum est, Deucalionem Phthiotiæ regnũ tenuisse, & simpliciter Thessaliæ imperitasse. At Enipeus ab Erythra præter Pharsalon currens in Apidanum elabitur, Apidanus uero in Peneum. De Hellenibus siue Græcis hæc. Phthios uero uocant Achilli subditos à Protesilao & Philoctete, quorũ testis ipse poeta est. Quippe in recensione siue Catalogo nauium inquiens, eos ita expressit, qui sub Achille erant,

Hi uero habebant Phthiam.

In pugna autẽ secus naues gesta, eos in nauibus residẽtes, cum Achille fecit quietos. Ac Philoctetæ subditos pugnã exercere, Medontem habẽtes, gentemq; Protesilai prius, deinde Neoptolemi pedum uelocitate ualẽtes, de quibus cõmunem fecit sermonẽ hoc modo,

Hinc & Bœotij, longoq; Iones amictu,
Locriq; & Phthij famæq; insignis Epei.

At peculiariter ait,

Duxq; Medon Phthijs Neoptolemus, alipes idem.

Hi quidẽ pro Phthijs magnanimi nauigia tutantes cum eis pugnã inierunt. Forte & qui cum Eurypylo militabant, Phthij nominabantur illis confines. Tamen hoc tempore in Magnesiæ iure censentur quæ subdita fuit Eurypylo, & oram totã Philoctetæ subiectã, & Orchomeno uicinã, & Achilli subiectã Phthiam ab Dolopia & campestri plaga, ad usq; mare Magnesium, & usq; ad Antronem urbẽ Protesilai, quam nunc pluratiuo proferunt casu. Cęterum de Halo & de Halope ambigitur, ne non hos dicat locos qui in Phthiotico censu ferantur. Sed in Locris cum hucusq; Achilles suum possederit imperium, quemadmodũ tenus Trachineoraq; Oetæa, Est autẽ & Halus & Haliùs in Locrensi littore, sicut & Halope. Sunt qui pro Halope Haliuntem ponant, & hunc in modum scribant,

Quiq; Halon atq; Haliunta, & qui Trachina colebant.

οἱ δ' ἀπὸ τῆς πόλεως, Φαρσάλιοι μὲν δηλοῦσιν ἀπὸ ἐξήκοντα σταδίων τὴν ἑαυτῶν πόλεως κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν πεπεῖσθαί φασιν εἶναι τὴν Ἑλλάδα, καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηίδα, καὶ Ὑπέρειαν. Μελιταιεῖς δ' ἀποθέν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους, οἰκοῦσι τὴν Ἑλλάδα πεῖραν τοῦ ἐνιπέως, ἡνίκα ἡ αὐτῶν πόλις πυρρὰ ὠνομάζετο. ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ χωρίῳ κατοικούσης, εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι φασὶν Ἕλληνας, μαρτύριον δ' εἶναι τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρᾳ τάφον τοῦ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱὸς καὶ Πύρρας, ἱστοροῦσι γὰρ ὁ Δευκαλίων τὴν φθιώτιδος ἄρξαι, καὶ ἁπλῶς τῆς Θεσσαλίας. ὁ δ' ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς πρὸς Φάρσαλον ῥέοις, εἰς τὸν ἀπιδανὸν παραβάλλει. ὁ δ' εἰς τὸν πηνειόν. πρὸς μὲν ἑλλήνων ταῦτα, φθῖοι δὲ καλοῦνται, οἵ τε ὑπ' ἀχιλλεῖ, καὶ ὑπὸ πρωτεσιλάῳ, καὶ Φιλοκτήτῃ. ὁ δὲ ποιητὴς τούτων μάρτυς. εἰπὼν γὰρ ἐν τοῖς κατάλογοις τῶν ὑπ' ἀχιλλεῖ,

οἵ τ' εἶχον φθίην.

Ἐν τῇ δὲ ναυμαχίᾳ, τοὺς μὲν ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ ἀχιλλέως καὶ καθ' ἡσυχίαν ὄντας. οὓς δ' ὑπὸ Φιλοκτήτῃ μαχομένους, καὶ οὓς ὑπὸ πρωτεσιλάῳ πρότερον, εἶτα ποδάρκους μνησθέντος πολέμου. πρὸς ὧν κυνῶς μὲν ἄτιμα φησίν,

Ἔνθά δὲ βοιωτοί, καὶ ἰάονες ἑλκεχίτωνες
Λοκροί τε φθῖοί τε φαιδιμόεντες ἐπειοί.

Ἁλίαις δὲ (ἀλόπης.

πρὸ φθίης δὲ μελίης τε μνησθέντος πολέμου τε πο-

οἱ μὲν, πρὸ φθίης μεγαθύμου θωρηχθέντες νηῶν ἀμυνόμενοι ἐμάχοντο. τάχα δέ, καὶ οἱ σὺν δουλοπίῃ, φθῖοι ἐλέγοντο, ὁμορόοι τοῖσιν ὄντες. νῦν μὲν τοι μαγνησίας νομίζουσι τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ πρὸς ἑσπέρην, καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν, τὴν δ' ὑπὸ τοῦ ἀχιλλεῖ τὴν φθίας ἀπὸ δολοπίας καὶ τοῦ πελίου, μέχρι τῆς μαγνητικῆς θαλάττης. μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ πρωτεσιλάῳ πόλεως αὐχένων ἢ νῦν πληθυντικῶς λέγεται. πρὸς ἄλλο δέ, τὴν ἀλόπης διαπορῆσαι μὴ ὁ τόπος οἱ νῦν ἐν τοῖς φθιωτικῷ τέλει φέροντες, ἀλλὰ οὐκ ἐν λοκροῖς μέχρι δολόπων τῶν ἀκρατωτῶν ἀχιλλέως, ὥς που, καὶ μέχρι τραχῖνος καὶ οἰταίας. ἔστι γὰρ καὶ ἄλος καὶ ἁλιὰς ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν λοκρῶν πάθαπον καὶ ἀλόπη. οἱ δὲ, τὴν ἁλιοῦντα αὐτὴ ἀλόπης τιθέασιν, οὐ γραφόντων οὕτως.

οἵ θ' ἅλον οἵ θ' ἁλιοῦντα, οἵ τε τραχῖν' ἐνέμοντο.

ὁ δὲ φθιωτικὸς ἅλος πρὸς τῷ πείρατι ἔστι τοῦ ὄθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον, ἐκκλίνοντι τὴν φθιώτιδα

Halus autem Phthioticus in Othryos transitu iacet, qui mons oræ Phthioticæ

ἄλλ. ὁ μὲν δὴ τυμφρηστῷ ὄρει κὴ τοῖς δόλοψιν. ἐκεῖθεν δὲ παρατείνοντι εἰς τὰ πλησίον, τοῦ μαλιακοῦ κόλπου. ἀπέχει δ' ἱτώνου πόλεως ἑξήκοντα σταδίους ὁ ἅλος ἢ ἡ ἅλη, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ὤκηνται δὲ ὑπὸ ἀθαμάντων τῶν ἅλου. ὑπέρκειται δὲ τοῦ ἱερωνίου πεδίου, ῥεῖ δ' ὁ ποταμὸς ἄμφανδρος πρὸς τοῦ τείχει. ὑπὸ δὲ τοῦ ἱερωνίου κεῖνται εἰσὶν, αἱ φθιώτιδες, καὶ ἡ χώρα δὲ, φθιῶτις καλεῖται. ἡ ἀχαϊκὴ συνάπτουσα τοῖς μαλιεῦσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς ὄθρυος πρόποδες. καθάπερ ἡ φυλάκη ὑπὸ πρωτεσιλάῳ τῇ φθιώτιδι, ὅτι τῇ προσχώρα τοῖς μαλιεῦσιν, ὅτω καὶ ἡ ἅλος. λέγει δὲ θηβῶν πρὸς ἑκατέρᾳ σταδίους. ἐν μέσῳ δ' ὅτι φαρσάλου, καὶ φθιωτῶν. φίλιππος μέν τι φαρσαλίοις προσένειμε ἀφελόμενος τῶν φθιωτῶν. ὅτω δὲ συμβαίνει τοὺς ὅρους καὶ τὰς στενοχωρίας τῶν τε ἐθνῶν καὶ τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι ἀεὶ καθάπερ εἰπομεν. ὅτω, καὶ σοφοκλῆς τὴν τραχινίαν φθιώτιν εἴρηκεν. ἀρτεμίδωρος δ' ἐν τῷ ἅλου ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησιν, ἔξω μὲν τοῦ μαλιακοῦ κόλπου λέγων. φθιώτιν δ', πρὸ ἐνθὲν γὰρ ἐνθὲν δὲ ὡς ὑπὲρ τὸν πηνειὸν μετὰ τὴν αὐτρῶνα τίθησι πηλιόν. εἶτα γὰρ ἅλον ἀπὸ τοῦ πηλιοῦ διέχοντα ἑκατὸν, καὶ δέκα σταδίους. πρὸς δὲ τραχῖνι ὄρεται ὁποία τίς, καὶ ὁ ποιητὴς καταμάζει. τοῦ δὲ σπερχειοῦ μεμνημένος πολλαχοῦ ὡς ὑγροῦ ποταμοῦ τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ τυμφρηστοῦ, ἐκ διδύμου δὲ πλησίον θερμοπύλου. μεταξὺ αὐτοῦ τε λαμίας, διηλοῖ, ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ μαλιακοῦ κόλπου, καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῳ λύ. ἀπέχει δὲ λαμίας ὁ σπερχειὸς πρὸς τριάκοντα σταδίους, ὑπορρεομένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ὧδε τὸν μαλιακὸν κόλπον. ὅτι δ' ὁ σπερχειὸς ὑγρός ἐστι, ἐκ τε τοῦ τρέφειν ἐκείνῳ τὸν λώμον φασκειν, καὶ ὅτι μυρίδιον ὄνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, σπερχειὸν λέγειν πῦλα, τὸ δ' ἀδελφῆς τ' ἀχιλλέως. μυρμιδόνας δ' εἰκὸς καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀχιλλεῖ καὶ τοῦ πατρόκλῳ, οἱ συνακολουθήσαν δὲ αἰγίνης φεύγοντι τοῦ πηλεῖ. ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ φθιῶται πάντες. διαρειθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τοῦ φθιωτικῷ τέλει τοῦ ὑπ' ἀχιλλεῖ κατοικίας, μαλιέων ἀρξαμένοι πλείους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς θήβας τὰς φθιώτιδας, ἐχῖνάν λαμίαν, πρὸς ἣν ὁ λαμιακὸς συνέκτισε πόλεμος μακεδόσι, τῷ ἀντιπάτρῳ πρὸς ἀθηναίους, ἐν ᾧ λεωσθένης, ἔπεσε τὴν ἀθηναίων

ad aquilonem iacet, Tymphresto proximus ac Dolopibus, inde protensus ad sinui Maliaco propinqua. Halus ab Itone stadia circiter sexaginta distat, seu masculino seu muliebri proferas genere, cum utroque modo. Halus autem Athamantis fuit domicilium. Posterioribus deleta temporibus quæ Crocio imminent campo. Cuius mœnia Amphrisus amnis alluit. Sub Crocio autem Phthioticæ Thebæ sunt. Et Halus quidem Phthiotica nuncupatur ora, & Achaica, quæ coniuncta est Maliensibus, sicut Othyri Propodes, & sicut Phylaca Protesilai oræ Phthioticæ est Maliensibus uicinæ, sic & Halus. Abest autem Thebis stadia circiter centum, in medio uero est Pharsali & Phthiotarum. Tamen Philippus eam Pharsalijs attribuit Phthiotis adeptam. Sic & terminos & constitutiones nationum locorumq; semper uariari contingit, sicuti memorauimus. Sic & Sophocles Trachinem Phthioticam nominauit. Artemidorus autem Halum sistit in litore extra Maliacum sinum iacente. Phthiotin autem procedens hinc usque ad Peneum, post Antronem Pteleum ponit, mox Halum à Pteleo decem supra centum stadia interuallo distantem. De Trachine sanè iam qualis sit explanatum est, & poeta nominatim exponit. Cum autem Sperchium sæpenumero meminit, sicut amnem indigenã è Tymphresto Dryopico monte nascentem, iuxtà Thermopylum uero erumpentem. Inter ipsum & Lamiam declarat, ut omnia intra Pylas quæcunque sinus sunt Maliaci, & extra sub illorũ ditione fuere. Cæterum Sperchius à Lamia stadia trigintà distat. Qui cuidam imminet campo ad Maliacum sinum pertinenti. Indigenam uero Sperchium esse demonstrat, eo quod illi cæsariem sese nutrire dicat, & quendam præfectum suum Menesthium Sperchij & sororis Achillis filium nominet. Vero autem simile sit Myrmidonas appellari cunctos, Achilli Patroclóque subiectos, qui ex Aegina profugum Peleum comitati sunt, Phthiotæ quoque omnes Achæi uocitabantur. Annumerantur autem ijs, qui Phthiotici iuris sunt sub Achillis regno ad Maliensium habitationes inchoantes plures quidem. In ipsis uero Thebas Phthioticas habere Echinam, Lamiam, circa quam Macedonibus & Antipatro aduersus Athenienses Lamiacum conflatum est bellũ. In quo Leosthenes dux Athenienſium

& regis

& regis Alexãdri ſocius cecidit. Vlterius ſunt Erineũ, Coronea. Erineum quidẽ, quo nomine & altera urbs in Bœotia eſt, Melitea, Thaumacus, Proerna, Pharſalus, Eretria eodẽ nomine quo Euboica, Parachelóitæ, & hos quoq; eodem uocabulo quo ſunt Ætolici. Nã & hic flumen Achelous eſt Lamiæ propinquus, penes quem quidẽ ſedes ſuas habẽt Parachelóitæ. Porrigitur autẽ ora iſta ad Aquilonem ad Aſclepiadarum terrã, & occidentem ſpectantiũ, & Eurypyli & Proteſilai ciuitates in orientem uergentes, in meridie uero ad orã Oetæã, in populos XIIII diſtributã, & in Peraclean plagamq; Dryopũ tetrapolin, id eſt, IIII ciuitates aliqñ ſub ſe tenentem, quõ & Doricã, cum illa Dryopum Peloponneſum incolentiũ, caput urbiũ, id eſt metropolis cenſeret. Ad Oetam ſanè pertinet Acyphas quoq;, terraq; Paraſopia & Oeniadę gens & Anticyra quo nomine altera eſt in Locris occiduis. Hos aũt decem ordines dico, qui nõ ſemper eodẽ ſed uario manſere modo. Quę uero magis ac magis inſignes ſunt, digniſsime memorata ueniunt, poetæ uero ipſius teſtimonio Dolopes ad extrema Phthiæ locanẽ, & quod ſub uno eodẽq; Imperatore Peleo militant & iſti & Phthiotæ. Nam ut ille inquit, Phthiæ extrema colunt, & ductor erat Dolopũ Phœnix, ex munere Pelei. Tractus aũt ille plurimũ Pindo uicinus eſt, & locis ppinquis qui maxima ex parte Theſſaliæ plagæ ſunt. Gloria nanq; Macedonum Theſſalorumq; ſimul & potẽtia efficit, ut eorum uicini præſertim Epirotæ, partim ſponte, partim uero coacti ſeſe in Theſſalorũ aut Macedonũ parte conſtituerint, quõ Athamanes & Æthices & Talares Theſſalorũ, at Oreſtæ & Pelagones & Elimiotę Macedonũ. Pindus autẽ mõs permagnus ad arctonMacedonum partem habet, ad occaſum aũt Peræbos, homines metanaſtas, id eſt nugatores continet, ad meridiem uero Dolopas. Hæc eſt aũt Theſſaliæ ora. In ipſo autẽ Pindo habitationes habebant Talares, natio Moloſſorũ ab iſs deducta, qui Iſmarã incolũt, & Æthices ad quos expulſos à Perithoo cẽtauros fuiſſe poeta cõmemorat, eos aũt omnino defeciſſe, ſcriptores aiũt. Quã quidẽ defectionẽ duobus intelligẽdam eſſe modis accipimus. Aut eñ mortales ipſos funditus deletos, illorũ agro prorſus deſolato, aut ipſarũ nomine gentiũ nuſquã amplius exiſtente, nec tali eorũ cõuentu perdurãte, quoniã ergo id quod reſtat etiã adunatũ nulla prorſus mẽtione inſignitur, nulla ipſum dignũ memoria ponimus. Non quidẽ ad ipſum, non etiã nomine aut loco trãſmutatũ,

σραπιγὸς, ἀλιξάνδρου τ βασιλέως ἑταῖρος. ἐοικὸν πῶς τὸ τοῖς ἡρῴνδαν, ὁμώνυμον τῇ βοιωτικῇ, μελίτειαν, θαυμακὸν, πρόερναν, φαρσαλὸν, ἐρέτριαν ὁμώνυμον τῇ εὐβοϊκῇ. παραχελωΐτας, ἡ τοῦτο ὁμωνύμως τοῖς αἰτωλικοῖς. ἡ γὰ ἐνταῦθά ἐστιν ἀχελῶου ποταμὸς πλησίον λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ παραχελωΐται. παρήτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν, τῇ τῶν ἀσκληπιάδων, καὶ μάλιστα πρὸς ἑσπερίαν, ἡ τ' εὐρυπύλου ἡ πρωτεσιλάου τοὺς πρὸς ἑῴαν κεκλιμένους —— πρὸς νότον δ' ἡ τῆ οἰταίᾳ εἰς ἑπτακαιδέκα δήμους διῃρημένη, πράκλειάν τε ἡ δρυοπίδα, ἱερὰν πόλιν γενομένην ποτὲ καθάπερ ἡ τ' δωρίδα, μητρόπολιν δ' οὖσαν ἐν πελοποννήσῳ δρυόπων νομιζομένων. τ δ' οἰταίας, ἡ ὁ ἀκύφας ὅτι, ἡ παρασωπιὰς ἡ οἰνειάδαι, ἡ ἀντικύρα ὁμώνυμον τῇ ἐν λοκροῖς τοῖς ἑσπερίοις. λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας ἀεὶ μεμνημένας τὰς αὐτὰς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας. αἱ δ' ὠφελημότατοι μάλιστα, ἄξιαι μνήμης εἰσί. τοὺς δὲ δόλοπας φαμέν, ἡ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς, ὅτι ὑπὸ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τ φθίας, ἡ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ πηλεῖ, ὅτοι τε ἡ οἱ φθιῶται, γάμου γὰρ φησιν ἐσχατιὴ φθίης. καὶ ἦν φοίνιξ δολόπεσσιν ἀνάσσων δύντος τ πηλέως. γείνιᾶτο δὲ τῇ πίνδῳ καὶ τοῖς πρὸς αὐτὴν χωρίοις θετταλικοῖς ὅσα τοῖς πλήσιος. διὰ γὰρ τὴν ὠφελειαν, καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν θετταλῶν, καὶ τῶν μακεδόνων, οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τ ἠπειρωτῶν οἱ μὲν, ἑκόντες, οἱ δ' ἄκοντες, μέρη κατοίκησαντο θετταλῶν ἢ καὶ μακεδόνων. καθάπερ ἀθαμᾶνες, καὶ αἰθικοὶ, καὶ τάλαρες, θετταλῶν. ὀρέσται δὲ, καὶ πελαγόνες καὶ ἐλιμιῶται μακεδόνων, ἡ δὲ πίνδος ὄρος μέγα. πρὸς ἄρκτον μὲν τ μακεδονίαν, πρὸς ἑσπέραν δὲ περῤῥαιβοὺς μετανάστας ἀνθρώπους ἔχουσα. πρὸς δὲ μεσημβρίαν δόλοπας, αὖ τε δ' ὅτι τ θετταλίας. ἐπ' αὐτῇ ἡ τῇ πίνδῳ ὤκουν τάλαρες, μολοσσικὸν φῦλον, τῶν πρὸ τοῦ ἴσμαρον ἀπόσασμα. καὶ αἰθικοὺς ὅς φασι λαθεῖν φησὶν ὑπὸ περιθόῳ τοὺς κενταύρους ὁ ποιητής. ἐκπεσόντας δὲ νῦν ἱστοροῦσι. τὸν δ' ἐκλειψιν διττῶς ἀκουτέον, ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς χώρας τελέως ἠρημωμένης, ἢ τῷ ὀνόματος τὸ ἐθνικὸ μηκέτι ὄντος, μηδὲ συνήματος διαμένοντος τοιοῦτο, ὅταν ἂν ἄσημον τελέως ᾖ, ὃ λέγομεν νῦν σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήμης τιθέμεθα, ὅτ' αὐτὸ, ὅ τε τόνομα τὸ μετεληφθέν.

ὅταν δ' ἔχῃ τὸ μεμνῆσθαι δίκαιον πρόφασιν, λέγειν ἀναγκαῖον τὴν μεταβολήν. λοιπὸν δ' ἀπὸ τῆς παραλίας τὴν τάξιν τοῦ νεὼς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀπὸ θερμοπυλῶν ἀρξαμένους, τὴν γνῶσιν ποιεῖσθαι καὶ τὰς ἄλλας ἐρήσεις. αἱ μὲν οὖν θερμοπύλαι, τὸ μὲν ἰσχυρὸν διεφήκασιν, ἐπὶ σταδίους πεντήκοντα. παραπλέοντι δ' ἔξω πυλῶν τὸ ἀπόκριτον ὡς σταδίους δέκα, γίνεται δ' ἐς φαλάραν, ἄκρον. φαλάρων δ' ἀπὸ θαλάσσης ἵδρυται πρωτεύοντα σταδίους ἀπὸ τῆς δεκαπόλεως πόλεων. εἶθ' ἑξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν, ὁ ἐχῖνος ἵδρυται, ὁ δ' ἑξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ὄρος ἀπὸ ἱερείας λάξευστον ἄκρον σταδίους κ' διέχοσα. ἀπ' αὐτὴν δὴ πελασγία λεγομένη, ἐν ᾗ λάξευστα, εἶτα μυόννησος νησίδιον. ἔτ' ἄνδρων. ὧν δ' ἀπὸ αὐτὴν ἵδρυται πρωτεσιλάου. καταλέγει δ' ὁ ποιητὴς, ἐφ' ἑξῆς τοῖς ὑπ' Ἀχιλλέα, οὓς ἵδρυτο πρωτεσιλάου. ὅτοι δ' εἰσὶν ἀπὸ ἐφ' ἑξῆς ὄντος τῆ ἵδρυτο τοῦ Ἀχιλλέως παραλίᾳ, μέχρι ἀνδρῶνος. ἀπὸ μὲν οὖν φυλάκης, χὺς θηβῶν ὅσ' ἐν φθιωτίδι. αἱ πᾶσι εἰσὶ καὶ αὐτοὶ ἵδρυτο τοῦ πρωτεσιλάου. καὶ ἄλλος δ', καὶ λάξευστα ἀπὸ ἱερείας καὶ τὸ δημήτριον, πρὸ ἐκείνου πάσαι, πρὸς ἑῶ τοῦ ὄθρυος. τὸ δὲ δημήτριον, δήμητρος ἄγαλμα τέμενος, καὶ κάλεται πύρασον. ἡ δὲ πόλις εὐλίμενος πύρασος· ἐν δὲ νῆσοι σταδίοις, ἔχουσα δήμητος ἄλσος, καὶ ἱερὸν ἅγιον, διέχουσα θηβῶν σταδίους ἑκατόν. ἵδρυται δὲ πύρασον θῆβαι. κάτω δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ ἱερώτιον πεδίον πρὸς τοῦ καταλήγοντι τοῦ ὄθρυος, διὸ ὁ ἀμφρυσὸς ῥεῖ ποταμός. ἵστασι δ' ἵδρυται ὁ ἴτων, πόλις τῆς ἰτωνίας ἱερόν, ἀφ' οὗ, καὶ τὸ ἐν ἰσμηνῷ βοιωτίας, καὶ ὁ κυάνεος ποταμός. εἰρηκὼς δὲ πόλεις τὰς, ἐν οἷς πόλεσι τῆς ἄρνης βοιωτικῆς. τοῦτο δ' ὅλη τῆς θετταλιώτιδος μιᾶς τῶν τεσσάρων μερίδων τῆς ὅλης θετταλίας, ἧς, καὶ ἐπ' εὐρυπύλῳ. καὶ ὁ φυλάκη. γίνεται ἀπόλλωνος ὁ φυλακίου ἱερὸν, καὶ ἴχναι, ὅπου ἡ θέμις ναίει τιμᾶται. κατὰ δὲ τὸν αὐτῶνα ὄρυμα ὕφαλον ἐν τοῖς πρὸς εὐβοίᾳ ὅλη πόλεων, καλούμενον ὄρος ἀνδρῶνος. εἶτα πεδίον, καὶ ὁ ἄλος. εἶτα τὸ τῆς δήμητρος ἱερὸν, καὶ ὁ πύρασος κατεσκαμμένος. ἵστασι δὲ αἱ θῆβαι. εἶτα ἄκρα ὑψηλὰ, καὶ δρυοῦσα πλησίον, ὧν τὸ μὲν, ὑψηλὰ, τὸ δὲ δρυκαλίων καλεῖται. ἐνθάδε δὲ, καὶ ἡ φθιῶτις πρὸς πελάγει τῆς δὲ τοὺς ὑπὸ εὐμήλου καταλέγει τὴν μεσόγαιαν παραλίαν, ἔπειτα ἤδη μαγνησίας, καὶ τῆς πελασγιώτιδος γῆς φησὶ μὲν οὖν εἶναι πέρας τῶν πελασγικῶν

quod si iustam commemorandi causam habeat, transmutatio ipsa necessario explicãda est. Restat iam sanè ut litoris ordinẽ dicamus, quod Achilli subditum erat, sumpto à Thermopylis exordio. Iam enim & Locrense litus & alia diximus. Itaq; Thermopylæ è Cenæo absunt freto stad. LXX. Quod si extra Pylas adnauiges à Sperchio stadia X. Hinc uero ad Pharalam stadia XX. Supra Pharalam à mari ora urbium XV, stad. L. imminet. Inde porrò nauigãti stadia C. Echinus incumbit. Reliqui litoris ager in mediterraneam Larissam pensilem habet, ab eo stadijs XX distantem. Hęc etiã ipsa Pelasgia Larissa nominatur, postea Myonnesus exilis insula, pòst Antron, hæc Protesilao suberat, tot sub Achille fuerãt. Explicat autẽ poeta, recensetq; ordine illa quæ Achilli parebant, & quæ item Protesilao. Hæ aũt sunt quæ deinceps sunt, sub Achille sanè ora litoralis usq; Antronẽ. Quippe cum Phylace quæ prope Thebas Phthioticas est, & ipsa sub Protesilao foret, & Halus & Larissa pensilis & Demetreũ, sub illo cunctę ad partem Othryos montis orientalẽ, Demetreum uidelicet, δήμητρος, id est Cereris templũ habens, quod & Pyrasum nuncupauit. Erat autẽ Pyrasus optimo munita portu ciuitas, duobus in stadijs Cereris lucum & sacram habẽs statuã, longe à Thebis stad. XX. Supra Pyrasum autẽ iacent Thebæ. Supra Thebas uero in mediterranea Crocius cãpus ad extrema montis Othryos, per quã amnis Amphrysus labitur. Super hũc extat Iton, ubi Itonię templum est, à quo dictum est & alterũ in Bœotio, & Cuarius fluuius, de quo retulimus, cũ de Arna scriberemus in Bœotiæ rebus. Hæc quidẽ de Phthiotica plaga, una ex quatuor Thessaliæ totius particulis, cuius sunt & subditę Eurypylo terræ, & Phyllo, ubi Apollinis Phyllæi phanum est, & Ichnæ, quo in loco Ichnæa Themis colitur, & Cyerus cũ ea censetur & Athamania. Ad Antronem uero munitum castellum est in transitu in Eubœam, quod Antronis asinum uocant. Postea Pteleum & Halus, dehinc Cereris templum & Pyrasi rudera deiecti, superq; ipsum Thebæ.

Pòst Pyrrha promõtorium, ac prope illud duæ insulæ paruæ, quarũ una Pyrrha, altera Deucalion nominatur. Hic Phthioticæ partis finis est. Deinceps subditos Eumelo populus numerat, contiguámque oram maritimam. Inest iam supra Magnesiam terramq; Pelasgicam, Pheræ quidem Pelasgicorum

camporũ terminus ad Magneſiam, qui uſq; Pelium ſtadia centum ac ſexaginta porrigun tur. Emporium autem Pheræ habent Pagaſas, ab eis nonaginta diſtans ſtadijs, ab Iolco autem uiginti. Iolcus iam dudũ diruta iacet, quo ex loco Pelias Iaſonem ac nauem Argo foras emiſit. Pagaſas autem ideo dictas eſſe aiunt, quia eo in loco nauem Argo cõpegerit. Alij uero ſimilius exiſtimant, loco ipſi no men impoſitũ propter uicinos fontes, id eſt πηγὰς, qui frequentes aquarũ ubertatem effundunt. Iuxta quoq; ſunt Aphetæ ciuitas, id eſt, emiſſa, quia hinc emiſſi fuerint Argonautæ. Supra Demetriadem uero urbem Iolcus ſtadia ſeptem ad mare iacet, quã Demetrius Poliorceta, id eſt urbiũ obſeſſor, ſui nominis monumento conſtruxit, inter Neliam & Pagaſas ad mare, ad eãq; exiguas quaſdã urbes cõmigrare iuſsit, Neliam ſcilicet Pegaſasq; & Hormeniũ. Rhizuntem item, Sepiadem, Olizonem, Bœben, Iolcum. Qui hoc quidem tẽpore Demetriadi addicti ſunt pagi, & hoc ſanè per multos annos, & nauale et regia Macedonum regibus fuit. Tenebat & Tempe & utrunq; iam dictum montem, Pelium ſcilicet atq; Oſſam. Hac uero tẽpeſtate ad exiguum contracta eſt, cum cunctas Magneſiæ ciuitates antecellat. Cæterum Bœbeidem lacum, Pherarum uicinũ eſſe conſtat, ad extremam Pelei & Magneſię confinẽ. Bœbe autem locus ipſi lacui adiacet. Verũ ſicut Iolcum ad incrementa dignitatis prouectã inteſtinę ſeditiones, & amplius tyrannorũ uiolẽtiæ deleuerunt, ita & Pheras in ſublimi quan doq; faſtigio collocatas tyranni funditus extinxerũt. Apud Demetriadem uero Naurus amnis labitur. Continuũ autẽ litus Iolcus appellatur. Hic etiã Pylaicos cõuentus celebrabant. At enim Artemidorus procul à Demetriade ſinũ Pegaſæũ ponit ad ſubdita Philoctetæ loca. In ſinu uero Cicynethũ inſulã eſſe dicit, & eiuſdem nominis urbẽ admodũ puſillã. Deinceps poſſeſſę â Philocteta ciuitates nuncupantˆ. Methonẽ profecto alterã à Thracia Philippus ſolo æquauit. Alterius ſanè in Pelopõneſo ſitę, ſuprà memoriã fecimus. Cõtra Magneſios quidã frequentes incumbunt inſulæ. Nobiliores ſunt Sciathus & Peparœthus, & Icus, & Aloneſus, & Scyrus cũ eiuſdem nominis urbibus. Clariſsima uero Scytus eſt propter Lycomedis cum Achille affinitatem & Achillis filium Neoptolemũ ibi procreatum & enutritũ poſterioribus annis.

πεδίων πρὸς τὴν μαγνησίαν, ἃ παρατείνει μέχρι πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα. ἐπὶ νειον δέ, τῶν φορῶν, παγασαὶ, διέχουσι δὲ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα σταδίους αὐτῶν, ἰωλκοῦ δὲ, εἴκοσι. ἡ δὲ ἰωλκὸς κατέσκαπται μὲν, ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἐξέπλευσεν ἰάσων, καὶ τὴν ἀργὼ πεῖσαι. ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς ἀργοῦς, καὶ παγασὰς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον. οἱ δὲ, πιθανώτερον ἡγοῦνται τοὔνομα ἀπὸ τόπου πεπεῖσθαι οὕτω, ἀπὸ τῶν πηγῶν. αἱ πολλαί τε καὶ λαψιλεῖς ῥέουσι, πλησίον δ' ἀφέται, ὡς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν ἀργοναυτῶν. τῆς δὲ δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ἀπέχει τῆς θαλάσσης ἰωλκός. ἔκτισε δὲ δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν δημητριάδα, μεταξὺ νηλίας καὶ παγασῶν ἐπὶ θαλάσσῃ, τὰς πλησίον πολίχνας εἰς αὐτὴν συνοικήσας, νηλίαν τε καὶ παγασὰς καὶ ὁρμήνιον, ἔν τι δὲ ῥιζοῦντα, σπιπάδια, ὀλίζωνα, βοίβιον, ἰωλκόν. αἱ δὲ νῦν εἰσὶ κῶμαι τῆς δημητριάδος. καὶ δὴ καὶ ναύσταθμον ἐστὶν ἐνταῦθα καὶ βασίλειον μέχρι πολλοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν μακεδόνων, ἐπεκράτησε δὲ καὶ τῶν τεμπῶν, καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν. ὑπὲρ τε πηλίου καὶ τῆς ὄσσης, νῦν δὲ σωίεσται μὲν, τὰ δ' ἐν τῇ μαγνησίᾳ πάσῃ ὅμως διαφέρει. δὲ βοιβηὶς λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖς φοραῖς σωζομένη δὲ, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τὸ πηλίου πειρᾶται, καὶ τῆς μαγνησίας, βοίβη δὲ χωρίον ἐστὶ τῇ λίμνῃ ἐφεξῆς. καθάπερ δὴ τὸν ἰωλκὸν αὐξηθεῖσαν ὑπὸ πλέον, κατέλυσαν αἱ σφᾶς, καὶ αἱ τυραννίδες, ὅλως, καὶ τὰς φορὰς σωθεῖσαν ἀζαρθείσας ποτὲ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. πλησίον δὲ τῆς δημητριάδος ναῦσταθμός ἐστι, καλεῖται δὲ, σωεχὴς ἀγιαλὸς ἰωλκός. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ωυλαϊκὸν πανήγυριν συνετέλουν. ὁ δ' ἀρτεμίδωρος ἀποτόρως τῆς δημητριάδος τίθησι τὸν παγασητικὸν κόλπον εἰς ὃν ὑπὸ φιλοκτήτου τόπους. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ φησὶν εἶναι τὸν διακώνθιον νῆσον, καὶ πολίχνιον ὁμώνυμον ἐξῆς δ' ὑπὸ φιλοκτήτου πόλεις κατοικίζονται, ἡ μὲν οὖν μεθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς θρακίας μεθώνης, ἣν κατέσκαψε φίλιππος, ἐμνήσθημεν δὲ, καὶ πρότερον τῆς πελοποννήσου. πρόκεινται δὲ, τῶν μαγνήτων νῆσοι συχναὶ μὲν, αἱ δ' ἐν ὀνόμασι σκίαθός τε καὶ πεπάρηθος, καὶ ἶκος ἀλόννησός τε καὶ σκῦρος, ὁμωνύμους ἔχουσαι πόλεις. μάλιστα δ' ὄσην ἐν ὀνόματι σκῦρος διὰ τὸν λυκομήδους πρὸς ἀχιλλέα οἰκειότητα. καὶ τὸν νεοπτολέμου τὸν ἀχιλλέως ἐνταῦθα γήνησίν τε καὶ ἐκτροφῶν

ὕστερ

ὕστερον ὁ Φίλιππος αὐξηθείς, ὁρῶν ἀθλιωτάτους τοὺς θαλάττης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας, καὶ τούτων, καὶ τὰ ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἀπολαβὼν μάλιστα ἐνδόξους, πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας, ὡς χείρα πρώτοις ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς, καὶ καθάπερ αὖ τῆς μαγνησίδος τὰ πολλὰ μέρη τῶν μακεδονίων ἐποίησε καὶ θρᾴκης, καὶ τῆς ἄλλης καὶ λυκίων, γῆς ὅτω, καὶ τὰς περὶ τὰ μαγνησίας νήσους ἀφῃρεῖτο. καὶ τὰς ὑπὸ ὀλίγους γνωριζομένας πρότερον, πολεμάρχους, καὶ γνωρίμους ἐποίει. τῶν δ' ἐν σκύρῳ μάλιστα μὲν αἱ ἀρχαιολογίαι σωίζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ βιαίως πραχθέντα ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τὰ κνημεῖα, καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τὰ σκυρίτας, καθάπερ τῆς καρυστίας, καὶ τῆς λυκαλίας, καὶ τὰ σωακρίτης ἱεροπολιτῶν. μονολίθους γὰρ λιόνας καὶ πλατείας ὁρᾶν ἔστιν ἐν τῇ ῥώμῃ τὰ ποικίλης λιθίας, ὑφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ. ὠνοῦνται δέ τινες τὰ λυχνόλιθα, ὁ πολλοῦ ἄξια. ὁ δ' ἐν ποικίλῃ μέχρι δύο πωλοῦσι τὰ μαγνησίας παραλίας ἐπάνω ὧν τῶν ἄνω θετταλίαν. ἀρξάμενος δὲ τῆς δολοπίας, καὶ τῆς πίνδου.

οἱ δ' ἔχουσι βίκκην καὶ ἰθώμην λεγομένους.

Ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς ἰσιαιώτιδος. καλεῖται δ' ὡς φασι πρότερον δωρίς. κατασχόντων δὲ τῶν περαιωθέντων αὐτῶν, οἱ καὶ τὴν δολοπίαν τὴν ἰσιαιῶτιν κατέσχον, καὶ οὐκ ἀνθρώπους εἰς τὴν ἄπειρον αὐξήσασαν, ἀφ' ὧν ὁ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων ἰσιαίων τὴν χώραν, ἐπ' ἐκείνων ὅτων ἐπάλεσαν. ἔστι δ' ἡ μὲν βίκκη ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον, καὶ ἐπιφανέστατον, ὅμορον τοῖς τε δόλοψιν, καὶ τοῖς περὶ τὴν πίνδον τόποις. τὴν δ' ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ μεσσηνιακῇ λεγομένῃ, ὁ φησὶ δῶρ οὕτως ἐκφέρειν, ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν, ὅτω γὰρ καλεῖσθαι πρότερον. νῦν δὲ ἰθώμη μετωνομάσθαι φασὶν ἐρυμνὸν καὶ πάνυ εὐλωμάκων, ἐμβυθίου μεταξὺ ποταμοῦ ῥεόντος, ὥσπερ τινὰ πλοῦν ποιοῦντος, τρίκκης τε καὶ μητροπόλεως, καὶ πελινναίου καὶ γόμφων. ἡ δὲ μητρόπολις τῶν ὑπὸ χώρας ἡ ἰθώμη, ἡ γὰρ μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συνῳκισμένων πολιχνίων ἀσήμων, ὕστερον δὲ καὶ πλείονς προσελήφθησαν ὧν νῦν ἡ ἰθώμη καλεῖται. μάχος μὲν δὴ φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις,

τὰς ἀφροδίτας ἡ θεὸς γὰρ ὁ μία,
ἀλλ' οὐ κασνίης ὑπερβάλλεται πάσας τὸ φρονεῖν.

ὅτι μόνη παραλείπει τὴν τῶν ὕων θυσίαν, ἣν μὲν πολυίσων ἔθυε ἄλλος, καὶ πάντα

Philippus amplificato regno, cum mari imperitantes cerneret Athenienses, & illarũ principatũ adeptos, & harum & aliarũ propinquas sibi præcipua fama nobiliores reddidit. Nam cum pro imperio decertaret, ante omnia uicinas inuasit, & quemadmodũ maiorẽ Magnesii agri tractum & Thracię, reliquasq; circumcirca terras Macedoniæ iuri adiudicauit, sic & appositas Magnesiæ insulas ademit, & ignotas prius nobilitauit, & bello potiũdas effecit. Itaq; de Scyro potissimũ uetustatis sermo constat, & talia per ora hominũ rumificantur, ueluti caprarũ maxime Scyriarum uirtutes, lapidumq; Scyriorum opportunas indagines maxime uariæ ueluti metalla, & itẽ Carystij marmoris & Deucalij & syndici & hieropolitici spectare licet in urbe Romana, integras scilicet colũnas lapideas ingentisq; magnitudinis tabulas tantę uarietatis saxorũ, qbus ipsa ciuitas adornatur abunde, & priuatim & publice. Ex quo cãdidi lapidis pretia iam uilia facta sunt. Poeta igitᷣ hucusq; progressus superiorẽ repetit Thessaliã, à Dolopũ & Pindi ora inchoãs,

Qui Triccen & scaligerã pascuntur Ithomen.

Hæc quidem Istiæorũ telluris existunt, qui superiori tẽpore (ut aiunt) Dorici uocabãtur. Cæterum cũ illã Perhæbij occupassent, qui & Istiæam Euboicã subuerterant, & eius incolas in continentẽ abstraxerant, cũ tanta sanè esset inhabitantiũ Istiẽorum multitudo, ab illis hoc regioni nomen imposuere. Appellant etiam Dolopiã inferiorem, Thessaliã oppositã rectè Macedoniæ, sicut & inferiorem inferiori. Est quidem Tricce, ubi Æsculapij templum extat uetustissimum, & claritate celeberrimum, & Dolopibus & Pindo adiacentibus locis confine. Ithome autem eo quo Messenia urbs nomine dicitur, quam non sic proferri oportere contendunt, sed primã auferri syllabam, sic enim prius appellatã quæ nunc in Thamas uocabulum transmutauit, locũ munitum & ualidum, uereq; scaligerum inter quatuor castella situm tãquam quaternis à lateribus iacentia, Triccam & Metropolin & Pelinnæũ & Gomphos. Verũ Ithome metropolis regioni addicta est. Ipsa uero metropolis prioribus annis tribus habitata erat oppidulis & quidẽ obscuris, postea plures assumptæ urbes sunt, è quibus una fuit Ithome. Enimuero Callimachus in Iambico carmine Veneres nuncupauit.

Dea enim non una est,
Sed Castinensem reliquas superare cunctas.

Vel eo sapiendi genere, quod sola sues immolandos acceptos admttit, atq; si quis alius ipse peritissimus extitit, & per omnem

eius uitam (ut ipse inquit) hæc fabulis tradere uolens. Posteri uero redarguerũt non unã Venerem modo, sed plures hũc immolãdi ritum approbãtes admisisse, è quibus unã esse in hac ipsa metropoli. Non unã quoq; ex urbibus ad eam habitandis esse, Omiriũ hunc morẽ tradidisse. Est & Pharycadonis urbs in Istæorũ plaga, per quos Peneus fluit, atq; Curalius. Curalius quidẽ templũ Palladis Ithomiæ præterlabens, Peneũ intrat. Ipse uero Peneus (ut diximus) oritur ex Pindo à sinistra relinquẽs Tricen, & Pellineum, Pharycadonẽ, penesq; Atracem Larissamq; defertur. Acceptisq; Thessalicæ telluris amnibus, per Tempe ad erumpendum progreditur. Oechaliã uero urbem quæ Euryti dicitur, & in hisce locis, & in Eubœa & in Arcadia esse, scriptores memorãt, & alio pacto nomen illius permutãt, quod in exponendis Peloponnensi rebus diximus. Hos autem in quæstionem deducunt, præsertim quę nam ea fuerit, quæ ab Hercule capta est, & quam scriptis declarat ille, qui Oechaliæ captiuitatem uersibus edidit. Hæc nanque loca Æsculapij filijs subiecta cecinit. Porrò Eurypylo terram subditam ait.

Ormeniumq; colunt quos fons Hyperea tenebat,
Asteriumq; habitant, fastígiaq; alba Titani.

Ormeniũ igitur hodie uocatur Orminium, uicus quidẽ sub monte Pelio, ad sinũ Pagasetũ sub illis urbibus, quas Demetriadi habitatas, addictasesse cõmemorauimus. Bœbeidẽ uerò lacũ propè esse oportet, quãdoquidẽ Bœba ex circumadiacentibus Demetriadi urbibus una fuit, sic & ipsum Ormeniũ. Abest autem à Demetriade Ormenium stadia septẽ ac uiginti iti nere terrestri. Locus quidem Iolci in uia situs, longe à Demetriade stadia septẽ semotus est, ab Armenio autẽ reliquis uiginti. Scepsio autẽ teste, Phœnix Ormenij ortus est, indeq; patris conspectũ Amyntoris Ormenidæ fugientem, Phthiam ad Peleũ sese regẽ recepisse. Ormenũ uero Cercaphi filium Æolo prognati, hunc ædificasse locum. Ormenum duos procreasse filios Amyntorem & Euæmonem, è quorum altero Phœnicem, ex altero uero Eurypylum ortos esse. Successionẽ quidem communem Eurypylo de patria egrediente Phœnice, fuisse seruatam. Sic enim scribit,

Iliad. 1. Cum primum fœcundam ouibus Ormenium liqui. Pro eo quod est,
Græcia om: ssa mihi famosis plena puellis.

τὸν βίον ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, ὁ τοῦτα μυθεύσας βουλόμενος. οἱ δ' ὕστερον πλεύσαντες ἐμίαν ἀφροδίτην μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείους ἀφιδρύσαντο· ὧν εἷς καὶ τὴν ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ ὁδρυμιάδα θεὸν σωοικισθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων, παραδέχεται τὸ ἔθος ὁμίως. ἔστι δὲ, φασὶν οἱ περὶ τὴν ἱστιαιώτιδα, καὶ ῥεῖ διὰ αὐτῶν ὁ πηνειὸς, καὶ ὁ λυραῖος· καὶ ὁ λυραῖος ῥυεὶς πρὸς τοῖς ἰθωμίας ἀθλιμμένος ἱδρύσατο εἰς τὴν πηνειὸν ὀλίγον. αὐτὸς δ' ὁ πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ πίνδου καθάπερ εἴρηται· ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφεὶς τρίκκην τε, καὶ πελινναῖον καὶ φαρυκάδνα, φέρεται παρὰ τὰ ἄτρακα, καὶ λαρίσσαν. καὶ τοῦ ἐν τῇ θετταλιώτιδι δεξάμενος ποταμὸς, πρόεισι δι' τεμπῶν ὧδι τὰς ἐκβολάς. τὴν δ' οἰχαλίαν πόλιν εὑρύτου λιγμωνίου, ἔν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι, καὶ ἐν δυβοίᾳ, καὶ ἐν ἀρκαδίᾳ, καὶ μιτυληναίοις ἄλλως, ὁ καὶ εἴρηται ἐν τοῖς πελοποννησιακοῖς. πόθεν δὲ τοῦτο ζητοῦσι, καὶ μάλιστα τίς ἦν ὁ εὐρυπύλου ἀκλείτου ἄλλος, ἢ πόθεν τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν οἰχαλίας ἅλωσιν. τοῦτο μὲν δὴ τὰ χρεία τοῖς ἀσκληπιάδαις ὑπέταξεν. ἑξῆς δὲ λέγει τὴν τοῦ εὐρυπύλου.

οἳ δ' ἔχον ὁρμένιον, οἵ τε λιγμῶνα τανύρρουν
οἵ τ' ἔχον ἀστερίην, λιαὶ οἰόεσσι λοῦκά τε λάρισσαν.

Τὸ μὲν δὴ ὁρμένιον καλεῖσθαι. ἔστι δ' ὑπὸ τὸν πηλίου λόφον ἤδη τὸ παγασηνὸν κόλπον ἤδη σωωκισμένων εἰς τὴν δημητριάδα πόλεων εἷς ἐστὶν, οὐ πολὺ τῆς βοιβηίδος λίμνης ἔσω πλησίον, ἐπεσθὴ καὶ ἡ βοίβη τῇ πρὸς οἰκίσματι λόφῳ τῆς δημητριάδος, καὶ αὐτὸ τὸ ὁρμένιον. τὸ μὲν δὴ ὁρμένιον ἀπέχει τῆς δημητριάδος πεζῇ σταδίους ἑπτὰ, καὶ εἴκοσι. ὁ δὲ τῆς ἰωλκοῦ τόπος ἐν ὁδῷ λείμων τῆς μὲν δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέχει, τὸ δὲ ὁρμενίου τῶν λοιπῶν εἴκοσι σταδίους φησὶ δ' ὁ σκήψιος ἐκ τοῦ ὁρμενίου τὴν φοίνικα εἶναι, καὶ φόβην αὐτὸν ἐνθεῖν δὲ παρά τινι πατρὸς ἀμυντορος ὁρμενίδου, εἰς τὴν φθίαν δὲ πελίᾳ αὔξαντα. ἐκπίπτει γὰρ τοῦ ὁρμενίου τὸ χωρίον ὅτε, τοῦ λοκρέως τοῦ αἰόλου. παῖδας δὲ, τοῦ ὁρμένου γενέσθαι, τέν τε ἀμύντορα, καὶ εὐαίμονα, ὧν τὸν μὲν, φοίνικα, τὸν δ' εὐρυπύλου. φυλαχθῆναι δὲ τοῦ εὐρυπύλου τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀκλείτου κοινῶν. ὡς ἂν, ἀπελθόντος τοῦ φοίνικος ἐκ τῆς οἰκίας. καὶ λέγει γράφων οὕτως

οἷον ὅτε πρῶτον λίπον ὁρμένιον πολυμήλου
αὐτὴ τοῦ
λίπον ἑλλάδα καλλιγύναικα.
κραναὴ δ' φωκέα ποιεῖ τὸν φοίνικα, ἐκ

Cæterum, Crates Phœnicem extitisse Phœnicem asserit, ducti

ἐκ τ̃ ἰμαύτος τ̃ μέγκθος, ὡ ἐχρήσατο ὀδυσσεὺς νύ τ̃ νυκτεγερσίαν, πρὸς ὃ φασὶν ὁ ποιητής.

ὄφρ' ἐλεῶνο ἀμωῦτρο ὁρμηθείη (ὅτι βέλετ' αὐτόλυκος συκήνορ αὐτιρρήσας.

Τόν τε γὰρ ἐλεῶνα ἐν τοῖ πάρνασῳ πολίχνιον εἶν, τόν τε ὁρμηθείη ἀμωῦτρα ὀκ ἄλλον λέγεσθαι, ἢ τὸν τοῦ φοίνικο πατέρα, καὶ τὸν αὐτόλυκον οἰκοῦντά τε ἐν τοῖ παρνασῷ συκχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὃ πᾶν καὶ νόν ὅτι τοιχωρύχου πάντες, ὃ τὰ πόρρωθεν. ὁ δὲ σκήψιο φησὶ μήτε ἐλεῶνα μεθίστα τὸν τοῦ παρνασσὸ δείκνυσθαι, ἀλλὰ νεῶνα. καὶ τὰυτ' οἰκεῖσθαι μετὰ τὰ τρωϊκὰ, μήτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοιχωρυχίας γίνεσθαι μόνον. καὶ ἄλλα δέ ὅτιν ἃ λέγοι τις ἂν ἀλλ' ὃν ὀκνῶ διατρίβειν ὧδε πλέον. ἄλλοι δὲ γράφουσιν ὀξυλέων. τανα γρικὴ δέ ὅτιν αὖτη, καὶ μᾶλλον ἐλέγχοι ἀτόπως ἂν τὸ λεγόμενον τὸ,

φεύγων ἔπειτ' ἀπάνευθε δι' ἑλλάδος ἔρυχόφθιμ δ' ὀρινόμην.

ῥοιο ἡ δ' ὑπερεια λεγομένη ὅτιν ἐν μέσῃ, τῇ φθραίων πόλει μεταλαισον. τίτανο δ' ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότο ὠνομάσθη. λευκότατον γάρ ὅτι τὸ χωρίον ἄρνης πλησίον. καὶ τὸ ἀσβόλιον δ' ὀκ ἄποθεν τούτων ὅτι. σωιχεῖς τῇ μεγαλίδι ταύτῃ λέγοντες οἱ νῦν τοῦ πολυπίτη. οἱ δ' ἄργισσαν ἔχον καὶ γυρτώνην ἐνέμοντο. ὄρθην πλώνην τε πόλιν τ' ὀλοσσόνα λευκήν.

Ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ὤκουν περραιβοί, οἱ πρὸς τῇ θαλάσσῃ μέρο νεμόμενοι, καὶ τοῦ τωσσῶν μέχρι τ' ἐκβολῆς αὐτ' ὦ γυρτῶνο πόλεως περραιβίδο. ἐπεὶ δὲ παναστάντος ἐκείνους εἰς τὴν ἐν τῇ μυρτώσῃ ποταμίαν λαπίθαι κατέσχον αὐτὰ τὰ χωρία, ἐξίωρ, καὶ ὁ ὑὸς περιθόος, ὃς καὶ τὸ πήλιον κατεκτήσατο, βιασάμενο δὲ τοὺς κενταύρους ἀγρίον τι φῦλον, τότος μὲν ἐκ τοῦ πηλίου ὥστε, καὶ αἰθίκεσσι πέλασσε. τοῖς δὲ λαπίθαις τὰ περραίβια παρέδωκε. τινὰ δ' αὐτῶν, καὶ οἱ περραιβοὶ κατέσχον τὰ πρὸς τοῦ ὀλύμπου, ἔστι δ' ὅτε, καὶ ὅλοι κλαμὲξ τοῖς λαπίθαις ὤκουν. ἡ μὲν ἔν ἄργισσα νῦν ἄργεσσα ὧδε τοῦ τωσσῶν κέκται. ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ἄτραξ ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις τοῦ ποταμοῦ πλησιάζουσα καὶ αὐτῇ. τὴν δ' ἀνὰ μέσον ποταμίαν εἶχον περραιβοί, ὧδε δέ τινες τὴν ἀκρόπολιν τῶν φαλαννάων εἰρήκασιν. ἡ δὲ φάλαννα περραιβικὴ πόλις πρὸς τοῦ τωσσῶν πλησίον τῶν τεμπῶν. οἱ μὲν ὃν περραιβοὶ καταδουωσθέντες ὑπὸ λαπιθῶν, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀπανέστησαν, οἱ πλείους τὴν πρὸς πίνδῳ, καὶ ἄθαμᾶνας καὶ δόλοπας, τὴν δὲ χώρην καὶ οὗτοι

ex galea Megetis coniecturis, qua in nocturnis excubijs Vlyſſem uſum, poeta teſtatur,

Ex Eleone Amyntoris Ormenidæ
Autolycus rapiens uallatas perforat ædes.

Eleonem enim in Parnaſo oppidulũ quoddam eſſe. Amyntorem uero Ormenidem non alium ſanè dici niſi Phœnicis genitorem, Autolycumq; Parnaſi incolam res uicinorum furto ſurripuiſſe, quod cuiuſcunq; furis commune officium eſt, nõ longinqua ſurripere, & τοιχωρυχεῖν, id eſt, parietes perforare. At enim Sceplius ait nullum Parnaſi locũ monſtrari Eleonem appellatum ſed Neonem, quam ſcilicet poſt Troianum bellũ habitatam fuiſſe refert. Nec uero uicinorum parietes ſolum â furibus perforari ſolere. Multaq; præterea ſunt alia quæ dici poſſent, ſed in hiſce amplius immorari uereor. Alij Exeleonem ſcribunt, ipſa uero Tanagræ telluris eſt. Illud autem argumento eſt, rem abſurde dici, cum ſic referat,

Dehinc ſeorſum fugiẽs per græciã latepatentẽ Phthiam profectus ſum. Iliad. i.

Fõs uero ipſe Hyperea in Pheræorũ medio oppido Metaleuſa cõſiſtit. Titanus autẽ, id eſt calx ab eo quod illi accidit, nomẽ eſt aſſecuta. Ager eñ albicãs natura exiſtit Arnæ proximus. Nec procul ab ijs Aſteriũ eſt. Hi quidẽ huic parti affines eſſe dicunt q Polypœtę ſubditi ſunt, Quiq; Argiſſam habent, Gyrtonem deinde colebant, Orthen Elonamq; urbem, nitidamq; Olooſſonem.

Hanc ſanè regionem primũ coluerunt Perrhæbi fruentes parte maritima & Peneo uſq; ad illius oſtium & Gyrtonẽ in Perrhæborum plaga. Inde Lapithæ illos affligentes, mediterraneam flumini uicinam oram occupauerũt, Ixion, filiusq; Perithous qui Peliũ ui occupauit, eius perſequens occupatores Centauros, durã ſanè agreſtemq; nationẽ. Eos igitur ejectos è Pelio ad Aethicas cõpulit, Lapithis autem campeſtria conceſsit. Eorum autẽ partem Olympo propinquã Perrhæbi tenuere. Nonnullis uero in locis omnes promiſcuas domos habere. Igitur Argiſſa quę nunc Arguſa uocatur, Peneio adiacet. Cui ſuperimminet Atrax in ſtadia XL, & ipſa fluuio proxima. Regionem uero fluuiatilem mediam circunteneb ãt Perrhæbi. Orthan ſanè quidam Phalannæorum eſſe ferunt. Phalanna uero ciuitas Perrhæborum iuris eſt, apud Tempe, Peneo finitima. Perrhæbi autem cum Lapitharum potentia fracti eſſent, maiori ex parte in montana profugerunt, Pindo uicina, & ad Athamanes & ad Dolopes. Regionẽ autem hãc cæterosq;

Perrhæbos Lariſſæi in ſuam ditionem redegerunt iuxta Peneum conſidentes, illorum que uicini fertiliſsimam quidem paſcẽtes agri partem, niſi ſiqua curua nimis uallis Neſſonidi propinqua lacui fiat, quam amnis ſtagnans arandi facultate Lariſſæis interciperet. Eam tamen iacturam poſtea Lariſſæi conſtructis aggeribus emendauere. Interim igitur iſti Perrhæbiam occupantes tenebant & tributa exigebãt, donec Philippus locorum potitus eſt. Lariſſa quoque Oſſæ locus eſt, quæ penſilis aut obliqua dicitur à pleriſque. Eſt & alia in Creta ciuitas, quæ hodie quoq; Iapygiæ confinis habitatur, à qua ſubiectus campus Lariſſius uocatur. Eſt & in Peloponneſo Argiuorum arx Lariſſa. Elcorum quoq; agrum Dymam que diſterminans Lariſſus fluuius eſt. In eadem quoq; Lariſſam urbem in confinibus eſſe, Theopompus ſcriptis teſtatur. Et in Aſia Lariſſa Phriconia eſt iuxta Cymã, & ad Troados Hamaxitum. Eſt & Epheſi Lariſſa, & in Sina Mitylenæ ad ſtadia quinquaginta. Lariſſææ petræ ſunt ad Methymnem in uia. In agro quoq; Attico Lariſſa eſt. Tralibus quoque uicus eſt, longe diſtans triginta ſtadia, ſupra oppidum ad Cayſtri campũ, quà per mediterraneam itur ad Iſodromæ matris templũ, ſitum habens ſimilem, locique uirtutem ipſi quam diximus penſili Lariſſæ. Nam & aquarum bonitate & uinetorum ſpecie præſtans eſt. Forſitan autem & Lariſsius Iuppiter hinc cognomen aſſumpſit. Ad ſiniſtras quoque ponti ripas pagus eſt Lariſſa nomine, extremis Hæmi finitimus. Eſt & Olooſſon ciuitas, quæ Leuca uocatur, id eſt, Alba, cum in alba conſiſtat argilla: & Elona, ambæ Perrhæborum urbes: & Gunnus. Et Elona quidem in Lemonem nomen permutauit, hodie diruta iacens. Vtræq; uero ſub Olympo iacent, non procul ab Eurota fluuio, quem quidem poeta uocat Titareſium. De iſto & de Perrhæbis deinceps poeta cecinit, quando dixit,

Viginti atque duas Guneus Cypho egerat alnos,
Sunt Enienes ei comites fortesq; Peræbi.
Dodonem hi ſedes circumpoſuere niualem,
Aruaq; iucundi Titareſi pulchra colebant.

Hæc igitur loca dicit Perrhæborum ab Hiſtiæorum ora, in parte comprehẽdentia. Subiecti quoque fuere Polypœtæ partim. Perrhæbica tamen illa Lapithis attribuit, cum promiſcue habitarent, & plana tenerentur à Lapithis, & in hoc tractu natio Perrhæbica

ὑπὸ λαφθγόντας τὴν περραιβῶν, κατέχον λάρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντὸν τῷ ὠλωσῷ, γαυνιῶντὸν δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη τῶν πεδίων, πλὴν ὅπ σφόδρα κοῖλον πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὠὴκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφῃρεῖτό τι τῆς ἀρόσιμου· οὗ λαρισαίους. ἀλλ' ὕστερον παρεχώμασαν ἐπιωώρθωσαν λαρισαῖοι. ὅτι δὲ κατεῖχον τότως τὴν περραιβίαν, καὶ φόρους ἐπράττον, ἴσως δῆλόν ἐστι καὶ ἐν τῷ ὅστις χωρίον, καὶ ἡ ἱερομνήμη, ὑπό τινων δὲ πλαγία λεγομένη, ἐν ἱερᾷ πόλει ἡ νῦν εἰς ἰαπυγίαν σωζομένη δεῖσα, ἀφ' ἧς ἡ τὸ ὑποκείμενον πεδίον νῦν λαρίσιον καλεῖται. καὶ ἐν πελοποννήσῳ, ἡ τε τῶν ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τῶν ἡλείων ἀπὸ δύμης διορίζων λάρισος καὶ ποταμός. θεόπομπος δέ, φησὶν ἐν τῇ εἰς τὴν, μεθορίᾳ κειμένην λάρισσαν, καὶ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἥ τε φρικωνὶς ἡ πρὸς τῷ δύμῃ, καὶ ἡ ἐπὶ ἀμαξιτὸν φέρουσα, καὶ ἡ ἐφεσία λάρισσα δέ, φησὶν ἐν σίνᾳ τῆς μιτυληναίας ἀπὸ σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι λαρυσσᾶται πέτραι, καὶ τὰ τῶν ὑπὲρ μυθύμνης ὄρη, καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ δ' ὅτι λάρισσα, καὶ τῶν τράλεων διέχουσα ὡς μὲν πεντήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως ὑπὲρ καὶ ὕστερον πεδίου ἀφ' οὗ μεσογαίας ἱόντων ἐπὶ τὸ τῆς ἰσοδρόμης μητρὸς ἱερόν, ὁμοίαν τῷ θέσιν φησὶ τῇ ἀρχαίᾳ ἔχουσα τῇ ἱερμασσῇ λαρίσσῃ, καὶ γὰρ εὔυδρος καὶ ἀμπελόφυτος. ἴσως δέ, καὶ ὁ λαρίσιος ζεὺς ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται. καὶ ἐν τοῖς ἀεισθροῖς δὲ τὸ πόντου λώμα τίς καλεῖται λάρισσα, πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ αἵμου. καὶ ὁ λοσσὸν δὲ λόγος προσαγορεύθησαν ἀπὸ τοῦ λόγου ἀργίλου ἐστίν, καὶ ἡ ἀλώνη περραιβικὴ πόλις, καὶ γόννος. ἡ δ' ἀλώνη μετέβαλε τὸνομα, λειμῶνα μετονομασθεῖσα. καὶ τὴν καπαι δὲ νῦν. ἄμφω δ' ὑπὸ τοῦ ὀλύμπου λεῖνται, ὁ πολὺ ἄποθεν τοῦ δυρώτα ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς παρήσιον καλεῖ. λέγει δὲ, καὶ ποδὶ τότων, καὶ ποδὶ τῶν περραιβῶν ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητὴς ὅταν φῇ.

γουνεὺς δ' ἐκ κύφου ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας.
τῷ δ' ἐνιῆνες ἕποντο μενεπτόλεμοί τε περαιβοί.
οἵ ποδὶ δωδώνην δυσχείμερον οἰκί' ἔναιον.

ἕως τοῦ

οἵτ' ἀμφ' ἰμερτὸν τιτηρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο.

Λέγει δὴ ἔνθεν τοὺς τόπους τῶν περραιβῶν ἀπὸ μέρους τῶν ἱστιώτιδος ἐπειληφότας. ἦσαν γὰρ καὶ ὑπὸ τοῦ πολυποίτου ἐκ μέρους περραιβικαί. τοῖς μὲν οὖν λαπίθαις πρόσνεμε δῆλον τὰ ἀναμὲξ οἰκεῖν, καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν οὓς λαπίθας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν περραιβικὸν,

ὑπὸ

κατὰ τόπους πεπάχθαι ὡς ὑπερπλέον, τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πᾶς ἂν ὀλύμπῳ καὶ τοῖς τέμπεσι, οὐ περῤῥαιβός. καθάπερ τ' λύφορ, καὶ τῶν ἀμφιόνων, καὶ τὰ πρὸς ἕω παταρήσιορ, ὃς ἀξ ὄρεος πατάρου συμφυὴς ἂν ὀλύμπῳ ῥέων, εἰς τὰ πλησίον τῶν τεμπῶν χωρία ἂν περῤῥαιβίας, κἄτ' ὠσ τὰς συμβολὰς ποιεῖται πᾶς ἕω ἀμφιείου. ὁ μὲν δὴ τῶν ἀμφιείων καθαρόν ὄδωρ ὕλωρ, ὁ δὲ τῶν παρησίων, λιπαρὸν ἐκ τινῶν ὕλης, ὡς τ' ὀ συμμίσγεται. ἀλλ' ἔμολ καθύπερθεν ὧν ἔχει ἡύτ' ἔλαιον.

ἀμφὶ δὲ τὸ ἀναμιξ οἰκεῖν σμωνίδας περῤῥαιβούς, καὶ λαπίθας καλεῖ οὓς πελασγιώτας ἅπαντας οὓς τὰ ἐπὶ κατέχοντας τὰ πρὸς γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ἀμφιείων, καὶ ὅσαν καὶ πήλιον, ἂν τὰ πρὸς δημητριάδα, ἢ τὰ ἐν ἂν πιερίῳ, λάρισαν, λαννῶνα, σκοτοῦσσαν, μόψιον, ἄτρακα, καὶ τὰ πρὸς τῶν νεσωνίδα λίμνην καὶ βοιβηίδα, ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγα μέμνηται, ἀμφὶ δὲ μὴ οἰκεῖσθαί ποτ' ἄλλα, ἢ φαῦλος οἰκεῖσθαι ἀμφὶ οὐ κατακλυσμός, ἄλλοτ' ἄλλος γιγνομένης. ἐπεὶ οὐ δὲ τῆς νεσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς βοιβηίδος μόνον πολὺ ἐλάττονος ὄσης, ἴσως δὲ μόνης μιᾶς. ἐκείνης δὲ, ὡς ἐνίοτε μὲν πληρουμένης ἀτάκτως, τοτὲ δ' ἐκλειπούσης. ἢ δὲ σκοτοῦσσης ἐμνήσθημεν, καὶ ἐν τοῖς περὶ δωδώνης λόγοις, καὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν θετταλίᾳ, ὅτι περὶ ἐκεῖνον ὑπῆρξε τ' τόπον. ἔστι δ' ἐν τῇ σκοτούσσῃ χωρίον τι, λυκὸς κεφαλαὶ καλούμενον. περὶ ὃ ῥωμαῖοι μετ' αὐτῶν, καὶ τίτος κοίντος γνίκων μάχῃ μεγάλῃ φίλιππον τ' δημητρίου μακεδόνων βασιλέα. ὠέπονθε δὲ παθόντα καὶ ἡ μαγνῆτις. κατηριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων, ὀδίγα τότων ὀνόμακε μαγνήτας ὅμηρος, ἀλλ' ἐκείνους μόνους ὃς τυφλῶς καὶ ὁ τνωείμως δηλοῖ,

οἳ περὶ ὠλενίον καὶ ὠήλιον εἰνοσίφυλλον
Ναίεσκον

ἀλλὰ μὲν περὶ τ' ὠλενίον, καὶ τὸ ὠήλιον οἰκοῦσι οἱ τ' γυρτῶνα ἐχοντες, ὃς ἤδη κατέλεξε. καὶ τὸ ὁρμένιον καὶ ἄλλοι πλείους. καὶ ἐπ' ἀπωτέρω τ' ὠηλίου, ὅμως μάγνητον ἦσαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπὸ ὄλυμπον καταγόμενοι οὓς ὕστερον ἀνθρώπους. ἐοίκασιν δὴ δι' τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις ὀλλάξ τ' πολιτῶν καὶ ὀνομάξεις, συνεχῆ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη. ὡς τε τοῖς νῦν ἐδ' ὅτι ἀκριβὲς πᾶσιν ἔχειν, καθάπερ τῶν πρώτων μὲν ὑπὸ ἱερανναίων, καὶ γυρτῶνος γεγόντος. τῶν μὲν γὰρ γυρτωνίους φλεγύας πρότερον ἐκάλουν, ἀπὸ φλεγύου τ' ἰξίονος ἀδελφοῦ. τῶν δὲ ἱερανναίους, ἐφύρους

maiore ex parte illis subiecta foret. Montana uero in Olympum uergentia atq; Tempe, ab ipsis Perrhæbis incolerentur, sicuti Cyphus & Dodona, & plaga Titaresio finitima, qui è mõte Titaro Olympi uicino labẽs ad plagã Tempe contingentem Perrhæbiæ quodammodo pertinẽtem, in Peneum effluit. Penei quidem perlucentes aquæ sunt, Titaresij uero crassæ quadã ex materia. Qua ex re factum est, ut illi non commisceatur, quin instar olei desuperfluat. Inde cum sic mixtim cohabitent, Simonides Perrhæbos & Lapithas uniuersos Pelasgicos appellat, in orientem uergentes, ad Gyrtonem & Penei ostia, ad Ossam & ad Pelium, & quæ circa Demetriadem, & quę in regione campestri sunt. Larissam, Crannonem, Scotussam, Mopsium, Atracẽ, & adiacentia lacui Nesonidi & Bœbeidi, de quibus paruã sanè mentionem poeta fecit, quoniã alia quidem necdum habitabantur. Alia uilia quædam erant habitacula, propter alia atque alia uarijs in tẽporibus inducta diluuia. Neque Nesonidem lacum meminit, sed Bœbeidem tantum, qui longe minor est, hoc quidem solo manente, illo uero, quemadmodum consentaneum est, non ita, cum modo exundet, modo deficiat. Scotussæ uero recordationem fecimus, cum de Dodona sermonẽ haberemus & de Thessaliæ oraculo, quia hoc in loco fuerat. In Scotussa autem locus est, quem κυνὸς κεφαλὰς, id est, canis capita uocant. Vbi Romani ac Ætoli duce T. Quinto, ingenti prælio Philippum Demetrij filium, & Macedoniæ regem uicere. Tale quiddam & in Magnesijs accidit. Eorum enim locis compluribus dinumeratis, ne unum quidem Homerus Magnesium nominauit, sed eos tantum, quos cæcè ac nulla nota cognitos indicat. Qui Peneum inquit frondosum que Pelium incolebant. Sed tamen circa Peneum atque Pelium habitabant, & Gyrtonis incolæ, quos in numero ille collegit, & Ormenij, alijq; permulti procul etiam à Pelio. Tamen Magnesij erant sumpto ab Eumelo primordio, secundum posteriores homines. Assiduis igitur transmigrationibus, & rerum permutationibus urbanarum, & inquilinorum permixtiones & nominum & gentium confusiones obuenisse uidentur. Ea propter aliquando exoritur ambiguitas, sicuti de Crannone ac Gyrtone hoc ipsum primo factum est. Antiquitus enim Gyrtonij Phlegyiæ uocabantur, ab Ixionis fratre Phlegyiæ, Crannonios autem Ephyros

dicebat. Ex quo nata est dubitatio ob ipsius poetæ carmen.

Cumq; Ephyris ambo de Thrace scuta gerebant,
Seu post magnanimos Phlegyas.

Quosnã uelit eloqui, postea & hoc idem in Perrhæbis & Athamanibus obuenit. Homerus nanq; eos, ut inuicẽ finitimos coniunxit. Etiam diutius Athamanũ sedes Dotio in campo locatas à posteris extitisse ferunt. Istud autem prope dictam nuper Perrhæbiam est atq; Ossam, lacumq; Bœbeidem in media quodammodo Thessalia, propriis quidem inclusum collibus. De quo Hesiodus hunc in modum inquit,

Sola habitat Dotij geminis in collibus arui,
Permultis coram plantam sibi uirgo seuera,
Bœbiade in stagno lauit.

Athamanes igitur in Oetam montem expulsi à Lapithis magna ex parte fuerunt. Hac autem in plaga magna imperitabãt potentia, cum quãdam agri partem Doricis & Maliensibus ademissent usq; Heracleã & Echinum. Pars uero eorũ circa Cyphum Perrhæborum mõtem, ubi eodem quoq; est pagus nomine, permanserũt. Quædam autem Perrhæborum multitudo ad Olympi tractũ progressa in occasum spectantem simul illic contractas sedes habuerunt Macedonibus finitimas. Non parua uero eorũ manus ad Pindum & Athamaniæ montes confugit. Nunc autẽ nimium aut nullum potius ipsorum restat seruatum uestigium. Eos uero Magnetas qui à poeta in ultimo Thessalicorũ catalogo dinumerantur, existimauerim Macedonibus Pierij uicinos, qui intra Tempe à Peneo atq; Ossa usq; ad Peliũ trans Peneum loca habẽt mari tenus. Illis igitur Hoomliũ siue Homolin (nam utroq; modo dicitur) attribuemus. In rerũ autem Macedonicarum cõmemoratione diximus, penes Ossam esse ad Penei ortum, per suum ad Tempe cursum. Si autẽ iuxta litus proximum Homolio progrediere, rationem habet, quod ad Rhizuntem habitẽt & Erynnas in litoralibus sitas sub Philoctete & sub Eumelo. Hoc ipsũ igitur dubiũ incertumq; relinquatur. Locorum quoq; series deinceps ordine positorum, tenus Peneo nõ certa dicitur. Cũq; loca ignobilia sint, nec nos illa multi facere debemus. Tamen ripam Sepiacã tragœdiarũ scriptores uulgarũt posteaq; collaudarunt, cum ibi Persarum classis interierit, & in nihilum omnino redacta fuerit. Ripa quidẽ ipsa saxosa est, inter illam uero uicumq; Casthanæũ, sub Pelio locatũ litus iacet, in quo classis ipsa Xerxis,

ὥς τε διαπορεῖν ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς,
Τὼ μὴ ἄρ' ἐκ θράκης ἐφύρας μεταλωρνήσειδον
Ἠὲ μετὰ φλεγύας μεγαλήτορας.

Τίνας ποτὲ βούλεται λέγειν. ἔπειτα δὲ καὶ ὧδε τῶν περραιβῶν, καὶ τῶν ἀθαμανίων συνέβη, ὁμοῦ καὶ μὴ γνωρίζουσι αὐτὸν ὡς πλησίον οἰκοῦντας ἀλλήλων, καὶ διὰ καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὑστέρων ὡς χρόνον συγγενῆ ἡ οἴκησις τῶν ἀθαμανίων ἐν τῷ διωτίῳ γεγενῆσθαι πεδίῳ. ἔστι δὲ πλησίον τῆς ἄρτι λειφθείσης περραιβίας καὶ τῶν ὄσσης, καὶ ἐπὶ τῶν βοιβηίδος λίμνης, ἐν μέσῃ μάλιστα πως τῇ θετταλίᾳ, λόφοις δὲ ἰδίοις περικλειόμενον. περὶ οὗ ἡσίοδος οὕτως εἴρηκεν.

Ἡ οἵη διδύμας ἱερὰς ναίουσα πολάνους
Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυδέρκεϊ παρθένος αἰδοίη
Νίψατο βοιβιάδος λίμνης πόδα καλὸν ἀκμῇ.

Οἱ μὲν δὴ ἀθαμᾶνες οἱ πλεῖστοι, εἰς τὴν οἰτὴν ἐξελάθησαν ὑπὸ λαπιθῶν. καὶ ταῦθα ἢ ἐπὶ νάσους ἀφιλόμολοι τῶν τε ὁμωρίων τινὲς μέρη, καὶ τῶν μαλιέων, μέχρι ἡρακλείας καὶ ἐχίνου. τινὲς δὲ αὐτῶν ἔμειναν περὶ κύφον, περραιβικὸν ὄρος, ὁμώνυμον καὶ τοικίαν ἔχον. οἱ δὲ περραιβοί τινες μὲν συστελλόντων περὶ τὰ ἐσχατιὰ τοῦ ὀλύμπου μέρη, καὶ τέμενον αὐτόθι, πρόχωροι ὄντες μακεδόσι. τὸ δὲ πολὺ μέρος, εἰς τὰ περὶ ἀθαμανίαν ὄρη, καὶ τὴν πίνδον ἐξέπεσε. νυνὶ δὲ μικρόν, ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἴχνος σώζεται. οὐδ' ἂν τοῦτο τοὺς ποιητὰς λεχθέντας μάγνητας, ὑσάτους ἐν τῷ θετταλικῷ καταλόγῳ νομίσειεν οὐδεὶς τῶν τεμπῶν ἀπὸ τοῦ πηνειοῦ, καὶ μέχρι ὄσσης ἴσως πωλίδι, μακεδόνων τοῖς πιερικοῖς ὁμόρους τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ πηνειοῦ πρὸς αἰσαν μέχρι θαλάττης. τὸ μὲν δὴ ὁμόλιον, ἢ ὁ ὁμόλιος, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, ἀπὸ δυτέου αὐτοῖς. εἴρηται δ' ἐν τοῖς μακεδονικοῖς, ὅτι ἔστι πως τῇ ὄσσῃ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πηνειοῦ διὰ τῆς τῶν τεμπῶν διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας πρὸς τὸν τοῖς ἐχυρώτατον τοῦ ὁμολίου, λόγον ἔχει, ὡς τε ὁρμίζοντα πρὸς νότον, καὶ ἐρυμνὰς ἐν τῷ νοτίῳ θαλαττίῳ παραλίᾳ λειμῶνας, καὶ νυμφαῖον. οὗτος μὲν δὴ ἐν ἀσαφεῖ λείπω, καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι πηνειοῦ, ὁ διμφανῶς λέγεται. ἀριξῶν δ' ἐντεῦθεν τόπων, ὁ δ' ἡμῖν πρόκειται λεκτέον. ἡ μὲν πιερὶς ἀκτὴ καὶ πραγώδηται. εἶτα ταῦτα διὰ μνήμης διὰ τὸ ἐν ταύτῃ ἀφανισμὸν τῆς πόρσης σάλου. ἔστι δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ πετρώδης. μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ καθαναίας λιμὴν νοτίου λειμῶνος αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ ξέρξου στόλος ναυλοχῶν,

ἀπηλιώτης πολλὴν ὠνδύσαντος, ὁ μὲν, δύο μοῖρας αὐτοῦ πως τὸ ξυρὸν ἀφώκειλε, καὶ διελὼν τὴν παραχῶμα. ὁ δ' εἰς ἱππονοῦντα τόπον πρᾶγμα πόδι πήλιον παρωνειχθείς, ὁ δ' εἰς μελίβοιαν, ὁ δ' ἐς τὴν καθαναίαν διεφθάρη. τραχὺς δ' ὅλην ὁ παρωπλους τῆς ὁ τῶν πηνειοῦ, ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα. φοινῦς δὲ καὶ τριοῦτος καὶ ὁ τῆς οἴτης. μεταξὺ δὲ κόλπος πλόνων, ἣν διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ μελίβοια. ὁ δὲ πᾶς ἀκρὶ διημιτριάδος ἐγκολπίζων ἐστὶν ὁ πηνειὸς, μείζων τῶν χιλίων. ἀκρὶ δὲ εὐρίπου διχιλίων ὀκτακοσίων. ἱερώνυμος δὲ τῆς περιοδικῆς θετταλίας, καὶ μαγνησίας τὸν κύκλον, χιλίων σταδίων ἀφαίνεται, ὡς κἀκεῖθεν δ' ἐστὶ τὸ περιοδικὸν. δεικνύναι δ' ἐστὶ τοῦτον ἐς αἰτωλίαν ἐστὶ λαπιθῶν. εἶναι δὲ τὸ νῦν καλούμενον περασγικὸν περίοδον ἐν λαρίσῃ, καὶ γυρτῶνι, ἔτι φερὰς καὶ μόψιον καὶ βοιβηΐδα, καὶ ὄσσα, καὶ ὁ μολὴ, καὶ πάλιον, καὶ μαγνῆτις. μόψιον δ' ὀνόμασαι οὐκ ἀκρὶ μόψου τοῦ μαντικοῦ τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλ' ἀκρὶ τοῦ λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος τοῖς ἀργοναύταις. ἄλλος δ' ἐστὶ μόψος ἀφ' οὗ ἡ ἀττικὴ μοψοπία. καθ' ἑκάστην δὲ τὰ περὶ θετταλίας. καθόλου δ' ὅπερ πρόσθεν ἐκαλεῖτο πυῤῥαία ἀκρὶ πυῤῥας τοῦ δευκαλίωνος γυναικός. αἱμονία ἦν ἀκρὶ αἵμονος. θετταλία δὲ ἀκρὶ θετταλοῦ τοῦ αἵμονος. γένοιτο δὲ διελόντος διχα, τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασὶ δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι πανδώραν ἀκρὶ τῆς μητρός. τὴν δ' ἑτέραν αἵμονι, ἀφ' οὗ αἱμονίαν λεχθῆναι. μετονομασθῆναι δὲ τὴν μὲν ἑλλάδα ἀκρὶ ἕλληνος τοῦ δευκαλίωνος, τὴν δὲ, θετταλίαν ἀκρὶ τοῦ ὑὸς αἵμονος. τοῦ δὲ ἀκρὶ ἐφύρας τοῦ θεσπρωτίδος ἀρχόντος αὐτόφω, καὶ φιλίππου τοῦ ἐν θετταλίᾳ τοῦ ἡρακλέους ἐπιλθόντων, ἀπὸ δὲ θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν ὀνομασαι. καὶ νεσωνίς δὲ ὀνομασθῆναι ποτὲ ἀπὸ νέσωνος τοῦ θετταλοῦ λαθόντος, ἔτι ἡ λίμνη.

ΒΙΒΛΙΟΝ Θ ΤΕΛΟΣ.

cum staret in anchoris, ingenti flante Euro, partim in terram elisa, è uestigio dissoluta est, partim quidem ad Ipnuntem locum asperum inflicta circa Peliũ, partim uero ad Melibœũ, partim denique ad Casthanæam oram perijt. Totum autem nauigationis spatium Penei stadia LXXX immane ac sæuum est. Tale est enim ac tãtum Ossæ interuallum. Intermedius autem sinus est stadia intra CC, in quo Melibœa sita est. Totus autẽ à Demetriade ad Peneum insinuatus, est amplior stadia M. ad Euripum uero stadia duũm millium & octingentũm, rursus ab Euripo stad. trecentũm & quinquaginta. Hieronymus quidem campestrem Thessaliæ ac Magnesiæ circuitũ, stadiũ trium millium esse demonstrat, à Pelasgis habitari solitum, expulsosq; inde illos in Ætoliam à Lapithis. Campũ autem Pelasgicum modo nuncupatũ existere in Lariſſa & Gyrtone & Pheris, Ibiq; esse Mopsium & Bœben, & Ossam & Homolen & Pelium & oram Magnesiam. Vocatum autem Mopsium nõ à filio Tiresiæ Mopso uate, sed à Mopso Lapitha, Argonautarum nauigationis comite. Alius item Mopsus fuit, & quo Atticam appellauere Mopsopiam. Hæc quidem singulatim de Thessalia. Ipsa quidem omnis priori seculo Pyrrhæa ab Deucalionis uxore Pyrrha, nominabatur, & Hæmonia ab Hæmone, à cuius filio Thessalo Thessalia uocata est. Quidam sanè bifariã diuiserũt. Ipsam quidem partem in austrum spectantem, Deucalioni in sortem obuenisse dictitantes, ipsumq; à matris nomine eam pandoram uocitasse, reliquã uero Hæmoni, à quo Hæmonia est dicta, transmutato deinde nomine, hanc quidem Helladem siue Græciam ab Deucalionis filio Hellene, reliquam uero Thessaliam ab Hæmonis filio dici cœptam. Alij uero uenientes ab Ephyra Thesprotidis, Antyphum & Philippum pronepotes Thessali, Hercule geniti, ab Thessalo eorum progenitore, regionem aiunt Thessaliam nominasse. Eam quoq; aliquando Nesonidem dixere quidam, sicut & lacum à filio Thessali Nesone.

NONI LIBRI FINIS.

STRABONIS GEOGRAPHIcorum Liber decimus.

ARGVMENTVM.

Decimus liber Ætoliam continet & circumiacentes insulas, Cretam etiam omnem, in qua diutius immoratur, Ius ciuile illius edisserens, & Curetum, & Idæorum insuper Dactylorum in eadem geneſin & honorificentiam & Orgya prosequens. Priuatam etiam prosapiam suam Strabo ex Creta repetit, præterea positas circum Cretam insulas multas numero in libro existentes, inter quas & Sporades sunt, & de Cycladibus nonnullæ.

POSTQVAM Eubœa ad hoc totũ litus opponitur, quod à Sunio tenus Theſſalia protẽditſ, exceptis extremis utrinque, affine uidetur, ut ipſum inſulæ tractum ad ea quæ dicta ſunt continenter adiungamus, poſtmodũ ad Ætolicam plagam Acarnanicamq; trãſire, quæ de Europæ partibus reſtant. Igitur inſula à Cenæo ad Geræſtum mille ferme ac ducẽtis ſtad. oblonga porrigitur, eius latitudo haud ſanè æqualis eſt, ad ſummum uero ad C & L extenditur ſtad. Itaq; Cenæũ quidem ſecundum Thermopylas, eaq; quæ extra Thermopylas ſunt paululum abeſt, at Geræſtus atq; Petalia corã Sunio. Atticæ igitur atq; Bœotię, agroq; Locrenſi medio Eurípo, contra reſpondet & Malienſibus. Cæterum propter anguſtã eius formã longitudinemq; prædictã maiores noſtri quondã Macrin illã nominauere. Cumq; curua ſit à Chalcide maxime in cõtinentẽ applicatur terrã, & Aulidẽ agri Bœotij locũ Eurípũq; efficit. De quo lõgiorem produximus orationẽ, deq; locis ferè inter ſe inuicẽ per freta diuiſis & ad continentẽ, & ad inſulã cõtra iacentibus ex utroq; Eurípi latere, & intus & extra, quod ſi quid omiſsũ fuerit, in præſentia apertius ſupplebimus. Ante omnia caua Eubœæ oræ eſſe pars dicitſ, quæ inter Aulidẽ, Geręſtũq; cõtinet. Plaga nanq; maritima in ſinus formã flectitſ, Chalcidi uero propinqua curuatur, iterũ in ipſam ſpectãs continentẽ. Cæterũ nõ tm Macris, ſed etiã Abãtis uocabat inſula. Poeta igitſ cũ in inſulæ mentionẽ uenit, nunq; Eubœenſes, ſemper autem Abantes dictitat: Eubœamq; colunt ſpiranter robur Abantes. Pariter comitantur Abantes.

Vt autẽ ſcriptis affirmat Ariſtoteles, profecti de Aba Phocidis ciuitate Thraces inſulam

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ δέκατον, περιέχει τὰ περὶ Αἰτωλίαν καὶ τὰς παρακειμένας νήσους. ἔτι δὲ περὶ τὴν Κρήτην πᾶσαν, ἣ καὶ μάλιστα ἐγχωρίσας, νόμιμά τε αὐτῆς διεξέρχεται, καὶ τῶν Κουρήτων περός γε καὶ Ἰδαίων Δακτύλων τῶν αὐτῇ γενισίων, καὶ τιμῶν, καὶ ὄργια ἐπεξιών. καὶ τὸ ἰδιαίτερον γένος ἀνάγων ἀπὸ Κρήτης λέγει. ἔτι δὲ καὶ τὰς περὶ Κρήτην νήσους, περὶ τὰ βιβλίον πολλὰς ὔσας. αἷς εἰσι, καὶ αἱ Σποράδες, καὶ τῶν Κυκλάδων ἔνιαι.

ΠΕΙ δὲ ἡ Εὔβοια πρὸς πᾶν παραλίαν ταύτην παράκειται, τῶν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θεσσαλίας πλὴν τῶν ἄκρων ἑκατέρωθεν, οἰκεῖον ἂν εἴη συναψαι τοῖς ἐρημένοις τὰ περὶ τὴν νῆσον. ἐξῆς δ' ἐστὶ μεταβῆναι πρός τε τὰ Αἰτωλικὰ, καὶ τὰ Ἀκαρνανικὰ, ἃ πρὸ λοιποῦ ἐστὶ τῆς Εὐρώπης μερῶν. παραμήκης μὲν τοίνυν ὅλη ἡ νῆσος ἐστὶν ὡς χιλίους σταδίους καὶ ὀλίγῳ πλείους ἀπὸ Λιλαίου πρὸς γεραιστόν. τὸ δὲ πλάτος, αὐξόμενον, μέχρι τοῦ πλείονος ὅσον τριακοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν δὴ κύκλῳ περὶ Θερμοπύλας, καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν ἐπ' ὀλίγον. γεραιστὸς δὲ καὶ Θεσσαλίας πρὸς σούνιον. γίνεται δὲ αὐτίπερθεν τῆς τε Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας καὶ Λοκρίδι καὶ τοῖς μαλιεῦσι. διὰ δὲ τῶν στενῶν τε καὶ τὸ λιχάδιον μῆκος τοῦτο τῶν παλαιῶν μάκεις ὠνόμαζον. στενὰ δὲ τῇ ἠπείρῳ μέχρι Χαλκίδος μάλιστα, κυρτὴ προσπίπτουσα πρὸς αὐτὴν τῇ αὐλίδι τόπος τῆς Βοιωτίας, καὶ ποιοῦσα τὸν εὔριπον, πόλει δ' ἐστὶ πλειόνων ἐρήμων. σχεδὸν δέ ἐστι, καὶ πόλει τῶν αὐτιπέρθμων ἀλλήλοις τόπων πανταχοῦ τῷ ἠπείρῳ καὶ μέχρι τῆς νήσου ἐφ' ἑκάτερα τοῦ εὐρίπου τά τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός. ἃ δή τι ἐλλέλειπται, νῦν πειράσομεν φράσαι. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ αὐλίδος καὶ τοῦ πρὸς γεραιστὸν τόπου. κολπῶται γὰρ ἡ παραλία, πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι, κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἤπειρον. ὁ μόνος δὲ μάκεις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ ἄβαντις. Εὐβοίαν γοῦν εἶπεν ὁ ποιητὴς, οὐδ' ἐπ' αὐτοὺς Εὐβοίας ὀλέσσαντες ἔρκος ἀλλ' Ἄβαντας ἀεί.

Οἱ δ' Εὐβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες.
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντοθεν ἕποντο.

Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θρᾴκας ὁρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον, καὶ ἐπενο-

ὑπονομάσαι Ἄβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν, οἱ δ' ἀπ' ἥρωος φασί, καθάπερ καὶ Βοιὰν ἀπ' ἠρωίνης. τάχα δ' ὥσπερ βοὸς αὐλὴ λέγεται τι αὔτρον ἐν τῇ πρὸς αἰγιαλὸν τετραμμένη παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰὼ τεκεῖν φασιν ἐπαφορμισθεῖσαν, καὶ ἡ νῆσος ἀπ' αὐτῆς αἰτίας ἔχειν τοὔνομα, καὶ ὄχθη δέ τις καλεῖται ἡ νῆσος, καὶ ἔστιν ὁμώνυμον αὐτῇ, τὸ μέγιστον τῶν ἐντεῦθεν ὀρῶν. Ἑλλοπίδα δ' ὠνομάσθη ἀπ' Ἕλλοπος τοῦ Ἴωνος, οἱ δέ, ἀπὸ Κλὼ καὶ Ὠθὼ ἀδελφῶν φασίν, ὃς καὶ τὴν Ἑλλοπίαν κτίσαι λέγεται πρώτιστον ἐν τῇ ὠρείᾳ καλουμένῃ τῆς Ἰσταιώτιδος πρὸς ἕω πλευρίῳ ὄρει, ἐν ᾧ τὴν Ἰσταίαν προσκτίσασθαι καὶ τὴν πόλιν δι' αὐτὸν καὶ κήρυκα θεοῦ, καὶ ἐδώλιον καὶ ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψοῦδι ἔστατον. ἦν δὲ μαντεῖον καὶ τὸ σκιντίσι ἀπόλλωνος, μετῴκησαν δὲ τὴν Ἰσταίαν οἱ Ἑλλοπῆς, καὶ ἔνειμαν τὴν πόλιν χιλιοστύσι τῷ τυραννοῦντι Βιαστρυνίδι μετὰ τὰ λυκτρικά. δημοδόκης δ' ὑπὸ Φιλίππου καταστάθηναι τύραννον φησι, καὶ τὴν πόλιν τὴν Φιλιστίδα. οὕτω γὰρ ὠνομάσθησαν ὕστερον οἱ Ἰσταιῆς, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ Ἰσταία ὠρεός. γῆσιοι δ' ὑπὸ Ἀθηναίων ἀποικισθῆναι φασὶ τὴν Ἰσταίαν ἀπὸ τῆς Δρυμὸς τῆς Ἰσταίας, ὃς ἀπὸ τῆς Ἠερίβοιαν τῆς Ἠερίβοιας. διόπομπος δέ φησι πολιτικὲς χιλιάδας τῆς Βοιβιάδος, οὓς Ἰσταιῆς καθ' ὁμολογίαν εἰς Μακεδονίαν μεταπέμψαι. δισχιλίους δ' ἀθηναίων ἐλθόντας τὸ ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρόσφορον τῇ Ἰσταίᾳ. λέγεται δ' ὑπὸ Ἕλλωπος ὄρει, ἐν ᾧ δρυμῷ καλουμένῳ παρὰ τὸν κάλλαντα ποταμόν, ὑδὶ πέτρας ὑψηλάς, ὡς τε τάχα καὶ δῆλα τὸν Ἑλλοπῆς οἰκεῖς εἶναι τοὺς πολιτικιλλανίας, ἐτέθη τοῦτο τῇ πόλει, ὄνομα δὲ καὶ ὁ ὠρίων ἐντεῦθεν πραφεὶς ὕστερος ὀνομασθῆναι. ἔνιοι δὲ τοὺς ὠρείτας πόλιν ἔχοντας ἰδίαν, φασὶ πολιμαμένους ὑπὸ τῶν Ἑλλοπίων, μεταβῆναι καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰσταιεῦσι. μίαν δὲ γενηθεῖσαν πόλιν, ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λακεδαίμονι τε καὶ Σπάρτῃ αὐτῇ. φέρεται δ' ὅτι καὶ ἐν Θετταλίᾳ Ἰσταιῶται ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἐνθένδε ὑπὸ Θετταλῶν ὀνόμασται. ἐπεὶ δ' ἡ Ἑλλοπία πρὸ τῆς ἀρχῆς ἀπὸ τῆς Ἰσταίας, καὶ τὸ ὠρεῖον πρόσκαγε τοὔνομα ποιήσασθαι, τὰ συνεχῆ λέγομεν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δὲ ἐν τῷ ὠρείῳ τόπῳ, τό τε Διώσιον πλησίον. καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Διῖον, καὶ ἀθῆναι αἱ Διαλοῦ, Ἰστίσμα ἀθηναίων, ὑπὸ ὀρκέμενον τὸν καῦνον ποταμόν. ἐν δὲ τῷ Διΐ, Διάνας τὸ αἰολίδος ἐπωκίσθησαν. ταῦτα τε δὴ τὰ χωρία πρὸς τῇ Ἰσταίᾳ ἐστί. καὶ Ἑλικάρνασσος πολίδριον ὑπὸ τῇ θαλάττῃ.

incoluere, unde illius inquilinos Abantes appellatos. Sunt qui ab heroe dicãt nominari, sicut heroice indolis matronã Eubœã ei cognomẽ tradidisse. Fortasse item quemadmodum & in litore situ antrũ quoddã in Ægeum uergens Aula bouis uocatur, ubi Io Epaphũ peperisse fertur, eadẽq; ex causa hoc nomẽ adepta fuit insula, quã etiã Ochã uocauere eodẽ quo mons nomine, qui ibi existẽtes reliquos magnitudine superat. Ipsa quoq; Hellopia nominata est ab Ionis filio Hellope, siue ab Æoli & Cothi fratre, ut alij perhibent, qui aliam etiã condidisse Hellopiã dicitur in ea quæ nominatur Oria Istiẽa terra iuxta montem Telethrium & Istiẽa adeptũ esse Periademq; & Cerinthũ, & Edepsum & Orobias, ubi ueracissimum est oraculũ. Fuit & Selenũtij Apollinis oraculũ. Verum Hellopienses Istiæa transtulerunt, & urbẽ amplissimã reddiderunt, uiolentius inguente tyranno Philistide, post rem ad Leuctram gestã. Constitutum aũt à Philippo Oretanorum tyrannũ Philistidem Demosthenes scribit. Sic enim à posterioribus uocitari cœpti Istiẽenses, & urbs ipsa pro Istiæa Oreus appellata. Aliqui referũt Istiæã ab Istiæensi populo seu tribu translatã ab Athenien sibus, sicut ab Eretricis Eretriã. Theopompus aũt scriptis testaẽ suis, cũ Pericles insula potius esset, Istiæenses in Macedoniã (ita enim ex fœdere cõuenerat) migrasse, duo deinde Athenien siũ millia Oreum habitatũ aduentasse, Istiæẽsium sanè antea ciuitatẽ extitisse. Eam uero sub Tethrio mõte Drymo iacere insulã (sic enim uocaẽ) iuxta Callantẽ fluuiũ excelsa in petra. Ita cũ Hellopienses mõtani essent, qui prius inhabitarãt, hoc illi urbi est forsan nomẽ impositũ. Oros enim montẽ indicat. Hoc etiam in loco educatus Orion, nomẽ adeptus esse uidetur. Sunt qui Oretanos, cũ propriã ciuitatem haberent, ab Hellopien sibus bello superatos, ad Istiæenses trãsgressos, cũ eis socialiter habitasse, cũq; una utrisq; ciuitas facta fuisset, ambobus usos esse nominibus, sicuti Lacedæmõ & Sparta eadem est. Antea dictũ est, ut Istiẽensis multitudo Thessaliã habitãs, ab eis qui hac ex ora diuulsi fuere, uocabulũ assecuti sint. Post quã uero Hellopia eò nos adduxit ut ab Istiæensibus & ab Oreo captaremus initiũ, q̃ deinceps locis ipsis finitima sunt exponamus. Est sanè in hac Oreo Cenæũ promontoriũ affine. Super illoq; Diũ, & quædã Athenaiũ ciuitas Diades, ab Atheniẽsibus ædificatæ quæ freto incũbunt ad Caunũ. Ab Dio uero Cane Æolij tractus, frequẽtes habent habitatores. Hæcq; ipsa loca Istiææ circũadicẽt. Insuper & Cerinthus exile oppidulũ mari ꝓximũ.

Penes uero eſt Budorus amnis, cuius appellationis montem habet Salamis in Atticam proſpectantem. In ripa item ſub monte Caryſtus conſiſtit, cui uicina ſunt Styra & Marmarium. In quo Caryſtiarum columnarum lapidum exciſio eſt, ibi Apollinis Marmarini templum eſt. Eo ex loco nauigatio ad Aras Araphenias habetur. Ad Caryſtum lapis naſcitur, quē pectunt, nent, texunt. Inde mantilia conficiuntur egregie contexta, ea ubi ſordeſcunt in flammam proiecta non ſecus emundātur, quàm ſi maculas elueris. Loca iſta deductis à tetrapoli circa Marathonem & Styra colonis habitata fuiſſe memorant, euerſa uero funditus Styra eſſe ab Athenienſium duce Phedro, conſtat in Maliaco bello, locum quidem Eretrij occupant. Laconica etiam Caryſtus in Arcadiam uergens locus Aegios extat, à quo uinum Caryſtium ab Alcmane poeta celebratur. Nulla in nauium catalogo Geræſti mentio fit, poeta tamen eius meminit,

Illuc hoſpitio noctu uenere Geræſtum.

Indicat autē quomodo ex Aſia in Atticam tranſmittentibus, Sunio proximus opportunus iacet locus, templumq; habet Neptuni illa in regione celebratiſsimū egregiaq; domicilia. Secundum Geræſtum uero Eretria ciuitas eſt totius Eubœæ ampliſsima poſt Chalcidem, dehinc inſulæ metropolis Chalcis quodāmodo ſuper ipſo Euripo ſita, utriuſq; mœnia Troianis temporibus antiquiora poſuiſſe dicūtur Athenienſes. Poſt res uero Troianas Aeclus & Cothus ex Athenis profecti habitauerunt, ille quidem Eretriam, Cothus uero Chalcidem. Aeolenſes quoque ex Penthilo exercitu, in inſula magna ex parte manſerunt. Priſcis etiam annis Arabes Cadmi comites eò traijcientes habitarūt. Iſtæ igitur ciuitates eximijs amplificatæ fortunis, inſignes in Macedoniam emiſere colonias. Nam Eretria urbes circum Pallenem & montem Athon ædificauit, Chalcis autem attributas Olyntho condidit quas Philippus diruit. Italia quoq; atq; Sicilia pleraque à Chalcidenſibus poſita loca tenet. Hæ autem coloniæ tūc miſſæ fuerunt Ariſtotele teſte, cū Hippobotæ in gubernāda ciuitate plurimum poterant. Illius nanq; præſules erant uiri principes ex magnis cēſibus optimates habiti. Ea uero tempeſtate qua Alexander traiecit in Aſiā, dilatato urbis ambitu intra urbes aſſumpſere Canethum & Euripum, ſuper Pontū turres, portas, murumq; conſtruentes. Chalcidis autem ubi campus quem Lilādum

ἐγγὺς δὲ Βούδωρος ποταμὸς ὁμώνυμος τῆς τῶν Σαλαμῖνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ, κάρυστος δὲ ὄρος ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ ὀχθῃ. πλησίον δὲ τὰ σύρα, ἐν ᾧ τὸ μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν Καρυστίων λιόνων, ἱδρυμένον ἔχον Ἀπόλλωνος μαρμαρίνου, ὅθεν διαπλοῦς εἰς Ἄλας τὰς Ἀραφηνίας. ἐν δὲ τῇ Καρύστῳ, καὶ ἡ λίθος φύεται ἡ καινομυλὴν Καρυστίαν λίθον ἀφ' ἧς γίνονται χειρόμακτα, καὶ ὑφαινομένη, ὥς τε τὰ ὑφάσματα χειρόμακτα γίνεσθαι. ἐμπυθγόντα δ' εἰς φλόγα καθαίρεσθαι καὶ ἀφαιρεῖσθαι τὴν πλύσει τὸν ῥύπον παραπλήσιως. ᾠκῆσθαι δὲ τὰ χωρία ταῦτα φασὶν ὑπὸ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς πρὸς Μαραθῶνι καὶ Συριάνων. κατεσκάφη δὲ τὰ σύρα ἐν τῷ Μαλιακῷ ὑπὸ Φαίδρου τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ. τῶν δὲ χωρῶν ἔχουσιν ἐρημίαι. Καρυστος δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἰγυτικῆς πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ' οὗ Καρύστιος οἶνος Ἀλκμανὶ εἴρηκε. γέρας δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ εἴρηκε. μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτοῦ, ὃν δὲ γέραιον ἐν νύχιοι κατήγοντο.

Καὶ Ἀκλοὶ δό τι τοῖς διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικήν, ὧν κωμεῖόν ἐστιν τῷ σωτῆρι πλησιάζον τὸ χωρίον. ἔχει δ' ἱδρυμένον τὸ σεμνῶν ὀνομαστὸν τοῦ Ποσειδῶνος ἐν ταύτῃ, καὶ καρικὴν ἀξιόλογον. μετὰ δὲ τὴν γέραιον ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα. ἐπειθ' ἡ Χαλκὶς μικρὸ πόλις τῆς νήσου πρόπορ τινὰ, ἐπ' αὐτῷ τῷ διείρῳ ἱδρυμένη. ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν τρωϊκῶν ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται. καὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ Αἰόλος, καὶ ὡθ' ὑπὸ Ἀθηναίων ὁρμηθέντος, ὁ μὲν, τὴν Ἐρέτριαν ᾤκησε, ὡθ' δὲ τὴν Χαλκίδα. καὶ τῶν Αἰολέων δέ τινες ὑπὸ τῆς τῶν Θηβῶν στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ. τὸ δὲ παλαιὸν καὶ Ἄραβες οἱ μετὰ Κάδμου σωθέντες. αἱ δ' ὧν πόλεις αὗται διαφέρουσαι αὐξηθεῖσαι, καὶ ἀποικίας ἐστειλαν ἀξιόλογος εἰς Μακεδονίαν. Ἐρετρία μὲν γὰρ σωώκισε τὰς περὶ Παλλήνην, καὶ τὸν ἄθω πόλεις. ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ, ἃς Φίλιππος διελυμήνατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ὄντα. ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, νίκης ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπικρατοῦσα πολιτεία. πολὺ γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων, ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντος. ἡνίκα δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν, καὶ τὸ περίβολον τῆς πόλεως ηὔξησαν, ἐντὸς τείχους λαβόντος τόν τε κανήθρον, καὶ τὸν εὐρίπου, ὥστε γεφύρᾳ συνάπτοντος τῇ γεφύρᾳ πύργους, καὶ τεῖχος καὶ πύλας. κατεσκεύασε δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ λίλαιον καλού-

καλούμενον πεδίον, ἐν δὲ τούτῳ θερμῶν τινὰ ὑδάτων ἀσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυεῖς. οἷς ἐχρήσατο Γ. σύλλας κορνήλιος ὁ τὴν βασιλέων ἡγεμόνα, καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμασίου χαλκοῦ, καὶ σιδήρου κοινοῦ, ὃ πρὸς οὐδὲν ἰσχύσιν ἀλλαχοῦ συμβαίνον, νυνὶ μὲν ὑπὸ ἀμφόρας ἐκλείπον, ἔστι δὲ καὶ ἅπασα ἡ νῦν Εὔβοια σύσσεισμοις, μάλιστα δ' ἃ πρὸς τὸ πορθμόν, ἐκ δεχομένη πνεύματα ὑπὸ φορὰς, καθάπερ Γ. ἀοιωτία, ἐκ ἄλλοις τόποις, πρὸς ὧν ἐμνήσθημεν ἔμπροσθεν πλεόνων πρότερον ὑπὸ τοιούτου πάθους. ἐκ ἀρχαίων δὲ πόλις κατεποθῆναι λέγεται, ἧς μέμνηται ἐκ αἰσχύλος ἐν τῷ πενθεῖ γλαύκῳ, εὐβοΐδα καμπὴν ἀμφὶ λιμναίοις λίθοις ἀκτὴν κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου λήχας.

Chalcim uocant Eubœam curuaturam ad Cenæi Iouis ripam
Circa ipsam miserandi Lichæ tumbam.

χαλκὶς δ' ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἐν αἰτωλίᾳ. χαλκίδα τ' ἀρχιάλην, καὶ υδύνας τε βεβήσασαν καὶ ἐν πῦρνῷ ἠλέᾳ.

Chalcis aũt eiusdẽ appellatiõis in Aetolia quoq; dicitur,
Chalcida littoream simul & Calydona petrosam.

Et alia Eleo nunc in agro,
Prętereũt Crunos & Chalcida ponè petrosam.

Οἱ πρὸς τηλέμαχον ἀπόντος πρὸς νέσορος ἀπὸ τῆς οἰκίας. ἐρετρίας δ' οἱ μὲν ἀπὸ μακύστης τριφυλίας ἀποικίαν φασὶν εἶναι ἐρετρίας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς ἀθλώπιον ἐρετρίας, ἣ νῦν ἔστιν ἀγορά. ἔστι δὲ καὶ πρὸς φάρσαλον ἐρέτρια. ἐν δὲ τῇ ἐρετρικῇ πόλει, ὧν ταμπίαι ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἀσημότατα δὲ ἵδρυμα λέγεται τὸ ἱερόν, παρ' ᾧ θρυλοῦσι λέγουσι γὰρ θεὸν, ὑπὸ γὰρ πλησίον τοῦ πορθμοῦ. μαλανηΐς δ' ἐκαλεῖτο πρότερον ἡ ἐρέτρια, καὶ ἀρότρια. ταύτης δ' ὀλίγον ἀμαρυνθος, ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν πέρσαι, ζαγλωβούλαντος ὡς φασιν ἡρόδοτος οὐκ ἀνθρώπους ἀρκοῦντας πλήθει, πολυχυθόντων τὸν βαρβάρων τοῦ τείχους. καὶ διακρούσασιν ἐπὶ τοὺς θεμελίους. καλοῦσι δὲ παλαιὰν ἐρέτριαν, ἣ δὲ νῦν ἔκτισται. τὴν δὲ λύταμον τὴν ἐρετρικὴν ἦν ἔχον ποτὲ, μαρτυρεῖ ἡ σύλλα, ἣν ἀνέθεσαν ποτὲ ἐν τοῦ ἱεροῦ τῆς ἀμαραυσίας ἀρτέμιδος. γέγραπται δ' ἐν αὐτῇ τριχιλίοις μὲν ὁ πλοῦτος, ἑξακοσίοις δ' ἵπποις, ἑξήκοντα δ' ἅρμασι ποιεῖν τὴν πομπὴν, ἐπῆρχον δὲ καὶ αὐλητῶν, καὶ κιθαριστῶν, καὶ ἀλλων ὑποκριτῶν. ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' ἄλιος, ἀφ' ὃ καὶ τοῦ γράμματα τῷ ρω πολλῷ χρισάμενοι ὀκ ὦν τὸ ῥ μόνον τὸ γράμματος, ἀλλὰ τὸ ἐν μέσῳ διπλοῦν τὸ ῥ. ἔστι δὲ καὶ ἡ οἰχαλία λιμὴν τῆς ἐρετρικῆς, λέγουσιν οἱ ἀναιρεθάσης πόλεως ὑπὸ ἡρακλέους, ὁμώνυμος τῇ ζακυνθίᾳ, καὶ τῇ πρὸς βίκκῃ, καὶ τῇ ἀρκαδικῇ, ἣν αὐλανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν, καὶ οἱ ἐν αἰτωλίᾳ πρὸς αὐτοὺς εὐρυλόχας. νυνὶ μὲν ὁμολογουμένως ἡ χαλκὶς φέρει τὰ πρωτεῖα,

appellãt adiacet, in quo calidarũ scaturigines aquarũ erũpunt ad curandos morbos amplissimarũ. Quibus Corn. Sylla Romanorũ Imperator est usus. Aderat quoq; admirabile ęris ac ferri cõmune metallum, quale nusquàm prouenire memoriæ proditur, hoc tẽpore utrũq; prorsus euanuit. Tota uero Euboœæ insula terræmotibus facile percutitur, præsertim in ora Euripo uicina, subterraneas uentorũ agitationes admittens, qualiter & Bœotia, & loca cætera, de quibus antea memoriã longiore fecimus oratione. Ob talem casum etiam eo nomine quo insula, oppidũ absorptum fuisse uulgat. Cuius Aeschylus in Põtio Glauco meminit,

Euboicam curuaturam ad Cenæi Iouis ripam
Circa ipsam miserandi Lichæ tumbam.

Chalcis aũt eiusdẽ appellatiõis in Aetolia quoq; dicitur,
Chalcida littoream simul & Calydona petrosam.

Et alia Eleo nunc in agro,
Prętereũt Crunos & Chalcida ponè petrosam.

Qui à Nestore cũ Telemacho propriã repetebãt patriã. Eretriẽses sanè ab Eretria, quę è Macysto Triphyliaca descẽdit, deductos esse quidã scriptores affirmãt. Aliqui uero ab Atheniẽsis oræ Eretria, quæ nũc forũ est. Apud Pharsalum etiã alia est Eretria. In agro q̃dẽ Eretrico, urbs erat Tampiæ Apollini cõsecrata. Cui ędẽ ipsam sacrã, ut aiũt, rex Admet⁹ struxit, penes quẽ Phœbũ mercede famulatũ esse uulgatur. Nõ procul ab Euripo, Eretriã antea Melaneidem uocitatã fuisse, cõstat & Arotriã. Huius sanè uicus est Amarynthus intra stadia VII à mœnibus. Vetustã igitur urbẽ solo deiecere Persę, instar sagenæ incolas includẽtes, ut Herodoti uerbis utar. Tãta Barbarorũ multitudo muro sese circũfuderat. Adhucq; fundamẽta mõstrãtur, & antiquã uocãt Eretriã. Ea uero quę hoc extat tẽpore, postea superædificata fuit, quãtã aũt superioribus annis potẽtiam Eretriẽses habuerũt, ea testimonio colũna est, quam in Diænæ Amarynthiæ tẽplo aliqñ erexerant, cuius hęc est inscriptio, III armatorũ millib. DC eqtib. LX curribus pompã factitarũt. Andrios itẽ Teniosq; & Cios insulasq; alias suæ ditioni subiectas habuere. Aduenas quoq; ab Elide incolas habuerũt. Vnde & R litera nõ solũ in exitu uocabulorũ, sed etiã in medijs crebro usi fuere sylla bis, sicut ab comœdiarũ scriptorib. illudunt. Est etiã Oechalia Eretrici uicus agri, deleti uero ab Hercule. Supsunt reliquię oppidi, hocq; ipso uocatæ sunt noie Oechalia apd Trachinẽ; altera penes Tricẽ, alia in Arcadia, quã posteritas appellauit Andaniã, una itẽ in Aetolia iuxta Eurytanas. Hac igit tẽpe state Chalcis, pculdubio dignitatis pncipatũ reportat

& Eubœæ metropolis ipſa prædicatur. Secundo uero in gradu Eretria preſtat. Iſtæ etiam ciuitates ad pacem bellumq; gerẽdum ingenti dignitate antea pollebant, adeo, ut etiam philoſophantibus amœnũ tranquillumq; ſuppeditent diuerſoriũ. Teſtis ſanè eſt Eretricorum philoſophorũ ſchola, quæ Menedemi ductu & authoritate Eretrię conſtiterat, & prius etiã Ariſtotelis ſecta, qui ad Chalcidẽ uerſatus eſt, quoad uita functus eſt. Hæ uero ciuitates diu magis ac magis inter ſe concordes tenuerunt animos, orta autẽ ſubinde de Lelanto controuerſia, non tamen ſic in bello prorſus conſtitere, ut cuncta peruicaciter agerent, quinimò ea fœdera cõtraxere, quibus unà certamen ſiſterent. Illud etiã in Amarynthio delubro colũna quædã indicat, ita proloquẽs, eminus iactandis nequaquam utẽdum, quoniam in bellicis uſibus & armaturis, unica neq; eſt neque fuit conſuetudo, uerũ nonnulli longis utuntur iactibus, ſicuti ſagittarij & funditores & iaculatores, aliqui aũt comminus pugnant, ueluti qui gladiũ, quiq; ſpicula intendunt. Duplex enim haſtarũ eſt uſus, unus è manu, alter in manu, ueluti iacula, qualiter & cõtus utrunq; preſtãt uſum. Nam & collato gradu & emiſſo utimur cõto. Quã quidẽ ad rẽ et fariſſa ualet & hyſſus. Euboici & ad pugnã ſtatariã, & ad iactũ è manu agitandũ bellatores optimi fuerunt. Haſtis (ut inquit poeta) nitentes utebãtur porrectis,

Alacres frangunt thoracas ahenos,
Fraxineis haſtis bellatores.

Varia forſan erãt iacula, qualẽ peliadẽ Achillis. i. fraxineã fuiſſe, par eſt, ut eſt apud poetã,

Concutere hanc ſolus cognorat Achilles.

Adiecit alius dicens,

Iliad. π. Haſta iaculor, quãtum ne alter quidẽ ſagitta.

Et pugiles in ſingulari prælio iaculis utẽtes prius cum haſtis introducuntur, deinde incurſant enſibus. Pugnantes autem cominus illi dicuntur, qui non modo gladio, ſed etiam haſta è manu cominus utantur: ut idem ait,

Serratã intorquẽs haſtã ſua membra reſoluit.

Euboicos igitur hunc in modũ haſtis utentes inducit. At de Locris cõtraria cõmemorat,

Non in ſtatario prælio bellica curant opera,
Sed arcubus certant.

Oraculum etiã Euboicis redditũ profertur,

Theſſalicus ſonipes preſtat, mulierq; Lacæna,
Quiq; Arethuſeos haurit uir fonte liquores.

Chalcidenſes explicãs uti uiros præſtantiſs. ibi eſt emm Arethuſa. Euboici aũt amnes nũc ſunt Cereus & Nileus, è quorũ altero ſiqua pecus

καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων. Ἐρέτρια δ' ἡ Ἐρετρία, ἀλλὰ καὶ πρότερον αὕτη, μέγα ἔχουσα ἀξίωμα, καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην, ὥς τε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν ἡδεῖαν, καὶ ἀθόρυβον, μαρτυρεῖ δ' ἥ τε τῶν Ἐρετρικῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν πρὸς Μενεδήμου ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ γενομένη. καὶ ἔτι πρότερον ἡ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, ὃς γε κατέλυσε τὸν βίον. τὸ μὲν οὖν πλέον ὁμολογοῦσι ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται, πρὸς δὲ λήρους τινὰς διενεχθεῖσαι, ὃ δ' ὅτως τελείως ἐπαύσαντο. ὥς τε τοῦ πολέμου μὴ αὐθάδειαν διαρκέσαι, ἀλλὰ συνέθεντο ἐφ' οἷς συνήσοντες τὰς ἀγῶνας. ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν ἐν τοῦ ἀμφιθέου σύλλογος, φραζόσας μὴ χρῆσθαι πολεμικοῖς. ὧν γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν, καὶ τὸ πλισμῶν, ὀθὲν ὅτ' ὄδιν. ὅτ' ἰὼ ἔθος. ἀλλ' οἵ μ', πολέμοις χρῶντ' καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ ἀκοντισταί, οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει, μὴ δέρατι τοῦ ὁρεκτοῦ χρώμενοι. διῄρηται γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν, ἐγχειρός, ἡ δ' ὡς παλτοῖς, καθάπερ, καὶ ὁ ἡνίοχος ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἀποδίδωσι. καὶ γὰρ συνάλλω χρώμεθα, μὴ βουλόμενοι. ὁ πορ καὶ ἡ στεῖσα δώματα, καὶ ὁ ὑσσός. οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σποδίαν, ἡ καὶ συσπάλλω λέγει καὶ ἐγχειρός. δέρασι δ' ἐχρῶν τοῖς ὁρεκτοῖς, ὡς φησιν ὁ ποιητής.

αἰχμητὰ μεμαῶτον ὁρεκτῖσι, μελίῃσι
Θώρηκας ῥήσσειν.

ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷόν ἐικὸς εἶναι τὴν πωλιάδα μελίην, ὡς φησιν ὁ ποιητής, οἷος ἐπίσταται πάλλειν ἀχιλλεύς, καὶ ὁ ἑπτάψυχος Δορίλαος ἀνοντίζων ὅσσον τε κάλλιστος ἀνήρ.

τῷ παλτῷ λέγει δέρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντον τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν εἰσάγοντας πρότερον. εἶτα ὧδι τὰ ξίφη βαλλίζουσιν. ἀγχέμαχοι δέ εἰσιν οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐγχειρός ὡς φησιν.

Οὔτησε ξυσῷ χαλκήρει, λύσε δὲ γυῖα.

Τὸς μὲν οὖν εὐβοέας τότῳ τοῦ τρόπῳ χρωμένους εἰσάγει. πρὸς δὲ λοκροὺς τἀναντία λέγει, ὡς

Οὔσφιν ἐκταδίης ὑσμινίης ἔργα μέμηλεν.
ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ εὐσρόφῳ, οἷσιν ἀΐστῳ.
ἵλιον ὀψ ἄμ' ἕποντο.

Παραφέρεται δὲ χρησμὸς ἐκ δυθεὶς αἰγιδοῦσιν. ἵππ) θεοσαλινὸν, λακεδαιμονίαν γ' ἑωυᾶκα αὖδρας θ' οἳ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς ἀρεθούσης.

Τοὺς χαλκιδέας λέγων ὡς ἀρίστους, ἐκεῖ γὰρ ἡ ἀρέθουσα. εἰσὶ δ' ἐνῶ εὐβοΐται ποταμοὶ λυγρεὺς, καὶ νιλεύς, ὧν ἀφ' ὃ τὰ μὲν πίνουσι

πρόβατα λύκα γίνεται, ἀφ' ὧν δὲ μέλανα. ἢ πόλει τῶν Ἰλλυριῶν ἢ ἔρκται, διὰ τὸν Ἄντην συμβαίνειν. τῶν δ' ἐκ Τροίας ἐπανιόντων οἱ μὲν Εὐβοίων τινὲς, εἰς Ἰλλυριοὺς ἐκπεσόντες ἄβαντες, οἱ καὶ δι' ἀπὸ τῆς Μακεδονίας πόλει ἔσχον ἔμφυναν, συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν Εὐβοίαν. ὃ ἢ καὶ ἐν Σικελίᾳ Εὐβοία, χαλκιδίων τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἦν γίλων δ' ἀνέστησε, καὶ ἐγώκησε φρούριον συρακοσίων. καὶ ἐν Κορκύρᾳ δὲ καὶ ἐν Λήμνῳ τόπος ὃ Εὐβοία. καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ λόφος τις. ἐπεὶ δὲ τοῖς Θετταλικοῖς, ἢ Ἰσταίοις, τὰ πρὸς ἑσπέραν Αἰτωλοὶ, καὶ Ἀκαρνᾶνες εἰσὶ, καὶ Ἀθαμᾶνες, εἰ χρὴ καὶ τούτους Ἕλληνας εἰπεῖν, λειπόν ἐστι καὶ πρὸς τούτοις ἐν ἔχωμεν τὴν περίοδον ἀπλῶς τὴν τῆς Ἑλλάδος. πρῶτον ἢ καὶ τὰς νήσους τὰς προκειμένους μάλιστα τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅσας μὴ πρότερον διήλθομεν. Αἰτωλοὶ μὲν οὖν καὶ Ἀκαρνᾶνες, ὁμορροῦσιν ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν Ἀχελῶον ποταμόν, ῥέοντα ἀπὸ τῆς Ἄρκτου, καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότον, διά τε ἀγραίων Αἰτωλικὸν ἔθνος, καὶ Ἀμφιλόχων. Ἀκαρνᾶνες μὲν πρὸς ἑσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, τοῦ τε Ἀμφιλόχου, καὶ τὸ ὅρος τὸ ἀκτίου Ἀπόλλωνος. Αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἕω μέχρι τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, καὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τῶν οἰταίων. ὑπέρκεινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἢ δὴ πρὸς βορείοις μέρεσι, τῶν μὲν Ἀκαρνάνων, Ἀμφίλοχοι. τούτων δὲ, δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος. τῶν δ' Αἰτωλῶν περραιβοί τε, ἢ Ἀθαμᾶνες, ἢ αἰνιάνων τι μέρος τῶν τὴν οἴτην ἐχόντων. τὸ δὲ νότιον πλευρὸν, τό τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν λιμνάζει τῇ ποιήσει θαλάσσῃ τὸν κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀχελῶος ποταμὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ὁρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν παλαίαν, ἢ τὴν Ἀκαρνανικήν. ἐκαλεῖτο δὲ θόας ὁ Ἀχελῶος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμαιον ὁμώνυμος τούτῳ καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ πρὸς Λάμιαν. ἄρχεται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τὸ κορινθιακὸν κόλπος τὸ στόμα τοῦτο δὲ τοῦ ποταμοῦ φασί. πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρνάσιν, αἵ τε Ὑπερ τὸ χερρόνησον ἱδρυμένον ἄκρας πλησίον, ἐμπόριον τὸ νῦν ἐκλιμένης ἐφ' ἡμῶν νεωστὶ πόλεως, ἢ Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα τῷ Ἀχελώῳ πλόον, ἢ διακοσίων σταδίων. ἢ ἡ αἰνέα ἢ ἡ αὖθις τῷ πολαμῶ. ἡ μὴ παλαιὰ ἀλλὰ νεοικισμένη, ἴσον ἀπέχουσα τῆς θαλάττης, ἢ τοῦ Στράτου, ἢ ἡ νῦν, ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους ὑπὲρ τὴν ἐκβολῆς διέχουσα. ἢ ἄλλαι δ' εἰσὶ παλαιός τε ἢ ἀλυζία, ἢ λευκάς, ἢ ἄργος ὁ Ἀμφιλοχικόν, ἢ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται πρόσοικίδες γεγόνασιν, potauerit, alba efficitur. Ab altero uero uellus atrũ contrahit, ac hoc idem & ad Crathin fluuium accidere fertur. Euboici è Troia redeuntes domum, in Illyricos eiecti uidelicet Abantes, aliqui per Macedoniã penes Edeſſam ſubſtiterũt, ſumpto ſocialiter pro eorum hoſpitibus bello, urbemq; Eubœam cõdidere, cuius nominis & altera in Sicilia fuit, quam Chalcidenſes indigenæ ædificauerunt, Gelon uero rex expulſis eam inquilinis exinaniuit. Fuit & Syracuſanorũ caſtellũ, & in Corcyra erat Eubœa, & in Lemno locus, & in Argiua terra tumulus quidã. Quandoquidem Ætoli & Acarnanes & Athamanes loca Theſſalorũ, & Oetæorum in occaſum uergentia tenent, ſi & hi ipſi appellandi ſunt Græci, de ijs explicare nobis reſtat, ut uniuerſum Græciæ circuitum habeamus. Adijciamus etiã finitimas præſertim Græciæ inſulas, quas incolũt Græci, quot necdum oratione circuimus. Ætoli & Acarnanes igitur inuicem cõtermini ſunt, inter quos medius eſt Achelous ab ſeptẽtrione & Pindo in auſtrum fluens, & per Agræos gẽtem Ætolicam & Amphilochos. Acarnanes ſanè & occidentem partẽ habent fluminis uſq; ad Amphilochium ſinum Ambraciũ, & Actij Apollinis templũ, Ætoli autem ad orientẽ tenus Locris Ozolis, & Parnaſo et Oeteis. In mediterranea uero, partibusq; in ſeptentrionẽ uergentibus ſuperimminet, ex Acarnanibus quidẽ Amphilochi, ex his ipſis Dolopes & Pindi accolæ. Ex Aetolis aũt Perrhæbi & Athamantes & Enianum portio quædã Oetam habitantium. Auſtrale ſanè latus & Acarnanicũ ſimiliter & Aetolicũ ipſo mari perfunditur, quod Corinthiacum efficit ſinũ, quẽ Achelous amnis influit, qui & Aetolorum & Acarnanũ litoris terminus eſt. Superiori uero tẽpore Thoas appellabatur ipſe Achelous, utq; dictũ eſt, alter item eiuſdem nominis Achelous eſt apud Dymã, & apud Lamiã. Huius oſtium fluminis Corinthiaci ſinus initium efficit, ut aiunt. In Acarnania uero urbes ſunt & Anactoriũ in Cherroneſo cõditum, penes Actium & Nicopoleos emporium ætate noſtra ædificatæ, & Stratus per quã ad ſtadia ſupra ducenta aduerſa nauigatio eſt per Acheloũ flumẽ, & Aenea & ipſa fluuio uicina. Antiqua quidẽ inhabitata eſt & deſerta æquali à mari Stratoq; diſtãs interuallo. Altera autẽ hoc habitata tempore ad LXX ſtadia ſupra illius oſtium abſens. Sunt & aliæ Palærus ſcilicet & Alyzia, & Leucas, et Argos Amphilochium & Ambracia, quæ plurimæ

imò uero cunctæ Nicopoleos iuri attributæ ſunt habitationes. Medio autẽ in itinere, quo ex Alyzia itur Anactorium, Stratus iacet. Ætolorũ uero ciuitates ſunt Calydon & Pleuron, hoc tẽpore ad humilem deductæ fortunã, quę profecto quondam urbes Græciæ tutamen erant. Iam ſanè bifariàm diuiſam fuiſſe contigebat Ætoliam. nam & antiquam & ἐπίκτητον, id eſt poſt quæſitam dici. antiquã enim ab Acheloo uſque Ad Calydonis litus longe intra mediterraneam pertinentem, planam & fructuoſam, ubi Stratus eſt ac Trachinium optimam tellurem habens, Epicteton ſeu poſt quęſitam Locris affinem uſque Naupactum & Eupalium, aſperã ſanè ſterilemq; tenus Oetæ Athamanibus, & deinceps montibus atque gentibus, iam in arcton uergentibus. Ingentem uero λόχκα, id eſt coruum Oetæ proximum, habet Ætolia, & cæteris in medio iacentibus, Marlaum Aracinthum, ad quem nouam Pleuronem habitandam conſtituere, omiſſa uetere penes Calydonem poſita, cum illa in campo ſita ſit atque frugifera. Qua tempeſtate Demetrius cognomine Ætolicus agrũ diripuit. Supra Molycriam Taphiaſus & Chalcis montes admodum excelſi ſurgunt. In quibus poſita ſunt oppidula, Macynia & Chalcis ipſius montis nomine, quem & Hypochalcidem uocant. Curium uero penes antiquam Pleuronem eſt, à quo Pleuronij Curetes (ut quibuſdam uiſum eſt) nominati fuere. Sed Euenus fluuius è Boienſibus inter Ophientes gentem Aetolicam oritur, qualiter & Eurytanes & Agræi & Curetes & alij. Ab initio quidem mini me per Cureticam oram labitur, quæ eadem eſt & Pleuronia. Atenim uerſus orientem potius præter Chalcidem & Calydonem currit. Inde ad campeſtria Pleuronis antiquæ deflectens, & in occaſum permutans, eruptiones in meridiem uertit. Olim autem Lycormas uocabatur. Neſum hac in parte deſignatum portitorem fuiſſe, occiſum ab Hercule, uulgatur, cum inter traijciendum Deianiram uiolare conaretur. Poeta etiam Olenum, Pylenámque urbes Aetolicas meminit. E quibus Olenus eodem quo Achaica nomine dicta, ab Aeolicis eſt diruta, nouæ Pleuroni finitima. De eius agro autem certamen ſuſceperunt Acarnanes. Translata inde Pylena in ſuperiora loca, nomen quoque illi permutauerunt, & Proſchium uocauere. Hellanicus autem earum non nouit hiſtoriam, cæterum perinde ac antiquo adhuc in

ἡ καὶ πᾶσαι τῆς νικοπόλεως. λεῖπ δ' ὁ σταθμὸς μέσῳ τ δὲ ἀλυζίας ὁδὸν εἰς ἀνακτόριον. αἰτωλῶν δ' εἰσὶ καλυδὼν τε καὶ πλευρὼν, νῦν μὴ τεταπεινωμέναι, τὸ δὲ παλαιὸν πρόχημα τῆς ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. καὶ δὴ καὶ διηρῆσθαι σωίβαινε δίχα τὴν αἰτωλίαν. καὶ τὴν μὲν, ἀρχαίαν λέγεσθαι, τὴν δ' ἐπίκτητον. ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τ ἀχελῶου μέχρι καλυδῶνος καὶ παλαίας, ὑφ' πολὺ κῖ τ μεσογαίας αὐήκουσαν, εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος, ἣ δὴ καὶ στράτος, καὶ τὸ ταχίνιον ἀείσιλον ἔχον γῆν. ἐπίκτητον δὲ, τὴν τοῖς λοκροῖς σωαπτομένην, ὡς ὑφ' ναύπακτόν τε καὶ εὐπάλιον, τραχυτέραν τε ὄσαν, καὶ λυπροτέραν μέχρι τ οἰνιάδων, καὶ τ ἀθαμάνων καὶ τ ἐφεξῆς ὑπὸ τὴν ἄρκτον ἤδη πρὸς παμβώτην ὀρῶν τε καὶ ἐθνῶν. ἔχει δ' κὴ ἡ αἰτωλία μέγιστον μὲν τ κόρακα σωαπτομένη τῇ οἴτῃ. τὸ δ' ἄλλων ἐν μέσῳ μὲν μαρλαῦν τ ἀρακίνθων, πρὸς ὃν τὴν νεωτέραν πλευρῶνα σωᾴκησαν, ἀφγότος τῶν παλαιῶν ἐγγὺς κειμένων καλυδώνος οἰκητόρων, εὐκάρπων οὖσαν καὶ πεδιάδα, πρόσοικος τῶν χώραν διαμφισβητοῦντες τ ὠνομασθήνοις αἰτωλικῶν. ὥσπερ δὲ τ μολυκρείας ταφιασσὸν καὶ χαλκίδα, ὄρη ἱκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πολίχνια, ἱδρυθ, μακρωία τε καὶ χαλκὶς ὁμώνυμος τοῦ ὄρους, ἣν καὶ ὑποχαλκίδα καλῶσι. κεῖται δὲ τ παλαίας πλευρῶνος πλησίον, ἀφ' οὗ πλευρωνίοις κτίσται ὀνομασθῆναί φασιν ὑπὸ λαβόντος δὲ τοῦ βυθὸς ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκβοιαίων ἧς ἐν ὀφιδύσῃ αἰτωλικὸ ἔθνους καθάπερ καὶ οἱ εὐρυτάνες, καὶ ἀγραῖοι καὶ κουρῆτες καὶ ἄλλοι. ῥεῖ δ' ὁ ἀπὸ τ κτιστικῆς καταρχὰς ὕλης δύσιν ἡ αὐτὴ τῇ πλευρωνίᾳ, ἀλλὰ ἀπὸ τ πρὸς ἑῶας μᾶλλον πρὸ τὴν χαλκίδα καὶ καλυδῶνα, εἶτα ἀνακάμψας ὑφ' τὰ τ πλευρῶνος πεδία τ παλαίας, καὶ προσλαβὼν εἰς δύσιν, ὥστε ῥέφειν πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μισοπελοπίαν. ἐκαλεῖτο δὲ λυκόρμας πρότερον. καὶ ὁ νέσσος ἐνταῦθα λέγεται πορθμεὺς ἀφθεὶς ἀποθανεῖν ὑπ' ἡρακλέους ἀφθονέως, ἐπιβὰς πορθμεύων τὴν διωνείραν ἐπιχειρήσαντα διαβαίνειν, κῆ ὕλγον δὲ καὶ πυλλήνη ὀνομαζῆ πόλις ὁ ποιητὴς αἰτωλικὰς, ὧν τὴν μὲν ὕλγον ὁμωνύμως τῇ ἀχαϊκῇ λεγομένῃ αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον ὄσαν τ νεωτέρας πλευρῶνος. τ δὲ χώρας ἠμφισβήτουν ἀκαρνᾶνες. τὴν δὲ πυλλήνην μετενεγκάντες εἰς τὸν αὐτόθρον τόπος ἄλλαξαν αὐτ, καὶ τὸνομα, πρόσχιον καλέσαντες. ἑλλάνικος δ' ὁ λέσβιος ἱστορίαν οἶδε, ἀλλ' ὡς ἑλλ αὐτ ὀσῶν ἐν τῇ

τὴν ἀρχαίαν καλασκάφην μένην. τὰς δ' ὑσέρους, καὶ τὴν Ἡρακλείδων καθόδους διὰ δέκατος μακαίου, καὶ Μολυκρίαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείω εὐκαίρως ὧν ἐβουλήθη ἐν πάσῃ γε δύ τι τῇ γραφῇ. καθόλου μὲν οὖν ταῦτα περὶ τὴν χώρας ὅση τὴν Ἀκαρνανίαν, καὶ τὴν Αἰτωλίαν. περὶ δὲ τὴν παραλίας, καὶ τὰ προκείμενα νήσων, ἔτι καὶ ταῦτα προσληπτέον. ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις, καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, πρῶτον ὄντι Ἀκαρνανικὸν ἄκριον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό τε ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, καὶ ἡ ἄκρα ἣ ποιεῖται τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ πεντακοσίους μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ ἀνακτόριον, ἐν ᾧ κόλπῳ ἱδρυμένον. διακοσίους δὲ καὶ πεντήκοντα ἡ λευκάς. αὕτη δ' ἐστὶ τοπαλαιὸν μὲν χερρόνησος Ἀκαρνανίας τῆς. καλεῖ δ' αὐτὴν ὁ ποιητὴς Ἀκτὴν ἠπείροιο, τὴν πρὸς Ἰθάκης, καὶ τῆς Λευκαδίας ἠπείρου καλῶν. αὕτη δ' ὅτε μὲν ἦν Ἀκαρνανία, ὡς τότε φῂ Ἀκτὴν ἠπείροιο, τὴν ἀπαρνανίας ἀκτὴν δηλονότι δηλῶν. τὴν δὲ λευκάδος πλησίον, ἣν φησὶν ἐλεῖν ὁ Λαέρτης Νήριτον ἐλθὼν εὐκτιμένην πολίεθρον. Ἴσθι Ἀκτὴν ἠπείροιο Λευκαδίων ἀνάσσων.

Καὶ ὡς ἐν καταλόγῳ φησὶ
καὶ Κροκύλιον ἐνέμοντο, καὶ Αἰγίλιπα βαθεῖαν.
Κορίνθιοι δὲ περιφθόντες τὸν Διονύσιον καὶ Γαργαφίαν, ταύτην τε κατέσχον τὴν Ἀκτὴν, καὶ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον. καὶ ἥ τε Ἀμβρακία συνῳκίσθη καὶ τὸ Ἀνακτόριον. καὶ τὴν χερρόνησον διορύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα, καὶ μετενέγκαντες τὴν νῆσον ὧδε τὸν τόπον, ὃς νῦν ποτὲ μὲν ἰσθμός. νυνὶ δὲ πορθμὸς γεφύρᾳ βλητός, μετωνόμασαν Λευκάδα. ἐπωνυμίαν δὲκῶμοι τοῦ Λευκάτα. πέτρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χρόαν προκειμένη τῆς λευκάδος, ἀφ' ἧς καὶ τὴν Λιμναίαν, ὡς ἐνίοις γε τὄνομα λαβεῖν. ἔχει δὲ καὶ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ τὸ ἅλμα τὸ ἀπ' αὐτῆς ἐρωτας παύειν πεπιστευμένον, ὃ δὴ λέγεται πρῶτα σαπφὼ ὡς ἀφ' ἧς φησὶν ὁ μένανδρος.

τὸν ὑπερθόμενον θηρῶσα πάρος,
Λευκάδος πέτρης ἔβαλε πτερύγων ἀπὸ λευκαφανῶς.
ἀλλὰ κατ' εὐχὴν σὴν λέσβιον ἄκρα.

ὁ μὲν οὖν μένανδρος, πρώτην ἀλέσθαι λέγει τὴν σαπφώ. οἱ δ' ἐπ' ἀρχαιολογικώτερον, λέγεσθαι φασὶν ἐρασθεῖσα πτάολα, τοῦ δηϊονέως. ὧν ἦν καὶ πάριος βίης λευκάδιος καὶ ἐνιαυτὸν ἐν θυσίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀφ' ἧς κοπὴς ῥιπτεῖσθαί τινα τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων, ἀφ' ἧς τροπῆς χάριν, ἐκπομπῶν δὲ αὐτοῦ παντοδαπῶν πόρων,

statu existant, mentionē facit illarū. Quæ uero posterius & secundū Heraclidarū reditū conditæ fuerint, eas in uetustarū numero cōputat Macyniū atq; Molycriam, permultā in toto sere uolumine leuitatē ostentās. Hæc quidē de Acarnanū Aetolorūq; regione summatim dicta sint. De ora uero maritima & adiacentibus insulis, hæc sunt etiā assumenda. Ab ostio nanque & sinu inchoantibus Ambracia primus Acarnanū locus est Actiū, eodemq; uocabulo & Apollinis Actij tēplū promontoriū nuncupatur, q sinus ipsius ostiū efficit, & exterius portū habet. A tēplo autē stadia XL distat Anactoriū ipso in sinu conditū, Leucas autē du centis & XL. Hęc uero in Acarnania plaga posita Cherronesus erat. Eā sanè ἀκτὴν ἠπείροιο, id est, litus in continēti poeta uocat, orā ē regione Ithacæ ac Cephallēniæ ἤπειρον, id est continentē appellans. Hęc autē Acarnania est, ideo cum continentis litus dicit, Acarnaniæ ripam oportet accipias, Leucadis etiā uentosæ, quæ Neritus quoq; dicitur, quam cepisse Laertes asserit, dicens:

Neritū in potestatē redegi, bonis instructā mœnibus urbē, Ripam Epiri. Id est continentis, Cephallenibus imperitans.

Quasq; in catalogo refert Crocylā & Aegilipē asperā, eas Corinthij à Cypselo & Gargaso missi occuparunt, pariter cū litore etiā ad Ambraicū usq; sinū progressi, & Ambracia & Anactoriū inductis cultoribus habitatū, & Cherronesi terra angusta defossa. Leucadē in insulæ formā redegerūt, & in eū locū trāsportata Nerito, qui quōdā fuerat Isthmus. Nunc uero fretum & Euripus est, pōte iugabilis, mutato nomine dixere Leucadē, sumpto, ut reor, à Leucata uocabulo. Est enim albicāti colore petra in pelagus proiecta, atq; Cephallēniā, & Leucadi adiacēs ueluti hinc accepto nomine. Habet insuper & Apollinis Leucatæ phanū. Ibi saltus fit, qui ad sedandos amores ualere creditur. Quo in loco Sappho prima dicitur, superbe ab excelsa se deiecisse petra, stimulante Cupidine, sicuti Menander author est,

Præruptam nacta in transitu petra.
Cupidinis Oestro percita, è summo præceps
Ex animi tui sententia rex imperiose. (ruit,

Menāder igitur primā salijsse Sappho inquit. Antiquiores uero scriptores nō Sappho, sed Cephalū prius saltasse tradūt, Ptaolæ captum amoribus Deionei filiæ. Leucadijs uero mors erat patrius, ut in Apollinis sacrificio, fontem quotannis aliquē, auertendę deorū iræ gratia,

de montis specula deijcerent, ei aũt applicitis pennis, & auibus multimodis, quibus leuari posset, salt⁹ ipse perinde ac uolatus efficeretur, multosq; circũstantes cadentẽ prius excipere nauiculis, & pro uiribus conseruatũ extra patrios fines emittere superstitẽ. At scriptor Alcmeonidis, è Penelopes genitore Icario duos natos esse filios, scriptis suis prodidit, Alyzeũ atq; Leucadium, eosq; cum patre Acarnaniæ regnũ tenuisse. Ab eis igitur ciuitates nomen accepisse testatur Ephorus. Cephallenas ab insula Cephallenia uocatos hoc aiũt tẽpore. Homerus autẽ cunctos Vlyssi subditos appellat, è quibus etiam Acarnanes existũt, cum inquit,

Ipse Cephallenas secum ducebat Vlysses,
Quiq; tenent Ithacam syluis & Neriton altis.

Qui mons eo in loco illustris habetẽ. Ac etiã,

E Dulichio Echinadibusq; sacris.

Cum inter Echinades Dulichium consistat.

Et illud,

Quiq; Bupratium Helidemq;,

Cum in Helide Bupratium existat. Et,

Qui Eubœã habent & Chalcidẽ atq; Eretriã.

His ipsis in Eubœa consistentibus, quemadmodum Troës & Lycij & Dardani, cum & illi Troës sint. Præterea post Neritum dicit,

Et Crocyleam colunt asperamq; Ægylipen,
Et Zacynthum Samumq;,
Et Epirum.

Epirum siue continentẽ dicere uult terrã è regione insularum sitam, simulq; cum Leucade & reliquã comprehendit Acarnaniam, de qua hunc in modum commeminit,

Bissenos pecudumq; greges Epirus habebat.

Cũ ipsa Epirus quodã illuc usq; protẽdebat, & nomine cõmuni sic nuncupatur Epirus. Samũ autẽ eã quæ nũc Cephallenia est, cũ dicat,

Circa Ithacẽq; Samiq; fretũ sub rupibus aspris.

Per ipsum enim epithetũ nominis paritatẽ distinxit, cũ nequaq; de urbe, sed de insula nomen posuerit. Quoniã cũ insula sit tetrapolis, id est quaternas contineat urbes, ex ijs una est q̃ Sam⁹ siue Same dicit, utroq; usitato uocabulo, ipsi etiã insulę cõmuni. Quãdo enim dixit,

Quotcunq; optimates insulis imperitabant,
Dulichioq; Samæq; herbosæq; Zacyntho.

Samẽ appellans insulã quã primo Samũ uocauit. Apollodorus aũt ait per adiectiuũ distinctionẽ ab eo nominis fieri. nam cum Samũ dicat asperam, insulam dici. Interdũ uero contrà scribi oportere, Dulichio Samoq;, non autem Samæq;. Vnde manifestat Samum, Samemq;

καὶ ὀρνίων, ἀνακαθίζειν δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἅλμα. ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω μικρᾶς ἁλιάδι λύπλῳ πόδιεσῶτας πολλὰς, & ποδισώζειν εἰς δύναμιν τὸν ὁρῶν ἔξω τὸν καταληφθέντα, ὃ ἦ τὸν Ἀλκμαιωνίδα γράψας, ἱκανεῖον τὸν τῶν Ἰκαρίου πατρός, ὡς γένεσθαι δύο, Ἀλυζέα & Λευκάδιον. δυνασθῆναι δ' ἐν τῇ ἀκαρνανίᾳ τότε μετὰ τοῦ πατρός. τότων δὲ ἐπωνύμους τὰς πόλεις φέρεσθαι δοκεῖ. Κεφαλλῆνας δὲ νῦν, οὐκ ἐκ τῆς νήσου τὰς Κεφαλληνίας λέγουσιν. ὅμηρος δὲ πάντας οὓς ὑπὸ Ὀδυσσεῖ, ὧν εἰσὶ καὶ οἱ ἀκαρνᾶνες ἐπὶ Ἴλιον γάρ.

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας.

Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,
Τὸ ἐν ταὐτὶ ὄρος ὦπται ἐναργές. ὡς καὶ
Οἵ θ' ἑκ Δουλιχίοιο ἑξήκοντά θ' ἱῶραι.
Καὶ αὐτὸ τὸ Δουλίχιον ὑπὸ τὴν ἐχινάδων ὄντος. &
Οἵ θ' Ἅρκτον Βουπράσιόν τε & Ἦλυδα. Καὶ
Τὸ Βουπρασίου ἐν Ἤλυδι, ὄντος.
Οἵ θ' Ὑλλέην εἶχον ἠδὲ Χαλκίδα θ' ἠρεβρίαν τε.
Καὶ τότων ἐν Εὐβοίᾳ ὄντων,
Ὡς βῶσι, & λύκιοι, & Δάρδανοι, ὡς & ἐκείνων βώων ὄντων. πλὴν μετὰ γραφέων φησί,
Καὶ Κροκύλην ἐνέμοντο, & αὐτύλιπα βαθεῖαν,
Οἵ τε Ζάκυνθον εἶχον, ἠδ' οἳ σάμον ἀμφ' ἐνέμοντο
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' οἳ αὐλίπορα ἐνέμοντο. &.

Ἤπειρον μὲν οὖν τὰ αὐτίπορα τῶν νήσων βάλεται λέγειν ἅμα τῇ λευκαδίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀκαρνανίᾳ συμπεριλαβεῖν βουλόμενος, πόθεν ἡς καὶ ὅτῳ λέγει.

Δώδεκ' ἐπ' Ἠπείρῳ ἀγέλαι, ἴδιαι δὲ ἑκάστῃ.

Τάχα τ' Ἠπειρώτιδος παλαιὸν, μέχρι δεῦρο διατείνασης, καὶ ὀνόματι κοινῷ Ἠπείρου λεγομένης. σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν. ὡς καὶ ὅταν φῇ.

Οἳ Νήριτον τ' ἐράτειναν καὶ σάμον τε παπαῖνον.

Τῷ γὰρ αὐτῷ θέτῳ τὴν ὁμωνυμίαν διέσπασται, ὡς ὄκ ὢν τῆς πόλεως. ἀλλ' ὢν τῆς νήσου λαβεῖς τὸ ὄνομα τῆς πόλεως γ' ὄσης τῆς νήσου μίας ἦν τετράπολις δῆλον, ἢ καὶ σάμος καὶ σάμη καὶ Σαμώνη καθεκαστόρου τὸ ὄνομα, ὁμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. ὅταν δ' εἴπῃ.

Ὅσοι γὰρ νήσοισιν ὑπερκρατέουσιν ἄριστοι
Δουλιχίῳ τε σάμῃ τε & ὑλήεντι Ζακύνθῳ.

Τῶν νήσων ἀριθμὸν ποιεῖσθαι δῆλον ὅτι καὶ σάμῳ καλῶν τὴν νῆσον, ἣν πρότερον σάμον ἐκάλεσεν. ἀρκλόδωρος δὲ τοτὲ μὲν ἐν τῷ τῶν Ἰθάκης λέγων διεσπάσθαι τὴν ὁμωνυμίαν, εἰπόντα, σάμοιό τε παιπαλοέσσης ὡς τὴν νῆσον λέγοντα. τοτὲ δ' ἂν γράφεσθαι Δουλιχίῳ τε σάμῳ τε, ἀλλὰ μὴ σάμῃ τε, δῆλος ὅτι τὴν μὲν πόλιν σάμην & σάμον σημαίνουσαν ὑπολαμβάνων ἐκφέρεσθαι

τὴν δὲ νῆσον σάμον μόνον, ὅτι γὰρ σάμη λέγεται ἡ πόλις. δῆλον εἶν ἐκ τε τοῦ διαριθμεῖσθαι μόνον αὐτὸν ἀξ ἑκάστης πόλεως μνηστῆρας, φάναι. ἐκ δὲ σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι φῶτ' ἔασι.

Καὶ ἐκ μὲν πόλεως τῆς Κεφαλλήνων λόγου, τὴν μὲν, ἔπειτα σάμην δὲ λέγει. ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. ὁ γὰρ ὄνκεινῶς ἀκριβολογούμενος ὁ ποιητὴς, ὅτε πρὸς τὴν Κεφαλληνίας, ὅτε πρὸς τῆς Ἰθάκης, καὶ τὴν ἄλλην πλησίον τόπων. ὥς τε καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες. αὐτίκα γὰρ ὑπὲρ τῆς Ἰθάκης ὅτε φησί.

Οἵ τ' Ἰθάκην αἰπὴν καὶ νήριτον εἰνοσίφυλλον.

ὅτι μὲν τὸ νήριτον ὀρθῶς λέγει, δῆλον ἐνθένδε τῷ σαφεῖ. ἐν ἄλλοις δὲ ῥητῶς ὄρος.

Ναιετάων δ' Ἰθάκην δυσπλησίην ἐν δ' ὄρος αὐτῇ.

Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές.

Ἰθάκην δ' εἴτε τὴν πόλιν εἴτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον γε ἐν τούτῳ γε ἔπει. οἵ τ' Ἰθάκην αἰπὴν καὶ νήριτον, λυσιτελῶς μὲν γὰρ ἀκούσῃ τις, τὴν πόλιν δείξας τ' αὖ, ὡς καὶ Ἀθήνας καὶ Λυκαβηττὸν εἴ τις λέγει καὶ ῥόδον καὶ Ἀτάβυριν. καὶ Ἰδὴ λακεδαίμονα καὶ Ταΰγετον. ποιητικῶς δὲ τἀναντίον. ἐν μέντοι γε

Ναιετάων δ' Ἰθάκην εὐδείελον, ἐν δ' ὄρος αὐτῇ.

Νήριτον. ἐν μὲν τῇ νήσῳ ὄκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. ὅτ' ἂν δέ τι ὅτῳ φῇ.

ἡμεῖς δ' ἐξ Ἰθάκης ὑπονόστου ἀλλάλοθεν.

Δῆλον εἴτε τὸ αὐτὸ γε νηρίῳ λέγειν τὸ νήϊον, εἴτε δ' ἕτερον, ἢ ὄρος ἢ χωρίον. ὁ μέντοι αὐτὸν νηρίτου γράφων νήριον, ἢ ἀναπαλίν, παραπαίει τελέως, τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητής, τὸ δ' ὀνκρίμνον πολίεθρον. καὶ τὸ μὲν, ἐν Ἰθάκῃ, τὸ δ' ἀκτὴν ἠπείροιο. καὶ οὔτε δὲ δοκεῖ ὑπονόστου τινὰ δηλοῦν.

αὖτη δὲ χθαμαλὴ παντοπρήστη εἰν ἁλὶ κεῖται.

Χθαμαλὴ μὲν γὰρ ἡ ταπεινὴ, καὶ χαμηλή, παντοπρήστη δὲ ἡ ὑψηλή. οἷαν δῆλα πλέονων σημαίνει Ἱρωναλῶ καλῶν, καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος βηχεῖαν ἀτραπὸν. χώραν ἀνυλήγυτα. καὶ ὁ γάρ τις νῆσος, εὐδείελος, ὁ δ' εὐλίμενος καὶ ἰκελίστη. Ἰθάκη δέ τοι, καὶ πρὸς παστέων. ἔχει μὲν ἓν ἀπεμφάσεως τοιαύτας ἡ φράσις. ἐξηγοῦνται δὲ ὁ κακοῦς, οὔτε γὰρ χθαμαλὴ διέχοντα ταπεινῶ ἐντεῦθα, ἀλλὰ πρόχωρον τῇ ἠπείρῳ ἐγγυτάτω οὖσαν αὐτῆς, οὔτε παντοπρήστῳ ὑψηλοτάτῳ. ἀλλὰ παντοπρήστῳ πρὸς ζόφον, οἷον ὑπὲρ πίσσης πρὸς ἑσπέρην τεθραμμένῃ πρὸς ἄρκτον. τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν ὁ πρὸς ζόφον, ὁ δ' ἐναντίον πρὸς νότον. αἱ δὲ τ' αὖ δύθεν πρὸς ἠὼ τ' ἠέλιον. τὸ γὰρ αὖ εὐθὺ, πρόῤῥω καὶ χωρίς ὄντι. ὡς τῶν μὲν ἄλλων πρὸς νότον λιμένων

pro urbe proferendum esse, insulam uero Samum tantummodo. Quod enim urbs Samæ dicitur, haud sanè dubium, cum è qualibet urbe procatores dinumeret,

Eóq; Same uiri quatuor ac uiginti fuere.

Præterea è sermone Ctimenis, quam inquit ad Samen missam dedere. Hęc sermonis rationem habent. Nō enim distincte aperteue poeta edidit neq; de Cephallenia neq; de Ithaca locisq; reliquis propioribus. Ex quo est effectū ut expositores & rerū indagatores discrepent. Statim enim de Ithaca, cum inquit,

Quiq; habitant Ithacam & frondosum Neriton inde.

Qđ quidē Neritū mōtē uerbo dixit expresso, Apricāq; Ithacā colo, mōs ubi frōdet opacus Neritus frondosus atq; decens.

Siue urbem enim siue insulam hoc in uersu dicat Ithacen, in ambiguo linquatur. Vt in eo quoq;, Quiq; habitant Ithacen, aut Neriton, haud certe declarat. Aliquis autē audiens proprie ciuitatem intelligeret, sicut & Athenas, si quis dicat, & Lycabettū, sic & Rhodū, si quis dicat & Atabyrin, item si Lacedęmonē & Taygetum, poetice uero contra. Nam in eo certe dicto, Apricamq; Ithacam colo, & in ea Neritum montem, quippe cū in insula, non autem in urbe mōs sit. Quando uero ita inquit, Nos ex Ithaca sub Neio uenimus, siue enim Neritum & Neium eūdem esse dicat, siue alterum, siue montem, siue locum, res ipsa liquet. At enim qui pro Nerito Nericū scribit, aut ecōuerso, aberrat omnino, quoniā Neritū montē quidem frondosum poeta nuncupat, Nericū autem bene muratum appellat oppidulum, & illum quidem in Ithaca, hoc autem continentis id est Epiri litus esse ait, hoc etiā obiectionem quampiam uidetur ostendere,

Tanquam humilis, quàm summa salo iacet ipsa sonanti.

χθαμαλὴ nanq; ad ima spectat, παντοπρήστη uero celsa & alta, qualē plurifariam, significās κραναλῶ, id est asperā sterilēq;, uocat, uiāq; ex ipso portu tramitē asperū ac durū ait incultūq; & absq; materia locū, illud etiā. Nulla enim insula semper aprica, nec optimis prędita portubus appellatur, etiā super omnes Ithaca. huius generis igitur expositiones habet elocutio. Explicāt aūt nō male expositores. nō enim χθαμαλὸν ad ima depressā in hoc accipiunt loco, sed humo & terrę cōtinēti finitimā ac pximā. Neque uero παντοπρήστῳ celsam altāq; intelligūt sed sup oēs extremā, ad aquilonēq; cōuersam. Hoc etiā dicere uult, ad tenebras sitā. Cōtra uero ad austrum, cum alijs ad Austrum uergen-

tibus,& ab Epiro continentiq; seorsum ad auroram& solis ortum. Ithaca sanè prope arcton accedit. Quod autem sic australe uocat latus, in hisce uersibus manifestat,

Dextera siue adeant auroram & solis ad ortũ,
Siue petant illi læuam, obscurasq; tenebras.

In illis etiam longe magis,
Nouim⁹ haud socij tenebræ loca lucis & ortũ,
Aut ubi sol nitidus terrę succedit ad ima,
Aut ubi conscendit.

Est enim accipere quatuor climata, cum auroram australem accipias partem, & hoc quidem quandam habet explanationem. Præstat autem ipsum solis solũ processum intelligere aquilonari oppositũ regioni. Quandam enim rerum cœlestium mutationẽ,& quidẽ permultam sermo ipse significare uult, non nudam climatum occultationẽ. Oportet enim in omnibus cõtinuationis tempora, siue interdiu siue noctu cõtingant consequi. Cœlestia uero amplius mutãtur, ex eo quod nosipsi in meridiẽ plus minúsue secedamus, quàm econtra. Hoc aũt nõ occasus & orientis occultationes faciũt (etenim cum serenitas adsit hoc cõtingit) sed meridiei & septẽtrionis efficit. Maxime enim polus arcticus est, quo moto, & interdum ad uerticem nobis, interdum sub terra existente, ipsi septentriones pariter permutantur. Non nunquam & deficiunt secundum tales discessiones, quo tamen fit, ut non ignores, quo in loco septentrionale sit clima, neq; ubi principium sit. Si aũtẽ hoc est, neq; oppositum agnoscere. Ithaca sanè ad stadia octoginta in circuitu patet. De Ithaca quidem hæc dicta sint. De Cephallenia uero quæ est tetrapolis, id est ciuitates quaternas continet: neq; huius temporis nomine dixit, neq; ulla de ciuitate, una tantum excepta, siue Same, siue Samo, quod oppidum hodie deletum prorsus est, ad mediũ autem Ithacę fretum ipsius uestigia cõmonstrantur. Ab ea uero incolæ Samæi nũcupantur. Alia sunt adhuc his temporibus exilia quædam oppidula, Pronesus & Cranij. Ætate uero nostra alterã C. Antonius ædificauit, M. Antonij patru⁹, cũ post cõsulatũ quẽ collega Ciceronis oratoris gessit, exul in Cephallenia morã traxit & uniuersam insulã sicuti peculiare pdiũ subiectã habuit, quã tñ à se habitari & condi cœptã nõ absoluit. Sed ab exilio reuocat⁹ adhibita reb⁹ ampliorib. cura, functus est uita: nõ dubitaue re plerique Cephalleniã eãdẽ & Dulichiũ appellare, & Taphũ alij, & Taphios & Cephallenios

κλιμάτων, καὶ ἀρκτέρῳ τῆς ἠπείρου, τῆς δ' ἰθάκης ἐγγύθεν πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ' ὅταν λέγει τὸ νότιον μέρος, καὶ ἐν τοῖς δὲ φανερόν. εἶτ' ὦθι λέξ' ἴωσι, πρὸς ἠὼ τ' ἠέλιόν τε.

εἶτ' ἐπ' ἀειράων τοί γε ποτὶ ζόφον ἠρόεντα.
καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς δε.
ὦ φίλοι, ἀ γάρ τοι ἴδμεν ὅπη ζόφος, ἠδ' ὅπη ἠώς.
ἀ δ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
ἀ δ' ὅπη αὖται.

ἔστι μὲν γὰρ λέξαθαι τὰ τέσσαρα κλίματα τῶν ἠώ, δεχομένους τὸ νότιον μέρος. ἔχει δέ τινα τοῦτ' ἔμφασιν. ἀλλὰ βέλτιον τὸ περὶ τῶν παρόδων τοῦ ἡλίου νοεῖν. αὐτοθέμενον ὡς ἀρκτικῷ μέρει. δεῖ γάρ τινα τῶν οὐρανίων πολλῶν βάλεται σημαίνειν ὁ λόγος, οὐχὶ φιλῶν ἐπικρύπτειν τῶν κλιμάτων. δεῖ γὰρ περὶ πάντα σωαφῆ κομιδὴν, αὖθ' ἡμέρας, αὖτε νύκτωρ συμβῆ, παρακολουθεῖν, τὰ δ' οὐρανία δεῖ μάλιστα. ὦθι πλέον, πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον, ἢ ἧττον παρεχορεῖν ἡμᾶς, ἢ εἰς τοὐναντίον. ὅσον δὲ ὁ λύσεως καὶ ἀνατολῆς ἐκκαταλήψεις ποιεῖ, καὶ γὰρ αἰθρίας ὅσης συμβαίνει, ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. μᾶλιστα γὰρ ἀρκτικὸς ὤν ὁ πόλος. τοῦτο δὲ διὰ μιᾶς, καὶ ποτὲ μὲν περὶ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου, ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συμμεταβάλλουσι. ποτὲ δὲ σωεκλείπουσι περὶ τὰς τοιαύτας παρεχωρήσεις, ὥς τι ὀφείλειν ἴδιόν ὅπου δὴ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδὲ ἀρχὴ ὅθεν. εἰ δὲ ὅσον, οὐ δὲ τοὐναντίον ἂν γνοίης, κύκλος δὲ τῆς ἰθάκης ὤν, ὡς ὀγδήκοντα σταδίων. πρὸς μὲν ἰθάκης ταῦτα. τὴν δὲ κεφαλληνίαν τετράπολιν οὖσαν, οὔτ' αὐτὴν εἴρηκε περὶ ναῦν ὀνόματι, οὔς τε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς ἢ σαμικὴ ἢ σάμου. ἣ νῦν μὲν οὐκέτ' ἔστιν, ἴχνη δ' αὐτῆς δείκνυται, κατὰ μέσον τὸν πρὸς ἰθάκην περθμόν. οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς σαμαῖοι καλοῦνται. αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, πρόνησος, καὶ κράνιοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέκτισε γάϊος αὐτώνιος, ὁ θεὸς Μάρκου αὐτωνίου, ἵνα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑποτέλειαν ἣν ἔρξε κικέρωνι περὶ ῥήτορι, ἐν τῇ κεφαλληνίᾳ διατρίψῃ, καὶ τὸν ὅλον νῆσον ὑπήκοον ἔχῃ, ὡς ἴδιον κτῆμα. οὐκ ἔφθη μέντοι συναικήσας ἀλλὰ καθόδου τυχὼν, πρὸς ἄλλοις μείζοσιν ὤν, κατέλυσε τὸν βίον. οὐκ ὤκνησαν δέ τινες τὴν κεφαλληνίαν, τὴν αὐτὴν καὶ δουλιχίῳ φάναι. οἱ δὲ, τῷ τάφῳ, καὶ ταφίους τοὺς κεφαλληνίους.

τῶν

τῶν δ' αὖ τῶν καὶ τηλεβόας. καὶ τὸν ἀμφιτρύωνα δηῦρο στρατοῦσαι μετὰ λεφάλλε τοῦ δηϊονέως, ἐξ ἀθηναίης φυγαδόν παραληφθέντ. καταχόντα δὲ τὴν νῆσον, πᾶσαδε τε λεφάλλ. ⊂ ἰθάκ. μ' ἐπώνυμον ἐκείνου τοῦ ἡρωὸς. τὰς δὲ πόλεις, τῶν παίδων αὐτοῦ. πεῦτα δ' οὐχ ὁμηρικά. οἱ μὲν γὰρ λεφαλλῆνος ὑπὸ ὀδυσσεῖ καὶ λαέρτῃ, ἡ δὲ τάφ. ὑπὸ τε μέντ.

Μέντης ἀγχιάλοιο δαΐφρονος υἱὸς ἐάων.
υἱὸς, ἐτάρῃσι φίλοισι φίλτρα μετέρχεται αὐτοῦ.

Καλεῖτ δὲ νῦν ταφίους ἡ τάφ. ὁδ' ἐλλάνικος ὁμοίως ὁμωνύμως δολίχιον τῆ λεφαλλωνίαν λέγων, τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ μέγητι ἔφηται καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐχινάδων. οἵ τε ἐνοικοῦντες ἐπί εἰσι δῆλοι ἀρχαιότατοι. διόπερ καὶ τὸν, ὃν τὸν ἰνυλλίωνος φυλέως ἕτερον μεγαθύμων ἀρχὸν ἐπαίων καλεῖ.

αὐτὰρ ὀδυσσεὺς ἦγε λεφαλλῆνας μεγαθύμους.

Οὗτ δὲ δολίχιον ἡ λεφαλλωνία καθ' ὁμήρου, ὅτι τῆς λεφαλλωνίας τὸ δολίχιον, ὡς ὁ αὐτήρ καλεῖ. τὴν μὲν γὰρ ἠπειρον κατέχον, τὴν δὲ λεφαλληνίαν ὅλην λεφαλλῆνος, καὶ ὑπὸ ὀδυσσεῖ, οἱ δ' ὑπὸ μέγητι, οἱ ἦ παλῆς, δολίχιον ὑφ' ὁμήρου λέγεται ὡς γραφεὶς φερεκύδης. μᾶλιστα δ' ἐναντιοῦται ὁμήρῳ ὁ τῆ κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν καὶ δουλιχίῳ λέγων ἅπερ τῶν μνησήρων ἐκ μὲν δουλιχίου δύο καὶ πεντήκοντα ἦσαν, ἐκ δὲ σάμης πίσυρές τε καὶ εἴκοσι. οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἶη λέγων ἐξ ὅλης μὲν τόσους, ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρ' ἕνα τοὺς ἡμίσεις. ἐ δ' ἄρα ὅλῳ δώσει λις, ἐργασόμεθα τὴς ἂν εἶη ἡ σαμη ὁλαφῆ ὅλῳ. δολίχιόν τε σάμην τε ἦδη ὑλήεντα ζάκυνθον.

Κεῖται δὲ ἡ κεφαλληνία, πρὸ ἀκαρνανίαν, δέκουσα τὸν λοῦκάτα πόδι πεντήκοντα σταδίους. οἱ δὲ πεντεκαίδεκα φασί, τὸ δὲ χιλωνάτα πόδι ὀγδοήκοντα, αὖτη δ' ὅλη ὡς τριακοσίων τὸν περίμετρον μικρὰ δ' ἀνύκουσα πρὸς εὖρος ὀρεινή. μέγιστον δ' ὄρ. ἐν αὐτῇ ἐν αὐτῇ ἐν ᾧ ἐστὶ τοῦ δίος αἰνησίου ἱερόν. καθ' ὃ δὲ στενότατόν ἐστιν ἡ νῆσ ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ, ὥσθ' ὑποκλύζεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν. πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενῶν ἐν ᾧ κόλπῳ, κραναῖοί τε ⊂ παλῆς. μεταξὺ δὲ τ' ἰθάκης, ⊂ τ' κεφαλληνίας ἡ ἀστερία νησίον. ἀστερίς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται, ἣν ὁ μὲν σκήψ. μὴ μένειν τοιαύτ οἵαν φησὶν ὁ ποιητής. λιμένας δ' ἐν αὐτῇ ναύλοχοι αὐτῇ ἀμφίδυμοι, ὁ δὲ ἀκρόπλατος μένει ⊂ νῦν, καὶ πολίγνιον λέγει ἐν αὐτῇ ἀλαλκομενὰς,

eosdē dixere Teleboas, & aduersus illos Amphitryonem exercitū ductitasse, assumpto socio Deionei filio Cephalo, ex Athenis profugo. Amphitryonē dehinc insula potitū, eā Cephalo tradidisse, ab illoq; nomen assecutā esse insulā. Oppida uero ab illius filijs sumpsisse cognomina. Hæc qdē minime sunt Homerica, q̄ niā Cephallenes Vlysis & Laërti subditi fuere imperio. Taphos aūt Mēte ditiōi paruit, unde

Mentes Anchialo prognatus glorior acri,
At pelagi doctos Taphios rex ipse guberno.

Hac autem tempestate Taphus Taphius dicitur. Nec uero Hellanicus cū Homero cōcordat, Dulichiū Cephalleniā nūcupans. Illud enim sub Megete fuisse phibetur, sicut & Echinades reliquæ. Eius autē inquilini Epei sunt dicti, ab Elide profecti. Quamobrē Otum Cyllenia de gente Phylliei socium, magnanimorum ductorum Epeorum uocat.

Ast Vlysses magnanimos duxit Cephallenes.

Itaq; neq; in Cephallenia Dulichiū extitit, si Homerū sequimur, neq; Cephallenię iuri attributū, Androne teste. Illud enim tenuerunt Epei, totam uero Cephalleniam Cephallenes sub Vlysse. Ipsos aūt Meges habuit. Atqui Palenses Dulichios appellauit Homerus, sicuti Pherecydes scriptis ostendit. Is præcipue contradicit Homero, qui Cephalleniā & Dulichiū unū idēq; pnuntiat. Siquidē ex pcatorib. duo & quinquaginta è Dulichio proficiscuntur, è Same uero XXIIII. Haud enim hoc diceret ex uniuersa tot. Ex una uero de quatuor ad unū dimidios, quod si quis cōcedat, interrogabimus, quēnā fuerit Same, quando ita inquit, Dulichiāq; Samēq; & nemorosam Zacynthū. Odyss. ā

Cęterum ad Acarnaniā Cephallenia sita est, è Leucata circiter quinquaginta distans stadia uel quadraginta, ut alij dicunt. Ab Chelonata uero octoginta. Hæc uero ad stadia trecēta circuitum habet. In longū autem porrecta tendit in austrum montana, maximus in ea sanè mōs extat, in quo Iouis Æneśij templū est, penes illud angustissima ac durissima insula Isthmum efficit humilem, quē fluctu sæpenumero è mari superūdat in mare. Penes angustum autem hunc locum in sinu sunt Craniį & Palenses. Inter Ithacam uero & Cephalleniam insulam iacet Asteria, quam poeta nominat Asteridem, quæ non, qualem poeta loquitur, talis permanet, authore Scepsio. portus quidem insunt ad locanda nauigia utroq; ex latere profundi. At Apollodorus adhuc eam manere dicit, in qua oppidulum esse inquit Alalcomenas

nominatum, super ipso isthmo iacens, à poeta quidem Samum dictũ & Thraciam, quam hoc tempore Samothracẽ uocamus. Ionicam quidem nouit ut par est. Nam coloniam Ionicam nosse uidetur, nec dubie protulit illius appellationem, cum de Samothrace uerba facit nonnunquam per adiectiuum,

Iliad. v. Threiciæq; Sami nemorosæ in uertice summo.

Aliquãdo ꝓpinquarũ cõiunctionẽ insularũ, In Samon ac Imbron, & quæ planissima lõgis Est nucibus Lemnon. Et rursum, Inq; Sami atq; Imbri sterilis medio.

Norat igitur, uerum illam minime nominauit. Nec sanè eodem quondam appellabatur nomine, sed Melamphilus postea Anthemis, deinde Parthenia à flumine Parthenio, qui mutato uocabulo Imbrasus uocatur. Quãdoquidem igitur rerum Troianarũ tempore Samus, & Cephallenia & Samothracia nominabantur, earum nomina ab priscorum aliquo illis inducta fuisse liquet, ex quibus & illud manifestum est, quod præter antiquam historiam qua colonos post Ionicam coloniã Tembrionisq; præsentiam, è Samo uenisse fingunt, & Samon Samothraciam nominasse. Planum inquam est, Samios hoc esse commentos gloriæ causa. Vero autem similius illi dicunt, qui nomen insulæ ab altitudine impositum aiunt. Samos nanq; summitas & altitudo uocatur. Siquidẽ ex eo loco tota prospectui patebat Ida, & Priami ciuitas, & Achæorum naues cernebantur. Sunt qui à Saijs priscis Thraciæ cultoribus, & qui continenti finitimam habitabant, Samum appellatam esse dicunt. Seu illi sint qui Sapæi aut Sinti uocabantur, quosq; poeta Sintias nuncupat, aut alij. Saiorum quidem meminit Archilochus,

Quispiam Saiorum clypeo mactarat
Quem ad Thamnum sine probro non sponte reliquit.

De ipsis Vlyssis ditioni subiectis insulis Zacinthus explicãda restat, paulo plus quàm Cephallenia & Pelopõnesus in occasum uergẽs. eãq; magis attingens. Zacinthi uero ambitus ultra cẽtũ & sexaginta stadia est, abest aũt à Cephallenia ad stadia sexaginta, nemorosa quidẽ urbs, uerũ fructifera, eiusdẽ nominis ciuitas est celebris, ab ea distans ad Hesperidas Aphricę stadia tria millia trecẽta. Inter hãc & Cephallenią ad oriẽtẽ solẽ Echinades insulę iacẽt, è qb. Dulichiũ est. Hodie uero Dolichã uocãt, & q̃ uocãt acutę, id est ὀξεῖαι, q̃s poeta θοὰς, id est celeres appellat. Dolicha qdẽ iacet ad Oeniadas, & ad Acheloi ostiũ. Distat aũt ab Araxo Elidis

τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰθμῷ κείμενον. καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς σάμον, καὶ τὴν θρᾳκίαν, ἣν νῦν σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' ἰωνικὴν εἰδὲ ἦν ὡς εἰκός. καὶ γὰρ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαίνεται. οὐκ αὐτοδιέσειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν πρὸς τὴν σαμοθράκης λέγων, τῆς μὲν τῶν ὑθέων. ὑψηλὸν ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς σάμος ὑλήεσσης. Θρηϊκίης. τῆς δὲ τῆς συζυγίας τὴν πλησίον νῆσον, ὃν σάμον ἐς ἴμβρον καὶ λῆμνον ἀμιχθαλόωσαν.

Καὶ πάλιν.

Μεσσηγύς τε σάμοιο, καὶ ἴμβρου παιπαλοέσσης.

Ἦλθε μὲν οὖν αὐτῷ, οὐκ ὠνόμακε δέ, ὁ δ' ἐκαλεῖτο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ μελάμφιλος, εἶτ' ἀνθεμίς, εἶτα παθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ παθενίου, ὃς ἴμβρασος μετονομάθη. ἐπεὶ δὲ τὰ ῥωϊκά, σάμος μὲν, καὶ ἡ κεφαλληνία ἐκαλεῖτο, καὶ ἡ σαμοθρᾴκη, ὁ γὰρ ἀρ' ἐκεῖθεν εἰσίγνεσθαι λέγεται, ὅτι οὗτοι πάντας αὐτὸς πρῶτος, ὃν καὶ λάβρις σάμος. ὡς τ' ἰμβρίοις ἰωνικὴ οὐκ ἀπώκισται τῶν. δῆλον δ' ὅτι ἀπὸ τῶν πρότερόν τινος τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχεν, ἀφ' ὧν κἀκεῖνο δῆλον, ὅτι πρὸ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἣν λέγουσιν οἱ φήσαντες μετὰ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν, καὶ τὴν τρωϊκὴν στρατείαν, ἀπίκεσθαι ἐκ σάμου. καὶ ὀνομάσαι σάμον τὴν σαμοθράκην, ὡς οἱ σάμιοι φασὶ πλάσαντες τὸ δέος χάριν. πιθανώτεροι δ' εἰσὶν οἱ ἀπὸ τῶν σαμίους καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὑρῆσθαι τοῦτο τὸ ὄνομα τῆς νήσου. ἐντεῦθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν ἡ ἴδη, φαίνεται δὲ καὶ τὰ πριάμου πόλις καὶ νῆες ἀχαιῶν, λιμένες δὲ σάμον καλεῖσθαι φασὶν, ἀπὸ σαίων τῶν οἰκούντων θρᾳκῶν πρότερον, οἱ καὶ τὴν ἤπειρον ἔσχον τὴν πρὸς χῆ. εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς σαπαίοις ὄντες, ἢ τοῖς σιντοῖς, ὃς σίντιας καλεῖ ὁ ποιητὴς, εἴθ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν σαίων ἀρχίλοχος.

Ἀσπὶς μὲν σαίων τις ἀνείλετο τὴν παρὰ θάμνωι.
Ἔνθεν ἀμώμητον, καλὸν ὅπλον οὐκ ἐθέλων.

Λοιπὴ δ' ὅτι τῶν τοῦ δουλιχεῖ πλησιμυρίων νήσων ἡ ζακυνθος. μικρῷ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον τῆς κεφαλληνίας κεκλιμένη τῇ πελοποννήσῳ, στενάπλων δ' αὐτῶν, πλέον ὀκτὼ ὁ κύκλος ἡ ζακύνθου σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα, δίεχει δὲ καὶ τῆς κεφαλληνίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν, δυσκαρπος δὲ καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος ὁμώνυμος. ἐντεῦθεν εἰς ἑσπερίδας τῆς λιβύης, σταδίοι χίλιοι τριακόσιοι, τῆς αὐλίδος ἡ τῆς κεφαλληνίας πρὸς ἕω, ἃς ἐχινάδας ἱδρυμένας νήσους συμβέβηκεν, ὧν ἡ δολίχιον ὄνομα. καλοῦσι δὲ νῦν δολίχιον. καὶ αἱ ὀξεῖαι καλούμεναι, ἃς ὁ ποιητὴς θοὰς εἶπε. καὶ ἡ μὲν δολίχη κεῖται τῆς οἰνιάδας τῇ τῆς ἐκβολῆς τοῦ ἀχελῴου, δίεχουσα ἀπὸ τῆς τῆς πλείων

ἄκρας

promontorio ſtadia centum. Reliquæ Echinades plures extant cunctæ ſteriles & aſperæ, è quibus quæ lõgiſſime abeſt, ante Acheloi eruptionem ſtadijs quindecim diſtat. Quæ uero propius, ſtadia quinq;, cũ prius pelago circunflua foret. Limus enim qui frequens defertur quaſdã illarũ in cõtinẽtis terræ facĩe redigit, alias mox rediget, q etiã Paracheloin (ſic enim finitimã fluuio plagã uocant) effecit, q; amnis inũdat. Ea uero cũ antiquis tẽporibus ſemper limites cõfunderet, bella inter uicinos ciebat, Ætolos & Acarnanes terminos deſignans. Cumq; arbitri nulli eſſent, armis ut iudicio decertabant, uictoriã uero reportabant, qui plus uirium uendicarunt. Qua ex cauſa talis conficta eſt fabula, quaſi debellãte Acheloum Hercule, cum uictoriæ præmiũ reportaret Oenei filię Deianiræ nuptias adeptus eſt. Eam quidẽ tragœdiarum ſcriptor Sophocles hoc pacto loquentem introduxit,

Procus ſanè mihi amnis fuerat Achelous,
Qui tribus me formis à patre petijt,
Manifeſtus inceſſit taurus, alias tortus uarias
per notas draco
Aliquãdo mole ualida bouis prę ſe ferẽs frõtẽ.

Addunt nõnulli Amaltheæ cornu captæ id eſſe, quod Hercules ab Acheloi frõte effregit. Idq; Oeneo maritale munus dedit Hercules. Quibus è rebus uerã pleriq; ſimilitudine quadam allegoriã educentes, Acheloũ ſicut flumina reliqua tauro cõparãt, ob ſonos ipſos, & alueorũ circunflexiones, quas cornua uocant, draconi quoq; propter obliquatã ipſius longitudinem, eadẽ eſt & bouinę frontis cauſa. Herculẽ quoq; omnibus alioqui beneficum mortalibus, Oeneo affinitate coniunctum, aggeribus & aquarũ ductibus fluuium perperam & damnoſe labentẽ coĕrcuiſſe. Cumq; is abundãtia ferretur ingenti, curſus aquarũ ꝓpinquꝰ Acheloo uaſtatis agris, Oenei gratia ſiccauit amnẽ, hoc aũt Amaltheę cornu eſſe. Troianis itaq; tẽporibus Megetẽ, Echinadas & Oxeas ditione poſſediſſe Homerus dicit, de q̃ addit,

Dijs charus genuit Phileus agitator equorũ,
Qui iam *Dulichium condit ſuccenſus ab ira In patrem.*

Fuit autẽ pater Augeas Elidis & Epeorum dominus. Vnde has inſulas Epei tenuerũt, fugæ Phileï ad Dulichiũ comites. Taphiorũ autẽ inſulæ Teleboarum prius extitere, quorum fuit & Taphus, quam nunc Taphiuntẽ uocãt. Seorſum ab ijs, fuerunt nõ quidẽ ſpatijs (ſunt enim propinquæ) ſed alijs ſub ducibus, Taphijs ſcilicet Teleboiſq; conſtitutæ. Primum

ἐκρὰς σταδίους ἑκατόν· καὶ αἱ λοιπαὶ δ' ἐχινάδες πλέους εἰσί, πᾶσαι λυπραὶ καὶ τραχεῖαι. καὶ πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ ἀχελῴου, ὥστε καὶ δέκα σταδίους ἀφεστῶσα ἡ ἀπωτάτω. ἡ δ' ἐγγυτάτω ὠγύγιε, πελαγίζουσα πρότερον. ἀλλ' ἠχὼς, τὰς μὲν, ἔξωπέφρωκεν αὐτῶν ἤδη, τὰς δὲ, μέλλει πολλὴ καταφορμεῖν. ἅπερ καὶ τοῦ παρακεῖσθαι καλαμώδη χώραν, ἣν ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, πόδιμα ἂν ἔχοι τὸ παλαιὸν οὐ ῥᾳδίως συγχεῖσθαι ἀεί, οὐδ' ἀσφαλεῖς μόνοις τοῖς ἀκαρνᾶσι καὶ τοῖς αἰτωλοῖς. ἐκείνοις γὰρ τοῖς ὁπλοις, ἐχ ἔχοντας διαπλεῖν. ἐνίκων δ' οἱ πλέους ἀναλαμβάνοι. ἐφ' ᾗς αἰτίας καὶ μύθος ἐπλάσθη τις, ὡς ἡρακλέους καὶ τοῦ πολεμήσαντος τῷ ἀχελῴῳ, καὶ ἐνεγκαμένου γυναῖκα τὴν δηϊάνειραν γάμου τοῦ οἰνέως θυγατέρα, ἣν ποιήσατο σοφοκλῆς, τοιαῦτα λέγουσαν.

Ἄνυδρον γὰρ ἦν μοι ποταμὸς ἀχελῷον λέγω.
Ὃς μ' ἐν τρισὶ μορφαῖσιν ἐξῃτεῖ πατρὸς
βοὸς τ' ἐναργὴς ταῦρος, ἄμφω τ' αὐλίῳ τύπῳ
δράκων ποικίλος. — —

Προσιθέασι δ' ἔνιοι καὶ τὸ τῆς ἀμαλθέας κέρας τοῦτ' εἶναι λέγοντες, ὃ ἀπέκλασεν ἡρακλῆς τοῦ ἀχελῴου, καὶ ἔδωκεν ἐνιαυτῷ γάμου δῶρον. οἱ δ' ἀναιροῦντες ἐξ αὐτῶν τὰληθές, παύρῳ μὲν ἔοικότα λέγεσθαι τὸν ἀχελῷον, φασὶ καθάπερ καὶ ἄλλος ποταμός. ἀπό τε τῶν ὑδάτων, καὶ τῶν κατὰ τὰ ῥεῖθρα καμπῶν ἃς καλοῦσι κέρατα, δηλοῦντα δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα. βούπρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι ἦν καὶ ταυροπόν. τὸν ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐοργητικὸν ὄντα, καὶ ἅτε οἰνεικηδεύσαντα, παραχώμασί τε καὶ διοχετείαις βιάσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα, καὶ πολλὴν πῖσι παραχέλωπι δι' αὐλωνίων χαριζόμενον ἅτε οἰνεῖ. καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς ἀμαλθείας κέρας. τῶν μὲν δὴ ἐχινάδων, καὶ τῶν ὀξειῶν κατὰ τὰ τροϊκὰ μέγιστα ἄρχειν φησὶν ὅμηρος.

Οἳ τίνες δὴ Φίλου ἱππόται Φιλίδαι. (θεὶς.
Ὃς ποτε δουλίχιον δ' ἀπεναίσατο πατρὶ χολω-

Πατὴρ δ' ἦν αὐγείας ὁ τῆς ἤλείας καὶ τῶν ἐπειῶν ἄρχων. ὥστ' ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας ἔσχον οἱ συμπλεύσαντες εἰς τὸ δουλίχιον τοῦ φυλέως. αἱ δὲ τῶν ταφίων νῆσοι πρότερον δὲ τηλεβόαι, ὧν ἦν καὶ ὁ τάφιος, νῦν δὲ τάφιοι καλούμενοι, χωρὶς ἦσαν τούτων, οὐ τοῖς διαιτήμασιν. ἐγγὺς γὰρ πάντα. ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι τεταγμένοι, ταφίοις καὶ τηλεβόαις. πρότερον μὲν

igitur Amphitryon unà cũ Cephalo Deionis filio, ex Athenis profugo, aduersus illos ductans exercitũ, ipsis regẽ imposuit Cephalum. At Homerus eos regis Mentæ dominationi subditos dixit, ipsos λῃστὰς, id est latrones appellans, sicut & Teleboas appellat uniuersos. Hæc quidem de adiacentibus Acarnanię insulis dicenda occurrerunt. Inter Leucadẽ uero Ambraciumq; sinũ salsus est lacus, Myrtũtius nomine. Ab Leucade uero deinceps Palærus & Alyzia Acarnaniæ ciuitates sunt, è quibus Alyzia longe à mari quindecim distat stadijs, ad quã dicatus Herculi portus est, & cum luco phanum Herculis certamina continẽs, è quo dux quidã Lysippi opera Romã trãstulit, Herculis labores, eo loco propter solitudinẽ abiectos. Inde promontoriũ Corinthota & Echides & urbs Astacus, eodẽ nomine quo & alia Nicomediæ sinusq; Astacen⁹ singulari numero nominata. Est & Crithota, quo uocabulo oppidulũ appellatur in Cherroneso Thracia. Quæ aũt in medio sita sunt, cuncta cõmodos portus habẽt. Dehinc sunt Oeniadæ & Achelous. Postea lacus ad Oeniadas pertinẽs, Melita nomine, stadia quidẽ triginta lõgitudine patẽs, latitudine aũt xx. Est & lacus alius Cynia longitudine & latitudine duplo maior. Tertius item nomine Vria hisce longe minor. Cynia quidẽ mare ingreditur, reliqui uero dimidio stadio superiacent. Postea Euenus ab Actio stadijs sexcẽtis septuaginta remotus. Post Euenũ mons Chalcis est, quem Artemidorus Chalceiam appellat. Deinde Pleuron, deinde Lycirna pagus, cui Calydon incumbit stadia xxx in mediterranea. Prope Calydonẽ uero Lathræi Apollinis templũ exístit. Postea mõs Taphiasus, post Macynia ciuitas. deinde Molycrea, iuxta eã est promontoriũ Antyrrhium Ætoliæ finis & Locridis plagæ, ad quem ab Eueno stadia sunt circiter c. & xx. Hunc in modum de monte siue Chalcide siue Chalceia Artemidorus differit, eã inter Acheloum & Pleuronẽ cõstituens, Apollodorus autẽ (uti superius à me dictũ est) supra Molycream & Chalcidẽ & Thaphiasum & Calydonẽ, inter Pleuronẽ & Chalcidẽ sitã esse affirmat, ni forte alius iuxta Pleuronẽ ponẽdus est mõs quẽ Chalceiã, alter autem quem Chalcidẽ uocitẽt, qui quidẽ iuxta Molycream surgit. Quidam etiam penes Calydonem lacus est, magnus sanè atq; profundus admodum, quẽ Patrarum incolæ Romani possident. Cæterum in mediterranea Acarnaniæ gentem quandam

ἓν ἀμφιτρύωνι σὺν στρατοῦσαι αὐτοῦ μετὰ κεφάλου τοῦ δηϊόνου ἐξ ἀθηνῶν φυγάδα, ἐκείνῳ τῷ ἀρχῷ πρόσθεσαν αὐτῶν. ὁ δὲ πᾶσι τοῖς ὑπὸ μόνῃ τεταχθαι φησί. λῃστὰς καλῶν αὐτοὺς, καθάπερ καὶ τοὺς τηλεβόας ἅπαντας φησί. τὰ δὲ πρὸς τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἀκαρνανίας, ταῦτα. μεταξὺ δὲ λευκάδος, καὶ τῆς ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλασσά ἐστι, μυρτούντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ λευκάδος ἐξῆς πάλαιρος, καὶ ἀλυζία τῆς ἀκαρνανίας ἐστὶ πόλις, ὧν ἡ ἀλυζία πρόσκειται καὶ ἀπὸ θαλάττης διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἐστὶ λιμὴν ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. ἐν αὐτῷ ἡρακλέους ἄθλοι, ἔργα λυσίππου. μετεωρίζεται δὲ εἰς ῥώμην τῶν ἐγχωρίων τις, πρὸς τόπων λειμένος διὰ τὴν ἐρημίαν. εἶτα ἄκρα κορινθωτῶν, καὶ ἐχινάδες νῆσοι, καὶ πόλις ἀστακὸς, ὁμώνυμος τῇ πρὸς νικομήδειαν κόλπου ἐνικῶς πρὸς λεγομένῃ. καὶ ἡ λειθωτὴ δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ θρακίᾳ χερρονήσῳ. πάντα δ' ὑλίμενα τὰ μεταξύ. ἐστ' οἰνιάδαι, καὶ ὁ ἀχελῶος. εἶτα λίμνη τῶν οἰνιάδων μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πλάτος δὲ εἴκοσι. καὶ ἄλλη λιμνία δὲ πλησία ταύτης, καὶ μῆκος καὶ πλάτος. τρίτη δ' ἐρία πολλῷ τούτων μικροτέρα. ἡ μὲν δὴ λιμνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν. αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὧδε. ἡ μὲν πρόσθιος αὐτῶν ὁ ὑλίμενος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ ἀκτίου σταδίοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ τὸν ὑλίμενον, τὸ ὄρος ἡ χαλκίς, ἣν χαλκείαν εἴρηκεν ἀρτεμίδωρος. εἶθ' ἡ πλευρών, εἶθ' ἡ λυκίρνα κώμη, ἧς ὑπέρκειται καλυδῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις ἑβδομήκοντα. ὧν ἡ καλυδῶνα δὲ τὸ τοῦ λαθραίου ἀπόλλωνος ἱερόν. εἶθ' ὁ ταφίασος τὸ ὄρος. εἶτα μακῶνία πόλις. εἶτα μολύκρεια, καὶ πλησίον τὸ αὐτόθι ἱερὸν, τῆς αἰτωλίας ὂν ἱερὸν καὶ τῆς λοκρίδος· εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ εὐήνου σταδίοι πρὸς ἑσπέραν ἀρτεμίδωρος μὲν ὅτω πρὸς τῆς, εἴτε χαλκίδος, εἴτε χαλκείας τὸ ὄρους, μεταξὺ τοῦ ἀχελώου καὶ τῆς πλευρῶνος ἱδρύων αὐτό. ἀπολλόδωρος δὲ, ὡς πρότερον εἴπομεν, ὑπὲρ τῆς μολυκρείας καὶ τῆς χαλκίδος, καὶ τοῦ ταφίασον, καὶ τῶν καλυδῶνα, μεταξὺ ἱδρύσθαι φησί. τῆς δὲ πλευρῶνος καὶ τῆς χαλκίδος, εἰ μὴ ἕτερον θετέον τὸ πρὸς πλευρῶνι ὄρος χαλκίαν καλούμενον. εἰ μὴ ἄρα ἕτερον δὲ τῆς χαλκίδος τῷ πρὸς μολυκρείαν. ἔστι δέ τις, καὶ πρὸς τῇ καλυδῶνι λίμνη μεγάλη καὶ δύψυχος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν πάτραις ῥωμαῖοι. τῆς μεσογαίας ὑπὲρ τῆς ἀκαρνανίαν εὐρυσι-

ὐρυσηχέους τινὰς φησὶν ἀπολλώδωρος λέγεσθαι, ὧν ἀλκμὰν μέμνηται.

κἀγὼ δ' εὐρυσηχὲς καλυδῶνα δὲ ποιμένι λαῶν
ἀλλὰ σαρδίῳ ἀπ' ἄκρας.

Κατὰ δὲ τὴν αἰτωλίαν ἦν ὥλενος, ὡς μέν γε αἰτωλικῶ καταλόγω μέμνηται ὅμηρος. ἴχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς πλευρῶνος· τοῦτο γὰρ ἀρακίνθῳ. ἦν δὲ, καὶ λυμαχία πλησίον ἀφανισμένη· καὶ αὕτη κεῖται πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν μὲν λυσιμαχία, πρότερον δ' ὕδρα. μεταξὺ πλευρῶνος, καὶ ἐρσινόης πόλεως. ἡ δὲ ὠλένη μὲν ἦν πρότερον καλουμένη κωνώπη, κτίσμα δ' ὕστερον ἦρξεν ἐρσινόης τῆς πτολεμαίδος τὸ δεύτερον γυναικὸς, ἐπώνυμα καὶ ἀδελφῆς. εὐφυῶς ὑπόκειται πως τῇ τοῦ ἀχελῴου ῥαβδώσει. παραπλήσιον δέ τι, καὶ ἡ πυλήνη φησὶν ὠλενίῳ πεπονθέναι. ὅταν δὲ ἡ τὴν καλυδῶνα ἄπειρόν τι, καὶ πετρήεσσαν, ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον. εἴρηται γὰρ ὅτι τὴν χώραν δίχα διελόντος, τὴν μὲν ὀρεινὴν, καὶ ἐπίκτητον, τῇ καλυδῶνι προσνεῖμαι, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ πλευρῶνι. νυνὶ μὲν οὖν οὐ πεπόνηται, καὶ ἀπηγόρευκεν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων, ἥτ' ἀκαρνανία, καὶ αἰτωλοὶ, καθάπερ, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. πλεῖστον μὲν τοῖς χρόνον συνέμειναν αἰτωλοὶ μετὰ τῶν ἀκαρνάνων πρός τε οὓς μακεδόνας καὶ οὓς ἄλλους ἕλληνας, ὕστατα δὴ καὶ πρὸς ῥωμαίους τοὺς περὶ αὐτονομίας ἀγωνιζομένους. ἐπεὶ δὴ καὶ ὅμηρος αὐτῶν ὧν πολὺ μέμνηται, καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί τε, καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν, εὐτύμως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἧττον γνωρίμως, καθάπερ τότε που, καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι πρὸ αὐτῶν ὑπομνήμασιν. πολυπλεῖον, καὶ τῶν παλαιοτέρων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν, ἢ δεδιαπορημένων εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀκαρνανίας. οὓς μὴ αὐτῶν ὁ λαέρτης καὶ οἱ κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο, εἴρηταί μοι. τίνων δὲ κατεχόντων πρότερον, πολλοὶ μὴ εἰρήκασιν ὁμολογούμενα ἢ εἰπόντων, ὥστε φανῆ ἢ, λέλειπταί τις ἡμῖν λόγου διαπτηκὼς περὶ αὐτῶν. φασὶ γὰρ οὖν τινες, καὶ τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν κεφαλὸν κατασταθῆναι τοῦ ἀμφιτρύωνος λυσέως παῖδα τῶν τάφον νήσων, λυσίδυσαι, καὶ ταύτης τὴν χώραν. ἐντεῦθεν δὲ, καὶ τὸ ἐκ τοῦ λευκάτα, νομιζόμενον ἅλμα τότε πρώτως προσμιθλύουσιν ὡς προείρηται. ὁ δὲ ποιητὴς ὅτι μὴ ἦρχον οἱ τάφιοι τῶν ἀκαρνάνων πρὶν ἢ οὐδ' ὅλως ἐπῆρξαν τῶν

Eurysicheam esse scribit Apollodorus, cuius apud poetam Alcmanem mentio fit,

Nec, inquit, Eurysicheus Calydonisque sum pastor,
Verum in uertice Sardiniensi.

Aetolia autem fuit Olenus urbs, prout in Aetolorum dinumeratione Homerus meminit. Eius quidem tantummodo uestigia restant prope Pleuronem Aracintho subiecta, penes quoque erat Lysimachia humi prostrata, & ipsa ad lacū adiacet, qui prius quidē Hydra, hoc uero tempore Lysimachia nominabatur. Inter Pleuronem Arsinoënque urbem ante quidem uicus erat nomine Conopa, ædificauit autem illam Arsinoē, secundi Ptolemęi soror simul & coniunx, commode ad Acheloi transitum sitam. Simile quiddam & Pylena, quod & Olenus passa est. Cū uero sublimem, inquit, Calydonem & petrosam à loci natura capiendum est. Fertur enim, ut bifariàm ora diuisa, montanā quidem & Epictetum siue postea adeptam Calydoni attribuerint, tractum uero campestrē Pleuroni. Hac autem tempestate fatiscens assiduis bellis & Acarnania & Aetolia cōtabescit, sicut & alij plerique populi. Plurimos autē annos Acarnanes Aetolis adiuncti aduersus Macedonas, alios Græcos perdurauerūt, postremis uero tēporibus contra Romanos prolibertate decertantes. Quando quidem igitur & Homerus & reliqui poetę rerumque scriptores frequentes illorum tradidere memoriam, aliqua quidem insigniter ac manifeste, quædam autem obscurius, quod per iam dicta de illis ostēditur. Assumamus & prisca nonnulla ex ijs quę incipiendi ordinem habent, uel dubitationē afferāt. Statim de Acarnania sanè quod Laërtes & Cephallenos ea potiti sunt, à nobis cōmemoratū est. Cū quidam illam occupassent antea, plerique certe ea de re locuti sunt. Cæterum ad illos qui dissona protulerunt, & idipsum quidē aperte nō ab re dijudicandi nobis sermo restat de ipsis. Vulgatum est prioribus seculis Acarnaniam à Taphijs & Telebois habitatā esse, eorumque principē Cephalum ab Amphitryone dominum constitutum, adiacentes Tapho insulas, oramque maritimam imperio tenuisse. Hinc autem usitatum ad Leucata saltum huic ipsi primo adscriptum fuisse ferunt, ut in superioribus enarauimus. Postea uero & Taphij Acarnanibus ante Cephallenum ac Laertę aduentum imperitarint, ne uerbum quidem facit. Eos autem Ithacensibus amicitia cōiunctos fuisse asserit. Quocirca uel locorū ditionē nullo pacto illi tempore

tempore habuerunt, uel ſponte ceſſerunt, uel inhabitandi ſocietate uſi erant. Quoſdã uero è Lacedæmone qui cum Icaro Penelopes genitore uenerunt, Acarnaniam incoluiſſe opinio eſt. Nam & hunc & Penelopes germanos uitam agere, in Odyſſea poeta tradidit,

Olli in tecta patris properant habitare feroces
Icariĳ cuius de ſemine filia pulchro.

Et de fratribus,

Germaniq́ orti fratres, tum protinus illam
Eurymacho pater & fratres nupſiſſe iubebãt.

Eos enim Lacedæmone habitaſſe, haud ſimile ueri eſt. nam Telemachus etiam eò proficiſcẽs nequaquã Menelai domum reuertiſſet, nec illos aliam habitationem tenuiſſe diximus. Verum Tyndarum eiusq́ fratrem Icarũ, cũ ipſos è patria eieciſſet Hippocoon, ad Theſtium Pleuroniorum dominum ſeſe recipiſſe, ſimulq́ multum trans Acheloum plagam occupatam inter ſe partiuiſſe. Itaq́ Tyndarũ accepta in uxorem Theſtĳ filia Leda domum repetiſſe. At Icarũ Acarnaniæ partem adeptum ſubſtitiſſe, & ex Polycaſta Lygæi filia liberos procreaſſe, Penelopen ſcilicet fratresq́ Penelopes. Nos autẽ in nauium catalogo demonſtrauimus Acarnanes in ſuſcepta aduerſus Iliũ expeditione & connumeratos & militiæ ſocios fuiſſe, in quibus nominatim dicebat, qui ἤπειρον. i. terrã continentẽ habitabant. Et item,

Quiq́ Epiron habent cõtrariaq́ arua colebãt.

Necdum ſanè Acarnania Epirus ſeu continens nominabatur, nec Leucas ἡ ἀκτὴ id eſt litus. At Ephorus negat militiæ ſocios fuiſſe. Alcmæonem enim Amphirai filium unà cum Diomede, reliquiſq́ Epigonis ſuſcepto cõtra Thebanos prælio, req́ bene geſta, cũ Diomede ſocietatem iniſſe, & cũ illo de Oenei hoſtibus ultionẽ ſumpſiſſe. Cumq́ illis Aetoliã tradidiſſet, ipſum Acarnaniã inuaſiſſe, eãq́ proſtratã ſubiugaſſe. Hoc in tẽpore Agamemnonẽ Argiuos aggreſſum, magna ex parte Diomedis cõplices facile ſuperaſſe. Paulo pòſt cũ aduerſus Iliũ illa incidiſſet expeditio, ueritum ne Diomedes domum repetens propriũ uendicaret imperium. Audiebat enim ingẽtes ad ipſum cõuerti copias. nã illum quidẽ Adraſti, hũc uero patris ſucceſſorem & hæredem eſſe. Hæc inquã ueritum & animo uerſantem illos ad capeſſendum Argos, & in belli cõmunicationẽ & ſocietatẽ acciuiſſe, itaq́ Diomedem obſecutũ in militiæ partem acceſsiſſe, indignatus aũt Alcmæonẽ neglexiſſe. Quãobrẽ ſolos Acarnanes in nullã cũ reliquis Græcis militiæ

τόπων κατ' αὐτὴν, ἢ ἐκ τούτου παραχωρῆσαι, ἢ ὑπὸ σωφοίνων ἐγγόνων. φαίνονται δὲ, καὶ ἐκ λακεδαίμονος τὸν ἐποικῆσαι τὴν ἀκαρνανίαν, ἢ μετ' ἰκαρίου τοῦ τωλεμόπτης πατρὸς, ὑπὸ γ' ὧν ὁμοῦ ὑπὸ οὗ ἀδελφὸς αὐτοῦ ζῶνται. πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ ὁ ποιητὴς ἡμῖν τὴν ὁδύσσειαν οἱ πατρὸς μὲν ὃν οἴκουν ἀπερρίγασι νέεσθαι ἰκαρίου, ὡς λ' αὐτὸς ἐθελοντὴν ὑπάγεσθαι. καὶ πρὸς τῶν ἀδελφῶν.

ἤδη γὰρ πατέρ' ἔγνωκεν καὶ γούνατα μέλοντ' εὐρυμάχῳ γήμασθαι.

οὔτε ἐν λακεδαίμονι πιθανὸν αὐτὸν οἰκεῖν, ὅ γ' αὖ ὁ τηλέμαχος πρὸς μενελάῳ κατήγαγε, ἀφιγμένος ἐκεῖσε, ὅ τ' ἄλλως οἰκήσει πρὸς ἐλύφαμεν αὐτοῦ. φασὶ δὲ τυνδάρεως τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰκάριον, ἐκ θεσπιέων τὸν ὑποπτεύοντα τὴν οἰκείας, ἐλθεῖν πρὸς θέστιον τὸν τῶν πλευρωνίων ἄρχοντα, καὶ συγκατακτήσασθαι τὴν πραΐαν τὴν ἀχελῶος πολλὰ ὑπὸ μέρη τὰ μὲν δὴ τυνδάρεω ἐπανελθεῖν οἴκαδε γήμαντα λήδαν τὴν τοῦ θεστίου θυγατέρα. τὸν δ' ἰκάριον ὑπομεῖναι τὰ ἀκαρνανίας ἔχοντα μέρος καὶ γενεσθαι τῷ τε τωλεμόπτῃ ἐκ πολυκάστης τὴν λυγαίου θυγατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἡμεῖς μὲν δὴ ἐπεδείξαμεν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν, καὶ τοὺς ἀκαρνᾶνας καταριθμησάμενοι καὶ μεταχόντας τὰ ὑπὸ ἴλιον στρατείας, ἐν οἷς καὶ τοὺς ὀνομαζομένους οἰτολοὺς τὴν αὐτὴν οἰκοῦντες. καὶ ἔπη οἵ τ' ἤπειρον ἔχον ἠδ' αὐτιπέραν ἐνέμοντο

ὅτε δ' ἡ ἤπειρος ἀκαρνανία ὠνομάζετο τότε δ' ἡ ἀκτὴ λευκάς. ἔφορος δὲ ὅ φησι συστρατεῦσαι ἀλκμαίωνα τὸν ἀμφιάρεω συστρατεύσαντα μετὰ διομήδους, καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρετῆσαι, καὶ καθελόντα τὸν θηβαίοις πόλεμον συνελθεῖν διομήδει, καὶ ζημωθῆναι μετ' αὐτοῦ οἰνέως ἐχθρὸς, πρασθέντα δὲ ἐκείνοις τὴν τωλίαν, αὐτὸν εἰς ἀκαρνανίαν πρελθεῖν, καὶ ἅπαντων καταστρέψασθαι. ἀγαμέμνονα δ' ἐν τούτῳ τοῖς ἀργείοις ὑπαθέμενον. ῥᾳδίως δὲ τῶν πλείστων, τὸν τοῖς περὶ διομήδη συνακολουθησάντων. μικρὸν δ' ὕστερον ὑπεισόντος τὸν ἥλιον ἑσπέρας, πλείονα μὲν ἀπόντος αὐτοῦ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἰκαδε οἱ περὶ τὸν διομήδη, καὶ γ' ἀκούσαντες περὶ αὐτοῦ μεγάλων συμφορῶν διαμιμνήσκειν, καὶ ἄχος ἴσχειν τὴν μέλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχήν. τὸν μὲν γ' ἀδράστου, ὃς, τὸν πατρὸς ἐν κληρονόμον. ταῦτα δὴ δείσαντα, καλεῖν αὐτὸν ὑπὸ τε τῶν τὸν ἄργος ἀπολιπεῖν, καὶ τὴν κοινωνίαν τὸν πολέμου. τὸν μὲν δὴ διομήδη πειθόμενα μεταχεῖν τὴν στρατείας. τὸν δὲ ἀλκμαίωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φρονήσαι. δεῖν δὲ τοῦτον μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς ἀκαρνᾶνας τοῖς ἕλλησι

ἤδη

ὁποῖς δ' ὡς εἰκὸς τοῖς λέγουσι ἐπακολουθήκοντὸν οἱ Ἀκαρνάνα, σοφισαθαι λέγονται καμεῖους, καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' αὐτῶν ξανίσασθαι λέγοντὸν, ὡς οὐ μετάσχοιεν, μόνοι τῆς ὠφελείας τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας. οὔτε γὰρ ἐν Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φαίνοιντο, οὔτε ἰδία. οὐ δὲ γὰρ ὅλως τοὔνομα τοῦτ' ἐμφέροιτο ἐν τοῖς ἔπεσιν. ὁ δὲ οὖν διαφορὰν πρὸς τῶν τρωϊκῶν ἴσχη τὴν Ἀκαρνανίαν τότε δὴ ἀλκμαίονι ποιήσας τὸ, τε ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν, ἐκείνου τοῦ μάντεως φαίνεσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκάρνανος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου, ὥς τε ἐκ πίστεως εἰς τὰ παρὰ τῷ ὁμήρῳ ἰσχύειν λεγόμενα. θουκυδίδης δὲ τὸν μὲν Ἀμφίλοχον, καὶ ἄλλοι ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς τρωϊκῆς ἐπανιόντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτῃ οἰκῆσαι φησὶ τὴν χώραν, οἱ δὲ κατὰ δίκην ἥκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ διαφθορᾶς, οἱ δ' ἄλλως. καὶ ἰδία μὲν πρὶν ἀκαρνάνων τῶν τε λέγοντ' ἄν. κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς αἰτωλικοῖς ὕστερον πλείονα νῦν ἐρούμενα, τὰ αἰτωλικὰ λέγοντες ἐφ' ἑξῆς ὅσα προσλαβεῖν τοῖς ἑρμηνέως ἐγνωμεν. οὓς δὲ φυρῆται τὴν μὲν ἀκαρνᾶσι, τὴν δ' αἰτωλοῖς προσιεμένοις, καὶ τὴν μὲν ἐκρύτης τὴν δὲ ὀλυβίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπειδὴ, καὶ μητρὸς αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνοις πρῶτον διασκεπτέον. οἴονται δ' αὐτὸν λέγειν, αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ ἀκαρνᾶνας, εἰπόντ οἱ παρ Ἰαονίδαι ἦσαν.

Ἔκριος ἦ δὲ Μέλας, τρίτατος δ' Ἰὼν ἱππόται οἰνῆος.

Ὠκύμορ δ' ἐν πλευρῶνι καὶ ἐπτανῇ καλυδῶνι.

αὗται δ' εἰσὶν αἰτωλικαὶ πόλεις ἀμφότεραι, καὶ φέρονται ἐν τῷ αἰτωλικῷ καταλόγῳ. ὡς τε ἐπεὶ τὴν πλευρῶνα οἰκουμένην φαίνονται καὶ κατ' αὐτὴν οἱ Ἰουρῆται αἰτωλοὶ ἄν εἶεν. οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παραλογίζονται. ὅταν φῇ.

Κρῆτες τ' ἐμάχοντο, καὶ αἰτωλοὶ μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν καλυδῶνα.

οὐδὲν γὰρ ἂν ἰδίως εἶπεν οὕτως, ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι πρὸς ἀλλήλους. οὐδ' ἀργεῖοι καὶ πελοποννήσιοι. ἐδείκνυτο δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ὁμηρικὸν ὄντι τὸ ἔθος τῆς φράσεως, καὶ τοῦ ποιητοῦ πεφιμμένου. τοῦτο μὴ ἂν δύνασθαι λογισθῆναι. ἐκεῖνοι γὰρ λεγέσθωσαν. πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μηδ' αἰτωλοὺς τοὺς πλευρωνίους ἐν τοῖς αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

partem aduentasse. Hasce rationes secutos (ut par est) Acarnanes, Romanos postea callide induxisse, ut expeditam ab eis libertatē, & suū uiuendi morē assequerētur, asserētes solos sese aduersus eorum maiores, & generis authores nullā militiæ sortē subijsse. Nec enim in Aetolorum conspiratione, auxilijsq; dinumerādis, neq; seorsum per se memorarētur, nec omnino istud ipsum nomen in Homerico carmine inferretur. Ephorus igitur ipsam Acarnaniam ante Troiana tēpora subditā iā Alcmæoni faciēs, Argos Amphilochiū ab illo conditū fuisse demōstrat, & Acarnanię nomē ab illius filio Acarnane deriuari asserit, & ab illius fratre Amphilocho, Amphilochā gētē nuncupari, sic ad dicenda extra Homericā excurrit historiā, Verū Thucydides & alij perhibent Amphilochū à Troiana reuersum militia, cū res Argi nequa quā ei animo sederent, hanc habitasse terrā in fraterni potentatus successionē uenientem (ut quidā asserūt) quanq; alij aliter. Hæc quidē de Acarnania peculiariter memorāda succurrūt. Cōmuniter aūt quæ rebus implicantur Aetolicis exponemus, Aetolorum deinceps gesta narraturi, quæ præter iam dicta assumere decreuimus. Cum igitur Curetes quidam ad Acarnanes, quidam ad Aetolos adscisca nt, & nonnulli à Creta, aliqui ex Eubœa genus duxisse asseuerent, quippe cum Homerus quoq; ipsorum meminerit, quæ ille dicit ante omnia consyderanda sunt. Nam cū existimant illum potius Aetoloș dicere quàm Acarnanes,

Qui quidem Porthaonide fuerunt,
Agrius atq; Melas eques acer, tertius Oeneus
Pleuronē clarā & celsam Calydona colebant.

Ambo autem hæc Aetolica fuerunt oppida, & in Aetolorum catalago feruntur, quocirca postquam Pleuronis habitatores, suo autem tēpore Curetes esse uidebantur, nimirum Aetoli forent. Qui uero ijs contradicunt, elocutionis modo adducuntur, quando dicit,

Curetes pugnant Aetolicq; ense feroces — Iliad. 1.
Mœnia sub Calydonis.

Haud enim sic, pprie dixisset Bœotij ac Thebani inter se pugnā cōserebant, nec Argiui ac Peloponnesus. Explanatum nāq; superius est hūc eloquendi Homericū esse morē, & penes alios poetas tritū id esse sermonis genus, huic ergo facile respōderi licet. Dicant aūt illi quonam modo, si Pleuronij atq; Aetoli neq; nationis eiusdē erāt, eos inter Aetolos numerat.

Verum Ephorus Ætolos gentẽ esse ac nunq̃ alienæ subiectos ditioni, præfatus est. Cæterũ quoad respicere quidẽ hominum memoria ualet, inuiolatos à populatione permãsisse dicẽs, cũ propter locorũ asperitates, tum uero rerum peritia bellicarum, principio quidem Curetes agrũ cunctũ occupasse testatur. At cum ex Elide Endymionis filius uenisset Ætolus, ipsosq̃ prælio uicisset, Curetes in Acarnaniã nunc appellatã se recepisse, Ætolos aũt coniunctos Epeis domũ reuertisse, ibiq̃ uetustissimas Ætoliæ ciuitates decẽ cõdidisse. Posteriore dehinc ætate ab Oxylo Æmonis filio qui ex Ætolia transmigrauit, Elin frequentibus introductis colonis fuisse habitatam, earum rerum testimonio adiecit epigrammata, Ætoliæ quidem ad Thermopylas ubi eligendorum magistratuum mos patrius erat, ad Ætoli statuam insculptum in basi,

Habitãdæ telluris authorẽ ad Alphei uertices
Educatum Olympio uicinum stadio
Endymionis Ætolum, hoc autem erexerunt
Ætoli, ut ꝓpriꝫ uirtutis monumẽtũ spectarẽt.

Alterum autem in Eleorum foro ad Oxyli statuam inscriptum est,

Hanc olim Ætolus linquẽs ab origine gentẽ
Curetum terras hastæ sudore parauit.
Idem annis decimus stirpis satus Emone forti,
Oxylus hanc ueterẽ cõstruxit mœnibus urbẽ.

Mutuam sanè quidem Eleorum & Ætolorum inuicem cognationem per hæc epigrammata recte significat, quo fateantur utiq̃ non modo cognationem, sed etiam inter se authores esse. Ex quo eos mentiri arguit, qui non Eleorum Ætoles, sed Ætolorum Eleos esse colonos asserant. Scripturæ autem & sententiæ dissonantiam, & hic eadem ostendisse uidetur, quam nos in Delphico apposuimus oraculo. Cum enim inuiolatos à populatione, quoad respicere quiddm hominum memoria ualet, dicat Ætolos & Curetes principio hũc agrum occupasse, hoc utique consequens dictis afferre debebatur, Curetas tempus aduſque suum terram Ætoliam possidentes permansisse. Sic enim inuiolata à populatione, & nunquàm alienæ subiecta ditioni uocari debebat. Verum promissi factus immemor, non istud infert sed oppositum, quod ab Elide profiscente Ætolo & ipsorum facto per bella uictore, Curetes in Acarnaniam se recepere. Quænam igitur est alia populationis proprietas, quàm bello superari, agrumq̃ relinquere? Hocq̃ ipsum apud Eleos epigrãma testatur.

δύφορ⊙ δὲ οὐ αἰτωλὸς ἔθν⊙ ἓν μηδεπώ
ποτε γεγυμνωμένον ὑφ' ἑτέροις, ἀλλὰ πάντ
τὸν μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἀπό
θητον. ἀλλὰ δὲ τὰς ἀνοχωρείας τῶν τόπων, κα
ἀλλὰ τῶν πόλεμον ἄσκησιν, ὀξαρχί
μὴν φασὶν ἀπᾶραι τὴν χώραν κατέχοντας με
ταχὺ μ. ἀφικομένου δ' ὀξύλου αἰτωλο
τοῦ ἐνδυμίωνο⊙, καὶ τοῖς πολέμοις ἱερατεύ
το⊙ αὐτῶν, οὓς μὲν ἀναιρεῖντας, ὡς τὴν νῦν κα
λουμένην ἀκαρνανίαν ἀναχωρῆσαι, οὐ δ
αἰτωλὸς συγκατελθόντας ἑπομένοις, τὰς ἀρ
χαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν αἰτωλίᾳ πόλεων δ
κα. τῇ δ' ὑστέρᾳ γενεᾷ τὴν πάλιν ὑπὸ ὀξύλου
τοῦ αἴμονο⊙ σωοικισθῆναι, πρὸ αὐτοῦ
δ' ἐκ τῆς αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ, καὶ π
τούτων μαρτύρια τὰ ὧν γράμματα. τὸ μὴ
ἐν θερμοῖς τῆς αἰτωλίας, ὅπερ τὰς ἀρχαιρε
σίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ὅθεν ἐγκεχά
ραγμένον τῇ βάσει τῆς αἰτωλοῦ εἰκόν⊙.

Χώρης οἰκιστῆρα παρ' ἀλφειῷ ποτιδίναις
Τρεφθέντα σταδίου γύτερον ὀλυμπιάδι⊙
Ἐνδυμίωνος παῖδ' αἰτωλὸν, τ δ' ἀνέθηκα

Αἰτωλοὶ σφετέρᾳς μνῆμ' ἀρετῆς ἐσορᾶν
Τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν πλείων ὠδὶ ὄξυ
λον αὐδριάντα.

Αἰτωλὸς πολίτην δὲ λιπὼν αὐτόχθονα δήμο
Κτήσατο καρπῷ γῆν δορὶ πολλὰ καμών
Τῆς δ' αὖτ' γενεᾶς δεκατέσσορος αἷμον ὑὸ
Ὄξυλο⊙ ἀρχαίῳ ἔκτισε τεύχει πόλιν,

Τῶν μὲν οὖν συγγένειαν τῶν πρὸς ἀλλή
λους, τῶν τε πλείων, καὶ τῶν αἰτωλῶν ὀρθῶς ὧδε
σημαίνεται διὰ τῶν γραμμάτων, ὁμολο
γουμένων ἀμφοῖν, ὁ τῶν συγγένειαν μόνον
ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶναι. δι ὁ κα
λῶς ἐξελέγχει ψευδομένους τοὺς λέγοντας, τ
μὲν αἰτωλῶν ἀρίκος εἶναι οὓς πλείους, μὴ μό
νοι τῶν πλείων τοὺς αἰτωλούς. τῶν δ' ὁμολο
γίαν τ γραφῆς, καὶ δ' ἀσφάσεως, φαίνετ
τ αὐτ ὧδε διειλημμένο⊙ κ αὐτοῦθά, ἥν τῆ
ὧδε τοῦ μαντείου τοῦ ἐν δελφοῖς πεπυσῆσθαι
εἰπὼν γὰρ ἀπόρθητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου
χρόνου πάντες τῶν αἰτωλίαν. εἰπὼν δὲ, καὶ ὁ
ἀρχῆς τῶν χώραν ταύτην οὐκ κουρῆτας κα
ταχεῖν, ὤφειλε μέν τοι γε τοῖς ἐρημένοις, ἀ
κόλουθον τοῦτ φέρειν, ὅτι οἱ κουρῆτες διέμει
ναν ἐως εἰς αὖτ κατέχοντες τ αἰτωλίαν τῶν
ὅλων γ' ἐμελλον ἀπόρθητός τε, κ ἐπ' ἄλλοις δὲ
πολεμοῦντα ὀρθῶς ἐλευθήσεσθαι. ὁ δ' ἐκλαθό
μενο⊙ τ ἀναχώσεως, ὁ τοῦτ ὠφέρε, ἀλλὰ
τἀναντίον. ὡς ἀφικομένου οὐκ ὀξ ἐλιδὸς αι
τωλὸν, καὶ τοῖς πολέμοις ἱερατεύντο⊙ αὐτῶν,
οἱ κουρῆτις ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀκαρνανίαν. τὸ
δὲ ἄλλο πορθήσεως ἴδιον, ἢ τῷ πολέμῳ ἱερα
σθῆναι, καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν, οὔτε ὁ τὸ
ἐπίγραμμα μαρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς ἠλείοις.

ὁ γὰρ αἰτωλὸς φησι λιτήσασθαι κουρῆτας γῆς
δοχὴ πολλὰ καμών. ἴσως δὲ τις αὖ φαίη λέ-
γειν αὐτὸν ἀπορθητον τὴν αἰτωλίαν, ἀφ' οὗ
τὸνομα ἔτ' ἔχει μετὰ τὴν αἰτωλὸν πρόσοδον.
ἀλλ' ἀφίεται, καὶ τὸ νοήματος λόγον,
φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς, τὸ μὲν πλέονα τοῦ λαοῦ
τοῦ δαμώντος ἐν τοῖς αἰτωλοῖς, οὐδὲν εἶναι τὸ
τῶν ἐπιόντων λέγων, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς
ὕστερον αἰολέων, καὶ ἅμα βοιωτοῖς ἐκ θετταλίας ἀναστάντων, κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώ-
ραν κατασχεῖν. ἆρ' ὃν ἔστι χωρὶς πολέμου τὴν
ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας, συγκατοικήσασθαι
τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινωνίας φιλί-
της, ἢ οὐδὲν μὲν ὁ πιθανόν, τὸ δὲ, κρατουμένοις
δὲ ὅπλοις ἐπίσης συμβῆναι πιθανόν. τί δὲν ἄλ-
λο πόρθησις, ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις. καὶ
ἀκριβέστερον δ' εἴρηκεν ἐκ βοιωτίας ἐπελθόντας ὕστερον ἰσχῦσαι, καὶ ἐποίκους
τοῖς αἰτωλοῖς γενομένους. ὃ δ' ὥσπερ καρ-
διακῶς ὠλίγωσεν ὅτι τοῦτο καὶ τὰ φιλότα
δηλαδὴ εἰώθαμεν, ὅταν ἢ τί τῶν πραγμά
των, παντελῶς ἀκριβούμενον ἢ ψεύδεσθαι δόξαν
ἔχῃ, πιστὸν δ' ὦν διάφορον ἑτέρων ὁμοίως
ἱστορῶν δοκῇ. ὁ αὖτος ὁ εὐστοχασμένος ὅτως,
ἐπαινέσας αὖτ' πολύβιον, ὃ φήσας περὶ τ
ἑλληνικῶν καλῶς ἂν δόξειεν, κάλλιστα δ' διά
φορον δηγεῖσθαι περὶ διαθέσεων συγγράμμα, μεί-
ζονας ἀρχηγέτ', ἡμᾶς δὲ φησὶ δεῖν ὧν
δεῖ δηλῶσαι. ὃ περὶ θέσεως τόπων, ὃ δια-
σημάτων. οὐδὲ γὰρ ὅλην οἰκειότατον χωρογρα
φίας. ἀλλαμοῦ συνεῖδον πολύβιον ὀλίγα τ ἄλλων
δογματικὰς ἀκριβώσεις περὶ τῶν διαστημά-
των εἰσάγων, οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς ἑλλάδος
μένον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς, καὶ διὰ
δηλὸς εὐθείας, τὰς μὲν, ποσειδωνίῳ, τὰς
δ' ἀρτεμιδώρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι, καὶ
ἡμῖν οὐ συγχωρεῖ ἔχειν, καὶ ὁ δυσχεραίνειν
δεῖ, παρὰ τῶν ἀκριβούντων μεταφέρουσι τὴν
πολλὴν ἰσορίαν, ἐάν τι παίωμεν, ἀλλ' ἀγα-
πᾶν, ἐὰν τὰ πλέω τῶν εἰρημένων ἑτέροις ἄ-
μεινον λέγωμεν, ἢ τὰ παραληφθέντα κατ'
ἄγνοιαν πεποιήθαμεν. περὶ δὲ κουρήτων ἐρῶ,
καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν ἐγγυτέρω
ὄντα τῆς περὶ αἰτωλῶν, καὶ ἀκαρνανίων ἰσο
ρίας, τὰ δ' ἀκριβέστερον. ἐγγυτέρω μὲν τὰ φιλ-
αῦτα οἷα πεφύκασι, ὅτι τὴν χώραν ἣν
νῦν αἰτωλία καλεῖται, κουρῆτες ὠνόμα-
σθεν. ἐλθόντες δ' οἱ αἰτωλοὶ μετὰ αἰτωλοῦ,
τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν ἀκαρνανίαν.
καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα. ὅτι τὴν πλευρωνίαν
ὑπὸ κουρήτων οἰκουμένην, καὶ κουρῆτιν
προσαγορευομένην, αἰολεῖς ἐπελθόντες

Nã Ætolus inquit Curetũ terras haſtæ ſudor parauit. Fortaſſe dixerit quiſpiã ipſum, inuiolatam à populatione Ætoliã aſſerere, ex quo nomen iſtud adepta ſit, poſt Ætoli præſentiã. Verum intelligentiæ rationẽ abſtulit, cũ in ſequẽtibus dicit plurimã populi partẽ in Ætolis permanentis, hanc Epeorũ eſſe inquiens, & cum poſtmodum ipſis cõmixti Æoles fuerint, qui unà cum Bœotijs è Theſſalia cõmigrarunt cõmuniter cum ijs oram tenuiſſe. Nunquid igitur contingit alienum inuadentes agrum pariter cũ poſſeſſoribus partiri ſine bello, quib⁹ qdẽ nulla tali opus ſit cõmunione, uel hoc quidem credibile non eſt, at cum eis quos per arma deuiceris æqualem in ſortẽ conuenire credibile. An igitur aliud eſt populatio quàm per arma ſuperari? Apollodorus etiã inquit, Hyantes è Bœotia aduentantes ſcriptum eſſe & Ætolorũ accolas factos. Verũ ipſe perinde ac re bene rectéq; confecta ſuperaddit, Hęc itaq; ac talia diligẽter accurateq; tractare cõſueuimus, cum res aliqua uel in dubitationem affertur omnino uel falſam habet opinionem. Ephorus ſanè cum talis exiſtat, tamen reliquos antecellit, eumq; Polybius ipſe ſtudioſe collaudat. Ac de rebus (inquit) Græcis, Eudoxus quidẽ bene, cæterum Ephorus optime exponens diſſerit de ædificijs, de cognationibus & tranſmigrationibus, de urbium authoribus. Nos autẽ (inquit) quæ in præſentiarũ ſunt apertius declarabimus, & de locorum ſitu & de interuallis. Hoc enim locorum deſcriptioni proprijſsimum eſt. Sed enim ὁ Polybi cum aliorum ſententias ac opiniones de diſtantijs introducas, nõ ſolũ extra Græciã, uerũ etiã intra Græciam, & nunc quidẽ Poſidonio, nunc Artemidoro, alijsq; cõplurib. iudicia diſtribuas, & nobis ueniã preſtes minimeq; indigneris oportet, ſi ab talibus uiris hiſtoriã ingentẽ transferentes aliqua in parte deficimus peccamus ue, uerum ſatis habeas, ſi cæteris maiorẽ dictorũ partẽ melius explicemus, aut per ignorationẽ omiſſa, apponamus. De Curetibus autem adhuc talia feruntur, quædã propius ad Ætolorũ ſcripturas & Acarnanum accedunt, quædam aũt longius abſunt. Prope quidẽ qualia protulimus, quod regionem hoc tempore Ætoliam nuncupatam habitauere Curetes. Aduentantes autem Ætolos cũ Ætolo, ipſos in Acarnaniam expuliſſe. Talia etiam feruntur quod Pleuronium agrum ab Curetibus habitatum, & proinde Cureticum uocitatum, Æoles inuadẽtes

interceperũt, possessoribus eius electis. Archemachus aũt Eubœus Curetas inquit Chalcidẽ incoluisse, assidue uero de Lilanto campo bellum gerentes, cum hostes anteriorẽ captarent cæsariẽ, eosq; distraherent, ab occipite capillatos extitisse, à fronte detonsos. Vnde ἀφ' ἧς κουρᾶς, id est, tonsura κουρῆτας, id est, detonsos appellatos, & in Ætoliã habitatũ migrasse. Cũq; Pleuronis loca postmodũ occupassent, transAcheloum oram incoluisse. Vbi cũ intonsa seruarent capita, Acarnanes uocari cœpisse. Pleriq; uero ab heroë quodam utranq; nationem nomẽ tenuisse aiunt, alij à mõte quodã Curio Pleuroni imminenti Curetes nominatos. Hãc uero Ætolicæ nationis tribũ quãdã esse liquet, sicut Sophiẽses, Agreosq; & Eurytanes aliasq; cõplures. Ætolia autẽ bifariã (ut dictũ est) diuisa, Calydoniam plagã ab Oenco regnatam fuisse memorant. Pleroniam uero aliqua ex parte Parthaonidas habuisse, Agrij cõplices, qui secundum poetam,

Pleuronãq; colũt muro & Calydona prærltã.

Thestium tamen Pleroniam tenuisse, qui Curetum ductor, socer quidem fuerat Oenei, Althææ uero pater. Bello autem aduersus Oeneum & Meleagrum ab Thestiadis ingruente, ob suis caput & spolium secundum apri fabulam, si poetæ credimus. Vt autem probabilius fit & uulgatum est, pro regionis parte. Nam sic dicitur,

Curetes & pugnaces Ætoli belligerabant.

Hæc quidẽ prope, longe aũt & extra materiã sunt quæ alioqui propter nominis similitudinẽ, ad idẽ per historicos adducũtur, quę qui dẽ Curetica & de Curetibus eo modo dicuntur quo & de illis, qui Ætoliam Acarnaniamq; coluerunt, ab illis quidẽ differunt, similia uero magis sunt sermoni, qui de Satyris Silenisq; & Bacchis & Tityris habetur. Tales enim dæmones quosdã deorũmue ministros Curetas uulgant. Quidã uero res Cretenses ac Phrygias edidere, sacrificijs nonnullis implicitas, partim mysticis, partim aliquo pacto cõtentas tradidere, uti Iouis infantiam in Creta educati, matrisq; deorũ ceremonias, in Phrygia & in Idæ Troianæ locis celebrãdas. Quibus sanè in sermonibus magna uarietas est, cum alij eosdem esse Curetas & Corybãtes, & Caberos & Idęos Dactylos & Telchinas ostẽdãt. Alij cognatos inter se & pusillas quasdam ipsorum differentias inter eos esse distinguant. In hoc autem uniuersi tradunt esse quosdã spiritibus afflatos,

ἀφέλοντο, οὓς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. ἀρχεμαχος δ' ὁ εὐβοεὺς φησὶ οὗς, ἱερᾶται ἐν χαλκίδι σωοικῆσαι σωιεχῶς δὲ πρὸς τὸ λιλάντιον πεδίον πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμοι τῆς ὕλης ἐφράττοντο τῆς ἐμπροσθεν, αὐ οὓς κατέπαιον ὄπισθεν κομῶντας γίνεσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν ξύρεσθαι, διὸ, & κουρῆτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς ἐληθῶσαι, μετοικῆσαι δ' εἰς τὴν αἰτωλίαν, & κατεχόντας τὰ πρὸς πλευρῶνα χωρία, οὓς πέραν οἰκοῦντας τ' ἀχελῶου, διὰ τὸ ἀκέρσους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς, ἀκαρνανὰς καλεῖσθαι. γένοι δ' ἀπὸ ἥρωος τοῦνομα σχεῖν ἑκάτερον· τὸ φύλον, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ κουρείου οὓς κουρῆτας ὀνομασθῆναι, τοῦ ὑποκειμένου τῆς πλευρῶνος, εἶναι τὸ φύλον τι αἰτωλικὸν ὄν, ὡς σωφοκλῆς, καὶ ἀγραῖός, καὶ εὐρυτᾶνας, καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' ἕρπει τῆς αἰτωλίας δίχα διῃρημένης, τὰ μὲν πρὸς καλυδῶνα φησὶν οἰνέα ἔχειν φασί. τῆς δὲ πλευρωνίας μέρος μέν τι, καὶ οὗ παρθαονίδας ἔχειν οὓς πρὸς ἄρκτον, οἱ πρ. ὥκειον ἐν πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ καλυδῶνι. τὴν κρατεῖαν μὲν τὴν θέσιον δ' πλευρωνίας, ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ οἰνέως, ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγουμένων τὴν κουρήτων. πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς θεσπιάδαις πρὸς οἰνέα, καὶ μελέαγρον, ὁ μὲν ποικτὴς ἀμφὶ συὸς λιφαλῆ, καὶ δέρματι, καὶ τῶν πρὸ τοῦ κάπρου μυθολογέων. ὡς δὲ ὁ ἐνὸς πρὸς μέρος δ' χώρας. ὅτω δὴ λέγεται.

Κουρῆτες τ' ἐμάχοντο, & αἰτωλοὶ μενεχάρμοι.

Ταῦτα μὲν τὰ ἐγχωρίω, τὰ δ' ἀπάτερω τ' ἐπιθέσεως, ταῦτα ἄλλως δὲ δὴ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταὐτὸν τὸν τῶν ἱστορικῶν ἀγόμενα, ἅπερ κουρητικὰ μὲν καὶ πρὸς κουρητῶν λέγεται ὁμοίως ὡς πρ, καὶ τὰ πρὸς τὴν τῶν αἰτωλίαν καὶ τῶν ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν δὴ φέρειν. ἔοικε δὲ μᾶλλον ἢ πρὸς σατύρων καὶ σειληνῶν καὶ βακχῶν καὶ τιτύρων λόγω. τοιούτους γὰρ λένας δαίμονας ἢ θεραπόντους θεῶν οὓς ἱερῆτας φασὶν, οἱ δὲ πυραδιδόντες τὰ ἱερητικὰ, & τὰ φρύγια ἱδρυγίαις τισὶν ἐμπεπλεγμένοι, ταῖς μὲν, μυστικαῖς, ταῖς δ' ἄλλως, περί τε τὴ τοῦ διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν τῇ ἱρήτῃ, & οὓς τῆς μητρὸς τὴν θεῶν ὀργιασμὸς ἐν τῇ φρυγίᾳ, & τοῖς περὶ τὴ ἴδηλω τὴ βρωικῶν τόποις θεσσάλοι δ' ὕδην ἐν θοῖς λόγοις τοῖς ποικιλίαις τ' ἦ, οὓς αὐτοὺς θοῖς ἱερῆσι τοὺς κορύβαντας & καβείρους & ἰδαίους δακτύλους, & τελχῖνας ἀφανοῦντ, τ', συγγενῆς ἀλλήλων & μικρὰς λίνας αὐτ πως ἀλλήλους διαφορὰς διαιρεῖν τ. ὡς δ' τύπῳ εἰπεῖν, & ἧ τὸ πλέον ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς τινας

καὶ

καὶ βραχικοὺς, καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει, μετὰ θορύβου, καὶ ψόφου, καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ὅπλων. ἐπὶ δ' αὐλοῦ, καὶ βοῆς ἐκ πλήθοντας κατὰ τὰς ἱερουργίας ἐν σχήματι δρακόνων τι, καὶ τὰ ἱερὰ τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε, καὶ ἐν Σαμοθρᾴκῃ. καὶ τὰ ἐν λήμνῳ, καὶ ἄλλα πλείω. δῆλα δὲ οὓς πωλωτόλους λέγεσθαι οὐ κωφούς. ἔστι μὲν δὴ θεολογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ὑποσκέψεως, καὶ οὐκ ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας. ἐπεισθὴ ὁμωνυμίᾳ τῶν κουρήτων, καὶ οἱ ἰσοριθμοὶ συνάγαγον εἰς ἓν τὰ αὐόμοια, οὐδ' ἄρ αὐτὸς οἰκήσαι μ' ἄν ἐπᾶν πόλει αὐτῶν ὑπὲρ πλέον ἓν παραβάσει, πρόθεις τὸν οἰκεῖον τῇ ἱστορίᾳ, φυσικὸν λόγον, καί πού τινος καὶ συνοικειοῦν βόλονται ταῦτ' ἐκείνοις. καὶ τυχὸν ἴσως ἔχοντά τινος πιθανοῦ. θηλυσολοῦντας γὰρ ὡς αἱ κόραι, τοὔνομα ἔχειν δοκοῦσι, διὸ πόλει τῇ αἰτωλίαν φασίν. εἰ γὰρ καί τινα τοιοῦτον ζῆλον ἐν βοῖς ἕλκοντι, καὶ ἱππους ἑλκεχίτωνας ἐρεῖν αὐτοὺς πόλει λεωνίδαν κτανιζομένους, ὅτ' ἤλασαν ἐς τὴν μάχην, καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν πέρσῶν. ἐν δὲ τῇ μάχῃ θωμακθῆναι. ἁπλῶς δ' ἡ πόλει τὰς κόμας ζηλοτυπία σωφρονικὴ πρίασθαί τι θρίξιν, καὶ κουρᾶν τριχός. ἄμφω δὲ, καὶ κόραις καὶ κόροις δεῖν οἰκεῖα. ὥς τι πλεοναχῶς ἂν ἐτυμολογεῖν οὐκ κουρῆτας ἐν δυσὶ πόροις κεῖται. ἀνὸς δὲ, καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσκημένων οὕτω πόλει κόμην, καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθῆσαν, ἐκείνων κουρητῶν καλουμένων παρασχεῖν πρόφασιν, καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς ἑτέρων τ' βίον ἐνόπλιον ἔχουσιν. ὧδ' ὁμωνύμως, καὶ αὐτοὺς κουρῆτας λιχθῆναι, τοὺς ἐν δυβοίᾳ λέγω, καὶ αἰτωλίᾳ, καὶ ἀκαρνανίᾳ, καὶ ὁμηρικὸν ἢ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω, προσηγόρευσε. καὶ κεινάμενοι κουρῆτας ἀείσαντες παναχαιῶν.

Δῶρα θοῶς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν ὥσ' ἀ-
χιλῆι
Χθιζοὶ ὑπεσχόμεθα.

Καὶ πάλιν,

Δῶρα φέρον κουρῆτες ἀχαιοί.

περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν κουρητῶν ἐτυμολογίας ταῦτα. ἡ δὲ, ἐνόπλιος ὄρχησις στρατιωτικὴ, καὶ πυρρίχη. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ πυρρίχιος ὃν φησιν εὑρετὴν εἶν τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων, καὶ τὰ στρατιωτικά. πόλ' ἐς ἓν συμφέρεσθαι, τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ πόλει αὐτῶν ἱστορίᾳ, νῦν ὠθισκεπέον.

& Bacchicos, inq; armorũ agitatione tumultuosa, & cum strepitu ac fragore cymbalisq; ac tympanis & armis item atq; tibijs uociferationibusq; inter sacrificandũ stupefacientes, inq; ministrorũ habitu, publica modo quodã sacra factitãtes. Hæc & Samothracũ esse in Lẽno & alia plura, quia ijdẽ ministri uocitẽtur. Verũ enimuero omnis huius generis theologicus est cõtẽplationis modus, nec ab philosophorũ pscrutatione alienus. Postq; aũt nominis similitudine de Curetibus historici in unũ dissimilia coẽgerũt, nec ipse amplius in digressionis parte de ipsis uerba facere uerebor, physicã rationẽ historiæ familiarẽ adijciẽs. Atq; nõ nulli hęc illis cõiungere uolẽtes, cuidã ꝓbabilitati forsan inhærent. Curetas enim Ætoliã habitantes nomen hoc adeptos esse fertũt, quia sicuti *Lóras* hoc est puellæ, muliebres lõgas stolas induũt. Eiusmodi nãq; imitationẽ Græcis esse. Et Iaones ἑλκεχίτωνας, id est trahistolos dici. Rumor est Leonidæ commilitones egressos in prælio multos comptos pectine, contemptui ac ludibrio fuisse Persis, contrà uero in ipsa pugna in uictos admirationi habitos. Simpliciter autem accurata quædam ars in tonsura & enutrienda cęsarie circa illorũ capillos consistit. Vtrũq; uero puellarum puellorumq; proprium & cõsuetum est. Quo fit ut multifariam noscendi nominis rationem & etymologiam Curetes habere facile copioseq; uideantur, credibile & armiferã illã saltationẽ ab eis prius introductã, qui circa comam atq; stolam exercitati fuere, ut Curetes uocarentur. Quod quidem negotium occasionem illis prębuisse crediderim, ut fortiores in re militari cæteris euaderẽt & uersatam inde armis uitam haberent. Itaq; eodem insignitos nomine, Curetas ipsos appellari, q in Eubœa sunt, quiq; in Ætolia & Acarnania. Homerus autem etiam milites nouos hoc appellauit nomine decernens inquit,

Præstantes inter Achæos
Munere de celeri ditissima puppe referrent, *Iliad. 1.*
Quæ modo polliciti forti fueramus Achilli.

Et rursus,

Munera portabant citius Curetes Achæi.

De Curetũ qdẽ etymologia hæc hactenus. Armisona uero saltatio militari de more & Pyrrhicha & Pyrrhichius ipse indicio sunt, qui huiusmodi repertor exercitij ꝓ iuuenib⁹ ad militarẽ pueritiam fuisse perhibeẽ. Quod aũt tot in unum nomina referantur, & in ipsorũ notitia subsit theologia, consyderandũ nunc uidetur.

Cõmune profecto, tam Græcorũ quàm barbarorũ eſt, ſacrificia feſtiua cũ animorũ remiſſione agitare, aliqua quidẽ cũ numinis afflatione, quã rẽ σὼ ἐνθουσιασμῷ appellant. Aliqua uero abſq; inſpiratione tali. Præterea nõnulla cũ muſica, nonnulla ſine. Quædam etiam occulta ſignificatione hoc eſt myſtica, quędam aperta, hoc autẽ ſic ipſa natura inſinuat. Nam ipſa remiſsio mentem ab humanis negotijs abducit, ac intellectum reuera ad diuinitatem conuertit. Et ipſe enthuſiaſmos, hoc eſt, numinis afflatio, diuinam quandam inſpirationem habere uidetur, & ad uaticinãdi genus proxime accedere. Ipſa uero occulta ſacrorum ſignificatio, id eſt myſtica numen honeſtat, eius naturam imitans, noſtrumq; ſenſum effugientem. Muſica quoq; circa ſaltationẽ & harmoniam cantũq; uerſata oblectatione & artis pulchritudine, ad deitatẽ nos ipſos tali de cauſa continuat. Recte enim illud dictũ eſt, mortales tũc maxime deos imitari quãdo benefici ſint. Rectius quis dixerit, quando fœlices ſint, quod gaudere eſt & feſtos dies agere, & philoſophari & muſicã attingere. Nõ enim ad deteriora ſi quis lapſus fiat ex muſicis, ad uoluptates artificia conuertentibus & conuiuijs, altaribus, ſcenis reliquiſq; talibus, negotiũ quidem ipſum accuſetur. Cæterum diſciplinarum natura exactius inquiratur hinc habens initium. Quocirca Plato & ante illũ Pythagorici, philoſophiã muſicam uocauere, uniuerſumq; mundũ concentu & harmonia conſtare diſſerunt, omne muſicum genus, deorum opus arbitrati. Sic et deæ muſæ & Apollo muſarũ dux, & tota poetica diuinorum cãtuum, quos hymnos appellant, celebratrix. Eodẽ modo & moralẽ apparatum muſicæ attribuunt, perinde ac omne rectum mentis officiũ penes deos exiſtat. Plurimi igitur Græcorũ totũ ceremoniale negotiũ quod Orgia uocant, Bacchanaleq;, & Choricum, & ſacrorũ myſteria Libero patri attribuerunt, & Apollini & Hecatæ & Muſis & cæteris, Iacchum autem uocãt & Dionyſum & Cerealium myſteriorum ducem dęmonem, arborumq; creationes, Choreæ etiam ſacrorum ſolennia horum deorum communia ſunt. Muſæ uero & Apollo, illæ quidem chorearum præſides, hic autem & harum & diuinationis magiſter. Muſarum autem miniſtri ſunt, eruditi omnes proprieq; muſici. Apollinis uero ſunt & iſti & uates uniuerſi. Cereris quidem ſunt antiſtites, tediferi, & ſacrorũ interpretes.

κοινὸν δὴ δόξαν, καὶ τὴν ἑλλάδα, καὶ τὴν βάρβαρον· διὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως ἑορτασικὰς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν, σὺν ἐνθουσιασμῷ, τὰς δὲ χωρὶς. καὶ τὰς μὲν, μετὰ μουσικῆς, τὰς δὲ, μή. καὶ τὰς μὲν μουσικῶς, τὰς δὲ, ἐν φανερῷ. καὶ τοῦθ' ἡ φύσις ὅτως ὑπαγορεύει, ἥ τε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, τὸν δὲ ὅτως νοῦν βέπει πῶς τὸ θεῖον ὅτι ἐνθουσιασμὸς ἐπίπνοιάν τινα θείαν ἔχειν δοκεῖ, & ὃν μαντικῷ γένει πλησιάζειν, ἥ τε λύψις ἡ μυστικὴ ἱερὸν σεμνοποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτὴ ἐκφοβοῦσαν ἡμῶν τὴν αἴσθησιν, ἥ τε μουσικὴ πρός τε ὄρχησιν ἐστι, καὶ ῥυθμὸν, καὶ μέλος, ἡδονή τε ἅμα, καὶ πολυτιμίας πῶς τὸ θεῖον ἡμᾶς σωμάσῃ ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίαν. δὴ μὲν γὰρ εἴρηται, καὶ ὄντως οὐ ἀνθρώπους, μάλιστα μιμεῖσθαι οὐ θεὸς ὅταν εὐεργετῶσιν. ἄμεινον δ' ἂν λέγοι τις ὅταν εὐδαιμονῶσι, τοιοῦτον δὲ τὸ χαίρειν, καὶ τὸ ἑορτάζειν, καὶ τὸ φιλοσοφεῖν, καὶ μουσικῆς ἅπτεσθαι. μὴ γὰρ εἴ τις ἐκπτῶσις πῶς τὸ χεῖρον γένηται τῶν μουσικῶν εἰς ἃ ἀνυπαθέκτως τρεπόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις, καὶ θυμέλαις, & σκιωμαῖς, καὶ ἄλλοις τοιούτοις, ἀμβάλλεσθαι τὸ πρᾶγμα. ἀλλ' ἡ φύσις ἡ τῶν παιδιῶν ἀμεταζέτητον τὴν ἀρχὴν ἐνθύμιον ἔχουσα, καὶ διὰ ταῦτα μουσικὴν ἐκάλεσεν ὁ πλάτων· καὶ ἔτι πρότερον, οἱ πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, τῶν τὸ μουσικὸν θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. ὅτω δὲ καὶ τὴν τῶν ἐθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσιν ὡς τῶν τὸ ἐπανορθωτικὸν τοῦ νόμου τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὄν· οἱ μὴ ὄντ' ἕλληνες, οἱ πλησίον τῷ διονύσῳ πρόσθεσαν, καὶ τῷ ἀπόλλωνι καὶ τῇ ἑκάτῃ καὶ μούσαις θεαὶ, καὶ ἀπόλλωνα μουσηγέτης, καὶ ἡ ποιητικὴ τῶν ὑμνητικὴν οὖσα. ὡσαύτως δὲ, καὶ ταῖς μούσαις καὶ τῇ λήμνῳ τὴν διὰ τὸ ὀργιαστικὸν τῶν, καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικὸν, καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικὸν, ἰακχόν τε καὶ τὸν διόνυσον παλοῦσι. καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν μυστηρίων, τὸν λήμνῳ δαίμονα, λημνοφοφείας τε καὶ χορείας, καὶ τελετὰς κοινὰς τῶν θεῶν εἰσποιοῦντων, αἱ δὲ, μοῦσαι, καὶ ὁ ἀπόλλων, τὰ μὲν τῶν χορῶν προεισᾶσιν, οἱ δὲ, καὶ τοιτῶν καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν. πρόσπολοι τῶν μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι, πάντες καὶ ἰδίως οἱ μουσικοί. τοῦ δ' ἀπόλλωνος ἔτι τε, καὶ ὁ περὶ μαντικῆς. λήμνου οἵ τε μύσται, καὶ δαδοῦχοι καὶ ἱεροφάνται

διονύσου

ιονύσου δὲ σειλλοί τε, καὶ σάτυροι καὶ
αλχαιλῶνάς τε, καὶ θύιάς, & μιμαλόνας,
ναΐδας, τ' νύμφας τ' τίτυρους προσαγορεύ
ουσι, ἐν δὲ τῇ ἱερρήτῃ, & ταῦτα & τὰ τ' Διὸς
γάλ, ἰδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὀργιασμοῦ. & Βάκ
χῳ πρόσεισιν, οἱ πρὸς τ' Διόνυσον εἰσὶν οἱ
σάτυροι. τούτους δ' ὠνόμαζον Κουρῆτας νέους τι
νὰς, ἐνόπλιον κίνησιν μετ' ὀρχήσεως ἀσκοῦντας, προσεσκάφθαι μύθον τὸν περὶ τ' τ' Διὸς
γενέσεως. ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνῳ εἰσάγουσιν
ἐνθυμούμενον κατακόπειν τὰ τέκνα ἀπὸ τ' γυ
ναικὸς ἐνδυς, τῷ δὲ Ῥέᾳ τὸν παῖδα τὸν Διὸς
κρύπτειν τὰς ὠδῖνας, & τὸ γόνιμον βρέφος,
καὶ πολλῶν ποιεῖν, & πρόνοιαν εἰς δύναμιν.
πῶς δὲ τὸν σωτῆρας λαβεῖν τοὺς Κουρῆτας,
οἳ μετὰ τυμπάνων, καὶ τοιούτων ἄλλων ψόφων, & ἐνόπλιος χορείας, & θορύβου πρὸς τὸν
τὸν τῷ θεῷ, ἐκπλῆξαι ἐμέλλον τὸν Κρόνον,
& λήσειν, ὥστε καταπιόντα αὐτ' τὸν παῖδα,
τῇ δ' αὐτῇ ἐπιμελείᾳ & τρεφόμενον ὑπ' αὐ
τῆς πρὸς δύναμιν, ὧδ' οἱ Κουρῆτες ἦσαν ὑπὲρ τὸν
νέον, & κόροι ὄντες ὑπουργεῖν, οἳ δὴ & κουρο
τροφεῖν τὸν Διία. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,
ταύτης ἀξιώσαι τῆς προσηγορίας, οἱονεὶ
σάτυροί τινες ὄντες πρὸς τὸν Διία. οἱ μὲν δὴ
Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ἐγχωρισμούς. οἱ δὲ
Βρέκωτες, φρυγῶν τι φῦλον & ἁπλῶς οἱ
Φρύγες, ἐν τῇ πρώτῃ, οἱ περὶ τὸν Ἴδαιον κα
τοικοῦντες, ῥέαν μὲν, καὶ αὐτοὶ τιμῶσι καὶ
ἱερατεύονται ταύτην, μητέρα καθοῦντες θεῶν,
καὶ Ἴδαιαν, καὶ Φρυγίαν, θεὸν μεγάλην. ἀπὸ
δὲ τῶν τόπων Ἰδαίαν, καὶ Δινδυμηνὴν, καὶ
Πυληνὴν, καὶ Πισσινουντίδα, καὶ Κυβέλην.
οἱ δ' Ἕλληνες οὐ πρόσωπόλος αὐτῇ ὁμωνύ
μως Κουρῆτας λέγουσιν, ὁ μὲν γὰρ τῆς αὐτῇ
μυθοποιίας, ἀλλ' ἕτερός ὡς ἂν ὑπουργούς τι
νας, τοῖς Σατύροις ἀνάλογον οὐ δ' αὐτούς, οἳ
κορύβαντας καλοῦσι, μᾶλλον τύρσεις δ' οἱ ποιη
ταὶ τῶν τοιούτων ὑπονοοῦσι. ὅ, τε γὰρ Πίνδα
ρος ἐν τοῖς Διθυράμβων ὃ ἡ ἀρχή. (ράμβω,
Περὶ μὲν ἀρτιεχινοτονίας τ' ἀοιδαὶ Διθυ-
ραμβοδαίς τ' πρὶ τ' Διόνυσον ὕμνων τ' ἦλε
πάλαιφα, καὶ τ' ὕσδρον μεταβὰς ἀπὸ τοῦτ φησί.
Σοὶ μὲν κατάρχει μᾶτερ πάρα
Μεγάλοι ῥόμβοι κυμβάλων ἐνδεκὰ ἀχλαΐσμαι
Κρόταλ' αἰθομιλία τε Διὸς ὑπὸ ξανθῇσι
πωλύκαις. τῶν ποι-
νανίαν τῶν πρὶ τ' Διόνυσον ἀπαθεχθέντων νο
μίμων πρὸς τοῖς Ἕλλησι, & τῶν πρὸς τοῖς φρυξὶ
πρὶ τ' μητέρα τῶν θεῶν σωσικῶν ἀλλήλοις.
εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ πρὸς πλή
σια πρὸς τοῖς φρυγίοις ἅμα, καὶ τὰ λύσιτα
συμφέρων ἐκ τοῦ ὅμηρου, ἀλλ' ὦ ἅπασαι
Τμῶλον, ἐξεμαι λυδίας Θύιάδες ἐμὸς γυ-
ναῖκες. ἐμὰ δ' εὑρήματα. καὶ πάλιν

Liberi autem, Sileni, Satyri, Bacchæ, Lenæ, & Thyiæ & Mimallones & Naiades & Nymphæ & quos Tityros uocant. Hæc & ipsa Iouis sacra in Creta per solennem ceremoniæ, id est orgiasmi ritum celebrãtur ministrisq; talibus. Baccho autem adsunt Satyri, hos Curetas nominabant, adolescentes quosdam, armisonam quandam cum saltibus agilitatem edẽtes, proferentes quandam de Iouis origine fabulam, in qua Saturnũ introducũt, mox filios ut in lucẽ editi fuerint, deuorantẽ, Rheã uero dolores pariendi dissimulare conatã, natũ infantẽ longe ablegantẽ, & ei salutẽ pro uiribus cõparantẽ. Quã quidẽ ad rẽ adiutores Curetas assumere. Illi cum tympanis taliq; strepitu, armisonantiq; chorea tumultuantes, deam curiose circũsistant, ut Saturnus attonitus, & obliuione inuolut⁹, auulsum nõ agnoscat infantẽ. Eadem aũt cura studioq; ab ipsis nutriendi cõmẽdari. Curetes itaq;, id est curatores, uel quia nuper ei ministrarent, uel quia Iouis κουροτροφίαν, id est alimoniã (utrũq; enim dicitur) operati sint, appellationẽ hanc sunt assecuti, quasi circa Iouẽ Satyri quidã extiterint. Tales igitur Græci ad Orgiorũ operationes sunt. Berecyntes aũt natio quędã inter Phrygas est. Simpliciter uero Phryges Troësq; prope Idã habitãtes Rheã præcipuo uenerãt honore, eius Orgia frequentãtes. Hãc quidẽ deorũ matrẽ uocãt & Vestã, & deam Phrygiã magnã, à locis Idæã & Dindymenam & Pylenã, & Pissinuntiã & Cybelen. Græci sanè ministros eius nuncupãt uno uocabulo Curetes, nõ ex eadem fabulatione, sed alteros quasi ministros Satyris in partẽ. Eosdẽ & Corybãtes nominant. Taliũ uero sensuum testes sunt poetæ. Pindarus quidem in dithyrambo, cuius initium est,

Anteq; serperet lõgiore tractu cãt⁹ dithyrãbo.

Recordaẽ aũt hymnos Libero de patre, & priscos & nuperrimos transgressus inquit,

Tibi sanè mater inchoat,
Adrasti magni cymbalorum strepitus,
Et fax ardens flauas sub pinos.

Et reliqua cõmunia esse & Græcis & Phrygibus, quę ad Liberũ patrẽ rite colẽdũ pertinẽt, & ad deorũ matrem mõstrata sunt. Euripides quoq; in Baccharũ tragœdia, Phrygibus quæ ad Liberum Lydia conferens, similia esse facit, & secundum Homerum,

Sed ò mulieres meæ,
Cœtus meaq; inuenta,
Quæ Tmolum Lydiæ castellum incolitis.

Rursusq;,

Beate qui uita fœlici Sacris operaris (cis,
Measq; à magna Ortas Cybele ceremõias fa
Vibrãsq; pampinũ Colis hedera coronatus.

Item Bacchæ,

Bromiũ deo natũ, deũ, Dionyſum deducũt
A Phrygijs mõtibus, Ad Græciæ terræ plateas.

Cretẽſem etiã rẽ his iungit ad hunc modũ,

O ſedes Curetum Religioſiq; Cretes
Iouis genitores, ubi tibiæ, Vbi triplices criſtæ,
Vbi byrſa tenſum orbem hunc
Mihi Corybantes excogitarunt (giarum
Cornu quoq; Bacchico tono, Sonũq; Phry-
Tibiarum flatu magnæq; matris ad
Manum poſuerunt ſonorũ Euantũ Baccharũ.
Adſũt furẽtes Satyri Matrẽq; Rheã clamitarũt,
Choreasq; Addiderunt triennales,
Quibus gaudet Bacchus.

In Palamede chorus loquens inquit,

Non cum patre Libero laſciuiens,
Qui per Idam lætatur chara cum matre
Tympanorum ſonitu,
Et Silenum & Marſyam
Et Olympum congregantes in unum,
Et tibiarum quærentes repertores.

Celebrantesq; rurſus Bacchica & Phrygia ſimul cõferunt. Idamq; ſæpenumero & Olympum confuſe reſonare faciunt. Colles quidem quaterni ſunt Olympi nomine uulgati, Idæ ſcilicet ad Antandri plagam. Eſt & Myſiæ Olympus, Idæ quidem finitimus, non tamen idem cum Ida. Sophocles profecto cum Menelaum ab Troia ſolicitum diſceſſu faceret, in Polyxena pauliſperq; Agamemnonem ſubſiſtentem placandæ Mineruæ gratia, Menelai ſermonem inducit,

Tu hic conſiſtens ad Idæam tellurem,
Ex Olympo greges adunans immola.

Tibiæ ſonitu ac fiſtula cymbaliſq;, ac tympanis aut crotalis, clamoribusq; & ouationib. pedumq; pulſibus, quibus propria quædã reperiũt nomina, per quæ miniſtros ſaltatoresq; & ſacrorũ cultores appellabant, Caberos ſcilicet & Corybantes, & Panes, & Satyros & Tityros ipſumq; deum Bacchum. Item Rheã, Cybelẽ & Cyben & Dindymenam, & loca ipſa & Sabazius Phrygiorum eſt, & modo neſcio quo, ipſe etiã qui matris puerum Liberi patris comitib⁹ tradit. Similia ſunt & quę apud Thraces celebrantur, quæ Cotytia & Mendidia, apud quos & Orphica initiũ habuerũt. Ipſam ſanè Cotyn quę apud Edonos colitur, & eius inſtrumenta memorat Æſchylus,

ὦ μάκαρ ὃς ἴις δυδαίμων Βιωτὰν ἀτιςδύ-
Τὰ τ' ἐμὰ πρὸς μεγάλας. ἔρπων ἰυβέ-
λας θεμιςδύων ἀνὰ θύρσον ἰτ' ἰναόσων,
Κιστῷ ςεφανωθεὶς θρασπόλει Αἴτι βάκχαι
Βρόμιον παῖδα θεὸν θεῖν Διόνυσον καλάζαι
φρυγίων ἀπ' ὀρέων.
ἐλλάδος, εἰς δυρυχώρους ἀγυιὰς,
Παλιν ὅτ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ ἱερητικὰ
συμπλέκει τούτοις.
ὦ θαλάμευμα ἱαρήτων Χάθωί τε ἱερῆτες
Διογενῖδρες φάυλοι φῶτα χορηγόρυθις αὐδοῖς,
Βυρσόφορόν τε ἰύκλωμα τοῦ, Μαινορύβαν
ἶς ἴυρον. αὐτὰ δ' βακχείῳ σωφρόνων ἱέρας
αὐτὰ δύο βοᾶν φρυγίων Αὐλῶν πνεύμα-
λα, ματρός τε ῥέας εἰς Χέρα βῆκαν καλ-
λίκλωπον δύασμα βακχᾶν. Παρὰ δ' μαι-
νόμενοι σάτυροι Ματέρ' ἀγαννύσαν-
ῥέας. Εἰς δὲ χορεύματα
Γροσῆφαν βριτομείδων Αἷς χαίρει διόνυσος.
Καὶ ἐν παλαμήδει φησὶν ὁ χορός.
Οὐ σὺν διονύσῳ κωμῷ, ὃς αὖ ἴσλαν τέρ-
πει σὺν μαβὶ Φίλα Τυμπάνων ἰάκχοις.
Καὶ σειλινόν, καὶ μαρσύαν,
Καὶ ὄλυμπον συναγοντάς εἰς ἕν.
Καὶ εὑρετὰς αὐλῶν ἰσορρωπῶντας.
Πάλιν καὶ ὅτως τὰ διονύσια, καὶ τὰ φρυ
γικὰ εἰς ἓν συμφέρουσι. τὸν τε ἴδλον καὶ τὸν
ὄλυμπον συγκεχυμένως πολλάκις ὡς τὸ αὐ
τὸ ὄρος κτυπᾶσιν. εἰσὶ μὴν ἕν λόφοι τέτταρες
ὄλυμποι καλούμενοι τ' ἴδλης ἱερὸν τῶν αὐτα.
δρίαν. ἴσι δὲ καὶ ὁ μυσὸς ὄλυμπος, ὅμορος
μὲν ὀχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ ἴδλῃ. ὁ δ' ὃν σοφοκλῆς
ποιήσας τὸν μενέλαον ἐκ τ' τροίας ἀπαίρειν
ἀσύδετον ἐν τῇ πολυξένῃ, τ' δ' ἀγαμέμνονα
μικρὸν ὑπολειφθῆναι βουλόμενον τ' ὀργιλαίαν
τῆ ἀθηνᾶς χάριν, εἰσάγει λέοντα τ' μενέλαον
Σὺ δὲ δ' αὖθι μίμνων κατ' ἰδαίαν χθόνα
Ποίμνας ὀλύμπου σωναγαγὼν θυκπόλει.
Τῷ δ' αὐλῷ, καὶ κύμβαλον τε καὶ κυ
βάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ταῖς ἐπιβοωσι καὶ
δύασμοῖς καὶ ποδοκρασίαις, οἰκεῖα ὀργάνων.
καί τινα τ' ὀνομάτων ἅτινος πρωτοπόλος, καὶ χο
ρυτὰς, καὶ θραπτύτας τ' ἱερῶν ἐκάλουν, καθέ
ρας καὶ κορύβαντας, καὶ πᾶνας, καὶ σατύρους καὶ τι
τύρους, καὶ τ' θεὸν βάκχον καὶ τ' ῥέαν κυβέλην, καὶ
κύβελα, καὶ διονυμεῖα, καὶ τοὺς τόπους αὐτοὺς, καὶ
ὁ σαβάζιος ὁ τ' φρυγιακῶν ὄτι, καὶ βόπτην τινὰ
τ' μικρὸς τὸ παιδίον πρὸς διδόμεν τοῖς διονύσοις
καὶ αὐτός. τοῦτος δ' ἔοικε, καὶ πρὸς τοῖς θραξὶ
τά τε κοτύττια, καὶ τὰ μενδίδεια παρ' οἷς καὶ
τὰ ὀρφικὰ τὸν καταρχὸν ἔχει. τῆς μὲν οὖν
κότυος τ' ἐν τοῖς ἠδωνοῖς αἰσχύλος μέμνη-
ται, ἐπὼν γὰρ, σεμνὰ κότυς ἐν τοῖς ἠδωνοῖς,

ὅθεν

μα δ' ὄργανα ἔχοντα, ὧν πόθι ἦν Διόνυσον
θεὸς ὠφέρεα.
ἀλλ' ἐν χορδῇσι βόμβηκας ἔχων τόρνα κάμακα
λακτυλόδεικα.
ἵμπλησι μέλος, μανίας ἐπαγωγὸν ὁμοκλαί.
δὲ, χαλκοθέοις κοτύλαις ὀπάζει.

Καὶ πάλιν,

αλμὸς δ' ἀλαλάζει.
αυρόφθογγοι δ' ὑπομυκῶνται πόθῳ
ἀφανὲς φοβέεσθαι μίμοι τυμπάνῳ δ' ἠχώ.

ὧδ' ὑπογάϊα βροντῆς φέρεται βαρυταρ-
μὸς. ταῦτα γὰ ἔοικε τοῖς φρυγίοις, καὶ ὅτι ἀ-
γειακός γε, ὡς πᾶ οἱ αὐτοὶ οἱ φρύγες θρᾳκῶν
ποικοι εἰσὶν, ὅτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκεῖθεν μετενή
νεκται, καὶ τ' Διόνυσον ἦ, καὶ τ' κλωνὸν λυκόργε
ωὰ πᾶσαντες εἰς φῶ. τ' ἱερῶν τ' ὁμοιοτρόπων
ἀντίσχον). ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους, καὶ τοῦ ῥυθμοῦ,
καὶ τῶν ὀργάνων, καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσι θρᾳξὶ,
καὶ ἀσπᾶσις νενόμισται. δῆλον δ' ἔκ τε τῶν τό
των, ἐν οἷς αἱ μᾶσαι τετίμωνται. πιερίᾳ γὰ
ὄλυμπος, καὶ πίμπλα, καὶ λίβηθρον ὄρος πα
ραὸν ἦν θρᾴκια χωρία· καὶ ὄρκος. ναῖ δὲ ἔχσα
κασθένδε. τὸν γὰ ἑλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς
ὑσαις θρᾴκοι οἱ τὴν βοιωτίαν ἐποικήσαντες,
ἵ πᾶ ἦν τὸ τ λιβηθριάδων νυμφῶν αὐτῆσον
καθιέρωσαν, οἵτ' ὠδὴ μελήσαντος τ ἀρχαίας
σοφίας, θρᾳκὸς λέγονται. ὀρφεύς τε, καὶ
μυσαῖος, καὶ θάμυρις, καὶ ὃν ἐν μόλπῳ δὲ
νόμα ἐνθόν δὲ, καὶ ὃν Διονύσῳ τῶν ἀσίαν
λλων καθιρώσαντος μέχρι δῆ ἰνδικῆς, ἐκεῖ
θεν, καὶ τῶν πολλῶν μουσικῶν μεταφέρουσι.
ὁ μὲν τις φησὶν, λιθάραν ἀσᾶσθαι ῥᾴστην,
δὲ, τοὺς κώλους βρεκωπίους καλεῖ, ἡ φρυ
γίας καὶ τῶν ὀργάνων φησὶ βαρβάρως ὠνό
μασται, ναμβλα, καὶ σαμβύκη, ἣ ὃ βαρβί
τος, καὶ μαγάδιδι, καὶ ἄλλα πλείω. ἀθη
ναῖοι δ' ὥσπᾶ πόθι τὰ ἄλλα φιλοξένως
δέξα τελοῦσιν, ὅτω καὶ πόθι τοὺς θεούς. πολλὰ γὰ
τῶν ξενικῶν ἱερῶν παδεξάσθαι, ὡς τε καὶ ἐκω
μασθῆναι, καὶ δὴ, καὶ τὰ βρᾳκικα, ἡ τὰ φρυ
γικα, τῶν μὲν γὰ βομβηδίων πλάτων μέμνη),
τ δὲ φρυγίων διαμοδῶνες, δέξαθαλλον τῶν
αὐχένα μητέρα καὶ αὐτ, ὡς τελοῦσι τῇ μητεί
σωόντα, καὶ σωθιασθέοντα. καὶ ὠλοφυρόμε
νον εὑοῖ, βαβοῖ πολλάκις, καὶ ἄττης ὗες. ταῦτα
γὰ ὅτι βαβαξία, καὶ μηδῶα. ἔλα δ' αὖλος, καὶ
ταῦτα εὗροι πόθι τ διαιμόνων τότων, καὶ δὴ
τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι ὁ πρόσωλος
θεῶν μόνος, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ πᾶσι γεροῦθη
σαν, ἡσίοδος μὲν γὰ ἑκατέον, καὶ δὴ φορωνέως
θυγατρὸς πρώτης γενέσθαι θυγατέρας φησὶν,
ἧς ὧν ὄρειαι νύμφαι θεαὶ ἐγένοντο. καὶ γδῶν δὲ
δαιῶν βακτύρων, καὶ ἀμηχανοεργῶν, λυσσητῆς δὲ

Hic manib. bōbicā tornatā tenēs digitis tactilē
Modulos complet ſonum allectorem furoris,
Ille æneis urceolis tinnit. Rurſuſq́,
Modulus editur,
Mugiunt ex occulto tauriſoni mimi,
Grauis tympani ſonitus,
Quaſi tonitrū ſubterraneū fertur, montanaq́ habentes inſtrumenta miniſtros.

Liberi patris mox indicat & tibias torno factas. hęc enim Phrygijs ſimilia, ut par eſt. Quippe cū à Thracibus Phryges coloniā duxerint, ſacra pariter inde attulerunt, Liberū quoq́ patrem & Edonū Lycurgū in unū cōgregantes, mores in ſacris ſimiles inſinuant. E cantu autē & harmonia inſtrumētisq́ & muſica etiā tota Thracia, Aſianaq́ putata eſt. Nā manifeſtatur id ex locis, in quibus cultæ ſunt muſæ. Nā Pieria & Olympus & Pimpla & Libethrū quondam loca fuere Thraciæ, & montes quos nūc Macedones poſſidēt. Quiq́ muſis Helicona cōſecrarūt, Thraces fuere, Bœotiæ accolæ, ut ij qui Libethriadum nympharū antrum conſecrarunt, & qui priſcę muſæ curā ſtudiūq́ dederunt, Thraces fuiſſe perhibētur, Ephorus, Orpheus, & Muſęus & Thamyris. Ob id etiā Eumolpo inde nomē inditum eſt, id eſt, cantori optimo, quiq́ Baccho totam Aſiā tenus India cōſecrarūt & ad eius cultū uendicarunt illinc, magnāq́ muſicæ portionē tradunt. Vnde quidā Aſiaticā inquit citharā percutiens, alius tibias Berecyntias uocat, atq́ Phrygias. Inſtrumentorū etiā quædā Barbarū obtinent uocabulū, Nablas & Sambuca, Barbitosq́ & Magades aliaq́ cōplura. Athenienſes aūt ſicuti reliquis in rebꝰ, hoſpitū & externorū ſtudioſi perſtiterunt, ſic & in deis. Externa enim multa ſuſcepere ſacra, ita ut in comœdijs complura & Thracia & Phrygia decantata ſint. Plato nanq́ Bendidiorū mentionē fecit, Phrygiorū autem Demoſthenes. probris enim inſectans Æſchinis matrē pariter & ipſum, ut qui cū matre conuiueret, comitaretur ſacra colenti ſimulq́ ſaltaret. Interim crebro clamitans Euœ Sabœ & Attes hyes, quæ quidem omnia Sabaziorum ritu prolata ſunt & matre perdocta. Hæc inſuper de dijs iſtis eorumq́ nominum uarietate reperies, quodq́ non modo deorum miniſtri uocentur, ſed etiam Dei. Heſiodus quidem Hecatæo & Phoronæi filiæ quinque filias extitiſſe dicit, è quibus Oreadas, id eſt mōtanas Nymphas, deas fuiſſe, abiectorū quoq́ ſtirpem Satyrorum & ignauorum, & Curetas

deos luſores, & ſaltatores dici, q̃ſ̃iterũ de Pheroneo uolumẽ cõſcripſit, tibicines, & Phryges Curetas aſſerit. Alij uero terrigenas et χαλκάσπιδες, id eſt, ære ſcutatos. Alij aũt nõ Curetas, ſed Corybãtes Phryges eſſe, illos uero Cretẽſes atque primos q̃dẽ in Eubœa induiſſe arma ærea, uñ & ipſos Chalcidenſes dictos. Alij Rheæ ab Titanib. tributos Corybãtes miniſtros, armis inſtructos, è Bactriana ꝓfectos, q̃dã etiã è Colchis aiũt. In Cretenſi uero hiſtoria, Curetes Iouis educatores nũcupãt atq; cuſtodes, è Phrygia trãſmiſſos in Cretã ab Rhea. Sunt q memorẽt Telchines in Rhodo nouẽ fuiſſe Rheę comites in Cretã, q qm̃ Iouis alẽdi curã geſſerũt, Curetes nominati ſunt. Alterũ uero horũ Corybãtẽ ſacerdotẽ & Pydnæ urbis cõditorẽ, Praſijs occaſionẽ ꝓbuiſſe penes Rhodios, ut uulgarẽt, Corybãtes dęmones eſſe quoſdã Mineruæ & Solis filios, uel ut alij, Saturni filios Corybãtes, alij Iouis & Alliopes Corybãtes. Quos q̃dẽ aiũt eoſdẽ eſſe, qui & Caberi. Abijſſe autẽ iſtos in Samothraciã, q̃ priꝰ Melita dicebaẽ, eorũ uero actiones myſticas eſſe. Hæc q̃dẽ minime approbãs Scepſius, iſtarũ coadunator fabularũ, cum nullũ in Samothracia myſticũ uerbũ de Caberis ꝓferaẽ, appõit pariter & Steſimbroti Thaſij opinionẽ, quod in Samothracia Caberi ſacra ꝓfecerint, eos ſic uocari, author ille eſt, q̃dã ex mõte q in Berecyntia regione Caberꝰ citaẽ. Nõnulli ſanè Curetes Hecatæ miniſtros arbitrantur, qui cũ Corybantibus ijdem ſunt. Rurſum Scepſius affirmat, Rheæ honores in Creta nuſq̃ uſurpari, nec ea in regione eũ morẽ eſſe, Euripidis uerbis cõtradicẽs, ſed tãtum modo in Phrygia & Troade, qui uero id dicãt, fabulamentis magis uti quàm hiſtorijs. Quibꝰ quidem adiumento eſſe forte locorum ſimilitudinem. Mons enim Ida & Cretenſis & Troicus eſt. Ac Dicte & in agro Scepſio eſt locus, & in Creta mons. Collis uero Idæ Pytna eſt, à quo & urbs Pytna ſacra memoratur. Hippocorona item Adramyttinæ oræ, & Hippocoronium in Creta eſt, Samoniumq̃ inſula promontorium in ortum uergẽs, & campus Neandriæ terræ & Alexandriæ. Acuſilaus uero Argiuus creatum Cabera & Vulcano Camillum refert, ex quo quidem tres nati ſunt Caberi, è quibus nymphę Caberides. Pherecides autẽ tradit ex Apolline ac Rhytia nouẽ Cyrbantes eſſe progenitos, Samothraciãq̃ incoluiſſe. Ex Cabera uero Protei filia, & Vulcano tres Caberos totidem nymphas Caberides ortas,

θεοὶ Φιλοπαίγμονες ὀρχιστῆρες. ὁ δὲ, τὴν φρυγωνίδα σύριγγας, αὐλητὰς, & φρύγας τοὺς κουρῆτας λέγει. ἄλλοι δὲ γηγενεῖς, καὶ καλχάσπιδας. ὁ δ' ὁ τὸν κουρῆτας λέγει, ἀλλὰ τοὺς κορύβαντας φρύγας, ἐκείνους δὲ ἱερῆτας. τοὺς δὲ ὅπλα χαλκᾶ πρώτους ἐν Εὐβοίᾳ δῦναι, καὶ χαλκιδέας αὐτοὺς κληθῆναι. οἱ δ' ὑπὸ τιτάνων ἐξ ἀρχῆς πεσσάλους ἐνόπλους τοὺς κορύβαντας ἐκ τῆς βακτριανῆς ἀφιγμένους, οἵδ' ἐκ πόλχων φασιν. ἐν δὲ τοῖς ἱερατικοῖς λόγοις οἱ κουρῆτες δίας τροφεῖς λέγονται, & φύλακες, ἐς ἱερὸν ἐκ φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τ ῥέας. οἱ δ' τελχῖνες ἐν ξόανον ἐννέα ὄντων, ῥέᾳ σωματοληθήσαντες εἰς ἱερὸν. καὶ τὸν δία κατοροφύξαντες ἱερῆτας ὀνομασθῆναι. λύρᾳ δὲ τούτῳ ἐπορεῦσαι ὠδὴν ἁρμονίαν οὖσαν ἱστίαν. πρὸ τοῦ ῥοδίοις πρόχειρον πρόφασιν τοῖς πρασίοις, ἀεί τι λέγειν ὡς εἶεν κορύβαντες δαίμονες ἀνεληθότες, καὶ ἥλιον παῖδες. ἔτι δὲ ἱερόν ἐνεῖναι τοῦ κορύβαντος. οἱ δὲ, τὸν δία καὶ καλλιόπην φασὶ τοὺς αὐτοῦ τοῖς καβείροις ὄντας. ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς σαμοθράκην καλουμένην πρότερον μελίτην. τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι, τῶν τὰ δ' ἐκ ἀρχῆς ἑξάμην ὁ σκήψιος, τοῦ μύθους συναγαγὼν τούτους ὡς μηδενὸς ἐν σαμοθράκῃ μυστικὸν λόγον πρὸς καβείρους λεγομένους. πρὸς πίθηκον ὁμοίους, & συμβόλου τε θασίοις δόξαν. ὡς τὰ ἐν σαμοθράκῃ ἱδρῦσθαι τοῖς καβείροις ἐπιτελεῖσθαι. καλεῖσθαι δέ φησιν αὐτοὺς ἐκεῖνος, ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ βερεκυντίᾳ καβείρου, οἵδ' ἑκάτης πεσσόλους νομίζοντας τοὺς ἱερῆτας τοὺς αὐτοὺς τοῖς κορύβασιν ὄντας. φησὶ δὲ πάλιν ὁ σκήψιος ἐν τῇ ἱερήτῃ τὰς τῆς ῥέας λιμὰς μὴ νομίζεσθαι, μὴ δυνηχωλιάζειν. τὸν φανοτόμον δὲ τοῦ εὐεπίβουλον λόγῳ. ἀλλ' ἐν τῇ φρυγίᾳ μόνον, & τῇ τρωάδι. τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν. πῶς οὖν δέ, καὶ τὴν τόπου ὁμωνυμίαν συμπράξαι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς. ἴδιον γὰρ τὸ ὄρος τότε τρωϊκὸν, καὶ τὸ ἱερὸν τῶν, καὶ δίκτη τόπος ἐν τῇ σκηψίᾳ, & ὄρος ἐν ἱερήτῃ. ἡ δὲ ἴδιος λόφος πύτνα, ἀφ' οὗ ἱδρᾶσθαι πύτνα ἡ πόλις ἱπποκορωνάδι τ ἀδραμυττηνῶν, καὶ ἱπποκορώνιον ἐν κρήτῃ σαμωνίου τε τὸ ἑωθινὸν ἀκρωτήριον ἡ νῆσος. καὶ τεσσίριον ἐν τῇ νεαπολίδι, & τῇ ἀλιξεωπολίτῃ. ἀκεσίλαος δ' ὁ ἀργεῖος ἐκ καβείρου & ἁφαισοκάμιλ) λέγει. τ ἢ, ῥέας καβείρους, ὧν νύμφας καβειρίδας. φερεκύδης δ' ἐξ ἀπόλλωνος & ῥυτίας λύρᾳ σπεῖσαι δ' αὐτὸς ἐν σαμοθράκῃ. ἐκ ἧς καβείρους τ πρωτέως, & ἁφαισοκαβείρους ῥέας, & νύμφας ῥέας καβειρίδας.

ἑκατό-

ad

κατέρους δ' ἱδρὰ γενέσθαι, μᾶλιστα μὲν ὃν
ἐν λήμνῳ, καὶ ἴμβρῳ οὓς καβείρους ἐμοὶ δοκεῖ συμ
βεβηκέναι. ἀλλὰ καὶ ἐν τροίᾳ τῇ πόλει. τὰ δ' ὀνό
ματα αὐτῶν ἐστι μυστικά. ἡρόδοτος δὲ, καὶ
ἐν μέμφει λέγει τὸν καβείρων ἱδρὰ, καθάπερ
καὶ τοῦ ἡφαίστου. διαφθεῖραι δ' αὐτὰ καμ
βύσην, ἐπὶ δ' ἀοίκητα τὰ χωρία δι' ὧν διαπε
πόνηκε τότων τιμῆς, τότε κορυβαντίων τὸ ἐν
τῇ ἀμαξιτίᾳ δι' νῦν ἀλεξανδρείων χώρας ἐτε
νὺς τοῦ σμινθίου, καὶ ἡ κορύβισσα ἐν τῇ σκη
ψίᾳ πόλει ποταμὸν εὐρύγυιον, καὶ λιμνίον ὁμώ
νυμον, καὶ ἔτι χειμάρρουν αἰθαλόεντα. πιθανὸν
δὲ φησιν ὁ σκήψιος ληστὰς μὲν καὶ κορύ
βαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἱ πόλει τῆς μητρὸς τῆ
θεῶν ἀγυιεὺς πρὸς ἐνωπλίων ὄρχησιν ἐμβιοι
καὶ κώμοι συγχάνοσι παρειλημμένοι. καὶ κορύ
βαντος δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὀρχη
σκοῦς, ὃς καὶ βακτάρμονας λέγει ὁ ποιητής.

Odyss. 4.

δοῦπος δ' ἄρα φαίνωμεν βακτάρμονες ὅδε ἄειροι.

Τῶν δὲ κορυβάντων ἐν ὀρχησικοῖς καὶ βα
κτικοῖς ὄντων, καὶ οὐ μανικῶς διατιθέντας,
κορύβαντας φασὶν. δακτύλους δ' ἰδαίους
φασίν οἱ μὲν τοὺς ἐκλεληθότας, οὓς πρώτους οἰκήτορας,
ἐπὶ τῶν ἰδαίων ὑπωρείας. πόδας μὲν γὰρ λέ
γεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ, τὰς ἄκρας
τῶν ὀρῶν, αἱ δὲ τῇ μέρᾳ ἐφάπτονται καὶ πᾶσαι
δὲ μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ πόλει τῶν ἰδαίων, σο
φοκλῆς δέ φησι, ὡγήτε οὓς πρώτους ἄρσε
νας γενέσθαι, οἱ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ ἐργά
σασθαι πρῶτοι, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν
βίον χρησίμων. ὡγήτε δὲ, καὶ ἀδελφὰς τού
των. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ δακτύλους λεγεσθαι.
ἕλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν, ἀπόροις ἄπορα
συμπίπτοντα. διαφόροις ἦ, καὶ τοῖς ὀνόμασι,
καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶντες, ὧν σπαλαμῖνος ὀνο
μάζουσί τινα, καὶ δαμναναία, καὶ ἡρακλέα, καὶ
ἄκμονα. καὶ οἱ μὲν, ἐπιχωρίους φασὶ τοὺς, οἱ δὲ,
ἐποίκους. πάντας δὲ σίδηρον ἐργάσασθαι πρῶ
τον τούτων ἐν ἴδῃ πρῶτον φασι. πάντας δὲ, καὶ
γόητας εἶναι φασὶ, καὶ πόλει τὴν μητέρα τῶν
θεῶν, καὶ ἐν φρυγίᾳ οἰκῆσαι πόλει τῇ ἰδαίᾳ,
φρυγίαν τὴν τροάδα καλοῦντας διὰ τὸ οὓς
φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας,
τῆς τροίας ἐκπορθηθείσης. ὑπονοοῦσι δὲ τῶν
ἰδαίων δακτύλων ἐκγόνους εἶναι τούς τε ἱερεῖς
καὶ οὓς κορύβαντας. οὓς γοῦν πρώ
τους γεννηθέντας ἐν ἱερᾷ τῇ κατὰ τὸν αὐτὸν
ἰδαίους δακτύλους καλεῖσθαι. τούτων δ'
ἀρχέγονους φασὶ κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι.
τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνῶσαι
τοὺς ἰδαίους καλουμένους δακτύλους. πο
λύχθονα δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν πόλει τού
των λαίπορ ἤκιστα φιλομυθοῦντα, ὅτι τοῦ

utriſq; aũt tẽpla eſſe dicata. In Lẽno uero præ
ſertim ac Imbro Caberos honorí habitos cõti
giſſe, ſed & in Troia per urbes. Ipſorũ aũt no
mina myſtica ſũt. Herodoti quoq; teſtimonio
apud Memphin etiam Caberorũ ſicut & Vul
cani, phana extitiſſe, eaq; deleuiſſe Cambyſen.
Ea uero loca dæmonũ iſtorum honore uacua
prorſus eſſe. Et Corybantiũ eſt tẽplũ in Ama
xitia ora in Alexandreorũ regione, iuxta Smin
thiũ, & Corybiſſa in agro Scepſio, ad fluuium
Heuriẽtẽ & uicũ cognominẽ atq; etiã torrẽtẽ
Æthaloënta. Vero aũt inquit Scepſi⁹ ſimilius
eſt eoſdẽ eſſe Curetes & Corybãtes, qui in ma
tris deorũ ſacrificijs armati ſaltãtes, caſti & pue
ri ſunt aſſũpti. Ideo aũt Corybãtes appellari, qa
inter ſaltãdũ capita iactẽt, quod κορύπτειν dicit,
quos Betarmones uocat Homerus poeta,
Euge age Pheacũ Betarmones egregij adſunt
Hinc qui capita ſaltando iactant & numine
aſpirantur & furijs agitanť, Corybãtas dicim⁹.
Sunt qui dicant Idæos Dactylos eos appella
ri primos ſub Idæ radices habitatores. Nam pe
des mõtiũ, ima radices q; uocari, ſumma uero
uertices. Omnes igitur particularũ extremita
tes circa Idã deorũ matri eſſe conſecratas. Opi
nio item Sophoclis eſt, quinq; primos uiros
fuiſſe, qui ferrum excogitantes primum fabri
cauere, aliaq; permulta mortalium uſui neceſ
ſaria. Eorum quinq; etiam extitiſſe ſorores. Ab
eo itaq; numero dactylos, id eſt, digitos nũcupa
tos. Alij ſanè alio modo fabulantur, dubia
dubijs accumulantes, uarijs ac differẽtibus no
minibus ac numeris utentes, è quibus Salami
num quendam nominant, & Damnaneum
& Heracleum & Acmonem. Quidam etiam
eos indigenas Idæ, quidam uero inquilinos aſ
ſerunt, & omnes illos primos in Ida ferrum fa
bricaſſe narrant, omnes magos ipſos & incan
tatores fuiſſe intelligunt, & circa deorum ma
trem ſedulos in Phrygia, affines Idæ domos
tenuiſſe, Phrygiam Troadem uocitantes, quia
Phryges propinquos Troia populata uicto
res occupaſſent. Exiſtimant autem ab Idæis
Dactylis, Curetes & Corybantes fuiſſe pro
gnatos. primos etenim in Creta genitos ui
ros centum, Idæos Dactylos nuncupatos, à
quibus quidem procreatos Curetes nouem
extitiſſe. Horum ſingulos uiros decem ge
nuiſſe, ex quo Idæos Dactylos nominaue
re. Producti quidem ſumus ut hiſce de rebus
amplior à nobis ſumeretur oratio, quanquam

fabulamẽtorũ ſtudio minime teneamur, quia hæc ipſa negotia theologicũ genus attingant. Omnis aũt ſermo de deis uetuſtas opiniones fabulasq; ſcrutatur, occultius inſinuantes priſcorum cogitationes de rebus ipſis naturales, & inter diſſerendũ fabulã ſemper exponẽtes. Vniuerſa uero ænigmata diligenter ſoluere ne quaq; facile, expoſita uero in medio fabuloſorũ copia, partim quidẽ inter ſe cõcordantium, partim uero aduerſantiũ dare ẽcontra facilius eſt, quidnã ex ipſis uerũ eſſe cõiectemus, quale eſt mõtanas euagationes & eorũ etiã qui diuinitati ſtudẽt, & ipſorũ quoq; deorũ & ipſas numinis inſpirationes iure fabulantur, eãdem ob cauſam quę cœleſtes arbitrantur eſſe deos, & ad prouidentiã aptos, tum ex cæteris, tũ ex parte miſſis rerũ ſignificationibus. Montanæ igitur uagationi inquiſitio conuenit, ac uenatio, indagatrix eorũ quæ ad uitæ uſum cognata eſſe appareãt. Numinũ eñ afflatio, & cultus religioſus ac diuinatio aggregãdi & allectãdi uim habet, & artis magicę uicinitatẽ. Taleillud eſt ſtudioſũ ad artes Bacchanales exercitiũ, ſimul & Orphicas, ſed ipſis ſatis eſt. Poſtq; autẽ de Pelopõneſi pri⁹ qdẽ alijs inſulis, ſimul etiã Corinthiaco ſinu, & de adiacẽtib. añ illũ diſcurrim⁹, deinceps de Creta diſſerẽdũ eſt. Ipſa enim magis q; Pelopõneſus, ſupraq; circũadiacẽtes Cretæ inſulas ad oriẽtẽ ſpectat, in iſtis & Cycladesq; & Sporades ſũt, illę qdẽ memoratu dignę, hę aũt parũ inſignes. Nũc ſane de Creta añ oẽs diſſeram⁹. Eudox⁹ igit ipſã in Ægæo ſitã eſſe pelago tradit. Nõ aũt hic dicere oportet, ſed ipſam inter Cyrenẽã & Greciã, eã dico quę à Sunio uſq; ad Laconicã locata eſt, in lõgitudinẽ hiſce ab oris ęqliter diſtãtã ab occaſu in ortũ, ab Septẽtrione qdẽ Ægęo pfundit pelago, ſimul & Cretico. Ab auſtro aũt Africano alluit, Aegyptiũ attingẽte pelag⁹. E, pmõtorijs aũt illud occidẽtale eſt, uergẽs ad Phalarna, latitudinẽ habẽs ad ſtad. 200. & in duo diuidit, pmõtoria, è qb. qd ſpectat in Notũ κριὸ μέτωπον, id eſt frõs arietis appellat, Arcticũ uero Cimarus, Orientale aũt Samoniũ eſt, in ortũ plus q; Suniũ nõ multo uergẽs. Magnitudinẽ qdẽ definit Socrates, quẽ Apollodorus exacta diligẽtia inſulę tractũ teſtat explicare, lõgitudinẽ qdẽ ſupra ſtad. 2000. & 300. latitudinẽ uero nõ, p magnitudine, ita, ut ambitus ſecũdũ hũc plus quã 2000. ſtadiorũ pateat. Artemidorus aũt 4000. & 100. eſſe refert. Hieronymus uero longitudinẽ 2000. eſſe, pfatus, latitudinẽ inæqlẽ aſſerit.

θεολογικῶν γόνους ἐφάπτεται τὰ πράγματα τοῦτο. πᾶς δὲ ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἀνετάζει δόξας, καὶ μύθους, αἰνιττομένους τῶν παλαιῶν, ἃς ἔχομεν γνώσεις φυσικῶς περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ προσθέντων ἀεὶ τοῖς λόγοις τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ ῥᾴδιον, τὸ δὲ πλῆθος τῶν μυθολογούντων ἐκτιθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις, τῶν δ' ἐναντιουμένων εὐπορώτερον αὐτιδιελεῖν, τὸ δὲ αὐτῶν εἰκάζειν τ' ἀληθές. οἷον τὰς ὀρειβασίας τε περὶ τὸ θεῖον ἀσταλαζόντων αὐτοῦ τῶν θεῶν. καὶ τοὺς ἐνθουσιασμούς, εἰκότως μυθεύσει κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, καθ' ἣν, καὶ ὀργιάσεις νομίζειν τοὺς θεοὺς καὶ πανοπτικούς, τῶν τε ἄλλων, καὶ τῶν περιπατούντων. τὰ μὲν οὖν ὀρειβασίαι τὸ μιταλλευτικὸν, καὶ τὸ θηρευτικὸν, ζητητικὸν, τε πρὸς τὸν βίον χρήσιμον ἐφάνη συγγενές. τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν, καὶ θρησκείας, καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν, καὶ γοητείας ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ, καὶ τὸ φιλότεχνον μᾶλιστα τὸ περὶ διονυσιακὰς τέχνας, καὶ τὰς ὀργιακάς, ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ πρῶτον περὶ τῆς πελοποννήσου, τῶν τε ἄλλων νήσων διῃθμῶν, καὶ τῶν ἐν τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ τῶν πρὸς αὐτῇ, περὶ ἰρήτης ἐφεξῆς ῥητέον. ἰὼ γὰρ αὐτῆς τὸ πελοποννήσου ὀλίγον, καὶ εἴλες τε πρὸς ἕω, νήσων τε περὶ ἰρήτην. ἐν ᾗ τούτοις αἵ τε κυκλάδες εἰσὶ, καὶ αἱ σποράδες. αἱ μέν, ἄξιαι μνήμης, αἱ δ' ἀσημότεραι. ναυὶ δὲ περὶ τὴν ἰρήτης λέγομεν. σύνδρομον μὲν ἐν τῷ αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἱδρύσθαι. δεῖ γὰρ μὴ ὄλως, ἀλλὰ λεῖαν μέν, μίαξὺ τῆς κυρηναίας, καὶ τῆς ἑλλάδος τῆς ἀπὸ σουνίου μέχρι λακωνικῆς, ὑπὸ μηκος τούτοις ταῖς χώραις παράλληλον ἀπὸ τῆς ἑσπερίας ὑπὸ τὴν ἕω. κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ἄρκτων. τῷ αἰγαίῳ πελάγει, καὶ τῷ κρητικῷ ἀπὸ δὲ νότου τῷ λιβυκῷ τῷ σικελικῷ πρὸς τὸ αἰγύπτιον πέλαγος. τῶν δ' ἄκρων τὸ μὲν ἑσπέριον ὄνομα τὸ περὶ φάλαρνα, πλάτος ἔχον σταδίων σταδίων. καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον, ὧν τὸ μὲν νότιον καλεῖται κριὸς μέτωπον, τὸ δ' ἀρκτικὸν κίμαρος, τὸ δ' ἕῳον τὸ σαμώνιον ὄνομα, ἐσχατιὰν τὸ σούνιον τὸ πολὺ πρὸς ἕω, μέγεθος δὲ σώσικράτης μὲν οὖν φησὶν ἀκριβοῦν ἀπολλόδωρος, τὰ περὶ τὴν νῆσον ἀφορίζεται. μήκη μὲν πλειόνων ἢ διχιλίων σταδίων, καὶ ἢ τριακοσίων. πλάτει δ' ὅσῳ τὸ μέγιστον, ὥσθ' ὁ κύκλος γίνοιτ' ἂν ὁ πλέων ἢ τετρακισχίλιοι σταδίοι. ἀρτεμίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ τὸν φησιν. ἱππόνυμος δὲ μῆκος διχιλίους φάσκων τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλον, πλεόνων ἂν εἴη λέγω

τὸ

τὸν λυκλον, ἢ ὅλον ἀρτεμίδωρ◎ καὶ τὸ τρίτον μέρ◎ τοῦ μήκους, τὸ δὲ γῦθον ἰδμός σταδίων ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατακίαν πρὸς νότῳ τῇ βορείᾳ θαλάττῃ, ἀμφαπαλίαν. πρὸς δὲ τῷ νοτίῳ, φοίνικα τὸν λάμπεων, πλατυπέτα δὲ ἐστὶ μέσον ὅσον, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς τὸν τόπον τοῦ πρότερον συμπίπτοσιν ἰδμοὶ αἰτιώδεις, πόλεις ἐξήκοντα σταδίους τῆς ἀκρωνιάδος τὸ λυκτίων εἰς ἰδράπτναν, καὶ τὸ λιβυκὸν πέλαγ◎, ἐν κόλπῳ δ' ὄντι ἡ πόλις, ἔστα πρόσοισιν εἰς ὀξὺ ἄκρωτήριον τὸ ζαμώνιον ὑπὸ τῷ αἰγυπτίῳ νότῳ, καὶ τὰς ῥοδίων νήσους. εἰσὶ δ' ὀρεινὴ, καὶ δασεῖα, ἡ νῆσ◎, ἔχει δ' ὑλῶνας ἐυκάρπους. τῶν δ' ὀρῶν τὰ μὴ πρὸς νότον, καλῶται λόφοι, ὁ λεπίμνια δ' παύγετος ὑψ◎. ὑπὸ τὸ μῆκ◎ δ' ἐκτεταμένα ὅσα τριακοσίων σταδίων, ☐ ποιοῦσα τὰ ξᾶ μέν, πλόοντῶσαι πως ὑπὸ τὰς σχιάς. ἐν μέσῳ δ' ὄντι τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ ἰνδαῖον ὄρ◎ ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ πολιφορίων δ' ἐν λύκλῳ σταδίων ἑξήκοντα, πολισκῆς δ' ὑπὸ τῶν ἀρείων πόλεων. ἄλλα δ' ὄντα πρὸς τοῖς λόφοις τὰ μὲν ὑπὸ νότον, τὰ δ' ὑπὸ τῷ ἑω λέγοντα. εἰσὶ δὲ ἀπὸ τ' λυρναίας ὑπὸ τὸ κελὸ μέτωπον δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ λιμένος εἰσὶ σταδίοι ἑπτακόσιοι. μεταξὺ δὲ λύθηρα ἀπὸ δὲ τοῦ σαμωνίου πρὸς αἰγυπτίου πεντήρους ἡμερῶν, καὶ νυκτῶν πλοῦς. οἱ δ', τριῶν φασι σταδίων δ' ἐστὶν, τούτων τινὲς πρωτακισχιλίους ἐρήκασιν, οἱ δ' ἐπ' ἐλαττόνων. ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν τῆς λυρναίας μέχρι, λιμένος μετώπου δισχιλίους φησίν. γῦθον δ' εἰς πελοπόννησον ἐλάττους.

ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· φασὶ δ' οἱ πρωτεῖς· ἐν μὲν ἀχαιοί.

ὧν δ' ἐπικρῆτες, μεγαλήτορες, οἵ δ' λυσσᾶνες ἀθρόοι τε τριχάϊκες, δίοι τε πελασγοί.

Τούτων, φησὶ σάφυλ◎, τὸ μὲν πρὸς ἑω, δωριᾶς κατέχειν, τὸ δὲ λυσμικὸν λυσσᾶνας, τὸ δὲ νότιον ἐπικρῆτας, ὧν ἔστι πολίχνιον πρᾶσον, ὅπου τὸ τοῦ δικταίου διὸς ἱερόν. τοὺς δ' ἄλλους ἰχνοῦντας πλέον οἰκῆσαι τὰ πελία τοὺς μὲν δὴ ἐπικρῆτας, καὶ τοὺς λυσσᾶνας αὐτόχθονας ὑπάρξαι εἰκὸς, τοὺς δ' λοιποὺς ἐπήλυδας. ὃς ἐκ θετταλίας ἐλθὼν, φησὶν αὖθρωπ◎ δωριάδος μὴ πρότερον, νῦν δ' τ' ἰκωλιάδος λεγομένης. ἧς ὡρμήθησαν, ὡς φησιν οἱ πόλιν τ' πεντάπολιν οἰκήσαντες δωριᾶς. καὶ ἔκπεσον τῶν τε λειμῶν ☐ βοιὸν ☐ λυτίνου, ἀφ' ὃ, ☐ τριχάϊκες ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. ὁ πάνυ δὲ τ' τ' αὖθρωπ◎ λόγον ἀπολέχει), ἢ μητρόπολιν μὲν δωριέων τὴν θετταλίαν φασὶν εἶναι, μητρόπολιν δὲ δωριέων ἀποικον, τὴν θετταλῶν.

Circuitū aūt plus quàm quātū Artemidor⁹ ad tertiā longitudinis partē. Qđ aūt inde eſt, Iſthmus exiſtit ad ſtadia cērū habitationē habens. Ad boreale qdē mare Amphapaliā, ad Auſtrale uero Phœnicē Lāpei. Eſt uero in medio latiſſima, rurſus hinc ad auſtrum prioris coincidūt ad Iſthmū ripę, ad ſtadia 60. Ab Ninóa Lyctiorū ad Hierapytnā pelagusq; Libycū. In ſinu q dē ciuitas eſt, deinde protenditur ad acutū ꝓmontoriū nomine Samoniū ad Ægyptū inclinās, inſulasq; Rhodiorū. Inſula ſanè dēſa & mōtana eſt, ualles habēs frugiferas, mōtes qdē in occaſum ſpectantes, λευκοί, hoc eſt albi uocitātur, altitudine Taygeto nō inferiores, longitudine aūt ad ſtad. 300. magnitud. extēſi, & dorſū in anguſtias deſinēs faciētes. In medio ubi latiſſima pādit inſula, mōs Idæus ſurgit Cretēſiū cūctorū celſiſsim⁹, quaqua uerſum circuitū habēs ſtad. 60. Preſtātiſsimis ille ſanè oppidis inſtar coronę incolit. Alij ſunt Leucorū ſimiles, partim in auſtrū, partim in oriētē deſinētes. E Cyrenaica uero ad Criumetopō, hoc eſt arietis frōtē, dierū duorū eſt, noctiūq; totidē nauigatio. A Cimaru autē ſtadia interſunt 700. in medioq; ſunt Cythera. De Samonio qdē in Ægyptū dierū quaternū ac noctiū patet nauigatio, ſecūdū q̄ſdā uero triū, hāc nōnulli ſtad. 5000. eſſe referūt, aliqui etiā minus. Eratoſthenes quidē è Cyrenaica uſq; ad arietis frōtē duo millia ſtadiorū inquit, hinc in Peloponneſum min⁹, Alij aliarū lingua ꝓmiſcui ſūt, inſūt qdē Achiui, Inſūt Eteocretes magnanimi, inſūt Cydones, Odyſſ. τ. Dorienſesq; trifariā partiti clariq; Pelaſgi.

Ex his (ut ait Staphylus) Doriēſes oriētalem orā incolūt, occidētalē Cydones, auſtralē Eteocretes, quorū Praſum eſt puſillū ſanè oppidū, ubi Dictæi Iouis phanū extat, cæteros potētes cāpeſtria magis habitaſſe loca. Eteocretes igitur & Cydones ſuis è locis originē duxiſſe probabili⁹ eſt, quos aborigenes uocant. Reliquos autem aliunde cōuenas, quos è Theſſalia aduectos teſtatur Andron, quæ quidem prius Dorienſis, nunc uero eſt Æotica nuncupata. Ab ea promotos ait Parnaſi habitatores Dorienſes, qui Crineum & Bœum & Cytinum ædificarunt, ex quo à poeta triſariàm diuiſi Triachaices appellantur. Andronis ſanè dicta non admodum à pleriſque approbantur, cum tribum Doricam quaternis conſtantem urbibus, id eſt tetrapolin: tripolin, id eſt, urbes tres continentem plane ſignificent: metropolim uero Doriēſium, coloniam Theſſalorum.

Trifariã uero dictos putãt Trichaicas, uel ora triuertice, uelqa sint colles trichinij similes. Cũ aũt plurimę in Creta ciuitates sint, amplissimæ tñ tres ac illustrissimæ prędellũt Cnossos, Gortyna, Cydonia. Eximie uero Cnossũ prędonijs extollit Homer⁹, cẽ ingẽtẽ & Minois regiã uocat, & ætate posteriore diutius pdurat, primas dignitatis partes reportãs. Inde ad ima detracta, magna ex parte instituta & leges amisit. Dignitas aũt ad Gortynã Lyctũq; trãslata peruenit. Postmodũ antiquũ denuo reparauit habitum atq; authoritatẽ metropolis. Sita uero Cnossus est in plano ambitũ priscũ 30. stad. habẽs, in Lyctiæ atq; Gortynię terrę medio stad. 200. ab ipsaq; Lytto quã Lyctũ poeta nominat stad. 120. Lõge aũt à mari arcton spectãte Cnossus est 5. stad. ac 20. Gortyna uero ab Africano 90. Lyctus uero & ipsa ẽq; à mari Africo stad. 80. Cnossusq; emporiũ habet Heracleũ, fertur itẽ Minos emporiũ usurpasse Amnisũ, ubi posĩtũ est Ilethyiæ præsidis puerperij phanũ. Priscis aũt tẽporib⁹ Cnossus Ceratus appellabat, à prędabẽtis fluuij nomine. Literisq; testatũ est Minoẽm solertissimũ legũlatorẽ extitisse, primũq; maris imperiũ uẽdicasse q cũ insulã triſariã partiuisset, singulis in partib. urbẽ cõdidisse Cnossũ quidẽ è regiõe Pelopõnesi, q̃ in Aquilonem spectat. Vt uero author Ephor⁹ est, Minos cuiuspiã antiquissimi Rhadamãthyos imitator extitit, uiri quõdã iustitia & æquitate celeberrimi, q̃ appellatione Minois frater fuit. Ille quidẽ prim⁹ legib. insulã & habitãdis urbib. & ciuilib. institutis ad mãsuetiores rit⁹ uiuẽdi perduxit. Is posita in mediũ decreta & singula ab Ioue ea ferre cõmẽtabatur. Hũc igitur sectatus Minos nouẽ per annos (ut aiũt) Iouis antrum cõscẽdebat, ibiq; deniq; immoratus descendebat, cõstructa quædã tenens mãdata, quæ consulta & sanctiones Iouis esse dissereret, qua ex causa poetam dixisse hunc in modum,

Odyss. τ. Hic quondam Minos nonũ regnauerat annũ,
Excelsa mandata Iouis captans.

Hæc cũ ab eo dicta sint, ueteres de illo rursũ alios disseminauere sermones, & qdẽ ijs aduersos, ut tyrãnis & uiolẽtia impotẽs, & impie tributa colligẽs euaserit, tragœdijs, Minotaurũ, Labyrinthũ, Theseiq; ac Dædali casum tradentes. Hæc sanè quonam modo sese habeãt, enarratu difficilia sunt. Alia aũt de illo dicta ab his discrepãt. Nã sunt, q Minoẽm insulæ dicãt hospitẽ, sũt qui indigenã. Huic aũt secũdę poeta magis assertor est fautorq; sentẽtię, cũ dicat,

βιχαΐκας δὲ λέχονται, ἤδη ἀπὸ τῆς βιλοφίας, ἢ ἀπὸ τῆς βιχινίσσης ἐν τοῖς λόφοις ἐφαμίλλης. πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ μέσῃ πλείους μὲν, μέγισται δὲ, καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσὸς, γόρτυνα, κυδωνία. διαφερόντως δὲ τῶν Κνωσσὸν, καὶ ὁμηρος ὑμνεῖ. μεγάλῳ, καλῷ, καὶ βασιλέρ τοῦ μίνω. τὴ οἱ ὕστερον. καὶ ἡ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη τὰ πρῶτα, εἶτα ἐπανώθη, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων ἀφηρέθη. μεγίστη δὲ ἡ ἀξίωσις εἰς τὸ γόρτυναν, καὶ λύκτον. ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τὸ τῆς μητροπόλεως. λέγεται δ' ἐν πεδίῳ κύκλῳ ἔχουσα ἡ Κνωσὸς τὸν ἀρχαῖον περίβολον τὰ σταδίων μεταξὺ τῆς λυκτίας καὶ τῆς γορτυνίας σταδίους ἑβδομήκοντα, ἡ δὲ λύκτος, ἣν ὁ ποιητὴς λύκτον ὠνόμασεν, ἐκτὸς τοῦ ἑλῶσι, τῆ δὲ θαλάττης Κνωσσὸς μὲν τῷ βορέᾳ πρόκειται, καὶ γόρτυνα δὲ λιβυκῆς γινομένη. λύκτος δὲ ἡ κάτω τῷ λιβυκῆς ὀγδοήκοντα ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ ἡράκλειον, ἡ Κνωσὸς μίνω δὲ φασιν ὠνείσθαι τὴν ἀμνισῶ, ὅπερ τῆς ἀληθείας ἰσόρον. ἐκαλεῖτο δ' ἡ Κνωσὸς κέρατος πρότερον ὁμώνυμος τῷ παῤῥέοντι ποταμῷ. ἐστέρηται δ' ὁ μίνως νομοθέτης γενέσθαι ἀσφαλῶς, θαλαττοκρατῆσαι τε πρῶτος, πρίχα δὲ διελὼν τὴν νῆσον ἐφ' ἑκάτερα μέρει κτῆσαι πόλιν, τὴ μὲν Κνωσὸν, ἐν τῷ καταυλικρὺ τῆς πελοποννήσου. καὶ αὐτὴ δ' ὅθ' πεσοβόρδος. ὡς δ' ἔρηκεν σύφορος, ἡλωτὴς ὁ μίνως ἀρχαίου τινὸς βασιλαμάνθυος δικαιοτάτου ἀνδρὸς ὁμώνυμος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ᾠκισμένην ἐκ τῶν ἐπιμιξιῶν, καὶ πολιτείας, σκηνάμενος πρὸς δίος φέρειν ἔκαστα τῶν θεμιστῶν δυναμένων εἰς μέσον. ὅθεν μὲν μινώταυρος, ἡ ὁ μίνως δ' γένεα ἐτ' ὡς ἔοικεν αὐξανόμενος ἔλθη τὸ τοῦ διὸς αὐτρον, καὶ διατρίβων ἐνθάδε, ἀπῆρε σωστὰ γραμμένα ἔχων πρὸς γράμματά τινα, ἃ ἔφασκεν εἶν τοῦ διὸς πρόσταγματα. ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ ὁ ποιητὴς ὅτως ἐρήκεν.

ἐνθάδε μίνως
ἐννέωρος βασιλεὺς διὸς μεγάλου ὀαριστής.

Τοιαῦτα δ' ἐπόντος οἱ ἀρχαῖοι πόθεν αὐτοῦ πάλιν ἄλλους ἐρήκασι λόγους, ὑπεναντίους τούτοις ὡς τυραννικὸς τε γένοιτο καὶ βίαιος, καὶ διασμολόγος, βαγωδιῶν τὰ πρὸς τὸ μινόταυρον, καὶ τὸ λαβύρινθον, καὶ τὰ θνητὰ συμβαίνοντα, καὶ διαιδαλλων. ταῦτα μὲν δὴ ὁ ποτέρως ἔχει, χαλεπὸν δεῖν εἰπεῖν. ἔστι δὲ, καὶ ἄλλος λόγος ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένον τῆς νήσου τὸν μίνωα λεγόντων, τῶν δ' ἐνδιαιτώμενον. ὁ μέν τοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δικαιοτέρᾳ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀφαιρεῖται, ὅταν φῇ, ὅτι,

Πρῶτον

πρῶτον μίνωα τὸν κρήτης ἐπίσημον.

Περὶ δὲ τῆς κρήτης ὁμολογεῖται ὅτι μία τῶν παλαιῶν χρόνοις ἐτύγχανεν δυνομαζόμενη, καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς οὐ σείσας τῶν ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις λακεδαιμονίους, καθάπερ πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ, καὶ ὁ ἔφορος ἐν τῇ εὑρώπης πολιτείᾳ ἀναγέγραφεν. ὕστερον δὲ πῶς ἡ χεῖρον μετέβαλεν ὥδε πλάσμα. μετὰ γὰρ τοὺς τυραννους, οἱ μάλιστα ἐδήωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, ὅθεν εἰσὶν οἱ ληστὰς ἐξέμπλοι τὰ λησταία, τότος δ' ἐπορθήθησαν ὕστερον οἱ κύλικες, κατέλυσαν ἢ πάντας ῥωμαῖοι τὸν τε κρήτικὸν ἐκ πολέμου ἕλοντες, καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν κιλίκων φρούρια. νῦν ἢ κνωσσός, ἡ ῥωμαίων ἀρχικὴν ἔχει. πόλις μὲν δὴ κνωσσὸς τῶν τότε, πόλεως δὲ ἀλλοβίας ἡμῖν. ἦλθε δὲ τὰ ἀνδρώπινα, καὶ τὰς ἐν τοῖς μεταβολὰς, ἡ συμφυίας, ἐκλελαμπρύνσαν συμβολαίων, καὶ τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πῶς τῇ πόλει, δρύλας ἦν, ἀνὴρ τακτικὸς τῶν μιθριδάτου τοῦ εὐεργέτου φίλων, ὅτε ἦλθε τὸν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογῆσαι ἀφικόμενος, πολὺς μὲν ἦν τῇ ἑλλάδι καὶ τῇ θρᾴκῃ, πολὺς δὲ, ἡ τοῖς περὶ κρήτης ἰοῦσιν, ὅπου τὸν νῆσον ῥωμαίων ἐχόντων. συχνὰ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μιθριδατικοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἧς ὅ, καὶ τὰ λησταία πληροῦσθαι συνέβαινεν, ὡμολόγουν δὲ τοῦ δρύλα τῇ τὸν τύχῃ, αὐτὸν πόλεμον τοῖς κνωσσίοις, πῶς τοῦ γορτυνίοις, αἱρεθεὶς δὲ στρατηγὸς, καὶ κατορθώσας ἅμα τάχει, ἤρατο τιμᾶς τὰς μεγίστας. καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ὕστερον ἐξ ὑποβολῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν εὐεργέτην τὸν τῶν φίλων, ἐν σινώπῃ τὸν ἁμαρτὼν δὲ εἰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία ἤκουσεν, ἀργὸς τῶν ἐκεῖ, κατέμεινεν ἐν τῇ κνωσσῷ. πυνθανόμενος δ' ἐμακεδονίδος γυναικὸς στρότης τὸνομα, δύο μὲν υἱᾶς, λαγέταν, καὶ στρατάρχαν, ὧν τὸν στρατάρχαν ἐκατόγκορον, καὶ ἡμᾶς ἤδη εἶδεν, θυγατέρα δὲ μίαν, δύο δὲ ὄντων ὑὸν τοῦ εὐεργέτου, διελέξατο τὸν βασιλέαν μιθριδάτης, ὁ πωσαγορεύθεις εὐπάτωρ, ὃν δεκαέτη γεγονώς. τούτῳ σὺν τροφὸς ὑπῆρξεν ὁ τοῦ φιλετάιρου δρύλα. δύο δ' ὁ φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ παλικοῦ δρυλάου. ἀνδρωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὧδε τοσοῦτο ἤρκεσεν τῇ σὺν τροφίᾳ τῇ πῶς τὸ δρύλαον, ὡς ὐκ ἐκεῖνον μόνον ἡγεῖν εἰς τιμᾶς τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τὸν συγγενῶν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ οὓς ἐν κνωσσῷ μετεπέμπετο. ἦσαν δ' οἱ πρὸς λαγέταν. τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη πεπληρωκότος αὐτοὺς ἀνδρωμένους, ἃ ἦσαν ἀφῆκεν τὰ ἐν κνωσσῷ. τὸ δὲ λαγέτα θυγάτηρ

Minoëm Crete regem est enixa priorem.

De Creta uero illud uniuersę cõsentiũt gentes, quod priscis tẽporib. optimis esset instituta legib. eiusq; emulos & sectatores fuisse Greę corũ optimos atq; primarios, declarant, in primisq; Lacedęmonios, sicut in uolumine de legib. Plato demõstrat, & Ephorꝰ in lib. de repu. Europæ scripsit: postea ad deteriora plurimũ mutata, delapsa est. Nã post tyrãnos q̃ nostra populauere maria, hi sunt q̃ latrocinia excepe runt, hos deniq; Cilices postmodũ deuastaue rũt, uniuersos aũt destruxere Romani, Cretam q̃dẽ debellãtes, & piratarũ Cilicũ castella euertẽtes. Hac uero tẽpestate Cnossũ Romana possidet colonia. Hęc q̃dẽ de Cnosso, urbe q̃dem minime nobis aliena. Verũ ꝓpter rerũ humanarũ uarietates ac earũ cõditiones etꝑmutationes, euẽtusq; fortunę defecerũt, & fœdere erga ciuitatẽ, & q̃ nobis affuerãt bona. Dorylaus rei peritissimꝰ militaris, magna Mithridati, Euergetę cognomẽto, beneuolẽtia & familiaritate deunctꝰ erat. Hic ꝓpter bellãdi sciẽtiã externorũ militũ ꝑfectꝰ designatꝰ frequẽs, in Greęcia, frequẽs in Thracia, frequẽs cũ hominib. è Creta ꝓficiscẽtib. erat. Quo tpe Creta nõdũ in Rom. ptãte fuerat, cumq; magna mercenariorũ aliorũq; militũ in Creta copia uersaret, uñ latrocinia cõplebant. Cũq; fortuito Dorylaus in patria moraret, inter Cnossios atq; Gortynios atrox bellũ cõflatũ est, cuiꝰ imperator delectus Dorylaus, rẽq; mature ac ꝓspere gerẽs, ingẽtes adeptꝰ est honores. Paulo post euenit ut cũ familiares Euergetẽ in Sinope insidijs & dolose necassẽt, regni successio ad uxorẽ liberosq; peruenerit. Ibi ergo reb. desperatis Cnossi sese cõtinuit, ubi ex uxore Macetia gẽte nomine Sterota ꝓlẽ ꝓcreat, filiã q̃dẽ unã, uirilis autẽ sexus duos, Lagetã & Stratarchã, è quibus Stratarchã extrema iã senectute cõfectũ, nos ipsi uidimꝰ. Cũ aũt duo Mithridati supstites essent filij, Mithridates cognomento Eupator regnũ successor accepit, ãnos natus xi. Huic socius & uitæ cõsuetudine cõiũctus erat Dorylaus Philetęri filius, qui q̃dẽ Philęterus militaris illius Dorylai frater existebat. Rex igit̃ in maiorẽ adultus ætatẽ, tãtopere cõuictu & cõsuetudine oblectatus est Dorylai, ut nõ modo ipsũ ad amplissimos ꝓuexerit honores, sed etiã cognatorum curam præcipuam susceperit, eosq; qui Cnossi ætatẽ degebant, accersierit. Erant aũt Lagetę liberi, uita iam functo patre, hi iam uiriles uero inierant annos. Omissis ergo Cnossi rebus, ad eum sese contulerunt. Lagetæ autem filia

matris meæ mater extitit. Eo igit florēte fortuna uſo, & hiſce quoq; fœlicitate florere ſimul euenit, ipſo aūt deleto, & horū res extinctæ & ad ima ſunt retractæ. Is nanq; deprehenſus eſt ad rebellādū à Romanis, ſubditos ſolicitans ut ſibi regnū reſtitueretur. Hic Cnoſſorū ſtatus & fœdera abiecta, & ipſi infinitis acceptis fortunæ uarietatib. extincti. Huius ſanè generis de Cnoſſo mētio eſt. Poſt hāc aūt Gortyniorū ciuitas ſecūdū potētiæ locū tenuit. Hę nāq; mutua inter ſe ſocietate fœderatæ, reliquas oras ſuę ditioni ſubdidere, ſeditione uero diſſentiētes, & reliquā inſulā ad diſcordiā implicuere. Cydon uero maximū alterutrā fuit in partē ad ditamētū utri ſeſe applicuiſſet. Gortyna in cāpo ſita eſt, olim q̄dē cincta muro, Homero teſte, Gortynaq; muro circūdata, poſterius uero abiectis à fundamento muris, omni tempore mœnib. uiduata permanſit, donec Ptolemęus Philopator muros ad octoginta tantum ſtadia ducere cœpit. Subinde incolę circuitū abſoluerūt, opus egregium ad ſtad. 50. Diſtat autē ipſa & eius emporiū ab Africano mari ſtad. 90. Lebenus uocatū. Habet & aliud emporiū Metalli nomine ſtad. 130. ab illa diſtans. Eā perlabit totā Letheus amnis, hic uero ortū traxit ex Lebena, Leucocomas ité & illius amator Euxynthetus, de quib. Theophraſtus ſcriptis prodidit in lib. de amorib. Iuſſerat Euxyntheto Leucocomas, ut è Praſo quendā ſibi canē adduceret, quem ex certaminū præmijs unū aſſecutus erat Euxynthetus. Finitimi uero ſunt illis Praſij, à mari ſtad. diſtantes 60. à Gortyna uero 180. Inter Eteocretas uero annumerari dictum eſt Praſium. In hoc etiā tractu Dictæi Iouis tēplū eſſe. Nam Dicte proxima eſt, non montis Idei uicina, ut inquit Aratus. Nam Dicte ab Ida ad orientem ſolem mille abeſt ſtadijs, à Samonio autem cētum. Praſus autem inter Samonium peninſulamq; ſita eſt, ſupra mare ſtadia ſexaginta. Eam autem Hierapytnij effoſſam æquauere ſolo. Nequaquam uero à Callimacho recte dici putant, quod cū Britomartys Minois uiolentiam euaſura ex urbe Dicte fugeret, intra δίκτυα, id eſt retia piſcatorum ſoluerit, unde Cydonio locū Dictynnam appellauerint. Dicte aūt mōs eſt. nec enim omnino ex horū locorū uicinis Cydonia terra conſtat, iacet autem in occaſum ſpectans ad extremitates inſulæ. Cydoniæ ſanè plagæ mons eſt Tityrus in quo phanū eſt, nō quidem Dictęū ſed Dictynnæum. Cydonia uero terra, ad mare ſita eſt,

λῶ ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. δυτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου, σωθέντων δὲ τούτοις συνέβαινε. καταλυθέντος δέ, ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοὺς ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν, ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆσαί τε, συγκατελύθη, καὶ τὰ τούτων καὶ ἐταπεινώθησαν. ὀλιγωρήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἰνωσίους συμβόλαια, καὶ αὐτοὺς μυρίας μεταβολὰς ἐξεμηνύσε. ἀλλὰ γὰρ ὁ πρὸς ἡμᾶς κίνδυνος λόγος φιστέον. μετὰ δὴ ταῦτα δοκεῖ τὴν δυναμιν, ἡ τῶν γορτυνίων πόλις. συμπράξασά τε γὰρ ἁπάντας ἰσχυρούς ἄλλους, καὶ αὐτὰ δὴ ἐκράτησε τε καὶ διέσωσεν ἐπὶ τὴν νῆσον. προθήκη δ' ἐστὶν ἡ κυδωνία μεγίστη ὁ ποτέροις προσγένοιτο. λέγεται δ' ἐν τοῖς ἡ τῶν γορτυνίων πόλις, τὸ παλαιὸν μὴ ἴσως τετειχισμένη, καθάπερ καὶ ὅμηρος εἴρηκε γόρτυνά τε τειχίεσσαν. ὕστερον δ' ἀνεβάλοντο τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων, καὶ πάντα γὰρ χρόνον μένασα ἀτείχιστος. ὁ γὰρ φιλοπάτωρ πτολεμαῖος ἀφῆκε μὲν τειχίζειν, ὅσον ὑπὲρ ὀκτὼ καὶ δέκα σταδίους παρῆλθε μόνον. ἀξιόλογον δ' ὂν ἔχει πλῆθος τὴν κύκλον ἡ οἴκησις, ὅσον πρὸς τριάκοντα σταδίων. λέγει δὲ τὴν λιβυκὴν θαλάττης καὶ λέβηνος ἐμπόριον αὐτῆς, γίνεσθαι δέ τινα καὶ ἄλλο ἐπίνειον τὸ μέταλλον. λέγει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. διαῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὅλην ὁ λήθαιος ποταμός. ἐκ ἧς λεβηνος λῶ λυκαστόμας τε καὶ ὁ ἐρασὴς αὐτοῦ διεξιόντος, ὃς ἱστορεῖ θεόφραστος ἐν τοῖς περὶ ἔρωτος λόγοις. ἆθλον δ' ὧν ὁ λυκαστόμας τοῖς διεξιοῦσι προστάξαι, ἵνα φησὶν ἐκεῖνος, τὸν ἐν πράσοις λιμένα ἀναγαγεῖν αὐτοῖς. ὅμοροι δ' εἰσὶν αὐτοῖς οἱ πράσιοι. τὸ μὲν θαλάττης, ὁ γόρτυνος δὲ διέχοντος ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα μεταξύ. εἴρηται δ' ὅτι τῶν ἐτεοκρήτων ὑπῆρχον ἡ πρᾶσος, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ τοῦ δικταίου διὸς ἱερόν. καὶ γὰρ ἡ δίκτη πλησίον, ὄχ ὡς ἄρατος χιλίοι ὄρος ἰδαίου. καὶ γὰρ χιλίους ἡ δίκτη τοῦ ἴδης ἀπέχειν πρὸς αὐλίσχονλα ἥλιον ἀπ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα. τὸ δὲ καμωνίς ἑκατόν. μεταξὺ δὲ τοῦ καμωνίος καὶ τοῦ χερρονήσου ἡ πρᾶσος ἵδρυτο, ὑπὲρ δὲ θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις διέχοντες, τοῦ γορτυνίου ῥηκ ὀγδοήκοντα. κατέσκαψαν δ' ἱεραπύτνιοι. ὅτι δὲ καὶ μάχην λέγουσιν φασὶν, ὡς ἥβη τόμαρσος φεύγουσα τὴν μίνω βίαν, ἀπὸ τοῦ δίκτης ἄλσους εἰς ἅλιέα δίκτυα. νῦν δὲ ἔστιν αὐτὴν μὲν δίκτυννα ὑπὸ τῶν κυδωνίων προσαγορευθέν δίκτη δὲ τὸ ὄρος. ὃ δὲ γῦν ὅλως ἐκπεφόνευκε θεὸς τοῖς τόποις ἴδιος ἡ κυδωνία. πῶς δὲ τοῖς ἐπιεικέσι λέγεται τοῦ νέσσου πέρασι. τὸ μὲν τοι κυδωνίας ὄρος ὄνομα τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν, ὃ δίκταιον ἄλσος δικταίων). κυδωνία δ' ὑπὸ θαλάττης, ἣ ἱδρυ-

ται

Βλέπουσα πρὸς τὴν λακωνικήν. διέχει δ' ἑκατέρας ἡ ἴσον τ' τε κνωσσὸ & τ' γορτύνος, οἷον ὀκτακοσίους σταδίους. ἀπτέρας δὲ ὀγδήκοντα. τ' ταύτης δὲ θαλάμης πεσαράκοντα. ἀπτέρας δ' ἐπίνειον ὃν λέγουσιν. πρὸς ἑσπέραν δ' ὁμόροι τοῖς λυττιωτῶν πολυρρήνιοι, παρ' οἷς ὄρος ἡ τ' δικταίνης ἱερόν. ἀπέχουσι δὲ τ' θαλάμης, ὡς τριάκοντα σταδίους. φαλασάρνης δὲ ἑξήκοντα. λωμικὸν δ' ὤκουν πρότερον, εἶτ' ἀχαιοὶ & λαγωνοὶ συνῴκησαν, τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον. βλέπουσι πρὸς μεσημβρίαν. τ' δ' ὑπὸ μίνῳ σωκιτμένων ζώων, τὴν λευκήν. φασὶ δ' ὧν αὖτη ἦρ κατέσκαψαν γορτύνιοι, τ' μὲν γόρτυν & διέχουσαν ἑξήκοντα, τ' δὲ θαλάμης εἴκοσι, τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ ὠδινέως, πεσαράκοντα, τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. γορτυνίων δ' ὄρη & τὸ ῥύτιον σὺν τῇ φαιστῷ, φαιστύ τι ῥύτιον τε. ἐκ δὲ τῆς φαιστοῦ τὸν ὁδὸν καθαρμοὺς ποιησάντα δεῖ τὴν ἑπτῶν, ὧν μέλι δέ φασιν εἶναι, καὶ ὀλύσσω δὲ ἡ φαιστίας. λύκτος δὲ ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειον ὄντι ἡ λεγομένη χερρόνησος, ἐν ᾗ τὸ ἡ βρυτομάρτεως ἱερόν. αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις ἀκέστασιν, μιλητός τε καὶ λύκαστος. τὴν δὲ χώραν, τὴν μὲν, ἐνέμοντο λύκτιοι, τὴν δὲ λυττόσιοι, κατασκάψαντος τὴν πόλιν. τὸ δὲ ποιητοῦ, τὸ μὲν, ἑκατόμπολιν λέγοντος τὴν κρήτην, τὸ δὲ, γνωσσὸν τὰ πόλιν, εὔφορος μὲν ὑπόρορον ὠδὴν καλεῖσθαι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τροικὰ ὑπὸ τῶν ἀλθεμένης τοῦ στρατεύσαντος, δωριέων. τ' μὴ ὃν ὀδυσσέα λέγει γνῶσσον καλεῖσθαι πόλιν ὀνομάζει. ὅπως μὴ δὲν πιθανὸς ὄψιν ὁ λόγος. ἄλλοι δ' ὑπὸ τ' ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῆναι φασὶ τὰς δέκα. ἀλλ' ὅτι μετὰ τὰ τροικὰ φησὶν ὁ ποιητὴς ἑκαὸν τὰ πόλιν ὑπαρξαι τῷ κρήτῳ, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτόν, ἐκ γὰρ τ' ἰδὸν πόσων λέγει. εἰ δ' ἐκ τ' τότε ὄντων ἑνὸς ἦν ὁ λόγος καθάπερ ἐν ὀδυσσείᾳ ἐννεγνωσσὸν τὰ πόλιν φράξει, καλῶς εἶχεν ὅτω λέγεσθαι, ὅτι συγχωρήσαιμεν ἂν τι, ἢ ὁ ἐξῆς λόγος σώζοι τ' ἄμα. ὅτε γὰρ ἦλθ τ' στρατείαν, ὅτε ἦλθ τ' ἐπάνοδον τ' ἐκεῖθεν τ' ἰδομενέως, ὡς εἰκὸς ἦν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτ' τὰς πόλεις πεφανίσθαι τὰς τ' ποιητὴς φησι. πάντας δ' ἰδομενεὺς ἱερήτω εἰσάπαξ ἐταίρους, οἳ φύγ' ἐκ πολέμου, πόντῳ δὲ οἱ ἤδη ἀπήνυστο. ὡς τι καὶ τότε τ' πάθος ἐμέμνητ' ἄμ. ὁ γὰρ δόκησε ὀδυσσεὺς μὴ ἔτι νόστ' ἀφανισμὸν τ' πόλεων ὁμοῦ τινὶ συμμίξας τ' ἀλλοίων μὴ ἦλθ τ' πλάνου, μήδ' ὕστερ. ὁ γ', & συστρατιώτας ἰδομενέα, καὶ σωθεὶς ἐκ ἐτέρων τὰ συμβαίνοντα οἴκοι, αὐτῷ ἦλθ τ' στρα

in Laconicā ſpectās, abeſtq; pari ab utraq; ſpatio, Cnoſſo inquam & Gortyna ad ſtad. DCCC. Ab Aptera uero LXXX. Ab hoc autē mari XL. Aptera quidē habet emporiū Ciſamū. Cydoniatę finitimos habēt ab occaſu Polyrrhenios, apud quos Dictynnæ templū eſt. Abſunt aūt à mari ad ſtad. 30. à Phalaſarna uero LX. ſuperioribus ſanè annis uicatim habitabāt. Poſtea Lacones & Achęi conuenientes habitauerūt, cum locū muro munitiſsimū uallaſſent in meridiē ſpectantē. E tribus à Minoe urbibus ædificatis, Phæſtus reſtat, eam euertere Gortynij, à Gortyne LX. ſtad. abſentē, à mari uiginti, ab emporio Metallo XL. agrum quidē poſsident, qui illā euerterunt. Gortynijs quoq; ſubiectū eſt Rhytium cū Phęſto. Phęſto oriundū expiationes carminibus facientem Epimenidem ferunt, qui librum de purgamentis uerſibus edidit. Olyſſa quoq; Phęſtię orę eſt. Lictus de qua iam meminimus antea, emporiū habet quod Cherroneſus ſiue peninſula appellat̄, ubi Britomartys ædes ſacra eſt. Annumeratę quidem quondam urbes deletæ ſunt, Miletus ſcilicet & Lycaſtus, agrum ſibi diuiſere, partim Lyctij, partim Cnoſſij, euerſa prius urbe. Cumq; dicat poeta inſulam, nunc quidem C. nunc autē XC. urbes cōtinere, Ephorus ſanè poſterius decem conditas eſſe aſſerit, ſecundum Troiana tempora, ab Althemene Argiuo, comitantib⁹ Doriēſibus. Cretam ſanè XC. continentem urbes ab Vlyſſe nominatam dicit, hic profecto probabilior eſt ſermo. Alij autem decē ab Idomenei inimicis urbes euerſas fuiſſe memorāt. Cæterum poeta nō Troianis temporibus, ſed potius ætate ſua Cretam ἑκατόμπολιν, id eſt centum urbibus inſtructam eſſe inquit. Ipſe enim è ſua perſona loquitur, quod ſi quis eius tēporibus loquens introduceretur, ſicut in Odyſſea cum urbes nonaginta refert, ſic recte accipienda eſſet elocutio, & ſequens ſaluaretur oratio. Neq; enim durante militia neq; poſt Idomenei reditum ex Troia, eius inimici probabiliter decem urbes deſtruxere. Nam eius rei teſtis eſt poeta hoc modo dicens, Odyſſ. τ.

domeneus cunctos Cretæ perduxit amícos Odyſſ. τ.
E bello profugos, pōti nullum abſtulit unda.

Huius etiā iacturę mētionē feciſſet. Haud enim Vlyſſes earū urbiū deſtructionē nouerat, cui⁹ nullū cōueniſſe Greçū neq; cū erraret, nec poſtea cōtigerat. Ille aūt & in expeditiōe ſoci⁹ Idomenei, & ſimul incolumis euadēs minime ſciebat, qd illi domi obueniſſet dum militaret,

& in ſuo à bello reditu, ſed neq; pòſt è bello reditũ. Nã ſi cũctis cũ ſocijs & amicis cuaſit incolumis, potẽs utiq; reuerſ⁹ eſt. Quo circa inimici nõ tm̃ inualeſcere debuerũt, ut decẽ illi⁹ urbes interciperẽt. Talis eſt igit̃ orę Cretẽſiũ circuita deſcriptio. Rei uero publicę, quã Ephor⁹ ſcriptis expoſuit, primarias p̃currere partes ſufficiat. Maximũ aũt, legũlator ingt, bonũ eſſe uidet̃, ſi ciuitates ad libertatẽ cõditę fuerint. Hãc em̃ ſolã eſſe, q̃ bona poſſidẽtiũ, ppria eſſe facit. Bona uero q̃ in ſeruitute ſunt, non ſubditorũ, ſed imperãtiũ eſſe. Qui uero ipſam habent, his neceſſariã eſſe cuſtodiã, itaq; cõcordiã ſeditiõi altius excreſcẽti aduerſari, quę è delicijs gignit & auaritia. Quod ſi cũcti modeſte, tenuiterq; uitã degãt, eis nõ inuidiã, nõ cõtumeliã, nõ odiũ deniq; obſtare parib. Ideoq; pueri ad cõuẽt⁹, q̃s greges appellabãt cõmeare uidebãt, uiri autẽ ętatis adultæ ad cõuiuia q̃ uirilia uocabãt συσσίτια, ut tenuiores ę̃q̃lẽ cũ locupletibus portionẽ è publicis alimẽtis aſſequerẽt. Vt aũt nõ formidinẽ, ſed fiduciã capeſſerẽt in armis ac laboríb. ab incũte pueritia cõſuefacere, ut calorẽ & frig⁹ & uiã aſperã accliuẽq; & arduã deſpicarẽt, inq; gymnaſiis inſtructisq; pugnis plagas paruifacerẽt. Eos uero arcub. & inter arma ſaltib. exercere, q̃s principio Curetẽ illis oſtẽdiſſe ferũt, deinde inſtruxiſſe ut ſaltationẽ quã Pyrrhichã appellau erit ſaltarẽt, adeo ut ne lud⁹ quidem bellicę fuerit utilitatis expers. Similiter & rhythmis Cretẽſib. modulatiõib. atq; cõcẽtib. uterent̃, q ad cãtilenas tenorẽ haberẽt intẽtiſſimũ, quos Thales inueniſſet, ad quẽ ut reperto rẽ & hymnos Pæanas & alios gẽtis illius cãtus magnãq; legũ partẽ reponũt & attribuũt. Præterea & ſagulo & calceo uti militari, eisq; arma in primis pretioſiſsima fieri munera. Pleriq; tradũt mores Cretenſes magna ex parte Laconicos eſſe, at rei ueritas habet, ut illorũ q̃dẽ inuẽta diligẽti⁹ à Spartanis expolita fuerint, Cretẽſes datas in peius ciuitates neglexere, p̃ſertim Cnoſſiorũ res bellicas abolentẽ. Quaſdã uero inſtitutiones legę ſue apud Lyctios atq; Gortynios, aliasq; puſillas quiſpiã urbes potius q̃ apud illos eſſe. Etenim q Laconica uetuſtiora eſſe indicant, Lyctiorũ leges teſtes faciũt, q̃m eorũ coloni quoq; ſuæ metropolis mores conſuetudinẽq; cõſeruãt, quia ſtolidũ alioqn eſſet eos q̃ in meliori urbane rei cõſiſtãt, deteriorũ ſe imitatores oſtẽdere. Sed enim hæc haud recte dici. Vetuſta nanq; ex ijs quæ modo conſtitũt in cõiecturã adduci miníme cõuenit, cum utraq; in contrariam exciderũt conditionem.

τέλαν, οὔτε ἰσῷ τῷ ἐπάνοδον τῷ ἐκεῖθεν. ἀλλὰ μᾶλλον ὁ δὲ τῷ μετὰ τῷ ἐπάνοδον. ἐν γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἐπαίρων, ἰσχυρὸς ἐπανῆλθεν. ὥς τ' ὀκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον, ὅσον δίκαι ἀφαιρεῖσθαι πόλεις αὐτοῖς. Εἰ μὲν οὖν χώρας τῶν κρητῶν, τοιαύτη τις ἡ πολιτεία. τὰ δὲ πολιτείας ἧς σύφορον αὖ γράψω, τὰ ἐυνειόπατα ὑπογράψαμεν ἀρχόντως ἂν ἔχοι. δοκεῖ δέ, φησὶν ὁ νομοθέτης, μέγιστον ὑποθέσθαι τοῖς πόλεσιν ἀγαθὸν, τὴν ἐλευθερίαν. μόνῳ γὰρ ταύτῃ ἴσως ποιεῖν τὸ ἐπιζαμένων ἀγαθά. τὰ δ' ἐν δίκαις τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' ὀχὶ τῶν ἀρχομένων ἐστίν. Τοῖς δ' ἔχουσι ταύτῃ φυλακὴν δεῖν. τὴν μὲν ὖν ὁμόνοιαν δίχοστασίας αἱρεσιμωτάτην ἁπάντων, ἢ γίνεται δι' πλεονεξίαν, καὶ βυσσῶν. σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν. ὅτε φθόνον, ὅτε μῖσος, οὐδ' ὕβριν ἁπάντων πρὸς οὐ ὁμοίους δι' ἣν οὐ μὴ πᾶσιν εἰς τὰς ὀνομαζομένας ἀρίστας καθίστασαι φοιτᾶν, οὐ δὲ τελείως, ἐν οἷς συσσιτίοις, ἃ καλοῦσιν ἀνδρείας συσσίτια, ὅπ' ἴσων μετάσχοιεν οἷς δύπόροις οἱ πολῖται. δημόσια βοσκόμενοι. πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν ἀλλ' ἀνδρείαν ἐρατεῖν ἐκ παίδων, ὅπλοις, καὶ πόνοις σωτηρίφ. ὡς τε καταφρονεῖν καύματος, καὶ ψύχους, καὶ βαρείας ὁδοῦ, καὶ ἀνάπλους καὶ πλαγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχαι ταῖς ἐπὶ σώταγμα, ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικὴν καὶ ἐνοπλίῳ ὀρχήσει ἢν καταδέξαι λουσῆπ πρῶτον. ὕστερον δὲ καὶ σωτάξαντα τῇ κλιθεῖσαν τῷ αὐτῷ πυρρίχιον. ὡς τε μεδὲ τῷ πεδίαν εἶν ἄμοιρον τῶν πρὸς τὸν πόλεμον χρήσιμον, ὡς δ' αὖτως κὴ τοῖς ῥυθμοῖς κρίνοι χρῆσθαι ἐπὶ τὰς ᾠδὰς σωζόνωπεδοις ὅσιν, ὃς θέλητα αὐδρεῖν. ὦ καὶ τοὺ παιᾶνας καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὧν χωρείσ ᾠδὰς ἀναλαβέσι, καὶ πολὰ τῶν νομίμων, κὴ ἐοθῆτα δὲ, καὶ τοσθλίσε πολεμικῆ χρῆσθαι, καὶ τῶν δλώτων τιμιώτατα αὐτοῖς εἶν τὰ ὅπλα, λέγεται τοσότινων ὡ λακωνικὰ εἴη τὰ πολλὰ τῶν νομιζομένων κρητικῶν. τὸ δ' ἀληθὲς εὑρῆσθαι μὲν τοῦ ἐκείνου ἠκειβωκέναι δὲ οὐ τοὺ παρτάτας, οὐ δὲ λειπτας ὀλιγορῆσαι κακωθεισῶν τῶν πόλεων, καὶ μαλλιστα τ κνωσσίων τῶν πολεμικῶν. εἶν δ' τινα τῶν νομίμων, πρὸς λυκτίοις καὶ γορτυνίοις, καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις μᾶλλον ἢ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ κὴ λυκτίων νόμιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια, οὐ τὰ λακωνικὰ πρεσβύτερα ἀποφαίνοντας, ἀκρίκος γ' ὄντας φυλάττῃ τ μικροπόλεως ἔθη, ἐπεὶ ἄλλως γε δύνηθες ἂν τὸ βέλτιον σωιεσῶσας, καὶ πολιτευομένους χρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν. ὃκ δύ' ἂν ζαῦλα λέγειν. ὅλεγ' ἐκ τ νῦν καθεισηκότ τὰ παλαιὰ ζηκμηκεισῶν δ' ἐς, ἐς ζαυτίλια ἐκαλέρων μεταπ

πῶν

πρωτότ, ὃ γὰρ ναυκρατῆν πρότερον τοὺς κρῆτας. ὡς τις, ὃ προσιμιάζεσθαι πῶς τοὺς πολλοὺς μὴ ἀσθενεῖν, ἃ ἴσασιν, ὁ κρὴς ἀγνοεῖ τὴν τῆ θάλασσαν. νῦν δ' ἀκριβεβληκότα τ ναυλικόν, ὅτι ἄποικοί τινες γεγόνασι τ πόλεων τῶν ἐν τῆ κρήτη παραπαίτων, ἐν τοῖς ἐκείνων νομίμοις διαμένειν ὥσπερ καθάπαξ. πολλὰς τὸν τῶν ἀκρικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια. πολλὰς δὲ καὶ τῶν μὴ ἀκρικίδων ἐν κρήτη τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀκρίνοις ἔθη. τὸν τε παρὰ τῶν νομοθέτην λυκοῦργον, ὡς ὀγδοηκοστὸν γενεαῖς νεώτερον ἀληθινὸς ἂν τὸ σέλαντος. τὸν ἐς κρήτην ἀκρικίαν. ἐν μὲν γὰρ ἰσορῶσι κίονος παῖδα τ ὁ ἄργος κτίσαντος πόλι τ αὐτ χρόνον, ἵνα τὰ πατροκλῆς τῆ παρ' ἐκείνου γενεᾶ. λυκοῦργον δ' ὁμολογεῖσθαι πόλι πάντων, ἐκτὸν ἀπὸ πατροκλέος γεγονέναι. τὰ δὲ μιμήματα μὴ εἶν πρότερα τῶν παραδειγμάτων, μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν πρεσβυτέρων. τὸν τε ὄρχησιν τὴν πόλι τοῖς λακεδαιμονίοις, ὧν χωρὶς ὀνίζεσθαι, καὶ οὐ ῥυθμὸς, καὶ παιᾶνας οὐ τῆ νόμων ἀδομένους, ὃ ἄλλα πολλὰ τῶν νομίμων κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς, ὡς ἂν ἐκεῖθεν ὁρμώμενα. τῶν δ' ἀρχαίων τὰ μὲν κατὰ τὰς διοικήσεις ἔχειν τὰς αὐτὰς ἐπωνυμίας, ὡς πέρ, καὶ τὸν τῶν γερόντων ἀρχὸν, ὃ τὸν τῶν ἱππέων. πλὴν ὅτι οὐκ ἐν κρήτη ἱππέας, καὶ ἵππος διεκπῶσα συμβέβηκεν, ἧς ὃ πεμπαίρεθ πρεσβυτέραν εἶν τ ἐν κρήτη ἱππέων τὸν ἀρχόν. σώζεται γὰρ τὸν ἑτοιμοτάτην τῆς πολιτείας. οὐκ δὲ μὴ ἱπποκρατεῖν. οὐκ ἐφόρους ἢ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν κρήτη κόσμιοις διοικοῦντας ἑτέρως ὠνομάσθαι. τί ἢ συνετίαν αὐδρέαν, πρὰ μὴ τοῖς κρησίν ἕλα. καὶ νῦν καλεῖσθαι, πρὰ ἢ τοῖς παρθενίας μὴ διαμεῖναι καλαμένην πρότερον. παρ' ἀλκμᾶνι ἢ ὅτω καθθαι φθοίνας δὲ, ὃ ἐνθυζοῖσιν αὐδρέαν πρὰ δαιτυμόνεσι

πρέπει παιᾶνα καλάρχειν τὸν τῶν κρητῶν.

ὡς ὃ παρ' αὐτοῦ ἀφίκοιτο λυκοῦργος, ἦν διαύτην αὐτὴν. ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τ λυκέργου πολυδεύκης, ὃν τελευτῶν τῶν ἐγγυον κατέλιπε τῆ γυναῖκα. τέλη δὴ ἐβασίλευεν ὁ λυκοῦργος αὐτὶ τ ἀδελφοῦ. γνωμιεῖσθ ἢ παιδίος, ἐπιτροπεύειν ἐκείνου, ἕως οὗ ἡ ἀρχὴ καθήκοι ἐντυχανεῖ. λοιδορεῖσθαι δὴ τοῖς αὐτῶν, σπεφῶς ἐπιβουλεύειν ἄλλα βασιλεύσει. λαβὼν δ' ὑποψίαν ἐκεῖνος ὡς ἐκλύστα τ λόγος διαβάλοι ἢ ὡς βιάσαιτο ἢ αὐτ τοῦ παιδὸς, δείσας μὴ ἐκ τύχης ἀφθανόντος αὐτὸν αὐτὸς ἔχη πόλι τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς κρήτην. ταύτην δὴ λέγεσθαι τὰ πρῶτα αἰτίαν. ἐλθόντα δὲ πλησιάζει θάλητι μελοποιῷ αὐδρὶ ὃ νομοθετικῷ. ἰσορέοντα ἢ πρὸς αὐτ τ τρόπ), ὃν βασιλάμενοι τε πρότερ)

Cretẽſes em̃ prioríb.ãnis nauigãdi principatũ tenuiſſe, unde in ueteris ꝓuerbĳ ſermonẽ uulgatũ eſt, ſiqs quę nouit, ſe ignorare diſſimulet, Cretes neſcit pelagus. Nũc aũt rẽ amiſere nauticã. Qđ uero nõnulli Spartanorũ in Creta ciuitatũ coloni fuerint, & in earũ inſtitutis ꝓmanere coacti ſint, liquet, cũ etiã ꝓmultę coloniæ leges patrias nõ obſeruẽt: ꝓmultæ etiã quæ coloniæ Cretẽſiũ nõ ſunt, eadẽ tenẽt, quę illę coloniæ. Lycurgũ qdẽ Spartanarũ legũ latorẽ, Althemenę, qui coloniã miſit in Cretã, qnq; ætatib. iuniorẽ extitiſſe cõſtat. Hũc em̃ Ciſi filiũ, q Argos ædificauit, q̃ tẽpore Patrocles Spartã cõdidit, rerũ ſcriptores aſſerunt. Lycurgũ uero ſextũ ſecũdũ Patroclẽ extitiſſe, nemine diſcrepãte memorat. Neq; em̃ imitationes exẽplarib⁹ eſſe priores, neq; nouiora uetuſtis. Saltationẽq; Lacedęmoniꝭ cõſuetã, & cõcẽtus rhythmicos & Pęanes lege decãtatos, & alia cõplura ꝓpritu ab illis Cretica uocari, quippe cũ inde deducta ſint, non negẽt. Ex priſcis aũt partim eaſdẽ habere gubernationes & rerũ cognomina, ſicuti ſeniorũ magiſtratũ & eqtũ, ultra Cretẽſes eqtes, & equos tenere cõtigit. Ex quo argumentũ faciũt uetuſtiorẽ eſſe eqtũ dignitatẽ quàm Cretẽſiũ. Verũ em̃ eos adhuc appellationẽ cõſeruare. Ipſos aũt ſicut in Creta alendorũ equorũ ſtudiũ nõ habere. Ephoros uero eadẽ quę in Creta adminiſtrare munera, cęterũ aliꝭ nominari uocabulis. Virilẽ aũt συνετίαν. i. conuictum, penes Cretenſes in hanc uſq; tempeſtatem ſeruare nomen, apud Spartiatas non eo durare quo prius appellatam nomine. Apud Alcmanem ſanè ſic manere,

In uirilib. uero cœtib. ut Phthines author eſt ad Decebat inchoare Pæana. (conuiuas

Vulgatũ quoq; eſt inter Cretẽſes Lycurgũ talẽ ob cauſã pegrinatũ qñq; fuiſſe. Polydectes q dẽ Lycurgi frater natu maior erat, hic in exitu uitę prẽgnãtẽ reliqt uxorẽ, interim Lycurgꝰ fratris loco regni tenebat habenas, edito aũt in lucẽ puero, cũ Lycurgꝰ tutorio regebat officio, ad quẽ regni erat dignitas pũctura. Quidã uero illũ cõuicio mordẽs, palã ſe ſcire dixit, q̃ ex cauſa ipſe regnaturꝰ eſſet. At ille capta indę ſuſpicione, ut ex hoc ſermone inſidiarũ in puerũ calũnia uulgo caperet, formidans, ne ſi q̃ caſu puer interiret, ipſe illã ab inimicis culpã incurreret, carpit iter in Cretã. Hęc peregrinationis cauſa diſſeminat. Eò ꝓfectũ Thaleti muſico & iuriſcõſulto cõſuetudine ſeſe deuinxiſſe, à quo doctꝰ fuit, q̃nã modo primũ qdẽ Rhadamãthꝰ,

deinde Minos leges à Ioue ad mortales ederet. Tũ in Ægypto uersatũ gẽtis illius iura didicisse, aduentãtẽ deinde Chiũ cũ Homero (secundũ quosdã) colloquiũ habuisse, rursum in patriam redijsse, ibiq; ex Polydecte fratre Charilaũ nepotem imperantem reperisse, postea ad ordinandas leges incitatũ, Apollinẽ Delphicũ adijsse, & inde instituta deferentẽ, Minoiũ in morem è Iouis antro, magna ex parte similia, promulgasse. Ephorus primaria in singulis talia, prodidit. Apud Cretenses eiusdẽ ætatis uxores capiendas, cũctos cõpellũt, quos è puerorũ grege deligũt. Nec uero statim nuptas ad se puellas deducũt, sed cũ ad domestica gubernanda satis idoneæ fuerint. Dotis magnitudo est, siquidem frater est, fraternæ partis bonorum dimidium. Pueros quidem literas discere, & ex legib. cantilenas, & quasdã musicæ species instruunt. Eos uero adhuc iuniores ad Syssitia perducunt uirorum, humi autem sedentes inter sese degunt, uilibus tecti amiculis, ijsdemq; seu hybernũ tempus, seu æstas fuerit. Et sibijp sis & ad pugnã conferentibus uiris ministeria faciunt, eodemq; ex cibo & sibi inuicem, & ad uersus alterum ministrant epulum. Cuilibet uirorum robusto præficitur legum magister. Maiores ad greges deducũtur, elatiores inter pueros ac potentiores greges adunant, & singulis pro eorum uiribus quamplurimos aggregãt. Pater autem aggregatoris ut plurimum præfectus est, gregis authorq; est ad uenationes educẽdi, currendiq; certamina & rebellẽ quempiam puniendi. Etiam publicis educantur alimentis. Certis autem diebus grex aduersus gregem cum tibia & lyra, cum rhythmis magnis ad pugnam conferunt, sicut in re consueuere bellica, plagas inferunt, aliquas quidem manu tenus, quasdam autem armis ferreis. Proprius item illis de amoribus mos est, ut non suasu, sed uiolentia & raptu amatum corripiant, amator triduo aut amplius familiaribus prædicit faciendam à se rapinam. Qui uero puerum aut occultent, aut statutã ire uiam non sinant, turpissimi iudicãt, perinde ac puerũ tali amatore indignum esse fateantur. Si qui tamen sint uel æqualium, uel ætate prouectiorum qui ad honorem pueri alijs rapiant, ij conueniẽtes, & in fugã eos solũ cõuertentes, moderate obsistunt, legitimum adimplentes munus. Alia uero concedunt hilares scilicet abducere, quod si indignus sit, auferunt. Exitus autem rei quędam est ostentatio, quoad puer ad

καὶ ὕστερον μίνως, ὡς πρὸς τοῦ διὸς τοῦ νόμο
ἐκφέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. γυμνάζονται δὲ, κα
ἐν ἀγύπνῳ, καὶ καταμαθόντα τὰ ἐκεῖ γ
μικα. ἐν ὅπλοις δ' ὡς φασί τινες, καὶ ὁμήρο
διαβιβάζοντι ἐν χίῳ, καταράς πάλιν εἰς τὴ οἰ
κίαν καταλαβεῖν δὲ, τὸν τῶ ἀδελφῶ υἱὸν τ
πολυδέκτου χαρίλαον βασιλεύοντα. εἶθ' ὁρ
μῆσαι διαθέναι τοὺς νόμους, φοιτῶντα ὡς πρ
θεὸν τὸν ἐνδελφοῖς. ἐκεῖθεν κομίζοντα τὰ
προστάγματα, καθάπερ οἱ περὶ μίνω ἐκ τοῦ ἀ
δὸς τοῦ διὸς παραπλήσια ἐκείνοις, τὰ πλέω δὴ
λιγκπκῶν, τὰ κυριώτατα τοῦ καθ' ἕκαστα διατ
τε εἰρηκε. γαμεῖν μὲν ἅμα πάντας ἀναγκά
ζονται παῖδ' ἀνδρῖς, οἱ ἡβῆ τὸ ἀνδρῶν χρόνον ἐκ τ
τοῦ παίδων, ἀγέλας ἐκ διεσπασμένας. ὅπ εὐθὺς
δ' ἄγονται παρ' ἑαυτοῖς τὰς γαμηθείσας πα
δας ἀλλ' ἐπὰν ἤδη ἱκαναὶ ὦσι διοικεῖν τὰ πο
ἐν οἴκοις. φρονὴ δ' ὅτιν ἀν ἀδελφοὶ ὦσι,
τὸ ἥμισυ τοῦ τῶ ἀπολφῶ μορίου. παῖδας
δὲ γραμματά τε μανθάνειν, καὶ τὰς ἐκ τῆ
νόμων ᾠδὰς, καί τινας ᾠδὰς τοῦ μεσικῆς. οὐδὲ γὰ
ὧν ἐστι νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγεσι τὰ αἰ
δρεῖα. χαμαὶ δὲ καθήμενοι διατελοῦσι μετ' ἀλ
λήλων ἐν φαύλοις βιβωνίοις, καὶ χειμῶνος καὶ
θέρος τὰ αὐτά. διακονοῦσι τε καὶ ἑαυτοῖς, καὶ
τοῖς ἀνδράσι συμβάλλουσιν εἰς μάχλον. καὶ οἱ ἐκ
τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἕ
τερα συσσίτια. καθ' ἕκαστον δὲ ἀνδρεῖον ἐφέ
στηκε παιδονόμος. οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς ἀγέλας
ἄγονται. τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ὑπερφανέστατοι τῶν παίδων, καὶ δυνατώτατοι.
ἕκαστος, ὅσος πλείστος οἷός τέ ἐστιν ἀθροίζων.
ἑκάστης δὲ ἀγέλης ἄρχων ἔστιν ὡς τὸ πολὺ, ὁ
παῖδες τοῦ συναγαγόντος, λύκος καλοῦμενος ἐν ἀγέλῃ
ὑπὸ θήραν, καὶ δρόμους. τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολά
ζουσι. τρέφονται δὲ δημοσία. τακτὰς δὲ τι
σιν ἡμέρας ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλει,
μετὰ αὐλοῦ, καὶ λύρας εἰς μάχλον ἐν ῥυθμῷ, ὡς
πρὸς, καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐώθασιν. ἐκφέρου
σι δὲ καὶ τὰς πληγὰς τὰς μὲν, δι' χειρός, τὰς
δὲ, καὶ διὰ ὅπλων σιδηρῶν. ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ
περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον. ὁ γὰρ ἁρπαγεὺς καὶ τρω
θεὶς οὐκ ἐρωμένου, ἀλλ' ἁρπαγῆ. πολλάκις
δὲ τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἢ πλειόνων
ὁ ἐρασὴς, ὅτι μέλλοι τὸν ἁρπαγὸν ποιεῖσθαι.
τοῖς δ' ἀπροὐπτοις μὲν τὸ παῖδα, ἢ μὴ ἐὰν πο
ρεύεσθαι τὴν ἀγελαμένην ὁδὸν, τὸ αἰσχίσον ὄντ
ὡς ὑπομολογημένης ὅτι ἀνάξιος, ὁ παῖς ἐὰν
πρόσται ἐρασὴ τυγχάνῃ, σωιόντες δ' ἂν μὲν
πλείονων ἢ πλειόνων ἐναφεχόντων, τὴν τοῦ παιδὸς
τιμὴν, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἁρπάζων, ὧν διακονοῦσ
αὐθήμαρ μόνον μέρος, τὸ νόμιμον ἐκπλη
ροῦσιν. τὸ δὲ πλεῖστοι ἄγειν χάρ
ρουσιν. ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται. πέρας δὲ τῆς διδασκάλεως ἔστιν ἕως ἂν ἀναχθῇ ὁ παῖς εἰς τὸ
τοῦ ἀρ-

ἁρπάσαντ☉ ὠὴρεῖον, ἐράσμιον δὲ νο-
ζουσιν, ὁ τὰ κάλλει διαφέροντα, ἅλλο τοῦ
ἁρπάζειν, καὶ ὡσμιότητι, καὶ διωκόμεν☉
πάγει τὸν παῖδα τ χώρας εἰς ἣν βούλεται
ἀποχ. ἐπαιωλεῖσθαι δὲ τῇ ἁρπαγῇ οἱ παρα
μόνοι. ἐστεφάνωται δὲ ☪ σωθηρεύσαν-
τι διμιλωσι, ὁ γὰρ ἔξεισι πλέω χρόνου κατέ-
χει τὸν παῖδα εἰς τ πόλιν κατεβαίνουσιν.
Εἶτ' ὁ παῖς διὰ λαβὼν, σολλῶ πολε
μικῶ, ☪ βοῶ ☪ ποτηρίου. ἐῶσι τε ἢ τὰ ἡβη
δόν διὰ, καὶ ἄλλα πλέω πολυτελῆ, ὡς
ἐσωφρονίζειν αὐτὸς φίλος διὰ τὸ πλῆθ☉ τ
ἀναλωμάτων. τ μὲν ἓν βοῶ θύει ☉ῷ διὶ, ☪
πᾶ αὖ συγκατεβαίνοντας. ἔτ' ἀκροᾶται
δὲ τῆς πρὸς τὸν ἐρασῶ ὁμιλίας, ἔτ' ἀσμε-
νίζων τυγχάνῃ, ἄτε μή. τ νόμ ἔξω ὧν βι-
βλίων, ἵν' εἴ τις αὐτῷ βία προσίνεγκε ἡβη
δῶ ἁρπαγῶ, ἐνταῦθα προβαλωρεῖν ἑαυτῷ,
καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς δὲ καλοῖς τῶ ἰδίαν,
καὶ προγόνων ὠφανῶν, ἐρασῶν μὴ τυγχάν.
ἰς διὰ τὸν βόπον ἔξεσιν παθεῖν. ἔχουσι δὲ π
ἀὶς οἱ παιδεραστοῦντ. ὅτω γὰ καλοῦσι αὐ ἁρ-
παγόντας. ἢν τε γὰρ τοῖς διρόμοις, ἢ ἵπποις διρό
μοις, ☪ τοῖς θρόνοις ἔχοσι τὰς ἐντιμοτάτας
ὥρας. πᾶ τε σολῶ κοσμεῖσθαι διαφρόντως ἐ-
δίετ τῶν ἄλλων τῇ δοθήσῃ παρὰ τῶν ἐρασῶν,
καὶ ὁ τὸ τε μόνον, ἀλλὰ ἢ τέλειοι γυμόμενοι
λιάσιμον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς γνωσθήσε
ται ☉ κλεινὸς γυμόμεν☉. τ μὴ γὰρ ἐρῶμένῳ
ἀλῶσι κλεινόν, τ δ' ἐρασῶ φιλήτορα. ἴσῶ
τε μὴ τὰ παρὰ τοῦ ἐρωτας νόμιμα. ἄρχοντας
δὲ δέκα αἱροῦντ. παρὰ δὲ τ μεγίσων, συμβό
λοις χρῶντ τοῖς γέρουσι καλουμένοις. καθίσαν
τ δ' εἰς ταῦτ τὸ σωτήριον, οἱ τ τῶν κόσμων
ἀρχῆς ἠξιωμένοι ἢ τὰ ἄλλα δόκιμοι γεινόμε
νοι. ἀξίαν δ' ἀναγραφῆς τῶ τῶν κρητῶν πο
λιτείαν ἐπελαβον διὰ τε τῶ ἰδιότητα ☪
τῶ δόξαν. ὁ πολλὰ δὲ διαμένῃ τότ τῶν νομί-
μων, ἀλλὰ τοῖς ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖστα
διοικεῖτ. καθάπ, ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρ-
χίαις συμβαίν. παρὰ δὲ τ Κρήτ εἰσὶν νῆσοι.
θύρα ἣν ἡ τ Λυκωναίων μικρόπολις, ἄποικος
Λακεδαιμονίων. ἢ πλησίον ταύτης ἀνάφη.
ἐν ᾗ ὁ τ αἰγλήτα ἀπόλλων ἱδρύ. λέγ δὲ
ἢ καλλίμαχος ὅτ ἣν ὅτως. αἰγλήτᾳ ναὰ
φίλῳ τε Λακωνίδι γείτονα θήρᾳ Τοῦτε δὲ θήρας
μνηθεὶς, Μήτηρ εὐίππου παρίδος, ἡμιλέγει,

ἔστι δὲ μακρὰ ἡ θήρα διαμῆσαι ὅσον τ ὡσ
εἰμικρὸν σταδίων, κλιμὰν δὲ ἡβη διὰν ὑπὸν τ
πρὸς ἡρακλείῳ ὄρ Ἰνωσσίῳ. διέχ δὲ τ Κρή-
της, εἰς ἑκατὸν σταδίους. πλησίον δ' αὐτῇ
ἦτε ἀναφη, ἢ θηρασία. τότ δ' ἴσ ἐκάσῃ ἀ-
πίχ νησίδ) ἴος, ἐν ᾧ κεκηδεῦθ) φασὶ Ἰνιες τ
πατρίδ ὁμηρ). ἀπὸ ἣ τ ἴο πρὸς ἑσπέραν ἰόντι,

raptoris ætatẽ peruenĩat. Amabilẽ aũt nõ tam formosũ putãt, quàm robore ac uenustate prę stãtẽ, & donis affectũ abducit puerũ, ab eo ad quẽ mauult locũ, ĩjs q adsunt raptũ cõcomitãtib. Vbi uero cœna uenatuq; omnes accepit, è uestigio dimittit. Non em̃ licet lõgiore spatio puerũ retinere. Exinde ad urbem reuertũtur, puerq; cũ munerib. abscedit, tũ adductũ bimestri tẽpore in urbẽ reducũt munerib. & militari stola & boue & patera donatũ. huiusmodi em̃ ex lege sanciũt dona aliaq; plura pretiosa, ut amicos ꝓpter ingẽtem impẽsarũ uim cõsortiat. Bouẽ igit loui immolat, facto inter redeuntes comites cõuiuio. Postea oratio ad amãtẽ habetur, siue sit oblectat⁹ siue nõ, idipsũ lege, phibẽte. Si qdẽ quispiã uim illi fecerit, eo ipso in raptu, hũc ibidẽ se torturos abacturosq;. Verum honestis formã, speciei decorẽ, maiorũq; gloriã, ne amẽt obstare, q hunc in modũ afficiant. Qui quidẽ interfũt honestãt (sic em̃ raptos uocãt) quippe q in ea ętate atq; in curriculis amplissimos sortiãt locos. nã ptexta cæteris splendidi⁹ ornãt, quã dono ab amatorib. acceperũt, neq; ea tm̃ ætate, sed etiã plene adulti insignio re utãt uestimẽto, quo quisq; habitu facile internoscit, & amasium quidẽ κλεινὸν. i. illustrem, amãtẽ uero φιλήτορα. i. ardentem appellãt. Hęc & alia sunt de amatorib. Cretẽsiũ legitima. Prę fectos autẽ decẽ eligunt, quib⁹ ad maxima cõsiliarijs utunt, quos senes uocitãt. Hãc ad curiã constituunt, qui ornamẽto principatus digni iudicãt, cæterisq; in rebus probati. Cretensem equidẽ rem dignam, quæ scriptis mandaretur ratus sum, tum propter illius proprietatẽ, tum propter eorum opinionẽ atq; gloriam. Earum uero legum nõ multa perdurant, sed plurima Romanis administrantur edictis, quemadmodum & in alijs prouincijs euenit. Insulę autem circa Cretam sunt Thera, Cyrenensium metropolis, Spartana colonia. Apud eam iacet Anaphe, in qua Ægleti Apollinis templum extat. Dicit autem Callimachus,

Nunc quidem hoc pacto Ægletẽ Anaphẽq;
Laconicæ finitimam Theræ.

Nunc uero Theræ mentionem faciens, ait,

Nostrę mater patriq, quã eqtu splẽdor illustrat.

Est aũt oblõga Thera 200. in circuitu stadiorũ ad insulã Diã iacens, Heracleo Cnosio ꝓpinquã. Distat aũt à Creta stad. 70. cui & Anaphe & Therasia uicina est. Ab ijs singulis Ius parua insula abest, in qua poetam Homerum sepultũ esse aiunt. Ex Io uerò in occasum nauigãti,

Sice-

Sicen⁹ occurrit,& Laguſa & Pholegādrus,quā Aratus ferreā nūcupat, ob eius duritiā & aſperitatē. Hiſq; finitima eſt Cimol⁹,à qua terra Cimolia nūcupatā. Ab ea Siphnus uiſui ſpectabilis eſt,in qua Siphniū aſtragalū ob tenuitatē appellant. Propior itē eſt Cimolo & Cretæ Melos inſula,iſtis dignitate preſtātior. Abeſtq; ab Scyllæo ,pmōtorio Hermonico ſtadijs ſeptingentis,& ferè totidē à Dictynnæo. Eius incolas Athenienſes quōdā immiſſo exercitu uſq; adpuberes uniuerſos fermè trucidarūt. Hę qui dē inſulæ in Cretenſi iacent pelago. In Ægæo magis Delos eminet,& circūſtantes illi Cyclades,& ipſis incūbentes Sporades,id eſt diſperſæ,de quibus illę ſunt quas circa Cretam enarrauimus. Delos igitur urbē habet in plano poſitā & Apollinis tēplū atq; Latonæ. Cynthus autē mons ſublimis & aſper incūbit urbi, amnisq; per inſulā nō ſanè magnus labit, Inopus nomine. inſula enim parua eſt, ipſa ſanè antiqtus magno in honore fuit deorū gratia, ab heroicis inchoans temporibus. Fabulæ nanq; tradiderunt Latonā, hoc in loco pariēdi ſoluiſſe dolores, cū Apollinē ſimul & Dianā in lucem edidit. Antea quidē (ut ait Pindarus) intolerāda erat inter undas uarijs undiq; flatibus agitata, ſed cū uicinus doloribus aduenit partus, quatuor terreſtrib. è truncis columnæ, dura in petra ſolido ex adamante continuerunt, ubi fœlicem enixa eſt ſtirpē. Eam ſanè circū habitatæ glorioſam reddiderūt inſulæ, quas proinde uocauere Cyclades, & honoris ac cult⁹ gratia ſpectatores & ſacra publicè miſerunt, ſimul & uirgineos cœtus, & frequētiſſimos cōuentus aggregabant. Initio quidē duodecim fuiſſe perhibent, pluresq; agnatæ ſunt. Artemidorus autē circa Helenā dinumeratis ab Thorico (inquit) uſq; Suniū Macra adiacet, ad ſtad. 60. longitudine. Ab hac enim ait Cyclades exiſtūt. nominat aūt Ceon, Helenę ,ppinquiſſimā. Secundū hās Scythrū, & Seryphū, & Melū, & Syphnū, & Cimolū, & Prepeſinthum, & Oliaron. Poſt has Parū, Naxū, Syrū, Myconum, Tenum, Andrum, Gyarum, alias quidem ad duodecim attribuendas arbitror, Prepeſinthum quidem & Oliarum & Gyarum minime. E quibus cum ad Gyarum iactis ſtarem in ancoris, quendam agnoui tunc uiculum, quem piſcatores incolerēt. Cūq; inde ſolueremus, legatū quēdā à piſcatorib. ad Cęſarē miſſū aſſūpſim⁹ (erat aūt Cęſar Corinthi ad Actiacū tendens triumphū) eo ille nauigās unà ad percōtātes reſpōdit, quod

σίκλωψ, καὶ λάγεσα, ἡ φολέγανδρος, ἣν ἄρατος σιδηρεῖλον ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ Κιμωλία ἔνθεν ἡ σίφνος ἐν ὄψει δύο, ἐφ' ἃς λέγουσι σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν, ἔτι δ' ἐγγυτέρω καὶ ἡ Κιμωλία καὶ τὴ κρήτης ἡ μῆλος ἀξιολογωτέρα τούτων δέκα σταδίους ἐπέχουσα τοῦ σκυλλαίου στόματος ἑπτακοσίους. τοσοῦτος δὲ σχεδόν τι καὶ ὁ δικταῖος. ἀθλιώτατοι δὲ ποτε τῶν ἐμφυλίων στρατειῶν, ἅπαντες γὰρ κατέσφαξαν οὐδὲ πλείους αὐτῶν μὴ ὄντες ἐν τῷ κρητικῷ πελάγει. ἐν ᾧ τῷ αἰγαίῳ μᾶλλον, αὐτή τε ἡ σίφνος, καὶ οἱ πρὸ αὐτῆς κυκλάδες, καὶ αἱ ταύτας περιέχουσαι σποράδες, ὧν εἰσί, καὶ αἱ λεχθεῖσαι πρὸς τῇ κρήτῃ. ἡ μὲν οὖν σίφνος ἦν πεζῇ μεμιγμένη ἔχει τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος καὶ τὸ λατῶον. ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ὑψηλὸν ὁ κῦθνος καὶ τραχύ. ποταμὸς διαῤῥεῖ τὴν νῆσον ἰνωπός, ὁ μέγας, καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά. τιμῶνται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἱερονικῶν χρόνων ὀλυμπιάδος μυθολογοῦσι γὰρ ἐνταῦθα ἡ λητὼ τὰς ὠδῖνας ἀπὸ θέσθαι, τότε ἀπόλλωνος καὶ τῆς ἀρτέμιδος. ἦν γὰρ τὸ πάροιθεν, ὁ φορυτὰ φησιν ἀνίμων ῥιπαῖσιν ἀλλὰ ζ ὀγυγίου ὁ πρὶν ὀλυναισι θέαις ὑπεβαίνειν, δὴ τέσσαρες ὀρθαὶ πρεμνῶν ἀπώρουσαν χθονίων. αὐτὰρ ὑπὲρ τέρα ναῦφι κελεύθου πέτρα ἀδαμαντοπέδιλοι κίονες ἔνθα τένοις εὐδαίμονι ἐπόφαλοι γύναι.

ἐνδέξου δ' ἐποίησαν αὐτῇ, ὁ πολιοικίδης νῆσοι καλόμεναι κυκλάδες, ἥτις μιμῶ πέμπουσαι δημοσίᾳ, θεωρὸς τε, καὶ θυσίας, καὶ χορὸς παγύνως. πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας. καταρχὰς μὲν οὖν δώδεκα λέγεται συνηγόνου, ἡ πλείους ἀριθμεῖσθαι πρὸς δ' ἐλάχιστα εἰπών, ὅλως ἀπὸ θορικίου μέχρι σουνίου σταδίων, μάκρη σταδίων ὅσων ἐξήκοντα ὁ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γάρ φησιν, αἱ καλόμεναι κυκλάδες εἰσίν. ὀνομάζῃ δ' ἡ νεωτέρα ἐγγυτάτω τῆς ἑλλάδος. καὶ μετὰ ταῦτα κύθνον, καὶ σέριφον, καὶ μᾶλλον καὶ σίφνον, καὶ κίμωλον καὶ πρεπέσινθον, καὶ ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταύταις πάρον νάξον, σύρον, μύκωνον, τῆνον, ἄνδρον, γύαρον. τὰς μὲν ἄλλας τῶν δώδεκα νομίζω. τὴ δ' πρεπέσινθον, καὶ ὀλύαρον, καὶ γύαρον, ἐντὸς, ὧν τῇ γυάρῳ προσορμισθεὶς, ἔγνων κάμιον τὸν ἁλιέων συνοικοῦντα. ἀπαίροντες δ' ἐδεξάμεθα πρεσβύτην ἐνθένδε, ὡς καίσαρα πρὸς κιχησεισμένον τῶν ἁλιέων τινα. ἦν δ' ἐν κορίνθῳ καίσαρ διαλιζων τῶν ἐν θεσσαλίᾳ τὸν ἀκτιακὸν, συμπλέων δὲ ἔλεγε πρὸς τοὺς

τύδομλύες, ὅτι πρεσβεύειν πρὸς Ῥωμαίους ὑπὲρ τῶν ὁρων. τελεῖν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν κατέ-γοντα. ⸫ τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελεῖν, ἄλλοι δὲ τὰς ἀρχείας ἀπόδων, καὶ ἄρατον ἐν τοῖς ἱεροῖς λειπόμενον,

Λητοῖ συμμόλγις μὲν σὺ λιπερέα φολιὰ δρόμον εἰλὴ γύαρον πεδελεύσεται αὐτὴ ὁμοίως.

Τῶν μὲν δὴ ἄλλων ἀνδρῶν μνημονεύω ὅσοι, ἐπὶ μᾶλλον ἀνέχεσθαι κατασκαφέντα τὸν Ῥωμαίων κόσμον, ἐπεὶ γὰρ μεταχώρησαν εἰς ἐμπορεῖα, καὶ ἡ ἀτελείας τοῦ ἱεροῦ πρόσκα-μμα αὐτοῖς. ⸫ ἡ εὐκαιρίας τοῦ λιμένος. καλῶς γὰρ κεῖται πρὸς τὴν ἰταλίαν, καὶ ἑλλάδα εἰς τὴν ἀσίαν πλέουσι ἢ τε παρ' ἑκάτερα ἐμπορικὸν πρᾶγμα ὄν, ⸫ σωτήριος ἦσαν αὐτῇ, καὶ Ῥωμαίοις τὸν ἄλλων μάλιστα. καὶ ὅτε στασιάσειε ἡ κοινὸν ἀθλοφόρους λαβόντες τὴν νῆσον, καὶ τὸν ἱερὸν ἅμα ⸫ τὸν ἐμπορείων ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς. ἐπέλ-θοντος δ' οἱ τῶν μιθριδάτου στρατηγοὶ, ⸫ ἀπρά-βας τύραννον αὐτῶν διελυμήναντο πάν-τα, καὶ πρὸς λαβόμενοι τὴν νῆσον πάλιν Ῥωμαῖοι, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τὸν βασιλέως, καὶ διετέλεσε μέχρι νῦν ἐνδεῶς πρὸς πᾶσαν, ἔχουσι δ' αὐτὴν ἀθλοφόροι. ῥήγ-ματα δ' ἄρκυμον νησίδιον ὄσον ἐν τέτρασι τῆς νήσου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς δηλίοις ἐστίν. ὁ γὰρ ἐξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ δήλῳ θάπτειν, δὲ καίειν νεκρὸν ἢ ἐξεστιν δὲ, ὁ ἢ καῦσαι ἐν δή-λῳ πρέφειν. ἀνομάζεσθαι δὲ, καὶ ὀρτυγία πρό-τερον. λέγεται δὲ πεδάπολις μὲν ὑπάρξαι. λέγ-νται δὲ δύο ἢ τρεῖς πόλεις ⸫ ἡ καρθαία, εἰς ἃς συνῳκίσθησαν αἱ λειπαί. ἡ μὲν ποιήσασα εἰς τὴν καρθαίαν, ἡ δὲ κορησία εἰς τὴν ἰουλίδα. ἐκ δὲ τῆς ἰουλίδος. ὅ, τε σιμωνίδης ὧν ὁ μελοποιὸς, καὶ βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἦν αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐρασίστρατος ὁ ἰατρός, καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων ἀκμάσας, ὁ τὸν βορυσθενίτην βίωνος ζηλωτής. πρὸ τούτου δὲ ἐκεῖ τεθεῖναί φησι νόμον, ὃν μέμνηται ⸫ καὶ ἀνάξιον. Καλὸν δὲ λέγων νόμισμα ὅτι φανίας μὲν δικαίως ζῶν καλῶς, ὁ δὲ κακῶς.

Προστάττει γὰρ ὡς ἔοικεν ὁ νόμος τοῖς ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότας κονιάζεσθαι, ⸫ τὸν φαρ-μάκου τοῖς ἄλλοις τροφήν. ⸫ πολιορκουμένης δέ ποτε ὑπ' ἀθηναίων, ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν ὁμολογού-σης πλήθος ἐτῶν. ἵνα ἢ σωθῶσι πολιορκοῦντες. ἐᾶν δ' ἐν ὄρει τὸ θαλάσσης διέχουσα ἡ πόλις ὄσον σχοίνους ⸫ ἑκατὸν σταδίους. ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῇ χωρίον ἐν ᾧ ὅπερ ἐμπορικὴν ἡ κορησία κα-τοικίαν. ἃ δὲ κώμας ἔσχε. ἐστὶ δὲ ἡ πρὸς τῷ κορησίᾳ σμινθίου ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ πρὸς τῇ ποιήσει. μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῶν

leuādi gratia tributi, legatione fungerēt ad Cę sarē. Drachmas enim 100. & 40. sese soluere, è qb⁹ cētenas magna cū difficultate pēdere pos-sent. Eorū etiā Aratus initiū declarat inopiam,

Tu quidem ô Latona in ferrea permanes Pholegandro,
Miseranda utiq; nunquā ad Gyarū ilicet similē aduētabis.

Delū igit hūc in modū in magno glorię gra-du cōstitutā. Corinth⁹ etiā à Romanis euersa, ampliorē in modū accumulauit. Eò em negotiatores cōmigrarūt, pręsertim cū eos tēpli im-munitas accerseret, & ipsius portus inuitat oc-casio. Etenim ex Italia & è Gręcia in Asiā naui gātib. cōmodissime facet, cōuenientiū q̄q; fre quētia rei mercatoriæ cōducit, interq; cęteros maxime Romani in ea familiariter obseruabāt etiā stāte Corintho. Et Athenienses redacta in potestatē insula, & sacrorū & negotiatorū cu-rā suscepere pręcipuā, Mithridatici uero duces eā inuadentes, tyrānusq; illā ad desciscēdū im pellēs, cūcta uastarūt, cęterū domū rege regres so, Romani denuo desertā recuperarūt insulā, & ad hoc usq; tēp⁹ in sūma pdurat inopia, Athe nienſiū ditioni subdita. Rhenea aūt q̄dā, & de stituta extitit insula, ab Delo 4. distās stad. in q̄ Delijs sunt sepulchra. Haud enim inter Delon mortuos aut sepelire, aut cremare fas est. Canē etiā in Delo alere nephas. Eā prisci Ortygiam nominauere, Ceos aūt q̄ternas cōtinēs urbes, inde tetrapolis uocitata. Duæ uero restāt, Car thęa scilicet, & quā Iulidē appellāt, ad quas re liquarū habitatores cōcurrerūt, Carthęā q̄dē à Pœēessa, Iulidē uero è Coriſsia. Ex Iulide Simo nides cōdēdorū author carminū, duxit origi-nē, necnō illi⁹ ex fratre nepos Bacchylides, & postea Erasistrat⁹ medic⁹ insignis, & ex Peripa teticorū secta philosophorū Aristo, Bionis Bo rysthenensis æmulus. Penes istos lex aliquādo lata fuisse uidet, cuius & Menander meminit,

Bella inquit lex Coensium est Phania,
Qui recte uiuere nequit, turpiter ne uiuunto.

Edixit enim ut uidetur lex, maiores annis sexaginta natos, aconito uitam finire, ut reli-quis cibaria sufficerent. Cumq; ab Athenien si bus obsidione urgeretur aliquando, decreuis-se memorant, ut ex eis natu maximi morti de derentur, definito annorum numero, eos au-tem illi obsidere destiterunt. Situm est in mon te oppidum, longè à mari ad quinq; & uiginti stadia. Eius emporium locus est, in quo Coris-sia sita fuerat, ne unius quidem pagi uicíue in-quilinos aut mansiones habens. Penes Coris-siam uero Sminthei Apollinis situm est tem-plum, penesq; Pœeessam. Inter ædem autē &

Pœeeſſæ parietina Neduſiæ Minetuæ ſacellũ eſt, quod Neſtor ſecũdũ eius à Troia reditũ ædificauit. Coriſsia quoq; Helixũ habet amnẽ. Poſt hanc Naxus & Andrus haud memorabiles ſanè inſulæ, & Parus è qua natus eſt Archilochus poeta. Parij qdẽ Thaſum ædificarunt. Eſt & in Propõtide Pariũ oppidũ, in hoc ꝓfecto ara eſſe dicit̃ digna quam ſpectes, latera ad uni° ſtadij mẽſurã habẽs. Parus lapidẽ ꝓducit, quẽ Pariũ appellãt, ad marmoreas ſculpturas aptiſsimũ. Eſt enim Syrus priore ꝓducta ſyllaba, è qua Pherecydes Babius duxit originem, eo iunior eſt Athenæus. Huius mẽtionẽ poeta feciſſe uidetur, Syriam illam appellans,

Inſula quædam Syria, ſi forſan audieris,
Odyſſ. Ortygiæ ſtat litore ſupra.

Extat & Mycon°, ſub qua gigantũ nouiſsimos ab Hercule mactatos iacere fabulãt, è qua deriuatũ eſt ꝓuerbiũ, Omnia ſub unã Myconũ. quãdoqdẽ quę natura diſtinguũt, ſub unũ titulũ deſcriptionẽq; ducũt. Myconios etiã qdã caluos appellãt, cũ illud uitiũ ea paſsim exuberet in inſula. Seriph° aũt eſt, in qua ea facta uulgãt, quę dicũt in fabulis, Dictẽ piſcatorẽ arcã adduxiſſe retib. in q̃ Perſe° cũ matre Danae poſit° tenebat, cũ pater Danaes Acriſi° utrũq; abieciſſet in mare. Iſta in inſula educatũ fuiſſe Perſeũ ꝓdit, q cũ caput Gorgonis allatũ Seriphijs oñdiſſet, uniuerſos mutaſſe fertur in lapides, idq; in matris ultionẽ factitaſſe, qa illis adiutoribus Seriphi rex Polydectes nuptijs in ui tam adegiſſe cõſtituiſſet. Adeo aũt lapidoſam eſſe Seriphũ, ut q conuiciant̃, id inſpecta obue niſſe Gorgone cauſentur. Tenos quoq; urbẽ nõ ſanè magnã habet, uerũ Neptuni phanum ingens in luco extra muros ſpectatu dignum, in eo capaciſsima diſcũbẽtiũ cõuiuarũ ædificata ſunt triclinia, illud ſignũ eſt abundãtẽ finitimorũ multitudinẽ eò conuenire ſolitã, q unà Neptuni ſacrificia celebrarent. Eſt etiã Amorgus è Sporadibus una, è qua genitus eſt Simonides lamborum poeta, & Lebinthus, & Leria. Hinc illud Phocylidæ,

Lerij mali, nõ unus quidẽ, alter uero minime,
Sed uniuerſi, excepto Patrocle,
Etenim Patrocles Lerius.

Eius nãq; loci homines, ut improbi crimina bãtur. Apud illã Patmos eſt, atq; Coraſsiæ ab occaſu Icariæ propius iacẽtes, Icaria uero Samo. Icaria quidẽ deſerta manet, at egregia cõtinet paſcua, q̃ uſurpantur à Samijs. Huius generis cũ ſit, tamen celeberrima eſt, & ab ea Icariũ

ἡ ποικίλος ἐμπίπλω, ὁ τῆς νεδουσίας ἀθηνᾶς ἱερόν, ἱδρυσαμένου νέσορ ὑπὸ τῶν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. ἔστι δὲ καὶ ἕλιξ πόταμος πρὸ τῶν κορησίων. μετὰ δὲ ταύτην νάξος, καὶ ἄνδρος ἀξιόλογοι, καὶ πάρος. ἐντεῦθεν ἦν ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. ἔστω δὲ παρίων ἐκπόλις θάσος, καὶ πάριον ἐν τῇ προποντίδι πόλις. ἐνταῦτα μὲν δὴ λέγεται ὁ ὦμος θέας ἄξιος, παλαίας ἔχων τὰς πλευρᾶς. ἐν δὲ τῇ πάρῳ ἡ πρόκλιβδος λιθομανὴς, ἀρίστη πρὸς τὰ μαρμαρογλυφίαν. σῦρος δ' ὀλίγῳ μικρώτερος τῶν πρώτων συλλαβῇ, ἧς ἦν φερεκύδης ὁ βάβιος ὁ νεώτερος δ' ὄντως ὁ ἀθηναῖος ἐκ κείνου. ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιητὴς συρίῃ καλῇ. Νῆσός τις συρίη κικλήσκεται, ἄπτο ἀκοῦαι ὀρτυγίης καθύπερθε

Μύκωνος δ' ὄντως ὑφ' ἡμῶν μυθεύεσθαι πάντων γιγάντων οὓς ὑστάτους ὑφ' ἡρακλέους καταλυθῆναι. ἀφ' ὧν ἡ παροιμία, πάντα τὰ τοῦ μίωνος μίκωνος. ὧν τὸ τοῦ μίωνος γραφὴν ἀγνοοῦντα τὰ διηρτημένα τῇ φύσει. καὶ οὐ φαλακρὸς δὲ τινὸς μυκωνίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τοιούτου πάθους ὥσπερ ὠμηστείαν τῇ νήσῳ. σέριφος δ' ὄντως ἐν ᾗ τὰ περὶ τὸν δίκτυν μεμυθεύμενα τὸν ἀνελκύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δίκτυοις, τὴν περιέχουσαν τὸν περσέα, καὶ τὴν μητέρα δανάην. καταπεπονημένους τοῦ ἀκεσίου τοῦ πατρὸς δανάης. γραφῶσι τε γὰρ ἐν ταῦθα πορεύεσθαι φασὶ, καὶ κομίσαντα τὴν τῆς γοργόνος κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας. ὅθεν δὲ προσῆκε τιμωροῦντα τῇ μητρὶ, ὅτι αὐτὴν πολυδέκτης βασιλεὺς ἄκοσμον ἀγαγεῖν ἐπεθύμει γάμον, συμπραττόντων αὐτῷ ἐκείνων. ὅτι δ' ὄντως πετρώδης ἡ νῆσος, ὡς τε τοῦτο τῆς γόνου θέαν παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμῳδοῦντες. τῶν δὲ πόλιν ὁ μεγαλῶν ἔχει. ἱδρῦσθαι δ' ἱερὸν τοῦ ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλσει πόλεως ἔξω, θέας ἄξιον. ἐν ᾧ καὶ ἑστιατόρια πεποίηται μεγάλα, σημεῖον τοῦ συνέρχεσθαι πολλοὺς ἱκανὸν τῶν συνθυόντων αὐτοῖς ἀσυγκρίτως τὰ ποσειδώνια. ἔστι δὲ καὶ ἀμοργὸς τῶν ἀράδων ὄθνειος σιμωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητὴς, καὶ λέβινθος, καὶ λερία. Τὸ δὲ φωκυλίδειον Λέριοι κακοί. ἐχὸ μὲν, ὃς δ' οὔ.
Πάντες, πλὴν πατροκλέους.
Καὶ πατροκλέης λέριος. Διαβέβληται γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐνθένδε ἄνθρωποι. πόρος δ' ὄντως καὶ πάτμος, καὶ κορασίαι, πρὸς δὲ σμίκρυναι τὴν ἰκαρίαν. αὕτη δ', σάμος. ἡ μὲν ἰκαρία ἔρημός ἐστι, νομὰς δ' ἔχει, καὶ χρῶνται αὐταῖς σάμιοι. τοιαύτη δ' οὖσα γνώριμος ὅμως ἐστὶ, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἰκάριον καλεῖται πέλαγος

τὸ πρὸ κάμπτον πέλαγος. ἐν ᾧ καὶ σάμος κεῖται καὶ λῶς ὅθι, καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι κορασίαι, καὶ πάτμος, καὶ λέρος. γνῶθι δ' ἐν αὐτῇ ὄρος ὁ λοφικώτερος μᾶλλον τοῦ ἀμπέλου. αὕτη δ' ὑπερέχει τὴν Σαμίων πόλιος. τῶν ἄκρων δὲ τῶν ἠπείρου, τὸ καρπάθιον πέλαγος πρὸς νότον. τούτῳ δὲ τὸ αἰγύπτιον. πρὸς δὲ δύσιν, τὸ τε κρητικὸν, καὶ τὸ λιβυκόν. καὶ ἐν τῷ καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ δὴ αἱ πορφυρῶν μεταξὺ τῆς λῶ μαλιστα, καὶ ῥόδου, καὶ κρήτης. ὧν εἰσὶν ἀσυπάλαιά τε καὶ τῆλος καὶ χαλκία, καὶ ἃς ὅμηρος ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ. οἳ δ' ἄρα νίσυρόν τ' ἔχον, κραναήν τε κάσον τε καὶ δυρυπύλειο πόλιν νηήσας τε καλύδνας.

ἔξω γὰρ τῆς λῶ καὶ τῆς ῥόδου πρὸς ἕω ἐρέμνον ὄρος τάς τε ἄλλας ἐν ταῖς ἀποράσι τίθεμεν, καὶ δὴ καὶ ἐντεῦθεν μεμνήμεθα αὐτῶν, καὶ πρὸ τῆς ἀσίας ὁ τῆς ὀλυμπικῆς ἐγγὺς ἀσῶν, ἐπειδὴ τῇ κρήτῃ καὶ ταῖς κυκλάσι, καὶ τὰς πορφύρας συμπεριλαβεῖν ἐπειγετο πως ὁ λόγος. ἐν δὲ τῇ τῆς ἀσίας περιοδείᾳ, τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῷ ἀξιολόγῳ νήσῳ περιοδεύσωμεν, λύπρον, καὶ ῥόδον, ἣν κῶ καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς πελαγίᾳ λεμνίας, σάμον, ἴον, λέσβον, τένεδον. νῦν δὲ τὰς ποράδας, ὧν ἄξιον μνησθῆναι λοιπὸν ἐπέρχομαι. ἡ μὲν δὴ ἀσυπάλαια ἱκανῶς ὅτι πέλαγία πόλις ἔχοντα. ἡ δὲ τῆλος ἐκτέτραται πρὸς τὸν λιβυστικὸν μακρὰν ὑφ' ἑνὶ, σχοινί, τῷ πορίμῳ ὅσον ἑκατὸν καὶ πεντακοσίους σταδίους ἔχουσα ὕφορμον. ἡ δὲ χαλκία δὴ τήλου διέχει σταδίους ὀγδοήκοντα, καρπάθου δὲ πεντακοσίους. ἄσυπάλαιας δὲ, δισχιλίους. ἔχει δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον, καὶ ἱερὸν ἀπόλλωνος, καὶ λιμένα. νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ὅτι πύλου, διέχουσα αὐτῆς, ὅσον ἑξήκοντα σταδίους, ὅσος, καὶ κῶ διέχει. στρογγύλη δὲ, καὶ ὑφ' ἑνὶ, ἣν τις πρόσθεν τοῦ μυλίου λίθου εὐπορούσαι. τοῖς γοῦν ἀσυγκάτοις ἐγγύθεν ὅτι ἡ τῶν μύλων εὐπορία, ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον, καὶ λιμένα, καὶ θρμὰ, καὶ ποσειδῶνος ἱερόν. πορίμενος δὲ αὐτῆς ὀγδοήκοντα στάδιοι. εἰσὶ δὲ καὶ νησίδια περὶ αὐτὴν νησυρίων λεγόμενα. φασὶ δὲ τὸν νίσυρον ἀποθραυσμα εἶναι τῆς κῶ. πεσόντος δὲ μῦθον ὅτι ποσειδῶνος διώκοντα ἕνα τῶν γιγάντων πολυβώτην, ἀνθραύσαντα τῇ χειρὶ γύρον τῆς κῶ ἐπ' αὐτὸν βαλεῖν. καὶ γενέσθαι τὸ νῆσον τὸ βλαθὲν ἡ νίσυρον κατοικεῖσθαι ἔχοντα ἐν αὐτῇ τὰ γίγαντα. λένες δ' αὐτὰ κεῖσθαι καὶ φασιν. ἡ δὲ κάρπαθος ἦν κράπαθος ὥσπερ ὄμηρος ὑψηλή ὅτι, λύκιον ἔχοντα σταδίων σ'. τέτραπολις δ' ἐκαλεῖτο, καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον. ἀφ' ὧν καὶ τῷ πελάγει τὄνομα ἐγένετο. μία δὲ τῶν πόλεων ἐκαλεῖτο νήσυρος, ὁμώνυμος τῇ τ

pelagus adiacēs uocabulū adipiſcit, in quo & ipſa cōtinet, & Samus, & Cos, & modo dictæ Coraſsiæ, & Patmos, & Lerꝰ celeber. In ea mōs Cerceteus magis q̄ Ampelos, q̄ urbi Samiorū incūbit, Icario mari Carpathiū cōiūgit, ex parte auſtri, hinc aūt Ægyptium, ab occaſu aūt Creticū & Africanū. Permultæ uero in Carpathio mari Sporades cōtinent insulę, inter Con præſertim ac Rhodon, atq; Cretam, quarum ſunt Aſtypalæa & Telus, & Chalcia, & quas in nauium catalogo nominauit Homerus,

Qui Niſyrō habēt celſā Crapathūq; Caſumq;,
Eurypyliq; urbē Con, æquoreasq; Calydnas.

Præter Con em̄ ac Rhodō, de q̄b. poſtea diſſerēdū erit, alias inter Sporadas ponimꝰ, et hoc in loco eas meminimꝰ, licet nō in Europa, ſed in Aſia cōputatæ ſint, quādoq; dē ut unà cum Creta Cycladibusq; Sporadas ipſas cōplecteremur, q̄dā nos modo urgebat oratio ſeriesq; dicēdi. Cæterū in ipſo Aſiæ ſitu circūſcribēdo, cōtiguas illi adſcribemꝰ inſulas p̄cipue quæ dignę ut referāt uidebunt, Cyprū, Rhodū, Con, & q̄ iacēt ordinatim in litore Samū, Chiū, Leſbū, Tenedū. In præſentiarū Sporadas ipſas, quę dignę relatu reſtāt, p̄currem. Aſtypalæa igit, p cul ſatis extat in pelago, unā habēs ciuitatē. Telus aūt ad Cnidiā p̄tēdit orā, lōga, ſublimis, angusta, circuitū ad quadragena & cētena cōplectens ſtadia, cui & ſtatio nauiū adeſt. Chalcia quidem ſtadia à Telo 80. abeſt, à Carpatho aūt 400. & ab Aſtypalęa bis totidē, habetq; uicū habitatū eiuſdē uocabuli, Apollinis delubrū & portū. Niſyrus q̄dē ab aglone affinis eſt Telo, ab ea ſtadia circiter 60. ſemota, quātū & à quo diſiūgit, rotūda, celſa, ſaxoſa, molēdinarijs abūdās lapidibꝰ, finitimis igit urbibꝰ ab ea molarū ſuppetit copia. Sui quoq; nominis habet oppidū & portū, aquarūq; ſcaturigines calidarum, phanūq; Neptuni, eius ambitus eſt ſtadia 80. Sunt & penes eam paruę quędā inſulę iuri Niſyrorū adſcitę. Fama eſt, Niſyrū fragmētū Coę inſulæ fuiſſe. Adijcit fabulę, Neptunū gigantū quēpiā p̄ſequētē, Polybotē, ab inſula Coa tridente ſuo fruſtū auulſiſſe, inq; illū iaculantē fragmē ipſum, p̄iectū, inſulā māſiſſe, appellatāq; Niſyrū inſulā, ſepultū ibi cōtinēs gigātē. Tametſi q̄dā aſſerāt, ſepulchrū eius in Co eſſe. Carpathus autem quam Homerus Crapathū uocat, excelſa eſt, circuitū ducentūm ſtadiorū habens. Fuitq; urbibus quatuor pollens, & nomen celebre cōſecuta eſt, à qua pelago quoq; nomen eſt inditum. Vna uero urbium ipſarum Niſyrus dicta eſt, cognominis quidem

Niſyrorũ inſulæ. Iacet autem ab Aphrica ad litus album, quod ad ſtadia mille abeſt, à Salmonio autem Cretæ promontorio cc. & L. ambitus eius eſt LXX. ſtad. In ipſa ciuitas eſt eodem dicta nomine. Circũ illam uero complures inſulæ ſunt Caſiorũ nominatæ. Poeta Calydnas (ut aiũt) Sporadas appellat inſulas, quarũ unã eſſe Calymnam, ſicuti Niſyrorum & Caſiorum uicinæ ac ſubditæ, ab eis nomen aſſequuntur inſulæ, ſic & circũſtantes, Calymnas ab ea nominari, probabile fit, quæ annis illis fortè Calydna uocabat. Pleriq; ſanè duas eſſe Calydnas aſſerunt, Lernum atq; Calymnã, quas quidem etiam dicere poetam dixere. Scepſius autẽ ſcriptis ſuis teſtatur pluratiuo Calymnas numero inſulam nominatam, quemadmodũ & Athenas & Thebas. Oportet autem poetæ dictum per hyperbaton accipere. nõ enim inſulas Calydnas inquit. Alij uero ſic,

Iliad. β. Inſulas qui Niſyron habẽt celſam Crapathũq; Caſumq;,
Eurypyliq; urbẽ Con æquoreasq; Calydnas.

Totum quidem inſulare mel, ut plurimum urbanum & iucundum eſt, & æmulũ Attico. At uero quod in hiſce oritur inſulis reliquum antecellit, potiſſimum autem Calymnium.

νισύρων νήσων, κεῖνται δὲ ὑπὸ λιβυκὴν μὲν πρὸς λόφον ἀκτῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ Σαλμωνίου τοῦ κρητικοῦ ἀκρωτηρίου χιλίους σταδίους, ἀπὸ δὲ καρπάθου, πρὸς ἕω τραπομένῳ χιλίους. ἡ κᾶσος δὲ ταύτης μὲν ἀπέχει ἑβδομήκοντα ὅλους σταδίους, τοῦ δὲ σαλμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς κρήτης διακοσίους τεσσαράκοντα κύκλῳ δὲ ἔχει σταδίους ὀγδοήκοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὁμώνυμος, καὶ κασίους νῆσοι καλούμεναι πλείους πρὸς αὐτῷ. νήσους δὲ καλύδνας τὰς ἀποράδας λέγειν φασὶ τὸν ποιητὴν ὧν μίαν εἶναι καλύμναν. εἰκὸς δ' ὡς ἐκ τῆς νισυρείας λέγεται, καὶ κασίαις αἱ ἴγνυς, καὶ ὑπήκοοι, ὅτως καὶ τὰς τῇ καλύμνῃ πρόσκειμένας. ἴσως τότε λεγομένη καλύδνη. τινὲς δὲ δύο εἶναι καλύδνας φασί, λέγοντες, ἣν καλύμναν, ἃς πόρ, καὶ λέγειν τὸν ποιητήν. ὁ δὲ σκήψις πληθωτικῶς ὀνομάσας τὰς νήσους καλύμνας φησὶν ὡς ἀθήνας, καὶ θήβας. οὐδὲν δὲ ὑποβρυκτέον τοῦ ποιητοῦ, ὁ γὰρ νήσους καλύδνας λέγειν. ἄλλοι δ' ἄρα

Νήσους νισυρον τ' εἶχον πράπαθόν τε Κάσον τε
Φυκῶν τ' εὐρυπύλοιο πόλιν νήσους τε καλύδνας.

ἅπαν μὲν δὴ νησιωτικὸν μέλι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀξιον ὄν, καὶ ἐναμιλλον τοῦ ἀττικοῦ. τὸ δ' ἐν ταῖς νήσοις, διαφέροντας μᾶλλον δὲ τὸ καλύμνιον.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER UNDECIMUS.

ARGVMENTVM.

Vndecimus Aſiam incipit, quam Tanais in ſuperioribus ſeptẽtrionis partibus naſcens diſtũgit ab Europa. Continet hic liber gentes Tanaidis ortui adiacentes, orientem ac meridiem uerſus, item omnes Barbaras nationes, quæ Caucaſum montẽ accolunt, è quibus ſunt Amazones, Maſſagetæ, Scythæ, Albani, Iberes, Bactriani, Caſpij, Medi, Perſæ, Armeniæ duæ uſq; in Meſopotamiam. Cõplectitur etiam Troglodytas, & gentes eas quæ Heniochi dicũtur. Item Sceptuchos, Choanos, Aſſyrios, Polyphagos, Abianos, Siracos, Tapyros. Meminit Iaſonis, & Medeæ, & urbium quas condiderunt: meminit etiam Xerxis, Mithridatis, & Alexandri eius qui ex Philippo natus eſt.

EVropæ cõtinua eſt Aſia, ad Tanaim flumen illi coniuncta, de qua deinceps dicemus, & euidentiæ gratia naturalibus quibuſdã terminis loca omnia deſtinabimꝰ. Quod itaq; Eratoſthenes fecit in toto terrarum orbe, idẽ nobis in Aſia faciẽdũ eſt.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ ἑνδέκατον, ἄρχεται μὲν τῆς ἀσίας, τὸν ἀπὸ τοῦ τανάϊδος ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν αὔξοντι, ἀρχομένου διαιρεῖν τὴν εὐρώπην τῆς ἀσίας, πορεύεται δὲ τὸ βιβλίον καὶ τὰ παρακείμενα ἔθνη τοῖς ἀρχαίοις τοῖς πρὸς τῇ ἀνατολῇ, καὶ μεσημβρίᾳ, ἥ καὶ ἀσία ἐστί, ἔστι δὲ τῇ μὲν ἔθνη βάρβαρα τῷ βιβλίῳ ἐγκείμενα ὅσα παροικεῖ τὸ καυκάσιον ὄρος ἐν οἷς ἀμαζόνες τε καὶ μασσαγέται, σκύθαι, καὶ ἀλβανοί, καὶ ἴβηρες, βακτριανοί, μῆδοι, πέρσαι, ἀρμενίαι δύο ἕως τῆς μεσοποταμίας. ἔχει δὲ καὶ τρωγλοδύτας, καὶ ἱηνιόχους ἅτινα λιγόμενα ἔθνη, καὶ σκηπτοῦχοι, χοάνες, ἀσσυρίοις σωλυφάγοι, ἀβιανοὶ, σιρακοὶ, τάπυροι. ἐπιμνήσθη δὲ ἰάσονος καὶ μηδείας, καὶ ὧν ἔκτισαν πόλεων, ἐπὶ δὲ ξέρξου, καὶ μιθριδάτου καὶ ἀλεξάνδρου τοῦ φιλίππου.

Η δ' εὐρώπη συνεχὴς ἐστὶν ἡ ἀσία, ἧπερ τὸν τάναϊν ἀποπέμπουσα αὐτῇ, πορεύσεται δὲ ταύτης δὲ ἐφεξῆς ῥητέον διελόντας, φυσικοῖς ἴσως ὅροις τοῦ σαφῆς χάριν. ὁ πόρ δὲ ἐρατοσθένης ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐνδεῖ τῆς ἀσίας ποιητέον. ὁ γὰρ

ὁ γὰρ ταῦρος μέσην πως διέζωκε τὴν γῆν τὴν ἄπειρον, ἀπὸ δ' ἑσπερίας ἐπὶ τὴν ἑῴαν, τὴν μὲν ἀφιεὶς ἀπολείπων πρὸς βορρᾶν, τὸ δὲ, μεσημβρινόν. καλοῦσι δὲ αὐτὸν οἱ Ἕλληνες, τὸ μὲν, ἔνδον τοῦ ταύρου, τὸ δ' ἐκτός. εἴρηται δὲ τοῦτ' ἡμῖν, ὃ πρότερον. ἀλλ' ἀναγράψω καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν. πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχιλίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον ἀπὸ τῆς ἀσίας τετρακισμυριάδων πως μυριάδων, καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ τῆς ῥοδίων πρὸς αὐτὰ τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς καὶ σκυθίας πρὸς τὰς ἀνατολάς. διήρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ, καὶ ὀνόματα πολυγραφεῖς, καὶ μείζοσι, καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν τοσούτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμβάνεταί τινα ἔθνη, τὰ μὲν, ἀσημότερα, τὰ δὲ, καὶ παντελῶς γνώριμα. καθάπερ ἡ παρθυαία, καὶ μηδία, καὶ ἀρμενία καὶ καππαδοκῶν τινες, καὶ κίλικες, καὶ πισίδαι, τὰ μὲν πλεονάζοντα τοῖς πρὸς βόρους μέρεσιν, ἐνταῦθα τακτέον. τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις, εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὀρῶν κείμενα, διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιότητας πρὸς βορρᾶν πως θετέον. ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ δὲ νότιοι, θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ἐνθὲν δὲ οὖσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τἀναντία. αἱ μὲν, εἰς τὰ βόρεια, αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη, τά τε πρῶτα. κἂν ὑστερόν τινος ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις. ἔχουσί τι ὄφεις πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσι ὁμοίοις χρῆσθαι κατὰ τὴν εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς ἀσίας. καθάπερ, καὶ ἡ θάλαττα ἡ ἐντὸς στηλῶν ἐπ' εὐθείας πως οὖσα ἡ πλείστη τοῖς ὄρεσι τούτοις ὑπεπλάτυνται γεγένηται πρὸς τὸ δύο ποιεῖν ἠπείρους, τήν τε εὐρώπην, καὶ τὴν λιβύην, ὁμοίαν ἀμφοῖν οὖσαν ἀξιόλογον. τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς εὐρώπης ὑπὲρ τὴν ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, τὰ πρὸς βορρᾶν ὄντα πρῶτα τῆς εἰς δύο διαιρέσεως. ὡς τε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον. αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ὄντα τὰ πρὸς τὸν τάναϊν, ὃν πρὸ τῆς ἀσίας, καὶ τῆς εὐρώπης ὅριον ὑποθέμεθα. ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρόνησον ἀπολαμβάνοντα. περιέχεται γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἑῴας τοῦ ποταμοῦ τοῦ ταναΐδι, καὶ τῇ μαιώτιδι μέχρι τοῦ βοσπόρου, καὶ τῆς τοῦ εὐξείνου παραλίας τῆς πελτικῆς εἰς τὴν κολχίδα, ἐκ δὲ τῶν ἄρκτων τοῦ ὠκεανοῦ, μέχρι τοῦ στόματος τῆς κασπίας θαλάττης. ἐωθὲν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων τῆς τε ἀλβανίας, καὶ τῆς ἀρμενίας, καθὰ ὁ κύρος, καὶ ὁ ἀράξης ἐκ δύσεως ποταμός, ῥέων ὁ μὲν, διὰ τῆς ἀρμενίας, κύρος δὲ διὰ τῆς ἰβηρίας καὶ τῆς ἀλβανίας.

Nam Taurus mediam quodammodo continentem hanc diuidit ab oriente in occidentem, cuius partem ad aquilonem relinquit, partem ad meridiem. Alteram Græci interiorem uocant, alteram exteriorem. Quæ & si à nobis ante dicta sunt, memoriæ tamen gratia, repetantur. Mons hic multis in locis latitudinem habet stadiorum trium millium, longitudinem quantum Asia, stadijs circiter quadringentis & quinque millia, à transmarina Rhodi ora usque ad Indiæ ac Scythiæ extrema orientem uersus. Idem in nomina ac partes multas diuiditur, quarum aliæ maiores, aliæ minores ambitus comprehẽdunt. Sed quoniam in tanta montis latitudine gentes quædam continentur, aliæ obscuriores, aliæ omnino notæ, ut Parthi, Medi, Armenij, & Cappadocum quidam, præterea Cilices & Pisidæ. Quicunque ad borealem plagam declinant, in borealibus ponendi sunt, quicunque ad australem, in australibus. Qui in medio montium iacent, ij propter aeris similitudinem ad boream sunt collocãndi. nam frigidi sunt, australes uero calidi. Porrò flumina quæ hinc decurrunt omnia, ferè in contrarias labuntur partes, alia in boreales, alia in australes, & si nonnulla postea ad orientem uel occidentem conuertantur. Et natura fert, ut montes eos pro confinijs habeãt, quibus Asiam diximus in partes duas diuisam, quemadmodum mare quod intra columnas est, quod cum maxima ex parte è directo sit ijs montibus duas efficit continentes, Europam atq; Aphricam, quarum id aptissimum quoddam confinium est. Sed quoniam ijs qui ab Europa in Asiam transeunt, borealia ex Asiæ diuisione prima sunt in geographia, ab ijs incipiendum est. Horum autem ipsorum prima sunt quæ Tanaidi adiacent, quem nos Europæ atq; Asiæ limitem posuimus. Hęc quasi peninsulam quandam efficiunt, quæ ab occidente Tanaide flumine, ac Mæotide ambitur, usq; in Bosphorum & maritimam Euxini oram, quæ ad Colchos desunt, à septentrione autem oceano usq; ad Caspij maris os. Ab oriente, hoc eodem mari usque ad Albaniæ & Harmeniæ confinia, ubi Cyrus & Araxes emittuntur, quorum alter per Harmeniam, Cyrus per Iberiam & Albaniam fluit, ab austro

ab austro autem terra quæ est ab ostio Cyri usque in Colchidem trium millium ferè stadiorum, à mari in mare per Albanos & Iberas. Quapropter isthmi rationem obtinet, qui hūc isthmum tantum dixerunt, quantum Clitarchus, qui eum ab utroq; pelago perfusum dicit, non sunt audiendi. Posidonius putat eum mille & quingentūm esse stadiorum, quātum isthmum, qui inter Pelusium est atq; rubrum mare. Videtur, inquit, nec ab eo differre, qui est à Mæotide in oceanum. Sed ego non uideo quomodo quisquam ei incerta credat, de quibus ueri similitudinem nullam afferre potest, cum de certis adeo dicat imprudenter, quanquam Pompeio familiaris fuerit, qui in Iberas & Albanos duxit exercitum, usque ad utranq; & Colchici & Caspij maris partem. Tradunt enim Pompeium cum ad piraticum bellum exiret, & mox contra Mithridatem esset exiturus, Rhodum uenisse, atque disputanti Posidonio affuisse, cui in discessu interroganti, num quid iuberet, respondisse Posidonium ferunt,

Se gereret clare atq; alios excelleret omnes.

Huc accedit quod eius historiam scripsit, unde oportuit diligentius eum ueritatem exquirere. Secunda pars erit terra quæ ultra Hyrcanium pelagus iacet, quod Caspium appellatur, usq; ad Scythas, Indis uicinos. Tertia erit ea quæ dicto isthmo continua est. nam post hunc & Caspias portas sequuntur loca Europæ proxima, & ijs quæ cis Taurum sunt, ut Media, Armenia, Cappadocia, & quæ interiacent. Quarta pars erit regio quę cis Halym est, & quæ in ipso Tauro sunt & extra Taurum, quęcunq; in peninsulam incidunt, quam isthmus efficit, qui Ponticū mare dirimit à Cilicio. Ex his quę trās Taurum sunt, Indiam ponim⁹ & Arianam usque ad gentes, quę ad Persicum mare & Arabicum sinum ac Nilum uergunt, Ægyptium mare atque Isicum uersus. His ita dispositis primam partem incolunt à septentrionis & oceani partibus Scytharum quidam Nomades, & in curribus degentes. Interius uero Sarmatæ atque ij Scythæ, Aorsi, & Siraci, qui meridiem uersus usque ad Caucasi montes descendunt, alij Nomades, alij in tabernaculis degentes, atque agrum colentes, circum lacum Mæotæ habitant. Bospho-

ἐκνότου δὲ ἡ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κύρου μέχρι τῆς Κολχίδος ὅσον τριχιλίων οὔσα σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, διὰ Ἀλβανῶν, καὶ Ἰβήρων, ὥς τινὲς ἔλεγον. διὸ καὶ τὸν συναγαγόντα τὸν ἰσθμὸν, ἐφ' ὅσον διήκει τὰ ἄκρα τοῦ ἐπικλυσμοῦ φάσκας ἑκατέρα τῶν θαλάττων, οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῦσθαι. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων πεντακοσίων εἴρηκε τὸν ἰσθμόν, ὅσον καὶ τὴν ἀπὸ πλησίον ἰσθμὸν τὸν τῶν Ἐρυθρᾶν. δοκῶ δ' ἔμοιγε πολὺ διαφέρειν μικρὸν τὴν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος ἐς τὸν ὠκεανόν. οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἄν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτὸς πεπύσθαι, μηδὲν ἀπὸ ἔχοντι ἐπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγῃ. καὶ ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονὼς, ὃς στρατεύσαντι αὐτὸν ἐπὶ Ἴβηρας, καὶ Ἀλβανοὺς, μέχρι τῆς ἑφ' ἑκάτερα θαλάττης, τῆς τε Καυκασίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ γοῦν ἐν βάθει γεγονέναι τὸν Πομπήϊον. νῦν καὶ τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν, εὐθὺς δ' ἐμέλλε καὶ τὸν Μιθριδάτειον ὁ μὲν ἐπὶ τὰ μέχρι τῆς Καυκασίας ἔθνη, παραταξόμενος διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ. ἀποντα δ' ἔρεσθαι εἴ τι βούλεται, τὸν δ' εἰπεῖν.

Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Προστιθῆ δὲ τούτοις, ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὸν περὶ αὐτόν. διὸ δὴ καὶ τοῦτο ἐχρῆν φροντίζειν τ' ἀληθὲς πλεῖον τι. διὸ καὶ δι' αὖ ἔστι μέρος, τὸ ὑπὲρ τ' Ὑρκανίας θαλάττης ἦν Καυκασίαν καλοῦμεν μέχρι τῶν κατ' Ἰνδοὺς σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὰ συνεχῆ τοῦ λεχθέντος ἰσθμοῦ, καὶ ἀεὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ, καὶ ταῖς Καυκασίαις πύλαις τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς διώρυχος ἐγγυτάτω. ταῦτα δ' ὅλη μηδία καὶ ἀρμενία, καὶ Καππαδοκία καὶ τὰ μεταξύ, τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς ἅλυος γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς τοῦ Ταύρου, καὶ ἐκτὸς, ὅσα εἰς τὴν χερρόνησον ἐκπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διέργων ἰσθμὸς τήν τε Ποντικὴν, καὶ τὴν Κιλικίαν θάλασσαν. τῶν δὲ ἄλλων τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου, τὴν τε Ἰνδικὴν πᾶσαν καὶ τὴν Ἀριανὴν, μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρός τε τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ Ἰσιακόν. οὕτω δὲ διακεκριμένων, τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν, καὶ τὸν ὠκεανὸν σκυθῶν τινὲς νομάδες, καὶ ἁμαξικοί. ἐνδοτέρω δὲ τούτων, Σαρμάται, καὶ οὗτοι σκύθαι, Ἄορσοι καὶ Σιρακοὶ, μέχρι τῶν Καυκασίων ὀρῶν ἐπὶ μεσημβρίαν τεινόντων. οἱ μὲν, νομαδικὸν, οἱ δὲ, καὶ σκηνίτης καὶ γεωργικόν. πρὸς δὲ τὸν λίμνην Μαιῶτιν, πρὸς ᾗ τὴν θαλάττην ἡ Βοσπόρου

ρου τὰ ἱδ' τῶν ἀσίαν ὄδι, καὶ ἡ σινδική. μετὰ δὲ τούτων ἀχαιοὶ καὶ ζύγοι, καὶ ἡνίοχοι, λῃστεύται, τε καὶ μακροπώγωνοι. ὑπέρκειται δὲ τούτων, καὶ τὰ τῶν φθειροφάγων σχεδόν. μετὰ δὲ αὖ ἡνιόχους, ἡ κολχὶς ὑπὸ ταῖς λασικαστικοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς μοσχικοῖς. ἐπεὶ δ' ὅριον ὑπόκειται τῆς εὐρώπης καὶ τῆς ἀσίας ὁ τάναϊς ποταμός, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ καθ' ἕκαστα διοδεύσομεν. φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὡς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρρους τῷ νείλῳ καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἠθικώτερον ἐκείνου παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων. ἀλλὰ τοῦ μὲν, πολὺ τὸ φανερόν, χώραν διεξιόντι πᾶσαν εὐεπίμικτον, καὶ μακρὰν αὐλιστικὴν ἔχοντι, τοῦ δὲ τανάϊδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν. δύο δ' εἰσὶν αἱ τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς μαιώτιδος, ἐξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν, ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐστι, διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀηδείας τῆς χώρας, ἃς οἱ μὲν αὐτόχθονες διαφέρειν, σαρξὶ καὶ γάλακτι βρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. ἄλλως δὲ οἱ νομάδες διὰ τὸ μικροὺς τοῖς ἄλλοις εἶναι, καὶ πλήθει, καὶ βίᾳ διαφέροντες, ἀπεκλείκασιν ἁπάσης τῆς χώρας ἐστί τι προδύσμιον τῆς χώρας ἐστίν, ἢ εἰ λίμνας τετύχηκεν αὐάπλους ἔχων ὁ ποταμός. ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὴ, ὑπελάβοντες τὰς ὠκυγὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς λασικαστικοῖς ὁρίοις. πολλοὶ δ' ἐνεχθέντες ὑπὸ τὰς ἄρκτους, εἶτα ἀναστρέψαντες ἐσβάλλειν ὀρθὸν τῷ μαιώτῃ. τοῦτο δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ θεοφάνης ὁ μιτυληναῖος. εἰ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ ἴστρου φέρεσθαι, πιθανὸν δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς ὑποῤῥωθὲν οὕτω ῥύσεως, καὶ ἀπ' ἄλλων λιμάτων, ὥσπερ οὐ διανεῖν ὅν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων. ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ, καὶ τῇ λίμνῃ, πόλις ὁμώνυμος οἰκεῖται τάναϊς, ἱδρυμα τῶν τὸν βόσπορον ἐχόντων ἑλλήνων, νεωστὶ μὲν οὖν ὑπὸ βασιλέως ἀπεστάλη. ἐστὶ δ' ἐμπορεῖον κοινὸν ἔν τε ἀσιανῶν καὶ τῶν εὐρωπαίων νομάδων, καὶ τῶν ἐκ βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν, ὠνούμενα ἀγόντων καὶ δέρματα, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον, καὶ τἄλλα ὅσα τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα ἀντιφορτιζομένων. πρόκειται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τὸ ἐμπορεῖον νῆσος ἐλωπεκία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ.

rum uersus Asiatica regio est, & Sindica, post quam sunt Achæi, Zygi, Heniochi, Certetæ, Macropogones, ultra quos angustiæ sunt Pthirophagorum. Post Heniochos Colchis est, sub Caucasijs atq; Moschicis montibus sita. Sed cum Tanaim Europæ atque Asiæ terminum fecerimus, ab eo incipientes singula peragremus. Fertur itaque Tanais à septentrionis partibus Nilo contrarius, non tamen per diametrum (ut quidam putant) sed orientalior originem ut ille incertam habens. Verum Nilus magna ex parte notus est, ac regionem percurrit totam accessibilem, & longas habet nauigationes. Tanaidis uero ostia scimus. nam duo sunt ad septentrionales Mæotidis partes, sexaginta inter se stadijs distantia, supra ostia uero nihil penè notum est propter frigora & regionis difficultates, quas indigenæ facile perferunt, carnibus & lacte more Nomadum enutriti, alienigenæ perferre non possunt. Præterea cum Nomades difficulter alijs misceantur, & multitudine & uiribus præstẽt, intercludunt ne qua ex parte regio permeetur, & ne quas flumen nauigationes habeat. Idcirco quidam existimant, eum fontes in Caucasijs montibus habere cum multus ad septentrionem feratur, postea conuersum emittere in Mæotim. His Theophanes Mitylenæus uidetur assentiri. Quidam à superioribus Histri partibus eum deferri putant, iudicium autem tam longi cursus etiam ab alijs plagis nullum afferunt, quasi de proximo & à septentrione id effici non possit. Ad Tanaim flumen & lacum urbs sita est eodem nomine, à Græcis cõdita qui Bosphorum habent, eam Polemo rex nuper depopulatus est, cum minus ei obtemperaret. Ea commune emporium erat Nomadum Asiæ, atque Europæ, & eorum qui è Bosphoro lacum nauigant, quorum alij uehunt mancipia, pelles, & si quid aliud Nomadicum est, alij onerant uestem, uinum, ac cætera quæ mitioris uitæ sunt propria, ad stadia centũ. Ante emporiũ insula iacet nomine Alopecia Migadorum hominum domiciliũ. Sunt aliæ non procul in lacu paruæ insulæ. Tanais ab ostio Mæotidis rectà nauigantibus ad borealia, stadijs abest duobus millib⁹ & cc. Sed nec multo pluribus

pluribus terrestri itinere euntibus. Nauiganti secus terram, & ad octingenta stadia Tanaide progredienti, primũ est is qui magnus Rhombites dicitur, ubi piscatio multa est & conditurę aptæ. Deinde aliorum octingentorum stadiorum interuallo, est minor Rhombites, quod promontorium non adeo piscibus abũdat. Maiores Rhombitani insulas habent stationibus plenas. Qui uero minorem Rhombiten incolunt Mæotæ sunt, homines operarij. In tota enim hac præternauigatione Mæotæ habitant, agricultores non minus quàm Nomades bellicosi, & in gentes plurimas diuiduntur, quorum qui Tanaim accolunt, agrestiores sunt: qui uero Bosphoranis cohærent, mitiorem uitam degunt. A minore Rhombite in Anticitam flumen, & Tyramben stadia sunt sexcenta. Hinc in uicum Cimbricum centum ac uiginti, unde soluunt qui nauigant. In hac præternauigatione quędam Clazomeniorum speculæ inueniunt. Cimmericũ urbs erat in Cherroneso sita, quæ fossa & aggere Isthmũ claudebat. Nam Cimmerij olim potentiam in Bosphoro maximã habuere, unde & Cimmericus Bosphorus appellatus est. Hi sunt qui ad Ponti dextrã mediterraneam rẽgionẽ habitantes usque in Ioniam excurrebant, hos Scythæ ex his sedibus pepulerunt, Scythas autem Græci qui Panticapæum & alias in Bosphoro urbes habitabant. Hinc in uicum Achilleum sunt stadia uiginti, in quo Achillis templum est. Hic est angustissimum ostij Mæotidis fretum ad stadia uiginti, uel paulo plura, habens in ulteriore regione Myrmecium uicum, & Parthenium, Heracleo proximum. Hinc ad Satyri monumentum stadia sunt nonaginta, id est in promontorio quodam positum, hominis in Bosphoro clarissimi ac potentissimi. Proximus est uicus Patraeus, à quo ad uicum Corocõdamen sunt stadia centum ac triginta. Is finis est Bosphori, qui Cimmericus appellatur. Sic enim angustiæ uocantur, ab ostio Mæotidis, id est ab Achillęi & Myrmecij angustijs, usque ad Corocondamen & oppositum ei uicum Pantica pensis agri, nomine Acram, qui septuaginta stadijs freto disiungitur. Nam & huc usque glacies pertendit Mæotidæ, adeo frigore concreta, ut pedibus permeetur. Hæ angustiæ totæ sunt portuosæ.

πλέους εἰσὶ παραλεγομένῳ τὴν γῆν. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν, πρῶτον μὲν ὄρμος ἀπὸ τοῦ ταναΐδου πρόεισιν ἐν ὀκτακοσίοις σταδίοις, ὁ μέγας καλούμενος ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα ἁλισύμματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων. ἔστι τε ἐν ἄλλοις ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάσσων ῥομβίτης, ἄκρα ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἁλιείας ἐλάττους. ἔχουσι δὲ οἱ μὲν πρότερον νησία ὁρμητήρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ ῥομβίτῃ αὐτοί εἰσιν οἱ μαιῶται ἐργαζόμενοι. οἰκοῦσι γὰρ ἐν τῷ παράπλῳ τούτῳ πάντι οἱ μαιῶται. γεωργοὶ μὲν, οὐχ ἧττον δὲ τῶν νομάδων πολεμικοί. διῄρηνται δὲ εἰς ἔθνη πλείω, τὰ μὲν πλησίον τοῦ ταναΐδου ἀγριώτερα, τὰ δὲ σωφρονέστερα τοῦ βοσπόρου χειροήθη μᾶλλον. ἀπὸ γὰρ τοῦ μικροῦ ῥομβίτου στάδιοί εἰσιν ἑξακόσιοι ὧδε τυραμβίτῃ, καὶ τὸν αὐτικείτην ποταμόν, ἐφ' ὃν ἐκατὸν καὶ εἴκοσι, ὧδε τὴν κώμην τὴν κιμβερικήν, ἣν πλεῖ ὄψιν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν. ἐν ᾗ τοῦ παράπλου τούτου, καὶ σκοπαί τινες λέγονται κλαζομενίων. τὸ δὲ κιμμερικὸν πόλισμα τοῦ πρότερον ὄντος χερρονήσου ἱδρυμένον, τὸν ἰσθμὸν τάφρῳ καὶ χώματι κλείουσα. ἐκέκτηντο δ' οἱ κιμμέριοι μεγάλην πόλιν ἐν τῷ βοσπόρῳ σκιάμιν. διόπερ καὶ κιμμερικὸς βόσπορος ὠνόμασται. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τὴν μεσόγαιαν οἰκοῦντες ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ πόντου μέχρι ἰωνίας ὠθισθέντες. τούτους μὲν οὖν ἐξέλασαν ἐκ τῶν τόπων σκύθαι. οὗτοι δὲ σκύθας ἐλλάδι, οἱ παντικάπαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκήσαντες πόλεις τὰς ἐν βοσπόρῳ. ἔστι τῶν τὴν ἀχίλλειον λῶμα, ἐπὶ σταδίους, ἐν ᾧ τὸ ἀχιλλέως ἱερόν. ἐντεῦθεν δ' ὄψιν ὁ στενώτατος πορθμὸς τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος, ὅσον ἐπὶ σταδίους, ἃ καὶ πλείονα, ἔχων ἐν τῇ πέραιᾳ τὸ μυρμήκιον λῶμα. πλησίον δ' ὄρος τοῦ ἡρακλείου, καὶ τὸ παρθένιον. ἐντεῦθεν δ' ὧδε τὸ σατύρου μνῆμα, γνωμήκοντα σταδίοι, ἔστι δ' ὄψιν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωσὸν αὐθρώποις τῶν ὀνομαστῶν διασεσωσμένον τοῦ βοσπόρου. πλησίον δὲ λῶμα παράλυσις, ἀφ' ἧς ὧδε λώμα κορακονδάμα ἐκατὸν τριάκοντα. αὖθι δ' ὄψιν τοῦ κιμμερικοῦ καλουμένου βοσπόρου πέρας. καλεῖται δὲ οὗτος ὁ στενωπὸς ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς μαιώτιδος, ἀπὸ τῆς ἥ τε ἀχίλλειον, ἔστ' ἂν τὸ μυρμήκιον στενῶν, διατείνων μέχρι πόας τῆς κορακονδάμα, ἔστ' ἂν αὐλικείμενον αὖθις λῶμα τὸ παυλικαπαίων τῆς ὀνομαζομένης ἄκρας, ἑβδομήκοντα σταδίων διειργομένων πορθμῷ. μέχρι γὰρ δεῦρο, ἔστ' ὁ λιμνάτης διατείνει πεπηγὼς τῆς μαιώτιδος τῇ οὖν κιμμερικὸς ὡς τε πεζεύεσθαι, ἅπας δ' ὄψιν οὐλίμνιος ὁ στενωπὸς ὅδος

ὑπάρκειται.

ὑπέρκειται δὲ τῆς κορωκονδαμήτης λίμνης, ἣν καλοῦσιν ἀπὸ αὐτῆς κορωκονδαμῆτιν. ἐκ δὲ ταύτης εἰς τὴν θάλατταν ἐμβάλλει δι' ἑνὸς στόματος εἰς τὸν λίμνην ἀπορρώξ τις τοῦ αὐτόθι ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον τοῦ ἰλυσόν τινα, παύτη τε τῇ λίμνῃ καὶ τῇ μαιώτιδι καὶ τῷ ποταμῷ. τινὲς δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν ὑπανιν προσαγορεύουσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθένει. εἰς πολλοὺς δὲ εἰς τὴν κορωκονδαμῆτιν, ἔστι φαναγορεία δὴ πόλις ἀξιόλογος, καὶ κῆπος, καὶ ἑρμώνασσα, καὶ τὸ ἀπόκτυρον τῆς ἀφροδίτης ἱερόν, ὧν ἡ φαναγορεία, καὶ ὁ κῆπος ἴσῃ τῶν λεχθέντων νήσων ἵδρυνται, ἐπὶ λείονι τῇ ἀειεσῶ. αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις ἐνδεξιᾶ πέραν ἐπανίοντι, ἐν τῇ σινδικῇ. ἔστι δὲ καὶ γοργιππία. ἐν δὲ τῇ σινδικῇ τὸ βασίλειον τῶν σινδῶν πολισίον θαλάττης, καὶ ἀβόρακα. τοῖς δὲ τοῦ βοσπόρου διώκουσιν ἐπήκοοι ὄντες ἅπαντες βοσπορανοὶ καλοῦνται. ἔστι τε μὴν εὐρωπαίων βοσπορανῶν μητρόπολις ἡ παντικάπαιον. τῆ δ' ἀσιανῶν ἡ φαναγόρεια. καλεῖται γὰρ καὶ ὅπως ἡ πόλις. καὶ ἀδκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς μαιώτιδος καὶ τῶν ἐπόρκειμένων βαρβάρων καπνομιζομένων ἐμπόριον εἶναι τὰ φαναγόρεια. τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφορομένων ἐκεῖσε τὸ παντικάπαιον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ φαναγορείᾳ τῆς ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τοῦ ἀπατούρου. ἐτυμολογοῦσι δὲ οἱ ἐπιθέτην τῆς θεοῦ μύθον τινὰ προσκάμμενοι, ὡς ὑπὸ θεμένων ἐνταῦθα τῇ θεᾷ τῶν γιγάντων, ὧν καλεσαμένη ἦν ἡρακλέα, λιρύψαι ἐγκύθμωνι τινί. ἅπτα δὲ γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ' ὥραν, ὡς ἡρακλεῖ παραδιδοὺς δολοφονεῖν ἀπάτης. τῶν μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοί τε οἱ σίνδοι, καὶ σανδαλῆται, καὶ τορεᾶται, καὶ ἄγροι, καὶ ἀρρίχοι. ἔτι δὲ τάρπητοι, ὀδρύσαι, σιγάκιοι, σιγάκιοι, δόσκοι, ἄλλοι πλείους. τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ ἀσπαγιτανοί, μεταξὺ φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ γοργιππίας, ἐν πεντακοσίοις σταδίοις. οἷς ὑπεθέμην πολέμῳ ὁ βασιλεὺς τῶν πρασποιήσει χιλίας, ὁπλαθῶν, αὐτεστρατηγήθη, καὶ χωρία λαφθεὶς ἀπέβαινε. τῶν δὲ συμπάντων μαιωτῶν τῶν ἀσιανῶν, οἱ μὲν ἐπήκοον τῶν ἐμπορεῖον ἐχόντων, ἐν ᾧ ταναΐδι. οἱ δὲ, τῶν βοσποριανῶν. τό τε δ' ἀφίσαντο ἄλλοτ' ἄλλοι. πολλάκις δ' οἱ τῶν βοσποριανῶν ἡγεμόνες, καὶ τὰ μέχρι τῶν ταναΐδος κατεῖχον, καὶ μάλιστα οἱ ὕστατοι φαρνάκης καὶ κασάνδρος καὶ πολέμων. φαρνάκης δέ ποτε καὶ τὸν ὑπανιν διὰ τῶν παλαιῶν διωρύχων, ἀνακαθάρας αὐτὴν καὶ καταπλύσας τῷ χάρακι, μετὰ

Supra Corocondamen lacus iacet, qui ab ea Corocondametis uocatur, & decem ſtadia à uico in mare emittit. Pars uero Anticiti abrupta, & in lacum influens, inſulam efficit, quę lacu hoc & Mæotide & flumine circuncirca abluitur. Hoc flumen nonnulli Hypanim uocãt, quemadmodum id quod eſt Boryſthenì proximum. Et ad Corocõdametim nauiganti eſt Phanagoria ciuitas memoratu digna, & Cepus & Hermonaſſa, & Apaturum Veneris fanum. Quarum Phanagoria & Cepus ſunt in inſula ad ſiniſtram nauiganti, aliæ urbes ſunt in Sindica ultra Hypanim à dextris. Item in Syndica regio eſt Sindorum Gorgiptia mari proxima, & Aboraca. Quicunque Boſphori potentibus parent, Boſphorani appellantur. Boſphoranorum metropolis qui ſunt in Europa Panticapæum eſt, Aſianorum uero Phanagorium. ſic enim & hæc ciuitas uocatur. Phanagoria emporium eſt earum rerum, quæ ex Mæotide & ulteriore Barbarorum regione importantur. Earum uero quæ mari aduehuntur Panticapæum. Phanagoriæ eſt inſigne Veneris Apaturiæ templum. Id adiectiuum interpretantur, fabulam quandam afferentes, quod cum gigantes Venerem adorirentur, illa Hercule inuocato, tam diu in latebris quibuſdam latitauit, donec gigantes ſigillatim excipiens, dolo Herculi occidendos exhibuit. Ex Mæotis ſunt Sindi & Dandarij, Toreatæ, Agri, Arrichi, item Tarpetes, Ouidiaceni, Sittaceni, Doſci, alijq; complures, è quibus ſunt Aſpungitani, qui inter Phanagoriam Gorgiptiamq; habitant quingentorum ſtadiorũ ſpatio, quos cum Polemo rex ſimulata amicitia adoriretur, nec id eos lateret, ſed contra inſtructi exirent, captus, interemptusq; eſt. Ex omnibus Aſianis Mæotis, ijs qui forum habebant, quod ad Tanaim eſt parebant, Boſphorani uero frequenter iugum detrectabãt. Sæpe Boſphoranorum duces, ea quæ ad Tanaim uſque ſunt, occupauerunt: præſertim poſtremi Pharnaces, Caſſander, ac Polemon. Pharnaces quoque Hypanim Dandarijs olim per antiquam foſſam dicitur induxiſſe, qua purgata, regionem totam diluit. Poſt Sindicam

Sindicam & Gorgopiam in Achæorũ & Zygorum & Heniochorum mari ora, magna ex parte montosa & importuosa, cum Caucasi pars sit, ij ex maritimis latrocinijs uiuunt. Lembos habent exiles, arctos, leues, uigintiquinq; hominum capaces, rari triginta susci piũt. Hos lẽbos Græci καμάρας uocant. Tradunt Phthiotas Achæos, ex Iasonis exercitu Achaiam hãc habitasse, Laconas uero Heniochiam, quorum duces Rhecas & Amphistratus fuerunt, Castoris & Pollucis aurigæ, unde ἡνιόχοι (ut par est) ex ijs sunt nominati. Ex his itaq; lembis classem comparantes, & interdum ad naues onerarias, interdum ad regionem uel urbem aliquam nauigantes, mari dominantur. Bosphorani eos nonnunquam in stationibus accipiunt, & commeatus & uendendæ prædę copiam suppeditant. Hi cum domum repetunt, & ultra nauigare non possunt, lembos humeris impositos in syluas referunt, in quibus habitantes, tenue solum arant. Rursum cum nauigandi tempus adest, eos in mare deferunt. Idem faciunt in aliena (nam loca syluosa nota habent) ubi absconditis lembis ipsi noctu, nonnunquam interdiu pedibus errant, capiendorum hominum gratia, quos cum ceperint facile redemptitios faciunt. Nam inter redeundum, rem omnem ijs significant qui illos amiserunt. In locis itaque quæ sunt principibus subdita, qui iniuriam accepere, aliquod præsidium ab ijs habent, qui sæpe illos insecuti, lembos atque piratas capiunt. Regio uero quæ sub Romanis est minus habet auxilij, propter eorum negligentiam qui mittuntur. Harum itaque gentium uita talis est, quæ Sceptuchis subditæ sunt, Sceptuchi autem regibus uel tyrannis. Heniochi reges quatuor habebant, cum Mithridates Eupator è paterno regno fugiens Bosphororum regionem permeauit, quæ quidem ipsi peruia fuit. Zygorum uero terram propter locorum difficultatem atque asperitatem accedere diffisus, ægre maritima ora profectus est, sæpe mare ingressus quousque in Achæorum agrum peruenit, quibus adiutoribus iter ex Phasíde consummauit ad quatuor ferè millia stadiorum. A Crocondame orientem uersus recta nauigatio est. Hinc ad stadijs c. & octuaginta, est Sindiacus portus & ciuitas,

δὲ τῶν σινδικῶν καὶ τῶν γοργοπίων ὑδὶ τῇ θαλαττῃ τῇ τῶν ἀχαιῶν καὶ ζυγῶν καὶ ἡνιόχων παραλία τὸ πλέον ἀλίμενόν ἐστι καὶ ὀρεινή, τοῦ λαιμάσου μέρους οὖσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λῃστείων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ σφυρὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους ὠμοὺς τε καὶ ἑπομένους δεχόμενα. ταῦτα νηὸς δὲ τριάκοντα διέξεισι τοὺς πάντας δυνάμενα, καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ ἑλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς ἰάσονος στρατιᾶς, οὓς μὲν φθιῶτας ἀχαιοὺς τῆ ἐνθάδε ἀχαΐαν οἰκῆσαι, λακωνας δὲ τῶν ἡνιοχίαν. ὧν ἦρχον ῥῆκας καὶ ἀμφίστρατος οἱ τῶν διοσκούρων ἡνίοχοι. καὶ οὓς ἡνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τὰ δ' οὖν καμαρῶν σόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ὧν πλέουσιν, ὁτὲ μὲν ταῖς ὀλκάσι, τοτὲ δὲ χώρας ἐνί τινι καὶ πολλῷ θαλαττοκρατοῦσι. προσλαμβάνουσι δ' ἐνίοτε καὶ οἱ τὸν βόσπορον ἔχοντες, ὑφορμοῦντες, χορηγοῦντες καὶ ἀγοράν καὶ διάθεσιν τῶν ἁρπαζομένων. ἐπανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ὤμοις τὰς καμάρας, ἀναφέρουσιν ὧν οὐδ' ὄρυμούς, ἐν οἷς πόρρω καὶ οἰκοῦσι, λυπροῦ ἀρόσιμον γῆν. καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἡ καιρὸς τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι, καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας, αὐτοὶ πλανῶνται πεζοὶ νύκτωρ, καὶ μεθημέραν αὐθρακοδισμοῦ χάριν. ὃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦνται ῥᾳδίως, μετὰ οὐκ αὐλοπλους μισθοῦντες τοῖς ἀπολεσασιν. ἐν μὲν οὖν διωκομένοις τόποις, ἔστι τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἀδικουμένοις. αὐτεπιτίθενται γὰρ πολλάκις, καὶ κατάγουσιν αὐτανδρους τὰς καμάρας. ἡ δ' ὑπὸ ῥωμαίοις ἀβοήθητός ἐστιν, ἀλλὰ τῶν ὀλιγωρείαν τῶν πεμπομένων. τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος, διωκομένοις δὲ, καὶ οὐ πάνυ ὑπὸ τῶν καλουμένων σκηπτούχων. καὶ αὖ περὶ δὲ οὐ πάνυ ὑπὸ τυράννοις, ἢ βασιλεύσιν εἰσίν. οἱ γοῦν ἡνίοχοι τέτταρας ἔσχον βασιλέας, ἡνίκα μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς πατρωνικῆς εἰς βόσπορον διήκει τὴν χώραν αὐτῶν. καὶ αὕτη μὲν ἡ πρόσοιμος αὐτοῖς. τῆς δὲ τῶν ζυγίων ἀγνοοῦς διά τε δυσχωρίας, καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἔστι τὰ πολλὰ ἐμβαίνουν ὑδὶ τὴν θάλατταν, ἕως ὑδὶ τῆ τῶν ἀχαιῶν ἥκει. καὶ προσλαβόντων τούτων, διεκπλέουσι τὸν ὁλκὸν, τὸν ἐκ φάσιδος, οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων λείπουσαν σταδίων. εὐθὺς οὖν ἀπὸ τῆς ἱεροκωλάκης, πρὸς ἕω μὴ ὁ πλοῦς ὄσιν. ᾗ ἦ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὁ σινδικὸς ὄρμος καὶ πόλις.

ἔστι

ἔπειτα ἐν τετρακοσίοις τὰ καλούμενα Βάτα νόμια, καὶ λιμήν, καθ' ὃν μάλιστα αὐτικρὺς ὄψει πρὸς νότον ἡ σινώπη τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ κάραμβις ἄρχῃ τοῦ λοιποῦ μετώπου. ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν, ὃ μὲν ἀρτεμίδωρος τὸν λοιπὸν τῶν λοιπῶν λέγει παραλίαν ὑφόρμους ἔχουσαν, καὶ λιμένας, ὅσον ὑπὲρ σταδίους ὀκτακοσίους, καὶ τριακοντάστα. ἔπειτα τὸν τῶν ἀχαιῶν σταδίων τριακοσίων. ἔπειτα τὸν τῶν ἡνιόχων χιλίων, ἔπειτα τὸν πιτυοῦντα τὸν μέγαν, τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι διοσκουριάδος. οἱ δὲ τὰ μιθριδατικὰ συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, ἔπειτα ζυγούς, ἔπειτα ἡνιόχους, ἔπειτα λοφκέτας, καὶ μόσχους, καὶ κολχούς, καὶ οὓς ὑπὲρ τούτων φθειροφάγους, καὶ θοανάς, καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ πρὸς τὸν καύκασον. καταρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία καθάπερ ἔπορ ὑπὸ τὸν ἰσον τείνει, καὶ βλέπει πρὸς νότον. ἀπὸ δὲ τῶν βατῶν ὑποστρέφει λαμβάνει κατὰ μικρόν. ἔτ' ἀντιπρόσωπον γίνεται τῇ δύσει, καὶ τελευτᾷ πρὸς ἑσπέραν πιτυοῦντα, καὶ τὸν διοσκουριάδα. ταῦτα γὰρ τὰ χωρία σχεδὸν ὁλοσχερῶς τῇ λιχθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὸν διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ ὅλη κολχίδι ὀρθὴ παραλία, καὶ ἡ στενὴ τραπεζοῦς, καμπὴν ἀξιόλογον ποιοῦσα. ἔπειτα εἰς εὐθεῖαν τεταμένη πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ πόντου ποιοῦσαν, τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπασα δ' ἡ τῶν ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι διοσκουριάδος, καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων ὑποπέπωκε, δι' ἰσθμοῦ. ἔστι δ' ὅρος ὁ ὑποκείμενον τῷ πελάγους ἑκατέρου, τοῦ τε ποντικοῦ, καὶ τοῦ κασπίου, διατείχισμα μὲν ἐοικὸς, ἔργον δὲ ἀπειργασμένον τὰ αὐτά. ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε ἀλβανίαν, καὶ τὴν ἰβηρίαν. πρὸς ἄρκτον δὲ, τὰ τῶν σαρμάτων πεδία. διὸ δικαίως δ' ὄλην παντοδαπῆ, τῇ τε ἄλλῃ, καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἰνδικῶν καλεῖσθαι κάσπιον τὸν καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν κασπίων παρωνομασθέντα. ἀγκῶνά τινα δὲ τινὰ αὐτοῦ προπέπουσιν ὑπὲρ τὴν κισσαβείαν, οἵ τε ἰβηρίαν, οἵ τε ἀρμενίαν. βάνουσι μέσην, καὶ τοὺς ἀρμενίων ὅρεσι συνάπτουσι, καὶ τοῖς μοχικοῖς καλουμένοις. ἔπι δὲ ὀλίγον σχιστὴν, καὶ ὀλίγον παρυφὴν. ταῦτα δ' ὑπὲρ μέρος τοῦ ταύρου πάντα, τὸ πιοειδὲς τοῦτο ὑπὲρ τὸν νότον τῆς ἀρμενίας πλευρὸν, ἀπερρωγότα πως ἐκεῖθεν πρὸς ἄρκτον, καὶ προϊόντα μέχρι τοῦ καυκάσου, καὶ τῆς τοῦ εὐξείνου παραλίας, τῆς ὑπὲρ θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς κολχίδος, ἡ δ' οὖν διοσκουριὰς ἐν κόλπῳ τοιούτῳ κειμένη, καὶ τὸ ἰωνικώτατον τοῦ σημείου ἐπέχουσα

dehinc ad quadraginta ſtadia ſunt ea quæ Bata nominantur uicus & portus, ubi Sinope auſtrum uerſus huic oræ plurimum uidetur opponi, quemadmodum Carambis Frontiarietis, ut ante dictum eſt. Author eſt Artemidorus, à Batis oram eſſe Cercetarum octingentorum & quinquaginta ferè ſtadiorũ, quæ ſtationes & uicos habeat. Dehinc Achæorum regionem ſtadijs quingentorum, dehinc Heniochorum mille, dehinc magnum Pityuntem trecentorum ferè ſexaginta uſque Dioſcuriadem. Qui Mithridatica conſcripſere (nam ijs maxime accedendum eſt) prius Achæos ponunt, deinde Zygos, deinde Heniochos, deinde Cercetas & Moſchos & Colchos, & Phthirophagos, qui ultra hos ſunt, & Thoanas, & alias circa Caucaſum paruas gentes. Ab initio igitur ora ad orientem tendit, & ad auſtrum ſpectat. Ab ipſis uero Batis paulatim detorquens reſpicit occidentẽ, & ad Pityuntem & Dioſcuriadem deſinit. Nam hæc Colchidis loca dictæ oræ iuncta ſunt. Poſt Dioſcuriadem eſt reliqua Colchorum ora, cui Trapezus continua flexum quendam admirabilem efficit, deinde in rectum latus extenditur, quod Ponti dexteriora efficit ad ſeptentrionem ſpectantia. Vniuerſa uero Achæorum & cæterorum ora, uſq; Dioſcuriadem & loca mediterranea auſtrum uerſus in rectum exeuntia Caucaſo ſubiacent, qui mons utriq; pelago imminet & Pontico & Caſpio, muniens Iſthmum qui ea dirimit. Is auſtrum uerſus Albaniam Iberiamq; diſterminat, ſeptentrionem uerſus Sarmaticos campos, arboribus & omnigena ſylua plenus, ea præcipue quę fabricandis nauibus eſt idonea. Eratoſthenes ait Caucaſum ab indigenis Caſpium uocitari, à Caſpijs fortaſſe cognominatum. Ab eo quaſi cubiti quidam ad meridiem procurrunt, qui Iberiam complectentes, Moſchicis & Armenijs montibus coniunguntur. Item monti Scœdiſæ & Paryadræ. Hi omnes Tauri partes ſunt, qui auſtrale Armeniæ latus efficit & ab eo quodammodo abrupti Septentrionem uerſus uſque ad Caucaſum & maritimam Euxini oram percurrunt, quæ à Colchide in Themiſcyram tendit. Dioſcurias itaque in hoc ſinu poſita & orientaliſsimum totius

pelagi ſinum obtinens, Euxini receſſus, & extrema nauigatio appellatur. Vnde illud quod in prouerbio dicitur,

In Phaſim ubi curſus carinis ultimis.

Sic intelligendum eſt, non quod poeta qui iambicum fecit, de flumine dicat, nec de urbe eiuſdem nominis, quæ ad flumen ſita eſt, ſed de Colchide, ut de parte, quod recta nauigatio à flumine, & ab urbe in receſſum ſit ſexcentorum ferè ſtad. Eadem Dioſcurias Iſthmi initium eſt, qui inter mare Caſpium iacet, atque pontum & commune forum earum gentium quæ proxime ſunt ulteriores. Dicunt itaque nonnulli, qui parum res animaduertunt ſeptuaginta, nonnulli trecentæ gentes in eam cõuenire, atq; omnes diuerſarum linguarum, propterea quod ſparſim & impermixte ob aſperitatem atque intractabilitatem habitent, quorum pleraque pars Sarmatæ ſunt, atque omnes Caucaſii, ac de Dioſcuriade quidem hactenus. Reliqua uero quæ Colchis eſt, magna ex parte ad mare pertendit. Hanc Phaſis illabitur ingens flumen, quod ortum ex Armenia ducens, Glaucum in ſe recipit, atq; Hippum è uicinis montibus cadentes. Nauigatur autem uſq; Sarapanos, quæ munitio urbis habitatores recipere poſſet. Ex ea pedeſtri itinere, curribus uecti, quatriduo in Cyrum proficiſcuntur. Ad Phaſim urbs iacet eiuſdem nominis, Colchorum emporium, quod ex alia parte amni procingitur, ex alia lacu, ex alia mari. Hinc biduo triduóue Amiſum Sinopenq; nauigatur. Hæc litora & fluminis oſtia amœniſſima ſunt, regio fructibus & omnibus quę ad fabricandas naues pertinent, opportuna. nam multa producit ac fluminibus defert. Mel tamen frequentius amarum eſt, ſed præcipue linum, canabem, ceram ac picem gignit. Linificium quidem uulgatum eſt. nam & in peregrina exportatur loca. Vnde quidam cognationem Colchorum cum Ægyptijs oſtendere uolentes, fidem ex ijs captant. Secus hæc flumina in Colchica regione eſt Leucotheæ fanum, quod Phryxus condidit atque illius oraculum, ubi aries non mactatur, id olim dicebatur, ætate autem noſtra à Pharnace, paulopoſt à Mithridate Pergameno direptum eſt. Nam læſa regione etiam diuina ægre habent, nec coli poſſunt, ut Euripides inquit.

ἐπίχυσα, τὸ σύμπαντ' ἐπελάγους, μυχὸς τι τοῦ ξυξείνου λέγεται, καὶ ἔσχατος πλοῦς. τὸ γὰρ παροιμιακῶς λεχθὲν, οὕτω δεῖ λέξαθαι.

εἰς φάσιν ὅθι ναυσὶν ἔσχατος δρόμος.

Οὐχ ὡς τὸν ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ ἰαμβικόν. ὁ δὲ λόγος τῷ ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν ἐφαρμόττει ὄντι τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ὡς τῆς κολχίδος ἀπὸ μέρους. ἐπεὶ ἀπὸ γε τοῦ ποταμοῦ, καὶ τῆς πόλεως ἐκ ἐλαττόνων ἢ ἑξακοσίων σταδίων, λείπεται πλοῦς ἐπ' ὀνθέας εἰς τὸν μυχόν. ἡ δ' αὐτὴ διοσκουριάς ἐστι, καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς καστικῆς καὶ τοῦ πόντου, καὶ ἐμπόριον τῶν ὑποκειμένων, καὶ συνεγγυς ἐθνῶν κοινόν. συνέρχεσθαι γοῦν εἰς αὐτὸ ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ, καὶ τριακόσια ἔθνη φασίν, οἷς ὁδὲν τῶν ὄντων μέλει πάντα δὲ ἑτερόγλωττα, διὰ τὸ ἀσυναθρόιστον καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ αὐθαδίας, καὶ ἀγριότητος. ζαρμάται δ' εἰσὶν οἱ πλείους πάντων ἢ καὶ ἁπανταχοῦ. τοῦτο μὲν δὴ τὸ πρὸς τὴν διοσκουριάδα. καὶ ἡ λοιπὴ δὲ πρὸς χεῖρα τῇ θαλάττῃ. ἡ πλείων ὀδός. διαῤῥεῖ δ' αὐτὸ ὁ φάσις μέγας ποταμὸς, ὃς ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν γλαῦκον, καὶ τὸν ἵππον ἐκ τῶν πλησίον ὀρῶν ἐκπίπτοντας. ἀναπλεῖται δὲ μέχρι σαραπανῶν, ἱερύματος δυναμένου δέξασθαι. καὶ πόλεως συνοικισμόν, ὅθεν πεζεύουσιν ὑπὲρ τὸν λύκον ἡμέραις τέσσαρσι δι' ἁμαξιτοῦ. ἐπίκειται δὲ τοῦ φασιδὶ ὁμώνυμος πόλις, ἐμπόριον τῶν κόλχων, τῇ μὲν, περιβεβλημένη τὸν ποταμὸν, τῇ δὲ, λίμνῃ, τῇ δὲ θαλάττῃ. ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' ἀμισὸν, καὶ συνάπτης τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο, διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς μαλακωδεῖς εἶναι, καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. ἀγαθὴ δ' ὅλη ἡ χώρα, καὶ παρέπλω τοῦ μέλητος. πλείων γὰρ τὸ πλέον καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν ἅπασι. πλεῖστα γὰρ καὶ φύει, καὶ ποταμοὺς καταπομπεύει λινόν τε πολὺ, καὶ καλάβιν, καὶ κηρὸν καὶ πίσσαν. ἡ δὲ λινουργία καὶ τετύλωται καὶ γὰρ εἰς ἄλλους τόπους ἐπιπέμπουσι καὶ ἰδίᾳ βαλόμενοι συγγενεσθαί τινα τοῖς κόλχοις πρὸς τὴν αἰγυπτίαν ἐμφανίζειν, ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. ὑπέρκειται δὲ τῶν λιχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ μεσογείᾳ τὸ μὲν λευκοθέας ἱερόν, φρίξου μνῆμα, καὶ μαντεῖον ἐκείνου ὃ πυθοῖτο οὐ θύεται, πλησίον ὄντα ὑπάλξεων, συλληθὲν δὲ ὑπὸ φαρνάκου καθ' ἡμᾶς, καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ μιθριδάτου τοῦ περγαμηνοῦ. κακωθείσης γὰρ χώρας νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐ δὲ τιμᾶσθαι θέλει, φησὶν ὀυριπίδης

τὸ μὲ

ὅσον μὲν γὰρ παλαιὸν ὅσῳ ὠφάνισαν ἔχουσα ἡ χώρα αὕτη, δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν ἱστορουμένην στρατείαν αἰνιττόμενοι, προελθόντος μέχρι καὶ Μήδων. ὕστερον δὲ πρότερον τὴν φρίξου. μετὰ δὲ τοῦτο τοὺς διαδεξαμένους βασιλεῖς εἰς σκηπτοῦχίας διῃρημένων ἐχόντων τὴν χώραν μέσως πως ἐπράττον. αὐξηθέντος δὲ ὑπερμέτρως τοῦ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκεῖνον ἡ χώρα πᾶσα ἐπείκησεν. ἐπίμπτο δὲ ἀεί τις τῶν φίλων ὑπάρχος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. τότων δὲ εἷς Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεᾶς πάππος. ἐξ οὗ δ' ἐγένετο ἡ πλείστη τοῦ Βασιλεῖ πρὸς τὰς ναυτικὰς διαπορείας ὑπουργία. καταλυθέντος δὲ Μιθριδάτου συγκατελύθη, καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶσα, καὶ διῃρέθη πολλοῖς. ὕστατα δὲ πολέμων ἔσχε τὴν κολχίδα, ἀπεκτονότος τελευτήσαντος, ἣ γυνὴ Πυθοδωρὶς Ἱερατεῖ Βασιλεύουσα, καὶ Κόλχων, καὶ Τραπεζοῦντος, καὶ Φερνακίας, καὶ τῶν ὑπορειμένων Βαρβάρων, πρὸς οὓς ἐροῦμεν ἐν τοῖς ἑξῆς. ἡ δ' ἐν Μοσχικῇ ἐν ᾗ ὁ Ἰβηρός, τριμερὴς ὅτι, τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι, τὸ δὲ Ἴβηρες, τὸ δὲ Ἀρμένιοι. ἔστι δὲ καὶ πολίχνιον μεταξὺ Ἰβηρίας φρίξου πόλις, ἡ νῦν ἰδίᾳ οὖσα, ὑφ' ἣν χωρίον, ἐν μεθορίοις τῆς κολχίδος πρὸς τὴν διοσκουριάδα, ῥιοχάρης ποταμός. τῶν δὲ σωφρονούντων ἐθνῶν εἰς τὴν διοσκουριάδα, καὶ οἱ φθειροφάγοι εἰσίν, ἀπὸ τοῦ ἴτυος, καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοὔνομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ σοάνες, ὧν οἱ μὲν βελτίους τὸν ὦμον πίνουσι, διαφέρει δὲ βελτίους. χειλὸν λίθου, καὶ ἱρατικοὺς κατὰ ἀλκὴν καὶ δύναμιν. διαφθείρουσι γοῦν πρὸς κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ ἰαυκάσου κατέχοντες τὰ ἰσθμία τῆς διοσκουριάδος, βασιλέα δ' ἔχουσι, καὶ πανδήμου ἀνδρῶν τριακοσίων. σωφρονοῦσι δ', ὡς φασι, στρατείαν, καὶ ἔτος σιτοδίαν. ἐπὰν γάρ ὅτι τὸ πλῆθος μαχιμον, ὁ σωφρονισταγμένον. παρὰ φύσιν δὲ λέγεται, καὶ χρυσὸν καταφέρειν αὖ χειμάρρους. ἐσθίειν δ' αὐτὸν αὖς βαρβάρους, φάτναις καὶ πατητριμμένοις, καὶ μαλωτοῖς δοραῖς, ἐφ' οὗ δὴ μεμηθεῦσθαι, καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. εἰ μὴ καὶ ἴβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἰαυκασίοις καλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἑκατέρωθι χρυσείων. χῶνται δ' οἱ σοάνες φαρμάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας θαυμασίως, καὶ οὓς ἀφαρμάκτους πεπρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὸν ὀσμόν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ πρὸς τὸν ἰαύκασον, λυπρὰ καὶ μικρόχωρα. τὸ δὲ τῶν ἀλβανῶν ἔθνος, καὶ τὸ τῶν ἰβήρων, ἃ δὴ πλήρη μάλιστα τὸν λεχθέντα ἰσθμόν, ἰαυκάσια, καὶ αὐτὰ λεγεται' αὖ. εὐδαίμονα δὲ χώραν ἔχει καὶ εὐφόρα πολλὰ,

Quantam olim hæc regio claritatem habuerit fabulæ declarant, Iasonis exercitum innuentes, qui ad Medos usque processit, ac prius etiam Phryxi expeditionem. Postea cum reges succederent & regionem haberent in prouincias diuisam, mediocriter agebant. Cum uero Mithridatis Eupatoris potentia uehementer esset adaucta, tota ei regio paruit, à quo semper aliquis ex amicis regionis præfectus & administrator mittebatur, è quibus fuit Moaphernes matris nostræ patruus. Hinc multa regi ad nauales res copia. Sed sublato Mithridate regio omnis quæ sub eo erat, euersa est, multisq; distributa. Postremo Polemo Colchidem habuit, quo mortuo uxor eius Pythodoris Colchorum, & Trapezuntis, & Pharnaciæ, & ulteriorum barbarorum regnum tenet. Sed de his postmodum dicemus. Moschica in qua phanum esse diximus, tripartita est. Nam partem habent Colchi, partem Iberes, partem Armenij. Polichnium Phryxi ciuitas est in Iberia, ea nũc Idessa dicitur, locus optime munitus. In Colchidis autem finibus non procul à Dioscuriade Rhiocharus flumen labitur. Ex gentibus quæ Dioscuriadem conueniunt, est Phthirophagorum natio, cui nomen à sordibus, ac fame datum est, his proximi sunt Soanes nihilo fame meliores, robore autem meliores. nam ui ac potentia penè præstãt. Hi gentibus circumuicinis dominantur, Caucasi extrema obtinentes. Quæ Dioscuriadi imminent regem habent & collegium uirorum CCC. CC. hominum millia coguntur in exercitum. Nam multitudo omnis bellicosa est, quanquàm inordinata. Apud eos torrentes dicuntur aurum deferre, quod Barbari perforatis tabulis, ac lanosis pellibus excipiunt. Vnde aurati uelleris fabula conficta est. Et fortasse Iberes eodem nomine uocantur quo occidentales, ab auro quod apud utroscp inuenitur. Soanes ueneno ad spicula mirifice utuntur, quod eos etiam, qui non uenenatis sagittis saucij sunt, odore offendit. Aliæ gentes proximæ, quæ circa Caucasum sunt, paruam & tenuem regionem habitant. Albanæ uero & Ibericę gentes, quæ dictum Isthmum implent, ipsæ etiam dicuntur Caucasiæ, & fœlicem etiam habitatu

regionem incolunt. Iberia enim magna ex parte urbibus & habitatoribus plena est, & tecta fictilia & fabrefactas ædificiorum structuras, & fora & alia publica habet. Circunstans uero regio à Caucasiis montibus circundatur. nam cubiti quidam fertiles (ut dictum est) ad meridiem procurrunt, qui uniuersam Iberiam comprehendentes sese ad Harmeniam & Colchidem coniungunt. In medio planities est fluminibus irrigua, præsertim Cyro qui ortum ex Harmenia trahens, mox dictam planitiem intrat, atq; Arabonem amnem à Caucaso defluentem, & alias aquas recipiens per angustam fluminis regionem euadit in Albaniam, inter quam & Harmeniam multus illatus, per uberes campos complura in se recipit flumina, è quibus est Alazonius & Sandobanes & Rhœthaces & Chanes, qui omnes nauigabiles facti in mare Caspium erumpunt. Hoc nomen olim Corus uocabatur. Iberiæ campos agricolæ habitant, & homines ad pacem intenti, Harmenico ac Medico cultu, mõtanam uero regionem pars eorum maxima atq; belli cosa, Scytharũ more uiuentes, quorum cognati sunt & contermini. Se tamen colendis agris dedunt, & cum tumultus ingruerit multa ex se atq; illis hominum millia contrahunt. Quatuor aditibus in eam regionem itur, uno per medios Sarapanos Colchorum castellum, atque eius angustias per quas Phasis centum ac uiginti pontibus pertransitur, qui propter flexiones asper ac uiolentus in Colchidem defertur, conuallium torrentibus multo imbri adauctis. Is ex imminentibus montibus auctus, multis fontib⁹ impletur, ac postquàm in campos uenit, alia in se recipit flumina, è quibus est Glaucus & Hippus. Auctus uero ac nauigabilis factus, exit in Pontum. Secus eum urbs iacet eiusdem nominis & lacus non procul. Aditus itaque ex Colchide in Iberiam est huiusmodi petris, munitionibus, fluminibus, & cõuallibus clausus. Ex Nomadibus autem septentrionem uersus difficilis ingressus est, trium dierum itinere. Dehinc angusta fluminis regio in Arago flumine dierũ quatuor, uiq; finem murus inexpugnabilis munit. Ex Albania primo ingressus est per petram excisam,

οἰκῆσαι διαμιᾶς, καὶ διὰ καὶ ἡ γε ἰβηρία οἰκεῖται καλῶς τὸ πλέον πόλεσί τε καὶ ἐποικίοις, ὥς τι καὶ λιθραμώτας ἔχει τείχας, καὶ ἀρχιτεκτονικῶ τῶν οἰκήσεων κατασκευῶ, καὶ ἀγοραῖς, καὶ τἄλλα κοινά. ἡ δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς καυκασίοις ὄρεσι περιέχεται πεπτεπῶκασι γὰρ ὡς εἰπεῖν ἀγκῶνες ὧδι τῶ μεσημβρίαν δύκαρπι, περιλαμβάνοντες τ' σύμπασαν ἰβηρίαν, & τ' σωαπτοντες πρός τε τῶ ἀρμενίαν, καὶ κολχίδα. ἐν μέσῳ δὲ πεδίον ποταμοῖς διαῤῥυτον, μεγίστῳ δὲ τῷ κύρῳ, ὃς τῶ ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ τῆς ἀρμενίας, εἰς βαλὼν εὐθὺς εἰς τὸ πεδίον τὸ λιχθὲν, παραλαβὼν καὶ τὸν ἀῤῥαβῶνα κάτω τῶ καυκάσου ῥέοντα. καὶ ἄλλα ὕδατα. διὰ σφῶν ποταμίας εἰς τῶ ἀλβανίαν ἐκπίπτει, μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ τῆ ἀρμενίας, ἐνεχθεὶς πολὺς διὰ πεδίων ὁ βοτυομανὸς σφόδρα, διεξαμνιῶν, καὶ πλείους ποταμοὺς, ὧν ὄξιν ὁ, τε ἀλαζώνιος, καὶ ὁ σανδοβαύης, καὶ ὁ ῥοιτάκης, καὶ χάνης πλησίον πάντων, εἰς τῶ καισίαν ἐμβάλλουσι θάλατταν. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον κύρος. τὸ μὲν οὖν πεδίον τῶ ἰβήρων οἱ γεωργικώτατοι πρὸς ἀρμονίαν ἐν εὐκολίᾳ οἰκοῦσιν, ἀρμενιστὶ καὶ μισθίσι ἐσκευασμένοι. τῶν δ' ὀρεινῶν πλείους, & μαχιμοι κατέχουσι σκυθῶν δίκην ζῶντες, καὶ σαρμάτων, ὧν πρ καὶ ὅμορα καὶ συγγενεῖς εἰσίν, ἀπονται δ' ὅμως, καὶ γεωργίας, πολλῶ τε μᾶλλον σωάγουσιν δὲ ἑαυτῶν, καὶ δὲ ἐκείνων, ἐπεισβάλλοντες συμπίπτουσι θορυβῶδες. τέσσαρες δ' εἰσὶν αἱ τῶν χώραν εἰσβολαί, μία μὲν διὰ στενοπαγῶν φρουρίου κολχικοῦ, καὶ τῶν κατ' αὐτὸ σφῶν, διὰ ὧν δ' ὁ φάσις γεφύρας ἑκατὸν καὶ εἴκοσι πόρους ῥεόμενος, διὰ τῶν σκολιότητα καταῤῥᾶ τραχὺς, καὶ βίαιος εἰς κολχίδα, πολλοῖς χειμάῤῥοις ἡ τὰς ἐπομβρείας ἐκχαραδρουμένων τῶν τόπων. ῥυνᾶται δ' ἐκ τῶν ὑποδεικνυμένων ὀρῶν πολλαῖς συμπληρόμενος πηγαῖς. φέρει δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἐστιν, ὅ, τε γλαῦκος, καὶ ὁ ἵππος. πληρωθεὶς δὲ, καὶ ῥεόμενος πλωτὸς ἵζησιν εἰς ἅρματος. καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐπ' αὐτῆ, καὶ λίμνην πλησίον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς κολχίδος εἰς τῶ ἰβηρίαν εἰσβολὴ τοιαύτη, πέτραι καὶ ἐρύμασι, καὶ ποταμοῖς χαραδρώδεσι διακεκλεισμένη. ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδων τῶν τρεῖς ἡμέρας, ἀνάβασις χαλεπὴ

ἡ μετὰ ταύτην ποταμίας σφὴ ὧν τ' ἀράγου ποταμοῦ πεδίων ἡμέρῶν ὁδὸν ἔχουσα ἐφ' ἕνα. φέρει δὲ ἡ πέτρας τ' ὁδὸν τεῖχος λύσμαχον. ἐκ δὲ τῆς ἀλβανίας διὰ πέτρας, πρῶτον λατομητὴ εἶσοδος

ἐστ

τα δ᾽ ἀπὸ τέλματος, ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐκ δ᾽ λαυκάσου κατακλύσαν. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρμενίας τὰ μὲν πρὸς λύρῳ σχιζά, καὶ τὰ μὲν πρὸς ἀράξῳ. καὶ γὰρ πρὸ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν ἔχουσιν αἱ μεταξὺ κωμῶν πόλεις ἐρυμνὰς μὲν πέτρας, διεχούσας ἀλλήλων ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. μὲν πρὸς λύρῳ, τὴν ἐμοζικὴν, μὲν δὲ θατέρῳ σύμπαρα. ταύτας δὲ ἐχρήσατο ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον πομπήιος, ἐκ τῆς ἀρμενίας ὁρμηθείς. καὶ μετὰ ταῦτα κανίδιος. τέτταρα, καὶ δέκα γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν χώραν, ὧν ἓν μὲν πρῶτον, ἀφ᾽ οὗ καὶ βασιλέας καθιστᾶσι, κατ᾽ ἀγχιστείαν τε, καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτατον. ὁ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ, καὶ στρατηλατεῖ. δεύτερον δὲ τὸ τῶν ἱερέων, ὃ καὶ μεμισθωται, καὶ τῷ πρὸς θεοὺς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομένων καὶ γεωργούντων. τὸ τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βασιλικοὶ δοῦλοί εἰσι, καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν βίον. κοιναὶ δ᾽ εἰσὶν αὐτῶν αἱ κτήσεις κατὰ συγγένειαν. ἄρχει δὲ καὶ τούτου ἑκάστων ὁ πρεσβύτατος. φιοῦσι δὲ οἱ Ἴβηρες, καὶ ἡ χώρα αὐτῶν. ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι, καὶ τὸ νομαδικὸν γένους γυμνότερον, πλὴν οὐ ἀλλότριοι. παύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετρίως. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν βύρων, καὶ τῆς κασπίας θαλάττης, πρὸς ἕω μὲν ἀπόκλινοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἴβηρσι. τῷ δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον, φρουρεῖται τοῖς καυκασίοις ὄρεσι. ταῦτα γὰρ ὑπέρκειται τῷ πεδίῳ. καλεῖται δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα λοράνια. τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ ἀρμενία παρήκουσα. πολλὴ μὲν πεδίας, πολλὴ δὲ καὶ ὀρεινὴ καθάπερ οἱ καμβύσηνοί, καθ᾽ ἣν ἅμα, καὶ τοῖς Ἴβηρσι καὶ τοῖς ἀλβανοῖς οἱ ἀρμένιοι συνάπτουσιν. ὁ δὲ λύρος ὁ διαῤῥέων τὴν ἀλβανίαν, καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκεῖνον, ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς πρόσχαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἀλλοτριοῦσιν. ἡ γὰρ χοῦς, πρόσχωσιν ποιοῦσα πολλὴν, πληροῖ τὸν πόρον, ὥς τε τὰς τῶν ἐκβολῶν νησίδας ἠπειρῶδες, καὶ τινὰς ποιεῖν λιμνάλας, καὶ δυσφύλακτα. τὴν δ᾽ ἀνωμαλίαν τῶν τένδων αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀναβάσεις, καὶ δὴ καὶ εἰς σώματα δώδεκα φασὶ μεμερίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλὰ, τὰ δὲ, πάντελῶς ὠγυγιλῶντα, καὶ μηδὲν ὕφορμον ἀπολείποντα. ἐπὶ πλείστους γοῦν, ἢ ἑξήκοντα σταδίους ἀμφικλύσει τῆς ἠιόνος ἡ σὺν τῇ θαλάττῃ, καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν ἓν μέρος ὑπὸ τῆς ἀποβολάσιν. τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πολλοῦ παρήκειν σταδίων, θινώδη πονοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. πλησίον δὲ καὶ ὁ ἀράξης ἐμβάλλει,

dehinc per ſtagnum quod amnis efficit, cadẽs ex Caucaſo. Ex Harmenia uero anguſtiæ, quę ſecus Cyrum ſunt atq; Aragũ, qui priuſquàm inuicem concurrant urbes natura munitas habent, quæ ſaxis impoſitæ ſedecim inter ſe ſtadijs abſunt, prope Cyrum Armozicam, prope Aragum Seumara, quibus ingreſsibus prius Pompeius uſus eſt ex Harmenia mouẽs poſtea uero Canidius. Quatuor hominum genera regionem hanc incolũt, primum, ex quo reges duo deliguntur, alter ſcilicet qui propinquitate & ætate antecedit, alter qui iura det & exercitum ducat. Secundum eſt ſacerdotum, qui iura finitimorum curãt. Tertium militum & agricolarum. Quartum uulgi quod regibus ſeruit, & omnia quæ ad uitam pertinent, miniſtrat. Hi omnia per familias communia habent, ſed is imperat & rem tenet qui ſenior eſt. Iberes & eorum regio talis eſt. Albani paſtoraliores ſunt & Nomadico generi proximi, præter quàm quod non alienigenæ, unde & mediocriter ſunt bellicoſi. Hi inter Iberas & Caſpium mare habitant, ab ortu ſolis mari cõiuncti, ab occaſu Iberiæ finitimi, ex reliquis lateribus boreale Caucaſiis montibus munitur, qui campis imminentes & mari plurimum coniuncti, Ceraunia uocantur. Auſtrale latus Harmenia progrediens efficit, quæ partim campeſtris eſt, partim montana, quemadmodum Cambyſena ad quam Harmenij ſimul & Iberiæ & Albaniæ coniunguntur. Cyrus autem qui per Albaniã fluit & alia flumina eum augentia, terram fœcundiorem exhibent. mare autem confundunt, nam limus plurimis occurrens exitum obſtruit, ex quo adiacẽtes inficile eſt. Hanc inæqualitatem affluxuum refractiones exaugent, atqui & oſtia in ora duodecim dicuntur diſpartiri, quorum alia cæca, alia omnino fallentia, ſtationem nullam relinquunt. Quapropter quum ultra ſexaginta ſtadia littus mari fluminibúsque adluatur, locus omni ex parte inacceſsibilis fit. Limus ad quingenta ſtadia progrediens totum littus efficit aggeroſum. Prope Araxes emittit, aſper

asper ex Harmenia cadẽs, & quem ille limum propellit alueum peruium faciendo, eum Cyrus repellit. Hoc hominum genus fortasse mari non eget, cum nec terra digne utãtur. Nam qui ibi militarunt, dicunt eos Cyclopicam uitam degere. Terra enim fructum omnem etiam domesticum affert, & stirpes omnes & ea quæ semper uirent, & cum ne minimam quidem culturam habeat, tamen bona omnia sine satione & inarata gignit, multisq; in locis semel sata, bis terq; fructum affert. Ac primo quidem modios quinquagenos, idq; minime renouata nec ferro proscissa sed ligneo aratro. Babylonius uero & Ægyptius campus fluminibus atq; aliis aquis totus irrigatur, quamobrem semper herbidam faciem seruat, idcirco uberrimus est. Adest illi præcipua aeris temperies, uineæ manent ineffossæ, quinquennijs putantur, in bimatu nouellæ fructum ferunt, adultę tantum reddunt, ut pars maxima in palmitibus relinquatur. Pecora tum mitia tum agrestia fœtus edunt pulcherrimos, homines sunt magnitudine ac pulchritudine excellentes, simplices, non autem cauponarij, nummi usum maxima ex parte non habent, numerum ultra centenarium non norunt, commercia inter se mercibus faciunt, in cæteris quæ ad uitam pertinent inertes, exquisitorum pondera rum ac mensurarum ignari, ciuilitatis, belli & agriculturæ prorsus imperiti, pedestri & equestri apparatu decertant, expediti & armati ut Harmenij. Exercitum emittunt maiorẽ quàm Iberes. nam uirorum ad sexaginta millia, equitum ad uiginti duo millia armant, quot contra Pompeium periclitati sunt. Hos Nomades ab externis defendunt, quemadmodum Iberes, ijsdem de causis, aliter uero sæpe eos adoriuntur, & quo minus agriculturam exerceant, impediunt, iaculatores sunt & sagittarij, clypeos & thoracas habent, itẽ ferinas galeas, quemadmodũ Iberes ex Albana regione. Est etiam Caspiana eiusdem nominis cum gente Caspia, quæ nunc quidem obscura est, ad eam Caspium mare pertinet. Ingressus ex Iberia in Albaniam fit per Cambysenam regionem asperã atq; siccam, ad flumẽ Alazonium. Ipsi & eorum canes excellẽtes uenatores sunt

τραχὺς ἐκ τῆς ἀρμενίας ἐκ πίπαρων. ἡμᾶς δὲ ἐκεῖνος πλωθεῖ χοῦν, πρόσυλον ποιῶν τὸ ῥεῖθρον, ταύτῃ ὁ λύρος ἀναπληροῖ, τάχα μὲν οὖν ὀλίγου τοιούτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων, ὀδὲν δεῖται θαλάττης. ὀδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται καταξίαν. πάντα μὲν γὰρ ἐκφέρουσι καρπὸν, καὶ ἡμερώτατον, πᾶν δὲ φυτόν. καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει. τυγχάνει δ' ὢν μελέας οὐδὲ μικρᾶς, ἀλλὰ τἀγαθὰ ἄσαρτα καὶ ἀνήροτα ἄπαντα φύει, καθάπερ οἱ στρατηγήσαντες φασί, λυκιλλόπεδόν τινα διηγούμενοι βίον. πολλαχοῦ γοῦν ἀπαρθεῖσαν, ἅπαξ δὲ ἐνεχθεῖσαν καρπὸν, ἢ καὶ τρὶς. τὸν δὲ πρῶτον, καὶ πεντηκοντάχουν ἀνέκαθεν. καὶ ταῦτα οὐ δὲ σιδήρῳ τμηθεῖσαν, ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ. πυρίζεται δὲ ἄρα τὸ πεδίον τὸ βαβυλωνίου, καὶ τὸ αἰγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδασιν, ὥς ἀεὶ ποώδη φυλάττειν τὴν ὄψιν. δηλᾷ δὲ οὖρα καὶ βοτῶν ὄχλος. πρόσεσι δὲ καὶ τὸ ὑδάτερον ἐκεῖνο μᾶλλον, ἄσηπτοι δὲ ἄμπελοι μένουσι δηλαδὴ τελέως τιμώμεναι δηλ. ὡς γε ταῖς ἡμετέραις δηλ., νέαι μὲν διετεῖς ἐκφέρουσιν ἤδη καρπὸν, τελεαι δὲ ἀπὸ δεδύασι τοσοῦτον, ὡς τε ἀθλιάσιν ἐν τοῖς κλίμασι πολὺ μέρος. εὐόρνη δ' ὄρνις καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς, τά τε ἥμερα, καὶ τὰ ἄγρια, καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει, καὶ μεγέθει διαφέροντες, ἁπλοῖ δὲ καὶ ὁ καπηλικὸς ὁ δὲ γὰρ νομίσματι τὰ πολλὰ χρῶνται, οὐ δ' ἀριθμῷ ἴσασι μέχρι τῶν ἑκατόν, ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται, καὶ πρὸς τὰλλα δὲ τὰ τοῦ βίου ῥαθύμως ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβείᾳ, καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπονόητος ἔχουσιν. ὅμως δὲ καὶ ὠζοί, καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται. ψίλοί τε καὶ κατάφρακτοι καθάπερ ἀρμένιοι. στέλλουσι δὲ μέχρι βήρων στρατιᾶς. ὁπλίζουσι γὰρ καὶ ἐξ μυριάδας ἀνδρῶν, ἱππέας δὲ διμυρίους, καὶ διχιλίους, οἷς πρὸς πομπήιον ἐκινδύνευσαν, καὶ τούτοις δὲ συμπολεμοῦσιν οἱ νομάδες δοκοῦσιν ἐξωθεν, ὡς πρὸ τοῦ βήρσι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δὲ ὠχαιροῦσι τοῖς ἀνθρώποις πολλαχοῦ, ὡς τε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκοντίσαι δὲ εἰσὶ καὶ τοξόται, θωρακας ἔχοντες καὶ θυρεούς. πρόκεινται δὲ θῆρια παραπλησίως τοῖς ἐν βήρσιν. ἔστι δὲ τῆς ἀλβανῶν χώρας, ἣ καστιανὴ τὸ καυκάσιον ἔθνους ὁμώνυμον, οὗπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί. ἡ δὲ ἐκτὸς ἰβηρείας εἰς τὴν ἀλβανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς καμβισηνῆς αὐλῶνος τε καὶ τραχείας ὠδὶ τὸν ἀλαζωνίου ποταμόν, θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολὴν ἀ τέχν

ὁ τέχνη μᾶλλον, ἢ σπουδῇ τῇ περὶ αὐτόν. διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς. νυνὶ μὲν οὖν ἐς ἁπάντων ἄρχει, πρότερον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην γλῶτταν ἰδίαν ἐβασίλευόντο ἕκαστοι. γλῶτται δ' εἰσὶν ἓξ, καὶ εἴκοσι αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους. φέρει δ' ἡ γῆ, καὶ τῶν ἑρπετῶν γένη τῶν θανασίμων, καὶ σκορπίους, καὶ φαλαγγία. τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν, ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ, κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων. θεοὺς δὲ τιμῶσιν, ἥλιον, καὶ Διὰ καὶ σελήνην. διαφορόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰβηρίας πλησίον. ἱεράται δ' αὐτὴν ἐντιμότατον μετὰ γε τὸν βασιλέα, πρώτως τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐανδρου, καὶ αὐτῆς, καὶ τῶν ἱεροδούλων ὧν ἐνθουσιῶσι πολλοί, καὶ προφητεύουσιν. ὃς δ' ἂν αὐτῶν ὑπὸ πλέον κατάσχῃ γιγόμενον πλανᾶται κατὰ τὰς ὕλας μόνον, ὅταν συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς, ἀλύσει δήσας ἱερᾷ βρίθει πολυτελῶς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον, ἔπειτα προαχθεὶς ἐς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυσταθείς. τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗτος. ἔχων τις ἱερὰν λόγχην ἧπερ ὅπλον νόμος ἀνθρωποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους, παίει δι' ἧς πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν. ἐκ ἄπειρος τοιοῦτος. πιστοῦται δὲ σημεῖόν τινα ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐς τὸ κοινὸν ἀναφαίνουσι. κομιδῇ γὰρ τοῦ σώματος ἐς πρανέστερον, ὥς βαίνουσιν ἅπαντες καθαρσίου χάριν. ὑπερβαλόντος δὲ καὶ τὸ ὕπαρ τιμῶσιν Ἀλβανοί, καὶ τὸ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν γονέων μόνων. τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν ὁ δὲ μεμνῆσθαι. συγκαρύπτουσι μὲν τοι τὰ χρήματα αὐτῆς. ἔστι δὲ ὅτε καὶ τοῦ ζῶσιν οὐδὲν πατρῷον ἔχοντος. ταῦτα μὲν περὶ Ἀλβανῶν. λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμενίου τοῦ Θετταλοῦ κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ τὸν Πόντον, ὁρμῆσαι μέχρι τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τοῦ τε Ἰβηρίων καὶ τοῦ Ἀλβανίων ἐπελθεῖν, καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας, ἢ τῆς Μηδίας, ὡς μαρτυρεῖ τά τε Ἰασόνεια, καὶ ἄλλα ὑπομνήματα. τῶν δὲ Ἀρμενίων εἶναι δὴ Ἀρμενίου πόλεως τῶν πρὸς τοῦ Βοιβηΐδος λίμνου μεταξὺ φερῶν, καὶ λαΐδος, τὸν σὺν αὐτοῖς τε οἰκῆσαι, τοῦ τε ἐπιλησινοῦ, καὶ τοῦ συναπισρατεύσαντος καχάνης, καὶ Ἀσμβανῆς, καὶ Δηΐ, καὶ τοῦ Ἀρμενίαν ἐπώνυμον καταλιπεῖν. ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι, καὶ τὰς Ἀμαζόνας εἰκῆν φασί. Θεοφάνης μὲν ὁ συστρατεύσας Πομπηίῳ, καὶ γιγόμενον ἐν τοῖς Ἀλβανοῖς,

studio magis quàm arte. Reges enim differunt. nam nunc unus omnium imperat, cum prius quæque lingua suum haberet, eo quod non facile inuicem miscentur, linguas habent uiginti sex. Terra serpentia quædam letifera progignit, item scorpios & araneas. Aranearum quædam cogunt ridendo mori, quædam flendo desyderio suorum, Deos colunt Solem, Iouem ac Lunam, præcipue Lunam, cuius templum Iberiæ proximum est, & sacerdos præficitur honore secundus post regem, qui sacris seruit, & sacræ regioni præest, quæ multa est & hominibus plena, è seruis multi numine afflati diuinant. Qui plurimum numine correptus est, solus per syluas errat, hunc sacerdos comprehensum sacra catena deuincit, per annum sumptuose alens, postea ad deæ sacrificium cum alijs hostijs mactandum producit. Sacrificij ritus est huiusmodi. Quidam huius negotij gnarus sacram hastam tenens, qua mos est hominem mactari, atq; ex multitudine procedens, eam in cor per latus urget, illo cadente, quædam diuinationis signa captant atq; in commune proferunt, tum corpore in locum quendam delato, id omnes supergrediuntur huiusmodi piaculo utentes. Albani præcipue senectutem uenerantur nō parentum modo, sed etiam cæterorum. Mortuorum curam habere, aut meminisse nephas est. Nam cum mortuis pecunias defodiunt. Idcirco pauperes uiuunt, cum patrimonium nullum habeant. Ac de Albanis quidem hæc tradunt, Iasonem cum Harmenio Thessalo cum in Colchos nauigaret, usq; ad mare Caspium profectum, in Iberiam Albaniamq; processisse, & Harmeniæ ac Mediæ multū per agrasse, ut Iasonia & alia complura monumenta testantur. Harmenium uero ex Harmenio fuisse, quæ ciuitas Bœbeidi lacui proxima est inter Pheras & Larissam, atq; eum Acilesinam & Syspiretim habitasse usque in Calachanam & Adiabanam, atq; Harmeniam de suo nomine appellasse. In mōtibus qui supra Albaniam sūt, Amazonas dicūt habitare. Theophanes uerò q̄ cū Pōpeio militauit, quiq; in Albanis fuit, inter

inter Albanos & Amazonas dicit Gelas & Legas Scythas habitare, inter hos & Amazonas Mermandalim flumen labi. Alij uero, è quib. est Metrodorus Scepsius & Hypsicrates locorum non ignari, dicunt eas septẽtrionem uersus Gargarensibus esse finitimas sub radicibus montium Caucasiorum, qui Ceraunia uocantur, & earum alias operari quæ ad arationem insitionemq; pertinẽt, sed præcipuam pascendorum equorum curam habere, robustiores uero in equis uenationes ac bella exercere. Omnes ab infantia dextram mamillam exustas, ut habiliusliberiusq; ad omnem usum brachio uti possint. Sed in primis ad iaculationem uti arcu, securi, & pelta, è ferarum pellibus conficere galeas, sublígacula, & alia operimenta. Menses duos ueris eximios habere, quibus montem proximum cõscendunt, qui eas disiungit à Gargarensibus, quò & illi more quodam peruetusto conscendentes sacrificant, & prolis gratia cum mulieribus coeunt, idq; obscure inter tenebras, in quamcunque inciderint, quas postquam prægnantes fecerint, remittunt illas, si fœminã pepererint secũ retinent, si mares, illos tollendos reddunt. Vnde propter ignorantiã ualde inter se affici contingit, cum quisque quenque sibi affinem existimet. Mermodas è montibus descendens per Amazonum regionem & Syracenam & loca intermedia quæ deserta sunt, emittit in Mæotim. Tradunt Gargarenses cum Amazonibus ex Themiscyra in hæc loca conscendisse, postea ab illis discissos, cum Thracibus & Euboijs quibusdam errabũdis aduersum eos bellum gessisse, quo composito, ijs inter se cõditionibus conuenisse, ut in filiorum prole cõmunicarent, uiuerent autem utriq; separatim. Sed de Amazonum fama proprium quiddam euenit. Nam cum fabula ab historia distinguatur: antiqua enim & falsa & miraculosa, fabulæ appellantur: historia siue antiqua sit, siue noua, ueritatem postulat, miracula uero aut non habet aut perraro: de Amazonibus quidem eadem nunc dicuntur quæ olim, quanquam miraculosa sint, & à fide plurimũ distẽt. Quis enim credat ut uel exercitus uel ciuitas uel gens unquàm ex solis constiterit mulieribus, & non solum constiterit, uerum etiam

μεταξὺ τῶν ἀμαζόνων, καὶ τῶν ἀλβανῶν φησὶ γάλας οἰκεῖν, καὶ λέγας σκύθας, καὶ ῥεῖν ἐνταῦθα τὸν μορμάδαλιν ποταμόν, τοῦτόν τε καὶ τῶν ἀμαζόνων αὐτὰ μέσον. ἄλλοι δέ φασι καὶ ὁ σκήψιος μητρόδωρος, καὶ ὑψικράτης, ὁ δὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονότες γαργαρεῦσιν ὁμόρους, αὐτὰς φασὶν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν καυκασίων ὀρῶν, ἃ καλεῖται κεραύνια, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὑτὰς αὐτουργούσας ἕκαστα, τά τε πρὸς ἀροτὴν, καὶ φυτουργίαν, καὶ τὰ πρὸς τὰς νομὰς, καὶ μάλιστα τῶν ἵππων. τὰς δ' ἀλκιμωτάτας ἐφ' ἵππων καυηγεσίαις πλεονάζειν, καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν. ἁπάσας δ' ὠμοκεκαῦσθαι τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίων, ὡς τὸν δύπιτοῦν χεῖσθαι δεῖ βραχίονι πρὸς ἑκάστην χρείαν. ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἀκοντισμὸν, χρῆσθαι δὲ καὶ τόξῳ, καὶ σαγάρει, καὶ πέλτῃ, δορὰς δὲ θηρίων περιῆφθαι, δορύκραναί τε, καὶ σκεπάσματα, καὶ διαζώματα. μίαν δὲ μῆνας ὁμιλεῖν ἔχει τὸν ἔαρος, καθ' ὃν ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ πλησίον ὄρος τὸ διορίζον αὐτάς τε, καὶ τοὺς γαργαρέας. ἀναβαίνουσι δὲ καὶ κεῖνοι κατὰ ἔθος τι παλαιὸν, σωθύσοντές τε, καὶ σωτισόμενοι ταῖς γυναιξὶ, τεκνοποιίας χάριν, ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότει ὁ τυχὼν τῇ τυχούσῃ. ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀπέπεμψαν, αἱ δ' ὅτι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι κατέχουσιν αὐταί, τὰ δ' ἄῤῥενα κομίζουσι τοῖς ἐκτρέφειν. ὠκεῖσθαι δ' ἕκαστοι πως ἕκαστον νομίζω ὑπὸ τῆς ἀγνοίας. ὁ γὰρ μῦθος καταράπτων ἀπὸ τῶν ὁρῶν διὰ τῶν ἀμαζόνων, καὶ σιρακηνῶν, καὶ ὅσοι μεταξὺ ἔρημοι, εἰς τὴν μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ γαργαρέας σωσαναβῆναι μὲν ἐκ θερμισκύρας φασὶ τοῖς ἀμαζόσιν, εἰς τοὺς δὲ οὐ τόπους. ἐκπεσόντας αὐτῶν, πολεμῆσαι μετὰ θρακῶν, καὶ βοιωτῶν τινῶν πλανηθέντων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτούς, ὕστερον δὲ καταλυσαμένους γὰρ πρὸς αὐτὰς πόλεμον ὑπὸ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι συμβάσεις, ὥς τε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ καθ' αὑτοὺς ἑκατέρους. ἴδιόν δέ τι συμβέβηκε τοῖς λόγοις περὶ τῶν ἀμαζόνων. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες, καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι. τὰ γὰρ παλαιὰ, καὶ ψευδῆ, καὶ τραγῳδίαν, μύθους καλοῦσιν. ἡ δ' ἱστορία βούλεται τἀληθὲς ἂν τε παλαιὸν ἂν τε νέον, καὶ τὸ τραγῳδοῦν, ἢ οὐκ ἔχει, ἢ σπανίως. περὶ δὲ τῶν ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγεται καὶ νῦν, καὶ πάλαι, τραγῳδούμενα τε ὄντα, καὶ πίστεως πέρρω. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ἀ

γυναικῶν στρατὸς, ἢ πόλις, ἢ ἔθνος συστὰν ἄν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν καὶ οὐ μόνον συστάν, ἀλλὰ καὶ

φεύσαι

ἐφόλος ποιῆσαι, ὧν τὴν ἀλογίαν, καὶ ἔρα τύσειεν ὁ τὴν ἐγγὺς μόνον, ὡς τις, καὶ μέχρι τῆ νῦν ἰωνίας προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διαπόντιον στεῖλαι στρατιὰν μέχρι τῆ ἀττικῆς. οὐδὲν γὰρ ὅμοιον ὡς αὖ τίς λέγοι, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναῖκας γινομένους οὐ τὸ τυχὸν, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας. ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται πρὸς αὐτῶν. ὑπτείνει δὲ τὴν ἱστορίαν, καὶ τὸ πεῖσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον, ἢ τὰ νῦν. ἱστόρεις γοῦν πόλεων, καὶ ἐπωνυμίας λέγονται, καθάπερ ἔφεσον, καὶ σμύρνης, καὶ λύμης, καὶ μυρίνης, καὶ πάφου, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τὴν δὲ θεμίσκυραν καὶ τὰ πρὸς τῷ θερμώδοντα πεδία, καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη, ἃ πάντες ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φασὶν ὑπ' ἐκείνων ἐνθένδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσὶν, ὀλίγοι τε καὶ ἀναπολέκτως, καὶ ἀπίστως ἀναφαίνονται. καθάπερ καὶ πρὸς θαλπηρίας, ἣν ἀλεξάνδρῳ συμμίξας φασὶν ἐν τῇ ὑρκανίᾳ, ᾗ συγγενέσθαι τεκνοποιίας χάριν διωκισθῆναι τῶν ἀμαζόνων. οὐ γὰρ ὁμολογεῖται οὕτως, ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσούτων ὄντων, οἱ μᾶλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ ἐρήκασιν, οὐδ' οἱ πεισθέντες μάλιστα οὐδενὸς μεμνῆσθαι τούτων, οὐδ' ἁπάντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασι. λέγεται δὲ καὶ φησὶ τὴν θαλπηρίαν ἀφ' ἑκατέρων τοὺς λόγους, καὶ θερμώδοντα ὁρμηθέντα ἐλθεῖν πρὸς ἀλέξανδρον. εἰσὶ δ' ἀφ' ἑκατέρων εἰς θερμώδοντα σταδίοι πλείους διακοσίλίων, καὶ τὸ πρὸς τὴ ὑρκανίᾳ θρυλλούμενον λέγουσιν ὁμολογῆται παρὰ πάντων. οἱ δὲ πλησιάζοντες ἧσαν, οἱ κολακείας μᾶλλον, ἢ ἀληθείας φροντίζοντες, οἷον ὡς τὸν ἑκάτερον μετενεγκεῖν εἰς τὰ ἰνδικὰ ὄρη, καὶ τὴν πλησιάζουσαν ἐκείνοις ἐᾶσαι θάλατταν, ἀφ' ἧς ὑποκαιομένου δὴ κολχίδι, καὶ τὴν εὐξείνου ὁρᾶν. ταῦτα γὰρ εἰ ἐλλίποι, καυκάσου ὀνομάζουσι, διέχοντα τῆς ἰνδικῆς πλείους, ἢ τρισμυρίους σταδίους. καὶ γένεσθαι ἐμυθεύσαντο τὰ πρὸς προμηθέως, καὶ τὴν δεσμὸν αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἑω ἐγνώκεσαν οἱ τότε. ἡ δὲ ὑπὲρ ἰνδοὺς στρατεία διοῦσα, καὶ ἡρακλείους, ὑστερογενῆ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει, ἅτε τοῦ ἡρακλείους, καὶ τὸν προμηθέα λύσαι λεγομένου χιλιοστὸν ἐτῶν ὕστερον. καὶ διὸ μὴν γένεσθαι τὸν τὸν ἀλέξανδρον μέχρι τῶν ἰνδικῶν ὀρῶν κατασχέσθαι τὴν ἀσίαν, ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ εὐξείνου, καὶ τοῦ καυκάσου. ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοὔνομα, καὶ τὸ τοὺς πρὸς ἑσπέρας, δοκεῖ μακροστάτην στρατείαν ποιῆσαι τὴν μέχρι τῶν πλησίον καυκάσου. καὶ τὸν προμηθέα παραδεδόσθαι δεδεμένον

inuaserit aliena, & nõ modo uicinis fuerit dominata, adeo ut usq; in Ioniam processerit, sed etiam exercitum trans Pontum miserit, usque in Atticam: Hoc perinde est, ac si quis dicat, uiros tunc mulieres fuisse, & mulieres uiros. Quin eadem nunc de eis prædicantur, quam quidem rem adauget, & facit ut magis antiqua credantur quàm noua, quod urbes quædam ab illis conditæ & cognominatæ perhibentur, ut Ephesus, Smyrna, Cume, Myrina, Paphe, & alia quàm plurima monumẽta. The miscyram enim camposq; Thermodonti proximos, & imminentes montes Amazonum dicunt, atq; eas inde pulsas. Vbi autem nunc sint, perpauci id quidem, & sine demonstratione tradunt, quemadmodum de Thalestria Amazonum regina, quam cum Alexandro in Hyrcania permixtam ferunt, & prolis gratia congressam, quæ profecto res non satis constat. Nam rerum scriptores qui maxime ueritatem curant, & quibus fidei plurimum adhibetur, nihil tale dixerunt, & si qui dixerunt, inter se discordant. Clitarchus Thalestriam scribit à Caspijs portis & Thermodonte profectam ad Alexandrum uenisse: cum Caspiæ portæ supra sex millia stadiorum distent à Thermodonte. Quæ uero ad famam uulgata sunt, & si ab omnibus concedantur, tamen qui ea finxere, magis adulationi inseruierunt, quàm ueritati, quemadmodum de Caucaso in Indicos montes, & in uicinum illis mare translato ab ulterioribus Colchorum, & Euxini montibus, quos Græci etiam Caucasum nominarunt: cum Caucasus supra triginta millia stadiorum distet ab India, atq; ibi de Prometheo & eius uinculis fabulas confinxerunt. Eos enim tunc ultimos norant orientem uersus. Bacchi quidem atque Herculis exercitus qui in Indiam profectus est, posterius confictam fabulam ostendit, quippe cum Hercules mille annis pòst soluisse Prometheum dicatur, & præclarius quidem erat Alexandrum usque ad Indicos montes, quàm usque in ulteriorem Euxini & Caucasi recessum Asiam subegisse. Vnde propter montis famam & nomen, & propterea quod Iason uidebatur longissimam expeditionem peregisse usque ad loca Caucaso proxima, & quia Prometheus in extremis

terræ etiam monte Caucaſo uinctus dicebatur, idcirco gratificari ſe regi putauerunt, ſi montis nomen in Indiam tranſtuliſſent. Altiſſimæ uero Caucaſi partes Albaniã & Iberiam & Colchos & Heniochos uerſus ſunt, Auſtralesq; ab his habitantur, quos Dioſcuriadem diximus conuenire, conueniunt autem frequentius ſalis gratia. Ex his alij montium tenent cacumina, alij in collibus habitãt qui plurimum ex ferina carne & lacte & agreſtibus fructibus uiuũt. Montium uertices hyeme ſunt inacceſſibiles, æſtate propter glaciem ac niues, bubulis calygis in tympani modum latis calceati, aſcendunt. Deſcendunt autem cum oneribus ſuper pelle delapſi, quod etiam circa Atropatiam Mediæ & Maſium Harmeniæ montem fit, ubi ſoleas quaſdam ligneas caligatas pedibus ſupponunt. Summa itaque Caucaſi talia ſunt, ad montis ima deſcendenti regio ſeptentrionalior eſt, minor tamen. Iam enim cũ campis iungitur Siracorum. Inſunt etiam Troglodytæ quidam, qui propter frigora habitant in cauernis. Iam hi quoque pane abundant. Poſt Troglodytas ſunt Chæanitæ & quos Polyphagos uocant, & aliorum quorundam uici, agriculturæ patientes, cum non omnino ſeptentrioni ſubiaceant. Deinceps ſunt Nomades, Panxani, & Nabiani, qui inter Mæotim Caſpiumq; habitãt: mox Siracorum Aorſorumq; nationes. Aorſi ac Siraces ſuperiorum Aorſorum exules uidentur & magis ad ſeptentrionem expoſiti. Abeacus Siracorum Rex, dum Pharnaces Boſphorum haberet, equitum miſit uiginti millia, Spanides Rex Aorſorum toti dem, ſuperiores Aorſi plura cum terræ plus haberent, & maxima ex parte oræ Caſpiæ imperitarent. Vnde camelis iter agentes, Indicas & Babylonias merces ab Harmenijs Mediſq; accipiebant, atq; ex opulentia aurum geſtabant. Aorſi itaque Tanaim accolunt, Siraces autem Achardeum, qui ex Caucaſo fluens emittit in Mæotim. Secunda pars incipit à mari Caſpio, ubi & prior deſinit, idem Hyrcanium appellatur. De mari hoc & gentibus quæ ipſum accolunt, dicendum prius eſt. Sinus itaque qui

ὧν τοῖς ἐγκλτοις ἡ γῆς ἐν τῷ λαυκάσῳ, χαριεῖσθαί τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον, τὸνομα τοῦ ὄρους μεταγνόντες, εἰς τὴν ἰνδικήν. τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως λαυκάσου, τὰ νοτιώτατα τὰ ὄπι. τὰ πρὸς ἀλβανίαν, καὶ ἰβηρίαν, καὶ κόλχοις, καὶ ἡνιόχοις. οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον, οὓς σωφρονιζόντες εἰς τὴν διοσκουριάδα. συνέρχονται δὲ ἐπὶ πλεῖστον ἀλῶν χάριν. τούτων δ' οἱ μὲν, τὰς ἀκροφρίας κατέχουσιν. οἱ δὲ, ἐν νάπαις αὐλίζονται, καὶ ζῶσιν ἀπὸ θηρίων σαρκῶν τὸ πλέον. καὶ καρπῶν ἀγρίων, καὶ γάλακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ, χειμῶνος μὲν ἄβατοι, θέρους δὲ προσβαίνουσιν. ὑποδούμενοι λιγνύτρῳ τὰ ὠμοβόεια δίκλω τυμπάνῳ πλατεῖα δι' ἃς χιόνας. καὶ οὓς λυγαλλους. καταβαίνουσι δ' ὧδε ἀβρὰς κείμενοι σὺν τοῖς φορτίοις, καὶ καταλιδάνουσιν. ὅπερ καὶ κατὰ τὴν ἀπροπατείαν μηδίαν κατὰ τὸ μαλακώτατον ὄρος τὸ ἐν ἀρμενίᾳ συμβαίνει. ἐνταῦθα δὲ καὶ προξένοι ξύλινοι λιγνύτροι τοῖς ὠνίοις ὑποτίθενται. τὸ γοῦν λαυκάσου τὰ μὲν ἄκρα, τοιαῦτα. κατὰβαίνοντι δ' εἰς τὰς ὑπωρείας ἀρκτικώτερα μὲν ὄντα λείμακα. ἡμερώτερα δὲ, ἤδη γὰρ σωφρονεῖται τοῖς περὶ τὴν σπάκην. εἰσὶ δ' καὶ βουκολοῦντές τινες ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες, δι' ἃ τὰ ψύχη. πρὸ οἷς ἤδη καὶ ἀλφίτων ὄντων πορία. μεταδιδόασι δὲ τοῖς βουκολοῦσι, καὶ χαιρουσι καὶ πολυφάγοι ὄντες καλοῦνται. καὶ τὰ εἰκότα κωλύουσι λιμαλυνῶν γεωργεῖν. διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποπεπωκέναι τοῖς ἄρχουσι. οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες, οἱ μεταξὺ μασσαγέται, καὶ ἡ κασπία, ναβιανοὶ καὶ πανξανοί. καὶ ἤδη τὰ τῶν σπάκων, καὶ ἀόρσων φύλα. δουοῦσι δ' οἱ ἀόρσοι, καὶ οἱ σπάκαι φυγάδες εἶναι τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ προσκεκτῆσθαι μᾶλλον ἀόρσων. ἀβέακος μὲν ὁ τῶν σπάκων βασιλεύς, ἡνίκα φαρνάκης τὸν βόσπορον εἶχε δύο μυριάδας ἱππέων ἔστειλε. ἀσπαδίνης δ' ὁ τῶν ἀόρσων, καὶ εἴκοσιν. οἱ δ' ἄνω ἀόρσοι, καὶ πλείονας. καὶ γὰρ ἐπεκράτουν πλείονος γῆς. καὶ χειδὸν τι ἡ κασπίων παραλίας ἡ πλείστης ἦρχον. ὥς τε καὶ ἐνεπορεύοντο καμήλοις τὸν ἰνδικὸν φόρτον, καὶ τὸν βαβυλώνιον. παρὰ τε ἀρμενίων, καὶ μήδων διαδεχόμενοι. ἐχρυσοφόρουν δὲ διὰ τὴν εὐπρεῖαν. οἱ μὲν ἄνω ἀόρσοι τὸν πάνυ παροικοῦσιν. οἱ σπάκαι δὲ τὸν ἀχαρδέον. ὃς ἐκ τοῦ λαυκάσου ῥέων, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν μαιῶτιν. ἡ δὲ δεξιὰ μοῖρις ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς κασπίας θαλάττης, εἰς ἣν κατέπαυγε ἡ πρώτερα καλεῖται δὲ αὐτὴ θάλαττα καὶ ὑρκανία. διὰ δὲ

πρὸ τῆς θαλάττης ἐπεῖν πρότερον πάντες, καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν. ἔστι δ' ὁ κόλπος αὐχὴν

ἐπ τῷ

κ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν. καὶ παρχὰς μὲν ἱκανῶς στενός, ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται τοιοῦτον καὶ μᾶλιστα κατὰ τὸν μυχόν. ὧθεν σταδίους που, καὶ τετρακισχιλίους. ὁ δ' ἔσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ, μικρῷ πλείων αὖ ἐστιν, ὡσαύτως πως, ἤδη τῇ ἀοικήτῳ. φησὶ δ' ἐρατοσθένης τὸν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων γνώριμον περίπλουν τῆς θαλάττης ταύτης. τὸν μὲν παρὰ τοὺς ἀλβανοὺς, καὶ τοὺς λυσιούς, ἴσον τετρακισχιλίων, καὶ τετρακοσίων. τὸν δὲ παρὰ τὴν ἀναριάκων καὶ μασσαγετῶν, καὶ ἰρκανῶν, μέχρι τοῦ στόματος τοῦ ὄξου ποταμοῦ, τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων, γίνεσθαι. ἀπὸ δὲ τοῦ ἰαξάρτου διχιλίων τετρακοσίων. λεῖπε δὲ πρὸς τῶν ἐν τῇ μεσογείᾳ ταύτῃ, καὶ τοῖς ἔθνεσι τοσοῦτον ἐκπεπτωκόσιν ἀπλόου διάστημα. καὶ μᾶλιστα πρὸς τῶν σπασινοχαρακηνῶν. εἰς πλοῦν δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς εὐρωπαίοις, οἱ σαυρομᾶται νέμονται, καὶ ἄρματα. οἱ μεταξὺ τοῦ τανάϊδος, καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλέονες. πρὸς ὑπερβορέους δ' οὐκ ἐρήκαμεν. ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἕω σκύθαι νομάδες, καὶ οὗτοι μέχρι τῆς ἕω θαλάττης, καὶ τῆς ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς πρόσβορρον, κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν ἑλλήνων συγγραφεῖς, σκύθας καὶ μελανσκύθας ἐκάλουν. οἱ δ' ἔτι πρότερον διελόντες, τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ εὐξείνου, καὶ ἴστρου, καὶ ἀδρίου κατοικοῦντας, ὑπερβορέους ἔλεγον. καὶ σαυρομάτας, καὶ ἀσιαστούς. τοὺς δὲ πέραν τῆς κασπίας θαλάττης, τοὺς μὲν, σάκας. τοὺς δὲ, μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἔχοντας ἀκριβῶς λέγειν περὶ αὐτῶν οὐδὲν, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ μασσαγέτας. τὸν λύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδεὶς ἠκρίβωτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν πορσικῶν, οὔτε τῶν μηδικῶν, ἢ συριακῶν ὃν πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπόστασιν, καὶ τὴν φιλομυθίαν. ὁρῶντες γὰρ οὐ φανερῶς μυθογράφους εὐδοκιμοῦντας, ὠήθησαν, καὶ αὐτοὶ παρείξεσθαι τῷ γραφῷ ἡδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν, ἅμα δέ ποτε καὶ ἀκοὴν ἡδεῖαν ἔσχον. ἢ οὐ παρὰ γε εἰδότων σκοποῦντες, ἀλλ' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι ἀκρόασιν ἡδεῖαν ἔχει, καὶ θαυμαστόν. ῥᾴδιον δ' ἂν τις ἐπίδοι, καὶ ὁμήρῳ πίστιν ἀφικνεῖσθαι πρωτολογοῦσι, καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ λιτησίᾳ γε καὶ ἡροδότῳ, καὶ ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις. ὃ δὲ τοῖς πρὸ ἀλεξάνδρου συγγράψασιν, ὃ ῥᾴδιον πίστιν τοῖς πολλοῖς. καὶ γὰρ οὕτω ῥᾳδιουργοῦσι διά τε τὴν δόξαν τοῦ ἀλεξάνδρου, καὶ διὰ τὸ τῶν στρατέων πρὸς τὰς ἐσχατιὰς γεγονέναι τῆς ἀσίας πόρρω ἀφ' ἡμῶν. τὸ δὲ πόρρω ἀπιστότατον. ἢ δὲ τῶν ῥωμαίων οἰκράτεια

ab oceano meridiem uersus recedit, satis in initio arctus est, in progressu autem dilatatur, præsertim in intimo recessu, ad quinq; ferè millia stadiorum. Nauigatio usq; in recessum, quem iam contingit inhabilitatem, paulo maior est. Scribit Eratosthenes maris huius circumnauigationem Græcis cognitam, secus Albanos & Clusios quinq; millium & trecentorum esse stadiorum, secus Anariacas, Mardos & Hyrcanos usq; ad Oxi fluminis ostia quatuor millium & octingentorum. Hinc ad Iaxartem flumen duûm millium & quadringentorum. Verum de his qui in hac parte habitant & tam longe sepositi sunt, simplicius dicendum est, maximeq; de interuallis. Ad dextram itaq; nauiganti, Europæ continui sunt Scythæ & Sarmatæ, qui inter Tanaim & mare hoc habitãt magna ex parte Nomades, ad læuam sunt Scythæ, qui ad orientem spectant, atq; hi Nomades usque ad orientale Indorum mare. Græci scriptores uniuersos septẽtrionales olim Scythas & Celtoscythas appellant. Qui uero eos prius distinxere qui supra Euxinum & Istrum & Adriam habitant, Hyperboreas, & Sauromatas, & Arimaspos uocauerunt. Eos autem qui ultra mare Caspium sunt, partim Sacas, partim Massagetas, quanquam de ijs nihil exquisite dixerunt, nec etiam qui Cyri bellũ aduersum Massagetas gestum conscripsere. Nam de ijs nihil omnino exacte dictum est. Sed nec Persarum res gestæ, nec Medorum, nec Syrorũ propter scriptorum simplicitatem ac studium fabularum multum fidei sunt assecutæ. Nam cũ eos uiderent magnopere probari, quod aperte fabulas conscriberent, arbitrati sunt scripturam suam iucundiorem fore, si in historiæ formam ea dicerent, quæ nec ipsi unquam uidissent, nec à scientibus audiuissent. Et quia talia libenter audiuntur, idcirco facilius & Hesiodo & Homero de heroibus prædicãdi fides adhibeꝛ, quàm Ctesiæ & Herodoto & Hellanico, accæteris eius generis scriptoribꝰ. Sed nec multi facile ijs credũt, qui de Alexandro cõscripsere. Hi em̃ propter Alexandri famã decipiunt, & propterea quod exercitus in extremis Asiæ partibus procul à nobis militauit. Longinquitas enim redargui non facile potest. At Romanorũ Pat-

Parthorumq; imperiũ plura retegit, quàm ea quæ olim tradita fuere. Nam qui & gentes & loca conscripserunt, in quibus res gestæ memorantur, eo fidelius dicũt quàm superiores, quo plura perspexere. Ad læuam itaque mare Caspium nauiganti Nomades accolunt, eos iuniores Daas appellant, qui etiam Aparni sunt nominati. Dehinc deserta regio interiacet, deinde Hyrcania, ubi iam mare in pelagus crescit, quousque Medorum Harmeniorumque montibus coniungatur. Horum figura lunaris est ad ipsas montium radices, quæ ad mare desinentes, intimum sinus recessum efficiunt. Has autem montium radices ad summum usque, à mari incipiendo, Albanorum & Harmeniorum nonnulli quadam ex parte habitant, partem uero maximam Gelæ, Docusini, & Amardi, & Quitij & Anariacæ. Proditum est etiam Parasiorum quosdam cum Anariacis habitasse, qui adhuc Parasii nominantur. Ænianas quoque urbem in Vitia condidisse, quæ nunc dicitur Æniana, ubi Græca ostenduntur arma, & ænea uasa, & sepulturæ. Hic etiam Nabarca ciuitas est, in qua oraculum est eorum, qui ex insomnijs respondent. Insunt etiam quædam aliæ gentes latroniciæ, belli potius quàm agri colendi studiosæ, id locorum asperitas facit. Maximam circummontanæ oræ partem Caddusii tenent ad quinque millia stadiorum, ut Patrocles ait, qui pelagus hoc Pontico par existimat. Hæc loca tenuia sunt. Hyrcania uero ualde opulenta & multa, & magna ex parte planities præclaris urbibus adornata, è quibus est Talabroca, & Samariana & Carta, & regia Tape, quam paulò supra mare sitam, abesse dicunt à Caspijs portis ad stad. mille & quadringenta. Opulentiæ signum ducunt, quod uitis uini metretam affert, ficus modios sexaginta. Frumẽtum ex fructu nascitur, qui cadit ex culmo, in arboribus mellificatur, ex foliis mel fluit, quod etiã in Matiana Mediæ, & in Sacagena Harmeniæ, & in Araxena fit, nullã tamen in ea excolenda diligentiam ponunt, nec in eiusdẽ nominis mari, quod & otiosum est & non nauigatur. Insunt in eo insulæ quædam, ut habitentur idoneę & (ut quidam dixere) auriferam terram habent. Causa est, quia qui in initio Hyrcanis impe-

καὶ ἡ τῶν παρθυαίων, πλείστη προσκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον. οἱ γὰρ πρὸ ἐκείνου συγγράψαντες, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη ἐν οἷς αἱ πράξεις πεποίηνται λέγουσιν, ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν, μᾶλλον γὰρ κατωτέρω ἔβλεψαν. οὗ δ' οὕνεκα ἐν ἀριστερᾷ εἰς πλοῦν τὸν κάσπιον πλέοντι παροικοῦσιν νομάδες, δάαι οἱ νῦν προσαγορεύονται, οὓς ἐπονομαζομένους ἀπάρνους. ἔπειτ' ἔρημος πρόκειται μεταξύ. καὶ ἐφεξῆς ἡ ὑρκανία. καθ' ἣν ἤδη πελαγίζει μέχρι τοῦ σωθῆναι τοῖς μηδικοῖς ὅροις, καὶ τοῖς ἀρμενίοις. τούτων δ' ὄρη μυχοειδῆ τὸ χῆμα καὶ τὰς ὑπωρείας. αἱ πελοποννησίαι πρὸς θάλατταν, πρὸς μὲν τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. οἰκεῖ δὲ τὴν παρωρείαν ἑαυτῆς μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις ὀλίγον μικρὸν μὲν τῶν ἀλβανῶν τινὶ μέρος, καὶ τῶν ἀρμενίων. τὸ δὲ πλέον γέλαι, καὶ δουσινοῖοι. καὶ ἀμάρδοι καὶ κυίνιοι, καὶ ἀναριάκαι. φασὶ δὲ παράσιόν τινας συνοικῆσαι τοῖς ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν παράσιους. αἰνειανίας δ' ἐν τῇ οὐιτίᾳ τειχίσαι πόλιν. ἣ νῦν αἰνιανία καλεῖται, καὶ δείκνυται ὅπλα τε ἑλληνικὰ ἐνταῦθα. καὶ σκύφη χαλκᾶ, καὶ ταφαί. ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν ναβάρκην. ἐν ᾗ φησὶ δείκνυσθαι μαντεῖον τῶν κοιμωμένων. καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη λυσιτελῆ καὶ μαχιμα μᾶλλον, ἢ γεωργικά. ποιεῖ δ' ὄρος ἡ τραχύτης τὸ πόπων. τὸ μὲν δὴ πλέον τῆς πόδες τῶν ὀρεινῶν παραλίαν καθήκοσαν νέμονται. σχεδὸν δ' ἐπὶ μὲν τριακιλίους σταδίους ὡς φησὶ πατροκλῆς. ὃς καὶ πάσης τὸ πελαγος ὄρος, ὡς πόντῳ τοῦτο μὲν οὖν τὰ χωρία λυπρά. ἡ δ' ὑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλή, καὶ τὸ πλέον πεδιάς. πόλεσί τε ἀξιολόγοις διαλημμένη. ὧν ὅτι ταλαβρόκη, καὶ σαμαριανή. καὶ κάρτα, καὶ τὸ βασίλειον τάπη. ὃ φασι μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἱδρυμένον, διέχειν τῶν καπίων πυλῶν σταδίους χιλίους τετρακοσίους. καὶ δὴ τὸ μὲν ἔδαφος εὐδαιμονίας, σημεῖα ἤγοντο. ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος, μέχρι τῶν οἴνου φέρει. ἡ δ' συκῆ μιδλίμνους ἐξήνοντα. ὁ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἑκατοστεύειν καρπὸν τῆς καλάμης φύεται. ἐν δὲ τοῖς δρυόδρεσι σμιλοτρογεῖται. καὶ τῷ φύλλῳ ἀρρεῖ μέλι. ὄρος δὲ γίνεται ἡ τ' μηδίας ἐν τῇ ματιανῇ, ἡ τῆς ἀρμενίας ἐν τῇ σακασηνῇ, καὶ τῇ ἀραξηνῇ. τῆς μὲν τοι πεπικότητος οὐκ ἐτυχον, οὔτε αὐτὴ, οὔτε ἡ ἐπώνυμος αὐτῇ θάλαττα, ἄπλους τε οὖσα καὶ ἀργός. νῆσοι τέ εἰσιν, οἰκεῖσθαι δυναμένων. ὡς δ' ἐνίοις

ῥήμασί τινων καὶ χρυσῖτιν ἔχουσαι γῆν, ἄπορον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἵ τ' ἀξαρχῆς ἐτύγχανον

χάνον βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν ὑρκανῶν. μῆδοι τε καὶ πέρσαι. καὶ οἱ ὕστατοι παρθυαῖοι, χείρους ἐκείνων ὄντες. καὶ ἡγέτωρ ἅπασα χώρα λῃστῶν, καὶ νομάσιν μεσὴ, καὶ ἐρημίας. μακεδόνες δ' ὀλίγον ὑπῆρξαν. καὶ ἐν πολέμοις ὄντες, καὶ τὰ πέρᾳ σπανῶν οὐδὲν ἀμέλει φησὶ δ' ἀριστόβουλος ὑλώδη ὄσαν τὴν ὑρκανίαν, δρυῶν ἔχειν. πολύπλων ἢ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύειν, τὴν δ' ἰνδικὴν πληθύειν τούτοις. τῆς δὲ ὑρκανίας ὅσὴ ἡ νησαία. τινὲς δὲ καὶ κατ' αὐτὴν τιθέασι τὴν νησαίαν. διαρρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ ὑρκανία δύο τε ὄχῳ, καὶ δύο ὄξῳ, μέχρι δὴ εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ἓν ὁ ὄχος δέ τῆς νησαίας ῥεῖ. φύσει δὲ τὸν ὄχον εἰς τὸν ὄξον ἐμβάλλειν φασίν. ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον ἀποφαίνει τὸν ὄξον, τῶν ἐωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ἀσίαν, πλὴν τῶν ἰνδικῶν. φησὶ δὲ καὶ δύπλουν εἶναι, καὶ οὕτως καὶ ἐρατοσθένης παρὰ παροικίους λαβών. καὶ πολλὰ τῶν ἰνδικῶν φορτία κατάγειν εἰς τὴν ὑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν ἀλβανίαν πορεύεσθαι. καὶ δὴ καὶ τοῦ λύρου καὶ τῶν ἐξῆς τόπων εἰς τὸν εὔξεινον καταφέρεσθαι. οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὁ ὄχος ὀνομάζεται. ἀριστόβουλος μὲν τοι ὁ τὰ παρθυκὰ γράψας, σωιχῶς αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς ἐγγυτάτω τοῖς παρθυαίοις ῥέοντα. πεποίηται δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης πολλὰ ψευδῆ δὴ τὴν ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν. ἐπεὶ δὴ γὰρ ὡμολόγητο, ὅτι ἐκ πάντων διέργει τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς εὐρώπης, ὁ τάναϊς ποταμός, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θαλάττης, καὶ τοῦ τανάϊδος πολὺ μέρος τῆς ἀσίας ὄν, οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς μακεδόσι, στρατηγὸν δ' ἐγνώρισο, ὡς τε φήμη γε κἀκείνων δόξαι τῶν μερῶν στρατὸν τὸν ἀλέξανδρον, ὡς ἂν οὕτω σωιῆγον τὴν τε μαιῶτιν λίμνην τὴν δεχομένην τὸν τάναϊν, καὶ τὴν κασπίαν θάλατταν. λίμνην καὶ ταύτην καλοῦσιν, καὶ σωστρωφάδα κεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρας, ἑκατέραν δὲ αὖ μέρος τῆς ἑτέρας. πολυκλειτος δὲ καὶ πίσσας πεποιῆσθαι πρὸς τὴν λίμνην εἶναι τὴν θάλατταν ταύτην. ὄφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν, καὶ ὑπὸ γλυκὺ εἶναι τὸ ὕδωρ. ὅτι δὲ καὶ οὐκ ἑτέρα τῆς μαιώτιδος ἐστὶ, τεκμαίρονται ἐκ τοῦ τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν. ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν ὁρῶν τ' ἰνδικῶν ἄγων ὅτι ὄχος, καὶ ὁ ὄξος φέρει καὶ ἄλλοι πλείους. καὶ ὁ ἐξάρτης ἐκ διδύμων τελευτᾷ ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ κάσπιον πέλαγος, πάντων ἀρκλικώτατος. ὥστε ἂν ὠνόμαζεν τάναϊν, καὶ πεποίθεσαν, καὶ τούτῳ πίστιν. ὡς ἂν τάναϊς ὂν ἔμικτον ὁ πολύκλειτος, τὴν γὰρ πρώιαν τοῦ

rauere barbari fuerunt, ut Medi, Perſæ, ac poſtremo Parthi, ſuperioribus deteriores. Tum uicina regio Nomadibus, ac deſertis plena tota latronibus patet. Macedones autem paruo tempore imperauerunt, & in bellis occupati, longinqua proſpicere nequiuere. Refert Ariſtobulus Hyrcaniam ſyluoſam eſſe, & quercū & pinum, & abietem gignere, piceam uero minime, Indiam his abundare. Neſæa ad Hyrcaniam pertinet. nonnulli eam per ſeſe ponunt. Hyrcania uſq; ad mare Ocho & Oxo fluminibus irrigatur, quorum Ochus per Nyſæā fluit, quidam Ochum in Oxum dicunt emittere. Ariſtobulus oſtendit Ochum maximum eſſe omnium fluminum, quæ ipſe in Aſia uiderit, præter Indica. dicit enim eum nauigabilem eſſe (à Patrocle ita, ut Eratoſthenes accipiens) & multas Indiæ merces in Hyrcanum mare per eum deuehi. Hinc in Albaniam trāſci, ac per Cyrum ad ſequentia loca deferri in Euxinum, quanquam Ochus ab antiquis ſcriptoribus non multum nominatur. Apollodorus Parthicarum rerum conſcriptor, quia Parthis proxime labatur, ſæpe eum nominauit. Sed multa mendacia de mari hoc propter Alexandri ambitionem, in opinionem adducta ſunt. Nam cum inter omnes conſtet, Tanaim flumen Europam ab Aſia diſſungere, iaceatq; inter Tanaim ac mare maxima Aſiæ pars, quę Macedonibus non parebat, certum eſt eam exercitum contraxiſſe, quare Alexander fama ſolum uidetur partes eas obtinuiſſe. In unum itaq; coeunt Mæotim lacum qui Tanaim recepit, & Caſpium mare, quod etiam lacum uocant, & inter ſe dicunt permiſceri, & alterum alterius partem eſſe Polycletus fidem affert, mare hoc lacum eſſe, quia ſerpentes nutrit & dulce eſt, & quod aliud non ſit à Mæotide, ex eo uidetur coniectare, quod Tanais in id emittat. Ex iiſdem enim Indiæ montibus fertur, ex quibus Ochus & Oxus, Iaxartes & complures alij. atque ita in Caſpium pelagus immittit, quemadmodum illi, & omnium ſeptentrionaliſsimus eſt. Hunc itaque Tanaim nominauerunt & fidem adhibuerunt eum Tanaim eſſe quem dixit Polycletus, quod regio

trans

trans amnem abietem fert, & Scythæ qui ibi sunt sagittis abiegnis utuntur. Idq; indicium est, ulteriorem regionem ad Europam non ad Asiam pertinere. Asia nec superior nec orientalis gignit abietem. Author est Eratosthenes, etiam in India eam nasci, & inde classem ab Alexandro ædificatam. Eratosthenes quidem huiusmodi alia permulta refellere conatur. Sed de his satis sit dictum. Atq; illud ex admirabilibus est, quæ ab Eudoxo & ab alijs de Hyrcania scripta sunt, quod ripæ quædam cauernosæ ante mare stant, inter quas atque mare humile littus iacet, ex superioribus uero rupibus flumina decurrunt, tanta ui delata, ut cum ad ripam peruenerint, aquam in mare iaculentur, subiectum littus aspergine intactum relinquentia, ut etiam exercitui unda tecto peruium sit. Sæpe indigenæ eum locum descendunt epulandi & sacrificandi gratia, & interdum in antris discumbentes, interdum sub ipso fluctu apricantes, alij alio modo delectantur, cum simul hinc mare pateat, hinc littus propter humorem herbidum floridumq; conspiciatur. Ab Hyrcanio mari ad auroram progredienti, ad dextram sunt montes qui usque in Indicum mare pertendunt, eos Græci Taurum uocant, qui à Pamphilia Ciliciaq; incipientes, & ab occidente perpetui hucusque procedunt, cum alia atq; alia nomina sortiantur. Septentrionales eius partes primo (ut dictum est) habitant Gelæ, Caddusii, Amardi, & Hyrcanorum quidam, postea Parthorum, Margianorum, & Ariorum gentes. Tum deserta quæ Sarnius amnis separat ab Hyrcania ad auroram atque Ochum tendunt. Quod autem hucusque pertendit, uel paulo minus, Parachoathras appellatur. A mari Hyrcanio in Arios sunt sex millia ferè stad. Deinde est regio Bactriana & Sogdiana. Vltimi sunt Scythæ Nomades. Montes omnes qui post Arios sequuntur, Macedones Caucasum uocauerunt. Barbari uero & summas & boreales Paropamisi partes, & Eodaas & Himaonum, & alia huiusmodi nomina singulis partibus dederunt. Ad lævam

ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλαφρῶς, καὶ ὑπὸ τοῖς ἐλατίνοις χρῆσθαι αὐτῷ ταύτῃ σπάνος. ὅτι δὲ καὶ τὸ μέγεθος τῆς χώρας τῆς πέραν θαλάττης εἶναι μὴ τῆς ἀσίας. τὴν γὰρ ἀσίαν τὴν ἄνω, καὶ τὴν πρὸς ἑω μὲν φύειν ἐλάτην, ἐρατοσθένης δέ φησι, καὶ ἐν τῇ ἰνδικῇ φύεσθαι ἐλάτην, καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν τόλεμ ἀλέξανδρου. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγκρούειν ἐρατοσθένης περὶ τούτου. ἡμῖν δ' ἀκριβώντως εἰρῆσθαι πρὸς αὐτῶν. καὶ ὅσον δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν ὑρκανίαν ἰσορυμένων παραθύρων δεῖν ὑπὸ εὐθύρου, καὶ ἄλλων. ὅτι πρόκειται πέτραι ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὑπάντιοι. τούτων δὲ μεταξύ, καὶ τῆς θαλάσσης ὑποκειται παραπλήσιος αἰγιαλός. ἐκ δὲ τῶν ὑπερθεν ῥηγνυμένων ποταμοὶ ῥέοντες τοσαύτην προσφέρονται βίαν, ὥς τε ταῖς ἀκταῖς σωφλακωθέν ὑπερπηδᾶν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἄῤῥαγον φυλάττοντες τὸν αἰγιαλόν, ὥς τε καὶ στρατοπέδοις ὁ διύσιμον εἶναι, σκιαζόμενον τοῖς ῥεύμασι. οἱ δ' ἐπιχώριοι καταγόντες πολλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας χαίρειν εἰς τὸν τόπον. καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς αὐτροις κατακλίνοντες, ποτὲ δ' ὑπὸ τοῖς ῥεύμασι ἁλιαζόμενοι. ἄλλως δ' ἄλλοι τέρποντ. παραφαινομένης ἅμα, καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν, καὶ τῆς ἠόνος πόάδους, καὶ ἀνθηρᾶς οὔσης. διὰ τὴν ἰκμαλέαν. ἀπὸ δὲ τῆς ὑρκανίας θαλάττης πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ τὴν ἐκδρομὴν μὲν ὅτι τὰ ὄρεα μέχρι τῆς ἰνδικῆς θαλάττης παρατείνοντα. ἄπορ οἱ ἕλληνες ὀνομάζουσι ταῦρον. ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παμφυλίας, καὶ τῆς κιλικίας. καὶ μέχρι δεῦρο πρὸς ἑσπέραν ἀπὸ τῆς ἑωσφόρας συνεχῆ, καὶ τυγχάνοντα ἄλλων, καὶ ἄλλων ὀνομάτων. προσοικοῦσι δ' αὐτὸ καὶ τὰ προσάρκτια μέρη, πρῶτοι μὲν οἱ γῆλαι, καὶ καδούσιοι, καὶ δύμασθοι καθάπερ εἴρηται. καὶ τῶν ὑρκανίων τινές. ἔπειτα τὸ τῶν παρθυαίων ἔθνος. καὶ τὸ τῶν μαργιανῶν. καὶ τῶν ἀρείων, καὶ ἐρημον, ἣν ἀπὸ τῆς ὑρκανίας θαλάττης ὁ στρεπτὸς ποταμὸς, πρὸς ἑω βαδίζουσι, καὶ ὕδωρ ἔχον. καλεῖται δὲ τὸ μέχρι δεῦρο ἀπὸ τῆς μυρίας διατεῖνον, ἡ μικρὸν ἀπολείπει, πρωχοάζας. ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ὑρκανίας θαλάττης εἰς τοῦ ἀρείους, πρὸς ἑξακισχιλίους σταδίους. ἔνθ' ἡ βακτριανή ὅτι, καὶ ἡ σογδιανή. πλησιαίτατοι δὲ σκύθαι νομάδες. τὰ δ' ὄρη μακεδόνες πάντα τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ ἀρείων, καυκάσον ἐκάλεσαν. πρὸς δὲ τοῖς βαρβάροις, ἴδιά τε ἄκρα καὶ τὰ προπαρόσοδα πρόσβορρα, καὶ τὰ ἡμαόνου, καὶ ἄλλα ἰδιώτατα ὀνόματα ἑκάστοις μέρεσιν ὑπέκειθ, ἐν ἀρισερᾷ δὲ τὸν

δὲ τούτοις. αὐτιπαρῴκηται σκυθικὰ ἔθνη, καὶ τὰ νομαδικὰ, ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν βόρειον πλευράν, οἱ μὲν δὴ πλέιστοι τῶν σκυθῶν ἀπὸ τῆς κασπίας θαλάσσης ἀρξάμενοι, ἄλλοι πρωτογορεύονται, οὓς δὲ πρωτεύοντας μᾶλλον μασσαγέτας, καὶ σάκας ὀνομάζουσι. τοὺς δ' ἄλλας κοινῶς μὲν σκύθας ὀνομάζουσιν. ἰδίᾳ δ' ὡς ἑκάστους. ἅπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες. μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν βακτριανὴν, ἄσιοι καὶ πασιανοὶ καὶ τάχαροι. καὶ σακαράυλοι. καὶ ὁρμιθῶνται ἀπὸ τῆς πόρρω τοῦ ἰαξάρτου τῆς κατὰ σάκας καὶ σογδιανούς, ἣν κατεῖχον σάκαι. καὶ τῶν ἄλλων, οἱ μὲν, πρωτογορεύονται ἄπαρνοι. οἱ δὲ, ξανθίοι. οἱ δὲ, πισουροι. οἱ μὲν οὖν ἄπαροι πλησιάτατοι τῇ ὑρκανίᾳ παρατείνονται, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάσσῃ. οἱ δὲ ὑποὶ ἀφικνοῦνται καὶ μέχρι τῆς αὐτιπαικούσης τῇ ἀσίᾳ. μεταξὺ δ' αὐτῶν, καὶ τῆς ὑρκανίας, καὶ τῆς παρθυαίας, μέχρι ἀόρου, ἔρημος κεῖται πολλὴ, καὶ αὔυδρος. ἣν, διεξιόντες μακρᾶς ὁδοῖς, κατέτρεχον τήν τε ὑρκανίαν, καὶ τὴν ἰσαίαν καὶ τὰ τῶν παρθυαίων πεδία. οἱ δὲ, σπονδὰς ἐποιοῦντο φόρου. φόρου δ' ἦν τὸ ἀπιτρέπειν πάντοῖς τισὶ χρόοις τὴν χώραν καταστρέχειν καὶ φέρεσθαι ἐλαίαν. ἀπιπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα, ἐπολεμεῖτο. καὶ πάλιν διελύοντο, καὶ ἀνεπολεμίσεις ἐγίνοντο. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, ἀεὶ τοῖς πλησίον ἀπιπεμπόντων. τότε δ' ἀπὸ διαλιπόντων. σάκαι μὲν τι παραπλησίας φόδους ἐποιήσαντο τοῖς λιμμυρίοις, καὶ μείοσι τὰς μὲν, μακροτέρας, τὰς δὲ, καὶ γύθῳ. καὶ γὰρ τὴν βακτριανὴν κατέσχον. καὶ τῆς ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν εἰσίω γῆν, ἣν καὶ ἐπώνυμον ἔσωσαν καταλιπόντες τὴν σακασηνὴν, καὶ μέχρι καππαδοκῶν. καὶ μάλιστα τῶν πρὸς ἕω ξένων. οὓς τοντικοὺς νῦν καλοῦσι, πρόσληθον. ὧν θεμιστοὶ δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ τό τε ταύτη τῶν πόρσω στρατηγοὶ ὑπτον ἄρδην αὐτοὺς ἀφάνισαν. ἐν δὲ τῇ σειρίᾳ τετραν τινὰ πρόχωμα πληρώσαντες εἰς βουσειδὲς χῶμα ἀπέθηκαν τεῖον. καὶ τὸ τῆς ἀναΐτιδος. ᾧ τὸ τῶν συμμάχων θεῶν ἱερὸν ἱδρύσαντο ἀμανοῦ, καὶ ἀναδάτου πόρσω δαιμόνων. ἀπέδειξαν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ σάκαι.

horum ſunt Scytharum ac Nomadum gentes, quæ omne boreale latus complent. Scythæ à Caſpio mari incipientes magna ex parte Daæ appellantur, qui orientaliores ſunt Maſſagetæ dicuntur & Sacæ, & alij communiter Scythæ, priuatim uero aliter atque aliter, uniuerſi frequentius Nomades uocantur. Ex Nomadibus maxime innotuerunt, Aſij, Paſiani, Tachari, Sacarauli qui Bactrianam Græcis abſtulere. Et qui ex ulteriore laxartis regione profecti ſunt, quæ apud Sacas & Sogdianos eſt, & quam Sacæ ipſi obtinebant. Ex Dais alij Aparni, alij Xanthij, alij Piſſuri appellantur. Aparni Hyrcanis & eorum mari proxime adiacent, reliqui uſque ad oppoſitam Ariæ regionem extenduntur. Inter eos & Hyrcaniam & Parthos uſque ad Arianam regio, ut multa eſt, ita & deſerta atque ſicca, quam longis itineribus permeantes Hyrcaniam, Iſæam & Parthorum campos excurrebant. Hi uero tributum illis ex pacto pendebant. Id erat permittere, ut ſtatis temporibus regionem excurrerent, atque prædam agerent. Cum uero præter conuenta facerent, bellum gerebatur, rurſumq; pax fiebat. Huiuſmodi etiam cæterorum Nomadum uita erat, ut ſemper uicinos infeſtarent, rurſumq; reconciliarentur. Sacæ tales inuaſiones faciebant, quales olim Cimmerij ac Trieres, interdum longinquas, interdum propinquas. Nam & Bactrianam occupauere, & optimam Harmeniæ regionem adepti ſunt, quæ ab ipſis poſtea Sacaſena eſt appellata, atq; uſque ad Cappadocas proceſſerunt, eos præſertim qui ad Euxinum uergunt, quos Ponticos uocant. Sed cum ex ſpolijs feſta celebrarent, Perſarum imperatores eos noctu adorti, funditus deleuere. Ac petram quandam, in campo ſitam, in montis figuram, terra exaggerantes, muro circundederunt, atq; Anaitidis & ſociorum deorum Amani & Anandati, qui ſunt Perſarũ numina, conſtructo delubro, annua ibi ſolennia inſtituere nomine Saca, quæ ab ijs, qui Zela habitant, adhuc celebrantur. ſic enim locum eum uocant. Nam id oppidum magna ex parte eorum eſt qui ſacri ſerui appellantur. Põpeius addita illi regione non parua, eos qui in ea erant, intra mœnia deduxit habitatũ. Vna fuit

μέχρι νῦν ὠικημένοι οἱ τὰ ζῆλα ἔχοντες. ὅτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον, ἔστι δὲ ἱερόδουλων πόλισμα ὁ πλέον. πομπήϊος δὲ πρόσθεις χώραν ἀξιόλογον, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικήσας εἰς τὸ τεῖχος, μίαν τῶν

πόλεων

ex claris ciuitatibus, quas post sublatum Mithridatem ille cõstituisset, ac de Sacis quidem nonnulli sic tradiderunt. Nõnulli uero quod Cyrus ducto aduersum eos exercitu, prælio superatus aufugit. Castrametatus etiam in eo loco ubi impedimenta reliquerat, bonis omnibus instructa, præsertim uino, postquàm exercitus paululum quieuisset, relictis uesperi tabernaculis fugitabund⁹ discesit, progressusq; quantum sibi commodum uidebatur, cõscendit. Sacæ ingruentes & castra uiris deserta ac rebus uoluptuosis plena comperientes, immodice implebantur. Cyrus conuersus uinolentos atq; attonitos inuenit. Vnde alij somno ac stupore pressi obtruncati sunt, alij saltãtes bacchantesq;, nudi in arma hostium inciderunt, lætiq; breui omnes periere. Ille ratus fœlicitatem hanc diuinitus esse, diem illum patriæ deæ consecrans, Sacæa nominauit, atque ubicunque deæ huius templum est, Sacæorum festa celebrantur. Positis enim die ac nocte Bacchanalibus, uiri simul ac mulieres eò usque potant, donec stupore comprehendantur. Massagetæ uirtutem suam maxime in bello aduersum Cyrum ostenderunt, de quibus ab ijs audiendum est, qui eos prędicant. De ijs tamen hæc dicũtur, quod alij montes habitant, alij campos, alij paludes, quas flumina efficiunt, alij insulas, quæ in paludibus sunt. Sed præcipue Aragum dicunt in partes multas diuisum, regionem hanc alluere, alijs ostijs in aliud mare exeuntem, boream uersus. Tantummodo solem deum putant, atque illi equum mactant. Singuli singulas uxores ducunt. Vtũtur etiam uxoribus aliorum, idq; haud occulte. Nam qui cum aliena congreditur, pharetram è curro suspendens, in propatulo coit. Genus mortis apud eos optimum iudicatur, ut senio confecti, in frusta cædantur, & cũ ouillis carnibus promiscue edantur. Eos qui morbo moriuntur, ut impios abijciunt, & dignos qui à feris deuorentur. Equites ac pedites optimi sunt. Vtuntur arcu, gladio, thorace, ac securi ænea. Aureas zonas habent, & diademata in gladijs. Aurea equorum fræna, & aurea pectoralia. Argentũ apud eos non est, ferri

πόλεως ἀπέφηνεν, ὧν διέταξε μετὰ τὴν μιθριδάτου κατάλυσιν. οἱ μὲν, οὕτω λέγουσι περὶ τῶν σακῶν. οἱ δ' ὅτι Κῦρος ὑπεστρατεύσας τοῖς σάκαις, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ, φεύγει. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπέλειπεν, πάσης ἀφθονίας ἁπάσης, καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὸν τὴν στρατιὰν ἥλαυνεν, ἀφ' ἑσπέρας, ὡς φεύγων. πλήρεις ἀφεὶς τὰς σκηνάς. προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν, ἱδρύθη. ὑπνούντων δ' ἐκείνων καὶ καταλαβόντων ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον, τὴν μὲν πρὸς ἀπόλαυσιν μεσῶν ἀναίδην ἐπλήμπλαντο. οἱ δ' ὑποστρέψας ἀθύμους κατέλαβε, καὶ παραπλήγας. ὡς οἱ μὲν, ἐν μέρει μεθύοντες, καὶ ὑπνῳ, κατενύσσοντο. οἱ δ' ἐρχόμενοι, καὶ βακχεύοντες, γυμνοὶ πρὸς ἐπίπεδον τοῖς τῶν πολεμίων ὅπλοις. ὀλίγοι δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. ὁ δὲ, θεῖον νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιδρώσας τῇ πατρίῳ θεῷ προσαγορεύσας σάκαια. ὅπου δ' ἂν, ἡ, τῆς θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται, καὶ ἡ τῶν σακαίων ἑορτὴ βακχεία τις μεθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ διεσκευασμένων σκυθιστὶ πινόντων ἅμα, καὶ πληκτιζομένων πρὸς ἀλλήλους, ἅμα τε, καὶ τὰς συμπινούσας γυναῖκας. μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν στρατείαν ἀριστεῖα ἐν ᾧ πρὸς Κῦρον πολεμῳ. πρὸ ὧν θρυλοῦσι πολλοί. καὶ δὴ καὶ παρ' ἐκείνων. λέγεται δὲ, καὶ ἄλλα περὶ τῶν μασσαγετῶν. ὅτι κατοικοῦσιν οἱ μὲν, ὄρη. τινὲς δ' αὐτῶν πεδία. οἱ δὲ, ἕλη ἃ ποιοῦσιν οἱ ποταμοί. οἱ δὲ, τὰς ἐν τοῖς ἕλεσι νήσους μάλιστα δέ φασι τὸν ἄραξον ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν πανταχῇ ῥέοντα. ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ὁμαρεῖ εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτους θάλασσαν. ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κάσπιον πελάγει. ὑρκανίῳ θεῷ δὲ ἅπασι μόνον ἡγοῦνται τοῦτῳ δὲ ἱππόθυτον. γαμεῖ δ' ἕκαστος μίαν. χρῶνται καὶ ταῖς ἀλλήλων, οὐκ ἀφανῶς. ὁ δὲ μιγνύμενος τῇ ἀλλοτρίᾳ, τὴν φαρέτραν ἀρτύσας ἐκ τοῦ ἅρματος φανερὸς μίγνυται. θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γηράσαντες κατακοπῶσι μετὰ προβατείων ἱερεῖων, καὶ ἀναμίξ βρασθῶσι. τοὺς δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν ὡς οὐ σεβεῖς, καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βιβρῴσκεσθαι ἀγαθοὶ δὲ ἱππόται, καὶ τοξόται. τόξοις ἠ χρῶνται καὶ μαχαίραις, καὶ θώραξι. καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς. ζῶναι ἢ αὐχεῖσι χρυσαῖ. καὶ σφαλήμασι ἐν ταῖς μάχαις. οἱ τε ἵπποι χρυσοχάλινοι, μασχαλιστῆρες ἢ χρυσοῖ. ἄργυρος δ' ὁ γινέτης παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος

ὀλίγον. χαλκὸς δὲ, καὶ χρυσὸς ἄφθονον. οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σῖτον, ῥιζοφαγοῦσι, καὶ ἀγρίοις χρῶνται καρποῖς. ἀμπέχονται δὲ τοὺς τῶν δενδρῶν πλοιούς. οὐ δὲ βοσκήματα ἔχουσι. πίνουσι δὲ ἐκ τῶν δενδρέων καρπὸν ἐκθλίβοντες. οἱ δ' ἐν τοῖς ἕλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν. ἀμπέχονται δὲ, τοῖς τῶν φωκῶν δέρμασι τὴν ἐκθαλάττιος αὐστηρέχουσαν. οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἐγγείοις τρέφονται, καὶ αὐτοὶ καρποῖς. ἔχουσι δὲ, καὶ πρόβατα ὀλίγα. ὥστ' οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι τῶν ἐρίων χάριν καὶ τοῦ γάλακτος. τοῖς δ' ἐδώδιμα ποικίλλουσιν ὠμοῖς ἰχθύσι φαρμάκοις. δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ αὖθος. οἱ δὲ πεδινοὶ καὶ πολὺ ἔχοντες χόρτον, οὐ γεωργοῦσιν. ἀλλὰ ζῶσι νομαδικῶς, καὶ σκυθικῶς. ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ ἁπάντων τῶν τοιούτων, ἡ πολλαχοῦ λέγω, καὶ παρὰ δ' ἐσὶ παραπλήσιαι. καὶ ἤθη, καὶ ὁ σύμπας βίος ὡσαύτως μὲν, σκηνὰς, δὲ, καὶ ἄγριος ἐν πολεμικός. ὡς δὲ τὰ συμβόλαια ἁπλοῦς, καὶ εὐκάπηλος. τοῦ δὲ τῶν μασσαγετῶν, καὶ τῶν σακῶν ἐθνους, καὶ οἱ ἀπᾴστιοι, καὶ οἱ χωρασιουσινοὶ εἰς οὓς ἀφ' τῶν Βακτριανῶν, καὶ τῶν σογδιανῶν, ἔφυγε ἀσπαμίθρης εἰς ἐκ τῶν σατραπῶν πόρσω τὴν ἀλέξανδρον. καθήκουσι, καὶ βόρειον, καὶ ὕστερον δὲ ἀρσάκης τὴν ἀλλίνιον φεύγων εἰς οὓς ἀσασιάτρας ἐμβάλλει. φησὶ δ' ἐρατοσθένης οὓς ἀραχωσίους, καὶ μασσαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι πρὸς ἕω. καὶ σάκας μὲν, καὶ σογδιανοὺς, τοῖς ἄρεσι ἐλάφεσιν ἀνατολικῶς. Βακτρία δ' ἐστ' ὀλίγον. τὸ γὰρ πλέον τοῦ παρωτασηνοῦ παρακεῖσθαι δοκεῖ δὲ σάκας ἢ, καὶ σογδιανοὺς τὴν ἀρξάνδιον, καὶ σογδιανοὺς δὲ, Βακτριανῶν τὸν ὦξον, μεταξὺ δὲ ὑρκανίων, καὶ ἀείου, παπύρους οἰκεῖν. λύκλω δὲ περὶ τὴν θάλατταν μετὰ οὓς ὑρκανούς, ἀμαρνούς τε, καὶ ἀνδριάκας. καὶ καδουσίους καὶ ἀλβανούς. καὶ κασπίους, καὶ οὐιτίους. τάχα δὲ, καὶ ἑτέρους μέχρι σκυθῶν. ὧν θάτερα δὲ μέρη τῶν ὑρκανῶν δοκεῖ δὲ καὶ δουσίους συμφαύειν μόλωι καὶ μανιανῶν τοῦ τὸν παραχοάθραν. τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει ὧδε μὲν τὸ κασπίου θεὸν τὸν ὦξον, ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους γάθῳ δ' ὧδε κασπίας πύλας τριακιχιλίους ἑξακοσίους, εἶτα εἰς ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν ἀρείοις ἑξακιχιλίους πεντακοσίους εἶτ' εἰς βάκτρα τὴν πόλιν ἣ ἡ ζαριάσπη καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα. λέγει δὲ, καὶ οὕτω τὰ διαστήματα, ἀπὸ κασπίων πυλῶν εἰς ἰνδούς, εἰς μὲν ἑκατόμπυλον, χιλίους ἑπτακο-

parum, ære atq; auro abundant. Qui in insulis habitant, cum semine careant, herbarum radices edunt, & agrestibus fructibus utuntur. Vestis est eis arborum cortex. pecudes enim non habent. Expresso arborum fructu, bibunt. Qui paludes habitant piscibus uescũtur. Phocarũ coria è mari prodeuntium induunt. Montani agrestibus fructibus aluntur. Oues habent, non tamen multas, quas minime occidunt, lactis & lanæ gratia parcentes. Vestes infectorijs uenenis tingunt, quæ florem habent indelebilem. Campestres etsi regionẽ habent, eam tamen non colunt, sed ex ouibus piscibusq; Scytharum ac Nomadum more uiuunt. Nam horum omnium communis quidam victus est, is, quem sæpe dico. Sepulturæ quoq; & mores & uniuersa uita par, quæ quanquàm simplex sit, sinistra tamen, bellica agrestisq; est, in contractando autem non uersuta. Ex Massagetarum & Sacarum gente sunt Attasii & Chorasmini, ad quos Spitamenes ex Bactrianis ac Sogdianis confugit, unus ex Persis, qui ab Alexandro aufugerunt, quemadmodũ Bessus & postea Arsaces qui Callinicũ Seleucum fugiens, ad Aspasiatras secesit. Eratosthenes dicit Arachotos & Massagetas Bactrijs occidentem uersus adiacere ad Oxum. Sacas & Sogdianos toto solo Indiæ opponi, Bactrios aliquanto. nam magna ex parte Paropamiso adiacent. Sacas à Sogdianis laxartem dirimere, Sogdianos à Bactrianis Oxum. Inter Hyrcanos & Arios, Tapyros habitare. Post Hyrcanos, circumcirca mare esse Amarnos, Andriacas, Caddusios, Albanos, Caspios, Vitios, & nonnullos alios fortasse usq; ad Scythas. Ex altera Hyrcanorum parte Derbicas, Caddusios uero sub Parachoathra, Mediam, Matianamq; contingere. Distãtias sic dicit à Caspio in Cyrũ circiter mille & octogínta stadia. Hinc ad Caspias portas quinq; millia & quingẽta. Hinc usque Alexãdriã, quę in Ariana, sex millia & quadringenta. Hinc usque Bactra quæ etiam Zariaspa nominatur, tria millia & octingenta ad LXX. Eas etiam sic colligit à Caspijs portis in Indiam usq; Hecatompylon mille & nonagin

ta ad ſexaginta. Vſq; Alexandriam, quæ eſt in Ariana, quatuor millia & quingenta ad trigin ta. Hinc uſq; Prophthaſiam, quę eſt in Drape, mille & ſexcenta, quidam quingenta dicunt. Hinc uſq; Arachotos ciuitatem, quatuor millia ac centum ad uiginti. Hinc uſq; Ortoſpana ad triuiũ, quo ex Bactris itur, duo millia. Hinc ad Indiæ confinia mille. Quę omnia ſunt quin decim millia & quingenta. Hæc diſtantia ſi in rectum intelligatur continuo tractu, ab Indo ad mare orientis, eſt Indiæ lõgitudo. Ac de Sacis quidem hactenus. Parthia non multa eſt, quapropter Parthi cum Hyrcanis Perſice uiue bant, etiam multo poſt tempore quàm Macedones imperarẽt. Ad paruitatẽ accedit, quod nemoroſa eſt, mõtana atq; inops, quapropter reges eam curſu præteribant, cum regione mi nimam quidem exercitus partem alere poſſet, nunc uero aucta eſt. Nam Cameſena atq; Cho rena & tota ferè regio uſq; ad Caſpias portas, & Aragos & Tapyros quę prius Medorũ erãt, Parthorũ ſunt. Apamea & Heraclea urbes ſunt Rhagis uicinæ. A Caſpijs portis Rhagas uſq; ſtadia ſunt (ut Apollonius uult) quingenta, uſ que Hecatompylon quæ eſt Parthorum regia, mille ducenta & ſexaginta. Rhagis nomen impoſitum dicitur à terræ motibus, qui ibi fre quẽter fiunt, à quib. multę urbes (ut Poſidoni⁹ refert) & duo millia uicorum euerſa ſunt. Inter Derbicas & Hyrcanos Tapyri dicuntur habi tare. Memoriæ proditum eſt Tapyris morem eſſe, ut proprias uxores alijs uiris nuptui con cedant, cum duos trésue filios ex eis ſuſcepe rint. Quemadmodũ apud nos Cato indigenti Hortenſio Martiam conceſsit, ſecundum anti quam Romanorum conſuetudinem. Rebus extra Taurum innouatis, propterea quod Sy riæ ac Mediæ reges, rerum earum domini, in ter ſe diſsidebant, Euthydemus quidem pri mo Bactrianam, quæ ei commiſſa erat, atq; o mnem finitimam regionem ad defectionem perduxit. Poſtea Arſaces uir Scytha, cum ex Dais quoſdam haberet, qui Parni dicuntur Nomades, Ochum accolentes, Parthiam inua ſit atq; obtinuit. Sed ipſe & ſucceſſores eius in initio imbecilli erant, dum bellum aduer ſum eos gererent, qui regionem abſtulerunt. Poſtea uero ob præclara belli facinora adeo polluerunt, ſemper aliquid finitimis adimen tes, ut totius tandem regionis quæ cis Euphra tem eſt, potirentur, ac uim Scythis afferentes,

σίους ἐξήκοντα φασίν, εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀριοις, τετρακισχίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα ἑπτά· εἰς δὲ Προφθασίαν τὴν ἐν Δράγγαις, χιλίους χ. οἱ δὲ φ. εἰς δὲ Ἀραχωσοὺς τὴν πόλιν τετρακισχίλιοι ἑκατὸν εἴκοσιν. εἰς Ὀρτόσπανα. ὧθεν τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον, διακόσιοι. εἰς δὲ τὰ ὅρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους. ὁμοῦ μύριοι ἑπτακισχίλιοι φ'. ἐπ' εὐθείας δ' ἰόντι τὸ μέγεθος τοῦτο τὸ συνεχὲς δεῖ νοεῖν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἑῴας θαλάττης μήκους, τῆς Ἰνδικῆς. ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας. ἡ δὲ Παρθυαία, πολλοὶ μὲν οὐκ ἔστι συμπολεμοῦσι γοῦν μετὰ τῶν Ὑρκανῶν τὰ πρῶτα. καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων βραχύτατον δὲ χρόνον πολλοῦ. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὀρεινή ἐστι, καὶ ἄπορος. ὃς πρὸ μὲν τοῦ ῥᾳδίως διεξιέναι, τὸν ἑαυτοῦ οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας ἐπὶ ὀλίγον μικρόν. ἀλλὰ νῦν αὔξηται. μέρος δ' ἐστὶ τῆς Παρθυηνῆς, ἥ τε Καμησηνὴ, καὶ ἡ χωρὶς ἀφορισθὲν δ' ἐστὶ, καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων καὶ Ἀραγῶν καὶ Ταπύρων. ὄντα τῆς Μηδίας πρότερον. ἔστι δ' ἀπάμεια, καὶ Ἡράκλεια πόλεις πρὸς τὰς ῥαγάς. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ῥαγὰς σταδίοι πεντακόσιοι ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος. εἰς δ' Ἑκατόμπυλον τὸ τῶν Παρθυαίων Βασίλειον, χίλιοι διακόσιοι ἑξήκοντα. τοὔνομα δὲ τῶν ῥαγῶν ἀπὸ τῶν γηνομένων σεισμῶν γηγενέσθαι φασίν, ὑφ' ὧν πολλὰ τε συχνὰ καὶ κῶμαι διχίλιαι ὡς φησι Ποσειδώνιος ἐτράπησαν. οὓς δὲ Ταπύρους οἱ κεῖν φασι διορύσσειν τε, καὶ ὑρκανῶν. ἰσορροῦσι δὲ πρὸς τῶν Ταπύρων ὅτι αὐτοῖς ἐπινομίμων, τὰς γυναῖκας τὰς γαμετὰς ἐκδίδοναι ἑτέροις ἀνδράσιν ἐπιδιαιτᾶν δ' αὐτῶν αὐτὰ τὰ δύο ἢ τρία τέκνα. καθάπερ, ἐν κάτω ὀρεσίῳ δεκαθύρῳ δ' ἐστὶ διορυκτὸν τὸν μαρκίωνα ἐφ' ἡμῶν. κατὰ παλαιὸν ῥωμαίων ἔθος. νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ ταύρου διὰ τὸ πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ τοὺς συνεχεῖς, καὶ τοὺς μηδικοὺς βασιλέας τοὺς ἔχοντας ταῦτα. πρῶτον μὲν τὸν Βακτριανὸν ἀπέστησαν οἱ περὶ Σογδιανοί, καὶ τὸν ἐγγὺς αὐτοῖς πάσαν, οἱ πρὸς εὐθυδρόμον. ἔπειτ' Ἀρσάκης αὐτὸς σκύθης τῶν Δαῶν τινὰς ἔχων οὓς Πάρνους καλοῦμενος νομάδας, παροικοῦντας τὴν ὄχον, ἐπῆλθεν εἰς τὴν Παρθυαίαν, καὶ ἐκράτησε αὐτῆς. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἀδυνάτως εἶχε διὰ πολεμῶν πρὸς οὓς ἀφαιρεθέντας τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκείνου ἔπειθ' οὕτως ἴσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὸν πλησίον ἀεὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κα-

τορθώσεις, ὥς τε πλουτῶντος, ἁπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου λυσιοι κατέσπασαν. ἀφεῖλοντο δὲ, καὶ τ

Βακτριανῆ

Βακτριανῆς μέρος βιασάμενοι οὐ σκύθας. καὶ ἐπὶ πρότερον οὖν τοὺς εὐκρατίδαν. καὶ νῦν ἐπάρχουσι τοσαύτης γῆς, καὶ τοσούτων ἐθνῶν ὥς τι αὐτίπαλοι τοῖς ῥωμαίων βόπερ πνὰ γεγόνασι, κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. ἄπιος δ' ὁ βίος αὐτῶν, καὶ τὰ ἔθη, τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ σκυθικώτ. πλέον μέν τοι τὸ χρήσιμον πρὸς τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὴν γὰ τοῖς πολέμοις κατορθωσιν. φασὶ δὲ οὗς πάρνους δάας μεταξὺ εἶναι ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς μαιώτιδος δ' ἀνω, ὃς ξανθίους ἢ παείους καλοῦσιν. οὐ πάνυ δ' ὁμολόγηται δάας εἶναί τινας τῶν ἐπὶ τῆς μαιώτιδος σκυθῶν, ἀλλὰ τούτων δ' ὧν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τῶν ἀρσάκου. οἱ δὲ, βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν. φεύγοντα δὲ τὴν αὔξησιν τῶν πρὸς ἀνατολὴν, ἀρξῆσαι τῆς παρθυαίας. ἀρκιώτου δὲ πολλὰ πρὸς τῶν παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δίου τέρας δὲ, τῶν μετὰ πολυβίου, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντος λόγου, ὅτι τῶν παρθυαίων σωτῆριον φησὶ ποτειδωνιος εἶναι δίττόν, τὸ μὲν, συγγενῶν, τὸ δὲ, συγγενῶν, καὶ μάγων, ἐξ ὧν ἀμφοῖν οὖν βασιλεῖς καθίστηται. ἡ δ' ἄρλα, καὶ ἡ μαρτυανὴ, ἀκραίστα χωρία ὄντα ταύτη, τῇ μὲν, ὑπὸ τῶν ὀρῶν ἐγκλειόμενα, τῇ δ' ἐν πεδίοις τὰς οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν ὄρη νέμονται σκιωταί τινες, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαῤῥεῖται. πυρίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν, ξηρὰ ἀείου, τὰ ἢ μάργου. ὁμορεῖ δὲ ἡ ἀρία τῇ βακτριανῇ, καὶ τὴν ὑποκάσαν ὄρει ξηρὸν ἔχοντι τὴν βακτριανὴν, ἥκει δὲ τὴν ὑρκανίαν πρὸς ἑξακισχιλίους σταδίους. σύμπασα δ' ὧν αὐτὴ καὶ ἡ δραπανὴ μέχρι χαρμανίας. τὸ μὲν πλέον τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὀρῶν ὑποπεπωκυῖα, ἔχουσα μὲν τοι πνὰ τῶν μερῶν, καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν ἀρίαν. καὶ ἡ ἀραχωσία δὲ εὐ πολὺ ἀπωθεῖ ὄρη. ὑπὸ αὐτοῖς τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὀρῶν ὑποπεπωκυῖα, καὶ μέχρι τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη μέρος οὖσα τῆς ἀριανῆς. μῆκος δὲ τῆς ἀρίας ὅσον διχίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου. πόλεις δὲ ἀρκτακάλα, καὶ ἀλεξάνδρεια, καὶ ἀχαΐα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. εὐοινεῖ δὲ, σφόδρα ἡ γῆ. καὶ γὰρ εἰς τρίγονίαν παραμένει ἐν ἀπεπώτοις ἄγγεσι. παρὰ πλησίον δ' ὄρη, καὶ ἡ μαργιανή. ἐρημίας δὲ πολιέχεται τὸ πεδίον, θαυμάσας δὲ τὴν δυφνίαν ὁ σωτὴρ αὐτίοχος, τεῖχει περιέβαλε κύκλῳ ἔχοντι χιλίων, καὶ

Bactrianæ partem eis abstulerunt, sed prius etiam Eucratidæ, & nunc quidem tantæ regioni ac populis dominantur, ut propter imperij magnitudinem cum Romanis quodammodo contendant, Causa est eorum uita, ac mores, qui cum ualde Barbari sint, ac Scythici, ad imperandum tamen, & gerēdum bellum plurimum ualent. Tradunt Parnos Daas esse, ex Daijs profectos, qui ultra Mæotim habitant, quos Xandios, siue Parios dicunt. Sed nō ual de constat esse Daas ullos ex Scythis qui ultra Mæotim sunt. Ab ijs ortum Arsacem putant, quidam eum Bactrianum dicunt. Is cum Dio doti incrementum fugeret, Parthiam ad defectionem perduxit. Nos uero cū multa de Parthorum moribus in sexto historiarum lib. dixe rimus, qui secundus est, post Polybium, cætera omittemus, ne eadem repetere uideamur, hoc dicto dūtaxat, quod Parthorū collegium (ut Posidonius refert) duplex est, nā alterum affinium est, alterum magorum ac sapientum, è quibus utrisq; reges fiunt. Aria & Martyana optima apud eos loca, partim montibus clausa sunt, partim habitationes in campis habent. Montana Scenitæ quidam incolunt. Campi fluminibus sunt irrigui. Irrigant eos partim Arius, partim Margus. Aria Bactrianæ contermina est, & monti subiecta qui Bactrianā habet. Ea distat ab Hyrcania sex millibus ferè stadiorum. Cum ea erat etiam Dratiana, usque in Charmaniam. Pleraque Ariæ pars australibus montium partibus subiacet, pars uero septentrionalibus proxima est, quę iuxta Ariam sunt. Non longe abest Arachosia, quæ australibus montium partibus subiacet, & usq; ad Indum flumen extenditur, ea etiam Arianæ pars est. Arię longitudo est ad duo millia stadiūm, campi latitudo trecenta. Vrbes Artacana, Alexandria, Achaia, à conditoribus appellatæ. Hæc regio optimi uini ferax est, quod in uasis non picatis ad generationes tres perdurat. Similis est Margiana, campus desertis ambitur, quapropter Antiochus Soter muro, admiratꝰ loci naturā circūdedit, cuius ambitus mille &

quingentûm erat ſtadiorum, atque urbem Antiochiam cõdidit. Ea etiam uites optimas fert, quapropter tradunt ſæpe uitis truncum inueniri, quantum duo uiri complecti queant, racemum duorum cubitorum. Quædã Bactriæ partes, ſeptentrionem uerſus Ariæ adiacent, ſed pars maxima imminet ad auroram, ea multa eſt, & omnium ferax, præter oleum. Ob huius regionis uirtutem, adeo Græci polluerũt, qui eã occupauere, ut Arianis & Indis fuerint dominati, ut Apollonius Atrammiten⁹ refert, & plures gentes quàm Alexander ſubegerũt, præcipue Menãder qui & Hypanim ad orientem traiecit, & uſque ad Iſamum progreſſus eſt, partem ipſe, partem Demetrius Euthydemi filius regis Bactriorum non ſolum Pattallenam, ſed etiam cæteram oram, quæ Teſarioſti dicitur, & Sigertidis regnum obtinuerunt. In ſumma dicit totius Arianæ tutamen eſſe Bactrianam. Inde uſque ad Syros & Phaunos imperium protulerunt. Vrbes habuere Bactra, quæ etiam Zariaſpa appellata eſt, per quã flumen eiuſdem nominis defluens emittit in Oxum. Item & Darapſam & complures alias. Eorum erat etiam Eucratidia ab imperante cognominata. Græci qui eam tenuere in ſatrapias diuiſerunt, è quibus Aſpioniam, & Turiuam, Parthi Eucratidæ abſtulerunt. Habuere etiam Sogdianam quę Bactrianæ imminet ad auroram, inter Oxum qui Bactrianam, & Sogdianam, & laxartem qui Sogdios & Nomadas terminat. Olim Sogdiani ac Bactriani uita & moribus non multum à Nomadibus differebant, Bactriani aliquãto erant mitiores. Verũ Oneſicritus de ijs non recte dicit, quod qui iam ſenio morbóue confecti ſint, uiui canibus apponantur, ad hoc ipſum de induſtria enutritis, quos patria lingua ſepulchrales uocant. Et quod ea, quæ extra metropolis mœnia ſunt, munda ſint, interiora uero humanis oſſibus referta, & quod Alexãder legẽ eam ſuſtulerit. Similia ferè de Caſpijs ſcribuntur, quod parẽtes incluſos fame necẽt, cum iam ſeptuageſimum annum exceſſerint. Hoc quidem tolerabilius

τῶν τακοσίων σταδίων. πόλιν δὲ ἐκτίσεν, Ἀντιόχειαν, δυάμπελον δὲ, καὶ αὕτη ἡ γῆ. φασὶ δὲ τὸν βότρυν μέγεθος ἐνίοτε πολλαχοῦ διδόναι ἀνδρὶ δύο πήχεις λαμβάνοντι. τῆς δὲ Βακτριάνης μέρη μὲν τινα τῇ ἀρείᾳ προσβέβληκε πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρκειται πρὸς ἕω. πολλὴ δ' ὅλη, καὶ πάμφορος, πλὴν ἐλαίου. τοσοῦτον δὲ ἰσχύσαν οἱ ἀρξήσαντες ἕλληνες αὐτῶν ἅμα τῇ ἀρετῇ τῆς χώρας, ὥστε τῆς τε ἀριανῆς ἐπικράτουν, καὶ τῶν ἰνδῶν, ὡς φησιν Ἀπολλώνιος ὁ Ἀτραμμυτηνός, καὶ πλέω ἔθνη κατεστρέψαντο, ἢ Ἀλέξανδρος. καὶ μάλιστα μένανδρος. ἦγε καὶ τὸν ὑπανιν λέβη πρὸς ἕω, καὶ μέχρι τοῦ ἰσάμου πεδῆλθε. τὰ μὲν γὰρ αὐτὸς, τὰ δὲ διαδεξάμενος ὁ δυθυδήμου υἱὸς τοῦ Βακτρίων βασιλέως, οὐ μόνον δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κατέσχον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε ἑσπερίου καλουμένην, καὶ τὴν σιγερτιδος βασιλείαν. καθόλου δέ φησιν ἐκεῖνος τῆς συμπάσης ἀριανῆς, πρόσχημα εἶναι τὴν βακτριανήν. καὶ δὴ καὶ μέχρι συρῶν, καὶ φαινῶν ἐξέτειναν τὴν ἀρχήν. πόλεις δ' ἔχουσι τά τε βάκτρα, ἥν που καὶ ζαριάσπαν καλοῦσιν. ἣν διαῤῥεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν ὄξον, καὶ διαφέρων, καὶ ἄλλους πλείους. τούτων δ' ἴδιον καὶ ἡ εὐκρασία τοῦ ἀέρος ἐπώνυμος. οἱ δὲ καταχόντες αὐτὴν ἕλληνες, καὶ εἰς σατραπείας διῃρήκασιν, ὧν τήν τε ἀσπιώνου, καὶ τὴν τουριούαν ἀφῄρηντο δυνάσται οἱ παρθυαῖοι. ἔχουσι δὲ, καὶ τὴν σογδιανὴν ὑποκειμένην πρὸς ἕω τῆς βακτριανῆς. μεταξὺ τοῦ τε ὄξου ποταμοῦ, ὃς ὁρίζει τήν τε τῶν βακτρίων, καὶ τὴν τῶν σογδίων, καὶ τοῦ ἰαξάρτου οὗτος δὲ καὶ τοὺς σογδίους ὁρίζει, καὶ τοὺς νομάδας. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις καὶ τοῖς ἤθεσι τῶν νομάδων οἵ τε σογδιανοὶ, καὶ οἱ βακτριανοί. μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν βακτριανῶν. ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέγουσιν οἱ περὶ ὀνησίκριτον. τοὺς γὰρ ἀπείρηκότας διὰ νόσον, ἢ γῆρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένοις λυτοῖς, ἐπὶ πολὺ δὲ πρὸς τοὺς, οὓς ἐνταφιεῖς καλοῦσι τῇ πατρῴᾳ γλώττῃ. καὶ ὁρᾶσθαι τὰ μὲν ἔξω τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν βακτρων καθαρά. τῶν δ' ἐντὸς τὸ πλέον ἀστέων πλῆρες ἀνθρωπίνων, καταλύσαι δὲ τὸν νόμον ἀλέξανδρον. τιμωρεῖται δέ πως καὶ τὰ περὶ τοὺς κατοικίους ἱστοροῦσι. τοὺς γὰρ γονέας ἐπειδὰν ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότας τυγχάνωσιν, ἐγκλῃσθέντας λιμοκτονεῖν. τοῦτο μὲν οὖν ἀνικτότερον

καφίμ, καὶ ὡσαύτως οἰκείαν νόμῳ παραπλήσιον, καὶ πόρρω σκυθικώτερον· πολὺ μέντοι σκυθικώτερον τὸ τῶν Βακτριανῶν. καὶ δὴ καὶ δοκοῦσιν ἥκιστα ἀλέξανδρῳ τοιαῦτα καταλαμβάνειν ταὐταῦθα, τί χρὴ ποιεῖν τὰ ὧν τῶν πρώτων πόρσω. καὶ τῶν ἔτι πρότερον ἡγεμόνων, ὁποῖα εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῖς νενομίσθαι. φασὶ δ' οὖν ὀκτὼ πόλεις ὑπ' ἀλέξανδρου γενέσθαι τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ σογδιανῇ κτίσαι, πύλας ἢ κατασκάψαι, ὧν αἱ πλείστας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ᾗ καλλισθένης συνελήφθη, καὶ παρεδόθη φυλακῇ. παρακάνδα δὲ τῆς σογδιανῆς, καὶ τὰ κύρα, ἔσχατον ὄν, λιμένα κτίσμα ὑπὸ τοῦ ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν ὅριον τῆς πόρσω ἀρχῆς. κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα οὐκ ἠθέλησε καίπερ ὂν φιλόκυρον, διὰ τὰς συνεχεῖς ἀποστάσεις. ἑλὼν δὲ καὶ πέτρας ὑπερφυεῖς ὀχυρότητος, ἦν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τῆς σισιμίθρου, ἐν ᾗ εἶχεν ὀξυάρτης τὴν θυγατέρα ῥοξάνην, καὶ τὴν ἐν τῇ σογδιανῇ καὶ τὴν τοῦ ὄξου, οἱ δ' ἀριαμάζου φασί. τὴν μὲν οὖν σισιμίθρου πέτραν καὶ δέκα σταδίων ἱστᾶσι τὸ ὕψος, εὐθυβόλοντα δὲ τὸν λίθον, ἄνω δι' ἐπιπέδου, καὶ δύσκολον, ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέφειν δυναμένην, ἣν ἔ, καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς, καὶ γάμους ἀγαγεῖν ῥοξάνης τῆς ὀξυάρτου θυγατρὸς τὸν ἀλέξανδρον. τὴν δὲ τῆς σογδιανῆς δι' ἀπλασίαν τὸ ὕψος φασί. πρὸς τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν βραγχιδῶν ἄστυ ἀνεῖλεν, οὓς ξέρξης μὲν ἱδρύσατο αὐτόθι, σὺν παῖσι καὶ γυναιξὶν ἐκ τῆς οἰκίας, διὰ τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν διδύμοις, καὶ τὸν θησαυρούς. ἐκεῖνον δ' ἀνελεῖν μυσαττόμενον τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν. τὸν δὲ διὰ τῆς σογδιανῆς ῥέοντα ποταμόν, καὶ πολυτίμητον ἀερισόβουλον, τὴν μακεδόνων θεμιστῶν καθάπερ, καὶ ἄλλα πολλά, τὰ μὲν ἐξαπέθεσαν τὰ δὲ παρονόμασαν ἄρδοντα δὲ τὴν χώραν, εἰς πίπτειν εἰς ἔρημον, καὶ ἀμμώδη γῆν, καταπίνεσθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν ἄξιον τὸν δὴ ἀείων ῥέοντα. τὸ δὲ ὄχο ποταμοῦ πλησίον ὀρύττοντι, εὑρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν. εἶναι δὲ ὡς πόρ νιτρώδη τινὰ, καὶ σύφοντα ὑγρὰ, καὶ ἀσφαλτώδη, καὶ θειώδη διαῤῥεῖν τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὑρίσκεσθαι. τὸ δὲ σωλήνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ ὄχον, οἱ μέν, διὰ τῆς βακτριανῆς φασίν, οἱ δὲ παρ' αὐτὴν. καὶ οἱ μέν, ἕτερον τοῦ ὄξου μέχρι τῆς ἐκβολῆς νοτιώτερον ἐκεῖνο, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ ὑρκανίᾳ τὰς εἰς τὴν θάλατταν ἐκπαρχὴν ἐκρύσεις, οἱ δὲ, κατ' ἀρχὰς μέν, ἕτερον, συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ ὄξου ῥεῦμα, πολλαχοῦ, καὶ ἐξ ἀκρᾶς πά-

est, & eorum moribus conuenientius, cū Scythicum sit. Sed multo magis id Scythicum est, quod faciunt Bactriani, & profecto consyderare possumus, cum Alexander talia ibi cōperiret, qualia ea esse debebāt, quæ apud primos Persas, atq; etiam superiores Persarum duces fuere, qualia scilicet credibile est apud eos fuisse consueta. Tradunt Alexādrum octo urbes in Bactriana & Sogdiana condidisse, nonnullas etiam euertisse, e quibus fuit Cariata in Bactriana, ubi Callisthenes comprehensus est, & in uincula coniectus. Paracanda uero in Sogdiana & Cyra, ultimum Cyri opus ad Iaxartem flumen conditum, quod Persici imperij confinium erat. Id Alexander quanquam Cyro amicus esset, tamen propter continuas rebellationes euertit. Petras etiam munitissimas cepit per proditionem, ut petram Sisimithræ in Bactriana, in qua Rhoxanam Oxyartis filiam habuit. Item aliam in Sogdiana, & aliam secus Oxum, quam nonnulli Ariamazæ dicunt. Sisimithricæ altitudinem scribūt stad. quindecim ambitū octoginta. In superiore parte planam & feracem, ut uiros quingentos alere possit. In ea Alexander & hospitio sumptuose acceptus est, & Rhoxanam Oxyartis filiam uxorē duxit. Quæ in Sogdiana erat, altitudine duplā dicunt. Circa hæc loca Branchidarum urbem sustulit, quos Xerxes secum sponte e propria terra secutos, ibi collocarat, propterea quod dei pecunias, ac thesauros, qui apud Didyma erant, ei tradidissent, Alexander eos sustulit, proditionem & sacrilegium exosus. Ferunt amnem fluere per Sogdianam, quem Macedones pretiosum reddiderunt, quemadmodum & alia permulta, quibus partim nomina ab illis imposita sunt, partim innouata. Is cum regionem multam irrigauit, euadit in desertam & arenosam terram, atq; ibi absorbetur, quem admodum Arius, qui per Arios labitur. Ii prope Ochū effodientes, olei fontem inuenerunt: nam uerisimile quidem est, ut nitrosa quædā, & aluminosa, & sulphurea, & bituminosa, terram perfluant, ita quoq; pinguia inueniantur. Raritas enim efficit admirationem. Ochum alij per Bactrianam labi dicunt, alij secus eā, alij ab Oxo diuersum, usq; ad ostia atq; australiorem, ambos in Hyrcanium mare decurrere, alij ab initio diuersum. Coire autem in unum cū Oxi alueus multis in locis sex septēmue sta-

dijs latitudinem habeat. Iaxartes ab initio usq; in finem ab Oxo diuersus est, & in idem mare desinit. Ostia inter se, ut Patrocles uult, ad octoginta distant parasangas. Persicum parasangam alij sexaginta stadiorum fecere, alij trecenta & quadraginta. Nos quum Nilum nauigaremus, alijs atq; alijs mensuris utebamur, quas schœnos appellabant, ab urbe in urbem, ut idem schœnorum numerus alibi maiorem alibi minorem nauigationem contineret, qui ut ab initio traditus est, ita adhuc obseruatur. Ab Hyrcania usq; in Sogdianam ad orientem solem eunti, gentes extra Taurum habitantes, primò Persis, ac Macedonibus cognitæ fuerunt, postea etiã Parthis. Quæ uero recto tractu sunt ulteriores, ex formæ similitudine, Scythicæ esse intelliguntur. Exercitum, quantum ego sciam, aduersum eos nemo duxit, quemadmodum nec aduersum Nomadas, qui magis ad Boream uergunt, ad quos Alexãder expeditionem aggressus, cum Bessum ac Sepitamenẽ dimisit, Besso captiuo ad eum deducto, & Spitamene à Barbaris interempto, destitit ab incœptis. Quod autem quispiam ab India circũnauigarit in Hyrcaniam, id non satis constat, quanquam Patrocles id effici posse arbitratur. Dicunt etiam, ultimam Tauri partem Indico mari contiguam, quam Imæum uocãt, nec magis ad auroram excedere, nec magis recedere quàm India. Ad boreale autem latus prætereunti semper mare aliquid de longitudine ac latitudine subtrahit. Quare Miurum aperit Asiæ partem nunc describendam, quam Taurus amplectitur oceanum uersus. A quo Caspium pelagus impletur. Maxima partis huius longitudo est ab Hyrcanio mari in oceanũ Imæo uicinum, stad. circiter triginta millia, si quis secus montanam Tauri regionem proficiscatur. Latitudo autem citra decem millia. Dictum est enim ab Issico sinu usq; ad orientale mare Indis uicinum, esse ad quadraginta millia stad. Ab extremo occidente Columnis propinquo, ad Issicum triginta millia. Recessus Issici sinus, aut nihilo aut paulò orientalior est Aminso. Longitudo ab Aminso in Hircaniam est decem millia ferè stadiorũ, quæ pariter progreditur cum ea, quam ab Issico in Indiam dicebamus. Restat igitur dicta longitudo partis nunc peragratæ, triginta millium ferè stadiorũ. Rursum cum maximæ

δίων ἔχοντα ὁ πλοῦς, ὁ μὲν τοῦ ἰαξάρτου ἀπαρχῆς μέχρι τέλους ἑπόμενος ὅτι οὐκ ὄρθιος, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν τελευτῶν θάλατταν, αἱ δ' ἐκβολαὶ διέχουσιν ἀλλήλων ὡς φασι Πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὀγδήκοντα. τὸν δὲ παρασάγγην τὸν Περσικὸν, οἱ μὲν ἑξήκοντα σταδίων φασίν, οἱ δὲ, τριακοσίων τεσσαράκοντα. καὶ πλεόντων δ' ἡμῶν τὸν ναῦλον, ἄλλο τ' ἄλλοις μέτροις χρώμενοι τοὺς σχοίνους, ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ὡς τε τὸν αὐτὸν τὸν σχοίνων ἀριθμὸν, ἄλλαχοῦ μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν, ἄλλαχοῦ δὲ βραχύτερον, οὕτως ἀρξαμένου, καὶ φυλαττόμενον μέχρι τοῦ νῦν. μέχρι μὲν, ἀπὸ τῆς συγκλυσθείσης πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ἴσον ἀπὸ τῆς Ὑρκανίας, γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη, καὶ τοῖς πέρσαις πρότερον τὰ ἔξω τοῦ ταύρου, καὶ τοῖς μακεδόσι μετὰ ταῦτα, καὶ τοῖς παρθυαίοις. τὰ δ' ἐπέκεινα ἐπ' οὐθείας, ἕλκει μὲν σκυθικά ὅθεν ἐκ τῆς ἐμοσθένους εἰκάζεται. στρατεῦσαι δ' οὐ γέγονασιν ἐπ' αὐτοὺς ἡμῖν γνώριμοι. καθάπερ οὐδὲ πρὸς τοὺς βορειοτάτους τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ ἀλέξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὁ τε γὰρ βῆσσον μετήει καὶ τὸν σιτακμένην. χώρια δ' ἀνενεχθέντος τοῦ βήσσου, τοῦ δὲ σιτακμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέντος, ἐπαύσατο τῆς ὑπεξαιρέσεως, οὐχ ὁμολογοῦσι δ' ὅλῃ πόθι πλοῦσαν τινὰ ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ὑπὲρ τὴν ὑρκανίαν, ὅτι δὲ δυνατὸν, παρόκλης εἴρηκε λέγεται δὲ διότι τοῦ ταύρου, τὸ τελευταῖον ὁ καλοῦσιν, ἴμαιον, τῇ ἰνδικῇ ξυνάπτον οὐ γὰρ οὔτε πρόσχει πρὸς ἑω τῆς ἰνδικῆς μᾶλλον, οὔτ' εἰσίσχει. παρεόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν, ἀεί τι τοῦ μήκους ὑφαιρεῖ τὸ πλάτος ἡ θάλαττα, ὥστ' ἀφαίνειν μείζονα πρὸς ἑω, τὴν νῦν ὑπογραφομένην μοῖραν τῆς ἀσίας, ἣν ὁ ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὸν πλησίον τὸ κάτιον πέλαγος. μῆκος δ' ὅσον ταύτης ἐστὶ μεσόγαιον τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς ὑρκανίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ ἴμαιον τρισμυρίων που σταδίων παρὰ τὴν ὀρεινὴν τοῦ ταύρου τῆς πρείας οὔσης, πλοῦν δ' ἔλαττον, τῶν μυρίων ἑξήκοντα γάρ ὅπου πρὸς τετρακισμυρίους ὅσον τὸ ἀπὸ τοῦ ἰοσικοῦ κόλπου μέχρι τ' ἑῴας θαλάττης τῆς ἐπὶ ἰνδοὺς, ὧδί δ' ἴσον ἀπὸ τ' ἑῳοῤῥίου ἄκρου τῆς σέλας, ἄλλοι βισμύριοι ἔσει ὁ μυχὸς τοῦ ἰοσικοῦ κόλπου μικρὸν ἢ ὀδὲν ἀμινσοῦ ἑωθινότερος. τὸ δὲ ἀπὸ ἀμινσοῦ ὧδί τὴν ὑρκανίαν ἐπὶ μυρίους ὅσους σταδίους, τῇ δ' ἄλλῃ ὅσον ἀπὸ τ' ἰοσικοῦ λεχθήσῃ ὧδε τοὺς ἰνδοὺς, λείπει δὴ τὸ

λεχθὲν μῆκος ὧδί τὴν ἑῴαν τ' ποδιαδὸν μυρίους ναὶ μυρίους, οἱ βισμύριοι στάδιοι, πάλιν ὁ τοῦ πλάτους τὸ

μεγίστης

habitabilis, quæ chlamydalis est latitudo sit triginta ferè millia stad. Ea distantia meridionali proxima erit, quę per Hyrcanium & Persicum mare scribitur, si totius habitabilis longitudo est septuaginta millia. Si itaq; ab Hircania usq; in Artemisiam Babyloniæ sunt octo millia stadia, ut Apollodorus uult: inde ad Persici maris ostium tantundem, rursumq; tantundem, uel paulo minus ad ea quæ iam cum extremis Æthiopiæ pariter & ex aduerso consurgunt, reliquum erit dictæ latitudinis orbis terrarum ab Hyrcanij maris recessu, in eius ostio quantum diximus. Cumq; Miurus sit segmentũ ad partes orientem uersus, erit figura popinario cultro persimilis, monte quidem in rectum tendente, & ex parte acies intellecto. Ex altero uero latere maritima ora ab Hyrcanio ostio usq; Tamarum porrecta, & Miuro in circularem lineam desinente. Sed de admirabilibus quibusdam, quæ de Barbaris uulgata sunt, facienda mentio est, de ijs præsertim, quæ circa Caucasum, ac cæteram montis huius regionem habitant. Tradunt enim quibusdam Euripidis illud in more esse:

Natum lugere, propter ea, in quæ uenit, mala.
At contra mortuum, quasi uitæ laboribus
Perfunctum, efferre lætitia plurima ac iocis.

Sunt qui pro maximis etiam delictis nemi nem interficiant, sed in exilium cum filijs mittant. econtra Derbices nam pro minimis quibusq; delictis iugulant, tellurem uenerantur, fœmininum nullum sacrificant nec edunt. Iugulant eos qui septuagesimum annum excesserint, qui genere proximi sunt, eius carnes absumunt. Anus autem strangulant, deinde sepeliunt. Eos qui citra septuagesimum annum obierint non eduntur, sed sepulturæ mandãt. Siginni in cæteris rebus Persice utuunt. Equis uero utuntur pusillis & hispidis, qui equitem uehere non possunt, quadrigis iungunt, quarum mulieres sunt aurigæ, à pueritia exercitatæ, & quæ optime ducere iudicatur, cuicunque uult, nubit. Ferunt nonnullas earum curare, ut capite longissimo, & fronte exporrecta uideantur, adeo ut mento emineat. Tapyri atras uestes gerunt, & comas longas, mulieres uestes candidas & comas breues, habitant inter Derbicas & Hyrcanos, qui fortissimus iudicatur, quam uult, ducit.

μεγίστης οἰκουμένης ὄντας πρὸς πρισμυείας σταδίους χλαμυδοειδὴς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ὑρκανίας θαλάττης γραφομένου καὶ τοῦ πορθμικῆς, εἴπερ ὅλη τὸ μῆκος τῆς οἰκουμένης ἑπτακισμυριοσταδίου. εἰ οὖν ἀπὸ μὲν τῆς Ὑρκανίας ἐπὶ τὴν Ἀρτεμίσαν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοι εἰσὶν ὀκτακισχίλιοι καθάπερ ἄρτεμων ἀπολλόδωρος ἐκ μὲν Ἀρτεμισίας, ἐκεῖθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ πέρσας θαλάττης ἄλλο τοσοῦτον πρόσθεν, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ μικρὸν ἀπολείπων εἰς τὰ αὐτούροντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας, λοιπὸν ἂν εἴη τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ μὲν Ὑρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς ὅσον εἰρήκαμεν. μιούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν μέρη γίνοιτ' ἂν τὸ σχῆμα παρόμοιον μαγειρικῇ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' εὐθείας ὄντος, τοῦ δὲ κατὰ τὸν ἀκμὴν τῆς κοπίδος. τῆς δ' ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ Ὑρκανίου παραλίας ἐπὶ τὰ μάρος κατὰ θάτερον πλευρὸν, εἰς πρόσφορῆ, καὶ μέσουρον γραμμὴν ἀπολήγουσης. ἀθυμυσέον δὲ, καὶ τῶν παραδόξων γίνεσθαι ἂ θρυλλεῖται πρὸς τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τὸν πρὸς τὸν λακύκασον ἐπὶ τῷ ἄλλῳ ἀγρίῳ, τοῖς μὲν γὰρ νόμιμον εἶναι, φασὶ τὸ ἐυπαθοῦν.

Τὸν φῶτα θρηνεῖν εἰς ὅσα ἔρχεται κακά.
Τὸν δ' ἂν θανόντα ὡς πόνων πεπαυμένον,
Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκ πέμπτης δόμων.

ἑτέροις δὲ μηδενὸς ἀπεκτείνειν τῶν ἀξιοπαρόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἀζημίους μόνον μετὰ τέκνων ἀπογεννᾶσθαι τοῖς ἀεὶ βιοῦσι, καὶ γὰρ ἐκείνοις μικροῖς οὔσι σφάττουσι. σέβονται δὲ γὰρ οἱ ἀεὶ βιοῦντες. θύουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐδέουσι. τοὺς δὲ ἀπὸ ἑβδομήκοντα ἐτῶν γεγονότας σφάττουσι. καὶ ἀποσήπουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους, εἶτα τάπτουσι. τοὺς δὲ ἔτι τοὺς ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀποθανόντας οὐκ ἐδέουσιν, ἀλλὰ θάπτουσι. σιγίννοι δὲ τἄλλα μὲν πρόσφορα ἔχουσιν, ἵπποις δὲ χρῶνται, μικροῖς σφόδρα, ἅπερ ἱππόστρωτα μὲν ἔχειν οὐ δύνανται. τέθριππα δὲ ζυγνύουσιν. ἡνιοχοῦσι δὲ, γυναῖκας, ἐκ παίδων ἠσκημένας. ἡ δ' ἄεισα ἡνιοχοῦσα, σωοικεῖ ᾧ βούλεται. πινὰς δ' ὑπὸ τριχὸς δύειν φασὶν, ὅπως ὡς μακροκεφάλοτατοι φανῶνται, καὶ πρόσφορώτατοι τοῖς μετώποις, ὥσθ' ὑποδύεσθαι τῶν ὑμένων. τὰ πρόσω δ' ὅσα μὲν οὖν μέλανες μονάζειν, μακρονομεῖν, τὰς δὲ γυναῖκας λευκὰς μακρονομεῖν, βραχυνομεῖν. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ σιγίννων, καὶ Ὑρκανῶν. ὁ δὲ λυσιφόρατος λειθὲς γαμεῖν βούλεται.

Caſpij eum qui ſeptuageſimum annum exceſſerit, fame necant, quo in ſolitudine expoſito, euentum eminus ſpeculantur. nam quem ab auibus è lectulo diſtrahi uiderint, fœlicem putant. ſi à feris uel canibus, nequaquam. ſi à nullo, ducunt infœlicem. Quoniam Taurus Boreales Aſiæ partes efficit, quas intra Taurum uocant, de eo prius dicendum uidetur. Hęc enim uel omnia, uel pleraque in ipſis mõtibus ſunt. Quæcunque uero Caſpijs portis orientaliora ſunt, ea propter ſylueſtrem regionẽ, ſimpliciorem habẽt peragrationem: nec multum refert, cum hoc, an cum alio climate connumerentur. Occidentalia autem omnia magnam de ſe dicendi copiam præbẽt, quare ad ea quæ Caſpijs portis adiacent, procedendum eſt. Adiacet itaque Media occidentem uerſus, regio ſanè multa, atque olim potens, in medio Tauro ſita, qui circa hæc loca multifidus eſt & conualles magnus comprehendit, quemadmodũ etiam Harmenia. Mons hic à Caria Lyciaq; incipiens, ibi nec latitudinem mẽtione dignam oſtendit, nec altitudinem. Attollitur autẽ multum primo circa Chelidoneas (hæ ſunt inſulæ in initio oræ Pamphiliæ) porrectus uero ad orientem, conualles apud Ciliciam complectitur, non ſanè magnas. Deinde ab eo Amanus ſcinditur, & Antitaurus, in quo Comana ſunt apud Cappadocas ſuprà memoratos, atq; hic in Cataonia deſinit. Amanus ad Euphratem & Melitinam uſq; progreditur, ad quam Commagena Cappadociç adiacet. Deinde montes ſequuntur qui trans Euphratem, ſunt prædictis continui, niſi quantum flumen per medium fluẽs interrumpit. Creſcit Amanus multum in latum & altum, & multifidus eſt. Pars auſtralior eſt Taurus, qui Harmeniam diſterminat à Meſopotamia. Hinc fluunt Tigris & Euphrates, qui Meſopotamiam circũdant, & apud Babylonios inuicem cohærent, deinde in mare Perſicum emittunt. Quorum Euphrates maior eſt, & plus regionis flexuoſo alueo percurrit. Fontes habet in parte Tauri boreali, fluit ad occidentem per Harmeniam, quę maior appellatur, uſq; in Harmeniam minorem, quam à dextris habet, à ſiniſtris uero Liſanam. Deinde ad auſtrum flexus confinijs iun-

κάσιοι δὲ αὖ τὸν ἑβδομήκοντα ἔτη λιμῷ κατανήσαντες, εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκτιθέασιν, ἀποθνῄσκοντας δὲ σκοπεύουσιν, ἐὰν μὲν ὑπ' ὀρνέων καταβρωθῶσιν ἀπὸ τῆς κλίνης εὐδαιμονίζουσι, δυσδαιμονίζουσιν, ἐὰν δὲ ὑπὸ θηρίων ἢ κυνῶν, ἧττον, ἐὰν δ' ὑπὸ μηδενὸς, κακοδαιμονίζουσι. ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ ταῦρος ἄδηλα καὶ ἐντὸς τοῦ ταύρου καλοῦσιν, ἐπεὶ περιελόμεθα πρῶτον πρὸ τούτου, τοῦτο δ' ὅτι καὶ τὰ ἐν τοῖς ὅρεσιν αὐτοῦ ἢ ὅλα, ἢ τὰ πλεῖστα, ὅσα μὲν τῶν κατὰ πύλας ἡμῖν ἀνατολικώτερα ὄντα ἄπλουν εἶναν ἔχει τὴν πορείαν διὰ τὴν ἀγριότητα, οὐ πολὺ τι ἐν διαφέροι τοῦ δι', ὃ τοῦ δὲ, τοῦ κλίματος συγκαταλειφθέντα τὰ δ' ἑσπερία πάντα δύσβατα ὑπάρχειν τὸ λέγειν πρὸς αὐτὴν ὡς ἐπὶ πᾶσι πρόκειται διὰ τὰ παρακέλευθα τὰς κατοικίας τύλας. παρέκειται δὲ ἡ μηδία πρὸς δύσιν χώρα πολλὴ καὶ δυνατὸς ὑπάρξασα ποτὲ, καὶ ἐν μέσῳ ᾧ ταύρῳ κειμένη, πολυχειρίᾳ κατὰ ταῦτα ὑπάρχοντα τὰ μέρη, καὶ αὐλῶνας ἐμπεδολαμβάνοντα μεγάλους, καθάπερ καὶ τῇ ἀμμωνίᾳ ἔοικε συμβεβηκέναι. τὸ γὰρ ὄρος ἔοικε ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς καρίας καὶ λυκίας, ἀλλ' ἐν ταύτῃ μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος ἀξιόλογον δείκνυσιν, ἀφαίρεται δὲ πολὺ, πρῶτον κατὰ τὰς χελιδονέας. αὖτα δ' ἐστὶ νήσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς παμφύλου παραλίας ὑπὸ δὲ τὰς ἀναβολὰς ἐκτεινόμενον, αὐλῶνα μικρὰς ἀπολαμβάνει, εἶτ' ἐπὶ τὴν κιλίκων. εἶτα τῇ μὲν, τὸ ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀφίζεται, τῇ δὲ ὁ αὐτίταυρος, ἐν ᾧ τὰ κόμανα ἱδρυται τὰ ἐν τοῖς ἄνω λεγομένοις καππαδοξίμ. οὕτω μὲν οὖν ἐν τῇ καταονίᾳ τελευτᾷ. τὸ δὲ ἀμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ εὐφράτου καὶ τῆς μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ κομμαγηνὴ τῇ καππαδοκίᾳ παράκειται. ἐνδέχεται δὲ, τὰ ὑπὲρ τοῦ εὐφράτου ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς πρόσθεν λεγομένοις, πλὴν ὅσον διαπίπτει ῥεῦμα διὰ μέσου ὁ ποταμός. πολλὴν δ' ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος, καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσχιδές. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα ὄντων ὄρη τῶν ὑπὲρ τὴν ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας. ἐντεῦθεν δὲ ἀμφότεροι ῥέουσιν οἱ τὴν μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοί, συνάπτοντες ἀλλήλοις, ἔττους ἢ τὴν βυλωνίαν, εἶτα ἐκδιδύντες εἰς τὴν τῶν ἁλῶν θάλατταν, οἵ τε εὐφράτης, καὶ ὁ τίγρις. ὁ δὲ μείζων ὁ εὐφράτης, καὶ πλέων διέξεισι χώραν, σχολιὸς καὶ ῥεύμασι τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβόρειμέρει τοῦ ταύρου. ῥεῖ δ' ὧδε· λύσιν μὲν ἀπὸ τῆς ἀρμενίας, τῆς μεγάλης καλουμένης, μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, τὴν λεσκηνήν, εἶτα ὧν στρέφει πρὸς νότον, συνάπτει δὲ ἐπὶ τὴν ὧν

στροφὴν

ἐροφλὺ τοῖς καππαδοκῶν ὀρείοις. δεξιᾷ δὲ τοῦτα ἀφεὶς, καὶ τὰ τῶν κομμαγηνῶν. ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἀσικινσινὴν, καὶ σωφηνὴν τὴν μεγάλης ἁρμενίας πρόσιφ ὑπὸ τὴν συρίαν, καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλο ὠκεανοφλὺ ἐς τὴν βαβυλωνίαν, ὃ δὴ πορσικὸν κόλπον. ὁ δὲ τίγρις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ὑπὸ τὴν σελεύκειαν, σωαλήθη δὴ εὐφράτῃ πλησίον, καὶ ποιεῖ τὴν μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν. εἶτ' ἐκβάλλουσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. διέχουσι δὲ ἀλλήλων, αἱ μὲν ἐγγὺς τοῦ τε εὐφράτου, καὶ τοῦ τίγριδος, πόλεις χιλίους καὶ τριακοσίους σταδίους, ἀπὸ δ' οὖν τοῦ ταύρου πρὸς ἄρκτον, ἀπέχουσι πολλοὺς γεγόνασι. μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου ὑπὸ ταύρου. καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὀνομάζεται, ὁ τὴν σωφηνὴν ἀπολαμβάνων ἐν κύλῳ μεταξὺ διαμένων αὐτοῦ τε, καὶ τοῦ ταύρου, πείρας δὲ τοῦ εὐφράτου κατὰ τὴν μικρὰν ἁρμενίαν ἐφεξῆς δὴ αὐλὶ ταύρῳ πρὸς ἄρκτον ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος, ἃ πολυσχιδὲς καλοῦσι δὲ τὸ μὴ αὐτοῦ πολυανδρίῳ, τὸ δὲ μοσχικὰ ὄρη, τὸ δ' ἄλλοις ὀνόμασι. ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴ ἁρμενίαν ὅλην μέχρις ἰβήρων καὶ ἀλβανῶν. εἶτ' ἀλλ' ἐπανίσα πρὸς ἑω τῇ ὑποκειμένῃ τῆς κασπίας θαλάσσης μέχρι μηδίας, τῆς τε ἀτροπατίου τὰ ὑποκείμενα τῆς κασπίας θαλάσσης μέχρι μηδίας, τῆς τε ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης. καλοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μὲν πάντα τῶν ὀρῶν παραχοάθραν, καὶ τὰ μέχρι τῶν κασπίων πυλῶν, ἃ ἐπέκεινα ἔτι πρὸς ταῖς ὠκεανοφλαῖς τὰ σωάπαντα τῇ ἀρείᾳ. τὰ μὲν δὴ πρόσβορα ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότα τὰ πρὸς ἕω τοῦ εὐφράτου τῆς καππαδοκίας, καὶ τῆς κομμαγηνῆς πρὸς ἑω τείνοντα, καταρχὰς μὲν ἀπὸ δύσεως καλεῖται ταῦρος διορίζων τὴν σωφηνὴν, καὶ τὴν ἄλλην ἁρμενίαν ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας. τινὲς δὲ γορδυαῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν ᾗ φρυγίς ἐστι, καὶ τὸ κάτοπτον, τὸ ὑποκείμενον τῆς νισιβίδος ὄρος, καὶ τῶν τριγανοκέρτων. ἔπειτα ὑφαίρεται πλέον, καὶ καλεῖται νιφάτης. ἐνταῦθα δὲ πρὸς καὶ τοῦ τίγριδος πηγαὶ, κατὰ τὸν νότον τῆς ὀρεινῆς πλευρόν. εἶτ' ἀπὸ τοῦ νιφάτου ἀκμὴν ἔτι, καὶ μᾶλλον ἡ βάσις ἐκτεινομένη, τὸ χωρίον ὄρος ποιεῖ τὸ διορίζον τὴν μηδίαν καὶ τὴν βαβυλωνίαν. μετὰ δὲ τὸ χωρίον ἐκλείπεται ὑπὲρ μὲν τῆς βαβυλωνίας, ἥ τε τῶν ἐλυμαίων ὀρεινὴ καὶ ἡ τῶν παραιτασηνῶν. ὑπὲρ δὲ, ἥ τε μηδίας ἡ τῶν κασπίων. ἐν μέσῳ δ' ὄντι ἡ μηδία, καὶ ἡ ἁρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη πολυλαμβάνουσα, πολλὰ δὲ ὀροπέδια, ὁσαύτως δὲ πεδία, καὶ κοῖλας μεγάλους. συχνὰ δὲ, καὶ ἔθνη τὰ πολιοικοῦντα, μικρὰ ὀρεινὰ, καὶ

gitur Cappadocum, quæ ad dextrã relinquit, ad siniſtram Commagenorum confinia, rurſumq; Aſicinſina etiam Sophena maioris Harmeniæ, ad ſiniſtram relicta progreditur in Syriam atq; iterum flexum alium capit in Babylonios, & Perſicum ſinum. Tigris ex eodem monte Seleuciam illatus ad Euphratem accedit, ibiq; efficit Meſopotamiam, deinde in eundem ſinum intrat. Euphratis ac Tigridis fontes inter ſe diſtant ad ſtadia duo millia & quingenta. Taurus itaq; ſeptentrionem uerſus in multos quaſi ramos diſcinditur, quorum unus eſt Antitaurus. ſic enim ibi appellatur. Is Sophenam comprehendit in cõualle quadam quæ inter eum iacet, atq; Taurũ ultra Euphratem. Circum Harmeniam minorem, protinus poſt Antitaurum mons quidam extenditur, magnus atq; multifidus, cuius partem Polyarthem, partem Moſchicos montes, partem alijs nominibus uocant. Hi Harmeniam omnem comprehendunt, uſque ad Iberas & Albanos, deinde alij ad auroram Caſpio mari imminentem conſurgunt, uſq; in Mediam Atropatinam, ac etiam maiorem. Has montium partes Parachoathram uocant, atq; eas etiam quæ uſque ad Caſpias portas & ulterius tendunt, præterea orientem uerſus Boreales montes, qui Ariæ coniunguntur. Boreales ſic uocãtur, auſtrales uero ultra Euphratem & Cappadociã, & Commagenam ad auroram tendentes, hic ipſe mons in initio Taurus uocatur, Sophenã cæteramq; Harmeniam diſterminans à Meſopotamia. Sunt qui Gordyæos montes uocent. In his eſt Maſius mons, qui ſupra Tigranocertam Niſibim iacet. Poſtea magis magisq; elatus Niphates appellatur. Hoc in loco ſunt Tigridis fontes ad auſtrale montanæ regionis latus. Deinde iugum à Niphate magis ac magis extenſum, Zagrium montem efficit, qui Medos Babyloniosq; diſterminat. Poſt Zagrium ſupra Babylonios Elymeorũ ac Parætaſinorũ montes ſequuntur, ſupra Mediã uero Coſſæorũ regio. In medio eſt Media & Harmenia multos montes cõprehendens, & colles, & cãpos, & conualles non paruas. Gentes etiam frequentes quę circũ paruos montes habitant, & magna

magna ex parte latrocinijs exercent. Hoc itaq; pacto Harmeniam Mediamq;, cuius sunt Caspiæ portæ, intra Taurum collocamus. Hæ gentes ad nos sunt boreales, quoniam & intra Taurum. Eratosthenes uero cum diuisionem in partes australes fecisset, in locis borealibus, & ijs quæ ab eo sigilla appellantur, partim borealia nominans, partim australia, amborum climatum terminū Caspias portas ostendit. Iure quidem australiora Caspiarum portarum ad aurorā tendentia, australia ostendit, è quibus est Media & Harmenia, septentrionaliora uero borealia secundum alium atque alium locorum ordinem cōtingunt. Hoc fortasse idcirco non aduertit, quia nulla nec Harmeniæ nec Mediæ pars extra Taurum est, austrum uersus. Media est in partes duas diuisa, quarum alteram maiorem uocāt, cuius metropolis sunt Ecbatana, magna ciuitas & Medici imperij caput, qua nunc etiam Parthi regia utuntur. Nam reges ibi æstatem agunt (frigida enim est Media) hyemem uero Seleuciq, quæ secus Tigrim est, prope Babylonem. Altera pars est Media Atropatia ab Atropato duce nominata, qui ne ea Macedonibus subigeretur, obstitit, cum maioris Mediæ pars esset. Is postea rex declaratus, regionem hanc per se se posuit, & ex illo successores ad hoc usq; tempus perdurant. Ii postea cum Harmeniorum regibus affinitatem coniunxere, postea cum Syris, postremo cum Parthis. Hæc regio Harmeniæ, & Matianæ ad orientem adiacet, Mediæ uero maiori ad occidentem, utrique ad aquilonem. Habitantibus autem circa Hyrcanij maris recessum & Matianam, ab austro iacet. Ea satis opibus pollet (ut Apollonides ait) nam equitum decem millia, peditum quadraginta millia exhibet. Lacū habet nomine Spauta, in quo sales nascuntur & congelascūt, ij pruritum doloremq; efficiunt, morbi remedio est oleum. Si quis uestes in eum per imprudentiā lauandi gratia immerserit, aqua dulcis exustas emendat. Ii ualidos uicinos habēt Harmenios & Parthos, à quibus sæpe aliquid circuncidun tur, resistunt tamē & ablata recuperant, quem admodum Simbacem ab Harmenijs receperunt, qui sub Romanis erant, & ipsi ad Cæsaris amicitiam accessere. Colunt simul etiam Par-

λητρικὰ τὰ πλέω. οὕτω μὲν τοίνυν τίθεμεν γὰρ τὸ ταύρου τὴν τε μηδίαν, ἧς εἰσι καὶ αἱ κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν ἀρμενίαν. καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν πρωτάρκτια αὗ ἐστὶ τὰ ἔθνη ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ γύρος τοῦ ταύρου. ἐρατοσθένης δὲ τετομημένῳ τὴν διαίρεσιν ἐς τὰ νότια μέρη κατὰ τὰ πρωτάρκτια, καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸ λεγομένας σφραγίδας, τὰς μὲν βορείους καλῶν, τὰς δὲ νοτίους. ὅριον ἀφαίνει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς κασπίους πύλας, εἰκότως οὖν τὰ νοτιώτερα πρὸς ἕω τείνοντα τὴν κασπίων πυλῶν, νότια αὖ ἀφαίνοι, ὧν ὅτι καὶ ἡ μηδία, καὶ ἡ ἀρμενία, τὰ δὲ βορειότερα πρόσβορα, κατ' ἄλλον καὶ ἄλλον διάταξιν τούτου συμβαίνοντος. τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ, διότι ἔξω τοῦ ταύρου πως νότου οὐδενὸς ὄντος οὔτε τῆς ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς μηδίας. ἡ δὲ μηδία διήρηται· καλοῦσι γὰρ τὴν μὲν, μεγάλην, ἧς μητρόπολις τὰ ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις, καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς μήδων ἀρχῆς. διατελοῦσι δὲ, καὶ νῦν οἱ παρθυαῖοι τοῦτῳ χρώμενοι βασιλείῳ, καὶ θερίζουσί γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς. ψυχρὰ γὰρ ἡ μηδία, τὸ γ', χειμαδίου δεῖν αὐτοῖς, ἐν σελευκείᾳ τῇ ὑπὲρ τίγριδι πλησίον βαβυλῶνος, ἡ δ' ἑτέρα μοῖρ' ἐστὶν ἡ ἀτροπάτου μηδία. τοὔνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ ἀτροπάτου ἡγεμόνος ὃς ἐκώλυσεν αὐτὸν τοῖς μακεδόσι γνέσθαι, καὶ ταύτην μέρος οὖσαν τ' μεγάλης μηδίας. καὶ δή, καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε κατ' αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην, καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι νῦν ὑπ' ἐκείνου πρός τε τοὺς ἀρμενίων βασιλέας ποιησαμένων ἐπιγαμίας τὴν ὕστερον μετὰ σύρων καὶ μετὰ ταῦτα παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν ἀρμενίᾳ καὶ τῇ ματιανῇ πρὸς ἕω, τῇ δὲ μεγάλῃ μηδίᾳ, πρὸς δύσιν· πρὸς δ' ἄρκτον ἀμφοτέραις, τοῖς ὑπὲρ τὴν μυχὸν τῆς ὑρκανίας θαλάττης, καὶ τῆς ματιανῆς, ἀπὸ νότου παράκειται. ἔστι δ' ὁ μικρὰ κατὰ τὴν διώδιμιν ὡς φησιν ἀπολλωνίδης, ἡ γε, καὶ κατὰ μυρίους ἱππέας διώδται παρέχεσθαι. τιτζῶν δὲ τὸ πλῆθος μυριάδας, λίμνην δ' ἔχει τὴν αὐτὴν, ἐν ᾗ ἅλδην ἐπανθοῦσαν τοῦτον τὸν τρόπον. εἰσὶ δὲ λυκομώδεις, καὶ ἐπαλγεῖς, ἔλαιον δὲ τὸ πάθους ἄκος, ὕδωρ δὲ γλυκὺ τρὶς καπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ' ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. ἐ-

χουσι δ' ἰσχυρὸς γήρνας οὓς ἀρμενίοις καὶ οὓς παρθυαίοις, ὑφ' ὧν πολεμοῦνται πολλάκις. αὐτίχασι δ' ὅμως τ' ἀφαιρεθέντα, καθάπερ τὴν συμβάλλειν ἀπέλαβον πρὸς τ' ἀρμενίων νῦν ῥωμαίοις γεγονότων, τ' αὖθις προσπλησθῆναι τῇ πρὸς ἑσπέραν θρασπόδοσι δ' ἅμα, τ' οὓς παρ-

θυαίους,

θυαίους. Βασίλειον δ' αὐτῆς θερινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἱδρυμένον γάζα, ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ οὔερα, ὅπερ αὐτώνιος καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐν παρθυαίοις στρατόπεδα. διέχει δὲ τοῦτο τοῦ ἀράξου ποταμοῦ τοῦ ὁρίζοντος τήν τε ἀρμενίαν καὶ τὴν ἀτροπατηνήν, σταδίους ἑπτακισχιλίους, καὶ πεντακοσίους, ὡς φησιν ἀδέλφιος ὁ τοῦ αὐτωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ὑπ' αὐτοῦ παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ. ἐν ᾗ παρῆν, καὶ αὐτὸς. ἡγεμονίαν ἔχωρ. ἔστι δὲ, τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλα διαλείμματα χωρία, ἡ δὲ πρὸς ἑσπέραν ὀρεινὴ, καὶ βαχεῖα, καὶ φυγάς, καὶ διεύσιον κατοικία τῶν ὀρεινῶν, καὶ ἀμαρδῶν, καὶ ταπύρων, καὶ κυρτίων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετανάσται εἰσὶ, καὶ λῃστρικοί. καὶ γὰρ ὁ ζάγρος, καὶ ὁ νιφάτης κατατετάρμενα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν τῇ πορσίδι κάρποι, καὶ ἀμαρδοί. καὶ γὰρ οὕτω λέγονται οἱ ἀμαρδοί, καὶ οἱ ἐν τῇ ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμωνύμως πόσια γράφουσι, τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἰδέας. οἱ δ' οὖν καὶ διάσποροι πλήθει ὄντες μικρὸν ἀπολείπουσι τῶν ἀσιανῶν ἀκοντιστὰί δ' εἰσὶν ἄριστοι. ἐν δὲ τοῖς πρακτέοις αὐδὲ ἱππεῦσι δόλῳ χρῶνται. αὐτωνίῳ δὲ χαλεπὴν τὴν στρατιὰν ἐποίησεν οὐχ ἡ τῆς χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμὼν ὁ τῶν ἀρμενίων βασιλεὺς ἀρταούασδης, ὃν ἐκεῖνος ὧν βουλόμενος αὐτὸς, συμβουλὸν ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους γνώμης. ἐπεμωρόσατο μὲν οὖν αὐτὸν, ἀλλ' ὀψὲ νενίκηκε πολλῷ αἵματι καπῶν κατέσχε ῥωμαίους, καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος ὃς τις τὴν ἀρ' τοῦ ζεύγματος ὁδὸν, τὴν κατὰ τὸν εὐφράτην, μέχρι τοῦ ἄψαδα τῆς ἀτροπατηνῆς, ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας διὰ ὀρῶν, καὶ αὐωδίων, ἰὼ κυκλοπορέας. ἡ δὲ μετάληψις, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς ἀσίας ἡγήσατο πᾶσης κατελύσατο τὴν τῶν σύρων ἀρχήν. ὕστερον δ' ὑπὸ κύρου, καὶ πορσῶν ἀφαιρεθεῖσα τὴν φσαύτην ὑγρουσίαν ἀσυναγον, διεφύλαττεν ὅμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος. καὶ ἰῶ τὰ ἐκβάτανα χειμαδρίου τοῖς πέρσαις ὁμοίως δὲ, καὶ τοῖς ἐκείνης κατελύσασι μακεδόσι, τοῖς τὴν συρίαν ἔχουσι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν παρέχειν χρείαν τε, καὶ ἀσφάλειαν. δείκηται δ' ἀρ' μὲν τῆς ἑω τῇ τε παρθυαίων, καὶ τοῖς κασπίοις ὄρεσι λῃστρικῶν ἀνθρώπων, οἱ τοξόται μυρίους καὶ τρισχιλίους παρεῖχοντό ποτε, ἑλυμαίοις συμμαχοῦντες τοῖς σουσίους, καὶ βαβυλωνίους. νέαρχος δέ φησι πεδάρων ὄντων λῃστρικῶν ἐθνῶν, ὧν μαρδοὶ μὲν πέρσαις πρόσχωροι ὄντες, ὄξιοι δὲ, καὶ ἑλυμαῖοι πύρις

thos. Eorum regia æstiualis est, Gaza in campo sita & Vera castellum munitissimum quod Antonius in Parthica expeditione obsedit. Id ab Araxe flumine, quod Harmeniam & Atropatiam terminat stadijs abest duobus millibus quadringentis, ut Adelphius refert, qui Antonio familiaris, illius in Parthos expeditionem conscripsit, in qua ipse & affuit & præfuit. Cætera huius regionis loca opulenta sunt Septentrionalia uero montana, & aspera, & frigida, Caduſiorum montanorum & Amardorum domicilium, necnon Tapyrorum, Cyrciorum & eiusmodi aliorum, qui latrones extorresq; sunt. Nã Zagrus & Niphates gentes has sparsas habent, & Cartij & Amardi, qui in Persia et Harmenia sunt, adhuc eodem nomine appellati, eandem formã seruant. Caduſii peditum multitudine non multum ab Arianis superantur. Hi sunt iaculatores optimi, in locis asperis pedites pro equitibus pugnant. Antonij expeditionem, non loci natura grauem reddidit, sed uiarum dux Artauasdes rex Harmeniorũ, quem illi sibi insidiantem consilij participem fecit, ac bellicæ sententiæ compotem. Eum tamen quanquam sero ultus est, postquam multorum malorũ causa Romanis extitisset, tum ipse, cum ille quisquis uiam Zeugmate, quod est iuxta Euphratem, quouisq; in Atropatiam peruenìatur octo millia stadiorum ultra duplum rectæ uiæ per montes regressus, & anfractus effecit. Media maior olim totius Asię dominata est, Syrorum imperio subacto, postea à Cyro ac Persis, ea tanta potentia sublata est, sub Astyage tamen multum patriæ dignitatis seruauit. Erant enim Ecbatana Persarum hybernaculũ, & Macedonũ, qui subactis illis Syriam habebant. Nunc etiam Parthorum regibus eundem usum & tutelam præstant. Media ab oriente Parthia terminatur, Cossæorũq; montibus latrocinijũ exercitium. Hi olim cum aduersum Susios & Babylonios Elymæorum socij essent, sagittariorum tredecim millia exhibebant. Nearchus refert, quatuor esse gentes, quæ latrocinium exercebant, earum Mardi Persis erant finitimi. His atque Susiis

Susiis Vxij & Elymæi, Cossæi autem Medis, atq; omnes tributum regibus pendebant. Cossæi etiam cũ rex æstate Ecbatanis peracta, Babylonem descenderet, dona accipiebant. Horum audaciam Alexãder contudit, hyeme eos adortus. Media itaq; ab oriente ijs terminatur & Paræsitacenis, qui etiam montani sunt & latrones, ac Persis contigui. A septẽtrione Caduſijs & alijs circa Hircanium mare habitantibus, de quibus paulò antè pertractauimus. Ab austro Apolloniatide, quam Sitacynam uetteres appellabant, item Zagro apud quem Sabatica est, quæ ad Mediam pertinet, quidam eam ad Elymæam dicũt pertinere: ab occidente Atrapijs & Armeniorum quibusdam. Sunt etiam Græcæ urbes in Media à Macedonibus conditæ, è quibus est Laodicea, Apamia, & Rhaga, quæ apud Rhagas est. Rhagam Nicator condidit, & Europum nominauit, Parthi uero Arsaciam. Ea australior est, quàm Caspiæ portæ, quingentis ferè stad. ut Apollodorus Adramyttinus ait. Media itaq; magna ex parte alta est & frigida, cuiusmodi sunt montes Ecbatanis imminentes, & qui apud Rhagas & Caspias portas consurgunt, ac omnes deniq; septentrionales partes usque in Matianam & Harmeniam huiusmodi sunt. Regio uero quę sub Caspijs portis in humili & concauo solo iacet, opulenta est, & omnia fert, præter oleam, quæ & si ibi nascitur, arida tamen est & sicca. Hæc regio & Harmenia eximie pascendis equis apta est, unde pratum quoddã Hippoboton uocatur, per quod iter faciunt, qui ex Persia & Babylone in Caspias portas proficiscuntur, in eo pasci dicũt equorum quinquaginta millia, quæ armenta regia sunt. Nisæos equos quibus reges utebantur, optimos, ac magnos, alij hinc genus habere dicunt, alij ex Harmenia propriam quandam formam habentes, quemadmodũ Parthia præ Græcis, exterisq;, qui apud nos sunt. Et herbam quæ præcipue equos nutrit, eo quod ibi abundet, proprie Medicam uocamus. Hæc regio silphium fert, à quo Medicus succus appellatur, Cyrenaico longe inferior, nonnunquam etiam illi præstat, siue propter locorũ diuersitatẽ, siue quod stirps speciem mutet, siue propter eos qui succum exprimunt atq; conficiunt. Vnde etiam ad usum reconditur. Media itaque talis est.

τε, καὶ συσσίοις, κωμαῖοι δὲ μήδοις, πάντας μὲν φόρους προστάττοντα τοῖς βασιλεῦσι, κωμαίους δὲ, καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἡνίκα ὁ βασιλεὺς θορίσας ἐν ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι, καταλύσαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν ἀλέξανδρον ὑπὸ θέμενον χειμῶνος. τούτοις δὲ δὴ ἀφορίζεται πρὸς ἕω, καὶ ἐπὶ τοῖς παρασιτακηνοῖς οἱ σαραπηνοὶ περσαῖοι, ὀρεινοί, καὶ αὐτοὶ, καὶ λησταί. ἀπὸ δὲ τῆς ἄρκτου πρὸς τοὺς ὑποβρυχίους τῆς ὑρκανίας θαλάττης καδουσίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσ' ἄρτι διῆλθομεν. πρὸς νότον δὲ τὴν ἀρμενιάτιδ' ἣν συνάπτουσιν ἐκάλεσαν οἱ παλαιοὶ, καὶ τὸν ζάγρον καθ' ἡμᾶς σαβατικὴ λέγεται δ' μηδίας οὖσα. οἱ δὲ, δ' ἐλυμαίαν φασί. πρὸς δύσιν δὲ τοῖς ἀτροπατίοις, καὶ τὴν ἀρμενίαν πρὸς. εἰσὶ δὲ καὶ ἑλληνίδες πόλεις κτίσματα τ μακεδόνων ἐν τῇ μηδίᾳ, ὧν λαοδίκεά τε, ἡ ἀπάμεια, ἡ ῥαγαῖς, ἣν αὐτὴν ῥάγειαν, τὸ δ' νικάτορος κτίσμα, ὃ ἐκεῖνοι μὲν ὄυρωπὸν ὠνόμασε. πάρθοι δ' ἀρσακίαν νοτιωτέραν οὖσαν τῶν κασπίων πυλῶν πρὸς τοῖς κασπίοις τοῦ πεδίοις, ὥς φησιν ἀρτεμίδωρος ὁ ἐφεσιος, ἡ πολλὴ μὲν ὑψηλὴ ὄρη καὶ ψυχρά. τοιαῦτα δὲ, καὶ τὰ ὑποκείμενα τῶν ἐκβατάνων ὄρη, καὶ τὰ πρὸς τὰς ῥαγας, καὶ τὰς κασπίους πύλας, καὶ καθόλου τὰ πρὸς ἄρκτον μέρη τὰ ὑπὸ τὸν ὕφον, μέχρι πρὸς τὴν κασπίαν, καὶ τὴν ἀρμενίαν. ἡ δὲ ὧν ταῖς κασπίοις πύλαις ἐν ταπεινοῖς ἐλάφροις, καὶ κοίλοις, οὖσα εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ, καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίας. εἰ δὲ καὶ φύεταί που, ἀλίπους τέ ἐστι, καὶ ξηρά. ἱππόβοτος δὲ, καὶ αὕτη ἐστὶ διαφερόντως. καὶ ἡ ἀρμενία. καλεῖται δὲ τις, καὶ λιμὼν ἱππόβοτος, ὃν, καὶ διεξιασιν οἱ ἐκ τῆς περσίδος, καὶ βαβυλῶνος εἰς κασπίους πύλας ἐξελαύνοντες, ἐν ᾧ φασί τινες μυριάδας ἵππων τρεφθῆναι νεμομένας φασὶν ἐν τῷ πεδίῳ. εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτης βασιλικὰς. εἶναι δὲ νισαίους ἵππους οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀείποτε οὖσι καὶ μεγίστους, οἱ μὲν ἐνθάδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ ἀρμενίας. ἰδιόμορφοι δέ εἰσιν, ὡς περ καὶ οἱ παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν πρὸς ἑσπέραν ἑλλάδι νους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν, καὶ τῷ βουκεφάλᾳ δὲ, τῷ μάλιστα τρέφουσαν τοὺς ἵππους ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως μηδικὴν καλοῦμεν. φέρει δὲ, καὶ σίλφιον ἡ χώρα, ἀφ' οὗ ὁ μηδικὸς καλούμενος ὀπὸς, πολὺ λειπόμενος τοῦ κυρηναϊκοῦ. ἔστι δ' ὅτε, καὶ διαφέρων ἐκείνου εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφοράς, εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' ἔθος, ἀλλαττόντων, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας, καὶ σκευάζοντας, ὥς τι συμβαίνειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν, καὶ τὴν χρείαν. τοιαύτη

αὕτη μὲν τις ἡ χώρα. τὸ δὲ μέγεθος παραπλήσιον ἐστὶ πᾶσι, καὶ μῆκος, δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι πλάτος ἡ μηδίας, τὸ ἀπὸ τοῦ ζαγρου ὄρους ἐπὶ τὰς κασπίους πύλας ἀπὸ τῆς συρίας τῆς σατιανῆς τετρακισχιλίων ἑκατόν. τὸ δὲ μέγεθος καὶ δύναμις τῆς χώρας ὁμολογεῖται, καὶ ἡ πρὸς τοὺς φόρους ἰσοτέλεια. τῆς γὰρ καππαδοκίας παρεχούσης τῇ πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τὸ ἀργυρικὸν τέλεσι ἵππους χιλίους καὶ ὠγδοήκοντα καὶ διακοσίους, ἡμιόνους δὲ διακοσίους, πρόβατα δὲ ὀγδοήκοντα μυριάδας, δισπλάσια σχεδόν τι τούτων ἐπέλουσι οἱ μῆδοι. ἔθη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τοῦτοις τε, καὶ τοῖς ἁρμενίοις, διὰ τὸ ἐπὶ τὴν χώραν παραπλησίαν. οὐ μὴν οἵ γε μήδους ἀρχηγέτας εἶναι φασι, καὶ τοὔνομα. καὶ ἔτι πρότερον πέρσαις τοῖς ἔχουσιν αὐτούς, καὶ διαδεξαμένοις τὴν τῆς ἀσίας ἀρχήν. ἡ γὰρ νῦν λεγομένη περσικὴ καὶ σολή, καὶ ὁ τῆς τοξικῆς, καὶ ἱππικῆς ζῆλος, καὶ ἡ τοῦ ἀνὰ βασιλέως θεραπεία, καὶ κόσμος καὶ σεβασμὸς θεοπρεπὴς παρὰ τῶν ἀρχομένων ἐς τοὺς πέρσας παρὰ τῶν μήδων ἀφῖκται. καὶ ὅτι τοῦ τ' ἀληθὲς ἐκ τῆς ἐδῆτος ἀλίσκεται δῆλον. πάρα γάρ τισι καὶ λίπαρεις καὶ ὠλὸς, καὶ χειροήθωσι χιτῶνάς καὶ ἀναξυρίδας. ἐν μὲν τοῖς ψυχροῖς τόποις, καὶ πρὸς βορρᾶν, ὡς τὰ πρόβατα, οἷοι εἰσὶν οἱ μηδικοί. ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἥκιστα. οἱ δὲ πέρσαι τῷ πλείονι οἰκοῦσιν ὑπὸ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ διήκοντα, μεσημβρινώτεροι καὶ βαβυλωνίων ὄντες, καὶ σουσίων. μετὰ δὲ τὴν καταλυσιν τῶν μήδων, προσεκτήσαντο ἅπαντα, καὶ τὴν προσαπολωλυῖαν μηδίαν ἐπ' οὔτως ἐφαίνετο μεμαί, καὶ τὸ βασιλικὸν προσχήματος οἰκεῖα τὰ ἔθη τοῖς νικήσασι, καὶ τὰ τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντὶ γυμνητῶν, καὶ φιλῶν, θηλυτρόπων ὑπέμειναν καὶ ἀτρεφῶν ἐν τοῖς σκεπάσμασι. τινὲς δὲ μήδειαν καταλέξαι τῇ ἐδῆτι ταύτῃ φασὶ διαφερόντως χρῆσθαι τοῖς τόποις καθάπερ ἰάονα, καὶ ἰδίκην προσηκόντων τῇ ὄψει, ὅτε ἀνὴρ τὸ βασιλέως ἥξοι. τὸ μὴν ἰάονα ὑπομνήματα εἶναι τὰ ἰασόνεια ἐρᾶν, λιμώττοντα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἔστι δὲ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν καπίων πυλῶν ἐν ἀριστερᾷ καλούμενον ἰασόνειον, τὸ δὲ μηδίας τῇ ἐδῆτι, καὶ τοὔνομα τῆς χώρας. λέγει δὲ, καὶ μῆδος υἱὸς αὐτὸν, διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον αὐτὸν καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δὲ ἱστορεῖ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἁρμενίαν ἰασόνια, καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα, καὶ ἄλλα πλείω, περὶ ὧν ἐρῶμεν. καὶ οὐκ ἐστὶν μηδικὸν τὸ βασιλέα αἱρεῖσθαι τὸν αὐθρισόπατρον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις. μᾶλλον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσι πολλὰς εἶναι γυναῖκας, τοῖς

Eius latitudo ac longitudo penè par. Maxima eius longitudo ea uidetur quæ est à Zagri trãsitu, qui uocatur Medica porta ad Caspias portas, per Sigrianam stad. quatuor millium supra centum. Cum magnitudine & opibus regionis concordant ea, quæ de tributis traduntur. Nam cum Cappadoces Persis quotannis pendant, præter argentum, mille & quingentos equos, mulorum duo millia, ouium quinquaginta millia, duplum ferè horum Medi pendebant. Mores magna ex parte Medis & Harmenijs ijdem sunt, propterea quod etiam regio finitima est. Tradunt Medos multarum rerum authores Harmenijs fuisse, ac prius etiam Persis, qui in potestate Asiæ successerunt. Nam quæ nunc Persica schola dicitur, & equitandi & sagittandi studium, & cultus, & ornatus, & religiosa à subditis in reges ueneratio, à Medis profecta est. Idq; uerum esse uestitus declarat. Nam tiara, & citharis, & pileus, & manicatæ tunicæ, & anaxyrides in frigidis & borealibus locis, quales sunt Medici, apta gestamina uidentur. In australibus uero nequaquam. Persæ autem magna ex parte rubrum mare accolunt, magis enim meridionales sunt, quàm Babylonij, uel Susii. Hi post subactos Medos quædam sibi uendicauere, quæ Medorum erant, & adeo honesti & regij uictorum mores uincentibus uisi sunt, ut pro nudis ac leuibus muliebria gestare, & uelamentis contegi paterẽtur. Sunt qui dicunt, Medeam quæ ibi imperauit, quemadmodum Iason, uestem hanc prius cõmonstrasse. Nam ea faciem suam occultabat, cum pro rege exiret. Dicunt etiam Iasonis monumenta esse Iasonia, quæ illi à Barbaris posita in honore maximo habentur. Est etiã mons quidam ingens supra Caspias portas ad læuam, qui Iasonius appellatur. Medeæ est & uestis & regionis nomen. Dicitur præterea Medus eius filius regni successor, regioni nomen imposuisse. His concordant Iasonia, quæ sunt in Harmenia & regionis nomen, & alia permulta, de quibus postmodum dicemus. Atq; hoc Medorum est, quanquam non omnium, sed montanorum, eum in regem eligere, qui fortissimus sit. Illud quoque Medorum est, reges uxores multas habere, qui mos

& ad montanos, & ad omnes permanat, pauciores autem quàm ſeptem non licet. Eodem modo proditum eſt, mulieres pulchrum ſibi exiſtimare, ut uiros habeant quamplurimos, pauciores quinque calamitatem ducere. Cum cætera Mediæ regio ſumme opulenta ſit, ſeptentrionalis montana tenuis eſt, quare arborum fructibus nutriuntur. Ex malis ſiccis ac tritis maſſas conficiunt, ex amigdalis toſtis panes, è radicibus quibuſdam uinum exprimũt, ferinis carnib. utuntur, mitia pecora nõ alunt, ac de Medis quidem hæc. De totius autẽ Mediæ Nomadibus, quoniam ij propter Perſarum potentiam Perſis acceſſere, cum de illis loquemur, mentionem faciemus. Auſtrales Harmeniæ partes Taurum obijciunt, qui eam ab omni regione dirimit, quæ inter Tigrim eſt atque Euphratem, quam Meſopotamiã uocant. Orientales uero Mediæ maiori, & Atropatiæ ſunt contiguæ, ſeptentrionales ſunt montes Parachoatræ Caſpio mari imminentes. Itẽ Albani & Iberes, & Caucaſus, qui gentes has circuit, & Harmeniæ & Moſchicæ, & Colchicis montibus contiguus eſt, uſque ad eos, qui Tibarani appellantur. Ab occaſu ſunt gentes hę, atq; Paryadra, & Cydiſa uſque in Harmeniam minorem & fluuialem Euphratis regionem, quæ Harmeniam à Cappadocia dirimit, & Commagena. Nam Euphrates à boreali Tauri larere exoriens, primo per Harmeniam fluit occidentem uerſus, deinde ad auſtrum flexus inter Harmenios & Cappadocas & Commagenos Taurum reſcindit. Egreſſus uero, cum prope Syriam peruenerit, ad hyemales ortus reuertitur uſq; Babylonem, & ad Tygrim Meſopotamiam efficit. Ambo in Perſicum ſinum finiunt. Circũiacentia quidem huiuſmodi ſunt montana ferè & aſpera omnia, paucis exceptis Mediam uerſus. Rurſum dicti Tauri incipientis ab ulteriore Commagenorum, & Melitinorum regione, quam Euphrates facit, eſt Maſius mons, qui ab auſtro in Meſopotamia Mygdonibus imminet, apud quos eſt Niſibis. A parte autem ſeptentrionali eſt Sophena, inter Maſium & Antitaurum, qui ab Euphrate Tauróque initium ſumens, ad orientales Harmeniæ partes deſinit, & Sophe-

ἀλ' ὀρείοις, τῶ μήλῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθος ἐστὶν, ἐλάττους δὲ τῶν ἑπτὰ οὐκ ἔξεστιν. ὡς δ' αὕτως τὰς γυναῖκας φασὶν ἐν καλῷ τίθεσθαι, ὅτι πλείστους νέμειν ἄνδρας, τῶν τοὐναντίον δὲ ἐλάττους, συμφορὰν ἡγεῖσθαι. τῆς δ' ἄλλης μηδίας εὐδαιμονούσης τελέως, λυπρὰ ὄντι τὰ πρὸς ἄρκτον ὀρεινά, στυφοῦται οὖν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἔκ τε μήλων ξηρῶν κοπτόντων, ποιοῦσι μάζας, ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φρυγθέντων ἄρτους. ἐκ δὲ ῥιζῶν τινῶν, οἶνον ἐκθλίβουσι. λιμνάζουσι δὲ χώραν θηρίοις, ἥμερα δὲ, οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ τὰ περὶ μήδων φαμέν. πρὸ δὲ τῶν μηδικῶν κοινῆ τῆς συμπάσης μηδίας ἐπειδὴ ταῦτα τοῖς πρόσθεν γεγένηται δῆλα τὴν τῶν πρόσθεν ἰσχύν κράτειαν, ἐν ᾧ πρὸ ἐκείνων λόγῳ θήσομεν. τῆς δ' ἁρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν ταῦρον, διέργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριδος, ἣν μεσοποταμίαν καλοῦσι. τὰ δὲ ἑωθινὰ τῇ μηδίᾳ συνάπτει τῇ μεγάλῃ, καὶ τῇ ἀτροπατίῃ. πρόσαρκτα δὲ ὄντα τὰ ὑπορείμενα τῆς καππαδοκίας θαλάττης ὄρη τὰ τοῦ παραχοάθρα, καὶ ἀλβανοί, καὶ ἴβηρες, καὶ ὁ καύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ συνάπτων τοῖς ἁρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς μοσχικοῖς ὄρεσι, καὶ κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων τιβαρηνῶν. ἀπὸ δὲ δύσεως ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη, καὶ ὁ παρυάδρης, καὶ ὁ κυδίσης μέχρι τῆς μικρᾶς ἁρμενίας, καὶ τοῦ εὐφράτου ποταμίας, ἣ διέργει τὴν ἁρμενίαν ἀπὸ καππαδοκίας, καὶ κομμαγηνῆς. ὁ γὰρ εὐφράτης ἀπὸ βορείου πλευρᾶς τοῦ ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων, τὸ μὲν πρῶτον ῥεῖ πρὸς δύσιν ἀπὸ τῆς ἁρμενίας, εἶτ' ὠκεῖται πρὸς νότον καὶ ἀπονεύσας τὸν ταῦρον, μεταξὺ τῆν ἁρμενίαν τε, καὶ καππαδοκῶν καὶ κομμαγηνῶν. ἐκπεσὼν, δ' ἔξω, καὶ γηνόμενος κατὰ τὴν συρίαν, ὑποῤῥεῖ πρὸς χειμερινὰς ἀνατολὰς μέχρι βαβυλῶνος, καὶ ποιεῖ τὴν μεσοποταμίαν πρὸς τὸν τίγριν. ἀμφότεροι δὲ τελευτῶσιν εἰς τὸν πόρσινον κόλπον. τὰ μὲν δὴ κύκλῳ ταῦτα, ὀρεινὰ σχεδόν τι πάντα καὶ τραχέα, πλὴν τοῦ πρὸς τῇ μηδίᾳ κεκλιμένου ὀλίγου. πάλιν δ' ἀπὸ τοῦ λυκθένους ἄρχεται τοῦ ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῶν πρὸς ἑῴας τοῦ κομμαγηνῶν καὶ τοῦ μελιτηνῶν, ἣν ὁ εὐφράτης ποιεῖ, μάσιον μὲν ὄρος τὸ ὑποκείμενον ὄρος τῷ ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ νίσιβις ἐστίν. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς ἄρκτον μέρους σωφηνὴ κεῖται, μεταξὺ τοῦ τε μασίου, καὶ τοῦ αὐτιταύρου, ὅστις ἀπὸ τοῦ εὐφράτου, καὶ τοῦ ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν, πλέων πρὸς τὰ ἑῷα τῆς ἁρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσην τὴν σωφηνήν.

νλῶ. ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν ἀκιλισσηνὴν, μεταξὺ ἱδρυμένην τοῦ ταύρου τε, καὶ τοῦ εὐφράτου μεσοποταμίας, πρίν ἢ κάμψαι αὖτὸν ὑπὸ νότον. βασίλειον δὲ τῆς σωφηνῆς καρκαθόκερτα. τὸ δὲ μασίου ἐστὶ πολὺ πρὸς ἕω κατὰ τὴν γεργοδυλινὴν ὁ νιφάτης, ἐφ' ὃ ἄνεμος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ εὐφράτης ῥεῖ καὶ ὁ ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἐπὶ ὃν ἴβαρνος μέχρι τῆς μηδείας παρατείνει. ὁ μὲν οὖν εὐφράτης ἔρρυται ὃν πρόπορ ῥεῖ. ὁ δὲ ἀράξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐκβὰς μέχρι τῆς ἀτροπατηνῆς, κάμπτει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους. καὶ παραῤῥεῖ τὴν ἀζαραν πρῶτον, εἶτ' ἀρτάξατα πόλις ἀρμενίας. ἔπειτα δὲ τὸ ἀραξίου πεδίον, πρὸς ὃ κάμπτον ἐκδίδωσι πέλαγος. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη, πολλὰ δὲ ὀροπέδια, ἐν οἷς οὐδὲ ἄμπελος φύεται ἐμφανίως. πολλοὶ δ' αὐλῶνες, οἱ μὲν μέσως, οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες, καθάπερ τὸ ἀραξίου πεδίον. δι' οὗ ὁ ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἕκρα τῆς ἀλβανίας, εἰς τὴν καασπίαν ἐμπίπτει θάλασσαν. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ σακασηνὴ, καὶ αὐτὴ τῇ ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ ὑφ' ὑρῳ ποταμῷ. εἶθ' ἡ γωγαρηνή. πᾶσι γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε, καὶ τοῖς ἡμέροις δενδρέοις, καὶ τοῖς ἀεὶ θαλέσι πλήθουσι. φέρει δὲ, καὶ ἐλαίας. ἔστι δὲ, καὶ ἡ φανηνὴ. ἡ ἀρμενίας ἐπαρχία. καὶ ἡ χωμισηνή, καὶ ὀρχηστινὴ πλείστων ἱππείων παρέχουσα. ἡ δὲ χορζηνὴ, καὶ καμβυσηνὴ πρὸς βορρᾶ τέταταί εἰσι, καὶ νιφοβόλοι μᾶλλον, σχεδὸν πᾶσαι ὄρεσι, καὶ τοῖς καυκασίοις ὄρεσι, καὶ τῇ ἰβηρίᾳ, καὶ τῇ κολχίδι, ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ἐπιβολὰς τῶν ὀρῶν πολλάκις, καὶ σωρηδὸν ὅλας τῶν ὀρῶν ἐν τῷ χιόνι καταπίνεσθαι νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλέον. ἔχειν δὲ, καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους, κινδύνους παρεξέρχοντας εἰς τὴν τῶν φωνήεντων ἀναπνοῦς τι χάσμα, καὶ τὸ ἁμμώνιον τοῖς ὧν ὄσμῃ, ὡς τι βοηθείας τυγχάνειν, ἀωρυόμενα, καὶ σώζεσθαι, ἐν δὲ τῇ χιόνι βώλους ὠὴν γίνεσθαι φασὶ κοίλας, πεδιοχάσμας χρυσὸν ὕδωρ, ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ τὰ ζῶα δὲ, ἐν αὐτῇ χρυσᾶσθαι. καλεῖ δὲ σκώληκας ἀρμενίους. θεόφανης δὲ ὀρείους. καὶ τούτοις ἀναλαμβάνεσθαι χρυσὸν ὕδωρ, πεδιοχεόντων δὲ τῶν χιτώνων πίνεσθαι. τῶν δὲ γνησίων τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν, οἵαν τὴν τῶν ἰωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς, καὶ τοῦ ποτάλα. ἰσορρόπους δὲ τὴν ἀρμενίαν μικρὰν πρότερον οὖσαν αὐξηθῆναι διὰ τὴν πρὸς ἀρταξίαν, καὶ θαριάδην, οἱ πρότερον ἦσαν αὐλιόχου μέταλλα στρατηγοί, βασιλεύσαντες δὲ ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἥτταν. ὁ μὲν, τῆς σωφηνῆς καὶ τῆς ἀμισηνῆς καὶ ὀδομαντίδος, καὶ ἄλλων χωρῶν, ὁ δὲ, τὴν πρὸς ἀρταξίαν, σωσὺ

nam Mediæ complectitur. Ex altera parte habet Acilissenam inter Taurũ sitam, & Euphratis Mesopotamiam, prius quàm is ad austrum deflectat. Carcathiocerta Sophenæ regia est, Masio orientem uersus iuxta Gorgodylenam Niphates mõs imminet. Deinde ab ijs ex quo Euphrates & Araxes fluunt, alter ad ortum, alter ad occasum. Deinde Nibarus usque in Mediam extenditur. Quomodo autem Euphrates fluat, dictum est. Araxes ad orientem illatus usq; in Atropatiam ad occasum septentrio nemq; deflectit, & primo Azara præterlabitur deinde Artaxata Harmenię urbem, postea per Araxinum campum in mare Caspium emittit. Multi montes & multi colles sunt in Harmenia, in quibus non facile uitis nascitur, multæ etiam conualles, aliæ modicæ, aliæ opulentæ, quemadmodum campus Araxinus, per quem Araxes fluens ad extrema Albaniæ & in mare Caspium egreditur. Postea est Sacassena, quæ & Albaniæ & Cyro flumini finitima est, deinde Gogarena. Tota hæc regio fructibus ac domesticis arboribus affluit, & ijs quæ semper uirent, fert etiam oleum. Harmeniæ pars est Fannena & Commisena & Orchistena, quæ equis abundat. Chorzæna uero & Cambysena septentrionales, & ualde niuales sunt, Caucasiis montibus uicinæ, & Iberiæ & Colchidi, ubi iter agentes in summis montium ca cuminibus niue obrui dicunt. Nam ibi plurima cadit, unde baculos habent ad eiusmodi pericula, quos in summam niuem respirandi gratia exerant, & ut eo signo auxilium ab aduenientibus consequantur. Quapropter sæpe effossi seruantur. In niue glebas quasdam concauas congelascere prodiderunt, aquam optimam tanquam in tunica continentes. In niue animalia quædam concreari, quæ Apollonides uermes appellat, Theophanes uero montanas teredines atq; in illis aquam optimã contineri, & ruptis tunicis bibi. Horũ animalium generationem talem putant, qualem culicum ex flumine & bractea metallorũ. Tradunt Harmeniam cum prius parua esset, ab Artaxia & Zariada auctam, qui magni Antiochi imperatores fuere, quo superato, alter Sophenæ & Amisenæ, & Odomantidi, & quibusdam alijs, alter regioni quæ circa Artaxata est impe-

rantes, multum coaluere, & uicinis loca plurima abstulerunt. Medis Caspianam & Phaunitem, & Basoropedam, Iberibus circummontanam Pædri regionem, & Chorzenam, & Gogarenam, trans Cyrum. Chalybum gentibus & Mosynœcis Parenetam & Xerxenam, quæ Harmeniæ minori conterminæ, uel eius partes sunt, Cataonibus Aclisinam, & regionem quæ circa Antitaurum est. Syris uero Tamonitam, ut omnes unius linguæ essent. Harmenię urbes sunt Artaxata, Artaxiasata appellata, quam Annibal Artaxiæ regi condidit. Item Arxata, ambæ prope Araxem. Arxata iuxta fines Atropatię, Artaxata apud Araxinum campum bene habitata, & eius regionis caput. Ea in flexu quodam iacet, qui peninsulam facit, pro muro flumen opponit, præter Isthmum, quem & fossa & uallo clausum habet. Nō procul ab urbe sunt castella quædā munitissima, Babyrsa & Olana, ubi Tigranis Artabasdę thesauri seruabantur. Alia secus Euphratem erāt. Sed Artageras, qui custodię præerat Ador prodidit. Id etiam Cæsaris imperatores diuturna obsessione ceperunt, atq; muros ademerunt. Multi amnes sunt in Harmenia, sed clarissimi Phasis & Lycus in mare Ponticum exeuntes. Antisthenes Thermodontem pro Lyco posuit non recte. In Caspium Cyrus & Araxes emittūt, in Rubrum mare Euphrates & Tigris. Sunt etiam in hac regione magni quidā lacus, è quibus est Mantianus, qui Ceruleanus interpretatur. Is post Męotim maximus est, ut ferūt aquæ salsæ, progreditur autem usque in Atropatiam, & salis fontes habet. Arsenus uero quem etiam Thoetin uocant, nitrosus est, unde uestes dilacerat, ac rumpit, & propterea eius aqua non bibitur. Per hunc lacum Tigris fertur, à Montana regione iuxta Niphantem ruens, propter celeritatem undam impermixtam seruant, unde & nomen habet. nam Medi sagittam Tigrim uocant. Fluuius hic uarios pisces fert, cum huiusmodi aquæ unius formæ pisces habere soleāt. In interiore lacus recessu, flumen in uoraginem quandā incidēs, & longo spatio subter terram delatū exoritur iuxta Chalonitim, inde iam ad Opam & Semiramidis murum defertur, à dextris Gordyæos & totam Mesopotamiam relinquens. Econtra Euphrates à sinistra eandem regionem habet, cum uero inter se iam appropinquarint,

ξηζαν, ἐκ τῶν πολιπειμώνων ἐθνῶν ἀφτεμόμενοι μέρη, ἐκ μόνων μὲν τῶν τε καπιανῶν καὶ φαυνίτων, καὶ βαζοπεδίων. ἰβήρων δὲ τῶν τε παρωρείων τῶν παιδρος, καὶ τῶν χορζηνῶν καὶ γωγαρηνῶν, πέραν ὄσαν τοῦ κύρου. χαλύβων δὲ, καὶ μόσσων οἵπερ παρῳκήτων, καὶ ξορξηνῶν, ἃ τῇ μικρᾷ ἁρμενίᾳ ὅρη ὅμορα, καὶ μέρη αὐτῆς ὄντα, καὶ κατάνωθεν δὲ ἀκλησινῶν, καὶ τῶν πρὸς τῷ ἀντιταύρῳ. σύρων δὲ ταμωνίτων, ὡς τε πάντας ὁμογλώττους εἶναι. πόλεις δ' εἰσὶν ἁρμενίας, ἀρτάξατα γε, ἣν, καὶ ἀρταξίασατα καλοῦσιν, αὐνιβακτίζαντος ἀρταξίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀρζανοῦς ἀμφοτέρων, ὧν τοῦ ἀράξη, ἡ μὲν ἀράξατα πρὸς τοῖς ὅροις τῆς ἀτροπατίας. ἡ δὲ ἀρτάξατα, πρὸς τῷ ἀρταξίῳ πεδίῳ, συνῳκισμένη καλῶς, καὶ βασίλειον ὄσα τῆς χώρας. λεῖται δ' ὑπὸ χερρονησιωζόντων ἀγκώνος τὸ τεῖχος λύκλῳ περιβεβλημένον τὸ πολιτικὸν, πλὴν τοῦ ἰδιωτικοῦ. τὸν ἰδιωτικὸν δ' ἔχει τάφρῳ καὶ χάρακι μικλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἀπωθεν ὄρος ἐστὶ πόλεως ὑψηλὸν τὸ τιγράνου καὶ ἀρταβάσδου γαζοφυλάκια, φρούρια ὀρεινά, βαλβυρᾶτε, καὶ ὀλανή, λίθῳ δὲ, καὶ ἄλλα ὑπὸ τοῦ εὐφράτου. ἀρταγῦρας δὲ ἀπέστησε μὲν ἀδλῶν ὁ φρούραρχος. ἐξῆλθον δ' οἱ ἰμπέρατορος στρατηγοὶ πολιορκήσαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὸ τεῖχος περιελόντες. ποταμοὶ δ' πλείους μὲν εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωριμώτατοι δὲ, φάσις μὲν καὶ λύκος, εἰς τὸν πόντικὸν ἐκπίπτοντες θάλατταν. ἐρατοδθένης δ' αὐτὸν τὸν λύκον τίθησι θρῳώδη ὄντα οὐκ ὀρθῶς. εἰς τὸν καπίαν δὲ λύκος, καὶ ἀράξης, εἰς δὲ τὸν ἐρυθρᾶν, ὅ, τε εὐφράτης, καὶ ὁ τίγρις. εἰσὶ δὲ, καὶ λίμναι κατὰ τὴν ἁρμενίαν μεγάλαι. μία δὴ ἡ μανιανὴ, λυκαονιανὴ ἑρμηνευθεῖσα μεγίστη, ὡς φασι μετὰ τὴν μαιῶτιν ἅλμυρον ὕδατος. διήκασα μέχρι τῆς ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἀλιπηγίαν. ἡ δὲ ἀρσηνὴ, ἣν καὶ θωῖτιν καλοῦσιν, ἔστι δὲ νιτρίτης, τὰς δ' ἐσθῆτας ῥήγνυσι, καὶ διαβιβρώσκει, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄποτόν ὄντα τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ διὰ αὐτῆς ὁ τίγρις, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν νιφάτην ὀρεινῆς ὁρμηθείς, ἄμικτος φυλάττων διὰ τὸν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα. ὅλος δὲ ἔχει πολυιχθύας ἰχθῦς. οἱ δὲ λιμναῖοι ὑπόσιτοί εἰσι. ἡ δὲ τοῦ μυχοῦ τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς, καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ τῆς ὠκύτητος, ἐπὶ τῆς χαλωνίτιδος. ἐκεῖθεν δ' ἄδηλον πρὸς τίνα τρόπον, καὶ τὸ τοῦ σαμοσάτου διάστημα, ἐκεῖνος μὲν καταφέρεσθαι, οὐ γεγενῆσθαι ἐν δεξιᾷ ἀφεὶς, καὶ τὴν μεσοποταμίαν ὅλην.

καὶ εὐφράτης τοὐναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν, πλησιάσαντες δὲ ἀλλήλοις καὶ ποιήσαντες

τὴν

τὴν μεσοποταμίαν, ὁ μὲν διὰ σελευκείας φέρεται πρὸς τὴν πορσικὴν πόλπον, ὁ δὲ, διὰ βαβυλῶνος καθάπερ εἴρηται πρότερον καὶ ἐν τοῖς πρὸς ἐρατοσθένη καὶ ἵππαρχον λόγοις. μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ ὑασπιρατικῇ ἐστι χρυσοῦ κατὰ τὰ καμβαλα, ἐφ' ἃ μέμνονα ἔπεμψεν ἀλέξανδρος μετὰ στρατιωτῶν, ἀνήχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. ἄλλα δ' ὅτι μέταλλα, καὶ δὴ καὶ ὀπάνδικος καλάμινος, ἣν δὴ καὶ ἅρμενον καλοῦσι χρῶμα ὅμοιον κάλχῃ. ὅτῳ δ' ὕστερ ἱππόβοτος σφόδρα ἡ χώρα, καὶ ὀχήσιμος μηδίκης. ὥς τε οἱ νισαῖοι ἵπποι καὶ ἐντεῦθεν γίνονται, οἷς πρότερον οἱ πρόσω βασιλῆς ἐχρῶντο. καὶ ὁ στράπης τῆς ἁρμενίας τοῦ τρίτου κατ' ἔτος δισμυρίους ψώλους τοῖς μιθρακίνοις ἔπεμπεν. ἀρτασάσδης δὲ αὐτονίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἱππείας αὐτῷ τῷ καταφράκτῳ ἐξακισχιλίους ἵππους ἐκτάξας ἐπέδειξεν νίκης εἰς τὴ μηδίαν ἐνιέβαλεσιν αὐτοῦ. ταύτης δὲ τῆς ἱππείας, οὐ μόνοι μῆδοι, καὶ ἀρμένιοι ζηλωτοὶ γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ ἀλβανοί. καὶ γὰρ ἐκείνοις καταφράκτοις χρῶνται. τὸ δὲ πλούτου, καὶ τῆς χώρας τῆς δυνάμεως, σημεῖον οὐ σμικρόν, ὅτι πομπήιος πεντάνῃ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀρτασάσδου, τάλαντα ἀδιαψεύστου ἐξακισχίλια ἀργυρίου, δι' ἡνεμῶν αὐτίκα τοῖς δυνάμεσι τῶν ῥωμαίων, στρατιώτῃ μὲν κατ' αὐτὸν ἄρα πεντήκοντα δραχμὰς καὶ ἑκατόν, ἑκατοντάρχῃ δὲ χιλίας, ἐπάρχῳ δὲ, καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον. μεγέθος δὲ τῆς χώρας θεαφάνης ἀπέδωσεν, εὖρος μὲν οἰνῶν ἑκατόν, μῆκος δὲ πλάσιον τριῶν. τῷ οἴνῳ τετταρακοντασταδίῳ πρὸς ὕδωρ βόλλῳ δ' ἄρκυν. ἐγγυτέρω δ' ὄντι τῆς ἀληθείας, μῆκος μὲν θέσθαι τὸ ὑπὲρ ἐκείνου λιχθέν, εὖρος δὲ τὸ ἥμισυ ἢ μικρῷ πλεῖον. ἡ μὲν δὴ φύσις τῆς ἁρμενίας, καὶ δύναμις τοιαύτη. ἀρχαιολογία δέ τις ἐστὶ πρὸς τὸ ἔθνος τοιαύτη. ἅρμενος ὑὸς ἁρμενίου πόλεως θετταλικῆς, ἣ κεῖται μεταξὺ φορῶν καὶ λαρίσσης ὑπὸ τῇ βοίβῃ, καθάπερ εἴρηται συνεστράτευσεν ἰάσονι ὑὸς τῷ ἁρμενίαν, τότε φασὶν ἐπώνυμον τῷ ἁρμενίαν οἱ πρὸς λύρσιλον τὸν φαρσάλιον, καὶ μήδιον τὸν λαρισσαῖον, αὐθρόοι στωισστρατευκότες ἀλεξάνδρωι δὲ μετὰ τοῦ ἁρμένου, τοῦ μὲν τῷ ἀπιλισιτῷ οἰκῆσαι τὴν ὑπὸ τ' σοφιωῆς πρότερον οὖσαν, τοῦ δὲ ἐν τῇ συναιρεῖσθαι, ἕως τ' ἐκκλαχιωῆς, καὶ τῆς δαλβιωῆς ἔξω τῶν ἁρμενιακῶν ὁρῶν. καὶ τῷ ἐοικότα δὲ τῷ ἁρμενιακῷ, θετταλικῷ φασίν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας οὓς καλοῦσιν αἰτωλικοὺς ἐν ταῖς τραγῳδίαις. καὶ ζωννύσι πρὸς τὰ σώματα, καὶ ἐφαπτίδας ὡς καὶ τὴν τραγῳδῶν μιμησαμένων τοὺς θετταλούς. ἐδόκει μὲν γὰρ αὐτοῖς ὡιδέτου κόσμου εἶναι τινός.

ac Mesopotamiam fecerint, alter per urbem Seleuciam fertur, Persicum sinum uersus: alter per ipsam Babylonem, ut in ijs patet quæ aduersus Eratosthenem & Hipparchum à nobis dicta sunt. Auri metalla in Syspiretide effodiũtur, apud Cambala, ad quæ Alexander Memnonem cum militibus misit, sed id ab indigenis relatum est. Sunt & alia metalla, eius scilicet quæ Opandix dicitur, quam Harmenium colorem uocant, Calchæ persimilem. Hæc regio non minus pascẽdis equis apta est, quàm Media, unde Nysæi equi, queis Persarum reges utuntur hinc sunt, & Harmeniæ Satrapes quotannis per se uiginti millia pullorũ ex Mithracina mittebat. Artauasdes Antonio præter alios equos cataphractorum instructorum septem millia ostendit, cum in Mediam cum eo ingressus est, quorum equorum non Medi solum & Harmenij studiosi fuere, sed etiam Albani. nam illi cataphractis utuntur. Non paruum diuitiarum & opum huius regionis indicium est, quod cum Pompeius Tigrani patri Artauasdæ sex millia talentorum argenti scripsisset, mox Romanorum copijs uiritim distribuit, militi quinquagenas drachmas, centurioni millenas, singulis præfectis prouincię & chiliarchis talentum. Regionis latitudinem Theophanes tradit, schœnorum centum longitudinem duplam, quadragenûm stad. schœnum faciens, in quo ueritatem transgredi uidetur. Est ergo ueritati proximũ ponere longitudinem ab illo dictam, latitudinem dimidium, uel paulo plus. Harmeniæ natura ac potentia est huiusmodi, sed antiquus quidam sermo perhibetur de hac gente. Harmenus, ex Harmenio Thessaliæ urbe, quæ inter Pheras & Lariſſam iacet, iuxta Bœbeida, ut dictum est, cum Iasone in Harmenia militauit. Cyrsilus uero Pharsalius, & Medius Lariſſæus, qui cum Alexandro militarunt, dicunt ex huius nomine Harmeniam appellatam. Eos autem qui cum Harmenio erant Acilesinam habitasse, quæ prius sub Sophinis erat. Alios uero in Syspiretide usque in Chalachanam & Diabenam extra Harmeniæ montes. Atque Harmeniacam uestem, Thessalicam dicunt, id est longas tunicas, quas in tragœdijs Ætolicas uocant, cingunt quoque circa pectus, in prætextis etiam tragici Thessalos sunt imitati. Opus enim illis fuit, aliquo tali accommodato habitu.

Theſſali enim, ut par eſt, quia longas ueſtes geſtant, cum inter omnes Græcos ualde borcales ſint, & quia frigidiſſima loca incolunt, aptiſſimam imitationem, id eſt poeticarum perſonarum cultum præbuerunt. Equitandi quoq; ſtudiũ tã his quàm Medis ſimile Theſſalicũ dicunt. Iaſonis aũt expeditionẽ, Iaſonia teſtãtur, quæ à principibus ſunt ſtructa, quemadmodũ à Parmenione Iaſonis templum, apud Abderam. Araxẽ uero ex Penei ſimilitudine, & eodem nomine ab Harmenio uocatum putant. Nam & ille Araxes uocatus eſt, eo quod Oſſam abrumpitt ab Olympo, ac etiam Tempe. Hunc uero in Harmenia è montibus delapſũ, & ſubiecta planitie olim diluta cum exitũ nõ haberet dilatatũ prodidere. Iaſonẽ uero Tempe imitatum, uiam feciſſe, per quam nũc aqua in mare Caſpium decurrit, unde Araxin⁹ campus nudatus eſt, per quem amnis defertur in Cataractem. Hæc quæ de Araxe dicuntur, rationem aliquam habent. At quæ Herodotus dicit, nõ ualde ſunt ueriſimilia. Dicit enim eũ ex Mantiana profluentẽ, in quadraginta amnes ſcindi, & Scythas Bactrianosq; diuidere. Hunc ſecutus eſt Calliſthenes. Ex Ænianis alios Vitia dicunt habitaſſe, alios ultra Harmenios, ſupra Abum & Imbarum qui Tauri partes ſunt. Abus prope uiam eſt quæ Ecbatana fert iuxta Baridis templũ. Dicuntur etiã Thraces quidam Saraparæ appellati, id eſt decapitatores, ultra Harmeniam habitaſſe, prope Guranios ac Medos, homines profecto immanes, indociles & mõtani, bracati, ac decapitatores. Sic enim Saraparæ ſignificant. De Media autẽ dictum eſt in rebus Medicis. Quare ex his omnibus colligi poteſt, Medos Harmenioſq; è Theſſalis eſſe, ab Iaſone & Medea ortos. Ac de antiquis quidem hæc. Recentiora uero à Perſis ad noſtra uſque tempora, in ſumma ſic dicuntur, quod Perſæ Harmeniam tenuerunt, poſtea Macedones, qui Syriam Mediamq; habuere, poſtremus Orontes ex Hydarni genere, unius ex ſeptem Perſis, poſtea ab Imperatoribus magni Antiochi, qui cum Romanis bellum geſsit, Artaxia ſcilicet ac Zadriada

οἱ δὲ θετταλοὶ μάλιστα βαθυχολῆντες ὡς ἀνὼς, διὰ τὸ πάντων ἐν ἑλλάδι βορεώτατοι καὶ ψυχρότατοι νέμεσθαι τόπους, ὥστε ἁρμόττειν τὰ τῶν παρόντων μιμήματα. τὸ δὲ ἱππικὸν τῶν δὲ ἀσκεῖν ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν, καὶ τὸν τῆς ἱππικῆς ζῆλον φασὶν εἶναι θετταλικόν, καὶ τούτοις ὁμοίως καὶ μύθοις. τὸ δὲ ἰάσονος στρατεία, καὶ τὰ ἰασόνια μαρτυρεῖ, ὃν ἴνα οἱ ἀνωκισται κατὰ σκαφὰν παραπλησίως ὥσπερ τὴν ἐν ἀβδήροις νεὼν τοῦ ἰάσονος παρμενίωνος. τὴν δὲ ἀράξην λιθοῦσθαι νομίζουσι κατὰ τὸ ὁμοιότατα τὸ πρὸς τὴν πανειὸν τὸν τοῦ πηνειοῦ τὴν ἄρμενον, ὁμωνύμως ἐκείνῳ. καλεῖσθαι γὰρ ἀράξην κἀκεῖνον, διὰ τὸ ἀπορρῆξαι τὸ ὄσσαν ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου, ῥήξαντα τὰ τέμπη, καὶ οὕτω ἐν ἁρμενίᾳ ἀπὸ τῶν ὀρῶν καταβαίνειν, πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιὸν καὶ πελαγίζειν ἐν οἷς νῦν οἰκεῖται πεδίοις ἀπέχοντα διέξοδον. ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ τέμπη, ποιῆσαι τὸ διάφαλα, διὰ ἧς καταρρεῖ νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν κασπίαν θάλατταν. ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ ἀραξίωον πεδίον, διὸ συμβαίνει ῥεῖν ὧδε τὸν ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος ἔχει τι πιθανόν, ὁ δὲ ἱστορούμενος, οὐ πάνυ. φησὶ γὰρ ἐκ μακρανῶν αὐτὸν ῥεῖν, εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ σκύθας καὶ βακτριανούς. καὶ καλλιδέτας δὲ ἠκολούθησαν αὐτῷ. λέγονται δὲ καὶ τῶν αἰνιανῶν τινες, οἱ μὲν, τὴν αἰτίαν οἰκήσαι, οἱ δ' ὑπὲρ τῶν ἁρμενίων ὑπὲρ τὸν ἄβον, καὶ τὸν ἴμβαρον. μέρη δ' ὅτι τοῦ παύρου ταῦτα, ὧν ὁ ἄβος ἐγγύς ὅτι τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς ἐκβάτανα φορόσεις παρὰ τὸν τῆς βαριδίου νεών. φασὶ δὲ καὶ θρακῶν τινὰς οὓς προσαγορεύουσι σπαπάρας οἷον λιφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς ἁρμενίας, πλησίον γυρανίων καὶ μήδων θηριώδεις ἀνδρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὀρεινοὺς πρωτοσκελισάς τε καὶ ἀκρικεφαλισάς. οὕτω γὰρ διαλοῦσι οἱ σπαπάραι. ἔρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς μηδίας ἐν τοῖς μηδικοῖς. ὥστ' ἐκ τούτων πάντων ἀνάζουσι καὶ τὸν μήδους καὶ ἁρμενίους, συγγενεῖς πως ὄντας τοῖς θετταλοῖς εἶναι, τοῖς ἀπὸ ἰάσονος καὶ μηδείας. ὁ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος. ὁ δὲ τούτου νεώτερος καὶ ἧττον πίπτας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὡς ἐν λιφαλαίῳ πρέπει αὖ μέχρι τοσούτου λεχθείς, ὅλως κατέσχηκε τὴν ἁρμενίαν πέρσαι καὶ μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν μηδίαν. τελευταῖος δ' ὑπῆρξεν ὀρόντης ἀπόγονος ὑδάρνου τῶν ἑπτὰ πορσῶν γένος. ἐφ' ὑπὸ τῶν αὐτοκράτορος μεγάλου στρατηγῶν, καὶ πρὸς ῥωμαίους πολεμήσαντος διηρέθη δύναμις, ἀρταξίου τε καὶ ζαδριάδρους,

καὶ

καὶ ἦρχον οὗτοι τοῦ βασιλέως ὧν προέψαντο. ἀπηθγότος δ' ἐκείνου πρὸς Ἐμίλιον ῥωμαίοις καθ' αὑτοὺς ἐτάξαντο βασιλεῖς προαγορευθῆναι. τοῦ μὲν οὖν ἀρταξίου πυθόμενος. ὧν ἀπόγονος, καὶ ἔσχε τὴν ἰδίως λεγομένην ἀρμενίαν. αὕτη δ' ἐστὶ πρόσχωρος, τῇ τε μηδίᾳ καὶ ἀλβανοῖς καὶ ἴβηρσι μέχρι κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ θάτερα δυσκίνου καππαδοκίας. τοῦ δὲ ζαδριαδρους ὁ σοφωνὸς ἀρτάνης ἔσχε τὰ νότια μέρη, καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τιγράνου, καὶ πάντων κατέσχε βίᾳ ἐκεῖνος, τύχας δ' ἐχρήσατο ποικίλας. καὶ ταχὺς μὲν γὰρ ὠμήρευσε παρὰ πάρθοις, ἔπειτα δὲ ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἑβδομήκοντα ἀτάλους τῆς ἀρμενίας, αὐξηθεὶς δὲ καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία, καὶ τὴν ἐκείνων ἐπώρθωσε, τήν τε σωφηνίον, καὶ τὴν πρὸ ἄρβηλα, ὑπηκόους δ' ἔσχε καὶ τὸν ἀτροπατηνὸν, καὶ τὸν γορδιαῖον, μεθ' ὧν καὶ τὴν λοιπὴν μεσοποταμίαν. ἐπὶ δὲ καὶ τὴν συρίαν αὐτὴν καὶ φοινίκην ἐλαβε τὸν εὐφράτην, ἀνακρατὴς ἅλων, ὥστε τοσοῦτον δ' ἐξαρθεὶς, καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν εὐφράτην ζεύγματος, ὃν ὠνόμασε τιγρανόκερτα, ἐκ δισχιλίων ἑρμηνευθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ πόλεων ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη δ' ἐπελθὼν λούκουλλος ὁ τοῦ μαθηματίου πολεμήσας τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκείαν ἑκάστους ἀπέλυσε. τὸ δὲ λοιπὸν ἁμιλλᾶται ἐπ' ὀλίγον, κατέσπασε προσβαλὼν μικρὸν δόμων καὶ τειχῶν. ἐζήλασε δὲ καὶ τῆς συρίας αὐτὸν καὶ τῆς φοινίκης. ἐξελαθεὶς δ' ἀρταουάσδης ἐκεῖνον, τέως μὲν εὐτύχει φίλος ὢν ῥωμαίοις. αὐτάνιος δὲ προδιδοὺς παρθυαίοις ἐν τοῖς πρὸς αὐτοὺς πολέμοις δίκας ἔτισαι. ἀναχθεὶς γὰρ εἰς ἀλεξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ δέσμιος πομπευθεὶς διὰ τῆς πόλεως, τέως μὲν ἐφρουρεῖτο ἐπεστ' αὐκρίθη, συνάπτοντος τοῦ ἀκπακοῦ πολέμου. μετ' ἐκεῖνον δὲ πλείους ἐβασίλευσαν ὑπὸ καίσαρι καὶ ῥωμαίοις ὄντος. καὶ νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν πορσῶν ἱερὰ καὶ μάγοι καὶ ἁρμένιοι τελοῦσι, τάδε τῆς τανάϊδος, διαφερόντως ἁρμένιοι. ἥ τε ἄλλοις ἱδρυσάμενοι τόποις, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ ἀκιλισηνῇ αὐανθέσι δ' ἐν ταῦθα δάλας καὶ δάλας, ὃν μὲν οὐ θαυμαστὸν, ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἀδιφανέστατοι τοῦ ἔθνους αὐτοῦσι παρθένους αἷς νόμος ὅδε, διαπερνυθείσας πολὺν χρόνον παρὰ τῷ θεῷ, μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς γάμον. οὐκ ἀπαξιοῦ-

in partes duas diuisa est. Ii enim permittente rege, imperauerunt, quo superato Romanos adorti, ac reges nuncupati, per sese fuerunt. è genere Artaxiæ fuit Tygranes is, qui eã habuit, quæ proprie Harmenia est appellata. Ea Medis, Albanis, & Iberibus contigua erat usq; in Colchidem & Cappadociã, quæ iuxta Euxinum est. E Zadriada fuit Artanes Sophenus, qui australes partes habuit, eas maxime quæ uergunt ad occidentẽ. Hic à Tygrane deletus est, qui quanquam rerum omnium potitus, uaria tamen fortuna usus est. Nam in initio apud Parthos obses fuit, deinde septuagínta Harmeniæ uallibus in pretium datis, reuersus est. Auctus uero, loca ea recepit, & Parthorum regione uastata, Perinium & loca circum Arbela, Atropatinum quoq;, & Gordyæum, & cum ijs reliquam Mesopotamiam subegit, præterea Syriam, Phœniciãq; ui cepit, Euphratem trãsgressus. Inde plurimum elatus, urbem condidit prope Iberiam, inter hanc atq; Zeugma, quod iuxta Euphratem est, quam Tigranocerta nominauit, hominibus duodecim Græcarum urbium, à se euersarum, congregatis. Sed Lucull⁹ qui aduersum Mithridatẽ bellum gessit, cõtinuò subsecutus, habitatoribus in sedes suas dimissis, opus quod adhuc erat imperfectum, facto impetu demolitus est, atque in paruum uicum redegit, Tygrane ex Syria ac Phœnicia pulso. Artabasdes autem eius filius, quandiu mansit in amicitia populi Ro. tandiu fuit fortunatus. Postea uero quàm Antonium in Parthico bello Parthis prodidisset, perfidiæ pœnas dedit. Nam uinctus ab eo Alexandriam ductus, & contumeliose per urbem circunlatus, ac primum custodiæ traditus, deinde interemptus est. Post illum multi reges sub Cæsare ac Romanis fuere, & nunc etiam sunt. Omnia Persarum templa, tam Medi, quàm Harmenij in ueneratione habent, Tanaidis templa præcipue Harmenij, cum in cæteris locis ea ędificantes, tum etiã in Acilesina dedicant illis seruos ac seruas, quod ideo min⁹ est mirandũ, quod etiam nobilissimi gentis eius, filias suas dedicant, quibus lex est, ut diu apud deã pstitutę nuptui denẽ, nullo renuen-

te talibus coniugari. Huiusmodi quiddam Herodotus de Lydis commemorat, quæ omnes meretricantur, & tam benigne amatoribꝰ suis utunt̃, ut eos hospitio suscipiant, & dona dent plura etiam quàm accepere, quippe quæ à copiosis dotibus suppeditãtur. Accipiunt tamen non quoscunq; hospites, sed eos maxime qui æque sint digni.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER DUODECIMUS.

ARGUMENTUM.

Duodecimus reliqua Ponticæ regionis continet, ac deinceps Cappadociã, Galatiã, Bithyniã, Mysiã, Phrygiã, Mæoniam, & ante hæc Sinopen ciuitatem Ponticam, & Heracleam, & Amasiam. Præterea Isauriam, Lyciam, Pamphiliã, Ciliciã cũ insulis, montibus ac fluminibus adiacẽtibus.

CAppadocia multas partes habet, & mutationes plurimas accepit, maxime itaque eiusdem linguæ sunt, qui austrũ uersus Cilicio terminantur, qui dicitur Taurus, oriẽtẽ uersus Harmenia Colchide, ac diuersarũ linguarũ gentibus, quæ intermediæ sunt, septẽtrionem uersus Euxino, usq; ad Halys ostia, occasum uersus Paphlagonum gente & Galatis, qui in Phrygiam transmigrarunt, usq; ad Lycaonas & Cilicas, Cilicam Trachea incolentes. Ex his qui unius erant linguæ antiqui Cataones separatos ponebant. Et in dinumeratione gentium, eos à Cappadocibus tanquam alterius linguæ gentibus distinguentes. Post Cappadociam Cataoniam locabant, postea Euphratem, & gentes quæ trans eum sunt, ut etiam Melitinam post Cataoniam collocarent, quæ inter hanc iacet & Euphratem, Commagenæ continua, & decima Cappadociæ pars est secundum regionem in decem præturas diuisam. Sic enim reges ante Archelaum, Cappadociæ principatum distinctum habuere. Decima pars est etiam Cataonia, & utraq; æta te nostra suum prætorem habuit. Sed mirum profecto est, cũ nulla nec linguæ nec morum diuersitas in his erga cæteros Cappadocas appareat, quomodo peregrinæ gentis signa omnino deleta sunt. Erant itaque distincti,

τῷ τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν ὀλίγος. τοιοῦτόν δέ τι καὶ ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς Λυδὰς, πορνεύειν γὰρ ἁπάσας ὅτω φιλοφρόνως χρῶνται τοῖς ἐρασταῖς, ὥς τε καὶ ξυνίαν παρέχουσι, καὶ δῶρα αὐτιδιδόασι πλέω πολλαχοῦ, ἢ λαμβάνουσιν. ἃ τ' ἐξ εὐπόρων οἴκων ὧν χρηγόμεναι. λέγονται δὲ αὐτὰς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μᾶλιστα τοὺς ἀπὸ ἴσου ἀξιώματος.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ δωδέκατον περιέχει τὰ ὑπόλοιπα τῆς ποντικῆς χώρας, καὶ ἐφεξῆς, Καππαδοκίαν, Γαλατίαν, Βιθυνίαν, Μυσίαν, Φρυγίαν, Μαιονίαν. καὶ πρὸ τούτων σινωπίδα πόλιν ποντικὴν, καὶ Ἡράκλειαν καὶ Ἀμάσειαν. ἔτι Ἰσαυρίαν, Λυκίαν, Παμφυλίαν, Κιλικίαν. μετὰ τῶν παραπεμένων νήσων, καὶ ὀρῶν, καὶ ποταμῶν.

ΚΑὶ ἡ Καππαδοκία δὴ πολυμοιρεῖς τε, καὶ συχνὰς δεδεγμένη τὰς μεταβολὰς. οἱ δ' ὃν ὁμόγλωττοι μάλιστά εἰσιν οἱ ἀφορίζομενοι. πρὸς νότον μὲν τῷ Κιλικίᾳ λεγομένῳ, ταύρῳ. πρὸς ἕω δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ, καὶ τῇ Κολχίδι, καὶ τοῖς μεταξὺ ἑτερογλώττοις ἔθνεσι. πρὸς ἄρκτον δὲ τῷ εὐξείνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἅλυος. πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν Παφλαγόνων ἔθνει, καὶ Γαλατῶν τῶν τὴν Φρυγίαν μετοικησάντων, μέχρι Λυκαόνων, καὶ Κιλίκων, τῶν τὴν Τραχεῖαν Κιλικίαν νεμομένων. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογλώττων οἱ παλαιοὶ τοὺς Κατάονας καθ' αὑτοὺς ἐτάττον, αὐτὰ διαιρετοὺς τοῖς Καππαδόξιν ὡς ἑτεροεθνέσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμήσει τῶν ἐθνῶν μετὰ τὴν Καππαδοκίαν ἐτίθεσαν τὴν Κατανίαν. εἶτα τὸν Εὐφράτην, καὶ τὰ πέραν ἔθνη, ὥς τε, καὶ τὴν Μελιτηνὴν τοῦτο τῇ Κατανίᾳ παρεῖναι, ἣ μεταξὺ κεῖται ταύτης τε, καὶ τοῦ Εὐφράτου, συναπτουσα τῇ Κομμαγηνῇ. μέρος τε τῆς Καππαδοκίας δὴ δέκατον, κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώρας. ὅτω γὰρ δὴ οἱ πρὸ ἡμᾶς βασιλεῖς οἱ πρὸ Ἀρχελάου, διεστεταγμένην εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Καππαδοκίας. δέκατον δ' ὃν μέρος καὶ ἡ Κατανία. καθ' ἡμᾶς δὲ εἶχε στρατηγὸν ἑκατέραν ἴδιον. οὔτε δ' ἐκ τῆς διαλέκτου διαφορᾶς τινος ἐν τούτοις πρὸς τοὺς ἄλλους Καππάδοκας ἐμφαινομένης, οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν θαυμαστὸν πῶς ἠφάνιστα πλέως τὰ σημεῖα τῆς ἀλλοεθνίας. ἦσαν δ' ὃν διωκισμένοι.

πρωσεκτήσατο

πρωτεκτήσατο δ' αὐτῶν ἀριαράθης ὁ πρῶτος προσαγορευθεὶς καππαδοκῶν βασιλεύς. ἔστι δ' ὥσπερ χερρόνησος μεγάλης ἰσθμὸς ὅτος, σφιγγόμενος θαλάτταις δυσὶ τῇ τε τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς βαχίας κιλικίας, καὶ τῇ τοῦ εὐξείνου μεταξὺ σινώπης τε καὶ τῆς τῶν πιβαρίωνων παραλίας. ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χερρόνησον τὴν πρὸς ἑωθινὸν τῆς καππαδοκίας ἅπασαν ἣν ἡρόδοτος μὲν γοῦν ἅλυος καλεῖ. αὐτὴν γὰρ ὅσην ἧς ἦρξεν ἅπασης λυδοῖς. λέγει δ' αὐτὴν ἐκείνος τύραννον ἐθέων τῶν ἐντὸς ἅλυος ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς τοῦ ταύρου καλοῦσιν ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπείρῳ ταύτῃ ἀσίαν προσαγορεύοντος. πρόκειται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτον μὲν ἔθνη τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παφλαγόνες τε, καὶ φρύγες, καὶ λυκάονες. ἔπειτα βυθυνοὶ καὶ μυσοὶ καὶ ἡ ἐπίκτητος, ἔτι δὲ τρωάς, καὶ ἑλλήσποντία. μετὰ δὲ τούτους ὑπὸ θαλάτταν μὲν ἑλλήνων οἵ τε αἰολέες καὶ ἴωνες, τῶν δ' ἄλλων λύδοι τε καὶ λύκιοι. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ λυδοί. πρὸς μὲν ἓν ἄλλων ἐρουμένων ὕστερον, τὸν δὲ καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μοιρισθῆναι ὑπὸ τῶν πέρσων, παραλαβόντες μακεδόνες, πρόσειπον, τὰ μὲν ἐντὸς, τὰ δ' ἔξω τοῦ, εἰς βασιλείας αὐτὴν σατραπῶν πρόσθεσαν, ὧν τὸν μὲν ἰδίως καππαδοκίαν ὀνόμασαν, καὶ πρὸς ὁσπόντῳ καὶ νῦν δὲ μεγάλην καππαδοκίαν, τὸν δὲ πόντον, οἱ δὲ τὸν πρὸς ὁσπόντῳ καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης καππαδοκίας νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πρώτῳ διαταξιν. πολυτυχήσαντος γὰρ τὸν βίον ἀρχελάου τοῦ βασιλεύσαντος ἐγνω καίσαρ τε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν εἶναι ῥωμαίων αὐτὸν, ἐπ' ἐκείνου δὲ, καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων εἰς δέκα στρατηγίας διηρημένης τῆς χώρας, ὧν τε μὲν ὀκτάζονθ αἱ πρὸς ὁσπόντῳ μελιτηνὴ καὶ κατακονία καὶ κιλικία, τυανῖτις τε καὶ ἰσαυρῖτις. ὧν τε δὲ λοιπαὶ, λασιναστική, σαργαστική, χαμανηνή, ῥιμνιωτή. πρόσεγγὺς δ' ὕστερον παρὰ ῥωμαίων ἐκ τῆς κιλικίας τῆς πρὸ ἀρχελάου, καὶ ἑνδεκάτη στρατηγία ἡ πόλει καππάδοκαι τε καὶ λυδίστρα μέχρι τῆς αὐτοκράτορα διέρβης, τὸ λυκαονικὸν ὄρος ἀρχελάου καὶ ἡ βαχεῖα πόλει ἑλλάς κιλικία, καὶ ταῦτα ἡ τὰ σφραγίδεια, συνκαμπτὴ δ' ἡ μὲν μελιτηνὴ, πάππικία τῇ κομμαγηνῇ. ταῦτα γάρ ὅτι τοῖς ἡμέροις διὰ ὄρους κατάφυτος, μόνη τ' ἄλλης καππαδοκίας, ὥς τε καὶ ἔλαιον φέρειν, καὶ τὸν μοναχίτην οἶνον τοῖς ἑλληνικοῖς ἐναμιλλον. αὐτικεῖται δὲ τῇ σωφηνῇ μέσην ἔχουσα τὸν εὐφράτην ποταμόν, καὶ αὐτὴ ἡ κομμαγηνὴ ὁμορος οὖσα, ἔστι δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν κατωτάτω καππαδοκῶν ἐν τῇ πόρᾳ, τόμασα. ὧν δ'

eos autem Ariarathes adeptus est, qui primus Cappadocum rex est nuncupatus. Locus hic est tanquam magnæ cuiusdam peninsulæ Isthmus, duobus maribus coartatus, mari scilicet Issici sinus usq; in Tracheam Ciliciam, & Euxino inter Sinopam atq; Tibarenorum orã. Omnem uero regionem Cappadocibus ad occidentem uersus, quæ intra Isthmum est, peninsulam dicimus, quam Herodotus cis Halym uocat. Hæc est cui Crœsus imperitauit, quem ille gentium dominum appellat, quæ cis Halym sunt. Iuniores uero eam quæ intra Taurũ est Asiam uocant, eodem nomine quo totam continentem. In ea gentes hæ continentur. Primum ab oriente Paphlagones, Phryges, & Lycaones: deinde Bithyni, Mysi, & quæ Epictetus dicitur: præterea Troas, & Hellespontia: post hos ad mare ex Græcis Æoles, & Iones. Ex alijs Cares ac Lycij, in mediterranea Lydi. De cæteris postmodum dicemus. Macedones Cappadociam in duas satrapias à Persis diuisam accipientes, partim spontanei, partim inuiti, ex satrapijs in regna redegerunt, atq; maiorem Cappadociã quæ Taurum uersus est propriè Cappadociam nominarunt, alteram Pontum. Quidam eam quæ Pontum uersus est, Cappadociam uocauere, nos autem maioris Cappadociæ ordinem nũc ignoramus. Nam Archelao uita functo, Cæsar ac senatus decreuere, ut ea Romanorum prouincia esset. Cum uero regio sub illo, ac prioribus in decem præturas esset diuisa, quinq; Taurum uersus censebantur, ut Melitina, Cataonia, Cilicia, Tyanensis, & Isauriẽsis. Quinq; reliquæ è Lauinasena, Sargasena, Sarauna, Chamanena, Rhimnena. Postea addita est à Romano ex Cilicia, quod ante Archelaum erat XI. prætura, regio scilicet, Castabalis & Cydistræ uicina usq; Derbã, Antipatri Piratæ sedem. Ab Archelao autem Trachea Cilicia circa Eleusam, & omnis ea quę piraticam exercuerat. Melitina persimilis est Cõmagenæ. Sola enim ex omni Cappadocia, tota domesticis arboribus cõsita est, ut etiã oleũ ferat, & Monaciticum uinũ, quod cũ Græco de certat. Hæc Sophenæ opponitur, habẽs in medio Euphratem, ei Cõmagena contermina est. In ulteriore regione est castellum quoddam Cappadocum satis clarum, nomine Tomisa.

Id Sophenæ regi uenditum est talentis centũ. Postea à Lucullo uirtutis gratia in bello aduersum Mithridatem gesto, Cappadoci cuidã donatum. Cataonia planities est lata & concaua, & omnia fert, præterea quæ semper uirent, circunstant eam montes, cum alij, tum Amanus à parte australi, qui à Tauro Ciliciæ quodam modo auulsus est, & Antitaurus in contraria abruptus. Amanus enim in Cilicia & Syriacum mare ad occasum porrigitur, à Cataonia contra Notum, quo spatio totum Issicum sinum circuncludit, & campos, qui inter Cilicas sunt Taurum uersus. Antitaurum uero ad septentrionem inclinat, & orientis nonnihil apprehendit, deinde finit in mediterranea. In Antitauro conualles sunt profundæ & angustæ, in quibus sita sunt Comana ciuitas, memoratu digna, & Bellonæ fanum, quod illi Comana uocant. Ea ciuitas clarissima est, maximãq; numine afflatorum & sacrorum seruorum multitudinem habet. Eam Cataones incolũt, qui quanquam regi subditi sint, parent tamen sacerdoti, qui fani, & sacrorum seruorum magna ex parte dominus est, qui tempore quo nos peregrinati sumus, supra sex millia erant, uiri simul ac mulieres. Fano, regio adiacet non parua, cuius fructum ac prouentum sacerdos accipit. In honore secundus est in Cappadocia post regem. Reges ac sacerdotes frequentius ex eadem esse progenie solebant. Hoc sacrorum genus Orestes cum sorore Iphigenia è Scythia Taurica huc uidentur attulisse, quæ Dianæ Tauropolæ erant, lugubrem comam hic deposuisse, ex qua urbi nomen datum est. Vrbem Sarus amnis interfluit, qui per Tauri conualles deuolutus, ad Cilicum campos & subiectum pelagus pertransit. Pyramus uero perlabitur Cataoniam, & è media planitie exoritur, & nauigabilis est. Est etiam fossa quædam memoratu digna, per quam aqua purissima magno spatio occulte sub terram fertur, deinde in summũ exoritur, tanta ui, ut si quis hastã superne demiserit, adeo aquæ impetus obsistit, ut uix immergi queat. Fertur etiã fundo innauigabili, & latitudine immodica. Cum uero se Tauro iunxerit, mirum in modum contrahitur. Mira est præterea montis cæsura, per quam alueus ducitur. Nam quemadmodũ in

ὧν δ' ἐπράθημεν σοφίᾳ παλαιτέρᾳ ἐκατόν. ὕσδορον δὲ ἐδωρήσατο λουκοῦλλος καππαδόκι συσρατεύσαντι αἰσιμον, ἡνίκα πρὸς μιθριδάτην πόλεμον, ἡ δὲ κατασκευὴ πλατύ, καὶ κοῖλον ὅλον πεδίον πάμφορον, πλὴν τῶν ἀειθάλων. πορίκεται δ' ὄρκα ἄλλα τε καὶ ὁ ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους, ἀπόσασμα ὂν τοῦ κιλικίου ταύρου, καὶ ὁ αὐτίταυρος εἰς ταὐαντία ἀπερρῶγώς. ὁ μὲν γὰρ ἀμανὸς ὑπὸ τὴν κιλικίαν, καὶ τὴν συριακὴν ἐκτέτανται θάλατταν πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἀπὸ τῆς κατασκευῆς, καὶ τὸν νότον. τῇ δὲ τοιαύτῃ διαστάσει πολυκλείει τὸν ἰσσικὸν κόλπον ἅπαντα, καὶ τὰ μεταξὺ τῶν κιλίκων πεδία πρὸς τὸν ταῦρον. ὁ δ' αὐτίταυρος ὑπὸ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται, καὶ μικρὸν ὑπολαμβάνει τῶν ἀνατολῶν. εἶτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν τέλος τὰ. ἐν δὲ τῷ αὐτιταύρῳ τούτῳ, βαθεῖς, καὶ σκοτοδινοῦντας, ἐν οἷς ἵδρυται τὰ κόμμανα, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἱερόν· ὁ ἐκεῖνοι κόμανα ὀνομάζουσι. πόλις δ' ὅση ἀξιόλογος, πλεῖστον μὲν τοι τῶν θεοφορήτων πλῆθος, καὶ τὸ τῶν ἱεροδούλων ἐν αὐτῇ. κατέχουσι δὲ εἰσὶν οἱ ἐνοικοῦντες. ἄλλως μὲν ὑπὸ τοῖς βασιλεῦσι τεταγμένοι, τῷ δὲ ἱερεῖ ὑπακούοντες. τὸ πλέον δὲ τοῦ σύρου ἱεροῦ λύκοι εἰσὶ, καὶ τῶν ἱεροδούλων, οἱ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πλείους ἦσαν τῶν ἑξακισχιλίων ἀνδρῶν ὁμοῦ γυναικῶν. πρόσκεινται δὲ τῷ ἱερῷ, καὶ χώρα πολλή. καρποῦται δὲ ὁ ἱερεὺς τὴν πρόσοδον, καὶ ἔστιν οὗτος δυνάστης κατὰ τιμὴν τῆς καππαδοκίας μετὰ τὸν βασιλέα. ὡς δ' ὕστερον τὸν αὐτὸν γένους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι, τὰ δὲ ἱερὰ ταῦτα ἐκεῖ ὀρέστης μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἰφιγενείας κομίσαι δοκοῦσιν ἐκ τῆς ταυρικῆς σκυθίας, τὰ τῆς ταυροπόλου ἀρτέμιδος. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν τοῦ θμοριον κόμαν ἀφθέντα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὄνομα τῇ πόλει. διὰ μὲν δὴ τῆς πόλεως ταύτης ὁ σάρος ῥεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν σωαγκίων τοῦ ταύρου διεκπεραῖται πρὸς τὰ τῶν κιλίκων πεδία, καὶ ὑπὸ κέμβυον πέλαγος. διὰ δὲ τῆς κατασκευῆς ὁ πυράμις πλωτὸς ἐκ μέσου τοῦ πεδίου τὰς πηγὰς ἔχων. ἔστι δὲ βόθρος ἀξιόλογος, διὰ οὗ καθαρὸν ὂν τὸ ὕδωρ, ὑποφερόμενον ἐπὶ πολὺ μέχρι πολλοῦ διαστήματος ὑπὸ γῆς, εἶτ' ἀνατέλλον εἰς τὴν ὑπιφάνειαν. ἐὰν δὲ καθιγγλῇ ἀκόντιον ἄνωθεν εἰς τὸν βόθρον, ἡ βία τοῦ ὕδατος ἀντιπράττει τοσοῦτον, ὥστε μόλις βαπτίζεσθαι. ἁπλῶς δὲ βάθει, καὶ πλάτει πολὺς ἐνεχθείς, ἐπειδὰν σωάψῃ τὸν ταῦρον, πρόσοδον λαμβάνει τε σωαγωγιῶν. παράδοξον δὲ καὶ ἡ διακοπὴ τοῦ ὄρους ὅτι διὰ ἧς ἄγεται τὸ ῥεῖθρον. καθάπερ γὰρ ἐν τοῖς

τὰς ῥῆγμα λαβούσας πέτρας, καὶ χιλιάδας τινὰς ἀλίχα, τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ὄχθας ὁμολόγους ἔχειν συμβαίνει τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσοχὰς οὕτως, ὡς τε μὰν συναρμοσθῆναι δοκεῖν, οὕτως ἐδόμην, καὶ τὰς ὑποφειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἑκατέρωθεν χειδόντι μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἀναλαβάσει διορύξαι, ἢ τριῶν πλέθρων, ἀντικειμένας ἐχούσας τὰς κοιλάδας τὰς ὄχθας. τὸ δὲ διάφορον τὸ μεταξὺ τῶν πετρῶν, βαθύτατον, καὶ σχοῖνον πλέον ἔχον διὰ μέσου ῥῆγμα, ὥς τε καὶ πηδᾶν, καὶ λαγὼ διάλλεσθαι. ὅσον δ' ὅσον τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρι χείλους πλῆρές, ἔχει τοῦ πλάτει πρόσοιπον. διὰ δὲ τὴν σκολιότητα, καὶ τὴν ἐκ πόρρω κατωγωγὴν, καὶ τὸ διὰ τῆς φάραγγος βάθος, εὐθὺς τοῖς πόρρωθεν προσιοῦσιν ὁ ψόφος, βροντῇ προσεοικὼς παραπλήσιος. διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη τοσαύτην κατὰ γῆς χοῶ ὑδὶ τὴν θάλατταν, τὴν μὲν, ἐκ τῆς κατωνίας, τὴν δὲ, ἐκ τῶν λιμνῶν πεδίων, ὡς τε ἐπ' αὐτοῖς καὶ χρησμὸς ἐκπεπλωκὼς φέρεται τοιόσδε.

ὅσσοι δ' ἐσομένοισι ὁ τε πύραμος εὐρυσθένης,
ἵνα πρόχοον ἴσχει ὅδωρ, λύπρον, ἵκηται.

Παραπλήσιον γάρ τι καὶ συμβαίνει, ὅταν αἰγύπτῳ τὸν νεῖλον ἀεὶ προσεκταίροντες τὴν θάλατταν τῇ προχώσει. καθὸ καὶ πρόσθεν μὲν ἦν ποταμὸς τὴν αἰγυπτον ἅπαν. ὁ ποιητὴς δὲ τὸν φάρον πελαγίαν ὑπάρξαι πρόσθεν ἔφη, νυνὶ πρόσγειον οὖσαν τῇ αἰγύπτῳ. τρίτη δ' ἐστὶν ἱδρυσμένη Δακία οὐ λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὅμως. ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ λάκκος ἁλμυρὸν ὕδατος ἀξιόλογον λίμνης ἔχων πορίμιζον ἰχθύσι κλειόμενον ὑφλακῆς τινὰ, καὶ ὀρθαῖς, ὥστ' ἔχειν καταβασιν κλιμακώδη. τὸ δ' ὕδωρ, οὔτ' αὔξεσθαι φασὶν, οὔτ' ἀποῤῥύσιν ἔχειν ὀλαμοῦ φανερόν. πόλιν δ' οὔτε τὸ παράπαν ἔχει πεδίον, οὐδ' ἡ μελιτίνη, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ὑπὲρ τῶν ὀρῶν, τά τε ἀζάμορα, καὶ τὸ δασταρκόν, ὃ περιῤῥεῖται ὑπὸ καρμάλα ποταμοῦ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τὸ τοῦ καταίνου ἀπόλλωνος, καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν καππαδοκίαν, ποικιλμάτων ἀναθημάτα ἀπ' αὐτοῦ. αἱ δ' ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν δυοῖν. τῶν δ' λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ σαργαρασσίνῃ πολίχνιον ὄνομα ἅρπα, ὃ ποταμὸς κάρμαλος, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὸν κιλικίαν ἐκδίδωσιν. ἐν τε ταῖς ἄλλαις, ὅ τε ἀργὸς ἔρυμα ὑψηλὸν πρὸς τῷ ταύρῳ, καὶ τὰ νῦρα ὃ νῦν καλεῖται νηρασσός, ἐν ᾧ βυμβωνὶς πολιορκουμένη ἀντέσχε πολὺν χρόνον. καθ' ἡμᾶς δὲ σισίνου ὑπῆρξε θησαυροφυλάκιον τοῦ ἀθηναίων τῇ καππαδό-

petris rimam trahentibus & per medium scissis, cõtingit, alterius partis depressionibus ita conuenire, ut coniungi possint, sic uidere est imminentes fluminis petras, utrinq; ferè usq; ad montis summa pertendentes, duorum, triúmue iugerum spatio, concauitates quasdam eminentijs oppositas habere. Solum uero quod interiacet, totum saxeum, ualde profundam & angustam rupturam in medio habet, ut eam canis ac lepus transiliat. Hic fluminis alueus, ad labrum usque plenus est, latitudine aquæ ductui par, propter obliquitatem autem & angustias & uallis profunditatem, mox de longinquo accedentibus sonitus exauditur tonitrui persimilis. Montes uero egressus tantum limum in mare deducit, partim ex Cataonia, partim ex Ciliciæ campis, ut huiusmodi de eo oraculum editum ferat,

Tempus erit rapidis olim cũ Pyramus undis
In sacram ueniet, congesto littore, Cyprum.

Ibi enim sic euenit, ut in Ægypto, in qua semper Nilus ex aggestione, mare continentem efficit. Vnde Herodotus Ægyptum flumi nis donum appellat. Poeta quoq; dicit, Pharum prius in pelago fuisse, quę nunc Ægypto cohæret. Tertia est Dacia, in qua Iuppiter colitur, non inferior hac, sed memoratu digna. In ea aquæ salsæ fossa est, quæ magni lacus ambitum habet, altis & erectis clausa supercilijs, ut scalarem descensum habeat. Aquam nec manifestum ulla ex parte exitum habere, nec augeri, proditum est. Cataonum campi, & Melitina, ciuitatem nullam habent, castella in montib⁹ munita sunt, Azamora, & Dastacũ, quod Carmala flumẽ circũfluit. Habet etiã Apollinis Cataonis delubrum, quod in tota colitur Cappadocia. Aliæ præture urbes non habent, excepti duabus. E reliquis præturis in Sargarausina oppidum est Herpa, & flumen Carmala, quod in Ciliciam emittit. In cæteris præturis, Argus munitio alta iuxta Taurum est, & Nora quæ nunc Neroassus uocatur, in qua Eumenes obsessus diu restitit. Ætate autem nostra Sisinus, in eo thesauros habebat. Is Cappadocum

cum imperium adortus est. Huius regia erat Cadena in urbis modum instructa, ea in montibus est Lycaoniæ. Nam & Sauera olim uicus dicitur fuisse, in modum urbis, & regionis metropolis. In Morimena Iouis fanum est, qui apud Venasinos colitur, in eo habitant sacrorum seruorum ferè tria millia. Sacra regio fertilis est, quę annuum prouentum sacerdoti dat, talentorum quindecim. Is per totam uitam sacerdos est, sicut ille qui est apud Commana, & post illum secundus in honore. Duæ tantum præturæ urbes habent, Tyanensis, Tyana Tauro subiacentia, qui apud Cilicias portas est, ad quas montium cacumina, in Ciliciam ac Syriam tendentia, facillima sunt, & omnibus communia. Regio quæ iuxta Taurum est, Eusebia uocatur, ea fertilis est, & magna ex parte planities. Tyana aggeri Semiramidis sub iacent, optime munito. Non procul hinc sunt Castabala & Cybistra oppida monti propinqua. Castabalis est Dianæ Persicæ fanum, ubi dicunt sacras mulieres illæsas nudis pedibus super prunas ingredi, atq; hic etiam eandem historiam narrant Orestis & Tauropolæ, & Perasiam idcirco uocitatam dicunt, quod ex ulteriore regione fuerit allata. In Tyanensi prætura una ex decem supradictis oppidum est Tyana. Eam uero quæ Epictetus dicitur, his non connumero, Castabala scilicet & Cybistra, & quæ in Cilicia Trachea sunt, in qua Archelaus Eleusam insulam fertilem muniuit, opus memoratu dignum, ubique magna temporis parte degebat. In Cilicia est ea quæ Mazaca uocatur, gentis eius metropolis, atque ea etiam Eusebia nuncupatur, quæ iuxta Argæum est. latet enim sub Argæo monte omnium altissimo, qui semper in summo niues habet, ex quo dicunt, qui eò ascendũt, quanquàm ij perpauci sunt, sereno cœlo utrunque æquor perspici, Isicum scilicet ac Ponticum. Cætera ad ciuitatis habitationem incommoda sunt. Nam & sicca est & debilis, & propter principum negligentiam immunita, & fortasse de industria, ne mœnibus ut munimento freti, nimis confidant, planitiem habitantes, quæ colles arduos & difficiles habet. Loca uero circunstantia omnino sunt sterilia & inculta, quanquàm campestria sint. Arenosa enim sunt & petrosa, paululum uero progredienti campi sunt igne exusti, & solum incensum per multa stadia,

κων ἀρχῆ. τούτου δ' ἐῶ καὶ τὰ κάστλωα βασίλειον, καὶ πόλεως κατασκευὴν ἔχον. ἔστι δὲ καὶ ὧδε τῶν ὀρῶν τῶν λυκαονικῶν. τὰ γὰρ σάβειρα λεγόμενα πόλις λέγεται ὑπάρξαι ποτὲ καὶ αὖ πάλιν μητρόπολις τῆς χώρας. ἐν δὲ τῇ μορίμηνῃ τὸ ἱερὸν τοῦ ὑπὲρ Ὀλύμπους Διός, ἱεροδούλων κατοικίαν ἔχον τρισχιλίων, σχεδόν τι καὶ χώραν ἱερὰν δυνάμενον, παρέχουσαν πρόσοδον γηαύσιον τάλαντον ὠνητικαῖς ἑπτὰ καὶ δέκα τοῖς ἱερεῦσι. καὶ οὗτος ὁ δεύτερος βίου, καθάπερ, καὶ ὁ ἐν κομάνοις, καὶ δυναστεύει κατὰ πάντα μετ' ἐκεῖνον. δύο δὲ ἔχουσι μόνον στρατηγίαι πόλεις, ἡ μὲν τυανῖτις τὰ τύανα, ὑποπεπωκυῖα τοῦ ταύρου τοῦ κατὰ τὰς κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέσταται καὶ κοινόταται πᾶσιν εἰσὶν αἱ εἰς τὴν κιλικίαν, καὶ τὴν συρίαν ὑποβολαί. καλεῖται δὲ εὐσέβεια ἡ πρὸς τοῦ ταύρου, ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδίας ἡ πλείστη. τὰ δὲ τύανα ἐπίκειται χώματι σεμιράμιδι τετειχισμένῳ καλῶς. οὐ πολὺ δ' ἀπέχουσι ταύτης δύο τά τε κασταβαλα, καὶ τὰ λύβιστρα. ἐπὶ μᾶλλον δὲ ὄρει πλησιάζοντα πολίσματα, ὧν ἐν τοῖς κασταβάλοις δύο τὸ τῆς θρασίας ἀρτέμιδι ἱερόν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυμνοῖς τοῖς ποσὶ δι' ἀνθράκιας βαδίζειν ἀπαθεῖς. λέγουσι δὲ ταῦτα καὶ περὶ τὴν αὐτὴν θρυλλοῦσιν ἱστορίαν περὶ τὸ ὄρεινον, καὶ τῆς ταυροπόλου. θρασίαν μὲν καλεῖσθαι φασὶ τὴν θεὸν, διὰ τὸ τὴν ἱέραν κόμην ἀναδεῖσθαι. ἐν μὲν δὴ τῇ τυανῖτιδι στρατηγίᾳ δύο λεχθεισῶν δέκα, ἔστι πόλισμα τὰ τύανα. τὰς δ' ὑπολοίπους οὐ συναριθμῶ τούτοις κασάβαλα, καὶ τὰ λύβιστρα, καὶ τὰ ἐν τῇ τραχείᾳ κιλικίᾳ, ἐν ᾗ τὴν ἐλαιοῦσαν νῆσον δύναρπον σωτήριον ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ πλέον ἐνταῦθα διέτριβεν. ἐν δὲ τῇ κιλικίᾳ καλουμένῃ ταμναξάκα ἡ μητρόπολις τοῦ ἔθνους. καλεῖται δ' εὐσέβεια, ἡ αὐτὴ ἐπίκλησιν ἡ πρὸς τοῦ ἀργαίου. κεῖται γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀργαίου ὄρει πάντων ὑψηλοτάτου, καὶ ἀοίκλειστον χιόνι τὴν ἀκρώρειαν ἔχοντι, ἀφ' ἧς φασὶν οἱ ἀναβαίνοντες οὐ πάνυ δ' εἰσὶν οἱ, κατοπτεύεσθαι τοὺς αἰθέρας ἄμφω τὰ πελάγη, τό τε πόντιον, καὶ τὸ ἰσσικόν, τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς οἰκισμὸν ἔχει πόλεως, αὐχμηρός τε γὰρ ὁ τόπος, καὶ ἀνώχυρος, διά τε τὴν ὀλιγοψίαν τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἀτείχιστος, τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὡς ἐρύμασι πεποιθότες τοῦ τείχους, σφόδρα πολεμίους τὸ πεδίον οἰκοῦντας, λόφους ὑπερδεξίους ἔχωσι, καὶ ἐμβεβηκότες. καὶ τὰ λύκλα

σκεπῶν ἔχει τελείως ἄφορα, καὶ ἀτεώργητα, διαὶ πόρρω ὄντα πεδίνά. ἀλλ' ἔστιν ἀμμώδη, καὶ ὑπόπορα, μικρὸν δ' ἔτι πρόϊοῦσι, καὶ πυρίκαυστα πεδία, καὶ μετὰ βαθρῶν πυρὸς ὧδε σαθρίους πολλοὺς,

ὡς τε

ὥστε πόῤῥωθεν ἡ ὑλομισθὴ τῶν ὠθητισθέντων. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἀνθρακεῦσαι πλεονέκτημα παρακείμενον ἔχει κίνδυνον. ἀξύλου γὰρ οὔσης χειδὸν τι τῆς συμπάσης καππαδοκίας, ὁ Ἀργαῖος ἔχει περικείμενον δρυμόν, ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρεστιν. ἀλλ' οἱ κατοικοῦντες τοῦτον δρυμῶ τόποι, καὶ αὐτοὶ πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν. ἅμα δὲ καὶ ὕφυδροι εἰσὶ ψυχρῶν ὑδάτων. οὔτε τοῦ πυρὸς, οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὴν ὠφέλειαν ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ πάσχειν τὴν πλείστην. ἔστι δ' ὅπου, καὶ ἑλῶδές ὄν, καὶ νύκτωρ ἀνάπτονται φλόγα ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται. τοῖς δὲ πολλοῖς κίνδυνός ἐστι, καὶ μάλιστα τοῖς κτηνοτρόφοις, ἐμπίπτουσιν εἰς ἀδήλους βόθρους τοῦ πυρός. ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ πρὸς τῇ πόλεως μέγας καλούμενος, ὅσον τεσσαράκοντα σταδίους διέχων τῆς πόλεως, ὑπὸ παιανοτόπῳ τῆς πόλεως χώρᾳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτην μὲν οὖν ἄχρηστον αὐτοῖς ὄντα, οὐχ ὑποδιέξιον ἔχων τὸ ῥοῦμα, εἰς ἕλη δὲ καὶ λίμνας σχιζόμενον, λιμνεῖ τὴν ἀόρατα τοὺς θρόους τὴν πεδὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ δύσχρηστον, καίπερ δύσχρηστον ὄν. πλατανῶνος γάρ εἰσιν. ἀφ' ὧν τὴν λιθίαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς μαζακηνοῖς πρὸς τὰς οἰκοδομίας. καλυπτόμενα δ' ὑπὸ τῶν ὑδάτων αἱ πλάκες, αὐτὶ πεζάνουσι· καὶ τοῦτο δ' ὅτι τὰ ἕλη πανταχοῦ πυρίλιπλα. ἀριαράθης δ' ὁ Βασιλεὺς τοῦ μέλανος κατά τινα σχολὴ ἔχοντος τὴν εἰς τὴν δύφραν τὴν διέξοδον, ἐμφράξας ταῦτα, λίμνην πελαγίαν ἀπέδειξε τὸ πλησίον πεδίον. ὑπὸ ταῦτα δὲ νησίδας τινὰς, ὡς τὰς κυκλάδας ἀπολαβόμενος, διατειβὰς γὰρ αὐτοῖς ἐποιεῖτο μεσογαικώδεις. ἐκραγὲν δ' ἀθρόως τὸ ἔμφραγμα, ἐξέκλυσε πάλιν τὸ ὕδωρ. πλησθεὶς δ' ὁ δύφρατης, ἐπί τε τῶν καππαδοκῶν πολλὴν παρέσυρε, καὶ κατοικίας, καὶ φυτείας ἀφάνισε πολλάς. ἐπί τε τῶν γαλατῶν τῶν τὴν φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἐλυμήνατο. αὐτὴ δὲ τῆς βαλβύρας ἐπράξατο ζημίαν αὐτὴν τάλαντα τετρακόσια, ῥωμαίοις ὕστερον τιμήσασθαι τὴν ἀρχαίαν. τὸ δ' αὐτὸ συνέβη, καὶ περὶ ἥρπα. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ λαρμαλα ῥοῦμα ἐπέφραξεν, εἶτ' ἐκραγέντος τοῦ χώματος, καὶ τὴν κιλίκων τινὰ χωρία τὰ πρὸς τὴν μαλλὸν ἀφανθέντα, τοῦ ὕδατος, δίκας ἔτισαν τοῖς ἀδικηθεῖσιν. ἀφυὲς δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν μαζακηνῶν χωρίον, ὁ πρὸς κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλέσθαι δοκοῦσιν, ὅτι ἐπὶ χώρας ἁπάσης τόπος ἐστὶν μεσαίτατος οὕτω τὴν ὕλας ἐχόντων ἅμα, καὶ λίθου πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καὶ χόρτου, οὐ πλείονος ἑτέρου κτηνοτροφοῦντος. βόσπου γάρ ἐστι πρατόπεδον ἐν αὐτοῖς ἡ πόλις. τὴν δ' ἄλλην ἀσφάλειαν τὴν αὐτὴν τε καὶ σωμάτων, ἐκ τῶν ὀρυμάτων εἶχεν τὰ μὲν ἐν τοῖς φρουρίοις, ἃ πολλὰ ὑπῆρχε· τὰ δὲ βασιλικὰ, τὰ δὲ τῶν φυλάκων. ἀφ' ἑ-

quapropter neceſſaria è longinquo afferuntur. Et quod etiam abundè periculoſum uideatur, non lõgè abeſt periculi materia. Nam cum tota ferè Cappadocia lignis careat, Argæus tamen circuncirca ſyluam habet, unde de proximo lignari adeſt. Sed loca ſyluæ ſubiecta ignes habent. Sunt etiam gelidis aquis plena, quanquã nec ignis, nec aquæ in ſummum extant: quapropter maxima ex parte herbida ſunt. Quibuſdã in locis ſolum paluſtre eſt, & per noctem ex eo flammæ cõſurgunt, rei itaque gnari cautè lignantur, ſed multis periculum eſt, præſertim pecori, in obſcuras ignis foſſas incidenti. Eſt flumẽ in planitie ante urbem, nomine Melas, diſtans ab ea ſtadia XL. Is fontes habet in loco urbis humillimo, ſed hac in parte inutilis eſt, cum non aptũ exitum habeat. In lacus ac paludes diffuſus, urbis aerem æſtate corrumpit, & lapidicinas, cum uti liſsimæ ſint, efficit inutiles. Mazaceni enim lapidum copiam pro ædificijs ex ripis habẽt: nam lapidum cruſtæ aquis tectæ reſiſtunt, atque paludes, hæ ubiq; ardent. Ariarathes rex anguſtijs quibuſdam obſtructis, ad quas Melas exitum in Euphratem habet, proximã planitiem totam lacu diluit, atq; inſulas quaſdã, tanquam Cycladas comprehendens, puerili teribi immorabatur. Clauſura uerò ad unum, rupta aqua, ſoluta eſt, intumefactusq; Euphrates, magnam Cappadociæ partem traxit, & multas habitationes & conſita deleuit. Agrũ quoq; Galatarum, qui Phrygiam habitant, non paruo affecit detrimẽto. Qua ex re XXX talentorum damno mulctatus, eius rei iudicio Romanis commiſſo. Idem circa Herpam contigit. Nam & ibi Carmalæ exitu obſtructo, ore deinde rupto, cum aqua quædam Cilicum loca deuaſtaſſet, pœnas dedit ijs, quia iniuria affecti fuerunt. Mazacenorum itaq; loca, quanquam plurimis rebus incommoda ſint, ea tamen reges ad habitandum præcipuè uidentur elegiſſe, quia locus totius regionis medius erat, & lignis & lapidibus abundabat, & herba, qui plurimùm ad alenda pecora indigebant. Nam ea urbs quodammodo illis caſtra erat. Cæterùm uerò tutelam ex munitionibus & caſtellis habebant, quæ ibi plurima ſunt, alia regis, alia amicorum. Di-

stant Mazaca à Ponto ad stadia octingenta austrum uersus, ab Euphrate paulo minus quàm duplum. A' Cilicijs portis VI dierum itinere, & à Cyrinis castris per urbem Tyana, quæ circa medium ferè iter iacet, à Cybistris ad stadia CCC. Mazaceni Charondæ legibus utuntur, eligentes aliquem legisperitum, qui sit eis legum interpres, quemadmodum apud Romanos sunt Iurisconsulti. Hos Tygranes Harmenius malè affecit, cum Cappadociam excurreret, omne enim transtulit in Mesopotamiam, & Tigranocerta magna ex parte ex his coluit, postea captis Tigranocertis, potentiores reuersi sunt. Regionis latitudo est à Pōto Taurum uersus, mille ferè & octingentorum stadiorum. Longitudo uerò à Lycaonia atque Phrygia usque ad Euphratem, ad auroram & Harmeniam ad tria millia stadiorum. Ea frugibus abundat, præsertim frumento, & pecore omnis generis: quæ cum Ponto australior sit, frigidior tamen est. Gabadania campestris est, & cæteris australior. nam Taurum subit, & uix ullam fructiferarum arborum producit. Ipsa & magna reliquæ religionis pars pascua optima habet, præsertim quæ circa Garsauram est, & Lycaoniam & Morimenam. In Cappadocia nascitur ea, quæ Sinopica rubrica dicitur, omnium optima, quæ cum Iberica decertat, idcirco Sinopica appellatur, quod eam mercatores eò deferebant, prius quàm Ephesiorum emporium tam celebre esset. Dicunt etiam Crystalli, & Onychiti lapidis crustas, prope Galatas ab Archelai perquisitoribus inuentas. Eratq; locus quidam candidi lapidis, colore ebori persimilis, qui tanquam cotes quasdam non magnas producebat, è quibus cultrorum capuli fiebant. Alias uerò ad specularia facienda, glebas magnas ferebat, ut etiam extra exportaretur. Ponti atque Cappadociæ confinium est regio quædam montana, cum Tauro pariter progrediens, quæ ab occidentalibus Commagenæ extremis initiū sumit. In ea castellum quoddam præruptum conditum est, nomine Dasmenorū, usq; ad Laniasi næ orientalia. Cappadociæ præturæ cedunt Chammamena & Laniasina. Sed cum primū Romani res Asiaticas persequerent, Antiocho superato, amicitias atq; societates cum regib. ac populis iungebant, ac cæteris quidē

Non probatur Cœlio hæc uersio lib. II. cap. 9

σκηε δὲ τὰ μάζακα τοῦ μὲν πόντου πρὸς ὀκτακοσίους σταδίους πρὸς νότον· τοῦ δ' Εὐφράτου, μικρὸν ἐλάττους, ἢ διπλασίους. τῶν κιλίκων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμερῶν ἓξ. καὶ τοῦ λυκάονος τὸ στρατόπεδον σὺν τυάνοις. κατὰ μέσον δὲ τὸν ὁδὸν κεῖται τὰ τύανα, διέχει δὲ λυκάστρων τετρακοσίους σταδίους. χρῶνται δὲ οἱ μαζακηνοὶ τοῖς χαρώνδα νόμοις, αἱρούμενοι καὶ νομοθέτην, ὃς ὄστις αὐτοῖς ἐξηγητὴς ἦν νόμων, καθάπερ οἱ παρὰ ῥωμαίοις νομικοί. διέθηκε δὲ φαύλως αὐτοὺς τιγράνης ὁ ἁρμενίου, λύσιμα τὴν καππαδοκίαν κατέδραμον. ἅπαντας γὰρ ἀναστάτους ἐποίησεν εἰς μεσοποταμίαν, καὶ τὰ τιγρανόκερτα ἐκ τούτων συνώκισε τοπλέον. ὕστερον δ' ἐπανῆλθον οἱ δυνάμενοι μετὰ τὴν τῶν τιγρανοκέρτων ἅλωσιν. μέγεθος δὲ χώρας κατὰ πλάτος μὲν, τὸ ἀπὸ τοῦ πόντου πρὸς τὸν ταῦρον, ἐστὶν χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι. μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς λυκαονίας, καὶ φρυγίας, μέχρι εὐφράτου πρὸς τὴν ἕω, καὶ τὴν ἁρμενίαν, πεντεκαιχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καὶ καρποῖς, μάλιστα δὲ σίτῳ, καὶ βοσκήμασι παντοδαποῖς. νοσηρὰ δὲ οὖσα τοῦ πόντου, ψυχροτέρα ἐστίν. ἡ δὲ γαβαδανία, λαιπρὸν πεδιὰς οὖσα, καὶ νοσιωτάτη πασῶν. ὑπέρκειται γὰρ τοῦ ταύρου, καὶ μόλις τῶν καρπίμων τὰ φέρει δενδρῶν. ἀγρόβοτος δ' ἐστὶ καὶ αὕτη, καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλλης, καὶ μάλιστα ἡ πρὸς γαρσαύραν, καὶ λυκαονίαν, καὶ μοριμηνήν. ἐν δὲ τῇ καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη σινωπικὴ μίλτος, ἀρίστη τῶν πασῶν. ἐνάμιλλος δ' ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ ἰβηρική. ὠνομάσθη δὲ σινώπη, καὶ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθασιν οἱ ἔμποροι, πρίν ἢ τὸ τῶν ἐφεσίων ἐμπορεῖον μέχρι τῶν νῦν δὲ ἀνθρώπων διῆκθαι. λέγεται δὲ καὶ μυρσίνου πλάκας, καὶ ὀνυχίτου λίθου, πλησίον τῆς τῶν γαλατῶν, ὑπὸ τῶν ἀρχελάου μεταλλευόντων εὑρέσθαι. ἐν δέ τις τόπος καὶ λίθου λύσιος, ὃν ἐλέφαντι κατὰ τὴν χρόαν ἐμφερής. ὥσπερ ἀκόνας τινὰς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβίκα τοῖς μαχαιρίοις κατασκεύαζον. ἄλλως δὲ τὰς διόπτρας βώλους μεγάλους ἐκλύσυς, ὥστε καὶ ἔξω νομίζεσθαι. ὅλον δ' ὄρος τὸ πόντου, καὶ ἡ καππαδοκίας ὀρεινή τις παράλληλος ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἑσπερίων ἄκρων τῆς καμμαγηνῆς, ἐφ' ἧς ἵδρυται φρούριον ἀπότομον διασῳζόμενοι μέχρι τῶν ἐσθενῶν τῆς λανιασινῆς. στρατηγίαι δ' εἰσὶ τῆς καππαδοκίας ἥτε καμμαγηνὴ, καὶ ἡ λανιασινή. σωιέβη δὲ τοῦτο πρῶτον ῥωμαίοις τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν διώκουσι, νικήσασι τὸν αὐτίοχον, φιλίας καὶ συμμαχίας ἐποιοῦντο πρός τε τὰ ἔθνη, καὶ τοὺς βασιλέας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν, καὶ τοῖς

αὐτοῖς καθ' ἑαυτὸν δυθλῶαι τλὼ τιμὼ ταύτλω. ζῳ δὲ καππαδόκει, καὶ αὖ ζῳ τε ζῳ ἔθνει κοινῆ. ἐκλιπόντ⊖ δὴ τὸ βασιλικοῦ γμόυς, οἱ μὲν ῥωμαῖοι σωεχώρεων αὐτοῖς αὐτονομεῖσθαι κατὰ τλὼ συγκειμένλω φιλίαν τε καὶ συμμαχίαν πῶς τὸ ἔθν⊖. οἱ δ' περσθυσάμενοι τλὼ μὲν ἐλευθρίαν παρῃτῶντο, οὐ γὰρ δυάσθαι φρέειν αὐτλὼ ἔφασαν· βασιλέα δ' ἠξίουν αὐτοῖς ἀφορισθῆναι. οἱ δὲ θαυμάσαντ⊖ εἴ τινες οὕτως εἶεν ἀπειρηκότ⊖ πῶς τλὼ ἐλευθρίαν, ἐπέτρεψαν αὐτοῖς δῆ ἑαυτῶν ἑλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν κὲ βούλοιντο. καὶ εἵλοντο ἀριοβαρζάνλω. εἰς τειγμύειαν δὲ πρωελθόντ⊖ τὸ γμόυς δῆ ἐλιπε. κατεστάθη δ' ὁ ἀρχέλα⊖ οὐδὲν πρωτήκων αὐτοῖς, αὐτωνίου κατασήσαν⊖ς. ταῦτα καὶ πρὶ ῥ μεγάλης καππαδοκίας μέχρι τούτου. πρὶ δὲ ῥ τραχείας κιλικίας ῥ πρωσθέσις αὐτῇ, βελτίον ὄσιν γ' ζῳ πρὶ ῥ ὅλης κιλικίας λόγω διελθεῖν. τὸ δὲ πόντου καθίστατο μὲν μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ βασιλεύς, εἶχε δὲ τλὼ ἀφορισμένλω ζῳ ἄνω μέχρι πταρλωνῶν, καὶ ἁρμενίων, καὶ τῆς γῆς ἅλυ⊖ τὰ μέχρι ἀμάσρεως, καί τινων ῥ παφλαγονίας μορῶν. πρωεκτήσατο δ' ὕτ⊖, καὶ τλὼ μέχρι ἡρακλείας παραλίω, ὧδι τὰ δυσμικὰ μορία ῥ ἡρακλείδου τοῦ πλατωνικοῦ παρῥίδ⊖. ὧδι δὲ ταὐαντία, ἐχρι κολχίδ⊖, καὶ ῥ μικρᾶς ἁρμενίας, ἃ δὴ καὶ πρωσέθηκε ζῳ πόντῳ. καὶ δὴ καὶ πομπήι⊖ καταλύσας ἐκεῖνον, γ' τούτοις τοῖς ὅροις οὖσαν τλὼ χώραν ταύτλω παρέλαβε. τὰ μὲν πῶς ἁρμενίαν, καὶ τὰ πρὶ τλὼ κολχίδα τοῖς συναγωνισαμένοις δυάσταις ἀπέμε, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἕνδεκα πολιτείας διεῖλε, καὶ τῇ βιθυνίᾳ πρωσέθηκεν, ὥστ' δῆ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γμύεσθαι μίαν μεταξὺ ῥῶν μεσογαίων τινὰς βασιλεύεσθαι παρέλωκε τοῖς ἀρ' ὑμῶν αἱρεθέντας, καθάπερ καὶ τοὺς μεγάλους τοῖς ἀρ' γμόυς τετραρχίας. ὕστερον δ' οἱ τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνες, ἄλλους καὶ ἄλλους ἐποιήσαντο μερισμούς, βασιλείας τε καὶ δυάστας καθιεώντες, καὶ πόλεις. καὶ τὰς μὲν ἐλευθερῶντες, τὰς δὲ ἐγχειρίζοντες τοῖς δυάσταις, τὰς δ' ὑπὸ ζῳ δήμῳ τῶν ῥωμαίων ἐῶντες. ἡμῖν δ' ἀποῦσι τὰ καθέκαστα, ὡς νῦν ἔχει λεγέσθω. μικρὰ καὶ τῶν πρότερον ἐφαπτομένοις, ὅπου τοῦτο χρήσιμον. ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τῆς ἡρακλείας ἥπερ δυσμικωτάτη δῆ τούτων τῶν τόπων. εἰς δὲ τὸν εὔξεινον πόντον εἰσπλέουσιν ἐκ τῆς πρὸς τὸν πόντ⊖, γ' ἀριστερᾷ μὲν τὰ πρωσεχῆ ζῳ βυζαντίῳ κεῖται, θρᾳκῶν δ' ὄσι, καλεῖται δὲ τἀριστερὰ τοῦ πόντου θρᾳκικά, γ' δεξιᾷ δὲ τὰ πρωσεχῆ, καλχιδόνια. βιθυνῶν δ' ὄσι τὰ πρῶτα. εἶτα μαριανδυνῶν, τινὲς δὲ καὶ καινόρων φασίν. εἶτα παφλαγόνων μέχρι ἅλυ⊖. εἶτα καππαδόκων

regibus priuatim hic honor Cappadociæ, & Cappadocum genti, etiam publicè datus est. Regia deinde stirpe extincta, Romani cõcessere, ut gens ea libera esset secundum amicitiam & societatem antè contractam. principes libertatem recusare, & dicere eam se ferre nõ posse: ut rex sibi daretur, orare. Romani admirati, quòd inuenirentur qui libertatem recusarent, permisere ut quem uellent regem eligerent. Elegerũt itaq; Ariobarzanẽ, qui in progressu, tertia ætate defecit. Tũ creatus est Archelaus, nihil illi affinitate cõiunctus, idq; Antonij opera. Atq; de maiore Cappadocia hactenus. De Trachea uerò Cilicia illi addita, præstat, ut tunc persequamur, cũ de tota Cilicia dicemus. Mithridates Eupator Ponti rex constitutus, eam habuit, quæ Haly flumine terminatur, usq; ad Tibarenos & Harmenios, & regionẽ quę cis Halym est: quę uerò Amastrim usq; pertendebat, & quasdã Paphlagonię partes adeptus est, item oram Heracliam, usq; ad occidentales patriæ Heraclidis Platonici partes, ad contraria uerò usq; in Colchidẽ et Harmeniam minorem, quæ quidem Ponto adiecit. Nam & Pompeius, à quo ille sublatus est, his finibus regionem accepit. Quæ uerò Harmeniam uersus, et circa Colchidem sunt, principibus distribuit, qui secum militauerant. Reliqua in duodecim gubernationes diuisit, & Bithyniæ addidit, ut ex utrisq; una prouincia efficeretur. Paphlagonum quosdam ijs regendos dedit, qui à Pylæmene erant, quẽ admodũ Galatas ijs, qui erant genere tetrarchę. Postea Romanorũ duces alias atq; alias partitiones fecerunt. Nam & reges ac principes cõstituebant. Ex ciuitatibus alias liberabãt, alias principibus tradebãt, alias sub Romano Po. dimittebant. Nos autem qui singula persequimur, paululum de prioribus differamus, attingentes quæcunq; utilia uidebuntur, atq; ab Heraclia incipiamus, quæ horum locorũ occidentalissima est. In Pontũ itaq; Euxinũ à Propontí de nauigãtibus, à læua iacẽt ea quę Byzantio sunt cõtigua, & à Thracibus habitata: & Ponti læua appellanẽ Thracea. à dextris sunt Chalcedoni proxima, è quibus Bithynorum sunt priora, sequentia Marandinorũ, quidam ea Cauconum dicunt, reliqua Paphlagonũ usq; ad Halym flumen. Postrema Cappadocum,

qui iuxta Pontum sunt, & reliquorum usque in Colchidem. Hæc omnia Ponti Euxini dextra nominantur. Toti huic oræ a Colchide, Heracliam usque Eupator imperauit. Vlteriora uerò ad os, & Chalcedonem, regis erant Bithynorum. Sublatis regibus, Romani eosdem terminos seruauere, ut Heracliam Ponto concederent, ulteriora Bithynis. Bithyni cum prius Mysij essent, à Thracibus Bithynis, & Thynis, qui ibi habitauere, ita sunt postea nominati. Inter plurimos quidem constat & indicium Bithynicæ gentis ea ducunt, quæ adhuc sunt in Thracia, quod quidam Bithyni dicuntur. Thynicæ uerò gentis Thyniacum litus, quod iuxta Apolloniam est et Salmydessum. Bebryces quoque qui ante hos Myliam incoluerunt, Thraces, quantum ego existimo, fuere. Dictum est autem Mysios colonos esse Thracum, qui nunc Mysij appellantur, atq; hæc à nonnullis ita dicuntur. De Mariandynis uerò & Cauconibus non eodem pacto omnes sentiunt. Nam Heracliam quam Milesij condidere, inter Mariandynos sitam tradunt: qui uerò sint & unde, nemo id dicit, sed nec dictio, nec alia ulla gentis differentia in huiusmodi hominibus apparet: sunt tamen Bithynis persimiles. Videtur itaque & hæc natio è Thraciæ partibus profecta. Theopompus author est, Mariandynũ quendam, Paphlagonum parti multis subiectæ imperitasse, atq; facto impetu Bebrycum regionem occupasse: quam uerò cepisset, de suo nomine reliquisse. Atq; illud dictum est, Milesios qui primi Heracliam condiderunt, Mariãdynos in seruitutem redegisse, qui prius locum eum tenebãt, ut etiam ab eis in contemptum uenderentur. Nam his contigit, quemadmodum ijs qui Minous cœtus appellati sunt. Hi enim Cretensibus dicuntur seruiuisse, Thessalis uerò Penestæ. Caucones autem quos eam oram dicunt habitasse, quæ post Mariandynos est, usque ad Parthenium flumen habentes urbem Teium, alij Scythas putant, alij Macedones, alij Pelasgos. Sed de his prius dictũ est. Callisthenes in dinumeratione scribebat hos uersus post hunc uersum,

Cromnam atque Aegialum, præcelsos inde Erythinos.

Hos alios ponebat scilicet,

Inde Polycle satus magno Cauconas agebat,

Parthenium circa fluuium quitecta colebãt.

Locus Hom. in Catalogo

τὴν πρὸς Ἕλλ πόντῳ. καὶ τὴν ἐξῆς μέχρι πολλῶν ὅλως, πάντα δὲ ταῦτα καλεῖσθαι τὰ δεξιὰ τοῦ εὐξείνου πόντου. ταύτης δὲ ἡ παραλίας ὑπῆρξεν οὐπάτρως. ἀρξάμενος ἀπὸ ἡ κολχίδος μέχρι ἡρακλείας. τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματος, καὶ ἡ καλχηδόνος τῶν βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. κατελυθέντων δὲ τῶν βασιλέων, ἐφύλαξαν οἱ ῥωμαῖοι τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ὥστε τὴν ἡράκλειαν προσκεῖσθαι τῷ πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα βιθυνοῖς προσχωρεῖν. οἱ μὲν οὖν βιθυνοί, δόντι πρότερον μυσοὶ ὄντες, μετωνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν θρακῶν τῶν ἐποικησάντων βιθυνῶν τε καὶ θυνῶν. ὁμολογεῖται πρὸς τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται, τὸ μὲν τῶν βιθυνῶν ἔθνους τὰ μέχρι νῦν ἐν τῇ θράκῃ λεγόμενά τινας βιθυνούς· τὸ δὲ τῶν θυνῶν, τὴν θυνιάδα ἀπὸ τῆς τῶν πρὸς ἀσίᾳ λιμνῶν, καὶ σαλμυδησσόν. καὶ οἱ βέβρυκοι δὲ οἱ ζεύξιππον πεπονηκότες τὴν μυσίαν, θρᾷκοι ὄντες, ὡς ἐγὼ λέγω. εἴρηται δ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μυσοὶ θρᾳκῶν ἄποικοι εἰσὶ τῶν νῦν λεγομένων μυσῶν. ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. οἱ δὲ μαριανδυνούς, καὶ τοὺς καύκωνας οὐχ ὁμοίως ἅπαντες λέγουσι. τὴν γὰρ δὴ ἡράκλειαν φασὶ τῶν μαριανδυνῶν ἱδρύσθαι, μιλησίων κτίσμα. τίνες δὲ ἦν πόθεν οὐδὲ εἴρηται, οὐδὲ διαφορὰ ἐθνικὴ πρόδηλος ἀνθρώπους φαίνεται. πλησίοι δ' εἰσὶ τοῖς βιθυνοῖς. ἔοικεν οὖν καὶ οὗτος θρᾴκιον ὑπάρξαι τὸ φύλον. θεόπομπος δὲ μαριανδυνὸν φησὶ μέρος τῆς παφλαγονίας, ἄρξαντα τοῦ πολλῶν δυναστευομένης, ἐπελθόντα τὴν τῶν βεβρύκων καὶ παρελθεῖν. ἔρηται δὲ ἡμῖν, ὅτι πρῶτον τὴν ἡράκλειαν κτίσαντες μιλήσιοι τοὺς μαριανδυνοὺς ἑλωτεύειν ἠνάγκασαν, οὓς πρὸ τέχοντας τὸν τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν ὑποδοχείαν δ' συμβῆναι γὰρ ὧδε τούτοις, καθάπερ λέγουσι μὲν ἐθητεύειν ἡ μινόα καλουμένη σύνοδος, θετταλοῖς δὲ οἱ πενέσται. τοὺς δὲ καύκωνας, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οἰκῆσαι παραλίαν, τοῖς μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ παρθενίου ποταμοῦ πρὸς λιμνὴν ἔχοντας τὸ τεῖον, οἱ μὲν σκύθας φασίν, οἱ δὲ τῶν μακεδόνων τινάς, οἱ δὲ τῶν πελασγῶν. εἴρηται δέ που, καὶ πρὸ τούτων πρότερον. καλλισθένης δὲ ἐν ἐγραφε τὰ ἑπτὰ ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον μετὰ τὸ,

Κρώμναν τ' αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς ἐρυθίνους

τοὺς ἄλλους ἔθηκε,

Καύκωνας αὖτ' ἦγε πολυκλείτος υἱὸς ἀμύμων.

οἳ πρὸ παρθενίου ποταμοῦ ἑλυτὰ δώματ' ἔναιον.

Παρθένιος

Παρήκειν γὰρ ἀφ' ἡρακλείας. καὶ μαριανδυνῶν μέχρι λευκοσύρων, οὓς καὶ ἡμεῖς καππαδόκας προσαγορεύομεν. τὸ δὲ τῶν καυκώνων γένος τὸ πρὸ τοῦ τείου μέχρι παρθενίου, καὶ τὸ τῶν ἐνετῶν τὸ συνεχὲς μετὰ τὸν παρθένιον τὸν λύτωρον. καὶ νῦν δ' ἔτι καυκωνίτας εἶναι τινὰς πρὸ τοῦ παρθενίου. ἡ μὲν οὖν ἡράκλεια πόλις ὅλη εὔλιμνός ἐστι, καὶ ἄλλως ἀξιόλογος. ἦν καὶ ἀποικίας ἔστειλεν. ἐκείνης γὰρ ἡ τε χερρόνησος ἄποικος, καὶ ἡ καλαπία. ὧν τε αὐτόνομος, εἶτα ἐτυραννήθη χρόνους τινὰς, εἶτ' ἀπολυθεῖσα ἐφ' ἑαυτῆς πάλιν. ὕστερον δ' ὑπεβασιλεύθη γενομένη ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις. ἐλήξατο δ' ἀποικίαν ῥωμαίων ἧς μέρει τῆς πόλεως, καὶ τῆς χώρας. λαβὼν δὲ παρ' αὐτωνίου τὸ μέρος ἔσχε τῆς πόλεως ἀφλατόριξ, ὁ δὲ μιθριδατείου τετραάρχου γαλατῶν υἱός, ὃν κατεῖχον οἱ ῥωμαῖοι ἡράκλειαν στασιμικρὸν πρὸ τοῦ ἀκτιακῶν, ἐπιθέμενον νύκτωρ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ ἀπέσφαξεν αὐτούς, ὡς προέψαυτο, ὡς ἔφασκεν ἐκεῖνος, αὐτωνίου. θεαμβυθεὶς δὲ μετὰ τὴν τῶν ἀκτίων νίκην, ἐσφάγη μεθ' υἱοῦ. ἡ δὲ πόλις ὅτι τῆς ποντικῆς ἐπαρχίας τῆς συντεταγμένης τῇ βιθυνίᾳ. μεταξὺ δὲ καλχηδόνος, καὶ ἡρακλείας ῥέουσι ποταμοὶ πλείους, ὧν εἷσιν ὅ, τε ψίλλις, καὶ ὁ κάλπας, καὶ σαγγάριος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής. ἔχει δὲ τὰς ὠγυγὰς ἡ σαγγιανὴ λιμένα, ἀφ' ἑκατὸν καὶ ὠγυγήκοντά που σταδίων, οὗτος ὠεισινοῦντος. διέξεισι δὲ τὴν ὠικτήτου φρυγίας τὸ πλέον μέρος, ἔτι τε, καὶ τῆς βιθυνίας, ὥστε καὶ τῆς νικομηδείας ἀρχεῖν μικρὸν πλείους, ἢ τετρακοσίους σταδίους, καθ' οὓς συμβάλλει ποταμὸς αὐτῇ γάλλος, ἐκ μόσσων τὰς ἀρχὰς ἔχων, τῆς ἐφ' ἑλλησπόντῳ φρυγίας. αὖτις δ' ὄρος, ἡ αὐτὴ τῇ ὠικτήτῃ, καὶ εἶχον αὐτὸ οἱ βιθυνοὶ πρότερον. αὐξηθεὶς δὲ καὶ γεμόμενος πλοίοις, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὤν, τὸ βιθυνίαν ὁρίζει πρὸς τὰς ἐκβολάς. περίκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης, καὶ ἡ θυνία νῆσος. ᾗ δὲ τῇ ἡρακλεώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον. διέχει δὲ ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ χαλκηδονίου σταδίους χιλίους που, καὶ ὠγδοήκοντα σταδίους, τοῦ δὲ σαγγαρίου ὠγδοήκοντα σταδίους. τὸ δὲ τειονίτην πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης ἄξιον, πλὴν ὅτι φιλέτερος ἐντεῦθεν ὁ ἀρχηγέτης τοῦ τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων γένους. ἐν' ὁ παρθένιος ποταμὸς ἀπὸ χωρίου αὐθημερὸν φερόμενος. καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος πού του τετυχηκὼς, ἐν αὐτῇ τῇ παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων. ἔπειτα ἡ παφλαγονία, καὶ οἱ ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ, τίνας λέγει τοὺς ἐνετοὺς ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ·

Παφλαγόνων δ' ἦγεῖτο πυλαιμένεος λάσιον κῆρ
Ἐξ ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων.

Progrediuntur enim à Mariandynis & Heraclia usq; ad Leucosyros, quos & nos Cappadocas appellamus. Cauconum uerò gẽtes circa Teium usq; ad Parthenium amnẽ, post Parthenium Eneti sequuntur, Cytorum habitantes, atque nunc etiam Caucones quidam circa Parthenium sunt. Heraclia optimum portum habet, ciuitas alioqui memoratu digna, quæ colonias emisit. nam Cherronesus eius colonia est, & Calapis. Ea cum prius libera esset, postea diu sub tyrãnis fuit, deinde rursum se in libertatem uendicauit. Postea cum sub Ro. esset, regem habuit, Ro. coloniam in parte urbis & agri admisit. Adiatorix Meclij tetrarchiæ Galatarum filius hanc urbis partem ab Antonio accipiens, quam Heraclienses tenebãt, paulo ante Actiaca bella, Ro. noctu adortus, ad unum omnes iugulauit, iussu (ut ipse dicebat) Antonij: post Actiacã uerò uictoriam, in triumphum ductus ipse cum filio iugulatus est. Hæc ciuitas ad Ponticam prouinciam pertinet, cum Bithynia ordinatam. Inter Chalcedonem & Heraclíam multi amnes fluunt, é quib. est Psillis & Calpas, & Sangarius, cuius poeta mentionẽ fecit, fontes habet apud Sangiam uicum. Distat à Pisinunte C & L stadijs, & magnam Phrygiæ Epicteti ac Bithyniæ partem percurrit, ut ab urbe Nicomedia paulo pluribus quam CCC stadijs absit, ubi Gallus amnis in eum influit, initium habens ex Modris Phrygiæ, quæ in Hellespõto hæc eadem est, quæ Epictetus, & Bithyniam prius habuere. Auctus autem & nauigabilis factus, cum prius non esset nauigabilis, ad ostia Bithyniam terminat. in fronte huius oræ iacet insula Thynia. In Heraclienſi agro nascitur aconitum. Distat hæc autem urbs à fano Chalcedonio stad. M quingentis, à Sangarò flumine D. Teioniticum oppidum nihil habet memoratu dignum, præter quàm quod Philetærus hinc fuit author generis regum Attalicorum. deinde Parthenius amnis per florida defertur, unde & nomẽ assecutus est, ortum habens in Paphlagonia. Postea est Paphlagonia, & Eneti. Sed quærunt quósnam poeta Enetos dicat, cum ait,

Paphlagonasq; ferox ducebat in arma Pylæmon,
Ex Enetis muli ducunt genus unde feroces.

Nunc dicunt nusquam Enetos in tota Paphlagonia ostendi, quidam dicunt uicum esse in littore decem schœnis ab Amastri distantẽ. Zenodotus de Enetia scribens, putat eam significari, quæ nunc Aminsus appellatur. alij nationem quandã Cappadocibus finitimam prodiderunt cum Cimmerijs militasse, postea Adriam peruenisse. Sed quod maximè inter omnes constat est, quod Eneti clarissima Paphlagonum natio erant, ex qua Pylæmõ fuit, cum quo plurimi ex illis militarunt. Amisso autem duce post captã Troiam, in Thraciam traiecerunt. Errantes uerò in eam regionem deuenere, quæ nunc Enetia appellatur. Quidam Antenorem dicunt, & eius filios, classis huius participes in interiore Adriæ recessu cõstitisse, ut in rebus Italicis à nobis dictũ est. At que idcirco uerisimile est Enetos defecisse, & nusquam in tota Paphlagonia apparere. Paphlagonas ad orientem Halys flumen terminat. à meridie fluens inter Syros atq; Paphlagonas, exitq; (ut Herodotus ait) in eũ qui Euxinus pontus appellatur: Syros Cappadocas dicens, qui nunc etiam Leucosyri appellantur, cum qui extra Taurũ sunt, etiam Syri nominẽtur: & cum illi in comparatione ad eos, qui intra Taurum sunt, colore sint adusto, nõ eandem appellationem habuere. Pindarus dicit Amazonas, Syrium, hastatũq; exercitum ducere, significans Themiscyræ habitatores. Themiscyra enim Aminsenoi ũ est, ea autem Leucosyrorum qui post Halym sunt. Halys itaque orientem uersus Paphlagonum cõfinium est. austrum uersus Phryges & Galatę qui ibi habitarunt, occidentem uersus Bithyni, & Mariandyni. Cauconum uerò genus omnino interijt. Septentrionem uersus est Euxinus. Hac regione in mediterraneam diuisa, et maritimam oram, quę ab Haly usq; in Bithyniam pertendit oram, habuit Eupator Heracleam usq;, ex mediterranea uerò partem propinquiorem. Cuius partes quædam trans Halym tendebant, & huc usq; Põtica prouincia Romanis terminatur. Reliqua potẽtibus parebant, etiam post Mithridatis euersionẽ. De Paphlagonibus mediterraneis qui Mithridati non paruerunt, postea dicemus. nũc ea prosequi propositum est, quę illi paret, & Pontus uocatur. Post Partheniũ amnẽ est Amastris. de conditoris nomine appellata, ea posita in peninsula portus habet ex utraq; isthmi parte.

Οὐ γὰρ λέκνυδαι φασί νιῶ γνιοῦ γῆ τῇ παφλαγονίᾳ. οἱ δὲ λώμλω γῆ ζοῦ ἀγιαλῶ φασί, λίκα χοίνους ἀπὸ ἀμάστρεως διέχουσαι. ζηνόδοτος δὲ ὀρθῶ γράφει, καὶ φησὶ λικλεῦδαι τὴν νιῶ ἀμινσόν. ἄλλοι δὲ φύλόν τι τοῖς καππάδοξιν ὅμορον στρατεύσαι μετὰ κιμμερίων, εἶτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὴν ἀδρίαν. τὸ δὲ, μάλιστ' ὁμολογούμενον ὄν, ὅτι ἀξιολογώτατον ἦν τῶν παφλαγόνων φύλον οἱ ἐνετοί, ἀφ' οὗ ὁ πυλαιμένης ἦν. καὶ λήγ συνεστράτευσαν αὐτοῦ οὗτοι πλεῖστοι. ἀποβαλόντες δὲ τὸν ἡγεμόνα, διέβησαν εἰς τὴν θράκλω μετὰ τὴν τροίας ἅλωσιν. πλανώμενοι δ' εἰς τὴν ἐνετικὴν ἀφίκοντο. τινὲς δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ὁρᾶ, καὶ οὓς παῖδας αὐτοῦ, κοινωνῆσαι τοῦ σάλου τούτου φασί, καὶ ἱδρυθῆναι κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ ἀδρίου, καθάπερ ἐμνήσθημεν ἐν ἑτέροις. οὐ μὴν οὕτως ἐνετοὺς δεῖ τοῦτ' ἐκλιπεῖν ἐκεῖνος, καὶ μὴ λέκνυδαι ἐν τῇ παφλαγονίᾳ. τὴν δὲ παφλαγόνας πῶς ἔω μὴν ὀρίζει ὁ ἅλυς ποταμὸς ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας, μεταξὺ σύρων τε, καὶ παφλαγόνων. καὶ ἐξίησι, κατὰ τὸν ἡρόδοτον, εἰς τὸν εὔξεινον καλούμενον πόντον σύρους λέγοντα τοὺς καππαδόκας. καὶ γὰρ ἔτι καὶ νῦν λευκόσυροι καλοῦνται, σύρων καὶ τῶν ἔξω τοῦ ταύρου λεγομένων. κατὰ δὲ τὴν πῶς τοὺς ἐντὸς τοῦ ταύρου σύγκεισιν, ἐκείνων ὠχρικαιμένων τὴν χρόαν. τούτοις δὲ μὴ διαφέρειν τὴν ἐπωνυμίαν γένεσθαι φασίεν. καὶ πίνδαρος φησὶν, ὅτι αἱ ἀμαζόνες, σύριον δορυάλωμαν ἵππον στρατὸν, τὴν γὰρ τῇ θεμισκύρᾳ κατοικίαν οὕτω λέγων. ἡ δὲ θεμίσκυρα ἐστὶν ἡ τῶν ἀμισηνῶν. αὕτη δὲ λευκόσυρος τῶν μετὰ τὸν ἅλυν. πῶς ἔω μὴν τοίνυν ὁ ἅλυς ὅριον τῶν παφλαγόνων, πῶς νότον δὲ φρύγες, καὶ οἱ ἐποικήσαντες γαλάται. πῶς λύσις δὲ βιθυνοί, καὶ μαριανδυνοί. τὸ γὰρ τῶν καυκώνων γένος ἐξέφθαρται τελέως παντελῶς. πῶς ἄρκτον δὲ ὁ εὔξεινος ὅρος. τῆς δὲ χώρας ταύτης διηρημένης εἴς τε τὴν μεσόγαιαν, καὶ τὴν ὑπὸ θαλάττῃ στατείνουσαν ἀπὸ τοῦ ἅλυος μέχρι βιθυνίας, ἑκατέραν, τὴν μὲν παλαίαν ἕως τῆς ἡρακλείας, εἶχον ὁ δυνάστης· τῆς δὲ μεσογαίας, τὴν μὲν ἐγγυτάτω ἔχειν, ἧς τινα καὶ πόλιν τοῦ ἅλυος διέτεινε. καὶ μέχρι δεῦρο τοῖς ῥωμαίοις ἡ πολιτικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται. τὰ λοιπὰ δ' ἦν ὑπὸ δωριάστας, καὶ μετὰ τὴν μιθριδατικὴν κατάλυσιν. πρὸ μὲν δὴ τῆς μεσογαίας παφλαγόνων, ὀρεινὸν ὑπόκρημνον, τῶν μὲν ὑπὸ τῷ μιθριδατικῷ νιῷ ὃ πρόκειται τὴν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, ἐλευθέραν δὲ πόντῳ διελθόν. μετὰ δὲ τὸ παρθένιον ποταμὸν ἔστιν ἄμαστρις, ὁμώνυμος τῆς συνοικιζούσης πόλεως, ἱδρυται ὑπὲρ χερρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἑκατέρωθεν.

ἦν δ'

λῶ δ' ἡ ἄμαστρις, γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρακλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ Ὀξυάθρα τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον. ἐκείνη μὲν δὴ ἐκ τεττάρων κατοικιῶν συνῴκισε τὴν πόλιν, ἔκ τε Σησάμου, καὶ Κυτώρου, καὶ Κρώμνης. ὧν καὶ Ὅμηρος μέμνηται ἐν τοῖς Παφλαγονικοῖς Δακόσμοις. τετάρτης δὲ ἦν τινός. ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπέστη τῆς κοινωνίας, αἱ δ' ἄλλαι συνέμειναν, ὧν ἡ Σίσαμος ἀκρόπολις τῆς Ἀμάστρεως λέγεται. τὸ δὲ Κύτωρον ἐμπόριον ἦν ποτὲ σινωπέων. ὠνόμασται δ' ἀπὸ Κυτώρου τοῦ Φρύξου παιδός, ὡς ἔφορος φησί. πλείστη δὲ καὶ ἀρίστη πύξος φύεται περὶ τὴν Ἀμαστριανὴν, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ Κύτωρον. ὁ δὲ αἰγιαλός ἐστι μὲν οὐ πάνυ μακρὰ πλοῦν, ἧκει δὲ ἑκατὸν σταδίων. ἔχει δὲ καὶ κώμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ·

Κρώμνάν τ' αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυθίνους.

Γράφουσι δέ τινες, Κρώμναν καὶ Γωβιαλόν τε. Ἐρυθίνους δὲ λέγειν φασὶ τοὺς νῦν Ἐρυθραίους ἀπὸ τῆς χρόας. δύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δὲ αἰγιαλὸν Καράμβις, ἄκρα μεγάλη πρὸς τὰς ἄρκτους ἀπατενομένη, καὶ τὴν σκυθικὴν ἀπέχουσα χερρόνησον. ἐμνήσθημεν δ' αὐτῆς πολλάκις, καὶ τοῦ αὐτικειμένου αὐτῇ κρημνοῦ μετώπου, διθάλασσον ποιοῦντος τὸ πέλαγος. μετὰ δὲ Καράμβιν, κίνωλις, καὶ ἀντικίνωλις, καὶ ἀβώνου τεῖχος, πολίχνιον, καὶ Ἁρμήνη, ἐφ' ἣν παροιμιάζονται, ὃς τὴν Ἁρμήνην οὐδὲν εἶχεν, Ἁρμήνην ἐτείχισεν. ἔστι δὲ Σινώπη τῶν Σινωπέων ἔχουσα λιμένα. εἶτ' αὐτὴ Σινώπη, σταδίους τριακοντα ἀπὸ Ἁρμήνης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη τῶν ταύτη πόλεων. ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν Μιλήσιοι. κατεσκευασμένην δὲ ναυτικὸν ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο Συρίων θαλάττης, καὶ ἔξω δὲ πολλῶν ἀγώνων μετέσχε τοῖς Ἕλλησιν. αὐτονομηθεῖσα δὲ πολὺν χρόνον, οὐδὲ ὑπὸ τέλους ἐφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἑάλω, καὶ ἐδούλευσε φαρνάκῃ πρῶτον. ἔπειτα τοῖς ὑπὸ Δαρείου ἐκείνου μὲν τοῦ πάτρωνος, καὶ τῶν καταλυσάντων Ῥωμαίων ἐκείνου. ὁ δ' Εὐπάτωρ, καὶ ἐγγυηθεὶς ἐκεῖ, καὶ ἐτράφη. διαφορούντως δ' ἐτίμησεν αὐτὴν, μητρόπολίν τε τῆς Βασιλείας ἐποιήσατο. ἔστι δὲ καὶ φυσικὴ εὐνοία κατεσκευασμένη καλῶς. ἴδρυται γὰρ ὑπὲρ αὐχένι χερρονήσου τινός, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, λιμένες καὶ ναύσταθμοι, καὶ πλατεῖαι διαθαυμαστὰ, περὶ ὧν ἐρήκαμεν, ὅτι διώρυχαν θέραν οἱ Σινωπεῖς ἔχουσι, τρίτην δ' οἱ Βυζάντιοι. καὶ κύκλῳ δ' ἡ χερρόνησος περιέβληται, βάθρους πετρίνους οὓς καλοῦσι χαμαικίδας. πληροῦται δὲ οὗτοι μετεωριζόμενης τῆς θαλάττης.

Amastris uxor fuit Dionysij Heracliæ tyranni & Oxyathris filia fratris Darij eius, qui cũ Alexandro bellum gessit. Ea è trium urbium incolis, unam confecit ciuitatem, nimirũ è Sesamo, Cytoro, & Cromna, quarũ poeta in instruendis Paphlagonib. meminit. Quarta Tejo, quæ citò desciuit à communione, cæteris in ea permanentibus. Sesamus Amastris arx dicitur. Cytorum olim Sinopensium emporium fuit, dictũ à Cytoro Phryxi filio, ut Ephorus tradit. In Amastriano agro plurima atq; optima buxus nascitur, præsertim circa Cytorum. Litoris uerò tractus supra centũ stadia lõgus uicum habet eiusdem nominis, cuius poeta meminit, cum dicit,

Cromnam atq; Aegialum præcelsos inde Erythinos. *In Catalogo*

Nonnulli scribunt, Cromnam & Gobialum. Erithynos uerò eos dici putant, qui nũc Erythri uocantur, à colore sic nominati. sunt enim duo scopuli. Post Aegialum est Carambis promontorium magnum, ad septentrionem porrectum, & Scythicam peninsulã, de qua sæpe fecimus mentionem: & de Fronte arietis ei opposita, quæ Euxinum pontum *bimarem efficit. Post Carambim sequitur Ci *διθάλασσον
nolis, & Anticinolis, & oppidum quod Abonus condidit: & Harmena: de qua prouerbium fertur, Cui nullum negotiũ erat, Harmenam construxit. Ea Sinopensium uicus est, et portum habet. Deinde Sinope urbium quæ in hac regione sunt clarissima, distans ab Harmena stadijs L. Sinopen Milesij condidere, quæ classe comparata, mari, quod intra Cyaneas est, imperauit: extra uerò multorum certaminum particeps fuit cum Græcis. Et cum libera fuisset, tandem amissa libertate, Pharnaci obtemperauit. Fuit enim obsidione capta, postea successoribus eius, usque ad Eupatorem et Romanos, qui illum sustulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximiè illam coluit, & regni metropolim fecit. Ea naturali prouidentia optimè munita est. nam super colle peninsulæ cuiusdam sita, ex utraque Isthmi parte portus stationes habet, & mira pelamydia, de quibus diximus, quod secundam piscationem Sinopenses, & tertiã Byzantini habent. Peninsula circumcirca ripas iugosas obtẽdit, & fossas quasdam in petris excauatas, quas chœnicidas uocant. Hæ mari tempestate elato complentur,

ut non facile adiri possint, præterea petræ sum ma echinis plena, nudo pedi inaccessibilia sunt. In superiore urbis parte optimũ solum est, & agrestibus hortis ornatũ, præsertim suburbana hęc urbs optimè structa est, & gymnasio & foro, & porticibus splendide ornata. Bis tamen capta est, primùm à Pharnace, de subitò & præter opinionem ingruẽte: postea à Lucullo, et incidente tyranno, cum interius & exterius obsessa teneretur. Nam Bacchides ab rege custos impositus, ac semper aliquam proditionem à ciuibus suspicans, tandem multis flagris, & cæde usus, homines ad desperationem perduxit, cum nec strenuè tueri se possent, nec excompositio hostem adoriri. Ergo capti sunt, sed cætera urbis ornamenta Lucullus seruauit. Billari uerò pilam abstulit, & Autolytum, Sthenidis opus: quem illi urbis conditorem putantes, ut deum colebant. Ibidem eius oraculum habebant. Hic unus ex ijs uidetur fuisse, qui cum Iasone nauigarunt, atq; hunc locum occupasse. Postea Milesij loci opportunitate, & incolarum imbecillitate perspecta, illos ex his sedibus pepulerunt, & colonos induxerunt. Nunc Romanorum coloniam accepit, unde & urbis & regionis pars illi data est. Distat à fano stadijs tribus millibus, & quingentis, ab Heraclia duobus millibus, à Carambi septingentis. Viros claros tulit philosophos, Diogenem Cynicũ, & Timotheum Patrionem: ex poetis, Diphilum comicum: rerum* scriptores, Batonem, qui de rebus Persicis pertractauit. Deinceps sunt Halys fluminis ostia, nomen habẽtia ab Halybus quos præterfluit, fontes habet prope Ponticã, in maiore Cappadocia iuxta Cambysenam, & multus ad occidentem defertur: postea ad septentrionem conuersus, per Galatas & Paphlagonas, hos & Leucosyros terminat. Tota Sinopica regio ac montana, quæ dictæ oræ imminet usque in Bithyniam, optimam ad ædificandas naues materiem, & productu facilem habet. Sinopica quoq; acerem gignit, & nucem montanam, è quibus mensas faciunt. Tota oleis consita est. Quæ uerò paulo supra mare est, culta est. Post Halyos ostia est, Gadylonetica usq; ad Armeniam, fœlix quidem regio, ac tota cãpestris, & omniũ ferax. Oues habet mollis pellis & lanæ, quod in tota Cappadocia atq; Ponto perrarum est,

* τῶν δὲ συγγραφέων.

ὡς δ' ἀπὸ τῶν οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον, καὶ ἀπὸ πασῶν γὰρ ἡ πέτρας ἐστὶν ἀφάνειαν, ἐχινώδη, δ' ἀνεπίβατον εἶναι γυμνῷ ποδί. ἄνωθεν μὲν οὖν καὶ ἔστιν ἡ πόλεως εὔγαιόν ὅσον ἐσλαφῶ, καὶ ἀγροκηπίοις κεκόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ πρὸς ἕω. αὐτὴ δ' ἡ πόλις τετείχισται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγορᾷ, καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὖσα, δίς ὅμως ἑάλω. πρότερον μὲν τῷ φαρνάκου παρὰ δύξαν ἀφνιδίως ἐπιπεσόντος· ὕστερον δὲ ὑπὸ λουκούλλου, δ τῷ ἐγκαθημένου τυράννου, δ φρουρὸς ἅμα, καὶ ἐκπολιορκούμενοι. ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως φρούραρχος βακχίδης, ὑπονοῶν ἀεί τινα προδοσίαν ἐκ τῶν φυλάκων, καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφαγὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι οὐκ ἀνθρώπους ἐποίησε πῶς ἄμφω, μήτ' ἀμύνασθαι δυναμένους γυναίους, μήτε προδιδόναι κατὰ συμβάσεις. ἑάλωσαν οὖν, καὶ γὰρ μὴν ἄλλον κόσμον ἡ πόλεως διεφύλαξεν ὁ λούκουλλος. τὸν δὲ τοῦ βιλλαίου σφαῖραν ἦρε, καὶ τὸν αὐτόλυτον, θεωρίσας ὄργανον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ὠνόμαζον, δ ἐτίμων ὡς θεόν. ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ. ὑπῆρχε δὲ τῷ ἰάσονι συμπλεύσασι τὸν εἶναι καὶ καταχεῖσθαι τὸν τόπον. εἶθ' ὕστερον μιλήσιοι τὴν δυφίαν ἰδρύσαντο, καὶ τὴν ἀθηναίαν τῶν φωκαιέων κτισάντων, ἐξιδιάσαντο, καὶ ἐποίκους ἔσειλαν. νυνὶ δὲ καὶ ῥωμαίων ἀρχαίαν δίεδεκται. καὶ μόριον ἡ πόλεως, καὶ ἡ χώρας ἐκείνων ὅση. διέχει δὲ τοῦ μὲν ἱεροῦ τετραχιλίους, καὶ πεντακοσίους, ἀφ' ἡρακλείας δὲ δισχιλίους, παραμβέως δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξαίρετον ἔνεγκεν ἀγαθοὺς, τὸν μὲν φιλόσοφον, διογένην τὸν κυνικόν, καὶ τιμόθεον τὸν πατρίωνα· τὸν δὲ ποιητῶν, δίφιλον τὸν κωμικόν· τὸν δὲ συγγραφέων, βάθωνα τὸν πραγματευθέντα τὰ περσικά. ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆς ἡ τοῦ ἅλυος ἐκβολή ποταμοῦ, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραῤῥεῖ. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν τῇ μεγάλῃ καππαδοκίᾳ ἡ ποντικῆς πλησίον, κατὰ τὸν καμβυσηνὸν. φέρεται δ' ἐπὶ πολὺ σταδίους. εἶτ' ἀποστρέψας πρὸς ἑσπέρους, διά τε γαλατῶν, καὶ παφλαγόνων, ὁρίζει τούτους τε καὶ τοὺς λευκοσύρους. ἔχει δ' ἡ καὶ ἡ σινωπὶς ἡ μέχρι βιθυνίας πᾶσα ὀρεινὴ τὸ πλεῖστον ἡ δὲ λεχθεῖσα παραλία, ναυπηγήσιμον ὕλην, ἀγαθὴν ἡ κατακόμιστον. ἡ δὲ σινωπὶς, καὶ σφόδρα μονοφυὲς, καὶ ὀροκέλευθον, ἔξω τὰς πρωτείας τρέφουσιν. ἅπασα δὲ καὶ ἐλαιόφυτός ἐστιν, ἡ μικρὸν ὕστερον ἡ θαλάττης γεωργουμένη. μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἅλυος, ἡ γαδιλωνῖτις ἐστὶ μέχρι τ' ἀρμενίας, εὐδαίμων χώρα, καὶ πεδιὰς πᾶσα, καὶ πάμφορος. ἔχει δὲ καὶ τὴν πρὸς εὐξεινον ἄκρα διαφθορὰν καὶ μαλακὴν ὀρείας, ἧς καθ' ὅλην τὴν καππαδοκίαν, καὶ γὰρ πόντον σφόδρα πολλὴ ταπεινὸς ἐστὶ.

γίνονται

γίνονται δὲ καὶ ζόρκοι, ὧν ἄλλαχοῦ οὐκ εἰσί. ταύτης δὲ τῆς χώρας, τὴν μὲν ἔχουσιν ἀμισηνοί, τὴν δ' ἑξῆς μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης, καθάπερ καὶ τὰ πρὸ τῆς φαρνακείας, καὶ τῆς τραπεζουσίας, μέχρι κολχίδος, καὶ τῆς μικρᾶς ἁρμενίας. καὶ τούτων ἀπέδειξεν αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν γαλατῶν τῶν καλουμένων τολιστοβωγίων. ἀπεθανόντος δ' ἐκείνου, πολλοὶ μὲν ἐδυνάστευσαν τῶν ἐκείνου γενόμενοι. μετὰ δὲ τὴν γαδιλῶνα, ἡ σαραμήνη, εἶτα ἀμισὸς πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς σινώπης περὶ ἑξήκοντα σταδίους. φησὶ δὲ αὐτὴν θεόπομπος πρώτους μιλησίους ἱστῆσαι, καπποδόκων ἀρχόντων. πρότερον δ' ἐκαλοῦντο ἀθηναῖοι, καὶ ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν, παραιᾶ μετονομασθῆναι. ἐν ταύτῃ δὲ κατέσχον οἱ βασιλεῖς. ὁ δ' δυπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς, καὶ πρὸς ἔκτισε μέρος. λούκουλλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρκησεν. εἶθ' ὕστερον φαρνάκης ἐκ βοσπόρου διαβὰς ἐλευθερωθεῖσαν δ' ὑπὸ καίσαρος τοῦ θεοῦ, παρέδωκεν αὐτῶν βασιλεῦσιν. εἶθ' ὁ τύραννος στράτων κακῶς αὐτὴν διέθηκεν. εἶτ' ἐλευθερώθη πάλιν μετὰ τὰ ἀκτιακὰ ὑπὸ καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ, καὶ νῦν δυσωνύμως. ἔχει δὲ τὴν τε ἄλλην χώραν καλὴν, καὶ τὴν θεμίσκυραν ἡ τῶν ἀμαζόνων οἰκητήριον, ἡ τῶν σιδηλῶν. ἔστι δὲ ἡ θεμίσκυρα πεδίον, τὴ μὲν ὑπὸ πελάγους ἑλυζόμενον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως διέχον· τὴ δ' ὑπὸ τῆς ὀρεινῆς, ὑδηγήθρου καὶ διαῤῥύτου ποταμοῖς, αὐτόθεν τὰς πηγὰς ἔχουσιν. ἐκ μὲν οὖν τούτων πληρούμενον ἅπαν εἰς ποταμὸς διέξεισι τὸ πεδίον θρμώδη καὶ ἑλώδη. ἅμα δὲ τούτῳ παρεῖσι, ῥέων ἐκ τῆς ἑλαιουμένης φαναρίας, τὸ αὐτὸ διέξεισι πεδίον, ἑαλεῖται δὲ ἰεῖς. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πόντου. ῥυεῖς δὲ διὰ πόλεως μέσης κομαίων πεντήκοντα, καὶ διὰ τῆς διαξιμωνίτιδος δυσαίμονος πεδίου πῶς εἰσιν. εἶτ' ἀδηρέφει πῶς τὰς ἀρκίους παρ' αὐτὰ τὰ γαζίουρα παλαιὸν βασίλειον, νῦν δ' ὄρμον. εἶτα ἀνακάμπτει πῶς ἕω. παραλαβὼν τόν τε σκύλακα, καὶ ἄλλους ποταμοὺς, καὶ παρ' αὐτὸ τῆς ἀμασείας γνώριμος τεῖχος τῆς μητροπόλεως πατρίδος πόλεως ὀρυμνοπάτης, εἰς τὴ φαναρίαν πρόεισιν. ἐν ταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ λύκος αὐτῇ, τὰς ἀρχὰς ἐξ ἁρμενίας ἔχων, γίνεται καὶ αὐτὸς ἰεῖς. εἶθ' ἡ θεμίσκυρα ὑποδέχεται ἐξ ὀλίγου μακρὰ, καὶ τὸ ποντικὸν πέλαγος. διὰ δὲ τούτ' ἐν ὀλίγοις ὅσα, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ πεδίον ὅσον, τῆς τρέφειν τε ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως, καὶ ἵππων διωκόμενον. κάλλιστον δὲ πλεῖστον διέχεται γὰρ ἐκ τῆς ἐλύμου, καὶ λίγγρου, μᾶλλον δὲ ἀπὸ κλειτηρίου. αὐχμοῦ γὰρ μεσοῦντος ὄντος ἡ αὐθυδρία πᾶσιν, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς ἐκθέσθαι νέται διὰ τοῦτο. ἐν ὁπόσῳ τούτῳ, θύλ ἕπαξ, πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν ἐκδίδωσιν ἡ παράλιος τῇ αὐτοφυᾶ, καὶ ἀγρίᾳ

insunt etiam damę, quarum alibi paucitas est. Huius regionis partem habēt Amyseni, partem Pompeius Deiotaro dedit, ut eaque Pharnaciæ & Trapezuntiæ proxima sunt, usq; in Colchidem, et Harmeniam minorem, atq; horum regem fecit, cum & paternam tetrarchiam haberet. Ex Galatis autem eos qui Tolistobogij appellātur, quo mortuo multi successerunt. Post Gadilonē est Saramena, & Amisus ciuitas insignis, à Sinope distans ad stadia noningenta. Refert Theopompus prius Milesios, postea Cappadocū principem eam cōdidisse. Deinde ab Athenocle & Athenensibus habitatam, & Piræa nominatam. Hanc reges occupauerūt. Eupator eam tēplis exornauit, & partem muris instruxit. Hanc Lucullus obsedit, deinde Pharnaces Bosporo traiecto, Antonius autem regibus dedit, à diuo Cæsare liberatam. Postea à Stratonetyranno uexata est, deinde rursum post res Actiacas ab Augusto Cæsare liberata, & nunc optimè constituta est: quæ cùm cæteram regionem optimā habet, tum etiam Themiscyram Amazonum domicilium, & Sidenā. Themiscyra cāpus est, qui partim pelago alluitur, ad LX stad. ab urbe distans: partim à montana, arboribus plena, & irrigua, cum flumina inde scaturiant. E' quibus omnibus flumen unum auctum, nomine Thermodon campū percurrit. Alterum huic æquale ex Phanarœa fluēs, eandem planitiem irrigat nomine his, qui in Ponto exoritur, fluens aūt per media Pōti Comana, & per Daximonitică fœlicem campū, occidentē uersus, postea apud Gazziura antiquam regiā, nunc uerò desertā, cōuertitur ad septentrionē: postea rursum reuertitur ad aurorā, Scylace, et fluminib. alijs assūptis, & ad ipsa Amasię mœnia, patriæ nostræ, urbis munitissimæ, illatus egreditur in Phanarœā, ubi Lycus cū eo circuncurrēs, & initia ex Harmenia trahēs, nomē amittit. Deinde Themiscyra & Ponticū pelagus, aquā hanc excipit. Quappter hæc planities semper roscida est, & herbida, & tam boum, ꝙ equorū nutrix, semen plurimum recipit, panici, & milij, imò nunquā deficit. Nam semper aquæ copia, quàm siccitas melior est. Quapropter nunquā ij homines famem senserunt. Tantā prēterea agrestium pomorū, & ultro nascentium copiam

præter montana regio affert, uuę, prunorum, malorum ac nucum, ut quocunq; anni tempore in ſyluas exierint, iſs abundent. Cum interdum adhuc fructus in arboribus pendeãt, interdum in foliis iaceant, quæ lapſa multa & alta humi effuſa ſunt. Multa eſt ferarũ omnis generis uenatio, propter alimoniæ copiam. Poſt Themiſcyram eſt Sidena planities, quãquam non ualde ferax, irrigua tamen, habens in ora maritima loca munita, Siden ex qua Sidena nominantur, & Chabacem, & Phauda, atq; hucuſq; Amiſena pertendit. Hinc uiri in diſciplinis memorabiles fuere, Mathematici quidam, Demetrius Rhateni, & Dionyſiodorus eodem nomine quo Hicenes geometra: fuit etiam Tyranniõ grammaticus, quem nos audiuimus. Poſt Sidenam eſt Pharnacia, oppidum munitiſsimum: deinde Trapezus Græca ciuitas, in quam ex Amiſo duum millium & c c ſtad. nauigatio eſt. Hinc in Phaſim mille & c c c c. quare uniuerſa ſtadia à tẽplo uſq; in Phaſidem ſunt circiter octo millia, uel paulo plura. In hac ora ab Amiſo naũgantibus, primò eſt promõtoriũ Herculanũ, deinde promõtoriũ Iaſoniũ & Genetes, deinde Cytorus oppidũ, ex quo Pharnacia habitata eſt, poſtea Iſchopolis humi proſtrata. Poſtea ſinus, in q̃ ſunt Ceraſus, & Hermonaſſa, mediocres habitationes: poſtea nõ procul ab Hermonaſſa habitatio quædam Zygopolis appellata. De Colchide autem & ulteriore ora dictum eſt. Trapezunti & Pharnaciæ imminẽt Tibareni & Chaldæi & Sãni, prius Macrones nominati, & minor Harmenia et Appaitę his locis quodammodo proximi, qui prius Cercitæ dicebanť. Per hos præterit Scydiſſa mons aſperrimus, & Moſchicis montibus coniũctus, qui ultra Colchidem ſunt, cuius ſumma ab Heptacometis obtinentur, & Paryadra, qui uſq; in Harmeniam protenditur, à locis Sidenæ & Themiſcyræ proximis, & orientale Ponti latus efficit. Sunt autẽ omnes hi agreſtes homines, præſertim Heptacometæ, horũ nõnulli ſuper arboribus ac turribus habitãt. Vnde anti qui Moſyncœcos appellauere. turres enim moſyni uocantur. Ii ex ferina carne & arborum fructibus uiuunt, atq; ex lignis deſilientes, peregrinos adoriuntur, iter agentes. Heptacometæ tres Pompeĩ cohortes obtruncarũt,

καὶ ἀγρίαν σαφυλῆς τε ⟨ὄ⟩χνης, καὶ μήλου, καὶ τῶν λαρυσλῶν, ὥστε κατὰ πᾶσαν τὴν ἔτους ὥραν ἀφθόνως ἀκρεῖ τοῖς ἐξιόντας ὑπὸ τῶν ὕλλων. τοτὲ μὲν ἐπὶ λειμαμένων τῶν λαρπῶν γὰ τοῖς ἀγρόμοις, τοτὲ δ' ἐν τῇ πεπλωκυίᾳ φυλάδι, ⟨καὶ⟩ ἐπ' αὐτῇ λειμμένων, βαθεία, καὶ πολλὴ λιχυμένη. συχναὶ δ' ἡ θήρα τῶν τοίων ἀγρυμάτων ἀλλὰ τὴν εὐφορείαν ⟨τῆ⟩ χοφῆς. μετὰ δὲ τὴν θεμίσκυραν ἐστὶν ἡ σιδήνη, πεδίον εὐδαίμον οὐχ ὁμοίως, καὶ κατάρρυτον, ἔχον χωρία δρυμνὰ ὑπὸ τῇ παραλίᾳ. τὴν δὲ σιδήνην ἀφ' ἧς ὠνομάδη σιδήνη καὶ χάβακα, ἡ φαύλα μὲχρι μὲν δὴ δδῦρο, ἀμισηνή. ἄνδρδν δὲ γεγόνασιν ἄξιοι μνήμης ἥ τε παλαία γνῶσθα· μαθηματικοὶ μὲν, δημήτριος ὁ τὸ ῥαθδινοῦ· καὶ διονυσόδωρος, ὁμώνυμος τῷ ἱκνὶ γεωμέτρη· γραμματικὸς ἡ τυραννίων, οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα. μετὰ δὲ τὴν σιδήνην ἡ φαρνακία ὄχυρὸν δρυμνὸν πόλισμα. ⟨καὶ⟩ μετὰταῦτα ἡ τραπεζοῦς πόλις ἑλλὰς, εἰς λιμένα ἔχη ⟨τὴν⟩ ἀμισοῦ, πρὶ δισχιλίους καὶ δλακοσίους σταδίους ὄδὸν ὁ πλοῦς. εἶτ' ἐνθένδε εἰς φάσιν χιλίων ποῦ, ἡ τεσσαρακοσίων, ὡς οἱ σύμπαντὸν ἀπὸ τοῦ ἱροῦ μέχρι φάσιδος πρὶ ὀκτακισχιλίους σταδίους εἶσὶν, ἢ μικρῷ πλείους, ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀπὸ ἀμισοῦ πλέουσιν, ἡ ἡράκλειος ἄκρα πρώτη ὄδὸν. εἶτα ἄλλη ἄκρα ἰασόνιον, καὶ ὁ ὑδυτης. εἶτα κύτωρος πολίχνη, ἀφ' ἧς σωσηπόλις ἡ φαρνακία. εἶτα ἰχθόπολις, κατερρημένη. εἶτα κόλπος ἐν ᾧ ἱδρασοῦς τε καὶ ἐρμώνασσα κατοικίαι μέτριαι. εἶτα ἡ ἐρμωνάσσης πλησίον ἡ τραπεζοῦς. εἶθ' ἡ κολχίς. ἐνταῦθα δέ που ὄδὸν καὶ ζυγόπολίς τις λεγομένη. πρὶ μὲν ἡ κολχίδος ἔρκται, καὶ τῆς ὑπερκειμένης παραλίας. ἡ δὲ τραπεζοῦντος κατέρκεται, καὶ ἡ φαρνακίας, τιβαρηνοί τε καὶ χαλδαῖοι, καὶ σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλεσαν μάκρωνας. καὶ ἡ μικρὰ ἁρμενία. καὶ οἱ ἀπαίται δέ πως πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον λεγόμενοι. δέκει δὲ δὰ ζώντων ὅτι σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον σωματῶν τοῖς μοσχικοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ ἑπτὰ κωμῆται, καὶ ὁ παρυάδρης, ὁ μέχρι τῆς μικρᾶς ἁρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ σιδήνην καὶ θεμίσκυραν τόπων δατεινων, καὶ ποιῶν τὸ ἐωθινὸν τοῦ πόντου πλευρόν. εἰσὶ δ' ἄνωθεν μὲν οἱ ὄρειοι τούτων ἄγριοι πελέως. ὑπερβέβληνται δὲ τοὺς ἄλλους οἱ ἑπτὰ κωμῆται. τινὲς δὲ καὶ ὠδὶ δηνᾶσιν, ἢ τυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ μοσσυνοίκους ἐκάλεσαν οἱ παλαιοὶ, τῶν τύργων μοσσύνων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρίων σαρκῶν, καὶ τῶν ἀκροδρύων. ὑπιτίθενται δὲ καὶ τοῖς ὁδοιποροῦσι, καταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἱκρίων, οἱ δὲ ἑπτὰ κωμῆται, τρεῖς πομπηΐου στείρας κατέκοψαν, διεξιούσας

διεξιούσας τὴν ὀρεινὴν, κεράσαντες κρατῆρας γὰρ ταῖς ὁδοῖς τὸ μαινομένου μέλιτος ὁ φέρουσιν οἱ ἀκρέμονες τῶν δένδρων. ποιοῦσι γὰρ καὶ παραφρονᾶσιν ὥσθ' ἑαλωκότες, ῥᾳδίως διεχειρίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ τότε τινὲς τῶν Βαρβάρων καὶ Βύζηρες. οἱ δὲ νῦν χαλδαῖοι, χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ φαρνακία ἵδρυται, κατὰ θάλατταν μὲν ἔχουσα σύριγγα τὴν ἐκ τῆς πυλαμυδίας. πρώτιστα γὰρ ἁλίσκεται γνάθοις τὸ ὄψον ὧδε γνάθοις. ἐκ δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα, νῦν μὲν σιδήρου, πρότερον δὲ καὶ ἀργύρου. ὅλως δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ παραλία σφὼ πελίως ὀξύρ. ὑπάρκειται γὰρ σύνδυς τὰ ὄρη μετάλλων πλήρη, καὶ δρυμῶν, γεωργεῖ δ' οὐ πολλά. λείπεται δὴ τοῖς μὲν μεταλλουργοῖς ἐκ τῶν μετάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῖς ἐκ τῆς ἁλίας, καὶ μάλιστα τῶν πηλαμύδων, καὶ τῶν δελφίνων. ἐπακολουθοῦσι δὲ ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, ὠρεύλης τε καὶ θύννης, καὶ αὖ τῆς πηλαμύδος, παίνονταί τε καὶ σύαλοι γίνονται δι' ὃ πλησιάζειν τῇ γῇ πρωΐαίτερον δέλεαζόμενοι, οὓς μόνοι οὗτοι κατανέμουσι τοὺς δελφῖνας. ὧδ' ἔστι πολλῷ χρῶνται πρὸς ἅπαντα. τύπτουσι οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν ἁλιζώνους, γὰρ μετὰ τοὺς παφλαγόνας καταλόγῳ·

Αὐτὰρ ἁλιζώνων ὁλίος καὶ ἐπήρατος ἦεν
Τηλόθεν ἐξ ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.

Ἤτοι δὲ γραφῆς μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ πηλόθεν ἐκ τοῦ ἀλύβης· ἢ τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἀλύβων λεγομένων αὐτὶ χαλύβων. οὐ γὰρ νῦν δυνατὸν γέγονεν ἐκ χαλύβων χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἐκλήθη αὐτὶ ἀλύβων χάλυβας. ταῦτα τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις πολλὰς δεχομένων, καὶ μάλιστα γὰρ τοῖς βαρβάροις. σίντιοι γὰρ ἐκαλοῦντο τινες τῶν θρᾳκῶν, οἵτινες σίντοι, οἵτινες σάϊοι, παρ' οἷς φησὶν ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα ῥίψας·

Ἀσπίδα μὲν σαίων τὴν πρὶν θάμνου
Ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Οἱ δ' αὖ νῦν οὗτοι σάπται νῦν ὀνομάζονται. πάντων γὰρ οὗτοι πρὶν ἀνδράποδα τὴν οἴκησιν εἶχον, τὰς πρὶν λῆμνον νήσους. ὁμοίως δὲ καὶ βρέγοι, καὶ βρύγοι, καὶ φρύγοι οἱ αὐτοί, καὶ μυσοί, καὶ μαρόνοι, καὶ μαίονοι, καὶ μιλῶνοι. οὐ χρεία ὑπολαμβάνειν. ὑπονοεῖ δὲ ὁ σκήπτιος τὴν τοῦ ὀνόματος μετάπτωσιν ἐξ ἀλύβων εἰς χάλυβας. τὰ δ' ἑξῆς καὶ τὰ σωζόμενα οὐ νοεῖ, καὶ μάλιστα ἐκ τούτου ἀλιζώνους αὐτοὺς χάλυβας, ἀκριβολογίᾳ τὴν δόξαν. ἡμεῖς δ' αὐτιπαραβάντες τὴν ἀμετρίαν τὴν ἐκείνου, καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν, εἰ μὲν μεταγράφουσιν ἁλιζώνους, εἰ δ'

dum montana pertranſirent. Miſcentes enim crateras furentis mellis, quod rami arborum ferunt, potos & mente alienatos adorti, facile interemerunt. Quidã ex his Barbaris, Byzares uocabantur: & qui nunc Chaldæi, olim Chalybes dicti ſunt, apud quos Pharnacia ſita eſt, in mari habẽs pelamydum copiam. Nam hoc in loco præcipuè eiuſmodi piſcis capitur. In terra ſunt metalla, nunc ferri, prius etiã argenti. Et omnino in his locis ora anguſtiſsima eſt, imminent cõtinuò montes, metallis pleni ac ſyluis, quæ non ualde colũtur. Reſtat ergo, ut metallorum operatores ex metallis uiuãt: maris autem ſtudioſi, ex piſcatu maximè pelamydum, ac delphinum: qui piſcium gregem inſequentes, ut cordylos, thunnos, et pelamydas, pingueſcunt. Vnde facile capiuntur, cum terræ appropinquant, ac facile ineſcantur. Atq; hi delphines in fruſta cædunt, & aruina multa ad res omnes utuntur. Hos ego poetã Halizonas dicere exiſtimo in dinumeratione poſt Paphlagonas: ut,

Hinc & Halizonas Odiusq; & Epiſtrophus In Catalogo
unà
Longinqua ex Alyba ducunt, argẽti ubi uena eſt.

Siue quòd ſcripturę tranſpoſitio facta ſit ab eo, quod eſt lõginqua ex Chalyba, ſiue quòd homines prius Alybes pro Chalybes ſint nominati. Non enim ſi nunc Chalybes Chaldæi dici potuerunt, prius non potuere pro Alybes Chalybes nominari, cum nomina multas mutationes ſuſcipiant, præſertim Barbara. Nam Thraces quidem prius Sitines uocabantur, poſtea Sinti dicti ſunt, deinde Saĩ, apud quos Archilochus dicit ſe clypeum abieciſſe,

Criminis expertem clypeum, non ſponte reliqui,

Cum bene Thammæos dimico apud Saios. Idem nũc Sapæ appellantur, omnes hi circa Abdera, & in inſulis lacus habitabãt. Eodem modo Bregi, & Breges & Phryges ĩdẽ ſunt, & Myſij, & Merones, & Mẽones, & Mẽnes. ſed quid multiplicato opus eſt? Scepſius Alybes in Chalybes mutari exiſtimat, conſequentia uerò & conſentanea non intelligit, & ex eo maximè, ex quo Halizonas Chalybes dixit, opinionem eam reprobat. Nos illius & aliorum opinionem cum noſtra conferentes conſideremus. Alij Alizonas,

alij Amazonas scribũt. istud uerò ex Alyba, ex Alopa, uel ex Aloba faciunt. Scythas uerò Alizonas ultra Borysthenem, & Callipidas, et alia nomina quę Hellanicus, et Herodotus, & Eudoxus ut uana cõtempsere. Amazonas inter Mysiã, Cariam ac Lydiam (ut Ephorus putat) prope Cumam patriã suam. Sed rationem aliquam habet. fortasse enim regionem dicit, quæ prius ab Amazonib. habitabatur, postmodũ ab Aeolibus, & Ionibus habitatã, & urbes quasdam ab illis cognominatas, ut Ephesum, Smyrnam, Cumã, & Magnesiam. Alyba uerò uel, ut quidam uolũt, Alopa uel Aloba, quomodo in his locis censeatur: quomodo longinqua: quomodo argenti ubi uena est: Hæc autem soluit sequẽti uersu, quem sic scribit,

In Catalogo Hinc & Amazonas Odiusq; & Epistrophus unà
Ducunt ex Alopa, unde ferox genus est mulierum.

Hac solutione in aliam fictionem incidit: nusquam enim hic Alopa inuenitur, & mutatio præter scripturæ fidem innouata, rei fictitię similis est. Scepsius nec huius opinionem recipere uidetur, nec eorum qui existimant Halizonas circa Pallenem habitare, de quibus in rebus Macedonicis fecimus mentionem. Dubitat etiam quomodo ex Nomadibus, qui ultra Borysthenem habitant, putandum sit societatem Troianis uenisse. Hecataei uerò Milesij, & Menecratis Elaitę Xenocrati familiarium & Palæphati opinionẽ summopere laudat, quorum alter in peragrationem terræ, dicit Rhymum amnem ad urbem Alaziã fluere, & per Mygdonem campum ab occidente è Dascylitico lacu, in Rhyndacum emittere. nunc dicit Alaziam desertam esse, & multos Amazonum uicos habitari, per quos Odrysa fluit, atq; in ijs eximie Apollinem coli, præsertim apud Ephoriam Cyzicenorum. Menecrates in Hellesponti peragratione locis, ultra Myræam regionem imminere ait montana quædam perpetua, quæ Halyzonum gẽs habitauit: scribendum, inquit, est per geminum ll, quanquam poeta per simplex scripsit, propter metrum. Palæphatus putat ex Amazonibus tunc Alopam, nunc uerò Zeliam habitantibus, Odium, & Epistrophum cum exercitu uenisse. Hæ itaque opiniones, quam laudem mereantur: nam nisi antiqua scriptura & hi moueantur, nec argẽtarię ostendi possunt, ubi sint in Myrleatico lacu,

οἱ δ' ἀμαζόνων ποιοῦσθαι. τὸ δ' ἀλύβης, ἀλόπης, ἀόλης, οὐδὲν ἧττον σκύθας ἀλιζώνας φάσκοντος εἶναι τοὺς ὑπὲρ τὴν Βορυσθένη, καὶ Καλλιππίδας, καὶ ἄλλα ὀνόματα, ἅπερ Ἑλλάνικός τε, καὶ Ἡρόδοτος, καὶ Εὔδοξος κατεφλυάρησαν ἡμῶν. τὰς δ' ἀμαζόνας, μεταξὺ Μυσίας, καὶ Καρίας, καὶ Λυδίας, καθάπερ Ἔφορος νομίζει πλησίον Κύμης τῆς πατρίδος αὐτοῦ. καὶ ἴσως μὲν ἔχεταί τινος λόγου τυχὸν ἴσως. εἰκὸς γὰρ αὖ λέγειν τὴν τοῦ τὴν Αἰολίαν, καὶ Ἰωνίαν οἰκισθεῖσαν ὕστερον, πρότερον δ' ὑπὸ ἀμαζόνων. καὶ ἐπωνύμους πόλεις τινὰς εἶναι φασί. καὶ γὰρ Ἔφεσον, καὶ Σμύρνην, καὶ Κύμην, καὶ Μύρναν. ἡ δ' Ἀλύβη, ὥς τινες Ἀλόβη, ἢ Ἀλόπη. πῶς οὖν γ' ἔστι τοῖς τόποις τούτοις ἁρμόττειν; πῶς δ' ἡ τοῦ ἀργύρου γένεθλη; ταῦτα μὴ ἀρέσκεται τῇ μετὰ ταῦτα γραφῇ. γράφει γὰρ οὕτως·

Αὐτὰρ ἀμαζόνων ὁσίης, καὶ ἐπίστροφος ἦρχεν,
Ἐλθόντος δ' Ἀλόπης,—

ὅθεν ἀμαζονίδα γῆν ὁτὲ. ταῦτα δ' ἀρέσκεται πλάσμα. οὐδαμοῦ γὰρ γῆ τοιαύτη εὑρίσκεται Ἀλόπη. καὶ ἡ μετὰ γραφὴ δὲ πρὸς τὴν τοῦ αὐτοῦ γραφὴν τὴν ἀρχαίαν πίστιν, καὶ νομομυθίαν, ὡς τὸ πολὺ, χρῆσμόν ἐοικεν. ὁ δὲ σκήψιος, οὐδὲ τῷ δοκεῖ τοῦ Δύβην ἔοικεν ἀληθάμενος, οὔτε τὴν τοῦ τὴν παλαιὰν οὖσαν Ἀλιζώνους ὑπολαβόντων, ὧν ἐμνήσθημεν γὰρ τοῖς μακεδονικοῖς. ὁμοίως δὲ πορεῖα, καὶ πῶς ἐκ τῆς περὶ τὴν Βορυσθένη νομάδων, ἀφίχθαι συμμαχίαν τοῖς τρωσί τις νομίσειεν. ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὸν ἑκατταίου τὸ μελησίου, καὶ μενεκράτους τὸ ἐλαΐτου, τὸν ξενοκράτους γνωρίμων αὐδρῶν Δύβην, καὶ τὸν παλαιφάτου, ὧν ὁ μὲν γῆς περιόδου φησίν. ὧδε δ' Ἀλαζίας πόλιν ποταμὸς ὁ Ῥῦμος ῥέων διὰ μυγδόνης πεδίου ἐκδύσιος ἐκ τῆς λίμνης τῆς λασκυλίτιδος δυομένην ἐσβάλλει. ὄρυμον δὲ εἶναι νῦν τὴν Ἀλαζίαν λέγει. ἰώμας γὰρ πολλὰς τῶν ἀμαζόνων οἰκεῖσθαι, δι' ὧν ὁδρύσσης ῥεῖ. γῶν δὲ τούτους τὴν ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι σφόδρα, καὶ μάλιστα ἐν τῇ τῶν Κυζικηνῶν. ὁ δὲ μενεκράτης γὰρ τῇ ἑλλησποντιακῇ περιόδῳ, ὑπερκεῖσθαί λέγει τῶν τὴν μυρλεάτιν τόπων, ὀρεινὴν συνεχῆ, ἣν κατώκει τὸ τῶν ἀλιζώνων ἔθνος. δεῖ δὲ φησι γράφειν γ' τοῖς λ'. τὴν δὲ ποιητὴν γ' ἐν γράφειν διὰ τὸ μέτρον. ὁ δὲ παλαίφατος φησὶν ἐν ἀμαζόνων τῶν γ' τῇ ἀλόπῃ οἰκούντων, νῦν δ' γ' ἐλεία τὸ ὁδῖον, καὶ τὸν ἐπίστροφον στρατεῦσαι. τί δὴν ἄξιον ἐπαινεῖν τὰς δύο δόξας; χωρὶς δὲ τὸ τῆς ἀρχαίας γραφῆς, καὶ τούτους κινεῖν, οὔτε τὰ ἀργύρεια δεικνύουσιν, ὅπου τ' μυρλεάτιδος λίμνης ὄντες,

οὔτε

οὔτε πῶς οἱ γνθγνδὲ ἀφιγμένοι εἰς Ἴλιον τηλόθεν ἦσαν. εἰ καὶ δοθείη ἀλόπην τινὰ γενέσθαι, ἢ ἀλαζίαν. πολὺ γὰρ δὴ τούτων ἐγγυτέρω ὄντα τῆς Τρωάδος, ἢ τὰ περὶ Ἔφεσον, ἀλλ' ὅμως οὐ περὶ πύγελλα λέγοντας τὰς ἀμαζόνας. μεταξὺ Ἐφέσου, καὶ μαγνησίας καὶ Πριήνης, φλυαρεῖν φησιν ὁ δημήτριος. ὁ γὰρ τηλόθεν οὐκ ἐφαρμόττειν τῷ τόπῳ, ὅπως ἂν μᾶλλον οὐκ ἐφαρμόττῃ τοῦ περὶ τὴν μυσίαν, καὶ τὴν θυβρανίαν, νὴ Δία ἀλλ' ἄφασι δεῖν γίνεσθαι, καὶ ἀκύρως προτίθεσθαι λέγεσθαι, ὡς καὶ τὴν δεξαμενήν. καὶ ἀρνεῖται δὲ ὄνομα ἔχειν, ὁ γὰρ δῖος πότνια μήτηρ. καὶ εἶλκε δὲ ἑλκτὴν δύναμιν ἰσχυρὰν παχεῖαν πολυτελῆ. δεδόσθω δὴ καὶ ταῦτα, ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα. οἷς προσέχων ὁ δημήτριος, οὐδὲ τοῖς ὑπολαβοῦσι δεῖν ἀκούειν τηλόθεν ἐκ χαλύβων πιθανῶς αὐτείρηκε. συγχωρήσας γάρ, ὅτι εἰ μὴ ἔστι νῦν ἐν τοῖς χάλυψι τὰ ἀργύρεια, ἴσως ἦν γε γένος ἐκεῖνο οὐ συγχωρεῖ, ὅτι καὶ ἐνδοξα ἦν καὶ ἄξια μνήμης, καθάπερ τὰ σιδήρεια. τί δὲ κωλύει, φαίη τις ἂν ἢ καὶ ἐνδοξα εἶναι, καθάπερ νῦν τὰ σιδήρεια, ἢ σιδήρου μὲν δύποτε τόπου ὠφανῆ δώματα ποιεῖν, ἀργύρου δ' οὔ τι, εἰ μὴ ἐπὶ σὺν ἥρωας, ἀλλὰ καθ' ὁμήρου εἰς δόξαν ἀφίκετο τὰ ἀργύρεια. ἆρα μέμψαι τις τ' ἂν τῶν ἀποφασιν τοῦ ποιητοῦ. πῶς ἂν εἰς τὸν ποιητὴν ἡ δόξα ἀφίκετο; πῶς δ' ἢ τ' ἐν τῇ μέσῃ χαλκὸς τῇ Ἰταλιώτιδι; πῶς δ' ἢ τ' θηβαϊκοῦ πλόστου τοῦ κατ' αἴγυπτον; καί τοι δὶς πλάσιον σχεδόν τι διέχοντα τῶν ἀργυπτίων θηβῶν, ἢ τ' χαλδαίων. ἀλλ' οὐθ' οἷς συνηγορεῖ, τούτοις ὁμολογεῖ. τὰ δὲ περὶ τῆς σκήψιν νομοθετῶν τῶν ἑαυτοῦ παρίστα, πλησίον τ' σκήψεως, καὶ τοῦ αἰσίπου, γένεαν λάμιαν καὶ ἀργυρείαν λέγει, καὶ ἀλαζονίαν. ταῦτα μὴ οὖν εἰ καὶ δὶς πρὸς τῆς πυγαίας αὖ εἶπε τοῦ αἰσίπου. οὐ γὰρ ταῦτα λέγει ἐπ' ἐκείνοις τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὅτε παλαίφαρος πρότερον μὲν ἀλόπην οἰκεῖν φήσας, νῦν δὲ ζέλειαν, σθλὸν ὅμοιον λέγει τούτοις. εἰ δ' ἄρα ὁ μυνεκράτης, καὶ οὐδ' οὕτω τῶν ἀλόπην, ἢ ἀλόβην, ἢ ὅπως ποτὲ βούλονται γράφειν, φράζῃ ἢ τις ὅδιν. ὁδὶ αὖ ὁ δημήτριος πρὸς ἄλλο σθλον δὴ πως ἐκ τῶν αὐτῶν γε τοῦ τρωϊκῶν διακόσμου διαλέγόμενος, πολλὰ μὴ εἴρηται πρότερον, καὶ νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ εἰῶσι δεῖν διέχεσθαι οὐδ' ἁλιζώνας ἐκτὸς τοῦ ἅλυος. μηδεμίαν τε συμμαχίαν ἀφῖχθαι τοῖς τρωσὶν ἐκ τῆς πραίας τοῦ ἅλυος. πρῶτον τοίνυν ἀπαιτήσομεν αὐτὸν, τίνες εἰσὶν οἱ γῶτος τοῦ ἅλυος οἱ ἁλυζώνες. καὶ τηλόθεν δὲ ἀλύβης ὄθεν ἀργύρου ὄντι γνίθλη. οὐ τί ἔξει λέγειν ἐπὶ τούτοις τῶν αἰτίαν,

nec quomodo qui hinc Ilion uenerunt, de lõginquo fuerint, etiam si detur Alopam uel Alaziam esse. Hæc enim multo sunt uiciniora Troiæ, quàm ea quæ circa Ephesum iacent. Sed qui dicunt Amazonas circa Pygella esse, inter Ephesum & Magnesiam, & Prienem, garriunt (ut Demetrius ait) nam lõginquitas ei loco nullo modo potest accõmodari, imò nec ei accommodatur qui circa Mysiam Teuthraniamq; est. Dicit itaq; accipienda essequę dam, ac si impropriè dantur, quemadmodum illud,

Longe ab Ascania. Et illud, *In Catalogo*

Quod dederat genitrix Arnæus nomẽ habebat. Et illud,

Ipsa manu clauim comprendit Penelopea.

Quod si detur, at illa certè danda non sunt, quibus Demetrius accedit, qui existimãtibus dici oportere longinqua ex Chalyba, nequaquam probabiliter contradixit. nã concedẽs, quod licet nunc apud Chalybes nõ sint argentariæ, fuisse tamen contigit. illud non concedit, quod illustres essent, & memoratu dignę, quemadmodũ ferrarię. Inquiet aliquis, Quid uetat eas illustres fuisse, quemadmodum ferrariæ? Nam si ferri copia locum illustrem facit, quare non argenti? quid si non heroum tempore ac Homeri ętate, argentũ in opinionem uenerat? sed num quisquam poetæ dictum ac cusetquomodo æris fama è media Italia, quomodo Thebaicarum opum ex Aegypto peruenerat ad poetam? cum ipse duplo ferè ab Aegyptijs Thebis abesset, quàm à Chaldæis? Sed nec cum ijs concordat, quibus assentitur. nam cum de Scepsi docet patria sua, dicit, prope Scepsim & Aesapum, Eneam uicum & Argyriam, & Alazoniam esse: quæ profectò si sint, circa Aesapi ortum sunt. Hecatæus ait ultra eius ostia. Palæphatus autem prius Alopam habitatam, nũc Zeliam, diuersa ab illis dicens. Nec itaq; Menecrates dicet, quę sit Alopa, uel Aloba, siue quo modocunque scribere uelint, nec ipse etiam Demetrius, cum aduersus Apollodorum eisdem de rebus in Troiana instructione disputat. Sed cum antea multa dicta sint, nunc etiam dicẽda sunt. Is enim nequaquam putat Halizonas extra Halym accipi oportere, cum nulla belli societas Troianis aduenerit ab ijs, qui trans Halym sunt. Primum itaque postulabimus ab eo, ut doceat, quinam sunt Halizones cis Halym, & longinqua ex Alyba argenti ubi uena est. nequaquam enim id poterit.

Præterea quam ob rem non concedit, ex ulteriore Halyos regione ſocietatē ueniſſe. Nam ſi omnes alias cis flumen fuiſſe contingit, præter Thraciam, nihil obſtat unam hanc ueniſſe ex ultetiore regione, quæ trans Leucoſyros eſt, aut ex his locis atq; ulteriorib. bellādi gratia traijcere poterant, quemadmodum Amazones & Treres & Cimmerij, ſocietatē uerò coniungere non poterant. Amazones itaq; belli ſociæ non fuerunt, quia Priamus bellum aduerſum eas, in ſocietatem * Ionum geſſerat. dicit enim Priamus,

Tunc & Amazonidum turmas uenisse recor dor,

Vnde uiris delectus ego ſocia arma ferebam.

Quomodo Amazonibus finitimi erant, cum non adeò de longinquo eſſent, ut difficulter inde accerſirentur, & cum nullę ſubeſſent inimicitiæ, nihil mea ſententia uetabat in ſocietatem cum Troianis coniūgi. Sed nec antiquorum opinio dicere poteſt, quod cū omnes concordiam haberent, nemo ex ulteriore Halyos regione cōmunicarit in bello Troiano, quin potius in contrarium teſtes inueniuntur. Mę andrius putat Enetos à Leucoſyris profectos, Troianis auxilium tuliſſe, atq; inde cum Thracibus digreſſos, in Hadriæ ſinu habitaſſe. Enetos uerò Cappadoces, huius expeditionis nō fuiſſe particípes, quæ res hinc confirmatur, quòd tota Cappadocia quę propè Halym eſt, & Paphlagoniæ adiacet, duab. utitur linguis, & Paphlagonicis nominibus abundat, ut Bagas & Biaſas & Aeniates, et Rhatoces & Zardoces & Tiberos & Gaſys et Ologaſys et Manes. Hæc enim nomina in Bamonitica & Pemolitica, et Zaguitica, et Gazacena, alijſq; cō pluribus locis abundant. Apollodorus ipſe Zenopoti illud affert, quiſcribit,

Ex Eneta muli ducunt genus unde feroces.

Hanc dicit Hecatæum Mileſium pro Amiſo accipere. Dictum eſt enim Amiſum Leucoſyrorum eſſe, & extra Halym. Eſt etiam ab eo alibi dictum, quòd poeta Paphlagonum mediterraneorum hiſtoriam ex ijs habebat, qui regionem pedeſtri itinere permeabant, oram uerò maritimam ignorabat, ſicut & aliam Ponticam. nominaſſet enim eam. Imò ex peragratione nunc pertractata, contrarium dici poteſt, quod oram maritimam omnem permeauit, & nihil prætermiſit, quod tunc eſſet memoratu dignum. Quod ſi Heraclíam & Amaſtrin, & Sinopen non nominat,

Vide nū in ſcicit tem Troianorū legendū. Nā Græce ſic eſt. συμμαχοῦντα τοῖς τρωσίν. Homerus refert Otreo et Mygdoni Priamum auxilio uenisse, Iliad. 3

In Catalog.

ἀλλ' ἰῶ οὐ συγχωρεῖ, καὶ ἐκ Ἁλὸς πεδιάδος ἀφῖχθαί τινα συμμαχίαν. καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας ἐντὸς ἔναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν Θρᾳκῶν, μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πρᾶθ' ἀφῖχθαι ἐκ Ἁλὸς ἐπ' ἐκείνα τὸν λευκοσύρων. ἢ πολεμήσαντας μὲν ἦν ἄλλως ἐν τῷ τόπῳ, τούτων καὶ τῶν ἐπ' ἐκείνα, καθάπερ τὰς ἀμαζόνας, καὶ τρῆρας, καὶ κιμμερίους φασί, συμμαχήσαντας δ' ἀδιώκτους. αἱ μὲν οὖν ἀμαζόνες οὐ συνεμάχουν, ἀφ' ὧν ὁ Πρίαμος πολεμῆσαι φῶς αὐτὰς συμμαχοῦντα τοῖς τρωσίν·

Οἵ ῥά τότ' ἦλθον ἀμαζόνων αὐπάρειραι.

Φησὶν ὁ Πρίαμος,

Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν, μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.

Οὔθ' ὁμοροῦσιν αὐταῖς, ὅθ' ὅτως ἄπωθεν ὄντων, ὥστε χαλεπὸν εἶν τὸν ἐκεῖθεν μετάπεμψιν, ὅθ' ἑκὰς ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκωλύοντο οἶμαι συμμαχεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὅξεως ἔχει τοιούτων τῶν παλαιῶν εἰπεῖν, ὡς συμφωνούντων ἁπάντων, μηδένας ἐκ Ἁλὸς πεδιάδος τ' ἄλλους κοινωνῆσαι τ' βοϊκοῦ πολέμου, πρὸς ζωὴν αντίον ἢ μᾶλλον εὑρεῖν οἷς αὐ μαρτυρίας. μαιάνδριος γοῦν ἐκ τ' λευκοσύρων φησὶ τοὺς γενεοὺς ὁρμηθέντας συμμαχῆσαι τοῖς βροῦσιν. ἐκεῖθεν ἢ μετὰ τῶν θρᾳκῶν ἀπᾶραι, & οἰκῆσαι πρὶ τὸν τοῦ ἀδρίου μυχόν. οὓς ἢ μὴ μεταχόντας Ἁλὸς στρατείας γενεοὺς, καππαδόκας γενέσθαι. σωκηγορεῖν δ' ἂν δόξειε τοῖς λόγοις οὗτος· διότι πᾶσι ἡ πλησίον τ' ἄλλους καππαδοκίας ὅσοι πρὸς εἰνῇ τὴν παφλαγονίαν, οἷς δυσὶ χρῆσθαι λέξεσι. καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζῃ τοῖς παφλαγονικοῖς, βάγας καὶ βιάσας, καὶ αἰνιάτας, & ῥατώτας, καὶ ζάρ, διότης καὶ τίβερος, καὶ γάσυς, καὶ ὀλόγασυς, καὶ μάνης. ταῦτα δ' ἔν τε τῇ βαμωνίτιδι, καὶ πεμολίτιδι, καὶ τῇ ζαγιλαίτιδι, καὶ ταζακηνῇ, καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις εὕρῃ πολλάχῃ τὰ ὀνόματα. αὐτὸς ἢ ὁ ἀκρωλόδωρος παρατίθησι δὲ τὸν γνοσθίου, ὅτι γράφῃ θ' γενέσθαι, ὅθεν ἡμῖν ὠνόμασται ἀγροτόραων.

Ταύτην δὲ φησὶν ἑκαταῖος μὲν πρώτην λέγεσθαι τὴν ἀμισόν. ἡ δ' ἀμισὸς εἶτα ἐστὶ διότι τῶν λευκοσύρων ὅτι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἅλυος. εἴρηται δ' αὖ θ' που & διότι ὁ ποιητὴς ἴσον εἶχε τῶν παφλαγόνων τὸν γε τῇ μεσογαίᾳ, πρὸ τῶν παραλίων διελθόντων τὴν χώραν. τὴν παραλίαν δ' ἠνυσέ καὶ πρὸ τῆς τῶν ἄλλων τὴν πολυκλεῖ. ὠνόμαζε γὰρ αὖ αὐτήν. τοὐναντίον δ' ὅλην ἀναστρέψαντα εἰπεῖν ἐκ τῆς πεδιοσίας ὁρμηθέντα τ' ἀρξυθείσης νυνὶ, ὡς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε, καὶ ὀλίγ' ἦν ὄντων τότε ἄξιον μνήμης παραλείπειν. διὸ δ' ἡρακλείαν καὶ ἄμαστριν, καὶ σινώπην οὐ λέγει, τὰς μὲν

τὰς μήπω συνωκισμένας, οὐδὲν θαυμαστόν. τὴν δὲ μεσογαίας οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἴρηκε, καὶ τὸν μὴ ὀνομάζειν δὲ πολλὰ τῶν γνωρίμων, οὐκ ἀγνοίας ὄντα σημεῖον, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεσημηνάμεθα. ἀγνοεῖν γὰρ αὐτὸν πολλὰ τῶν περὶ τὸν Πόντον, οἷον ποταμοὺς καὶ ἔθνη. ὀνομάσαι γὰρ ἄν. ὅθεν δ' ἐστὶ μὴ λίαν σαφέσιν σημειωσάμενόν τινας αὐτὸν, οἷον Σκύθας, καὶ Μαιώτην καὶ Ἴστρον. ἀεὶ γὰρ διὰ σημείων μᾶλλον οὐ νομάδας εἴρηκε γαλακτοφάγους, ἀβίους τε καὶ δικαιοτάτους ἀνθρώπους. καὶ ἔτι ἀγαυοὺς ἱππομολγούς. Σκύθας γὰρ οὐκ ἄν εἰπεῖν οὐ σαυρομάτας, οὐ σαρμάτας. εἰ δὲ μὴ οὕτως ὠνομάζοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ἂν θρᾳκῶν τε, καὶ μυσῶν μνησθεὶς τῶν πρὸς τῷ Ἴστρῳ, οὐδὲν παρεσίγησε, μέγιστον ὄντα τῶν ποταμῶν ὄντα. καὶ ἄλλως ὡσαύτως ἔχων πρὸς τὸ τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι τοὺς τόπους. οὐδ' ἂν κιμμερίους λέγων παρεῖκε τὸν Βόσπορον οὐ τῶν μαιώτην. ὧν δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωσάμενον, οὐ μὴ τότε, οὐ μὴ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, τί ἂν τις μέμφοιτο, οἷον τὸν Τάναϊν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον, οὐ διότι τῆς ἀσίας, καὶ τῆς Εὐρώπης ὅριον ὄντα, ἀλλ' οὔτε τὴν ἀσίαν, οὔτε τὴν Εὐρώπην ὠνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διῄρητο, οὕτως εἰς τρεῖς ἠπείρους ἢ οἰκουμένη. ὠνόμασε γὰρ ἄν που διὰ τὸ λίαν σημειῶδες, ὡς καὶ τὴν Λιβύην. καὶ γὰρ Λίβα ποτὲ ἀπὸ τῶν ἑσπερίων τῆς Λιβύης τινέοντα. τὸν δ' ἠπείρων μήπω διωρισμένων, μηδὲ τῶν τανάϊδος ἐσθίειν καὶ τῆς μνήμης αὐτόν. πολλὰ δέ, καὶ ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ὑπεδράμε δὲ· πολὺ γὰρ δὴ καὶ τὸ ἐπελθυσιῶν εἶδος ἔν τε τοῖς λόγοις, καὶ ἐν ταῖς πράξεσίν ὄντων. ἐκ πάντων δὲ τῶν τοιούτων, δῆλον ὅτι μοχθηρὸν σημεῖον χρῆται πρὸς ὃν ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαί τι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τὸ ἀγνοεῖσθαι ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενον. ἔστι δὲ πλειόνων παραδειγμάτων ἐλέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν. πολλῷ γὰρ αὐτῷ ἐλέγχοιτο πολλοί. ἀνακρουσίων οὖν αὐτὸν ποιούντας τὰ τοιαῦτα. εἰ καὶ παλαιολογήσω μὲν τὸν λόγον, οἷον ὧν τῶν ποταμῶν εἴ τις λέγοι τὸ μὴ ὠνομάσθαι, ἀγνοεῖσθαι δύνθη φήσομεν τὸν λόγον. ὅπου γε οὐδὲ μίλητα τὸν παρὰ τὴν σμύρναν ῥέοντα ὠνόμακε ποταμόν, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγομένην αὐτοῦ πατρίδα, Ἕρμον ποταμὸν καὶ Ὕλλον, ὠνόμαζον. οὐδὲ πακτωλὸν τὸν εἰς ταυτὸ τούτοις ῥέοντα ἐμβάλλοντα. τὴν δ' ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ τμώλου ἔχοντα οὐ μέμνηται, οὐδ' αὐτὴν σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας τῶν ἰώνων πόλεις, καὶ τῶν αἰολέων τὰς πλείστας, μίλητον λέγω, καὶ σάμον, καὶ λέσβον, καὶ

nihil mirum: nondum enim habitabant, nec absurdum est, si mediterraneā nō commemorat. nam non nominare etiam multa quę nota sunt (ut in superioribus declarauimus) nequa quam ignorantiæ signum est. Ignorare illum dicit multa circa Pontum illustria tum gētes, tum flumina: nominasset enim. Hoc profectò in quibusdam ualde insignibus concedi potest, ut Scythis, Mæotide, & Istro. Nequaquā enim per signa de Nomadibus dixit,

Lac potant, inopes degunt, iustūq; sequūtur. *Iliad. v*

Præterea claros equimulgos. De Scythis uerò id non dixit, uel Sauromatis, uel Sarmatis, siquidem à Græcis ita dicebantur. Nec etiam cum de Thracibus ac Mysis, qui apud Istrum sunt mentionem facit, eum silentio præterit, cum maximus sit fluuiorum, & cum alioqui commodè loca fluminibus distermínentur. Nec cum de Cimmeriis diceret, Bosphorum aut Mæotim omisit. In ijs uerò quæ non ualde sunt insignia, aut non tunc, aut nō ad propositum, quare quisquam accusetur: ut Tanaim ipsum ob nullā rem aliam cognoscimus, quàm quia Asiæ atq; Europæ confinium est. Sed eius temporis homines nondum Asiam, nec Europam nominabant, nec dum terrarū orbis diuisus erat in tres continētes. Eas enim nonnunquam propter maximam claritatem nominasset, quemadmodum Libyam, ac Libem, qui ab occidētalibus Libyæ partib. flat. Sed nec Tanaín, cum nondum continentes essent separatæ. oportuisset enim mentionē de eo fieri. Sed multa sunt memoratu digna, quę nō præterijt. Multiplex profectò est ea ratio, quæ & ad agendū, & dicendum hoc potius, quàm illud homines inclinat. Quibus ex reb. certum est quod coniectura non bona utuntur, qui poetæ ignorantiam ex eo arguí putant, quòd aliquid ab eo reticeatur. malum certè multis redargui argumentis debet: nam multi eo plurimo utuntur. Refellendi itaque sunt, qui talia dicūt, quanquam sæpius eadem repetamus. ut si quis dicat ideo flumina ignorari, quia non nominentur, stulte dictum dicemus, quādo nec Homerus * Meletem amnem prope Smyrnam fluentem nominauit, quæ à plurimis patria eius dicta est. Et cum Hermum flumen & Hyllum nominet, Pactolum nusquam nominat, qui in idem fluentum immittit, in quod illi, & initium à Tmolo habet. Nec Smyrnam, nec alias Ionum ciuitates nominat, cum ex Aeolicis pleraſque commemoret, ut Miletum. Samū, Lesbum,

* μίλητος τῆ

Tenedum. Nec Lethæum fluentem iuxta Magnesiam: nec Marsyam, qui in Mæandrũ emittit, cum illum nominet, ad hæc etiam,

Et septem Rhesi uada, tum Rhodium, atque Caresum.

Quorum pleraq; non sunt aquæ ductibus maiora, & cum multas urbes ac regiones nominet, interdum flumina & montes adnumerat, interdum minimè. Aetolica enim & Attica, & alia complura flumina non nominat: & cum de longinquis fecerit mentionẽ, propinquorum non admodum meminit, non quòd ea ignoret quæ cæteris sunt nota, sed nec propinquos æquè nominat. nam alios nominat, alios minimè: ut Lycios, ac Solymos: Mylies uerò & Pamphylios et Pisidas minimè. Et Paphlagonas quidem, & Phryges et Mysios nominat: Mariandynos uerò & Thynos & Bithynos & Bebryca, minimè. Amazonũ quidem meminit: de Leucosyris, Syris, Cappadocibus, & Lycaonibus mirum silentium. Phœnicas & Aegyptios diuulgat: & Haleiũ campum, & Arimos nominat: gentẽ uerò in qua hæc sunt, reticet. Quare huiusmodi argumentum falsum est: sed tunc uerũ, cum aliquid falso dictum ostenditur. Sed nec Apollodorus in hoc clarè se gesit, nec ausus est hęc figmenta appellare, claros equimulgos, & lactis potores. Atq; hæc aduersus eum dicta sint. nũc ad reliquam peragrationem redeamus. Vltra loca Pharnaciæ & Trapezũti proxima sunt Tibareni & Chaldæi usq; in Harmeniam minorem. Ea est regio satis fœlix, ac semper à potentibus occupata, quemadmodum Sophena: qui interdum cum cæteris Harmenijs amicitiam habebant, interdum per sese uiuebãt. Hi sub se Chaldæos & Tibarenos habuere, ut eorum imperium usq; Trapezuntem, Pharnaciamq; pertenderet. Mithridates uerò Eupator auctus, Colchidis, & horum omnium imperium adeptus est, cedente ei Antipatro Sisidae: atque ita regionem omnem curauit, ut LXXV castella in ea construxerit, quibus maximam opum suarum partẽ credidit. Horum clarissima erant Hydara & Bosgœdariza, & Hynoria locus in confinibus maioris Harmeniæ situs, quapropter Theophanes eum Synoriam nominauit. Nam tota Paryadrę montana multas huiusmodi commoditates habet Aquosa enim est, & syluosa, & præruptis uallibus, ac præcipitijs munita, quibus in locis, maximam thesaurorum suorũ partem habebat, atque in hos tandem Põtici regni fines,

τρέχοντα· οὐδ' ληθαῖον τὸν πρὸς μαγνησίαν ῥέοντα· οὐδ' σὶν μαρσύαν, οὐδ' ὡς τ μαίανδρον ἐκβιβάντας ἐκεῖνον ὀνομάζων. οὐ πρὸς ζυβίοις, ῥῆσόν θ' ἑπτὰ πορόν τε κάρησόν τε ῥόδιόν τε.

Καὶ οὐδ' ἄλλας, ὧν οἱ πλείους ὀχετῶν οὐκ ἀσὶ μείζους πολλάς τε χώρας ὀνομάζων καὶ πόλεις τοτὲ μὲν, καὶ οὐς ποταμούς, καὶ ὄρη συγκαταλέγῃ, τοτὲ δ' οὔ. οὐς γοῦν ἐγὼ τὴν ἀτταλείαν καὶ τὴν ἀτραικὼ οὐ λέγω, οὐδ' ἄλλας πλείους. ἐπεὶ καὶ τῶν πρόσθεν μεμνημένων, τῶν ἐγγὺς σφόδρα ὁ μέμνητο. ὁ δὲ πυθόμην ἂν οὐ γνωρίμους ὄντας οὐδὲ ἐγγὺς ἐπίσης, ὧν οὐς μὲν ὀνομάζει, οὐς δ' οὔ· οἷον λυκίους μὲν, καὶ σολύμους, μίλυας δ' ἀφεὶς παμφύλους, σίδητας δὲ πισίδας. καὶ παφλαγόνας μὲν καὶ φρύγας, καὶ μυσούς. μαριανδυνοὺς δ' ἀφεὶς οὐ βιθυνοὺς, οὐδὲ βεβρυκας. ἀμαζόνων τε μέμνηται, λευκοσύρων οὐδ', οὐδὲ σύρων, οὐδὲ καππαδόκων, οὐδὲ λυκαόνων, φοίνικας καὶ αἰγυπτίους, καὶ αἰθίοπας θρυλῶν. καὶ ἁλιέων μὲν πολὺ λέγει καὶ ἀρίμους· τὸ δ' ἔθνος, ἐν ᾧ ταῦτα, σιγᾷ. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτος ἔλεγχος ψεύδους ὅσου· ὁ δ' ἀληθὴς, ὅταν δείκνυται ψεῦδος λεγόμενόν τι. ἀλλ' ὀλίγῳ τῷ τοιούτῳ κατορθῶν ἐφείχθη. οὔτε γὰρ ἐθάρρησε πλάσματα λέγειν, οὔτε ἀγαυοὺς ἱππημολγοὺς γαλακτοφάγους. ἔσαυτα καὶ πρὸς ἀρχιλόχουν. ἐπαίνεμα δὲ ὧν τῶν ἐξῆς ποιήσομεν. ὅταν μὲν δὴ τὴν ποδὶ φαρνακίαν, καὶ τραπεζοῦντα τόπων εἰσὶν ἑλῶται, καὶ χαλδαῖοι μέχρι τ μήδων ἁρμενίας εἰσίν. οὗτοι δ' ὅσην δύναίμην ἱκανῶς χώρα. δυνάσται δ' αὐτῆ καθέκαστοι ἀεί, καθάπερ τῶν σοφηνῶν. τοτὲ μὲν φίλοι τοῖς ἄλλοις ἁρμενίοις ὄντες, τοτὲ δ' ἰδιοπραγοῦντες. ὑπῆκουον δ' ἔνιοι καὶ χαλδαίων, καὶ τιβαρηνῶν, ὡς τε μέχρι τραπεζοῦντος καὶ φαρνακίας διατείνειν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. ἀνῃρέθη δ' μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ, καὶ φίλιππος κατέσχε λύσιος, καὶ τούτῳ ἅπαντα, αὐτοπάτορα τὸν σισιδῆ πρᾶξαι χωρήσαντα αὐτῷ. ἐπεμελήθη δ' οὕτω τ τόπων τούτων, ὥστε καὶ πόλεις ἑβδομήκοντα φρούρια ἐν αὐτοῖς κατασκευάσαι, οἷς πρὸ τῶν πλείστων γάζαν ἐνέκειτο. ζύγιος δ' ἦν ἀξιολογώτατα τούτων, ὕδαρα, καὶ βασιλάρισα, καὶ σινόεσσα, ὧν τὸ φυκὸς ζῇ ὀρείοις τ μεγάλης ἁρμενίας χωρίοις. διόπερ θεοφάνης συνωνόμασεν. ἡ δὲ τ παρυάδρα πᾶσα ὀρεινὴ διαύτας ὧν τὰς εὐφυΐας ἔχει πολλάς. ὕλη δρός τε δῶν καὶ ὑλώδης, καὶ ἀρτόμοις φάραγξι, καὶ ἱερομνοῖς διήλημμένη πολλαχόθεν. ἐπιτάχιστα δὲ τὰ πλεῖστα τ γαζοφυλακίων. καὶ δὴ καὶ τὸ τιλβυτάριον εἰς ταύτας κατέφυγε τὰς ἐσχάτας τ ποντικῆς βασιλείας

ὁ μιθρι-

ὁ μιθριδάτης ὠθόντ⊙ πομπηίου, ἡ ἅμ᾽ ἄγ
γολισθῆς ἡ διάσειρα, σύνδρομ᾽ ὄρ⊙ κατα
λαβόμεν⊙. πλησίον δ᾽ ἰὼν καὶ ὁ σύφρατης ὁ
διορίζων τὴν ἀκιλησινὴν ἀφ᾽ ἧς μικρᾶς ἀρ
μενίας. διέτειψέ τε τέως, ἕως πολιορκούμε
ν⊙, ὑπαγκάσθη φυγεῖν διὰ τὴν ὁρῶν εἰς κολ
χίδα, μέχρι εἰς βόσπορον. πομπήιος ὕ πε
ρι τὸν τόπον ἔκτισεν μὲν πόλιν ἐπὶ τῇ αὐτῇ
μικρᾷ ἀρμενίᾳ νικόπολιν, καὶ νῦν συμμέ
νει, καὶ οἰκεῖται καλῶς. τὴν μὲν οὖν μιθρα
δάτου ἀρμενίαν ἄλλοι τ᾽ ἄλλων ἐχόντων ὡς ἐβούλον
το ῥωμαῖοι. ὁ τελευταῖος ἔσχεν ὁ ἀρχέλαος.
τοὺς δὲ τιβαρηνοὺς, καὶ χαλδαίους, μέχρι κολ
χίδος καὶ φαρνακίας, καὶ τραπεζοῦντ⊙, ἔχει πυθοδωρὶς, γυνὴ σώφρων καὶ δυνατὴ
πρᾶξαι πραγμάτων. ἔστι δὲ θυγάτηρ τοῦ
θοδώρου τοῦ τραλλιανοῦ. γυνὴ δ᾽ ἐγένε⊙ πο
λέμων⊙, καὶ συνεβασίλευσεν ἐκείνῳ χρό
νον τινὰ, εἶτα διελέξατο τὴν ἀρχὴν τελευ
τήσαντ⊙ γὰρ τοῖς ἀκρυργιανοῖς καλουμένοις
ἦν πρὸ τῆς συνδήκης βαρβάρων. ἀνὴρ δ᾽ ἐκ
τοῦ πολέμων⊙ ὄντων ὑῶν καὶ θυγατρὸς, ἣ
μὲν ἐδόθη πότνι τοῦ σαπαίου. ἀνοφονηθέν
τ⊙ δὲ ἐκέρδυσε, παῖδας ἔχουσα ἐξ αὐτοῦ,
δυνασεύει δ᾽ ὁ πρεσβύτατ⊙ αὐτῶν. ἦν δὲ
ἡ πυθοδωρίδος ὑῶν ὁ μὲν διώτης συνδιώ
κει τῇ μητρὶ τὴν ἀρχὴν, ὁ δὲ νεώτ᾽ καθίστα
ται ἡ μεγάλης ἀρμενίας βασιλεύς. αὐτὴ
δὲ συνώκησεν ἀρχελάῳ, καὶ συνέμεινεν ἐκεί
νῳ μέχρι τέλους. ναῦν δὲ κέρδυε, τά τε λεχθέν
τα ἔχουσα χωρία, καὶ ἄλλα ἐκείνων χαλεπώ
τερα, πρὶν ὧν ἐφεξῆς ὁρεῖμεν. τῇ γὰρ φαρνα
κίᾳ συνεχὴς ἔστιν ἡ σιδήνη, ⊂ ἡ θεμίσκυρα.
ταύτην δ᾽ ἡ φαναρόια ὑποδέκεται μόρ⊙ ἔχου
σα τοῦ πόντου τὸ λιμένιον. καὶ γὰρ ἐλαιόφυ
τός ἐστι καὶ σύκιν⊙, καὶ τἄλλα ἔχει πάν
τα ἀρετάς. ἐκ μὲν τῶν ἑώων μορῶν προβε
βλημένη γὰρ παρὰ ὄρος, παράκλινον αὐ
τῇ κατὰ μῆκος. ἐκ δὲ τῆς πρὸς δύσιν γὰρ λί
βερον, καὶ τὸν ὄφλιμον. ἔστ᾽ αὐλών, ⊂ μῆκος
ἔχων ἀξιόλογον καὶ πλάτ⊙. διαῤῥεῖ δ᾽ αὐ
τὸν ἐκ μὲν ἧς ἀρμενίας ὁ λύκος. ἐκ δὲ τ᾽ πρὸς
ἀμάσειαν ϛγῶν ὁ ἵρις. συμβάλλουσι δ᾽ ἀμ
φότεροι κατὰ μέσον που τὸν αὐλῶνα. ὑπὲρ τῇ
συμβολῇ δ᾽ ἵδρυται πόλις, ἣν ὁ μὲν πρῶτος
ὑποβεβλημένη σύταβείαν ἀφ᾽ αὐτοῦ πρ
σηγόρευσε. πομπήιος μιτυλήνην καταλαβών,
πρὸς ἕως χώραν, καὶ οἰκήτορας, μεγάνπολιν
προσέθηκεν. αὕτη μὲν οὖν ἐν μέσῳ κεῖται τῷ
πεδίῳ. πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ παρωρείᾳ τοῦ παρυάδρου, κάβειρα ἵδρυται, σταδίοις ἑκατὸν, καὶ τριακόν
τα που, νοτιωτέρα αὐτῆς ὄντα. ἐν δὲ τοῖς καβείροις τὰ βασίλεια μιθριδάτου κατεσκεύασο, καὶ ὁ ὑ
δραλέτης, καὶ τὰ ζῴδια, καὶ αἱ πλησίον θῆραι, καὶ τὰ μέταλλα. ἐν ταῦθα δὲ καὶ τὸ καινὸν χωρίον
προσαγορευθὲν, ὄρυμνή καὶ ἀπότομ⊙ πέτρα, διέχουσα ἦν καβείρων ἔλαττον, ἢ διακοσίους σταδίους.

urgente Pompeio aufugit, occupans in Acile
sina iuxta Daſtira, montem quendam aquis a-
bundantem, prope quem Euphrates fluebat,
qui ab Harmenia minore diſterminat Acile-
ſinam: & tādiu ibi eſt immoratus, donec pro-
pter obſidionem in Boſphorum fugere coa-
ctus eſt. Pompeius circa hunc locum urbem
condidit in minore Harmenia, nomine Nico
polim, quæ nunc etiam ſtat & optimè habita-
tur. Nam cum minorem Harmeniam ſæpe a-
lij atq; alij haberent, prout Romani uolebāt,
poſtremò eam Archelaus tenuit. Tibarenos
& Chaldæos, uſq; in Colchidem & Pharnaci-
am & Trapezuntem Pythodoris habet, pudi
ca ſanè mulier, & imperādi perita. Ea Pytho-
dori Tralliani filia fuit, & uxor Polemonis,
quæ aliquandiu cum illo regnauit. Deinde in
imperio ſucceſsit, illo apud Apurgianos mor
tuo, qui Barbari circa Sindicem ſunt. Ex Pole
mōe filij duo relicti, & filia, quæ Cotyi Sapęo
data eſt: quo dolo interempto, cælibatū agit,
ex eo filios habens, quorum natu maior impe
rat. Ex filijs Pythodoridis, alter ut priuatus
cum matre adminiſtrat imperium, alter ma-
ioris Harmenię nuper rex declaratus, ipſa Ar
chelao nupta, cum eo māſit uſq; ad extremū.
Nunc uidua eſt, & dicta loca habet, & alia illis
elegantiora, de quib. deinceps dicemus. Nam
Pharnaciæ continua eſt Sidena & Themiſcy
ra. ultra has eſt Phanacœa, quæ Ponti par-
tem optimam obtinet. nam & oleis & uiti-
bus conſita eſt, & cæteris rebus excellit, à par-
tibus orientalibus Paryadram obtendit, in lō-
gitudine ſecum pariter progredientē, ab occi
dentalibus Lithrum & Ophlimū. in ea eſt cō-
uallis quædā lōgitudine ac latitudine inſigni.
Hāc ab Harmenia Lycus irrigat, ab anguſtijs
circa Hamaſiā Iris, ambo in media ualle con
currunt, in cōcurſu urbs ſita, quā primus fun-
dator à ſe Eupatoriā nominauit. Pōpeius cum
eam inchoatam inueniſſet addita illi regione,
& colonis, Megalopolim appellauit. Ea itaq;
in media planitie iacet. Sub ipſis autem Parya
dræ radicibus, Cabira ſita ſunt, ſtadijs centū &
L, quàm Megalopolis auſtraliora, Mithrida-
tis ſedes Cabiris erat, item Palmentū & uiua-
ria, & uicinæ uenationes, & metalla. ibi etiam
is erat, qui nouus locus appellatus eſt petra
munita ac prærupta, ad CCſtad. à Cabiris diſtās.

Ea in uertice habet aquæ fontẽ uberrimum, ad radicem flumen, ac uallem profundam, petræ altitudo ingens, quare obsideri nõ potest, mœnibus autem mirificè structa, nisi quantũ Romani diruerũt, circuncirca syluosa & mõtana & sicca, adeò, ut intra centum ac uiginti stadia castra non patiatur. In ea erant preciosissimi Mithridatis thesauri, qui nunc in Capitolio sunt à Pompeio dicati. Totã hanc regionem Pythodoris habet, Barbaris cõiunctam, qui sub ipsa sunt. Habet etiam Zelienſem & Megalopolitanum agrum. Et cum Põpeius Cabira strúxisset in urbis modum, ac Diopolim nominasset, Pythodoris eam auxit, et Augustam appellauit, atq; pro regia utit̃. Habet etiam fanum, quod mensis Pharnacis appellatur, Ameriam scilicet uicum, in urbis modũ, multos sacros seruos habentem, & regionem sacram, cuius fructum sacerdos percipit. Hoc fanum adeò reges uenerati sunt, ut quod ipsi regium iusiurandum uocant, id regis fortunam & Pharnacis mensam dixerint. Est autem hoc Lunæ fanum, quemadmodum id, quod apud Albanos est, & ea quæ sunt in Phrygia, mensis scilicet templum, in eiusdem nominis loco & Ascæi templum, quod apud Antiochiam est, Pisidiam uersus, & id quod in agro est Anticchiæ. Vltra Phanarœam sunt Comana Pontica eodem nomine quo maioris Cappadociæ Comana, & eidem deæ consecrata, & inde ædificij exemplum sumptum est, & ferè simili ritu utuntur & sacrorum & diuinationum, & cultus erga sacerdotes, & ijs maximè, quæ ante reges fiebant, quando bis in anno in festis, quæ deæ exitus appellantur, sacerdos diadema gestabat, & secundus erat in honore post regem. Sed prius de Dorylao Tactico diximus, qui proauus fuit matris nostræ: & de altero Dorylao, qui illius nepos fuit, & filius Philetæri. Quia ille cum maximos alios honores, & Comanorum sacerdotium ab Eupatore accepisset, regnum prodere Romanis deprehensus est. Illo euerso, totum genus in calumnia fuit. Tandem Moaphernes matris nostræ patruus, in regni euersione se clarè gessit, quapropter rursum cum rege fuit fortunatus, & ipse & illius amici quicunque ab eo non deseruerunt, quemadmodum auus noster ex patre matris. Qui cum regis statum periclitari cerneret, in eo bello quod cum Lucullo gerebatur, alienatus ab eo, & ualde infensus,

ἔχῃ δ' ὧδι τῇ κορυφῇ πηγὴν ὑδάτων πολὺ ὕδωρ, πόρῳ τε τῷ ῥίζῃ ποταμὸν, ὑφ' ᾧ ῥαγγα βαθεῖαν. τὸ δ' ὕψος ἀξιόλογον τ' εἶναι φησὶν ὁ Ἀρχέλαος, ὥστ' ἀκροβόρικτος ὄντι. πεπεῖχισται δὲ θαυμασῶς, πλὴν ὅσον οἱ ῥωμαῖοι κατέσκαψαν. ἔστω δ' ὅλη ἄπαξ ἡ κύκλῳ κατάφυτος ὑπὸ ὀρεινὴ, ὑπ' ἀνύδρου, ὥστ' ἐπὶ ἑκατὸν ὑπ' εἰσοικίσαι στάδιον μὴ ἔστιν ὅπως στρατοπεδεύσαιτ'. ἐνταῦθα μὲν ἦν τῷ μιθριδάτῃ τὰ λαμπρότατα τῶν κτημάτων, ἃ νῦν ἐν τῷ καπιτωλίῳ κεῖται πομπηΐου ἀναθήματος. ταύτην δὴ τὴν χώραν ἔχει πᾶσαν ἡ πυθοδωρὶς πλὴν ὅσαν τῇ βαρβάρῳ τῇ ὑπ' αὐτ' κατεχομένη, ὑπ' τῆς ζελείτιν, ὑπ' τῆς μεγαλοπολίτιν. τὰ δὲ κάδεια πομπηΐου σκηνώσαντος εἰς πόλιν, καὶ καλέσαντος διόπολιν, ἐκείνη πρόσκαιτ' σθαι, καὶ σεβαστὴν μετονόμασε. βασιλείῳ τε τῇ πόλει χρῆται. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν μικρὸν, φαρνάκου καλούμενον, τῆς ἀμφίαν λιμένοπολιν, πολλὰς ἱεροδούλους ἔχοσαν, καὶ χώραν ἱεράν, ἣν ὁ ἱερομνήμων ἀεὶ λαμβάνῃ. ἐτίμησαν δ' οἱ βασιλεῖς τὸν ἱερὸν τοῦτον ὅπως εἰς ὑποβολὴν, ὡς τὸ βασιλικὸν καλούμενον ὄρος ὄντων, ἀπείφλωσαν τύχην βασιλέως ἡμέραν φαρνάκου. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ γὰρ ἀλβανοῖς, καὶ τὸ γὰρ φρυγίᾳ. τότε τ' μὲν γὰρ τῷ ὁμωνύμῳ τόπῳ, καὶ τὸ τ' ἀσκαίᾳ τὸ πρὸς τῇ αὐτοχείᾳ τῇ πρὸς πισιδίαν. ἡ δὲ γῆ τῆς χώρας τ' αὐξιοχίαν. ὑπὲρ δ' τ' φαναροίας ἐστὶ κόμαι τὰ γὰρ τῷ πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς γὰρ τῇ μεγάλῃ καππαδοκίᾳ, καὶ τῇ αὐτῇ θεῷ καθιδρυμένα ἀφιδρυθῆναι ἐκεῖθεν. χρεὼν δὲ λέγειν τῇ ἀγωγῇ πρὸ ἁπλόπια μεχρημένα τ' τε ἱερατείων, καὶ τ' θεοφορείων, ὑπ' ᾗ περὶ αὖ ἱερίας λέγω, ὑπ' μάλιστα ὧδι τ' πρῶτ' βασιλέων. ἡνίκα δέ τις τ' ἐπονυμίαν τὰς ὀξόδους λεγομένας τ' θεᾶς, δι' ἄδημα ἐτύγχανε φορῶν ὁ ἱερεύς. ὑπ' ἦν δὲ ὁ τόρος ὑπ' ἄλλων βασιλέα. ἐμνήσθημεν δὲ πρότερον δορυλάου τε τ' τακτικοῦ, ὃς ἦν πρόπαππος τ' μητρὸς ἡμῶν· ὑπ' ἄλλου δορυλάου, ὃς ἦν ἐκείνου ἀδελφιδοῦς, υἱὸς δὲ φιλετάρου. ὑπ' δὲ ὁ ἐκεῖνος τὸν ἄλλων ἀμῶν πρὸς τ' δυνάστῃ τῶν μεγίστων τυχών. ὑπ' δὴ ὑπ' τ' ἐν κομάνοις ἱεροσύνης, ἐφωράθη τ' βασιλείαν ἀφίστας ῥωμαίοις. καταλυθέντος δ' ἐκείνου συνδιεβλήθη, ὑπ' τὸ γένος. ὁ δὲ μοαφέρνης ὁ θεῖος τ' μητρὸς ἡμῶν εἰς ὠμὴν φάιδραν ἦλθεν ἤδη πρὸς καταλύσει τ' βασιλείας, ὑπ' πάλιν τῷ βασιλεῖ συνῆν χαρὰν, ὑπ' αὐτὸς ὑπ' οἱ ἐκείνου φίλοι. πλὴν εἴ τινες ἐφθόνουν πρόσκαιροι αὐτ', καθάπερ ὁ πάππος ἡμῶν πρὸ πατρὸς αὐτ', ὃς ἐδόκει τ' βασιλέως κακῶς φορόμενα γὰρ τῷ πρὸς λύκαονας πολέμῳ, ὑπ' ἅμα ἀλλοριωμένος αὐτ' δι' ὀργὴν, ὅτι

ὅτι αὐτὸν ἰδίᾳ αὐτοῦ πίθιον καὶ ὑὸν ἐκείνου θεόφιλον ἐτύγχανον ἀπεκτονὼς νεωστί, ὥρμησε πιμπρᾶναι ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ. καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ λουκούλλου πίστις, ἀφίστησι σὺν αὐτῷ πρωτεκαίδεκα φρούρια, καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγίγνοντο αὐτῷ παντὸς μεγάλαι. ἐπιθέμενος δὲ πομπηίῳ ὁ μιθριδάτης τὸν πόλεμον, πάντας οὓς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ἐποιήσατο, διὰ τὴν γιγνομένην αὐτοῖς πρὸς ἐκείνον ἀπέχθειαν. διαπολεμήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν οἴκαδε διὰ γήρως, ὥστε τὰς τιμὰς ἃς ὑπέσχετο λούκουλλος τοῖς πολίταις πᾶσι, μὴ λυθῆναι τὴν σύγκλητον. ἄδικον γὰρ εἶναι κατορθώσαντος ἑτέρου τὸν πόλεμον, τὰ βραβεῖα ἐπ' ἄλλῳ γενέσθαι, καὶ τὴν δωρεὰν διανομήν. ἦν μὲν δὴν βασιλεῦσιν οὕτω τὰ νόμαια διωκῆσθαι, ὡς εἴρηται. παραλαβὼν δὲ πομπήιος τὴν ἐξουσίαν, ἀρχέλαον ἐπίσησον ἱερέα, καὶ προσώρισαν αὐτῷ χώραν διχοῦ κύκλῳ. ἦσαν δ' ὅσην ἑξήκοντα σταδίοις πᾶσι τὴν ἱερᾶν, προστάξαντες τοῖς γείτοσιν θεραπεύειν αὐτόν. τοὔνομα μὲν ἦν ἡγεμών, καὶ τὴν πόλιν οἰκεῖν ἦν ἱεροδούλων κύκλῳ πλὴν τῶν παρακειμένων. ἦσαν δὲ οὐκ ἐλάττους οὐδὲ γίγνεσθαι ἦν ἑξακισχιλίων. ἦν δ' οὗτος ἀρχέλαος υἱὸς μὲν τοῦ τῶν σίλλα, καὶ δὴ συγκλήτου τιμηθέντος, φίλος δὲ γαβινίου ἦν τινὸς πόνου. ἐκείνου δὲ πεμφθέντος εἰς συρίαν, ἧκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωνήσειν αὐτῷ πρὸς τὸν παρθυαῖον πόλεμον. οὐκ ἀποτρεπούσης δὲ τῆς συγκλήτου, ταύτῃ ἀφεὶς τὴν ἐλπίδα, ἄλλῃ εὖρε μάζω. ἐτύγχανε γὰρ πτολεμαῖος ὁ τῆς λεοπάτρας πατὴρ τοῦτο τὸν αἰγυπτίων ἐκβεβληκώς. θυγάτηρ δ' αὐτοῦ κατεῖχε τὴν βασιλείαν, ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς λεοπάτρας. ταύτην γαμεῖ μὲν ἀσεβὴς βασιλικοῦ γένους, ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος μαθητὴς εἶναι τοῦ δυπάτορος· ὡς ἦν. καὶ παραδεχθεὶς, ἐβασίλευσεν ἓξ μῆνας. ὅσον μὲν οὖν γαβίνιος αὐτῶν ἦρξεν, κατάγων τὸν πτολεμαῖον. ὡς δ' αὐτὸν τῆς ἱεροσυλίας παρέλαβεν. ἐφ' ὑσσωπῷ λυκομήδης, ᾧ καὶ τεθάφθαι φασὶν ἄλλοι πεποιήθη. καταλυθέντος δὲ καὶ τούτου, ναῦν ἔχει λυτύπτου· ὡς ἀδελφὸς ἦν, ὃς δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν τῆς τιμῆς παρὰ καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ δι' αἰτιῶν. ὁ μὲν γὰρ καίσαρ, θεμιστοκλέους τὰ ἀθλητέα, μετὰ παίδων, οὐ γυναικὸς ἔτνω αὐαιρεῖν μετὰ τοῦ πρεσβυτάτου τὸν παίδων. ἦν δὲ πρεσβύτατος οὗτος. τὸ δὲ λυτύπτου τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ φήσαντος εἶναι πρεσβυτάτου πρὸς οὓς αὐάγοντας ἐραλώτας. ἦν ἡμφοτέροις πολὺν χρόνον, ἕως οἱ γονεῖς ἔπεισαν τὸν λυτύπτου παραχωρῆσαι τῷ νεωτέρῳ τὴν νίκης. αὐτὸ γὰρ γνήσιός ἐστιν μᾶλλον ὄντα, αὐτὸν ἡδεσθέντος κηδεμόνας τῇ μητρὶ ἔσεσθαι, καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ,

propterea quod Tibium consobrinum suum, & Theophilum illius filium paulo ante interfeciſſet, ad ſe, atq; illos ulciſcendos, permotus eſt. Quare fide publica à Lucullo accepta, XV caſtella ad defectionem perduxit, quib. ex rebus pollicitationes ei maximę ab imperatore factæ. Sed cũ Põpeius belli ſucceſſor aduenisſet, quicũq; Lucullo gratificati fuerãt, omnes inimicos habuit, propter eã ſimultatẽ, quę ſibi cum illo erat. Finito autem bello Romam reuerſus euicit, ne pollicitationes quas Lucullus Ponticis fecerat, Senatus perficeret: iniquum eſſe dicens, ut cum alter bellũ confeciſſet, alter præmia reportaret, & munera diſtribueret. Comana itaq; ſub regibus adminiſtrabantur, ut dictũ eſt. Pompeius poteſtate rerũ accepta, Archelaum ſacerdotio præfecit, atq; duos agri ſchœnos ſacræ regioni addidit, id eſt, ſtad. LX: iuſſitq; habitatoribus, ut ei obtemperarent. His ergo imperabat, & in ſacris ſeruis poteſtatem habebat, urbem habitantibus, præterquam uendendi. Qui quidem nõ pauciores erãt VI millibus. Archelaus filius fuit eius quẽ Sylla & ſenatus in honore habuerũt: Gabinioquoq; uiro cõſulari ualde familiaris: quo in Syriã miſſo, & ipſe ſpe cõmunicandi cum eo profectus eſt, iam ad Parthicũ bellum parato. quod cum Senatus non permitteret, hac ſpe amiſſa, aliam maiorẽ nactus eſt. Per id tempus Aegyptij Ptolemæũ eiecerãt patrem Cleopatræ, cuius filia natu grandior, Cleopatræ ſoror regnũ tenebat. Sed cum uir huic è ſtirpe regia quæreretur, Archelaus fauentib. quibuſdã ſeipſum obtulit, Mithridatis Eupatoris filiũ affingens: quare ſuſceptus, ſex menſibus regnauit. Hunc poſtea Gabinius in prælio interemit, reducto Ptolemæo. eius uerò filius ſacerdotium accepit. Poſtea Lycomedes, cui & alia regio ſchœnorum quatuor addita eſt. Eo ſublato, Dyteutus poſsidet Adiatorigis filius, qui dignitatẽ hãc à Cęſare Auguſto ob uirtutẽ uidet obtinuiſſe. Nam Cęſar Adiatorigem cum uxore ac filijs in triumphũ ducens, illũ cum filio maiore ſtatuit interimere. Maior uerò hic erat, ſed cum ſecũdus ex fratribus militib. qui eũ ducebãt ſe maiorẽ affirmaret, diu inter ambos cõtẽtio fuit, quouſq; parẽtes Dyteuto perſuaſere, ut iuniori cederet, aſſerẽtes, cum ipſe ætate eſſet prouectior, maiorem de matre ac reliquo fratre curã habiturũ:

Itaque alter cum patre interemptus est, alter uerò seruatus, qui dignitatem hanc est consecutus. Nam Cæsar ubi uiros interemptos sensit, doluit uehementer. Quare eos qui seruati erant, beneficio & cura prosecutus, hanc eis dignitatem impertiuit. Comana hominibus abundant, insigne Harmeniorum emporiũ. Conueniunt eò ad deæ festa, quæ Exitus appellantur, undique ex ciuitatibus uiri simul ac mulieres. Multi huc ex uoto uenientes deæ sacra perficiunt. Incolæ molles sunt, ac delicati, omnia uitibus consita, mulierum multitudo maxima & operantium, quæ magna ex parte sacræ sunt. Hæc enim ciuitas quasi quædam parua Corinthus est. Nam & Corinthum, propter maximam meretricum multitudinem, quæ Veneri erant consecratæ, multi proficiscebantur, atq; ibi festa celebrabant. Exhauriebã tur pot. ἐξα τιλίσκεσθο. Mercatores uerò ac milites * consumebantur. Vnde huiusmodi de eis prouerbium effertur, Non omnis hominis est Corinthum nauigare. Ac Comana quidem sunt huiusmodi. Circunstantem uerò regionem totam Pythodoris tenet. Eius est etiam Phanarœaet Zeleticus & Megalopolitanus ager. De Phanarœa dictum est. Zeletica regio Zela urbem super aggere Semiramidis conditam habet. in ea templum est Anaitidis, quæ ab Harmenijs colitur. Hoc in loco sacra cum sanctimonia maxima celebrantur, & iusiurandum de rebus maximis hic fit. Sacrorum seruorum multitudo, & honores sacerdotum ab regibus facti, eundem ritum habebant quem suprà memorauimus. Nunc omnia Pythodoris tenet. Sacrorum autem seruorum multitudo, ac cætera copia, à multis labefactata & imminuta est. Imminuta est etiam adiacens Zeletica regio, in complures principatus distributa, quæ super aggere (ut diximus) Zela ciuitatem habet. Nam reges olim Zela non ut ciuitatem, sed ut Persicorum deorum templum colebant, & sacerdos rerum omnium potestatem habebat. Habitabatur à multitudine sacrorum seruorum, & à sacerdote potestatem maximam habente. Non enim pauca hæc urbs possidebat. Pompeius multas ei prouincias adiecerat, & tum eam, tum Megalopolim urbes nominarat, hac & Camisena, quæ minori Harmeniæ & Lanasenæ finitimæ sunt, in unum compositis. Hæ sales fossiles habent, & Camisa peruetustum castellum, quod nunc dirutum est.

οὕτω γὰρ μὴ σωκαποθανεῖν τῷ πατρί. ὅτῳ δὲ σωθῆναι, καὶ τυχεῖν ἧς λαμπρᾶς ταύτης. καὶ δὴ μὲν & ὡς ἔοικε καίσαρ ἤδη τῶν ἀνθρώπων ἀνηρημένων, ἀχθεσθη. καὶ τοὺς τε σωζομένους ὑπὲρ γνώσίας & φιλανθρωπίας ἀξίους ἐπαίνου, δοὺς αὐτοῖς ταύτην τὴν λαμπρότητα. τὰ μὲν δὴ κώμανα ὑπανδρεῖα, καὶ ἔστιν ἐμπορεῖον τῶν ἀπὸ τῆς ἁρμενίας ἀξιόλογον. σωδρόχονται δὲ καὶ πάσης ὁδοῦ & θεᾶς παντα χόθεν, ἔκ τε τ πόλεων καὶ τ χώρας, ἀνδρῶν ὁμοῦ πάσης γυναικείας, ὧν τὴν ἑορτὴν, καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ὄγκον ἀεί τινες ὑπανίστανται, θυσίας τε ὧν τελοῦντες τῇ θεῷ, καὶ εἰσὶν ἀβροδίαιτοι, οἱ γὰρ ποιοῦντες. καὶ οἰνόφυτα τὰ κτήματα αὐτῆς ὄντα τὰ πολλά, καὶ πλῆθος γυναικῶν τῶν ὀργαζομένων ἀπὸ τοῦ σώματος. ὧν αἱ πλείστοι εἰσὶν ἱεραί. βραχὺ δὲ πάντα μικρὰ κώμη θος ὄντων ἡ πόλις. καὶ γὰρ ἐκεῖ σχεδὸν τὸ πλῆθος τῶν ἑταίρων αἱ τῆς ἀφροδίτης ἅπασαι ἱεραί, πολὺς ὢν ὁ ἐπισήμων καὶ γνωρο-τάζων τῷ τόπῳ. οἱ δ' ἐμποροικοί, καὶ στρατιωτικοί, τελέως ἀνηλίσκοντο, ὥστ' ἐπ' αὐτῶν, καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην, οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς κόρινθον ἐσθ' ὁ πλοῦς. τὰ μὲν δὴ κώμανα τοιαῦτα. τὴν δὲ λυκάονα πᾶσαν ἔχει πυθοδωρείς, ἧς ἥ τε φαναροϊκὴ ὅτι, καὶ ἡ ζηλῖτις, καὶ ἡ μεγαλοπολῖτις, πρὶν μὲν φαναροίας εἶναι, ἡ δὲ ζηλῖτις ἔχει πόλιν ζήλα, ὑπὸ χώμακι σεμιράμιδος τετειχισμένην, ἔχουσαν τὸ ἱερὸν τ ἀναϊτιδος, ὥσπερ καὶ οἱ ἁρμένιοι σέβονται. ἀφ' μὲν ἐν ἱεροπρεπείᾳ μετὰ μέγεθος ἁγιείας γίνεσθαι σωτελοῦσι, καὶ ὅσ' ὅρκους πρὶ τῶν μεγίστων, γίνεσθαι πολίτικοὶ πάντων πιστοῦσι. τὸ δὲ πλῆθος τ ἱεροδούλων, καὶ ἃ τῶν ἱερέων ἅπασι πρὸ μὲν τοῖς βασιλεῦσι τ αὐτ οἶκον τύπον ὃν περ προείπομεν. νυνὶ δὲ ὑπὸ τῇ πυθωείδι πάντ' ὄντ. ἐλάκωσαν δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τότε πλῆθος τῶν ἱεροδούλων, καὶ τ ἄλλην οὐ ποιείαν. ἐμειώθη δὲ, καὶ ἡ προσκειμένη χώρα μεριθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας, ἣ λεγομένη ζήλης, ἣ ἔχ πόλιν ζήλα ὑπὸ χώμακι. τὸ παλαιὸν μὲν δὴ οἱ βασιλεῖς, οὐχ ὡς πόλιν, ἀλλ' ὡς ἱερὸν διῴκουν, τῶν περσικῶν θεῶν τὰ ξύλα. καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς λύκιος τῶν παύτων. οἰκεῖτ δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τ ἱεροδούλων, καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος γὰρ πολυουσίᾳ μεγάλη, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν οὐκ ὀλίγοις, χώρα τε ὑπῆκτο ἱερὰ, καὶ ἡ τ ἱερέως. πομπικῶν δ' ἦν πολλὰς ἐπῳχίας προσώκισε τῷ τόπῳ, καὶ πόλιν ὠνόμασε, καὶ ταύτην, & τὴν μεγαλόπολιν, σωθεὶς ταύτην τε εἰς γῆν. τήν τε καλουμένην καλλιπολιν, καὶ τὴν καμισήνην, ὁμόρους οὔσας τῇ τε μικρᾷ ἁρμενίᾳ, καὶ τῇ λανασηνῇ, ἐχούσας ὀρυκτὸν ἅλας, & ὄρυμα ἀρχαῖον τὰ κάμισα, ναῦν καθεσασμένον.

οἱ δὲ

οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνες τῶν ῥωμαίων, τῶν ἄλλων πολιτευμάτων τοὺς μὲν τοῖς κωμάρχαις ἐφῆκαν, τὰ δὲ τοῖς ζηλωταῖς ἱερεῦσι, τὰ δὲ τέ τῳ δυνάστῃ τινὶ τῶν τετραρχικῶν γένους τῶν γαλατικῶν ἀπέδοσαν. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, ταύτην μὲν τὴν μοῖραν ὁ πολλὴν οὖσαν, ὑπὸ ῥωμαίους ἔτι συμβαίνει καλεῖσθαι ἐπαρχίαν. καὶ ἔστι σύνημα καθ' αὑτὸ δὲ πολίχνιον, σωφρονισαμένων τὰ ληστήρια, ἀφ' οὗ καὶ χώρα ληστρικὴ λέγεται. τὰ δὲ λοιπὰ ἔχει συνθεσμοὺς, καὶ ὁ λύκος. λέπτεται δὲ ἀπὸ τοῦ πόντου μεταξὺ ταύτης τε τῆς χώρας καὶ τῆς ἀμισηνῆς, τὴν σινωπίαν, πρός τε τὴν καππαδοκίαν σωτένοντα καὶ γαλάτας, καὶ παφλαγόνας. μετὰ μὲν οὖν τὴν ἀμισηνὴν μέχρι τοῦ ἅλυος, ἡ φαζημονίτις ὄνομα, ἣν πομπήϊος μεγαλόπολιν ὠνόμασε, τὴν φαζημῶνα λόφον ἀφελέξας τὴν κατοικίαν, καὶ πόλιν ἀγορεύσας νεάπολιν. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον πλευρὸν, ἡ γαζηλωνὸς συγκλείει, καὶ ἡ τῶν ἀμισηνῶν. τὸ δὲ ἑῶον ὁ ἅλυς, τὸ δὲ ἑσπέριον ἡ φαναροία. τὸ δὲ λοιπὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν ἀμασείων, πολὺ πασῶν πλείστη, καὶ ἀρίστη. τὸ μὲν οὖν πρὸς τὴ φαναροίᾳ μέρος τῆς φαζημονίτιδος, λίμνη κατέχει πελαγίαν. τὸ μέγεθος, ἡ στεφάνη, καλουμένη πολύοψος, καὶ λίμνη νομὰς ἔχουσα παντοδαπὰς. ἐπίκειται δ' αὐτῇ φρούριον ὄρυμνὸν, ἔρημον νῦν, ἡ κίζαρις, καὶ πλησίον βασίλειον κατεσκευασμένον. ἡ δὲ λοιπὴ ψιλὴ τὸ πλέον, καὶ σιτοφόρος. ὑποδέκεται δὲ καὶ τῶν ἀμασείων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν φαζημονιτῶν ὑγιεινὰ σφόδρα, καὶ τὸ σταύλιον ὠφελοῦντος ὄρους ὀρθίου, καὶ ὑψηλοῦ, πρὸς ὀξεῖαν αὐτείνοντος ἄκραν, ὄρυμα ἰσχυρῶς ἔχον, καὶ ὕδριον λαψίλες ὄνυξι ὠλιγώρητα. τοῖς δὲ βασιλεῦσιν ἐν χρήσιμον εἰς πολλά. γνωσθήσεται δὲ ἑάλω, καὶ διεφθάρη ὑπὸ τῶν φαρνάκου τοῦ βασιλέως παίδων ἀρτάκης βασιλεύων, καὶ νεωτερίζων, ὡς φασι. ἑάλω δὲ οὐ βίᾳ τοῦ ὄρυματος ληφθέντος ὑπὸ πολίμωνος, καὶ λυκομήδους βασιλέων ἀμφοῖν, ἀλλὰ λιμῷ. αὐτόφυγε γὰρ εἰς τὸ ὄρος πᾶσκευὴν χωρὶς, ἀργόμενος τῶν πεδίων. ἔνθεν δὲ καὶ τὰ ὑδρία ἐμπεφραγμένα πέτραις ἠλιβάτοις. ὅτε γὰρ διετέτακτο πομπήϊος, κατασκευάσας διελθὼν τὰ φρούρια. καὶ μὴ ἐᾶν χρῆσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς αὐτὰ βουλομένοις λησκείων χάριν. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὕτω διέταξε τὴν φαζημωνῖτιν. οἱ δ' ὕστερον βασιλεῦσι, καὶ τάυτην ᾠήσαν. ἡ δ' ἡμετέρα πόλις ἐᾶται μὲν ἐν φάραγγι βαθείᾳ, καὶ μεγάλῃ. διῆκε δ' εἰς φέρεται ποταμός. κατεσκεύασται δὲ θαυμασίως πρεπόντως τε καὶ φύσει πόλεως. ἅμα τε καὶ φρουρίου παρέχεσθαι χρείαν δυναμένη. πέτρα γὰρ ὑψηλὴ, καὶ πρόκρημνος, κατερρωγυῖα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ,

Posteriores Romanorum duces ex Comanis in partes diuisis, alia sacerdotibus Comanorũ dederunt, alia sacerdoti Zelorum, alia Teporigi cuidam homini præpotẽti, & è Tetrarchica stirpe Galatarum: quo mortuo, portio hæc quę nõ multa erat, Romanis cessit, & Prouincia est appellata. Incolæ ad oppidũ Carana cõueniũt, à quo Caranensis regio dicitur. Reliqua Pythodoris et Dyteutus habẽt. Restãt ex Ponto ea quæ inter hanc regionem & Amisenos & Sinopenses tendunt. Cappadociam & Galatiam & Paphlagoniam uersus post Amisenum agrum, usq; ad Halymest Phazemonetica, quam Pompeius Megalopolim nominauit: & facta apud Phazemonem uicum habitatione, eam Neapolim appellauit. Septẽtrionale huius regionis latus Gazilotus & Amisenus ager claudit, occidentale Halys, orientale Phanarœa. Reliquum Amasiensium nostra regio, quæ plurima est, & cęterarum omnium optima, partem itaq; Phazemoneticam uersus, lacus quidam occupat, pelagi magnitudine, nomine Stiphana, piscosus, & uarijs pascuis abundans. Adiacet ei Cizara castellum munitissimum, nunc autem desertum, propẽ regia constructa est. Reliqua regio magna ex parte nuda, frumenti tamen ferax. Amasiensibus imminent aquæ calidę, & ualde salubres, quæ Phazemonensium sunt. Imminet etiam Sagylium castellum super monte quodam situm erecto & excelso, & in acutum tendente. Id aquas abundantissimas habet, nunc autem quanquam regibus ad multa utilissimum, neglectũ tamen est. Hic Arsaces dominatum, & nouas res mouẽs, à filijs Pharnacis regis captus, interemptusq; est, nemine id ex ducibus permittente. Captus est autem nõ ui, sed fame, munitione à Polemone & Lycomede regibus capta. Nam ex planitie pulsus, in montem aufugit sine ullo commeatus apparatu, & aquã arduis petris obstructam inuenit. id enim Pompeius effecerat, iubens castella omnia dirui, ne latronib. in mõte aufugere uolentib. utilia relinquerent. Ille Phazemonẽsem agrũ sic cõstituit, posteriores uerò eũ regibus distribuerũt. Vrbs nostra in ualle quadã iacet magna et profunda, per quã Iris flumen fertur mira prouidentia & natura cõstructa, quę castelli usum potest exhibere. Nam petra quędã est alta, & præceps, et in flumẽ abrupta,

quæ in fluminis ripa, ad quam urbis habitatio murum habet, ex utrisq; lateribus ad uertices duos recurrit, qui pulcherrimè turriti, pariter consurgunt. In hoc circuitu regiæ sunt, & regum monumenta. Vertices ipsi angustum utrinq; iugum habẽt, quinq; sexue stadiorum altitudine, à flumine & suburbanis utraq; ex parte ascendentes. A' iugo ad uertices est alius stadij ascẽsus, acutus sanè, qui uim omnem exuperat. Habet etiam aquas introrsum, quæ auferri non possunt. Sunt enim fistulæ duæ, quarũ altera ad flumen tendit, altera ad iugũ. Flumen pontibus iungitur, altero ab urbe in suburbanum, altero à suburbano in exteriorem regionem, ad hunc pontem mõs desinit qui saxo imminet. Cõuallis à flumine progreditur non admodum lata, in initio postea dilatatur, & planitiem efficit, quæ Chiliocomium appellatur. Deinde est Diacopena, & Pimolisena regio, tota fœlix, usq; ad Halym atq; septẽtrionales Amasienſiũ partes. hæ sunt quingentorum ferè stad. longitudine. Deincepsreliqua sequitur, ac multo lõgior, usq; in Barbanomum, ac Ximenam, quæ etiam ad Halym usq; descendit. Lõgitudo quidem hæc est. Latitudo uerò à septẽtrione austrũ uersus in Zeleticam & Cappadociam maiorẽ usq; ad Trogos. In Ximena sunt sales fossiles, à quib. Halym flumen dici putant, in nostro agro multa regio deserta est, & multa castella diruta, propter Mithridaticum bellum. Ea arborib. plena, & pascẽdis equis, ac cętero pecori idonea, & tota habitabilis est. Amasia prius fuit regibus data, nunc prouincia est. Reliqua pars ad Ponticam prouinciam pertinet trãs Halym, circa Olgasym, Sinopensi agro contigua. Olgasysmõs est altissimus, & aditu difficilimus, in quo plurima Paphlagonũ templa sunt. circunstat Blaena & Domanetica regio satis ferax, per quam Amnias flumen illabitur. Hoc in loco Mithridates Eupator, Nicomedis Bithyni copias funditus deleuit, haud quidẽ prę sens, sed per imperatores: unde ille cum paucis domum fugiens seruatus est, & inde in Italiam nauigauit. Hic uerò secretus, impetu facto, Bithyniam cepit, Asia usque in Cariam ac Lyciam occupata. atque hic urbs Põpeiopolis constructa est. In hac urbe est Sandaracurgium, non multum distans à Pimolisis,

τὴ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ὧδε τῷ χείλει τοῦ ποταμοῦ, καθ' ὃ ἡ πόλις σωώκισται, τῇ δ' ἀπὸ βέχωρ ἑκατέρωθεν ὧδε τὰς κορυφάς. δύο δ' εἰσὶ συμφυεῖς ἀλλήλαις πεπυργωμέναι πάλως. γὰρ δὴ τοῦ πολιβόλου τοῦτο βασίλεια τ' ὄδι καὶ βασιλέων μνήματα. αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν αὐχῶνα πανταπάσι σηνόν, ὥστε ἐξ ἑκατέρωθεν τοῦ ὕψους, ἀφ' ἧς ποταμίας ἀναβαίνοντι, καὶ τῶν πρασείων. ἀφ' δὲ τοῦ αὐχῶνος ὧδε τὰς κορυφὰς ἄλλη στάλαια λέπεται πρόσβασις ὀξεῖα, καὶ πάσης βίας κρείττων. ἔχει καὶ ὑδρία γοῦν ἀναφαίρεται, συείγων τετμημένων σωλῆν, ἧς μὲν ὧδε τοῦ ποταμοῦ, ἧς δ' ὧδι ἐν αὐχῶνα. ἐπιζεύκνυται δὲ γέφυρα τοῦ ποταμῷ, μία μὲν ἀπὸ ἧς πόλεως ὧδε τὸ πρασείων, ἄλλη δ' ἀφ' τοῦ πρασείου πρὸς τὴν ἔξω χώραν. κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀφλήγει τὸ ὄρος τὸ ἧς πέτρας ὑποβρεγόμενον. αὐλὼν δ' ὅδε ἀφ' τοῦ ποταμοῦ διήκων, οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον πλέως, ἔπειτα πλατύνεται, καὶ ποιεῖ τὸ χιλιόκωμον καλούμενον πεδίον. εἶθ' ἡ ὀλακοπλωή. καὶ ἡ πιμωλισσὼν χώρα διαλαίμων πᾶσα μέχρι τοῦ ἅλυος. ταῦτα μὲν τὰ ἀρκλικὰ μόρια ἧς Τῶν ἀμασείων χώρας, μῆκος ὅσον τριακοσίων σταδίων. ἐπέχει δ' ἐξῆς ἡ λοιπὴ πολὺ ταύτης ὑπομηκεστέρα μέχρι τοῦ Βαβανόμου, καὶ ἧς ξιμωλῆς, ὅπερ καὶ αὐτὴ καθήκει μέχρι πρὸς τὸν ἅλυν. ὄρος μὲν δὴ τὸ μῆκος. πλάτος δὲ τὸ ἀφ' Τῶν ἄρκτων πρὸς νότον, ἐπί τε τὴν ζηλίτιδα, καὶ τὴν μεγάλην καταδυσίαν μέχρι Τῶν τρόκμων. εἰσὶ δ' ἐν τῇ ξιμωλίτιδι ἅλες ὀρυκτῶν ἅλων. ἀφ' ὧν ἐκάζουσιν ἐρῆσθαι ἅλων τὸν ποταμόν. ἔστι δὲ καὶ ἐρύματα κατεσκαμμένα πλέων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, καὶ ὄρη μέγα ἐν τῷ μεθεκλαπτῷ πόλεμον. ἔστι μέν τοι πᾶσα δύσβατος ἀλλ' ἱππόβατος, καὶ τοῖς ἄλλοις θρέμμασι πρόσφορος. ἄπασα δ' οἰκήσιμος καλῶς. ἐδέθη δὲ καὶ ἡ ἀμάσεια βασιλεῦσι. νῦν δ' ἐπαρχία ὄδι. λοιπὴ δ' ὅδε ἡ ἐκτὸς ἅλυος χώρα ἧς ποντικῆς ἐπαρχίας, ἡ πρὸς τὸν ὀλιγάσιν σωαφὴς τῇ σινωπίδι. ἔστι δ' ὁ ὀλιγάσυς ὄρος σφόδρα ὑψηλόν, καὶ διύσβατον τὸν ποταμὸν καὶ ἱερὰ τοῦ ὄρους τούτου πανταχοῦ καθιδρυμένα ἔχουσιν οἱ παφλαγόνες. πόδιοι κεῖται δ' ἱκανῶς χώρα ἐγαθὴ ἥτε βλαίνη, καὶ ἡ δρμανῆτις, δι' ἧς ἀμνίας ῥεῖ ποτμός. γνῶ ταῦθα μεθεστάτης ὁ δύπάτωρ τὰς νικομήδους τοῦ βιθυνοῦ δυνάμεις ἀφ' ἅλω ἠφάνισεν. οὐδ' αὐτὸς παρατυχὼν, ἀλλὰ δι' ἧς στρατηγῶν. καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκίαν ἐσώθη, κἀκεῖθεν εἰς ἰταλίαν ἐπλεύσεν. ὁ δ' ἠκολούθησε, καὶ τὴν τε βιθυνίαν εἶλεν ἄχρι ἐφόδου, καὶ τὴν ἀσίαν κατέσχε μέχρι καρίας, & λυκίας. καὶ ταῦθα δ' ἀπωκίσθη πόλις ἡ πομπηϊόπολις. γὰρ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὸ σανδαρακοῦργιον ὃ πολὺ ἄπωθεν πιμωλισσῶν,

φρουείου

φρούριόν Βασιλικοῦ καὶ τεσσαράμιλον, ἀφ' οὗ ἡ χώρα ἡ ἐκατόρωθεν τοῦ ποταμοῦ καλεῖται παμφλαγονική. ἐστὶ δὲ σανδαρακουργίου ὄρος κοῖλον ὄλον, ἐκ δὲ μεταλλείας ὑπολυθόντων αὐτοῦ ὀργαζομένων δι' ὀρυγῶν μεγάλων. ἐργάζονται δὲ δημοσίως ἀεί, μεταλλοῦται δὲ χρώμενοι τοῖς ἀπὸ κακουργίας ἀγοραζομένοις ὑπηρέταις. πνῖγος γὰρ τῷ ὠπόνῳ τοῦ ὄρους, καὶ θανάσιμον, καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασί, καὶ γὰρ τοῖς μετάλλοις διὰ τὴν βαρύτητα δεῖ βόλων ὀλίγων, ὥστε ὠκύμορα εἶναι τὰ σώματα· καὶ διὰ τὸ ἐκλείπειν συμβαίνει πολλάκις τὴν μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές. πλειόνων δέ, ἢ διακοσίων ὄντων τῶν ὀργαζομένων, συνεχῶς δὲ νόσοις, καὶ φθοραῖς διαπαντὸς ὑποκειμένων. τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ πόντου εἰρήσθω. μετὰ δὲ τὴν πομπηϊούπολιν ἡ λοιπὴ τῆς παφλαγονίας ὅση τῆς μεσογαίας μέχρι βιθυνίας ἐοῦσι πρὸς δύσιν. ταύτης δὲ καὶ πόλεις ὀλίγας ἔσης, μικρὸν μὲν πρὸ ἡμῶν ἦρχον πλείους. νῦν δὲ ἔχουσι ῥωμαῖοι, τὴν γῆσας τῶν Βασιλέων ἐκλιπόντων. ὀνομάζουσι δὲ ἔν τε τῷ ὁμόρῳ τῇ Βιθυνίᾳ πιμονίτῃ, καὶ τῷ γεζατέικῳ, καὶ μαρμολίτου τε καὶ σανισηνῆ, καὶ ποταμίαν. ἦν δὲ πόλις καὶ κινισηνή, ἐν ᾗ τὰ κιμία τε φρύγιον ἐρυμνόν, ὑποκείμενόν τε τοῦ ὀλγάσυος ὀρεινῆς, ᾧ χρησάμενος ὁρμητηρίῳ μιθριδάτης ὁ κτίσας πρωταρχηθείς, κατέσκε τὸν πόντου λύκος. καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ τὴν δυναστείαν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ πάτορος. ὕστατος δὲ τῆς παφλαγονίας ἦρξε δημόσταρχος κατόρθης ὑὸς ὁ πρωταρχηθεὶς φιλάδελφος. τὸ μορζίου βασιλείου ἔχων τὰ γάγγρα, πολισμάτιον ἅμα καὶ φρούριον. βύσβεσ δ' ὀρυκοῦ ἰχθῦς φησὶ τῇ παφλαγονίᾳ λέγων ἐν ξηροῖς τόποις, ὁ διορίζει τὸν τόπον. φησὶ γὰρ οἷς ἐν πρὶ τὴν ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὴν νῦν κίαν, λέγων οὐδὲν σαφές. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁμορον τῷ πόντῳ παφλαγονίαν ἐκπεμψόμεθα, οἷς δὲ παφλαγόσιν ὁμορεῖσιν οἱ βιθυνοὶ πρὸς δύσιν, πειρασόμεθα καὶ τὰ τούτων ἐπελθεῖν. ἐπειδὴ λαβόντες ἀρχὴν ἄλλων ἐπὶ τοῦτο, καὶ τὴν παφλαγόνων, τὰ ἑξῆς τούτων τὰ πρὸς νότον μέχρι τῆς ταύρου, συνυφανοῦμεν δὲ πρὸς ἀλλήλα τῷ πόντῳ καὶ τῇ καππαδοκίᾳ. διαύτην γὰρ ἡμῖν ὑπογραφὴ τάξιν, καὶ μερισμὸν ἡ τῶν τόπων φύσις. τὴν δὲ βιθυνίαν ἀπὸ μὲν ἀνατολῆς ὁρίζουσι παφλαγόνες, τὰ καὶ μαριανδυνοὶ καὶ τῶν ἐπικτήτων λευκοί. ἀπὸ δὲ ἄρκτου ἡ πόντιος βάλασσα ἡ ἀπὸ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ στόματος τοῦ κατὰ βυζάντιον καὶ χαλκηδόνα. ἀπὸ δὲ δύσεως ἡ προποντὶς, πρὸς νότον δ' ἡ τε μυσία, καὶ ἐπίκτητος καλουμένη φρυγία. ἣ δ' αὖ καὶ ἑλλησποντιακὴ φρυγία καλουμένη.

quod caſtellum regium eſt, nunc autem diruti, à quo regio ex utraq; fluminis parte Pimolitica appellatur. Sandaracurgium mõs eſt cõcauus, propter metallorum effoſsionem, hũc operatores maximis cuniculis ſubeunt. Solebant olim publicè operari, & foſſoribus utebantur ſeruis, ex aliquo maleficio redemptis. Nam prẽter operandi laborem qui maximus eſt, dicunt aerem, ex metallis lethiferũ eſſe atque intolerabilem, propter odoris grauitatẽ è glebis prodeuntẽ. Vnde corpora citò tibi mori, ſæpe metallorũ effoſsionẽ deficere propter operariorum incommoditatem, qui cum plures ſint quàm c c continuè & morbis & labe abſumuntur. Atq; hæc de Põto dicta ſint. Poſt Pompeiopolim eſt reliqua Paphlagoniæ mediterranea, uſq; in Bithyniam euntibus occidentem uerſus, huic quæ parua quidẽ eſt, paulo ante ętatem noſtram multi imperabãt: nũc ſtirpe regia extincta, Romani habẽt. Quæ autẽ Bithyniæ finitima eſt, Timonetica, & Marmoletica, & Saniſena, & Potamia nominatur. Erant etiam Ciniſtena quædam, in qua erant Ciniata, caſtellum munitiſsimũ, Olgaſy monti ſubiectum, quo Mithridates, qui eius cõditor dicitur, receptaculo uſus, Ponti imperiũ adeptus eſt: & qui ab eo profecti ſunt, uſq; ad Eupatorem ſucceſsionem ſeruauere. Poſtremus uerò Deiotarus Caſtoris filius, cognomẽto Philadelphus, Paphlagoniæ imperauit, & Gangra Morzei regiam habuit, id autem eſt oppidum ſimul & caſtellũ. Eudoxus author eſt foſsiles piſces eſſe in Paphlagonia in locis ſiccis, locum tamen non determinat, itẽ in humidis circa lacum Aſcanium, qui apud Cumi eſt, ſed nec id perſpicuè dicit. Poſtquam Paphlagoniam Ponto finitimam expoſuimus (nam Paphlagonibus occidentem uerſus finitimi ſunt Bithyni) quæ ad hos pertinent, perſequi conabimur, poſtea ex ijs atq; Paphlagonibus alio ſumpto principio, cætera contexemus, quæ poſt hos ſunt auſtrum uerſus, uſq; ad Taurum montem, quæ ſcilicet, cum Ponto & Cappadocia æquè procedunt. Nam huiuſmodi ordinem ac partitionem ipſam, locorum natura deſcribit. Bithyniam ab oriente Paphlagones, & Mariandyni & Epicteti pars terminat, à ſeptentrione mare Ponticum, quod ab oſtijs Sangarij, uſque ad os tendit, quod iuxta Byzantium eſt, & Chalcedonem, ab occidente Propontis. Ad auſtrum Myſia & Phrygia, quæ Epictetus dicitur. Eadem Helleſpontia, Phrygia nominatur.

Huius

Huius est Chalcedon, in Ponti ore sita, quam Megarenses condidere, & Crysopolis uicus, & Chalcedonium fanum. Hæc regio paulo supra mare fontem habet nomine Azaritiũ, qui paruos crocodilos nutrit. Post Chalcedonum sequitur litus, quod Astacenus sinus appellatur, qui Propontidis pars est. in eo cõdita est Nicomedia, dicta de nomine regis cuiusdam Bithyni, qui eam condidit. Multi enim eodem nomine uocati fuerunt, quẽadmodum Ptolemæi, propter prioris claritatem. In ipso sinu fuit urbs Astacus, quã Megarenses & Athenienses condidere, & postea Dœdalsus, à qua sinus nominatus est. Deinde à Lysimacho diruta, habitatores eius Nicomediam à Nicomediæ conditore translati sunt. Astaceno sinui alius continuatur magis ad orientem solem recedẽs, in quo Prusias est quę prius Cius appellabatur. Cium Demetrius euertit dedit´que Prusiæ Zelæ, qui hanc euertit, & Myrleam Prusię uicinam. Is à ruinis eas excitans, Cium à se Prusidam, Myrleã uerò ab uxore Apamiã nominauit. Hic est ille Prusias qui Annibalem huc cõcedentem suscepit, post Antiochum superatum, & Phrygiæ Hellespontię seditionem, aduersum Attalicos ex composito factam. Hanc priores minorem Phrygiam, illi Epictetum nominauere. Prusiadi mons imminet, quem Argãthoni um uocant. Hocin loco Hylam unum ex socijs Herculis, qui etiam Argonauta erat, cum aquatum egrederetur, à Nymphis captum finxerũt, Cium uerò cum & ipse Herculis socius esset, & cum eo nauigaret, è Colchis redeuntem ibi remansisse, & urbem de suo nomine condidisse. Et adhuc festa quędã apud Prusienses celebrantur, in quibus per montes uagi, ac saltantes Hylam uocant, quasi in syluas ad ullum inquirendũ egrediantur. Prusiẽses cum beneuolè se erga Romanos gessissent, libertatẽ sunt assecuti. Apamiẽses Romanorũ coloniã acceperũt. Prusa urbs est, in Olympo Mysio sita, & rectè gubernatur, Phrygib. ac Mysis finitima. Ea à Prusia cõdita est, qui cum Crœso bellum gessit. Sed Phrygũ et Bithynorum & Mysorum fines determinare, itẽ Dolionium, qui circa Cyzicum sunt, & Mygdonum & Troum, difficile est. Quod unaquæque natio distincta esse debeat, id conceditur. Nam & de Mysis ac Phrygibus huiusmodi prouerbiũ est, Sunt separati Mysiorũ termini Phrygũq; sed finiri perquã estar duũ.

Eras. in prouerbio, Mysorum ac Phrygũ termini.

ταύτης δ' ὡδὶ μ τῷ στόμαλι τ πόντου, χάλκη δὼν ἵδρυτ μεγαρέων ἱστόμα, ἡ λιμὴν χρυσόπολις, ἡ ἄϊδρον τὸ χαλκηδόνιον. ἔχει δ' ἡ χώρα μ μικρὸν ὑπὲρ τ θαλάττης λειμῶνα ἀλμα εἰτίαν, βιφρσαν ἱερὸν ἡδίλας μικρός. ἔπειτ' ἐκδέχεται τ χαλκηδόνιον λιμὴν, ὁ ἀστακηνὸς καλούμενος κόλπος, μέρος ὢν τ προποντίδος, ἐν ᾧ ἡ νικομήδεια ἔκλισται, ἐπώνυμον γόνος τῶν βιθυνῶν βασιλέων τ ἱστίσαντος αὐτήν. πολλοὶ δ' ὁμωνύμους ὠνομάδησαν ἁπλῶς τῶν λεμαίων δέα τ πρώτα δέξαν, ἣν δ' ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ, ἡ ἀστακὸς μεγαρέων ἱστόμα, ἡ ἀθηναίων. ἡ μεταξὺ τούτων διεδέλλου, ἀφ' ἧς ἡ ὁ κόλπος ὠνομάδη. ἱδρύσκαφε δ' ὑπὸ λυσιμάχου. τοῦ δ' οἰκήτορας μεθίστη γον εἰς νικομήδειαν ὁ ἱστίσας αὐτήν. τῷ δ' ἀστακηνῷ κόλπος ἄλλος συνεχὴς ὄδιν, εἰσέχων μάλιστα πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἐν ᾧ πρόσα ὄδιν ἡ νῦν πρότερον ὠνομάδετο. ἱδρύσκαφε δ' ὑπὸ τ νῦν ὁ φιλιππος ὁ δημητρίου μ υἱός, πρόσιος ὢν πατρός. ἔδωκε δ' ὑπὸ πρασίᾳ τῷ ζήλᾳ, συγκατασκάψαντι καὶ ταύτην, καὶ μυρλείαν ἀσυγένητον πόλιν, πλησίον δ' ἐν πρόσης ὄσαν. ἀναλαβὼν δ' ἐκεῖνος ἐκ τ ὀρφανῶν αὐτάς, ἐπωνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ μ πρασιάδα πόλιν τ νῦν. τ δ' μυρλείαν ἀπάμφαν ἀπὸ τ γυναικός. ἔτι δ' ὄδιν ὁ πρασίας ὁ ἐν αὐνίβαν δεξάμενος, αὐαχωρήσαντα διὰ τῦρο μετὰ τ αὐλόχου πᾶσαν, ἐν τ ἐφ' ἑλλησπόντῳ φρυγίας αὐασὰς ἐπὶ συμβάσεις τοῖς ἀτταλικοῖς, ὧν οἱ μὲν πρότερον ἐκάλεσαν μικρὰν φρυγίαν. ἐκεῖνοι δ' ἐπίκτητον ὠνόμασαν. ὑποδέχεται δ' τ πρασιάδος ὄρος ὁ καλοῦσιν ἀργανθώνιον. γ ταῦθα δ' μυθολογοῦσι τ ὕλαν ζητεῖν τ ἡρακλέους ἑταίρων συμπλεύσαντα ὡδὶ ἐπὶ ἀργὼ αὐτῷ, δεόμενον δ' ὡδὶ ὑδρείαν ὑπὸ νυμφῶν ἁρπαγῆναι. λέγουσι δ', ἡ εὑρεῖν ἡρακλέους ἑταῖρον ἐπανελθόντα ἐκ κόλχων, αὐτόθι καταμεῖναι, ἡ κτίσαι τ πόλιν ἐπώνυμον αὐτοῦ. ἡ νῦν δ' ἐπὶ ἡ ἑορτὴν ἄγει τῇ ἀ τοῖς πρασιεῦσιν ἡ ὀρειβάσια διασύοντες, ἡ καλοῦντες ὕλαν, ὡς αὖ ἡ ζητήσων τ ἐκείνου πεπτημένων τῶν ὡδῶν τὰς ὕλας ἔξεσθε. πολιτευόμενοι δ' πρὸς ῥωμαίους οἱ πρασιεῖς ὑπονοϊκῶς, ἐλευθερίας ἐτυχεν. οἱ δ' ἀπαμεῖς ἀρχαΐαν ἐδέξαντο ῥωμαίων. πρῶτα δ' ὡδὶ τῷ ὀλύμπῳ ἵδρυτ τῷ μυσίῳ πόλις σύνεγγυς, τοῖς τε φρυξὶν ὅμορος, ἡ τοῖς μυσοῖς. ἱστόμα πρασιεῖς τ πρὸς λεοῖσον πολεμήσαντος. διορίσαι δ' τοὺς ὅρους χαλεπὸν τοὺς τε βιθυνῶν, ἡ μυσῶν, τε φρυγῶν, ἡ ἐπὶ δολιόνων τῶν περὶ λύζικον, τε λυσδύνων, ἡ ῥώων, ἡ δόπ μ δεῖν ἕνα στον τ φύλων χωρὶς, ὁμολογεῖτ. ἡ ἐπί τε τ φευγῶν ὁρίσματα, διορίζαδ' χαλεπόν.

αὖπον

αἴτιον δὲ τὸ οὐ ἐπήλυδας στρατιώτας, καὶ βαρβάρους ὄντας, μὴ βεβαίως κατέχειν τὴν στρατηθεῖσαν, ἀλλὰ πλανήτας ἐᾶν τὸ πλέον, ἐκβάλλοντας, καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα θρᾳκικά τις εἰκάζοι ἂν διὰ τὸ τῶν πραιῶν νέμεσθαι τούτους, καὶ διὰ τὸ μὴ πολὺ διαλλάττειν ἀλλήλων ἑκατέρους, ὅμως δ' ἐφ' ὅσον εἰκάζειν οἷόν τε τῆς μὲν βιθυνίας μέσον ἂν τις θείη, καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ αἰσήπου, τὴν μυσίαν ἀποφαίνων τῆς θαλάττης, καὶ διήκουσαν μέχρι τοῦ ὀλύμπου. ἐγγὺς δὲ πάντος λύκλω δέ, τὴν ἐπίκτητον λεγομένην ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλάττης οὐδαμοῦ ἀποφαίνων. διατείνουσαν δὲ μέχρι τῶν ἑῴων μερῶν τῆς ἀσκανίας λίμνης τε, καὶ χώρας ὁμωνύμως γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο. ☾ διὰ αὐτῆς δὲ μᾶλλον τὸ ἦ μύσιον. ἀπωτέρω ἢ τροίας τὸ φρύγιον. ☾ διὰ, ☾ ὅλως δεκτέον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν φῇ. Φόρκυς δ' αὖ φρυγίας ἦγε, ☾ ἀσκανίη θεοειδής. τὴν δὲ ἀσκανίας τῆς φρυγικῆς.

ὡς ὅσπερ ἐγγυτέρω ἄλλης ἀσκανίας τῆ μυσικῆς πρὸς ἑῷαν νικαίᾳ, ἧς μέμνηται ὅλαν φῆ. Πάλμυν ἀσκάνιόν τε μόρωνά θ' ἱππόδιον. Μυσῶν ἀγχεμάχων ἡγήτορα Οἵ τ' ἐξ ἀσκανίης ἐριβώλακος ἦλθον ἀμοιβοί.

οὐ θαυμαστὸν δὲ τῶν φρυγῶν ἡγεμόνας ἀσκάνιον ☾ ἐξ ἀσκανίας ἥκοντα. πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτῷ, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν, καὶ χωρίων ἐπίκλησις, καὶ τὸν αἴσηπον δέ, τῶν μυσῶν ὄντα παραδίδωσιν αὐτὸς ὁ ποιητής. διὰ γὰρ τοῦ ἰλίου παρωρείων τῆς τροίας καταλέξας διὰ τῶν αἰνείᾳ ἢν διαπλανίαν ἐκάλεσε, πίθηκον ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον, ☾ ἐς τὴν λυκίαν τὴν ὑπὸ πανδάρῳ, ἐν ᾗ ἡ ζέλεια. καὶ φησίν,

Οἵ θ' ζέλειαν ὑπαῖον ὑπὸ πιτύεσσι νέεσθον ἱδρηθ. ἀφνειοὶ πίνοντες ὕδωρ μέλαν αἰσήποιο ῥοῆς.

τῇ δὲ ζελείᾳ ὑποπέπωκε πρὸς θαλάττην. ὧδε δὲ τοῦ αἰσήπου τὴν ἀφρισείας ὠιδίου, καὶ τηείας, καὶ ἡ πιτύα, καὶ καθόλου ἡ νῦν λυζικὴν ἡ πρὸς πριάπῳ, ἣν ἐφεξῆς καταλέγει. εἶτα ἀναπέμπει πάλιν ὧν τὰ πρὸς ἕω μέρη, ☾ τὰ ἐπέκεινα, ὥς τε ἐμφαίνειν τὴν μέχρι αἰσήπου, πέρας ἡγούμενον τὴν ῥοάδος τὴν ἀρκληνὴν, ☾ ἑῴαν. ἀλλὰ μὴν μετά γε τὴν ῥοάδα ἡ μυσία δὴ, ☾ ὁ ὄλυμπος. ἢ οὖν παλαιὰ ἡ μνήμη διεκύτλωται τινὰ ὑποδηλοῦσα τῶν τε ἐθνῶν θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τὰ πολλὰ διέλαθον, ἄλλων τ' ἄλλων ὑπερκρατούντων. ☾ τὰ μὲν, συγχεόντων, τὰ δὲ, διαφθειρόντων. ☾ γὰρ φρύγες ἐπεκράτησαν, ☾ μυσοὶ μετὰ τὴν ῥοάδα ἄλλων. εἶθ' ὕστερον λυδοὶ, ☾ μετ' ἐκείνους αἰολῆς, ☾ ἴωνες. ἐπεῖτα πέρσαι, ☾ μακεδόνες.

Cauſa eſt, quia cum incolæ Barbari ac militares eſſent, quæ uiciſſent non firmiter tenebãt, ſed frequentius ut uagi errãtes, modo illi alios eijciebant, modo ipſi eijciebantur. Hæ gentes omnes Thraciæ putãdæ ſunt, quia ulteriorem regionem ij colũt, & nõ facile altera ab altera immutatur. Verum quantum nos coniectura aſſequi poſſumus, inter Bithyniam & Æſapi oſtium, Myſia poni poteſt, quæ mari cõtigua eſt, & uſque ad totum pene Olympum progreditur. Circuncirca in mediterranea eſt Epictetus, quæ nuſquã mari cõtigua, uſq; ad Aſcanij lacus, & regionis oriẽtales partes euadit. nam eodẽ nomine & lacus & regio appellabantur, atq; alia Phrygiaca erat, alia Myſiaca, ſed Phrygiaca à Troianis remotior. nam & illud poetæ dictum ſic accipiendum eſt, cum ait,

Phorcys & Aſcanio Phrygias duxere cateruas
Longe ex Aſcania.

Phrygiaca ſcilicet, quod alia Aſcania uicinior ſit quæ Myſiaca eſt, iuxta eam, quæ nunc Niceа appellatur, cuius poeta meminit, cũ dicit,

Myſorumq; duces bellatum cominus armis
Palmys & Aſcanio necnõ Morys, Hippotione
Natus, ab Aſcaniæ campo uenere feraci.

Nec mirandũ eſt, cũ quẽdã Phrygũ ducem Aſcaniũ dixerit, ex Aſcania profectũ, ſi dicat etiã Aſcaniũ quendã ductorẽ Myſorũ ex Aſcania uenientẽ. multa enim flumina & lacus & loca, apud eum eodem nomine appellantur. Nam ipſe poeta Æſapum Myſorũ confinium dicit. Nam cum prætermontanã Troiæ regionem ſupra Ilium recenſuit, quæ ſub Ænea erat & quam Dardaniam nominauit, mox ſeptentrionem uerſus Lycią ponit Pandaro ſubditam in qua Zelia eſt, dicens,

Lyciam.

Quiq; colũt Zeliam, extrrmæ radice ſub Idæ,
Aphnij ab Æſapo potantes flumine Troes.

Zeliæ autem ſubiacet mare uerſus, & ſupra Æſapum, Adraſtiæ campus, & Tiria & Pitya, ac ea quę Cyzicena regio appellatur, Priapum uerſus, quam mox dinumerat, deinde rurſum ad orientales & ulteriores partes reuertitur. Quare oſtendit ſe regionem uſque ad Æſapum ſeptentrionalem & orientalem Troiadis terminum arbitrari. Sed poſt Troiadem Myſia eſt, & Olympus, ac huiuſmodi gentium ſitum antiqua memoria prodit, nunc omnia ſunt immutata. Nam cum ſæpe alij atque alij imperauerint, alia confuſa ſunt, alia penitus euerſa. Nam poſt captam Troiam, Phryges ac Myſi imperauere, deinde Lydi, poſt eos Æoles, & Iones, deinde Perſæ ac Macedones.

Postremo Romani, sub quibus iam plurimi & linguas & nomina simul amiserunt. Cum alia quædam regionum diuisio facta sit, quã iunio res plurimum curare debent, priscæ autẽ partitioni mediocriter intendendũ est. In mediterranea Bithynię, Bithynica Teijs imminent, & regionem Saloni proximam, pascendis bobus idoneam habent, unde etiam Salonẽsis caseus dicitur. Et Nicæa Bithyniæ metropolis, iuxta lacum Ascanium est, & cãpus ingens & ualde fœlix circunstat, æstate nõ admodum salubris. Eam primo Antigonus condidit, Philippi filius, & Antigoniam nominauit. Postea Lysimachus eam ab uxoris nomine, filiæ Antipatri, Nicæam appellauit. Vrbis ambitus est stadiorũ sedecim, in figura quadrata, quæ in campo sita portas quatuor habet. Ad rectos angulos, & in munitionẽ excisa, quare ex uno lapide, qui circa medium gymnasiũ positus est, omnes quatuor portæ cernuntur. Paulo supra Ascanium lacũ est oppidũ Otrœa ad orientales Bithyniæ fines, eam ab Otreo dictã putãt. Quod prius Mysi Bithyniam habitauerint, testis est Scylax Carĩadreus, q Phryges ac Mysos dicit circũ Ascaniũ habitare. Postea Dionysius cõditarũ urbiũ scriptor, ait ãgustias apud Chalcedonẽ & Byzãtiũ, quę nũc Thracius Bosphorus appellantur, prius Mysiũ Bosphorũ nominatas, atq; illud etiã testimoniũ poni potest, Mysos Thraces esse, quod Euphorion dicit:

Ascanium propter Mysum.

Alexander quoq; Ætolus ait,

A quibus Ascaniæ circunhabitantur aquæ,
Ascanij per labra lacus, quibus ante Dolion
Sileni mansit filius ac Meliæ.

Cũ Ascanius lacus nusquã nisi hic inueniat. In Bithynia fuere uiri in disciplinis memorabiles, Xenocrates philosophus, & Dionysi⁹ dialecticus & Hipparchus, & Theodosius, & filij eius mathematici. Item Cleophanes orator ex Myrlea & Asclepiades medicus Prusiensis. Bithynis ad austrũ Mysi adiacẽt, Olympo proximi, quos alij Olympinos, alij Hellespõtios uocãt, & Phrygia, quæ in Hellespõto est, Paphlagonib. aũt Galatæ, ex his utrisq; austrũ uersus, maior Phrygia, & Lycaonia usq; ad Taurũ Ciliciũ ac Pisidicũ. Sed qm quæ Paphlagoniæ cõtinua sunt, Põto adiacẽt, & Cappadociæ, & gẽtib. q circũstãt, ppriũ erit ut partes his uicinas

πελθυταῖοι δὲ ῥωμαῖοι. ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὰς ἀμαλίκτους, καὶ τὰ ὀνόματα ἀπεβάλοσαν οἱ πλεῖστοι, γενόμενοι ἑτέρα ζυγὸς μεισμῶ τῆς χώρας, οὐ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τὰ νῦν οἰόμενα λέγοντας, τῇ δὲ ἀρχαιολογίᾳ μετρίως προσέχοντας. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆ Βιθυνίας, τό τε Βιθυνίον ὄξος ὑπερκέιμενον Ἀπίου, καὶ ἔχων τὴν πρὸς σάλωνα χώραν ἀρίστην βοσκοσίοις, ὅθεν ὄξος ὁ Σαλωνίτης τυρός, καὶ νίκαια ἡ μητρόπολις τῆς Βιθυνίας, ὑπὲρ τῆ ἀσκανίᾳ λίμνη. πορίκειται δὲ κύκλῳ τι δίον μέγα, καὶ σφόδρα εὔδαιμον, ὁ πάνυ γε ὑγιεινὸν τοῖς θέρεσι, λίσσα αὐτηγόνα μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίππου, ὃς αὐτὴν αὐτηγονίαν προσεῖπεν, εἶτα λυσιμαχία, ὃς αὐτὴν ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὠνόμασε νίκαιαν. ἧς δ' αὖτη θυγατηρ αὐτιπάτρα. ἔστι δὲ ἡ πόλεως ἑκκαίδεκα στάδιοι ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι, ἔσι δὲ τετράπυλος ἐν μεσίῳ δὲ μένος, ἑρμοτομημένος πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἑνὸς λίθου κατὰ μέσον ἱδρυμένος γυμνάσιον, τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας, μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἀσκανίας λίμνης ὀτρόια πολίχνη, πρὸς τοῖς ὅροις τῆς Βιθυνίας ἤδη πρὸς ἕω, εἰκάζουσι δ' ἀπὸ ὀτρέως ὀτροίας καλεῖσθαι πρότερον. ὅτι δ' ἴδιοι κατοικία μυσῶν ἡ Βιθυνία, πρῶτον μαρτυρήσει σκύλαξ ὁ καρυανδρεύς, φήσας πλησιοκεῖν τὴν ἀσκανίαν λίμνην, φρύγας καὶ μυσούς. ἔπειτα διονύσιος ὁ τὰς ἱστίσεις συγγράψας, ὅτι κατὰ χαλκηδόνα, καὶ βυζάντιον τὰ στενὰ, ἃ νῦν θρᾳκικὸς βόσπορος καλεῖται, πρότερον φησὶ μύσιον βόσπορον προσαγορεύεσθαι. τοῦτο δ' αὖτις καὶ τοὺς θρᾳκικοὺς εἶναι τοὺς μυσοὺς μαρτύριον θέμενος, ὅτε τὸ φρίξειον μυσῖον πρὸ τοῦ διαπλοῦν ἀσκανίου λέγων. καὶ ὁ αὐτωλὸς ἀλέξανδρος. οἳ καὶ ἐπ' ἀσκανίων δίωματ' ἔχασι ῥοῶν
λίμνης ἀσκανίης ὑπὲρ χείλεσιν. ᾗθα δολίων
υἱὸς σιλλωοῦ ναίοσκετο, καὶ μελίης.

Τὸ αὐτὸ ἐκ μαρτυρῶσιν. ὀδλαμοῦ τῆς ἀσκανίας λίμνης εὐρισκομένης ἀλλ' ἐνταῦθα μόνου. αὖθρον δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν τε γόνασιν ἐν τῇ βιθυνίᾳ, ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος, καὶ διονύσιος ὁ δᾳλεκτικὸς, καὶ ἵππαρχος, καὶ θεοδόσιος, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μαθηματικοί, κλεοφάνης τε ῥήτωρ ὁ μυρλειανός, ἀσκληπιάδης τε προυσιεὺς ἰατρός. πρὸς νότον δ' ἐσι τοῖς βιθυνοῖς, οἱ περὶ τὸ ὄλυμπον μυσοί, οὓς ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν, οἱ δ' ἑλληνοντίους. ἡ ἐφ' ἑλληνοπόντῳ

φρυγία. ὑπὸ δὲ παφλαγόσι γαλάται, ἀμφοτέρων τὸ τέτων ἓν πρὸς νότῳ, ἡ μεγάλη φρυγία. καὶ λυκαονία, μέχρι τοῦ ταύρου τοῦ κιλικίου, καὶ πισιδικοῦ. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆ παφλαγονία συνεχῆ πράκται τῷ πόντῳ, καὶ τῇ καππαδοκίᾳ, καὶ τοῖς ἤδη προσηδυμένοις ἔθνεσιν, οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γειτνιάζοντα μέρη

πρὸς

πρῶτον, ἔπειτα οὖν ἐξῆς πάντας παρελθεῖν. πρὸς νότον μὲν οὖν εἰσὶ τοῖς παφλαγόσι γαλάται. τοῦτων δ' ὄντων ἔθνη τρία. δύο μὲν τὰ ἡγεμόνων ἐπώνυμα τρόγινοι, καὶ τολιστοβώγιοι, τὸ τρίτον δ' ἀπὸ τῶν ἐν μέσῃ κειμένων ἔθνος τεκτόσαγες. κατεῖχον δὴ τὴν χώραν ταύτην οἱ γαλάται πλανηθέντες πολὺν χρόνον, καὶ καταδραμόντες τὴν ὑπὸ τοῖς ἀπίροις βασιλεῦσι χώραν, καὶ τοῖς βιθυνοῖς ἕως πρὸς ἑκάτερον ἐλαβον τὴν νῦν βιθυνίαν, καὶ γαλατικὴν λεγομένην. ἀρχηγὸς δὲ μάλιστα δοκεῖ τῆς πραιώσεως τῆς εἰς τὴν ἀσίαν γενέσθαι λεονόριος. βιοῦν δὲ ὄντων ἐθνῶν ὁμογλώττων, καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν διαλλαττόμενον, ἑκάστη διελόντες εἰς τέτταρας μοίρας, τετραρχίαν ἑκάστην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἵππον, καὶ δικαστὴν ἕνα, καὶ στρατοφύλακα ἕνα. ὑπὸ δὲ τετράρχας τεταγμένους. ὑπὸ στρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα τετραρχῶν βουλὴ, αὐξηθεῖσα ἴσον τριακοσίοις, συνήγοντο δὲ εἰς τὸ καλούμενον δρυναίμετον. τὰ μὲν δὴ φονικὰ, ἡ βουλὴ ἔκρινε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι, καὶ οἱ δικασταί. πάλαι μὲν δὴ ὧν διὰ τριάντα τὴς ἡ διάταξις, καθ' ἡμᾶς δὲ εἰς ἕνα, εἶτ' εἰς δύο ἠγεμόνας, εἶτα εἰς ἕνα πάλιν ἡ δυναστεία, εἰς δηϊότατον, εἶτα ἐκεῖνον διελέξαθ' ἁμαῦτας. νῦν δ' ἔχουσι ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὴν τοῦτον ἁμαῦτα γεγονυῖαν ἐπαρχίαν. ἔχουσι δὲ οἱ μὲν βόγινοι τὰ πρὸς τὸν πόντον, καὶ τὴν καππαδοκίαν. ταῦτα δ' ὅσα τὰ ἱερώτατα ὧν νέμουσι γαλάται. φρύγια δ' αὐτοῖς τὰ ἔχοντα τρία, τὸ σίον ἐμπορεῖον ταύτην, ὅπερ ὁ δῆλος κολοσσὸς χαλκοῦς. καὶ τὸ μυθικὸν ἄσυλον. καὶ μυθικὸν ὁ ἔλαφος πομπεῖον βοὸς δηλόρου, τοῦ πουλυκῆς βασιλείας ἀφορίας. τείτον δὲ πως ἄγκυρα, ὅπερ τὸ σύλλογον ἐποιήσαντο πομπεῖός τις ὁ λύκος, ὃ μὲν, ἦκον ὧδε τὴν τοῦ πολέμου διάθεσιν, ὃν, πρὸς διδοῦσι τὴν θυσίαν, καὶ ἀπαίρων ὧδε τὸ θέαμον. τρόγιοι μὲν διὰ ταῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, τεκτόσαγες δὲ τὰ πρὸς τὴν μεγάλην φρυγίαν, τὴν ἐπὶ τὴν πισινοῦντα καὶ ὀρκαόρκας. τοῦτων δὲ ὧν φρύγιον ἄγκυρα, ὁμώνυμος τῇ πρὸς λυδίαν πόλει βλάβῃ ῥον πολίχνη φρυγιακή. τολιστοβώγιοι δὲ ὅμοροι βιθυνοῖς εἰσὶ, καὶ τῇ ὠκτύτῳ καλουμένῃ φρυγίᾳ. φρύγια δ' αὐτῶν ὅσα τό τε βλάκιον, καὶ τὸ ωήϊον. ὧν τὸ μὲν, ὧν βασίλειον δηϊοτάρου, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον. περισσὸν δ' ὅσον ἐμπορεῖον τοῦτο, μέγιστον ἱερὸν ἔχον τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, σεβασμῷ μεγάλῳ τυγχάνον. καλοῦσι δ' αὐτὴν ἀγχιάλην. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱροσύνῃ καρπούμενοι μεγάλῃ. νυνὶ δὲ τοῦτον μὲν αἱ τιμαὶ πολὺ μεμένηκεν, τὸ δ' ἐμπορεῖον συμμύει. κατεσκεύασαι δ' ὑπὸ τῶν τετραρχῶν βασιλέων ἱερὸν περιπόρφυρον τὸ τέμενος, ναῷ τε καὶ στοαῖς

ante pertractem⁹, postea cõsequẽtia loco ostẽ dam⁹. Paphlagonib⁹ itaq; ad austrũ sunt Galatæ, quorũ gẽtes tres sunt, duæ Trogini & Tolistobogi à ducibus nominatæ, tertia à gente quæ in Celtica est Tectosages. Hanc regionem post multos errores, & multas excursiones, in loca Attalicis regibus & Bithynis subdita, Galatæ occuparunt, donec eam quæ nunc Galatia est & Gallogræcia dicitur, ab illis non inuitis acceperunt. Dux trãsitus in Asiã uidet fuisse Leonorius. Harũ triũ gentiũ, quæ uni⁹ sunt linguę, & in re nulla discrepant, qui unãquãq; in partes quatuor diuisere, unãquãq; Tetrarchiã uocauerunt, quæ propriũ tetrarchã habebant, itẽ iudicẽ & tribunũ tetrarchę subiectos, & duos subtribunos, & duodecim tetrarcharum consiliũ, qui erant uiri trecenti, & in locũ conueniebant nomine Drynæmetũ, cõsilium de sanguine, de rebus cæteris tetrarchæ ac iudices iudicabant. Antiquus itaq; ordo huiusmodi erat, ętate nostra ad tres duces res delata est, postea ad duos, deinde ad unũ Deiotarum tota potentia deuenit, cui postea successit Amyntas, nunc & hanc, & eam quæ sub Amynta erat, Romani tenent, omnibus in unam prouinciam redactis. Partem Pontũ & Cappadociam uersus Trogini habẽt, ea optima omniũ est, quas Galatæ incolunt, castella mœnibus circũdata habet Tauium, emporiũ eorũ qui in hac regione sunt, in quibus est ænea Iouis statua, & delubrũ eius Asylũ, item Mithrydatium quod Pompeius Bogodotaro dedit, è Pontica pulso. Tertium est Danala ubi Lucullus & Pompeius cõuenere, cũ alter in belli successionem, alter illi potestate permissa ad triũphum pergeret. Trogini itaq; has partes habent. Tectosages uero partes Phrygiam maiorem uersus, iuxta Pisinuntem & Orcaorcos, eorum castellũ erat Anchora, eodem nomine quo & id quod Lydiã uersus est circa Blayrum Phrygiæ oppidũ. Tolistobogi Bithynis sunt finitimi, & Phrygiæ quæ Epictetus dicitur. Horum castella sunt Blucium & Peium, quorũ alterũ Deiotari regia erat, in altero thesauros habebat. Pisinùs emporiũ est eorũ, qui in hac regione sunt, & templũ maximũ habet magnæ ueneration is matris deũm, quam Andigistam uocant. Sacerdotes olim præpotentes quidam erant & sacerdotium maximum habebant, nunc eorum dignitas imminuta est, emporium adhuc manet. Hic locus magnifice ab Attalicis regibus structus est, & templo & porticibus

ex albo lapide, Romani templũ celebre reddiderunt, accersita inde deæ statua, quemadmodũ ea quæ Æsculapij erat ex Epidauro. Mons quidã urbi imminet nomine Dindyma, à quo Dindymena dicitur, quemadmodũ à Cybelis Cybele, prope Sãgarius amnis fluit, secus quẽ erãt antiqua Phrygum domicilia, ut Midæ, & prius Gordij, & aliorũ quorũdã, quæ nunc urbium uestigia nõ seruant, sed in uicos redacta sunt paulo alijs maiores, sicut Gordiũ & Gorbeus, Castoris Saocondarij regia, in quo Deiotarus generum & filiam iugulauit, arcem uero demolitus est maxima habitationis parte deuastata. Post Galatiã austrũ uersus est lacus nomine Tatta, Cappadocię maiori adiacens, iuxta Morimenos, & pars est Phrygię maioris, itẽ ea quæ huic cõtinua est, usq; ad Taurũ, cuius partẽ plurimã Amyntas habuit. Tatta salis spõte nascentis fontes habet, atq; adeo faciliter sal rebus immersit circũgelascit, ut sæpe cum funalem torquem demiserint, salis coronas educãt. Volucres ipsę alis aquas contingentes facile capiuntur, cum propter salis concretionem cito decidant. Tatta etiam ea dicunt, quæ circa Orcaorcos sunt, & Pigniſum & frigidos Lycaonũ colles & nudos & pascẽdis onagris aptos, ubi multa aquæ penuria est, quę sicubi inueniatur profundissimos puteos habet, quẽadmodum Soatris ubi aqua uendit. Itẽ uicus in urbis modũ prope Garsabora, quę regio quanquã sicca sit, oues tamen mirifice nutrit, sed asperæ lanę, unde nõnulli maximas ex eis diuitias cõpararunt. Amyntas supra 300 ouium greges in his locis habuit. Insunt etiã lacus quorũ maior Coralis dicit, minor Trogitis. Hoc in loco est Iconium oppidũ optime habitatũ, quod fortunatiorẽ regionẽ habet, quàm ea quæ onagros producit, hoc Polemo habuit. Iã Taurus locis his appropinquat, Cappadociã & Lycaoniam terminans, ad imminentes Cilicas Trachiotas. Lycaonũ atq; Cappadocũ cõfiniũ est locꝰ qui inter Coropassũ iacet Lycaonũ uicũ, atq; Garestlhyra oppidũ Cappadocię, interuallũ inter hęc castella est centũ & uiginti ferè stadiorum. Lycaoniæ est etiam Isaurica Taurum uersus, deinde Isauria quæ uicos duos habet eiusdẽ nominis, & eum qui uetus dicitur Benemunitum. his alia loca obtemperabant, omnia latronum domicilia, quæ Romanis negotia exhibuerunt. Publius uero Seruilius cognomento Isauricus, quem nos uidimus, hæc Romanis subegit, & multas piratarum munitiones,

λόνκολίβοις. ὠθ φανὲς δ' ἐποίησαν ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν, ἀφ' οὗ δρυμα ἐνθένδε τ θεὸ μεταπεμψάμενοι ἵδρυσαν τὸν σιβύλλης χρησμός. καθάπερ & τ ἀσκληπιὸν τ ἐν ὠιδαύρῳ. ἔστι δ & ὄρος ὑποφκείμενον τ πόλει, τὸ δίνδυμα, ἀφ' οὗ ἡ δινδυμήνη. καθάπερ ἀπὸ τ λυβέλλου ἡ λυβέλλη, πλησίον δ & ὁ σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖ τ ῥοῦν. ὧν ἦν ἕστω τὰ παλαιὰ τ φρυγῶν οἰκήσεια μίδου. & ἐλάττονος μὲν ἔτι γορδίου, οὐ μὴν ἀλλὰ νῦν. ὁ δ' ἴχνη σώζοντα πόλεων, ἀλλὰ λώμαι, μικρῷ μείζους τ ἄλλων. οἷον ὅδε τε γόρδιος & βάσσος τ κάστορος βασιλέως τ σαωκονδαρίτου, ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα ὄντων ἀπέσφαξε δηϊοτάρους, & τ θυγατέρα τ ἑαυτ. πρὸ δ τοῦ φρούριον ἀνέστησε, νῦν δὲ μεμιλιώδης τὸ πλῆθος τ καθιεμένας. μεταξὺ δ τ γαλατίαν πρὸς νότον ἥ τε λίμνη ὅση μὲν τάττα, πλησιάζουσα τῇ μεγάλῃ καππαδοκίᾳ τῇ πρὸς ἄρκτον μεσημβρίας, μέρος δ' ὄν τῆς μεγάλης φρυγίας. & ἡ συνεχὴς ταύτῃ μέχρι τ ταύρου, κῆς τ πλείστων ἀμοίρτας ἔχων. ἡ μὲν γὰρ τάττα, ἁλὸς πάγιον ὅσον αὐτοφυὲς. ὅθεν ὁ τε ἐπιπέπτης ῥᾳδίως τὸ ὕδωρ πάντοθεν βαπτόμενον εἰς αὐτὸ, ὥς τε στεφάνους ἁλῶν αὐτοὺς ἔχειν. ἡ δὲ λίμνη καθῶσι λύπλοχοίνιον. τά τε ἄρνια ἁλίσκεται τὰ πλαζόμενα διὰ πλῆθος τ ὑδάτων πρὸς χειμῶνα τ πάγου. ἔστι δ' ἐν τῇ περὶ πηξιν τ ἁλῶν, ἃ τε δὴ τάττα ἐστὶ, & τὰ πρὸς ὀρκαορκάς, & πιγνισόν, & τὰ πρὸς λυκαόνων ὄρος πεδία, ψυχρὰ μὲν ψιλὰ μὲν ὀναγρόβοτα, ὑδάτων τε ἀπορία πολλή. ὅπου δ' μὴ εὑρεῖν δυνατὸν καθύπαρξε φρέατα τ πάντων, καθάπερ ἐν βάτροις, ὅπου μὴ πιπράσκει τὸ ὕδωρ. ἔστι δ' ἰκονιόπολις γαρσαβώρων πλησίον, ὅμως δ' ἰκανὴ πόλις οὖσα ἡ χώρα, πρόβατα μὲν τρέφει θαυμασῶς, τραχείας δὲ ἐρέας. καὶ πόνου δὲ αὐτῷ τόπων μέγιστον πλῆθος ἐκτήσατο. ἀμίλιας δ' ἐστὶν βιανσίας ἔχει πίμνας ἐν οἷς τόποις τόποις. εἰσὶ δ & λίμναι, λίμνα λις μὲν ἡ μείζων, ἡ δ' ἐλάττων βογίτης. ἐνταῦθα δὲ τὸ ἰκόνιον ὄν, πολίχνιον δ' συνῳκισμένον, & χώραν εὐτυχεστέραν ἔχον ἢ λεχθείσης ὀναγροβότου. ὅθεν δ' ἦν πολέμων, πλησκλῆς δ' ἦν τούτοις τοῖς τόποις ὁ ταῦρος & τ καππαδοκίαν ὁρίζων, & τ λυκαονίαν, πρὸς οὓς ὑποφκειμένους λιλικίας οὖρε χιώτας. λυκαόνων τε καππαδόκων ὄρη) ὅσα τὸ μεταξὺ κορόπασσα λώμης λυκαόνων, ἡ τραχεῖα θούρων πολιχνία καππαδόκων. ἔστι δ τὸ μεταξὺ διάστημα τ φρουρίων τούτων, ρκ' ὡς στάδιοι. τ δ λυκαονίας ὅση, & ἡ ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτὸ τὸ ταῦρον. εἶτα ἰσαυρία λώμας δύο ἔχουσα ὁμωνύμους. τ μὲν παλαιὰν καλουμένην εὐόρκην. ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύτῃς, & ἄλλαι λώμαι συχ

ναὶ. λησῶν δ' ἅπασαι καθικίαι. παρέχον δὲ & ῥωμαίοις πράγματα, καὶ τῷ ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι ποντικῷ στρατηλάτῃ, ὃν ἡμεῖς εἴδομεν, ὃς & ἰδίᾳ ὑπέταξε ῥωμαίοις, καὶ τὰ πολλὰ τ ὡραστῶν ἐρύματα τε

ἀξέλ&Ο τὰ ὠδὶ τῇ θαλάττῃ. ἡ δ' ἰσαυρικὴ ὅση ἐν πλευραῖς ἡ δέρβη μάλιστα τῇ καππαδοκίᾳ, ὥστε πεφυκὸς τὸ τοῦ ἀντιπάτρου τυραννεῖον τοῦ δερβήτου. τοῦ δ' ἰῶ καὶ τὰ λάρανδα. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ ἴσαυρα. & τῆ δέρβῃ ἀμαύτας ἔσχεν, ὥστε θέμενο& τοῦ δερβήτου, καὶ ἀνελὼν αὐτόν. τὰ δ' ἴσαυρα πρὸς τῶν ῥωμαίων ἑλών. καὶ δὴ βασιλείαν ἑαυτοῦ κατασκευάζων ἐν ταύτῃ, τὴν παλαιὰν ἰσαυρείαν ἀναπρίψας. ἐν δὲ τοῦ αὐτοῦ χωρίῳ καινὸν τεῖχο& οἰκοδομᾶν, ἐκ ἐφθη σωτηρίας, ἀλλὰ διέφθαρεν αὐτὸν οἱ λίλικες, ἐμβάλοντα εἰς τὸν ὁμονάδην, καὶ ἀξ αὐτῆς ληφθέντα. τὴν γὰρ αὐτόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ πισίδῃ, μέχρι ἀπωλλωνιάδο& τ πρὸς ἀπαμείᾳ τῇ λιβυ&, & τ παρωρείαν τινὰ, καὶ τὴν λυκαονίαν, ἐπειρᾶτο τὰς ἐκ τοῦ ταύρου καταβαίνοντας λίλικας καὶ πισίδας τὴν χώραν ταύτην φρυγῶν ὄσαν, καὶ λιλίκων ἀξαιρεῖν. καὶ πολλὰ χωρία ἀξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ ληῖμνα. τὸ δὲ σαγαλάσσιον ὁ δ' ἐνεχείρησε βία προσάγεσθαι, μεταξὺ λείμωνος τῆς τε ληῖμνης, καὶ σαγαλασσοῦ. τὴν μὲν ὖν ληῖμναν ἄποικοι ῥωμαίων ἔχουσιν. ἡ σαγαλασσὸς δ' ὅση ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνι τῶν ῥωμαίων, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ ἀμαύτα βασιλεία πᾶσα. διέχει δ' ἀπαμείας ἡμέρας ὁδὸν. καὶ τὰ βάσιν ἔχουσα χειρὸν τι καὶ τριάκοντα σταδίων, ἀπὸ τοῦ ἐρύματο&. καλοῦσι δ' αὐτὴν καὶ σελγησσόν. ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ ἀλέξανδρο& εἶλεν. ὁ δ' ὃν ἀμύντας, τὴν μὲν ληῖμναν εἶλεν. εἰς δὲ τοὺς ὁμονάδας παρελθὼν οἰκίζομίζοντο ἀληπόταται, καὶ κατασὰς ἤδη λύει& τῶν πλείσων χωρίων, ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτὸν, ἀξ ἁπάντης ἐληφθη δόλ& τ τυραννικὸς, & ὃν ἡ ἐκεῖνοι διέφθειραν. ἐκείνους δὲ λυρίνο& ἀξεπόρθησε λιμῷ, & τετρακισχιλίους ἀνδρας ἐζώγρησε & σωώκισεν εἰς τὰς ἐγγὺς πόλεις. τῆ δὲ χώρᾳ ἀπέλιπεν ἔρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔσι δὲ καὶ ἐφ' ὑψηλοῖς τ ταύρου μέρεσι ληῖμνοῖς ἀκροτόμοις σφόδρα, & τὸ πλέον ἀβάτοις, ἐν μέσῳ κοίλῳ & δυσαμον πεδίον εἰς ἀνθρώπους πλέους διηρημένον. ὅσον ὑ γεωργοῦσθαι, ὥκουν ἐν ταῖς ὑπορείμναις ὀφρύσιν, ἢ ἀσκλαίοις. τὰ πολλὰ δ' ὄρεσι ἦσαν, & κατέχουσι τ ἀλλοβίαν, ἔχοντα ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν. συναφεῖς δ' εἰσὶ τὸ τοις οἱ τε ἄλλοι πισίδαι & οἱ σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τ πισιδῶν. τὸ μὲν ὖν πλέον αὐτ μέρο&, τὰς ἀκροφείας τ ταύρου κατέχ. τινες ὑ & ὑπορισῆς, & ἀσγόδ&, παμφυλικῶν πόλεων κατέχουσι χωρία. ἐλαιόφυλα πάντα. τὰ δ' ὑπὲρ τούτων πάντα ὀρεινὰ ἤδη, καὶ ἐννεῖς, ὅμοροι σελγοῦσι & ὁ μανασσόσσι. τὰ γαλασσεῖς δ' ὠδὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ μιλυάδι.

quæ in ora maritima erant, ui cepit. In Isauricæ lateribus est Derba, præsertim Cappadociæ adiuncta, Antipatris Derbensis sedes. Eius erant Laranda & ætate nostra Isaura. Amyntas Derbensem adortus, Derbam cepit & illum interemit. Isaura uero habuit à Romanis hic regiam sibi cõstruens antiqua Isauria diruta, & in eodẽ loco nouum opus ædificans, per ficere nequit. Nam cũ Omonades inuaderet, per insidias captus est, & à Cilicib⁹ interẽptus. Cum enim Antiochiæ partem haberet Pisidiã uersus, usq; in Apolloniadem quę est Apamiã Cibotorũ uersus. Item ex prętermõtana regione nonnulla ac etiã Lycaoniam tentabat, Cilicibus ex Tauro currentibus, & Pisidijs regionem eam auferre, quæ Phrygum erat, & multa profecto loca cepit, quæ nunquam antea capi potuerunt, quorum est Cremna. Sandalio autem accedere non est ausus, quod inter Crẽnam atq; Sagalassum iaceret. Cremnam habẽt Romanorum coloni. Sagalassus sub eodẽ Romanorum duce est, sub quo totũ Amyntæ regnũ. Distat ab Apamia diei itinere, descensum habens ab arce triginta ferè stadiorum, uocant etiam eam Selgesum. Hæc ciuitas ab Alexandro capta fuit. Amyntas itaq; Cremnam cepit, progressusq; usq; ad Omonades, qui nunquã capi posse existimabantur, multorum iam locorum dominus, interempto â se eorum tyranno, fraude uxoris tyranni captus est, atq; ab illis interemptus. Cirenius autem eos fame confecit, & quatuor hominum millia, â se capta in alias propinquas urbes traduxit habitatum, regionem uero iuuentute desertam reliquit. Ea est in altis Tauri partibus, in rupibus præruptis, & magna ex parte inaccessibilibus. In medio est planities concaua, & ferax, in multas conualles distincta, hanc excolẽtes in superioribus montium supercilijs ac speluncis habitabant, & cum frequentius armati essent, aliena excurrebant, cum montana haberent, eorum regionem circummunientia. His cõtigui sunt cum alij Pisidæ, tum etiam Selgenses Pisidarũ optimi. Maxima eorũ pars summa Tauri obtinet, quidã supra Sidam Aspendumq; habitant Pamphyliæ urbes, tenent loca edita, oleis consita. Ad montana quę supra hos sunt, Catanenses incolũt, Selgẽsib. & Omonadẽsib. finitimi, Sagalassenses uero interiora Milyadem uersus.

Artemidorus dicit ex Pisidarum ciuitatibus esse Selgam, Sagalassum, Petnelisum, Adadatam, Briadē, Crēnā, Pityasum, Amblada, Anabura, Sinda, Arasum, Tarbasum, Termesū. Ex his alij omnino sunt montani, alij usq; ad montiū ima descendunt, ex utraq; parte, & in Pamphyliam & Milyadē, Phrygibus, Lydis & Caribus finitimi, quæ gentes quanquam borealeſ sint, omnes tamen sunt pacatæ. Pamphyli uero multum Cilicię nationis participes, non omnino abstinent à latrocinijs, nec finitimos sinunt in quiete uiuere, quanquā australes partes iudicis Tauri habitent. Sunt etiam Phrygibus & Cariæ finitima, Tiaba, & Sinda, & Amblada, unde & Ambladēse uinum effertur, ad medicas curationes accōmodatū. Ex mōtanis, ut sic dicā, Pysidis, cæteri sunt per tyrānidas diuisi, & quemadmodū Cilices latrocinijs exercitati, dicūt Lelegas quosdā uagos olim eis immixtos, propter morum similitudinem ibi remansisse. Selga urbs ab initio fuit à Lacedæmonijs condita, & ante à Calchante postea per se se mansit, & propter legitimā gubernationem tantum adoleuit, ut aliquādo uiginti uirorum millia haberet. Mira profecto est locorū natura, cū in summis Tauri partibus locus sit adeo ferax, ut multa hominum millia possit enutrire, pleraq; loca ibi oleis & uitibus consita sunt, & omnium pecorum pascuis abundant, circū imminēt syluæ uaria materie plenæ. Plurimus apud eos styrax nascitur, arbor non magna, recta, ex qua styracinæ hastæ fiunt, corneis similes, in trunco edacissimi uermis genus innascitur, quo lignū usq; ad corticē sursum erodēte, furfur siue micæ quædam profunduntur eis similes, quæ cadūt ex serra, ex his aceruus ad radicem cōgregatur, postea humor quidā distillat qui facile coagulatus, succino similis est, huius pars ad radicē cū scobe ac terra permiscetur, uerum quod in summo collectū est, purū manet, pars uero in trunco cōgelascit, ubi defluit, atq; hoc etiā purum. Ex nō puro scilicet ligno, ac terra mixturā quandā cōficiunt, puro odoratiorem, uiribus tamen imparē, quæ res multos fallit, atq; eo plurimū superstitiosi ad suffitus & odoramenta utuntur. Laudatur etiā Selgica iris, & unguētum quod ex eo fit. Selgensium montana circa urbem ac regionē paucos aditus habēt, præcipitijs & uallib. munita, quę cū cętera flumina efficiūt, tū etiā Eurymedō et Cestr⁹ à Selgicis mōtibus in Pamphyliū mare

φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος τ πισιδικῶν πόλεις, εἶν σέλγιν, σαγαλασσόν, πετνελισσόν, ἀδαδατα, βριάδα, κρήμνιαν, πιτυασσόν, ἀμβλάδα, ἀνάβαρα, σίνδα, ἀραασσόν, ταρβασσόν, τερμισσόν. τούτων δ' οἱ μέν, εἰσὶ τελέως ὀρεινοί, οἱ δ', μέχρι τ ὑπωρείας καθήκοντες ἐφ' ἑκάτερα, ἐπί τε τ παμφυλίαν, καὶ τ μιλυάδα καθήκοντες φρυξί τε λυδοῖς τε καρσίν, ὅμοροι πάσιν ἑρμωικοῖς ἔθνεσι καὶ πρὸς βορρᾶν ὅσον. οἱ δὲ πάμφυλοι πολὺ τ κιλικίου φύλου μετέχοντες, ὀτελέως ἀφεῖνται τ ληστρικῶν ἔργων, ὀλίγοι δὲ ὅμοροι ἐῶσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν, καὶ πρὸς τὰ νότια μέρη τ ὑπωρείας τ ταύρου κατέχοντες. εἰσὶ δὲ οἷς φρυξὶν ὅμοροι, τῇ καρία, λαβέᾳ, καὶ σίνδοις τε ἀμβλασεῦσι, ὅθεν καὶ ὁ ἀμβλαδηνὸς οἶνος ἐκφέρεται, πρὸς διαίτας ἰατρικὰς ὠφέλιμος. τ δ' ὄν ὀρέων, ὡς εἰπεῖν πισιδῶν, οἱ μὲν ἄλλοι μιγάδες τυραννίδας μεμισθωμένοι καθάπερ οἱ κίλικες ληστρικῶς ἤσκηνται. φασὶ δ' αὐτοῖς τὸν λελέγων συγκαταμιχθῆναί τινας ὄντας παλαιὸν πλανήτας ἀνθρώπους, ὑπὸ συμβίωσιν δὲ τ ὁμοιοτροπίαν αὐτοῖς. σέλγη δὲ ἀρχὴν μὲν ἐκτίσθη ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐκτίσθη πόλις. ὑπὸ δὲ πρότερον ὑπὸ κίλικος, ὕστερον δὲ καθ' αὑτὴν ἐμένην αὐξηθεῖσα ἐκ τ παλαιότητα νομίμων, ὡς πότε τ δυσμενείαν θηρὸς ἔστιν. θαυμασιώτερον δ' ἴσως ἡ φύσις τ τόπων. ἐν γὰρ ταῖς ἀκρωρείαις τ ταύρου χώραις μυριάσιλας βαθείᾳ δυναμένην, σφόδρα εὔκαρπος οὖσα, ὥστε τ ἐλαιόφυτα ἔστιν πολλὰ χωρία, καὶ ἀμπέλους, νομάς τε ἀφθόνους αἰεὶ παντοδαποῖς βοσκήμασι. κύκλῳ δ' ὑπερκεῖται δρυμοὶ πυκνὸς ὕλης. πλεῖστος δὲ συρὰξ φύεται πᾶν ἀλλοῖος, δενδρώδης, ὁ μὲν μέγας ὀρθηλόφου, ἀφ' οὗ καὶ τὰ συράκινα ἀκοντίσματα ἐοικότα τοῖς κραναίνοις. ἐγγίνεται δ' ἐν τοῖς σελίχεσι ξυλοφάγος τις σκώληξ εἰδος, ὃς μέχρι τ ὠφανείας δέδακται ὃ ξύλον, τὸ μὴ πρῶτον πίτυρος, ἢ πρίσματα ἐοικὸς ἢ ψῆγμα πρόχει, τε σωρὸς σωρεύεται πρὸς τῇ ῥίζῃ. μετὰ δὲ τοῦτο ἀρλέβεταί τις ὑγρασία δεχομένη τὴν ξύλου πᾶσαν ἐπιπλησίαν αὐξήσεως κόμμι. ταύτης δὲ τὸ μὲν ὠὸν τὸ ψῆγμα πρὸς τῇ ῥίζῃ καταμιχθὲν, ἀναμίγνυται τοῦτο τε τῇ γῇ, πλὴν ὅσον τὸ μὴ ὠὸν πολὺ συσκιάζεται καθαρόν. τὸ δ' ἐν τῇ ὠφανείᾳ τοῦ σελίχους καθ' ἣν ῥέει, τοῦτ' ἔστι, τῇ δὲ καθαρόν. ποιοῦσι δὲ τὸ ἐκ τ μὲν καθαροῦ, μίγμα ξυλομιγοῦς τε τῇ γομμιγοῦς, δυνατώτερον) τ καθαροῦ. τῇ δ' ἄλλῃ ἀναμιγνύμενον ἀπομύττουσι. λαμβάνει δὲ τοῦ πολλοῦ, ὃ πλείονα χρόνον θυμιάματα οἱ ἀρτισταλείμενοι. ἐπανεῖται τῇ τὰ σελγικὰ ἴδια, τῇ δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας πρόσβασεις πρὸς

τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τὴν σελγαίων ὀρεινὴν, κρημνῶν καὶ χαράδρων οὖσαν πλήρη, ἃς ποιοῦσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ, καὶ ὁ εὐρυμέδων, καὶ ὁ κέστρος ἀπὸ τῶν σελγικῶν ὀρῶν εἰς τὴν παμφυλίαν

ἐκπίπτοντες

ἐκπίπτοντες θαλάττην. γέφυραι δ' ἐπίκεινται τοῖς ὁδοῖς διὰ τὴν ἐρυμνότητα, ὅτι πρότερον, ὅδ' ὕσερον, ὁ δ' ἅπαξ οἱ στρατηγοῦντες ἐπ' ἄλλοις ἐτίνοντο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλων χώραν ἀσφαλῶς ἐκαρπώσατο. ὡσὲρ δὲ τὰ κάτω τῆς ἐν τῇ παμφυλίᾳ γῆς τὰ αὐτὰ, διεμάχοντο πρὸς οὓς βασιλέας ἀεί, πρὸς δὲ οὓς ῥωμαίους ὧν τακτοῖς ἔσιτατεῖχε τὴν χώραν. πρὸς ἀλέξανδρον δὲ πρεσβευσάμενοι διέλεξαν τὰ προστάγματα ἐπὶ φιλίαν. νῦν δ' ὑπήκοοι τελέως γεγόνασι, καὶ εἰσὶν ἐν τῷ ὑπὸ ἀμύντᾳ τεταγμένοι πρότερον. οἷς ἦν βιβλιοῖς ὁμορόσασι πρὸς νόθον, ὡς ἔφην. οἱ πρὸς τὰ ὄλυμπα τὰ μύσια προσχωρήσαντες μυσοί τε καὶ φρύγες. ἑκάτερον δὲ τὸ ἔθνος διήκον ὅσον, φρυγία τε καὶ μυσία, καλεῖται μεγάλη, ἧς ὁμόρους ἐβασίλευσε, καὶ ἧς μέρος οἱ γαλάται κατέσχον. ἡ δὲ μικρὰ ἡ ἐφ' ἑλλησπόντου. καὶ ἡ πρὸς τὰ ὄλυμπα, ἣ καὶ ἐπικτήτος λεγομένη. μυσία τε ὁμοίως. ἅπτεται ὀλυμπηνὴ σωρηχὴς οὖσα τῇ βιθυνίᾳ, καὶ τῇ ὑπικτήτῳ, ἣν ἔφην ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τοῦ πέραν ἱερὸν μυσῶν ἀπωκεῖσθαι. καὶ ἡ πρὸς τὰ κάϋκ), καὶ τὴν προσαμείβουσι μέχρι τρωθρανίας, καὶ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ. ὅτου δ' ἐνίοτε καὶ ταῦτα ἐν ἄλλοις, ὡς πολλάκις λέγομεν, ὡς τε καὶ τὴν περὶ τὸ πύλην, φρυγίαν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἄδηλον ἔστε τῆς μεγάλης ἔστε τῆς μικρᾶς μέρος ὄντα, ἢ καὶ τὰ πάντα) φρύγια καὶ τὰ πέλοπα, καὶ τὴν νιόβην. ὁπότερον δ' ἂν ἔχοι ἡγεμονίαν ἐπάλληλος ἐξήτασις φανερὰ. ἣν γὰρ προσαμείψωσι καὶ ἡ ἐλαῖτις καθ' ἣν ὁ καΐκος ἐκπίπτει, καὶ ἡ μεταξὺ τούτων τρωθρανία, ἐν ᾗ τρῶθρας καὶ τὸ στόμα τὸ λίμνης ἐκφορὰν, ἀναμέσον) ὅδε τὸ τε ἑλλησπόντου, καὶ τὸ πρὸς σίπυλον), καὶ μαγνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ χώραν. ὥσθ' ὅπερ ἔφην ἔργον διοίσαι χωρὶς τὰ μυσῶν, καὶ φρυγῶν ὁρίσματα, καὶ οἱ λυδοὶ καὶ οἱ μαίονες, ὃς ὅμηρος καλεῖ μόνας ἐν συνεχείᾳ ὥσπερ ἐστὶ, καὶ πρὸς ἴδης καὶ πρὸς ἀλλήλας. ὅλοι οἱ μὲν, ἴδας αὐτὰς, οἱ δ' ἑτέρας φασὶ. πρὸς δὲ τούτοις, ὅλοι ἴδας μισὸς, οἱ μὲν, θράκας, οἱ δὲ, λυδοὺς, εἰρήκασι δὲ καθ' αὑτὸν παλαιοὶ ἱστοροῦντες, ἣν ξάνθος ὁ λυδὸς γράφει, καὶ μελικράτης ὁ ἐλαΐτης, ἐτυμολογοῦντες, καὶ τὸ ὄνομα τὸ τῶν μυσῶν, ὅπερ ἔξυλον ὄντ' ὀνομάζουσιν οἱ λυδοί. πολλὴ δ' ἡ ὀξύη περὶ τὰ ὄλυμπα, ὅπερ ἐκ τεθλῶσι φασὶ τοῦ δεκατοῦθρώτας. ἐκείνων δὲ ἀφ' γόνος ἔην τοῦ ὕσερον) μυσός, ἀφ' ὃ τὰ ὀξύνας ὅτου πωσταγρούθρώτας. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῇ διαλέκτῳ. μοξολυδὶ γάρ φασι, ἔνθ' καὶ μιξοφρύγι). τὸ μὲν γὰρ οἰκεῖον αὐτοῦ πρὸς τὰ ὄλυμπα. τὰ δὲ φρυγῶν ἐκ τῶν θρᾳκῶν προσωθρώτα. εἴληπται τύπος τῆς βοΐας ἄρχοντας, καὶ τὰ πλησίον) γῆς. ἐκείνους μὲν ἐν ταῦθα οἰκῆσαι, τοὺς δὲ μυσοὺς πρὸς τὰς τῶν καΐκου πηγὰς πλησίον λυδῶν. σωφορεῖ δὲ πρὸς τὰς διαύτας μυθοπλάσεις, ἥ τε σύγχυσις τῶν ἐνταῦθα ἐθνῶν, καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς χώρας τῆς ἐντὸς ἅλυος. μάλιστα δὲ τῆς παραλίας διὰ ἣν ὠθήσεσθαι ἐγίνοντο αὐτῇ πολλαχόθεν, καὶ διαπαντὸς ἐκ τῆς πρώτης,

exeũtes, ppter loca ardua, põtes pasim uijs im positi sunt. Selgenses nunquã antea cuiquã pa ruerũt, & cæterã regionẽ intrepide habẽtes, p inferiore, quæ in Pãphylia, & quæ intra Taurũ est, cũ regib. decertabãt. Cũ Romanis uero cer tis cõditionibus regionẽ tenebant. Alexandro per legatos respõderũt, se ut amicos imperata susceptur os. Nũc omnino subditi sunt, & in ea cẽsent, quæ ab Amynta fuit. Bithynis (ut dixi) finitimi sũt Phryges ac Mysi, qui circa Olympũ habitãt. utraq; gẽs duplex est. Nam Phrygia al tera dicit maior, cui Mydas imperauit, & partẽ Galatę habuerunt. Altera minor circa Olympũ in Hellespõto quæ Epictetus appellat. Mysia quoq; altera Olympina est, Bithynię & Epicte to cõtinua, quã Artemidorus à Mysis qui trãs Istrũ sunt, dicit habitatã. Altera circa Caicũ est, & Pergamenum agrum, usq; in Teuthraniam & huius fluminis ostia. Sed adeo hæc immuta ta sunt (quemadmodum iam sæpe dixim⁹) ut etiam regionem Sypilo uicinam antiqui Phry giã nominarint, quæ utrũmne maioris an mi noris Phrygiæ pars sit, incertũ est. Vnde Nio bem & Tantalũ & Pelopen Phrygas dixerũt. Et utcunq; se habet, mutatio certe manifesta est. Nam Pergamenus ager Elaiticus ad quem Caicus exit, & Teuthrania inter hæc media, in qua Teuthras, & Telephi educatio fuit, inter Hellespontum sunt & regionem Sipylo & Ma gnesiæ circũstantẽ, & eã quæ sub illa est, quare Mysorũ ac Phrygũ fines (ut ante diximus) di uersi. Sed eos definire operosum. Lydi & Mę o nes quos Homerus Mæonas uocat, cũ his & inter se cõfusi sunt, hos alij eosdẽ, alij diuersos putãt. Item Mysos alij Thracas dixerũt, alij Ly dos, secũdũ ueterẽ quandã historiã, quã Xan thus, Lydus, & Menecrates Elaita referũt, My sorũ nomẽ interpretãtes, quod Lydi fagocissi mã sic uocent. multa enim eiusmodi arbor est in Olympo, ubi expositos eos dicũt, quorum posteri à fagocissima Mysi sunt appellati, testi monio esse sermonẽ, ex Lydo Phrygioq; per mixtum, tandem ipsos circa Olympum habi tasse. Phrygas uero ex Thracia trajiciẽtes Troię ac propinquæ regionis principes esse cœpisse, eos itaq; hoc in loco habitasse, Mysios uero su pra Caici fontes, prope Lydos. Auget has fabu las gentiũ earum confusio, & opulentia regio nis, quę cis Halym est, præsertim in ora mariti ma, cuius causa multi eam undiq; inuadebãt, *Iliad. B. & K.*

præsertim ex ulteriore fluminis regione, ac etiam uiam inter se decertabant. Sed præcipue circa Troiana tempora, ac etiam postea excursiones transmigrationesq; factæ fuerunt, cum Barbari simul ac Græci impetu quodam ad aliena adipiscenda ferrentur. Sed ante res Troianas hæc erant. Tunc enim Pelasgorũ natio, & Cauconum Lelegum erat. Dictum est enim quod olim ij, quos poeta Troianis socios fecit, nequaquã ex ulteriore regione in multis Europæ locis errabant. Nam quæ de Phrygibus Mysisq; memorantur, Troianis sunt antiquiora, duplices quoq; eiusdem generis Lycij, suspicionem exhibent, uel Troianorum uel eorum qui Cariam uersus alios habitare fecerũt. Idem fortasse, & de Cilicibus contigit. nam & hi duplices sunt, & si huiusmodi testimonium non est recipiendum, quia qui nunc Cilices dicuntur, ante res Troianas fuerũt, & Telephus cum matre ex Arcadia uenisse perhibetur, qua Teuthranti qui eum recepit, in coniugem data imperiũ accepit, & filius putatus est. Cares quoq; cum prius Leleges & insulares essent, ut fertur, terrestres facti sunt, fauentibus Cretensibus, qui Miletum cõdidere. Conditorem ex Mileto, quæ in Creta est, Sarpedonem accipientes, & Termilas in eam quæ nunc Lycia dicitur, habitatum deduxerũt. Hos Sarpedon Minois Rhadamanthi frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominauit, cũ prius Minyæ uocarentur, ut Herodotus refert. Ac prius etiam Solymi, postea Lycon Pandionis filius, eosdem à se Lycios appellauit, quæ profecto ratio Lycios ac Solymos eosdem esse ostẽdit, quanquam poeta eos separat. nam de Bellerophonte è Lycia profecto dicitur,

Hic Solymis iterum prestantibus intulit arma.

Pysandrum etiam eius filium (ut ille inquit) pugnantem cum Solymis Mars interemit. Sarpedonem quoque indigenam esse dicit, sed uictori in commune præmium propositum esse terræ uirtutem opulentiamq;, quæ ego dico ex multis confirmantur, etiam post res Troianas. unde & Amazones eos inuadere ausæ sunt, aduersum quas Priamus & Bellerophontes duxisse exercitum dicuntur, & multæ ciuitates ab illis cognominatæ sunt, in Ilienſi campo tumulus quidam est,

Hunc homines proprio Batiæã nomine dicũt,
Ast immortales uolucris monumẽta Myrinæ.

Quam tradunt unã fuisse ex Amazonibus, coniecturã ex adiectiuo capientes. Equi enim

ἢ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγχύς. μάλιστα μὲν οὖν ἡ τρωϊκά, καὶ μετὰ ταῦτα γνώσθαι τὰς ἐφόδους & τὰς μετανασάσεις σωιβῆ, τῶ τε βαρβάρω ἅμα, καὶ τῶν ἑλλήνων, ὁρμῆ τινι χρησαμένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοδίας κατάσκεψιν. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἦν ταῦτα. τό τε γὰρ πελασγῶν ἦν φῦλον, καὶ τῶν καυκώνων καὶ λελέγων, εἴρηται δ' ὅτι πολλαχοῦ τ' ἠπείρου ἐτύγχανε ὂν παλαιὸν πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς τρωσὶ συμμαχοῦντα ὁ ποιητής, σὺν ἐκ τῆς πραίας, τά τε πρὸ τῶν φρυγῶν, καὶ τῶν μυσῶν λεγόμενα, πρεσβύτερα τῶν τρωϊκῶν ὄντα. οἱ γὰρ λιτοὶ λύκιοι τὸ αὐτὸ γένος ὑπόνοιαν παρέχουσιν, ἢ τ' τρωϊκῶν, ἢ τῶν πρὸς ἑαρίαν οὖσ' ἑτέρους ἀφικνουμένων. τάχα δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λιλίκων τὸ αὐτὸ συμβῆ. λιτοὶ γὰρ καὶ ὅτοι, οὐ μὴν ἔχομέν γε τοιαύτην λαβεῖν μαρτυρίαν, ὅτι & πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἦσαν ἤδη οἱ νῦν λίλικες, ὅ τε τήλεφος ἐκ τ' ἀρκαδίας ἀφῖχθαι νομίζοι τ' αὖ μετὰ τ' μητρός. γάμῳ γ' ὃν ταύτης ᾠκείωσάμην τ' ὑποδεξάμην αὐτ' τεύθρανται, γνώμιδή τε ἐκείνη, & πρὸς λαβεῖν τὴν μυσῶν ἀρχήν. καὶ οἱ λάρδοι δ' νησιῶται πρότερον ὄντες καὶ λέγεσθαι ὡς φασιν, ἀπὸ ρῶται γενόμενοι, πρόσλαβόντων ληστῶν, οἱ καὶ τὴν μίλητον ἐκπίσαν, ἐκ τῆς κρήτης λαβόντες σαρπηδόνα κτίσμα καὶ οὓς τέρμιλλας κατώκησαν ἐν τῇ νῦν λυκίᾳ. τότε δ' ἀγαγεῖν ἀρίκης ἐκ κρήτης σαρπηδόνα. μίνως καὶ ῥαδαμάνθυος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι τέρμιλλας οὓς νῦν μινύας, ὥς φησιν ἡρόδοτος, ἐπὶ δὲ πρότερον σολύμους. ἐπανελθόντα δὲ τὸν πανδίονος λύκωνα, ἀφ' ἑαυτ' προσαγορεῦσαι οὓς αὐτοὺς λυκίους. ὅτος μὲν ὁ λόγος ἀφαίνει οὓς αὐτοὺς σολύμους τε καὶ λυκίους. ὁ δὲ ποιητὴς χωρίζει. βελλεροφόντης γοῦν ὡρμημένος ἐκ λυκίας,

Σολύμοισι μαχέσασθαι κυδαλίμοισι.

Γέλανδρόν τε ὡς αὐτὸς ὑὸν αὐτ', ἄρης, ὥς φησι, μαρνάμενον σολύμοισι κατέκτανε, & τὸν σαρπηδόνα ἢ ὑδηχώριόν τινα λέγει. ἀλλὰ τό γε ἄθλον προκεῖσθαι κοινὸν τῶν ἀρετῶν τ' χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰχθυόσιν ἐκ πολλῶν βεβαιῶται. καὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ ὕστερον, καὶ ἀμαζόνας κατιθάρρησαν αὐτοῖς. ἐφ' ἃς ὅτε πρίαμος στρατοῦσαι λέγονται, καὶ ὁ βελλεροφόντης πόλεις ὀνόμασαι. καὶ ὁμολογοῦνται ἐπώνυμοι αὐτῶν. ἐν ᾗ δ' ἡλιακῷ πεδίῳ κολώνη ἐστὶν ὄχθη. ἣν οἱ αὐτόχθονες καλίδαν κικλήσκουσιν. ἀθανάτου ἤτε σῆμα πολυσκάρθμοιο μυρίνης.

ἣν ἱσορροῦσι μίαν εἶναι τῶν ἀμαζόνων, ἐκ τοῦ ὠνόματος τεκμαιρόμενοι. δυσκάρθμους γὰρ ἵππους

ἵππους

ππος λέγεσθαι διὰ τὸ τάχος, καὶ κένλω οὕτω πολύσκαρθμον, διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἁνιοχείας τάχος, καὶ ἡ μυρίνα οὕτω ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγὺς δὲ νῆσοι ταῦτ' ἔπαθον διὰ τὴν ἀρετὴν, οἷον ῥόδος καὶ Κῶς. ὅτι πᾶσι τροικῶν ἦσαν ὑφ' Ἑλλήνων ᾠκισμένοι. καὶ ὑφ' Ὁμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται. μετὰ δὲ τὰ τροϊκὰ αἱ τε τῶν Ἑλλήνων ἀφίξεις, καὶ αἱ Κιμμερίων ἐφοδοι, καὶ Λυδῶν. καὶ μετὰ ταῦτα πέρσαι, καὶ Μακεδόνας, καὶ τελευταίους Γαλάτας, ἐτάραξαν πάντα, καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ ἀσάφεια, οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας. περὶ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ λεγόντων, οἱ μὲν τρῶας καλοῦντων φρύγας καθάπερ οἱ τραγικοί, οἱ δὲ λυκίους κᾶρας, καὶ ἄλλους οὕτως. οἱ δὲ τρῶας ὕστερον μικρῶν αὐξηθέντας, ὡς τε καὶ βασιλέας βασιλέων ἔσχον παρέχειν. καὶ ὥστε ποιητῇ λόγου τινὰ χρὴ καλεῖν τροίαν, καὶ τοῖς διηγουμένοις ἐκεῖνον. λέγει γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαντας τρῶας τοὺς συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ δαναοὺς, καὶ ἀχαιοὺς τοὺς γνησίους. ἀλλ' οὐ διήκει τροίαν ἐρεῖν μὴ δία, καὶ τὴν παφλαγονίαν. ὁ δὲ τὴν καρίαν, ἢ τὴν ὁμορον αὐτῇ λυκίαν. λέγω δ' ὅταν φῇ,

τρῶες μὲν ἰαχὴν ἐγένοντο βοπάτην ἅσαν.

ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων,

οἱ δ' ἄρ' ἔσαν σιγῇ μένεα πνείοντες ἀχαιοί.

Καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ ἰαί πέρ τοιούτων ὄντων, πειρατέον διαιτᾶν καθ' ἃς δυνάμεις. ὅτι δ' ἀν' ἀφυγοι τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, τοῦτο μὲν ἐατέον. ὁ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τῆς γεωγραφίας ἔργον, τὰ ἢ νῦν ὄντα λεκτέον. ἔστι τοίνυν ὄρη δύο, ὑποκείμενα τῆς προποντίδος. ὅπερ ὁλύμπου ὁ μυσὸς καὶ ἡ ἴδη. κεῖται μὲν ὂν ὀλύμπῳ τὰ τῶν βιθυνῶν ὑπερπέπωκε. τῆς δὲ ἴδης μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ τροία κεῖται, σχεδὸν παράπλους ὄρει. περὶ μὲν οὖν ταύτης ἐρεῖμεν ὕστερον, καὶ τῶν συνεχῶν αὐτῇ πόλεων. νῦν δὲ περὶ τῶν ὀλυμπίων καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ταύρου παραλλήλων τοῖς προειρημένοις λέγωμεν. ἔστι τοίνυν ὁ ὄλυμπος λύκιος μὲν ὁ συνοικούμενος, ὑπὲρ δὲ τῶν ὕψεσι δρυμοὺς βλασίους ἔχων, καὶ λῃστήρια διαμένοντα ἐκ πρίσθαι, τόποις δυσόρκοις, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνίστανται πολλάκις, οἱ διαμένοντες συμμένειν πολὺν χρόνον. καθάπερ λυκίων ὁ καθ' ἡμᾶς τ λῃστηρίων ἡγεμών. ὃς δι' ὧν μὴ ἐκ γόρδης ὁμῆς, ὑπ' ὕστερον αὐξήσας ἐποίησε πόλιν, καὶ προσηγόρευσεν ἰουλιόπολιν. λῃστηρίῳ δ' ἐχρῆτο καὶ ὁρμητηρίῳ καὶ ταρχὰς, διὰ καρτερώτατο τ χωρῶν ὄνομα καλυδνίῳ. ἐκαλεῖτο δ' αὐτωνίῳ μ χρήσιμος

propter celeritatem ὠύσκαρθμοι, id est uolucres dicuntur, unde & illã ab equorũ celeritate ὠολύσκαρθμον, id est uolucrem dictam, & Myrina ciuitas ex ea nominata est. Vicinæ quoq; insulæ hæc eadem ob terræ fertilitatem passæ sunt, è quibus est & Rhodus, & Cos, quæ ante conditam Troiam à Græcis habitabãtur, cuius rei Homerus manifestum exhibet testimonium. Post Troiam uero Græcorum coloniæ & Treres & Cimmerij & Lydi, deinde Persæ ac Macedones, postremo Galatæ, omnia excursionibus perturbarunt atq; confuderunt. Et non solum propter mutationes res ipsæ incertæ sunt, sed etiam propter dissidentes scriptorum opiniones, qui eisdem de rebus non eadem tradiderũt. Nam hi Troas Phrygas uocant, sicut tragici, illi uero Lycios Caras, & eodem modo alios. Sed Troes adeo ex paruis aucti sunt, ut reges regum essent, & poetæ & eius expositoribus occasionem præbuerunt, quam oporteat Troiam appellari. Nam omnes Troianorum socios in communi Troas uocat, quemadmodum aduersarios Danaos & Achiuos, sed nequaquam per Iouem Paphlagoniam Troiam dicemus, nec Cariã, nec Lyciam ei finitimã, ut cum ita dicit,

Clamore ingenti Troes, sonituq; fremebant.

Ex contrarijs autem.

At Danai tacito spirabant corde furorem.

Sæpe etiã aliter atq; aliter dicit, quæ cum ita sint, necesse est ut singula pro uiribus transigamus, quę uero nos fugiũt ex antiqua historia, ea omittẽda existimamus. Non enim in ijs est Geographiæ opus, sed quæ nunc sunt, ea dicere debemus. Duo itaq; montes Propontidi imminent, Olympus Mysius & Ida, Olympo Bithynica subiacent. Inter Idã atq; mare, Troia iacet monti contigua, de hac & de ijs quæ austrum uersus ei monti contigua sunt, postmodum dicemus. Nunc de Olympenis dicẽdum est, ac de consequẽtibus usq; ad Taurum, quæ cum locis à nobis ante peragratis eque progrediuntur. Olympus in circuitu nõ habitatur, in altis syluas ingẽtes habet, & loca optime septa quę latrones alere possint. In hæc loca sæpe tyrãni cõueniũt, ubi diutius perdurãt, quemadmodũ ætate nostra Cleon latronũ princeps, q fuit è uico Gordo quẽ postea augẽs urbẽ fecit, & Iuliopolim appellauit. Ab initio uero pdonũ receptaculo utebatur loco ualidissimo nomine Callydio. Is Antonio ualde utilis fuit,

nam profectus ad eos, qui pro Labieno tributa colligebant, omnia impediuit, quo tempore ille Asiam obtinebat. In bello autē Actiaco cum ab Antonio desciuisset, Cæsaris ducibus adhæsit, ac supra quàm eius meritum pateretur, in honore habitus est. Is ultra munera ab Antonio data, accepit etiam quæ Cęsar dedit, quare iam pro latrone principis habitum gerebat. Erat enim Iouis Abretani sacerdos, qui Mysius deus est, & parti Morenæ imperabat, quæ etiam Mysia est, quemadmodum Abretana. Postea Comanorum sacerdotium in Ponto accepit, ad quod cum uenisset, intra menstruum temp⁹ excesit è uita, nam grauis eum morbus arripuit, siue ex nimia crapula, siue ex ira deæ, ut dixerunt, qui in fano erant. Nam intra sacri loci ambitum, utriusq; sacerdotis maris scilicet ac fœminæ habitatio est, fanum quo que præter cæteram religionem expresse uetat suillarū carnium esum, unde nec in totam urbem sus infertur. Ille mox primo ingressu, ex huius consuetudinis præuaricatione, latrocinantium morem ostendit, non ut sacerdos, sed ut corruptor ingressus. Olympus talis est. Habitant tamen circum eum, à septentrione Bithyni & Mygdones & Doliones, reliquum Mysi habent & Epictetus. Dolionas maxime eos dicunt, qui circa Cyzicum habitant, ab Æsapo usq; in Rhyndacum & Dascylitícum lacum. Post hos Mygdones sunt, usq; in Myrleanorum agrum. Super Dascylitícū lacum sunt alij duo lacus, Apolloniaticus & Miletopolitanus. Iuxta lacum Dascyliticum Dascylium ciuitas est, iuxta Miletopolitanum Miletopolis, iuxta Apolloniaticum, super Rhyndaco est ea quæ Apollonia uocatur, sed horum pleraque pars, nunc Cyzicenorum est. In Propōtide est insula Cyzicus duobus pontibus iuncta cōtinenti, feracissima quidem, quingentorum ferè stadiorum ambitu, ea iuxta pōtem eiusdem nominis urbem habet, & portus duos clausos, & naualia supra ducentum. Vrbis pars iacet in planicie, pars secus montem qui Vrsarū mons appellatur, huic alia Dindyma imminent unius uerticis, quæ delubrum habēt Dindymenæ matris deûm ab Argonautis ædificatū. Ciuitas ipsa & magnitudine & pulchritudine & æquitate cū primis Asię ciuitatib. cōtēdit, paci & bello apta. Ea ad Rhodiorū & Massiliēsium

ἐπελθὼν ὠδὶ οὖν ἀργυρολογοῦντας λαβὼν, καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν ἀσίαν κατεῖχε, κωλύσας τὰς παρασκευάς. ἐν δὲ τοῖς ἀκμαιοῖς ἀγῶσι τοῖς Ἀντωνίου, τοῖς Καίσαρος προσέθετο στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλείων, ἢ κατ' ἀξίαν, προσλαβὼν τοῖς παρ' Ἀντωνίου δοθεῖσι, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Καίσαρος, ὥστ' αὐτὸ λησῶ δωράσου πρόσθετον χρῆμα. ἱερεὺς μὲν ὢν τοῦ ἀβρεπτατωῶ Διὸς Μυσίου θεοῦ, μέρος δ' ἔχων τὴν ἡγεμονίαν τῆς μωριωῆς. Μυσία δέ ἐστι καὶ αὕτη καθάπερ ἡ Βρεττηνή. λαβὼν δὲ ὕστατα καὶ τοῦ ἐν Ζῆλ πόντῳ τὸν κομανῶν ἱερωσώλω, εἰς ὃν καταλθὼν, ἐνιαυτὸν μὲν οὐ πολὺν χρόνον κατέτριφε τὸν βίον. νόσῳ δ' ὀξείᾳ χρησάμενον αὐτὸν ὀξέα, εἴτ' ἄλλως ὑπὲρ πόλλα ἐκ τῆς ἄκρας πλησμονῆς, εἴθ' ὡς ἔφασαν οἱ πολλοὶ τὸ ἱερὸν ἐν μέσῳ τῆς θεοῦ. ἐν γὰρ τῷ πρόναῳ τοῦ τεμένους, ἡ οἰκησίς ἐστιν, ἥτε τοῦ ἱερέως, καὶ τῆς ἱερείας. τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἁγιείας, διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων ἱερείων βρώσεως καθαρεύει, ὅπερ γε καὶ ἡ ὅλη πόλις οὐ δι' ἀσάγνειαν εἰς αὐτὴν ὗς. ὅθεν ἐν τοῖς πρώτοις τὸ λυσιτελὲς ἔθος ἐπεδείξατο εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ εἰσόδῳ, τῇ παραβάσει τότε τοῦ ἔθους, ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσελθών, ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν. ὁ μὲν δὴ ὄλυμπος τοιόσδε. Γροικῶνται δὲ πῶς ἄρκον μὲν τὸν τῶν Βιθυνῶν, καὶ μυγδόνων, καὶ δολιόνων. τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσιν μυσοὶ καὶ ἐπίκτητοι. δολίονας μὲν οὖν μάλιστα καλοῦσι τοὺς πρὸς λυζικηνὸν ἀπὸ ἀσώπου ἕως ῥυνδάκου, καὶ τὴν διασκυλίτιδα λίμνης. μυγδόνας δ' οὖν ἐφεξῆς τούτοις, μέχρι τῆς μυρλιανῶν χώρας. ὑπέρκειται δ' τῆς διασκυλίτιδος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι. ἥτε ἀπολλωνιάτης, ἥτε μιλητοπολίτης. πῶς μὲν οὖν τῇ διασκυλίτιδι δι διασκύλειον πόλις. πῶς δὲ τῇ μιλητοπόλει, μιλητόπολις. πῶς δὲ τῇ τρίτῃ ἀπολλωνία ὑπὸ ῥυνδακῶ λεγομένη. τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ὀνλυζικηνῶν νυνί. ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ προποντίδι ἡ λυζικὸς συναπτομένη γεφύραις δισὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. ἀρετῇ μὲν ἰσχύσῃ, μεγέθει δὲ ὅσον τριακοσίων σταδίων τὴν περίμετρον. ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς γεφύραις, καὶ λιμένας δύο ἐλλειποὺς, καὶ νεωσοίκους πλείους τῶν διακοσίων. τῆς δὲ πόλεως τὸ μὲν ἐστιν ἐν ὑπωρείᾳ, τὸ δ' πρὸς ὄρει. καλεῖται δ' ἄρκτων ὄρος. ἐστὶ κεῖ δ' ἄλλο δίνδυμον μονοφυὲς ἱερόν, ἔχον τὸ δινδυμήνης μητρὸς τῶν θεῶν, ἵδρυμα τῶν Ἀργοναυτῶν. ἔστι δ' ἐνάμιλλον ταῖς πρώταις τῇ τῆς ἀσίαν ἡ πόλις, μεγέθει καὶ κάλλει, καὶ ὄγκῳ

μίᾳ πρὸς ἰσχύν καὶ πόλεμον, ἔοικε δὲ πλησίον τύπῳ κεκοσμῆσθαι, ὥσπερ ἡ τῶν ῥοδίων, καὶ μασσαλιωτῶν καὶ

καὶ καρχηδονίων τῶν παλαι. τὰ μὴ ὄντα πολλὰ
ὦ. τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας αὐτῶν μελομένους
οἰκοδομημάτων τε δημοσίων, καὶ ὀργάνων.
εἰς ἓν θησαυρὸς μέκτης, τὸ μὴ, ὅπλων, τὸ
δ' ὀργάνων, τὸ ἓν, σίτου. ποιεῖ ἓν τὸ σῖτον ἄσπ-
ορον ἡ χαλκιδικὴ μιγνυμένη. ὠφελεῖ δ' ἓν
ἡδὺν ἐκ τῆς παρασκευῆς ταύτης ὠφέλειαν ἐν
τῷ μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπιβουλῆς γὰρ
ὑπὸ τοῖς ἀδοκήτοις τὸ βασιλέως πρὸ ἡμερῶν δέκα
ἡμέρᾳ, καὶ ἵππῳ πολλῇ, ἡ καταχώρησις ὑπὸ αὐ-
τὸν ἐκεῖνον ὃν ὁ καλοῦσιν ἀδραστείας, καὶ τὸ
πρόαστον, ἐπειδὴ καὶ διάρκυτος εἰς τὸ ὑπὲρ τὸ
τόλιος ὀχυρὰ, καὶ προσμαχομένου πεζῇ τε,
καὶ ἅμα θάλατταν πρὸς ναυσὶν αὐτίτομον
πρὸς ἅπαντα οἱ λυζικηνοί, ὡς τε καὶ ἐγγὺς
ἦλθον τοῦ χώρια λαβεῖν τὸν βασιλέα ἐν τῇ
σπηλυγγι αὐτὸν διορύττοντας. ἀλλ' ἐφθη φυλα
ξάμενος, καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἔξω τῆς ὀρύγ
ματος. ὀψὲ δὲ ἔσχυσεν εἰς πέμψαι τινὰς νυ-
κτὸς τῶν κάρες ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς λούκ-
ουλλος, ὥνησε δὲ καὶ λίμας ἐπὶ τοσούτῳ
πλήθει τῆς στρατείας ὑπαπεσών, ὃν οὐ πρόσ-
ω ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀπῆλθε πολὺς ἀφβαι-
ὼν, ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν. καὶ
στιν ἐλεύθερα μέχρι νῦν, καὶ χώραν ἔχει πολ
λὴν. τὴν μὲν, ἐκ παλαιοῦ, τὴν δὲ, τῶν ῥω-
ναίων προσθήκην. καὶ γὰρ ἡ τρωὰς ἐσ-
τὰ ἱέραν τοῦ αἰσήπου, τὰ πρὸς τὴν ζε-
ειαν, καὶ τὸ ἡ ἀδραστείας πεδίον, καὶ τῆς
λασκυλίτιδος λίμνης, τὰ μὲν, ἔχουσιν ἐ-
ῆνοι, τὰ δὲ, βυζάντιοι. πρὸς δὲ τῇ δολιονί-
δι, καὶ τῇ μυγδονίδι νέμονται πολλοὶ, μέχρι
τῆς μαλητοπολίτιδος λίμνης, καὶ τῆς ἀπολ
ωνίτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων, καὶ ὁ ῥυν
δακὸς ῥεῖ ποταμὸς, τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς
ζανίτιδος. προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀ-
ρειανῆς μυσίας ἄλλους τε καὶ μέκεσον ἀπ'
ἐγκύρας τῆς ἀβασίτιδος ἐκδίδωσιν εἰς τὴν
προποντίδα ἡ βέσβικον νῆσον. ἐναντίον
δὲ τῇ νήσῳ τῶν λυζικηνῶν ὄρος ὄνομ' ἔχον
ἄρτακη. καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειτ
αι τότε, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον μέλαν καὶ
θυμβρον ἐν παραπλῷ τοῖς εἰς πρίαπον κο-
μιζομένοις ἐκ τῆς λυζίκου. ἡ δ' ὠκτύτου
φρυγίας ἄζιανοί τε εἰσι, καὶ νακόλεια, καὶ
στυάκειον, καὶ μιδάϊον, καὶ δρύλαιον πό-
λεις, καὶ κάδοι. οὓς δὲ καδόας γίνοι τῆς μυ-
σίας φασίν. ἡ δὲ μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν
ἀπὸ ἡ ὀλυμπηνῆς ὑπὸ τὴν περγαμηνὴ κα-
θήκει, καὶ τὸ λάϊκον λειφθὲν πεδίον. ὡς τε
μεταξὺ λεῖσθαι τῆς τε ἰδ'ης, καὶ τῆς κατα-
κεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν, μυσίαν οἱ δὲ, μαιονίαν φασίν. ὑπὲρ δὲ τῆς ὠκτύτου πρὸς νότον ὄρη ἡ με-
γάλη φρυγία, λιπόσπα ἐν ἀειστρᾷ τὴν πεσσινοῦντα, καὶ τὰ πρὸς ὀρκαορυκοὺς καὶ λυκαονίαν. ἐν δὲ ξιᾷ

& antiquorum Carthaginenſium formam uidetur inſtructa. Sed cæteris omiſsis, ea publicorum ædificiorum & inſtrumentorum architectos curatores tres habet, & tria armentaria, aliud armorũ, aliud inſtrumentorum, aliud frumẽti. Frumentum ne corrumpatur Chalcidica immixta præſtat. Huius rei utilitatem, in Mithridatico bello oſtenderunt, nam rege præter opinionẽ ingruente, cũ centũ & quinquaginta millibus hominum, & multo equitatu, & ſuburbanum, & oppoſitum montẽ occupante, quem Adraſtię uocãt, poſtea in iugũ quod urbi imminet traijciẽte, & terra mariq; pugnãte, Cyziceni quadringentis nauibus contra omnia reſtiterunt, ut propè etiam regem ipſum in cuniculo opprimerent contra effodientes, ille uero præcauit, ac ſeſe extra cuniculum recepit. Tandem Lucullus Romanorum Imperator quibuſdam ad auxilium miſsis eos confirmauit. Fuit etiam peſtis adiumento, quã rex nequaquam ualuit prouidere, uerum multis amiſsis diſceſsit. Romani ciuitatẽ honore proſecuti ſunt, & adhuc libera eſt, & agri multum habet. Aliud ab antiquo, aliud à Romanis additum. Nam ex Troadis regione ea habet, quę trans Æſapum ſunt, Zeliæ, & Adraſtiæ campis uicina. Ex Daſcylitico lacu alia ipſi tenent, alia Byzantij. Dolionas uero ac Mygdonas uerſus, regionem multam habent, & uſque ad Miletopolitanum & Apolloniaticum lacum, per quæ loca Rhyndacus fluit, ex Azanitide ortum habens, qui aſſumptis ex Abrettana Myſia cum alijs, tum etiam Meceſto, ab Anchora Abaſitica in Propontidem iuxta Besbicum inſulam emittit. In hac Cyzicenorum inſula mons eſt arboribus plenus, nomine Arta ca, in fronte iacet parua quædam inſula eodem nomine, propè eſt promontorium, quod Nigri appellatur, id in præternauigatione eſt è Cyzico Priapum delatis, Phrygię Epicteticę Azaani, Nacolla, Cotyaium, Mydaium, & Dorylæum urbes, & Cadi, quamuis Cados quidã ad Myſiam dicunt pertinere. Myſia in mediterranea ab Olympina regione in Pergamenã deſcendit, & in Caici cãpos, q̃re inter Idã iacet atq; Exuſtã, quã alij Myſiã, alij Mœniã uocãt. Supra Epictetum auſtrũ uerſus eſt maior Phrygia, quæ à ſiniſtra Piſinuntem, à dextra Mæ-

onas & Lydos & Caras relinqt. In ea est Phrygia, quæ prætermontana dicitur, & regio Pisidiam uersus, & ea quæ Amorio & Eumeniæ & Sinadæ proxima sunt. Deinde est Apamia, quæ Cibotº dicitur & Laodicea, quæ Phrygiarum urbiũ maximæ sunt. Has oppida circunstant, Aphrodisias, Colossę, Themisonium, & Sanaus Apolloniæ metropolis. Item ultra has Peltæ, Tabeæ, Eucarpia, Lysias. Prætermontana regio iugum quoddam habet in monte, quod ab ortu occasum uersus extẽditur. Huic utrinq; planicies magna subiacet, in qua urbes sunt à septentrione Philomelium, ex altera parte Antiochia, iuxta Pisidiam, quę partim in campo iacet, partim colle quodã Romanorum coloniam habet, hanc Magnetes habitarunt, qui iuxta Mæandrum sunt. Romani eam liberauere, à regibus occupatam, & Asiã quæ cis Taurum est, Eumeni dederunt. Hic sacerdotium quoddam erat mensis Arcei, maximã quidem sacrorum seruorum & sacrorum locorum multitudinem habebat, sed post Amyntę obitum euersum est ab ijs, qui in eius hęreditatem missi fuerant. Sinada urbs est non magna ante quàm planicies iacet oleis cõsita sexaginta ferè stad. ulterius est Docimia uicus, & Sinadici lapidis lapicidinæ, sic enim eũ Romani appellant, indigenæ uero Docimitẽ & Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorũ sumptum, columnæ integrę, & ingentes extrahuntur, & uarietate alabastritę lapidi proximę, quare multa huiusmodi onera ad mare deuehuntur, & columnæ & lapideæ tabulæ, magnitudine ac pulchritudine admirabiles, Romam deferuntur. Apamia insigne emporium est eius, quæ propriè Asia nominatur, secundas post Ephesum ferens, ea cõmune Italicorũ & Græcorum hospitiũ est, in Marsyæ hostijs sita, qui amnis urbem mediã perlabitur, ab ipsa ortum habens, sed uehementi ac prono flumine in suburbanum delatus, immittit in Mæandrũ, qui iam Orgã amnẽ accepit, per planiciem æqualẽ leniter ac placide delapsũ. Hinc iã auctº Mæander per Phrygiã currit, postea Cariã, Lydiamq; disterminat, ad campos qui Mæandri

δὲ μαίονας, καὶ λυδοὺς καὶ κάρας, ἐν ᾗ ὅση ἔστι παρώρειος λεγομένη φρυγία, ἣ πρὸς πισιδίαν, καὶ τὰ πρὸς ἀμόριον καὶ εὐμένειαν, καὶ σινάδα. ἔστι ἀπάμεια ἡ κιβωτὸς λεγομένη, καὶ λαοδίκεια, αἵπερ εἰσὶ μέγισται τῶν κατὰ τὴν φρυγίαν πόλεων. πρόκεινται δὲ ταύτας πολίσματα καὶ ἀφροδισιάς, κωλοσσαί, θεμασώνιον, σπανός, μητρόπολις ἀχελωνίας. ἔτι δὲ ἀπωτέρω τούτων πέλτη, ταβέαι, εὐκαρπία, λυσιάς. ἡ μὲν οὖν παρωρεία, ὀρεινήν τινα ἔχει ῥᾶχιν, ἀπὸ τῆς αὐλῶνος ἐκτεινομένην ὑπὲρ λύσιν. ταύτην δ' ἑκατέρωθεν ὑποπέπτωκέ πως πεδίον μέγα. ἡ πόλις πλησίον αὐτῆς. πρὸς ἄρκτον μὲν φιλομήλιον, ἐκ θατέρας δὲ μέρους αὐτιόχεια ἡ πρὸς πισιδίᾳ καλουμένη. ἡ μὲν, ἐν πεδίῳ κειμένη, ἣ δ' ὑπὲρ λόφου, ἔχουσα ἀκρόπολιν ῥωμαίων. ταύτην δ' ὤκισαν μάγνητες οἱ πρὸς μαιάνδρῳ, ῥωμαῖοι δ' ἐλευθέρωσαν τ βασιλέων. νίκην τὴν ἄλλην ἀσίαν εὐμένει παρέδοσαν τὴν ἐντὸς τ ταύρου. ὧν ἦ ἐνταῦθα, ἡ ἱεροσυνητὶς μυὼς ἀρκαίου, πλῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων, καὶ χωρίων ἱερῶν. κατελύθη δὲ μετὰ τὸν ἀμύντου τελευτὴν ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ὑπὸ τὴν ἐκείνου κληρονομίαν. σινάδα δ' ἐστὶν ἡ μεγάλη πόλις. πρόκειται δ' αὐτῆς ἐλαιόφυτον πεδίον ὅσον ἑξήκοντα στάδια. ἐπέκεινα δ' ὅδε δοκιμία κώμη, καὶ λατόμιον τοῦ σινάδικοῦ λίθου, οὕτω μὲν ῥωμαῖοι καλοῦσιν. οἱ δ' ἐγχώριοι δοκιμίτην, καὶ τοκιμαίαν καταρχὰς μὲν μικρὰς βώλους ἐκδιδόντος τοῦ μετάλλου, ὕστερον δὲ τὴν νῦν πολυτέλειαν τῶν ῥωμαίων, λίονδους ἐξαιρῶντα μονόλιθους μεγάλους, πλησιάζοντας τοῖς ἀλαβαστρίτῃ λίθῳ κατὰ τὴν ποικιλίαν. ὥς τε καὶ πρὸ πολλῆς ὅσης τῆς ὑπὲρ θάλατταν ἀγωγῆς τῶν πλινθούτων φορτίων, ὁμοῦ καὶ λίονδους καὶ πλάκας εἰς ῥώμην κομίζονται θαυμασαὶ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος. ἀπάμεια δ' ὅδε ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίως λεγομένης ἀσίας, δίοδον μετὰ τὴν ἔφεσον. αὕτη γὰρ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ ἡ ἑλλάδος κοινὸν ὅδιον. ἴδρυται δὲ ἡ ἀπάμεια ὑπὸ ταῖς ἐκβολαῖς τ μαρσύα ποταμοῦ. καὶ ῥεῖ δι' αὐτῆς ἡ πόλεως ὁ ποταμὸς, τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων. κατειληθεὶς δ' ὑπὸ τὸ πρόσειον σφοδρῶς, καὶ κατωφορεῖ δι' ῥεύματος, συμβάλλει πρὸς τὸν μαίανδρον, πρόσειληφότα, καὶ ἄλλον ποταμὸν ὀργᾶν, δι' οὗ μαλεῦ φρόμενον πρᾶον, καὶ μαλακόν. ἐντεῦθεν δ' ἤδη μέγας γεγόμενος μαίανδρος τὸ μὲν δι' τῆς φρυγίας φέρεται. ἔπειτα διορίζει τὴν καρίαν, καὶ τὴν λυδίαν, κατὰ τὸ μαιάνδρου καλούμενον

μένην πεδίον, σκολιὸς ἂν εἰς ὑποβολήν. ὡς τὴν ἀπ' ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἁπάσας μαιάνδρους καλεῖσθαι. πλοῦτῳ δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, διαιρεῖ τὴν ὑπὸ τῶν ἰώνων νῦν καταχομένην. καὶ μεταξὺ μιλήτου, καὶ πριήνης, ποιεῖται τὰς ἐκβολάς. ἄρχεται δὲ ἀπὸ λειμανῶν λόφου τινός, ἐφ' ᾧ πόλις ἦν ὁμώνυμος τῷ λόφῳ. ἐντεῦθεν δ' ἀναστήσας ὁ σωτὴρ αὐτίοχος εἰς τὴν νῦν ἀπάμειαν τῆς μητρὸς ἀπώνυμον τὴν πόλιν ἐπέλεξεν ἀπάμας. ἡ δυγάτηρ δὲ λάου ἀγλαΐαν ἔσχεν. ἀφορμὴν δ' ἐτύγχανε πρὸς γάμον σελεύκῳ τῷ νικάτορι. ἐνταῦθα δὴ μυθεύεται τὰ περὶ τὸν ὄλυμπον, καὶ τὸν μαρσίαν, καὶ τὴν ἔριν ἣν ἔσχεν ὁ μαρσύας πρὸς ἀπόλλωνα. ὑπέρκειται δὲ τῆς λίμνης φύσεις κάλαμον, τὰς εἰς τὰς γλώττας τῶν αὐλῶν ἁρμοττούσας. ἧς ὑπολείβεσθαι φασὶ τὰς πηγὰς ἀμφοτέρας, τήν τε τοῦ μαρσύου, καὶ τὴν τοῦ μαιάνδρου. ἡ δὲ λαοδίκεια μικρὰ πρότερον οὖσα, αὔξησιν ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν, καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων. καί τοι κακωθεῖσα ἐκ πολιορκίας ὑπὸ μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορος. ἀλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετή, καὶ τῶν πολιτῶν τινες εὐτυχήσαντες, μεγαλίως ἐποίησαν αὐτήν. ἱερὸν μὲν πρότερον ὡς πλεόνων, ἢ χιλίων παλαιοτέρων κληρονομίαν κατέλιπε δήμῳ, πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκόσμησε τὴν πόλιν. ζώων δὲ ὁ ῥήτωρ ὕσερον, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἐξιώθη διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ὑπ' ἀντωνίου πρότερον, ὑπὸ καίσαρος δὲ τοῦ σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ περὶ τὴν λαοδίκειαν τόπος βοῶν ἀρετάς, οὐκ εἰς μελανότητας μόνον τῶν ἐρίων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀραξίνην ῥοάν, ὡς πορ καὶ ποσοδιδόνται λαμπρῶς ἐπ' αὐτῇ, ὡς πῦρ καὶ οἱ κολοσσικοὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος χρώματος πλησίον οἰκοῦσιν. ἐνταῦθα δὲ ἡ ὁλκὰς ποτε, ὁ ὀλύκου συμβάλλει μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποταμὸς εὐμεγέθης. ἐφ' ὃν ἡ πρὸς λύκου λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρκειται δὲ τῆς πόλεως ὄρος λάδμος, ἀφ' οὗ ὁ λύκος ῥεῖ. ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὄρει. τὸ πλέον δὲ τοῦ ὄρους ὑπὸ γῆς ῥυείς, εἶτ' ἀνακύψας σωέπεσεν εἰς λάκκον οἷς ἄλλοις ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἐμπολυχρόνιον τὴν χώραν, καὶ τὸ δύσοσμον. ἐν ᾗ ἄλλο, καὶ ἡ λαοδίκεια δύσοσμος, καὶ τὰ πλησιόχωρα. λάκκαι δέ εἰσι δύο φρυγίας καὶ τῆς καρίας καλούμεναι. λίμνη δὲ ἐστὶν αὐτῇ παμβοτία χοιρὰς καὶ ἰχθῦν ὑπολαμβάνουσα ἐκβολάς. ἰὰς μὲν, ἐν τῷ ποταμῷ μαιάνδρῳ, ἰὰς δὲ ὑπὲρ τὰ χείλη. καὶ δή ποτε φασὶ πορ οβοσκὸν αὐλιδεύειν ἐν ταῖς παμβοτίοις σὺν πολλῷ πλήθει γυναικῶν, νύκτωρ γυμνούσας σφᾶς, σὺν αφαιδίλλαις πάσας. χειδὸν δὲ καὶ δύσοσμος ἐστὶν ἡ πᾶσα ἡ περὶ τὸ μαιάνδρου χώρα, καὶ ὑπόνομος πανεί πᾶσα

dicuntur, ualde quidem flexuosus, unde obliquitates omnes ab illo Mæandri appellantur. Finiēs uero apud Cariam, regionē secat, quam nunc Iones tenent, & inter Miletum, Prienēq; egreditur. Incipit uero à Celænis, qui collis quidam est, in quo urbs fuit eiusdē nominis. Hinc Antiochus Soter homines transtulit in eā, quę nunc Apamia dicitur, & urbem appellauit de nomine matris Apamæ, Artabazi filiæ, quæ Seleuco Nicatori nupta fuit. Hoc in loco de Olympo Marsyaq; cōficta est fabula, & de cōtētione quam Marsyas cum Apolline habuit. Imminet lacus quidam, qui calamum gignit, ad tibiarum linguas idoneum, ab eo dicūt Marsyæ, ac Mæādri fontes emanare. Laodicea cū prius parua esset, ætate nostra & patrum nostrorum maximum cœpit augmentum, quanquam ab obsidione Mithridatis Eupatoris admodū labefacta. Nam loci uirtus & ciues quidam fortunati ualde eam magnificarunt, primum Hiero, qui hæreditatem populo dimisit, supra duo milia talentorum, & multis donis ciuitatem exornauit, postea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob probitatem regnum meruit, prius Antonio, postea Augusto Cæsare concedente. Loca Laodiceæ proxima oues optimas ferunt, non modo in mollitie lanæ, qua Milesias præstant, sed in colore, ex quibus Coraces maximum prouentum capiunt, quemadmodum à colore eiusdem nominis qui Colossen prope habitant. Hoc in loco Caper, & Lycus in Mæandrum influunt, ingens flumen, à quo Laodicea Lyco proxima nominatur. Mons urbi imminet nomine Cadmus, ex quo Lycus fluit, & alius eodem nomine quo mōs appellatur. Hic plurimum sub terrā delapsus, postea erumpēs, in idem influit, in quod alia flumina, ex quo simul regionem ualde cauernosam & quassabilem esse ostenderunt. Nam Laodicea, & proxima ei regio, plurimum terræmotibus concutitur. Carura Phrygiæ Cariæq; cōfinium est. Hic uicus diuersoria habet, & feruentes aquas, alias in Mæandrum exeuntes, alias ultra fluminis ripam. Narrant leonem aliquando cum magna mulierum caterua in diuersorio hospitatum, nocte facto terræmotu, cum omnibus periisse. Nam tota ferè regio circa Mæandrum à terræmotibus quatitur, & aquæ & ignis ductibus

ctibus peraratur usque in mediterraneam. Eiusmodi habitus regionis à campis incipiens usque in Charaonia pertendit, ea est regio circa Hierapolim & Characa Nesaidis, & Magnesiam & Myuntem. Nam terra resoluta est, & putris & salsugine plena, & facile igni corrumpitur, propterea fortasse Mæander flexuosus est, quoniam alueus multas recipit mutationes & multum limum deducens, modo huic, modo illi ripæ adijcit. Pelagus uero fluctuum ui illum extrudit, unde Prienem quæ prius ad mare erat, facta limi aggestione, mediterraneam fecit, ad stad. ducenta quinquaginta. Exusta quoq; quam Lydi ac Mysi obtinent, idcirco hanc appellationem sortita est. Vrbs etiam Philadelphia, apud eam minime fideles parietes habet, sed quotidie concutiuntur & panduntur. Illi intenti terræmotus præcauent, semper architecturas aliquas contra extruentes. Apamia inter cæteras urbes ante Mithridaticum bellum sæpe fuit concussa. Rex uero cum urbem euersam uideret, ut repararetur centũ talenta exhibuit. Dicunt Alexandri quoque tempore similia contigisse, quare non immerito apud eos Neptunus colitur, quãquam mediterranei sint. Addunt etiam à Calæno Neptuni filio ex Calæno una Danaidum procreato, urbem sic appellatam, uel propter lapidem atq; nigredinem ab exustione prouenientem. Quæ uero de Sipylo & eius euersione memorantur, non debent fabula existimari, nam & Magnesiam, quę sub eo est, nuper terræmotus deiecerunt, & Sardas & alias clarissimas urbes labefactarunt. Princeps uero pecunia data, ea restituit quemadmodum prius in calamitate Trallianis facta, cum gymnasium & aliæ urbis partes corruissẽt, pater eius & his & Laodicensibus dederat. Audire est ex antiquis scriptoribus, qualia Xãthus, Lydiarum rerum scriptor referat, commemorans quas mutationes sæpe hæc regio habuerit, de quibus in superioribus fecimus mentionem. Hoc in loco Typhonis casum fabulantur, & Arimos, & hanc Exustam dicunt, nec dubitant quæ inter Mæandrum ac Lydos sunt, omnia eiusmodi suspicari, tum propter lacuum ac fluminum multitudinem, tum etiam propter multiplices terrę cauernas. Lacus uero qui inter Laodicenã est & Apamiã cũ pelagi magnitudinẽ habeat, cœnosam & subter errantem exhalationem emittit.

ὕδατι μέχρι τῆ μεσογαίας διατέτατου γὰρ ἀπὸ τῶν πεδίων ἀρξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς χώρας εἰς τὰ χαρώνια, τό τε ἐν Ἱερᾷ πόλει, καὶ τὰ ἐν χαράκοις τῆς Νησαΐδος, καὶ τὸ πρὸς μαγνησίαν καὶ μυοῦντα. εὔθρυπτός τε γάρ ἐστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ πλήρης τε ἁλμυρίδων, & εὐεκπύρωτός ἐστι. τάχα δὲ καὶ ὁ μαίανδρος διὰ ταῦτα σκολιός, ὅτι πολλὰς μεταπτώσεις λαμβάνει τῆ ῥεύματος. & πολλὴ χοὴ καταγωγὴ, ἄλλοτ' ἄλλα μέρη τῶν αἰγιαλῶν προσίθησι, τὸ δὲ πρὸς τῆ πέλαγος βιαζόμενον ἀνωθεῖ. καὶ δὴ καὶ τῆ πριήνην πρότερον ἀπὸ θαλάττης οὖσαν, μεσόγαιαν ἐποίησε τεθαρρηκοντα σταδίους, προχώματι. καὶ ἡ κατακεκαυμένη δὲ ὑπὸ τῶν λυδῶν καὶ μυσῶν κατέχεται, διὰ δειλότητα τῆς προσηγορίας τετύχηκε ταύτης. ἔστι φιλαδέλφεια ἡ πρὸς αὐτῆ πόλις, οὐ δὲ εὖ τείχος ἔχει πρὸς, ἀλλὰ καθημέραν πρόπτωσιν ἀλλὰ σαλεύονται καὶ δίστανται. διαπεπτώκασι δὲ πρὸ ἐχόντων τῆς γῆς τοῖς πάθεσι, καὶ ἀρχιτεκτονήσαντος πρὸς αὐτὰ, καὶ τῶν ἄλλων δὲ πόλεων. ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς μιθριδάτου πρατείας ἐσείσθη πολλάκις. καὶ ἐσλωκὼν ἐπελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐκαθῆρε τὰ λαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὁρῶν ἀνατεθραμμένην τὴν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' ἀλεξάνδρου παραπλήσια συμβῆναι. διόπερ εἰκὸς ὅτι καὶ τὸν ποσειδῶνα τιμᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, καὶ πόρ μεσογαίοις οὖσι. καὶ ἀπὸ μελαινοῦ τοῦ ποσειδῶνος, ἐκ μελαινοῦ μέρους τῶν λαναΐδων γεγονότος ἐκληθῆναι τὴν πόλιν ἐπώνυμον, ἢ διὰ τὸν λίθον καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐκπυρώσεως μελανίαν. καὶ τὰ περὶ σίπυλον δὲ & τῆ ἀνατροπῆς αὐτοῦ, μύθου ἔοικε δὲ πίθανῆ. & γὰ νῦν τῆ μαγνησίαν τῆ ὑπὸ αὐτοῦ καταβαλεῖν σεισμοί. νῦν δὲ & σάρδεις & τ' ἄλλων τὰς ἐπιφανεστάτας ἐπὶ πολλὰ μέρη διελυμήνατο. ἐπανώρθωσε δ' ὁ ἡγεμὼν χρήματα ἀπολέσας, καθάπερ καὶ πρότερον ἐπὶ τ' γυμνασίου συμφορᾶς τραλλιανοῖς, νῦν καὶ τὸ γυμνάσιον καὶ ἄλλα μέρη σωσίπατρος ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ λαοδικεῦσιν. ἀνέθεσαν δ' ὅτι τῶν παλαιῶν συγγραφέων. οἷα φησὶν ὁ τὰ λύδα συγγράψας ξάνθος διηγούμενος. οἷα μεταβολὰ κατέχον πολλάκις τὴν χώραν ταύτη, ὧν ἐμνήσθη μικρῷ πρόσθεν. & ἐν τοῖς πρόσθεν. & δὴ & τὰ περὶ τ' τυφῶνα πάθη ἐνταῦθα μιθεύουσι & οὐ λείπομεν, & τῆ καταπεκαυμένην ταύτην εἶναί φασιν, ἐκ ὀκνῶσι ἢ & τὰ μεταξὺ μαιάνδρου καὶ τῶν λυδῶν ἅπαν δ' ὑπονοεῖν

ταῦτα. & διὰ τὸ πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν, καὶ οὐ πολλαχοῦ ὑδυδρεῖας τῆς γῆς. ἡ δὲ μεταξὺ λαοδικείας καὶ ἀπαμείας λίμνη, καὶ βορβορώδη καὶ ὑπόνομον τὴν ἀναφορὰν ἔχει πελαγία οὖσα

φασὶ

φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶν τοῦ μαιάνδρου μεταφέροντι τὰς χώρας ὅταν πλεκτοῖς ὦσιν οἱ ἀγκῶνες, ἁλόντες ἢ τὰς ζημίας ἐκ τῶν πρυτανικῶν διαλύεσθαι τελῶν. μεταξὺ δὲ Λαοδικείας καὶ τοῦ Καρήνου, ἱερόν ἐστι μικρὸν Καρὸς καλούμενον, πάμμεγα ἀξιολόγως. συνέσηκε δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον ἡροφίλειον ἰατρῶν μέγα ὑπὸ ζηλώσεως. καὶ μετὰ ταῦτα ἀλεξάνδρεια, τοῦ Φιλαλήθους. καθάπερ οὖν τῶν πατέρων τὸν ἡμετέρων ἡ σμύρνα, τὸ τοῦ Ἐρασιστρατείων ὑπὸ ἰκεσίου. νῦν δ' ὀλιγωρεῖται τὰ τοιαῦτα. λέγεται δέ τινα φῦλα φρύγια ὀλίγα διεκνύμενα ὡς τοῦ οἱ Βερέκυντες. καὶ Ἀλκμὰν λέγει,

Φρύγιον ἤυλησε μέλος τὸ Κερβήσιον.

Καὶ Βοιωτὸς ὃς λέγεται κορβήσιον ἔχων ἐλεθρίους ἀναφοράς, ἀλλ' ὅτι γε δείκνυται, οἱ δ' ἄνθρωποι ἀκέδ' οὕτω λέγονται. αἰσχύλος δὲ συγχεῖ γὰρ τῇ νιόβῃ. φησὶ γάρ, ἐκείνη μνησθῆσεται τῶν τοῦ τανταλου.

Οἷς ἐν ἰδαίῳ πάγῳ διὸς πατρῴου βωμὸς ὅστις.

Καὶ πάλιν,

Σίπυλον ἰδαίαν ἀναχθόνα.

Καὶ ὁ τάνταλος λέγει,

Σπείρω δ' ἄρουραν λώβᾳ χ' ἡμῶν ὁδόν.

Βερέκυντα χῶρον, ᾗθ' ἀδρασείας ἐδνος. ἵδης τε μυκηθμοῖσι, κἠ βρυχήμασιν ἑρπουσι μύλων.

Ῥᾶν δ' ἐρέχθη πεδόν.

Dicunt pœnam esse, si quis locum Mæandro permutet, fluminis angulos circũferiendo, qui deprehensi fuerint, damnum exportatorijs uectigalibus persoluunt. Inter Laodicenam atq; Caruram templum est mensis Cari appellatum in maxima ueneratione, ætate nostra maxima medicorum schola, ibi à Zeuxide cõstructa est, & postea ab Alexandro Philalethe, quemadmodum tempore patrum nostrorum Erasistratiorum schola Smyrnæ ab Icesio. Nunc nihil tale fit. Nominantur præterea quædam Phrygiæ nationes, quæ nunc nusquam extant, quemadmodum Berecyntes: unde Alcman dicit,

Phrygium Cerbesiumq; cecinit modum.

Et fossa quædam Cerbesia dicitur, quæ pernicioſas exhalationes habet, quæ quidẽ ostenditur, homines uero nõ amplius Cerbesii dicũtur. Æschylꝰ hæc in Niobe confundit. Illa enim recordari se ait sociorum Tantali:

Quis in Idæo saxo Iouis patrij ara est. Item,

Sipylõ Idæã per humũ. Tantalus quoq; dicit:

Sero arua, duodecim dierum iter,
Berecynthiæ loca, ubi Adrastiæ solum
Idæq;, totum rugitu atq; mugitibus sonat.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ τρισκαιδέκατον περὶ τῆς ἀσίας, τὸν ἀπὸ τῆς προποντίδος μέχρι τῆς Ἰωνίας ἀρχόμενον, καὶ ἐφεξῆς τὸν ταύτῃ παράλιον πᾶσαν, καὶ ἄττινα νῆσοι τὰ πρόκεινται, ἰσχυρίᾳ δὲ μάλιστα τῇ τροίᾳ εἰ καὶ ὄρθιος, διὰ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, καὶ πολυθρύλλητον ἐκ τῶν πολέμων.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber decimustertius.

ARGVMENTVM.

Tertiusdecimus liber Asiæ, reliqua Propontidis continet, inferius à Cyzico incipiens, & totam deinceps consequentẽ oram, & siquæ insulæ insunt, præsertim circa Troiã (quanquam deserta sit) propter loci claritatem, & uulgatã belli famam immoratur.

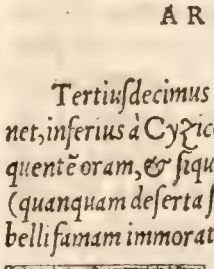

Actenus de Phrygia definitum sit, nunc in Propõtidem redeuntes, & in orã quę post Æsapum est, eundem peragrationis ordinem seruemus. Huius oræ prima est Troas, fama quidem percelebris; quæ quanquam diruta sit ac deserta, plurima tamen de ea sunt dicenda, licet non quæcunq;, sed ad hæc exhortatione, & uenia opus est, ut qui nos legerint, non magis nobis causam prolixitatis tribuant, quàm ijs qui res antiquas & claras nosse

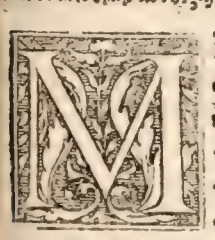

Ἐχει μὲν δὴ τὸν ἀφωρισμένον τὰ πρὸς τὴν φρυγίας. ἐπανιόντι δὲ πάλιν ὧδε τὴν προποντίδα, καὶ τὸν ἐφεξῆς τοῦ αἰσήπου παράλιον, τὸν αὐτὸν τῆς περιοδείας πάλιν ἀρξόμεθα. ἔστι δὲ τρωὰς πρώτη τῆς παραλίας ταύτης, ἥν τὸ πολυθρύλλητον καὶ πρὸ ἐν ἐρέσσοις, καὶ ἐν ἑρμείᾳ λεπτομερέσιν, ὅμως πολυλογίαν ἀπὸ τῶν τυχόντων ἔχει τὴν γραφήν. πρὸς οὖν δὲ συγγνώμης δεῖ καὶ παρακλήσεως, ὅπως τὸν αἰτίαν τοῦ μήκους μὴ ἡμῖν μᾶλλον ἀνάπτοιεν οἱ ἐν τυγχάνοντες, ἢ τοῖς σφόδρα ποθοῦσι τὸν τῶν ἐνδόξων, καὶ παλαιῶν

cupiunt. Quam prolixitatem tum Græcorum & Barbarorũ multitudo auget, qui regionem hanc incoluerunt, tum ſcriptores qui eiſdem de rebus non eadem perſcripſere, quorum in primis eſt Homerus, qui de multis coniectandi cauſam præbet. Opus eſt itaq; ut & huius & aliorũ dicta tranſigamus, ſi prius locorum naturam ſummatim deſcripſerimus. Nam à Cyzicena regione, & locis Æſapo & Granico uicinis uſq; Abydum, & Seſtum, Propontidis orã eſſe contingit. Ex Abydo uero Lectum uſq; & Ilij & Tenedi & Troianæ Alexãdriæ regionẽ. His omnibus Ida imminet, Lectũ uſq; deſcendens, à quo uſq; in Caicum flumen eſt Aſſus & Adramittyum, & Atarneus, & Pitana, & Elaiticus ſinus, quibus omnib. Lesbiorũ inſula exad uerſo conſurgit, deinde Cumanus ager uſq; ad Hermum & Phocenſes, quod Ionicæ initium eſt, & Æolidis terminus. Quæ loca cum huiuſ modi ſint, poeta dicit Troianos præcipue ab Æſapo & ea regione, quæ nunc Cyzicena eſt, imperaſſe uſq; ad Caicum flumẽ, per principatus in octo uel nouem partes diuiſos. Cæterorum uero multitudo, qui auxilium tulere, inter ſocios annumeratur. At poſteriores illorum fines dicunt, & uarijs nominib⁹ partitiones multas conficiunt. Sed maxime Græcorum coloniæ dicendi copiam præbuerunt. Ionia uero non multum, cum à Troade plurimum abſit. Æolis autem omnino, per totam enim diſperſa eſt à Cyziceno agro uſq; ad Caicum, & plus etiam regionis occupauit, inter Caicum atque Hermum. Quatuor enim ſeculis Æoliam colo niam Ionica dicunt antiquiorem, moras enim & longiora tempora ſuſcepiſſe, atq; Oreſtem claſsi imperaſſe, quo in Arcadia mortuo, Penthilum eius filium ſucceſsiſſe, & uſque in Thraciam proceſsiſſe annis ſexaginta poſt Troiam, quo tempore Heraclidæ in Peloponneſum redierunt. Deinde Archelaum illius filium cum Æolica claſſe circa Daſcylium traieciſſe, in eam quæ nunc Cyzicena nominatur. Graum uero filium eius iuniorem uſq; ad Granicum flumẽ progreſſum, & meliore apparatu cum maiore exercitus parte in Lesbum tranſmiſiſſe atq; ea occupaſſe. Cleuam Dori filium, & Malaum, qui & ipſi ab Agamemnone profecti erant, eodem tempore exercitũ contraxiſſe, quo Penthilum, ſed Pẽthili claſſẽ tranſitũ ex Thracia in

γνῶσιν. πῶς λαμβάνει δὲ ὅρ μῆκος καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐποικησάντων τὴν χώραν ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, καὶ οἱ συγγραφεῖς οὐχὶ τὰ αὐτὰ γράφουσιν περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ δὲ σαφῶς πάντα, ὧν ἐν τοῖς πρώτοις δεῖν ὀλίγον, εἰκάζειν πολὺ τῶν πλείστων παρέχων. δεῖ δὲ καὶ τὰ τούτου διαιτᾶν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων. ὑπογράψαντας πρότερον ἐν κεφαλαίῳ τὴν τῶν τόπων φύσιν. ἀπὸ δὲ τῆς κυζικηνῆς καὶ τῶν πρὸς ἀπαιτον τόπων, καὶ γρανικοῦ μέχρι ἀβύδου, καὶ σηστοῦ τὴν τῆς προποντίδος παραλίαν ἐν συμβαίνει. ἀπὸ δὲ ἀβύδου μέχρι λεκτοῦ, τὰ πρὸς ἴλιον, καὶ τενεδον καὶ ἀλεξανδρειαν τὴν τρωάδα, πάντων δὴ τούτων ὑπαίρκειται ἡ ἴδη τὸ ὄρος, μέχρι λεκτοῦ καθήκουσα. ἀπὸ δὲ λεκτοῦ μέχρι καϊκου ποταμοῦ καὶ τῶν καινῶν λεγομένων, ἐστὶ τὰ πρὸς ἄσσον, καὶ ἀτραμύττιον, καὶ ἀταρνέα καὶ πιτάνην, καὶ τὸν ἐλαϊτικὸν κόλπον, οἷς ὑπάσιν αὐτιπαρήκει ἡ τῶν λεσβίων νῆσος. ἐφ' ἑξῆς τὰ πρὸς λύμαιον, μέχρις ἐρμου καὶ φωκαίας, ἅπερ ἀρχὴ μὲν τῆς ἰωνίας ὀΐ, πέρας δὲ τῆς αἰολίδος. τοιούτων δὲ τῶν τόπων ὄντων, ὁ μὲν ποιητὴς, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀσσον τόπων, καὶ τῶν πρὸς τὴν νῦν λυζικηνὴν χώραν, ὑπαγορεύει μάλιστα οὖν τρῶας ἄρξαι, μέχρι τοῦ καϊκου ποταμοῦ διηρημένους εἰς δυνασείας εἰς ὀκτὼ μερίδας, ἃ καὶ γένεα. τὸ δὲ τῶν ἄλλων ὠμηκούρων πλῆθος, ἐν τοῖς συμμαχοις ἀριθμεῖται. οἱ δ' ὕστερον οὓς ἅρος αὐτοὺς λέγουσι, καὶ τοῖς ὀνόμασι χρῶνται διαλλαγμένως, αἱρέσεις νέμοντὸν πλείους. μάλιστα ἢ αἱ τῶν ἑλλήνων ἀρχαϊκαὶ παρειλήφασι λόγον. ἦσαν μὲν ἡ ἰωνικὴ. πλείονι γὰρ διέσκηκε τῆς τρωάδος. ἡ δὲ τῶν αἰολέων παντάπασι, καθ' ὅλου γὰρ ἐσκεδάσθη ἀπὸ τῆς λυζικηνῆς μέχρι τοῦ καΐκου, καὶ ἐπέλαβεν ἔτι πλέον τῶν μεταξὺ τοῦ καΐκου καὶ τοῦ ἑρμου ποταμοῦ. πέντε γὰρ διὰ γενεᾶς πρεσβυτέραν φασὶ τὴν αἰολικὴν ἀποικίαν τῆς ἰωνικῆς. διαβιβᾶς δὲ λαβεῖν ὁ χρόνος μακροτέρος, ὀρέστην μὲν γὰρ ἄρξαι τοῦ στόλου, τότε δ' ἐν ἀρκαδίᾳ τελευτήσαντα τὸν βίον, διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τισαμενόν, καὶ πορευθῆναι μέχρι θρᾴκης, ἐξήκοντα ἔτεσι τῶν τρωϊκῶν ὕστερον, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡρακλειδῶν εἰς πελοπόννησον κάθοδον. εἶτ' ἀρχέλαον ὑὸν ἐκείνου πορευσαι τὴν αἰολικὴν στόλον, εἰς τὴν νῦν λυζικηνὴν τὴν πρὸς τὸ δασκύλιον. χρῆναι δ' ἢ τὸν τότε τὸν νεώτατον πορευθόντα μέχρι τοῦ γρανίκου ποταμοῦ, καὶ περιελθόντα μέχρι θρᾴκης, ἐξήκοντα ἔτεσι τῶν τρωϊκῶν ὕστερον, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡρακλειδῶν εἰς πελοπόννησον κάθοδον. εἶτ' ἀρχέλαον ὑὸν ἐκείνου πορευσαι τὴν αἰολικὴν στόλον, εἰς τὴν νῦν λυζικηνὴν τὴν πρὸς τὸ δασκύλιον. χρῆναι δ' ἢ τὸν τότε τὸν νεώτατον πορευθέντα ἐκ θρᾴκης εἰς τὴν

θόντα μέχρι τοῦ γρανίκου ποταμοῦ, καὶ περιελθόντα μέχρι θρᾴκης, ἐξήκοντα ἔτεσι τῶν τρωϊκῶν ὕστερον, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡρακλειδῶν εἰς πελοπόννησον κάθοδον. εἶτ' ἀρχέλαον ὑὸν ἐκείνου πορευσαι τὴν αἰολικὴν στόλον, εἰς τὴν νῦν λυζικηνὴν τὴν πρὸς τὸ δασκύλιον. χρῆναι δ' ἢ τὸν τότε τὸν νεώτατον πορευθέντα ἐκ θρᾴκης εἰς τὴν

εἰς τὴν ἀσίαν. τότε δὲ πρὸ τὴν λοκρίδα, καὶ τὸ φρίκιον ὄρος διαπρῖσαι πολὺν χρόνον. ὕσερον δὲ διαβάντας ἱστῆσαι τὴν λύμνην, τὴν φελκωνίδα καλουμένην ἀπὸ τ λοκρικὸν ὄρος. τῶν αἰολέων τοίνυν καθ' ὅλην σκεδασθέντων τὴν χώραν, ἣν ἔφαμεν ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι τρωϊκήν, οἱ μὲν ὕσερον αἰολίδα πᾶσαν προσαγορεύουσιν, οἱ δὲ μέρος αὐτῆς, ὅλην ὅλως ἀλλήλοις ὁμολογοῦντες. οὐθὺς γὰρ ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν προποντίδα τόπων, ὁ μὲν ὅμηρος ἀπὸ τοῦ αἰσήπου τὴν ἀρχὴν ποιεῖται τῆς τρωάδος. σύνορος δέ, ἀπὸ πριάπου, καὶ ἀρτάκης, τὸ ἐν τῇ λυζικηνῶν νήσῳ χωρίον αὐτάρουτος δὲ προσάπτων, συνέλασεν ἐπ' ἔλαττον τὸν ὅρους. σκαμάνδριος δ' ἐπὶ μᾶλλον συνέλασε ἀπὸ παρίου. καὶ γὰρ οὕτως μέχρι λεκτοῦ πρόεισι. ἄλλοι δ' ἄλλως χάρων δ' ὁ λαμψακηνὸς, τριακοσίους ἄλλους ἀφαιρεῖ σταδίους ἀπὸ τρακτίου ἀρχόμενος. τοσοῦτοι γάρ εἰσιν ἀπὸ παρίου εἰς τρακτίον, ἕως μέχρι τοῦ ἀδραμυττίου πρόεισι, σκύλαξ δὲ ὁ καρυανδεὺς ἀπὸ ἀβύδου ἄρχεται. ὁμοίως δὲ τὴν αἰολίδα, ἔφορος μὲν λέγει ἀπὸ ἀβύδου μέχρι λύμνης. ἄλλοι δ' ἄλλως. τοπογραφεῖ δὲ μάλιστα τὴν ὄντως λεγομένην τροίαν, ἡ τῆς ἴδης θέσις, ὄρος ὑψηλὸν, βλέπουσα πρὸς ἀύσιν, καὶ τὴν λαυθαλασσαν, μικρὰ δ' ὑπερφαίνουσα, καὶ πρὸς ἄρκτον, καὶ τὴν ταύτῃ παραλίαν. ἔστι δὲ αὕτη μὲν τῆς προποντίδος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄβυδον σχοίνων ὑπὸ τὸν αἴσηπον, καὶ τὴν κυζικηνήν, ἡ δ' ἐπωρία θάλασσα, ὅ, τε ἑλλήσποντος ἐστὶν, ἐν ᾧ καὶ τὸ αἰγαῖον πέλαγος, πολλοὺς δ' ἔχουσα πρόποδας ἤδη καὶ σκολοπενδροειδῆς οὖσα τὸ χῶμα, ἐχάτοις ἀφορίζει τόποις. ὅθ' τε πρὸς τὴν ζέλειαν ἀκρωτηρίου, καλουμένου λεκτοῦ. τοῦ μὲν ζελείτῶν πρὸς τὴν μεσόγαιαν μικρὸν ὑπερ τὴν λυζικηνῶν. καὶ ἔστι νῦν ἡ ζέλεια τῶν λυζικηνῶν. ὁ δὲ λεκτὸν εἰς τὸ πέλαγος καθήκει τὸ αἰγαῖον). ἐν δὲ πλῷ κείμενον τοῖς ἐκ ζνίδου πλέουσιν εἰς λέσβον). ἴδιον δ' ἔχειν) πολυπόδια μικτήρα θηρῶν. λευκὴν ὅλα πρῶτον λίπε τὴν ἅλα ὕπνος. καὶ, ἡ ῥα τοῖς ἔστην. οἰδίπους, τὸ ποιητὴν φράζον ὡς τὸ λεκτόν. καὶ γὴν ὅλα τὴν ἴδης ἐστὶ τὸ λεκτόν, καὶ δι' ὃ πρώτη ἀπόβασις ἐκ θαλάσσης αὕτη τοῖς ὧδε τὴν ἴδην αὐτοῖσιν. ἔρηκεν ὀρθῶς, καὶ τὸ πολυπόδια). ἐνυδρότατον γὰρ ἡ θαλασσα μάλιστα τὸ ὄρος. δηλοῖ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ποταμῶν ὅσοι ἀπ' ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε πορεύεσθαι. ῥησὶ δ' ἐπιπόρους τε, καὶ οἱ ἑξῆς, ὡς ἐκεῖνο ἔρηκε. καὶ ἡμῖν νῦν πάρεστιν ὁρᾶν. τοῦτο δὲ τὸ πρόποδας οὐκ ἔχοντες ἐφ' ἑκάτερα ὅτου τὸ λεκτὸν καὶ τὴν ζέλειαν οἰκείως τούτων τὴν ἀκρώρειαν, ἀφορίζει γαργαρον ἀκρόντορον. καὶ γὰρ νῦν γαργαρον ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τῆς ἴδης δηλοῦντα τόπον, ἐν ᾧ τὰν νῦν γαργαρα πόλις αἰολική, ἐνθεν μὴ γὰρ τῆς ζελείας, καὶ τ λεκτ, πρᾶγμα ἐστὶν ἀπὸ τ προποντ

Asiã anticipasse. Hos uero circa Locrensẽ agrũ & Phriciũ montẽ multũ tẽporis cõtriuisse, postea trãsgressos Cumũ cõdidisse, quę Phriconia à Locrorũ mõte dicta est. Sed cũ Æoles dispersi essent per totã regionẽ, quã diximus à poeta Troianam appellari, quidam ex posterioribus totã Æolida uocauerunt, quidã partẽ & Troiã, alĳ totã, alĳ partẽ eius, quo fit, ut nihil omnino inter se cõueniant. Mox enim in locis Propontidis Homerus ab Æsapo Troadis initiũ facit. Eudoxus iam eã contrahit, à Priapo incipiens, & Artaca, qui locus in Cyzicenorũ insula sit, aduersus Priapũ consurgit. Damastes magis eã cõtrahit à Pario initiũ faciens, nã is Lectũ usq; progreditur, alĳ uero aliter. Charõ Lãpsacenus alia 300. stad. adimit, à Practio incipiens, nã totidẽ Practiũ abest à Pario, atq; Adramyttiũ usq; pgredit. Scylax Caryãdeus ab Abydo incipit. Eodẽ modo etiã Æolida, Ephorus dicit, ex Abydo Cumã usq;, alĳ uero aliter. Sed Idæ situs pulcherrime describit eam, quæ uero Troia dicitur, qui mons altissimus est, & ad occidẽtem spectat, & mare quod ibi est, paululũ ad septẽtrionẽ atq; orã eã cõuersus. Ea ab ãgustijs Abydi usq; ad Æsapũ, & Cyzicenũ agrũ ad Propõtidẽ pertinet. Occidẽtale aũt mare est Hellespõtus, in quo Ægæũ pelagus est. Ida cũ multipes sit, in Scolopẽdrę modũ his ultimis terminat, p mõtorio quod circa Zeliã est, & eo quod Lectũ appellatur, quorũ alterũ finit in mediterraneã paulo supra Cyzicenũ agrũ (nã nũc Zelia Cyzicenorũ est) Lectũ uero in Ægęũ pelag⁹ descẽdit, in pternauigatiõe sitũ, q; in Lesbũ fit: ut, Venimus in plenam uenatu, & fontib⁹ Idam, Lectõ ubi primũ egressi, maria alta relinquũt. Iliad. ε.

Nã ppria poeta Lectũ dixit. Lectũ em̃ ad Idã ptinet, & prim⁹ è mari exit⁹ ibi fit, in Idã ascẽdẽtib. Recte & πολυπίδακα. i. põtib. plenã dixit, nã hac in parte mõs aqs abũdat, qđ fluminũ multitudo declarat, à mõtib⁹ Ideis in mare ꝓfluẽtiũ, ut septẽ Rhesi uada & reliq̃, q̃ & ille cõmemorat, & à nobis sũt inspiciẽda. Extremos aũt mõtis pedes utrinq; Lectũ spectat, atq; etiã Zeliã, mõtana horũ cacumina sũm⁹ Gargar⁹ distermi nat, nã Gargar⁹ in superiorib. nũc Idæ partib. ostẽdit loc⁹, à quo Gargara dicũt Æolica ciuitas. Quare ea inter Zeliã Lectũq; prima sũt à Propõ

tide incipiẽtib. q̃ uſq; ad Abydi ãguſtias tẽdũt, deinde ex ea quæ à Propontide Lectum uſq;. Sed Lectum deflectenti ingens ſinus diffundi tur, quem & Ida efficit à Lecto continentẽ uer ſus ſecedens, & Canæ quod promõtorium ex altera parte Lecto opponitur. Hunc alij Idæũ ſinum, alij Adramyttenum uocant, in eo ſunt Æolicæ urbes (ut dixim⁹) uſq; ad Hermi oſtia. In ſuperioribus enim dictum eſt, quod è Byzã tio ſeptentrionem uerſus nauigantibus, recta nauigatio primo eſt Seſtum & Abydũ per me diam Propontidem, poſtea eſt Aſiæ ora, uſque in Cariam. Hac ita q; ſeruata opus eſt, ut conſe quentium argumentum audiamus, & ſi quos ſinus in ora dicemus, neceſſe eſt etiam ut ſcia mus promontoria, quæ ipſos efficiunt, in eadẽ linea ſita eſſe, tanquam in aliquo meridiano. Quare qui harum rerum curam habent, ex ijs quę à poeta dicuntur aliquid plus coniectant, totam ſcilicet hanc oram ſub Troianis fuiſſe in nouem principatus diuiſam, & ſub Priamo in bello Troiano conſtitutam, & Troiam appella tam, quod ex ſingulis notum eſt. Nam Achil lis ſocij urbium debellatores cum uiderent ini tio Ilienſes exterius bellum gerere circum uici na ſunt agreſsi.

Biſſenas curuis euerti nauibus urbes,
Per Troiam undenãs terreſtri Marte ſubegi.

Troiam uocat cõtinentẽ quę uaſtabat, nã in ter cætera uaſtata ſunt, quæ Lesbo erãt oppo ſita, ut Thebę, Lyrneſſus, & Pedaſus, quę Lele gũ erat, & Eurypyli regio filij Telephi. Vnde:

Odyſſ.λ. Ipſe Neptolemus ferro traiecit acuto (olim
Magnanimũ Heroa Eurypylũ, quẽ Telephus
Progenuit, multi circum cecidere ſodales.

Hæc ita q; uaſtata dicit, atq; Lesbum ipſam.

Odyſſ.ι. Quum Lesbum inſtructam cœpiſti mœnibus urbem. Et illud.

Iliad.ν. Lyrneſſũ atq; ipſũ populatus Pedaſõ. Et illud.

Iliad.β. Lyrneſſũ & magnę populatus mœnia Thebę.

Ex Lyrneſſo quidẽ Briſeis capta fuit. Vt illud:

Hanc è Lyrneſſo excipit. In cuius captiui tate Mynetem & Epiſtrophum cecidiſſe dicit, quod Briſeis Patroclum lugens declarat.

Iliad.τ. Nec me dure meum uoluiſti flere maritum,
Quem celer è uita quondã ſubmouit Achilles,
Funditus euerſa diuini ſede Mynetis.

Nam cum diuini Mynetis ſedem dicit, Lyr neſſum ſignificat, ut ei ſubiectam, atq; eum ibi pugnando cecidiſſe. Ex Theba uero capta fuit & Chryſeis:

Iliad.α. Nos Thebã aduecti ſacrã Eetionis ad urbem.

πόλιν ἀρξαμένοις μέχρι τῶν κατ' Ἄβυδον στε νῶν. ἔστ' ἐξω δὲ τῆς Προποντίδος τὰ μέχρι Λεκτοῦ, λαμψαντι δὲ τὸ λεκτὸν, ἀναχεῖται. κόλ πος μέγας, ὃν ἡ Ἰδὴ ποιεῖ πρὸς τῷ ἤπειρον ἀναχωρῆσα ἀπὸ τ Λεκτ, καὶ αἱ λαῶν τὸ ἐκθα τέρω μέρος ἀνέκαμψαν ἀκρωτήριον τῆς λε κτῶ. καλεῖται δ' οἱ μὲν, Ἰδαῖον κόλπον, οἱ δὲ Ἀδραμυττηνόν. ἐν τούτῳ δ' αἱ τῶν Αἰολέων πό λεις μέχρι τῆς ἐκβολῶν τ Ἕρμου, καθάπερ εἰρή καμεν. εἰσὶ δὲ ἐν τοῖς ἐμπλέουσιν, ὅτι τοῖς ἐκ βυζαντίου πλέουσι πρὸς νότον, ἐπ' εὐθείας ὄψις ὁπλῶν, πρῶτον μὲν σικυὼν, καὶ Ἄβυδον εἶτα μέσης τῆς Προποντίδος. ἔπειτα τῆς παραλίας τῆς Ἀσίας μέχρι καφέως. τοιούτως δὴ φυλάττον τας χὴ τὴν ὑποθεσιν ἀκόλουθον τῷ ἐξῆς, καὶ λέγομεν κόλπους ἴσας ἐν αὐτῇ τῇ παραλίᾳ, τας τε ἄκρας εἶναι νοεῖν τὰς ποιοῦσας αὐτοὺς ὧδε τῆς αὐτῆς γραμμῆς εἰσαλλομένας ὡς πέρ πυθ μισιμβρινῆς. ἐκ δὴ τῶν ὑπὸ τ ποιητ λεγομέ νων, εἰκάζουσι οἱ φρονιμώτατοι πρὸς τοῦτον πλείονα πᾶσαν τ παραλίαν ἰσότιμον ὑπὸ τοῖς χρόνοις γενέσθαι, διηρημένην εἰς δυναστείας γένεα. ὑπὸ ἣν δὴ περιάμου τεταγμένην ἐπὶ τ ἰλιακὸν πόλεμον, καὶ λεγομένην βοίαν. διῆλον δ' ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους. οἱ γὰρ περὶ τὸν ἀχιλ λέα τειχήρεις ὁρῶντες τοὺς ἰλιέας καταρχὰς, ἔξω ποιεῖσθαι τ πόλεμον ἐπεχείρησαν. τὴν περι ίοντες ἀφαιρεῖσθαι τὰ κύκλῳ. (θρῶπων. Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀπ' εἰζός δ' ἕνδεκά φημι τρώϊλον ἐειδέναι.

Τροίαν γὰρ λέγει τὴν πεπορθημένην ἤπειρον. πεπόρθηται δὲ ἐν ἄλλοις τόποις & τὰ ἀντικείμενα τῇ λέσβῳ, τὰ πρὸς θρᾴκην, τὴν λυρνησσὸν & πήδασον τὴν τῶν λελέγων, ἣν ἔπι ἡ τοῦ θρυπτύλα τοῦ τηλέφου παιδός. ἀλλ' οἷον τὸν τηλεφίδην καταγνάθῳ χαλκῷ ὁ νεοπτόλεμος ἤρω θρυόπτυλον.

Τρῶάς δὴ πεπορθῆσθαι λέγει, ἣν αὐτῆς τῆς λέσβου ὅτε λέσβον εὐκλεμένην ἔλαβον αὐτοὶ. Καὶ, πέρσε δὲ & λυρνησσὸν καὶ πήδασον. Καὶ, λυρνησσὸν δ' ἀπορθήσας, καὶ τείχεα θήβης. ἐκ μὲν λυρνησσοῦ ἄβρυσηΐδες ἐάλω.

Τῶν ἐκ λυρνησσοῦ ὀθάλου.

ἧς ἐν τῇ ἀλώσει τὸν μύνητα τὸν ἐπίτροφον πεσεῖν φησὶν, ὡς ἡ βρυσηὶς φλωθσα τὸν πάτροκλον δηλοῖ. (λεύς ὃ ἦν μὲν ὀλίμ ἔασκες ὅτ' αὖθι ἐμὸν ὠκὺς ἀχιλ ἐκλύνῃ. πέρσῃ δὲ πόλιν θέσιον μύνητ Κλαίῃ.

ἐμφαίνει γὰρ τὴν λυρνησσὸν λέγων πόλιν θέσιον μύνητ, ὡς ἂν δυναστευομένην ὑπ' αὐτ, καὶ ἐνταῦθα πεσεῖν αὐτ μαχόμενον. ἐκ δὲ τ θήβης ἡ χρυσηὶς ἐλέφθη. ὠχόμεθ' ὅτε θήβην ἱερὴν πόλιν ἠετίωνος.

ἐκ δὲ

ἐκ δὲ τῶν ἀχθέντων ἐκεῖθεν φησὶν εἶναι τὴν χρυσηΐδα ὃν οἴονται δεῖν ἀκούειν.
σὺ μὲν ἐν τροίῃ.
αὐτὰρ ἐγὼ θήβῃσιν, ἵν' ἔβλαστεν.
ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος ἠετίωνος.
ἠετίων ὃς ἔναιεν ὑπὸ πλάκῳ ὑλήεσσα.
Θήβῃ ὑπὸ πλακίῃ, κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων.

Δευτέρα δὴ αὖτη διωασεία βοϊκὴ μετὰ τὴν ὑπὸ μώκτη, οἰκείως ἢ τοῖς, ⁊ τὸ ὑπὸ βλ ἀνδρομάχης λεχθὲν ὅτως.
ἕκτωρ ἐγὼ δύσω ἴω, ἄρα γενόμεθα αἴση
ἀμφότεροι, σὺ μὲν ἐν τροίῃ πριάμοιο ἐνὶ οἴκῳ,
αὐτὰρ ἐγὼ θήβησι.
ἀλλὰ καθ' ὑποβολὴν,
ἀμφότεροι ἐκ τροίης, σὺ μὴ πριάμοιο ἐνὶ οἴκῳ,
αὐτὰρ ἐγὼ θήβησι.
Τρίτη δ' ἐστὶν ἡ τῶν λελέγων, ⁊ αὖ κ βοϊκή.
ἄλπεω, ὃς λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει.

Οὗ τῆ θυγατρὶ συνελθὼν πρίαμος γήν
ἄρα γὰρ λυκάονα, καὶ πολύδωρον. καὶ μὲν οἵ γε ὑπὸ βλ ἕκτορι ἐν βλ καταλόγῳ ταχθέντες, λέγονται τρῶες.
τρωσὶ μὴν ἡγεμόνευε μέγας κορυθαίολος ἕκτωρ
τοὺς δ' ὑπὸ βλ αἰνείας. (ἴλως,
δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐὺς παῖς ἀγχίσαο.
Καὶ οὗτοι τρῶες. φησὶ γοῦν.
Αἰνείας τρώων βουληφόρε.

ἔδθ' ὑπὸ πανδάρῳ λύκιοι, ὃς καὶ αὖθις καλεῖ τρῶας.
οἵ θ' ἕλικας γναμπτὰς ὑπὸ πόδας νιφόεντος.
ἀφνειοί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν αἰσηποῦ βοῆς
τοὶ δ' ἦρχε λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς πάνδαρος.

ἕκτη δ' αὖτη διωασεία. ⁊ μὲν οἵ γε μεταξὺ τ αἰσήπου, καὶ ἀβύδου βοῆς, ὑπὸ μὲν γὰρ βλ ἀσίῳ δὴ τὰ πρὸς ἄβυδον.
οἱ δ' ἄρα πρκώτη ⁊ πράκλῃ ἀμφενέμοντο.
Καὶ σηστὸν καὶ ἄβυδον ἔχον. καὶ δῖαν ἀϊσβην,
τῶν αὖθ' ὑρτακίδης ἦρχ' ἄσιος.

ἀλλ' ἐν ἀβύδῳ μὲν υἱὸς τ πριάμου διετρίβων. ἵππους νέμων παρδώας δολιχοσκ.
ἀλλ' υἱὸν πριάμοιο, νόθον βάλε δημοκόωντα.
ὃς οἱ ἀβυδόθεν ἦλθε παρ' ἵπποις ὠκείῃσιν.
ἐν δὲ πρκώτη υἱὸς ἱκετάονος ⁊ ἐβόνομεν
οὐκ ἀλλοτρίας ὁ δ' οὗτος βοῦς.
Πρῶτον δ' ἱκτανόδλω ἐνέπασσεν ἴφθιμον
Μελανιππον.
ὃ δ' ὄφρα μὴ εἰλίποδας βοῦς βόσκων πρκώτης.

ὥς τε καὶ αὖτη ἐν ἓν τρωὰς καὶ ἡ ἑφεξῆς ἕως ἀδρασείας. ἦρχον γὰρ αὐτοῖς υἱε δύο μέροπος ⁊ πρκωσίου. πάντοθεν μὲν δὴ τρῶθεν οἱ ἀπὸ ἄβύδου μέχρι ἀδρασείας. δίχα

Ex aduectis eò dicit etiam Chryseida. Illud autem non ita intelligendum putant, ut iacet:
Tu patris in laribus Priami ad Troiam, ast ego Thebis, *Iliad.ζ.*
Andromache magno quõdã genita Ectione,
Qui cinctam syluis habitabat Hypoplacõ, atq; Ductor Hypoplaciã Thebã Cilicas q̃ tenebat.

Secundus itaq; Troum principatus hic est, post eum qui Mynetis erat. Illud quoq; his cõgruit, quod ab Andromacha dicitur.
Heu mihi, q̃ fato trahimur nũc Hector uterq;, *Iliad.χ.*
Tu patris in laribus Priami ad Troiam, ast ego Thebis.
Imò per transpositionem,
Vterq; ex Troia, sed *Iliad.ρ.*
Tu patris in laribus Priami, ast ego Thebis.

Tertius principatus est Lelegum, & ipse Troianus, ut
Maximus Altes,
Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur.

E cuius filia Priamus Lycaonem & Polidorum genuit, qui in dinumeratione, sub Hectore constituti, Troes dicuntur, Vt
Hector item Troas galea præsignis agebat
Cæteri uero sub Ænea erant. Vt,
Dardanios agit Anchisæ pulcherrima proles. *Iliad.φ.*

Qui etiam Troes erant, unde Homerus sic inquit:
Magnanime Æ nea dux cõsultissime Troum. *Iliad.ν.*

Lycij uero sub Pandaro erant, quos etiam Troes appellat. Vt,
Quiq; colunt Zeliam extremæ radice sub Idæ,
Aphnij ab Æsapo potantes flumine, Troes
Dura Lycaonides in prælia Pandarus egit.

Hic sextus est principatus, nam qui inter Æsapum, Abydumq; sunt, Troes dicuntur. Abydenses enim sub Asio ponuntur, Vt.
Et qui Percoten atq; ipsum Praction, & qui
Claram Sestos habent, & Abydum, & dian Arisbam.

Asius Hyrtacides dux horum. Priami quoq; filius paternæ equas Abydi pascebat; ut,
Ille nothum Priami transfixit Democoontem *Iliad.α.*
Pernices qui nuper equas pascebat Abydi.

Et Hicetaonis filius, apud Percoten boues pascebat, nec ipse alienas, Vt.
Atq; Hicetaonidẽ primo alloquit Menalippũ, *Iliad.ο.*
Flexipedum Percotæ custodem armentorum.

Quare hæc regio & consequens Adrastiam usque, Troas uocarunt: nam duo filij Meropis, Percosii ei imperabant. Ab Abydo igitur Adrastiam usque Troes erant, bifariam

tamen diuiſi,nã alĩ ſub Aſio erant,alĩ ſub Meropis filijs,quemadmodum & Cilicum regio duplex eſt,nam altera Thebaica eſt,altera Lyrneſsia,poſt quam de ea dicetur,quæ poſt Lyrneſſum eſt,Eurypylo ſubdita.Quod autem omnibus his Priamus imperaret, Achillis uerba manifeſte declarant:

Ante tuas noramus opes,ſpatioſaq; regna,
Quæ felix pariter Lesbos cõplectitur,& quæ
Cõprehendit Phrygiæ tellus,ac Helleſpontus.

Tunc quidem hæ erant,poſtea uariæ mutationes ſunt conſecutæ,nam circa Cyzicũ Phryges habitauere Practium uſq;, circa Abydum Thraces,ante utroſq; Bebryces ac Dryopes,cõ ſequẽtia Treres habuerunt,atque hi Thraces, Thebæ campum Lydi,qui tunc Mæones erãt. Ex Myſis autem ĩj,qui ſuperfuerunt Teuthranthi & Telepho ſubditi.Cum itaq; poeta Æolicam regionem & Troiam in unum componat, cumq; Æoles totam oram ab Hermo uſq; Cyzicum occupauerint, atq; urbes condiderint, nec nos abſurde faciemus,ſi eã quæ nunc proprie Æolis appellatur, ab Hermo uſq; Lectũ, & conſequentia uſq; ad Æſapum in idem congeramus. Nam cum ſingula pertractabimus, rurſum eas ſecernemus,& ĩs quę nunc ſunt ea conferemus,quæ à poeta & ab alĩs dicuntur. Poſt Cyzicenorum igitur urbem & Æſapũ eſt Troadis initium,ſecũdum Homeri deſcriptionem,nam de ea ſic inquit:

Quiſq; colũt Zeliam,extremæ radicæ ſub Idæ,
Aphniq;,ab Æſapo potantes flumine Troes,
Dura Lycaonides in prælia Pandarus egit.

Hos quidem Lycios uocauit.Aphnios uero ab Aphnitico lacu dici putant, nam & Daſcyliticus lacus ita dicitur.Zelia in extrema Idę prætermontana eſt,diſtans à Cyzico ſtad.centum & nonaginta à proximo mari,ad quod Æſapus emittit,ad ſtad.octoginta.Ea uero quę ſecundum oram ſunt poſt Æſapum,cõtinuo partitur in hunc modum:

Qui cãpos Adraſtiæ habent,necnõ & Apeſſũ,
Qui Pytiã Tiriæq; colunt iuga maxima terræ
His in dura preęſt Adraſtus & Amphius arma,
Pignora Percoſi Meropis duo chara parentis.

Hæc loca Zeliæ ſubiacẽt,habẽt aũt Cyziceni & Priapeni uſq; in maritimã orã.Circa Zeliam eſt Tarſi⁹ amnis, q eadẽ uia uiginti locis trãſit,

μὼν τοι διηρημένοι, οἱ μὲν ὑπὸ τῷ Αἰσήπῳ, οἱδ' ὑπὸ τοῖς μεροπίδαις. καθάπερ καὶ ἡ τῶν Λιλίκων διαίρεσις, ἡ μὲν, θηβαϊκὴ, ἡ δὲ, λυρνησσίς. ἐν αὐτῇ δ' αὖ λειχθέντι ὑπὸ εὐρυπύλου ἐφεξῆς οὔσα τῇ λυρνησσίδι. ὅτι δὲ τούτων ἁπάντων ἦρχεν ὁ πρίαμος, οἱ τοῦ ἀχιλλέως λόγοι πᾶσι γὰρ πρίαμον σαφῶς ἐμφανίζουσι. Καίτοι γέρον γε πρὶν μὲν ἀκοῦσαι ὄλβιον φάναι, ὅσον λέσβου ἄνω μακάρων ἔδος ἐντὸς ἐέργει. Καὶ φρυγίη καθύπερθε καὶ ἑλλήσποντος ἀπείρων.

Τὸ τε μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν. ὕστερον δὲ ἠκολούθησαν μεταβολαὶ παντοῖαι. τὰ μὲν γὰρ πρὸς λύζικον, φρύγες ἐπῴκησαν ἕως πρακτίου, τὰ δὲ πρὸς ἄβυδον θρᾷκες. ἐπὶ δὲ πρότερον τούτων ἀμφοῖν. βέβρυκες καὶ δρύοπες, τὰ δ' ἐφεξῆς τρῆρες. καὶ ὅτοι θρᾷκες. τὸ δὲ θήβης πεδίον λυδοὶ οἱ τότε μύονες. καὶ μυσῶν οἱ προσαγορευόμενοι πρὸς ὑπὸ πελίφῳ πρότερον καὶ τευθρανταί. οὕτω δὴ ποικίλη τὴν αἰολίδα καὶ τὴν τροίαν εἰς ἓν συμπεφώνηκε, καὶ τὴν αἰολέων τὴν ἀπὸ τοῦ ἑρμοῦ πᾶσαν μέχρι τῆς κατὰ λύζικον παραλίας κατεχόντων καὶ πόλεις ἱδρυσάντων, οὐδ' αὖ, ἡμεῖς ἀτόμως προδιοδεύσαιμεν. εἰς ταὐτὸ συμπεφώνηκε τήν τε αἰολίδα νῦν ἰδίως λεγομένην, τὴν ἀπὸ τοῦ ἑρμοῦ μέχρι λέκτου, καὶ τὴν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ αἰσήπου. ἐν μὲν γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα δηλώσομεν πάλιν παραπεφώνηκε ἅμα τοῖς νῦν ὅσα τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ τῶν ἄλλων λεγόμενα. ἔστι δὲ μετὰ τὴν τῶν λυζικηνῶν πόλιν καὶ τὸν αἴσηπον, ἀρχὴ ἡ βρόας καθ' ὁμηρον. λέγει δ' ἐκεῖνος μὲν οὕτω πῃ ἀυτῆς.

Οἵ θ' ἑλείαν ναίουσι καὶ ὑψίπυλον ἀδρηστείαν.
ἀφνειοὶ πίνουσιν ὕδωρ μέλαν αἰσήποιο ῥοάων,
τῶν αὖτ' ἦρχε λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς πάνδαρος.

Τόπους δὲ ἐκάλει καὶ λυκίους. ἀφνειὰς δὲ διὰ τὴν ἀφνιπηνὸν νομίζουσι λίμνης. καὶ γὰρ ὅτω καλεῖται ἡ διασκυλῖτις. ἡ μὲν δὴ ἑλεία ἐν τῇ παραλίᾳ τῇ ὑπὸ τῇ ἴδῃ ὄρει, ἀπέχουσα λυζίκου μὲν σταδίους γ' καὶ ο' καὶ ἑκατὸν τῆς δ' ἐγγυτάτω θαλάττης καθ' ἣν ἐκ διδύμων αἴσηπος, ὅσον ὀγδοήκοντα. ὑθμοῦ δὲ ἡ σωιχὼς τὰ ἡμίση τὴν παραλίαν τὴν μετὰ τὸν αἴσηπον.

Οἱ δ' ἀδρήστειαν τ' εἶχον καὶ δῆμον ἀπαισον.
Καὶ πίτυαν ἔχον, καὶ πηρίνης ὄρος αἰπύ.
Τῶν ἦρχ' ἄδρηστός τε καὶ ἄμφιος λινοθώρηξ.
Υἷε δύω μέροπος πόρκωσίν.

Ταῦτα δὲ τὰ χωρία τῇ ἑλείᾳ μὲν ὑπόκειται. ἔχουσι δὲ κυζικηνοί τε καὶ πριαπηνοὶ μέχρι καὶ τῆς παραλίας. πόλις δ' ἐν τῇ ἑλείαν, ὁ πάρσιος ὄνομα ποταμός, ἐκβολὰς ἔχων δισκάδας τῇ αὐτῇ ὁδῷ.

καθάπερ

καθάπερ ὁ ἐπάπορ ὃν φησιν ὁ ποιητής. ὁ δ' ἐκ νικομηδείας εἰς νίκαιαν τέτταρας καὶ εἴκοσι. πολλοὺς δὲ καὶ ὁ ἐκφολόης εἰς τὴν ἠλεῖαν, σκάρθων, ἑπτά τε καὶ εἴκοσι. πολλοὺς δὲ καὶ ὁ ἑκκαιδεκαινίων εἰς ἀλάβανδα. ἑπτά τε δὲ καὶ ἑβδομήκοντα ὁ ἑκτυαίων εἰς σόλους δι' ὄρους τοῦ ταύρου. ἔστι δὲ τῆς ἐκβολῆς τοῦ αἰσήπου χωρὸν σταδίοις, κολωνός ὑπερκείμενος ᾧ τάφος δείκνυται μίμνονος τοῦ τιθωνοῦ. πλησίον δ' ὄρος καὶ ἡ μέμνονος λιμήν. τοῦ δὲ αἰσήπου καὶ τοῦ πριάπου μεταξὺ ὁ γρανικὸς ῥεῖ, τὰ πολλὰ δὲ ἀδρασείας πεδίου. ἐφ' ᾧ ἀλέξανδρος τὸν δαρείου στρατηγὸν ἀναιρεῖται νίκην συμβαλών, καὶ πᾶσαν τὴν ἐντὸς τοῦ ταύρου καὶ τοῦ βυζαντίου παρειλήφει. ὑπὲρ δὲ γρανικοῦ πόλις ἐστὶν ἰδαία, χώραν ἔχουσαν πολλὴν ὁμώνυμον. κατέσκαπται δὲ νῦν ἐν δὲ τῇ μεθορίᾳ τῆς λυζικηνῆς καὶ τῆς πριαπηνῆς, ὅτι τὰ ἀρπαγέα τόπος, ἐξ οὗ τὸν γανυμήδην μυθεύουσιν, ἁρπάσθαι. ἄλλοι δὲ πρὸ δαρδανίου ἄκραν, πλησίον δαρδάνου. πρίαπος δ' ὅτι πόλις ἐπὶ θαλάσσῃ καὶ λιμήν. λάμψακος δ' οἱ μὲν, μλησίως φασίν, οἱ πορ καὶ ἄβυδον καὶ προκόννησον σωσθῆναι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, οἱ δὲ, λυζικηνῶν. ἐπώνυμος δ' ὅτι τοῦ πριάπου τοῦ παρ' αὐτοῖς, ἐστὶ δὲ ὀρθίων τὸν πόρον πεπυνθανόμενον τοῦ ἱδρυτοῦ. εἴτε δὴ λέγεται διονύσου καὶ νύμφης, τῶν θεῶν ὁρμησάντων ἐπὶ τὸ τιμᾶν αὐτὸν ὡς ἀνθρώπων. ἐπεισὶ σφόδρα εὐάμπελος ὑπὲρ ἡ χώρα καὶ αὐτὴ, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅμορος, ἥτε τῶν παριανῶν, καὶ ἡ τῶν λαμψακηνῶν. ὁ γοῦν ξέρξης δὴ θεμιστοκλεῖ εἰς οἶνον ἐδίωκε τὴν λάμψακον. ἀπιόντι δ' ἐκ θεσσαλίας ὁ θεὸς δόξας εἶναι νεοτρύγα ὑπὲρ γε ἡσίοδος οἶδε παῖπαλα, ἀλλ' ἔοικε τοῖς ἀπείροις ὀρθάνην εἶναι κονιορτὸν, καὶ τύχωνι, καὶ τοῖς διόδοις. ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα αὕτη ἀδράστεια. ἐν ἀδρασείας πεδίον ἐστὶν ἐθος τὸ δῶρα λεγόμενα τὸν αὐτὸν χωρεῖον διπλᾶσι, ὡς καὶ θήβηι, ἐν θήβης πεδίον, ἐν μυγδονίου πεδίον. φησὶ δὲ ἐν καλλιθρήνῳ, ἀπὸ ἀδράστου βασιλέως, ὃς πρῶτος νεμέσεως ἱερὸν ἱδρύσατο, καλεῖσθαι ἀδράστειαν. ἡ δὲν πόλις μεταξὺ πριάπου καὶ παισὸς, ἔχουσα τὸ κειμένον πεδίον ὁμώνυμον, ἐφ' ᾧ ἐν μαντεῖον ἦν ἀπόλλωνος ἀκτιάδος ἐν ἀρτέμιδος ἐπὶ τῷ πυκάτῳ. εἰς δὲ πάσιον μετῳκίσθη πᾶσα ἡ κατασκευὴ καὶ λιθία, καταπεπαλαίωται δὲ τὸ ἱερὸν. ἐν ᾧ κρόσμυθος ἐν τοῦ παισίου ἔωμος, ἑρμοκρέοντος ἔργον, πολλῆς μνήμης ἄξιος ἐπὶ τὸ μέγεθος ἐν κάλλ᾽. ἐν δὲ μικτείῳ δρυλείφθη καθάπερ καὶ ἐν ζελείᾳ. ἐνταῦθα μὴ δὲν

quemadmodum is de quo poeta dixit, & septem Rhesi uada, qui à Nicomedia Niceã fertur, uigintiquatuor. Scarthon ex Pholoe in Helienſem agrum uiginti. Multis uero is qui ex Coſciniis Alabanda, qui ex Tyanis Solos per Taurum defertur ſeptuagintaquinq; ultra Æſapi hoſtia ad ſtad. ferè eſt tumulus quidam, in quo Memnonis ſepulchrum oſtenditur, eius qui Tithoni filius fuit, ei proximus eſt Mẽonis uicus. Inter Æſapum Priapumq; Granicus fluit, magna ex parte per Adraſtię campos, ubi Alexander Darij ſatrapas prælio ſuperauit, totamq; regionem cepit, quæ inter Taurum erat & Euphratem. Ad Granicum urbs fuit nomine Sidena, quæ regionem multã eodem nomine habuit, nunc diruta eſt. In Cyziceni & Priapeni agri confinio Harpagia fuit, locus unde raptum dicunt Ganymedem, alij circa Dardanium promontorium id contigiſſe arbitrãtur. Prope Dardaniam Priapus portus eſt, & urbs ad mare ſita. Hanc alij conditam uolunt à Mileſiis, qui & Abydum & Procõneſum eodem tempore incoluerunt. Alij à Cyzicenis, & nomen habet à Priapo, qui apud eos colitur, ſiue ex Horneis, quæ apud Corinthum ſunt, id acceperint, ſiue Liberi patris ac Nymphę filius dicatur, homines profecto ad eum colẽdum moti ſunt. Nam hæc regio & finitima Pariana & Lampſacena uineis abundat, unde Xerxes Lampſacum Themiſtocli in uinum dedit. Hic à iunioribus in deum habitus eſt. Nam Heſiodus Priapum non nouit, & Orthanæ & Coniſalo & Tychoni, & eiuſmodi Athenienſiũ diis perſimilis eſt. Regio hæc conſuetudine quadã Adraſtia uocabatur, & Adraſtiæ campus, duobus enim modis dicitur, ſicut Theba & Thebę campus, & Mygdonia & Mygdoniæ campus. Calliſthenes dicit ab Adraſto rege, qui primus Nemeſis templum ædificauit Adraſtiam uocitatam. Hæc ciuitas inter Priapum eſt, atque Parium, & ſubiectum campum eodem nomine habet, in quo Apollinis Actæi & Dianę oraculum fuit, iuxta Pycatum. Delubro diruto, omnis ea ſtructura & Lapides Parium ſunt tranſlati, ubi ara ædificata eſt, Hermocreontis opus & magnitudine & pulchritudine memorabile. Oraculum omnino deletum eſt, quemadmodum & Zeliẽſe, quare hoc in loco nullum

nec Adraſtiæ nec Nemeſis templum extat, circa Cyzicum uero Adraſtiæ delubrũ eſt, de qua ſic Antimachus: inquit (tēsq;

Eſt dea quam Nemeſim dicũt, dea magna po-
Quæ bona cœleſtũ conceſſu cuncta deorum
Poſsidet, huic primus ſacratam condidit aram
Fluminis Æſapi gelidas Adraſtus ad undas.
Atq; ibi nunc colitur, ſeruatq; Adraſtia nomẽ.

Parium ciuitas eſt iuxta mare, quæ maiorem portum habet quã Priapus, ex ea aucta. Nam Pariani Attalicis obſequentes, ſub quibus eſt ager Priapenſis, multum ex horum regione abſciderunt, permittentibus quidem illis. Hoc in loco finxerunt Anguigenas cognationẽ quandam cum ſerpentibus habere, proditum eſt enim mares ſerpentum morſibus remedio eſſe, ſi eos continuo attigerint, quemadmodum incantatores, ac primo liuorem transferre poſtea tumorem, ac dolorem ſedare. Gentis huius autorem tradunt Heroem quendam, ex ſerpente immutatum, qui fortaſſe unus aliquis fuit ex Libycis Pſillis, uis autem ea aliquandiu in genus permanſit. Parium Myleſii & Erythræi & Parij condidere. Pytia eſt apud Pytiuntem, Parianæ regionis, & montem Pytium imminentem habet. Ea inter Parium iacet ac Priapum, iuxta Linum, qui locus eſt ad mare eſt, ubi Cochliæ Linuſii appellati, optimi omniũ capiuntur. E Pario Priapum nauigãti eſt antiqua Proconneſus, & noua quæ ciuitatem habet & albi lapidis uenam magnam, & apprime laudatam. Vnde Cyzicena opera circũſtantium ciuitatũ pulchetrima, ex hoc lapide fiunt. Hinc fuit Ariſtæus carminum poeta, quæ Arimaſpia dicuntur, uir facundiæ blanditijs uehemens, ſi quis alius. Rheæ montem, alij eos putant, qui circa Piroſſum ſunt, quos Cyziceni habent, Zeliæ uicinos. In his Thera eſt primo Lydorũ regia, poſtea Perſarũ. Nonnulli collẽ quẽdã oſtẽdunt ſtadijs quadraginta à Lãpſaco diſtãtem, in quo templum eſt matri deorũ ſacrum, quod Rheæ dicitur. Lampſacus inſignis urbs eſt ad mare ſita, quæ portũ optimũ habet, ea adhuc optime perſtat quemadmodum Abydus, à qua diſtat ad centũ & ſeptuaginta ſtad. Prius aũt Pityuſa uocabat, quẽadmodũ de Chio dicunt. In peninſula oppidũ eſt Callipolis, qđ in littore iacet

οὐδὲν ἱερὸν ἀδραστείας δείκνυται, οὐ δὲ δὴ νεμέσεως. πρὸς δὲ λυζικῳ ὄρει ἀδραστείας ἱερόν. αὐτίμαχος δ' οὕτω φησίν,

ἔστι δὲ τις νέμεσις μεγάλη θεός, ἣ τὰ δὲ πάντα.

Πρὸς μεπάρῳ ἔλαχε. βωμὸν δὲ οἱ ἔδρατο πρῶτος

ἄδρηστος, ποταμοῖο παρὰ ῥόον αἰσήποιο, ᾧθι τε τιμήεντά τε καὶ ἀδρήστεια καλεῦται.

ἔστι δὲ καὶ τὸ πάριον χόλις ὑπὲρ θαλάττης, λιμένα ἔχουσα μείζω ἢ πρίαπος καὶ ἀγκὼν ἐκ ταύτης. θηραπεύοντες γὰρ οἱ παριανοὶ τοὺς ἀπὸ λικοὺς, ὑφ' οἷς ἐτέτακτο ἡ πριαπίων, πολλῶν αὐτῆς ἀπετίμουν τῶν προτέρων ἐκείνων. γῆτοῦθ' ὑμνοῦσι τοὺς ὀφιομυγεῖς συγγένειάν τινα ἔχειν πρὸς τοὺς ὄφεις. φασὶ δ' αὐτὴν τοὺς ἀρχηγοὺς τοῖς ἐχιοδήκοις ἄκος εἶναι, σωτηρίως ἐφαπτομένους ὡς πρὸς τοὺς ἐπῳδοὺς, πρῶτον μὲν τὸ θελίωμα εἰς ἑαυτοὺς μεταφέροντας, εἶτα καὶ τὸ φλεγμονὴν παύοντας καὶ τὸν πόνον. μυθεύουσι δὲ τὴν ἀρχηγέτιν τοῦ γένους, ἥρωά τινα μεταβαλεῖν ἀπ' ὄφεως. τάχα δὲ τὴν ψύλλων τις ἦν τῶν λιβυκῶν. εἰς δὲ τὸ γένος διέτεινεν ἡ δύναμις μέχρι πολλοῦ. ἵστορεῖ δ' ὅτι τὸ πάριον μιλησίων καὶ ἐρυθραίων καὶ παριανῶν κτίσμα ἐστὶν ἐν πιτυοῦντι δὲ παριανῶν, ὑπορκάμπιον ἔχουσα πιτυώδη ὄρος. μεταξὺ δ' ἐστὶ πρίαπος καὶ παρία, ἣν λίνον χωρίον ὑπὲρ θαλάττης ὅπου οἱ λινέσιοι κοχλίαι ἅλισιν εὖ πάντων ἁλίσκονται, ἐν δὲ τῷ παρίῳ καὶ ἀπὸ παρίας εἰς πρίαπον ἦν παλαιὰ πωμόννησος· ὅτι, καὶ ἡ νῦν πωμόννησος, πόλιν ἔχουσα καὶ μέταλλον μέγα λευκοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον. τὰ γοῦν κάλλιστα τῶν ταύτῃ πόλεων ἔργα. ἐν δὲ τούτοις πρῶτον τὰ ἐν λυζίκῳ, ταυτὶς δὲ τῆς λίθου. ἐντεῦθεν δὲν ἀετιανὸς ὁ ποιητὴς τὴν ἀετιανασσίωνα καλουμένην ἐπῶν, ἀνὴρ γόης ἕτερος ἄλλος. τὸ δὲ τῆς ῥέας ὄρος, οἱ μὲν, τὰ ἐν περιστοῖς ὄρη φασίν, ἃ ἔχουσιν οἱ λυζικηνοὶ τῇ ζελείᾳ πρόσεχῆ, ἐν οἷς βασιλικὴ θήρα κατεσκεύαστο τοῖς λυδοῖς, καὶ πέρσαις ὕστερον. οἱ δ' ἀπὸ τετραπόντου τῆς λαμψάκου σταδίοις δεκανοῦσι λόφον, ἐφ' ᾧ μητρὸς θεῶν ἱερὸν ὄνομα ἅγιον τῆς ῥέας ὑπερκαλούμενον. καὶ ἡ λάμψακος δ' ὑπὲρ θαλάττης πόλις ὄνομα εὐλίμενος καὶ ἀξιόλογος, σημαίνουσα καλῶς ὡς πορ καὶ ἡ ἄβυδος. διέχει δ' αὐτῆς ὅσον ἑβδομήκοντα, καὶ ἑκατὸν σταδίους. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον πιτύουσα καθάπερ καὶ τὴν λίνον φασίν. ἐν δὲ τῇ ἑλλησποντίᾳ ἢ χερρονήσου πολίχνιον ἐστὶ καλλίπολις, λιμὴν δ' ἐπ' ἄκρης, ἐκκαμπὴς πολὺ πρὸς τὴν

τῆς τῶν ἀσίων καὶ τὰ τῶν λαμψακηνῶν πόλιν, ὡς τε τὸν διαρμα μὴ πλέον ἢ τριακοντα σταδίων. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ λαμψάκου, καὶ παρίου παντὸς ἐστὶ πόλις, καὶ ποταμός, καπέπαυσε δὲ πόλις. οἱ δὲ παισανοὶ μετῴκησαν εἰς λάμψακον, μᾶλλον δὲ ἐνθάδε ἄποικοι καὶ αὐτοὶ καθάπερ, καὶ οἱ λαμψακηνοί. ὁ δὲ ποιητὴς εἴρηκεν ἀμφοτέρως, καὶ προσθεὶς τῷ πρώτῳ συλλαβήν. καὶ ἤμου ἀπαισοῦ. καὶ ἀφελών.

ἐς ῥ' ἐν' παισῶν ναῖεν πολυκτήμων.

Καὶ ὁ ποταμὸς νῦν οὕτω καλεῖται, μᾶλλον δ' ἀσὶ, καὶ αἱ κῶλαι, ἄλλαι ἐστὶν λαμψάκου ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς λαμψακηνῆς, ἄλλαι δ' ἀσὶν ὑπὸ τὴν ἐκτὸς ἑλλήσποντίαν θαλάττην ἐπὶ διέχουσι σταδίους τριακοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν. ἐξ ὧν τὸν λύκον φασὶν, ἀναξιμένης δὲ, καὶ ἐν τῇ ἐρυθραίᾳ φησὶ λέγεσθαι κώλωνας, καὶ ἐν τῇ φωκίδι, καὶ ἐν θετταλίᾳ. ἐν δὲ τῇ παιονίᾳ ὄντι ἡ λοκρολάνη. ἐν δὲ τῇ λαμψακηνῇ τόπος δυσμενὴς γοργύθιον. ὧν δὲ, καὶ πόλις γέργυθα, ἐκ τῶν ἐν τῇ λυμαίᾳ γεργύθων, ὧν γὰρ ἐκεῖ πόλις πληθυντικῶς καὶ θηλυκῶς λεγομένη αἱ γέργυθοι. ὅθεν καὶ ὁ γοργύθιος ἦν λιφάλλων. καὶ νῦν ἔτι δείκνυται τόπος ἐν τῇ λυμαίᾳ, γοργύθιον πρὸς λαρίσσῃ. ἐκ παρίου μὲν οὖν ὁ γλωσσογράφος ἐλήθης ἦν νεοπτόλεμος, μνήμης ἄξιος. ἐκ λαμψάκου δὲ χάρων τε ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἀδείμαντος, καὶ ἀναξιμένης ὁ ῥήτωρ. καὶ μητρόδωρος ὁ τοῦ ὠκύρου ἑταῖρος. καὶ αὐτὸς δ' ἐπίκουρος τρόπον τινὰ λαμψακηνὸς ὑπῆρξε, διατρίψας ἐν λαμψάκῳ, καὶ φίλοις χρησάμενος τοῖς ἀρίστοις τοῖς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τοῖς περὶ ἰδομενέα, καὶ λεοντέα. ἐντεῦθεν δὲ μετήνεγκεν ἀγρίππας τὴν περιπατητικὴν λέοντα λυσίππου ἔργον. ὠνήθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς λίμνης, καὶ τοῦ ὀλυσίπου μετὰ δὲ, λάμψακον ὄντα ἄβυδον, καὶ τὰ μεταξὺ χωρία, πρὶν ὧν ὅτου ἐρῆκε συλλαβὴν ὁ ποιητὴς καὶ τῷ λαμψακηνῷ, καὶ τῆς παιονίας τινός. οὕτω γὰρ ἦσαν αὗται αἱ πόλεις κατὰ τὰ τρωϊκά.

οἳ δ' ἄρα τῶρνην τε, καὶ πράκτιον ἀμφενέμοντο.

Καὶ σηστὸν, καὶ ἄβυδον ἔχον, καὶ δῖαν ἀρίσβην
τῶν αὖθ' ὑρτακίδης ἦρχ' ἄσιος φυσίνοος.
ὃν ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι.
ἀθρόοι μεγάλοι ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος.

Οὕτω δ' ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον ἐστὶ τὸ βασίλειον ἀπὸ τῶν ἀσίων τῶν ἀρίσβης, ὅθεν ἦκεν αὐτὸν φησίν. ὃν ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος. οὕτω δ' ἀφανῆ τὰ χωρία τῶν τότε ὄντα, ὡς τε οὐδ' ὁμολογοῦσι πρὸς αὐτῶν οἱ ἱστοροῦντες, πλὴν ὅτι πρὸς ἄβυδόν ἐστι, καὶ λαμψάκου καὶ παρίου, καὶ

ad Asiam expositio, non procul à Lampsaco, ut ab ea non plusquàm quadraginta stad. absit. Inter Lampsacum atq; Parium Pęsus urbs fuit, & flumen, urbe diruta iã Pæsini Lampsacũ migrauere, cum & ipsi Milesiorum coloni essent, quemadmodum Lampsaceni. Pocta dupliciter eos protulit, & addita prima syllaba, ut ἠμοῦ ἀπαισοῦ, id est, nec nõ & Apęsũ, & detracta; ut, Diues opum uariarum habitabat mœnia Pæsi. Et adhuc flumen ita uocatur. Vltra Lampsacum in eius mediterranea sunt colonæ Milesiorum. Aliæ sunt ad exterius Hellespontí mare, stadijs centum & quadraginta ab Ilio distãtes, è quibus Cygnum dicunt. Anaximenes tradit in Erythræa & in Phocide & in Thessalia colonas dici, in Pariano etiam agro est. Licocolona. In Lampsaceno locus est uineis cõsitus, qui Gergithium appellatur. Fuit etiam ciuitas Gergitha à Gergithis dicta, quæ in Cumano agro erat. Ibi enim ciuitas fuit pluraliter & fœminine dicta Gergithes, unde fuit Cephalo Gergithius. Adhuc locus in Cumano ostẽditur Gergithium apud Larissam. Ex Pario fuit Neoptolemus cognomento Glossographus uir memoratu dignus. E Lampsaco fuit Charon rerũ conscriptor, & Adimantus, & Anaximenes orator & Metrodorus Epicuri sodalis. Atqui Epicurꝰ ipse quodãmodo Lampsacenus fuit, diu Lampsaci uersatus, atq; Leontei & Idomenei amicitia usus, qui primi erãt in ea ciuitate. Ex hoc loco Agrippa leonem qui corruerat trãstulit, Lysippi opus, eumq; collocauit in luco, qui inter lacum est & euripum. Post Lampsacum est Abydus, & intermedia loca, scilicet Lampsacenus ager, & Pariani pars, quæ poeta sic cõprehendit. Nam hæ urbes Troianis temporibus nondum erant.

Et qui Percoten atq; ipsum Praction, & qui
Clarã Sefton habent, & Abydũ dian Arisbam.
Asius Hyrtacides dux horum uenit Arisba,
Magnanimis aduectꝰ equis, Seleẽtis ab amne.

Quod cum ita dicat, uidetur significare Arisbam regiam esse Asii, unde eum profectum dicit, Venit Arisba Seleentis ab amne. Quæ loca adeo sunt obscura, ut de eis historici non conueniant, nisi quod circa Abydum sunt & Lampsacum & Parium, & quod

quod antiquæ Percotæ nomen immutatũ est. Ex fluminibus autem poeta dicit Seleentem apud Arisbam fluere, siquidem Asius Arisba uenit, & Seleẽtis ab amne. Practi⁹ amnis est, urbs ipsa non reperitur, ut nonnulli putauerunt. Is inter Abydum & Lampsacum fluit. Quum autem Praction ait, de flumine accipiendum est, quemadmodum & illud:

Et qui præclarum Cephisi flumen habebant.

Et illud:

Parthenium circa fluuium qui tecta tenebant.

In Lesbo ciuitas fuit Arisba, cuius agrum Methymnæi habent. Est etiam fluui⁹ quidam Arisbus in Thracia (ut dictũ est) prope quem Cebrenij Thraces habitant. Multa enim apud Troes & Thraces eiusdem nominibus appellantur, ut Scæi Thraces quidam, & Scæus amnis, & Scæus murus, & Scææ Troianæ portæ. Item Xanthi Thraces, & Xãthus Troię fluuius. Arisbus quoq; in Hebrũ immittit, Arisba Troiæ ciuitas est. Item Rhesus apud Troiam fluit. Rhesus etiam Thracum rex fuit. Item alter Asius apud Homerum inuenitur:

Iliad. π. Asius hic Ὑ auunculus erat domitoris equorũ
Hectoris atq; Hecubę frater, natusq; Dymãtis,
Sangariũ Phrygiæ campos habitãtis ad amnẽ.

Abydum Milesii condidere, Gyge Lydorũ rege permittente, nã ea loca & tota Troas sub illo erat, atq; promontorium quoddam iuxta Dardanum Gygas appellatur, id in ore Propõtidis iacet, & Hellesponti à Lampsaco & Ilio ęquali spatio distans, ad stadia centum & septuaginta. Hoc in loco est illud septem stad. mare, quod Asiam dirimit ab Europa, à Xerxe ponte iunctum, promontorium ipsum propter figuram Cherronesus appellatur, quæ ubi pons iunctus est, angustias facit, pons Abydo obiacet. Sestus Cherronesiarum ciuitatum optima est, quæ propter uicinitatem sub eodem præfecto constituta erat, cum præfecturæ nondum continentibus distinguerentur. Abydus ac Sestus ad stadia triginta inter se distãt, à portu in portũ pontis locus est, paululũ ab urbib. digredienti, Abydo quidẽ Propontidem uersus, Sesto uero in eius aduersum. Apud Sestum locus quidam Apobathra nominatur, ad quem ratis iuncta fuit. Sestus autem est interius Propontidem uersus, ad dextram partem fluxus,

ὅτι ἡ πάλαι πορκώπη μετωνομάσθη ὁ πόπ. τὸν δὲ ποταμῶν τὸν μὲν σελήεντα φησὶν ὁ ποιητὴς ῥεῖν πρὸς τῇ ἀείσβῃ ῥεῖν. ὥσπερ ὁ Ἄσιος ἀείσβηθεν ἥκει, καὶ ποταμὸς ἐκ σελήεντος. ὁ δὲ πρᾶκτιος. ποταμὸς μὲν ὅτι, πόλις δ' οὐχ εὑρίσκεται ὡς τινὲς ἐνόμισαν. ῥεῖ δὲ, καὶ οὗτος μεταξὺ Ἀβύδου, καὶ Λαμψάκου, ὃν δὴ καὶ πρᾶκτορ ἀμφιέμοντο, ὅτω δεκτέον ὡς περὶ ποταμοῦ καθάπερ κἀκεῖνα.

οἵ τ' ἄρα παρ ποταμὸν Λήθαιον δίον ἐναιον. καὶ,

ἀμφί τε παρθένιον ποταμὸν λιλυταί ἐργ' ἐνέμοντο.

ἰδίᾳ δὲ καὶ ἐν λέσβῳ πόλις ἀείσβα ἧς τὴν χώραν ἔχουσι μυθυμναῖοι. ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἄεισβος ἐν θράκῃ ὡς εἴρηται. καὶ πλησίον τοῦτον οἱ λιβρήνιοι θρᾷκες, πόλεις δὲ ὁμώνυμοι θρᾳξὶ, καὶ πρωσίν. οἷον σκαιοθρῴκης τινὲς, ⓒ σκαιὸς ποταμός, ⓒ σκαιαὶ τεῖχος. καὶ ἐν τροίᾳ σκαιαὶ πύλαι. ξανθιοὶ θρᾷκες, ξάνθος ποταμὸς ἐν τροίᾳ ἄεισβος, ὃς ἐμβάλλων εἰς ἕλλην, ἀείσβῃ ἐν τροίᾳ ῥῆσος ποταμὸς ἐν τροίᾳ ῥῆσος δὲ, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν θρᾳκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος ἀσίος ὁμώνυμος ἕτερος παρὰ τὸν ποιητὴν ἄσιος, ὃς μήτρωρ ἦν ἕκτορος ἱππόδαμος. αὐτοκασίγνητος ἐνάβης, υἱὸς δὲ δύμαντος ὃς φρυγίῃ ναίεσκεν ῥοῇσι σαγγαρίοιο.

Ἄβυδος δὲ μιλησίων ὅτι κτίσμα, ὑπεκστάντος γύγου τοῦ λυδῶν βασιλέως. ἦν γὰρ ὑπ' ἐκείνῳ τὰ χωρία, καὶ ἡ τρωὰς ἅπασα. ὀνομάζεται δὲ, καὶ ἀκρωτήριόν τι πρὸς δαρδανίῳ γύγας. ἐπίκειται δὲ τῷ στόματι τῆς προποντίδος, καὶ τοῦ ἑλλησπόντου ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἐνταῦθα δὴ ὅτι τὸ ἑπτάστάδιον ὅπερ ἔξω ξέρξης. τὸ διορίζον τὴν εὐρώπην, καὶ τὴν ἀσίαν. καλεῖται δ' ἡ ἄκρα εὐρώπης, χερρόνησος δὲ τὸ σχῆμα ἡ ποιοῦσα τὰ σφὰ τὰ κατὰ τὸ ῥεῦμα. ἀντίκειται δὲ τὸ ῥεῦμα τῇ ἀβύδῳ. σηστὸς δὲ ἀείσῃ τῶν ἐν χερρονήσῳ πόλεων. δὴ δὲ τὴν γεωσιώλου τοῦ καὶ ἡγεμονίας. ἡ μὲν ἓν ἄβυδος καὶ ἡ σηστὸς διέχουσιν ἀλλήλων τριάκοντα που στάδιος ἐκ λιμένος εἰς λιμένα. τὸ δὲ ῥεῦμα ὅτι μικρὸν ἀπὸ τῶν πόλεων παραλλάξαντι, ἐξ ἀβύδου μὲν ὡς τὴν προποντίδα, ἐκ δὲ σηστοῦ εἰς τὸ ναστόν. ὀνομάζεται δὲ πρὸς τῇ σηστῷ πόπ. ἀποβάθρα, καθὸ ἐξύθη ἡ ἡρέλλα. ἔστι δὲ ἡ σηστὸς ἐνδοτέρω κατὰ τὴν προποντίδα,

ὑποῤ-

ὑποδέξεται τὸ ῥοῦν τοῦ ἐξ αὐτῆς. διὸ καὶ δυσπρόσοδον ἐκ τοῦ πορθμοῦ παραπλεῦσαι μικρὸν ὥστε τὸν τῆς Ἥρας τοῦ λιμένα. ἐὰν κάθηται ἀφιγμένα τὰ πλοῖα συμπράττοντος τοῦ ῥοῦ πρὸς τὴν πρόσοψιν. τοῖς δ' ἐξ Ἀβύδου πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, πλοῦς ἐστὶν ὀκτὼ που σταδίους ὡς ἐπὶ τύραννίδα τινὰ κατ' αὐτικρὺ τῆς Σηστοῦ. ἔπειτα διαίρεσιν πλάγιον, ἐν μὲν τελέως ἔχουσιν ἀνάντιον τὸν ῥοῦν. ὑπτιον δὲ τῇ Ἀβύδῳ μετὰ πρωΐαν θρᾴκιον. εἶτα μιλήσιοι. τὴν δὲ πόλιν ἐμπρησθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου τοῦ ξέρξου πατρὸς τὴν πρὸς τῷ Πόντῳ, ἐκοινώνησε καὶ ἡ Ἄβυδος τῆς αὐτῆς συμφορᾶς. ὑπέρθεσθε δὲ τυθόμενον μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν Σκυθῶν ἐπάνοδον, οὐ νομάδας παρασκευάζεσθαι διαβαίνειν ἐπ' αὐτόν, ἢ τιμωρίαν ὧν ἔπαθον, δεδιὼς μὴ αἱ πόλεις πορθμεῖα παράσχωσι τῇ στρατιᾷ. συνέβη δὲ πῶς ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς καὶ τοῦ χρόνου. καὶ δῆλον αἴτιον τῆς συγχύσεως τῶν τόπων. περὶ δὲ Σηστοῦ καὶ τῆς ὅλης χερρονήσου πῶς ἐποιούμεθα γὼ τοῖς πρὸ τῆς θρᾴκης τόποις. φησὶ δὲ τὴν Σηστὸν Θεόπομπος, βραχεῖαν μὲν, εὔορκον δὲ, καὶ σκέλεσι πλέθρου σωμάτιον πρὸς τὸν λιμένα. καὶ ἔστι ταῦτ' οὖν, καὶ ἔστι ῥοῦν ἰσχυρὸν εἶναι τῶν παρόντων. ὑπόκειται ἡ τῶν Ἀβυδηνῶν χώρας ὑπὸ τὰ ἄκρα, ἣ νῦν μὲν Ἀβυδηνῶν ὄντι κατεσκαμμένη πόλις. πρότερον δὲ ἦν καθ' αὑτὸ χρυσία ἔχοντα. ἃ νῦν ἀσαύια ὄντα ἐξανάλωται. καθάπερ τὰ γὼ τῆς τμώλου τὰ πρὸς τὸν Πακτωλόν. ἀπὸ Ἀβύδου δὲ πρὸς αἰσηπόν, πρὸς ἑπτακοσίους φασὶ σταδίους. δύο πλοῖα δὲ ἐλάττους. ἔξω δὲ Ἀβύδου τὰ πρὸς τὸ Ἴλιον ὄντα, τά τε ἄλλα παράλια ἕως Λεκτου, καὶ τὰ γὼ τῆς τρωϊκῶ πεδίου, καὶ τὰ παρώρεια τῆς Ἴδης τὰ ὑπὸ τῆς Αἰνείας. διὸ ἔστω ὑπὸ τούτου ὀνομάζει ὁ ποιητὴς, τοτὲ μὲν οὕτω λέγων,

Δαρδανίωνι αὖτ' ἔρχεν ἐὺς πάϊς ἀγχίσαο,

Δαρδανίους καλῶν. τοτὲ δὲ Δαρδάνους· Τρῶάς, καὶ Λύκιοι, καὶ Δαρδανοι ἀγχιμαχηταί.

Εἰκὸς δ' γὰ ταῦτα ἰδρύσθαι τοπαλαιὸν τὴν λεγομένην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Δαρδανίαν.

Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκεν νεφεληγερέτα Ζεύς,

Κτίσε δὲ Δαρδανίην.

Νῦν μὲν γὰρ οὐδ' ἴχνος πόλεως σώζεται αὐτόθι. ἐπάγει δὲ πλάττων μετὰ τοὺς κατακλυσμοὺς τρία πολιτείας εἴδη σωιστέα. πρῶτον μὲν τὸ ὑπὲ τὰς ἀκρωρείας ἁπλοῦν τε, καὶ ἄγριον, δεδιότων τὰ ὕδατα ὑπὸ πολλάζοντα ἀκμὴν γὼ τοῖς πεδίοις.

qui ab ea fertur. quapropter facilius è Sesto nauigatur ad Iunonis turrim, si quis paululum deflectat, atque inde soluat, cum fluxus ibi ad transitum adminiculetur. ex Abydo uerò transeuntibus in contraria præternauigandum est circiter octo stadia ad turrim quandam Sesto oppositam. postea in obliquum eundum est, & nequaquam aduersus fluxum nauigandum. Thraces post res Troianas, Abydum habitauere, deinde Milesij. Sed quum urbes circa Propontidem à Dario Xerxis patre concremarentur, Abydus etiam calamitatis eius particeps fuit. Nam post reditum è Scythia, intelligens Nomadas aduersus se transitum parare, & ea ulciscenda, quæ perpessi fuerant, ueritus ut urbes exercitui transitum præberent, eas concremauit, undè ad cæteras mutationes & tempora, hæc etiam confundendorum locorum causa accessit. De Sesto ac tota Cherrhoneso tunc diximus, cum de Thracia tractaremus. Theopompus ait, Sestum paruam quidem esse, sed bene munitam, & duorum iugerum crure ad portum coniunctam, unde propter hæc & propter fluxum aditus dominam esse. Abydenorum regioni in Troade Astyra imminent, quæ nunc Abydenorum sunt urbs diruta. Ea prius per sese erat, & auri metalla habebat, quæ nunc perrara sunt, utpote consumpta, quemadmodum ea quæ in Tmolo, & circa Pactolum erant. Dicunt Abydum ab Aesapo distare ad septingenta stadia, recta autem nauigatione pauciora. Ilienſia extra Abydum sunt, tum cætera maritima Lectum usque, tum etiam quæ in Troiano iacent campo, & Idæ prætermontana Aencæ subdita, quam poeta duobus modis nominat, interdum ita dicens,

Dardanios agit Anchisę pulcherrima proles, *In Catalog.*
Dardanios uocans, interdum Dardanos, ut

Et Troes simul, et Lycij, tum Dardana pubes. *Iliad.*
Verisimile autem est, hoc in loco eam fuisse, quam poeta Dardaniam uocat. ut,

Nubigena primum satus ab Ioue Dardanus *Loc. Iliad.*
ipsam
Dardaniam posuit.

Nũc uerò ne urbis quidem uestigiũ usquã apparet. Plato post diluuium tria uiuendi genera putat constituta. Primũ in ipsis montium cacuminibus, simplex et agreste eorum qui aquas formidant, quę in campis solẽt abũdare.

Secundum in ipsis mōtium radicibus eorum qui iam auderent, maximè cum campi iam arescere cœpissent. Tertium in campis. Dicet aliquis & quartum & quintū & fortasse plura. Postremum uerò in ora maritima, et in insulis, iam metu omni amoto. nam magis & minus audere ad mare accedere, multas uitæ & morum differentias efficiet, & ut boni illi & agrestes mitiorem quodammodo uitę modum secundorum subeunt. Sic est quædam præter hos differentia rusticorum hominum & semirusticorum & ciuilium, à quibus iam nomina paulatim immutata, in optimum & urbanum uitæ genus desierunt, secundum mutationem morum in melius factam, præter locorum & uitæ diuersitates. Has itaq; differentias Plato dicit à poeta descriptas. nam primum uiuendi exemplum Cyclopas ponit, qui fructibus sponte nascentibus utebantur, & montium cacumina in speluncis habitabant, de quibus sic ait:

Odyss.9 Omnia per sese nullo nascuntur aratro:
Non fora, non causas norunt, non sancta senatus
Iura, sed in celsis habitantes montibus antra,
Et puer & magnis de rebus iudicat uxor.

Secundæ ciuilitatis exemplum Dardanum ponit, qui

Iliad.υ Dardaniam posuit, quoniam nondum Ilion esset
In campo, sed adhuc Ida montana tenerent.
Protinus illa fuit multis habitantibus aucta.

Tertiæ exemplum Ilum ponit, quem Ilij conditorem tradunt. Vnde par est eum in medio campo sepultum esse, quoniam prior ausus est in campis habitare. unde illud est:

Iliad.λ Hi ueterem ad tumulum, atq; Ili monumenta ruebant,
Dardanij medium qua campus Erineon ambit.

Sed nec hic omnino ausus est. nam nec ibi urbem condidit, ubi nunc est, sed triginta ferè stadijs superius ad orientem Idam & Dardaniam uersus, iuxta eum qui nūc Ilienſium uicus dicitur. Noui Ilienses gloriæ cupidi cum uellent hanc esse antiquam urbem, conjectandi causam præbuerunt ex Homeri poesi. Hæc enim non uidetur ea esse quæ ab Homero describitur. Sunt alij qui scripserunt, urbem hanc multa loca mutasse. postremò hic constitisse, id'que ex oraculo.

δὶς δὲ τὸ γὲ τῆς ὑποφείας θαῤῥεῖν ἤδη ἤρξ μικρόν. ἅτε δὴ καὶ τῶν πολίων ἀρχομένων αὐαψύχεσθαι. τρίτον δὲ τὸ γὲ ἐν τοῖς πεδίοις λέγοι δ' ἄν τις, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον ἴσως, καὶ πλέω. ὕστατον ἤ τὸ γὲ ἐν τῇ παραλίᾳ, καὶ γὲ ταῖς νήσοις, λελυμένου πάντως τοῦ τοιούτου φόβου. τὸ γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον θαῤῥεῖν, πλησιάζειν τῇ θαλάττῃ, πλέους ἂν ὑπογράφοι διαφορὰς πολιτειῶν καὶ ἠθῶν, ἐν ἅπασι τ ἀγαθῶν τε καὶ τῶν ἀνδρείων, ἔτι πως ὧδε τὸ ἥμερον τῶν δὶς τόπων ὑποβεβηκότων. ἔστι δέ τις διαφορὰ, καὶ παρὰ τούτους, τῶν ἀγροίκων, & μισαγροίκων, καὶ πολιτικῶν. ἀφ' ὧν ἤδη, & ὧδε τὸ ἀσεῖον καὶ ἄγριον ἦθος ἐπελύπησεν ἡ τῶν ὀνομάτων κατ' ὀλίγον μετάληψις, καὶ ἐπὶ τὸ τῶν ἠθῶν ὧδε τὸ μεμπτὸν μετάστασιν, παρὰ τὰς τῶν τόπων καὶ τῶν βίων μεταβολάς. ταύτας δὴ τὰς διαφορὰς ὑπογράφων φησὶ τ ποιητὴς πλάττων τ τῶν λωτοφάγων βίον, ἀνθρωπους ἡγούμενος ἀγρίους, καὶ τὰς ἀκροφρείας κατεχόντων ἐν ἀπηλαίοις πάσι, ἀλλὰ τὰ μὲν ἄσπαρτα, & αὐτόματα πάντα φύοντας, φησὶν αὐτοῖς,

Τοῖσι δ' ἐκ ἀγορὰς βουλὰς φέρει, ὅτε θέμιστες,
Ἀλλ' οἵ γ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι λαφύσσας
Ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι, θέμιστες δὲ ἕκαστος
Παίδων ἠδ' ἀλόχων.

Τοῦ δὲ δὶς τόρου ἐκ τοῦ διαφλαύου,

Κτίσαι ἦ διαφλανίλιον, ἐπεὶ ὅ πως ἴλιος ἱρὴ
Ἐν πεδίῳ πεπόλισο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἔθ' ὑποφείας ὤκιον πολυπιδάκου Ἴδης.

Τοῦ δὲ ῥίπου ὧδε τοῦ ἴλου τοῦ μὲν τοῖς πεδίοις. ἔστω γὰρ πρᾶδιδάσαι τοῦ ἰλίου ἱστίλιον, ἀφ' οὗ καὶ τὸν ἐπωνυμίαν λαβεῖν, τὸν πόλιμ. ἀνὸς ἦ, καὶ διὰ ἔστω γὲ μέσω τοῦ πεδίου πεθάφθαι αὐτὸν, ὅτι πρῶτ ἐθάῤῥησεν γὲ τοῖς πεδίοις θέσθαι τὸν καρπίαν.

Οἱ δὲ παῤ ἴλου σῆμα παλαιὸς διαφλανίδιος
Μέσσον καππεδίον παῤ ἐρινεὸν ἐσσύανο.

Οὐδ' ὅτ ἦ πόλεως ἐθάῤῥησεν, ὅ γ ἦ γὲ ταῦθα ἵδρυσε τ πόλιν, ὅπου νῦν ὄσιν, ἀλλὰ σχεδὸν ἑβδομήκοντα σταδίοις αὐτοτόρω πρὸς ἕω τῆ πρὸς τ ἴδιλον, τῆ τ διαρδανίαν ἧττ τ νῦν καλουμένου ἰλιέων κώμου. οἱ ἦ νῦν ἰλιεῖς φιλοδοξοῦντες, τῆ θέλοντες δὴν ταύτην τ παλαιὰν, παρειλήφασι λόγον τοῖς ἐπ τ ἡμέρου ποιήσεως τεκμαιρομένοις. οὐ γ ἔοικεν αὕτη εἶναι, ἣ καθ' ὅμηρον. τῆ ἄλλοι ἦ ἱστοροῦσι πλείας μεταβεβληκέναι τόπους τὸν πόλιν. ὕστατα δ' γὲ ταῦθα συμβῆναι ἧττ χρησμῷ μάλιστα.

τὰς δὴ

τὰς δὴ τοιαύτας μεταβάσεις εἰς τὰ κάτω μέρη τὰς τότε συμβαινούσας ὑπολαμβάνω, καὶ βίων, & πολιτειῶν ὑπογράφειν διαφοράς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, οὐ ἄλλοτε ὠθητέον. τὴν δὲ νῦν Ἰλιέων πόλιν τὴν νῦν, τέως μὲν κώμην εἶναι φασί, τὸ ἱερὸν ἔχουσαν τῆς Ἀθηνᾶς μικρὸν καὶ σύντελές. Ἀλέξανδρον δὲ ἀναβάντα μετὰ τὴν ὑπὲρ τὸν Γρανίκῳ νίκην, ἀναθήμασί τε κοσμῆσαι τὸ ἱερὸν, καὶ πόλιν προστάξαι πολίσαι, καὶ οἰκοδομίας ἀναλαβεῖν προστάξαι τοῖς ὠνομελήτοις, ἐλευθέραν τε εἶναι, καὶ ἄφορον. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν κατάλυσιν τὴν περσῶν ὑπὸ τὸν Μακεδόνων βασιλέα Φιλάθηναν, ὑπηχνούμενον πόλιν ποιῆσαι μεγάλην, καὶ ἱερὸν ὠνομάσαντα, καὶ ἀγῶνα ἀγαλέξειν ἱερόν. μετὰ δὲ τοῦτον ὑπὸ τὸν Λυσιμάχου μάλιστα τῆς πόλεως ἐπεμελήθη, καὶ νεὼν κατεσκεύασε, καὶ τεῖχος περιεβάλετο ὅσον τεσσαράκοντα σταδίων. συνῴκησέ τε εἰς αὐτὴν τὰς ἐν τῷ πλησίον πόλεις ἀρχαίας οὔσας ἑκκαιδεκα, ὅτε μὴ Ἀλεξανδρείας οὔσης ἐπεμελήθη. συνῳκισμένης μὲν οὔσης τοῦ Ἀντιγόνου, μὴ καλουμένης δὲ Ἀντιγονίας, μεταβαλόντος τὸ ὄνομα. ἔδοξε γὰρ δυσεβὲς εἶναι τοὺς Ἀλεξανδρου θαυμάσαντας, ἐκείνα πρότερον ἀτίζειν ἐπωνύμους πόλεις, ἑαυτῶν. μὴ δὴ μὴ συοικεῖσθαι, καὶ αὔξησιν ἔλαβεν. νεὼν δὲ μὴ ῥωμαίων ἀρχαῖον δείκνυται, μὴ ἔστι τῶν ἑλλογίμων πόλεων. μὴ γὰρ Ἴλιον δ' οὐ νεὼν ὅτι, λωμόπολίς τις λῷον, ὅτε πρῶτον ῥωμαῖοι τὰ κατὰς ἐπέβησαν, μὴ ὀξέβαλον αὐτίοχον τὸν μέγαν ἐκ τῆς γῆς τοῦ ταύρου. φυσὶ γοῦν δημήτριος ὁ σκήψιος μειράκιον ὢν δη μίσας εἰς τὴν πόλιν κατ' ἐλεύσεις οὐ κωμῆς, οὕτως ὠλιγωρημένην ἐλεῖν τὴν καθοικίαν, ὡς τε μὴ διαμωτὰς ἔχειν τὰς σίγας, ἡγησάμενον ἄναξ ὃν οὐ γαλάτας πεφευγότας ἐκ τῆς εὐρώπης, ἀναβῆναι μὴ εἰς τὴν πόλιν δεομένους ἱερύματος, πρόφασιν δ' ἐκλιπεῖν τῆς τὸ αὐτόχειρον. ὕστερον δ' ἐπανόρθωσιν ἔχει πολλήν. ἐπ' ἐκάκωσαν αὐτὴν πάλιν οἱ μετὰ Φιμβρίου ῥωμαῖοι, λαβόντες ἐκ πολιορκίας, ὧν τῷ μιθριδατικῷ πολέμῳ. συνεπέμφθη ὁ Φιμβρίας ὑπάτῳ καλβίῳ φλάκκῳ ταμίας, προχειρισθὼν ὑπὸ τοῦ μιθριδάτου. κατασασάσας δὴ μὴ αὐτὸν τὸν ὕπαρον τῆς βιθυνίας, αὐτὸς καθεστάθη κύριος τοῦ στρατοῦ, μὴ προσελθὼν εἰς ἴλιον, ὁ δεκαμηνίων αὐτὸν τὸν ἰλιέων, ὡς λησὼ, μαντὶ προσφορᾷ, μὴ γὰρ δεκαετίας αἴρει. ἑαυτῷ δ' ὁ ἰλιὼν ἀγαμέμνων δεκάτῳ ἔτει μόλις εἶλε τὴν χιλιοναύσολον ἔχων, μὴ τὴν σύμπασαν ἑλλάδα στρατεύσας, ταύτην αὐτὸς γὰρ δεκάτῃ ἡμέρᾳ χειρώσαιτο, εἰ μὴ εἷς τῶν ἰλιέων· ὁ δ' ἰλιὼν ἕκτωρ ὁ πρωμαχῶν τοῦ πόλεως. ὥστε μὴ ἂν ἐπελθὼν

Tales itaq; mutationes, quæ tunc in inferioribus partibus contigerunt, ciuilitatum & uiuendi differentias efficere arbitror. Sed de his aliàs. Tandem Ilienſium, qui nunc ſunt, urbem uicum eſſe dicunt, qui Palladis templum habet, idq; paruum ac tenue. Alexandrum uerò cum ex uictoria rediret apud Granicum habita, templum donis exornaſſe, atque urbem appellaſſe, & ut ædificijs repararetur, curatoribus mandaſſe, & liberam & immunem cenſuiſſe. Poſtea ſubactis Perſis humaniſsimam epiſtolam miſiſſe, in qua ſe eam magnificaturum pollicebatur, & inſigne templum conditurum, & ſacrum certamen inſtituturum. Poſt eius obitum Lyſimachus urbis cura ſuſcepta, delubrum cõſtruxit, & murum circunduxit, & uicinas & antiquas urbes in ea habitatum deduxit, quę iam erant labefactatę. Is etiam Alexandriam curauit, quę iam ab Antigono habitata erat, & Antigonia appellata, nomine tamen immutato. Pium enim uiſum eſt Alexandri ſucceſſoribus, ut prius de nomine illius urbes conderent, poſtea de ſuo. Ea quidem permanſit & aucta eſt, nunc quoque Romanorum coloniam accepit, & inter claras putatur. Et quod nunc Ilium eſt, uicus erat in urbis modum, cum primùm Romani Aſiam ingreſsi Antiochum magnum eiecerunt ex ea regione, quæ intra Taurum eſt. Demetrius Scepſius refert, cum adoleſcens adhuc in eam urbem peregrinaretur, adeò neglectam uidiſſe, ut ne coctilia quidem tecta haberent. Ageſianax ſcribit, Gallos ex Europa tranſgreſſos, in urbem aſcendiſſe tutelæ gratia: ſed cum eam ſine mœnibus comperiſſent, ilico reliquiſſe. Poſtea multum reparata eſt, deinde rurſum Romani, qui cum Fimbria erant, eam labefactarunt obſidione captam in bello aduerſum Mithridatem geſto. nam tunc Fimbria quæſtor miſſus eſt cum Valerio Flacco conſule, bellum aduerſum Mithridatem aggrediente. Ille mota ſeditione, & conſule à ſe in Bithynia interempto, exercitu potitus eſt: progreſſuśque Ilium cum Ilienſes eum (utpote latronem) non ſuſciperent, admoto ad urbem exercitu, undecimo die eam cepit. Cui glorianti, quod quam urbem Agamemnon decimo anno uix cepit, cum mille nauium claſſem & uniuerſam Græciam ſecum haberet, ipſe eã undecimo die cepiſſet: reſpondit quidam ex Ilienſibus, Non enim Hector aderat, qui pro ciuitate pugnaret. Sed cum

Sylla aduentasset, hunc sustulit, Mithridate conditionibus quibusdam domum remisso, Ilienses uerò multis beneficijs solatus est. Aetate nostra diuus Cæsar maximam de ijs curam suscepit, Alexandrum æmulatus. nam ille ut cognationem innouaret, ad eos curandos impulsus est, simul quia Homeri studiosus fuit, unde etiã Homericæ poeseos emẽdatio quædam fertur, quæ ex Alexãdri ferula dicitur cum Callisthene & Anaxarcho. Is enim quædã adnotauit, quæ postea in ferulam cõiecit, quam in Persica gaza inuenerat sumptuose instructã. Homeri itaq; studio & Aeacidarum cognatione, qui Molossis imperarũt, apud quos etiam dicunt Andromachã regnasse Hectoris uxorem, Alexander erga Iliẽses magnopere erat affectus. Cæsar uerò quia & Alexandri amãtissimus fuit, & certissima cũ Ilienſibus cognationis signa habebat, impendio ad beneficiũ incitabatur, certissima quidẽ, quia Romanus erat, Romani autem authorẽ generis Aeneã putãt. Iulius enim ab Iulo quodam, uno ex progenitoribus, et ille ab Iulo cognomen hoc habuit, qui unus fuit ex posteris Aeneæ. Regionem itaque eius tribuit, libertate & immunitate seruata, in quibus adhuc permanent. Quod autem antiquum Homeri Ilium non sit in hoc loco, ex his coniecturam capiunt. Sed prius loca describenda sunt, quę ab ora maritima incipiũt, ubi nos desiuimus. Post Abydum itaq; est promontorium Dardanium, de quo paulo antè fecimus mentionem: & ciuitas Dardanus LXX stad. ab Abydo distans. Inter hæc Rhodius amnis emittit, apud quem in Cherrhoneso Cynossema est, Hecubæ sepulchrum. Quidam Rhodium dicunt in Aesapum emittere, qui unus ex his est, qui à poeta commemorantur,

Iliad. μ Rhesusq;, Heptaporusq;, Carcsusq;, Rhodiusq;,

Dardanus prisca res est, & adeò spreta, ut fæpe reges alij Abydũ transtulerint, alij rursum in pristinam habuerint conditionem. Hoc in loco Cornelius Sylla Romanorũ imperator, & Mithridates cognomento Eupator conuenerunt, ut bellum dissoluerent. Non procul hinc est Ophruniũ, et in eo Hectoris lucus, in loco conspicuo, deinde Pteleus lacus, deinde Rhætium urbs in colle sita, & regio litoralis Rhętio cõtinua, et Haligenes, et Aeãtiũ. In ea est Aiacis tumulus & tẽplũ & statua, quã ab

σύλλας κατέλυσε, καὶ τὸν μιθριδάτην, ἡ συμβάσεις εἰς τὴν οἰκείαν ἀπέπεμψε, τοὺς δ' ἰλιέας πρεμυθήσατο πολλοῖς ἐπανορθώμασι. καθ' ἡμᾶς μήν τοι καίσαρ ὁ θεὸς πολὺ πλέον αὐτῶν πεφιώκησε, ζηλώσας ἅμα καὶ ἀλέξανδρον. ἐκεῖνος γὰρ ἡ συγγνείας ἀπενείωσεν, ὥρμησε πρὸς εἶναι αὐτῶν, ἅμα καὶ φιλόμηρος ὤν. φέρεται γοῦν τις διόρθωσις ἣ ὁμήρου ποιήσεως, ἣν ἐκ τῆς ναρθηκος λεγομένης τῆς ἀλεξάνδρου, μετὰ τὴν πρὸς καλλισθένη καὶ ἀνάξαρχον, ἐπελθόντος καὶ σημειωσαμένου τινά, ἔπειτα καταβάντος εἰς ναρθηκα, ὃν εὗρεν ἐν τῇ περσικῇ γάζῃ πολυτελῶς κατεσκευασμένον. κατά τε δὴ τὸν τῆς ποιητῆς ζῆλον, καὶ ἡ τὴν συγγένειαν τὴν πρὸς αὐτὸν αἰακιδῶν τῶν ἐν μολοσσοῖς βασιλευσάντων, παρ' οἷς καὶ τὴν ἀνδρομάχην ἱσορροῦσι βασιλεύσαι τῆς ἑκτορος γυναικὸς γυναῖκα. ἐφιλοφρονεῖτο γὰρ πρὸς αὐτὸν ἰλιέας συγγενέας γνωσιμώτατα ἔχων τεκμήρια, ἐπερρώσθη πρὸς τὴν δύργισιαν νεανικῶς, γνωσιμώτερα ἢ πρῶτον μὲν ὅτι ῥωμαίοις. οἱ δὲ ῥωμαῖοι τὸν τ' αἰνείαν ἀρχηγέτην ἡγοῦνται. ἔπειτά τε ἰούλιος ἀπὸ ἰούλου τινὸς ἦν πογόνου. ἐκεῖνος δ' ἀπὸ ἰούλου τοῦ προσωνυμίαν ἔσχε ταύτην τὸν ἀπόγονον εἰς ὢν ἦν ἀπὸ αἰνείου. χώραν τε δὴ προσένειμεν αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργησίαν αὐτοῖς σωιεφύλαξε, καὶ μέχρι νῦν συμβαίνουσιν ἐν τούτοις. ὅτι δ' οὐκ ἐνταῦθα ἵδρυτο τὸ παλαιὸν ἴλιον καθ' ὅμηρον σκοπεῖν, ἐκ τῶν τοιῶνδε τεκμαίρονται. πρότερον δὲ ὑπογραπέον τοὺς τόπους ἀπὸ τῆς ἀβυδηνῆς ἀφ' ἧς πρῶτον ἐλίπομεν. ἔστι τοίνυν μετ' ἄβυδον ἡ τε δαρδανὶς ἄκρα, ἧς μικρῷ πρόσθεν ἐμνήσθημεν, καὶ ἡ πόλις ἡ δαρδανὸς, διέχουσα τῆς ἀβύδου ἑβδομήκοντα σταδίους. μεταξύ τε ῥέει ὁ ῥῆσος ἐκπίπτων ποταμός, καθ' ὃν τῇ χερρονήσῳ τὸ κυνὸς σῆμα δεῖν, ὃ φασιν ἑκάβης εἶναι τάφον. οἱ δὲ καὶ τὸν ῥῆσον εἰς τὴν αἴσηπον ἐμβάλλειν φασίν. εἰς δὲ δὴ τὸν τοῦτον τὸν ποιητὴν λεγομένων καὶ ὅδε ῥῆσος θ' ἑπτάπορός τε καρήνου τε ῥόδιός τε.

ἡ δὲ δαρδανὶς ἄκρα, κτίσμα ἀρχαῖον, οὕτω δ' ὀλίγα κατεφρόνητον, ὥστε πολλάκις οἱ βασιλεῖς οἱ μὲν μετώκιζον τὴν εἰς ἄβυδον, οἱ δὲ ἀνώκιζον πάλιν εἰς τὸ ἀρχαῖον κτίσμα. ἐντεῦθεν δὲ σωπλεῖν σύλλας τε κορνήλιος ὁ τῶν ῥωμαίων ἡγεμὼν, καὶ μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ. καὶ σωιέβησαν πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ καταλύσει τοῦ πολέμου. πλησίον δὲ ἐστὶ τὸ ὀφρυώνιον, ἐφ' ᾧ ὁ τοῦ ἕκτορος ἄλσος ἐν πόδι φανεῖ τόπῳ. καὶ ἐφεξῆς λίμνη πτελεός. εἶτα ῥήτιον πόλις ὑπὲρ λόφου κειμένη, καὶ ἔρυτον σωεχὴς πεδίον ἀλιγγὺς ἀπέχον, ἐφ' ᾧ μνῆμα καὶ ἱερὸν αἴαντος. καὶ ἀκρωτήριον, ὃν ἄκρον αἴαντος

αἰαντείου

αὐτῶνίε κομιδῇ γέ τε εἰς αἴγυπτον, ἀπέδωκε τοῖς ἰλιεῦσι πάλιν, καθάπερ καὶ ἄλλοις ὁ σεβασὸς καῖσαρ. τὰ γὰρ κάλλιστα ἀναθήματα ἐκ τῶν φανερωτάτων ἱερῶν, ὁ μὲν ἐν τῇ αἰγυπτίᾳ χαριζόμενος, ὁ δὲ τοῖς θεοῖς ἀπέδωκε. μετὰ δὲ τὸ ῥήτιον ὄρος τὸ σίγειον, κατεσκασμένη πόλις, καὶ τὸ ναύσταθμον, καὶ ὁ ἀχαιῶν λιμὴν, καὶ τὸ ἀχαϊκὸν στρατόπεδον, καὶ ἡ τοῦ σκαμάνδρου ἐκβολαί. συμπεσόντος γὰρ, τε σιμόεντος καὶ σκαμάνδρου ἐν τῷ πεδίῳ, πολλὴν καταφορὰν τοῦ ἁλὸς, ποιοῦσι τὸν παραλίαν. καὶ τυφλὸν τοῦτο τὸ καὶ λιμνοθαλάττας, καὶ ἕλη ποιοῦσι. ἔστι δὲ τῆς σιγειάδος ἄκρων ὄσον ἐν τῇ χερρονήσῳ τὸ πρωτοσίλειον, καὶ ἡ ἕλεσθαι, πρὸς ὃν ἐπολεμοῦν ἐν τοῖς θρᾳκίοις. ἔστι δὲ τὸ μῆκος ἡ παραλίας ταύτης, ἀπὸ τοῦ ῥοιτείου μέχρι σιγείου, καὶ τοῦ ἀχιλλέως μνήματος ὀλίγον πλοῦν τῶν ἑξήκοντα σταδίων. ὑπὸ τοῦτο πέπτωκε ἐν τῷ ἰλίῳ πᾶσα, τὸ μὴ ναῶν ἐστὶ τὸν ἀχαιῶν λιμένα, ὅσον δώδεκα σταδίους διέχουσα, ἀπὸ δὲ πρότερον τειχίσαντα ἄλλοις σταδίοις, ὑπωτέρω πως τὸ ἐστὶ τοῦ ἰλίου μέρους. τοῦ μὲν οὖν ἀχιλλέως, καὶ ἑορὸν ὄσον, καὶ μνῆμα πέτρος ἐστὶ σιγείῳ. παρόκλου δὲ καὶ ὑπὸ λόχου μνήματα, καὶ φαγίζουσιν οἱ ἰλιεῖς πᾶσι καὶ θύουσι, καὶ τῷ αἴαντι. ἡρακλέα δ' ὀ τιμῶσιν, ἀπιόντι μὲν τοῦ ἐπ' αὐτὸ πόρθησιν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν φαίη τις ἂν ὅτως ἐπόρθησεν, ὥστ' ἀφλιπῆν τοῖς ὕστερον ἐκπορθήσουσι διακοσμεῖν, πόλιν δέ. διὸ καὶ οὕτως εἴρηκεν ὁ ποιητής, ἰλίου ἱερὰ πάξε πόλιν, χέρσωσε δ' ἀγυιάς.

Ἡ γὰρ χηρεία λέπτυσμός τις ὄντων, ἐκ ἀφανισμὸς τέλειος. οὗτοι δ' ἠφάνισαν τελέως, οὓς φαγίζειν ἐῶσι καὶ τιμᾶν ὡς θεὸς, ἐὰν μὴ τοῦτ' ἀπάσαντο. διότι ὅτι μὴ δίκαιον πόλεμον ἐπολέμησαν, ἐκεῖνος ὁ ἄδικον φέρει ἵππων λαομέδοντος. πρὸς δὲ τούτοις πάλιν ὑπιθέται μύθον. ὁ γὰρ φέρει ἵππων, ἀλλὰ μισθὸς ἦν τοῦ ἰσίονης καὶ τοῦ κήτους. ἀλλ' ἐάσωμεν ταῦτα. εἰς γὰρ μέτρων ἀναγκάζει ἐκπίπτειν. τάχα δὲ λανθάνουσί τινες ἡμᾶς αἰτίαι πρότεραι, δι' ἃς τοῖς ἰλιεῦσιν ἐπῆλθε, οὐ μὰ Δία, οὐ μή. ἔοικε δὲ ὁ ποιητὴς μικρὰν ἀφορμὴν τῆς πόλιν φέρειν τῷ περὶ ἡρακλέους λόγῳ. εἰ γὰρ ἐξ οἵας σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτάτοισιν ἰλίου ἱερὰ πάξε πόλιν.

Καὶ φαίνεται ὁ πρίαμος τοιοῦτος λόγῳ μέγας ἐκ μικροῦ γεγονὼς, καὶ βασιλεὺς βασιλέων, ὡς ἔφαμεν. μικρὸν δὲ προελθοῦσιν ἀπὸ τῆς παραλίας ταύτης, ἔστι τὸ ἀχαΐον, ἧπερ τῆς αἰολίδος πόλεις ὑπάρχει. τοιούτων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης τόπων ὄντων, ὑπόκειται τούτων τὸ προϊὸν πεδίον μέχρι

Antonio ablatam, & in Aegyptum asportatam Augustus Cæsar Ilienſibus reſtituit, quemadmodum & pleriſque alijs. Nam pulcherrima dona, quæ ille ex clariſsimis templis abſtulerat, Aegyptiæ largiens, hic deis reddidit. Poſt Rhætium eſt Sigæum urbs diruta, & nauale & Achiuorum portus, & Achaica caſtra, & lacus, qui Os dicitur, & Scamandri oſtia. Nam Simois & Scamander in campo concurrentes, multum lutum deuehunt: unde maritimam oram exaggerantes, os obſtruunt, & maria ſtagnantia et loca paluſtria efficiunt. Iuxta Sigeum promontorium in Cherrhoneſo eſt Proteſileum & Eleuſa, de quibus in rebus Thracijs antè dictum eſt. Huius oræ ſpacium à Rhætio uſq; Sigeum & Achillis tumulum, rectà nauigantibus eſt ſtadiorum LXX. Nouo autem Ilio tota ſubiacet XII ferè ſtad. ab eo diſtans, iuxta Achiuorum portum, à priore autem alijs XXX ſtad. ad partem, quæ eſt Idam uerſus. Achilles & templum habet, & tumulum iuxta Sigeum: Patroclus autē & Antilochus tumulos, quibus omnibus & Aiaci Ilienſes ſacrificant. Herculem uerò non colunt, cauſſam afferētes, quòd is urbem fuerit depopulatus. At ille (inquiet aliquis) ita eam depopulatus eſt, ut poſteris de populaturis, labefactatam quidem relinqueret, ciuitatem tamen. unde poeta ſic inquit,

Pergama diripuit, plateas uiduauit & omnes.

Viduatio enim quædam hominum imminutio eſt, non tamen extremum exitium, ſed ij quibus ipſi ſacrificant, & quos ut deos colunt, ex toto eam deleuere. Niſi hoc cauſæ dicant eſſe, quòd hi iuſtum bellum intulerunt, Hercules uerò iniuſtum, Laomedōtis equorum gratia, cui rei rurſum fabula occurrit: nō enim equorum gratia, ſed mercedis pro Iſione ac Ceto. Sed omittamus hæc. nam in fabularum commenta recidimus, fortaſſe aliquæ ueriores cauſæ non latent, propter quas Ilienſibus inceſsit, ut alios colerent, alios minimè. Poeta ſignificare uidetur eam paruam urbem fuiſſe, cum de Hercule dicit,

Cumq; uiris paucis, & ſex cum nauibus, ipſa Pergama diripuit, plateas uiduauit & omnes. *Ibidem*

Hac ratione Priamus magnus ex paruo & rex regum effectus uidetur, ut diximus. Paululum ab hac ora progredienti, eſt Achæium, quod iam ad ulteriorem Tenediorum regionem pertinet: quæ loca cum ad mare talia ſint, ijs Troianus campus imminet uſque ad

ldam ſtadia plurima aſcendens orientem uerſus. Huius prætermontana peranguſta quidem eſt, partim ad meridiem extenſa uſq; ad loca, quæ apud Scepſim ſunt: partim ad ſeptentrionē uſq; ad Lycios, qui iuxta Zeliam habitant. Hanc poeta ſub Aenea & Antenoridis ponit, ac Dardaniam uocat. Poſtea eſt Cebrinia, magna ex parte campeſtris, quæ quodammodo pariter cum Dardania progreditur. Erat etiam olim urbs Cebrinia. Demetrius huc uſque Ilij agrum Hectori ſubditum pertendere arbitratur, progredientem à nauali uſque in Cebriniam, ibiq; Alexandri & Oenones ſepulturam oſtēdi, quam dicunt Alexandri uxorem fuiſſe, prius quàm Helenam raperet. Et poeta inquit,

Iliad. 5 Cebrionem haud propria Priamo de coniuge natum.

Quem conſentaneum eſt à regione, uel ab urbe potius nomen habuiſſe. Cebriniam uerò Scepſim uſque procedere, & eorum confinium eſſe Scamandrum, medium inter ea fluentem. Cebrinios cum Scepſijs ſemper inimicitias exercuiſſe, donec Antigonus eos Antigoniam tranſtulit, quæ nunc Alexandria dicitur: ac Cebrinios quidem cum alijs Alexandriæ remanſiſſe, Scepſios uerò domum redijſſe Lyſimacho permittente. A regione Idæ quæ montana eſt, duos quoſdam flexus ad mare excurrere tradit, alterum Rhœtium, alterum Sigeum uerſus, atque ex utriſque dimidiati circuli lineam effici, & tantum à mari diſtare, quantum nouum Ilium, atque in planitiem deſinere. Nouum itaque Ilium intra dictorum flexuum finem eſſe aſſerit. Antiquum uerò intra initium. interius autem Simoiſium campum comprehendi, per quem Simois fertur, & Scamandrium, per quem Scamander fluit. Atque hic propriè Troianus campus appellatur. Poeta quoque maximam certaminum partem, hoc in loco factam oſtendit. nam et latior eſt, et loca celebrata hic uidemus, ut Erineon Aeſyetæ ſepulchrum, & Batiam Ilí tumulum. Flumina etiam Simois & Scamander, quorum alterum Sigeo, alterum Rhœtio proximum eſt. Ea in conſpectu noui Ilij concurrunt: poſtea Sigeum delata, lacum efficiunt, qui Os dicitur. Vtroſque campos alterum ab altero ingens quidam collis dictorum flexuum in rectum dirimit, qui à nouo Ilio incipiens, & ei coniunctus uſq; in Cebriniā tēdit. Ita q; ad utroſq; flexus philoſophi literā efficit.

* Pythagoræ intelligitur, hoc

ἡ ἴδης, αὐλῶνα ὧν πολλοὺς σταδίους, καὶ τὸ πρὸς ἕω μέρος. τούτου δ' ἡ μὲν παράλιός ἐστι νῦν, τῇ μὲν ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν τετραμμένη μέχρι πρὸς σκηψίν τόπων, τῇ δ' ὑπὸ τὰς ἄρκτους μέχρι τῆς ζελείας λυκίων. ταύτῃ δ' ὁ ποιητὴς ὑπὸ αἰνείᾳ τάττει καὶ τοῖς αὐτηνορείδαις. καλεῖ δὲ δαρδανίαν. ὑπὸ δὲ ταύτῃ λεβρυνία πεδιὰς ἡ πλείστη, παράλληλός πως τῇ δαρδανίᾳ. ἦν δὲ καὶ πόλις ποτὲ λεβρυνή.

Ὑπονοεῖ δ' ὁ δημήτριος μέχρι δόλοπος διατείνειν τὴν πρὸς ἴλιον χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ ἕκτορος αὐτῷ νενεμημένην, ἀπὸ τοῦ ναυστάθμου μέχρι λεβρυνίας. τάφον τε γάρ φησιν ἀλεξάνδρου δεικνυσθαί φησιν αὐτόθι, καὶ οἰνώνης, ὡς ἱστοροῦσι γυναῖκα γενομένην τοῦ ἀλεξάνδρου, πρὶν ἑλένην ἁρπάσαι, λέγειν γὰρ ποιητήν,

Κεβριόνην νόθον υἱὸν ἀγακλῆος πριάμοιο.

Ὄρη δὲ εἶναι ἐπώνυμον τῆς χώρας, ἃ καὶ τρόλειος, ὅπερ πιθανώτερον. τὴν δὲ λεβρυνίαν δήκειν μέχρι τῆς σκηψίας. ὅρους δ' εἶναι τὰ σκαμάνδριον μεθορίους αὐτῶν ῥέοντα. ἔχθραν δ' ἀεὶ πολέμου εἶναι τοῖς τε λεβρυνίοις, καὶ τοῖς σκηψίοις, ἕως ἀντίγονος αὐτοὺς συνῴκισεν εἰς τὴν τότε μὲν ἀντιγονίαν, νῦν δὲ ἀλεξάνδρειαν. τοὺς μὲν οὖν λεβρυνίους ξυμμεῖναι τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ, τοὺς δὲ σκηψίους ἐπανελθεῖν εἰς τὴν οἰκείαν ὑποφειδομένου λυσιμάχου. ἀπὸ δὲ τῆς τοὺς τόπους ἰδαίας ὀρεινῆς, δύο φησὶν ἀγκῶνας ἐκτείνεσθαι πρὸς θάλατταν, τὸν μὲν ὀρθὸν ῥοίτιον, τὸν δὲ σιγεῖον, ποιοῦντας ἐξ ἀμφοῖν γραμμῆς ἡμικυκλιώδη, τελευτῶν δ' ἐν τῷ πεδίῳ, ὅσον τὸν νεὼν ἴλιον. ὅσον ἡ δὶ μεταξὺ τῆς τε θαλάττης ὅσον τὸ νεὼν ἴλιον. ὅσον ἡ δὶ μεταξὺ τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν λεχθέντων ἀγκώνων εἶναι. τὸ δὲ παλαιὸν ἵστασθαι μεταξὺ τῆς ἀρχῆς. μεταλαμβάνειν δ' ἐν τότε σιμόεσιον πεδίον, δι' οὗ ὁ σιμόεις φέρεται. τὸν τὸ σκαμάνδριον δι' οὗ σκάμανδρος ῥεῖ. ὅσον ἡ καὶ ἰδίως ξωϊκὸν λέγεται. καὶ τοὺς πλείστους ἀγῶνας ὁ ποιητὴς ἐν ταῦθα ἀποδίδωσι, πλατύτοπον γάρ ἐστι, καὶ οὐ ὀνομαζομένους τόπους ἐν ταῦθα δείκνυμένους ὁρῶμεν, τὸν ὀρινεὸν, τὸν τοῦ αἰσυήτου τάφον, τὴν βάτειαν, τὸ τοῦ ἴλου σῆμα. οἱ δὲ ποταμοί, τε σκάμανδρος καὶ ὁ σιμόεις, ὁ μὲν ἐκ σιγείου πλησιάσας, ὁ δὲ τῷ ῥοιτίῳ, μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ νεὼ ἰλίου συμβάλλουσιν, εἰς ὃν τὸ σιγεῖον ἐκδιδόασι, καὶ ποιοῦσι τὴν τόμα λίμνην καλουμένην. διέρχεται δ' ἑκάτερον τῶν λεχθέντων πεδίων ἀπὸ θατέρου μέγας τις αὐχὴν τῶν ἐρημένων ἀγκώνων, ἐπ' εὐθείας ἀπὸ τοῦ νεὼ ἰλίου τῆς ἀρχῆς ἔχων συμφυεῖς αὐτῷ γινόμενος δ' ἕως ἐκ λεβρυνίας, καὶ ἀπὸ τελῶν ἓν, γράμμα ποιῶν οὐ ἑκατέρωθεν ἀγκῶνας.

ὑπὲρ

ὥσπερ ἡ Τροία, μᾶλλον δ' ἡ νῦν Ἰλιέων κώμη ὀλίγῳ, ἣν ἔνιοι νομίζουσι τὸ παλαιὸν Ἴλιον ἱδρύσθαι πρότερον, τριάκοντα σταδίους ἀπέχουσαν ἀπὸ Ἰλιέων πόλεως. ὥσπερ δὲ Ἰλιέων κώμης, οὕτω καὶ σταδίους ὀλίγῳ ἡ κατὰ Καλλικολώνην, λόφος τίς, παρ' ὃν ὁ Σιμόεις ῥεῖ τῶν τάφρον ἔχων. γίνεται οὖν ἀλόγως, πρῶτον μὲν τὸ ὠδὶ τοῦ ἀρεῖος·

Ἔνθα δ' ἄρης ἐπόρουσε θοὸς Τρώεσσι κελεύων,
ὀξὺ κατ' ἀκροτάτης πόλιος βώεσι κελεύων.
Ἄλλοτε μὲν παρὰ Σιμόεντα θέων ὠδὲ καλλικολώνη.

Τῆς δὲ μάχης ὠδὶ τῷ στρατοπεδείῳ πεδίῳ συντελουμένης, πιθανὸς ἂν ὁ ἄρης, ἄλλοτε μὲν τὴν ἐγκέλευσιν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ποιούμενος, ἄλλοτε δ' ἐκ τοῦ πλησίον τόπων τοῦ τε Σιμόεντος, καὶ τῆς καλλικολώνης. μέχρι δ' εἰνὸς καὶ τὴν μάχην παρατετάσθαι πεπαρακόντα ἢ σταδίους διεχούσης τῆς καλλικολώνης ἀπὸ τοῦ νῦν Ἰλίου, πόσον ἂν δοκοῦμεν μεταλαμβάνεσθαι, οὗ τόπους ἐφ' ὅσον ἡ διάταξις ὁ διέτεινε. τὸ τε πῶς θύμβρης διέλαχον λύκιοι, οἰκειότερον ἐστὶ τῷ παλαιῷ ἱστόρηται. πλησίον γάρ ἐστι τὸ πεδίον ἡ Θύμβρα, καὶ ὁ διὰ αὐτοῦ ῥέων ποταμὸς Θύμβριος, ἐμβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον, καὶ τὸ Θυμβραῖον ἀπόλλωνος ἱερόν. τοῦ δὲ νῦν Ἰλίου, καὶ τριάκοντα σταδίους διέχει, ὅτε ἐρινεὸς βαχὺς τις τόπος, καὶ ἐρινεώδης, τῷ μὲν ἀρχαίῳ ἱστόρηται ὑποπεπωκέναι. ὥστε τὸ,

Λαὶψ δ' ἔσσυτο πατρὸς ἑοῖο, κῆθι μάλιστα
Ἀμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τείχους.

Οἰκείως ἂν λέγοιτο καὶ δρομάχη. Ἡ δὲ νῦν πόλεως πάμπολυ ἀπέοικε. καὶ ὁ φηγὸς δὲ μικρὸν κατωτέρω ὅτι τοῦ ἐρινεοῦ, ἐφ' οὗ φασὶν ὁ Ἀχιλλεύς·

Ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσι πολεμίζω,
οὐκ ἐθέλεσκε μάχῃ ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν ἕκτωρ,
Ἀλλ' ὅσον ἐς σκαιάς τε πύλας, καὶ φηγὸν ἵκανε.

Καὶ μὴν τό γε ναύσταθμον τὸ νῦν ἐπιλεγόμενον, πλησίον ὄντως ὂν τῆς νῦν πόλεως, ὥστε θαυμάζειν ἄνοιαν, τὴν μὲν τῆς ἀφροσύνης, τὴν δὲ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀψυχίας. ἀφροσύνης μὲν εἰ πολὺν χρόνον ἀτείχιστον αὐτὸ εἶχον, πλησίον οὔσης τῆς πόλεως, καὶ τοσούτου πλήθους τοτ' ἂν αὐτῇ καὶ τῶν κωμοπολιτῶν. νεωστὶ γὰρ γεγονέναι φασὶ τὸ τεῖχος, ἢ ὃ δὴ ἐγγύς, ὃ καὶ παίζας ποιητὴς ἐφαίνετο, ὡς ἀριστοτέλης φησίν. ἀψυχίας δὲ, εἰ γεγονὸς τὸ τεῖχος, ἐτ' ἐχόμενόν γε, ὡς εἰκὸς ἦν ἐκ αὐτοῦ τοῦ ναυσταθμοῦ, καὶ πρόσεμεν χρόνῳ ταῖς ναυσὶν, ἀτείχιστον ἂν ἔχοντας, ἐκ ἐθάρρουν προσιόντας πολιορκεῖν, μικρὸν τοῦ σκαμάνδρου ἔνδον, ἔστι δὲ τὸ ναύσταθμον πρὸς σιγείῳ.

Paulo ultra eum est Ilienſium uicus, ubi fuiſſe exiſtimatur antiquum Ilium diſtans ab urbe quæ nunc est, ſtad. XXX. Vltra Ilienſium uicum est Callicolona collis quidam, iuxta quem Simois labitur, quinque ſtad. ſpacium habens. unde illud quod de Marte dicitur, non caret ratione tut,

Parte alia Mauors, uiolenti turbinis inſtar
Fertur, & excelſa Troas hortatur ab arce,
Nonnunquam ad Simoenta ruit, qua Callicolona est.

est, v. Strabone sic legitur, καὶ ἀπὸ τοῦ γάμματος πρὸς τὴν ἑκατέρωθεν ἀγκῶνας. Iliad. υ

Nam prælio in Scamandri campo inito, conuenienter Mars interdum ab arce Troianos exhortabatur, interdum ab alijs locis Simoenti, & Callicolonæ proximis, quouſque ueriſimile est pugnam progredi. Cum uerò Callicolona XL ſtad. abſit à nouo Ilio, quid opus erat tantum ſpacium comprehendi, in quantum caſtra non extendebantur? Id quoque quid Lycij ſortiti erant, an e Thymbram ualde conuenit antiquæ urbi. Nam Thymbra campus est ibi proximus, et Thymbræus qui per eum fluit, in Scamandrum emittens ad Apollinis Thymbræi templum L ſtad. diſtat. Erineos etiam aſper quidam locus, in quo multæ ſunt caprificus, antiquæ urbi ſubiacet. quare illud quod ab Andromacha dicitur, ualde huic conuenit: ut,

Tu populis conſiſte tuis, ad Erineon Hector
Qua pate acceſſus, uel adiri mœnia poſſunt.

Iliad. ζ

Nouæ autem urbi non conuenit. Phagus quoque paulo inferior est Erineo, de qua Achilles ait,

Dumq; ego apud Troiam certarem, è mœnibus Hector
Longius ad pugnam nunquam prodire uolebat,
Sed Scæas portas, & Phagum exibat aduſque.

Iliad. υ

Præterea id quod nunc nauale dicitur, adeò uicinum est nouæ urbi, ut meritò partim Troianorum dementiam liceat admirari, partim metum. Dementiam quidem, ſi tãto tempore id immunitũ habebant, cum urbs propinqua eſſet, & tanta ciuium & ſociorũ multitudine abundaret. Nuper enim factũ murum inquit, uel nõ est factus: ſed poeta qui eum finxit, etiã deleuit, ut Ariſtoteles dicit. Metum uerò, ſi facto muro ex eo pugnabant, cum hoſtes ad nauale irruentes, è nauibus certarent. Verum cum illi id immunitum haberẽt, non audebant ad obſidendũ accedere, cum diſtantia parua eſſet. nauale enim iuxta Sigeum est,

& Scamander prope emittit, distans ab Ilio stad. xx. Quod si quis dicat, eum qui nũc Achiuorum portus uocatur, nauale fuisse, propinquiorem locum dicet XII stadijs ab urbe distantem, & campum ad mare addet, quia totus campus qui ad mare ante urbem iacet, fluminum aggestio est. Quapropter si nunc XII stad. interuallum est, tunc dimidio minus erat. Narratio quoque ab Vlysse ad Eumæum habita, à nauali ad urbem magnum spacium esse significat, Vt aciem sub Troiam duximus. & in progressu ait, Nimium longè à nauibus uenimus. Mittuntur etiam speculatores uisuri, num apud naues maneant, ualde remoti à mœnibus, an in urbem retrocedant. & Polydamus dicit,

Locus Homeri Iliad. ι

Num ne reuertamur, socij decernite in urbem,
Ipse quidem iubeo, nam longè à mœnibus itum est.

Demetrius Hestiæam Alexandrinam in testimonium affert, quæ de Homeri Iliade conscripsit, interrogantem num apud nouum Ilium bellum fuit, & Troianus campus, quem poeta dicit inter urbem fuisse atq; mare. nam fluminum aggestio, quæ nunc ante urbem cernitur, posterius facta est. Polites quoque,

Iliad. β

Qui senis Aesyetæ tumulo spectabat ab alto
Quid struerent Danai, pedibus pernicibus audax.

Stultus erat. nam quanquam ab alto, tamen è maiore arcis altitudine speculari poterat, & ex æquali ferè distantia nihil indigens pedum ope ad tutelam. Nam Aesyetæ sepulchrum quod nunc ostenditur, quinq; stadijs abest iuxta uiam, quæ Alexandriam fert. Præterea Hectoris discursus circum urbem ratione caret. Nam noua urbs, propter perpetuum iugum circuiri non potest, antiqua uerò potest, cuius meritò uestigium nullum extat. Nam cum uicinæ urbes uastatæ essent, non tamen omnino erutæ, & antiqua funditus deleta, omnes eius lapides ad illarum instaurationem sunt translati. Vnde Archæanactem Mitylenæum dicunt, ex ijs lapidibus Sigeum construxisse, quod postea Athenienses, misso Phrynone Olympionice occuparunt, cum Lesbij de uniuersa ferè Troade disceptarent, à quibus maxima eius regionis pars possidebatur. Eius autem habitationes partim adhuc stant, partim sunt deletæ. Pittacus Mitylenæus unus ex septem sapienti-

πλησίον ἤ, κἀ ὁ σκάμανδρος ἐκδίδωσι, δι' ἐχων τ' ἰλίου σταδίους εἴκοσιν. εἰ δ' φήσει τις τ' νῦν λεγόμενον λιμένα εἶναι τὸ ναύσταθμον ἐγγυτέρω λέξει τόπον ὃν διώσει καὶ σταδίους δώδεκα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης πεδίον νῦν πρὸς ταῖς, διότι τὸ πρὸ τῶν πρόχωμα τ' ποταμῶν ἐστι, τὸ πρὸ τ' πόλεως ἀπὸ θαλάττης πεδίον, ὡς τε εἰδώδεκα σταδίων ἐστὶ νῦν τὸ μεταξὺ τόπος, κἀ τῷ μέσῳ ἔλαττον ἐστὶν ἢ. κἀ ἡ διήγησις δ' ἡ πρὸς τ' δύμαιον ἀπὸ τ' ὁδυσσέως ἀσκοῦ. καθεῖσα, μέγα ἐμφαίνει τὸ διάστημα μέχρι τ' πόλεως ἀπὸ τ' ναυστάθμου, ὡς ὅσθ' ἁπὸ βοῶν λόχου ἤγομεν. φησὶ δ' ἀποβάς· λίην δ' νεῶν ἑκὰς ἤλθομεν. ἐπί τε τ' κατασκοπὴν πέμποντες γνωσόμενοι. πότερον μένουσι πρὰ νηυσὶν ἀπὸ πρόσω ἀπειπασάμενοι τ' οἰκείου τείχους. ἢ τε πόλιν δὲ ἄψ ἀναχωρήσουσι.

Καὶ ὁ πολυδάμας,

Ἀμφίμαλα φράζεσθε φίλοι· κέλομαι δ' ἔτ' ἐγώγε.
Ἀσυ δὲ νῦν ἴσταμεν ἑκὰς δ' ἀπὸ τείχεος ἔμμεν.

Παραπίθησι δ' ὁ δημήτριος, κἀ τὴν ἀλεξανδρίνην ἱστορίαν μάρτυρα, τὴν συγγράψασαν περὶ τ' ὁμήρου ἰλιάδος, πότερον θανομένων ἐπὶ περὶ τὴν νῦν πόλιν ὁ πόλεμος συνέστη, καὶ τὸ προϋπάρχον στρατόπεδον τὸ μεταξὺ τ' πόλεως. καὶ τ' θαλάττης ὁ ποιητὴς φράζει. τὸ μὲν γὰρ πρὸ τ' νεῶν πόλεως ὁρώμενον πρόχωμα εἶναι τῶν ποταμῶν ὕστερον γεγονός.

Ὅ τε πολίτης,

Ὃς ῥώων σκοπὸς ἵζε ποδώκειόν τε στηθείων
Τύμβῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ αἰσυήταο γέροντος.

Μάταιος ἡμῖν. κἀ γὰρ εἰ ἐπ' ἀκροτάτου, ὅμως πολὺ ἂν μείζονος ὕψους τ' ἀκροπόλεως ἐσκόπουν, οὐχ ἵνα σχεδὸν τι ἀσκήματος, μὴ δέομεν μηδὲν τ' ποδωκείας τὸ ἀσφαλὲς χάριν. ὥστε τὸ διέχειν σταδίους ὀκτὼ τὸν νεῶν στρατόπεδον τ' αἰσυήτου τάφου τ' εἰς ἀλεξάνδρειαν ὁδόν. ὅπου τ' ἐπίσκοπος ἦν ποδιδρομεῖν πρὸς τ' πόλιν ἔχει τι δύλογον. οὐ τὸ ἔστι προδίδρομος, ἢ νῦν ἀπὸ τοῦ συνεχῶν ῥᾴχιν. ἢ ἦν παλαιὰ ἔχει ποδιδρομοῦσι, ὅπου γ' ἐστὶ ἴχνος σώζεται τ' ἀρχαίας πόλεως εἰκότως. ὅτε γὰρ ἐκ περιῳκημένων τ' λυκίων πόλεων οὐ τελέως δὲ καθεῖσαν μένων. ταύτης δ' ἐκ βάθρων ἀναστραμμένης, οἱ λίθοι πάντες εἰς τ' ἐκείνων ἀνάληψιν μετοικήσαν. ἀρχαιανάκτα γέ φασί τ' μιτυληναῖον ἐκ τ' ἐκεῖθεν λίθων τὸ σίγμα ἐκτειχίσαι. ὅσον ἦν κατέχον μὲν ἀθηναῖοι. φρούρια τ' ὀλυμπιονίκου πεμφάντων λεσβίων ὧν διαφερομένων χειρὶ τ' πάσης βοιωτίας. ὧν δὴ καὶ κτίσματα εἰσὶν αἱ πλεῖσται τ' κατοικιῶν, αἱ μὴ συμμένουσαι καὶ νῦν, αἱ δ' ἀφανισμέναι, πιττακὸς δ' ὁ μιτυληναῖος εἰς τ' ἐπὶ τὰ σοφῶν

Σφῶν λεγομένων, πλεύσαντας ἀθρόους ἐπὶ τὴν Φρύνωνος στρατηγόν, διεπολέμει τέως, σφετέρας μὴ πάσχων κακῶς. ὅ, τε καὶ ἀλκαῖος φησὶν ὁ ποιητὴς, ἐν ἄλλοι ἀγῶνι κακῶς φερόμενον ἐαυτὸν, τὰ ὅπλα ῥίψαντα φυγεῖν. λέγει δή πρός τινα λύρυκα, διελθόντας ἀγγεῖλαι τοῖς ἐν οἴκῳ ἀλκαῖος σῶς ἐρῶι ἐν τοῖς δ' ἐπὶ αὐτὸν τὸν ἀλκαῖον τοξεύματα γλαυκῶπιν ἱδρύσαντο ἀρ' ἐκρέμασαν ἀσπίδι. ὕστερον δ' ἐκ μονομαχίας πρὸς καλισταμένου τὸν φρυώνος, ἁλιόβλητον αὐτὸν λαβὼν σκύλων συνέβαλε, καὶ τῷ μὲν ἁμαξιβλήστρῳ πόδι βαλε. τῇ τε ἰγνύῃ, καὶ τῷ ξιφιδίῳ ἐπῆρε, καὶ ἀνεῖλε. μόνων δ' ἔτι τῶν πολέμων, πρίαν δρῶν διαλλακτὴς αἱρεθεὶς ἀμφοῖν, ἔλυσε τὸν πόλεμον. τίμαιον δὲ ψεύσασθαι φησὶν ὁ δημήτριος, ἱστοροῦντα ἐκ τῶν λίθων τῶν ἐξ ἰλίου, πρίαμον τειχίσαι τὸ ἀχίλλειον τοῖς ἀθηναίοις βοηθοῦντα τοῖς πρὸς πίττακόν. ὡς τειχιζῶναι μὲν γὰρ ἐκ τῶν μιτυληναίων τὸν τόπον ἔφη σιγέα, οὐ μὴν ἐκ λίθων τοιούτων, οὐδ' ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ. πῶς γὰρ ἂν αἱρεθῶναι διαλλακτὴς ὁ πρίαμος πολεμοῦντα; ἀχίλλειον δ' ὄντα τὸ πρὸς τῷ ἑλλησπόντῳ ἀχιλλέως μνῆμα καὶ ἡρῶιόν μικρόν. κατέσκαπται δὲ καὶ τὸ σίγειον ἀπὸ τῶν ἰλιέων ἀπεθοῦτων. ἀπ' ἐκείνου δ' ὧν ὕστερον ἡ πρώτη πᾶσα ἡμέρᾳ διαφθείρεται, καὶ νῦν ἀπ' ἐκείνου ὀδί. τὸ δὲ παλαιὸν ἀπὸ τῆς αἰολίδος ὧν τὰ πλεῖστα, ὥς τε ἔφορος ἐκ οἰκεῖ, πᾶσαν τὴν ἀπὸ ἀβύδου μέχρι κύμης καλεῖν αἰολίδα. θουκυδίδης δὲ φησιν ἀφαιρεθῆναι τῆς ἰωνίας ἀπὸ ἀθηναίων τοὺς μιτυληναίους, ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ τῷ πατρίῳ. λίγουσι δ' οἱ νῦν ἰλιᾶς μὴ ἄστυ, ὡς δὴ πόλεως σωιζομένης φανῆναι τὴν πόλιν μὴ τὴν ἄλωσιν ἀπὸ τοῦ χρόνου, οὐδ' ὑπολείφθαι δὲ ποτε. ἀλλὰ μὴν λοκρίδες παρθένοι, μικρὸν ὕστερον ἀφεθῆναι ἐπέμπονται κατ' ἔτος. μὴ τοῦτο δ' ἐχόμενον. ὅτι μὲν γὰρ κασάνδρας φθορὰν οἴδεν ὅμηρος. ἀλλ' ὅτι μὲν παρθένος ἦν ἀπὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου λέγει· πέφνε γὰρ ὀϊλεύς παῖδα κασάνδρην νύμφην ἐύτιν, ὃς ῥα τότ' ἦν πολέμοιο μετὰ κλέα θνητοῖσιν· ἥτε γὰρ πρὶν ἅμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη κασάνδρη ἀνάλοχος.

Βίας δὲ οὐδὲ μέμνηται. οὐδ' ὅτι ἡ φθορὰ τοῦ αἴαντος ἡ γὰρ τῆς ναυαγίας μείων ἀθλιᾶς σωιέβη, ἢ κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀλλ' ἀπεχθανόμενον μὲν τῇ ἀθηνᾷ, κατὰ τὸ κοινὸν ἔρηκεν. ἁπάντων γὰρ ἦν ὁ ἱδρὺς ἀσεβέστατος, ἅπασιν ἐμίσει. ἁρπάζαι δὲ ἀπὸ ποσειδῶνος μεγαλοφρονήσαντας. τὰς δὲ λοκρίδας ἀμφθῶναι πορσῶν ἀπὸ ἱερατούτων σωιέσθαι. οὕτω μὲν δὴ λέγουσιν οἱ ἰλιεῖς.

bus, aduersus Phrynonem imperatorem nauigans, & prælio cum eo conserto, maximam cladem accepit. Vnde Alcæus poeta dicit, se in quodam certamine male lapsum, abiectis armis aufugisse, & præconi cuidam imperasse, ut ijs qui domi erant, nunciaretur, Alcæus incolumis nequaquam ipsum tollet tyrannum, in clarum Palladis templum, quem Attici suspenderunt. Postea Phrynone illum ad singulare certamen prouocante, concurrit: sumptisq; piscatorijs instrumentis, funda conuoluit, & fuscina gladioq; confodit. Stãte adhuc bello, Periander ab utrisque arbiter electus, id diremit. Demetrius Timæum mentiri ait, qui scribat è lapidibus Ilij Achilleum à Periandro munitum, dum Athenienſibus contra Pittacum auxiliaretur. Munitum quidem hunc locum à Mitylenæis apud Sigeum concedit, sed nequaquam ex his lapidibus, nec à Periandro: qui quomodo arbiter esset electus, qui erat aduersarius? Achilleum locus est, in quo Achillis monumentum ostenditur, parua sanè habitatio. Ilienses Sigeum cum minus obtemperaret, euerterunt. nam tota ora Dardanum usq; sub illis fuit, & nunc est. Olim maxima pars sub Aeolib. erat. Quapropter Ephorus non dubitat totam regionem, quæ Abydo Cumam pertendit, Aeolida nomina re. Thucydides dicit, Athenienses Troiã Mitylenæis abstulisse in bello Peloponnesiaco, quod Pachetium dictum est. Nouj autem Ilienses asserunt urbem ab Achiuis captam, nõ tamen penitus euersam, nec unquam funditus euersam, nec unquam funditus deletã fuisse. Vnde Locrenses uirgines paulo post quotannis mitti incœperunt, quæ profectò minime sunt Homerica. Nam nec Homerus Cassandræ uiolentiam nouit, sed eam tunc uirginem dicit: ut,

Interiore domus parte Othryonea peremit, Iliad. δ
Quem noua bellorũ iam pridẽ fama Cabesso
Traxerat intactam, & forma præstante petentem Cassandram.

Violentiæ uerò nusquã meminit, nec quod Aiacis interitus in naufragio, Palladis ira euenerit, an alia simili causa: sed quòd Palladi esset exosus, in communi dixit. Nam cum omnes in templũ scelerati atq; impij fuissent, omnibus erat infensa, interemptos autem à Neptuno dicit, propter eorum insolentiam. Locrenses uirgines mitti contigit, cum iam Persę obtinerent. Iliẽses itaq; hoc modo inquiũt,

Hó-

Homerus autem expresse urbis excidium posuit: ut,

Iliad. I. Tempus enim veniet, quo concidat Ilion ingens. Et illud,

Odyss. γ. & aliàs. Si Priami claram pugnando euertimus urbem. Et illud,

Iliad. μ. Vrbs Priami decimo iam tandem corruit anno.

Huius rei coniecturam hanc faciunt, quod Palladis simulacrum nunc stat, cum Homerus id sedere significet. Iubet enim peplum Palladis genibus apponi pro imponi. ut est etiam illud,

Iliad. I. Non cernet genibus charos assidere natos.

Quod melius est, quàm ut quidam exponunt, pro πρὸ τῶν γονάτων θεῖναι, id est iuxta genua poni, afferentes illud,

Odyss. β. Illa foco astabat, rutilumq; sedebat ad ignem.

Pro eo, iuxta focum. Quę nam enim pepli positio esset iuxta genua? Li quoq; qui γονᾶσιν, id est genibus accentu circumflexo pronunciant, quemadmodum in multis alijs fit, ut cunq; accipiant, uerba in infinitum protrahunt. Permulta uerò antiqua Palladis simulacra sedentia ostenduntur, ut Phoceæ, Massiliæ, Romæ, Chij, & multis alijs in locis. Iuniores quoq; urbis excidium confitentur, ut Lycurgus orator. nam Ilij mentionem faciens, Quis (inquit) non audiuit id semel à Græcis euersum, quod nunc desertum est? Sunt qui putent posteriores hos condidisse, ratos locum eum inauspicatum esse, propter calamitates, uel quod Agamemnon antiqua consuetudine eum fuerit execratus. Quemadmodum Crœsus cum Sidenam cepit, in quam Glaucias tyrannus ausugerat, execratus est, quicunque eum locum instaurarent. Quare ab eo loco illos credunt abstinuisse, atque alium condidisse. Astypalienses itaque qui Rhętium tenuerunt, primi opidum iuxta Simoentem habitauere, quod nunc Polisma nominatur, in loco non ualde idoneo, quapropter cito euersum est. Noua uerò habitatio & templum apud Lydos condita sunt. Ea in initio non erat urbs, sed multis annis pòst, & paulatim, ut diximus, creuit. Hellanicus uolens Ilienſibus gratificari, ut illius fama est, concedit nouam & antiquam urbem eandem esse. qua deleta, qui Sigeum & Rhætium habitabant, regionem inter se partiri sunt: ea autem restituta, omnia reddiderunt. Idam proprie * multifontẽ dici existimant, propter fluminum multitudinem ex ea profluẽtium,

Iliad. ξ. et alibi. Maro fontosam uocat.

ὅμηρος δὲ ῥητῶς τὴν ἀφανισμὸν τῆς πόλεως εἴρηκεν·

Ἔσσεται ἦμαρ ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή.
Ἦ γὰρ καὶ πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν.

Εἴποτε βουλῇ καὶ μύθοισι,

Γόρθος ὁ πριάμοιο πόλις δηΐων γ' ἐγένοντο.

Καὶ τὰ φοινῖκα δὲ τὸ αὐτὸ τίθηται τεκμήριον, οἷον ὅτι τῆς ἀθλιωτάτης τὸ ξόανον νεῶ μὲν ἐστηκὸς ὁρᾶται. ὅμηρος δὲ καθήμενον ἐμφαίνει. ἐπὶ πλοῦ γὰρ κελεύει θεῖναι ἀθλιωτάτης ὑπὲρ γούνασιν. ὡς καὶ,

Μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφίζεσθαι φίλον υἱόν.

Βέλτιον γὰρ οὕτως, ἢ ὡς τινὲς δέχονται αὐτὸ τὸ παρὰ τοῖς γόνασι θεῖναι, παρακειμένου τοῦ,

Ἧστ' ἐπὶ δαλὸν ἰὼν παρὰ πυρὸς αὐγῆς.

Ἀντὶ τοῦ παρ' ἑστίαν. τίς γὰρ ἂν νοήσειεν ἐπὶ πλοῦ ἀνάθεσις παρὰ τοῖς γόνασι. καὶ οἱ τὴν περσικὴν ἢ σκηνοποιοῦντες, γόνασιν, ὥσθ' ὑφάσιν ὀπτῆρας ἂν δέξωνται, ἀπορήσουσι, ἐπὶ ἱκετεύοντές τε φρέγας. πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων τῆς ἀθλιωτάτης ξόανα καθήμενα δείκνυται, καθάπερ γε φωκέας, μασσαλίᾳ, ῥώμῃ, χίῳ, καὶ ἄλλας πλείστας. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ οἱ νεώτεροι τὴν ἀφανισμὸν τῆς πόλεως, ὧν ὅτι καὶ λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ. μνησθεὶς γὰρ τῆς ἰλιάδος πόλεως φησί. τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὡς ἅπαξ ὑπὸ τῶν ἑλλήνων κατασκαφὲν ἀοίκητον οὖσαν. ἐπάζουσι δὲ οὐδ' ὕστερον αὐαπτῆσαι διανοουμένους αἰωνίζεσθαι τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἴτε διὰ τὰς συμφορὰς, εἴτε καὶ καταρασαμένου τοῦ ἀγαμέμνονος κατὰ παλαιὸν ἔθος. καθάπερ καὶ ὁ λιροῖσσος ὀφελὼν τὴν σιδηλωῖδα εἰς ἣν ὁ τύραννος κατέφυγε γλαυκίας, ἀρᾶς ἔθος κατὰ τῶν τειχισάντων πάλιν τὸν τόπον. ἐκείνου μὲν οὖν ἀφεῖλαι τοῦ χωρίου, ἕτερον δὲ τειχίσαι. πρότερον μὲν οὖν ἀσυπαλιῆς οἱ τὸ ῥοίπιον κατασχόντες σωώκισαν πρὸς τῷ σιμόεντι τὸ λιον, ὃ νῦν καλεῖται τὸ λισμα, οὐκ εὐυδρεῖ τόπῳ, διὸ καταπαύθη ταχέως. ὕστερον δὲ τῶν λυδῶν ὑ νῦν ἐκτίθη κατοικία, καὶ τὸ ἱερόν. οὐ μὴν πόλις γε ἦν, ἀλλὰ πολλοῖς χρόνοις ὕστερον, καὶ κατ' ὀλίγον, ὡς εἴρηται πρὸ αὐξησιν ἔσχεν. ἑλλάνικος δὲ χαριζόμενος τοῖς ἰλιεῦσιν οἷς ἐκείνου μύθος σωηγορεῖ, τὸ πρὸ αὐτὸ εἶναι πόλιν τὸ νῦν τότε. τὸ δὲ χώραν ἀφανισθείσης τῆς πόλεως, οἱ τὸ σίγειον καὶ τὸ ῥοίπιον ἔχοντες διεγείμαντο, ὧν τῶν ἄλλων, ὡς ἔκασοι τῶν πλησιοχώρων ἀπέδοσαν αὐτοικισθείσης. πολυπίλακον δὲ τὸ ἴλιον ἰδίως οἱ λέγεσθαι, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐξ αὐτοῦ ῥεόντων τῶν ποταμῶν,

κατ'

καθ' ἃ μάλιστα ἡ Δαρδανικὴ ὑποπίπτωκεν αὐτῇ, καὶ μέχρι σκήψεως. καὶ τὰ πρὸς Ἴλιον. ἔμπειρος δ' ὢν τῶν τόπων, ὡς ἂν ὧν χώριος ἀνὴρ ὁ Δημήτριος, τότε μὲν οὕτως λέγει περὶ αὐτῶν. ἔστι γὰρ λόφος τις Ἴδης κότυλος. ὑπόκειται δ' οὗτος ἑκατὸν που καὶ εἴκοσι σταδίοις σκήψεως, ἀφ' οὗ ὅ, τε Σκάμανδρος ῥεῖ, καὶ ὁ Γρανικός, καὶ Αἴσηπος, οἱ μὲν πρὸς ἕῳ κέκλιμένοι, ὁ δὲ Σκάμανδρος ὡδὶ δύσιν ἐκ μιᾶς πηγῆς. πᾶσαι δ' ἀλλήλαις πλησιάζουσιν ἐν εἴκοσι σταδίων περιεχόμεναι διαστήμασι. πλεῖστον δ' ἀφίστηκεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὁ τοῦ αὐσήπου τόπος, σχεδόν τι καὶ πεντακοσίους σταδίους. πέφυκε δὲ λόγον, ὡς φησιν ὁ ποιητής· Κρουνῷ δ' ἵκανον καλλιῤῥόῳ, ἔνθα δὲ πηγαὶ Δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

Ἡ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει, ὄφρα θέρμῃ, Ἐκφορέει δέ, Ἀμφὶ δὲ καπνὸς Γίνεται ἀζαλέῃσι πυρός.

Ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ πεδόθεν ῥέει, οἰκία χαλάζῃ, Ἢ χιόνι †ψυχῷ.

Οὔτε γὰρ θερμὰ νῦν γε τῷ τόπῳ εὑρίσκεται, οὐδὲ ἡ τοῦ Σκαμάνδρου πηγὴ γέγραπται θερμή, ἀλλ' ἐν ᾗ ὄρει. καὶ μία, ἀλλ' οὐ δύο. τὰ μὲν οὖν θερμὰ ἐκλελεῖφθαι φασὶν, ὑπὸ ψυχροῦ καὶ πολλοῦ ὑπεκρέοντος ἐκ τοῦ Σκαμάνδρου κατὰ τοῦτον αὐτέλλειν τὸν χωρίον, ἢ καὶ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τοῦ Σκαμάνδρου. καὶ τοῦτο τὸ ὕδωρ λέγεσθαι τοῦ Σκαμάνδρου πηγὴν. οὕτω γὰρ λέγονται πολλὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ. συμπίπτει δ' εἰς αὐτὸν ὁ Ἄισηπος ἀπὸ Δαρισσωνῆς, ὀρεινῆς πόλεως πολλὰς κώμας συνοικουμένης καὶ γεωργουμένης καλῶς παρακειμένης τῇ Δαρδανικῇ μέχρι τῆς πρὸς Ζέλειαν, καὶ Πιτυείαν τόπων. ὀνομάζεσθαι δὲ τὴν χώραν φασὶν ἀπὸ τοῦ Δαρισσοῦ ποταμοῦ οὗ ὠνόμασεν ὁ ποιητής·

Ῥῆσός θ' Ἑπτάπορός τε Δαρισσός τε ῥοδίος τε.

Τὴν δὲ πόλιν κατεσκάφθαι τὴν ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ. πάλιν δ' οὖσαν φησὶν ὁ Μῆνις ποταμὸν νῦν καλεῖσθαι Ῥοΐτην. εἰ μὴ ἄρα ὁ εἰς τὸν γρανικὸν ἐμβάλλων ῥοῦς ὄδιν. ἑπτάπορος δὲ, οὗ καὶ πολύπορον λέγουσιν, ἑπτάκις διαβαινόμενος ἐκ τῆς πόλεως τῆς καλλιῶ πόλεως, ὡδὶ κελαινὰς διώμασι ἰοῦσι, καὶ τὸ ἀσκληπιεῖον ἵδρυμα λυσιμάχου. πόλεως δὲ τῆς καλλιῶ πόλεως, ἄπαλος ὁ πρῶτος βασιλεύσας οὕτως γράφει. τῆς μὲν πορίμου ἐστὶν φησὶ πόλεως τὸ περίβολον καὶ εἴκοσι, τὸ δ' ὕψος ἀπὸ μὲν ῥίζης ὠδὶ ἐξήκοντα, καὶ ἑπτὰ πόδας. εἶτ' εἰς τρία σχιζομένου ἴσον ἀπὸ ἀλλήλων διέχοντα. εἶτα πάλιν συναγομένου εἰς μίαν κορυφὴν. ἀπὸ τελοῦσαν τότε παῦ ὕψος ἁπλοῦν πλέθρων, καὶ πηχῶν ἑπτακαίδεκα πρὸς ἀνατολὰς μεσημβρίου διέχοντα πῶς ἀπὸ ἀλλήλων ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα σταδίους, διαφέρος δὲ ἀπὸ μεσόγειος ῥεῖ τόπου λόφος, κέρας μεταξὺ παλαισκή-

præsertim ubi Dardanica regio ei subiacet usque Scepsim & Ilienſia. Demetrius eorum locorum gnarus, ut homo indigena, ita inquit: Est collis quidam Idæ nomine Cotylus, ultra Scepsim ad centum ac XX stadiorum, ex quo Scamander & Granicus, & Aesapus fluunt, sed hi ad septentrionem & Propontidem tendunt, è pluribus fontibus manantes, Scamander ad occasum ex uno fonte. Fontes inter se distant XX stad. interuallo, et finis Aesapi ab ortu suo plurimùm distat quingentis ferè stadijs, ut poeta inquit,

Dicendi causam præstat mirandus aquarum Fluxus hic geminis Scamãder fontibus exit, Alter enim tepidis fumosus labitur undis, Alter at in medio tam fertur frigidus æstu, Quàm nix & grando, glacie districtus aquaï.

Iliad. x.

λιαρῷ dixit tepida, id est calida. Addidit etiam fumosus, quia fumus ex eo fit sicut ex igni, sed in eo loco nunc calidæ aquæ non inueniuntur, nec Scamandri fons ibi est, sed in mõte, isq; unus, & nõ duo. Calidas quidẽ defeciſſe, ueriſimile est, frigidę autem per deriuationem è Scamandro effluentes iuxta hũc locum exoriuntur, uel quia prope Scamandrũ sunt: atq; hæc aqua Scamãdri fons dicitur. nã hoc modo plures fontes eiusdem fluminis dici possunt. In hũc Andrius influit ex quadam Cariſenæ montana regione, compluribus uicis habitata, & optimè culta, quæ Dardanicæ adiacet, usq; ad loca Zelææ ac Pityæ finitima. Eam regionem à Careſo flumine dictam putant, cuius poeta meminit:

† ψυχῇ legit Aldinũ, quamuis utrunque fecerat.

Rheſusq;, Heptaporosq;, Careſusq;, Rhodiosq;.

Iliad. μ

Hic idem dicit urbem de nomine fluminis appellatam, erutam esse. Rheſus fluuius nũc Rhoites appellatur, niſi qui in Granicum influit, Rheſus sit. Heptaporus, quem multiuadum nominant, septies pertrãsitur à locis pulchræ pinui finitimis, uicum Celenas eunti, & Aeſculapium Lyſimachi opus. De pulchra pinu Attalus qui primus regnauit, ita ſcribit, ambitum eius esse pedum XXIIII altitudinẽ à radice LX & VII. postea in tria ſciſſam æqualiter inter se distãtia, iterum in unam apicẽ cohiberi. Totam eius altitudinem esse duorũ iugerum & XV cubitorũ, distat ab Adramyttio stad. centum & octoginta ad septentrionem. Careſus à Malunte fluit, qui locus inter

1 Rheſus fluuius

2 Heptaporus

3 Careſus

4 Rhodius Palæscepsim iacet, & Acheium ulteriorís Tenediorum agri, immittit autem in Aesapum. Rhodius à Cleandria & Gordo fluit, quæ stad. LX distant à pulchra pinu, influit autem in Aenium in Aesapi conualle, quæ à sinístra cursus eius est. Primum inuenitur Polichna locus munitíssimus, deinde Palæscepsis, deinde Halizonium, quod iam ad Halizonum materiam (de quibus antè diximus) confictum est. Postea Caresus urbs deserta, & Caresina regio, & flumen ab eo dictum, quod conuallem ingentem efficit, minorem tamen ea quæ Aesapi est. Iam uerò deinceps Zeliæ sequuntur campi, & loca collibus plena, & optimè culta. In Aesapi dextra, inter Polichnam & Palæscepsim est uicus nouus & argentariæ: Quod etiam ad eandem materiam ponendum est, ut illud saluum esse possit, Argenti ubi uena est. Siue Alybam siue Alopam, siue utcunque uelint nominare. Oportuit enim eos & hoc fingere, parumper sibi frontem perfricantes, nec claudum quicquam, & reprehensioni obuium relinquere, cum iam ausi fuíssent. Is itaque sic accurritur, cætera quoque uel plurima ab eo animaduertenda erant, ut ab homine perito & indigena, & tantam de his rebus curam habente, ut XXX libros conscripserit, in expositionem paulo plurium LX uersuum, ex dinumeratiõe Troianorum. Dicit itaq; Palæscepsim ab urbe Aenea distare stad. L. ab Aesapo flumine XXX. rursum ab hac Palæscepsi nomen ad alia plurima loca deduci. sed ad oram unde digressi sumus, redeundum est. Post Sigeum promontorium est Achillæum & Achæium, ulterior Tenediorum regio & ipsa Tenedos, distans à continenti ad stad. X L. Ea ambitum habet ad stad. LXXX, & urbem Aolicam, & portus duos, & Apollinis Sminthei delubrum, ut poeta testatur,

Iliad. α Smintheu præclaræ Tenedí dominator Apollo.

Circunstant eam duę paruę insulæ, quas Calydnas uocant, sitas in nauigatione Lectum uersus. Tenedum alíj Calydnam dixerunt, alíj Leucophrym. Circa eam sunt aliæ quædam insulæ. In hac de Tene conficta fabula narratur, à quo insula nominata est, & de Cygno qui genere Thrax fuit, & Tenæ pater (ut quidam uolunt) & Colonarum rex. Achęio continua erat Larissa & Colonę, quæ prius ad Diã pertinebãt, & Chrysa

παλαισκήψεως καὶ ἀχαιοῦ τῆ τενεδίων περαίας. ἐμβάλλει δὲ εἰς τὸ αἴσηπον ῥοδίου ὑπὲρ ἀλιναμβρίας κώμης ἐξήκοντα σταδίους. ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν αὐτὸν ὁμωνύμου ποταμὸς, ποιῶν καὶ αὐτὸς αὐλῶνα ἀξιόλογον, ἐλάττω δ' τοῦ περὶ τὸν αἴσηπον. τὰ δ' ἑξῆς ἤδη τὰ τῆ ζελείας ὄντα πεδία, καὶ ὀροπέδια καλῶς γεωργούμενα. τῆ δὲ ἰδίᾳ ὁ τοῦ αἰσήπου μεταξὺ πολίχνας τε καὶ παλαισκήψεως ἡ νέα λώμη, καὶ ἀργύεια, καὶ ὄρος πάλιν τάγματα τὰ ἀργύεια πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, ὅπως σωθείη τὸ, ὅθεν ἀργυρείου ὄντος γρυπίθλη, ἢ οὖν ἀλύβη που, ἢ ἀλόπη, ἢ ὅπως βούλονται προσονομάζειν. ἐχρῆν γὰρ καὶ οὕτω πλάσαι παρατετριμμένους τὸ μέτωπον, καὶ μὴ χωλὸν ἐᾶν, μὴ ἕτοιμον πρὸς ἔλεγχον ἅπαξ ἤδη ἀφειμένους. ταῦτα μὲν οὖν ἔστιν ἔχει τοιαῦτα. ταῦτα δὲ ἀφλαμβάνομεν, ἵνα τά τε πλεῖστα δεῖν προσέχειν, ὡς αὐτοῖς ἐμπείρῳ καὶ γνωρίμῳ, φρονίσαντί τε περὶ τούτων τοσοῦτον, ὥστε τριάκοντα βίβλους συγγράψαι σίχων ὀκτήκοντα, μικρῷ πλείονων ἑξήκοντα τῶν καταλόγου τῶν νεῶν. φησὶ γοῦν τῆ παλαισκήψεως τὴν μὲν ἀνίας διέχειν σταδίους τριάκοντα. τοῦ δὲ ποταμοῦ τοῦ αἰσήπου διακοσίους. τῆ δὲ παλαισκήψεως ταύτης διατείνειν τὴν ὁμωνυμίαν, καὶ εἰς ἄλλους πλείους τόπους. ἐπάνιμεν δὲ οὗπερ τὴν παραλίαν ὅθεν περ ἀπελίπομεν. ἔστι δ' ἡ μετὰ τὴν σιγιάδα ἄκραν καὶ τὸ ἀχίλλειον ἡ τενεδίων περαία τὸ ἀχαιὸν, καὶ αὕτη ἡ τενέδος, εὐ πλέους τῶν τεσσαράκοντα σταδίων διέχουσα τῆ ἠπείρου. ἔχει δὲ τὴν περίμετρον ὅσον ὀγδήκοντα σταδίων. καὶ πόλιν αἰολίδα, καὶ λιμένας δύο, καὶ ἱερὸν τοῦ σμινθέως ἀπόλλωνος. καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς μαρτυρεῖ· τενέδιό τε ἶφι ἀνάσσεις σμινθεῦ.

Πρόκεινται δ' αὐτῇ νησία πλείω, ἃ δὴ καὶ δύο ἃ καλοῦσι καλύδνας, λεπίμνας ἢ τὴν ὑπὸ λέκτῳ πλοῦν, ἃ αὐτὴν δὲ τὴν τενέδιον καλύδναν ἔνιοι εἶπον, ἄλλοι δὲ λευκόφρυν. εἰσὶ δὲ ἕτερα νησία πρὸ αὐτῆς. μυθεύουσι δ' ἐν αὐτῇ τὰ περὶ τὸν τένην, ἀφ' ὃν καὶ τὴν νῆσον, καὶ τὰ περὶ τὸν λύκνον, θρᾴκα τὸ γένος, πατέρα δ', ὡς ἔνιοι τὸν τένην, βασιλέα δὲ κολωνῶν. ἦν δὲ τῷ ἀχαιῷ συνεχὴς ἡ τῶν λάρισα, καὶ κολωναὶ τινες εἶσας ὅσαι πρόσθεν, καὶ ἦνιν

χῦσα

χρύσα ἐφ' ὕψος λιὸς πετρώδους ὑπὲρ θα-
λάττης ἱδρυμένη, καὶ ἡ ἀμαξιτὸς ἡ τῷ λέκτῳ
ὑποκειμένη συνεχὴς. νεὼ δ' ἡ ἀλεξανδρεια
συνεχὴς ὅτι τῷ ἀχαιῷ. τὰ δὲ πολίσματα ἐπεῖ-
να σωφισμένα τυγχάνει, καθάπερ καὶ ἄλλα
πλείω τῆς ἀλεξανδρείας, ὧν λε-
ξιλόφη, καὶ νεανδρία ὅτι, καὶ τὴν χώραν ἔχουσιν
ἐκεῖνοι. ὁ δὲ τόπος, ἐφ' ᾧ νεὼ ἵδρυται ἡ ἀλεξαν-
δρεια, σιγία ἐκαλεῖτο. ἐν δὲ τῇ χρύσῃ ταύτῃ,
ἔστι δὲ τοῦ σμινθέως ἀπόλλωνος ὃ δὴ ἱερόν. καὶ τὸ
σύμβολον τὸ τῆς ἐτυμότητος τοῦ ὀνόματος σῶ-
ζον, ὁ μῦς ὑποκεῖται τῷ ποδὶ τοῦ ξοάνου. σημαί-
νει δ' ὅτι ὄργια, τοῦ παῖδος. συνοικοῦσι δὲ καὶ τὴν ἴσο-
γείαν εἰς τὸν μῦθον, οὕτω τῷ βόπτῃ τῆς πρὸ τῆς
μνῶν. τοῖς γὰρ ἐπὶ τῆς λιμήτης ἀθιγμένοις τού-
κροις (ὃς πρῶτος ἐπῴδησε καλλίνος ὁ τῆς ἐλε-
γείας ποιητής, ἠκολούθησαν ὃ πολλοὶ) χρη-
σμὸς ἦν αὐτόθι ποιήσασθαι τὴν μονὴν ὅπου ἂν οἱ
γηγενεῖς αὐτοῖς ὦσθῶσι. συμβῆναι δὴ τοῦτ'
αὐτοῖς φασι πρὸ ἀμαξιτοῦ, νύκτωρ γὰρ πολὺ
πλῆθος τῶν ἀγραύλων μυῶν ἐξαναστῆσαν. σκαφὰς
γὰρ ὅσα σκύτινα ἦν τε ὅπλων, καὶ ἦν χρησμοί
ων, πάντ' αὐτόθι μεῖναι. τοὺς δὲ, καὶ τὴν ἴδην
ἀπὸ τῆς λιμήτης καταονομάσαι. ἡρακλείδης
δ' ὁ ποντικὸς πυνθανόμενός φησι τοὺς μῦας πρὸ
τοῦ ἱεροῦ νομίζεσθαί τε ἱεροὺς, καὶ ξόανον ἕτε-
ρον κατασκευασθῆναι ἐξευρόντα τῷ μυΐ. ἄλλοι
δ' ἐκ τῆς ἀτιμήτης ἀφῖχθαί τινα τεύκρον φα-
σὶν ἐκ σκήπτου πρώτου, ὃς νεὼ ὀξυπετέων λέγε-
ται. τεύκρους δὲ μηδήνας ἐλθεῖν ἐκ τῆς λιμήτης.
τῆς δὲ πῶς οὐκ ἀτίμητους ὧν πλοῦς τῶν πρώτων
πύθεσθαι σημεῖον καὶ τὸ παρ' ἀμφοτέροις ὁρι-
χθόνιόν τινα γηγενέσθαι τῶν ἀρχηγετῶν. λέγουσι
μὲν δὴ οὕτως οἱ νεώτεροι. τοῖς δ' ὁμήρου μᾶλ-
λον ἔπεσι συμφωνεῖ τὰ γὰρ τῷ θήβης πεδίῳ,
καὶ τῇ αὐτόθι χρύσῃ ἱδρυμένῃ ποτὲ δεικνύ-
μενα ἴχνη πορεύσεσθαι ὧν αὐτίκα ὀρθῶμεν. πολλαχοῦ
δ' ὅτι τὸ τοῦ σμινθέως ὄνομα. καὶ γὰρ πρὸ αὐ-
τῶν τῶν ἀμαξιτῶν χωρὶς τοῦτο τὸ ἱερὸν σμιν-
θίου, δύο τόποι καλοῦνται σμίνθια. οἱ δ' ἄλλοι
δ' ἐν τῇ πλησίον λαοσσάᾳ, καὶ ἐν τῇ παρ-
ειακῇ δ' ὅτι χωρίον τὰ σμώθια καλούμενα,
καὶ ἐν ῥόδῳ, καὶ ἐν λυκίᾳ, καὶ ἄλλοθι δὲ πολ-
λαχοῦ. καλοῦσι δὲ νεὼ τὸ ἱερὸν σμίνθιον. χω-
ρὶς δὲ καὶ τὸ ἀλύσιον πεδίον οὐ μέγα ἐν τοῖς
τοῦ λέκτου, καὶ τὸ τραγησαῖον ἀλσπάγιον αὐ-
τόματον τοῖς ἐτησίαις συναγνύμενον πρὸς ἀμα-
ξιτῷ. ὧδε δὲ τῷ λεκτίῳ βωμὸς τῶν δώδεκα θεῶν
δείκνυται. καλοῦσι δ' ἀγαμέμνονος ἵδρυμα.
ἐν ἐπόψει δὲ τῷ ἰλίῳ ὅτι τὰ χωρία ταῦτα, ὡς
ἐν ὀλιγοστίοις στεδίοις. ἢ μικρῷ πλείοσιν. ὡς δ'
αὕτως, καὶ τὰ περὶ ἄβυδον ἐκ θατέρου μέρους, μι
κρὸν δ' ὅμως ἐγγυτέρω ἡ ἄβυδος. κάμψαντι δὲ

Chryſa in loco excelſo & petroſo ſupra mare ſita, & Amaxitus quæ continuè Lecto ſubiacet: nunc Achæio continua eſt Alexandria. Oppida uerò illa, quemadmodum & alia complura caſtella, Alexandriam migrauere: è quibus eſt Cebrina & Neandria. regionem tamen illi habent. Locus ipſe in quo nunc eſt Alexandria, Sigia uocabatur. In urbe Chryſa eſt Apollinis Sminthei delubrum, & ſignum quod nominis ueritatem ſeruat. Nam mus quidam pedi ſtatuæ ſubiacet. Hanc ſtatuam Scopa Parius fecit. Hiſtoria ſiue fabula, quæ de muribus narratur, huic loco congruit. nam Teucris è Creta profectis (de quibus primo Callinus elegiæ poeta tradidit, poſt multi ſunt ſecuti) datum erat oraculum, ibi eos ſedem poſituros, ubi terrigenæ eos adorirentur. Idcirca Amaxitum dicunt contigiſſe, maximamq; agreſtium murium multitudinem noctu exortam, quicquid armorum & utenſilium ex corio inueniſſent, corroſiſſe: Teucros ibi manſiſſe, atque Idam ab Ida, quæ in Creta eſt, appellaſſe. Heraclides Ponticus author eſt, mures ibi circa templum abundare, & ſacros exiſtimari: ſimulacrum uerò ita inſtructum eſſe, ut murem pedibus premat. Alij Teucrum quendam prodidere ex Attica profectum, ex urbe Troum, quæ nunc Oxypeteon nominatur: Teucros uerò nullos ex Creta ueniſſe. Signumq; coniunctionis Troum cum Atticis dicũt, quod apud utroſque Erichthonius quidam generis author prædicatur. iuniores ita dicunt. Homeri autem carminibus ea præcipuè uidentur concordare, quæ ſunt in campo Thebano, & ueſtigia, quæ Chryſæ in eo ſitæ olim oſtendebantur. de quibus mox dicendum eſt. Sed multis in locis eſt Sminthei nomẽ. nam iuxta Amaxitum duo loca ſunt, quæ Sminthia uocantur, præter eum qui eſt iuxta templum. Item alia Lariſſæo agro proxima. In Pariano etiam agro locus eſt Sminthius appellatus. Item apud Rhodum, & Lyndum, & alia plurima loca, nunc templum Sminthium uocant. In agro itaque Lecti ſurſum eſt Halyſius campus: & Trageſæi ſales, qui ſponte naſcuntur, & Eteſijs uentis congelaſcunt. Iuxta Amaxitum ara quoque XII deorum, quam Agamemnon conſtruxit, Lecti oſtenditur. Hæc loca contra Ilium ſunt ad ſtad. CC, uel paulo plura. Sic ex altera parte ſunt Abydenſia: quanquam paulo propior eſt Abydus. Deflecteti autem

Lectum sunt clarissimæ Aeolum urbes. Postea est sinus Adramyttenus, in quo poeta maximam Lelegum partem uidetur collocare, & Cilicas qui duplices sunt. Hic est Mitylenæorum litus, quod uicos aliquot habet in illorum continenti. Eundem sinum Idæum nominant. nam iugum à Lecto ad Idam porrectum primis sinus partibus immi net, in quibus poeta primum Lelegas sitos dixit, de quibus etsi prius dictum est, nunc tamen repetendum est, quia Pedasον urbem quandam sub Alte positam inquit,

Iliad.φ Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur,
Pedasus & fluuio quæ iuncta est Satnioenti.

Nunc urbis locus desertus ostenditur. Quidam ὑπὸ σατνιόεντι, id est sub Satnioente scribunt: sed non recte, quasi urbs sub monte Satnioente sita sit, cum nullus ibi mons Satnioïs existat, sed fluuius ad quem urbs sita est, quanquam nunc deserta. nominat autem fluuium,

Iliad ξ Satnion Oenopidem cõtorta perculit hasta,
Quem quondam Nais peperit pulcherrima Nympha,
Oenopi, seruaret dum Satnioentis ad undam
Ille boues. Et illud,
Iliad.ζ Ad rapidi ripas * ardebat Satnioentis
Pedasον excelsam

*In Hom. exẽplaribus legitur ναὶς, id est, habitabat, cõ autẽ ναίων, quo pacto uidetur egisse interpres.

Postea Satnioenta dixit, alij uerò Saphnioenta, qui torrens magnus est, & celebris propter poetam qui eum nominauit. Hæc loca Dardanio agro & Scepsio sunt contigua, tanquam alia quędã Dardania, humiliora tamẽ. Nunc Assiorum & Gargarensiũ sunt usq; ad mare Lesbum, contenta in regione, quę olim Antandria erat & Cebriniorum & Neandrinorum & Amaxitanorum agro. Neandrini enim ultra Amaxitum sunt, cum & ipsi circa Lectum sint, & magis mediterranei, & magis Ilio propinqui. nam centum & quinquaginta stadijs ab eo distant. Vltra hos sunt Cebrinij, ultra Cebrinios Dardanij usque Palæscepsim atque Scepsim ipsam. Alcæus Antandrum Lelegum urbem dixit,

Vrbs Lelegum inprimis Antandros.

Scepsius eam in adiacentibus ponit, ita ut in Cilicum terram exeat. His enim quodammodo Leleges sunt finitimi, australe Idæ latus terminantibus. humiles tamen sunt & ij qui maritimam oram attingunt, præsertim iuxta Adramyttium. nam post Lectũ est Polymediũ, locus quidã ad stad. χ Lab eo distãs, uel ad LXXX. lucus paruus est circa mare,

τὸ λεκτὸν, ἐλλογιμώτατα πόλεις τῶν αἰολίδων, καὶ ὁ ἀδραμυττηνὸς κόλπος ἐκδέχεται, ἐν ᾧ οὖν πλέους τῶν λελέγων διατοικίζων ὁ ποιητὴς φαίνεται, καὶ οὓς κίλικας διῃρῆσθαι. ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ τῶν μιτυληναίων ὅρος ἀγιαλὸς, καὶ ὠμαὶ τινὲς ἔχων τῶν ἐπὶ τοῦ ἠπείρου τῶν μιτυληναίων. τὸν δὲ αὐτὸν κόλπον, καὶ ἰσθμὸν λέγουσιν. ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ λέκτου ῥᾶχις αὐτείνουσα πρὸς τοῦ ἴσθμου, ὥστε διάφυσθαι τὸν πρώτων τοῦ κόλπου μορῶν, ἐν οἷς πρῶτον οὓς λέλεγας ὁ ποιητὴς ἱδρυμένους πεποίηκεν. εἴρηται δὲ πρὸ αὐτῶν καὶ πρότερον. καὶ νῦν δὲ προσληπτέον, ὅτι φησὶ δασύ τινα λέγει πόλιν αὐτὴν ὑπὸ ἄλτη τεταγμένην· (σεῖ, Ἄλτεω, ὃς λελέγεσσι Φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει Πήδασον ἀπτόλεσσαν ἔχων ὕδατι σατνιόεντι.

Καὶ νῦν ὁ τόπος διάκειται. ἡ πόλεως ὄρη μος. γράφουσι δέ τινες οὐκ οὐ ὑπὸ σατνιόεντι, ὡς ὑπὸ ὄρει σατνιόεντι διειμένῃ τῆ πόλεως, δεῖ δὲ ὄρος ἐντεῦθεν σατνιόεν προσαγορευόμενον, ἀλλὰ ποταμὸς ἐφ' ᾧ ἵδρυται ἡ πόλις. νῦν δ' ὄρη μὴ ὀνομάζει ὁ ποιητὴς· Σάτνιον δ' ὅτασε, δουρὶ μεταλλήνος ὀξυόεντι Οἰνοπίδην, ὃν ἄρα νύμφη τέκε ναΐς ἀμύμων Ἤνοπι βουκολέοντι παρ' ὀχθας σατνιόεντος.

Καὶ πάλιν,

Καῖε δὲ σατνιόεντι ἐϋῤῥέϊτάο παρ' ὄχθας, Πήδασον ἀμπελόεν.

Σατνιόεντα δ' ὕδωρ εἶπον, οἱ δὲ σαρνιόεντα. ἔστι δὲ χείμαῤῥος μέγας. ἄξιον δὲ μνήμης πεποίηκεν ὀνομάζων ὁ ποιητὴς αὐτόν. οὗτοι δ' οἱ τόποι σωρεχεῖς εἰσι τῇ διαρδανίᾳ ἐν τῇ σκηψίᾳ, ὥσπερ ἄλλη τις διαρδανία. τὰ δὲ νοτερὰ δὲ ἀοσίων δ' ἐστὶν νῦν ἡ γαργαρέων ἕως τῆς λέσβου θαλάττης, πεδιαζόμενα τῇ τε ὠνταδρίᾳ καὶ τῇ λιβερτινίων ἐν νεανδρείᾳ, καὶ ἀμαξιτίων. ἡ μὲν γὰρ ἀμαξιτὸς, νεανδρίας κατασκευαστὸν, ἐν αὐχενίοις ὄντων λεκτῶν γὰρ μεσογαιότροποί τε καὶ πλησιέστροποι τῆς ἰλίου. διέχουσι γὰρ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίους. τούτων δὲ καθύπερθε λιβερτίνοι. ζοὐτῶν δὲ διαρδανίοι, μέχρι παλαισκήψεως ἐν αὐχένι σκήψεως. τῆς δ' ἀντανδρου ἀλικαῖον μὲν παλαιὰ λελέγων πόλιν· πρῶτα μὲν ἐν ἀντανδρῳ λελέγων πόλις. ὁ δὲ σκήψιος φησὶ τὰς περικμήνας τίθησιν, ὥστ' ἐκπίπτοι καὶ εἰς τὴν τῶν πιλίκων. ὅτοι γάρ εἰσι σωρεχεῖς τοῖς λελεξὶ μᾶλλον πως τὸν νότιον πλευρὸν τῆς ἴσθμου ἀφορίζοντες. παπεινοὶ δ' ὅμως ἐν οὗτοι καὶ οἱ τῇ παραλίᾳ σωνάπτοντες μᾶλλον τῇ κατὰ ἀδραμύττιον. μετὰ δὲ λέκτον τὸ πολυμήλιον ὄρος χωρίον φησὶ τεθαράκοντα σταδίοις, ἐστὶ φησὶ ὀγδοήκοντα, ἄλσος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης. ἐστὶ φησὶ

ἔστ᾽ γὰ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα γάργαρα. λέγεται δὲ τὰ γάργαρα ἐπὶ ἄκρας ποιόσης τὴν ἰδαίας ἀδραμυττηνὸν καλούμενον κόλπον. λέγεται γὰρ ἡ πᾶσα ἡ ἀπὸ λέκτου μέχρι Κανῶν παραλία ὑπ᾽ αὐτῷ τούτῳ ὀνόματι, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἐλεατικὸς περιλαμβάνεται. ἰδίως μέν τινες φασὶ τὸν ἀδραμυττηνὸν τὸν ἐλεατικὸν τὸν ἀπὸ ταύτης τε τῆς ἄκρας, ἐφ᾽ ἧς τὰ γάργαρα, καὶ τῆς πυῤῥᾶς ἄκρας προσαγορευομένης. ἐφ᾽ ἧς καὶ ἀφροδίσιον ἵδρυται. πλάτος δὲ τοῦ μὲν ὄρους ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐπὶ τὴν ἄκραν. διάρμα ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. γῆς δὲ ἥπτε ἀνταν δρός ὄρος πρόκειται ἔχουσα ὄρος, ὃ καλοῦσι ἀλεξάνδρειαν. ὅπου τὰς θεὰς κριθῆναι φασὶν ὑπὸ τοῦ πάριδος. καὶ ὁ ἀσπάνιος τὸ ὑλοτόμιον τῆς ἰδαίας ὕλης. ἐνταῦθα δὲ διαπίθηνος κατάγοντος τοῖς δρομεῦσιν. εἶτα ἄσυρα λιμήν, καὶ ἄλσος τῆς ἀσυρίου ἀρτέμιδος ἄγιον. πλησίον δ᾽ ὀλίγου τὸ ἀδραμύττιον, ἀθηναίων ἄποικος πόλις, ἔχουσα καὶ λιμένα, καὶ ναυσταθμόν. ἔξω δὲ τοῦ πόλπου καὶ τῆς πυῤῥᾶς ἄκρας, ἥτις κιθηλὼν ὀνομάζεται πόλις ἔρημος, ἔχουσα λιμένα ὑπὲρ αὐτῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ, τό, τε τῆς χαλκῆς μέταλλον, καίπερ πόρρω καὶ βάρβαρον, καὶ ἄλλα βίκων καὶ ποικίλα. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ ἐφεξῆς, αἵ τε μιτυληναίων κῶμαι, κορυφαντίς τε καὶ ἡράκλεια, καὶ μεταταῦ πα ἄκρα. εἶτ᾽ ἀταρνεύς, καὶ πιτάνη, καὶ αἱ τοῦ καΐκου ἐκβολαί. ταῦτα δ᾽ ἤδη τοῦ ἐλαϊτικοῦ κόλπου. καὶ ἔστιν ἐν τῇ πρώτῃ ἡ μυλέα, καὶ ὁ λοιπὸς μέχρι κανῶν κόλπος. λεγόμενα δὲ ἀνὰ λαβόντες πρὸ τοῦ καθέκαστα πάλιν, εἴ τι παραλέλειπται μνήμης ἄξιον, καὶ πρῶτον περὶ τῆς σκήψεως. ἔστι δ᾽ ἡ μὲν πάλαι σκῆψις ἐπάνω λίβιος ἴδη. ἡ μετέωρός τε τῆς ἴδης ἐγγὺς πολίχνης. ἐκαλεῖτο δὲ τό τε σκῆψις, εἴτ᾽ ἄλλως, εἴτ᾽ ἀπὸ τοῦ πρίσκιπος εἶναι τὸ τόπον. εἰ δεῖ τὰ παρὰ τοῖς βαρβάροις γὰρ τῷ τότε ὀνόματα ταῖς ἑλληνικαῖς ἐτυμολογεῖσθαι φωναῖς. ὕστερον δὲ κατωτέρω σταδίοις ἑξήκοντα εἰς τὴν νῦν σκῆψιν μετῳκίσθησαν ὑπὸ σκαμανδρίου τε τοῦ ἕκτορος, καὶ ἀσκανίου τοῦ αἰνείου παιδός. καὶ δύο γένη τοῦτα βασιλεύσαι πολὺν χρόνον γὰρ τῇ σκήψει λέγεται. μεταταῦτα δ᾽ εἰς ὀλιγαρχίαν μετέστησαν, εἶτα μιλήσιοι συνεπολιτεύθησαν αὐτοῖς, καὶ δημοκρατικῶς ᾤκουν. οἱ δ᾽ ἀπὸ τοῦ γένους οὐδενὸς ἦττον ἐπεκράτουν βασιλεῖς, ἔχοντες τινὰς τιμάς. εἶτ᾽ εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν συνεπόλισε σκῆψιν αὐτίγονος. εἶτ᾽ ἀπέλυσε λυσίμαχος, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. οἴεται δ᾽ ὁ σκήψιος καὶ βασίλειον τοῦ αἰνείου γενέσθαι τὴν σκῆψιν, μέσην οὖσαν τοῦ τε τοῦ αἰνείου, καὶ λυρνησσοῦ, εἰς ἣν φυγεῖν εἰρῆσθαι κόμενος τοῦ ἀχιλλέως, φησὶ γὰρ ὁ ἀχιλλεύς·

uel ad centum & quadraginta Gargara, quæ in promontorio quodam iacent, quod sinum efficit, qui propriè Adramyttius uocatur. nam tota ora à Lecto usque Canas hoc eodem nomine appellatur, in quo & Eleaticus comprehenditur, & propriè eum Adramyttinum dicunt, qui à promontorio clauditur, in quo Gargara sunt, & à promontorio Pyrrha uocitato, in quo Aphrodisium situm est. Oris latitudo est à promontorio in promontorium spacium centum & uiginti stadiorum. Interius est Antandros, cui mons imminet, quem Alexandriam uocant, ubi deas à Paride iudicatas dicunt: & Aspaneus, ubi Idæ materies cæditur. hic enim aptant eam, postea per flumen deducunt. Deinde est Astyra uicus, & lucus Astyrenæ Dianæ sacer. In proximo est Adramyttium Athenienſium colonia, quæ & portum habet & nauale. Extra sinum & Pyrrheam promontorium est Cisthena urbs deserta, quæ portum habet. Vltra eam in mediterranea est æris uena & Perperena & Trarium, & aliæ huiusmodi habitationes. In sequenti Mitylenæorum ora sunt habitationes Coryphantis & Heraclia, deinde Attea, deinde Atarneus, & Pitana, & Caici flumi nis ostia, quæ iam ad Elaiticum sinum pertinent. In ulteriore regione est Malia, & reliquus sinus usque Canas. Sed rursum de singulis dicamus, si quid prætermissum est memoria dignum, ac primùm de Scepsi. Est autem Palæscepsis ultra Cebrinem, ad excelsiorem Idæ partem prope Polichnam. Ea olim Scepsis uocabatur, postea aliter, postea ex eo dicta est, quòd locus esset circumspectus, si antiqua Barbarorum nomina Græcis interpretanda sunt. Postea sexaginta stadia inferius in eam migrauere, quæ nunc Scepsis dicitur, authore Scamandrio Hectoris filio, & Ascanio Aeneæ. Atque hæc duo genera multo tempore dicuntur Scepsi imperasse. postea in paucorum principatum conuersa sunt. postea cum Milesijs populari statu habitauere. nihilominus quiex eo genere erant reges dicebantur, et honores quosdam habebant. Postea Antigonus Scepsios Alexandriam deduxit, qui deinde Lysimacho permittente, domum rediere. Scepsius Scepsim putat Aeneæ regiam fuisse, quæ media erat inter regionem illi subditam, & Lyrnessum, in quam ab Achille agitatus fuisse dicitur. Dicit enim Achilles,

Nónne memor, cum te sequerer, montana per Idæ?
Tu fugeres, cursúq; celer Lyrnessona adires?

Quæ uerò de Aenea memorantur, non cõ cordant cum ijs quæ nunc de ductoribus Scepsijs dicta sunt. Dicunt enim eum in bello superfuisse, propterea quòd Priamo infensus esset, ut,

Iliad.v Hic odio Priamũ regem indignatus habebat,
Quòd sibi promeritos nõ impartiretur honores.

Alios & principes ut Antenoridas, & ipsum Antenorem euasisse existimant, propter hospitalitatem quam cum Menelao habebãt. Vnde Sophocles in captiuitate Ilij dicit, Perdalin ante Antenoris ianuam positam fuisse, signum ut eius domus intacta relinqueretur. Vnde Antenorẽ ac filios eius cum Enetis in Thraciã seruatos tradũt. Inde circa Adriã in eam partem uenisse, quæ nunc Enetia nominatur, Aenéam cum patre Anchise & Ascanio filio multis comitantib. enauigasse. Alij eum dicũt circa Macedoniã Olympũ habitasse, alij circa Mantiniam in Arcadia Capuas condidisse, & à Capi quodam urbi nomen impositum esse: alij in Siciliam Aegestam profectũ, cum Elymno & Troiano Erycem & Lilybæum occupasse, & fluuios circa Aegestã appellasse Scamandrum & Simoentem. Inde in Latium profectum, ibi permansisse responso quodam iubẽte, in eo loco sibi permanendũ esse, ubi mensas ederet. quod in Latio prope Lauiniam accidit. Ibi enim ingens panis pro mensa per imprudentiam appositus, cum carnib. qui super eo crãt absumptus est. Homerus nec cum ijs consentire uidetur, nec cum alijs, qui de authoribus Scepsios memorantur. Significat enim Aeneam imperij successorem in Troia remansisse, ac Troiæ imperium, extincto Priamidarum genere, natis natorum tradidisse: ut,

Iliad.v Iã Priami genus est miseratus Iuppiter, at nũc
Imperium Troiæ Aeneas uiolentus habebit,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Sed hoc modo nec Scamandri successio seruabitur. multo magis etiam ab ijs dissentit, qui Aeneam dicunt usq; in Italiam errasse, atque ibi obijsse. Sunt & qui sic scribant,

Ibidem. At genus Aeneæ cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Quod de Romanis dicũt, è Scepsi fuere philosophi Socratici, Erastus, & Coriscus, & Neleus Coriscí filius, qui Aristotelem & Theophrastum audiuit, et successor fuit bibliothecę

Ἡ δ' μὲν ὅτι πρόσθεν ἀμείνων ἦεν Ἀχαιῶν
Σεῦε κατ' ἰθαίων ὀρέων ταχέεσσι πόδεσσι,
Κεῖθεν δ' εἰς λυγρὸν ἐσαῦτις φεύγεν.
Αὐτὰρ ἐγὼ τὴν πρόσθα μεθορμηθείς.

Οὐχ ὁμολογεῖ τῷ πολλὰ τῶν ἀρχηγετῶν τῶν σκήψεως λόγῳ τῷ λεχθέντι νεῖν τὰ πρὸς τὸν Αἰνείαν βραχυλόγως. πολυχρονίου δὲ δὴ τοῦτον φασὶν ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Πρίαμον συμπλέκεσθαι· ἀεὶ γὰρ πρίαμος ἐστασίαζε δῆμῳ, [πέσσε. οὔνεκ' ἀρ' ἐβλάβη ἔοντα μετ' ἀνδράσιν οὔτι

Τοὺς δὲ σωαρχοντας αὐτὴν οἰκίας ἢ αὐτὴν τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπὸ τοῦ μενελάου παρ' αὐτῷ ξενίαν. Σοφοκλῆς γοῦν ἐν τῇ ἁλώσει τοῦ ἰλίου, τὴν δαλείαν φησί που ἐπὶ θύρας τοῦ αὐτήνορος ἐστηλῶσθαι σύμβολον τοῦ ἀπόρθητον εἶναι τὴν οἰκίαν. τὸν μὲν ἐν αὐτήνορα, καὶ σὺν παισὶν μετὰ τῶν πραγματευομένων γνῶναι εἰς τὴν θράκην πορισθῆναι. ἐκεῖθεν ἀπιέναι εἰς τὴν λιγυστίνην κατὰ τὸν ἀδρίαν γνῶναι. τὸν δὲ αἰνείαν μετ' ἀγχίσου τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ παιδὸς ἀσκανίου λαὸν ἀθροίσαντα πλεῦσαι. καὶ οἱ μὲν οἰκῆσαι πρὸς τὸν μακεδονικὸν ὄλυμπον φασίν. οἱ δὲ πρὸς μαντινέαν τῆς ἀρκαδίας, κτίσαι κεντύας, ἀπὸ κάπυος θεμένου τὸ ὄνομα τῷ πολίσματι. οἱ δ' εἰς αἰγέσταν κατάραι τῆς σικελίας σὺν ἐλύμνῳ καὶ ἔρυκι, καὶ λιλύβαιον κατασχεῖν, καὶ ποταμοὺς περὶ αἰγέσταν προσαγορεῦσαι, σκάμανδρον, καὶ σιμόεντα. ἐνθεν δ' εἰς τὴν λατίνων ἐλθόντα μεῖναι κατά τι λόγιον τὸ λιπεῖν μένειν ὅπου ἂν τὴν βράπεζαν καταφάγοι. συμβῆναι δὲ τοῖς λατίνοις περὶ τὸ λανούιον ὄρος, ἀφθόνου μεγάλου τεθέντος αὐτὴ βραπέζης ἡ ἀπαιρεσία, καὶ ἅμα ἀναλωθέντος τοῖς ἐπ' αὐτῷ ἱερεῦσιν. ὅμηρος μὲν τοι σωτηρεῖν οὐδετέροις ἔοικεν, δὲ τοῖς περὶ τὸν ἀρχηγετῶν ἡ σκήψεως λεχθεῖσιν. ἐμφαίνει δὲ μεμνημένος τὸν αἰνείαν γῆν τὴν βοίαν, καὶ δαρδανίδων τὴν ἀρχήν, καὶ πᾶσι δηλονότι τοῖς δαρδανίδαις αὐτὸν, φανισμένον τῶν πριαμιδῶν γόνους· Ἤδη γὰρ πριάμου γένεσιν ἔχθηρε λαομέδων. Νῦν δὴ αἰνείαο βίη τρώεσσιν ἀνάξει, (που. Καὶ παῖδες παίδων τοῖσιν μετόπισθε γένων-

Οὕτω δ' ἂν ἡ τῶν σκαμανδρίων διαδοχὴ σώζοιτ' ἄν. πολὺ γὰ μᾶλλον τοῖς ἑτέροις διαφωνεῖ πρὸς μὲν ἰταλίας αὐτὸν τὴν πλάνην λέγουσι, καὶ αὐτόθι ποιοῦσι τὴν καταστροφὴν τοῦ βίου. τινὲς δὲ γράφουσιν αἰνείαν γῆν πάντα σιν ἀνάξει, καὶ παῖδες παίδων, οὐ ῥωμαίους λέγοντες. ἐκ δὲ τῶν σκήψεως οἵτε σωτηρικοὶ γεγόνασιν, ὄντος καὶ ποιήσεως, καὶ ὁ τοῦ ποιήσεως υἱὸς νηλεὺς αὖθις καὶ ἀριστοτέλους ἀκροατὴς καὶ θεοφράστου διαδεξάμενος δὲ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ θεο-

τοῦ θεοφράστου γὰρ ἦν ἐκεῖνα, καὶ ἡ τοῦ ἀριστοτέλους. ὁ γὰρ ἀριστοτέλης τῷ ἑαυτοῦ θεοφράστῳ παρέδωκεν, ὥσπερ καὶ τῶν σχολῶν ἀπέλιπεν, πρῶτος ὧν ἴσμεν συναγαγὼν βιβλία, καὶ δι' ἄλλας τοῖς τῶν αἰγυπτίων βασιλεῖς βιβλιοθήκης συντάξιν. θεόφραστος δὲ νηλεῖ παρέδωκεν. ὃς δὲ εἰς σκῆψιν κομίσας τοῖς μετ' αὐτὸν παρέδωκεν ἰδιώταις ἀνθρώποις, οἳ κατάκλειστα ἔχοντα τὰ βιβλία, οὐδὲ ὅλως μελῶς εἶχον. ἐπειδὴ δὲ ἔδοντο τῷ τοῦσλῳ τῶν ἀπαλιπῶν βασιλέων, ὑφ' οἷς ὧν ἡ πόλις, ζητοῦντες τὰ βιβλία εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς γὰρ περγάμου βιβλιοθήκης, ἣν ἔτι γῆς ἔκρυπτον γὰρ διὰ ῥυγίζιν. ὑπὸ δὲ νοτίας καὶ σητῶν κακωθέντα, ὀλίγοι ποτὲ ἀπέδοσαν οἱ ἀπὸ τοῦ γήρως ἀπελείποντα τῷ τιίῳ πολλῶν ἀργυρίων, τὰ τε ἀριστοτέλους, καὶ τὰ τε θεοφράστου βιβλία. ἦν δὲ ὁ ἀπελλίκων φιλόβιβλος μᾶλλον, ἢ φιλόσοφος. διὸ καὶ ζητῶν ἐπανόρθωσιν τῶν διαφθαρμάτων, εἰς αὐτὰ γράφα κομνὰ μετέγραψε τῷ γράφῳ ἀναπληρῶν οὐκ εὖ, καὶ δι' ἐπιλωκεν ἁμαρτάδων πλήρη τὰ βιβλία. σωιέβη δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεπάτων, τοῖς μὲν πάλαι τοῖς μετὰ θεόφραστον ὅλως οὐκ ἔχουσι τὰ βιβλία πλὴν ὀλίγων, καὶ μάλιστα τῶν δι' ὧν τορικῶν, μηδὲν ἔχειν φιλοσοφεῖν πραγματικῶς, ἀλλὰ θέσεις λυκιθίζειν. τοῖς δ' ὕστερον ἀφ' οὗ τὰ βιβλία ταῦτα πολὺ πλεῖον, ἄμεινον μὲν ἐπείνων φιλοσοφεῖν, καὶ ἀριστοτελίζειν, ἀναγκάζεσθαι μέντοι τὰ πολλὰ εἰκότως λέγει, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν. πολὺ δὲ εἰς ταῦτα καὶ ἡ ῥώμη συνελάβετο. δύθυς γὰρ μετὰ τὴν ἀπελλίκοντος τελευτὴν, σύλλας ἔλαβε τὴν ἀπελλίκοντος βιβλιοθήκην ὁ τὰς ἀθλίας ἐλῶν δι' ὕδατος κομιδῆ σαν, τυραννίων τε ὁ γραμματικὸς διεχειρίσατο φιλαριστοτέλης ἦν, θραπεύσας τὸν τῶν βιβλιοθήκης. καὶ βιβλιοπῶλαί τινες γραφοῦσι φαύλοις χρώμενοι, καὶ οὐκ ἀντιβάλλοντες. ὅπερ καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει τῶν εἰς πρᾶσιν γραφομένων βιβλίων καὶ τοῦτο δὲ, καὶ τὴν ἀλεξανδρέων. περὶ μὲν δὴ τούτων ἀποχρῶν. ἐκ δὲ τῆς σκήψεως καὶ ὁ δημήτριος ἐστιν, ὃν μεμνήμεθα πολλάκις. ὁ γὰρ προϊὼν διακοσμον ἐξηγησάμενος γραμματικὸς, ἐπὶ τὸν αὐτὸν χρόνον γεγονὼς ἀρατήτῃ καὶ ἀρισαρχῳ. καὶ μετὰ ταῦτα μεταβόλων αὖθις ἐπὶ τὸν φιλοσόφον μεταβιβλικῶς αὖθις τὸν πολιτικὸν βίον, καὶ ῥητορεύων τοπίον τῶν συγγράμμασιν. ἐχρήσατο δὲ φρασέως τινὶ χαρακτῆρι κομνῷ, καὶ κατεπλήξατο πολλούς. διὰ δὲ τὴν δόξαν τὴν ἀρχαιόθεν γάμος λαμπρὸς ἀγὼν ὧν ἔτυχε, καὶ ἐχρημάτιζε καρχηδόνιος. μιθριδάτην δὲ θραπεύσας τὸν πάθος, συναπῆρεν ὡς τὸν πόντον μετὰ τριακοσίων,

Theophrasti, in qua Aristotelica inerat. nam Aristoteles & bibliothecam & scholam reliquit Theophrasto, & primus omnium quos scimus libros congregauit, & Aegypti reges bibliothecæ ordinē docuit. Theophrastus uerò eam tradidit Neleo, Neleus eam Scepsim detulit, ac posteris dedit, hominibus sanè imperitis, qui libros inclusos, ac negligenter positos tenebant. Cumq; Attalicorum regū, sub quibus erant, studium sentirent conquirendorum librorum, ad instruendā eam bibliothecam, quæ Pergami erat, eos in fossa quadā sub terram occuluerunt, quos & tineis & humiditate labefactos, tandem qui ex eo genere erant Apelliconi Teio tradiderunt, magno emptos argento, Aristotelicos scilicet atque Theophrasticos. Apellicon, ut qui magis librorū esset studiosus, quàm sapientiæ, uolens corrosiones emēdare, eos transcribendos dedit, scriptura non rectè suppleta: quapropter libros edidit erroribus plenos. Sed antiqui Peripatetici post Theophrastū, cū omnino libris ordinarijs carerēt, paucis dūtaxat exceptis, exteriorum sermonū, nihil habebant in quo firmiter philosopharentur, sed positiones quasdam lucubrabāt. Posteriores postquā hi libri in lucem uenere, Aristotelem imitantes, lōgè melius quàm illi, philosophati sunt. nam propter errorum multitudinem consentanea dicere necesse habuere. Multum ad hoc Romani contulerunt. Nam continuo post Apelliconis obitum Sylla qui Athenas cepit, allata illius bibliotheca huc eam transtulit. Tyrannion quoq; grāmaticus incœpit, cum Aristotelis amantissimus esset, eo sibi cōciliato qui bibliothecæ præerat. Item librarij quidam scriptoribus utentes non bonis, nec scripta conferentes, quod in his libris præsertim fieri solet, qui uendendi transcribuntur tum hic, tum etiam Alexandriæ. Sed de his satis. E Scepsi fuit Demetrius grāmaticus is, de quo sæpe fecimus mentionem, & qui Troianam institutionem exposuit, eodem tempore, quo Crates & Aristarchus. Post hunc fuit Metrodorus, qui è philosophica uita in ciuilem mutatus est, magna ex parte in scriptis suis oratoriè loquens, & nouo quodam dicendi genere usus est, quo multos deterruit. propter famam uerò, quanquam pauper erat, clarum tamen coniugium apud Carthaginenses est assecutus, atque uti Carthaginensis uiuebat. Cum'que Mithridatis amicitiam sibi conciliasset, ad illum cum uxore discesit,

& honore maxímo affectus eſt. Nam redden do iuri præpoſitus fuit, à quo non erat ad regem prouocatio, ei tamen non fœliciter ceſſit. Nam cum in hominum improborum odium incidiſſet, legatus ad Tigranem Armenium miſſus à rege deſciuit. Tigranes inuitum eum remiſit Mithridati, iam è paterno regno fugiẽti. Ille ſiue regis opera, ſiue morbo (nam utrunque dicitur) in itinere mortuus eſt. Ac de Scepſijs quidem hæc. Poſt Scepſim ſunt Andira & Pionię & Gargarenſis ager. Circa Andira lapis quidam inuenitur, qui combuſtus ferrum fit: deinde cum terra quadã in fornace excoctus, pſeudargyrum exudat terra: quæ terra, ſi æs acceperit, fit mixtura, quã quidam orichalcum uocant. Pſeudargyrum etiam circa Tmolum gignitur. Hæc ſunt ea loca quæ Leleges tenebant. Eodem modo* & Aſſerſia Aſſus & arte & natura munita eſt. Ea à mari & portu longum & erectum aſcenſum habet. Vnde illud Stratonici commodè dictum eſt,

In Graco Aſſerſia nõ legitur, τὰ περὶ Ἄσσον,

Qui ſceleri paſſu Aſſũ it, mortis periculũ adit.

Portus aggere ingenti conſtructus eſt. Hic fuit Cleanthes philoſopus Stoicus, qui Zenonis Citienſis ſcholę ſucceſſit, quã poſtea Chryſippo Solenſi reliquit. Hoc in loco Ariſtoteles aliquandiu permanſit, propter eam affinitatem quam cum Hermia tyranno contraxerat. Fuit autem Hermias eunuchus, trapezitæ cuiuſdam famulus, qui Athenas profectus Platonem Ariſtotelemq; audiuit, poſtea ad dominum reuerſus, atque cum eo primùm & Aternenſes & Aſſenſes aggreſſo imperauit. Poſtea illi ſucceſſit, & Ariſtotelem & Xenocratem ad ſe accerſitos diligenter curauit, Ariſtoteli etiam fratris ſororem dedit. Per id tempus Memnon Rhodius cum Perſis miniſtraret, & exercitum duceret, ſimulata cum eunucho amicitia, hoſpitalitatis nomine, & tractandarum rerum gratia illum ad ſe uocat: quem cum comprehẽdiſſet, ad regem miſit, ibi'que ſuſpenſus eſt. Philoſophi uerò fugientes loca à Perſis occupata, incolumes euaſere. Myrſilus dicit Methymnæos Aſſum condidiſſe, Hellanicus eam Aeolicam eſſe uult, quare & Gargara & Lamponia Aeolica ſunt. nam Aſſij Gargara condiderunt, quæ non bene habitatur. nam reges incolis ex urbe Mileto deductis, illam deſertam reddiderunt. Quare Demetrius Scepſius eos pro Aeolibus ſemibarbaros effectos dicit. Vt uerò Homerus putat hęc omnia

καὶ ἐπιμήθη σφαφρόντως, ταχθεὶς ὑπὸ τῆ δικαιοδοσίας, ἐφ' ἧς οὐκ ἦν ὅπῃ μεμψίμοιρος βουλὴ τῆ δίκης ὑπὸ τὸν βασιλέα. ὁ μὲν τοι δυτύχησεν, ἀλλ' ἐμπεσὼν εἰς ἔχθραν ἀδικωτέρων ἀνθρώπων, ἀπέστη τ βασιλέως ἡγ τ πρὸς τιγράνην τὸν ἀρμένιον πρεσβείαν. ὅθ' ὁ μὲν τὰ ἀϋτεπεμψεν αὐτὸν οὐπάνυ φοβούμενος ἤδη τὸν μιθριδάτην πεπονικὼς βασίλειαν, ἡγ τ δὲ τὸν ὁδὸν κατέστρεψε τὸν βίον, εἴθ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἴθ' ὑπὸ νόσου. λέγεται γὰρ ἀμφότερα. πρὸ μὲν οὖν σκήψεως ταῦτα. μετὰ δὲ σκῆψιν ἄνυδρα καὶ πονίας, καὶ ἡ γαργαρίς. ἔστι δ' λίθος πρὸς τὰ ἄνυδρα, ὃς καιόμενος, σίδηρος γίνεται. εἶτα μετὰ γῆς τινὸς καμινευθεὶς ἀφρὸς ἀφίησι ψευδάργυρον, ὃ πεπλασμένοι χαλκὸν τὸν καλούμενον γίνεται ὀρείχαλκον, ὃ τινὲς ὀρείχαλκον καλοῦσι. γίνεται δ' ψευδάργυρος καὶ πρὸς τὸν τμῶλον. ταῦτα μὲν ὅτι τὰ χωρία ἃ οἱ λέλεγες κατεῖχον. ὡς δ' αὕτως καὶ τὰ πρὸς ἄσσον. ἔστι δὲ ἡ ἄσσος ὄρυμνή, καὶ δύσεις ἐκ θαλάσσης καὶ τ λιμένος, ὀρθίαν καὶ μακρὰν ἀνάβασιν ἔχουσα. ὥστ' ἐπ' αὐτ οἰκείως εἰρῆσθαι τὸν τ στρατονίκα τ κιθαρισταῦ Ἄσσον ἴθ' ὥσκων θάσσον ὀλίβρα πείραθ' ἵκηαι.

ὁ δὲ λιμὴν χώμασι κατεσκεύασται μεγάλοις. ἐντεῦθεν ἦν λεωκάθης ὁ στωϊκὸς φιλόσοφος, ὁ σχολὴν παραλαβὼν τ χίωνος τοῦ κιτιέως σχολήν, καταλιπὼν ἢ χρυσίππῳ τῷ σολεῖ. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἀριστοτέλης διέτριψε σχεδὸν τ πρὸς ἑρμείαν τὸν τύραννον συνουσίαν. ἦν δὲ ἑρμείας δοῦλος τραπεζίτου τινὸς οἰκέτης, γυμνάσιον δ' ἀθλητῶν ἠκροάσατο καὶ πλάτωνος καὶ ἀριστοτέλους. ἐπανελθὼν δὲ τῇ ἀτάρνεως, πρῶτον μὲν ἐθεμέλιωσε τοῖς πρὶ ἀταρνέα καὶ ἄσσον χωρίοις. ἔπειτα διελέξατο ἐκείνου, καὶ μετεπέμψατο τόν τε ἀριστοτέλη ξενοκράτη, καὶ ἐπεμελήθη αὐτῶν. τῷ δ' ἀριστοτέλει καὶ θυγατέρα ἀδελφιδοῦ συνῴκισε. μέμνων δὲ ῥόδου ὑπαρξάντων τό τε τοῖς πρᾶσαις καὶ στρατηγῶν, πεποιημένος φιλίαν καλεῖ πως ἑαυτ ξενίας τε ὀνόματι καὶ πραγμάτων πεποιημένων χάριν. συλλαβὼν δ' αὖ πέμψαν ὡς τ βασιλέα, διὰ κεῖ ἱερμαθεὶς ἀπώλετο. οἱ φιλόσοφοι δ' ἐσώθησαν, φυγόντος τὰ χωρία ἃ οἱ πρᾶσαι διατέτηκον. φησὶ δὲ μυρσίλος μεθυμναίων ἱστόμα εἶναι τὸν ἄσσον, ἑλλάνικός τε καὶ αἰολίδα φησὶν, ὥστε μὴ τὰ γάργαρα, μὴ ἡ λαμπωνία αἰολέων. ἀσίων γάρ φησι ἱστόμα τὰ γάργαρα ἐκ δὲ σωσικράτους. ἐποίκους δ' οἱ βασιλεῖς εἰσήγαγον ἐκ μιλήτου πόλεως ὁρμώσαντες ἐκείνην, ὥστε ἡμιβαρβάρους γενέσθαι φησὶ δημήτριος αὐτὸς ὁ σκήψιος αὐτὸ αἰολέων. καθ' ὁμηρομυθίαν ταῦτα παίζων λελέγων,

λελέγων, οὓς τινὲς μὲν Καρας ἀπεφαίνουσιν, ὁμηρος δὲ χωρίζει,

Πρὸς Μίλητον Καρὸς δυσὶ καὶ παίονες ἀγκυλόξοι,
Καὶ Λέλεγες καὶ Καύκωνες.

Ἕτεροι μὲν τοίνυν ἦσαν τῶν Καρῶν ὑπῆρξαν. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὸν Ἀσσον αἰνείαν καὶ τῶν κατὰ τὸ ποιητὸν Κιλίκων. ἐκπεσόντες δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, μετέστησαν εἰς τὴν Καρίαν, καὶ κατέσχον τὰ πρὸς τῇ νῦν Ἁλικαρνασσῷ χωρία. ἃ μέν τοι νῦν ἐκληφθέντα ὑπ' αὐτῆ πόλις, οὐκέτ' ὄντα. ἐν ᾗ τῇ μεσογαίᾳ τῶν Ἁλικαρνασέων τὰ πεδιάσια ὑπ' αὐτῶν οἰκουμένων πόλις, ἃ νῦν χώρα πεδιασίς λέγεται. φασὶ δ' ἐν αὐτῇ καὶ ὀκτὼ πόλεις οἰκεῖσθαι ὑπὸ τῶν Λελέγων πρότερον ὄντων, ὥστε καὶ τῆς Καρίας μεταχεῖν καὶ μέχρι Μύνδου καὶ Βαργυλίων καὶ Πισιδίας ἀπτέμενα πολλά. ὕστερον δ' ἅμα τοῖς Καρσὶ στρατευόμενοι κατεμερίσθησαν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀφανίσθη τὸ γένος. τῶν δ' ὀκτὼ πόλεων τὰς ἐξ Μαύσωλος εἰς μίαν τὴν Ἁλικαρνασσὸν συνήγαγεν, ὡς καλλωπίσηται ἴσως. σὺν ἀγέλαις δὲ καὶ Μύνδον διεφύλαξε. τοῖς δὲ πεδιασίοις πύστοις φησὶν ἡρόδοτος, ὅτε μέλλοι ἀθυτήριον ἔσεσθαι τὴν τοῦ Ἀθηναίου ἱερωσύνην, τὴν ἱρέαν τ' ἀθηνᾶς πώγωνα φέρειν, τεῖς δὲ συμβῆναι τοῦτο αὐτοῖς. πεδιάσιον δὲ καὶ τὸ τῆς νεὼς στρογγυλέων πολίχνιον ὄντων. τὸ δὲ λαρίσιον καὶ τὸ μέλητον, λελέγων τάφοι, καὶ ἑρύματα, καὶ ἴχνη καρικῶν διακειμένων. μετὰ δὲ τοὺς λέλεγας τὴν ἐξῆς παραλίαν οἴκουσι κίλικες καθ' ὅμηρον, ὧν δὴ καὶ ἔχουσιν ἀβραμύττιοί τε καὶ ἀταρνεῖται. καὶ πιτανάτιον μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ καΐκου. διήρηνται δ' εἰς δύο δυναστείας οἱ κίλικες καθάπερ εἰπομεν, τήν τε ὑπὸ τῷ Θηβαίῳ, καὶ τὴν ὑπὸ τῷ μύνητι, τὸ μὲν ὂν Θηβαίων λέγει πόλιν θήβην·

Ὡς χόμεθ' ὅτε θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος.

Τούτου καὶ τὸν χρύσαν τὸν ἱερὸν τοῦ σμινθέως ἀπόλλωνος ἐμφαίνει, ἔπερ ἡ χρυσὶς ἐκ τῆς θήβης ἐάλω.

Ὡς χόμεθα γὰρ φησὶν ὅτε θήβην·

Τὴν δὲ διεπράθομέν τε, καὶ ἤγομεν ἐνθάδε πάντα.

Καὶ τὰ μὲν δὴ διάσασθαι μετὰ σφίσιν υἷας Ἀχαιῶν,
Ἔκ δ' ἔλον ἀτρείδῃ χρυσηίδα καλλιπάρηον,
Τοῦ δὲ μύνητος τὴν λυρνησσόν.
Ἐπεσὶν λυρνησσὸν διαπορθήσας, καὶ τείχεα θήβης.

Τόν τε μύνητα, καὶ τὸν ἐπίστροφον αὖ Ἐνάλιον ἀχιλλεύς. ὥστε ὅταν φῇ ἡ θεοπις,
Οὐδέ μ' ἔασκεν ὀτ' ἄνδρα δαμῆναι ἐμὸν ὑπὸ κῦδος ἀχιλλῆος

Lelegum erant, quos quidam Cares nominant, quanquam Homerus eos separat: ut,

Ad mare stãt Cares, curuato & Pæones arcu, *Iliad.ν*
Et Lelegum populi, & Caucones.

Quod quidem diuersi à Caribus fuerunt, habitabant autem inter eos qui sub Aenea erant, & eos qui à poeta Cilices appellantur, sed ab Achille uastati in Cariam migrauere, et loca occupauerũt circa eam, quæ nunc Halicarnassus dicitur. Vrbs Pedasus ab eis deleta, non amplius extat. In Halicarnassensium uerò mediterranea, quę ab eis Pedasa dictasunt, urbs erat & regio, nunc Pedasensis appellatur. In ea dicunt octo urbes prius Lelegas habitasse, cum hominibus florerẽt. quapropter Cariam occupauerunt usq; Mindum & Bargylia, & Pisidiæ multum absciderunt. Postea exercitum cum Caribus ducentes, in totam Græciam sunt diuisi, & genus deletum est. Ex octo ciuitatibus sex Mausolus in unã contulit Halicarnassum, ut Callisthenes refert. Mindum uerò cum Gela seruauit. Pedasij & horum finitimi (ut Herodotus scribit) maximam diligentiam habent, ut eorum sacerdos Palladi sacra barbam habeat, quod eis ter contigit. Pedasus oppidum est in agro Stratonicensium, Lelegum sepulturę, & munitiones, & habitationum uestigia apud Milesios, & in tota Caria apparent. Oram quæ post Lelegas sequitur, Leleges habitauerunt, ut Homerus uult. Nunc eam Adramytteni habent, & Atarnenses & Pitanæi usq; ad Caici fluminis ostia. Cilices (ut antè diximus) in duos diuisi erant principatus, alterum Eetionis, alterum Mynetis, unde Thebam Eetionis urbem dicit: ut,

Nos Thebam allati sacram Eetionis ad urbẽ. *Iliad.α*

Eius etiam Chrysam significat, in qua Apollinis Sminthei templum est, siquidem Chryseis ex Theba capta fuit,

Nos Thebam inquit allati, *Ibid.*
Nos urbe euersa res huc adueximus omnes.

Et illud,

Hæc inter se partiti filij Græcorum, Chryseida solum (dæ,
Excepere duces, Agamẽnoni munus Atri-
Lyrnessum aũt Mynetis. Quoniã Achilles
Lyrnessum & magnæ populatus mœnia Thebæ.
Mynetem & Epistrophum interemit, unde cum Briseis dicit,
Nec me dure meum uoluisti flere maritum, *Iliad.τ*
Quẽ celer è uita quondã submouit Achilles,

Funditus euersa diuini sede Mynetis:

Non Thebam dicit quæ Eetionis erat, sed Lyrnessum, ambę enim in eo campo erãt, qui postea Thebanus cãpus est appellatus. Is propter fertilitatem prius à Mysis ac Lydis, postea à Græcis infestatus est, qui eum ex Aeoli de ac Lesbo habitauerunt, nunc bonam partem habent Adramytteni. In eo Theba est, & Lyrnessus locus natura munitus, nunc ambæ sunt desertæ. Altera ab Adramyttio distat stad. Lx, altera Lxxx. In agro Adramytteno est & Chrysa & Cilla. Nunc quoque prope Thebam est locus quidam Cilla appellatus, in quo Cillei Apollinis templum est. Hunc locum Cilleus amnis præterlabitur ex Ida delatus. Hæc autem sunt in Antandri agro. Cilleum quod in Lesbo est, ab hac Cilla nominatum constat. Est etiam Cilleus mons inter Gargara & Antandrum. Testis est Daes Coloneus, apud Colonas Cillei Apollinis templum ab Aeolibus è Græcia nauigantibus ędificatum esse. Dicunt etiam Chrysæ Apollinem Cilleum esse. Sed incertum, num idem sit qui Smintheus, an diuersus. Chrysa oppidũ, erat ad mare portũ habens, cui proxime Theba imminet. Hic fuit Apollinis Sminthei delubrum, & Chryseis. nunc locus omnino desertus est. delubrum ipsum Chrysam, quæ nunc iuxta Amaxitum est, translatum fuit, cum ex Cilicibus alij in Pamphyliã exissent, alij Amaxitum. Veterum autem historiarum periti dicunt Chrysen & Chryseida hinc fuisse, & Homerũ loci huius feciſſe mentionem. Sed hic nullus est portus. ille uerò dicit,

Loc. Iliad. α At Danai postquam portum tenuere profundum.

Nec templum ad mare est, ille uerò ad mare id fecit. ut,

Vt primũ exposita est bibula Chryseis arena,
Hanc Laerte satus sacras deducit ad aras,
Inq; manu chari genitoris ponit alumnam.

Nec prope Thebam. ille autem prope eam dicit, atque illic captam Chryseida. Sed nec locus ullus in Alexandriorum agro ostenditur Cilla appellatus, nec Cillei Apollinis templum. poeta uerò ea coniungit: ut,

Qui Chrysam circum regis Cillãq; sacratam.

In Thebano autem cãpo propè ostenditur. Nauigatio quoq; à Cilicia Chrysa ad nauale Lx ferè stad. est, unius quodãmodo diei, quantum Vlysses uidetur nauigasse. Nam quàm

Ἔκτεινον πρόσθεν δὲ πόλιν θείοιο μίνητος·

οὐ τὴν Θήβην λέγει αὖ. οὔτε γὰρ πεπίωκεν· ἀλλὰ τὴν λυρνησσόν. ἀμφότεραι δ' ἦσαν ἐν τῷ λεγομένῳ μετὰ ταῦτα Θηβῶν πεδίῳ, ὃ δὴ καὶ τὴν ἀρετὴν πολυμάχητον γενέσθαι φασί μυσοῖς μὲν καὶ λυδοῖς τοῖς πρότερον, τοῖς δ' ἕλλησιν ὕστερον τοῖς ἐποικήσασιν ἐκ τῶν ἀιολίδων, καὶ δὴ καὶ λέσβιοι. ἔχουσι δὲ νῦν ἀδραμυττηνοὶ τὸ πλέον. ἐνταῦθα γὰρ καὶ ἡ Θήβη, καὶ ἡ λυρνησσὸς ὀρυμνὸν χωρίον. ὄρη δ' ἀμφότεραι. διέχουσι δὲ ἀδραμυττείου σταδίους ἡ μὲν ἑξήκοντα, ἡ δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡ μὲν θήβη πρόσω. ἐν δὲ τῇ ἀδραμυττηνῇ ἐστι καὶ ἡ χρύσα, καὶ ἡ κίλλα. πλησίον δ' ἡ θήβης ἐστὶ νεὼς κίλλας τῆς τόπος λέγεται, ἐν ᾧ κιλλαίου ἀπόλλωνος ὄρος ἱερόν. παραῤῥεῖ δ' αὐτὸν ὁ ῥῆσος ἐξ ἴδης φερόμενος ὁ κίλλεος ποταμός. ἐνταῦθα δ' ὄρος ἱερὸν τῶν αὐταδρύων, καὶ τὸ ἐν λέσβῳ δὲ κίλλεον ἀπὸ ταύτης ἡ κίλλης ὠνόμασται. ἔστι δὲ καὶ κίλλαιον ὄρος μεταξὺ γαργάρου, καὶ αὐταδρύου. φησὶ δὲ δήμης ὁ κολωνεὺς ἐν κολωναῖς, ἱδρυθῆναι πρῶτον ὑπὸ τῶν ἑκ ἑλλάδος πλευσάντων αἰολέων, τὸ τοῦ κιλλείου ἀπόλλωνος ἱερόν. τὴν δὲ χρύσαν λέγουσι κίλλαν ἱδρύσθαι, ἄδηλον εἴτε τὴν αὐτὴν τῇ σμινθεῖ, εἴθ' ἑτέραν. ἡ δὲ χρύσα ὑπὸ θηλάττῃ πολίχνιον ἦν ἔχον λιμένα. πλησίον δὲ ὑπόκειται ἡ θήβη. ἐνταῦθα δὲ ἦν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ σμινθέως ἀπόλλωνος, καὶ ἡ χρυσίς. ἠρήμωται δὲ τὸ χωρίον τελέως. ἐς δὲ τὴν νεὼν χρύσαν τὴν νῦν ἀμαξίτην μεθίδρυται τὸ ἱερὸν τὸν κιλίκιον, τὸν μὲν εἰς τὴν παμφυλίαν ἐκπεσόντων, τὸν δὲ εἰς τὴν ἀμαξίτην. οἱ δ' ἀπειρότεροι τῶν παλαιῶν ἱστορικῶν, ἐνταῦθα ἐμ χρύσῃ τὴν τῶν χρυσηίδα γενέσθαι φασί. καὶ τὸν ὅμηρον οὕτου τοῦ τόπου μεμνῆσθαι. ἀλλ' οὔτε λιμένι ὄντι ἐνταῦθα· ἐκεῖνος δὲ φησίν· οἵ θ' ὅτε λὴν λιμένι πολυβενθέϊ ἔντο ἴκοντο.

οὔτ' ὑπὸ θαλάττῃ τὸ ἱερὸν ὄντι. ἐκεῖνος δ' ὑπὸ θαλάττῃ ποιεῖ τὸ ἱερόν·

Ἐκ δὲ χρυσηΐδος νήσου βῆ ποντοπόροιο.

τὴν μὲν, ἔπειτ' ὦν βωμὸν ἄγων πολύμητις ὀδυσσεύς.

Γατρὶ φίλῳ ἐν χθονὶ πίθεα.

οὐδὲ θήβης πλησίον, ἐκεῖνος δὲ πλησίον. ἐκεῖθεν γοῦν ἀλοῦσαν λέγει τὴν χρυσηΐδα. ἀλλ' οὐδὲ κίλλα τόπος, οὐδεὶς τῇ ἀλεξανδρέων χώρᾳ δέδεικνυται. οὐδὲ λιμαίου ἀπόλλωνος ἱερόν. ὁ δὲ ποιητὴς συζεύγνυσιν·

Ὃς χρύσῃ ἀμφιβέβηκας λίλλαιά τε ζαθέῃσι.

ἐν δὲ τῇ θήβης πεδίῳ, δέδεικνυται πλησίον. ὅτε πλοῦς ἀπὸ μὲν τῆς κιλικίου χρύσης ὑπὸ τὸν ναύσταθμον, ἑξήκοντά που σταδίων ὑπὲρ ἡμερήσιός πως, ὅσον φαίνεται πλοῦσιος ὁ ὀδυσσεύς. ἐκβὰς γὰρ

δύθὺ

οὖθὺ παείσῃσι τῷ θυσίαν τῷ θεῷ, καὶ ἢ ἐπορέας ὦπλαβούσης μέσα αὐτόθι. πρωὶ δὲ ἀναπλεῖ ἀπ' ἄμαξιτ. ὁ τείτην ἡ μόλις τὸ λεχθὲν τῷ διαστήματός ἐστιν, ὥστε παρεῖναι τῷ ὀδυσσεῖ αὐθημερὸν ἐπαπλεῖν ὡδὶ τὸ ναύσταθμον πλέσαντι τῷ θυσίαν. ἔστι δὲ καὶ λίμνου μνῆμα πρὸ τοῦ ἱερὸν τοῦ λιλλίε ἀπόλλωνος χῶμα μέγα. λυΐοχον ἡ φασὶν ὁπέλοπος φασὶν ἡγησάμενὸν τῆν τόπων, ἀφ' οὗ ἴσως ἡ λιλικία, ἡ ἐμπαλιν. τὰ δὲ περὶ τοὺς τεύκρους ἢ οὖν μύας ἀφ' ὧν ὁ σμινθεὺς, ἐπειδὴ σμίνθιοι οἱ μυες σλεῦρο μετοικετέον. πρὸς ἃ μυθοῦται ἡ τῆς ἀκρωρῶν ἐπίκλησιν τοιάτοις τισί. καὶ γὰρ ἀκρῆτῆν λυκονοπῶν, οὓς οἱ ὀτοὶ λύκονοπας λέγουσι, λυκηκτόνα λιμᾶσι παρ' ἐκείνοις ἡρακλέα ἀπαλλαγῆς ἀκεῖσθαι χρεμ. ἰποκτόνον ἡ τῆς ὀρυθραίοις τοῖς ὀρ μελισσῶται οἰκοῦσιν. ὅτε φθαρτικὸς τῆν ἀμπελοφάγων ἰπῶν, καὶ σλὴ παρ' ἐκείνοις μόνοις τῆν ὀρυθραίων τὸ θηρίον ἐὸν μὴ γένεσθαι. ῥόδιοι ἡ ὀριθιοῖς ἀπόλλωνος ἔχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἱερὸν, τῷ ὀρυσίβῃ καλουῶτον ὀρυθίβιον. περὶ ἀσκληῦσι δὲ τοῖς ἐν ἀσίᾳ μυῖς καλεῖτ? πορνοπίων, ὅτων οὖν πορνόπας καλούτων βοιωτῆν. καὶ θυσίαν σωτηλᾶται πορνοπίῳ ἀπόλλωνι. μυσίᾳ μὲν οὖν ὄρος ἡ πόλι τὸ ἀδραμύττιον. ἰῶ δέ ποτε ὑπὸ λυδῶν, ἐν ναῦ πύλαι λύδιαι καλουῶται ἐν ἀδραμυττίῳ, λυδῶν, ὡς φασί, τῷ πόλιν ἑκτισάντων. μυσίας δὲ ἄσυρα, τῷ πλησίον ἰώμιον φασίν. ἦν ἡ πολίχνη ποτὲ, ἐν ἡ τὸ ἐν ἀσυρίῳ ἱερὸν ἐν ἄλσει, πεσκεῦ μέγα μετ' ἀγισείας ὑπὸ αὐτανδρίαν, ἡ μᾶλλον γειτνιᾶ. διέχει δὲ ἐν παλαιᾶς χρύσης εἰκοσι σταδίους, καὶ αὖθ' ἐν ἄλσει τὸ ἱερὸν ἐχούσης. αὐτὸ δὲ καὶ ὁ ἀχίλλειος χαράξ. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ἀπὸ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ὄρος ἡ θήβη ὄρημος, ἵν φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ πλάκῳ ὑλήεσσι. οὔτε ἡ πλακὸς ἡ πλὰξ ἐκεῖ τι λέγεται, οὔθ' ὕλη ὑποδρήστη. καί τοι πῶς τῇ ἐσὶ ἀσύρων δ' ἡ θήβη διέχει εἰς ἑβδομήκοντα σταδίους, αὐδήρων ἡ ἑξήκοντα. ταῦτα δὲ τοῦτε ὄρη τὰ ὀνόματα τόπων ὀρήμων, ἡ φαύλως οἰκουμένων, ἡ ποταμῶν χειμάῤῥων. τεθρύλληται ἡ δία τὰς παλαιὰς ἱστορίας. πόλεις δ' εἰσὶν ἀξιόλογοι ἔτος τε τὸ ἀδραμύττιον. ἡ τύχασε δὲ τὸ ἀδραμύττιον ἐν τοῖς μιθριδατικῷ πολέμῳ. τῷ γὰρ βουλῷ ἀπέσφαξε τῆν πολιτῶν δόλῳ τε καὶ σπανίως χειρὶ ὁμῷ τοῖς βασιλεῖ. πεφασκομένου δ' ἅμα τῆν τε ἀπαιδευσίας φιλοσόφων εἶν, καὶ δίκας λέγειν καὶ συμβούλειν τὰ ῥητορικά. καὶ δὴ καὶ συμπάρειν εἰς τὸν πόνον τῷ βασιλεῖ. καταλυθέντος ἡ τοῦ βασιλέως, ἔλασε δίκας τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

primùm egressus est, sacrificiũ Deo facit: nocte uerò occupante, ibi manet. manè rursus nauigat, ab urbe Amaxito tertia ferè parte dicti interualli. Quare Vlysses eadem die nauigare poterat ad nauale, si sacrificiũ perfecisset. Circa Apollinis Cillei templum, est Cillí monumentum, ingens quidam tumulus, hunc Pelopis aurigam, ducem locorum dicunt, à quo forsan Cilicia dicta est, uel econtra. Quæ de Teucris aut de muribus traduntur, à quibus Sminthius appellatus est, quandoquidem Sminthei mures uocantur, huc transferenda sunt. Solent enim homines à paruis rebus impositа, huiusmodi quibusdam lenimentis mitigare. Nam & à culicibus quos Otei conopas uocant, Hercules Conopius apud illos colitur, quoniam eos ab ijs liberauit. Apud Erythræos quoque Miliunetem habitantes Ipoctonus colitur, quòd ipsis uineis infestissimus sit, nam ex Erythræis omnibus, apud illos solum talis bestiola non gignitur. Rhodij autem Apollinis Erythríj templum habent in agro suo. Hi rubiginem erythibam uocant. Apud Acoles qui in Asia sunt, mus quidam Pornopion uocatur, Bœotij autem hoc modo culices uocant, & sacrificium fit Apollini Pornopio. Mysia itaq; Adramyttium est, ea olim sub Lydis erat, & adhuc in ipso Adramyttio Lydię portę appellantur, cum urbs (ut dicunt) à Lydis fuerit cõdita. Astyram uerò, qui uicus propinquus est, ad Mysiam putant pertinere. Fuit olim oppidulum in quo erat Astyrinæ Dianę templum in luco, cui Antandrij religiosè præerant: quibus id apprime uicinum est. distat ab antiqua Chrysa stad. x x: quę etiam templum in luco habet, eius est Hchillis uallũ. In mediterranea est Theba ad stad. L, quam poeta cín- *Iliad. xiii*
ctam syluis Hypoplacõ dicit, ubi nec placos, *calce.*
nec plax, quicquam uocatur, nec sylua imminet, quanquam Idæ proxima sit. Theba ab Astyris distat ad stad. L x x, ab Andiris L x, quæ omnia sunt desertorum locorum nomina, uel malè habitatorũ, uel torrẽtiũ fluuiorũ, tamẽ propter antiquas historias celebrata. Vrbes memorabiles sunt Assus, & Adramyttiũ, quod in bello Mithridatico calamitate maxima est oppressũ est. Nã Diodorus imperator cõsiliũ ciuiũ deleuit, regi cupiens gratificari, si mulcq; ex Academicis philosophis se unũ esse, et ius dicere, & oratoriã exercere simulãs, qui et in eum locũ cũ rege profectus est. Rege aũt euerso, ijs quos iniuria affecerat pœnas dedit.

Nam

Nam cum multa in eum crimina essent illata, non ferēs infamiam, turpiter & obstinatè perijt. In urbe nostra uir Adramyttenus, cū orator darus Asiatici stylí, tum certator, si quis alius fuit, Xenocles. Is in senatu pro Asia dixit, quo tempore Mithridaticæ factionis est accusatus. Apud Astyra est lacus quidem uoraginosus nomine Sapra, qui in iugosum quoddā maris litus erumpit. Sub Andira templū est, matri deûm Andirinæ sacrum, & subterraneum antrum Palæam usque. Est autem Palæa habitatio quædam sic appellata, quæ ab Andiris distat stadijs centum & xxx. Subterraneum hunc meatum torrens quidam in os eius incidēs aperuit: qui postera die à pastore quodam ad sacrificium eunte, apud Andira fortuí tò repertus est. Atarneus est Hermini tyranni sedes, post quem est Pitana urbs Aeolica, quæ portus duos habet, & Euenus fluuius qui eam præterfluit, ex quo aquæductus Adramyttenis factus est. E' Pitana est Arcesilaus Academicus, qui cum Zenone apud Polemonem didicit. In ipsa Pitana locus quidam mari proximus Atarneus uocatus, sub Pitanā iuxta eam quæ Insula nuncupatur. Tradunt apud Pitanam lateres super aquis innatare, quod & in Etruria in insula quadā contingit. Nam cū terra leuior sit quàm aqua, uehi eam contingit. Posidonius uidisse se refert ex quadam creta, quæ res deargētatas abstergit, lateres factos fluitare. Post Pitanā est Caicus, qui ad stadia xxx in sinum Elaiticū emittit. Elæa urbs Aeolica xii stadijs est ultra Caicum, quę Aeolica est, & Pergamenorū portus centū & xx stadijs distās à Pergamo. Deinde ad stadia centum est Cana promontorium, quod cōtra Lectum consurgens, Adramyttenum sinū efficit, cuius pars est Elaiticus. Canę Locrorum oppidulū, qui ex Cygno profecti sunt, ad australiora Lesbi extrema, situm est in agro Canæo. Is enim usq; ad Arginusas pertendit. Et ulterius promontorium, quod nonnulli Aegam nominant, eodem nomine quo animal, sed secundam syllabam longā proferri oportet αἰγᾶν, sicut ἀκταῦ & ἀρχαῦ. sic enim totus mōs nominabat, quem nūc Canam & Canas uocant. Circum montē austrū et occasum uersus est mare, orientem uersus Caici cāpus subiacet, aquilonē uersus Elaiticus ager. Mons ipse satis per se cōtractus est, uergit tamē ad

ἐγκλημάτων γὰρ ἐπιφερομένων ἅμα πολλῶν, ἀπεκαρτέρησεν αἰσχρῶς, οὐ φέρων τὴν ἀνασφημίαν ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει. αὐτὸς δ' ἀδρὸς μυθῖνος ῥήτωρ ὢν φανὴς γεγένηται ξενοκλῆς, τοῦ μὲν ἀσιανοῦ χαρακτῆρος, ἀγωνιστὴς εἴ τις ἄλλος, καὶ ἐρρωμένως ὑπὲρ τῆς ἀσίας ὑπὲρ τῆς συγκλήτου. καθ' ὃν καιρὸν αἰτίαν ἔσχε μιθριδατισμοῦ. πρὸς δὲ τοῖς ἀσύροις λίμνη καλεῖται σάπρα σαπραθρώδης εἰς βαχιώδη τὴν θαλάττης αἰγιαλὸν τὸ ἐκρηγμα ἔχουσα. ὑπὸ δὲ τοῖς αὐλῶσι ἱερόν ἐστι μητρὸς θεῶν αὐλωνίτης ἅγιον. καὶ ἄντρον ὑπόνομον μέχρι παλαιᾶς. ἔστι δ' ἡ παλαιὰ κατοικία τις οὕτω καλουμένη, διέχουσα τὴν αὐδηρων ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίους. ἐλαβε δ' ἡ τῶν ὑπονόμων χέραρρον ἐμπεσοῦσα εἰς τὸ σπέος, καὶ αὐδυρισθεὶς τῇ ὑσδραίᾳ κατὰ αὐδῶνα ὑπό του ποιμένος κατὰ τύχην ὑπὲρ θυσίαν ἥκοντος. ἀταρνεύς δ' ἐστὶ τοῦ ἑρμείνου τυραννεῖον. εἶτα πιτάνη πόλις αἰολικὴ, λίμνην ἔχουσα λιμνάζουσαν. καὶ ὁ παραῤῥέων αὐτὴν ποταμὸς δύλιος, ἐξ οὗ τὸ ὕδωρ ὑδραγωγεῖται τοῖς ἀδραμυτηνοῖς. ἐκ δὲ πιτάνης ἐστὶν ἀρκεσίλαος ὁ ἐκ δὲ ἀκαδημίας, ζήνων τε καὶ κλεάνθης συσχολάσας παρὰ πολέμωνι. καλεῖται δὲ καὶ ἐν τῇ πιτάνῃ τις τόπος ἐν τῇ θαλάττῃ ἀταρνεὺς ὑπὸ τῇ πιτάνῃ, ἔχει τινὰ καὶ λουμένην νῆσον ἔχουσαν. φασὶ δ' ἐν τῇ πιτάνῃ τὰς πλίνθους ὑπὸ πολλάζειν ἐν τοῖς ὕδασι, καθάπερ καὶ ἐν τῇ τυῤῥηνίᾳ νησίς τις ἐπέπνευε. νουφότερον γάρ ἐστι γῆ τοῦ ὑγροῦ ὕδατος ὄντι, ὥστ' ἐποχεῖσθαι. ἐν ἰδηλείᾳ δέ φησιν ἰδεῖν ποσειδώνιος ἔκπτωσιν γῆς ἀργιλώδους, ἃ τὰ ἀργυρώματα ἐκμάττειν, πλίνθους πιεννυμένας καὶ ὑπερεύσας. μετὰ δὲ τὸν πιτάνην ὁ λάϊκος εἰς τὸν ἐλαϊτικὸν καλούμενον κόλπον ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις ἐκδίδωσιν. ἐν δὲ τῷ πρόσω τοῦ λαΐκου δώδεκα διέχουσα τὸν ποταμοῦ σταδίους, ἐλαία πόλις αἰολικὴ, ἐφ' οὗπερ περγαμηνῶν ἐπίνειον ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους διέχουσα τοῦ πέργάμου. εἶτ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις ἡ λάϊνη, τὸ αὐτάρκες ἀκρωτήριον ἐν ᾧ λέκτῳ, ἐν ποιοῦσι τὸν ἀδραμυτηνὸν κόλπον, οὗ μέρος καὶ ὁ ἐλαϊτικός ἐστι. λαύσα δὲ πολίχνιον λοκρῶν τῶν ἐκ λύκνου, ἐν τὰ ἄκρα τῆς λέσβου τὰ νοτιώτατα, διέχουσα ἐν τῇ λεκταίᾳ. αὕτη δὲ μέχρι τῶν ἀργινουσῶν διήκει καὶ τῆς ὑπερκειμένης ἄκρας, ἣν ἄγγα τινὲς ὀνομάζουσιν ὁμωνύμως τοῖς ζώοις. διὰ δὲ μακρῶς τὴν διάπλουν συλ-

λαβὴν ἐκφορὰν αἰγᾶν, ὡς ἀκταῦ, καὶ ἀρχαῦ. οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄρος ὅλον ὠνομάζετο, ὁ νῦν λαΐλαψ ὑπὸ τῶν λέγουσι. λύκλωψ δὲ πρὸ τὸ ὄρος πῶς νότον μὲν καὶ λύσεως ἡ θάλασσα, πῶς ἓω δὲ τὸ λαΐκου πεδίον ὑπόκειται, πῶς ἀρκτον δὲ ἡ ἐλαΐτις. αὐτὸ δὲ καθ' αὑτὸ ἱκανῶς συνέσταλται. πῶς συνοῦν δὲ ὑπὸ καθ' αὑτὸ τὸ αἰγαῖον

τὸ αἰγαῖον πέλαγος, ὅθεν καὶ τοῦτ' ἠνόμασται. ὄρος δ' ἐστὶν ἀκρωτήριον αἶγα λεκλῶσι, ὡς σαπφώ. τὰ δὲ λοιπὰ καίνη καὶ καίναι. μεταξὺ δὲ ἐλαίας τε καὶ πιτάνης, καὶ ἀταρνέως δὲ καὶ περγάμου, τευθρανία ἐστὶ, διέχουσα μὲν ἀπὸ μὲν ἐλαίας τῆς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα σταδίους ἀπὸ τοῦ καΐκου. καὶ ὁ τεύθρας κιλίκων, καὶ μυσῶν ἐστόρηται βασιλεύς. εὐριπίδης δ' ὑπὸ ἀλαίᾳ φησὶ τὸν τῆλεφου τοῦ αὔγης πατρὸς, εἰς λάρνακα τῆ αὐγῆ κατατεθέσαν ἅμα τοῦ παιδὶ πιλίφῳ κατὰ πόντον θεῖναι, φωράσαντος τοῦ ἡρακλέους φθορᾶ. ἀθέσαις δ' ὑπὸ νοίᾳ τοῦ λάρνακα πραισθεῖσαν, ἐκπεσεῖν εἰς τὸ στόμα τοῦ καΐκου. τὸν δὲ τεύθραντα ἀναλαβόντα τὰ σώματα, τῇ μὲν, ὡς γαμετῇ χρήσασθαι, τοῦ δ' ὡς ἑαυτοῦ παιδί. ὧδε μὲν οὖν μύθος. ἄλλως δὲ λέγεται γενέσθαι σωτυχίαν, δὶ ὧν τὴν αἰγίσθου θυγατέρα τοῦ μυσῶν βασιλεῖ συμβῆναι, καὶ ὁ μὲν αὐτὸ διεδέξατο τοῦ ἐκείνου βασιλείαν. πεπίσθυται δ' ὅν, ὅτι καὶ ὁ τεύθρας καὶ ὁ τήλεφος ἐβασίλευσαν τῆς χώρας ταύτης περὶ τὴν τευθρανίαν καὶ τὸν καΐκον. ὁ δὲ ποιητὴς οὐδὲν τοιοῦτον μεμνῆται μόνον τὴν ἱστορίας ταύτης. ἀλλ' οἶδε τὸν τηλεφίλου κατηγήσατα χαλκῶ Ἥρωα Εὐρύπυλον, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Κήτειοι λιτένοντο γυναίων εἵνεκα δώρων.

Αἴνιγμά τι θεὸς ἡμῖν μᾶλλον, ἢ λέγων τι σαφές. οὔτε γὰρ οὓς λιπτείους ἴσμεν οὔς λιναι δεῖ δέξασθαι δεῖ, οὔτε τὸ γυναίων εἵνεκα δώρων. ἀλλὰ καὶ οἱ γραμματικοὶ μυθάρια πράγματα βάλλοντες, εὑρέσιλογοῦσι μᾶλλον, ἢ λύουσι τὰ ζητούμενα. ἐάσω δὴ ταῦτα. ἐκεῖνο δ' ὅπερ δοκεῖ μᾶλλον γε φανερὸν λαβόντες λέγωμεν. ἔστι γὰρ τοῖς περὶ τὸν καΐκον τόποις φαίνεται βεβασιλευκὼς ἐκεῖθεν ὁ εὐρύπυλος. ὡς τ' ἴσως καὶ νῦν κιλίκων μέρος τι καὶ τῶν κατ' αὐτὸν, καὶ οὐ δύο μοίρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τρεῖς ὑπῆρξαν γε ἑαυτοῖς. τοῦ δὲ λόγου οὕτω συνηγορεῖ τὸ γε τῆς ἐλαΐδι χαμαιρρῶσι ποτάμιον δέκυνθαι λίπτιον. ἐμπίπτει δ' οὗτος εἰς ἄλλον ὅμοιον, εἶτ' ἄλλον. καταρρέουσι δὲ εἰς τὸν καΐκον. ὁ δὲ κάϊκος οὐκ ἀπὸ τῆς ἴδης ῥεῖ, ἀλλὰ θάτερον εἴρηκε βακχυλίδης. οὔθ' ὡς εὐριπίδης τὸν μαρσύαν φησὶ τὰς διωνομασμένας ναίειν ἐλαινὰς ἐσχάτοις ἴδης τόποις· πολὺ γὰρ τῆς ἴδης ἄπωθεν αἱ ἐλαιναί. πολὺ δὲ καὶ τῆς καΐκου πηγαί. δέκυνθος δ' ἐστὶ πεδίον. τοῦτον δ' ὄρος, ὃ διορίζει τοῦτό τε καὶ τὸ καλούμενον ἀπίας πεδίον, ὃ καθήκει τοῦ ἐπὶ τῇ μεσογαίᾳ τοῦ θήβης πεδίου. ῥεῖ δ' ἐκ τούτου ποταμὸς μύσιος, ἐμβάλλων εἰς τὸν καΐκον ὑπὸ ταῖς πηγαῖς αὐτοῦ. ἀφ' ὃ δ' ἐχενηΐδαι λίνες ἀπέραν ἀσχύλου ἐν τῇ ἐσβολῇ τῶν μυρμιδόσι πρόλογον,

Aegeum pelagus, unde ei nomen est: postea id promontorium Aega est appellatū, ut Sappho dicit. Reliquum uerò Cana & Canæ. Inter Elæam, Pitanam, Atarneum, & Pergamum est Teuthrania, distās à qualibet harum citra Caicum supra stadia LXX. Teuthras Cilicum & Mysorum rex memoratur. Euripides dicit Augam ab Alæo patre (cum ab Hercule corrupta deprehenderetur) in urna quadam cum Telepho filio impositam, & in mari demersam esse: sed Palladis prouidentia urnam ad Caici ostia transmissam euasisse: Teuthrantem cum eos excepisset, Augam in uxorem, Telephum etiam pro filio habuisse. Quę cum' fabulosa sint, aliam profectò causam fuisse par est, quamobrē Arcadis filia cum Mysorum rege congressa fuerit, & qui ex ea natus est, regno successerit. Creditum itaque est Teuthrantem & Telephum regioni imperasse, quæ Teuthraniæ & Caico proxima est. Poeta sic huius historiæ mentionem facit,

Ipse Neoptolemus telo traiecit acuto
Magnanimum heroa Eurypylum, quem Telephus olim
Progenuit, multi circum cecidere sodales
Cetij, ad exitium ob muliebria dona ruentes.

Loc. Os

In quo poeta potius nobis innuit, quā quicquam apertè dicat. Neque enim scimus, quos Cetios accipere debeamus, nec propter quæ muliebria dona. Grammatici fabulosa quędam afferentes, potius inuentiones quasdam conficiunt, quàm quæstionem soluant. quapropter hæc missa faciamus, atque eo sumpto quod magis constat, dicamus, quòd Eurypylus (ut Homerus uult) in locis Caico proximis uidetur imperasse, unde forsitan magna Cilicum pars sub eo erat: & non solum duo principatus apud eos erant, sed tres. Cui rationi illud assentiri uidetur, quod in agro Elaitico Cetius fluuiolus quidam est torrenti similis. Is in alium similem incidit, deinde in alium qui in Caicum deuoluuntur. Caicus autem non fluit ab Ida, quemadmodum Bacchylides inquit: nec ut Euripides dicit, Marsyas celebres Celænas colit in extremis Idæ locis. Nam Celænę longè distāt ab Ida, longè etiam Caici fontes. in campo enim ostendūtur. Tegnū mons est qui campū hūc terminat, & eum qui Apię dicitur, qui in mediterranea Thebani cāpi imminet. Ex Tegno Mysius amnis fluit, in Caicū emittēs, sub fontes eius. De quo quidā arbitrantē Aeschylū in ingressu prologi, in Myrmidonib. dicere,

Io Cai-

Io Caice Myſiæq; lymphæ.

Prope eius ortum uicus eſt Gergetha, in quem Attalus eos tranſtulit, qui in Troade erant, cum locum eum cepiſſet. Sed quoniam contra oram à Lecto uſq; Canas, Lesbus extenditur inſula memoratu digna, circũ quam etiam inſulæ quædam iacent, aliæ exterius, aliæ inter eam atque continentem, iam nos tẽpus admonet ut de his dicamus. Nam & hæc Aeolica ſunt, & Lesbos ferè Aeolicarum urbium metropolis eſt. Sed ab ijs incipiendum eſt, à quibus oram quæ iuxta ipſam eſt perſecuti ſumus. A Lecto itaq; Aſſum nauiganti, Lesbiæ regionis initium eſt ſecundum Sigrium promontorium eius ad aquilonem. Hoc in loco eſt Methymna Lesbiorum urbs LX ſtad. diſtans ob ora Polymedij. Aſſum uerſus uniuerſæ inſulæ ambitus eſt ſtadiorum C ſupra mille. Singula quidem ita ſe habent à Methymna uſque Maliam, quod eſt auſtraliſsimum extremum. à dextra inſulam habentibus, ad quod Canæ plurimum inſulæ opponuntur & terminantur, ſtad. ſunt CCC & XL. Hinc uſque Sigrium, quod eſt inſulæ longitudo, quingenta & ſexaginta: inde in agrum Methymnęum CC ac X. Mitylene inter Methymnam et Maliã iacet ciuitas maxima, quæ à Malia diſtat ſtad. LXX, à Canis C ac uiginti, totidem etiam ab Arginuſis: quæ tres inſulæ ſunt non ſanè magnæ continenti proximæ, Canis adiacentes. inter Mitylenem & Methymnam iuxta uicum agri Methymnæi nomine Aegirum, inſula eſt anguſtiſſima, tra iectum habens in Pyrrhæum euripum ſtadiorum XX. Pyrrha ſita eſt in occidentali Lesbi latere. diſtat à Malia ſtadijs C. Mitylene portus duos habet, quorum auſtralis clauſus eſt, & L triremiũ ac nauium capax. borealis uerò magnus eſt, ac profundus, aggere protectus. Ambobus obiacet parua quædam inſula, partem quandam habens urbis ibi habitatam. Ea rebus omnibus pulcherrimè inſtructa eſt. uiros claros habuit, antiquitus quidem Pittacum unum ex ſapientibus, & Alcæum poetam, & Antimenidem fratrem eius, quem Babyloniorum ſocium Alcæus dicit magnum certamen peregiſſe, atque eos è maximis laboribus eripuiſſe, uiro pugnaciſsimo, & ut inquit, regum luctatore interẽpto, ac ſolo relicto, & calamitate oppreſſo. Cũ ijs Sappho claruit. admiranda res. nam nullã fœminam ſcimus hoc memorabili tempore huic ſimilẽ uiſam, nec in minima parte poeticę cum

ἰὼ κἀϊκι μύσαί τ' ἀηδόσαί.

Ἐγγὺς δ' ἧς πηγῆς λώμη γόργηθά ὄνομ', εἰς ἣν μετώκησαν ἄπαλ- οὐ γὰ τῇ τροάδι, τὸ χωρίον ἔβελών. ὑπὸ δὲ τῇ θαλίᾳ τῇ ἀπὸ λέκτου μέχρι Καναῶν, αὐτὴ θατέτακται λέσβος ἡ νῆσος, λόγου ἀξία πλείστου. πόρκειται δ' αὐτῇ καὶ νησία, τὰ μὲν ἔξωθεν, τὰ δ' ἐν τῇ μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῆς ἠπείρου. καιρὸς ἤδη περὶ τούτων εἰπεῖν. καὶ γὰρ ταῦτα ὄντων αἰολικά. σχεδὸν δὲ καὶ μυτιλήνη ἡ λέσβου ὑπάρχει τῶν αἰολικῶν πόλεων. ἀρκτέον δ' ἀφ' ὧνπερ καὶ τῶν θαλείαν ἐπῆλθομεν τῶν κατ' αὐτό. ἀπὸ λέκτου γάρ ἐστιν ὑπὸ ἔσον πλέουσιν ἐπὶ τῆς λεσβίας ὄν, ἧ σίγριον τὸ πρὸς ἄρκτον αὐτῆς ἄκρον. ἐντεῦθεν δὲ που ἡ μήθυμνα πόλις λεσβίων ὄντων ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἐκ πολυμηδίου πρὸς τὴν ἔσον θαλείας. οὔσης δὲ τῆς περιβόλου σταδίων χιλίων ἑκατόν, ὧν ἡ σύμπασα ἐκπληροῖ νῆσος, τὰ καθ' ἕκαστα οὕτως ἔχει ἀπὸ μηθύμνης εἰς μαλίαν τὸ νοτιώτατον ἄκρον· ἐν δεξιᾷ ἔχουσι τὴν θαλείαν νῆσον. καθ' ὃ δὲ μάλιστα αὐτήκειν τῇ νήσῳ ἡ συναπτίζουσι, στάδιοι εἰσὶ τετρακόσιοι πεντήκοντα. ἐντεῦθεν δ' ὑπὲρ σίγριον, ὅπερ ὄν τὸ μῆκος, τριακόσιοι ἑξήκοντα· ἔστ' ὑπὲρ τὴν μηθυμναίαν, σταδίους δέκα. μυτιλήνη δὲ ἐστὶ μεταξὺ μηθύμνης τῆς μαλίας ἡ μεγίστη πόλις, διέχουσα τῆς μαλίας ἑβδομήκοντα σταδίους· τὴν δὲ μάνην ἑκατὸν εἴκοσιν, ὅσων ἡ τὴν ἀργινουσῶν. αἱ τρεῖς μὲν εἰσιν μεγάλαι νῆσοι, πλησιάζουσαι τῇ ἠπείρῳ, πρὸς εἰμέναι δὲ ταῖς μάναις. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ μυτιλήνης τῆς μηθύμνης τῆς μάνην τῆς μηθυμναίας καλουμένην ἀγυιὰν, σφενδόνης ὄντα ἡ νῆσος, ὑποβρύχιον ἔχουσα εἰς τὸ πυρρᾶιον δύοπον σταδίων εἴκοσιν. ἴδρυται δ' ἡ πύρρα ἐν τῷ ἐσπορίῳ πλοὺν τῆς λέσβου, διέχουσα τῆς μαλίας ἑκατόν. ἔχει δ' ἡ μυτιλήνη λιμένας δύο· ὧν ὁ νότιος κλῃστὸς βιάζεται, ἐν ᾧ ναῦσι τριακοντήρεσι· ὁ δὲ βόρειος μέγας ἐν βαθύς, χώμασι σκεπαζόμενος. πρόκειται δ' ἀμφοῖν νησίον μέρος τῆς πόλεως, ἔχον καὶ τεῖχος σφόδρα εὐμεγέθες. κατεσκεύασται δὲ τοῖς πᾶσι καλῶς. ἄνδρες δ' ἔσχεν ἐνδόξους τὸ παλαιὸν μὴ πλείους ἕνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν, καὶ τὸν ποιητὴν ἀλκαῖον, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μυρσίλον, ὃν φησιν ἀλκαῖος Βαβυλωνίοις συμμαχόντα, τελέσαι μέγαν ἆθλον, καὶ ἐκ πόνων αὐτὸν ῥύσασθαι, ἱστόρηκε δ' ἄνδρα μαχάτην, ὡς φησι, βασιλέων παλαιστὴν ἀπολιπόντα μόνον αἰάντ' ἀχαιῶν ἀριστεύοντα. συνήκμασε δὲ τούτοις καὶ ἡ σαπφώ, θαυμαστόν τι χρῆμα. ὃ δ' ἴσμεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ τῷ μνημονευομένῳ φανεῖσαν γυναῖκα γοῦν μᾶλλον, ὃ δὲ καὶ μακρὸν,

ἐκείνη,

ἐκείνῃ, πιθήσεως χάριν. ἐτυραννήθη δὲ ἡ πόλις ὑπὸ οὐχ ἑνὸς τούτου ἀλλὰ πλειόνων, διὰ τὰς διχοστασίας, καὶ τὰ διχοστασιαστικὰ ποιήματα τοῦ ἀλκαίου, περὶ οὗτων ὁ λόγος. ἐν δὲ τοῖς τυράννοις καὶ ὁ Πιττακὸς ἐγένετο. ἀλκαῖος μὲν οὖν ὁμοίως ἐλοιδόρει καὶ τούτῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, μυρσίλῳ καὶ μεγαλαγύρῳ, καὶ τοῖς περὶ κλεανακτίδαις, καὶ ἄλλοις τισίν, οὐδ' αὐτὸς καθαρεύων τῶν τοιούτων νεωτερισμῶν. Πιττακὸς δὲ εἰς μὲν τὰ τῶν δυναστειῶν καταλύσιν, ἐχρήσατο τῇ μεναρχίᾳ καὶ αὐτός. καταλύσας δὲ ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν τῇ πόλει. ὕστερον δ' ἐγένετο χρόνοις πολλοῖς διοφάνης ὁ ῥήτωρ. καθ' ἡμᾶς δ' ποτάμων, καὶ λεσβοκλῆς, καὶ κριναγόρας, καὶ ὁ συγγραφεὺς θεοφάνης. οὗτος δὲ καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ὑπῆρξε, καὶ πομπηίῳ τῷ μάγνῳ κατὰ τὰ φίλος, μάλιστα δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ. καὶ πάσας συγκατώρθωσεν αὐτῷ τὰς πράξεις. ἀφ' ὧν τοῦ τε παῤῥησίας ἐνέπλησε, τὰ μὲν δι' ἐκείνου, τὰ δὲ δι' ἑαυτοῦ. καὶ ἑαυτὸν πάντων ἑλλήνων ἐπιφανέστατον ἀπέδειξεν. ὑπόμνημα τε ἀπέλιπε μακρὸν πομπήϊον, ὃν τὰ ἀσίας ἐπίβροπον καταστησάμενος πρὸς καίσαρα ὁ σεβαστός. καὶ νῦν ἐν ταῖς πρώταις ἕδραις τῆς ἐκκλησίας τῶν λεσβίων φίλων. ἀθλιωτάτοις δ' ἐκινδύνευσαν ἢ αὐτοκράτορι πολεμῆσαι, ἢ βουλόμενοι μιτυληναίους ἁπάντων ἀκροφαγῶσαι. μετέγνωσαν δὲ, καὶ ἔφθη μιᾶς θαλάττης ἡμέρᾳ τὸ ψήφισμα ἀφιγμένον ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, πρὶν ἢ πρᾶξαι τὸ προσταχθέν. ἡ δὲ πόλις κατέσκαπται. τὸ δὲ προάστειον οἰκεῖται, καὶ ἔχει λιμένα, ὅθεν εἰς μιτυλήνην διάβασις σταδίων ὀγδοήκοντα. εἶτ' ὄρεσός ἐστι μετὰ τὴν πύῤῥαν. ἵδρυται δ', ὑπὲρ λόφου. καθήκει τε ὑπὲρ θάλατταν, εἶτ' ὑπὲρ τὸ σίγριον. ἐντεῦθεν στάδιοι ἑκατόν. ἦν δ' ἐρεσσὸς δ' ἧσαν θεόφραστός τε, καὶ οἱ ἐκ τῶν περιπάτων φιλόσοφοι, ἀριστοτέλους γνώριμοι. τύρταμος δ' ἐκαλεῖτο πρότερον ὁ θεόφραστος, μετωνόμασε δ' αὐτὸν ὁ ἀριστοτέλης θεόφραστον· ἅμα μὲν φεύγων τὴν τοῦ προτέρου ὀνόματος κακοφωνίαν, ἅμα δὲ τὴν φράσεως αὐτοῦ χάριν σημαινόμενον. ἅπαντας μὲν γὰρ λογίους ἐποίησε τοὺς μαθητὰς ἀριστοτέλης, λογιώτατον δὲ θεόφραστον. ἄντισσα δ' ἐφεξῆς ὅτι δὲ σιγρίῳ πόλις, ἔχουσα λιμένα. ἔπειτα μήθυμνα. ἐντεῦθεν δ' ἴσον ἀρίων ὁ ὑπὸ τῷ δελφῖνι μυθολόγημενος ὑπὸ τῶν περὶ πρόδοτον εἰς ταίναρον σωθῆναι καταπονηθεὶς ὑπὸ τῶν λησῶν· οὗτος μὲν κιθαρῳδὸς, καὶ τερπάνδρου δὲ αὐτὸ μουσικῆς τεχνίτου γενέσθαι φασί, καὶ τὸ αὐτὸ νόμον τὸν πρῶτον αὐτὸν τερπάνδρου λύρας, ἑπταχόρδου χρησάμενον. καθάπερ ἐν τοῖς ἀναφερομένοις ἔπεσιν εἰς αὐτὸν λέγεται·

illa comparandam. Per hęc tempora ciuitas à compluribus tyrannis oppressa fuit propter intestinas seditiones: unde Alcæi poemata, quæ Stasiotica uocantur, de rebus ijs pertractant. Inter tyrannos etiam Pittacus fuit, unde Alcæus tam ei quàm alijs conuiciatur, ut Myrsilo & Megalagyro & * Cleantidi, & aliis quibusdam. Sed nec ipse harũ nouitatum non particeps fuit. Pittacus enim ad dominatus eruẽdos principatu usus est: quibus sublatis, ciues in pristinam libertatẽ restituit. Diophanes orator multo tempore posterior fuit, ætate autem nostra Potamon, & Lesbocles, & Crinagoras, & Theophanes rerum scriptor. Hic ciuilis uir fuit, & Pompeio Magno admodum familiaris, præcipuè propter eam facultatem, & omnia gesta ea perfecit, quibus patriam partim per illum, partim per sese ornauit, se'que Græcorum omnium clarissimum exhibuit. Filium reliquit Marcum Pompeium, quem Cæsar Augustus Asiæ curatorem constituit, & nunc inter primos Tiberij familiares numeratur. Athenienses periclitati sunt in maximum dedecus incidere, cum S. C. decreuisset omnem Mitylenæorum pubem ad unum iugulari: pœnituit tamen eos, ac decretum una die antè allatum est ad imperatores, quàm mandata essent peracturi. Pyrrha euersa est, suburbanum adhuc habitatur: & portum habet, à quo Mitylenen usque traiectus est stadiorum octingentorum. Post Pyrrham est Eressus in colle sita, sed ad mare descendit. Ab ea Sigrium abest ad stadia decem & octo. Ex Eresso fuere Theophrastus & Phanias philosophi Peripatetici, & Aristotelis familiares. Theophrastus prius dictus est Tyrtamus. nam Aristoteles, mutato nomine, eum Theophrastum uocauit: simul prioris nominis absurditatem euitans, simul etiam studij facundiam eius significans. Nam Aristoteles discipulos suos omnes eloquentes fecit, Theophrastum uerò eloquentissimum. Post Sigrium Antissa ciuitas est, quæ portum habet: postea Methymna, unde Arion fuit is, quem Herodotus in Tænarum seruatum fabulatur, cum à prædonibus in mari obrutus fuisset. Hic quidem citharœdus fuit. Dicunt Terprandum eiusdem musicæ artificem ex eadem insula fuisse, qui primus, pro tetrachordo lyra, heptachordo usus est, ut hi uersus declarant, qui ad eum referuntur,

* Cleonaßi dis aliàs.

Nos tibi mutato chordarum quatuor usu,
Iam noua per septem modulamur carmina neruos.

Item Hellanicus rerum conscriptor, & Callias, qui Alcæum Sapphonq; exposuit. In freto quod inter Asiam est ac Lesbum, insulæ sunt circiter uiginti, & (ut Timosthenes scribit) quadraginta. Hæ composito uocabulo Hecatonnesi nominantur, quemadmodum Peloponnesus, consuetudine quadam geminandi, sicut Myonnesus, & Proconnesus, & Halonnesus. Significant autem Hecatonnesi quasi Apollonnesi. Hecatos enim Apollo est. nam per totam hanc oram Apollo colitur, usque in Tenedum: Smintheus, uel Cillæus uel Gryneus, uel alio aliquo nomine uocatus. Proxima his est Pordoselena, in qua est eiusdem nominis ciuitas. & ante ciuitatem alia insula maior ea: & urbs eiusdem nominis deserta, quæ Apollinis templum habet. Nonnulli nominum infamiam fugientes, hanc Poroselenam dici malunt. Montem quoque Aspordenon Pergamo proximum, cum sit asper & sterilis, Asporenon: & templum quod ibi est, matris deûm Asporenæ. Quid igitur dicemus de Pordali, & de Saperda, & Perdicca, & de Simonidio illo?

Cum loris Pordacis cadentes.

πορδάκεις, id est madidis. & in antiqua comœdia, Pordacum locus est stagnantibus aquis. Lesbos æqualiter distat à Tenedo, Lemno & Chio, intra L ferè stadia. Cum Leleges ac Cilices adeò cum Troianis congruerent, quærunt quare non ponantur in dinumeratione Troiana. Verisimile quidem est, cum propter ducum discordiam & urbium deuastationem Cilices pauci relicti essent, ut sub Hectore ponerentur. Nam Eetion & eius filius ante dinumerationẽ dicuntur interijsse, ut,

Ipse meum patrem uita spoliauit Achilles, *Iliad.*
Et Thebam Cilicum pugnando diruit urbem.
Tum septem fratres, qui se intra tecta tenebant,
Abstulit una dies, pariter que in Tartara misit.
Hos etenim cunctos celer interfecit Achilles.

Eodem modo qui sub Mynete erant, & duces & urbem amiserunt: ut,

Σοί δ' ἡμεῖς τετράγηρυ ἀκήρικτον ἀοιδήν,
Ἑπτατόνῳ φόρμιγγι νέους διελαθήσαμεν ὕμνους.

Καὶ Ἑλλάνικος δὲ λέσβιος συγγραφεὺς καὶ καλλίας τὴν σαπφὼ καὶ τὸν ἀλκαῖον ἐξηγήσαντο. ἡ δὲ τοῦ πορθμοῦ τοῦ μεταξὺ ἠ ἀσίας καὶ ἠ λέσβου, νησία ἐστὶ πολλὰ εἰκοσιν· ὡς δὲ τιμοσθένης φησί, τεσσαράκοντα. καλοῦνται δ' ἑκατόννησοι σωθέντος, ὡς καὶ πόννησος, ἡ ἔθος τί τ' ἐν γράμματος πλεονάζοντος γὰρ τοῖς τοιούτοις, ὡς μυόννησος, ἡ προκόννησος λέγεται, καὶ ἁλόννησος. ὥστε ἑκατόννησοι εἰσὶν, οἷον ἀπολλόννησοι. ἑκατος γὰρ ὁ ἀπόλλων. σέβεται δὲ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύτην ὁ ἀπόλλων ἐκτετίμηται μέχρι τενέδου, σμινθεὺς, ἢ κιλλαῖος καλούμενος, ἢ γρυνεὺς, ἢ τινα ἄλλην ἐπωνυμίαν ἔχων. πλησίον δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ἡ πορδοσελήνη, πόλις ὁμώνυμον ἔχουσα γὰρ ἑαυτὴν. καὶ πρὸ ἡ πόλεως ταύτης ἄλλη νῆσος μείζων αὐτῆ πόλις ὁμώνυμος ὄρος, ἱερὸν ἔχουσα ἀπόλλωνος. τὰς δὲ δυσφημίας τῶν ὀνομάτων φυγόντες τινὲς, γράφουσι ταύτην μὲν ποροσελήνην διὰ τοῦ ῥ λέγειν φασί. τὸ δ' ἀσπόρδηνον τὸ πρὸ τοῦ γαμοῦ, πρᾶγμα καὶ λυπρὸν ὄν, ἀσπόρηνον· καὶ τὸ ἱερὸν τὸ γράτου ἠ μητρὸς τῶν θεῶν, ἀσπορηνῆς. τί οὖν φήσομεν τὸν πορδαλίμη, ἢ ἐν σαπόρδηνι, καὶ τὸν πορδίκκαν, καὶ τὸ σιμωνίδου·

Σαὶ πορδάκισιν ἐκπεσόντος ἱμάντος.

Ἀντὶ τοῦ σμαραγόχροις. καὶ γὰρ τῇ ἀγχόα λιμνοδία·

Γόρδακον τὸ χωρίον λιμνιάζον.

Διέχει δ' ἡ λέσβος τὸ ἴσον ἀπὸ ἠ τενέδου καὶ λήμνου, καὶ χίου, σταδίων πως τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα σταδίων. τοιαύτης δὲ ἠ πρὸς τροίαν οἰκειότητος ὑπαρχούσης, τοῖς τε λέλεξι, καὶ τοῖς κίλιξι ζητῆσαι αἰτίαν, διὰ τί ὧν συγκαταλέγονται καὶ οὗτοι γὰρ ἠ κατάλογος. εἰκὸς δὲ σφᾶς τῶν ἀγνοουμένων σφαφορᾶν, καὶ τὴν τῶν πόλεων ἐκπόρθησιν ὀλίγους ὑπολειφθέντας τοὺς κίλικας, ὑπὸ ἠ ἐκπορευτάπεδα. ὅ, τε γὰρ πετεὼς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, λέγονται πρὸ τοῦ καταλόγου σφαφθαρῆναι· Ἤ τοι μὲν πατέρ' ἀμὸν ἀπὸ κτανε διῖ ἀχιλλεύς,
Ἐκ δὲ πόλιν πορθέσε κιλίκων δῦ ναιετάουσαν
Θήβην ὑψίπυλον.
Οἱ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν.
Οἱ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι εἴσω ἐόντες.
Πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδαρκὴς διῖος ἀχιλλεύς.

ὡς δ' αὖτως καὶ οἱ ὑπὸ μύνητι, τούς τε ἡγεμόνας ἀπολεβλήκασι καὶ τὴν πόλιν,

Καὶ δὴ

Καὶ δὲ μιν̃ν᾽ ἔβαλε κὰὶ ἐπίστροφον, ὡρ̃σε δὲ πόλιν
Θέσιο μιν̃ν᾽.

Illequidem deiecit Epistrophon, aque Myneta, In Catalogo.
Funditus euersa diuini sede Mynetis.

Τοὺς δὲ λέλεγας τοῖς μὲν ἀγῶσι παρόντας ποιεῖ· ὅταν δὲ οὕτω λέγη,

Leges autem certaminibus præstantes facit: ut cum sic ait,

Πρὸς ἅλα δ᾽ ἄκρον ἔασιν ἐυρυάρεες τε Κάρες
Καὶ λέλεγες καὶ Κᾶῆρες ἰὴ παίονες ἀγκυλότοξοι

Ad mare stant Cares, curuato et Pęones arcu, Iliad. κ.
Et Lelegum populi & Caucones.

Καὶ πάλιν,

Et illud,

Σάτνιον Οἰνοπίδην, ὃν ἄρα νύμφη τέκε νηὶς ἀμύμων
Οἴνοπι βουκολέοντι παρ᾽ ὄχθας σατνιόεντος.

Satnion Oenopidem cõtorta perculit hasta, Iliad. ε.
Quem quondam Nais peperit pulcherrima nympha
Oenopi, seruaret dum Satnioentis ad undã
Ille boues.

Οὐ γὰρ οὕτως ἐξελελοίπεσαν τελέως, ὥς τε μὴ καὶ καθ᾽ αὑτοὺς ἔχειν τὶ σύσημα, ἅ τε τοῦ βασιλέως αὖθ᾽ ὑπὸ πολιόντος,

Nam non ita defecerant, ut nullam per seipsos multitudinem facerent, præsertim eorum rege adhuc superstite.

Ἄλτεω, ὃς λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει.

Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur. Iliad. φ.

Καὶ ἡ πόλεως οὐ τελέως ἀφανισμένης. ὧδε φρὶ γάρ,

Et urbe non omnino deleta, infert enim,

Πήδασον ἀμπύκεσσαν ἔχον ὑπὸ σατνιόεντι.

Pedasonexcelsam sub Satniente. Ibidem.

Ἐν μὲν δὴ τῷ καταλόγῳ παρελείπετο αὐτοὺς, ἐπεὶ κανὸν ἡγούμεθα τὸ σύσημα, ὥστ᾽ ἐν καταλόγῳ τάττεσθαι, ἢ ὑπὸ τοῦ ἔκτορος, ἢ ὑπὸ τούτους συγκαταλέγων ὅτως ὄντας οἰκείους. ὁ γὰρ Λυκάων φησὶν ἀδελφὸς ὢν ἕκτορος,

In dinumeratione uerò eos prætermisit, ratus multitudinem non sufficere, ut in dinumeratione poneretur. Vel sub Hectore, quando hos dicat Troianis ualde amicos esse. Nam Lycaon qui Hectoris frater erat, sic inquit,

Μινυθάδιον δέ με γείνατο μήτηρ
Λαοθόη, θυγάτηρ ἀλτεω γέροντος·
Ἄλτεω, ὃς λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει.

Me paruum, paruo uicturum tempore, mater Eodem.
Laothoe genuit, pater illi maximus Alteus,
Sub cuius Lelegũ populi ditione tenentur.

Τοῦτο μὲν οὖν τοιαύτην τινὰ ἔχει τὴν ἀνοβολογίαν. ἀνοβολογεῖν δ᾽ ὅδε λέγω· εἴ τις τὴν ἀκριβῆ ζητῆ κατὰ τὸν ποιητὴν ὅρον, μέχρι τίνος οἱ κίλικες διέτεινον καὶ οἱ πελασγοί. καὶ ἔτι οἱ μεταξὺ τούτων λίπτειοι λεγόμενοι, οἱ ὑπὸ τὸν σύρυπυλον. πρὶν μὲν οὖν τὴν κιλίκων, καὶ τὴν ὑπὸ σύρυπυλον, τὰ γένοντα εἴρηται. καὶ ὅτι τὰ πρὶν τὸν κάϊκον μάλιστα πορατοῦνται. τοὺς δὲ πελασγοὺς ἀδύνατον τούτοις ἐφεξῆς τιθέναι, ἔκ τε τῶν ὑφ᾽ ὁμήρου λεγομένων, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας. ὁ μὲν γὰρ οὕτω φησίν·

Hęc itaq; hanc habent uerisimilitudinem. Verisimilitudo est, si quis exquisitam rei alicuius determinationem quærat in poeta, ut quousq; Cilices & Pelasgi pertendebant, & Cetij, qui inter eos sunt, & Eurypylo subditi. De Cilicibus quidem atq; ijs, qui sub Eurypylo erant, quantum attinebat diximus, & quod Caicus maximè hæc terminat. Consentaneum est, ut deinceps Pelasgos constituamus, tum ex ijs quæ ab Homero dicuntur, tũ ex alia historia. Homerus enim sic ait, (gũm.

Ἱππόθοος δ᾽ ἄγε φῦλα πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἳ λάρισαν ἐρίβωλακα ναιετάασκον.
Τῶν ἦρχ᾽ ἱππόθοός τε πύλαιός τ᾽ ὄζος ἄρηος.
Υἷε δύο λήθοιο πελασγοῦ τὸν ταμίσιλαο.

Hippothous populos ducit turmasq; Pelas. In Catalogo.
Nam quicunq; tenent Lariſſæ fertilis arua,
Hippothous regit, & par Marti in bella Pylæus,
Tautamidæ Letho geniti de gente Pelasga.

Ἐξ ὧν πλῆθός τε ἐμφαίνει ἀξιόλογον, τὸ τῶν πελασγῶν. οὐ γὰρ φῦλον, ἀλλὰ φῦλα ἔφη, καὶ τὴν οἴκησιν οὐ λαρίσσης φράζει. πολλαὶ μὲν οὖν λάρισσαι. δεῖ δὲ τῶν ἐγγύς τινα δέξασθαι, μάλιστα δ᾽ ἂν τὴν πρὸς κύμῃ ὑπολάβοι τὸ ὀρθῶς. τειῶν γὰρ οὐσῶν, ἡ μὲν καθ᾽ ἑμαξίτου, οὐ ὄψει τελέως ἴλιον, καὶ ἐγγὺς σφόδρα οὐ πανσίοις που σταδίοις. ὥστ᾽ οὐκ ἂν λέγοι τις πιθανῶς ὁ ἱππόθοος

Quibus uerbis satis magnam Pelasgorum multitudinem significat. nõ enim populum dixit, sed populos. Cum uero Lariſſæ habitationem dicat, & Lariſſæ multæ sint, aliqua ex propinquis accipienda est, præcipuè ea quæ circa Cumã est. Nam ex tribus ea quæ Amaxito proxima est, nimis in conspectu est Ilij, et ualdè prooinqua ad ducenta ferè stadia. Vnde non uerisimiliter diceretur, Hippothoum

cecidisse procul ab hac Larissa, dum pro Patroclo pugnatur, sed ab ea quæ proxima est. nam ad mille stadia intersunt. Tertia est Larissa pagus agri Ephesij, in Caystriano campo sita, quam dicunt prius urbem fuisse. Ea Apollinis Larissæi fanum habebat, & Tmolo quàm Epheso uicinior erat. Ab hac enim centum & octoginta stadijs abest, quapropter sub Meonibus poni potest. Ephesij uerò aucti multum postea ex agro Meonum abscidêrũt, quos nunc Lydos appellamus, unde nec hæc erit Pelasgorum Larissa, sed illa potius. Nam de Caystriana quidem Larissa Caystro proxima, nullam satis certam coniecturã habemus, quod iam tunc esset, nec de Ephesia. De Cumana testis est uniuersa Aeolica historia, quæ paulo post Troianas res fuit. Tradunt enim eos qui in Phricio Locrensi erant (qui mons ultra Thermopylas est) inde profectos, in eum locum ueniisse, ubi nunc Cuma est, cum quia Pelasgos inuenissent Troiano bello labefactos, adhuc tamen Larissam obtinentes ad LXX stadia à Cuma distantem condidisse apud illos locum eum, qui adhuc Nouus murus appellatur, qui ad stadia XXX distat à Larissa: profectos autem condidisse Cumam, & homines qui superfuerant, eò habitatum deduxisse. Cumam uerò à Locrensi monte Phriconide appellant, eodem modo & Larissam, ea nunc deserta est. Quod autem Pelasgi magna natio essent, aliam historiam testem adducunt. Menecrates quidem Elaita in libris de Originibus ciuitatum, refert totam oram, quæ nunc Ionica est, facto à Mycale initio, prius à Pelasgis habitatam, & propinquas insulas, Lesbij quoq; sub Pylæo positos asserunt, quem poeta dicit Pelasgorum ducem, & montem eis uicinum ab illo Pylæũ appellari. Chij authores suos Pelasgos ex Thessalia profectos putant, quæ gens errabunda est, & ad transmigrationes facilis: ea ut multum creuit, ita pariter tota extincta est, eo tempore maximè, quo Aeoles Ionesq; in Asiam traiecere. Sed peculiare quiddã Larisseis Caystrinis & Phriconensibus contigit, & ijs qui sunt in Thessalia. Omnes enim regionem à fluminibus dilutam habuere, illi à Caystro, hi ab Hermo, tertij à Peneo. In Larissa Phriconide dicunt Piasum coli, quem tradunt cum Pelasgorum dux esset, Larissæ filiæ amore captum fuisse: cumq; puellæ uiolentiam attulisset, contumeliæ pœnas luisse.

πεσεῖν γὰρ τῷ ὑπὲρ παρόκλου ἀγῶνι πλὴν ἀπὸ λαρίσσης ταύτης γε, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ τῆς ἐπὶ λύμῳ· χίλιοι γάρ που σταδίοι μεταξύ. πρὸς δὲ λάεισσα, λώμη ἡ ἐφεσίας γὰρ ἦν ναυσρίῳ πεδίῳ, ὃ φασὶ πόλιν ὑπάρξαι πρότερον ἔχουσαν· καὶ τὸ ἱερὸν ἀπόλλωνος λαρισσηνοῦ, πλησιάζουσαν τῷ τμώλῳ μᾶλλον, ἢ τῇ ἐφέσῳ. ταύτης γὰρ ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα διέχει σταδίους, ὥστε ὑπὸ τοῖς μέσοις ἂν τις τάττοι ταύτην. ἐφέσιοι δ' αὐξηθέντες ὕστερον, πολλῷ δὴ μόνῳ, ὃς καὶ λυδοὺς φασὶν, ἀπετέμοντο, ὥστ' οὐδ' αὐτὴν ἂν ἡ νῦν πελασγὼν λάεισσαν εἰπεῖν. ἀλλ' ἐκείνην μᾶλλον. καὶ γὰρ ἡ μὲν ἐν τῇ καυστριανῇ λαρίσσης οὐδὲν ἐχρῆν τεκμήριον ἰσχυρὸν, ὡς ἦν ἤδη τότε. οὐδὲ γὰρ τὸ ἐφέσιον ἡ πρὸς τὸ λύμῳ μαρτύριόν ἐστι πᾶσα ἡ αἰολικὴ ἱστορία, μικρὸν ὕστερον τῶν τρωϊκῶν γενομένη. φασὶ γὰρ οὖν ἐκ τῆς φρικίας τῆς ὑπὲρ θερμοπυλῶν λοκρικοῦ ὄρους ὁρμηθέντας, κατάραι μὲν εἰς ἕτερον τόπον ὅπου νῦν ἡ κύμη ἐστί. καταλαβόντας δὲ οὓς πελασγοὺς, κεκακωμένους ὑπὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, κατέχοντας δ' ὅμως ἔτι τὴν λάεισσαν, διέχουσαν ἡ κύμης ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους, ὥστε χίσαι αὐτοῖς τὸ νῦν ἐπιλεγόμενον νέον τεῖχος ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων τῆς λαρίσσης. ἐλθόντας δὲ κτίσαι τὴν κύμην, καὶ οὓς πολιχνιομένους ἀνθρώπους ἐκεῖσε ἀποικίσαι. ἀπὸ δὲ τοῦ λοκρικοῦ ὄρους τὴν τε κύμην φρικωνίδα καλοῦσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν λαρίσσαν, ὁρμὴν δ' ὅτι ναῦς. ὅτι δ' οἱ πελασγοὶ μεγάλα ἦν ἔθνος, καὶ ἐκ ἄλλης ἱστορίας οὕτως ἐκμαρτυρεῖσθαί φασι. μηνεκράτης γοῦν ὁ ἐλαίτης ἐν τοῖς περὶ ἰστίσεως, φησὶ τὴν παραλίαν τὴν ναῦς ἰωνικὴν πᾶσαν, ἀπὸ μυκάλης ἀρξαμένην, ὑπὸ πελασγῶν οἰκεῖσθαι πρότερον. καὶ τὰς πλησίον νήσους. λέσβιοι δ' ὑπὸ πυλαίῳ τετάχθαι λέγουσι σφᾶς, τῷ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένῳ, ὃς ἦν πελασγῶν ἄρχων. ἀφ' οὗ καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ὄρος ἔτι πύλαιον καλεῖσθαι. καὶ χῖοι δ' οἰκῆσαι ἐαυτῶν πελασγοὺς φασὶ, οὐκ ἐκ θετταλίας. πολύπλανον δὲ καὶ ταχὺ τὸ ἔθνος πῶς ἐπανάστασις, ἀνέβη τε ὧδε πολὺ, καὶ ἀθρόαν ἔλαβε τὴν ἔλλοψιν, καὶ μάλιστα περὶ τὴν νῦν αἰολίδα, καὶ νῦν ἰώνων περαίωσιν εἰς τὴν ἀσίαν. ἴδιον δέ τι τοῖς λαρισσαίοις συμβέβηκε, θεῖς τε καυστριανοῖς, καὶ τοῖς φερκανδίοις, καὶ τρίτοις τοῖς ἐν θετταλίᾳ. ἅπαντες γὰρ ποταμόχωστον τὴν χώραν ἔχουσι. οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ καΰστρου, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ ἕρμου, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ πηνειοῦ. ἐν δὲ τῇ φερκανίδι λαρίσσῃ, τιμᾶσθαι λέγεται πίασος, ὃν φασὶν ἄρχοντα πελασγῶν, ἐρασθῆναι ἡ θυγατρὸς λαρίσσης· βιασάμενον δ' αὐτὴν, πίσαι ἡ ὕβρεως δίκην.

ἐγκύψαντα

ἐγκύψαντα γὰρ εἰς πίθον οἶνον καταμαθοῦσαν, τὴν σπελῶν λαθομένην ἀφαιρεῖσθαι καθεῖναι αὐτὸν εἰς τὸν πίθον. τὰ μὲν δὴ ἀρχαῖα πέπαυται. ταῖς δὲ νῦν Αἰολικαῖς πόλεσιν, ἔστι τὰς αἰγὰς πωσλιπῆσον, καὶ τὴν τίμωνος ὄθνην λέγουσιν ἑρμαγόρας ὁ τὰς ῥητορικὰς τέχνας συγγράψας. ἵδρυται δὲ πόλις αὕτη τῇ τῶν ὀρεινῶν τῆς ὑποκειμένης τῇ τε λυμαίας, καὶ τῇ φωκαέων καὶ σμυρναίων γῆς, παρὰ μὲν ὃ ἕρμος ῥεῖ. ὀκτὼ ἄπωθεν ἢ τούτων τὴν πόλεων, οὐδὲ ἡ μαγνησία ὄρος ἡ ὑπὸ σιπύλῳ, ἐλευθέρα πόλις ὑπὸ ῥωμαίων μεκεμμένη. καὶ ταύτην δὲ ἐκάκωσαν οἱ νεωστὶ γενόμενοι σεισμοί. εἰς δὲ ταὐαντία τὰ ὑπὲρ τὸν κόλπον νεύοντα, ἀπὸ λαρίσσης μὴ διαβαίνῃ τὸν ἕρμον εἰς λύμλα, ἑβδομήκοντα στάδιοι. γυτόθεν δ' εἰς μύρινάν τε παράκοντα στάδιοι. τὸ δὲ ἴσον γυτόθεν εἰς γρύνιον. ἐκκεῖθεν εἰς ἐλαίαν. ὡς δὲ ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τῆς ἴδης εἰσὶν ἄδαι, εἶτ' ἄκρα πεντεκαίδεκα παράκοντα στάδιος, ἣν καλοῦσιν ὕδραν ἡ ποιοῦσα τὸν κόλπον τὸν ἐλαϊτικὸν, πρὸς τῇ ἀπέναντίαν ἄκραν ἀρμαντοῦντα. τὸ μὲν δὴ στόμα τοῦ πλάτους περὶ ὀγδοήκοντα στάδιος ἀπὸ ἐγκολπίζουσι μύρινα, γῆ ἐξήκοντα σταδίοις αἰολὶς πόλις ἔχουσα λιμένα. εἶτ' ἀχαιῶν λιμήν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν, εἶτα πολίχνιον μυριναῖον, γρύνιον, καὶ ἱερὸν ἀπόλλωνος, καὶ μαντεῖον ἀρχαῖον, καὶ νεὼς πολυτελὴς λίθου λευκοῦ. στάδιοι δὲ ἐνταῦθα πεντεκαίδεκα παράκοντα. εἶθ' ἑβδομήκοντα εἰς ἐλαίαν, λιμένα ἔχουσαν καὶ ναύσταθμον τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων, μυρινδικὸς κτίσμα, καὶ τὸν σὺν αὐτῷ ἀθλιαίων, τὸν συστρατευσάντων τῷ ἰλίῳ. τὰ δὲ ἑξῆς ἔρημα τὰ περὶ πιτάνην, καὶ ἀταρνέα, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα. μεγίστη δὲ ὅση τῶν αἰολίδων καὶ ἀρίστη λύμη, καὶ χειρὸν μητρόπολις οὔτε τῆς λέσβου τῶν ἄλλων πόλεων περὶ τεσσάρακοντα τὸν ἀριθμόν, ὧν ἐκλελοίπασιν οὐκολίγαι. σκώπτεται δὲ εἰς ἀναισθησίαν ἡ λύμη ἐπὶ τοιούτοις λόγοις, ὡς φασιν ἔνιοι, δόξαν, ὅτι τεσσαρακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον ἢ κτίσεως ἀπῳκίσθησαν τὸν λιμένος τὰ τείχη. πρότερον δὲ ὀκτὼ καὶ πρόσοδον τοιούτῳ ὁ λιμήν. κατέσχον οὖν δόξαν ὡς ὀψὲ νοήσαντες, ὅτι ὕδατι θαλάσσης πόλις οἰκοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὃν δὲ ἀνῳκοδόμησαν χρήματα δημόσια, τὰς στοὰς ὑπέθεντο. εἶτ' ὀκτὼ ἀπόδοντος τοῦ τῆς ὠνῆς μισθοῦ ἡμέραν, ἔργον τὸ τὴν πομπὴν τῶν, ὅτε μὴ δι' ὄμβρος εἴη κατ' αὐδῶνα κηρύττοιεν οἱ δανεισταί. μελλόντων ὑπὸ τὰς στοὰς ὑποδρέχεσθαι. τοῦ δὲ κήρυκος ὅταν φθεγγομένου ὑπὸ τὰς στοὰς ὑπέλθητε, ἐκ παροιμίας λόγον, ὡς λυμαίων ὀκ αἰσθανομένων, ὃν, δι' οἷς ὄμβροις ὑπὸ τὰς στοὰς ὑπελθητέον,

Nam cum uini dolium pronus inſpiceret, puella (quòd rem reſciuerat) illum per pedes capiens & attollens in doliũ demiſit. Atq; hęc quidem antiqua ſunt, nunc cum Aeolicis urbibus Aegæ ſunt aſſumendæ & Temnus, unde Hermagoras fuit is, qui de dicendi arte cõſcripſit. Hæ urbes ſecus montanam regionẽ iacent, quæ Cumano & Phocenſi & Smyrnæo agro imminent, iuxta quam Hermus labitur, nec procul ab his urbibus Magneſia ſub Sipylo eſt ciuitas, à Romanis libera iudicata. Hanc terræmotus nuper labefactarũt. Ex aduerſo ſunt ea, quę in Caicum uergunt. A' Lariſſa Hermũ tranſeunti, uſque Cumam ſtadia ſunt LXX. Hinc uſq; Myrinam XL. & totidẽ hinc uſq; Gryniũ, & inde uſq; Elæam, ut Artemidorus uult. Poſt Cumam ſunt Adę, deinde poſt ſtadia XL, promontorium nomine Hydra, quod ad aduerſum promontorium Hermatuntem, Elaiticum ſinum efficit. Oris latitudo eſt LXX. ferè ſtadiorum. Intra ſinum eſt Myrina ad ſtadia LX Aeolica ciuitas, quæ portum habet. Deinde Achiuorum portus, ubi ſunt duodecim deorũ aræ. Deinde Grynium Myrineorum oppidum, & Apollinis ſanum, & peruetuſtum oraculum, & templũ candido lapide ſumptuoſum, uſq; ad eam ſtadia ſunt XL. Deinde LXX uſque Elæam quæ portum habet, & nauale regum Attalicorũ, Meneſthei opus & Athenienſium, qui cum eo apud Ilium militarunt. De ſequentibus autẽ ſcilicet Pitana, Atarnea, ac cæteris, quæ ſunt in ea regione, dictum eſt. Aeolicarum urbium maxima & optima eſt Cuma, & ferè ea metropolis eſt, & Lesbus cæterarum ciuitatum, quæ numero ſunt circiter XXX. quanquam non paucæ ſint deletæ. Carpuntur Cumani, ut homines inſulſi & hebetes, ob hanc cauſam (ut quidam putant) quòd CCC annis poſt eius urbis ædificationem, portus uectigalia exegerunt, cum antea populus eiuſmodi prouentum non haberet. Quare obtinuit opinio, quòd hi homines ſerò ſentirent, cum urbem ad mare habitarent. Dicitur etiam aliter, quòd publica pecunia mutuo accepta, porticus conſtruxerunt: poſtea cum pecuniã conſtituta die non reddidiſſent, à deambulatione arcebantur. Sed cum pluuiæ eſſent, in dedecus quoddam creditores edictum mittebant, ut Cumani porticus ſubirent. Et cum præco ita inclamaret, porticus ſubire, dictum eſſe prouerbium, quòd Cumani non ſentiant, quòd in pluuia porticus ſubeunda ſit,

nisi aliquis per præconem admoneat. Vir sine controuersia clarus ex hac urbe est Ephorus, Isocrati oratori familiaris, qui & historiā conscripsit, & de inuentionibus tractauit. Et ante hunc etiam Hesiodus poeta. nam ipse dicit patrem suum relicta Aeolica, Cumam in Bœotiam migrasse: ut,

Atque inopem coluit uillam, quæ iuncta Heliconi,
Nec per frigus erat cuiquam opportuna, nec æstum.

Homerum uerò hinc esse, nō satis constat. multi enim de eo satis disceptant. Nomen urbi ab Amazone quadam inditum putant, quemadmodū & Myrinæ, ab ea quæ sub Batiea in Troiano campo iacet,

Iliad. β. Hunc homines ipsi Batieam nomine dicunt,
Ast immortales, uolucris monumenta Myrinæ.

Carpitur etiam Ephorus, qui cum patriæ facinora non haberet, quæ cum alijs gestis dinumeraret, nolens tamen eam silentio prætereri, sic inclamat: Ea tempestate Cumani quietem agebant. Postquam Troianam & Aeolicam oram persecuti sumus, mediterraneam deinceps percurramus usq; ad Taurum, eodem peregrinationis ordine conseruato. In his locis principatum quendam obtinet Pergamum insignis ciuitas, quæ diu sub Attalicis regib. fuit fortunata. Sequentis itaq; peragrationis initium hinc faciendū est, ac primò de regibus unde profecti sunt, et quò tandem euasere, breuibus aperiendum. Pergamū thesauros seruabat Lysimachi Agathoclis filij, qui unus fuit ex successoribus Alexandri, id montis promontorium habitatum habebat. Mons uerò turbineus est, in acutum apicem desinens. Munitionis huius custodia & pecuniarum, quę erant nouem millia talentorum, commissa erat Philetæro Tyanensi, qui à puero spado fuerat. Contigit enim in funere quodam cum ad spectaculum multi adessent, nutricem quæ Philetærum infantem portabat, deprehensam opprimi, adeò ut puer etiam affligeretur. erat igitur eunuchus. Is cum optimè esset educatus, dignus uisus est cui hæc crederentur. Tandem charus Lysimacho erat, sed cum ab Arsinoe illius uxore dissideret, propterea quòd eum accusauerat, locū ad defectionem perduxit, & ut tempora erant, ita se gerebat, uidens ea ad nouitatem apta. nam propterea quòd Lysimachus à malis familiarib. coactus fuerat Agathoclē filiū interficere, αὐ μὴ σιμαίνῃ τὶς αὐτῖς ἀλλ' ἐκφύγματος, αὐτὸς δ' ἄξιος μνήμης ἐκ δὲ δὴ πόλεως ἀναντιλέκτως ἔσημ ἔφορος τῶν ἰσοκράτους γνωρίμων τ' ῥήτορος, ὁ τὴν ἱστορίαν συγγράψας, καὶ τὰ πρὸ τῶν εὑρημάτων. καὶ ἔτι πρότερος τούτου ἡσίοδος ὁ ποιητής. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ δι' μετῴκησεν εἰς βοιωτοὺς κύμην αἰολίδα πολιπών·

Νάσσατο δ' ἀγχ' ἑλικῶνος ὀϊζυρὴν ἐν κώμῃ
Ἄσκρῃ χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.

Ὅμηρος δ' οὐχ ὁμολογουμένως, πολλοὶ γὰρ Ἀμαζόνος τῆς πόλεως εἶναί φασι. καθάπερ καὶ τὴν μυρίνην ἀπὸ τῆς ἐν τῷ τρωϊκῷ πεδίῳ κειμένης ὑπὸ τὴν βατίαν. τὴν, ἤτοι ἄνδρες βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθανάτοι δὲ μυρίνης σῆμα πολυσκάρθμοιο μύρινης.

Σκώπτεται δὲ καὶ ὁ ἔφορος ὅτι φησὶ παρίδας ἀκούειν ὀργα φράζειν ἐν τῇ διαιθμήσει τῶν ἄλλων πράξεων, οὐ μὴν οὐδ' ἂν ἀμνημόνευτον αὐτὴν εἶναι θέλων, οὕτως ὠμῶς καὶ τὰ ἴδια τὸν αὐτὸν καιρὸν λυμαίνεται τὰς ἰδίας ἔργον. ἐπεὶ δὲ διελήλυθαμεν τὴν πρώτην ἅμα καὶ τὴν αἰολικὴν παραλίαν, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὴν μεσόγαιαν ὁδοιπορεῖν μέχρι τοῦ ταύρου, φυλάττοντας τὴν αὐτὴν τοῦ ἐφόδου τάξιν. ἔχει δὲ ἡγεμονίαν πρὸς τόπους ζύκτους, ἡ πέργαμον ὠφανὴς πόλις, καὶ πολὺ συνδυτυχήσασα χρόνοις τοῖς ἀτταλικοῖς βασιλεῦσι. καὶ δὴ καὶ γνῶσιν αὐτῶν ἐκ τῶν ἐξῆς τῶν εἰσοδείας. καὶ πρῶτον περὶ τῶν βασιλέων ὁπόθεν ὡρμήθησαν, εἰς ἃ κατέσχον, ἐν βραχεῖ διελωτέον. ἡ μὲν δὴ τοῦ πέργαμον λυσιμάχου γαζοφυλάκιον τοῦ ἀγαθοκλέους ἐνὸς τῶν ἀλεξάνδρου σωμάτων, αὐτὸ τὸ ἄκραν τοῦ ὄρους συνοικημένην ἔχον. ἔστι δὲ περιβολαῖς τὸ ὄρος εἰς ὀξεῖαν κορυφὴν ἀπολῆγον. ἐπιπέσοντι δὲ τὸν φυλακὴν τὸ ὀρύγματος τούτου καὶ τῶν χρημάτων, ἦν δὲ τάλαντα γυναικιχίλια, φιλέταιρος αὐτῷ παῖς θλιβίας ἐκ παιδός. συνέβη γὰρ ἐν τινι ταφῇ θέας οὔσης. καὶ πολλῶν παρόντων, ἀπολειφθεῖσαν ἐν τῷ ὄχλῳ τὴν κομίζουσαν βρέφος τὸν φιλέταιρον ἐπὶ νήπιον, συνθλιβῆναι μέχρι τοσούδε, ὥστε παρωθῆναι τὸν παῖδα. ἦν μὲν δὴ δύνουχος, βραφεὶς δὲ καλῶς ἐφαίνετο τῆς τέχνης ταύτης ἄξιος. τέως μὲν οὖν δύνους διέμεινεν ἐν τῷ λυσιμάχῳ. διαφθαρεὶς δὲ πρὸς ἀρσινόην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ σφαλλομένην αὐτὸν, ἀπέστησε τὸ χωρίον, καὶ πρὸς αὐτὸν καιρὸν ἐπολιτεύετο, ὁρῶν ὠφελίας πρὸς νεωτερισμόν. ὅτι λυσίμαχος κακῶς οἰκείοις πρᾶττε σὺν, διαγκάζεται τὴν ἡγεμονίαν ἀγαθοκλέα, σέλευκος

σέλευκος τε ἐπανελθὼν ὁ νικάτωρ, ἐκεῖνον τε κατέλυσε, καὶ αὐτὸς κατελύθη δολοφονηθεὶς ὑπὸ πτολεμαίου τοῦ κλαυνοῦ. τοιούτων δὲ θορύβων ὄντων, διεγίγνετο μὲν ὧδε τοῦ ῥύματος ὁ δυνοῦχος, καὶ πολιτευόμενος δι' εὐτυχίαν καὶ φιλανθρωπίας ἀεί, πρὸς τὸν ἰσχύοντα, καὶ ἐγγὺς παρόντα. διετέλεσε γοῦν ἔτη εἴκοσι μόνος τοῦ φρουρίου, καὶ τῶν χρημάτων. ἦσαν δὲ αὐτῷ δύο ἀδελφοί, πρεσβύτερος μὲν δύμας, νεώτερος δὲ ἄτταλος. ἐκ μὲν οὖν τοῦ δύμανος ἐγγύς τοι πατρὸς ὁμώνυμος δύμας, ὃς πρῶτος καὶ διεδέξατο τὸ πορίγαμον. καὶ ἦρξεν ἔτη δύο καὶ λύκιον χωρίων. ὥστε καὶ πρὶν σαρδιέας γῆκησε συμβαλὼν αὐτίοχον τὸν σελεύκου. δύο δὲ καὶ εἴκοσιν ἄρξας ἔτη, τελευτᾷ τὸν βίον. ἐκ δὲ ἀτάλου καὶ αὐτοχίδος τοῦ ἀχαιοῦ γεγονὼς ἄτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς οὕτως πρῶτος, νικήσας γαλάτας μάχῃ μεγάλῃ. οὗτος δὲ καὶ ῥωμαίοις κατέσπ φίλος, καὶ συνεπολέμησε πρὸς φίλιππον μετὰ τοῦ ῥοδίων ναυτικοῦ. γηραιὸς δὲ ἐτελεύτα βασιλεύσας ἔτη τρία καὶ τεσσαράκοντα. διατέλεσε δὲ τέσσαρας υἱοὺς ἀφ' ἑλληνίδος λυζικηνῆς γυναικός, δύμανα, ἄτταλον, φιλέταιρον, ἀθηναῖον. οἱ μὲν οὖν νεώτεροι διετέλεσαν ἰδιῶται. τὴν δ' ἀρχὴν ὁ πρεσβύτερος δύμανης βασίλευσε. συνεπολέμησε δὲ καὶ οὗτος ῥωμαίοις πρός τε αὐτίοχον τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πορσέα. καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν ῥωμαίων ἅπασαν τὴν ὑπ' αὐτίοχῳ γῆν τὸ ταύρου. πρότερον δ' ἦν τὰ πρὶ πορίγαμον οὐ πολλὰ χωρία μέχρι θαλάσσης κατὰ τὸν ἑλλήσποντον, καὶ τὸν ἀδραμυττηνὸν. κατεσκεύασε δ' οὗτος τὴν πόλιν, καὶ τὸ νικηφόριον, ἄλσος κατεφύτευσε, καὶ ἀναθήμασι, καὶ βιβλιοθήκας, καὶ τὴν ὑδρ τοσόνδε κατοικίαν τοῦ περγάμου τὴν νῦν οὖσαν ἐκεῖνος πρῶτος φιλοκάλεσε, βασιλεύσας ἔτη τεσσαράκοντα καὶ ἑνία, ἀπολιπὼν ὑὸν τὴν ἀρχὴν ἀτταλον, γεγονότα ἐκ στρατονίκης θυγατρὸς τοῦ καππαδόκων βασιλέως. ἐπίτροπον δὲ κατέστησε καὶ τοῦ παιδὸς νέου τελέως ὄντος, ἐκ θείας τὸν ἀδελφὸν ἄτταλον. ὃν δὲ καὶ εἴκοσιν ἔτη βασιλεύσας, γόρων οὗτος τελευτᾷ καὶ πορθήσας πολλά. καὶ γὰρ δημήτριον τὸν σελεύκου συγκαταπολέμησε ἀλεξάνδρῳ ὑπὲρ αὐτοχου, καὶ συνεμάχησε ῥωμαίοις ὑπὲρ τοῦ φιλίππου. ἐχειρώσατο δὲ καὶ δημητριὸν τὸν ἐκείνων βασιλέα στρατεύσας εἰς τὴν θράκην. καὶ εἶλε δὲ καὶ προυσίαν, ὡς συσήσας αὐτὸς νικομήδη τὸν ἑαυτοῦ, κατέλιπε δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν τῷ ὑποπτευομένῳ ἀτάλῳ. βασιλεύσας ὁ οὗτος ἔτη πρώτη, καὶ ἑλληνὶς φιλομήτωρ, ἐτελεύτα νόσῳ τὸν βίον. κατέλιπε δὲ κληρονόμους ῥωμαίους, οἳ δ' ἐπῆλθον ἀπέσβεσαν τὴν χώραν,

Seleucus Nicator reuersus illum sustulit, & ipse à Ptolemæo Ceraunio sublatus est, ac dolo interemptus. Dum res ita tumultuarentur, eunuchus sese in arce continebat, & pollicitã do semper ualidioribus ac propioribus obsequendo uiuebat. Hoc pacto castellum ac pecuniam possedit annis uiginti. Erãt ei fratres duo, Eumenes natu grandior, & Attalus iunior. ex Eumene natus est Eumenes de patris nomine. Is Pergami successionẽ habuit, & iã loca circuncirca tenebat, unde apud Sardes Antiochi Seleuci filiũ superauit, cum eo congressus. Obijt aũt cũ uiginti & duobus annis imperasset. Attalus ex Attalo, et Antiochide Achæi filia natus successit in imperio, & primò rex est nũcupatus. Hic Galatas prælio maximo superauit, & Romanorũ amicus fuit, et cum eis aduersus Philippum pugnauit in classe Rhodiorum. Obijt iam senior, cum annis XL et tribus regnasset. Filios quatuor reliquit ex Appollonide Cyzicena, Eumenem, Attalum, Philetærum, & Athenæum, è quibus iuniores priuatum statum duxerunt, Eumenes natu grandior regnauit. Hic cum Romanis aduersum Antiochũ magnum, & aduersum Persen bellum gessit, à Romanis totam eam regionẽ accepit, quæ sub Antiocho citra Taurum erat. Pergamũ enim in initio regionem Attalici habebat non multam usq; ad Elaitici & Adramytteni sinus mare. Is urbem muniuit, & lucũ Nicephoriũ seuit, templorũ quoq; dona & bibliothecas, & tantam Pergami habitationẽ quanta nunc est, ille diligẽtissimè curauit. Regnauit autẽ annis quadraginta nouẽ. Imperiũ Attalo filio reliquit, qui ex Stratonice, Ariarathi Cappadocũ regis filia natus erat. Filij admodum iuuenis & imperij tutorẽ fratrem Attalũ reliquit. Is cum annis XX & uno regnasset, multis rebus gestis iam senior mortuus est. Nam aduersum Demetrium Seleuci filiũ, cum Alexandro Antiochi filio bellũ gessit, Romanorũ cõtra Pseudophilippũ socius fuit. Diegylim quoq; regẽ cepit, ducto in Thraciã exercitu. Prusiã interemit, præfecto illi filio Nicomede, imperiũ Attalo qui sub tutela erat, reliquit. Is Philomator cognominatus, cũ annis quinq; regnũ tenuisset morbo absumptus est, hæredes Rom. instituit, qui postea eã regionẽ prouinciã fecerunt, et

Asiam uocauere eodem nomine quo & continentem. Caicus Pergamum præterfluit per campum qui Caicus appellatur, regionẽ ualde opimam, & totius ferè Mysiæ optimã percurrens. Viri clari Pergameni ætate nostra fuere,* Mithridates Menodoti filius, et Adobogiõ, qui ex tetrarchia stirpe Galatarũ fuit. Hunc cum Mithridatis pellice congressum dicunt, unde et puero nomen impositum est, fingentibus amicis, eũ ex rege natũ. Hic contracta diu Cæsaris amicitia ad id honorũ peruenit, ut materni generis tetrarchia, & cùm aliorum, tum Bosphori rex efficeretur. Sublatus est à Lysandro, qui Pharnacem regem occidit, & Bosphorum occupauit. Hic quidem magnum nomen assecutus est. Item Apollodorus orator, qui artes conscripsit, & Apollodoriam sectam introduxit, si qua tandẽ ea est. Nam multa olim obtinuerunt, quæ maius iudicium habuere quàm nunc habent, è quibus est Apollodoria secta & Theodoria. Sed plurimum Apollodorũ extulit Augusti Cæsaris amicitia, cuius magister fuit. Discipulum memoratu dignum habuit, Dionysium ciuẽ suum, cognomine Atticum, qui & bonus sophista fuit & historicus, & sermonũ conscriptor. Progredienti à campo & ab urbe orientem uersus est urbs Apollonia, in loco edito imposita, austrum uersus est montanum iugum, quod transgressi Sardis eũt. A' sinistris est urbs Thyatira, Macedonum habitatio, quam nonnulli Mysorum ultimam dicunt. A' dextris est Apollinis, quæ à Pergamo distat stadijs triginta, totidem ab urbe Sardana. Ea idem nomen habet quod Apollinis Cyzicena. Postea sequit Hermi campus, et Sardis. Septentrionales Pergami partes magna ex parte à Mysis tenentur, quæ à dextris eorum sunt, qui Ableti nominant, quibus iungitur ea quæ Epictetus dicitur, usq; in Bithyniam. Sardis urbs magna est, posterior rebus Troianis, antiqua tamen, quæ promontoriũ munitissimum habet. Ea Lydorum caput fuit, quos poeta Maonas uocat, posteriores Męonas dixerunt. Hos quidam diuersos à Lydis dicunt, quidam eosdem. sed præstat ut eosdem dicamus. Huic urbi Tmolus imminet mons fœlix, qui in uertice speculã habet, exedram albi lapidis, quam Persæ condiderunt. Ex ea circumstantes spectantur campi, præsertim Caystrianus, circũcirca Lydi, et Mysi,

*In Græco, μιθριδάτης τε καὶ μανοδότης υἱὸς Mithridates & Menodotus filius.

ἀσίαν προσαγορεύσαντες ὁμώνυμον τῇ ἠπείρῳ. παραῤῥεῖ δ' ὁ κάϊκος, καὶ τὸ πρόγαμον δῆλον τοῦ καϊκου πεδίου προσαγορευόμενον, σφόδρα εὐδαίμονα γῆν διεξιών. χεδρὸν δέ τι καὶ τὴν ἀρίστην τῆς μυσίας. ἄνδρες δ' ἐγένοντο ἐλλόγιμοι καθ' ἡμᾶς περγαμηνοί, μιθριδάτης τε καὶ μηνοδότης υἱός, καὶ ἀδοβογίων, ὃς τοῦ τετραρχικοῦ γένους ἦν γαλατῶν γένους ἦν, καὶ οὐ παλλακεύσαι λέγεται βασιλεῖ μιθριδάτῃ φασίν. ὅθεν καὶ τοὔνομα λέγεται παιδὶ θέσθαι, πεποιησαμένους αὐτὸν τῶν οἰκείων ἐκ τοῦ βασιλέως αὐτὸν γεγονέναι. οὗτος οὖν διαίσαι λέγεται θεῷ χρώμενος φίλος, εἰς τοσόνδε προῆλθε τιμῆς, ὥστε καὶ τετραρχίας ἀπελείφθη τοῦ μητρώου γένους, καὶ βασιλεὺς ἄλλων τε καὶ τοῦ βοσπόρου. κατελύθη δ' ὑπὸ λυσανδρου τοῦ καὶ φαρνάκην ἀπολόντα τὴν βασιλείαν, καὶ κατασχόντα τὸν βόσπορον. οὕτω δὲ καὶ ὀνόματος ἠξίωται μεγάλου, καὶ ἀρχηγέτης ὁ ῥήτωρ, ὁ τὰς τέχνας συγγράψας, καὶ τὴν ἀπολλοδώρειον αἵρεσιν παραγαγὼν ἤ τις ποτ' ὄστ. πολλὰ γὰρ ἐπικράτει, μείζονα δὲ ἢ καθ' ἡμᾶς ἔχοντα τὴν ἰσχύν. ὧν ὅτι καὶ ἡ ἀπολλοδώρειος αἵρεσις καὶ ἡ θεοδώρειος. μάλιστα δ' ἐξῆρε τὴν ἀπολλόδωρον ἡ τοῦ καίσαρος φιλία τοῦ σεβαστοῦ, διὰ λόγων χρήσιμον. μαθητὴν δ' ἔσχεν ἀξιόλογον διονύσιον τὸν ἀττικὸν θέντα ἀπὸ τόπου, πολίτην αὐτόν. καὶ γὰρ ὁ διονύσιος ἱκανὸς καὶ συγγραφεὺς, καὶ λογογράφος. πρόκειται δ' ἀπὸ τοῦ πεδίου, καὶ ἡ πόλεως ὑπὲρ μὲν τὰ πρὸς ἕω μέρη, πόλις ὄρη ἀπολλωνία, μετεώροις ὑπὲρ κειμένη τόποις. ὑπὲρ δὲ τὸν νότον ὀρεινὴ ῥάχις ὄρη ἵππορβάσι, καὶ βαδίζουσιν ὑπὲρ σάρδεων, πόλις ὄρη γῆν ἀριστερᾷ θυάτειρα, κατοικία μακεδόνων, ἐν μυσῶν ἐκάτεροι λίνες φασίν. ἐν δεξιᾷ δ' ἀπολωνίς, διέχουσα περγάμου τεσσαράκοντα σταδίους. οὗ δὲ ἴσους καὶ τῶν σάρδεων, ἐπώνυμον δ' ὅτι ἡ λυζικηνῶν ἀπολλωνίδος. εἶτ' ἐκλέγεται τὸ ἕρμου πεδίον καὶ σάρδεις. τὰ δὲ προσάρκτια ἐκ περγάμου τὰ πλεῖστα ὑπὸ μυσῶν ὄρχεται τὰ γὰρ δεξιᾷ τῶν ἀβλήτων λεγομένων. οἷς συνάπτει ἡ ἐπίκτητος μέχρι βιθυνίας. αἱ δὲ σάρδεις πόλις ὄρη μεγάλη, νεωστὶ μὲν τῶν προϊκῶν, ἀρχαία δ' ὅμως, ἄκρα εὔορκη ἔχουσα. βασίλειον δ' ὑπῆρξε τῶν λυδῶν, οὓς ὁ ποιητὴς καλεῖ μήονας, οἱ δ' ὕστερον μαίονας. οἱ μὲν οὖν αὐτοὺς τοῖς λυδοῖς, οἱ δ' ἑτέρους ἀποφαίνοντες. τοὺς δ' αὖ τοὺς ἄμεινον ὅτι λέγειν. ὑπόκειται δὲ τῶν σάρδεων ὁ τμῶλος εὔδαιμον ὄρος, ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ, σκοπὴν ἔχον ἐξέδραν λευκοῦ λίθου πρόσω ὄρος, ἀφ' οὗ κατοπτεύεται τὰ κύκλῳ πεδία, καὶ μάλιστα τὸ καϋστρινόν. πολιτικοῦσι δὲ λυδοί, ἧ μυσοί, καὶ μακε-

καὶ μακεδόνδε. ῥεῖ δ' ὁ πακτωλὸς ἀπὸ τοῦ τμώλου, καταφέρων τοπαλαιὸν χρυσοῦ ψῆγμα πολύ, ἀφ' οὗ τὸν ἡρωϊσσὸν λεγόμενον πλοῦτον, καὶ τῶν προγόνων αὐτοῦ διονομασθῆναι φασί, νῦν δ' ἐκλελοιπὼς τὸ ψῆγμα. καταφέρεται δ' ὁ πακτωλὸς εἰς τὸν ἕρμον, εἰς ὃν καὶ ὁ ὕλλος ἐμβάλλει, φρύγιος νῦν καλούμενος. συμπεσόντος δ' οἱ τρεῖς καὶ ἄλλοι ἀσημότεροι σὺν αὐτοῖς, εἰς τὸν κατὰ φωκαίαν ἐκδιδόασι θάλατταν, ὡς ἡρόδοτος φησίν. ἄπεται δὲ καὶ μυσίας ὁ ἕρμος, ἐξ ὄρους ἱδροῦ δ' ὑπερτείνοντος. καὶ δὴ δ' καταπεκαμένης εἰς τὸν σαρδιανὸν φέρεται κατὰ σωτὴν πεδιάδα, ὡς εἴρηται, μέχρι δ' θαλάττης. ὑπόκειται δὲ τῇ πόλει τῇδε σαρδιανὸν πεδίον καὶ τὸ τοῦ κόρου, καὶ τὸ τοῦ ἕρμου, καὶ τὸ καϋστριανόν, συνεχῆ τε ὄντα, καὶ πάντων εὐδίστα πεδίων, γῆ δὲ καλλίστη πάντα ἀπὸ τῆς πόλεως ὁδόν. ἡ γυγαία μὲν ὑπὸ τοῦ πλησίον λεγομένη, κολώνη δ' ὕστερον μετονομασθεῖσα, ὅπου τὸ ἱερὸν δ' κολοφῶνος ἀρτέμιδος μεγάλου ἄγιδαν ἔχον. φασὶ δ' γ' ἐνταῦθα χορεύειν πιθήκους κατὰ τὰς ἑορτάς. ὥστε οἶδ' ὅπως πρὸς παραδοξολογοῦντας μᾶλλον, ἢ ἀληθεύοντας. διαμένουσι δ' οὕτως ἔτη ἐπῶν παρ' ὁμήρῳ·

Μήσσοι αὖ μάσθλης τε καὶ ἀντιφος ἡγησάσθην.

Υἱε πάλαιμένεος, τὼ γυγαίη τέκε λίμνη.

Οἳ καὶ μήονας ἦγον ὑπὸ τμώλῳ γεγαῶτας.

Προσγράφουσί τινες τοῦτῳ τέταρτον ἔπος.

Τμῶλος ὑπονιφόεντι ὕδης γ' ἐπίκειται λίμνῃ.

Οὐδαμοῦ δ' εὑρίσκεται ὕδη γ' τοῖς λυδοῖς. οἱ δὲ καὶ τὸν τύχιον γ' θεῖναί φασιν οὗτος, ὃν φησιν ὁ ποιητής·

Σκυτοτόμων ὃς ἄριστος ὕδη γένι.

Προστίθεσι δὲ καὶ διότι ἡ δρυμώδης ὁ τόπος καὶ λοφωνεόλος, καὶ ὅτι γ' ἐνταῦθα οἱ ἄριμοι. καὶ οὕτως γάρ,

Εἰν ἀρίμοις, ὅθι φασὶ τυφοέος ἔμμεναι εὐνάς.

Ἐπιφρόνοι,

Χώρῳ γ' ὑδρυόεντι ὕδης γ' πίονι λήμῳ.

Ἄλλοι δ' γ' κιλικίᾳ, τινὲς δ' γ' συρίᾳ πλάττουσι τὸν μῦθον ἐκεῖνον. οἱ δ' γ' πιθηκούσας, οἳ καὶ τοὺς πιθήκους φασὶ πρὸς τοῖς τυφλωττοῖς ἀρίμους καλεῖσθαι, οἱ δὲ τὰς σαρδιανὰς ὕδλω ὀνομάζουσιν, οἱ δ' τὴν ἀκρόπολιν αὐτῆ. πιθανώτατους δ' ὁ σκήψιος ἡγεῖται τοὺς γ' τῇ καταπεκαμμένῃ δ' μυσίας τοὺς ἀρίμους λεγόντας. πίνδαρος δὲ συνοικιεῖ τοῖς γ' τῇ κιλικίᾳ τὰ γ' πιθηκούσας, ἅπερ ὄντι πρὸ τῆς λυμαίας, καὶ τὰ γ' σικελίᾳ. ὑπὸ γὰρ τῇ αἴτνῃ φασὶ τυφῶνα κατακεῖσθαι τὸν τυφῶνα·

& Macedones habitant. Pactolus à Tmolo fluens, olim multa auri ramenta deferebat, ex quo præclaras illas Crœsi & maiorum diuitias ferunt. Nunc eiusmodo structuræ prorsus defecerunt. Defertur Pactolus in Hermū, in quem etiam Hyllus, qui nunc Phrygius appellatur, immittit. Hi tres & alij ignobiliores concurrentes, in Phocaicum mare exeunt, ut Herodotus ait. Hermus Mysiæ initium est, & è monte Dinymene sacro, per Exustam in Sardianum agrum defertur, secundum continuos campos, ut dictum est, usq; in mare. Vrbi autem Sardiana planities subiacet, & Cori, & Hermi, & Caystri campi qui continui sunt, & camporum omnium optimi. Quadraginta stadijs ab urbe lacus distat, qui à poeta Gygæus appellatur: postea mutato nomine dictus est Colous, ubi Coloenæ Dianæ templum est, quod in religione maxima habetur. Hoc in loco diebus solennibus simias saltare dicunt. num uerò inopinabilia, an uera dicant, mihi quidem incertum est. Sed cum uersus ita apud Homerum iaceant,

Antiphus, & Masthles genuit quos maximus olim
Ad perfusa lacu Gygæo rura Palæmon,
Maonas egerunt, Tmoli in radicibus ortos.

Locus Homeri in fine Catalogi.

Addunt etiam hunc quartum uersum,

Pinguis ubi Hyda iacet, Tmolo supposta niuali.

Cum nulla Hyda apud Lydos inueniatur, quidam uolunt, Tychium hinc esse, qui à poeta dicitur,

Cerdonumq; optimus Hydæ.

Iliad. 6.

Addunt etiam propterea quòd locus syluosus est, & fulminibus tangitur, hic Arimos esse: ut,

Ex Arimis, ubi stratum dicunt esse Typhoea.

Inferunt etiam,

Syluosos per agros, Hydæ præpinguis ubi gens.

Quidam hanc fabulam in Cilicia fingunt, quidam Pithecusis, ij præsertim qui simias dicunt Arimos ab Etruscis uocitari. Nonnulli Sardes Hydam uocant, nonulli eius arcem. Scepsius uerisimilius eos dicere arbitratur, qui Arimos in Exusta Mysiæ ponunt. At Pindarus cum ijs quæ sunt in Cilicia Pithecusia coniungit, quæ sunt ante Cumanum agrum, ac etiam Sicula. Nam sub Aetna Siciliæ Typhonem esse dicunt,

Quem Cilíciæ celeberrimum ędidit antrum,
Nunc circumfluus maris occulit fluctus,
Eius Sicilia lanigerum pectus premit.

Et rursum,

Illum Aetna uinculis fortissimis coartat.

Et rursus,

Immensum pater centimanumq; Typhonẽ
Vis deûm Iuppiter, apud Arimos excruciat.

Quidã Syros pro Arimis accipiunt, quos nunc Aramos uocant. Ac Cilicas, qui apud Troiam erant, in Syriam commigrantes Syris eam regionem ademisse, quæ nunc Cilicia nominatur. Callisthenes author est Arimos prope Calicadnum esse, & Sarpedonis promontorium, iuxta antrum Corycium, à quibus uicini montes Arimi uocantur. Circum lacum Coloum sunt antiqua regum monumenta. apud Sardes est Alyattis ingens tumulus super crepidine excelsa, & (ut Herodotus inquit) factus à multitudine ciuitatis, cuius maximã partem ancillæ perfecerunt, quæ (ut ille ait) omnes meretricantur. Nonnulli hanc sepulturam, meretricis monumentum dicunt. Sunt qui tradant, lacum Coloum manufactum esse ad excipiendas eas inundationes, quæ ex fluminibus auctis fiunt. Hypępa ciuitas est, ex Tmolo in Caystri campum descendenti. Callisthenes dicit, Sardes prius à Cimmerijs captas, postea à Treribus ac Cilicibus (quod etiam Callinum elegiæ poetam significare arbitratur) postea à Cyro & Crœso, cum Callinus dicat Cimmeriorum impetum in Esionenses eo tempore factum fuisse, quo Sardes captæ sunt. Scepsius Esionenses pro Asionenses Ionicè proferri putat. nam fortasse (inquit) Maonia Asia dicebatur, unde Homerus ait,

Iliad. β. Asia prata super, circumq; fluenta Caystri.

Postea hæc ciuitas incredibiliter ob uirtutem locorum instaurata est, ut nulla finitimarum inferior sit. Nuper uerò multa eius ædificia ex terræmotibus corruerunt, sed Tiberij prouidentia, qui per nostra tempora imperat, & hanc & multas alias suo beneficio reparauit, quæcunque eo tempore eiusdem calamitatis participes fuerunt. Viri memorabiles ex eodem genere fuerunt duo Diodori oratores, quorum natu grandior Zonas uocatus est, uir qui multa certamina pro Asia concertauit. Sed quo tempore Mithridates inuasit, accusatus quòd ciuitates quæ apud se erant, ad defectionem duceret, habita excusatione omnes calumnias diluit.

Τὸν ποτε κιλίκιον θρέψε πολυώνυμον ἄντρον.
Νῦν τε μὲν ἀδὺ ὑπερκύμα ἁλὸς βρίσει ὄχθας.
Ἡ σικελία δ' αὐτοῦ πίεζει σῶρα λαχνήεντα.

Καὶ πάλιν,

Κείνῳ μὲν ἄϊτνα δεσμὸς ὑπερφίαλος ἀμφίκειται. Καὶ πάλιν,

Ἀλλ' οἷος ἄπλατον λοιδόρησε θεῶν τυφῶνα
γιγαντοκέφαλον ἀάγκαι ζεὺς πάτωρ
ἐν ἀρίμοις ποτέ.

Οἱ δὲ νῦν σύροι ἀρίμοι λέγονται, οὓς νῦν ἀράμους λέγουσι. νῦν δ' οὐ κίλικας οὐδ' ὑπὸ τοῖς μεταναστάντας εἰς συρίαν ἀνωκισμένους, ἀφῃρῆσθαι πρὸς τῶν σύρων τὴν νῦν λεγομένην κιλικίαν. καλλισθένης δ' ἐγγὺς τοῦ καλυκάδνου, οὗ φησι σαρπηδόνος ἄκρας παρ' αὐτὸ τὸ κορύκιον ἄντρον εἶναι τοὺς ἀρίμους, ἀφ' ὧν τὰ ἐγγὺς ὄρη λέγεσθαι ἄριμα. πρίηται δ' ἐν τῇ λίμνῃ πολὺ τὰ μνήματα τῶν βασιλέων. πῶς δὲ ταῖς σαρδέσιν ὅσι τὸ τοῦ ἀλυάττου ὦθι λιρνὶς ὑψηλῆς χῶμα μέγα, ὀργαθῷ, ὡς φησιν ἡρόδοτος, ὑπὸ τῆς πλήθους τῆς πόλεως, ἣ τὸ πλεῖστον ὀργὰς αἱ παιδίσκαι συνετέλεσαν. λέγει δ' ἐκεῖνος, ἐν πορνεύεσθαι πάσας. τινὲς δὲ καὶ πόρνης μνῆμα λέγουσι τὸ τάφον χειροποίητον δὲ τὸ λίμνῃ φασὶ ἴσον εἶναι τῇ κολώνῃ πῶς τὰς ἐκβολὰς τῶν πλημμυρίδων αὖ συμβαίνοντι τοῦ ποταμοῦ πληρουμένου. ὕπαπα δὲ πόλις ὅτι καταβαίνοντι ἀπὸ τοῦ τμώλου πῶς τὸ καῦστρου πεδίον. φησὶ δὲ καλλισθένης ἁλῶναι τὰς σαρδέσεις ὑπὸ κιμμερίων πρῶτον. εἶθ' ὑπὸ λυδῶν, ὦ λυκίων, ὅπερ ἐν καλλῖνος φησιν ἐλεγείας ποιητὴν. ὕστατα δὲ τῶν ὑπὸ κύρου καὶ περσῶν γενέσθαι ἁλωσιν. λέγοντος δὲ τοῦ καλλίνου τὴν ἔφοδον τῶν κιμμερίων ὑπὸ τοὺς εἰσιονέας γεγονέναι, καθ' ὧν αἱ σαρδέσεις ἐάλωσαν, εἰκάζουσι οἱ περὶ τὸν σκήψιον ἀσιὰ λέγεσθαι ἠσιονεῖς οὐκ ἀσιονεῖς. τάχα γὰρ ἡ μαιονία φησὶν, ἀσία ἐλέγετο· καθ' ὃ καὶ ὅμηρος ἔλεγεν, Ἀσίῳ γὰρ λειμῶνι καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα.

Ἀναληφθεῖσα δ' ἀξιολόγως ὕστερον σφόδρα τῇ ἀρετῇ τῶν χώρας ἡ πόλις ἐν οὐδεμιᾶς λειπομένη τῶν ἀσυγειτόνων, νεωστὶ ὑπὸ σεισμῶν ἀπέβαλε πολλὴν τῶν καὶ οἰκίας. ἡ δὲ τιβερίου πρόνοια τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνος, ἐν τούτῳ καὶ τῶν ἄλλων συχνὰς ἀπέλαβε ταῖς δυστυχίαις, ὅσαι περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκοινώνησαν τοῦ αὐτοῦ πάθους. ἀνδρῶν δ' ἀξιολόγων γεγόνασι τὸν αὐτὸν χρόνον, δύο μὲν ἀμφω οἱ ἐκ ῥόδου, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐκαλεῖτο ζῶνας, ἀνὴρ πολλοὺς ἀγῶνας ἠγωνισμένος ὑπὲρ τῶν ἀσίας. ἧς δὲ τῆς μιθριδάτου τοῦ βασιλέως ἔφοδον αἰτίαν ἐσχηκὼς, ὡς ἀφίστας τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις, ἀπολύσας τὰς διαβολὰς ἀπελογήσατο. τοῦ δὲ

τὸν δὲ νεώτερον Φίλωνα ἡμῖν γνωμικὸν, καὶ ἱστορικὰ συγγράμματά ὅτι, καὶ μέλη, καὶ ἄλλα ποιήματα, τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ἐμφαίνοντα ἱκανῶς. ξάνθος ἢ ὁ παλαιὸς συγγραφεὺς λυδὸς μὲν λέγεται· εἰ δὲ ἐκ σαρδέων, οὐκ ἴσμεν. μετὰ δὲ λυδοὺς εἰσὶ μυσοί, καὶ πόλις φιλαδέλφεια σεισμῶν πλήρης. οὐ γὰρ ἐκλείπουσιν οἱ τοῖχοι διϊσταμένοι, καὶ ἄλλοτ' ἄλλο μόριον τῆς πόλεως καταπαθοῦν. οἰκοῦσιν οὖν ὀλίγοι τὴν πόλιν ἀφ' ἑστίας. οἱ δὲ πολλοὶ κατατρίβουσιν ἐν τῇ χώρᾳ γεωργοῦντες, ἔχοντες εὐδαίμονα γῆν. ἀλλὰ καὶ τὴν ὀλίγων θαυμάζειν ἔστιν, ὅτι οὕτω φιλοχωροῦσιν ὡς ἀσφαλεῖς τὰς οἰκήσεις ἔχοντες. ἔτι δ' ἂν τις μᾶλλον θαυμάσειε τῶν ἐκτισάντων αὐτήν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἔστιν ἡ λεγομένη κατακεκαυμένη χώρα, μῆκος μὲν καὶ εὖρος σταδίων πλείω, πλάτος δὲ τετρακοσίων, εἴτε μυσίαν χρὴ καλεῖν, εἴτε μηονίαν· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ἄπασα ἄδενδρος, πλὴν ἀμπέλου τῆς κατακεκαυμένης τὴν φορὰν ἔνιον, οὐδενὸς τὴν ἐλλογίμων ἀρετῇ λειπόμενον. ἔστι δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῆς χώρας μέλαινα, ὡς ἂν ὀστακώδους. εἰκάζουσι μὲν οὖν τινες ἐκ βροντοβολιῶν τῆς πρηστήρων συμβῆναι τὸν πόρον. ἡμεῖς οὐκ ὀκνοῦσι τὰ περὶ τὸν τυφῶνα γενέσθαι μυθολογεῖν. ξάνθος δὲ ἡμῖν ἀρίμοιόν τινα λέγει τῶν τόπων τούτων βασιλεύσαι οὐκ ἄλογον ἦ, ὡς τούτων παθῶν τὴν τοιαύτην χώραν ἐμπρησθῆναι ἀθρόως, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ γαμβρὸς πυρός· ἐκλιπεῖν ἢ νοῦν τὰς πηγάς. δείκνυνται δὲ καὶ βόθροι τινές, οὓς φύσας καλοῦσιν, ὅσον τεσσαράκοντα ἀλλήλων διεστῶτας σταδίους. ὑποβρύχιοι ἢ λόφοι τινὲς, οὓς εἰκὸς ἐκ τῶν ἀναφυσηθέντων στερεοῦσθαι μύδρων. τὸ δ' ἀνάμπελον τὴν τοιαύτην ὑπαρχεῖν γῆν λάβοι τις ἄν, καὶ ἐκ τῆς κατανίας τῆς χωνευθείσης τῇ πόλει, τὴν νῦν ἀπολλυμένην καὶ καλόν. ἀσεβοῦσί τινες, εἰκότως πυρεχθῆναι τὸν Διόνυσον λέγεσθαί φασιν, ἐκ τῶν τοιούτων χωρίων τεκμαιρόμενοι. τὰ δ' ἑξῆς ἤδη τὰ νότια μέρη τῆς τόπους τούτους, ἐμπλοκὴν ἔχει μέχρι πρὸς τὸν ταῦρον, ὥστε καὶ τὰ φρύγια, καὶ τὰ λύδια, καὶ τὰ καρικὰ, καὶ ἔστι τὸ τῶν μυσῶν, ὄλυσθάκεται εἶναι παρεμπίπτοντα εἰς ἄλληλα. εἰς ἢ τὴν σύγχυσιν ταύτην ὀλίγα συλλαμβάνει καὶ τὸ ῥωμαίους μὴ ἰδίᾳ φύλα διελεῖν αὐτῶν, ἀλλ' ἑτέρῳ τρόπῳ διατάξαι τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τὰς ἀγοραίους ποιοῦνται καὶ τὰς διαμοιβάς. ὁ μὲν γε τμῶλος ἱκανῶς ὑψηλός, καὶ πρόσχημα ἔχει μετρίαν, ἐν ᾗ τοῖς ἀφορίζομεν τοῖς λυδίοις μέρεσιν,

Iunioris Diodori, qui nobiſcum amicitia cõiunctus eſt, hiſtoriæ extant & carmina, & alia opera, quæ ſatis antiquum ſcribendi genus exprimunt. Xanthus antiquus rerum ſcriptor Lydus quidem dicitur: num uerò Sardianus ſit, nobis incertum eſt. Poſt Lydos ſunt Myſi, & urbs Philadelphia terræmotibus concuſſa. Non enim ceſſant parietes Romam ducere, alia atque alia urbis parte labefacta. Quapropter pauci eam incolunt. maxima eorum pars in agris degunt, agriculturam exercentes. Terram enim fertilem habent. & profectò mirandum eſt, tam paucos agris ſtudere, cum ædificia tam ruinoſa habeant: imò eos admirari poſſumus, qui eam urbem condiderunt. Poſt hæc regio, quæ Exuſta dicitur, quingentorum ſtad. longitudine, latitudine quadringentorum, ſiue ea Myſia, ſiue Mœonia nominanda ſit. nam utroq; modo dicitur. Ea tota arboribus caret præter uitem, quæ Exuſtum uinum fert, ita elegans, ut nulli cedat. Summa camporum facies cinerulenta eſt, montana, petroſa, & nigra, tanquam ex aduſtione quadam. Quidam putant hoc ex crebro fulminum atq; fulgurum ictu contingere, nec dubitant, quæ de Typhone dicuntur, hoc in loco fabulari. Xanthus ſcribit Arimum quendam horum locorum regem fuiſſe. Sed nequaquam ueriſimile eſt, tantam regionem propter eiuſmodi cauſas ex toto deflagrare, ſed potius propter ignẽ ſubterraneum, cuius ortus nunc defecerunt. Monſtrantur tamen foſſæ tres, quas Folles uocant, hæc inter ſe ad ſtadia quadraginta diſtant. imminent colles aſperi, quos par eſt, ex efflatis laminis eſſe accumulatos. Quòd autẽ huiuſmodi regio uites optimas ferat, ex Catania ſcilicet deprehendi poteſt. quæ quanquam cinere operta ſit, nunc tamẽ optimum uinum & largum gignit. Vnde quidam perurbanè atq; eleganter Bacchum ignigenam dicunt, ex eiuſmodi locis coniecturam capientes, quæ auſtrum uerſus ſequuntur, cum his locis implicantur ad Taurum uſq;. Quapropter & Phrygiæ & Cariæ & Lydiæ, præterea Myſiæ loca difficulter diſtingui poſſunt, cum inter ſeſe coeant. Ad hanc confuſionem non parum facit, quòd Romani ea diuiſerunt, non per nationes, ſed alio quodam modo, per adminiſtrationes, in quibus fora fiunt, & iura reddũtur. Tmolus quidem ſatis coactus eſt, & ambitum mediocrem habens, & in ipſis Lydiæ partibus terminatur.

Medites-

Mediterranea uerò ad partem aduersam pertendit, ad Mycalem usq; quæ pars (ut Theopompus uult) à Celænis incipit. quapropter quædam eius loca Phryges obtinent, quæ sunt Celænas & Apamiam uersus: quædam Mysi ac Lydi, quædam Cares & Iones. Sic etiam flumina, præsertim Mæander. nam gentes quasdam disterminant. earum autem per quas media feruntur, efficiunt ne facile exquisita distinctio capi possit. De campis qui ex utraq; & montanæ & fluuialis regionis parte sunt, eadem ratio est. Sed nobis forsitan non adeò curandum, ut nunc loca metiamur: sed id tantum describendum est, quantum & maiores nostri tradiderunt.

Caystriano campo, qui inter mediterraneam cadit & Tmolum, continuus est orientem uersus Cilbianus campus, multus & bene habitatus, qui regionem optimam habet. Postea Hyrcanius, cui à Persis nomen impositum est, qui & inde incolas deduxerunt. Eodem modo Cyri campus, quem Persæ nominarunt. Postea Peltinus, qui iam Phrygius est, & Cillanus, & Tabenus, qui oppida semiphrygia habet, Pisidicum quiddam obtinentia, à quibus ea nominata sunt. Superantibus uerò mediterraneam inter Caras & Nysæum agrum, qui trans Mæandrum est usque in Cibyrensem & Cabalensem regionem, sunt urbes mediterraneam uersus, contra Laodiceam Hierapolis, ubi calidæ aquæ scaturiunt, & ubi Plutonium est: quæ utraque non paruam admirationem præstant. Nam aqua adeò faciliter in tofum duratur, ut qui aquæductus deducũt, integra septa ex eo aquis conficiant. Plutonium est os, in paruo quodam imminentis montis supercilio, ita commensuratum, ut hominem suscipere possit mira profunditate. Huic propositum est uallum quadratum, ambitu ferè semijugero, quod ne bulosa & crassa caligine plenum est, ut uix solum discerni possit. Ad septum appropinquantibus, aer innoxius est, purus ab illa caligine, in tranquillitate uentorum. Nam caligo intra ambitum manet: si uerò animal introrsum progrediatur, statim moritur. Quapropter tauri introducti cadunt, & mortui educuntur. Nos passeres immisimus, qui subitò mortui ceciderũt. Galli uerò execti illęsi accedunt, ut etiam usq; ad os appropinquent, et introspiciant, & immergant quousq; possint spiritum continere. Videbamus enim ex aspectu ęstuosæ cuiusdam passionis indicium,

ἡ δὲ μεσόγαιος εἰς τὸ αὐτὸ κείμενον μέρος ἐκτείνει μέχρι μυκάλης, ἀπὸ λεπαίνων ἀρξάμενον, ὡς φησι Θεόπομπος. ὥστε τὰ μὲν αὐτῶν φρύγες κατέχουσι, τὰ πρὸς ταῖς λεπαναῖς, καὶ τῇ ἀπαμείᾳ· τὰ δὲ μυσοὶ καὶ λυδοί, τὰ δὲ καρῶν καὶ ἰώνων. ὅτω δὲ καὶ οἱ ποταμοί, καὶ μάλιστα ὁ μαίανδρος, τὰ μὲν διορίζοντων τὰ ἐθνῶν. οἱ μὲν δὲ μέσοι φορόμενοι, δύσληπτον ποιοῦσι τὴν ἀκριβείας. καὶ πρὸ τῶν πεδίων δὲ τῶν ἐφ' ἑκατέρᾳ τὴν ὀρεινῆς καὶ τὴν ποταμίας ὁ αὐτὸς λόγος. ὥθ' ἡμῖν ἴσως ὧδε τοῦτον φρονλτέον, ὡς οὐκ ἀκριβολογησομένοις, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ὑπογραπτέον, ὅσον καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν πραγδεδώκασι. τῷ δὴ καὶ ὑστεραίῳ πεδίῳ μεταξὺ πίπτοντι τὴν τε μεσογαίου, καὶ τοῦ τμώλου, συνεχὲς ὂν πρὸς ἕω, ὁ κιλβιανὸν πεδίον, πολύ τε καὶ σωσιπωμένον, καὶ χώραν ἔχον εὐδαίμονα. εἶτα τὸ ὑρκάνιον πεδίον, πρὸ σῶν ἐπονομασάντων, καὶ ἐποίκους ἀγαγόντων ἐκεῖθεν. ὁμοίως δὲ κἀκεῖνο πεδίον, ὃ πύρρασε κατωνόμασαν. εἶτα τὸ πελτινὸν πεδίον, ἔχον φρύγιον, καὶ τὸ κιλλάνιον, καὶ τὸ ταβηνόν, ἔχον τὰς πολίχνας μιξοφρυγίους, ἐχούσας τὴν καὶ πισιδικὴν, ἀφ' ὧν αὐτὰ κατωνόμασθη. ὑπερβάλλουσι δὲ τὴν μεσογαίαν τὴν μεταξὺ καρῶν τε, καὶ τὴν λυκαονίδος, ἣ ὅση χώρα ἐντὸς μαιάνδρου πρὸς μὲν τὴν κιβυρατικὴν, καὶ τὴν καβαλίδος. πόλεις δ' εἰσί πως ἐν τῇ μεσογαίᾳ καταλλήλου λαοδικείας, ἱεράπολις, ὅπου τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ τὸ πλουτώνιον, ἄμφω παραδοξολογίαν τινὰ ἔχοντα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ εἰς πῶρον οὕτω ῥᾳδίως μεταβάλλει πίπτόμενον, ὥστ' ὀχετοὺς ἐπαγομένους, φραγμοὺς ἀπεργάζονται μονολίθους. τὸ δὲ πλουτώνιον ὑπὸ ὀφρύϊ μικρᾷ τὴν ὑπερκειμένης ὀρεινῆς, στόμιόν ἐστι σύμμετρον, ὅσον ἄνθρωπον δέξασθαι δυνατὸν μόνον, βεβάθυται δ' ὡς ἐπὶ πολύ. πρόκειται δὲ τούτου περιφράκτωμα, τετράγωνον, ὅσον ἡμιπλέθρου τὸ πρόμετρον. ὧν ἡ πλησίον ὅση ὁμιχλώδους παχείας ἀχλύος, ὥστε μόγις τοῦ δαφὸς καθορᾶν. τοῖς μὲν ἐν κύκλῳ πλησιάζουσι πῶς τὸ περιφράκτου, ἄλυπός ἐστιν ὁ ἀὴρ, καθαρεύων ἐκείνης τῆς ἀχλύος ἐν ταῖς νεωμηνίαις. συμμένει γὰρ ἐντὸς τοῦ πωμβόλου. ὡς δ' ἔσω παριόντι ζῶν, θάνατος παραχρῆμα ἅπαντα. ταῦροι γοῦν εἰσεχθέντες, πίπτουσι, καὶ ὀξέλκονται νεκροί. ἡμεῖς δ' ἐρρυθίας ἐπέμψαμεν, εἶτ' ἐπεῖρον δύο ἐκπνεύσαντα. οἱ δ' ἀπόκοποι γάλλοι παρίασιν ἀπαθεῖς, ὥστε καὶ μέχρι τοῦ στόματος πλησιάζειν, καὶ ἐγκύπτειν, καὶ καταδύειν μέχρι τοῦ συνέχουσας, ὡς ὧδε ἐπολὺ τὸ πνεῦμα. ἐωρῶμεν δ' ἐκ τοῦ ὄψεως, ὡς ἂν πυρώδους τινὸς πάθους ἐμφασιν,

ἅτε

εἴτε πάντων οὕτω πεπληρουμένων ὕδατος, εἴτε μόνον τῶν περὶ τὸ ἱερόν, καὶ εἴτε θείᾳ προνοίᾳ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐνθουσιασμῶν ἐκεῖ, εἴτε αὐτοῖς τοῖς ἐπιχωρίοις τούτου συμβαίνοντος. τὸ δὲ ἐπὶ λιθώσεως, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ ποταμῶν φασὶ συμβαίνειν. καίπερ ὄντων ποτίμων. ἔστι δὲ καὶ πρὸς βαφὴν ἐρίων θαυμασίως σύμμετρον τὸ ὕδωρ τῶν ἱεράπολιν ὥστε, ὥσπερ τὰ ἐκ τῶν ῥιζῶν βαπτόμενα φοινίσσεται ἐν τοῖς ἐκ τοῦ κόκκου καὶ τοῖς ἁλουργίοις. οὕτω δὲ ὄξινον ἄφθονον τὸ πλῆθος τοῦ ὕδατος, ὥστε ἡ πόλις μεσὴ τῶν ἀναβάτων βαλανείων ὄξει. μετὰ δὲ τὴν ἱεράπολιν τὰ πρὸς τὸ μαιάνδρου, τὰ μὲν πρὸς Λαοδίκειαν, καὶ ἀφροδισιάδα, καὶ τὰ μέχρι καρούρων, εἴρηται. τὰ δὲ ἑξῆς ὄντα πρὸς δύσιν, ἡ τῶν ἀντιοχέων πόλις τῷ ὑδὶ μαιάνδρῳ τῆς Καρίας ἐστίν. τὰ δὲ πρὸς νότον ἡ κίβυρα ὄξει ἡ μεγάλη, καὶ ἡ σίνδη, καὶ ἡ καβαλαΐς, μέχρι τοῦ ταύρου καὶ τῆς Λυκίας. ἡ μὲν οὖν ἀντιόχεια μητρὶς πόλις ὄξει, ἐπ' αὐτῷ τῷ μεμίχθαι τῷ μαιάνδρῳ κατὰ τὸ πρὸς τῇ φρυγίᾳ μέρος. ἐπέζευκται δὲ γέφυρα. χώραν δ' ἔχει πολλὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ πᾶσαν οὖσαν εὐδαίμονα. πλείω δὲ φέρει τὴν καλουμένην ἀντιοχικὴν ἰχάδα. τὴν δὲ αὐτὴν καὶ τριφύλλον ὀνομάζουσιν. ὄνησις δὲ καὶ οὕτως ὄξει ὁ τόπος. Θέωνος δὲ παρὰ τούτοις ἐνδόξου γεγόνασι διατριφαί, οὗ διήκουσεν ὑβρίας ὁ καθ' ἡμᾶς γραμματικὸς μέγιστος εἶναι. σολύμους δ' εἶναι φασὶ τοὺς καβαλεῖς. τῆς γοῦν τερμίσσης ἄκρας ὁ ὑποκείμενος λόφος καλεῖται σόλυμος. καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τερμισσεῖς σόλυμοι καλοῦνται. πλησίον δ' ὄντι καὶ ὁ τοῦ Βελλεροφόντου τάφος, ὃν ἐν τῇ πρὸς σολύμους μάχῃ. ταῦτα δ' ἑκάστοις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένοις ὁμολογεῖται. περὶ μὲν γὰρ τοῦ Βελλεροφόντου φησὶν οὕτω·

Δεύτερον γὰρ σολύμοισι μαχέσατο κυδαλίμοισι.

Περὶ δὲ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·

Πείσανδρον δέ οἱ υἱὸν ἄρης ἄτος πολέμοιο
Μαρναμένων σολύμοισι κατέκτανεν.

Ἡ δὲ τερμησσὸς ὄντι πισιδικὴ πόλις, ἡ μάλιστα καὶ ἐγγύτατα ὑποκειμένη τῇ κιβύρᾳ. λέγονται δὲ ἀπόγονοι λυδῶν οἱ κιβυρεῖται τῶν καταχόντων τὴν καβαλλίδα. ὕστερον δὲ πισίδαις τῶν ὁμόρων οἰκισάντων καὶ μετακισάντων εἰς ἕτερον τόπον εὐαρμοστότερον γὰρ κύκλῳ σταδίων περὶ ἑκατόν, κυκλάδι δὲ ἐοικὸς τὴν δύναμιν. καὶ αἱ κῶμαι παρεξέτειναν ἀπὸ πισίδας, καὶ τῆς ὁμόρου μυλιάδος ἕως λυκίας, καὶ τῆς ροδίων περαίας. προσγενομένων δὲ τειχῶν πόλεων ὁμόρων, βουβώνων, βαλβούρων, οἰνοανδρου, πε-

siue quod omnes id experiantur, siue soli sacerdotes, siue diuina prouidentia, quemadmodum uerisimile in ijs est qui numine sunt afflati, siue quòd hoc uiribus quibusdam reluctantibus contingat. Quòd autem aquæ quędam lapidescant, dicunt id in fluminibus contingere apud Laodiceam, licet poculentæ sint. Nam & apud Hierapolim aqua quædam adeò tingendis lanis idonea est, ut ex radicibus tincta cum his decertent, quæ ex uermiculo purpuraq; tinguntur. Et adeò exuberat aquarum uis, ut regio balneis sponte nascentibus, plena inueniat. Post Hierapolim sequuntur loca, quæ trans Mæandrum sunt. Nos quæ ad Laodiceam Aphrodisiademq; pertinent, & quæ Carura usq; pertendunt, diximus. Sequentia sunt occidentalia quidem, Antiochia ad Mæandrum, quæ iam ad Cariam pertinet. Australia Cibyra ea quæ magna est, & Sinda, & Cabalensis ager, usq; ad Taurum ac Lyciã. Antiochia mediocris urbs est, ad Mæandrum sita, Phrygiam uersus. Ea ponte iuncta est, & regionem multam habet ex utraq; fluminis parte, totã fertilem, & caricam multã fert, quæ Antiochica uocat. Eandem triphyllon uocant. Hic locus facile concutit. Ex hac sophista clarus est Diotrephes, quem Hybreas maximus nostri temporis orator audiuit. Credunt Cabalenses Solymos esse: unde collis qui Termesi promontorio imminet, Solymus uocatur, & ipsi Termenses Solymi dicuntur. Proximum est Bellerophontis uallũ, & Pisandri eius filij sepulchrũ, qui in bello cecidit, contra Solymos gesto. Hæc planè cum ijs concordant, quæ à poeta dicuntur. nam de Bellerophonte sic ait,

Hic Solymis iterũ præstantibus intulit arma. Iliad. 6.

De eius autem filio sic,

At natum occidit Pisandrũ Bellerophontis,
Pugnantem Solymos contra, in certamine Mauors.

Termesus Pisidica urbs est, quę proximè ac plurimũ Cibyræ imminet. Cibyrei à Lydis dicunt profecti, qui Cabalensem agrũ tenuerũt. Postea Pisidę finitimi eã habitauere, atq; in aliũ locũ transtulerunt, munitissimã quidẽ ambitu c. ferè stad. Ea propter æquitatẽ pluri mũ creuit. Et uici propugnati sunt à Pisidia et finitimo Milyę agro usq; in Lyciam & ulteriorẽ Rhodiorum regionẽ, additis tribus urbibus finitimis, Bubone, Balbura, & Oenoan-

dro, quarum conuentus Tetrapolis dictus est. Harum singulæ singula suffragia habebant, Cabyra uerò duo. Nam ea triginta peditum millia mittebat, equitum duo millia, semper tyrannis subdita: temperanter tamẽ, qui status in Moageta finem habuit. Nam eam tyrannidem Murena sustulit, Balburam & Bubonem Lycijs adiecit. Nihilominus Cibyrensis administratio inter maximas totius Asiæ censetur. Cibyrei quatuor linguis utebantur, Pisidarum, Solymorum, Græcorum, ac Lydorũ. Proprium apud Cibyreos est, ferrum facile extornari. Milya mõtana est, quæ ab angustijs Termesi, & à tranũitu, qui per eas fit ad citeriora Tauri ad Sindam pertendit usq; ad Apameorũ regionem & Sagalassum.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber Decimus quartus.

ARGVMENTVM.

Quartusdecimus liber circa Cycladas insulas uersatur, & ulteriorem regionem in qua est Pamphylia, Isauria, Lycia, Pisidia, Cilicia, usque Seleuciam Syriæ, & Asiam, quæ propriè Ionia appellatur.

RElíquum est, ut de Ionibus Caribuś que dicamus, & de ora quæ trans Taurum est, quam Lycij habent & Pamphylij & Cilices. Nam hoc modo tota Cherronesi peragratio ad finẽ perducta erit, cuius Isthmum diximus transitum, qui ex Pontico mari fit in Issicum. Ionię circumnauigatio secus terram est, mille ferè & quadringentorum & triginta stad. propter sinus: & propterea quod regio multas peninsulas efficit. Longitudo uerò in rectum nõ sanè multa. Quare ab Epheso Smyrnam usq; recto itinere stadia sunt trecenta ac uiginti. Nam usque in metropolim centum ac uiginti, reliqua sunt Smyrnam usque. Circumnauigatio autem paulo minus quàm duo millia & ducẽta. Milesiorum itaque & Caricorũ montium à Posidio Phocearn usq; & Hermũ est, Ionicæ oræ terminus. Pherecydes dicit Miletum & Myuntem ad hanc orã pertinere, & Cares prius Mycalensia & Ephesia habuisse. Sequentẽ uerò oram Leleges usq; Phocearn & Chium et Samum, cui Anancæus imperauit, & utroscq; ab Ionibus eiectos in reliquas Cariæ partes euasisse.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον περὶ τὰς κυκλάδας νήσους καὶ τὴν ἀντίπορον χώραν ἐν ᾗ παμφυλία, ἰσαυρία, πιλιδία, λυκία, πισιδία, ἕως σελευκείας τῆς συρίας, καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἰδίως λεγομένης ἰωνίας.

ΙΟΙΠΟΝ Δ' ΕΣΤΙΝ εἰπεῖν περὶ ἰώνων καὶ καρῶν, καὶ τῆς ἔξω τοῦ ταύρου παραλίας, ἃ δὴ ἔχουσι λύκιοί τε καὶ παμφύλιοι, καὶ κίλικες. οὕτω γὰρ ἂν ἔχοι τέλος ἡ πᾶσα τῆς χερρονήσου πραγματεία. ἧς ἰσθμὸν ἔφαμεν τὴν ὑποβασιν τὴν ἐκ τῆς ποντικῆς θαλάττης ἐπὶ τὴν ἰσσικήν. ἔστι δὲ καὶ ἰωνίας ὁ μὲν περίπλους ὁ παρὰ γῆν, σταδίων τετρακοσίων τεσσαράκοντα, σχεδὸν τοὺς κόλπους, καὶ σχεδὸν τὴν χερρονησίζειν ταύτῃ πλέον τῆς χώρας. τὸ δὲ ἐπ' εὐθείας μῆκος οὐ πολύ. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ ἐφεσίου μέχρι σμύρνης, ὅσοι μέν εἰσιν ἐπ' εὐθείας τετρακόσιοι εἴκοσι σταδίοι, οἱ λοιποὶ δὲ εἰς σμύρναν. περίπλους δὲ μικρᾷ ἀπολείπων χιλίων, καὶ σχεδὸν διακοσίων. ἔστι δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ποσειδίου τοῦ μιλησίου, καὶ τῶν καρικῶν ὀρῶν, μέχρι φωκαίας καὶ τοῦ ἑρμαίου, τὸ πρὸς τῆς ἰωνικῆς παραλίας. ταύτης δέ φησι φερεκύδης μίλητον μέν, καὶ μυοῦντα, καὶ τὰ περὶ μυκάλλην καὶ ἔφεσον, λέλεγας ἐκβεβληθῆναι δ' ἀμφοτέρους ὑπὸ τῶν ἰώνων, καὶ εἰς τὴν λοιπὴν μέρη τῆς καρίας ἐκπεσεῖν. κρῆσσαι

ἄρξαι δέ φησιν ἄνδροκλον τὸν Κόδρου τοῦ Βασιλέως ἀθλίων γενέσθαι τῶν ἐφέσου κτίσιν. διόπερ τὸ Βασίλειον τῶν Ἰώνων ἐκεῖ συνοικῆσαι φασί. καὶ ἔτι νῦν οἱ ἐκ τοῦ γένους ὀνομάζονται Βασιλεῖς, ἔχοντές τινας τιμάς, προεδρίαν τε γὰρ ἄγουσι, καὶ πορφύραν ἐπίσημον τοῦ Βασιλικοῦ γένους, σκίπωνα αὐτὶ σκήπτρου, καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Ἐλευσινίας δήμητρος. καὶ μίλητον δ' ἔκτισεν νηλεὺς ἐκ τοῦ γένους ὢν. οἵ τε μεσσήνιοι, καὶ οἱ πύλιοι συγγένειάν τινα πεποιοῦνται, καθ' ἣν καὶ μεσσήνιον τὸν νέστορα οἱ νεώτεροι φασὶ ποιηταὶ, καὶ τοῖς πρὸ μέλανθον τὸν κόδρου πατέρα πολλοὺς, καὶ τῶν πυλίων συνεξαραί φασιν εἰς τὰς ἀθήνας. ὅθεν δὴ καὶ τὸν λαὸν μετὰ τῶν ἰώνων κοινῇ στεῖλαι τὴν ἀποικίαν. τοῦ δὲ νηλέως ὑὸν τὸν ποσειδῶνα βωμὸς ἵδρυμα δείκνυται. λυσήνδρου δὲ νόθος υἱὸς κόδρου μυοῦντα ἔκτισε. ἀνδρόκοπος δὲ λεβέδου, καταλαβόμενος τόπον τινὰ ἀρτιμηλοφῶνα δ' ἀνδρέμων πύλιος, ὡς φησι καὶ μίμνερμος ἐν ναννοῖ. πριήνα δ' ἄιπυτος ὁ νηλέως, ἐξ ὕσπρου φιλώτας ἐκ θηβῶν λαὸν ἀγαγών. τέως δὲ ἀθάμας μὲν πρότερον, διὸ ἀθαμαντίδα καλεῖ αὐτὴν ἀνακρέων. κατὰ δὲ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν, ναύκλος υἱὸς κόδρου νόθος, καὶ μετὰ τοῦτον ποίκνης, καὶ δάμαθος ἀθηναῖοι. καὶ γὰρ οὗτοι ἐκ βοιωτῶν. ὀρύθρας δὲ, καὶ νῶπος, καὶ οὗτος υἱὸς κόδρου νόθος. φοκέαν δ' οἱ μετὰ φιλογένους ἀθηναῖοι, κλαζομενὰς δὲ πάραλος. χῖον δὲ ἐγέρτιος, σύμμικτον ἐπαγόμενος πλῆθος. σάμον δὲ τιμενίδαι. ἐξ ὕσπρου πάντες ἐκλῆς. οὕτω μὲν δώδεκα ἰωνικαὶ πόλεις. προσελήφθη δὲ ὕστερον καὶ σμύρνα, εἰς τὸν ἰωνικὸν γεγαγόντων τὸν ἐφεσίων. ἦσαν γὰρ αὐτοῖς σωσίπολις τὸ παλαιὸν, λυδία καὶ σμύρνα ἐκαλεῖτο ἡ ἔφεσος. ὑφ' ἑαυτῶν δὲ καλλῖνος φησὶν οὕτως ὠνόμασθαι αὐτὴν, σμυρναίους αὖ ἐφεσίους καλῶν ἐξ ἔθους τοῦ τὰς διὰ, λόγου σμυρναίους δ' ἐλέγετο. καὶ πάλιν, μνήσασθ' ἐνίοτέ τοι μυρία καλὰ βοῶν. σμύρνα δ' ἐστὶν ἀμαζὼν ἣ κατέσχε τὴν ἔφεσον. ἀφ' ἧς τὴν νόμον ἐν τοῖς ἀθρόοις, καὶ τῇ πόλει, ὡς ἐν ἀρχῇ σισύρβιος σισύρβιτά τινα τῶν ἐφεσίων ἐλέγοντο. καὶ τόπος δέ τις ἐφέσου σμύρνα ἐκαλεῖτο, ὡς καλεῖ ἵππώναξ. ὧκε δ' ὅπαθεν ἡ πόλις ἐν σμύρνῃ μεταξὺ τραχείης τε καὶ λείπρης ἀκτῆς. ἐκαλεῖτο γὰρ λείπρη μὲν ἀκτὴ ὁ περὶ τὸν ὑποκείμενον ἡ νῦν πόλεως ἔχων μόριον τὸ τείχους αὐτῆς. τὰ γὰρ ὄπαθεν τῶν πριῶνος κτήματα ἔτι νῦν λέγεται ἐν τῇ ὀπαθολεπρίᾳ. τραχεῖα δ' ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὲρ τὸ θέατρον τὸ ὄρειον πεδίον. ἡ δὲ πόλις ἦν παλαιὸν πρὸ τοῦ ἀθηναίου τὸ νῦν ἔξω ἡ πόλεως οὖσα

Addidit etiam Androclum Codri Athenien ſium regis legitimum filium, primò Ionum coloniæ, poſtea Aeolicæ imperaſſe, atque E- pheſum condidiſſe, unde Ionum regiam ibi conſtitutam dicunt, & adhuc qui ex eo gene- re ſunt reges nominantur, & honores quoſ- dam habent, in certaminibus quidem præſi- dentiam, & purpurā regij generis inſigne, & ſcipionem pro ſceptro, et Cereris Eleuſinæ ſa cra. Miletū Neleus condidit, qui genere Pyli- us fuit. Meſenij ac Pylij quandam inter ſe co- gnationem fingunt, quapropter poſteriores poetæ Neſtorem Meſenium dicunt, & mul- tos ex Pylijs cum Melantho Codri patre A- thenas conceſſiſſe, ac totam hanc gentē cum Ionibus coloniam miſiſſe. Ara uerò quam Neleus condidit, in Poſidonio oſtēditur. Cy drelus Codri filius nothus Myuntem condi- dit. Androcopus Lebedum, loco quodam oc cupato nomine Arta. Colophonem Andre- mon Pylius, ut Mimnermus in Nanno dicit. Prienen Aepytus Nelei filius. Poſterius etiā Philotas gente ex Thebis deducta. Teum pri us quidem Athamas, quapropter Anacreon eam Athamantida uocat. poſt Ionicam uerò deductam Coloniā Nauclus Codri filius no- thus, & poſt eum Pœgnas & Damathus A- thenienſes. nā ex Bœotia fuit. Erythras Gno pus, atq; hic etiā Codri filius nothus. Phoceā Athenienſes cum Philogene, Clazomenas Paralus, Chium Egertius, mixtam multitudi- nem ducens. Samū Tymbrion, ac deinde Pa- trocles. Nam hæ ſunt duodecim Ioniæ ciuita tes. Poſtea ad Ioniā Smyrna aſſumpta eſt E- pheſiorū opera. Nam cum ciſolim habitabāt, cum Epheſus Smyrna uocaretur. Nā et Cal- linus eam ſic in quodam loco nominauit, cū Epheſios in oratione ad Iouem Smyrnæos uocat, ut Smyrnæorum miſerere. Smyrna A- mazon fuit, quæ Epheſum tenuit. Ab ea & homines & urbs dicitur, ſicut à Siſyrba, qui- dam ex Epheſijs Siſyrbei dicebantur, & lo- cus quidam Epheſi Smyrna uocabatur, quod Hipponax ſignificat, ut ponè urbem in Smyr na habitabat inter Tracheam & Leprā actā. Lepra acta dicebatur rupes, quę noue urbi im- minet, et partē muri urbis habet. Quapropter agri qui ponè rupē ſunt, adhuc in Opiſtholepria dicuntur. Trachea uocabatur regio prętermōtana, quę ultra Coriſsū eſt, antiqua urbs iuxta Palladis tēplū erat, ad nūc eſt extra urbē,

apud eam quæ Hypelæus uocatur. Quare Smyrna iuxta gymnasium fuit, quod nunc ponè urbem est, inter Tracheam & Lepram actam. Smyrnæi uerò ab Ephesijs secedentes, exercitum in eum locum ducunt, in quo nunc Smyrna est, cum Leleges eum tenerẽt: quibus ejectis, antiquam Smyrnam condidere, distantem ab ea quæ nunc est ad stadia uiginti. Postea ab Aeolibus pulsi, Colophonem aufugerunt: & cum Colophonijs contra eos exeuntes, regionem suam occupauere (ut Mimnermus ait) in Nanno, cum Smyrnę mentionem facit, quòd ea semper fuerit bellis infestata: ut,

Nos Pylo & excelsa Nelei ex urbe profecti,
Oram Asiæ optatam nauibus attigimus,
Ac primò ad Colophonem instructi uiribus urbem
Authores cladis sedimus, atq; duces.

Inde per Astyenta egressi protinus amnem,
Sponte deum Smyrnã uidimus Aeolida.

Ac de his hactenus. nunc rursum singula percurrenda sunt, initio à principalibus sumpto, à quibus alia condita fuere, de Mileto inquam, atque Epheso. Hæ nanque optimæ urbes sunt atque clarissimæ. Post Posidium Milesium est oraculum, Apolloni Didymęo sacrum apud Branchidas, ad decem & octo stadia ascendenti. Id à Xerxe incensum est, quemadmodum cætera templa omnia, Ephesio excepto. Branchidæ autem dei thesauris Persæ traditis, cum eo fugiente abscesserunt, ne proditionis et sacrilegij pœnas penderent. Postea Milesij templum construxerunt omnium maximum, quod propter magnitudinem remansit sine tecto. Huius fani ambitus uici habitationem recipit, & sumptuosus interius, & exterius lucus est: alia uerò fana & oraculum & sacra continent. Hoc in loco de Brancho & Apollinis amore conficta fabula est. Templum uarijs antiquarum artium donis sumptuosissimè ornatum est. Hinc ad urbem nec uia, nec nauigatio permulta est. Ephorus scribit, Cretenses prius eam supra mare condidisse, ubi nunc antiqua Miletus est, atque habitatores ex Mileto Cretensi à Sarpedone deductos, & urbi nomen impositum esse, de nomine eius quæ ibi est, cum prius Leleges hunc locum tenerẽt. postea Neleum condidisse, quæ nũc est noua. Quatuor portus habet, quorum unus classis est capax. Multæ sunt huius ciuitatis res gestæ: maxima est etiam coloniarũ ab ea profectarũ multitudo.

ἡ δὲ τῶν καλυμμύων ἐπ' Αἰλαιον, ὥστε ἡ Σμύρνα ἐπὶ τὸ νῦν γυμνάσιον· ὅπισθεν μὲν τῆς νῦν πόλεως, μεταξὺ δὲ τραχείας τε καὶ λεπρίης ἀπῴκισαν. ἀπελθόντων δὲ πάλιν ἐφεσίων οἱ Σμυρναῖοι, στρατεύσαντες ἐπὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ νῦν ἐστὶν ἡ Σμύρνα, λελιγῶν κατεχόντων. ἐκβαλόντες δ' αὐτοὺς, ἐκλισαν τὴν παλαιὰν Σμύρναν διέχουσαν τῆς νῦν περὶ ἑπτὰ σταδίους. ὕστερον δὲ ὑπὸ Αἰολέων ἐκπεσόντες ἔφυγον εἰς Κολοφῶνα, κἀ μετὰ ταῦτα γεωργοῦντες ὑπόντες, τὴν σφετέραν ἀπέλαβον, καθάπερ καὶ Μίμνερμος ἐν τῇ ναννοῖ φράζει, μνησθεὶς τῆς Σμύρνης, ὅτι πολεμάχητος ἀεί·

Ἡμεῖς δ' ἀπὸ Πύλου νηλήϊον ἄσυ λιπόντες,
Ἱμερτὴν ἀσίην νηυσὶν ἀφικόμεθα.
Ἐς δ' αὖτε τὴν κολοφῶνα βίλυ ὑπερόπλεον ἔχοντες,
Ἐξομιεῦ' ἀργαλέης ὕβριος ἡγεμόνες.
Κεῖθεν δ' ἀσύφητος ἀκρηνύμμοι ποταμοῖο
Θειῶν βουλῇσι Σμύρναν εἴδομεν Αἰολίδα.

Ταῦτα μὲν περὶ τούτων. ἐφεσίων δὲ πάλιν τὰ καθ' ἕκαστα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ἡγεμονικωτάτων τόπων ποιησάμενος, ἀφ' ὧν καὶ πρῶτον αἱ κτίσεις ἐγένοντο. λέγω δὲ τὴν περὶ μίλητον καὶ ἔφεσον. αὗται γὰρ ἄριστα πόλεις καὶ εὐδοξότατοι. μετὰ γὰρ τὸ πωσείδιον τὸ μιλήσιον, ἐξῆς ἐστὶ τὸ μαντεῖον τὸ διδυμέως ἀπόλλωνος τὸ ἐν βραγχίδαις, ἀναβαίνοντι ὅσον ὀκτωκαίδεκα στάδιοι. ἐνιδρύθη δ' ὑπὸ ξέρξου, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ πλὴν τοῦ ἐν ἐφέσῳ. οἱ δὲ βραγχίδαι αὐτὸν θησαυρὸς τοῦ θεοῦ παρέδοντο τοῖς περσῶν φεύγουσι, σωσιπέραν τοῦ μὴ τίσαι δίκας ἢ ἱεροσυλίας, ἢ προδοσίας. ὕστερον δ' οἱ μιλήσιοι μέγιστον νεὼν τῶν καθ' ἑαυτοὺς κατεσκεύασαν. διέμεινε γὰρ χωὶς ὀροφῆς σχεδὸν μέγιθος. ἰώνων γοῦν καθ' ἱερὰν ὁ τοῦ σηκοῦ περίβολος διέξεισι, καὶ ἄλλος ἐντός τε καὶ ἐκτὸς πολυτελὴς. ἄλλοι δὲ σηκοὶ τὸ μαντεῖον καὶ τὰ ἱερὰ σωίζουσιν. ἐν ταῦθα δὲ μυθεύεται καὶ τὰ περὶ τὸν βράγχον, καὶ τὸν ὁρῶντα τὸν ἀπόλλωνα. διεκόσμηται δ' αὖθις θήμασι τῶν ἀγχίστων ἐθνῶν πολυτελέστατα. ἐντεῦθεν δ' ὧδε τῇ πόλει ἡ πολλὴ ὁδὸς ὅση, οὐδὲ πλοῦς. φησὶ δ' ἔφορος τὸ πρῶτον κτίσμα εἶναι λεπτῆς ἐκ θαλάττης τετειχισμένον, ὅπου νεὼς ἡ παλαιὰ μίλητος· ὅτι σαρπηδὼν ἐκ μιλήτου τὴν λεπτικὴν ἀγαγόντος οἰκήτορας, καὶ θεμένου τοὔνομα τῇ πόλει, καὶ ἐκεῖ πόλεως ἐπώνυμον, κατεχόντων τὸν πρότερον τόπον λελίγων. οὗ δὲ περὶ νηλέα ὕστερον τῶν νεῶν τειχίσαι πόλιν· ἐχὲ τεσσάρας λιμένας ἡ νεῶν, ὧν γε καὶ σόλων, ἱκανόν. πολλὰ δὲ τῆς πόλεως ὄργανα πᾶσα. μέγιστον δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀφικνου-

ὁ, τε

ὅ, τε γὰρ ὅλον Εὔξεινον πόντον ὑπὸ τούτων τετείχισται τῶν, καὶ ἡ Προποντὶς, ἐν ἄλλοι πλείους τόποι. ἀναξιμένης γοῦν ὁ λαμψακηνὸς οὕτω φησίν, ὅτι καὶ Ἴκαρον τὴν νῆσον καὶ Λέρον μιλήσιοι σωφίκισαν, καὶ πρὸ Ἑλλήσποντον γὰρ μὲν τὴν χερρονήσῳ λίμνας· γὰρ δὲ τῇ Ἀσίᾳ Ἄβυδον, Ἀρίσβαν, Πασόν· γὰρ δὲ τῇ Κυζικηνῶν νήσῳ, Ἀρτάκην, Κύζικον· γὰρ δὲ τῇ μεσογαίᾳ Τροωάδος, Σκῆψιν. ἡμεῖς δὲ γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα λεγομένοις, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὑπὸ τούτου παραλελειμμένας. οὐλίου δ' Ἀπόλλωνα καλοῦσι τινὲς καὶ μιλήσιοι, ἐν Δήλιοι, οἷον ὑγιαστικὸν καὶ παιονικόν. τὸ γὰρ οὔλειν, ὑγιαίνειν. ἀφ' οὗ καὶ τὸ οὐλὴ, ἐν οὐλέ τε μέγα χαῖρε. ἰατικὸς γὰρ ὁ Ἀπόλλων, καὶ ἡ Ἄρτεμις ἀπὸ τοῦ ἀρτεμίας ποιεῖν. Ὁ δ' ἥλιος δὲ καὶ ἡ σελήνη συνοικειοῦνται τούτοις, ὅτι τοῖς περὶ αὐτὰς ἀέρας δύσκρασίας αἴτιοι. καὶ τὰ λοιμικὰ δὲ πάθη, καὶ αὐτομάτους θανάτους τούτοις ἀπέρουσι τοῖς θεοῖς. ἄνδρες δ' ἄξιοι μνήμης ἐγένοντο γὰρ τῇ μιλήτῳ. Θαλῆς τε εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὁ πρῶτος φυσιολογίας ἀρξας γὰρ τοῖς Ἕλλησι, καὶ μαθηματικῆς. καὶ ὁ τούτου μαθητὴς Ἀναξίμανδρος, καὶ ὁ τούτου μαθητὴς Ἀναξιμένης. ἔτι δ' Ἑκαταῖος, ὁ τὴν ἱστορίαν συντάξας. καθ' ἡμᾶς δὲ Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ, ὃς γὰρ φυγῆ διετέλεσε, παῤῥησιασάμενος πρὸς τὸ μητρῷον πῶς πομπεῖον μάγνον. κατέχουσι δὲ πόλις, ἀπεκλείσασε Ἀλέξανδρον, καὶ βίᾳ ληφθεῖσα, καθάπερ ἡ Ἁλικαρνασσός. ἔτι δὲ πρότερον ὑπὸ Πέρσῶν. καὶ φησί γε Καλλισθένης, ὑπὸ Ἀθηναίων χιλίαις δραχμαῖς ἡμιωβολιαῖς ῥωμαϊκὴν, τὸν τραγικὸν, διότι δρᾶμα ποιήσας μιλήτου ἅλωσιν ὑπὸ Δαρείου. πρόκειται δ' ἡ Λάδη νῆσος πλησίον, καὶ πρὸ τὰς τραγαίας νησία ὑφορμους ἔχοντα λῃστάς. ἑξῆς δ' ὁ Λατμικὸς κόλπος, γὰρ ᾧ Ἡράκλεια ἡ ὑπὸ Λάτμῳ λεγομένη πολίχνιον, ὑφορμον ἔχον. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Λάτμος ὁμωνύμως Τμῶλος ὑπορκειμένῳ ὄρει, ὅπερ ἐκαταῖος μὲν ἐμφαίνει τὸ αὐτὸ εἶναι νομίζων Τμῶλος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ φθειρῶν ὄρει λεγομένῳ. ὑπὲρ γὰρ Λάτμου φησὶ τὸ φθειρῶν ὄρος λεύσσων δὲ τὸν Λάτμον φασίν, ὡς αὐ παράλληλον Τμῶλος Λάτμῳ, αὐτικρὺ ἀπὸ Μιλησίας πῶς ἕω, σχεδὸν Μαιάνδρου μέχρι δύο ῥόμου, καὶ χαλκητόρων. ὑπορρέουσι δὲ ταύτης γὰρ ὕψει. μικρὸν δ' ἄπωθεν σχεδὸν πῶς Τμῶλος Λάτμῳ ποταμίσιον λείκνυται τάφος γὰρ λυμίων γὰρ τινι ἀπηλαίῳ, εἶτα ἀφ' Ἡρακλείας ὑπὸ τὸ ὄρος πολίχνιον πλοῦς ἑκατόν που σταδίων. μικρὸν δὲ πλέον τὸ ἀπὸ Μιλήτου εἰς Ἡράκλειαν ἐγκολπίζοντι.

Nam totus Euxinus pontus ab his eſt habitatus. Item Propontis & alia complura loca. Vnde Anaximenes Lampſacenus dicit, Mileſios Icarum inſulam ac Lerum habitaſſe. Circa Helleſpontum etiã in Cherroneſo Limnas, in Aſia Abydum, & Arisbam, Pæſum, in Cyzicenorum inſula Artacem, Cyzicum, in mediterranea Troadis Scepſim. Nos cum de ſingulis tractabimus, alias addemus, quæ ab eo ſunt prætermiſſæ. Quidam Apollinem Vlion uocant, ut Mileſij ac Delij, id eſt ſaluti ferum & Pæonicũ. Nam οὔλων idem eſt quod ualeo. hinc οὐλὴ, id eſt cicatrix dicitur. & illud, οὐλέ τε καὶ μέγα χαῖρε, id eſt iamq; uale & ſalue. Apollo enim ſalutifer eſt. & Artemis ex eo dicitur, quòd integros faciat. Sol quoque & luna his ſimiles ſunt ac pares, quòd cauſa ſint temperiei aeris, & peſtes & ſpontaneæ mortes his applicentur. Ex Mileto fuere uiri memoratu digni, Thales unus ex ſeptem ſapientibus, qui primus phyſiologiæ ac mathematicæ author fuit inter Græcos, & Anaximandri diſcipulus, & Anaximandri diſcipulus Anaximenes. Item Hecataeus, qui hiſtoriam ſcripſit. Per noſtra tempora Aeſchines orator, qui aſſumpta nimia erga Pompeium Magnum licentia, miſſus eſt in exilium. Hæc ciuitas aduerſitate preſſa eſt, cũ Alexandrum excluderet. nam ui capta eſt, quemadmodum Halicarnaſſus. Ac etiam prius à Perſis. Vnde Calliſthenes dicit, Phrynichum tragicum mille drachmis ab Athenienſibus mulctatum, quòd actum quendam feciſſet, Miletum à Dario captam. Ante eam in proximo iacet Lada inſula, circa Tragæas inſulas, quæ ſtationes piraticas habent. Deinceps eſt Lamicus ſinus, in quo eſt ea quæ Heraclia dicitur oppidulum ſub Latmo, quod ſtationes habet. Id prius Lamius dicebatur, eodem nomine quo & immi nens mons, quem Hecataeus putat eum eſſe, qui à poeta pediculorum mons appellatur. Dicit enim ultra Lamium urbem pediculorum montem eſſe. Quidam eum Grium dicunt, quod is æque atq; Lamius progrediatur à Mileſiorum agro orientem uerſus tendens, per Cariam Euromum & Chalcetorem uſq;, imminet autem illi in alto. Non procul hinc fluuiolum quendam pertranſeunti, apud Lamium montem, Endymionis ſepulchrum poſitum in ſpelunca quadam oſtenditur. Deinde nauigatio ab Heraclia in oppidum Pyrrham centum ferè ſtadiorum, paulo plus à Mileto Heracliam, ſi quis ſe in ſinum inferat.

Scholiographus Homeri, apud quẽ locus eſt quẽ allegat hic Strabo, in calce Catalogi Pyceatum mõtem exponit.

Recta nauigatio ex Mileto Pyrrham est stadiorum XXX. adeò longum iter habet litoris præternauigatio. Sed opus est, ut huiusmodi geographię excursus in locis claris paululum immoretur. A' Pyrrha usq; ad Męandri ostia, quinquaginta: qui locus stagnis & paludibus plenus est. Subministratorijs uerò scaphis adnauiganti, stadia triginta est Myus, una ex duodecim Ioniæ urbibus: quæ nunc, propter hominum paucitatem, à Milesijs habitatur. Hæc Themistocli dicitur à Xerxe in opsonium data, Magnesia in panem, Lampsacus in uinum. Hinc ad stadia quatuor Thymbria est, Cariæ uicus, iuxta quem est Auernus, specu sacrum, quod Charonium dicitur: id pestiferas exhalationes habet. Vlterius est Magnesia Mæandrũ uersus, Magnetum Thessalicorum colonia & Cretensium: de qua mox dicemus. Post Mędri ostia est Prienensium litus ultra quod Priene est, & Mycale mons feris & arborib. plenus. Is Samiæ religioni adiacet, & ad eam quasi octo stadiũm isthmum facit, ultra Trogilium promontorium. Priene à quibusdam Cadme appellatur, quoniam Philotas eius cõditor è Bœotia uenit. E' Priene fuit Bias, unus ex septẽ sapientibus. de quo Hipponax sic inquit, Et disceptari quàm Bias Prienensis melius. Ante Trogilium parua insula iacet, eodem nomine. hinc Sunium breuissimus transitus est, mille & sexcentorum, stadiorum principio Samum & Icariã & Corsias ad dextram habenti, ad sinistram uerò Melanthios scopulos, reliquum autẽ per medias Cycladas. Trogilium promontorium pes quidam est, qui à Mycale percurrit. Alius mons Mycalæ ipsi adiacet, qui Ephesij agri est, nomine Pactias: ad eum mediterranea deflectit. A' Trogilio Samium usque stadia sunt quadraginta. ea ad austrum spectat, & portus eius, qui nauale habet. maxima eius pars in plano est, & mari alluitur: pars in imminentem montem ascendit. Ad dextram nauiganti urbem uersus, est Posidium, quod promõtorium Mycalen uersus septẽ stadiũm fretũ efficit. Id Neptuni templũ habet, ante quod Narthecis iacet parua insula. Ad sinistrã est suburbanũ. Heræũ uersus & Imbrasus amnis, & Heręũ antiquũ fanũ & ędes, quę nunc tabularũ armariũ est. Sed pręter tabularũ multitudinẽ quę hic sũt, alia armaria & sacella antiquis artibus plena,

Vide prouerbium, Prienensis iustitia.

δύθυπλοία δ' ἐὶς πύῤῥαν ἀπὸ μιλήτου τειάκοντα, τοιαύτην ἔχει μακροπερίαν ὁ παρὰ γιῶ πλοῦς. ἀνάγκη δ' ὑπὸ τὴν γνώδξων τόπων ὑπομιμνήσειν τὸ πρόσκειλες ἢ τοιαύτης γεωγραφίας. ἐκ δὲ πύῤῥας ὧδε τὴν ἐκβολὴν τοῦ μαιάνδρου, σταδίους τετταράκοντα. τραγαῖλις δ' ὁ τόπος, καὶ ἕλώδης. ἀναπλεύσαντι δ' ὑπὲρ ἱερικοῖς σκάφεσι, τειάκοντα σταδίους, πόλις μυοῦς μία τῶν ἰάδων τῶν δώδεκα, ἣ νῦν δὲ ὀλιγανδρίαν μιλησίοις συμπεπόλιται. ταύτην ὄψον λέγεσθαι θεμιστοκλεῖ δοῦναι ξόρξης, ἄρτον δὲ μαγνησίαν, οἶνον δὲ λάμψακον. σῖτον γὰρ σταδίοις τέτταρσι λιμὴν λιμικὴν συμβεία. παρ' ἣν ἄορνον ὄρος ὑπέλαιον ἱερόν, χαρώνιον λεγόμενον, ὀλιθρίους ἔχον ἀναφοράς. ὑπόκειται δὲ μαγνησία ἡ πρὸς μαιάνδρῳ, μαγνήτων ἀποικία τῶν ἐν θετταλίᾳ, καὶ λεπτῶν, πρὸς ἧς αὐτίκα ὀρεῦμεν. μετὰ δὲ τὰς ἐκβολὰς τοῦ μαιάνδρου, ὁ κατὰ πειλίωνα ἐστὶν αἰγιαλός. ὑπὲρ αὐτοῦ δ' ἡ πειλίων, ἡ μὲν κάλλη τὸ ὄρος ὄθυκρον καὶ ὄθλιγνδρον. ἐπίκειται δὲ τῇ σαμίᾳ, καὶ ποιεῖ πρὸς αὐτὴν ἐπίκεινα δὲ τρωγιλίου καλουμένης ἄκρας, ὅσον ἑπτασταδίου περθμόν. λέγεται δ' ὑπό τινων ἡ πειλίων κάλλιμη, ἐπειδὴ φιλώτας ὁ ὠλικτίσας αὐτὴν βοιώτιος ὑπῆρχεν. ἐκ πριλίων δ' ὢν βίας, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, πρὶ οὗ φασιν οὕτως ἱππώναξ, καὶ δικάσασθαι ἐκ βίαντος τοῦ πριλιέως λριόσων. ἡ δὲ τρωγιλίου πρόκειται νησίον ὁμώνυμον. ὑπόθυρον δὲ τῷ ἐγγυτάτω διάρματος ὄθυν ὧν σωμίον σταδίων χιλίων ἑξακοσίων καταρχὰς μὲν σάμου, ὑπὸ δεξιᾷ ἔχοντι καὶ ἰκαρίαν, καὶ κορσίας. οὓς δὲ μελανθίους σκοπέλους ὀξ ὀνομάζω. ὑπόλοιπον δὲ δι' μέσων τῶν λυκλάδων νήσων. καὶ αὐτὴ δ' ἡ τρωγίλιος ἄκρα, πρόπους τῆς ἡ μυκάλης ὀξύ. τῇ μυκάλῃ δ' ὄρος ἄλλο πρόσκειται ἡ ἐφεσίας πακτύης. καὶ ἡ μεσογὺς δὲ εἰς αὐτὴν καταρρέφει. ἀπὸ δὲ ἡ τρωγιλίου στάδιοι τετταράκοντα εἰς τὸν σάμου. βλέπει δὲ πρὸς νότον, καὶ αὐτὸν καὶ ὁ λιμὴν ἔχων ναύσταθμον. ἔστι δ' αὐτὴ γὰρ ὑπὸ πέδιλον τὸ πλέον ὑπὸ ἡ θαλάττης λιλυζόμενον. μορίου δέ τι καὶ εἰς τὸ ὄρος αὐτῆς τὸ ὑποκείμενον. γὰρ δεξιᾶς μὲν οὖν πρὸς αἰολίδα πρὸς τὴν πόλιν ὀξὺ τὸ ποσείδιον, ἄκρα ἡ ποιοῦσα πρὸς τὴν μυκάλην τὴν ἑπτασταδίου περθμόν. ἔχει δὲ νεὼν ποσειδῶνος. πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίδιον ἡ ναρθηκίς. ὑπὸ δ' εἰσβολὰς δὲ τὸ πρόσειον τὸ πρὸς ζέφυρον ἡραῖον, καὶ ὁ ἴμβρασος ποταμὸς, καὶ τὸ ἡραῖον αὖ-

χαῖον ἱδρῦ, καὶ νεὼς μέγας, ὃς νῦν πυναιθήκη ὀξύ. χωρεῖς δὲ τὸ πλήθους τῶν γυναῖα διειλημμένων πινάκων, ἄλλαι πυναιθῆκαι, καὶ καίσκοι τινὲς εἰσὶ, πλήρεις τῶν ἀρχαίων τεχνῶν. τά τε ὑπαιθρον,

ὁμοίως

ὁμοίως μεγάλη ἦν ἀγάλματα ἄριστα ἀναθημάτων, ὧν τρία μύρωνος ἔργα πολλαχοῦ, ἰδρυμένα ἐπὶ μιᾶς βάσεως, ἃ ἦρε μὲν αὐτώνιος. ἀνέθηκε δὲ πάλιν ὁ σεβαστὸς Καῖσαρ εἰς τὸν αὐτὸν βάσιν τὰ δύο, τὸν Ἀθηναῖον, καὶ τὸν Ἡρακλέα. ἦν δὲ δῆλος εἰς τὸ καταστάλιον μετανεγκὼν, καταπλεύσας αὖθις ναύσκοπον. πόρισμα δ' ὅτι ἦν σταδίων ἑξακοσίων, ἐκαλεῖτο δὲ πάρθενιας πρότερον ἀπὸ τῶν Καρῶν. εἶτα ἀνθεμοῦς, εἶτα μελάμφυλος, εἶτα σάμος, εἶτ' ἀπό τινος ἐπιχωρίου ἥρωος, εἶτ' ἐξ Ἰθάκης καὶ Κεφαλληνίας ἀποικισάντος. καλεῖται μὲν οὖν καὶ ἄκρα τῆς ἀμφιελος βλέπουσά πως πρὸς τὸ τῆς Ἰκαρίας δρέπανον. ἀλλὰ καὶ τὸ ὄρος ἅπαν, ὃ ποιεῖ τὴν ἄλλην νῆσον ὀρεινὴν, ὁμωνύμως λέγεται. ἔστι δ' οὐκ εὔοινος, καίπερ εὐοινουσῶν τῶν κύκλῳ νήσων, καὶ ἡ πέραν χερρόνησος πᾶσα, οὐκ ἀρίστους ἐκφέρουσα οἴνους· οἷον χίον, καὶ λέσβιον, καὶ λαδ· καὶ μὴν καὶ ὁ ἐφέσιος, καὶ μητροπολίτης ἀγαθοί, ἥ τε μεσογαῖς, καὶ ὁ τμώλος, καὶ ὁ κατακεκαυμένη, καὶ λυδία, καὶ σμύρνα, καὶ ἄλλοι ἀσημότεροι τόποι διαφόρως χρησιμεύουσιν, ἢ πρὸς ἀπόλαυσιν, ἢ πρὸς διαίτας ἰατρικάς. περὶ μὲν οἴνους οὐ πάνυ εὐτυχεῖ σάμος. τὰ δ' ἄλλα εὐδαίμων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ πολεμάρχην γενέσθαι, καὶ ἐκ τοῦ οὐκ ἐπαινοῦντας, μὴ οἰκεῖαν ἐφαρμόζειν αὐτῇ τὴν λέγουσαν παροιμίαν, ὅτι φορεῖ καὶ ὀρνίθων γάλα. καθάπερ που καὶ μύανδρος ἔφη. ἔσχε δὲ καὶ τοὺς τυραννίδων αἴσιον αὐτῇ κατέσχε, καὶ πρὸς ἀθλιωτάτους ἔχθρας. οἱ μὲν οὖν τυραννίδος ἤκμασαν κατὰ πολυκράτη μάλιστα, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλοσῶντα. ὧν δ' ὁ μὲν καὶ τύχῃ καὶ δυνάμει λαμπρὸς, ὥστε καὶ θαλασσοκρατῆσαι. φασὶ δ' εὐτυχίας αὐτοῦ σημεῖον τιθέασιν, ὅτι ῥίψαντος εἰς τὴν θάλασσαν ἐπίτηδες τὸν δακτύλιον λίθου, καὶ χλιδῶντος πολυτελοῦς, αὐθις ἐκ μικροῦ ὕστερον τῶν ἁλιέων τις τὸν κατάπτυστα ἰχθῦν, ἀνατμηθέντος δ' εὑρεθῆναι ὁ δακτύλιος. πυθόμενον δὲ ταῦτα τὸν αἰγυπτίων βασιλέα, φησὶ μανικῶς πως ἀπαφθεγξασθαι ὡς οὐ βραχεῖ καταστρέψει τὸν βίον εἰς οὐκ εὐτυχὲς τέλος, ὁ τοῦτον ὀξυμαθὴς τοῖς εὐπραγίαις. καὶ δὴ καὶ συμβῆναι ταῦτα. καταλαφθέντα γὰρ ὑπὸ ἀπάτης ὑπὸ τοῦ σατράπου τῶν περσῶν, ἐρεμαθῆναι. οὕτω σωφρόνως ἀνακρίνων ὁ μέλητος, καὶ δὴ καὶ πᾶσα ἡ πίστις πλήρης

similiter locus sub dio optimis statuis plenus, quarum tria Colossica opera Myronis sunt, super una basi sita. Quae cum Antonius abstulisset, Augustus Cæsar duo in eandem basim reposuit, Palladem & Herculē. Iouem autem transtulit in Capitolium, & sacellum ei construxit. Sami circumnauigatio est stadiorum trecentorum. Ea prius Parthenias dicebatur, dum Cares eam habitarēt: postea Anthemus, postea Melamphylus, postea Samus, postea à quodam indigena Herous, colonis ex Ithaca & Cephalenia deductis. Quoddam eius promontorium, Ampelus uocatur, ad Icariæ Drepanum spectans: immo totus mons, qui totam insulam montanam efficit, eodem nomine dicitur. Ea uino infœlix est, cum cæterę circunuicinæ uino optimo abundent, & tota ferè continens, quæ propinqua est, uina optima ferat, ut Chius, Lesbus, & Cos. atqui & Ephesium & metropolitanum optima sunt. Mediterranea uerò & Tmolus, & Exusta, & Gnidus, & Smyrna, & alia ignobiliora loca, optimo uino & ad iocūditatem, et ad medicam uictus rationem excellunt. Samus itaque uino non ualde fortunata est, in cæteris uerò feracissima: quod ex eo maximè perspici potest, quod bellis infestatur. Vnde laudātes nō dubitāt, illud ei proverbiū acōmodare, quòd etiam ferat gallinæ lac, quemadmodū Menander inquit in quodam loco, quæ res ei tyrannidū causa fuit, & inimicitiarum cum Athenienſibus. Sed tyrannides plurimum Polycratis & Syloſontis fratris eius tempore uiguerunt: quorum alter & fortuna & opibus clarus fuit, adeò ut etiam mari dominaretur. Maximum fœlicitatis argumentum ducunt, quòd annulo de industria in pelagus proiecto, gemma & sculptura pretioso, paulo pòst piscator quidem piscem eduxit, qui eum deuorauerat: quo cęso, annulus inuentus est. Quod cum Aegyptiorum rex intellexisset, diuinitus locutum ferunt, quod qui eiusmodi prosperitatibus uteretur, uitam claudaret fine non fortunato, quod & ita est factum. nam à Persarum satrape dolo captus, suspensusq; est. Eius tempore fuit Anacreon lyricus, quapropter tota eius poesis illius mentione plena est. Huius tempore Pythagoram fuisse in historijs tradiderūt, qui cū iam tyrannidem nasci uideret, urbē deseruit, et in Aegyptum & Babylonem discendi studio abscessit: Cum uerò reuersus esset, & adhuc perdurare

Proverbiū, Lac gallinæ caum.

ὅτι δὲ πρὸ αὐτοῦ μνήμης. ὧδε τούτου δὲ, καὶ πυθαγόραν ἱστοροῦσι φυμθίλου, ἰδόντα τὴν τυραννίδα, ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀπελθεῖν εἰς αἴγυπτον, καὶ βαβυλῶνα φιλομαθίας χάριν. ἐπανιόντα δ' ἐκεῖθεν,

tyrannidem inuenisset, in Italiam nauigans, ibi uitam contriuit. ac de Polycrate quidem hæc. Syloson uerò priuatus relictus est. Is cum Dario Hystaspis filio, uestem quam ferebat aliquando largitus esset, nam ille cum nondum rex esset, eam magnopere concupiuerat: cum uerò regnaret, dono Sylosonti tyrānidem dedit, qui acerbè imperauit: quapropter urbs hominibus uiduata est. Vnde ductum est prouerbium,

Sylosontis opera locus amplus est.

Sed Athenienses prius misso Pericle imperatore, & Sophocle poeta cum eo, Samios non obtemperantes graui obsidione affecerunt. Postea duo muncipū millia ex suis miserunt, in quib. fuit Neocles Epicuri pater ludi magister, quem & hic & in urbe Teo educatū ferunt, adolescentiam uerò Athenis egit, quo tempore Menander comicus adhuc ephebus esset. Ex Samo etiam Creophylus fuit, quem aliquando tradunt, suscepto in hospitium Homero, accepisse ab eo donum inscriptionem poematis, quod Oechaliæ captiuitatem uocant. Sed Callimachus, per Epigramma quoddam contrarium ostendit, quod quanquam Creophylus opus composuerit, Homeri tamen dicatur propter dictum hospitium. Vt,

Sum Samij labor, accepit qui dion Homerum
Hospitio, sæuis ignibus uro duos,
Eurytonatq; Iolem, nunc scriptum dicor Homeri,
Ante Creophyli Iuppiter at fueram.

Quidam hunc Homeri magistrū tradunt, quidam non hunc, sed Aresteum Proconnesium. Adiacet Samo insula Icaria, à qua Icarium pelagus nominatur. Ea nomen habet ab Icaro Dędali filio, quem dicunt paternę fugæ comitem, cum ambo pennati è Creta aufugissent, hoc in loco cecidisse, uia non seruata. Nam cum celsius se ad solem extolleret, liquefacta cera pennæ effluxerunt. Insulæ ambitus est stadiorū trecentorum, ea portum non habet, sed stationes, quarum optima Histi appellantur. In hac insula est promōtorium ad Zephyrum porrectū. Ineſt etiā Dianę templum, quod Tauropoliū uocatur, & oppidulum Oenoe. Itēaliud de nomine Dracani promontorij, in quo situm est, stationem habet. Hoc promontorium distat à promōtorio Samiorum, quod Cantharium appellatur, stadijs octoginta, qui traiectus minimus est intermediorum, Nunc quidem cum ea hominibus deserta sit,

ὁρῶντα ἐπὶ συμμύουσαν τὴν τυραννίδα, πλεύσαντα εἰς Ἰταλίαν, ἐκεῖ σχεπτλίσαι τὴν βίον. πρὸς πολυκράτους μὲν ταῦτα. Συλοσῶν δὲ ἀπελείφθη μὲν ἰδιώτης ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ. λαβόντα δὲ ὕστερον χλαῖναν ἐδῆτα, ἣν ἐπεθύμησεν ἐκεῖνος φορῶν τὰ ἱδρῶτα (ὅπως δὴ ἐβασίλευε τότε βασιλεύσαντα) αὐτὸν λαβεῖν δῶρον τὴν τυραννίδα. πικρῶς δ' ἦρξεν, ὥστε καὶ ἐλειπατόρησεν ἡ πόλις. λιμὸν εἶθεν ἐκπεσεῖν σωιέβη τὴν πρὸς μίαν, ἐκπὶ συλοσῶντ' ὀρύχωρεῖν. Ἀθηναῖοι δὲ πρότερον μὲν πέμψαντος στρατηγὸν Περικλέα, καὶ σὺν αὐτῷ Σοφοκλέα τὸν ποιητὴν, πολιορκίᾳ κακῶς διέθηκαν ἀπειθοῦντας τοὺς σαμίους. ὕστερον δὲ καὶ ἑλκηρούχους ἔπεμψαν διχιλίους ἐξ ἑαυτῶν, ὧν ἦν καὶ νεοκλῆς ὁ Ἐπικούρου τοῦ φιλοσόφου πατήρ, γραμματοδιδάσκαλος, ὡς φασί. καὶ προφῶναι φασὶν αὐτὰ, καὶ γὰ τέω, καὶ ἐφθόνησαι ἀθλιώτατοι. γράφεται δ' αὐτῷ σωέφθορον μέναν δρον τὸν Ἰωνικόν. σάμος δ' ἦν, καὶ Κρεώφυλος, ὃν φασι δεξάμενον ξενίας ποτὲ ὄμηρον, λαβεῖν δῶρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ποιήματος, ὃ καλοῦσιν οἰχαλίας ἅλωσιν. καλλίμαχος δὲ τοὐναντίον ἐμφαίνει διὰ τῶν γράμματός τινος, ὡς ἐκείνου μὲν ποιήσαντος, λεγομένου δ' ὁμήρου δόξαι τὴν λεγομένην ξενίαν τοῦ σαμίου·

Γόνος εἰμί, δύμως ποτὲ θεῖον ὄμηρον δεξαμένης.
Καίω δ' ὀδυσσῆα ὃς σ' ἔπαθεν καὶ ξανθὴν ἰόλειαν.

Ὁμήρου δὲ καλοῦνται γράμμα.

Κρεωφύλου, ζοῦ φίλε τοῦτο μέγα.

Τινὲς δὲ διδάσκαλον ὁμήρου τοῦτον φασίν. οἱ δ' οὐ τοῦτον, ἀλλ' ἀρίστειαν τὸν προκοννήσιον. παράκειται δὲ τῇ σάμῳ νῆσος ἡ Ἰκαρία, ἀφ' ἧς τὸ Ἰκάριον πέλαγος, αὕτη δ' ἐπώνυμος ὄντι Ἰκάρου παιδὸς τοῦ Δαιδάλου, ὃν φασι τῷ πατρὶ κοινωνήσαντα τῆς φυγῆς, ἰδίᾳ ἀμφοτέροις πτερωθέντοιν ἐκ κρήτης πεσεῖν γῆθάδε, μὴ κρατήσαντα τῆς δρόμου μετεωρισθέντι γὰρ πρὸς τὸν ἥλιον τὸν πλέον, πτερορρεῖν τὰ πτερὰ τακέντος τοῦ κηροῦ. τεσσαράκοντα δ' ὅσι τῶν πρίμερον σταδίων ἡ νῆσος ἄπαρα, ἡ δὲ μὲν, πλὴν ὑφόρμων, ὧν ὁ κάλλιστος ἰσοίλεγονται. ἄκρα δ' ὄνομα αὐτάνουσα πρὸς ζέφυρον. ἔστι δὲ ἡ ἀρτέμιδος ἱερὸν καλούμενον ταυροπόλιον γὰ τῇ νήσῳ, ⟨ὁ⟩ πολισμάτιον οἰνόη, καὶ ἄλλο δρέπανον, ὁμώνυμον τῇ ἄκρᾳ ἐφ' ἧ ἵδρυται, πρόσορμον ἔχον. ἡ δὲ ἄκρα διέχει ⟨τῆς⟩ σαμίων ἄκρας ⟨τῆς⟩ καινθαίου καλουμένης, ὀγδοήκοντα σταδίους, ὅπερ ὄνομα ἐλάχιστον διάρμα τὸ μεταξύ. νυνὶ μὲν οἱ λειπανδρήσαν σάμιοι

σάμιοι νέμονται τὰ πολλὰ βοσκήματα χάριν. μετὰ δὲ τὸ σάμιον πορθμὸν τὴν πρὸς μυκάλην πλέουσιν εἰς ἔφεσον. ἐν δεξιᾷ δ' ὅση ἡ ἐφεσίων παραλία. μορφὴ δὲ πέχουσιν αὐτῆς καὶ οἱ σάμιοι. πρῶτον δ' ὅση ἐν τῇ παραλίᾳ τὸ πανιώνιον, τεμοῖ σταδίοις ὑποκάμπτων τὴν θαλάσσης, ὅπου τὰ πανιώνια κοινὰ πανήγυρις τῷ ἰώνων, σωτελεῖται τῷ ἑλικωνίῳ ποσειδῶνι καὶ θυσία. ἱερῶνται δὴ πριηνεῖς. εἴρηται πρὸ αὐτοῦ ἐν τοῖς πελοποννησιακοῖς. εἶτα νεάπολις, ὃ πρότερον μὲν ἦν ἐφεσίων, νῦν δὲ σαμίων, σμαλλαξαμένων πρὸς τὸ μαραθήσιον τὸ ἐγγυτέρω πρὸς τὸ ἀπώτερον. εἶτα πύγελα πολίχνιον, ἱερὸν ἔχον ἀρτέμιδος μονυχίας, ἵδρυμα ἀγαμέμνονος, οἰκοῦσι δὲ ὑπὸ μόρσης τῶν ἐκείνα λαῶν. τῶν γαλίας γάρ τινας, ἐν γῇ γενέσθαι, καὶ ἐληθεῖαι. κάμνοντας δ' ὑπὸ τῶν πάθους καταμεῖναι, ἐντυχεῖν οἰκείᾳ τῷ δὲ τῷ ὀνόματι τὸν τόπον. εἶτα λιμὴν πανόρμου καλούμενος, ἔχων ἱερὸν τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος. εἶθ' ἡ πόλις, ἐν δὲ τῇ αὐτῇ παραλίᾳ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὄρθιος ἡ ὀρτυγία, σμαραγδίτης ἄλσος παντοδαπῶν ὕλης, λυπρύνῃσι ἢ τὰ πλείστης. διαῤῥεῖ δὲ ὁ κέγχριος ποταμός, οὗ φασι νίψασθαι τὴν λητὼ μετὰ τὰς ὠδῖνας. ἐν ταύτῃ δὲ μυθεύουσι τὴν λοχείαν καὶ τὴν τροφὸν τὴν ὀρτυγίαν, καὶ τὸ ἄδυτον ἐν ᾧ ἡ λοχεία, καὶ τὴν πλησίον ἐλαίαν, ἣν πρῶτον ἐπαναπαύσασθαί φασι τὴν θεὸν ἀπολυθεῖσαν τῶν ὠδίνων. ὑποκάμπτει ἢ τὸ ἄλσος ὄρος ὁ σολμισσός, ὅπου σὺν ὅπλοις φασὶ τοὺς κουρῆτας, δεδιότας τὴν ἥραν τῶν ὅπλων ἐκπλῆξαι, ζηλοτύπως ἐφεδρεύσασαν, καὶ λαθεῖν συμπράξαντας τὴν λητοῦν. ὧν τῶν δ' ἐν τούτῳ πλειόνων ναῶν, τῶν μὲν ἀρχαίων, τῶν δ' ὑστέρων γεγονότων, ἐν μὲν τοῖς ἀρχαίοις ἀρχαῖα ὄντα, ἐν δὲ τοῖς ὑστέροις σκολιὰ ὄργανα. ἃ μὲν λητὼ σκῆπτρον ἔχουσα, ἃ δ' ὀρτυγία πεπίεσμένη, ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ παρὸν ἔχουσα. πανήγυρις δ' ἐν ταύτῃ σωτελεῖται κατ' ἔτος. ἔθει δέ τινι οἱ νέοι φιλοκαλοῦσι, μάλιστα περὶ τὰς ἐν ταύτῃ δυναχίας λαμπρυνόμενοι. τό τε ἐν τῇ τῶν κουρήτων ἀρχαῖον σωφρόνως συμπόσια, τὴν ἀνευ μυσικὰς θυσίας ἐπιτελεῖν. τῆς δὲ πόλιν ὤκησαν μὲν καρῶν τε καὶ λέλεγες. ἐκβαλὼν δ' ὁ αὐδρόκλος τοὺς πλέονας, ὥκισεν ἐκ τῶν σωτελούντων περὶ τὸ ἀθηναίων ἱερὸν τῆς ὑποκαίσιον. πορευομένοις δὲ ἐκ τῶν κορήσου πρὸς ἑσπέραν μὲν ἐστὶν ἱερὸν ἀρτέμιδος, οὕτως ὠνομασμένον ὑστέρου δ' ἀπὸ τῆς πρώτης καταβάντι, πρὸς τὸ νῶτον ἵδρυσαν μέχρι ἀλεξάνδρου. λυσίμαχος δὲ τὴν νῦν πόλιν τειχίζας, ἀνδρῶν τε ἀνθρώπων μεθισταμένων, ἡμέρας καταῤῥάκτης ὄμβρου, συνέργησε τοῖς αὐτοῖς,

Samij magna ex parte incolunt, pascendorum pecorum gratia. Post Samium fretum, quod Mycalen uersus est, Ephesum nauigantibus est Ephesiorum ora. ad dextram & Panionia, quae tribus stadijs supra mare est, ubi Panionia communia omnium Ionum festa Neptuno Heliconio & sacrificium celebratur. Sacrificant autem Prienenses, de quibus in rebus Peloponnesiacis dictum est. Deinde est Neapolis, quod autem prius erat Ephesiorum, nunc Samiorum est, qui cum Marathesio agro permutauerunt, propinqua scilicet cum longinquis. Deinde Pygella oppidum, quod Dianæ Munychiæ templum habet, Agamemnonis opus, à parte quadam gentium illius habitatum. nam quidam Pygalij nominati, iam calamitatibus defatigati ibi remanserunt, unde locus nomen ab illis accepit. Postea portus est, nomine Panormus, qui Dianæ Ephesiæ templum habet. deinde est ciuitas ipsa in eadem ora. Paulo supra mare est Ortygia, lucus omnis generis materiæ pulcherrimus, præsertim Cypariſſo. Per eũ Cenchrius amnis fluit, in quo dicunt Latonam ex partu lotam. nam hoc in loco fabulantur, & partum eius, & nutricem Ortygiam, & adytum in quo peperit, & proximam oleam, ad quam tradunt eam primò post partum quieuisse. Mons luco imminet nomine Solmissus, ubi dicunt Curetas armorum sonitu Iunonem obtudisse, ex æmulatione insidiantem, quo auxilio, Latonæ partus eam latuit. Sed cum plurima templa sint in eo loco, alia uetusta, alia posterius facta, in antiquis antiquæ insunt statuæ, in posterioribus parua opera: ut Latonà, quæ sceptrum gerit: & Ortygia, quæ manu puerum tenet. Hic quotannis solennia celebrantur. Sed † anno quodam iuuenes splendidissimis epulis student, Curetum autem palatium conuiuia, & quædam mystica sacrificia percipit. Vrbem Cares & Leleges habitauere. sed cum maximam eorum partem Androclus eiecisset, eam ex ijs suppleuit, qui ad se circa Athenæum & Hypelæum conuenerant, assumpta etiam prætermontana Corisso proxima. Ea itaque usque ad Crœsi tempora hoc modo fuit habitata. postea à prætermontana descendens, circa templum quod nunc est habitauere usque ad Alexandri tempora. Lysimachus condita urbe quæ nunc est, cum homines non libenter inde commigrarent, uehementi imbre obseruato subuenit, fossas

* Græce legitur ἔθνει τινι, quod est, more quo com. Interpres fortè legit τινί.

fossas & cannales obstruxit, unde urbs submersa est, & illi perlibenter traducti transmigrauere. Lysimachus urbem de uxoris nomine Arsinoen appellauit, ueruntamen antiquum nomẽ obtinuit. In ea erat senatus conscriptus, cum quo etiam conueniebant ij, qui uocati dicebantur, & omnia administrabant. Dianæ templum prius Cherssiphron mirè fabricatus est, postea aliud fecit, maius illo. Sed cum Herostratus quidam id incendio consumpsisset, aliud præstantius constructum, mulierum ornamentis, & multis opibus ad id collatis, refectisq; priorib. columnis. Quarum rerum testimonio sunt Decreta tunc facta, quæ Artemidorus dicit Timæum Tauromenitanum ignorare, & inuidum esse, & calumniatorem, unde & carptorem fuisse uocitatum, quod ex Persarũ depositis templi structurã finxerit, cum nulla tunc deposita essent: & si erant, cum templo combusta sunt. Nam cum post incendium tectum deletum esset, quis uoluisset in templo detecto depositũ tenere? Addit etiam Alexandrum & factas & futuras impensas pollicitum, dummodo ipse titulum haberet. Illos autem noluisse, multo magis uoluerunt & sacrilegio templi spolijs infames fieri. Laudat præterea Ephesiũ quendam, qui regi dixit, non decere deũ dijs quicquam dedicare post templi consummationẽ, quod dicit Cheremocratis opus esse, qui Alexandriam constructit. Eundem pollicitum fuisse Alexandro, sese mõtem Athon in eius formam fabricaturum, ut tanquam ex gutto quodam, aqua in phialam effunderetur. Facturumq; duas urbes, alteram ad montis dextram, alteram ad sinistram, ut ab altera in alteram amnis efflueret. Post templum itaq;, aliarum rerum dedicatarum multitudinẽ ingentem inueniri, artificum æstimatione, eadem uerò totam ferè Praxitelis operib. plenam. Nobis Thrasonis nõnulla monstrata sunt, cuius est Hecatesium, et fons Penelope, & anus Euryclia. Sacerdotes eunuchi erant, qui Megalobyzi dicebantur. ac semper aliqui accersebantur digni tali præfectura, & in honore maximo habebantur, cum his uirgines aliquas sacras esse oportebat. Nunc earum consuetudinum quædam seruantur, quædam minimè. Templum & nunc & olim Asylum erat, cuius libertatis termini sæpe sunt immutati. Alexander ad stadium extendit. Mithridati uerò dimissa ab angulo Cerami sagitta,

καὶ οὐ ῥινούχους ἐνέφραξεν, ὥστε κατακλυσθῆναι τὴν πόλιν. οἱ δ' ὑμετέρησαν Ἄσμυνοι. ἐκάλεσε δ' Ἀρσινόην ἀπὸ τῆς γυναικὸς τὴν πόλιν. ἐπεκράτησε μέντοι τὸ ἀρχαῖον ὄνομα. ἦν δὲ γερουσία καταγραφομένη. τούτοις δὲ συνήθησαν οἱ ἐπίκλητοι καλούμενοι, καὶ διῴκουν πάντα. τὸν δὲ νεὼν τῆς Ἀρτέμιδος, πρῶτον μὲν χρύσιφρων ἤρξιτεκτόνησεν, εἶτ' ἄλλον ἐποίησε μείζω. ὡς δὲ ὕστερον Ἡρόστρατός τις ἐνέπρησεν, ἄλλον ἀμείνω κατεσκεύασαν, συνεισενεγκάντων τῶν τῆς γυναικῶν κόσμων, καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας, σφόδρα μέντοι δὲ καὶ οὗτοι πλούσιοι κίονας. τούτων δὲ μαρτυρία ὅτι τὰ γραφέντα τότε ψηφίσματα, ἃ πρὸ ἀγνοοῦντα φησὶν ὁ Ἀρτεμίδωρος τὸν Ταυρομενίτην Τίμαιον, καὶ ἄλλως βάσκανον ὄντα, καὶ συκοφάντην. διὸ καὶ ἀτιμίαν κληθῆναι λέγει, ὡς ἐκ τῶν Περσικῶν πρᾶκα καταθηκῶν, ἐποιήσαντο τὸ ἱερὸν τῶν ἀνακτόρων. οὔτε γὰρ ἔκειτο πρᾶκα καταθήκας τότε, εἴτε ἔκειτο, συνεμπρησθῆναι τῷ ναῷ. μετὰ γὰρ τὴν ἐμπρησιν τῆς ὀροφῆς ἠφανισμένης, ἐν ὑπαίθρῳ τῷ σηκῷ, τίνα ἂν ἐθελῆσαι πρᾶκα καταθήκην λειμένιον ἔχειν. ἀλέξανδρον δὲ τοῖς ἐφεσίοις ὑποσχέσθαι τὰ γεγονότα, καὶ τὰ μέλλοντα ἀναλώματα, ἐφ' ᾧτε τὸν ἀνδριάντα αὐτὸν ἔχειν. οὐκ ἂν μὲν ἐθελῆσαι, πολὺ μᾶλλον οὐκ ἂν ἐθελήσαντας δοῦναι ἱεροσυλίας καὶ ἀσεβήσεως φιλοδοξεῖν, ἐπαινεῖ τε τὴν εἰπόντα τὸν ἐφεσίων πρὸς τὸν Βασιλέα, ὡς οὐ πρέπει θεῷ θεοῖς ἀναθήματα κατασκευάζειν. μετὰ δὲ τὸν τοῦ νεὼ συντέλειαν, ὃν φησιν ἐπὶ χρόνους ἑκατὸν χρόνους ὄντα, τὸν αὐτὸν καὶ τὸν Ἀλεξανδρείας ὑπάρχειν, τὸν αὐτὸν ὑποσχέσθαι Ἀλεξάνδρῳ ἀνάθημα ποιήσειν αὐτῷ, ὡσανεὶ ἐκ πρόχου τινός, εἰς φιάλην καταχέοντα ποτόν. ποιήσαντα πόλεις δύο· τὴν μὲν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους, τὴν δ' ἐξ ἀριστερᾶς. ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν ῥέοντα ποταμόν. μετὰ δ' ὃν τὸν νεὼν, τὸ τ' ἄλλων ἀναθημάτων, πλῆθος εὑρέσθαι τῇ ἐκλαμπούσῃ τῶν δημιουργῶν. τὴν δὲ δημοσίαν ἐν τῶν πραξιτέλους ὄντων, ἅπαντα σχεδόν τι πλήρη. ἐμοὶ δ' ἐδείκνυτο καὶ τῶν θρασώνος τινα, ὅπου τὸ ἑκατοστόν ὄτι καὶ ἡ λεμία πλωτὸς ἦν, καὶ ἡ περισυρτὶς ἡ συρύκλεια. ἱερείας δ' ὑπάρχους εἶχον, οὓς ἐκάλουν μεγαλοβύζους, καὶ ἀλλαχόθεν μεπόντας ἀεί τινας ἀξίους τῆς διαπρεπούσης. καὶ ἦσαν γὰρ ἐμοὶ μεγάλη, σωιδρᾶς δὲ καὶ ζώνης ἐχέτω πρεπόντως. νυνὶ δὲ τὰ μὲν φυλάττεται τῶν νομίμων, τὰ δ' οὔ. ἄσυλον δὲ μένει τὸ ἱερὸν καὶ ναὸς καὶ πρόστομον. τὸ δ' ἄσυλον ἐκτείνουσιν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἀπὸ τοῦ σταδίου μέχρι τοῦ ἀναπτερώματος, μεθιστάμενον ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἀεὶ τῆς γωνίας τοῦ ἱεράμου,

καὶ δι'

καὶ δέξαντα ὑποῤῥαλεῖσθαι μικρὰ τὸ στόμα. αὐτωνίου δὲ πλησιάσαντος τοῦτο, καὶ συμπεριλαβόντος τῇ ἀσυλίᾳ μέρος τι τῆς πόλεως. ἐφαίνη δὲ ὕδωρ βλαβερόν, καὶ ὠθεῖ τοῖς λιμενουργοῖς ποιεῖν τὴν πόλιν. ὥστ' ἀκύρωσεν ὁ σέβαστος Καῖσαρ. ἔχει δ' ἡ πόλις καὶ νεώρια καὶ λιμένα. βραχύτομον δ' ἐπίνησαν οἱ ἀρχιτέκτονες, σωλῆσι παταγόντες ἐς λεπτὸν συναπτὰ βασιλεῖ. οὗτος δ' ἦν Ἄτταλος ὁ Φιλάδελφος. οἰηθεὶς γὰρ οὕτως βαθὺν τὸν εἴσπλουν ὁλκάσι μεγάλαις ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸν ἐν λιμένα τραγαγόντα ὄντα πρότερον ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ κάυστρου προχώσεως, ἐὰν παβληθῇ χῶμα ἐς τόμαπτα, πλατεῖ τελίως ὄντι, ἐπέλυσε γενέσθαι τὸ χῶμα. σωιέβη δὲ τοὐναντίον. γὰρ ἔχους ἐν ῥοῦς ἐν τραγίζειν μᾶλλον ἐποίησε τὸν λιμένα σύμπαντα μέχρι τοῦ στόματος. πρότερον δ' ἱκανῶς αἱ πλημμυρίδες κὴ ἡ παλίῤῥοια τὸ τελάγους, ἀφῄρει τὸν χοῦν, καὶ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἐκτός. ὁ μὲν οὖν λιμὴν τοιοῦτος, ἡ δὲ πόλις τῇ πῆ τὰ ἄλλα οὐκομιδῇ τῶν τόπων, αὔξεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐμπόριον οὖσα μέγιστον τῶν ἐντὸς τοῦ ἀσίαν τοῦ ἔθνους τοῦ ταύρου. ἀνδρῶν δ' ἀξιόλογοι γεγόνασιν ἐν αὐτῇ. τῶν μὲν παλαιῶν ἡρακλειτός τε ὁ σκοτεινὸς καλούμενος, καὶ ἑρμόδωρος. περὶ οὗ ὁ αὐτὸς οὕτως φησίν, Ἄξιον ἐφεσίοις ἅπασιν ἀπάγξασθαι. οἱ τινὰ ἑρμόδωρον ἄνδρα ἐκ τῶν ἀνηίσσων ἐξελάσαντες, φάντες, Ἡμέων μηδεὶς ἀνήϊστος ἔστω. εἰ δὲ μή, ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων. δοκεῖ δ' οὕτως ὁ αὐτὸς νόμους τινὰς ῥωμαίοις συγγράψαι. καὶ ἱππώναξ δ' ὅδε ὁ ποιητὴς ἦν ἐφέσιος, καὶ παράσιος ὁ ζωγράφος καὶ ἀπελλῆς. ἦν δὲ νεώτερος, ἀλέξανδρος ῥήτωρ ὁ λύχνος προσαγορευθείς, ὃς καὶ ἐπολιτεύσατο, καὶ συνέγραψεν ἱστορίαν, ἐπὶ διατέλεσιν, ἐν οἷς τά τε οὐράνια διατίθεται, καὶ τὰς ἠπείρους γεωγραφεῖ, καθ' ἑκάστην ἐκδύσιν ποιήματα. μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ κάυστρου λίμνη ἐστὶν ἐκ τοῦ τελάγους ἀναχεομένη. καλεῖται δὲ τελμουσία. καὶ ἐφεξῆς ἄλλη σύῤῥους αὐτῇ μεγάλας ἔχουσαι πρόσοδους, ὡς οἱ βασιλεῖς μὲν ἱερὰς οὔσας, ἀφείλοντο τῆς θεοῦ. ῥωμαῖοι δ' ἀπέδοσαν. πάλιν δ' οἱ δημόσιῶναι βιασάμενοι εἰς ἑαυτοὺς τὰ τέλη. πρεσβεύσας δὲ ὁ ἀρτεμίδωρος ὃς φησι τάς τε λίμνας ἀπέλαβε τῇ θεᾷ. καὶ τὴν ἡρακλειῶτιν ἀφῃρημένην ὑπὸ γνίκης λειθεὶς ἐν ῥώμῃ. αὐτὶ δὲ τούτων εἰκόνα χρυσῆν ἀνέστησεν ἡ πόλις ἐν τῷ ἱερῷ. ἡ δὲ λίμνης ἐν τῷ κοιλοτάτῳ βασιλέως ὄρυγμα. φασὶ δ' ἀγαμέμνονος ἵδρυμα. ἐστὶ δὲ γαλήσιον ὄρος. καὶ ἡ κολοφὼν πόλις ἰωνική. καὶ τὸ πρὸ αὐτῆς ἄλσος τοῦ κλαρίου ἀπόλλωνος, ἐν ᾧ καὶ μαντεῖον ἦν ποτε παλαιόν. λέγεται δὲ κάλχας ῥηνίης μετ' ἀμφιλόχου τοῦ ἀμφιαράου κατὰ τὴν

uiſum eſt paululum ipſum ſtadium tranſcendere. Antonius huic proximè accelſit, et cum eo termino urbis partem cõprehendit. Poſtmodum Cæſar Auguſtus cum id damnoſum exiſtimaret, & nihil aliud eſſe, quàm multis malefaciendi cauſam exhibere, id irritum fecit. Hæc ciuitas & naualia habet & portum, quem architecti ore perbreui effecerũt, parĩter cum rege decepti. Is Attalus fuit Philadelphus, qui ratus ingreſſum nauibus onerarijs profundũ fore, ſi terra apponeretur. Et cum portus prius ſtagnoſus eſſet ex aggeſtionib. à Cayſtro factis, ori quod quidem amplum erat, terram opponi iuſſit. Sed contrà quàm ratus erat, uenit. nam limus introrſum impulſus, fecit ut totus portus ore tenus ſtagnaretur. prius autem affluxus & refluxus pelagi, ſatis per ſeſe limum auferebant, et extrorſum retrahebant. Ac portus quidem talis eſt, ciuitas loci oportunitate quotidie creſcit, & maximum citerioris Aſiæ emporiũ eſt. In ea fuere uiri memoratu digni, ex antiquis Heraclitus, cui cognomento fuit Scotinus. Item Hermodorus, de quo hic idem inquit, Dignos eſſe Epheſios omnes ſtrangulari. Qui Hermodorum uirum inter eos frugi eiecerũt, dicentes, Nemo noſtrũ frugi eſto, Alioqui cũ alijs ejiciatur. Hic uir leges quaſdã uidetur Romanis conſcripſiſſe. Ex Epheſo fuit Hipponax poeta, & Paraſius pictor, & Apelles. Ex iuniorib. Alexander orator, qui Lychnus eſt cognominatus. Is in rep. uerſatus eſt, & hiſtoriam conſcripſit, & carmina reliquit, in quibus & de cœleſtibus pertractat, & terras cõtinentes deſcribit, in quaque edens poemata. Poſt Cayſtri oſtia eſt lacus nomine Selinuſius, ex pelago refuſus. Poſtea eſt alius qui in eũ confluit. Hi magnos prouentus habent, quos cũ deæ ſacri eſſent, reges abſtulerũt, poſtea à Romanis ſunt reſtituti. Rurſum publicani facta uiolentia, uectigalia ſibi uendicauere. Artemidorus legatus miſſus, & lacus deæ recuperauit, & Heracleotim quæ deſciuerat euicit, Romę iudicatus, pro quib. rebus ciuitas aureum ei imaginẽ in fano erexit. In concauiſſima autem parte lacus, regis fanum eſt, quod Agamemnonis opus dicunt. Poſtea eſt Galleſius mons, & Colophon ciuitas Ionica, & ante eã Apollinis Clarij lucus. Tradunt Calchantem augurem cum Amphilocho Amphiari filio,

è Troiano bello redeunte, terrestri itinere huc peruenisse. Cumq; apud Clarũ in Mopsum incidisset, augurẽ præstantissimũ, præ mœrore mortuũ esse. Hesiodus Calchantẽ Mopso huiusmodi quiddam proposuisse scribit,

Mirabor sanè, poteris si dicere, ficus
Quot numero hæc caprificus habet, perparua licet sit.
Mille quidẽ decies modius mensura, superq;
Vna fit, hãc nullo poteris cõprendere pacto.
Dixit, & inuentus numerus, mensuraq; certa est.
Cõtinuo mortis Calchanti somnus obortus.

Pherecydes dicit, prægnanti sue oblata, Calchantem interrogasse, quot porcos haberet, hunc uerò respondisse tres, atq; ex ijs unã fœminam. Et cum Mopsus uera locutus esset, illum præ dolore mortuum. Sunt qui dicant Calchantem suem proposuisse, illum uerò caprificum, ac Mopsum uera dixisse, Calchantem uerò minimè, et præ mœrore mortuum. Et in quodã loco Sophocles scribit, cum Helena reposcit, quod tunc Calchanti fata mortem decreuerunt, cum præstantiorem augurem offendet. Sed hic Calchantis mortẽ transfert in Ciliciam. Atq; hæc quidẽ antiqua sunt. Colophonij aliquando nauales opes satis amplas habuere, & equestribus tantum excelluerunt, ut ubicunq; difficulter bella componi poterant, Colophonij equitatus auxilio dirimebantur: qua ex re ductum est prouerbiũ, Colophonem addidit, cum summa operi manus imponitur. Viri ex Colophone memorabiles fuere. Mimnermus tibicen, & elegię poeta. Itẽ Xenophanes physicus, qui poemata de Sillis fecit. Pindarus etiam dicit Polymnastum quendam in musica doctum. Vt,

Nõsti quicquid dixit Polymnastus uir Colophonius.

Sunt qui Homerũ hinc faciant. Ab Epheso Colophonem recta nauigatione, sunt stadia septuaginta, in sinum se inferenti centum & uiginti. Post Colophonem est Coracius mons, & insula Dianæ sacra, in quam ceruas perituras tranare crediderunt. Postea est Lebedus, quæ centum ac xx. stad. abest à Colophone. Hoc in loco artificũ Liberi patris conuentus est, & Ionum habitatio usq; in Hellespontũ, in qua solennia & certamina Libero patri quotannis celebrantur. Prius autẽ Teo habitabant, quæ consequens Ionũ ciuitas est.

ἐκ τροίας ἐπανόδου πεζῇ διὰ θρᾴκης ἀφικέσθαι. πυθομένου δ' ἑαυτῷ λιμένι μάντει κατὰ τὸν ἁλαφρὸν μόψῳ τῷ μαντοῦς δὴ τειρεσίου θυγατρὸς, φάτ' λύπλῳ ἀρθαωεῖν. ἡσίοδος μὲν οὖν ὅτῳ πως διασκευάζει τὸν μύθον, πῶς ἂν γὰρ τι θεοῦτο τῷ μόψῳ τὸν κάλχαντα· Θῶμα μ' ἔχει κατὰ θυμὸν ὁρινθὸς ὅσους ὀλίνθους,
οὗτος ἔχει μακρὸς πὴ ἐὼν, εἴποις ἂν ἀριθμόν.
τόν δ' ἀρκείνασθαι, μύριοί εἰσιν ἀριθμόν,
Ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνόν, εἰς ὃ πυθιασύει.
Ὣς φάτο. καὶ σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμον εἴλετο μέτρου.
Τὸν, ἐπελθέμεν οὐκ ἂν δυάμαιο.
Καὶ τότε δὴ κάλχανθ' ὕπνος θανάτοιο κάλυψε.

Φερεκύδης δέ φησιν ὡς προβαλεῖν ἐγγυον τὸν κάλχαντα, καὶ ὁρῶντας ἔχειν χοίρους. τὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι τρεῖς, ὧν γνα θῆλυ. ἀληθεύσαντος δ' ἀρθαωεῖν τὸν λύπης. οἱ δὲ τὸν μὲν κάλχαντα προβαλεῖν τὴν ὗν φασι, τὸν δὲ ὁρινεύν. καὶ τὸν μὲν εἰπεῖν τ' ἀληθῆς, τὸν δὲ μὴ. ἀρθαωεῖν δὲ ὑπὸ λύπης ἢ κατά τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ σοφοκλῆς ἐν ἑλένης ἀπαιτήσει, ὡς εἱμαρμένον εἴη ἀρθαωεῖν, ὅταν ἱερέ ἡρωι ἑαυτῷ μάντει πύθιτύχῃ. οὗτος δὲ καὶ εἰς κιλικίαν μεταφέρει τὴν ὄρειν, καὶ τὸν θάνατον τῷ κάλχαντι. τὰ μὲν παλαιὰ τοιαῦτα. ἐκτήσαντο δέ ποτε καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον δυνάμει οἱ κολοφώνιοι καὶ ἱππικὸν, ἐν ᾧ ἐβοήθουν δι' ἑφόρου τοῖς ἄλλοις, ὥστ' ὅπου ποτὲ ἐν τοῖς δυσκαταλύτοις πολεμοις τὸ ἱππικὸν τῶν κολοφωνίων ὠφελήσειε, λύεσθαι τὸν πόλεμον. ἀφ' οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ἐκβεβλῶσι τὴν λέγουσαν, τὸν κολοφῶνα ἐπέθηκεν, ὅταν τέλος ὠφελεῖ βέβαιον τῷ πράγματι. ἄνδρες δ' ἐγένοντο κολοφώνιοι ἐν μνημονευομένῳ, μίμνερμος αὐλητὴς ἅμα καὶ ποιητὴς ἐλεγεῖον. καὶ ξενοφάνης, ὁ φυσικὸς, ὁ τοὺς σίλλους ποιήσας, ἃ ποιήματά ἐστιν. λέγει δὲ πίνδαρος, καὶ πολύμναστόν τινα τῶν πρὸ τῆς μουσικῆς ἐλλογίμων· φθέγμασι μὲν παγκοινον ἐγνωκας πολυμνάστου κολοφωνίου αὐδῆς. καὶ ὅμηρον δέ τινες γεγονέναι φασιν. λύθυπλοίαι μὲν οὖν ἑβδομήκοντα σταδίοι εἰσὶν ἀπ' ἐφέσου, ἐγκολπίζουσι δὲ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. μετὰ δὲ κολοφῶνα ὄρος κορύκιον. καὶ νησίον ἱερὸν ἀρτέμιδος, εἰς ὃ διανηχομένας πίκτειν τὰς ἐλάφους πεπεισθήκασιν. εἶτα λέβεδος δέχουσα κολοφῶνα ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. γέγραπται δὲ πρὸ τῆς ἐφεξῆς πόλεως τῶν ἰώνων.

τὸν διόνυσον τεχνιτῶν, ἡ σωδος καὶ κατοικία ἦν γὰρ ἰωνία μέχρι ἑλλησπόντου, γὰρ ἡ πανήγυρίς τε καὶ ἀγῶνες κατ' ἔτος συντελοῦνται τῷ διονύσῳ. γὰρ τίαν δὲ ἄνωθεν πρότερον τῆς ἐφεξῆς πόλεως τῶν ἰώνων.

ἐμπεσούσης

ἐμπεσούσης ἡ στάσεως, εἰς Ἔφεσον κατέφυγον. ἀπῆλθε δ' εἰς μυόννησον αὐτοῖς κατασήσων δεμεταξὺ τέω τε καὶ λεβέδου, πρεσβεύοντες τῆδε, δεόμενοι ῥωμαίων μὴ προϊδεῖν ὥστε ἐχιζομένων σφίσι τὴν μυόννησον. οἱ δὲ μετέσησαν εἰς λέβεδον, δεξαμένων τῶν λεβεδίων ἀσμένως σφᾶς τε καὶ κατέχουσαν αὐτῶν ὀλίγαν δρόμον καὶ τέως ἡ λεβέδου διέχει ἑκατὸν εἴκοσι στάδια. μεταξὺ ἡ νῆσος ἀσπὶς οἰδαρικόννησος λεγομένη. καὶ ἡ μυόννησος ἡ ἐφ' ὕψος χερρονησίζουσα καὶ τειχήρης. καὶ ἡ τέως ἡ ὠδὶ χερρόνησος ἵδρυται, λιμένα ἔχουσα. φθορὰ δ' ὅση αὐαπρέωρ ὁ μελοποιὸς, ἐφ' οὗ τῆδε τὴν πολιν ἐκλιπόντων, εἰς ἄβδηρα ἀπώκησαν θρακίαν πόλιν, οὐ φέροντες τὴν πρόσωψ ὕβριν. ἀφ' ὅ καὶ φασί τινες ἄβδηρα κεκλῆσθαι πίωρ ἀφικία. πάλιν δ' ἔπανῆλθόν τινες αὐτῶν χρόνῳ ὕστερον. εἴρηται ἡ καὶ πρὸ ἀπελλίωνος ὅτι τήϊος ἦν ἀναξέωρος. γέγονε δὲ καὶ συγγραφεὺς ἑκαταῖος ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως. ἔστι καὶ ἄλλος λιμὴν ὁ πρόσορος, ἀφ' ὃν βιάκοντα σταδίων τῆς πόλεως, χερραῖόν τε. εἶτα χαλκιδεῖς, ὁ τῆς χερρονήσου ἰσθμὸς τῆς πίωρ καὶ ὀρυθραίων. χώρος μὲν ὃν τοῦ ἰσθμοῦ οἰκοῦσιν οὗτοι. ἐπ' αὐτῷ ἡ τῷ ἰσθμῷ τήϊοι καὶ κλαζομένιοι. τὸ μὲν δὴ νότιον τοῦ ἰσθμοῦ πλευρὸν ἔχουσι τήϊοι, οὓς χαλκιδέας· τὸ ἡ πρόσορον κληροῦχοι εἰσὶ, καθὸ συνάπτουσι τῇ ὀρυθραίᾳ. διήκει δ' ὑπόκρημνος ὁ τόπος ὠδὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰσθμοῦ, γῆς μὲν ἀπολαμβάνων τῆς ὀρυθραίων, ἐκτὸς δὲ τῶν τῆς κλαζομενίων. ὑποδύεται ἡ τῆς κλαζομενίων χαλκιδικὴν ἄλσος καθιδρυμένων ἀλεξάνδρῳ τῷ φιλίππου. καὶ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν ἰώνων ἀλεξάνδρεια κατάγγελτος, σωτήρια λουόμενος γὰρ αὐτοῦ θάνε. ἡ δ' ὑποδύεσις τοῦ ἰσθμοῦ, τὸ μὲν ἀπὸ ἀλεξανδρείας καὶ τῆς χαλκιδικῆς μέχρι τοῦ ὑποκρήμνου ὡς γυμνάκοντα εἰσὶ στάδιοι, ὁ δὲ πορίπλους πλείους ἢ χίλιοι. ἐν μέσῳ δὲ πού τῶν πορίπλου αὐ ὀρυθραὶ, πόλις ἰωνικὴ, λιμένα ἔχουσα καὶ νησίδας πρόκειμένας τέτταρας ἵππους καλουμένας. πρὶν δ' ἐλθεῖν ὠδὶ τὰ ὀρυθρᾶς, πρῶτον μὲν ὄρος πολίχνιον ὀπὶ τήϊον, εἶτα λιμὴν ὄρος ὑψηλὸν, καὶ λιμένα ὑπ' αὐτῷ κάσυς, καὶ ἄλλο ὀρυθραὶ λιμένα καλούμενον, καὶ ἐφεξῆς πλέας. ἕτεροι φασὶ δὲ τὸν πλοῦν τοῦ κορύκου πάντα λησταρεῖα ὑπάρξαι τῶν κορυκαίων καλουμένων, εὐφαμένων βόπου καμόν τι ὠφελεῖν τῶν πλοΐζομένων. κατεπάσαντες γὰρ γῆς τοῖς λιμέσι, τοῖς καθορμιζομένοις ἐμπόροις προσφοιτῶν, καὶ ὑπάνους ἔχοντι φόρτοις. καὶ ποῦ πλέοιεν, εἶτα συνελθόντας αὐαχθεῖσι τοῖς ἐνθρώποις ὑπιτίθεσθαι καὶ καθαρπάζειν. ἀφ' οὗ δὴ πάντα τὸν πολυπράγμονα, καὶ κατακούειν ὧν χειροῦνται τῶν λάθρα καὶ γῆς ἀφῃρῆτο σφαλεγομένων,

sed orta Epheſi ſeditione, auſugerũt. Cum uerò Attalus eos in Myonneſo collocaret inter Teo ac Lebedũ, mittuntur Teij Romam oratum, ne patiantur Romani Myonneſum ſibi admuniri. quare ij in Lebedũ migrauere, Lebedijs perlibenter eos ſuſcipientibus, propter hominũ paucitatem qua detinebantur. Teos à Lebedo diſtat ſtadijs centum ac uiginti. Inter eas eſt inſula quędam Aſpis nomine, nonnulli eam Arconneſum uocant. Myonneſus qui dem in loco excelſo habitatur, qui peninſulã facit. Teos quoq; in peninſula ſita eſt, & portũ habet. Hinc eſt Anacreon Lyricus, cuius tempore Teij relicta urbe, Abdera Thracũ urbem migrauerunt, cum Perſarum contumelias ferre non poſſent, unde illud dictum eſt, Abdera optima Teiorum colonia. Rurſum poſteriore tempore nonnulli ex eis redierunt. De Apelli cone dictũ eſt, qui Teius fuit. Ex eadẽ urbe fuit Hecatæus hiſtoricus. Eſt alius quidã portus nomine Gerraidę diſtãs ab urbe ſtadijs triginta. Deinde Chalcides, qui eſt Cherroneſi Teiorum & Erythrçorũ iſthmus, intra iſthmũ itaq; ij habitãt. Iuxta iſthmum Teij & Clazomenij. Nam auſtrale iſthmi latus (id eſt Chalcides) Teij habẽt, Boreale Clazomenij, ad quod Erythrçorũ agro coniunguntur. In iſthmi initio eſt locus præceps, interius Erythræorum, exterius Clazomeniorum agrum comprehendens. Chalcidibus lucus imminet, Alexandro Philippi filio dicatus. Hoc in loco certamen Alexandria nuncupatũ, ab uniuerſa Ionia celebratur. Iſthmi tranſitus ab Alexandria & Chalcidibus, uſq; ad præcipitium, eſt ſtadiorum quinquaginta, circunnauigatio plurium quàm mille. Ad mediam ferè circunnauigationem ſunt Erythræ ciuitas Ionica, quę portum habet, & quatuor in fronte paruas inſulas quę Hippi dicuntur. Priuſquam Erythras perueniatur, primum eſt oppidulum Gerræ, poſtea Teiũ, poſtea Coyrcus mõs excelſus, et portus Caſyſtes ſub eo. Item alius portus qui Erythrę appellatur, ac deinceps complures alij. Dicũt totam Coryci præternauigationẽ latronibus plenam, qui Coryçei dicuntur. Hi nouum inſidiandi genus adinuenerunt. Diſperſi enim per portus acceduntad mercatores qui applicuerint, auſcultantes quid rerum ferant, & quò nauigent. Poſtea cum illi ſoluerint, & in altum ſe receperint, congregati eos adoriuntur ac diripiunt. Ex quo omnes curioſos & occulta ac ſecreta auſcultare conantes,

Corycæos appellamus, & in prouerbio dicimus, Hunc ergo Corycæus auſcultauit, cum quis aliquid dicere uel facere ſecreto uideri uelit, quod minimè uideri uelit, propter eos qui ſpeculantur & ſcire ſtudent, quæ nō conuenit. Poſt Corycum eſt inſula Halonneſus. Deinde Argenum promontorium agri Erythræi, quod Chiorum Poſidio proximū eſt. Id fretum quoddam efficit ſexaginta ferè ſtadiorum. Inter Erythras atq; præcipitium eſt Mimas mons altiſsimus, & feris & arboribus plenus, deinde uicus Cybelia, & promontorium nomine Melæna, ubi molæ effodiuntur. Ex Erythris eſt Sibylla quædā numine afflata, & diuinatrix antiqua ſanè mulier, tēpore Alexandri. Alia quædam fuit eodē modo diuinatrix nomine Athenais. Ex eadem ciuitate, ætate noſtra fuit Heraclides Hierophilus, medicus, Apollonij condiſcipulus, eius qui Mus eſt cognominatus. Chius circunnauigationem habet ſtadiorū nongentorum ſi quis ſecus terrā deferatur, ea urbem & portum optimum habet, & nauale nauium octoginta. In circunnauigatione habenti inſulam ad dextram primum ab urbe eſt Poſidium, deinde Phanæ, portus profundus & Apollinis templum, & palmarū lucus. Poſtea litus auſtrale quod ſtationes habet. Poſtea Leus, & hoc litus ſtationes habet. Hinc ad urbē eſt iſthmus ſtadiorum ſexaginta. Circunnauigatio autem trecentorum & ſexaginta, quam ipſi peregimus. Deinde Melæna promontorium, cōtra quod eſt Pſyra inſula excelſa, diſtans à promontorio ſtadijs LX. ea urbē habet eiuſdem nominis. Inſulæ ambitus ſtadia quadraginta. Deinde Aruiſia, locus aſper & importuoſus, ſtadiorū trecentorū, quod uinum fert Græcanicorū optimū. Poſtea Pelinæus mons omniū qui in hac inſula ſunt altiſsimus. In hac inſula marmor effodiť. Viri è Chio elegātes fuere, Ion tragicus, & Theopompus hiſtoricus, & Theocritus ſophiſta. Hi inter ſe aduerſati ſunt. Chij etiā de Homero ambigunt, atq; eos in teſtimoniū adducūt, qui Homeridę uocantur, ab illius genere profectos, quorum etiam Pindarus meminit, ut Vnde & Homeridę, rhapſodiæ cātores optimi. Chij olim claſſem habuere, & maris imperium & libertatem ſibi uendicauerunt. E Chio in Lesbum, uento auſtro ſunt ſtadia circiter quadraginta. Poſt præcipitium eſt Chytrium locus, in quo prius Clazomenæ ſitæ erant, deinde Clazomenę poſterius cōditę, quę inſulas octo habitatas in fronte habēt.

Vitę prouerbium Pſyria Bacchum.

λωρυκαῖον καλοῦμεν· καὶ γὰρ παροιμίᾳ φαμέν, τὸ δ' ἄρ' ὁ λωρυκαῖος ἠκροάζετο, ὅταν δοκῇ τις πρᾶξαι δι' ἀπορρήτων ἢ λαλεῖν, μὴ λανθάνειν δὲ δόξας τοὺς κατασκοποῦντας καὶ φιλοπυνθανοῦντας τὰ μὴ προσήκοντα. μετὰ δὲ λώρυκον ἁλόννησος νησίον. εἶτα τὸ ἄργυρον, ἄκρα ἡ ὀρυθραίας, πλησιάζουσα μάλιστα τῇ χίῳ πορείᾳ πεντήκοντα σταδίων. μεταξὺ δὲ τῶν ὀρυθρῶν καὶ τοῦ Μιμαντοκρήνου, μίμας ὄρος ὑψηλόν, δύσβατον, πολύδενδρον. εἶτα λιμὴν λυβελλία. καὶ ἄκρα μέλαινα λιθαλουμένη, μύλων ἔχουσα λατόμιον. ἐκ δ' ὀρυθρῶν σίβυλλά ὅθεν ἦν θεσπιῳδὸς γύνη καὶ μαντικὴ γυνὴ τῶν ἀρχαίων τις. κατ' ἀλέξανδρον δὲ ἄλλη ἦν τὸν αὐτὸν τρόπον μαντικὴ λαλουμένη ἀθηναΐς ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως. καθ' ἡμᾶς ἡρακλείδης ὁ ἡρόφιλου ἰατρὸς, συσχολαστὴς ἀπολλωνίου τοῦ μυός. ἡ δὲ χίος τὸν μὲν πρίπλουν ὅσον σταδίων γέμουσαν παρὰ γῆν φέρομεν. πόλιν δ' ἔχει εὔλιμενον καὶ ναύσταθμον ναυσὶν ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ τῷ πρίπλῳ δεξιὰν τὴν νῆσον ἔχοντι ἀπὸ τῆς πόλεως, πρῶτον μὲν ὅ τε ποσείδιον, εἶτα φάναι λιμὴν βαθὺς καὶ νεὼς ἀπόλλωνος, καὶ ἄλσος φοινίκων. εἶτα νότιον, ὕφορμος, αἰγιαλός. ὅθεν εἰς τὴν πόλιν ἑξήκοντα σταδίων ὁδός. τειείπλους δὲ τεσσαράκοντα ὅν ἐπέπλεομεν. εἶτα μέλαινα ἄκρα, καθ' ἣν τὰ ὕφυρα νῆσος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων ἡ ἄκρας ὑψηλή, πόλιν ὁμώνυμον ἔχουσα. κύκλος δὲ ἡ νῆσος τεσσαράκοντα σταδίων. ἐν ᾗ ἀρίουσία χώρα, τραχεῖα καὶ ἀλίμενος σταδίων ὅσον τεσσαράκοντα, οἶνον ἄριστον φέρουσα τῶν ἑλληνικῶν. εἶτα τὸ τειλινάιον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐν τῇ νήσῳ. ἔχει δ' ἡ νῆσος καὶ λατόμιον μαρμάρου λίθου. ἀνέδοσαν δὲ χίλιοι γεγόνασιν ἐλλόγιμοι. ἴων τε ὁ τραγικὸς, καὶ θεόπομπος ὁ συγγραφεὺς, καὶ θεόκριτος ὁ σοφιστής. οὗτοι δὲ καὶ ἀντιπολιτεύσαντο ἀλλήλοις. ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ ὁμήρου χῖοι μαρτύριον μετὰ τοῦ ὁμηρίδας καλουμένους. ἀφ' ὧν δὲ τοῦ ἐκείνου γένους πεφυκέναι φασὶν, ὧν καὶ πίνδαρος μέμνηται·

Ὅθεν περ καὶ ὁμηρίδαι ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πόλλ' ἀοιδοί.

Ἐκ δὲ χίου ὁ κῆ ναυλοχῶν ποτε χῖοι. αὖθ' ἥπερ ὁ τῆς θαλάσσης ἀρχῆς, κῆ ἐλευθερίας. ἐκ χίου δ' ὅ τε λέσβον νότῳ τριακόσιοί πως σταδίοι. ἐκ δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου χύτειόν ὅτι τόπος, ᾧ πρότερον ἵδρυντο κλαζομέναι. εἶθ' ἑνὶ πόλις νησία ἔχουσα πλησίον ἀκτὴν γεωργουμένην.

Vir

λαζομένιος· οἱ ἦν αὐτῷ ὧν φυσικὸς Ἀναξαγόρας ὁ φυσικὸς, ἀναξιμένους ὁμιλητὴς τοῦ μιλησίου. ἀκήκουσι δὲ τούτου Ἀρχέλαος ὁ φυσικὸς, ἐξ οὗ καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητής. εἶθ' ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ ὁ Σμυρναίων κόλπος, καὶ ἡ πόλις. ἑξῆς ἄλλος κόλπος ἐν ᾧ ἡ παλαιὰ Σμύρνα, ἀπὸ ἐνίων σταδίων ἑβδομήκοντα. λυδῶν δὲ καταπασάντων τὴν Σμύρναν, περὶ τετρακόσια ἔτη διετέλεσεν οἰκουμένη ἀνθρώπων. εἶτα ἀνήγειρεν αὐτὴν Ἀντίγονος. καὶ μετὰ τοῦτο Λυσίμαχος, καὶ νῦν ἐστι κάλλιστα πασῶν, μέρος μέν τι ἔχουσα ἐπ' ὄρει τετειχισμένον. τὸ δὲ πλέον ἐν πεδίῳ πρὸς νότον λιμένι, καὶ πρὸς νότον μικρῷ, ἐν πρὸς τῷ γυμνασίῳ. ἔστι δ' ἡ ξυμμετρία διάφορος, ἐπ' εὐθείας εἰς ἀλλάμενον. καὶ αἱ ὁδοὶ λιθόστρωτοι, καί τε μεγάλαι τετράγωνοι, ἐπίπεδοί τε, καὶ εὐθρῶσι. ἔστι δὲ ἐν βιβλιοθήκῃ, ἐν τῷ ὁμήρου, καὶ τετράγωνον ἔχουσα νεὼν ὁμήρου καὶ ξόανον. ἀνατιθέασι γὰρ καὶ οὗτοι σφετέρου τὸν ποιητήν. καὶ ἀκήκοα καὶ νομίσματα ἐν χαλκῷ παρ' αὐτοῖς ὁμήρου λεγόμενα. ῥεῖ δὲ πλησίον τοῦ τείχους ὁ μέλης ποταμός. ἔστι δὲ πρὸς τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ τῆς πόλεως καὶ λιμὴν κλειστός. ἐν οἷς ἐλάττωμα τῶν ἀρχιτεκτόνων οὐ μικρόν, ὅτι τὰς ὁδοὺς ἔρρωνται οὐτοι, ὑπορρύσεις οὐκ ἐποίησαν αὐταῖς, ἀλλ' ὕδωρ πολλάζει τὰ σκύβαλα. καὶ μάλιστα γὰρ τοῖς ὄμβροις ἐπαφιεμένων τῶν παρασκευῶν. ἐν τούτῳ δολοβέλας τριβώνιον ἐκπολιορκήσας, ἀνεῖλεν ἐνα τῶν δολοφονησάντων Καίσαρα τὸν θεόν, καὶ τῆς πόλεως παρέλυσε πολλὰ μέρη. μετὰ δὲ Σμύρναν ἀλόβη καὶ πολίχνιον, ὃ ἀπέσειλεν Ἀρισόνικος μετὰ τὸν ἀδελφὸν Φιλομήτορος τελευτὴν, δοκῶν τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν Βασιλέων, καὶ διανοούμενος εἰς ἑαυτὸν ποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν ὑπεξέπεσεν ἡττηθεὶς ναυμαχίᾳ πρὸς τὴν Ἐυμαίαν τὸν ἐφεσίων. εἰς δὲ τὴν μεσογαίαν ἰὼν, ἤθροισε σφετέραν ταχέως πλῆθος ἀπόρων καὶ δούλων αὐθρώπων ἐπ' ἐλευθερίᾳ κατακεκλημένων, οὓς ἡλιοπολίτας ἐκάλεσε. πρῶτον μὲν οὖν παρεσείσθησαν εἰς θυάτειρα, εἶτ' ἀρλωνιάδα ἔχον, εἶτ' ἄλλων ἐφ' ὧν φρουείων. οὐ πολὺν δὲ διεγένετο χρόνον, ἀλλ' δύο τε πόλεις ἐπέμψαν πλῆθος. ἐν νικομήδης ὁ βιθυνὸς ἐπεκούρησε, καὶ οἱ τὴν καππαδόκων βασιλεῖς. ἔπειτα πρίσβεις ῥωμαίων παρῆκαν. ἐν μετὰ ταῦτα στρατεία ἐν ὕπατος πόπλιος λέντλος, ἐν μετὰ ταῦτα μάρκος πορπέννας, ὃς ἐν κατέλυσε τὸν πόλεμον, ζωγρίᾳ λαβὼν τὸν ἀρισόνικον, ἐν ἀναπέμψας εἰς ῥώμην. ἐκεῖνος μὲν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατέσφαξε τὸν βίον, πορπέννας δὲ νόσος διέφθειρε. λέντλος δὲ πρὶν λόβιας ὑπὸ θεμιθίων ἁλῶναι ἔπεσεν εἰς μάχην. μάνιος δὲ ἀκύλλιος

Vir Clazomenius præclarus est Anaxagoras physicus, Anaximeni Milesio familiaris. Eius auditores fuere Archelaus physicus, & Euripides poeta. Post Clazomenas est Apollinis fanum, & aquæ calidæ, & Smyrnæorũ sinus & ciuitas, deinde alius sinus & antiqua Smyrna, distans à noua stadijs uiginti. Cum Lydi Smyrnam euertissent, circiter annos quadringentos in uici modum mansit habitata, postmodum Antigonus eam suscitauit, deinde Lysimachus, & nũc omniũ pulcherrima est. Eius pars in monte sita est, pars maxima in campo præter portum, & gymnasiũ, & matronarũ locum. Viæ sunt in rectũ pro uiribus distinctæ, & lapidibus instratæ, porticus magnæ, quadratæ, planæ & altæ. Habet etiam bibliothecam & Homereum & porticum quadratam, cum Homeri templo & statua. Nam & hi maximè hũc poetam sibi uendicant, unde & nummus quidam æneus apud eos Homerus uocatur. Vrbis mœnia Melas amnis præterfluit, ad cæteram structuram etiam portum clausum habet. Sed non paruus error fuit architectorũ, qui cum uias insternerent, cloacas non fecerunt, quapropter excrementa fluitant præsertim imbrium tempore, è uasis dimissa. Hoc in loco Dolobella Treboniũ obsidione cepit, unũ ex ijs qui diuũ Cæsarem dolo occiderunt, & multas urbis partes diruit. Post Smyrnã sunt Leucæ oppidulum, quod Aristonicus post Attali Philomatoris obitum, ad defectionem perduxit, qui putãs se esse è regia stirpe, imperiũ sibi uendicare cogitauit, quare ab eo excidit, circa Cumanũ agrum ab Ephesijs nauali prælio superatus. Ascendens uerò in mediterraneam, hominum inopum ac seruorũ ad libertatem uocatorum, quos Heliopolitanos appellabat, tumultuariam manum cõgregauit, primumq; Thyatira aggressus est, deinde capta Apollonide, alia castella capiebat. Sed nõ diu restitit. Nam continuo ciuitates exercitũ miserunt, Nicomedes quoque Bithynus, & Cappadocum reges auxilium tulere, postea quinq; legati à Romanis missi, deinde exercitus & consul P. Crassus, deinde M. Perpenna, qui capto Aristonico, et Romã misso, bellum absoluit. Aristonicus ipse in carcere mortuus est, Perpenna morbo absumptus. Crassus cũ quidã eum apud Leucas adorirentur, in prelio occubuit. Postea Manlius Aquilius

consul cum decem legatis missus, prouinciã in eam gubernationis formã composuit, quę adhuc perdurat. Post Leucas in sinu est Phocea, de qua tunc diximus, cum mentionẽ de Massilia faceremus. Postea sunt Ionum atq; Aeolum fines, de quibus antè dictum est. In mediterranea oræ Ionicæ restat uia, quæ ab Epheso usq; in Mæandrũ & Antiochiã tendit. Hæc loca & Lydis, & Caribus, & Gręcis admixta sunt. Post Ephesum prima est Magnesia, Aeolica ciuitas, quæ ad Mæandrũ dicitur. nam ei proxima est. Sed multo uicinior est Lethæus, qui in Mæandrum influit, ortũ habens à Pactio Ephesiorũ monte. Est alius Letheus apud Gortynem, alius circa Triccã, apud quem natus dicitur Aesculapius. Alius etiam apud Lybes Hesperios. Vrbs ipsa in in campo iacet iuxta montẽ qui Thorax appellatur, in quo dicunt crucifixum fuisse Daphitam grammaticũ, propterea quòd reges uerlibus incesseret:ut,

Purpurei stimuli, fæx ultima diuitiarum
Lysimachi, Lydos subditis, atq; Phrygas.

Ex quo illud tractum est, Caue à Thorace. Magnetes à Delphis uidentur profecti, qui Didyma montes in Thessalia habitauerunt. De Didymis sic Hesiodus ait:

Qualis in Antamyri, fœcundo uitibus agro,
Bœbiados stagnante lacus se lauit in unda,
Quæ sacrata colit, pręcelsaq; Didyma uirgo.

Hoc in loco erat Didymenæ matris deũm fanum, cui nonnulli Themistoclis uxorẽ, nõnulli filiam eius sacram dicunt. Nunc fanum non stat, propterea quòd urbs in alium locũ sit translata. In noua urbe Dianę Leucophryenæ fanum est, quod & ædis magnitudine & multitudine rerũ dedicatarum ab Ephesio superatur: artificio uerò, & structuræ concinnitate circa ædem longè pręstat. Magnitudine omnia Asiæ fana excellit, præter Ephesium & Didymenum. Contigit Magnetas à Treribus olim funditus deleri, quæ gens Cimmerica diu secundis rebus usa est, postea Milesij cum locum occupauere. Callinus Magnetũ meminit, ac si adhuc secundis rebus uterẽtur, et in bello contra Ephesios rectè se haberent. Archilochus uerò iam eorum calamitatem sciens, uidetur flere Magnetũ mala. Ex quo coniectari licet ea posteriora esse Callino.

ἐπελθὼν ὕπατος μετὰ δέκα πρεσβυτῶν, διέταξε τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὸ νῦν ἐπὶ συμμένον τῇ πολιτείᾳ σχῆμα. μετὰ δὲ λόβρας φωκέα γὼ κόλπος. πρὸ δὲ ταύτης εἰρήκαμεν γὼ τοῦ πρὶ μαοσαλίας λόγῳ. εἶθ' οἱ ὅροι τῶν ἰώνων καὶ τῶν αἰολέων. εἴρηται δὲ καὶ πρὸ τούτων. γὼ δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆ ἰωνικῆς παραλίας, λοιπά ὅτι τὰ πρὸ τὴν ὁδὸν τὴν ἀπ' ἐφέσου, μέχρι αὐτοχείας καὶ τοῦ μαιάνδρου. ἔστι δὲ καὶ τὰ χωρία ταῦτα λυσβῖς καὶ λαρσὶν ἐπίμικτα καὶ τοῖς ἕλλησι. πρώτη δ' ὅδὸν ἀπ' ἐφέσου μαγνησία πόλις αἰολίς, λεγομένη δὲ ὑπὸ μαιάνδρῳ. πλησίον γὰρ αὐτοῦ ἵδρυται. πολὺ δὲ πλησιαίτερον ὁ ληθαῖος ἐμβάλλων εἰς τὸν μαίανδρον, τὴν δ' ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ πακτίου τοῦ τῶν ἐφεσίων ὄρους. ἕτερος δ' ὁδὸν λήθαιος ὁ γὼ γορτυνίᾳ, καὶ ὁ πρὸ τεέκκῃ, ἐφ' ὧ ὁ ἀσκληπιὸς γεννηθῆναι λέγεται, καὶ ἐπ γὼ τοῖς ἐσπερίτας λίβυσι. λέγεται δ' γὼ τισὶν, πῶς ὄρει καλουμένῳ θώρακι ἡ πόλις. ἐφ' ᾧ σωρωθῆναι φασί τινα τῶν γραμματικῶν, λοιδορήσαντα αὐτὸν βασιλέως ἅμα στίχον·

Πορφύρεοι μώλωπες ἀπ' ἐρρινήματα γάζης
Λυσιμάχου, λυδῶν ἄρχετε καὶ φρυγίης.

Καὶ λόγιοι δ' ἐκπίπτειν αὐτοῦ λέγεται, φυλάττεσθαι τὸν θώρακα. δοκοῦσι δ' εἶναι μάγνητες, ἀδελφῶν ἀπόγονοι τῶν ἐπικτισάντων τὰ δίδυμα ὄρη γὼ θετταλίᾳ. περὶ ὧν φησὶν ἡσίοδος·

Ἠοίη δίδυμους ἱδρυσ' ναίουσα πολωνούς,
Δωτίῳ γὼ πεδίῳ πολυβότρυος αὐτομύρσιο,
Νίψατο βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμής.

Ἐνταῦθα δ' ἦν καὶ τὸ δι' ὀνυμπίης ἱερὸν μητρὸς θεῶν. ἱδρύσθαι δ' αὐτὸ τὴν θεμιστοκλέους γυναῖκα. οἱ δὲ θυγατέρα παραδιδόασι. νῦν δ' οὐκ ἔστι τὸ ἱερὸν, διὰ τὸ τὴν πόλιν εἰς ἄλλον μετῳκίσθαι τόπον. γὼ δὲ τῇ νεῷ πόλει τὸ δι' ὀνυμπίης ἱερὸν ὅσην ἀπέμιδος, ὁ δι' μὲν μεγέθει τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ πλήθει τῶν ἀναθημάτων, λείπεται τοῦ γὼ ἐφέσῳ. τῇ δ' εὐρυθμίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ τῇ πρὸ τὸν κατασκευὴν τοῦ σηκοῦ πολὺ διαφέρει, καὶ δι' μεγέθη ὑπερφέρεται πάντας οὓς γὼ ἀσίᾳ πλὴν διδύμοις, τοῦ γὼ ἐφέσῳ, καὶ τοῦ γὼ διδύμοις. καὶ τοπαλαιὸν δ' σωίβη τοῖς μάγνησιν ὑπὸ τηρρηνῶν ἀφ' ἑλλὴς ἀναιρεθῆναι, κιμμερικοῦ ἔθνους δυτυχήσαντος πολλὰ χρόνον. δι' δ' ἐξῆς ἔτει μιλησίους καταχεῖν τὴν πόλ. καλλῖνος μὲν οὖν ὡς δυτυχούτων ἐπ τῶν μαγνήτων μέμνηται, καὶ κατορθούτων γὼ δι' πῶς ἐφεσίους πολέμῳ. ἀρχίλοχος δὲ ἥδη φαίνεται γνωρίζων τὴν γιγνομένην αὐτοῖς συμφορὰν ἐλαίαν θάσον οὖ τὰ μαγνήτων κακὰ, ἀφ' οὗ καὶ τὸ νεώτερον εἶναι καλλίνου τι μεμαίρεσθαι πάρεστιν.

ἄλλης

ἄλλης δέ τινος ἐφόδου τῶν κιμμερίων μέμνηται πρεσβυτέρας ὁ καλλῖνος ἐπαὶν φής·

Νῦν δ' αὖτε κιμμερίων στρατὸς ὄρχεται ὄμβριμος ἀνήρ.

Ἐν ᾗ τὴν σαρδέων ἅλωσιν δηλοῖ. ἄνδρες δ' ἐγένοντο γνώριμοι μάγνητος, ἡγησίας τε ὁ ῥήτωρ, ὃς ἦρξε μάλιστα τοῦ ἀσιανοῦ λεγομένου, ζήλου παραφθείρας τὸ καθεστηκὸς ἔθος τῆς ἀττικῆς. καὶ σίμων ὁ μελοποιός, ὃς αὐτὸς παραφθείρας τὴν τῶν παλαιτέρων μελοποιῶν ἀγωγὴν, καὶ τὴν σιμωδίαν εἰσαγαγών. καθάπερ ἔτι μᾶλλον λισιωδοί καὶ μαγωδοί. καὶ λεσχόμαχος ὁ κυκνεύς, ὃς εἰς ῥαψῳδίαν ἐμετρεσώρ κιναίδου τινός, καὶ παυσίσκης ὁ κυναίδιος τὴν κυναιδίαν τρεφομένης, ἀπεμιμήσατο τὴν ἀγωγὴν τῶν παρὰ τοῖς κιναίδοις σφαλέντων, καὶ ἦθοποιίας. ἦρξε δὲ σωτάδης μὲν πρῶτος τῆς κιναιδολογείας. ἔπειτα ἀλέξανδρος ὁ αἰτωλός. ἀλλ' οὗτοι μὲν ψιλῷ λόγῳ. μετὰ μέλους δὲ λύσις. καὶ ἔτι πρότερος τούτου ὁ σίμος. ἀναξιώρα γὰρ τὴν κιθαρῳδίαν, ἐξῆρε μὲν καὶ τὰ θέατρα. ἀλλ' ἔτι μάλιστα αὐτώνιος, ὃν γε καὶ πέργαμος πόλεως ἀπέδειξε φορολόγον, στρατιώτας αὐτῷ συνήσας. καὶ ἡ πατρὶς δ' ἱκανῶς αὐτὸν ἠύξησε, προφύραν γὰρ δύσασα ἱδρωμένῳ τῷ σωσιπόλιδος δίῳ. καθάπερ καὶ ἡ γραπτὴ εἰκὼν ἐμφανίζει ἡ γὰρ τῆς ἀγορᾶς. ἔστι δὲ καὶ χαλκὴ εἰκὼν γὰρ ἐν θεάτρῳ, ὧν γράφω ἔχουσα·

Ἦρι μὴ τόδε κάλον ἀκουέμεν ὅσσιν ἀοιδῶν,
Τοίσιν γ' οἷος ὅδ' ἐστί, θεοῖς γὰ λίγκιος αὐδῆ.

οὐ σχασάμενος δ' ὁ ὧν γράψας, τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ δευτέρου ἔπους παρέλιπε, τοῦ πλάτους ἕνεκα βάσεως μὴ σωιεχόντως, ὥστε τὴν πόλεως ἀμαθίαν καταγινώσκειν παρέχειν διὰ τὴν ἀμφιβολίαν τὴν παρὰ τὴν γραφὴν, εἴτε τὴν ὀνομαστικὴν δέχοιτο, πᾶσιν ἕνεκα τῆς πρωτογενείας, εἴτε τὴν δοτικήν. πολλοὶ γὰρ τοῖς γράφουσι τὰς δοτικὰς, οὐ ἐκβάλλουσί γε τὸ ἦθος, φυσικὴν αἰτίαν ἔχειν. μετὰ δὲ μαγνησίαν ἡ ὧν βάλλεις ὅσσιν ὁδός. ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὴν μεσογείαν ἔχουσιν. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὁδῷ καὶ ἐν δεξιᾷ, τὸ μαιάνδρου πεδίον, λυδίων ἅμα καὶ καρῶν νεμομένων καὶ ἰώνων, μιλησίων τε καὶ μυησίων. ἔτι δὲ ἀπολείπων τὴν ἐν μαγνησίᾳ. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἡ τοποθεσίας, καὶ μέχρι νίσης οὐ αὐτοχάος. ἵδρυται δ' ἡ μὲν τῶν τραλλιανῶν πόλις ὑπὸ βαπεζίοις ὄρεσι κάτω ἔχοντος δρυμόν, καὶ τὰ κύκλῳ δ' ἱκανῶς εὔυδρα. σωσικέατου γὰ καλῶς, εἴ τις ἄλλη τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν κατὰ εὐπορίαν ἀνθρώπων, οἱ ἀείλυσθ ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ πρωτεύοντες τῆς ἐπιχώρου, ὃς ἀπ' ἀρχῆς καλεῖται. ὧν πυθόδωρός τε ἦν ἀνὴρ νικαεὺς ὁ ἐξ ἀρχῆς ἱκέτης μεταβεβηκὼς δεῦρο τῆς εὐφανείας,

Callinus enim antiquioris cuiuſdam Cimmeriorum expeditionis meminit, cum inquit,

Gens bello aduẽtat fortiſſima Cimmeriorũ.

In quo Sardes captas ſignificat. Viri ex Magneſia clari extiterunt, Hegeſias orator, qui Aſiatici ſtyli author fuit, Attico more, qui tunc uigebat, immutato. Item Simon modulator, qui & ipſe ſuperiorum modulatorũ more corrupto, Simodiam introduxit: quem admodum etiam Liſiodi, & Magodi. Item Cleomachus pugil, qui in cinædi cuiuſdam et ancillæ amorẽ incidens, quæ à cinædo alebatur, cinędorum et orationem et mores eſt imitatus. Cinædicæ orationis author primus fuit Sotades, poſtea Alexander Aetolus: ſed hi in pura oratione, Lyſis uerò etiam adhibito cantu, & ante hunc Simus. Anaxenorem citharœdum permultum quidem theatra extulerunt, ſed multo magis Antonius, qui quatuor ciuitatum tributa ei legenda exhibuit. Conceſſit etiam milites, auxit illum patria nõ parum, quæ ei Iouis Soſipolidis purpuram dedit, quemadmodum imago inſcripta, quæ in foro eſt, declarat. Alia ænea imago eſt in theatro hoc epigrammate inſignita:

Eſt operæprecium, tales audire canentes,
Qualis hic eſt, qui uoce deos exæquat & ode.

Vbi qui epigramma inſcripſit, cum non ſatis conſiderate animaduerteret, ultimam ſecundi uerſus literam prętermiſit, cum baſis latitudo non ſufficeret. Quæ res ciuitatẽ ignorantiæ condemnari exhibuit propter ambiguitatẽ, quæ oritur ex ſcriptura, num ultima dictio in nominatiuo caſu accipiẽda ſit, an in datiuo. Nam multi datiuos ſine iota ſcribũt, et conſuetudinẽ eĳciũt, quæ naturalẽ cauſam nõ habet. Poſt Magneſiã eſt uia quæ Tralles fert, habentibus mediterraneã ad ſiniſtrã. In ipſa uia et ad dextrã eſt Męandri campus, qui à Lydis ſimul et Caribus, et Ionibus, & Mileſijs et Myuſis habitatẽ, præterea ab Aeolibus qui in Magneſia ſunt. Eadem locorũ ratio eſt Nyſſam & Antiochiã uſq;. Trallianorũ urbs ſita eſt in uertice quodam plano, qui promontoriũ natura munitũ habet, cuius circuitus ſatis bene ſeptus eſt, ea optimè habitatur & ab omnibus opulentis, ſiqua alia Aſiaticarũ urbiũ. Semper aliqui ex Trallianis principales ſunt in prouincia, quos Aſiarchas uocant, ẽ quib. Pythodorus fuit, uir ab initio Nyſſaenſis, poſtea propter claritatẽ eò commigrauit,

& singulari cum Pompeio amicitia iunctus fuit. Is regales opes supra duo millia talentorum possidebat, quas à Diuo Cæsare uenundatas, propterea quòd Pompeij amicus fuisset, postea redemit, & filijs non minores reliquit. Huius filia est Pythodoris Pontiregina, qua de in superioribus dictum est. Hic ætate nostra uiguit. Ité Menodorus uir doctus, alioquin & honestus, & grauis, qui Iouis Larissēi sacerdotiũ habet. Hic à seditionib. amicorum Domitij Aenobarbi uexatus fuit, atq; ab illo interemptus, cũ delatores proditę classis eum insimularent. Hinc clari oratores fuere, Dionysocles, et postea Damasus Scõbrus. Tralles ab Argiuis conditas dicunt, & Thracibus quibusdam: à quibus etiam nomen urbi inditũ est. Contigit Tralles aliquãdiu sub tyrannide esse filiorum Cratippi circa Mithridatis tẽpora. Nyssa ad mediterraneã iacet, & maxima ex parte mõti accumbit, & quasi biurbis est. Nã torrens quidã urbem diuidit, cõuallem efficiens, cius pars pontẽ impositũ habet, quo ambæ urbes coniunguntur. pars amphitheatro exornata est, quod occultũ torrentis excursum habet. Theatro duo insunt extrema, quorũ alteri gymnasium subest iuniorũ, alteri uero forũ & * senaculũ. Campus ad austrũ urbi subiacet, quemadmodu Trallibus. In uia inter Tralles atque Nyssam uicus est Nyssaënsiũ nõ procul ab urbe nomine Acharaca, ubi Plutoniũ est, luco sumptuoso circũdatũ. Item Plutonis ac Iunonis delubrum, & antrũ Charoniũ natura admirabile, quod luco imminet. Tradunt ægrotos, qui horũ deorum curis uacãt, eò proficisci, atq; in uico spe cui uicino, apud sacrorum peritos immorari: qui pro eis indormientes, curas ex insomnijs captant. Hi deorũ remedia inuocãtes, sępe illos in antrũ ducũt: ubi tanquã in cauerna manẽtes, multos dies & ieiuni & quieti exudãt: nonnunquã ægrotantes, proprijs insomnijs intendunt, ductu et cõsilio sacerdotũ. Locus hic cęteris pestifer est, & inaccessibilis. Acharacis solennia quotannis fiũt, & tũc maximè hęc talia ex ijs intelligi & audiri possunt, qui eò proficiscuntur. Tunc enim iuuenes et ephebi ex gymnasio nudi & uncti, taurũ quendã festinanter in antrũ ducũt: qui dimissus paulũ progreditur, postea mortuus ad terrã cadit.

*γιγνασιῶν.

καὶ γὰρ τῇ πρὸς Πομπήϊον Φιλίᾳ ἐλαττούμενος μετ' ὀλίγων. ἐδεδιδάκτο δὲ καὶ οὐσίαν βασιλικὴν πλειόνων ἢ χιλίων ταλάντων, ἣν ὑπὸ Καίσαρος ἐπράθη ἐλάττων ὁ πρὸς Πομπήϊον Φιλία ἀγωνισάμενος. οὐχ ἥττω τοῖς παισὶ κατέλιπε. τούτου δ' ὁ υἱὸς θυγάτηρ πυθοδωρὶς, ἣ νῦν βασιλεύουσα γῆς πόντου, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. οὗτος δὴ καθ' ἡμᾶς ἤκμασε. καὶ μισόδωρος αὐτὸς λόγιος, καὶ ἄλλως σεμνὸς, καὶ βαρὺς, ἔχων τιὴν ἰσορωσιάδα τοῦ δήμου τοῦ λαοδικέως. κατεσκάσθη δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν τοῦ αὐτοκράτορα Φίλωνα, καὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐκείνου, ὡς ἀφισάμενα τὸ ναυτικὸν, πρὸς σύλλαν τοῖς γνωρίμοις. ἐγίνοντο δὲ καὶ ῥήτορες ἐπιφανεῖς, διονυσοκλῆς τε, καὶ μετὰ τοῦτον διάμαχος ὁ σκόμβρος. κτίσμα δέ φασιν εἶναι τὰς τράλλεις ἀργείων τινὰς θρᾳκῶν, ἀφ' ὧν τὸ ὄνομα. τυραννηθῆναι δ' ὀλίγον συνέπεσε χρόνον τιὴν πόλιν ὑπὸ τῶν ἱεραπιτῶν παίδων, ἐπὶ τὰ μιθριδατικά. νίσαι δ' ἱδρυνται πρὸς τῷ μισωγίδι τοπλέον τοῦ ὄρεος πεφυκυῖαν κλιμάκα. ἔστι δ' ὡς πόρ δίπολις. διαιρεῖ γὰρ αὐτὴν χαράδρα τις πετοῦσα φάραγγα, ἧς τὸ μὲν γέφυραν ὑπερκειμένην ἔχει, σωτὰ πέρουσαν τὰς δύο πόλεις. τὸ δ' ἀμφιθέατρον πεποίηται, κρυπτὴν ἔχον τιὴν ὑπορρέουσαν τῶν χαράδρωσιῶν ὑδάτων. τῷ δ' θεάτρῳ δύο ἄκραι, ὧν τῇ μὲν ὑπόκειται τὸ γυμνάσιον τῶν νέων, τῇ δ' ἀγορᾷ τὸ γεροντικόν. πρὸς δὲ νότον ὑπόπεπωκε τῇ πόλει τὸ πεδίον καθάπερ καὶ ταῖς βάλλεσιν. ἐν δὲ τῷ ὁδῷ τῇ μεταξὺ τῶν βάλλεων καὶ τῆς νίσης, ἰώμασι τῶν νισαίων δύο ἐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως ἀχαράκα, ἐν ᾗ τὸ πλουτώνιον ἔχουσι, καὶ ἄλσος πολυτελὲς, καὶ νεὼν πλούτωνός τε, καὶ ἥρας, καὶ τὸ χαρώνιον καλούμενον ὑπορκεῖσθαι τὸ ἄλσος θαυμασόν. λέγουσι δὲ δὴ καὶ οἱ νοσοῦντες καὶ προσέχοντες ταῖς τῶν θεῶν τούτων θεραπείαις, φοιτᾶν ἐκεῖσε, καὶ διατρίβειν ἐν τῷ ἰώματι πλησίον τοῦ ἄντρου. παρὰ γὰρ τοῖς ἐμπείροις τῶν ἱερέων, οἱ ἐγκοιμῶνταί τε ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ διατάττουσιν ἐκ τῶν ὀνείρων τὰς θεραπείας. οὕτω δ' εἰσὶ καὶ οἱ ἐγκαλοῦντες τὸν τῶν θεῶν ἰατρείαν. ἄγουσι δὲ πολλάκις εἰς τὸ ἄντρον· καὶ ἱδρύουσι μόνον καθ' ἡσυχίαν ἐκεῖ, καθάπερ γὰρ φωλεῶν σιτίων χωρὶς ὑπὲρ πλείους ἡμέρας. ἔστι δ' ὅτε, καὶ ἰδίοις γῶν ὑπνοις οἱ νοσηλεύομενοι προσέχουσι, μυσταγωγοῖς δ' ὅμως, καὶ συμβούλοις ἐκείνοις χρῶνται ὡς ἂν ἱδρύσι. τοῖς δ' ἄλλοις ἀληθῶς ἄδυτός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ὀλέθριος. φανήγυεις δ' ἐν τοῖς ἀχαράκοις σωτηλεῖται κατ' ἔτος. καὶ τότε μάλιστα ὁρᾶν ἔοικε, καὶ ἀκούειν περὶ τῶν τοιούτων οὐ φανηγυρίζοντας. τότε δὴ καὶ περὶ μεσημβρίαν, ἐκπολεβόλητον ταῦρον οἱ ἐκ τοῦ γυμνασίου νέοι, καὶ ἔφηβοι, γυμνοὶ ἀπηλαμμένοι, μετὰ σπουδῆς ἀπαντῶμίζουσιν εἰς τὸ ἄντρον, ἀφιεὶς δὲ, μικρὸν προσελθὼν πίπτει, καὶ ὕπνους γίνεται.

ἀφ' δὲ

ἀφ᾽ δὲ τριάκοντα σταδίων ἡ νίσης ὑποδέχεται τιμῶλον τὸ ὄρος τῷ μεσογείᾳ ὠδὶ τὰ πρὸς τὸν νότον μέρη, κεῖται τόπος λειμών, εἰς ὃν ἐξοδεύουσι πανηγυριοῦντες νισαεῖς τε καὶ οἱ λύκλῳ πάντες. οὐ πόρρω δὲ, τοῦτο ὄρος ἱερὸν ἔστι τοιούτων θεῶν, ὃ φασι καθήκειν μέχρι τῆς ἀχαράκων. ὅθεν ἤδη λειμῶνα, ὀνομάζειν τὸν ποιητὴν φασίν. ὅταν φῇ, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι.

Δείκνυσι δὲ καὶ ἕτερον, καὶ ἀσίου τινὸς ἥρωος, καὶ ἕτερον πλησίον ἀρχηγέτου. ἱστοροῦσι δὲ τρεῖς ἀδελφοὺς, Ἄθυμβρόν τε, καὶ Ἀθύμβραδυν, καὶ Ὕδρηλον ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, τὰς ἐπωνύμους ἑαυτῶν κτίσαι πόλεις. λειπανδρησάσας δ᾽ ὕστερον, ὑπ᾽ ἐκείνων δὲ συνοικισθῆναι τὴν νίσαν καὶ νῦν Ἄθυμβρον ἀρχηγέτην νομίζουσιν νισαεῖς. πόρρω δὲ ἀξιόλογοι κατοικίαι τοῦ μαιάνδρου, κοσκινία, καὶ ὀρθωσία: ἐν ᾗ δὲ Βιούλα, μάσαυρα, ἀχάρακα, καὶ ὑπὲρ ἣν πόλεως ἐν ὄρει τὰ ἀρόματα, συνέλλοντος τὸ ῥεῦμα. ὅθεν ἄριστος μεσογείτης οἶνος ὁ ἀρομάτης. ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἐνδοξοι νισαεῖς, ἀπολλώνιός τε ὁ στωικὸς φιλόσοφος ἐπὶ παναιτίου γνωρίμων ἄριστος, καὶ μενεκράτης ἀρισάρχου μαθητὴς, καὶ ἀριστόδημος, ἐκείνου υἱὸς, οὗ ἠκούσαμεν ἡμεῖς ἐσχατογήρω, νέοι παντελῶς ἐν τῇ νίσῃ, καὶ σώστρατος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀριστοδήμου. καὶ ἄλλος ἀριστόδημος, ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ὁ παιδεύσας μάγνον τὸν πομπήϊον, ἀξιόλογοι γεγόνασι γραμματικοί. ὁ δ᾽ ἡμέτερος καὶ ῥητόρευε, καὶ ἐν τῇ ῥόδῳ, καὶ ἐν τῇ πατρίδι δύο σχολὰς συνεῖχε, πρωὶ μὲν τῷ ῥητορικῷ, σκέλλης δὲ τῷ γραμματικῷ σχολῇ. ἐν δὲ τῇ ῥώμῃ τῶν μάγνου παίδων ὠθίστατο τῶν ἠρκεῖ τὸ γραμματικῆς σχολῆς. τὰ δὲ πόρρω ἄνω τοῦ μαιάνδρου, τὰ λειπόμενα τῆς πολυτελείας, πάντα ὅσα καὶ εἰκὰ, οὐκέτι τοῖς λυδοῖς ὠδιμιγμένων ἐστὶ τῶν ἐκεῖθεν, ἀλλ᾽ ἤδη καθ᾽ αὑτοὺς ὄντων. πλὴν εἴ τι μιλήσιοι, καὶ μυούσιοι οἱ τῆς παραλίας ἀφεστήκασι. ἀρχὴ μὲν οὖν τῆς παραλίας ὅση ἡ τῶν ῥοδίων πόρρω πρὸς θαλάττης. τέλος δὲ τὸ ποσείδιον τῶν μιλησίων. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὰ ἄκρα τοῦ ταύρου μέχρι μαιάνδρου. λέγουσι γὰρ ἀρχὴν εἶναι τοῦ ταύρου τὰ ὑπὲρ κίμβρα ὄρη τῶν χιλιοδενδρίων καλουμένων νήσων, ἅπερ ἐν μεθορίῳ τῆς παμφυλίας, καὶ τῆς λυκίας πρόκειται. ἐντεῦθεν γὰρ, ἐξαίρεται πρὸς ὕψος ὁ ταῦρος. τὸ δ᾽ ἀληθὲς, καὶ τὴν λυκίαν ἅπασαν ὀρεινὴ ῥάχις τοῦ ταύρου, διήργει πρὸς τὰ ἑκτὸς, καὶ τὸ νότιον μέρος, ἀπὸ τῶν λυδιρατικῶν μέχρι τῆς παμφυλίας τῶν ῥοδίων, καὶ ταῦτα δ᾽ ὅση συνεχὴς ὀρεινὴ, πολὺ μέν τι τὰ πεντοτόρα,

Triginta ſtadijs ultra Nyſſam Tmolum montem ſuperanti in mediterraneam ad partes auſtrales, lucus quidam pratum nocatur, quò Nyſſaenſes & finitimi ad feſta exeunt. Non procul hinc os quoddam eſt ijſdem dijs ſacrum, quod Acharaca uſque dicitur penetrare. Hoc pratum putant à poeta nominari, cum dicit,

Aſia prata ſuper. Iliad. 6.

Oſtendunt Cayſtri & Aſij cuiuſdam heroica monumenta, et Cayſtrũ proximè fluentẽ. Tradunt præterea, tres fratres, Athymbrum, Athymbradum, et Hydrelũ è Lacedæmone profectos, urbes de ſuis nominibus cõdidiſſe. Poſtea hominibus imminutis, ex illis Nyſſam eſſe habitatam. quapropter nunc quoq; Nyſſaenſes Athymbrũ generis autorem exiſtimant. Circumſtant habitationes memoratu dignæ: trans Mæandrũ quidẽ, Coſcinia & Orthoſia: circa uerò Bœula, Maſtaura & Acharaca. Vltra urbem in monte ſunt Aroma, o litera correpta: unde uinum Aromiſſe ex mediterraneis optimum eſt. Viri è Nyſſa illuſtres fuere, Apollonius philoſophus Stoicus, Panætij familiaris: & Menecrates, Ariſtarchi diſcipulus: & Ariſtodemus eius filius, quem nos in extrema eius ſenectute admodũ iuuenes audiuimus. Item Soſtratus, Ariſtodemi frater: & alius Ariſtodemus, eius conſobrinus, qui magnũ Pompeiũ erudiuit. Hi grammatici memorabiles fuere. at noſter etiã orator fuit, qui & Rhodi et in patria duas ſcholas habebat, manè rhetoricam, meridie grammaticã. Ac Romæ etiã cum magni Pompeij filios inſtitueret, grammaticæ ſcholæ ſatisfaciebat. Iã uerò quæ trans Mæandrũ reſtant, omnia ad Cariam pertinent, quo in loco Cares non amplius immixti ſunt Lydis, ſed iã per ſeſe ſunt, niſi Mileſij ſint, uel Myuſij, qui ab ora marima ſeiunguntur. Oræ initium eſt, tranſmarina Rhodiorum regio: finis uerò, Poſidiũ Mileſiorum. In mediterranea autẽ Tauri extrema, uſq; ad Męandrũ. Nam Tauri initiũ mõtes quidam dicuntur, qui ſupra Chelidonias ſunt, quæ inſulæ in Pamphyliæ ac Lyciæ confinio iacent. Hinc enim iam Taurus in altum conſurgit, et re uera totam Lyciã montanum Tauri iugum ad ulteriora & auſtralem partem à Cibyraticis ſeiungit uſque ad tranſmarinam Rhodiorum regionem. Hoc in loco montana perpetua ſunt & multo humiliora,

nec amplius Tauri putantur, nec alia citra, alia ultra, eo quòd montiũ elationes ac depressiones sparsæ sint, & regionis latitudo longitudini coæquetur, & nihil sic in ædificijs simile. Tota circumnauigatio in sinum se inferenti, est stadiorum quatuor millium & nongentorum. Circumnauigatio uerò transmarinæ Rhodiorũ, mille ferrè & quingentorũ. Rhodiæ initiũ est, locus nomine Dædala, finis uerò mons qui Phœnix appellatur, atq; is etiã ad Rhodiorum attinet transmarinã. In fronte iacet Eleusa, à Rhodo distans stadijs c. ac xx. Inter hæc à Dędalis nauiganti ad occidẽtem in rectum oræ Ciliciæ & Pamphyliæ ac Lyciæ, est sinus sine portu nomine Glaucus, postea Artemisium promontorium & templum, postea Latonæ lucus, supra quẽ & mare, ad sexaginta stadia est ciuitas Calymna, postea Caunus ciuitas, et in proximo Calbis amnis profundus, per quem res inuehuntur. Inter hæc est Pisilis. Vrbs autem naualia habet & portum clausum, ubi castellum in alto imminet nomine Imbrus. Cum regio ualde fœlix sit, omnes tamen confitentur urbem & æstate & autumno grauem esse, propter æstus ac pomorum copiam, unde huiusmodi quædam narrant, quod Stratonicus citharœdus uidens Caunios colore admodum uiridi, dixit hoc illud esse quod poeta inquit,

Iliad. ſ. Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum.

Cum uerò illum incusarent, quod urbem ut morbidã carperet, Ego (inquit) eam morbidam dicere ausim, ubi mortui ambulant: Caunij aliquando à Rhodijs desciuere, sed iudicantibus Romanis recuperati sunt. Extat adhuc Molonis oratio contra Caunios. Dicunt eos & Cares eandem linguã habere, uenisse autẽ ex Creta, et propriis uti legibus. Deinceps est Physcus oppidũ quod portum habet & Latonæ lucũ. Deinde Loryma ora aspera, et mons Phœnix, omnium qui in ea regione sunt altissimus, in cuius summo castellum est eiusdem nominis. Ad quatuor stadia in fronte est insula Eleusa, quæ octo stadiũm ferè ambitũ habet. Rhodiorũ urbs super oriẽ tali promontorio sita, & portibus, & uijs, & & mœnibus & cætera fabrica tantũ alias excellit, ut nullã ei æqualẽ, nedum præstantiorẽ proferre ualeamus. Mira est eius iustitia & diligentia cùm circa reliquã reipublicæ gubernationẽ, tum circa res nauales, quibus multo tẽpore mari dominata est & piratas sustulit,

καὶ οὐκ ἐπὶ τ' ταύρα νομίζεται, οὐδὲ τὰ μὴ ἐκεῖς αὐτ', τὰ δ' ἔθνος, ἀλλ' ἐπ' ἀπορεάδας εἶν τὰς ὀξυχάς, καὶ τὰς εἰσυχάς, ἐπίσης τε πλάτος, καὶ μῆκος ἡ χώρας ἁπάσης, καὶ μεσόγ' ἔχειν ὅμοιον ἀλατειχίσματα. ἔστι δ' ἄπας μὲν ὁ περίπλους κατακολπίζοντι σταδίων τετρακισχιλίων ἐννακοσίων. αὐτὸς ἡ ὁ ἡ πορείας τῶν ῥοδίων ἐγγὺς χιλίων καὶ τριακοσίων. ἀρχὴ δὲ τὰ δαιδάλαια ἡ ῥοδίας χωρίον. πρόκειτ' δὲ ἡ καλούμενον ὄρος φοίνιξ, καὶ αὐτὸ ἡ ῥοδίας. πρόκειτ' δ' ἐλίγας νῆσος διέχουσα ἡ ῥόδου σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι. μεταξὺ δὲ πρῶτον μὲν ἀπὸ δαιδάλων πλέουσιν ἐπ' ὀλθίας, πόλιν ἐκ κιλικίας, καὶ παμφυλίας, καὶ λυκίας, πόλιν λίκα, κώλπος ὃν ὀλίμνη γλαῦκος καλούμενον· εἶτα τὸ ἀρτεμίσιον ἄκρα, καὶ ἱερόν. εἶτα τὸ λητῶον ἄλσος ὁμοίως αὐτοῦ καὶ ἡ θαλάττης ἀφ' ἑξήκοντα σταδίοις κάλυμνα πόλις. εἶτα καῦνος, καὶ ποταμὸς πλησίον κάλβις βαθὺς, ἔχων εἰσαγωγήν. καὶ μεταξὺ πίσιλις. ἔχει δ' ἡ πόλις νεώρια, καὶ λιμένα κλειστόν. ὑπόκειται δὲ ἡ πόλεως φρούριον, ἴμβρος. ἡ δὲ χώρας δαιδαίμων οὖσις, καὶ πόλις τῶν θρόνους ὁμολογεῖται πρὸς πάντων εἶν λυσάρος, καὶ τῶν μετοπόρου, διά τε καύματα, καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὡραίων. καὶ δὴ καὶ τὰ παιδία διαγήματα θρυλλεῖται. ὅτι στρατονικὸς κιθαρισὴς ἰδὼν ὑπερμελῶς χλωροὺς τοὺς καυνίους, τοῦτ' εἶναι ἔφη τὸ τῶν ποιητῶν·

Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

Μεμφομένων δὲ, ὡς σηπόπολιν, αὐτοῦ ἡ πόλις ὡς νοσηρὰν, ἐγὼ ἔφη, μὴ ποτε θαῤῥήσαιμ' ἂν λέγειν νοσηρὰν ὅπου καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσιν. ἀπέστησαν δὲ ποτε καύνιοι τῶν ῥωμαίων. λειφθέντες δ' ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἀπελήφθησαν πάλιν. ἔστι λόγος μόλωνος κατὰ καυνίων. φασὶ δ' αὐτοὺς ὁμογλώττους μὲν εἶναι τοῖς καρσίν. ἀφῖχθαι δὲ κρῆτας, καὶ χρῆσθαι νόμοις ἰδίοις. ἐξῆς δὲ φύσκος πολίχνιον λιμένα ἔχουσα, καὶ ἄλσος λητῶον. εἶτα λώρυμα παραλίαν τραχεῖαν, καὶ ὄρος ὑψηλότατον τῶν ταύτῃ. ἐπ' ἄκρῳ δὲ φρούριον ὁμώνυμον τῷ ὄρει φοίνιξ. πρόκειται δ' ἡ ἐλίγας νῆσος σταδίοις λύκλῳ ἔχουσα ὅσον ὀκτὼ στάδιον. ἡ δὴ τῶν ῥοδίων πόλις κεῖται μὲν ὑπὸ τὸ ἑωθινὸν ἀκρωτήριον. λιμέσι δὲ, καὶ ὁδοῖς, καὶ τείχεσι, καὶ ἄλλῃ κατασκευῇ τοῦ σφόδρα διαφέρει τῶν ἄλλων, ὥστ' οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ἕτερον. ἀλλ' ὅδε πάντων μή τι χρείαν ταύτης ἡ πόλεως. θαυμασὴ δὲ καὶ ἡ τῶν νομία, καὶ ἡ τῶν μέλλα πρός τε τὴν ἄλλην πολιτείαν, καὶ τὰ ναυτικὰ, ἀφ' ἧς ἐθαλασσοκράτησε πολλὺν χρόνον, καὶ τὰ λῃστήρια καθεῖλε, καὶ ῥω-

καὶ ῥωμαίοις ἐγγύθεν φίλη, καὶ τῶν βασιλέων τοῖς φιλορωμαίοις τε, καὶ φιλέλλησιν, ἀφ' ὧν αὐτόνομός τε διετέλεσε, καὶ πολλοῖς ἀναθήμασιν ἐκοσμήθη, ἃ μέν ἐστι τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Διονυσίῳ, καὶ τῷ γυμνασίῳ. ἄλλα δ' ἐν ἄλλοις τόποις. ἄρίστα δὲ ὅτε τὸ ἡλίου κολοσσός. ὃν φασιν ὁ ποιήσας τὸ ἰαμβεῖον,

ὃν ἑπτάκις δέκα χάλκεος ἑπτὰ πήχεων ὀκτὼ λίνδιος.

Κεῖται ἢ νεὼ ἐπὶ σεισμῷ πεσών, πρόκλαθεὶς ἀπὸ τῶν γονάτων. ὃ καὶ ἐνίσκαν δ' αὐτὸν κατά τι λόγιον. ἔδοξε γὰρ τῶν ἀναθημάτων τὸ ἱερώτερον, εἰ τῶν γοῦν ἑπτὰ θαυμάτων ὁμολογεῖτο. καὶ ἀπὸ τοῦ πρωτογόνου γραφαὶ, ὅτε ἰάλυσος, καὶ ὁ σάτυρος παρεστὼς σύλῳ. ὧδε γὰρ τῷ σύλῳ προσέχει πεφασήκει, ὡς ὄρνις οὕτως ἐκεχλικέναι ὡς ἔοικεν οἱ ἄνθρωποι, νεωστὶ, ἀνακεκλικότος τοῦ πίνακος, ὥστ' ἐκεῖνον ἐθαύμαζον. ὁ δὲ σάτυρος παρεωρᾶτο, καί τοι σφόδρα κατωρθωμένος. ἐξέπληττον δ' ἔτι μᾶλλον οἱ πρόσκοποι φοι, κομίζοντος αὐτὸν θανατος, καὶ πεφυγότος καταπικρύ. ἐφθέγγοντο γὰρ πρὸς τὸν γραφέα οἱ προσκοποι, καὶ ὠχλαγώγουν. ὁρῶν ἢ ὁ πρωτογένης τὸ ὄργον παράργον γεγονὸς, ἐδεήθη τῶν τειμούχων παυσάντων ὠθρεῖν παρελθόντα ἐξαλεῖψαι τὸν ὄρνιν, καὶ ἐποίησε. δημοκλεῖς δ' εἰσὶν οἱ ῥόδιοι, καί πρὸ ὁ δημοκρατούμενοι, σωφρεῖν δ' ὅμως βουλόμενοι ὑπὸ τῶν ὠνήτων πλεῖστον. σιταρχεῖται δὲ δὴ ὁ δῆμος, καὶ οἱ σύποροι αὐτοῦ φιλεῖς ὑπολαμβάνουσιν ἔθει τινὶ πατρίῳ. λειτουργίαι τέ τινες εἰσὶν ὠφελιμαζόμενοι, ὥστ' ἅμα τόν τε ὠνήτας ἔχειν τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τὴν πόλιν τῶν χρειῶν μὴ καθυστερεῖν, ἢ μάλιστα περὶ τὰς ναυτολίας. τῶν δὲ ναυπάγων τινὰ ἢ ἱερὰ πάλαι, καὶ ἀπόρρητα τοῖς πολλοῖς. τῷ ἢ κατοπτεύσαντα ἢ παρελθόντι εἴσω, θανάτος ὥρισται ἡμία. καὶ ταῦτα δὲ ὡς περ γε μασσαλίᾳ καὶ κυζίκῳ τὰ περὶ τὴν ἀρχιτέκτονας καὶ τὰς ὀργανοποιίας καὶ θησαυρὸς ὁπλων τε καὶ τῶν ἄλλων, ἐστού ἀσται ἀσφαλόντος. καὶ ἔστι γε τῶν παρ' ἄλλοις μᾶλλον. ἀλωσιεῖς δ' εἰσὶν ὡς περ καὶ ἁλικαρνασσεῖς καὶ κνίδιοι, καὶ κῶοι. οἱ δ' ἀλωσιεῖς εἰ τὰ μεγάλα κτίσαντος μετὰ τὴν ἡράκλειος τελευτήν. οἱ μὲν ἐμειναν αὐτόθι, οἱ δὲ σὺν ἀλεξιμήνει τοῦ ἀργείου τ' εἰς κρήτην ἀρχικίας ἐκοινώνησαν, οἵ δ' εἰς τὴν ῥόδον καὶ τὰς λεχθείσας ἀρτίως πόλεις ἐμερίσθησαν. ταῦτα ἢ νεωστὶ τ' ὑφ' ὁμήρου λεγομένων ὅτι. κνίδος μὲν δὴ καὶ ἁλικαρνασσὸς δ' ὧν πω, ῥόδος δ' ἦν καὶ κῶς, ἀλλ' ὠκεῖτο ὑφ' ἡρακλειδῶν. τληπτόλεμος μὲν ὢν ἀνδρωθεὶς Αὐτίκα πατρὸς ἑοῖο φίλου μήτρωα κατέκτα, Ἤδη γηραόσκοντα λικύμνιον.

& Romanis amica fuit, & regibus Romanorum ac Græcorum amicis. Nam per eos libera manſit, & multis donis fuit exornata, quorum pars maxima in templo Liberi patris & in gymnaſio poſita eſt, pars alijs in locis. Sed optima ſunt, Iouis coloſſus, quem qui iambū compoſuit, dicit à Charete Lindio ſeptuaginta cubitorum factum fuiſſe, nunc ex terræmotu fractis genibus collapſum, Rhodij ex cauſa quadam prohibiti non erexerunt. Hoc eſt ex omnibus dedicatis optimum, & unum ex ſeptem miraculis. Item ex Protogenis picturæ Ialyſus ſcilicet ac Satyrus, iuxta columnã ſtans, ſuper columna perdix erat, ad quem ita homines hiabant, cum nuper tabula eſſet poſita, ut illum ſolum admirarentur, Satyrum uerò contemnerent, quanquam perfectiſſimum opus eſt. Augebãt admirationem perdices manſueti, qui à nutritoribus allati & contra pictos appoſiti canebãt ad picturam, & congredi geſtiebant. Protogenes uidens rem præter opinionem ueniſſe, ædituos rogat, ut ſe delere permittant. quod & ita eſt factum. Rhodij plebis curam habent, non tamen à plebe gubernantur, ſed retinere pauperum multitudinem uolunt. Plebs itaq; ab eis nutritur. Nam diuites patria quadam conſuetudine pauperes accipiunt: pauperes uerò ab illis enutriti, munera quędam ciuitatis peragunt. Vnde ſimul & ipſi uictum habent, & ciuitas neceſſarijs miniſterijs non fraudatur, præſertim ad res nauales. Naualium quędam multitudini occulta ſunt & ſecreta, quod ſi quis introſpexerit ingreſſus ue fuerit, capite plectitur. Hoc in loco quemadmodum Maſſiliæ & Cyzici, ſummum ſtudium fuit circa architectos, & inſtrumenta, & armorum & aliarum rerum armamentaria. Rhodij autem ſunt Dores, quemadmodum Halicarnaſſei, & Gnidij, & Coi. Nam ex Doribus qui poſt Codri obitum magna condiderunt, alij ibi remanſere, alij cum Althemene Argiuo, coloniæ in Cretam miſſæ participes fuerunt: alij in Rhodum ſunt diſpartiti, atq; in eas urbes quas pauloantè memorauimus. Sed hæc quidem poſteriora ſunt ijs quæ ab Homero traduntur. Gnidus enim & Halicarnaſſus nondum erant, Rhodus autem & Cos erant, & ab Heraclidis habitabantur. Quare Tlepolemus in uirum adultus,

Mox patris ipſe ſui charum interfecit auunclum, *In Catalogo.*

Iam ſenio affectũ longoq; Licymnion æuo.

Hinc

Hinc populis ſecum iunctis & claſſe parata,
In Rhodon aufugit magnis erroribus actus.
Vrbibus ex illo iam culta eſt inſula ternis.

Et urbes nominant quæ tunc erant: ut,

Lindon, Ialyſonq́ dein, claramq́ Camiron.

Cum Rhodiorum urbs ita fuerit habitata, nuſquā Dores nominānt, ſed Aeoles ac Bœotios innuit. Siquidem ibi erat Herculis, et Licymnij habitatio. Quod ſi, ut nonnulli autumāt, Tlepolemus è Tirynthe, & Argis profectus eſt, hoc modo non eſt Aeolica colonia quæ inde uenit. nam ante Heraclidarū reditum id factum eſt. item,

In Catalogo. Antiphus at Coos ducit cum fratre Phidippo
Theſſalici generis natiq́ Heraclidis ambo.

Nā hi potius ex Aeolico genere uidentur eſſe quàm Dorico. Rhodus prius dicta eſt Ophiuſa, et Stadia, poſtea Telchinis, eo quòd Telechines inſulam incolerent, quos nonnulli faſcinatores, & maleficos dicunt, quod Stygiam aquam animalibus & ſtirpibus, pernicieī gratia inſpergerent. Nonnulli contrariū ſentiunt, quòd artibus præſtantes, à ſimilibus artificibus inuidia haberentur, unde hanc infamiam ſunt aſſecuti. Et primùm ex Creta in Cyprum uenerunt, poſtea in Rhodum, & primi ferrum et æs operati ſunt. Nam & harpen Saturno fecerunt. Sed quanquam de ijs prius dictum eſt, idcirco tamen fabuloſa repetimus, ut ſiquid prętermiſſum eſt, ſuppleatur. Poſt Telchinas dicūt Heliadas inſulam hanc habitaſſe, ex quorū uno Cercapho ſcilicet ac Cydippe, filiq́ procreati ſunt, qui urbes de ſuis nominibus condidere,

Lindon, Ialyſonq́ dein, claramq́ Camiron.

Quidam Tlepolemum putant eas condidiſſe, nomina uerò nonnullis earum de nominibus filiarum Danai impoſita fuiſſe. Noua autem urbs circa tempora rerum Peloponneſiacarum condita eſt ab eodem, ut fertur, architecto, à quo Piræus factus eſt, quanquam is nunc non manet, à Lacedæmonijs labefactus, qui prius crura eius deſtruxerūt, et à Sylla Romanorū imperatore. De Rhodijs quoque hæc traduntur, quòd non ſolum ex quo noua urbs habitata eſt in mari fortunati fuerunt, ſed etiam multis annis ante quàm Olympica inſtituerētur, ad hominum ſalutem nauigabant. Vnde & uſq́ in Iberiam profecti, ibi Rhodum condiderunt, poſtea à Maſſilienſibus occupatā, apud Opicos uerò Parthenopen, apud Daunios cum Cois Elpias.

Αἶψα δὲ ναῦς ἔπηξε, πολὺ δ' ὄγε λαὸν ἀγείρας,
Βῆ φόβῳ. Εἶπε φησίν,
Εἰς ῥόδον ἵξον ἀλώμενοι, ἄλγεα πάσχων
Τειχήεσσ' δὲ ὤκηθεν κατὰ φυλάδην.

Καὶ τὰς πόλεις ὀνομάζει τὰς τότε,
Λίνδον, Ἰήλυσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.

Τῆς ῥοδίων πόλεως οὕτω σωωκισμένης, οὐδαμοῦ δὴ φανταῦθα δωρίδος ὀνομάζῃ, ἀλλ' ἢ ἄρα αἰολίδος ἐμφαίνει καὶ βοιωτοῦ, εἴπερ ἐκεῖ ἡ κατοικία τοῦ ἡρακλέους καὶ τοῦ λικυμνίου. εἰσὶ δ' ὥς πού καὶ ἄλλοι φασὶν ὀλίγους καὶ τίρυνθος ἀπῆραι ὁ τληπολέμου, οὐδ' οὕτω δωρικὴ γίνεται ἡ ἐκεῖθεν ἀποικία. πῶς γὰρ ἡρακλειδῶν καθόδου γεγόνασι; Τῶν δ' αὖ φείδιππός τε καὶ ἄντιφος ἡγησάσθην
Θεσσαλοῦ υἱε δύω ἡρακλείδαω ἄνακτος.

Καὶ οὗτοι τὸ αἰολικὸν μᾶλλον, ἢ τὸ δωρικὸν γένος ἐμφαίνουσιν. ἐκαλεῖτο δ' ἡ ῥόδος πρότερον ὀφιοῦσα καὶ σταδία, εἶτα τελχινίς, ἀπὸ τῶν οἰκησάντων τελχίνων τῶν νῆσον, οὓς οἱ μὲν βασκάνους φασὶ καὶ γόητας, θεῶν καταῤῥαίνοντας τὸ τε συγὸς ὕδωρ, ζώων τε καὶ φυτῶν ὀλέθρου χάριν. οἱ δὲ τέχνας δαφθείροντας, πειρωμένους ὑπὸ τῶν αὐτοτέχνων βασκαίνεσθαι, καὶ δυσφημίας τυχεῖν ταύτης, ἐλθεῖν δ' ἐκ κρήτης εἰς λύκτον πρῶτον, εἶτ' εἰς ῥόδον. πρῶτος δ' ὀργάσασθαι σίδηρόν τε καὶ χαλκὸν, καὶ δὴ καὶ τὸν ἅρπην τῷ κρόνῳ δημιουργῆσαι. ἔρικται μὲν οὖν καὶ πρότερον περὶ αὐτῶν· ἀλλὰ πιστὰ καὶ πολύμυθον ἀναλαμβάνειν πάλιν, ἀναπλοῦντας εἴ τι παρελίπομεν. μετὰ δὲ οὓς τελχῖνας, οἱ ἁλιάδαι μυθεύουσι κατασχεῖν τὴν νῆσον, ὧν γένος λόρκηφος καὶ λυδίππης γενέσθην παῖδες, οὓς τὰς πόλεις ἱδρύσασθαι ἐπωνύμους αὐτῶν Λίνδον, Ἰήλυσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.

Ἔνιοι δέ τινες τληπολέμου ἱδρύσαι φασὶ, θέσθαι δὲ τὰ ὀνόματα, ὁμωνύμως τῶν θυγατέρων λέγουσιν. ἡ δὲ νεωτάτη πόλις ἐκτίσθη μὲν καὶ αὕτη μετὰ τὰ πελοποννησιακὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχιτέκτονος, ὡς φασιν, ὑφ' οὗ καὶ ὁ πειραιεύς. συμβαίνει δ' ἡ πειραιεὺς κακωθεὶς ὑπό τε λακεδαιμονίων πρότερον τὰ σκέλη καθελόντων, καὶ ὑπὸ σύλλα τοῦ ῥωμαίων ἡγεμόνος. ἴσως δέ τις καὶ ταῦτα πρὸς τῶν ῥοδίων, ὅτι τὸ μόνον ἀφ' οὗ χρόνου συνῴκησαν τὴν νῦν πόλιν ἠυξήκασι καὶ θάλατταν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῦ ὀλυμπιακῆς θέσεως συχνοῖς ἐτεσιν ἔπλευ πόρρω τοῦ οἰκείας ὑπὸ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπων, ἀφ' οὗ καὶ μεγίστης εὐπλοΐας ἐπλούσαν. διὰ τοῦτο μὴ τοῦ ῥόδον ἐκλῖναν, ὧν ὕστερον μακαλιῶται καλέσομεν. γὰρ ὃ τοῖς ὀπικοῖς τὴν πατρονόπην. γὰρ ὃ δαυνίοις μετὰ κώων ἐλπίας.

πνὲς

πνὲς ἢ μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἔφοδον τὰς γυμνασίας νήσους ἀπ' αὐτῶν ἱδρυθῆναί λέγουσιν, ὧν τὴν μείζω φησὶ Τίμαιος ἐν μεγίστῃ εἶναι μετὰ τὰς ἑπτὰ, Σαρδὼ, Σικελίαν, Κύπρον, Κρήτην, Εὔβοιαν, Κύρνον, Λέσβον, οὐτ' ἀληθῆ λέγων, πολὺ δ' ἄλλας μείζους. φασὶ δ' οὖν γυμνητὰς ὑπὸ Φοινίκων Βαλεαρίδας λεγεσθαι, διότι τὰς γυμνασίας Βαλερίδας λεχθῆναι. γῆσιοι δ' ὄντες τῆς πόλεως ἐν τῇ πρὸς Σύβαριν ᾠκησαν ἐν τῇ Χαονίᾳ. ἔοικε δὲ καὶ ὁ ποιητὴς μαρτυρεῖν, τὴν ἐκ παλαιοῦ παροῦσαν τοῖς Ῥοδίοις εὐδαιμονίαν, οὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως τῆς περὶ τὴν πόλιν· Τειχέσσαντο δ' ἄνακτες ἐϋπλυθέος Διὸς υἷες, Ἐκ δίης, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει. Καί σφι θεὰ ἐπέφραδε πλεῖον καὶ ἔχευε μερόπων.

Οἷσι δὲ εἰς μῦθον αὐτὴν ἀγαγόν τὸ ἔπος, καὶ χρυσὸν ὑδρεῖν φασὶν ἐν τῇ νήσῳ τῇ τῶν Ἀθηνᾶς γενέσιν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός, ὡς εἴρηκε Πίνδαρος. ἡ δὲ νῆσος κύκλῳ ἔχει σταδίων ἑπτακοσίων εἰκοσιν. ἔστι δὲ πρώτη μὲν Λίνδος ἀπὸ τῆς πόλεως πλέουσιν· ἔχουσι γὰρ δεξιᾷ τὴν νῆσον, πόλις ὄρθιος ἱδρυμένη πολὺ πρὸς μεσημβρίαν ἀπατείνουσα, καὶ πρὸς ἀνεξάνδρειαν μάλιστα. ἱδρῦσθαι δὲ φασὶν ἀπὸ Δαναΐδων Λινδίας ἀπὸ τόθι ὠνομασμένης, ἣν Δαναΐδων ἵδρυμα. πρότερον μὲν ἦν καθ' αὑτοὺς ἐπολιτεύοντο οἱ Λίνδιοι, καθάπερ καὶ Καμειρεῖς καὶ Ἰαλύσιοι. μετὰ ταῦτα δὲ συνῆλθον ἅπαντες εἰς τὴν Ῥόδον. γένοιτο δ' ἂν ἐκ τούτων ἐπὶ τοὺς σοφοὺς, κλεόβουλος. μετὰ δὲ Λίνδον ἐξῆς χωρίον Μνασύλειον. εἶθ' ὁ Ἀτάβυριος, ὄρος ἐν τῇ νήσῳ τούτῳ ὑψηλότατον, ἐν ᾧ ἱερὸν Διὸς Ἀταβυρίου. εἶτα Κάμειρος. εἶτ' Ἰάλυσος λιμήν, ἐν ᾧ πόλις αὐτῇ ἀκρόπολις ὄνομα ὀχύρωμα καλούμενον. εἶθ' ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, ἐν ᾗ συνήντα που στάδιοι. μεταξὺ δ' ὄρος τὸ θαύσιον, ἀκτῆς, ἧς μάλιστα πρόκεινται αἱ καλούμεναι αἱ ὑπὸ τῇ Χαλκείᾳ, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον. ἀνδρῶν δ' ἐγγύονται μνήμης ἄξιοι πολλοί, στρατηλάτῃ καὶ ἀθληταί, ὧν εἰσι καὶ παναιτίου τοῦ Φιλοσόφου πρόγονοι. τῶν δὲ πολιτικῶν, καὶ τῶν περὶ λόγους καὶ Φιλοσοφίας, ὅ, τε παναίτιος αὐτὸς, καὶ στρατοκλῆς, καὶ ἀνδρόνικος ὁ περιπάτου, καὶ λεωνίδας ὁ στωικός. ἔτι δὲ πρότερον πραξιφάνης καὶ ὑδρώνυμος. ἱερώνυμος ποσειδώνιος δ' ἐπολιτεύσατο μὲν ἐν Ῥόδῳ καὶ ἐσοφίσθευσεν. ἦν δ' ἀπαμεὺς ἐκ Συρίας, καθάπερ καὶ ἀπολλώνιος ὁ μαλακὸς καὶ μόλων. ἦσαν γὰρ Ἀλαβανδεῖς μὲν γένος, κλείους μαθηταὶ τοῦ ῥήτορος. ἐπεδήμησε δὲ πρότερον ἀπολλώνιος, οὗ δ' ἦκεν ὁ μόλων, ἐφ' ᾧ πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνος, οὗ δὲ μολών. αὐτὸ τοῦτο ἐλθών. καὶ θέσανδρος δ' ὁ τὴν Ἡράκλειαν γράψας

Quidam poſt captam Troiam dicunt inſulas Gymnaſias ab eis habitatas, quorum maiorem Timæus ait maximam eſſe poſt ſeptem, Sardiniam, Siciliam, Cyprum, Cretam, Eubœam, Cyrnum, & Lesbū. ſed nequaquam uera dicit. Nam aliæ inueniuntur longe maiores. Dicunt exercitantes à Phœnicibus Balearidas appellari. unde & Gymnaſias Balearidas dictas eſſe. Ex Rhodijs nonnulli circa Sybarim habitauerunt prope Chaoniam. Poſtea teſtari uidetur Rhodios ab antiquo fœlices fuiſſe, iam unde à prima trium urbium origine: ut,

Vrbibus ex illo iam culta eſt inſula ternis — In Catalogo
Chara Ioui tellus, hominum regi atque deorum,
Quiq; & opes illi multas effudit & amplas.

Quidam hunc uerſum ad fabulam reduxerunt, dicentes aurum in inſula pluiſſe, cum Pallas è Iouis capite nata eſt, ut Pindarus inquit. Hæc inſula ambitum habet ſtadiorum noningentorum ac uiginti. Nauiganti ab urbe & inſulā à dextris habenti, prima eſt Lyndus, quæ in monte ſita ad meridiem ſpectat, præſertim Alexandriam uerſus, ibi Palladis Lindiæ inſigne templū eſt, Danaidū opus. Lyndij in initio per ſeſe erāt, quemadmodū Camirenſes & Ialiſij, poſtea omnes Rhodū cōuenerunt. E Lyndo fuit Cleobulus, unus ex ſeptē ſapiētibus. Poſt Lyndū eſt locus quidam nomine Ixia, & Mnaſyriū, deinde Atabyris mons omniū qui in ea ſunt altiſſimus, Ioui Atabyro ſacer, deinde Camirus, deinde Ialyſus uicus, ſupra quem arx eſt nomine Ochyroma. Deinde ad ſtadia octoginta eſt Rhodiorū ciuitas. Inter hæc eſt * Thoantiū acta, in cuius fronte ſunt Sporades inſulæ, circa Chalciā iacentes, de quib. antea fecimus mentionē. Hinc multi memoratu digni extiterūt & imperatores & pugiles, è quibus ſunt Panætij philoſophi progenitores. Circà res ciuiles autem & philoſophiā & artes liberales Panætius ipſe, & Stratocles, & Andronicus peripateticus, & Leonidas Stoicus, ac prius etiā Praxiphanes, & Hieronymus & Eudemus, Poſidonius, quanquā Rhodi uixit, et ſophiſticā exercuit, fuit tamē Apamiēſis ex Syria, quemadmodū Apollonius Malacus, & Molon. Nā hi Alabandēſes fuere, & Meneclis oratoris diſcipuli. Sed prius Apollonius Rhodū profectus eſt, Tandē etiā Molon, ad quem ille inquit, Tandē & Molon, id eſt profectus es. Item Piſander qui Heraclia ſcripſit,

* Θοαντιεῖα κτίσις.

poeta

poeta Rhodius, & Simias grammaticus, Aristocles qui nunc est. Item Dionysius Thrax, & Apollonius qui Argonautas composuit, Alexandrini quidem fuere, Rhodij tamen uocati sunt. De Rhodo satis dictum est. Rursum Cariæ ora quæ post Rhodum est, ab Eleunte & Lorymis flexum quendam habet ad aquilonem. deinceps recta nauigatio est usque in Propontidem, quasi quandam meridianam lineam faciens quinque millium ferè stadiorum. Hic est reliqua Cariæ pars & Iones, & Aeoles, & Troia, & quæ ad Cyzicum, Byzantium ꝙ pertinent. Post Loryma est Cynossema, & Syma insula, quæ portus duos habet, quorum alter clausus est triremibus aptus. Item nauale nauium uiginti. In fronte est insula quæ septem stadiûm ambitum habet, theatralis & alta & aggeribus iuncta continenti, faciens Gnidum quodammodo biurbem. Nam maxima eius pars insulam habitat, ambos portus contegentem. Iuxta eam est Nisyrus in pelago. Viri è Gnido memorabiles fuere, primùm Eudoxus mathematicus Platonis sodalis. postea Agatharchides Peripateticus, uir historicus, ætate nostra Theopompus, diuo Cæsari familiaris, & qui apud eum maximè potest. Item Artemidorus eius filius. Hinc Ctesias fuit, qui Xerxem medicatus est, & res Syriacas & Persicas conscripsit. Post Gnidum est Ceramus, & Bargasa, oppida supra mare. deinde Halicarnassus principum Cariæ regia, quæ prius Zephyra dicebatur. Hoc in loco est Mausoli sepulchrum, unum ex septem spectaculis, quod illi Artemisia uxor construxit. Item Salmacis fons, nescio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos qui inde bibant. Hominum enim mollities uidetur ab aere uel ab aqua causam trahere, cum ea minimè sint causa mollitiei, sed diuitiæ & uictus incontinentia. Halicarnassus arcem habet, & in fronte Arconnesum. Halicarnassum cùm alij habitauere, tum etiam Anthas cum Trœzenijs. Ex ea fuere Herodotus historicus, quem postea Thurium uocauerunt, eo quod particeps fuisset coloniæ in Thurios missæ. Item Heraclitus poeta Callimachi sodalis. ætate autem nostra Dionysius historicus. Hæc ciuitas aduersa fortuna usa est, ui ab Alexãdro capta. Nam Hecatõnus Cariæ rex, tres habuit filios, Mausolũ, Idryeũ, & Pixodorum, & filias duas è quibus Artemisia grandior, Mausolo ex fratribus grandiori nupsit.

ποιητὴς ῥόδιος, καὶ σιμίας ὁ γραμματικὸς, καὶ ἀριστοκλῆς ὁ καθ' ἡμᾶς. διονύσιος ὁ θρᾷξ, καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοὺς ἀργοναύτας ποιήσας, ἀλεξανδρεῖς μὲν, ἐκαλοῦντο δὲ ῥόδιοι. περὶ μὲν ῥόδου ἀρχόντως εἴρηται. πάλιν δὲ ἡ καρικῆς παραλίας ἡ μετὰ τὴν ῥόδον, ἀπὸ ἐλεοῦντος καὶ τῶν λωρίμων, καμπὴν ἔχει τὰς ἀρκτους ὅτι, καὶ λοιπὸν ἐπ' εὐθείας ὁ πλοῦς μέχρι ἡ προποντίδος, ὡς ἂν μεσημβρινήν τινα ποιῶν γραμμὴν, ὅσον πεντακισχιλίων σταδίων, ἢ μικρὸν ἀπολείπουσαν. γνώσθη δὲ ὅτι ἡ λοιπὴ ἡ καρίας, καὶ ἴωνία, καὶ αἰολεῖς, καὶ τροία, καὶ τὰ πρὸς λύζικον καὶ βυζάντιον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λώριμα, τὸ λιμὼς σῆμα ὄνομα, καὶ σύμη νῆσος. εἶτα λινδος, λύο λιμένας ἔχουσα, ὧν τὸ ἕτερον λιθεσὶν τειχισμὸν καὶ ναύσταθμον ναυσὶν ἑκατὸν. πρόκειται δὲ ἡ νῆσος ἐπισταδίους πως τὸ πρίμειον, ὑψηλὴ θεατροειδὴς συνεχὴς πολυοίκοις χώμασι πρὸς τὸ ἤπειρον, καὶ ποιοῦσα δίπολιν τρόπον τινὰ τὴν λινδον. πολὺ γὰρ μέρος αὐτῆς οἰκεῖ τὸ νῆσον, σκιπάζουσαν ἀμφοτέρους τοὺς λιμένας. κατ' αὐτὸ δὲ ὄνομα ἡ νίσυρος πελαγία, ἀνδρῶν δὲ ἀξιόλογοι λίνδιοι. πρῶτον μὲν οὖν εὔδοξος ὁ μαθηματικὸς τὸ πλάτωνος ἐτάιρων. εἶτ' ἀγαθαρχίδης ὁ ἐκ τῶν περιπάτου, ἀνὴρ συγγραφεύς. καθ' ἡμᾶς δὲ θεόπομπος ὁ καίσαρος τοῦ θεοῦ φίλος, τοῦ μεγάλα δυναμένου. εἶτ' ἀγαθαρχίδης ὁ ἐκ τῶν περιπάτου, ἀνὴρ συγγραφεύς. καθ' ἡμᾶς δὲ θεόπομπος ὁ καίσαρος τοῦ θεοῦ φίλος, τοῦ μεγάλα δυναμένου. καὶ ὁ ὃς ἀρτεμίδωρος. γνώσθησαν δὲ καὶ κλησίας ὁ ἰατρεύσας μὲν ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ τὰ συριακὰ καὶ τὰ περσικά. εἶτα μετὰ λινδον ἰάλυσος καὶ βαρύγαζα, πολίχνια ὑπὲρ θαλάττης. εἶθ' ἁλικαρνασσὸς, τὸ βασίλειον τοῦ ἡ καρίας ἅπασῶν, ζεφύρα καλουμένη πρότερον. γνώσθη δὲ ὅτι, ὅτε τὸ μαυσώλου τάφος ἦν ἑπτὰ θεαμάτων ὄργον, ὅπερ ἀρτεμισία τῷ ἀνδρὶ κατεσκεύασε. καὶ ἡ σαλμακὶς λεγομένη οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, ὡς μαλακίζουσα τοὺς πίοντας ἀπ' αὐτῆς. ἔοικε δὲ ἡ ξυφὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπαιδαγωγησίᾳ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος. τρυφῆς δ' αἴτια οὐ ταῦτα, ἀλλὰ πλοῦτος, καὶ ἡ πρὸς τὰς διαίτας ἀφθονία. ἔχει δὲ ἀκρόπολιν ἡ ἁλικαρνασσὸς. πρόκειται δὲ αὐτῆς ἡ ἀρκόννησος. οἰκισταὶ δὲ αὐτῆς ἐγένοντο ἄλλοι τε καὶ ἄνθης μετὰ τροιζηνίων. ἀνδρῶν δὲ ἐγένοντο ἐξ αὐτῆς ἡρόδοτός τε ὁ συγγραφεὺς, ὃν ὕστερον θέσιον ἐκάλεσαν ὅτε εἰς θουρίους ἀποικίας. καὶ ἡρακλείτου ὁ ποιητὴς ὁ καλλιμάχου ἑταῖρος. καὶ καθ' ἡμᾶς διονύσιος ὁ συγγραφεύς. ἔπαθε δὲ καὶ αὐτὴ ἡ πόλις, βίᾳ ληφθεῖσα ὑπὸ ἀλεξάνδρου. ἑκατόμνω γὰρ τῷ καρῶν βασιλίσσῃ, ὅσαν ὑοὶ τρεῖς, μαύσωλος, καὶ ἰδριεὺς, καὶ πιξώδαρος.

καὶ θυγατέρω δύο, ὧν ἡ πρεσβυτέρα ἀρτεμισίᾳ συνῴκησε τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν, μαυσώλῳ.

ὁ δὲ

ὁ δὲ δεύτερος ἱδριεὺς ἀδελφῇ τῇ ἑτέρᾳ ἀδελφῇ. ἐβασίλευε δὲ μαύσωλος. τελευτήσαντος δὲ ἄτεκνος, τὴν ἀρχὴν κατέλιπε τῇ γυναικί, ὑφ' ἧς αὐτῷ καὶ τὸ μνῆμα κατεσκευάσθη ὁ λεχθὲν τάφος. φθίσει δ' ἀρτεμισίης δι' ἀγχίνοος τ' αὐδρὸς, ἱδριεὺς ἦρξε. καὶ δὴ καὶ γυνὴ ἀδελφεὴ διεδέξατο νόσῳ τελευτήσαντα. βαλὼν δὲ ταύτην πέμπτος ὁ λοιπὸς τῶν ἑκατόμνω παίδων. πρόσας δὲ μεταπέμπεται σατράπην ἐς κοινωνίαν τῆς ἀρχῆς. ἀπελθόντος δὲ ἐκ τοῦ ζῆν ἤδη τοῦτον, καταίσχυνε σατράπης τὴν ἁλικαρνασσόν. ἐπελθόντος δὲ ἀλεξάνδρου, πολιορκίαν ὑπέμενον, ἔχων ἀδελὼ γυναῖκα, ἣ τις θυγάτηρ ἦν τοῦ πιξωδάρου ἐκ ἀφνειόδος καππαδοκίσσης γυναικός. ἣ δὲ τοῦ ἑκατόμνω θυγάτηρ ἀδελῶ, ὃν ὁ πιξώδαρος ἐβάλετο, ἱκετεύει τὸν ἀλέξανδρον, καὶ πείθει κατάγειν αὐτὴν εἰς τὴν ἀφαιρεθεῖσαν βασιλείαν, ὑποχομένη δὴ τὰ ἀφεσῶτα συμπράξειν αὐτῷ. οὗτοι γὰρ ἔχοντας οἰκείους ὑπάρχειν αὐτῇ. πρεσβεύει δὴ καὶ τὰ ἄλινδα, γνοῖς δὲ ἐτείχιζον. ἐπανύσας δὴ, καὶ βασίλισσαν ἀναδείξας, ἁλόσης τοῦ πόλεως πλὴν τῆς ἄκρας. ἐπὶ δὲ ἦν ἐκείνη, πολιορκεῖν ἔδοκον. ἐάλω δὲ ὀλίγῳ δεῖν ὕστερον ἢ ἄκρα πρὸς ὀργὴν ἦλθε, καὶ ἀπέχθειαν τῆς πολιορκίας γενομένης. ἐξῆς δ' ἔστιν ἄκρα, τερμόριον μυνδίων, καθ' ὃ αὐτικρὺς τῆς κώας ἄκρας κανδαρία, διέχουσα τῆς ἠπείρου σταδίους πεντήκοντα. ἔστι δὲ καὶ χωρίον τερμόρου ἐπὶ τῆς κώας. ἣ δὲ νῦν κῶος πόλις ἐκαλεῖτο παλαιὸν ἀσυπάλαια. καὶ ᾤκουν οἱ μὲν ἄλλῳ τόπῳ ὁμοίως ὡς θαλάττης ἐπέχοντα δὴ στάσιν μετῴκησαν εἰς τὴν νῦν πόλιν πρὸς τὸ σκανδάλιον, καὶ μετωνόμασαν αὐτὴν κῶν ὁμοίως τῇ νήσῳ. ἡ δὲ ὃν πόλις ἡ μεγάλη, κάλλιστα ἁπασῶν σωφρονισμένη, καὶ ἰσλεῖσθαι τοῖς καταπλέουσιν ἡδίστη. ἐστὶ δὲ νήσου τὸ μὲγεθος, ὅσον τριακοσίων σταδίων, καὶ τριακοντα. εὔκαρπος δὲ πᾶσα. οἴνῳ δὲ καὶ ἀρίστῃ, καθάπερ χῖος, καὶ λέσβος. ἔχει δὲ πρὸς νότον μὲν ἄκραν τὴν λακτῖρα, ἀφ' οὗ ἐξήκοντα εἰς νίσυρον. πρὸς δὲ τῷ λακτηρίῳ χωρίῳ, ἀλίσαρνα. ἀπὸ δὲ σύσιος δὲ τὸ δρέκανον, καὶ λιμένα καλούμενον στόμαλίμνης. ἔστον μὲν δὲ ὅσον σταδίους ἀπέχει τῆς πόλεως σταδίους. ὁ δὲ λακτὴρ προσλαμβάνει τριάκοντα, καὶ διακοσίους τῷ μήκει τὸ πλάτος δὲ δὲ τῷ πρασείῳ τὸ ἀσκληπιεῖον ὄν, σφόδρα γενναῖον, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστὸν ἱερὸν δὲ οἷς ὅτι καὶ ὁ ἀπελλῆς αὐτόγονον. ἔνι δὲ καὶ ἀναδυομένη ἀφροδίτη, ἣν νῦν αὐτοκράτωρ θεὸν καίσαρα γράμμα, τοῦ σεβαστοῦ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχηγέτιν τοῦ γένους αὐτοῦ. φασὶ δὲ οἱ κῴοις αὐτὴ δὲ γραφῆς ἕνεκα τοῦ τάλαντα ἄφεσιν γενέσθαι τοῦ προσχθῆναι φόρου. φασὶ δ' ἱπποκρά

Secundo uerò, id est, Idryeo altera soror data est, nomine Ada. Mausolus itaque regnauit, quo mortuo, uxor imperiū habuit, quæ illi se pulchrū cōstruxit. Artemisia tabe cōsumpta, propter luctū quem ex uiro susceperat, Idryeus imperauit: atq; huic etiā ex morbo absumpto, uxor successit. At Pixodorus, qui reliquus erat ex filijs Hecatomni, hanc eiecit. Et cū Persicarum partiū esset, satrapē ad imperij cōmunicationē acciuit. Eo uita functo, satrapes Halicarnassum tenuit, & aduētantis Alexandri obsidionē sustinuit. Hic Adā, quæ filia erat Pixodori, ex Aphneide muliere Cappadocissa in uxorē habebat. Ada uerò Hecatomni, quam Pixodorus eiecerat, Alexandrū orat, simulq; exorat, ut se in amissum regnum restituat, pollicita se ad ea opitulaturā quæ deferan: dicēs eos qui ea tenebant, sibi domesticos esse. simulq; Alexandro Alinda tradit, ubi ipsa immorabat. Alexander rē probat, atque eam reginā facit. Capta aūt urbe, arcē mulieri obsidend dat (erat enim duplex) paulo pòst arx capit r, cum iam obsidio in tædiū in dignationemq; uenisset. Deinceps est Termerium Myndiorū promontorium, cui opponitur Candaria Coū promontoriū. distans à continenti stadijs quadraginta. Supra Coum promontoriū est locus quidā nomine Termerum. Coorū urbs antiquitus Astypalæa uocabatur, & in alio loco habitabatur ad mare. Postea propter seditionē inde migrauere in urbē, quæ nūc est iuxta Scandaliū, & mutato nomine eam Con, sicut insulā appellauerūt. Hęc urbs nō magna est, sed optimè omniū habitata, & aspectu iucundissima ijs, qui eò nauigant. insulæ magnitudo est ad quingenta & quinquaginta stadia, tota fertilis, et quemadmodum Chius & Lesbus, optimo uino abundans. Ad austrū est promontoriū nomine Lacterium, à quo in Nisyrum sunt stadia sexaginta. iuxta Lacteriū locus est quidā Halisarna. Ab occidente est Drecanum, & uicus nomine Stomalimnes, hoc distat ab urbe stadia ducenta. Lacterium uerò trigínta quinq; stadiorum longitudinē nauigatione comprehendit. In suburbano est Aesculapij templū ualde insigne, & multis donis opulentum, in quibus est Antigonus Apellis. Inerat etiam Venus *nuda, quæ nunc Diuo cæsari Romæ dicata est. Nam Augustus eam patri posuit ut generis parentem. Dicunt pro ea pictura remissa etiam Coís centum talenta, ex imperato illis tributo. Dicūt etiā Hippocra-

*ἀναδυομένη, id est, emergens, non ἀπελυομένη legitur in Græco exemplari.

tem ex curis ibi dedicatis, exercuisse quæ ad medici uictus rationem pertinent. Viri Coi illustres fuerunt, hic ipse de quo diximus: itē Simus medicus: Philetas poeta, simul ac iudicialis: ætate autem nostra Nicias, qui Coorū tyrannus fuit: & Aristō, Peripatetici auditor, & eius hæres. Hinc fuit Theomnestus uir clarus administratione reipublicæ, Niciæ æmulus. In ora continentis, prope Myndiū agrū est Astypalęa promontorium, & Zephyriū. Deinde Myndus, quæ portum habet. Deinde Bargylia ciuitas. inter hæc est Caryanda lacus, & insula eodem nomine, quam Caryandenses habitauere. Hinc fuit Scylax, antiquus rerum conscriptor. Prope Bargylia est Dianæ Mindyadis templum, quod circumplui credunt. fuit olim etiā locus quidam Cindia nominatus. Ex Bargylijs fuit uir clarus Protarchus Epicureus, præceptor Demetrij, qui Lacon appellatus est. Deinde est Iassus insula, quæ continenti adiacet, ea portū habet. qui hinc sunt, magna ex parte uictum ex mari captant. Ea enim regionē sterilem quidē habet, ac piscosam. Vnde & huiusmodi quædam de ea narrantū, quod cum citharœdus quidam artem ostentaret, audirentq; eum Iasij omnes, quàm primū tintinabulū increpuit uendendorū piscium signum, illico omnes relicto citharœdo, ad pisces dilapsi sunt, præter unum surdastrum. Citharœdus itaq; propius ad illū accedens, O homo, inquit, gratias tibi ingentes habeo, cùm propter musicę studium, tum propter honorē erga me. Nam cæteri quàm primùm tintinabulū increpuit, omnes abierūt. Ille, Quid ais, inquit, nū iam tintinabulū sonuit? qui cum affirmaret, At tibi bene sit, inquit. & surgens ipse etiam digressus est. Hinc fuit Diodorus dialecticus, cognomento Cronus, in initio quidem falso. Nam Apollonius eius præceptor Cronus dicebat: sed propter ueri Croni obscuritatem, nomē in Diodorū translatum est. Post Iassum est Milesiorum Posidiū. In mediterranea sunt tres urbes memoratu dignæ, Mylasa, Stratonicia, Alabanda. Cętera uerò, uel harū, uel maritimarū sunt castella, è quibus est Amyzon, Heraclia, Euromus, et Chalcetor. sed de his parua mentio. Mylasa in campo iacent admodum fertili. Ei suprà uerticē mons imminet, in quo albus lapis effoditur; quæ nō parua profectò utilitas est, cùm ad cætera ædificia, tum ad templorū

τῶν μάλιστα ἐκ τῶν ἀνακειμένων θραπευθῆναι τὰ περὶ τὰς διαίτας. οὗτός τε δὴ ὁ τῆς γνώσεως ἰατρὸς καὶ σῖμος ὁ ἰατρὸς Φιλήτας τε ποιητὴς ἅμα, καὶ ἰατρικὸς· ἐφ' ἡμᾶς νικίας, ὁ τὰ τύραννα νήσας Κώων· καὶ ἀρίστων, ὁ ἀκροατὴς μὲν τοῦ περιπατητικοῦ, καὶ κληρονομήσας. ἐντεῦθεν δ' ἦν καὶ θεόμνηστος, ὁ ψάλτης ἐν ὀνόματι, ὃς τῆς καὶ αὐτὸς πολιτεύσατο τῷ νικίᾳ. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῆς ἠπείρου κατὰ τὴν μυνδίαν, ἄκρα παλαία ὄρους, καὶ ζεφύριον. εἶτα δύθυς ἡ μύνδος, λιμένα ἔχουσα. ἀφ' ἧς μετὰ ταῦτα ἡ βαργυλία, καὶ αὕτη πόλις. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ μαρυανδικὸς λίμνη, καὶ νῆσος, ὁμώνυμος ταύτῃ, ἣν ὤηθεν μαρυανδεῖς. ἐντεῦθεν δ' ἦν καὶ σκύλαξ ὁ παλαιὸς συγγραφεύς· πλησίον δ' ὄρος ἐστὶν ἡ βαργυλίων τὸ καλούμενον ἱερὸν ἡ μυνδυάδος, ὅπερ φασὶ συνοικίσαι πρώτην. ἦν δέ ποτε καὶ χωρίον μυνδύη. ἐκ δὲ τῶν βαργυλίων αὐτὸς ἐλλόγιμος ἦν ὁ ὠκεανοῦ πρώταρχος, ὁ δημητρίου καθηγησάμενος, τοῦ λάκωνος προσαγορευθέντος. ἔστι δὲ καὶ ἡ νῆσος ἡ κειμένη πρὸ τῆς ἠπείρου. ἔχει δὲ λιμένα, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου τοῖς ἐνθάδε ἡ θαλάττης· εὐορμεῖ γάρ, χώραν τ' ἔχει παράλυπον. καὶ δὴ καὶ διηγήματα τοιαῦτα πλάττουσιν εἰς αὐτήν. κιθαρῳδοῦ γάρ φασι κινοῦντος, πρὶν ἀκροᾶσθαι πάντας, ὡς δ' ὁ ἰάσιος ὁ κατὰ τὴν ὀψοπωλίαν ἐψόφησε, καταλιπόντας ἀπελθεῖν ἅπαντα τὸν ὄχλον, πλὴν ἑνὸς κυνικοῦ. τὸν οὖν κιθαρῳδὸν προσιόντα εἰπεῖν, ὅτι ὦ ἄνθρωπε πολλήν σοι χάριν οἶδα τῆς πρὸς ἐμὲ τιμῆς, καὶ φιλομουσίας. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἅμα τῷ ἰάσιον ἀκοῦσαι, ἀπόντα ὁρῶντα. ὁ δὲ τί λέγεις, ἔφη, ἤδη γὰρ ὁ ἰάσιος ἐψόφηκεν; ἐπόντα δέ, καὶ σύ σοι εἶπα, ἔφη. καὶ ἀναστὰς, ἀπῆλθε καὶ αὐτός. ἐντεῦθεν δ' ἦν ὁ σφαιρικὸς θεόδωρος, ὁ ἱερὸν προσαγορευθεὶς, καταρχὰς μὲν ψευδῶς. ἀπολλώνιος γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ ἱερόν, ὡς ἀκηκόασιν ἐκείνου. μετωνόμασαν δ' ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀσεβείας τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἱερόνου. μετὰ δὲ ἀσὸς ὁ τῶν μιλησίων πολίσμα ὄν. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ καὶ τρεῖς εἰσὶ πόλεις ἀξιόλογοι, μύλασα, στρατόνικεια, ἀλάβανδα. αἱ δὲ ἄλλαι πολίσματα, ὧν εἰσὶν ἀμυζών, ἡράκλεια, εὔρωμος, χαλκήτωρ. τούτων μὲν οὖν ἐλάττων λόγος. τὰ δὲ μύλασα ἴδρυται γὰρ πεδίῳ σφόδρα εὐδαίμονι. ἐπορύττεται δὲ κατὰ τὸ ὄρος αὐτοῦ λατόμιον λευκοῦ λίθου κάλλιστον ἔχον. ὅσον μὲν οὖν ἔφελός ἐστιν οὐ μικρὸν τῇ λιθίᾳ πρὸς τὰς οἰκοδομίας ἄφθονον, καὶ ἐγγύθεν ἔχον, καὶ μάλιστα πρὸς τὰς τῶν ἱερῶν,

καὶ τῶν

καὶ τῶν ἄλλων τῶν δημοσίων ἔργων κατασκευάς. καὶ γάρ τοι σοᾶς τε, καὶ νεοῖς εἴ τις ἄλλη λιθόσμικτ' παγκάλως. θαυμάζειν δ' ἐστὶ τὴν ὑποβαλόντων ὅτως ἀλόγως τὸ ἱππόμε ὀρθίον καὶ ὑποδρὰξ ἰὼν ἱερημνῶ. καὶ δὴ καὶ τὴν ἠγεμόνων τις εἰπεῖν λέγεται, θαυμάσας τὸ πρᾶγμα· ταύτην γ' ἔφη τὴν πόλιν ὁλισθάνειν, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο αὖ, οὐδ' ἡμῖν. ἔχουσι δ' οἱ μυλασεῖς ἱερὰ δύο, τὸ Διὸς, τὸ τε ὠσσογὼ καὶ λοφιμῶν, καὶ λαφραϊδίνου. τὸ μὲν γὰρ τῇ πόλει, τὰ δὲ λάβραυνα λιμένι ὄντι γὰρ τῷ ὄρει ἴσῃ τῶν ὑποδρήσιν τῶν δὲ ἀλικαβάδων εἰς τὰ μύλασα ἀπωθεν τῆς πόλεως. φύτευται δὲ Διὸς ὄντι νεὼς ἀρχαῖος, καὶ ξόανον Διὸς στρατίου. περὶ τοῦ δ' ὑπὸ τὴν λύκλῳ, ἐν ὑπὸ τὴν μυλασέων ὁδὸς τε ἔστρωται χερσὶν πολλοῖς, καὶ ἐξήκοντα σταδίων μέχρι τ' πόλεως ἱερὰ καλουμένη, διὰ ἧς πομπεύεται τὰ ἱερά. ἱερεύονται δ' οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν πολιτῶν ἀεὶ δι' βίου. πεύτατον μὲν ἦν δι' τῆς πόλεως. τρίτον δ' ὄντι ἱερὸν τοῦ κοινοῦ Διὸς κοινὸν ἁπάντων Καρῶν, οὗ μέτεστι, καὶ Λυδῶν, καὶ Μυσῶν ὡς ἀδελφοῖς. ἱερεῦται δὲ λώμη ὑποβάξαι τὸ παλαιόν. παρὰ δὲ, καὶ βασίλειον ἦν τῶν Καρῶν τῶν πρὸ Ἑκατόμνω. πλησιάζει δὲ μάλιστα τῇ ἴσῃ φύσιν θαλάττῃ ἡ πόλις, καὶ τοῦτ' ὄντι αὐτοῖς ἐπίνειον. ἀξιολόγους ἔσχεν ἄνδρας καθ' ἡμᾶς τὰ μύλασα, ῥήτοράς τε ἅμα καὶ δημαγωγοὺς τῆς πόλεως, εὐθυδήμου τε, καὶ ὑβρέαν. ὁ μὲν ἦν εὐθυδήμου ὀσίαν ἐκ προγόνων παραλαβὼν μεγάλην, καὶ δόξαν, προσθεὶς ἐν τοῖς δεινότατα, ἐκ γὰρ τῆς πατρίδι μόνον μέγας ἦν, ἀλλὰ καὶ γὰρ τῇ ἀσίᾳ τῆς πρώτης ἠξιοῦτο τιμῆς. ὑβρέας δ' ὁ πατὴρ, ὡς αὐτὸς δηγεῖτο γὰρ τῇ σχολῇ, καὶ παρὰ τῶν πολιτῶν ὡμολόγητο, ἀμείνονα κατέλιπε ξυλοφορουῦντα, καὶ ἀμείνονα γόν. διοικούμενον δ' ὑπὸ τούτων ὀλίγον χρόνον διαφεύγει τὸν αὐτοχείρα ἀκροασάμενον ἐπαινήθη, καὶ τῷ ἀγορανομίῳ παρέδωκεν ἑαυτόν. γὰρ ταῦτα δὲ ἐυλινδηθεὶς, καὶ χρηματίσας μὲν μακρὰ, ὥρμησεν ὑπὸ τὸ πολιτεύεσθαι, καὶ τοῖς ἀγοραίοις συνακολουθεῖν. ταχὺ ἂν ἔσχε, εἰ ἐθαυμάσθη ἔτι μὲν εὐθυδήμου ζῶντος, ἀλλὰ τελευτήσαντος μάλιστα ἐυεργέτου γενόμενον τῆς πόλεως. ζῶν δ' ἐπεκράτει πολὺ ἐκεῖνον δυνατὸς ὢν ἅμα, καὶ χρήσιμον τῇ πόλει, ὥστ' εἰ καί τι τυραννικὸν προσῆν, τοῦτ' ἀντὶ τῷ παρακολουθεῖν τὸ χρήσιμον. ἐπαινοῦσι γοῦν ἐπὶ τοῦτ' ὑβρέα, ὅτε δημηγορῶν ὑπὲρ τελευτῆς εἶπεν· εὐθυδήμε, κακὸν εἶ τῆς πόλεως ἀναγκαῖον. οὔτε γὰρ μετὰ σοῦ δυνάμεθα ζῆν, οὔτ' ἄνευ σοῦ. ἀφεθεὶς ἐν ὑπὸ πολὺ, καὶ δόξας τὴν πολίτης ἀγαθὸς εἶν καὶ ῥήτωρ,

& aliorum publicorum operum fabricas, lapidariam copiam habere. Hæc enim urbs & porticibus & templis pulcherrimè instructa est, si qua alia. Sed mirandū profectò est, quomodo urbē tam temere, erecto & accliui præcipitio subiecerint. Vnde dux quidā rem admiratus, dixisse traditur: Qui hanc urbem cō didit, si non semper metuebat, nec etiam erubescebat. Mylasij duo Iouis templa habent, eius qui Osogo, & eius qui Labrundenus uocatur, sed alterū quidē in urbe. Labranda est uicus in monte procul urbe iuxta transitum, qui ex Alabandis Mylasa est. In hoc uico est peruetustū Iouis militaris templū ac statua, à circumuicinis, & Mylasijs cultū. Via est per sexaginta ferè stadia usq; ad urbem instrata, nomine sacra, per quam sacrorū pompa mittitur. Sacerdotes nobilissimi ex ciuibus eligūtur, ijq; per totam uitam. Atq; hęc quidem ad urbem pertinēt. Tertium est templum Iouis Carij, Caribus omnibus commune, de quo etiam Lydiac Mysi, tanquam fratres participant. Tradunt eam olim uicum fuisse patriā ac regiam Carū, & Hecatomni. Hæc urbs iuxta Physcum est mari proxima, in quo Mylasij portum habent. Ea ætate nostra uiros habuit memoratu dignos rhetores simul & oratores, Euthydamum & Hybream. Euthydamus cū ingentes opes à maioribus suis accepisset, ipse & dicendi facultatem & gloriā addidit: & non solum in patria magnus fuit, sed etiā in Asia primos honores adeptus est. Hybreæ uerò, ut ipse narrare in schola solebat, & ciues id confitebantur, pater mulum lignarium & mulionem reliquit, à quibus alí quandiu enutritus est. Postea Diotrephe Antiocheno audito, reuersus est, atq; sese ædilitati tradidit, in qua quidem aliquandiu inuolutus, & non multa lucratus, ad gubernandū rempublicam sese contulit, ac forum secutus citò creuit, & in admiratione maxima habitus est, uiuente adhuc Euthydamo: sed maximè mortuo illo, ciuitatis compos fuit. Nam ille dum uiueret, multum † amabat, cum simul & potens esset, & utilis in republica, ut etiam si quid in eo tyrannici inesset, id reipublicæ utilitate compensaretur. Quare illud Hybreæ dictum uehementer laudatur, quod ipse extremo, in concione dixit: Euthydame, malum es ciuitatis perneceſſarium. Nam nec tecum uiuere possumus, nec sine te. Cum itaque plurimum creuisset, optimum se ciuem & oratorem exhibuisset,

δημαγωγοὺς.

† Legendū fortè, ualebat, ζῶν δὲ ἐπεκράτει πολύ.

ad extremum errauit contra Labienum, contraria atq; alij in republica sentiens. Nam cæteri illi cum armis et Parthorum societate aduentanti cesserunt, iam Parthis Asiam obtinentibus, utpote inermes & pacati. Zeno autem Laodicenus & Hybreas oratores non cessere, sed ciuitates suas ad defectionem perduxerunt. Hybreas quoque adolescentem stultitia plenũ, et irritatu facilem, dicto quodã instigauit. Nam cum ille se Parthicũ imperatorẽ appellaret, atq; & ego, inquit, meipsum Caricum imperatorẽ dico. Quo dicto Labienus impetum in urbẽ fecit, cum iam legiones quæ in Asia erant instructas haberet, ipsum tamen nõ cepit, cum Rhodum secessisset: domum uerò eius demolitus est fabrica sumptuosa instructam, atque diripuit. Vrbem quoq; totam labefactauit. Sed cum Asiam reliquisset, Hybreas reuersus, se atque urbem reparauit. ac de Mylasis quidem hactenus. Stratonicia est Macedonum habitatio. ea sumptuosis fabricis à regibus fuit exornata. In agro Stratonicensi sunt duo templa. Apud Laginam templum Hecates nobilissimum, ubi festa maxima quotannis celebrantur. Prope urbẽ est Iouis Chrysaorei templũ Caribus omnibus commune, quò illi sacrificaturi, et de communibus rebus deliberaturi conueniunt: qui conuentus Chrysaoreus uocatur, ex uicis constans, ubi qui plures uicos afferunt, ij in suffragijs antecellunt, quemadmodum Ceramienses, Stratonicenses, quanquã non sunt Carici generis, de conuentu tamen participant. Ex Stratonicia uir fuit memoratu dignus, tẽpore patrum nostrorũ, Menippus orator, cognomẽto Catocas, quem supra omnes Asiaticos oratores à se auditos Cicero laudat. Vt ipse in quodam loco refert, cum eum Xenocli comparat, & ijs qui illius ætate floruerunt. Est aliud oppidum nomine Stratonicia, Tauro mõti adiacens. Alabanda urbs duobus montib. subiecta est, ita dispositis, ut cistę inuersę aspectum exhibeant. Vnde Apollonius Malacus, ob hoc & multitudinẽ scorpionũ ciuitatẽ carpens, dixit eam esse cistã inuersam, scorpionib. plenã. Nã ea & Mylasia ac tota intermedia montana regio, huiusmodi bestijs abũdant. Alabanda homines molles & suffitos habet, & psaltrias multas. Hinc uiri memorabiles fuere duo fratres, oratores, Menecles,

ἔπαισεν γὰρ τῇ πρὸς Ἀλβιλλῖνον αὐτοπολιτείᾳ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι μετ' ὅπλων ὠθοῦντι, καὶ παρθικῆς συμμαχίας, ἤδη τῶν παρθυαίων τὴν ἀσίαν ἐχόντων, ἐξῆσαν ἄτε ἄοπλοι, καὶ εἰρηνικοί. ζήνων δ' ὁ λαοδικεὺς, καὶ ὑβρέας, οὐκ εἴασαν ἀμφότεροι ῥήτορες, ἀλλὰ ἀπέστησαν τὰς ἑαυτῶν πόλεις. ὁ δ' ὑβρέας, καὶ πθαπαρώξυνε φωνῇ τινι μειρακίου δυσρίθμου, καὶ αὐθάδης πλήρης. ἐκείνου γὰρ εἰπόντος,

Ἐαν δ' ἐγὼ παρθικὸν αὐτοκράτορα·

οὕτω φησὶ κἀγὼ λέγω ἐμαυτὸν Καρικὸν αὐτοκράτορα. ἐκ τούτου δὲ ὡς τὴν πόλιν ὥρμησε, τάγματα ἔχων ἤδη συντεταγμένα ῥωμαίων, τῶν γὲ τῆ ἀσίᾳ. αὐτὸν μὲν οὖν οὐ κατέλαβε, παραχωρήσαντα εἰς ῥόδον· τὴν δ' οἰκίαν αὐτοῦ ἐλυμήνατο πολυτελεῖς ἔχουσαν κατασκευὰς, καὶ διήρπασεν. ὡς δ' αὖτως τὴν πόλιν ὅλην ἐκάκωσεν. ἐκλιπόντος δ' ἐκείνου τὴν ἀσίαν, ἐπανῆλθε καὶ αὖ λαβὼν ἑαυτόν τε, καὶ τὴν πόλιν. πρὶν μὲν οὖν μυλίσων ταῦτα. στρατονίκεια δ' ὅτι καὶ τοιαῦτα μακεδόνων. ἐκοσμήθη δὲ καὶ αὕτη κατασκευαῖς πολυτελέσιν ὑπὸ τῶν βασιλέων. ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν στρατονικέων δύο ἱεραὶ, ἐν μὲν λαγίνοις, ἡ τῆς ἑκάτης ἀφανῶς σεμνὴ πανηγύρεις μεγάλας σωάγει κατ' ἐνιαυτὸν. ἐγγὺς δὲ τῆς πόλεως τὸ τοῦ χρυσαορέως διὸς κοινὸν ἅπαντων ἱερῶν, εἰς ὃ συνίασι θύσαντές τε, καὶ βουλευσάμενοι περὶ τῶν κοινῶν. καλεῖται δὲ τὸ σύνεδρον αὐτῶν χρυσαόριον, συνιόντος ἐκ κωμῶν. οἱ δὲ πλείστας παρεχόμενοι κώμας, πρωτεύουσι τῇ ψήφῳ, καὶ διάπορ διαμένται, καὶ στρατονικεῖς δὲ τοῦ συνέδρου μετέχουσιν, οὐκ ὄντες τοῦ ἱερέως γένους, ἀλλ' ὅτι κώμας ἔχουσι τοῦ χρυσαορικοῦ συνέδρου. καὶ ταῦτα δ' αὖθις ἀξιόλογοι γεγόνασι ῥήτορες μιθριπάτορες κατὰ τοὺς πατέρας ἡμῶν, κατόκας τῶν καλουμένων, ὃν μάλιστα ἐπαινεῖ τὴν κατὰ τὴν ἀσίαν ῥητορείαν, ὧν ἠκροάσατο κικέρων, ὡς φησιν ἐν τινι γραφῇ αὐτοῦ, συγκρίνων ξενοκλεῖ καὶ τοῖς κατ' ἐκεῖνον ἀκμάζουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη στρατονίκεια ἡ πρὸς λαοδικείᾳ καλουμένη, πολίχνιον προσκέκλιμενον ὄρει. ἀλάβανδα δὲ, καὶ αὕτη μὲν ὑπόκειται λόφοις τισὶ συγκεκλεισμένοις οὕτως, ὥστ' ὀψὲ καταχέεσθαι λαμπρολίου λαμπρομένου. καὶ διὰ καὶ ὁ μαλακὸς ἀπολλώνιος σκώπτων τὴν πόλιν ἐς τε ταῦτα, καὶ εἰς τὸ τῶν σκορπίων πλῆθος, ἔφη αὐτὴν εἶναι σκορπίον λαμπρολίου λαμπρομένου. μεσὴ δ' ὅτι καὶ αὕτη, ἧς ἡ τῶν μυλισέων πόλις τῶν θηλείων τούτων, καὶ ἡ μεταξὺ πᾶσα ὀρεινή. τρυφὴν δ' ὅτιν ἀνθρώπων, ἧς καπυρεσῶν ἔχουσα ψαλτρίας πολλάς. ἄνδρες δ' ἐγένοντο λόγου ἄξιοι δύο ῥήτορες ἀδελφοὶ ἀλαβανδεῖς. μενεκλῆς τε,

οὗ ἐμνή-

σῦ ἐμνήσθημεν μικρὸν ἐπάνω, καὶ Ἱεροκλῆς οἱ μετοικήσαντες εἰς τὴν Ῥόδον, ὅ, τε Ἁρμώνιος, καὶ ὁ Μόλων. πολλῶν δὲ λόγων ἐρημένων περὶ Καρῶν ὁμολογούμενόν ἐστιν οὕτως, ὅτι οἱ Κᾶρες τὸ πάλαι Μίνω ὑπήκοοι ἦσαν καλούμενοι, καὶ τὰς νήσους ᾤκουν. ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο πλεῖν, πολλὴν μὲν παραλίαν, καὶ μεσογαίαν κατέσχον, τοὺς προκατέχοντας ἀφιέλόμενοι. καὶ οὗτοι μέν εἰσιν οἱ πλείους Λέλεγες, καὶ Πελασγοί. πάλιν δὲ τούτους ἀφέλοντο μέρος οἱ Ἕλληνες, Ἴωνές τε, καὶ οἱ ἀπὸ Ἰασέως. τὸ δὲ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ζῆλον τά τε ὄχανα ποιοῦνται τὰ μέγιστα, καὶ τὰ ἐπίσημα, καὶ τοὺς λόφους. ἅπαντα μὲν γὰρ λέγεται καρικά. ἀνακρέων μέν γε φησίν·

Δίκα δίδυτε καρικὴν δύργιον ὀχάνου
Χεῖρα πιθέμεναι.

Ὁ δ' Ἀλκαῖος,

Λόφον τε σείων καρικόν.

Τοῦ ποιητοῦ δ' ἁρμόττον οὕτωσί,

Μάδλης οὖ Καρῶν ἡγήσατο βαρβαροφώνων·

Οὐκ ἔχει λόγον. πῶς τοσαύτας εἰδὼς ἔθνη βάρβαρα, μόνους εἶπε βαρβαροφώνους τοὺς Κᾶρας, βαρβάρους δ' οὐδέποτε; οὔτ' οὖν ὁ Θουκυδίδης ὀρθῶς. οὐδὲ γὰρ λέγεσθαί φησι βαρβάρους, ἀλλὰ τὸ μηδὲ Ἕλλησι τῶν αὐτοπάλαι εἷς ἓν ὄνομα ἀφῃρῆσθαι. τό τε γὰρ μήτε Ἕλλησι τῶν ψοῦδος ὁ ποιητὴς ἀπελέγχει,

Ἀνδρὸς τοῦ λαοῖσι σύρῳ καθ' Ἑλλάδα, καὶ μέσον ἄργος.

Καὶ πάλιν,

Εἴτ' ἐθέλῃς τέρφθῆναι ἀν' Ἑλλάδα, καὶ μέσον ἄργος.

Μὴ λεγομένων τε βαρβάρων, πῶς ἔμελλον οὗ λεχθήσεσθαι τὸ βαρβαροφώνων. οὔτε δὴ οὕτως οὗ, οὔτ' ἀκριβέστερον ὁ γραμματικός, ὅτι ἴδιον ὀνόματι ἰδίῳ, καὶ ἀσυμβόλως ἐχρῶντο οἱ Ἕλληνες κατὰ τῶν Καρῶν, καὶ μᾶλιστα οἱ Ἴωνες μισοῦντες αὐτοὺς διὰ τὴν ἔχθραν, καὶ τὰς συνεχεῖς στρατείας· ἐχθρῶν γὰρ οὕτω βαρβάρους ὀνομάζειν. ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν διὰ τί βαρβαροφώνους καλεῖ, βαρβάρους δ' οὐδέ ἅπαξ. ὅτι φησὶ τὸ πληθυντικὸν εἰς τὸ μέτρον οὐκ ἐμπίπτει, διὰ τοῦτ' οὐκ εἶπε βαρβάρους. ἀλλ' αὖ τι μὴν ἡ πῶσις οὐκ ἐμπίπτει, ἡ δ' ὀρθὴ ὁ διαφορᾷ τ' ἀλάζωνοι, τρῶες, καὶ λύκιοι, καὶ ἀλάζωνοι. τοιοῦτον δέ, καὶ τὸ, οἷοι τρῴοισι ἵπποι. οὐδέ γε ὅτι βραχυτάτη ἡ γλῶττα τῶν Καρῶν. οὐ γὰρ δὴ, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἔχει κατὰ μεμῖγμένα, ὡς φησι Φίλιππος ὁ τὰ Καρικὰ

cuius paulo antè mentionẽ fecimus, & Hierocles, item Apollonius & Molon, qui Rhodum migrauerunt. Sed cũ multa de Caribus dicta sint, id quod inter omnes constat, est quod ipsi sub Minoẽ fuerũt: & tunc Leleges dicebantur, et insulas habitabant. Postea facti sunt continentis habitatores, multumq; mari timę oræ & mediterraneę occuparũt. Ea prioribus habitatoribus adimentes, qui & ipsi magna ex parte Leleges erant & Pelasgi. Rursum ijs Græci partem abstulerunt, Iones scilicet ac Dores. Quòd autem circa rem militarem fuerint studiosi, indicium capiunt, lora, cristas, et insignia cætera: omnia enim Carica dicuntur. unde & Anacreon ait,

Nectite bene compactum Cariæ lorum,
Manum insertantes.

Alcæus quoq; dicit,

Caricam quatiens cristam.

Sed cum poeta sic dicat,

Barbarici Caras Mesihles sermonis agebat:

Ratione caret. quomodo enim salos Cares βαρβαροφώνους, id est, Barbari sermonis dixit, cum tot barbaras nationes nosset, barbaros autem nunquã? Sed nec Thucydides rectè, qui ait, ideò nõ dici Barbaros, quia nondum Græci illis contrarij uno nomine respondebant. tunc enim nondum Græci uocabantur. quod tamen poeta ipse falsum esse conuincit, cum dicat:

Huius apud Græcos, mediumq; & clara per Argos Fama uiri. Odyss. α.

Item

Si te per Græcos, si te oblectare uel Argos Per medium uelis. Odyss. ι.

Quod si Barbari non dicebantur, quomodo bene poterãt Barbarici sermonis dici? quapropter nec hic rectè, nec Apollodorus grãmaticus, quod communi nomine propriè & contumelioſe contra Cares utebantur, & maximè Iones qui eos oderant, propter inimicitias & continua bella. Hoc enim modo barbaros dici oportebat. Sed nos quærimus, quare eos barbarici sermonis appellat, Barbaros uerò nunquam. Quia plurale, inquit, in metrum non uenit. Idcirco barbaros non dixit, quod hic profectò casus in uersum nõ uenit, at nominatiuus ingredit: quẽadmodũ apud Homerũ, δάρδανοι, τρῶες καὶ λύκιοι, id est Dardani, & Troj, & Lycij, ac talia permulta: nec quia Cariæ lingua breuissima sit, quod nõ est. Nã ea permulta Græca nomina admixta habet, ut Philippus testatur, Caricarum rerum

conscriptor. Sed ego arbitror ab initio conficto nomine eos barbaros appellatos, qui difficulter, aspere ac duriter loquerentur, ut blesos, balbosq; dicimus. Sumus enim ad cõfingenda cognata rebus nomina ingenioſi, qualia apud nos permulta ſunt, ut κελαρίζειν, κλαγγή, φόφος, βοή, κρότος, id eſt murmur, clãgor, ſtrepitus, uox, crepitus: quorũ plurima iã propriè proferuntur. Omnes itaq; qui craſſe loquuntur, Barbari dicuntur: quales ſunt nationes omnes præter Græcos. Quare illos propriè barbaros appellauit, ac initiò quidem per conuicium quaſi duriloquos & craſſilingues: poſtea uerò eo nomine abuſi ſumus tanquam communi ac gentili, diſtinguentes eos à Græcis. Nondũ enim multa conſuetudo & commerciũ erat cũ barbaris, quod ex craſſitudine linguæ, & quadam uocaliũ inſtrumentorũ inepitudine, & non ex linguarũ uernaculis proueniebat. Alia quædam & quaſi barbara loquendi prauitas, in lingua noſtra uidebatur, ſiquis non perfectè Græca pronunciaret, ſed ſed ita nomina proferret, quemadmodũ barbari ſolent, qui ad Græcã dictionem introducti, expedire linguã nõ poſſunt: quemadmodum nec nos illorum orationem, quod apprime Caribus contigit. Nam alij non multum cum Græcis diuerſabantur, nec Græcè uiuere, nec eorum dictionẽ ediſcere pertentabãt, niſi perrari admodum, ac fortuitò uir uiro cõgredientes. Nam Cares per totam Græciam errauerũt ſtipendia merentes, quare barbari ex illo ſunt appellati, ex quo in Græciam militarunt. at poſtea quàm apud inſulas habitarunt, id multum in eis eminuit. Inde in Aſiã profecti, nec ibi ſine Græcis uiuere potuerũt. Nam Iones cũ eis ac Dores traiecere. Ab eadem quoq; cauſa barbariſmus dictus eſt. eum enim in his dicere cõſueuimus, qui malè græciſſant, non autem in ijs qui Caricè loquuntur. Sic etiam barbariloquos, et barbari ſermonis homines, eos accipere debemus, qui malè Græca pronunciant. Carico autẽ more barbariſmum ad Græcæ orationis artem tranſtulerunt, et Soloeciſmum: ſiue id nomen à Solis ductũ ſit, ſiue alio modo. Scribit Artemidorus à Phyſco, quæ eſt tranſmarinæ Rhodiorũ regionis uſq; Langina, Epheſum euntibus, eſſe ſtadia octingenta & quinquaginta.

γράψας. οἶμαι δὲ τὸ βάρβαρον καταρχὰς ἐκπεφωνῆθαι οὕτως κατ' ὀνοματοποιΐαν, ὡδὶ τῶν δυσηκφόρως, καὶ σκληρῶς, καὶ βαχίως λαλούντων· ὡς τὸ βαττάριζειν, καὶ τραυλίζειν, καὶ ψελλίζειν. σύφυετοι γὰρ ὀνομάτων τὰς φωνὰς ταῖς ὁμοίαις φωναῖς κατονομάζειν· ἀπὸ τοῦ ὁμοζύγιος ἤδη. τῷ πλεονάζουσι μὲν γὰρ τοιαῦτα αἱ ὀνοματοποιΐαι, οἷον τὸ ἐλελεύζειν, καὶ ἐλαγγή δὲ, καὶ ψόφος, καὶ βοή, καὶ ῥότος. ὧν τὰ πλεῖστα ἤδη καὶ ἐυρέως ἐκφέρεται. τοιούτων δὴ τῶν παχυστομούντων οὕτω βαρβάρων λεγομένων, ἐφαίνετο τὰ τῶν ἀλλοεθνῶν σώματα τοιαῦτα. λέγω δὲ τὰ τῶν μὴ ἑλλήνων. ἐκείνους οὖν ἰδίως ἐκάλεσε βαρβάρους. τῶν ἀρχαίων μὲν κατὰ τὸ λοίσθιον, ὡς αὖ παχυστόμους, ἢ τραχυστόμους. εἶτα καταχρησάμενοι, ὡς ἐθνικῷ κοινῷ ὀνόματι αὐτοδιαιροῦντος πρὸς αὐτοὺς ἑλληνας. καὶ γὰρ δὴ ἡ πολλὴ σωφθεία, καὶ ἀδιπλοκὴ τῶν βαρβάρων, οὐκ ἔτι ἐφαίνετο κατὰ παχυστομίαν, καὶ ἀφυΐαν τινὰ τῶν φωνητηρίων ὀργάνων ἔτος συμβαίνουσαν, ἀλλὰ κατὰ τὰς τῶν σκαλεκτῶν ἰδιότητας. ἄλλη δέ τις τῆ ἡμετέρᾳ σκαλέκτῳ αἰσθανομένη κακοστομία, καὶ οἷον βαρβαροστομία, εἴ τις ἑλληνίζων μὴ κατορθοῖ. ἀλλ' οὕτω λέγει τὰ ὀνόματα, ὡς οἱ βάρβαροι οἱ εἰσαγόμενοι εἰς τὸν ἑλληνισμόν, οὐκ ἰσχύοντες ἀφίστασθαι, ὡς οὐδὲ ἡμεῖς τῶν ταῖς τῶν ἐκείνων σκαλέκτοις. τοῦτο δὲ μᾶλλον συνέβη τοῖς καροί. τῶν γὰρ ἄλλων οὐκ ὠνὶ πλεομένων πῶς σφόδρα τοῖς ἕλλησιν, οὐδ' ἐπιχειρούντων ἑλληνικῶς ζῆν, ἢ μανθάνειν τὴν ἡμετέραν σκάλεκτον, πλὴν εἴ τινες ἀσαύιοι, καὶ κατὰ τύχην ἐπεμίχθησαν, καὶ κατ' ἄνδρα ὀλίγοι τῶν ἑλλήνων πισί. οὗτοι δὲ καθ' ὅλου ἐπλανήθησαν τὴν ἑλλάδα μεδοῦ στρατεύοντες. ἤδη οὖν τὸ βαρβαρόφωνον ἐκείνων πυκνοῦται, ἀφ' ἧς εἰς τὴν ἑλλάδα αὐτῶν στρατείας. καὶ μετατάττεται ἐπιπόλασε πολὺ μᾶλλον, ἀφ' οὗ τὰς τε νήσους μετὰ τῶν ἑλλήνων ὤκησαν, καὶ κεῖθεν εἰς τὴν ἀσίαν ἐκπεσόντες, οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ χωρὶς ἑλλήνων οἰκεῖν ἠδύναντο, ὧν σκεδάντων τῶν ἰώνων, καὶ τῶν αἰολέων. ἀπὸ δὲ ἧς αὐτῆς αἰτίας, καὶ τὸ βαρβαρίζειν λέγεται. καὶ γὰρ οὐδὲ ὧδε τῶν κακῶς ἑλληνιζόντων εἰώθαμεν λέγειν, οὐκ ὧδε τῶν κακῶς λαλούντων. οὕτως οὖν καὶ τὸ βαρβαροφωνεῖν, καὶ τοὺς βαρβαροφώνους δεκτέον τοὺς κακῶς ἑλληνίζοντας. ἀπὸ δὲ τοῦ λαλεῖν, καὶ τὸ βαρβαλεῖν, μετῆνεγκαν εἰς τὰς πρὸς ἑλληνισμοῦ τέχνας· καὶ τὸ σολοικίζειν, εἴτ' ἀπὸ σόλων, εἴτ' ἄλλως τοῦ ὀνόματος τούτου πεπλασμένου. φησὶ δὲ ἀρτεμίδωρος ἀπὸ φύσκου τῆς ῥοδίων πόλεώς ἐστιν εἰς ἔφεσον, μέχρι μὲν λαγγίνων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα εἶναι καὶ τριακόσια στάδια, ἐντεῦθεν δ' ὡς ἀλαβάνδα, τριακόσια ἄλλους καὶ ὀγδοήκοντα. εἰς δὲ

ὰς δὲ πρὸλλις ἑκατὸ ἑξήκοντα. ἀλλ' ἡ ἐς βάλλεις ὅτι σταδιοῦσι τὴν μαίανδρου τῇ μίσῃ που τῆς ὁδοῦ, ὅπου ἡ Καρίας οἱ ὅροι. γίνονται δ' οἱ πάντες ἀπὸ φύσκου ἐπὶ τὴν μαίανδρου τῇ τῆς ἐς ἔφεσον ὁδοῦ, χίλιοι ἑκατὸν ὀγδήκοντα. πάλιν ἀπὸ ἡ ἰωνίας ἐφεξῆς μῆκος ἐπόντι τῇ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἀπὸ μὲν τοῦ ποταμοῦ ἐς βάλλεις, ὀγδήκοντα· ἔστ' ἐς μαγνησίαν, ἑκατὸν πεντήκοντα· ἐς ἔφεσον δ' ἑκατὸν ἕνδεκα· ἐς δὲ σμύρναν, τετρακόσιοι ἕνδεκα· ἐς δὲ φωκίαν, καὶ τοὺς ὅρους τ' ἰωνίας, ἐλάττους τῶν τριακοσίων. ὥστε τὸ ἐπ' εὐθείας μῆκος ἡ ἰωνίας ἔσται αὖ ἡ τοιοῦτον, ἢ μικρῷ πλέον τῶν ὀκτακοσίων. ἐπεὶ ἡ κοινή πῃ ὁδὸς τέτμηται ἅπασι τοῖς ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς ὁδοιποροῦσιν ἀπ' ἐφέσου, καὶ ταύτῃ μὲν ἔστιν. ἐπὶ μὲν τὰ κάτουρα ἡ Καρίας ὅσον πῶς τῆς φρυγίας τῆς μαγνησίας, καὶ πράλλεως νίσης, αὐτοχείας, ὁδὸς ἑπτακοσίων πεντήκοντα σταδίων. ἐντεῦθεν δὲ ἡ φρυγία τῆς λαοδικείας, καὶ ἀπαμείας, καὶ μητροπόλεως, καὶ χελιδονίων. ἐπὶ μὲν τὴν ἀρχὴν ἡ πρωσία αὐτὴ ὅλμος, στάδιοι πυρὶ γ' ννακοσίους. καὶ ἔνδοσι ἐπὶ τῶν Καρύρων. ἐπὶ δὲ τὸ πῶς τῆς λυκαονίας πορίας ἡ πρωσίου δ' τυελάειον τῆς Φιλομηλίδος, μικρῷ πλέους τῶν τριακοσίων. εἶθ' ἡ λυκαονία μέχρι κοροπασσοῦ τῆς λαοδικείας τῆς καταπεκαυμένης, ὀκτακόσιοι πεντήκοντα. ἐκ δὲ κοραπασσοῦ ἡ λυκαονίας, εἰς γὰρ σάουρα πολίχνιον ἡ λαππαδοκείας ἐπὶ τῶν ὄρων αὖ ἡ ἰσουμένων, ἑκατὸν ἕνδεκα. ἐντεῦθεν δ' εἰς μάζακα τὴν μητρόπολιν τῶν λαππαδοκῶν τῆς Σανδου, καὶ σανδακόρων, ἑξακόσιοι ὀγδήκοντα. ἐντεῦθεν δ' ὧν τὸν εὐφράτην μέχρι τομισοῦ χωρίου ἡ σοφήνης τῆς ἐρφοῦ πολίχνης, χίλιοι πεντακόσιοι πεντήκοντα. τὰ δ' ἀπ' εὐθείας τούτοις μέχρι ἡ ἰνδικῆς, τὰ αὐτὰ λέγεται καὶ πρὸς ἡ δ' ἀρτεμιδώρῳ, ἅπερ καὶ πρὸς ἡ δ' ἐρατοσθένει. λέγει δὲ καὶ πολύβιος πρὶ τῶν ἐκεῖ, μᾶλλον δεῖν πιστεύειν ἐκείνῳ. ἀρχὴ δὲ ἀπὸ σαμοσάτων ἡ κομμαγηνῆς, ἣ πῶς τῆς διαβάσει, ἐν τῷ ζεύγματι λέγει. ἐς δὲ σαμόσατα ἀπὸ τῶν ὄρων ἡ λαππαδοκίας τῶν πρὶ τόμισαν ὑποφθάσῃ τὸ ταῦρον, σταδίους εἴρηκε τριακοσίους, καὶ πεντήκοντα. μετὰ δ' τῶν ὀρῶν πραίαν ἧς ὅσον τὰ διάδελα, ἐφεξῆς πλέουσι πῶς αὐχόντα τὸν ἥλιον, ἡ λυκίας λέγεται μέχρι παμφυλίας. εἶθ' ἡ παμφυλίας μέχρι κιλίκων τῶν τραχέων. εἶθ' ἡ πύλων μέχρι τῶν ἄλλων κιλίκων τῶν πρὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου. τοῦτα δ' ὅτι μοῦσ ἡ ἡ χερρονήσου ἧς τὸν ἰσθμὸν ἔφαμεν τῶν ἀπ' ἰσσοῦ ὁδὸν μέχρι ἀμισοῦ, ἣ σινώπης, ὡς ἔνιοι, ἢ ἐκεῖς δ' ὑσq; Tralles centum ac uiginti. Aliæ Tralles sunt Mæandrum transeunti, in medio ferè itinere ubi sunt Cariæ fines. Atq; à Physco in Mæandrum, secundū uiam quæ Ephesum fert, eueniunt omnia mille et centum & octoginta stadia. Rursum deinceps à Mæandro Ioniæ longitudo est eandem uiam peragenti à flumine quidem usq; Tralles octoginta. Inde Magnesiam usq;, centum et quadraginta: Ephesum usq;, centum ac uiginti: Smyrnam usq;, trecenta & uiginti: Phoceā usq;, et Ioniæ fines, pauciora ducentis. Quare recta Ioniæ longitudo erit hæc, uel paulo supra octingenta. Sed quoniam communis quædam uia trita est omnibus ex Epheso in orientem proficiscentibus, atque hac itur Carura, Cariæ confinium Phrygiā uersus, per mediam Magnesiam ac Tralles, & Nyssam, & Antiochiam, septingentorum & quadraginta stadiorum. Dehinc Phrygia est per ipsam Laodiceam, & Apamiam, & Metropolim, & Chelidonias. Quare è Caruris usq; in prætermontanæ initium est Holmos, sunt stadia circiter nongenta ac uiginti, usq; in prætermontanæ finem, qui est Tyriarium Lycaoniam uersus, per ipsum Philomelium, paulò plura quingentis. Postea è Lycaonia Coropassum usq;, per ipsam Laodiceam Exustæ octingenta & quadraginta. Ex Coropasso Lycaoniæ usq; Garsaura oppidum Cappadociæ in finibus eius situm centū ac uiginti. hinc usq; Mazaca Cappadocum metropolim, per loca Soandum & Sandacora, sexcenta & octoginta. Hinc ad Euphratem usq; Tomisum Sophinæ locum, oppidum Erpha, mille & quadringenta, & quadraginta. Quæ uero è directo his sunt usque in Indiam, eodem modo apud Artemidorum se habent, quo & apud Eratosthenē. Polybius autumat de his quæ ibi sunt, illi credendum esse. Incipit autem à Samosatis Cōmagenæ, quæ iuxta transitum ac pontem iacet: à Cappadocię uerò finibus, qui circa Tomisum sunt, Taurum superanti usq; Samosata dicit esse stadia quadringēta et quinquaginta. Deinceps post ulteriorem Rhodiorum transmarinam, cuius confinium sunt Dædala, ad orientem solē nauiganti, Lycia est usq; in Pamphyliam. Postea Pamphylia usque in Ciliciam Tracheam. Postea hæc regio usq; in alteram Ciliciam, quę circa Issicum sinum est. Hæ sunt Cherronesi partes, cuius isthmū diximus esse iter, ab Isso Amisum usq;, uel Sinopem, ut quibusdā placet. Regio uerò extra

Taurum in angusta ora est, quæ à Lycia tendit usq; ad loca Solis uicina, quæ ciuitas nunc Pompeiopolis dicitur. Postea Issici sinus ora à Solis & Tarso incipiens, iã in campos panditur. quare cum hanc lustrauerimus, tota nimirũ Cherronesus erit peragrata. Postea ad alias Asiæ partes ultra Taurũ progrediemur, postremò Libyca exponemus. Post Dædala itaq; Rhodiorũ mons est Lyciæ, quæ etiã Dædala nominatur. Ab eo sumit initiũ tota Lyciæ præternauigatio, quæ est mille & septingentorum ac uiginti stadiorũ, aspera sanè ac difficilis, sed bene portuosa, & ab hominibus temperantibus habitata: quoniam huius regionis natura, Pamphylis & Cilicibus Trachiotis proxima est. Sed illi his locis ad latrocinia usi sunt, piraticam exercentes, uel portus & uendendæ prædæ forum piratis exhibentes. Apud Sidam Pamphyliæ urbem, Cilices nauigia faciebãt, ibiq; captiuos sub hasta uendi tabant, non diffidentes eos liberos esse. Lycij adeò ciuiliter & continenter uixerunt, ut cũ fœliciter usq; in Italiam mari dominarentur, tamen in nullo unquã turpi lucro sese extulerunt, secundũ patriæ morem, in Lyciaci conuentus administratione permanẽtes. Sunt uiginti & tres urbes, quæ in suffragijs dandis participant, & ex quaq; ciuitate in commune collegium conueniunt: id decernentes, quod pars maxima comprobarit. Maximarum ciuitatum unaquæq; ferre potest tria suffragia, mediæ duo, cæteræ unum. Sic etiam proportione tributa pendũt, et alia munera. Artemidorus autor est, sex esse maximas, Xanthum, Patara, Pinara, Olympũ, Myra, Tlon secundũ situm Cibyrorũ iacentem. In collegio primùm eligit Lyciæ præfectus, pòst alij urbiũ magistratus. Iudicia in cõmuni fiunt. Hi primus de bello, de pace, de socijs consultabãt: nũc id eis nõ licet, sed in Romanorũ situm est potestate, nisi illi permiserint, uel illis ipsis expediat. Eodem modo & iudices & magistratus proportione suffragiorũ, ex unaquaq; ciuitate capiuntur. Hi cum adeò iustè uiuerent, liberi apud Romanos fuerunt, & patria habuere, & piratas uiderunt funditus deletos, primùm à Seruilio Isaurico, quo tempore ille Isaura cepit: postea à Pompeio magno, qui supra mille & trecenta nauigia concremauit.

τοῦ ταύρου γὰρ ἡ σφὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ λυκίας μέχρι τῶν πρὸς σόλοις τόπων τῆ νῦν πομπηίου πόλει. ἔπειτα ἡ ἴδη εἰς πεδία ἀναπέπταται, ἡ κατὰ τὸν ἰσσικὸν κόλπον παραλία ἀπὸ σόλων, καὶ ταρσοῦ ἀρξαμένη. ταύτην οὖν ἐπελθοῦσιν, ὁ πᾶς πρὸς ἕω χερρόνησός ἐστι λόγου ἔσται πραγματεύσασθαι. εἶτα μεταβησόμεθα ὧδε τἆλλα μέρη τῆς ἀσίας τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου. πρῶτα δὲ ἐκθησόμεθα τὰ πρὸς τῷ λιβύῃ. μετὰ τοίνυν δαιδάλα τὰ τῶν ῥοδίων, ὄρος ὃ δὴ ἡ λυκίας ὁμώνυμον αὐτοῖς δαίδαλα, ἀφ' οὗ λαμβάνει τὸν ἀρχὴν ὁ παράπλους ἅπας ὁ λυκιακός. σταδίων μὲν οὖν χιλίων ἑπτακοσίων εἰσί. τραχὺς δὲ καὶ χαλεπὸς, ἀλλ' εὐλίμενος σφόδρα, καὶ τοῦ ἀνθρώπου σωφρονικώτατος τῶν ἐπὶ πλεῖστον γε ἡ χώρας φύσις, παραπλησία, καὶ τοῖς παμφύλοις δὴ καὶ τοῖς τραχυτάτοις κίλιξιν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἁρπακτικοῖς ἐχρήσαντο τοῖς τόποις πρὸς τὰ λῃστήρια, αὐτοὶ πειρατεύοντες, ἢ τοῖς πειρατικοῖς λαφυροπώλια καὶ ναύσταθμα παρέχοντες. γὰρ σιδηρουργικῶν πολὺ ἡ παμφυλίας τὰ ναυπήγια σωρὸς τοῖς κίλιξιν. τοῦ λιμενικά τε ἐπιτήδεια ἐκεῖ οὐκ ὀλίγα ἐλευθέρως ὁμολογουμένως. λύκιοι δ' οὕτω πολιτικῶς, καὶ σωφρόνως ζῶντες διετέλεσαν, ὥστ' ἐκείνων δὲ τὰς δυτυχίας θαλασσοκρατησάντων μέχρι τῆς ἰταλίας, ὅμως τοῦ οὐδενὸς δεηθῆσαι αἰσχροῦ λῃστρικοῦ, ἀλλ' ἔμειναν γὰρ τῇ πατρίῳ διοικήσει τοῦ λυκιακοῦ συστήματος. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ εἴκοσι πόλεις αἱ ἡ ψήφου μετέχουσαι. συνέρχονται δὲ ἐξ ἑκάστης πόλεως εἰς κοινὸν συνέδριον, ᾧ ἂν δοκιμάσωσι πόλιν ἑλόμενοι. τῶν δὲ πόλεων αἱ μέγισται μὲν τριῶν ψήφων ἴσην ἑκάστη ἰσχύειν αἱ δὲ μέσαι δυοῖν, αἱ δ' ἄλλαι μιᾶς. ἀναλόγως δὲ καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰσφέρουσι, καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας. ἐξ δὲ τὰς μεγίστας ἔφη ὁ ἀρτεμίδωρος ξάνθον, πάταρα, πίναρα, ὄλυμπον, μύρα, τλῶν, κατὰ τὸν θέσιν τὸν εἰς κίβυραν λειμῶνα. γὰρ δὲ ἔθος σωτηρίου πρῶτον μὲν λυκιάρχης αἱρεῖται, εἶτ' ἄλλαι ἀρχαὶ αἱ τοῦ συστήματος. δικαστήρια τε ἀφθονώτατα κοινῇ, καὶ πρὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας ἐβουλεύοντο πρότερον. νῦν δ' οὐκέτι, ἀλλ' ὧδε τοῖς ῥωμαίοις ταῦτ' ἀνάγκη ἐᾶσθαι, πλὴν εἰ ἐκείνων τῶν τρεψάντων, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν εἴη χρήσιμον. ὁμοίως δὲ καὶ δικαστάς, καὶ ἀρχοντοῦ ἀνάλογον ταῖς ψήφοις ἐξ ἑκάστης πόλεως. οὕτω δ' ὀλιγομυθίοις αὐτοῖς, σωιζομένοις πρὸς ῥωμαίους ἐλευθέροις διατελέσαι, τὰ πάτρια νέμουσι. οὐδὲ λῃστὰς ὠνεῖσθαι ἀφίλιπποι φανισμένους, πρότερον μὲν τοῦ σφουιλίου τοῦ ἰσαυρικοῦ, καθ' ὃν χρόνον καὶ τὰ ἴσαυρα ἐκεῖνος καθεῖλε· ὕστερον δὲ πομπηίου τοῦ μάγνου, πλέω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων σκαφῶν ἐμπρήσαντος, τὰς δὲ

τὰς δὲ Δατοικίας ἐκκόψαντος. τῶν δὲ πολεμωνομένων ἀνθρώπων οἱ τοῖς μάχαις, οὓς μὴ κατάγοντος εἰς σόλους ἐκεῖνος πομπηϊόπολιν ὠνόμασε· τοὺς δ' εἰς Δίδυμα οἰκίσαι λειπανδρήσασαν, ἐκ νεωτέρωμαίων ἀποικίαν νέμει. οἱ ποιηταὶ δὲ μάλιστα οἱ τραγικοὶ συγχέουσι τὰ ἔθνη, Δαθάπερ οὐ τρῶας, ἀλλ' οὐ μυσοὺς, καὶ οὐ λυδοὺς, φρύγας προσαγορεύουσιν, ὅτω ἀλλ' οὐ λυκίους Δᾶρας. μετὰ δ' ὃν τὰ δαίδαλα τὸ τῶν λυκίων ὄρος, οὗ πλησίον ἐστὶ τελμισσὸς πολίχνη λυκίων, καὶ τελμισσὸς ἄκρα, λιμένα ἔχουσα. ἔλαβε δὲ τὸ χωρίον ἐκεῖνο παρὰ ῥωμαίων εὐμένης γὰρ τῷ ἀντιοχικῷ πολέμῳ. Δατὰ λυθέντος δὲ τὴν βασιλείας, ἀπέλαβον πάλιν οἱ λύκιοι. εἶθ' ἑξῆς ὁ ἀντίκραγος, ὄρθιον ὄρος, ἐφ' ᾧ Δαρμυλησσὸς χωρίον, ἐν φάραγγι κείμενον. ὑπὲρ μετὰ τοῦτον ὁ κράγος. ἔχων κράγας ὀκτὼ, ἓν πόλιν ὁμώνυμον. περὶ ταῦτα μυθεύεται τὰ ὄρη τὰ περὶ τὴν χιμαίρας. ἔστι δ' οὐκ ἄπωθεν ἡ χίμαιρα φάραγξ τις ἀπὸ τοῦ ἀγιαλοῦ ἀνατείνουσα. ὑπόκειται δὲ τῷ κράγῳ πίναρα ἐν μεγάλαις τῶν μεγίστων οὖσα πόλεων ἐν τῇ λυκίᾳ. ἐνταῦθα ὁ παύσανιας μᾶται, τυχὸν ἴσως ὁμώνυμον ὂν τρωικῷ· ὡς καὶ πανδάρειον κούρην χλωρηΐς ἀοιδός.

Καὶ γὰρ ὧδέ γε ἐκ λυκίας φασίν. εἶθ' ὁ ξάνθος ποταμὸς ὃν σίρβιν ἐκάλουν οἱ πρότερον. ἀναπλέουσι δ' ὑπαρεπιοῖς δέκα σταδίοις, τὸ λητῶον δεῖν. ὑπὲρ δὲ τὸ ἱερὸν πλέθρων ἑξήκοντα, ἡ πόλις ἡ τῶν ξανθίων ἐστὶ, μεγίστη τῶν ἐν λυκίᾳ. μετὰ δὲ τὸν ξάνθον πάταρα, καὶ αὕτη μεγάλη πόλις, λιμένα ἔχουσα, καὶ ἱερὰ πολλὰ, κτίσμα πατάρου. πτολεμαῖος δ' ὁ φιλάδελφος ὠκοδόμησε, ἀρσινόην ἐκάλεσε τὴν ἐν λυκίᾳ. ἐπωνόμασε δὲ τὸ ὄνομα. εἶτα μύρα, ἐν εἴκοσι σταδίοις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὠθεῖ μετέωρον λόφου. εἶθ' ἡ ἐκβολὴ τοῦ λιμύρου ποταμοῦ, ἐν ἀνίοντι πλοῖ σταδίους εἴκοσι τὰ λίμυρα πολίχνη. μεταξὺ δ' ἐν τῷ λεχθέντι πλῷ νησία πολλὰ, καὶ λιμένες. ὧν καὶ μεγίστη νῆσος καὶ πόλις ὁμώνυμος ἡ κιδνᾶν. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ φελλὸς καὶ ἀντίφελλος, ἐν ἡ χίμαιρα ἧς ἐμνήσθημεν ἐπάνω. εἶθ' ἱερὰ ἄκρα, ἐν ᾗ χελιδονίαι τρεῖς νῆσοι βραχεῖαι πάσιοι τὸ μέγεθος, ὅσον τε σταδίοις ἀλλήλων δέκα οὖσαι. ἐν δὲ γῆς ἀφεστᾶσιν ἑξαστάδιον. μία δ' αὐτῶν καὶ ὁρμον ἔχει, ἐν τοῦτον νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν τοῦ ταύρου, διά τε τὴν ἄκραν ὑψηλὴν οὖσαν, καὶ καθήκουσαν ἐπὶ τῶν πισιδικῶν ὀρῶν τῶν ὑπερκειμένων ἐν παμφυλίας, ἐν ἀπὸ τῆς ὑπερκειμένους νήσους ἐχούσας ὡς φασὶ σημεῖον ἐν τῇ θαλάττῃ πρωϊαίτερον δίκην.

Eorum uerò habitationes excidit. Ex hominibus qui inprælio superfuere, alios in urbē Solos deduxit habitatum, quam ille Pompeiopolim appellauit: alios Didymena hominibus effœtam, quæ nunc Romanorum est colonia. Sed poetæ maximè tragici nationes cõfundunt, qui, quemadmodũ & Troes, et Mysos, & Lydos Phrygas appellant, ita & Lycios Cares. Post Dædala Lyciorum montem, in proximo sequitur Telmissus oppidum Lyciorum, & Telmissias promontorium, quod portum habet. Hunc locum Eumenes in bello Antiochico à Romanis accepit. Sed sublato regno, Lycij eum locum receperunt. Deinceps est Anticragus mons erectus, in quo est Carmylesus locus in conualle iacens. Post hunc est Cragus, qui promontoria octo habet, & urbem eiusdem nominis. Hic fabulas de Chimæræ montibus confingunt. Est etiam non procul hinc conuallis quædam nomine Chimæra à litore porrecta. In mediterranea Crago subiacet Pinara, una ex maximis Lycię ciuitatibus. Hoc in loco Pandarus colitur, eodem nomine fortasse, quo & Troianus. Vt,

Qualis Pandarei Chloreis pulchra puella. Odyss. τ

Nam & hunc ex Lycia dicunt. Deinde est Xanthus fluuius, quem priores Sirbim uocabant. Ad decem stadia lembis nauiganti est Latonæ templũ, ultra quod ad sexaginta stadia est Xanthus, una ex maximis Lyciæ ciuitatibus. Post Xanthum est Patara, & ipsa maxima ciuitas, Patari opus, quæ portum habet & templa plurima. Ptolemæus Philadelphus eũ augens, Lyciacã Arsinoen nominauit. sed antiquũ nomen obtinuit. Postea ad stadia uiginti supra mare est Myra, in sublimi colle sita. Postea Lorymi fluminis ostia ascendenti stadia uiginti pedestri itinere est Limyra oppidũ. In ipsa præternauigatione sunt portus & insulæ multę, quarũ maxima est Cisthene, & urbs eiusdem nominis. In mediterranea sunt loca Phellus et Antiphellus, et Chimera, de qua suprà fecimus mentionẽ. Postea Hiera promontoriũ & Chelidoniæ insulæ tres, asperę sanè, et magnitudine æquales ad stadia quinq; inter se distantes, à terra autem stadijs sex distant, earum una stationem habet. Sunt qui putant Taurum initiũ capere hinc, propterea quod promontoriũ altũ est, & à Pisidicis mõtibus Pamphyliæ imminentibus descẽdit, & propter insulas quæ in fronte sitæ, insigne signũ in mari habent in fimbriæ modũ.

Sed

Sed reuera à Rhodiorum transmarina Pisidiam uersus, montana regio perpetua est, quæ etiam Taurus appellatur. Chelidonię autē ad Canopū uergere uidentur. traiectus ipse quatuor millium stadiorū dicitur. Ab Hiera uerò promontorio Olbiam usq; reliqua stadia sunt trecenta & sexagintaseptē. in his est Crābusa & Olympus ciuitas maxima, et mons eiusdē nominis, qui Phœnicus uocatur. Postea Corycus litus: postea Phaselis quę portus tres habet, ciuitas insignis & lacus. Imminet ei mons nomine Solyma, et Termessus Pisidica ciuitas angustijs adiacēs, per quas in Milyadē transitur. Propterea Alexander cū angustias aperire uellet, eā cepit. Ad mare circa Phasilidē sunt angustiæ, per quas Alexander exercitū duxit. Est etiā mons nomine Climax, Pamphylio pelago adiacens. is transitū arctum in litore relinquit, qui mari tranquillo nudatur adeò, ut iter facientibus peruius sit: pelago autem affluente, undis cōtegitur. Transitus per montem tum arduus est, tum etiā prolixus, quapropter in tranquillitatibus litore utuntur. At Alexander in hyemem incidens, & maximam partem rerum suarum fortunæ permittens, prius quàm fluctus redierit mouit: & tota die cōtigit, ut iter in aqua faceret tenus umbilico. Hæc urbs etiam Lyciaca est in montibus sita, qui Pamphyliā spectant. ea cum Lycijs non communicat, sed per se est. Poeta Solymos diuersos facit à Lycijs. nam Bellerophontes à rege Lyciorum missus,

Iliad. ζ. Hic Solymis iterū pręstantibus intulit arma.

Quod uerò Lycios prius Solymos uocatos dicunt, postea Termilas, qui ab ijs qui cū Sarpedone ex Creta uenerunt, & postea Lycios à Lyco Pandionis filio, qui cū à propria terra exisset, in regni partem à Sarpedone acceptus est, cum Homero non concordāt. At qui dicunt eos à poeta Solymos dici, qui nūc Milyes appellantur, melius sentiunt. Sed de his iam diximus. Post Phasilidem est Olbia, Pamphyliæ initium, ingens sanè munitio. Postea est is qui Cataractes appellatur amnis, multus & torrentis more impetuosus, ab alta petra descendens, adeò, ut longissimè strepitus exaudiatur. Postea urbs Attalia de nomine Philadelphi dicta, qui eam condidit, & in Corycū oppidum transtulit habitationem finitimam, et paruo ambitu comprehensam,

τὸ δ' ἀληθὲς ἀπὸ Ῥοδίων πεφάσθαι ὑπὸ τῶν πρὸς πισιδίαν μερῶν συνεχὴς ὄντων ἡ ὀρεινή. καλεῖται δ' ἡ αὐτὴ καὶ αὖ ταῦρος. δοκοῦσι δὲ κἀκεῖνοι χιλιοστάδιον πως πίπτειν. τὸ δὲ ἄρμα λέγεται τριακισχιλίων σταδίων. ἀπὸ δὲ Ῥοδίας ἄκρας ὑπὸ τὴν ὀλβίαν, λείπουσι σταδίοι τριακόσιοι ἑξήκοντα ἑπτά. ἐν τούτοις δ' ὄντι ἥπτε Περάμβασα καὶ ὁ ὄλυμπος, πόλις μεγάλη, καὶ ὄρος ὁμώνυμον, ὃ καὶ φοινικοῦς καλεῖται. εἶτα λώρυκος αἰγιαλός. εἶτα φασηλὶς, πρᾶς ἔχουσα λιμένας πόλις ἀξιόλογος καὶ λιμήν. ὑποκεῖται δ' αὐτῇ τὰ σόλυμα ὄρος, καὶ τόρμηρος πισιδικὴ πόλις, ὑπέκειτο μὲν τοῖς ἕλλησι, δι' ὧν ὑποβάσις ὄντι εἰς τὴν μιλυάδα. καὶ ὁ ἀλέξανδρος ἦ δι' ἄκρων ἤγαγε τὴν στρατιάν. ἔστι δ' ὄρος λιμὴν καλούμενον. ὑπόκειται δὲ τῇ παμφυλίᾳ πελάγει, σχεδὸν ἀπολείπων παρόδον τῇ αἰγιαλῷ. τὰς μὲν νεωτερίας γινομένας, ὥστε εἶναι βάσιμον τοῖς ὁδεύουσι, πλημμύρουσι ἡ τὸ πελάγους, ὑπὸ τῶν λιμνάτων καλυπτομένων πολύ. ἡ μὲν δὴ τοῦ ὄρους ὑποβάσις, περίοδον ἔχει σταδίων ὡσανεί, τῇ δ' αἰγιαλῷ χρῶνται περὶ τὰς ὀδούς. ὁ ἡ ἀλέξανδρος εἰς χειμέριον ἐμπεσὼν καιρόν, ἐπὶ πλέον ὑπέλιπεν τῇ τύχῃ, πρὶν αὐτὸν ἀναδραμεῖν κῦμα ὁρμῆσαι, ἐν ὅλῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ὕδασι γενέσθαι τὴν πορείαν σωθῆναι, μέχρι ὀμφαλοῦ βαπτιζομένων. ἔστι μὲν δὴ καὶ αὕτη ἡ πόλις λυκιακὴ, ὑπὸ τῶν ὁρῶν ἱδρυμένη τῶν περὶ παμφυλίαν, τοῦ δὲ κοινοῦ τῶν λυκίων οὐ μετέχει. καθ' αὑτὴν δὲ σωιζηκεν. ἐμὲ μὲν δὴ ποιητὴς ἱστορεῖ τῶν λυκίων ποιεῖ δὲ σολύμους. ὑπὸ δὲ τοῦ λυκίων βασιλέως πεμφθεὶς ὁ βελλεροφόντης ὑπὸ σόλυμοι πόρον ἄθλον,

Δοῦπόρον αὖ σολύμοισι μαχίσασθαι λυσιαλίμοισιν.

Οἱ δὲ τοὺς λυκίους πρότερον σολύμους καλεῖσθαι φάσκοντες, ὕστερον δὲ τερμίλας, ἀπὸ τῶν ἐκ λυκίης συγκατελθόντων τῷ σαρπηδόνι φασί. μετὰ δὲ ταῦτα λυκίους ἀπὸ λύκου τοῦ πανδίονος, ὃν ἐκπεσόντα τῆς οἰκίας ὑποδέξασθαι σαρπηδὼν ὑπὸ μέρος τῆς ἀρχῆς, οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσιν ὁμήρῳ. βελτίους δ' οἱ φάσκοντες λέγεσθαι σολύμους ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τοὺς νῦν μιλυάς πως προσαγορευομένους, πρὶν ὠμηκέναι. μετὰ φασηλίδα δ' ὄντι ἡ ὀλβία τῆς παμφυλίας ἀρχή, μέγα ὄρυμα, καὶ μετὰ ταύτην ὁ καταράκτης λεγόμενος ἀφ' ὑψηλῆς πέτρας καταράττων ποταμὸς πολύς, ἐν χειμῶσι ῥόθου ἀκούεσθαι τὸν ψόφον. εἶτα πόλις ἀτταλία, ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος φιλαδέλφου, ἐν οἰκήσαντος εἰς λώρυκον πολίχνιον ἄλλην κατοικίαν, ὁμορον, ἐν μικρὸν πορίσωσιν πεδιάδος.

φασὶ

φασὶ δ' γὰρ Ζηδ μεταξὺ φασήλιδα, καὶ Ἀτταλίας, δείκνυσθαι θήβλω τε καὶ λυρνησσόν, ἐπωνύντων ἐκ τοῦ θήβης πεδίου, τῶν τρωϊκῶν κιλίκων εἰς τὴν παμφυλίαν ἐκπεσόντων. ἔστι δὲ καὶ πέργη πόλις. καὶ πλησίον ὕδωρ μετεώρου τόπου, ἐν ᾧ τὸ περγαίας ἀρτέμιδος ἱερόν, ἐν ᾧ πανήγυρις κατ' ἔτος σωτηλεῖται. ἔστι δὲ καὶ θαλάττης ὅσον τεσσαράκοντα σταδίοις, πόλις ὄρθιον ὑψηλή, ὡς ζώσης ἐκ πόρρω ἐποπτεῖν. εἶτα λίμνη δύμεγέθης καπρεία. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ δύρυμέδων ποταμός, ὃν ἀναπλέουσαν ἑξήκοντα σταδίους ἄσπενδος πόλις οὐκ ἀνθρώπους ἱκανῶς, ἀργείων ἵδρυμα. ὑπόρκειται δὲ ταύτης πεδινὸς. ἔστι δὲ ἄλλος ποταμός, καὶ νησία πρὸ κέλμυα πολλά. εἶτα σίδη, λυμαίων ἄποικος. ἔχει δὲ ἀθλιωτὴν ἱερόν. πλησίον δὲ ὄρος καὶ ἡ λιβυρατῶν παραλία τῶν μικρῶν. εἶθ' ὁ μέλας ποταμός, καὶ ὕφορμος. εἶτα πόλις αἰς ὠλίς. ἡ μετὰ ταῦτα θ' οἱ ὅροι τῆς παμφυλίας· καὶ τὸ κορακήσιον, ἀρχὴ δὲ τραχείας κιλικίας. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ παμφύλιος, σταδίοι εἰσὶν ἑξακόσιοι πεντεκαιδεκαπεντακόσιοι. φησὶ δὲ ἡρόδοτος, τοὺς τῶν μετὰ ἀρχιλόχου καὶ κάλχαντος εἶναι λαὸν, μιγάδων πανδὺ ἐκ τροίας στρατολουθησάντων. οὐ μὴν δὴ πολλοὺς γε θάδε κατοικεῖναι, τινὰς δὲ σκεδασθῆναι πολλαχοῦ τῆς γῆς. Καλλῖνος δὲ τὸν μὲν κάλχαντα φησὶ μεταβαλόντα τελευτῆσαι τὸν βίον φησὶ· τοὺς δὲ λαοὺς μετὰ μόψου τὸν τεῦκρον ὑποστρέψαντας, οὐ μὲν γὰρ παμφυλίαν, οὐδ' ἐν κιλικίᾳ μεῖναι, καὶ συρίᾳ μέχρι, καὶ φοινίκης. τῆς δὲ κιλικίας τὸ ἔξω τοῦ ταύρου, ἡ μὲν λέγεται τραχεῖα, ἡ δὲ πεδιὰς· τραχεῖα μὲν, ἧς ἡ παραλία σφή ὄρη, καὶ οὐδαμοῦ, ἢ πανταχοῦ ἔχει τὸ χωρίον ἐπίπεδον. καὶ ἐπ' ἧς ὑποστρέφεται ὁ ταῦρος οἰκούμενος κακῶς μέχρι, καὶ τῶν πρὸς βορρᾶν πλευρῶν τῶν πρὸς ἰσαυρίαν, καὶ οὐ μοναδείας μέχρι τῆς πισιδίας. καλεῖται δ' ἡ αὐτὴ τραχειῶτις, καὶ οἱ γὰρ οἰκοῦντες τραχειῶται. πεδιὰς δὲ δὴ ἀπὸ σόλων, καὶ ταρσοῦ μέχρι ἰσσοῦ, καὶ ἐπ' ὦρ ὑποστρέφεται κατὰ τὸ πρόσορον τοῦ ταύρου πλευρὸν καππαδοκίας. αὕτη γὰρ ἡ χώρα πεδίον πεδίων σύμπασῶν, καὶ χώρας ἀγαθῆς. ὧδε δὲ τούτων τὰ μὲν ὄρη γὰρ τοῦ ταύρου, τὰ δ' ἐκτός. πρὸ μὲν τῶν γὰρ εἴρηται· περὶ δὲ τῶν ἐκτὸς λέγωμεν, ἀπὸ τῶν τραχειῶν ἀρξάμενοι. πρῶτον μὲν ὅτι τῶν κιλίκων φρούριον τὸ κορακήσιον, ἱδρυμένον ἐπὶ πέτρας ἀποῤῥώγος, ᾧ ἐχρήσατο δίδυτος ὁ τρύφωνα ποσαγορευθεὶς ὁρμητηρίῳ, καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστησε τὴν συρίαν τῶν βασιλέων, καὶ διεπολέμει πρὸς ἐκείνους, τοτὲ μὲν κατορθῶν, τοτὲ δὲ πταίων.

Dicunt inter Phasilidem et Attaliam, Thebã Lyrnessumq; ostendi. Nam (ut Callisthenes refert) Troiani Cilices ex Thebano campo in Pamphyliam exierunt. Postea est flumen Cestrus, quem ad stadia sexaginta nauiganti Perga ciuitas est. cui proximum est in loco edito Pergææ Dianæ fanum, ubi quotannis festa celebrantur. Deinde ad stadia quadraginta supra mare est urbs alta, quæ à Pergæis conspici potest. Deinde lacus ingens nomine Capria. Deinde Eurymedon flumẽ, quod adnauiganti stadijs sexaginta est urbs Aspendus satis populosa, quam Argiui condiderũt. Vltra eam est Petnelissus, postea alius fluuius, & multæ in fronte insulæ. Postea Sida Cumanorum colonia, quæ Palladis templum habet, proxima est minorum Cibyrensium ora. Postea Melas amnis & statio, postea Ptolemais urbs, postea Pamphyliæ fines & Coracesium Ciliciæ Tracheæ initium. Tota Pamphyliæ præternauigatio est quingentorum et XL. stadiorũ. Herodotus autor est, Pamphylios ex socijs esse Amphilochi & Calchantis, mixtis sanè hominibus, qui ex Troia sunt secuti: atq; ex ijs alios hic remansisse, alios in alia loca fuisse dispersos. Callinus dicit Calchãtis obitum apud Clarum fuisse: gentes uerò quæ cum eo erant, Taurũ cum Mopso transgressas, partim in Pamphylia remansisse, partim Ciliciã, Syriamq; usq; in Phœniciã dispartitas. Cilicia quę extra Taurũ est, diuiditur in Ciliciã Tracheã, & campestrem. Trachea oram maritimam perangustam habet, & nullum uel rarò locum planum. ei Taurus imminet malè habitatus usque ad latera borealia, quæ circa Isauria sunt, & Homonades usq; in Pisidiam. eadem Trachiotis dicitur, & incolæ Trachiotæ. Campestris uerò à Solis Tarso Issum usq; pertendit. Ei ad boreale Tauri latus, Cappadoces adiacent. Hæc regio magna ex parte campis & locis optimis abundat. Sed quoniam ex his quędam intra Taurum sunt, quędam extra, de interioribus dictum est: de exterioribꝰ. amodo dicemus, à Trachiotis incipientes. Primũ itaq; Ciliciæ castellũ est Coracesiũ, in petra prærupta positum, quo Diodorus cognomento Tryphon receptaculo usus est, quo tempore Syriam à regibus desciscere fecit, aduersum quos bellum gerebat, interdum secundo aduentu, interdũ aduerso.

Hunc Antiochus Demetrij filius, in quodā loco incluſum ad ſui ipſius internecionem cō pulit. Vt autem Cilices piratæ fierent, cauſa fuit Tryphon & regum ignauia, qui tunc Ciliciæ ac Syriæ ex ſucceſſione imperabant. Nam ad illius nouitatem & alia permulta in nouata ſunt: & fratres inter ſe diſſidentes, regionem adorientibus ſubditam effecerunt. Sed maximè lucrifica mancipiorum exportādorum licentia ad maleficium exhortabatur, quæ & facile capiebantur. Ac Delus quæ nō admodum procul aberat, emporium magnū & pecunioſum exhibebat. Ea enim multa mancipiorum millia & recipere & emittere eadem die poterat. ex quo prouerbium factū eſt: Mercator nauiga, & expone, iam omnia uenundata ſunt. Cauſa erat, quia Romani poſt Carthaginis & Corinthi euerſionē, diuites effecti, multis ſeruis utebantur. Quapropter piratæ & prædandi & uendeudi opportunitate oblata, mirum in modū coaluerunt. Huc permulti Cypri & Aegypti reges adiuuabant, Syris ſcilicet inimici. Sed cū nec illis Rhodij beneuoli eſſent, nihil auxilij afferebant. Adhęc cum piratæ continuè alia corpora caperent, maleficium perpetuū faciebant. Romani uerò quanquam nondum eos qui trans Taurum erant, multum curarent, miſerunt tamē Scipionē Aemilianū, qui populos & urbes & alios quoſdam inſpiceret. Intellexerūt itaq; id ex improbitate principū euenire, à Seleuco Nicatore per ſucceſſionē præfectorum. Pudebat enim Romanos regnum abolere, quod ipſi cōſtituiſſent. Quæ res Parthos, qui trans Euphratem erant, poſtea regionis eius dominos fecit. Poſtremò etiam Harmenios, qui regione Tranſtaurina uſque in Phœniciam occupata, reges & genus eorū uniuerſum funditus ſuſtulerunt, mare autē Cilicibus conceſſere. Demū Romani illos opibus auctos, & bello & exercitu deleuere: quos, ne augerent, non prohibuerūt. Sed eorum profectò negligentiā condemnare difficile eſt: nam rebus uicinis et in conſpectu ſitis occupati, longinqua proſpicere non ualebāt. Hæc nobis, ut per digreſſionē breui attingeremus, uiſum eſt. Poſt Coraceſium eſt urbs Sidra, deinde Amaxia in colle ſita, quę habitatio ſtationem habet. Huc materies ad fabricādas naues deducitur, maxima ex parte cedrus. nam hæc regio huiuſmodi arboribus abundat. Idcirco Antonius eam Cleopatræ

ἔσχεν ἢ ὃν αὐτίοχος ὁ δημητρίου κατακλείσας εἰς τι χωρίον, ἰωάγκασε διορύξαντα τὸ σῶμα. ζῶσι δ' κίλικες ἀρχὴ τοῦ τὰ πειρατικὰ συνίστασθαι, βύφωνος αἴτιος γενομένου τοῦ τὸν βασιλέα μὲν ἀδικῶς, τοῦ τότε ἐκ δυσβουλίας ὠνομασμένου τὸ συρίας ἅμα καὶ τὸ κιλικίας. τῶν δ' ἐκείνου διαδόχων τὸν ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους, ὑπονοίαν ἐποίουν τοῖς χώραν ζῶσιν ἐμβαλοῦσιν. ἡ δὲ τοῦ ἀνδραποδίσασθαι ἀγωγὴ, πρὸς καλεῖτο μάλιστα εἰς τὰς κακουργίας ὠνησιφόρητος γενομένη. καὶ γὰρ ἁλίσκοντο ῥᾳδίως. καὶ τὸ ἐμπορεῖον ἦν ἄπωθεν παντελῶς ἦν μέγα, καὶ πολυχρήματον· ἡ δῆλος δυνάμενος μυριάδας ἀνδραποδίσασθαι ἀνημέρους καὶ ἀγρίους καὶ ἀκροποδίσασθαι καὶ ἀγρίους καὶ ἀκροποδίσασθαι καὶ ἀγρίους καὶ ἀκροποδίσασθαι

πθοίνειμλν, ὥστ' ἠδύνατο ὄντα πῶς τὰς ἴδιν σύλων κατασκευάς. εἶτα λαβρύτης φρούριον ὑδρί λόφα μασταιδοῦς, ἔφορμον ἔχον. εἶτα σελινοῦς ποτάμος. εἶτα λεάγρ ὠ πέτρα πορίκρημνος πῶς θαλάτλμ. εἶτα χαραδρους ὄρυμα, καὶ αὐτὸ ὕφορμον ἔχον. ὑποκεῖται δ' ὄρ ἀνδρικλ, καὶ παράπλους τραχὺς, πλατανιστὸς καλούμλν. εἶτ' ἀνεμούριον ἄκρα, καθ' ἣν ἡ ἤπειρ ἐγγυτάτω τ κυπρίας ὄδν ἰδρυμένου ἄκραν, γ διάρματι σταδίων τριακοσίων πεντήκοντα. εἰς μλν οὖν τ ἀνεμούριον ἀπὸ τ ὄρων τ παμφυλίας, ὁ κιλίκιος παράπλους σταδίων ὄδν ὀκτακοσίων εἴκοσι. λοιπὸς δ' ὁδὸς μέχρι σόλων ὅσον πενταικοσίων παράπλους σταδίων. ὅθεν δ' ὁδὸν ἄγιδος πόλις πρῶτον μετὰ τ ἀνεμούριον. εἶτ' ἀρσινόη, πρόορμον ἔχουσα. εἶτα τόπος μελανίας, καὶ μελαγκόμις πόλις λιμένα ἔχουσα. τινὲς δὲ ταύτλν ἀρχὴν τίθενται τ κιλικίας, οὐ τ κορακήσιον, ὥν ὄντι καὶ ὁ ἀρτεμίδωρος· καὶ φησὶν, ἀπὸ μὲν τ πελουσιακοῦ στόματος εἶναι τετρακισχιλίους γυναικοσίους σταδίους εἰς ὀρθωσίαν. ὑδρί δὲ τ ὀρόντλν ποταμὸν χίλια ἑκατὸν βδομήκοντα. ὑδρί δὲ τὰς πύλας ἑξακοσίους πεντηκοσίους εἴκοσι πέντε. ὑδρί δὲ τοὺς ὄρους τ κιλίκων χίλιοι διακόσιοι ἑξήκοντα. εἶθ' ὅλμους ὅπου πρότερον ᾤκουν οἱ νῦν σελευκεῖς. ἱστοδάισις δ' ὑδρί τ καλυκάδνου σελευκείας, ἐκεῖ μετῳκίδησαν. δύσις γάρ ὄδν ἡ τ καλυκάδνου ἐκβολὴ, κάμψαντι πίνακα ποιοῦσαν ἄκραν, ἣ καλεῖται σαρπηδών. πλησίον ὄδν τ καλυκάδνου καὶ τ ζεφύριον, καὶ αὖ τὴ ἄκρα. ἔχει δὲ ὁ ποταμὸς ἀνάπλουν εἰς τὴν σελεύκειαν πόλιν δ' σταδίων μύλων, καὶ πολὺ ἀφεστῶσαν τ κιλικίας, καὶ παμφυλίας πρόπου. γέγραπται δὲ ἐγγύνοντο καθ' ἡμᾶς ἄνδρες ἀξιόλογοι τὴν ἐκ τ περιπάτου φιλοσόφων, ἀθήναιός τε ὁ ξέναρχος, ὧν ὁ μὲν ἀθήναιος, καὶ ἐπολιτεύσατο, καὶ ἐδημαγώγησε χρόνον τινὰ γ τὴ πατρίδι· εἶτ' ἐμπεσὼν εἰς τὴν μουρήνα φιλίαν, ἐπείνε σωπάλω φεύγων, φωραθεὶς τ γ τὴ καίσαρος τ σεβαστοῦ ὑδρίδλης. ὠπαίπος ἢ φανεὶς, ἀφέθη ὑπὸ καίσαρος. ὡς δ' ἐπανιόντα εἰς ῥώμλν ἠσπάζοντο, καὶ ἐπευθάνοντο οἱ πρῶτοι γ τυγχανόντες, ὁ τ δυσιπίδου ἔφη· Ἥκω, νεκρῶν λελυμῶνα καὶ σκότου πύλας λιπών.

Ὀλίγον δ' ὕστερον χρόνον, γ συμπεσεῖν τ οἰκίαν γ ἅπορ κατὰ διαφθάρη νυκτὸς γενομένης. ξέναρχος ἢ οὐ ἠκροάσαμεθα ἡμεῖς γ οἴκῳ μὲν ὁ πολὺ διετέλεσεν, γ ἀλεξανδρείας ἢ καὶ ἀθήνησι. καὶ ζτελευταῖον γ ῥώμλν τ παλατίνου βίον ἐλόμενος. χρησάμενός τε καὶ τ καὶ τ ἀρίου φιλίᾳ. καὶ μετὰ ταῦτα τὴ τ καίσαρος τ σεβαστ, διετέλεσε

dedit, quod esset fabricandis nauib. idonea. Postea est Laertes castellum in tumulo quodam situ, qui mamillæ speciem præbet, id stationem habet. Postea est Selinus amnis. Post hũc Crangus petra prærupta ad mare. Postea Charadrus, munitio cũ statione. Vlterius est mons Andriclus, & aspera quædam prætern auigatio, nomine Platanius. Postea est Anemuriũ promontorium, ubi continens Crommyo Cypri promontorio appropinquat ad stadia CCC et quinquaginta. Quare à Pamphyliæ finibus Anemuriũ usq; est Ciliciæ prætern auigatio octingẽtorum ac uiginti stadiorũ. Reliqua nauigatio usque Solos est, ad stadia quingẽta. Post Anemuriũ primò est Agidus ciuitas, postea Arsinoe, quæ stationem habet. Postea locus nomine Melania, & Celẽdris ciuitas, quæ portũ habet. Sunt qui hanc Cilicię initium faciant, & non Corasium, è quibus est Artemidorus, qui ab ore Pelusiaco usque Orthosiam dicit esse stadiorũ tria millia & nongenta. Vsq; ad Orontem flumen, mille & centum & triginta. Vsq; ad portas deinceps quingenta ac uigintiquinq;. Vsq; ad Ciliciũ fines duo millia & ducenta & sexaginta. Postea est Holmus, quam prius habitarũt ij qui nũc Seleucenses appellantur. Sed condita Seleucia in Calycadno eò cõmigrarunt. Nã deflectenti promontoriũ nomine Sarpedonẽ, quod litoreã regionẽ facit, mox sunt Calycadni ostia, cui proximũ est Zephyriũ promontoriũ. Per hunc fluuiũ Seleuciam nauigãt urbem bene habitatã, & à Cilicio et Pamphylio more plurimũ discrepantem. Hinc ætate nostra fuere uiri ex peripateticis philosophis memorabiles, Athenęus & Xenarchus. Sed Athenæus in republica uersatus, aliquandiu in patria populum † duxit. Postea contracta cũ Murena amicitia, & cum illo fugiens, captus est, cum insidiæ contra Cæsarem Augustum deprehensæ essent. Sed cum insons esset inuẽtus, à Cæsare dimissus est: rediens autem Romam multis eum salutantibus & interrogantibus, illud Euripidis respondit,

† ἐδημαγώγησε.

Aduenio ab imis atq; cęcis inferũm
Tenebris.

Sed breue tempus superuixit, à ruina domus, ubi habitabat, per noctẽ oppressus. Xenarchus uerò quẽ nos audiuimus, nõ diu domi permansit, sed Alexandrię et Athenis, postea enim Romæ electa docẽdi uita. Is primũ Arij, postea Cęsaris Augusti amicitia usus,

uſque ad ſenectutem in honore habitus eſt. Sed paulo ante obitum uiſu orbatus, morbo uitam conſummauit. Poſt Calycadnū eſt petra nomine Pœcila, ea ſcalam habet ui excíſam, qua Seleuciam itur. Poſtea eſt Anemurium promontorium, eodem nomine quo et ſuperius. Item Crambuſa inſula, et Corycum promontorium, ultra quod ad ſtadia uiginti eſt Corycum antrum, in quo crocus optimus naſcitur. Id autem eſt ingens quędam concauitas in orbem deducta, cui labrum petroſum ac ſatis altum circumiacet. Cum deſcenderis, ſolum eſt inęquale, & magna ex parte petroſum, & fruticoſa, & ſemper uirenti ac domeſtica materie plenum. Adiacens uerò ſolum croco ſatum eſt. Ibi ſpecu eſt, quod fontem ingentem habet, puræ ac nitentis aquæ, in flumen exeuntem, quod mox à terra abſorptū, & inſolubiliter delatum exit in mare, idq; aquam amarā uocant. Poſtea eſt Eleuſa inſula, poſt Corycū cōtinenti adiacens. Hanc Archelaus habitauit, et regiam fecit, tota Cilicia Trachea aſſumpta præter Seluciā, eo modo quo ab Amynta, ac prius etiam à Cleopatra habita eſt. Nam cum locus & terra & mari idoneus eſſet ad latrocinium, terra quidem propter montium magnitudinem & ulteriores gentes, quæ campos & agriculturas latas, & excurſionibus faciles habent: mari autem, propter materiem fabricandis nauibus opportunam, & propter portuum & munitionum, & locorum copiam quę ſubiiri poſſunt, uiſum eſt ad omnem rerum euentum ſatius eſſe, ut loca ſub regibus eſſent, quàm ſub ducibus Romanorum, qui & ad iudicia mitterentur, & non ſemper adeſſe cum armis poſſent: Hoc modo Archelaus ad Cappadociam etiam Ciliciam Trachean aſſumpſit, cuius fines inter Solos & Eleuſam ſunt, Latmus fluuius, & uicus eiuſdem nominis. In excelſis Tauri partibus eſt Olympus, Zeniceti piratæ ſedes, & mons & caſtellum eodem nomine, à quo tota Lycia & Pamphylia & Piſidia cernitur. Zenicetus capto monte Iſaurico, ſe cum tota domo concremauit. Eius erat Corycus, & Phaſelis, & multa Pamphyliæ loca, quæ omnia in Iſaurici uenerunt poteſtatem. Poſt Latmum ſunt Soli, ciuitas inſignis, alterius Ciliciæ initium, quæ circa Iſſum iacet. Ea Achiuorum opus eſt, et Rhodiorū, qui ex Lindo uenerunt. Pompeius magnus in hanc hominibus exhauſtam reliquos piratas tranſtulit, præſertim quos & ſalute & prouidētia

διετέλεσε μέχρι γήρως ἐν τιμῇ ἀγόμενος. μικρὸν δὲ πρὸ τῆς τελευτῆς ταρωθεὶς τὴν ὄψιν, κατέστρεψε νόσῳ τὸν βίον. μετὰ δὲ τὸν καλούμενον ποικίλην λεγομένην πέτραν, λιμένα ἔχουσα λατομητὸν ὕδωρ στενὸν εἰσδύκειαν ἄγουσα. ἔστ' ἀνεμούριον ἄκρα, ὁμώνυμος τῇ πόλει. καὶ Κραμβούσα νῆσος, καὶ Κώρυκος ἄκρα, ὑπὲρ ἧς ἐν εἴκοσι σταδίοις ὄρυξ τὸ Κωρύκιον ἄντρον, ἐν ᾧ ἡ κρόκος φύεται. ἔστι δὲ κοιλὰς μεγάλη, κύκλοτερὴς ἔχουσα πρὸς κειμένῳ ὀφρυῶ πετρώδη, πανταχόθεν ἱκανῶς ὑψηλόν. καταβάντι δ' εἰς αὐτὸν ἀνώμαλόν ἐστιν ἔδαφος, καὶ τὸ πολὺ τραχῶδες, μεστὸν ὑλης ἀειθαλοῦς τε καὶ ἡμέρου. πρόεισι δὲ κατὰ τὰ ἑλάφεια τὰ φέροντα τὸν κρόκον. ἔστι δὲ καὶ ἄντρον αὐτόθι ἔχον πυλῶ μεγάλῳ, ποταμὸν ἀξιόπλουν καθαρόν τε, καὶ σφαδνὸς ὕδατος, σύθυς κατὰ πρόνοια τοῦ γῆς. φερόμενος δ' ἀφανὴς, ἐξέρχεται εἰς τὸν θάλατταν. καλοῦσι δὲ πικρὸν ὕδωρ. ἐφ' ᾗ ἐλίσσεται νῆσος μετὰ κώρυκον, προσκειμένη τῇ ἠπείρῳ, ᾗ συνῴκισεν ἀρχέλαος καὶ τὴν τραχεῖαν κιλικίαν ὅλην πλὴν σελευκείας. καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ ἀμύντας πρότερον ἔσχε, καὶ πρότερον κλεοπάτρα. σύφυσις γὰρ οὖσα τοῦ τόπου πρὸς τὰς λῃστείας, καὶ τῆς γῆς, καὶ τῆς θαλάττης. καὶ τῆς γῆς μέν, ὅσα τὸ μέγεθος ἔχει ὀρῶν, καὶ τῶν ὑπερκειμένων ἐθνῶν, πεδία καὶ γεώργια ἔχοντων μεγάλα, καὶ δύνασθαι βόσκειν· τῆς θαλάττης δὲ, ὅσα πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν ναυπηγησίμων ὕλης, καὶ τῶν λιμένων, καὶ ὁρμάτων, καὶ τοῦ πλείω· ἐδόκει πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον τοῦτο βασιλεύεσθαι μᾶλλον τοὺς τόπους, ἢ ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις ἡγεμόσιν εἶναι τοῖς ὕδωρ τὰς λῃστείας πεμπομένοις. οἱ μὲν δ' ἀεὶ πρόεισαι ἐμελλον, μήτε μεθ' ὅπλων. ὅτε μὲν ἀρχέλαος ἔλαβε πρὸς τῇ καππαδοκίᾳ τὴν τραχεῖαν κιλικίαν. εἰσὶ δ' ὄροι ταύτης μεταξὺ σόλων τε, καὶ ἐλευσὶς ὁ λάτμος ποταμὸς, καὶ κώμη ὁμώνυμος. ἡ δὲ τὰς ἀκρωρείας τοῦ ταύρου, τὸ ζηνικήτου πειρατήριον ὄρος ὁ ὄλυμπος. ὄρος τε καὶ φρούριον ὁμώνυμον, ἀφ' οὗ καταπολεμεῖται πᾶσα λυκία, καὶ παμφυλία, καὶ πισιδία. ἐλόντος δὲ τὸ ὄρος τοῦ ἰσαυρικοῦ, ἐνέπρησεν ἑαυτὸν μετὰ πανοικίου. ζύτου δ' ἦν καὶ ὁ κώρυκος, καὶ ἡ φασηλὶς, καὶ πολλὰ τῶν παμφύλων χωρία. πάντα δ' ἑλὼν ὁ ἰσαυρικὸς. μετὰ δὲ λάτμον σόλοι πόλις ἀξιόλογος καὶ ἄλλης κιλικίας, ἀρχὴ δὲ τοῦ ἰόντι, ἀχαιῶν καὶ ῥοδίων κτίσμα τε ἐκ λίνδου, εἰς ταύτην ἀφανδρήσασαν, πομπήϊος μάγνος κατοίκισε τοὺς περιγενομένους τῶν πειρατῶν, οὓς μάλιστα ἔγνω σωτηρίας καὶ προνοίας

πένος

πνὸς ἀξίους. ἡ μετωνόμασε πομπηϊούπολιν. γεγόνασι δ' ἄνδρες ἐνθάδε τ' ὀνομαστῶν, χρύσιππός τε ὁ στωϊκὸς φιλόσοφος, παρὸς ὢν ταρσέως ἐκεῖθεν μετοικήσαντος. ἡ φιλήμων ὁ κωμικὸς ποιητὴς, ἡ ἄρατος ὁ τὰ φαινόμενα συγγράψας ἐν ἔπεσι. εἶτα ζεφύριον ὁμώνυμον τῷ πρὸς καλύδνῳ. ἔστ' ἀγχιάλη, μικρὸν ὑπὲρ τ' θαλάσσης ἱστὸς σαρδαναπάλου, φησὶν ἀριστόβουλος. ἐνταῦθα δ' ἔστ' μνῆμα τοῦ σαρδαναπάλου, ἡ τύπον λίθινον, συμβάλλοντα τὰς δ' ἀριστερᾶς χειρὸς δακτύλους, ὡς ἂν ἀπροσδόκητα. φασί τινες ἡ ὡς γραφὴν ἔστ' ἀσυνείοις γράμμασι διαθέσ' σαρδαναπάλος ὁ ἀνακυνδαράξου παῖς, ἀγχιάλην, ἡ ταρσὸν ἔδειμε μιᾷ ἡμέρᾳ μαῖ. σὺ δ' ὦ ξένε ἔσθιε, πῖνε, παῖζε. Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς. τὸν θυμὸν ἄεξε Τρπόμενος θαλίῃσι, θανόντι δὲ σοί τις ὄνησις. Καὶ γὰρ ἐγὼ σποδός εἰμι, νέκυν μεγάλης βασιλεύσας. (φησὶ Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔφαγον ἡ ἀφ' ὕβρισα ἡ μετ' ὀρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια λείπα λέλειπται.

Ἥδε σοφὴ βιότοιο παραίνεσις ἀνθρώποισιν.

Ὡς τ' ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τοῦτου ἄξια τοῦ ἀγκρότηματος. μέμνηται δὲ καὶ χοιρίλος τούτων. καὶ δὴ καὶ πολιφόρητοι τὰ ἔπη ταυτί,

Ταῦτ' ἔχω ὅσ' ἔφαγον καὶ ἐφ' ὕβρισα, καὶ μετ' ὀρῶτος

Τὸ ὀρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια λείπα λέλειπται.

Ὑπόκειται δὲ τὰ κύνδλα ἡ ἀρχιάλου ὄρυμα, ᾧ ἐχρήσαντό ποτε οἱ μακεδόνες γαζοφυλακείῳ. ἦρε δὲ τὰ χρήματα σύμμαχος ἀποστὰς κασσάνδρου. ἔστι δ' ὑπέρθε τούτων τε καὶ τῶν σόλων, ὀρεινὴ ὄντι, ἐν ᾗ ὄλβος πόλις, ἔχουσα, αἴαντος ἵδρυμα τοῦ τελαμῶνος. καὶ ὁ ἱερεὺς διὰ βίου ἐγγύθεν ἡ τραχιώτιδος. ἔστ' ἐνοίκησε τῇ χώρᾳ τύραννοι πολλοί, καὶ σωσίπατρα λησόμενα. μετὰ δὲ τοὺς τούτων καταλυσιν, ἐφ' ἡμῶν ἤδη τῆς τοῦ τόπου δυναστείαν τοιάδε ἐγένετο. τοὺς δ' αὖ τοὺς, καὶ ἱδρωσαύλου. καὶ οἱ πλεῖστοι γε νῦν ἱερουσαμμέων ὀνομάζονται τόλυκροι, ἢ αἴαντοι. εἰσὶ δὲ ἄδα κατ' ἐπιγαμίαν εἰς γὰρ οἶκον ἔσχον ἡ ζωσφάνους θυγάτηρ ἐνὸς τῶν τυραννων, αὐτὴ κατέσχε τοὺς ἀρχούς, πολλαβόντος τοῦ πατρὸς ἐν ὑπηρόπου χρήματι. ὕστερον δὲ καὶ αὐτώνιος, τὴν λεοπάτρα καταχαίσαντο ἐκείνῃ, θεραπείας ἐκλιπαρήσασα. ἔπειδὴ ἡμῶν κατελύθη. τοῖς δ' ἀεὶ τοῦ γένους διέμεινεν ἡ ἀρχή. μετὰ δὲ τοὺς ἀγχιάλους αἱ τοῦ κύδνου ἐκβολαὶ κατὰ τὸ ῥῆγμα καλούμενον.

dignos intelligebat, & mutato nomine Pompeiopolim appellauit. Hinc fuere uiri memoratu digni, Chryſippus philoſophus Stoicus, ex patre Tarſenſi ortus, qui inde migrauit. Item Philemon poeta comicus, et Aratus qui de aſtris uerſu conſcripſit. Poſtea eſt Zephyrium eodem nomine, quo & id quod eſt Calycadno proximum. Poſtea eſt Anchiala paulo ſupra mare ſita, Sardanapali opus, ut Ariſtobulus ſcribit. Vbi Sardanapali monumentum eſt, & lapidea ſtatua, quæ dextræ manus digitos committit, & quaſi complodit. Quidam dicunt ibi epigramma eſſe, Aſſyrijs literis inſculptum huiuſmodi: Sardanapalus Anacyndaraxis filius, Anchialen & Tarſum una die condidit, Et tu hoſpes ede, bibe, lude, &

Cum te mortalem noris, præſentibus exple

Delicijs animum, poſt mortem nulla uoluptas.

Namque ego ſum puluis, qui nuper tanta tenebam.

Hæc habeo quæ edi, quæque exaturata libido

Hauſit, at illa manent multa, & præclara relicta.

Hoc ſapiens uitæ mortalibus eſt documentum.

Chœrilus horum meminit, atq; hi uerſus circunferuntur,

Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido

Hauſit, at illa manent multa, & præclara relicta.

Vltra Anchialã eſt munitio nomine Quinda, in qua olim Macedones theſauros ſeruabant. Eumenes uerò ab Antigono deficiens, pecunias abſtulit. Vltra hæc & Solos ſunt montana, in quibus Olbus ciuitas eſt, quę louis templum habet, Aiacis, fratris Teucri opus. Huius ſacerdos etiam Tracheæ dominatus eſt. Poſtea multi tyranni eã adorti, latrocinia conſtituere: quibus ſublatis, adhuc ætate noſtra eã Teucri principatũ et ſacerdotiũ uocant, & maxima ex parte ſacerdotes Teucri uel Aiaces dicunt. Aba uerò Xenophanis filia, unius ex tyrannis, per cognationẽ in hãc domũ ingreſſa, principatũ obtinuit, quẽ pater antea procuratorio nomine acceperat. Poſtea Antonius et Cleopatra etiã conceſſerũt, obſequijs et cultu deliniti. Sed Aba ſublata, principatus ad eos peruenit, qui ex eodẽ genere erant. Poſt Anchialã ſunt Cydni fluminis oſtia, iuxta locum Rhegma appellatum.

Id autem est stagnum, quod antiqua naualia habet. In hoc Cydnus exit, Tarsum perfluēs, qui ortum à Tauro habet ultra urbem. Tarsi uerò nauale est lacus. Hucusq; tota ora à Rhodiorū transmarina incipiens, ad æquinoctiales ortus ab occasu eiusdem nominis extendi tur. Postea ad hyemalem ortum conuersa Issum usq;. Iam hinc fluxum quendā sumit austrum uersus usq; in Phœniciam. Reliquum ad occidentem finit usq; ad columnas, quare uerus lustratæ Cherronesi isthmus, est à Tarso & Cydni ostijs usq; Aminsum. Hæc enim minima est ex Aminso in Cilicum fines distantia. Nam hinc Tarsum usq; sunt c. ac xx. stad. Inde ad Cydni ostia non plura quinque. Nulla enim Issum usq; & eius mare breuior uia est ex Aminso, quàm per ipsam Tarsum: nec ex Tarso Issum usque, propior quàm in Cydnum. Quapropter manifestum est hunc esse uerum isthmum, quanquam à prædonibus ille uerus dicatur, qui est usq; in Issicum sinum propter signa quæ habet. Propter hoc ipsum etiam lineam quam ex Rhodia in Cydnum usq; deduximus, eandem esse asserentes, quæ Issum usque pertendit. Nihil præter hoc facientes, & Taurum dicimus è directo huic lineæ usq; in Indiā penetrare. Tarsus in campo iacet, Argiuorum opus, qui Io quærētes, cum Triptolemo errauerunt. Hanc Cydnus mediā perfluit, iuxta gymnasiū iuniorum. Eius ortus non procul est. Alueus uerò per profundā uallem illatus, rectà in urbā egreditur. Aqua est rapidissima et frigida, qua propter hominibus ac bestijs auxiliatur, quæ neruos crassiores habēt. Tantū Tarsensibus studiū circa philosophiā fuit, & alias disciplinas, quæ in * corona uersabant, ut Athenas & Alexandriam superarent. Et si quis alius locus dici potest, in quo scholæ & philosophiæ exercitationes fuerint. Sed hoc uno plurimū excellit, quòd hic indigenæ discūt, peregrini uerò non multi huc aduenium. At nec illi ipsi hic manent, sed foris perficiunt, & perfecti libenter peregrinantur, detinent aūt pauci. At cæteris ciuitatibus quas modò dixi omnibus contrariū euenit, excepta Alexandria. Nā multi in eas proficiscunt, & libenter immorant. Indigenas nō multos admodū uideas nō extra discēdi studio proficisci: nec ibi

καὶ τὴν ἄλλην ἐγκύκλιον ἅπασαν παιδείαν

ἔστι δὲ λιμνάζων τόπος, ἔχων καὶ παλαιὰ νεώρια, εἰς ὃν ἐμπίπτει ὁ Κύδνος· διαῤῥέων μέσῳ τῷ ταρσῷ τὰς ἀρχὰς ἔχων ἀπὸ τοῦ ὑπερκειμένου τῆς πόλεως ταύρου. καὶ ἔστιν ἐπίνειον ἡ λίμνη τῆς ταρσοῦ, μέχρι μὲν δὴ δεῦρο ἡ παραλία πᾶσα ἀπὸ τῆς ῥοδίων πορείας ἀῤῥαμβὺν πῶς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς, ἀπὸ δὴ ὁμωνύμων ἐκτείνεται δύσεως. εἶτ' ἤδη τῷ χειμερινῷ ἀνατολῷ ὡσπερεῖ μέχρι ἰσσοῦ, ἐνταῦθα ἤδη καμπὴ λαμβάνει πῶς νότον μέχρι φοινίκης. τὸ δὲ λοιπὸν πῶς δύσιν μέχρι σχεδὸν τελευτᾷ. τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς ὁ ἰσθμὸς ἡ πρὸς σὺν μικρῷ

πρὶ ἄν σπουδάζοντάν. ἀλεξανδρῆσι δ' ἐμφύτοις συμβαίνει· διέχονται γὰρ πολλὸς τῶν ξένων, καὶ ἐκπέμπουσι τῶν ἰδίων οὐκ ὀλίγους. καὶ εἰσὶ σχολαὶ παρ' αὐτοῖς παντοδαπαὶ, τῶν ἄλλων πρὶ λόγων τεχνῶν, καὶ τἄλλα τ' εὐανδρεῖ, καὶ πλείστων διώκεται, γὰρ ἡ μυρμηκόπολις ἐπέχουσα λόγον. ἄνδρῶν δ' ἐξ αὐτῆς γεγόνασι τῶν μὲν στωϊκῶν αὐτίπατρός τε καὶ ἀρχέδημος, ἢ νέστωρ. ἔτι δ' ἀθηνόδωροι δύο· ὧν ὁ μὲν κορδυλίων καλούμενος, σωσιβίῳ μακρῷ κάτωνι, ἢ τελευτᾷ παρ' ἐκείνῳ· ὁ δὲ τ σανδώνος, ὃν ἢ λανανίτην φασὶν ἀπὸ λώμης τινός, λαίσαρος καθηγήσατο, καὶ τιμῆς ἔτυχε μεγάλης. καπὼν τε εἰς τὴν πατρίδα ἤδη γηραιὸς, κατέλυσε τὴν καθεσῶσαν πολιτείαν, κακῶς φορουμένην ὑπό τε ἄλλων, καὶ βοηθοῦ κακοῦ μὲν ποιητοῦ, κακοῦ δὲ πολίτου, δημοκοπίαις ἰσχύσαντος. ὃς πλέον. ἐπῆρε δ' αὐτὸν, ὦ αὐτώνι, καταρχὰς ἀρξάμενος ὁ γραφεὺς εἰς τὴν φιλίππου νίκην ἔπος, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ δύσκρισις ἡ ὠνὴ πολάζουσα πρὸς τοῖς παροῦσι, ὥστ' ἀπάτως χρῆσθαι, πρόφασιν ποιησαμένην δεδομένην ὑπόθεσιν, καὶ δὴ καὶ γυμνασιαρχίαν ὑποχόμενος ταρσοῖσι ὧν αὐτὴν γυμνασίαρχον κατέστησε, καὶ τὰ ὠνάλωματα ἐπίδυσαν αὐτῷ. ἐφωράθη δὲ νοσφισάμενος τά τε ἄλλα καὶ πύλαιον. ἐλεγχόμενος δ' ὑπὸ τῶν κατηγόρων ὧδε τοῦ αὐτωνίου, πρὸς τὸ τῶν ὀργῶν σὺν ἄλλοις, ἢ τοῦτα λέγων, ὅτι ὡς πρὸ ὅμηρος ἠξύμνησεν ἀχιλέα, ἢ ἀγαμέμνονα, καὶ ὀδυσσέα, οὕτως ἐγώ σε. ὁ δίκαιος ἂν εἰμὶ ἐς τοιούτους ἄγιδται διαβολὰς ὧδε σοῦ. πρὸς λαβὼν ἂν ὁ κατήγορος ὁ λόγον, ἀλλ' ὅμηρος μὲν, ἔφη, ἔλαιον μὲν ἀγαμέμνονος οὐκ ἔκλεψεν, ἀλλ' οὐδὲ ἀχιλλέως, σὺ δὲ, ὥστε δώσεις δίκην. διαπρυσάμενος δ' ὧν θρασύτητος πρὶ τὴν ὀργὴν, οὐδὲν ἧττον διετέλεσεν ἄγων, καὶ φορῶν τὴν πόλιν μέχρι ἧς καταστροφῆς τοῦ αὐτωνίου. τοιαύτην δὲ πόλιν καταλαβὼν ὁ ἀθηνόδωρος, τέως μὲν ἐπεχείρει λόγῳ μετάγειν ἐκεῖνον, καὶ οὓς συστρατιώτας. ὡς δ' οὐχ ἀπέχοντο ὕβρεως οὐδεμιᾶς, ἐχρήσατο τῇ δοθείσῃ ὑπὸ τοῦ καίσαρος ἐξουσίᾳ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς, κατηγνοὺς φυγῆ. οἱ ἢ πρῶτον μὲν ἐπετειχογράφησαν αὐτοῦ τοιαῦτα·

Ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, πρόφραδες δὲ γερόντων.

Ἔπειτ' ἐκεῖνος γὰρ παιδιᾶς μόρια δεξάμενος, ἐκέλευσε πρὸς ἐπιγράψαι· βρονταὶ γερόντων. καταφρονήσας δ' ἔτι τοῦ ἀνθρώπου, ὀλυτον τὸ κοιλίδιον ἔχων, προσῴκει πολὺ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξ τοίχου, νύκτωρ παρελθὼν τὴν οἰκίαν, circa hoc ſtudere. Alexandrinis utrunq; contigit, nam & multos peregrinos ſuſcipiunt, et ex ſuis emittunt nō paucos. Alexandria omnium liberalium artium ſcholas habet, & ante alias populoſa eſt, & multum poteſt, & metropoleos ſermonem retinet. Viri ex ea illuſtres fuere, ex Stoicis Antipater, Archedemus, & Neſtor, & duo Athenodori: quorū qui Cordylion dictus eſt, cum M. Catone uixit, et apud eum mortuus eſt. Alter uerò Sandonis filius, quem à uico quodam Cananitā dicunt, Cæſaris præceptor fuit, & in honore maximo apud illum habitus eſt. Iam uerò ſenior in patriam reuerſus, eam reipub. gubernationē ſuſtulit: dum ciuitas partim ab alijs, partim à Boetho quodam malo poeta, & malo ciue perperam tractaretur. Is plurimum apud plebē ualebat. extulerat eum Antonius ab initio, cum carmen in uictoriam in Philippis habitam ab illo compoſitū accepiſſet. Sed multo magis eius facilitas, quæ apud Tarſenſes maxima uidebatur: adeò, ut ex tēpore & uno impetu ad omnē datam materiam diceret. Simul Antonius gymnaſiorū prefecturā Tarſenſibus pollicitus, hūc in gymnaſiarchę locū conſtituerat, ac omnes ei gymnaſij impē ſas crediderat. Sed deprehenſus cùm alia ſurripere, tum etiā oleum, apud Antoniū ab accuſatoribus cōuictus eſt. cuius iram cùm alijs, tum hoc maximè declinauit, dicēs quòd quēadmodū Homerus Achillem et Agamemnonem & Vlyſſem decantauit, ita & ego te. quare iniquum eſt, ut huiuſmodi apud te calumnijs agar. quod excipiens accuſator, At Homerus, inquit, oleum Agamemnoni non furabat, nec Achilli, tu uerò furatus es: quapropter pœnas dabis. Cumq; iram obſequijs & cultu à ſe auertiſſet, nihilominus & ferre & tractare ciuitatem uſque ad Antonij exercitū perſeuerauit. Quare cum Athenodorus huiuſmodi ciuitatis ſtatum reperiſſet, primò illum & eius complices urbis traducere aggreſſus eſt. Sed ubi nihilominus ab iniuria abſtinebant, ea authoritate uſus eſt, quam à Cæſare acceperat, eos itaq; exilio damnatos eiecit. Hi uerò in illius ædiū pariete conſcripſerunt:

Res iuuenum, conſulta uirūm, crepitus ſenīorum.

Quod ille in iocum accipiens, aſcribi iuſſit, Tonitrus ſeniorū. Quidam eius humanitatem contemnens, cum uentrem lubricum haberet, & noctu præter eius domum tranſiret, totum oſtium ac parietem reſperſit.

Ille cum seditionem acriter in concione repre henderet, Vrbis (inquit) morbus & malus habitus, tum ex multis rebus, tum ex excrementis perspici potest. Sed hi Stoici fuerunt, Nestor uerò Academicus, qui ætate nostra Marcellum Octauiæ sororis Cæsaris filium instituit. Atq; hic etiam post Athenodorũ ciuitati præfuit, & apud duces, & apud ciues in honore maximo habitus est. Aliorum quoque philosophorum nomina quos noui multorum dicere possem: sed ex ijs qui per urbes peregrinarentur, et optimè scholas regerent, Plutiades fuit, et Diogenes. At Diogenes etiã poemata in adolescentia composuit, maxima ex parte tragica. Grammatici fuere, quorum scripta extent, Artemidorus & Diodorus. Optimus tragœdiæ poeta ex ijs qui memorãtur, fuit Dionysides. Sed præcipuè Roma maximam eruditorum hominum multitudinẽ affere potest, qui ex hac urbe sunt. Tarsensibus enim & Alexãdrinis plena est, ac Tarsus quidem est huiusmodi. Post Cydnum Pyramus sequitur, ex Cataonia fluens, de quo antè fecimus mentionẽ. Scribit Artemidorus, hinc Solos recta nauigatione esse stadia quinquaginta. Proxima est Mallus in edito quodam loco sita, opus Amphilochi & Mopsi auguris Apollinis & Latonæ, de quibus ualde multa conficta sunt, & nos antè mentionem fecimus, cum de Calchante diceremus, et controuersia quam Calchas et Mopsus de diuinatione habuissent. Hanc cõtrouersiam nõnulli Cilicíam transferũt, ut Sophocles, qui eam tragico more Pamphyliam uocat, quemadmodum & Cilicíam Caricam, & Troiam Lyciam ac Phrygiam, & cùm alij, tum etiam Sophocles, Calchantis obitum hic tradunt: et nõ solum de diuinatione, sed de imperio contentionem sunt fabulati. Dicunt enim Mopsum & Amphilochum ex Troia profectos, Mallum condidisse. postea Amphilochum Argos digressum, cum Argiuis non placuisset, illò rediisse, sed à regni communicatione exclusum, singulari certamine cum Mopso concurrisse: et cum simul cecidissent: sepultos esse, inter se tamen distantes. & adhuc sepulturæ prope Pyramum circa Magarsa ostenduntur. Hinc fuit Crates grãmaticus, cuius discipulũ Panætium dicunt. Vltra hanc oram est Halenius campus, per quem Philotas Alexandri equitatum duxit, cum ille phalangem

ὁ δὲ περὶ στάσεως ποιησόμενος ἐν ἐκκλησίᾳ τὴν νόσον τῆς πόλεως, ἔφη, καὶ τὴν κακεξίαν, πολλαχόθεν σκοπεῖν ἔξεστι, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν διαχωρημάτων. οὕτοι μὲν τοίνυν ἀνδρῶν, ἀκαδημαϊκὸς δὲ νέστωρ ὁ καθ' ἡμᾶς, ὁ μαρκέλλου καθηγησάμενος, τοῦ ὀκταουίας παιδὸς τῆς καίσαρος ἀδελφῆς. καὶ οὗτος δὲ πρῶτος τῆς πολιτείας, διαπρεπέστατος ἐν ἀθλιότητι γενόμενος, καὶ διετέλεσε τιμώμενος παρά τε τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ἐν τῇ πόλει. τῶν δ' ἄλλων φιλοσόφων, οὐσκὸν δύνοιλον, καὶ νοῦν μυθησαίμιλον, πλουτιάδης δὲ ἐγένετο, καὶ διογένης, τῶν πολιτικόντων, καὶ σχολὰς διατιθεμένων σὺν φυῶς· ὁ δὲ διογένης, καὶ ποιήματα ὡς περ ἀποφοίβαζε τεθέσης ὑποθέσεως τραγικὰ ὡς ὧν πολύ. γραμματικοὶ δέ, ὧν καὶ συγγράμματά ἐστιν, ἀρτεμίδωρός τε, καὶ διόδωρος. ποιητὴς δὲ τραγῳδίας ἄριστος τῶν περὶ πλειάδα καταριθμουμένων, διονυσίδης. μάλιστα δ' ἐν ῥόδῳ μὴ διώκεται διδάσκειν τὸ πλῆθος τῶν ἐν περὶ πόλεως φιλολόγων. ταρσέων γὰρ καὶ ἀλεξανδρέων δεῖ μεσῆ. νῦν μὲν ἡ ταρσός. μετὰ δὲ τὸν κύδνον ὁ πύραμος ἐκ τῆς κατακονίας ῥέων, οὗπερ καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν. φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος, ἐντεῦθεν εἰς σόλους διὰ πλοίας σταδίους εἶναι τριακοσίους. πλησίον δὲ, καὶ μαλλὸς ἐφ' ὑψους κειμένη, κτίσμα ἀμφιλόχου, καὶ μόψου τοῦ ἀπόλλωνος, καὶ λητοῦς, περὶ ὧν πολλὰ μυθολογεῖται, καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐμνήσθημεν αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ κάλχαντος λόγοις· καὶ τῆς ἔριδος, ἣν ἔρισαν περὶ τῆς μαντικῆς ὅ, τε κάλχας, καὶ ὁ μόψος. ταύτην γὰρ τὴν ἔριν μεταφέρουσιν ἔνιοι, καθάπερ καὶ σοφοκλῆς εἰς τὴν κιλικίαν, καλέσας αὐτὴν ἐκεῖνος παμφυλίαν τραγικῶς, καθάπερ καὶ τὴν κιλικίαν καρίαν, καὶ τὴν τροίαν, καὶ λυκίαν, καὶ φρυγίαν. καὶ τὸν θάνατον δὲ τὸν κάλχαντος ἐνταῦθα παραδιδόασιν ἄλλοι τε καὶ σοφοκλῆς. οὐ μόνον δὲ τὴν περὶ τῆς μαντικῆς ἔριν μεμυθεύκασιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀρχῆς. τὸν μὲν γὰρ μόψον φασὶ, καὶ τὸν ἀμφίλοχον ἐκ τροίας ἐλθόντας κτίσαι μαλλόν· εἶτ' ἀμφίλοχον εἰς ἄργος ἐλθεῖν. διαφερεσθέντα δὲ τοῖς ἐκεῖ πάλιν, ἀναχθῆναι διὰ τὸ. ἀκκλειόμενον δὲ τῆς κοινωνίας συμβαλεῖν εἰς μονομαχίαν πρὸς τὸν μόψον. πεσόντας δὲ ἀμφοτέρους ταφῆναι μὴ ἐν ἐπόψει ἀλλήλοις. καὶ νῦν οἱ τάφοι δείκνυνται περὶ μαργασα τοῦ πυράμου πλησίον. ἐντεῦθεν δὲ ἐν ἠράτης ὁ γραμματικὸς, οὗ φασὶ γνήσιόν μαθητὴν παναίτιον. ὑποκεῖται δὲ τῆς παραλίας ταύτης ἀλλώνιον πεδίον, διὰ οὗ φιλώτας διήγαγεν ἀλεξάνδρου τὴν ἵππον, ἐκεῖνος τὴν φάλαγγα

ἀγαγόντος

ἀγαγόντος ἐκ τῶν σόλων διὰ τῆς παραλίας, καὶ τῆς μαλλώτιδος ἐπὶ τὸν ἶσον καὶ τὰς πλησίον τοῦ λευκοῦ διωκόμενος. φασὶ δὲ τὴν γῆν αἰγίσαι τοῦς ἀμφιλόχου συγγένειαν. ἱστοροῦσι δ' ἐν σόλοις ὑπὸ ἀπόλλωνος ἀναιρεθῆναι τὸν ἀμφίλοχον φασίν. οἱ δὲ πρὸς τῷ ἀλωΐῳ πεδίῳ. οἱ δ' ἐν συρίᾳ ἀπὸ τοῦ ἀλωΐου ἀποντα διὰ τῆς ὁρίμ. μετὰ δὲ μαλλὸν αἰγαῖαι πολίχνιον ὕφορμον ἔχον. εἶτ' ἀμανίδες πύλαι ὕφορμον ἔχουσαι, εἰς ἃς τελευτᾷ τὸ ἀμανὸν ὄρος ἀπὸ τοῦ ταύρου καθῆκον, ὁ τῆς κιλικίας ὑπερκειται κατὰ τὸ πρὸς ἕω μέρος. οἱ μὲν ὑπὸ πλειόνων διωκοδομόμενοι τυραννῶν ἐχόντων ὀχύματα. καθ' ἡμᾶς δὲ κατέσχε λύκιος ἀνὴρ πάντων ἀξιόλογος, ⁊ βασιλεὺς ὑπὸ ῥωμαίων ὠνομάσθη διὰ τὰς ἀνδραγαθίας παρασημηνάμενος, καὶ τῷ διαδόχῳ τοῖς μετ' αὐτὸν παρέδωκε. μετὰ δὲ αἰγαίας ἰσσὸς, πολίχνιον ὕφορμον ἔχον. καὶ ποτα μὸς πίναρος. ἐν αὐτοῦ τὰ ἀγῶνισματα ἐξαίρετα, καὶ διαρέα, καὶ ὁ κόλπος ἔρηται ἰσσικός. ἐν αὐτῷ δὲ πόλις ῥωσός. καὶ μυρίανδρος ἑτέρα πόλις, καὶ ἀλεξάνδρεια, καὶ νικόπολις, καὶ μόψου ἕδρα, καὶ πύλαι λεγόμεναι θεῖον κιλίκων τε καὶ σύρων. ἐν δὲ τῇ κιλικίᾳ ὅτι, καὶ τὸ ⁊ σαρπηδονίας ἀρτέμιδος ἱερὸν καὶ μαντεῖον. τοὺς δὲ χρησμοὺς ἐνθεοι προθεσπίζουσιν. μετὰ δὲ τὴν κιλικίαν πρώτη πόλις ὅση σύρων σελεύκεια ἡ ἐν πιερίᾳ, καὶ πλησίον ὀρόντης ἐκπίπτων ποταμός. ἔστι δ' ἀπὸ σελευκείας εἰς σόλους ἐπ' εὐθείας πλοῦς ὀλίγων ἀπολείπων τῶν χιλίων σταδίων. τῶν δ' ἐν τροίᾳ κιλίκων, ὧν ὅμηρος μέμνηται πολυδειτότων ἀπὸ τῆς ἔξω τοῦ ταύρου κιλίκων, οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἀφανισταὶ ἀρχηγέται οὐδὲ ἐν τῇ τροίᾳ τούτων, καὶ δεικνύουσί τινας τόπους καὶ τοιαῦτα, ὥσπερ ἐν τῇ παμφυλίᾳ θήβη, καὶ καλυρνησσόν. οἵδε ἐμπαλιν καὶ ἀλλήλοις τι πρεσβεῖον ἀπέχειν δεικνύουσι. πολιωσθυμιάων δὲ καὶ τῶν ἔξω τοῦ ταύρου μερῶν τῆς παλαιμήδους χερρονήσου, πλατύτερον ὅτι ⁊ ταῦτα. ὁ γὰρ ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς πρὸ νεῶν ἔτι καὶ τοιαῦτα λέγει. τοὺς γὰρ ἐκ τῆς ἀσίας ὠδηκότους τῶν τρώων, ἅπαντας διατεθεμεῖσθαι φησὶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τῆς χερρονήσου κατ' οἴκους ὄντας, ἧς ὁ στενώτατος ἰσθμὸς ὅτι τῷ μεταξὺ τοῦ κατὰ σινώπην μυχοῦ καὶ ἰσσοῦ. ἀπὸ δ' ἑκατὸν πλευρὰς φησι τετραγωνοειδοῦς οὔσης, εἰσὶ μὲν ἄνισοι. παρήκουσι δὲ ἡ μὲν ἀπὸ κιλικίας ὧδε χιλιοστάδιος, ἡ δ' ἐνθένδε ὧδε τὸ στόμα τοῦ εὐξείνου, ἡδ' ὧδε σινώπην πάλιν ἐνθένδε. τὸ μὲν οὖν μόνους τοὺς ἐν τῇ χερρονήσῳ φῆσαι τῶν αὐτῶν, ἐλέγχοιτ' ἂν ψεύσθης ὃν δ' ὧν ἐλέγξαμεν πρότερον μὴ μόνον οὐ γὰρ

per oram maritimã & Mallenſem agrum Iſſum uerſus, & Darij copias ex Solis duceret. Tradunt Alexandrum, propter cognationẽ cum Argiuis, Amphilocho ſacrificaſſe. Heſiodus dicit, Amphilochum ab Apolline apud Solos interemptum: quidam apud Halenitũ campum: quidam in Syria, cum propter contentionem ab Halenio diſcederet. Poſt Mallum ſunt Aegeæ oppidum, quod ſtationẽ habet. Poſtea ſunt Amanides portæ, quæ ſtationem habent, in quas Amanus mons deſinit à Tauro deſcendens, qui ultra Ciliciam eſt orientem uerſus, ſemper à tyrannis occupatus, loca munitiſſima obtinentibus. Aetate noſtra his omnibus potitus eſt Tarcodementus, uir memoratu dignus, & ob præclara facinora rex à Romanis nuncupatus, qui poſteris ſuis ſucceſſionem tradidit. Poſt Aegeas eſt Iſſus oppidum, quod ſtationem habet, & Pindus amnis. Hoc in loco Alexander cum Dario cõflixit. Item Iſſicus ſinus, in quo Rhoſus ciuitas eſt, & Myriandrus ciuitas & Alexandria, & Nicopolis, & Mopſi domicilium, & quæ portæ appellantur, Cilicum & Syrorũ confiniũ. In Cilicia eſt Dianæ Sarpedoniæ fanũ & oraculũ, ubi numine perciti, reſponſa dant. Poſt Ciliciã prima Syrorũ ciuitas eſt Seleucia in Pieria, proximè Orontes emittit. Ex Seleucia Solos uſq; recta nauigatione ſunt circiter mille ſtadia. Sunt qui dicãt Cilicas Troianos, quorum Homerus meminit, Cilicum qui trans Taurum ſunt, autores fuiſſe, quanquam ab illis plurimũ diſtent, & quædam loca ibi oſtendunt, quemadmodũ in Pamphylia, Thebam, & Lyrneſſum: quidam econtra. atq; etiam campum quendam Helenium ibi monſtrant. Nunc Tranſtaurinis partibus dictæ Cherroneſi peragratis, hęc adijciẽda ſunt. nam Apollodorus in nauiũ dinumeratione hæc etiã dicit, omnes Aſianos Troianorũ ſocios à poeta dinumerari, qui quidem Cherroneſum habitãt. Cuius anguſtiſſimus iſthmus eſt, interuallum inter Sinopenſem receſſum atq; Iſſum. Exteriora uerò latera, cum Cherroneſus triquetra ſit, eſſe inæqualia. Nam ex ijs aliud à Cilicia uſque Chelidonias progreditur, aliud uerò citerius uſque ad Euxinios, aliud iam citerius Sinopen uſque. Quare illud, ſolos eos qui ſunt in Cherroneſo, per eadem conuincemus falſum eſſe, per quæ prius conuicimus, non ſolos eos qui ſunt intra

Halym. Nã loca Pharnaciæ proxima, in quibus Halizonos diximus, quemadmodum ea sunt extra Halym, ita & extra isthmũ. Siquidem & extra angustias, quæ inter Sinopen sunt atq; Issum, & non modò has, sed etiã ueras angustias definiuit, cum illas pro his poneret: & quod omnium stultissimũ est, dixit Cherronesum triquetram esse, & tria esse latera exteriora. Nam qui exteriora latera dicit, id latus excipere uidetur, quod circa angustias est, quasi & hoc etiam sit latus, sed non exterius, nec ad mare. Si igitur angustiæ adeò coactæ essent, ut & latus ad urbem Issum, & latus ad ipsam Sinopen uergens, penè inter se iungerẽtur, dici posset Cherronesum triquetram esse. Nunc uerò cum angustiæ quæ ab eo dicunt, tribus millibus stad. inter se distẽt, inscitia est dicere tale quadrilaterum triquetrum esse, & non chorographicum. Is etiam qui metro comico chorographiam edidit, de Terræ situ inscribẽs, in eadem est inscitia: quã quam isthmum ad minimum interuallum reducat, quantum dixerunt qui dimidium totius sunt mentiti: & quantũ Artemidorus, qui eum dixit esse mille & quingentũm stad. Nõ dum enim in hoc triquetra figura cohibetur. sed nec exteriora latera rectè distinxit, dicens unum esse ab Isso usq; in Chelidonias. Tota enim Lyciaca ora, quæ restat, in rectum tendit, & Rhodiorum transmarina Physcum usque. hinc uerò continens flexum quendã accipiens, iam secundi & occidentalis lateris initium facit usq; in Propontidem & Byzantiũ. Sed cum Ephorus dicat XVI. nationes hanc Cherronesum incolere, tres Græcas, reliquas Barbaras, præter mixtos homines, ad mare quidem Cilicas, Pamphylos, Lycios, Bithynos, Paphlagonas, Mariãdynos, & Troas, & Cares, Pisidas uerò ac Mysos & Chalybes & Milyas in mediterranea. Apollodorus hæc diuidens, decimam ac septimam nationem addidit Galatarum, quæ iunior est Ephoro. Ex his autem dicit Græcos nondum Troiano tẽpore colonos misisse. Barbari uerò magnitudine temporis multã confusionẽ habẽt: dinumerari autẽ à poeta & Troes, & eos qui nunc Paphlagones nominant, & Mysos, & Phryges, et Cares, et Cilices, Maones uerò ꝓ Lydis, et alias incognitas gẽtes, ut Halizonas & Cauconas. Itẽ extra dinumerationem esse

ἅλυος. οἱ γὰρ πρὶ φαρνακίαν τόποι, ᾧ οἷς οὐκ ἀλιζώνους ἔφαμεν, ὥσπερ ἔξω τοῦ ἅλυος εἰσίν. οὕτω καὶ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ, ἅπερ καὶ τὰς σφῶν τὰς μεταξὺ στενώπας, καὶ ἰσθμοῦ. καὶ οὐ δοκῶ γε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς κατ' ἀλήθειαν ἐκεῖνον τὰς μεταξὺ ἀμίνσου τε, καὶ ἰσθμοῦ. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος ὀρθῶς ἀφώρισται τὸν ἰσθμόν, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν σφᾶ ἐκεῖνα αὐτὶ τούτων τιθείς. καίτοι δ' εἰπὼν τὸ τοῦ χερρονήσου τριγωνοειδῆ φήσαντα, τρεῖς ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἔξω πλευράς. ὁ γὰρ τὰς ἔξω λέγων πλευράς, ἑαυτὸν ἐξαιρουμένου τοῦ κατὰ τὰ σφᾶ, ὡς καὶ ταύτην οὖσαν πλευράν, οὐκ ἔξω δὲ οὐδ' ὅλως θαλάττης. εἰ μὲν τοίνυν τὰ σφᾶ ταῦτα οὕτως ἦν σωκγμένα, ὥστε μικρὸν ἀπολείπειν τοῦ σωάπτειν ἐπ' ἀλλήλας τοῦ τε ὅλου ἰσόπλευρον, καὶ τοῦ ὅλου στενώπου πίπτουσαν πλευράν, συγχώρει ἂν τριγωνοειδῆ λέγεσθαι τοῦ χερρόννησον. νῦν δέ γε τριακοσίους σταδίους ἀπολειπόντων, μεταξὺ τῶν ἐπ' αὐτοῦ λεγομένων σφῶν, ἀμαθία τὸ λέγειν τριγωνοειδὲς τὸ τοιοῦτον τετράπλευρον, οὐδὲ χωρογραφικόν. ὁ δὲ καὶ χωρογραφίαν ἐπεσκωψεν ᾠήσατο μέτρῳ γῆς περίοδον ὠνομακέναι. μᾶλλον δ' ἡ αὐτὴ ἀμαθία ἐκεῖ εἰς τὐλάχιστον καταγάγοι διάστημα τὴν ἰσθμόν, ὅσον εἰρήκασιν οἱ πλεῖστον ψευσάμενοι τὸ ἥμισυ τοῦ πάντος, ὅσον εἴρηκε, καὶ ἀπεμίσθωσεν χιλίους, καὶ πεντακοσίους σταδίους. οὐδὲ γὰρ ὅσον συναγωγὴν ποιεῖ τριγωνοειδοῦς σχήματος, ἀλλ' οὐδὲ τὰς πλευρὰς ὀρθῶς διήρκται τὰς ἔξω, τοῦ ἀπὸ ἰσσοῦ μέχρι χιλιοστάδιον εἰπών. λοιπὴ γὰρ ὅλη ἐπ' εὐθείας ἡ λυκιακὴ παραλία ταύτη, καὶ ἡ τῶν ῥοδίων πρὸς μέχρι φύσκου. ἐντεῦθεν δὲ καμπὴ λαβοῦσα ἡ ἤπειρος, ἄρχεται τοῦ δευτέραν, ἣ συσκιοῦσα πλευράν, ἄχρι πόντου πόλος, καὶ βυζαντίου. φήσαντος δὲ τοῦ ἐφόρου, διότι τοῦ χερρόννησον κατοικεῖ ταύτην ἑκκαίδεκα γένη, πρῶτα μὲν ἑλληνικά, τὰ δὲ λοιπὰ βάρβαρα χωρὶς τῶν μιγάδων, ὧν θαλάττης μὲν κίλικες καὶ λύκιοι, καὶ πάμφυλοι, καὶ βιθυνοί, καὶ παφλαγόνες, καὶ μαριανδυνοί, καὶ τρῶες, καὶ λύδοι. πισίδαι δὲ καὶ μυσοί, καὶ χάλυβες, καὶ φρύγες, καὶ μιλύαι ἐν τῇ μεσογαίᾳ. διαιρῶν ταῦτα ὁ ἀπολλόδωρος, ἑπτακαιδέκατον φησὶν εἶναι τὸ τῶν γαλατῶν, ὃ νεώτερον ὂν τοῦ ἐφόρου. τῶν δ' εἰρημένων, τὰ μὲν ἑλληνικὰ μήπω, καὶ τὰ τρωϊκὰ κατωκίσθαι. τὰ δὲ βάρβαρα πολλῷ ἔχει σύγχυσιν ἀπὸ τοῦ χρόνου. καταλέγεται δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τό τε τῶν τρωϊκῶν, καὶ τῶν νῦν ὀνομαζομένων παφλαγόνων, καὶ μυσῶν, καὶ λυκίων, καὶ φρυγῶν, καὶ μιλύων, μιόνας αὐτὴ λυδίων, καὶ ἄλλους ἀγνῶτας, οἷον ἀλιζῶνας καὶ καύκωνας. ἐκτὸς δὲ τοῦ καταλόγου

κατίους

λικίδας τε καὶ Σολύμους, καὶ Κίλικας οὓς ἐκ Θήβης πεδίου καὶ Λέλεγας. Παμφύλους δὲ καὶ Βιθυνοὺς, καὶ Μαριανδυνοὺς, καὶ Πισίδας, καὶ Χάλυβας, καὶ Μυλίας, καὶ Καππαδόκας μέχρι ὠνομάσθαι· οὓς μὲν, ἀλλ' οὐ μηδέπω οὓς τόπους κατοικεῖσθαι ὑπ' αὐτούς· οὓς δέ, ἀλλ' οὐ ἑτέροις τισὶ πρόσεχε δεῖ, ὡς ἰδρυσᾶς μὲν καὶ τερμίσας καρσὶ δολίωνος δὲ καὶ Βεβρυκὸς φρυγί. φαίνεται δ' οὔτε τοῦ ἐφόρου τὴν ἀπόφασιν ὅλως τῶν ἱκανῶς, τά τε τοῦ ποιητοῦ παράπαν, καὶ κατψευσάμενον. ἐφόρου τε γὰρ οὐκ πρῶτον ἀπαιτεῖν ἐχρῆν. τί δήποτε χάλυβας πίθηκεν γένος τῆς χερρονήσου, ὑπολαμβάνοντας ἀφεστῶτας, καὶ σινώπης οὐκ ἀμισοῦντος ὡς ἐω. οἱ γὰρ λέγοντες τὸν ἰσθμὸν τῆς χερρονήσου ταύτης, τῆς ἀπὸ ἰασοῦ γραμμὴν ἀπὸ τοῦ εὐξείνου, ὡς ἂν μεσημβρινὴν τινα πρὸς ταύτην, οἱ μὲν εὖ νομίζουσι τὴν ἀπὸ σινώπης, οἱ δὲ τὴν ἐπ' ἀμισοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς χαλύβων οὐδείς. λοξὴ γάρ ὅστις τε λέως. ὁ δὲ δὴ ὅλως χαλύβων μεσημβρινὸς, ὅλως δὲ μικρᾶς ἀρμονίας γράφοι τ' ἄν, καὶ τοῦ οὐφράτου, τὴν Καππαδοκίαν ὅλην γένος ἀπολαμβάνων, οὐ τὴν κομμαγηνὴν, οὐ τὴν ἀμανόν, καὶ τὸν ἰσσικὸν κόλπον. εἰ δ' ὃν καὶ τὴν λοξὴν γραμμὴν ἀείζομεν τὸν ἰσθμὸν συγχωρήσαιμεν, τὰ πλεῖστα γε οὕτως, οὐ μάλιστα ἡ Καππαδοκία γένος ἀπολαμβάνοι τ' ἄν, καὶ ὁ νῦν ἰδίως λεγόμενος πόντος δὲ Καππαδοκίας μέρος τὸ πρὸς τὸ εὔξεινον, ὥστ' εἰ οὖν χάλυβας τὸ χερρονήσου θατέρου μέρη, πολὺ μᾶλλον οὖν Κατάονας, οὐ Καππαδόκας ἀμφοτέρους, καὶ Λυκάονας δ' οὓς καὶ αὐτοὺς πρῶτον. ἅμα δ' γε τοῖς μεσογαίοις ἔταξε οὖν χάλυβας, ὃς ὁ ποιητὴς ἁλιζώνας ἐκάλεσεν, ὥσπερ οὐ ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν· ἄμφω δ' ὧν ἐλεῖν, οὐ οὖν μὲν ὑπὸ τῇ θαλάττῃ φάναι· οὖν δ' γε τῇ μεσογαίᾳ. ὅπερ καὶ ὧν δὴ Καππαδοκίας ποιητέον, οὐ δὴ Κιλικίας. ὁ δὲ τὸν μὲν οὐδ' ὠνόμασεν. οὖν Κίλικας δὲ οὖν ὑπὸ θαλάττῃ μόνον εἴρηκεν. οἱ οὖν ἐπ' αὐτοπάτρῳ δὴ δηρύτῃ, καὶ οἱ ὁμονάδες, καὶ ἄλλοι πλείους οἱ συνάπτοντες τοῖς Πισίδαις, οἳ οὐκ ἴσασι θαλάττην αὐδρες, δὲ ἓν ἄλεσι μεμιγμένον ἁλμὴν ἕδουσι, τὴν οὐ λάβωσι τάξιν· ἀλλ' οὐδὲ Λυδοὺς, οὐδὲ μάονας εἴρηκεν, εἴτε δύο, εἴθ' οἱ αὐτοί εἰσι· οὐ εἴτε καθ' ἑαυτοὺς, εἴτ' ἐν ἑτέρῳ γένει πεπιεχομένους. οὕτω γὰρ ἐπίσημον ἔθνος οὐκ ἀκριβῶσαι δύναται τὸν, οὔτε μὴ λέγων περὶ αὐτῶν μηδέν, ὃ οὐ δύναιτ' ἂν παραλιπεῖν τι τῶν κεκοσμωτάτων. τίνων δ' εἰσὶν οἱ μιγάδες; οὐ γὰρ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν παρὰ τοὺς λεχθέντας τόπους, ἢ ὠνομάσθαι ἑτ' αὐτῶν, ἢ παραλελεῖφθαι ἄλλους οὓς ἀκριβώσομεν τοῖς μιγάσιν. οὐδὲ γε αὐτῶν τινας τούτων,

Cetios, Solymos & Cilicas, qui ex Thebano sunt cãpo, & Lelegas. Pamphylos uerò et Bithynos, et Mariandynos, et Pilides, et Chalybes, et Milyes, & Cappadoces nequaquã nominari, tũ quòd hæc loca nondũ ab eis incolerẽtur, tũ quòd in alijs cõprehenderentur nationibus, ut Hydrienses & Termilæ in Caribus, Doliones et Bebryces in Phrygibus. Sed nec Ephori sententia uidetur bene hæc transigere. poetæ autem dicta perturbat, & falso adducit. Nam hoc primum ab Ephoro quærendum fuit, cur Chalybes intra Cherronesum ponat, cum à Sinope & Amisso tam longè distent orientem uersus. Nam qui huius Cherronesi isthmum dicunt esse lineam ab Isso in Euxinum ductam, eam quasi meridionalem faciunt. Quidam putant eam esse quæ ad urbem Sinopen tendit, quidam eam quæ ad Amisum est, eam autẽ quæ ad Chalybes est nullus, cũ ea omnino sit obliqua. nã Chalybũ meridianus per minorẽ Harmeniã describeret & per Euphratẽ, qui totam intra se Cappadociã comprehendit, & Commagenam, & Amanũ, & Issicum sinũ. Quare si isthmum ab obliqua linea terminari concederemus, maxima pars horũ & præsertim Cappadocia interius cõprehenderetur, atq; is etiam qui propriè nunc Pontus appellatur, qui est Cappadocię pars, Euxinum uersus. Quare si Chalybes Cherronesi pars dicendi sunt, multo magis Cataones & utriq; Cappadoces & Lycaones, qui etiam ab eo sunt prætermissi. Sed quare Chalybes in mediterranea posuit, qui à poeta Halizones dicti sunt? quẽadmodum nos suprà demonstrauimus. Rectius enim erat ut eos diuideret, & partim ad mare collocaret, partim in mediterranea, quemadmodum de Cappadocia Ciliciaq; faciendum est. Ille uerò ne eam quidem nominauit. de Cilicibus solum fecit mentionem, qui ad mare habitant. Qui itaque sub Antipatro Derbita erant, & Homonades, & alij complures Pisidis finitimi, qui mare non norunt, nec salsas æquoris escas, quem locum capient? sed nec Lydos nec Maonas commemorauit, siue ijdem sint, siue diuersi, siue per se, siue in alia gente comprehendantur. Nequaquam enim tam insignis natio occultari potest: nec si nihil de ea dicat, uidetur nihil necessarium prętermittere. Mixti autem qui nam sunt? nulla enim loca proferre possumus, uel ab eo nominata uel prætermissa, præter prædicta, quę quidem mixtis tribuamus, nec ex ijs ullos

quos

quos dixit uel prętermisit. Nā si immixti sunt, cū alij prævalerent, uel Græci effecti sunt, uel Barbari: tertiū uerò mixtū genus nullum scimus. Præterea quomodo tres Græcæ nationes sunt, quæ Cherronesum habitant? Nam si hoc ideo est, quia Iones & Athenienses olim ijdem erant, dicentur etiam ijdem Dores & Aeoles, ita quòd duæ nationes tantum fient. Si uerò propter posteriores mores sunt distinguēdi, quemadmodū propter linguas, nationes quatuor erunt, quemadmodum & linguæ. Sed hanc Cherronesum ex Ephori definitione non solum Iones incolunt, uerū etiā Athenienses, ut in particularibus declaratum est. at huiusmodi quædam aduersum Ephorum dubitanda erant. Sed hæc Apollodorus non multum curauit: XVI. uerò nationibus ipse decimamseptimam addidit Galatarum, quod & utile est. Tamen ad eorū pertractationē quæ ab Ephoro uel dicuntur uel prætermittuntur, nequaquam est necessariū. Ipse enim causam affert, quod scilicet hæc omnia post illius ætatem fuere. Cum uerò ad poetam transit, id rectè ait, quod post Troiana tempora multa Barbarorū confusio facta est propter mutationes. Nam quędā aucta sunt, quędam imminuta, quædam distracta, quædam in unum coacta. Sed non bene dicit duplicem causam esse: quare poeta quorundam non meminit, quod scilicet uel nondum hæc natio inhabitaretur, uel quod ab alia comprehenderetur. Nam Cappadociam cum Cataonia & Lycaonia non nominat, ob neutram tamen harum causarum. nullam enim huiusmodi historiam de his habemus. Præterea curare & respondere, quare Homerus Cappadocas et Lycaones prętermisit, quod uero Ephorus pręterijt, et ipsum pręterire, et ad hoc illius sententiā afferre, cum id perscrutatur et pertractat, ridiculū est. Item docere, quare Homerus Maones pro Lydis posuit. Quare uero Ephorus nec Lydos nec Maones nominauit, nō declarare, stultū est. & cum dicat poetam ignotorū quorundam mentionē facere, de Cauconibus quidem, & Solymis, & Cetijs, & Lelegibus, & Cilicibus, qui ex Thebano campo erant, rectè dicit. Halizonas uerò ipse fingit, imò ipsi primò Halizonas ignorauerunt, & multis modis scripturam mutauerunt, argenti uenam fingentes. atque alia permulta & magna occurrunt, quæ iam defecere. Ad hanc ambitionem illas etiam historias contulerunt, quas Scepsius ponit à

ὧν ἢ εἶπεν, ἢ παρέλιπε. καὶ γὰρ εἰ κατεμίχθησαν, ἀλλ' ἡ ὧν κράτησαν πεπόηκεν, ἢ Ἕλληνας, ἢ βαρβάρους. τρίτον δὲ γένος οὐδενὸς ἴσμεν τὸ μικτόν. πῶς δὲ τρία γένη ἂν Ἑλλήνων ὄντα τὰ τῶν χερρονησιτῶν οἰκοῖεν; εἰ γὰρ ὅτι τοῦτο λαιὸν οἱ αὐτοὶ ἦσαν Ἴωνές, καὶ Ἀθηναῖοι, λεγέσθωσαν καὶ οἱ Δωριεῖς, καὶ οἱ Αἰολεῖς οἱ αὐτοί, ὥστε δύο ἔθνη γένοιτ' ἄν. εἰ δὲ διαιρετέον καὶ τὰ ὕστερα ἔθνη καθάπερ, καὶ τὰς διαλέκτους, τέτταρα ἂν εἴη, καὶ τὰ ἔθνη καθάπερ καὶ αἱ διάλεκτοι. οἰκοῦσι δὲ τὸν χερρόνησον ταύτην, καὶ μάλιστα μετὰ τὸν τοῦ Ἐφόρου διορισμόν, οὐκ Ἴωνες μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι, καθάπερ γὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς δεδήλωται. διαῦτα μὲν δὴ πρὸς τὸν Ἔφορον διαπορεῖν ἄξιον. ἀπλόστερον δὲ τούτων μὲν ἐφρόντισεν οὐδέν, τοῖς δ' ἑκκαίδεκα ἔθνεσι, πρὸς οἷς ἐπήγαγε δεκάτην ἑβδόμην τὴν Γαλατῶν, ἄλλως μὲν χρήσιμον λεχθῆναι. πρὸς δὲ τὴν διαίρεσιν τὴν τοῦ Ἐφόρου λεγομένην, ἢ παραλειπομένην, οὐ διόρθωσιν ἔφηκε δὲ τὴν αἰτίαν αὐτὸς, ὅτι ταῦτα πάντα νεώτερα ἦν ἐκείνου ἡλικίας. μεταβὰς δ' ὕστερον ποιητὴς, οὐκ μὲν ὀρθῶς λέγει, διότι πολλὴ σύγχυσις γεγένηται τῶν βαρβάρων ἐθνῶν ἀπὸ τῶν τρωϊκῶν ὅτε τὰ πάντα διέστησε μεταπτώσεις. καὶ γὰρ πόλεις γεγονέναι, καὶ λελοιπέναι, καὶ διεφθάρθαι, καὶ συνῆχθαι εἰς ἕν. οὐδ' οὗ δὲ τὴν αἰτίαν διῆλθεν ἀφῆκεν, διὰ τὸ οὐ μεμνῆσθαί τινων ὁ ποιητὴς, ἢ τῷ μήπω τότ' οἰκεῖσθαι τὸν τόπον τοῦτον, ἢ τῷ ὑπ' ἄλλου γένει πεπολίχθαι. τὴν γὰρ Καππαδοκίαν οὐκ εἴρηκεν, οὐδὲ τὴν Καταονίαν. ὡς δ' αὖτως τὴν Λυκαονίαν διὰ τὸ μηδετέρου τούτων. οὐ μὴν ἔχρην διαιτᾶν ἱστορίαν ἐν ἀνθρώπου οὐδεμίᾳ, γελοῖον τε τὸ οὐ καππαδόκας, καὶ Λυκάονας, ἀλλὰ μὴν ὅμηρος παρέλιπε φροντίσαι, καὶ ἀπολογήσασθαι· ἀλλὰ δ' ἔφορος παρῆλθε, παρελθεῖν καὶ αὐτόν. καὶ ταῦτα παραθέμενον πρὸς αὐτὸν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ἐξετάσαι, καὶ διαιτῆσαι, καὶ διότι μὲν μόνας αὐτὴ Λυδῶν ὅμηρος εἴρηκε διδάξαι, ὅτι δ' οὔτε Λυδοὺς, οὔτε μόνας εἴρηκεν ἔφορος μὴ ὠφελιμώσασθαι. φήσας δ' ἀγνώτων τινῶν μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, Καύκωνας μὲν ὀρθῶς λέγει, καὶ Σολύμους καὶ Κιλίκας, καὶ Λέλεγας, καὶ Κίλικας οὓς ἐκ Θήβης πεδίου. τοὺς δ' Ἁλιζῶνας αὐτὸς πλάττει. μᾶλλον δ' οἱ πρῶτοι οὐκ Ἁλιζῶνας ἀγνοήσαντός τινος εἰσὶ, καὶ μεταγράφοντος πλεοναχῶς, καὶ πλάττοντος τὴν τοῦ ἀργύρου γένεσιν, καὶ ἄλλα πολλὰ μεγάλα ἐκλελυμμένα ἅπαντα. πρὸς ταύτην δὲ τὴν φιλοτιμίαν καὶ ἐκεῖνα συνήγαγον τὰς ἱστορίας ἃς ὁ σκήψιος τίθησι πρὸ καλλιδε-

καλλιθρόους λαβὼν, καὶ ἄλλων τινῶν, οὐ κα-
θαρδυόντων ἢ πρὶ τὴν ἁλιζώνων ψυδρξί-
ας, ὡς μὲν τανταλου πλοῦτος, καὶ τὴν πε-
λοπίδων, ἀπὸ τὴν πρὶ φρυγίαν, καὶ σίπυ-
λον μετάλλων ἐγένετο· ὁ δὲ κάδμου, πρὶ
θράκην, καὶ τὸ πάγκαιον ὄρος· ὁ δὲ πριά-
μου, ἐκ τῶν ἀσυρίοις πρὶ ἄβυδον χρυσίων,
ὧν καὶ νῦν ἔτι μικρὰ λείπεται. πολλὰ δ' ἡ
ἐκβολὴ, καὶ τὰ δείγματα τὰ σημεῖα ἢ πάλαι
μεταλλείας· ὁ δὲ μίδου ἐκ τῶν πρὶ τὸ βέρ-
μιον ὄρος· ὁ δὲ γύγου, καὶ ἀλυάττου, καὶ ἱροί-
σιν, ἀφ' ὧν γὰ λυδία τῶν μεταξὺ ἀταρνέως
τε καὶ περγάμου, πολίχνην βρῆμι, ἐκμετάλ
λευόμενα ἔχουσα τὰ χωρία. εἰ τοι καὶ τού-
τα μέμψαιτο ἂν τις τὸν ἀπολλοδώρου, ὅτι τῶν
νεωτέρων καινοτομούντων πολλὰ πρὸς τὰς
ὁμηρικὰς ἀφορμὰς, εἰωθὼς τοῦτ' ἐλέγχειν
ὠφέλιμον· γὰ τοῦθε οὐκ ὀλιγώρησε μόνον,
ἀλλὰ καὶ ταὐαντία εἰς γὰ συνάγει τὰ μὴ ὡ-
σαύτως λεγόμενα. ὁ μὲν γὰρ ξάνθος λυ-
δὸς, μετὰ τὰ τρωϊκὰ φησὶν ἐλθεῖν τοὺς φρύ-
γας ἐκ τῆς εὐρώπης, καὶ τὴν ἀριστερὰν τὸν πόν
του· ἀγαγεῖν δ' αὐτοὺς σκαμάνδριον ἐκ βέρε
κυντος, καὶ ἀσκανίας. ὠφέλειε δὲ μᾶλλον ὁ
ἀπολλόδωρος, ὅτι ἢ ἀσκανίας ταύτης μνη-
μονεύει καὶ ὅμηρος, ἧς ὁ ξάνθος·

Φόρκυς δὲ φρύγας ἦγε, καὶ ἀσκάνιος θεοει-
δὴς,
Τῆλ' ἐξ ἀσκανίης.

Ἀλλ' εἰ οὕτως ἔχει, ἡ μετανάστασις ὕστερον
ἂν εἴη τῶν τρωϊκῶν γεγονυῖα. γὰ δὲ τοῖς τρω
σὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν πικτῶν ὠφελεῖσθαι,
ἦκεν ἐκ ἢ πραίας ἐκ τῶν βερεκύντων,
καὶ ἢ ἀσκανίας. τίνες οὖν φρύγες ἦσαν;

Οἳ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας σαγγα-
ρείοιο.

Ὅτε πρίαμος ἐπίκουρος ἐὼν, μετὰ τοῖσιν
ἐλέγμοις,

Φησὶ, πῶς δ' ἐκ ἢ βερεκύντων μετεπέμ
πετο φρύγας ὁ πρίαμος, πῶς οὖς οὐδὲν ἦν
αὐτῷ συμβόλαιον; τοὺς δ' ὁμόρους, ᾗ οἷς αὐ
τὸς πρότερον ἐπεκούρησε παρελιπεν. ὅτω δὲ
πρὶ τὴν φρυγῶν ἐπῶν, ὠφελεῖ καὶ τὰ πε
ὶ τὴν μυσῶν, οὐχ ὁμολογούμενα τούτοις. λε-
γέσθαι γὰρ φησι κὴ ἢ μυσίας λώμων ἀσκα-
νίαν πρὶ λίμνην ὁμώνυμον, ἀφ' ἧς καὶ τὸν ἀ-
σκάνιον ποταμὸν ῥεῖν, οὗ μνημονεύει καὶ δι
φορίων· μυσῶν παρ' ὕλασιν ἀσκανίοιο. καὶ ὁ
αἰτωλὸς ἀλέξανδρος·

Εἰ καὶ καὶ ἐπ' ἀσκανίῳ λώματ' ἔχουσι ῥόῳ.
Λίμνης ἀσκανίης ὠχείεσιν.

Ἔνθα δολίων ὑὸς στίλωνα νάσατο καὶ μελίης.

Καλοῦσι δὲ φησι δολιονίδα καὶ μυσίαν,

Callisthene accipiens, & ab alijs quibusdam, qui falsæ Halizonum opinionis non sunt immunes, quòd scilicet Tantali, & Pelopidarũ diuitiæ à metallis prouenere, quæ circa Phrygiam & Sipylum erant: & quòd Cadmi opulentia à Thracia fuit, & Pangæo mõte: & Priami, ex auro quod circa Abydum effodiebatur. cuius nunc uix ulla uestigia apparẽt. multa tamen antiquorum metallorum signa, loca effossa exhibent. Midæ quoq; opes ex metallis fuere, quæ circa Vermiũ montem erãt. Gygis, & Alyattis, & Crœsi, ex ijs quæ apud Lydium oppidũ desertum, inter Atarneũ ac Pergamum, quod quidem loca effossa habet, propter metallorum inquisitionẽ. Præterea Apollodorus meritò in hoc reprehendi potest, quòd cum cæteros reprehendere solitus sit, qui multa præter Homeri sententiam innouarunt, in hoc non solum negligens fuit, uerùm etiam cõtraria in unum collegit, quæ non eodem modo dicuntur. Nam cum Xanthus Lydus dicat post res Troianas Phryges in Europam & læua Ponti uenisse, & Scamandriũ eos ex Berecyntia & Ascania duxisse: addit Apollodorus Homerũ, eius Ascaniæ meminisse, cuius etiam Xanthus,

Phorcys & Ascanius Phrygias duxere cater- In Catalogo.
uas
Longè ex Ascania.

Quid si sic habet transmigratio? certè post res Troianas facta est. In bello autem Troiano auxilium à poeta commemoratum, ex ulteriore uenit regione, ex Berecyntibus scilicet & Ascania. Qui nã ergo erant Phryges?

Qui prope Sangerij ripas tunc castra tene- Iliad. γ.
bant.

Cum Priamus auxiliator dicit, Cũ quibus electus erã, quomodo Priamus ex Berecyntibus Phrygas accersisset, cum quibus conuenientiam nullam habebat? finitimos autem, & eos quibus ipse prius auxiliatus est, prætermisit. Et cum sic de Phrygibus dicat, de Mysis etiam addit non admodum cohærentia. Ait enim Mysiæ uicum quẽdam Ascaniam uocari, circa lacum eiusdem nominis, ex quo & Ascanium amnem decurrere facit, cuius meminit Euphorion,

Ascanium propter Mysum. Et Alexander Aetolus inquit,

A' quibus Ascaniæ circum habitantẽ aquæ.
Ascanij per labra lacus, quibus ante Dolion
Sileni mansit filius ac Meliæ.

Vocant, inquit, Dolioniam & Mysiam regionem,

regionem, eam quæ circa Cyzicum est Meletopolim uersus. quare si hæc ita se habent, et ex poetarum testimonio comprobantur, & ex ijs quæ nunc monstrata sunt, quid prohibebat Homerum huius Ascaniæ meminisse, & non eius quæ à Xantho commemoratur? Sed quoniã de his antè dictũ est, cum de Mysis ac Phrygibus tractaremus: idcirco quantũ ad hanc partem attinet, finem faciamus. Reliquum est, ut Cyprum peragremus, quæ huic Cherroneso ad austrum adiacet, et quoniam, ut antè diximus, mare cõprehensum ab Aegypto, & Phœnicia, & Syria, & reliqua ora, usq; in transmarinam Rhodi regionem, compositũ est ex Aegyptio pelago et Pamphylio, et eo quod Issico sinui proximũ est. In hoc Cyprus iacet, quæ partes septentrionales Cilicię Tracheæ contiguas habet, quibus etiam continenti proxima est, orientales Issico sinui, occidentales à Pamphylio pelago allutas, australes autem ab Aegyptio. Hoc itaq; ab occidente Libyco, et Carpathio pelago permiscetur. ab austro atq; oriente est Aegyptũ & sequens ora, usq; Seleuciam atq; Issum, à septentrione Cyprus Pamphyliũ pelagus. Hoc enim ab aquilone, à Cilicię Tracheæ, & Pamphyliæ, ac Lyciæ extremis comprehenditur usque in Rhodiam regionem, ab occidente Rhodiorum insula, ab oriente Cypri parte, quæ Paphum uersus & Acamantem iacet, à meridie Aegyptio pelago confunditur. Cypri ambitus est trium millium & quadringẽtorum ac uiginti stadiorum, in sinum se inferenti. Eius longitudo est à Clidibus in Acamantem pedestri itinere mille & quadringentorum stadiorum, ab oriẽte in occidentẽ progredienti. Sunt autẽ Clides insulæ duæ, ante Cyprũ ad orientales eius partes sitę. Hę à Pyramo distãt stadijs septingentis. Acamas promontorium est syluosum, quod duarum mamillarum speciem præbet, & in occidentalibus insulæ partibus situm, tendit ad aquilonem. Id Selenuntem uersus Ciliciæ Tracheæ proximum est, mille stadiorum transitu. Sidam uersus Pamphyliæ mille & sexingenta, Chelidonias uersus mille & nongentorum. Tota insulæ figura est parte altera longior, ea isthmos facit ad latera, quæ latitudinem terminant. Singulę eius partes (ut breui comprehendamus) ita se habent à signo continenti proximo incipientes. Diximus alibi Crommyi extremũ, quod est Cypri promontoriũ, ad Anemurium promontoriũ Ciliciæ

τὴν πρὸς λύζικον ἰόντι εἰς μιλητούπολιν· ἐσ οὗ οὕτως ἔχει ταῦτα, καὶ ἐκμαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν λειπνυμλύων νεῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ποιητῶν, τί ἐκώλυε γὰρ ὅμηρον ταύτης μεμνῆσθαι ἢ ἀσκανίας, ἀλλὰ μὴν τοῖς ὑπὸ ξάνθου λεγομλύοις, εἴρηται δὲ καὶ πρότερον περὶ τούτων γὰρ ἦσ περὶ μυσῶν καὶ φρυγῶν λόγω. ὥστε ἐχέτω πρᾶς. λοιπὸν ἤ τὴν πρὸς νότου παρακειμλύην τῇ χερρονήσῳ ταύτῃ περιοδλῦσαι νῆσον τὴν κύπρον. εἴρηται δ' ὅτι ἡ περιεχομλύη θάλαττα, ὑπὸ μὲν κιλικίαν καὶ φοινίκης, καὶ συρίας, καὶ ἀπὸ λοιπῆς παραλίας μέχρι ῥοδίων, σωθεὶς πῶς ὄσιμ ἔκ τε τοῦ αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ παμφυλίου, καὶ τοῦ κατὰ μὲν ἰσσικὸν κόλπον. γὰρ ἡ ταύτῃ ὄσιμ ἡ κύπρος νῆσος τὰ μὲν πρὸς ἀρκτικὰ μέρη, σωμάτιόντα ἔχουσα τῇ τραχείᾳ κιλικίᾳ, καθὰ δὴ καὶ προσχάτη τῇ ἠπείρῳ ὄσι, τὰ δὲ ἑῷα κατὰ ἰσσικὸν κόλπον, τὰ δ' ἑσπέρια τῷ παμφυλίῳ κλυζόμλυα πελάγει. τὰ δὲ νότια κατὰ αἰγυπτίαν. ὅσον μὲν σύρρουν ὄσιμ ἀπὸ μὲν ἑσπέρας, κατὰ λιβυκὸν καὶ καρπάθιον πελάγει. ἀπὸ δὲ τῶν νοτίων καὶ τῶν ἑῴων μορίων, ἥ τε αἰγυπτία ὄσι, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι σελινδρείας τε καὶ ἰσσοῦ. πῶς οὖν κυπρ δ' ἡ τε λύκιος καὶ τὸ παμφύλιον πέλαγος. ὅσον δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ἀρκτικῶν προσέχεται τοῖς τε ἄκροις τῆς τραχείας κιλικίας, καὶ τῆς παμφυλίας, τῆς λυκίας μέχρι τῆς ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς δύσεως, τῇ ῥοδίῳ νήσῳ, ἀπὸ δὲ αὐστρολιβὸς τῇ λυκίᾳ τῇ κατὰ πάφον καὶ γὰρ ἀκάμαντα· ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρείας σύρρουν ὄσι κατὰ αἰγυπτίαν πέλαγει. ἔστι δὲ ὁ μὲν κύκλος τῆς κύπρου σταδίων τετρακισχιλίων καὶ τετρακοσίων εἴκοσι καὶ τακολπίζοντι. μῆκος δὲ ἀπὸ τῶν κλειδῶν ὧν ἐπὶ μὲν ἀκάμαντα πεζῇ, σταδίων χιλίων τετρακοσίων ὀδοιπορούντι ἀπὸ αὐστρολιβὸς ὧδι δύσιν. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν κλεῖδες νησία δύο πρόκειμλυα τῇ κύπρῳ κατὰ τὰ ἑῳθινὰ μόρια τῆς νήσου τὰ δὲ ἔχοντα τοῦ πυρᾶμου σταδίους ἑπτακοσίους. ὁ δ' ἀκάμας ἔστιν ἄκρα δύο μασοὺς ἔχουσα καὶ ὕλῃ πολλῇ, κειμλύῳ μὲν ὧδι τῶν ἑσπερίων μορίων· ἀνατείνων δὲ πρὸς ἄρκτους, ἐγγυτάτω μὲν πρὸς ἑλινοῦντα τῆς τραχείας κιλικίας χιλίων σταδίων διάρματι χιλίων. πρὸς σίδην δὲ τῆς παμφυλίας χιλίων καὶ ἑξακοσίων, πρὸς δὲ χελιδονίας χιλίων ἐννακοσίων. ἔστι δὲ ἐτερόμηκος ὁ ὅλος τῆς νήσου σχῆμα, καί που καὶ ἰσθμοὺς ποιεῖ κατὰ τὰς τὸ πλάτος διαιρούσας πλευράς. ἔχει δὲ καὶ τὰ καθέκαστα, ὡς γὰρ ἐπὶ βραχὺ εἰπεῖν, ὅσους ἀπὸ ξαμλύοις ἀπὸ τοῦ προσχάτου σημείου, τῆς ἠπείρου, ἐφαμλύ δέ που τῆς τοῦ ἀνεμουρίου ἄκρας τῆς πρα-

ἡ τραχείας χιλιπίας ἀντικεῖσθαι τὸ τῶν λυ-
πρίων ἀκρωτήριον, τὸν ἐρημούμενον ἄκραν, ὧν
τριακοσίοις καὶ τεσσαράκοντα σταδίοις. ἐν-
τοῦθεν δ' ἤδη δεξιὰν τὸν νῆσον ἔχουσιν, ὧν
ἀριστερᾷ δὲ τὸν ἤπειρον. πρῶς ἀρκτον ὁ πλοῦς
ὅδε, καὶ πρῶς ἕω· καὶ πρῶς τὰς χελιδονίας δυσὶ
πλοις σταδίων ἑπταισχιλίων. ἐν δὲ τοῦ μεταξὺ
λάπαθός τε ὄνομα πόλις ὕφορμον ἔχουσα, καὶ
νεώρια λακώνων ἱστόμενα, ὑπὸ πραξανδρου
καθ' ὃν χρόνον ἄγιδος. εἶτ' ἀφροδίσιον, καθ' ὅσε
νῆσος. εἰς γὰρ σαλαμῖνα διάβασις σα-
δίων ἑβδομήκοντα. εἶθ' ἀχαιῶν ἀκτή, ὅπου
τοῦκρου πρόβρμίδα πρῶτον σαλαμῖνα κτί-
σας τὸν ἐν κύπρῳ, ἐκβληθεὶς, ὥς φασιν, ὑπὸ
τοῦ πατρὸς τελαμῶνος. εἶτα καρπασία πό
λις, λιμένα ἔχουσα. κεῖται δὲ κατὰ τὸν ἄκρα τὸν σαρπηδόνα. ἐκ δὲ τῆς καρπασίας
διάβασις ὅσον ἑξήκοντα σταδίων
πρῶς τὰς νήσους τὰς καρπασίας, καὶ τὸν νότι
ον πέλαγος. εἶτ' ἄκρα καὶ ὄρος. ἡ δ' ἀκρώ
ρεια καλεῖται ὄλυμπος, ἔχουσα ἀφροδίτης
ἀκραίας ναὸν, ἄδυτον γυναιξὶ καὶ ἀόρατον.
πρόκεινται δὲ πλησίον αἱ χελιδόνες, καὶ ἄλλαι
δὲ πλείους. εἶθ' αἱ καρπασίαι νῆσοι, καὶ μετὰ
ταύτας ἡ σαλαμίς, ὅθεν ἦν ἀρίστος ὁ συγγρα
φεύς. εἶτ' ἀρσινόη πόλις καὶ λιμήν. εἶτ' ἄλ-
λος λιμὴν λεύκολλα. εἶτ' ἄκρα πυξλάλιον,
εἰς ὃν ὑποκεῖται λόφος τραχὺς, ὑψηλὸς,
τραπεζοειδὴς, ἱερὸς ἀφροδίτης, εἰς ὃν ἀπὸ
χελειδῶν, στάδιοι ἑξακόσιοι ὀγδοήκοντα. εἶτα
κολπώδης, καὶ τραχὺς παράπλους ὁ πλεί-
ων εἰς λύτον. ἔχει δὲ λιμένα χελειόν. ἐντεῦ-
θεν ἐστὶ ζήνων τε ὁ τῆς στωϊκῆς αἱρέσεως ἀρχη-
γέτης, καὶ ἀπολλώνιος ἰατρός. ἐντεῦθεν εἰς
βαρυτὸν στάδιοι χίλιοι πεντακόσιοι. εἶτ' ἀ-
μαθοῦς πόλις. καὶ μεταξὺ πολίχνη παλαιὰ
καλουμένη, καὶ ὄρος μασσειὸν ὄλυμπος. εἶτα κουρειὰς χερρόνησος πόλις, εἰς ὃν ἀπὸ θρόνων
στάδιοι ἑπτακόσιοι. εἶτα πόλις κούριον, ὅρμον
ἔχουσα, ἀργείων ἵδρυμα. ἤδη οὖν πάρεστι
σκοπεῖν τὴν βαθυμίαν τοῦ ποιήσαντος τὸ
ἐλεγεῖον ὅτου, οὗ ἡ ἀρχή·

Ὁρᾷς ἦ φοίβῳ πολὺν ἐξ ἰύμας δίουσαν,
Ἤλθομεν αἱ ταχειναὶ τέρα φυγεῖν ἔλαφοι.

Εἴθ' ἡ σῆλός ἐστιν, εἴθ' ὁ τι σοῦ. φασὶ μὲν
ὁρμηθῆναι τὰς ἐλάφους ὑπορυκίης ἀπὸ σκιρά
δος. ἐκ δὲ διὶ χιλίοσις πίονος εἰς ἀκτὰς διανή-
ξασθαι κουρειάδας, καὶ ὡσφθέγγεται δίσ-
μυσίν ὠδῆσαι θεῶμαι νεῦρα πάρος πως αὐ
δύτου, χθῦμαι δὲ ὄρινων ἐσαέμομεν
ζεφύρων. Ἀπὸ γὰρ ὑποκύρου παρίπλους
μὲν ὅσον εἰς κουρειάδα ἀκτὴν. ὅτε ζεφύρου ἢ,
οὔτε δεξιᾶς ἔχοντι τὴν νῆσον, οὔτ' ἐξ ἀριστερᾶς.

Tracheæ opponi, per trecentorũ & quinquaginta ſtadiorum interuallum. Hinc iam inſulam ad dextram, & continentem ad ſiniſtram habentes, ad aquilonem & orientẽ & Clidas, nauigant recta nauigatione ſtadiorum ſeptingẽtorum. In quo ſpacio eſt Lapathus ciuitas, quæ ſtationem habet & naualia, Laconũ & Praxandri opus, iuxta quam erat Agidus. Poſtea eſt Aphrodiſiũ, ad quod inſula perangu ſta eſt. nam ſeptuaginta ſtadiorum interuallo Salamina tranſitur. Poſtea Achiuorum acta, quò primùm Teucer applicuit, is qui in Cypro Salamina condidit, à patre (ut fertur) Telamone pulſus. Poſtea eſt Carpaſia ciuitas, quæ portum habet circa Sarpedonem promontorium ſita. Iſthmi tranſitus ex Carpaſia eſt ſtadiorum triginta uerſus inſulas Carpaſias, & auſtrale pelagus. Poſtea eſt mons et promontorium. Montis ſummum Olympus dicitur, ubi Veneris Acreæ templum eſt, quod nec uidere nec adire mulieribus licet. In fronte ſunt Clides & aliæ cõplures inſulæ. Poſtea Carpaſię, poſt quas eſt Salamis, unde Ariſtus fuit rerum conſcriptor. Deinde Arſinoe ciuitas & portus. Deinde alius portus nomine Leucola. Deinde promontoriũ Pedaſiũ, cui collis altus & aſper imminet, menſæ cuiuſdã figurã præbens, Veneri ſacer. Hinc in Clidas ſunt ſtadia ſexcẽta & octoginta. Poſtea eſt ſinuoſa quædam & aſpera præternauigatio, eà κύτιον iter, quæ ciuitas portũ clauſum habet. Ex hac Zeno fuit Stoicæ ſectæ autor, & Apollonius medicus. Hinc uſq; Barutum ſunt ſtadia mille & quingenta. Deinde eſt Amathus ciuitas. Intermedio ſpacio eſt oppidum nomine Palça, et Olympus, mons qui mamillæ ſpeciem præbet. Deinde Curias peninſularis, quæ à Thronis diſtat ſtadijs ſeptingentis. Poſtea eſt Curium urbs quę ſtationem habet. Hanc Argiui condiderunt. Quare iam licet eius † ocium perſpicere qui elegiam compoſuit, cuius initium eſt, * ſalamina

Nos ceruæ Phœbo ſacræ, dum tela per undas
Effugimus, curſu uenimus huc celeri.

Siue ea Deius ſit, ſiue quæcunq;. Dicunt enim ceruas ex Corycio iugo delapſas è Cilicio litore in Curiada actam tranare. & addit,

Res dictu mira eſt, quonam nos inuia pacto
Maria per aerios tranſimus Zephyros.

A' Coryco enim in Curiada actam circumnauigantes, nec zephyrum nec inſulam à dextris habent, nec tranſitum ullum à ſiniſtris.

Initium itaq; occidentalis circumnauigationis Rhodiorum respicientis Curium est. Postea est promontoriū, unde iaciuntur qui Apollinis arā cōtingūt. Postea est Treta, & Boosura, & Palępaphus, ad decē stadia supra mare sita, quę stationē habet, et antiquū Veneris Paphię templū. Postea est Zephyriū promōtorium, quod stationem habet: & altera Arsinoe, cum statione & templo & luco. Non procul à mari est Hierocepia. Postea Paphus ab Agapenore condita, quę portum habet, et templa optimè structa. Ea pedestri itinere distat à Palæpapho stadijs LX. Per eam uiā quæ Palæpaphum it, quotannis festa celebrantur, ad quæ uiri simul ac mulieres ex alijs urbibus confluunt. Quidam dicunt Paphum ab Alexandria distare per tria millia & sexcenta stadia. Deinde post Paphum est Acamas. Post Acamantem orientem uersus nauigatur in urbem Arsinoen, & in Iouis lucum. Postea est Solus, quæ portum habet, & flumen, & Veneris & Isidis delubrum. Eam Phalerus & Acamas Athenienses condiderunt, incolæ Solij dicuntur. Hinc fuit Stasanor, Alexādri sodalis, uir qui principatum meruit. Vlterius est Limenia ciuitas in mediterranea. Postea est Crommyi promontorium. Sed quid opus est poetas admirari, eos præsertim, qui omne studium ponunt in elocutione, si Damasti dicta consideremus, qui insulæ longitudinem à septentrione facit ad meridiem, ab Hierocepia scilicet in Clidas. At nec Eratosthenes rectè. hunc enim reprehēdens, non à septentrione Hierocepiam ponit, sed ab austro: quæ profectò non ab austro est, sed ab occidente. Si quidem in occidentali latere iacet, ubi et Paphus est, et Acamas. Ac Cyprus quidem in situ talis est, uirtute autē nulla insularum inferior. Nam & uino abundat & oleo: frumenti quoq; satis habet: æris metalla apud Tanassum abundant, in quibus uitreolum et rubigo æris nascitur, ad medicinæ usum idonea. Autor est Eratosthenes, cum olim campi adeò syluis essent occupati, ut ui coli nō possent, parū ad hoc metalla prodesse: cū uerò arbores ad æris & argenti decoctionē excidērētur, accessisse etiā classium ædificationē, cum mare iam intrepidè ac potenter nauigaretur. Sed cum nulla ui euincere syluā possent, permissum est uolētibus ut eā excideren, et purgatam peculiarē atq; immunē sibi haberent.

διάρμα δ' οὐδεμίᾳ. ἀρχὴ δ' ἐν τῷ δυσμικῷ πορίπλῳ τὸ κουρεῖον, τοῦ βλέποντος πρὸς ῥόδον. καὶ δύο ὄρη ἄκρα, ἀφ' ἧς ῥίπτουσι τοὺς ἀφαμιοῦντας τοῦ βωμοῦ τοῦ ἀπόλλωνος. εἶτα πρήτα, καὶ Βούσουρα, καὶ παλαιὰ πάφος, ὅσον χιλίους σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἱδρυμένη, ὕφορμον ἔχουσα· καὶ ἱερὸν ἀρχαῖον τῆς παφίας ἀφροδίτης. εἶτ' ἄκρα ζεφυρία, πρόσορμον ἔχουσα. καὶ ἄλλη ἀρσινόη, ὁμοίως πρόσορμον ἔχουσα, καὶ ἱερόν, καὶ ἄλσος. μικρὸν δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἡ νέα ἱεροκηπία. εἶθ' ἡ νέα πάφος, διέσημα ἀγαπήνορος, καὶ λιμένα ἔχουσα, καὶ ἱερὰ σὺν κατασκευάσμασι. διέχει δὲ τῆς παλαιᾶς πάφου σταδίους ἑξήκοντα. καὶ πανηγυρίζουσι δὴ ἐνθάδε κατ' ἔτος ὧδε τὴν παλαι πάφον, ἀνδρῶν ὁμοῦ γυναικῶν ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων συνιόντων. φασὶ δ' εἰς ἀλεξάνδρειαν ἐκ πάφου εἶναι σταδίους τετρακισχιλίους ἑξακοσίους. εἶθ' ὁ ἀκάμας ὅσον μετὰ πάφον. εἶτα πρὸς ἕω μετὰ τὸν ἀκάμαντα πλοῦς εἰς ἀρσινόην πόλιν, καὶ τὸ τοῦ διὸς ἄλσος. εἶτα σόλους πόλις, λιμένα ἔχουσα, καὶ ποταμόν, καὶ ἱερὸν ἀφροδίτης, καὶ ἴσιδος. ἱδρύσασθαι δ' ὅσι φαλήρου, καὶ ἀκάμαντος ἀθηναίων. οἱ δ' ἐνοικοῦντες, σόλιοι καλοῦνται. ὑπὲρ δὲ ταύτης ἐν σατράπαις τῶν ἀλεξάνδρου ἑταίρων, αὐτὴ ἡγεμονίας ἐξεμισθώσε. ὑπόκειται δ' ἐν μεσογαίᾳ λιμενία πόλις. εἶθ' ἡ ἱερομύρου ἄκρα. τί δεῖ δὴ ποιητῶν θαυμάζειν, μᾶλιστα δὴ τοιούτων, οἷς ἡ πᾶσα σπουδὴ, τὰ τοῦ λαμάσου συγκείνουσιν, ὃς τις δὴ νάου τὸ μῆκος ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς μεσημβρίαν ἀπολείπουσιν, ἀπὸ ἱεροκηπίας, ὡς φασιν ὧδε λιλαίδας; οὐδὲ ὁ δραπετόφυγας οὐ· ἀπιώμενος γὰρ οὐκ ἐμ, οὐκ ἀπ' ἄρκτων φησὶν εἶναι τὴν ἱεροκηπίαν, ἀλλ' ἀπὸ νότου. οὐδὲ τ' ἀπὸ νότου, ἀλλ' ἀπὸ δύσεως, εἴπερ γε τῇ δυσμικῇ πλευρᾷ κεῖται, ἐν ᾗ καὶ ἡ πάφος, ὃ ὁ ἀκάμας. διάκειται μὲν οὕτως ἡ πάφος τῇ θέσει· κατ' ἀρετὴν δ' οὐδεμιᾶς δεῖ νήσου λείπεται. ὃ γὰρ οἶνός ὅσι, καὶ οὐέλαιος· σίτου τε αὐταρκεῖ χρῆται· μέταλλά τε χαλκοῦ ἔστιν ἄφθονα τὰ γὰρ πανασσῷ, ἐν οἷς τὸ χαλκανθὲς γίνεται, καὶ ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ, πρὸς τὰς ἰατρικὰς δυνάμεις χρήσιμα. φασὶ δ' ὁ δραπετόφυγας τοπαλαιὸν ὑλομανούντων τῶν πεδίων, ὥστε καταφεύγειν δρυομοῖς, καὶ μὴ γεωργεῖσθαι, μικρὰ μὲν ἐπωφελεῖν πρὸς τὰ μέταλλα δηνδροτομούντων πρὸς τὴν καῦσιν τοῦ χαλκοῦ, καὶ τοῦ ἀργύρου. προσγενέσθαι δὲ καὶ τὴν ναυπηγίαν τῶν σόλων, ἤδη πλεομένης ἀδεῶς ἡ θαλάττης, καὶ μετὰ δυνάμεων. ὡς δ' οὐκ ἀφανῶν ὑπῆρξαι τοῖς βουλομένοις, καὶ δυναμένοις ἐπιθέσθαι, καὶ ἔχειν ἱδίκτητον, καὶ ἀτελῆ τὴν ἁλισκομένην γῆν.

πρότερον

πρότερον μὲν οὖν καὶ τὰς πόλεις ἐτυραννοῦντο οἱ Κύπριοι. ἀφ' οὗ δ' οἱ πολεμαϊκοὶ βασιλεῖς Αἰγύπτου κατέσχον, εἰς ἐκείνους καὶ ἡ Κύπρος πρόεισι, συμπραττόντων πολλάκις καὶ τῶν Ρωμαίων. ἐπεὶ δ' ὁ τελευταῖος ἄρξας πτολεμαῖος ἀδελφὸς τοῦ Κλεοπάτρας, πατρὸς δὲ Διὸς καὶ ἡμᾶς Βασιλίσσης, ἔδοξε πλημμελὴς τε εἶναι, καὶ ἀχάριστος εἰς αὐτοὺς εὐεργέτας, ἐκεῖνος μὲν κατελύθη· Ρωμαῖοι δὲ κατέσχον τὴν νῆσον, καὶ γέγονε στρατηγικὴ ἐπαρχία καθ' αὑτήν. μάλιστα δ' αἰτίος τοῦ ὀλέθρου κατέστη τῷ βασιλεῖ πόλεως Κιλικίας πολίχνη. ἐμπεσὼν γὰρ εἰς τὰ λῃστήρια τῶν κιλίκων ἀνεμαζόντων τότε, λύτρον αἰτοῦντος ἐπέστειλε τῷ βασιλεῖ, δόμνος πέμψαι, καὶ ῥύσασθαι αὐτόν. ὁ δ' ἔπεμψε μὲν, μικρὸν δὲ τελίως, ὥστε τοὺς λῃστὰς αἰδεσθῆναι λαβεῖν, ἀλλὰ ἀπέμψαι πάλιν. τὸν δ' ἄνδρα λύτρων ἀπέλυσαν. σωθεὶς δ' ἐκεῖνος, ἀπεμνημόνευσεν ἀμφοτέροις τὴν χάριν· καὶ γενόμενος δήμαρχος, ἴσχυσε τοσοῦτον, ὥστε ἐπιμφθῆναι μάρκον κάτωνα ἀφαιρησόμενον τὴν ἀρχὴν τῆς Κύπρου τὸν κατέχοντα. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἔφθη δηλητηριάσας αὐτόν. κάτων δὲ ἐπιλθὼν παρέλαβε τὴν Κύπρον, καὶ τὴν βασιλικὴν οὐσίαν διέθηκε, καὶ τὰ χρήματα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τῶν Ρωμαίων ἐκόμισεν. ὧν ἐκείνου δ' ἐγένετο ἐπαρχία ἡ νῆσος, ἁπλῶς ἡνίκα καὶ ἡ Συρία. ὀλίγον δὲ χρόνον τὸν μεταξὺ, αὐτώνιος Κλεοπάτρᾳ, τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς ἀφαιρούμενος παρέδωκε. κατελυθέντος δὲ ἐκείνου, συγκατελύθησαν καὶ αἱ διατάξεις αὐτοῦ πᾶσαι.

In initio Cypriꝝ tyrannides per urbes habebant. Sed poſtquam Ptolemaici reges potiti ſunt Aegypto, Cyprus in eorum ditionẽ cõceſſit, fauentibus Romanis. Sed ubi poſtremus Ptolemæus Cleopatræ patruus, nunc regnantis, deliquit, & aduerſum bene de ſe meritos ingratũ ſe prębuit, & ipſe ſublatus eſt: et inſula à Romanis occupata, & prætoria prouincia per ſe facta eſt. Sed maximè tollendi regis autor fuit P. Claudius Pulcher, qui in piratas incidens quo tempore Cilices uigebãt, imperato ſibi redemptionis precio, miſit ad regem orans ut ſe redimeret. Rex quidẽ precium miſit, ſed perexiguum, adeò ut piratæ id accipere erubeſcerent, quare pecuniã regi remiſerunt, P. Claudio ſine precio dimiſſo: qui liberatus utriſq; gratiã retulit. Nam tribunus plebis creatus, euicit ut M. Cato Cyprũ mitteretur, eam ab rege ablaturus. Ptolemæus re intellecta, prius quàm ille aduentaſſet, ſe ipſe interemit. Cato inſulam accepit, & regis opes uenundedit, pecunia omni in publicum ærarium relata. Ex illo Cyprus prætoria prouincia fuit, & nunc eſt: quanquam paruo tempore interiecto Antonius eam Cleopatræ & ſorori eius Arſinoæ tradidit: quo ſublato, omnia eius acta reſciſſa ſunt.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ πεντεκαιδέκατον βιβλίον, περὶ Ἰνδίαν καὶ Περσίδα.

Ἀπολειπόμενα δὲ τῆς Ἀσίας ἐστὶ, τὰ ἐκτὸς τοῦ Ταύρου, πλὴν Κιλικίας καὶ Παμφυλίας καὶ Λυκίας. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι νείλου, μεταξὺ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ ἔξω βαλάττης τοῦ νοτίου κόλπου. μετὰ δὲ τὴν Ἀσίαν ἡ Λιβύη ἐστὶ, περὶ ἧς ὀλίγον ὑστερον. νῦν δὲ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἀρκτέον. πρώτη δ' ἐκκειται πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς μεγίστη. δεῖ δὲ δυγνωμόνως ἀκοῦσαι περὶ αὐτῆς. καὶ δὴ πρώτον τόδε, καὶ οὐ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων κατώπτευσαν αὐτήν. οἱ δὲ καὶ ἰδόντες, μέρη τινὰ εἶδον. τὰ δὲ πλέω λέγουσιν ἀπὸ ἀκοῆς. καὶ ἔστιν ἃ, καὶ πρόσω τραπομένοις καὶ δρόμῳ κατέμαθον. διόπερ ἀδὲ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν διαγγέλλουσι, καὶ τῶν συγγράφαντες, ὡς ἂν πιφρονισμένως διηπασμένα.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER DECIMUSQUINTUS.

ARGVMENTVM.

Quintusdecimus circa Indiam Perſiamq; uerſatur.

Ἰ ASIA reſtant ea, quæ trans Taurum ſunt, prętер Ciliciã, Pamphyliam ac Lyciam, & quæ ab India in Nilum uſq; inter Taurum, et exterius auſtrale mare comprehenduntur. Poſt Aſiam eſt Libya, de qua poſtmodum dicemus. nunc ab India eſt incipiẽdum. Ea enim & maxima eſt, & ad orientem expoſita, ſed æquo animo audiendum eſt. Nam et longiſſimè abeſt, & à non multis ex noſtris uiſa: et ſi qui uiderũt, partem uiderunt. Pleraq; autem narrant ex auditu, quanquã etiam ea quæ ab eis profecta dicunt, in tranſitu quodã militari, & pro diſcurſu deprehẽſa ſunt. Qua propter nec eadẽ ſemper referunt, ab ijs etiã qui quaſi accuratius peruiſita conſcribunt.

Ex ijs etiam nõnulli, quanquã simul & in exercitu & in peregrinatione fuissent, quemadmodũ qui cum Alexandro in Asia militarũt, persæpe tamen quisq; cuicq; contraria dicunt. Quod si de uisis tantopere inter se discrepãt, quid de ijs putandũ est quę sciunt ex auditu? Sed nec qui multo tẽpore pòst de ijs conscripserunt, nec qui nunc eò nauigãt, quicquã ex actè dicunt. Apollodorus quidẽ Parthicarũ rerũ conscriptor, cum mentionẽ de Græcis facit qui Bactrianã ceperunt, ac de Syriacis regibus à Seleuco Nicatore profectis, refert eos cum admodũ aucti essent, Indiã inuasisse. De prioribus autẽ rebus nihil omnino explicat, immò pugnantia dicit, scribens plus Indiæ illos quàm Macedonas subegisse, Eucratidã scilicet mille urbes habuisse: Macedones uerò, gentes eas omnes quæ inter Hydaspem sunt atq; Hypanim, numerũ urbium quinq; millia ac nouem, quarum nulla minor esset Co Meropide: atq; omnem hanc regionẽ Alexãdrũ Poro tradidisse. Prætereà mercatores qui per Nilum & Arabicum sinum ex Aegypto in Indiam nauigant, rari admodum in Gangem usq; perueniunt: atq; hi quidem priuati homines, et ad locorũ historiam minimè idonei. Inde tamen ex uno loco & ab uno rege Pandione & alio Poro, legati cũ muneribus ad Cæsarem Augustũ uenerunt. Item sophista Indus qui igne consumptus, tale de se spectaculũ exhibuit, quale Calanus Alexandro. Quare siquis rebus his omissis ad ea inspiciat, quæ ante Alexandri memoriã gesta sunt, multa obscuriora inueniet. Sed par est Alexãdrũ huiusmodi prosperitatũ ambitione permotũ, fidem his adhibuisse. unde Nearchus ait eum cõtendisse per Gedrosiam cum exercitu proficisci, cum intelligeret Semiramim ac Cyrum exercitum in Indiam duxisse, & illam cum XX. hominibus, Cyrum cum VII aufugisse, maximãq; esse Alexandri gloriam qui per eadem loca & gẽtes uictor cum exercitu seruatus fuerit. Ille quidem credidit, nos uerò quomodo de rebus Indicis certã fidẽ habebimus? Cui dicto Megasthenes cõcordat, dicens antiquis Indorũ historijs fidẽ non esse adhibendã. Dicit enim nec ab Indis unquam emissam expeditionem, nec extrinsecus in Indiam quenquam cum exercitu profectũ esse aut uicisse, præter Herculẽ, et Liberũ patrem,

πινὲς δ' αὐτῶν καὶ συστρατεύσαντες ἀλλήλοις, καὶ σωτερπολιμήσαντες, καθάπερ οἱ ἀλεξάνδρῳ συγκαταστρεψάμενοι τὴν Ἀσίαν, ἀλλ' ἕκαστος ἑκάστων τἀναντία λέγει πολλάκις. ὅπου δὲ περὶ τῶν ὁραθέντων οὕτω διαφέρονται, τί δεῖ νομίζειν περὶ τῶν ἀδήλων; καὶ μὴν οὐδ' οἱ ἄλλοι πολλοῖς χρόνοις ὕστερον συγγράψαντές τι περὶ τούτων, οὐδὲ οἱ νῦν πλέοντες ἐπεῖσι, ἀφανοντάί τι ἀκριβές. ἀκριβέστερος γοῦν ὁ τὰ παρθικὰ ποιήσας, μεμνημένος καὶ τῶν Βακτριανῶν ἀποστησάντων ἑλλήνων παρὰ τῶν συριακῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ σελεύκου τοῦ νικάτορος, φησὶ μὲν αὐτοὺς αὐξηθέντας, ὥσθαι καὶ τῆς ἰνδικῆς. οὐδὲν δὲ προσανακαλύπτει τῶν πρότερον ἐγνωσμένων, ἀλλὰ καὶ φανερολογεῖ πλέω τῆς ἰνδικῆς ἐκείνους, ἢ μακεδόνας καταστρέψασθαι λέγων. ἐκρατέστερον γοῦν πόλεις χιλίας ὑφ' ἑαυτοῦ ἔχειν. ἐκεῖνοι δὲ αὐτὰ τὰ μεταξὺ ἔθνη τό τε ὑδατῶδες, καὶ τὸ ὑπαίθριον τὴν μὲν ἀριθμὸν φύσει, πόλεις τε ἐλάττω τῶν τακισχιλίας, ὧν μηδεμίαν εἶναι λίαν τῆς μεγαλοπόλεως ἐλάττω. ταύτην δὲ πᾶσαν τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἀλέξανδρον, παραδοῦναι πώρῳ. καὶ οἱ νῦν δὲ πλέοντες ἐξ ἀγυιᾶτου ἐμπορικοί, ἕως νάλα καὶ ἕως ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς ἰνδικῆς, πάνυ μὲν, καὶ πεπλοῦκασι μέχρι τοῦ γάγγου. καὶ οὗτοι δ' ἰδίωται, καὶ οὐδὲν πρὸς ἱστορείαν χρήσιμοι τῶν τόπων. λέγεται δὲ ἀφ' ἑνὸς τόπου καὶ παρ' ἑνὸς βασιλέως πανδίονος καὶ ἄλλου πώρου, ἥκειν ὡς καίσαρα τὸν σεβαστὸν πλῶτα καὶ πρεσβεῖα, καὶ ὁ κατακαύσας ἑαυτὸν ἀθλήσει σοφιστὴς ἰνδός. καθάπερ καὶ ὁ κάλανος ἀλεξάνδρῳ τῷ τοιούτῳ θέαν ἐπιδειξάμενος. εἰ τοίνυν ταῦτ' ἀφείς τις τὰ πρὸς τῆς ἀλεξάνδρου στρατείας ἐπιβλέπει μηδέπω, πολὺ ἂν εὕροι τούτων τυφλότερα. ἀλέξανδρον μὲν ἐῶ πιστεύειν τοῖς τοιούτοις ἐνίοις, τετυφωμένον τοσούτοις δυτυχίαις. φησὶ δὲ νέαρχος φιλονεικῆσαι αὐτὸν, ὅτε τὴν γεδρωσίαν ἀγαγεῖν τὴν στρατέαν πεπυσμένον, διότι καὶ σεμίραμις ἐστράτευσεν ὡδὶ ἰνδούς, καὶ κῦρος· ἀλλ' ἡ μὲν ἀπέστρεψε, φεύγουσα μετὰ ὀκτὼ μυριάδων ἀνδρῶν· ἐκεῖνος δὲ μεθ' ἑπτὰ, ὡς σεμνὸν τὸ ἐκείνων προσωτέρω παθόντων αὐτῶν καὶ στρατόπεδον σῶσαι μετὰ νίκης ὅτε τῶν αὐτῶν ἐθνῶν τε καὶ τόπων. ἐκεῖνος μὲν δὴ ἐπέβυσεν. ἡμῖν δὲ τὴν ἀκρίβειαν ἠβούλετο πίστις τῶν ἰνδικῶν ἐκ τοιαύτης στρατείας τοῦ κύρου, ἢ τῆς σεμιράμιδος. σωματοφαίνεται δέ πως καὶ μεγαδώνης τῷ λόγῳ τούτῳ, κελεύων ἀπιστεῖν ταῖς ἀρχαίαις περὶ ἰνδῶν ἱστορίαις. οὔτε γὰρ παρ' ἰνδῶν ἔξω στηλῶν ποτε στρατιὰν, ὅτ' ἐπιλθεῖν ἐξεθύμησε κύριος γενέσθαι, πλὴν τ' μεθ' ἡρακλέους καὶ διονύσου, καὶ τῶ

καὶ τ' νῦν μετὰ Μακεδόνων. καί φησίν σωτηρίαν μὲν γὰρ αἰγύπτιον καὶ Ταρκώνα τὸν Αἰθίοπα ἔως Εὐρώπης προελθεῖν. ναυσὶ δὲ τοσούτους δὲ γὰρ παρὰ Χαλδαίοις εὐδοκιμήσαντα, ἡρακλείους μᾶλλον καὶ ἕως Σηλῶν ἐλάσαι. μέχρι μὲν δὴ δεῦρο καὶ Ταρκώνα ἀφικέσθαι. ἐκεῖνον δὲ καὶ ἐκ Ἰβηρίας ἐς τὴν Θράκην, καὶ τὸν πόντον ἀγαγεῖν τὸν στρατόν. Ἰδάνθυρσον δὲ τὸν Σκύθην ἐλθεῖν μέχρι Ἀσίας μέχρι αἰγύπτου. Σημιράμιν δὲ ἐνδικῆς μηδενὸς πύσασθαι, ὡς στρατεύσειν αὐτὴν ἀφθήσεσθαι πρὸς τῶν χειρόστων. πέρσας δὲ μιθοφόρους μὲν ἐκ Σημιράμιδος μετασπάσασθαι ὕδρακας. ἐκεῖ δὲ μὴ στρατεύσασθαι, ἀλλ' ἐγγὺς ἐλθεῖν μόνον, ὡίκα λύρᾳ πλανηθῶν τῶν μασσαγετῶν, καὶ τὰ περὶ ἡρακλείους δὲ, καὶ Διονύσου, μεγαδόξης μὲν μετ' ὀλίγον πίστα ἡγεῖται. ἧν δ' ἄλλων οἱ πλείους, ὧν ὅτι καὶ Εὐριπίδης, ἔφησε καὶ μυθώδη, ἐν Βάκχαις ταῦτα περὶ τοῖς Ἕλλησιν. ὁ μὲν γὰρ ἐν ταῖς Βάκχαις ταῖς Εὐριπίδου Διόνυσος, τοιαῦτα νεανιεύεται·

Λιπὼν δὲ Λυδίας τὰς πολυχρύσους γύας,
Φρυγῶν τε πέρσας, θ' ἡλιοβλήτους πλάκας,
Βάκτρα τε τείχη, τήν τε δύσχειμον χθόνα
Μήδων, ἐπελθὼν Ἀραβίαν σύναιμόνα,
Ἀσίαν τε πᾶσαν.

Παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ τίς ὅτι τὴν νύσαν ἐν Θυμνῶν, ὡς ὁ Διονύσῳ ἐν θρωμένον ὄρος·

Ὅθεν ἐκπέπλωκε τὴν Βεβακχιωμένην βροτοῖσι Κλεινὴν νύσαν,
Ἵν' ὁ βούκερως ἰακχὸς αὐτὸν μέλαν ἠδέως νέμει,
Ὅπου τὰς ὄρνις οὐχὶ Κλαγγάνει.

Καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ μητροφανὴς δὲ λέγεται. καὶ ὁ ποιητὴς περὶ Λυκούργου τὸν Ἠδωνοῦ φησὶν οὕτως·

Ὃς ποτε μαινομένοιο Διωνύσοιο πτελέας,
Σεύε κατ' ἠγάθεον νυσήϊον.

Τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ Διονύσου. περὶ ᾗ ἡρακλείους οἱ μὲν ἄδει ταὐτὰ μόνον μέχρι ἧς ἐπὶ στήλαις πράτων ἱστορεῖσιν, οἱ δ' ἐφ' ἑκατέρων. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων νυσαίους δή τινας ἔθνος προσωνόμασαν, καὶ πόλιν παρ' αὐτοῖς νύσαν Διονύσου ἵστασι, καὶ ὄρος τὸ ὑπὲρ τῆς πόλεως μικρὸν, ἀπασάμενοι καὶ ἐν αὐτόθι Διόσορον καὶ ἄμπελον. οὐδὲ ταύτην τὴν εἰσκαρπουμένην βρέχει γὰρ ὁ βότρυς πρὶν πεπάσασθαι ὑπὸ τῶν ὄμβρων τῶν ἀρίστων. Διονύσου δ' ἀργόντας τῶν ὀξυδράκας, ἀπὸ τ' ἀμπέλου τῆς παρ' αὐτοῖς καὶ τῶν πολυτελῶν ἐξόδων Βακχικῶς, τάς τε ἐκ στρατείας ποιουμένων τῶν βασιλέων, καὶ τὰς ἄλλας ἐξόδους μετὰ τυμπανισμοῦ, καὶ ἀνθοῦς στολῆς, & nuper Macedonas. Nam Sesostrim Aegyptium, et Tearconem Aethiopem usq; in Europam processisse ait. Nabocodrosorum autē qui magis à Chaldæis probatur quàm Hercules, usq; ad columnas peruenisse, quousq; etiā Tearconem: illum uerò exercitum ex Iberia in Thraciam Pontumq; duxisse, Idanthyrsum Scytham Asiam excurrisse, usq; in Aegyptum, Indiam eorū neminem attigisse, Semiramim priusquā egrederetur obijsse, Persas uerò Hydracas ex India mercede accersisse, illos autem copias suas in Indiam duxisse nunquam: propè tamen accessisse, cum Cyrus duceret in Massagetas. Herculis et Bacchi res gestas Megasthenes cum paucis quibusdam credit. Aliorum magna pars, è quibus est Eratosthenes, fabulosa et minimè credenda arbitrātur, ut Græca. Nam Liber pater apud Euripidem in Bacchis iuuenum more ita inquit·

Aurifera adiui & culta Lydorum loca,
Et Phrygiam, & ustos sole Persarum campos,
Bactraq; rigentemq; hyeme Medorum terram,
Fœlicem Arabiam, atque Asiam permeaui omnem.

Est etiam quidā apud Sophoclem, qui Nysam decantat, ut montem Baccho sacrum·

Vnde ego cōspexi debacchatam mortalibus claram Nysam,
Quam corniger Bacchus iucundam sibi obstetricem colit,
Vbi ales non clangit.

Et cætera. Dicunt etiā Bacchum ad Femur educatum. Poeta de Lycurgo Edono sic ait:

Qui quondam altricem Bacchi sacram que ruebant *Iliad. 6*
Per Nysam.

Ac de Baccho quidē hactenus. Herculem uerò quidam tradūt in aduersa parte tantum fuisse usq; ad occidētis fines, quidā in utraq;. Ex his autem Nysæos gentem quandam nominarunt, & Nysam urbem à Baccho conditam, & monti urbem imminētem nomine Merus, allegantes hederam ibi nasci & uites: quanquā fructū ad maturitatē non perducāt. Nā racemus prius quàm grādescat, effluit propter imbriū exuberantiā. Dicūt præterea, Oxydracas à Baccho profectos, propter uites quæ apud eos nascūtur, & uictum sumptuosum. Et propterea q̄d eorū reges castrensem apparatū, & cæteros exitus cum tympanis & stola colore infecto, Bacchico more faciūt,

quod etiam apud Indos cæteros percelebre eſt. Cum Alexander petram quandam nomine Auernum primo adortu cepiſſet, cuius radices Indus non procul à fonte ſuo perfluit, gloriabundi dixerunt, Herculem terpetram adortum, ter inde repulſum fuiſſe. Ab ijs autem qui cum eo militauerant profectos uolunt Sibas, generis ſignum ſeruãtes, quòd pellibus amiciantur, quemadmodum Hercules: & quòd clauas gerant, easq; bobus & multis inurant. Hanc fabulam ex ijs confirmant quæ de Caucaſo ac Prometheo memorantur, quæ à parua quidem cauſa huc ex Ponto translata ſunt. Nam cum ſacram quandam ſpeluncam apud Paropamiſſadas uiderent, in ea dixerunt uinctum fuiſſe Prometheum, atque Herculem, ut illum liberaret, huc ueniſſe: & hunc eſſe Caucaſum, in quo Græci uinctum Prometheum tradiderunt. Quę omnia eorum figmẽta eſſe qui Alexandro adulari ſtudebant, certum eſt, ex eo maxime quòd ſcriptores non concordant: ſed alij mentionem de hoc faciunt, alij minimè. Non enim par eſt, res adeò illuſtres & ambitione plenas non eſſe auditas: & ſi ſunt auditæ, non uidetur ueriſimile non fuiſſe exiſtimatas dignas memoratu, præſertim à fideliſſimis eorum, tum ex eo quòd ij per quos Herculi & Baccho tranſeundum erat, nullum ſignum habent, quo oſtendãt illos per eam terram tranſiuiſſe. Præterea eiuſmodi Herculis ſtola, multo poſterior Troiana memoria, figmentum eorum uidetur, qui Heraclìam confiderũt, ſiue is Piſander fuerit, ſiue alius. Antiquæ enim ſtatuæ talem ornatum non habent. Quare in his id tenendum eſt, quod ad fidem proximè accedit. Nos & in ſuperioribus Geographiæ libris hæc digeſſimus, quantum fieri potuit diligenter, & nunc etiam digeremus. Illis enim ad manũ utemur, & alia adijciemus, quantum uidebitur ad eui dentiam opportunũ. Sed ex digeſtione quę tunc facta fuit, ea præſertim certiſſima uidebantur, quæ ſummatim ab Eratoſthene tradita erãt in tertio Geographiæ libro, de ea ſcilicet quę tunc India putabatur, cum eam Alexander peragrauit, & Indus flumen eius confiniũ erat, & Arrianæ quã deinceps ad orientem ſitam Perſę tenuerũt. Poſt ea magnã eius partem Indi occupauere Macedonibus ademptam. Atq; hęc ab Eratoſthene traduntur. Indiã

ὅπερ ὠνὶ πολλαχοῦ, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰνδοῖς. ἄορνον δέ τινα φασὶν, ἧς τὰς ῥίζας ὁ ἰνδὸς ὑποῤῥεῖ πλησίον τῶν πηγῶν, ἀλιξάνδρου κατὰ μίαν προσβολὴν ἑλόντα. σημαίνοντος ἔφασαν τὸν ἡρακλέα, τρὶς μὲν προσβαλεῖν τῇ πέτρᾳ ταύτῃ, τρὶς δ' ἀποκρουσθῆναι. τῶν δὲ κοινωνησάντων αὐτῷ δοκεῖ τῆς στρατείας, ἀπογόνους εἶναι τοὺς σίβας, σύμβολα τοῦ γένους σώζοντας, τό τε δορὰς ἀμπέχεσθαι, καθάπερ καὶ ἡρακλέα· καὶ τὸ σκυταληφορεῖν, καὶ σημεκαῦσθαι βουσὶ καὶ ἡμιόνοις ῥόπαλον. βεβαιοῦσι δὲ τὸν μῦθον ὄρος, καὶ ἐκ τῶν πρὸς τὴν καύκασον, καὶ τὴν προμηθέα. καὶ γὰρ ταῦτα μεταληλυθέναι ἐκ τοῦ πόντου δοκεῖ σφόδρα μικρᾶς προφάσεως, ἐσθῆτος ἁπάλαιον γὰρ τοῖς παροπαμισάδαις ἱερόν. ὄρος γάρ φασιν ἐξαίρετον προμηθέως δεσμωτήριον, καὶ δοκεῖ ἀφιγμένον τὸν ἡρακλέα ἐπὶ τὸν ἐλευθερῶσαι τὸν προμηθέως, καὶ ὄρος εἶναι τὸν καύκασον, ὃν ἕλληνες προμηθέως δεσμωτήριον ἀποφαίνουσιν. ὅτι δ' ὀρθῶς πλάσματα ταῦτα τῶν κολακευόντων ἀλέξανδρον, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὁμολογεῖν ἀλλήλοις οὐ συγγραφέας δῆλον, ἀλλὰ οὐ μόνον λέγειν, οὐδὲ μνησθῆναι. οὐ γὰρ εἰκὸς τὰ γνώριμα οὕτω, καὶ τύφου πλήρη μὴ πεπυσθῆναι· ἢ πεπύσθαι μὲν, μὴ ἄξια δὲ μνήμης ὑπολαβεῖν. καὶ ταῦτα οὐ πιστοτάτους αὐτῶν, ἐπειτα ἐκ τοῦ μηδὲ οὐ μεταξὺ, σὺν ὧν ἐγὼ τὸν ὀρθῶς ἰνδοὺς ἄφιξιν γενέσθαι, τοῖς πρὸ τοῦ διόνυσον, καὶ τὸν ἡρακλέα, μισθοῦ ἔχειν τεκμήριον δεικνύναι τὴν ἐκείνων ὁδοῦ σὺν τὴν σφετέρας γῆς. καὶ ἡ τοῦ ἡρακλέους δὲ στολὴ ἡ τοιαύτη, πολὺ νεωτέρα τῶν τροϊκῆς μνήμης ὄντι, πλάσμα τῶν τὸν ἡρακλέα ποιησάντων, εἴτε πείσαντός τινος, εἴτ' ἄλλός τις. τὰ δ' ἀρχαῖα ξόανα οὐχ οὕτω διεσκεύασται. ὡς γὰρ τοῖς τοιούτοις οὐκ ἀποδεκτέον ἐστὶν ἁπλῶς τὸ ἐγχωριάτατον πίστεως· ἐποιησάμεθα δ' ἡμεῖς, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις τοῖς περὶ γεωγραφίαν διαταν, ὧν διωρισάμεθα πρὸ τούτων. καὶ νῦν ἐκείνοις γε δὴ ἐπίμονον χρησόμεθα, καὶ ἑτέρα προσθήσομεν ὅσην ἂν δέῃ δόξει πρὸς τὴν σαφήνειαν, μάλιστα ἐκ δὲ διαίτης ἐδόκει δὲ τότε πιστότατα εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ δρατοδγόνους γὰρ δὴ πρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν ἐκτεθέντα διαφαλαιωδῶς, πρὸ δὲ τότε νομιζομένης ἰνδικῆς, μίκα ἀλέξανδρος ἐπῆλθε, καὶ ἦν ὁ ἰνδὸς ὅριον ταύτης τε καὶ δὲ ἀσιανῆς, μῶν ἐφεξῆς πως τῇ ἑωσφόρᾳ διεμιλλῶν πόρσαι κατέχον. ὕσορον γὰρ δὴ καὶ δὲ ἀριανῆς πολλῶν ἔσχον οἱ ἰνδοὶ λαβόντος παρὰ τῶν μακεδόνων, ἔστι δὲ τοικῶτα, ἃ λέγει ὁ δρατοδγόνης, τῶν ἰνδικῶν πρὸς ἑσπέραν.

πρὸς ἄρκτον, τοῦ Ταύρου τὰ ἔσχατα· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀριανῆς μέχρι τῆς ἑῴας θαλάττης, ἃ πρῶτοι οἱ Μακεδόνες ἤδη μὲν Παροπαμισόν τε καὶ Ἠμωδὸν καὶ Ἴμαον, καὶ ἄλλα ὀνομάζουσι· Καύκασον δὲ καλοῦσιν. ἀπὸ τῆς ἑῴας ὁ Ἰνδὸς ποταμός. τὸ δὲ νότιον καὶ τὸ πρὸς τῶν πλοῦν, πολὺ μείζω τὸν ἤδη ὄντα, πρὸς ἐσπέραν εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, καὶ γίνεται ῥομβοειδὲς τὸ τῆς χώρας σχῆμα τὸν μείζονα πλοῦν ἑκατέρου πλεονεκτοῦντας παρὰ τὸ ἐναντίον πλοῦν, καὶ τετρακισχίλιοι στάδια, ὅσον ὅσον τὸ κοινὸν ἄκρον τῆς τε ἑωθινῆς παραλίας, καὶ τῆς μεσημβρινῆς, ἐξ ἑκατέρου παρὰ τὴν ἄλλην πλευράν. τῆς μὲν οὖν ἑῴου πλευρᾶς, ἀπὸ τῶν Καυκασίων ὀρῶν ἐπὶ τὸν νότον θάλατταν, στάδιοι μάλιστα λέγονται μύριοι τετρακισχίλιοι παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν· μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὥστ' ἀπὸ ἐναντίου ἡ ἑωθινὴ προσλαβοῦσα οὐ τῆς ἄκρας τετρακισχιλίους ἔστι μυρίους καὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. ὥστε μὲν οὖν πλάτος τῆς χώρας τοσοῦτ' ἐλάχιστον, καὶ τὸ μέγιστον. μῆκος δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ἑῴας ἐπὶ τὴν ἑῴαν. τούτου δὲ τὸ μὲν μέχρι Παλιβόθρων, ἔχομεν ἃ βεβαιοτέρως εἰπεῖν. κατεμετρήθη γὰρ χοινίκοις, καὶ ἔστιν ὁδὸς βασιλικὴ σταδίων διςμυρίων. τὰ δ' ἐπέκεινα στοχασμῷ λαμβάνεται σχεδὸν τὸν ἀνάπλων τὸν ἐκ θαλάττης, σχεδὸν γὰρ ποταμοῦ μέχρι Παλιβόθρων. εἶτα δ' αὖ σταδίων ἑξακισχιλίων. ἔστι τὸ πᾶν δὲ ἤδη βραχύτατον μυρίων ἑξακισχιλίων, ὡς ἔκ τε τῆς ἀναγραφῆς τοῦ σταθμοῦ τῆς Περσικῆς μάλιστα λαβεῖν ὁρατὸν φησί, καὶ ὁ Μεγασθένης οὕτω σωματοφανέντα. παρὸ Κλῆς δὲ χιλίοις ἐλάττω φησὶ. τούτῳ δὴ πάλιν ὁ σχεδὸν σχήματι προσεοικὼς τὸ τῆς ἄκρας διάσημα, ὃ πρὸς ἑσπέραν ἤδη πλέον πρὸς τὰς ἀνατολὰς, οἱ τετρακισχίλιοι στάδιοι ποιοῦσι τὸ μέγιστον μῆκος. ἔστι δὲ ὅσον τὸ ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ παρὰ τὴν ἑξῆς ἠϊόνα, μέχρι τῆς Λεχθείσης ἄκρας, καὶ τῆς ἀνατολικῆς αὐτῆς τερμόνων. οἰκοῦσι δ' ἐνταῦθα οἱ Ἰωνικοὶ καλούμενοι. ἐκ δὲ τούτων πάρεσιν ὁρᾶν, ὅσον διαφέρουσιν αἱ τῆς ἄλλων ἀρφάσεις, Ἰτησίου μὲν οὐκ ἐλάττω τῆς ἄλλης ἀσίας τὴν ἰνδικὴν λέγοντος, ὀνησικρίτου δὲ τρίτον μέρος τῆς οἰκουμένης, Νεάρχου δ' ἥμισυ τῶν ὁδῶν τετραπλάσιον τῶν δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου· μεγασθένους δὲ καὶ δημάχου μετρίως αὐτῶν, μᾶλλον. ὑπὲρ γὰρ δισμυρίους σταδίους, τὸ ἀπὸ τῆς νοτίου θαλάττης τὸν Ἰνδὸν καὶ Καύκασον. δημάχος δ' ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους κατ' ἐνίους τόπους, πρὸς οὓς ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις εἴρηται. νῦν δὲ τοῦτον εἰπεῖν ἱκανὸν, ὅτι καὶ ταῦτα σωκηρεῖ τοῖς αὐτομολοῦσι συγγνώμιμα,

à septentrione, Tauri extrema terminant, ab Ariana usq; in orientale mare, quæ indigenæ particulatim nominant Paropamissum, Emodum, Imaum et alijs nominibus, Macedones uerò Caucasum uocant. ab occidente Indus fluuius, australe & orientale latus, quæ sunt longè alijs maiora, in Atlanticum pelagus procurrunt: unde regio rhombi figuram prę bet. Nam utrumuis maiorum laterum, contrarium sibi latus tribus millibus stadiorum exuperat, quantum est commune orientalis & meridionale oræ promontoriū, quod extra in utrunq; æqualiter excurrit ad aliam litoris regionem. Quare occidentalis lateris à Caucasijs montibus in australe mare XIII millia stadiorum colliguntur secundum Indum flumen usq; ad eius ostia. Quapropter ex contrario orientale latus, assumptis promontorij tribus millibus, erit XVI millium stad. Atq; hæc est & maxima, & minima regionis latitudo. Longitudo uerò est ab occidente in orientem, quod de ea parte, quæ usque Palibothra pertendit, certius dici potest. Nam schœnis mensurata est, & uiam regiam habet stadiorum XX millium. Vlteriora uerò coniectura deprehenduntur per nauigationes quæ ex mari fiunt per Gangem Palibothra usq;, quæ sunt stadiorum sex millium. Tota uerò uel breuissima est stad. XV I millium, ut ex certa diurnorum itinerum descriptione deprehendisse se Eratosthenes affirmat, cui etiam Megasthenes assentitur. Patrocles uerò mille stadia detrahit. Rursum si huic distantię promõtorij distantia addatur, præsertim quæ ad ortum uergit, scilicet tria millia stad. longitudo maxima conficietur, quæ est ab Indi ostijs, secundum litoris regionẽ, usq; ad dictum promontorium, & oriẽtales eius terminos. Hoc in loco ij habitant, qui Coniaci uocantur. Ex his perspici potest, quantum aliorum sententiæ sint diuersæ. Nam Ctesias dicit Indiã non esse minorem reliqua Asia. Onesicritus dicit eam esse tertiam orbis partem, Nearchus quatuor mensium iter per campum, Megasthenes et Deimachus moderatius. Nã suprà XX millia stad. eam partẽ ponunt, quæ ab australi mari in Caucasum tẽdit. Deimachus secundum quædam loca supra XXX millia, contra quos in superioribus est à nobis disputatum. Nunc hoc tantum dicere sufficiat, quod in ueniam petentibus plurimum opitulatur,

cumq; de rebus Indicis dicunt, nõ affirmant. Tota India fluminib. irrigatur: quorum quędam in duo maxima irrumpunt, Indum, atq; Gangem: quædam propriis ostijs in mare emittunt. & omnia ortum habent à Caucaso primo ad meridiem delata. postea alia in eodem permanent cursu, præsertim quæ in Indum influũt. alia flectũtur ad orientẽ, quemadmodum Ganges qui à montib. descẽdens, cum in planitiem peruenerit ad orientẽ conuersus: & Palibothra ciuitatem maximã præterfluens, in eius mare progreditur: & unum ostium habet, quanquam omniũ Indicorum flumen maximum sit. Indus duobus ostijs in mare ad meridiem emittit, Pattalenam complectens, Aegyptio Delta persimilem. Ex horum fluuiorũ uaporibus & Etesijs stagnantur campi. Nã & Eratosthenes dicit Indiam æstiuis imbribus madere, & eo tempore linũ seritur, & milium, & sesamum, oryza, & bosmorus. Hyberno autem tempore seritur triticum, ordeum, legumina, & aliæ fruges esculentæ, quarum nos ignari sumus: & ferè eadẽ nascũtur in India, quæ in Aethopia & in Aegypto. Indici fluuij omnia ferunt, pręter Hippopotamum, quanquam Onesicritus dicat eos etiam in India procreari. Ex hominib. meridionales colore Aethiopibus aspectu & capillatura alijs persimiles sunt. Nam propter aeris humiditatem non crispantur, at boreales Aegyptijs sunt similes. Taprobanen * pelagiam insulam distare dicunt ab australissimis partibus, quæ sunt apud Coniacos, meridiem uersus, septẽ dierũ nauigatione. Eius longitudinẽ esse ad VIII. millia stadiorum Aethiopiam uersus, in ea elephantos gigni. Hæc quidẽ ab Erathostene traduntur. quib. ea sunt addenda, quę à nonnullis qui propriã scripturam componunt, exquisitè dici existimantur. Vt ab Onesicrito, qui huius insulæ magnitudinẽ facit stadiorũ V. milliũ, longitudinem uerò & latitudinẽ nullã distinguit, distare eam à continenti XX. dierum nauigatione, sed naues uelorũ uitio malè nauigare, quę etiã aluis nõ mitratis sint fabricatę. inter eam atque Indiam alias insulas esse, ipsam uerò omnium australissimam. circa eam gigni cete uitæ ancipitis, alia bobus, alia equis, alia alijs terrestrib. animalib. similia. Nearchus de fluuiorũ effusione hæc affert exempla, quod

* πελαγίαν, hoc est in pelago, uel in mari sitam.

ἐαύ τι περὶ τῶν ἰνδικῶν λέγοντων, μὴ δι' ἄχυρ εἴζοντας. ἅπαξα δ' ὅτι καταῤῥυτὸν ποταμοῖς ἡ ἰνδικὴ, ὅσοις μὴ εἰς δύο τοὺς μεγίστους συῤῥεόντων μόνους, τόν τε ἰνδὸν, καὶ τὸν γάγγαν, οἷς τε κατ' ἴδια σώματα ἐκδιδοῦσιν εἰς τὴν θάλατταν, ἃ πάντα ἀρξάμενα τοῦ καυκάσου τὴν ἀρχὴν ἔχουσι· καὶ φέρονται μὲν ἀπὸ τὴν μεσημβρίαν τὸ πρῶτον, εἶθ' οἱ μὲν μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἑῴας, καὶ μάλιστα οἱ εἰς τὸν ἰνδὸν συμβάλλοντες. οἱδὲ ὑπερφέρονται πρὸς ἕω, καθάπερ καὶ ὁ γάγγης ποταμός. οὕτω μὲν δὴ καταβὰς ὁ γάγγης ἐκ τῶν ὀρεινῶν, ἐπειδὰν ἄψηται τοῦ πεδίου, ὑποῤῥέψας πρὸς ἕω, καὶ βαθὺς παρὰ τὰ παλίβοθρα μεγίστην πόλιν, πρόεισιν ἐπὶ τὴν ταύτης θάλατταν. καὶ μίαν ἐκβολὴν ποιεῖται, μέγιστος ὢν τῶν ἐν τῇ ἰνδικῇ ποταμῶν. ὁ δὲ ἰνδὸς δυσὶ στόμασιν εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἐκπίπτει θάλατταν, ἐμπεριλαμβάνων τὴν παραλίαν καλουμένην χώραν, παραπλησίαν τῷ κατ' αἴγυπτον δέλτα. ἐκ δὲ τῆς ἀναβυμάστεως τῶν δύο τούτων ποταμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐτησίων, ὡς ὀρατοσθένης φησὶ, βρέχεται τοῖς θερινοῖς ὄμβροις, ἡ ἰνδικὴ, καὶ λιμνάζει τὰ πεδία. ᾧ μὲν δὴ τούτοις τοῖς ὄμβροις λίνον σπείρεται καὶ λάχανα. πῶς γὰρ τούτοις σίτος, ὄρυζα, βόσμορον· τοῖς χειμερινοῖς δὲ καιροῖς πυροὶ, κριθαὶ, ὄσπρια, καὶ ἄλλοι καρποὶ ἐπώδιμοι, ὧν ἡμεῖς ἄπειροι. σχεδὸν δέ τι οἷς ἡ αἰθιοπία, καὶ κατ' αἴγυπτον. τὰ αὐτὰ φύεται καὶ ἡ τῆς ἰνδικῆς, καὶ τῶν ἡ πρὸς τοῖς ποταμοῖς, πλὴν ἵππου ποταμίου, τὰ ἄλλα φέρουσι, καὶ οἱ ἰνδοί. ἀνησίκειτος δὲ καὶ τοὺς ἵππους γενέσθαί φησι. τῶν δ' αὐθρώπων οἱ μὲν μεσημβρινοὶ τοῖς αἰθίοψιν εἰσὶν ὁμοιοι τὴν χροιάν. καὶ ἢ τὸν ὄψιν, καὶ τὸν τρίχωσιν τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ γὰρ οὐλοτειχοῦσι δι' τὴν ὑγρότητα τ' ἀέρος. ὡς δὲ βόρειοι τοῖς αἰγυπτίοις. τὴν δὲ ταπροβάνην πελαγίαν εἶναί φασι νῆσον, ἀπέχουσαν τῶν νοτιωτάτων τῆς ἰνδικῆς τῶν πρὸς μεσημβρίαν λιμβῶν πλοῦν ἡμερῶν ἑπτὰ πλοῦν, μῆκος μὲν ὡς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἀπὸ τὴν αἰθιοπίαν. ἔχειν δὲ καὶ ἐλέφαντας. τοιαῦτα μὲν οὖν τῶν ὀρατοσθένους ἀποφάσεις. πλησιεστέρους δὲ καὶ τῶν ἄλλων εἴ τι που προσκείσθω σὺν λωνικοὺς πρὸς μεσημβρία

ὅτι καὶ ὁ Ἕρμου, καὶ Κάϋστρου πεδίον, καὶ Μαιάνδρου, καὶ Καΐκου, παραπλησίως ἔργα-
ται δέ τῶν ὑποφορμίζων τοῖς πεδίοις
χοῦν, αὔξειν αὐτά. μᾶλλον δὲ γίγνεσθαι ἐκ τῶν
ὀρῶν καταφορμίζων ὅσῳ δύγιως, καὶ μα-
λακὴ. καταφέρειν δὲ οὐ ποταμούς, ὥστε
πύτων, ὡς ἂν γίγνηται τὰ πεδία. καὶ οὐ λέγεσθαι, ὅτι πύτων ὅτι τὰ πε-
δία. ὅθεν δὲ καὶ ταὐτόν ὅτι ἔστι τὸ πε-
ρὶ Δόδωνην λεχθὲν ὑπὸ τοῦ νέλου, καὶ τῆς ἐπ'
αὐτοῦ γῆς, ὅτι ἐκείνου πλῆρες ὄντι. δέ ὅθεν
δ' ὀρθῶς, καὶ ὁμώνυμον τῇ αἰγύπτῳ φησὶ
λεχθῆναι ἐκ νείλου ὁ νέαρχος. ἀειδούλους
δὲ μόνας καὶ ὕεσθαι καὶ νίφεσθαι τὰ ὄρη, καὶ
τὰς ἐπωρείας φησί. τὰ πεδία δὲ καὶ ὄμβρων
ὁμοίως ἁπτεσθαι, καὶ νιφετῶν, ὥστε πλύ-
ζεσθαι δὲ μόνον κατὰ τὰς ἀναβάσεις τῶν
ποταμῶν. νίφεσθαι μὲν οὖν τὰ ὄρη κατὰ
χειμῶνα. τοῦ δὲ ἦρος ἀρχομένου καὶ οὐκ ὄμ-
βρους γίγνεσθαι, καὶ ἀεί, καὶ μᾶλλον λαμ-
βάνειν ἐπίδοσιν, τοῖς δὲ περὶ Ἀσίας καὶ Ἁλι-
λείπως νύκτας, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπιχεῖσθαι,
καὶ λαύβρους ἕως Ταπόλλης ἀρκτούρου. ἐκ τε
δὴ τῶν χιόνων, καὶ τῶν ὑετῶν πληρουμέ-
νους ποτίζειν τὰ πεδία. καταγνοεῖσθαι δὲ
παῦτα, καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ. καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων
φησίν, ὡρμημένων μὲν εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἀπὸ
παροπαμισάδων. μετὰ δὲ Ἀλυσμὸς πλησά-
σαντας, καὶ διαστρέψαντας κατὰ τὴν ὀρεινὴν,
ἥ τε πρὸς ἑῴαν, καὶ πρὸς μεσημβρινὸν γῆ
τὸν χειμῶνα. τοῦ δ' ἦρος ἀρχομένου καται-
βεβηκότας εἰς τὰ πεδία, καὶ πόλιν τάξι-
λαν σύμμεγεθη, ἣν τὸ σῦφ δ' ὕδατι ὑπάρχειν καὶ
τὴν πώρου χώραν. τοῦ μὲν οὖν χειμῶνος ὕδα-
τος οὐκ ἰσχύειν, ἀλλὰ χιόνας μόνον. ἦρ δὲ πρὸς
τάξιλαν πρόσω ὑδᾶσθαι. καὶ ἐπαισθάνεσθαι
ἔσεσθαι ὑπὸ τὴν ὑδατοπλίαν, καὶ νικήσειν ἦρ
πῶρον, ὅσους μὲν πρὸς ἕω ὑπὸ ἦρ ὕπαντα, καὶ
κεῖθεν ὑπὸ ἦρ ὑδατοπλίαν πάλιν, ὕεσθαι συ-
νεχῶς, καὶ μᾶλιστα τοῖς ἐτησίαις. ὑπτέ-
λαντος δὲ τοῦ ἀρκτούρου, γίγεσθαι πνεύ-
μαν. διαστρέψαντας δὲ περὶ τὴν ναυπηγί-
αν ὑπὸ τοῦ ὑδατοπλίαν καὶ πλεῖν ἀρξαμέ-
νους πρὸ δύσεως πλειάδων. οὐ πολλοὺς ἡ-
μέρας, καὶ τὸ φθινόπωρον πᾶν, καὶ τὸν χει-
μῶνα, καὶ τὸ ἦρος ἦρ, καὶ τὸ θέρος ἦρ τοῦ
καταπλῶ πραγματευθέντας, ἐλθεῖν εἰς
τὴν παρελλυπὸν πόρι Κωνος ὑπτέλην. δεῖνα μὲν δὴ τὸ καταπλοῦ γίνεσθαι μῆνας, οὐδαμοῦ
δ' ὑετῶν αἴσθεσθαι, οὐδ' ὅτι ἐπέπνευσαν οἱ ἐτησίαι, τῶν δὲ ποταμῶν πληρουμένων τὰ πεδία
κλύζεσθαι. τὴν δὲ θάλατταν ἄπλοιαν εἶναι τῶν αἰθμῶν αὐτιπνεόντων, ἀπὸ γαίας δὲ μυδεμιᾶς
πνοῆς ἐκβαλλούσης. ὅθεν μὲν οὖν αὐτοὶ, καὶ ὁ νέαρχος λέγει. πόρι δὲ τῶν θρίνων ὄμβρων οὐχ
ὁμολογεῖ, ἀλλὰ φησὶν εἴεσθαι τὰ πεδία θρόους, χειμῶνος δ' ἀνομβρεῖν. λέγουσι δ' ἀμφότε-
ροι, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῶν ποταμῶν, ὁ μὲν γε νέαρχος τοῦ ἀκεσίνου πλησίον στρατεύοντος φησὶν

ἀναγκαδῶναι

dictum est, Hermi, & Caystri & Mæandri, et Caici campos similes esse, propter limum qui è montibus delatus cãpos auget, immo facit. Deferre autẽ flumina eum qui mollior sit, & pinguior, ex quo campi fiunt. Idq; rectè dici quod tale est, quale illud quod Herodotus de Nilo ait, atq; eius terra quòd ea illius donũ sit. Et propterea Nearchus putat, Nilũ rectè eodem nomine uocari, quo etiã Aegyptus. Aristobulus dicit solos montes et montium ima, pluuiam & niues sentire; campos uero cũ imbrium esse expertes, tum niuis. ex incremẽto fluminum regionẽ inundari, in mõtibus per hyemem ningere, uere incipiente imbres incipere ac semper magis augeri, Asianis et die & nocte iugiter & copiosè flumina effundi, usq; ad arcturi exortum, ea niuibus & imbribus aucta campos irrigare. Quæ omnia & à se & ab alijs deprehensa dicit, cum ex Paropamisadis in Indiam contenderent, post Pleiadum occasum, et in mõtibus immorarentur, & Hypasiorum & Musicani terram hyeme permearent. Vere autẽ incipiente, cum in cãpos & Taxila urbem maximam, atq; hinc in Hydaspẽ ac Pori regionẽ descendissent, hyeme quidem aquã nõ uidisse, sed niues solum, & primò Taxilis pluisse: ac postquã in Hydaspẽ uenissent, & Porũ superassent, iter in Hypanim facientes orientem uersus, atq; inde in Hydaspem, rursum continuè pluisse, præsertim flantibus Etesijs, arcturi autẽ exortu cessasse. & cum circa nauiũ fabricationẽ ad Hydaspẽ immorati essent, & non multis diebus ante Pleiadũ occasum nauigare cœpissent, totum autumnum et hyemem & uer & aduentantem æstatem in nauigatione occupantes circiter canis exortum in Pattalenam peruenisse: cumq; menses x. nauigantes nunquam aquam sensissent, uigentibus etiã Etesijs, fluminum uerò excrescentia campos inundari, mare propter contrarios uentos intractabile esse, & nullũ flatum à terra insequi. quod etiã Nearchus affirmat. De æstiuis autem imbribus nõ concordat, sed æstate dicit in campos pluere, hyeme uerò nequaquam. De fluminũ excrescentia conuenit inter eos. Nearchus cum prope Accesinẽ castrametatus esset, dicit

coactum fuisse, ut locum alium ascensu arduum immutaret, idq; circiter æstiuale solstitiũ contigisse. Aristobulus excrescẽtiæ mensurã cubitorum XL. tradidit, quorum uiginti alueum implerent supra priorẽ profunditatẽ, usq; ad labrũ, reliqui autem XX. in campos effunderentur. Sed in hoc potissimũ concordant, quod contingit urbes insulas effici, cũ supra aggeribus constitutę sint, quemadmodum in Aegypto contingit, & Aethiopia, post arctum iam aqua subsidente, cessare inundationem. Addit etiam terram semigelatã & frigore fissam seri, & fruges optimas gigni. Aristobulus dicit orizam in aquis clausis stare, factis areolis quibusdã, eamq; esse altitudine cubitorũ quatuor. Multi fructus multarumq; spicarum meti circiter pleiados occasum, & emundari ut speltã. Nasci etiã in Bactriano agro, & in Babylonio, et in Susio, et in inferiore Syria. Megillus scribit, eam ante pluuias seri, consiti one tamen & irrigatione indigere, & clausis a quis irrigari. Bosmorus, quẽ Onesicritus ait in ueneratione esse, minor est tritico, & inter amnes nascitur: torretur autẽ, cum in area excutitur. sed iurãt, ne prius eum ex area moueant, quàm igni concoxerint, idcirco ne semen exporteẽ. Hanc regionẽ Aegypto & Aethiopiæ similem dicit. Rursum Aristobulus, contrarietate allata, cum Nilus ex imbribus crescat, Indię uerò flumina ex septẽtrionalibus, quærit, quare intermedia loca imbribus careant. Nam nec inter Thebaica usq; in Syenem, & loca Meroe proxima, nec in Indiæ partibus à Pattalena usq; in Hydaspem pluit. Vlteriorem uerò regionem, in qua & pluit & ningit, perinde excoli dixit, atque aliam, quæ est ultra Indiam, cum ab imbribus & niuibus irrigetur. Atque ex ijs quæ commemorat ueriſimile est, terram facile à terræmotibus concuti ab humiditate laxatam: et facile rumpi, ut etiam fluminum aluei immutentur. Vnde ad negocia quædam missus, uidisse se ait, plurium mille urbium et uicorum regionem desertam, cum Indus proprium alueum reliquisset, & ad sinistram conuersus esset in aliũ longè profundiorẽ, & quasi abrupisset: adeò, ut regio ad dextram relicta nõ amplius effusionibus irrigaretur, cum non modò alueo sublimior esset, sed etiam omni fluminis inundatione. Quod autem flumina excrescãt,

ἀναγκαδθῶαι μεταλαβεῖν τόπον ἄλλον ὑπερδέξιον τῇ τῶν ἀναβάσιν, γίνεσθαι ἢ τὸ πρὸς θερινὰς τροπάς. ὁ δ' ἀριστόβουλος, καὶ μετὰ τὴν ἀνάβασιν ἐκπίπτειν πεταρακοντα πήχεις, ὧν τὴν μὲν εἴκοσιν ὑπὲρ τὸ πεδίον πάρχειν βάθος πληροῦν μέχρι χείλους τὸ ῥεῖθρον, τοὺς δ' εἴκοσιν ὑπερχύσιν εἶναι εἰς τὰ πεδία. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ διότι συμβαίνει νησίζειν τὰς πόλεις, ἐπάνω χωμάτων ἱδρυμένας, καθάπερ καὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν. μετὰ δὲ ἀρκτοῦρον φαίνεσθαι τοῦ πλημμύραν, ἀρχαίνοντος τοῦ ὕδατος. ἔτι δ' ἡμίψυκτον σπείρεσθαι τὴν γῆν, ἀπὸ τοῦ ψύχους τοῦ ὀρυκτοῦ χαραχθεῖσαν, καὶ ὅμως φύεσθαι τὸν καρπὸν τέλειον καὶ καλόν. τὴν δ' ὄρυζαν φησὶν ὁ ἀριστόβουλος ἐσθίειν γὰρ ὕδατι λείοις, πρασιὰς δ' εἶναι τὰς ἐχούσας αὐτὴν ὑψος ἢ τοῦ φυτοῦ, πεντάπηχυ, πολύκαρπον. θερίζεσθαι δὲ πρὶν δύσιν πλειάδος, καὶ πίζεσθαι ὡς τὰς ζειάς, φύεσθαι δὲ καὶ γῆ τῇ Βακτριανῇ, καὶ Βαβυλωνίᾳ, καὶ σουσίδι. τὴν δὲ κάτω δὲ σύρια φύειν. μέγιλλος δὲ τὴν ὄρυζαν σπείρεσθαι μὴ πρὸ τῶν ὄμβρων φησίν. ἀρδείας δὲ καὶ φυτείας δεῖσθαι ἀπὸ τῶν λείων ποτιζομένην ὑδάτων. πρὶ δὲ τοῦ βοσμόρου, ὃν φησιν ὀνησίκριτος, διότι στόμος ὂν μικρότερος τοῦ πυροῦ. γίνεσθαι δ' ἐν ταῖς μεσοποταμίαις. φρύγεται δ' ἐπὰν ἀλοηθῇ, προμνημόνων μὴ ἀφίσειν ἄπυρον ἐκ τῆς ἅλω, τὸ μὴ βλάπτεσθαι σπέρμα, τὴν δ' ὁμοιότητα τῆς χώρας ταύτης πρός τε τὴν αἴγυπτον, καὶ τὴν αἰθιοπίαν, καὶ πάλιν τὴν ἐναντιότητα, παραθεὶς ὁ ἀριστόβουλος, διότι τοῦ νείλου μὲν ἐκ τῶν νοτίων ὄμβρων ὄντων ἡ πλήρωσις, τοῖς ἰνδικοῖς ποταμοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν, ζητεῖ πῶς οἱ μεταξὺ τοπίων οὐ κατομβροῦνται. οὔτε γὰρ ἡ θηβαΐς μέχρι συήνης, καὶ τῶν ἐγγὺς μοῖρῶν, οὔτε ἡ ἰνδικὴ τὰ ἀπὸ τῆς παταληνῆς, μέχρι τοῦ ὑδάσπου. τὴν δ' ὑπὲρ τοῦτο τὰ μὴ χώραν ἐν ᾗ καὶ ὄμβροι, καὶ νιφετοὶ παραπλησίως ἔφη γεωργεῖσθαι τῇ ἄλλῃ τῆς ἔξω τῆς ἰνδικῆς χώρας. ποτίζεσθαι γὰρ ἐκ τῶν ὄμβρων καὶ τῶν χιόνων. εἰκὸς δ' οἷς εἴρηκεν οὕτως, καὶ δύσεισον εἶναι τὴν γῆν, χαυνουμένην ὑπὸ τῆς πολλῆς ὑγρασίας, καὶ ἐκρήγματα λαμβάνουσαν, ὥστε καὶ ῥεῖθρα ποταμῶν ἀλλάττεσθαι. τιμαφθεὺς γοῦν ἐπί τινα χρέαν, ἰσθεῖν φησι ὁρμωθεῖσαν χώραν πλειόνων, ἢ χιλίων πόλεων σὺν κώμαις, ἐκλιπόντος τοῦ ἰνδοῦ τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον. ἐκπραπομένου δ' εἰς τὸ ἕτερον γῆ ἀρισερᾷ κοιλότερον πολύ, καὶ οἷον καταῤῥάξαντος, ὡς τὴν ἀρκλειφθεῖσαν γῆν δεξιᾷ χώρᾳ μηκέτι ποτίζεσθαι ταῖς ὑπερχύσεσι μείζω ῥοπὴν οὖσαν, οὐ τοῦ ῥεῖθρου τοῦ κατὰ μόνου, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπερχύσεων, ταῖς ἢ τῶν ποταμῶν πληρώσεσι,

καὶ τὸ

καὶ τὸ τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ πνεῖν, ὁμολογεῖ τῷ λεχθέντι ὑπὸ τοῦ ὀνησικρίτου. τραγώδη γὰρ φησιν εἶναι τὴν παραλίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ στόματα τῶν ποταμῶν, διά τε τὴν χώραν καὶ τὰς πλημμυρίσιας, καὶ τὴν τῶν πελαγίων ἀνέμων ὑπεροχάτειαν. μεγασθένης δὲ τὴν εὐδαιμονίαν ἐκ τῆς ἰνδικῆς ὑπεσημαίνεται, ὅτι δίκαρπον εἶναι καὶ δίφορον· καθάπερ καὶ ἐρατοσθένης ἔφη, τὴν μὲν ἑτέραν χειμερινόν, τὴν δὲ θερινόν, τὸν ὅμβρον ὁμοίως. οὐδὲν γὰρ ἔτος εὑρίσκεσθαι φησὶ πρὸς ἀμφοτέρους καιροὺς ἀνόμβρον. ὥστε εὐετηρίαν ἐκ τούτου συμβαίνειν, ἀφόρου μηδὲ ποτε ἐκ γῆς οὔσης, τούς τε ξυλίνους καρποὺς γίνεσθαι πολλοὺς, καὶ τὰς ῥίζας τῶν φυτῶν καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων, γλυκείας καὶ φύσει καὶ ἑψήσει χλιαινομένου τοῦ ὕδατος, τοῖς ἥλιοις. τοῦτ' ἐκπίπτοντος ἐκ δίος καὶ τοῦ ποταμίου, τρόπον δή τινα λέγειν βούλεται. διότι ἡ παρὰ τοῖς ἄλλοις λεγομένη ὠφὶς καὶ καρπῶν καὶ χυμῶν, παρ' ἐκείνοις ἕψησίς ὅτι· καὶ καταβράζεται πρὸς οὖρον εἰς δύσπνοιαν, ὅσον καὶ ἡ σὴς ἐρεός. διὸ καὶ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων φησὶν δύνασθαι εἶναι ἐξ ὧν οἱ πρῶτοι. ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ἐνίοις καὶ ἐπανθεῖν ὄριον. ἐκ τούτου δὲ νέαρχος φησὶ τὰς δύσπτειους ὑφαίνεσθαι σινδόνας. οὐδὲ δὲ μακεδόνας αὐτὰ ναφαλλον αὐτοῖς χρῆσθαι, καὶ τοῖς στόμασι στέγειν. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ συρικά, ἐκ πίνων φλοιῶν ξαινομένης ὕσσου. ἔρχεται δὲ καὶ περὶ τῶν καλάμων, ὅτι ποιοῦσι μέλι μελιτοῦν μὴ οὐσῶν. οὐ γὰρ δένδρον εἶναι καρποφόρον. ἐκ δὲ τοῦ καρποῦ μεθύειν. πολλὰ γὰρ καὶ δένδρα παράδοξα ἡ ἰνδικὴ τρέφει, ὧν ὅτι καὶ τὸ κάτω νεύοντας ἔχειν τοὺς κλάδους, τὰ δὲ φύλλα ἀπτίδος οὐκ ἐλάττω. ὀνησικρίτου ἢ καὶ πρωϊοργότερον τὰ γε τῆ μουσικανοῦ διεξιὼν, ἃ φησι νοπώτατα ἐν τῇ ἰνδικῇ, διηγεῖται μεγάλα δένδρα εἶναί τινα, ὧν τοὺς κλάδους αὐξηθέντας, εἶτ' αὐξαθέντας ὥστε πήχεις ἢ δώδεκα. ἔπειτα τῇ λοιπῇ αὐξήσει κατωφορῆ λαμβάνειν, ὡς αὖ καταπαμπόμενος ἕως ἂν ἅψωνται τῆς γῆς. ἔπειτα ἐπὶ γῆς δένδρα γενόμενα ῥιζοῦσθαι ὁμοίως τοῖς κατωρύξιν, εἶτ' ἀναδενδρούμενα σελεχοῦσθαι· ἐξ οὗ πάλιν ὁμοίως τῇ αὐξήσει καταπαμφθέντα, ἄλλην κατωρύγα ποιεῖν, εἶτ' ἄλλην. καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ὥστε ὑφ' ἑνὸς δένδρου σκιάδιον γίνεσθαι μακρὸν, πολυσύλλῳ σκίμπῃ ὅμοιον. λέγει δὲ καὶ μεγέθη δένδρων, ὥστε τοὺς ἀνθρώπους δύνασθαι εἰλεῖσθαι ὑπὸ τῶν σελέχων. κατὰ δὲ τὴν ἀνεσινίλου, καὶ τὴν συμβολὴν τὴν πρὸς ναύφωτα, καὶ ἀριστόβουλος ἔφησε πρὸ τῶν καταπαμπομένων ἐχόντων τοὺς κλάδους, καὶ πρὸ τοῦ μεγέθους, ὥστε ὑφ' ἑνὶ δένδρῳ

& quòd uenti à terra non ſpirent, id concordat, quod ab Oneſicrito dictum eſt. Is enim maritimam oram dicit paluſtrem eſſe, præſertim ad fluminum oſtia, propter limum & maris affluxum, & propterea quòd marini uenti præualeant. Megaſthenes Indiæ fœcunditatem ex eo maximè declarat, quòd eam bis fructum ferre dicit, et bifariam nominant: quem admodum Eratoſthenes, qui inquit alteram hybernam ſementem, alteram æſtiuam, quomodo et imbrem. Nullum enim annum inueniri dicit utroq; tempore ſine pluuia: quapropter contingit annum feracem eſſe, cum ſemper terra ſit fœcunda, fructus autem arboreos multos gigni, arborũ radices, præſertim magnarum arundinum, & natura & decoctione dulces eſſe, aqua à ſolibus tepefacta, tam cœleſti quàm fluuiali. Quaſi dicat quòd ea quæ apud alios & fructuum & ſuccorum maturitas dicitur, apud illos concoctio eſt, quæ tantum ad dulcedinem operatur, quantũ ea quæ per ignẽ fit. Quapropter dicit ramos ex quibus rotæ fiunt flexibiles eſſe, ob eandem cauſam, in quibuſdam lanam innaſci, ex qua Nearchus ait ſindonas texi, & Macedones ea pro tomento uſos ſagula confeciſſe, & ſerica huiuſmodi eſſe, byſſo ſcilicet ex corticibus quibuſdam excarminata. Dixit etiam arundinem mel ſine apibus gignere: & cum non ſit arbor fructifera, ex fructu tamen ebrium facere. India multas quidem admirabiles arbores fert, è quibus una ramos ad terram pronos habet, frondes uerò non minores clypeo. Oneſicritus qui curioſius ea perſequitur quæ ſunt in Muſicana terra, Indiæ auſtraliſſima, refert arbores quaſdam ingentes eſſe, quarum rami cum ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciunt deflexi quouſque terram contingant. Deinde terram ingreſſi radices agunt ueluti propagines: mox rurſus in truncum exeunt. à quo poſtquam aucti fuerint, inde flectuntur, & aliam propaginem efficiunt, & deinde aliam, & ſic deinceps, ut ab una arbore umbraculũ fiat, tabernaculo multicolumnio ſimile. Narrat præterea miras arborũ quarundã magnitudines, quarũ ſtipitẽ uix quinq; homines complecti queant. Ariſtobulus ubi Aceſines Hyarotidi permiſceẽ, de arboribus dicit quæ ramos deflexos habẽt, & de carũ magnitudine, ut ſub una arbore quinquaginta equites

μετεμβεβίζειν

meridiari possint. Ille uerò quadringẽtos ait. Refert etiam Aristobulus, arborem esse non magnam, quæ magnas siliquas habeat, ut faba, denorum digitorum longitudine, mellis plenas: quas qui ederint, non facile euadant. Qui dixerunt trans Hyarotidem uisam fuisse arborem, quæ umbram in meridie faceret quinque stadiorum, cunctos exuperant de arborum magnitudine. Hic quoque lanigerarum arborum florem nucleum habere: quo detracto, reliquum ut lana carminetur. In Musicani regione frumentum sponte nasci tritico persimile. Item uites uiniferas, cum cæteri uino carere Indiam dicant, adeò ut nec ibi tibia sit, ut Anacharsis inquit, nec ullum aliud musicum instrumentum, præter cymbala, & tympana, & crotala, quibus uti præstigiones solent. Et quòd India multa medicamẽta habeat, & multas herbarum radices, tum salutares, tum noxias, quemadmodum & multos colores, et hic & alij dixerũt. Addit legem esse, si quis pernicioſum aliquid excogitarit, & remedium non adinueniat, morte plecti: quod si adinuenerit, honore præmioq; à regibus affici. Habere Indiam quæ australis est cinnamomum, nardum, & alia aromata, quemadmodum Arabia & Aethiopia, cum his sole persimilis sit, differat autem aquarũ abundantia, unde aër udus est, & fœcundus, et ualde nutritiuus. Eodem modo & terra & aqua, quapropter animalia tum terrestria, tũ aquatilia apud Indos quàm cæteros maiora sunt: & Nilus cæteris fœcundior est, & magna producit, cùm alia, tum ea quæ ancipitis sunt uitæ. Aegyptiæ quoque mulieres interdum quatuor geminos pariunt. Author est Aristoteles, quandam septem geminos peperisse. Qui etiam Nilũ fœcundissimum uocat, et nutritiuum, propter moderatam solis decoctionem, relinquentis nutrimẽtum et superfluũ euaporantis. Ex eadẽ causa ueri simile est id contingere, quod hic dicit, quòd Nili aqua dimidio minori igne decoquitur, quàm cæteræ aquæ. Quanto magis (inquit) Nili aqua, multam & angustam regionem in rectũ permeat, & multos aeres et mundi plagas permutat? Indica uerò flumina in maiores latioresq; effunduntur campos, diu in eisdem regionibus immorantia, tanto illa hoc magis nutriunt. Vnde et cete plurima generãt et maiora.

μεσημβρίζειν σκιαζομένους ἱππέας τριακοντα. οὗτος δὲ τετρακοσίους. λέγει δὲ ὁ Ἀριστόβουλος, καὶ ἄλλο δένδρον, οὐ μεγάλους λοβοὺς λεπίσματα λαχανώδη ἔχειν ὡς ὁ λύαμος, δίκα δακτύλους τὸ μῆκος πλήρεις μέλιτος· οὓς δὲ φαγόντας, οὐ ῥᾳδίως σώζεσθαι. ἅπαντας δ' ὑπερβεβλῆσθαι πρὸς τοῦτο μεγέθους τῷ δένδρῳ, οἱ φήσαντος ἑωρᾶσθαι πέραν τοῦ λαχανώδους δένδρου, ποιοῦν σκιὰν ταῖς μεσημβρίαις, τριακοντάδιον. καὶ τῷ ἐριοφόρῳ δένδρῳ φησίν, οὗτος τὸ ἄνθος ἔχειν πυρρόν. διαιρεθέντος δὲ τούτου, ξαίνεσθαι τὸ λοιπὸν ὁμοίως ταῖς ἔριαις. ἐν δὲ τῇ μουσικανοῦ, καὶ σίτου αὐτοφυῆ λέγει πυρῷ παραπλήσιον καὶ ἄμπελον, ὥστ' οἰνοφορεῖν τὴν ἄλλην, ἄοινον λεγόντων τὴν ἰνδικήν, ὡς τε μὴ δ' αὐλὸν εἶναι κατὰ τὴν ἀνάχαρσιν, μήτ' ἄλλο τῶν μουσικῶν ὀργάνων μισθόν, πλὴν κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ κροτάλων ἃ δὴ θαυμαστοποιοὺς ἐκπῖθαι. καὶ πολυφάρμακον δὲ, καὶ πολύῤῥιζον, τήν τε σωτηρίων, καὶ τῶν ἐναντίων, ὥσπερ καὶ πολύχρωμον, καὶ οὕτως εἴρηκε, καὶ ἄλλοι γε πρόσθεσι δ' οὗτος, ὅτι καὶ νόμος εἴη τὸν ἀνδυρόντα τι τῶν ὀλεθρίων, ἐὰν μὴ προσανδρεῖ καὶ τὸ ἄκος αὐτοῦ, θανατοῦσθαι. ἀνδυρόντα δὲ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν. ἔχειν καὶ λιννάμωμον, καὶ νάρδον, καὶ ἄλλα ἀρώματα τὴν νότιον γῆν τὴν ἰνδικὴν ὁμοίως, ὥσπερ τὴν ἀραβίαν, καὶ τὴν αἰθιοπίαν, ἔχουσαν τι ἐμφερὲς ἐκείνοις κατὰ τὸν ἥλιον. διαφέρει δὲ τοῦ πλουνασμῷ τῶν ὑδάτων, ὥστ' γόνιμον μὲν ἀρόᾳ εἶναι, καὶ προθυμότερον παρὰ σπόρον, καὶ γόνιμον μᾶλλον. ὡς δ' αὕτως, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὸ ὕδωρ ἥδιον, καὶ μείζω τὰ τε χρώματα τῶν ζώων. καὶ τὰ καθ' ὕδατος, τὰ γὰρ ἰνδικὰ τῶν παρ' ἄλλοις εὑρίσκεσθαι. καὶ τὸν νεῖλον δὲ εἶναι γόνιμον μᾶλλον ἑτέρου, καὶ μεγαλοφυῆ, καὶ γόνιμον, καὶ τἄλλα, καὶ τὰ ἀμφίβια. τάς τε γυναῖκας ἐνδ' ὅτι καὶ τετράδυμα τίκτειν τὰς αἰγυπτίας. ἀριστοτέλης δὲ, ἑπτὰ δίδυμά τινα ἱστορῆ τετοκυῖαι. καὶ αὐτὸς πολύγονον καλῶν τὸν νεῖλον, καὶ πρόθυμον, ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ ἡλίου μετρίας ἕψησιν αὐτὸ καταλιπόντος τὸ πρόθυμον, τὸ δὲ πολυτρόφον ἐκβυμαίνοντος. ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας καὶ τὸν συμβαίνειν οἶμαι, ὅπερ φησὶν οὗτος, ὅτι τοῦ ἡμίσεως ὠμὸν ἕψεται τὸ τοῦ νείλου ὕδωρ, ἢ τὰ ἄλλα. ὅσῳ δέ γε φησὶ τὸ μὲν τοῦ νείλου, ὕδωρ δ' οὐθείας ἔπεισι πολλῷ χώραν, καὶ σφοδρῷ, καὶ μεταβάλλει πολλὰ ἰλύματα, καὶ πολλοὺς ἀέρας. τά δ' ἰνδικὰ ῥεύματα, ὃν πλείω αὐχεῖται μείζω, καὶ πλατύτερα, χρονοτριβοῦντα πολλῷ χρόνῳ τοῖς αὐτοῖς ἰλύμασι. τοσῷ δὲ ἐκείνης τούτου προθυμότερα, δίοπερ καὶ τὰ ἰλύματα μείζω τε, καὶ πλείω, καὶ ἐκ

καὶ ἐκ τῶν νεφῶν ἢ ἐφθὸν ἅλα χεῖσθαι τὸ ὕδωρ. τοῦτο δ' οἱ μὲν πρὶ Ἀριστόβουλον, οὐκ ἂν συγχωροῖεν οἱ φάσκοντες μὴ ὑεῖσθαι τὰ ὑετία. ὀνησικείτῳ δὲ δοκεῖ, τόδε τὸ ὕδωρ αἴτιον εἶναι τῶν ζώοις ἰδιωμάτων, ἢ φορᾶς σημεῖον τὸ καὶ τὰς χρόας τῶν πινόντων βοσκήματων ξενικῶν, ἀλλάττεσθαι πρὸς τὸ ἀλλοχρόον. τοῦτο μὲν οὖν δὴ, οὐκέτι δὲ καὶ τοὺς μέλανας εἶναι καὶ οὐλότριχας τοὺς Αἰθίοπας, ἐν ψιλοῖς τοῖς ὕδασι τὴν αἰτίαν πεφύκασι μεμφεσθαι δὲ τὸν Θεοδέκτην εἰς αὐτὸν τὸν ἥλιον ἀναφέροντα τὸ αἴτιον, ὡς φησιν οὗτος·

Ἧς ἀγχιτρόμων ἥλιος δέρκηλα τῶν,
Σκοτεινὸν ἄνθος ἐξέχρωσε λιγνύος
Εἰς σώματ' αὐδηῶν, ἢ σωτείρειψε λώμας
Μορφαῖς ἀναυξήτοισι σωτήξας τυρός.

Ἔχει δ' ἄν τινα λόγον. φησὶ γὰρ μὴ τοῖς ἐγγυτέρω τοῖς Αἰθίοψιν εἶναι τὸν ἥλιον, ἢ τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ μᾶλλον ἰσῆ κάθετον εἶναι. ἢ δὲ τοῦτο ὀρθότερον, ὥστ' οὐκ ἂν λέγεσθαι ἀγχιτρόμονα αὐτοῖς τὸν ἥλιον, ἴσον πάντων διέχοντα, μήτε τὸ θάλπος εἶναι τοιοῦτον πάθους αἴτιον. μηδὲ γὰρ τοῖς ἐν γαστρὶ ὧν οὐχ ἅπτεται ἥλιος. βέλτιους δὲ οἱ τὸν ἥλιον αἰτιώμενοι, ἢ τῷ ἑαυτοῦ ἐπικαίειν, κατ' ἐπίλειψιν σφοδρὰν ἐν ὑπερβολῇ ἰκμάδος, καθ' ἣν καὶ τοὺς ἰνδοὺς μὴ οὐλοτριχεῖν φασιν. μηδ' οὕτω πεπεισμένως ὑπειληφέναι τῷ χρόαν, ὅτι ὑγροῦ κοινωνοῦσιν ἀέρος. ἐν ᾗ τῇ γαστρὶ ἤδη ἰσῆ σωματικῷ διαθέσει πεφύκασι γίνεσθαι οἷα τὰ γιγνώμενα. καὶ γὰρ πάθη συγγενικὰ οὕτω λέγεται, ἢ ἄλλαι ὁμοιότητος, ἢ τὸ πάντων δὲ ἴσον ἀπέχειν τὸν ἥλιον, πρὸς αἴσθησιν λέγεται, οὐ πρὸς λόγον. καὶ πρὸς αἴσθησιν οὐχ οὕτως ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς φαμὲν σημείου λόγον ἔχειν τῷ γῷ πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου σφαῖραν. ἐπεὶ πρός γε τὴν τοιαύτην αἴσθησιν καθ' ἣν θάλπος αὐτὸν λαμβανόμεθα, ἐκεῖθεν μὲν μᾶλλον, πόρρωθεν δὲ ἧττον οὐκ ἴσον. οὕτω δ' ἀγχιτρόμων ὁ ἥλιος λέγεται τοῖς Αἰθίοψιν, οὐχ ὡς ὀνησίκειτος διέκειται. καὶ τοῦτο δὲ τῷ ὁμολογουμένῳ ὄντι, καὶ τῶν σῳζόντων τὴν πρὸς τὴν αἴγυπτον ὁμοιότητα, καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ὅτι τῶν πεδίων ὅσα μὴ ἐπικλυστὰ, ἄκαρπά ὄντι διὰ τὴν αὐδηρίαν. νέαρχος ἢ τὸ ζητούμενον πρότερον ὡς τὸν Νεῖλον, πόθεν ἡ πλήρωσις αὐτοῦ, διδάσκειν ἔφη τοὺς ἰνδικοὺς ποταμούς, ὅτι ἐκ τῶν θορινῶν ὄμβρων συμβαίνει. ἀλέξανδρον δ' ἐν τῷ ὑδάσιν ἰδόντας, ἐν ᾗ τῷ ἀκεσίνῃ λυάμενος ἀγυπτίους, εὑρηκέναι δύο ἴσας τὸν Νεῖλον πηγὰς, καὶ τῷ ἀσκυδάζεσθαι σόλον εἰς τὴν αἴγυπτον, ὡς τῷ πολαμῷ ζώντῳ μέχρις ἐκεῖσε πλουζόμενον.

Dicunt præterea aquam iam decoctam è nubibus effundi, quod Aristobulo non placet, qui negat in cãpis pluere, Onesicrito autem uidetur. Item aquam causſam esſe proprietatum in animalibus, cuius signũ affert, quòd peregrina pecora ex hoc potantia, colores suos ad alienum immutant colorem. atq; hoc profectò bene dictum est. Quod autem Aethiopes nigri sunt & crispi, nequaquam in meris aquis causam ponendam esſe. Quod uerò Theodectem criminetur, qui causam referat ad solem, cum sic ait:

Quibus propinquã Phœbus admouẽs rotã,
Atra fauilla corpora infecit uirũm,
Caloribusq; adurens præpotentibus,
Retorridas crispauit illorum comas.

Rationem aliquam habet. dicit enim solem non esſe uiciniorem Aethiopibus quàm alijs, sed magis perpendicularem, & propterea magis adurere. Vnde non bene dici solem propinquum, cum ab omnibus æqualiter distet, nec calorem esſe nigredinis causam, nam nec ijs qui in uentre sunt matris, quos nondum sol attigit. Sed melius dicunt qui causam Soli tribuunt, & eius aduſtioni per uehementem quandam summi humoris attractionem. Quam ob rem diximus Indos non crispari, nec eorum colorem aduri, cum talia non patiantur, quia de humido aere participant: in utero autem per seminalem dispositionem iam tales fiunt, quales fuere qui eos genuerunt. Hoc enim modo & passiones à generatione contractæ, & aliæ similitudines dicuntur. Quòd autem Sol æquè ab omnibus distet, hoc ad sensum dictum est, non autẽ ad rationem. Atque ad sensum non quomodocunque, sed ut terram dicimus ad Solis sphæram puncti rationem obtinere, quoniã ad talem sensum quo calorem percipimus, de proximo quidem magis, de longinquo uerò minus, non autem æqualem. Et hoc modo Sol propinquus Aethiopib. dicitur, non ut Onesicrito uisum est, atq; illud ex ijs est quæ conceduntur, & similitudinẽ ad Aegyptũ seruãt & Aethiopiam, quod campi qui nõ inundantur, propter siccitatẽ sterilescũt. Nearchus primam de Nilo quæstionem unde scilicet augeatur, ait, Indica flumina edocere, quoniã ex æstiuis imbribus id contingit. Et Alexandrum cum crocodilos in Hydaspe uidisſet, et Aegyptias fabas in Acesine inuenisſet, putasſe id esſe Nili initiũ, & propterea classẽ in Aegyptũ parasſe, tãquã hoc flumẽ in Nilũ nauigaturũ,

paulo pòst intellexisse, quod sperabat, effici non posse. Nam magna flumina interiacent & difficiles aluei, & in primis oceanus, in quem omnia Indię flumina emittunt. Postea Ariana, & Persicus & Arabicus sinus, & in ipsa Arabia & Troglodytica. Ac de uetis quidem & imbribus & fluminum incrementis & camporum inundatione hactenus. Nunc opus est, ut de singulis fluminibus dicamus, quæcunque ad geographiam utilia sunt, & quorum nos historiam accepimus. Nam flumina in primis ad totam præsentem materiam conducunt, cum ea magnitudines & figuras regionum naturaliter determinent. Nilus & Indiæ flumina aliquid plus cæteris habent, propterea quòd sine ipsis regio est inhabitabilis. Nam & colitur simul & nauigatur, & aliter adiri & habitari nō potest. Nos itaq; ea historiæ mandamus, quæ in Indū emittūt, & quæ memoratu digna existimamus, & loca per quæ deferuntur. Cætera uerò ex parte maxima ignorantur. Alexander qui hæc plurimum illustrauit, in initio cum ij, qui Dariū dolo occiderant, ad capiendam Arianam impetum fecissent, optimum fore existimauit, si eos persequeretur & aboleret, quare in loca uenit Indię proxima per Arianam, qua ad dextram relicta, Paropamissum ad borealia Bactrianamq; transcendit: atq; omnibus subiectis quę Persis parebant, ac etiam pluribus, in Indiā appetere cœpit, cum multi de ea, quanquam non certè, prædicarent. Quare ijsdem montibus per uias breuiores exuperatis reuersus est, habens Indiā à sinistris, postea rursus in eam redijt, ac occidentales eius fines & Cophem flumen & Choaspem qui in Cophē immittit, & apud Plagyrium urbē fluēs præter Gorydalem urbem & Bandobenam & Gandaritim permeat, intellexit apprime habitabilem & fructiferam esse montanam & borealem regionem: australem uerò partim siti uastā, partim fluminibus, & omnino exustam, & bestijs magis quàm hominibus conuenientem. Prius itaq; laudatum aggressus est: simul existimabat, flumina quæ transjcienda erant, transitu faciliora esse, cum nō procul ab eorū fontibus abessent, & terrā quam permeabat transuersa secarent. simul audierat, plura in unum conuenire: atq; id semper eo magis effici, quo ulterius procederetur,

μακρὰν δ' ὕσερον γνῶναι, διότι οὐ δυώατα ἦλπισε. μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοί, καὶ πλατεῖαι καὶ βαθεῖαι, ὡκεανὸς δὲ πρῶτον εἰς ὃν ἐκδιδόασιν οἱ ἰνδικοὶ πάντες ποταμοί. ἔπειτα ἡ Ἀριανὴ, καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος, καὶ ὁ Ἀραβικός, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀραβία, καὶ ἡ τρωγλοδυτική. τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀέρας, καὶ τοὺς ὄμβρους, τοιαῦτα λέγεται, καὶ τὴν πληρώσεως τῶν ποταμῶν, καὶ τὴν ὠκλύσεως τῶν πεδίων. δεῖ δὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα περὶ τῶν ποταμῶν εἰπεῖν, ὅσα πρὸς τὴν γεωγραφίαν χρήσιμα, καὶ ὅσων ἱστορίαν παρειλήφαμεν· ἄλλως τε γὰρ οἱ ποταμοὶ φυσικοί τινες ὅροι, καὶ μεγέθων, καὶ σχημάτων τῆς χώρας ὄντες, ὡς τὰληθὲς τὰ πολλὰ παρέχουσι πρὸς ὅλην τὴν νῦν ὑπόθεσιν. ὁ δὲ νεῖλος, καὶ οἱ κατὰ τὴν ἰνδικὴν, πλεονεκτήματά τι ἔχουσι παρὰ τοὺς ἄλλους, διὰ τὴν χώραν ἀοίκητον εἶναι χωρὶς αὐτῶν, πλωτὴν ἅμα, καὶ γεωργήσιμον οὖσαν, καὶ μήτε ἐφοδεύεσθαι δυναμένην ἄλλως, μήτ' οἰκεῖσθαι τοπαράπαν. τοὺς μὲν οὖν εἰς τὸν ἰνδὸν καταφορμίους, ἱστοροῦμεν τοὺς ἀξίους μνήμης, καὶ τὰς χώρας δι' ὧν ἡ φορά. τῶν δ' ἄλλων ὄντων ἄγνοια πλέων, ἢ γνῶσις. ἀλέξανδρος γὰρ ὁ μάλιστα τοῦτ' ἀνακαλύψας, καταρχὰς μὲν ἰθὺς οἱ διαρρεῖν ἐβουλοφρονήσαντος, ὥρμησαν ὡς τὴν Βακτριανῆς ἀπόστασιν, ἔγνω πρωϊαίτερον ὀρθώσειν, καὶ καταλύειν ἐκείνους. ἧκε μὲν οὖν τὴν ἰνδικῆς πλησίον δι' ἀρριανῶν. ἀφεὶς δ' αὐτὴν ἐν δεξιᾷ, ὑπερβὰς τὴν παροπαμισὸν εἰς τὰ πρωσαρκτικὰ μέρη, καὶ τὴν Βακτριανήν. καταστρεψάμενος δὲ τἀκεῖ πάντα ὅσα ἐπὶ τοῦτο πορεύσας, καὶ ἔτι πλέω, πάλιν ἦλθε, καὶ τὴν ἰνδικῆς ὑπέρχθη, λεγόντων μὲν περὶ αὐτῆς πολλῶν, οὐ σαφῶς δέ. αὖ ἐστρέψε δ' οὖν, ὑπερβὰς τὰ αὐτὰ ὄρη, κατ' ἄλλας ὁδοὺς ὑπερτομωτέρας, ἐν ἀρίστῃ ἔχων τὴν ἰνδικὴν, εἶτ' ἐπέστρεψεν αὖθις ἐπ' αὐτὴν, καὶ τοὺς ὄρους τοὺς ἐπορίους αὖθι, καὶ τὸν ἰὼφλα ποταμὸν, ἐν τῷ χοάσπῃ, ὃς εἰς τὸν ἰὼφλα ἐμβάλλει ποταμὸν, καὶ κατὰ πλησίον πόλιν ῥυεὶς παρὰ γαυδαλάλλαν πόλιν, καὶ διεξιὼν τὴν τε βανδοβηλῶν, καὶ τὴν γανδαρῖτιν, ἐπιωθάζω δὲ οἰκήσιμον εἶναι μάλιστα, καὶ δύκαρπον τὴν ὀρεινὴν, καὶ πρωσαρκτίαν. τὴν δὲ νότιον, τὴν μὲν αὐυδρον, τὴν δὲ ποταμόκλυστον, καὶ πλέως ἐκπυρον, θηρίοις τε μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις σύμμετρον. ὥρμησε μὲν οὖν τὴν ἐπανουμένην καὶ

πάντα ὧδε πρότερον, ἅμα καὶ τοὺς ποταμοὺς δυσπορατωτέρους νομίσας τῶν πάντων πλησίον, οὓς ἀναγκαῖον ἦν διαβαίνειν, ὡς παρόντας, καὶ τέμνοντας αὐτῷ ἐπὶ γῆν, καὶ ἅμα δὲ καὶ ἤκουσεν εἰς ἃ πλείονς σωιόντας, ῥᾴω, καὶ τοῦτ' ἀεὶ, καὶ μᾶλλον συμβαῖνον ὅσῳ πλείω εἰς τὸ πρόσθεν προϊέναι, ὥστ' εἶναι

ὥστ' εἶναι λυπηρὰ πορεύεσθαι, καὶ ταῦτα γὰρ πλοίων ἀφειὰς. δεδιὼς οὖν ὅμως, διέβη μὲν τὸν Ἰώφλω. καὶ κατεστρέφετο τὴν ὀρεινὴν, ὅση ἐπέκειτο πρὸς ἕω. ἦν δὲ μετὰ τὸν Ἰώφλω ὁ Ἰνδὸς, εἶθ' ὁ Ὑδάσπης, εἶθ' ὁ Ἀκεσίνης, εἶτα ὁ Ὑδραώτης. ὕστατος δ' ὁ Ὑπανις. πορευθῆναι γὰρ ἐπέκεινα ἐκωλύθη, ὅμως μὲν μαντείοις τισὶ πρόσχων, ὅμως δὲ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἤδη πρὸς τοὺς πόνους, ἀναγκαζόμενος. μάλιστα δ' ἐκ τῶν Ὑδάσπου ἐκαμνον συνεχῶς ὑόμενοι. ταῦτ' οὖν ἐγγύθεν γνώριμα ἡμῖν τῶν ἐνθενδε τῶν Ἰνδικῶν μόνων, ὅσα γένους τοῦ Ὑπανίου, καὶ εἴ τινα προσεκόρησαν οἱ μετ' ἐκεῖνον στρατόν τε ὑπανίου προελθόντος μέχρι τοῦ γάγγου, καὶ παλιβόθρων. μετὰ μὲν οὖν τὸν Ἰώφλω ὁ Ἰνδὸς ῥεῖ, τὰ δὲ μεταξὺ τούτοις τοῖς Ἰνδοῖς ποταμοῖς ἔχουσιν ἀσκηνοί τε, καὶ μασιανοὶ, καὶ νισαῖοι, καὶ ἱππάσιοι. εἶθ' ἡ ἀσσακανοῦ, ὅπου μασύγα πόλις τοῦ βασίλειον τῆς χώρας. ἤδη δὲ πρὸς τῷ Ἰνδῷ πάλιν ἄλλη πόλις πευκολαῖτις, πρὸς ᾗ ζεῦγμα γεφυρώσας ἐπεραίωσε τὴν στρατιάν. μεταξὺ δὲ τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τοῦ Ὑδάσπου, πάξιλά ἐστι πόλις μεγάλη καὶ εὐνομωτάτη, καὶ ἡ πᾶσα μὲν χώρα σεμνή, καὶ σφόδρα εὐδαίμων, ἤδη σωφρόνως καὶ τοῖς θεοῖς ἐπιτήδεια. ἐδέξαντό τε δὴ φιλανθρώπως ἐς Ἀλέξανδρον οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν τάξιλος. ἔτυχόν τε πλείονων, ἢ αὐτοὶ παρέσχον, ὥστε φθονεῖν οὓς μακεδόνας καὶ λέγω, ὡς οὐκ ἔχων, ὡς ἔοικεν Ἀλέξανδρος οἷς εὐεργετήσει, πρὶν ἢ διέβη τὸν Ἰνδόν. φασὶ δέ τινες ἔνθεν τὴν χώραν ταύτην ἀγύμνασον μείζονα. ὑπὲρ δὲ ταύτης γε τῆς ὁρίσιν ἡ τοῦ βιασάρου χώρα, παρ' ᾧ δύο δράκοντας ἀπήγγελλον οἱ παρ' αὐτοῦ πρίσβεις τρέφεσθαι, τὸν μὲν ὀγδοήκοντα πηχῶν, τὸν δὲ τεσσαράκοντα πῶς ἔλεγε, ὡς εἴρηκεν ὀνησίκριτος, οὐ οὐκ Ἀλεξάνδρου ἦν τῶν παρὰ δόξαν ἀρχικυβερνήτην ποιεῖται λόγον αὐτοῦ μὲν γὰρ οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, τὸ θαυμαστὸν αὐτὶ τἀληθοῦς, ἀσπάζονται μᾶλλον. ὑπερβάλλεσθαι δὲ δοκεῖ τοὺς δρυοτύνους ἐκεῖνος τῇ παραλογίᾳ. λέγειν δ' οὖν τινα, καὶ πίτυας, καὶ μυρίκας ἄξιας, ὥστε τὰ ἀπιστούμενα μὴ παρελθεῖν αὐτά. περὶ δὲ ὧν τῶν δρακόντων, καὶ ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι γε τοῖς ἡμετέροις ὄρεσι θηρεύουσι, καὶ προέφυσιν γε ἀπιλαίοις. μεταξὺ δὲ τοῦ Ὑδάσπου, καὶ τοῦ ἀκεσίνου, ἥτε τοῦ πώρου ὄντι πολλῇ, καὶ ἀγαθῇ, χεδρύ τε καὶ περὶ τειαφοσίων πόλεων, καὶ ἡ πρὸς τοῖς ἡμετέροις ὄρεσιν ὕλη, ἧς ἐς Ἀλέξανδρον καὶ ἦγε τῷ Ὑδάσπῃ, νῶτας ἐλάτινους τε πολλοὺς, καὶ πεύκας, καὶ λίβανον, καὶ ἄλλα παντοῖα ἐς ἐλεχὶ ναυπηγήσιμα, ἧς ὧν σόλον κατεσκεύασατο ὧν τοῦ Ὑδάσπου, πρὸς τὰς ἐκπομπὰς ἐν αὐτοῦ πόλεσιν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ, ὅπου μὲν πῶρον γῆκα διαβὰς, ὧν τὸν μὲν

quare & tranſitu difficiliora, præſertim in na uigiorum inopia, hoc metuens Cophem traiecit, & montana omnia ſubegit quæ ad orientem uerſa erant. Poſt Cophem erat Indus, poſtea Hydaſpes, poſtea Aceſines, & Hyarotis, poſtremò Hypanis. Vlterius progredi ca uit, tum propter oracula, tum propter exercitum iam laboribus defatigatū. Sed in primis continua pluuia laborabat. Ex orientalib. itaque Indiæ partib. ea nobis innotuere quę cis Hypanim ſunt, & ſi qua hiſtoriæ ſunt manda ta ab iis qui poſt illum trās Hypanim uſq; in Gangem, & Palibothra proceſſere. Poſt Cophem itaq; Indus fluit. Regionem inter hæc duo flumina mediam habent Aſtacœni, Maſiani, Nyſſei, & Hypaſij. Dehinc ſequitur Aſſacani regio, in qua eſt Magoſa ciuitas regionis huius caput, deinde iam ad Indum eſt alia ciuitas nomine Peucolaitis, ad quam Alexander facto ponte traiecit exercitū. Inter Indum & Hydaſpem eſt Taxila, magna ciuitas, & iuſtitiæ ſtudioſa. Circūſtans uerò regio frequēs & ualde ferax iam campis uicina. Huius urbis incolæ & Taxilus eorum rex perhumaniter Alexandrum ſuſceperunt, unde & plura ſunt ab illo conſecuti, quàm ipſi præbuere, adeò ut Macedones ex inuidia dicerent, quaſi Alexander non haberet quibus benefaceret, priuſquam Indum traiiceret. Sunt qui dicant hanc regionem maiorē Aegypto. Vltra hāc in montibus eſt *Abiſari regio, apud quem le gati ab eo miſsi nunciauerūt duos dracones nutriri, alterum LXXX. cubitorum longitudine, alterum C & XL, ut Oneſicritus refert, qui non Alexandri, ſed potius admirabilium deſcriptor eſt appellandus. Nam omnes qui de Alexandro pertractant, miracula pro uerita te habent. Hic autem omnes monſtris uidetur exuperare. Dicit tamen quędam ueriſimilia & memoratu digna, quæ etiam qui nō credit non præteriret. Sunt & alij qui dicant dracones in Emodis mōtibus capi, & in ſpeluncis enutriri. Inter Hydaſpem et Aceſinem eſt Pori terra, multa ſanè & opulenta, CCC ferè ciuitatum. Item ſylua prope Emodos montes, ex qua Alexander multam abietem, & pinum, & cedrum, & uarias alias arbores in Hydaſpem deduxit, ex quibus claſſem conſtruxit iuxta urbes in utraq; fluminis ripa ab eo conditas, ubi Porum uicit, quarū alteram

*Biſari, alias Abiſari regio.

Bucephaliam nominauit, ab equo qui in eo prælio cecidit. Is Bucephalus à latitudine frõtis dictus est, quo semper Alexander in certa minibus utebat. Erat enim bellator optimus. Nicæam uerò à uictoria appellauit. Dicũt esse in ea sylua maximã ingentium cercopithecorum multitudinem, adeò ut cum Macedones aliquando multos in collibus quibusdam apertis uidissent in aciẽ instructos (nam id animal ad humanum accedit ingeniũ, non minus & elephantes) castra putassent, & in eos tanquam hostes irruissent: sed cum à Taxilo, qui cum Alexãdro erat, rem agnouissent, cessasse. Hoc animal duobus capitur modis. nã cum imitatiuum sit, et in arbores fugiat, uenatores cum eos in arboribus insidere animaduertunt, catinũ aqua plenũ in conspectu ponunt, oculos sibi ex ea abluentes. postea uisco pro aqua posito abeũt, à lõgè insidiãtes. Cum animal ex arbore descẽderit, & sese uisco illiuerit & cõniuenti palpebrę implicitę fuerint, accedentes uiuũ capiũt. Atq; hic unus est modus. Alter est: Postquam culleolos quosdam in subligaculi modum induti fuerint, abeunt alijs ibi relictis interius uillosis, & uisco illilitis. Simiæ in hos ingredientes, facile capiuntur. Sunt qui Catheam, Sopithis regionem, qui unus fuit ex Nomarchis, inter hos amnes locauerint. Quidam trans Acesinẽ, & Hyarotidem finitimam terræ Pori, consobrini alterius Pori, qui ab Alexãdro captus fuit. Regionem uerò quæ sub hoc est, Candaridem uocant. Sed mirum in modum pulchritudinem in Cathea excoli dicunt, ut equorum et canum. Et Onesicritus author est, apud eos regem pulcherrimum eligi. Puerum uerò post duos menses, quàm natus, fuerit publicè iudicari, utrum legitimam formã habeat & uita dignam, nec ne. Eumq; cum ab eo iudicatus fuerit, qui rei præest, uel uiuere uel interimi. Tingi etiam mentũ eius multis uarijsq; coloribus ornatus gratia. Et multos ex Indis id studiosius facere, regionem enim colores admirabiles & capillis & uestibus tingendis ferre. Homines cæteris in rebus frugales esse, circa ornatum autem curiosos. Catheorum proprium esse dicit, ut sponsus & sponsa se mutuò eligant. Item ut uxores cum uiris defunctis cõburantur, ob hanc causam, quòd cum aliquando adolescentulos adamarent, à uiris secedebãt, uel eos ueneno interimebãt:

Βουκεφαλίαν ὠνόμασεν, ἀπὸ τοῦ πεσόντος ἵππου κατὰ τὴν μάχην τῆς πόας ὑπὸ πώρου. ἐκαλεῖτο δὲ Βουκεφάλας ἀπὸ τῆς πλάτους τοῦ μετώπου. πολεμικὸς δ' ἦν ἀγαθός, καὶ ἀεὶ τούτῳ ἐχρῆτο τῷ τοὺς ἀγῶνας. τὴν δὲ νίκαιαν ἀπὸ τῆς νίκης ἐκάλεσεν. ἐν δὲ τῇ λεχθείσῃ ὕλῃ, καὶ ἃ τῶν λοιπῶν διηγοῦνται πλῆθος ὑπερβάλλον, καὶ τὸ μέγεθος ὁμοίως, ὥστε τοὺς μακεδόνας ποτὲ ἰδόντας ἐν πολλῇ ἀκρολοφίας ψιλαῖς ἐσῶντας ἐν τάξει κατὰ μέτωπον πολλούς. καὶ γὰρ ἀνθρωποειδέστατον εἶναι τὸ ζῷον, ὀχ ἧττον τῶν ἐλεφάντων, στρατοπέδου λαβεῖν φαντασίαν, καὶ ὁρμῆσαι μὴ ἐπ' αὐτοὺς ὡς πολεμίους. μαθόντας δὲ παρὰ ταξίλου, σωσάντος τότε τὸν βασιλέα, τὴν ἀλήθειαν, παύσασθαι. ἃ δὲ θήρα τοῦ ζώου διττή· μιμητικὴ δέ, καὶ ὑπὸ τὰ διῴδρακα ἀναφυτικόν. οἱ οὖν θηρεύοντες ἐπὰν ἴδωσιν ὑπὸ διῴδρων ἰδρυμένον, ἐν ὄψει θέντες πρυβλίον ὕδατος ἔχον, πρὸς ἑαυτῶν ὀφθαλμὸς ἀλείφουσιν ἐξ αὐτοῦ. εἶτ' αὐτὴ τοῦ ὕδατος, ἐξοῦ πρυβλίου θέντος, ἅπασι καὶ λοχῶσι πόρρωθεν. ἐπὰν δὲ καταπιόντα τὸ θηρίον ἐγχρίσωσι τοῦ ἰξοῦ, καταμύσαντος δ' ἀπὸ λειφθῇ τὰ βλέφαρα, ὑπτίαντος ζωγροῦσιν. εἰς μὲν τρόπος οὗτος. ἄλλος δὲ· τοὺς λυσάμενοι θυλάκους, ὡς αὐξυσίας ἐπάσῃ, ἄλλους καταλείποντος διασεῖς, τὰ ἐντὸς διεχρισμένους ἐξῶ, γνόντας δὲ εἰς αὐτοὺς ῥᾳδίως αἱροῦσι. καὶ τὴν καθέαν δέ τινος τῶν σωπέντος τ νομαρχῶν τινὸς κατὰ τύχην δὲ τῶν μισοπτασίαν τιθέασιν. ἄλλοι δὲ καὶ τὸν ἀκεσίνου πόρον, καὶ τὸν ὑδροφόνδος ὁμορον τῇ τοῦ πώρου, ὃς ἦν αὐτίος τοῦ ὑπ' ἀλεξάνδρου ἁλόντος. διαλοῦσι δὲ γανδαρείδα τὴν ὑπὸ τούτῳ χώραν. ἐν δὲ τῇ καθέᾳ καινότατον ἱστορεῖται τὸ πρὶ τοὺ κάλλους, ὅτι τιμᾶται διαφρόντος, ὡς ἵππων καὶ διωκῶν. Βασιλέα τε γὰρ ἐν κάλλιστα αἱρεῖσθαι φησὶν ὄνησικριτος. χρόμενόν τε παιδίον μετὰ δίμηνον, διεῖνεσθαι δημοσίᾳ, πότερον ἔχει τὴν ἐύνομον ἀρχὴν, καὶ τοῦ ζῆν ἀξίαν, ἢ οὔ. διεθέντος δ' ὑπὸ τοῦ ἀρχιδιεχθέντος ἄρχοντος ζῆν, ἢ θανατοῦσθαι, ἐᾶσθαί τε πολλοῖς δυανθισάτοις χρώμασι τοὺς ὠώγωνας αὐτοῦ, τούτου χάριν διαλλωπιζομένους. δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως ποιεῖν ὑμεναίους πολλοὺς τῶν ἰνδῶν. καὶ γὰρ δὴ φορεῖν τὴν χώραν χρόας θαυμαστὰς, καὶ θριξὶ καὶ ἀνθεσι. τοὺς δ' ἀνθρώπους τὰ ἄλλα μὲν δυτικοὺς εἶναι, ῥιζοκόμους δὲ. ἴδιον δὲ τῶν καθέων καὶ δοκεῖ ἱστορεῖσθαι, τὸ αἱρεῖσθαι νυμφίον, καὶ νύμφην ἀλλήλους, καὶ τὸ συγκατακαίεσθαι τεθνεῶσι τοῖς ἀνδράσι τὰς γυναῖκας διὰ γυναικῶν τινα αἰτίαν, ὅτι ὁρῶσά ποτε τὴν νέαν ἀρίσαντο τὴν ἀνδρῶν, ἣ φαρμακοῦσιν αὐτούς.

νόμῳ

νόμον οὖν θεῖναι τοῦτον, ὡς παυσομένης τῆς φαρμακείας· οὐ πιθανὸς μὲν ὁ νόμος, οὐδὲ αἰτίαν λέγεται. φασὶ δὲ γῆν τὴν Σωπείθους χώραν ὀρυκτῶν ἄλλων ὄρος εἶναι, ἀρκεῖν δὲ νῦν πρὸς τὴν Ἰνδικήν. καὶ χρυσίον δὲ καὶ ἀργύρεια οὐ πολὺ ἄθρουν γὰρ ἄλλοις ὄρεσιν ἴσοις ἔστι καλὰ, ὡς ἐδήλωσε γόργος ὁ μεταλλοτύπος. οἱ δὲ Ἰνδοὶ μεταλλείας καὶ χωνείας ἀπείρως ἔχοντες, οὐδὲ ὧν δύνανται ἴσασιν, ἀλλ' ἁπλούστερον μεταχειρίζονται τὸ πρᾶγμα. γῆν δὲ τὴν Σωπείθους καὶ τὰς τῶν λεόντων ἀγέλας διηγοῦνται θαυμαστάς. λαβεῖν γοῦν τὸν Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ Σωπείθους λέοντας τεττάρακοντα καὶ ἑκατόν. δύο δὲ πείρας δεῖναι λέοντι πεσόντι φυγεῖν τοὺς δύο. κρατουμένων δὲ αὐτῶν, δύο ἄλλους ἐπαφεῖναι. τότε δὲ ἤδη κατεστῶτας εἰς αὐτοπάλαν, τὸν μὲν Σωπείθην κελεῦσαι τῶν λεόντων τινὰ λαβόμενον, ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσῃ, ἀποτεμεῖν. τὸν Ἀλέξανδρον δὲ καταρχὰς μὲν ἀφεῖναι οὐ συγχωρεῖν, φειδόμενον τοῦ λυτοῦ. ἐπόντος δὲ ὅτι τέτταρας αὐτὶ δύο δώσει, συγχωρῆσαι, ἢν τὸν λεοντα πρὸ ἐλεῖν ἀφεῖναι πρὸς τὸν σκέλος βραδείᾳ τομῇ, πλὴν αὐτὸν ἀφεῖναι τὸ δῆγμα. ἡμᾶς οὖν μέχρι τοῦ ὑδάσπου δύο τοσοῦτον πλέον ἢ ὧν μετεσπόμεθα, ἡ δὲ γνῶσις ἐκ τοῦ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ. ἅπαντα δὲ τὰ ὠκεανίτιδα μᾶλλον, ἢ τὴν πεδίον ἔχομεν. οὐδὲ ὧν Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ ἀναστρέψας ἀπὸ τὸν ὑδάσπην, καὶ τὸν ναύσταθμον συνεκρότει τὸν στόλον. ἔστι δὲ ἔπλει ἐς ὑδάσπην. πάντων δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν συμβάλλουσιν εἰς γῆν τὸν Ἰνδόν. ὕστατος δὲ ὑπανις. πέντε καὶ δέκα δὲ σὺν σύμπαντας φασὶ συρρεῖν τοὺς γε ἀξιολόγους. πληρωθεὶς δὲ ἐκ πάντων, ὥστε καὶ ἐφ' ἑκατὸν σταδίους, ὡς οἱ μὲν μετρίαζοντες φασὶν εὐρύνεσθαι κατά τινας τόπους, ὡς δὲ οἱ μετρίως τοῦτοι πεντήκοντα τὸ πλεῖστον, ἐλάχιστον δὲ ἑπτά, καὶ πολλὰ ἔθνη καὶ πόλεις εἰσὶ πορίξ. ἔπειτα δύσεις στόμασιν εἰς τὴν νοτίαν ἐκδίδωσι θάλασσαν, καὶ τὴν παραλίαν πρασαγορεύομένην ποιεῖ νῆσον. τοιοῦτον δὲ ἔχει τὸν διάπλουν Ἀλέξανδρος, ἀφεὶς τὰ πρὸς ἕω μέρη, πρῶτον μὲν ὅτι τὸ διανυθῆναι διαβῆναι τὸν ὑπανιν, ἔπειτα καὶ ψευδῆ κατὰ μαθὼν τὴν πεῖραν τὸν προκατέχοντα λόγον, ὡς ἔκπυρα εἴη, καὶ θηρίοις μᾶλλον οἰκήσιμα τὰ γε τοῖς πεδίοις, ἢ ἀνθρωπείῳ γένει. διόπερ ὥρμησεν ἐπὶ ταῦτα ἀφεὶς ἐκεῖνα, ὥστε καὶ ἐγνώσθη ταῦτα αὐτὸ ἐκείνων τῶν πλέον. ἡ μὲν οὖν μεταξὺ τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τοῦ ὑδάσπου, λέγεται γῶνία ἔχειν ἔθνη. πόλεις δὲ εἰς πεντακισχιλίας, οὐκ ἐλάττους ἴσως ἢ μυρίπδες. δοκεῖ δὲ πῶς ὠκεανὸν εἶναι τὸν πλῆθος, ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ ὑδάσπου, εἴρηται πρόσθεν ὑπ' ὧν οἰκεῖται τῶν ἀξίων μνήμης.

ut ergo ueneficia tollerentur, hāc legem conditam esse: quæ profectò lex & causa mihi nō satis probabilis uidetur. Dicunt in terra Sopithis, in monte quodā sales effodi, qui toti Indiæ sufficiāt. Item auri & argenti metalla non longè in alijs mōtibus dicūtur, ut Gorgus tradidit metallorū gnarus. Indi & metallorum & fusilium imperiti, quibus abundent nesciunt, idcirco rem simplicius tractāt. In eadem terra canes optimos narrāt, atq; Alexandrum C & L canes à Sopithe accepisse: atq; ut periculum faceret, duos leoni immisisse: quibus illum tenentibus, alios duos soluisse. qui cum iam in certamine cōsisterent, Sopithes iussit, ut unus ex canibus crure apprehensus abstraheretur à morsu: & nisi obtemperaret, crus amputaretur. quod Alexander primò non concesit, cani uidelicet parcens. Sed cum Sopithes diceret se quatuor pro uno daturū, cōcesit. Canis uerò prius sibi crus incidi profundo uulnere passus est, & morsum dimitteret. Iter itaque usq; ad Hydaspem magna ex parte erat ad meridiem, citerius uerò ad orientem usq; ad Hypanim, magis mōtibus quàm campis uicinum. quare cum Alexander ab Hypani ad Hydaspem & nauale reuersus esset, classem coniunxit, postea per Hydaspem nauigauit. Omnia prędicta flumina in unum intrant, scilicet Indum, sed postremus est Hypanis. quindecim dicūtur esse uniuersa, mentione digna, quæ in Indum influunt, ex quibus omnib. auctus est, ubi ad C stadia dilatat, ut tradunt qui non moderatè loquūtur: ut uerò moderatiores, ad L. Et multæ gentes & urbes circa eum sunt, postea duobus ostijs in australe mare immittit, & Pattalenam insulam facit. Ea mente Alexander orientales partes omisit, primò quòd prohiberetur Hypanim transire, & quòd experientia intelligeret falsam esse priorem famam, quòd campestris regio exusta esset, & bestijs magis quàm hominum generi habitabilis. quapropter illis partibus omissis, has aggressus est. Itaque hæc illis sunt prælata. Regionem quæ inter Hypanim est & Hydaspem nouem nationes habere dicuntur. Ciuitates uerò ad quinque millia, non minores Co in Meropide. Quæ profectò multitudo per excessum dicitur. Quę autem inter Indum est & Hydaspē, & à quibus habitet memoratu dignis, ferè dictū est.

Conſequenter deorſum habitant Silbæ, de quibus antè dictũ eſt, & Malli, et Oxydracę, maximæ nationes. Malli ſunt, apud ǫs Alexãder mortis periculũ adĳt in expugnatione oppidi cuiuſdã uulneratus. Oxydracæ ſunt, quos Bacchi cognatos dixímus. Iã uerò iuxta Pattalenã Muſicani terram dicunt, et Sabuta, Sindonaliã, ac etiam Porticani terrã, & gentes alias quas Alexãder ſuperauit, fluuialem Indi regionem habitãtes. Vltima eſt Pattalena, quã Indus facit in duas partes diuiſus. Ariſtobulus ait, mille ſtadĳs eos inter ſe diſtare, Nearchus addit octingenta. Oneſicritus unũquodq; latus comprehenſæ inſulæ, quę figuram triangulam habet, duũm millium ſtadiorum dicit fluminis latitudinem, ubi in ora ſcinditur CC ad ſtadia, quam inſulam Delta nominat, & Aegyptio Delta æqualem facit. quod minimè uerum eſt. Nam Aegyptium Delta mille & trecenta ſtadiorũ baſim habere dicĭt, latera uerò utrũq; minus baſi. In Pattalena urbs eſt inſignis nomine Pattala, à quibus inſula nominatur. Oneſicritus dicit finitimam oram magna ex parte paluſtrem eſſe, præſertim circa fluminũ oſtia, propter lutum quod defertur, & maris affluxũ, & quia à terra flatus non ſpirant. nam hæc loca à marinis uentis occupantur. Multus eſt etiam in Muſicani terra cõmendanda, cuius nonnulla cum alĳs rebus Indicis memorantur, ut de longitudine uitæ, quòd centum & triginta uiuant annos. Nam & Seres his longiores dicũtur. Itẽ de uitæ frugalitate, & de ſalubritate, quanquam regio rerum omnium copiam habeat, propriũ eius eſſe, Laconicas comeſſationes in publico celebrare. Item opſoniũ ex uenatione quærere, & auro & argẽto nõ uti, quanquam metallis abundent: & iuuenib. pro ſeruis uti, dum adoleſcũt, quemadmodum Cretenſes Ephamiotis, & Lacones Helotib. utebantur. Itẽ nullas artes exquiſitè diſcere, pręter medicinam. In quibuſdam nimium exerceri, ut in bellicis ac ſimilibus, maleficium putari. Ius non eſſe niſi cędis et cõtumeliæ, cum non ſit in ſeipſo hæc non pati: cum uerò in contractando conſiſtunt, in unoquoq; ſint: ut ferendum eſſe, ſi quis fidem uiolarit, ſed cauendum cui credatur, & non implendam eſſe urbem controuerſĳs. Hæc ab ĳs traduntur, qui cum Alexandro militarunt.

κάτω δ' ἐξῆς εἰσὶν οἵ τε σίλβαι λεγόμενοι, πρὸς ὧν καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, καὶ μαλοί, καὶ ὀξυδράκαι, μεγάλα ἔθνη. καὶ μαλοὶ μὲν παρ' οἷς ἀπεθανεῖν ἐκινδύνευσεν ἀλέξανδρος, βληθεὶς γὰρ ἀλώσει πολίχνης τινός. ὀξυδράκαι δ', οὓς τ' Διονύσου συγγενεῖς ἐφαμεν μυθεύεσθαι. πρὸς αὐτῇ δ' ἤδη τῇ παταλήνῃ, τήν τε τῶν μουσικανῶν λέγουσι, καὶ τὴν σαβούτα σινδναλίαν, καὶ ὑπὲρ τὴν πορτικανοῦ, καὶ ἄλλων, ὧν ἐκράτησεν ἅπάντων ἀλέξανδρος, τὴν τοῦ ἰνδοῦ πρὸς ἑσπέραν ποτὲ μίαν. ὑπὲρ τοὺς δὲ τοὺς τὴν παταλικὴν, ἰὼν ὁ ἰνδὸς ποιεῖ, χιλιάδας εἰς δύο πρὸς ἕω. ἀριστόβουλος μὲν οὖν εἰς χιλίους σταδίους διέχειν ἀλλήλων φησὶν αὐτάς. νέαρχος δ' ὀκτακοσίους πρόσθησιν. ὀνησίκριτος δὲ τὴν πλευρὰν ἑκάστην τῆς ἀχλαμβανομένης νήσου, τετρώνου τὸ σχῆμα, χιλίων. τὸ δὲ ποταμὸν τὸ πλάτος καθ' ὃ σχίζεται εἰς τὰ στόματα, ὅσον σταδίων. καλεῖ δὲ τὴν νῆσον δέλτα, καὶ φησὶν ἴσην εἶναι τὴν κατ' αἴγυπτον δέλτα, ἐκ ἀληθῆς τοῦτο λέγων. τὸ γὰρ κατ' αἴγυπτον δέλτα, χιλίων καὶ διακοσίων σταδίων ἔχειν λέγεται τὴν βάσιν, τὰς δὲ πλευρὰς ἑκατέραν ἐλάττω τῆς βάσεως. ὧν δὲ τῇ παταλλωῇ, πόλις ἔστιν ἀξιόλογος τὰ πάταλα, ἀφ' ἧς καὶ ἡ νῆσος καλεῖται. φησὶ δ' ὀνησίκριτος τὴν πλείστην παταλίαν τὴν ταύτῃ, πολὺ τὸ τραγῶδες ἔχειν, καὶ μάλιστα περὶ τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, διά τε τὴν χώραν, καὶ τὰς πλημμυρίδας, καὶ τὸ μὴ πνεῖν ἀπὸ γαίας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πελαγίου αὐτόμου, κατέχεσθαι τοὺς τόπους ὑπὸ τοῦ πλέον. λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν μουσικανῶν χώρας ἐγκωμιάζοντα αὐτὴν, ὥν τινα καὶ ἄλλοις ἰνδοῖς κοινὰ ἱστορεῖται, ὡς τὸ μακρόβιον, ὥστε καὶ τριάκοντα ὑπὲρ τοῖς ἑκατὸν προσλαμβάνειν. καὶ γὰρ οὐ σπάνις ἐπὶ τούτῳ μακροβιοτέρους τινὰς φασι, καὶ τὸ λιτόβιον, καὶ τὸ ὑγιεινόν. καίπερ δὲ χώρας ἀφθονίαν ἁπάντων ἐχούσης. ἴδιον δέ τι, συσσίτια τινὰ λακωνικὰ αὐτοῖς εἶναι δημόσια σιτουμένοις. ὅπλα δ' ἐκθήρας ἐχόντων, καὶ τῷ χρυσῷ μὲν χρῆσθαι, μηδ' ἀργύρῳ μετάλλων ὄντων, καὶ τὸ αὐτὸ δούλῳ ζῶις ὧν ἀκμὴ χρῆσθαι νέοις ὡς ληστῆσθαι μὲν τοὺς ἀφαμώτους, λάκωνος δ' εἶναι τοὺς εἵλωσι. μὴ ἄγειν βοῶν τοὺς δ' ὠδοποιοὺς πλὴν ἰατρικῆς. ἐπὶ τίνων δὲ κακουργίαν εἶναι τὴν ὠδοποιὸν ἄσκησιν, οἷον ὑπὲρ τοῖς πολεμικοῖς καὶ τὸν ὅμοιον. δίκην δ' εἶναι μὴ ἐπὶ πλὴν φόνου καὶ ὕβρεως. οὐκ ἐπ' αὐτῷ γὰρ τὸ μὴ παθεῖν ταῦτα, τὰ δ' ἐν τοῖς συμβολαίοις ἐπ' αὐτῷ ἑκάστῳ, ὥστε καὶ ἐχεγγύην δὲ ἐάν τις παρασῇ τὴν πίστιν. ἀλλὰ καὶ προσέχειν ὅτῳ πιστευτέον καὶ μηδενὶ πλημμελῶν τὴν πόλιν, ταῦτα μὲν οἱ μετ' ἀλεξάνδρου στρατεύσαντες λέγουσιν. ἐκλιπόντα δέ τις, καὶ ληστοῦ πρὸς τὴν μη-

τὴν μητέρα ἀριστοπάτραν, ὡδὶ γοῦν, πολλά τε ἄλλα παράδοξα φράζουσα, καὶ οὐκ ὁμολογοῦσα οὐδενί. καὶ ὅτι μὴ τὸ μέχρι τοῦ γάγγου προελθεῖν τὸν Ἀλέξανδρον. αὐτός τε φησὶν ἐλθεῖν τὸν ποταμόν, καὶ εἶναι τὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ μεγέθει, καὶ πλάτει, καὶ βάθει πρὸς πίστεως μᾶλλον ἢ ἐγγύς. ὅτι μὲν γὰρ μέγιστος τῶν μνημονευομένων ὑπὸ τῶν τριῶν ἠπείρους, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἴνδος. τρίτος δ' ὁ καὶ τέταρτος ὁ Ἴστρος, καὶ ὁ Νεῖλος, ἱκανῶς συμφωνεῖται. τὰ καθ' ἕκαστα δ' ἄλλοι ἄλλως περὶ αὐτῶν λέγουσιν, οἱ μὲν τριάκοντα σταδίων τὸν πλάτος, οἱ δὲ καὶ τριῶν. μεγαθύνει δὲ ὅταν ἡ μέτριος καὶ εἰς ἑκατὸν εὐρύνεσθαι, βάθος δὲ ἔνιοι ὀργυιῶν ἓξ καὶ πεντήκοντα. ὧδε δὲ τῇ συμβολῇ τοῦτο τε καὶ τὸ ἄλλο ποταμὸ τὰ παλίβοθρα ἱδρύσθαι, σταδίων ὀγδοήκοντα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ πεντεκαίδεκα, ὑπὸ πλαγιογράμμου σχήματος ξύλινον περίβολον ἔχοντα κατατετρημένον, ὥστε σῖτα τῶν ὀπῶν τοξεύειν. πρόκεισθαι δὲ καὶ τάφρον φυλακῆς τε χάριν καὶ τοῦ μὴ ἐκ τῆς πόλεως ἀκροιῶν. τὸ δ' ἔθνος ὑφ' ὃ ἡ πόλις αὕτη καλεῖσθαι πρασίους ἅπαντας διαφορώτατον τῶν πάντων. τὸν δὲ βασιλεύοντα ἐπώνυμον εἶναι τῆς πόλεως ἐν παλιβόθροις καλουμένους, πρὸς τῷ ἰδίῳ τῷ ἐκ γενετῆς ὀνόματι, καθάπερ τὸν Σαδροκόττου, πρὸς ὃν ἥκειν ὁ μεγαθένης πεμφθείς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πρὸ τοῖς Παθυαίοις. ἀφάκημα γὰρ καλοῦσι πάντων. ἰδίᾳ δ' ὁ μὲν ὀρώδης, ὁ δὲ φριάτης, ὁ δ' ἄλλό τι. ἀρίστη ὁμολογεῖται πασῶν ἡ τοῦ ὑπάνιος χώρα. οὐκ ἀκριβοῦται δέ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸ μέχρι ἐκποταμοῦ, λέγεται πάντ' ἀεὶ τὸ μεῖζον, ἢ τὸ στρατοπεδίσεσθαι, οἷα τὰ τῶν χρυσωρύχων μυρμήκων, καὶ ἄλλων θηρίων, καὶ ἀνθρώπων ἰδιομόρφων. καὶ δυνάμεσί ἐστιν ὑπερβαλλομένων, ὡς οὐδὲ σπείρας μυριοβίους φασὶ πορεύεσθαι τῶν παρατεινόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἀριστοκρατικήν τινα σύνταξιν πολιτείας αὐτόθι ἐκ πεντακισχιλίων βουλευμάτων συνεστῶσαν, ὧν ἕκαστον παρέχεσθαι τοὺς κοινῇ ἐλέφαντα. καὶ τίγρεις δ' ἐν τοῖς πρασίοις φησὶν ὁ μεγαθένης, γίνεσθαι μεγίστους, σχεδὸν δέ τι καὶ διπλασίους λεόντων. δυνατοὺς δὲ ὥστε τῶν ἡμέρων τινὰ ἀγόμενον ὑπὸ τεττάρων, τοὺς ὀπαδίσαντας ἐλεῖν δραξάμενον ἡμιόνου, βιάσασθαι καὶ ἑλκῦσαι πρὸς αὑτόν, λύκους δὲ μείζους τῶν μεγίστων κυνῶν, λευκοὺς, πλὴν τοῦ προσώπου. τοῦτο δ' εἶναι μέλαν παρ' ἄλλοις δ' αὖ πάλιν. τοὺς δὲ λύκους μείζους εἶναι τῶν ἵππων, ἡμέρωπάτους δὲ, καὶ οὐ λίαν κακοήθεις πρὸς ὠθίσεις, καὶ κλοπάς.

matrem Aristopatram scripta, quæ cùm alia permulta admirabilia narrat, & cũ nullo concordat, tum etiam refert Alexandrũ in Gangem usq; processisse. & ipse uidisse se id flumen affirmat, & cete in eo. Idq; & magnitudine & latitudine & profunditate, remotius quàm iunctius ueritati. Nam quod maximũ sit omniũ fluminũ, quæ in tribus continentibus memorantur, & quod post Indũ ponãt, & tertium Istrum, & quartũ Nilum, satis conuenit. Eorũ uerò singularia alij aliter tradũt. Quidã minimam eius latitudinẽ triginta stadiorum dicunt, quidam trium. Megasthenes cum moderatus est, ad centum stadia dilatari existimat. Nimiam uerò profunditatem uigin ti passuũ. In huius & alius fluminis concursu sita esse Palibothra, quę octoginta stadiorum longitudinem habeat, latitudinem xv in figura quadrata, cincto ligneo et perforato circundata, ita ut per transennas sagittẽt. Propositam esse etiam fossam tutelæ gratia, & recipi endorum purgamentorum ex urbe affluentium. Gentem in qua ciuitas est Prasios uocari, ab omnibus differentes, eorum regem ultra proprium eius nomen à generatione impositum, de nomine urbis Palibothrũ appellari, quemadmodum & Sadrocottum, ad quem missus Megasthenes fuit. Idem apud Parthos fit. omnes enim Arsacæ nominantur, priuatim uerò alius Herodes, alius Phrates, alius aliter. Totam regionem quæ trans Hypanim est, optimam esse consentiũt, quæ omnia non exactè à quoquam traduntur, sed propter ignorantiam & locorum distantiam, in maius ac miracula extolluntur. Vt quę de formicis perhibentur aurum effodientibus, et de bestijs alijs, et hominibus, qui proprias quasdã formas & uarias uires habent. Nam & Seres tam longę dicuntur uitę, ut centesimum annum excedant. Referũt quendam optimatum ordinem ciuitatẽ gubernare ex quinq; millib. consiliariorum constantem, quorum quisq; elephantem reipublicæ præbet. Megasthenes author est, Tigres apud Prasios gigni, magnitudine duplos ferè ad leonem, adeò ualentes, ut unus ex mansuetis à quatuor hominib. ductus, si mulũ posteriore pede apprehenderit, ad se trahit. Cercopithecos uerò maximis canibus maiores, & totos albos præter faciem, quæ nigra est, apud alios uerò econtra, caudæ longitudinem supra duos cubitos, præterea mitissimos, & circa adortus, & furta non malignos.

Lapides quoque effodi thureo colore, ficu & melle dulciores. Quibusdam in locis serpentes esse binorū cubitorū, mēbranaceis alis ut uespertiliones. Eos per noctem uolare, & lotij stillas demittere, quæ incautos tabe offendunt. Item Scorpios pennatos, magnitudine admirabili. Nasci etiam hebenum. Canes esse ualentissimos, qui non antè morsum dimittant, quàm aqua naribus infundatur. Nōnullis præstudio in morsu oculos distorqueri, nō nullis etiā excidere, leonem & taurum à cane detineri, taurum mori rictu comprehensum, priusquam dimittatur. In regione montana, Silíam flumen esse, in quo nihil innatet: quanquam id Democritus nō credat, qui multam Asiæ peragrauit. sed nec id Aristoteles concedit: & si aeres quiddā sint adeò tenues, ut nulla in eis uolatilia inuehātur. Nōnulli uerò uapores exhalatos ad se trahūt, & ita quodāmodo subuolantia absorbent, quemadmodū electrū, paleam, & sideritis ferrū, & fortassis aliquæ eiusmodi uires in aqua sunt. sed hæc ad physiologiā pertinēt, & ad ea quæ de reb. inuectis tradūt, quare in illis est perficiendum. nūc ea assumēda sunt, quæ ad geographiā attinent. Dicūt totā Indorū multitudinē in septē genera dispertiri, quorū philosophi honore antecedūt, numero uerò pauciss imi sunt. utūtur eorū unoquoq; priuatim, qui mactāt et sacrificant. Publicè uerò reges in eo conuentu, qui maximus apud eos fit cū nouo anno incipiēte, philosophi omnes cum rege ad uenationem exeunt. & quicquid quisq; cōposuerit, uel obseruauerit eo anno de fructibus, de animalibus, de republica, in mediū proferūt. Vbi qui ter mendax deprensus fuerit, ei per totam uitam ex lege silentiū indicitur: qui uera dixerit, immunis et omni tributo exēptus censetur. Secūdum genus est agricolarū, qui plurimi sunt & pauciss imi in maxima operandi licentia, & immunitate militiæ. Hi nec ciuitatem, nec publicum negocium, nec ullū aliud munus attingūt: quamobrē eodē tēpore, & eodē loco alij pugnant, & cum hoste periclitātur: alij arāt uel fodiunt sine ullo periculo, cum illos propugnatores habeāt. Et cū regio tota sit regis, ipsi eam conducti operātur, in quarta fructuū parte. Tertiū genus est pastorum ac uenatorum, quibus solis & uenari & pascere pecora & uendere, & iumēta locare licet. pro eo autē quòd terrā bestijs liberāt, λίθους δ' ὀρύττεσθαι λιβανόχρους, γλυκυτέρους σύκων, ἢ μέλιτος. ἀλλαχοῦ δὲ διπήχεις ὄφεις ὑμνοπτέρους, ὡς πορ αὐ νυκτερίδας, καὶ πτύτους δὲ νύκτωρ πίπτεσθαι, σταλαγμὸς ἀφιέντας οὔρων. οὓς δ' ἐδηώτων σφᾶς πονταῖς τὴν χρῶτα τοῦ μὴ φυλαξαμένου, καὶ σκορπίους ἔχειν πτηνούς, ὑποφαίνοντας μεγέθει φύεσθαι δ' καὶ ἔβενον. εἶναι δὲ καὶ λυσσῶντας ἀλκίμους, οὐ πρότερον μεθιέντας τὸ δηχθέν, πρὶν εἰς οὖς ῥοῦθωνας ὕδωρ καταχυθῆναι. γένους δ' ὑπὸ πολυμίας φέρεσθαι σφᾶς ἐφ' ἅρμασι σφαιρίφεσθαι οὖν ὀφθαλμούς. τοῖς καὶ ἐκπίπτειν. καταχεθῆναι δ' καὶ λέοντα ὑπὸ ταύρου, καὶ ταῦρον. τὸν δ' ταῦρον καὶ ἀρτᾶσαν ἁρπαστὸν μυκηθμὸν τοῦ ῥέγχους πρότροφον, ἵνα ἀφεθῆναι. φέρεσθαι δὲ τὴν ὀρεινὴν σιλίαν ποταμὸν εἶναι ὧ μηδὲν ὠφελεῖ. δημόκριτον μὲν οὖν ἀπιστεῖν ἅτε πολλὴν ἀσίας περιπλανημένον. ὁ δ' ἀριστοτέλης δὲ ἀπιστεῖ. καὶ πορ καὶ ὁρᾶσθαι ὄντων λεπτῶν οἷς οὐδὲν ἐπιφέρεται πλοῦν. ἔτι δ' τῶν ἀναφερομένων ἀτμῶν ὑδατώδεις τινὲς εἰσὶ πηγαὶ οἷον, καὶ οἷον ῥοφητικοί τοῦ ὑποβρέχοντος, ὡς τὸ ἤλεκτρον τοῦ ἀχύρου, καὶ ἡ σιδηρῖτις τοῦ σιδήρου. τάχα δ' καὶ καθ' ὕδατος διαῦται τινὲς ἰσχὺν ἂν δυνάμεις. ταῦτα μὲν οὖν φυσιολογίας ἔχεται τινός, οὐ δὲ πρὸς τὸν ὀχυμένων πραγματείας. ὥστε δ' ἐκείνοις ὑπομνητέον. νυνὶ δὲ τὰ οὐ προσληπτέον ταῦτα, οὐδὲ ἄλλα δὲ γεωγραφίας ἐγγυτέρω. φησὶ δὴ τὸν ἰνδῶν πλῆθος εἰς ἑπτὰ μέρη διῃρῆσθαι, οὐ πρῶτον μὲν οὓς φιλοσόφους εἶναι τιμιωτέρους δ' κατ' ἀριθμόν. χρῆσθαι δ' αὐτοῖς, ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ οὓς θύοντας, ἢ οὓς φαγίζοντας, κοινῇ δ' οὓς βασιλέας περὶ τῶν μεγάλων λεγομένων σώζεσθαι, καθ' ὧν τὸν νέον ἔτους ἅπαντες οἱ φιλόσοφοι δεῦρο βασιλεῖ συνεισβάλλουσιν θύρας. ὅτι δ' ἂν ἕκαστος αὐτῶν συντάξῃ τῶν χρησίμων, ἢ τηρήσῃ περὶ εὐσεβείαν καρπῶν τε οὐ πρὸς ζώων, οὐ πολιτείας, προσφορᾶς τὸν εἰς τὸ μέσον. ὃς δ' ἂν τοῖς ἐψευσμένοις ἅλῳ, νόμος ὀβολὸν σιγᾶν δραχμῶν. τὸν δ' μὲν καταχθόνιον ἄφορον οὐ τελεῖν μείνουσι. διαύτορον δὲ μέρος εἶναι τὸν γεωργῶν. οἱ πλεῖστοί τέ εἰσι, καὶ ἀπὸ κτήσεως, οἱ στρατείας καὶ ἀσκίας τοῦ ὀργάζεσθαι, πόλεμόν τε προσιόντος, μηδὲν ἄλλο χρείας, μηδ' ὀχλήσεως κοινῆς. πολλάκις γοῦν δ' αὐτῷ χρόνῳ, οὐ τόπῳ τοῖς μὲν πράττεται τάχθαι συμβαίνει, καὶ δραχμὴν δαύειν πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ δ' ἀροῦσιν ἢ σκάπτουσιν ἀκινδύνως, πρὸς μάχους ἔχοντος ἐκείνους. ἔστι δ' ἡ χώρα βασιλικὴ πᾶσα. μισθοῦ δ' αὐτῶν ὑπὸ τῶν τὰ ὀργάζονται τὸ τὸν καρπῶν. τρίτον δὲ τὸν ποιμένων καὶ θηρευτῶν, οἷς μόνοις ἔξεστι θηρεύειν, καὶ θρεμματοτροφεῖν, ὅπλα δ' παρέχειν, οὐ μισθοῦ ζεύγη, αὐτὰ δὲ τὰ γῆ ἐλευθεροῦσθαι θηρίων, καὶ τὸν

καὶ τὴν ἀσφάλειαν ὀρύττουσι, μεβροῶν τινα παρὰ τοῦ βασιλέως, σῖτον, πλοῦτον καὶ σπουδὴν τῶν νεμόμενοι βίον. ἵππον δὲ καὶ ἐλέφαντα τρέφειν οὐκ ἔξεστιν ἰδιώτῃ. βασιλικὸν γὰρ ἑκάτερον νομίζεται τὸ ἔπαθλον, καὶ εἰσὶν αὐτῶν ἐπιμεληταί. θήρα δὲ τῶν θηρίων τοιάδε. χωρίον ψιλῶν ὅσον τι παφλάζων ἢ πηγὴ στάδιον, τάφρῳ περιχαράξαντες βαθείᾳ, γεφυροῦσι τὴν ἔσοδον στενωτάτην γεφύρᾳ. εἶτ' εἰσπέμπουσι θηλείας τὰς ἡμερωτάτας βοῦς, ἢ τέτταρας. αὐτοὶ δὲ ἐν καλυβίοις λιγνιπόροις ὑπονοσθοῦσι λοχῶντες, ἡμέρας μὲν οὐ πομπεύουσιν οἱ ἄγριοι. νύκτωρ δ' ἐφ' ὕδωρ ποιοῦνται τὴν ἔσοδον. εἰσὶν οὖν οἳ λεπίδι τὸν ἔσοδον λάθρᾳ. εἶτα τὸν ἡμέρων ἀθλητὴν οὐ ἀλκιμωτάτους εἰσάγοντες, σβεσθέντος πῦρ αὐτοῦ, ἅμα καὶ λιμῷ κατατονοῦσιν. ἤδη δὲ καὶ μόνοντων οἱ ὀθνείους ἐπιβρίσαντες τὸν ἐσοδον λάθρᾳ καταβαίνουσιν, ὑποδύσαντες ἕκαστος τῇ γαστρὶ τῶν οἰκείου ὀχήματος. ὁρμώμενοι δ' ἐνθένδε, ὑποδύεται τῷ ἀγρίῳ, καὶ σύμπλασι δέσμει. γυμνοῦσι δὲ ζώνῃ, λεπίδεσι τοῖς πάσσοσις, τύπτειν οὐ συμπλεκόμενοι, ἕως ἂν πέσωσιν εἰς τὴν γῆν. πεσόντα δ' ὠμοβοΐναις ἱμᾶσι, περιλαμβάνουσι οὐ αὐχένας αὐτῶν πρὸς οὐ τ' πάσσων. ἵνα δὲ μὴ σείμενοι οὐ ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτοῖς ὠγχειρωῦντας ἀφείσειν, τοῖς πραχήλοις αὐτῶν ἐμβάλλουσι λύκλῳ τομάς, καὶ κατ' αὐτὰς οὐ ἱμάντας περιπλέκουσιν, ὥστ' ὑπ' ἀλγηδόνων ἔκειν τοῖς δεσμοῖς, καὶ ἡσυχάζειν. τὸν δ' ἀλόντων ἀφελέσθαι οὐ πρεσβυτέρους, ἢ νεωτέρους δὴ χρείας, οὐ λοιποὺς ἀπάγουσιν εἰς οὐ σταθμούς. διήσαντες δ' οὐ μὲν πόλας πρὸς ἀλλήλους, οὐ δὲ αὐχένας πρὸς κίονα οὗ πεπηγότα, διαμάζουσι λιμῷ. ἔπειτα χλόην καλάμης, καὶ πόας ἀναλαμβάνουσι. μετὰ δ' ταῦτα πρῶτον ἀρχὴν διδάσκουσι, οὐ μὲν σὺν λόγου, οὐ δὲ μελισμῷ τινι, καὶ τυμπανισμῷ καλοῦσθαι. ἀκούουσι δ' οἱ ἀγριοδάσσοντοι. φύσει γὰρ διάκεινται πρᾴως καὶ ἡμέρως, ὥστ' ἐγχύς εἶναι λογικῷ ζώῳ. οἱ δὲ μὴ δέξαιμους οὐ λιόχους γὰρ τοῖς ἀγῶσι πρόσοντας ἀνελόμενοι σώζουσιν ἐκ δὴ μάχης. τοὺς δ' ὑποδύτας μεταξὺ τὸν πεδίον πολῶν, ὑπερμαχόμενοι διέσωσαν. τὸν δὲ χορτοφόρων, καὶ διδασκάλων, εἵνα πρὸς θυμὸν ἀπεκτάναν, οὕτως ὠνοποθοῦσιν, ὥστ' ἀκούσας ἀπεχεσθαι ζοφῆς. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀρκαρτόρων. βιβάζονται δὲ μὴ τίκτουσιν, ὡς ἵπποι τὸν ἔαρ μάλιστα. καιρὸς δ' ὅδε ἔαρ μὲν ἄρξῃ ἐπαυλαν οἴκοι κατέχητ, μὴ ἀχριάνῃ. τότε δὴ λίπους τὸ σῶμ' αὐαπνοῆς αὐτοῖσιν ὧν ἔχῃ πρὸς τὰς ἱροτάφους, ταῖς δὲ θηλείαις ὅταν ὁ αὐχὴν πέρ. οὕτως αὐτοῖς τυγχάνῃ. λύσει δὲ τὰς μὴ πλείσους ὀκτωκαίδεκα μῆνας, ἐλαχίστους δ' ἑκκαίδεκα. βρέφος δ'

& ab auibus, quæ ſemina legunt, ſalario à rege compenſantur, & uagi errabundiq; uitam in tugurijs agunt. Priuato homini equum & elephantem alere non licet. Vtrunq; enim regis poſſeſsio cenſetur, ſuntq; eorum curatores. Elephantum uenatio hoc modo fit. Locum aliquem purgatū quatuor aut quinq; ſtadiorū profunda foſſa circundant, tum ingreſſum, ponte anguſtiſsimo iungūt. deinde tres quatuórue elephātes fœminas ex manſuetis immittūt. ipſi in tugurijs occulti inſidiātur. per diem ſyluestres non accedūt. Nocte autē ſingillatim introeūt: quib. ingreſsis, uenatores clàm aditum occludūt. Poſtea nonnullos ex domeſticis certatoribus fortiſsimos inducentes, cum illis pugnant, ſimul etiā fame eos macerant. Cum uerò iam defeſsi fuerint, aurigarum audaciſsimi clàm deſcendentes, quiſque ſui elephantis uterum ſubeunt, atq; hinc ſubitò ſyluestriū uterum ſubeuntes, compedes illis inijciunt. quo facto, domeſticos exhortantur, ut uinctos uerberent, quouſq; in terrā cadant. Poſtquam ceciderint, bouillis loris eorum colla cum domeſticis alligāt: et ne aſcenſores excutere poſſint, colla circuncidētes, in cæſuris uincula imponunt, ut præ dolore uinculis cedāt, & quietē agant. Ex captis ſeligunt quicūq; uel ſenio, uel iuuēta inutiles ſunt. reliqui in ſtabula ducuntur, et pedibus inuicē uinctis, & collo ad columnā bene compactā, fame domāt. deinde herba uel arūdine uiridi reficiūt. dehinc obtemperare docent, alij oratione, alij cātu aliquo, uel tympani ſonitu deliniti. Rari ſunt, qui non facile manſueſcāt. Sunt enim à natura mites & māſueti, & ad ratiōale animal ꝓximè accedūt. Quidā aurigas ſuos, qui in certamine ceciderint, ex prælio eximūt. Quidā anteriorib. pedibus utero ſubiectos ſeruauerunt. Quod ſi quem ex curatoribus ue per iram interfecerint, adeò ut illum deſiderāt, ut præ mœrore à cibo abſtineāt, interdum etiam ad mortem obdurēt. Elephantes coeunt, & pariunt ut equi plurimum uere. Mas etiam purgationes quaſdam habet, cum domi detentus fuerit, & ſæuierit. Tūc enim pingue quiddam emittit per ſpiramentum, quod ei ſecundum tempora eſt. Fœminæ cum hic idem meatus apertus fuerit, edūt partum maiore ex parte poſt octauum menſem, quàm conceperint, nonnunquā poſt ſextum ac decimum. Senis menſibus à matre

nutriuntur. Viuunt quantum longæui homines. Quidam etiam ad ducenteſimum perueniunt annum, morbidi ſunt et incurabiles. Aegrotantibus oculis remedium eſt bouillum lac infuſum. complures morbos uinum atrum epotum curat. Vulneribus butyrum auxiliatur (ferrum enim extrahit) ulcera ſuillis carnib. inurũtur. Oneſicritus dicit eos ad trecenteſimum annum uiuere, raros ad quingenteſimum, circiter ducenteſimum robuſtiſſimos eſſe, concipere autem decimo anno, & tum ipſe tum alij dixerunt Libycos & maximos eſſe & ualẽtiſſimos, qui rictu propugnacula deijciant, & arbores radicitus euellãt, in poſteriores pedes erecti. Nearchus author eſt, caſſes in compitis quibuſdam à uenatoribus diſponi, & à manſuetis in eas agi, qui præſtantes ſunt, & ab auriga ducuntur: atq; adeò manſueſcere, ut lapidem ad intentionem iacere, & armis uti, & optimè natare ediſcãt, ut maxima poſſeſsio exiſtimetur elephantis currus. Duci etiam ſub iugũ & uincula, atq; mulierem eam præſtare, quæ munus ab amante elephantem accipiat. Hic quoq; uidiſſe ſe ait formicarum auriferarum pelles, pardalis pelli perſimiles. Megaſthenes de formicis ait, apud Derdas, quæ maxima natio eſt Indorum montanorum, ad orientem expoſitorum, collem quendam eſſe trium millium ſtadiorum ambitu, & ſub eo aurifodinas, quas formicæ effodiant, uulpibus magnitudine non minores, mira celeritate, uictum ex uenatione comparantes: fodere autem terram per hyemem, & ad oſtium accumulare, quemadmodum talpæ. Talis auri *ſtrigilis, parua decoctiõe eget, eam uicini iumẽtis clàm rapiunt. aperte enim non poſſunt, prohibentibus formicis, quæ & pugnãt, & fugiẽtes inſectantur. quos cum deprehẽderint, cum iumẽtis interimũt. Vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima diſponũt, quibus diſtractis, auri ſtrigilem aſportant, & fuſionis ignari cuicunq; mercatori diuendunt. Sed quoniam in hoc ſermone, quem de uenatoribus ac beſtijs habemus, meminimus eorum quæ à Megaſthene & ab alijs referuntur, hæc etiã ſunt addenda. Nearchus et multitudinẽ et malitiã ſerpentum admiratur, qui ex campis in eorũ cauernas refugiant, quæ in fluminum inundationibus operiuntur atq; ea impleant, & propterea cubilia alta eſſe dicit, nonnunquam etiam emigrare, cum ualde fuerint multiplicati,

τὴν σκυτίνην

* ψῆγμα

ἢ μήτηρ ἐξ ἔτη. ζῶσι δ' ὅσοι μακροβιώτατοι ἀνθρώπων οἱ πολλοί. ἴνιες δὲ καὶ ὠδὴ σφακώσια σφατέινουσιν ἔτη, πολιώσεως δὲ καὶ ἀνύσιατοι. ἄκος δὲ πρὸς ὀφθαλμίαν μὲν βόειον γάλα πεφυσκλυζόμενον. πρὸς πλείστοις δὲ τῶν νοσημάτων ὁ μέλας οἶνος καὶ πινόμενος. τραύμασι δὲ πρῶτον μὲν βάτυρον. ἕλκη γὰρ τὰ σιδήρεια, τὰ δ' ἕλκη σαρξὶν ὑέαις πυκνοῦσιν. γηράσκειν δὲ κατὰ ἔτος τριακόσιον ἐνίων φησί. τὰ δὲ πλείω ἔτος πεντακόσιον. ἀριστίνους δ' εἶναι πρὶ τὰ σφακόσια ἔτη. λύσκεσθαι δὲ δέκατον. μέχρις δὲ τῶν λιβυκῶν καὶ ἐρρωμενέστερος ἐκεῖνος τε ἄρκτος, καὶ ἄλκιμοι. τοὺς δὲ πεφυσκοσίσιν ἐπάλξεις, καθαιρεῖν καὶ σιγάδρα αὐτῶν προρρίζους, διανισαμένους ἐς οὐδὲν ὀπαδίους πόδας. νέαρχος δὲ καὶ ποδάγρας φησὶ τοὺς θήρας πίθεσθαι κατὰ ἴνας σωφρόνως φησί. σωφρονέστερον δ' ἐπὶ τῶν πιθήκων τοὺς ἀγρίους ἐς ταὐτὰς, ἀρεσθένον ὄντων, καὶ ἰσχυροτέρων. οὕτως δ' εὐπιθήκους εἶναι, ὥστε καὶ λιθάζειν ὠδί σκοπὸν μανθάνειν, καὶ ὅπλοις χρῆσθαι, νεῖν τε κάλλιστα, μίγιστόν τε νομίζεσθαι κτῆμα ἐλεφάντων ἅρμα. ἄγεσθαι δ' ὑπὸ ζυγῶν καμήλους. γυναῖκα δ' εὐδοκιμεῖν, ἐὰν λάβοι παρὰ βασιλέως ἐλέφαντα. οὕτω δὲ λόγος ἐχόμολογεῖ τῷ φήσαντι, μόνων βασιλέων κτῆμα εἶναι ἵππον, καὶ ἐλέφαντα. τῶν δὲ μυρμήκων τῶν χρυσορύχων σῶμα τὰ ἰδέαν φησὶν οὕτω πηδαλίαις ὅμοια. μεγαθύνεσθαι δὲ τοὺς μυρμήκων οὕτω φησὶν, ὅτι γὰρ σῶμα ἔθνει μεγάλῳ τῶν προσώπων, καὶ ὀρυμῶν ἐνδίων, ὀροπέδιον εἶναι τετραχιλίων πως σταδίων κύκλον τὸ δίων. ὑποκειμένων δ' αὐτῶν χρυσορύχιον, οἷ μεταλλεύοντες ἔστιν μύρμηκες, θηρίων ἀλωπέκων σχεδὸν ἐλάττω, τάχος ὑπερφυεῖς ἔχοντες, καὶ ζῶντες ἀπὸ θήρας. ὀρύττουσι δὲ τὸν χειμῶνα. σωρεύουσί τε πρὸς τοῖς στομίοις, καθάπερ οἱ ἀσφάλακες. ψῆγμα δ' ἐστὶ χρυσοῦ μικρὰς ἐψήσεως δεόμενον. τοῖς δ' ἵπποζυγίοις μεταῖσιν οἱ πλησιόχωροι λάθρα. φανερῶς δὲ σφε μάχονται, καὶ διώκουσι φεύγοντας. καταλαβόντες δὲ σφε χρῶνται. καὶ αὐτοὶ, καὶ τὰ ἱπποζύγια. πρὸς δὲ τὸ λαθεῖν ἱερεῖα θήρεια προσιθέασι καὶ μόρια. πολιτεύεσθαι δ' αὐτοὺς τὸ ψῆγμα, καὶ τῷ τυχόντι τῶν ἐμπόρων ἀργύριον σφατίθενται, χωνεύειν δὲ οὐδένες. ἐπεὶ δ' ἐν τῷ περὶ τῶν θηρευτῶν λόγῳ, καὶ περὶ τῶν θηρίων ἐμνήσθημεν, ὧν τε μεγαθύνεσθαι εἶπε, καὶ ἄλλοι, προσθετέον καὶ ταῦτα. ὁ μὲν νέαρχος τὸ τῶν ἑρπετῶν θαυμάζει πλῆθος, καὶ τὸ κακίαν. ἀναφορὰν δὲ ἐκ τῶν πεδίων εἰς τὰς καθυκίας τὰς σφαλανθανούσας ἐν ταῖς ὑδρηλύσεσι, καὶ πληρεῖν οὖν οἴκους. σφᾶς δὲ μὴ δύνασθαι καὶ ὑψηλὰς ποιεῖσθαι τὰς ἐλαίνας, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀποικίζεσθαι πλεονασάντων.

ἐὰν δὲ μὴ

εἰδὲ μὴ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους ὑπὸ τῶν ὑδάτων διεφθείρετο, ἐρῆμωθῆναι τὴν χώραν. καὶ τὴν μικρότητα δ' αὐτῶν εἶναι χαλεπὴν, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους· τὴν μὲν, ὅτι ἀνεφύλακτον· τὴν δὲ, ὅτι ἰσχυὸν. ὅπου καὶ ἐπιφανέστατόν τι ζῷον ἐχίδνας ὁρᾶσθαι. ἐπωδούς τε πολλοὺς εἶναι σοφιστὰς ἰᾶσθαι, καὶ εἶναι ἀγαθόν τι μόνον τοῦτο ἰατρεῖον. μηδὲ γὰρ νόσους εἶναι πολλὰς, διὰ τὴν λιτότητα τῆς διαίτης, καὶ τὴν ἀσινίαν· εἰ δὲ γίνοιντο, ἰᾶσθαι οὓς σοφισταί. ἀριστόβουλον δὲ τῶν θρυλλουμένων μεγεθῶν οὐδὲν ἰδεῖν φησιν. ἐχιδναν δὲ μόνον γύπια πηχῶν, καὶ ἀσπίδας. καὶ ἡμεῖς δ' ἐν αἰγύπτῳ κομισθεῖσαν ἐκεῖθεν τοιαύτην πως εἴδομεν. ἔχειν δὲ πολλοὺς φησὶ πολὺ ἐλάττους, καὶ ἀσπίδας, σκορπίους δὲ μεγάλους. οὐδὲν δὲ τούτων οὕτως ὀχλεῖν, ὡς τὰ μικρὰ ὀφίδια, οὐ μείζω σπιθαμιαίων. εὑρίσκεσθαι γὰρ ἐν σκηναῖς, ἐν σκεύεσιν, ἐν βείκοις ἐγκεκρυμμένα. οὗ ἢ πληγὰς τὰς αἱμορροεῖν ἐκ παντὸς πόρου μετὰ ἐπωδυνίας. ἔπειτα ἀπεθνήσκειν, εἰ μὴ βοηθήσειεν ὑὸς θύσας· τὴν δὲ βοήθειαν ῥᾳδίαν εἶναι, ὅτι τὴν ἀγρευτὴν τῶν ἰνδικῶν ῥιζῶν, καὶ φαρμάκων. ἱερακοδρίλους τε οὔτε πολλοὺς, οὔτε βλαπτικοὺς ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἰνδικοῖς φησιν εὑρίσκεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ζῷα τὰ πλεῖστα τὰ αὐτὰ ἅπερ ἐν τοῖς νείλῳ γίνεσθαι πλὴν ἵππου ποταμίου. ὀνησίκριτος δὲ φησι καὶ ταῦρον γίνεσθαι. τῶν δ' ἐκ θαλάττης φησὶν ἀριστόβουλος εἰς μὲν τὸν νεῖλον ἀναπλεῖν μηδένα, ἔξω θείου τε καὶ ἱερεῖος, καὶ δελφῖνος διὰ τοὺς ἱερακοδρίλους, ἐν δὲ τοῖς ἰνδικοῖς πλῆθος. τῶν δὲ ἁλιέων τὰς μὲν μικρὰς μέχρι ὄρους ἀναθεῖν, τὰς δὲ μεγάλας μέχρι τῶν ἐμβολῶν τοῦ τε ἰνδοῦ, καὶ τοῦ ἀρεσίνου. πορὶ μὲν οὖν τῶν θηρίων τοσαῦτα λέγεται. ἐπανιόντες δ' ὧδε τὸν μεγασθένη, λέγωμεν τὰ ἑξῆς ὧν ἀπελείπομεν. μετὰ γοῦν τοὺς θηρευτὰς, καὶ τοὺς ποιμένας, τέταρτον φησὶν εἶναι μέρος τοὺς ὀργαζομένους τὰς τέχνας, καὶ τοὺς καπήλους. καὶ οἷς ἐκ τοῦ σώματος ἡ ὀργασία, ὧν οἱ μὲν φόρον τελοῦσι, καὶ λειτουργίας παρέχονται τακτάς. τοῖς δ' ὁπλοποιοῖς καὶ ναυπηγοῖς μισθοί, καὶ τροφαὶ παρὰ βασιλέως ἐκκεινται· μόνοι γὰρ ὀργάζονται. παρέχει δὲ τὰ ὅπλα τοῖς στρατιώτας ὁ στρατοφύλαξ. τὰς δὲ ναῦς μισθοῦ τοῖς πλέουσιν, ὁ ναύαρχος, καὶ τοῖς ἐμπόροις, ὠνεμπόρου ὄντος τοῦ τῶν πολεμίων, οἷς ἐκ ἄλλον χρόνον ἐν σχολῇ, καὶ τόποις ὁρίοις ἐκ τοῦ βασιλικοῦ διατρίβουσιν, ὥστε τὰς ἐξόδους, ὅταν εἰς χρεία, ταχέως ποιεῖσθαι, πλὴν τῶν σωμάτων μηδένα ἄλλο νομίζοντας παρ' ἑαυτῶν, ἕκαστοι δ' εἰσὶν οἱ φόροι. τούτοις δ' ἐπιτρέπειν διδόται τὰ πρακτέα

& niſi multitudo maxima ab aquis extingueretur, regio deſerta eſſet. Dicit etiam & paruitatem eorum periculoſam eſſe, & nimiam magnitudinem: alterã, quia nõ facile poſſit euitari: alteram, quia ſic uiolenta. Viſam etiam eſſe uiperam fœminam ſedecim cubitorum. Circũnauigari incantatores, qui medicari creduntur, & ſolam ferè hanc medicinam eſſe. Nam propter uitæ frugalitatem, & uini abſtinẽtiã, aut morbi nõ ſunt: aut ſi qui ſunt, eos ſophiſtæ curant. Ariſtobulus negat uidiſſe ſe ullam uulgatarum magnitudinũ, præter ſolam nouem cubitorum & palmi uiperam. Nos in Aegypto uidimus eiuſdẽ ferè magnitudinis uiperam inde allatam. Viperas autẽ mares complures uidiſſe ſe affirmat, multo tamen minores. Item ſcorpios ingẽtes: et nihil horum tam infeſtum eſſe homini, quàm paruos ſerpentes palmari longitudine, qui et in uaſis, & in tabernaculis, & in ſepibus occulti inueniãtur: à quibus, icti ſanguinis profluuium ex omni meatu cum dolore maximo pati antur: deinde pereant, niſi citò ſubueniatur. Remedium propter Indicarum herbarum et medicamẽtorum uim facile eſſe. Addit in Indo flumine, nec multos crocodilos inueniri, nec hominibus infeſtos. Cætera uerò animalia, quæ plurima ſunt, eadem in eo gigni, quę in Nilo, præter Hippopotamũ. Oneſicritus et eum in Indo naſci affirmat. Tradit etiã Ariſtobulus nullum ex marinis piſcibus in Nilũ recurrere, præter aloſam et mugilẽ, et delphinum propter crocodilos. In Indũ uerò multitudinem maximã ex locuſtellis, paruos uſq; ad montes aſcendere, magnas uſq; ad Indi et Aceſinæ concurſum. Ac de beſtijs quidẽ hactenus: nunc ad Megaſthenem redeuntes, reliqua explicemus. Poſt uenatores ac paſtores, Quartum genus ponit eorum qui artes exercent, item cauponarios, & quicunq; corpore operantur: quorum alij tributa pendũt, ſtatuta munera exhibẽt: alij uerò, ut ſunt qui arma et naues fabricant, alimẽta et ſtipendium ab rege habent, cui et ſoli operantur. Nam tribunus arma militibus præbet, & claſſis præfectus naues nauigantibus, et mercatoribus precio locat. Quintum genus eſt bellatorum, qui reliquum tempus ociоſi agunt, in locis ab rege conſtitutis: ut cũ opus ſit, citò exeant, nihil de ſuo afferentes præter corpora. Sexti autem præſides, quorũ munus eſt,

ut quæ aguntur inſpiciant, & regi omnia clàm renuncient. Hi in urbe urbanas meretrices, adiutrices adhibent, in caſtris uerò caſtrenſes. Hi ſunt uiri optimi ac fideliſſimi. Septimi ſunt conſiliarij & regi aſſidentes à quibus & magiſtratus & iudicia, & rerum omnium adminiſtratio fit, nec licet cum alio genere connubia contrahi, nec ſtudium nec artem imitari, nec eundem plura exercere, niſi philoſophus ſit. Huic enim ob uirtutem conceditur. Ex magiſtratibus alij annonæ, alij urbi, alij militibus præſunt. Horum alij curant flumina, alij agrum metiuntur, ut in Aegypto, & clauſis aquis præſunt, ut ex æquo omnes earum uſum habeant. Idem uenatorum curam gerunt, & præmij & ſupplicij pro meritis poteſtatem habent, & tributa legunt, & artes inſpiciunt, quæ ad terram attinent, ut eorum qui ligna, uel domos, uel æs, uel metalla operantur. Curant etiam uias, & per dena ſtadia lapidem locant, diuerticula, diſtantiasq; indicantem. Vrbis præfecti in ſex quinterniones ſunt diuiſi. Nam alij opificia inſpiciunt, alij hoſpitantur. Nam hoſpitia diſtribuunt, hominum uitam inſequentes, & illis aſſeclas dant, & eos præmittunt, uel defunctorum bona. Aegrotantium quoq; curam habent, & mortuos ſepeliunt. Tertij natiuitates & mortes perſcrutantur, & quando & quomodo factæ ſint, idq; tributorum gratia, & ne bonæ malæ'ue natiuitates, & mortes lateant. Quarti circa cauponarias & commercia uerſantur. Hi menſurarum frugum'que curam habent, ut ſignata uendantur. In quo non licet eundem plura commutare, niſi duplex uectigal perſoluat. Quinti operibus uendendis præſunt, ea obſignata uendentes, ſeorſum noua à ueteribus: quæ qui miſcuerit, damno afficitur. Sexti & ultimi uendi tarum rerum decimam exigunt: & qui uectigal furatus fuerit, capite plectitur. Ac priuatim quidem ſinguli hæc curant, publicè uerò et propria & ciuilia & publicam ſupellectilē, & precia & forum, & portus & ſacra. Poſt urbis præfectos eſt tertium collegium, quod circa rem militarem uerſatur, ad eundem modum in quinterniones ſex diuiſum, quorum unum cum claſſis præfecto ponunt, aliū cum eo, qui bobus præeſt, quibus inſtrumenta & cibaria, & alia militiæ neceſſaria portantur.

τὰ πραττόμενα, καὶ ἀναγγέλλειν λάθρα τῷ βασιλεῖ σωφρονοῦς ποιουμένους τὰς ἑταίρας, τοῖς μὲν ἐν τῇ πόλει, τὰς δὲ ἐν τῇ πόλει, τοῖς δὲ ἐν στρατοπέδῳ τὰς αὐτόθι. καθίστανται δ' οἱ ἄριστοι, καὶ πιστότατοι. ἕβδομοι δ' οἱ σύμβουλοι καὶ συνέδροι τοῦ βασιλέως, ἐξ ὧν τὰ ἀρχεῖα, καὶ δικασταί, ἡ δ' οἰκουμένη πᾶν ὅλων. οὐκ ἔστι δ' οὔτε γαμεῖν ἐξ ἄλλου γένους, οὔτ' ὠνητὸν βύμα οὔτ' ὀργασίαν μεταλαμβάνειν ἄλλην ἐξ ἄλλης, οὐδὲ πλείους μεταχειρίζεσθαι τὴν αὐτὴν, πλὴν εἰ τῶν φιλοσόφων τις εἴη. ἐᾶται γὰρ τοῦτο διὰ ἀρετήν. τῶν δ' ἀρχόντων οἱ μὲν εἰσὶν ἀγρανόμοι, οἱ δ' ἀστυνόμοι, οἱ δ' ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν, ὧν οἱ μὲν ποταμοὺς ἐξ ὀργάζονται, καὶ ἀναμετροῦσι τὴν γῆν ὡς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὰς διώρυγας, ἀφ' ὧν εἰς τὰς ὀχετείας ταμεύεται τὸ ὕδωρ, ὡς κοπτοῦσι, ὅπως ἐξίσῃ πᾶσιν ἡ τοῦ ὑδάτων παρεία χρῆσις. οἱ δ' αὐτοὶ, καὶ τὸν θηρεύτην ὠμελεῖσθαι, καὶ τιμῆς καὶ κολάσεως εἰσὶ λύσιοι τοῖς ἐπαξίοις, καὶ φορολογοῦσι δὲ, καὶ τὰς τέχνας τὰς πρὸς τὴν γῆν ὠφελίπουσιν, ὑλοτόμων, τεκτόνων, χαλκέων, μεταλλευτῶν. ὁδοποιοῦσι δὲ, καὶ ἑπτὰ διὰ σταδίων λίθοις σταθμὸν τιθέασι, τὰς ἐκτροπὰς, καὶ τὰ διασήματα διαλύσαντας. οἱ δ' ἀστυνόμοι εἰς ἓξ πεντάδας διήρηται. καὶ οἱ μὲν τὰ δημιουργικὰ σκοποῦσιν, οἱ δὲ ξενοδοχοῦσιν, καὶ γὰρ καταγωγὰς νέμουσι, καὶ τοῖς βίοις παρακολουθοῦσι, παρέδρους ὄντας. καὶ πομπεύουσιν ἢ αὐτὸν, ἢ τὰ χρήματα τῶν ἀποθανόντων. νοσοῦντων τε θεραπεύουσι, καὶ ἀποθανόντας θάπτουσι. τρίτοι δ' εἰσὶν, οἱ τὰς γενέσεις καὶ θανάτους ἐξετάζουσι, πότε καὶ πῶς, καὶ τῶν φόρων χάριν, καὶ ὅπως μὴ ἀφανεῖς ἐγγένωνται ἀληθεῖς, καὶ χείρους γονεῖς, καὶ θάνατοι. τέταρτοι οἱ περὶ τὰς καπηλείας, καὶ μεταβολὰς. οἷς μέτρων μέλει, καὶ τῶν ὡραίων ὅπως ἀπὸ συνήθους πωλῶνται. οὐκέτι δὲ πλέον καὶ μεταβάλλεσθαι, πλὴν εἰ δι' ὃ ἀποτελοῖεν φόρους. πέμπτοι δ' οἱ πωλοῦντες τῶν δημιουργουμένων, καὶ πωλοῦντες, καὶ ἀγοράζοντες τοῦτα ἀπὸ συνήθους, χωρὶς μὲν τὰ καινὰ, χωρὶς δὲ τὰ παλαιὰ, ὅπως μιγνῶσι δὲ ζημίαν ἔκποι δὲ, καὶ ὕστατοι, οἱ τὰς δεκάτας ἐκλέγοντες τῶν πωλουμένων. θάνατος δὲ τῷ κλέψαντι τὸ τέλος. ἰδίᾳ μὲν ἕκαστοι ταῦτα, κοινῇ δ' ὑπομελοῦνται τῶν τε ἰδίων, καὶ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν δημοσίων ὑπασκοῦντες, πυρῶν τε, καὶ ἀγορᾶς, καὶ λιμένων, καὶ ἱερῶν.

μετὰ δὲ τοὺς ἀστυνόμους τρίτη ἐστὶν ἀρχὴ ἡ περὶ τὰ στρατιωτικὰ, καὶ αὕτη τὰς πεντάδας ἐξαχῇ διῃρημένη. ὧν τῶν μὲν μετὰ τοῦ ναυάρχου τάττουσι, τῶν δὲ μετὰ τοῦ ὕδατος τῶν βοϊκῶν ζευγῶν, οἷς ὧν ὄργανα κομίζεται, καὶ τροφὴ, αὐτοῖς τε, καὶ κτηνοῖσι, καὶ τἄλλα τὰ χρήσιμα τῇ στρατείᾳ. οὗτοι δὲ, καὶ τοῦ

καὶ τοὺς ἀλαφάντους παρέχουσι τυμπανιστὰς
καὶ αὐλητρίδων φόρους, ἔτι δὲ καὶ ἱπποκόμους, καὶ
μηχανοποιούς, καὶ τοὺς ζύτων ὑπηρέτας, ἐκ-
πέμπουσί τε πρὸς αὐλητρίδας τοὺς χορτολό-
γους τιμῇ, ᾗ κολάσει τὸ τάχος κατασκύα
ζόμενοι, καὶ τὴν ἀσφάλειαν. πρῶτοι δέ εἰσιν
οἱ τὴν πεζὴν ὡπλισμένοι. τέταρτοι δ' οἱ
τὴν ἵππων. πέμπτοι δ' ἅρμάτων. ἕκτοι δὲ ἐ-
λεφάντων, βασιλικοί τε σταθμοὶ καὶ ἵπποις,
καὶ θηρίοις, βασιλικὸν δὲ καὶ ὁπλοφυλάκιον.
παρασκίδνασι γὰρ ὁ στρατιώτης τὴν τε
σκηνὴν εἰς τὸ ὁπλοφυλάκιον, καὶ τὸν ἵππον
εἰς τὸν ἱππῶνα, καὶ τὸ θηρίον ὁμοίως. χρῶνται
δ' ἀχαλινώτοις, τὰ δ' ἅρματα γὰ ταῖς ὁδοῖς
βόδι ἕλκουσιν, οἱ δὲ ἵπποι ἀκὴ φορβιᾶς ἄγον
ται τοῦ μὴ παρεμπίπραδθαι τὰ σκέλη, μη-
δὲ τὸ πρόθυμον αὐτῶν τὸ ἐπὶ τοῖς ἅρμασιν ἀμ
βλύνεδθαι. δύο δ' εἰσὶν ὧδι τοῦ ἅρματος αἴ-
βάται πρὸς ἡνιόχῳ. ὁ δὲ τοῦ ἐλέφαντος ἡνιό
χος τέταρτος. τρεῖς δ' οἱ ἀπ' αὐτοῦ πρόβυ-
οντος. σύτελεῖς δὲ κατὰ τὴν δίαιταν οἱ ἰν-
δοί πάντες, μᾶλλον δ' γὰ ταῖς στρατιαῖς, οὐ
δ' ὄχλῳ πολιτῇ χαίρουσι, δι' ὅπερ δύθορυβοῦ
σι. πλέον δ' ἐκεχειρία πολὺ τὰς ἐλεφάς. γὰ
νομένους γοῦν γὰ τοῦ σαμβροκόττου στρατο-
πέδῳ φησὶ μεγασθένης, τετρακόσια μυ-
ριάδων πλήθους ἐξαρυμένου, μηδεμίαν ἡμέ-
ραν ἐλεῖν αὐλητριδικὰ ἐλέμματα, πλειόνων
ἢ δισχιλίων δραχμῶν ἄξια, ἀγράφοις καὶ
ταῦτα νόμοις χρωμένοις. οὐ γὰρ γράμματα
ἐπίστασι αὐτούς, ἀλλ' ἀπὸ μνήμης ἕκαστα διοικεῖ
σθαι. οὐ πράττειν δ' ὅμως δοκεῖ τὸν ἁπλότη-
τα, ᾗ τὴν δύτέλειαν. οἶνον τε γὰρ οὐ πίνειν,
ἀλλ' γὰ θυσίαις μόνον. πίνειν δ' ἀπ' ὀρύζης
αὐτὶ κριθίνων σωτιθέντας. καὶ σιτία δὲ τὸ
πλέον ὄρυζαν εἶναι ῥοφητὰ, ᾗ γὰ τοῖς νόμοις
δὲ, καὶ γὰ ζῶν συμβολαίοις τὴν ἁπλότητα ἐ-
λέγχεσθαι ἐκ τοῦ μὴ πολυδίκους εἶναι, οὔτε
γὰρ ὠνθήκης, οὔτε πράκταθήκης εἶναι δί-
κας, οὐδὲ μαρτύρων, οὐ σφραγίσιν αὐτοῖς
δεῖν, ἀλλὰ πιστεύειν πρὸς βαλλομένους, ᾗ τὰ
οἴκοι ᾗ τὸ πλέον ἀφορᾶν. ταῦτα μὲν δὴ σω
φρονικά. τὰλλ' οὐδ' ἂν τις ἀκριβέξαιτο τὸ μό
νους διαπᾶσθαι ἀεὶ, καὶ τὸ μὴ μίαν εἶν πᾶσιν
ὥραν ἡσυχῇ δίαιτάν τε ᾗ ἀρίστου, ἀλλ' ὅπως
ἑκάστῳ φίλον. πρὸς γὰρ τὴν κοινωνικὴν, ᾗ τὴν
πολιτικὴν βίου, ἐκεῖνος ἀρεῖσθαι. γυμνάσιον
δὲ μάλιστα πρίψιν δυσμάζουσι καὶ ἄλλως,
καὶ δὲ σκυταλίδων ἐβγίνων λείων δρόμα-
λίζοντες τὰ σώματα. λιτοὶ δὲ καὶ αἱ τα-
φαὶ, καὶ μικρὰ χώματα. ἐσφενδόνης δὲ τῇ
ἄλλῃ λιτότητι κοσμοῦνται. χρυσοφοροῦσι γὰρ, καὶ δαλίθῳ κόσμῳ χρῶνται. σινδόνας τε φοροῦσιν
δυανθεῖς, καὶ σκιάδια αὐτοῖς ἕπεται. τὸ γὰρ κάλλος τιμῶντος ἀσκοῦσιν ὅσα καλλωπίζει τὴν ὄψιν,

Hi etiam miniſtros prębent, qui tympanis ac
tintinnabulis utuntur. Item ſtratores & ma-
chinarum fabros, & horum famulos, quos pa
bulatum ad tintinnabulum emittũt, præmio
celeritatem, tarditatẽ ſupplicio rependentes,
tutela illis adhibita. Tertij peditum curam ha
bẽt, quarti equorum, quinti curruũ, ſexti ele-
phantum. Equis ac cæteris beſtijs regia ſtabu
la fiunt. fit etiam regium armamentarium, in
quo arma conſeruantur. Nam miles armatu-
ram in armamentario reponit, & equũ & be
ſtiam eodem modo in regis ſtabulo, utuntur
illis infrænibus. Currus à bobus in itinere tra
huntur, equi per capiſtrũ ducuntur, ne pedes
labore incendantur, & animoſitas ſub curri-
bus obtundatur. Currus præter aurigam ſeſ-
ſores duos habet, elephas uerò aurigã & tres
ſagittarios. Indi in uictu frugales ſunt, præſer
tim in caſtris, nec multa turba gaudent, orna
tu plurimo utuntur, à furtis magnopere abſti
nent. Vnde Megaſthenes refert, cum in Sa-
drocotti caſtra uenisſet, in quibus erãt homi-
num quadraginta millia, nullam diem uidiſſe
in qua ultra CC drachmarum precium furta eſ
ſent allata, etiam cum legibus uterentur non
ſcriptis. Literas enim non norunt, ſed memo
riter omnia adminiſtrant. Et propter ſimpli-
citatem, ac uitæ parſimoniam, omnia eis pro
ſperè ſuccedunt. uinum non niſi in ſacrificijs
bibunt. potum ex oriza conficiũt, ſicut ex or
deo. Cibus magna ex parte oriza ſorbilis eſt.
In legibus & contractibus maximam ſimpli
citatem eſſe, uel ex eo argui poteſt, quòd non
multum ſunt litigioſi. Nam nec commiſſi,
nec depoſiti iura ulla habent, nec teſtibus in-
digent, nec ſigillis, ſed ſimpliciter credunt.
Domum frequentius incuſtoditam habent,
quæ profectò omnia ſunt continentiæ. Cęte-
ra nõ facile quis admittat, ut quod ſoli degãt,
& quod nõ una omnibus, & cœnãdi & pran
dendi hora ſit, ſed ut cuiq; libitum ſit. Nam et
ad ciuilem ſocialemq; uitam illa ſunt accom-
modatiora. Exercitium præcipuè frictionem
probant, & maximè ſtrigilibus hebeni leui-
bus corpora expoliunt. In tumulis & ſepul-
turis faciendis perparci. In cultu corpo-
ris nimĳ. Nam & aurum geſtant, & lapil-
lis ornantur, & ſindonem candidiſsimum
induunt, & umbrellas ſecum portant. nam
pulchritudinem excolentes, omnia faciunt
quæ ad decorandam faciem pertinent.

Veritatem perinde recipiunt atq; uirtutē. Aetatis senum prærogatiuā nullam tribuunt, nisi prudentia excelliant. Multas nuptas habent, quas à parentibus accipiunt, pari boum emptas, alias obedientię gratia, alias prolis ac uoluptatis: & nisi castas esse cogant, fornicari licet. Nemo ex Indis coronatus sacrificat, nec adolet, nec libat. Victimā non iugulant, sed præcluso spiritu necant, ne quid mancū deo offeratur, sed integrū. Qui falsus testis deprehenditur, extremis decurtatur. Qui membro aliquo quempiā orbauerit, non modò talionis pœnā subit, sed etiā manu truncatur. Quod si quis artifici manū, oculūue ademerit, capitale est. Idem dicit neminem Indorū seruis uti. Onesicritus id propriū eorū ait, qui sub Musicano sunt, & quasi eorū officiū, quemadmodū & alia permulta eius regionis officia commemorat, utpote iustissimę. Regis corpus emptitiæ mulieres curāt. Qui regem custodiūt, & reliquus exercitus manent extra portas. Si qua mulier regē ebrium occiderit, munus habet, ut cum illius successore iūgatur, succedūt autem filij. Regi interdiu dormire non licet, nocte cogitur cubilia per horas mutare, idq; propter insidias. cum in castris est, sæpe exit. nam & ad iudicium exit per diem audiēs, etiam si hora sit ut corpus curet. Id autem fit strigilū perfrictione. nam simul & audit, & à tribus perfrictoribus perfricatur, exit etiā ad sacrificia. Tertiò ad uenationem, ubi Bacchico more maxima mulierum caterua circūfundi tur, stipatores exterius manēt. Nā uia funib. obtexit, quòd si quis interius ad mulieres prę uaricauerit, capite plectitur, præcedunt eum tympana & tintinnabula. Cum in locis septis uenatur, è solio sagittat, assistunt ei duę tresue mulieres armatæ: cum in locis non clausis uenatur, sagittat ab elephante. Ex mulieribus aliæ in curribus sedent, aliæ in equis, aliæ in elephantis, quemadmodū & militāt omnibus armis exercitatæ. Quæ profectò multū à nostris discrepant, id maximè, quod de Caucasi habitatoribus dicitur, quòd in propatulo cū mulieribus coeāt, & quòd parentū carnib. uescātur. Addit autē cercopithecos ibi esse, qui per præcipitia uadentes, petras cōtra insequētes deuoluant. Animalia quæ apud nos mitia sunt, apud illos magna ex parte syluestria esse. Equos ubi unicornes esse. ceruinis capitib.

ἀληθειά τε ὁμοίως τῇ ἀρετῇ ἀφ' ἑλέχονται. διὸ πρὸ οὐδὲ τῇ ἡλικίᾳ τῶν γερόντων πρυτανεύ ειν διδάσιν, ἂν μὴ τῷ φρονεῖν πλεονεκτῶ σι. πολλὰς δὲ γαμοῦσιν ὠνητὰς παρὰ τῶν γονέων, λαμβάνουσί τε ἀντιδιδόντες ζεῦγος βοῶν, ὧν τὰς μὲν ὑπειθείας χάριν. τὰς δ' ἄλλας ἁδονῆς καὶ πολυτεκνίας. εἰ δὲ μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσειεν, πορνεύειν ἔξεστι. θύει δὲ οὐδεὶς ἐστεφανωμένος, οὐδὲ θυμιᾷ, οὐδὲ σπένδει, οὐδὲ σφάττουσι τὸ ἱερεῖον, ἀλλὰ πνίγουσιν. ἵνα μὴ λελωβημένον, ἀλλ' ὁλόκληρον διδῶται τῷ θεῷ. ψευδομαρτυρίας δ' ὁ ἄλλους ἀκρωτηριάζεται, ὅτι τυφώσας, οὐ τὰ αὐτὰ μόνον αὐτὶ πάσχει, ἀλλὰ καὶ χειροκοπεῖται. ἐὰν δὲ τῳ τύχῃ τὸν χεῖρα, ἢ ὀφθαλμὸν ἀφελήται, θανατοῦται. δούλοις δὲ οὐτος μὲν φησι μηδένα ἐνεῖναι χρῆσθαι. ὑπομένει δὲ τῶν γ' τῇ μουσικανοῦ τοῦτ' ἴδιον ἀφαίνει, καὶ ὡς κατόρθωμά γε. καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ λέγει τῆς χώρας ταύτης κατορθώματα, ὡς δυνομωτάτης. τοῦ βασιλέως δ' ἡ μὲν τοῦ σώματος θεραπεία, σὺν γυναικῶν ὄχλῳ ὠνητῶν, καὶ αὐτῶν παρὰ τῶν πατέρων. ἔξω δὲ τῶν θυρῶν οἱ σωματοφύλακες, καὶ τὸ λοιπὸν στρατιωτικόν. μεθύοντα δὲ κτείνασα γυνὴ βασιλέα, γόρας ἔχει σωθῆναι τοῦ ἐκείνου διαδεξαμένου. διαδέχονται δ' οἱ παῖδες, οὐδ' ἐκεῖνοι μεθημόρας ὁ βασιλεύς, καὶ νύκτωρ δὲ καθ' ὥραν ἀναγκάζεται τὴν κοίτην ἀλλάττειν διὰ τὰς ἐπιβουλάς. τῶν γε μὴν κατὰ πόλεμον ἐξόδων, μία μὲν ὄχλῳ ἡ ὑπὲρ τὰς λείσεις, ἐν αἷς διημερεύει διακούων ὀλίγον ἔντου, ἐὰν ὥρα γένηται τοῦ σώματος θεραπείας. αὕτη δ' ὄχλῳ ἡ διὰ τῶν σκυταλίσεων τρίψις. ἅμα γὰρ καὶ διακούει καὶ τρίβεται τεθέντων πρὸς αὐτῷ τριβέων. ἑτέρα δ' ὄχλῳ ἡ ὑπὲρ τὰς θυσίας ἔξοδος. τρίτην δ' ὑπὲρ θήραν βακχικήν τις γυναικῶν προκεχυμένων, ἔξωθεν δὲ τῶν θυρεφόρων. παρεκχίνεται δ' ἡ ὁδός. τοῦ δ' παρελθόντος ἐκτὸς μέχρι γυναικῶν θανάτου. προηγοῦνται δ' τυμπανισαί, καὶ λωποφόροι. λιωνηστεῖ δ' γε μὴν τοῖς τειφράγμασιν ἀπὸ βήματος τοξεύων. παρεσάσι δ' ὁπλοι δύο, ἢ τρεῖς γυναῖκες. γὰρ δὲ τὰς ἀφράκτους θήρας ἀπ' ἐλέφαντος, αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μὲν ἐφ' ἁρμάτων, αἱ δ' ἐφ' ἵππων, αἱ δ' καὶ ἀπ' ἐλεφάντων, ὡς καὶ συστρατεύουσι, πάσκημέναι πανταχῇ ἁπλῶς. ἔχει μὲν δὴ τῇ ταῦτα πολλὴν ἀπόδειξιν πρὸς τὰ ἡμῖν. ἔτι μέν τοι τὰ τοιάδε μᾶλλον. φησὶ γὰρ

οὗς τὸν λαύκασον οἰκοῦντες γ' τῷ φοίνικι μίσγεσθαι τῇ σαρκοφαγεῖν τὰ τῶν συγγενῶν σώματα. περικυλισὰς δ' ἐν πτήκους, οἱ λίβυες καὶ πανυλίους ἑρμηνεύασι τοῦτον ὑπ' οὐ διώκοντας. τά τε παρ' ἡμῖν ἥμερα ζῶα, τὰ πλεῖστα παρ' ἐκείνοις ἄγρια εἶναι, ἵππος τε λέγει μονοκέρωτας ἐλαφοκεράτας.

καλάμους

καλάμους δὲ μῆκος μὲν τεττάκοντα ὀργυιῶν οὐ ὀρθίους, οὐδ' ἧττον χαμαικλινεῖς πεντήκοντα, πάχος δὲ ὥστε τὸν λάμβον τοῖς μὲν εἶναι τριπήχη, τοῖς δὲ τετραπλάσιον. ὑπερεκπίπτειν δ' ὧν ὁ μυθολόγος, πυγταιοθάμους ἀνθρώπους λέγει τὴν τετραπθάμους, ὧν τινὸς ἀμύκτηρας ἀναπνοὴν ἔχοντας μόνον ὑπὲρ τὸ σώματος, πῶς ἂν οὖν τριπθάμους πόλεμον εἶναι ταῖς γεράνοις· ὃν καὶ Ὅμηρον δηλοῦν· καὶ τοῖς πρόσθιξιν, οὓς χλωμογένεας εἶναι. φύτους δ' ἐκλέγειν αὐτῶν τὰ ὠά, καὶ φθείρειν· ἐκεῖ γὰρ ὠοτοκεῖν τὰς γεράνους. διὸ πρὶν μηδαμοῦ μηδ' ὠὰ εὑρίσκεσθαι γεράνων. μήτ' οὖν νιφετοὺς, πλειστάκις δ' ἐκπίπτειν γέρανον χαλκῆν ἔχουσαν ἀκίδα ἀπὸ τῶν ἐκείθεν πλημμάτων. ὁμοίας δὲ καὶ τὰς πόδας τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν ἀγρίων ἀνθρώπων, καὶ ἄλλων τετραπόδων. οὓς μὲν οὖν ἀγρίους μὴ κομιδῆ παρὰ σαυτῷ νόμιζε· ἀκροκαρδίους γάρ. ἔχειν δὲ τὰς μὲν ῥῖνας πρόσθεν, οὐ δὲ ταρσοὺς ὀπίσθεν, μηδ' οὐ δακτύλους, ἀσύμους δέ τινας ἀχθῆναι ἀνθρώπους ἡμόρους. οἰκεῖν δὲ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ γάγγου. τρέφεσθαι δ' ἀτμοῖς ὀπῶν λιπῶν, καὶ λαπτῶν, μὴ ἀνθέων ὀσμαῖς, ἀντὶ τῶν σωμάτων ἐχόντας ἀναπνοὰς, χαλεπαίνειν δὲ τοῖς διυσώδεσι, καὶ μᾶλλον τοῦ τὸ πόδα γίνεσθαι μόλις, καὶ μάλιστα γὰρ στρατοπέδῳ. πρὸς δὲ τὸν ἄλλον διηγεῖσθαι οὐ Φιλοσόφους ὠκυποδίας τε ἱστορεῖν τοῦτον, ἵππων μᾶλλον ἀπόντας. γνωρίζειν δὲ ποδίζειν τὰ ὦτα ἔχοντας, ὡς ἐγκαθεύδειν. ἰχνεύειν δ' ὥστ' αὐτοῦ ἀναπαῦ δηγόμενα, καὶ ῥᾴδιον νομεῖν, μονομμάτους δὲ ἄλλους, ὦτα μὲν ἔχοντας λεπτὰ, ὀφθαλμὸν δὲ μέσῳ τῷ μετώπῳ· καὶ ὀφθαλμοῦ, ὀρθοκάρτας, λασίους τὰ σήθη. οὐς δὲ ἀμύκτηρας εἶναι παμφάγους. ὠμοφάγους ὀλιγοχρονίους, πρὸ γήρως θνήσκοντας. τοῦ δὲ σώματος τὸ ἄνω πρόχλοτερον εἶναι πολύ. περὶ δὲ τῶν χιλιετῶν ὑποροφίων, τὰ αὐτὰ λέγειν σιμωνίδῃ, καὶ πινδάρῳ, καὶ ἄλλοις μυθολόγοις. μύθος ἦν, καὶ τὸ τὸν τιμαγένους λεχθὲν, ὡς ὅτι χαλκὸς ὕοιτο σαλαγμοῖς χαλκοῖς, καὶ σύροιτο. ἐγγυτέρω δὲ πίστεως φησὶν ὁ μεγασθένης, ὅτι οἱ ποταμοὶ καταφέρουσιν ψῆγμα χρυσοῦ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ φόρος ἀπάγοιτο τοῦ Βασιλέως. τοῦτο γὰρ ἐν γῇ ἰδιοφυὲς συμβαίνει. περὶ δὲ τῶν Φιλοσόφων λέγων, τοὺς μὲν ὀρεινοὺς αὐτῶν φησιν ὑμνητὰς εἶναι τοῦ διονύσου, σκευωρεῖσθαι τιμὰς τῷ ἀγείρειν ἄμπελον παρὰ μόνοις αὐτοῖς φυομένην, καὶ κισσοῦ, καὶ δάφνης, καὶ μυρρίνης, καὶ πύξου, καὶ ἄλλα τῶν ἀειθαλῶν, ὧν μηδὲν εἶναι τοιοῦτον τοῦ σύμπαντος πλὴν ἐν παραδείσοις τισὶν, καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας σῳζόμενα. διονυσιακὸν δὲ, καὶ τὸ σινδονοφορεῖν, καὶ τὸ μιτροῦσθαι,

Ex arundinibus erectas esse tricenûm passuum lõgitudine, humiles quinquagenûm, tanta crassitudine, ut quibusdã diametros sit ternûm cubitorum, quibusdã dupla. Sed ad fabulas rediens, ait, homines quosdã esse quinquepalmos, quosdam tripalmos, quorũ non nulli naso careant, & duo tantum spiramenta supra os habeãt. Cum tripalmis grues pugnare, quod & Homerus significat. Hẽ perdices anserũ magnitudine. Illos gruum oua legere atq; abolere. nam ibi nidificãt, nec alibi eorũ oua, nidiq; reperiũtur. Sæpe etiam grus cecidit, quæ æneum spiculũ habebat, à reb. ibi gestis. Similia sunt quæ de Enotocœtis, & sylue stribus hominibus, ac monstris cęteris dicuntur. Sed syluestres homines ad Sadrocottum non esse delatos, cum ad mortem obdurent, atq; eos calcanea anterius, & digitos pedis seorsum posterius habere. Adductos fuisse ẽdam carentes ore, mites homines, qui circa Gangis ortum habitent, & uaporibus assarũ carnium & fructuũ ac florum odoribus enutriuntur, & pro ore spiramenta quædã habeant. Reb. fœtidis oppidò grauari, adeò ut uix superuiuant, præsertim in castris. De alijs etiã permultis philosophos narrare, ut de Ocypodibus, qui cursu equos præuertant, de Enotocœtis, qui aures ad talos usq; dependentes habeant, ut super eis indormiãt, adeò fortes, ut arbores euellant, & neruum frangant. Alios esse unoculos caninis auribus, & crinibus erectis, pectore hispido, habentes oculum in media fronte, qui naso carẽt, omnia & cruda edere, & paruo tempore uiuentes, ante senectutẽ extingui, & superiorẽ oris partem eminentissimã habere. De Hyperboreis qui mille annos uiuũt eadẽ scribit, quæ Simonides, & Pindarus, & alij poetæ. atq; illud fabulosum est, quod à Timagene dicit, q̃d æneis guttis pluerit, & quòd ea pluuia tractus fuerit. Iliad. 3

Propinquior uerẽ fides est Megasthenes, quia flumina auri micas deferre, ex quibus regi tributũ aduehat, id quod etiã in Iberia cõtingit. De philosophis dicit, quòd qui sunt mõtani, Bacchũ celebrant, signa quædã ostendentes, quòd solum apud eos agrestis uitis nascatur, & hedera, & laurus, & myrtus, & buxus, & alia semper uirentia, quorum nullum sit trãs Euphratem, præter pauca quædam in hortis irriguis, & multo cultu conseruata. Bacchicum est etiam, sindonem & mitras gestare,

& unguentis uti, & floribus tingi, & tympana & tintinnabula exeuntem regem præcedere. Campestres uerò Herculē colunt, quę profectò fabulosa sunt, & à multis redarguta, præsertim de uino ac uitibus. nam regio trās Euphratem et Harmeniam uineas habet. Meso potamia quidem tota & Media usque in Persiam, & Carmaniam, magna ex parte uitibus & uino abundant. De philosophis quoque diuisionem aliam facit, quorū duo genera dicit. nā alios Brachmanas uocat, alios Germanas, sed præcipuè Brachmanas probat, quòd cum Græcis in opinionibus concordent. Hi quàm primùm concepti sunt, uiros doctos curatores habent, qui & matri & concepto accedentes, quædam canant in prolis fœlicitatem: sed re uera quædam continētiæ præcepta dant. Matres libenter eos audientes, fœlices in prole existimantur: postquam uerò nati sunt, alios atq; alios curatores sortiuntur. nam quo magis ætas adolescit, elegantiores magistros habent. Refert & philosophos ante urbem in luco exerceri, intra compositum quendam circuitū frugaliter uiuentes, super toris ac pellibus, & ab animalibus ac Venere abstinere, serijs sermonibus intentos, & cum uolentibus audire communicantes. Auditori autem nō licere nec loqui, nec sternutare, nec etiam excreare, uel die illa cœtu explodi, ut incontinentem. Et cum triginta & septem annos sic uixerit, in sua secedere, & laxius licentiúsque uiuere, sindonem induere, aurum in manibus & auribus moderatè gestare, & carnibus uesci animalium, quæ hominem ad opera non adiuuant, ab acribus & condimentis abstinere, & uxores multas capere, propagandę prolis gratia. nam à pluribus plura eueniunt bona. Dicit etiam Brachmanas cum uxoribus non philosophari, ne si improbæ sint, aliquid quod efferri nefas sit, in profanos efferant: si probæ, ne uiros relinquant. Nam qui uoluptatem ac dolorem, uitam ac mortem æquè contemnit, subditus esse non patitur. huiusmodi autem sunt probus & proba. Item multa eos de morte dicere, & hanc uitam putandā esse quasi quendam uiuidum hominum conceptū, mortem uerò natiuitatem ad ueram illam & fœlicē uitam, iis qui rectè philosophati sunt. Idcirco

καὶ μυροῦσθαι, καὶ βάπτεσθαι ἄνθινα, καὶ τοὺς βασιλέας ἱματιοφορεῖσθαι, καὶ τυμπανίζεσθαι κατὰ τὰς διεξόδους, τοὺς δὲ σοφιστοὺς τοὺς Ἡρακλέα τιμᾶν. ταῦτα μὲν οὖν μυθώδη, καὶ τοῦτο πολλῶν ἐλεγχόμενα, καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ τοῦ οἴνου. πόαν γὰρ τὸ σύμφυτον, καὶ τῆς ἀρμενίας ὅτι πολλή. καὶ ἡ μεσοποταμία ὅλη, καὶ ἡ μηδία, ἀφ' ἧς μέχρι καὶ περσίδος καὶ καρμανίας. τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἑκάστου, πολὺ μᾶλλον δύαμενον, καὶ εὔοινον λέγεται. ἄλλως ἡ διαίρεσιν ποιεῖται τῶν φιλοσόφων δύο γένη φάσκων, ὧν τοὺς μὲν Βραχμᾶνας καλεῖ, τοὺς δὲ γυμνᾶνας. τοὺς μὲν οὖν Βραχμᾶνας εὐδοκιμεῖν, μᾶλλον γὰρ καὶ ὁμολογεῖν ἐν τοῖς δόγμασιν. ἅπαν δ' εὐθὺς, καὶ εὐνομουμένους ἔχειν τοὺς μελετητὰς λογίους ἄνδρας. οὓς πρεσβύτας λόγων μὲν ἐπάξιον εἶναι καὶ τῆς μητρὸς, καὶ τὸν εὐνομούμενον εἰς εὐτεκνίαν. τὸ δ' ἀληθὲς, σώφρονικάς τινας παραινέσεις, καὶ ὑποθήκας διδόναι. τοὺς δ' ἥδιστα ἀκροωμένους, μᾶλλον εὐτέκνους εἶναι νομίζεσθαι. μετὰ δὲ τὴν γένεσιν ἄλλους καὶ ἄλλους διαδέχεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἀεὶ δὲ μείζονος ἡλικίας χαριεστέρους τυγχανούσης διδασκάλους. διατρίβειν δὲ τοὺς φιλοσόφους ἐν ἄλσει πρὸς πόλεως, ὑπὸ πρεβόλῳ συμμέτρως λιτῶς ζῶντας ἐν σκιᾷ, καὶ δοραῖς, ἀπεχομένους ἐμψύχων, καὶ ἀφροδισίων, ἀκροωμένους λόγων ἐπουδαίων, μετὰ δὲ δύντας καὶ τοῖς ἐθέλουσι. τὸν δ' ἀκροώμενον οὔτε λαλῆσαι θέμις, οὔτε χρέμψασθαι, ἀλλ' οὐδὲ πτύσαι ἢ ἐκβάλλεσθαι ἐκ σωφρονίας, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς ἀκολαστάνοντα, ἔτη δ' ἐπτὰ, καὶ τριάκοντα, οὕτω ζήσαντα ἀναχωρεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κτῆσιν ἕκαστον, καὶ ζῆν ἀσκῶς, καὶ ἀνυμνίως μᾶλλον, σινδονοφορουμένοις, καὶ χρυσοφορουμένοις μετρίως ἐν ταῖς χρόαις, καὶ τοῖς ὠσὶ, περιφερόμενον σαρκῶν, μὴ ἐν πολλῇ τῇ χρείᾳ σιωμένων ζώων, ἀριμένων, καὶ ἀπτομένων ἀπεχόμενον. γαμεῖν δ' ὅτι πλείστας εἰς πολυτεκνίαν. ἐκ πολλῶν γὰρ καὶ τὰ εὐσταλέα πλείω γίνεσθαι. ἀναδυλοῦσι τε τὴν ἐκ τέκνων ἧν μὴ ἔχουσι δύλους ὑπηρεσίαν, ἐγγυτάτω οὖσαν πλείω δεῖν παρασκευάζεσθαι. ταῖς γυναιξὶ ταῖς γαμεταῖς μὴ συμφιλοσοφεῖν τοὺς Βραχμᾶνας, εἰ μὲν μοχθηραὶ γίνοιντο, ἵνα μή τι τῶν οὐ θεμιτῶν ἐκφέροιεν εἰς τοὺς βεβήλους· εἰ δὲ εὐσταλεῖς, μὴ καταλείπειν αὐτούς. οὐδεμίαν γὰρ ἡδονὴν καὶ πόνου καταφρονοῦντας. ὡς δ' αὕτως ζωῆς, καὶ θανάτου ἐθέλειν ὑφ' ἑτέρου εἶναι. τοιοῦτον δ' εἶναι τὸν εὐσταλέα, καὶ τὴν εὐσταλείαν. πλέους δ' αὐτοῖς εἶναι λόγους περὶ θανάτου. νομίζειν μὲν γὰρ δεῖν τὸν μὲν ἐνθάδε βίον, ὡς ἀκμὴν εὐομένων εἶναι, τὸν δὲ θάνατον γίνεσθαι εἰς τὸν ὄντως βίον, καὶ τὸν εὐσταλέστατον τοῖς φιλοσοφήσασι. διὸ

τῇ ἀσκήσει

τῇ ἀσκήσει πλείσιμ χρῶνται πρὸς τὸ ἑτοιμοδάνατον. ἀγαθὸν ἢ κακὸν μηδὲν εἶναι τῶν συμβαινόντων ἀνθρώποις. οὐ γὰρ ὡν τοῖς αὐτοῖς οὐ μὲν ἄχθεσθαι, οὐδ' ἥδεσθαι γίνεσθαι ὑπολήψεις ἔχοντας. καὶ οὐ αὐτοῖς τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν ἄχθεσθαι, τοτὲ δ' ὡν χαίρειν μεταβαλλομένους. τὰ δὲ περὶ φύσιν, τὰ μὲν ἀληθείαν ἐμφαίνειν φησίν. ἐν ὀργαῖς γὰρ αὐτοὺς ἰᾶσθαι, ἢ λόγοις εἶναι δεῖ μύθων τὰ πολλὰ πεπυσμένους. περὶ πολλῶν δὲ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοδοξεῖν. ὅτι γὰρ γνητὸς ὁ κόσμος, καὶ φθαρτὸς λέγειν ἰᾶσθαι κείνους, καὶ ὅτι σφαιροειδὴς, ὁ, τε ἀνοικῶν αὐτὸν, καὶ ποιῶν θεὸς ἀλλ' ὅλου διαπεφοίτηκεν αὐτόν. ἀρχὰς δὲ ὕδωρ μὲν συμπάντων εἶναι, ἐξ ὕδατος δὲ κοσμοποιίας τὸ ὑδρῶδες. πρὸς δὲ τοῖς τέτταρσι στοιχείοις, πέμπτης τινὸς φύσεως, ἐξ ἧς ὁ οὐρανὸς, καὶ τὰ ἄστρα. γῆν δ' ἐν μέσῳ ἱδρύσθαι τοῦ παντός. καὶ περὶ σπέρματος δέ, καὶ ψυχῆς ὁμοίως λέγεται, καὶ ἄλλα πλείονα. ἃ μὲν πλείονες δὲ μύθους, ὥσπερ καὶ πλάτων περί τε ἀφθαρσίας ψυχῆς, καὶ ὧν καὶ ἅδου λεγόντων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ὡς δὲ μὲν ὧν Βραχμάνων ταῦτα λέγει. οὐδὲ γερμανοὺς, οὓς μὲν ἐντιμοτάτους ὑλοβίους φησὶν ὀνομάζεσθαι, ζῶντας ἐν ταῖς ὕλαις, ἀκροφύλλων, καὶ καρπῶν ἀγρίων, ἐδητὸν δὲ φλοιῶν δενδρίων, ἀφροδισίων χωρὶς, καὶ οἴνου. τοῖς δὲ βασιλεῦσι σωφρονεῖν δὲ ἀγγέλων τρόπον νομίζειν περὶ θεῶν ἀπάντων, καὶ δι' ἐκείνων θεραπεύουσι, καὶ λιτανεύουσι τὸ θεῖον. μετὰ δὲ οὓς ὑλοβίους, δεύτερον κατὰ τιμὴν οὓς ἰατροὺς, καὶ ὡς περὶ τὸν ἄνθρωπον φιλοσόφους λιτοὺς μὲν, μὴ ὑγραύλους δὲ, ὀρύζῃ καὶ ἀλφίτοις χρωμένους ἃ πᾶσιν εἶναι αὐτοῖς παρὰ τοῦ αἰτηθέντας, καὶ ὑποδεχόμενον ξενίᾳ. δεῖν δὲ καὶ πολυγόνους ποιεῖν, καὶ ἀρρενογόνους, καὶ θηλυγόνους διὰ φαρμακευτικῆς· τῶν δὲ ἰατρείων διὰ σιτείων τὸ πλέον, οὐ διὰ φαρμάκων ὠνητῶν. τῶν φαρμάκων δὲ μάλιστα δύνασθαι τὰ ἐπίχριστα, καὶ τὰ κατὰ πλάσματα. τἄλλα δὲ καὶ ὑγείας πολὺ μετέχειν. ἀσκεῖν δὲ καὶ τοὺς κείνους καρτερίαν, τῷ τε γὰρ πόνοις, καὶ τῷ γὰρ ταῖς ὑπονομαῖς, ὥστ' ἐφ' ἕνὸς χρήματος ἀκίνητον διατελέσαι τὴν ἡμέραν ὅλην. ἄλλους δ' ἔστιν οὓς μὴ μαντικοὺς, καὶ ἐπῳδοὺς, καὶ περὶ οὓς κατοιχομένους λόγῳ, καὶ νομίμων ἐμπείρους, ἐπὶ τοιοῦτος καὶ ἐπὶ κείνους, καὶ πόλεις. οὓς δὲ χαριεστέρους μὴ τούτων καὶ ἀστειοτέρους, οὐδ' αὐτοὺς δὲ ἀπεχομένους ὧν καὶ ἅδου θρυλουμένων, ὅσα δικεῖ περὶ εὐσέβειαν καὶ ὁσιότητα. συμφιλοσοφεῖν δ' ἐνίοις καὶ γυναῖκας, ἀπεχομένας καὶ αὐτὰς ἀφροδισίων. ἀριστόβουλος δὲ τὸν ἐν τῇ Βρεττανίδι νήσῳ,

cos multa exercitatione uti ad mortis præparationem. Nihilq; eorum quæ hominibus accidere dicũtur, bonum esse uel malum, nec ijsdem reb. alios angi, alios lętari, ac si insomniantium imaginationes habeant. Nec eosdem ijsdem interdum angi, interdum immutatos lætari. Eorum uerò quæ ad naturam pertinent, partim dicit stultitiam ab eis significari, qui in operib. meliores sint, quàm in uerbis. Et multa per fabulas persuadeant, partim uerò cum Gręcis sentire, ut quòd mundus sit creatus, et corruptibilis, & sphęricus: et quòd conditor & administrator omnium deus uniuersum peruadit. Vniuersarum rerum primordia diuersa esse, faciendi autem mundi initium aquam: & præter quatuor elementa, quintam quandã naturã esse, ex qua cœlum astraq; constent. Terrã in medio sitã uniuersi. De semine, de anima, alijsq; cõplurib. similia dicũt. Inferunt fabulas quasdam, quemadmodũ Plato de immortalitate animę, & de iudicijs, quæ apud inferos fiũt, & alia huiusmodi nõ pauca. Ac de Brachmanis quidẽ hactenus. Germanũ eos honoratissimos ait, quisyluicolæ appellanť, ex eo quòd in syluis degãt, ex frondib. & syluestrib. fructib. uiuẽtes, uestes ex arborũ corticib. habere, uini et Veneris expertes. Cũ regib. de causis rerũ interrogantibus per nũcios colloqui, & per illos diuina à regibus coli et placari. Post syluicolas in honore medicos esse, ut qui circa hominem philosophentur, frugales quidem, non tamen rusticantes, oryza & ordeacis uiuentes, quæ nemo rogatus illis non irrogat, nemo hospitio non libenter susciput. Posse eos & fœcũdos facere, et mariũ et fœminarum procreationem per medicamenta præstare. Medicinam plurimum per cibos perfici, non autem per medicamenta. Ex medicamẽtis maximè unctiones probari, & cataplasmata, cætera maleficij non esse expertia. Atq; tam hos quàm illos, & in laboribus & tolerantia constantiam exercere, adeò ut quotidie in eodẽ gestu immoti perseuerent. Alios esse quorum quidam diuinatores, incantatoresq; sint, & consuetudinum, et dictorum circa defunctos nõ ignari, errantes per uicos & urbes. Quidam uerò his elegantiores atque urbaniores, nec ipsi abstinentes ab ijs, quæ de inferis memorantur, quæcunque ad pietatem sanctimoniamq; pertinent. Cum horũ etiam nonnullis mulieres philosophari, à Venereis abstinẽtes. Aristobulus uidisse se dicit sophistas duos

ex Taxillis, utroſq; Brachmanes: alterum ſeniorem tonſum, alterum iuniorem comatum, quos diſcipuli ſequebantur. Eoſdem interdum in foro uerſari, & ut conſiliarios honorari, authoritatem habẽtes quicquid ex rebus uenalibus uoluerint gratis auferendi, & ad quęcunq; acceſſerint ſeſamino pingui perfundi, ut uſq; ad oculos flueret, & multo melle ac ſeſamo preſente panem cõficientes, gratis enutriri. Cumq; ad Alexandri menſam accederent, aſsiſtentes cœnare, & patientiã docere. Poſtea in locum quendam proximũ ſecedentes, ſeniorem ſupinum & ſolem & imbres tolerare. iam enim pluebat, uere incipiente. Iuniorem uerò in altero pede ſtantem, lignum tricubitale ambabus manibus ſublatum ſuſtentare, pede autẽ iam defeſſo, niſum in alterũ immutare, atq; ita quottidie perſeuerare. Ex his continentiorẽ uiſum fuiſſe iuniorem: qui cum aliquandiu regem ſecutus fuiſſet, domũ reuerſus eſt: et eo relicto, iuſsit ſi quid uellet ad ſe uenire, alterũ uſq; ad extremum ſecutum, & ueſtẽ & uitã apud regẽ immutaſſe: & cum à quibuſdã increparetur, reſpõdiſſe, quòd quadraginta exercitationis annos compleſſet quos promiſerat. Alexandrum filijs eius dona plurima dediſſe. De Taxillarum conſuetudine noua quędam refert & inuſitata, quòd qui filias præ inopia locare non poſſunt, in ipſo ætatis flore in forum producunt, cum tuba & claſsicis, quibus bellica ſignificari ſolent. Tum multitudine conuocata, puella accedenti primũ poſteriora humero tenus detegit, poſtea uerò anteriora. Quæ cũ placita fuerit, & approbata, quibuſcunq; uidetur nubit. Item quod mortui uulturib. proijciuntur. Plures aũt uxores habere, cum multis eſt commune. Dicit etiã audiuiſſe apud nonnullas gẽtes, uxores ſpõtè cũ uiris comburi: quę uerò id nõ ferãt, inglorias eſſe: quæ & alibi à nobis dicta ſunt. Oneſicritus miſſum ſe ſcribit, ut cũ ſophiſtis colloqueret, ꝙ Alexãder audiuiſſet, nudos eos incedere, et tolerãtiã exercẽtes, in honore maximo haberi. Ad alios aũt, nec uocatos ire, ſed iubere ut alĩ ad ſe uenirẽt, ſiqd aſſequiuellẽt, ꝙd ab eis ageret & diceret. Et cũ tales eſſent, nec decorũ uideret, ut Alexãder ad illos accederet, nec etiã inuitos cogeret, ut quicquã faceret præter patria inſtituta, ſe miſsũ, inquit,

ἰδεῖν σίνο φησὶ βραχμάνας ἀμφοτέρους, τὸν μὲν πρεσβύτερον ἀξυρημένον, τὸν δὲ νεώτερον κομήτην, ἀμφοτέρους δ' ἀκολουθεῖν μαθητάς. τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον κατ' ἀγορὰν διατρίβειν, ἰμωμένους αὐτὶ συμβούλων ἔχοντας ὅ, τι βούλονται τῶν ὠνίων, φορεῖσθαι δωρεάν. ὅταν δ' αὖ πεσίωσι, καταχεῖν αὐτῶν τὸ σησαμίνε λίπους, ὥστε καὶ τῶν ὀμμάτων ῥεῖν, τό τε μέλιτος πολοῦ πεκειμένου καὶ τὸ σησάμου μάζας ποιουμένους, ζῆφεσθαι δωρεάν. τὸν δὲ χρομένους ἢ καὶ πῶς τῶν ἀλεξανδρον τραπέζαν παρασάντας δειπνεῖν, καρτερίαν διδάσκειν, παραχωροῦντας ἐσίν ἀτοπον πλησίον, ὅπου τὸν μὲν πρεσβύτερον, τὸν ὁσόντα ὕπτιον αὐέχεσθαι τῶν ὑλέων, καὶ τῶν ὄμβρων· ἤδη γὰρ ὗειν, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος. τὸν δ' ἑσάναι μονοσκελῆ ξύλον ἐπηρμένον ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν, ὅσον ῥίπτειν. κἀμνοντος ἢ τὸ σκέλος, ὧδε θάτερον μεταφορεῖν τῶν βάσιν, καὶ διατελεῖν οὕτως τὴν ἡμέραν ὅλην, φανῆναι δ' ἐγκρατέσερον μακρῷ τὸν νεώτερον. συνακολουθήσαντα γὰρ μακρὰ τῷ βασιλεῖ, ταχὺ ἀπαγρίωσαι πάλιν ἐπ' οἶκον, μεπόντος τε αὐτὸν, κελεύσαι ἥκειν ὅπου βούλεται τυγχάνειν. τὸν δὲ συνακάραι μέχρι τέλους, καὶ μεταμφιάσασθαι καὶ μεταθέσθαι τῶν διαιταν, συόντα τοῦ βασιλέως. ὧν τιμώμενον δ' ὑπὸ λώνων λέγειν, ὡς ἐκπληρώσειε τὰ τεπαράκοντα ἔτη ἀσκήσεως ἃ ὑπέσχετο. ἀλέξανδρον ἢ πῖσι παισὶν αὐτοῦ δωῆναι δωρεάν. τῶν δ' ἓν ταξίλοις νομίμων καινὰ καὶ ἀνθρώπινα, τότε μὲν δωαμένους ἐκδίδοναι τὰς παῖδας ὑπὸ πγνίας, πωάτην εἰς ἀγορὰν ἓν ἀνημέρᾳ ὥρας, ὄχλω τε καὶ τυμπάνοις, οἷς περ καὶ τὸ πολεμικὸν σημαίνουσιν ὄχλου πεσκληθόντος. τοῦ ἢ πωσελθόντι, τὰ ὀπίσθια πρῶτον αὐασύρεσθαι μέχρι τῶν ὤμων, εἶτα τὰ πρόσθεν. αἰσασαν δὲ καὶ συμπεισθεῖσαν, ἐφ' οἷς αὐδοκεῖ σωοικεῖν, τὴν τὸ γυψὶν ῥίπτεσθαι τὸν τε τελευτηκότα. τὸν δὲ πλέους ἔχειν γυναῖκας, κοινὸν καὶ ἄλλων. παρά τισι δ' ἀκούειν φυσί, καὶ συγκατακαιομένας τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσιν ἀσμένας. τὰς δὲ μὴ ὑπομενούσας ἀδεξεῖν. εἴρηται καὶ ἄλλοις ταῦτα. ὀνησίκριτος δὲ φησιν αὐτὸς πεμφθῆναι διαλεξόμενος τοῖς σοφισαῖς. ἀκούειν γὰρ τὸν ἀλέξανδρον, ὡς γυμνοὶ διατελοῖν, καὶ καρτερίας ὠμιλεῖν οἱ ἄνθρωποι, τὸν τιμῆς τε ἄγοιντο πλείσης. παρ' ἄλλους δὲ μὴ βαδίζοιεν

ἐλθηῶντος, ἀλλὰ κελεύοιεν αὐτὸν φοιτᾶν παρ' αὐτούς, εἴτε μεταχεῖν ἐθέλοιεν τῶν πραττομένων, ἃ λεγομένων ὑπ' αὐτῶν. τοιούτων δὴ ὄντων, ἐπεισὶ οὔτε αὐτὸν πρέπειν ἐδόκει παρ' ἐκείνους φοιτᾶν, οὔτε ἐκείνους βιαζεσθαι παρὰ τὰ πάτρια ποιεῖν τι ἄκοντας, αὐτὸς ἔφησε πεμφθῆναι.

κρατελαβεῖν

καταλαβεῖν δὲ ἀνδρας τριακαίδεκα ἀπὸ σταδίων εἴκοσι τῆ πόλεως, ἄλλον ἐν ἄλλῳ σχήματι ἑστῶτα, ἢ καθήμενον, ἢ λελουμενον γυμνὸν ἀκίνητον ἕως ἑσπέρας, εἶτ' ἀπερχόμενον εἰς τὴν πόλιν. χαλεπώτατον δ' εἶναι τὸν θέρους ἥλιον ὑπομεῖναι οὕτω θερμὸν, ὥστε τ' ἄλλων μηδενὰ ὑπομεῖναι, γυμνοῖς ὧν βλῶναι τοῖς ποσὶ τῆς γῆς ῥᾳδίως κατὰ μεσημβρίαν. διαλεχθῆναι δ' ἐνί τούτων καλανῷ. ὃν καὶ συνακολουθῆσαι λέγουσι βασιλεῖ μέχρι Περσίδος, καὶ ἀπαθανεῖν νόμῳ τεθνάτα ἐπὶ πυρκαϊᾶς. τότε δ' ὑδρίαν λίθων τυχεῖν λείμνον. πῶς οὖν, καὶ πῶς ἀγορεύσας, εἰπεῖν ἔφη δεῖν παρὰ τὸν βασιλέως, ἀκροασάμενον τῆς σοφίας αὐτῶν, καὶ ἀπαγγελῶν πρὸς αὐτόν. εἰ μὲν μηδεὶς ἂν φθόνος, ἕτοιμος ἂν μεταδοῦναι τῆς ἀκροάσεως. ἰδόντα δ' ἐκεῖνον χλαμύδια, καὶ διαυσίαν φοροῦντα, καὶ διφθέρας, καταγελάσαντα τὸ παλαιὸν φάναι, πάντ' ἤδη ἀλφίτων, καὶ ἀλδύρων πλήρη, καθάπερ καὶ ναῦν κόνεως, καὶ λιμνᾶς δ' ἔρρειν, αἱ μὲν ὕδατος, γάλακτος δ' ἄλλας, καὶ ὁμοίως αἱ μὲν μέλιτος, αἱ δ' οἴνου, πηγὰς δ' ἐλαίου. ὑπὸ πλησμονῆς δ' οἱ ἄνθρωποι καὶ τρυφῆς εἰς ὕβριν ἐξέπιπτον. Ζεὺς δὲ μισήσας τὴν κατάστασιν, ἀφανίσαι πάντα, καὶ δι' πόνου τὸν βίον ἀποδεῖξαι. σωφροσύνης δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀρετῆς παρελθούσης εἰς τὸ μέσον, πάλιν εὐπορία τῶν ἀγαθῶν ὑπῆρξεν. ἐγγὺς δ' ὄντι κώου νυνὶ, καὶ ὕβρεως τὸ πρᾶγμα, διαδωδύναι τε ἀφανισμὸς τῶν ὄντων γένοιτ'. ταῦτα εἰπόντα, διελθεῖν εἰ βούλοιτο ἀκροάσασθαι διατεθιμένον τῷ σκόλιῳ γυμνῷ ὧδι τῷ αὐτῷ λίθων λείμνον, μιτέχειν τῶν λόγων. ἀπροσυμβούλου δ' αὐτῷ μάνδανιν, ὅσπερ ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος αὐτῶν, τῷ μὲν ὧδι πλῆξαι ὡς ὑβριστῇ, καὶ τοῦτα ὕβρεως διατηγορήσαντα. αὖτ' ἢ πρόκαλέσασθαι, καὶ εἰπεῖν. ὡς γὰρ μὲν βασιλέα πανοίκι, δίκη ἀρχῇ τοσαύτῃ διοικῶν, ὠθυμοίην Θρᾴας. μόνον γὰρ ἴδοι αὐτὸν ἐν ὅπλοις φιλοσοφοῦντα. ὠφελιμώτατον δ' εἶη τῶν ἀπάντων, εἰ οἱ βιοῦντι φρονοῖεν οἷς πάρεστι δύναμις οὐ μὲν ἑκουσίους πείθειν σωφρονεῖν, τοὺς δ' ἀκουσίους ἀναγκάζειν. αὐτῷ συγγνώμη εἶη εἰ δι' ἑρμηνέων τελῶν διαλεγόμενος πλεῖω φωνῆς, μυρίῳ πλέον σημήνωσιν, ἢ οἱ πολλοὶ, μηδενὶ ἰσχύσει τῆ ὠφελείας ἐπιδεῖξαι ποιήσασθαι. ὅμοιον γὰρ ὡς ἂν εἰ διὰ βορβόρου διαβαίη ἄξιοί τις ὕδατος ῥεῖν. τὰ γοῦν λεχθέντα εἰς τοῦτ' ἔφη συντείνειν, ὡς ἂν λόγος ἄριστος, ὃς ἡδονὴν καὶ λύπην ψυχῆς ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπη λύπη καὶ πόνος διαφορεῖ. τὸ μὴ γὰρ

& quindecim homines uiginti ſtadijs ab urbe inueniſſe, alium in alio geſtu, uel ſtantem uel ſedentem, uel iacentem nudum, & uſque ad ueſperam immotum, poſtea in urbem diſcedere. Sed omnium difficilimũ eſſe, ſolem perpeti adeò calidũ, ut nemo alius nudis pedibus ſcilicet in meridie per terram ire facilè ferret: locutumq; cum uno eorũ nomine Calano, qui poſtea uſq; in Perſiam Alexandrũ ſecutus, ſecundum patriam legem mortuus, eſt in rogum impoſitus: tunc autem ſuper lapidib. iacebat. Cum itaq; acceſsiſſet, & eum appellaſſet, dixit ſe miſſum ab Alexãdro eorum ſapientiam auditurum, et regi renuncia turum. quare niſi inuidia eſſet, ſe paratum audire, dixit. At Calanum, cum chlamydem indutum uidiſſet, & pileatum, & crepidatũ, riſu permotum dixiſſe: Olim omnia plena erant triticea & ordeaca farina, ut nunc puluere. Et fontes, alij lacte, alij aqua fluebãt, nõ nulli melle, nõnulli uino, nõnulli oleo. Homines ob ſatietatem ac delicias in contumeliam exciderunt. Iupiter modum exoſus, omnia aboleuit, & uitam per laborem conſtituit. Tunc continentia & uirtutibus cæteris in medium prodeuntibus, rurſum bonorum copia facta eſt. Nunc iam res ad ſaturitatem contumeliam'que redijt, & rerum omnium interitus fieri periclitatur. Quæ cum dixiſſet, iuſsiſſe, ſi quid uellet audire, ut eo habitu depoſito, ſuper ijſdem lapidibus nudus iaceret. Oneſicrito autem addubitante, Mandanim, qui ſenior erat, & cæteros anteibat ſapientia, Calanum tanquam conuiciatorem obiurgaſſe, & à contumelia deterruiſſe: poſtea Oneſicrito ad ſe uocato dixiſſe, ſe ſummopere quidem Alexandrum laudare, quòd in tanta adminiſtrandi imperij mole ſapientiam cuperet, & ſolum eum in armis philoſophantem uidiſſe, & rem fore omnium utiliſsimam, ſi ij ſaperent, quibus poteſtas adeſſet, ut ſponte neis continentiam perſuaderent, inuitos autem cogerent. Poſtea ueniam poſtulaſſe, ſi per tres interpretes colloquens, qui nihil niſi meram uocem perciperent, non plus utilitatis efficeret, quàm unus aliquis è uulgo. Quod perinde eſſet, ac ſi quis diceret, limpidam aquam per cœnum delabi. Omnia itaque dicta ad hoc pertinebant, quòd is eſſet optimus ſermo, qui uoluptatem mœrorem'que ex animo adimeret, & quòd mœroret dolor differret, quòd alter eis

eſſet inimicus, alter uerò amiciſsimus. Et q̃d corpora ad laborem exerceret, ut mentes cõfirmarentur, quibus motus ſedarent, et bona omnibus conſulerẽt, & publicè & priuatim, & quomodo nũc Alexandrum ſuſcepturi eſſent. nam ſi bene illum ſuſciperent, bene ſibi futurũ: ſi malè, bene alteri facturos. Poſt hæc interrogaſſe, num talia apud Græcos dicerentur: cui affirmanti, quòd eadem Pythagoras diceret, & iuberet ab animalibus abſtinere, et Socrates, & Diogenes quem ipſe audiſſet: reſpondiſſe, quòd prudenter eos in cæteris ſentire exiſtimaret, in uno autem errare, quòd legem anteponerẽt naturæ. nequaquam enim (inquit) pudere ſe, ut ipſum nudos degere, frugaliter uiuentes, cũ ea optima domus ſit, quæ minimè ſupellectilis indigeat. Addidit multa ſe de natura, de ſignis, de imbribus, de ſiccitatibus, de morbis deniq; eſſe perſcrutatos. Abeuntes uerò in urbem per fora diſpergi: et quemcũq; offenderint ficus uel uuas ferentem, ab eo gratis capere. Si oleum fuerit, eum perfundi, & inungi, & omnẽ domum, & diuitias ſibi patêre uſq; in mulierum cõclauia. Ingreſſos autẽ & in cœna, & in ſermonibus cõmunicare. Turpe apud eos putari corporis morbũ: quem ſi quis ueret, ſeipſum per ignẽ effert. Nã cõſtructa pyra ſuper eam perunctus ſedet, & accendi iubens immotus cõburitur. Nearchus cum de ſophiſtis mentionem facit, Brachmanas in ciuitatibus uerſari dicit, & reges ſequi, & eorum conſiliarios eſſe: cæteros uerò quæ ad naturã pertinent contemplari, & ex his Calanum fuiſſe, & cum eis mulieres philoſophari, & omnium uitas duriſſimas eſſe. De inſtitutis uerò quibuſdã hæc ait, legũ alias eſſe nõ ſcriptas, alias cõmunes, alias proprias, quæ ab aliorum legibus longè ſunt diuerſæ. Vt quod apud nõnullos uirgines præmiũ proponãtur pugnis uincenti, & quod moderatè nubãt, & quòd alij quidã per cognationes et cõmuniter operentur: et cum fructus colligunt, quiſq; onus ſuũ tollat in anni alimenta: reliquũ uerò excoquãt, ne uacui ſint, ſed habeãt unde operentur. Armaturam eſſe arcũ & ſagittas tricubitales, uel haſtam, & peltam, & gladiũ latũ tricubitalem, & capiſtris pro frẽnis uti, quæ à paruis camis nõ differãt. Itẽ labia clauis perforari. Oſtendẽs præterea Indos ualde ſtudioſos eſſe circa artes, dicit q̃ cũ ſpongiã apud Macedonas uidiſſent,

πολέμιον, τὸν δὲ φίλον αὐτοῖς. τὰ δὲ σώματα ἀσκεῖσι πρὸς πόνον, ἵν' ἀεὶ γνώμαι ῥωννύοιντο, ἀφ' ὧν μὴ κάσεις παύσιεν, καὶ σύμβουλοι πᾶσιν ἀγαθῶν ἦσιν, καὶ κοινῆ, καὶ ἰδίᾳ· μὴ δὲ καὶ τάξει, ἵνα μὴ συμβουλεύσαι γε δύνηται ἀλέξανδρον. μερίζω μὲν γὰρ αὐτὸ δεξιὰ μέγον, οὐ πείσεαι· χέρω δ', εὖ δαθήσειν. τοῦτ' εἰπόντα ἀφαίρεσθαι, εἰ καὶ γ' ἐν τοῖς ἕλλησι λόγοι τοιοῦτοι λέγοιντο; εἰπόντα δ' ὅτι μὴ πυθαγόρας τοιαῦτα λέγει, μελοῦσί τε ἐμψύχων ἀπέχεσθαι, καὶ σωκράτης, μὴ δογμάτης, οὗ καὶ αὐτὸς ἀκροάσαιτο, ἀρκεῖναθαι, ὅτι τἄλλα μὲν νομίζει φρονίμως αὐτοῖς δοκεῖν· γῆ δ' ἁμαρτάνειν, νόμον τὸν φύσεως τιθεμένους. οὐ γὰρ αἰσχύνεσθαι γυμνούς, ὥσπερ αὐτὸν διάγειν ἀπολιτῶν ζῶντας. καὶ γὰρ οἰκίαν ἀρίστην εἶναι, ἥτις ἂν ὠφελοῖτο ἐλαχίστης δέκται. ἔφη δ' αὐτὸς καὶ τὸν περὶ φύσιν πολλὰ θεωρήσασι, μὴ προσημασίαν ὄμβρων, αὐχμῶν, νόσων. ἀπόντας δ' εἰς τὴν πόλιν, κατὰ τὰς ἀγορὰς σκιαζόμενοι. ὅτῳ δ' ἂν νομίζοντι σῦκα, ἢ βότρυς πολυτύχωσι, λαμβάνειν δωρεὰν παρέχοντος. εἰ δ' ἔλαιον εἴη, καταχεῖσθαι αὐτῷ, καὶ ἀλείφεσθαι. ἅπασαν δὲ πλουσίαν οἰκίαν εἶναι αὐτοῖς μέχρι γυναικωνίτιδος. εἰσόντας δὲ, δεῖπνου κοινωνεῖν, καὶ λόγων. αἴσχιστον δ' αὐτοῖς νομίζεσθαι νόσον σωματικήν. τὸν δ' ὑπονοήσαντα καθ' αὑτὸ νόσον, ἀπάγειν ἑαυτὸν δεῖ πυρὸς ὑγιάσαντα πυρᾷ. ὑπαλειψάμενον δὲ, καὶ καθίσαντα ὑπὸ τῷ πυρᾷ, ὑφάπτειν, μὴ κινοῦντα δὲ λαίεσθαι. νέαρχος δὲ περὶ τῶν Ἰνδῶν οὕτω λέγει. οὐ μὲν βραχμᾶνας πολιτεύεσθαι, καὶ παρακολουθεῖν τοῖς βασιλεῦσι συμβούλους, τοὺς δ' ἄλλους σκοπεῖν τὰ περὶ τὴν φύσιν, οὕτω δ' εἶναι καὶ κάλλιστον. συμφιλοσοφεῖν δ' αὐτοῖς καὶ γυναῖκας. τὰς δὲ δίαιτας ἁπάντων σκληράς. περὶ ὧν καὶ τοὺς ἄλλους νομίσαι, τοιαῦτα ἀναφαίνεται, οὐ μὲν νόμους ἀγράφους εἶναι, οὐ μὲν κοινούς, τοὺς δ' ἰδίους ἀθεσίαν ἔχοντας πρὸς οὐδὲν τῶν ἄλλων, οἷον τὸ τὰς παρθένους ἆθλον παρασίσι δίδοσθαι τοῖς πυγμῇ νικήσασι, ὥστε ἀπροίκους σώζεσθαι. παρ' ἄλλοις δὲ καὶ συγχύσεαν κοινὴν τοὺς καρποὺς ὀργαζομένους, ἐπὰν συγκομίσωσιν, αἴρεσθαι φορτίον ἕκαστον εἰς δαπροφὴν τοὔτους. τὸν δ' ἄλλον ἐμπεπρᾶναι τὸ ἔχειν εἰσαῦθις ὀργάσεσθαι, καὶ μὴ ἀργὸν εἶναι. ὁπλισμὸν δ' εἶναι τόξον καὶ ὀϊστοὺς τετραήχεις, ἢ σαύνιον, καὶ πέλτην, καὶ μάχαιραν πλατεῖαν τετραήχη. αὐτὴ δὲ χαλινῶν φημοῖς χρῆσθαι, ἡνιόχῳ μαχαίρᾳ δαφρεύσιν. ἵπποις δὲ τὰ χείλη δατετρῆσθαι. τὴν δὲ φιλοτεχνίαν τῶν ἰνδῶν ἐμφανίζων, αὐόγγους φησὶν ἰδόντας παρὰ τοῖς μακεδόσι,

μιμήσασθαι

μιμήσασθαι πρίχας, καὶ χοινίκια λεπτὰ, ἐξ ἄρ πεδόνας διαῤῥάψαντας εἰς ὄρια. ἐξ μετὰ τὸ πλῆσαι, τὰ μὲν ἐξελκύσαντας, τὰς δὲ βάψαντας χροιᾶς, ποιεῖν ποικίλους τε, καὶ λικνιθιστὰς, ταχὺ γνώσεσθαι πολλούς. ὡσαύτως δὲ γράφειν ἐν σινδόσι λίαν λεκροπημένοις. τῷ δ' ἄλλῳ γράμματι αὐτοῖς μὴ χρῆσθαι φαμένων. χαλκῷ δὲ χρῆσθαι κυτῷ, ὃν δ' ἐλαφρὸν μή. τὸν δ' αἰτίαν οὐκ εἶπε, διά τι τὸν ἀποπίαν ἐπὶ τὸν πρᾶγμα ἀκολουθοῦσαν, ὅτι θραύεται διὰ μόλυβδον δίκην τὰ σκεύη πεσόντα. τῶν δὲ περὶ τὴν ἰνδικὴν λεγομένων, καὶ τοῦτ' ἔστιν, ὅτι αὐτὴ τοῖς θεοσεβεῖν προσήκειν τοῖς βασιλεῦσι, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν ἀρχαῖς, καὶ ἐπιχωρεῖν νόμῳ. φέρει δὲ καὶ λιβίαν ἡ χώρα πολυτελῆ, λιθαρίοις καὶ ἀνθράκων παντοίων, καθάπερ καὶ μαργαριτῶν. ἃ δ' ἀνομολογίας τῶν συγγραφέων ἔστω πρόσθεμα, καὶ ὁ περὶ τοῦ καλανοῦ λόγος. ὅτι μὲν σωφρονήσας ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἀποθανὼν ἑκὼν παρ' αὐτοῦ δόξαν τοῦ, ὁμολογοῦσι. τὸν δὲ τρόπον οὐ τὸν αὐτόν φασιν, οὐδὲ κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν οὕτως εἰρήκασι. συνακολουθῆσαι γὰρ αὐτὸν, ὡς ἐγκωμιαστὴν τοῦ βασιλέως ἔξω τῶν περὶ τὴν ἰνδικὴν ὄρων, παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἐκεῖ φιλοσόφων. ἐκείνους γὰρ σωφρονεῖν ταῖς αὐτόθι βασιλεύσιν, ὑφηγουμένους τὰ περὶ τοὺς θεούς, ὡς οὐ μάγους τοῖς πράσσειν. ἐν παντὶ γὰρ ἀσθενείᾳ νοσήσαντα, τότε πρῶτον αὐτῶν νόσου γνωμένης, ἀξιωτικῶς ἑαυτὸν, ἄγοντα ἔτος ἑβδομηκοστὸν, καὶ τρίτον, μὴ προσέχοντα τοῖς τοῦ βασιλέως κήδεσι. γνωμένης δὲ πυρᾶς, ἐπιθείσης ἐπ' αὐτῇ χρυσᾶς κλίνης, καταπλιθέντα εἰς αὐτὴν, ἐγκαλυψάμενον ἐμπρησθῆναι. οἱ δὲ ξύλινον οἶκον γενέσθαι. φυλάσσεσθαι δ' ἐμπλησθείσης, καὶ τῶν περὶ τὴν πυρᾶς γνωμένης, ἐγκλεισθέντα ὥσπερ ἐκέλευσε μετὰ τοῦ πομπίμου μεθ' ἧς εἶχε ῥίψαντα ἑαυτὸν, ὡς αὖθις σωζεμπρησθῆναι τοῦ οἴκου. μεγαλοφυὴς δ' ἐν μὲν τοῖς φιλοσόφοις οὐκ εἶναι δόγμα φησὶν ἑαυτὸν ἀγαγεῖν. οὐδὲ ποιοῦντας οὔτε νεανικοὺς κρίνεσθαι, οὐδὲ μὲν σκληροὺς τῇ φύσει φερομένους ὧδε πλημμελῶς ἢ κρημνόν, οὐδ' ἀπόνους ὧδε βυθόν, οὐδὲ πολυπόνους ἀπαγομένους, οὐδὲ πυρώσεις εἰς πῦρ ἀθουμένους, οἷον ἦν καὶ ὁ κάλανος ἀνὴλας ἀνθρωπος, καὶ ταῖς ἀλεξάνδρου πρίζαις δεδυλωμένος. τοῦτον μὲν οὖν ψέγεσθαι. τὸν δὲ μάνδανιν ἐπαινεῖσθαι, ὃς τῶν τοῦ ἀλεξάνδρου ἀγγέλων καλούντων πρὸς τὸν υἱὸν ἰόντα, πειθομένῳ τε εἶδρα ἔσεσθαι ὑπισχνουμένων, ἀπειθοῦντι δὲ κόλασιν, μήτε ἐκεῖνον φάναι υἱὸν ἰόντα, ὅσγε ἄρχει μηδὲ πολλοστοῦ μέρους τῆς γῆς· μηδὲ αὖθις εἶναι τῶν παρ' ἐκείνου εἰωθότων, ᾧ οὐδεὶς κόρος· μήτε δὲ ἀπειλῆς εἶναι φόβον,

ᾧ ζῶντα

mox eam sunt imitati, pilos & funiculos subtiles, & liciam in lanam consuentes: & cum ea perfecissent, partim traxisse, partim colori bus tinxisse. Item subitò multos strigilum & lecythorum magistros effectos esse, epistolas in lindonibus scribere bene fullatis. Alienis literis nō uti, ære fuso uti, percusso nequaquā. Causam uerò non dixit, cum absurditatem consequenter dixisset, quòd uasa fictilib̄ mo re frangerentur, cum cadunt. Ex his quæ de India memorantur, illud est, quòd apud eos mos est, & reges, et omnes qui in potestate a liqua sunt, adorari, nō autem uenerari. Hæc regio lapides precioſos fert, ut crystallum, & uarios carbunculos, & margaritas. Quod au tem scriptores inter se non cōcordent, ea sint indicio, quæ de Calano referuntur. Nā quòd cum Alexandro fuerit, & per ignem sponte interierit, conuenit inter eos. modum uerò non eundem omnes dicunt, nec eisdē de cau sis: sed alij tradunt eum tanquam regis com mendatorem secutū fuisse extra Indiæ fines, præter communem aliorum philosophorum consuetudinem, qui Indiæ regibus assistunt, ea curantes quę ad deorum cultum pertinēt, ut Magi Persis. Cūq; apud Pasagardas ægro taret (nam tum primùm eum morbus inua sit) seipsum extulisse, anno uitæ suæ LXXIII regis preces minimè exaudientē. Facta enim pyra, & aurea lectica superimpoſita, illum in ea cubuisse, & stramentis opertum, combu stum fuisse. Sunt qui dicāt eum in lignea do mo frondibus plena, & pyra super tecto cō structa inclusum, post pompā cum qua erat, se ut trabem in ignem iniecisse, et cum domo deflagrasse. Megasthenes putat nullum phi losophis decretū esse, ut sese efferāt: imò qui id fecerit, puerilē iudicari, & natura quidem duros in uulnus uel præcipitiū ferri, doloris impatientes in profundum maris, doloris pa tientissimos strangulari, igneos in ignem de trudi. Et talem Calanum fuisse, incontinen tem sanè hominem, & mensæ Alexandri ob noxium. Hunc itaq; uituperari, Mandanim summopere laudari: qui, cum Alexandri nuncij eum ad Iouis filium uocarent, & obe dienti dona pollicerentur, inobedienti uerò minarentur cruciatum: respondit, nec illum Iouis filium esse, nec magnæ parti terrarum imperare: nec se illius donis permoueri, cui nulla satietas esset: nec minas extimere,

cum uiuēs satis ab India nutriretur, mortuus uerò ab attrita iam senio carne liberaretur, in meliorem purioremq; uitā immutatus. Vnde & ab Alexandro laudatum dicit, & uenia donatum. Atq; hæc etiam à rerum scriptoribus dicuntur, quod Indi Iouem pluuialem, & Gangem flumen, & indigetes genios colunt. Et cum eorum rex capillos abluit, solennia celebrant, & maxima dona mittunt, diuitias suas certatim ostentantes. Addunt etiam, nōnullas ex auriferis formicis pennatas esse, & flumina auri strigmenta deferre, ut in Iberia. In solēnibus pompis multos elephantes mitti, auro & argento ornatos, & multas quadrigas, & boum paria, deinde exercitum instructum sequi, & ingentes lebetes deauratos, & magnos crateras, & mensas ex Indico ære, & sellas, & pocula, & labra. Quæ omnia maxima ex parte smaragdis & beryllis, et carbunculis incrustata sint. Item uestem uariam auroq; intertextam, & pardales, et leones mites, & uariarum & concinentium auium multitudinem. Clitarchus refert, magnarum frondium arbores in plaustris quaternarum rotarum deportari, & ab eis aues mansuetas arceri, quarum canorissimum dicit orionem, aspectu pulcherrimum, atque uarium, catreum specie pauoni persimilem. Cætera uerò imaginis pictura ab illo sumenda est.

Brachmanis Prānas philosophos opponūt, argutos sanè homines et contentiosos. Brachmanas etiam physiologiam & astronomiam exercere, & ab illis ut stultos & ostentatores derideri, atq; horum alios montanos, alios gymnetas, alios ciuiles ac domesticos appellari. Rursumq; mōtanos pellibus ceruorum uti, et peras radicibus et medicamētis plenas gestare, & cum magica & carminibus & ligaturis medicinam affingere. Gymnetas nudos degere, quod etiam nomen significet, et magna ex parte sub dio tolerantiam, quam prius diximus, usq; ad xxx et septimum annum exercere. Mulieres cum eis uiuere, non tamen permisceri. Atque hos in admiratione maxima haberi. Quos uerò ciuiles diximus, sindonem gestare, et in urbe uel in agro degere, nebridas uel damarum pelles induere. Et (ut breui dicamus) Indi uestē candida, et sindonibus candidis, et carbasis utuntur, contra quàm ab his perhibeatur, qui eos dicunt uestes coloribus infectas gestare.

ὦ ζῶντι μὲν ἀρκοῦσα εἶν τροφὸς ἡ ἰνδική, ἀποθανόντι δὲ ἀπαλλάξαιο ἡ σαρκὸς ἀχρὴ γήρως τετρυχωμένης, μετασὰς εἰς βελτίω καὶ καθαρώτερον βίον, ὥστ' ἐπανῆσαι τὴν ἀλέξανδρον καὶ συγχωρῆσαι. λέγεται δὲ καὶ ταῦτα παρὰ τῶν συγγραφέων, ὅτι σέβονται μὲν τὸν ὄμβριον Δία οἱ ἰνδοί, καὶ ἐρᾷ γλῶττα ποτὲ μὲν, καὶ οὗς ἐγχωρίους δαίμονας. ὅταν δ' βασιλεὺς λούηται τῷ πρίαπι μεγάλῳ ἑορτῷ ἄγουσι, καὶ μεγάλα δῶρα πέμπουσι, πρὶν ἐαυτοῦ πλοῦτον ἕκαστος ὡς δεικνύμενος καὶ κατὰ ἄμιλλαν. τῶν τε μυρμήκων τινὰς, καὶ πτερωτοὺς λέγουσι τῶν χρυσορύχων. ψήγματά τε χρυσοῦ καταφέρειν τοὺς ποταμοὺς καθ' ἅπερ τοὺς ἰβηρικούς, ἐν δὲ ταῖς κατὰ τὰς ἑορτὰς πομπαῖς, πολλοὶ μὲν ἐλέφαντοι πέμπονται χρυσῷ διεσκευασμένοι καὶ ἀργύρῳ, πολλὰ δὲ τέθριππα καὶ βοϊκὰ ζεύγη. εἶθ' ἡ στρατιὰ διεσκευασμένη καὶ χρυσώματα δὲ τῶν μεγάλων καὶ λευκοτάτων ἱματίων ὀργυιέων καὶ τοῦ ἰνδικοῦ χαλκοῦ, καὶ τράπεζαι δὲ, καὶ θρόνοι, καὶ ἐκπώματα, καὶ λουτῆρες, λιθοκόλλητα τὰ πλεῖστα, σμαράγδοις καὶ βηρύλλοις, καὶ ἄνθραξιν ἰνδικοῖς. καὶ ἐσθὴς δὲ ποικίλη χρυσόπασος, καὶ ασσι, καὶ παρδάλεις, καὶ λέοντες τιθασοὶ, καὶ τῶν ποικίλων ὀρνέων, καὶ σύριγγων πλῆθος. ὁ δὲ κλείταρχος φησὶν ἁμάξας τετρακύκλους, ἀγχόθρα κομιζούσας τῶν μεγαλοφύλλων ἐξ ὧν ἀπείργεται. γλύφειν τε τιθασοὺς ὀρνέων, ὧν σύφρονέστατον μὲν εἶναι τὸν ταὼ, λαμπρότατον δὲ κατὰ τὴν ὄψιν, καὶ πλείστην ἔχοντα ποικιλίαν, τὸν καλούμενον κατρέα. τῷ γὰρ ἰδέαν ταῶν, μάλιστα ἐγγίζειν, τῷ δὲ λοιπῷ εἰκονογραφίαν παρ' ἐκείνου λαμπρότερον. φιλοσόφοις τε τοῖς βραχμᾶσιν αὐτοδιαιρούντας πρᾴους ὁρίσκους τινὰς καὶ ἐλεγκτικούς. τοὺς δὲ βραχμᾶνας φυσιολογίαν καὶ ἀστρονομίαν ἀσκεῖν, γελωμένους ὑπ' ἐκείνων ὡς ἀλαζόνας καὶ αὐθάδους. τούτων δὲ τοὺς μὲν ὀρεινοὺς καλεῖσθαι, τοὺς δὲ γυμνήτας, τοὺς δὲ πολιτικοὺς καὶ πανδημείους. καὶ τοὺς μὲν ὀρεινοὺς δορᾶς ἐλάφων χρῆσθαι, πήρας δ' ἔχειν ῥιζῶν καὶ φαρμάκων μεστάς, πειρᾶσθαι δὲ μαγείας καὶ ἐπῳδῶν, καὶ περιάπτων, τοὺς δὲ γυμνήτας κατὰ πύνδακα γυμνοὺς διαζῆν ὑπαιθείους τὸ πλέον, καρτερίαν ἀσκοῦντας, ὧν ἔφαμεν πρότερον μέχρι ἑπτὰ καὶ τεσσάρων. καὶ γυναῖκας δὲ σωφρονεῖν μὴ μιγνυμένας αὐτοῖς. τούτους δὲ θαυμάζεσθαι διαφερόντως. τοὺς δὲ πολιτικοὺς συνδυάζειν μὲν πόλιν ζῶν, ἢ κατ' ἀγρὸς, διημερίους νομάδας, ἢ δρυκάδων νομάς. ὡς δ' εἰπεῖν ἰνδοὺς ἐσθῆτι λευκῇ χρῆσθαι καὶ σινδόσι λευκαῖς καὶ καρπάσοις, ὑποφαινομένοις διὰ τῶν ὑπερτιθεμένων ὑπανθίσματα αὐτοὺς ἀμπεχεσθαι φοινικᾶ.

διημερῶν

κόμαν δὲ καὶ τὸν γενειον τρέφειν, καὶ τοὺς ὀνυχας ἀναπλεκομένους δὲ μιτροῦσθαι τὰς κόμας. ἀρτεμίδωρος δὲ ὁ τὴν γεωγραφίαν ἐκ τῶν ἡμωδῶν ὀρῶν καταφερόμενον πρὸς νότον. ἐπειδὰν κατὰ τὸν γάγγην γένηται πόλιν, ὃν στρέφειν πρὸς ἕω μέχρι παλιβόθρων, καὶ τὸν εἰς θάλατταν ἐκβολᾶς. τὸν δὲ συρρέοντων εἰς αὐτὸν, οἰδάνων τινὰ καλεῖν, τρέφειν δὲ καὶ ἱπποποτάμους, καὶ δελφῖνας. λέγει δὲ καὶ ἄλλα τινά. συγκεχυμένως δὲ καὶ ἀργῶς, ὧν οὐ φροντιστέον. πιθανὸν δ' ἂν τις τούτοις, καὶ τὰ παρὰ τῷ διαμασκηνοῦ νικολάου. φησὶ γὰρ οὕτω γὰρ αὐτοχείρα τὴν ὠδὴ διάφνη, παρατυχεῖν τοῖς ἐνδῶν πρέσβεσιν, ἀφιγμένοις παρὰ καίσαρα τὸν σεβαστὸν, οὓς ἐκ μὲν τῆς ἐπιστολῆς πλείους διηθοῦσθαι, σωθῆναι δὲ τρεῖς μόνους, οὓς ἰδεῖν φησί, τοὺς δ' ἄλλους ὑπὸ μήκους τῆς ὁδῶν διαφθαρῆναι τοπλέον. τὸν δ' ὧδὴν γεγραμμένον ἑλληνικὸν γὰρ διφθέρᾳ γεγραμμένον, διηθοῦσαν, ὅτι πῶρος εἶη ὁ γράψας. ἐξακοσίων δὲ ἀρχὴν βασιλέων, ὅμως πρὸ πολλοῦ ποιεῖσθαι φίλον εἶναι καίσαρα. καὶ ἑτοίμως ἔχειν διοδεύειν τε παρέχειν ὅπη βούλεται, καὶ συμπράττειν ὅσα καλῶς ἔχει. ταῦτα μὲν ἔφη λέγειν τὸν ὧδὴν τὸν. τὰ δὲ ἀμφὶ τὸν θάνατον διῆρα πρόσφορα ἐγένετο. ἀκτὼ οἰκέτας γυμνοὺς, γὰρ παριζώματος. εἶναι δὲ τὰ διῆρα τὸν τιέρμαν, ἀπὸ τῶν ὤμων ἀφηρημένον ἐκ νεφρίου τοῦ βραχίονος, ὃν καὶ ἡμεῖς εἴδομεν, καὶ ἐχίδνας μεγάλας, καὶ ὄφιν πηχῶν δέκα, καὶ χελώνην ποταμίαν τρίπηχυν. πορδίκα δὲ μείζω γυπός. σωλῆ δὲ, ὡς φασὶ, καὶ ὁ ἀθλήσει κατακαύσας ἑαυτόν. ποιεῖ δὲ τοῦτο οὐ μὲν ὑπὸ κακοπραγίας ζητοῦντας ἀπαλλαγὴν τῶν παρόντων, τοὺς δ' ἐπ' εὐπραγίᾳ καθάπερ ἄνδρα. ἅπαντα γὰρ κατὰ γνώμην πράξαντα μέχρι νῦν, ἀπιέναι δεῖν, μή τι τῶν ἀβουλήτων χρονίζοντι συμπέσῃ. καὶ δὴ καὶ γελῶντα ἅλλεσθαι γυμνὸν ἐπαλληλειμμένον γὰρ παριζώματι ὑπὸ τὸν ὠμον ἐγγεγράφθαι δὲ τῷ σώματι τὸν ζαρμανοχήγας ἰνδὸν ἐκ βαργόσης κατὰ τὰ πάτρια ἐν δῶρ ἔθη ἑαυτὸν ἀποθανατίσαντα. μετὰ δὲ τὴν ἰνδικὴν ὅση ἡ ἀριανὴ μοῖρις πρώτη ὑπὸ τῶν πορσῶν, τοῖς μετὰ τὸν ἰνδὸν ποταμόν. καὶ τὴν ἄνω σατραπείαν, τῶν ἐντὸς τοῦ ταύρου. τὰ μὲν νότια καὶ τὰ ἀρκτικὰ μοῖρα, τῇ αὐτῇ θαλάττῃ, καὶ τοῖς αὐτοῖς ὄρεσιν ἀφορίζομένη, οἷσπερ καὶ ἡ ἰνδική, καὶ ὑπὸ αὐ ὑπὸ ποταμῷ ὑπὸ ἰνδῷ, μέσον ἔχουσα αὐτὸν, ἑαυτῇ τε καὶ ἰνδικῆς. γίτουθεν δὲ πρὸς τὴν ἑσπέραν ἐκτεινομένη, μέχρι ἀπὸ καστίου τοὔρους εἰς καρμανίαν γραφομένης γραμμῆς, ὥστε εἶναι τετράπλευρον, τὸ σχῆμα. τὸ μὲν οὖν νότιον πλευρὸν, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν ἄρχεται τῆ ἰνδοῦ,

Comam & barbam nutriunt, & crimen intricãtes mitrant. Artemidorus author est, Gangem ex Emodis montibus ad austrum deferri: & cum ad Gangem urbẽ peruenerit, conuerti ad auroram usq; Palibothra, atq; in mare egredi. Item Oenadem unũ ex ijs esse, qui in eum influunt. Nutririq; in eo crocodilos, & delphinas addit, & alia quædam incassum & confuse, & minimè curanda. His ea addi possunt, quæ à Nicolao Damasceno dicuntur. refert enim se Antiochiæ, quæ apud Daphnem est, Indorum legatos uidisse, qui ad Cæsarem Augustum uenerant, qui quidem plures ex epistola significantur, sed tres tantum seruati erant, quos uidisse se ait. Cæteri longitudine uiæ magna ex parte pericrant. Addit etiam epistolam Græcam fuisse in membrana scriptam, in qua significaretur Porum esse, qui scriberet, & cum sexcentis regibus imperaret, Cæsaris tamen amicitiam multifacere, & paratum se quócunque uoluerit aditum exhibere, & in quibuscunq; rectum fuerit opitulari. Hæc dicit in epistola contineri. Allata præterea esse dona, octo seruos nudos in subligaculis, aromatib. delibutos. Esse autem dona, Mercurii à puero brachia ab humeris exertum, quẽ nos uidimus. Item uiperas ingentes & serpentem decẽ cubitorum, & testudinem fluuialem trium cubitorum, & perdicem uulture maiorem. Aderat etiam is qui se Athenis cõcremauit, quod alij in rebus aduersis facere dicuntur, ut præsentia mala effugiant, alij in rebus secundis quemadmodum hic. Nam cum omnia ex sententia hucusq; fecisset, abeundum sibi erat, ne quid quod nollet, ingrueret immoranti. Nam & ridentem eum & nudum, & unctum in rogum isse affirmat, & inscriptum fuisse in sepultura: Hic iacet Zarmanochagas Indus, ex Bargola, qui secundum patriam Indorum consuetudinem se immortalem fecit. Post Indiam est Ariana, prima regionis pars, quæ post Indum Persis obtemperat, & superiorum satrapiarum, quæ extra Taurum sunt, ab austro & septentrione eodem mari, & eisdem montibus terminata, quibus India & eodem flumine Indo, qui inter eam fluit, atque Indiam, citerius uerò ad occidentem porrecta usque ad lineam, quæ à Cãspijs portis in Carmaniam describitur, ut quadrilatera sit figura. Australe itaque latus, ab

Indi & Pattalenæ ostijs incipit, finit autem Carmaniam uersus & Persici sinus os, habens promontorium ad austrum satis expositum. Postea in sinum deflectit usq; in Persiam. In ea primùm Arbies habitant, eodem nomine quo Arbis flumen appellati, quod eos à sequentibus Oritis disterminat, mille ferè stad. oram habentes, ut Nearchus uult, quę & ipsa Indorum pars est. Postea sunt Oritæ, gens liberæ conditionis, quorum præternauigatio mille & octingentorum stad. est. Postea Ichthyophagorũ ora septem millium & quadringentorum. Postea Carmaniorum trium millium & septingentorũ usq; in Persiã. Quare uniuersa stadia sunt XII millia & noningenta. Ichthyophagorũ regio secus mare est, & magna ex parte arboribus caret. Raritas in ea palmarũ, acanthi, myricæ, aquarum, & domestici cibi maxima est. Vescuntur piscibus, tum ipsi, tum eorum pecora, et aquas pluuiales, ac fossiles potant, pecorum carnes piscibus præbẽt, domicilia ex ossibus cetorum & ostreorum conchis magna ex parte faciũt. Nam trabium & fulcrorum usum costæ præstant, portas maxillæ, è uertebris fiunt mortaria, in quibus pisces subiguntur, ad solem assantur: postea ex his panem cõficiũt, frumẽti paululũ admiscẽtes. Nam & molas habent, quanq; ferrum non habeãt. Quod nequaquã mirandũ est, id enim aliũde afferri potest. cõcidunt eas, cum attritę sunt lapidibus ijs, quibus & sagittas, & missilia pręusta exacuũt. pisces partim in cupis panarijs asãt, partim (qd frequenter fit) crudos edunt. Capiunt eos retibus ex cortice palmarum factis. Vltra hęc est Gedrosia minus quàm India exusta, quàm reliqua Asia magis. Ea fructuũ & aquarũ inopia laborat, nisi æstate, nec multo melior est, quàm regio Ichthyophagorum: fert tamen aromata, pręcipuè nardum & myrrham, ut Alexandri exercitus his pro tecto stratis uteretur, odoratiorem simul ac salubriorem aerem habens. ac de industria quidem sub æstiuum tempus ex India discessere. Tunc enim Gedrosia imbribus abundat, & flumina & aquæ augentur, hyeme deficiunt. Cadunt imbres in superioribus septentrionis partibus, in locis montanis, unde fluminibus auctis campi mari proximi irrigantur, & aquis abundant. Alexander aquarum inquisitores in deserta præmisit, & eos qui sibi &

τῶν ἰνδῶν, καὶ ἡ παταλίων, τελευτᾷ δὲ πρὸς καρμανίαν, καὶ τὸ πόρσιον κόλπου τὸ σῦμα ἄκραν ἔχον ἐκπεπλέω ἱκανῶς νότον. εἶτα εἰς τὸν κόλπον λαμβάνει καμπὴν, ὡς ὥστε τὸν πόρσιλα. οἰκοῦσι δὲ ἀρβίων πρῶτον, ὁμώνυμοι ποταμῷ ἄρβει, ὃς ἴζων παρ' αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἑξῆς ὀρειτῶν, ὅσον χιλίων σταδίων ἔχοντος παραλίαν, ὥς φησι νέαρχος. ἰνδικὸν δ' ὅτι μοῖρά καὶ αὕτη. εἶτ' ὠρείτου ἔθνος αὐτόνομον. τούτων δ' παράπλους χιλίων ὀκτακοσίων. ὁ δὲ τῶν ἐξῆς ἰχθυοφάγων, ἑπτακισχίλιοι τετρακόσιοι. ὁ δὲ τῶν καρμανίων, τρισχίλιοι ἑπτακόσιοι, μέχρι πόρσιλος. ὥστε οἱ σύμπαντες μύριοι διςχίλιοι ἐννακόσιοι. ἁλιτγὶς δ' ὅλη ἡ τῶν ἰχθυοφάγων, καὶ ἄσλιγος ὁ καὶ πλέσπα, φοινίκων καὶ ἀκάνθης τινὸς καὶ μυρίκης, καὶ ὑδάτων δὲ καὶ τροφῆς ἡμῶν ἀπαύστως. τοῖς δ' ἰχθύσι χρῶνται, καὶ αὐτοῖ, καὶ θρέμματα, καὶ τοῖς ὁμβρίοις ὕδασι καὶ ὀρυκτοῖς. καὶ τὰ ὀστᾶ δὲ τῶν θρεμμάτων ἰχθύων πρόβαλλει. οἰκήσεις δὲ ποιοῦνται ἐκ τῶν ὀστέων τῶν ἁλόντων χρώμενοι, καὶ κόγχοις ὀστρέων τοπλέον, οἱ μὲν ταῖς πλευραῖς καὶ ὑποδρέσμασι, θυρώμασι δὲ ταῖς σιαγόσιν, οἱ ἀσύνδυλοι δ' αὐτοῖς εἰσὶν ὅλμοι, ἐν οἷς πτίσσουσι τοὺς ἰχθύας ἐν ἡλίῳ κατοπτήσαντες. εἶτ' ἀρτοποιοῦνται σίτου μικρὰ καταμίξαντες. καὶ γὰρ μύλοι αὐτοῖς εἰσὶ σιδήρου μὴ ὄντος. καὶ τοῦτο μὲν ἧττον θαυμαστόν. καὶ γὰρ ἄλλοθεν γυναῖα δυνατόν. ἀλλὰ πῶς ὠμὸν πρίονσιν ἀρτεμιζόντα. λίθοις μέν τοι φασίν, οἷς καὶ τὰ βέλη, καὶ τὰ ἀκοντίσματα πυρακτωμένα ἐξαύουσι. τοὺς δ' ἰχθύας, τοὺς μὲν ἐν λιβάνοις κατοπτῶσι, τοὺς δὲ πλείστους ὠμοφαγοῦσι. πρόβαλλονται δ' καὶ δικτύοις φλοιοῦ φοινικείνου. ὑποδήκεται δὲ τούτων ἡ γεδρωσία, ἧ μὲν ἰνδικῆς ἧττον ἔμπυος, ἧ δ' ἄλλης ἀσίας μᾶλλον, καὶ τοῖς καρποῖς καὶ τοῖς ὕδασιν ἐνδεής, πλὴν θόρους, οὐ πολὺ ἀμείνων ἧ τῶν ἰχθυοφάγων. ἀρωματοφόρος δὲ νάρδου μᾶλιστα, καὶ σμύρνης, ὥς τε τὴν ἀλεξάνδρου στρατιὰν ὑποδύουσαν, αὐτὴ ὀρόφου καὶ στρωμάτων τούτοις χρῆσθαι δυσδιαζομένην ἅμα καὶ ὑγιεινότερον τὴν ἀέρα ἔχουσαν πρὸς ὕδωρ. γίνεσθαι δ' αὐτοῖς θέρους τὴν ἐκ τῶν ἰνδικῆς ἄφοδον ἐπίτηδες συνέβη. τότε γὰρ ὄμβρους ἔχειν τὴν γεδρωσίαν, καὶ τοὺς ποταμοὺς πληροῦσθαι, καὶ τὰ ὑδρία. χειμῶνος δ' ἀπολείπειν. πίπτειν δὲ τοὺς ὄμβρους ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τῆς πρὸς ἀρκτίοις, καὶ ἐγγὺς τῶν ὀρῶν. πληρουμένων δὲ τῶν ποταμῶν, καὶ τὰ πεδία τὰ πλησιάζοντα τῇ θαλάττῃ ποτίζεσθαι, καὶ ὑδρείων εὐπορεῖν. πρόεσθαι δ' εἰς τὴν ἔρημον μεταλλευτὰς τῶν ὑδρείων ὁ βασιλεὺς, καὶ τοὺς ναύσταθμα αὐτοῦ· καὶ

τοῦ πόλου

τοῦ στόλου κατασκευάσαντας. τειχῶν γὰρ δεηλῶν τὰς διωάμεις, τῇ μὲν αὐτὸς ὥρμησε διὰ τῆς γεδρωσίας, ἀφιστάμενος τῆς θαλάττης ὅσον πλεῖον πεντακοσίους σταδίους, ἵν' ἅμα μὲν τῷ ναυτικῷ τὴν παραλίαν εὐπορίαν παρασκευάζῃ. πολλάκις δὲ καὶ σωάπτων τῇ θαλάττῃ, διὰ πόρρω ἀπόρους καὶ τραχείας ἐχούσης τὰς ἀκτάς, τὴν ἑτέραν πέμψει μετὰ Κρατέρου διὰ μεσογαίας, ἅμα χειρούμενόν τε τὴν ἀριανὴν, καὶ πεδίον τε ἐν αὐτῇ τοὺς τόπους αὐτοῦ, ἐφ' οὓς ἀλέξανδρος τὴν πορείαν εἶχε. τὸν δὲ ναυτικὸν ναύαρχον ἐνεκατέστησε τοῦ μεγάλου ναυάρχου, ἐκέλευσεν εἰκέναι στάσεως ὧν λαμβανομένους, ἐπακολουθεῖν, καὶ αὐτὸν παραπλεῖν αὐτοῦ τὴν πορείαν. καὶ δὴ καὶ φησὶν ὁ νέαρχος ἤδη τοῦ βασιλέως τελευτῶντος τὸν ὅλον, αὐτὸς μετοπώρου κατὰ πλειάδος ἀνατολὰς ἐπιτολὴν ἐπιδέξασθαι τοῦ πλοῦ, μή πως μὲν τῶν πνευμάτων οἰκείων ὄντων, τῶν δὲ βαρβάρων ἀνθρώπων αὐτοῖς, καὶ ἀγελαιοτέρων. καταβαρῆσαι γὰρ ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐλευθερίας. κρατερὸς δὲ ἀπὸ τοῦ ὑδάτου ἀρξάμενος διὰ χωρῶν ἦει καὶ διὰ γεδρωσίων εἰς καρμανίαν. πολλὰ δὲ ἐταλαιπώρει ὁ ἀλέξανδρος καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν διὰ λυπρᾶς ἰών. πόρρωθεν δὲ ὕμως ἐπεχωρηγεῖτο μακρὰ, καὶ ψαμμία, ὥστε λιμώττειν τὸ στράτευμα, καὶ τὰ ἱππόζυγια ἐκλιπεῖν, καὶ τὰ σκεύη κατελάττω γὰρ ταῖς ὁδοῖς, καὶ τοῖς στρατοπέδοις. ἀπὸ δὲ τῶν φοινίκων ἦν ἡ σωτηρία, τοῦ τε καρποῦ, καὶ τοῦ ἐγκεφάλου. φασὶ δὲ Φλογενικῆσαι τὸν ἀλέξανδρον, διὰ πόρρω ἰόντα τὰς ἀρρείας, πῶς τὴν κατέχουσαν ὁδὸν. ὡς σεμίραμις μὲν δὴ ἐνδὸν φεύγουσα σωθεῖσα, μετὰ ἀνδρῶν ὡς εἴκοσι, λύρου δὲ ἑπτὰ, εἰ διώκοιτο αὐτὸς τοῦτον στράτευμα διασῶσαι διὰ τῆς αὐτῆς χώρας, νικῶν καὶ παῦτα. πῶς δὲ τῇ ἀρρείᾳ χαλεπὸν ἦν καὶ τὸ καῦμα, καὶ τὸ βαθὺ τῆς ψάμμου, καὶ ἡ θρυμότης. ἔστι δ' ὅπου καὶ δένδρα ὑψηλοὶ, ὥστε πῶς τὸ σκιερῶς ἀναφέρειν τὰ σκέλη, καθάπερ ἐκ βυθοῦ, καὶ ἀναβάσεις εἶναι, καὶ καταβάσεις. ἀνάγκη δ' ἦν καὶ σταθμοὺς ποιεῖσθαι μακροὺς διὰ τὰ ὑδρεῖα, διακοσίων καὶ τετρακοσίων σταδίων. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἑξακοσίων νυκτοπορούντας τὸ πλέον. πόρρω δὲ τῶν ὑδρείων ἐστρατοπεδεύοντο γὰρ τεταγότα σταδίοις πολλάκις, τοῦ μὴ ἐμφορεῖσθαι κατὰ τὸ δίψος. πολλοὶ γὰρ ἐμπίπτοντες σὺν ὅπλοις ἔπινον ὡς αὖ ὑποδρύχιοι, φυσώμενοι δ' ἐπέπλεον ἐκπεπνευκότος, καὶ τὰ ὑδρεῖα βραχία ὄντα διέφθειραν. εἰ δὲ γὰρ ὑλίῳ κατὰ μέσον ὁδὸν ἀπηγορευκότος ἔκειντο ὑπὸ δίψους. ἔωθεν προμώδεις μετὰ πολλοῦ ποδῶν, καὶ χειρῶν, ἔθνησκον παρακλησίως, ὡς αὖ ὑπὸ ῥίγους καὶ φρίκης ἐχόμενοι.

classi mansiones pararent. Nam copijs trifariam diuisis, ipse cum exercitus parte, per Gedrosiam profectus est, remotus à mari quingentis stadijs per plurimum, ut simul & classi oram commodam pararet, & ipse nonnunquã mari appropinquaret, quod difficiles quidem & asperas actas habebat. exercitus uerò partem cum Cratero prẽmisit in mediterraneam, ut & Arianam caperet, & in eadem loca procederet, in quæ ipse iter erat facturus. classem autẽ Naro tradidit, & Onesicrito nauium præfecto, iubens ut ordinatè sequerentur, & eius itineri præternauigarent. Nam et Nearchus refert, iã rege iter peragẽte, ipsum in autumno sub uespertinũ exortũ Pleiados, nauigationẽ incœpisse, cum nondum apti flatus spirarẽt, Barbaris eos adoriẽtibus, atq; urgentibus. Iam enim abeũte rege libertatẽ & audaciã ceperant. Craterus ab Hydaspe mouens, per Arachotos, & Drangas in Carmaniam profectus est. Alexander per sterilẽ terrã toto itinere penuria laborauit: è lõginquo tamẽ parua quædã & rara ueniebãt, ut exercitus fame premeretur, & iumẽta deficerent, & in uijs et in castris impedimẽta relinquerentur, palmarũ fructus, & medulla multos seruauere. Dicũt Alexãdrũ summopere cõtendisse, cũ difficultates sciret, ex fama quę obtinebat, Semiramim cum XX incolumẽ euasisse, Cyrum uerò cum VII. si posset ipse uictor per eadem loca tantũ exercitũ incolumem educere. Præter cæteras difficultates grauis erat æstus & arenę profunditas et tardor. Nõnullis in locis arenę cumuli muniebantur, unde difficulter pedes referri poterãt, tanquam ex aliquo profundo, accliuia quoq; ac decliuia frequentia erãt. Adhæc diurna etiam itinera lõga fieri oportebat, propter aquarum inopiã ducentenũm quadrigentum ue stadiorum, nõnunquam etiam sexcentũ, frequentius noctu iter agebãt. Castra procul ab aquis ponebãt, sępe numero in tricenis stadijs, ne propter sitim nimis implerentur. Nam multi aquam nacti, cum bibebant, armis in eam se immergentes: unde intumefacti, exanimes fluitabant. quapropter aquæ omnes, cum breues essent, contaminabantur. Alij siti perditi, in media uia ad solem iacebant, deinde tremuli cum manuum ac pedum concussu morieban tur, ac si ab rigore atq; horrore detinerentur.

Contigit etiam ut nonnulli iter deflectentes consopirentur, somno & lassitudine superati: unde postea uiarum errore, & omnium difficultate et æstu deperibant. Fuere qui post multas ærumnas seruarentur. Diluuium quoq; torrentis per noctem ingruentis, multa corpora, & utensilia obruit, & maxima pars regiæ supellectilis deleta est. Sæpe uiarũ duces ob locorum imperitiam in mediterraneam diuerterunt, adeò ut nõ amplius mare appareret. Quod rex intelligẽs, mox ad quærendum litus properauit. in quo postquam effodiẽti aqua poculẽta inuenta est, exercitũ properè accersit, ac deinceps usque ad diem septimum per litoream regionem profectus est, aquis abundans. postea mox in mediterraneam secessit. Erat arbor lauro similis, qua gustata, iumenta omnia cum spuma in morem comitialis morbi emoriebantur. Spina quædam fructibus in terram fusis, quemadmodũ cucumeres, erat succo plena: cuius aspergines, in quodcũq; animal incidissent, id oculis excæcabant. Crudæ palmulæ multos enecabant. A' serpentibus etiam periculum aderat. Nam in arenæ cumulis herba quædam innata, serpentes occultabat: à quibus icti, illico moriebantur. Dicunt apud Oritas, lethiferis uenenis sagittas præustas illini. Cumq; Ptolemæus saucius periclitaretur, ferunt quendam Alexandro in somno astitisse, atq; ei radicem cum ramo ostendisse, quam contritam saucio imponi iussit. experrectum à somno, & uisi memorem, quæsitam radicem inuenisse, quæ multa aderat, atque & ipsum, & alios usos fuisse. Ac barbaros cum inuentum remedium uidissent, se Alexandro dedidisse. Verisimile profectò est, aliquem eam regi indicasse: sed adulationis gratia adiuncta fabula est. Die sexagesimo in Gedrosiorum regiam ab Oritis uenies, cum exercitus paululum quieuisset, in Carmaniam profectus est. Australe Arianæ latus huiusmodi situm oræ habet, et ulterioris Gedrosiorum & Oritarum terræ, quæ proximè imminet. Multa enim est Gedrosia, & in mediterraneam recedit, quousq; Drangas contingat, et Arachotos, et Paropamissadas. de quib. Eratosthenes sic ait, nihil enim habemus quod quidem melius de ipsis dicamus. Dicit ergo Arianam ab oriente Indo terminari, ab austro mari magno, ab aquilone Paropamisso, & sequentibus montibus

σωιέβαινε δὲ πισι, καὶ ἐκτραπομένοις τῶν ὁδοῦ καταλαρβεῖν ἱερατρυμένοις ὑπὸ ὕπνου καὶ κόπου, ὑσρήσαντος δ' οἱ μὲν ἀπώλοντο πλάνῃ τῶν ὁδῶν, καὶ ὑπὸ ἀφορίας ἀπάντων, καὶ λαύματος. οἱ δ' ἐσώθησαν, πολλὰ παλαιπωρηθέντες. πολλὰ δ' κατέκλυσε καὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν χρησιμείων ὧν πεσὼν χειμάρρους νύκτωρ, καὶ ἡ βασιλικῆς δὲ κατασκευῆς ἐξηλείφθη πολλή, καθοδηγούντων τε κατ' ἄγνοιαν, πολὺ εἰς τὸ μεσόγαιαν ἐκβαπομένων, ὥστε μηκέτ' ὁρᾶν τὸ θάλαττον. ὁ σωιεὺς ὁ βασιλεὺς, ἐξ αὐτ' ὥρμησε, ζητήσων τὸ ἥιόνα· καὶ ἐπεισὴ εὗρε, καὶ ὀρύξας ἐλίγον ὕδωρ πότιμον, μετὰ ἐμπέτασε τὸ στρατόπεδον. καὶ λοιπὸν μέχρι ἡμερῶν ἑπτὰ πλησίον ἦλθε ἡιόνος, εὐπορῶν ὑδρείας. ἔπειτ' αὖθις εἰς τὸ μεσόγαιαν ἀνεχώρησε. ἵν δὲ ὅμοιον τῇ θάλαττη φυτὸν, οὗ τὸ γλυκάμενον τῶν ἱππόζυγίων ἀπέθνησκε μετὰ ἀδηλιάσις ἀφροῦ. ἄκανθα δὲ αὐτοῦ καρπὸς ἦν τῆς γῆς ἐσρωμένη, καθάπερ οἱ σίκυοι, πλήρης ἦν ὀποῦ. τούτου δὲ ῥανίσθεν ὀφθαλμὸν ἐμπεσοῦσαι, πᾶν ἀπετύφλου ζῶον. οἵ τε ὠμοὶ φοίνικοι ἐπενίγον πολλούς. ἦν δὲ λίνθινοι καὶ ἀπὸ τῶν ὄφεων. ὑπὸ γὰρ τοῖς θισὶν ἐπεφύκει βοτάνη. ταύτῃ δ' ὑποδεδυκότων ἐλανθανον, οὓς ἦν πληγέντας ἀπέκτανον. οἷς δὲ τοῖς ὠρείοις τὰ τοξεύματα χρίεσθαι θανασίμοις φαρμάκοις ἔφασαν, ξύλινα ὄντα καὶ πεπυρακτωμένα. βουλόμενόν ποτε Πτολεμαῖον ξυνδουδεῦσαι. ὑπνῶ δὲ πάσασάν τινα τῷ ἀλεξάνδρῳ, δεῖξαι ῥίζαν αὐτόπρεμνον, ἣν ξυλεῦσαι τρίβοντα ὧν πεῦσθαι τοῦ πρωθύπ. ἐκ δὲ τοῦ ὕπνου γενόμενον, μεμνημένον τοῦ ὄψεως, εὑρεῖν ζητοῦντα τὴν ῥίζαν πολλῷ τεφυκυῖαν, καὶ χρήσασθαι, καὶ αὐτῷ, καὶ οἷς ἄλλοις. ἰδόντας δὲ αὖ βαρβάρους εὑρημένον τὸ ἀλέξημα, τακτικὸς γενέσθαι τῷ Βασιλεῖ. εἰκὸς δὲ τινα μεμύσασθαι τῶν ἐνδοτάτω· τὸ δὲ μυθῶδες πιθανοτέθει, χαλακείας χάριν. ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Βασίλειον τῶν γεδρωσίων ἐξήκοσι καὶ ἑξ ὁρῶν, διαναπαύσας τὰ πλήθη μικρὸν, ἀπῆρεν εἰς τὴν Καρμανίαν. τὸ μὲν δὴ νότιον τῆς Ἀριανῆς πλευρὸν τοιαύτην τινὰ ἔχει τὴν τῆς παραλίας διάθεσιν, καὶ ἡ ὑποκειμένης πλησίον γῆς καὶ τῶν γεδρωσίων, καὶ ὀρεινῶν. πολλὴ δ' ἐστὶ καὶ εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀνέχουσα, καὶ ἡ γεδρωσία μέχρι τοῦ σωιάσαι δράγγας τε καὶ ἀραχωτοὺς, καὶ παροπαμισάδας, πρὸς ἃς ἐρατοσθένης οὕτως εἴρηκεν. οὐ γὰρ ἔχομεν πλέον εἰπεῖν βέλτιον περὶ αὐτῶν. δεῖ γὰρ φησι τὴν Ἀριανὴν ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἕω νοτίου, πρὸς νότον δὲ τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ, πρὸς ἄρκτον δὲ καὶ παροπαμισῷ, καὶ τοῖς ἑξῆς ὄρεσι

μέχρι

μέχρι καυκάσου πυλῶν, τὰ δὲ πρὸς ἑσπέραν τοῖς αὐτοῖς ὄρεσιν, οἷς ἡ μὲν παρθυαίη πρὸς μεσόγαιαν, ἡ δὲ καρμανία πρὸς τὸν παραπόντιον κόλπον, καὶ πρὸς ἄρκτους διήκουσι. πλάτος δὲ τῆς χώρας, τὸ τοῦ ἰνδοῦ μῆκος, τὸ ἀπὸ τοῦ παροπαμισοῦ μέχρι τῆς ἐκβολῆς, μύριοι καὶ δισχίλιοι σταδίοι· οἱ δὲ τετρακισχιλίους φασί. μῆκος δὲ ἀπὸ καυκάσου πυλῶν, ὡς γὰρ τοῖς ἀποπατηθεῖσι σταθμοῖς ἀναγέγραπται διήκει. μέχρι μὲν ἀλεξανδρείας τῆς ἐν ἀρίοις ἀπὸ καυκάσου πυλῶν διὰ τῆς παρθυαίας, μίαν καὶ αὐτὴ ὁδὸς. εἶθ' ἡ μὲν ἐπ' εὐθείας διὰ τῆς βακτριανῆς, ἐν τῇ τῶν ὀρέων ὑπερβάσεως τοῦ ὄρους εἰς ὀρόασπανα, διὰ πόλεως ἐκβάκτρων τριόδου, ἣ πρὸς ὀρθὴν ἐν τοῖς παροπαμισάδαις. ἣ δ' ἐκβαίνεται μικρὸν ἀπὸ τῆς ἀρίας πρὸς νότον εἰς προφθασίαν διὰ μεσογείας. εἶτα πάλιν ἡ λοιπή, μέχρι τῶν ὤρων τῆς ἰνδικῆς, καὶ τοῦ ἰνδοῦ. ὥστε μακροτέρα ὀρθὴν αὕτη ἡ διὰ τῶν διὰ μεσογείας καὶ ἀραχωτῶν σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων τετρακοσίων ἢ πᾶσα. εἰ δέ τις ἀφέλοι οὗ χιλίους τετρακοσίους, ἔχοι ἂν τὸ λοιπὸν τὸ ἐπ' εὐθείας μῆκος τῆς χώρας, μυρίων καὶ τετρακισχιλίων. οὐ πολὺ γὰρ ἔλαττον τῆς παραλίας· ἃ δὲ παραυξῶσί τινες ἀπὸ τῶν πρὸς τοῖς μυρίοις τὸν καρμανίαν, ἑξακισχιλίους σταδίους. ἡ γὰρ ἀπὸ σιδωνίας κόλπου φασὶ τοῦτον, ἢ σιδὼν πρὸς τῷ νότῳ ἐστὶ τοῦ πορσικοῦ κόλπου παραλία τῆς καρμανικῆς. ἐπεκτείνεται δὲ τοὔνομα τῆς ἀριανῆς μέχρι μορύων τινὸς καὶ πορσῶν, καὶ μήδων. καὶ ἐπὶ τῶν παροπαμισαδῶν βακρίων, καὶ σογδιανῶν. εἰσὶ γάρ πως καὶ ὁμόγλωττοι παραμίκρον. ἡ δὲ τάξις τῶν ἐθνῶν τοιαύτη, παρὰ μὲν τὸν ἰνδὸν οἱ παροπαμισάδαι, ὧν ὑπόκειται ὁ παροπαμισὸς ὄρος. εἶτα ῥαχωτοί πως νότου. εἶτ' ἐφεξῆς πως νότου γεδρωσιανοὶ σιδὼν τοῖς ἄλλοις τοῖς τὴν παραλίαν ἔχουσιν, ἅπασι δὲ πρὸ τὰ πλάτη τῶν χωρίων πρόκειται ὁ ἰνδός. τούτων δ' οἱ μὲν πρὸς τῷ ἰνδῷ ἔχουσί τινα ἰνδοί, πρότερον ὄντα πορσῶν, ἃ δὲ ἀφείλετο μὲν ὁ ἀλέξανδρος τῶν ἀριανῶν, ἐν κατοικίαις ἰδίαις ὠκίσατο. ἔδωκε δὲ σέλευκος ὁ νικάτωρ σανδροκόττῳ, σωθὲν μὲν ὑπ' αὐτοῦ γαμίαν, καὶ αὐτὸν ἐλέφαντας πεντακοσίους. τοῖς παροπαμισάδαις δὲ παράκεινται πρὸς τὸν ἑσπέραν ἄριοι, τοῖς δὲ ἀραχωτοῖς δράγγαι, ἐν τοῖς γεδρωσίοις. οἱ δ' ἄριοι τοῖς δράγγαις ἅμα καὶ πρὸς ἄρκτον παράκεινται, ἐν πρὸς ἑσπέραν, ἐγκυκλούμενοι μικρά πως. οἱ δὲ βακτριανοί, τῇ τε ἀρίᾳ πρὸς ἀρισόρην παράκεινται, καὶ τοῖς παροπαμισάδαις, ἀπ' ὧν παρ' ἀλέξανδρος ἐσπέρας ἔβαλε τὴν καύκασον, ἐλαύνων ὑπὸ τὸν βάκτρων. πρὸς ἑσπέραν ἡ ἐφεξῆς εἰσὶ τοῖς ἀρίοις παρθυαῖοι, καὶ τὰ πρὸ τὰς καυκάσους πύλας. πρὸς νότον δὲ ζύπτις ἡ ὄρυμος τῆς καρμανίας. εἶθ' ἡ λοιπὴ καρμανία, ἐν γεδρωσία.

usq; in Caspias portas. Ab occidente ijsdem montibus quibus Parthia Mediam uersus. Carmania uerò Paretacenam et Persiam uersus terminata est. Regionis latitudo est Indi longitudo, à Paropamisso usq; ad ostia ducedecim millia stadiorum. sunt qui x III millia faciant. & longitudo à Caspijs portis duplex est, ut in Asiaticis itineribus descriptum est. Nam Alexandriam usq;, quę apud Arios est, à Caspijs portis, per Parthiā, una eadēq; uia est. Postea est quæ recta it per Bactrianā, & montis transcensum, qui in Orospana fit per triuium, quæ ex Bactris est apud Paropamisadas. Altera paululum ab Aria austrum uersus deflectit Prophthasiam Drangianæ: postea rursum usq; ad Indiæ montes, & Indum flumen. Quare ea quæ per Drāgas it, & Arachotos, uniuersa lōgior est xv millibus stad. & c c c. Si quis autem mille & trecenta detrahat, habebit reliquam regionis lōgitudinem in rectum x III millia, quę nō multo minor est quàm maritima ora: etsi nonnulli ad x millia Carmaniam addāt, sex milliū eam ponentes. aut enim cum sinibus ponere eam uidebuntur, aut cum ora Carmanica, quę inter Persicum sinum est. Arianæ nomen usq; ad partem quandam Persarum, & Medorū, & septentrionalium Bactriorū, ac Sogdianorū extenditur. Sunt enim quasi eiusdē linguæ. Gentiū ordo est huiusmodi. Secus Indū sunt Paropamisadæ, quibus Paropamissus mōs imminet. Postea Arachoti ad austrum, deinceps ad austrum Gedrosini, & alij qui oram habent. omnibus enim ad locorum latitudines Indus adiacet. Eorum quæ secus Indum sunt, partem habent Indi, cum prius essent Persarum. ea Alexander Arianis ademit, & per sese constituit. Postea Seleucus Nicator ea dedit Sadrocotto, cōtracta cum eo affinitate, ac pro ijs L elephantes accepit. Paropamisadis ad occidentē Arij adiacent, Arachotis & Gedrosijs Drāgiæ. Arij & ad aquilonem & ad occidentem Drangis adiacent, aliquantum quodāmodo circūdati. Bactriana ad sinistram Ariæ adiacet, et Paropamisadis, per quos Alexander Caucasum transcendit in Bactrianam. Deinceps ad occidentem Arijs Parthi adiacent, & loca Caspiarum portarum. Parthis autem ad austrū Carmaniæ deserta, postea reliqua Carmania, et Gedrosia.

Sed prædicta montana maximè cognoscentur, si quis uiam norit qua usus est Alexander, cum Bessum ex Parthia in Bactrianam persecutus est. Nam in Ariană uenit, postea in Drăgas, ubi Philotas deprehensis insidijs Parmenionis filium interemit. Patris autem interfectores, qui eum, ut consilij conscium, interemerant, misit Ecbatana. Dicunt eos camelis dromedarijs XXX. XL. ue dierum itinere, in diebus XI peracto, rem confecisse. Drangæ alioqui Persicè uiuentes, uini copiam non habēt. Nascitur apud eos casiteros. Deinde ex Drangis Alexander uenit in Euergetas, quos Cyrus sic nominauit, & in ea Arachotos per Paropamissadas, pleiade occidente. Nam ea regio montana est, & in ea tunc ningebat, quare difficulter adibaſ. sed frequentes uici, & rerum omniū copiosi præter oleum, eorum molestias leuabāt. Ad sinistram summa montium habebant. ad Meridionales Paropamisi partes Indica sunt, & Ariana ad septētrionales, & occidētales Bactriana. Hyeme ibi peracta, & urbe condita, habens Indiam ad dextram, transiuit in Bactrianam, per iter arboribus nudum, præter quàm termintho, eoq; non multo, fruticoso tamen, in summa frumenti inopia, ut iumentorum carnibus uescerentur, atq; ijs crudis propter lignorū penuriā, sed ad hāc cruditatem concoquendū silphij copia aderat. Quintodecimo die ab hybernaculis, et urbe quam condiderat, Adrapsa peruenit, Bactrianę urbem. Circa has partes, quæ Indis sunt conterminæ, est Choarina, ex omnibus quæ sub Parthis sunt, Indiæ proxima. Distat ab Ariana per Arachotos & dicta montana x & nouem millibus stadiorum. & hanc regionem Craterus omnē permeauit, subigens eos qui parére recusabant, ut cū Alexādro iungerentur: & profectò sub idem ferè tēpus utriq; exercitus pedestri itinere in Carmaniam concurrerunt. Paulo pòst Nearchus in Arabicum sinum nauigauit, multa & propter errores & ærumnas, & cetorum magnitudinem perpessus. & quanquam uerisimile est, nauigantes multa garrire, uerumtamen mala sibi imminuisse significarunt, etsi magis metus quàm periculum affuit. Plurimum eos turbabant physeterum magnitudines, fluctum maximum & accumulatum

γνοίη δ' ἂν τις τὰ πρὸ τοῦ λεχθέντα ὀρεινοῦ ἔτι μᾶλλον, προσιστορήσας τοῦ ὁδοῦ, ἣν ἐχρήσατο Δώκων ὁδῷ Βησσῷ, ὡς ὑπὸ Βάκτρων ἀλίσκεσθαι. ἐκ δὲ παρθυαίης. εἰς γὰρ τὴν ἀριανὴν ἦκεν. εἶτ' εἰς δραγγας, ὅπου φιλώτας ἀνεῖλε τὸν παρμενίωνος υἱόν, φωράσας βουλόμενον. ἐπανελθὼν δὲ καὶ εἰς ἐκβάτανα τοὺς καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνελοῦντας, ὡς κοινωνὸν τῆς βουλῆς. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπὸ δρομάσιν καμήλοις ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα, ἢ καὶ πεντήκοντα, ἓν δεκαταίους διανύσαι, καὶ τελοῦντας τὸν πρᾶξιν. οἱ δὲ δραγγαι πορίζονται τἄλλα κατὰ τὸν βίον, οἶνον ἀναίζουσι. γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς καπνίτης. ἔστ' εἰς δραγγῶν, ἐπί τε τοὺς σύρτας ἦκεν, οὓς ὁ λίβυς οὕτως ὀνόμασε, καὶ τοὺς ἀραχωτούς, ἢ τοι ἀπὸ τῶν παροπαμισάδων τοὺς πλησίον λύσιν. ἔστι δ' ὀρεινὴ καὶ διεχιονόβλητος τότε, ὥστε χαλεπῶς ὁδεύειν. γυναῖκα μὲν τοι λύπαι δεχόμεναι, παῖδων δύποροι, πλὴν ἐλαίου, παρεμυθοῦντο τὰς δυσκολίας. ἔχρη τε γὰρ ἀρίστοις τὰς ἀπορρήτους. ἔστι δὲ τὰ μεσημβρινὰ μὲν τοῦ ὄρους τοῦ παροπαμισοῦ, ἰνδικά τε καὶ ἀριανά. τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέραν βάκτρια τοῖς βακτρίοις βαρβάροις. διαχειμάσας δ' αὐτόθι, ἐπορεύετο ἔχων τὴν ἰνδικὴν, καὶ πόλιν κτίσας, ἐπώρικεισεν εἰς τὴν βακτριανὴν διὰ φιλῶν ὁδῶν. πλὴν τῶν μίνθου θαμνώδους ὀλίγης ἀπαντώσης καὶ τροφῆς, ὥστε ταῖς τῶν καμήλων ἀρξὶ χρῆσθαι, ἐπὶ ταύτας ὠμὰς διὰ τὴν ἀφυλίαν. πρὸς ἣ τὴν ὠμοσιτίαν, ἀπιθανον ἦν αὐτοῖς τὸ σίλφιον πολὺ περιφυές. ὠφέλει καὶ δεκαταῖος δὲ ἀπὸ τῆς κατοδάσεως πόλεως καὶ τῶν χειμαδίων, ἦκεν εἰς ἄδραπα πόλιν τῆς βακτριανῆς. πεῖται ταῦτα δέ που τὰ μόρια τοῦ ὁμόρου τῇ ἰνδικῇ, καὶ τὴν χαραδρὰν εἶναι συμβαίνει. ἔστι δὲ τῶν ὑπὸ τοῖς παρθυαίοις αὕτη προσχώρα ἰνδική. διέχει δὲ τῆς ἀριανῆς δι' ἀραχωτῶν καὶ τῆς λεχθέσης ὀρθμῆς, σταδίους μυρίους ἑνακισχιλίους. ταύτην δὲ τὴν χώραν διεξιὼν λυσάτορος, καταφρονῶν ἅμα τοῦ ἀπειθοῦντας, ἅτε συμμίξαι τὴν ταχίστην σπεύδων τῷ βασιλεῖ. καὶ διὰ πόρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου χειμῶν τις ἐπιπεσὼν ἐκ τῆς καρμανίας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων διαλαμβάνει ἀμφότερα, καὶ μικρὸν ὕστερον οἱ πρὶ νέαρχον ἀπόπλεον εἰς τὸν πορσικὸν κόλπον, πολλὰ παλαιπωρήσαντες καὶ διὰ τὴν ἄλλην παλαιπωρίαν, ἢ τὰ μεγέθη τῶν ἐκεῖ. εἰκὸς μὲν οὖν, πρὸς ὑπερβολὴν ἠσθενεχηκέναι πολλὰ τοὺς πλύσαντας. ὅμως δ' οὖν εἰρήκασι παρασκευοῦντες ἅμα καὶ τὸ πᾶσαν αὐτοῖς πάθος. διότι προσδοκία μᾶλλον ἢ κίνδυνος ὑπῆρχε τοῖς ἀληθέσι. τὸ δὲ μάλιστα ταραχῆς, φυσητήρων μεγέθει ῥοῦ ἀπεργαζομένων μέγαν ἀθρόον καὶ ἀχλυῶ

καὶ ἀχλυῶ ἐκ τῆ ἀναφυσιμάτων, ὥστε τὰ πρὸ ποδὸς μὴ ὁρᾶσθαι. ἔπειθ' οἱ κατηγεμόνες τοῦ πλοῦ, δεδιότων ταῦτα τῶν ἀνθρώπων, τοῖς δ' αὐτίαν οὐχ ὁρώντων, ἐμιμήσαντο ὅτι θηρία εἴη. τάχα δ' ἀπαλλαττοίτο σάλπιγγος ἀκούσαντα τοῦ μύτου. ἐκ τούτου νέας τε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐπῆγε. μὲν ὁ ῥόθιον, καὶ θάτερον ἐκώλυον, τῇ ἅμα ταῖς σάλπιγξιν ἐφόβει. τὰ δὲ θηρία ἐδίωκον, ὥστ' ἀναφαίνεσθαι καὶ πρὸ πρύμναν, ὥστε ναυμαχίας ἀγωνίαν παρέχειν· ἀλλ' ἀφίσαντο. λέγουσι μὲν δὴ καὶ οἱ ναῦται πλείονος εἰς ἰνδοὺς μεγέθη θηρίων, καὶ ὠμοφαγίας. ἄλλ' οὔτε ἀθρόων, οὔτ' ὠμοφορομένων πολλάκις, ἀλλ' ἀκροβαθήσαντα τῇ ἀραγῇ καὶ τῇ σάλπιγγι ἀπαλλάττεσθαι. φασὶ δ' αὐτὰ μὲν μὴ πλησιάζειν τῇ γῇ, τὰ δ' ὀστᾶ ἁλῶντα ψιλωθέντα, ἐκπυμαίνεσθαι ῥᾳδίως, καὶ χορηγεῖν τοῖς λεχθεῖσαν ὕλην τοῖς ἰχθυοφάγοις πρὸς τὰς καλυβοποιΐας. μέγεθος δὲ τῶν ἰκτίνων φασὶν ὁ ναύαρχος τειῶν καὶ ἑκοσιν ὀργυιῶν. πεισθῆναι δὲ ἱκανῶς ὑπὸ τῶν ἐν τῷ σύλῳ φασὶν ὁ ναύαρχος, ἀξιελέγξαι ψεύσμενος ὄν, ὡς εἴη τις ἐν τῷ πόρῳ νῆσος, ἣ ἀφανίζει οὓς προορμισθέντας. διορύσσειν γάρ τινα πλοῦτα, ἐπεισθῆναι καὶ τὰ τῶν νήσων τοιαῦτα ἐγγόνει, μηκέτι ὁραθῆναι. πεμφθέντας δέ τινας ὑπὸ τῶν ζητῆσαι, ἐκβῆναι μὲν μὴ θαρρεῖν εἰς τὴν νῆσον ἐκπλέοντας. ἀνακαλεῖ δὲ ἀραγῆ οὓς ἀνθρώπους· μηδενὸς δ' ὑπακούοντος, ἐπανελθεῖν. ἀπαύστου δ' αὐτοῦ μένων τῶν νήσων, αὐτὸς ἔφη πλοῦσαι, καὶ προορμισθεὶς ἐκβῆναι μόνους τῶν συμπλευσάντων, καὶ προελθεῖν τῶν νῆσον. ὡς δ' οὐδενὸς εὑρίσκειν ἴχνος τῶν ζητουμένων, ἀρχόντα ὑπανελθεῖν, καὶ διδάξαι οὓς ἀνθρώπους, ὡς ἡ μὲν νῆσος ψευδὴς τὴν αἰτίαν ἔχοι. τὴν γὰρ αὐτῷ καὶ τοῖς συμπλεύσασιν ὁ αὐτὸς ὑπαρξαι ἀφθορίας. ἄλλος δέ τις φόβος ἦν διορύσσειν τοῦ ἀφανισμοῦ συμβαίη, μυρίων ὄντων δυνατῶν. ἡ δὲ διαμανία τελευταία μὲν ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰνδοῦ ἐκβολῆς. τὸ μὲν δὴ πρῶτον αὐτῇ ἄκρον ἔκκειται πρὸς νότον εἰς τὴν μεγάλην θάλατταν. ποιήσας δὲ τὸ σῶμα τοῦ πορσικοῦ κόλπου πρὸς τὴν ἀρ' ἣν δυσαίμονος ἀραβίας ἄκραν γὰ ἀπόψει οὖσαν, κάμπτει πρὸς τὸν πορσικὸν κόλπον, ἕως ἂν σωάψῃ τῇ πορσίδι. πολλὴ δὲ ἡ τῇ μεσογαίᾳ ὁδὸν ἐκτεινομένη μεταξὺ τῆ γεδρωσίας καὶ τῆ πορσίδος, πάλλάττουσα πλέον ἢ γεδρωσίας πρὸς ἀρκτον. πλεῖ δ' ἡ δύναρπία. καὶ γὰρ πάμφορος καὶ μεγαλόδενδρος, πλὴν ἐλαίας, καὶ ποταμοῖς κατάῤῥυτος. ἡ δὲ γεδρωσία διαφέρει μικρὸν τῆ ἰχθυοφάγων, ὥστ' ἀκαρπίᾳ κατέχει πολλάκις. διὸ φυλάττουσι τὸν γενόμενον καρπὸν εἰς ἔτη πλείω ταμιευόμενοι, ὑπισχνεῖται δὲ λέγει ποταμὸν

& caliginem tantam reflationibus excitãtes, ut quæ ante pedes erant, conſpici non poſſent. Sed cum nauigationis duces, illis timentibus, & cauſam ignorãtibus, indicaſſent, beluas eſſe quæ facile tubarum ſonitu, & plauſu exaudito diſcederent, Nearchus naues in fluctum egit, qua maximè arcebaẽ, ac tubis beluas exterruit. Illæ undas ſubeuntes, nauale certamen à puppi minabantur: uerùm ſubitò ceſſauere. Quot nunc in Indiã nauigãt, beluarum quidẽ magnitudines referũt quæ nec gregatim nec ſæpius ſe offerant, ſed diſcedant clamore ac tubis repulſæ. Dicũt eas terræ nequaquã appropinquare, oſſa uerò iam diſſolutarum à fluctibus facile eĳci, & materiam faciendarum tegetũ Ichthyophagis ſuppeditare. Nearchus cetorũ magnitudinẽ uicenũm & ternũm paſſuum refert: quod autem pro uero ab ĳs habebatur qui in claſſe erant, Nearchus falſum redarguiſſe dicit, q̃d inſula quædam eſſet in tranſitu quæ accedentes aboleret. Nam cum iembus quídam prope inſulam nauigaſſet, nunquam amplius uiſus eſt, unde homines ad inquirendũ miſsi, cum in inſulam exire non auderent, ſed præternauigãtes clamore amiſſos reuocarẽt, nemine exaudiente, reuerſi ſunt. cum itaq; omnes crimẽ in inſulã conferrẽt, nauigaſſe ſe dícit, te adacta nauí cum parte nauigantium egreſſum, inſulã omnẽ colluſtraſſe. cumq; nullum quæſitorum ueſtigium inueniſſet, re deſperata redĳſſe, atq; docuiſſe falſo inſulã criminari. nam & ſibi & ſocĳs idem fuiſſet interitus, ſed alius profectò exitũ modus eſſe lẽbo debuit, cũ infinita accidere poſsint. Carmania ab Indi oſtio ultima eſt, at primũ quidem eius promontorium ad auſtrum in mare magnum expoſitum eſt. Cum uerò Perſici ſinus os fecerit, ad promontorium fœlícis Arabiæ quod in cõſpectu eſt, Perſicũ ſinum uerſus inflectitur, quouſq; Perſiæ coniungatur, multumq; in mediterranẽ inter Gedroſiam Parthiamq; porrígitur, plus tamen Gedroſiæ præuaricat ad aquilonem. quod fœcunditas declarat. Parthia enim omnia fert, & magnas arbores gignit, præter oleam, & fluminibus eſt irrigua. Gedroſia uerò parum díffert à terra Ichthyophagorum, ut ſæpe eam ſterilitas opprimat, quapropter anni fructus in plures annos recondunt. Oneſicritus tradit, flumen eſſe

in Carmania, quod auri ſtrigilem ferat. Item argenti foſſilis & æris & rubricæ minij uenam, & montes duos, alterum arſenici, alterum ſalis. Habet etiam deſerta quædam, quæ iam cum Parthia & Parętacena coniungũtur. Item agriculturas Perſicis ſimiles, præcipuè uitem Carmanicam à noſtris uocitatam, quæ ſæpe bicubitalem racemum facit, magnis acinis ac denſis. Par eſt enim eam fœcundiorem eſſe. Hi propter equorum inopiam, aſinis in bello plurimũ utuntur, & aſinum Martí ſacrificant: quem ſolum Perſę ex omnibus dijs colunt, & bellicoſi ſunt. Nemo uxorem ducit, niſi prius hoſtis caput amputatum ad regem pertulerit. Rex caluaria in regia collocata, linguam minutatim ſecans, pane permiſcet, poſtea deguſtatã ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet: atq; ille præclarus eſt, cui multa capita ſunt allata. Nearchus refert, Carmanitarũ mores ac ſermonem maxima ex parte Perſarum eſſe, ac Medorum. Os Perſici ſinus maius eſt, quàm una die transfretari poſſit. Poſt Carmaniam Perſia eſt, multa ſanè in ora illius ſinus, qui ab ea nominatur. Sed lõgè maior in mediterranea, præſertim in longitudine quæ ab auſtro & Carmania in ſeptentrionem & Medicas gentes pertẽdit, & tertia eſt natura, & aeris temperie. Nam ora maritima æſtuoſa eſt, ac uentoſa & fructuũ inops, præterq; palmarum. Ea in quatuor millibus, & quadringentis ſtadijs uel in CCC cenſetur, & in flumen deflectit, quod ibi Oroates appellatur. Regio uerò ultra hãc cãpeſtris eſt, & omniũ ferax, & optima pecorum nutrix, fluminibus & lacubus plena. Tertia eſt hyemalis ac mõtana aquilonem uerſus. In extremis eius partibus ſunt camelorũ paſtores. Lõgitudo eſt (ut Eratoſtheni placet) in ſeptẽtrionẽ et Caſpias portas, ad VIII millia ſtad. ſecundũ promõtoria quędã occurrẽtia. Reliqua eſt in Caſpias portas non pluriũ duob. millib. ſtad. Lõgitudo uerò in mediterranea, à Suſis uſq; Perſepolim ſtad. quatuor millium & CC. atq; hinc uſque in Carmaniæ fines ſunt mille & ſexcẽta. Nationes incolunt regionẽ quæ Patiſchores appellantur. Item Achæmenidæ, & magi qui honeſtum quoddã uiuẽdi genus ſectantur. Item Cyrtij & Marai, quorum alij prædatores ſunt, alij agricultores. Et ferè Suſia Perſię pars eſt inter eã & Babyloniã poſita,

ἐν τῇ Καρμανίᾳ καταφρόντα ψήμαθα χρυσοῦ· καὶ ὀρυκτὸν ἄργυρον εἶναι μέταλλον, καὶ ἀργύρου, καὶ χαλκοῦ, καὶ μίλτου. ὄρη τε εἶναι δύο, τὸ μὲν ἀρσενικοῦ, τὸ δ' ἅλός. ἔχει δέ τινα καὶ ἔρημον σωπάπουσαν ὕλην τῇ παρθυαίᾳ καὶ τῇ παραλλαγῇ. γεωργία δ' ἔχει παπλήσια τοῖς πορσικοῖς, τά τε ἄλλα καὶ ἄμπελον. ταύτης δ' ἡ Καρμανία λεγομένη παρ' ἡμῖν, καὶ δίπηχυν ἔχει πολλάκις τὸν βότρυν. πυκνὸν γάρ τε ὄντα καὶ μεγαλόγαρα, ὥ ἐστὶν ἐκεῖ δύσρνεσόραν εἶναι. χρῶνται δ' ὄνοις οἱ πολλοὶ καὶ πρὸς πόλεμον ἀντὶ τῶν ἵππων. ὄνον τε θύουσι τῷ Ἥλιῳ, ὃν πορσαὶ σέβονται θεῶν μόνον, καὶ εἰσὶ πολεμισταί. γαμεῖ δ' οὐδεὶς πρὶν ἂν πολεμίου κεφαλὴν ἀκρωμῶν, ἀνενέγκωι ὡδὶ τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τὸ κρανίον μὲν ὡδὶ τῶν βασιλείων ἀνατίθησι, τὴν γλῶσσαν λεπτομήκας καταμίξας ἀλδύρῳ, γδυσάμενος, αὐτῷ δίδωσι τῷ ἀνενέγκαντι τοῖς οἰκείοις καταστήσασθαι. γνωδοξότατος δ' ὅδε, ᾧ πλεῖσαι κεφαλαὶ ἀνενέχθησαν. νέμ ἀρχὸς δὲ τὰ πλεῖστα ἔθνη καὶ τὴν ἀλέκτορα τῶν Καρμανιτῶν, πορσικά τε καὶ μηδικὰ ἔρπει. τὸ δ' σῶμα τοῦ πορσικοῦ κόλπου, μεῖζον δ' ἀράμετρος ἡμισφαίριον. μετὰ δὲ Καρμανίαν ἡ πορσὶς ὅδε, πολλὴ μὲν ἐν τῇ παραλίᾳ τ' ἀπ' αὐτῆς ὀνομαζομένου πορσικοῦ κόλπου. πολλὴ δὲ μείζων ἐν τῇ μεσογαίᾳ, καὶ μάλιστα ὡδὶ μῆκος τὸ ἀπὸ τοῦ νότου καὶ τῆς Καρμανίας, ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ τὰ πρὸς μηδίαν ἔθνη. πρίτη δ' ὅδε καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ τῶν ἀέρων κράσει. ἡ μὲν γὰρ παραλία καυματηρά τε καὶ ἀνεμώδης, ἡ δ' ἀπανίσης καρπῶν δέ. πλὴν φοινίκων, ὅσων ἐν τετρακισχιλίοις καὶ τετρακοσίοις, ἢ τελεσθείοις ἑξηκοντομένη σταδίοις, καταχέουσα εἰς ποταμὸν μέγιστον τὸν ταύτην καλούμενον ὀροάτην. ἡ δ' ὑπὲρ ταύτης ὅδε πάμφορος καὶ πρόβατα, καὶ θρεμμάτων ἄρίστη τροφός, ποταμοῖς τε καὶ λίμναις πλήθουσα. τρίτη δ' ὅδε ἡ πᾶσι βορεωχειμερινὸν καὶ ὀρεινή. πᾶσι γὰρ τὰς ἐσχάτας εἰσὶν οἱ καμηλοβοσκοί. μῆκος μὲν οὖν ὅδε κατ' ὀρθοπαθῆ τὸν ὡδὶ τὰς ἄρκτους, καὶ τὰς καπίους πύλας, πορὶ ὀκτακισχιλίων, κατά τινας πλαγίους τὰς ἄκρας. λοιπὴ δ' ὅδε ὡδὶ καπίους πύλας οὐ πλείους, ἢ τῶν δισχιλίων. πλάτος δ' ἐν τῷ μεσογαίᾳ ἀπὸ σούσων εἰς πορσαὶ πολισμάδιοι τετρακισχίλιοι σμικρόσιοι. καὶ τὸ ὕθεν ὡδὶ ἄνω Καρμανίας ὄρους, ἄλλοι χίλιοι ἑξακόσιοι. φύλακες τὴν οἰκεῖ τὴν χώραν, οἵ τε παλαιχαρεῖς λεγόμενοι, καὶ οἱ ἀχαιμενίσται, καὶ μάγοι. ῥῦπαι μὲν οὖν σεμνοῦ πνος εἰσὶ βίου ξκλωτταί. λύρνοι δὲ καὶ μαραὶ λησταὶ, ἄλλοι δὲ γεωργικοί. χρῆσίν δέ τινα καὶ ἡ φύσις μόνον γεγένηται τῇ πορσίδος, μεταξὺ αὐτῆς Καρμανίας καὶ τῆς Βαβυλωνίας,

ἔχουσα

ἔχουσα πόλιν ἀξιολογωτάτην τὰ Σοῦσα. οἱ γὰρ Πέρσαι κρατήσαντες μόνων, καὶ ὁ Κῦρος, ὁρῶντες τὴν μὲν οἰκείαν γῆν ἐπ' ἐσχάτοις που τεταμένην, τὴν δὲ Σουσίδα γῆν δὲ τέρω καὶ πλησιέστερον τῇ Βαβυλωνίᾳ γῇ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, γῆν ταῦτα ἔθεντο ἡγεμονικὴν Βασίλειον. ἅμα καὶ τὸ ὅμορον τῆς χώρας ἀποτειχίσαντες, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως, καὶ κρεῖττον τὸ μηδέποτε κατ' ἐαυτῶν τὴν Σουσίδα πραγμάτων μεγάλων ἐπίβουλον γενέσθαι, ἀλλ' ἀεὶ ὑφ' ἑτέροις τεταγμένα, τῆς γὰρ μέρει τέτακται συνήματος μείζονος πλὴν εἰ ἄρα τὸ παλαιὸν δὲ κατὰ τοὺς ἥρωας. λέγεται γὰρ δὴ τῆς λιτίσματα τιθωνοῦ τοῦ μέμνονος πατρὸς, κύκλον ἔχουσα ἑκατὸν καὶ ὀκτὼ σταδίων, παραμήκης τῆς σχήματι. ἡ δ' ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο μεμνόνειον. λέγονται δὴ καὶ κίονες, οἱ Σούσιοι. φησὶ δὲ καὶ αἰσχύλος τὴν μητέρα μέμνονος Ἰωσίαν. ταφῆναι δὴ λέγεται μέμνων ὑπὲρ πάλτου τῆς Συρίας παρὰ Βαδαῖν ποταμὸν, ὡς εἴρηκε σιμωνίδης τῇ μέμνονι δὲ θυράμβῳ τῶν διθυραμβικῶν. ὁ δὲ τεῖχος ὠκοδόμηται τῆς πόλεως, τὴν ἱστορᾶ, καὶ βασίλεια παραπλησίως, ὥσπερ τὰ τῶν Βαβυλωνίων. ἔχει δὲ ὁ περίβολος αὐτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, καθάπερ εἰρήκασί τινες. πολύκλειτός τε σταδίων φησὶν ὁ κύκλος, καὶ ἀτείχιστον. κοσμήσαντας δὲ τὰ μὲν Σούσια βασίλεια μάλιστα τῶν ἄλλων, οὐ πολὺ δὲ ἧττον, καὶ τὰ μὲν Πέρσαι πόλει, καὶ τὰ μὲν Πασαργάδαι ἐτίμησαν. καὶ ἦν γε γάζα, καὶ οἱ θησαυροὶ, καὶ τὰ μνήματα, μὲν ταῦτα μὲν τοῖς Πέρσαις, ὡς μὲν τόποις ὀρεινοτέροις, καὶ ἅμα προγονικοῖς. ἦν δὲ καὶ ἄλλα βασίλεια τὰ μὲν γάβαις, μὲν τοῖς καταντικρὺ που μέρεσι τῆς Περσίδος. καὶ τὰ μὲν τῇ παραλίᾳ τὰ κατὰ τὸν ὅλον λεγόμενον. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν τῆς Περσῶν ἀρχόν. οἱ δ' ὕστερον ἄλλοις, καὶ ἄλλοις ἐχρήσαντο, ὡς ἑκάστοις ἐτελεύτησέ τισιν, ἅτε καὶ τῆς Περσίδος ἐλαττωμένης ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῶν Παρθυαίων. καὶ γὰρ εἰ βασιλεύονται μέχρι νῦν, ἴδιον βασίλεια ἔχοντες οἱ Πέρσαι, τῇ γε δυνάμει πολὺ ἐλλείποντες, καὶ τῆς Παρθυαίων προσέχουσι βασιλεῖ. τὰ μὲν Σοῦσα μὲν μεγάλοις λίθοις τέτραται ὑπὸ τῆς Περσικῆς πρὸς τὸν ζόλυμα. ἡ δὲ χώρα μέχρι τῆς θαλάττης διαβήκει, καὶ ἔστιν αὐτῆς ἡ παραλία μέχρι τῶν ἐκβολῶν χεσθόν τι τοῦ Πίγρητος, ἀπὸ τῶν ὄρων τῆς Περσικῆς παραλίας, σταδίων, ὡς τειχιλίων. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς χώρας ὁ χοάσπης εἰς τὸν αὐτὸν τελοῦντα παραλίαν, ἀπὸ τῶν οὐξίων τὰς ἀρχὰς ἔχων. παρεμπίπτει γὰρ τὰς ὀρεινὰ τραχεῖα, καὶ ἀπότομα μεταξὺ τῶν Σουσίων, καὶ τῆς Περσίδος, σχεδὸν ἔχουσα ὀλυγανθρώπους λῃστάς. οἱ μισθοὺς ἐπράττοντο καὶ αὐτοὶ τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὸν ἐκ Σούσων εἰς Πέρσας ἐσβολήν. φησὶ δὲ πολύκλειτος εἰς λίμνην τινὰ συμβάλλειν τόν τε χοάσπην, καὶ τὸν Υ̓́λαιον, καὶ ἔτι

& Susa urbem clarissimam habet. Nam Persæ ac Cyus superatis Medis, cum propriam terram in ultimis sitam uiderent, Susiam uerò interius & Babyloniæ & alijs gentib. propinquam, in ea imperij sedem locauerunt, simul & regionis confiniũ ostendentes, ut urbis dignitatem, & quod maximum est, Susij nunquã ex sese magnis rebus insidiati sunt, sed semper subditi fuere, in parte maioris cõuentus collocati, nisi heroum tempore. Susa enim à Tithono condita dicuntur, Memnonis patre, ambitu c & xx stadiorum, figura oblõga, cuius arx Memnonium uocabatur. Susij etiã Cissij sunt appellati. Nam Aeschylus Memnonis matrem Cissiam uocat. Memnon ipse sepultus dicitur circa Paltum Syriæ, iuxta flumen Badam (ut Simonides ait) in Memnone dithyrambo Deliacorũ. Vrbs, mœnia & templa & regiæ structura erãt Babylonicis similia ex coctili latere & bitumine, ut quidã ediderũt. Polycletus dicit eam sine mœnibus fuisse cc stadiorũ ambitu. Cum regias apud Susa maximè exornassent, nihilominus Persepolitana et Pasagardia magno pere coluerunt. Nam & gaza & thesauri, & Persarum monumẽta ibi erãt, ut in locis progenitorũ munitioribus. Erãt etiam regiæ alię Gabis in superioribus Persię partibus, & in ora iuxta eam quę Oca dicebat, atq; hę quidem cum Persæ imperarẽt. Posteriores autẽ alijs, atq; alijs usi sunt tenuioribus (ut uidet) utpote Persia iam diminuta, & à Macedonibus ac Parthis plurimum labefacta. Nam & si adhuc Persæ regnant, proprium regem habentes, uiribus tamen longè sunt inferiores, et Parthorum regi adhęrescunt. Susa ita q; in mediterranea iacent, trans Choaspem flumẽ iuxta pontẽ. Regio usq; ad mare descẽdit. Eius ora est à finib. Persicæ oræ, usq; ad Tigris ostia, trium millium ferè stadiorũ. Choaspes per regionem fluens, in eandem oram desinit, ortum habens ab Vxijs. Inter Susa enim ac Persiam montana quædam aspera & prærupta interiacent, quæ angustias habent difficulter peruias, & homines prædatores, qui mercedem à regibus exigebant, apud ingressum qui ex Susis est in Persiam. Addit Polycletus, Choaspem & Eulæum,

& Tigrim in lacum quendã influere, postea inde in mare emittere. Iuxta lacũ emporiũ esse, cum flumina maris merces nõ recipiant, nec emittant propter cataractus de industria factos, pedestri itinere ad mercatum proficiscuntur. Quidam dicunt octoginta stadia esse usq; ad urbem Susa: quidam uerò uolũt flumina omnia, quæ Susiã peruadũt, in Tigris flumẽ influere, ac etiã Euphratis canales, qui intermedij sunt, & propterea ad ostia Pasitigrim nominari. Nearchus cum Susiæ præter nauigationem palustrẽ dicat, addit terminũ eius esse Euphratem, & in ore uicũ habitari, qui merces ex Arabia suscipiat, ac deinceps Arabum oram, ori Euphratis, & Pasitigrios coniũgi. Loca media omnia à lacu quodã occupari, qui Tigrim in se recipit. Centum et L stadijs, Pasitigrim adnauiganti, ratẽ esse, quę ex Susis in Persiã ducit, eamq; à Susis abesse stadijs LX. Pasitigrim uerò ab Oroatide duobus millibus ferè stadiorũ, nauigationẽ per lacum in os Tigrios stadiorum LX esse. Ad os Susianum uicum habitari quingentis stadijs à Susis distantẽ. Ab ore Euphratis usq; Babylonẽ nauigationẽ esse per loca bene habitata, supra tria millia stadiorum. Onesicritus author est, Euphratẽ, Tigrimq; in lacum mittere: rursumq; Euphratem è lacu egressum, proprio ore ad mare iungi. Sunt & aliq; complures angustiæ Vxios transeunti iuxta Persiã, quas Alexander ui permeauit ad Persicas portas & loca alia, transiẽs regionem, & uidere properans principales eius partes & thesauros, qui per tot tẽpora erãt, quib. Persæ Asiam tenuissent. & multa flumina traiecit, quæ regionẽ rigant, & in Persicũ sinũ deferuntur. Nam post Choaspem, Copratas, & Pasitigris, qui etiam ex Vxia fluit. Itẽ Cyrus, qui circa Pasargadas, per cauam Persiam fluit, ab eo rex appellatus est. Nam pro Agrada to Cyrus dictus est. Iuxta Persæpolim Alexander Araxẽ traiecit. Persæpolis magnificas regias habebat, & fabrica sumptuosa. In Araxem ex Parætacis descendentem Medus influit, ex Media delatus. Hiper conuallem rerum omnium feracem, & Carmaniæ iunctam deferuntur, & orientalibus regionis partibus, quẽadmodũ & Persæpolis.

τὴν πήγιν, εἶτ' ἐκεῖθεν δι' αὐτῶν θάλατταν ἐκδιδόναι. πῶς δὲ τὴν λίμνην καὶ ἐμπορεῖον εἶναι, τῶν ποταμῶν μὴν οὐ δεχομένων τὰ ἐκ τῆς θαλάττης, δεῖ καταπεμπόντων ἀλλ' οὐ καταγράκτας ἐπίτηδες γινομένους, πεζῇ δ' ἐμπορεύομένων. ὀκτακοσίους γὰρ εἶναι σταδίους ἐς οὗσε λέγουσιν ἄλλοι. ἄλλοι δέ φασιν οὐκ ἀλλὰ σύσων ποταμὸς εἰς ὃν ῥεῖν τὸ τοῦ πήγριος συμπίπτειν, καὶ τὰς μεταξὺ διώρυχας τοῦ ὀξυάρτου. ἀλλὰ δὲ οὐδὲ τὴν ἐκβολὴν ὀνομάζεσθαι πασιτίγριν. νέαρχος δ' ὁ τὸν παράπλουν συνταξάμενος φησὶν, ὡρᾶν αὐτὸν λέγειν τὸν ὀξυάρτην ποταμόν. πῶς δὲ τοῦ σύματι ἰώμιλα οἰκεῖσθαι τὸν ὑποδεχόμενον τὰ ἐκ τῆς ἀραβίας φορτία. σωπάτερον γὰρ ἐφεξῆς τὸν τῶν ἀράβων παραλίαν, τοῦ σύματι τοῦ ὀξυάρτου, καὶ τοῦ πασιτίγριος. τὸ δὲ μεταξὺ πᾶν ἐπέχειν λίμνην, τὸν ὑποδεχόμενον τὸν πήγριν, ἀναπλέουσαν ἡμέρας τριάκοντα, καὶ ἐπ' ἄκρον, τὸν χειμῶνα εἶναι τὸν ἄγουσαν ὧδε. οὖσα ἐκ τῆς πόρσιδος, ἀπέχουσαν σούσων σταδίους ἑξήκοντα. τὸν δὲ πασιτίγριν ἀπὸ τοῦ ὀροάτιδος διέχειν πόρρω διχιλίους σταδίους. εἶτα δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ σῦμα τοῦ πήγριος τὸν αὐάπλουν εἶναι σταδίων ἑξακοσίων. πλησίον δὲ τοῦ σύματος ἰώμιλα οἰκεῖσθαι τὸν συσιανὸν, διέχουσαν τῶν σούσων σταδίους τριακοσίους. ἀπὸ δὲ τοῦ ὀξυάρτου μέχρι βαβυλῶνος τὸν αὐάπλουν εἶναι φασὶ τῆς οἰκουμένης καλῶς σταδίων πλειόνων, ἢ τετρακισχιλίων. ὀνησίκριτος δὲ καὶ τοὺς φησὶν ἐκβάλλειν εἰς τὴν λίμνην, τόν τε ὀξυάρτην, καὶ τὸν πήγριν. ἐκπεσόντα δὲ πάλιν τὸν ὀξυάρτην ἐκ τῆς λίμνης ἰδίῳ σύματι πως τὴν θάλατταν συνάπτειν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πλείω στενὰ, διεκβαίνοντα τὰ μὲν τοῖς οὐξίοις κατ' αὐτὴν τὴν πόρσιδα, ἃ καὶ αὐτὰ βίᾳ διῆλθεν ἀλέξανδρος, κατά τε τὰς πόρσικὰς πύλας, καὶ κατ' ἄλλους τόπους διεξιὼν τὴν χώραν, καὶ κατοπτεύσας αὐτῶν τὰ λυσιώτατα μέρη, καὶ τὰ γαζοφυλάκια, ἃ τοῦτοις χρόνοις ἀξιολογώτατα οἷς ἐδοκιμολόγησαν πόρσαι τὴν ἀσίαν. ποταμοὺς δὲ διέβη πλείους οὐ διαῤῥέοντας τὴν χώραν, καὶ καταφορομένους εἰς τὸν πόρσικὸν κόλπον. μετὰ γὰρ τὸν χοάσπην ὁ κοπράτας ὄνομα, εἶτα ὁ πασιτίγρις, ὃς ἐκ τῆς οὐξίας καὶ αὐτὸς ῥεῖ. ἔστι δὲ καὶ λύρος ποταμὸς, ὃς ἐκ τῆς κοίλης καλουμένης πόρσίδος ῥέων πόρρω πασαργάδας, οὗ μετέλαβε τὸ ὄνομα ὁ βασιλεὺς, αὐτὸ ἀγραδάτου μετονομάσας λύρον. πῶς αὐτὴ ἡ πόρσαι πόλει, τὸν αὐάξεω διέβη. ἣν δὲ ἡ πόρσαι πόλις ἔχουσα βασίλεια ἐκπρεπῆ, καὶ μάλιστα τῆ πολυτελείᾳ τῶν λειμώνων. ῥεῖ δ' ὁ αὐάξης ἐκ τῶν πύλων τάκων. συμβάλλει δ' εἰς αὐτὸν ὁ μῆδος, ἐκ μηδείας ὁρμηθείς. φέρονται δὲ διὰ αὐλῶνος παμφόρου σωπάτοντος τῇ λαρμανίᾳ, καὶ τοῖς ἑωθινοῖς μέρεσι τῆς χώρας, καθάπερ καὶ αὐτὴ ἡ πόρσαι πόλις.

ἐνέπρησε

ἐπῆρκε· ἦ ὁ ἀλέξανδρος τὰ ἐν πόρσαις πόλει βασίλεια, τιμωρῶν τοῖς ἕλλησιν, ὅτι καὶ ἐκείνων ἱερὰ καὶ πόλεις οἱ πέρσαι πυρὶ κατέσκαψαν. ἔστ' εἰς πασαργάδας ἦκε. καὶ ἔστιν αὐτοῦ βασίλειον ἀρχαῖον. ἐν ταύτῃ δὲ καὶ τὸν Κύρου τάφον εἶδεν ἐν παραδείσῳ, πύργον ὑπὸ μέγαν, τῷ δάσει τῶν δένδρων ἐναποκεκρυμμένον, κάτω μὲν σκοτεινόν, ἄνω δὲ στέγαι ἔχοντα καὶ σκηνήν, σφόδρα τελέως ἔχοντα τῶν εἰσόδων, πλὴν ὅσα παρελθὼν εἴσω φησὶν ἀριστόβουλος κελεύσαντος τοῦ βασιλέως, κοσμῆσαι τὸν τάφον. εἰσελθὼν δὲ κλίνην τε χρυσῆν, καὶ τράπεζαν σὺν ἐκπώμασι, καὶ φιάλην χρυσῆν, καὶ ἐσθῆτα πολλήν, κόσμον τε λιθοκόλλητον. ἦν μὲν οὖν τῶν πρώτων ὧν ἐδήμιαν ταῦτ' ἐλεῖν, ὕστερον δὲ συληθῆναι, καὶ τὰ μὴ ἄλλα ἐκκομισθῆναι. τὸν δὲ κλίνην θραυσθῆναι μόνον, καὶ τὸν φιάλην μεταθεῖναι, καὶ νεκρὸν δ' οὐ δῆλον γενέσθαι, διότι πυνθανόμενον ἦν, οὐχὶ τοῦ σκάφους, καταλιπόντων ἃ μὴ δυνατὸν ἦν ῥᾳδίως ἐκκομίσαι. συμβῆναι δὲ ταῦτα καὶ πορφυλακῆς ἐπικαθεστώσης μάγων εἴκοσιν ἀναλισκομένων καθ' ἡμέραν πρόβατον, ἄλφιτα μυρία δ' ἵππον. ἀλλ' ὁ ἐκτοπισμὸς ἀλεξάνδρου στρατιᾶς εἰς βάκτρα, καὶ ἀνδρῶν, πολλά τε ἄλλα νεωστὶ διαθῆναι παρεσκεύασε. καὶ δὴ καὶ τοῦθ' ὧν νεωστὶ ἀφώρητο. οὕτω μὲν ἂν ἀριστόβουλος εἴρηκε, καὶ τὸ ἐπίγραμμα δὲ ἀπομνημονεύει τοῦτο· Ὦ ἄνθρωπε, ἐγώ εἰμι, ὁ τῶν ἀρχῶν τῶν πέρσαις ἐπιστάμενος, καὶ τῆς ἀσίας βασιλεύς, μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος. ὀνησίκριτος δὲ φησὶ μὲν πύργον δεκάστεγον εἶναι. καὶ ἐν μὲν τῇ ὑπερτάτῳ στέγῃ κεῖσθαι τὸν Κύρου. ἐπίγραμμα δ' ἦν ἑλληνικόν, πέρσαις ἐπιχωρίοις ἐγκεχαραγμένον γράμμασιν. ἐνθάδε ἐγὼ κεῖμαι Κῦρος βασιλεὺς βασιλέων. καὶ ἄλλο πέρσικόν φησι τὸν αὐτὸν νοῦν. μέμνηται δ' ὀνησίκριτος, καὶ τοῦ δαρείου τάφου γράμματα τόδε· Φίλος ἦν τοῖς φίλοις, ἱππεὺς καὶ τοξότης ἄριστος γενόμενος, διωκτικῶν ἐκράτουν, πάντα ποιεῖν ἠδυνάμην. ἄριστος δὲ ὁ Σαλαμίνιος πολὺ μὲν ὅτι νεώτερος οὗ ἦν. λέγει δὲ δίτεγον μὲν πύργον, καὶ μέγαν. ἐν δὲ τῇ πέρσῶν βασιλικῇ ἱδρύσθαι, φυλάττεσθαι δὲ μεγάλῃ φρουρᾷ. ἐπίγραμμα δὲ τὸ λεχθὲν ἑλληνικόν, καὶ ἄλλο πέρσικόν φησι τὸν αὐτὸν νοῦν. οὗ δὲ πασαργάδας ἐτίμησε Κῦρος, ὅτι τῆς ὑστάτης μάχης ἐνίκησεν ἀσυάτην ἐν ταύτῃσθαι, τὸν μῆδον, καὶ τῆς ἀρχῆς τὰ ἀσίας μεθῆνεγκεν εἰς ἑαυτόν, καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ βασίλειον κατεσκεύασε τῆς νίκης μνημεῖον. πάντα δὲ τὰ ἐν τῇ πέρσῶν χρήματα ἐξεσκευάσθη εἰς τὰ Σοῦσα, καὶ αὐτὰ θησαυρῶν,

Alexander Perſæpolitanis regijs concrematis, ultus eſt Græcos, quorum & illi ſacra & urbes ferro igniq; uaſtaſſent. Deinde in Paſargadas uenit, ubi erat antiqua regũ ſedes. Hic Cyri ſepulturam in hortis uidit, turrim nõ ſanè magnam, arborum denſitate occultam, à parte inferiore ſolidam, ſuperiore tecto & ſacello exornatam, quod perangustum aditum habebat. Per eum Ariſtobulus introiſſe ſe ait, iubente rege, atque ſepulturam exornaſſe, et auream lectícam uidiſſe, et menſam cum poculis & aureum alucolum, ueſtem plurimam, & ornatum lapillis incruſtatum. Atq; hęc uidiſſe affirmat, cum primò acceſsiſſet, poſtea direptã fuiſſe: ac cætera quidem aſportata, lectícam uerò confractam, & alucolum tranſpoſitum: mortuum autem, & nuſquam apparere. Quod non Satrapę, ſed prædatorũ opus ferat, qui ea reliquerãt quæ aſportare nequiuerunt. Quæ quidem contigerunt, cum magorum cuſtodia impoſita eſſet, qui quotidie ouem accipiebant in alimenta, quot menſibus autem equum. Nam Alexandri abſentia in India & Bactris permulta innouari præbuit, è quibus hoc unũ eſt. Sic enim Ariſtobulus refert, & huius Epigrammatis mentionem facit,

O homo, ego Cyrus ſum Aſiæ rex, qui Perſis imperium conſtitui. Ne igitur mihi ſepulturam inuideas.

Oneſicritus ait turrim x tabulatis excelſam fuiſſe, & in ſuperiore tabulato Cyrum iacere, cum Græco Epigrammate Perſicis literis inſculpto:

Cyrus ego, rex olim regum cõditus hic ſum.

Idem alio epigrammate Perſico, in eandem ſententiam. Oneſicritus quoque & epigrammatis illius meminit, quod in Darij ſepultura erat, hoc modo:

Amicus amicis fui, & eques & ſagittator optimus, uenatores ſuperaui, & omnia facere potui. Ariſtus Salaminus multo his iunior, refert turrim magnã fuiſſe, & duo tabulata habuiſſe, et in ſucceſsiõe Perſarũ conditã fuiſſe: ſepulturã uerò aſſeruari, in qua Græcum epigrãma inerat (ut antè diximus) et aliud Perſicum in eandẽ ſententiã. Idcirco Cyrus Paſargadas habuit in honore, quod ibi Aſtyagem Medũ ultimo prælio ſuperauit, & Aſiæ imperium in ſe tranſtulit, urbe condita, et regia conſtructa in memoriæ monumentum. Pecunias uerò omnes quæ in Perſia erant, Suſa exportauit; quæ quanquã & ipſa theſauris

& ſu-

& ſupellectile plena erant, non tamen eam regiam exiſtimabat, ſed Babylonem quam in animo habebat illis omnino anteferre. atque hic etiã theſauri ſeruabantur. Tradunt præterea quæ Babylone & in caſtris erant, quæ ad hoc ſumpta nõ fuere, in Perſia & Suſis inuẽta fuiſſe talentorũ XL millia. Sunt qui dicũt L. Nõnulli omnia undiq; Ecbatana cõportata dicunt fuiſſe C & LXXX millia talentorum, VIII millia uerò, quæ cum Dario è Media fugiente exportata ſunt ab ijs direpta, qui eum occidere. Alexander itaq; Babylonem longè omnibus anteponebat, uidens eam & magnitudine, & rebus cæteris excellere. Nam Suſiana quanquam opulenta ſit, torridum tamen & æſtuoſum aerem habet, præſertim circa urbem, ut ille dicit, adeò ut la certę & ſerpentes, per ęſtatem, dum ſol eſt in meridie, urbis uias tranſire nõ poſſint, ſed in medijs interceptæ concrementur. quod nuſquam in tota Perſia contingit, quanquã auſtralior eſt. lauacra quoq; frigida propoſita ſubitò excalefieri: ordeum in ſole ſparſum ita conteri, quemadmodum milium in mortarijs. quapropter ad duo cubita terram tectis imponunt, domus ipſæ propter onus anguſtæ fiunt & longæ, cum longis trabibus careant, & magnis domibus indigeant propter æſtum. Palmaceas autem trabes peculiare quiddam pati. Nam cum ſolidę ſint, cum inueteraſcunt, non cedunt in partem inferiorem, ſed in ſuperiorem panduntur, propter onus, unde melius tectum ſuſtinent. Aeſtus cauſa dicitur, quòd ſeptentrionẽ uerſus montes quidam altiſſimi imminent, qui omnem borealẽ flatum excipiunt. Elati enim & ſublimes à montibus ſpirantes, campos non attingunt, ſed in auſtraliora Suſię perferuntur. Ea à uẽtis tranquilla eſt, tunc præcipuè, cum reliquam terram æſtu exuſtã eteſiæ refrigerant. Frumento adeò abundant, ut & ordeum & triticum in planitie centuplum ferat, nonnunquam etiam ducentuplum. Idcirco non crebras porcas faciũt. nam crebræ radices germen impediunt. Cum uites in ea non naſcerentur, Macedones ibi & in Babylone eas conſeuerunt. Hi nõ ſcrobes faciebãt, ſed palos quoſdã in extremo ferratos in terram defigentes: poſtea educẽtes, pro eis palmites demittebãt. In mediterranea uerò plurimũ,

καὶ καταſκευῆς μιᾶς, οὐδὲ τοῦτ' ἄγαν τὸ βαſίλειον, ἀλλὰ τὴν Βαβυλῶνα, καὶ δηλοῖ τοῦτο καὶ τὸ ταύτην πρὸ πάντων κατασκευάζειν. καὶ ταῦτα δ' ἐκεῖνο θησαυροί. χωρὶς δὲ τούτων ἐν Βαβυλῶνι, καὶ τὰ ἐν τῇ περὶ τοῦτα μὴ ληφθέντων, αὐτά τε τὰ ἐν σούσοις, καὶ τὰ ἐν πορσίδι τέτταρας μυριάδας ταλάντων ἀνατεθεῖναί. τινὲς δὲ καὶ πάντα πανταχόθεν συναχθῆναι παραδεδώκασιν εἰς Ἐκβάτανα ὀκτωκαίδεκα μυριάδας ταλάντων. τὰ δὲ δαρείου φυγόντος ἐκ Μηδίας συνεκομισθέντα τάλαντα ὀκτακισχίλια, διήρπασαν οἱ δολοφονήσαντες αὐτόν. τὴν γοῦν Βαβυλῶνα πρὸ ἐκείνων ὁ Ἀλέξανδρος, ὁρῶν καὶ περὶ μεγέθει πολὺ ὑπερβάλλουσαν, καὶ τοῖς ἄλλοις. δυσλαίμων δ' οὖσα ἡ σούσις, ἔκπυρον γὰρ ἄδρα ἔχει, καὶ ματηρὸν, καὶ μάλιστα γὰρ περὶ τὴν πόλιν, ὥς φησιν Ἐκεῖνος. τὰς γοῦν σαύρας, καὶ τοὺς ὄφεις, θέρους ἀκμάζοντος τοῦ ἡλίου κατὰ μεσημβρίαν, μὴ φθάνειν διαβαίνειν τὰς ὁδοὺς τὰς ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ἐν μέσαις περιφλέγεσθαι· ὅπερ περὶ πορσίδι μηδαμοῦ συμβαίνει, καίπερ νοτιωτέρας οὔσης. λουτρὰ ὑ ψυχρὰ πεπηγότα, ἐνθερμαίνεσθαι πρὸς ἡμέρας, τὰς δὲ λεβητας διαπαρέσας εἰς τὸν ἥλιον, ἀληθεῖσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς ἱπνοῖς τὰς λέγχους. διὸ καὶ ταῖς σέγαις ὑδὶ δύο τοίχοις τὴν γῆν ὑπιτίθεσθαι, ἵνα δὲ τὸ βάρους ἀναγκάζεσθαι σφονδυλους μὲν, μακροὺς δὲ ποιεῖσθαι τοὺς οἴκους, ἀραιομένους μακρῷ μὲν δικῶν, δρομένους δὲ μεγάλων οἴκων διὰ τὸ πνέγος. ἴδιον δέ τι πάσχειν τὴν φοινικίνην δρυν. σφρεαὶ γὰρ οὖσαν παλαιουμένην, οὐκ εἰς τὸ κάτω τὴν ὕδησιν λαμβάνειν, ἀλλ' εἰς τὸ ἄνω μέρος λυπεῖσθαι περὶ βάρη, καὶ βέλπον αὐξειν τὴν ὀροφήν. ἄπορον δὲ τὴν λαμπάδα τὸν λέγεται, τὸ ὑποβρικεῖσθαι πῶς ἄρκτον ὄρη ὑψηλὰ τὰ προκείμενα ἅπαντας τοὺς βορέους αὐέμους. ὑποπιτεῖς δὲ ποιοῦσθαι διὰ τὴν ἀρωματείαν μιτέωρον, τῶν τε ποιῶν προσάπτονται, ἀλλὰ παρελαύνουσιν εἰς τὰ νοπώτερα περὶ σούσιδι. αὕτη δὲ νιφομίας κατέχεται, καὶ μάλιστα τότε, ἰῶνα ἐτησίαι τὴν ἄλλην γῆν καταψύχουσιν ἐκκαυμάτου ὑπὸ τὴν λαμπάτων. πολύσιτος δ' ἄγαν ὅλη, ὥστε ἑκατονταχόου δ' ὁμαλοῦ καὶ λειβιῶ καὶ πυρὸν ἐκτρέφειν· ἔστι δ' ὅτε καὶ διακοσιονταχόου. διόπερ οὐδὲ φυκνὰς τὰς αὔλακας τέμνουσι. φυκνοῦμεναι γὰρ, λωλύουσιν αὐρίζαι τὴν βλάστην. τὴν δ' ἄμπελον οὐ φυομένην πρότερον μακεδόνες κατεφύτευσαν ἐκεῖ, καὶ γὰρ Βαβυλῶνι, οὐ παφρονίοντος, ἀλλὰ παλαίας ἄτε σεσηρωμένας ἐξ ἄκρων πήγνυσθαι, εἶτ' ἐξαιρουῶτος, αὖτη δ' αὖ τὰς λιμάδας καθιγόντος ὑθίως, ἢ μὴ διὰ μισόγαιαν πολλάκις, καὶ διὰ

καὶ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἄλλο τ' ἄλλως συμβαίνει. καὶ φασὶν ὁ Νέαρχος μὴ καθορᾶν ὑδηγοὺς οἵους τυγχάνειν, πλέοντα ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, ὅτι πόρμους οὐκ ἔχειν, οὐδ' ἀνθρώπων εὔπορεῖν οἵους τ' ἦν τὸν ἡγησομένους κατ' ἐμπειρίαν. γειτνιᾷ δὲ τῇ Σουσίδι ἡ Βαβυλωνία, ἡ σὺν τῇ κλιτῇ μὲν πρόσορος, ἀρκτικωτάτη δὲ ὑψορος πως ἀναγορεύθαι. ἀπὸ δὴ ἄρκτου δ' ὑποβρύχιοί εἰσι πρὸς ἕω, Ἐλυμαῖοί τε, καὶ παραπλήσιοι, λῃστρικοὶ ἄνδρες, καὶ ὀρεινὴ βαρεῖα πεπιθέσθαι. μᾶλλον δ' οἱ παραπλησίως τοῖς ἀρκτικωτάτοις ὑπέρκεινται, ὥστε καὶ χεῖρον ἐκείνους διαπίθεσθαι. οἱ δ' Ἐλυμαῖοι ἀπὸ ἐκείνοις, καὶ τοῖς Σουσίοις, τούτοις δὲ καὶ οἱ Οὐξίοι πολεμοῦσιν. ἦσσον δ' ἐνταῦθα, ὡς ἐικός, διὰ τὴν δὴ παρουσίαν ἰσχύν, ὑφ' ἧς εἰσὶν ἅπαντες οἱ τοιοῦτοι. δοῦ μὲν οὖν πραττόντων ἐκείνων, δοῦ πράττουσιν ἅπαντες, καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτῶν. στασιαζόντων δὲ, ὅπερ συμβαίνει πολλάκις, καὶ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἄλλο τ' ἄλλως συμβαίνει. καὶ δὴ καὶ τὰ αὐτὰ πᾶσι, τοῖς μὲν γὰρ σωλήνεγκεν ἡ ταραχὴ, τοῖς δὲ παρὰ γνώμην ἀπώλετο. ἡ μὲν δὴ χώρα ἥτε Πέρσις, καὶ ἡ Σουσιανὴ τοιαύτη, ἡ δὲ παραλία τραγώδης ὅτι, καὶ ἀλίμενος. διὸ οὖν οὐ τὰ ἔθνη τὰ Περσικὰ, καὶ τούτοις, καὶ μήδοις τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλοις πλείοσι, τοιαῦτ' εἰρήκασι μὲν πλείονα τὰ δὲ λοιπὰ, καὶ ἡμῖν λεκτέον. τὸ δὲ σφάττειν ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐχ ἱδρύονται, θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Διά. τιμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν· καὶ σελήνην, καὶ ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμους, καὶ ὕδωρ. θύουσι δ' ἐν καθαρῷ τόπῳ, καὶ τοὐξάμενοι, παρασκάμενοι τὸ ἱερεῖον ἐσεμνόν. μελίσαντες δὲ τὸ μάγου τὰ μηρία τὸ ὑφηγουμένου τὴν ἱερουργίαν, ἀπᾶσι διελόμενοι τοῖς θεοῖς, οὐδενὶ ἀρνέμαντες μέρος. ἐπὶ γὰρ ψυχῆς φασι τὸ ἱερεῖον δεῖσθαι τὸν θεὸν, ἄλλου δ' οὐδενός. ὅμως δὲ τὸ ἐπίπλουν τι μικρὸν πιθέσθαι, ὡς λέγουσί τινες ὑπὸ τῶν· διαφθείροντος δὲ ἐπ' αὐτοῖς ἀεὶ, καὶ ἐπ' ὕδατι θύουσι, ἐπὶ μὲν πυρὶ πεπιθόντες ξηρὰ ξύλα τὸ λέπους χωρὶς, πιμελῆ ὑπιθόντες ἄνωθεν· εἶθ' ὑφάπτουσιν ἔλαιον καταχέαντες, οὐ φυσῶντες, ἀλλὰ ῥαπίζοντες. οὐδὲ φυσήσαντας, ἢ νεκρὸν ὑπὸ τῶν θρέψαντας, ἢ βόλβιζον, θανατοῦσι. τῷ δ' ὕδατι ὑπὸ λίμνης, ἢ ποταμοῦ, ἢ κρήνης ἐλθόντες, βόθρον ὀρύξαντες ἐς ὃν σφαγιάζοντες, φυλαξάμενοι μή τι τοῦ πλησίον αἵματος αἱμαχθείη, ὡς μιαινομένου. εἶτ' ὑπὸ μυρρίνης, ἢ δάφνης κρεμάσαντες ἔλαιον ὁμοῦ γάλακτι

nostroq; tẽpore sæpe aliter atq; aliter cõtingit. Dicit Nearchus, nec tũc uiæ duces indigenas habuisse, cum ex India in Babyloniam classe nauigaret, quòd nec stationes habere poterat, nec hominibus abundaret, qui peritè ducerẽt. Susidi autem Babylonicæ uicina est Sitacena, quæ postea Apolloniatis est appellata. Ambabus à septentrione orientem uersus Elymæi imminent & Parætaceni, homines latrones, & asperis montib. freti. Sed magis Parętaceni Apolloniatis imminẽt, unde eos plurimũ infestant, Elymæi autẽ illos & Susios. Cum Elymæis uerò Vxij pugnãt, quanq; nunc quidem minus propter Parthorum potentiã, ut ego existimo, quibus parent omnes, qui loca ea incolunt: quare his bene habentibus, & omnes habent qui illis parẽt: dissidentibus uerò, quod sæpe fit, etiam nostro tempore sępe aliter atq; aliter euenit, sed non eadem omnibus. Quibusdam enim tumultus prodest, quibusdam præter sententiam euenit. Ac Persica quidem, & Susiana regio talis est: Ora maritimà palustris et importuosa. Idcirco Persici mores, & his Medis & alijs complurib. ijdem sunt. de quibus etsi permulti dixerunt, tamen dicenda nobis uidentur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelso. Cœlum Iouem putãt, colũt solẽ, quẽ Mithrã uocant. Item lunam & Venerẽ, & ignẽ, & tellurẽ, & uentos, & aquam. Sacrificant in loco mũdo cum imprecationibus, & coronatam hostiam statuunt. Cum uerò magus, qui sacrificio præest, mẽbratim carnes in quenq; diuiserit, abeũt nulla parte dijs relicta. Dicũt enim deum nihil uelle, præter hostiæ animã. Nonnulli (ut fertur) præcordiorum partem igni imponunt. Præcipuè igni & aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes, adempto cortice, & aruina superiniecta: deinde infuso oleo, succendunt, non inspirantes, sed uentilãtes. Quòd si quis inspirarit, aut mortuum quicquam, cœnumúe in ignem immiserit, morte plectitur. Aquæ sacra peragunt hoc modo: In lacum uel flumen uel fontem uenientes, scrobem faciunt, ibiq; hostiam iugulant, cauentes ne quid proximę aquæ sanguine contingatur, tanquam omnia polluturi. postea carnibus super myrto, lauróue impositis, eas magi subtilibus uirgis comburunt: & factis imprecationibus quibusdam, oleum

lacte ac mille mixtum inſpergunt, non in ignem, nec in aquam, ſed in terram. Imprecationes per multum tempus faciunt, faſciculũ uirgarũ myricinarũ tenuiũ tenentes. In Cappadocia ubi maxima eſt magorũ multitudo, qui Pyrethi uocãtur, & multa Perſicorũ deorũ tẽpla, nõ cultro, ſed ſtipite quodã mactãt, tanquam malleo uerberantes. Suntq; Pyretheꝛa ſepta quędam ingẽtia, in quorũ medio ara eſt. In ea magi & cinerem multum & ignem inextinguibilẽ ſeruant: quò quotidie ingreſſi, imprecationes faciunt, per horam ante ignem uirgarum faſciculum tenentes, filtraceis infulis uelati, ex utraq; parte dependentibus, adeò ut uittæ labia contegãt. Hæc in Anaitidis & Amani delubris fiunt. Nam & horum ibi delubra ſunt, et Amani ſtatua in pompam ducitur. Hæc nos uidimus. Illa & ſequẽtia in hiſtoriis traduntur, quòd in flumen Perſæ non micturiunt, nec lauantur, nec alluuntur, nec mortuum inijciunt, nec alia quæ immunda eſſe uideantur. Cuicunq; deo ſacrificent, primùm igni imprecationes faciunt. Reges habent ex eadem ſtirpe. Qui non paruerit, capite & brachio amputato proijcitur. Ducunt uxores quàm plures, & multas pellices alunt, propagandæ ſobolis gratia. Reges quotannis præmia proponunt ijs, qui plures filios ediderint. pueri ante quartum annũ in patris conſpectum non ueniunt. Nuptiæ in initio uerni æquinoctij celebrantur, ſponſus in thalamũ procedit, comeſto prius malo uel cameli medulla, præter id nihil eo die. A' quinto uſq; ad XXIII annum diſcunt ſagittare, iaculari, equitare, & in primis uera dicere. Diſciplinarum magiſtris continentiſſimis uiris tuntur, qui fabulas ad utilitatem reductas inſerunt, cum cantu & ſine cantu, deorũ & clarorum uirorum facta referentes. Congregãt eos in unũ locum, æris ſonitu ante lucem excitatos, tanquam ad arma aut uenationẽ. Præficiũt eis ducem aliquem ex regis filijs, aut ſatrapæ per quinquagenos, quem currentẽ ſequi iubent, loco XXX. XL' ue ſtadiorũ determinato. Depoſcunt etiam rationem eorum quæ illi didicerint, ſimul & uocem, & latus & ſpiritum exercentes, ad æſtum, ad frigus, ad imbres, & torrentium tranſitus. Docent arma & ueſtes immadidas ſeruare, & paſcere, & ruſticari, & fructib. ſylueſtrib. ueſci ut

Improbatur hæc uerſio Celio lib. 5. cap. 6. Vide Xenophontem lib. 2. Rerum Græcarum. & Philoſtratum lib. 2. Alexandr. lib. 2. cap. 5.

γάλακτι ἢ μέλιτι μεμιγμένον, οὐκ εἰς πῦρ, οὐχ ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τὸν ἅλαφον. τὰς δ' ἐπῳδὰς ποιοῦνται πολλὼ χρόνον ῥάβδῳ μυρικίνῃ λεπτῇ δέσμιον κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ καππαδοκίᾳ, πολὺ γάρ ὄχλος ἐστὶ τῶν μάγων φῦλον, οἱ καὶ πύρεθοι καλοῦνται. πολλὰ δὲ καὶ τῶν περσικῶν θεῶν ἱερά. οὐδὲ μαχαίρᾳ θύουσι, ἀλλὰ κορμῷ τινι, ὡς ἂν ὑποβρύχιον τύπτοντες. ἔστι δὲ καὶ πυραθεῖα, σηκοί τινες ἀξιόλογοι. ἐν ᾗ τούτοις μέσοις βωμός, ἐν ᾧ πολλή τις τέφρα, καὶ πῦρ ἄσβεστον φυλάττουσιν οἱ μάγοι. καθ' ἡμέραν δὲ εἰσιόντες, ἐπάδουσιν ὥραν χεδόν τι, πρὸ τοῦ πυρὸς τῇ δέσμῃ τῶν ῥάβδων ἔχοντες, παρὰς πεπικέμενοι πίλωτὰς, καθημένας ἑκατέρωθεν, μέχρι τοῦ καλύπτειν τὰ χείλη, καὶ τὰς παραγναθίδας. τοῦτο δ' ἐν τοῖς Φλαυίπποις, καὶ τὸ ὁμανοῦ ἱεροῖς νενόμισται. τούτῳ δὲ καὶ σηκοί εἰσι καὶ ξόανον τοῦ ὁμανοῦ πομπεύει. τοῦτο μὲν οὖν ἡμεῖς ἑωράκαμεν. ἐκεῖνα δ' ἐν τοῖς ἄλλοις ἱστορίαις λέγεται, καὶ τὰ ἐφεξῆς. εἰς γὰρ ποταμὸν οὔτ' ὀροῦσιν, οὔτε νίπτονται ὧδέ ποτε, οὐδὲ λούονται, οὐδὲ νεκρὸν ἐκβάλλουσιν, οὐδ' ἄλλα τῶν δυσωδῶν ἔναι μισεραά. ὅτῳ δ' ἂν θύσωσι θεῷ, πρώτῳ ἐφ' ἑαυτὸν ὀρύσσουσι. βασιλεύονται δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους. ὁ δ' ἀπειθῶν, ἀκρατμηθεὶς τὴν κεφαλὴν, καὶ βραχίονα ῥίπτεται. γαμοῦσι δὲ πολλὰς καὶ ἅμα παλλακὰς τρέφουσιν πλείους πολυτεκνίας χάριν. πίνεσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς ἄθλα πολυτεκνίας κατ' ἔτος. τὰ δὲ τρεφόμενα μέχρι τῶν πεζῶν ἐτῶν, οὐκ ἄγεται πρὸς γυναῖκας εἰς ὄψιν. οἱ δὲ γάμοι κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐπιτελοῦνται. παρέρχεται δ' ὧδε ἐν θαλάμου πρόφαγὼν μῆλον, ἢ καμήλου μυελόν, ἄλλο δ' οὐδὲν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ἐκ δὲ παίδων ἐτῶν ἕως πεντάρτου, καὶ ἵππους ἐλαύνειν, καὶ ἀκοντίζειν, καὶ ἱππάζεσθαι, καὶ ἀληθεύειν, διδασκάλοις τε λόγων τῆς σωφρονεστάτης χρῶνται, οἳ καὶ τὸ μυθῶδες πρὸς τὸ συμφέρον ἐπανάγουσι πλέκουσι. καὶ μέλους χωρὶς, καὶ μετ' ὠδῆς, ὄργια θεῶν τε, καὶ τῶν ἀρίστων ἀναδιδόντες. σπουδάζουσι δ' εἰς γέ τοι πῦρ ψόφῳ χαλκοῦ πρὸ ὀρθροῦ, διεγείροντες ὧδε ἐξοπλισίαν, ἢ θήραν. τάξαντες δ' ἀπὸ τῶν γυμνάζοντα ἡγεμόνα τῶν βασιλέως τινὰ παίδων αὐτοῖς, ἢ σατράπου, πρέχοντι μελλόυσιν ἐπιδεῖν, χωρίον ἀφορίσαντες τρεῖς ἢ τεσσαράκοντα σταδίων. ἅπαντες δὲ καὶ λόγον ἑκάστου μαθήματος, ἅμα καὶ μεγαλοφωνίαν, καὶ σύνεσιν, καὶ πλευρὰν ἀσκοῦσιν. καὶ πρὸς καῦμα δὲ, καὶ πρὸς ψῦχος, καὶ ὄμβρου, καὶ χειμάρρου διαβάσεις, ὥστ' ἄβροχα φυλάττειν, καὶ ὅπλα, καὶ ἐδητὰ, καὶ ποιμαίνειν δὲ, καὶ ἀγραυλεῖν, καὶ καρποῖς ἀγρίοις χρῆσθαι, τερμίνθῳ,

τρμίνθω, δρυοβαλάνοις, ἀχράδι. καλοῦσι δ' οὗτοι καρδάκους, ἀπὸ λοπάς τρεφομένους. καρδάκα γὰρ τὸν αὐθρώπους, καὶ πολεμικὸν λέγεται. ἡ δὲ καθ' ἡμέραν, δίαιτα, ἄρτος μετὰ τοῦ γυμνάσιον, κρέα, καὶ καρδάμου, καὶ ἁλῶν χόνδρος, καὶ λιρία ὀπτά, ἡ ἑφθὰ ἐξ ὕδατος· πότον δ' ὕδωρ. θηρεύσι δὲ σκύνια ἀφ' ἵππων βάλλοντες, καὶ τοξεύματα, καὶ σφενδονοῦντες. δείλης δὲ φυτουργεῖν, καὶ ῥιζοτομεῖν ἀσκοῦσι, καὶ ὁπλοποιεῖν ἢ λίνα, καὶ ἄγκυς θλωτεχνεῖν. ἐχ ἅπτονται δὲ τῶν θηρευμάτων οἱ παῖδες, ἀλλὰ κομίζειν οἴκαδε ἐθος. τίθενται δ' ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἄθλα δρόμα, καὶ τῶν ἐν τοῖς πανηγύρεσι. κοσμοῦνται δ' οἱ παῖδες χρυσῷ τὸ πυρωπὸν τιθέμενον ἐν τιμῇ. διὸ οὐδὲ νεκρῷ προσφέρουσι, καθάπερ οὐδὲ τῷ πῦρ ἐπὶ τιμῇ. στρατεύουσι δὲ ἀφ' ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἕως πανηγύρεως τε, περί τε, καὶ ἵππας. ἀγορᾶς δὲ ἐχ ἅπτονται. οὔτε γὰρ πωλοῦσιν, οὔτ' ὠνοῦνται. ὁπλίζονται δὲ γέρρῳ ῥομβοειδεῖ. πρὸς δὲ τὰς φαρέτρας, σαγάρεις ἔχουσι καὶ κοπίδας. περὶ δὲ τῇ κεφαλῇ πίλημα πυργωτόν. θώραξ δ' ὀθὴν αὐτοῖς φολιδωτός. ἐσθὴς δὲ τοῖς μὲν ἀνδράσι μέχρι ἀναξυρίδος τριπλῆς, χιτὼν ἔχει δίπλοος ἕως γόνατος, ὁ ὑπόδυτης μὲν λευκός, ἄνθινος δ' ὁ ἐπάνω ἱμάτιον, θοῦρος μὲν περφυροῦς ἢ ἄνθινον, χειμῶνος δ' ἄνθινον, πέπλοις πρὸς παπλήσιαι ταῖς τῶν γυναικῶν, ὑπόδυμα καὶ ὅλον δίπλοον. τοῖς δὲ πλουσίοις χιτὼν ἕως μεσοκνημίου, καὶ δίπλοος. φάκος δὲ σινδονίου τι περὶ τῇ κεφαλῇ. ἔχει δ' ἕκαστος τόξον, καὶ σφενδόνην. διάπνουσι πολυτελῶς τε ὁρᾶσθαι, πηγάνου καὶ ὁλομελῆ, καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα, κόσμος τε λαμπρὸς σταλῆς, ἐκπωμάτων τε τῶν ἄλλων, ὥστε χρυσῷ, καὶ ἀργύρῳ καταλάμπεσθαι. ἐν οἴνῳ τὰ μέγιστα βουλεύονται, καὶ βεβαιότατα τῶν ἐν νήψει πίνονται, τῶν ἐν τοῖς ὁδοὺς σωσαντῶν τῶν, οὓς μὲν γνωρίμους καὶ ἰσοτίμους φιλοῦσι προσιόντας, τοῖς δὲ ταπεινοτέροις παραβάλλουσι τὸν γνάθον, καὶ δίεχονται ταύτῃ τὸ φίλημα. οἱ δ' ἐπὶ ταπεινότεροι προσκυνοῦσι μόνον. θάπτουσι δὲ λιπρῶς πολυπλάσιον τοῦ τὰ σώματα. οὓς δὲ μάγους οὐ θάπτουσιν, ἀλλ' οἰωνοβρότους ἐῶσι. τάφοις δὲ, καὶ μνήμασι σωφρονεῖσθαι νομίσαι. τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθη. ἔστι δ' ἴσως, καὶ ταῦτα τῶν ἐθίμων, ἃ φησι πολύκλειτος. ἐν γὰρ σούσοις ἐπάνω τῶν βασιλέως ὠδῖν τ' ἄκρας ἰδίᾳ ποιοῦνται ἄσκησιν, καὶ θησαυρὸς, καὶ πράθεσις ὧν ἐπράτοντο φόρων, τὰ μνήματα τῆς οἰκονομίας. πράττεσθαι δ' ἐκ μὲν τῆς παραλίας ἀργύριον, ἐκ δὲ τῆς μεσογαίας ἃ φέρει ἑκάστη χώρα, ὥστε καὶ χρώματα καὶ φάρμακα, καὶ τρίχα δρέων, ἥτοι τοιοῦτο θάτερον,

termintho, glandibus, pyris agreſtibus. Atque hi Cardaces uocantur, ex furto uiuētes. Nam carda uirile ac bellicoſum ſignat. Quotidianus eorum cibus poſt exercitium eſt panis duriſſimus, & cardamum, & ſalis granū, & carnes aſſæ uel elixæ. Potus eſt aqua. Venantur autē pila & ſagittas ab equis mittentes, & funda utētes. In antemeridiano tempore his exercentur, aut arbores ſerunt, aut radices effodiunt, aut arma faciunt, aut lino & retibus ſtudent. Pueri uenationem non attingunt, ſed mos eſt eam domū referre. Curſus & cæterorū quæ in quinquennijs exercētur præmia ab rege proponūtur. Pueri auro exornantur. Pyropum in honore habēt, quare nec eum mortuo apponūt: quemadmodum nec ignē, ob honorē quem ei deferunt. Militant, & magiſtratus obeunt à XX. anno uſq; ad quinquageſimū & pedites & equites. Forum nō attingunt. Nam nec emunt, nec uendunt. Armantur * cetra in rhombi figurā fa- * Cetra, τὸ γέρ-
cta, præter pharetras. Sagarim & ſicas habēt, ρον.
circū caput pileum turritū, circū pectus thoracē ſquamoſum. Principes anaxyridem triplam habent, & tunicam manicatā, duplam, genu tenus, cuius ſuffultura candida eſt, exterior uerò pars colore infecta. Amictum æſtate purpureum uel uarium, hyeme autem uarium, tiaras magorum infulis ſimiles, calceamentum altum ac duplum. Multitudo tunicam duplam gerit, ad mediam uſq; tibiā deſcendentem, circum caput Sindonij panni uolumen. Quiſq; arcu & funda utitur. Per fæ lautè cœnant, integra & multa & uaria apponentes. lecti & poculorum ornatus ſplendidiſſimus, auro & argento refulget. De rebus maximis inter uinum conſultant, quas ipſi firmiores putant, q̄ quæ in ſobrietate fuerint deliberatæ. Si notis & æqualib. in uia occurrāt, eos oſculantur: ſi humiliores ſunt, adorāt. Sola ſepeliūt corpora cera oblinētes. Magos inſepultos auib. edendos dimittūt. Hi cū matrib. ex patrio more congrediunt. Ac Perſarum quidē mores ſunt huiuſmodi. illa forſi tan addenda ſunt, quæ à Polycrito dicuntur, quod regū quiſq; ſuas ædes in monte faciāt, & theſauros & tributa quæ exigunt ibi recondant, bene adminiſtratę rei monumentum. Exigere eos ex ora maritima argentum. ex mediterranea, quæ quæq; regio ferat, ut colores, medicamenta, lanam, uel aliud tale,

eodem modo & pecora. Tributa instituisse Darium Longimanũ, qui omnium hominũ pulcherrimus fuit, excepta brachiorũ & ulnarum longitudine: quæ tanta erat, ut genua contingeret. Maximam auri atq; argenti partem * in ædificijs esse, in nummis perexiguã.

Hunc locum traduxit oppido pulchrè Bud. li. 4. de Asse.

* Cum gratiora illa ad thesauri conseruationem existimentur, nummorũ uerò tantum esse, quantum satis sit ad usum: & tantum auri percutere, quantum impensis sufficiat. Per sarum mores magna ex parte temperati sunt, & si ob opulentiã reges in delicias luxumq; defluxerint, adeò ut triticũ ex Asso Aeolica afferri uellent, uinum autem ex Syria quod Chalyboniũ dicitur, aquam ex Eulæo, quòd ea omnium esset leuissima, ut Atticãm heminam drachma minus appenderet. Ex omnibus autẽ barbaris, Persas clarissimos effici apud Græcos contigit, quod nulli Græcis imperauerunt, qui Asiam tenuere, præter eos. nec ij Græcos, nec Græci illos antea nouerãt, nisi perparũ admodum quantũ fama percepissent. Nam nec Homerus Medorum, Syrorum ue imperiũ nouit. Nam cum Aegyptias Thebas, & earum et Phœnicũ diuitias nominet, nequaq; Babylonis & Ecbatanorũ opes conticuisset. Ac primò quidem Græcis Persæ imperauerunt, Lydi uerò nõ toti Asię, sed parti perexiguæ solum cis Halym sunt dominati. Idq; nõ diu, Crœsi & Alyattis tempore: sed si quam famã habebant, eam amiserunt à Persis superati. Persęq; primum Medorũ res euerterunt, Lydos subegere: & Græci qui in Asia erat, illis paruerũt. postmodum in Græciam trajicientes, sępè multis q; certaminibus uicti sunt. Asiam tamen usq; ad mare tenuerunt, donec à Macedonibus sunt debellati. Cyrus eos primũ in imperio constituit. cuius successor Cambyses filius, à Magis sublatus est. Septem uerò Persæ qui Magos intereme runt, Dario Hystaspis filio imperiũ tradidere. Cuius successores in Narsem desierũt: quẽ cum Bagous eunuchus interfeciisset, Dariũ regem fecit, quanq; è stirpe regia nõ erat. Sed cum Alexander hũc euertisset, ipse XI. annis regnauit. Postea Asię imperium in cõplures successores. & ab eis profectos diuisum, euersumq; est. Permansit tamen annis C C. & L. nunc iam per se sunt, ac reges qui olim Macedonibus paruere, nunc Parthorum regibus subiectos habent.

καὶ θρέμματα ὁμοίως. τ δὲ ἀργυρώματα οὐδ φόρους, ἀλλ ἔσον ἐστὶν τ μακρόχειρα, ἢ κάλλιστον ἀνθρώπων, πλὴν τ μήκους τ βραχιόνων, ἢ τ πήχεων, ἃ πλείω ἢ ἢ γονάτων. τὸ δὲ πλεῖστον, & χρυσον, καὶ ἄργυρον γὰρ κατασκευαῖς εἶν, νομίσματι δὲ ὀ πολλῶ. πρός τε τὰς ἀλλοτριὰς ἐκεῖνα μεγαλειομθία νομίζειν μᾶλλον, καὶ πῶς μεμπλίων ἀπόθεσιν. τὸ ἢ νόμισμα τὸ πῶς τὰς χρείας ἀρκὸν ἱκανὸν εἶν, ἡ πέρι ἢ πάλιν τὸ ὑπὸ ἀναλώμασι σύμμετρον. τὰ μὲν ἔθνη σωφρονικὰ τὰ πλείω. ἀλλ ἢ τ πλοῦτον εἰς ἡυφλὼ ἀφῆκεσιν οἱ βασιλεῖς, ὥστε πυρὸν μὲν ἐξ ἄσσου τ ἀολίδος μεταπεσαν, οἶνον δ' ἐκ συρίας τ χαλυβώνιον, ὕδωρ δὲ ἐκ τ ὑλαίου αὐτῶν ἐλαφρότατον, ὡς γ' ἀπεικῆ κοτύλη δραχμὴ ἀφολκώτερον εἶν. σωιβὴ ἢ τοῖς πόρσαις γνωρίζεσθαι τ βαρβάρων, πλὴ τοῖς ἕλλησιν, ὅτι τ μὲν ἄλλων ἀρχὰς τ ἢ ἀσίας ἀρξαν ἦν ἕλλήνων ἤρξαν, ἀλλ ἦδ ἔσαν ἀλλ ἐκεῖνοι τότε, ἀλλ οἱ ἕλληνες οὐ βάρβαρος, ἀλλ' ὀλίγον ἐκ πρόρρωθεν ἀκοῆς. ὅμηρος γὰρ ὅτε τ ἦν σύρων, ὅτε τ μήδων ἀρχὴν οἶδεν. ἀλλ ἢ οὐ θήβας αἰγυπτίας ὄνομάζων, καὶ τ ἐκεῖ, καὶ τ γ φοινίκην πλοῦτον, ἢ γ βαβυλῶνι, ἢ νείλω, ἢ ἐκβατάνοις παρεσιώπησε. πρῶτοι ἢ πόρσαι, καὶ ἑλλήνων ἐπῆρξαν· λυδοὶ ἢ ἐπῆρξαν μὲν, ἀλλ' ὅτε τ ἀσίας ὅλης ἐπάρξαντες, ἀλλὰ μέρος τινὸς μικρὸ, τ ἐντὸς ἅλυος μόνον, ἢ ταῦτ' ἐπ' ὀλίγων χρόνων τ ἢ ἡροῖσιν, καὶ ἀλυάθην. ἡρα πυθόμενοι δ' ὑστὸ πόρσῶν, εἰ μὲ πᾶσ δέξης ἦν αὐτοῖς, ἀφεῖθησαν τὸ ὑπ' ἐκείνων. πόρσαι δ' ἀφ' ὃ κατέλυσαν τὰ μήδων, δυθὺς ἢ λυδῶν ἐκράτησαν, ἢ οὓς εἰς ἀσίαν ἕλληνας ὑπηκόους ἔχον. ὕσερον ἢ ἢ δέξησαν εἰς τὸ ἑλλάδα. ἢ ἐληλυθότες πολλοῖς καὶ πολλάκις ἀγῶσιν, ὅμως διετέλεσαν τ ἀσίαν μέχρι τ ὧν θαλάττη τόπων κατέχοντες, ἕως ὑστὸ μακεδόνων κατεπολεμήθησαν. ὁ μὲν ὃν εἰς τ ἡγεμονίαν καταστὰς αὐτῶν, λύρος ἦν. ἀλεξάμενος ἢ ὕστερον καμβύσης ὁ ὑὸς, ὑπὸ τῶν μάγων κατελύθη. τότε δ' αὖ ἐλθόντες οἱ ἐπὶ τὸ πόρσαι, ἀναρέω τῷ ὑστάσπου παρέδοσαν τ ἀρχὴν. εἶτ' οἱ ἀπὸ τότε ἀλεξάμενοι κατέλυσαν εἰς ναρσῆν. ὃν ἀπέκτειναν βαγῶος ὁ εὐνοῦχος, κατέστησε ἀλλέξανδρον ἐκ ὄντα τ γένους τ βασιλέων. ὕστερον ἢ καταλύσας ἀλέξανδρος, αὐτὸς ἦρξε ἢ ἐπὶ γῆς ἔτη. εἶτ' εἰς τελείους ἀλεξάμενος, & οὐδὲ γένος τῶν μεριδῶν ἃ ἡγεμονία τ ἀσίας διελύθη. σωιέμενοι δ' ὅσον πεντήκοντα ἐπὶ τοῖς ἀλεξανδρίοις ἔτη. νῦν δ' ἤδη καθ' αὑτοὺς σωιεσῶσιν οἱ πόρσαι, βασιλέας ἔχουσιν, ὑπηκόους ἑτέροις βασιλεῦσι, πρότερον μὲν μακεδόσι, νῦν δὲ παρθυαίοις.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙ-
κῶν βιβλίον ἑξκαιδέ-
κατον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ ἑξκαιδέκατον περὶ τὴν ἀσυρίαν χώραν, ἐν ᾗ βαβυλὼν, καὶ νίσιβις, πόλεις μέγιστα. καὶ τὴν ἀδιαβηνὴν, καὶ μεσοποταμίαν. συρίαν πᾶσαν, φοινίκην, παλαιστίνην, ἀραβίαν πᾶσαν, καὶ ὅσα τῆς ἐντὸς τῆ ἀραβίᾳ, ᾗ σωράκηνοί, καὶ τὴν σαρακηνῶν, ἣν σκηνῆτιν καλεῖ, καὶ πᾶσαν τὴν παρατεινομένην, τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ τῇ ἐρυθρᾷ.

Η πορσίδη καὶ τῇ σουσιανῇ συναπτουσιν οἱ ἀσσύριοι. καλοῦσι δ' ὅτω τὴν βαβυλωνίαν, ἐν πολλῷ δὲ κύκλῳ γῆς, ἧς μέρει, καὶ ἡ ἀτουρία ἐστὶν, ἐν ᾗ πορ ἡ νῖνος καὶ ἡ ἀρβηλωνιάτις καὶ ἑλυμαῖοι, ἐν παρατάκαι, ἐν ᾗ πόδι τὸ ζάγρον ὄρος χαονῖται, ἐν τὰ πόδι τὴν νῖνον παρίαι, δολομηνῶται, ἐν καλαχηνὴ καὶ χαζηνὴ καὶ ἀδιαβηνὴ, καὶ τὰ τῶν μεσοποταμιτῶν ἔθνη, τὰ πόδι γορδυαίους, ἐν οὓς πόδι νίσιβιν μυγδόνας, μέχρι τοῦ ζεύγματος, τοῦ ἐπὶ τὸν εὐφράτην, καὶ τὴν χώραν τὴν εὐφράτου πολλῆς, ἣν ἀραβοῦν κατέχουσι, ἐν οἱ ἰδίως σύροι λεγόμενοι σύροι, μέχρι κιλίκων καὶ φοινίκων, καὶ λιβύων. καὶ τὸν θαλάττης τὸν ἐν ἀιγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸν ἰσσικὸν κόλπον. δοκεῖ δὲ τὸ τῶν σύρων ὄνομα διατεῖναι, ἀπὸ μὲν τῆς βαβυλωνίας μέχρι τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, ἀπὸ δὲ τούτου μέχρι τοῦ εὐξείνου τοπαλαιοῦ, ἀγαν καππαδοκίαν ἀμφότεροι, οἵ τε πρὸς τῷ ταύρῳ, καὶ οἱ πρὸς τῷ πόντῳ, μέχρι νῦν λευκόσυροι καλοῦνται, ὡς ἂν ἄντικα πυρῶν σύρων, καὶ μελανόχρων. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ἐκτὸς τοῦ ταύρου. λέγω δὲ ταῦρον μέχρι τοῦ ἀμανοῦ διατείνων τὸνομα. οἱ δ' ἱστοροῦντες τὴν σύρων ἀρχὴν, ὅταν φῶσι μήδους μὲν ὑπὸ περσῶν καταλυθῆναι, σύρους δ' ὑπὸ μήδων, οὐκ ἄλλους τινὰς οἶδ' σύρους λέγουσιν, ἀλλὰ οὓς ἐν βαβυλῶνι, ἐν νίνῳ κατασκευασμένους τὸ βασίλειον. ὧν ὁ μὲν νῖνος ὁ τὴν νῖνον ἐν τῇ ἀτουρίᾳ κτίσας, ἣν ἕστα γυνὴ περ ἐν δὲ διάδεξατο τὴν ἀνδρα, σεμίραμις, ἧς ὄνομα ἐστὶν, ἣ βαβυλῶν. ὅτοι δ' ἐκράτησαν τῆς ἀσίας, ἐν δὲ σεμιράμιδος, χωρὶς τῶν ἐν βαβυλῶνι ἔργων. πολλὰ δὲ ἐν ἄλλα ἐν πᾶσαν γῆν χωρία δείκνυται, ὅσα τῆς ἐκείνης ταύτης ὄντα, ἅ τε χώματα, ἃ δὴ καλοῦσι σεμιράμιδος, καὶ τείχη, καὶ ὀρυμάτων κατασκευαὶ, καὶ συνέζευγμαι τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ ὑδρεῖων, καὶ διωρύχων ἐν ποταμοῖς, καὶ λίμναις, καὶ ὁδῶν, καὶ γεφύρων. ἀπέλιπεν δὲ τοῖς μετ' ἐαυτὴν τὴν ἀρχὴν, μέχρι τῆς σαρδαναπάλου,

STRABONIS GEOGRAPHICO-
rum Liber Decimus sextus.

ARGVMENTVM.

Sextusdecimus circa Assyriam uersatur, in qua Babylon est, & Nisibis, urbes maximæ. Item circa Adiabenã, & Mesopotamiam, & Syriam, & Phœniciam, & Palæstinam, Arabiam omnem, & quæcunq; Indica Arabiam contingunt. Item Saracenorum regionem, quam Scenetim uocat, & omnem Rubro mari, & mortuo adiacentem.

Persiæ ac Susianæ iuncti sunt Assyrij. sic enim Babyloniã & maximam circũstantis regionis partem uocant, cuius etiam Aturia est, in qua sunt Ninus, Appolloniatis, Elymæi, Parætacæ, & Chaonetis, Zagro monti proxima. Item Campi Nino uicini, & Dolomena, & Calachena, & Chazena, & Adiabena, & Mesopotamiæ gentes, Gordyæis & Mygdonibus ijs proximæ qui circa Nisibim sunt, ijsq; qui ad Euphratis pontẽ, & ad multam trans Euphratem regionem, quam Arabes tenent, & qui propriè nũc Syri appellantur. usque ad Cilices & Phœnices & Libes, & Aegyptium pelagus, & Issicum sinum. Syrorum nomen tendere uidetur à Babylonia usque ad Issicum sinum, & ab hoc olim usque ad Euxinum. Quare utriq; Cappadoces tum qui ad Taurum, tum qui ad Pontum iacent, ad hoc usque tempus Leucosyri appellantur, ac si sint aliqui Syri nigri, hi autem extra Taurum sunt. Taurum dico eum qui ad Amanum usque nomen extendit. Qui de Syrorum imperio scribunt, cum Medos à Persis euersos dicunt, Syros autem à Medis, nullos alios Syros intelligunt, quàm qui Babylonem, ac Ninum regni caput effecerunt: quarum alteram Ninum scilicet Ninus in Aturia condidit. cuius uxor Semiramis regno succedens, condidit Babylonem, atque ij Asiam tenuerunt. Semiramidis opera præter ea, quæ apud Babylonem sunt, multa per uniuersam ferè hanc continentem ostenduntur, ut aggeres, qui Semiramidis uocantur, & mœnia, & munitionum fabricæ, & aquæductus, & scalæ & fossæ in fluminibus & lacubus, & uiæ, & pontes. Posteris uerò suis imperium reliquerunt usque ad Sardanapalum,

& Orbacum, quod poſtea in Medos tranſlatum eſt. Sed Ninus poſt euerſos Syros, extẽplò deleta eſt. Ea multo maior erat Babylone, in Aturiæ campo ſita. Aturia ſimilis eſt ijs locis, quę circa Arbela ſunt, & Lycum flumẽ intermedium habet. Arbela enim ad Babyloniam pertinent, & iuxta eam ſunt. Trans Lycum uerò Aturiæ campi, Ninum circumiacẽt. In Aturia quoq; uicus eſt nomine Gaugamela, apud quem Darius ſuperatus amiſit imperium. quare hic locus inſignis eſt, eius nomen Cameli domus interpretatẽ. Sic enim eum Darius Hyſtaſpis filius nominauit, cum poſſeſſionem hanc camelo defeſſæ in alimentum daret, præſertim in uia, qua per deſerta in Scythiam cum oneribus itur. In quib. regi etiam alimentum erat. Macedones cum hũc uicum tenuem uiderent, Arbela uerò habitationem admirabilem, ab Arbelo, ut tradunt, Athmonæi filio condita, circa Arbela & prælium & uictoriam fuiſſe diuulgarunt, atq; ſic ſcriptoribus tradiderunt. Poſt Arbela & Nicatorium montem, quem ſic Alexander nominauit, uicto apud Arbela prælio, eſt flumẽ Caper, in tanta diſtantia in quãta Lycus. Regio ipſa Artacena dicitur. Circa Arbela eſt urbs Demetrias. Poſtea eſt fons, qui naphtha fluit, poſtea ignes, & Aeneæ templum, & Sadracę Darij regia, eius qui Hyſtaſtaſpis filius fuit, & cupreſſetum, & locus ubi Caper tranſitur, iam cum Seleucia et Babylone coniunctus. Babylon in campo iacet, muri ambitum habet CCC. & LXXXV. ſtadiorũ. Eius craſſitudinem pedum XXXXII. Altitudinem inter turres cubitorum quinquagenũm, turrium ipſarum ſexagenũm, uiam ſuper mœnibus tam latam, ut quadrigæ occurrentes facile pertranſire poſſint. Vnde & hoc ex VI. ſpectaculis unum dicitur. Item horti penſiles in figura quadrata, quorũ latus quodlibet quaternũm eſt iugerum. Hi fornicibus continentur ſeſe in forcipis modum intercidentibus, ſitis ſuper pilis in aleatoriarũ tabellarum formam, alius ſuper alia poſitarũ. Pilæ concauæ ſunt & terra plenæ, ut arbores maximas cõſitas recipere poſſint, ex lapide coctili & bitumine ſtructæ, tam ipſæ q̃ fornices & fornicũ interſectiones. Supremum tabulatũ aſcenſus ſcalares habet, & cochlias ipſis adiacẽtes, per quos cõtinuè aqua ex Euphrate in hortos afferebatur ab hominib. ad hoc ipſũ cõſtitutis

καὶ ὀρβάκου. μετέπειτα δ' εἰς μήδους ὕστερον ἦλθε· νῦν δὲ οὐδὲν ἐστὶν πόλις, ἀφανίσθησαν γὰρ ἅπαντα μετὰ τὴν τῶν σύρων κατάλυσιν. πολὺ δὲ μείζων ἦν ἡ βαβυλὼν, ἐν πεδίῳ κειμένη ἡ ἀπουσία. ἡ δ' ἀπουσία, ἡ πρὸς ἀρβήλοις τόπος. ὁμοία δὲ μεταξὺ ἔχουσα τὸν λύκον ποταμόν. τὰ μὲν οὖν ἄρβυλα ἡ βαβυλωνίας ὑπάρχει, ἃ κατ' αὐτὴν ὄντα. ἡ δὲ πρὸς ἕω τοῦ λύκου, τὰ τῆς ἀπουσίας πεδία, τὴν νίνον πορίκειται. ἐν δὲ τῇ ἀπουσίᾳ ὄντι γαυγάμηλα κώμη, ἐν ᾗ σωίβη νικηθῶσα, καὶ ἀπεβαλεῖν τὴν ἀρχὴν ἔλαφον. ἔστι μὲν οὖν τόπος ἐπίσημος οὗτος, καὶ τοὔνομα μεθερμηνευόμενον γάρ ἐστι καμήλου οἶκος. ὠνόμασε δ' οὕτω ἔλαφον ὁ ὑστάσπου, ἐπειδὴ ἐπὶ τροφὴν τῇ καμήλῳ τῇ σωίβης ἐπεπόνηκε μάλιστα τὴν ὁδὸν, τὴν διὰ τῆς ἐρήμου σκυθίας μετὰ τῶν φορτίων, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ διατροφὴ τοῦ βασιλέως. οἱ μὲν τοι μακεδόνες, τοῦ μὲν ὁρῶντος κώμιον οὐτελὲς, τὰ δὲ ἄρβηλα κατοικίαν ἀξιόλογον, ἐπίσημα ὡς φασιν ἀρβήλου τοῦ ἀθμονέως, ἐποίησαν ἄρβηλα τὴν μαχὴν καὶ νίκην κατεφήμησαν, καὶ τῆς συγγραφοῦσιν οὕτω παρέλαβον. μετὰ δὲ τὴν ἄρβηλα, τὰ ἐν νικατόριον ὄρος ὃ προσωνόμασεν ἀλέξανδρος νικήσας τὴν πρὸς ἄρβηλα μάχην, ὁ κάπρος ὄνομα ποταμὸς, ἐν ἴσῳ διαστήματι, ὅσῳ καὶ ὁ λύκος. ἡ δὲ χώρα ἀρτακηνὴ λέγεται. πόλις ἄρβηλα δέ ἐστι, καὶ δημητριὰς πόλις. εἶθ' ἡ τοῦ ναφθα πηγὴ, καὶ τὰ πυρὰ, καὶ τὸ ἡ αὐέας ἱερὸν, καὶ καρδάκων τὸ διαρέου τοῦ ὑστάσπου βασίλειον, καὶ ὁ λυπαιοσὼν, καὶ ἡ τοῦ κάπρου διάβασις, σωάσπα δὲ ἡδὴ στελλονέα, καὶ βαβυλῶνι. ἡ δὲ βαβυλὼν, καὶ αὕτη μέντοι ὄντι ἐν πεδίῳ. ἐν δὲ λύκῳ ἔχει τὸ τεῖχος τριακοσίων ὀγδοήκοντα πηχῶν διαλίων. πάχος δὲ τοῦ τείχους ποδῶν δύο καὶ τριάκοντα. ὕψος δὲ τῶν μεσοπυργίων, πήχεις πεντήκοντα, τῶν δὲ πύργων ἑξήκοντα. ἡ δὲ παρόδος ἐπὶ τοῦ τείχους, ὡς τέθριππα ἐναντιοφορεῖν ἀλλήλοις ῥᾳδίως. διόπερ τῶν ἐπὶ θεαμάτων λέγεται καὶ ὧδε, καὶ ὁ ἱερεμασὸς ἵππος, ἔχων ἐν τετραγώνῳ χήμαλι ἑκάστῳ πλευρᾷ τετράορον πλέθρον. σωέχει δὲ ψαλίσιν καμαρωτοῖς, ὑπὸ τετρῶν ἱδρυμένοις λυσοφόροις ἄλλης ἐπ' ἄλλῃ. οἱ δὲ τετροὶ κίονες πλύρεις γῆς, ὥστε διέξοδα φυτὰ δενδρῶν τῶν μεγίστων, ἐξ ὧν πῆς πλίνθοι καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένοι, καὶ αὐτοὶ, καὶ αἱ ψαλίσιν, καὶ τὰ καμαρώματα. ἡ δ' αὐτάτω σεῖγη πόβάσεις ἑλιμακωτὰς ἔχει. παρακειμένους δ' αὐταῖς, καὶ κοχλίας, διὰ ὧν τὸ ὕδωρ ἀνῆγον εἰς τὸν κῆπον, ἀπὸ τοῦ ὑφράτου σωιχθὲν, οἱ πρὸς ταῦτα τεταγμένοι.

ὁ γὰρ

ὁ γὰρ ποταμὸς διὰ μέσου ῥεῖ τῆ πόλεως σταδίους τὸ πλάτος. ὧδε δὲ τοῦ ποταμοῦ ὁ λίμνος. ἔστι δὴ καὶ ὁ τοῦ Βήλου τάφος αὐτόθι, νῦν μὲν κατεσκαμμένος, ξέρξης δ' αὐτὸν κατέσκαψεν, ὡς φασιν. ἦν δὲ πυραμὶς τετράγωνος ἐξ ὀπτῆς πλίνθου, καὶ αὐτὴ σταδιαία τὸ ὕψος. σταδιαία καὶ δὲ ἑκάστη τῶν πλευρῶν, ἣν ἀλέξανδρος ἐβούλετο ἀνασκευάσαι. πολὺν δ' ἦν ἔργον καὶ πολλὰ χρόνον. αὐτὴ γὰρ ἡ χὼς εἰς ἀνακαθάρσιν μυρίοις ἀνδράσι δυοῖν μησὶν ἔργον ἦν, ὡς ὀκτὼ ἐφθη τὸ ἐγχειρηθὲν οὐκ τελέσαι, πρόσχημα γὰρ ἡ νόσος, καὶ ἡ τελευτὴ συνέπεσε τοῦ βασιλέως. τῶν δ' ὑστερον οὐδεὶς ἐφρόντισεν. ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ὠλιγωρήθη καθ' ἡμᾶς τῆς πόλεως, τὰ μὲν ἀφορᾶσαι, τὰ δὲ ὁ χρόνος, καὶ ἡ τῶν μακεδόνων ὀλιγωρία περὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ τὴν σελεύκειαν ὠκοδόμησε τοῦ πύρρι πλησίον τοῦ βαβυλῶνος· ἐν τριακοσίοις που σταδίοις ἐτείχισε σέλευκος ὁ νικάτωρ. καὶ γὰρ ἐκεῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἅπαντες περὶ ταύτην ἐσπούδασαν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ τὸ βασίλειον ἐν ταῦθα μετέλιπον. καὶ δὴ καὶ νῦν ἡ μὲν γέγονε βαβυλῶνος μείζων, ἡ δ' ἔρημος ἡ πολλή, ὡς ἐπ' αὐτῆς, μὴ αὖ ὀκνῆσαί τινα εἰπεῖν ὅπερ ἐφη τὶς τῶν ἰωνικῶν ὧδε τῶν μεγαλοπολιτῶν τῶν ἐν ἀρκαδίᾳ. ἐρημία μεγάλη ὅδιν ἡ μεγάλη πόλις. δῆλα δὲ τὴν ὕλης πανάπιν, ἐκ φοινίκων ξύλων αἱ οἰκοδομαὶ σωτελοῦνται, καὶ δοκοῖς καὶ σύλοις. περὶ δὲ οὗς σύλους ἐρέφοντες ἐπὶ καλάμης χοινίκα περιπλέκασιν, εἶτ' ἐπαλείφοντες χρώμασι καταγράφουσι. τὰς δὲ θύρας ἀσφάλτῳ. ὑψηλαὶ δὲ καὶ αὗται, καὶ οἱ οἶκοι καμαρωτοί πάντων δῆλα τὴν ἀξυλίαν. ψιλὴ γὰρ ἡ χώρα, καὶ θαμινὰ δύεται ἡ πολλή, πλὴν φοινικῶν. οὗτος δὲ πλεῖστος ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ. πολὺς δὲ καὶ ἐν σούσοις. καὶ ἐν τῇ περσίδι, καὶ ἐν τῇ καρμανίᾳ. καρπὸν δ' ὀλίγον τινά. δὲ γὰρ καταμένοντι. περὶ πλησίαν δὲ καὶ τὰ ἐν σούσοις, καὶ τῇ σιτακηνῇ. ἀφώρισται δ' ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ καθ' ἑκάστην τοῖς ὠδὶ χωρίοις φιλοσόφοις, τοῖς χαλδαίοις προσαγορευομένοις, οἳ περὶ ἀστρονομίαν εἰσὶ τοπλέον. προσποιοῦντι δέ τινων καὶ γραμμάτων λογεῖν, οὓς οὐ καταλέγονται οἱ ἕτεροι. ἔστι δὲ καὶ φύλον τι τῶν χαλδαίων καὶ χώρας τῆς βαβυλωνίας ὑπ' ἐκείνων οἰκουμένη, πολυπαθοῦσα καὶ τοῖς ἀράβοις, καὶ τῇ ὑπερκειμένῃ σούσας λεγομένῃ θαλάττῃ. ἔστι δὲ καὶ τῶν χαλδαίων τῶν ἀστρονομικῶν γένη πλείω. καὶ γὰρ ὀρχηνοί τινων προσαγορεύονται, καὶ βορσιππινοί, καὶ ἄλλοι πλείους, ὡς οὐ καὶ τὰς αἱρέσεις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα λέγοντων περὶ τῶν αὐτῶν δόγματα. μέμνηνται δὲ καὶ τῶν αὐθρώπων γένων οἱ μαθηματικοί, καθάπερ διοδώρου τε καὶ ναβουριανοῦ, καὶ σουδίνου. καὶ

Nam flumẽ mediam urbem interluit. eius latitudo ſtadium occupat, horti ſuper flumine ſunt, ubi etiam Beli ſepultura eſt nunc eruta, quã Xerxes eruit, ut fertur. Ea pyramis quædam erat quadrata, ex latere coctili ſtructa, ſtadij altitudine, cuius quodq; latus ſtadium obtinebat. Hanc Alexander reparare uoluit: ſed cũ multi laboris eſſet, & multi temporis, (nam ſolum ad expurgandam terram x. millibus hominũ, duobus menſibus opus erat) quod incœperat perficere, nõ ualuit. Illico enim morbus & mors conſecuta eſt. Id poſteriorum nemo curauit: quinetiam reliqua neglecta ſunt, & urbis partem Perſę diruerunt, partem tempus conſumpſit & Macedonum negligentia, præſertim ubi Seleucus Nicator Seleuciã ad Tigrim condidit ad ſtadia CCC. Babyloni proximam. Nam & ille & poſteri omnes circa hanc urbẽ maximopere ſtuduerunt, & regni caput effecerunt, & nũc Babylone maior eſt, quanq; magna ex parte deſerta, ut id facile de ea dici poſſit, quod de magnis urbibus, quæ in Arcadia erant à quodã dictũ eſt, Magna ciuitas magna ſolitudo eſt. In ea propter lignorũ inopiam ex palmaceis trabibus & columnis ædificia faciũt. Circum columnas funes ex torta ſtipula cõfectos ponunt, poſtea ea illinientes coloribus pingũt. Portæ bituminatæ & altæ ſunt tam ipſæ, q; domus, quæ omnes propter lignorum penuriam fornicantur. Nam regio magna ex parte nuda, nihil habet præter frutices & palmã quæ & in Babylonia & in Suſiana, & in ora Perſiæ, & in Carmania permulta eſt. Imbrice autem non utuntur, cum imbribus careant. Suſiana Sitacenæ ſimilis eſt. Conſtituta eſt habitatio quædã in Babylonia philoſophis indigenis, plurimum circa philoſophiã uerſantibus, qui Chaldæi appellantur. Sunt ex eis qui genethlialogiam ſimulent, ſed à cæteris non recipiuntur. Eſt alia Chaldæorum natio & Babyloniæ regio ab eis habitata, Arabibus & mari proxima, quod Perſicum appellatur. Chaldæorum aſtronomicorum genera multa ſunt. Nam quidam Orcheni dicuntur, quidam Borſippeni, & alij complures, qui tanquam per ſectas eiſdem de rebus alias atque alias opiniones ſequuntur. Et mathematici quoque, de nonnullis eorum mentionem faciunt, quemadmodum de Cidena, & Naburiano, & Sudino. Nam

& Seleucus ex Seleucia Chaldæus est, atq; alij cõplures illustres uiri. Borsippa ciuitas est Dianę & Apollini sacra. In ea maximũ linificiũ est, et maxima uespertilionũ multitudo, q lõgè maiores sunt q̃ in cæteris locis capiunt, & in esum cõdiunt. Babyloniorũ regio ab oriente cõplectit à Susijs & Elymæis & Parætacẽis: à meridie uerò, à Persico sinu et Chaldæis usq; ad Arabes Alesenos: Ab occidẽte, ab Arabibus Scenitis usq; in Adiabenam & Gordiæã: A' septentrione ab Harmenijs ac Medis usq; ad Zagrũ montẽ, & gentes circa eũ habitantes. Regio à multis fluminib. irrigat, quorũ maximi sunt Tigris & Euphrates. Hæc enim flumina fœcũda sunt, post Indica ad australes Asiæ partes defluentia, & p alterum, Opim nauigat, et in eã quę nũc Seleuca dicit (Opis aũt uicus est circumstantiũ locorum emporiũ) per alterũ uerò Babylonẽ, supra tria millia stadiorũ. Sed Persæ uolẽtes de industria nauigationẽ prohibere, * canales manu factos cõstruxerunt, extranearũ inuasionũ metu. Alexander cum aduẽtasset, quot quot potuit restituit, eos præsertim qui Opim deferebant, & fossas maximas duci curauit. exundat enim Euphrates in æstate, à uere incipiens, cum iam niues in Harmenia liquefiunt, ut necesse sit stagnari arua, atque obrui, nisi quis ingruentem fluxum, & aquarum uim per fossas & canales diuertat, quem admodum Nilum in Aegypto. atque ob hoc quidem canales deducti sunt, sed opera multa opus est. Nam cum terra profunda sit, & mollis ac facile cedat, facile ab aquis trahitur, & cãpos nudat, & limus fossas implet, & eorum ora obstruit. Vnde rursum aquarum effusionẽ fieri contingit, quę in campos egressa, lacus & paludes ad mare efficiunt, & arundineta, è quorũ arundinibus uaria contexuntur uasa, quorũ quæ liquida suscipiunt, bitumine illinuntur, cætera nuda, & liturę expertia relinquunt: fiunt etiam uela arũdinea storeis, & cratibus similia. Hęc inundatio omnino prohiberi non potest, afferri autẽ aliquod remedium potest, quod optimorũ principũ opus est. Remedium est, multam aquarum effusionem obstruendo prohibere, fossarum uerò repletionem quam limus efficit, eas expurgãdo & ora aperiẽdo purgatio facilis est,

καταῤῥάκτας

σέλευκ. ὁ δ' ὁ ἀπὸ τῆς Σελευκείας χαλδαῖος ὅς τε, καὶ ἄλλοι πλείους ἀξιόλογοι ἄνδρες. τὰ δὲ Βόρσιππα, ἱερὰ πόλις ἐστὶν Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος, λινουργεῖον μέγα. πληθύουσι δὲ ἐν αὐτῇ νυκτερίδες μείζους τῶν ἐν ἄλλοις τόποις. ἁλίσκονται δ' εἰς βρῶσιν, καὶ ταριχεύονται. πεδιέχεται δ' ἡ χώρα τῶν Βαβυλωνίων, ἀπὸ μὲν ἕω, ὑπό τε σουσίων καὶ ἐλυμαίων καὶ παραιτακηνῶν. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, ὑπὸ τὸ περσικὸν κόλπον, καὶ τὴν χαλδαίαν, μέχρις ἀράβων τῶν ἀλεσινῶν. ἀπὸ δ' ἑσπέρας ὑπό τε ἀράβων τῶν σκηνιτῶν μέχρι τῆς ἀδιαβηνῆς, καὶ τῆς γορδυαίας. ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ὑπό τε ἀρμενίων καὶ μήδων, μέχρι τοῦ ζάγρου, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐθνῶν. διαῤῥεῖται δ' ὑπὸ πλεόνων μὲν ποταμῶν ἡ χώρα, μεγίστων δὲ τοῦ τε εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριος. μετὰ γὰρ τοὺς ἰνδικοὺς οὔπω λέγονται διὰ τοσούτου, κατὰ τὰ νότια μέρη τῆς ἀσίας οἱ ποταμοί. ἔχουσι δ' αὐλῶνας, ὁ μὲν ὑδὲ τὴν ὦπιν καὶ τὴν νιτὴν σελεύκειαν. ἡ δ' ὦπις, ἐμπόριόν ἐστιν ἐν μὲν τῷ κύκλῳ τόπῳ, ὁ δ' ὑδὲ βαβυλῶνος, πλειόνων ἢ τρισχιλίων σταδίων. οἱ μὲν οὖν πέρσαι τοὺς ἁπλοῦς ἐπιτηδεύοντες κωλύειν ἐθέλοντες φόβῳ τῶν ἔξωθεν ἐφόδων, καταῤῥάκτας κατεσκεύασαν. ὁ δὲ ἀλέξανδρος τὰ ὑπ' ἐκείνων ὀρυττόμενα διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, καὶ μᾶλλον ἐπεμελήθη καὶ τοῦ ὦπιος. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν διωρύγων. πλημμυρεῖ γὰρ ὁ εὐφράτης κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, ἀπὸ τροπῶν ἐαρινῶν ἀρξάμενος, ὡίνικα τήκονται αἱ χιόνες ἀπὸ τῆς ἀρμενίας, ὥσ' ἀνάγκη λιμνάζειν, καὶ κατακλύζεσθαι τὰς ἀρούρας. εἰ μὴ διοχετεύοι τις παρείαις τῇ διωρυξὶ τὸ ἐκπῖπτον τοῦ ῥοῦ καὶ ὠφελοίη ὕδωρ, καθάπερ καὶ ἐν αἰγύπτῳ τὸ τοῦ νείλου. ἐντεῦθεν μὲν οὖν αἱ διῶρυγες γεγόνασιν. χρεία δ' ὅσην ὑπαργίας μεγάλης, βαθείας γῆς ἡ γῆ, καὶ μαλακὴ, καὶ δυσχάστου, ὥστε καὶ ἐκσύρεται ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν ῥευμάτων. καὶ γυμνοῖ τὰ πεδία. πληροῖ δὲ τὰς διώρυγας, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ἐμφράττει ῥᾳδίως ἡ χύσις. ὅταν δὲ συμβαίνῃ πάλιν τὴν ὑπερχυσιν τῶν ὑδάτων εἰς τὰς πρὸς τῇ θαλάττῃ πεδιάδας ἐκπίπτουσαν, λίμνας ἀπολείπειν ἕλη, καὶ καλαμῶνας, ἐξ ὧν καλάμινα πλέκειν σκεύη, τὰ μὲν ὑγρὰ δεκτικά, τῇ ἀσφάλτῳ προσαλείφοντες,

ποῖς δ' ἄλλοις ψιλῶς χρωμένων. καὶ ἰσία δὲ ποιοῦντα καλάμινα, ψιάθους, ἢ ῥιπὶ πλέγματα. τὸ μὲν δὴ παντάπασι κωλύειν τὴν διαύτην πλημμύραν οὐκ οἶόν τε ἴσως, τὸ δὲ τῇ διώρυγι προσφέρειν βοήθειαν ἡγεμόνων ἀγαθῶν ἔργον. ἡ μὲν βοήθεια αὕτη, τὴν μὴ πολλὴν ἐπεχυσιν ἐμφράττῃ κωλύσα, τὴν δὲ πλήρωσιν ἣν ἡ χὺς ὀρύττει ἐναντίον, ἀναπαθαίρῃ τὴν διώρυγα, καὶ ἐξανοίγῃ τὰ στόματα. ἡ μὲν οὖν ἀνάπαθαρσις, ῥᾳδία·

ἡ δὲ

ἡ δὲ ἐμφραξις, πολυχειρίας δεῖται. δυσγνάθως δ' ἔχει ἡ γῆ καὶ μαλακὴ, τὸν ὠθιζομενον ἀεὶ συνεφέλκεται κἀκεῖνην, καὶ ποιεῖ συσσύχωσιν τοῦ σώματος, καὶ τάχος. δεῖ δὲ πῶς τὸ ταχέως καταγεμίζεσθαι τὰς διώρυχας, καὶ μὴ πᾶν ἐκπεσεῖν ἔξαυτῆς τὸ ὕδωρ. ξηραινόμεναι δὲ τὸ θέρος. ξηραίνουσι καὶ τὸν ποταμόν. ταπεινωθεὶς δὲ τὰς ἐποχετείας ὁ διώρυξ ἐν χειμῶνι καιρόν, ὧν δεῖται πλεῖστον τὸ θέρος ἐμπίπτοντος ἡ χώρα καὶ καυματηρά. διαφέρει δ' ὁδὸν ἢ τῷ πλήθει τοῦ ὑδατος καταπλήσαι ταῦτα καρποὺς, ἢ τῇ ἀφυδρίᾳ, τῷ δεῖσθαι διαφθείρεσθαι ἅμα καὶ αὐτὰ ἀνάπλους πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχοντας ἀεί. λυμαίνονται δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν λεχθέντων παθῶν, οὐχ οἷόν τε ἐπανορθοῦν, εἰ μὴ ταχὺ μὲν ἐγχωσιν οἱ τὰ σώματα τοῦ διωρύγματος. ταχὺ δὲ ἐλέσιντο, εἰ αἱ διώρυγες ἀεὶ μεβιάζοιεν, ὥστε μηδὲν πλεονάζειν γε αὐτὰς τὸ ὕδωρ, μήτ' ἐλλείπειν. φησὶ δ' ἀριστόβουλος ἐν ἀλιξανδρείᾳ αὐτὸν ἀναπλέοντα καὶ κυβερνῶντα τὸ σκάφος, ὥσκοπεῖν, εἰ ἀνακαθαίρειν τὰς διώρυγας μετὰ τοῦ πολίτους τῶν σωματοφυλάκων. ὡς δ' αὐτὸς, καὶ τὰ σώματα ἐμφράττειν, τὰ δ' αὐοίγειν. καταγνόντα δὲ μίαν σωτένυσαν ὧδε τὰ ἕλη, καὶ τὰς λίμνας τὰς περὶ τὴν ἀραβίαν, ἵνα μὲν ταχέως ἔχουσαν τὸ σώμα, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἐμφράττεσθαι διὰ τὸ εὐγνάβητον, καὶ μαλακώτερον, ἄλλο δ' οὐδὲν ἀνοικοδομεῖν σώματα ἐκ σταδίων τριάκοντα ὑπόπεδον λαβόντα χωρίον, διὰ δὲ μεταγαγεῖν τὸ ῥεῖθρον. ταῦτα δὲ ποιεῖν πεπονθυῖα ἅμα καὶ τὴν τῆς ἀραβίαν διὰ σίσβολον τελείως ὑπὸ τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ἑλῶν ἀκροτελευτᾶν νησιάζουσαν ἤδη δὲ καὶ πλήθος τοῦ ὕδατος. δεδοικέναι δὲ μὴ καταπλῶσθαι τὴν χώραν ἰαύτην καὶ σόλους καὶ ὁρμητήρια ἤδη διεσκευασμένους τὰ πλοῖα, τὰ μὲν φοινίκων τε καὶ λύπρων ναυπηγησάμενον ἁλυτά τε, καὶ γομφωτὰ, ἃ κομιδῇ γε εἰς θάλατταν, τὰ δὲ πλοῖα ἐπὶ τὰ, ἐπὶ τὸν ποταμὸν καταγομιδῆναι μέχρι βαβυλῶνος. διὸ δ' ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ συμπεφάμενον τῶν γε τοῖς ἄλσεσι καὶ τοῖς περιπάτοις λυπηρὸν ἦν. πανταχοῦ δὲ ὕλης ἐνταῦθα, ἐν ᾧ κρησταίοις καὶ ἄλλοις τισὶ μεβίαι τῆς ὄσιν ὑποπορίας. σκέψασθαι μὲν αἰτίαν τὸ πολέμου φασίν. ἐπιδεῖν μόνοι τῶν ἀπάντων ἀ προσεδόκησαν τὸ σύμπαντες ὡς αὐτὸ. τὸ δ' ἀληθὲς ὀργόμενον πάντων ἐᾶν ἐλεύθερον. καὶ ἐπιδεῖν δύο θεοὺς ἐπιωθάζειν τιμᾶσθαι μόνος ὑπ' αὐτῶν, τόν τε διόνυσον οὐ τὰ ἐλευθέρια πρὸς τὸ ζῆν πάσχοντας, βίαιον ὑπολαβεῖν ἑαυτὸ τιμήσασθαι, ἐρατήσαντα, καὶ ὠμηρίψαντα τὸν πάριον αὐτονομίαν ἴσχειν, ὧν εἶχον πρότερον. ταῦτά τε δὴ πραγματεύεσθαι περὶ τὰς διώρυγας τὴν ἀλιξανδρείαν, καὶ οὐ τὰ φῶς σκυλωρεῖσθαι οὐ τῶν βασιλέων καὶ διωκητῶν. οὐ γὰρ πλείστης γε τὰς λίμνας εἶναι. ἐρατοσθένης

obstructio laboriosa. Nam cũ terra facile cedat, & mollis sit, aggestum limum non sustinet, sed cedendo & ipsa trahitur, & os effossu difficile reddit. Nam & celeritate opus est, ut citò fossæ claudanur, & ne omnino ab eis aqua elabatur. Fossæ enim per æstatẽ arefactæ flumen arefaciunt, q̃d humide factũ deriuationes ad tempus præbere nõ potest, quibus regio perusta & æstuosa per æstatẽ plurimũ eget. Nam nihil refert siue aquarũ multitudi ne obruantur fruges, siue siti depereant. Præterea cũ nauigationes ualde utiles sint ab antedictis causis impeditę, aptari non possunt, nisi fossarũ ora citò aperiantur, & citò claudantur, ut semper fossæ mediocritatẽ seruent, ne in eis aqua redunder, nẽue etiã deficiat. Refert Aristobulus, Alexandrũ ipsum nauigantem, et scapham gubernantem, operi pæfuisse, & cum cætera multitudine fossas emundasse, & ora obstruxisse, et nõnulla aperuisse. Cumq̃ fossam quãdam ad paludes & lacus, qui sunt Arabiam uersus, tẽdere animaduerteret, habentem os intractabile, & obstructu difficillimum, propter cedentem & mollem terram, aliud nouum os aperuisse xxx. stadiorum capto loco petroso, atq; traducto alueo. Idq; tum prouidẽdi gratia fecisse, tum ne Arabia omnino difficilis esset ingressu, propter lacus & paludes, cũ ppter aquę multitudinẽ iã effecta insula uideretur. Habebat enim in animo regionẽ eã adipisci, simulq; & classem & receptacula parauerat, nauigia quoq; partim in Phœnicia Cyproq; cõstruxerat, tũ plicatilia, tum cõpacta, quę stad.* septẽ Thapsacũ portata, postea Babylonẽ flumine deferrent, partim in Babylonia ædificauerat, ex hortorũ & lucorũ cypariſſis. Nam in eo loco materiei inopia est, apud Cosseos uerò & nõ nullos alios mediocris copia. Hoc prætextu maximè motũ bellum dicunt, q̃d soli Arabes ex omnibus gentibus legatos ad eum nõ misissent, sed reuera cupientẽ omnib. dominari: & quoniã duos tantũ deos ab illis coli audisset, Iouẽ scilicet & Bacchũ, qui quæ ad uitam pertinent: principalia dant, se tertium existimasse cultum iri, si uicisset, & patriam libertatem quã prius habebãt, illis permisisset. Atq; hæc Alexandrum circa canales effecisse, et regum & principũ sepulturas, quarũ plurimæ in lacubus erant, reportasse. Eratosthenes

* Numerus suspectus, ceteris in Græcis.

lacuum mentionē facīs, qui apud Arabiam erant, dicit cum aqua exitū non haberet, subterraneos meatus aperuisse, ac per illos usq; in Cœlosyriam deferri, et in ea flumina erumpere, quæ circa Rhinocolura, & Casiū montem sunt, atq; ibi et lacus & uoragines efficere, quę haud scio an uerisimilia dixerit. Nam Euphratis effusiones, quæ Arabiā uersus, & lacus, & paludes efficiunt, mari Persico proximæ sunt. Isthmus aūt qui ea dirimit, nec sanè multus est, nec petrosus. Quare uerisimilius erat, aquā in mare impelli, siue sub terrā ultra cꝫ sex millia stadiorū siccam & aridā regionē permeare, præsertim cum Libanus & Antilibanus, & Marsias mōtes medij essent. Atq; hi quidem hæc dicūt. Polycletus negat Euphratē inundare, cum per campos maximos feratur, montiū uerò nōnullos duobus millibus stadiorū abesse, Casios ad mille distare, non admodū altos, nec ualde niuibus pressos, nec confertam niuium liquefactionē inducentes. Nam maximè montium altitudines in borealibus partibus sunt, ultra Ecbatana. In australibus uerò scissos ac dilatatos plurimū deprimi, simulq; maximā aquæ partem à Tigri excipi. q̄d itaq; ultimo dicitur, apertè absurdum est. In eosdē enim campos descendit, & sic montiū altitudines, quæ inundare dicuntur, inęqualitatē quandam habent, partim quòd borealia magis attolluntur, partim quòd meridionalia dilatantur. Sed nix nō modò altitudine montiū, sed climatibus iudicatur. Et eiusdem mōtis boreales partes magis niuibus tanguntur, cꝫ australes, & diutius illæ niuem retinent, cꝫ hę. Cum itaq; Tigris ex supremis Harmeniæ partibus, quæ sunt Babyloniæ proximæ, niualem aquam suscipiat nō sanè multam, utpote ab australi latere descendentem, minus inundabit. Euphrates uerò ex utrisq; partibus aquam recipit, nō ex uno monte solum, sed ex multis, ut in peragratione Harmeniæ declarauimus, addita etiam fluminis longitudine, quantum in magna & in parua Harmenia percurrit, & quantum ex parua Harmenia per Cappadociam & Taurum uadēs Thapsacum usq; defertur, inferiorem Syriam & Mesopotamiam distēminans, et quantū reliquum est usq; ad Ostia & Babylonem, quę summa est triginta et sex millium stadiorum. Quæ quidem canales attinent, hæc sunt. Regio hordeum fert quantum alia nulla. nam modios trecentenos affert, ut dicitur. Cætera uerò ex palma prębet.

δὲ τ̃ λιμνῶν μυριάδες τ̃ πρὸς τῇ ἀραβίᾳ φύσει τὸ ὕδωρ ἀπορρύψῃ διεξόδων αὐτῇσι πόρος ὑπὸ γῆς. ἡ δ' ἐπάνω ὑποφορεῖται μέχρι πολλοσύρων, ἀναθλίβεται δ' εἰς τοῦ περὶ ῥινοκόλουρα, ἡ τὸ λάσιον ὄρος ποταμὸς ἡ ποιεῖ τὰς ἐκεῖ λίμνας, ἡ τὰ βάραθρα ἐκ οἴδασι δ' ἐ πιθανῶς εἰρηκυῖαι. αὐτὸ δὲ τοῦφράτην πᾶν ἐκχύσεις αὖ ποιοῦσα τὰς πρὸς τῇ ἀραβίᾳ λίμνας ἡ τὰ ἕλη, πλησίον εἰσὶ δὲ ἡ πρὸς τὴν θαλάττης. ὁ δὲ διέρχων ἰσθμός, ὅτε πολὺς ὄχθος ὅτε πετρώδης, ὥστε ταύτῃ μᾶλλον εἰκὸς ἦν βιάσασθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν. εἶτ' ὑπὸ γῆς, εἶτ' ὠθοῦσα, ἢ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διανύειν, ἄνυδρον καὶ ξηρὰν ὅτω καὶ ταῦτα ὁρῶν γ' ἐν μέσῳ λειμῶνα, τοῦ τε λιβάνου καὶ τοῦ ἀντιλιβάνου τοῦ ἀρσίου. οἱ μὲν τοιοῦτα λέγουσι. πολύκλειτος δὲ φησι μὴ πλημμυρεῖν τὸν εὐφράτην, διὰ γῆς πεδίων φορεῖται μεγάλων, τὰ δ' ὄρη τὰ μὲν διχιλίους ἀφεστάναι σταδίους, τὰ δὲ ἑκατὸν μόλις χιλίους, ὀλίγα ὑψηλὰ δὲ νιφόμενα σφοδρῶς, ὀλίγα θέρους ὑποφορεῖται τῇ χιόνι τῇ πηγῶν. εἶναι δὲ ἡ τὰ ὕψη τ̃ ὀρῶν γ' τοῖς ὑπὲρ ἑκατὸν μορίοις τοῖς πρὸς βορέοις. ἀεὶ γ' τοῖς πρὸς νότον κειμένοις, ἡ πλατυνόμενα πολὺ ταπεινοῦται, ἅμα δὲ ἡ τὸ πολὺ τοῦ ὕδατος γ' δέχεσθαι τὸν τίγριν. τὸ μὲν δὴ ὕστερον ῥηθὲν φανερῶς ἄτοπον. εἰς γὰρ τὰ αὐτὰ διατορχεται πεδία, ἡ ὅτως τὰ πλημμυρεῖν λεχθέντα ὕψη τῶν ὀρῶν αὐξομαλίαν ἔχει. ὥστ' οὐδὲν μᾶλλον βάθρα. ὥστ' ὀλισθήσονται τὰ μεσημβρινά. ἡ δὲ χιών, ὁ τοῖς ὕψεσι δείνιστ' μόνον, ἀλλ' ἡ τοῖς ἁλίμασι, τότε καὶ τὸ ὀρ- τὰ βόρεια μᾶλλον ἢ τὰ νότια, ὁ τ̃ χιόνα συμμένουσαν ἔχει μᾶλλον ἐκεῖνα, ἢ ταῦτα. ὁ μὲν τίγρις ἐκ τ̃ νοτιωτάτων μερῶν τ̃ ἀρμενίας, ἃ πλησίον ὄντ τ̃ βαβυλωνίας, δεχόμενος τὸ ἐκ τ̃ χιόνων ὕδωρ ὁ πολὺ ὂν, ἅ τε ἐκ τ̃ νοτίων πλευρᾶς, ἧπερ αὖ πλημμύρει. ὁ δὲ εὐφράτης, τὸ δὲ ἀμφοτέρων δέχεται τ̃ μερῶν, ἡ οὐκ ἐξ ἑνὸς ὄρους, ἀλλὰ πολλῶν, ὡς ἐδείκνυμεν γ' τῇ περιηγήσει τ̃ ἀρμενίας, πρόσθεὶς τὸ μῆκος τοῦ ποταμοῦ, ὅσον μὲν τὸ γ' τῇ μεγάλῃ ἀρμενίᾳ διέξεισι, ἡ τῇ μικρᾷ. ὅσον δ' ἐκ τ̃ ἀρμενίας, ἡ τ̃ μικρᾶς ἀρμενίας ἡ τ̃ καππαδοκείας διὰ τ̃ταύρου διεκβαλὼν ἕως θαψάκου φέρεται, τῆ κάτω συρίᾳ, ἡ τῇ μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ὅσον δ' τὸ λοιπὸν μέχρι βαβυλῶνος ἡ τ̃ ἐκβολῆς ὁμοῦ, δισμυρίων ἡ ἑξακισχιλίων σταδίων. τὰ μὲν δὴ πρὸς τὰς διώρυγας τοιαῦτα. ἡ δὲ χώρα φέρει λειθὰς μὲν ὅσας ἐκ ἄλλη, ἡ γὰρ τριακοσάχια λέγουσι. τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τοῦ φοίνικος πᾶν ἔχοντα,

καὶ γὰρ

καὶ γὰρ αὐτὸν καὶ οἶνον, καὶ ὄξος, καὶ μέλι, καὶ ἄλφιτα, τά τε πλεκτὰ φαινόμενα ἐκ τούτου. τοῖς δὲ πυρσοῖς αὐτ' αὐθράκων οἱ χαλκεῖς χρῶνται. βρεχόμενοι δὲ τοῖς σπιζομένοις εἰς τροφὴν βόσκουσι, καὶ πρόβατα. φασὶ δ' εἶναι τὴν πόρσιλον ὠφελίαν, γὰρ ἡ τὰς ὠφελείας τοῦ φοίνικος, τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα ἀριθμεῖσθαι. ἐλαίῳ δὲ χρῶνται τῷ σησαμίνῳ τὸ πολύ. οἱ δ' ἄλλοι τόποι φαυλίζονται τοῦτον τὸν φυτόν. γίνεται δὲ γὰρ τῇ Βαβυλωνίᾳ ἡ ἄσφαλτος πολλή, πρὸς ἧς ὀρυχθείσης οὕτως εἰρήκασιν. ὅτι ἡ μὲν ὑγρὰ ἰὼ καλοῦσι νάφθαν, γίνεται γὰρ τῇ συσσείσει, ἡ δὲ ξηρὰ δυναμένη πήττεσθαι γὰρ τῇ Βαβυλωνίᾳ. ταύτης δ' ὄσῳ ἡ πηγὴ τοῦ ναφθα πλησίον. πλημμύρουσι δὲ τούτου τῇ τὰς τῶν χιόνων τήξεις, καὶ αὐτὴ πλημμυροῦται, καὶ ὑπερχύσει εἰς τὸν ποταμὸν λαμβάνει. γὰρ τοῦθ' δὲ σωίσαντα βῶλοι μεγάλαι πρὸς τὰς οἰκοδομὰς ἀφίησιν, τὰς δὲ ὀπῆς πλίνθου. ἄλλοι δὲ καὶ τῷ ὑγρὰν γὰρ τῇ Βαβυλωνίᾳ γίνεσθαι φασί. ὅτι μὲν οὖν ξηρᾶς, εἴρηται πόσον τὸ χρήσιμον τὸ ἐκ τῶν οἰκοδομιῶν μάλιστα. φασὶ δὲ καὶ πλοῖα πλεῖσθαι. ἐμπαθόντα δ' ἀσφάλτῳ πυκνοῦσθαι. τῷ δ' ὑγρὰν ἰὼ νάφθαν καλοῦσι, παράδοξον ἔχειν συμβαίνει τῷ φύσιν. προσαφθεὶς γὰρ ὁ νάφθας πυρὶ πλησίον, ἀναπάζει τὸ πῦρ, κἂν ὦν χρίσας αὐτῷ σῶμα προσαγάγῃς φλέγεται. σβέσαι δ' ὕδατι οὐχ οἷόν τε ἐκκαίεται δὲ μᾶλλον, πλὴν εἰ πάνυ πολλῷ. ἀλλὰ πηλῷ καὶ ὄξει, καὶ συπηρίᾳ, καὶ ἐξῶ πνιγόντα, σβέννυται. πείρας δέ χάριν φασὶν ἀλείφασθαι γὰρ λουτρῷ προχίαι παιδὶ τοῦ νάφθα, καὶ προσαγαγεῖν λύχνον φλεγόμενον δὲ καὶ τὸν παῖδα, ἐγγὺς ἐλθεῖν τοῦ ἀρξάσθαι, πλὴν πολλῷ σφόδρα καταντλέντος τῷ ὕδατι, δι' ἰχῦσαν καὶ διέσωσαν οἱ προσιόντες. πεσεῖν δὲ φησι τοῦ γὰρ τῇ Βαβυλωνίᾳ νάφθα τὰς πηγάς, τὰς μὲν εἶναι λευκὰς, τὰς δὲ μέλανος. τούτων τὰς μὲν θεῖον ὑγρόν. λέγω τὰς τοῦ λευκοῦ. ταύτας δ' εἶναι τὰς ἰωδεστάτας τὰς φλόγας. τὰς τοῦ μέλανος, ἀσφάλτου ὑγράς, ὧν αὐτ' ἐλαίου οὐ λύχνος καίεται. πάλαι μὲν οὖν ἡ Βαβυλὼν ἦν μικρόπολις τῶν ἀσσυρίας, νῦν δὲ στολίσκια ἡ ὑπὸ τοῦ τίγρεως λεγομένου. πλησίον δ' ὄντι λόφῳ, καπισφὼν λεγομένῳ μεγάλῳ. ταύτην δ' ἐπεισθεὶς χιμάσιον οἱ τῶν Πάρθων βασιλεῖς, φιλόμηνοι τοῦ στολισκίου, ἵνα μὴ ταράττωνται ὑπὸ τοῦ σκυθικοῦ φύλου χειμερια πιωτικὸν. διαμένει δὲν τῶν Πάρθων πόλις αὐτὴ κώμης ὄση. ἡ τὸ μέγεθος ὅσον τοῦ γε πλήθους δὲ χιμάσιν, καὶ τοῦ κατασκευὴν ὑπ' ἐκείνων αὐτοῦ κατεσκευασμένη, καὶ τὰ ὠνια καὶ τὰς τέχνας προσφόρους ἐκείνοις προσομένη. εἰώθασι γὰρ τοῦθ' οἱ χειμῶνος διάγειν οἱ βασιλεῖς διὰ τὸ διάφορον, θέρους δὲ γε ἐκβατάνοις, καὶ τῇ

Ex ea enim panis & mel & uinũ, & acetũ fit, & textilia uaria. Nucleis pro carbonib. fabri ferrarij utuntur. Qui in aqua macerati bobus & ouibus in pabulũ dantur. Dicunt esse carmen quoddam Persicum in quo CCC. & sexaginta palmæ utilitates numerentur, oleo frequentius sesamino utunt̃. Cætera loca huius arboris penuriã habent. In Babylonia etiam bitumen multum innascitur, de quo Eratosthenes dicit, liquidum, quod naphthan uocant, in Susiano agro nasci: aridũ uerò, quod cõgelascere potest, in Babylonio. cuius fons est propè ipsum Naphthã. Hoc aũt inundante ex liquefactione niuium, & ipse augetur, & effusionem in fluuium facit. Hic glebę maximæ cõcremantur ad ædificia idoneæ, quæ ex coctilibus lateribus fiũt. Sunt qui liquidũ etiam in agro Babylonio innasci dicant. De arido quidem dictum est, quod præsertim ad ædificia ualet. dicunt etiam nauiga contexi, quæ bitumine illata constipentur. At liquidum, quod naphtham uocant, admirabilem quandam naturam habet. Nam igni admotũ eum corripit. & si corpus eo illitum igni admoueris, deflagrat, nec aqua ullo pacto extingui potest, sed magis ardet, nisi ualde multam superinfuderis. Cœno & aceto, & alumine, & uisco oppressum extinguitur. Vnde Alexandrũ tradunt, experiẽtiæ gratia, puero cuidã in balneo naphthã insperlisse, ac lucernam admouisse, ut propè puer totus deflagraret, nisi circũstantes multa aqua flammas eui cissent, ac puerũ seruassent. Posidonius dicit, ex fontibus naphthę Babylonij, quosdam nigrum naphthã, quosdã albũ producere: atq; ex ijs alios esse liquidi sulphuris, eos scilicet qui albũ naphtham habent, quam & flammę arripiãt. Eos uerò qui nigri bituminis sint, liquidos esse, & pro oleo in lucernis uti. Babylon olim Assyriæ fuit metropolis, nũc Seleucia est quæ ad Tigrim dicitur. Prope eam uicus maximus est nomine Ctesiphon, in quo Parthorum reges hyemabant. Seleuciæ parcẽtes, ne à Scythica & militari natione oppri meretur. Hic uicus ciuitatis potentiam ac magnitudinem habet, adeò ut Parthorũ multitudinem & apparatũ omnem recipiat, ac uenalia & necessaria artificia illis suppeditet. In eo Parthorum reges in hyeme propter aeris temperiem degere solent, æstatem uerò in

Hyrcania & Ecbatanis agũt, propter ea quæ antiqua fama obtinet. Et quemadmodũ Babyloniam regionem uocamus, ſic indigenas Babylonios dicimus, nõ ab urbe, ſed à regione. A' Seleucia uerò nequaq̃, & ſi illic ſint, ut Diogenem philoſophum Stoicum. Eſt autem Artemita, inſignis ciuitas, quingẽtis ſtadijs à Seleucia diſtans, plurimũ ad orientem expoſita, quemadmodum Sitacena. Nam & ea multa & opulenta inter Babylonẽ & Suſianam iacet. quare ex Babylone Suſa euntibus, totum iter per Sitacenam eſt. Ad orientem uerò ex Suſis in Perſiæ mediterraneam euntibus, iter eſt per Vxiã, quemadmodum ijs qui ex Perſia in medios Carmanios proficiſcuntur. Carmaniam igitur à ſeptentrione Perſia circundat, quæ multa eſt cum Parętacenis & Coſſęis coniuncta uſq; ad Caſpias portas, montanis ſanè gentib. ac latrocinijs. Suſiæ cõiungitur Elymaitica, quæ magna ex parte aſpera eſt, et latronibus referta. Elymaiticæ Media, & quæ Zagro ſunt, pxima. Coſſæi magna ex parte ſagittarij ſunt, quẽadmodum & mõtani eis finitimi, qui ſemper latrocinia exercent. Paruã enim ac ſterilem regionem incolẽtes, ex alieno uiuere, & ualentes eſſe oportet. Omnes enim bellaces ſunt, & cum Elymæi cum Babylonijs, Suſijsq; bellum gererent, illos in ſocietate habuerũt, tredecim hominum millia conferentes. Parætaceni, quanquam magis agriculturam exercent, quàm Coſſæi, nec ipſi tamẽ à latrocinijs abſtinẽt. Elymæi plus terræ poſſident, quàm hi, & magis uariam. Quæcunq; itaq; ferax eſt, incolas agricultores habet: mõtana uerò milites nutrit magna ex parte ſagittarios: & cum multa ſit, multum exercitũ emittit. Vnde cum rex eorum potentiam maximam habeat, non patitur Parthorum regi obtemperare, quemadmodum alij. Eodem modo ſe erga Macedonas habebãt, qui poſtmodum Syriæ imperauerunt. Antiochum quidem Magnum, eum qui Beli templum ſpoliare conatus eſt, finitimi Barbari ex ſeſe adorti interemerunt. Parthus ex his quæ illi euenerant edoctus, & tẽpore pòſt audiens templa eſſe apud eos opulenta, uidẽsq; minimè obtẽperantes, ui magna inuaſit: & Palladis templum ac Dianæ, quod Azara dicitur, cepit, decem millibus talentorũ ablatis. Capta eſt etiam propè fluminẽ Hedyphontem Seleucia magna ciuitas, quæ prius Soloce uocabatur. Tres ſunt in eam regionẽ aptiores ingreſſus,

καὶ τὴν ὑρκανίαν ἀφ' ἑτέρου τῶν παλαιτῶν δέξης. ὥσπερ δὲ Βαβυλωνίαν τὴν χώραν καλοῦμεν, οὕτω καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκεῖθεν Βαβυλωνίους καλοῦμεν, οὐκ ἀπὸ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς χώρας. ἀπὸ δὲ τῆς Σελευκείας ἦν καὶ ἐκεῖθεν ὦσι, καθάπερ διογένη τὸν στωϊκὸν φιλόσοφον. ἔστι δὲ καὶ ἀρτέμιτα πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῶν τετρακοσίων τῆς Σελευκείας σταδίους, πρὸς ἕω τὸ πλέον, καθάπερ καὶ ἡ σιτακηνή. καὶ γὰρ αὕτη πολλή τε καὶ ἀγαθὴ, μία τῶν Βαβυλῶνος τετάκται καὶ συνοίκων, ὥστε τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος εἰς σοῦσα βαδίζουσι τῆς σιτακηνῆς ἡ ὁδὸς ἄπασα. πρὸς ἕω δ' ὀλίγον, καὶ τοῖς ἐκ σούσων εἰς τὴν μεσόγαιαν τῆς πορσίδος, ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐξίας, καὶ τῆς ἐκ τῆς πορσίδος, εἰς τὰ μέσα τῆς καρμανίας. τὴν μὲν οὖν καρμανίαν ἐγκυκλοῦνται πρὸς ἄρκτον ἡ πόρσις, πολλὴ οὖσα. ταύτην δὲ σατράπευε ἡ παραιτακηνὴ καὶ κοσσαία μέχρι καπίωνος αὐλῶνος, ὀρεινὰ καὶ λῃστρικὰ ἔθνη. τὴν δ' οὖσίδα ἡ ἐλυμαΐτις, καὶ αὐτὴ τραχεῖα ἡ πολλὴ, καὶ λῃστρική. τὴν δ' ἐλυμαΐδα, τὰ πρὸς τὸν ζάγρον ἡ μηδία. κοσσαῖοι μὲν δὴ εἰσὶ τοξόται δὲ πλέον, καθάπερ οἱ σιτακηνοὶ ὀρεινοὶ πρόνομεύοντες ἀεί. χώραν γὰρ ἔχουσιν ὀλίγην τε καὶ λυπρὰν, ὥστ' ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἀνάγκη ζῆν. ἀνάγκη δὲ καὶ ἰσχύειν. ἅπαντες γάρ εἰσι μάχιμοι. τοῖς μὲν ἐλυμαίοις συνεμάχησαν μύριοι καὶ τρισχίλιοι, πολεμοῦσι πρός τε βαβυλωνίους καὶ σουσίους. οἱ δὲ παραιτακηνοὶ μᾶλλον μὲν ἡ κοσσαίων ὠφέλησαν γῆς. ὅμως δὲ καὶ αὐτοὶ λυπρείαν ἀπέχουσι. ἐλυμαῖοι δὲ καὶ μείζω τούτων κέκτηνται χώραν καὶ ποικιλωτέραν. ὅσα μὲν δὴ ἀγαθὴ, γνωρίζουσιν ἔχει τοὺς φόρους κομίζοντας. ἡ δ' ὀρεινὴ στρατιώτας φέρει, τοξότας τοὺς πλείστους. πολλὴ δ' ἐστὶ. πολὺ καὶ τὸ στρατιωτικὸν παρέχει, ὥστε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν δυνάμει λειπόμενος μεγάλῃ, οὐκ ἀξιοῖ τοῦ τῶν πῃθυαίων βασιλέως πλαπλησίως εἶναι τοῖς ἄλλοις ὑπήκοος εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς μακεδόνας ὕστερον τοῦ τὰ συρίας ἄρχοντας διέκειτο. αὐτίοχον μὲν δὴ τὸν μέγαν τὸν τοῦ βήλου συλᾶν ἱερὸν ὡρμηκότα, αὐτόμολον ὠθισάμενοι καθ' αὑτοὺς οἱ πλησίον βάρβαροι. ἐκ δὲ τοῦ ἐκείνῳ συμβάντος παιδευθεὶς ὁ πῃθυαῖος, χρόνοις ὕστερον ἀκούων τὰ ἱερὰ πλούσια παρ' αὐτοῖς, ὁρῶν δ' ἀπόθετους ἐμβάλλῃ μετὰ δυνάμεως μεγάλης. καὶ τότε μὲν ἀθλιως ἱερὸν εἷλε, καὶ τὸ τῆς ἀρτέμιδος τὰ ἄζαρα, καὶ πρὸ τοῦ παλαιτάτου μυρίων γάζαν. ἤρθη δὲ καὶ πρὸς τοῦ ἁδυφῶντι ποταμῷ σελεύκεια μεγάλη πόλις. σολόκη δ' ἐπαλέτο πρότερον. δεῖς δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εὐφυεῖς εἰσβολαὶ,

ἐκ μὲν

ἐκ μὲν δὴ μηδίας καὶ δὴ πρὸς τὸν ζάγρον τὸ πρὸς ἕω μακασαβατικῆς, ἐκ δὲ δὴ σουσίδος πρὸς τῆς γαβιανῆς. ἐπαρχίαι δ' εἰσὶν αὗται δὴ ἐλυμαΐδος, ἥτε γαβιανὴ καὶ ἡ μακασαβατικὴ. τρίτη δ' ὁδὸν ἡ ἐκ δὴ πορσίδος. ἔστι δὲ ἐν ταύτῃ καὶ ἡ κορβιανὴ ἐπαρχία δὴ ἐλυμαΐδος. ὅμοροι δ' εἰσὶ τούτοις σαγαπηνοί τε καὶ σιλακηνοί, ὀλιγανθρωπότατοι μικραὶ. τοσαῦτα μὲν καὶ τοιαῦτα ἔθνη πρὸς ἕω τὰ ὑπερκείμενα δὴ βαβυλωνίας. πρὸς ἄρκτον δὲ τὴν μηδίαν φαμέν, καὶ τὴν ἀρμενίαν. ἀπὸ δὲ δύσεως ἡ ἀσσυρία, καὶ ἡ μεσοποταμία. τὸ μὲν δὴ ἀσσυρίας ἡ πλείστη πεδιάς ὅση, ἣν αὐτὴ δὴ βαβυλωνίας μέρος οὖσα, ἔσχε τε δ' ὅμως ἄρχοντα ἴδιον, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῇ ἀρμενίᾳ προσεχώρησε. οἱ γὰρ μῆδοι καὶ οἱ ἀρμένιοι, τοῖσι δὲ βαβυλώνιοι, τὰ μέγιστα τῶν ἐθνῶν τῶν ταύτῃ διατέλεσαν οὕτως ἀπ' ἀρχῆς σωιζόμενοι, ὡς ἀλλήλοις ἐπιτίθεσθαι, καὶ κατὰ καιροὺς οὐ εἰκαίους ἔνιοτε, καὶ πάλιν διαλύεσθαι. καὶ δὴ μέχρι καὶ τῆς τῶν παρθυαίων ὠνομασμένης διέμενε. τῶν μὲν οὖν μήδων καὶ τῶν βαβυλωνίων ἐπάρχουσι παρθυαῖοι. τῶν δ' ἀρμενίων οὐδὲν ἅπαξ, ἀλλ' ἔφοδοι μὲν γεγόνασι πολλάκις. ἀνάστατοι δ' οὐκ ἐάλωσαν, ἀλλ' ὀξὺ τὴν ῥώμην, καὶ ἐρρωμένως αὐτεπιβάντησαν, ὡς δὲ τοῖς ἀρμενιακοῖς εἴρηται. ἡ μὲν οὖν ἀσσυρία τοιαύτη. καλοῦνται δ' οἱ ἀσσύριοι, καὶ σακηνόποδες. πρὶν δὲ δὴ μεσοποταμίας ὁρᾶσθαι ἐφεξῆς, καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν ἐθνῶν, ὠδίνοντες ὀλιγωρότερον πρότερον τὰ λεγόμενα πρὸ τῶν ἐθνῶν τῶν παρὰ τοῖς ἀσσυρίοις. τἆλλα μὲν οὖν ἔοικε τοῖς πορσικοῖς. ἔστιν δὲ, τὸ καθιεροῦσθαι πρὸς ἀνδρὸς σώφρονας ἑκάστης ἄρχοντας φυλῆς, οἳ τὰς ἐπιγάμους κόρας προσάγουσι εἰς τὸ πλῆθος, ἀποκηρύττουσι τοῖς νομίμοις ἀεὶ τὰς ὠμοτέρας πρώτας. οὕτω μὲν αἱ συζυγίαι τελοῦνται. ὁσάκις δ' ἂν μιχθῶσιν ἀλλήλοις ὠθυμιάσαντες, ἐξανίστανται ἐκ τοῦ χωρίου. ὄρθριοι δὲ λούονται, πρὶν ἀγγείου τινὸς ἅψασθαι. παραπλήσιος γὰρ ὥσπερ ἀπὸ νεκροῦ τὸ λουτρὸν ὠνόμασται ὅτι, οὕτω καὶ ἀπὸ σωφροσύνης. πάσαις δὲ ταῖς βαβυλωνίαις ἔθος κατά τι λόγιον, ἐξίων μίγνυσθαι πρός τι ἀφροδίσιον, ἀθικνουμένας μετὰ πολλῆς θράπειας καὶ ὄχλου. θώμιγγι δ' ἕστασθαι ἑκάστη. ὁ δὲ πρόσω κατασθεὶς ἐπὶ τὰ γόνατα, ὅσον καλῶς ἔχει ἀργύριον, συγκίνεται, ἄπωθεν τοῦ τεμένους ἀπάγων. τὸ δ' ἀργύριον ἱερὸν δὴ ἀφροδίτης νομίζεται. ἀρχεῖα δ' ὅτι τρία, τὸ τῶν ἀφειμένων ἤδη δὴ στρατείας, καὶ τὸ τῶν γνωσιοτάτων, καὶ τὸ τῶν γηρόντων, χωρὶς τοῦ ὑπὸ τοῦ βασιλέως καθεσταμένου. τύχου δ' ὅτι καὶ τὰς παρθένους ἐκδιδόναι, καὶ τὰς πρὶν δὴ μοιχείας διακρίνειν δίκας.

ex Media quidem et locis Zagro uicinis, per Massabaticam: ex Susia, per Gabianam. Gabiana & Massabatica Elymæorum sunt prouinciæ. Tertius ingressus est ex Persia. est etiam Cyrbiana Elymæorum prouincia. His finitimi sunt Sagapeni, & Silaceni, parui sanè principatus. Atq; hæ sunt gentes quæ orientem uersus ultra Babyloniam habitant. Ad septentrionem Mediam diximus & Harmeniam. Ad occidentem est Adiabena, & Mesopotamia. Maxima Adiabenæ pars planities est, ea præsertim quæ pertinet ad Babyloniam, quanquam proprium principem habeat, nonnunquam Harmeniæ adhæresc it. Nam Medi, Harmenij, ac Babylonij, præter omnes alias gentes quæ hic sunt, ita erant ab initio constituti, ut se inuicem adorirentur, ut cuiq; opportunum uidebatur, rursum conciliarentur. quod usq; ad Parthorum imperium permansit. Medis itaq; atq; Babylonijs Parthi imperant, Harmenijs autē nunquam. Inuasiones tamē sæpè factæ sunt, omnino autem capti nunquam: imò Tigranes (ut in rebus Harmeniacis dictum est) fortiter restitit. Adiabena quidem est huiusmodi, Adiabeni etiam Saccopodes uocantur. De Mesopotamia et gentibus quę ad meridiē uergunt, deinceps dicemus, si prius pauca de morib. Assyriorū fuerimus persecuti. Hi itaq; in cęteris Persarū similes sunt. propriū uerò habent, ꝙ cuiusq; tribus tres uiros integros ac principales præficiūt, qui puellas nubiles in mediam multitudinē producentes, eas per præconē locandas significāt, ac primò eas quæ dignio res sunt. Sic enim cōiugia apud eos cōficiuntur. Quoties uerò coierint, surgūt, quisq; seorsum suffiti, lauantur manè priusquam quicq; attingant. et perinde eis lauacrum in morem est à coitu, atq; à mortuis. Omnibus Babyloniorum mulierib. mos est, ex causa quadam in aliqua re Venerea cū hospite permisceri, cum turba & cultu plurimo ad illum uenientibus, quælibet * nostro aliquo coronatur. Qui uerò ad eam admittuntur, posito super eius genibus argento quantum sibi uidetur, coit longè ea à fano abducta, id argentum Veneri sacrum est. Tres sunt magistratus eorum, qui iam militia sunt emeriti, & nobiliorū, & senū, seorsum regio posito. Primi & uirgines collocare, et de adulterijs iura reddere,

* Nodo legendum forte. nam δώμιγγι Græcè legitur, hoc est, uinculo uel corolla, funiculo, uel simili alio.

ἄλλως

ſecundi de furtis, tertij de rebus uiolentis. Hi ægrotos in uijs exponentes, interrogãt prætereuntes, num quiſquam morbi huius remedium norit. nam nemo prætereuntium adeò malus eſt, qui occurrẽs nõ admoneat, ſi quid ſalutare habet. Veſtes gerunt, interiorem tunicam ex lino talarem, exteriorẽ ex lana, amictum album. coma eis parua eſt, calceamentum non ſanè magnum. Geſtant etiam ſigillum & ſcipionem non frugalem, ſed inſignẽ, in ſuperiore parte malo, uel roſa, uel lilio, uel aliqua eiuſmodi re ornatum. Vnguntur ſeſamo. lugẽt mortuos ut Aegyptij, & alij permulti. ſepeliunt in melle, cera cadauer oblinunt. Tres ſunt nationes, quæ frumento carent, Elij & Ichthyophagi, qui ita uiuunt, quemadmodum Gedroſij. Meſopotamia ab euentu rei nominata eſt. Dictum eſt enim eam inter Euphratem ac Tigrim iacere, et Tigrim orientale eius latus alluere, occidentale uerò & auſtrale Euphratem. Ad ſeptentrionem eſt Taurus, qui Harmenios dirimit à Meſopotamia. quare maxima diſtantia, qua inter ſe abſunt, ad montes, eſt duorũ millium & quadringentorum ſtad. quæ eadem eſt quam Eratoſthenes à Thapſaco dixit, iuxta quã antiquus Euphratis pons erat, ſuper Tigris tranſitu, ubi Alexander cum exercitu traiecit. minima uerò diſtantia paulo ſupra CC. Iuxta Seleuciam ferè ac Babylonem labitur Tigris per lacum, qui Thopetis dicitur, per mediam eius latitudinem: in alteram uerò ripam peruenies, cum multo ſonitu ac flatu ſub terram ingreditur: & longè inuiſibilis delatus, rurſum exoritur non procul à Gordyæa. atque adeò uehementer lacum permeat (ut Eratoſthenes ait) ut quanquam lacus ſalſus ſit, & piſcibus careat, tamen hac in parte dulceſcat, & fluat, & piſcibus abundet. Meſopotamiæ coartatio in magnam ſanè lõgitudinem exit, & quodammodo nauigio perſimilis eſt. maximam orę partem Euphrates efficit. Diſtantia à Thapſaco uſque Babylonem (ut Eratoſthenes uult) eſt ſtadiorum quatuor millium & octingentorum. A ponte uerò, qui eſt iuxta Commagenam, ubi Meſopotamia incipit, uſq; Thapſacum, ſunt non pauciora duobus millibus ſtadiorum. Prętermontana quidem regio ſatis ferax eſt. Partem eius ad Euphratẽ expoſitam, & pontem qui nunc iuxta Commagenam eſt, & eum qui olim iuxta Thapſacũ erat, ij habent,

ἄλλῳ δὲ τὰς ἁλιπέας, τρίτῳ τὸ πρὸὶ τῶν βιαίων. οὓς δ' ἀρρώστους εἰς τὰς τριόδους ἐπιβάντος, ὡς θανοῦντας ἢν πρόσιόντων εἴ τις τὴν ἔχοι λέγειν τοῦ πάθους ἄκος. ἐσθῆς τε ὅση οὕτω κακῶς ἢν παρεσκευάσται, ὡς οὐκ ἂν τυχὼν εἴ τι φρονεῖ σωτήριον ὑποτίθεται. ἐσθὴς δ' αὐτοῖς ὀθονίων λινοῦς ποδήρης, καὶ ἐπιχιτὼν λινοῦς ὀρεὺς ἱμάτιον λευκὸν κόμην μικρὰν, ὑπόδημα ἐμβάδι ὅμοιον. φορεῦσι δὲ καὶ σφραγῖδα, καὶ σκῆπτρον οὐ λιτὸν, ἀλλ' ἐπίσημον, ἔχον ἐπάνω μῆλον ἢ ῥόδον ἢ λειρίνον ἢ τι τοιοῦτον. ἀλείφονται δ' ἐκ τοῦ σησάμου. θρηνοῦσι δὲ οὐδ' ἀποθανόντας ὡς οἱ αὐγιάπιοι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. θάπτουσι δ' ἐν μέλιτι λιπρῷ πολυπλάσαντες. τρεῖς δ' εἰσὶ φατρίαι τῶν ἀπόρων σίτου. ἔλεοι δ' εἰσὶν οὗτοι καὶ ἰχθυοφάγοι, διαιτώμενοι παραπλησίως τοῖς περὶ τὴν γεδρωσίαν. μεσοποταμία δ' ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνόμασται. ὁρίζουσι δ' ὅτι κεῖται μεταξὺ τοῦ εὐφράτου, καὶ τοῦ τίγριος. καὶ μέντοι ὁ μὲν τίγρις τὸ ἑωθινὸν αὐτῆς μόνον λαμβάνει πλευρόν, τὸ δὲ ἑσπέριον, καὶ νότιον ὁ εὐφράτης. πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ ταῦρος ὁ τοὺς ἁρμενίους διορίζων ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας. τὸ μὴ σαφὲς μέγιστον ὁ διάστησαν διάστημα ἀπ' ἀλλήλων, τὸ πρὸς τοῖς ὅρεσιν ὄν. ἔστι δ' οὗ εἶπε τὸ αὐτὸ ὅπερ εἴρηκεν ὁ ραπτοδάγης, τὸ ἀπὸ θαψάκου, καθ' ὃν τὸ ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῷ τοῦ τίγριδος διάβασιν, καθ' ὃν διέβη ἀλέξανδρος αὐτὸν, διχιλίων τετρακοσίων. τὸ δ' ἐλάχιστον μικρῷ πλέον τῶν διακοσίων, ἀπὸ σελευκείας πρὸς καὶ βαβυλῶνα. διαῤῥεῖ δ' ὁ τίγρις τὴν θωπίτιν καλουμένην λίμνην ἀπὸ πλάτους μέσην. περαιωθεὶς δ' ὑπὸ θάτερον χεῖλος, ἀπὸ γῆς δύεται μετὰ πολλοῦ ψόφου καὶ ἀναφυσιμάτων. ὑπὸ πολὺ δ' ἐνεχθεὶς ἀφανὴς, αὖ ἔχει πάλιν οὐ πολὺ ἄπωθεν ἡ γορδυαία. οὕτω δὲ σφοδρῶς διεκβάλλει τὴν λίμνην, ὡς φησὶν ὁ ραπτοδάγης, ὥστε ἅλμυρὰν αὐτὴν οὖσαν, καὶ ἀνίχθυν, γλυκαίνειν ἀπὸ τοσούτου μέρους, καὶ ῥοώδη, καὶ ἰχθύων πλήρη. ὑπὸ μῆκος δὲ συχνὸν πεποίηκεν ἡ σωαγωνὴ τὴν μεσοποταμίας, καὶ πλοίων ὡσαύτως ἐώκει. ποιεῖ δὲ τὸ πλεῖστον τῆς περιφορείας ὁ εὐφράτης, καὶ ἔστι τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ θαψάκου μέχρι βαβυλῶνος, ὡς εἴρηκεν ὁ ραπτοδάγης τετρακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι σταδίοι. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἀπὸ κομμαγηνῆς ζεύγματος, ἅπερ ὅση ἀρχὴ μεσοποταμίας, ὀκτελάσιον τῶν διχιλίων σταδίων ἕως ὑπὸ θάψακον. ἔστι δ' ἡ μὲν πρὸς εὐδαίμονι ἱκανῶς. ἔχουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν πρὸς

τῷ εὐφράτῃ, καὶ τῷ ζεύγματι, τῷ τε νεῷ τῷ ἐν τῇ κομμαγηνῇ, καὶ τῷ πάλαι τῷ ἐν τῇ θάψακον,

οἵ τε

οἵ τε μύγδονες καὶ τῶνομαδγήτες ὑπὸ τ μακεδόνων, γν οἷς ὄρος ἡ νίσιβις, ὣν καὶ αὐτ ἀ πόχθαν τὴν γν τῆ μυγδονίᾳ προσηγόρευσαν, ὑπὸ τῷ μασίῳ ὄρει κέμενον. καὶ πυρανόκερτα, καὶ τὰ πρὶ καρας, ἡ νικηφόριον χωρία, καὶ χορδίραζα, καὶ σίννακα, γν ἡ ἱερόσος δὲ φθαρὴ, δόλῳ ληφθεὶς ὑπὸ σωρήνα τ τῶν παρθυαίων στρατηγ. πρὸς δὲ τῷ πηγρὶ τὰ τῶν παρθυαίων χωρία, οὓς οἱ πάλαι καρδούχους ἔλεγον, καὶ αἵ πόλεις ὧν σάρασά τε καὶ σιτάλκα καὶ πινάκη. ἱρά πασιν ἕρυμα, τρεῖς ἄκρας ἔχουσα, ἑκάστην ἰδίᾳ τείχει τετειχισμένην, ὥστε οἷον τρίπολιν εἶν. ἀλλ' ὅμως, καὶ ὁ ἁρμένιος εἶχεν ὑπήκοον, καὶ οἱ ῥωμαῖοι βία παρέλαβον. εἰ μὴ πορ ἔδοξαν οἱ γορδυαῖοι σφᾶς φορόντως ἀρχιτεκτονικοί πνες εἶν, καὶ πολιορκητικῶν ὀργάνων ἔμπειροι. διόπερ αὐτοῖς εἰς ταῦτα ὁ πυρρᾶνης ἐχρῆτο. ἐγγὺς δὲ καὶ ἡ λοιπὴ μεσοποταμία ὑπὸ ῥωμαίοις. πομπήιος δ' αὖ τὰ πολλὰ τοῦ πυρράνη προσγένεσθαι, ὅσα νῦν ἐξιόλογα. ἔστι γὰρ δύβοπος ἡ χώρα, καὶ δυσρνής, ὥστε καὶ τὰ ἀφθαλμῆ βρέφειν, καὶ ἄρωμα τὸ ἄμωμον, καὶ λεοντόβοπες ὄντι. φορεῖ δὲ ὁ τὸν νάφθαν, καὶ τ γαγγίτην λίθον, ὃν φεύγει τὰ ἑρπετά. λέγεται ὁ γόρδυος ὁ τριπτολέμου τ γορδυήνην οἰκήσας. ὕστερον δὲ καὶ οἱ ἐρετριεῖς οἱ καθαρπασθέντες ὑπὸ πέρσων. πρὶν μὲν τριπτολέμου πλανώμενοι γν ζῆς συνεκοῖς αὐτόκας. τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα τ μεσοποταμίας, καὶ ἀπτόμενα τ ὀρῶν, ἄνυδρα, καὶ λυπρὰ ὄντα ἔχουσιν οἱ σκηνίται ἄραβες, λῃστρικοί τινες καὶ ποιμενικοί, μεθισταμένοι ῥᾳδίως εἰς ἄλλους τόπους, ὅταν ὧν λείπωσι νομὰ καὶ ἀρκασίαι. τοῖς οὖν πορρώτερον ὑπό τε τούτων καὶ κῶμαι συμβαίνει καὶ ὑπὸ τ ἁρμενίων. ὑπόκειται δὲ καὶ κατὰ μεσοποταμίας τ ἰκανὸν τέλος ὑπ' ἐκείνοις εἶναι τοπάρχου, ἢ τοῖς παρθυαίοις. γν πλυρᾶς γάρ εἰσι καὶ κεῖνοι, τινά τε μηδίαν ἔχοντες καὶ τὴν βαβυλωνίαν. μεταξὺ δὲ τοῦ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριος ῥεῖ καὶ ἄλλος ποταμὸς βασίλειος καλούμενος. καὶ πρὸς τῷ ἀνθεμουσίᾳ ἄλλος ἀβόρρας. ὁδὸς δ' ἡ τῶν σκηνιτῶν ὑπὸ τ μαλίων νυνὶ λεγομένων, καὶ ἣ ἐκείνων ὁρμίας, ἣ ὁδὸς πρὸς ἑκ συρίας εἰς σελεύκειαν, καὶ βαβυλῶνα ἐμπορευομένοις ὁδός. ἣν οὖν ἀνάβασις τοῦ εὐφράτου, ἥ τε τῷ ἀνθεμουσίαν ὁδὸν αὐτοῖς, τόπος ἣ μεσοποταμίας. ὑπόκειται δὲ τ ποταμῷ χοίνους τέτταρας διέχουσα ἡ βαμβύκη, ἣν οἱ ἔδεσσαν οἱ ἱεραὶ πόλιν καλοῦσιν, γν ἣ ἁμῶσι τ συρίαν θεοῦ τ ἀταργάτιν. διαβαῦσιν δ' ἡ ὁδὸς ὅδε διὰ τ ὁρμῶν μέχρι σκηνῶν ἀξιολόγων πόλεως, ἣν οὖν τ βαβυλωνίας ὅρους, ἀπὸ λίνου διώρυχος ἰδρυμένης, ἔστι δ' ἀπὸ τ διαβάσεως μέχρι σκηνῶν ἡμερῶν πέντε οἱ εἴκοσιν ὁδός.

qui à Macedonib. Mygdones ſunt appellati, apud quos eſt Niſibis, quam Antiochiam Mygdoniam appellarunt, ſub Maſio monte ſitam, et Tigranocerta, & loca quæ ſunt circa Caras & Nicaphoriũ & Chordiraza & Sinnaca, in qua Surena Parthorum imperator Craſſum dolo captum interemit. Ad Tigrim ſunt Parthorũ loca, quos antiqui Carduchos appellabant, & urbes quædã, è quib. eſt Sara ſa, & Satalca, & Pinaca munitio optima, quę arces tres habet, quãq; ſuo muro cinctam, ut quaſi triurbs uideat. Veruntamen ea Harmenio paruit, & Romani eam ui ceperunt, & ſi Gordyæi excellentes architecti uidebanť, & eorum inſtrumentorũ * gratiari, quib. urbes obſideri ſolent, unde & Tigranes eis ad hæc utebanť. Reliqua quoq; Meſopotamia Romanis paruit, cuius magnã partẽ Pompeius Tigrani dedit quæcũq; præcipua erat. Nam regio fœcunda eſt, & maximè paſcendis bobus idonea, fert quæ ſemper uirent & aroma amomũ. Alit etiam leones, gignit naphthã, & Gangetim lapidem quẽ ſerpentes fugiũt. Dicunt Gordym Triptolemi filium Gordynam habitaſſe, poſtea Eretrienſes, quos Perſæ rapuerunt. De Triptolemo mox in rebus Syriacis dicemus. Meſopotamiæ partes ad meridiẽ uergentes, & à montib. remotas, ſiccas, & ſteriles, Arabes Scenitæ incolunt, latrocini ſanè homines & paſtorales, qui facili ter in alia loca demigrant cũ præda eis & paſcua deficiunt, quare cõtingit ut prætermontani ab his infeſtentur, & ab Harmenijs, qui deſuper imminentes propter potentiã uim eis afferunt, & tandem uel illis parẽt uel Parthis, qui ad latera ſunt, Mediam atq; Babyloniam habitantes. Inter Euphratem atq; Tigrim fluit aliud flumen, quod Baſilius appellatur, & circa Anthemuſiam aliud nomine * Aborras. Mercatorib. ex Syria Seleuciam, & Babyloniã euntibus, iter eſt per eos qui à Malienſibus Scenitæ appellanť, & per eorũ deſerta. Euphratis itaq; tranſitus eſt eis iuxta Anthemuſiã Meſopotamiæ locũ. Quatuor ſchœnorũ ſpacio trans flumen eſt Bambyca, quam Edeſam & ſacrã urbã uocant. In ea Atargatam Syriã deam colunt. Tranſeuntibus uerò iter eſt per deſerta uſq; Scenas urbẽ moratu dignam ſitam ſuper foſſa quadam in Babylonię fines. A' fluminis tranſitu Scenas uſq; eſt iter dierum uigintiquinq;. Hic ſunt

γαβόρρης Ptol.

Camelitæ, qui diuersoria habent, partim cisternarum, partim aquæductuum aquis abundantia. Scenitæ pacem eis præbent, & pendendorum uectigalium mediocritatem: cuius gratia illi per deserta fugientes, Parapotamiam prætereunt, relicto à dextris flumine, trium ferè dierum itinere. Phylarchi uerò qui ex utraq; parte flumen accolunt, cum regionem habeant non ualde feracem, ac minus sterilem colant, suum quisq; dominatum exercent, suum etiam uectigal exigunt, idq; non moderatum. Difficile enim est apud homines intractabiles cõmunem aliquam mensuram definiri mercatoribus utilem. Scenæ a Seleucia distant schœnis X. & VIII. Parthici imperij fines sunt Euphrates & ulterior regio. citeriora Romani tenent, et Arabũ Phylarchi usq; in Babyloniam: quorum quidam illis adhærescunt, quidam Romanis, quibus etiam finitimi sunt: ac minus quidem Scenitæ Nomades, qui fluuio sunt proximi, magis autẽ remotiores, & ad fœlicem Arabiã accedunt. Parthi prius Romanorum amicitiam colebant: postea Crassum, qui belli initium fecit, ulti sunt. quanquam nec ipsi non paria inuenerunt, cum bellum accendissent, Pacoro in Asiam misso. Antonius uerò Harmenij cõsilio proditus, malè pugnauit, at Phraates, qui illi successit, tantum circa Cæsaris Augusti amicitiam studuit, ut etiam illi trophæa remitteret, quæ Parthi de Romanis erexerant. Et uocato in colloquio Tito, qui per id tempus Syriæ præerat, quatuor ei filios legitimos obsides tradidit, Saraspadem, Cheropasdem, Phraanem, & Boonem, & duas eorum uxores, & filios quatuor, seditionem metuens, & ne sibi insidiæ struerentur. Intelligebat enim, neminem aduersum se præualiturũ, si nullum ex Arsacio genere assumpsisset, propterea quòd Parthi ualde Arsacio rum sunt amantes. filios itaq; eminus ablegauit, uolẽs eam spem maleficijs auferre. quare eius filij quicunq; supersunt, Romæ publicè ac regaliter curantur. Ac reliqui etiam reges & legatos miserunt, & in colloquium uenere. Syria septentrionem uersus, Cilicia & Amano terminatur. A' mari ad Euphratis pontẽ stadia intersunt ab Issico sinu usq; ad pontem, qui est iuxta Commagenam, dictum latus terminantia, non pauciora quadringentis. Orientem uersus terminatur Euphrate

καμιλῆται δσοι καταγωγὰς ἔχουσι· τοῖς μὲν ὑδρείων δύπορος τὸ λακκαίων τοπίον, τότε δ' ἐπακθεῖς χρώμενοι τοῖς ὕδασι. παρέχουσι δ' αὐτοῖς οἱ σκηνῖται τὸν τε ἐρίων, καὶ τὸν μετριότητα. ἡ γὰρ τῶν τελῶν πρᾶξις, ἧς χάριν φεύγουσι τὴν παραποταμίαν, εἰς ἄνυδρον παραβάλλοντα, καταλιπόντος γὰρ ἀσφαλῶς τὸν ποταμὸν, ἡμερῶν χειδὸν τριῶν ὁδόν. οἱ γὰρ παροικοῦντες ἐπαπορῶσιν τὸν ποταμὸν φύλαρχοι, χώραν οὐκ ἄπορον ἔχοντες· ἦσαν δὲ ἄπορον νεμόμενοι, δωδεκάδραχμα καὶ ἰδίᾳ παραβλήματα, ἴδιον καὶ τελώνιον ἔχει· καὶ τοῦτ' ὀμέτριον. χαλεπὸν γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ τοῖς αὐθαδέστοις κοινὸν ἀφορισθῆναι μέτρον τὸ τῷ ἐμπόρῳ λυσιτελές. διέχουσι δὲ σελευκείας αἱ σκηναὶ χιλίους ὀκτακοσίους. ἔστιν δ' ὅτε καὶ παρθυαίων ἀρχῆς ὁ ὑφραώτης καὶ ἡ πρὸς αἱ. τὰ δ' ἐν τοῖς ἔχουσι ῥωμαῖοι, καὶ τὸν ἀράβων οἱ φύλαρχοι, μέχρι βαβυλωνίας, εἰ μὴ μᾶλλον ἐκεῖνος, οἱ δὲ τοῖς ῥωμαίοις προσέχοντες, οἷς πρὸς καὶ πλησιόχωροι εἰσίν. ἦσαν μὴ σκηνῖται οἱ νομαδῶν, εἰ τῷ ποταμῷ πλησίον, μᾶλλον δ' οἱ ἄπωθεν, καὶ πρὸς τῇ διδυμαίων ἀφανίζει. οἱ δὲ παρθυαῖοι καὶ πρότερον μὲν ἐφρόντιζον τοῦ πρὸς ῥωμαίους φιλίας. ἐν δὲ ἀρξαντα πολέμου διέσωσεν ἡμύναντο, καὶ αὐτοὶ ἀρξαντες ἡ μάχης τὸν ἴσον ἔτυχον, ὥστε ἐπεμψαν ὧν τὸν ἀσίαν πάντορον. αὐτώνιον δὲ συμβόλῳ τῷ ἀρμενίᾳ χρώμενος, προσέθηκεν καὶ κακῶς ἐπολέμησεν. ὁ δ' ἐπένον ἀμφεξάμενος φραάτης, πρὸς τὸν ἐαυτοῦ δίασε πρὸς τὸν φιλίαν τὸν πρὸς καίσαρα ἐν σεβαστόν, ὥστε καὶ τὰ τρόπαια ἐπεμψεν, ἃ ἐπὶ ῥωμαίων ἀνέστησαν πάρθυαῖοι. καλέσας εἰς σύλλογον τὸν παῖδας γνησίους ἐχείρισεν ὅμηρα αὐτῷ, καισαρα σάλλα, καὶ δροπάσαλλα, καὶ φραάλλα, καὶ βοώνη. καὶ γυναῖκας τούτων δύο, καὶ υἱεῖς τέτταρας, πλὴν τοὺς σώσεις καὶ οὐ διαπιθεμένους αὐτῷ. ἦσαν γὰρ μεθύσαι ἐκύσαντα καθ' ἑαυτὸν, ἂν μή τινα ὑποπλάβῃ τὸ ἀρσακιδῶν γνῶς. διὰ τὸ εἶναι σφόδρα φιλόσαρκας οὐδὲ παρθυαίους. ἐκπεσὼν δὲ ἐπέστησεν οὐδὲ παῖδας, ἀφελέσθαι μὴ τὸν ἐλπίδα ταύτην οὐκ ἀνεργάντας. τὰ μὲν δὴ παίδων ὅσοι πρεσβεύσιν ἐν ῥώμῃ, δημοσίᾳ βασιλικῶς τιμηλάντων. οἱ λοιποὶ δὲ βασιλεῖς προσβλέπουσι, καὶ εἰς συλλόγους ἀφικνούμενοι διατελέσασιν. ἡ δὲ συνεία πρὸς ἀρκτον μὲν ἀφῶ ιστα τῇ κιλικίᾳ, καὶ ἐν ἀμανῳ. ἀπὸ θαλάττης δὲ ὧδε τὸ ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου, σάδοι εἰσὶν ἀπὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ ζεύγματος τοῦ ἐπὶ κομμαγηνῶν, οἱ δὲ λεχθὲν πλοῦν ἀφορίζοντες, οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακοσίων, πρὸς ἕω δὲ ἐν εὐφράτῃ, καὶ τοῖς

καὶ τοῖς ὑπὲρ τοῦ Εὐφράτου σκηνίταις ἀράβοις. πρὸς δὲ νότον τῇ Ἀραβίᾳ μονῇ ἀραβίᾳ, καὶ τῇ Αἰγύπτῳ. πρὸς δύσιν δὲ τῷ Αἰγυπτίῳ καὶ τῷ πελάγει μέχρι Ἰόππης. μέχρι δ' αὖ τούτου τῆς Φοινίκης, ἀπὸ Κιλικίας ἀρξάμενοι τὴν τοῦ ἀμάνου, τήν τε κομμαγηνὴν, τὴν τῆς Σελευκίδος καλουμένην τοῦ συρίας. ἐπέχει τὴν κοίλην συρίαν. Σελευκίαν δ' ἐν μὲν τῇ παραλίᾳ τὴν φοινίκην, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν Ἰουδαίαν. ἔθνοι δὲ τῆς συρίας ὅλης εἰς τε κοιλοσύρους, καὶ φοίνικας διελόντες, τούτοις ἀναμεμίχθαί φασι τέτταρα ἔθνη, Ἰουδαίους, Ἰδουμαίους, Γαζαίους, Ἀζωτίους. γεωργικοὺς μὲν ὡς οὖν σύρους, καὶ κοιλοσύρους, ἐμπορικοὺς δὲ ὡς οὖν φοίνικας. καθόλου μὲν οὕτω. καθ' ἕκαστα δὲ ἡ κομμαγηνὴ μικράς τις ὄντ'. ἔχει δ' ὄρυμνὴν πόλιν σαμόσατα, ἐν ᾗ ὁ Βασιλεὺς ὑπῆρχε. νῦν δ' ἐπαρχία γέγονε. χώρα δὲ πορίκειται σφόδρα εὐδαίμων ὀλίγη. ἐνταῦθα δὲ νῦν ὄντι ἡ ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου. ἔστι δὲ καὶ σελεύκεια ἱδρυται φρούριον ἐπὶ μεσοποταμίας, πεφοτισμένον ὑπὸ πομπηίου τοῦ κομμαγηνῶν. ἐν ᾧ τὴν σελεύκειαν ὑπὸ κλεοπάτραν, ζηρώνης ἀνεῖλε καθείρξας χρόνον τινὰ, ἡνίκα τῆς συρίας ἐξέπεσεν. ἡ δὲ σελευκὶς αἱρεῖται μὲν ὅτι τῶν λεχθεισῶν μοιρίδιον. καλεῖται δὲ τετράπολις καὶ ἔστι γὰρ τὰς ἐξεχούσας ἐν αὐτῇ πόλεις, ἐπεὶ πλείους γε εἰσι. μεγίστας δὲ τέτταρας, αὐτόχειαν ἡ ὠδὴ λάφνην, ἣν σελεύκειαν ἡ ἐν πιερίᾳ. καὶ ἀπάμειαν δὲ καὶ λαοδίκειαν. αἳ πρὸς καὶ ἐλέγοντο ἀλλήλων ἀδελφαὶ διὰ τὴν ὁμόνοιαν σελεύκου τοῦ νικάτορος κτίσματα. ἡ μὲν δὴ μεγίστη, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπώνυμον, ἡ δ' ἐρυμνοτάτη αὐτοῦ, αἱ δ' ἄλλαι, ἡ μὲν ἀπάμειας ἦν γυναικὸς αὐτοῦ ἀπάμας, ἡ δὲ λαοδίκειας ἦν μητρὸς, οἰκείως ἑκάστη τῇ τετραπόλει, καὶ εἰς τετραπέδας διῃρεῖτο τέτταρας. ἡ δὲ σελευκὶς, ὥς φησι ποσειδώνιος, εἰς ὅσας καὶ ἡ κοίλη συρία, εἰς μίαν τὴν μεσοποταμίαν. ἔστι δ' ἡ μὲν αὐτόχεια, καὶ αὕτη τετράπολις, ἐκ τεττάρων συνεστῶσα μοιρῶν. τετείχισαι δὲ καὶ κοινῷ τείχει καὶ ἰδίῳ καθ' ἕκαστον τὸ κτίσμα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον αὐτὴν ὁ νικάτωρ συνῴκισε, μεταγαγὼν ἐκ τῆς ἀντιγονίας τοὺς οἰκήτορας, ὧν πλησίον ἐτείχισεν αὐτὴν ὁ φιλίππου μικρῷ πρότερον. τὸ δὲ δεύτερον, τὸ πλήθους τῶν οἰκητόρων ὄντι κτίσμα. τὸ δὲ τρίτον σελεύκου τοῦ καλλινίκου. τὸ δὲ τέταρτον αὐτόχου τοῦ ὠνομασμένου. καὶ δὴ καὶ μητρόπολις ὄντι αὕτη τῆς συρίας. ἐν ᾧ καὶ Βασιλεὺς ἐνταῦθα ἱδρυτο ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου. ἔστι δὲ καὶ σελεύκεια ἱδρυται φρούριον ἐπὶ μεσοποταμίας, πεφοτισμένον ὑπὸ πομπηίου τοῦ κομμαγηνῶν. ἐν ᾧ τὴν σελεύκειαν ὑπὸ κλεοπάτραν, ζηρώνης ἀνεῖλε καθείρξας χρόνον τινὰ, ἡνίκα τῆς συρίας ἐξέπεσεν. ἡ δὲ σελευκὶς αἱρεῖται μὲν ὅτι τῶν λεχθεισῶν μοιρίδιον. καλεῖται δὲ τετράπολις καὶ ἔστι γὰρ τὰς ἐξεχούσας ἐν αὐτῇ πόλεις, ἐπεὶ πλείους γε εἰσι. μεγίστας δὲ τέτταρας, αὐτόχειαν ἡ ὠδὴ λάφνην, ἣν σελεύκειαν ἡ ἐν πιερίᾳ. καὶ ἀπάμειαν δὲ καὶ λαοδίκειαν. αἳ πρὸς καὶ ἐλέγοντο ἀλλήλων ἀδελφαὶ διὰ τὴν ὁμόνοιαν σελεύκου τοῦ νικάτορος κτίσματα. ἡ μὲν δὴ μεγίστη, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπώνυμον, ἡ δ' ἐρυμνοτάτη αὐτοῦ, αἱ δ' ἄλλαι, ἡ μὲν ἀπάμειας ἦν γυναικὸς αὐτοῦ ἀπάμας, ἡ δὲ λαοδίκειας ἦν μητρὸς, οἰκείως ἑκάστη τῇ τετραπόλει, καὶ εἰς τετραπέδας διῃρεῖτο τέτταρας. ἡ δὲ σελευκὶς, ὥς φησι ποσειδώνιος, εἰς ὅσας καὶ ἡ κοίλη συρία, εἰς μίαν τὴν μεσοποταμίαν. ἔστι δ' ἡ μὲν αὐτόχεια, καὶ αὕτη τετράπολις, ἐκ τεττάρων συνεστῶσα μοιρῶν. τετείχισαι δὲ καὶ κοινῷ τείχει καὶ ἰδίῳ καθ' ἕκαστον τὸ κτίσμα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον αὐτὴν ὁ νικάτωρ συνῴκισε, μεταγαγὼν ἐκ τῆς ἀντιγονίας τοὺς οἰκήτορας, ὧν πλησίον ἐτείχισεν αὐτὴν ὁ φιλίππου μικρῷ πρότερον. τὸ δὲ δεύτερον, τὸ πλήθους τῶν οἰκητόρων ὄντι κτίσμα. τὸ δὲ τρίτον σελεύκου τοῦ καλλινίκου. τὸ δὲ τέταρτον αὐτόχου τοῦ ὠνομασμένου. καὶ δὴ καὶ μητρόπολις ὄντι αὕτη τῆς συρίας. ἐν ᾧ καὶ Βασιλεὺς ἐνταῦθα ἱδρυτο ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου.

& Arabibus Scenitis, qui cis Euphratē ſunt, auſtrum uerſus fœlici Arabia, & Aegypto, occidentem uerſus Aegyptio pelago, Iſſicū uſque. Syriæ partes à Cilicia & Amano incipientes, ponimus Cōmagenam, & eam quæ Seleucis Syriæ appellatur: poſtea Cœloſyriā & Phœniciā in ora ultima: in mediterranea ponimus Iudæam. Nonnulli totam Syriam in Cœloſyrios & Phœnicas diuidunt, dicentes quatuor nationes his eſſe immixtas, Iudæos, Idumæos, Gazæos, & Azotios: agricultores quidē, ut Syros, & Cœloſyros: mercatores, ut Phœnices. atq; hæc quidem in uniuerſum. Sigillatim uerò Commagena perparua regio eſt, & urbem habet natura mutam Samoſata regni caput, nunc prouincia facta eſt. Circumiacet regio quanquam parua, fœcunda tamen. Hoc in loco nunc eſt Euphratis pons, apud quem ſita eſt Seleucia Meſopotamię caſtellum, Cōmagenæ à Pompeio adiectum, in quo Tigranes Cleopatrā, cui Luna fuit cognomento, interemit. ea aliquandiu coercita, cum à Syria excidit. Seleuciæ autem portionum, quas diximus, optima eſt, uocatur etiam Tetrapolis, & eſt ex inſignibus urbibus, quæ ibi ſunt, & ſi plures ſint, maximæ tamen quatuor ſunt. Antiochia apud Daphnen, & Seleucia in Pieria & Apamia, & Laodicea, quæ propter concordiam ſorores dicebantur. Eas Seleucus Nicator condidit. Maxima ab eius patre dicta eſt, munitiſſima ab eo, Apamia uerò ab eius uxore. Laodicea autem à matre nominata eſt. Propriē Tetrapolis in quatuor ſatrapias diuiſa erat Seleucis (ut Poſidonio placet) in quot Cœloſyria, Meſopotamia uerò in unam. Antiochia etiam tetrapolis eſt, ex quatuor partibus conſtituta. Ea publico & priuato muro ſecundum quamque partem munita eſt. primam partem Nicator habitauit, habitatoribus ex Antigonia traductis, quam paulo prius Antigonus Philippi filius propè conſtruxerat. Secunda pars eſt multitudinis habitatorum. Tertia, Seleuci Callinici. Quarta, Antiochi Epiphanis. atque hæc quidem metropolis Syriæ eſt. & qui regioni imperant, hic regiam habent, potentia quidem ac magnitudine non multo à Seleucia ſuperatur, quæ ad Tigrim eſt, & ab Alexandria Aegypti. Huc Nicator eos traduxit, qui de genere erāt Triptolemi,

ἄρχουσι δὲ χώρας. οὐ πολύ τε λείπεται, καὶ δυνάμει καὶ μεγέθει σελευκείας δὲ ὠδὴ τοῦ τίγρει, καὶ ἀλεξανδρείας δὲ πρὸς αἰγύπτῳ. συνῴκισε δ' ὁ νικάτωρ ἐνταῦθα, καὶ οὓς ἀπὸ γένους τριπτολέμου,

de quo paulo antè fecimus mentionem, quapropter Antiochenſes eum ut heroẽ colunt, & in Caſio monte, circa Seleuciam ſolennia celebrant. Tradunt eum ad inquirendum lo ab Argiuis miſſum, cum illa apud Tyrũ primò euaneſceret, per Ciliciam erraſſe: et Argiuos quoſdam, qui cum eo erant, facta diſſenſione ibi Tarſum cõdidiſſe. Cæteros uerò ſecutos in reliquã orã, perueſtigatione deſperata, apud Orontẽ flumen cũ eo remanſiſſe. Gordym Triptolemi filium, cum quoſdã patris populos haberet, in Gordyæam colonos deduxiſſe. Cæterorum aũt poſteros cum Antiochenſibus habitaſſe. Vlterius eſt Daphne ad ſtad. XL. mediocris habitatio, & lucus ingens & opacus, fontanis aquis irriguus. in cuius medio eſt fanum et Aſylum Apollinis, ac Dianæ delubrũ, in quo Antiochenſes finitimi feſta celebrare conſueuerunt. Luci ambitus eſt ſtad. LXXX. Prope urbẽ Orontes labitur, qui ex Cœloſyria ortum habens, poſtea ſub terram illatus, iterum emergit: & per Apamienſem agrũ & prope Antiochiã procedens, in mare Seleuciæ proximũ defertur: & cum prius Typhon diceretur, mutato nomine, ab illo qui in eo pontem fecit, Orõtes eſt appellatus. Hoc in loco de Typhonis fulminatione fabulantur, & de Arimis, de quibus à nobis antea dictũ eſt. Dicunt enim draconem fuiſſe, & fulminibus percuſſum, dum fugæ latebras quæreret, tractibus terram ſecuiſſe: & ut fons erumperet, effeciſſe. Atq; ex hoc flumini nomen inditũ fuiſſe. Mare itaq; ad occidentem Antiochiæ ſubiacet apud Seleuciam, ad quã Orontes oſtia efficit. Seleucia ab oſtijs diſtat ſtad. XL. Ab Antiochenſium urbe centum ac uiginti. A' mari Antiochiam nauigijs uno die itur. Ad orientẽ Antiochiæ adiacent Euphrates, Bambyca, Berrhœa, & Heraclia, oppida Dionyſio tyranno Heraclionis filio olim ſubiecta. Diſtat Heraclia à Mineruæ Cyriſtidis tẽplo ſtad. XX. poſtea eſt Cyriſtica regio uſq; in Antiochẽſem agrũ. A' ſeptentrione eſt mons Amanus: nõ procul etiam Cõmagena, quib. Cyriſtica cõiungitur, eo uſq; extẽta. Hoc in loco eſt Gindarus ciuitas, Cyriſticæ regionis arx, & aptũ latronibus receptaculum, & quoddam nomine Heraclium. Circa hæc loca Pacorus, qui erat natu grandior ex Parthi filijs, ducto in Syriam exercitu, à Ventidio deletus eſt.

πρὸς οὖ μικρῷ πρόσθεν ἐμνήσθημεν. διόπερ αὐτοχεῖς ὡς ἥρωα τιμῶσι, καὶ ἄγουσιν ἑορτὴν ὑπὲρ τοῦ καυσίου ὄρους τοῦ πρὸς σελεύκειαν. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπ' ἀργείων πεμφθέντα ἐπὶ τὴν εὕρεσιν ζητήσαι, ὑπὲρ τούτου πρῶτον ἀφανοῦς γενηθέντος πλανᾶσθαι κατὰ τὴν κιλικίαν. ὑπὲρ τούτων δὲ τῶν σὺν αὐτοῦ τινὰς ἀργείων ἐπίσασι τὴν ταρσὸν ἀποικῆσαι· τοὺς δ' ἄλλους σωθέντας εἰς τὴν ἑξῆς παραλίαν, ἀφορμὴν ἔχοντας ἐκ ζητήσεως ὑπὲρ τῆς ποταμίας τοῦ ὄρους καταμεῖναι σὺν αὐτοῖς. ὑπὲρ μὲν οὖν τοῦ τριπτολέμου γράφουσιν, ἔχοντά τινας τῶν σὺν αὐτοῖς πατρὶ λαῶν, εἰς τὴν γορδυαίαν ἀφικέσθαι. τοὺς δ' ἄλλους οὐκ ἀφορμοὺς σωοίκους γενέσθαι τοῖς αὐτόχθοσιν. ὑπόκειται δὲ τεθραμμένοντα σατίους ἡ δάφνη, καπικία μετρία· μέγα δὲ καὶ σωτηρίφιλσον, σφαιρούμενον ὑπαιθρίοις ὕδασιν. ἐν μέσῳ δὲ ἄσυλον τέμενος, καὶ νεὼς ἀπόλλωνος, καὶ ἀρτέμιδος. ἐν ταύτῃ δὲ πανηγυρίζειν ἐθέσθοις αὐτόχθοσι, καὶ τοῖς ἀσυγέτοσι. κύκλῳ δὲ τὸ ἄλσους ὀγδήκοντα σάδιοι. ῥεῖ δὲ διὰ πόλεως πλησίον ὀρόντης ποταμός. οὕτω δ' ἐκ διὸς ἐπὶ συρίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, εἶθ' ὑπὸ γῆν ἐνεχθεὶς, ἀναδίδωσι πάλιν τὸ ῥεῦμα, καὶ σχεδὸν τὰ ἀπαμείαν εἰς τὴν αὐτόχειαν προελθὼν, πλησιάσας τῇ πόλει, πρὸς τὴν θάλατταν καταφέρεται τὴν ὑπὲρ σελεύκειαν. τὸ δ' ὄνομα τοῦτο μεταλαβὼν, καλεῖται πρότερον τυφών. μυθεύουσι δ' ἐντεῦθά που τὰ περὶ τὸ διαρρῆξαι τὸν τυφῶνα, οὐκ ἀείμους, περὶ ὧν εἰπὼν καὶ πρότερον. φασὶ δὲ τυπῆσαι νον τοῖς διαρρηξι, εἶτα δὲ διώκοντα, φεύγειν κατὰ δύσιν ζητοῦντα. τοῖς μὲν οὖν ὅλοις ἐντεμεῖν τὴν γῆν, καὶ ποιῆσαι τὸ ἑξαίθριον πυγμὴν. ἐκ δὲ τούτου γεγενῆσθαι τὸ ὄνομα τῷ ποταμῷ. πρὸς δύσιν μὲν θάλατταν ὑπόκειται τῇ αὐτοχείᾳ ὑπὲρ σελεύκειαν πρὸς ἡμᾶς ἐκβολὰς ὀρόντης ποιεῖται, διέχουσι τὰ μὲν ἐκβολῶν, σάδιοι τεθραμμένοντα, τὰ δ' ἀντιοχείας ἑκατὸν εἴκοσιν. αὐτάπλους δ' ἐκ θαλάττης ὅδὸν εἰς τὴν ἀντιόχειαν, αὐθημερόν. πρὸς ἕω δ' ὁ σύριάτης ὅδι, τὴ μὲν βαμβύκη τὴ δὲ βόρροις, τῇ ἀντιοχείᾳ πολίχνια τυραννοῦμενα πρὸ ὑπὸ διονυσίου τοῦ ἡρακλέωνος. διέχει δ' ἡ ἡράκλεια σάδιους ἑκατὸν τοῦ τὰ ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ λυρισίδος. εἶτα ἡ λυρισικὴ μέχρι τοῦ αὐτοχίδος. ἀφ' ἧς τὸ αἰγαῖον ὅδι πόλεμον πλησίον, τὴ δὲ κομμαγηνὴ. συνάπτει δ' ἐπὶ τούτοις ἡ λυρισικὴ μέχρι σιδύρης πεδία ἐνταῦθα δ' ὅδι πόλις τινὸς λαρίσσης, ἀκρόπολις τοῦ λυρισικῆς, τὴ λιμήριον εὐφυὲς, τὴ ἡράκλεον λιμὰ λάμψ πλησίον. πορεύεσθαι δὲ πρὸς ὑπὸ ἀγκύλης, πάνυρος διαφέρει ὁ πρεσβύτερος τῶν τοῦ πρεσβυτέρου παίδων ὠφελεῖσθαι τῇ συνείᾳ.

τῇ δὲ

τῇ γινομένῳ σωματήσιν αἱ πάγραι τ' αὐτιοχίδος, χωρίον ὀχυρώτατον ὑπὲρ τῆς ὑπωρείας τ' ἀμανοῦ, τῆς ἐκ τ' ἀμανίδων πυλῶν εἰς τὴν συρίαν λειμῶνι. ὑποπίπτουσι δὲ ταῖς πάγραις τὸ τῶν αὐτιοχέων πεδίον, διὸ ῥεῖ ὁ ἀρκέσυθος ποταμὸς, καὶ ὁ ὀρόντης καὶ ἠλαβότας. ἐν δὲ τούτῳ ὅτι τῷ πεδίῳ, ἔνθα ὁ μελεάγρου χάραξ, καὶ ὁ οἰνοπάρας ποταμὸς. ἐφ' ᾧ τὸν βάλαν ἀλεξάνδρου μάχῃ νικήσας ὁ φιλομήτωρ πτολεμαῖος ἐτελεύτησεν ἐκ τραύματος. ὑπὲρ κειται δ' αὐτῶν λόφος ζαπεζῶν ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος καλούμενος, ἐφ' ᾧ ἀντίοχος πρὸς νικάτωρ τ' πάρθυαίων στρατηγὸν ἔσχε τ' ἀγῶνα. πρὸς θαλάττῃ δὲ τούτων ὅτι ἡ σελεύκεια, καὶ ἡ πιερία, ὄρος συνεχὲς τῷ ἀμανῷ. ἔνθα ῥωσσὸς μεταξὺ ἰσσοῦ, καὶ σελευκείας ἱδρυμένη. ἐκαλεῖτο δ' ἡ σελεύκεια πρότερον ὑδατοποταμοί. ἔρυμα δὲ ὅτι ἀξιόλογον ἔνθα ἱερά τῶν βίας ἡ πόλις, διόπερ καὶ ἐλευθερίαν αὐτῇ ἔκεινε πομπήιος ἀφελόμενος πυρώλω. πρὸς νότον δ' ὅτι τοῖς μὲν αὐτιοχεῦσιν, ἀπάμεια γὰρ μεσογαίᾳ λειμών. τοῖς δὲ σελευκεῦσι τὸ λάσιον ὄρος καὶ τὸ αὐπάσιον. ἔπι δὲ πρότερον μετὰ τὴν σελεύκειαν αἱ ἐκβολαὶ τοῦ ὀρόντου. εἶτα τὸ νυμφαῖον ἀφύλαιόν τι ἱερόν. εἶτα τὸ κάσιον. ἐφεξῆς δὲ ποσείδιον πολίχνη καὶ ἡράκλειτ. εἶτα λαοδίκεια, ὑπὸ τῇ θαλάττῃ κάμισα ἐκλιμένη, καὶ εὔλιμενος πόλις, χῶρον τε ἔχουσα πολύοινον πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐκαρπίᾳ. οἷς μὲν ἔν ἀλεξανδρεῦσιν αὕτη παρέχει τὸ πλεῖστον τοῦ οἴνου, τὸ ὑπόκειμενον τῇ πόλεως ὄρος παῦ κατάμπελον ἔχουσα μέχρι χειμῶνος τῶν τρυφῶν. αἱ δὲ τρυφαὶ τῇ μὲν λαοδικείας πολὺ ἄπωθεν εἰσὶν, ἤρεμα ἀπ' αὐτῆς κατ' ὀλίγον ἀνακλινόμεναι. τῇ δὲ ἀπαμείας ὑπορύττουσιν ἐπ' ὄρθιον ὑψοῦ ἀνατεταμένας. ἐλύπησε δ' ὁ μιτρίδης δολοβέλας καταφυγὼν εἰς αὐτὴν, καὶ ἐμπολιορκηθεὶς ὑπὸ λακσίου μέχρι θανάτου, σωσθεὶς φθείρας ἑαυτῷ, καὶ τ' πόλεως πολλὰ μέρη. ἡ δ' ἀπάμεια καὶ πόλιν ἔχει τοιαύτην ὄνομα. λόφος γάρ ὅτι τῷ πεδίῳ κοίλῳ τετειχισμένος καλῶς, ὃν ποιεῖ χρύσορροησίζοντα ὁ ὀρόντης. καὶ λίμνη πρόκειμένη μεγάλη, καὶ ἕλη πλατέα, λειμῶνας τε βουβότους καὶ ἱπποβότους διαχεομένους ὑπερβάλλοντας τὸ μέγεθος. ἦτε δὴ πόλις οὕτως ἀσφαλῶς καὶ χρύσορροος ἐκλήθη, διὰ τὸ συμβεβηκός, καὶ χώρας ὄντος εὐπορεῖ παμπόλλης ὀλίγων, διὰ ἣν ὁ ὀρόντης ῥεῖ, καὶ πολιτεῖ συχνὰ γὰρ τούτῳ. γὰρ τοῦθα δὲ καὶ ὁ νικάτωρ σελευκος τοὺς ἑκατοντόρους ἔτρεφεν ἐλέφαντας, καὶ τὸ πλεῖον τῆς στρατιᾶς, καὶ οἱ ὕστερον βασιλεῖς. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ πέλλα ποτὲ ὑπὸ τῶν πρώτων μακεδόνων, διὰ τὸ οὖν πλείστους τῶν μακεδόνων γὰρ τοῦθα οἰκῆσαι τῶν στρατευομένων.

Gindaro Pagræ coniunguntur, locus Antiochenſis agri munitiſſimus, iuxta Amani trāſcenſum, ex Amanitibus portis in Syriam poſitus. Quare Antiochiæ cāpus Pagris ſubiacet. per eum Arceuthus amnis & Orontes & Elabotas fluunt. In hoc campo eſt Meleagri uallum, & Oenoporas flumen, apud quod Ptolemæus Philomator, Bala Alexandro pugna ſuperato, ex uulnere obiit. His imminet collis Trapezon, à ſimilitudine appellatus, apud quem Ventidius cum Phranicate Parthorum imperatore decertauit. His ad mare eſt Seleucia & Pieria mons, Amano continuus. & Rhoſſus inter Iſſum & Seleuciā poſita. Seleucia prius Aquę flumina dicebatur. ea inſignis munitio eſt, quæ uim omnē exuperet. quapropter obſeſſo Tigrane, Pompeius eam liberam iudicauit. Antiochenſibus ad auſtrum Apamia eſt, in mediterranea ſita. Seleucenſibus uerò Caſius mons, et Anticaſius. Item primò poſt Seleuciam ſunt Orontis oſtia, poſtea Nymphæū ſpecu quoddam ſacrum. Poſtea Caſius, deinceps Poſidium oppidulum, & Heraclia. Deinde Laodicea optimè ad mare ſita & portuoſa, locum habens præter cæteram feracitatem, uino aptum. quapropter maximam uini partem Alexandrinis præbet, cum montem habeat ſibi imminentem, uineis plenum uſque ad uertices ferè, qui longè abſunt paulatim ab ea aſcendentes: Apamiæ uerò imminent, erectam altitudinem euecti. Hanc Dolobella non mediocriter labefactauit, in eam fugiēs, & uſque ad interitum à Caſſio obſeſſus, multas urbis partes ſecum traxit. Apamia urbem habet magna ex parte optimè ſeptam. Eſt enim collis quidam in campo bene munitus, quem Orontes & ingens quidam lacus circumpoſitus, & latæ paludes peninſulam faciunt, tum prata paſcendis equis et bobus excellenti magnitudine diffunduntur. Vrbs in tuto iacet, eaq; Cherroneſus è re ipſa uocata eſt. Regione & multa & ubere abundat, per quam Orontes fluit, & multa in ea oppidula ſūt. Hoc in loco Seleucus Nicator quingentos elephantes alebat, & magnā exercitus partem. ſic etiam poſteriores reges. Ea olim Pella dicebatur à primis Macedonibus, propterea quòd maxima Macedonum pars, qui in Aſiam militauerant, hic habitauere.

Pella uerò Macedonum metropolis fuit, Philippi & Alexandri patria. Hoc in loco milites recenſebantur, & equi alebantur, & regis equæ, numero ſupra X X X. millia. Harum emiſſarij C C C. Hic erant equorum domitores, hic bellici ludi magiſtri conducebantur, & quicunque rei militaris erant periti. quam potentiam Tryphonis incrementum, cui cognomento fuit Diodotus, plurimum declarat. Is enim hinc mouens, Syrorum regnum adortus eſt, natus Caſianis, caſtello Apamienſium: educatus uerò Apamiæ, & regi & eius familiaribus commendatus. quoniã nouas res mouere orſus eſt, ab hac circũuicinæ urbes innouandarum rerum cauſas accepere, ut Lariſſa, & Caſiani, & Megara, & Apollonia, ac cęteræ omnes, quæ cum Apamia erant. Ac ille quidem regionis huius rex effectus eſt, & diu regnum tenuit. Baſſus Cęcilius cũ duabus legionibus Apamiã capiens, adeò obſtinatè duorum Romanorum exercituum obſidionem ſuſtinuit, ut nõ prius in illorum poteſtatẽ deueniret, q̃ quibus uolebat conditionibus ſeipſe tradidiſſet. Nam & exercitum regio alebat, & ſocijs abundabat Phylarchis, qui loca munita in proximo habebant: è quibus eſt Lyſias ultra lacũ, qui iuxta Apamiã & Arethuſam iacet, itẽ Sampſiceramj, & lãblichi eius filij regio, qui Phylarchæ genti Emeſſinæ, præerant. Non procul eſt Heliopolis, & Chalcis ſub Ptolemæo poſita Memnæi filio, qui Marſyam & Ituræorum montana obtinet. Ex Baſſi ſocijs fuit Halchædamus Rhambæorum rex, qui Nomades cis Euphratem habitant. Is Romanorum amicus fuerat. ſed cum ſe iniuria affectum à principibus exiſtimaret, egreſſus in Meſopotamiam, cum Baſſo ſtipendium merebat. Ex hac urbe eſt Poſidonius Stoicus, uir philoſophorum noſtri temporis eruditiſſimus. Apamienſium regioni ad auroram finitima eſt Phylarchorum Arabum ea quæ Parapotamia dicitur, & Chalcidica, à Marſya monte deſcendens, & tota ea, quæ Apamienſibus ad auſtrum iacet, hominum magna ex parte Scenitarum, qui Meſopotamiæ Nomadibus ſunt perſimiles. Nam quo Syris magis magis q̃ appropinquant, eo mitiores ſunt, & minus Arabes & Scenitæ, & ordinatiores principatus habent, quemadmodũ Sampſiceramj Arethuſa, & quæ Gãbarj eſt, & Themella, & aliæ huiuſmodi. atq; Seleucẽſis quidẽ mediterranea eſt huiuſmodi,

τὴν δὲ Πέλλαν ὥσπερ μητρόπολιν γενομένην τοῦ Μακεδόνων τοῦ Φιλίππου, καὶ Ἀλεξάνδρου πατρίδα. ἐνταῦθα δὲ, καὶ τὸ λυκήιον ἑστραπωτικόν, καὶ τὸ ἱπποδρόμιον. θήλειαι μὲν ἵπποι βασιλικαὶ πλέους τῶν τρισμυρίων, ὀχεῖαι δὲ τούτων τριακόσιαι. ἐνταῦθα δὲ καὶ τοὺς ἀλλομένους καὶ ὁπλομάχους, καὶ ὅσοι παιδιᾶς ἕνεκα τοῦ πολεμικοῦ ἐμισθοδότουντο. ἄλλοι δὲ τῶν ἀνάκτων ταύτην ἔτι τὴν τρυφὴν ἐπηυξήθησαν καὶ διεδόθη πλοῦτος, καὶ ἐπίθεσις τῇ βασιλείᾳ τοῦ σύρου, ἐντεῦθεν ὁρμηθέντος. ἐγεγόνει μὲν γὰρ ἐν σπουδαίοις, φρουρείᾳ τινὶ τῆς Ἀπαμείας γῆς, βαφεὶς δ' ἐν τῇ Ἀπαμείᾳ, καὶ συναθεὶς τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν, ἐπεισῆλθε νεωτερίζειν ὥρμησεν, ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἔχει τὰς ἀφορμὰς τοῦ πράττειν, λαρίσσης τε καὶ τῶν καισιανῶν, καὶ μεγάρων, καὶ ἀρμονίας, καὶ ἄλλων διὰ τὸν, αἰσθόμενοι ἐλαυνόμενον εἰς Ἀπάμειαν ἅπασαι. ἐκεῖνος τε δὴ βασιλεὺς ἦν ἡ χώρας αὖ ἐδείχθη, καὶ αὖ ἔσχε πολὺν χρόνον. βάσσος δὲ λαικίλιος μετὰ δυοῖν ταγμάτων ἀπέκλεισας τὴν Ἀπάμειαν διεκαρτέρησε πρὸς τὸν χρόνον πολιορκούμενος ὑπὸ δυοῖν στρατοπέδων μεγάλων ῥωμαϊκῶν, ὡς οὐ πρότερον εἰς τὴν ὑποταγὴν ἦκε, πρὶν ἐκὼν ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν ἐφ' οἷς ἐβεβούλητο. καὶ ἡ τῆς στρατηγουμένης χώρα, καὶ συμμαχῶν ὑπῆρξε τῶν πλησίον φυλάρχων, ἐχόντων σύριον χωρία. ὧν ὅτι καὶ ἡ λυσιὰς, ὑπὲρ ἣν λίμνης ἐστὶν ἡ πρὸς Ἀπάμειαν, καὶ ἀφ' ἧς ὁρμᾶται, καὶ ἡ σαμψικεράμου, καὶ ἡ ἰαμβλίχου τοῦ ἐκείνου παιδὸς φυλάρχων τῶν ἐμεσηνῶν ἐθνῶν. ὁ πάππος δ' ὁ ἐμὸς ἡλιόπολιν καὶ χαλκὶν τὴν πρὸς τῷ λιβάνῳ ὄρει, τῷ τοῦ μαρσύου κατέχοντι, καὶ τῶν ἰτουραίων ὀρεινῶν. τῶν δὲ συμμαχούντων τῷ βάσσῳ ἦν καὶ ἀλχαίδαμος ὁ τῶν ῥαμβαίων βασιλεὺς ἦν γὰρ τῶν σύρων νομάδων, ἦν δὲ φίλος ῥωμαίων. ἀλκαίου δὲ νομίζω τοῦτον ἦν ἡγεμόνων, ἐκπεσὼν εἰς τὴν μεσοποταμίαν. ἐμισθοφόρει πότε τῷ βάσσῳ. γένος δ' ἦν ποσειδώνιος ὁ σωσικράτους, οὗπερ ἦν καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων πολυμαθέστατος. ὅμορος δ' ἐστὶ τῇ Ἀπαμείᾳ, πρὸς ἕω μὲν ἡ τῶν φυλάρχων ἀράβων καλουμένη παραποταμία, καὶ ἡ χαλκιδική, ἀπὸ τοῦ μαρσύου καθήκουσα, καὶ πᾶσα ἡ πρὸς νότον τοῖς ἀπαμεῦσιν, αὐθρώπων σκηνίτῃ πλέον, πλησίοι δ' εἰσὶ τοῖς μεσοποταμίᾳ νομάσιν. ἀεὶ δ' οἱ πλησιαίτεροι τοῖς σύροις ἡμερώτεροι, καὶ ἧττον ἄραβες, καὶ σκηνίτῃ, ἡγεμονίας ἔχοντες σωφρονεστέρας μᾶλλον, καθάπερ ἡ σαμψικεράμου ἀρίθουσα, καὶ ἡ γαμβάρου, καὶ ἡ θεμέλλα, καὶ ἄλλων τοιούτων, ταύτην μὲν ἡ μεσόγαια δὴ σελευκίδος.

ἣ δὲ

ὁ δὲ πρόπλους ὁ λοιπὸς ἀπὸ τῆς λαοδικείας ὅδε τοιόσδε. τῇ γὰρ λαοδικείᾳ πλησιάζει πολίχνια, τό τε ποσείδιον, καὶ τὸ ἡράκλειον, εἶτα τὰ γάβαλα. εἶτ' ἤδη τῶν ἀραδίων παλαιὰ πάλτος, καὶ βαλανεῖα, εἶτα κάρανος τὸ ἐπίνειον τῶν ἀράδιων, λιμένιον ἔχον. εἶτ' ἔνυδρα, καὶ μάραθος πόλις ἀρχαία φοινίκων κατεσκαμμένη. τῆς δὲ χώρας ἀραδίοι κατεκληρούχησαν, καὶ ταξύμιρα τὸ ἐφεξῆς χωρίον. τούτοις δ' ἡ ὀρθωσιὰς συνεχής ὅδε, εἶτα ὁ ἐλεύθερος ὁ πλησίον ποταμός, οὗ πρόσω ποιοῦνταί τινες τὴν σελευκίδα πρὸς τὴν φοινίκην καὶ τὴν κοίλην συρίαν. πρόκειται δ' ἡ ἄραδος ῥαχιώδης τις, εἶτα ἀλιμένος παραλίας, μεταξὺ τοῦ τε ὠνείου καὶ μάλιστα, καὶ μεμαράθου, διέχουσα τῆς γῆς σταδίους ἑκατόν. ἔστι δὲ πέτρα πρόκλειστος, ὅσον ἐπὶ τὸ κύκλου σταδίων, πλήρης κατοικίας. τοσαύτη δ' ἀνδρῶν πυκνότης ἀνέβη μέχρι καὶ νῦν, ὥστε πολυορόφους οἰκεῖν τὰς οἰκίας. ἐκπίπτουσι δ' αὐτῆς φυγάδες ὡς φασιν ἐκ σιδῶνος. τὴν δ' ὑδρείαν τὴν μὲν ἐκ τῶν ὀμβρίων, εἶτα λακκαίων ὑδάτων ἔχουσι, τὴν δ' ἐκ τῆς πέραιας. ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἐκ τοῦ πόρου μικρὸν πρὸ τῆς πόλεως ὑδρεύονται, πιγὴν ἔχοντος ἀφθόνου ὕδατος. εἰς ὃν πόδινα τρυφερὰ ἐνῆπται κέρινον, καθειμένης ἀπὸ τοῦ ὑδρευομένου σκάφης μολυβδῆς, εὐρύσωμος, εἰς πυθμένα σωληνωμένος σχοινί, ἔχοντα πρῶτα μέτριον. τῷ ᾧ ὠνθμένι πόδινι σκύτινον. εἶτα ἄσκωμα δέρμα λέγεται, ὃ δεχόμενος τὸ ἀναβλιβόμενον ἐκ τῆς πηγῆς δι' τοῦ λιβάνου ὕδωρ. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀναβλιβὲν τὸ τῆς θαλάττης ὅτι. πυθμαίνοντος ᾗ τοῦ καθαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος ῥοῦν, ὑπολαμβάνουσιν εἰς ἀγγεῖα πρασκευασμένα ὅσον αὐλίσκιον, καὶ πορθμεύουσιν εἰς τὴν πόλιν. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν οἱ ἀράδιοι καθ' αὑτοὺς ἐβασίλευον πρᾴως, ὥσπερ καὶ τὴν ἄλλην ἑλάσσω πόλεων τῶν φοινικίδων. ἔνιστα τὰ μὲν οἱ πέρσαι, τὰ δ' οἱ μακεδόνες, τὰ δὲ νῦν ῥωμαῖοι μετέθηκαν εἰς τὴν πρόσοδον τάξιν. οἱ δ' ὖν ἀράδιοι μετὰ τῶν ἄλλων φοινίκων ὑπήκουον τῶν συριακῶν βασιλέων ἅτε φίλων. ἔπειτα στασιάσαντων ἀδελφῶν σφίσιν, τοῦ τε καλλινίκου σελεύκου, καὶ αὐτιόχου τοῦ ἱέρακος προσαγορευθέντος, προσθεμένοις τῷ καλλινίκῳ, πάντα συμβάσης, ὡς δίχα εἶναι διέχειν τοὺς καταφεύγοντας ἐκ τῆς βασιλείας πρὸς αὐτούς, καὶ μὴ ἐκδιδόναι ἄκοντας, μὴ μὲν τοι, μὴ δ' ἐκ πλείω ἐῶν τοῦ ὠνὴ πρίασθαι βασιλέα. σωιέβη δὲ ἐκ τούτου αὐτοῖς μεγάλα πλεονεκτήματα. οἱ γὰρ καταφεύγοντες ἐπ' αὐτοὺς οὐχ οἱ τυχόντες ἦσαν, ἀλλ' οἱ τὰ μέγιστα πεπτοδυμένοι, καὶ πρὸς τῶν μεγίστων δεδιότες. ἐπιξενούμενοι δ' αὐτοῖς, δυνάστας ἡγοῦντο, καὶ σωτῆρας τοὺς ὑποδεξαμένους.

Reliqua uerò præternauigatio, à Laodicea incipiens, sic se habet. Nam hæc oppida Laodiceæ appropinquāt, Posidium, Heraclium, & Gabala: deinde antiqua Aradiorū regio, Paltus, Balanæa, & Caranus, Aradiorū portus. Postea Enydra, & Marathus, antiqua Phœnicum ciuitas, nunc diruta. Regionem uerò Aradij tenent, deinceps est Taxymira. His cōtinua est Orthosias, & Eleutherus amnis, quem quidam Seleucidis terminū faciūt, Phœniciam & Cœlosyriam uersus. In fronte iugosę cuiusdam & importuosæ orę Aradus iacet, inter eius portum scilicet atque Marathum, distans à terra stad. xx. Ea est petra quædam, à mari circumfusa septem ferè stadiorū ambitu, habitationibus plena: tāta hominum multitudine, ut adhuc domus multis tabulatis sublimes inhabitent, opus (ut ferunt) quorundam ex Sidone profugorum. Aquarum copiā partim ex cisternis habent, partim ex transmarina regione. In bello autem paulo antè urbem aquatū mittunt. Nam abundantis aquæ fontem in medio freto habent, in quem cupa quædam extorquetur, à scapha aquaria demissa, plumbea, ore lato, in angustum fundum coacta, fundum mediocre foramen habet, quo fistula ex corio (siue utriculum dicere malumus) astricta est, quæ aquam ex fonte per cupam exhaurit. Prima itaque aqua quæ exhauritur, salsa est: expectantes uerò puræ et dulcis aquæ cursum, in uasis ad id paratis excipiunt, atque in urbem deferunt. Olim Aradij per sese reges habebant, ut cæterę Phœnicum ciuitates, postea partim Persę, partim Macedones, partim Romani, in hunc ordinem redegerunt. Aradij itaq; cum cætera Phœnicia Syriacis regibus ut amicis obtemperabāt: postea duobus fratribus dissidentibus Callinico Seleuco, & Antiocho, qui Hierax cognominatus est, Callinico adhærentes, in has cōditiones conuenerunt, ut ad se ex regno confugientes recipere liceret, nec tradere inuitos, sed nec etiam quicquam iniussu regis enauigare permittere. quibus ex rebus amplissimæ eis diuitiæ contigerunt. Confugiebant enim ad eos non quicunque, sed hi præcipuè quibus grandia credita erant, & qui de rebus maximis extimescebant, qui susceptī beneficium ab illis, ac salutem recognoscebant,

simulq; gratiã referebãt, tum præsertim, cum in patriam reuertissent. Qua ex re multũ ulterioris regionis adepti sunt, & nũc partem maximam tenẽt, & ante omnes beneuolam. Cui fœlicitati & prouidentiam addiderunt, & studiũ circa rem naualem. & cum uiderent uicinos Cilicas piraticã exercere, nunc̃q; cum eis in eo studio cõmunicare uoluerunt. Post Orthosiam & Eleutherum est Tripolis, quæ nomẽ à re ipsa accepit: tres enim urbes habet, Tyrum, Sidonem, & Aradum. Tripoli continua est ea, quę Dei facies appellatur, in qua Libanus mons desinit. Inter hæc est locus quidam, nomine Trieris. Hi duo mõtes sunt, qui eum faciunt, qui Concauus angulus dicitur, quasi inter sese pares, Libanus & Antilibanus, paulo ultra mare incipiẽtes: Libanus ultra Tripolitanum mare, circa Dei faciem: Antilibanus ultra mare Sidonium, desinunt ad Arabiæ mõtes, qui sunt ultra Damascum & eos qui ibi Trachanitæ dicuntur, in alios quosdam fructiferos colles. In medio concauum campum relinquunt, cuius latitudo mari proxima est stadiorũ C C. longitudo à mari in mediterraneam dupla. Irrigatur autem à fluminibus per regionẽ fœcũdam, & omnia ferentem delabentibus, præsertim à Iordane lacum habet, qui aromaticum iuncum & calamum fert: habet etiam paludes. Lacus quidam Genneareticus uocatur. Gignit etiam balsamũ. Inter cætera flumina Chrysorrhoas ab urbe & regione Damascenorũ incipiens, totus ferè in deriuationes consumitur. multa enim loca & reposita irrigat. Lycũ & Iordanem mercibus nauigant, præsertim Aradij. Pars camporum prima à mari Macras uocatur, & Macra campus, in quo Posidonius scribit uisum fuisse serpentẽ mortuum iugeri lõgitudine: crassitudine tanta, ut equites ex utraque parte astantes se inuicem intueri non possent: hiatu autem tanto, ut hominẽ equo insidentem reciperet. Exuuiarum squamam quamlibet, clypeo maiorẽ. Post Macram est Masyas, habens montana quædam, in quib. est Chalcis tanc̃q; Masyæ arx. Eius initium est Laodicea, quæ apud Libanum est. Montanam regionem Ituræi & Arabes habent, malefici omnes. qui uerõ campos habitant, agriculturam exercent, & ab illis læsi sæpè alieno indigẽt auxilio: receptacula munitissima habent, quemadmodum qui Libanũ incolunt,

ἀπεμνημόνευόν τε τὴν χάριν, καὶ μάλιστα ἐπανελθόντων εἰς τὴν οἰκείαν, ὥς ἐκ τόπου χώραν τε ἐκτήσαντο ἡ πρὸς αἷς πολλὴν, ἥς τὴν πλείω ἔχουσι καὶ νῦν, καὶ τἆλλα δὲ θεῶσαν. προσέθεσαν δὲ τῇ εὐτυχίᾳ ταύτῃ, καὶ πρόνοιαν καὶ φιλοπονίαν πρὸς τὴν θαλαττουργίαν, ὁρῶντες γε σὺν γειτονοῦντας λίμνας τὰ πειρατήρια συνιστάμενα, δεῖ ἄπαξ ἐκκοινώνουν αὐτοῖς ἡ τοιαύτης ὥρμητο διώσεως. μετὰ δὲ ὀρθωσίαν ὅση ἐλευθερόπολις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τὴν ἐπίκλησιν εἰληφυῖα. πρῶτον γὰρ ὅση πόλεως λιμένα, τύρου, σιδῶνος, ἀράδου. τῇ δὲ τριπόλει συνεχὲς ὅση τὸ τοῦ θεοῦ πρόσωπον, εἰς ὃ τελευτᾷ ὁ λίβανος τοῦ ὄρους. μεταξὺ δὲ τριήρης χωρίον τι. λύει δὲ ὅτι ὄρη τὰ πεδιάντα τὴν κοίλην καλουμένην γωνίαν, ὡς αὖ παράλληλα, ὅ, τε λίβανος καὶ ὁ αὐτιλίβανος, μικρὸν ὑπερθεν ἡ θαλάττης ἀρχόμενα ἄμφω, ὁ μὲν λίβανος ἡ ἡ τρίπολις ἡ τοῦ θεοῦ πρόσωπον μάλιστα, ὁ δ' αὐτιλίβανος ἡ ἡ σιδόνα. τελευτῶσι δ' ἐγγύς πως τῶν ἀραβίων ὀρῶν, τῶν ὑπὲρ ἡ δαμασκηνῆς καὶ τῶν τραχανιτῶν ἐκεῖ λεγομένων εἰς ἄλλα ὄρη γεωλοφία, καὶ καλλίκαρπα. ἀπολείπουσι δὲ μεταξὺ πεδίον κοῖλον. πλάτος μὴ τὸ ὑδὲ τῆ θαλάττῃ δ' ἀκροσίων σταδίων, μῆκος δὲ τὸ ἀπὸ ἡ θαλάττης ἐς τὴν μεσόγαιαν ὁμοῦ πως διπλάσιον. δ' ἀρδεῖται δὲ ποταμοῖς ἀφθόνοις χώραν εὐδαίμονά τε, καὶ πάμφορον, μεγίστῳ δὲ τῷ ἰορδάνῃ. ἔχει γὰρ καὶ λίμνην ἣ φέρει τὴν ἀρωματῖτιν καλουμένην, καὶ κάλαμον. ὡς δ' αὕτως, καὶ ἕλη. καλεῖται δ' ἡ λίμνη γεννησαρῖτις. φέρει δὲ καὶ βάλσαμον. ἔστι γὰρ ποταμῶν ὁμοῦ χρυσορρόας ἀρξάμενον ἀπὸ ἡ δαμασκηνῶν πόλεως, καὶ χώρας εἰς τὰς ὀχετείας ἀναλίσκεται σχεδόν τι. πολλὴν γὰρ ἐπάρδει, καὶ βαθεῖαν σφόδρα. τὸν μὲν λύκον, καὶ τὸν ἰορδάνην ἀναπλέουσι φορτίοις, ἀράδιοι μάλιστα. ἔστι δὲ πεδίον τὸ μὲν πρῶτον τὸ ἀπὸ τ θαλάττης, μάκρας καλεῖται, ἡ μάκρα πεδίον. ἐν τούτῳ δὲ τοσοῦτος ἰσχυρὸν δράκοντα πεπωκότα ὁραθῆναι νεκρὸν, μῆκος σχεδόν τι πλεθριαῖος, πάχος δ' ὡς ἱππέας ἑκατὸν ὁπλίτας ἀναβάντας ἀλλήλους μὴ καθορᾶν, χάσμα δὲ ὡς ἐφ' ἵππου διέβαλλ. τ δὲ φωλεὸν λεπίδα ἑκάστην ὑπεραίρουσαν θυρεοῦ. μετὰ δὲ τὴν μάκραν ὄρος ὁ μασύας, ἔχων πινὰ καὶ ὀρεινὰ, ἐν οἷς ἡ χαλκίς. ὥστε ἀκρόπολις τοῦ μασύου. ἀρχὴ δ' αὐτοῦ λαοδίκεια ἡ πρὸς λιβάνῳ. τὰ μὲν οὖν ὀρεινὰ ἔχουσι πάντα ἀλλοτε ἄλλως βοηθείας δέονται, ὁρμητηρίοις δ' ὀρυμνοῖς χρῶνται, καθάπερ οἱ τὸν λίβανον ἔχοντες, ἄνω μὲν

ἄνω μὲν γὰρ ἔστι ὄρει σίννα, καὶ βόρραμα, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα ἔχυρα τείχη, κάτω δὲ βόστρα, καὶ γίγαρτον, καὶ τὰ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καλούμενα, καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ θεοῦ προσώπῳ φρούριον ἀφιδρυθέν, ἃ κατέσκαψε Πομπήιος, ἀφ' ὧν τὴν τε Βύβλον κατέτρεχε καὶ τὴν ἐφεξῆς ταύτῃ βαρυτον, ἃ μεταξὺ κεῖνται σιδῶνος, καὶ τοῦ θεοῦ προσώπου. ἡ μὲν οὖν Βύβλος τὸ τοῦ κινύρου βασίλειον, ἱδρυμένη ἐπὶ λόφου τινὸς ἐν εὐθυωρίᾳ πομπηίου ἐλευθερώσαντος ἐκείνων. κεῖνται δ' ἐφ' ὑψηλοῦ τινὸς μικρὸν ἄπωθεν τῆς θαλάττης. εἶτα μετὰ ταῦτα ἄδωνις ποταμὸς καὶ ὄρος κλίμαξ καὶ Βύβλος. εἶθ' ὁ λύκος ποταμὸς καὶ βαρυτος. αὕτη δὲ κατεσκάφη μὲν ὑπὸ τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ ναῦν ὑπὸ ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἱππέων τῶν ἀπὸ συρίας, πεζοὺς δὲ τρισχιλίους, μέχρι τοῦ ὀρόντου ποταμοῦ, ἃ πλησίον τοῦ τε λιβάνου καὶ τῆς παραδείσου καὶ τῆς ἀντιλιβάνου τείχους πρὸς τῇ ἀπαμείᾳ γίνεται. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἀπὸ θαλάττης. ὑπὲρ δὲ τοῦ μασύου ὄρους ἡ καλουμένη ἀνὼ βασιλικὸς. καὶ ἡ δαμασκηνὴ χώρα δαφρόντως ἐπαινουμένη. ἔστι δὲ ἡ δαμασκὸς πόλις ἀξιόλογος καὶ ἐπιφανεστάτη τῶν ταύτῃ πρὸς ἑῴαν. ὑπόκεινται δ' αὐτῇ δύο λεγόμενοι βαχῶνος, ἑπτὰ πῶς τὰ ἀράβων μόρῳ καὶ τῆς τραχείας ἀπαμίας, ὄρη δύσβατα ἅπερ, ἐν οἷς ἡ πανήλαια ἡμέρα βαθύσομα, ὧν ἐν καὶ τετρακισχιλίους ἀνθρώπους δέχεσθαι δυνάμενον ἐν καταδρομαῖς, αἳ πρὸς δαμασκηνοὺς γίνονται πολλαχόθεν, τὸ μέν τι πλέον τὸ ἀπὸ τῆς δυσδαίμονος ἀραβίας, ἐμπόρους λεγόμενοι εἶναι οἱ βάρβαροι. ἥττον δὲ συμβαίνει, καταλυθέντων νεωτέρων πρὸ ἡμῶν δυναστῶν ἀπὸ τῆς ἐκ τῶν ῥωμαίων δυνομίαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἀσφάλειαν τῶν ἐν τῇ συρίᾳ τρεφομένων. ἅπασα μὲν οὖν ὑπὲρ τὸ λιβανίσθου, ὡς ἀπὸ τῆς ἀντιλιβάνου καὶ τὴν ἀραβίαν ἀνίσχουσα χώρα, κοίλη συρία καλεῖται. ἰσθμὸς δ' ἡ τὸν λιβάνου καὶ τὸν ἀντιλιβάνου ἀφορισμένη. ἡ δὲ λοιπὴ ἡ μὲν ἀπὸ ὀρθωσίας μέχρι πλησίον τῆς ἁλίας φοινίκη καλεῖται, σχοινίτις καὶ ἀλιτχνὶς. ἡ δ' ὑπὲρ ταύτης μεσόγαια μέχρι τῶν ἀράβων. ἡ μεταξὺ γάζης καὶ ἀντιλιβάνου, ἰσθμία λέγεται. ἐπεὶ δὲν τῷ ἰσθμῷ λεγομένῳ κοίλην συρίαν ἐπελαλύθαμεν, ἀπὸ τῶν φοινίκων μέτειμεν. ταύτης δὲ τὰ μὲν ἀπὸ ὀρθωσίας μέχρι βαρυτοῦ, λόγῳ τετύχηκε. μετὰ δὲ βαρυτον ἔστι σιδὼν ὅσον ἀπὸ τετρακοσίοις σταδίοις.

In mõte quidem Sinnam & Borama, & alias huiusmodi munitiões. Inferius uerò Boſtra, & Gygartum, & ſpeluncas ad mare ſitas, & caſtellum in Dei facie impoſitũ. Quæ omnia Pompeius euertit, & ab his Byblum et Barutum excurrebat, quæ inter Sidonem ac Dei faciem iacẽt. Byblus eſt Cinyræ regia, in qua Adonidis templa ſunt. eam tyranno oppreſſam Pompeius liberauit, illo ſecuri percuſſo. Sita eſt aũt in excelſo quodam loco, non procul à mari. Poſt hanc eſt Adonis fluuius, & mons Climax, & antiqua Byblus. poſtea Lycus fluuius. & Barutus à Tryphone diruta, nunc uerò à Romanis inſtaurata duas legiones ſuſcipit, ibi ab Agrippa collocatas, multa regione Maſyæ adiecta, uſq; ad Orontis exortum, qui prope Libanum eſt, & Viridiarium, & Aegyptium murum, & Apamienſi agro proximum. Atque hæc quidem ad mare ſunt, ultra Maſyam montem primùm ea quæ regia conuallis dicitur, & Damaſcenus ager ualde laudatus. Damaſcus urbs eſt inſignis, omnium ferè nobiliſſima, quæ in ea ſunt regione, Perſiæ uicina. Vltra eam ſunt duo qui Trachones appellantur. Poſtea Arabiam & Iturẽam uerſus ſunt montes aſperi, & altis ſpeluncis inſignes: quarum una quatuor hominum millia recipit in excurſionibus, quæ undique Damaſcenis fiunt. Ac frequentius quidem Barbari in fœlicis Arabiæ mercatores graſſantur. quę res nunc minus fit, propter Zenodori latronis euerſionem, & Romanorũ iuſtitiam, & militum præſidium, qui in Syria aluntur. Tota itaque regio ultra Seleucidem in Aegyptũ & Arabiam recedẽs, Cœloſyria appellatur: ſed propriè quæ Libano terminatur, & Antilibano. Reliquę regionis ora ab Orthoſia uſque Peluſium, Phœnicia uocatur, peranguſtus ſanè ac maritimus quidam tractus. Mediterranea ultra hanc uſque in Arabes, inter Gazam & Antilibanum, Iudæa nominatur. Quare cum iam Cœloſyriã peragrauerimus, iter in Phœniciam deflectamus, de cuius una parte locuti ſumus, quæ ab Orthoſia Barutum uſque pertendit. Poſt Barutum eſt Sidon quadringentis ferè ſtadijs ab ea diſtans, in quo ſpacio eſt Tamyras flumen, & Aeſculapij lucus, & Leonum urbs. Poſt Sidonem maxima & antiquiſſima Phœnicum eſt Tyrus, quæ cum illa & magnitudine,

μεταξὺ δὲ ὁ ταμύρας ποταμός, καὶ τὸ τοῦ ἀσκληπιοῦ ἄλσος, καὶ λεόντων πόλις. μετὰ δὲ σιδόνα, μεγίστη τῶν φοινίκων, καὶ ἀρχαιοτάτη πόλις τύρος ὅση ἡ γνάμπτος αὐτῇ κατά τε μέγεθος, καὶ τῇ

& facie, & antiquitate cõtendit, multis fabulis celebrata, sed poetæ, quanquam magis Sidonem celebrant, adeò ut Homerus Tyri nõ meminerit, coloniæ tamen in Iberiam, & Libyam usq; ad loca extra columnas profectæ, Tyrum plurimum extollunt. Quare ambæ, & nunc & olim claræ illustresq; extiterunt. utrauis enim Phœnicũ metropolis dicatur, in utrisq; contentio est. Sidon situm habet in pulcherrimo continentis portu. Tyrus tota insula est, ac ferè eodem modo habitata quo Aradus: continenti tamen aggere coniungitur, quod Alexander in obsidione congessit. Ea portus duos habet, alterum clausum, alterum apertũ, quem Aegyptium uocant. dicunt in ea domos altiores fieri, quàm Romæ. unde parũ abfuit olim, quin tota urbs terræmotibus deleretur, infortunata fuit, obsidione ab Alexandro capta. Has tamen calamitates omnes euicit, & seipsam nauigando instaurauit. nam in ea re Phœnices semper omnibus præstitere. Item purpurarum piscatu. Tyria enim purpura optima omnium perhibetur, ac piscatio ipsa proxima est: & cætera omnia quæ ad inficiendas uestes pertinent, abundè habet. Et quanquam maxima huiusmodi officinarum multitudo urbem reddãt paulo grauiorem, tamẽ ob hanc uirtutem locupletior efficitur: & non solum ab regibus, sed ab Romanis libertate donati sunt, & parua impensa, in sua sententia confirmati. Colitur apud eos Hercules mirũ in modum. Naualis potentiæ & apparatus signum est multitudo & magnitudo coloniarum, atq; ij qui dem sunt huiusmodi. Sidonij multarum atq; optimarum artium magistri perhibentur, quod etiam poeta declarat. Ad hæc optimi circa astronomiam & arithmeticam philosophi, qui à computatione & nocturna nauigatione initiũ habuere. utrunq; enim mercatorium & nauale est. quemadmodum Aegyptiorum inuentum geometria perhibetur, ab agrorum dimensione, quam faciunt cum Nilus auctus terminos confundit. Quæ ratio ab Aegyptijs ad Græcos emanasse creditur, à Phœnicibus uerò astronomia & arithmetica. Nunc quoque & omnis reliquæ philosophiæ copia maxima ab his ciuitatibus sumi potest, ac (si Posidonio credendum est) antiquum de atomis dogma Moschi est, hominis Sidonij, qui ante Troianas res fuit. Sed omissis antiquis, nostro tempore ex Sidone philosophi illustres fuere,

καὶ ἡ τῶν φαύλων καὶ τῶν ἀρχαίοτητα ἐκ πολλῶν μύθων πεφασκόμενον. εἰ μὲν δὴ ποιητὰ, τῷ σιδῶνα τεθρυλλῆκασι μᾶλλον. ὅμηρος δὲ ὁ μέμνηται τύρου, οὐδ' εἰς τὴν λιβύην καὶ τὴν ἰβηρίαν ἀφικίας, μέχρι καὶ ἔξω στηλῶν τῶν τύρον πλέον ἐξυμνοῦσι μᾶλλον. ἀμφότεραι δ' ἦν εὐδοξοι καὶ λαμπραὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν. ὁποτέραν δ' ἄν τις εἴποι μητρόπολιν φοινίκων, ὁρίς ἐν ἀμφοτέραις δεῖται. ἡ μὴ ἦν σιδὼν ὧδε δυφυεῖ λιμένι τὸ ἡμιαίρεσ τὴν ἵδρυσιν ἔχει. τύρος δ' ὅλη νῆσος χερρόνησον σωσικισμένη παραπλησίως ὥσπερ ἡ ἄραδος. σωπᾶται δ' χώμασι πρὸς τὴν ἤπειρον, ὃ κατεσκεύασε πολιορκῶν ἀλέξανδρος. δύο δ' ἔχει λιμένας, τὸν μὲν κλειστὸν, ἐν δ' ἀνειμένον, ὃν αὐτὸν πίον καλοῦσιν. φάσκουσι δὲ φασι πολυτελεῖς τὰς οἰκίας, ὥστε καὶ τὸ ἐνδέμνιον μᾶλλον. διὸ καὶ σεισμοὺς γενομένους, ἀκρωτηρίων μικρὸν τὸ ἄρ κλιν ἀφανίσαι τὴν πόλιν. ἐτύχησε δὲ καὶ τὸν ὑπ' ἀλεξάνδρου πολιορκίας ληφθεῖσα. ἀλλὰ τῶν τοιούτων συμφορῶν, καίπερ ἱερέστατον καὶ αὐτὸν, τῇ τε ναυτικῇ, καθ' ἅπαντων ἀεὶ ἱερεῖς εἰσὶ κοινὴ φοίνικες, καὶ τοῖς πορφυρίοις. πολὺ δ' ἀφήκασε πασῶν ἡ τυρία καλλίστη πορφύρα, καὶ ἡ θύρα πλησίον, καὶ τἆλλα δύπορα τὰ πρὸς βαφὴν ὠφέλιμα. καὶ ὅλως διάγωγον μᾶλλον τὴν πόλιν ἡ πολυπλαθία τῶν βαφέων. πλησίον δὲ ἐστὶ τοιαύτην ἀφορίαν. ἐχόντων δὲ βασιλέων δ' ἐπρίθησαν αὐτόνομοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, μικρὰ ἀναλώσαντες βεβαιωσάντων τὴν ἐκείνων γνώμην. τιμᾶται δὲ καθ' ὑπερβολὴν ἡρακλῆς ὑπ' αὐτῶν. τὰ δὲ περὶ τὰς ναυσολίας δυνάμεως, τὸ πλῆθος. καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀφικνουμένων ὧδε πόλεων τεκμήριον. οὔτοι μὴ δὲν τισὶν, οἱ δύνιοι δὲ πολὺ τεχνοί τινες πεφασκόμενοι καὶ λαμπρότεχνοι, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς ἀγλαοί. πρὸς δὲ καὶ φιλόσοφοι. περί τε ἀστρονομίαν καὶ ἀριθμητικὴν, ἀπὸ τῆς λογιστικῆς ἀρξάμενοι, καὶ τὴν νυκτιπλοΐαν. ἐμπορικὴν γὰρ ναυκληρικὴν ἑκάτερον, καθάπερ καὶ τὴν αἰγυπτίων εὕρημα γεωμετρίαν φασὶν, ἀπὸ τῆς χωρομετρίας ἣν νεῖλος ἀπορραίζει, συγχέων τοὺς ὅρους τῶν ἀναβάσεις. τοῦτο μὴ δὲν παρ' αἰγυπτίων ἦκειν εἰς τοὺς ἕλληνας πεπιστεύκασιν. ἀστρονομίαν δὲ καὶ ἀριθμητικὴν, πρὸς φοινίκων. νυνὶ δὲ πάσης καὶ τὴν ἄλλης φιλοσοφίας εὐπορίαν, πολὺ πλείστην λαβεῖν δοκεῖ ἐκ τούτων τὴν πόλεων. εἰ δὴ δεῖ προσδιωνίσασθαι, καὶ τὸ περὶ τῶν ἀτόμων δόγμα, παλαιόν ἐστιν αὐτόθεν σιδώνιος μώχος πρὸ τῶν τρωϊκῶν χρόνων γεγονώς. τὰ μὲν δὴ παλαιὰ ἐάσθω. καθ' ἡμᾶς δὲ ἐκ σιδῶνος μὲν δοξοι φιλόσοφοι γεγόνασι,

βοηθός τε,

Βοηθός τε, ὧ συνεφιλοσοφήσαμεν ἡμεῖς τὰ Ἀριστοτέλεια. ἡ δὲ Διόδοτος ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἐκ Τύρου δὲ ἀντίπατρος, ἡ μικρὸν πρὸ ἡμῶν Ἀπολλώνιος ὁ τῶν πίνακα ἐκθεὶς τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων. διέχει δὲ Σιδῶνος ἡ Τύρος, σταδίους τριάκοντα. ἡ δὲ Σιδὼν μεταξὺ πολίχνιον, ὀρνίθων πόλις λεγομένη. εἶτα πρὸς Τύρῳ ποταμὸς ὀξίκης. μετὰ δὲ τὴν Τύρον ἡ παλαίτυρος ἐν σταδίοις τριάκοντα. εἶθ' ἡ Πτολεμαΐς ὅθι μεγάλη πόλις. ἣν ἄκλων ὠνόμαζον πρότερον, ἣ εἶχεν τὸ ὁρμητήριον πρὸς τὴν ἄγχιστον οἱ Πέρσαι. μεταξὺ δὲ τ' ἄκρης καὶ Τύρου, θινώδης ἀγιαλὸς ὅσον ὁ φόρτος τῆς ὑαλίτιδος ἄμμου. ἐνταῦθα μὲν φασι μὴ χεῖσθαι κομιζομένην, εἰς Σιδῶνα δὲ τὴν χωνείαν δεῖσθαι. τινὲς δὲ καὶ τοῖς Σιδωνίοις εἶναι τὴν ὑαλίτιδα ἄμμον. ἐνταῦθα μὲν φασὶν οὐ δεῖσθαι τῆς ἀλείας διὰ τὸ ὑαλεργοῦς εἶναι πάντας τοὺς κατ' ἀκτὴν τοῦτον ὑαλίτιδος τῆς, ἣν χαλκέως ἔχειν τε τὰς πολυχρόους καὶ πολυτελεῖς κατασκευὰς ἀπεργάζεσθαι, καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλων μιγμάτων δεῖν. καὶ ἐν Ῥώμῃ δὲ πολλὰ τοιαῦτα φασι, καὶ πρὸς τὰς χρόας καὶ πρὸς τὴν ῥᾳδιουργίαν ἡ κατασκευὴ καθάπερ ὧδε τὸ μυσαλοφανῶν, ὅπερ γε καὶ πρωβλίον χαλκοῦν πριάσθαι καὶ ἐκπομπεύσαι ὄντα. ἰσοῤῥοπεῖ δὲ παράδοξον πάθος τὸ τῶν ὠῶν ὠοκίων, ἐπὶ τὸ ἀγιαλὸν ἐξιὸν τὸ μεταξὺ Τύρου καὶ Πτολεμαΐδος. καθ' ὃν ἐν καιρὸν οἱ Πτολεμαεῖς μάχῃ σωσάμενοι πρὸς σαρπηδόνα τὸν στρατηγὸν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ῥοωπῆς γνόμενος λαμπρᾶς, ἐπέκλυσεν ἐκ τοῦ πελάγους κῦμα οὐφοβίζοντας ὁμοίως πλημμυρίδι. καὶ οὐ μὴν ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆρπασε καὶ διέφθειρεν. οἱ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις τόποις ἐμειναν νεκροί. ἅμα δὲ ἀμπώτει δὲ ἡ ἄμπωτις πάλιν ἀνεκάλυψε, καὶ ἐδείξε τὰ σώματα τῶν καμόντων ἀναμὶξ ἐν νεκροῖς ἰχθύσι. τοιαῦτα δὲ καὶ πολλὰ τὸ λάσιον συμβαίνει τὸ πρὸς ἀγύπτῳ. πασαμῶ τινὶ ὀξεῖ, καὶ ἁπλῶ πολὺ πεπουσης τῆς γῆς, καὶ ἐς ἑκάτερον μεταβαλλομένης ἅπαξ, ὥστε τὸ μὴ μετρεισθαι ἐν ὧτινι μέρος ἐπάγειν τὴν θάλατταν, τὸ δὲ σωίζεσθαι. διαπομπὴς δὲ τῆς ἀρχαίας πάλιν ἔδραν ἀπολαβεῖν τὸν τόπον, ποτὲ μὲν ἐν καὶ ὀξαλλάξεώς τινος γνομένης, ποτὲ δὲ ὀλίγα τάχα καὶ πολιόδυις τισὶν ἐνδεδεμένων τῶν ποδῶν, ἀδήλως ἡμῖν, καθάπερ τοῦτο καὶ ὧδε τῶν ἰχθύων τὸν νεῦρον ἀναβάσεως λέγεται διαφόρως γινομένων, ἄδηλον δὲ τὴν τάξιν ἔχοντων. μετὰ δὲ τὴν ἄκλων, στράτωνος πύργος πρόσχημα ἔχων. μεταξὺ δὲ ὅτε διάκριλος ὄρος, καὶ πολιχνίων ὀνόματα, πλέον δὲ ὧν συκαμίνων πόλις διόφιλα, καὶ λεπτοδειλαι πόλις, καὶ ἄλλα διαῦτα.

Boethus, cum quo nos Aristotelica philosophati sumus. Itē Diodotus eius frater. Ex Tyro fuit Antipater: & paulo ante nos Apollonius, qui librorū & philosophorū à Zenone profectorū tabulam edidit. Distat Tyrus à Sydone nō plus q̄ c c. stad. Inter eas est oppidum, nomine Auium ciuitas, postea apud Tyrum amnis elabitur. Post Tyrum est antiqua Tyrus xxx. stad. distans. Postea Ptolemais magna ciuitas, quam prius Acam nominabant. Ea Persæ receptaculo contra Aegyptios utebantur. Inter hanc & Tyrū est litus aggerosum, quod uitrariam arenā fert, quam dicunt hoc in loco nō fundi: cum uerò Sidonem delata sit, fusionē recipere. Sunt qui dicant, Sidonios uitrariam arenā habere, fusioni aptam, quidam autē omnem ubiq; fundi. Ego à uitrarijs Alexandrię audiui, quandam terrā uitrariā esse in Aegypto, sine qua sumptuosa quædam, & multorū colorum opera perfici nequirent: quemadmodū & alia alijs mixturis indigent. Ac Romæ multa & ad colores & ad operū facilitatem inueniri, quemadmodū in ijs quæ crystallina uidentur, ubi & æneum catinum cum operculo emere est. Tradunt mirū quendam casum, & ex ijs quæ rarò contingunt in litore accidisse, inter Tyrum ac Ptolemaidē. Nam quo tempore Ptolemaici prælium cum Sarpedone imperatore gerunt, hoc in loco fuga insigni facta, pelagi affluxus inundationi similis fugiētes obruit, atq; alios in pelagus rapuit & assumpsit, alios in locis concauis mortuos reliquit. Sed cum iterū refluxus successisset, corpora detexit, atq; ostendit inter pisces mortuos promiscuè iacentia. Talia circa Casiū apud Aegyptum contingunt, ubi terra contactu quodam celeri atq; simplici, in alterā partē transfertur & decidit, ut pars eius in sublime eleuata mare impellat, pars deorsum subsidat: qua cōuersa, rursum locus pristinā sedē accipiat: atq; nonnunq; permutatio quædā fiat, nonnunq; uerò minimè, qui motus quibusdā fortasse circuitibus innexi continentur, homini incognitis. Scilicet & hęc de Nili excrescentijs dicunt, diuerso modo factis, & incertū ordinē habentibus. Post Acā est Stratonis turris, quæ stationē habet. Inter has est Carmelus mōs, & præter oppidorū nomina nihil aliud, ut Sycaminorū ciuitas, & bubulcorū, et crocodilorū ciuitas, et huiusmodi alia.

Poſtea eſt ingens ſylua, poſtea lope, iuxta quam Aegypti ora mirum in modum flectitur ad aquilonem, prius ad orientem extenſa. Hoc in loco nonnulli Andromedam ceto expoſitam fabulis tradidere. Nam locus ſatis editus eſt, unde dicunt ab eo Hieroſolyma conſpici Iudæorum metropolim. Atqui & Iudæi portu hoc utuntur, uſq; ad mare deſcendentes. Sed portus latronum ſcilicet receptacula ſunt, horum fuere & ſylua & Carmelus. Atqui locus hic adeò hominibus abundauit, ut ex lamnia proximo uico & circumuicinis habitationibus quadraginta hominum millia armarentur. Hinc in Caſium qui Peluſio proximius eſt, ſunt paulo plura millibus ſtadiorum ∝ alia C C C. Peluſium uſq;. Inter hæc eſt Gadaris, quam Iudæi ſibi uendicauerunt, poſtea Azotus & Aſcalon. Iamnia Azoto & Aſcalone diſtat ducẽtis ferẽ ſtadijs. Aſcalonenſium regio præcipuè cepas fert. Oppidum ſanè non magnum eſt. Hinc Antiochus philoſophus fuit, paulo antè nos. Ex Gadaribus fuit Philodemus Epicurus, & Meleager, & Menippus, cognomẽto Spudogelœus, & Theodorus orator, qui ætate noſtra uiguit. Poſtea eſt Gazæorum portus, & paulo ulterius ad ſeptem ſtadia ciuitas, quæ olim illuſtris fuit, ab Alexandro autem euerſa non habitatur. Ex hoc loco dicitur eſſe mille & ducentorum & ſexaginta ſtadiorum tranſcenſus in urbem Ailam, ſitam in Arabici ſinus receſſu, qui duplex eſt, alter Arabiam & Gazam uerſus, quem Alaniticum appellant, ab urbe quæ in eo eſt, alter Aegyptum uerſus, ad Heroum urbem, in quem breuiſſimum iter eſt ex Peluſio, interdum etiam inter habent ſuper camelis per loca deſerta & arenoſa, ſed magna eſt in eis ſerpentum multitudo. Poſt Gazam eſt Raphia, ubi Ptolemæus quartus cum Antiocho magno prælĩũ commiſit. Poſtea ſunt Rhinocolura, ab ijs dicta, qui Rhinas habitauere. Nam Aethiopũ quidam Aegyptũ inuadens, nõ interitu, ſed naſi mutilatione, maleficia coercens, ut propter oris deformitatẽ peccare deinceps non auderent, in his locis habitauit. Regio quæ Gazã ſequitur, ſterilis & arenoſa. Eiuſmodi eſt, quæ ulterius Sirbonidem lacũ, ſecus mare ſuccedentẽ habet, & paruũ quendam aditũ, in medio relinquentẽ uſq; ad id quod Eruptio appellatẽ. Eius longitudo eſt C C. ferè ſtadiorũ, maxima latitudo L.

ἐπὶ δ' Ἱερουσολύμοις τὰς ὄψεις. εἶτα Ἰόππη, καθ' ἣν ἡ ἀκτὴ τὴν αἰγυπτίαν παραλίαν συμφωνῶς ὑπὸ τὴν ἀρκτῳον λαμπτὴν, πρὸς ἑσπέραν ὑπὸ τὴν ἑω τεταμένην. ἐν ταύτῃ δὲ μυθεύουσί τινες τὴν Ἀνδρομέδαν ἐκτεθῆναι τῷ λάτει. ἐν ὕψει γὰρ ὄντι ἱκανῶς ὁ χωρίον, ὡς ἀφορᾶσθαι φασὶν ἀπ' αὐτοῦ τὰ ἱεροσόλυμα τὴν τῶν Ἰουδαίων μητρόπολιν. ἡ δὲ ἡ ὠνεία τοῦτο μὲν ἔχρωντο, καταβαίνοντες μέχρι θαλάττης οἱ Ἰουδαῖοι. τὰ δ' ἐπίνεια τῶν λῃστῶν λῃστήρια σπήλαιόν ἐστι. τούτων ἦν καὶ ὁ λάρμηλος ὑπῆρξεν, καὶ ὁ δρυμός. καὶ δὴ καὶ δυάνθρωπος ἔστιν ὁ τόπος, ὡς ἐκ τῶν πλησίον λώμης ἰαμνείας, καὶ τῶν κατοικιῶν τὸν κύκλον τετάρτας μυριάδας ὁπλίζεσθαι. εἰσὶ δ' ἐντεῦθεν εἰς τὸ λάσιον ὁ πρὸς πελασίῳ μικρῷ πλέως, ἢ χίλιοι σάδιοι. τριακόσιοι δ' ἄλλοι πρὸς αὐτὸ τὸ πελάσιον. ἐν ᾧ τῷ μεταξύ, καὶ ἡ γαδαρίς ἐστιν, ἣν καὶ αὐτὴν ἐξιδιάσαντο οἱ Ἰουδαῖοι. ἔστ' ἀζώτης, καὶ ἀσκάλων. ἀπὸ ᾗ ἰαμνείας εἰς ἀζώτην καὶ ἀσκάλωνα εἰσὶν ὅσον σταδίοι σάδιοι, ἱερομύωντ' ἀγαθὸς ἔστιν ἡ χώρα τῶν ἀσκαλωνιτῶν, πόλισμα ᾗ μικρόν. ἐντεῦθεν ἦν αὐτίοχος ὁ φιλόσοφος, μικρὸν πρὸ ἡμῶν γεγονώς. ἐκ δὲ τῶν γαδάρων Φιλόδημός τε ὁ ἐπικούρος γεγονὼς, καὶ μελέαγρος, καὶ μένιππος ὁ σπυδογέλοιος, καὶ θεόδωρος ὁ καθ' ἡμᾶς ῥήτωρ. ἐφ' ᾧ τῶν γαζέων λιμὴν πλησίον. ὑπόκειται δὲ καὶ ἡ πόλις ἐν ἑπτὰ σταδίοις, ἐν ὀρέος ποτὲ γνομένη, κατεσκασμένη δ' ὑπὸ ἀλεξάνδρου, καὶ μένουσα ἔρημος. ἐντεῦθεν δ' ὑπόρθμησις λέγεται χιλίων σταδίων ἐξήκοντα σταδίων εἰς ἔιλαν πόλιν ὑπὸ τὸν μυχὸν τοῦ ἀραβίου κόλπου μεσημβρίαν. δι' ἧς δ' ὁδὸν ὁ μὲν εἰς ἔχων τὸν πρὸς τὴν ἀραβίαν, καὶ τὴν γάζης μέρος ὃν ἀλαντίτιν προσαγορεύουσιν ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου τῷ πόλεως. ὁ δ' εἰς τὸν πρὸς αἰγυπτίαν ἐπὶ τὴν ἡρώων πόλιν, εἰς ὃν ἐκ πολλοῦ ἡ ὑπόρθμησις ἐστὶν ὁμαλεστάτη. δι' ὀρήμων ᾗ καὶ ἀμμωδῶν χωρίων αἱ ὑπερβάσεις ὑπὸ καμήλων. πολὺ ᾗ καὶ τὸ τῶν ἑρπετῶν ἐν αὐταῖς πλῆθος. μετὰ δὲ γάζαν, ῥαφία, ἐν ᾗ μάχη σωσιβίου πτολεμαίῳ τε τῷ τετάρτῳ, καὶ αὐτιόχῳ τῷ μεγάλῳ. εἶτα ῥινοκόλουρα, ἀπὸ τῶν εἰσωκισμένων τοὺς ῥῖνας ὅτε καλαμένη. τῶν γὰρ αἰθιόπων τις ἐπιβουλὴν ὑπὸ τὴν αἰγυπτίαν, αὐτὸ τοῦτο αὐαιρεῖν οὐ κακόργους, ἀπετέμνων τοὺς ῥῖνας ἐνταῦθα κατοικίσεν, ὡς ἂν αὖ ἐπιβουλεύσοντας αὐαιρεῖν, διὰ τὴν αἰσχύνην τοῦ ὄψεως. καὶ αὕτη μὲν ἡ ἀπὸ γάζης λυπρὰ πᾶσα, καὶ ἀμμώδης. ἐπὶ ᾗ μᾶλλον ἐφεξῆς τοιαύτη ὑπόκειται μένουσα ἔχουσα τὴν σπειρωνίδα λίμνην πρὸς τῇ θαλάττῃ μικρὰν δίοδον ἀπολείπουσαν μεταξὺ μέχρι τοῦ ἐγκρήματος καλαμένης μήκος, ὅσον διακοσίων σταδίων, πλάτος ᾗ τὸ μέγιστον τριακοντάπηχυ.

ὁ δὲ

τὸ δ' ἐκρηγμα συγλέχωσται. εἶτα συνεχὴς ἄλλη τοσαύτη ὑδὶ τὸ κάσιον. λάκεθεν ὑδὶ τὸ πηλούσιον. ἔστι δὲ τὸ κάσιον, θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων, ἄνυδρος, ὅπου τὸ πομπήϊον τ μαγνα σῶμα κεῖται, & ὁ δίος ὅσιμ ἱδρὸν κασίου. πλησίον ἡ κὴ ἐσφάγη ὁ μάτιος ὑπολοφονηθεὶς ὑπὸ τ αἰγυπτίων. εἶτ' ὑδὶ πηλούσιον ὁ δίος, χὴ ἡ τὰ γέρρα, καὶ ὁ χαβρίας λεγόμεν & χάραξ, κὴ τὰ πρὸς τῷ πηλουσίῳ βάραθρα, ἃ ποιεῖ ὁ πηλικχεόμενος νεῖλος, φύσας κοίλων κὴ ἑλωδῶν ὄντων τ τόπων. ποιάτη μὲν ἡ φοινίκη. φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος εἰς τὸ πηλούσιον ἐκ μὴ ὀρθωσίας εἶναι σταδίους τριχιλίους ἑξακοσίους πεντήκοντα καὶ τακολπίζουσι. ἐκ δὲ μελαίνων, ἡ μελανίων τ χιλιάς τὸν πρὸς μεσογαίαν, ὑδὶ μὲν τὰ μεθόρια τ χιλιάς, & τ συρίας, χιλίους κὴ γίννακοσίους. ἐντεῦθεν ἤ ὑδὶ τ ὀρόντην πεντακοσίους εἴκοσιν. εἶτ' ὑδὶ ὀρθωσίαν, χιλίους ἑκατὸν τριάκοντα. ἡ δ' ἰουδαίας τὰ μὴ ἐσωτερικὰ ἄκρα τὰ πρὸς τῷ καισίῳ καθέχουσιν ἰδουμαῖοι τε κὴ ἡ λίμνη. ναβαταῖοι δ' εἰσὶν οἱ ἰδουμαῖοι. κἀκεῖ σάσιν δ' ἐμπεσόντες ἐκεῖθεν πρόσχωρησαν τοῖς ἰουδαίοις, κὴ τῶν νομίμων τ αὐτῶν ἐκείνοις ἐκοινώνησαν. πρὸς θαλάττῃ δὲ ἡ σύρβωνίς τὰ πολλὰ κατέχει, & ἡ συνεχὴς μέχρι ἱεροσολύμων. κὴ ἐκ ταῦτα πρὸς θαλάττῃ ὄντα. ἀφ' ἧ τ ὠνήσεως τ ἰώπης εἴρηται, ὅτι ὄντα χὴ ὀφέλιμα. ταῦτα μὲν προσαρκλία. τὰ πολλὰ δ' ὡς ἐκάστα εἰσὶν ὑπὸ φύλων οἰκόμενα μικτῶν, ἔκ τε αἰγυπτίων ἐθνῶν κὴ ἀραβίων κὴ φοινίκων. διότι δ' οἱ πρὸς τῷ γαλιλαίαν ἔχοντες, κὴ τ ὀρικάνδα, κὴ πρὸς φιλαδελφειαν κὴ σαμάρειαν, ἕως ἱερώσης σεβαστῆς ἐπωνόμασεν. ὅτω δ' ὄντων μιγάδων, ἡ μέγα πάσα φήμη τ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ ὅσις ἐξεπολύμεις πισυομένων, αἰγυπτίους ἀρχαίους τοὺς πρωτόνους τ νῦν ἰουδαίους λεγομένων. μωσῆς γὰρ πις τ αἰγυπτίων ἱερέων ἔχων τὴ μέρος τ καλυμμένης χώρας, ἀπῆρεν ἐκεῖθεν χὴ θρόνους δυχρόνας τὰ καθεσῶτα, κὴ συνεξῆραν αὐτῷ πολλοὶ τιμῶντες τὸ θεῖον. ἔφη δ' ἐκεῖνος & ἐνίδρασκεν, ὡς οὐκ ὀρθῶς φρονοῦσιν οἱ αἰγύπτιοι θηρίοις εἰκάζοντες, κὴ βοσκήμασι τὸ θεῖον. οὐδ' οἱ λίβυες. εὖ δ' οὐδ' οἱ ἕλληνες, ἀνθρωπομόρφους τυποῦντες. εἷς γὰρ ὁ θεὸς μόνος ἐστὶν, ἐφ' ἡμᾶς ἅπαντας κὴ γῆν κὴ θάλατταν, ὁ καλούμεν οὐρανὸν, κὴ κόσμον, κὴ τὸν τ ὄντων φύσιν. τοῦτον οὖν οὐκ εἰκόνα πλάττειν χρὴ θαρρήσαντα νοῦν ἔχοντ ὁμοίαν τινὰ τ πρὸς ἡμῖν, ἀλλ' ἐᾶν σέβειν πᾶσαν ξοανοποιΐαν τέμενος ἀφορίσαντας καὶ σηκὸν ἀξιόλογον ἡμᾶς οὖν ἄλλως χωρὶς. ἐπιμελεῖσθαι δ' κὴ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἄλλος τὸν σύνεγγυς. καὶ προσδοκᾶν δεῖν παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ σίτου κὴ πο-

Eruptio ipſa obruta eſt. Poſtea eſt regio eadē longitudine huic cōtinua in Caſium, atq; inde Peluſium. Caſius eſt mons quidam accumulatus in promontorij modum, aquarū inops. In eo magni Pompeij corpus iacet, & Iouis Caſij templum, & non procul inde Magnus iugulatus fuit, et ab Aegyptijs dolo interemptus. Poſtea eſt uia quæ Peluſium defert. in ea ſunt Gerra, & id quod Chabrię ualum appellatur, & uorago Peluſio proxima, à Nilo facta, cum ea loca paluſtria, & natura cōcaua ſint. ac Phœnicia quidē eſt huiuſmodi. Artemidorus dicit ab Orthoſia Peluſium eſſe ſtadiorū tria millia et ſexcēta, L. in ſinū ſe inferēti. A' Melęnis Cilicię ac Syriæ mille & noningēta. Hinc in Orontē L. ac uiginti. Poſtea Orthoſiā uſq; mille ac C. X X X. Iudææ extrema occidētalia Caſio proxima, Idumæi tenent, & lacus. Idumęi, quidē Nabatęi ſunt, qui orta ſeditione inde egreſſi, ac Iudæis inhærentes, eiſdem legibus cōmunicauerunt. Ad mare aūt Sirbonis & continua regio loca plurima occupant uſq; Hieroſolyma, quæ ſunt mari uicina. Dictū eſt enim ea ab Iopes portu conſpici. atq; hæc quidem ſeptentrionalia ſunt omnia, magna ex parte à mixtis gētibus habitata, Aegyptijs, Arabibus, & Phœnicibus. Nam tales ſunt qui Galilęam habēt, & Hiericuntem, & Philadelphiam, & Samariam, quam Herodes Sebaſtam nominauit. Cumq; mixti homines ſint, fama quæ plurimum obtinet de rebus creditis circa Hieroſolymorum templū, aſſerit Aegyptios fuiſſe eorum progenitores, qui nunc Iudæi appellantur. Nam Moſes unus ex Aegyptijs ſacerdotibus, cum partem quandam regionis haberet, ac moleſtè ferret eorū inſtituta, hinc eò commigrauit. Diſceſſere cum eo multi, quibus diuina curę erāt. Docebat enim ille, quomodo Aegyptij non rectè ſentirent, qui ferarum ac pecorum imagines deo tribuerēt, nec Libyes, nec Græci qui deos hominum figuris inſignirent. Et quod id ſolum deus eſſet, quod nos contineret, terrā ac mare, quod cœlum & mundum & rerū omnium naturā appellamus, cuius profectò imaginē nemo ſanæ mentis noſtræ ſimilem audeat effingere, oportere itaq; relicta omni ſimulacrorū effigie, & digno ei fano, ac templo conſtituto, ſine forma colere, & uel pro ſe quēq; indormire, uel alios q boni inſomniatores eſſent pro aliis. Ac ſemper bonum aliquod, & donum

& ſignum à deo expectare, eos præſertim, qui caſtè integrèq; , & cum iuſtitia uiuerent, cæteros uerò nequaquam. Ille hæc dicens, hominibus bonis, nõ ſanè paucis, id perſuaſit, & in eum locum deduxit, ubi nunc condita ſunt Hieroſolyma: quem facile obtinuit, cum minimè eſſet inuidioſus, nec pro quo quiſque ſtudioſius contenderet. Eſt enim petroſus, aquis tantum abundans, circumſtantem uerò regionem ſterilem ac ſiccam habet, & intra ſexaginta ſtadia petroſam. Simul que pro armis ſacra & deum proponebat, cuius ſedem quærere uellet. Et eiuſmodi cultum & ſacrificium ſe traditurum pollicebatur, quæ nec impenſa, nec afflatu, nec re ulla abſurda eos perturbaret. Quam ob rem ille his rebus excellens, imperium haud exiguum conſtituit. Nam facile gentes omnes finitimæ ob propoſitam ſpem, & huiuſmodi conſuetudinem adhæſerunt. Succeſſores quoque aliquandiu in ijſdem inſtitutis permanſere, cum reuera & iuſti eſſent & religioſi. Poſtea cum ſacerdotio præeſſent, primùm quidem ſuperſtitioſi homines, deinde etiam tyranni. Ex ſuperſtitione inſtituta eſt carnium abſtinentia, à quibus adhuc abſtinent, & circumciſiones, & exciſiones, & ſi qua ſunt huiuſmodi alia. Ex tyrannide autem latrocinia. nam qui deficiebant, ſimul & eam regionem, & uicinam uexabant: at qui principibus fauebant, aliena diripientes. Syriæ ac Phœniciæ non pauca ſubegerunt, ucruntamen decor quidam circa arcem ſeruabatur, quam non ut ſedem tyrannorum exhorrebant, ſed uenerabantur ut templum. Sic enim à natura eſt hominibus comparatum, & commune hoc Græcis & Barbaris eſt, ut cum ciuiles ſint, communi præcepto atque inſtituto uiuant. Aliter enim multi unum per ſe commodè fieri nõ poſſunt, quod eſt ciuiliter degere, nec aliter quodammodo communis uita duci poteſt. Sed præceptum duplex eſt: aut enim diuinum, aut humanum. Antiqui cum diuinis inſtitutis præſtarent, & ea uenerarentur, multi tunc ad oracula proficiſcebantur, atque ea conſulebant. In Dodonam quidem, Vt Iouis ex alta caperent oracula quercu, Cuius conſilio plurimũ utebantur. Delphos autem, Expoſitum pater ſcire num uiuat uolens, Ac ipſe Phœbi ad templa pergebat puer, Scitурus è quibus parentibus foret. Minos quoq;

καὶ σημεῖον τοῦ σωφρόνως ζῶντας καὶ μετὰ δικαιοσύνης, τοῦ δ' ἄλλους μὴ πρόσδοκᾶν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων ἔπεισεν οὐ γνώμονας ἄνδρας, καὶ ἀποφαίνων ὡδὶ τὸν τόπον ἅγιον, ὅπου νῦν ἐστὶ τὰ ἱερὰ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἵδρυσμα. κατέσχε δὲ ῥᾳδίως, οὐκ ἐπίφθονον ὂν τὸ χωρίον, οὐδ' ὑπὲρ οὗ ἄν τις ἐσπουδασμένως μαχέσαιτο. ἔστι γὰρ πετρῶδες, αὐτὸ μὲν ὕδατος, πλὴν δὲ κύκλῳ χώραν ἔχον λυπρὰν καὶ ἄνυδρον, πλὴν σταδίων ἑξήκοντα κυκλίῳ, καὶ τοῦτο πετρῶδες. ἅμα δ' αὐτὴ τῶν ὅπλων τὰ ἱερὰ προὐβάλλετο καὶ τὸ θεῖον, ἵδρυσιν τούτου ζητεῖν ἀξιῶν, καὶ παρασκευὴν ὑπισχνούμενος τοιοῦτον σεβασμόν, καὶ τοιαύτην ἱδρυσίαν, ἥτις οὐδὲ λαπάρας ὀχλήσει οὔτε χρωμένους, οὔτε θεοφορείας, ὅτι ἄλλας πραγματείας ἀτόπους. ὅτε μὲν οὖν δυσκολίας τούτοις συνεσήνεγκε τὰ πρῶτα οὐ τυχοῦσαν, ἁπάντων προσχωρησάντων ῥᾳδίως τῷ λύκῳ δηλονότι τὸν μιλίαν, καὶ τὰ πρωτεῖα. οἱ δὲ διαδεξάμενοι, χρόνους μέν τινας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διέμειναν δικαιοπραγοῦντες, ἐὐθεοσεβεῖς ὥστε λεληθότες ὄντες. ἔπειτ' ἐξεπαμφάνη ὡδὶ τὸν ἱεροστολίαν· ἐκ μὲν πρώτου δυσσαιμόνων, ἔπειτα τυραννικῶν ἀνθρώπων, ἐκ μὲν δὴ δυσεσαιμονίας αἱ τῶν βρωμάτων ἀποχέσεις, ὧν πρόκειται νῦν ἔθος ὅσον αὐτοῖς ἀπέχεσθαι, καὶ περιτέμνεσθαι, καὶ ἐκθέμενοι, καὶ εἴ τινα τοιαῦτα νομίζουσι. ἐκ δὲ τῶν τυραννίδων τὰ λῃστήρια. οἱ μὲν γὰρ ἀφιστάμενοι τὴν χώραν ἐλεηλάτουν, καὶ αὐτὴν καὶ τοὺς γειτνιῶντας. οἱ δὲ συμπεσόντες τοῖς ἄρχουσι καθήρπαζον τὰ ἀλλότρια, καὶ τὰς συνείας διετρύφων, καὶ τὰς φοινίκης πολλάς. ἦν δ' ὅμως ὑπρέπειά τις περὶ τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν, οὐχ ὡς τυραννεῖον βδελυττομένων, ἀλλ' ὡς ἱερὸν σεμνύοντές τε καὶ σεβομένων. πέφυκε γὰρ οὕτω, καὶ κοινὸν ὂν τοῦτο καὶ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς βαρβάροις. πολιτικοὶ γὰρ ὄντες ἀπὸ τοῦ σάγματος κοινῇ ζῶσιν. ἄλλως γὰρ οὐκ οἷόν τε οὐ πολλὰς, ἢ τι περὶ τοῦτο πιεῖν ἁρμοσμένως ἀλλήλοις, ὅπερ ἦν τὸ πολιτεύεσθαι, καὶ ἄλλως πως νέμειν βίον κοινόν. τὸ δὲ πρόσταγμα διττόν, ἢ γὰρ παρὰ θεῶν ἢ παρὰ ἀνθρώπων. καὶ οἵ γε ἀρχαῖοι τὸ παρὰ τῶν θεῶν μᾶλλον καὶ ἐσέμνυνον. καὶ διὰ τοῦτο ἐχρησιαζόμενοι πολὺς καὶ πρόχωρος ἦν τότε πολὺς καὶ πρόχωρος, ὡς μὲν λόγος, ὅπως Ἐκ Διὸς υἱὸς κούριος Διὸς βουλῇ ὑπακούσῃ συμβάλῳ δεῦρ' ἰὼν χώμενος. ὡς δὲ καὶ φασὶ τὸν ἐκτεθησόμενον παῖδα μαθεῖν εἰ μικέλλεται. αὐτὸς δ' ὁ πατὴρ ἔσχε τοὺς τεκόντας ἐκμαθεῖν θέλων πῶς ἅμα φοίβος. καὶ ὁ μίνως παρὰ τοῖς ἱερεῦσι.

γνίεται

γνέωρ Βασίλδυε διὸς μεγάλε ὀάρισης· δι' ἑνέας, ὥς φησι πλάτων, ἀναβαίνων ὑδὶ τὸ ἄντρον τὸ διός, καὶ πᾶν' ἐκείνε τὰ προστάγματα λαμβάνων καὶ παρακομίζων εἰς αὖθ ἀνθρώπες. τὰ δ' ὅμοια ἐποίει καὶ λυκοῦργ ὁ ζηλωτὴς αὐτό. πυκνὰ γὰρ ὡς ἔοικεν ἀπεδήμῳ, ἐπιμαθὼν παρὰ τῆ πυθίας ἃ προσῆκεν παραγγέλλειν τοῖς λακεδαιμονίοις. ταῦτα γὰρ ὅπως ποτὲ ἀληθείας ἔχει παρά γε τοῖς ἀνθρώποις ἐπεπίσδυτο καὶ ἐνόμιζε, καὶ δαιδῶν καὶ οἱ μάντεις ἐπιμῶνδ, ὥσε καὶ βασιλέας ἀξιοδῆ, ὡς ἱερὰ τὰ θεῶν ἡμῖν ἐνφρόνες πάγγελματα καὶ ἐπανορθώματα καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες. καθάπερ καὶ ὁ τειρεσίας τῶν καὶ τεθνηκότι, νόον πόρε περσεφόνεια οἷον τετυνῦδαι, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσεσι. τοιδτ ἦ ὁ ἀμφιάρεως, καὶ ὁ τροφώνιος, καὶ ὁ ὀρφεύς, καὶ ὁ μουσαῖος, καὶ ὁ παρὰ τοῖς γέτας θεός. τὸ μὲν παλαιὸν ζάμολξις πυθαγόρειός τις, καθ' ἡμᾶς δὲ ὁ τῶ βυρεβίσε θεσίζων, δεκινέ. παρὰ δὲ βοσποριανοῖς ἀχαϊκαρ. παρὰ δὲ τοῖς ἰνδοῖς οἱ γυμνοσοφισαί. παρὰ δὲ τοῖς τῶρσαις οἱ μάγοι καὶ νεκυομάντεις, καὶ ἔτι οἱ λεγόμενοι λιθανομάντεις, καὶ ὑδρομάντεις. παρὰ δὲ τοῖς ἀσσυρίοις, οἱ χαλδαῖοι. παρὰ δὲ τοῖς ῥωμαίοις, οἱ τυρανικοὶ ὠρασκόποι. τοιδτ δὲ τις ἦν καὶ ὁ μωσῆς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκεῖνον, τὰς μὲν ἀρχὰς λαβόντες οὐ φαύλας, ἐκτραπόμενοι δ' ὑδὶ τὸ χεῖρον. ἤδη δ' οὖν φανερῶς τυραννεμένης ἡ ἰουδαίας, πρῶτ ἀνὴρ ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα ἀλέξανδρ. τούτου δ' ἦσαν υἱὸς ὑρκανός τε καὶ ἀριστόβουλ. διαφερομένων δὲ πρὸς ἡ ἀρχῆς, ἐπῆλθε πομπαῖ καὶ κατέλυσε μὲν αὐτοῦ, καὶ τὰ δρύματα αὐτῶν κατέσκασε, καὶ αὐτὰ τὰ πρώτοις τὰ ἱεροσόλυμα βίᾳ καταβαλών. ἦν γὰρ τετραδλες δύρκες δρυμα, τὸ μὲν δύσερον, ἐκὰς δὲ πανταχῶς δι' ὕψερον, τάφρον λαθμητὸν ἔχων. βάθ μὲν ἑξήκοντα ποδῶν, πλάτ δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίων. ἐκ δὲ τοῦ λίθου τοῦ λατομηθέντ ἐπεπύργωτο τὸ τεῖχ τοῦ ἱεροῦ. καὶ πλάδε δ' ὡς φησι, τηρήσας τὴν τῆς νηστείας ἡμέραν, ἵνα κατέχοντο οἱ ἰουδαῖοι πάντος δρύγου, πληρώσας τὴν τάφρον, καὶ ὑπερβαλὼν τὰς διαβάθρας. καταπατάσαι δ' οὖν ἐκέλδυσε τὰ τείχη πάντα, καὶ ὑπῆλθεν εἰς διάταμιν τὰ ληστεία, καὶ τὰ γαζοφυλάκια τ τυραννων. ἦν δὲ διὸ μὲν τὰ ταῖς εἰσβολαῖς ὑδικείμενα τοῦ ἱερικοντ ἔρηξε τε καὶ παῦρ. ἄλλα δὲ ἀλεξάνδριόν τε καὶ ὑρκάνιον, καὶ μ χαιρῶνς, καὶ λυσίας, καὶ τὰ πρὸς τὴν φιλαδέλφιαν, καὶ ἡ πρὸς γαλιλαίαν σκυθόπολις. ἱερικοῦς δ' ὃν περίβολον λίνλω περιεχομένη ὀρεινή τινι λαί που καὶ θεαρεσίλως πρὸς αὐτ διεκλιμένη.

per nouennium magni Iouis familiaris fuit: id eſt, per nouennium (ut Plato dicit) in Iouis antrum deſcendens, & ab illo præcepta accipiens, quæ ad homines perferebat. Eadem Lycurgus eius imitator factitabat. Nam ſæpè peregrinatus, ea ex Pythia intellexit, quæ Lacedæmonijs imperanda erant. Hæc enim ab hominibus putabantur & credebãtur uera. & propterea diuinatores in precio erant, ut etiam imperio digni iudicarentur, ut qui diuina nobis præcepta ac documẽta ederẽt, & uiui & mortui. quemadmodum Tireſias,

Cui dederat uita functo Proſerpina mẽtem, Odyß. κ
Vt ſaperet, pariterq; homines leuis umbra iuuaret.

Talis fuit Amphiaraus, & Trophonius, & Orpheus, & Muſæus, & Getarum deus, olim & Zamolxis Pythagoreus, ætate noſtra Decineus, qui Byrebiſtæ reſpõdit, & apud Boſphoranos Achaicarus, apud Indos Gymnoſophiſtæ, apud Perſas Magi, & qui Necyomantici, & Lecanomantici, & Hydromantici appellantur, apud Aſſyrios Chaldei, apud Romanos Hetruriæ haruſpices. Talis erat Moſes, & ſucceſſores eius: qui cum initia nõ mala habuiſſent, poſtea in deterius delapſi ſunt. Iam uerò aperte Iudæa à tyrannis oppri mitur. Primus pro ſacerdote ſe regem fecit Alexander, cuius filios Hyrcanum & Ariſtobulum de imperio diſceptantes, Pompeius ſuſtulit, atq; eorum munitiones euertit, & ipſa in primis Hieroſolyma ui capta ſunt. Ea munitio petroſa erat, & bene ſepta, & interius aquis abundans, exterius omnino ſicca, foſſam habebat in lapide excisam ſexaginta pedum profunditate, latitudine C C. & L. E lapide autem exciſo educta erãt templi mœnia. Pompeius accepit obſeruato ieiunij die, dum ab omni opere Iudæi abſtinerent, impleta foſſa & admotis ſcalis, iuſſit que mœnia omnia conuelli, qua ex re & latronum & tyrannorum receptacula ſublata ſunt, & loca ubi gaza recondita erat, quorum duo Thrax, atque Taurus in Hiericuntis ingreſſu ſita erant. Item alia Alexandrium & Hyrcanium, & Machærus & Lyſias, & quæ circa Philadelphiam erant. Item Scythopolis Galilææ proxima. Hiericus eſt campus à montana quadam circumdatus, quæ in theatri ſpeciem ad ipſum declinat. Hoc

in loco est palmetum, cui immixta est etiam alia materies domestica, & ferax, palmis abundãs, spacio stadiorum c. & totum irriguũ & habitationibus plenum. Vbi & regia est, & balsami uiridarium, quæ arbor aromatica est & fruticosa, cytiso & termintho persimilis. eius corticem scindentes, succum in uasis suscipiunt, tenaci lacti persimilem: susceptus autem, in conchis coagulatur. Is capitis dolores, & suffusiones oculorum incipientes, & hebetudinem mirificè soluit. quare pretiosus est eo præsertim quòd hic solum nascitur. Palmetum, quod palmam caryotam fert, hic solum est, excepto Babylonio, et ulterioribus orientem uersus. Maximus quidem ex eis prouentus est, quinetiam xylobalsamo, ut aromate utuntur. Serbonis lacus permagnus est, cuius ambitum nonnulli mille stadiorum tradiderunt. Is secus maritimam oram extenditur, longitudine paulo plurium ducentûm stadiorum, profunda & grauissima aqua, ut urinatores in eo innatare non possint: uerùm qui tenus umbilico in eum procedit, mox extollitur. Plenus est bitumine, quod è medio fundo temporibus inordinatis, cum bullis quasi feruentis aquæ efflatur. In summo autem incuruatus, montis speciem præbet, fauillę multum emittit, fumosus & aspectu ater, æri, & argento, & nitidis ac tersis omnibus rubiginem inducit, usque ad aurum. Vnde cum uasa situm contrahunt, iam accolæ intelligunt bituminis eruptionem incipere, ac sese arundineis ratibus ad id inquirendum accingunt. Bitumen est terræ gleba, quæ à calore liquefacta, efflatur atque diffunditur, rursumq; in glaciem fortissimam ab aqua frigida immutatur, qualis est lacuum aqua. unde & sectione & incisione opus est. Id postea in summo fluitat, propter eam naturã, quam diximus, ingredientẽ nec innatare, nec immergi posse, sed attolli. Ratibus autem adnauigantes, quantum quisque uult, referunt. Ac de bitumine quidem hæc dicimus. Posidonius dicit, quod cum accolæ magici homines sint, incantationes quasdam faciunt, & lotia & alios huiusmodi fœtidos humores inspergũt atque exprimunt, quibus bitumen coagulatur, postea incidunt, nisi aliqua lotij uis sit, qualis eorum qui calculos in uesica habent. Nam etiam ex pueri lotio chrysocolla conficitur, ac in medio quidem lacu,

γῆ τοιαῦτα δ' ὄντι ὁ φοινίκων, μεμιγμένην ἔχων τὴν ἄλλην ὕλην ἥμερον καὶ εὔκαρπον. πλεονάζων δὲ τῷ φοίνικι, ὧν μῆκος σταδίων ἑκατὸν, διαῤῥοῦντες ἅπαντες τὴν μεσόγαιαν τοικιῶν. ἔστι δ' αὐτόθι καὶ βασίλειον, καὶ ὁ τοῦ βαλσάμου παράδεισος. ἔστι δὲ τὸ φυτὸν θαμνῶδες, λεπτὸν ἐοικὸς καὶ τερμίνθῳ, ἀρωματίζων. ὃ τὸ φλοιὸν ἐκχίσαντες, ὑπολαμβάνουσιν ἀγγείοις τὸν ὀπὸν γλίχρῳ γάλακτι παραπλήσιον, ἀναληφθὲν δ' εἰς ὄγχον καὶ λαμβανόμενον πήξιν. λύει δὲ λιθαλγίας θαυμασίως καὶ ὑποχύσεις ἀρχομένας, καὶ ἀμβλυωπίας. τίμιος δὲ ὅτι καὶ διότι γόνιμα ταῦτα μόνον γινόμενα. καὶ ὁ φοινικὼν δὲ ἱστορεῖται, ἔχων τὸν λευκὸν φοίνικα γόνιμα μόνον. πλὴν τοῦ Βαβυλωνίου, καὶ τοῦ ἐπέκεινα πρὸς τὴν ἑω. μεγάλην δὲν ἀπ' αὐτῶν ἡ πρόσοδος, καὶ τῷ ξυλοβαλσάμῳ δὲ ὡς ἀρώματι χρῶνται. ἡ δὲ σερβωνὶς ἡ λίμνη, πολλὰ μὲν ὅτι. καὶ χιλίων σταδίων εἰρήκασί τινες τὸν λίνπλον. τὴν μὲν οὖν παλαιὰν παρεῖσι τὰ, μικρῷ τι πλέον τῶν ἑξακοσίων σταδίων μῆκος ὑπολαμβάνοντα, ἀγχιβαθῆ, βαθύτατον ἔχοντα ὕδωρ, ὥστε μὴ διὰ κολύμβου. ἀλλὰ τὸν ἐμβάντα καὶ μέχρις ὀμφαλοῦ περιεμβάλλα, δύβυς ἐξαίρεσθαι. μεσὴ δ' ὅτι ἀσφάλτου αὖτη. ὄζει δὲ ἀναφυσᾶται γὰρ διαφόρους ἐκ μέσου τοῦ βάθους μετὰ πομφολύγων, ὡς ἂν ζέοντος ὕδατος. λυρουμένη δ' ἡ ὠχρὰ φύσει, λόφος φαντασίαν παρέχει. σωρὸς ἀφορίτης ἢ καὶ ἄσβολος πολλὴ διαπνώσης μὲν πῶς ἢ τῇ ὄψιν ἄδηλον. ὑφ' ἧς διαπυρὸς καὶ χαλκὸς καὶ ἄργυρος καὶ παῦρον τὸ σιλπνὸν μέχρι καὶ χρυσοῦ. ἀφ' οὗ δὲ τοῦ διαπεπυῆσθαι τὰ σκύβαλα γνωρίζουσιν πορισκόντος ἀρχομένου τοῦ ἀναβολοῦ τοῦ ἀσφάλτου. καὶ παρασκευάζοντες πρὸς τοῦτο μεταλλείαν αὐτοῦ, ποιησάμενοι σχεδίας διαλαμένας. ἔστι δ' ἡ ἄσφαλτος γῆς βῶλος, ὑγραινομένη τοῦ ὑποθερμοῦ, καὶ ἀναφυσωμένη, καὶ σχιζομένη. πάλιν δὲ μεταβάλλουσα εἰς πάχος ἰχυρὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος, οἷον ὅτι τὸ τῆς λίμνης ὕδωρ, ὥστε θραῦσις καὶ σκοπῆς δεῖσθαι. ἔστ' οὖν πολλαχοῦ σχεδὸν τὴν φύσιν τοῦ ὕδατος ἡμῖν ἐφαμιλλᾶσθαι, μὴ κολύμβου δεῖσθαι μηδὲ βαπτίζεσθαι τὸν ἐμβάντα, ἀλλ' ἐξαίρεσθαι. πλοῖα δὲ ταῖς σχεδίαις, κόπτουσι καὶ φέρουσι τὸ ἄσφαλτον ὅσον ἑκάστου δύναται. τὸ μὲν οὖν συμβαῖνον τοιοῦτον. γόητας δὲ ὅλας, σκέπτεσθαι φησὶν ἐποσιδὰς ὁ ποσειδώνιος οὐκ ἀνθρώπους, καὶ θρᾶ καὶ ἄλλα δυσώδη ὑγρὰ, ἃ πολλὰ κατασχίσαντας, καὶ ἐκπιάσαντας, πάσσειν τὴν ἄσφαλτον, εἶτα τέμνειν, εἰ μὴ ἐξοδὸν ὧν τοῦ δυσώδους τὸ ὄρυγμα ὑπὸ τῆς λίμνης τὸ πάθος

πάθος συμβαίνῃ δύλογον, ὅτι ἡ γῆ πυρὰ τοῦ πύρος, καὶ τὸ ἀσφάλτου τῆς μέσον δὲ, καὶ τὸ πλῆθος. ἄτακτος δὲ ἡ ἀναφύσησις, ὅτι καὶ ἡ τοῦ πυρὸς κίνησις, οὐκ ἔχει τάξιν ἡμῖν φανερὰν, ὥσπερ καὶ ἄλλων πολλῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ Ἠπειρώτιδι. τὸ δ' ἔμπυρον τοῦ χώρου εἶναι καὶ ἄλλα τεκμήρια φέρουσι πολλά. καὶ γὰρ πέτρας τινὰς ὠμὰς κεκαυμένας λευκὰς τραχείας περὶ Μοασάδα, καὶ σύραγγας πολλαχοῦ, καὶ γλῶ τὰ φρώδη. σταγόνας τε πίσσης ἐκ κλειστῶν δόμων λαμβανομένας, καὶ δυσωδίας πόρρωθεν ποταμοὺς ζεόντας. κατοικίας τε ἀνατετραμμένας ὡς ἀπὸ σεισμοῦ, ὥστε πιστεύειν τοῖς θρυλλουμένοις ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ὡς αὐτὰ ὠκοῦντό ποτε τρισκαίδεκα πόλεις γῆ ταῦθ', ὧν ἡ μητρόπολις Σόδομα, σώζοιτο λίμνης ἐξηκοντάστα δίων. ὑπὸ δὲ σεισμῶν καὶ ἀναφυσημάτων πυρὸς καὶ θερμῶν ὑδάτων ἀσφαλτωδῶν τε καὶ θειωδῶν ἡ λίμνη πεπλήσθαι, καὶ πέτραι πυρίλεπτοι γενέσθαι. αἵ τε πόλεις αἱ μὴ καταποθεῖσαι, ἃς δ' ἐκλείπουσιν οἱ ἐνοικοῦντες φυγεῖν. ὁ Στράτων δέ φησι ταὐαντία, λίμνας ζούσης τῆς χώρας, ἐκρήγμασιν ἀνακαλυφθῆναι τῇ πλείστῳ, καθάπερ τῶν θαλασσῶν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Γαυλανίτιδι ὕλωρ μοχθηρὸν λιμναῖον, οὗ τὰ γευσάμενα ἱστίων, τρίχας καὶ ὁπλὰς καὶ κέρατα ἀπορρέοντα. ἐν δὲ ταῖς καλουμέναις Παρειχείαις, ἡ λίμνη μὲν παρειχείας ἰχθύων ἀσείας παρέχει, φύει δὲ δένδρα καρποφόρα, μηλέαις ἐμφερῆ. χρῶνται δ' αὐτοῖς οἱ γυπτίοι τῇ ἀσφάλτῳ πρὸς τὰς παρειχείας τῶν νεκρῶν. Πομπήιος μὲν οὖν πόθῳ νικήσας τινὰ τῶν ἀρίστων τῆς Ἰουδαίων χώρας τὸν Ἀριστοβούλου τῆς Βίαν, ἀπέδειξεν ἱερέα τῆς ἱεροσυλίου. τῶν δ' ἀπὸ γένους τοῦ Ἀσαμωναίου, ἱερέα ἦν ἐκεῖνος, ὡς ἔοικε, καὶ μάλιστα τῇ πρὸς Ῥωμαίους ὁμιλίᾳ, καὶ πολιτείᾳ, ὥστε τὸν Βασιλέως ἐκρημάτισε, δόντος τὸ μὲν πρῶτον αὐτῷ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχιερωσύνης, ὕστερον δὲ καὶ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ. τῶν δ' υἱῶν οὐδὲν αὐτὸς ἀπέλιπεν, ἀποθανὼν ἐπιβουλευσάντων αὐτῷ, οὐδὲ θυγατέρων διαδόχους ἀπέλιπε, μειράκια αὐτοῖς ἀφῆκε. καίπερ δὲ οὐκ ἐπιμνησθεὶς ἡρώδης, τῆς ἀδελφῆς παλαιὸν, καὶ τῆς ταύτης θυγατέρα Βερνίκην. ὁ μὲν τοι δυτύχησαν οἱ παῖδες, ἀλλ' ἐν αἰτίαις ἐγένοντο. ὁ δὲ μὲν φυτῷ διετέλεσε, πρὸς τοῖς ἀλλοβρυξὶ γαλάταις λαβὼν οἴκησιν. οἱ δὲ θρᾳκικὰ πολλῷ μόλις εὔρονθ' κάθοδον, πρὸ ἀρχῆς ἀφροδισίοις ἑκατόν. ὑπερῆκται δὲ καὶ Ἰδουμαίας καὶ Κοίλης συρίας μέχρι Βαβυλωνίας, καὶ τοῦ δυφράτου ποταμίας πρὸς νότον ἀραβία πᾶσα, χωρὶς τῶν ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ σκηνιτῶν. περὶ μὲν οὖν μεσοποτα-

iure huiuſmodi res accidit. Ignis enim ac bituminis fons, ac multitudo in medio eſt. quãquam & flatio ſit inordinata, quoniam ignis motus, ordinem non habet nobis manifeſtũ, quemadmodum & multorum aliorum flatuum. Talia etiam apud Apolloniam Epiroticam eueniũt. Quòd autem regio ignea ſit, permulta alia ſigna afferunt. Nam & petras aſperas exuſtas circa Moaſada oſtendunt, & multis in locis præruptas, & terram cinerulentam, & picis guttas ex petris diſtillantes, & flumina fœtido odore efferuentia, & habitationes paſſim euerſas, ut iſs fidem adhibeant, quæ ab indigenis prædicantur, quòd in hoc loco XIII. urbes olim habitabant, quarum metropolis Sodoma adhuc LX. ſtad. ambitum ſeruet. Et quòd ex terræ motibus, & ignis afflatu, & aquis calidis & bituminoſis, & ſulphureis lacus eruperit, & quòd petræ igniferæ factæ ſint, & urbium aliæ abſorptæ, aliæ ab iis, quicunq; fugere potuerũt derelictæ. Eratoſthenes cõtrà ſentit, quod cum regio ſtagnis teneretur, maxima eius pars eruptionibus retecta fuerit, quẽadmodum mare. In agro etiã Gadareno eſt aqua quædam peſſima ex lacu: qua deguſtata, pecora pilos, ungues, & cornua amittunt. Apud eas quæ Tarichiæ appellantur, eſt lacus qui optimas piſcium condituras præbet. gignit etiam arbores fructiferas malis ſimiles. Aegyptij bitumine ad mortuorum condituras utuntur. Pompeius circumciſis quibuſdam, quæ Iudæi ſibi uiolenter aſciuerant, Herodem ſacerdotio præfecit. Poſtea Herodes uir indigena, id quibuſdam ex eadem ſtirpe contulit: tantumque ſuperiores omnes & ciuilitate, & Romanorum conſuetudine præſtitit, ut rex fuerit conſtitutus, Antonio primùm, poſtea Cæſare Auguſto poteſtatem ei concedente. Ex filijs alios ipſe ſibi inſidiantes interemit, alios moriens data utrique portione, ſucceſſores reliquit. Cæſar & Herodis filios, & ſororem Salomen, & Berenicen eius filiam, honore proſecutus eſt. ſed filijs nõ fœliciter ceſſit. Nam cum eſſent accuſati, alter in exilium apud Gallos Allobroges relegatus fuit, alij uix multo obſequio reditum impetrarunt, & ſuam uterque tetrarchiam. Vltra Iudæam, & Cœloſyriam, uſque in Babyloniam & fluuialem Euphratis regionem auſtrum uerſus tota eſt Arabia, exceptis Scenitis, qui ſunt in Meſopotamia. De Me-

ſopotamia quidem & gentibus, quæ eam incolunt, ſatis dictum eſt. Vlterior Euphratis regio, quæ ad eius oſtia eſt, à Babylonijs incolitur, & Chaldæorum gente, de quibus etiam antè diximus. Quæ poſt Meſopotamiam ſunt, uſq; in Cœloſyriam flumini proxima, & Meſopotamiæ, Arabes Scenitæ obtinent, perparuas quaſdam potentias in ſterilibus locis propter aquarum inopiam partiti. Agriculturam aut parum aut nihil exercent, paſcua omnis generis pecorum, præſertim camelorum optima habent. Vltra hos deſerta ſunt haud exigua: quæ uerò his iam auſtraliora ſunt, ab ijs tenentur, qui fœlicem Arabiam incolunt. Cuius ſeptentrionale latus faciunt antedicta deſerta, orientale Perſicus ſinus, occidentale Arabicus, auſtrale mare magnum, quod extra utrunq; ſinum eſt. Idq; totum mare rubrum uocatur. Perſicus itaque ſinus, Perſicum mare appellatur. de quo Eratoſthenes ait, os eius adeò anguſtum eſſe, ut ex Armozo Carmaniæ promontorio, Arabię pars conſpiciatur, quæ eſt Macis proxima. Ab ore autem, ora quæ à dextris eſt, cum curua ſit, à principio quidem à Carmania paululum orientem uerſus, poſtea ad Arctum uergit, poſtea ad occidentem uſque ad Euphratis oſtia, & Teredonem. complectitur autem & Carmaniorum oram, & Perſarum & Suſianorum & Babyloniæ partẽ, quæ decem millium ferè ſtadiorum eſt, de quibus iam antè diximus. Hinc protinus uſq; ad os alia totidem ſtadia ſunt, ut traditum dicunt ab Antiſthene Thaſio, qui cum Nearcho nauigauit, ut perſpicuum ex his ſit, mare hoc paulo minus eſſe mari Euxino. Dicunt etiam, illum dicere, quoniam ſinum cum claſſe circũnauigauit, quod à Teredone deinceps continentẽ à dextris habẽti, præternauigatio inſulam Icarium in fronte habet, & Apollinis templum in ea ſanctũ, & Tauropolæ oraculum, & quod præternauiganti Arabiam ad duo millia & quadringenta ſtadia. in interiore ſinu urbs iacet nomine Gerrha, quam Chaldæi tenebant, à Babylonia profugi, loca ſalſa, & domos ex ſale habitantes, quas cum ſalis ſquamæ, propter ſolis ardorem ſeparatæ, continuè cadunt, crebrò aquis aſpergant, atque eo pacto continuant parietes. Hæc urbs CC. ſtadijs à mari diſtat. Gerrhæi frequentius pedeſtri itinere Arabum merces, & aromata mercantur.

σοποταμίας, ἡ δὲ νεμομένων αὐτὴν ἐθνῶν, εἴρηται. τὰ δὲ ὡρίαν τὴν ὑφ' ἁτὰ τὰ μὴ πῶς ταῖς ἐκβολαῖς αὐτῆς, νέμονται Βαβυλώνιοι καὶ ὁ τὴν Χαλδαίαν ἔθνος. εἴρηται δὲ πρὸ τούτων. τὰ δ' ἐξῆς ἡ μεσοποταμίας μέχρι λοιπὸν συρίας, ὁ μὲν πλεονάζει τῷ ποταμῷ καὶ τὴν μεσοποταμίαν, σκηνίτης κατέχουσιν ἄραβες, ὀλιγανθρωπίας ἀρρητεμμένοι μικρὰς γὰρ λυπρὸς χωρίοις ἀφ' ὑδρίας. γεωργοῦντες μὲν, ἢ οὐδέν, νομὰς δ' ἔχοντες ὡς τὰ ποίμνια τῶν θρεμμάτων, καὶ μάλιστα καμήλων. ὑπὲρ δὲ τούτων ὄρη μέσα ὄντα πολλὰ. τὰ δὲ τούτων ἐπινοτώτερα ἔχουσιν, οἱ τὴν ὀλίγην καλουμένην ἀραβίαν οἰκοῦντες. ταύτης δὲ τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ἀπολειφθεῖσα ὑπὸ ὄρη μέσα, τὸ δὲ ἑῶον ὁ περσικὸς κόλπος, τὸ δ' ἑσπέριον ὁ ἀραβικὸς, τὸ δὲ νότιον ἡ μεγάλη θάλαττα ἡ ἔξω τῶν κόλπων ἁμφοῖν, ἣν ἅπασαν ὀρυθρὰν καλοῦσιν. ὁ μὲν περσικὸς κόλπος λέγεται, καὶ ἡ ἡ περὶ τὴν περσίδα θάλατταν. φησὶ δὴ ποτὲ αὐτὴν ἀρατοσθένης οὕτως, ὅτι τὸ στόμα φησὶν εἶναι στενὸν ὄντως, ὡς ὑπ' ἀκρωμάζον τοῦ ἡ καρμανίας ἀκρωτηρίου ἡ ἀραβίας, ἀφορᾶσθαι τὰ γὰρ μάκας. ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος ἡ μὲν ἀριστερὰ παραλία πολυφορὰς εἶναι. καταρχὰς μὲν ἀπὸ ἡ καρμανίας πρὸς ἑῶ μικρόν, εἶτα πρὸς ἄρκτον νεύει, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν ἑῴαν μέχρι τοῦ πασένος κόλπου ἡ ἐκβολῆς τοῦ ὑφ' ἁτὸ. παρέχει δὲ τήν τε καρμανίαν παραλίαν, καὶ τὴν περσῶν καὶ σουσίων, καὶ βαβυλωνίων ἀπὸ μέρους, ὅσον μυρίων οὖσαν σταδίων, πρὸ ὧν κόλπος ἐστὶν ἡμᾶς ἐρήκαμεν. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἐξῆς ὧδε· τὸ στόμα πάλιν ἄλλοι τοσοῦτοι, καθάπερ κόλπος αὐλῶνος λέγειν φασὶ τὸν θάσιον, ὃν κόλπον ναύαρχος συμπλεύσαντα καθ' αὑτόν. ὥστε δῆλον ἐκ τούτων εἶναι, ὅτι μικρὸν ἀπολείπειν τῷ μεγέθει ἡ ἡ τὸν εὔξεινον θαλάττης αὕτη ἡ θάλαττα. λέγειν δέ φησιν ἐκεῖνον πρὸς τὸ πλοῦτον τόπων, ὅτι ἀπὸ γερρηδόνος, ἐξῆς ἡ δεξιὰ ἔχοντι τὴν ἤπειρον, ὁ πρῶτος ἐχῆ πρόκειται νῆσον ἱκάριον, καὶ ἱερὸν ἀπόλλωνος ἅγιον γὰρ αὐτῇ, καὶ μαντεῖον ταυροπόλου. παραπλεύσαντι δὲ ἡ ἀραβίας εἰς δισχιλίους, καὶ τετρακοσίους σταδίους, ἐν βαθεῖ κόλπῳ κεῖσθαι πόλιν γέρρα. χαλδαίων φυγάδων ἐκβαλόντων οἰκοῦντα τὴν ἁλμυρίδα, ἣν ἐχόντων τὰς οἰκίας, ἃς ἐπιφέρειν τὰ ἁλῶν ἀφιέμενα ἡ τὴν ἐπικαιρίαν τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου, ὃ ὠμοῖς ἀπὸ πλοίοις, καταβάλλοντες ὕδασι πυκνὰ οὐ παύουσι. διέχει δὲ ἡ θαλάττης, σταδίους σαδίους ἡ πόλις. ὠνίμποροι δ' εἰσὶν οἱ γερραῖοι πλοίων, τῶν ἀραβίων φορτίων, καὶ ἀρωματικῶν. ἀεισό-

ἀμεσόβολος ὁ τἀναντίον φησί, τοὺς γὰρ Ἀραβίους πολλὰ χρῆσθαι εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐμπορεύεσθαι, ἐκεῖθεν δὲ τῷ Εὐφράτῃ τὰ φορτία ἀναπλεῖν εἰς Θάψακον, εἶτα πεζῇ κομίζεσθαι πάντα. πλοῦσαν δ' εἶναι πλέον ἄλλαι νῆσοι, Τύρος καὶ Ἄραδος εἰσιν, ἱερὰ ἔχουσαι παρὰ φοινικῆσι ὅμοια. καὶ φασί γε οἱ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντες τὰς ὁμωνύμους τῶν φοινίκων νήσους, καὶ πόλεις ἀπίκους ἐαυτῶν εἶναι. διέχουσι δὲ αἱ νῆσοι αὗται τὸν τέρμονα μὲν διεχόμενον πλοῦν, ὃν δὲ ἐκ τοῦ σώματος ἄκρας καὶ γῆς μάκαιρα, ἡμερήσιον. ἀπὸ δὲ Καρμανίας, εἰρήκασι, καὶ νέαρχος, καὶ ὀρθαγόρης, νῆσον τυρρηνίαν διεσθαι πρὸς νότον πελαγίαν ἐν διχιλίοις σταδίοις, ἐν ᾗ τάφον ἐρυθρᾶς διεκνυται χῶμα μέγα, ἀχρίοις φοίνιξι κατάφυτον. τοῦτον δὲ βασιλοῦσαι τῆς τόπων, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸν θάλατταν ἐπώνυμον καταλιπεῖν. σιλλῶσαι δὲ ταὐτὰ φησιν αὐτοῖς μιθροπάστου τοῦ φρυγίας σατράπου, φυγόντα μὲν Δαρεῖον, διατρίψαντα δ' ἐν τῇ νήσῳ. συμμίξαντα δὲ αὐτοῖς καταχθεῖσιν εἰς τὸν πορσικὸν κόλπον, καὶ ζητοῦντα κάθοδον δι' αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν. λαθ' ὅλου δὲ τοῦ ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐν ᾗ βυθὸς φύεται δένδρα ὅμοια δάφνῃ καὶ ἐλαίᾳ, ταῖς μὲν ἀμπώτεσιν ὅλα ὑπόφαῤῥα γινόμενα, ταῖς δὲ πλημμυρίσιν ἔνδον ὅτι ὅλα καλυπτόμενα. ἐν ταῦτα δὲ ὑποκειμένης γῆς ἀδένδρου οὔσης, ὥστε ἀθέατον εἶναι τὸ πᾶν βάθος. πολὺ μὲν οὖν ἐν τῇ πορτικῇ θαλάσσῃ, ἐν ᾗ ἑῶαν πλοῦν ἔφασαν εἶναι ἐπὶ δυσμαῖς ὄρη, τοιαῦτα ἔρημα ὀρατοδρόμους. φησὶ δ' ὁ νέαρχος τοῦ μιθροπάστου ἐντυχεῖν αὐτοῖς μετὰ μαζαίου. ἦρξε δὲ ἀμαζαίου ἐπαρχίας νήσου τινὸς οὔσης τῷ πορσικῷ κόλπῳ. καλεῖσθαι δὲ τοῦτον νῆσον ὀρᾶντα. εἰς ταύτην δὲ φησὶ μιθροπάστου καταφυτόντα, ξενίας τυχεῖν ὑπὸ τοῦ ἐξαγούσης γνωρίσαι ἄφοβον. καὶ δὴ καὶ συνελθεῖν τῷ ἀμαζαίῳ συναθροισθέντων τοῖς ἐν τῷ σόλῳ μακεδόσι, τὸν δὲ μαζαίου καθηγεμόνα τοῦ πλοῦ γενέσθαι. λέγει δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ πορσικοῦ κόλπου. ἐν ᾗ μαργαρίτης πολὺς καὶ πολυτίμητος ὄστρ. ἐν ἅλμαις δὲ ψῆφοι τε δι' αὐγῶν καὶ λαμπρῶν, ἐν δὲ τοῖς πρὸ τοῦ εὐφράτου νήσοις διάφορα φύεσθαι λιβάνου πανέσσα, ὧν τὰς ῥίζας ἁλαμένων, ὀπὸν ῥεῖν, παγέρων δὲ καὶ ἐχίδνων μεγέθη. ὅπερ κοινὸν ἐν πάσῃ τῇ ἔξω θαλάσσῃ. οὐ μὴν γὰρ εἶναι μείζους ἰκανοῖσιν, οὐδὲ δικτύλας. ἐπικλῶσαι δὲ λίτρου ἁλῶν πρωτήκοντα πηχῶν. ἀρχὴ δὲ τῆς ἀραβίας ἀπὸ τοῦ βαβυλωνίας ὅρων ἡ μακινά. πρόκειται δὲ ταύτης τῇ μὲν ἡ ἔρημος τῶν ἀράβων, τῇ δὲ τὰ ἕλη τὰ κατὰ χαλδαίους,

Aristobulus diuersa sentit, Gerrhæos frequentius in Babyloniam ratibus mercatum ire, atque inde per Euphratem Thapsacum cum mercibus adnauigare, postea quo libeat pedestri itinere deferri. Nauiganti ulterius sunt aliæ insulæ, Tyrus, & Aradus, quæ templa Phœnicijs similia habent. Dicunt qui in eis habitant, insulas & urbes, quas Phœnices eodem nomine habẽt, suas esse colonias. Distant hæ insulæ à Teredone x. dierum nauigatione: à promontorio uerò quod est in ore apud Macas, diei nauigatione. Nearchus & Orthagoras dixerunt, Tyrinam insulam in pelago ad austrum iacere, duobus milibus stadiorum à Carmania distantem, in qua Erythræ sepulchrum ostenditur, ingens sanè tumulus, & syluestribus palmis constitutus, atque eum in ijs locis regnasse, & de se mari nomen reliquisse. Atq; hæc sibi à Mithropastæ Areini filio, satrapis Phrygiæ patefacta, qui Darium fugiens, in ea insula esset immoratus, & cum eis diuersatus in Persicũ sinum delatis, et per eos quæreret in patriam remeare. In tota Rubri maris ora arbores in profundo nascuntur, lauro & oleo persimiles, quæ in refluxibus ex toto deteguntur, in affluxibus nonnunquam ex totò obruuntur: atque hoc etiam, cum ulterior terra arboribus careat, adeò ut admirandum sit. De Persico itaq; mari, quod nos orientale latus fœlicis Arabiæ diximus, talia Eratosthenes tradidit. Nearchus ait Mithropastẽ eis cum Mazena occurrisse, Mazenam uerò insulæ cuidam in Persico sinu præfuisse, insulæ nomen Doractę, ac Mithropasten cum in hanc confugeret, hospitio acceptum fuisse, quòd in externa decessisset: & Mazenam cõuenisse, qui in Macedonum classe fuerat, atq; Mazenam nauigationis ducem fuisse. Dicit etiam in Persicæ prętur nauigationis initio insulam esse, in qua multæ ac prectosæ margaritæ gignantur, in alijs uerò clari ac pellucidi lapilli. In insulis quoq; ante Euphratem arbores, thus redolentes, innasci, quarum radices fractæ succum effundant, item miras cancrorum atq; echinorum magnitudines, quod in toto exteriore mari cõmune est, quorum alij pileis maiores sint, alij * duo acetabula capiant, uidisse etiam cetum mari eiectum L. cubitorum. Arabiæ initium à Babylonia est regio Mæcina. Ante hanc iacent partim Arabum deserta, partim Chaldæorum paludes,

* δικτύλους

quas Euphrates effusus facit, partim Persicum mare. Ea etsi grauē ac nebulosum aerem habet, simulq; pluuiosa sit & æstuosa, fructus tamen optimos producit. Vitis in paludibus nascitur, terra in arundineis cratibus impositā, quantam stirps recipiat, ut sæpe etiam ab aqua deferatur, quam rursus in pristinam sedem cōtis propellunt. Sed redeo ad ea quæ deinceps Eratosthenes de Arabia commemorat. Dicit enim de parte septentrionali ad deserta, quæ inter fœlicem Arabiā & Cœlosyrios & Iudæos est, usq; ad Arabici sinus recessum, quod ab heroum urbe, quæ est ad Nilum, recessus Arabici sinus, Nabatęam petram uersus usq; Babylonem, stadia sunt v. millia, & sexcenta. Ac tota quidem ad æstiuales ortus est, per adiacentes Arabum gentes, Nabatæos scilicet, Chaulotæos, & Agræos: ultra quos & fœlix Arabia, ad x II. millia stadiorum ad austrum exposita usq; in Atlanticum pelagus. Incolunt eam primi post Syros, & Iudæos, homines agricultores. Post hos regio est arenosa & sterilis, quæ palmas habet non multas, & acanthos, & myricam, & fossiles aquas, quemadmodum Gedrosia. Eam Arabes Scenitæ camelorum pastores habitant. Vltima uerò austrum uersus cōtra Aethiopiā assurgentia æstiuis imbribus tanguntur, & bis seruntur, quemadmodum India. Habent etiam flumina quæ in campos & lacus absumuntur, & cùm cæterorum fructuum, tum etiam mellificij abundantia est: pecorū quoq; omniū copia, exceptis equis, mulis, & porcis: auium etiam omniū, præter anseres et gallinas. Ac ultima quidē regio, de qua antè diximus, à quatuor maximis nationibus inhabitatā, à Minæis, qui in parte sunt, Rubrū uersus, maxima eorū ciuitas Carna siue Carana. Hos sequunt Sabæi, quorū metropolis est Mariaba. Tertij sunt Catabanenses, qui ad angustias, & Arabici sinus transitum descendunt. Eorū regio dicitur Tamna. Ad orientē in primis sunt Chatramotitæ urbem Cabatanum habētes. earum quæq; sub suo principe est, & fœlices sunt, & optimas templorū ac regiarū constructuras habent: domicilia uerò lignorum cōpage, Aegyptiacis similia. & plus regionis occupāt quatuor præfecturæ, quas nomos uocant, quàm Aegyptiacum Delta. Succedit apud eos in regno non filius patri, sed qui primus è nobili genere post constitutum regem nascitur.

ἃ ποιεῖ παρεκχεόμενος ὁ Εὐφράτης. πλήρη μὲν οὖν ἁλμυρᾶς θαλάττης, δυσώδη δὲ καὶ ὀμιχλώδης, καὶ ἐπόμβρον ἅμα καὶ λιμναίαν· καλλίκαρπον δὲ ὅμως. ἡ δ' ἄμπελος γὰρ ἔλεσι φύεται, καλαμίναις ῥιψὶν ἐπιβαλλομένης γῆς ὅση δέξαιτ' ἂν τὸ φυτόν. ὥστε φέρεσθαι γίνεσθαι πολλάκις. εἶτα πονοῦσι ἀπωθεῖσθαι πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν ἕδραν. ἐπανέρχομαι δὲ αὖθις τὰς ἀρχαιοτέρας ἀφάσεις, ἃς ἐξῆς πέρι τῆς Ἀραβίας ἐπέθετο. φησὶ δὲ πέρι τῆς προσαρκτίου καὶ ἀβρώμης, ἣ τις ἐστὶ μεταξὺ τῆς τε εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ τῆς Ἰουλοσύρων καλουμένης, μέχρι τοῦ μυχοῦ τῆς Ἀραβίου κόλπου. διότι ἀπὸ πρώτης πόλεως ἣ τις ἐστὶ πρὸς τῷ νότῳ μυχὸς τοῦ Ἀραβίου κόλπου, πρὸς μὲν τὴν ναβαταίαν ὁδεύουσιν εἰς Βαβυλῶνα, ὡς τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι. ὥστε μὴ πρὸς ἀνατολὰς θρῖνας. ἀλλ' ἡ τῆς πλησιαζούσης Ἀραβίας ἐνδεὴς καὶ αὐλαίου τε καὶ χαμαιπετοῦς ὥρας, καὶ ἀγραύλου. ὑπὲρ δὲ ταύτης ἡ εὐδαίμων ὅση, ὑδρηλοτέρα μυρίους ἢ δισχιλίους ἐκκειμένη στάδιος πρὸς νότον, μέχρι τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ μὲν πρῶτοι μετὰ τοὺς σύρους, καὶ τοὺς ἰουδαίους, ἄνθρωποι γεωργοί. μετὰ δὲ τούτους διαμένει ὅση γῆ καὶ λυπρὰ φοίνικας ἔχουσα ὀλίγους, καὶ ἄκανθαν καὶ μυρίπλοκα καὶ ὄρυκτα ὕδατα, καθάπερ καὶ ἡ γεδρωσία. σκηνῆται δ' ἔχουσιν αὐτὴν ἀραβες καμηλοβοσκοί. τὰ δ' ἔσχατα πρὸς νότον καὶ αὐταίρουσα τῇ αἰθιοπίᾳ βρέχεται θρινοῖς ὄμβροις καὶ δισσπορεῖται παραπλησίως τῇ ἰνδικῇ. ποταμοὺς δ' ἔχει καταναλίσκοντας εἰς τὰς λίμνας. εὐπαρπία δ' ὅση ἥτε ἄλλη καὶ μελιτουργία διαφυλάττει. βοσκημάτων τε ἀφθονία, πλὴν ἵππων καὶ ἡμιόνων καὶ ὑδρ. ὄρνεά τε παντοῖα πλὴν χηρῶν καὶ ἀλεκτορίδων. κατοικεῖ δὲ τὰ μέγιστα ἔθνη τὴν ἐσχάτην λεχθεῖσαν χώραν, μεναῖοι μὲν γὰρ πρὸς τὴν ὀρυφρὰν μέρει, πόλις αὐτῶν μεγίστη καρνα, ἢ καρανα. ἐχόμενοι δὲ τούτων σαβαῖοι. μητρόπολις δ' αὐτῶν μαριάβα. πρίπει δὲ καταβανεῖς, καθήκοντες πρὸς τὰ στενὰ, καὶ τὴν διάβασιν τοῦ ἀραβίου κόλπου. τὸ δὲ βασίλειον αὐτῶν καλεῖται. πρὸς ἣν μάλιστα χαρακτηρίζεται. πόλιν δ' ἔχουσι καθάπαξ μοναρχοῦνται ἢ πᾶσαι, καὶ ἐσίν αὐδαίμονες, καὶ σκευασμέναι καλῶς ἱεροῖς τε καὶ βασιλείοις. αἵτε οἰκίαι τοῖς αὐγυπτίοις ἐοίκασι τῇ τῶν ξύλων φύσει. χώραν δ' ἐπέχουσιν οἱ τέτταρες νόμοι μείζω τοῦ κατ' αἴγυπτον δέλτα. διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν οὐ πᾶς ὁ παῖς, ἀλλ' ὃς ἂν πρῶτος γένηται τῇ διαφανῶν πᾶσι, μετὰ τῆς διαδόσεως τοῦ βασιλέως.

ἅμα

ἅμα γὰρ τὸ κατασταθῆναί τινα εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀναγράφονται τὰς ἐγκύους γυναῖκας τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν. καὶ ἐφιστάσι φύλακας. ἵνα μὴ πρώτου τίκτοι νόμος ὑπὸ ἀνακηρυχθέντος βασιλικῶς, ὡς διαδεξάμενος. φορβὴ δὲ λιβανωτὸς μὲν ἡ καταβανία, σμύρναν δὲ ἡ κατ' αὐτὴν, σμύρναν δὲ ἡ χατραμωτῖτις. καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἀρώματα μεταβάλλονται τοῖς ἐμπόροις. ὁρίζονται δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ ἐλανῶν μὲν εἰς μεναίαν γὰρ ἑβδομήκοντα ἡμέρας. ἔστι δὲ ἡ ἔλανα πόλις. γνώθα δὲ ἐστὶν ἄλσος τοῦ ἀραβίου κόλπου, ὅσον ἡμέρας ἐλαίτης διαπλεύσιμον, διαθάπερ εἰρήκαμεν. γαβαῖοι δὲ εἰς τὴν χατραμωτῖτιν γὰρ παραγίνονται ἡμέρας ἀφικνοῦνται. τὸ δὲ ἀραβίου κόλπου, τὸ μὲν παρὰ τὴν ἀραβίαν πλευρὰν ἀρχομένοις ἀπὸ τοῦ ἐλανίτου μυχοῦ, διαθάπερ οἱ περὶ ἀλέξανδρον ἀνέγραψαν καὶ αὐξικράτης μυρίων καὶ τετρακισχιλίων σταδίων ὄντων, εἴρηται δὲ ὧν πλέον. τὸ δὲ ἐπὶ τὴν προγλοδυτικὴν, ὅπερ ὄντων ἐν δεξιᾷ ἀπὸ πλεούσιν ἀπὸ ἡρώων πόλεως, μέχρι μὲν πολεμαΐδος, ἐν δὲ τῶν ἐλεφάντων θήρας, γνωμονικίλιοι πρὸς μεσημβρίαν στάδιοι, καὶ μικρὸν ὕστερον τὴν ἕω. γίνεται δὲ ὁ μὲν μέχρι τῶν στενῶν, ὡς τετρακισχίλιοι, καὶ πεντακόσιοι πρὸς τὴν ἕω μᾶλλον. πυκνὰ δὲ ἄκρα τὰ στενὰ πρὸς τὴν αἰθιοπίαν, διερὰ καλαμώνη, καὶ πολίχνιον ὁμώνυμον αὐτῇ. κατοικοῦσι δὲ ἰχθυοφάγοι, καὶ φασὶν γίνεσθαι τὸ σύλλιον ἐν στενωτῷ τὸ αἰγυπτίων, μνημεῖον ἱεροῖς γράμμασι τὴν διάβασιν αὐτοῦ. φαίνεται γὰρ τὴν αἰθιοπίδα, καὶ τὴν προγλοδυτικὴν πρῶτος κατασχὼν ἅμιλλος ὅτος. εἶτα διαβὰς εἰς τὴν ἀραβίαν. καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν ἀσίαν ἐπελθὼν τὴν σύμπασαν. διὸ δὴ πολλαχοῦ στενωτὸς χάρακος προσαγορεύεται, καὶ ἐφιδρύματά ὅσων αἰγυπτίων θεῶν ἱερῶν. τὰ δὲ ἐπὶ διαπλοῦ στενὰ, σωληγεται εἰς σταδίους ἑξήκοντα. οὐ μὴν τοῦτό γε καλεῖται νῦν στενά. ἀλλὰ πρόσπλους ἀστοτόπου, καὶ θάλασσα μὲν ἀφορμὰ ὅση τὸ μεταξὺ τῶν ἠπείρων ἑβδομήκοντα που σταδίων. ἐξ δὲ νῆσοι συνεχεῖς ἀλλήλαις τὸ διάπλουν πληροῦσαι, στενὸς τελέως διάπλους ἀπολείπουσι. διὰ ὧν σχεδίαις τὰ φορτία κομίζουσι διὰ τοῦτο καλοῦσι, καὶ λέγουσι ταῦτα στενά. μετὰ δὴ τὰς νήσους ὁ ἑξῆς πλοῦς ὅσον ἐν κόλπῳ πρὸς τὴν σμυρνοφόρον, ὧν τὴν μεσημβρίαν ἅμα, καὶ τὴν ἕω μέχρι πρὸς τὴν τὸ λιμνάμωμον φέρουσαν, ὅσον πεντακισχιλίων. ὑπερβαλὼν δὲ ταύτης ὁ λόγος ἀφίχθαι φασὶ μέχρι νῦν. πόλις δὲ γὰρ οὐ τῇ παραλίᾳ μὲν πολλὰς εἶναι, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ πολλὰς οἰκουμένας καλῶς. τὰ μὲν τερατοδέστερα τῆς ἀραβίας διαπεπτωκότα.

Nam simul ac aliquis in imperio constitutus est, omnes nobilium uirorum uxores prægnantes conscribuntur, & custodes apponuntur, qui obseruent quæ prima pepererit. Nam eius filius ex lege assumitur, & ad regni successionem regaliter educatur. Catabania thus gignit. Chatramotitica myrrham, & tum hæc, tum alia aromata mercatoribus præponuntur, qui ad eos ex Elanis Menæā ueniūt in diebus septuaginta. Elana urbs est in altero recessu Arabici sinus, qui apud Gazam est nomine Elaniticus, quemadmodum iam diximus. Gabæi in Chatramotiticam in diebus quadraginta proficiscuntur. Arabici sinus latus, quod secus Arabiam est, ab Elanitico recessu incipiendo (ut Alexander, & Anaxicrates scripserunt) tredecim millia stadiorum comprehendit, quemadmodum sæpè dictum est. Quod uerò Troglodyticam uersus est, in dextra parte nauigantibus ab heroum urbe, usque ad elephantum uenationem, & Ptolemaidem, stadiorū nouem millia ad meridiem & paululum ad orientem. Hinc usq; ad angustias circiter quatuor millia, & quingenta magis ad orientem. Angustiæ Aethiopiam uersus à promontorio fiunt, quod Dira nominatur, & oppidum eodem nomine, quæ loca ab Ichthyophagis habitantur. Dicunt hoc in loco Sesostris Aegyptij columnam esse, quæ sacris literis transitum eius significet. Is enim primus uidetur Aethiopiam Troglodyticamq; subegisse: postea in Arabiam transgressus, inde Asiam omnem permeauit, quapropter multis in locis Sesostris uallum appellatur, & Aegyptiorum deorum templa inueniuntur ab eo constructa. Angustiæ Diræ proximæ in sexaginta stadia contrahuntur, nunc uerò non hæ dicuntur angustiæ, sed ulterius nauiganti, ubi traiectus est inter continentes CC. ferè stadiorum. Ac sex quidem insulæ inter se continuæ transitum implentes, ualde angustas nauigationes relinquunt, per quas merces ultro citroq; ratibus transuectantur, atque has angustias uocant. Post insulas deinceps in sinum se inferenti, est nauigatio secus myrtiferam regionem ad meridiem atque auroram, usq; ad eam quæ cinnamomū fert ad V. millia stad. ultra hanc negant quenquam hactenus profectū. Et in ora quidem urbes esse, non tamen multas, in mediterranea uerò multas, & optimè habitatas. Ac de Arabia quidē hæc ab Eratosthene dicuntur.

his

his ea sunt addenda, quæ & alij ea de re tradiderunt. Artemidorus scribit, Arabicum promontorium, Diræ oppositum, Acilam uocari: circa Diram eos habitare, qui Glandes curti sunt. Tum ab heroum urbe nauiganti iuxta Troglodyticam Philoteram esse, à sorore secũdi Ptolemæi appellatam, Satyri opus, qui ad Troglodyticam & elephantum uenationem perscrutandam missus est. Deinde aliam urbem Arsinoen. deinde calidarum aquarum exitus, quæ amaræ ac salsæ ab excelsa quadam petra in mare emittunt. Non procul mons quidam est, rubrica plenus in campo situs, deinde Muris stationem, & Veneris stationem: uocari autem portũ magnum, ingressu admodum flexuoso. In fronte insulas tres esse, duas olei opacas, alteram minus opacam, quæ meliagrides multas habeat. Deinceps sinum qui immundus dicitur, & ipsum contra Thebaidem situm, quemadmodum Muris stationem. Immundus idcirco, quia occultis cautibus, & dorsis exasperatur, & flatibus qui frequenter tempestates cient. Hoc in loco Beronicen urbem, in penitiore sinu positam. Post sinum est Ophiades insula, ab euentu rei appellata, uel quòd rex eam à serpentibus liberauit, uel quòd multi applicantes, à serpentibus interficerentur, & propter topazia. is autem est lapis pellucidus, splendore aureo refulgens, ut interdiu uideri non possit, usque adeò illustratur: noctu uerò uidetur ab ijs, qui eum colligunt. Nam signo aliquo impositò, de die effodiunt. Aegypti reges maximam hominum multitudinem, mercede conductam, ad horum lapidum collectionem custodiam que collocauerant. Post hanc insulam multæ Ichthyophagorum & Nomadum nationes sunt. Postea Sotiræ deæ portus. hunc principes quidam è maximis periculis seruati, ab euentu rei sic nominauerunt. Postea est maxima & oræ & sinus mutatio. Nam præternauigatio non amplius aspera est, sed quodammodo cum Arabia coniungitur. ac pelagus humile est duorum ferè passuum, & summa eius facies herbida musco, & alga pellucens, quæ plurimum in freto abundant, ubi arbores etiam sub aqua nascuntur. Fretum marinorum canum multitudinem fert. Postea sunt Tauri duo quidem montes, qui à longè formam quandam ostendunt tauris similem.

πωδετέον δὲ καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων. φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος τὸ αὐτιλεύμενον ἐκ τῆς ἀραβίας ἀκρωτήριον τῇ δειρῇ καλεῖσθαι ἀκίλαν. οὗς δὲ πρὸς τὴν δειρὴν κοιλοὺς εἶναι τὰς βαλάνους. ἀπὸ δὲ ἡρώων πόλεως πλέουσι πρὸς τὴν τρωγλοδυτικὴν, πόλιν ἔχουσαν φιλωτέραν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ δίου τόπου πολεμαίου πρωταγορευθεῖσαν, σατύρου κτίσμα τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ τοῦ καὶ διὰ βύνησιν τῆς ἐλεφάντων θήρας τῆς τρωγλοδυτικῆς. ἔστι δὲ ἄλλη πόλις ἀρσινόη. εἶτα θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς πικρῶν καὶ ἁλμυρῶν. εἶτ' ὄρος τι πέτρας τινὸς ὑψηλῆς ἐκδιδὸν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, καὶ πλησίον ὄρος ὃ λέγουσι μιλτῶδες. εἶτα μυὸς ὅρμος ἀφρόδιτης ὅρμον καλοῦσι λιμένα μέγαν, τὸν εἴσπλουν ἔχοντα σκολιόν. πρόκεινται δὲ νῆσοι τρεῖς, δύο μὲν ἐλαίας κατάσκιοι, μίαν δὲ ἧττον κατάσκιον, μελεαγρίδων μεστήν. εἶθ' ἑξῆς τὸν ἀκάθαρτον κόλπον, καὶ αὐτὸν κατὰ τὴν θηβαΐδα κείμενον, καθάπερ τὸν μυὸς ὅρμον. οὕτω δὲ ἀκάθαρτον. καὶ γὰρ ὑφάλοις χειρὶ καὶ ῥαχίαις ἐκτραχύνεται, καὶ πνοιαῖς καταιγίζουσιν ἐν πλέον. ὑπὸ ταύτας ἐστὶν ἰσρὼ βορφινίκη πόλις ὑπὸ θάττα λιόλπα. μετὰ δὲ τὸν λιόλπαν ἡ ὀφιώδης καλουμένη νῆσος ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἢ ὅτι ἐλευθέρωσε τῶν ἑρπετῶν ὁ βασιλεὺς, ἅμα καὶ ἀπὸ τὰς φθορὰς τῶν προσερμιζομένων ἀνθρώποις ἐκ τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ τὰ τοπάζια. λίθος δέ ἐστι διαφανὴς χρυσειδὴς ἀκριβάμπων φέγγος ὅσον μεθημέραν μὲν οὐ ῥᾴδιον ἰδεῖν ἐστὶν ὅτε, νυκτὸς δὲ ἁπτόμενοι γὰρ νύκτωρ δὲ ὁρῶσιν οἱ συλλέγοντες. τὸν δὲ καθάπαξ ἀγεῖν σημεῖα χρὴ μεθ' ἡμέραν αὐορύττουσι. καὶ ἦν σύσημα ἀνθρώπων ἀφιδρυμένον εἰς τὴν φυλακὴν τῆς λιθίας ταύτης, καὶ τὸν σώματος λίθου, σταφυλοῦντος τὸν τῆς ἀετοπέτου βασιλέως. μετὰ δὲ τὴν νῆσον ταύτην, πολλὰ ὄντα ἰχθυοφάγων ἔθνη καὶ νομάδων. εἶθ' ὁ τῆς σωτείρας λιμὴν, ὃν ἐκ κινδύνων ἀπὸ μεγάλων τινὲς σωθέντες τὴν ἐπωνύμως ἀπὸ συμβεβηκότος ὅτως ἐκάλεσαν. μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ἀλλαξις πολλὴ τῆς παραλίας, καὶ τοῦ κόλπου. τὸν γὰρ πρόσω πλοῦν, οὐκέτι συμβαίνει τραχὺν εἶναι, σχεδὸν δὲ τι ὡς τὴν ἀραβίαν, καὶ τὸ πέλαγος ταπεινὸν εἶναι βυθὸν καὶ ἐπὶ δύο ὀργυιὰς, πολλαχοῦ τε τὴν ἐπιφάνειαν διαφαινομένου τοῦ μυὸς, καὶ τοῦ φύκους, ὅπου πλεονάζει κατὰ τὸν πόρον, ὅπου γε καὶ δένδρα φύεται καθ' ὕδατος, παρὰ τοῖς γηταῦθα. ἔχει δὲ καὶ ἰχθῦς πλῆθος τοῦ θαλασσίου τὸ πόρος, ἐν οἷ ταῦροι δύο ὄρη, τύπον τινὰ παρέχοντα σκιαγραφοῦντα τοῖς ζώοις ὁμοίου.

ἔστ' ἄλλο

ἔστ' ἄλλο ὄρος ἱδρὺ ἔχον ἱερὸν Ἴσιδος σεσώ-
σριος ἀφιδρυμα. εἶτα νῆσος ἐλαίαις κατάφυτος ὑπὸ κλυζομένη. μεθ' ἣν ἡ Πτολεμαὶς πρὸς τῇ θήρᾳ τῶν ἐλεφάντων, κτίσμα δυμήδους τοῦ περιφθέντος ὑπὸ τοῦ φιλαδέλφου, λαθρα προβαλλομένου χορηγόν τινι τάφρου, καὶ περίβολον. εἶτ' ἐκθραπτύσαντος οὐκ κωλύοντας καὶ κατασκευασμένους φίλους αὐτῷ δυσμενῶν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἐκβιάζωσιν ἀπόσασμα τῆς ἀσταβόρα βαλουμένου ποταμοῦ, ὃς ἐκ λίμνης τινὸς ἀρχὴν ἔχων, μόρος τι ἐκδίδωσι. ὁ δὲ πλέον συμβάλλει τῷ νείλῳ. εἶτα νῆσοι ἓξ λατομίαι βαλόμεναι. καὶ μετὰ ταῦτα τὸ σαβαϊτικὸν σόμα λεγόμενον. καὶ ἐν τῇ μεσογαίᾳ φρούριον ὁ σύχου ἵδρυμα. εἶτα λιμνὴ βαλουμένη ἐλαία καὶ ἡ σράτων νῆσος. εἶτα λιμνὴ σαβὰ καὶ βασιλήιον ἐλεφάντων, ὁμώνυμον αὐτῶν. ἡ δ' ἐν βάθει τούτων χώρα, τενεσὶς λέγεται. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ παρὰ ψαμμίτιχου φυγάδες αἰγυπτίων. ἐπωνομάζονται δὲ σεβέννται ὡς ἂν ἐπήλυδες. βασιλεύονται δ' ὑπὸ γυναικός, ὑφ' ἣν ὅδε καὶ ἡ μερόη πλησίον τῶν τόπων τούτων οὖσα ἐν τῷ νείλῳ νῆσος, ὑπὲρ ἧς ἄλλη ὅδε νῆσος ὁ πολὺ ἄπωθεν ἐν τῷ ποταμῷ βασιλεία τῶν αὐτῶν τούτων φυγάδων. ἀπὸ δὲ μερόης ἐπὶ τὴν δὲ τὴν θάλατταν δύζώνῳ ὁδὸς ἡμερῶν πρωτεκαίδεκα. πόλει δὲ τὴν μερόην, ἣν ἡ συμβολὴ τοῦ τε ἀσταβόρα καὶ τοῦ ἀσάπου, καὶ ἔστι τοῦ ἀσαγάβα πρὸς τὸν νεῖλον. παροικοῦσι δὲ τούτοις οἱ ῥιζοφάγοι, καὶ οἱ ἔλειοι προσαγορδυόμενοι, ὅτι ἐκ τοῦ παρακειμένου ῥιζοτομοῦντας ἕλους, ὥσπερ λίθοις, καὶ ἀναπλάσσειν μάζας, ἡλιάσαντας δὲ σιτεῖσθαι. λεοντόβατα δ' ὅδε τὰ χωρία. ταῖς δ' ὑπὸ λυνὸς ὠθισθεῖσαι ἡμέρας ὑπὸ κωνώπων μεγάλων ἐξελαύνεται τὰ θηρία ἐκ τῶν τόπων. εἰσὶ δὲ καὶ σαρμαθῶται πλησίον, οἵ τ' σαρμάτων ὧν ἁλιπόντων ὑπὸ τῶν κερασφόρων τρέφονται, σπυράζοντες παρὰ πλησίους ὥσπερ οἱ ῥιζοφάγοι τὰς ῥίζας, μετὰ δὲ τὴν ἐλαίαν αἱ δὲ μητρίδες σιωπαὶ καὶ βωμοὶ κώνωπος. ἐν ᾗ τῇ μεσογαίᾳ λαλάμων ἐνδίκων φύεται πλῆθος. λαλεῖται ἡ ἠχώρα κορακίς. καὶ δὲ τὴν ἐν βάθει δὲ ῥα γυμνητῶν ἀνθρώπων καθοικία, τόξοις χρωμένων λαλαμίνοις καὶ πεπυρακτωμένοις ὀϊστοῖς. ἀπὸ δὲ λιμνάδων δὲ, τοξεύσει τὰ θηρία ἁπλέον. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀπὸ γῆς. πολὺ δ' ὅδε πᾶν ἀνθρώπων πλῆθος τ' ἀγρίων βοῶν. ἀπὸ δὲ τῶν τούτων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων ἱερωφαντίας ζῶσιν. ἐπὰν ἡ μνδὲν θηρεύσωσι, τὰ ξηρὰ δὲ δρύμαλα ἐπ' ἀνθρακιᾶς ὀπτῶντες, ἀρκοῦσι τῇ χειαύτῃ τροφῇ. ἔθος δ' ὅδε αὐτοῖς ἀγῶνα τοξείας προτιθέναι τοῖς ἀνθρώποις παισί. μετὰ ἡ δὲ νήνωνος βωμὸς, ὁ μίλινος λιμήν.

Postea est alius mons, qui Isidis templum habet, Sesostris opus. Postea insula oleis consita mari circũalluta. post eam est Ptolemais apud elephantum uenationem, ab Eumede conditam, cum in uenationem à Philadelpho mitteretur, clàm cherroneso quadam & fossa & muro circumdata, & cultu & obsequijs eorum amicitia conciliata, à quibus arcebatur. Intra hoc spacium emittit pars quædam abrupta à flumine Astabora, qui ex lacu ortum habens partem emittit, cum ea uerò quæ maior est, influit in Nilum. Postea sunt insulæ sex, Latomiæ appellatæ. postea est os, quod Sabaiticum dicitur. In mediterranea castellum est, à Sucho conditum. Postea portus nomine Eleæa, & Stratonis insula. Postea portus Saba, & elephantum uenatio ab eis dicta. Regio quæ interior est, Tenesis dicitur, eam Aegyptij habẽt à Psammitticho profugi, & Sebritæ, id est, aduenæ appellantur. Reginam habent, sub qua est Meroe insula, his locis uicina, & in Nilo sita. Vltra Meroen est alia quædam insula in flumine non longè admodum, quam hi ipsi profugi inhabitant. A' Meroe in hoc mare est iter dierum quindecim homini expedito. Circa Meroen Astaboras, & Astapas influunt. Hæc flumina Rhizophagi accolunt, qui etiam Elij uocantur, propterea quòd ex adiacente palude euulsis radicibus massulas conficiũt, & ad solem coctis uescuntur. Hæc loca leones alunt, qui sub canis exortum à maximis culicibus hinc expelluntur. Sunt etiam Spermophagi non procul, qui deficientibus seminibus, pomis nutriuntur, ea conficientes quemadmodum Rhizophagi radices. Post Eleam sunt Demetrij speculæ, & Cononis aræ. In mediterranea uerò maxima Indicarum arundinum multitudo nascitur. Ea Coracij regio appellatur. Fuit etiam Endera quædam interius Gymnetarum hominũ habitatio, qui arcu & arundineis sagittis præustis utuntur. Hi frequentius feras ab arboribus sagittant, nonnunquam etiam à terra. Maxima est apud eos syluestrium boum multitudo, ex horum & aliarum carnibus uitam trahunt. Cum uerò nihil capiunt, sicca coria prunis assantes, ijs pro cibo utuntur. Mos est apud eos sagittandi certamen adolescentulis præponere. Post Cononis aras, est portus Melinus,

ultra quem eſt caſtellum, & uenationes plurimæ. Poſtea Antiphilí portus, ſupra quem ſunt Creophagi, Glandes curti, & eorum mulieres ludaicè exciſæ. Supra hos quaſi ad meridiem ſunt Cynamolgi, qui ab indígenis Agriſ appellantur, comati & barbati. Hi canes maximos alunt, quibus Indicos boues uenantur, è uicina regione uenientes ſiue à feris pulſos, ſiue paſcuorum inopia. Eorum aduentus eſt ab æſtiuo ſolſtitio, uſque ad mediam hyemem. Poſt Antiphili portum eſt alius portus, nomine Curtorum lucus, & Berenice ciuitas Sabæa, & Sabæ ciuitas maxima, poſtea Eumenis lucus. Vlterius eſt urbs Daraba, & Elephantum uenatio, quę ad puteum nominatur. eam Elephantophagi habitant, huiuſmodi uenationem exercentes, elephantorum gregem per ſyluam delatum ex arbore aliqua cernentes, eum minimè adoriuntur: ſed ad eos qui ponè gradiuntur, clàm accedentes, neruos incidunt, nonnulli eos ſagittis interficiunt, ſerpentum felle tinctis. Sagittatio per homines tres perficitur, quorum duo arcum tenent, et ultrà progrediuntur, tertius uerò neruum trahit. Nonnulli arbores notant, quibus elephantes accumbere ſolent. Accedentes itaque ex altera parte, truncum recidunt: cui cum beſtia inhæſerit, pariter cum arbore ruit. cumq; ſurgere nequeat, propterea quòd crura continuum & inflexum os habeant, ex arboribus deſilientes illam obtruncant. Venatores à Nomadibus immundi uocantur. Supra hos ſunt Struthophagi, gens non admodum magna, apud quos aues dicuntur eſſe, ceruorum magnitudine, quæ uolare non poſſunt, ſed celeriter currũt, quemadmodum ſtruthocameli. Nonnulli eas arcu uenantur, nonnulli pellibus ſtruthorum tecti. nam dextram manum pelle colli operiunt, atque eam ſic mouent, quemadmodum animalia collum. ſiniſtra uerò ſemen ſpargunt, è ſuſpenſa pera eductum: eò auem allicientes, in conualles detrudunt, ubi uiri animal circumſiſtentes obtruncant. Atque hi huiuſmodi auium pelles induunt, & ſubſternunt. Cum ijs Aethiopes, qui Silli appellantur, bellum gerunt, orygum cornibus pro armis utentes. His finitimi ſunt, qui cæteris & nigriores ſunt & minores, & uitæ breuioris. Rarò enim quadrageſimum tranſcendunt annum,

ὑπόκειται δ' αὐτοῦ φρούριον καὶ λιμὴν ἰδιώτης πλέων. εἶτα ὁ Ἀντιφίλου λιμὴν. καὶ ὑπὲρ τούτου λιμένος φαλλοφάγοι, κολοβοὶ τὰς βαλάνους, καὶ αἱ γυναῖκες ἰουδαϊκῶς ἐκτετμημέναι. ἔτι δὲ πρὸς τάρκτον ὡς πρὸς μεσημβρίαν οἱ κυναμολγοί. ὑπὸ δὲ τὴν γυμνητικὴν ἄγριοι καλούμενοι, καὶ ἄνομοι, καὶ ἀπόνωνες κυνὰς ἐκτρέφοντες ὑπερμεγέθεις, οἷς θηρεύουσι τοὺς ἐπιχωρίους ἐκ τῆς πλησιοχώρας βοῦς ἰνδικούς. εἰσὶ δ' ὑπὸ θηρίων ἀζήλωτον νομίζοντες, ἔστε φαίνονται. ἢ δ' ἔφοδος αὐτῶν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι μέσου χειμῶνος. τῷ δ' Ἀντιφίλου λιμένι ἑξῆς ὅ τε λιμὴν καλούμενος κολοβῶν ἄλσος. καὶ βοργίνη πόλις καὶ ἡ Βερενίκη. καὶ σαβὰ πόλις δυμεγέθης. εἶτα τὸ τῶν εὐμένους ἄλσος. ὑπέρκειται δὲ πόλις δαραβὰ, καὶ λιμήτιον ἐλεφάντων, τὸ πρὸς τῷ φρέατι καλούμενον. κατοικοῦσι δ' ἐλεφαντοφάγοι, τὸν θηραν ποιούμενοι τοιαύτην ἀπὸ δένδρου, ἰδόντες ἀγέλην δι' τὸ δρυμὸν φερομένην, τὴν μὲν ἐκ τῶν ὀπισθίων τιθῶνται. τοὺς δ' ἀπλανηθέντας ἐκ τῶν ὀπισθίων λάθρα προσιόντες νευροκοποῦσι, τινὲς δὲ καὶ τοξεύμασιν αὐαιροῦσιν αὐτοὺς χαλκῆ βεβαμμένοις ὄφεων ἰοῖσιν. ἡ δὲ τοξεία διὰ τριῶν ἀνδρῶν συντελεῖται, τῶν μὲν κατεχόντων τὸ τόξον, καὶ προβεβηκότων τοῖς ποσὶ, τοῦ δ' ἑλκοντος τὴν νευράν. ἄλλοι δὲ σημεῖα σάμενοι τὰ δένδρα, οἷς εἰώθασι προσανα παύεσθαι, προσιόντες ἐκ θατέρου μέρους τὸ σέλεχος ὑποκύπτουσιν. ἐπὰν οὖν προσίῃ τὸ θηρίον ἀκλινὲς πρὸς αὐτὸ τοσοῦτον τοῦ δένδρου τοῖπερ καὶ αὐτό. αὐασσῶσι δὲ μὴ δυναμένου διὰ τὰ σκέλη δίμοιρα ὄντα ἔχειν καὶ ἀκαμπῆ, καταπεσόντος ἀπὸ τῶν δένδρων αὐανέμουσιν αὐτό. τοὺς δὲ λυκόγους οἱ νομάδες ἀκαθάρτους καλοῦσιν. ὑπόκειται δὲ τούτων ἔθνος οὐ μέγα στρουθοφάγων, τῶν οἷς ὄρνεις εἰσὶ μεγέθος ἐλάφων ἔχοντες, τοιτᾶσθαι μὲν ὑπὸ δυναμένου, θέοντες δὲ ἀξίως, καθάπερ οἱ στρουθοκάμηλοι. θηρεύουσι δ' αὐτοὺς, οἱ μὲν τόξοις, οἱ δὲ ταῖς δοραῖς τῶν στρουθῶν σκεπαδνεύσαντες, τὴν μὲν δεξιὰν καλύπτουσι τῷ ζαχηλιμαίῳ μέρει, καὶ κινοῦσιν οὕτως ὥσπερ τὰ ζῶα κινεῖται τοῖς τραχήλοις, τὴν δὲ ἀριστερὰν ὥρμα προχέουσιν ἀπὸ πήρας τῶν σπερμάτων, καὶ οὕτω δελεάσαντες τὰ ζῶα εἰς φάραγγας συνωθοῦσιν. ὑποκαθῆται δ' ἐφεσῶτες ξυλοκόποι καταπήσουσι. καὶ ἀμπέχονται δὲ καὶ ὑποστρώννυνται τὰ δέρματα τούτων. πολεμοῦσι δὲ τούτοις οἱ σίλλοι καλούμενοι ἀνθρωποι, διώκουσι ὀρύγων ὅπλοις χρώμενοι. πλησιόχωροι δὲ τούτοις εἰσὶ μελανόποροί τε τὴν ἄλλην, καὶ βραχύτροποι καὶ βραχυβιώτατοι, τὰ δὲ τεσσαράκοντα ἔτη σπανίως ὑπερπιθέσιν, ἀπὸ

ἀρθενομμύης αὐτῶν ἡ σαρκώς. ζῶσι δ' ἀπὸ ἀκρίδων, ἃς οἱ ἐαρινοὶ λίβες, ὑπὸ ζέφυροι πνέοντες μεγάλοι, σωρηλαύνουσιν εἰς οὓς τόπους τούτους, ἢ ταῖς χαράδραις ἢ ἐμβολμοῦσθαι ὕλῃ καπνώδει, καὶ ὑφάψαντες μικρόν, ὑπορπετάμνυσι γὰρ τὰ κατωνὸν σκοτοῦνται, καὶ πίπτουσι. συγκόψαντες δ' αὐτὰς μετ' ἁλμυρίδος μάζας, ποιοῦσι καὶ χρῶνται. τὸν δ' ὄρεμος ὑποδρήκει, νομὰς διαψιλεῖς ἔχουσα. ἐκλιφθείσης δ' ὑπὸ πλήθους σκορπίων, καὶ φαλαγγίων τε τετραγνάθων καλουμένων, ἐπελάσαντός ποτε καὶ ἀπεργαζομένου τοῖς ἀνθρώποις φυγὴν παντελῆ. μετὰ δὲ δύμηνος λιμένα μέχρι Διερῆς καὶ τῆς ἐξ νήσους ἑπτὰ, ἰχθυοφάγοι καὶ κρεωφάγοι κατοικοῦσι, καὶ πολλοὶ μέχρι τῆς μεσογαίας. εἰσὶ δὲ καὶ θήραι πλείους ἐλεφάντων, καὶ πόλεις ἄσημοι, καὶ νῆσαι πρὸς τῇ παραλίᾳ, νομαδοῦσι δ' οἱ πλείους, ὀλίγοι δέ τινες γεωργοῦσι. πρόκειται δὲ τούτων φύεται σύραξ ἀκόλιγος. σωμάτων δὲ τοῖς μὲν πρώτοις οἱ ἰχθυοφάγοι οὐκ ἰχθῦς. ὑπορρίψαντες δὲ τοῖς πέτραις κατόπτοις πρὸς τὸν ἥλιον. εἶτ' ἐξοπτήσαντες τὰς ἀκάνθας μὴ σωρεύσωσι. τὴν δὲ σάρκα παστώσαντες, μάζας ποιοῦσι. πάλιν δὲ τοὺς ἁλιάζοντες σιτοῦνται. χειμῶνος δ' ἀδυνατήσαντες σωμάτιον οὐκ ἰχθῦς, τὰς σεσωρευμένας ἀκάνθας κόψαντες, μάζας ἀναπλάττουσι, καὶ χρῶνται, τὰς δὲ νεαρὰς ἐκμυζῶσι. γένιοι δὲ τὰς λόγχας ἐχούσας τὴν σάρκα σιτοῦνται, καταβάλλοντες εἰς χαράδρια καὶ συναύλιας θαλάττης. εἶτ' ἰχθύσαντες πρὸς ἡμέρην τροφὴ αὐτοῖς ἔσονται γὰρ τῇ τῶν ἰχθύων πανία. εἰσὶ δ' αὐτοῖς καὶ ἰχθυοτροφίαι παντοῖαι, ἀφ' ὧν ταμιεύονται. γένιοι δὲ τὸν τῆς ἀνυδρου παραλίαν οἰκοῦσιν, ἐπὶ πεντήμερον, ὡδὶ τὰ ὑδρεῖα ἀναβαίνουσι πανοικὶ μετὰ παιανισμοῦ. εἶτα φύτλον δὲ πρωΐας πίνουσι βοῶν δίκην, ἕως ἂν τυμπανώσεως ἔργασῆς. εἶτα ἀπιᾶσιν ὧδε θάλατταν πάλιν. οἰκοῦσι δ' ἐν ἀντιπλαίοις ἢ μανδρώαις σεγασᾶς. ἀπὸ δρυῶν μὲν καὶ πρωτήρων τὸν κυπαίρων ὀστέων, καὶ ἀκανθῶν, φυλλάδι δ' ἐλαίνης. οἱ δὲ χελωνοφάγοι, τοῖς ὀστράκοις αὐτῶν σκεπάζονται μεγάλοις οὖσιν, ὥστε καὶ πλεῖσαι γὰρ αὐτοῖς. γένιοι δὲ τὰ φύκη ἀρβελημμύα πολλοῦ καὶ θίνας ὑψηλὰς καὶ λοφώδεις ποιοῦντες, ὑποτρέποντες τούτους ὑποικοῦσι. οὓς δ' νεκροὺς ῥίπτουσι βορὰν θηρίοις ἰχθύσιν, αὐαλαμβανομένους ὑπὸ τῆς πλημμυρίδων. τὰ δὲ νήσων ζώνης βαθείας ἐφεξῆς ἐστί, μὴ χελώνων, μὴ φωκῶν, μὴ δὲ ἱερὰ καλουμένη. πᾶσα δὲ ἡ παραλία φοινικάς τε ἔχει, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ δαφνῶνας, οὐχ ἡ ἐντὸς τοῦ στόματος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκτὸς πολλή. ἔστι δέ τις καὶ Φιλίππου νῆσος,

eorum carne iam in ferinam uerſa. Viuunt ex locuſtis, quas uerni Libes, ac zephyri uehementius flantes in ea loca compellũt. Eas hoc modo capiunt, fumoſam materiẽ in conuallibus inijcientes, & incedentes (cum illæ parum uolent) obtenebratas & cadentes colligunt, & admixto ſale ex eis maſſulas conficiunt & utuntur. Vltra hos eſt regio deſerta, quæ paſcua larga habet, ob ſcorpionum multitudinem derelicta, & aranearum quæ quadrimalæ appellantur. Hæc animalia adeò aliquando affluxerunt, ut hominibus ex toto fugam facerent. Poſt Eumenis portum uſque in Diram, & ſex inſularum anguſtias, Ichthyophagi, Creophagiq; habitant, & qui Curti appellantur, uſque in mediterraneam. Sunt & aliæ quædam elephantum uenationes, & urbes ignobiles, & inſulæ ante maritimam oram, paſtores magna ex parte, agricolę pauci, apud nonnullos plurimus ſtorax naſcitur. Ichthyophagi in reflexu maris piſces colligunt, eosq; in petras iacentes, ad ſolem coquunt, poſtea exaſſant, ſpinas quidem aceruant, carnem uerò ſubigentes, maſſulas conficiunt, rurſum'que ad ſolem poſitos edunt. Hyeme cum piſces legere non poſſint, aceruatas ſpinas conterentes, maſſulas conficiunt, & utuntur, recentes uerò exugũt. Nonnulli conchas, quæ carnem habeant, hoc modo nutriunt: lis in foſſam uel lacunã aliquam immiſſis, piſciculos in cibum inijciunt, atq; in penuria piſcium utuntur. Sunt eis uaria piſcium uiuaria, in quibus ſeruantur. Nonnulli ex ijs qui ſiccam oram incolunt quinque dierum iter cum tota familia Pæana canentes, aquatum aſcendunt. Ibiq; proni proiecti more boum bibunt, quouſq; uenter in tympanũ intumeſcat, poſtea ad mare redeunt. Hi in ſpeluncis habitant, uel tugurijs oleæ frondibus contectis, & trabibus ac tignis ex oſſibus ac ſpinis cetorum perfectis. At Chelonophagi teſtudinũ teſtis cõtegunt, quæ adeò magnæ ſunt, ut uel in eis nauigent. Nonnulli ex alga mari eiecta, ingentes et montoſos cumulos facientes, eos ſuffodiunt atq; inhabitãt, mortuos piſcibus edendos iaciunt, qui ſtatim à fluctibus corripiuntur. Ex inſulis tres ſunt deinceps, quarum una teſtudinum, alia phocarum, alia accipitrum dicitur. Tota ora palmeta, & oliueta, & laureta habet, non modò quæ intra anguſtias eſt, ſed etiam quæ extra eſt, magna ex parte. Eſt etiam inſula quædam Philippi,

contra quam imminet elephantum uenatio, quæ Pythangeli dicitur, deinde Arsinoe ciuitas & portus, deinde Dira, & ultra hæc iacet elephantum uenatio. Post Diram deinceps est regio aromatifera, & prima quę myrrham fert, quæ etiam Ichthyophagorũ est & Creophagorum. Gignit etiam Persicum & Aegyptiacum morum. Vlterius est Licha elephantum uenatio. Multis in locis sunt pluuialium aquarum lacunæ, quibus arefactis elephantes proboscide ac dentibus puteos effodiũt, & aquam inueniunt. In hac ora, usq; ad Pytholai promõtoria, sunt duo ingentes lacus: altera quæ salsæ, quem mare dicunt, alter dulcis qui hippopotamos alit, & crocodilos. Circum labra uerò papyrũ: atqui & ibes in hoc loco conspiciuntur. Circa Pytholai promontorium iam sunt homines integri corporib. Post hos est regio thurifera, in qua promontorium est, quod sacrum populetum habet. In mediterranea est regio quædam fluuialis, quæ Isidis dicitur, & alia quędam Nilus. Ambæ myrrhã & thuriferas arbores innatas habent. Est etiam piscina quædam, quæ montanis aquis impletur. Postea Leonis uicus, & Pythangeli portus. Sequens regio pseudocasiam fert. Ac demum complures fluminũ regiones sequunt̃, quæ thus habent, & phleum, usq; ad eam quæ cinnamomum fert. flumen quod hanc dirimit, phleum multum gignit. Postea est aliud flumen, & Daphnus portus, & fluuialis regio quę Apollinis dicitur, & thus habet & myrrham & cinnamomum, quod plurimum in locis semotioribus uiget. Postea Elephas mons in mare expositus, & fossa & Pygmum portus ingens, & Cynocephalorum aquatio, & Austri cornu, ultimum huius oræ promontorium. Cum uerò ad meridiẽ deflexit, negat se ulterius portuum aut aliorum locorum descriptionẽ habere, quòd incognita sint: tamen in sequenti ora sunt columnæ & aræ Pytholai, & Lichę, & Pythangeli, & leonis & Charimorti, per oram notam à Dira usque ad Austri cornu. Ipsa uerò distantia ignota est. Hæc regio elephantis abundat, & leonibus, qui formicæ uocantur, & genitalia sursum uersa habent, & colorem aureum, nudiores Arabicis. Fert etiam pardales fortissimas, & rhinocerotes, qui (ut Artemidorus ait) longitudine parum ab elephantis exceduntur,

καθ' ὃν ὑπόρκειται τὸ πυθαγγέλιον καλούμενον τῶν ἐλεφάντων λιμήνιον. εἶτ' ἀρσινόη πόλις καὶ λιμήν. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Δίειρη, καὶ τὸ τῶν ὑπόρκειται θήρα τῶν ἐλεφάντων. ἀπὸ δὲ τῆς Δίειρης ἡ ἐφεξῆς ἤδη ἀρωματοφόρος, πρώτη μὲν ἡ τὴν σμύρναν φέρουσα, καὶ αὕτη μὲν ἰχθυοφάγων ἐστὶν Αἰθιοφάγων. φύει δὲ καὶ πρασαίαν, καὶ συκάμινον ἀγύπτιον. ὑπόρκειται δ' ἡ λίχα θήρα τῶν ἐλεφάντων. πολλαχοῦ δ' εἰσὶ συσσωρεύσεις τῶν ὀμβρίων ὑδάτων, ὧν ἀναξηραθέντων, οἱ ἐλέφαντες τοῖς προβοσκίσι καὶ τοῖς ὀδοῦσι φρεωρυχοῦσι καὶ εὑρίσκουσιν ὕδωρ. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ, λίμναι μέχρι τοῦ πυθολάου ἀπεωτέρω εἰσὶν ὀλιγαὶ μεγάλαι. ἡ μὲν ἁλμυρὸν ὕδατος, ὃν καλοῦσι θάλατταν, ἡ δὲ γλυκεῖαν. ἡ τρέφει καὶ ἵππους ποταμίους καὶ Αἰθιοπικοὺς κροκοδείλους. πρὸ δὲ τῶν χείλεων πάπυρον. ὁρῶνται γὰρ καὶ ἶβεις πρὸ τοῦ τόπου. ἤδη δὲ καὶ οἱ πλησίον τῆς ἄκρας τῶν πυθαγγέλου τὰ σώματα ὁλόκληροί εἰσι. μετὰ δὲ τούτους, ἡ λιβανωτοφόρος γῆ ταῦθ' ἅπερ ὄζει καὶ ἱερὰν αὐγειρῶνα ἔχει. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ποταμία τις ἵσταται λεγομένη καὶ ἄλλη τις νῆσος, ἄμφω καὶ λίβανον καὶ σμύρναν παραπεφυκότα ἔχουσαι. ἔστι δὲ καὶ δεξαμενή τις ποιὰ ἐκ τῶν ὀρῶν ὕδασι πληρουμένη. καὶ μετὰ ταῦτα λέοντος κώμη, καὶ πυθαγγέλου λιμήν, ἡ δ' ἐξῆς ἔχει καὶ ψευδοκασίαν. συνεχῶς δ' εἰσὶ ποταμοί τε πλείους, ἔχουσαι λίβανον παραπεφυκότα, καὶ ποταμὸς μέχρι κινναμωμοφόρου. ὁ δ' ὁρίζων ταύτην ποταμὸς φορεῖ, καὶ φλοιὸν πάμπολυν. εἶτ' ἄλλος ποταμός, καὶ λαφνὸς λιμήν. καὶ ποταμία ἀπόλλωνος καλουμένη, ἔχουσα πρὸς τῷ λιβάνῳ καὶ σμύρναν καὶ κινναμωμον. ὄρος δὲ πλησίον ἀπιόντι μᾶλλον πρὸς αὐτὸ γὰρ βάθει τοῦτο, εἶθ' ὁ ἐλέφας ὄρος, ἐκκείμενον εἰς θάλατταν, καὶ διώρυξ. καὶ ἐφεξῆς Πυγμοῦ λιμὴν μέγας, καὶ ἴδρυμα τὸ κυνοκεφάλων καλούμενον. καὶ τελευταῖον ἀκρωτήριον τῆς παραλίας ταύτης τὸ νότιον κέρας. καὶ λαμφαντὶ δὲ ὄρος, ὡς ἂν μεσημβρίαν, οὐκέτι φησὶν ἐκπλωτὰ ἀναγραφὰς, διὰ τὸ πόρρω, ἅτε ἀμνημόνευτον ὂν γνώριμον. γῆ δὲ τῇ ἐξῆς παραλίᾳ, εἰσὶ καὶ σπήλαια καὶ βωμοὶ πυθολάου καὶ λίχα καὶ πυθαγγέλου, καὶ λέοντος κώμη γνώριμον παραλίαν τὴν ἀπὸ διώρυχος μέχρι νότου κέρατος, τὸ δὲ διάστημα οὐ γνώριμον, πλανῶνται δ' ἐλέφαντες ἐν χώρᾳ, καὶ λέουσι τοῖς καλουμένοις μύρμηξιν. ἀπίσταμεν δ' ἔχοντα τὰ αὐδῖα τὴν χροιὰν ἐλαφρὰν τῷ μήκει.

σοειδεῖς τὴν χρόαν. φιλότοροι δὲ τῶν ἐλεφάντων καὶ τὴν ἀραβίαν. φέρει δὲ καὶ παρδάλεις ἀλκίμους, καὶ ῥινοκέρωτας. ὅτι δὲ μικρὸν ἀπολείπουσι τῶν ἐλεφάντων οἱ ῥινοκέρωτες, ὡσαύτως ἀρτεμίδωρος φησὶν ὡς δρασὺ τῷ μήκει.

καὶ πρὸ

καὶ πρὸ ἑωρακηέναι φήσας γὰρ ἀλεξανδρέας, ἀλλὰ χεδόν τι ὅσον τῷ ὑψεῖ, ἀπό γε τοῦ ἀφ' ἡμῶν ὁραθέντος, ὅτε πύξῳ τὸ χρῶμα ἐμφερὲς, ἀλλ' ἐλέφαντι μᾶλλον. μέγεθος δ' ὅσι τ' ταύρε, μορφὴ δ' ἐγγύτατα τοῦ συάγρε, καὶ μάλισα κατὰ τὸ πρόσωπον. ὀπίσω δὲ ἐπὶ

deinde lapidibus: quòd si uulnus fiat, tunc sagittis & gladijs res geritur. sed mulieres in medium prodeuntes, & preces effundentes, illos conciliant. Vescuntur carnibus & ossibus simul contusis, & in coria inuolutis, & postea assatis. Itemq; modis alijs quos coci norunt. Cocos ipsi immundos uocant, quare non solum carnes & ossa, sed etiam coria comedunt. Vescuntur etiam sanguine, admixto lacte. uulgus aquam bibit, in qua paliurus sit immadefactus. Tyranni mulsum potant, melle è flore quodam expresso. Hyemem habent, cum etesiæ flant. nam & imbres habent, æstatem uerò reliquum tempus. Nudi sunt, & pelliti, & scipiones gestant. & sunt non solum curti, sed etiam circumcisi nõnulli, quemadmodum Aegyptij. Aethiopes uerò Megabari clauas gerunt, ferreis nodis ornatas. utuntur etiam lanceis, & scutis, ex corio confectis. Reliqui Aethiopes arcu & lancea. nonnulli ex Troglodytis sepeliunt, paliurinis uirgis, mortui ceruicem cum pedibus alligantes: postea subitò efferunt, læti ac ridentes, quousq; corporis aspectum occultent. Deinde impositò capræ cornu, abscedunt. Iter noctu peragunt. pecoribus masculis tintinnabula è collo suspendunt, ut feræ sonitu exterreantur. Arcu & facibus contra feras utuntur. Inuigilant ad ignem gregis gratia, cantu quodam utentes. Cum uerò hæc de Troglodytis ac uicinis Aethiopibus dixit, reuertitur in Arabiã. ac primò eos persequitur, qui Arabicum sinum terminant, & Troglodytis opponuntur, à Posidio incipiens. dicit itaque hoc ultra Elaniticum recessum iacere. Posidio uerò continuum esse palmetum quoddam aquis abundans, & in magno honore haberi, propterea quòd tota circumstans regio æstuosa sit, & arida, & umbrarum expers. Hic maxima palmarum copia est. Luco uir & uxor præsunt per genus constituti, pelliti ambo, uictum ex palmis ducentes. dormiunt in tugurijs factis super arboribus, propter ferarum multitudinem. Postea est Phocarum insula, à multitudine earum beluarum dicta. In proximo promontorium est, quod usque ad Arabum petram pertendit, qui Nabatęi dicuntur, & usq; in Palæstinã, in quam & Menæi & Gerrhæi, & uicini omnes aromata conuehunt. Postea est alia ora, quę prius Maranitarũ dicebatur,

ἔστα λίθοις· ὅταν δὲ πραῦμα γένηται, ⸀ τοξεύμασι καὶ μαχαιρίσι, σβαλύσι γυναῖκες μέσαι ὑδῆσαι, καὶ ἱκέσεις προσφέρασαι. τροφὴ δ' ἐκ τε σαρκῶν καὶ τῶν ὀστέων τοῦτο μόνων ἀναμίξ ⸀ εἰς τὰς ὀρὰς ἀνηλωμένων. ἔστ' ὀπτωμένων, καὶ ἄλλως πολλαχῶς σκευαζομένων ὑπὸ τῶν μαγείρων, οὓς καλοῦσιν ἀκαθάρτους, ὥστε μὴ μετωφαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀστοφαγεῖν, καὶ δέρματοφαγεῖν. χρῶνται δὲ καὶ τῷ αἵματι, καὶ τῷ γαλακτι καταμίξαντες. πόσει δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς, ἀποβρεγμα παλιούρου, τοῖς δὲ τυράννοις μελίκρατον, ἀπ' ἄνθους τινὸς ἐκπιεζομένου τὸ μέλι τοῦτο. ἔσι δ' αὐτοῖς χειμὼν μὲν λύπη καὶ ἐτησίαι πνέουσι. καταβρέχεται γὰρ θέρος δ' ὁ λοιπὸς χρόνος, γυμνῆτες δ' εἰσὶ δέρματοφόροι, καὶ σκυταλιφόροι σβατελοῦσιν. εἰ δ' οὐ κολοβοί μόνον, ἀλλὰ καὶ ποδοτετμημένοι τινές, καθάπερ αἰγύπτιοι. οἱ δὲ μέγαροι ἀσθίοπες τοῖς ῥοπάλοις καὶ τύλους προσιθέασι σιδηρους. χρῶνται δὲ καὶ λόγχαις εἰς ἀσπίσιν ὠμοβυρσίναις. οἱ δὲ λοιποὶ ἀσθίοπες τόξοις, καὶ λόγχαις. θάπτουσι δέ τινες τῶν προγλοδυτῶν, ῥάβδοις παλιουρίνοις δήσαντες ἐραῳχένα τῶν νεκρῶν πρὸς τὰ σκέλη. ἔπειτα σὺν ὕς καταλείπουσιν ἱλαροὶ, γελῶντες ἅμα, ἕως ἂν τὸ σῶμα τῷ ὄψιν ἀκρύψωσιν. εἶτ' ἐπιθῶνται ὁδὸν ἄγειον, ἀπᾶσιν. ὁδοιποροῦσι δὲ νύκτωρ ἐκ τῶν ἀρρένων θρεμματοφυλίων ἕλωνας ἀράψαντες, ὡς ἀζέσασθαι τὰ θηρία τῷ φόφῳ. καὶ λαμπάσι τε, καὶ τόξοις ὡδὶ τὰ θηρία χῶνται. καὶ σταγυπνοῦσι δὲ τῶν ποιμνίων χάριν, ὡδή τινι χρώμενοι πρὸς ⸀ πυρί. ταῦτ' εἰπὼν περὶ τῶν προγλοδυτῶν, καὶ τῶν παραχώρων ἀσθιόπων, ἐπάνεισιν ὀπίσω οὗ ἄβαβας, καὶ πρώτους ἔφασι τοὺς τὴν ἀράβιον κόλπον ἀφορίζοντας, ⸀ αὐτικειμένους τοῖς προγλοδύταις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν πισσιδῶν. φασὶ δὲ γνώσεσθαι μᾶλλον ἐὰν ὀλίγον τῶν ἐλανίτην μυχὸν. συνεχῆ δὲ τοῖς πισσιδῶν φοινικῶν ἐστὶν ὄλυσβον, τιμᾶσθαι τε κομιδῆ, διὰ τὸ πᾶσαν τὴν λιμνώδη καὶ μαλακρὰν τε καὶ ὄλυσβον, καὶ ἄσκιον ὑπάρχειν. φύεται δὲ καὶ τῶν ὀλιγαρχίαν τῶν φοινίκων ἐστὶν θαυμαστόν. πρεσβύτατον δὲ τῶν ἄλσος ἀνὴρ, καὶ γυνὴ, διὰ γένους ἀρχὴν δεδεδημένοι δέρματοφόροι, τροφὴν ἀπὸ τῶν φοινίκων ἔχοντες. κοιτάζονται δ' ὑπὸ δένδρων καλύβοις ποιησάμενοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν θηρίων. εἶθ' ἑξῆς ὄρος νῆσος φωκῶν, ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν θηρίων τούτων ὠνομασμένη. πλησίον δ' αὖθι ἀκρωτήριον, ὃ διατείνει πρὸς τὴν ἑσπέραν τῶν

ναβαταίων καλουμένων ἀράβων καὶ τὴν παλαισίνην χώραν, εἰς ἣν μέναιοί τε καὶ γεράραιοι, ⸀ πάντες οἱ πλησιόχωροι τὰ ἀρωμάτων φορτία κομίζουσιν. εἶτ' ἄλλη παραλία, πρότερον μὲν μαρανίτης καλουμένη, ἣν οἱ

ὧν οἱ μὲν ἦσαν γεωργοί, τινὲς δὲ σκηνῖται. καὶ τοῦ δὲ γαρινδαίων αὐτελόντων ἐκείνους ὅλων, ἐπιθέντο γὰρ αὐτοῖς ἑορτάζουσί τινα πανήγυριν ἀθρόοι τελοῦσι, καὶ τούτους δὲ διέφθειραν, καὶ τοὺς ἄλλους ἐπελθόντες ἀρδην διέλυμήναντο. ἔστ' ἐλανίτης κόλπος, καὶ ἡ νῆσος βαθαία, πολύανθρωπος οὖσα ἡ χώρα καὶ βύβοτος. οἰκοῦσι δὲ καὶ νήσους πρὸ κειμένας πλησίον, αἱ πρότερον μὲν καθ' ἡσυχίαν ἦσαν, ὕστερον δὲ χειρίαις ἐληίζοντο αὐτοὺς ἐκ φασιάκης πλέοντας. δίπας δ' ἔπεσαν, ἐπελθόντες δὲ σὺν λαῷ, καὶ ἐκπορθήσαντες αὐτοὺς, ἐξῆς δ' ὄρος πρὸ κείται δύσβατον καὶ βύσβοτον, ἐν βοσκημάτων παντοίων μεστὸν, ἄλλων τε καὶ ἡμιόνων ἀγρίων, ἐν καμήλων, ἐν ἐλάφων, ἐν δορκάδων πλῆθος, λέοντές τε, ἐν παρδάλεις, καὶ λύκοι συχνοί. πρόκειται δὲ νῆσος καλαμώνη δίπα. εἶτα κόλπος ὃν παντοίων σταδίων, ὄρεσι περικλειόμενος ἐν δυσεμβόλῳ σόμακι. περιοικοῦσι δὲ θηρευτικοὶ ἄνδρες τοξεύσαιν ἀγρυμάτων. εἶτ' ὄρμοι βαθεῖς καὶ πλήρεις ἐλαιῶν ὑδάτων, ἀλλὰ τῶν γλυκέων ἀπὸ καλάμων αἰθιοπικὰς ὧν τὸ δίπαχυν, καὶ ἰατρικῆς δυνάμεως ὄδιν. ἐφεξῆς δ' ὄδιν αἰγιαλὸς λιθώδης. καὶ μετὰ ταῦτα τραχεῖα, ἐν δυσπαράπλους, ὃν χιλίων σταδίων πᾶσα παύει λιμένων, ἐν ἀγκυροβολίων. ὄρος γὰρ πᾶν τείνει τραχὺ, ἐν ὑψηλόν. εἶθ' ὑπώρειαι πετρώδεις μέχρι θαλάττης, τοῖς ἐπὶ πολὺ μᾶλλον καὶ τοῖς τότε ἀφορμεῖσθαι ἀδυνάτοις παρέχουσαι τὸ κίνδυνον. ἐξῆς δ' ὄδιν κόλπος νήσους ἔχων πορώδεις, ἐν συνεχεῖς θῖνας ψάμμου μελαίνης τρεῖς ἄγαν ὑψηλάς. ἐν μετὰ τούτους χαρμόθας λιμὴν, ὅσον σταδίων ἐννέα καὶ ἑκατὸν, εὐρύς, ἐν ἐπὶ κίνδυνον ἔχων ἐπείσπλουν ἀνὰ σκάφη. ῥεῖ δὲ ἐν ποταμὸς εἰς αὐτὸν. ἐν μέσῳ ἡ νῆσος δύσβατος καὶ γεωργήσιμος. εἶτ' ὄδιν πρόκειται τραχεῖα, ἐν μετὰ ταύτην κόλποι τινὲς, καὶ χώρα νομάδων, ἀρκαμπάων ἔχόντων τὸν βίον. καὶ πολεμοῦσιν ἀπ' αὐτῶν, καὶ ὁδεύουσι, καὶ τρέφονται ζωή τε γάλακτι χρώμενοι, καὶ ταῖς σαρξί. ῥεῖ δὲ ποταμὸς διὰ αὐτῶν ψῆγμα χρυσὸν καταφορῶν, οὐκ ἴσασι δ' αὐτὸ κατεργάζεσθαι. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν νομάδων, οἱ δὲ ἐν γεωργοί. οὐ λέγω ἐγὼ τῶν ἐθνῶν τὰ ὀνόματα τὰ παλαιὰ διὰ τὴν ἀδοξίαν, ἐν ἅμα ἀτοπίαν τὴν ἐκφορᾶς αὐτῶν. ἐχόμενοι δ' εἰσὶν ἡμερότεροι τὴν ἄνδρες, δύσκαλοτόραν οἰκοῦντες γῆν. ἐν ὑδάτων ὄδιν ἐν βόμβυκες. χρυσός τε ὀρυκτὸς γίνεται παρ' αὐτοῖς οὐ ψήγματος, ἀλλὰ βωλαρίων χρυσοῦ καθάρσεως ἀπολλῆς δεομένων, μεγέθους δ' ἐχόντων ἐλάχιστον μὴ πυρῆνος

quorũ alij erant agricolæ, alij tugurales. nũc Garindæi illos dolo interemerunt. nam eos adorti, dum festa quædam quinquennia celebrarent, non solum eos assumpserunt, sed etiam ingruentes in alios, funditus omnes deleuere. Postea est Elaniticus sinus, & Nabatæa populosa sanè regio & pascuis abundãs. Insulæ quæ in fronte sunt, ab hominibus tenentur, qui prius quietè agebant, postea ratibus prædari cœperũt, eos qui ex Aegypto nauigabant: sed classe ingruente, pœnas dederunt, ab ea deleti. Deinceps est campus, aquis & arboribus plenus, et omni pecore abundãs cùm cætero, tum etiam camelis & mulis syluestribus, & ceruis, & damis. Sunt etiã in eo leones, & pardales, & lupi plurimi. Est insula quędam in fronte nomine Dia. Postea sinus quingentorũ ferè stadiorum à mõtibus circumclusus, cuius os ingressu difficile est. Circumhabitant homines terrestrium animalium uenatores. Postea sunt insulæ tres desertæ, oleis obsitæ nõ nostratibus, sed indigenis, quas Aethiopicas uocamus. earũ lacryma medicam uim habet. Deinceps est litus lapidosum. posthac est ora aspera & nauigatu difficilis mille ferè stadiorũ, portuum & iaciendarum anchorarum inopia. Nam mons quidam altus et asper exporrigitur, postea montium ima speluncis plena usque ad mare, quæ præsertim etesijs & pluuijs ineuitabile periculum exhibent. Dehinc est sinus, qui sparsas insulas habet. protinus sunt cumuli arenæ nigerrimæ tres, ualde excelsi. Post hos est Charmothas portus centum ferè stadiorũ ambitu, ingressu angusto, & omni scaphæ periculoso, emittit in eum flumen. In medio insula iacet arboribus plena, & cultui apta. Dehinc est ora aspera, post quam sinus quidam est, & regio Nomadum uictũ ex camelis ducentiũ. Nam & ex eis pugnant & iter faciũt, & nutriuntur lacte, & carnibus utuntur. flumẽ per eos labitur, quod auri strigilem defert: quanquam id operari nesciunt. Hi Debæ uocantur, quorum alij pastores sunt, alij agricolæ. Ego prisca gentium uocabula, tum propter eorum obscuritatem, tum propter absurditatem pronuncian di, non pono. Post hos sunt homines mitiores, temperatiorem quidem terram habitantes. Nam & aquas & imbres affatim habent. Apud eos aurũ effoditur, non strigiles, sed glebulæ quædam, quæ non multa purgatione indigent, magnitudine minima fanæ,

mediana mespili, maxima nucis, quas perforantes cum lapillis pellucidis alternis positis armillas faciunt, inserto filo, & collo manibus que circumponunt. Venduntid aurum uicinis uili precio, æris triplo, argenti duplo, tum propter operãdi inscitiam, tum propter inopiam eorum, quæ contrà accipiuntur, quorum usus magis est ad uitam necessarius. His proxima est fœlicissima Sabæorum terra, quæ maxima natio est. Apud hos thus, & myrrha, & cinnamomum nascitur. In ora etiam balsamum, & alia quædam herba ualde odorata, quanquam eius odor citò deperit. habent præterea palmas odoratas, & calamum. Serpentes quoque palmares, colore puniceo, usque ad ilia assilientes: quorum morsus incurabilis est. Homines propter maximam fructuum copiam ociosi segnesq; uiuunt. In radicibus arborum cubant, & ex eis incidunt quæ proximi suscipientes protinus alter alteri consequenti tradunt, usque in Syriam atq; Mesopotamiam. Ab odoribus autem stupefacti, bituminis suffitu & hirci barba, stuporem tollunt. Meriaba Sabæorum urbs in monte iacet aboribus pleno. Sub rege sunt, qui iudiciorum ac cæterarum rerum potestatem habet. Alijs uerò regibus fas non est, aut subitò eum turbæ abdicant. id que ob causam quandam, & tum ipse, tũ sui in delicijs muliebribus uiuũt. Multitudinis pars agriculturã exercet, pars aromata mercatur & indigena & Aethiopica, nauigantes ad ea per angustias, nauigijs ex corio confectis. & profectò tanta sunt apud eos aromata, ut pro fructibus & cætera combustibili materie, cinnamomo, casia, cæterisq; utantur. Apud Sabæos larimnum nascitur, suffitu odoratissimum. Hi atque Gerræi ditissimi sunt ex mercatura. supellectilem ex auro & argento multam habent, uasa, lectos, tripodas, crateras cum operculis, domosq; sumptuosas. Nam & portæ & parietes, & tecta ex ebore, auro, argento, lapidibusq; incrustatis, sunt distincta. Atq; hæc sunt quæ ille de his dixit. Cæteraue-rò partim refert quemadmodum Eratosthenes, partim et ab alijs historicis sumpta. Dicit enim quosdam putare, mare Rubrũ esse, à colore per reflexionẽ expresso, uel à sole cũ supra uerticem est, uel à montib. ex adustione rubentibus. nam utroq; modo uerisimile est. Cretiam uerò Gnidium historiæ mandasse,

μέσον δὲ μικτίλε, μέγιστον ὃ λαρύδ. βήσαντες δὲ ταῦτα φαλμὰξ ἀλαφαίνουσι λίθοις ὁρμὰς ποιοῦντ᾽ διαιρετὸν λίνον. περιτίθενται δὲ περὶ οὖν βραχίλας, καὶ λαρπὰς. πωλοῦσι δὲ καὶ πρὸς οὓς ἀσυγκρίνας διπλάσιον ἀντιδίδοντες τὸ χρυσόν, τριπλάσιον ἀντιδίδοντες τὸ χαλκοῦ, διπλασίονα δὲ τοῦ ἀργύρου. ἀλλὰ δὲ τὴν ἀπειρίαν καὶ ὀργασίας, καὶ τὴν ἀσάνιν τῶν ἀντιλαμβανομένων, ὧν ἡ χρεία πρὸς οὓς βίους, ἀναιτιότερα. σωμάτων δ᾽ ἡ τῶν Σαβαίων διαιμονεστάτη μεγίστη ἔθνους, τῆς οἷς καὶ σμύρνα, καὶ λίβανος, καὶ κινναμώμου. γὰρ καὶ τῇ παραλίᾳ καὶ βάλσαμον, καὶ ἄλλη τις πόα σφόδρα δυώδης. ταχὺ δ᾽ ἀξίτηλον τὸ ὀδμὴν ἔχουσα. εἰσὶ καὶ φοίνικες δυώδεις, καὶ κάλαμοι. ὄφεις δὲ παιδοκτόνοι, φοινικοῖ τὴν χρόαν, πυρρίζοντες καὶ μέχρι λαγόνος, τὸ δῆγμα ἔχοντες ἀνίατον. δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν καρπῶν, ἀργοί, καὶ ῥᾴθυμοι τοῖς βίοις εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι. κατάζονται γὰρ ὑπὸ τὰ ῥιζῶν τῶν δένδρων, ἐκτιμενίζουσι δὲ οἱ πολῖται καὶ δημοτικοὶ, δεχόμενοι δ᾽ οἱ σωϊγγες ἀεὶ τὰ φορτία, τοῖς μετ᾽ αὐτοὺς παραδιδόασι μέχρι συρίας καὶ μεσοποταμίας. καρεῖται δ᾽ ὑπὸ τῶν δυωδῶν, αἴρουσι τὰ ῥον ἀσφάλτου θυμιάματα, καὶ πράγη πώγωνος. ἡ δὲ πόλις τῶν σαβαίων, μεδριάβα, ἐστὶ δὲ ἐπὶ ὄρους δυσχώρου. βασιλεία δ᾽ ἔχει λύειον τῶν ἱερέων τῶν ἄλλων, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων βασιλέων, ὀθῆναι ἐξεῖναι, ἂν καταλύσωσι αὐτὸν παράκλημα οἱ ἔχοντα κατὰ λόγιον. γὰρ χλιδῇ δὴ γυναικείᾳ καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, τὰ δὲ πλεῖστα τὰ μὴ γεωργεῖ, τὰ δ᾽ ἐμπορεύεται τὰ ἀρώματα, τά τε ὠδιχώρεια καὶ τὰ ἐκ τῆς αἰθιοπίας, πλείονα δὲ ἐπ᾽ αὐτὰ τῶν ἰδρωτικοῖς πλοίοις. τοσαῦτα δ᾽ ὄντα τὸ πλῆθος, ὥσ᾽ αὐτὰ φρυγάνοις, καὶ τὸ καυσίμοις ὕλης, χρῶνται λινναμώμῳ, καὶ κασίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. γίνεται δ᾽ γε τοῖς σαβαίοις καὶ λάειμον, δυωδέστατον θυμίαμα. ἐκ δὲ τῆς πορίας, οὔτι τε, γόβρεοι πλουσιώτατοι πάντων εἰσὶν, ἔχουσί τε παμπληθῆ κατασκευὴν χρυσωμάτων τε καὶ ἀργυρωμάτων, λιθοστρώτοις τε βιποσίλοις καὶ κεραμώροις, σὺν ἐκπώμασι καὶ τῇ τῶν οἴκων πολυτελείᾳ. καὶ θυρώματα τείχη, καὶ ὀροφὰς ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λιθοκολλήτου τυγχάνει διαποικιλμένα. ταῦτα μὲν οὖν πρὸ τούτων εἴρηκε. τἄλλα δὲ τὰ μὲν παραπλησίως τῷ ὁραπροσφυῆ λέγει, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν παρατίθησιν, ὀρυθραν δὲ λέγειν τινὰς τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς χροιᾶς τῆς ἐμφαινομένης κατὰ ἀνάκλασιν, ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ἡ σελήνη ἐρυθρὰ ὄντος, εἴτε ἀπὸ τῆς ὀρῶν ὀρυθραινομένων ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς, ἀμφοτέρως γὰρ εἰκάζειν, κτησίαν δὲ γε λυδὸν,

πυγολὼ

πεπλωὶ ἰσορρᾶῤ ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν, ῥοδοῦς, καὶ μιλτωδοῦς ὕδωρ. ἀγαθαρχίδην δὲ τὸν ἐκείνου πολίτην, παρά τινος Βόξου τὸ γένος ἰσορῆσαι, διότι τοὺς ὄρυθρας ἱπποφορβίου τινὸς ὑπὸ λεαίνης οἴστρῳ καταχρωμένου. ἐξελαθέντα δὲ μέχρι θαλάττης, καὶ κατενεχθέντα εἰς νῆσόν τινα διάραντα, χερσίαν πεφυκυῖαν, πεῦσαι τὴν πρόσοδον ἐπὶ τὴν νῆσον. ἰδόντα δὲ καλὸν οἰκήσιμον, τὴν μὲν ἀγέλην εἰς τὴν πρόσοδον ἀπαγαγεῖν πάλιν. ἀρρένους δ' ἐκεῖ σὺν λέαινα, καὶ τὰς ἄλλας νήσους, καὶ τὴν παραλίαν. ἐπώνυμον δὲ ποιήσαντα ἑαυτοῦ τὸ πέλαγος. οὗ δὲ πρόσοδος ἐφαίνετο τὸν ὄρυθραν, ἡγήσασθαί τε τῶν τόπων. λέγεται δ' ὑπό τινων τὰς ἀπὸ τῶν σχοίνων τοῦ ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς κινναμωμοφόρου τῆς ἑκάστης πεντακισχιλίων σταδίων οὐκ ὀλίγων, οὔτε ὕδατι νότῳ, οὔτ' ἄλλῃ τοῖς αὐτοῖς. λέγεται δὲ καὶ διότι ὁ σμαράγδου, καὶ ὁ βήρυλλος ἐν τοῖς τοῦ χρυσίου μετάλλοις ἐγγίνεται. εἰσὶ γὰρ ἄλλοι σύνοδοι ἐν ἄραψιν, ὥς φησι ποσειδώνιος. πρῶτοι δ' ὑπὲρ τῆς συρίας ναβαταῖοι, καὶ σουαῖοι τὴν εὐδαίμονα ἀραβίαν νέμονται, καὶ πολλάκις κατέτρεχον αὐτῆς, πρὶν ἢ ῥωμαίων γενέσθαι. ναῦς δὲ τοῖς ἐκεῖνοι ῥωμαίοις εἰσὶν ὑπήκοοι καὶ σύροι. μητρόπολις δὲ τῶν ναβαταίων ὄνομ' ἡ πέτρα καλουμένη. κεῖται γὰρ ὑπ' χωρίου τραχέος ὁμαλοῦ, καὶ ὑπὲ πέδου. κύκλῳ δὲ πέτρα φρουρουμένου, τὰ μὲν ἐκτὸς ὑφειμένου ἀρτίως, τὰ δ' ἐντὸς πηγὰς ἀφθόνους ἔχοντα εἰς τε ὑδρείαν καὶ κηπείαν. ἔξω δὲ τοῦ προβόλου, χώρα ὅλη ἄμμου ἡ πλείστη, καὶ μάλιστα ἡ πρὸς ἰουδαίαν. ταύτῃ δὴ καὶ ἐγγυτάτω ὅτι τριῶν ἢ τεττάρων ὅλος ἡμερῶν εἰς ὀρικοῦντα, εἰς δὲ τὸν φοινικῶνα πρώτη. βασιλεύεται μὲν οὖν ὑπό τινος ἀεὶ τῶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους. ἔχει δ' ὁ βασιλεὺς ἐπίτροπον, τῶν ἑταίρων ἕνα καλούμενον ἀδελφόν. σφόδρα δ' ὀλιγομέτρ. γενόμενος γὰρ πρὸς τοῖς πατρίοις ἀθλιώδεστερος αὐτῆς φιλόσοφος, καὶ ἡμῖν ἑταῖρος διηγεῖτο θαυμάζων. εὑρεῖν γὰρ πολλοὺς μὲν ῥωμαίων, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων. οὐ μὴν οὕτως ξένους ὁρᾶν μενομένους πολλάκις, καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. τῶν δ' ἐπιχωρίων οὐδένας ἀλλήλοις ἐγκαλοῦντας, ἀλλὰ πᾶσαν ἡσυχίαν ἄγοντας πρὸς ἑαυτούς. πολλὰ δὲ καὶ ἡ τῶν ῥωμαίων ἐπὶ αὐτοὺς στρατεία νεωστὶ γενηθεῖσα ἐφ' ἡμῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν αἴλιος γάλλος, διδάσκει τῶν τῆς χώρας ἰδιωμάτων. ὅθεν δ' ἐπιμνήσθην ὁ σεβασὸς καίσαρ διαπειρασόμενος τῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν τόπων τούτων τε καὶ τῶν αὐθιοπικῶν ὁρῶν, τοῦ τε ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος τῆς πρὸς ἕω ὁδοῦ, καὶ τῆς ἀραβικῆς κόλπου, γεφυρούσης τούτοις, καὶ τὴν ἀράβιον κόλπον σχεδὸν ὄντα πλέως

fontem quendā esse, qui aquam rubicundā, ac minio plenam in mare emittit. Agatharcidem aūt illius ciuem à Boxo quodā accepta tradidisse, quòd Persa quidā, cum equorū armentum, à leæna asilo tacta, usq; ad mare agitaretur, atq; inde in insulam quandam transmitteret, primus cōstructa rate in insulā transierit: uidensq; eam habitabilem, armentum rursum in Persiam abegerit: ac missis in eam & in alias insulas, & in maritimā oram colonis, pelagus de suo nomine appellarit. Alios uerò, Persei filium Erythram asserere, qui in his locis imperarit. Sunt qui uelint, ab Arabici sinus angustijs, usq; ad extremā cinnamomi terram esse stadiorū v. millia, non satis apertè, nec ad austrum, nec ad orientem. Proditum est etiam, smaragdum & beryllū in auri uena innasci. Suntq; apud Arabes (ut Posidonius refert) sales odorati. Supra Syriam Nabataei, ac Sabæi fœlicē Arabiam incolūt. Hi sæpe Syriam excurrebant priusquam Romanorum esset: nunc & ipsi & Syri Romanis parent. Nabataeorum metropolis est ea, quæ Petra nominatur. Ea in loco alioquin æquo & plano iacet, in circuitu uerò rupibus ac præcipitijs murato, introrsum fontes, & ad hortos & aquationem uberrimos habente. Extra circuitum regio magna ex parte deserta est, præsertim ludæam uersus. Hinc Hiericuntem breuissimum iter est, trium dierum aut quatuor. In Palmetum uerò quinque. Semper ibi aliquis è regia stirpe regnat, tum rex ipse aliquē ex sodalibus, qui frater uocatur, curatorem habet, & iustissimè omnia administrantur. Vnde & Athenodorus philosophus sodalis noster, reuersus in patriam, cum admiratione quadam narrabat, multos se tum ex Romanis, tum ex alijs peregrinis inuenisse, qui eò profecti essent, ac peregrinos quidem sæpe & inter se maximam quietem agitantes. Recens Romanorum expeditio, quæ nostro tempore, duce Aelio Gallo, in Arabiam facta est, permulta eius regionis peculiaria docet. Aelium Augustus Cæsar in Arabiam misit, quo eas gentes & loca pertentaret, præterea Aethiopum montes & Troglodyticam Aegypto finitimam, & uicinum ijs Arabicum sinum, qui peranguſtus sanè

Arabes dirimit à Troglodytis, eo consilio scilicet, ut uel eos sibi uolentes cõciliaret, uel subigeret inuitos. Audiebat enim ex omni tempore ditissimos esse, qui & auro & argento & preciosis lapidibus aromata permutarent, & nihil in rebus extrinsecus accipiendis expenderent. Aut enim se diuitibus amicis usurum sperabat, aut locupletes inimicos superaturum. permultumq; eum Nabatæorum spes erexerat, qui cũ amici essent, in omnibus se fauturos pollicebantur. His fretus Gallus, exercitum duxit: sed à Sylæo, Nabatæorum legato deceptus est, qui se iter monstraturum, & in omnibus fauturũ pollicitus, omnia insidiose fecit. nam nec tutũ iter, nec expeditam nauigationem exhibuit: sed per auia, & longos anfractus, & loca omniũ indiga, & importuosa ducens, uel occultis cautibus, uel cœnosis stagnis obiecit. sed præcipuè maris affluxus, ac refluxus eos perturbauerũt, atq; id maximè in initio erratum fuit, quòd longa nauigia construxerũt, nullo nec præsenti nec futuro nauali prælio. Nam nec terra ualde bellaces sunt Arabes, sed cauponesque potius, ac mercatores: nec etiam mari. Ille uerò ad octoginta biremes ædificauit, & triremes, & phaselos, iuxta Cleopatridem, quæ antiquæ Nili fossæ proxima est. Et cum falli non putaret, fabricatus est c. ac xxx. nauigia, quæ supellectilem ferrent, quib. nauigauit, ducẽs peditum Romanorum ex his qui in Aegypto erãt & sociorum circiter decem millia, quibus Iudæi quingenti, & Nabatæi mille cum Sylæo erant. Tandem multa perpessus, quintodecimo die in Album uicũ peruenit, maximum Nabatæorũ emporium, multis nauigijs amissis, quorũ nonnulla cum ipsis hominibus nullo bello, sed ob nauigandi difficultatem periere. Id Sylæi improbitas fecit, negantis terrestri itinere in Album uicum exercitum duci posse, in quem ac etiam ulterius mercatores tanta camelorum & hominũ multitudine tutũ & copiosum iter ex Petra in alterã Petrã peragũt, ut nihil ab exercitu differãt. Quę idcirco eueniebãt, quia rex Obeidas nihil de cõmunib. rebus, præsertim bellicis solicitus erat, quod omnib. Arabũ regibus cõmune uitiũ est. Omnia enim sub Sylæi legati potestate erãt. Is omnia dolo struẽs quærebat (ut ego quidem existimo) regionẽ peruidere, & urbes & gentes aliquas capere,

ἐν διέργοντα ἀπὸ τ προγεγενημένην αὐ ἀφ' ὁδὸν. πεισικειῶδες δὴ διγνοήθη τότε, ἢ διὰ τ ἀφέλειαν. ἦν δέ τι καὶ πολυχρήματος ἀπὸ ἐμπορίας ἐκ παλαιοῦ χρόνου πρὸς ἄργυρον καὶ χρυσὸν τὰ ἀρώματα διαπεμπόμενος, καὶ τῶν πολυτελεστάτων λιβίαν ἀναλίσκοντας τὴν λαμβανομένων τοῖς ἔξω μηδέν. ἢ γὰρ φίλοις ἤλπιζε πλουσίοις χρήσασθαι, ἢ ἐχθροῖς διαφθήσεσθαι πλουσίοις. ἐπῆρε δ' αὐτὸν καὶ ἡ πρὸς τ ναβαταίων ἐλπίς, φίλων ὄντων, καὶ συμπράξειν ἅπαντα ὑπισχνουμένων. ὧν τότε μὲν ἐνέσειε τ στρατείαν ὁ Γάλλος. ὀφηπάτησε δ' αὐτὸν ὁ τῶν ναβαταίων ἐπίτροπος Συλλαῖος. ὑπισχνούμενος μὲν ἡγήσασθαι τῶν ὁδὸν, καὶ χορηγήσειν ἅπαντα, καὶ συμπράξειν· ἅπαντα δ' ὀξ ὧν βουλῆς πράξας, καὶ ὅτε πλεῖστα μὲν ἀσφαλῆ μακρὰν ὁδὸν, ἀλλὰ αὐθοδικίας καὶ λυπηροπορείας καὶ πάντων ἀπόρους χωρίοις, ἢ βαχίαις ἀλιμένοις παραβαλὼν, ἢ χειράγραις ὑφάλων μεσαῖς, ἢ τραγώδεσι. πλεῖσον δὲ αἱ πλημμυρίδες ἐλύπουν ἐν τοιούτοις, καὶ ταῦτα χωρίοις, καὶ αἱ ἀμπώτεις. πρῶτον μὲν δὴ τοῦθ' ἁμάρτημα συνέβη, τὰ μακρὰ κατασκευάσασθαι πλοῖα, μὴ δι' ὀλίγος ὄντος μηδ' ἐσομένου καὶ θάλατταν πολέμου. ἐδὲ ἐν καὶ γὰρ σφόδρα πολεμικαί εἰσιν, ἀλλὰ λῃστικοὶ μᾶλλον οἱ ἄραβες, καὶ ἐμπορικοὶ, μέτοι γε καὶ θάλατταν. ὁ δ' οὐκ ἔλαττον ὀγδήκοντα γέναυπηγήσατο δίκροτα. καὶ τριήρεις καὶ φασήλους, καὶ λιμενοπορίδα τ πρὸς τὴ παλαιᾷ, διώρυγι τ ἀπὸ τοῦ νήλου. γνοὺς δὲ διεψευσμένος, γέναυπηγήσατο σκευαγωγὰ ἑκατὸν, καὶ τριάκοντα, οἷς ἐκομίσθησαν ἔχων πρὸ μυρίους τοὺς τῶν ἐκ Δ αἰγυπτίου ῥωμαίων, καὶ τῶν συμμαχων. ὧν ἦσαν Ἰουδαῖοι μὲν τετρακόσιοι, ναβαταῖοι δὲ χίλιοι μετὰ τοῦ Συλλαίου. πολλὰ δὲ παθὼν, καὶ ταλαιπωρηθεὶς, τετάρτῳ καὶ δεκατάῳ ἦκεν εἰς λυκὴν κώμην τ ναβαταίων γῆς, ἐμπορεῖον μέγα, πολλὰ τ πλοῖα ὑπερβαλὼν, ὧν ἔνια καὶ ἀνασπασθέντα ἐπὶ ξηρᾶς ἐκ τοῦ πελάγους διεφθάρη. ὅθεν δ' ἀπῆρε γάσας ἡ τοῦ Συλλαίου δικαία τ τοιαῦτα φάσαν τ ἀνόδυτα εἶναι στρατοπέδοις εἰς τ λυκὴν κώμην, εἰς ἣν καὶ ἐξῆς οἱ καμηλέμποροι, τοσούτῳ πλείονι αὐξηθεῖσι, καὶ καμήλων ὁδοῦσι ἀσφαλῶς καὶ ὀλυπόνως εἰς πέτραν ἐκ πέτρας, ὥστε μὴ διαφέρειν μηδὲν στρατοπέδου. σωιέβαινε δὲ ὧδε τ ἡ βασιλέως τοῦ ὀβέδα μὴ πολὺ φρονεῖζοντος τ κοινῶν, καὶ μάλιστα τ πρὸς πόλεμον. κοινὸν γὰρ ὧδε πᾶσι

θεὶς ἀράβων βασιλεῦσιν. ἅπαντα γὰρ τὰ ἐπιβόητα πεποιημένος ἐξεσάωσε τὸν Συλλαῖον. ἰδὼν δ' ἅπαντα δόλῳ στρατηγήσας καὶ ζητήσας ὡς οἶμαι, καθοπλῦσαι τὴν χώραν, καὶ συνεξελεῖν τινὰς αὐτ, πόλεις καὶ ἔθνη,

μετὰ

μετὰ τῶν ῥωμαίων. αὐτὸν δὲ καταστῆσαι βούλεται ἀπαντῶν, ἄρχοντα. ὁ δὲ τὴν ἐκείνων ὑπὸ λιμοῦ καὶ νόσων, καὶ ἄλλων οἷα δὴ πρὸς πολέμου ἔργα ἐκείνος. εἰς γὰρ τὴν λευκὴν κώμην κατῆγεν ἤδη, σώματα κακῶς τε ἔχοντα, περιῤῥωγότα δὲ καὶ σκελῶν τὰς ἕξεις, παντοδαπαῖς δὲ καὶ ποικίλαις πάθεσι, τὰ μὲν περὶ τὸ σῶμα, τὰ δὲ περὶ τὰ σκέλη πεφυκότα τινὰ ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἐκ τε τῶν ὑδρείων, καὶ τῶν βοτανῶν. ἰσχναίνεσθαι γοῦν τότε ἀνάγκη καὶ τὸν χειμῶνα ἅπαντα ἐποίησε, τοὺς ἀσθενοῦντας ἀναπαύων. ἐκ μὲν οὖν τῆς λευκῆς κώμης ἐπὶ πέτραν, γίνεται δὲ εἰς ῥινοκόλουρα τῆς παλαιᾶς φοινίκης τὰ φορτία κομίζεται, καὶ ταῦτα εἰς τοὺς ἄλλους. νυνὶ δὲ τὸ πλέον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. ἄγεται δὲ νῦν καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀραβίας καὶ τῆς ἰνδικῆς εἰς μυὸς ὄρμον. ἔνθ' ὑποζύγιοις εἰς κοπτὸν τῆς θηβαΐδος καμήλοις γὰρ ἀπὸ τοῦ νείλου ἐκομίζοντο εἰς ἀλεξάνδρειαν πάλιν ἐκ τῆς λευκῆς κώμης ὁ γάλλος ἀναζεύξας τὴν στρατιὰν, ἀφ' ἑτοίμων ἐπὶ χωρίων, ὥστε καὶ ὕδατος καμήλοις κομίζειν μηχανὰς τῶν ἡγεμόνων τῆς ὁδοῦ. διόπερ πολλὰς ἡμέρας ἦκεν εἰς τὴν ἐρήμην γῆν συγγενοῦς τῆς ἀβίδης. ἐδιέξαγε μὲν οὖν αὐτὴν ἀρίστας θελικῶς, καὶ ἄλλως πως ἐκομίσατο. ἡ δὲ τοῦ συλλαίου πρόσοδος ἐκείνῳ ἐποίησε τὴν χώραν ἐλαιοτρόφον. πρισθέντα γοῦν ἡμέρας ἐπὶ τὴν, ζειὰς, καὶ φοίνικας ὀλίγας παρέσχουσαν, καὶ βούτυρον αὐτ' ἐλαίου ἀπὸ τῆς αἰγῶν. ἡ δ' ἐξῆς ἦν ἐπὶ, νομάδων ἦν ἡ δρόμαται πολλὰ ὡς ἀληθῶς ἐκαλεῖτο ἀραβία. βασιλεὺς δ' ἦν σάβος. καὶ ταύτην αἰῶσίαις δὴ ἦλθε καταστρέψας ἡμέρας πεντήκοντα, μέχρι πόλεως ἀγρανῶν ἡ χώρας εὐδαίμονος τε, καὶ ἀγαθῆς. ὁ μὲν βασιλεὺς ἔφυγεν, ἡ δὲ πόλις ἀπ' ἐφόδου κατελήφθη. ἐκεῖθεν ἡμέραις ἓξ ἦκεν ὡδὶ ἐπὶ τὸν ποταμὸν. σωσφαῦν δ' αὐτόθι τὸ βαρβάρων εἰς μάχην, ὡς εἰ μυρίοις αὐτὸν ἐπεσον, τὸ δὲ ῥωμαίων δύο. ἐχρῆν γὰρ ἀπείρως τοῖς ὅπλοις ἀπολέμοις τελέως ὄντων τόξοις τε ἡ λόγχαις ξίφεσι, καὶ σφενδόναις. οἱ πλεῖστοι δ' αὐτῶν, ἀμφιξύλοις τελέκεσιν. ὀλίγοις δὲ, καὶ τὴν πόλιν ἑλὼν καλουμένην ἀσκᾶ, συλληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐντεῦθεν εἰς ἄθραλλα πόλιν ἦκε, ἰσχνάσας αὐτὸ ἀκονιτί, φρουρὰν ἐμβαλών. ἡ πᾶσι δύο σίτου, ἡ φοινίκων, εἰς πόλιν μαρσυαβᾶ πορεύεται, ἐθνους τοῦ ῥαμανιτῶν, οἳ ἦσαν ὑπὸ ἱλασαφῶ.

opera Ro. seq; rerum dominum efficere. Illis morbo, fame, labore, & malis omnib. confectis, quæcunq; ipse dolo moliebat. Quare in Album uicum peruenit iam exercitu oris, & crurũ uitijs, cæteris q; eius loci morbis tentato: quorũ illa circa os, hæc circa crura resolutio quædam sunt ob aquas & fructus proueniens. Aestatem itaq; ac hyemẽ ibi agere coactus est, dum reficeret infirmos. Ex Albo ui co in ipsam Petrã, ex Petra Rhinocolura, quę in ipsa Phœnicia est apud Aegyptũ, merces cõportantur, atq; hinc in alia loca. nunc pars maxima per Nilum Alexandriã uehitur. Arabicæ & Indicæ merces in Muris portum, postea camelis Coptum Thebaicã transcendũt, inde Alexandriam per Nili fossam. Rursum Gallus ex Albo uico cũ exercitu digressus, per eiusmodi loca profectus est, ut camelis aquam portarent, eorũ improbitate qui uiam monstrabant. Quare post multos dies in Aretæ terram peruenit, qui Obodę affinitate cõiunctus erat. Is Gallum amicè susc epit, & dona obtulit. Sed Sylæi proditio, & hanc regionem difficilem reddidit. Eam itaq; in diebus XXX. permeauit per loca inuia, spelta & palmulis non multis & butyro pro oleo usus. Quam uerò deinceps adibat, Nomadũ erat, & re uera magna ex parte deserta. ea Ararena dicebatur. rex erat Sabus, quam etiam per auia permeauit diebus L. consumptis, usque ad urbem Agranorũ & pacatam & fertilem regionem, eorũ rex aufugit. urbs primo adortu capta est. Hinc post sextum diem ad flumen peruenit. Ibi iam barbaris ad pugnã instructis, è quibus ad X. millia ceciderunt, ex Romanis duo homines tantũ. Nam omnino imbelles erant, & armis imperitè utebantur, arcu, & lancea, & gladio, & funda, & magna ex parte bipennibus. Mox etiam urbẽ cepit nomine Asca à rege derelictã. Hinc Athrella uenit, quã nullo negotio cepit, & præsidio firmauit: & frumenti & palmularum uiatico cõparato, Marsyabas processit urbẽ Rhamanitarum, qui sub Ilasaro erat. Eam adortus, sex diebus obsedit, postea aquæ inopia destitit ab incœpto. Iam duorum dierum itinere aberat ab aromatifera, ut ipse ex captiuis intelligebat, sex menses contriuit inaniter ductus: persensit tamẽ serò atq; aspectu insidias deprehẽdit, dum per aliam uiã reuerteretur.

ἐξ μὲν οὖν ἡμέρας πόσον ἐπολιόρκει. λειψυδρίας δ' ὄσης, ἀπέχει. δύο μὲν οὖν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχει τῆς ἀρωματοφόρου, καθάπερ τὰ αἰχμαλώτων ἀκούειν ἦν. ἐξ δὲ μηνῶν χρόνον γὰρ τοῖς ὁδοῖς κατέτριψε φαύλως ἀτόμενος. ἔτνω δ' ἀναστρέφων ὄψιτ' ἐπῆλθε νῦν, καταμαθὼν τὴν καθ' ἑτέρας ὁδοὺς ἐπανελθών,

γύναιος

Nam nonis castris Anagrana peruenit, ubi prælium commissum fuerat: undecimis deinde ad septem puteos, à re ipsa sic nominatos. Hinc iam per loca pacata, in uicum Chaala, post in alium nomine Malotham ad flumen positum: postea per deserta nō multum aquæ habentia usque in uicum Negram, qui sub Oboda est, & ad mare iacet. In reditu totum iter in diebus sexaginta peregit, in quo prius sex menses consumpserat. Hinc in Muris stationem, exercitum in diebus undecim traiecit, unde Coptum itur. Cum utilibus itaq; copijs Alexandriam profectus est. Cæteros enim non bello, sed fame, labore, morbo, & itinerum difficultate amiserat. Nam septem duntaxat in bello perierant. quam ob rem nec multū hæc expeditio profuit ad locorum cognitionem, nōnihil tamen adiuuit. At Sylæus huius rei causa Rōmæ pœnas dedit, quanq; amicitiam simularet. Nam cum & ad hanc perfidiã, alia facinora patrare conuictus esset, securi percussus est. Aromatiferam regionem in partes quatuor (ut antè dictum est) diducunt. Ex aromatibus, thus & myrrham ex arboribus esse dicunt, casiam uerò ex lacubus. Sunt qui dicant magnam eius partem ex India afferri, thus optimum apud Persiam nasci. Sed alia quadam diuisione totam fœlicem regionem in quinq; regna partiuntur: quorum aliud bellatores, & omnium propugnatores habet: aliud agricultores, à quib. frumentum ad alios importatur: aliud eos qui opificia & artes tractant: aliud myrrham fert, aliud uerò thus. Eadem tamen & casiam & cinnamomū, & nardum ferunt. Artes ac studia ab alio in alium non transferuntur, sed quique in patrijs permanent institutis. Vinum magna ex parte ex palmulis conficitur. Fratres honore filios antecedunt, quod natu grandiores sunt. Qui ex eadem gente sunt, regnant, & cæteros magistratus obeunt: quæ possederunt, omnibus consanguineis sunt communia, sed natu grandior dominus est. Vna omnibus uxor est. qui prior ingreditur, posito ante ianuam baculo, cum ea congreditur (nam in morem habent, ut quisque baculum gerat) ea tamen cum grandiore pernoctat: quapropter omnes omnium sunt fratres. coeunt etiam cum matribus, adulter capite plectitur. Adulter uerò ex alio genere est. Sed & huiusmodi quiddam narratur. Regis cuiusdam filia mira pulchritudine,

γναται· ἦλθεν εἰς ἀνάγραν ἤκων, ὅπου ἡ μάχη συμβεβήκει. ἐνδεκαταῖος δ' ἐκεῖθεν εἰς ἑπτὰ φρέατα, καλούμενα ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. ἐντεῦθεν ἤδη δι' ἐρήμης εἰς κώμην Χαάλα, εἶτ' ἄλλην μετονομασθεῖσαν Μαλόθαν πῶς ποταμῷ διεμπολῶν ἀφικνεῖται. ἔνθα δὴ ὁδὸς ὀλίγα ὑδρεῖα ἐχούσης ὁδός, μέχρι νομάδων κώμης. ἔστι δὲ ἡ Νοβαδία, κεῖται δὲ ὑπὲρ θαλάττης. τῶν δὲ πᾶσαν ὁδὸν ἑξήκοντα ἡμερῶν σταθμοῖς ἑπτὰ πάνυ σφόδρα, αὐανθείσης ἐξ ἀρχῆς ὁδοῦ. ἐντεῦθεν δι' ἐπαοάσεως τῆς στρατιᾶς ἐνδεκαταῖος εἰς μυὸς ὄρμον, εἶθ' ὑπόθεσις εἰς κοπτον, μετὰ τὸν ὠνησθῶναι δυναμένων καπηλεῖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. οὐ δὲ ἄλλους ἀπέβαλεν, οὐχ ὑπὸ πολεμίων, ἀλλὰ νόσων καὶ πόνων, καὶ λιμοῦ καὶ μοχθηρίας τῆς ὁδοῦ. ἐπεὶ καὶ πόλεμον ἐπὶ γνωμένων, διαφθαρῆναι σωίβη, δι' ἃς αἰτίας οὐδ' ὧδε πολὺ πῶς τοῦ γνῶναι τὸν τόπων ὠνησεν ἡ στρατιὰ αὕτη. μικρὰ δ' ὅμως σωπὴ γνῶναι ὅ, τ' αὐτοῦ τόπου ὁ συμμαῦος. ἔπεσε δὲ καὶ δίκας ἐν ῥώμῃ, πεσὼν οἰούμενος μὴ φιλίαν, ἐλεγχθεὶς δὲ πῶς αὐτῇ τῇ ποικιλίᾳ, καὶ ἄλλα κακουργῶν, καὶ ἀτιμωθεὶς τοῦ ξιφαλοῦ. τοῦ μὲν οὖν ἀρωματοφόρου διαιροῦσιν εἰς τέτταρας μερίδας, ὥσπερ εἰρήκαμεν. τὸ ἀρώματον δὲ λίβανον μὴ σμύρναν ἐκ δένδρων γίγνεσθαι φασί. κασίαν δὲ καὶ ἐκ λιμνῶν. τινὲς δὲ τοῦ πλείω μέρη ἐνδοῦσιν εἶναι. τὸ δὲ λιβάνου βέλτιον μὲν πῶς τῇ πόσει δι. κατ' ἄλλον δὲ διαίρεσιν σύμπασαν τοῦ δυδαίμονα καταχωρίζουσαν εἰς βασιλέας, ὧν ἡ μὲν οὖν μαχίμους ἔχει, καὶ πρὸς ἀγωνιστὰς ἁπάντων. ἡ δὲ οὖν γεωργούς, τῷ ὧν ὁ σῖτος εἰς οὖν ἄλλους εἰσάγεται. ἡ δ' οὖν βαναυσοτεχνοῦντας. τὴν ἡ μὲν σμυρνοφόρον, ἡ δὲ λιβανοφόρον. αἱ δ' αὐταὶ τὴν τοῦ κασίαν, καὶ τὸ λιννάμωμον, καὶ τοῦ ναρδον φέρουσι. τῷ ἀλλήλων δ' ὁ μεταφέρειν τὰ ὠνητὰ δύματα, ἀλλ' ἐν τοῖς πατρίοις διαμένουσιν ἕκαστοι. οἶνος δ' ἐκ φοινίκων ὁ πλείων. ἀδελφοὶ τιμιώτεροι τῶν τέκνων κατὰ πρεσβυγένειαν. καὶ βασιλεύουσιν οἱ ἐκ τοῦ γένους, καὶ ἄλλας ἀρχὰς ἄρχουσι. κοινὴ δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσι, κύριος δὲ πρεσβύτατος, μία δὲ καὶ γυνὴ πᾶσιν. ὁ δὲ φθάσας εἰσιὼν μίγνυται, πεσθεὶς δὲ βύρας τοῦ ῥαβδοῦ. ἑκάστῳ δὲ ῥαβδοφορεῖν ἔθος. νυκτερεύει δὲ παρὰ τὸν πρεσβύτατον. διὸ καὶ πάντων ἀδελφοί πάντων εἰσί. μίγνυνται δὲ καὶ μητράσι. μοιχῷ δὲ ζημία θάνατος. μοιχὸς δ' ὅστις ὁ ἐξ ἄλλου γένους. φυγάτης δὲ τ βασιλέως τινὸς θαυμασὴ τὸ κάλλος, ἔχουσα

ἀδελφὸς

ἀδελφὰς πρὸ τεκαίδεκα, ὁρῶντας αὐτὸ πάντας ὑφ' ἑαυτοῦ ἀφαλέπως ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ παριόντα, ὡς αὐτῇ διάνοια ἤδη, παρασκευὴν τοιαύτην μηχανᾶται τοιάδε, πινακιδίοις ῥάβδους ὁμοίας ταῖς ἐκείνων, ὅτ' ἔξω παρ' αὐτὴν τὴν, αἰεί τινα προυτίθει τῆς θύρας τὸν ὁμοίαν ἐκείνῃ, καὶ μικρὸν ὕστερον ἄλλον, ὄχλου ζημίας ὅπως μὴ ἐκείνῳ τὸν παραπλησίαν ἔχει ὁ μέλλων προσιέναι. ἐπεὶ δὴ πάντων κατ' ἀγορὰν ἤδη ὄντων, ἵνα προσιόντα τὴν θύραν, καὶ ἰδόντα τὸν ῥάβδον, ἐκ μὲν ταύτης εἰκάσαι, διότι παρ' αὐτῷ τις εἰσῆει ἐκ τοῦ τοὺς ἀδελφοὺς πάντας γὰρ τῇ ἀγορᾷ καταλιπεῖν, ὑπονοῆσαι μοιχόν. θεραπόντα δ' ἐπὶ τὸν πατέρα ἰόντα ἀπαγαγόντα, ἐκεῖνον ἐλεγχθῆναι καταφυσάμενῃ τοὺς ἀδελφούς. σώφρονες δ' εἰσὶν οἱ ναβαταῖοι καὶ λιτικοί, ὥστε καὶ δημοσίᾳ τοῦ μὲν μειώσαντι τὸν ὄγκον ζημία λέγεται, τοῦ δ' αὐξήσαντι τιμαί. ὀλιγόδενδροι δ' ὄντες, ἀπὸ τῶν συγγενῶν θεραπεύονται τὸ πλέον, ἢ ὑπ' ἀλλήλων, ἢ αὐτὸ διάκονοι, ὥστε καὶ μέχρι τῶν βασιλέων θεραπεύειν τὸ ἔθος. συνδεῖπνα δὲ ποιοῦνται κατὰ τρισκαίδεκα ἀνθρώπους. μουσουργοὶ δ' ὅλου τοῦ συμποσίου ἑκάστου. ὁ δὲ βασιλεὺς μὲν ὄγκῳ μεγάλῳ πολλὰ σωρεύεται ποιεῖ συμπόσια. πίνει δ' ἀεὶ πλέων τῶν δώδεκα ποτηρίων ἄλλῳ, καὶ ἄλλῳ χρυσῷ ἐκπώματι. ὅταν δ' ὁ βασιλεὺς ἔξω δημοσίᾳ, ὥστε πρὸς τοῦ αὐτὸ θεραπεύειν, καὶ τὸ αὐτὸ διάκονον τοῖς ἄλλοις αὐτὸν γίνεσθαι. πολλάκις δὲ μὲν γὰρ τοῦ δήμου δίκας θεσμοὺς. ἐὰν ὅτε δὲ καὶ θεραπεύεται τὰ πρὸς τὸν βίον. οἰκήσεις δὲ θεραπεύειν λίθου πολυτελεῖς. αἱ δὲ πόλεις ἀτείχισοι δι' ἀφιλίαν, δὲ καρπὸν ἡ πολλὴ πλὴν ἐλαίου. χρῶνται δὲ σησαμίνῳ, πρόβατα λοιπὸν τρίχα, βόες μεγάλοι, ἵππων ἄφορον ἡ χώρα, διάκονοι δὲ τὴν ὑπερβολὴν αὐτὸ ἐκείνων παρέχοντες. χιτῶνες δὲ γὰρ περιζώματα, καὶ βλαυτίοις, πέδαις μὲν οἱ βασιλεῖς, γὰρ πορφύρας δ' ὅροι. εἰσαγώγιμα δὲ ὅσα τὰ μὴ τελέως, τὰ δὲ ὁ παντελῶς. ἄλλως τε μὲν ὑδρίαν διαθήκην χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν καὶ τὰ πολλὰ τῶν σωμάτων. χαλκὸς δὲ καὶ σίδηρος, καὶ ἔτι πορφυρᾶ ἐσθής, σύραξ. ἱρόνος δὲ καὶ λοπάδια, κόσμα γραφὴ πλάσμα, δὲ ὑδρίαν. ἴσασι κομιδίαν ἄγοντα τὰ νεκρὰ σώματα, καθάπερ ἡράκλειτος φησί. νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι. διὸ καὶ παρὰ τοὺς κοπρῶνας καταθάπτουσι τοὺς βασιλεῖς. ἥλιον τιμῶσιν οἷς δὲ μόνοις τοῦτον, ᾧ δύνονται καθ' ἡμέραν καὶ λιβανωτίζοντες. τοῦ δὲ ποιητοῦ λέγοντος, αἰθίοπας δ' ἰκόμην καὶ σιδονίους, οἳ δρεμβοὶ, διαπορῶσι, καὶ πόθεν τῶν σιδονίων μὲν τινας χρὴ λέγειν τῶν γὰρ περσικὴν κόλπον κατοικούντων, ὧν ἔστιν

cum fratres quindecim haberet, qui omnes eam miserè adamarẽt, & propterea alius post alium continuè ad eam ingrederentur, iam defessa, rem huiusmodi machinatur: baculos facit baculis eorum persimiles, & cum quisque ab ea exiret, continuò baculum aliquem similem ante ianuam ponebat, & paulo pòst alium, considerãs ne qui esset ingressurus, illi similem haberet. Cum itaq; aliquando omnes in foro essent, unus ad portam accedens, & baculum uidens, putauit ex hoc aliquem intus cum ea esse, ex eo autem quòd fratres omnes in foro reliquisset, adulterum suspicatus est, currens ad patrem, atque huc eum adducens conuictus est sororem falsò criminari. Nabatæi quidem continentes sunt, & rei parandæ atq; conseruandæ intenti. Quare qui opes suas imminuit, publicè mulctatur: qui auget, honore afficitur: & cum pauci apud eos seruiant, frequentius consanguinei ministrant, uel alter alteri, uel quisquis sibi, ut etiam hic mos ad reges perueniat. Conuiuia faciunt per tredenos homines. cuiq; conuiuio bini adsunt, qui musicã exercent. Rex in apparatu maximo multa continuè conuiuia celebrat. nemo supra duodena pocula bibit, alio atque alio aureo poculo. & adeò rex popularis est, ut ad id, ꝙd ipse sibi ministrat, etiam alijs ministret. Sæpè etiam apud populum pœnas dat: nonnunquam in eius uitam inquiritur. Domus sunt ex lapide sumptuoso, urbes sine mœnibus. nam in pace degunt. Regio omnium ferax, præter oleum. utũtur oleo sesamino, oues sunt albæ, boues magni. equos nõ habent, sed cameli implent eorum officium. Tunicæ in subligaculis & sandalijs reges purpurati incedunt, quædã importantur, quædã minimè, quædam indigena sunt, aurum, argẽtum, & plurima ex aromatibus, æs & ferrum & uestis purpurea, & storax: & crocus & costus, & toreumata, & signa, & tabulæ, non sunt indigena. Mortua corpora ęquè atq; stercus (ut Heraclitus inquit) cadauera stercore abiectiora: quapropter reges etiam in sterquilinijs defodiuntur. Solem colunt, arulam super arã constituentes. & quotidie in ea immolant, & thus adolent. Sed cum poeta dicat,

Veni ad Aethiopas, & Sidonios & Erẽbos: Odyss. A

Dubitant qui nam ij dicendi sint, ac de Sidonijs quidem in Persico sinu habitantibus,

quorum coloni ſunt Sidonij noſtri, quemadmodum & Tyrios quoſdam ibi inſulares tradunt, & Aradios, quorum colonos Aradios noſtros dicunt, ita & Sidonios ipſos. Sed tota quæſtio de Erembis eſt, an Troglodytæ intelligi debeant, quaſi ab etymologia cogantur ab eo, quòd in terram eant, an Arabes. Ac noſter Zeno ſic ſcripturam mutat, Sidonios, Arabasq; Sed ueriſimilius ſcribit Poſidonius paululum immutans, Sidonios atque Erembos, quod poeta ſic nunc Arabes uocauerit, quemadmodum ab alijs ſuo tempore uocabantur. Dicit etiam has tres nationes cõtinenter inter ſe poſitas, quandam inuicem cognationem oſtendere, ex eo quod proximis nominibus appellentur, Harmenios ſcilicet, Arabes & Erembos. Et quemadmodum exiſtimandum eſt unam gentem in tres eſſe diuiſam, pro climatum diuerſitatibus, quæ ſemper magis magis'que immutantur, ſic & nominibus pluribus uti pro uno. Nec ſunt audiendi, qui ὀρέμβους ſcribunt. Id enim maximè Aethiopibus conuenit. Poeta etiam eos Arimos uocat, quos Poſidonius dicit eſſe accipiendos, non in loco ullo Syriæ uel Ciliciæ, uel alius terræ, ſed Syriam ipſam. Nam Arimæi ſunt, qui in ea habitant, & fortaſſe Græci eos Arimæos, uel Arimos uocabant. Nominum enim mutationes permultæ ſunt, præſertim Barbarorum, quemadmodum Dariacem Darium, Pharzirim uerò ipſam Paryſatim, Atargatam Atharam, quam Cteſias Derceto uocauit. Arabum opulentiæ teſtis eſt Alexander, qui eam (ut fama eſt) regiam efficere conſtituerat, poſtquam ex India rediſſet, ſed omnia eius conſilia morte ſunt euerſa. Atque unum ex ijs, quæ ille moliebatur, erat, ſi ſponte fuiſſet receptus, ſi minus bellum expectarent. Nam cum eos uideret nec prius, nec poſterius legatos miſiſſe, ut in ſuperioribus dictum eſt, ſe ad bellum comparabat.

ὧν ἄποικοι οἱ πρὸς ἡμῖν σιδόνιοι, καθάπερ καὶ τυρίους τινὰς ἐκεῖ νησιώτας ἱστοροῦσι, καὶ ἀραδίους, ὧν ἀφίκισθαι φασὶν, εἶτ' αὐτοὺς οὖν σιδονίους. ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὲρ ἐρεμβῶν ἡ ζήτησις, εἴτε οὖν τροωγλοδύτας ὑπονοητέον λέγεσθαι καθάπερ οἱ τὴν ἐτυμολογίαν βιαζόμενοι ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν, ὅπερ ἐστὶν εἰς τὴν γῆν, εἴτε οὖν ἀράβας. ὁμοίως δὲ καὶ ζηνὼν ὁ ἡμέτερος μεταγράφει οὕτως, καὶ σιδονίους, ἀράβας τε. πιθανώτερον δὲ ποσειδώνιος γράφει, τῷ πατρικῷ ἀλλάξας, καὶ σιδονίους, καὶ ἐρεμβούς. ὡς τοίνυν καὶ νῦν ἀράβας οὕτω καλουμένους, καθάπερ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὠνομάζοντο κατ' αὐτόν. φησὶ δὲ ταῦτα τρία ἔθνη συνεχῆ ἀλλήλοις ἱδρυμένα, ὁμογενεῖ τινα ἐμφαίνειν πρὸς ἄλληλα, καὶ διὰ τὸ παρεμφερέσι ὀνόμασι λέγεσθαι, τόν τε ἁρμένιον, τόν τε ἄραβα, τόν τε ἐρεμβόν. ὥσπερ γὰρ ἔθνους ἕνὸς λαμβάνειν δεῖ, εἰς χρῖα διηρημένης τὰς τῶν κλιμάτων διαφορὰς ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀλλαττομένων, ὅτῳ καὶ τοῖς ὀνόμασι χρῆσθαι πλείοσιν αὐθ' ἑνός. οὐδὲ οἱ ὀρέμβους γράφοντες πιθανοί. τῶν γὰρ αἰθιόπων μᾶλλον ἴδιον. λέγει δὲ καὶ τοὺς ἄριμους ὁ ποιητὴς, οὓς φησὶν ὁ ποσειδώνιος δεῖν λέγεσθαι, μὴ τὸ πρὸ τινὰ τῆς συρίας, ἢ τῆς κιλικίας, ἢ ἄλλης τινὸς γῆς, ἀλλὰ τὴν συρίαν αὐτήν. ἀριμαῖοι μὲν οἱ γὰρ αὐτοί. τάχα δ' οἱ ἕλληνες ἀραμαίους ἐκάλουν, ἢ ἀρίμους. αἱ δὲ τῶν ὀνομάτων μεταπλάσεις, καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν πολλαὶ, καθάπερ γὰρ δαρεικὸν δαρεῖον ἐκάλεσαν, γὰρ ἡ φαρζιείρη πρυσάπην, ἀταργατὶν ἢ τὴν ἀθαρᾶν. δόρκετὸ δ' αὐτὴν κτησίας καλεῖ. τὴν δὲ τῶν ἀράβων εὐδαιμονίαν, καὶ ἀλέξανδρον ἂν τις ποιήσαιτο μάρτυρα γὰρ δέγνωτα ὡς φασι καὶ βασίλειον αὐτὸν ποιῆσαι μετὰ τὴν ἐν ἰνδοῖς ἐπάνοδον. πᾶσαι μὲν αἱ ὧν χειρώσεις αὐτὸν κατέλυσαν τελευτήσαντος πρᾶγμα γὰρ βίου. μία δ' ἦν καὶ αὕτη τῶν ὧν χειρήσεων ἦν, εἰ μὴ ἑκόντες πρὸς ἐλθοιντο αὐτὸν, εἰ μὴ ὡς πολεμήσοντες, καὶ δὴ ὁρῶν μήτε πρόσθεν, μήθ' ὕστερον πεμψάντας, ὡς αὐτὸν πρίσεις, παρεσκευάζετο πρὸς τὸν πόλεμον, ὥσπερ εἰρήκαμεν γὰ τοῖς ἔμπροσθεν.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑ-
ΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑ-
ΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ ἑπταικαιδέκατον περιέχει αἴγυπτον ἅπασαν καὶ λιβύην πᾶσαν.

ΕΠΙ δὲ τῷ ἀραβίαν ἐφο-
δεύοντες ἡ κόλπος
συμπεριελάβομεν ὃν
σχίζοντας αὐτὴν, καὶ
ποιοῦντας χερρόνησον, τὸ
πρόσωπον ἡ ἐν ἀράβιον.
τούτῳ δὲ πῃ συμπεριωδεύθη, καὶ ἡ αἰγύ-
πτου, ἡ ἡ αἰθιοπίας τὰς πρωγεοδεύσεις,
καὶ τὴν ἐξῆς μέχρι τῶν ἐσχάτων ἡ κινναμωμο-
φόρος, τὰ λειπόμενα, ἡ συνεχῆ τοῖς ἔθνεσι
τούτοις. ταῦτα δ' ὅτι τὰ πρὸς νότον νεῖλον ἐκθε-
τέον. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν λιβύην ἐπεμβα-
τέον, ἣν ὑστάτην συμπάσης γεωγραφίας.
διὸ ταῦθα δ' ὁρατοδώρου ἀποφάσεις πρῶτ' ἐκ-
θετέον. φησὶ δὲ τὸν ἀράβιον κόλπον πρὸς τὴν
ἑσπέραν σχίζειν χιλίους σταδίους πρὸς νότον
νεῖλον, πλατύνεσθαι δ' ὀντα ἡ τὸ στόμα τῷ γράμ-
ματι ζῆ ν λεγομένῳ ἀνάπαλιν, ἀνασχίζει
πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τὴ χειμερινὴν δύσιν
ὡς χιλίους, καὶ ἑπτακοσίους σταδίους, καὶ σχε-
δὸν αὐταῖς τοῖς ἡ μόροις τόποις, καὶ εἰς
τὴ λιβύην πολὺς πρόσεισιν, καὶ τὴν ἑτέ-
ραν ὑπεκφεύγει ποιούμενος, πρὸς τὰς ἄρ-
κτους φορέτη, πεντακισχιλίους μὴ ἡ τριακοσί-
ους σταδίους ὑπὲ τὸ μέγαν καταράκτην, πλε-
τρίφων μικρὸν πρὸς τὴν ἑω, χιλίους ἡ καὶ
ἑξακοσίους οὓς ὑπὲ τὸ ἐλάττονον ἡ συνάγει,
πεντακισχιλίους δὲ ἄλλους ἡ τριακοσίους ὑπὲ
τὴν θάλατταν. ἐμβάλλουσι δ' εἰς αὐτὸν δύο
ποταμοί, φερόμενοι μὴ ἐκ λίνων λιμνῶν ἀπὸ
ἡ ἑω, πολὺ λαμβάνοντες δὲ νῆσον σύμμεγεθη
τῇ μερόῃ, ὧν ὁμὴν ἀσταβόρας καλεῖτη, ἡ ἡ
πρὸς ἑω πλοῦν ῥέων, ἄστοπος δ' ἀστάπους.
οἱ δ' ἀσσάβαν καλοῦσι. τὸν δ' ἀστάπον εἶν
ῥέοντα ἐκ λίνων λιμνῶν ἀπὸ μεσημβρίας, καὶ
σχεδὸν τὸ κατ' ὀρθίαν σῶμα τοῦ νείλου ῥέον
ποιεῖν. τῇ δὲ πλήρωσιν αὐτὸν τὸν θερινοὺς ὄμ-
βρους πρασκολάζειν. ὑπὲρ ἡ τὰς συμβολὰς
τοῦ ἀσταβόρα, καὶ τὸν νείλου σταδίοις ἑπτακοσί-
οις μερόῃ εἶν πόλιν ὁμώνυμον τῇ νήσῳ. ἄλ-
λην δ' εἶν νῆσον ὑπὲρ τὸ μερόης, ἣν ἔχουσιν οἱ
αἰγυπτίων φυγάδες οἱ ἀφεστάντες ὑπὸ ψαμμι
τίχου, καλοῦνται δὲ σεμβρίται ὡς αὐ ἐπήλυδες.
βασιλεύονται δὲ ὑπὸ γυναικός. ὑπακούσι ἡ
τῷ ὑπὸ μερόη, τὰ ἡ κατωτέρω ἑκατέρωθεν με-
ρόης, πρὸς μὴ τὸν νεῖλον πρὸς τὴν ἐρυθρὰν, μεγά
βαροι, καὶ βλέμμυες, αἰθιόπων ὑπακούοντες,

STRABONIS GEOGRAPHICO-
rum Liber decimusseptimus.

ARGVMENTVM.

Decimusseptimus totam Aegyptum atq; Libyam continet.

QVoniã in Arabia peragranda sinus eos complexi sumus, qui eam stringunt, ac peninsulam faciunt, Persicũ scilicet atq; Arabicum: cum hoc etiã Aegypti pars quædam lustrata est, & Aethiopię Troglodytica scilicet, & sequentia usque ad extrema terræ, quæ cinnamomum fert. nunc reliqua ijs gentibus continua explicanda sunt, quę circa Nilum iacent. Post hęc Libyam, quæ totius geographiæ reliqua est, percurremus. Sed prius Eratosthenis sententiæ exponendæ sunt. Is enim dicit, Nilum ab Arabico sinu occidentem uersus distare IX. millibus stad. eumq; circa ostia similem esse *ν* literę resupinè iacenti. Fluens enim (ut ille inquit) à Meroe, ad septentrionem, per duo millia ferè & septingenta stad. rursum conuertitur ad meridiem, & hyemalem occasum, per tria millia ferè & septingenta stad. & quasi contra Meroen assurgens, & multus in Libyam egressus, et flexum alium ad septentrionem efficiẽs, per V. millia & CCC. stad. defertur in magnum cataractem, paululum ad auroram cõuersus. Per mille uerò & ducenta in minorem cataractẽ, qui est Syenæ proximus, per quinq; millia et CCC. in mare. Influunt in eum duo flumina è lacubus quibusdam ab oriente delata, & Meroen ingentem insulam cõplectuntur: quorum hoc dicitur Astaboras, ad orientale latus fluens: alterum Astapus, quod nonnulli Astosabam uocant. Astapum uerò esse alium dicunt, qui è lacubus quibusdam à meridie fluat: atq; hunc ferè rectum Nili corpus efficere, sed ab æstiuis imbrib. augeri. Supra Astaboræ & Nili cõcursum, stad. septingentis Meroen urbem esse, eodem nomine quo insulam. Item supra Meroen, aliam insulam, quam Aegyptiorum exules habent, qui à Psammitticho desciuerunt, ij Sebritæ, id est, aduenæ nominantur, & reginã habent, quæ regi Meroes paret. Quæ uerò infra Meroen sunt, secus Nilum ex utraque eius parte Rubrũ uersus, Megabari & Blemmyes habitãt,

Aegyptijs finitimi, & Aethiopibus parentes. Secus mare autem Troglodytæ, quorum qui Meroe proximi sunt, decem, undecim ue dierum itinere à Nilo distant. A' sinistra uerò cursus Nili habitant Nubæ magna Libyæ gens, à Meroe incipientes usq; ad Nili flexus, nequaquam Aethiopibus parentes, sed per sese in multa regna dispartiti. Aegypti pars, quæ secus mare est ab ore Pelusia eo ad Canopicũ, est stadia tria millia & CCC. Atq; hæc sunt quę ab Eratosthene dicuntur. Sed ulterius dicendum est, & primò quæ ad Aegyptum pertinent, ut à notioribus ad sequentia procedamus. Nilus enim quædam huic regioni & sequenti, & Aethiopiæ quæ suprà est, communia effecit, eas irrigans dum crescit: & solum partem hanc habitabilem relinquens, quæ ab inundationibus tegitur. Acciuem autem & aqua sublimiorẽ totam undique inhabitabilem, & propter eandem siccitatem desertam præterit: sed nec omnem Aethiopiam Nilus permeat, nec in rectum, nec solus, nec bene habitatam: Aegyptum uerò & solus, & totum, & in rectum, a minore cataracte supra Syenem & Elephantiam incipiens, qui sunt & Aegypti & Aethiopiæ fines, usq; ad Nili ostia in mare emittentia. Enimuerò Aethiopes magna ex parte pastoralem ac inopem uitam degunt, tum propter soli tenuitatẽ, & aeris intemperiem, tum propterea quòd longè nobis sepositi sunt. Econtra Aegyptij. nam & ciuilem & mitem uitam degentes, in locis notis habitant, unde & ordo eorum memoratur et laudatur. Videntur enim rectè uti regionis ubertate, & bene cultam, & bene diuisam habere. Nam rege constituto, multitudinem trifariam diuiserunt, et alios quidem milites, alios agricolas, alios sacerdotes uocauerunt, & alios sacrorum curatores, alios eorum quæ ad hominem pertinent, alios quæ ad bellum, alios quæ ad pacem, & terram, & artes spectant, ex quib. regi prouentus afferebantur. Sacerdotes philosophiam & astronomiam exercebant, & cum regibus diuersabantur. Regio prius in prefecturas diuisa fuit, quas νόμους uocant. Thebaica quidem in decem: quæ uerò in Delta est, in totidem. intermedia autem in sedecim: & (ut quidam uolunt) tot erant huiusmodi præfecturæ, quot aulas labyrinthus habebat, quæ circiter triginta erat. Rursum hæ prefecturæ diuisiones alias habuere.

μοι, ὅσαι αἱ γὼ τῷ λαβυρίνθῳ αὐλαὶ, αὐτὰὶ δ' ἐλάττους τ' βιάκοντα. πάλιν δ' οἱ νόμοι τὰς ἄλλας ἔχουσιν. ἐς γὰρ

ἀιγυπτίων δ' ὅμοροι. περὶ θάλατταν δὲ πρωγλοδύται, διῆκασι δὲ εἰς δίηκα ἢ δωδέκα ἡμερῶν ὁδὸν, οἱ ἐπὶ τῶν μεροίων προγλοδύται τοῦ νείλου. ἀπὸ δὲ μεσογείων δὲ ἐπὶ ῥύσεως τοῦ νείλου, νομάδαι κατοικοῦσιν γὼ τὴν λιβύην μέγα ἔθνος ἀπὸ ἐπὶ μόρους ἀπὸ ἑξαμυΐου μέχρι τῶν ἀγχόναρ, οὐχ ὑποτασσόμενοι τοῖς αἰθίοψιν, ἀλλ' ἰδίαις ἐπὶ πλήθους βασιλείαις διειλημμένοι. ἐπὶ δ' αἰγυπτίου τὸ πρὸς τῶν θάλατταν διῆκον ἀπὸ τ' πηλουσιακὸ στόματος πρὸς τὸ ἑλεωνοπολίτου σταδίοι τριχίλιοι τριακόσιοι. ὅρος δ' ὁμοίως ἡ οὐ οὕτως. διὰ δὲ ὕδατος πλεῖον, ἐπ' ἔσχατον τὸ πρῶτον τὰ πρὸς τῇ αἰγυπτίου, ὡς ἀπὸ τῶν γνωρίμων τόπων ὧδε τὰ ἑξῆς προϊόντι. κοινὰ μὲν γάρ τινα, ὑπὸ ταύτης τῆς χώρας, καὶ τῆς συνεχοῦς, καὶ ὑπερκειμένης, τῆς τῶν αἰθιόπων ὀνείλου πλημμυρούσης, ποτίζουσί τε αὐτὰς ὑπὸ τὰς αὐξήσεις, ἐπ' τ' οἰκήσιμον αὐτῶν τὸ μέρος ἀφιᾶσι πῶν μόνον τὸ καλυπτόμενον γὼ ταῖς πλημμυρίσι, τὸ δ' ὑποδέξιον, καὶ μεσημβρινόν τοῦ ῥεύματος ποῶν, ἀοίκητον ἐκατέρωθεν διέξιον ὑπὸ ὄρθιον σχεδὸν τὴν αὐτὴν αὐγδοίαν. ἀλλὰ τὴν μὲν αἰθιοπίαν ὅτι πᾶσαν διέξεισιν ὁ νεῖλος, ὅτε μόνος, ὅτ' ἐπ' ὀυθείας, ὅτ' οἰκεμένην καλῶς· τῶν δὲ αἰγυπτίου, ἐπὶ μόνος, ὑπὸ πᾶσαν, ὑπὸ ὀυθείας ἀπὸ τ' μικρᾶς καταρράκτης, ἕως συήνης, ὑπὸ ἐλεφαντίνης ἀξάμιν, οἵ ὅροι ἡ αἰγύπτου ὑπὸ ἡ αἰθιοπίας, ἕως τ' ὧδε θάλατταν ἐκβολῶν τοῦ νείλου. ὑπὸ νῦν οἵγε αἰθίοπες πλέον νομαδικῶς ζῶσι καὶ ἀπόρως, διά τε τῶν λυπρότητα ἡ χώρας ὑπὸ ἡ τ' ἀέρων ἀσυμμετρίαν, καὶ γὰρ ἀφ' ἡμῶν ἐκπεπτωκότες. τοῖς δ' αἰγυπτίοις ἅπαντα ταῦτα συμβέβηκε καὶ πολιτικῶς, καὶ ἡμέρως. ἀπ' ἀρχῆς ζῶσι, καὶ γὼ γνωρίμοις ἱδρυμένοι τόποις, ὥστε ἐπ' αἱ τάξεις αὐτῶν μνημονεύονται, καὶ ἐπαινοῦνταί γε, δικαίως τ' ἀξιοχρέως χρήσασθαι τῇ χώρας εὐδαιμονίᾳ, μερίσαντός τε εὖ, καὶ ὠφελησάντος. βασιλείας γὰρ ἀπ' ἀρχῆς διέξαντος, τριχῇ τὸ πλῆθος δ' εἶλον. καὶ τοὺς μὲν στρατιώτας ἐκάλεσαν, τοὺς δὲ γεωργούς, τοὺς δὲ ἱερείας, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἱερῶν ὠνομελετήτας. τοὺς δ' ἄλλους τῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοὺς μὲν γὰρ ἐπὶ πολέμου, τοὺς δ' ὅσα γὰ ἐρημίαν γῆν τε καὶ τέχνας ὀργαζομένους. ἀφ' ὧν πορ καὶ αἱ προσόδοι συνήγοντο ἐπὶ βασιλεῖ. οἱ δ' ἱερεῖς καὶ φιλοσοφίαν ἤσκουν, καὶ ἀστρονομίαν, ὁμιλητάί τε τῶν βασιλέων ἦσαν. ἡ δὲ χώρα τὸ μὲν πρὸ τοῦ διαίρεσιν εἰς νόμους εἶχε, δέκα μὲν ἡ θηβαΐς, δέκα δ' ἡ γὰ τῷ δέλτᾳ, ἑκκαίδεκα δ' ἡ μεσαῖα. ὡς δέ τινες ἴσασι τοσοῦτοι ἦσαν οἱ σύμπαντες νό-

ἐς γὰρ

ἐς γὰρ τοπαρχίας οἱ πλεῖσοι διήρηντο, ἐν αὐτοῖς δ' εἰς ἄλλας τομάς. ἐλάχισται δ' αἱ ἀρόσιμοι ἐγένοντο. ἐδίκησε δὲ ἡ ἐπ' ἀκριβὲς καὶ καταλεπτὸν διαιρέσεως ἀφ' τὰς συνεχεῖς τῶν ὅρων συγχύσεις, ἃς ὁ νεῖλος ἀποργάζεται ἐπὶ τὰς αὐξήσεις, ἀφαιρῶν καὶ προστιθεὶς, καὶ ἐναλλάττων τὰ χώματα, καὶ τἄλλα σημεῖα ἀφανίζων, οἷς ἀφ' ἑαυτῆς τὸ, τε ἀλλότριον, καὶ τὸ ἴδιον. ἀναγκαῖον δὴ αὐτὰ μετρεῖσθαι πάλιν καὶ πάλιν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν γεωμετρίαν συστῆναί φασιν, ὡς τὴν λογιστικὴν, καὶ ἀριθμητικὴν, παρὰ φοινίκων ἀφ' τὰς ἐμπορίας. τριχῆ δὲ διήρητο ὥσπερ ὁ σύμπας, καὶ τὸ ἐν ἑκάστῳ τῶν νόμῳ πλῆθος, εἰς τρία ἴσα μεριζομένης τῆς χώρας. ἡ δὲ πρὸς τὴν ποταμὸν πραγματεία, ἀφαφρεῖ τοσοῦτον, ὅσον τῇ ἀθυμελείᾳ νικᾷ τὴν φύσιν. φύσει μὲν γὰρ πλείονα φορεῖ καρπὸν, καὶ ποιοῦσα μᾶλλον. φύσει δ' καὶ ἡ μέζων ἀνάβασις τοῦ ποταμοῦ πλέω ποιεῖ γῆν, ἀλλ' ἡ τῶν μέλεια πολλάκις, καὶ ἡ φύσεως ἐξίσχυσεν ἀναπούσης. ὥστε καὶ ἐπὶ τὰς ἐλάττους ἀναβάσεις ποσαύτην ποιεῖσθαι γῆν, ὁσην ἐν ταῖς μέζοσι, διά τε τὴν διωρυγων, καὶ τὴν παραχωσμάτων. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρὸ τετρωνίδος χρόνῳ ἡ μεγίστη μὲν φθορὰ, καὶ ἀνάβασις. ἐνίκα δὲ τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἀναβαίνειν ὁ νεῖλος. ἐνίκα δ' ἐπ' ὀκτὼ σωιβαίνειν λιμός. ἐπ' ἐκείνῃ δ' ἀρξάσης τῆς χώρας, ἐν δώδεκα μόνον πληρώσασης πήχεις τὸν νέλου μέτρου, μετρίαν μὲν φθοράν. καὶ ὀκτώ ποτε μόνον πληρώσαντος, λιμὸς ἐδόκει εἶναι. τοιαύτη μὲν ἡ διάταξις. τὰ δ' ἑξῆς λέγομεν νυνί. ἀπὸ γὰρ τῶν αἰθιοπικῶν ὁρμώμενον, ῥεῖ ἐπ' εὐθείας πρὸς ἄρκτους ὁ νεῖλος, ἕως τοῦ καλουμένου χωρίου δέλτα. ἔπ' αὐτῷ κορυφοῦται ὁ νεῖλος, ὡς φησιν ὁ πλάτων, ὡς ἂν τειγώνου κορυφὴν ἀπεργάζηται τὸν τόπον ἐκεῖνον. πλευρὰς δ' τοῦ τειγώνου τὰ χιζόμενα ἐφ' ἑκάτερα ῥεῖθρα καθήκοντα μέχρι τῆς θαλάττης, τὸ μὲν τῆς λιβυκῆς τῆς καλουμένου, τὸ δὲ τῆς ἀραβικῆς τῆς καλουμένου, καὶ τὸ πλησίον ἡρακλειον προσαγορευόμενον, βάσιν δὲ παραλίαν τὴν μεταξὺ τοῦ πηλουσίου, καὶ τοῦ ἡρακλείου. γέγονε δὲ ἡ νῆσος ἔκτε ἡ θαλάττης, καὶ τῶν ῥευμάτων ἀμφοῖν τοῦ ποταμοῦ. καλεῖται δέλτα, διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ χήματος. ὁ δ' ὠδὶ τῆς κορυφῆς χωρίον ὁμωνύμως εἴρηται διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι τοῦ λεχθέντος χήματος. καὶ ἡ νῆσος δὲ ἡ ἐπ' αὐτῇ καλεῖται δέλτα. δύο μὲν οὖν ταῦτα τοῦ νείλου στόματα, ὧν τὸ μὲν πηλουσιακὸν καλεῖται, τὸ δὲ κανωβικὸν, καὶ ἡρακλειωτικόν. μεταξὺ δὲ τούτων ἄλλαι πολλαί τε εἰσὶν ἐκβολαὶ αἵ γε ἀξιόλογοι,

nam pars eorum maxima in Toparchias diuisæ fuerunt. Toparchiæ rursum in diuisiones alias, minimæ portiones arua erãt. Opus enim fuit tam diligenti ac subtili locorum diuisione, propter continuas finium confusiones, quas Nilus auctus efficiebat, nũc adden do, nunc adimendo, nunc immutando figuras, & signa quædam reuelando, quibus proprium discernitur ab alieno. Vnde iterũ atq; iterum mensurari oportebat. unde ab ijs geometriam ortũ credunt habuisse, quemadmodum computandi scientiam et arithmeticam à Phœnicibus propter mercaturas. Et quem admodum uniuersa regio in tres æquas partes diuisa est, ita & multitudo quę in quaque præfectura est: tanta est circa flumen solicitudo, ut naturam diligẽtia exuperet. Nam cum regio natura multum fructum afferat, irrigata plurimũ affert. Natura enim & maius Nili incrementum plus terræ irrigat. sed sæpe diligentia naturam supplet deficientem, ut tantum terræ in minoribus Nili excrescentijs irrigetur, quantum in maioribus per fossas aggeres. Quare ante Petronij tempora tunc maxima ubertas erat, cum Nilus ad quartum ac decimum cubitum excrescebat: cum uerò ad octauum cresceret, fames & penuria eueniebat. Cum uerò ille regioni imperaret, & duodecimum cubitum tãtum Nilus implesset, maxima fames fuit: & cum octauum solum aliquando implesset, famem nemo sensit. Atque ordo quidem talis est. sequentia uerò iam dicemus. Nilus ab ultimis Aethiopiæ finibus rectà fluit ad septentrionem usque ad eum locum, qui Delta appellatur, ubi tanquã à uertice quodam scissus (ut Plato inquit) hunc locum effecit, trianguli uerticem: latera uerò trianguli, fluenta quę ex utraque parte & usque ad mare descendunt: alterum ad dextram, Pelusium uersus: alterũ ad sinistram, in Canopicum mare & proximum Heraclium: basim autem maritimam oram, quæ inter Pelusiũ, est atq; Heraclium. Quare insula mari, duobusq; Nili fluentis facta est, & Delta nominatur, propter figuræ similitudinem. locus qui ad uerticem est, eodem nomine uocatur, propterea quòd dictæ figuræ initium est. Vicus quoq; qui ibi est, Delta nominatur. Duo itaque sunt Nili ostia, alterum Pelusiacum, alterum Canopicum & Heracleoticum. Inter quæ alia quinq; ostia sunt mentione digna,

alia uerò tenuiora permulta. A primis enim partes quędam obruptę, & in totam insulam dispartitę, multos riuulos insulasq; fecerunt, ut tota sit nauigabilis, fossis in fossas alias diuisis: quę tanta facilitate nauigantur, ut nonnullæ testaceas scaphas habeãt. Insula trium millium ferè stadiorum ambitum cõprehendit. Habitant eam quoq; totam interius, & inferiora loca cum fluuialibus quoq; regionibus, quæ ex aduerso ipsi Delta positæ sunt. In Nili incrementis tota undis obruitur, præter habitationes. Hæ namq; in naturalibus quibusdam cumulis uel aggeribus sitæ sunt, tam urbes maximæ, quàm uici, quæ à longè insularum speciem præbent. A qua in æstate ultra quadragesimũ diem permanet. postea paulatim decrescit, quemadmodum creuit. In diebus sexaginta omnino campus denudatur, atq; exiccatur: & quo citius exiccatur, eo citius & aratur, & seritur, & celerius apud eos qui maiores æstus habent. Eodem modo regio supra Delta irrigatur, nisi quòd Nilus quatuor millibus stadiorum per unũ alueum rectà delabitur, sicubi insula nõ occurrat. è quibus ea præcipua est, quæ Heracleoticam præfecturam comprehẽdit, uel sicubi diuertigium aliquod fiat per canalẽ frequentius in magnum aliquem lacum, uel regionẽ, quam irrigare possit, quemadmodum is qui Arsinoeticam præfecturũ facit, & Mœridis lacum, & qui Maræotim refunduntur. Et (ut breui colligam) solum ultima fluuialis regio ex utraq; Nili parte, Aegyptus est, quæ rarò usquam C C C. stadiorũ continuam latitudinẽ obtinet, quæ quidem habitetur, ab Aethiopiæ montibus incipiens usq; ad ipsius Delta uerticem. quare manuí cuidam expansæ persimilis est, diuertigijs magna ex parte in longum exeuntibus. Figuram uerò fluuialis regionis, & terræ, quam dico; mõtes efficiũt, à locis Syenæ proximis deducti ex utraque parte usque ad Aegyptium pelagus. Nam quantum extenduntur ij, & inter se distant, tantum flumen diffunditur & contrahitur, & regionem habitabilem diuerso modo figurat. Regio uerò supra montes magna ex parte inhabitata. quare antiqui coniectura, posteri etiam usu ipso cognouerunt, Nilum ab æstiuis imbribus augeri, cum superior Aethiopia in ultimis montibus diluueretur. Imbribus autem cessantibus, paulatim inundationem cessare,

λειπόμενα δὲ πλείους. ἀφ' γὰρ τῶν πρώτων μερῶν, ἀπορρῳγάδι πολλαὶ καθ' ὅλων μεμερισμέναι τὴν νῆσον, πολλὰς καὶ ῥεῖθρα, καὶ νήσους ἐποίησαν, ὥσθ' ὅλων γῆν εὐπλοΐαν, διωρύγων ὡσὶ διώρυξι συμβεβλημένων, αἷς ἔστι ῥᾳστώνη πλοῖα τοσαῦτα, ὥστε καὶ ὀστράκινα ἔνια γίνεσθαι πέρθμεια. τὴν μὲν οὖν πορίμετρον ὅσην τρισχιλίων σταδίων ὄντων ἡ σύμπασα νῆσός ἐστι. κολποῦται δ' αὐτὴν, καὶ τὴν ἔξω χώραν σὺν ταῖς ἀπαντικρὺ παραλίαις τὸ Δέλτα. ἐν δὲ ταῖς ἀναβάσεσι τοῦ νείλου, κατακλύπτεται πᾶσα, καὶ πελαγίζει, πλὴν τῶν οἰκήσεων. αὗται δ' ὦσι λόφων αὐτοφυῶν, ἢ χωμάτων ἱδρυμένων, πόλεις τε ἀξιόλογοι καὶ κώμαι, νησίζουσαι ἔξω τῶν ὡρῶν ὄψιν. πλείους δ' ἢ τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῦ θέρους σταμεῖναν τὸ ὕδωρ, ἔπειθ' ὑποβαίνει λαμβάνει κατ' ὀλίγον, καθάπερ καὶ τὴν αὔξησιν ἔσχεν. ἐν ἑξήκοντα γὰρ ἡμέραις τελέως γυμνοῦται, καὶ ἀναψύχεται τὸ πεδίον. ὅσῳ γὰρ θᾶττον ἡ ἀνάψυξις, τοσῷδε θᾶττον ὁ ἀρωτὸς, καὶ ὁ σπόρος. θᾶττον γὰρ οἷς τὰ μείζω θάλπει. ἐν αὐτῷ τρόπῳ, καὶ τὰ ἐπάνω τοῦ Δέλτα προσίζεται, πλὴν ὅτι ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τετρακισχιλίοις σταδίοις, δι' ἐνὸς ῥεύθρου τοῦ ποταμοῦ φερομένου, πλὴν εἰ μή πῃ τις ἐντρέχοι νῦσος, ὧν ἀξιολογωτάτη ἡ ἐν ἡρακλειωτικῷ νόμῳ πεδιέχουσα. ἢ εἴπου τις ἐκτροπὴ διώρυγι ὡσὶ πλέον εἰς λίμνην μεγάλην καὶ χώραν ἱκανὴν ποτίζειν διώκται, καθάπερ ὡσὶ τὴ ἀρσινοΐτην νόμον ποιοῦσι, καὶ τὴν μοιριδι λίμνην, καὶ τῶν εἰς τὴν μαραιῶτιν ἀναχεομένων. συμβέβληται δ' εἰπεῖν ἡ ποταμία, μόνον ὅσην αἴγυπτος ἑκατέρωθεν ἐκάτη τοῦ νείλου, τριακοσίων σταδίων ἐπέχουσα σωνεχῶς πλάτος τὸ οἰκήσιμον. ἀφ' ἑλμάνθης ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἡ αἰθιοπίας, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα. ἐοίκασι δ' ἐνίοις ψυχομένῳ ὡσὶ μᾶλλον, ὑπεξαιρουμένων τῶν ὡσὶ πλέον ἐκτροπῶν. ποιεῖ δὲ τὸ σχῆμα ὅλον ἡ τοταμίας ἣν λέγω, καὶ ἡ χώρας, τὰ ὄρη τὰ ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τοῦ νοτίου τόπου καταγόμενα, μέχρι τοῦ αἰγυπτίου πελάγους. ἐφ' ὅσον γὰρ τοῦτα πλατύνει, καὶ διίστησιν ἀπ' ἀλλήλων, ὡσὶ τοιοῦτον καὶ ὁ ποταμὸς σωάγεται τε καὶ συνέχεται τὴν χώραν διαφόρως τὴν οἰκήσιμον. ἢ δ' ὑπὲρ τῶν ὀρῶν ὦσι συνυδρὰ οἰκητός ἐστιν. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλεῖον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες, πάντα τὸν ὑπὸ ὄμβρων θρινῶν πληρούμενον τὸν νεῖλον ἡ αἰθιοπίας, τῆς ἄνω λιμνοχωρίας, καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῖς ἐσχάτοις ὄρεσι. πλημμυρίδων δὲ τῶν ὄμβρων, πλημμυρίδα κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα.

ὧν δ'

ἔσω δ' ὑπῆρξε μᾶλιστα δῆλον τοῖς πλέουσι τὴν ἀράβιον κόλπον μέχρι τῆς λιννα μωμοφόρου, καὶ τοῖς ἐκπεμπομένοις ὑπὸ τῶν τὰ ἐλεφάντων θήραν, καὶ εἴ τινες ἄλλαι χρεῖαι παρέξειαν ἐκεῖσε ἄνδρας πορεύεσθαι τοὺς τῆς αἰγύπτου βασιλέας οὓς πολεμαίους. οὗτοι γὰρ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων. διαφορόντως δ' ὁ φιλάδελφος ὠδικημένος, φιλισορῶν, καὶ διὰ τὴν ἀδυφίαν τοῦ σώματος, ἀγωγὰς ἀεί τινας καὶ πορείας ἐζήτει τῶν λιανοτόρας. οἱ πάλαι δὲ βασιλεῖς, οὐ πάνυ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων. διὰ πορ εἰκὸς σοφίας γεγονότος καὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς, μεθ' ὧν ἦν αὐτοῖς ὁ πλέων βίος, ὥστε καὶ θαυμάζειν ἄξιον, καὶ διαδοῦναι, καὶ διότι σέσωσται τὴν ἀθιοπίαν ἐπελθὼν ἅπασαν μέχρι τῆς λιννα μωμοφόρου, καὶ τὰ μνήματα τὰ τῆς στρατείας αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ πλείονα τοπικὰ καὶ ἐπιγραφαί. καμβύσης τε τὴν αἴγυπτον καταχὼν, προῆλθε καὶ μέχρι τῆς μερόης μετὰ τὴν αἰγυπτίων. καὶ διὰ καὶ τοὔνομα τῇ τε νήσῳ, καὶ τῇ πόλει ἔθετο παρ' ἐκείνου τεθῆναι φασὶν, ἐκεῖ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης αὐτοῦ μερόης. οἱ δὲ γυναῖκα φασί. τὴν ἐπωνυμίαν οὖν ἐχαρίσατο αὐτῇ τιμῶν τὴν ἄνθρωπον. θαυμαστὸν δ' ἔν πως ἐν τοῖς τοιούτοις ἀφορμῶν, οὐ τελέως φάρμης ἕνεκα περὶ τῶν ὄμβρων ἱστορίας τοῖς τότε, καὶ ταῦτα τῶν ἱερέων φιλοπραγμονέστερον ἀναφερόντων εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ ἀρτεμονιῶν ὅσα μαθεῖν πρόθυμοι ἐπιφαίνει. ἐγὼ δ' ἄρα τοῦτ' ἐχρῆν ζητεῖν ὅπερ καὶ νῦν ἔτι ζητεῖται, τί δὴ ποτε θέρους, χειμῶνος δὲ οὔ; καὶ γὰρ τοῖς νοτιωτάτοις. γὰρ δὲ τῇ θηβαΐδι, καὶ τῇ περὶ συήνην οὐ συμπίπτουσιν ὄμβροι. τὸ δ' ὅτι δὴ ὄμβρων αἱ ἀναβάσεις, μὴ ζητεῖν, μηδὲ τούτων δεῖσθαι μαρτύρων, οἵους ποσειδώνιος εἴρηκε. φασὶ γάρ καλλιφάνη λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θερινῶν, παρὰ ἀριστοτέλους λαβόντα, ἐκεῖνον δὲ περὶ θρασυάλκη θασίου, τῶν ἀρχαίων δὲ φυσικῶν εἷς οὗτος, ἐκεῖνον δὲ παρ' ἄλλου. τὸν δὲ παρ' ὁμήρου, διίπετέα φάσκοντος τὸν νεῖλον· ἀφ' δ' ἐς αἰγύπτοιο διίπετέος ποταμοῖο. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα πολλῶν εἰρημένων, ὧν ἀρκέσει δύο μνήσασθαι τοὺς ποιήσαντας καθ' ἡμᾶς τὸ περὶ νείλου βιβλίον εὔδωρόν τε καὶ ἄριστον τῶν ἐν τοῖς περιπάτῳ. πλὴν γε τάξεως τά τε ἄλλα καὶ τῇ φράσει, καὶ τῇ ἐπιχειρήσει ταῦτά ὅτι διάφορα πρὸς ἀμφοτέρους. ἐγὼ μὲν ἀπορούμενος αὐτοῦ γράφω εἰς τὴν ἀντιβολὴν ἑκατέρου αὐτέλαον. πότερος δ' ἐν ὁ τὰ μετρία ἐπιβαλλόμενος, ἢ ἄμμωνος εὕρει τις ἂν.

quæ res ijs maximè liquuit, qui in Arabicum ſinũ nauigarũt uſq; in cinnamomi regionẽ, et ijs qui ad Elephantũ uenationem miſſi fuerunt, & ſi quæ aliæ neceſſitates Ptolemæos Aegypti reges impulerunt, ut homines aliquos eò mitterent. Si enim talia curabant, is præcipuè cui cognomẽto fuit Philadelphus, cognoſcendarũ rerũ ſtudioſus, qui propter corporis imbecillitatẽ ſemper noui aliquid perquirebat, in quo ſeſe traduceret, atq; oblectaret. Antiqui aũt reges nõ multum hæc curauerunt, quanq; tum ipſi ſapientiæ dediti eſſent, tum ſacerdotes, cum quibus plurimũ uiuebant, ut propter hoc magnopere ſit admirandum, & propterea quòd Seſoſtris totam Aethiopiam permeauit, uſq; ad cinnamomi regionẽ, & adhuc quædam eius monumenta extant, & columnæ & epigrammata. Cambyſes quoq; Aegypto occupata, cum Aegyptijs uſq; in Meroen progreſſus eſt, & nomẽ urbi, & inſulæ ab illo impoſitum ferunt, Meroe ſorore ibi mortua, alij eam uxorem fuiſſe tradunt. Nomen itaq; ob honorem mulieris loco dedit. Et mirandum profectò eſt ex his cauſis, cur non omnino euidens erat imbriũ hiſtoria ijs qui tum erant, præſertim cũ ſacerdotes ea diligentius in ſacras literas referrẽt, & ſummo ſtudio reconderent, quæcunq; maximam aliquam diſciplinam præ ſe ferrent. Nam ſi hoc quærendum fuit, q̃d adhuc quæritur, quare æſtate, & non hyeme in partibus auſtraliſſimis imbres cadũt, in Thebaide uerò & circa Syenen minimè: quare & nõ illud, quomodo ex imbribus Nilus augeatur, ne talibus teſtibus indigerent, quales attulit Poſidonius? Tradunt enim Eratoſthenem dicere æſtiuos imbres cauſam eſſe, idq; ab Ariſtotele ſumpſiſſe, Ariſtotelem uerò à Thraſyalco Thaſio, qui unus fuit ex antiquis phyſicis. Thraſyalcum autem ab alio, atq; illum ab Homero, qui Nilum διίπετέα cœleſtem dixit: Rurſus ad Aegypti cœleſtem nauigat amnem. Sed omittamus hæc, cum à multis ſint pertractata, è quibus ſatis ſit duos afferre, qui ætate noſtra librũ de Nilo compoſuerunt, Eudorum & Ariſtonem Peripateticos. Nam excepto duntaxat ordine, cætera omnia & ſtilo & tractatu eadẽ ferè ab utriſq; poſita ſunt. Vnde cum libros conferre uellemus, ac de exemplaribus hæſitarem, alterum cum altero contulimus. Vter autem ab utro ſurripuerit, apud Ammonẽ inueniri poſſet.

Odyſſ. Δ

Eudorus Aristonem in culpa esse dicebat: & profectò ipsum dicēdi genus potius erat Aristonis. Antiqui itaq; id solum Aegyptum uocauere, quod habitatur, & à Nilo irrigatur, à locis Syenæ proximis incipientes usque ad mare: posteriores uerò ad hoc usq; tempus, omnes ferè orientales partes assumpserunt, quę inter Arabicum sinum sunt, atq; Nilum. Aethiopes porrò rubro mari non adeò utuntur. Ab occidente uerò loca usq; ad Abases. In ora maritima ab ostio Canopico, usque ad eum locum qui Catabathmus dicitur, & ea quæ Cyrenæi tenēt. Nam Ptolemaici reges, qui Cyrenaicam tenuere, adeò quōdam polluerunt, ut eam ab Aegypto Cyproq; separarent. Romani qui postea successerunt, illorum prouinciā Aegyptum iudicantes, in ijsdem finibus seruauere. Aegyptij Abases regiones uocant habitatas, et maximis desertis circumdatas, quasi quasdam pelagi insulas, quod frequens est in Libya. Harum tres sunt Aegypto finitimæ, & ei subditæ. Atq; hęc & eius uirtutes mox prosequemur. Et quoniā maxima huius operis pars ac principalissima est Alexandria, & quæ ad eam pertinēt, hinc incipiendum est. Maritima itaq; ora à Pelusio usq; ad Canopicum os, ad occidentem naui gāti est mille ferè & CCC. stadiorum, quod & basim ipsius Delta diximus. Hinc in Pharum insulam centum & quinquaginta. Pharus insula quædam est oblonga, quæ cōtinenti adiacet, bicipitem ad ea portum faciens. Nam cum litorea regio sit sinuosa, duo promontoria in mare emittit, inter quæ insula iacet quæ portum claudit. Ei nanq; per longū obijcitur. Ex Phari promontorijs orientale magis continentem, & oppositum sibi promōtorium attingit, & Acrolochias uocatur, quod portum efficit ore optimo. Accedit q̄d in intermedio freto petræ sunt, partim aquis opertæ, partim eminentes, continuè occurrentem ex pelago fluctum exasperantes. Ipsumq; insulę promontoriū est petra quędam mari circumluta, quæ turrim habet multis tabulatis excelsam, & albo lapide mirificè structam, eodē nomine quo insula. Eam Sostratus Gnidius regū amicus posuit ob nauigantium salutem, ut epigramma declaratur. Sostratus Gnidius Dexiphanis filius, dijs seruatoribus pro nauigantibus. Nam cum ora ex utraque parte importuosa & humilis esset,

βύθιος· ὃ δ' ἀπιὼν τὸν αἰσωνα. ἡ μὲν οὖν φράσις αἰσώνιος μᾶλλον ὄν. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι τὸ οἰκούμενον αὐτὸ καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τοῦ νείλου μόνον αἴγυπτον ἐκάλουν, ἀπὸ τῶν πρὸς συριαν τόπων ἀρξάμενοι μέχρι τ θαλάττης. οἱ δ' ὕστερον μέχρι νιῦ προσέλαβον ἐκ τῶν πρὸς ἑω μορῶν, μεταξὺ τοῦ ἀραβίου κόλπου, καὶ τοῦ νείλου σχεδόν τι πάντα. οἱ δ' αἰθίοπας ὑπερβαίνοντι τὴν ἐρυθρᾶν θαλάτταν. ἐκ δὲ τῶν ἐσπερίων τὰ μέχρι τῶν ἀνάσεων, ὑφ' ἃ τὴν παλαίαν τὰ ἀπὸ τοῦ λιανωβικοῦ σόματος μέχρι καταβαθμῶν καὶ τῆς λιβυηναίων ὠϊκεάτεως. οὔτε γὰρ ἀπὸ τοῦ πτολεμαίου βασιλεῖς ἴσχυσαν ὧν τοσοῦτον, οἵ γε καὶ τῆς λιβυαίων αὐτῶν κατέσχον, ὑφ' ὧν ἀναιρεῖσθαι πρὸς τῶν αἰγυπτίων καὶ τῆς λύπου. ῥωμαῖοι τε οἱ διαδεξάμενοι τὴν ἐκείνων ἐπαρχίαν, ὁρίσαντες τῶν αἰγυπτίων μὲν τοῖς αὐτοῖς ὅροις διεφύλαξαν. αὐάσεις δ' οἱ αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκουμένας χώρας, περιεχομένας ἐρήμῳ μεγάλαις ὀρυμίαις, ὡς ἂν νήσους πελαγίας. πολὺ δὲ τοῦτ' ὄντι τῆς λιβύης. τρεῖς δ' εἰσὶν οἱ πρόσχωροι τῇ αἰγύπτῳ ὑφ' ἓν τεταγμέναι. τὰ μὲν οὖν καθόλου καὶ ὡς πρὸς τ αἰγύπτου, ταῦτα λέγομεν. τὰ καθ' ἕκαστα δὲ, ἐν τοῖς περὶ τὰς αὐτὰς αὖθις νιῦ διέξιμεν. ὧδε δ' ἂν τὸ πλεῖστον τ ὁρίζοντα τόπων ὑπὸ τὸ νυειώτατον ἡ ἀλεξάνδρεια ὅτι μὲν τὰ πρὸς αὐτῇ, φύσιν ἀφάκτου. ἔστι τοίνυν ἡ ἀπὸ πηλουσίου παραλία πρὸς τὴν ἑσπέραν πλέουσι, μέχρι μὲν τοῦ λανωβικοῦ σόματος, χιλίων πεντακοσίων σταδίων, ὃ δὴ καὶ βάσιν τ δέλτα ἔφαμεν. φύσιν δ' ὧν φάρον τ νῆσον ἄλλοι σάδιοι πεντήκοντα πρὸς οἷς ἕκατον. ἡ δὲ φάρος νησίον ὄν πρόκειται πρὸς ἕκαστον τῆς ἠπείρου, λιμένα πρὸς αὐτὴν ποιοῦν ἀμφίσομον, πλὴν γὰρ ὅτι πολυπώδης, ἄκρας ἐς τὸ πέλαγος προβεβλημένη δύο. τούτων δὲ μεταξὺ ἡ νῆσος ἱδρυ) λείσασα τ κόλπον, πρόβολος δ' αὐτ τῆς μῆκος. τ δ' ἄκρων τ φάρῳ τὸ μὲν ἑῶον μᾶλλον ὄν πρόσχες τῇ ἠπείρῳ, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν ἄκρᾳ. καλεῖται δ' ἀκρολοχίας, ὑφ' οἷς τ λιμένα ἀρτίσομον. πρὸς δὲ τῇ σεύτητι τ μεταξὺ πόρου ὑφ' οἷς εἰσίν. αἱ μὲν ὕφαλοι, αἱ δὲ ἐξέχουσαι, βραχιόυσαι πᾶσαν ὥραν τὸ πρόπορον ἐκ τ πελάγους ἐλυσιώνιον. ἔστι δ' καὶ αὐτὸ τὸ νησίδος ἄκρον πέτρα πολύκλυστος, ἔχουσα πύργον θαυμασῶς κατεσκευασμένον λευκοῦ λίθου πολυόροφον, ὁμώνυμον τῇ νήσῳ. τοῦτον δ' ἀνέθηκε σώστρατος δνίδιος φίλος τ βασιλέως, τ

τῶν πλοϊζομένων σωτηρίας χάριν, ὡς φησιν ἡ ὑπογραφή. ἐπίγραμμα. σώστρατος δνίδιος δεξιφάνους, θεοῖς σωτῆρσιν ὑπὲρ τῶν πλωιζομένων. ἀλιμένου γὰρ οὔσης καὶ τραχείης τ ἑκατόρωθεν παραλίας,

ἐχούσης

ἐχούσης δὲ καὶ χειρώδας καὶ βραγχῆ τινά, ἴδια σημεῖα τινος ὑψηλᾶ καὶ λαμπρὰ τοῖς ἀπὸ τῶ πελάγους πλωτιλίουσιν, ὡς δύσχρηστον ἡ εἰσβολὴν τῶ λιμένος, τὸ δὲ ἐπιτήδειον δὲ στόμα ἐκ δυσβουλόν ὄντα. ἀ μὲν πρωτίστης γε δεῖται προνοίας. ποιεῖ δὲ καὶ ὅδε ἄλλον λιμένα ὁ τῶ δύνοστ καλούμενος. πρόκειται δ' αὐτῶ τῶ ὀρύκτω καὶ εἱλεῖται λιμένι. ὁ μὲν γὰρ ἐκ τῶ λιχθυήτω πύργος ἡ φάρου τὴν εἴσπλοιν ἔχων, ὁ μέγας ὅδε λιμήν. ὅροι δὲ συνεχεῖς ἐν βάθει ἐκείνῳ τῷ ἐπάσασθαι καλλιμένῳ χώματι διειργόμενοι ἀπ' αὐτῶ πεποίηνται. τὸ δὲ χῶμα ὅδε ἀπὸ ἡ πεύρας γέφυρα ὠδὶ τὸν ὕπορον καὶ τὸ ἐπιτείχισμα αὐτῆ μέρος ἐκτεταμένη, δύο διάπλους ἀπολείπουσα μόνον εἰς τὸν δύνοστ λιμένα, καὶ αὐτοῦ γε γεφυρωμένους. ὧν δ' ὁ γέφυρα μόνον ὠδὶ τὴν ὕπορον τὸν ὄρυγμα ἔσχε, ἀλλὰ καὶ ὑδραγώγιον ὅτε γε ὠκεῖτο. νυνὶ δ' ἠρήμωσεν αὐτὰ ὁ θεὸς Καῖσαρ ἐν τῷ πρὸς Ἀλεξανδρείας πολέμῳ τεταγμένα μετὰ τῶν Βασιλέως. ὀλίγοι δ' οἰκοῦσι πρὸς τῷ πύργῳ ναυτικοὶ ἄνδρες. ὁ γὰρ μέγας λιμὴν πρὸς τοῦ Ἀκτίου καὶ λῶς τοῦ τε χώματι, καὶ τῇ φύσει, ἀγχύβα θύρας τὸ ὄρυγμα, ὥστε τὰ μεγίστα ναῦν ὠδὶ ἀλίμενον ὁρμεῖν· καὶ ἐς πλείους δὲ χίλιαι ταλάντων. οἱ μὲν οὖν πρότεροι τῶν αὐγυπτίων βασιλεῖς ἀγαπῶντος οἷς εἶχεν, καὶ ὁ πάνυ ἐπισκέπτων δέομενοι, δραβεβλημένοι πρὸς ἅπαντας οὓς πλέοντας, καὶ μάλιστα τοὺς Ἕλληνας, πορθητὰς γὰρ ἦσαν καὶ ὠδιθυμητὰ τ' ἀλλοτρίας καὶ τὰ πάνυ γῆς, ἐπέστησαν φυλακὴν τοῦ τόπου τούτου, μεταδύσαντος ἀπέργειν τοὺς πλουτοῦντας. κατοικίαν δ' οὖν οἷς ἔδοσαν τῷ προσαγορευομένῳ ῥακῶτι, ἣ νυνὶ μὲν ἡ ἀλεξανδρέων πόλεως ἐστὶ μέρος· τὸ ὑπορκέμενον τῶν νεωρίων. τότε γὰρ κώμη ὑπῆρχε. τὰ δὲ λύκλῳ ἡ λώμης βουκόλοις παρέδοσαν, δουλωμένοις καὶ αὐτοῖς λωλύειν τοὺς ἔξωθεν ὧν ὄντας. ἐπελθὼν δὲ ἀλέξανδρος, καὶ ἰδὼν τὴν εὐκαιρίαν, ἔγνω τειχίζειν ὠδὶ τοῦ λιμένι τὴν πόλιν. ἡ δ' ὕστερον ἀπανθρωπίας δύσκαιμονίας τῇ πόλει, μνημονεύουσί τι σημεῖον κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ λιτίσματος συμβάν. τῶν γὰρ ἀρχιτεκτόνων τὴν εὐθυκῆ διασημαινομένων, τὴν τοῦ πεδιβόλου γραμμὴν ὧν ἡμιπόσης ἡ γῆς, καὶ τοῦ βασιλέως ὧν ὄντος, οἱ διοικηταὶ τῶν ἀλφίτων μέρος τῶν παρεσκευασμένων τοῖς ὀργάταις παρέχον, δ' ὧν καὶ αἱ ὁδοὶ κατετμήθησαν εἰς πλείους. τοῦτ' οὖν οἰωνίσθαι λέγονται πρὸς ἀγαθοῦ γεγονός. ἡ δ' εὐκαιρία πολύτροπος. ἀμφίκλυστόν τε γὰρ ὄντι τὸ χωρίον ὑσὶ πελάγεσι, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν τῷ αὐγυπτίῳ λεγομένῳ, τὸ δ' ἀπὸ μεσημβρίας τὸ ἡ λίμνης ἡ μαρίας, ἣ καὶ μαραιώτης λέγεται. πλησιοῖ δὲ

& cautes & * breuia haberet, ſignũ aliquod neceſſarium fuit, altum & clarum, quo nauigantes ad portus ingreſſum dirigerẽtur. Occidentale etiam oſtium quanquã non tutum ingreſſum habet, nõ tamẽ tanta indiget prouidentia: ſed hoc alium portũ efficit, qui Eunoſti dicitur, atq; hic ante foſſum & clauſum portum iacet. Nam qui ex dicta turri ingreſſum habet, is maximus portus eſt. Hi uerò continui in receſſu illo, qui Septemſtadium appellatur, aggere ab eo dirempti adiacent. Agger autem eſt pons quidam à continenti in inſulam ad occidentalem eius partem porrectus, duos tantum aditus relinquẽs in Eunoſti portum, atq; ipſos ſponte iũctos: quod opus non modò pons erat in inſulam, ſed etiam aquæductus, cum habitaretur. Nunc diuus Cęſar eam in Alexandrino bello (nam cum regibus erat) deſertam reddidit. paucitamen nautæ iuxta turrim habitant. Ac maximus quidem portus ad id quod & natura & aggere bene clauditur, profũdus eſt adeò, ut maxima nauis ſarmento teneatur: atq; in portus complures ſcinditur. Primi quidem Aegyptiorum reges ijs contenti quæ habebant, nec ualde accerſitis aliunde rebus indigentes, ab omnib. nauigantibus accuſabantur, præſertim à Græcis (depopulatores enim erant, & alieni appetentes) propter ſoli tenuitatem huic loco cuſtodiam impoſuerunt, iubentes ut quoſque arcerent. Atq; ijs habitandam dederunt eam, quæ Rhacotis appellabatur. ea nunc Alexandriæ pars eſt, naualibus imminens: tunc uicus erat. Quæ uerò uico proxima erant, bubulcis tradidere, qui etiam externos arcerent. Cum Alexander eò uenisſet, loci opportunitate perſpecta, ſtatuit urbẽ ad portam collocare. Opulentię, quæ poſtmodum urbi ſecuta eſt, ſignum referunt, quod in fabricæ deſignatione contigit. Nam cum architecti ambitus lineam gypſo deſignarent, & aduentante rege terra defeciſſet, qui farinam operarijs diſpenſabant, partem illis præbuere, qua uias in plures diuiſerunt, atq; id (ut mihi uidetur) in bonum omen acceptum eſt. Opportunitas quidem multiplex eſt. nam duo maria locum undiq; alluunt, alterum à ſeptentrione, quod Aegyptum dicitur, alterum à meridie, quod Mariæ lacus & Maræotis appellatur.

* βράγχα Græcè legitur. interpres uidetur legiſſe βράχη.

Hunc Nilus multis fossis tum è superioribus partibus, tum è lateribus adauget, per quæ multo plura importantur, quàm è mari. quare portus qui in lacu est, ditior est maritimo. Quæ hac exportantur ex Alexandria plura sunt, quàm quæ importantur: quod qui Alexandriæ fuit, & dicæarchiam exercuit probè tenet, cũ onerarias naues uiderit, & uenientes & recedentes, quanto graviores ac leuiores ultro citroq; nauigent, ac diuitias, quæ ex utraq; parte & in maris & in lacus portũ aduehuntur. Aeris temperies accedit, quæ idcirco contingit, quòd ea utrinq; alluitur, & Nilus incrementa commodè facit. Nam cæteræ urbes quæ ad lacus sitæ sunt, grauem & æstuosum aerem in æstiuis ardoribus sentiunt. Nam propter euaporationes à sole factas, cœnum in lacuum labris cõcreatur, unde lutoso humore exhalato, aer morbidus attrahitur, quod est pestis initium. Alexandrię uerò incipiente æstate Nilus auctus auget etiam lacum, & nullum cœnũ relinquit, à quo nullus malignus uapor consurgat. Tunc etiã etesiæ à borealibus partibus, & pelago flant. quare Alexandrini optimè æstatem agunt. Vrbis situs chlamydis figuram habet, cuius latera quæ in longum tendunt, circũalluunt̃ xxx. ferè stad. diametro, latera uerò quę in latum sunt, isthmi obtinent per septem octoue stad. quorum uterq; hinc mari, illinc lacu distinguuntur. Ac tota quidem urbs uijs distincta est, quibus & equi & currus agi possint, sed duabus latissimis, quæ plus iugero expanduntur, & sese medias ad rectos angulos secant. Ciuitas publica fana pulcherrima habet, & regias, quæ quartam tertiam ue totius ambitus partem occupant. Nam regum quisque, quemadmodum publica deorum dona aliquo ornamento decorabant, sic & ad eas quæ factæ erant regiam aliquam ædificabant, ut nunc poetæ illud uerè dici possit. Sunt alia ex alijs, atq; omnia inter se iuncta sunt & portui contigua, etiam quæ extra eum sunt. Pars etiam regiarum est museum quod ambulacrum habet, & exedram & maximam domum, in qua cœnaculum est eorum qui musæo participant, hominum circa disciplinas uersantium. Hic conuentus communes pecunias habet & sacerdotẽ, qui musęo præest, olim à regibus, nũc à Cæsare constitutum. Regiarum pars & illud est, quod * corpus appellatur. Id circuitus quidam est, in quo regum sepulturæ, & Alexandri erat,

ταύτῃ πολλαῖς διώρυξιν ὁ νεῖλος, ἄνωθεν δὲ καὶ ἐκ πλαγίων, δι' ὧν ἔτι τὰ εἰσκομιζόμενα πολλῷ πλείω τῶν ἀπὸ θαλάττης ἐστίν, ὥθ' ὁ λιμὴν ὁ λιμναῖος ὑπερέχει πλησιώτερος τῆς θαλάττης. ταύτη μὲν γὰρ εἰσκομιζόμενα ἐξ ἀλεξανδρείας πλείω τῶν εἰσκομιζομένων ἐστίν. γοῦν ἀνὴρ γένοιτ' ἂν ἐμπορικὸς ἀλεξανδρεύς, καὶ τὴν διαιρχίαν γνώμονας, ὁρῶν τὰς ὀλκάδας· γνοίη δὲ καὶ κατάπλων τὴν τῶν ἀναγωγῶν ὅσον βαρύτεραί τε καὶ ἀσφότεραι διὰ τῦρο μένουσι πλοῖα. πῶς δὲ τῷ πλάτει τῶν καταγομένων, ἐκατέρωσε ἐς τε τὴν ἔξω θάλατταν λιμένα, καὶ ἐς τὸν λιμναῖον, καὶ τὸ δυάδρον ἄξιον σημειώσεως ἐστίν, ὃ καὶ αὐτὸ συμβαίνει διὰ τὸ ἀμφίκλυστον, καὶ τὸ δύκαιρον τῆς ἀναβάσεως τοῦ νείλου. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑπὲρ λιμνῶν ἱδρυμέναι, βαρεῖς καὶ πονηροὺς ἔχουσι τοὺς ἀέρας διὰ τοὺς λιμένας τῶν ὑδάτων. ὑπὲρ δὲ τοῖς χείλεσιν αἱ λίμναι τελματίδνης δίκην τὴν ἐκ τῶν ἁλίων ἀναθυμίασιν. βορβορώδεις δὲ καὶ ἀφορμώδης τοσαύτης ἐκμάδος, νοσώδης ὁ ἀὴρ ἔλκει, καὶ λοιμικὴν καταρχὴν παθῶν. ἡ δὲ ἀλεξανδρεία ἔτι θέρους ἀφορμὰς πληρώμενος ὁ νεῖλος, πλήρεσι καὶ τὴν λίμνην. καὶ δεῖ ἐκ τελματώδες τὸ πλὴν ἀναφορὰν ποιῆσαν μοχθηράν. τότε δὲ καὶ οἱ ἐτησίαι πνέουσιν ἐκ τοῦ βορέου, καὶ τὸ ποσὸν πελάγους, ὥστε κάλλιστα τὸν θέρους ἀλεξανδρεῖς διάγουσιν. ἔστι δὲ χλαμυδοειδὲς σχῆμα τὸ ἰδαφος τὸ πόλεως. οὗ τὰ μὲν ὑπὲρ μήκους πλυρὰ ὅσι τὰ ἀμφίκλυστα, ὅσον διακοσίους σταδίους ἔχοντα διαμέτρου, τὰ δὲ ὑπὲρ πλάτος οἱ ἰσθμοί, ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ σταδίων ἑκάτερος σφιγγόμενος, τῇ μὲν ἔσω θαλάττῃ, τῇ δὲ ἔσω τὸ λιμνῃ, ἅπαντα μὲν ὁδοῖς καταστρωτὰ, ἱππηλάτους καὶ ἁρματηλάτους. διυσὶ δὲ πλατυτάτους, αἳ διὰ μέσης καὶ κατ' ὀρθὰς τέμνουσιν ἀλλήλας. ἔχει δὲ ἡ πόλις περίβολον, τά τε ἰδιωτικὰ καὶ τὰ βασίλεια, τὸ τέταρτον, ἢ καὶ μέρος τὸ παντὸς πολλοστὸν μέρος. τὰ γὰρ βασιλέων ἔκαστοι ὠκησαν τοῖς κοινοῖς ἀναθήμασι προστιθέντες καί τινα κόσμον, ὅτῳ καὶ οἴκησιν ἰδίᾳ πρὸς ἄλλοις ἐπιδεικνύμενοι. ἔχει δὲ καὶ τὸ μουσεῖον, ἔχον περίπατον καὶ ἐξέδραν, καὶ οἶκον μέγαν, ἐν ᾧ τὸ συνέδριον τῶν μετεχόντων τοῦ μουσείου φιλολόγων ἀνδρῶν. ἔστι δὲ τῇ συνόδῳ ταύτῃ καὶ χρήματα κοινὰ, καὶ ἱερεὺς ὁ ἐπὶ τῷ μουσείῳ τεταγμένος, τότε μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων, νῦν δὲ ὑπὸ καίσαρος. μέρος δὲ τῶν βασιλέων ἐστὶ καὶ τὸ καλούμενον σῶμα, ὃ περίβολος ἦν, ἐν ᾧ αἱ τῶν βασιλέων ταφαὶ καὶ ἡ ἀλεξάνδρου.

* σῶμα. Ego hoc non traduxiſſe, ſed ſimiliter Græcum nomen.

ἔφθη

ἐφθη γὰρ τὸ σῶμα ἀφελόμενος πρδίκκαν ὁ τοῦ λάγου πτολεμαῖος, καταφερόμενον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐκβιασόμενον ταύτην κατὰ πλεονεξίαν καὶ ἀδικίας μοῦ τῆς αἰγύπτου. καὶ δὴ καὶ ἀπόλωλε διαφθαρεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἐπελθόντων τοῦ πτολεμαίου, καὶ κατακλείσαντος αὐτὸν ἐν νήσῳ ἔρημον. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀπέθανεν ἐμπόδιος ἐκ τῆς ζωῆς γενόμενος, ἐπελθόντων ἐπ' αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς, ἀριδαῖός τε καὶ τὰ παιδία τὰ ἀλεξάνδρου, καὶ ἡ γυνὴ ῥωξάνη ἀπῆραν εἰς μακεδονίαν. τὸ δὲ σῶμα τοῦ ἀλεξάνδρου κομίσας ὁ πτολεμαῖος ἐκόμισεν ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ ὅπου νῦν κεῖται. ἐν μὲν ἐν τῇ αὐτῇ τυελῳ, ὑαλίνῃ γὰρ αὕτη, ἐκεῖνος δ' ἐν χρυσῇ κατέθηκεν. ἐσύλησε δ' αὐτὸν ὁ κόκκης, καὶ πρώτιστος ὠνομασθεὶς πτολεμαῖος, ἐκ δὲ συρίας ἐπελθών, καὶ ἐκπεσὼν ὀλίγους, ὡς ἀνόητα αὐτοῦ τὰ σύλα γενόμενα. ἔστι δ' ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι ἐν μὲν γὰρ εἴσπλου ἐν δεξιᾷ ἡ νῆσος καὶ ὁ πῦργος ὁ φάρος. ἐν ᾗ πλὴν ἐτέραν χεῖρα αὖτε χοιράδες, ἐν ᾗ λοχιὰς, ἄκρα, ἔχουσα βασίλειον. εἴσπλεύσαντι δ' ἐν ἀριστερᾷ, ὅτι συνεχὴς τοῖς ἐν τῇ λοχιάδι, τὰ ἐνδοτέρω βασίλεια, πολλὰς μὲν ποικίλας ἔχοντα διαίτας καὶ ἄλση. τούτοις δ' ὑπόκειται, τε κρυπτὸς λιμὴν καὶ λίθεσις ἴδιος τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ αὐτόδους νησίον προκείμενον τοῦ λιμένος, βασίλειον ἅμα καὶ λιμένιον ἔχον. ἐκάλεσαν δ' οὕτως, ὡς αὐ τῇ ῥόδῳ ἐνάμιλλον. ὑπόκειται δὲ τούτῳ τὸ θέατρον. εἶτα τὸ ποσείδιον, ἀγκὼν τῆς ἀπὸ τοῦ ἐμπορείου καὶ λιμένος προπεπτωκὸς, ἔχων ἱερὸν ποσειδῶνος. ᾧ προσθεὶς χῶμα αὐτάνιος ἔτι μᾶλλον προσέβυσε εἰς μέσον τὸν λιμένα ὑπὲρ τῷ ἄκρῳ καὶ κατεσκεύασε δίαιταν βασιλικὴν, ᾧ λιμένιον προσηγόρευσε. ὅθεν δ' ἔπραξε τὸ τελευταῖον νίκας προκληθεὶς ὑπὸ τοῦ φίλων ἀπῆρεν εἰς ἀλεξάνδρειαν μετὰ τὴν ἐν ἀκτίῳ κακοπραγίαν, λιμένιον αὖθις λείπας τὸν λοιπὸν βίον, ὃν διάξειν ἔμελλεν ἔρημος τῶν τοσούτων φίλων. εἶτα τὸ καισάρειον καὶ τὸ ἐμπορεῖον, καὶ ἀρσάσης, μετὰ ταῦτα τὰ νεώρια, μέχρι τοῦ ἐπασταδίου. ταῦτα μὲν τὰ πρὸς τῷ μεγάλῳ λιμένι. ἑξῆς δ' ἔνεστι λιμὴν μετὰ τὸ ἐπασταδίου, καὶ ὑπὲρ τούτου ὄρυκτος, ὃν καὶ κιβωτὸν καλοῦσιν, ἔχων καὶ αὐτὸς νεώρια. ἐνδοτέρω δὲ τούτου διώρυξ πλωτὴ μέχρι τῆς λίμνης τῆς μαρεωτικῆς. ἔξω μὲν δὴ τοῦ διώρυγος μικρὸν ἐπιλείπει τὸ πόλεως, εἶθ' ἡ νεκρόπολις. καὶ τὸ προάστιον ἐν ᾧ κεῖνται τε πολλοὶ καὶ ταφαὶ καὶ παραδεισοι, πρὸς τὰς παρειχείας τῆς νεκρῶν κατοικίας. ἐντὸς δὲ τοῦ διώρυγος τοῦτο παράπαν καὶ ἄλλα τε μὲν ἀρχαῖα ἐκλελειμμένα πως ἀπὸ τῶν νεῶν κατασκευῶν τοῦ ἐν νικοπόλει.

Nam Ptolemæus Lagi filius, Alexandri corpus Perdiccæ abstulit, cum id ex Babylone deferret, atq; huc diuerteret, auaritia tractus, ut Aegyptum sibi uendicaret. Perijt ille à militibus interemptus. Nam cum Ptolemæus aduentasset, eũ in insula deserta inclusit. Vnde irruentibus in eum militibus, sariſſis confossus est. Cum eo reges, Aridæusq;, & Alexandri filij, & Rhoxana uxor in Macedoniã discesserunt. Alexandri corpus Ptolemæus Alexandriam detulit, eiq; parentauit. quod & adhuc ibi iacet, sed nequaq; in eodem alueolo. Nam qui nũc uitreus est, prius aureus erat. Coccos enim, cui cognomento fuit Ptolemæus, accersitus illum rapuit ex Syria profectus, qui citò excidit: quapropter parum ei spolia profuere. In magno portu iuxta ingressum ad dextram est insula, & turris Pharus. ad læuã sunt Cautes, & Lochias promontorium, in quo regia est. Ingresso ad siniſtrã, sunt interiores regiæ, continuæ ijs quæ sunt in Lochiade, quæ multas ac uarias mansiones & lucos habẽt. His occultus clausus portus subiacet, qui proprius est regũ. Item Antirrhodus insula, quæ ante effossum portũ iacet, & regiam habet, & paruũ portum. ea sic uocata est, quòd quasi cum Rhodo cõtenderet. Supra hanc theatrum est. postea Posidiũ, flexus quidam ab eo prominens, quod Emporiũ uocatur, & Neptuni templum habet. Id Antonius addito aggere fecit, ut magis in medium portũ emineret. In extremo regiam domum construxit, quam Timonium appellauit. Idq; in extremo fecit, cum ab amicis derelictus, post Actiacam calamitatẽ, Alexandriã discessisset, statuens sibi solitudinẽ quandam reliquam uitã, quam uicturus erat, à tot amicis destitutus. Postea est Cæsariũ & Emporiũ, & secessus quidã, postea naualia usq; ad Septemstadiũ. Atq; hæc circa magnũ portum sunt. deinceps post Septemstadiũ est Eunosti portus. & supra hunc est defossus portus, nomine Cibotus, qui & ipse naualia habet. Interius fossa est nauigabilis usq; ad Maræotidem lacũ extensa. extra fossam itaq; restat urbis paululũ. Postea est Necropolis, & suburbanũ, in quo horti plurimi sunt, & sepulturæ, mansiones condiendis mortuis idoneæ. Intra fossam sunt Sarapiũ, & alia quædã antiqua fana, derelicta quodam modo propter templorum fabricam, quæ Nicopoli fit.

καὶ γὰρ

Nam & amphitheatrum, & ſtadium, et quinquennalia certamina ibi celebrantur. Antiqua uerò derelicta ſunt, & (ut breui colligamus) urbs & donarijs & ſacris plena eſt. Sed pulcherrimum eſt gymnaſium, quod porticus habet ſtadio maiores, & forum iudiciale, & lucos. Eſt etiam Panium altitudo quædam manufacta, turbinea, petroſæ ripæ perſimilis, in quam per cochlium aſcenditur. Ab eius uertice tota urbs ſubiecta undique cerni poteſt. A' Necropoli uerò platea quæ in longum eſt, ſecus gymnaſium, pertendit uſque ad Canopicam portã. poſtea eſt id quod Hippodromus appellatur, & aliæ adiacentes uſque ad Canopicam foſſam. Exeunti per Hippodromum eſt Nicopolis, quæ habitationem ad mare habet, urbe non minorem. diſtat ab Alexãdria ſtadijs triginta. Hic locus ſummè à Cæſare Auguſto cultus eſt, propterea quòd hic prælio eos ſuperauit, qui cum Antonio contra ſe exierant, & impetu facto urbem cepit. Antonium uerò coegit, ut ipſe ſibi manum afferret: Cleopatram, ut uiua in poteſtatem ſuam ueniret. quæ paulo pòſt & ipſa ſe in uinculis clàm admoto aſpidis morſu uel ueneno delibutorio confecit. nam utroque modo dicitur. quare Lagidarum imperium euerſum eſt, cum multos annos permanſiſſet. Nam Ptolemæus Lagi filius Alexandro ſucceſſit, Ptolemæo autem Philadelphus, Philadelpho Euergetes, poſtea Philopator Agathocliæ, poſtea Epiphanes, poſtea Philomator, filio à patre imperiũ perpetuò accipiente. Huic uerò frater ſucceſſit, ſecundus Euergetes nominatus, quem et Phyſconem dicunt. cui Ptolemæus cognomento Lathurus ſucceſſit, Lathuro autem ætate noſtra Auletes Cleopatræ pater. Sed omnes poſt tertium Ptolemæum malè uixerunt, delicijs corrupti, omnium uerò peſſimè quartus & ſeptimus & ultimus Auletes, qui præter alia flagitia etiam choraulã exercuit: & adeò in ea gloriabatur, ut non contaretur certamina in regia celebrare, ad quæ & ipſe cum alijs cõcertaturus prodibat. Atq; hic eſt quem Alexandrini exegerunt. et cum ei tres filiæ eſſent, unam natu grandiorẽ, quæ legitima erat, reginã fecerunt: & duæ eius filiæ infantes adhuc atq; inutiles, à regno exciderũt. Reginæ uiri ex Syria accerſiti præſertim Cybioſactes quidã, qui ſe ex Syriacorũ regũ ſtirpe ſimulabat. Hũc dieb. paucis regina eiecit,

καὶ γὰρ ἀμφιθέατρον καὶ στάδιον, καὶ οἱ τῶν πενταετηρικῶν ἀγῶνες ἐκεῖ συντελοῦνται. τὰ δὲ παλαιὰ ὠλιγώρηται. συμπέπλεω δ' ἐστὶν ἡ πόλις μετὰ ὄψιν αὐθημάτων καὶ ἱερῶν, κάλλιστον δὲ τὸ γυμνάσιον, μείζους ἢ σταδιαίας ἔχον τὰς στοὰς ἐν μέσῳ, τὸ δὲ δικαστήριον καὶ τὰ ἄλση. ἔστι δὲ καὶ θαῦμα, ὕψος τι χειροποίητον, σροβυλοειδὲς, ἐμφερὲς ὄχθῳ πετρώδει, σπειρὰ κοχλίου τὴν ἀνάβασιν ἔχον. ἀπὸ δὲ τοῦ κορυφῆς ἔστιν ἀποβλέψαι ὅλην τὴν πόλιν ὑπὸ τοῖς ποσὶν αὐτῷ παντοχόθεν. ἀπὸ δὲ τῆς νεκροπόλεως ἡ ὁδὸς ἡ μῆκος πλατεῖα σπαρτείνη πρὸς τὸ γυμνάσιον μέχρι τῆς πύλης τῆς κανωβικῆς. εἶθ' ἱππόδρομος καλούμενος ἔστι, πρὸς πλαγίαν μέλλουσι αἱ ἄλλαι μέχρι τῆς διώρυγος τῆς κανωβικῆς. σπᾶται δὲ τὸν ἱππόδρομον διελθόντι ἡ νικόπολις ἔχουσα καθικίαν ὑπὲρ θαλάττης πόλεως ὀκτὼ ἢ δέκα σταδίοις. ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀλεξανδρείας σταδίοι. ἔσχεν δ' ἐπίνοησιν ὁ σεβαστὸς καίσαρ τὸν τόπον, ὅτι ἐνταῦθα ἐνίκα τῇ μάχῃ αὐτὸν ἐπεξιόντας αὐτῷ μετὰ αὐτωνίου. καὶ λαβὼν δι' ἐφόδου τὴν πόλιν, ὥνάγκασε τὸν αὐτώνιον ἑαυτὸν σφαγιάσασθαι, τὴν δὲ κλεοπάτραν ζῶσαν ἐλθεῖν εἰς τὴν ὄψιν. μικρὸν δ' ὕστερον καὶ ἐκείνη ἑαυτὴν ἐν τῇ φρουρᾷ διεχειρίσατο λάτρα σήπαλι ἀσπίδος, ἣ φαρμάκῳ ὧν χρίσῳ. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. καὶ σωθῆναι καταλυθῶσι τὴν τῶν λαγίδων ἀρχὴν, πολλὰ συμμείνασαν ἔτη. πτολεμαῖος γὰρ ὁ λαγοῦ διαδέξας ἀλέξανδρον, ἐκεῖνον δὲ φιλάδελφος, τοῦτον δὲ εὐεργέτης, εἶθ' ὁ φιλοπάτωρ ὁ ἐπ' ἀγαθοκλείας, εἶθ' ὁ ἐπιφανὴς, εἶθ' ὁ φιλομήτωρ, πῶς παρὰ πατρὸς ἀεὶ διαδεχομένων. τοῦτον δ' ἀδελφὸς διαδέξατο ὁ διὰ τρυφὴν εὐεργέτης, οὗ καὶ φύσκωνα προσαγορεύουσι. τοῦτον δ' ὁ λάθυρος, ὠνομασθεὶς πτολεμαῖος. τούτου δ' ὁ αὐλητὴς ὁ καθ' ἡμᾶς, ὃς πρὸ μὲν τῆς κλεοπάτρας πατὴρ. ἅπαντες μὲν οὖν οἱ μετὰ τὸν τρίτον πτολεμαῖον τὸν τρυφῇ διεφθαρμένοι, χείρονα ἐπολιτεύσαντο, χείριστος δ' ὁ τέταρτος καὶ ἕβδομος καὶ ὄγδοος ὁ αὐλητὴς, ὃς χαίρειν τ' ἄλλης ἀσελγείας χοραύλην ἤσκησεν ἐν ἐπ' αὐτῷ πεποιημένῳ ὠδῇ τοσοῦτον, ὡς ἐκ ὤκνει συντελεῖν ἀγῶνας ἐν τοῖς βασιλείοις, εἰς ὃν πρῶτος ἀγωνιούμενος τοῖς αὐτάγωνισταῖς. ἦν τὸν μὲν οἱ ἀλεξανδρεῖς ἐξέβαλον. θυγατέρων δ' αὐτῷ τριῶν, ὧν μία γνησία ἡ πρεσβυτάτη, ταύτην αὐτὸς ἀδελφὴν βασίλισσαν. ὑοῖ δ' αὐτῷ δύο ἦσαν τότε χρείας ἐξεπίτηδες τελείους. τὴν καταστάσαν μετὰ πολὺ ἔμφυλον ἄνδρα ἐκ τῆς συρίας λυσιόσκην τὸν λυσανίου, τοῦ τῆς μὲν ὀλίγῳ ἡμέρῳ ἀπεστράτισεν ἡ βασίλισσα, ὁ φρούσας

οὐ φρένυσε τὸ βαίωσιν αὐτῷ, καὶ τὸ αὐτὸ λυθρον. ἦκε δ' αὖτ' ἐκείνου πωσποιησάμενος, καὶ αὐτὸς εἶν μυθριδάτου υἱὸς τοῦ δὺ πάτερ αρχέλα, ὃς ἦν υἱὸς μὲν αρχελάου τοῦ πρὸς σύλλαν δραπολεμήσαντος. καὶ μετατᾶτα τιμηθέντος ὑπὸ ῥωμαίων. πάππος δὲ τοῦ βασιλεύσαντος καππαδοκῶν ὑσωπευ καθ' ἡμᾶς, ἱερεὺς ἦν γὰρ πόντῳ κομάνων, γαβινίῳ δὲ τότε συμβαλὼν ἐβιώ συγκαταβύσων ὠδὶ πρὸς υαίους, λάθων δὲ τοῦτον νομίζεται διά τινος εἰς τὴν βασιλισσαν, καὶ ἀναλείκνυται βασιλεὺς, γὰρ τούτων τὸν αὐλητὴν ἀποικόμενον εἰς ῥώμην, δεξάμενος πομπήιος μάγος, σωίτησι τῇ συγκλήτῳ καὶ δραπρᾶξαι τὰ θοδυρμὸν τότῳ. ἦν δὲ πρεσβευτὴν τῶν πλέοντων ἑκατὸν ὄντων ὅλεθρον τῶν καταπρεσβευσάντων αὐτοῦ. πύτων δ' ἦν καὶ δίων ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἀρχιπρεσβυτὴς γεγονὼς. καταχθεὶς ὑπὸ γαβίνου πτολεμαῖος, τόν τε ἀρχέλαον ἀναιρεῖ καὶ τὸν θυγατρᾶ. χρόνῳ δ' ὁ πτολεμαῖος τῇ βασιλέᾳ προθεὶς, τελευτᾶ νόσῳ, καταλιπὼν δύο μὲν ἡβᾶς, δύο δὲ θυγατρᾶς, πρεσβυτάτην τε κλεοπάτραν. οἱ μὲν ἀλεξανδρεῖς ἀπέδειξαν βασιλέας τόν τε πρεσβύτερον τῶν ἡβῶν καὶ τὸν κλεοπάτραν, καὶ ἀπῆρε μετὰ τοῦ ἀδελφῆς εἰς τὴν συρίαν. γὰρ τότῳ πομπήιος μάγνος ἦκε φεύγων ἐκ παλαιοφαρσάλου πρὸς τὸ πηλούσιον, καὶ τὸ κάσιον ὄρος. ἐνταῦθα μὲν οὖν δολοφονοῦσιν εἰ μετὰ τοῦ βασιλέως. ἐπελθὼν δὲ καίσαρ τόν τε μειρακίσκον διαφθείρει, καὶ καθίστησι βασίλισσαν αἰγύπτου τὴν κλεοπάτραν μεταπεμψάμενος ἐκ φυγῆς. συμβασιλεύειν δ' ἀπέδειξε τὸν λοιπὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, νέον ὡσαυτελῶς ὄντα. μετὰ δὲ τὴν καίσαρος τελευτὴν καὶ τὰ γ' φιλίππους, διαβὰς αὖ τώνιος εἰς τὴν ἀσίαν, ἠξιώθη μᾶλλον τὴν κλεοπάτραν, ὥστε καὶ γυναῖκα ἔκεινε, καὶ ἐτεκνοποίησεν ἐξ αὐτῆς, τόν τε ἀκτιακὸν πόλεμον συνήραν ἐκείνη καὶ συνέφυγε. καὶ μετατᾶτα ἐπακολουθήσας ὁ σεβαστὸς καίσαρ ἀμφοτέρους κατέλυσε, καὶ τὴν αἴγυπτον ἔπασε πρὸ ἐναμμένην. ἐπεχία νῦν ὅτι, φόρους μὴ τελοῦσα ἀξιολόγους, τοῦτο σωφρόνων ἐν ἀνθρώπων διοικομένη τ' πεμπομένων ἐπάρχων ἀεί. ὁ μὲν δὴ πεμφθεὶς τὴν τοῦ βασιλέως ἔχει τάξιν. ὑπ' αὐτῷ δ' ἐστὶν ὁ δικαιοδότης, ὁ τ' πολλῶν διαίτων λύει. ἄλλος δ' ἐστὶν ὁ προαγορεύομενος ἴδιος λόγος, ὃς τ' ἀφεστώσην τ' εἰς καίσαρα πίπταν ὀφλόντων ἐξελαστὴς ἐστι. πρὸ δὲ τούτοις ἀπελεύθεροι καίσαρος οἰκονόμοι, μείζω καὶ ἐλάττω πεπισευμένοι πράγματα, ἔστι δὲ καὶ στρατιωτικὸν τρία τάγματα, ὧν τὰ

cum eius ignobilitatem, illiberalitatemq; pati non posset. Pro illo alius uenit, qui & ipse se Archelaũ Mithridatis filium simulabat, qui Archelai quidem filius erat eius, qui contra Syllam bellum gessit, & postea à Romanis in honore maximo habitus est: & auus eius fuit, qui tempore nostro postremus in Cappadocia regnauit, Comanorum sacerdos, quæ in Ponto sunt: & cum Gabinio tũc diuersatus est, tanquam cum eo contra Parthos militaturus. Hoc itaque nesciente, ille per amicos quosdam ad reginam deductus, rex declaratur. Interea Auletam Romam profectum, Pompeius suscipit, & senatui commendat, ac de reductione eius agit, & de nece legatorum qui supra centum contra regem uenerant, è quibus fuit Dion Academicus princeps legationis. Ptolemæus itaque à Gabinio reductus, Archelaum ac filiam interemit. Sed non multo pòst morbo absumptus est, relictis duobus filijs, & totidem filiabus, quarum grandior erat Cleopatra. Alexandrini & puerum natu grandiorem, & Cleopatram regno præfecerunt. Sed pueri familiares mota seditione Cleopatram eiecerunt, quæ postea cum sorore in Syriam secessit. Interea Pompeius magnus ex Phaleopharsalo fugiens, in Casium montem ac Pelusium uenit, ibiq; à regis familiaribus dolo obtruncatus est. Cæsar cum aduentasset, adolescẽtulum interemit, & Cleopatram ab exilio reuocatam, Aegypti reginam constituit, atq; ei in regni partem reliquum fratrem addidit admodum iuuenem. Post Cæsaris mortem, & res in Philippis gestas, Antonius in Asiam profectus Cleopatram summis honoribus complexus est, ut etiam acciperet in uxorẽ, & filios ex ea susciperet. Ambo in Actiaco bello fuerunt, ambo fugerũt, ambo postea à Cæsare Augusto sunt euersi, qui furentem Aegyptum composuit, & nũc prouincia est, & tributa maxima pẽdit, ab hominibus continentibus administrata, qui in eam mittuntur. Qui mittitur, regis ordinem gerit, sub eo est iustitiæ * administrator, qui maximã in iudicijs potestatem habet. Item alius quidam qui propriarũ * rationum asserator appellatur. Is ea perscrutatur quæ domino carent, & ad Cæsarem recidunt. Hos sequuntur Cæsaris liberti & administratores, quibus maiora & minora negotia cõmittuntur. Sunt etiam tres militum legiones,

De nece Ptolemæi agitabãt legati, non de nece legatorũ Pompeius.

Bud. lib. 4. de Asse hũc locum magnificè tractat.

* Διοικητὴς.

* Ἰδιολόγος.

quarum una circa urbē ſedet, alia in reliqua ſunt regione, præter has nouē cohortes Romanorum, tres in urbe, tres in finib. Aethiopiæ præſidio circa Syenem collocatæ, & reliquæ tres in cætera regione. Sunt etiam tres equitum turmæ per loca opportuna eodem modo diſpoſitę. Ex indigenis magiſtratibus in urbe eſt ſacrorum * interpres, qui purpurā induit, & patrios honores habet, & ea curat quæ urbi ſunt neceſſaria. Item cōmentariorū * ſcriba, & qui * iudicibus præeſt. Quartus eſt prætor nocturnus. Hi magiſtratus etiam tempore regum erant: ſed cum reges malè uiuerent, & ipſi minus ualebāt, & urbis opportunitas propter iniquitatē obſcurabatur. Vnde Polybius, qui in ea urbe fuit, eum ſtatum, qui tunc erat, uidetur faſtidire, dicens tria hominum genera urbē habitare, Aegyptium, & indigenam nationē acrem, atq; ciuilem, & ſtipatores mercede conductos, multos ſanè ac diſſolutos. Ex antiqua enim cōſuetudine peregrinos milites alebāt, & propter regum ignauiam potius imperare q̄ ſeruire edocti erant. Tertium genus erat Alexandrinorū, nec id ualde ciuile, propter eaſdē cauſas: melius tamen q̄ illi. Nam quanq̄ permixti homines eſſent, ab antiquo tamen Græci erant, & communis Græcorū conſuetudinis haud immemores. Sed hęc multitudo etiam ab Euergeta Phyſcone euanuit, quo regnante Polybius Alexandriam profectus eſt. Nam Phyſco perſæpe mota ſeditione multitudinē militibus obiecit atq; conſumpſit. Cum itaque talia eſſent in ea urbe, ait, reuera reliquū eſſe, quod à poeta dicitur, Durum iter ac longum Aegypti perducit ad oras. Talis etiam erat, ſi non peior, poſteriorū regum ſtatus: at Romani multa pro uiribus emendarunt, urbe (ut dictū eſt) cōpoſita, & quibuſdam pro imperatoribus & monarchis & ethnarchis per regionē conſtitutis, quib. tamen haud magna negotia permittebantur. Vrbis opportunitas, pxima eſt. Nā hic ſolus locus ex tota Aegypto ad utraq; idoneus eſt, & ad res maritimas, propter portus cōmoditatem: & ad terreſtres, quia omnia faciliter in hūc locū flumine deferuntur, ubi maximū totius orbis emporiū eſt. Atq; urbis quidem uirtutes hæ ſunt. Aegypti prouentū Cicero in quadā oratione explicat, dicens: Auletæ patri Cleopatræ quotannis duodenūm millium, & quingenūm talentorū tributum afferri ſolitum. Quare cum is, qui peſſimè ac ſegniſſimè

* ἐξηγητός

* ὑπομνηματογράφος

* ἀρχιδικαστής

Odyſſ. δ

ὧν τὸ μὲν ἡμίσυ τῆς πόλεώς ἐστιν, τὰ δὲ μέρη τῆς χώρας. χωρὶς δὲ τούτων ἐπίκουροί μέν εἰσι τῶν Ῥωμαίων, τρεῖς μὲν ἐν τῇ πόλει, τρεῖς δὲ ὧδε πρὸς ὅρους τοὺς Αἰθιοπίας ἐν συήνῃ φρουρὰ τοῖς τόποις, τρεῖς δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ χώρᾳ. εἰσὶ δὲ καὶ ἐπ' ἄκρας τρεῖς ὁμοίως διατεταγμέναι ὧδε τοὺς ὠνικαιρίους τόπους. πρὸς δὲ τῷ χωρίῳ ἀρχόντων ἐν πόλεις μὲν ὅτε ἐξηγητὴς ὃς πορφύραν ἀμπεχόμενος, ἣν ἔχων πατρίους τιμὰς, καὶ ὠμέλειαν πρὸς τὴν πόλει χρησιμον. ἐν ὁ ὑπομνηματογράφος, ἐν ἀρχιδικαστὴς. τέταρτος ὁ νυκτοφύλαξ στρατηγός. πᾶσι δ' ὧν ἐν ὧδε τὰ βασιλέων αὐτοῖς αἱ ἀρχαὶ. καθὼς ὁ τῶν βασιλέων πολιτευόμενον, ἐφαίνετο καὶ ἐν πόλεως δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἀνομίαν. ὁ γὰρ πολύβιος γενόμενος ἐν τῇ πόλει, δείλυται τὰ τότε κατάστασιν, ἐν φησὶ τρία γένη τῶν πόλιν οἰκεῖν, τό, τε αὐτόχθονον, ἐν δ' ἐπιχώριον φῦλον ὀξύ, ἐν πολιτικόν, ἐν τὸ μισθοφορικὸν πολύ, ἐν αὐάγωγον. ἐξ ἔθους γὰρ παλαιοῦ ξένους ἐτρέφοντο τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἀρχὴν μᾶλλον, ἢ ἀρχεσθαι δεδιδαγμένους ὑπὸ τῶν βασιλέων ἀδεῶς. βίᾳ γὰρ οὐκ ἐγνώσθη τὸ τῶν ἀλεξανδρέων, δεῖ αὐτὸ δυκεινῶς πολιτικὸν ὑπομένειν τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἐρεῖ δὲ ἐκείνων ὅμως. ἐν οἱ μεγάλες ἕλληνες ὅμως αὐξηθῆναι, ἐν ἐμέμνηντο τῶν τῶν ἑλλήνων ἔθος. ἠφανισμένους δὲ ἐν τότε τὸ πλῆθος, μάλιστα ὑπὸ τοῦ δυσεργέτου τοῦ φύσκωνος, καθ' ὃν ἦκεν εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ὁ πολύβιος. καταστασιάζόμενος δ' ὁ φύσκων, πλειονάκις τοῖς στρατιώταις ἐμβὰς τὰ πλῆθη, ἐν διέφθειρε. πρὸς δὲ φησὶν ὄντων τῶν ἐν τῇ πόλει, λοιπὸν ἦν τῶν ὄντων τὸ ποιεῖν. αὐγυπτὸν δ' ἐγνώσθη δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε. τοιαῦτα δ' ἦν εἰ μὴ χέρνιβ, καὶ τὰ τοῦ ὕσδρου βασιλέων. ἐν ξωμαῖοι δ' εἰς δύναμιν, ὡς εἰπεῖν, ἐπανώρθωσαν τὰ πολλὰ τῆς πόλιν διατάξαντες ὡς εἶπον. ἐν ὁ τὴν χώραν ὧδε στρατηγὸς τινὰς, ἐν μονάρχας ἐν ἐθνάρχας καλουμένους, ἀφαιρέσεως πραγμάτων οὐ μεγάλων ὧν ἐξιουμένους. τὸ δ' δυκαιρίας τὸ ἐπὶ τὴν πόλιν, τὸ μεσαίτατον δεῖν, ὅτι τὰ αὐγυπτα πάσης μόνος δεῖν ὁ τόπος ὅτος, πῶς ἄμφω πεφυκὼς εὖ, τά τε ἐκθαλάττης διὰ εὐλίμενος, ἐν τὰ ἐκ τῆς χώρας, ὅτι πάντα δυμαρῶς ὁ ποταμὸς προθυμεύεται συνάγειν τε εἰς ταὐτὸ χωρίον ὅπερ μέσον ἐμπορεῖον τῆς οἰκουμένης δεῖ. τὰ μὲν οὖν πόλεως τοιαῦτα ἂν τις λέγοι τὰ ἀρετάς, τὰ αὐγυπτα ἢ τὰς πλουσίους· ἃς γὰρ λόγῳ μικρῷ φράζει, φήσας κατ' γειαν τῷ τὰ λεοπάτρας παρὰ τῷ αὐλητῇ πλουσίᾳ φόρον τάλαντον μυρίων καὶ χιλίων πρωταγωνίσαι. ὅπερ δὲν ὁ μάκιστα ἐν ξαθυμότατα τῶν βα-

τὴν βασιλέων διοικῶν τοσαῦτα πρόσοδον ἔσχε, τί χρὴ νομίσαι τὰ νῦν ἀπὸ τοσούτων ὧν μελέτης οἰκονομούμενα, καὶ τῶν ἐνδικῶν ἐμπορίων τῶν προσλαβόντων ἐπηυξημένων τοσοῦτον; πρότερον μὲν γὰρ οὐδ' εἴκοσι πλοῖα ἐτόλμων ἐκπερᾶν ἀφ' ἡμῶν τὸν ἀράβιον κόλπον ὡς ἐπιπερᾶν, ὥστε ἔξω τῶν σφῶν ὑπορύσσοντες, νῦν δὲ καὶ μέχρι τῆς ἰνδικῆς καὶ τὰ ἄκρα τῶν αἰθιοπικῶν, ἀφ' ὧν πολυτιμότατον νομίζεται φόρτον εἰς τὴν αἴγυπτον. διαπλέοντες πάλιν εἰς οὓς ἄλλους ἐκπέμπεται τόπους, ὡς τὰ τέλη διπλάσια σώζεται, τὰ μὲν εἰσαγωγικὰ, τὰ δὲ ἐξαγωγικά. τῶν δὲ βαρυτίμων βαρίας καὶ τὰ τέλη. καὶ ἡ δίη καὶ μονοπωλείας ἔχει. μόνη γὰρ ἡ ἀλεξάνδρεια τῶν δεῦρ' ἔνι, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ ὑποδοχεῖον ὄν, καὶ χορηγὲ τοῖς ἐκτός. ἔτι δὲ μᾶλλον καταδῆλον ὅτι τὴν δύφυιαν ταύτην πρόσοδον ἔχουσι τὴν χώραν, καὶ πρῶτον τὴν παραλίαν ἀρξαμένῳ ἀπὸ τοῦ καταβαθμοῦ, μέχρι δύσεως γὰρ ὅσην ἡ αἴγυπτος. ἡ δ' ἐξῆς ὅτι λυβικὰ καὶ πολιορκοῦντο βάρβαροι, μαρμαρεῖδαι. ἀπὸ μὲν οὖν καταβαθμῶν εἰς πηλουσιώνιον δύο πλοῦν, σταδίων ὅσων γνωσθήσεται ὁ δρόμος, πόλις δ' ὅση καὶ λιμὴν μέγας περιφράττοντά σε σταδίων. καλοῦσι δ' οἱ μὲν πηλουσιώνιον τὴν πόλιν, οἱ δ' ἀμμωνίαν, μεταξὺ δὲ ἥ τε αἰγυπτίων λιμὴν καὶ ἡ αἰνησίσφυρα ἄκρα, καὶ τυνδάρεια σκόπελοι νησία τέτταρα ἔχοντα λιμένα. εἶθ' ἑξῆς ἄκρα δρέπανον. καὶ νῆσος αἰνησίπασα ἔχουσα λιμένα. εἶτα λιμὴν ἄπις, ἀφ' οὗ εἰς μὲν πηλουσιώνιον σάδιοι ἑκατόν. εἰς δ' ἄμμωνος, ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν. ἀπὸ δὲ τοῦ πηλουσιώνιον χίλιοι πεντακόσιοι σάδιοι. μεταξὺ δὲ πρῶτον μὲν ἄκρα λευκόπετρος, λευκὴ ἀλατὴ καλαμών. ἔπειτα φοινικὸς λιμὴν, εἶτα πυγοῦς λιμήν. εἶτα νῆσος πηδουία λιμένα ἔχουσα. εἶτ' αὐτόφρα, μικρὸν ἀπωτέρω δὲ θαλάττης. ἅπασα μὲν ἡ χώρα αὕτη οὐκ οἶνος, τὸν δὲ ἐγχωρίου θάλαττα, ἡ οἶνον, ὃν δὴ καλοῦσι λιβυκόν. ᾧ δὴ καὶ ζυγῷ τὸ πολὺ φῦλον χρῆται τῶν ἀλεξανδρέων. σκόπελος δὲ μάλιστα ἀπ' αὐτόφρας. εἶθ' ὁ δώριος καλούμενος ὕστερος, ἀπὸ τοῦ πλησίον πέτραν μέλαιναν δέρει ἐοικυῖαν. ὀνομάζουσι δὲ καὶ ζεφύριον τὸν πλησίον τόπον. εἶτ' ἄλλος λιμὴν λεύκασπις, καὶ ἄλλοι πλείους. εἶτα κυνὸς σῆμα. εἶτα πόσειδις ὅπου ὧδε θαλάττης, παμμεγέθη δὲ χώματα μεγάλην. καὶ ἄλλη δ' ἐστὶ ταπόσειρις ἐπὶ κύματος πόλεως ἱκανῶς. αὐτὴ δὲ πλησίον ὡς τῆς θαλάττης περῶσα χωρίον, καὶ ὠδὲ δεχόμενον πολλὰς τῶν ἀνημαζόντων ἅπαντα

regnum administrabat, tantos reditus haberet, qualia putanda sunt præsentia, quæ cũ tanta diligentia à Romanis administrantur, Indicis, Troglodyticisq; emporijs adeò adauctis? Nam superiore quidem tempore, ne uiginti quidem nauigia in Arabicum sinum transire audebant, ut extra angustias proras exererent, nunc maximæ classes usq; in Indiã & extrema Aethiopiæ transmittunt. Vnde pretiosæ merces in Aegyptum aduehuntur, ac rursum ex Aegypto in alia emittuntur loca. quare dupla uectigalia exiguntur. Altera quidem rerum quæ importantur, altera earũ quæ exportantur. ac pretiosarũ quidem mercium pretiosa sunt uectigalia. Nam solum hic talia uenduntur ac recipiuntur, & cætera loca ex Alexandria copiam petũt. quę profectò opportunitas facile uideri potest, si quis regionem peragret, ac primò maritimam oram à Catabathmo incipiens. nam eousque Aegyptus pertendit. Deinceps est Cyrenaica, &, qui barbari circumhabitãt, Marmaricî. A Catabathmo Parætonium usq; recta nauigatione est cursus stadiorum noningentorum. Parætoniũ ciuitas est, & portus ingens, XL. ferè stadiorum. Hanc alij Parætonium, alij Ammoniã uocant. In intermedio spacio est Aegyptiorũ uicus, & Aenesisphyra promontoriũ: & Tyndarij scopuli, qui sunt quatuor paruæ insulæ, quæ portum habent. Postea est Drepanum promontorium, & insula Aenesipassa cũ portu: pòst uicus Apis, à quo Parætonium usq; sunt stadia C. usq; ad Ammonem V. dierum iter. à Parætonio circiter mille & CCC. stad. Inter hęc primò est Leucogium promontorium, quod Alba acta nominatur, postea Phœnicûs portus, & Pnigeus uicus, deinde Pedonia insula, quæ portũ habet. Deinde Antiphræ non procul à mari. Tota hæc regio nequaq; uini ferax est, cum Ceramus potius mare recipiat quàm uinum, quod Libycum appellant, quo plerique Alexandrini ad * pondus utuntur. unde plurimum Antiphræ carpuntur. Deinde est portus Deris appellatus, propter petram quandam proximam collo persimilem. Vocatur etiã Zephyrium locus quidã propinquus. postea est alius portus nomine Leucaspis, & alij cõplures. deinde Cynossema, deinde Taposiris, non tamen ad mare, quo in loco festa maxima celebrantur. Item alia Taposiris satis ultra urbem. Propter eam locus quidam est petrosus ad mare, qui quouis anni tempore multam iuuentutem habet festis in-

* Hermol. in Coroll et Alc. libro 12. Prætermissa ζυδῶ pro ζυγῷ legend. putant.

dulgentem, postea est Plinthina, & Niciæ uicus, & Cherronesus castellū Alexandriæ, & Necropoli proximus, ad stad. LXX. Lacus aūt Maria, qui huc usque pertendit, latitudinem habet supra C. & L. stadia, longitudinem citra C C C. Habet etiam insulas octo, & loca circumstantia omnia bene habitata. In his locis maxima uini copia est, ut etiam Mareoticum uinum ad uetustatem perduret. In Aegypti lacubus ac paludibus biblus nascitur, & Aegyptiaca faba ex qua cyborium fit. Eius uirgæ altitudine ferè æquales, ac decem pedes sunt. Biblus nuda uirga est, lanuginem quandam in summo habens. Faba in multis partibus & folia & frondes emittit, & fructum fabæ nostræ persimilem, magnitudine solùm & gustu differentem. quare fabeta iucundum quendam aspectum ac delectationem præbent. Oblectantur autem mirum in modū in scaphis thalamiferis, densissima fabeta subeuntes, & eorum folijs inumbrati: quæ adeò magna sunt, ut poculorum & catinorum usum præbeant (habent enim concauitatem quandam ad id idoneā) unde Alexandrinæ officinæ ijs plenæ sunt, & ut uasis utuntur. Agri quoque magnum ex ijs folijs prouentum habent. ac faba quidem talis est. Hoc in loco biblus non multa nascitur. non enim excolitur. In inferioribus uerò ipsius Delta partib. permulta est, alia deterior, alia melior, Hieratica appellata. Nonnulli prouentum augeri cupientes, Iudaicam industriam huc transtulere, quam illi in palma & maximè in caryotica, atque balsamo adinuenerunt. Non enim permittunt eam multis in locis nasci: quo fit, ut penuriæ precium imponentes, prouentum quidem augeant, communem uerò usum atque commoditatem uiolent. E' Canopica porta exeunti ad dextram est fossa quæ lacui iungitur & Canopum fert. Per lacum uerò in magnum flumē, & Canopum, Schediam nauigatur, ac primò Eleusina, quæ habitatio Alexandrinæ & Nicopoli proxima est, in ipsa Canopica fossa impositā, quæ mansiones habet & secessus quosdam secretos uiris, ac mulieribus fuffiri uolentibus idoneos, quod dam Canopicæ luxuriæ initium. Paululum ab Eleusine procedenti, ad dextram est fossa quæ Schediam deducit. Schedia quatuor schœnis distat ab Alexandria, quæ habitatio urbi similis est, & nauale habet thalamiferorum nauigiorum, quibus principes

ὥραν ἔτους. ἐσθ' ἡ πλινθίνη, καὶ νικίου κώμη. καὶ χερρόννησος φρούριον, πλησίον ἤδη τῆ ἀλεξανδρείας καὶ τῆ νεκροπόλεως ἐν ἑβδομήκοντα σταδίοις. ἡ δὲ μαρία λίμνη παρατείνουσα μέχρι καὶ δύρρο, πλάτος μὲν ἔχει πλειόνων ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων, μῆκος δ' ἐλαττόνων ἢ τριακοσίων. ἔχει δ' ὀκτὼ νήσους, καὶ τὰ κύκλῳ πάντα οἰκούμενα καλῶς. ὑποινία τε ὅτι περὶ αὐτὴν τόπος, ὥστε καὶ σταχεῖαι πῶς παλαίουσι τὸ μεσαιωτικὸν οἶνον, φύεται δ' ἐν τοῖς ἀγχιπέτροις καὶ τοῖς ἑλεσι καὶ ταῖς λίμναις, ἥ τε βίβλος καὶ ὁ κύαμος ὁ αἰγύπτιος κάλαμος, ἐξ οὗ τὸ ὑποδέσιον, σχεδὸν πᾶσι φανεῖς ῥᾴβδοι ὅσον εἴκοσι πόδες. αὐλὸς ἡ μὲν βίβλος ψιλὸς ῥάβδος ὄψιν ἔχουσα χαίτῃ. ὁ δὲ κύαμος περὶ πολλὰ μέρη φύλλα καὶ ἄνθη ἐκφέρει, καὶ καρπὸν ὅμοιον τῷ πρὸς ἡμῖν κυάμῳ, μεγέθει μόνον καὶ γεύσει διαλλάττοντα. οἱ δὲ κυαμεῶνες ἡδείαν ὄψιν παρέχουσι καὶ τερψιν, τοῖς ὑδρυχεῖσθαι βουλομένοις. ὑδρυχοῦνται δ' ἐν σκάφαις θαλαμηγοῖς, ἐνδυόντος εἰς τὸ τοῦ κώνωπος τὰ κυάμου, καὶ συσκιαζόμενοι τοῖς φύλλοις. εἰσὶ δ' σφόδρα μεγάλα, ὡς καὶ αὐτὰ πυξείου καὶ τροχιλίου χρῆσθαι, ἔχει γάρ πως καὶ λοιλόπιτα ὑπόληψιν πρὸς ὕδωρ. καὶ διὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν μεσὴν τούτων ὄντων περὶ τὰ ὀργασήρια, ὡς σκύτισι χρωμένων, καὶ οἱ ἀγροὶ, μίαν πως ἔχουσι τούτων ἐπιφάνειαν. ὁ μὲν δὴ κύαμος τοιοῦτος. ἡ δὲ βίβλος γίνεται μὲν ἐν τῷ ἕλει φύεται, οὐ γὰρ ἀσκεῖται. γίνεται δὲ καὶ τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ δέλτα, πολλὴ ἡ μὲν χείρων, ἡ δὲ βελτίων ἡ ἱερατική. καὶ ταῦτα δέ τινων τὰς προσόδους ἐπεκτείνειν βουλομένων μετήνεγκαν τῷ ἰουδαϊκῷ γένει χάριν, ὧν ἐκεῖνοι πολὺν ὦν τοῦ φοινικος τοῦ καρυωτικοῦ καὶ βαλσάμου. οὐ γὰρ ἐῶσι πολλαχοῦ φύεσθαι, τὴν δὲ σπάνει τιμῶν ὠφελοῦσι, τῷ πρόσοδον οὕτως αὔξεσι. τῷ δ' ἰουδαίῳ χρέαν παλυμαίνονται. γὰρ δεξιᾶς δὲ τῆς κανωβικῆς πύλης ὀρύττουσι, ἡ διώρυξ ὄψιν ὕδατος κανώβου σωλάττουσα τὴν λίμνην. ταύτην δὲ καὶ ὕδατι χεδίαν ὁ πλοῦς ὕδατος μέγαν ποταμὸν καὶ ἐπὶ τὸν κανωβον, πρῶτον δὲ ὕδατι τῷ ἐλθουσίνα. εἰσὶ δ' αὐτὴ κατοικίαι πλησίον τῆς τε ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς νικοπόλεως ἐπ' αὐτῇ τῇ διώρυχι καὶ μέσαι, διαίτας ἔχουσα καὶ ἀπόψεις τοῖς κατωφερεῖς βουλομένοις καὶ αὐδᾶσι, καὶ γυναιξὶν, ἀρχὴ τρυφῆς κανωβικοῦ καὶ τῆς ἐκεῖ λαμυρίας. ἀπὸ δὲ τῆς ἐλθουσίνης πλοιζομένοις μικρὸν γὰρ δεξιᾶς ὄψιν ἡ διώρυξ, καὶ ἀγουσα ὕδατι χεδίαν. δίεχε δὲ τεταχοινον τῆς ἀλεξανδρείας ἡ χεδία καλοικία πόλεως, ἐν ᾗ τὸ ναύσταθμον τῶν θαλαμιτῶν πλοίων, ἐφ' οἷς οἱ ἡγεμόνες

ἐς τὴν

εἰς τὴν ἄνω χώραν ἀναπλέουσιν. γνωσθῆναι δὲ καὶ τὸ τελώνιον τῶν ἄνωθεν καταγομένων καὶ ἀναγομένων, οὗ χάριν καὶ χελίδα ἔζευκται ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ, ἀφ' ἧς καὶ τόνομα τοῦ ποταμοῦ. μετὰ δὲ τὴν διώρυγα τὴν χελίδαν ἄγουσαν, ὁ ἐξῆς ὑπὲρ μὲν τὸν πλοῦν ὀλίγῳ πρόσαντες τῇ παραλίᾳ τῇ ἀπὸ φάρου μέχρι τοῦ καινωβικοῦ σώματος. σχεδὸν γάρ τις τενία μεταξὺ διήκει τοῦ τε πελάγους καὶ τῆς διώρυγος, ἐν ᾗ ὀλίγη ἐστὶ μικρὰ παρασεισις, μετὰ τὴν νικόπολιν καὶ τὸ ζεφύριον, ἄκραν ἔχουσα ἀφροδίτης ἱερόν. ὃ δὲ παλαιὸν καὶ θῶνίν τινα πόλιν γενέσθαι φασὶν, ἐπώνυμον τοῦ βασιλέως τοῦ δεξαμένου μενέλαόν τε καὶ ἑλένην ξενίᾳ. πρὸς ὃν τὸ τῆς ἑλένης φάρμακον φησὶν ὅτως ὁ ποιητὴς ἐοῦλα τά οἱ πολυδάμνα πόρεν θῶνος παρόιτις.

Κανώβου δ' ὀλίγον πόλις ἐστὶν ὀνομαζομένη ἀπὸ κανώβου τοῦ μενελάου κυβερνήτου, ἀποθανόντος αὐτόθι, ἔχουσα τὸ τοῦ σαράπιδος ἱερὸν πολλῆς ἁγιείας τιμώμενον, καὶ θεραπείας ἐκφόρου, ὥστε μὴ οὐκ ἐλλογιμωτάτους ἄνδρας πεύσει, καὶ ἐγκοιμᾶσθαί κατ' ὄναρ ὑπὲρ ἑαυτῶν ἢ ἑτέρων. συγγράφουσι δέ τινες μὲν τὰς θεραπείας, ἄλλοι δὲ ἀφιστᾶσι τῶν γινομένων λογίων. αὐτὸ πάντων δ' ὀλίγον ὁ τῶν ξενικῶν ὄχλος, τῶν ἐκ τῆς ἀλεξανδρείας καταίοντων τῇ διώρυγι. πᾶσα γὰρ ἡμέρα μὲν πᾶσα νὺξ πληθύει τῶν γενῶν πλοιαρίοις καταλαμπόντων μὲν καὶ κατερχομένων ἀναίδην μετὰ τῆς ἐκτάκτης ἀκολασίας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. τὰ δ' ἐν αὐτῷ τῷ καινώβῳ καταγωγὰς ἐχόντων, ὠκοδομημένας τῇ διώρυγι σύφωνας πρὸς τὴν πιαύτην ἄνεσιν καὶ σύνοχίαν. μετὰ δὲ τὸν κάνωβον ὀλίγον ἐστὶν ἡρακλέους ἱερόν. εἶτα τὸ καινωβικὸν σῶμα, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ δέλτα. τὰ δ' ἐν δεξιᾷ τῆς καινωβικῆς διώρυγος, ὁ μὲν ἐλαίτης ὀλίγον νομὸς ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν τὸν πρώτου πτολεμαίου καλουμένου, οὐ μὰ δία ἀπὸ τοῦ ἥρωος, ὡς ἔνιοι φασίν, ὧν καὶ ἀρτεμίδωρος. μετὰ δὲ σῶμα τὸ καινωβικὸν ἐστὶ τὸ βολβιτικόν. εἶτα τὸ σεβεννυτικόν καὶ τὸ φατνιτικόν. πρώτην ὑπάρχουν τῷ μεγέθει πρὸς τὰ πρωταδύο, οἷς ὥσπερ τὸ δέλτα. καὶ γὰρ ἀπόρρωθεν ἡ διώρυξ εἰς τὸ ἔνδον τοῦ δέλτα. οὐδὲ γὰρ ἐν φατνικῷ σωματίῳ τὸ μεσοδίσιον. εἶτα δὲ τανιτικὸν, καὶ τελούσιον τὸ σεβεννυτικόν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα τούτων μεταξύ, ὡς αὐ ψευδόσματα ἀσημότερα. ἔχει μὲν οὖν εἰσαγωγὰς τὰ σώματα, ἀλλ' ἐκ βυθοῦς, οὐδὲ μεγάλοις πλοίοις, ἀλλ' ὑπηρετικοῖς, διὰ τὸ βραχέα εἶναι καὶ ἑλώδη,

in superiorem nauigant regionem. Hic etiam earum rerum uectigal exigitur, quæ à superiore Alexandriæ parte importantur, & exportantur; cuius gratia & ratis in flumine iuncta est, unde loco nomen inditum est. Post fossam quæ Schediam & Canopum ducit, est nauigatio secũdum maritimam oram deducta, quæ à Pharo usque ad Canopicum ostium pertendit. Angustus enim quidam tractus inter pelagus atque fossam extenditur, in quo est parua Taposiris, post Nicopolim ac Zephyrium, quod promõtorium Veneris Arsinoes sacellum habet. Hoc in loco dicunt olim urbẽ Thonim fuisse, eodem nomine quo rex, qui Menelaum & Helenam hospitio suscepit. Vnde de medicamentis Helenæ sic Poeta inquit,

Quæ Polydamna dedit, Thonis charissima coniunx. Odyss. δ

Canopus centum ac uiginti stadijs distat ab Alexandria, pedestri itinere uadentibus: dicta de nomine Canopi, qui Menelai classem gubernabat, & ibi mortuus est. In ea est Serapidis templum, & cultu & religione excellens, ut etiam doctissimi uiri credãt, & pro se uel pro alijs insomnia ibi captent. Sunt qui curas conscribant, quidam uerò uirtutes eorum, quę ibi respondentur. Sed ante omnia ingens est eorum turba, qui ad solennia per fossam ex Alexandria descendunt. Nam die ac nocte nauiculis plena est uirorum ac mulierum impudenter canentium ac saltantium cum omni dissolutione, & ijs præterea, qui diuersoria habent fossæ imposita, ad huiusmodi relaxationem & celebritatem idonea. Post Canopum est Heraclium, quod Herculis templum habet. Posteà est Canopicum ostium, & ipsius Delta initium. Ad dextram Canopicæ fossæ, Elaitica præfectura, à fratre primi Ptolemæi appellata: & non mehercule ab heroe, ut quidam uolunt, è quibus est Artemidorus. Post Canopicum ostium est Bolbiticum. Posteà Sebenniticum, & Phatnicum, quod magnitudine tertium est præter prima duo, quibus Delta terminatur. Nã nec procul à uertice scinditur in partem ipsius Delta interiore. Phatnico uerò coniungitur Mendesium, posteà Taniticum, & ultimũ Pelusiacum. Sunt inter hæc alia quædam ostiola ignobiliora, falsa ostiorũ appellatione: habent enim hęc ostia ingressus, non tamẽ aptos magnis nauigijs, sed scaphis, propterea q̃d breuia ac paludes loca obtineant,

ſed præcipuè Canopico oſtio utebantur, tanq́ emporio, occluſis Alexandriæ portubus, ut antè dictũ eſt. Poſt Bolbiticũ oſtium, arenoſum quoddam, & humile promontoriũ ualde expoſitum eſt, quod Agni cornu appellatur. Poſtea eſt Perſei ſpecula, & Mileſiorum murus. Nam Mileſij per Cyaxaris tempora, qui Medorũ rex fuit, XXX. nauibus cõtra Pſammitichũ nauigantes, in Bolbiticũ oſtiũ tenuerunt. Poſtea egreſſi dictum opus cõdiderunt. Tempore poſt in Saiticam præfecturam nauigantes, Inaris nauali prælio ſuperatis, Naucratim urbem nõ multo ſupra Schediam poſuerunt. Poſt Mileſiorũ opus in Sebeniticũ oſtium procedenti ſunt lacus, quorum alter Buticus, à Buto urbe nominatur. Item Sebenitica ciuitas & Sais, inferioris regionis metropolis. In hac Mineruam colũt, in cuius templo Pſammitichi ſepultura eſt. Circa Butum Hermopolis eſt. In inſula Buti eſt Latonæ oraculum. In mediterranea ſupra Sebeniticum, & Phatnicũ oſtiũ, eſt Xois inſula, & ciuitas in Sebenitica præfectura, & Hermopolis & Mendes, ubi Pan colitur, & hircus animal, & (ut Pindarus ait) hoc in loco hirci cum mulieribus coeunt, ut Mendeta, proximum mari præcipitium,

Vltimumq́ Nili cornu, caprarum paſcuntur greges, Et laſciui mulieribus admiſcentur hirci. Prope Mendetẽ eſt Dioſpolis, & lacus ei proximi, & Leontopolis. Vlterius in Buſiritica præfectura eſt Buſiris ciuitas, & Cynoſpolis. Autor eſt Eratoſthenes, cõmunem Barbaris omnib. conſuetudinẽ eſſe, ut hoſpites pellant, Aegyptios uerò accuſari, propter ea quæ in fabulis de Buſiride, & Buſiritica præfectura dicta ſunt, uolentibus poſteris loci huius inhoſpitalitatẽ calumniari, cum mediusfidius nullus Buſiris, nec rex fuerit, nec tyrannus. Illud quoq́ uulgatum eſſe,

Odyſſ. A Durũ iter ac longũ Aegypti pducit ad oras.

Atq́ illud permultũ ad hoc facit, q̃d locus eſt importuoſus: et quanq́ portũ habeat, is tamẽ qui Pharo proximus eſt, nequaq́ patet, ſed à bubulcis cuſtoditur, hominib. prædatorijs, qui applicantes quouſq́ adoriantur. Carthaginenſes uerò demergũt peregrinos, qui in Sardiniam, uel Herculis columnas adnauigant, & propterea pleraq́ occidentalium nõ credun tur, & Perſæ putant id iter ſuis eſſe difficillimum. Poſtea ſequitur Athribitica præfectura, & Athribes ciuitas. Item Aproſopitica

μαλιστα μλν τοι τῷ λιανωβικῷ σόμαλι ἐχρῶντο, ὡς ἐμπορίῳ, τῶν κατ' ἀλεξάνδρειαν λιμένων ἀφικεκλιμλίων ὡς πρόειπτμλν. μετὰ δὲ τὸ βολβίτινον σόμα ὑδὶ πλέον ἐκπίπτει ταπεινὴ καὶ ἀμμώδης ἄκρα. καλεῖτ δὲ ἀγνὸ λίρας. εἶθ' ἡ πρόσχωσις σκοπή. καὶ τὸ μιλησίων τεῖχος. πλύσαντες δ' ὑδὶ ψαμμιτίχου βριάκοντα ναυσὶ μιλησίοις ἰστ λυαξάρη, ὅτος δὶ ἦν τ μήδων, καὶ ἔχον εἰς τὸ σόμα τὸ βολβίτινον. εἶτ' ἐκβάντες ἐτειχισαν τὸ λεχθὲν κλῖσμα. χρόνῳ δ' ὐ ἀναπλύσαντες εἰς τ Καϊτικὸν νομὸν, καταναυμαχήσαντες ἐναύαρον πόλιν ἑλισαν καὶ εὐπρεπῆ τὸ πολὺ τ χωρίας, ὕπερθεν. μετὰ δὲ τὸ τ μιλησίων τέχος ὑδὶ τὸ σεβεννυτικὸν προσόντι σόμα, λίμναι εἰσὶν. ὧν ἡ ἑτέρα βατικὴ καλεῖται ἀπὸ βούτου πόλεως. καὶ ἡ σεβεννυτικὴ δὲ πόλις, ἡν ἡ σάϊς μητρόπολις κλῖται κάτω χώρας ἐν ᾗ τιμῶσι τὴν ἀθηναῖαν. ἐν δὲ τῷ ἱερῷ αὐτῆς ἡ θήκη κεῖται τ ψαμμιτίχου, πρὸς ἓ τ βούτου καὶ ἑρμόπολιν ἐν νήσῳ κειμένην. ἐν δὲ τῇ βάτῳ λητοῦς ὄτος μαντεῖον. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ὑπὲρ τῆς σεβεννυτικῆς ἡ φατνικὴ σόμα τ Ξοΐτης ὄτος καὶ νῆσος ἡ πόλις ἐν τῷ σεβεννυτικῷ νόμῳ. ἔστι δὲ καὶ ἑρμόπολις καὶ λύκων πόλις ἡ μλύσλης, ὅπου τ ποιμένα τιμῶσι, καὶ τ ζώων τράγον. ὡς δ' πίνδαρος φησίν, οἱ τράγοι ἐν ταῦθα γυναιξὶ μίγνυνται· μλύσλητα παρὰ λιμνὴν θαλάσσης ἐκατερνέλα λίρας, Αἰγίβατοι ὅθι τράγοι γυναιξὶ μίσγονται. πλησίον δὲ μγύλητος καὶ διὸς πόλις. καὶ ἄπωθεν ἀπὸ τῶν λίμναι, ἡ λεοντόπολις. ἔστ' ἄπω τέρω ἡ βούσιρις πόλις ἐν τῷ βουσιρίτῃ νόμῳ ἡ λιανὸς πόλις. φησὶ δ' ἐρατοσθένης, κοινὸν μλν ἔθν τοῖς βαρβάροις πᾶσιν ἐστ ξενηλασίαν, οὐς δ' αἰγυπτίους ἐλέγχεσθαι δι' ἣν ποτὲ τὴν βούσιριν μεμυθολογμένην ἐν τοῖ βουσιρίτῃ νόμῳ διαβάλλειν τ ἀξενίαν, βουλομένων τῶν τόπου τούτου τῶν ὕστερον, οὐδὲ βασιλέως μὰ δία, οὐδὲ τυραννικοῦ γενομένου ποτὲ βουσίριδος. πῶς δ' ἐπιφημισθῆναι ἡ τὸ, αἰγυπτον δ' ἰκέσθαι διὰ χιλιοστὸν ὅλον ἀρταλείπωτε, πῶς λαμβάνοντες πῶς οὐκ ἀπέπολυ, ἡ τ ἀλιμένα, ἡ τ μηδὲ τ ὄντα λιμένα αὐτοῖς τ πῶς τῶν φάρων, φερομένοις δ' ὑπὸ βιαίων λαιῶν ὑδὶ λαμβανομένων πῶν τῶν προσμιζομένοις. καὶ χαδνίνης ἡ καὶ ἀποπειρᾶν, εἴ τις τ ξένων εἰς ἀλλὰ πλεῖ πλοῦσφον, ἢ ὑδὶ σκάλας. δι' ἃ δὴ καὶ τ ἀπιστεῖσθαι τὰ πολλὰ τ ἐσπερίων, ἡ οὐ πρᾶσας ἡ κακῶς ἠτεῖσθαι τοῖς προσβάλλουσι λύκλῳ, ἡ δι' ἀνυσκόλων. συνάπτει ἡ ὁ ἀθριβίτης νομὸς, ἡ ἐπὶ ἀπροσωπίτης νομὸς, ἐν ᾧ ἀφροδίτης πόλις, ἐστὶν ἡ τὸ μιγδόνιον σόμα, ἡ

Aprosopitica præfectura, in qua eſt Veneris ciuitas. Supra Mendeſium, ac Taniticum oſtium eſt

τὸ ταϖιτικὸν, λίμνη μεγάλη. ἐν ὁ μενδήσιος ὄρος, καὶ ὁ λεοντοπολίτης, καὶ πόλις ἀφροδίτης, καὶ ὁ φαρβαιτίτης νομός. εἶτα τὸ ταν ιτικὸν στόμα, ὃ τινὲς σαϊτικὸν λέγουσι. καὶ ὁ ταν ίτης νομός, ἐν πόλις γὰρ αὐτῷ μεγάλη τάνις. μεταξὺ δ' ἀπὸ τοῦ ταναϊτικοῦ, καὶ τοῦ πηλουσιακοῦ λίμναι, καὶ ἕλη μεγάλα καὶ συνεχῆ, κώμας ἔχοντα. καὶ αὖ τὸ δὲ τὸ πηλούσιον κύκλῳ περικείμενα ἔχει ἕλη, ἃ τινὲς βαθρα καλοῦσι, καὶ τέλματα. ὧν ἐστι δ' ἀπὸ θαλάττης γὰρ πλέοσιν, ἢ εἴκοσι σταδίοις. ὁ γὰρ κύκλος ἔχει τοῦ τείχους σταδίους εἴκοσιν. ὀνόματα δ' ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, ἐν ᾧ τέλματα. ταύτη δὲ καὶ δυσείσβολός ὅτιν ἡ αἴγυπτος ἐκ τῶν ἑωθινῶν τόπων τῶν κατὰ φοινίκην, καὶ τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἐκ τῆς ἀραβίας δὲ τὴν να βατταίων, ἥ τις ὅτι πρόσεχὴς, δι' ἃ τούτων ἦν τὴν αἴγυπτον ἡ ὁδός. ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ νείλου καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου, ἀραβία μέν ὅτι, καὶ ἐπί γε τῶν ἄκρων αὐτῆς ἵδρυται ὁ πηλούσιον. ἀλλ' ὅλη μὲν ἄπασα ὅτι, καὶ ἄβατος σχεδὸν πᾶσα τοιαύτη. ὁ δὲ μεταξὺ ἰσθμὸς τοῦ πηλουσίου, καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ καθ' ἡρώων πόλιν, γυναικῶν μέν ὅτι σταδίων. ὡς δὲ ποσειδώνιος φησὶν, ἐλαττόνων, ἢ χιλίων καὶ πεντακοσίων. πρὸς δὲ τῇ αὐτῇ ἔναι καὶ ἀμμώδης, ἐρ πετῶν πλῆθος ἔχει τῶν ἀμμωδύτων. ἀπὸ δὲ χερσίας αὐξάπλέουσιν ὧδε μέμφιν. γὰρ δεξιᾷ μὲν εἰσι πάμπολλαι λῶμαι μέχρι τῆς σαμαείας λίμνης, ὧν ὅτι καὶ ἡ χαβείου λώμη λεγομένη. ὧδε δὲ τῇ ποταμῷ ἑρμούπολις ὅτιν. εἶτα γυναικῶν πόλις, καὶ νομὸς γυναικοπολίτης. ἐφεξῆς δὲ μόμεμφις, ἐν μομεμφίτης νομός. μεταξὺ δὲ διώρυγος πλέους ἢ τὴν μαρεώτιν. οἱ δὲ μομεμφίται τὴν ἀφροδίτην τιμῶσι, καὶ τρέφεται θήλεια βοῦς ἱερὰ καθάπερ γὰρ μέμφει. ὁ ἄπις γὰρ μέμφει, γὰρ ἥλιον δὲ πόλει ὁ μνεῦις. οὗτοι μὲν οὖν θεοὶ νομίζονται. οἱ δὲ πρὸ τοῖς ἄλλοις, καὶ πρὸ πολλοῖς γὰρ δή. γὰρ ἐν τῇ δέλτα, καὶ ἔξω αὐτῆ, τοῖς μὲν ἄρρεσι, τοῖς δὲ θήλεια τρέφεται. οὗτοι δὲ θεοὶ μὲν οὐ νομίζονται, ἱεροὶ δέ. ὑπὲρ δὲ μεμέμφεως εἰσὶ δύο νιτρίαι, πλῆσον νίτρου ἔχουσαι. καὶ νομὸς νιτριώτης. τιμᾶται δ' ἐν ταῦθα ὁ σάραπις, καὶ παρὰ μόνοις τοῖς θύεται ἐν αἰγύπτῳ πρόβατον. πλησίον δὲ καὶ ἐν ταῦθα πόλις μενέλαος. ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἐν τῇ δέλτα ὧδε μὲν τῇ ποταμῷ ναύκρατις. ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ διέχουσα ἡ σάϊς, καὶ μικρὸν ταύτης ὕπερθε ἡ τοῦ ὀσίριδος ἄσυλον, ἐν ᾧ κεῖσθαι φασὶν.

ingens lacus, & Mendesia præfectura, & Leontopolitana, & Veneris ciuitas, & Pharbetica præfectura. Postea Taniticum ostium, quod nonnulli Saiticum uocant, & Tanitica præfectura, et Tanis maxima in eo ciuitas. Inter Taniticum Pelusiacumq; ostium sunt lacus, & maximæ & continuæ paludes, in quibus crebri sunt uici. Pelusium quoq; circum circa paludes habet, quas nōnulli Bathra uocant. Atq; etiam loca cœnosa habitantur ad mare, ad stadia supra xx. muri ambitum habet stadiorum xx. à luto ac cœno dictū est. Ex hac parte Aegyptus difficilem ingressum habet. Ex orientalibus partibus Phœnicia, ac Iudæa. Item ex Arabia Nabatæa, quæ continua est, aditus in Aegyptū patet. Arabia inter Nilum iacet, & Arabicū sinum, & in extremis eius partibus situm est Pelusium: uerùm tota deserta est, & exercitui inuia. Isthmus qui inter Pelusium est, atque recessum, qui ad Heroum urbem pertendit, noningentorum est stadiorum: ut uerò Posidonius putat, ad mille & quingenta nō peruenit; & ad id quòd siccus est, et arenosus, multos serpentes habet, qui latitant in arena. Ex Schedia Memphim nauiganti ad dextram sunt uicini plurimi usq; in lacum Mariam, é quib. est, is qui Chabriæ uicus appellatur. Ad flumen est Hermopolis, deinde Gynęcopolis, et Gynęcopolitana pręfectura: deinceps Momemphis, & Momemphitica præfectura. Inter hæc sunt fossæ plurimæ, in Maræotim emittentes. Momemphitæ Venerem colunt, & sacram uaccam alunt, quemadmodū Memphitæ. Apis quidem in Memphi, at in Heliopoli Mneuis. Ii enim dij apud eos putantur, alij uerò apud alios. Nam multi, & in Delta & extra Delta, alij marem, alij fœminam bouem alunt, qui tamen non putātur dei, sed sacri. Vltra Memphim sunt nitrariæ duæ, quæ nitrum plurimum ferunt, unde Nitriotica præfectura est. Hic Serapis colitur, & apud hos solum in Aegypto ouis mactatur, non procul hinc est ciuitas nomine Menelaus. Ad sinistram uerò in ipso Delta flumē est Naucratis, duobus schœnis à flumine distat Sais, & paulo supra eam est Osiridis asylum, in quo Osyrim iacere arbitrantur. quāq; multi de hoc ambigūt, ij pręsertim qui supra Syenē et Elephantinā habitāt. Fabulātur enim, Ilim multis in locis sub terrā Osiridis aluco lūpo fuisse,

ἀμφισβητοῦσι δ' οὗτοι πολλοὶ, καὶ μάλιστα οἱ τὰς φυλὰς οἰκοῦντες τὰς κατὰ συήνην, καὶ ἐλεφαντίνην. μυθολογοῦσι γὰρ ὧδε, λύκον τὴν ἶσιν κατὰ πολλοὺς τόπους κατὰ γῆς θεῖσαν τοῦ ὀσίριδος.

sed unus tamen Osirim habebat, quem ucrò sciebat, id fecit latere uolens Typhonem, ne ueniens corpus ex sepulchro erueret. Atque ab Alexandria quidem ad ipsius Delta uerticem hæc peragratio est. Artemidorus dicit octo ac uiginti schœnorum adnauigationem esse, id est octingenta & quadraginta stadia, tricenûm stadiorum schœnum faciens. Nobis autem nauigantibus alia atque alia schœnorum mensura distantias reddiderunt, ut quibusdam in locis quadragenûm stadiorum schœnum, ac plurium esse concederent. Quòd autem etiam apud Aegyptios inconstãs sit schœnorum mensura, ipse Artemidorus deinceps declarat. à Memphi enim usque in Thebaidem schœnos singulos facit centum ac uiginti stadiorum, à Thebaide usque in Syenen sexaginta. A' Pelusio ad eundem uerticem nauigantibus schœnos quinque ac uiginti dicit, stadia septingenta & quinquaginta, eadem mensura usus. Dicit insuper eam esse primam fossam à Pelusio procedenti, quæ lacus eos implet, qui ad paludes uocantur. Atque ij quidem duo sunt, & ad sinistram magni fluminis iacent. Supra Pelusium in Arabia dicit esse alios quosdam lacus, & fossas in eisdem partibus extra Delta. Secus alterum lacum est præfectura Sethreitica, quæ una ex decem numeratur, quæ in Delta sunt. In hos lacus aliæ duæ fossæ conueniunt. Est alia quæ in Rubrum mare & Arabicum sinum emittit, & in urbem Arsinoen, quam nonnulli Cleopatridem uocant, atque per eos lacus fluit, qui Amari uocantur, qui quidem prius amari erant: sed facta fossa, & admixto flumine, sunt immutati. Ac nunc qui dem amœni sunt, & aquatilibus uolucribus pleni. Fossa primùm à Sesostri incisa est, ante res Troianas. nonnulli eam à Psammitticho puero, morte intercipiente, solum inchoatam putant. Postea à Dario primo eius rei successore, falsa opinione persuaso, penè perfectum opus derelictum esse. Persuasus est enim, Rubrum mare Aegypto sublimius: unde si intermedius isthmus incideretur, Aegyptum à mari obrutum iri. Ptolemaici quidem reges eum incidentes, euripum clausum fecerunt, ut cum uellent in exterius mare nauigarẽt, ac rursum sine prohibitione reuerterentur.

μία δὲ τούτων ἡμῖν ἐχούσα τὸν ὅσιριν, ἀφανὴς πᾶσι. δόξαν δὲ πράξειν λαθεῖν βουλομένη τὸν τυφῶνα, μὴ ἐπελθὼν ἐκκρύψῃ τὸ σῶμα τοῦ θήκης. ἀπὸ μὲν οὖν ἀλεξανδρείας ὧδε τὸ τοῦ δέλτα κορυφὴ αὕτη ἡ περίπλους. φησὶ δ' ὁ αὐτὸς Ἀρτεμίδωρος χοίνικας ὀκτὼ, καὶ εἶναι τὴν αὐτὴν ὀκτακόσια. δόξαν δ' εἶναι σταδίων ὀκτακοσίων τεσσαράκοντα, λογιζόμενος τεσσαρακοντασταδίου τὸν χοῖνιν, ἡμῖν μὲν οὖν τοῖς πλέουσιν ἄλλο τ' ἄλλῳ μέτρῳ χρωμένοις τῶν χοίνικων, ἀποδίδοσαν τὰ διαστήματα, ὥστε καὶ τεσσαράκοντα σταδίους, καὶ ἐπὶ μείζους κατὰ τόπους ὁμολογεῖσθαι παρ' αὐτῶν. καὶ διότι παρὰ τοῖς αἰγυπτίοις ἄστατόν ἐστι τὸ τοῦ χοίνικος μέτρον, αὐτὸς Ἀρτεμίδωρος ἐν τοῖς ἑξῆς διηλοῖ. ἀπὸ μὲν γὰρ μέμφεως μέχρι θηβαΐδος τὸν χοῖνικα ἑκατὸν εἴκοσι φησὶν εἶναι σταδίων ἑκάστην· ἀπὸ δὲ τῆς θηβαΐδος μέχρι συήνης, ἑξήκοντα· ἀπὸ δὲ πηλουσίου πρὸς τὴν αὐτὴν ἀναπλέουσι κορυφὴν, χοίνικας μὲν τριάκοντα, καὶ εἴκοσι φησὶ· σταδίους δὲ ἑπτακοσίους πεντήκοντα τοῦτ' αὐτοῦτ' μέτρῳ χρησάμενος. πρῶτον δ' ἐκ τοῦ πηλουσίου προελθοῦσιν εἶναι διῶρυγα τὴν πληροῦσαν τὰς κατὰ τὰ ἕλη καλουμένας λίμνας. αἱ δύο μὲν εἰσιν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ κεῖνται τοῦ μεγάλου ποταμοῦ τοῦτο τὸ πηλούσιον ἐν τῇ ἀραβίᾳ. καὶ ἄλλας δὲ λίμνας λέγει καὶ διώρυγας ἐν τοῖς αὐτοῖς μορίοις ἔξω τοῦ δέλτα. ἔστι δὲ καὶ νομὸς σεθρεῖτης παρὰ τὴν ἑτέραν λίμνην. ἐν ᾗ δὲ τὰ δέλτα διαριθμεῖται, καὶ τοῦτον. εἰς δὲ τοσαύτας λίμνας συμβάλλουσι, καὶ ἄλλαι δύο διῶρυγες. ἄλλη δ' ὅση ἐκδίδοῦσα εἰς τὴν ἐρυθρὰν, καὶ τὸν ἀράβιον κόλπον, καὶ πόλιν ἀρσινόην, ἣν ἔνιοι κλεοπατρίδα καλοῦσι. διαῤῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῶν πικρῶν καλουμένων ἐρυθρῶν, αἱ πρότερον μὲν ἦσαν πικραί. τυφθείσης δὲ τῆς διώρυγος τῆς λεχθείσης, μετεβάλοντο τῇ κράσει τοῦ ποταμοῦ, καὶ νῦν εἰσιν ὕδυοι. μεσαὶ δὲ καὶ τῶν λιμναίων ὠρύωνων. ἐπιμήθη δ' ἡ διώρυξ καταρχὰς μὲν τοῦ σεσώστριος πρὸς τῶν προϊκῶν. οἱ δὲ νῦν τοῦ ψαμμιτίχου παιδὸς, ἀξαμένου μόνον, εἶτ' ἐκλιπόντος τὸν βίον, ὕστερον δὲ νῦν διαφέρου τοῦ πρώτου διαδεξαμένου τὸ ἔργον. καὶ οὗτος δὲ δόξῃ ψεύδεσθαι παιδὸς ἀφῆκε τὸ ἔργον πρὶ σωτέλειαν ἥδη. ἐπείδη γὰρ μετεωροτέραν εἶναι τῆς ἐρυθρᾶς θάλατταν τῆς αἰγύπτου. καὶ εἰ διακοπέν πᾶς ὁ μεταξὺ ἰσθμὸς, ὥστε κλυδωνίσεσθαι τὴν θάλατταν τὴν αἰγυπτίαν. οἱ μὲν οὖν πτολεμαϊκοὶ βασιλεῖς διακόψαντες, ἐλεισὸν ἐποίησαν τὸν ῥεῖθρον, ὥστε βάλοιντο ἐκπλεῖν ἀκωλύτως εἰς τὴν ἔξω θάλατταν, καὶ εἰσπλεῖν πάλιν. ἔρικε δ' οὐδὲ πρὶ τῶν ὑδάτων ἀφανεὶς εἶναι τοῖς πρώτοις ὑπομνήμασι.

πλησίον

πλησίον ἢ ἡ ἀβροσύνης, καὶ ἡ τῶν ἡρώων ὁδὸς πόλις, καὶ ἡ Ἡλιοπατεὶς ἡ ὑπὲρ μυχῶ τοῦ ἀραβίου κόλπου, τῷ πρὸς αἴγυπτον, ἔχει λιμένα, καὶ καλύβας. διώρυγα δὲ ἢ πλέουσι, καὶ λίμναι πλησιάζουσαι τούτοις. ἐν ταύτῃ δὲ δὴ καὶ ὁ Φαγρωριοπολίτης νομός. καὶ πόλις Φαγρωριόπολις. ἡ δ' ἀρχὴ ἡ διώρυγος ἡ ἐκδιδοῦσα εἰς τὸν ἐρυθρὰν, ἀπὸ λιμένος ἄρχεται φάκουσις, ἣ στενή ἐστι, καὶ ἡ Φίλωνος λιμήν. πλάτος δ' ἔχει πηχῶν ἑκατὸν διώρυξ. βάθος δ' ὅσον ἀρκεῖ μυριοφόρῳ νηΐ. οὗτοι δ' οἱ τόποι πλησιάζουσι τῇ κορυφῇ τοῦ δέλτα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἡ Βουβαστὸς πόλις, καὶ ὁ Βουβαστίτης νομός. καὶ ἑξῆς ἀνὼ ὁ ἡλιοπολίτης νομός. ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶν ἡ τοῦ ἡλίου πόλις, ὧν χώματος ἀξιολόγου λειμμένη, καὶ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ ἡλίου. καὶ τὸν βοῦν τὸν μνεῖον ἐν σηκῷ τινὶ βεφόμενον, ὃς παρ' αὐτοῖς νομίζεται θεὸς, ὡς πρὸ καὶ ἐν μέμφει ὁ Ἄπις. πρόκεινται δὲ τοῦ χώματος λίμναι, τῷ ἀναχωρεῖν ἐκ τοῦ πλησίον διώρυγος ἔχουσαι. νυνὶ μὲν οὖν ἔστι πανέρημος ἡ πόλις, καὶ ἱερὸν ἔχουσα τῷ αἰγυπτίῳ τρόπῳ κατεσκευασμένον ἀρχαῖον, ἔχον πολλὰ τεκμήρια τῆς καμβύσου μανίας, καὶ ἱεροσυλίας, ὃς τὰ μὲν πυρὶ, τὰ δὲ σιδήρῳ διελωβᾶτο τῶν ἱερῶν, ἀκρωτηριάζων, καὶ πωλικαίων, καθάπερ καὶ τοὺς ὀβελίσκους, ὧν δύο καὶ εἰς ῥώμην ἐκομίσθησαν οἱ μὴ διακαυθέντες πελέως, ἄλλοι δ' εἰσὶ Διόπολει, καὶ ἐν Θήβαις τῇ νῦν διοσπόλει, οἱ μὲν ἑστῶτες ἀκμὴν πυρίβρωτοι, οἱ δὲ κατακεκλιμένοι. ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν ἱερῶν ἡ διάθεσις τοιαύτη, ἐν τῷ εἰσβολῇ τῆς εἰς τὸ πρόναον, λιθόστρωτόν ἐστιν ἔλαφρον, πλάτος μὲν ὅσον πλεθριαῖον, ἢ καὶ ἔλαττον, μῆκος δὲ καὶ τριπλάσιον, καὶ τετραπλάσιον. ἔστι δ' ὅπου καὶ μεῖζον. καλεῖται δὲ δρόμος οὗτος, καθάπερ καλλίμαχος εἴρηκεν· ὁ δρόμος ἱερὸς οὗτος ἀνούβιδος. ἐξ δὲ τοῦ μήκους παντὸς ἑξῆς ἐφ' ἑκάτερα τοῦ πλάτους σφίγγες ἵστανται λίθιναι, πήχεις ἑκατὸν, ἢ μικρῷ πλείους, ἀπ' ἀλλήλων διέχουσαι, ὥστ' ἔνια μὲν ἐκ δεξιῶν ἔχειν τὰς σφίγγας, ἔνια δ' ἐξ ἀνυμνῶν. μετὰ δὲ τὰς σφίγγας πρόπυλον μέγα, εἶτ' ἄλλο πρόπυλον, εἶτ' ἄλλο. οὐκ ἔστι δὲ διωρισμένος ἀριθμὸς, οὔτε τῶν προπύλων, οὔτε τῶν σφίγγων, ἄλλα δ' ἐν ἄλλοις ἱεροῖς, ὡς περὶ τὰ μήκη, καὶ τὰ πλάτη τῶν δρόμων. μετὰ δὲ τὰ προπύλαια, ὁ νεὼς πρόναον ἔχων μέγαν, καὶ ἀξιόλογον. ἐν δὲ σηκὸν σύμμετρον, ἔσανον δ' οὐδέν, ἢ οὐκ ἀνθρωπόμορφον, ἀλλὰ τῶν ἀλόγων ζώων τινός. τοῦ δὲ προνάου πρὸ ἑκάτερον πρόκειται τὰ λεγόμενα πτερά. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἰδίωμα τῷ νεῷ τείχη δύο,

De aquarū autē effusione in superioribus cōmentarijs dictū est. Arsinoe proxima est Heroum ciuitas, & Cleopatris in Arabici sinus recessu, qui est Aegyptū uersus. item portus & habitationes, & fossæ complures, & lacus ijs uicini. Hoc in loco est Phagroriopolitana præfectura, & Phagroriopolis ciuitas. fossæ autem in mare Rubrū emittentis initium est, à uico Phacusa, cui continuus est Philonis uicus. Fossa latitudinem habet cubitorū c, profundum quantū nauigio satis sit multa ac immensa ferenti. Hæc loca ipsius Delta uertici proxima sunt. Ibi est Bubastus ciuitas, & Bubastica præfectura, supra quam est regio Heliopolitana, ubi Solis ciuitas est in aggere ingenti posita, quę Solis templū habet, & Mneuim bouem, qui in septo quodā nutritur, & ab Heliopolitanis pro deo habetur, quemadmodum et Apis Memphitis. Ante aggerem lacus iacent, in quos propinquæ fossæ refunduntur. Nūc omnino urbs deserta est. In ea est peruetustū templū, Aegyptio more structum, quod multis indicijs Cambysis insaniam, ac sacrilegiū ostentat. Cābyses enim templa partim igni, partim ferro deuastabat, mutilans, excindēs, amburēs, quēadmodū & obeliscos: quorū duo Romā delati sunt, nō omnino deleti. Alij adhuc ibi & Thebis sunt, quæ nunc Diospolis nominatur, alij stantes aciem igni exesi, alij iacentes. Templorum fabrica sic se habet: In ingressu fani est pauimētum, latitudine quidem iugeri, aut paulo minus, longitudine uerò tripla quadruplaue, et quibusdam in locis etiā magis. atq; hoc quidem dromus dicitur, ut Callimachus inquit, Dromus hic sacer est Anubidis.

Per totam longitudinem protinus ex utraque latitudinis parte sunt positæ lapideæ sphinges, uigenis cubitis, uel paulo pluribus inter se distantes: & alter sphingum ordo est à dextra, alter à sinistra. Post sphinges uestibulum ingens, procedenti ulterius aliud uestibulum, postea aliud, & neque uestibulorum, neque sphingum definitus est numerus. In alijs uerò templis alia, quemadmodum longitudines, & latitudines dromorū. Post uestibula est templum quod ingens protemplū habet, ac memoratu dignum, & septum commensuratū, simulacrū uerò nullū, aut nō in hominis formam, sed bruti alicuius. Ex utraq; parte protempli præiacēt eæ, quæ pinnæ appellantur. Ii sunt duo parietes, æque alti atq; templum,

in initio inter se distantes paulo plus, quàm sit lata templi crepido. Postea in anteriorem partem procedunt ad inclinãtes lineas, usq; ad L aut LX cubitos. Hi parietes ingentium simulacrorum sculpturas habent, Hetruscis & antiquis Græciæ operibus persimilium. Est etiam domus quædã multis colũnis structa, sicuti Memphi Barbarica fabrica. Nam præterquam quòd columnæ multæ sunt, & ingentes, et multiplici ordine cõstitutę, nihil pictum aut elegans habet, sed potius uanum quendam laborem præ se fert. Heliopoli domos amplas uidimus, in quib. sacerdotes habitabant. Immò dicunt hanc olim sacerdotum habitationem fuisse, hominum philosophiæ & astronomiæ deditorum. Nunc is ordo ac studium defecit. nec quisquam nobis tali exercitio præesse ostendebatur, sed homines tantum qui sacrificia curarent, atq; ritus eos peregrinis commonstrarent. Secutus uerò est Aemilium Gallum, ducem ex Alexandria nauigantem in Aegyptum, quidam nomine Chæremon, qui ciusmodi scientiam tenere se simulabat: sed ut ignarus & ostentator, plurimum deridebatur. Ostentabantur itaq; ibi sacerdotũ domicilia & loca, ubi Eudoxus & Plato habitauerãt. Nam Eudoxus cum Platone eò profectus est: & ambo cum sacerdotibus annos tredecim sunt uersati, ut quidam uolunt. Nam cum sacerdotes illi & in rerum cœlestium scientia præstarent, essentq; mystici & incommunicabiles, tamen & tempore & obsequio exorati, nonnulla præcepta commonstrarunt. plurima autem Barbari occultabant. Ii excurrentes diei ac noctis particulas CCC & LXV diebus, in anni complementum tradiderunt. Ignorabatur annus eo tempore apud Græcos, quemadmodum & alia permulta, quousque iuniores Astrologi ab ijs ea acceperunt, qui sacerdotum monumenta in Græcam linguam transtulerunt, & adhuc tum ab illis, tum à Chaldæis accipiunt. Hinc iam Nilus supra Delta est. cuius dextra sursum uersus nauigando, Libyam uocant, quemadmodum ea quæ Alexandriæ & Maræotidi proxima sunt: sinistra uerò, Arabiã, quare Heliopolis in Arabia est. In Libya uerò Cercesura ciuitas, ad Eudoxi speculas sita. Nam ante Heliopolim specula quędam ostenditˉ, quemadmodũ et ante Gnidũ.

καταρχὰς μὲν ἀφεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων μικρὸν πλέον, ἢ τὸ πλάτος ὃν ἦν τὸ ἱερὸν τοῦ νεῶ. ἔπειτ' εἰς τὸ πρόσθεν πλαίσιά τινα, κατατεινούσας γραμμὰς μέχρι πηχῶν τριάκοντα, ἢ ἑξήκοντα. ἀναγλυφὰς δ' ἔχουσιν οἱ τοῖχοι οὗτοι μεγάλων εἰδώλων, τοῖς τυρρηνικοῖς, καὶ τοῖς ἀρχαίοις σφόδρα ἔνι παρὰ τοῖς ἕλλησι δημιουργημάτων. ἔστι δέ τις καὶ πολύστυλος οἶκος καθάπερ ἐν μέμφει, βαρβαρικὴν ἔχων τὴν κατασκευήν. πλήν γὰρ τοῦ μεγάλους εἶναι, καὶ πολλῶν, καὶ πολυτίχων ἔνι κίονας, οὐδὲν ἔχει χάριεν, οὐδὲ γραφικὸν, ἀλλὰ ματαιοπονίαν ἐμφαίνει μᾶλλον. ἐν δὲ τῇ ἡλιουπόλει, καὶ οἴκους εἶδομεν μεγάλους, ἐν οἷς διέτριβον οἱ ἱερεῖς. μάλιστα γὰρ δὴ ταύτην κατοικίαν ἱερέων γενέσθαι φασὶ τοῖς παλαιοῖς, φιλοσόφων ἀνδρῶν, καὶ ἀστρονομικῶν. ἐκλέλοιπε δὲ καὶ ἐπὶ πολὺ τὸ σύστημα, καὶ ἡ ἄσκησις. ἐκεῖ μὲν οὖν οὐδεὶς ἡμῖν ἐδείκνυτο ἔτι τοιαύτης ἀσκήσεως πρόεδρος, ἀλλ' οἱ ἱεροποιοὶ μόνον, καὶ ἐξηγηταὶ τοῖς ξένοις ἔνι περὶ τὰ ἱερά. παρηκολούθει δέ τις ἐξ ἀλεξανδρείας αὐλητὴς πλέων τὴν αἴγυπτον, αἰμυλίῳ γέλωτι ἔοικὼς ἡγεμόνι χαρίεντι τὴν ὄψιν, πρόσωπον εὐμεγέθη τοιαύτῃ τινὶ ὠδῇ μέλον, γελώμενον δὲ τοῖς πλέουσιν, ὡς ἀλαζόνα, καὶ ἰδιώτην. ἐκεῖ οὖν ἐδείκνυτο οἵ τε τῶν ἱερέων οἶκοι, καὶ πλάτωνος, καὶ εὐδόξου διατριβαί. συνανέβη γὰρ δὴ τῷ πλάτωνι, ὁ εὔδοξος δίδυμο, καὶ συνδιέτριψαν ἱερεῦσιν ἐκεῖνοι γὰρ τρισκαίδεκα ἔτη, ὡς εἰρήκασί τινες. πολυπλοῦς γὰρ ὄντας κατὰ τὴν ὠδικὴν τῶν οὐρανίων, μυστικοὺς δὲ καὶ δυσμεταδότους τῷ χρόνῳ καὶ τοῖς θεαταῖς ἐξελιπάργησαν, ὥστέ τινα τῶν θεωρημάτων ἰσοῆσαι. τὰ πολλὰ δὲ ἀπεκρύψαντο οἱ βάρβαροι. οὗτοι δὲ τὰ ὠδικὰ χρόνια τῇ ἡμέρας καὶ τῇ νυκτὸς μόρια τοῖς τριακοσίοις ἐξηκονταπαγῶσι ἡμέραις ἐς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ γνωσίου χρόνου προσέθεσαν. ἀλλ' ἠγνοεῖτο τέως ὁ γνώσιος παρὰ τοῖς ἕλλησιν, ὡς καὶ ἄλλα πλείω, ἕως οἱ νεώτεροι ἀστρολόγοι παρέλαβον παρὰ τῶν μεθερμηνευσάντων εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὰ τῶν ἱερέων ὑπομνήματα. καὶ ἔτι νῦν παραλαμβάνουσι τὰ ἀπ' ἐκείνων, ὁμοίως καὶ τὰ τῶν χαλδαίων. ἐντεῦθεν δὴ ὁ νεῖλος ὄρος ἐστὶν ὁ ὑπὲρ τοῦ δέλτα. τούτου δὲ τὰ μὲν δεξιὰ καλοῦσι λιβύην, ἀναπλέοντι. ὥσπερ καὶ τὰ πρὸς τῇ ἀλεξανδρείᾳ, καὶ τῇ μαραιώτιδι. τὰ δ' ἐν ἀριστερᾷ ἀραβίαν. ἡ μὲν οὖν ἡλιόπολίς ἐν τῇ ἀραβίᾳ ἐστίν. ἐν δὲ τῇ λιβύῃ λυκόπολις πόλις κατὰ τὰς εὐδόξου λεγομένας σκοπάς. δείκνυται γὰρ σκοπή τις πρὸ τῆς ἡλίου πόλεως, καθάπερ καὶ πρὸ

καὶ πρὸς ἕω λυσίου, καθ' ὃν ἐσημειοῦτο ἐκεῖνος τὴν ἀρουρῶν τινὰς λιμνήσας. ὁ δὲ νομὸς λιτοπολίτης ἔστι. ἀναπλούσαντι δὲ ὀλίγον βαβυλὼν φρούριον ὄρυμνον, ἀρχαίως γε τοῦθε βαβυλωνίων τινῶν. εἶτα ἀλλαχόθι μιλίων ἐν τοῦθε κατοικίαν πρὸς τῷ βασιλέως ναυσὶ δὲ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ τῶν τριῶν παγμάτων τῶν φρουρουμένων τὸν αἴγυπτον. ῥᾴχις δὲ ὄρυξ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ μέχρι νείλου καθήκουσα, δι' ἧς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ προχοὴ τὴν κοιλίαν τὸ ὕδωρ ἀναγκάσιν, ἀνδράσιν ἑκατὸν πεντήκοντα ὀργαζομένων, ἀεσμίων. ἀφορῶντι δὲ γῆθάδε πλατυγῶς αἱ πυραμίδες γε τῇ πρὸς ἕω καὶ ἄρκτον γε μέμφει, καὶ εἰσὶ πλησίον. ἐγγὺς δὲ καὶ ἡ μέμφις αὐτὴ ἡ βασίλειον τῶν αἰγυπτίων. ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ δέλτα τρίχοινον εἰς αὐτό. ἔχει δὲ ἱερὰ τό, τε τοῦ ἄπιδος, ὃς ὄσιρις ὁ αὐτός καὶ ὄσιρις. ὅπου ὁ βοῦς ὁ ἄπις γε σηκῷ τινι βρέφεται, θεὸς ὡς ἐφ' ὑμῖν νομιζόμενος, διάλευκος τὸ μέτωπον ⟨καὶ⟩ ἄλλα τινὰ μικρὰ τοῦ σώματος. τὰ δ' ἄλλα μέλας, οἷς σημείοις ἀεὶ διαγινώσκειν ἐν ὠλιγοστῷ δέλτου εἰς τὸν ὀλιγόχλωον, ἀφ' ὃν νομίζουσι τοῦ τὸν τιμὸν ἔχοντος. ἔστι δὲ αὐλὴ πρόκειμένη τοῦ σηκοῦ, γε ᾧ ἡ ἄλλος σηκὸς τῆς μητρὸς τοῦ βοός. εἰς ταύτην δὲ τὴν αὐλὴν ὀφθῆναι μὲν ἔστιν ἔκ που καθ' ὥραν τινά, ἡ μάλιστα πρὸς ἐπίδειξιν τοῖς ξένοις. ὁρῶσι μὲν γὰρ ἡ ὀλίγον δυσίδες γε τῷ σηκῷ. βάλοντι δὲ ἡ ἔξω. ἀφίστηται δὲ γε ὀλίγα μικρὰ, αὐλαμβάνουσι πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν κάσιν. τότε δὴ τοῦ ἄπιδος ὄσιν ἱερὸν πυραμίδιον τῷ φαιδίμῳ, ἡ αὐτὸ τὸ ἀφάνιστον πολυτελῶς κατεσκευασμένον, ναοῦ τε μεγέθει, ἡ τοῖς ἄλλοις. πρόκειται δὲ γε τοῦ δρόμος τόπος ταύρων ἀγῶνας σωτηρίους πρὸς ἀλλήλους ὃς ἐπίτηδες τρέφουσί τινες ὥσπερ οἱ ἱπποτρόφοι. συμβάλλουσι δὲ εἰς μάχην ἀφῆτες. ὁ δὲ νικήσας νομισθεὶς, ἆθλα τυγχάνει. ἔστι δὲ γε μέμφει ἡ ἀφροδίτης ἱερὸν, θεᾶς ἑλληνίδος νομιζομένης, λαΐς ἔστι λήνυς ἱερὸν ἔνθα φασίν. ἔστι ἡ σφάγιον γε ἀμμώδες ὀπωσοῦν, ὥσθ' ὑπ' αὐτῶν βίνας ἀμμον σωρεύεσθαι, ἀφ' ὧν αἱ σφίγγες. αἱ μὲν ἀπὸ φαλᾶς ἑωσῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν καταπεχωσμένα, αἱ δὲ ἡμιφανεῖς, ἐξ ὧν εἰκάζειν πρῆγμα τὸ κίνδυνον, εἰ βασίζοι πρὸς τὸ ἱερὸν λαίλαψ ὠθεῖσι. πόλις δ' ὄσι μεγάλη τε καὶ εὐανδρος. εὐτερπεῖ μετὰ ἀλεξανδρείαν μιᾷ δὲ ὥρᾳ εὐανδρεῖ καθάπερ καὶ τὴν τε ἐκεῖ συνοικισμένων. πρόκειται ἡ λίμναι τῆς πόλεως καὶ τοῦ βασιλέως, ἃς νῦν μὲν κατέφθαρται, καὶ ἔστιν ἕρμα. ἴδοι δὲ ἐφ' ὕψος πεπήγασι μέχρι τοῦ κάτω τῆς πόλεως ἐδάφους. συνάπτει δὲ ἄλσος αὐτῷ καὶ λίμνη. τετράκοντα δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως σταδίους πρὸς ἑλιόπολις.

ad quam ille cœleſtiũ motus adnotabat, atq; præfectura hęc Litopolitana nominatur. Vlterius adnauiganti eſt Babylon caſtellum natura munitum, à Babylonijs quibuſdam conditum: qui huc ſecedẽtes, hoc in loco habitationẽ à regibus impetrarunt. Nunc in ea collocata eſt una ex tribus legionibus, quæ Aegyptum cuſtodiunt. Ab hoc loco uſq; ad Nilum, iugum quoddam deſcendit, per quod aqua rotis, & cochlijs à flumine trahitur c. & L. hominibus captiuis cõtinuè operantibus. Hinc Pyramides, quę apud Memphim ſunt, in ulteriore regione manifeſtè apparẽt, quæ quidem propinquæ ſunt. Propinqua eſt etiam Memphis Aegyptiorum regia. tribus enim ſchœnis diſtat à Delta. Ea Apidis templum habet, qui idem eſt, qui Oſiris. Ibi bos Apis in ſepto quodam alitur, & ut diximus apud eos pro deo habetur, albus frontem, & quaſdam paruas corporis partes, cętera uerò niger, quib. ſignis iudicant qui ſit ad ſucceſſionem idoneus, alio uita functo. Ante id ſeptum aula quædam iacet, in qua eſt aliud ſeptum matris eius bouis. In hanc aulam nonnunquam Apis emittitur, præſertim ut peregrinis oſtendatur. Videtur enim per feneſtram quandam in ſepto, & extra etiam, ſi uelint. Vbi uerò paululum laſciuierit, rurſum in propriam manſionem recipitur. Apidis templum Vulcanio adiacet, ædis ac cæterarum rerum magnitudine ſumptuoſe ſtructo. In fronte Dromi Coloſſus iaſſet, ex integro lapide. In hoc Dromo taurorum certamina fieri ſolent, inter ſe pugnantium, quos nõnulli dedita opera ad hoc ipſum alunt, quemadmodum nonnulli equos. Nam diuiſi inter ſe pugnam committunt: qui victor iudicatur, præmium habet. Memphi eſt Veneris fanum, quæ Græca dea cenſetur, quidam Lunæ id dicunt. Eſt etiam Serapium, in loco ualde arenoſo, adeò ut areneæ cumuli à uentis exaggerentur. In ijs ſphinges erant, quarum aliæ uſque ad caput obrutæ uidebantur, aliæ ex dimidio apparebant, quibus ex rebus periculum conſiderari poteſt, ſi ad templũ eunti turbo incidiſſet. Vrbs magna eſt, & populoſa, & ſecunda poſt Alexandriã, mixtis hominibus referta, qui eò commigrarunt. Iacent lacus in fronte urbis, & regiarum, quæ nunc dirutæ ſunt & deſertæ. Sitæ erant in loco edito, & uſq; ad inferiorem urbis partẽ deſcendebant, ubi lacus et lucus iungebatur. quadraginta ſtadijs ab urbe progrediẽti eſt

mon-

montanum quoddam supercilium, in quo stant multæ Pyramides regum sepulturæ. Earum tres eximiæ sunt, sed duæ inter septem orbis spectacula adnumerantur. Singula altitudine stadij, figura quadrata, altitudinem habentes paulo maiorem quolibet latere, & paulo altera maior. In media ferè laterum altitudine, ingens lapis extat, in quo cochlius est obliquus usque ad sepulturam. Atque eæ inter se proximæ in eodem sunt plano. Vlterius in maiore montis altitudine est tertia multo primis duabus minor, maiore tamen impensa structa. Nam ab ipsis ferè fundamentis usque ad medium constat ex nigro lapide, ex quo mortaria faciunt, ab extremis Aethiopiæ montibus delato: qui cum & durus sit, & operatu difficilis, reddidit opus sumptuosum. Hæc dicitur meretricis sepultura, ab amantibus effecta. Eam mulierem Sappho carminum poetria Doricham uocat, & fratris sui Charaxi amicam, cum Lesbium uinum negotiator Naucratim cõportaret. Alij eam Rhodopem nominant, atque fabulam quandam narrant, quòd ea dum lauaretur, aquila alterum ex calceis ẽ manu ancillæ correptum, Memphim deportarit: & in sublime supra regis uerticem iura dantis elata, calceum in illius gremium demiserit: & quòd ille calcei concinnitate & rei miraculo permotus, per totam regionem misit ad eam inquirendam, quæ huiusmodi calceum ferret: & quòd ea in urbe Naucraticarum inuenta, atque adducta, & regis uxor fuerit, post mortem uerò hanc sepulturam habuerit. Sed unum ex miraculis à nobis in Pyramidibus uisum, haudquaquam prætereundum est. Acerui quidam ex tritura lapidum, ante Pyramides iacent, in quibus lapilli & forma, & magnitudine lentis inueniuntur, quidam ut hordei grana, quæ semidecorticata excurrunt. Dicunt reliquias ciborum, qui operantibus supererant, in lapidem induratas: quod quidem satis uidetur uerisimile. Nam & apud nos collis quidam est oblongus, in campo situs, qui tofi calculis in modum lentis plenus est. Maritimi quoque & fluuiales calculi eandem ferè ambiguitatem præstant, sed ij propter motum, qui in aqua fit, rationem aliquam habent, in illis uerò consideratio dubia est. Dictum est, quòd circa loca, ubi lapides effodiuntur,

ὀρεινή τις ὀφρὺς ὄση, ἐφ' ἧ πολλαὶ μὲν πυραμίδες εἰσὶ τάφοι τῶν Βασιλέων. τρεῖς δ' ἀξιόλογοι, τὰς δὲ δύο τούτων καὶ ἐν τοῖς ἑπτὰ θεάμασι καταριθμοῦσιν. εἰσὶ γὰρ στάδιαι τὸ ὕψος, τετράγωνοι τῷ σχήματι, τῆ πλευρᾶς ἑκάστης μικρῷ μείζονα τὸ ὕψος ἔχουσαι. μικρῷ δὲ καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας ὀλίγῳ μείζων. ἔχει δ' ἐν ὕψει μέσως πως τῶν πλευρῶν λίθον ὀξὺ αἱρέσιμον. ἀρθγότος δὲ σύριγξ ὀλίγη σκολιὰ μέχρι τῆς θήκης. αὕτη μὲν οὖν ἐγγὺς ἀλλήλων εἰσὶ τῷ αὐτῷ διαστήματι. ἀπωτέρω δ' ὄση ἐν ὕψει μείζων τῆς ὀρεινῆς ἢ τρίτη πολλὴ ἐλάττων τῶν δυοῖν. πολὺ δὲ μείζονος ἀπάνης κατεσκεύασται. ἀπὸ γὰρ θεμελίων μέχρι μέσου σχεδόν, μέλανος λίθου ὄντος, ἐξ οὗ καὶ τὰς θυίας κατασκευάζουσι κομίζοντες πόρρωθεν. ἀπὸ τῶν γὰρ τῆς αἰθιοπίας ὀρῶν καὶ τοῦ σπληνὸς εἶναι τῆς δυσκατεργάστου, πολυτελῆ τὴν πραγματείαν παρέσχε. λέγεται δὲ τῆς ἑταίρας τάφος γενέσθαι τῶν ὁρασάμενος, ὧν σαπφὼ μὲν ἡ τῶν μελῶν ποιήτρια, καλὴν δοκοῦσαν ὁρωμένην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς χαράξου γυναῖκα, οἶνον κατάγοντος εἰς ναύκρατιν λέσβιον κατ' ἐμπορίαν. ἄλλοι δ' ὀνομάζουσι ῥοδῶπιν. μυθεύουσι δ' ὅτι λουομένης αὐτῆς, ἣν τῶν ὑποδημάτων αὐτῆς ἁρπάσας ἀετὸς ἀπὸ τῆς θρακικῆς ἀνῆς, κομίσαν εἰς μέμφιν· ἡ τοῦ βασιλέως δὲ καθεσθεισῶσα, ὑπαίθριος γενομένου, τῷ κορυφῇ αὐτοῦ ῥίψειε τὸ ὑπόδημα εἰς τὸν κόλπον. ὃ δὴ καὶ τῷ ῥυθμῷ τοῦ ὑποδήματος, καὶ τῷ πραδόξῳ διανοηθείς, πολυπραγμονήσειν εἰς τὴν χώραν ἐπὶ ζήτησιν τῆς φορούσης ἀνθρώπου ἰδέαν. ἐν πόλει δ' εὑρεθεῖσαν τῶν ναυκρατικῶν ἀναχθέντα καὶ γενέσθαι γυναῖκα τοῦ βασιλέως, τελευτήσασαν δὲ τοῦ λεχθέντος τύχοι τάφου. ἐν οἷς τι τῶν ὀραθέντων ὑφ' ἡμῶν ἐν ταῖς πυραμίσι πραδόξων οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. ἐκ γὰρ τῆς λατύπης σωροί τινες πρὸ τῶν πυραμίδων ἵενται. ἐν τούτοις δ' εὑρίσκεται ψήγματα καὶ τύπῳ καὶ μεγέθει φακοειδῆ. ἐνίοις δὲ, καὶ ὡς ἀν πίσμα οἷον ἡ μιλτώσεως ὑποστρέχει. φασὶ δ' ἀπολιθωθῆναι λέπαια τῶν ὀργαζομένων τροφῆς. ὃ καὶ ἀπέοικε δέ. καὶ γὰρ οἶνοι παρ' ἡμῖν, λόφος τις ὄσῃ ἐν πεδίῳ παραμήκης. οὗτος δ' ὄσῃ μεσὸς ψήφου φακοειδοῦς λίθου πρέας, καὶ αἱ θαλάττιαι δὲ, καὶ αἱ ποτάμιαι ψῆφοι, σχεδόν τῶν αὐτῶν ἀρείαν ὑπογράφουσιν. ἀλλ' αὕται μὲν ἐν ἡ τῇ διανύσει τῇ δι' ὑδάτος εὔρεσιν γλοίαν τινὰ ἔχουσιν, ἐκεῖ δ' ἀφορωτέρα ἡ σκέψις. ἔρκται δ' ἐν ἄλμαις ἡ δι' ἁλὸς πρὸς τὸ μέταλλον τῶν λίθων, ὧν

ἐξ ὧν αἱ πυραμίδες γεγόνασιν ἐν ὕψει παῖς πυραμίσιν ὄρος ἐν τῇ ἀραβίᾳ, προσηγόρευται καλεῖται πυτρωσλοδυ ἱκανῶς ὄρος ἐν αὐτῷ λαπ ὑπ' αὐτῷ, καὶ ὤμιν πλησίον ἡ τόπος ἐν τῷ ποταμῷ, τροία καλουμένη, κατοικία παλαιὰ ἣν μενελέω συγκατοικησάντων αἰχμαλώτων τρώων, καταμεινάντων δ' αὐτόθι. μετὰ δ' μέμφιν ἄκανθος πόλις ὁμοίως ἐν τῇ λιβύῃ ἐν τοῦ ὀσιριδος ἱερόν, ἐν τ ἀκάνθης ἄλσος τ θηβαϊκῆς, ἐξ ἧς τὸ κόμμι. εἶθ' ὁ ἀφροδιτοπολίτης νόμος, καὶ ἡ ὁμώνυμος πόλις ἐν τῇ ἀραβίᾳ, ἐν ᾗ λευκὴ βοῦς ἱερὰ τρέφεται. εἶθ' ὁ ἡρακλεώτης νομὸς ἐν νήσῳ μεγάλῃ, καθ' ὃν ὁ διώρυξ ὀρύσσει ἐν δὲ ξιᾷ εἰς τὸν λιβύλικὸν κόλπον νομόν, ὥστε καὶ δίσομον εἶναι τὸν διώρυγα, μεταξὺ μόρους τινὸς τῆς νήσου παρεμπίπτων τ. ἔστι δ' ὁ νομὸς οὕτω ἀξιολογώτατος τὴν ἁπάντων κατά τε τὸν ὄψιν καὶ τὸν ἀρετὸν, καὶ τὸν κατασκευὴν, ἐλαιόφυτός τε γὰρ μόνος ὀρθῶς μεγάλοις καὶ τελείοις δ' φέρεσι καὶ καλοκάρποις. εἰ δὲ συγκομίζοι καλῶς τις, καὶ οἰνελαίου. ὀλιγωροῦντες δὲ τούτου, πολὺ μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, μοχθηρὸν δὲ, κατὰ τὸν ὀσμήν. ἡ δ' ἄλλη αἴγυπτος ἀοίκητος ὀρθῶς πλὴν τῶν κατ' ἀλεξάνδρειαν λιμνῶν, οἳ μέχρι τοῦ ἐλαίου χορηγεῖν ἱκανοί εἰσιν, ἔλαιον δ' ὀχ ὑπάρχειν. οἶνον δὲ οὐκ ὀλίγον ἐκφέρει. σῖτον τε καὶ ὄσπρια καὶ τἄλλα σπέρματα πάμπολλα. θαμασλὼ δὲ καὶ τὴν λίμνην ἔχει τὸν μεγίστην καλουμένην, πελαγίαν ὡς μεγέθει καὶ τῇ χρόᾳ θαλαττοειδῆ, καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς δὲ ὀρθῶς ὁρᾶν ἐοικότας τοῖς θαλαττίοις, ὡς ὑπονοεῖν τὰ αὐτὰ πρὸ τ ἠπ ἄμμωνα τόπων εἶναι τούτων. ἐν γὰρ δὲ πάμπολυ ἀφεστᾶσιν ἀλλήλων καὶ τοῦ πόντου, μὴ ὥσπερ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο εἰκάζειν ὀρθῶς πρότερον ὄντι τῇ θαλάττῃ ἑνοῦσθαι δι' ὃ τὸ πλῆθος ἦν τὸ κομιζόμενον. καὶ τῶν ὁμοίως τὰ χωρία πρότερον ὄντι τῇ θαλάττῃ ὑπῆρχεν. ἡ δὲ διάτασις αἴγυπτος καὶ τὰ μέχρι τῆς λίμνης τῆς σερβωνίτιδος, πελαγος ἐν σύρρουν τυχὸν ἴσως τῇ ὀρυθρᾷ τῇ πρὸ ἡρώων πόλεως καὶ τὸν ἑλανίτην μυχόν. ἄρκτου δ' ἐπὶ τούτων δὲ πλείονων ἐν τοῖς πρώτοις ὑπομνήμασι τῆς γεωγραφίας, καὶ νῦν δ' ὧν τοσοῦτον ὑπομνήσομεν, τῆς φύσεως ἅμα καὶ τὸν τῆς προνοίας ὄργανον εἰς ἃ συμφέροντας. τὸν μὲν τῆς φύσεως ὅτι τὴν ταύτην εἰς ἓν συναθροίσασαν τὸ τ ὅλον μέσον, καὶ σφαιροειδῆ ποιήσασαν τὸ μὲν τανυκότατον καὶ μεσαίτατον ὄντι τῇ γῇ, τὸ δ' ἤπειρον τοιοῦτον. καὶ ἐφεξῆς τὸ ὕδωρ. ἐκάτερον δὲ σφαῖρα, ἡ μὲν στερεὰ, ἡ δὲ κοίλη, ὧν τὸ ἔσται τὸ γῆ. τὸ δὲ τῆς προνοίας ὅτι βιβάλητο καὶ αὐτὴ ποικιλότερά τις ἕξις, καὶ μυρίων ὀργάνων δημιουργός,

ex quibus Pyramides factæ sunt, mons quidam est nomine Troicus satis petrosus, & speluncæ sub eo, & uicus ijs & flumini proximus nomine Troia, antiqua Troianorum habitatio, eorum qui captiui Menelaum secuti sunt, & ibi remansere. Post Memphim est Acanthus ciuitas perinde atq; in Libya, & Osiridis templum, & Acanthi Thebaici lucus, ex qua gummi fit. Postea est Aphroditopolitana præfectura & ciuitas eodem nomine in Arabia, in qua bos alba sacra alitur. Postea Heracleotica præfectura in insula magna, iuxta quam ad dextram in Libyam, ad Arsinoiticā præfecturam fossa est, ut & duo ora habeat, cum pars quædam insulæ interci dat, atq; præfectura hæc cæteras omnes, & aspectu, & uirtute, & ædificijs antecellit. Sola enim & oleis & perfectis & fructiferis arboribus consita est. Ac si quis bene excolat, etiam oleum optimum gignit. Desides autem multum quidem efficiūt, ut pessimi saporis. Aegyptus reliqua oleo caret, exceptis hortis, qui circa Alexandriā sunt: qui oleas quidem ferre possunt, oleum uerò minimè. At uini non parum fert, frumentum quoq;, legumina, & alia semina abundanter. Habet etiam lacum admirabilem, Muridos appellatum, pelagi magnitudine, & marino colore. unde & litora uidere est maris litoribus persimilia, ut idem de hoc loco atq; ijs qui sunt circa Ammonem existimari possit. Etenim haud sanè multo à se inuicem distant, atque ambo à Parætonio, &, ut ex multis deprehēdi coniecturis potest, templum illud prius in litore stabat, atq; hæc loca prius ad mare erant. Inferior uerò Aegyptus, & quæ usq; ad Sirbonitícum lacū tendunt, pelagus obtinebat, coniunctū fortasse cum mari Rubro, q̄d Heroum urbi & Elanitico recessui proximū est. Sed de his in primo geographiæ uolumine pluribus dictū est. Nunc illud paululum commonefaciemus, naturæ simul atq; prouidentiæ opus in unum conferentes. Naturæ quidem, quia rerū omniū ad unū uergentiū, quod uniuersi medium est, & quod circa id positum est, medium atq; densissimū est terra, quod minus hoc habet, aqua est, atque utrunq; sphæricū: sed altera quidem solida, altera concaua inter sese terram complectens. Prouidentiæ uerò, quia cum ea uariatrix quę dam sit, & plurimorum operum conditrix,

in primis animalia creauit, quæ longè cæteris præstarent, atque horum præstantissima deos atque homines, quorum gratia cætera sunt constituta. Dijs itaq; cœlum, hominib. uerò terrã incolendam dedit, quæ duo mundi extrema sunt. nam sphæræ extrema sunt, medium ipsum, & id quod extimum est. Sed quoniam aqua terram circundat, homo autẽ non est aquatile animal, sed terrestre, & aerẽ, & cum multis lumen commune habet, fecit multas in terra eminentias, ac recessus, ut in his tota aqua, uel maxima eius pars contineretur, & terram sub se occultaret, in illis uerò terra extaret, atque ab aqua detegeretur, nisi quantum hominum generi, cęterisq; animalibus, ac stirpibus necessariũ uidebatur. Sed quoniam omnia cõtinuè mouentur & transmutantur (aliter enim talia ac tanta rectè administrari non possent) existimandum est, nec terram semper ita permanere, ut semper tanta sit, nec quicquam sibi addatur aut adimatur, sed nec aquam: nec eandẽ sedem semper ab ipsis obtineri, præsertim cum transmutatio eis cognata sit, & naturalis. Quinimò terræ multum in aquam conuertitur, & aquę multum in terram transmutatur. Et quemadmodum in terra hæ differentiæ inueniuntur, ut alia est fragilis, alia solida, & petrosa, & ferrea, & sic deinceps: eodem modo in humida essentia. nam alia est salsa, alia dulcis & poculenta, alia salubris & medicamentum habet, alia perniciosa, & frigida, & calida. Quare minimè mirandum est, si quas terræ partes, quæ nunc habitantur, olim mare occupabat: & quæ nunc pelagus sunt, prius habitabantur. quemadmodum de fontibus alios deficere contingit, alios relaxari, item & flumina, & lacus: sic montes & campos par est inuicem commutari. de quibus etsi in superioribus dictum est, nunc tamen multa dicenda uidebantur. Muridis itaq; lacus tum propter magnitudinem, tum propter profunditatem in Nili incrementis ad excipiendam inundationem satis est, ita ut in sata, & habitationes nõ exundet. postea decrescente Nilo, abundantem in eo aquam eidem fossæ reddit, reliquam uerò aquam ex utroque ore utilem habet ad irrigationes, & ipse & fossa. atque hæc quidem naturalia sunt. Vtrisque autem fossæ ostijs clausura impositæ sunt, quibus architecti, & influentem & effluentem aquam conseruant.

γὰρ τοῖς πρώτοις ζῶα γενναῖα, ὡς πολὺ διαφέροντα τῶν ἄλλων. καὶ τούτων τὰ κράτιστα θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ὧν γένεσιν καὶ τὰ ἄλλα συνίστησι. τοῖς μὲν οὖν θεοῖς ἀπέλειξε τὸν οὐρανόν, τοῖς δ' ἀνθρώποις τὴν γῆν, τὰ ἄκρα τῶν τοῦ κόσμου μορίων. ἄκρα δὲ τῆς σφαίρας τὸ μέσον, καὶ τὸ ἐξωτάτω. ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ γῇ πορίσκεται τὸ ὕδωρ, οὐκ ἔστι δ' ἔνυδρον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ χερσαῖον καὶ γαῶδες, καὶ πολλοῖς κοινωνικὸν φωτός, ἐποίησεν ἐξοχὰς ἐν τῇ γῇ πολλὰς καὶ εἰσοχάς, ὡς ἐν αἷς μὲν ἀναλαμβάνεσθαι τὸ σύμπαν, ἢ καὶ τὸ πλέον ὕδωρ ἀκρυπτον τῶν ὑπ' αὐτῷ γῶν. ἐν αἷς δ' ἐξέχειν τὴν γῆν ἀκρυπτομένην ὑφ' ἑαυτῆς τὸ ὕδωρ, πλὴν ὅσον χρήσιμον τὸ ἀνθρώπειον γένει, καὶ τοῖς πρὸς αὐτὸ ζώοις καὶ φυτοῖς. ἐπεὶ δ' ἐν κινήσει συνεχεῖ τὰ σύμπαντα, καὶ μεταβολαῖς μεγάλαις, οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως τὰ τοιαῦτα, καὶ τοσαῦτα, καὶ τηλικαῦτα ἐν τῷ δ' κόσμῳ διοικεῖσθαι, ἀπολιπόντα, μήτε τῇ γῇ ἀεὶ συμμένειν οὕτως, ὡς ἀεὶ τηλικαύτην οὖσαν μηδὲν προσιθεῖσαν ἑαυτῇ, μηδ' ἀφαιροῦσαν, μήτε τὸ ὕδωρ, μήτε τὴν ἕδραν ἔχειν τὴν αὐτὴν ἑκάτερον, καὶ ταῦτα εἰς ἄλληλα, φυσικωτάτης καὶ ἐγγυτάτω μεταπτώσεως. ἀλλὰ καὶ ἡ γῆς πολλὴ εἰς ὕδωρ μεταβάλλειν, καὶ τὸν ὑδάτων πολλὰ χορεῦσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν πρὸ καὶ ἐν τῇ γῇ, καθ' ἑαυτὴν τοσαῦτα διαφοραί. ἡ μὲν γὰρ βύθιος πηγὴ, ἡ δὲ σφρεὰ καὶ ποτιστρώδης, καὶ σιδηρῖτις, καὶ οὕτως ἄλλων. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ λίμνη τὰς ἄλμυρὰς οὐσίας. ἡ μὲν γὰρ ἀλμυρὰς, ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ πόσιμος, ἡ δὲ φαρμακώδης καὶ σωτήριος, καὶ ὀλέθριος, καὶ ψυχρὰ καὶ θερμή. τί οὖν θαυμαστὸν, εἴ τινα μέρη τῆς γῆς, ἃ νῦν οἰκεῖται, θαλάττης πρότερον κατέχοντα; τὰ δὲ νῦν πελάγη πρότερον ᾠκεῖτο, καθάπερ καὶ τὰς πρότερον ἐκλιπὼν σωιέβη. τὰς δ' αὐεῖσθαι, καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας. οὕτω δὲ καὶ ὄρη, καὶ πεδία εἰς ἄλληλα μεταπίπτειν, ποτὲ ὧν καὶ πρότερον ἐρήμων πολλὰ, καὶ νῦν ἐρήμων. ἡ δ' ὃν μάλιστα λίμνη διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὸ βάθος ἱκανή ὅτι, κατά τε τὰς αὐξήσεις τῶν πλημμυρίδα φερόντων, ἣν μὴ ὑποδέχεσθαι εἰς τὰ οἰκούμενα, καὶ πεφυτευμένα. εἶτα γὰρ τῇ ἀρθασει τὸ πλεονάζον ἀρδεύουσα τῇ αὐτῇ διώρυγι ἥπερ ἑτέρων ὑπεμάθομεν, ἔχειν ὑπολειπομένην τὸ χρήσιμον πρὸς τὰς ἐποχετείας, καὶ αὐτὴ ἡ διώρυξ. ταῦτα μὲν φυσικὰ, ἐπίκειται δὲ τοῖς σώμασιν ἀμφοτέροις ἡ διώρυξ θλῖβα, οἷς ταμιεύουσιν οἱ ἀρχιτέκτονες τό, τε εἰς ῥέον ὕδωρ, καὶ τὸ ἐκῥέον.

πρὸς

πῶς ἢ τὸ ἔργον ἢ τοῦ λαβυρίνθου κατασκευή, πάσιον ταῖς πυραμίσιν ὄντι ὄρος, ὃ ὁ παρακείμενος τάφος τοῦ κατασκευάσαντος βασιλέως ἦν λαβύρινθος. ἔστι δὲ τῷ ἐν τῇ ἐμπρῶθεν εἰσόδῳ τὸν εἰς τὴν διώρυγα προελθόντι, ὅσον τριάκοντα ἢ τε παράκοντα σταδίους ἐπίπεδόν τι προαπεζωδες χωρίον, ἔχον καὶ μάλα τι καὶ βασίλειον μέγα ἐκ πολλῶν βασιλέων, ὅσοι πρότερον ἦσαν νομοί. ἔστι γὰρ οἰκίαι αὐλαὶ περίσυλοι συνεχεῖς ἀλλήλοις, ἐφ' ἕνα σίχον πᾶσαι τὸν ἐφ' ἑνὸς τοίχου, ὡς αὐτοτείχους μικρὸν προκεμένας ἐχόντες τὰς αὐλάς. αἱ δ' εἰς αὐτὰς ὁδοὶ κατὰ λικρὺ τοῦ τείχους εἰσί. πρόκεινται δὲ τῶν εἰσόδων λίθου πάνυ μακραὶ τὴν πολλαί, δι' ἀλλήλων ἔχουσαι σκολιὰς τὰς ὁδούς, ὥστε χωρὶς ἡγεμόνος, μηδὲν τὸν ξένον εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν ἑκάστου αὐλὴν πάροδόν τε καὶ ἔξοδον. τὸ δὲ θαυμαστόν, ὅτι αἱ στέγαι τῶν οἴκων ἑκάστου μονολίθου, καὶ τῶν λίθων τὰ πλάτη μονολίθους ὡσαύτως ἐστέγασται πλαξίν, ὑπερβαλλούσαις τὸ μέγεθος, ξύλου δὲ παντὸς κατεμεμιγμένου, δι' ἄλλης ὑλῆς. αὐκβαίνοντι δέ σοι ἐπὶ τὸ στέγος, ὃ μεγάλου ὕψει, ἄπτεται μονοστεγὲς ἐστὶν ὑλαῖον πεδίον λίθινον ἐκ πλίνθων λίθου. ἐν τούτῳ ἢ πάλιν εἰς τὰς αὐλὰς ἐκπίπτοντα, ἑξῆς ὁρᾶν ἔστιν αὐλὰς ὑπὸ μονολίθου λίθου ὑπερεισμένας ἐπὶ κίονος. καὶ οἱ τοῖχοι δὲ οὐκ ἔλαττόνου τοῦ μεγέθους λίθου σύγκεινται. ἐπὶ τέλει δὲ τῆς οἰκονομίας ταύτης πλέον, ἢ στάδιον ἀπέχουσης, ὁ τάφος ἐστὶν πυραμὶς τετράγωνος, ἑκάστου τετράπλεθρόν πως ἔχουσα τὴν πλευρὰν καὶ τὸ ὕψος ἴσον. ὄνομα δὲ ὄνομα ὁ τάφος. πεποιῆσθαι δέ φασι τὰς αὐλὰς τοσαύτας ὅτι τοὺς νομοὺς ἔθος ἦν ἐκεῖσε συνέρχεσθαι πάντας. ἄριστον δὲ ἦν μετὰ τῶν οἰκείων ἱερῶν, καὶ ἱερέων θυσίας τε καὶ θεοδοσίας καὶ δικαιοσίας τῶν μεγίστων χάριν. ἑκάστην δὲ τῶν νομῶν ἑκάστος εἰς τὴν ἀποδειχθεῖσαν αὐλὴν αὐτοῦ. πρὸς πλούσαντι δὲ τοῦτο ἐφ' ἑκάστου σταδίους, πόλις ἐστὶν ἀρσινόη. ἱεροκοπολίτων δὲ πόλις ἐκαλεῖτο πρότερον, σφόδρα γὰρ ἐν τοῖς νομῷ τούτῳ τιμῶσι τὸν ἱερὸν κροκόδειλον. καὶ ἔστιν ἱερὸς παρ' αὐτοῖς ἐν λίμνῃ τινὶ αὐτῶν τρέφομενος, χειροήθης τοῖς ἱερεῦσι, καλεῖται δὲ σοῦχος. τρέφεται δὲ σιτίοις, καὶ ἱερείοις, καὶ οἴνῳ προσφερόντων ἀεὶ τῶν ξένων, τῶν ἐπὶ τὴν θέαν ἀφικνουμένων. ὁ γοῦν ἡμέτερος ξένος αὐτὸς τὸν γνήσιον, αὐτόθι μυσαγωγῶν ἡμᾶς, συνῆλθεν ἐπὶ τὴν λίμνην, κομίζων ἀπὸ τοῦ δείπνου πλακουντάριόν τι καὶ ἱερεῖος ὀπτόν, καὶ προχοΐδιόν τι μελικράτου. εὑρομεν δὲ ἐπὶ τοῦ χείλεος ἐσόμενον, τὸ θηρίον προσιόντες δὲ οἱ ἱερεῖς, οἱ μὲν διέκνισαν αὐτοῦ τὸ σῶμα,

Posthæc est labyrinthi fabrica, opus haud impar Pyramidibus, & adiacens regis sepultura eius, qui labyrinthum constrvxit. Locus autem in primo fossæ ingressu ad triginta, quadraginta ue stadia procedenti, est planities quædam edita, quæ uicum habet, & multorum regum regiam, quot prius præfecturæ erant. Nam totidem aulæ sunt, cum circumcolumnijs inuicem continuæ, quæ omnes uno ordine, & uno pariete tanquam paruo quodam muro, præiacentes aulas habēt. Viæ uerò quæ ad eas tendūt, ex aduerso sunt ipsius muri. ante ingressus cryptæ quædam multæ ac longæ, quæ inter se uias flexuosas habent, ut nemo peregrinus ingredi aulā ullam possit, nec egredi sine duce. Et quod admirandum sit, cuiusq; domus tabulata, ac etiam cryptarum latitudines, ex lapideis pluteis integris, et magnitudine excellentib. cōfectæ sunt, nulla usq; nec ligni, nec alius materiæ admixtione. Ac si quis in tabulatū ascendat, quod nō admodum altum est, utpote unum, uidere potest lapideum campum, eiusmodi lapidibus instratum. Hinc iam in aulas egressus, uidebit deinceps eas XX. & VII. ordine positas, & ab integris columnis sustentatas, parietes quoq; ipsos ex lapidibus non minoribus compositos. In fine huius ædificij quod plus stadio occupat, est sepultura quædā, pyramis quadrata, cuius quodlibet latus quadrijugerū ferè est, et altitudo par. Sepulti nomen est Imandes. Dicunt tot aulas ibi factas esse, quot mos esset omnes præfecturas eò conuenire, atque epulum quoddam sacris uiris ac mulieribus fiebat, sacrificij gratia deo reddendi, & iuris dicendi de rebus maximis. & quæque præfectura in suam aulam procedebat. Præternauiganti hæc ad centum stadia est ciuitas Arsinoe, quæ prius Crocodilorum ciuitas dicebatur. In hac præfectura mirum in modum colitur Crocodilus, & est sacer apud eos in lacu quodam scorsum nutritus, & sacerdotibus mansuetus, & Suchus uocatur. Nutritur aūt pane, carne & uino, quæ à peregrinis afferuntur ad eiusmodi spectaculū uenientib. Hospes itaq; noster, uir inter alios honoratissimus, qui nobis sacra cōmonstrabat, ad lacū ueniens, placentulam, & carnem assam, & quoddā mulsi uasculum ex cœna attulit. Beluā in ripa lacus inuenimus, ex sacerdotibus alij eius os aperuerūt,

alius bellaria imposuit, postea carnem. deinde mulsum iniecit. Ille in lacum exiliens, in ulteriorem partem traiecit. Sed cum alius hospes aduenisset, & similiter primitias attulisset, cursu lacum circũeuntes itidem inuento crocodilo, obtulerunt. Post Arsinoiticam Heracleoticamq; præfecturam est Herculis ciuitas, in qua colitur Ichneumon, contra quàm faciant Arsinoitæ. Hi enim crocodilos colunt, & propterea fossam habent crocodilis plenam, & Muridis lacum. nam & eos colunt, & ab eis abstinent.* Herculis uerò ciuitas Ichneumones, qui crocodilis & aspidibus perniciem inferunt. eas enim & earum oua delent luto incrustati. Inuoluuntur enim in eo postea ad solem siccati, aspides per caput, uel caudam capientes in flumen trahunt, atq; occidunt. Crocodilis uerò apricantibus insidiantes in oris hiatum intrant, & exesis uisceribus, è uentre mortuorũ egrediuntur. Deinceps est Cynopolitana præfectura, & canum ciuitas, in qua Anubis colitur, & honor & sacer quidam cibus canibus est constitutus. In ulteriore regione est Oxyrynchus ciuitas, & præfectura eodẽ nomine. Hic Oxyrynchus colitur, & Oxyrynchi templum est. Enimuerò & cæteri Aegyptij omnes oxyrynchum piscem colũt. Nam quædam animalia sunt, quæ Aegyptij uniuersi colunt, quemadmodum ex terrestribus tria, bouem, canem, felem, ex uolatilibus accipitrem atq; ibim: ex aquatilibus duo, lepidotum piscem, & oxyrynchum. Sunt alia quæ quisq; seorsum colit, ut Saitæ & Thebani ouem: Latum uerò, qui piscis quidam est in Nilo, Latopolitani: lupum Lycopolitani, Cynocephalum Hermopolitani, Cepum Babylonij, qui sunt iuxta Memphim. Cepus faciem habet satyro similem, cętera inter canem atque ursum: in Aethiopia nascitur. Aquilam Thebani, leonem Leontopolitani, capram & hircum Mendesij, murem araneum Athribitæ. Item alij aliud. Causas uerò afferunt, haud quaquam consentaneas. Deinceps est Hermopolitana custodia, ubi uectigal exigitur earum rerum quæ ex Thebaide deferunt. Hinc sexagenũm stad. schœni incipiũt usq; in Syenẽ, et Elephantinã. Postea Thebaica custodia, & fossa, quæ Tanim defert, postea Luporũ ciuitas, & Veneris* Panopolis antiqua habitatio hominũ, quilinum

* Heracleotæ uerò, uel, Hi uerò, ut Florid. li 3. annotat.

* πανῶν πόλις. Duæ dictiones in Græcis.

ὁ δ' ἐπίθηκε τὸ πέμμα, εἶτα πάλιν τὸ μελίκρατον κατέρασε. καθαλόμενος δὲ εἰς τὸν λίμνην, διῆξεν εἰς τὸ πρᾶον, ἐπελθόντος δὲ καὶ ἄλλου τῶν ξένων, νομίζοντος ὁμοίως ἀπαρχὰς, λαβόντες πρόσθεν ἀφ' ὁμοίως τὰ προσηνεχθέντα. μετὰ δὲ τὴν ἀρσινοϊτικὴν, καὶ τὴν ἡρακλεωτικὴν νομὸν, ἡρακλέους πόλις, ἐν ᾗ ὁ ἰχνεύμων τιμᾶται ὑπεναντίως τοῖς ἀρσινοΐταις. οἱ μὲν γὰρ οὖν κροκοδείλους τιμῶσι, καὶ σέβονται ἀπὸ δὲ ἰχνεύμονας οὐ θεμιτὰ τοῖς κροκοδείλοις, καθάπερ καὶ τοῖς ἀσπίσι. καὶ γὰρ τὰ ὠὰ διαφθείρουσιν αὐτῶν, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία ἔξω πωλῶ θωρακιδωθέντα. ἐλιλιδωθέντα γὰρ αὖ ξηραίνοντα πρὸς τὸν ἥλιον. εἶτα τὰς ἀσπίδας μὲν ἢ φλεγμαίνης ἢ φλυκταίνας λαβόμενοι, καταπάσιν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ διαφθείρουσι. οὐ δὲ κροκοδείλους φυλάττουσιν, ὡσὰν ἁλιάζωνται ἰχθύων, ἐμπίπτουσιν εἰς τὰ χάσματα, καὶ διαφαγόντες τὰ σπλάγχνα, καὶ τὰς γαστέρας ἐκδύουσιν ἐκ νεκρῶν τὸν σωμάτων. ἑξῆς δ' ὅδε ὁ λυκοπολίτης νομὸς, καὶ λυκῶν πόλις, ἐν ᾗ ὁ λύκος τιμᾶται, καὶ τοῖς λυκοὶ τιμὴ καὶ σίτησις τέτακταί τις ἱερά. ἐν δὲ τῇ πραίᾳ ὀξυρυγχῖτης πόλις, καὶ νομὸς ὁμώνυμος. τιμῶσι δὲ τὸν ὀξύρυγχον, καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἱερὸν ὀξυρύγχου. καί τοι καὶ τῶν ἄλλων αἰγυπτίων οὐκ τιμώντων τὸν ὀξύρυγχον. τινὰ μὲν γὰρ τῶν ζώων ἅπαντες οὐκ τιμῶσιν αἰγύπτιοι, καθάπερ τῶν προβάτων μὲν τράγα, βοῦν, λύκον, ἀλλοδαπὸν. τῶν δὲ ἀγρίων σῦν, ἱέρακα καὶ ἶβιν. τῶν δ' ἡμέρων σῦν, λεπιδωτὸν ἰχθὺν ὀξύρυγχον. ἄλλα δ' ἔστιν, ἃ τιμῶσι κατ' ἐαυτὸν ἕκαστοι, καθάπερ σαῖται πρίβατον, καὶ θηλαῖται. λάτον δὲ τὸν ἐν τῷ Νείλῳ τινὰ ἰχθὺν, λατοπολίται, λύκον τε λυκοπολίται, λεοντοκέφαλον δὲ ἑρμοπολίται, λέπτος δὲ βαβυλώνιοι οἱ ἐπὶ μέμφιν. ἔστι δ' ὁ λέπτος τὸ μὴ πρόσωπον ἐοικὼς ἔχειν, τἄλλα ὅμοιος καὶ ἐγκέφαλον, ἀετὸν δὲ θηβαῖοι, λέοντα δὲ λεοντοπολίται, αἶγα δὲ καὶ βάγρον μενδήσιοι, μυγάλην δὲ ἀθριβῖται, ἄλλοι δ' ἄλλό τι. τὰς δ' αἰτίας οὐχ ὁμολογουμένας λέγουσιν. ἑξῆς δ' ὅδε ἑρμοπολιτικὴ φυλακὴ, τελώνιόν τι τῶν ἐκ τῆς θηβαΐδος καταφερομένων. ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῶν ἑξήκοντα σχοίνων, ἕως συήνης, καὶ ἐλεφαντίνης. εἶτα ἡ θηβαϊκὴ φυλακὴ, καὶ διώρυξ φέρουσα ἐπὶ τανάϊν, εἶτα λύκων πόλις, καὶ ἀφροδίτης, καὶ πανῶν πόλις, λινουργῶν, καὶ λι-

καὶ λιθουργῶν κατοικίαι παλαιαί. ἔπειτα πτολεμαϊκὴ πόλις, μεγίστη τῶν γε τῇ θηβαΐδι, καὶ οὐκ ἐλάττων μέμφεως, ἔχουσα καὶ σύστημα πολιτικὸν γε τοῦ ἑλληνικῶ τρόπω. ὑπὲρ δὲ ταύτης ἡ ἄβυδος, γε ἣ τὸ μεμνόνειον βασίλειον θαυμασῶς κατεσκευασμένον, ὁλόλιθον τῇ αὐτῇ κατασκευῇ ἥπερ τὸν λαβύρινθον ἔφαμεν, οὐ πολλαπλοῦν δέ. καὶ ὑπόνομὸς γε βάθει διεμμένων, ὥστε καταβαίνειν εἰς αὐτὸν, κατακαμφθεισῶν ψαλίσιν δι' μονολίθων ὑπερβαλλόντων τοῦ μεγέθει, καὶ τῇ κατασκευῇ. ἔστι δὲ διώρυξ ἡ ἄγουσα ὕδωρ τόπον ἀπὸ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ. πρὸ δὲ τοῦ διώρυγα ἀκανθῶν τῶν αἰγυπτίων ἄλσος ὅσον ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος. ἔοικε δὲ ὑπάρξαι ποτὲ ἡ ἄβυδος πόλις μεγάλη, δυστυχοῦσα μετὰ τὰς θήβας. νυνὶ δ' ὀλίγη κατοικία μικρά. εἰ δ' ὡς φασίν ὁ μέμνων ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων ἰσμαήλης λέγεται, καὶ ὁ λαβύρινθος μεμνόνειον αὖ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ὄργου, οὗπερ καὶ τὰ ἐν ἀβύδῳ, καὶ τὰ ἐν θήβαις. καὶ γὰρ ἐκεῖ λέγεταί τινα μεμνόνεια. κατὰ δὲ τὴν ἄβυδον ὁδὸν ἡ πρώτη ἄνασις ἐκ τῶν λεχθεισῶν τριῶν. ἐν τῇ λιβύῃ, διέχουσα ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά. ἐνθένδε δὲ ὀρημίας, ὕδυδρός τε κατοικία καὶ ὄασις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἱκανή. δυστυχὴς δ' ἡ κατὰ τὴν μουσῶν λίμνην. τρίτη δὲ ἡ κατὰ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν ἄμμωνι. καὶ αὗται δὲ κατοικίαι εἰσὶν ἀξιόλογοι. πολλὰ δ' εἰρηκότων περὶ τοῦ ἄμμωνος τοῦτον εἰπεῖν βουλόμεθα, ὅτι τοῖς ἀρχαίοις μᾶλλον ἦν ἐν τιμῇ, καὶ ἡ μαντικὴ κατέθλου, καὶ τὰ χρησήρια. νυνὶ δ' ὀλιγωρία κατέχει πολλὴ τῶν ῥωμαίων ἡγουμένων τοῖς σιβύλλης χρησμοῖς, καὶ τοῖς τυῤῥηνικοῖς θεοπρόποις, διά τε ἀπλάγχνων, καὶ ὀρνιθείας, καὶ διοσημείων. διόπερ καὶ τὸ ἐν ἄμμωνι σχεδόν τι ἐκλέλειπται χρησήριον, πρότερον ἐτετίμητο. δηλοῦσι δὲ μάλιστα οἱ τὰς ἀλεξάνδρου πράξεις ἀναγράψαντες, πιστεύσαντες μὲν πολὺ καὶ τὸ τῆς κολακείας, εἰσὶ δ' ἐμφαίνοντες δ' ὅτι καὶ πίστεως ἄξιον. ὁ γοῦν καλλισθένης φησὶ τὸν ἀλέξανδρον φιλοδοξῆσαι μᾶλλον, αὐτελθεῖν τε ὡδὶ τὸ χρησήριον, ἐπειδὴ καὶ περσέα ἤκουσε πρότερον ἀναβλῶσαι καὶ ἡρακλέα, ὁρμήσαντα δ' ἐκ πειραιῶνος καὶ πόρρω νότου ὑπανισόντων βιάσασθαι, πλανώμενον γ' ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ σωθῆναι χρωμένων ὄμβρων, καὶ διοῖν κοράκων ἡγησαμένων τῇ ὁδῷ, ἅπερ οὕτως ἐκόλακευτικῶς λεγομένων. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἑξῆς. μόνῳ γὰρ δὲ τῷ βασιλεῖ τὸν ἱερέα ὑπὸ τοῦ πρὸ αὐτὸν παρελθεῖν εἰς τὸν νεὼν μετὰ τῶν στολῆς, οὓς δ' ἄλλους μετεσθῆτα τῇ ἐσθῆτι. ἐξωθεῖ τε τῶν θεμιστέας ἀκροάσασθαι πάντας πλὴν ἀλεξάνδρου,

& lapides operantur. Postea Ptolemaica ciuitas omniū maxima quæ in Thebaide sunt, & Memphi non minor. Ea Græco more ciuilitatem habet. Supra hanc est Abydus, in qua est Memnonis regia mirificè structa, tota ex lapide, quemadmodum diximus de labyrintho: sed ea non multiplex est. Item fons quidam in profundo positus, in quē per fornices descenditur, in forcipem flexos, ex integris lapidibus, & magnitudine, & structura excellentibus. Est etiam fossa, quæ ex magno flumine in hunc locum deducit. Circa fossam est Aegyptiarum acanthorum lucus Apollini sacer. Abydus olim ciuitas maxima uidetur fuisse, secunda post Thebas, nunc in paruam habitationem redacta est, & si (ut quidam uolunt) Memnon ab Aegyptijs Ismandes dicitur, etiam labyrinthus Memnonius erat, et eiusdem opus cuius Abydenſia & Thebana. Nam & ibi quædam Memnonia dicuntur. Secundum Abydum est prima Anasis ex tribus, quæ sunt in Libya, distans itinere dierum septem. Vbi habitatio est aquis et uino abundans, & cæteris rebus satis copiosa. Secunda est iuxta Muridis lacum. Tertia est Ammonis oraculo proxima. Atquæ hæ optimæ habitationes sunt. Cum multa à nobis de Ammone dicta sunt, hoc etiam addendum uidetur, quòd antiqui & diuinationem & oracula plurimum uenerabantur: nunc earum rerum maxima negligentia est. Nam Romanis Sibyllæ responsa satisfaciunt, & Hetrusca diuinatio per auguria, per exta, & Iouis signa. Quapropter Ammonis oraculū, quasi ex toto deficit. prius in honore maximo habebat. quod ij in primis declarant, qui Alexandri gesta conscripserunt: qui quanq; adulādi gratia non pauca adiecerunt, indicant tamē quæ credenda sint. ipse igit Callisthenes dicit, Alexandrum ambitione quadā contēdisse, ut ad id oraculum ascenderet, cum intelligeret Perseum & Herculem prius eò ascendisse, atq; ex Parętonio digressum incūbente austro repulsum fuisse: cum uerò per pluuerem erraret, aduētu imbris, & duorum coruorū qui iter commonstrarunt, seruatum esse. Iam hęc adulatoriè dicuntur. similia sunt quæ sequuntur, quòd solum regi sacerdos permiserit, ut in templum ingrederetur cum stola cōsueta, & quòd cęteri uestem mutarint, & quòd omnes extrinsecus oracultum adierint, præter Alexandrum,

qui interius erat, et quòd responsa nō ut apud Delphos, & Branchidas uerbis darentur, sed magna ex parte nutu, & signis: quemadmodum apud Homerum,

Iliad. α Annuit, & uultu pater illi clara sereno
Signa dedit.

Præsertim cū antistes Iouē affingeret. Hoc profectò nihil aliud est, quàm apertè dicere Alexandrum fuisse Iouis filium. His Callisthenes alias quasdā tragœdias addit, quòd cū Apollo Branchidarū oraculum deseruisset, ex quo templū à Branchidis cum Xerxe sentientibus spoliatū est, et quòd cum fons defecisset, tūc uerò ortus fuerit. & Milesiorū legati Mēphim profecti, multa responsa retulerunt de futura apud Arbela uictoria, de Darij morte, de rebus in Lacedęmonia innouatis, & quòd Alexander ex Ioue nasceretur. Quanquā de ea generis nobilitate, ferunt etiā ab Erythręa Athanaide prędictum fuisse, quæ Erythræę antiquæ Sibyllæ similis fuit. Atq; hæc sunt quæ à scriptoribus traduntur. Abydæi Osirim colunt. In Osiridis templo non licet, nec cantori, nec tibicini, nec psaltæ canere, quēadmodū mos est alijs deis. Post Abydū est parua Diospolis, postea Tentyra ciuitas. Hic propter cæteros Aegyptios supra modum crocodilus deceratur, & ex omnib. beluis inimicissimus habetur. Nā cęteri quanquā eius animalis malitiam norint, et humano generi pernicioſum existiment, uenerātur tamē, & ab eo abstinēt. Tentyritę omnib. modis id perueſtigāt, atq; occidunt. Sunt qui dicant, quòd quemadmodum Psylli apud Cyrenaicam regionem naturalem quandam uim habent contra serpētes, sic & Tentyritæ contra crocodilos, ut nihil ab eis patiantur, sed intrepidè natent, & aquam tranēt, alio nemine audente. Cumq; crocodili Romam allati essent, ut uiderentur, Tentyritæ eos sequebantur, facta est illis piscina quædam, & foramen in uno laterum, ut ex aqua in apricum egredi possent. Tentyritæ adorant, qui eos interdum rete educebāt ad solem, ut à spectatoribus uiderentur: interdum in aquam intrātes, rursum eos in piscinam retrahebant. Colunt autem Venerē. Ponè Veneris templum est Isidis fanum, postea sunt ea quæ Typhonia uocantur, & fossa quæ Coptū defert communem & Aegyptiorum & Arabum urbē. Deinceps est Isthmus in Rubrum mare porrectus, iuxta Berenicen urbem, δὲ τὸ νεὼ τῆ ἀφροδίτης, ἱσταται ὄρυγμα ἱερόν. ἔπειτα τυφώνεια καλούμενα, καὶ ἡ εἰς κοπτὸν διώρυξ, πόλιν κοινὴν αἰγυπτίων τε καὶ ἀράβων, ἐντεῦθεν ὄρυγμα ἐμβολὴς εἰς τὴν ἐρυθρὰν κατὰ πόλιν βερενίκην, ἐλίμενον δοκεῖν δ' ἐνθένδε εἶναι οὐχ ὡς πόρρω τῶν ἀλφοῖς, καὶ βραγχίδας τὰς ἀρχεπαίσεις ἀλλὰ λόγων, ἀνανεύμασι, συμβούλοις πολέων, ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ,

Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.

Τοῦ προφήτου τὸν δία νοοῦντος. ἔστω μὲν τοι ῥητῶς εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι εἶη διὸς υἱός. προσπαραγωδῶν δὲ τοὺς καλλισθένης, ὅτι τοῦ ἀπόλλωνος τὸ μὲν βραγχίδαι μαντεῖον ἐκλελοιπότος, ἀφ' ὅτου τὸ ἱερὸν ὑπὸ τῶν βραγχιδῶν συλήθη ὑπὸ ξέρξου πορισάντων. ἐκλελοιπυίας δὲ καὶ τῆς λειβήνης πότε, ἢ τε λιβύη ἀνάσχοι, καὶ μαντεῖα πολλὰ οἱ μιλησίων πρίσβεις κομιζόντων εἰς μέμφιν πρὶ τῆ ἐκ διὸς γενέσεως τοῦ ἀλεξάνδρου, καὶ τῆ ἐσομένης πρὶ ἄρβηλα νίκης, καὶ τοῦ λακεδαίμονι νεωτερισμῶν. πρὶ δὲ τῆ δυσγενείας, καὶ τὰ ὑπὸ θραικῶν ἀθλιαίτατα φησὶν ἂν εἰπεῖν. καὶ γὰρ ταύτῃ ὁμοίαν γενέσθαι τῆ παλαιᾷ σιβύλλη τῆ ἐρυθραίᾳ. τὰ μὲν δὴ τῶν συγγραφέων ἀκριβῶντα. γὰρ δὲ τῇ ἀβύδῳ τιμῶσι τὸν ὄσιριν. γὰρ δὲ τῆ ἱερῷ τοῦ ὀσιριδος οὐκ ἔξεστιν, οὔτε ᾠδὴν, οὔτε αὐλητὰν, οὔτε ψάλτην ἀπέρχεσθαι τῆ θεῷ, καθάπερ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἐθος. μετὰ δὲ τὴν ἄβυδον διόσπολις ἡ μικρά. εἶτα τεντύρα πόλις. γὰρ τοῦτο δὲ διαφερόντως παρὰ τοὺς ἄλλους αἰγυπτίους ὁ ἱεροκροδειλος ἠτίμωται, καὶ ἐχθιστος τῶν ἁπάντων θηρίων νενόμισται. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, καίπερ εἰδότες τὴν κακίαν τοῦ ζώου, καὶ ὡς ὀλέθριος τῆ ἀνθρωπίνῃ γένει, σέβονται ὅμως, καὶ ἀπέχονται. οὗτοι δὲ πάντα τρόπον ἀνιχνεύουσι, καὶ διαφθείρουσιν αὐτούς. γάρ εἰσι δ' ὥσπερ τοὺς ψύλλους τοὺς πρὸς τῇ κυρηναίᾳ, φυσικήν τινα αὐτοπάθειαν ἔχειν πρὸς τὰ ἑρπετά, οὕτως καὶ τοὺς τεντυρίτας πρὸς τοὺς ἱεροκροδείλους, ὥστε μηδὲν ὑπ' αὐτῶν πάσχειν, ἀλλὰ καὶ κολυμβᾶν ἀδεῶς, καὶ διαπορᾶν, μηδενὸς ἄλλου θαρροῦντος, εἰς τε τὴν ῥώμην κομιδῆσι τοῖς ἱεροκροδείλοις ὠφελείας χάριν, σωκροκοδείλοις οἱ τεντυρίται. χρωμένης τε δεξαμενῆς καὶ τροφατροφῆς τινος ὑπὲρ μιᾶς τῶν πλευρῶν, ὥστε καὶ τοῖς θηρίοις ἐκβᾶσι τοῦ ὕδατος, ἁλιασήριον εἶναι, ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ τότε μὲν ἀφ' ἑλκόντες δικτύῳ πρὸς τὸ ἁλιασήριον, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν θεατῶν ὁρᾶσθαι, ἐμβαίνοντες ἅμα εἰς τὸ ὕδωρ. τότε δὲ πάλιν εἰς τὴν δεξαμενὴν καταδύντες. τιμῶσι δὲ ἀφροδίτην. ὅπου δ' ἐν

ἀλίμενον μὲν, τὴν δ' δύκαιρίαν τοῦ ἰσθμοῦ καταγωγὰς ὠνησιλέους ἔχουσαν. λέγεται δ' ὁ Φιλάδελφος πρῶτος στρατοπέδῳ τεμεῖν τὴν ὁδὸν ταύτην ἄνυδρον οὖσαν, καὶ κατασκευάσαι σταθμούς, ὡς τοῖς ἐμπορείοις ὁδεύμασι, καὶ δι' ἃς ἦν καμήλων. ἔστι γὰρ πρᾶξαι διὰ τὸ τὴν ἐρυθρὰν δύσπλοιαν εἶναι, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκ τοῦ μυχοῦ πλοϊζομένοις. ἐφάνη δὲ τὴ πεῖρα πολὺ τὸ χρήσιμον, καὶ νῦν ὁ ἰνδικὸς φόρος ἅπας καὶ ὁ ἀράβιος, καὶ τοῦ αἰθιοπικοῦ ὁ τοῦ ἀραβίου κόλπου καταπομπεύομενος εἰς κοπτὸν φέρεται. καὶ τοῦτ' ὄντα ἐμπορεῖον ἦν τοιούτων φορτίων. οὐκ ἄπωθεν δὲ τοῦ βοργνίκης ὄντος μυὸς ὅρμος πόλις, ἔχουσα τὸν ναύσταθμον ἦν πλοϊζομένων, καὶ τοῦ κοπτοῦ. οὐ πολὺ ἀφέστηκεν ἡ καλουμένη ἀπόλλωνος πόλις, ὥστε καὶ αἱ διοδεύουσαι τὸν ἰσθμὸν δύο πόλεις, ἑκατέρωθεν εἰσίν. ἀλλὰ νῦν ἡ κοπτος, καὶ ὁ μυὸς ὅρμος, ξυσκημεῖ, καὶ χρῶνται τοῖς τόποις τούτοις. πρότερον μὲν οὖν γυκτοπόρουν πρὸς τὰ ἄστρα βλέποντες οἱ καμηλέμποροι, καὶ καθάπερ οἱ πλέοντες ὕδατος, ἡμίζοντες καὶ ὕδωρ. νυνὶ δὲ καὶ ὑδρία κατεσκεύασαν, ὀρύξαντες πολὺ βάθος, ἐκ τοῦ οὐρανίου καὶ ἀπόρου ὄντος ὑετίου, ὅμως δὲ ξαμωνὰς πεποίηνται. ἡ δ' ὁδὸς ὅλη ἐξ, ἢ ἑπτὰ ἡμερῶν. ὧδι δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, καὶ τὰ τῆς σμαράγδου μέταλλα ὅτι, καὶ ἄλλων λίθων πολυτελῶν, τοῦ ἀράβου ὀρυττόντων βαθεῖς πηνας ὑπονόμους. μετὰ δὲ τὴν ἀπόλλωνος πόλιν, αἱ θῆβαι καλοῦνται δὲ νῦν αἱ κὸς πόλις. Αἱ θῆβαι ἑκατόμπυλοι εἰσί, διακόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ. ἀνδρες ἁρματηλατοῦσι σὺν ἵπποισι, καὶ ὀχεσθαι. ὅμηρος μὲν οὕτω λέγει δὲ καὶ τὴν τοῦ πλοῦτον. Οὐδ' ὅσα θήβης. Αἰγυπτίας, ὅτι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται. Καὶ ἄλλοι δὲ τοιαῦτα λέγουσι, μηδὲ πολιν πεθῴτες τῆ αἰγύπτου ταύτην. καὶ νῦν σλέκνυται δ' ἴχνη τοῦ μεγέθους αὐτῆ, ὧδι ὀγδοήκοντα στάδιους τὸ μῆκος. ἔστι δ' ἱερὰ πλέω, καὶ τούτων δὲ τὰ πολλὰ ἠκρωτηρίασε καμβύσης. νυνὶ δὲ σῶμα δὲν σωσικεῖται. μέρος δ' ἔστιν ἐν τῇ ἀραβίᾳ, ἐν ᾗπερ ἡ πόλις μέρος δ' ὅτι καὶ ἐν τῇ περαίᾳ, ὅπου τὸ μεμνόνιον. ἐν ταῦθα δὲ δύο τῶν κολοσσῶν ὄντων μονολίθων ἀλλήλων πλησίον, ὁ μὲν σώζεται, τοῦ δ' ἑτέρου τὰ ἄνω μέρη τὰ ἀπὸ τῶν καθέδρας πέπτωκε σεισμῷ γενηθέντος, ὡς φασι. πεπίσθυκε δ' ἐπ' ἄκρῳ καθ' ἡμέραν ἑκάστην, ψόφῳ ὡς οὐ πληγῆς ὁ μεγάλης ἀκροτελεύτου, ἀπὸ τοῦ μύοντος ἐν τῷ θρόνῳ, καὶ τῇ βάσει μέρος. λέγω δὲ πρῶτον ὧν τὸ πωρ μετὰ γάλλου αἰλίου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν συόντων αὐτῷ φίλων τε καὶ στρατιωτῶν, περὶ ὥραν πρώτην ἤκουσα τοῦ ψόφου, ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς βάσεως, ἔστ' ἀπὸ τοῦ κολοσσοῦ, ἔστ' ἐπὶ τῆς τῶν κύκλων,

quæ quanquam ſine portu eſt, apta tam en diuerſoria habet. Dicunt Philadelphum primô hanc uiam exercitu aperuiſſe, cum ſicca eſſet, ac manſiones conſtituiſſe, tam pedibus iter agentibus quàm camelis. Idq; effeciſſe, quoniam Rubrũ mare difficulter nauigaretur, præſertim ex Arabico receſſu nauigantib. Enimuero ex experientia utilitas maxima uiſa eſt, atq; nunc totum Indicum & Arabicũ tributum & Aethiopicum, quod Arabico ſinu aduehitur, Coptum defertur, quę eiuſmodi mercium emporium eſt. Nõ procul à Berenice eſt Muris ſtatio, quæ ciuitas nauale habet. A' Copto quoq; non multũ abeſt Apollinis ciuitas, quare duæ urbes Iſthmum terminantes utrinque ſunt, ſed Coptus & Muris ſtatio nunc excellunt. Nam ijs nunc omnes utũtur. Primùm camelis uecti per noctem iter agebãt, ad aſtra reſpicientes, quemadmodum nautæ, & ita aquam portabant, nũc terra in profundũ effoſſa aquas parauerunt, et è cœleſtibus, quanquã raræ ſint, ciſternas fecerunt, hoc eſt VI. VII ue dierum iter. In hoc iſthmo ſunt ſmaragdi, & aliorum quorundam precioſorum lapidum metalla, ubi Arabes profundos quoſdã meatus effodiunt. Poſt Apollinis urbẽ ſunt Thebæ, quæ nunc Dioſpolis uocatur, ut

Quis centum portę portarum quamq; ducẽti *Iliad. I*
Sublimeis in equis homines, & curribus errant.

Sic enim Homerus inquit: Addit etiam di- *Odyſſ. Δ*
uitias: ut,

Nec q̃d diuitias Aegyptia Theba recondit.

Sunt & alij qui eadem dicant, hanc Aegypti metropolin ponẽtes, nunc quoq; nõnulla eius ueſtigia ſeruantur, quæ magnitudinẽ declarant, longitudinẽ quidem LXXX ferè ſtadiorum. Sunt in ea tẽpla quàm plurima, magna ex parte à Cambyſe mutilata. nũc uicatim habitatur. ac pars quædam in Arabia ubi ciuitas eſt, pars etiam in ulteriore, ubi Memnonium. Hic cum duo coloſſi ſint, ex integris lapidibus inter ſe propinqui, alter quidem ſeruatur, alterius uerò ſuperiores à ſede partes corrucrũt, facto (ut fama eſt) terræmotu. creditur etiam ſemel in die ſonitum quendam ictu haud magno effici à parte, quę in ſede ac baſi eſt. Atq; cũ ego ibi cum Aelio Gallo adeſſem, & cum reliqua multitudine amicorum, ac militum, qui cum eo erant, circiter horã primam ſonitum audiui, ſiue à baſi, ſiue à coloſſo,

siue à circunstantibus de industria factum. Id enim haudquaquã affirmarim, cum propter incertam causam, omnia magis subeãt, ut credam, quàm ex lapidibus sic compositis crepitum edi. Supra Memnonium sunt regum sepulturæ in speluncis quibusdam in lapidẽ excisæ, circiter XL mirum in modum structæ, quæ aspectum quendam pulcherrimum præbeant. Iuxta ipsa quoq; sepulchra in obeliscis quibusdã literæ sunt, quæ regum illorũ diuitias, ac potentiam declarãt, atq; imperiũ usq; in Scythiã, & Bactrianã, & Indiã, & quæ nũc Ionia dicitur, propagatum. Itẽ tributorũ magnitudinẽ, & exercitus circiter decies centena millia. Thebani sacerdotes astronomiam philosophiamq; exercere dicuntur. Hi nõ à luna, sed à sole dies deducunt, XII triginta dierũ quinq; diesq; singulis annis adijcientes. Ad totius uerò anni complementum, cum quædam diei particulæ excurrant, spacium quoddam componunt ex omnibus diebus, & omnibus annis, quod particulæ excurrẽtes & coeuntes diem conficiunt. Huiusmodi sapientiam omnem Mercurio in primis tribuunt, ac Ioui quẽ præcipuè colunt, uirgo quædam genere clarissima, & specie pulcherrima sacratur, eas Græci Palladas uocant, uirgo pellicis more, cum quibus uult coit, usq; ad naturalem corporis purgationem. Post purgationem uiro datur, sed prius quàm nubat, post pellicatus tempus, ut mortua lugetur. Post Thebas est Hermonthis ciuitas, in qua Apollo & Iupiter coluntur. hic etiam bos alitur. Deinde est Crocodilorum ciuitas, quæ eam beluam colit. Deinde Veneris ciuitas, & postea Latopolis, quæ Palladem & Latum colit. Postea Lucinæ ciuitas, & eius templum. In ulteriore est Accipitrum ciuitas, ubi accipiter colitur. Deinde Apollinis ciuitas, quæ etiam crocodilis est inimica. Syene uerò & Elephantina, altera in finibus est Aethiopiæ, altera est insula spacio semistadij, in qua ciuitas est, quæ Cnuphidis templum habet, & Nilometrium, quemadmodum Memphis. Nilometrium est puteus quidam, in Nili ripa ex integro lapide constructus, in quo & maxima & minima, & mediocria Nili incrementa adnotãtur. Nam putei aqua cum Nilo pariter crescit, & decrescit. Suntq; in putei pariete notæ quædã, incremẽtorũ omniũ mensuræ. Hæc itaq; obseruantes cum alijs notant, ut incrementa cognoscant.

καὶ πρὸς τὴν βάσιν ἱδρυμένων τινὸς ποιήσαντος τὸν ψόφον, οὐκ ἔχω διϊσχυρίσασθαι. δῆλα γὰρ τὰ ἀδηλότερα τῶν αἰτίων, πᾶν μᾶλλον ἐπορέγεται πεδύειν, ἢ τὸ ἐκ τῶν λίθων οὕτω τεταγμένων ἐκπέμπεσθαι τὸν ἦχον. ἔστι δὲ τὰ μνημονεῖα, θῆκαι βασιλέων γὰρ ἀπηλαίοις λατομηταὶ πρὸς πυραμίδων τινὰ, θαυμασίως κατεσκευασμένα, θέας ἄξια. γράφουσι δὲ τὰς θήκας ἐπὶ ξύλων ὀβελίσκων ἀναγραφὰς δηλοῦσαι τὸν πλοῦτον τῶν τότε βασιλέων, καὶ τὴν ὑποκράτειαν, ὡς μέχρι συήνης, καὶ Βακτρίων, καὶ ἰνδῶν, καὶ τῶν ἰωνίας σατράπων. καὶ φόρων πλῆθος, καὶ στρατιᾶς τῶν ἑκατὸν μυριάδας. λέγονται δὲ καὶ ἀστρονόμοι, καὶ φιλόσοφοι, μάλιστα οἱ γύται θεῖοι. τούτων δ' ὄντων καὶ τὰς ἡμέρας μὴ κατὰ σελήνην ἄγειν, ἀλλὰ κατὰ ἥλιον, τοῖς τριακονθημέροις δώδεκα μησὶν, ἐπαγόντων, ὥστε ἡμέρας κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον. εἰς δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ὧν ἔχοντος μοίρας τινὰς ἡμέρας, προϊόντων τινα συμπίπτειν δὴ ὅλων ἡμερῶν, καὶ ὅλων ἐνιαυτῶν τοσαύτων, ὅσα μόρια τὰ ὑπερέχοντα συνελθόντα ποιεῖ ἡμέραν. ἀναπίθεσι δὲ τοῦ ἑρμῆ πᾶσαν τὴν ποικίλην σοφίαν. τοῦ δὲ διὸς, ὃν μάλιστα τιμῶσι, δυσεκτάτη, καὶ χρόνους λαμπροτάτου παρθένου ἱεροῦται, ἃς καλοῦσιν οἱ ἕλληνες παλλάδας. αὕτη δὲ καὶ παλλακεύει, καὶ συίεσιν οἷς βούλεται μέχρις ἂν ἡ φυσικὴ χρήσηται τοῦ σώματος κάθαρσις. μετὰ δὲ τὴν κάθαρσιν δίδοται πρὸς ἄνδρας· πρὶν δὲ θνῆσαι, πρόσθεν αὐτὴ ἄγεται μετὰ τὸν παλλακέως κηδεμόνα. μετὰ δὲ θήβας ἑρμωνθὶς πόλις, ἐν ᾗ ὅτε ἀπόλλων τιμᾶται, καὶ ὁ βοῦς. τρέφεται δὲ καὶ ἐνταῦθα βοῦς. ἔπειτα λυκοπολίταν πόλις τιμῶσα τὸν θηρίον. εἶτα ἀφροδίτης πόλις, καὶ μετ' αὐτὴν λατοῦ πόλις, τιμῶσα ἄρτεμιν καὶ τὸν λατόν. εἶτα ἐλεφθυίας πόλις καὶ ἱέραξ. ἐν δὲ τῇ πρόσω ἱέρακων πόλις τὸν ἱέρακα τιμῶσα. εἶτ' ἀπόλλωνος πόλις, καὶ αὖθις πολεμοῦσα τοῖς λυκοπολίταις. ἡ δὲ συήνη, καὶ ἐλεφαντίνη, ἡ μὲν ὑπὸ τῶν ὁρῶν τῆς αἰθιοπίας, καὶ τῆς αἰγύπτου πόλις. ἡ δ' ἐν τῷ νείλῳ πρόκειμένη τῆς συήνης νῆσος ἐν ἡμισταδίῳ, καὶ ἐν ταύτῃ πόλις ἔχουσα ἱερὸν λινουργικὸν, καὶ νειλομέτριον σὺν μονολίθῳ λιθοσκευασμένον ὑπὸ τῇ ὀχθῃ τοῦ νείλου φρέαρ, ἐν ᾧ τὰς ἀναβάσεις τοῦ νείλου σημειοῦνται, τάς τε μεγίστας καὶ ἐλαχίστας, καὶ τὰς μέσας. συμβαίνειν γὰρ καὶ συστέλλεσθαι τοῦ ποτα-

μοῦ τὸ ὕδωρ. εἰσὶν οὖν ἐν τοῖχῳ τῷ φρέατος παραγραφαὶ, μέτρα τῶν τε πλήρων, καὶ τῶν ἄλλων ἀναβάσεων. ὑπισχνοῦνται οὖν τοῖς, ὅσα σημαίνουσι τοῖς ἄλλοις ἅπασι εἰδέναι,

πρὸς πολεῖς

πρὸ πολλοῦ γὰρ ἴσασιν ἐκ τῶν γινομένων σημείων, καὶ τῶν ἡμέρων τὴν ἐπιδρομὴν αὐξήσειν, καὶ πλωτίλους ποιοῦσι. ὄφρα δὲ καὶ τοῖς γεωργοῖς χρήσιμον, ἢ τῶν ὑδάτων ταμιείας χάριν, καὶ παραχωμάτων, καὶ διωρύγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν πλοΐμων χάριν. αἱ γὰρ μείζους αὐξήσεις, μείζους καὶ τὰς προσόδους ἐπαγγέλλουσιν. ἐν δὲ τῇ συήνῃ, καὶ τὸ φρέαρ ὅτι τὸ σημαῖνον τὰς θερινὰς τροπὰς, καὶ διότι ἐπὶ τροπικῷ κύκλῳ ὑπόκεινται οἱ τόποι οὗτοι, καὶ ποιοῦσιν ἀσκίους οὓς γνώμονας κατὰ μεσημβρίαν. ἐνταῦθα πρῶτον ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γίνεται, καὶ ποιεῖ οὓς γνώμονας ἀσκίους κατὰ μεσημβρίαν. ἀνάγκη δὲ κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου, καὶ εἰς τὰ φρέατα βάλλειν μέχρι τοῦ ὕδατος τὰς αὐγὰς αὐ βαθύτατα ἥκειν. κατὰ κάθετον γὰρ ἡμεῖς γε ἑστήκαμεν, καὶ τὰ ὀρύγματα ἐπὶ φρεάτων κατεσκεύασται. εἰσὶ δ' ἐνταῦθα πρεῖς σπεῖραι ῥωμαίων ἱδρυμέναι φρουρᾶς χάριν. μικρὸν δ' ὑπὲρ ἡ ἐλεφαντίνης ἐστὶν ὁ μικρὸς καταράκτης, ἐφ' ᾧ καὶ θέαν τινὰ οἱ σκαφῖται τοῖς ἡγεμόσιν ἐπιδείκνυνται. ὁ μὲν γὰρ καταράκτης ἐστὶ κατὰ μέσον τὸν ποταμὸν, πετρώδης τις ὄφρυς, ἐπίπεδον μὲν ἄνωθεν, ὥστε διέχεσθαι τὸν ποταμόν. τελευτῶσα δ' εἰς ἀρυμνὸν, καθ' οὗ καταῤῥήγνυται τὸ ὕδωρ. ἑκατέρωθεν δὲ πρὸς τῇ γῇ ῥεῖθρον, ὁμάλιστα καὶ ἀνάπλουν ἔχει. ἀναπλέυσαντες οὖν ταύτῃ, καταῤῥέουσιν ὕδατι τῷ καταῤῥάκτῃ, καὶ ὠθοῦνται μετὰ τῆς σκάφης ὕδατι τῷ ἀρυμνῷ, καὶ σώζονται σὺν αὐτοῖς ἀπαθεῖς. τοῦ δὲ καταῤῥάκτου μικρὸν ἐπάνω, τὰς φυλὰς εἶναι συμβαίνει, κοινὴν κατοικίαν ἀμφοτέρων τε, καὶ αἰγυπτίων κατεσκευασμένην, ὥσπερ καὶ τὴν ἐλεφαντίνην, καὶ τὸ μέγεθος ἴσην, ἱερὰ ἔχουσαν αἰγύπτια, ὅπου καὶ ὄρνεον τιμᾶται, ὃ καλοῦσι μὲν ἴβιν ἄκα. οὐδέν δὲ ὅμοιον ἔμοιγε ἔφαινεν ἔχειν τοῖς παρ' ἡμῖν, καὶ γὰρ αἰγυπτίην ἴβιν ἄξιον, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγέθει μᾶλλον ἦν, καὶ τῇ ποικιλίᾳ πολὺ λιπαρωτέρα. ἀμφοτέρην δ' ἔφασαν εἶναι, καὶ κεῖθεν κομίζεσθαι ὅταν ἐκλίπῃ, καὶ πρότερον, καὶ σὺν τότε ἐφάνθη ἡμῖν πρὸς ἐλλείψει ὄν δι' ἀσθένειαν. ἤλθομεν δ' εἰς φυλὰς ἐκ συήνης ἀπλοΐᾳ, δι' ὁμαλοῦ σφόδρα πεδίου σταδίους ὁμοῦ τι ἑκατόν. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν ἡ ἰδέα ἑκατέρωθεν πολλαχοῦ, ὥσπερ ἐρημία ποτὲ πετρώδης πλίβατον ἐρογγύλου, λεῖον ἱκανῶς, ἐγγὺς σφαιροειδοῦς τοῦ μέλανος καὶ σκληροῦ λίθου, ἐξ οὗ δύθεσαι γίνονται ὧν ποτὲ μέμνον μέζονι, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ πάλιν ἄλλο. ἔστι δ' ὅτε αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι οἱ πέτροι. ἦν δ' ὁ μὲν μέγιστος

Nam ex his signis, ac dieb. multo antè futurã Nili excrescentiam cognoscunt: id que omnibus prædicunt. quæ res profectò agricolis ad aquarum conseruationem, & aggerum, & cannalium effossionem, principibus uerò ad prouentus utilissima est. Maiora enim incrementa, maiores prouentus denunciant. In Syene puteus quidam est, qui æstiuum indicat solstitium: quoniam hæc loca circulo tropico sunt subiecta, & in meridie umbilicos faciunt sine umbra. A' nostris enim locis, hoc est à Græcis, in meridiem procedentibus, hic primùm sol nobis supra uerticem fit: & in meridie umbilicos efficit, sine umbra. Necesse enim est, cum nobis supra uerticem fuerit, in puteos quanquam profundissimos usque ad aquam radios iaci. nam & nos perpendiculariter stamus, & puteorum effossiones, ad perpendiculũ sunt factæ. Hoc in loco tres Romanorum cohortes collocatæ sunt præsidij gratia. Paulò supra Elephantinam est paruus catarractes, in quo scapharij spectaculum quoddam principibus exhibent. Catarractes est ad medium ferè flumen petrosum quoddam supercilium in superiore parte planum, ut flumen recipere possit: desinens uerò in præcipitium, ex aqua præcipitatur. Vtrinque secus terram alueus est, qui facile adnauigari potest. Hac itaque adnauigantes defluunt in catarractẽ, et cum scapha in præcipitium detruduntur, & ipsi & scaphæ illæsi. Paulo supra catarractem sunt Philæ, communis Aethiopum & Aegyptiorum habitatio, structa quemadmodum Elephantina & pari magnitudine. Hæc templa Aegyptia habet, ubi ales colitur, quem accipitrem uocant, qui nec nostris simile quicquam habet, nec Aegyptijs. nam & magnitudine excedit, & uarietate longè diuersus est. Dicunt eum Aethiopicum esse, & inde afferri, cum alter deficit, ac etiam multo antè, & tunc nobis ostensus est, cum iam morbo deficeret. Nos Philas ex Syene plaustro uenimus per campum ualde planum centum stadiorum spacio. Per totam ferè uiam uidere erat utrinque multis in locis quasi *scopulos, petram arduam, rotundam, politam, pro pemodum sphæricam, nigri ac duri lapidis, ex quo mortaria fiunt, super maiore petra positam, ac rursum super ea aliam. nonnullæ per sese iacebant. earum maxima erat

* ἐγκλὰς est in Græcis, quod ego plane non intelligo.

non minore XII pedũ diametro, atq; omnes maiores quàm horum dimidiæ. Traiecimus in insulam super Pactone delati. Pactum est scaphæ genus ex uirgis ita compositũ, ut texti le quiddam uideatur. Stãtes itaq; in aqua uel in asseribus sedentes, facile trãsmittimus, nihil omnino metuentes. Sunt enim sine periculo, nisi scapha nimis impleatur. Cum in tota Aegypto palma sterilis sit, uel fructũ afferat non esculentum, tamen in locis Delta, Alexãdriæ proximis Thebaica palma optima est. quare admiratione dignũ est, quomodo qui eandẽ plagam habitant, quã Iudęi & finitimi qui circa Delta sunt & Alexandriam, tantum ab illa differãt, quæ ultra aliam palmã etiã caryotã gignit, nõ multo meliorẽ quàm Babylonia. In Thebaide et in Iudęa duplex est palma, caryota scilicet atque reliqua, ac Thebaica quidem quanquam durior sit, gustatu tamen suauior. Est etiam insula quædam, quæ palmam optimam fert, & prouentũ maximũ principib. pẽdit. regis enim erat, et priuatus nemo in ea partem habebat, & nunc principũ est. Sed multa cùm cæteri, tum Herodotus garrit, ut cantũ, uel modũ, uel iucunditatem quandã orationi monstra adhibentes, ut illud est, quod de insulis dicunt iuxta Syenen, & Elephantinã: Nili fontes complures esse, & ad eum locũ flumen profundũ immensum habere. Nilus quidem insulas sparsas quamplurimas habet, aliasq; ex toto crescente flumine obruuntur, alias ex parte. Loca uerò quæ ualde sublimia sunt, cochlijs irrigantur. In initio itaq; Aegyptus ualde tranquilla erat, tum propter regionis ubertatem, tum propterea quòd nõ facile externis gentibus pateret. Nam à septentrione maritima importuosa & Aegyptio pelago cingebatur. Ab ortu & occasu desertis & montib. Libycis & Arabicis (ut diximus) tuta. austrum uersus Troglodytæ, & Blemmyes, & Nubæ & Megabari erant, qui Aethiopes supra Syenẽ habitãt. Suntq; ij Nomades, non tamẽ multi, nec bellicosi, quanquã olim uiderẽtur, propterea quòd sæpe latronũ more incautos adoriebantur. Aethiopes quoq; qui ad meridiem Meroenq; pertendunt, nec ipsi ualde multi sunt, nec congregati: quippe qui fluuialem regionem longam angustamq; habitant, qualem antè diximus, nec ad bellum, nec ad aliam uitæ rationem bene instructi: quin etiam nunc eodem modo tota regio se habet.

τῶν διάμεσον πολλῷ οὐκ ἐλαττόνων, ἢ διὼ δεκα, ἅπαντες δὲ μείζους ἢ ἡμίσεις ἐκείνων. διέβημεν δὲ εἰς τὴν νῆσον ὑπὸ πάκτων. ὁ δὲ πάκτης ἐστὶ σκυταλίδων πεπηγώς ὀλίγων σαφέως, ὥστ' ἐοικέναι σαπλοκίνῳ. ἐσῶτος δ' ἐγγὺς ἢ καὶ σανιδίοις τισὶ πεσκαθήμενοι, ῥᾳδίως ἐπεραιώθημεν δεδιότες. ἀκίνδυνα γὰρ ὄντα ἂν μή τις ὑπερόγμους ποιήσῃ τὸ περθμόσιον. καθ' ὅλην δὲ τὴν αἴγυπτον τὸ φοινικῶν ἄγονος ὂν καὶ ἐκφέρον τὸν καρπὸν οὐκ εὔβρωτον γε τοῖς πρὸς τὸ θέλγητα τόποις, καὶ τὸν πρὸς ἀλεξάνδρειαν, ὁ γὲ τῇ θηβαΐδι φοίνιξ ἄριστος τῶν ἄλλων φύεται. θαυμάζειν οὖν ἄξιον, πῶς ταὐτὸ κλίμα οἰκοῦντες, τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ὁμόροι, οἱ πρὸς τὸ θέλγητα, καὶ τὴν ἀλεξάνδρειαν, τοῦτον διαλλάττουσιν ἐκείνης, πρὸς ἄλλο φοίνικι, καὶ τὸν καρπὸν γυμνώσης, οὐ πολὺ κρείττονα τοῦ βαβυλωνίου. διήρηται δ' ὅμως, τε γὲ τῇ θηβαΐδι, καὶ ὁ γὲ τῇ ἰουδαίᾳ, ὅ, τε ἄλλος καὶ ὁ καρποιωτός. σκληρότερος δ' ὁ θηβαϊκὸς, ἀλλὰ τῇ γεύσει εὐστομώτερος. ἔστι δὲ καὶ νῆσος ἣ μάλιστα ἐκφέρουσα τὸν καρπὸν, μεγίστη τε οὖσα πρόσοδον, τοῖς ἄγουσι. βασιλικὴ γὰρ ἦν. ἰδιώτην οὐδὲ οὐ μετῆν, ἐπὶ ναῦν δ' ἀγομένων ὅσι. πολλὰ δ' ἱρόδοτός τε κἀ ἄλλοι φλυαροῦσιν, ὥσπερ μέλος, ἢ ῥυθμὸν, ἢ ἡδυσμά τι τοῦ λόγου τὴν τοιαύτην πρόσφορον τοῦ λόγου τὴν τοιαύτην πρόσφορον οἷον τὸ φάσκειν πολλὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ συήνῃ, καὶ τῇ ἐλεφαντίνῃ. πλείους δ' εἰσὶ, τὰς πηγὰς τοῦ νείλου εἶναι, καὶ βάθος ἄβυσσον ἔχειν τὸν πόρον κατὰ ταύτην τὸν τόπον. νήσους δ' ὁ νεῖλος καταπαρμυίας ἔχει πάμπολλας, τὰς μὲν καλυπτομένας ὅλας γὲ ταῖς ἀναβάσεσι, τὰς δ' ἐκ μέρους. ἐπιχειροῦσι δὲ τοῖς κοχλίαις τὰ λίαν ἔξαλα. ἦν μὲν οὖν ἡ αἴγυπτος εἰρηνικὴ τὸ πλέον διαπαντὸς δὲ τὰ αὐτὰ περὶ τὴν χώραν, καὶ τὸ δυσείσβολον τοῖς ἔξωθεν. ἀεὶ μὲν γὰρ ἀήττητον ἀλιμένῳ παραλίᾳ, καὶ πελάγει τοῦ αἰγυπτίῳ φρουρουμένη, ἀεὶ δὲ τῷ ἐω, καὶ τῷ ἑσπέρᾳ ὀρήμοις ὄρεσι τοῖς τε λιβυκοῖς, καὶ τοῖς ἀραβίοις, ὥσπερ ἔφαμεν. λοιπὰ δὲ τὰ πρὸς νότον, προσλελύπται, βλέμμυσι, καὶ νούβαι, καὶ μεγάβαροι οἱ ὑπὲρ συήνης αἰθίοπες. εἰσὶ δ' οὐδὲ νομάδες, καὶ οὐ πολλοὶ, οὐδὲ μάχιμοι. δηλοῦσι δὲ τοῖς πάλαι διὰ τὸ λῃστρικῶς ἀφυλάκτοις ἐπιτίθεσθαι πολλάκις. οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, καὶ μόνοι αὐτῶν αἰθίοπες, οὐδ' οὗτοι πολλοὶ, οὔτε γὲ συνηθροῦσθαι τε ποταμίαν μακρὰν, καὶ σκηνὰς οἰκοῦντες, οἵαν προείπομεν. οὐδὲ παρεσκευασμένοι καλῶς, οὔτε πρὸς πόλεμον, οὔτε πρὸς τὸν ἄλλον βίον. καὶ νῦν δὲ διακεῖται παραπλησίως ἡ χώρα πᾶσα.

σημεῖον

σημεῖον δέ, τεισὶ γοῦν ἀπάρχαις, οὐδὲ τάττας οὔτε λίσιν, ἱκανῶς ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἡ χώρα φρουρεῖται. κινδυνεύσαντες τῆς αἰθιοπίας ὑπὸ θράσους, καὶ ἐπιχειρήσαντες τὴν χώραν σφετερίσασθαι, μικροῦ ἐδέησαν καὶ τῇ χώρᾳ συνεφθάρησαν. καὶ οὐ λοιπαὶ μὲν δυνάμεις οὐ γὰρ αἰγύπτῳ, οὔτε τοσαῦταί τινες εἰσὶν, οὔτε ἀθρόαις ἐχρήσαντο, οὐδ' ἅπαξ ῥωμαῖοι. οὔτε γὰρ εἰσὶν, οὔτ' αὐτοὶ οἱ αἰγύπτιοι πολεμικοὶ, καίπερ ὄντες παμπληθεῖς, ἔτε τὰ πρὸς ἔθνη. γάλλος μὲν γε κορνήλιος, ὁ πρῶτος κατασταθεὶς ἔπαρχος τῆς χώρας ὑπὸ καίσαρος, τὴν τε ἡρώων πόλιν ἀρτεῖσαν ἐπελθὼν, σὺν ὀλίγοις ἔλαβε. κάπειτα ξυμπεσοῦσαν ἐν τῇ θηβαΐδι στάσιν, οὐ φόρους, ἐν βραχεῖ κατέλυσε. πετρώνιός τε ὕστερον τῶν ἀλεξανδρέων πλήθος τοσοῦτον μυριάσιν ὁρμησάντων ἐπ' αὐτὸν μετὰ λίθων βολῆς, αὐτοῖς τοῖς πρὸ αὐτοῦ στρατιώτας αὐτίχα· καὶ σφαφθείρας τινὰς αὐτῶν, οὐ λοιποὺς ἔπαυσε. γάλλος τε αἴλιος μέρει τῆς ἐν αἰγύπτῳ φρουρᾶς εἰς τὴν ἀραβίαν ἐμβαλὼν, ἔργῳ τε, τίνα τρόπον ἀχρήλεγξε σὺν αὐθρώποις ἀπολέμους ὄντας. εἰ δὲ μὴ ὁ συλλαῖος αὐτὸν ἐκώλυσεν, ἅπαν κατεστρέψατο τὴν εὐδαίμονα πᾶσαν. ἐπειδὴ δὲ οἱ αἰθίοπες καταφρονήσαντες τοῦ μέρει τῆς αἰγύπτου σφαλερῶς ἀπεπαύθη μετὰ γάλλου αἰλίου πολεμοῦντες πρὸς τοὺς ἀραβας, ἐσπεσόντος τῇ θηβαΐδι, καὶ τῇ φρουρᾷ τῶν τριῶν ἀπείρων τῶν κατὰ συήνην, καὶ τὴν ἐλεφαντίνην, καὶ φυλακὰς ἐξ ἐφόδου σφᾶς ἀφνίδιον καὶ ἐξαίφνης καταλίσαντες, ἀνέπασαν, καὶ τοὺς καίσαρος αὐθρωπους, ἐσπεσὼν ἐλαβησιν, ἢ μυρίοις πεζοῖς πετρώνιος, ἱππεῦσι δὲ ὀκτακοσίοις πρὸς ἄνδρας τρισμυρίους. πρῶτον μὲν ἠνάγκασεν αὐτοὺς εἰς ψέλχιν πόλιν αἰθιοπικὴν, καὶ προσβάλλεται τά τε ληφθέντα ἀπάντων, καὶ τὰς αἰτίας δι' ἃς ἤρξαν πολέμου. λεγόντων δ' ὡς ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν μοναρχῶν, ἀλλ' οὐκ ἔφη τούτους ἡγεμόνας εἶναι τῆς χώρας, ἀλλὰ καίσαρα. αἰτησαμένων ἡμέρας τρεῖς βουλὴν, καὶ μηδ' ὧν ἐχρῆν, ποιούντων, πρόσβαλλων ἠνάγκασε πρόθυμον εἰς μάχην. ταχὺ δὲ τροπὴν ἐποίησε, σπουδαγμένων τε κακῶς, καὶ ὡπλισμένων. μεγάλους γὰρ εἶχον θυρεοὺς, καὶ τούτους ἀμοβοΐνους, ἀμυντήρια δὲ πελέκεις, οἱ δὲ κοντοὺς, οἱ δὲ καὶ ξίφη. τινὲς μὲν οὖν εἰς τὴν πόλιν σωκλαθησαν, οἱ δ' εἰς τὴν ὄρημίαν ἔφυγον. τινὰς δὲ νῆσος πλησίον ἐδέξατο ἐμβάντας εἰς τὸν πόρον· οὐ γὰρ πολλοί ἦσαν. ἐν ταῦθα οἱ ἱερογράμματοι σφᾶς τὸν χρόνον, τούτων δ' ἦσαν καὶ οἱ βασιλίσσης στρατηγοὶ τῆς καανδάκης, ἣ καθ'

Cuius rei indicium est, quòd à tribus Romanis cohortibus, nec ijs satis plenis, ea custoditur. cumque aliquando Aethiopes aggredi nostros ausi essent, cum tota regione contigit periclitari. Sed nec reliquæ copiæ in Aegypto tantæ erant, nec omnibus unquam Romani usi sunt. nam nec Aegyptij ipsi sunt admodum bellicosi, quanquam multi sint: nec etiam finitimæ gentes. Gallus Cornelius, cui primùm prouincia à Cæsare commissa est, Heroum urbem quæ defecerat, cum paucis recepit; rursum cum in Thebaide seditio propter tributa exorta esset, facile eam composuit. Deinde Petronius multis millibus Alexandrinorum in eum irruentibus iactu lapidum, cum militibus suis obstitit: & nonnullis eorum interemptis, cæteros facile repressit. Gallus Aelius cum parte præsidij, quod erat in Aegypto, in Arabiam ingressus, dictum est, quomodo eos imbelles ostendit: & nisi Sylæus eum prodidisset, fœlicem Arabiam totam subegisset. Cum Aethiopes nostros contemnerent, propterea quòd pars quædam copiarum, quæ in Aegypto erant, cum Gallo Aelio distracta esset, bellum in Arabia gerente, ingruentes in Thebaidem, in tres cohortes, quæ Syenes præsidio erant, Syenen, & Elephantinam, & Philas repentino impetu ceperunt, & captiuos duxerunt, & Cęsaris statuas euerterunt, cum Petronius aduentasset. Cum paucioribus quàm decem millibus peditum, & equitibus octingentis aduersus triginta hominum millia, primùm eos compulit, ut Pselcham fugerent, Aethiopicam urbem: missisq; ad eos legatis, repetijt quæ capta erant, & causas quam ob rem bellum mouissent. Cum uerò se iniuria affectos à principibus dicerent, respondit non illos esse regionis dominos, sed Cæsarem. Petentibus tres dies ad deliberandum, & nihil tandem efficientibus eorum quæ oportebat, mouens contra eos in pugnam procedere coegit. Ac subitò in fugam uertit, cum malè armati essent, & inordinati. Nam scuta ingentia, & ex bouis tergore confecta habebant: arma quibus offenderent, secures erant. alij fudes, nonnulli gladios gerebant. fuere qui in urbe latitarẽt. alij per deserta fugam ceperunt, alios proxima insula excepit, sese in flumen immittentes. Nam hoc in loco propter aquę fluxũ crocodili pauci sunt. Ex ijs erant imperatores reginæ Candaces,

ἣν καθ'

quæ per noſtra tempora Aethiopibus impera uit, uirilis ſanè mulier, ſed altero oculo capta. Hos itaq; omnes cepit, traiecto ratibus ac nauibus flumine, et extemplò Alexandriam miſit, atq; Pſelchã profectus eam cepit. unde adnumerata captiuis multitudine eorum qui in prælio ceciderunt, pauci omnino euaſere. Ex Pſelcha Premnam uenit urbem natura munitam, cumulos trangreſſus, in quib. Cambyſis exercitus obrutus eſt, uẽto incidẽte. Eam adortus, primo impetu cepit. Inde Napata progreſſus eſt, quæ Candaces regia erat, ubi eius filius immorabatur. Ipſa uerò cũ in loco proximo eſſet, legatos miſit, qui de pace tractarent, redditis ſtatuis, & captiuis qui capti fuerant in Syene: Ille ingruens Napata capit ac diruit, puero fugiente: ratusq; ulteriora inuia eſſe, cum ſpolijs regreditur. Prẽna mœnibus & præſidio & quadringentorum hominũ cibarijs in biennium firmata, abijt Alexandriam. Ex captiuis autem cæteris uenũdatis, mille ad Cæſarem mittit nuper ex Cantabris reuerſum. Nonnulli uerò ex ijs morbo conſumpti ſunt. Interea Candacen cum multis hominum millibus præſidium aggreſſam, Petronius cum auxilio anteuertit: & caſtellum ingreſſus, multo apparatu confirmauit, et cum illi legatos ad eum mitterent, iuſsit ſi quid uellent, ad Cæſarem proficiſcerentur, quibus negantibus ſciſſe ſe quis Cæſar eſſet, & quò ad eum iretur, dedit qui eos ducerẽt. In Samum itaq; profecti, Cæſarem inuenerunt in Syriam progredi parantem, & Tiberium in Armeniam. Ab eo facile, quę uolebãt, impetrauere. nam & tributa eis remiſſa ſunt. Sed de Aethiopicis rebus ſatis in ſuperioribus dictũ eſt, quare & hæc cum Aegypto peragrata ſit. Vt autem ſic dicendum ſit, extremas habitati mundi partes, quæ intemperatæ & inhabitabili regioni adiacent, propter frigus aut æſtum eſſe quaſi aberrata quædam ac defectus temperatæ, neceſſe eſt. quod ex uita & earum rerum inopia, quæ ad humanum uſum attinent, perſpici poteſt. Hi enim magna ex parte nudi incedentes, paſtoralem ac duram uitam degunt, eorum pecora parua ſunt, ut oues, capræ, & boues. Canes quoque puſilli, aſperi tamen ac pugnaces, & fortaſſe ad horum paruitatem Pygmæi conficti ſunt. Nam nemo fide dignus id ex uiſu narrat.

ἡ ἐκαθ' ἡμᾶς ἦρξε τῶν αὐθιόπων, αὐθρεικὴ τις γυνὴ, τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν. τούτους δὲ δὴ ζώγρια λαμβάνει ἅπαντας, ὕδατι πλοῦσας χεδίας τε καὶ ναυσὶ, καὶ ἐκπέμπει παραχρῆμα εἰς ἀλεξάνδρειαν, ἐπελθὼν τε τὴν Ψελχὼ αἱρεῖ. πολυαριθμουμένου δ' τοῖς ἐαλωκόσι τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων γὰρ τῇ μάχῃ, σὺν σωθέντας ὀλίγους παντάπασι σωιέσθαι γνώμῃ. ἐκ δὲ Ψελχὼ ἦκεν εἰς πρῆμνιν ἐρυμνὴν πόλιν, ἐπελθὼν σὺν θῖνας, γῆν οἷς ὁ ἐκαμβύσου ἐκατοχώσας ἐμπεσόντων ἀνέμου. πολιορκῶν δὲ ἐξ ἐφόδου τὸ φρούριον αἱρεῖ, καὶ μετατάττα ὥρμησεν ὡδὶ ναπάτων. ἦν δ' ἡν τὸ βασίλειον τῆς ἐκαυδάκης, καὶ ἦν γὰ ταῦθα ὡς αὐτῆ· καὶ αὐτὴ δ' ἐν πυνθανομένῃ ἐδόκει χωρεῖν. πρεσβευσαμένης δὲ πρὸς Φιλίας, καὶ ἀφροδύσιος σὺν ἐκ συλίνης αἰχμαλώτους, καὶ σὺν αὐθριάντας ἐπελθὼν, λαμβάνῃ τὰ νάπατα, φυγόντος τὸ παιδίον, καὶ ἐκατασκάπτει. ἐξανδραποδίσαμένος δ' ἀναστρέφει πάλιν εἰς πυθόπωμετὰ τῶν λαφύρων, σὺν δὲ ἐκείνας τὰ πρωσωτέρω. τῶν δὲ πρῆμνιν τειχίσας βέλτιον, φρούραν ἐμβαλὼν, καὶ τροφὴν σὺν ἐῖν γὰρ ἦν, πέντε κοσίοις ἀνδράσιν, ἀπῆρεν εἰς ἀλεξάνδρειαν. καὶ τῶν αἰχμαλώτων σὺν μὲν ἐλαφυροπώλησε, χιλίους δὲ ἐκαίσαρι ἐπέμψε νεωστὶ εἰκοσάβρων ἥκοντι. σὺν δὲ καὶ νόσος διέχρησε τοῦ πύτου μυριάσι ἐκαυδάκη πολλαῖς ὕδατι τῶν φρουραὶ ἐπῆλθε. πειρώνιος δ' ἐξεβοήθησε, μὴ φθάνει πρωισελθὼν εἰς τὸ φρούριον, καὶ πλέοσι πύργασκευαῖς ἐξασφαλισάμενος τὸν τόπον, πρεσβευσαμένων ἐκέλευσεν. ὡς καῖσαρα πρεσβεύεσθαι. σὺκ εἰδέναι δὲ φασκόντων ὅς τις εἴη ἐκαίσαρ, καὶ ὅπη βασίλειον εἴη παρ' αὐτὸν, ἐσλωκε σὺν παραπέμψοντας. ἦκον εἰς σάμον. γνόντες δὲ ἐκαίσαρος ὄντος, μὴ μέλλοντος εἰς συρίαν ἐντεῦθεν πρεῖναι, πρὸς ἕτερον εἰς ἀρμενίαν στέλλοντος. πάντων δὲ τυχόντων ὧν ἐδέοντο, ἀφῆκεν αὐτοῖς καὶ σὺν φόρους οὓς ἐπέστησε. πολλὰ δ' ἔρηται πρὸς τῶν αὐθιοπικῶν γὰ τοῖς πρότερον, ὥστε συμπροϊωσθυμένα αὖ εἶναι τῇ αἰγύπτῳ, καὶ τὰ τούτων. ὡς δ' ἐπεῖν, καὶ τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης τὰ παρακείμενα τῇ σύνεγγύς τε ἀοικήτῳ δι' ἀκαῦμα ἢ ψύχος, αὐάγκη ἀποτεύγματα εἶναι τῆς ὀλιγάνθρωπου καὶ ἐλαττώματα. τοῦτα δ' ἐκ τῶν βίων δῆλα, καὶ τῆς πρὸς τὰς χρείας τὰς ἀνθρωπικὰς ἀχρείας. ἀκαθύβιοί τε δὴ καὶ γυμνῆτες εἰσὶ τὰ πολλὰ, καὶ νομάδες. τὰ τε βοσκήματα αὐτοῖς εἰσὶ μικρὰ πρόβατα καὶ ἰσῶες μικροὶ, καὶ βόες μικροί. πραχεῖς δὲ καὶ μάχιμοι οἰκουῶτες μικροὶ ὄντες, τάχα δὲ καὶ σὺν σπυγμαίους ἀφῆκε τῆς πύτων μικροφυΐας ἐπιγόνασι, καὶ ἀνέπλασαν, ἴσως ἀκὸς μὲν γὰρ οὐδεὶς ἐξηγεῖται τῶν πίστεως ἀξίων ἀνδρῶν.

ζῶσι δὲ

ζῶσι δ' ἀπὸ λίγχνου, καὶ λεμβῆς, ἀφ' ὧν καὶ ποτὸν ποιοῦσιν αὐτοῖς. ἔστι δὲ ἔλαιον, καὶ βούτυρον καὶ σέαρ. οὐδ' ἀκρόδρυα ἔχουσι πλὴν φοινίκων ὀλίγων ἐν κήποις βασιλικοῖς. ἔνιοι δὲ καὶ πόαν σιτοῦνται, κηκλῶνας ἁπαλούς, καὶ λωτὸν, καὶ καλάμου ῥίζαν. λαχανεύονται δὲ κρέασι καὶ αἵμασι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ. σέβονται δ' ὡς θεοὺς οὓς βασιλέας, κατακλείσαντας καὶ οἰκουροὺς τὸ πλέον. ἔστι δὲ τὸ μέγιστον αὐτοῖς βασίλειον, ἡ μοῦνον πόλις ὁμώνυμον τῇ νήσῳ. πλὴν δὲ νῆσον δυσειδεῖ φασι τὸ σχῆμα, τότε μέγιστον τάχα πῶς ὑπὸρ ὄλλων εἴρηται. μῆκος μὲν ὅσον τρισχιλίων σταδίων, εὖρος δὲ χίλια. ἔχει δὲ συχνὰ καὶ ὄρη, καὶ δάση μεγάλα. οἰκοῦσι δ' οἱ μὲν νομάδες, οἱ δὲ ληρυδικοί, οἱ δὲ γεωργοί. ἔστι δὲ καὶ χαλκωρύχια, καὶ σιδηρεργεῖα καὶ χρυσεῖα, καὶ λίθων γένη πολυτελῶν. περιέχεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς λιβύης θινὶ μεγάλοις, ἀπὸ δὲ τῆς ἀραβίας λεπυνοῖς συνεχέσιν. ἄνωθεν δ' ἐπὶ νότου ταῖς συμβολαῖς τῶν ποταμῶν, τό τε ἀσταβαρὰ, καὶ τὸ ἀσὰ πόδων, καὶ τὸ ἀστασόβα. πρὸς ἄρκτον δὲ ἐφεξῆς ῥοῦσις τοῦ νείλου, καὶ μέχρι αἰγύπτου, ᾗπερ τῶν λεχθεῖσαν πρότερον στολιότητα τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ τὰς πολεσιν αἱ οἰκήσεις ἐκ φοινικίνων σχιζῶν ἐστὶ πεκόμμεναι τοῖχοι ἢ πλίνθων. ὀρυκτοὶ δὲ ἅλες, καθάπερ τοῖς ἄραψι. πλεονάζει δὲ τῶν φυτῶν ὅ, τε φοίνιξ καὶ ἡ πέρσεα, καὶ ὁ ἔβενος, καὶ ἡ λεπτεία. θήρα δὲ ἐλεφάντων ὅσι, καὶ λεόντων, καὶ παρδάλεων. εἰσὶ δὲ καὶ δράκοντες οἱ ἐλεφαντομάχοι, καὶ ἄλλα θηρία πλέω. καταφεύγει γὰρ ἀπὸ τῶν ἐμπυροτόπων, καὶ ἀχμυροτόπων ὧδε τὰ ὑδρηλὰ, καὶ ἑλώδη. ὑπόκεινται δὲ τῆς μοίρης ἣ τε ψεβὼκα λίμνη μεγάλη, νῆσον ἔχουσα οἰκουμένην ἱκανῶς. συμβαίνει δὲ τοῦ νείλου τῷ μὲν δυσμικῷ παραπεταμίαν ἔχοντα τὴν λιβύην, τῷ δὲ τοῖραν αἰθιόπων, παρὰ μὲν αὐτῶν τῷ ὠφελεῖσθαι ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἀπὸ ποταμίας ἐξ ἑλωνομένην τ' ἐτέρων, καὶ πλαχωρούντων τοῖς λεπτόσοι γινομένοις. χῶνται δὲ καὶ τόξοις αἰθίοπες τετραπήχεσι ξυλίνοις, πετσευραπτωμένοις. ὁπλίζουσι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας, ὧν αἱ πλείους λελεπίκανται τὸ χεῖλος τ' σώματος χαλκῷ λιπαρῷ. λιθοφόροι δ' εἰσὶν, ὀρθὰν οὐκ ἔχοντες, τῶν πεβάντων αἰγοτροχαίων. οἱ δὲ γυμνῆται εἰσὶν, ἃ καὶ πόδιζον ται μικρὰ λώσια, ἢ τρίχινα πλέγματα δύναμιν. θεὸν δὲ νομίζουσι, τὸν μὲν ἀθάνατον, τὸν δ' ἐν τῷ ἄπιον τῶν παύτων· καὶ δὲ θνητὸν, ἀνώνυμόν τινα, καὶ οὐ σαφῆ, ὡς δ' ὅλως πλὴν τῶν ὀρυγίτας, καὶ βασιλικοὺς θεοὺς νομίζουσι, καὶ τὸν

Viuunt ex milio & ordeo, ex quibus etiam potum conficiunt, butyrum & adipem pro oleo habent. Poma non habent præter palmulas, atque eas perpaucas in hortis regijs. Nonnulli herba uescuntur, & ramis tenellis, & loto & calami radice, carnibus, & lacte, & caseo, & sanguine utuntur. Reges colunt ut deos, qui plerunque temporis clausi domi sedent. Regni caput est Meroe, ciuitas eodem nomine quo & insula. Hanc insulam clypei figuram habere dicunt. Cuius magnitudo fortasse supra uerum dicta est, longitudine trium millium ferè stadiorum, amplitudine mille. ea montes frequentes habet, & nemora immodica tenent partim pastores, partim uenatores, partim agricolæ. Sunt in ea ærariæ, ferrariæ, & aurariæ, & preciosorum lapidum genera. Libyam uersus magnis quibusdam arenæ cumulis ambitur, Arabiã uersus continuis præcipitijs, Austrum uersus fluminum concursu, Astabora, Astapode, & Astasoba. A septentrione est Nili decursus, usque in Aegyptum, secundum antè dictam fluminis obliquitatem. Ciuitatum domus ex palmaceis strigmentis sunt contextæ, parietes etiam ex lateribus. Sales apud eos fossiles sunt, quemadmodum & in Arabia. Abundant arboribus, palma, perfico, ebeno, & siliquastro. Venantur elephantes, leones, & pardales. Dracones habent, qui cum elephantis pugnant; & multas alias feras, quæ à tostis & aridis locis ad palustria & aquosa confugiunt. Supra Meroen est Pseboa lacus ingens, qui insulam habet satis habitatam. Sed cum citeriorem Nili regionem Libyes habeãt, ulteriorem uerò Aethiopes, contingit eos insulæ & fluuiali regioni imperare, quibus uictoribus alij expulsi cedant. Aethiopes arcubus quadricubitalibus ligneis ac præustis utuntur. Armantur etiam mulieres, quarum pleræq; oris labium æneo circulo træiectum habent: & cum uelleribus careant, pellati sunt. nam oues apud eos caprinam lanam habent. Nonnulli nudi incedunt, aut breuibus pellibus incincti: aut texturas quasdam induunt, ex pilis bene contextis. Deum putant alterum immortalem, alterum mortalem. Immortalem quidem cum, qui rerum omnium causa sit. Mortalis uerò apud eos incertus est, & nomine caret: sed frequentius eos à quib. beneficiũ acceperunt, et reges pro deis habent.

καὶ τὸν

Putant præterea reges ſuos communes omnium conſeruatores & cuſtodes eſſe, cęteros uerò priuatos eorum eſſe quibus benefecerunt. Ex ijs qui ad torridam habitant, nonnulli ſunt qui deos non colunt, quos etiam Soli dicũt infenſos eſſe, & deteſtari cum eum extorreri uident, propterea quod eos urat & oppugnet, atq; ob id in paludes fugere. Meroitę ultra alium quendam barbarum, deum etiam Herculem, Pana, & Iſim colunt. Mortuos alij in flumen præcipitant, alij circumfuſo uitro domi ſeruant, alij in fictilibus alueolis eos circum templa defodiunt. Iuſiurandum per eos exigunt, & omnes pro dijs habent. Regem conſtituunt eum, qui uel forma uel alendorum pecorum uirtute, uel robore, uel opibus excellat. In Meroe olim primum ordinẽ ſacerdotes obtinebant, qui tantam autoritatem habebant, ut nõnunquam miſſo nuncio mortem regi imperarẽt, & pro eo alium faciebant. Poſtea rex quidam conſuetudinem hanc aboleuit, cum armis in fanum irruens, ubi aureum ſacellum erat, & ſacerdotes omnes iugulauit. Atq; hic etiam Aethiopum mos eſt, ubi rex aliqua parte corporis orbatur, familiares idem quoquo modo patiuntur, & cum eo moriuntur, idcirco maxima regi cuſtodia adhibetur. Ac de Aethiopicis quidem hactenus. Aegyptiacis uerò ea adijcienda ſunt, quæ illorum propria dicuntur, ut Aegyptia faba, ex qua ciborium fit, item biblus. Hęc enim ſolum ibi ſunt et in India, perſicus uerò ibi & in Aethiopica ſolum, arbor magna, fructu dulci & grandi. Item morus, quæ fructum fert qui ſycomorũ dicitur. nam ficui perſimilis eſt, guſtatu uerò * malus. Naſcitur etiam corſium fructus pi- peri ſimilis, aliquanto tamen maior. Piſces in Nilo permulti ſunt, ac diuerſi, qui propriã quandam & ſuam formam habent, ſed maximè noti ſunt oxyrynchus, & lepidotus, & lates, & alabes, & coracinus, & porcus, & phagorius, quem etiam phagrum uocant. Item ſilurus, & citharus, & aloſa, & mugil, ex teſtaceis dilychnus, phyſabos. Item cochliæ ingentes, qui uocem ululatui ſimilem edunt. Animalia quoque ſua habet Ichneumonem, & Aegyptiam aſpidem, quæ proprium quiddam habet, præter alias aliorum locorum. Ea duplex eſt, altera dodrantalis, quæ celerius interficit, altera paſſus ferè longitudine, ut Nicander ait, qui de ſerpẽtibus cõſcripſit. Ex auibus eſt ibis, & accipiter Aegyptius,

* Malũ in genere neu. ſatius fuiſſet, ut ad Sycomorũ referretur, nõ ad fructum.

καὶ τούτων οὐ μὴν βασιλέας κοινὸς ἁπάντων ἡμῶν σωτῆρας καὶ φύλακας, οὐδ' ἰδίωτας, ἰδίως τοῖς εὐπαθοῦσιν ὑπ' αὐτῶν. τῶν δὲ πρὸς τῇ μεσημβρίᾳ τινὲς, καὶ ἄθεοι νομίζονται, οἵ γε τὸν ἥλιον ἐχθαίρειν, καὶ κακῶς λέγειν ἐπιφοιτῶντα πρωΐαις αὐτοῖς, καταφεύγειν τε εἰς τὰ ἕλη. οἱ δ' ἐν μέρει, καὶ Ἡρακλέα, καὶ Πᾶνα, καὶ Ἶσιν σέβονται πρὸς ἄλλῳ τινὶ βαρβαρικῷ θεῷ. τοὺς δὲ νεκροὺς οἱ μὲν εἰς ποταμὸν ἐκβάλλουσιν, οἱ δ' οἴκοι κατέχουσι πολυχρόνου ἁλὸς, τινὲς δὲ ἐκ λεβηλασίας συρρὸς καταρύπτουσι κύκλῳ τῶν ἱερῶν ὅρκον τε τὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπαιτοῦσι, καὶ πρὸς τῶν ἀγεσθύντων. μάλιστα βασιλέας τε καθιστᾶσι τοὺς διαφέροντας ἢ ἀρετῇ, ἐπιστροφείας ἢ αὐθρωπείας, ἢ πλούτου. τὸ δὲ πρὸ μικροῦ χρόνου παύειν ἐπεχειροῦσι οἱ ἱερεῖς τὸ παλαιόν. οἵ γε καὶ τοῦ βασιλέως προστάξαντος ἐπ' ὀλέθρῳ τεθνήσκειν πέμψαντος ἄγγελον, καὶ καθίσασαν αὐτ' αὐτοῦ ἕτερον. ὕστερον δὲ κατέλυσέ τις τὸν βασιλέων τὸ ἔθος, ὡπλισμένος μεθ' ὅπλων εἰς τὸ ἱερὸν ὅπου ὁ χρυσοῦς νεὼς ἵδρυται, καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀπροφάσκας πάντας. ἔστι δὲ καὶ τόδε ἔθος Αἰθιοπικόν. ὃς γὰρ ἂν τῶν βασιλέων πληρωθῇ μέρος τι τοῦ σώματος, ὅπως σωθῇ τὸ ἄλλο πάσχουσι, οἱ σωθέντες αὐτῷ μᾶλλον, οἱ δ' αὐτοί καὶ συναποθνήσκουσιν. ἐκ δὲ τούτου φυλακὴ τοῦ βασιλέως ἐστὶ πλείστη πρὸ αὐτοῦ. πρὸς μὲν Αἰθιόπων ἀρκέσει ταῦτα, τοῖς δ' Αἰγυπτιακοῖς, καὶ ταῦτα προσθετέον ὅσα ἰδιάζοντα, οἷον ὁ Αἰγύπτιος λεγόμενος κύαμος, ἔξ οὗ τὸ λιβώριον, καὶ ἡ βύβλος. φύεται γὰρ καὶ πρὸ ἐνδοῦς μόνον, ἡ δὲ πέρσια ἐνταῦθα μόνον. καὶ πρὸ Αἰθίοψι σίγδρου μέγα καρπὸν ἔχον γλυκὺν καὶ μέγαν. καὶ ἡ συκάμινος ἡ ἐκφέρουσα ὃν λεγόμενον καρπὸν, συκόμορον, σύκου γὰρ ἔοικεν, ἄπεμον δ' ὅτι γλυκύ. γίνεται δὲ καὶ τὸ κόρσιον, καὶ ὅμοιον τῇ πεπερίτραγμα, μικρῷ αὐτοῦ μεῖζον. ἰχθῦς δ' ἐν τῷ νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακῖνας ἴδιον ἔχοντες καὶ ὠὸν χώριον. γνωριμώτατοι δ' ὀξύρυγχος, καὶ ὁ λεπιδωτὸς, καὶ λάτης, καὶ ἄλαβης, καὶ κωρακῖνος καὶ χοῖρος καὶ φαγρώριος, ὃν καὶ φάγρον καλοῦσιν. ἔτι σίλουρος, κιθαρὸς, θρίσσα καὶ σαργὸς, σρακίων δίλυχνος, φύσα βοῶν, κοχλίαι μεγάλοι, φωνὴν ὀλολυτοῦσιν ὁμοίαν φθεγγόμενοι ζῶα ὠφέλιμα, καὶ ὁ ἰχνεύμων, καὶ ἡ ἀσπὶς καὶ ἡ αἰγυπτία. ἴδιον δὲ πέφυκε πρὸς τὰς χελώνας. διῃρῆσθαι δ' ὅσιν, ἡ μὲ ἀσπὶς αἰα, ἥπερ καὶ ὀξυθανατωτέρα, ἡ δ' ἐγχὺς ὀργυιᾶς, ὥστε καὶ νικάνδρος ὁ τὰ θηριακὰ γράψας εἴρηκε. καὶ τὸν ὀρνέων ἶβις, καὶ ἱεράξ ὁ αἰγύπτιος.

ἧμερον

ἥμερον γὰρ παρὰ τοῦς ἄλλους, ὡς καὶ ἡ αἴλουρος, καὶ ὁ νυκτικόραξ ἰδιότροπον γυθάδες. παρ' ἡμῖν μὲν γὰρ ἀετοῦ μέγεθος ἔχει, καὶ φθέγγεται βαρύ. γυ αἰγύπτῳ δὲ κολοιοῦ μέγεθος, καὶ φθογγὴν διάφορον. ἥμερώτατον δ' ἡ ἶβις, πελαργώδης μὲν τὴν χρόαν, ἡ μὲν πελαργώδης, ἡ δὲ ὅλη μέλαινα. μεσὴ δ' αὐτῶν ἅπασα τριόδου, γῆ ἀλεξανδρέας, πᾶ μὲν χρησίμως, πᾶ δ' οὐ χρησίμως. χρησίμως μὲν ὅτι πᾶν θηρίον ἐκλέγει, καὶ τὰ γῆ λιεωπωλείοις, καὶ τοῖς ὀψοπώλαις ἀκαθάρματα. διυχρήσως δὲ ὅτι παμφάγον, καὶ ἀκάθαρτον, καὶ διυσκόλως ἀπεργόμενον ἀπὸ τῶν καθαρίων, καὶ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ μολυσμοῦ πάντος ἁλιᾶες δὲ καὶ τὸ ῥοδόπυον. καὶ ἔστιν αἰγυπτιακὸν τὸ, τὸν μὲν πηλὸν ταῖς χερσὶ φυρᾶν, τὸ δὲ σίαρ τὸ εἰς τὴν ἄρτοποιΐαν τοῖς ποσί. καὶ οἱ λάκκοις δὲ ἰδίόν τι ἄρτου γένους, σατιπὸν καλούμενον, καὶ τὸ λίκνα, λαφυρὸς τις πανέρμου τῆ γῆ ἀρούρας, ἐξ οὗ ἔλαιον ἀπαλίβεται. εἰς μὲν λύχνον τοῖς ἀπὸ τῆς χώρας χεόμενον πᾶσιν, εἰς ἄλειμμα δὲ τοῖς πανευδόροις καὶ ὀργαλικοτόροις, καὶ ὠδήσασι, καὶ γυναιξί. καὶ κατασκίνια δὲ πλέγματα αἰγυπτιακὰ ὅθι φυτόλινον, ὁμοίως τοῖς φοινίκοις, ἢ φοινικίοις. τὸ δὲ ζύθος ἰδίως μὲν σκευάζεται παρ' ἐκείνοις. κοινὸν δ' ὂν πολλοῖς, καὶ παρ' ἑκάστοις δὲ ἐς σκευασίαι διάφοροι. καὶ ὅσα δὲ τῶν ζηλουμένων μάλιστα παρ' αὐτοῖς, τὸ παῖδα τρέφειν τὰ γεννώμενα παιδία. καὶ τὸ περιτέμνειν, καὶ τὰ θήλεα ἐκτέμνειν, ὅπερ καὶ τοῖς ἰουδαίοις νόμιμον. καὶ οὗτοί εἰσιν αἰγύπτιοι τὰ αὐτὰ καθάπερ εἰρήκαμεν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων λόγω. φησὶ δ' ἀριστόβουλος μηδὲν αὐτρέχειν ὄψον εἰς τὸ πόσιον ἐκ τῆς θαλάττης, πλὴν λιτρέως, καὶ θείσης, καὶ δελφῖνος ἀπὸ οὖν λιπουδείλους. οὐ μὴν δελφῖνας ἀπὸ τὸ λιρέιτους πιμπεδᾶν ὑπὸ τῶν χοίρων πρὸς γῆν, κατά τινα οἰκείωσιν φυσικήν. τῶν δὲ χοίρων ἀπέχεσθαι οὐ λιπουδείλους, προγνύλων ὄντων, καὶ ἐχόντων ἀκάνθας ἐν τῇ λιφαλῇ φρουρὰς λινδύνων τοῖς θηρίοις. ἀναθεῖν μὲν οὖν ἔαρος οὐ λιτρέας γόνον ἔχοντας. μικρὸν δὲ πρὸ δύσεως πλειάδος καταβαίνειν τεθνηκότας ἀθρόους, ὅτε καὶ ἡ ἅλωσις αὐτῶν γίνεται πρὸ ἐπιπόντων τοῖς φράγμασιν ἀθρόων. τοιαύτην δέ τινα εἰκάζειν ὅθι, καὶ πρὸ τῆς θείσης αἰτίαν. ταῦτα καὶ πρὸ αἰγύπτου. πρὸ δὲ λιβύης ἐφεξῆς λέγωμεν, ὅπερ συμπάσης γῆ γεωγραφίας λέίπεται μέρος. εἴρηται μὲν καὶ πρότερον πολλὰ καὶ νῦν γῆ, ἀλλὰ καὶ νῦν ὅσα λαίελιας πρὸς ὑπομνησίαν, προφθάντας, καὶ τὰ μὴ λεχθέντα πρότερον.

qui mitis est, præter alios qui alibi sunt, quēadmodum et felis, bubo quoq; aliusmodi ibi est. Nam apud nos aquilæ magnitudinem habet, & graue canit: in Aegypto uerò graculi magnitudinem, uocem autem diuersam. Sed mitissima est ibis, magnitudine & figura ciconię persimilis, colore autem duplex. nam altera ciconiæ similis, altera tota nigra, & nullum Alexandriæ triuium nō eis plenum est, partim utiliter, partim inutiliter. Vtiliter quidem, quia omnem serpentem, & omnes macelli & opsopolij immunditias colligit. Inutiliter uerò, quia immunda est, & omnia comedit, nec facile à mundorum & alienorum coinquinatione arceri potest. Verumq; illud Herodoti est, Aegyptiorum esse, lutum manibus tractare: massam uerò ex qua panis fit, pedibus. Caces quoq; apud eos, est propriū quoddam panis genus, quod uentrem sistit. Et cici ex quo oleum exprimitur, & in aruis seritur, eo omnes ferè indigenæ ad lucernam utuntur: pauperiores uerò & operarij ad unctionem, tum uiri, tum mulieres. Item* rubra contexta Aegyptiaca sunt, ex stirpe quadam conficiuntur, iunceis uel palmaceis similia. Cerusia quanquam propriè apud illos fiat, tamen communis est, & apud quemq; diuerso modo conficitur. Atq; hoc quoque peculiare apud eos est, omnes filios educare et circumcidere, & fœminas excidere, quod Iudęi ex lege habent, qui (ut suprà diximus) cum de eis loqueremur, ab antiquo sunt Aegyptij. Autor est Aristobolus, nullum * piscem ex mari in Nilum ascendere præter mugilem, alosam, & delphinum, propter crocodilos: delphinos, quia præstantiores sunt: mugiles, quia à porcis secus terram duci, ob quandam naturalem conuenientiam: Crocodilos uerò à porcis abstinere, qui cum rotūdi sint, & spinas ad caput habeant, periculum beluis afferunt. Ascendunt itaq; mugiles, ut ille inquit, in uere cum prægnantes sunt: descendunt autem paulo ante Pleiadis occasum, unà omnes pariturі. Tunc etiam in septa incidentes capiuntur. Idem de alosa licet cōiectare. Ac de Aegypto quidē hactenus. De Libya deinceps dicendū est, quæ totius geographiæ pars reliqua est. Quare cū multa de ea dicta sint, quæ nunc maximè ad rem uidentur pertinere cōmemoranda sunt. In quo si qua prius dicta non fuerint, ea adijciemus.

*Texta coccina. Hermol. 2. Corol. ca. 657.

*ὄψον, est in Græcis, sed errore ut puto.

Qui itaq; terrarũ orbẽ in continentes diuiſe re, inæqualiter diuiſerũt. Videtur aũt id diuiſum trifariã, quod in tria æqua diuidit. Sed tantũ abeſt Libyam tertiã eſſe orbis partẽ, ut etiam poſita cũ Europa, Aſiæ nõ coæquet, & fortaſſe minor eſt q̃ Europa: uiribus profectò multo eſt impar. Nam maxima mediterraneæ pars & regio circa oceanũ deſerta eſt. paruis prętercа habitationib. & ſparſis, & magna ex parte paſtoralib. diſtincta eſt. Adſolitudinẽ accedit, quòd multa loca, quæ habitari poſſent, non habitantur, ppter feras. Multum quoq; torrida zona occupat. Ora uerò quæ ex aduerſo nobis eſt, tota bene habitatur, quæcunq; inter Nilum atq; Herculis columnas iacet, pręſertim ea quę ſub Carthaginẽſibus eſt, quanq; & ibi loca quædã intercidũt, ſiti uaſta, qualia circa Syrtes, & Marmaridas, & Catabathmũ ſunt. Eius figura eſt, ſi qs in plano cõſideret, rectãgula, triquetra. Cuius baſis eſt ora nobis aduerſa ab Aegypto atq; Nilo uſq; in Mauritaniã, & Herculis columnas.

Rectum uerò angulum hæc efficit, & latus à Nilo uſq; in Aethiopiã ductũ intrantib. uſq; ad oceanũ. Latus uerò recto angulo ſubtenſum, eſt regio tota, quæ ſecus oceanũ iacet, inter Aethiopes alios, atq; Mauritaniã. Quare loca quæ circa ipſum dictæ figuræ uerticem, iam torridę ſubiacẽt, ex coniectura quadã dicimus, ppterea q̃d inacceſſa ſint. Vnde nec maximã regionis huius latitudinem dicere promptũ eſt. In ſuperiorib. tamen hoc diximus, ex Alexandria in Meroen Aethiopici regni caput eunti, auſtrũ uerſus eſſe ſtad. ferè x. millia. Inde recta in Exuſtæ fines & habitabilis ſunt alia III. millia. Maxima itaq; Libyæ latitudo ponẽda eſt, XIII. quatuordecim ue millium ſtad. longitudo uerò paulo minor quàm dupla. Atq; hæc de Libya in uniuerſum dicta ſunt. particulatim uerò dicemus, ab occidentalibus clarioribusq; partibus incipientes. Hoc in loco ij habitant, qui à Græcis μαυρόσιοι appellantur, Libycum genus, & magnum & opulentum, eos Romani & indigenę Mauros uocant, & Hiſpaniæ ſunt oppoſiti. Iuxta hos etiam eſt columnarũ fretũ, de quo iam multa dicta ſunt. Extra columnarum fretũ procedenti ad ſiniſtram, mons eſt in Libya, quem Græci Atlantẽ uocant, Barbari

οἱ μὲν πρὸς ἠπείρους τὴν οἰκουμένην διελόντες, αὐίσως διέλοιεν. ἐμφαίνει γὰρ τὸ τριχῇ τὸ εἰς τρία ἴσα. τοσοῦτον δ' ἀπολείπεται τοῦ τρίτον εἶναι μέρος ἡ οἰκουμένη ἡ λιβύη, ὥστε καὶ σωτεθεῖσα μετὰ τῆς εὐρώπης οὐκ ἂν ἐξισάζειν δόξοι τῇ ἀσίᾳ. τάχα δὲ καὶ ἡ εὐρώπη ἐλάττων ὄντι. ἧττον δὲ τοῦ διὰ μιᾶς, καὶ πολλῷ τινι. ὄρημος γάρ ὅση ἡ πολλὴ ἡ μεσογαίας, καὶ ἡ περωκεανίτιδες. κατοικίας δὲ κατάσκητος ὀλίγας, καὶ σποράδην καὶ νομαδικὰς ταῖς πλείσαις. πρὸς δὲ τῇ ὀρημίᾳ, καὶ τὸ θηριοτρόφον ἐλαύνειν, καὶ ἐκ τῆς διαμενῆς οἰκεῖθαι. πολὺ δὲ καὶ τῆς διακεκαυμένης ὑπολαμβάνει ζώνης. ἡ μὲν γοῦν καθ' ἡμᾶς οὐδιαμόνως οἰκεῖται πᾶσα πλαγία ἡ μεταξὺ νείλου, καὶ συρτέων, καὶ μᾶλιστα ἡ ὑπὸ καρχηδονίοις γινομένη. αὐανδρίαι τε τινὲς καὶ ταῦτα πρεμπίπτουσιν, οἷαι αἱ περί τε τὰς σύρτεις, καὶ τὰς μαρμαρίδας, καὶ τὴν καλουμένην βαθμόν. ἔστι δὲ ὀρθογωνίου τριγώνου τὸ σχῆμα, ὡς ἄν τις ἐνθυμηθείη νοήσειε, βάσιν μὲν ἔχον τὴν καθ' ἡμᾶς πλαγίαν, τὴν ἀπὸ τῆς διακεκαυμένης, καὶ νείλου μέχρι μαυρουσίας καὶ συρτέων. πρὸς ὀρθὴν δὲ ταύτῃ πλευρὰν ἣν ὁ νεῖλος ποιεῖ μέχρι αἰθιοπίας, πλησιαζόντων ἡμῖν ἕως ὠκεανοῦ. τὴν δ' ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ τὴν περωκεανίτιν ἅπασαν τὴν μεταξὺ αἰθιόπων, καὶ μαυρουσίων. τὸ μὲν οὖν κατ' αὐτὴν τὴν διορυφὴν τὸ λεχθέντος σχήματος, ἥδιόν πως ὑποπίπτον τῇ διακεκαυμένῃ, λέγομεν δὲ καὶ σαφῶς διὰ τὸ ἀπρόσιτον, ὡς δὲ τὸ μέγιστον αὐ πλάτος ἡ χώρας ἔχοιμεν αὖ λέγειν. τὸ μὲν τοσοῦτον, ἐν οἷς πρόσθεν λόγοις ἐφαμεν. ὅτι δὲ ἀλεξανδρείας εἰς μερόην τὸ βασίλειον τῶν αἰθιόπων πρὸς νότον ἰόντι, σταδίους εἴσω πρὸ μυρίους. ἐκεῖθεν δ' ἐπ' εὐθείας ὑπὲρ αὖ ὄρους τῆς διακεκαυμένης, καὶ τῆς οἰκουμένης, ἄλλοι τρισχίλιοι. τὸ γὰρ αὐτὸ θεῖον τὸ μέγιστον πλάτος τῆς λιβύης, μυρίας, καὶ τρισχιλίας, ἢ τριακισχιλίους σταδίους. μῆκος δὲ μικρῷ ἔλαττον, ἢ διπλάσιον. τὰ καθόλου μὲν οὖν περὶ λιβύης. τὰ καθ' ἕκαστα δὲ λεκτέον, ἀρξαμένοις ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μορίων καὶ τῶν ὠκεανιτέρων. οἰκοῦσι δ' ἐνταῦθα μαυρούσιοι μὲν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων λεγόμενοι, λιβυκὸν ἔθνος μέγα, καὶ ὀλίγον δεύτερον. μαῦροι δ' ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, καὶ τῶν ὠκεανιτέρων, αὐτόχθονον τὴν ἰβηρίαν. ἧττον δὲ καὶ ὁ ἧττον τὰς σήλας τὰς ἡρακλείους περθμός ὅτι, πρὸ ὃ πολλὰ εἴρηται. ἔξω δὴ πλέοντι τοῦ κατὰ τὰς σήλας περθμοῦ, τὴν λιβύην ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντι, ὄρος ὑψηλόν, ὃ περ οἱ μὲν ἕλληνες ἄτλαντα καλοῦσιν,

οἱ Βάρβαροι δὲ λίνειρ. γῦτ δύθεν δὲ πρόπους ἔκκειταί πις ὕστατ Θ πῶς λίνειρ ἢ μαυρουσίας, αἱ λώτεις λεγόμεναι. πλησίον ᾗ καὶ πολίχνιον μικρὸν ὑπὲρ ἢ θαλάττης, ὅπερ τίγγα καλοῦσιν οἱ Βάρβαροι. λίγγα ᾗ ἀρτεμίδωρος πῶσιγόρδυκε, ὁρα τοδωνὶς δὲ λίξον. λιῆται δ' αὖ τί πορθμον τοῖς γαδείροις γῦ διάρματι σταδίων ὀκτακοσίων, ὅσον ἑκάτερα διέχει τῦ κατὰ τὰς στήλας πορθμοῦ. πῶς νότον δὲ τῇ λίξῳ καὶ ταῖς λώτεσι, παράκειται κόλπος, ἐμπορικὸς καλούμεν Θ, ἔχων φοινικικὰς ἐμπορικὰς κατοικίας. ἔστι μὲν οὖν πᾶσα ἡ συνεχὴς ἕως κόλπῳ τούτῳ παραλία κολπώδης. ὑπεξαιρουμένων δὲ τῶν κόλπους καὶ τὰς ἀξοχὰς κατὰ τὸ χῆμα τὸ τετραγωνοειδὲς ὃ ὑπέγραψα, νοείσθω μᾶλλον ὡδὶ πλὴ μεσημβρίαν ἄκρα, καὶ πλὴ ἕω λαμβάνουσα πλὴ αὔξησιν ἡ ἤπειρ Θ. τὸ δ' ὄρ Θ ἀφ' μέσης ἐκτεινόμενον ἢ μαυρουσίας τὸ ἀπὸ τῶν λώτεων μέχρι σύρτεων εἰκέναι, καὶ αὖ καὶ ἄλλα παράλληλα αὖ ἕως. καταρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν μαυρουσίων, γῦ βάθει δὲ ἢ χώρας ὑπὸ τῦ μεγίστου τῶν λιβυκῶν ἐθνῶν. οἱ γετοῦλοι λέγονται. πλεῖστα δὲ πλάσματα τῇ λιβυκῇ παραλίᾳ τῇ ἐκτὸς παρεψεύσαντο οἱ συγγραφεῖς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῦ ὀφρύα πόρίπλου, πόρι ὧν ἐμνήσθημέν που καὶ πρόσθεν, καὶ νῦν ᾗ λέγομεν, συγγνώμεν ἀξιούμενοι ἢ περατολογίας. ἐάν που βιαδῶμεν ἐκτεῖναι ὡς τι τοιοῦτον φθέγγοντες· τὸ πᾶν τε συῆ παρατρέπειν, καὶ πρόπου τινὰ πλῆρωῦ πλὴ ἱστορίαν. φασὶ γοῦν τὸ ἐμπορικὸν κόλπον, ἄντρον ἔχειν εἴσω δεχόμενον πλὴ θάλατταν γῦ ταῖς πλημμυρίσι, μέχρι καὶ ἑπτὰ σταδίων, πῶκείμενον δὲ τούτου τα πεινόν, καὶ ὁμαλὸν χωρίον, ἔχων ἡρακλέους βωμόν, ὃν οὐκ ἔᾶν κλύζεσθαι φασὶν ὑπὸ ἢ πλημμυρίσ Θ. γῦ δὲ σπάνιόν τι τῶν πλασμάτων νομίζω εἶναι, ἐγγὺς δὲ τούτου τὸ γῦ τοῖς ἑξῆς, κόλπ Θ καὶ τοιαῦτας λέγεσθαι παλαιὰς τυρίων, ὡς ὀλίγους εἶναι νῦν οὐκ ἐλαττόνων ἢ τεσσαράκοντα πόλεων. ὡς οἱ φαρούσιοι καὶ οἱ νιγρῆται ἐξεπόρθησαν. διέχειν δὲ τούτους ἢ λιγγὸς φασὶν ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁδόν. τὸ μὲν τοι πλῆ μαυρουσίαν δύσβατον εἶναι χώραν, πλῆ ὀλίγης ὀλίγης ὀλίγης

In quodã flumine hirudines gigni ſeptenũm cubitorum, quæ gulam perforatam habeant, per quam reſpirent. Item in ea regione uitem naſci, cuius craſsitudinẽ uix duo homines cõplecti queant, racemum eſſe cubitalem, & omnem herbam altam, & olus recens, & dracontium. Staphylinorum hippomarathri & carduorum ſcapos duodenũm cubitorum, craſsitudinem palmorũ quaternũm. Alit hæc regio dracones, elephantos, capreas, bubalos, et ſimilia animalia. item leones, ac pardales: fert etiam muſtellas, felibus pares ac ſimiles, excepta rictus eminentia: ſimiarum quoque maximam multitudinem. Refert Poſidonius, ſe, cum ex Gadibus in Italiam nauigaret, in Libyæ oram delatum eſſe, ac ſyluam quandam ſecus mare uidiſſe, ſimijs plenam, quarum aliæ ſuper arboribus, aliæ in terra ſederent, non nullæ catulos haberent, & ubera dependẽtia, riſiſſe itaque cum eas uberibus graues cerneret, nonnullas etiam caluas, nonnullas hernioſas, & alia quędam huiuſmodi detrimenta præ ſe ferentes. Supra hanc eſt Aethiopum regio, qui Heſperij uocantur, magna ex parte malè habitata. Author eſt Iphicrates, hoc in loco camelopardales gigni, & elephantes, & eos qui rhizes uocantur, forma tauris perſimiles, uita uerò & magnitudine, pugnandi uiribus elephantes referre. Addit magnos dracones ibi eſſe, adeò ut herba ſuper eis innaſcatur. leones quoque elephantorum pullos aggredi, quos cum uulnerarint, iam matribus ſuccurrentibus, fugiant. Illas uerò cum filios ſanguine maculatos uiderint, eos interficere, leones poſtmodum reuerſos cadaueribus ueſci. Narrat etiam Bogum Maurorum regem, cum in Heſperios Aethiopes aſcendiſſet, miſiſſe dono uxori calamos Indicis ſimiles, quorum genu quodlibet octonos Chœnices caperet, & ſimilem aſparagorum magnitudinem. A Lingeſin exterius mare nauigantibus eſt ciuitas Zelis, & Tiga, poſtea ſeptem fratrum monumenta, & imminens mons, multis feris & magnis arboribus plenus, nomine Bela. Columnarum fretum longitudine dicitur ſtadiorum centum ac uiginti, minima uerò latitudine ſexaginta ad elephantem. Vlterius nauiganti, ſunt urbes, & flumina compluraque uſque ad amnem Molochath, qui Mauro rum Maſſæſyliorumq; regionem terminat.

ᾧ ποταμῷ δέ τινι γίγνεσθαι βδέλλας ἑπτὰ πήχεις κατατετρημένα ἐχούσας τὰ βραγχία δι' ὧν ἀναπνέουσι. καὶ ταῦτα δὲ λέγουσι περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἄμπελος φύεται δυσὶν ἀνδράσι, τὸ πάχος δυσπερίληπτος, βότρυα πηχυαῖα πως ἀποδιδοῦσα. βοτάνην τε ὑψηλὴν πᾶσαν καὶ λάχανον νεαρὸν καὶ δρακόντειον, οὐδὲ τῶν σταφυλίνων λειπομένων καὶ ἱππομαράθου, καὶ σκολύμων δώδεκα πήχεις. τὸ δὲ πάχος παλαισῶν τεττάρων, καὶ δρακόντων δὲ, καὶ ἐλεφάντων, καὶ δορκάδων, καὶ βουβάλων, καὶ τῶν παραπλησίων ζώων, λεόντων τε καὶ παρδάλεων, πανταχόθεν τροφὸς ἡ χώρα ὅδε. φέρει δὲ καὶ γαλᾶς αἰλούροις ἴσας, καὶ ὁμοίας, πλὴν ὅτι τὰ ῥύγχη πρωτέτακε μᾶλλον. πιθήκων τε πάμπολυ πλῆθος, περὶ ὧν καὶ ποσειδώνιος ἔρρηκεν, ὅτι πλέων ἐκ γαδείρων εἰς τὴν ἰταλίαν, πλησιχθεὶς τῇ λιβυκῇ παραλίᾳ, καὶ ἰδὼν τῶν θηρίων μεσόν πινα δάσος ἀλιτενῆ δρυμόν, τῶν μὲν ὠῶν τοῖς δένδρεσι, τῶν δ' ὠδῖνας γίνων ἐχόντων, καὶ σκύμνους, καὶ ἐπεχόντων μαστόν. καὶ γαλᾶς ὁρῶν βαρυμαζους, γοίνας δὲ φαλακρούς, καὶ λαγῶς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὠδιφαίνοντας. ὥσπερ ταύτης δ' ὄντων ὠδῖνι τῇ ἔξω θαλάσσης καὶ τῶν ἑσπερίων, καλουμένων αἰθιόπων χώρα, κακῶς οἰκουμένη πολέμου. γίνεσθαι δὲ καὶ καμηλοπαρδάλεις φησὶν ἱππάρχης γίγνεσθαι, καὶ ἐλέφαντας, καὶ οὓς καλουμένους ῥίζεις, οἱ ταυροειδεῖς μὲν εἰσι τὴν μορφὴν κατὰ δὲ τὴν δίαιταν καὶ τὸ μεγεθος, καὶ τὴν ἀλκὴν τὴν πρὸς μάχην, ἐλέφασιν ἐοίκασι. δρακόντας τε λέγει μεγάλους, ὥστε καὶ πόαν ὠδιπεφυκέναι. τοὺς δὲ λέοντας τοῖς πώλοις τῶν ἐλεφάντων ὠδιτίθεσθαι. αἰμάξαντας δὲ φόβῳ ὠδιουσῶν τῶν μητέρων. τὰς δ' ἐπεισιόντας ἴλλωσιν ὑμαγμένας, λιτέσθαι. ἐπανιόντας δὲ οὐ λέοντας ὠδὶ τὰ τέκνα, νεκροφαγεῖν. βόγον δὲ τὸν βασιλέα τῶν μαυρουσίων, ἀναβάντα ὠδὶ οὖν ἐσατεϊους αἰθίοπας, καταπέμψαι τῇ γυναικὶ δῶρα, καλάμους τοῖς ἰνδικοῖς ὁμοίους, ὧν ἕκαστον γόνυ χοίνικας χωρεῖν ὀκτώ, καὶ ἀσπαράγγων δ' ἐμφερῆ μεγέθη. εἰς δὲ τὴν ἐκτὸς θάλατταν πλέουσιν ἀπὸ λιγύος. πόλις ὅδε ζίλις, καὶ τίγα. εἶτα τῶν ἑσπερίων ἀδελφῶν μνήματα, καὶ τὸ ἐσπερκάμενον ὄρος ὄνομα βάλη, πολύθηρον, καὶ μεγαλόδενδρον. τὸ δὲ κατὰ τὰς στήλας πορθμοῦ, τὸ μὲν μῆκος λέγεται, σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι, τὸ δ' ἐλάχιστον πλάτος κατὰ τὴν ἐλέφαντα ἑξήκοντα. εἰσπλέουσι δ' ἔξης, πόλεις τε καὶ ποταμοὶ πλείους μέχρι μολοχάθ ποταμοῦ, ὃς ὁρίζει τὴν μαυρουσίων, καὶ τὴν μασσασυλίων γῆν.

καλεῖται

καλεῖται δὲ καὶ ἄκρα μεγάλη πλησίον τοῦ ποταμοῦ, καὶ μεταγώνιον τόπος ἄνυδρος καὶ λυπρὸς, σχεδόν τι τὸ ὅρος τὸ ἀπὸ τῶν λωτόφαγων μέχρι δεῦρο παρατείνει. μῆκος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν λωτόφαγων ἕως τῶν ὀρέων τῶν μασσαισυλίων, σταδίοι τριακόσιοι χίλιοι. ἔστι δὲ τὸ μεταγώνιον κατὰ νέαν που καρχηδόνα γὰρ τῆς πρὸς αἰ. τιμοσθένης δ' οὐκ οἶδ', κατὰ μασσαλίαν φησὶν εἶναι καρχηδόνος νέας διάρμα, εἰς μεταγώνιον, σταδίοι τετρακίλιοι. παράπλους δὲ εἰς μασσαλίαν ὑπὲρ ἑξακισχιλίων. οὕτω δ' ἐυδαίμονα χώραν οἰκοῦσιν οἱ μαυρούσιοι, ὥστε πλεῖσθαι ὅμως, καὶ μέχρι δεῦρο τοῦ χρόνου νομαδικῶς ζῶντες οἱ πολλοί. καλλωπίζονται δ' ὅμως λιμνῶν ἐμπλοκῇ καὶ πώγωνι, καὶ χρυσοφορίᾳ, σμήχει τε ὀδόντων, καὶ ὀνυχισμῷ. σανιόν τε οὐ ἴδοις ἄπομόνους ἀλλήλοις· ἐπὶ τοῖς πολιπάτοις τοῦ παραμένειν αὐτοῖς ἄθικτον γὰρ κόσμον τῶν τειχῶν. μάχονται δ' ἱππόται πλέον ἢ πεζοί, χρυσοχαλίνοις χρώμενοι τοῖς ἵπποις, καὶ γυμνοῖς. ἔχουσι δὲ καὶ μαχαίρας. οἱ δὲ πεζοὶ τὰς τῶν ἐλεφάντων δορὰς, ὡς ἀσπίδας περιβάλλονται. τὰς δὲ τῶν λεόντων καὶ παρδάλεων καὶ ἄρκτων ἀμπέχονται, καὶ ἐγκοιμῶνται. σχεδὸν δὲ τι καὶ οὗτοι, καὶ οἱ ἑσπερίοις μασσαισύλοις, καὶ κοινῶς λίβυσι κατὰ τὸ πλέον, ὁμοίως κόμαι εἰσὶ καὶ τἄλλα ἐμφερεῖς, μικροῖς ἵπποις χρώμενοι, ὀξέσι μὲν τὸν δρόμον, ὥστ' ἀπὸ ῥαδδίου διακίζεσθαι. πρὸς πραχήλια δὲ ξύλινα, ἢ τρίχινα, ἀφ' ὧν ὁ ῥυτὴρ ἀπήρτηται. γένοιο δὲ μὲν χωρὶς ὁλκῆς ἕπονται, ὡς λιβύσι, πρὸς μικρᾷ βυρσίνῃ, πλατύλογχα μικρὰ, ἄζωστοι, πλατύσιμοι χιτῶσι. ὑπὸ τὸ ὄρπημα, ὡς ἔφην, δορὰ καὶ προθωράκιον φαιρούσιοι μὲν καὶ νικῶσι οἱ ὑπὲρ τοὺς οἰκοῦντες, πρὸς τοῖς ἐσχατιαῖς ἀθίοψι, μὲν ὀξύουσι καθάπερ οἱ ἀθίοπες. χρῶνται δὲ καὶ θωρηκοφόροις ἅρμασι. μίσγονται δὲ μὲν τοῖς μαυρουσίοις οἱ φαιρούσιοι σχεδόν τι ὁμοίως ὑπὸ ταῖς κοιλίαις τῶν ἵππων, ὑπαρτῶντες τοὺς ἀσκοὺς τοῦ ὑδατος. ἔστι δ' ὅτε καὶ εἰς λύρταν ἀφικνοῦνται διά τινων τόπων, ἑλωδῶν καὶ λιμνωδῶν. τινὰς δ' αὐτῶν καὶ βουκολυτικῶς οἰκεῖν φασὶν, ὁρύσσοντας τὴν γῆν. λέγεται δὲ καὶ ταῦτα τοὺς θρινοὺς ὄμβρους ὑπολάζειν, χειμῶνος μὲν εἶναι αὐσφίαν. γένους δὲ τῶν ταύτῃ βαρβάρων, καὶ ὄφεων, καὶ ἰχθύων θρᾴττας, ἀμφιέχεσθαί τε καὶ στρώμασι χρῆσθαι. τοὺς δὲ μαυρουσίους γένοι φασὶν ἐνδυσὺς εἶναι, τοὺς συγκαταβάντας ἡρακλεῖ

Vocatur præterea et promontorium magnum flumini proximum, & locus aridus, ac sterilis Metagonium. et ferè mons à Cotyis hucusq; pertendit. longitudo à Cotyis usq; in Massæsylio rum fines est stadiorum v millium. Metagonium nouæ Carthaginí respondet, quæ est è regione. Timosthenes dixit id cõtra Massiliam esse: at non bene. Transitus enim à noua Carthagine Metagoniũ est stadiorum trium millium. præternauigatio ab ea Massiliã usq; plurium sex millibus stadiorum. Sed cum Mauri adeò uberem regionem inhabitent, tamen ad hoc usq; tempus, magna ex parte pastoraliter uiuunt. Hi comæ cincinnis exornãtur, & barba, & auro, & tersura dentium, & unguiũ cultu. Rarò uideas inter se contingere, dum ambulant, ne capillorum ornatus perturbet. pugnantq; frequẽtius ab equo hastati, equis nudis utentes, & iunceis frenis. gerunt etiã gladios. At pedites elephantũ pellibus pro clypeis se protegũt, leonum & pardalium & ursorum pelles induunt, & dormientibus substernũt, ac ferè & ij & sequentes Massæsylij & Libes magna ex parte unius sunt cultus, & in cæteris persimiles, paruis equis utentes, celerib. tamen & obtemperantibus: adeò, ut sola uirgula gubernentur. Equi collaria ex ligno habent, aut pilo confecta, è quib. habena dependet. Sunt qui etiam sine tractu dominũ sequũtur ut canes. Pelta utũtur parua ex corio confecta, lancea lata, et paruã, discincti, tunicæ amplæ, & pellis, ut dixi, uestis est, & clypeus. At Pharusij, & Nigretes, qui ultra os habitant, Hesperijs Aethiopibus uicini, sagittant quemadmodum Aethiopes. falcatis quoque curribus utuntur. miscentur nonnunquam Mauris Pharusij per deserta, aquarum utres equis portantes, nonnunquam per loca quædam palustria & lacus Cyrtam uenisse. Quidam ex eis dicuntur Troglodytarum more sub terram habitare, & æstiuis imbribus abundare, hyeme uerò siccitate laborare. Nonnulli ex ijs barbaris, serpentum ac piscium corijs indumentis, ac stramentis utuntur. Sunt qui dicant, Mauros Indos esse, qui cum Hercule in hunc locum descenderunt: sed paulo ante nostra tempora Bogus & Bocchus reges, Romanorum amici, eam tenebant: quibus deficientibus luba successit in imperio. Nam Cæsar Augustus ad paternum regnum, μικρὸν μὲν οὖν παρὸν ἡμῖν οἱ πρὸ Βόγου βασιλεῖς, καὶ Βόγχος κατέσχον αὐτὴν, φίλοι ὄντες τοῖς Ῥωμαίων ἄνασσι, ἐκλιπόντων δὲ τούτων, ἰούβας παρέλαβε τὴν ἀρχὴν, ὄντος τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος,

In Græcis aliter, sed utrumq; corruptum puto.

hoc etiam illi concesſit. Is Iubæ filius fuit, eius qui contra diuum Cęſarem cum Scipione bellum geſsit. Cum uerò Iuba nuper diem obiiſſet, ſucceſsit in imperio Ptolemæus ex Antonij et Cleopatræ filia ortus. Artemidorus Eratoſthenj contradicit, qui pro Linge, Lixum urbem dicit circa extrema Mauritaniæ occidentalia * Phœniceas quoq; urbes permultas dirutas eſſe, quarum ueſtigium nullum appareat. In Heſperijs Aethiopibus aeres apertos eſſe, cum antè dixerit matutinis antemeridianisq; temporibus craſſos eſſe, & caliginoſos. quomodo enim ſiccis & æſtuoſis locis hæc eſſe poſſunt? Verùm ipſe longè peiora dixit de eiſdem locis. Scribit enim, Lotophagos quoſdam exules qui ſiccam regionem incolant, & loton edant, herbam quandam & radicem, qua comeſta, nihil potu indigeant, eosq; uſque adioca ſupra Cyrenen progredi: qui uerò ibi ſint, lac bibere, & carnibus uesci: quanquā in eadē ſint plaga. Sed nec Gabinius Rom. ſcriptor, à Mauritaniæ monſtris recenſendis abſtinet. Scribit enim apud Lingem Antæi ſepulturam eſſe, & * tibiam cubitorum ſexaginta, quam à Sertorio nudatam ait, ac rurſum terræ demandatam. Addit etiam de elephantis fabuloſa quædam. Dicit enim cæteras feras ignem fugere, elephantes ei reſiſtere ac repugnare, propterea quòd ſyluam conſumat, eos cum hominibus certare, & ſpeculatores prætermittere: & cum illos uiderint fugere, cum'que uulnera acceperint, ramos uel herbam, uel puluerem ſupplices prætendere. Poſt Mauritaniam eſt Maſſæſyliorum regio, à Molochath flumine initium ſumens: finiens uerò in promontorium quod Maſſæſyliorum & Maſſælibyum confinium dicitur. A' Metagonio Tritum uſque ſunt ſtadiorum ſex millia. ſunt qui pauciora arbitrentur. Ora maritima complures habitationes, & complura flumina habet, & regionem ualde commodam. ſed ſatis ſit mentionem eorum facere, quæ ſunt clariora. Diſtat itaque Siga ciuitas à dictis finibus, mille ſtad. interuallo, et Syphacis regia, quę nunc diruta eſt. Poſt Syphacem Maſſiniſſa obtinuit regionem, poſtea Micipſa, poſtea eius ſucceſſores, per noſtra tempora Iuba Iubæ pater nuper mortui. Diruta eſt à Romanis Zama huius regia. Poſt Siga in ſexcentis ſtad. eſt deorum portus, poſtea alia loca obſcura:

Patriũ hoc loco eſt, à Phœnice, in qua Tyros urbs, cuius coloniæ hæ erãt urbes.

Cel. lib. 28. cap. 4. Plutarch. in Sertorio.

καὶ ταύτῃ αὖθις τῇ ἀρχῇ πρὸς τὴν πατρῴαν. ὡς δ' ἦν Ἰούβας τῷ πρὸς Καίσαρα τὸν θεὸν πολεμήσαντι μετὰ Σκιπίωνος. Ἰούβας μὲν οὖν νεωστὶ ἐτελεύτα τὸν βίον. διαδέδεκται δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ Πτολεμαῖος, γεγονὼς ἐξ Ἀντωνίου θυγατρὸς καὶ Κλεοπάτρας. Ἀρτεμίδωρος δ' ὁ Βαρκαῖος μὲν οὐ πλέγει, διότι λίγυν τινὰ φησὶ πόλιν πρὸς τῇ ἄκρᾳ τῇ μαυρουσίας τὰ ἑσπέρια, οὐδὲ λιγυκούς. φοινικικὰς δὲ πόλεις κατεσκευασμένας παμπόλλας τινὰς, ὧν οὐδεμίαν ὅτιν ἰδεῖν ἴσχυ. ἐν δὲ τοῖς ἑσπερίοις αἰθίοψι οὐκ ἀέρας πλατεῖς φησὰς τοὺς τε ὀρθρινοὺς ὥρας, καὶ τοὺς μεσημβρινοὺς, παχεῖς, καὶ ἀχλυώδεις φησὰς εἶναι τοὺς ἀέρας. ὡς γὰρ ἐν αὐχμώδεσι καὶ καυματηροῖς τόποις τοῦτ' εἶναι· αὐτὸς δὲ τούτῳ πολὺ χείρω λέγει περὶ οὗ αὐτοὺς τόπους. μετὰ ἀσὰς γάρ τινας ἱστορεῖ λωτοφάγους, οἳ τὴν ἄνυδρον νέμοιντο. σιτοῦνται δὲ λωτὸν πόαν τινὰ καὶ ῥίζαν, ἀφ' ἧς οὐδὲν δίεισι ποτόν. παρῆκται δ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐπὶ θάτερα Συρτίδος τόπων. οὓς δ' ἐκεῖ καὶ γαλακτοποτεῖν, καὶ κρεωφαγεῖν, καὶ παρ' ἀλλήλοις κλινεῖς ὄντας. καὶ γοῦν δὲ ὁ τῶν ῥωμαίων συγγραφεὺς, οὐκ ἀπέχεται τερατολογίας τῆς περὶ τὴν μαυρουσίαν, πρὸς τὴν λυγγὶ αὐτοῦ μνῆμα ἱστορεῖ, καὶ σκελετὸν πηχῶν ἑξήκοντα, ὃν σπουδαίως γυμνῶσαι, καὶ πάλιν ἐπικαλεῖν γῆ. καὶ τὰ περὶ τοὺς ἐλέφαντας μυθώδη. φησὶ γὰρ τἄλλα μὲν θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, τοὺς δ' ἐλέφαντας πολεμεῖν, καὶ ἀμύνεσθαι, διότι τὴν ὕλην φθείρει. πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους διαμάχεσθαι κατασκόπους προπέμποντας. καὶ ὅταν ἴδωσιν ἐκείνους φεύγοντας, καὶ αὐτοὺς, ἐπιδιώκειν πρόμαντα λαβόντας ἐκτείνειν πρότεινε λελάδους, ἢ βοτάνην, ἢ κόμην. μετὰ δὲ τὴν μαυρουσίαν γῆν τὴν μασσαισυλίων ὄρη, ἀπὸ τοῦ μολοχάθ ποταμοῦ τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα, τελευτῶσα δὲ ὑπὸ τὴν ἄκραν, ἣ καλεῖται ὄρειον τε μασσαισύλων, καὶ τῶν μασσαιλιβύων γῆς. σταδίοι δ' εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μεταγωνίου μέχρι τοῦ τελευτοῦ ἑξακισχίλιοι. οἱ δ' ἐλάττους φασίν. ἔχει δ' ἡ παραλία πόλεις τε πλείους καὶ ποταμοὺς, καὶ χώραν εὔφυῆ, τῶν δ' ἐνόνομα ἀρκεῖ μνημονεῦσαι. ἔστι δὲ πόλις σίγα ἐπὶ χιλίοις σταδίοις ἀπὸ τῶν λεχθέντων ὅρων. καὶ βασίλειον συνοφάκα, κατέσκαπται δὲ νῦν. τὴν δὲ χώραν μετὰ συνοφάκα κατέχει μασσανίσσης, εἶτα μικίψας. εἶτα καὶ οἱ ἐκείνου διαδεξάμενοι. καθ' ἡμᾶς δὲ Ἰούβας ὁ πατὴρ τοῦ νεωστὶ τελευτήσαντος Ἰούβα. κατέσκαπται δὲ καὶ ζάμα ἡ τούτου βασίλειον ὑπὸ ῥωμαίων. μετὰ δὲ τὴν σίγα θεῶν λιμὴν ἐπ' ἐξακοσίοις σταδίοις, ἔστ' ἄλλοι ἅλμαι τόποι.

τὰ μὲν

τὰ μὲν οὖν ἐν βάθει τῆς χώρας ὀρεινὰ, καὶ δρυμα, ἔθ' ὅτι παρείκασι τοῖς κατέχουσιν οἱ γετόλοι μέχρι καὶ σύρτεων. τὰ δ' ἐκεῖ πρὸς θαλάττῃ καὶ πεδία δυδαίμονά ἐστι, καὶ πόλεις πολλαὶ, καὶ ποταμοὶ, καὶ λίμναι· ποσεὶ δὲ ὀλίγοις καὶ οὐκ οἶδ' εἰ ἀληθῆ φήσας ὀλίγοις καὶ μικροῖς διαῤῥεῖσθαι ποταμοῖς τὴν Λιβύην. αὐτὸς γὰρ οὓς ἀρτεμίδωρος εἴρηκε, καὶ μεγάλους. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τοῦτ' ἀληθέστερον εἰπεῖν. εἴρηκε δὲ τούτου τὴν αἰτίαν αὐτὸς. μὴ γὰρ κατομβρῆσθαι τοῖς ἀρκτικοῖς μέρεσι. καθάπερ οὐδὲ τὴν αἰθιοπίαν φασί, διὸ πολλάκις λοιμικὰ ἐμπίπτειν ὕδωρ αὐχμῶν, καὶ τὰς λίμνας τελμάτων πίμπλασθαι, καὶ τὴν ἀκρίδα ἐπιπολάζειν. ἔτι φησὶ τὰ μὲν ἀνατολικὰ ὑγρὰ εἶναι. τὸν γὰρ ἥλιον αἰτίαν τάχυ παραλλάττειν. τὰ δ' ἑσπέρια ξηρά· ἐκεῖ γὰρ καταστρέφειν. ὑγρὰ γὰρ ξηρά, τὰ μὲν παρ' ὑλάτων ἀφθονίαν, ἃ καὶ νῖν λέγεται, τὰ δὲ παρὰ τὴν τοῦ ἡλίου. βούλεται δὲ λέγειν τὰ παρὰ τοὺς ἡλίους. ταῦτα δὲ πάντων ἀρκτικοῖς καὶ μεσημβρινοῖς κλίμασιν ἀφορίζουσι, τὰ μὲν ἀνατολικά τε καὶ ἀρκτικὰ, τὰ μὲν πρὸς τὰς οἰκήσεις λεγόμενα καθ' ἑκάστην τῶν οἰκήσεων, καὶ τὴν μετάπτωσιν τῶν ὁρίζόντων, ἄλλα καὶ ἄλλα ὄντων, ὡς τ' οὐδαμῶς ὅτι καθολικῶς εἰπεῖν ἔστι τῶν ἀποδιδομένων τὸ πλῆθος. ὅτι τὰ μὲν ἀνατολικὰ ὑγρὰ, τὰ δὲ ἀρκτικὰ ξηρά. ὡς δὲ λέγεται πρὸς τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ τὰς ἐσχατιὰς τὰς τοιαύτας, ἧς καὶ ἡ Ἰνδικὴ, καὶ ἡ Ἰβηρία λέγοιτ' ἂν κατά γε τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν. τίς οὖν ἡ πιθανότης τῆς ἀποδείξεως; τὸν γὰρ πόδα φορᾷ σωτικῇ τε καὶ ἀσφαλείᾳ τοῦ ἡλίου, τίς ἂν εἴη καταστροφή; τότε τάχος τῆς παραλλαγῆς θαυμαστὸν ἴσον. ἄλλως τε παρὰ τὴν φαύλειαν ὅτι τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας, ἢ τῆς μαυρουσίας τὰ πρὸς ἑσπέραν, ξηρὰ λέγειν ἁπάντων μάλιστα, καὶ τὸν πόδα ξηρότατον ἔχειν, καὶ πλείστων ὑλάτων δύνασθαι. εἰ δὲ τὸ καταστρέφειν τοιοῦτον εἰληπται, ὅτι γίνεται τὰ ὕστατα τῆς οἰκουμένης ὑπὸ γῆς γίνεται, τί δεῖ σωτείνει πρὸς ξηρασίαν; καὶ γὰρ γίνεσθαι, καὶ γε τοῖς ἄλλοις τόποις τῆς οἰκουμένης τοῖς ταυτοκλινέσι, τὸν ἴσον ἐκλιπὼν χρόνον τὸν τῆς νυκτὸς, ἐπανέσησι πάλιν καὶ θερμαίνει τὴν γῆν. ἔστι δέ που αὐτόθι καὶ ἀσφαλτου πηγὴ, καὶ χαλκωρυχίας, καὶ σιωρυττῶν δὲ καὶ πηγῶν, καὶ ἀπείρων λέγεται πλῆθος, μεγέθει δὲ ἐπὶ τὰ σπονδύλων, ὁμοίως δὲ καὶ φαλάγγια, καὶ μεγέθει καὶ πλήθει ἐκφέροντα. σαύρας δὲ διπήχεις φασίν, ἐν μὲν οὖν τῇ παραφορᾷ λίθους εὑρίσκεσθαι φασὶ τοὺς λιχνίτας,

quæ uerò in penitiore iacent regione, montana sunt, ac deserta. Quæ Getuli tenent, quodammodo dispersa sunt usq; ad Syrtes. Ibi uerò ad mare & cāpi uberes sunt, & urbes multæ, flumina & lacus. Posidonius scribit, an uerè, haud quaquam scio, rarís paruisq; fluminibus Libyam irrigari. de ijs enim dicit, quæ Artemidorus magna existimat. hoc profectò in mediterranea uerius dici potest. Et huius rei causam affert, quòd in partibus septentrionis non pluat, quemadmodum nec in Aethiopia, ut sæpe propter siccitatem pestis incidat, & lacus cœnosi fiant, & locustæ abundent. addit etiam, orientalia humida esse, quòd sol exoriens citò prætereat. Occidentalia uerò sicca, quòd sol ibi conuertatur. Nam humida & sicca illa præter aquarum copiam uel inopiam, hæc præter eadem in sole dicuntur. Vult dicere, præter soles. Hæc omnes septentrionalibus, uel meridionalibus plagis assignant. Nam ex orientalibus & occidentalibus nonnulla ad habitationes dicta, secundum quamq; habitationem et horizontum diuersitatem, alia atque alia sunt. Quare de ijs, quæ multitudine incomprehensibilia sunt, in uniuersum dici non potest, quòd oriētalia scilicet humida sint, occidentalia uerò sicca, sed ut ad habitabilem totam, & talia extrema referuntur, qualis est India, & Hispania: dicet itaque huiusmodi causam. Sed quam tandem suasionem habet hæc responsio? In continuo enim ac iugi solis circunductu, quę nam esse potest conuersio? Præterea transeundi pernicitas ubique est æqualis. Dicere etiam, quòd Iberiæ uel Mauritaniæ extrema occidenti proxima, cęteris omnibus siccíora sunt, præter euidentiam est, & quòd aerem temperatum habeant, & quòd aquis plurimis abundent. quod si conuerti tale quiddam accipiant, quòd scilicet habitabilis extrema hoc in loco supra terram sunt, quid hæc mehercule attinent ad siccitatem? Nam & in his & in cæteris habitabilis terræ locis, qui eiusdem sunt plagæ, sol æquali tempore noctis absistens, iterum redit, & calefacit terram. Est etiam ibi bituminis fons & ærariæ, & pennatorum & non pennatorū scorpionum multitudo, magnitudine (ut fertur) septenûm uertebrarum. Item phalangia, & multitudine & magnitudine excellentia. Lacertas etiam bicubitales dicunt. In prætermontana lapillos inueniri carbunculos

& Carchedonios. In campis teſtacearũ, et ſerpentum multitudinem, ut dictum eſt, cum de Ammone ageremus. Item apud eos arbor eſt nomine Melilotus, ex qua uinum conficiunt. Nonnulli terram biferam habent, & duas meſſes faciunt. Culmus eſt quinûm cubitorum longitudine, craſsitudine uerò parui digiti. fructum affert modios ducentenos, & quadragenos. uere non ſerunt, ſed terræ colligatis paliuris uerſæ atque ſacrificatæ, ſemina ſatisfaciunt, quæ ex ſpicis in meſſe ceciderunt, matureſcunt enim ibi æſtiuæ fruges. ſed propter ſerpentum multitudinem operarij ocreas gerunt, cæteras corporis partes pellibus contegentes. Dormituri uerò lecti pedes alio illinunt, ſcorpionum gratia paliuris circunligant. In hac ora fuit ciuitas quædam nomine Iol, quam cum Iuba Ptolemæi pater muniret, mutato nomine Cæſaream uocauit. Ea portum habet, & inſulam ante portum. Inter Cæſaream, atque Tritum eſt magnus portus, quem Sardam uocant. Atq; hæc ſunt confinia Iubæ & Romanorum. Nam multis modis regionis partitiõnes factę ſunt, cũ qui eam incolerent, complures eſſent, et Romanis alij amicis, alij hoſtibus uterentur, ut alijs alia & dare & auferre non eodem modo contingeret. Ea quidem pars quæ Mauritaniæ proxima, uires ac prouẽtus maiores habebat. quę uerò Carthaginem & Maſſælibyum terram contigit, florentior eſt, & melius compoſita: quanquàm primò propter res Carthaginenſium ualde labefacta, poſtea propter id bellum quod cum Iugurtha geſtum eſt. Nam ille cum Adherbalem Romanorũ amicum * Vticæ obſediſſet, atque interemiſſet, regionem bello compleuit. Poſtea alia atque alia bella ſunt ſecuta. Sed ultimum fuit quod Cæſar cum Scipione geſsit, in quo & Iuba mortuus eſt. urbes cum ducibus deletæ ſunt, Tiſiaus, & Vata, & Thala, & Capſa, ubi Iugurthæ theſauri erant, & Zagma, & Zincha, & eæ apud quas Cæſar Scipionem debellauit, primò apud Rhuſpinũ, deinde apud Vzitas, deinde apud Thapſum & proximũ ei lacum, & apud alia loca, ut Zellam & Achollam liberas ciuitates. Cepit etiam Cæſar primo adortu * inſulam, et Thenam urbem maritimam, ẽ quibus omnibus aliæ prorſus deletæ ſunt, aliæ ſemidirutæ relictæ. Pharam Scipionis equites incenderunt.

Cirtha ait Sallust.

* Non dicit quid inſulæ. ſuſpicor o. miſſum nomen.

καὶ λαρχηδονίας λεγομένης. ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ὀστρακίων καὶ χιραμύδων πλῆθος, οἷον ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἄμμωνος λόγοις εἰρήκαμεν. ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ καὶ μελίλωτος λαλουμένη, ἐξ οὗ οἶνον σκευάζουσιν οἶνον. τινὲς δ' αὐτῶν καὶ δίκαρπον ἔχουσι τὴν γῆν, καὶ δύο θερισικὰ λαρποῦνται, τὰ μὲν θερινά, τὰ δὲ ἐαρινά. ἔστι δὲ ἡ λαλάμη πηχῶν τεττάρων τὸ ὕψος, πάχος δὲ τοῦ μικροῦ δακτύλου. τὸν δὲ λαρπὸν σταχυσίων καὶ πεντηκοντάχουν ἀπολείπουσιν. τοῦ δὲ ἔτους οὐδὲ σπείρουσιν, ἀλλὰ παλιούροις σωθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων τὴν χώραν, τῇ ἐκπεσούσῃ τάχυι ἐπὶ τὸν θερισμὸν ἀρκοῦνται. τελεσικάρπου γὰρ τοῦ θερινοῦ λαρπείας ὄντος τὸ πλῆθος τῶν θειρῶν λυπηρίδας ἐχόντων ὀργάζονται, ἐν τάλλα δὲ μέρη διαφθορᾶς ἔχει. λαβύδυντον δὲ περιχρίουσι σὺν λιπαρῷ σταφιδίνῃ σκορόδοις, τῷ σκορπίῳ χαίρει· καὶ παλιούρεις περιδοῦσιν. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ πόλις ἰωλ ὄνομα, ἣν ὠκίσας ἰούβας ὁ τοῦ πτολεμαίου πατὴρ, μετωνόμασε καισάρειαν, ἔχουσαν καὶ λιμένα, καὶ πρὸ τοῦ λιμένος νησίον. μεταξὺ δὲ τῆς καισαρείας καὶ τοῦ τενίτου μέγας ὅρμος λιμὴν, ὃν σαφῆ λαλοῦσι. τοῦτο δ' ὅρμον θεῖον τῆς ἀπὸ τοῦ ἰούβα, καὶ τῆς ὑπὸ ῥωμαίοις. πολυτρόπως γὰρ οἱ μερισμοὶ γεγένηνται τῆς χώρας, ἅτε τῶν νεμομένων αὐτὴν πλειόνων γενομένων, καὶ τῶν ῥωμαίων ἄλλοτ' ἄλλως τούτοις, οἷς μὲν φίλοις χαριζομένων, τοῖς δὲ καὶ πολεμίοις. ὥστε καὶ ἀφαιρεῖσθαι καὶ χαρίζεσθαι συνέβαινεν ἄλλοις ἄλλα, καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἡμῖν δὲ ἡ μὲν πρὸς τὴν μαυρουσίαν, πρωσοδικωτέρα τε καὶ δυναμικωτέρα, ἡ δὲ πρὸς τὴν λαρχηδονίαν καὶ μασσαιλιβύων αὐθεντροτέρα τε καὶ λατεσκευασμένη βέλτιον. λαί πορ λεγακωμένη σῆς τὰ λαρχηδόνια τὸ πρῶτον, ἔπειτα σῆς τὸν πρὸς ἰουγούρθαν πόλεμον. ἐκεῖνο γὰρ ἀσλαβάλας ἐκπολιορκήσας γῆ ἰτύκῃ, καὶ αὐελὼν φίλην ὄντα ῥωμαίων, ἐγέπλησε τὴν χώραν πολέμου. εἶτ' ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις συνέσησαν πόλεμοι. τελευταῖος δὲ ὁ πρὸς σκηπίωνα λαίσαρι τῷ θεῷ συσὰς, ἐν ᾧ καὶ ἰούβας ἀπέθανε. σωφανίσθησαν δὲ τοῖς ἡγεμόσι καὶ αἱ πόλεις. πισαούς τε καὶ οὔατα καὶ θάλα, ἔπι ᾗ καὶ κάψα τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ ἰουγούρθα. καὶ ζάκμα, καὶ ζίγχα, καὶ πρὸς αἷς λατεπολέμησε λαίσαρ σκηπίωνα ὁ θεός. πρὸς ῥουσπῖνον μὲν πρῶτον νικῶν, εἶτα πρὸς οὐζίτους. εἶτα πρὸς θάψῳ, καὶ τῷ πλησίον λίμνῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις. πλησίον δὲ καὶ ζέλλα καὶ ἀχόλλα, ἐλεύθεραι πόλεις. ἔλεσι δ' ἐξ ἐφόδου λαίσαρ τὴν νῆσον, καὶ θήνα πολίχνιον ὠθαλασσίδιον. τούτων πασῶν μὲν πόλεις ἠφανίσθησαν, αἱ δ' ἡμίεσσαι καὶ ἐλείφθησαν. φαραὶ δ' οἱ σκηπίωνος ἱππεῖς ἐγένοντο.

μετὰ δ'

μετὰ δ' αὖ τὴν μασσαιλιβύων ὄρη καὶ ἡ καρχηδονίων παραπλησία χώρα, λίαν τε ὄρειν γὴ μεδγαία, τὸ μασσαίοσυν καὶ τὴν ἐξῆς σχεδὸν χωρ βασίλειον, πόλις δυοκαιεκάτη, καὶ τεσσαρακονθμὴν καλῶς τοῖς πᾶσι· καὶ μάλιστα ὑπὸ μικίψα, ὃς τὴς ἑλλίωας σωώκησεν ἐκεῖ τὴν τοσαύτην ἐποίκων, ὥστ' ἐπιπέμπειν μυρίους ἱππέας, διπλασίους δὲ πεζούς. ἡ τε δὴ λίπτα φὼτεῦθε, τὴν οἱ δύο ἱππῶνες, ὁ μὲν πλησίον ἰτύκης, ὁ δὲ ἀποτρόπω πρὸς τὴν τειτῶ μᾶλλον, ἄμφω βασίλεια. ἡ δὲ ἰτύκη, διαστρόφε μετὰ καρχηδόνα τὸν μεγάθει, καὶ τὸν ἀξιώματι. κατακλυθείσης ὑπὸ τῶν καρχηδονίων, ἐκείνη λῶ, ὡς ἂν μητρόπολις τοῖς ῥωμαίοις, καὶ ὁρμητήριον πρὸς τὰς τὴν λιβύην πράξεις. ἵδρυται δ' τὴν μὲν τὸν κόλπω τὸν καρχηδονιακῶ, πρὸς θατέρῳ τῶν ἀκρωτηρίων τῶν ποιῶτων τὸν κόλπον, ὧν τὸ μὲν πρὸς τὴν ἰτύκην, καλοῦσιν ἀφρωδίσιον, θάτερον δὲ ἑρμαῖον. καὶ εἰσὶν ἐπόψει ἀλλήλας αἱ πόλεις. ῥεῖ δὲ τὴν ἰτύκης πλησίον ὁ βαγράδας ποταμός. εἰσὶ δ' ἀπὸ τειτοῦ μέχρι καρχηδόνος στάδιοι διακίλιοι τριακόσιοι, οὐδὲ τοῦτ' ὁμολογεῖται τὸ διάσυμα· οὔτε τὸ μέχρι σύρτεων. καὶ καρχηδόνος ὁ ὠδὴ χερρονήσου τινὸς ἵδρυται, ὠθοῦσα λύκλον τεσσαρακοσίων ἐξήκοντα σταδίων ἔχοντα τεῖχος, οὗ τὸ ἑξήκοντα στάδιον μῆκος ὠθεῖ ὁ αὐχὴν ὃν ἐπέχει, καθήκων ἀπὸ θαλάττης ὠδὶ θάλατταν, ὅπου τοῖς καρχηδονίοις ἦσαν αἱ τῶν ἐλεφάντων στάσεις, καὶ τόπος σύριγξ καλούμενος. κατὰ μέσον δὲ τὴν πόλιν ἡ ἀκρόπολις, ὠθεῖ ἐκάλουν βύρσαν, ὀφρὺς ἱκανῶς ὀρθία, λύκλῳ περιεχομένη. κατὰ δὲ τὸν κορυφαῖον ἔχουσαν ἀσκλήπιον, ὅπερ κατὰ τὸν ἅλωσιν ἡ γυνὴ τοῦ ἀσδρούβα συνέπρησεν αὐτῇ. ὑπόκεινται δὲ τῇ ἀκροπόλει οἵ τε λιμένες καὶ ὁ ἰώλεως, νησίον περιφερὲς σύριγγι περιεχόμενον, ἔχοντι νεωσοίκους ἑκατέρωθεν λύκλῳ. κτίσμα δ' ὅτι διδοῦς, ἀγαγούσης ἐκ τύρου λαόν. οὕτω δ' ὀλυτυχὸς ἡ ἀφρικία τοῖς φοίνιξιν ὑπῆρξε καὶ αὖτη, καὶ ἡ μέχρι βηρίας τε ἄλλης, καὶ τὴς ἔξω στηλῶν, ὥστε τὴν τῆς εὐρώπης ἐπὶ νοῦ τῶν ἀρίστων νέμονται φοίνικες κατὰ τὸν πειρον, τὰς πρόσχειρους νήσους. τῶν τε λιβύων κατεκτήσαντο ὅσων ὅσα μὴ νομαδικῶς οἷόν τ' ἦν οἰκεῖν, ἀφ' ἧς δυνάμεως πόλιν τε αὐτάπαλον τῇ ῥώμῃ κατεσκεύασαντο, καὶ πρὸς ἐπολέμησαν πρὸς αὐτὸν μεγάλους πολέμους. γνοῖτο δ' ἂν τοῦτο ἡ δυνάμις αὐτῶν ἐκ τοῦ ὑστάτου πολέμου, τὸν ᾧ κατελύθησαν ὑπὸ σκηπίωνος τοῦ αἰμιλιανοῦ, καὶ ἡ πόλις ἀῤῥήλω ἠφανίσθη. ὅτε γὰρ ἤρξαντο πολεμεῖν τοῦτον τὸν τρόπον, πόλεις μὲν εἶχον τειακοσίας τὴν λιβύην, αὐθρώπων δ' τὴν πόλιν μυριάδας ἑβδομήκοντα, πολιορκούμενοι δὲ καὶ ἀναγκαζόντων βαπέων πρὸς τὴν δυσιν,

Post Tritum est Massælibyũ & Carthaginensium regio. Cirta Masanissæ, & successorum regia est in mediterranea, urbs munitissima, & optimè structa, cùm à cæteris, tum à Micipsa, qui & Græcos in eam habitatum deduxit: & tantam effecit, ut decimam equitum millia et peditum xx emitteret. Cirta itaq; hinc est et duo Hippones, alter Vticę proximus, alter remotior, & Trito propinquior, ambo regiæ. Vtica & magnitudine, & authoritate secunda est post Carthaginem, quę illa excisa ut metropolis erat, & receptaculum Romanorum ad res in Libya gerendas. Ea in eodem sinu est, quo Carthago, ad alterum ex promontorijs quæ sinum faciunt. Atq; id quod iuxta Vticam est, Apollonium uocatur, alterum uerò Hermęa. Vrbes ipse ex aduerso inter se respondent, propter Vticam Bagrada amnis labitur. A' Trito Carthaginem sunt stadiorum duo millia & quingenta: quanquam nec hæc distantia conceditur, nec quæ usq; in Syrtes est. Carthago in peninsula quadam iacet, quæ ambitum habet stadiorum trecentorum & sexaginta muro cinctũ, cuius sexaginta stadiorum longitudinem iugum occupat, quod à mari in mare descendit, ubi Carthaginensium elephantes stabula habebant, qui locus amplissimus est. In media ferè urbe arx fuit, quam Byrsam uocarunt. supercilium satis erectum est circuncirca habitatũ, in cuius uertice Aesculapij templum erat, quod Asdruballis uxor capta urbe secũ cõcremauit. Arci portus subiacent, & Cothon parua insula, et in orbem ducta, & euripo comprehensa. ea circun circa nauale habet quod Dido cõdidit, cũ gente ex Tyro profecta. Et adeò fortunata fuit hæc Phœnicũ colonia, & ea quæ in Iberia est, etiam usq; ad Herculis columnas, ut adhuc optimam Europæ partem & in continenti cõplura loca & adiacentes insulas habeant. At Libyam profectò omnẽ adepti sunt, quæ qui dem non pastoraliter habitari poterat. His opibus urbem Ro. imperij æmulam comparārunt, & tribus maximis inter se bellis decertarunt. Sed Carthaginensium potentia præsertim ex ultimo bello perspicua est, in quo à Scipiõe Aemiliano euersi sunt, & urbs funditus deleta. Hi enim in initio belli CCC urbes in Libya habebant. In ciuitate hominum millia septingenta obsessi, & in deditionem coacti:

armaturarum dederunt CC millia: bellicorum instrumentorum tria millia, tanquam nō amplius bellaturi. Sed cum rursum bellum gerere decreuissent, mox arma fabricare cōstituerunt: unde singulis diebus C & XL clypei confecti, in armamentarium referebantur, & gladij CCC, & lanceæ quingētæ, & mille tela missilia. Ancillę funes* ex pilocōfectos prębebāt, adhuc naues XII stabāt ab anno quinquagesimo ex fœderibus in secundo bello percusis. Nam tunc cum in artē confugissent, duobus mensibus CXX naues cataphractas cōstruxerunt, & cum Cothonis ostiū asseruaretur, aliud effodere, unde subitò classis erupit. adhuc enim antiqua materies aderat, & fabrorum multitudo publicè conducta assiduè operabatur. Et quanquam Carthago talis esset, tamē capta est et deleta. Totā uerò regionē Carthaginēsibus subditā Romanorū prouinciam effecere, atq; Massinissam ei præfecerūt, et Micipsæ posteros. Nam Massinissa ob uir tutem, & amicitiā plurimum Romanis curæ fuit, & ipse Numidas ciuiles & agricultores reddidit: & pro latrocinio eos militiā docuit. Sed profectò peculiare quiddam hominibus ijs contigit. Nam cum regionem fœcundā incolerent, quanquam feris abundantē, ijs omissis & agri colēdi studio, licentius inter sese cōuertebantur: & regione feris dimissa, uagā & instabilem uitam agebant, nō secus quàm qui ob inopiam & locorum sterilitatem & aeris inclementiam eiusmodi uitæ genus eligunt. quare Massæsylij id nomen assecuti sunt (Numidæ enim uocantur) necesse quidem hos inopes esse, & plerunq; radices edere, & carne & lacte & caseo nutriri. Cum uerò diu Carthago deserta permansisset eodem ferè tēpore, quo et Corinthus rursum à diuo Cæsare per id ferè tempus instaurata est, missis eò colonis, quicunq; uellent, et ex militibus nōnullis, et nunc quoque bene habitatur, si qua alia Libyæ urbs. In medio ostio Carthaginensis sinus Corsura insula est. Ex aduerso his locis respondet Lilybæum in Sicilia mille quingentorum ferè stadiorum interuallo. Nam tanta à Lilybæo Carthaginem usq; distantia. Non procul à Corsura et Sicilia distant, cùm aliæ complures insulæ, tum etiam Aegimurus. Item LX stadiorum nauigatio est Carthagine in ulteriorem proximam regionem,

τοῖς κατα-πέλταις. *credo Interpretē aliter hunc locum legisse.

παν οπλιῶν μὲν ἐδοσαν μυριάδας εἴκοσι· καὶ παπελτικὰς δὲ ὄργανα τειχίλια, ὡς οὐ πολεμησόμενοι. ληθόντος δὲ πάλιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀχαίφνης ὁπλοποιΐαν συνεστήσαντο, καὶ ἑκάστης ἡμέρας ἀνεφόρουν θυρεοὶ μὲν ἑκατὸν καὶ πεντακόσιοι, καὶ μάχαιραι ἧ τειακόσιαι, καὶ λόγχαι ὡσαυτακόσιαι, χίλια δὲ βέλη καταπελτικά. πρίχα δὲ τοῖς καταπέλταις ἀνθράκινα παρεῖχον. ἐπὶ πέντε ναῦς ἐχόντων δώδεκα ἀφ' ἑνὸς ὡσαυτήκοντα κατὰ τὰς ἐν τῷ δευτέρῳ πολέμῳ συμβάσας. τότε καὶ πρόφασιν συμπεφυγότος εἰς τὴν βύρσαν, ᾗ δημοσίᾳ κατεσκευάσαντο ναῦς εἴκοσι τὴν ἑαυτῶν καταφράκτους, καὶ τοῦ σώματος τοῦ λοιποῦ φρουμόν, διώρυξαν ἄλλο σῶμα, καὶ πολλὴν ἀφνιδίως ὁ σύλος. ὕλην γὰρ ἦν ἀρκεμόν παλαιὰ, καὶ τεχνιτῶν πλῆθος πρόσοδόν τε καὶ σιταρκούμβιον δημοσία. τοιαύτη δὲ οὖσα ἡ χώρα ἐπαρχίαν ἀπέδειξαν οἱ ῥωμαῖοι τὴν ὑπὸ τοῖς ἡγεμόσι. τῆσδε μασσινίσσαν ἀπέδειξαν βασιλέα, καὶ τοὺς ἀγρόνους τοὺς περὶ μίλιαν. μάλιστα γὰρ ἐσωφρόνησε πρὸς τοὺς ῥωμαίους ὁ μασσινίσσης δι' ἀρετὴν καὶ φιλίαν. καὶ γὰρ δὴ καὶ οὕτως ὁ τοὺς νομάδας πολιτικοὺς κατασκευάσας καὶ γεωργοὺς ἐπὶ δ' αὐτὸ τοῦτο ἔσχε δύναμιν, διδάξας στρατεύειν. ἔδοξε γάρ τι καὶ τοῖς ἀνθρώποις συμβῆναι κρεῖττον. χώραν γὰρ οἰκοῦντες δυσδαίμονα, πλὴν τοῦ θρεμμάτων πλεονάζειν, ἐάσαντες ἐκφέρειν ταῦτα, καὶ τὴν γῆν ἐργάσασθαι μετὰ ἀδείας, ἐπ' ἀλλήλοις ἐτρέποντο. τὴν δὲ γῆν τοῖς θρέμμασιν ἀφῆκαν. οὕτω δ' αὐτοῖς συμβαίνει πλανᾶσθαι καὶ μετανάστην βίον ζῆν. μηδὲν ἧττον δὲ τῶν ἀπείρων καὶ λυπρότατον τόπων ἢ ἀόρατον εἰς ἐπιτηδειότατον γὰρ βίον, ὥστε καὶ ἴδιον τοῦτ' εὐθὺς κεῖσθαι τοὔνομα τοῖς μασσαισυλίοις. καλοῦνται γὰρ νομάδες. ἀνάγκη δὲ τοιούτους συστελεῖν εἰς γὰρ βίον, καὶ τὸ πλέον ῥιζοφάγους, ἢ λιτοφάγους, γάλακτι δὲ καὶ τυρῷ τρεφομένους. ἠκμακυῖαν δ' ἐν ὑπὸ πολλοῦ χρόνου ἡ καρχηδών, καὶ σχεδόν τι γὰρ αὐτὸν χρόνον ὃν περ καὶ κόρινθος, ἀνελήφθη πάλιν πρὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου καίσαρος θεοῦ, πέμψαντος ἐποίκους ῥωμαίων τοὺς θεσμοῦχους, καὶ ἄλλων τινάς. καὶ νῦν ἔστις ἄλλη καλῶς οἰκεῖται τῶν λιβύης πόλεων. ἡ μὲν δὲ τὸ σῶμα τοῦ καρχηδονίου κόλπου, νῆσος ὄνομα κόρσυρα. αὐτὴ πορθμὸς δ' ὅσον σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι τοῖς τόποις τούτοις ἡ σικελία ἡ λιλύβαιον, ὅθεν γὰρ σταδίων χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων. τοῦ γὰρ φησὶ τὸ ἐκ λιλυβαίας μέχρι καρχηδόνος. τὸ πολὺ δὲ τῆς κορσύρας διέχουσιν. οὐδὲ τῆς σικελίας ἄλλαι τε νῆσοι καὶ αἰγίμουρος, διάπλους δ' ὅσον ἐκ καρχηδόνος ἐξήκοντα σταδίων εἰς τὴν πρόσεχῆ πρόαιαν.

ὅθεν εἰς

ὅθεν εἰς νέφοριν ἀνάβασις σταδίων ἑκατὸν ἐστί. πόλιν δ' ὄρυμνὸν ἔδει τετράγωνον ὠκισμένην. γῆ δὲ ἐστὶ κόλπῳ γὰρ ὃν πορ καὶ ἡ Καρχηδὼν, τύνις δὲ πόλις, καὶ θέρμαι, καὶ λατομίαι τινές, καὶ ἐπ' αὐτῷ πόλιν ὁμώνυμον. εἶδ' ἡ ἑρμαία ἄκρα τραχεῖα. εἶτα νιὰ πτελις. εἶτ' ἄκρα ταφῖτις. καὶ ἐπ' αὐτῇ λόφος ἀπὸ ὁμοιότητος, ὃν πορ σωφίσις γὰρ ὁ Σικελίας τύραννος ἀγαθοκλῆς. καθ' ὃν καιρὸν ἐπέπλευσε τοῖς Καρχηδονίοις. συγκατεσκάθησαν ἢ τῇ Καρχηδονίᾳ ὑπὸ ῥωμαίων αἱ πόλεις αὗται. ἀπὸ δὲ τοῖς ταφίτου γὰρ τετρακοσίοις σταδίοις νῆσος ὀνὶ κόρσορα ἡ Σελινοῦντα Σικελίας ποταμὸν, καὶ πόλιν ἔχουσαν ὁμώνυμον, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίων οὖσα τῆς πορίμετρον, διέχουσα Σικελίας πρὸς ἑξακοσίους σταδίους. ἔστι δὲ καὶ μελίτη νῆσος γὰρ τετρακοσίοις σταδίοις ἀπὸ Κορσύρας. εἶτα ἀδρύμη πόλις, γὰρ ἣ καὶ νεώρια ἦν. εἶδ' αἱ ταρίχειαι λεγόμεναι, νησία πολλὰ καὶ πυκνά. εἶτα θάψος πόλις. καὶ μετὰ ταῦτα νῆσοι πελαγίαι λοπάδουσαι. εἶτα ἄκρα ἄμμων Βαλίθων τῶς δινοσκοπίαν. εἶτα θαίνα πόλις πρὸς τῷ ἀρχῷ λιμένι Σικελίας μικρᾶς σύρτεως. πολλαὶ δ' εἰσὶ καὶ ἄλλαι μεταξὺ πολίχναι οὐκ ἄξιαι μνήμης. παράκεινται δὲ τῇ ἀρχῇ Σύρτεως νῆσος παραμήκης, ἣ λωτοφάγων οἰκεῖται ἔθνος, ἔχουσα ὁμώνυμον πόλιν. καὶ ἄλλη ἐλάττων λωτοφαγῖτις. συνεχὴς δ' ὀνὶ μικρὰ σύρτις, ἣν καὶ λωτοφαγῖτιν σύρτιν λέγουσιν. ἔστι δ' ὁ μὲν κύκλος τοῦ κόλπου τούτου, σταδίων χιλίων ἑξακοσίων, τὸ δὲ πλάτος τοῦ στόματος ἑξακοσίων καθ' ἑτέραν ἄκραν τῶν ποιοῦσαν τὸν στόμα, πρόκεινται εἰσὶν νῆσοι λωτοφάγων ἥπερ ἔφαμεν λεχθῆναι λωτόφυλλα καὶ ἡ μέσῃ ἐξ, παράπλους τοῖς μεγίστοις. τῶν δὲ μείζονα νομίζουσιν εἶναι τῶν λωτοφάγων γῆν, τῶν ὑφ' ὁμήρου λεγομένων. καὶ διάκενταί τινα σύμβολα, καὶ βωμὸς ὀδυσσέως καὶ αὐτὸς ὁ λαρπτὸς. πολὺ γὰρ ὄνὶ τὸ διηνεκὲς ἐστὶ καὶ λάλαιον λωτὸν ἔχον ἥδιστον λαρπτόν. πλέουσι δ' εἰσὶν ἐπ' αὐτῇ πολίχναι. μία δ' ὁμώνυμος τῇ νήσῳ. καὶ ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ σύρτει πολίχναι τινές εἰσι. ἡ δὲ κατὰ μυχὸν ἔστι παμμεγέθης ἐμπορεῖον, ποταμὸν ἔχον ἐμβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον. διατείνει δὲ μέχρι διόρου τῶν ἀπωτέρω πάθη καὶ ἐπὶ πλημμυρίσιον, καθ' ὃν καιρὸν ὕδει τῶν θήραν ἐπὶ ἰχθύων ὠθοῦσιν διὰ τῶν ἐγχωρίων ἐπὶ παυσιλίπου θέοντος. μετὰ δὲ τῶν σύρτιν, ἐοῦχις ὄνὶ λίμνη σταδίων τετρακοσίων, σχοῖνον ἔχουσα εὐπλοΐαν, καὶ παρ' αὐτῇ πόλις ὁμώνυμος, πορφυροφαβεῖα ἔχουσα καὶ ταριχείας παντοδαπάς. εἶτ' ἄλλη λίμνη πολὺ ἐλάττων. καὶ μετὰ ταύτην ἀβρότονον πόλις, καὶ ἄλλαι τινὲς,

unde Nepherinum aſcẽſus eſt ſtadiorum C. ac XX. urbem natura munitam, & ſuper petra quadam ædificatam. In ſinu Carthaginẽſi eſt Tunis ciuitas, & aquæ calidę, & lapidarię quædam. deinde Hermęa promontoriũ aſperum. cui proxima eſt ciuitas eodem nomine. deinde Neapolis, deinde Taphitis promontorium. & in eo collis quidã Aſpis nomine, à ſimilitudine appellatus, quem Agathocles Siciliæ tyrannus habitauit, quo tempore Carthaginem nauigaſſet. Hæ urbes à Rom. cum Carthagine ſunt euerſæ. Stadijs quadringentis procul à Taphitide eſt Corſura inſula, cõtra Selinuntem Siciliæ fluuium poſita, ambitum habens C. & L. ſtadia & urbem eodem nomine. diſtat à Sicilia per ſexcenta ferè ſtadia. Melite etiam inſula diſtat à Corſura ſtadijs quingẽtis, deinde eſt Adruma ciuitas. in qua erant naualia. poſtea inſulæ multę & crebræ nomine Tarichiæ. poſtea Thapſus ciuitas. poſt quam inſula eſt in pelago Lopaduſa. poſtea Ammonis promõtorium. * poſtea Thæna urbs circa paruæ Syrtis initium. Alia quoq; oppidula pmulta interiacẽt nõ digna memoratu. In principio Syrtis inſula quædã adiacet oblõga, nomine Cercinna bene magna quæ urbẽ habet eodẽ nomine. Itẽ altera minor Cercinnitis. his cõtinua eſt minor Syrtis quã Lotophagitim Syrtim uocãt. Huius ſinus ambitus eſt mille & D C. ferè ſtad. Oris latitudo, D C. Iuxta utrunq; promontorium, quæ os efficiũt, inſulæ adhæreſcũt continenti, Cercinna ſcilicet, de qua diximus, & Meninx, magnitudine æquales. Meningem Lotophagorum terram putant, cuius Homerus meminit. & ſigna quædam extant & Vlyſſis ara, & fructus ipſe. Nam lotos arbor multa in ea eſt fructu ſuauiſſimo. permulta in ea oppida ſunt, ſed unum eodem nomine quo inſula. & in ipſa Syrti oppida plurima ſunt. In receſſu ipſo eſt ingens emporium, cui flumen allabitur in ſinum emittens. maris affluxus & refluxus hucuſq; pertendunt. Ac tunc finitimi maximo ſtudio ad captandos piſces excurrunt. Poſt Syrtim eſt lacus, nomine Zuchis CCCC. ferè ſtadiorum, habẽs ingreſſum arctum, ad quẽ urbs eſt eodem nomine. Ea purpurificium, et uarias piſciũ condituras habet. Poſtea eſt alius lacus longè minor, poſt quem eſt Abrotonũ ciuitas, & alia quædam,

* Βαλίθωνος πρὸς δινοσκοπίαν, omiſiſſe interpres, haud ſcio qua de cauſa.

continua est Neapolis, quam Leptim uocãt. dehinc est Epizephyriorum Locrorum traiectus, is est stadia tria millia & sexcenta. postea est flumen, Cinyphus. postea murus quidam, quem Carthaginenses condiderunt, hathris quibusdam in ponte iunctis, quæ in regionem recedebant. Hic sunt loca quædam importuosa, cum cætera ora portus habeat. Postea est promontorium altum & syluosum magnæ Syrtis initiũ. quod Cephalas uocant. Ex Carthagine ad hoc promontorium sunt paulo plura quinque millibus stadiorum. Imminet autem oræ à Carthagine usque Cephalas, & Massæsylios Libophœnicum terra usque ad Getuliæ montana quæ iam Libyea sunt. Vltra Getuliam est Garamantũ regio, quæ cum illa pariter progreditur, unde Carchedonii lapilli afferuntur. dicunt Garamantas ab Aethiopibus, & Oceani uicinis abesse I X. X. ue dierum itinere, ab Ammone X V. Inter Getuliam & nostrã oram multi campi interiacent, & multi montes, & magni lacus, & flumina, quorum quædam in terra demersa euanescunt. Hi & in uictu & ornatu frugales sũt, uxores multas & multos filios habent. In cæteris Arabum Nomadibus persimiles. Eorum equi & boues * ungulas cæteris lõgiores habent. Eorum reges plurimum equis studeni, ut ad centena pullorum millia quotannis recensentur. Oues carne & lacte nutriunt, præsertim in locis Aethiopiæ uicinis. Atq; in mediterranea quidem hæc. Maior uerò Syrtis nongentorum, & X X X. stadiorum ambitum habet, diametrum in recessum mille & quingentorum, quanta ferè est oris latitudo. Maioris ac minoris Syrtis difficultas est, q̃d cum multis in locis fundũ sit cœnosum propter affluxus & refluxus maris, contingit ut multi in breuia incidentes inhærescant, & rara nauigia euadant, quapropter eminus nauigant, cauentes ne incautè à uentis deprehensi, in sinus illidantur. Nam hominum periculum omnia pertentat, præsertim nauigationes secus terram. In maiorem uerò Syrtim nauiganti, post Cephalas ad dextram est lacus C C C. ferè stadiorum longitudine, latitudine septuaginta in sinum emittens. Is insulas quasdam habet, & stationem ante os. Post lacum est locus nomine Aspis, & portus optimus omnium qui sint in Syrte.

Interpres legisse uidetur μακροχειλότροι, cũ Græcus codex habeat μακροχειλέτροι. Sed id uenit ex balba Græciæ linguæ pronũciatione, quæ α & ει eodẽ profert sono. Sed hæc sunt millie in hoc autore. Hic diametro: maior est ambitu suo, quod est impossibile. Numerus haud dubiè exorbitat, ut sæpè alibi.

σιωεχῶς δὲ νεάπολις, ἣν καὶ λέπτιν καλοῦσιν. ἐντεῦθεν δ' ἐστὶ δίαρμα τῶν λοκρῶν τῶν ἐπιζεφυρίων τριακίλιοι ἑξακόσιοι σάδιοι. ἐξῆς δ' ἐστὶ ποταμὸς Κίνυφος. εἶτα μετὰ ταῦτα τεῖχισμά τι ὃ ἐπίσαν Καρχηδόνιοι, γεφύρας τινὰς βάθρά τινα εἰς τὴν χώραν ἀνέχοντας. εἰσὶ δὲ καὶ ἀλίμενοί τινες ἐντεῦθεν τόποι, εἶτ' ἄλλης παραλίας ἐχόσης λιμένας. εἶτ' ἄκρα ὑψηλὴ καὶ ὑλώδης, ἀρχὴ μεγάλης σύρτεως, καλοῦσι δὲ Κεφαλάς. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἄκραν ἐκ Καρχηδόνος, σάδιοί εἰσι μικρῷ πλείους τῶν τετρακισχιλίων. ὑπέρκειται δὲ τῆς ἀπὸ Καρχηδόνος παραλίας μέχρι Κεφαλῶν, καὶ μέχρι μασσαισυλίων καὶ τῆς λιβοφοινίκων γῆς, μέχρι τῶν γετύλων ὀρεινῆς, ἤδη λιβυκῆς ὄσης. ἡ δ' ὑπὲρ τῶν γετύλων ὅλη ἡ τῶν γαραμάντων γῆ παράλληλος ἐκείνοις, ὅθεν οἱ Καρχηδόνιοι κομίζονται λίθους. οὓς δὲ γαραμάντας ἀπὸ τῶν αἰθιόπων, καὶ τῶν πρωϊκεανιτῶν ἀφεσάναι φασὶν ἡμερῶν γʹ νύκτα, ἢ καὶ δέκα ἡμερῶν. τὸ δὲ ἄμμωνι καὶ ἡ πεντεκαίδεκα. μεταξὺ δὴ γετύλων καὶ τῆς μετόρου παραλίας, πολλὰ μὲν πεδία, πολλὰ δὲ ὄρη καὶ λίμναι μεγάλαι καὶ ποταμοί, ὧν τινες ἡμῖν καταδύοντες ὑπὸ γῆς ἀφανεῖς γίνονται. λιτοὶ δὲ σφόδρα τοῖς βίοις εἰσὶ καὶ τῷ κόσμῳ. πολυγύναικοι δὲ καὶ πολύπαιδες, τἄλλα δὲ ἐμφερεῖς τοῖς νομάσι τῶν ἀράβων. καὶ ἵπποι δὲ καὶ βόες μακροχειλότροι τῶν ἄλλων. ἱπποφορβίαι δ' ὅλαι ἐστὶ θαυμάσιαι τὸ πλῆθος τρεφόντων τοῖς βασιλεῦσιν, ὥστε καὶ ἀριθμὸν ἐξετάζεσθαι τῶν ὅλων καθ' ἕτος εἰς μυριάδας ὅλης. τὰ δὲ πρόβατα γάλακτι καὶ βρέγμασιν ἐπιφέρῃ, καὶ μάλιστα πρὸς τοῖς αὐτοῖς ὠφελεῖται μάλιστα τὰ ἐν τῇ μεσογαίᾳ. ἡ δὲ μεγάλη σύρτις, ἐν κύκλῳ ἔχει σταδίων γʹ καὶ ρʹ, τριακοντάπηχυ. τῷ δὲ ὕδατι τὸ μυχὸν διάπλουν, χιλίων πεντακοσίων. βαθυτέρα δέ πως τοῦ σώματος πλάτος. ἡ χαλεπότης δὲ ταύτης ἐστὶ σύρτεως καὶ ἐν μιρᾶς, ὅτι πολλαχοῦ τραγώδης ὑπὸ τὰς ἀμπώτεις καὶ τὰς πλημμυρίδας, συμβαίνει τισὶν ἐμπίπτειν εἰς τὰ βράχη καθιζάνειν. σπάνιον δ' εἶναι τὸ σωζόμενον σκάφος. διόπερ πόρρωθεν τὴν παράπλουν ποιοῦνται, φυλαττόμενοι μὴ ἐμπέσωσιν εἰς τοὺς κόλπους ὑπὸ ἀνέμων ἀφυλακτοῦντες. τὸ μὴν τοῖς παρακινδυνεύουσι τὴν αὐθρώπων ἀπαυθάδη ἀποτρέπειν ποιεῖ. καὶ μάλιστα τὴν παρὰ γλῶ πόριπλων. ἐστὶ δὲ τῆς μεγάλης σύρτεως γωνία μετὰ τὰς κεφαλάς, ἔστι λίμνη τριακόσιοι πεντε-

σιωεχῆς

συνεχὴς δὲ ὁ Εὐφράτης πύργος ὄνομα, ὅμορος δὲ πρότερον μὲν Καρχηδονίας γῆς, καὶ δὲ Κυρηναίας δὲ τοῦ Πτολεμαίου. ἔστ' ἄλλος τόπος χάραξ καλούμενος, ᾧ ἐμπορείῳ ἐχρῶντο Καρχηδόνιοι, κομίζοντες οἶνον. ἀντιφορτιζόμενοι δὲ ὀπὸν καὶ σίλφιον παρὰ τῶν ἐκ Κυρήνης λαθόντα κομιζόντων. εἶθ' οἱ Φιλαίνων βωμοί. καὶ μετὰ τούτους αὐτομάλα φρούριον, φυλακὴν ἔχον, ἱδρυμένον ἐν μυχῷ τοῦ κόλπου παντός. ἔστι δ' ὅλος τοῦ μυχοῦ τούτου παράλληλος, τοῦ μὲν δι' ὀλεξανδρείας μικρῷ νοτιώτερος χιλίοις σταδίοις. τοῦ δὲ ὅλου Καρχηδόνος ἐλάττοσιν, ἢ διχιλίοις. πίπτει δ' αὖ τῇ μὲν καθ' ἡρώων πόλιν τῶν μυχῷ τῆς ἀραβίας κόλπου, τῇ δὲ ἐπὶ τὴν μεσόγαιαν τῶν μασσαιλιβύων, καὶ τὴν μαυρουσίων, ὅπου τὸ λειπόμενον ἤδη δὲ παραλίας ὅσον εἰς πόλιν Βερνίκην, στάδιοι γενακισχίλιοι πεντακόσιοι. ὑπόκεινται δὲ τοῦ μήκους, τοῦ δὲ πλάτους ὀλίγον τοῦ, καὶ μέχρι τῶν Φιλαίνου βωμῶν, οἱ προσοργυόμενοι ναυσταθμῶσι, λιβυκὸν ἔθνος. ἔχει δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα, καὶ λιμένας οὐ πολλούς. εὐορία δὲ ναυσί. ἔστι δὲ ἄκρα λεγομένη Ψόλοις Τριγωνίας, ἐφ' ἧς ἡ Βερνίκη τῷ θέσιν ἔχει, παραλίμνιόν τινα περιωνίδα, ἐν ᾗ μάλιστα ὑπόσιον ὄζει, καὶ ἱερὸν δὲ ἀφροδίτης ἐν αὐτῇ. ἔστι δὲ καὶ λιμὴν ἐπώνυμος, καὶ ποταμὸς ἐμβάλλει λάθων. ὑποπόντιος δὲ δὲ Βερνίκης ὄζει τὸ μικρὸν ἀκρωτήριον λεγόμενον Βόρειον, ὃ ποιεῖ τὸ σῶμα δὲ σύρτεως πρὸς τὰς Κεφαλάς. κεῖται δ' ἡ Βερνίκη κατὰ τὰ ἄκρα δὲ πελοποννήσου μὲν καλούμενον ἰχθύν. καὶ ἐπὶ κατὰ τοῦ ζάκυνθον, ἐν διαρμάτι σταδίων τρισχιλίων ἑξακοσίων. ἐκ ταύτης τῆς πόλεως τριακοσταῖος πρὸς ἀνατολὰς τῷ σύρτει μάκρος κάτω, κατάγων σχεδὸν πλείονα, ἢ μυρίους ἀνδρῶν, ὁ εἰς μοῖρα διελὼν τῶν ὑδρείων χάριν. ὠνοῦνται δὲ πρὸς ἐν ἄμμῳ βαθείᾳ, καὶ καύμασι. μετὰ δὲ Βερνίκην πόλις ὄζει τοὔχειρα, ὧν καὶ ἀφροδίτης καλοῦσιν. εἶθ' ἡ Βάρκη πρότερον, νῦν δὲ Πτολεμαΐς. εἶτα φυκοῦς ἄκρα, ταπεινὴ μὲν, πλεῖσον δὲ λειμὼν πρὸς ἄρκτον παρὰ τῶν λιβυκῶν παραλίαν. κεῖται δὲ κατὰ τὰνυαρον δὲ λακωνικῆς ἐν διαρμάτι δὲ χιλίων ὀκτακοσίων. ἔστι δὲ καὶ πολίχνιον ὁμώνυμον τῇ ἄκρᾳ. οὐ πολὺ δὲ τοῦ φυκοῦντος ἀπέχει τὸ τῶν Κυρηναίων ἐπίνειον ἡ ἀπολλωνιάς, ὅσον ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα σταδίοις, δὲ δὲ Βερνίκης χιλίοις, δὲ δὲ Κυρήνης ὀγδοήκοντα, πόλεως μεγάλης ἐν διαπέζοδος πεδίῳ λειμώνος, ὡς ἐκ τῆς πελάγους ἑωρῶμεν αὐτῶν.

Deinde continua est Euphrantas turris, Carthaginensis regionis, & Cyrenaicæ, Ptolemæo subditæ, confinium. postea locus nomine Charax, quo Carthaginenses emporio utebantur, a duehētes uinum, & inde succum, & silphium reportantes ab ijs, qui id ex Cyrene clàm exportabant. Postea sunt Philænorum aræ. Postea Automala castellum præsidium habens, in totius sinus recessu positū. huius recessus parallelus Alexandriæ parallelo paulo est australior mille stad. Carthaginis parallelo paucioribus quàm duobus millibus. Cadit enim partim ad Heroum urbem, quæ est in Arabici sinus recessu, partim in Massælibyum & Maurorum mediterraneam, ubi iam reliqua oræ pars est, usq; in urbem Berenicē, stad. I X. millia & quingenta. Longitudini imminent, latitudinem præuaricantes, usq; ad Philænorum aras Nasamones, Libycum genus. In eo spacio interiacent portus non sanè multi, aquæ quoq; perexiguæ. Promontorium in quo Berenice sita est, Pseudopenias dicitur iuxta lacum nomine Tritoniadē, in quo insula est, quæ Veneris templum habet. Est etiam Hesperidum lacus, in quem flumen Lathon immittit. Vltra Berenicen est paruum quoddam promontorium, nomine Borium, quod est Syrtis ostiū, ac Cephalas facit. Berenice contra Peloponnesum iacet, ad id quod Ichthys uocatᵉ. Atq; etiam contra Zacynthum stadiorum trium millium & sexcentorum interuallo. Ex hac urbe M. Cato terrestri itinere Syrtim peragrauit in diebus XXX. ducto X. millium hominum exercitu, & in partes diuiso, aquarū gratia. profectus autem est pedibus per æstū & profundam arenam. Post Berenicen est urbs Teuchira, quam Arsinoen uocant. Postea est Barce, quę postmodum Ptolemais dicta est. deinde Phycus promontorium humile quidem, sed ualde exponitur ad aquilonē, præter reliquam Libyæ oram. Id contra Tænarum Laconiæ iacet, duorum millium & octingentorum stadiorum transitu. Est etiam ibi oppidulum eodem nomine, quo promōtorium. Non procul à Phycunte est Apollonias, quò Cyrenensium naues applicant ad C. & L X X. stadia, à Berenice mille, à Cyrene urbe maxima octoginta, quæ in campo quodam iacet adeò edito, ut ex mari eam uideremus. Cyrenē Theræi condidere, qui ex Laconica profecti, Therā insulam coluerūt.

Hunc numerum suspectū habeo.

Et hic numerus haud dubie suspectus est.

Thera olim Calliſta dicebatur, ut Callimachus ait,

Nomine Calliſta primum, ſed poſtmodo Thera
Dicta fuit tellus, urbis origo meæ.

Cyrenenſium portus contra occidentalem Cretæ extremitatem, id eſt, Arietis frontem, iacet * mille ſtadiorũ interuallo, nauigatur autem Leuconoto. Dicunt Cyrenem à Batto conditam, quem Callimachus ait progenitorem ſuum fuiſſe. Ea ob regionis bonitatem plurimum creuit. nam & equorum nutrix eſt, & fructus optimos fert. Ea uiros claros cõplures habuit, qui & libertati optimè præeſſe poterant, & imminentibus Barbaris fortiter reſiſtere. Nam et olim libera fuit, cum poſtea Macedonum potentia eſſet adaucta. Aegypto occupata, eam adorti ſunt, Thimbrone imperãte, à quo Harpalus occiſus eſt. Cumq; aliquandiu ſub regib. fuiſſet, tandem in Romanorum poteſtatem deuenit, et nunc prouincia eſt cum Crete coniuncta. Cyrenaica oppida ſunt, Apollonia, Barce, & Teuchira, & Berenice, & alia quædam proxima. Cyrenæis finitima eſt regio, quæ ſilphium gignit, & Cyrenaicum ſuccum, quem ſilphium poſterius effert. Id propemodum defecit, cum aliquando barbari odio quodam ingruiſſent, ac radices eius penè omnes eruiſſent. fuere hi Nomades uiri. Ex Cyrene illuſtres fuere, Ariſtippus Socraticus, qui Cyrenaicã philoſophiã inſtituit: & Areta eius filia, quæ in ſchola ſucceſſit: & Ariſtippus filius, qui matri ſucceſſit, & μητροδίδακτος cognominatus eſt: & Anniceris, qui Cyrenaicam ſectam uidetur emendaſſe, & Anniceriam ab ea deriuaſſe. Callimachus quoque Cyrenæus eſt, & Eratoſthenes, ambo ab Aegyptiregibus in honore habiti. Alter poeta ſimul & grammaticæ ſtudioſus. Alter & in his & in philoſophia, & in mathematicis præſtantiſſimus. Item Carneades, quem Academicorum optimum confitentur, & Cronus Apollonius. hinc etiam fuit Diodori dialectici magiſter, qui & ipſe Cronus dictus eſt, magiſtri adiectiuo in diſcipulum translato. Poſt Apolloniam eſt reliqua Cyrenæorum ora, uſque ad eum locum qui Catabathmus dicitur ſtadiorum duũm millium & c c. præternauigationi non ſatis apta propter portuũ & ſtationũ, & aquarũ inopiam.

* Duorum millium, libro 10.

ἐστὶ δὲ θηραίων ἱερὸν λακωνικῆς νήσου, λιὼ καὶ καλλίστη ὠνόμαζον πάλαι, ὡς φησὶ καὶ καλλίμαχος.

καλλίστη πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον ἔνομα θήρη.
μήτηρ δ' ἵππα πατρίδι μητρόθεν. κεῖται δ' ἡ Κυρηναίων ἐπίνειον ἡμιπόριον δὲ ἀπέχον τῆς Κρήτης, τὸ τοῦ λευκονότου μέτωπον ἐν διαρμαὶ χιλίων σταδίων, ὁ δὲ πλοῦς λευκονότου. λέγεται δὲ ἡ Κυρήνη ἱδρύσασθαι Βάττος. πρόγονον δ' ἑαυτοῦ φάσκει καλλίμαχος. ἠύξησε δὲ διὰ τὴν αἱρετὴν τῆς χώρας. εὐγῆ γὰρ ἵππου τροφὸν ὄντα αἱρεῖται, εὐκαλλίκαρπον, εὐπολλοὺς ἄνδρας ἀξιολόγους ἔχει, εὐδωμάτους ἀξιολόγως ἐλευθερίας πεῖσαι, καὶ πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους βαρβάρους ἐχυρῶς αὐτέχειν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν αὐτόνομος ἦν ἡ πόλις. εἶτα οἱ τὴν αἴγυπτον κατασχόντες μακεδόνες αὐξηθέντες ἐπέθεντο αὐτοῖς, ἀρξάντων τῶν περὶ θίμβρωνα τὸν αὐλητὴν τὸν ἅρπαλον. βασιλευθέντες δ' χρόνους τινὰς, εἰς τὴν ῥωμαίων ἦλθον ἀρχήν. καὶ νῦν ὅση ἐπαρχία τῇ κρήτῃ συνέζευγται. ἡ δὲ λιβύης ὅση πόλεις, ἥτε ἀπολλωνία καὶ ἡ βάρκη καὶ ἡ τεύχειρα, εὐβορώτατα, καὶ τἄλλα πολίχνια τὰ πλησίον. ὁμορεῖ δὲ τῷ λιβυαίῳ ἡ τὸ σίλφιον φέρουσα, καὶ ἣν ὀπὸν τὸν λιβυαικὸν, ὃν ἐκφέρει τὸ σίλφιον ἔπαθεν. ἐγγὺς δ' ἦλθε τοῦ ἐκλιπεῖν ἐπελθόντων τῶν βαρβάρων καὶ ἐχθραν τινὰ, καὶ φθείραντα τὰς ῥίζας τὸ φυτόν. εἰσὶ δὲ νομάδες. ἄνδρες δ' ἐγένοντο γνώριμοι λιβυαῖοι, ἀρίσιππός τε ὁ σωκρατικὸς, ὅσις εὐ τὴν λιβυαϊκὴν κατεβάλετο φιλοσοφίαν, ⟨θυγάτηρ ἀρήτη τοὔνομα, ἣ παρεδίδαξε τὴν σχολὴν, καὶ ὁ ταύτην πάλιν διδάξας ἡμῶν ὁ ἀρίσιππος, ὁ ἐπικληθεὶς μητροδίδακτος. καὶ ἀννίκηρος, ὁ δοκῶν ἐπανορθῶσαι τὴν λιβυαϊκὴν αἵρεσιν, καὶ παραγαγεῖν αὖτ' αὐτὴς τὴν ἀννικήρειαν. λιβυαῖος δ' ὅδε, καὶ καλλίμαχος, καὶ ἐρατοσθένης, ἀμφότεροι τιμηθέντες παρὰ τοῖς αἰγυπτίων βασιλεῦσιν, ὁ μὲν ποιητὴς ἅμα, καὶ περὶ γραμματικὴν ἱκανουργικῶς, ὁ δὲ καὶ ταῦτα καὶ περὶ φιλοσοφίαν, καὶ τὰ μαθήματα εἴ τις ἄλλος διαφέρων. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀκαρνάν. οὗτοι δὲ γε δὴ ἀκαδημίας αἱρέσεως ὁμολογοῦνται. καὶ ὁ κρόνος δὲ ἀπολλώνιος ἐκεῖθεν ὅτι, ὁ τοῦ διαλεκτικοῦ διοδώρου διδάσκαλος καὶ αὐτὸς κρόνου προσαγορευθεὶς, μετωνομάκατι τὸν διδάσκαλον ἐπίθετον ὡς γε μαθητὴν. μετὰ δὲ τὴν ἀπολλωνίαν ὅση ἡ λοιπὴ τῶν λιβυαικῶν παραλία, μέχρι καταβάθμου σταδίων διακοσίων, οὐ πάνυ δύπλοος. καὶ γὰρ λιμένες ὀλίγοι καὶ ὕφορμοι καὶ κατοικίαι, καὶ ὑδρεῖαι.

τῶν δὲ

τὴν δὲ μάλιστα ὀνομαζομένων ἥ τε παράπλου τόπου, τότε ναυσταθμόν ὄντα, καὶ τὸ ζεφύριον, πρόορμον ἔχον, καὶ ἄλλο ζεφύριον, καὶ ἄκρα χέρρονησος λιμένα ἔχουσα. κεῖται δὲ κατὰ κόσμον ἡ Κρήτης ἐπὶ διάρματι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων νότου. εἶτα ἡράκλειόν τι ἱερόν, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ κώμη παλίουρος. εἶτα λιμὴν μενέλαος καὶ ἀρδανίξης, ἄκρα τραχὺ ὑφορμον ἔχουσα. εἶτα μέγας λιμὴν, καθ' ὃν ἡ ἐπὶ τῆς Κρήτης χέρρόνησος ἵδρυται, τριχιλίων που σταδίων διάρμα ἀπολιποῦσα μεταξύ. ὅλη γὰρ ἀντίκειται τῇ πᾶσα λίκη ταύτῃ αὐτίκειται πᾶσα μηλος ἡ Κρήτη στενὴ καὶ μακρά. μετὰ δὲ τὸν μέγαν λιμένα ἄλλος λιμὴν φύκος, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τετράπυργιον. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη μέχρι τῆς βαρκαίας, κἀκεῖθεν εἰς ἀλεξάνδρειαν. καλεῖται δὲ ὁ τόπος κατάβαθμος. μέχρι δεῦρο ἡ λιβυκὴ καλεῖται, ἣν καὶ ἔρημον ἡμῖν ἐν τοῖς αἰγυπτιακοῖς. τὴν δ' ὑπόκειμένην ἐν βάθει χώραν ἡ σύρτεως καὶ τὰ λιβυκὰ κατέχουσι οἱ λίβυες, πᾶσαν ἄλυπον καὶ αὐχμηράν. πρῶτον μὲν οἱ ναζαμῶνες, ἔπειτα ψύλλοι, καί τινες γετόλοι, ὕστερον γαράμαντες. πῶς ἔχων δέ τι μᾶλλον οἱ μαρμαρίδαι, πρόχωρον τὸν πλοῦν τὴν λιβυκὴν, ἐν πᾶσι τείνουσι μέχρι ἄμμωνος. τὰ ταρταίους μὲν ἔν φασιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς μεγάλης σύρτεως οὐ κατ' αὐτὸ μαλακῶς βαδίζοντας, ὡς ὕδατι χειμερινὰς αὐτολὰς ἀφικνεῖσθαι. ἔστι δ' ὁ τόπος ὅτος ἐμφορὴς τῷ ἄμμωνι, φοινικοτρόφος τε καὶ ὕδροφος. ὑπόκειται δὲ τῆς λιβυκαίας τῆς πρὸς μεσημβρίαν, μέχρι μὲν σταδίων ἑκατὸν, ἐν δένδροφόρος ἐστὶν ἡ γῆ, μέχρι δ' ἄλλων ἑκατὸν ἀσπείρετος μᾶλλον. ὀρυζοτροφεῖ δ' ἡ γῆ δεῦρο αὐχμώδης. ὑπὲρ ἣν τὸ μὲν σίλφιον ἔχουσα ὄρη. ἣν δ' ἡ οἰκουμένη ἐν ἡ πρὸς γαραμάντων. ἔστι δ' ἡ τὸ σίλφιον φέρουσα, στενὴ ἐν πλάτει μὴ πολὺ ἔχουσα, μῆκος δὲ ὡς ὕδατος αὐλακὰς ἰόντι, ὅσων σταδίων χιλίων, πλάτος δὲ διακοσίων ἢ μικρῷ πλειόνων τόπων γνώριμον. εἰκάζειν μὲν δ' ἔστι διὰ τοιούτων καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀλλήλοις κειμένων, διαύτην ἂν κατά τε ὀρὰς καὶ τὴν τοῦ φυτοῦ φορὰν. ἐπεὶ δ' ἐμπίπτουσιν ὀρυκτοὶ πλείους, οὐ πάντας τόπους ἴσμεν. πᾶσα πλουσίως δ' ἀγνοεῖται, καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἄμμωνος καὶ τῶν αὐλώνων μέχρι τῆς αἰθιοπίας. οὐδ' αὖ ἔχομεν λέγειν οὔτε ὄρους, οὔτε τῆς αἰθιοπίας, οὔτε τῆς λιβύης, ἀλλ' οὐδὲ τῆς πρὸς αἰγύπτῳ τραχῶς, πλὴν γε τῆς πρὸς ὠκεανῷ. τὰ μὲν οὖν καθ' ἡμᾶς μέρη τῆς οἰκουμένης ὅτω διάκειται. ἐπεὶ δ' ἡ ῥωμαίοις τὴν ἀρίστην αὐτῆς καὶ γνωριμωτάτην

In hac præternauigatione loca ſunt præclara, Nauſtathmum, & Zephyrium quod ſtationem habet: & aliud Zephyrium, & Cherroneſus promontorium, ubi portus eſt. Hoc contra Cretæ Coricon iacet, mille & quingentorum ſtadiorum interuallo, auſtro nauiganti. Poſtea eſt Heraclium, ultra quod eſt uicus Paliurus, poſtea portus Menelaus: et Ardanaxes, humile promontorium, quod ſtationem habet. poſtea magnus portus, cui obiacet Cherroneſus, quę in Creta eſt trium millium ferè ſtadiorum traiectu. Nam toti ferè huic oræ Creta pariter opponitur, anguſta ſanè ac longa. Poſt magnum portum eſt alius portus, nomine Phycus. ultra eum ſunt Tetrapyrgia. Iam uerò reliqua ſunt Parætonium uſque, & inde Alexandriam uſq. locus autem Catabathmus dicitur. Atque eouſque Cyrenaica pertendit, de qua nobis in Aegyptiacis rebus dictum eſt. Vlteriorem ac repoſtam Syrtis regionem & Cyrenaicam, Libyes obtinēt, ſterilem ſanè, & aridam, primi Naſamones, poſtea Pſylli, & Getulorum pars, & Garamantes, magis ad orientem Marmaridæ, Cyrenæ plurimum accedentes, & uſque ad Ammonem pertendentes. A maioris itaque Syrtis receſſu, in diebus quatuor ad Heſperidum hortos dicuntur peruenire, etiam qui placidè & ocioſe incedunt. Hic locus eſt Ammoni ſimilis palmifer, & aquoſus. Immínet autem Cyrenaicę ad meridiem uergenti, uſque ad centum ſtadia, & arbores fert, uſq; ad alia centum. feritur ſolummodo. hęc terra etiam oryzam gignit, propter ſiccitatem. Vltra hanc eſt regio quæ ſilphium fert, poſtea inhabitata, & Garamantum terra, quæ ſilphium fert, anguſta eſt, & longa & arida. Longitudo ad orientem ſolem eunti circiter mille ſtadia, latitudo ducenta, uel paulo plura, quæ quidem cognita ſit. Coniectare poſſumus totam deinceps eam quæ in eodem eſt parallelo huiuſmodi eſſe ex acre, & ſtirpe, huius productione. Sed quoniam uaſtæ intercidunt ſolitudines, non omnia loca ſcimus. Eodem modo ignorantur, quæ ultra Ammonem ſunt, & Anaſes uſque in Aethiopiam. Nam nec Aethiopiæ fines, nec Libyæ dicere promptum eſt. Imò nec eius, quæ ſecus Aegyptum iacet, aperte quicquam ſcimus, nec eius quæ ſecus oceanum eſt. quare noſtræ habitabilis partes ſic ſe habent.

Sed quoniã Romani optima atq; notiſſima

obtinent, omnium ſuperiorum principum imperia ſupergreſſi, quorum nos memoriam teneamus, non ab re uiſum eſt, ut eorum res breuibus attingamus. Quod itaque Romani ex una ciuitate profecti, belli & pacis artibus totam Italiam, deinde quæ Italiæ proxima ſunt omnia, eadem uirtute adepti fuerint, dictum eſt. Cum'que tres ſint continentes, Europam ferè totam habent, præter eas pares quæ extra Iſtrum ſunt, & præter Paroceanitas, qui inter Rhenum Tanaimq; habitant. Africæ uerò ora, quæ nobis exaduerſo eſt, tota eis paret. Nam reliqua uel inhabitabilis eſt & ſterilis, uel à paſtoribus incolitur. Eodem modo & Aſiæ ora quæ ad nos uergit, tota Romanis ſubiecta eſt, niſi ſi quis Achæos & Zygos & Eniochos in ratione ponat, qui in anguſtis admodum & ſterilibus locis latrociniam & paſtoralem uitam degunt. Ac mediterraneæ & penitioris regionis partim Romani habent, partim Parthi, & Barbari, qui ultra hos ſunt, orientem ac ſeptentrionem uerſus, ut Indi, Bactrij, & Scythæ, dehinc Arabes, & Aethiopes, ac ſemper eis aliquid additur. Vniuerſæ huius terræ, quæ Romanis paret, partim reges tenent: quam uerò ipſi habent, prouinciam uocant, & præfectos & quæſtores in eam mittunt. Sunt etiam nonnullæ ciuitates liberæ conditionis, aliæ ab initio per amicitiam Romanis adiunctæ, aliæ ab ipſis honoris gratia libertate donatæ. Sunt & * principes quidam ſub eis & Phylarchi & ſacerdotes, atq; hi quidē ſecundum quaſdā patriæ leges uiuunt. Prouinciæ perſæpè aliter, atq; aliter diuiſæ fuerunt: at in præſentia diuiſæ ſunt, ut Cæſar Auguſtus cōſtituit. Nam cū patria ei totius imperij patrocinium permiſerit, & pacis & belli quamdiu uixerit poteſtatē habeat, totum imperiū biſariam diuiſit. nam partem ſibi aſciuit, partē populo dedit: ac ſibi quidem, quæcunq; militū præſidio indiget. Ea eſt regio barbara, & gentibus nondum ſubactis finitima, ſterilis ſanè & cultu difficilis, ut propter cæterarum rerū inopiam, & copiam munitionū iugum detrectent. Populo aūt reliquam conceſſit, quę pacata eſt, & facile ſine armis retinetur. Vtranq; portionem in prouincias complures diuiſit, quarum aliæ Cæſaris, aliæ populi dicuntur. In ſuas præfecturas Cæſar ipſe adminiſtratores mittit, & alio tempore aliter partitur regionem, & ut res poſtulat, ita uerſatur.

* Ἰωνάται.

διατέχουσιν, ἅπαντας ὑπορβεβληκότι τοὺς πρόσθεν ἡγεμόνας, ὧν μνήμην ἴσμεν, ἄξιον δὴ βραχέων καὶ τὰ τούτων εἰπεῖν. ὅτι μὲν οὖν ἐκ μιᾶς ὁρμηθέντος πόλεως ἡ ῥώμης, ἅπασαν τὴν ἰταλίαν ἔσχε δὴ τὸ πολεμεῖν καὶ πολιτικῶς ἄρχειν, εἴρηται. καὶ διότι μετὰ τὴν ἰταλίαν τὰ κύκλῳ προσεκτήσαντο, τῇ αὐτῇ ἀρετῇ χρώμενοι. πρώην δὲ ἀπείρων οὐσῶν, τὴν μὲν ὑδρώαν χεδόντι πᾶσαν ἔχουσι, πλὴν ἡ ἔξω τοῦ ἴστρου, καὶ ὅση μεταξὺ τοῦ ῥήνου καὶ τοῦ τανάϊδος παροικοῦσιν. ἡ δὲ λιβύης ἡ καθ' ἡμᾶς παραλία πᾶσα ὑπ' αὐτοῖς ἐστιν. ἡ δὲ ἄλλη ἀοίκητός ἐστιν. ἡ λυπρῶς καὶ νομαδικῶς οἰκεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀσίας ἡ καθ' ἡμᾶς παραλία πᾶσα ὑποχείριός ἐστιν. εἰ μή τις τὰ τῶν ἀχαιῶν, καὶ ζυγῶν καὶ ἰωνόχων ἐν λόγῳ τίθεται, ληστρικῶς καὶ νομαδικῶς ζώντων ἐν σκηναῖς καὶ λυπραῖς χωρίοις. ἡ δὲ μεσογαία, καὶ ἡ ἐν βάθει, τὴν μὲν ἔχουσιν αὐτοί, τὴν δὲ παρθυαῖοι, καὶ ὑπὲρ τὰ τῶν βαρβάρων. προσεῖσι ταῖς ἀπωτάταις, καὶ ταῖς ἄρκτοις ἰνδοὶ καὶ βάκτριοι καὶ σκῦθαι, εἶτ' ἄραβες καὶ αἰθίοπες. προσίθεται δὲ ἀεί τι πρὸς ἐκείνων αὐτοῖς. ταύτης δὲ ἡ συμπάσης χώρας ἡ ὑπὸ ῥωμαίοις, ἡ μὲν βασιλεύεται. ἣν δ' ἔχουσιν αὐτοὶ καλέσαντος ἑκάστου ἐπαρχίαν, ἣν πέμπουσιν ἡγεμόνας καὶ φυρολόγους. εἰσὶ δὲ καὶ ἐλεύθεραι πόλεις, αἱ μὲν ἀζαρχῆς καὶ τὰ φιλίαν προσελθοῦσαι, τὰς δ' ἐλευθέρωσαν αὐτοὶ ἐφ' ἡμῶν. εἰσὶ δὲ καὶ δωράσαι τινὲς ἐν φύλαρχοι καὶ ἱερεῖς ὑπ' αὐτοῖς. ὅτι μὴ δὴ ζῶσι κατά τινας πατρίους νόμους. αἱ δ' ἐπαρχίαι διήρηνται ἄλλοτε μὲν ἄλλως, ἀεὶ δὲ παρέντι, ὡς καίσαρ ὁ σεβαστὸς διέταξεν· ἐπεί τοι γὰρ ἡ πατρὶς ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν πρόστασίαν ἡ ἡγεμονίας, καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης κατέσχε κύριος δὲ βίου, δίχα διεῖλε πᾶσαν τὴν χώραν. καὶ τὴν μὲν ἀπέλαξεν ἑαυτῷ, τὴν δὲ τῷ δήμῳ ἑαυτῷ μὴ ὅσην στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἔχει χρείαν. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ βάρβαρος καὶ πλησιόχωρος, τοῖς μήπω κεχειρωμένοις ἔθνεσιν. ἡ λυπρὰ καὶ δυσγεώργητος, διὰ τὸ ἀπορίας τῶν ἄλλων, ὀρυμάτων δ' ὑπερβολὰς, ἀφανίζειν καὶ ἀπειθεῖν. τῷ δήμῳ δὲ τὴν ἄλλην ὅση μὴ εἰρηνική, καὶ χωρὶς ὅπλων ἄρχεσθαι ῥᾴδια. ἑκατέραν δὲ τὴν μερίδα εἰς ἐπαρχίας διῄρεμε πλείους, ὧν αἱ μὲν καλοῦνται καίσαρος, αἱ δὲ τοῦ δήμου, καὶ εἰς μὲν τὰς καίσαρος ἡγεμονίας καὶ διοικητὰς καίσαρ πέμπει διαιρῶν ἄλλοτε ἄλλως τὰς χώρας, καὶ πῶς αὖ καιρὸς πολιτεύόμενος.

εἰς δὲ

εἰς δὲ τὰς δημοσίας ὁ δῆμος στρατηγὸς ἢ ὑπάτους, ἡ αὖτε δ' εἰς μεισμὸς ἄγοντ' ἀφαφόρους. ἐπιδιαὶ μελοῦντο συμφέρον. ἀλλ' ἡ ἀρχαῖς τε διέθηκε ποιήσας ὑπάτους ἢ δίνο. λιβύην δ' ὅση Ῥωμαίοις ἔξω τ' Ἰοῦβα ἢ πρότερον. νῦν ἡ πτολεμαίῳ τῷ ἐκείνου παιδί, ἡ ἀσίαν τ' ἡ γὰρ ἄλυος ἡ τ' ταύρου πλὴν γαλατῶν, ὧν τῶν ὑπὸ ἀμύντου γνωμένων ἐθνῶν. ἔτι ἡ βιθυνίας ἡ ἢ προποντίδος. δέκα δὲ στρατηγίας ἡ μὲν τ' ἰβηρίαν, ἡ τὰς πρὸς αὐτῇ νήσους, πλὴν τε ἐκτὸς ἰβηρίαν λεγομένην, ὅση περ βαίτιν ποταμὸν καὶ τ' ἄκρα, ἡ ἢ κελτικῆς τ' ναρβωνίτιν. πρίτην ἡ σαρδὼ μετὰ κύρνου, ἡ σικελίαν τετάρτην, πέμπτην ἡ ἕκτην ἢ ἰλλυρίδος τ' πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἡ μακεδονίαν. ἑβδόμην δ' ἀχαΐαν μέχρι θετταλίας καὶ αἰτωλῶν καὶ ἀκαρνάνων, καί τινων ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν, ὅσα τῇ μακεδονίᾳ πρόσοικος. ὀγδόην δὲ κρήτην μετὰ ἢ κυρηναίας. ἐνάτην δὲ κύπρον. δεκάτην δὲ βιθυνίαν, μετὰ τ' προποντίδος, ἡ τὸ πόντου μέρων. τὰς ἡ ἄλλας ἐπαρχίας ἔχει καίσαρ, ὧν εἰς ἃς μὲν πέμπει αὖ ἐπιμελησομένους στρατικοὺς ἄνδρας, εἰς ἃς δὲ στρατηγικούς, εἰς ἃς δὲ καὶ ἱππικούς, καὶ βασιλεῖς ἡ καὶ δεκαρχίαι καὶ δυνάσαι ἢ ἐκείνου μερίδος καὶ εἰσί, καὶ ὑπῆρξαν ἀεί.

In populi prouincias populus imperatores uel consules mittit. sed hæ quoque in diuisiones alias diducuntur, prout usus postulauerit. In initio tamen duas consulares fecit, Libyam scilicet, quæ Romanis paret: ea duntaxat excepta, quæ prius sub Iuba fuit, nunc uerò sub Ptolemæo est illius filio. Et Asiam cis Halym & montẽ Taurum, Galatis exceptis, & gentibus, quæ sub Amynta fuerunt, præter etiam Bithyniam, & Propontidem. Præturas uerò decem. In Europa quidem & adiacentibus insulis, ea scilicet quæ ulterior Iberia dicitur, & circa Bętim flumen est & Attacem. Et ex Celtica Narbonensem. Tertiam Sardiniam cum Cyrno. Quartam Siciliam. Quintam & sextam Illyrij partem, quæ ad Epirum uergit & Macedoniam. Septimam Achaiam usq; in Thessaliam & Aetoliam & Acarnaniam, & nõnullas Epiri gentes, quæ Macedoniæ sunt cõterminæ. Octauam Cretem cum Cyrenaica. Nonam Cyprum. Decimam Bithyniam cum Propõtide, & quibusdam Ponti partibus. Cæteras Cæsar prouincias habet, in quarum alias procuratores mittit, cõsulares uiros, in alias prætorios, in alias homines ex equestri ordine. Reges uerò & principes, & decarchæ eius portionis sunt, ac semper fuere.

STRABONIS LIBRI DECIMISEPTIMI & ultimi finis.

SERIES CHARTARVM.

*AA BB a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z a A b B c C d D e E f F g G h H i I k K l L m M n N o O p P q Q r R s S t T u V x X. Omnes terniones, præter * & x X duerniones.

BASILEAE, PER HENRICHVM PETRI,
Anno Salutis humanæ M. D. XLIX.
Menſe Auguſto.

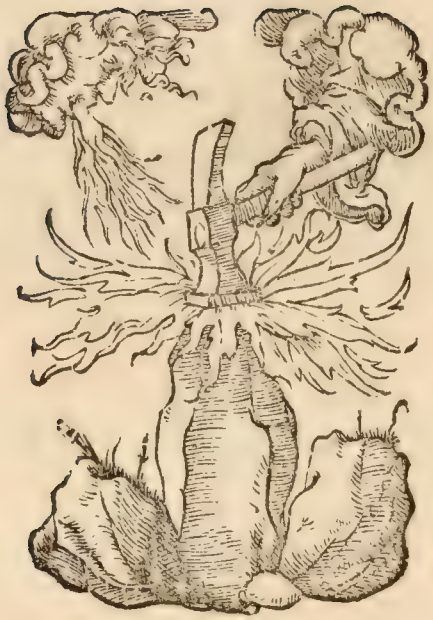

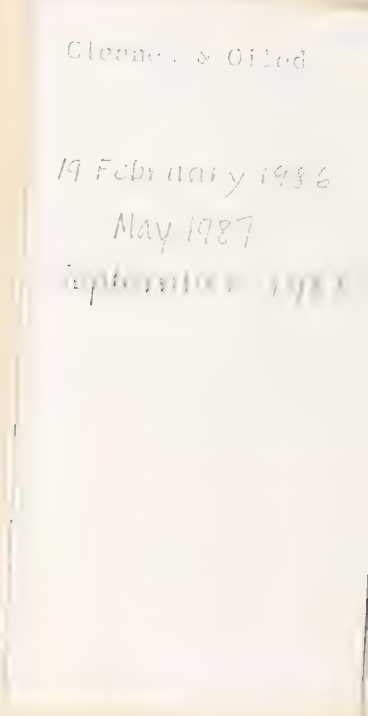
19 February 1986
May 1987

INTER
COLLEGIVM GRASSINEVM